Ч. 218 (11.186). Львів, субота 1. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Зліквідований інцідент.

Львів, 29. вересня 1927.

На іншому місці містимо комунікат Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання в справі участи кількох членів партії у воєвідському равті, а рівночасно і заяву девятьох учасників равту. Комунікат містить у собі дефінітивну постанову Центрального Комітету в цій справі, а заява стверджує, що всі під нею підписані, приймають її до відома і тим самим підчиняються волі найвищої партійної установи, як здисципліновані члени партії.

Всякі непрошені та непокликані „опікуни" і „приятелі" Українського Національно-Демократичного Обєднання радувалися, що воно, мовляв, „розлетиться", що не видержить „кризи". Вони заздалегідь готовилися до галапасування на живому національному організмі. Бож їх метою все були не зорганізованість і не консолідація національних сил, а розбиття, роздріблення і неміч національного організму. Вони, що не звикли до ніякої позитивної, творчої та будуючої роботи, вони, що виростали з руїництва і негації, ніколи не зможуть заперестати виконування непочесної ролі демагогів, що збивають собі політичний капітал коштом кирині та руїни. Це явище тим прикріше, що роблять вони це з тзв. „ідейних" мотивів і „безкорисно" тому, щоби догодити тим, які, використовуючи їхні вроджені руїницькі нахили, прямують до ліквідації всякої національної організації на території всеї української землі. Та перерахувалися всі ті розвінчані герої „націоналізму" з УПП, всі ті точені гангреною низької зависти і пустомельства сель-роби та інші жреці інтернаціоналізму також, як продажні типи з „кумпанії" пажерливого хлібоїдства. Всі вони однаково чигали на розбиття Національного Обєднання, бо воно протиставилося успішно усім їхнім темним політичним махінаціям.

Приватну і власновільну участь девятьох членів Обєднання в ославленому воєвідському равті використовували вони на те, щоби оклеветувати всю партію в політичному опортунізмі, угодовстві, а навіть клеймити її пятном національної зради. Робили вони це з гідним кращої справи завзяттям і посвятою, не маючи при тому ніякого права на те, бож хто як хто, але всі ті явні та масковані інтернаціоналісти підходять до всяких національних справ виключно зі становища т. зв. наплювізму. Саму справу роздували вони нарочно до непомірно великих розмірів першорядної політичної ваги ще й тому, щоби впливати на членів Ц. К. УНДО та суґерувати їм виключення учасників равту з партії, після чого мусіло, на їх думку, неминучо дійти до її розбиття.

Одначе все це не повелося. Центральний Комітет Українського Національного Обєднання зумів себе протиставити всякій розкладовій роботі зовні та спараліжувати всякі чосторонні впливи. ЦК. поставив при вирішуванні справи вище добро партії та її внутрішню консолідацію від розбивання та ослаблювання власного організму. Скваліфікувавши самовільну участь членів партії у равті як тактичну похибку політичного характеру та відмежувавшись різко від неї, уділив усім учасникам равту напімнення та вказав їм на їх обовязки супроти вимог партійної дисципліни, що вони й приняли льояльно до відома. Тим цей прикрий інцидент і вичерпався.

Таке а не інше вирішення справи доказує, що в більшости членів Ц. Комітету були міродайними при вирішуванні політичний розум і розвага, а не сентимент і не хвилевий настрій. Нема сумніву, що найлекше вирішувати складну справу радикально, як ось при допомозі виключення в даному випадку. Та радикальні засоби все дуже небезпечні і з правила не приносять користи, лише шкоду. В нашому випадку такий засіб не приніс би користи ні національній справі ні партії, а ту останню щонайменше дуже ослабив би. А при даному рішенні, тобто при осуді тактичної похибки і принятті цего осуду інтересованими, партія не тільки не ослаблюється, але навпаки скріплюється і збільшує свій авторитет, дає докази здисциплінованости, взаїмного довіря і доброї волі усіх членів партії.

Дехто робив і робить учасникам равту заміти злої волі та скритого наміру накидування партії політичного опортунізму. Опублікована заява доказує наглядно щось зовсім протилежне. Ми бачимо з неї громадську мужність тих членів партії і наглядно переконуємося, що підпорядкувавшися постанові Центр. Комітету вони поставили добро партії понад своє я.

Стверджуючи ліквідацію цего прикрого інциденту у внутрішньому житті Національного Обєднання слід підкреслити, що для всіх членів партії мусить ця історія стати пересторогою перед усякими непотрібними тактичними похибками, бо наслідки їх немилі ні для них, ні тим більше для партії. Самаж партія, що відмежувавшись від похибки розумно і по мужеськи зліквідувала інцидент і що доконала цього серед перехресного огню нападів і наклепів, повинна і мусить вийти скріпленою з того внутрішньо-партійного гарту та поглибити і поширити свою організаційну базу в народі.

I.

Комунікат Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання на своїм засіданні дня 24-го вересня 1927 р. приняв таку постанову:

Приймаючи взиґтованому львівським воєводою дня 4-го вересня п. р. равтові політичний характер, Центральний Комітет уважає, що власновільна участь деяких членів партії в ньому є порушенням партійної карности. З уваги на те Центральний Комітет осуджує цей самовільний вчинок членів партії, учасників равту, та різко від нього відмежовується.

Вислухавши зложену тими членами на засіданні заяву, Центральний Комітет не робить у відношенні до них дальшейдучих висновків, а обмежується тим разом до упімнення.

Одночасно Центральний Комітет подає до відома членів Обєднання, що буде якнайрішучіше поборювати кожне порушення партійної дисципліни.

За Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання:

Д-р Дмитро Левицький,
голова.

Володимир Целевич,
головний секретар.

II

ЗАЯВА.

Участь в равті вказали ми як представники економічних інституцій і Митр. Капітули в чисто приватному характері, не уважаючи нашого кроку актом політичним, а тільки актом конвенціональної чемности, зробленої в інтересі тих установ, які ми заступали. Одначе як льояльні і солідарні члени партії приймаємо до відома рішення Центрального Комітету з дня 24-го вересня 1927 р. в цій справі.

Львів, дня 27-го вересня 1927 р.

Д-р Альфред Говикович, Микола Залєщіцький, Ярослав Колгунюк, д-р Лесь Кульчицький, д-р Кость Левицький, о. Даміян Лопатинський, д-р Ярослав Олесницький, о. Олексій Пясецький, Михайло Рудницький.

ВИПОЗИЧАЛЬНЯ КНИЖОК

УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ — У ЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 22

безпастанно поновлювана українськими, польськими і німецькими літературними новостями. — Отворена через цілий день! Услівя дуже догідні! 613 2-10

З сельробівського ґетта.

Ц. К. Сель-Робу про б. народовольців.

Центральний Комітет „Сель-Робу" видав окремий комунікат в справі виходу б. народовольців з партії. Зміст того комунікату вартий того, щоби з ним познайомити наших читачів. А це тим потрібніше, що недавно подали ми більше-менше точний реферат комунікату трьох сецесіоністів зі Сель-Робу, бувших народовольців і бувших членів центрального комітету Сель-Робу, а саме: К. Вальницького, М. Заяця і К. Пелехатого.

Нераз писали ми про те, що пани з „Волі Народа" є політично спекулюючими москвофілами, які еволюціонували позірно від москвофільства до українства під впливом відомих подій на Україні, але фактично намагалися під українізованою зовнішньою шатою пачкувати збанкрутоване москвофільство, тим разом повоєнного покрою, а саме: москвофільство, оповите грімкою соціялістичною фразою. З комунікату Ц. К. „Сель-Робу" і з фактів у ньому наведених переконуємося, що ми не помилялися.

„Заява" цих трьох сецесіоністів — читаємо у комунікаті — надрукована у надзвичайному виданні „Волі Народа", в числі з 11. вересня ц. р. ч. 349. є в цілому політичною спекуляцією та свідомим фальшуванням фактів, задля прикриття своїх дійсних замірів розбиття єдности селянсько-робітничого фронту, коло чого заходилися бувші народовольці від ряду місяців — викрадаючи з канцелярії Головного Секретаріяту Сель-Робу заяви приступлення членів, цілу кореспонденцію з ними, протоколи засідань Ц. К. та книго-діловодство секретаріяту партії Сель-Роба".

Далі довідуємося з комунікату, що Ц. К. „Сель-Робу" не вважає б. народовольців соціялістами, бо коли б вони такими були, то боролись би проти всяких партійних ухилів чи помилок своїх партійних товаришів у нутрі партії або в партійній пресі або на зїздах, а не виступалиб з партії. Тимчасом народовольці як члени Ц. К. ні разу не виступали зі своїми закидами перед партією.

А що вони не є ніякими соціялістами видно ще й з того, що в часі виборів до самоврядування розбивали т. зв. селянсько-робітничий блок, бо боялися польської робітничої лівиці.

„Колиж проти чого боролися — стоїть далі у комунікаті — б. народовольці, то лише проти вирішення національного питання і назви „український" — чим лишній раз підчеркували своє русотяжтво і нетерпимість самого терміну „український"... Понадто бувші народовольці закулісово управляли москвофільську політику, засновуючи читальні ім. Мих. Качковського, або вдаючися в ріжні концахти із „Русским Ревізіонним Союзом" у Львові".

Попри все те б. народовольці саботували організаційну працю секретаріяту партії проволіканням вирішування принціпових і організаційних справ і підготовляли таким чином розбиття партії. З комунікату довідуємося також, що б. народовольці не виступали на засіданнях Ц. К. „Сель-Робу" ні разу проти участи сельробівських послів з Українського клюбу, а К. Вальницький був навіть членом окремої парляментарної комісії „Сель-Робу", що мала зайнятися остаточним вирішенням виступу сельробівських послів з Українського Клюбу, чому перешкаджали народовольці.

„Однокою причиною — твердить комунікат — виходу народовольців з партії Сель-Роба є рішення Ц. К. в справі ліквідації часопису „Воля Народа", котра за весь час свойого істнування була виразником політичної та організаційної відрубности (фракційности) б. народовольців і базою їхнього замаскованого москвофільства, з метою політичної спекуляції і дрібномішанського крамарювання партійними гаслами і соціялізмом. Це й було притоком ліквідації „Волі Народа", проти чого змагалися б. народовольці, як члени Ц. К. Сель-Роба".

Кінчається комунікат закликом до українських робітників і селян вступати в ряди Сель-Робу і гуртуватись під прапором соціялізму до боротьби за „соціяльне і національне визволення".

З комунікату сецесіоністів виходило, що вони були лівішими політично від інших членів Ц. К. Сель-Робу, а з наведеного комунікату Ц. К. Сель-Робу бачимо, що воно не так. Доказом на те був би ще один факт, що стався недавно поза сельробівським ґеттом, а який має не аби яке значіння при оцінці „лівизни" народовольців. В останньому числі „Світла" читаємо між іншим комунікат Головного Робітниче-Селянського Комітету Допомоги жертвам повіні у Львові про те, що цей комітет виключив зі свого складу К. Вальницького і М. Заяця за те, що вони намагаються „розбити обєднані робітниче-селянські ряди" через свій виступ зі „Сель-Робу". А з такими розбивачами робітниче-селянської єдности комітет працювати не може. Головою того комітету є пос. Чучмай, а до президії

належать: Вербовий, Крайківський, Шмаль, Гошовський, Дурдела, Сороневич, Підгірський і Єнзель Ступ.

Ростемо!

II.

На порозі великої салі „Нар. Дому". — Трикутник життя нашого селянства. — Передові виставці. — Побіжне перечислення важніших виставців та їх експонатів. — Національний герб з Угерська.

Стрий, 27. вересня 1929.

Салі „Народнього Дому". Шістьма довгими рядами вздовж салі уставлено експонати збіжево-рослинного відділу, що ляг в основу сільсько-хліборобської виставки. Понад 1.500 експонатів. Все, що в творчому зусиллі родить українська земля, розвертається перед нами багацтвом своїх красок, обємом свого росту, якістю свого рослинного здоровля. На тих фотографії, образи, графікони, які спонукають рідко не лише естетичної прикраси, але й дають наглядний позитивний доказ нашого господарського поступу.

Наш господарський ріст, опертий на дрібному малоземеллі, змагає до скупчення, хоч не до машинальної централізації, під прапором кооперації, що є виловом добровільного колективістичного руху. Кооперація зі своїми установами, „Сільський Господар" і „Просвіта" — ось трикутник, в якому тепер замикається суспільне життя українського селянства. Зовнішнім виловом освітньо-господарського прогресу нашого селянства є власні доми, які як гриби по дощі виростають в наших селах. Вони є осередками руху, вони є тими сочками, що відбивають наш ріст і розвиток, вони є захистом і пристановищем організаційних струй. Словом: „в своїй хаті — своя правда і сила і воля". І заки збудуємо чашу велику хату і наше велике хазяйство, поки що будуємо малі народні доми, як завязок великої будівлі. Цю думку скопив і унаглядив стрийський Повітовий Союз Кооператив, виставляючи плани і фотографії своїх 40 кооперативних будинків по селах.

А виставці? З кого вони складаються? Як по давньому: „хлоп і поп". Але до них прийшов уже повий чинник: інжиніри-агрономи при Повітових Союзах Кооператив, сподвижники хліборобської культури, що переводять досліди і досвіди на нашій землі та ведуть наглядну, діяльну пропаганду нової, раціональної господарки. Чинник незвичайно пінний і витревалий, хоч — здається — мало помітний. Треба бути на стрийській виставі, щоби відчути і зрозуміти вплив та вислід діяльности цього нового, наскрізь свідомого, здобувчого чинника.

На чоло виставців у збіжево-рослинному відділі висувається **Огородничо-садівниче заведення Андрія Терпиляка в Залуквах біля Галича**, яке зарепрезентувало нам найцікавотніші овочі (прекрасно опаповані), 40 родів усяких насінь, броскви і щепи. Вже сьогодні заведення А. Терпиляка грає визначну роль в поширенні насінної і садівничої культури. Вийшовши зі скромних початків, воно розростається все більше і більше завдяки систематичній праці пп. Андрія і Марійки Терпиляків, здобуваючи собі добре заслужену славу серед нашого селянства. Останні роки зі сьогорічною повінню не були сприятливі для розросту заведення. Та при сприятливіших умовинах заведення п-а Терпиляків в короткому часі перетвориться у великий розсадник огородничо-садівничої культури, а ц. Терпиляк стане нашим Мавтиром в найширшому розмірі.

Не менше додатне враження на відвідувачів робить **збірка лічничих ростин (зел) п. Теодора Панича** зі Львова. В останній хвилі взявши участь у виставі, виставив він 180 родів усяких лічничих ростин, хоч його збірка обіймає до 700 родів. Знавці говорять, що праця п. Панича в напрямі поширення збору лічничих ростин може принести значні доходи нашому селянству.

Третім в черги заведенням чи підприємством, що систематично прямує до піднесення нашої сільсько-хліборобської культури є **„Насінне Хазяйство" п. Мирона Луцького** з Янчина, що запродукувало на виставі пшеницю „баварку" і „булавку", яру пшеницю „Гінденбург" та бульбу „марш. Гінденбурга". Експонати п. М. Луцького робили велике враження на селян, а унаглядненим його хліборобських здобутків спричинило великий попит на культивовану пшеницю.

Коли я окремо відзначив ці три — що тап скажу — фірми, то тому, що вони притягали до себе загальну увагу, а знавці висловлювалися про їх виспіди і здобутки у словах найвищої похвали і щирого признання. Одначе й інші експонати заслуговують на пильнення і признання. Не вважаю себе покликаним, а тим менше підготованим кваліфікувати і класифікувати поодинокі збіжево-рослинні експонати. Не в я в силі пам'ять згадати всіх на сторінках нашого обемом невеличкого щоденника. Тому згадаю тут тільки деякі експонати й зразки нашої сільсько-хліборобської культури і то в тому порядку, в якому їх виставлено у великій салі „Народнього Дому":

Отже: Стрийська Філія „Сільського Господаря" виставила 50 родів усякого збіжа і 40 родів бульб; відомий громадський діяч і господар в Милятичах о. Андрій Пеленський — 50 експонатів городовини і садовини; Осип й Остап Луцькі в Волі Довголуцькій — жито, городовину, бульбу і гарбузи; о. Юлій Камінський зі Сяноцілська Нижнього та Корчинський і Безушко з Корчина — гарбузи (величезного обему і ваги, а саме 48 і 46 пілей); Любка Луцька з Янчина — добірну пряжу і полотно; Громада Завадів і Микола Галій з Дашави — овес і цибулю; Володимир Паршна з Камінки — добірне сіно в мініятурному оборолі; о. Бордун з Турі Великої — чорну кукурудзу, збіжа і ярини; Мельник зі Стинави — просо зі скільських гір; Безушко з Добрівлян — гатункове жито, пшеницю і бульбу „Рубін"; Гаврилів зі Стригавень — кукурудзу; о. Петрушевич і Барабаш з Ковнюхова — капусту і жито „Петкус"; Гринь Гранве зі Стригавень — кукурудзу зі шульками, вповку на 4 метри; Йосиф Поршна, Іван Мазур і Прокіп Сенькович з Монастирна — гатункові збіжа; Лаврись з Журавна — кукурудзу; А. Мацюняк з Тейсарова — буряки; Трубач зі Сулятич — овочі; Матій Данилишин з Тарлавки — виноград і капусту; Іван Салдан з Лівчинь — грушки; о. Бодиар з Яцковець — буряки; Ю. Опришко з Грабівця — овес „фільдінг" (1.60 м. висоний) Дм. Угриньчик з Лискова — просо (1.60 м. високе); Данило Салдан з Лівчинь — жито „всякбіське"; Марушак з Гніздичева — білу пшеницю; Котовач з Гніздичева — буряки „Екендорф."; Пов. Союз Кооператив в Конячинцях — городовину з досвідних піль та помилково виконані графікони про приноровлення і надайність сільсько-господарських машин; Пов. Союз Кооператив в Чортківі — тютюн, городовину і збіжа зі своїх досвідних піль; інж. В. Созанський, агроном П. С. К. в Дрогобичі — сою; Пов. Союз Кооператив у Станиславові — збіжа зі своїх досвідних піль; Микола Романишин з Дашави — збіжа; Красій зі Залішик — паприку чорні баклажани.

Філія Сільського Господаря в Перемишлі — збіжа з досвідних піль у Негрибці і Медині і графікони; Ол. Галій з Ланів — городовину; Нар. Торговля у Львові — городовину зі своїх насінь; Яроцевич з Дашави — пшеницю й інші роди збіж; Луців з Урожа — соняшники; Роман Лаврук з Хартавівець — насіння конюшини білої і чорної і о. Зінко з Острині — каляфіори.

Ось загально і з природи річи побіжне перечислення виставців й їх експонатів. І хоч те перечислення неповне і нарушити. Мстяться, і то неабияк! Тому краще не цікався, не думай і не згадуй про ту мумію, а вже ніщо в світі не важся її купувати або приняти щонебудь з тих її річей, бо покійниця не вибачить ніколи!

На другий день відвідала нас пані Морган, заплакана і до крайности зденервована. (Була товаришкою моєї мами.) Розказала, що її чоловік зачинився, не пускає нікого до себе і полагоджує всякі справи на випадок своєї смерти, бо вечером має відбутися двобій. Приїхала до Европи на карнавал, забави, — а тут горе і розпука. Вона зовсім безрадна, не знає що почати, як зарадити лихові. Розказувала свої жалі й гірко плакала. Моя бабуся вспокоювала її тим, що чейже Морган відступив би від купна мумії, коли йому розяснив би, як тяжко може відпокутувати за невшанування заповіту з папіруса. Врешті мій батько обіцяв піти до Моргана й перемовити його.

Як там було — не тямлю, але батькові таки вдалося вплинути на Моргана. Той зрікся купна і до двобою не прийшло.

Тимчасом увесь Льондон нетерпеливо ожидав приїзду мумії, що мандрувала під доглядом слуги професора. В часописах появилися широчезні статті про неї. Була це правдива сенсація. Затьмила навіть Титаніка, що ось-ось мав бути пущений на воду. Але може це не цікавить вас?... — урвала незнайома

Загадка розвязана!

Кожний може осягнути „ЗОЛОТЕ РУНО" і богатство, хто купить **льос І. класи** 16 Державної Клясової Льотерії в конторі

„РУНО" Равіч і С-ка Львів, Академічна 3.

Головна виграна 650.000 золотих

Крім цього виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75 000, 60.000, 50.000, 40 000, 30.000, 25.000, 15 000, 10.000, 5.000 і т. д.

Виграні побільшено з 16 міліонів на 20 міліонів.

Тягнення переводить публично державна Комісія в Генеральній Дирекції Державної Льотерії при співучасти двох громадян міста, запрошених Президентом міста Варшави.

Що другий льос мусить виграти.

Ціна льосів: Чверть льосу зол. 10·00. Пів льосу зол. 20·00. Цілий льос зол. 40·00.

Тягнення вже 10. і 11. жовтня.

На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від порта, на вплату належитости. — Поручаємо негайно замовляти.

В цім місци відтяти і переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

„РУНО" РАВІЧ і Ска, Львів, Академічна 3.

Отсим замовляю:

..... льосів цілих по зол. 40·—
..... „ половинок „ „ 20·—
..... „ чвертьок „ „ 10·—

належитість золотих ..... заплачу по одержанню льосів, почтовою складанкою ПКО. присланим фірмою.

Ім'я і назвиско .....
Докладна адреса .....

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ.

Проклін мумії.

II.

— На одним із великих балів льондонської аристократії, якраз на Маланку явився — по пятилітній відсутности — професор, світило і корифей льондонського університету, славний археольог, п. Рональдсон-Клерк. Знали його як дивака, що все своє велике майно викинув на розкопки в околиці пірамід та на закупно старих папірусів. Його поява викликала загальне здивування і вскорі окружили його знайомі, раді почути, де бував так довго і що найшов.

Професор весело затирав руки.

— Я відкопав гріб придворної співачки Рамзеса II. Прегарно законсервована її мумія і дорогоцінні перли, самоцвітні каміні, вази, постументи, тарілки, що були в тім гробі, все те їде кораблем сюди... Але не в тому діло. Найцікавішим є папірус, що лежав на грудях мумії...

— Уявіть собі, яке це зробило враження! Натовп коло професора більшав, що трудно було до нього підійти, а між зацікавленими була й я, тоді ще молоденька дівчина, до загину ласа на яку античну новину. Я спитала про вік та ім'я співачки.

— Ім'я її — Атру, а померла в 23 році життя. Про її пречудний голос, дар Ізиди, зазначено в гієроґліфах, що й птахи вмовкали, коли співала. Була любимцем богині, що обдарувала її золотим волоссям, була й любимцем Рамзеса II. Він не міг віджалувати її смерти, справив їй той гробівець, та зложив у ньому всі дарунки, що одержувала за свій чаруючий спів. На саркофазі намальована вона як проводить собі на гарфі та з захопленням дивиться вгору. Але і це не головне...

Професор замовк. Моя цікавість була така напружена, що я забулася та хопила його за рукав...

— Головне це — промовив далі — що на тім папірусі подана історія прокляття. Зміст її такий: Один чоловік ходив на скаргу до Ізиди. Богине! Фараони та всякі богачі визначують собі догідні місця для своїх гробниць і пірамід та викидають звідтіля тіла померших бідаків. Їх тіла та мумії наражені через те на зневагу нащадків! Що робити — порадь нас Ізидо! На це богиня відповіла: Моїм проклоном нехай буде тричі проклятий, хто нарушить спокій та сон померших. Вони мої!... І післала такий сильний вітер, що позавівав і понакривав піском усі гроби, щоби ніхто не міг тривожити сну мерців. За цією казкою йде просьба і погроза: Колиб хто вдерся в гробницю співачки, то нехай нічого не торкнеться, а засипле все назад, як було, бо прокляття богині не мине його і він умре не своєю смертю.

— Щож ви зробили? — питали ми всі.

— Деж би я міг ті скарби дати назад у землю? Адже одна мумія поверне мені втрое всі кошти розкопок! А перли, вази, тарілки — що їх там повно?... Накрити землею? Це смішне. А там буде ще чимало таких гробів, я певний цього!

— — — — — — —

На цім балі були два відомі американські мілїонери, Астор і Морган. Вони так зацікавилися мумією, що кожний зокрема напосівся купити її, хоча її не бачив... Вкінці посварилися так, що аж визвалися на двобій. Льондон мав про що гомоніти!

Дома розповіла я всю історію своїй бабуси, 80-літній старушці, що також дуже любила такі таємні справи. Вона вислухала все уважно й стала мене перестерігати перед прокляттям.

— Побачиш — сказала — не лише власник мумії буде нещасливий, але й ті, що взяли хоча би лише яку дрібничку з її річей. Над усім тяготить проклін богині. Памятай! Тобі це може видаватися смішним, але впевняю тебе, що є дивні річи на світі, які ми не можемо собі виснити. Я вже стара, посивіла, неодно бачила та пережила, і неодно могла би тобі розповісти, але за богато було би говорити. Одно знай! Померші не люблять якщо їх спокій

Кооперативне Свято в Стрию.

В неділю, 2. жовтня ц. р. відбудеться в Стрию Повітове Кооперативне Свято з таким порядком дня:

1) год. 10. Служба Божа.

2) Отворення Кооперативного Свята.

3) Промови і привітання.

4) Фантова льотерія з виграними найкращими експонатами сільсько-хліборобської виставки.

О год. 14. в кімнаті „Заїдаткової Каси" відчит през. Ревізійного Союзу інж. Ю. Павликовського про кооперацію в Швеції, Данії і Норвегії та їх співпраю. Всю інтелігенцію Стрийщини просить явитися на цім викладі П.С.К.

Завтра відкривається з казковим люксусом уряджена

КАВАРНЯ і РЕСТАВРАЦІЯ „BELMONT" вул. Коснюшка 1 рір Синагоґи

получена з **Радіо-Баром**, уладженим на зразках турецьких барів, також вибагливий **Дансінґ** при співучасти першорядних танцюристів. Льокаль має богато всіляких крайсвих, лякордонних і ілюстрованих журналів. **Окрема більярдова саля. Урядничі сніданки, знаменита кава, чеколяда або чай з печивом до год. 10-ої передпол. 50 сот. Знаменті обіди „мені" з 3 стравами 1·60 зол.** — Від 8. год. вечір концерт нелїзінної сальонової орхестри. Початок дансінґу в годині 10. вечір. Спеціяльність **BELMONT-у** від 12. год. в ночі до рана свіжий росіл, борщ, курка з росолу, *„Beefsteak"* і угорський гуляш. Трунки і напитки першої кляси. Ціни приступні.

Численних гостей запрошує **Управа.**

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Д-р Білас повернув і ординує у внутрішніх недугах як давніше **Потоцького 4.** 1-3

Д-р Яків Зельцер

607 **оператор** 2-2

вул. Фредри ч. 7

повернув і ординує як звичайно

ФУТРА жіночі, мужеські і діточі, містові і подорожні — першокляcно виконані — добірний товар — низькі ціни — догідні умови сплати найкорисніше у фірмі

Андрій Кузьміньскі

348 **ЛЬВІВ пл. Марійська 9** 7—9

(у виходу Рутовського.) Тел. 42-55

Біржа.

Гроші.

Долар 8·91·50—8·92, канадійський долар 8·89·50—8·90, чеська корона 0·26·50—·26·75, австрійський шіллінг 1·26—1·26·75, рум. лея 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35, швайцарський франк 1·71·50—1·72, англійський фунт 43·40—43·80, німецька марка 2.12·15, данїйський гульден 1·72·50, червінець 30·30—31·00.

НОВИНКИ

— **Дешева сенсація.** Варшавська „За Свободу" повторює за „Експресом Поранним" таку сенсацію: у найближчі дні відбудеться в Берлїні шлюб доньки гетьмана Скоропадського з бувш. австр. архикнязем Вільгельмом Габсбургом — Василем Вишиваним. Це родинне свято є доказом політичного порозуміння між гетьм. Скоропадським і Василем Вишиваним, бо до цього часу кожний з них уважав тільки себе претендентом до українського престолу. Одночасно цей донїс повідомляє, що друга донька гетьмана Скоропадського живе тепер у Польщі. Вона вийшла замуж за гр. Адама Монтрезора, який грає визначну ролю в політичних колах — слухайте! — Галичини. А саме — слухайте далї! — гр. Монтрезор представляє в УНДО монархічні тенденції. Шансби а високих колах є можливі в усіх комбінаціях. Але всі ці комбінації є нїчим, коли рівняти їх з фантазією таких політиків, як „Експрес Поранни" та „За Свободу" в українських справах.

— **Арешти.** У Стрільбичах старосамбірського повіту арештували дня 17. вересня Петра Пилипка і Евстахія Качмара робітників при тарталї в Самборі. Арештували їх у хвилині, коли під неділю вернули з роботи домів. Передтим перевели у них трус і забрали відозви і брошури, які дав їм якийсь жидок в Самборі.

— **Перестороги для священників.** Пишуть нам: Від кількох літ заходить до наших священників Микола Березкий, ошукинець-шантажист, який продає їм фікційні уділи нафтові, побираючи від них завдатки. При тім покликується на поважних наших людей, які з ним не мають нїчого спільного, а навіть його не знають. Його „товаришем" є Гриць Семьонів. За ним шукає поліція і суд в Дрогобичі, бо вже ошукав багато наших священників. Останніми днями крутився він у Стрию і „натягував" також на завдаток одного священника і одну даму. Він родом з Куликович (коло Рудок), а в Рудках *„wysiadł z grecka - kat. kościoła"* Колиб де появився, треба його негайно дати арештувати, бо стрийська і дрогобицька поліція за ним шукають.

Священик.

— **Темні історії.** Від кількох днів істнує у Львові дентистична фірма і... косметична д-ра Пілецького, який, як увесь „Газети Поранна", займався незаконною помічю для вагітних дівчат і жінок, що хотіли позбутись потайки своїх дітей. Ця його практика стала голосною в лїкарських колах при трагічній смерти однієї його пацієнтки, служанці Васьківни. Служанки після операції вмерла в шпиталї від зараження крови. Д-р Пілецький пробував надаремне грішми підкупити родину покійної. — Ще темнішу історію розбирав станиславівський суд присяжних. Перед ним стояв 18-лїтній парубок Мазуркевич двічі засуджений на 10-лїтню вязницю за те, що в 1926 році задушив і втопив у Серет дівчину, що була для нього байдужою. Новоперевед. слїдство та розправа замінили цю сувору кару всього на 8 років вязниці за

Вісти зі стрийської виставки.

Стрийська Сільсько-хліборобська виставка викликує велике заінтересування серед селянства. Досі мала вона до 12.000 відвідувачів, а в тому понад 10.000 селян. В середу, 28. вересня, не вважаючи за дощ і погоду, відвідало виставу 632 особи. В число 12.000 відвідувачів не враховується гремїяльної участи шкіл.

Цїкаве виставки відбуваються реферати в обсягу господарства і кооперації. У вівторок, 27. вересня інж. Ю. Павликовський мав реферат про полонини і пасовиська, а ред. З. Пеленський про враження та міжнародньому кооперативному конгресі у Штокгольмі.

В неділю, 2. жовтня велике **Кооперативне Свято** з викладами і фестином у парку Йордана буде закінченням виставки.

Зі Львова виїздить в неділю прогульки до Стрия. По дорозі треба заглянути до „Червоної Калини" (Руська ч. 18).

Листи до Редакції.

Високошановний Пане Редакторе!

У першому звідомленню зі „Сільсько-Хліборобської Виставки", поміщеному в „Ділї" з 27. вересня вкралася непримітна помилка у зв'язку з реєструванням моєї промови. Згідно з дійсним станом справи прошу в черговому числі помістити отсе моє вияснення:

1) Згідно з програмою Комітету промовляв я від імени українських самоповічних установ, а саме Кр. Т-ва госп. „Сільський Господар" у Львові і від кооперативних організацій, обєднаних в Ревізійному Союзі Українських Кооператив.

2) Кінцевий уступ моєї промови звучав ось так:

„Не витаю тут нікого, тільки кланяюся перед вислідами Вашої самодіяльности і дружно стисканю Вашу мозолисту руку, яка без сторонньої помочі уможливила, не зважаючи на післявоєнну руїну, устроїти нинішню виставу..."

Думаю, що Ви, Вп. Пане Редакторе, не відмовитеся помістити цих кілька рядків і остаю з належною пошаною до Вас **Ю. Павликовський.**

Львів, 28. IX. 1927.

Орґанізаційний рух.

Віче в Ходорові.

В неділю дня 18-го вересня ц. р. в год. 2-ій пополудні відбулося у просторій салї Народнього Дому велике віче, на яке прибуло кількасот громадян зі судового ходорівського повіту. Віче відкрив короткою промовою адвокат д-р Троян. В своїй промові вказав він на ціль віча, а саме: слід зробити підсумки висліду виборів до громадських рад, слід намітити програму праці українських громадських рад, а також заінтересувати ціле громадянство нещасливими жертвами повені. До президії зібрання вибрано: о. Теофіля Приймy, пароха Дуліб як предсідника, Михайла Решітника, селянина зі Сутрова як його заступника і Миколу Балицького, студ. техніки як секретаря. Перший референт д-р Корнило Троян представив висліди виборів до громадських рад в Ходорівщині. На загал вибори до громадських рад по селах випали для українців корисно. Селяне виявили велику активність і здисциплінованість. Також українське жіноцтво сповнило карно свій обовязок. По містах жиди пішли з поляками і українці, як прим. в Ходорові і Бібрці не здобули належного їм заступництва. Делеґат Центрального Комітету гол. секретар Володимир Целевич представив завдання нових громадських рад. Зокрема представив він, як громадська рада має боронити прав української мови, як дбати про санітарний стан села. Громадська рада може покликати до життя, творячи або субвенціюючи як потрібні українські інституції так захоронки, курс для неграмотних, курси куховарства і шиття, захисти і т. п. Одним словом представив він завдання громадських рад на просвітному, гуманітарному, санітарному та економічному полі. Студ. Іван Василик представив розміри елементарного нещастя повені, та завізвав всіх присутних до несення допомоги потерпівшим. В дискусії забирали голос численні бесідники, між іншими селянин Василь Мицик з Ліщина, о. Курчаба з Острова, о. Прийма і другі. Віче покінчилося відспіванням національного гимну.

Останні вісти.

ЗІРВАННЯ ПЕРЕГОВОРІВ У СПРАВІ ПОЗИЧКИ.

Варшава, 29. вересня 1927.

Переговори в справі американської позички не довели до узгіднення поглядів і переговори зірвано. Вечером віцепрем. Бартель виїхав до Спали і розмовляв із прем. Пілсудським і мін. Чеховичем. Потім віцепрем. Бартель приняв представників американської консорції Монета і Фішера. Представники ці вислали телеграму до Америки і ждуть відповіди, яка порішить, чи вони змінять умовини емісійного курсу.

Нині, 29. вересня, відбулося засідання польської фінансової ради. Всі справи, які були на денному порядку, відложено і рада займалася лише справою позички. Фінансова рада ствердила, що хоч господарське положення укладається корисно, то таки бажанним є вести дальші переговори в справі позички. Конче треба здержати стабілізацію золотого, шадити і виконувати місячні бюджети.

ЧІЧЕРІН ВИБИРАЄТЬСЯ В ПОДОРОЖ.

Варшава, 29. вересня 1927.

Аг. Вск. подає, що з кол близьких до нар. комісаріяту повідомляють, що нар. комісар Чічерін вибереться небарам у подорож по Европі. Відвідає Берлїн, Відень і Рим. В Німеччині старатиметься виєднати нові кредити.

САМОВБИВСТВО ШК. ІНСПЕКТОРА.

Чортків, 29. вересня 1927.

Поповнив тут самовбивство шкільний інспектор Мих. Бутиковський з причини звільнення з посади. Він відібрав собі життя револьверовим пострілом 28. вересня, себто в дні, коли мав передати урядування своєму наслїдникові.

НОВІ РЕЛІҐІЙНІ БОЇ В МЕКСИКУ.

Льондон, 29. вересня 1927.

З Мексику надходять вісти про нові масакри католиків. Воєнний суд засудив на смерть свящ. Седано, який, як кажуть, проводив відділом кат. повстанців у стейті Джалїско. Повстанці ці звели завзятий бій з урядовими військами. В бою тім згинули 32 повстанці.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ЗА ДЕРЖ. ЗРАДУ.

Львів, 30. вересня 1927.

Після 2-тижн. розправи проти стрийських комуністів перед львівським судом, як делеґованим, запав учора присуд. Йос. Келера засуджено на 2 роки, Мих. Зощака на 10 міс., Вол. Кураха на 6 міс., Мик. Савчука увільнено, Вас. Савчука увільнено. Усім зараховано слїдч. арешт до 21. квітня 1927.

вагло, шукаючи в пітьмі за сірниками.

— О! о! — скрикнула Варвара Борисовна і пригорнулася до мене.

— Але де це ми зараз, що стоїмо так довго? Може яка стація, що можна би дещо купити?... Я тут перший раз — говорила незнайома і засвітила маленьку свічечку та стала дивитися крізь шибу.

Я мушу признатися, що слухала так уважно цікавого оповідання, що не звертала уваги, чи ми їхали, чи стояли. На годиннику била вже 11. година, а ми повинні були бути десь коло Лїпкан. Попри поїзд бігали кондуктори з ліхтарками, по снігу тупали важкі чоботи, а нікого спитати, бо вітер вив із страшною силою. Та мене ніщо не цікавило, де ми були, хто ішов... Уся моя увага зосередилася на оповіданні та його авторці. Мусіла це бути дама з високих родин Англії (після її власних слів, але що вона тут, на цій бічній лінії Окниця—Чернівці...? Якби це збагнути?

— Ах, пані, не мучте нас, кажіть далї! — обізвалася моя сусідка, і стала ще ближче тулитися до мене.

— Зараз, зараз! — відповіла весело незнайома, шкворкнула сірничкою і знов закурила.

— Отже — ага! — Нараз телеґрами подали вість, що сторож мумії, довголітній слуга і довірник професора бореться зі смертю. Мав він у дорозі на корабли впасти стрімголов із сходів, та так нещасливо, що аж череп заломився, а через те, доглядання над мумією мусів перняти хто інший.

Моя бабуся ликувала:

— Оце, оце сповняється проклятя. Але чого люди такі нерозумні та беруть собі нещастя в хату? Астор рішучо пожалує. Ту мумію лише назад у землю „саком-паком" — з тими скарбами...

Та видно люди не боялися лиха, бо як тільки корабель причалив до пристані, то поліція сливе не мала ради з натовпом, що хотів узріти мумію або бодай як її повезуть. Увесь Льондон цікавився тою Атру, що коштувала Астора 800.000 доларів, і про яку вже стільки газети понаписували. Ця загальна цікавість сердила чогось Астора. Мерщій завіз усе в свій готель і не дав нікому оглянути. А я аж помарніла була їзза цього! Страх кортіло мене побачити Атру. Та день і ніч мучила мене гадка, що моє бажання не здійсниться. У моїй уяві бачила я її, як лежить з руками зложеними на грудях, а на устах усмішка — як у Монни Лізи. Усю тайну свого життя-буття забрала з собою у вічність, а була колись як я — живучою, молодою, повною мрій та думок... Тисяча літ, гей! Передімною отвирала пащу загадка, мене зїдала цікавість, і я відчувала, що захворію поважно, якщо її не заспокою...

(Продовження буде.)

лочин прилюдного насильства. — В місячинці дістав спеціяліст від вивозу еміґрантів Вайсбергер, який 26. серпня відвозив із Снятина до Коломиї 24 жидівських еміґрантів, хотячи „перешварґувати" їх фальшивими білетами.

— **Українська опера у Львові.** Наші читачі, прочитавши такий заголовок, стрепенуться. Опера? українська? у Львові? Адже ми не в силі спромогтись на 10 звичайних нових драматичних вистав у рік — не маючи ні салі, ні фондів на театр. А проте українська опера у Львові вже існує. Існує в уяві деяких нечрестеячних польських денникарів, які лякають нею як страхополохом польське громадянство... у боротьбі за міліонний бюджет на міські театри. Читаємо в „Газеті Поранній" чорне на білім: „Як до нас доходять звістки на припинення польської опери жде тільки конспірація, субвенціонована чужим капіталом, щоби зорґанізувати у Львові українську оперу". Після такої звістки не є виключене, що якась „народова організація" оборони польського характеру Львова зорґанізує грандіозне віче та приїме резолюції про національну необхідність польської опери у Львові, в тим, що міський театр може бути надалі порожний, а всі кіна повні.

— **20.000 дол. за модерну симфонію** призначує одна американська фірма загальним, міжнароднім конкурсом. Спершу вона призначила цю суму на вшанування безсмертної Шубертівської симфонії Г-моль, але змінила свою постанову, завдяки заходам німецьких композиторів, які піддали думку конкурсу на твір оригінальний, рівний щодо сили змфонії Шуберта.

— **Рекорди.** Папський шамбелян Геза Борос — як упевняє мадярська „А Регель" — дійшов до свого становища якимись дивними стежками, бо він не має зрава бути священиком. Борос — рим.-католицький священик — женатий і має дітей. Колись був учителем, у 1907 р. був детективом у будапештенській поліції, опісля мав приватне детективне бюро, в 1917 р. знову вчителював, в 1922 р. був торговельним агентом, а в 1925 р. перейшов з рим.-католицизму на „грецько-орієнтальний" обряд. Завдяки протекції мадярського представника при Ватиканї Середи і папського нунція в Будапешті Орсеніго він дістав поручаючі листи до кардинала Гаспарі і цей дозволив перейти йому з ніов на римо-католицизм і зробив його папським шамбеляном. — Цими днями продали в Льондоні за 4500 долярів три рідкі... орхідеї, відомі під науковою назвою „одонтоґлоссум" і популярної „королівської багрянниці. —Два дні на аеродромі Рузвельт Філд біля Ню-Йорку панувала тривога за долю летуна Мартіна Дженсена, який мав привезти туди із Сан Діего, в Каліфорнії, великого льва. Звіря помістили в клітці причіпленій на літаку взаду сидження летуна. Жінка Дженсена, також летунка, хвилювалась так само як власники льва, — фільмові підприємці, коли весь день минув, а Дженсен не приїхав в означений час. Зіпсувся мотор і летун мусів сісти на землю в 60 км від Рузвельт Філд; апарат зіпсувався, але клітка була така сильна, що лев з неї не втік.

— **Літературний нуток.** 29. вересня 1902 р. помер Еміль Золя. Франція святкує цими днями 25-ліття смерти великого письменника і творця нового літературного напрямку. Золя помер від нещасливого випадку задушившись від газу у своїй кімнаті. Його залізне здоровля могло було виститити ще на довгі роки невтомної праці. Золя вродився 2. квітня 1840 р. у Парижі як син італійського інжинїра. Його батько будував величезний канал у Провансії, званий „Каналом Золі". Молодість провів Еміль Золя на сонячнім півдні. Скінчивши ліцей у Парижі вступив до книгарні як помічник і працював у славній видавничій фірмі „Ашет". Його перші дві повісті не мали успіху. Першим успіхом були „Байки для Нінони", другим „Тереса Ракен", що мала вже основні риси його пізнішої творчости. Небавком пізніше починає Золя великанський цикль „Ругон-Макарів" історію упадку одної родини цісаря другого цісарства; була це соціольогічна студія у формі повісти. Золя користувався останніми здобутками науки і переводив у повісти ідеї про унаслідження із фанатичною суворістю. Це було причиною, що його велика поетична уява попала в пута соціяльної доктрини. Та одночасно своєю сміливою концепцією він створив нову методу писання повістей і дав почин до обнови літературних ідей, що лишались під всевладним впливом романтичної доби. Літературна спадщина Золі великанська. Хоча його не читають нині як Бальзака або Достоєвського, проте деякі його твори як „Жерміналь" або „Ассомоар" розходяться в сотках тисяч примірників річно, головно серед робітничої маси у Франції. З іменем Золі звязана теж справа Дрейфуса, обвинуваченого невинно за державну зраду; Золя виступив у його обороні із рідкою громадянською сміливістю, борючись проти публичної опінії опутаної духом шовінізму, видаючи своє славне *j'accusse* („Обвинувачую!").

— **Оригінальний дипльомат.** Острів Куба призначив свого найвизначнішого земляка, шахіста Капаблянку — дипльоматом. Без місця осїдку. Не щоби він дипльоматію, а щоби міг за дипльоматичним паспортом їздити скрізь, де є загрожені... шахові партії. Замість одного поля діяльности Капаблянка матиме 64 пів шахової дошки. Куба є тої думки, що Капаблянка принесе більше слави своїй країні як шахіст, ніж інший дипльомат, що гратиме в політику. Крім цього Куба дійшла до тої мудрости, що в світі шанують тільки того, кого знають. Може вона пригадала собі зрештом приклад великого франц. поета Кльоделя, якому література не стоїть на перешкоді вести дипльоматію. А грати в шахи таки лекше як творити пєси та поезії. І далі: чи мистецтво шахової гри не нагадує більш як якенебудь інше дипльоматичну стратегію: наступати, шахувати, творити різні комбінації з фігур на різних полях гри. Якби ідея Ліґи Націй перемогла, хто зна, чи міжнародні конфлікти не будуть полагоджувати дві воюючі сторони партією шахів. Тоді Капаблянка готов стати членом Найвищого Шахового Трибуналу Міра.

— **Наука потрібує відпустки.** У Льондоні істнує своєрідна організація „Брітіш Ассоціейшен" попросту „Британйське товариство", якого метою розяснювати прилюдними загальнодоступними відчитами основні проблеми науки. Є не щось у ролї Академії Наук з прикметами приватного товариства пропаґанди освіти. Цього року голова цього товариства Сер Артур Кіт почав низку викладів на тему „Чи Дарвін мав рацію"? і дійшов до висновку, що Дарвін мав безсумнівну рацію. Після цього пішли відчити з кримінальної психольоґії, із трансцендентальної фізіяки, телепатії, позагробного життя і інших здобутків сучасного знання. З нагоди цих відчитів забрав голос єпископ з Ріпон д-р Баро і в своїй проповіди висловив кілька думок, що очинили страшний гомін у пресі. На погляд д-ра Баро сучасна наука йде надто швидко вперед, так, що ми не в силі перетравити всіх її пових ідей і винаходів. Щоби людський ум дійшов до рівноваги, наука повинна дати йому на яких 10 літ відпустки для відпочинку. За той час ми мали би час подумати трохи над собою, над своєю душею, а не над дивами світа. Сказавши це, єпископ виїхав сам на відпустку над море, не сподіючись, що вчені підуть протестувати проти відпочинку для мізку сучасних. А проте у словах єпископа є одно зерно правди: клопіт є з новими науковими ідеями, коли треба їх виложити ясно та доступно, а навіть найбільше вчені не в силі ще розяснити їх простими явищами. Телепатія, позагробне життя, чи „духи" все це царина таємного для якої кожний з нас повинен би мати з 10 літ відпустки, щоби її прослідити.

— **Країна Матузалемів.** Країна, що має найбільший процент людей, які перейшли 100 літ це Болгарія. Остання офіціяльна статистика каже, що минулого року було там 2161 осіб понад 100 літ, у цьому 1169 жінок і 992 мужчин. Уряд склав спеціяльну комісію із лікарів і соціольоґів, які мають дослідити причини, завдяки яким люди живуть у Болгарії так довго.

— **Занадто ревний душпастир.** В англійськім міточку Курі-Рівель очинився скандал, який цікавить усю пресу а юридичного боку. Проблєма така: як далеко має право йти парох у ролї сторожа прилюдної моралї? Ось історія. Отець Годґсон, поважний і всіма шанований пастор, почув одного дня, що його парохіяни відвідують крадькома сильно підозрілі льокалі, що є розсадниками деморалізації. Йому назвали два відомі клюби. Як перевірити, чи це правда? У міточку появляється таємна дама, вибагливо одягнена, сильно завуалена, що ходить скрізь сама вечорами, а дниною щезає. Між місцевими мущинами рух. Та ні один не зважується підступити до неї; вона подобає на кокоту, а поводиться незвичайно коректно. Одного сміливця, що починає з нею розмову, відкидає з місця. Цей сміливець запевнює, товаришів, що не варт до неї залицятись: вона стара й бридка. Молодь починає оминати ресторан, куди приходить постійно дама. Господар ресторану терпить на цьому і очинив з дамою супереч; у лютім адрес її вуаль. Таємна дама це пастор Годґсон. Справа піде в суд. Парох просить вибачення своїх парохіян: він хотів перевірити правдивість закидів щодо їх моралї і стверджує, що мораль у його парохії стоїть високо, його, таємно-чарівну даму, ніхто не зачіпав. Але не всі вдоволені таким розясненням; є громадяни, які твердять, що парох навіть для оборони моралї не може переодягатись у кокоту.

— **Закон і любов.** Закони сміються із голосу серця. Американська преса цікавиться випадком італійської студентки Доменіко Каппіо, що дістала дозвіл виїхати на студії до університету Колюмбія. Там познайомилась із земляком з Ню-Йорку і вийшла за нього замуж. На це вдала повідомила її, щоби покинула негайно Америку, бо вона одержала візу тільки на студії. Молода замужня дама завізила, що буде студенткою далі, але цей аргумент не переконав суворих американських урядовців. Вони твердять, що студії одно, а подружа — друге.

— **Світова волочина.** В Англії зачинила кілька нових копалень вугілля наслідком безробіття. — Америк. англ. промислова група хоче взяти в аренду чехословацькі залізниці. — У Римі збирається в жовтні міжнародна конференція, як наладнати залізничну комунікацію з Азією. — У Берліні трамваєвики погрожують страйком. — Румунія запримітила через свою пресу концентрацію радянських військ на своїм кордоні і радянські воєнні кораблі на своїх водах. — Чехословаччина відновить дипльоматичні взаємини з Ватиканом. — Брат японського імператора князь Шімібу заручений з найкращою дівчиною в Японії, 17-літ. донькою кн. Іміо, шефа ритуалу імператор. палати. — У зв'язку з повістю менінґітіс серед дітей у Лайпціґу всі школи зачинені. — Парламент Нової Зеляндії призначив 1 міл. фунт. на будову морської бази в Сінґапурі. — Король Альфонс затвердив предложений йому еспанським диктатором Де Рівера список членів „Національних Зборів" скликаних на жовтень. — У Ленінграді є тепер 248.000 помешкань; на кожне пересічно випадає 6 осіб. У 1923 р. на кожне випадало 4 і пів особи. 5000 мешкань стоїть порожніх, ненаправлених. — Помер один з найбільших австр. юристів президент сенату Буркарт.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:

Скала:
1. X. День і ніч.
2. X. „Ой не ходи Грицю".
3. X. Чесна Зузанна.

Озеряни:
4. X. Вій.
5. X. Діти Агафера.
6. X. Дні нашого життя.

Копичинці:
7. X. Майська ніч.
8. X. День і ніч.
9. X. Запорожець за Дунаєм.

12-? 485

Український театр під дирекцією Івана Кругляка:

Гусятин:
1. X. Чия дитина.
2. X. За Німан.
3. X. Чар мундуру. — Увесь дохід призначений на тих, що потерпіли повинею. Дирекція театру просить околичні села щоб ласкаво взяли участь в тій виставі, щоби помогти бодай малою лептою нашим братям в нещастю. 611 3-?

„Народна Гостинниця" приме оп'мічника готелевого портієра з укінченою 2. клясою середніх шкіл і гарним письмом в віці 18—25 літ. Зголошуватись можуть тільки стало замешкалі у Львові від год. 5—6 вечером в канцелярії Дирекції вул. Костюшка ч. 1. 517 2—3

Перші пофарійальні сходини Українського Технічного Товариства відбудуться в суботу дня 1-го жовтня 1927 в год. 18-ій. Богато цікавих справ до обговорення. Після сходин спільна вечера. Просимо численно явитись. — *Виділ.*

Увага. Дня 2-го жовтня (неділя) відбудуться Збори громадян Богданівки в справі будови „Народнього Дому" і вибору нового Комітету будови. На Збори запрошуємо і тих громадян та представників поодиноких українських установ, які дотепер жертвували на ціль будови та взагалі цікавляться будовою. Початок Зборів точно в год. 5-ій пополудні. Збори відбудуться без огляду на число учасників. — *Виділ читальні „Просвіти" на Богданівці.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВГРОМАДІ Орове, пов. Дрогобич є до законтрактування нафтовий терен 30 моргів громадського ліса. Віддалення від нафтових шибів фірми „*Gazolina*" виносить пів кільометра. 614 2—3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик пропоную по дуже приступній ціні і на пятьвіть десяткій літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, вул. Марійська ч. 5. 3 24—?

ПОШУКУЮ станції від 8. жовтня з малим удержанням, евентуально з мешканням. Листи з поданням умов на адресу: о. Луркот Болозів, п. Нове місто. 606 2-3

КІМНАТА для двох студентів до найму. Адм. „Діла" О. Р. 608 3-3

ІНТЕЛІҐЕНТНИЙ українець, 25 літ, здобувший добре просперуючого склепу в повітовому місті, шукає інтелігентної, приємної дружини. Невеликий капітал потрібний на розширення підприємства. Зголошення слати до „Діла" для Р. Л. 609

ПОШУКУЮ лекцій з обсягу всіх гімназійних клясів на цілий шкільний рік, найрадше недалеко Львова. Зголошення слати на адресу: Микола Титов, абсольвент мат.-прир. виділу Копичинці. 622 3-3

ОКАЗІЯ. Продам добру дорожку, мало вживану, віденської роботи за 300 зол., упряж шкіряну, комплет парову за 120 зол., нову пілойову за 40 зол., сікарню за 40 зол. — Андрохович, Станиславів, Матейка 42. 621 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 45.

417 **Пересвітлення Рентґеном** 22—?

ЛІКАР

Д-р СТЕФАН КУШНІР

перенісся до Яворова

і ординує в домі Задаткового Товариства. 624 1-1

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/19.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й випикання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті за американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 587 Полекші в сплатах. 3—3

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без дроту і біленя зубів. — Приступні ціни — догідні условія. 494

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

вийшли у Відні пропам'ятні медалі. Замовляти можна тільки за попереднім надісланням готівки — не менше як 10 штук у Мистецькій Накладні „*Ums*". *Riemergasse 2, Austria.*

Ціна одної медалі в Польщі 3 зол., в Америці 50 цент, Німеччині 2 марки, Франції 10 франків, Чехії 15 ч. к. 605 3-3

Магазин і робітня

ФУТЕР

КАРЛО ЦВИНАР

КРИВА 10 448 РУСЬКА 9

виконує всілякі жіночі і мужеські футра по конкуренційних цінах. 9-10

Kalotrix

одинокий певний середник против випадання і на ріст волосся до набутку о. д-ра Вергуна і в Народній Торгівлі в Сокалі. 623

ROK ZAŁ. 1890.

ХТО задумує купити шкільні скрипки

Тільки зол. 15·00

АДОЛЬФ БОДЕНШТАЙН

вул. Леґіонів 37.

найдешевший і найбільший склад музичних інструментів

626 Полекші в сплатах.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 219 (11.187). Львів, неділя 2. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Грабіжники чести.

Львів, 1. жовтня 1927.

Мубуть ні один нарід у світі не може похвалитися такою багатою історією, буйною й різнородною минувшиною, як наш. Рідко де зустрічається такі яскраві противенства, такі різкі признаки і вияви національного характеру, як саме у нас. Рідко де діяпазон чеснот і прикмет є такий безмежно широкий, і рідко де степенування подлости і нікчемности є таке розтяжне. Вогонь і вода. Вогонь, що перетоплює сіру, занечищену моральну руду в блискучу сталь етики, — і вода, що каламутною хвилею заносить намулом людські характери, перетворює їх у неужиток, на якого камінистому або мочароватому ґрунті паношиться бодячча анархії, моральної розперезаности, грабіжництва і бандитизму.

Що в нашій історії виб**и**вається на перший плян? Невзгодини, розпря, вічна взаїмна боротьба, що нищила всі зачатки й основи організації, а її наслідком руїна, чуже панування, ярмо. Київська доба нашої історії проходила під знаком: брат на брата! Так довго вибухали й степенувалися роздори, війни за гадіям, так довго росла ненависть і так довго йшла боротьба при допомозі чужих сил, аж поки не розторощено української державности, а її руїни не стали фундаментами чужої могутности — спершу Литви, а опісля Польщі.

І скоро тільки в неволі прийшло до деякого опамятання, скоро тільки тисячі борців своєю кровю почали сціплювати нові фундаменти козацької державности, знову почав проявлятися дух злоби, зависти й анархії, — аж доки козацька державність не лягла в руїні. Скільки то всяких Катонів, часто на хлібах чужих сил, обдирали з чести найкращих будівничих України! І знову на руїнах української державности виросла апокаліптична могутність Москви, а на її услуги перші пішли руїнники.

Ярмо пригнітило вольний народ. Неволя століттями викривляла характери, защіплюючи в душу народу легковаження і погорду до свого та попелом забуття присипплюючи імена наших великанів духа і діла, тих, що творили, будували, організували, виводили маси на широкий шлях боротьби. Заходами, трудом та посвятою кількнадцяти поколінь реставровано українську історію, усунено порох і грязюку, що насіли на українську душу, видобуто народ з безвістей історичного небуття і забуття і придбано новий моральний капітал, щоби у слушний час повести боротьбу за основні права кожного живого народу. І зірвалася велика буря, і пішов народ до боротьби, і затріюмфував дух анархії. В кількох літах прийшлося нам пережити і князівщину і козаччину.

Здавалось би, що після нової невдачі, розпорошення стихійної енергії народу, занапащення здобутків цілих поколінь прийде до опамятання. Здавалось би, що після важких досвідів ми почнемо відбудовувати і будувати, творити у взаїмному довірі і обопільній пошані. Та — на жаль — анархія і грабіжництво далі є головними признаками нашого життя. Особливо розпаношився у нас грабіжництво моральне. Нема у нас ні одного діяча, ні одного громадського робітника, якого не покривала би верства найріжнородніших закидів, наклепів, видумок, підозрінь. Всякий авторітет топчеться з розмахом первісного чоловіка, всяку заслугу нівечиться, до всякого доброго і чесного діла притверджується клеймо чогось нечистого, випробованих народніх робітників, що несуть на собі тягар суспільної праці, ведеться на прилюдне позорище.

Велике нещастя впало на наш нарід. Засновано допомоговий комітет з представників центральних українських установ і жваво розпочато роботу. І щож діється? Чи не лунають голоси, що це опортуніям, „угода" —тільки тому, що українські діячі для координації допомогової акції для **нашого селянства** беруть участь також в півофіційному допомоговому комітеті. А у звязку зі стрийською сільсько-хліборобською виставою, уладженою нашими економічними установами в Стрию, **власними силами і засобами,** чи не ширяють найріжнородніші підозріння тільки тому, що виставу відвідав польський міністр? Ціла повінь видумок і наклепів заливає орґани морального грабіжництва.

Дивлячись на цю вакханалію, часто зривається питання: І хто то вдягається в катонську тогу? Хто виступає в ролі „зберігачів" національної гідности і чести? Хто щедро кидає обвинувачення і по грязюці волочить імена народніх робітників?

Людці з неясним Вчора і невідомим Завтра, постійні „еволюціоністи", перебіжчики з одної партії до другої, як ще не шось гірше, а саме, як не чужі наємники і годованці: польські чи московські. Людці, які вміють тільки руйнувати, пустошити, які хворіють на манію великости, людці дрібні, нікчемні, що вміють тільки каламутити, щоби в нечистій воді видумок, сплетень і сфабрикованих наклепів зловити золоту рибку, спекулянти під покришкою псевдопринціповости. Ці хитреці і примітивісти в добі фахівництва теж стали фахівцями, спецами: грабіжниками людської чести. Це одно вони вміють. При допомозі видумок, перекручування, натягання „аргументів", вуличної демагогії, в супроводі „святого обурення" — ці фахівці морального грабіжництва зроджують сумніви, розсівають підозріння, викликують трівогу, довільно перетасовують найкращих громадян, тавруючи їх опортуністами, як не запроданцями. Інакше про тих грабіжників людської чести ніхто не знав би, що вони істнують на світі. Треба отже топтати інших, плюгавити їх честь, обезцінити їхню працю, здезоріентувати масу, щоби самим виплисти на верх і стати на свічнику, а одночасно сповнити волю пославших їх і відробити ті серебренники, що кинено з паньскої кишені на витворення замішання серед народу.

Важко боротися з грабіжниками чести, як з усяким бандитизмом. Важче тимбільше, що знання, заслуга, посвята все є скромні, а нечуство, примітивізм, розперезаність і пустомельське крикунство все нахабні, здобувчо завойовницькі.

А все-таки всі чесні елементи мусять вийти з резерви і виповісти безоглядну боротьбу лицарям темної ночі, грабіжникам людської чести в ім'я морального здоровля і будучини важко досвідчуваного, лихоліттям навіщеного народу.

ВИДАВНИЧА КНИГАРНЯ КНИЖОК

УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ — У ЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 22

безпастанно поновлювана українськими, польськими і німецькими літературними новостями. — Отворена через цілий день! Услівя дуже догідні! 613 3-10

Книжка і її місяць.

I.

Майже у всіх народів *принявся* звичай присвячувати деякий час скріпленій увазі до такого культурного добра, яким **є книжка.** У нас принявся також цей звичай, і тому вже від трьох літ називається місяць жовтень **місяцем книжки.** З цього приводу освітні установи влаштовують відповідно до своїх сил особні свята книжки.

Пишучи цих кілька рядків хочемо пригадати громадянству його обовязок в місяці жовтні. Хочемо добитися того, щоби місяць книжки не промнув безслідно як для руху тої книжки, що вже вийшла та спочиває на книгарській полиці, так і для розросту істнуючих видавництв і їх якости та кількости.

Коли місяць книжки буде мати своїм наслідком досягнення в обох повищих напрямах, тоді щойно почнеться зазначувати в нашому житті та велика роля, яку виконує книжка в культурному світі. Бо в нас вона відіграє ще дуже незначну ролю. Що більше, українська книжка в цілому навіть не має змоги відіграти ролі, яка їй належить, дякуючи низці ненормальних умов нашого народнього життя.

Здається, немає народу на світі, котрий жнучи компактною масою на певній території, хоч розділений державними кордонами, не мав би змоги обмінюватися своїми культурними цінностями й надбаннями. Український нарід є саме таким виїмком. Книжка, журнал, часопис — видані на одній території належать до найбільших рідкостей, до поява з іншого світу на другій території.

Я відчуваю, що найдеться чимало людей по котрому любо боці, котрі скажуть: Богу дякувати, саме тому, що немає нагоди обміни книжками і нема змоги загального поширення української книжки. Знаю й те, що певна однобічність під оглядом змісту, тенденції дразнить одних і других, і вони тому з таким станом так легко погоджуються. Одначе коли нам бажана національна і культурна єдність, а бажана вона безумовно, хоч би для позитивної і корисної розвязки преважних соціяльних проблемів, то такий стан є неприродний і в своїх дальших наслідках дуже а дуже шкідливий.

Сьогодні дуже небагато найдете, навіть у Львові, таких інтелігентів, котрі знають щонебудь про те, які літературно-наукові журнали істнують на Рад. Україні. А прецінь крім наукових видань Академії від низки літ виходить **„Червоний Шлях"** і **„Життя і Революція"**, а кожний новий рік приносить нові появи як: **Гарт, Плужанин, Вапліте** тощо. — Кожний з названих журналів представляє собою певну ідеольогію, котра в основах здається одною і тою самою, а на ділі показує певні зріжничкування, які з ходом часу будуть набирати виразніше обличча.

Про популярно-наукові й літературні тижневики вже й не питай. Тимчасом **„Знання", „Всесвіт", „Глобус"**, не згадуючи про видання з дуже спеціяльними завданнями, це вже поважний вклад в розвиток української культури. Повне незнайомство найдемо і що до всіх інших журналів і часописів, фахових, для молоді, гумористичних. Зрештою, не дивниця! Навіть наша найбільша бібліотека Наукового Т-ва ім. Шевченка не має комплету усіх цих видань.

Наше помічення щодо повного незнайомства з культурним життям Рад. України буде відноситися і до знайомства з книжкою. Мешканець Львова або приїжий до Львова може хіба час до часу оглянути радянські видавництва на виставі в книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. І коли навіть доводиться книгарні продати цих кілька примірників, що появилися за виставовими шибами, то й з цього не велика користь. Купить бібліотека, купить який аматор книжок для своєї домашньої бібліотеки і на цьому кінець.

Така сама історія повториться і щодо знайомства Рад. України з нашими або закарпатськими виданнями. Додаймо до цього диковинного стану ще й неможність поїздок в один або другий чи третій бік, неможність навязання взаємовідносин і тоді розкриється перед нами жахлива картина. **Наростають і вихо**вуються люди ріжних культур. А яке це може мати наслідки, про це не будемо тут говорити.

Йдім далі. Здається, на пальцях обох рук почислив би всіх таких у нас, котрі мали змогу не так читати, як бачити яке видавництво Закарпатської України. А яка страшна доля судилася нашим братам з Буковини й Бесарабії, де крім двох чотиролисткових тижневиків та одної невеличкої книжки з творами О. Кобилянської, виданої до того перед кількома роками, ніщо а ніщо не появляється. А видана деінде книжка просто не йде в тамті сторони наслідком диких політичних умовин життя цеї нещасної країни.

Вертаючи до наших відносин, здавалосяб, що бодай місцеві видавництва ростуть і розвиваються. Найбільший наш журнал (в обемі аж 5 аркушів друку) **„Літературно-Науковий Вістник"** розходиться може в тисячі примірників. Чи не насувається вам питання, хто є консументом у тій тисячці? А коли таке питання насунеться, чи одночасно не подумали ви над тим, що тільки в самій Галичині є три тисячі учительства, а між ними яка тисячка з родинами. Самого духовенства нараховуємо яких дві тисячі. А урядництва державного й приватного, осіб незалежних призвань, самостійних підприємців теж який добрий десяток тисяч. Між усіми названими станами напевно найдеться дві-три тисячі високошкільної молоді й молоді вищих кляс середніх шкіл. Вкінці яких кілька тисяч ріжного рода культурно-освіт-

чіх установ, між ними зовсім певно бодай одна тисячка таких, для котрих названий журнал буде зовсім підходячою лектурою. Що до інших місячників, двотижневиків тощо, то вони певно не розпоряджають більшою кількостю передплатників ніж Літературно-Науковий Вістник. Вказують на це постійні пригадки та упімнення.

Коли перейдемо до книжок, то тут така сама історія. Наші видання, друковані в кількох тисячах примірників, розходяться на протязі першого року найвище в кількох сотках примірників, а далі то вже тільки зовсім припадково. Прикладів не будемо наводити, хоч би тому, щоби не повторювати того, що вже кілька разів доводилося писати. Такий є дійсний стан.

Правда, що деякі статистичні дати з книгарень і виданничих товариств говорять про незначне збільшення книжкового руху у нас. Це помічення, хоч відрадне, не може нас задовольняти, коли бачимо, яку ролю відграє книжка у світовому культурному рухові.

М. Галушинський.

Радянська Україна

Утворення Всеукраїнського Комітету допомоги жертвам повіні у Галичині.

З харківських „Вістей" (ч. 219 (2109) з дня 25. IX. п. р.) довідуємося, що в Харкові відбулася 24. вересня ширша нарада представників різних громадських, наукових, літературних та мистецьких установ у справі катастрофальної повені у Сх. Галичині та в справі організації допомоги її жертвам. В нараді взяли участь також представники професійних союзів, центрального комітету незаможних селян, Українського Червоного Хреста, Вукоспілки й редакцій столичних газет.

Обширний реферат про страшні наслідки повіні та про нечувану нужду залишеного повінню українського населення Сх. Галичини виголосив секретар Всеукраїнської Ради Професійних Спілок Доронін. Від Центрального Комітету Незаможних Селян промовляв за необхідністю негайної організації допомоги Вінников. Представник Українського Червоного Хреста Лебедів пробіцяв допомогу від усіх членів червонохресної організації. Обговоривши на нараді справу негайної допомоги „з боку українського робітництва, селянства і всієї української суспільности трудящим Західньої України" — читаємо у „Вістях" — ухвалено „організувати всеукраїнський комітет допомоги трудящим Західньої України з 35 людей. До комітету ввійшли представники всіх присутніх організацій, а саме: Радченко (голова ВУРПС), Ліпченко (Укр. Черв. Хр.), Вінников (ЦКНС), Тираненко (Укр. Ком. с.-г. і лісових робітників), Мізерницький (Союз робітників освіти), Ченкін (Вукоспілка), Одінцов (Сільський Господар), інж. Свіцик (Шівденсталь), Доронін (ВУРПС), Богуцький (Укрсільбанк), Кухря (Українбанк), Левченко (Ц. К. НС), Левкович (Ц. К. КП(б)У), Пілацька (Ц. К. КП(б)У), Мазуренко і Холодний (Укр. Червоний Хрест), Е. Касяненко („Вісти"), Таран („Комуніст"), Гоннер („Український Пролетарій"), Остап Вишня, акад. Багалій, проф. С. Рудницький, акад. Тутківський, Л. Курбас, Гнат Юра (Театр Франка у Київі), Щупак („Пролетарська Правда", Київ), Мікитенко (ВУРПС), Усенко (Молодняк), Куліш („Вапліте"), Пилипенко („Плуг"), М. Луцкевич, М. Баран (ректор комуністичного університету ім. Артема), А. Хвиля (відділ преси ЦК. КП(б)У), Семен Вітик і Сірко".

Комітет буде постійно працювати при Українському Червоному Хресті. На першому засіданні рішив він опублікувати відозву до всього населення України в справі збірок для потерпівших від повені.

При запаленню кровоносних посудин, мозгу і серця, уживаючи щоденно малу кількість природної води гіркої *Franciszka Józefa* будете мати легке випорожнення. Славні професори — управителі клінік внутрішніх недуг здобули при помочі води **Franciszka Józefa** докрий наслідок у функціях травлення навіть у людей з пораженням половини тіла.

Загадка розвязана!

Кожний може осягнути „ЗОЛОТЕ РУНО" і богатство, хто купить **льос І. кляси** 16 Державної Клясової Льотерії в конторі

„РУНО" Равіч і С-ка Львів, Академічна 3.

Головна виграна 650.000 ЗОЛОТИХ

Крім цього виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75 000, 60 000, 50.000, 40 000, 30.000, 25.000, 15 000, 10.000, 5.000 і т д.

Виграні побільшено в 16 мілионів на 20 мілионів.

Тягнення переводить публично державна Комісія в Генеральній Дирекції Державної Льотерії при співучасти двох громадян міста, запрошених Президентом міста Варшави.

Що другий льос мусить виграти.

Ціна льосів: Чверть льосу зол. 10·00. Пів льосу зол. 20·00. Цілий льос зол. 40·00.

Тягнення вже 10. і 11. жовтня.

На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від порта, на вплату належитости. — Поручаємо негайно замовляти.

В ім місци відтяти і переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

„РУНО" РАВІЧ і Ска, Львів, Академічна 3.

Отсим замавляю:

. . . . . льосів цілих по зол. 40·—
. . . . . „ половинок „ „ 20·—
. . . . . „ чвертків „ „ 10·—

належитість золотих . . . . . заплачу по одержанню льосів, почтовою складанкою ПКО. присланим фірмою.

Ім'я і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

Ратункова акція.

З діяльности Українського Центр. Комітету.

На черговому засіданні Українського Центр. Комітету допомоги жертвам повені, відбутому в четвер, 29. вересня, під проводом прев. В. Целикевича, зроблено підсумок дотеперішньої праці Комітету. Секретар Комітету інж. М. Твориддо повідомив, що розбудова допомогової акції скоро поступає вперед. Досі засновано **41 повітових й окружних комітетів**, з того 37 в Галичині, 1 на Волині і 3 за кордоном (у Берліні, Відні і Подебрадах). **Грошова збірка** на протязі трьох тижнів осягнула круглo 20.000 зол. і 200 дол. отже — як на наші теперішні економічні відносини і розмірно короткий час — досить поважну суму. Ще краще представляється **збіжева збірка**, яка висловлюється 14 вагонами твердого збіжа і 18 вагонами бараболь. На чолі збіжевої збірки йде Поділля, а в першу чергу Тернопільщина і Сокальщина. Крім того в Комітеті зголошено 10 міхів одягів і 35 сотн. муки.

Зголошувані збірки в натуралях розділювано негайно, направляючи їх у знищені повіти. На жаль, організаційно-допомогова акція у знищених повітах (за винятком косівського повіту в Кутах) розвивається досить слабо. Комітет не одержує потрібних відомостей про розміри нещастя і про потребу та рід допомоги, а подекуди навіть не засновано ще досі комітетів.

З грошевої збірки розділено досі між повітові комітети суму 11.142 зол.

Крім того секр. М. Твориддо звернув увагу на відношення влади до української допомогової акції.

Звіт секретаря доповнив голова В. Целикевич, вказуючи, що в 17 повіт. комітетах на всіх 37 в Галичині головами є священики, а це доказує, що духовенство не відмежовується від загальної акції допомоги жертвам повені, але веде свою діяльність в рямках Українського Центр. Комітету. Далі висловив п. голова щиру подяку українському селянству, яке глибоко відчуло нещастя своїх братів і взяло живу участь в допомоговій акції. Зголошення все нових збірок у натуралях, себ-то виключно добровільних селянських збірок, просто зворушують до глибини душі. Словом можна сказати, що досі зроблено багато в напрямі доразової помочі, більше, як можна було сподіватися. Українське село стало на висоті свого завдання.

В дискусії принято до відома звіт президії, доручуючи їй негайно направляти збіжеві зголошення у знищені повіти, не вижидаючи засідання Ділового Комітету. На знищений терен Станиславівщини, Коломийщини і Стрийщини постановлено вислати у найближчих днях члена Діл. Комітету інж. О. Гладишовського, щоби на місцях приспішити організаційну допомогову акцію. З грошових засобів Комітет призначив для Косівщини (в Кутах) 3.000 зол. (втрете), для Калуша — 2.000 зол. і для Стрия — 1.000 зол.

Нові повітові комітети.

В Українському Центр. Комітеті зголошено зорганізування повітових комітетів в **Рогатині** (голова о. шамб. Ст. Городецький), в **Перемишлянах** (голова о. ігумен Кл. Шептицький, секр. Ст. Онищук), в **Бережанах** (голова Вол. Кордуба, секр. Бородайко), в **Камінці Струмиловій** (гол. о. Мих. Цегельський, секр. д-р Лесь Цебровський) і за кордоном **комітет у Відні** (гол. о. д-р Мирон Горинкевич, секр. д-р Близнюк), разом — як уже згадано — 37 пов. комітетів в Галичині, 1 на Волині і 3 за кордоном.

Збірки в натуралях.

Дальші збірки в натуралях зголосили такі повітові комітети: Український Пов. Комітет у **Радехові** — 2 вагони збіжа (які направлено до Станиславова), Комітет у **Теребовлі** — 1.5 вагона збіжа (направлено до Калуша), Комітет у **Сколаті** — 1.5 вагона збіжа (направлено до Кут), Комітет у **Рогатині** — 1 вагон збіжа (направлено до Кут), Комітет у **Тернополі** — 1 ваг. збіжа (направлено до Кут). Разом зголошено і направлено в знищені повіти 7 вагонів збіжа. Попереднью зголошено 74.599 кг. збіжа, що з вище зголошеними 70.000 кг. збіжа дає суму **14 вагонів і 4.599 кг.** твердого збіжа. Крім того зголошено і висланo попереднью **13 вагонів бараболь, 3.500 кг. муки і 10 міхів одягів.**

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

о. Яремко Іван, Макова п. Риботичі 5, Іван Свистун, Осталовичі п. Перемишляни 5, М. Антонишин, Люблин 5.05, о. Тимчишин, Лежахів п. Синява, збірка в церкві 10, Михайло Скорода, учит. Скала н. Збр. 10, о. Андрій Поповський, Струпків п. Отинія, збірка 16.84, Іван і Марія Петрухи, Скоморохи п. Сущин 20, о. Іван Деревянко, Скала н. Збр. 20, Читальня Просвіти, Вілячі п. Яневичі к. Володимира 24, Григодій Клим, упр. школи, Лозівка п. Нове Село к. Підвол. 25, Збірка в Черкасах, а то: Іван і Олександра Сенюти 10, Гриць Федак 10, Юрій Тибінка 4, Іван Мигулін 4, Г. Фішгаймер 2, Никифор Смоляк 1 — разом 31, Комітет допомоги Підлипці п. Золочів 30, о. Михайло Давидович, Поріче п. Любінь Вол., збірка в церкві 44, Укр. Комітет допомоги при кооперативі в Журавні 60, о. дек. Апольлон Сімонич, Рожнів к. Заболотова, збірка від парохіян 68, і непринятий гонорар д-ром Костем Воєвідком 5, — разом 73, Укр. Студентська Громада у Варшаві, збірка, а то: Управа Громади 20, Інж. Ермолаєв 20, М. Ковальський 5, д-р Свігур 5, дрібні датки 28, — разом 78, о. І. Литвинський, Лапчин 10, Збірка в церкві в Лапчині 78, о. Мих. Дуркот, збірка в громадах Волча Долішня і Болозів Гор. 181.80, Покутський Союз, Коломия 133.83, Громада Красне к. Грималова 168.25, о. Дмитро Склепкович, Поморяни, збірка в громаді 240, Збірка в Новім Селі к. Підвол., а то: Аматорський Кружок чит. Просвіти 100, Читальня Просвіти 50, Кооперативa Нар. Дім 55, Кружок Рідної Школи 40, Тов. „Луг" 20, — раз. 260, о. Григорій Плакида, збірка в парохії Старий Скалат, а то: від себе 5 дол., збірка парохіян Ст. Скалат 122 зол. і 2 дол., збірка парохіян Полупанівка 116.50 зол. і 5 дол., збірка парохіян Новосілка Скалатська 217.80 зол. і 8 дол., — разом 456.30 зол. і 20 дол., д-р Мих. Волошин, адвокат, збірка на засіданні Виділу Союза Укр. Адвокатів у Львові 50, Іван Майба, Ярослав, через Дністер 5, „Доставa", торг. дім у Львові 100, Інж. Любомир Савойка, Львів 5, Іван Калитяк Львів, від Анни Іванців 10, о. Теодор Сварт, Воля Велика 10, Філія Союза Українок в Підгайцях 85, Т-во ловецьке „Тур" у Львові 100, М. Федоровичева, Львів, Замойського 4, 5 дол., Мих. Савчинський, нотар Нове Село 10 дол., д-р Лев Голінатий, субститут нотар. Нове Село 2 дол., Павло Антонюк, учит. Красів п. Устє зел. 5, о. Іван Погорецький, Станиславів 10, Союз Українок, Старий Самбір 20, Теодозій Булюк, Гребенне п. Грубешів 10, Марія Гораль, Лежахів п. Синява, збірка в селі 32, Яросл. Муровач, Сервири, п. Озірна, гості на весіллю д-ра Волод. Муровича 35, о. Остап Охримович, Стріляків п. Стрий, збірка в церкві 42, о. Онуфрій Гайовський, Богутин, п. Поморяни, збірка в церкві 93, Кооперативa „Будучність" в Богутині 10 зол.

Разом виказано сьогодні 2.560.54 зол. і 37 долярів, що разом з попереднью виказанням 18.689.53 зол., 189 дол. і 10 нім. марок дає суму 21.250.07 зол., 226 дол. і 10 нім. марок.

Виборчі висліди.

ПЕРЕМИСЬКИЙ ПОВІТ.

(Продовження.)

с. **Зоротовичі**: 21. 6. п. р. на 16 радних — 15 свідомих українців і 1 поляк. Рада свідомо-національна. Є в селі кілька кольоністів. Поляки внесли протест.

с. **Конюшки**: 18. 5. п. р. на 12 радних — 8 українців і 4 поляки. Село бідне — брак організованости. Наказний війт в Дарович Петро Кінаш з своїми спільниками вніс протест.

с. **Коровники**: 26. 6. п. р. на 24-ох радних — всі українці. Село одно з богатших, свідоме на полі економічнім і освітнім. Однак не всі радні відповідні, тому українці внесли протест.

с. **Кривча**: 17. 6. п. р. на 16 радних — 4 українців, 7 поляків і 5 жидів. Село щойно пробуджується. 50 проц. поляків. Брак організації на полі освітнім і економічнім. Українці внесли протест.

с. **Кречкова**: 11. 6. п. р. на 16 радних — 15 українців і жид. Село бідне і темне, щойно зачинає пробуджуватися. Начальником громади вибрано Степана Борнівського.

с. **Кругель Великий**: 10. 6. п. р. на 16 радних — 11 українців і 5 поляків. Село біля міста — польського населення 25 проц. До виборчої урни українці йшли зорганізовано. Поляки і їх спільники внесли протест.

с. **Кусенничі**: 20. 6. п. р. на 16 радних — 11 українців і 5 поляків. Село з домішкою поляків, незорганізоване на полі освітнім і економічнім. При виборах діялися зловживання, українці внесли протест.

с. **Лучиці**: 5. 6. п. р. на 16 радних — 14 українців і 2 поляків. Село на загал свідоме. Внесено протест проти вибору, бо замале число радних. Протест узгляднено. Позовні вибори відбулися 11. 8. п. р. На 24 радних вибрано 11 свідомих українців, 7 польських сторонників і 6 поляків. Село велике, дальше від міста, свідоме на полі освітньо-національнім і економічнім. Поляків 25 проц. Внесено протест.

ФУТРА ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ ПОДОРОЖНІ
На довгомісячний кредит поручає
Власна — Робітня кушнірська і кравецька
СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
Львів — пл. Капітульна ч. 1. 85 12-7

с. **Мальговичі:** 6. 6. ц. р. На 16 радних — 10 українців і 6 поляків. Село несвідоме — брак організації. Польського населення є 20 проц. Українці внесли протест.

с. **Малковичі:** 23. 6. ц. р. На 16 радних — 12 українців і 4 поляків. Українці внесли протест проти вибору, бо замало числа радних, та вибрано 4 польських сторонників. Протест узгляднено. Поновні вибори відбулися 11. 8. ц. р. На 24 радних — 11 свідомих українців, 7 сторонників польських і 6 поляків. Село велике, дальше від міста, свідоме на полі освітньо-національнім і економічнім. Поляків 25 проц. Внесли протест.

с. **Мацьковичі:** 8. 7. ц. р. На 24 радних всі українці. Рада свідома і національна. Село на полі освітнім гарно зорганізоване. Поляки внесли протест.

с. **Медика:** 21. 6. ц. р. На 40 радних — 20 свідомих українців і 20 поляків. Польського населення 30 проц. При виборі до громадської ради поляки здобули 1 і 2 коло. Село на полі економічнім і освітнім гарно зорганізоване. Поляки внесли протест.

с. **Мижинець:** 16. 6. ц. р. На 16 радних — 4 українців, 12 поляків і 1 поляк віруюіст. Польського населення 50 проц. В селі великий вплив двора а байдужність українців і тому вибори випали так лихо. Начальником громади вибрано поляка.

с. **Мільнів:** 4. 6. ц. р. На 12 радних 10 українців, 1 чех, 1 поляк. Рада свідома. Начальником громади вибрано українця націоналіста.

с. **Негрибка:** 10. 6. ц. р. На 16 радних 18 свідомих українців і 8 поляків. Село під оглядом національним і освітнім поступило вперед. Русофіли внесли протест.

Місто **Нижанковичі:** 3. 7. ц. р. На 32 радних 42 українців, 12 поляків і 8 жидів. Вибори для українців випали корисно, поляки внесли протест.

с. **Новосілці:** 14. 6. ц. р. На 32 радних 30 українців і 2 поляків. В селі є кольоністи. Село пробудилося до освітнього і економічного життя. Рада свідомо-національна. Хрущі внесли протест.

с. **Пацьковичі:** 5. 7. ц. р. На 16 радних всі українці. Рада свідомо-національна. Хрущі внесли протест.

с. **Перекопана:** 25. і 26. ц. р. На 24 радних 22 українці і двох поляків. Рада свідомо-національна. Начальником громади вибрано свідомого українця. Що вибори випали добре тут належиться признання кількох свідомим громадянам, як: п. Іванові Данькові і Осипові Ярошевичові, які енергійно взялися організувати, а маючи у громадян довіря, всі виборці пішли одностайним фронтом до виборів, так, що жиди, які числили ся кілька мандатів провалилися тому, що в останнім часі зірвали з українцями.

Останні вісти.

УРАГАН В АМЕРИЦІ.

Льондон, 30. вересня 1927.

Із Ст. Люіс подають, що там лютував ураган, який знищив західну часть міста. Вбитих понад 60 людей. Вулиці, парки і площі засипані румовищем, зваленими деревами, тел. стовпами, трамваєвими дротами. Завалених або знищених є 5.000 будинків. Около 25.000 мешканців лишилося без даху. Шкоди рахують на 75 міл. дол. Як ураган стих уже, зірвався буря з громами, залягла повна темрява. У повітрі літали з вітром зірвані крівлі і цегли з коминів. Ратункову акцію ведено при засвічених ліхтарнях. Покищо неможливо транспортувати вбитих і раненых. Губернатор жадав помочі війська для береження прив. майна.

ПРОТИДЕРЖАВНА ЗМОВА В ГРЕЦІЇ.

Атени, 30 вересня 1927.

Арештовано тут кількох офіцерів під закидом ведення конспіраційної акції. Між арештованими є й син Пангальоса.

ПРИСУД КОМУН. ПОСЛІВ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 30. вересня 1927.

Комуністичного посла Дікльо засуджено на основі прес. декретів за 6 статтей, у яких підбурював вояків до непослуху, в кождому випадку на 5 літ вязниці і 3000 фр. кари, отже разом 30 літ вязниці. Другого комун. посла за поміщення таких самих двох статтей засуджено на 10 літ вязниці і 3000 фр. кари. На тій самій розправі засуджено 6 інших обвинуваченых на 3 роки вязниці. Обом згаданим послам вимірено найвищу допустиму кару (5 літ).

ФРАНЦ. УРЯД ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДКЛИКАННЯ РАКОВСЬКОГО.

Париж, 30. вересня 1927.

„Пті Пар." подає, що французький уряд поручив амбасадорові Гербетові знову домагатися відкликання амб. Раковського. Його присутність у Парижі є перешкодою в теперішних переговорах.

КОМУН. ПОВСТАННЯ В КИТАЮ.

Льондон, 30. вересня 1927.

Комуністичне повстання в Китаю поширюється дуже скоро. Створено трюмвірат. До трюмвірату належить і вдова по Суи-Ят-Сені. Бувш. мін. кантонського уряду Евген Чен причучився до повстання.

ПОВІНЬ В АНГЛІЇ.

Льондон, 30. вересня 1927.

З усіх сторін Англії надходять вісти про сильні урагани і зливи з хмародомами. В богатьох сторонах вода знищила живо й озимі засіви. Згинули тисячі дробу, рог. худоби, коней і безрог. Залізн. рух перерваний, бо шляхи залиті. Сильна буря над каналом Ля Манш приневолила богато кораблів і вітрильників рятуватися у пристанях і заливах. Великанські филі вдерлися в кількох місцевостях на бульвари і променади купелевих місцевостей на південнім побережі Англії.

Посмертні згадки.

Петро Ярема, друкарський складач, помер у Львові дня 27. вересня 1927 в 45 році життя.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·91·50—8·92, канадійський доляр 8·89·50—8·90, чеська корона 0·26·50—0·26·75, австрійський шілінг 1·26—1·26·75, рум. лея 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35, швайцарський франк 1·71·50—1·72, англійський фунт 43·40—43·80, німецька марка 2.12·00, данцігський гульден 1·72·90, червінець 30·30—31·20.

Збіже.

Пшениця дворська 48·00—49·00, пшениця селянська 45·50—46·50, жито 37·00—37·50, ячмінь броварний 39·00—41·00, ячмінь на мливо 36·75—37·75, ячмінь пастівний 34·50—35·50, овес 29·00—30·25, кукуруза румунська 31·50—32·25, горох пів Вікторія 70—80 польовий горох 40—47, бобик 34·50—36·50, сіно прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 36·50—37·50, льон 60—63, рілак озимий 60·50—62·50, грисік кукурузяний 52·00—53·00, мука кукурузяна 34·75—35·75, отруби житні 21·00—21·50, круші гречані 76·00—78·00, пшоно 69·50—71·50, крупи ячмінні 58·00—62·00, конюшина червона 310—340, мак синій 115—135, мак синий 90—110.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

НОВИНКИ.

— **ЗА ТИЖДЕНЬ 2. ц. м. задержуємо висилку часопису Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою.**

— **До ювілею письменниці Ольги Кобилянської.** У паризьких „Українських Вістях" читаємо: „Кооперативне видавництво „Рух", що друкує нині повне видання творів Кобилянської, одержало від неї нову велику повість „Апостол" і оповідання „Огнівай совпе". Ці твори незабаром буде випущено в світ. Нині Кобилянська закінчує ще одну повість яку теж надішле до „Руху". В повному виданні творів, один том буде ювілейний; він міститиме автобіографію й портрет Кобилянської та статті І. Лизанівського й проф. Симовича. Письменниця дуже цікавиться життям Радянської України і в своїх листах висловлює радість, що українське культурне життя йде великими кроками наперед. В одному з листів Кобилянська скаржиться на завади критики, в соціяльному аристократизмі. Кобилянська пише: „обвинувачати мене в цьому можуть лише люди, які мене душевно не розуміють, як слід, або не хочуть розуміти. За останніми відомостями матеріяльний стан письменниці дуже скрутний. Літературна праця звичайно, дає мало, а до тогож Кобилянська ще й квола здоровлям. В неї, як відомо, легкий параліч руки й ноги. Щоб як небудь забезпечити Кобилянську вирішено придбати на гонорар, що належить з „Руху" для неї будиночок в Чернівцях".

— **Зразковий педагог.** Пишуть нам: У класичній І. гімназії в Самборі вчить польської мови „професор" Валігура. Цей педагог у своїй сліпій ненависти до всього, що українське, дійшов до того, що майже на кожній годині з ідю висловлює свої хоробливо - шовіністичні міркування про українське життя, літературу, історію, та позволяє собі на вуличні дотепи, такого рода: „Од чего походзі українец"? украдл і ніц". На початку цього шкільного року побачивши, що учень хреститься три рази, сказано паровіз: „може еще зе 300 раз пржегнаш сен?" Крім цього пан Валігура бігає по коридорі з палицею на плечах подібний радше до агінника, як до педагога. Родичі учнів зі зрозумілих причин мовчать. Може би головна Управа Т-ва „Рідна Школа" станула в обороні національних почувань нашої молоді і повідомила, кого слід про педагогічні методи „славного" педагога.

— **Вища культура.** Пишуть нам: Подорожні, що дня 12. ц. м. їхали вечірним поїздом із Самбора до Дрогобича, були свідками ось якої події: до вагону особового поїзду всідає старший пан і не зачиняє за собою дверей. Один з учеників (мале, 12—13 літне хлопя) підходить до дверей і хоче їх зачинити. Тоді старий добродій негайно брутально тручає дитину так, що хлопя з розмахом паде на долівку. Присутні подорожні обурилися такою поведінкою. Довідуємося, що цей панок — по є „радна колейови" п. Галь. Не знаємо, чи за брутально потручеиим хлопчиком хтонебудь допімнеться. — **Подорожній.**

— **Вода у Львові.** Мешканці Львова нарікають постійно на недостачу води. Джерела води є надто малі для великого міста, не тому, що мають за мало води, а тому, що водопроводи не в силі перевести потрібної їй скількости. При будові водопроводів 30 літ тому інжинірі зробили основні помилки, і тепер направляти запізно. Зачинювання водопроводів не є доцільне, головно в ночі. Кошти служби та направа водопроводів від іржі, є більші як утрата води підчас ночі. Потрібну скількість води Львів може мати в найкращім випадку літом 1928 р. — але ця можливість — ідеальна.

— **Небезпечна недуга.** Видів суспільного здоровля у Львові радив на окремім засіданню над можливістю, чи до нас замандрує дивна і небезпечна діточа недуга Гайне-Медіна, що забрала сотільки жертв у Румунії та Німеччині. Притоку до цієї наради дали звістка, що в Данцігу вже трапився випадок такої недуги. Із статистики шпитальних книг у Львові стверднли, що ввнедужань на Гайне- Медіна було 19 за 1926 рік і 8 за 1927. та майже всі не місцеві і нїодин смертельний. З огляду на те, що згадана недуга ширпться найбільше в місяцях від липня до жовтня, нема великих підстав, щоби вона явилась тепер на наших землях. На всякий випадок недужих на Гайне-Медіна треба відокремлювати від окруження як небезпечних.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Українських Мисливців
запрошується на посвячення образу св. Евстахія, покровителя ловецтва, — яке відбудеться дня 3. жовтня 1927 в год. 7·30 рано у Волоській Церкві у Львові.

Д-р Білас повернув і ординує у внутрішніх недугах як давніше **Потоцького 4.** 2-3

— **Тернопільські революціонери.** У Тернополі нічнеться процес проти робітників, обвинуваченых у комуністичній організації, у тім, що поширювали комуністичну літературу, розкидали летучки і підготовляли демонстрацію на день міжнароднього комуністичного свята. Є це молодші від 18 до 22 літ і належаться трохи міжнародньо, але і дуже однородно: Ізраель Ашкенази, Мойсей Вартенберг, Абрагам Себельсон, Арон Кеппель, Гершон Ляндштайн, Естера Сасс, Фанъця Сасс, Мойсей Гарас, Герман Шрагер, Авраам Кеппель, Софія Шіллер, Яків Кеніг і Яків Шнайдер. Всі вони відпекуються від гріхів за які мають відповідати.

— **Рекорди.** Мадмуазель Дораяж, паризанка, вибралась на арабських конику з Парижа через Брюссель, Гагу та Берлін, і назад до Парижа, з наміром, щоби встановити новий рекорд... жіночої прогулькн. — Пишуть з Копевгаги, що біля Ересунд появилась така дава селедців, що рибальчі човна не в силі її пробити. — За прадіж 4-ох банапів осудив суд присяжних у Мідльсекс якогось Едуарда Бука на примусові роботи на три роки; присуд повеличується тим, що Бук суджений за крадіж 12-ий раз. — Один паризький журналіст докоряє земликам, що вони не знають нічого про французькі рекорди в царині інжинірської праці і пригадує: найвищий світовий памятник Айфлева башта; найбільший металевий віядукт у Гарабі при Сен-Фльор; найшвидші парові поїзди між Парижем і бельгійським кордоном роблять пересічно 98 км. на годину; найшвидший електричний поїзд у світі є на лінії Париж—Орлеан; найбільший міст із заліза-бетону є в Сен-Пер-ді Вояре; найбільші галі для літаків в Орлі; найбільша воздушна пристань у Ле Бурже; найсильніша морська ліхтарня (сила мілірда свічок) у Мон-Валеріян; найшвидший воєнний корабель теж французький „Дюкен"; найбільша радієва станція в Сент-Асісі; найшвидший літак у світі французький рекордовий Бонне; найбільший пароплав для покупків — „Іль-де-Франс". Якщо інші краї не скажуть на це все, що це брехня, тоді будемо мусіти признати із здивуванням, що наша думка про французів і в ділянці інжинірії так само невірна як і в різних інших царинах.

— **Двійник чи злочинець?** Паризька „ліга оборони прав людини" внесла до міністерства справедливости домагання, щоби воно перевело ще раз процес у справі маляра Фурніє, засудженого на заслання на галери на острів Гіяни. Фурніє був популярн. портретистом, але любив нічне веселе життя. Коли йому забракло грошей, пофальшував векселі. За це засудили його на 18 міс. вязниці. Та одночасно із присудом поліція відкрила, що Фурніє є славним бандитом Жаном Ру, що віддавна скривається перед галерами, засуджений за різні вбивства. Фурніє рішуче відпекувався цього посвоячення. На жаль, не міг предложити своїх документів із давніх літ, тому, що вони згоріли підчас вибуху вулькану Мон Пеле на Мартиніці, звідки він походить. Поліція основувалась на інших доказах: жінка злочинця Ру заявила, що Фурніє страшенне подібний до її мужа, який давно щез, але він не має на плечах татуовки, яку мав Ру. З 4-ох жовнірів, що колись стерегли Ру, двох сказало, що Фурніє не Ру, а двох заперечило. Лишився ще один доказ: відтиск пальців, майже такий самий в обох. Фурніє через своїх приятелів заявляє, що впав жертвою страшенної помилки, бо має двійника, з яким не має нічого спільного.

— **Світова величина.** На Яву, після четвертого землетрусу вивав злива —

гуратан, що зашився кільканадцять будинків. — Конгрес англійськ. трейд-уніонів вибрав своїм головою генерального секретаря робітничих текстильних союзів Дентернера. — Грецький уряд запереєує звістки про мобілізацію. — На Білорусі епідемія красухи серед дітворн. — Сестра Ванцетія відвезла спадені останки свого брата з Ню-Йорку до Італії. — 8 редакторів комуністичного паризького денника „Л'Гіманіте" засудили на спільну кару 14 літ вязниці за протидержавну пропаганду. — У Сатьяніках арештували двох болгарів, що мали намір висадити в воздух югославянський консулят і грецький, щоби довести до конфлікту цих двох держав.— Франц. письменник комуніст Барбюс, що вибрався до СРСР, після тяжневого побуту в Москві занедужав; маніфестації в його честь відкликані. — На азійськім побережі Босфору горять ліси. — Посвячення першого епископа японця відбудеться в соборі св. Петра 30-го жовтня. — Навіть данський премієр заявив прилюдно, що внесе проект збільшення данських воєнних сил. — Помер віденський різьбар Емануель Пендль.

— **10 років російської революції.** На таку тему відбудеться в неділю, дня 2. жовтня ц. р. в год. 6 веч. в салі Академічного Дому при вул. Супінського 21, виклад д-ра Дмитра Донцова. Вступ 50 сот., для студіюючої молоді 20 сот.

— **З ніна.** У ніні „Лев" „Присуд без суду" у головних ролях з Лі Паррі, Вівіян Джібсон і Гаррі Лідтке — драма з веселими моментами, що добре вінчиться.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою здячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Дописи.

ПОВІТОВЕ ЛУГОВЕ СВЯТО В БЕРЕЖАНАХ. День 18. вересня 1927 лишиться для всіх учасників Лугового свята в Бережанах прегарним, нестертим споминою. Кільканадцятитисячне наше громадянство придивлялось у захопленні чудовим одностроям, зразковим походам і вправам. Ідуть „Луг" з Потутор, читальня „Просвіти" з Рогатина, вся Козівщина, на чолі з „Лугами" Ценева та Вибудова, всі доокольчні села, місцевий пласт, численні хори селянства. Всі вікна та двері домів відчинені, скрізь цікаві голови. Похід стає на громадській площі. Голова д-р М. Західний відчиняє свято. Приходять промовці та привіти від делегацій і гостей, відтак хорові продукції читалень; потім вправи луговиків вільноруч і з топірцями Луговичок. До вправ станули Луги: Ценів, Вибудів, Олесин, Слобода Золота, Козова (під проводом старенького голови п. Гудзяка), Урмань, Рай. Потутори, Саранчуки, Гиновичі, Мечищів, Вербів, Криве, Шибалин, Козівка, Нараїв м'сто, Нараїв село, Лапшин, Лісники, Рекшин, Стриганці і Поручин, а так само чета Луговичок з Вибудова і Урманя. Всіх вправляючих біля 800. Луговичок 50. Прекрасна картина представляється зібраним, зібрані з напруженням слідять кожну вправу. По вправах похід на Лисоню на стрілецьку могилу. Все, що живе і присутне на Святі не думає навіть вертатись у місто, все прямує на Лисоню, щоб поділитися святочними враженнями з полеглими стрільцями-героями. Висока могила серед зелені, освічена смолоскипами, окружена Пластунками і Пластунами і громадянами, що прийшли раніше. Відбувається пластунський церемоніял, наступають промови: студ. Теофіля Бемка, п. Іванни Блажкевичевої, котра в прекрасних словах змалювала тернистий шлях наших стрільців-героїв, д-ра Західного і Осипа Замощака. Складають на могилу вінці: виходить на могилу гром. Іванна Блажкевичева і серед загального зворушення складає вінець від денисівських матерей для своїх синів, котрі спочивають в могилі. Дальше складають вінці від Лугів: з Ценева 2, Лісник 2, Криве 1, Вибудів 1, Гиновичі 1, Шибалин 1, Саранчуки 1, Козова 1 і Народний Дім в Бережанах 1 і інші.

Загальна статистика Лугів на Святі: вправляючих Лугів на святі на вступі наведених було 22 в числі 800, невправляючих Лугів було 3: Котів, Вудька, Куряни. Луговичок в загальнім числі 160: з Ценева, Вибудова, Саранчук, Курян, Козівки і Урманя. На свято не прибули слідуючі Луги: з Бережан, Плотичі, Тростянця, Потока, Посухова, Дібща, Кального, Конюх, Дрішева. Загальне число Луговиків і Луговичок (вправляючих і невправляючих) було 1650 душ. Маса зібраного громадянства на святі виносила около десять тисяч людей. *Учасник свята.*

Зі спорту.

Україна—У.С.С.К. 1:0 (0:0).

Перший виступ наших унів. студентів у змаганнях з „Україною" виказав, що мистець українського копаного мяча мав до згриження дуже твердий оріх. Унів. студенти виявились дружиною дуже симпатичною, амбітною, дружиною, що в недовгі сягне рукою по майорат українського мяча І це повинно бути осторогою для України! Грачі У.С.С.К. — з дуже малим тренінгом протиставились витренованій Україні твердо та без огляду на технічну перевагу України видержали до останньої мінути ремісовий виспід.

У.С.С.К. (унів. студенти) виступив у такому складі: Жарський II. — Дахнівський, Холодний — Рак, Дицьо, Гнатів — Процишин, Петрів, Любчак, Врецьока, Кордуба.

Перша половина минає без висліду, по обосторонній вирівняній грі. Щойно в другій половині, під сам кінець гри, коли на половині унів. студентів осілись усі грачі України із оборовою включно, витиснула Україна одного гола. І якраз та друга половина виказала гірку форму унів. студентів. Видержали вони атаку всіх десятьох напастників без участи в тій обороні свойого нападу! Найкращий на грищі воротар студентів Жарський II.

„Склад України: Ревера — Грещук, Йойко — Бутель, Цимбала, Верхола — Біда, Сич, Труш, Терлецький, Бирчак.

Суддював дуже добре п. Жарський І.

Публики з 40 осіб.

Відозви й комун кати.

Комунікат.

При цьогорічних вписах на високі школи в Польщі не приняли на університетські і технічні студії дуже велике число української молоді. Для підготування відповідної акції в цій справі на соймовій і міжнародній арені потрібні є Народній Канцелярії докладні дані та інформації. Тому просимо студентські організації, які вже мають зібрані матеріяли про неприятих, подати їх до відома Народній Канцелярії, а також взиваємо поодиноких неприятих студентів зголошуватися устно або письменно в Краєвій Народній Канцелярії, вул. Костюшки ч. 1. А. II. пов.

За Краєву Народню Канцелярію:

Володимир Целевич,
головний секретар.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабінешчка:

Скала:
2. X. „Ой не ходи Грицю".
3. X. Чесна Зузанна.
Озеряни: 4. X. Вій.
5. X. Діти Агафера.
6. X. Дві нашого життя.
Копичинці: 7. X. Майська ніч.
8. X. День і ніч.
13-? 485 9. X. Запорожець за Дунаєм.

Український театр під дирекцією Івана Когутяка:

Гусятин:
2. X. За Німан.
3. X. Чар мундуру. — Увесь дохід призначений на тих, що потерпіли повінею. Дирекція театру просить околичні села щоб ласкаво взяли участь в тій виставі, щоби помогти бодай малою лептою нашим братям в нещастю. 611 4-?

„Народна Гостинниця" приймє опмічника готелевого портієра з укінченою 2. клясою середніх шкіл і гарним письмом в віці 18—25 літ. Зголошуватись можуть тільки стало замешкалі у Львові від год. 5—6 вечером в канцелярії Дирекції вул. Косцюшка ч. 1. 517 3—3

Тримісячний курс крою біля і суконь уладжує жіноча промислова кооператива „Труд" у Львові, Ринок ч. 39. Курс розпічнеся в першій половині жовтня: інформації і вписи щодня в льокалі тов. від год. 3—1 і 3—6. 633 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

МЕШКАННЯ найдуть дві студентки. Сташіца 8, І. пов., правий ганок. 629 1-2

НАЙСТАРШИН у краю звіский склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровський — П. Розважевський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 7—?

ФОРТЕПЯНИ, піяніна на ріжні ціни, продає уживає, купує міняє: ГАНАК вул. Пілсудського 21. І. поверх. Позір на фірму. 619 2—5

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвисші ціни. За) 24-?

ПОШУКУЮ лекції з обсягу всіх гімназійних кляс на цілий шкільний рік, найрадше недалеко Львова. Зголошення слати на адресу: Микола Титор, абсольвент мат.-прир. виділу Копичинці. 622 2-2

ЛЕКЦІЇ у Львові або на провінції з народних шкіл пошукує учитель українець. Зголошення вул. Супінського 6, Анна Незнанська. 1-2

ОЖЕНИТЬСЯ заможний вдовець, поверх 50 літ, купець, здоровий, пристійний а самітною посажною українкою до 45 літ. Ласкаві зголошення слати до Адміністрації „Діла" під „Згода". 632 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Буваший старший асистент дїточої клініки у Львові

Д-р Здзіслав Бріхта

ординує в дїточих недугах від 3—5 попол. **при вул. Бельовського ч. 3. І. пов.** (коло пасажу Міколяша) — Тел. ч. 42—80

585 Лічення кварцевою лямпою. 2-2

ЛІКЕРИ в 70 ріжних смаках — зробити дома може кождий — **„STELLA"** — **ЛІКЕРИ** в 70 ріжних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Ґ. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 4—?

ДРУКАРСЬКА МАШИНА

„Ротаційна"

фабрикат König i Bauer

581 широкість ролі 63 цм. 3-3

Дуже корисно на продаж.

Графіка

Львів, вул. Крива ч. 11.

Ширіть наш часопис!

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

417 **Перес'тлання Рентґеном** 23—23

Одинокий спеціяліст

остреня і шліфування **БРИТОВ ДО ГОЛЕННЯ**

найдешевше і найсоліднійше.

Має теж на складі всі вироби ножівництва

Фр. Кійовський

631 **ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 33.** 1—1

ВСІМ виконає

ЗУБИ на СОЛАТИ

„до днів 3"

Заведення дентист.-технічне

ЙОСИФ РАППАПОРТ

пл. Марійська 7, де кав. *de la Paix*

20 зол. завдаток — **20** зол. місячна сплата

ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ

І. кляси XVI державної клясової льотерії

продає

АҐЕНЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ҐІПОТЕЧНОГО

ЛЬВІВ, ЯҐАЙЛОНСЬКА 8.

½ зол. 40 ½ зол. 20 ¼ зол. 10.

Поручення в провінції полагоджується відворотною почтою.

Конто в П. К. О. 153.545.

Маґазин і робітня

ФУТЕР

КАРЛО ЦВИНАР

КРИВА 10 448 РУСЬКА 18

виконує всілякі жіночі і мужеські футра по конкуренційних цінах. 10-10

Запросини до передплати! 603 2-2

З 1. жовтня ц. р. буде появлятися що місяця накладом Т-ва „Просвіта" багато ілюстрований популярно-науковий і літературний журнал **„ЖИТТЯ і ЗНАННЯ"**

(32 стор. 4°). — ПЕРЕДПЛАТА: річно — 18 зол., піврічно — 9 зол., чвертьрічно — 5 зол. Поодиноке число — 1 зол. 80 гр.

Оказові числа замовляти надсилаючи 2 зол. марками або грішми.

Адреса видавництва: Львів, Ринок ч. 10. II. Т-во „Просвіта".

ВАННИ тревалі, купелеві 28 зол. деінде ті самі 40 зол. поручає власного виробу Войтіх Заяць, Оссолінських 14. Телефон 40—32. Дахороботи, криття і малювання виконує ратами. 176 9—10

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 18—?

ОКАЗІЯ. Продам добру дорожку, мало вживану, віденської роботи за 500 зол., упряж шкіряну, комплет парову за 120 зол., нову шлойову за 40 зол., січкарню за 40 зол — Андрохович, Станиславів, Матейка 42. 621

ШОФЕР і шлюсар, пошукує посади. Зголошення до Адміністрації під „Шофер". 599

ВУГОЛЬ

гор.-шньо-шлеський, найліпший (Giesche)

БУКОВЕ ДЕРЕВО

сухе, на четверо рубане

продає з доставою перед дім за готівку і на догідні сплати

„ТИТАН"

Телефон 6-36.

Бюро: Львів, вул. Валова ч. 23.
Склади: Дворець Львів-Личаків.

Переводить вагонові посилки на провінцію впрост з копальні.

Значна часть доходу призначена на „Рідну Школу".

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 220 (11.188). Львів, вівторок 4. жовтня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Недозріле порозуміння.

Львів, 2. жовтня 1927.

Французька прилюдна опінія, репрезентована пресою, далі домагається відкликання Раковського з Парижа. Найновіші телеграфічні вісти, кажуть, що й французький уряд висунув домагання перед московським урядом, щоби цей відкликав Раковського. Словом, справа послування Раковського в Парижі починає бути аж нудною. Тягнеться вона кілька тижнів і ніяк не можуть її остаточно полагодити корисно для обох сторін.

Тимчасом справа франко-радянських переговорів найшлася в дуже поважній стадії ще перед тією кампанією. І коли нині переговори не посуваються ні кроком вперід — то причину цього добачують у особі Раковського. Тимчасом не всі з тим погоджуються. Є і такі, які твердять, що причиною цього не є виключно сама особа Раковського на становищі політичного представника СРСР у Парижі та рівночасно на становищі голови радянської делегації, що веде переговори, а щось іншого, поважнішого. Ось Літвінов заявив представникові радянської телеграфічної агенції уже вдруге, і то заявив дуже категорично, що між Францією і СРСР дійшло вже до повного порозуміння в справі боргів. Загального договору, запевнює він, не підписано досі тому, що французька делегація ще не пристала на пропозиції радянської делегації про кредити. А хоч у засаді і справа кредитів теж полагоджена, то нема ще між делегаціями єдности щодо розміру кредитів. Одначе скоро прийде кінець усяким сумнівам, — запевняє Літвінов — а прийде він тоді, коли французька суспільність дізнається про готовість радянського уряду зложити протягом 6-ти місяців до яконебудь банку першу піврічну вкладку у сумі 30 міліонів золотих франків, призначених на перші сплати французьким посідачам російських паперів зараз же по ратифікації обома урядами загального договору про борги і кредити.

Зі заяви Літвінова виходилоб, що франко-радянські переговори в справі боргів зайшли вже дуже далеко, бо майже до дефінітивного кінця. Чомуж нагло прийшов застій, чому сталося це якраз у момент їх фіналізації?

В деяких політичних колах панує переєвідчення, що французька преса почала величезну кампанію проти Раковського не тому, що її так сильно вразила його комуністична діяльність і не тому, що він як посол підписав нельольну супроти нинішнього французького уряду і державного устрою відозву, а тому, щоби не допустити до фіналізації, тобто до підпису готового вже договору. Підпис Раковського на протифранцуській — та чи тільки на протифранцуській? — відозві преса тільки використала як засіб, що мав укрити правдиві тенденції кампанії, а саме: зірвання франко-радянських переговорів взагалі. Велику і дуже важну ролю в тій кампанії французької преси мала відіграти — заленное дехто — англійська рука. Чи правда це чи ні — не нам перевіряти. Та про те пишуть не самі лише комуністи і радянська преса. Неімовірною та історія не в я тс тим більше, коли зважити, що вся довга і складна кампанія проти особи Раковського не лише не кінчиться, але навпаки прибирає чимраз то гостріші і радикальніші форми, не зважаючи на те, що сам французький уряд намагається її ослабити. Що більше, вона чим далі тим ясніше звертає своє вістря не лише проти особи Раковського, але й проти цілого СРСР, а тим самим проти всяких звязків з тим останнім, отже і проти якихнебудь переговорів, що малиб довести до підписання якісь умови.

Отже в даному випадку малиб ми до діла не з самим „нечуваним" у дипльомації інцидентом нельояльности Раковського, але з чимсь далеко поважнішим. Булаб це кампанія за ізоляцією СРСР, правда, покищо тільки дипльоматичною, але колиб вона почалась, то тоді напевно прийшлаб нова кампанія, скажім, за економічною чи іншою ізоляцією, а може й бльокадою.

З дотеперішньої поведінки французького уряду виходилоб, що він не радий з того, що робить преса, не радий з того, що вона уробляє і настроює прилюдну французьку опінію непримиримо до СРСР, але всеж він з нею рахується. Одначе можна надіятися, що вся ця історія покінчиться не чим іншим, а відкликанням з Парижа Раковського. А потім поновляться переговори. Колиж і тоді не припиниться кампанія проти СРСР, хоч і не буде Раковського, що послужив притокою до неї, то знак, що Франція чи скорше чи пізніше найдеться відносно СРСР у анальоґічному до Анґлії положенні.

Книжка і її місяць.

II.

Місяць книжки мусить пригадувати кожній освіченій людині давню традицію, коли то в ріжних українських домах находилася гарна домашня бібліотека. Сьогодні чогось подібного не найдете. Журнал і книжка, навіть в інтелігентному домі є рідкою появою, що вкінці вповні зрозуміле при так нікчемно малім тіражі журналів і так черепашиному ,книжковому рухові.

Так! Місяць книжки встановлений не тільки для читалень і для інших культурно-освітних установ. Він обовязковий для кожного письменного громадянина, щоби йому таким чином нагадати, що там десь у світі на полицях в книгарні лежить велике народне і вселюдське добро у виді книжки зі спеціяльним призначенням, стати звязковим між часово і територіяльно віддаленими членами усього людського роду.

Місяць книжки обовязковий і для культурно-освітних установ. В їхже статутах одна з головних справ основування і ведення бібліотек. А бібліотека (книгозбірня) не може існувати без книжок. Без відповідної бібліотеки не може існувати читальня. Інакше назва „читальня" неправдива, коли в ній нема що читати.

Справа бібліотеки це не тільки питання книжки. **Книжка й читач** — це щойно нероздирний комплекс. Взаємовідношення обох цих чинників, допомогова акція бібліотекаря — ось питання, проясненню яких присвячуємо місяць книжки й влаштовуємо свято книжки.

Тому бажане звязати з місяцем книжки не тільки один реферат, але низку рефератів. До рефератів навязувати розмову зі слухачами, в якій буде виходити на верх уся величина проблемів, над котрими звичайно не застановлюємося і переходимо біля них без уваги. Чимало вже у нас матеріялу до таких рефератів. В журналі „Народня Просвіта" і в „Бібліотечному Порадникові" з рр. 1925 і 1926 найдемо так багато відомостей, що на їх підставі можна скласти дуже цікаві реферати. Не забути при нагоді складання реферату про книжку Ст. Сіропола: **Короткий курс бібліотекознавства.** Як помічним засобом належить користуватися виданням М. Таранька про те, як складати шкільні бібліотеки. Крім цього видала „Просвіта" на днях уже готовий **реферат** на Свято Книжки*).

Між читачами займе окреме місце **молодь і дітвора.** З місяцем книжки треба звязати старання зацікавити батьків духовими потребами своїх дітей. При цій нагоді належить вказати на існуючу в нас діточу літературу для молоді. Все те у нас трактується дуже легковажно й тому відповідні видавництва ледви животіють.

ВИПОЗИЧАЛЬНЯ КНИЖОК

УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ — У ЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 22

безнастанно поновлювана українськими, польськими і німецькими літературними новостями. — Отворена через цілий день! Услівя дуже догідні! 613 3-10

Для доповнення рефератів наявними засобами бажане, щоби в більших місцевостях та осередках звязувати з місяцем книжки інструктивні виставки книжок. Письмо і його історія, друк і його винахід, а далі сама книжка повинні стати предметом виставки. Про зміст виставки будуть рішати ті засоби, якими розпоряджаємо на місцях. Книжки підбираємо відповідно до життевого середовища людей, серед якого влаштовуємо виставу. На виставі старатися необхідно запрезентувати українську книжку, видану і на інших українських територіях та еміґрації.

Уже доходять до нас вісти про те, що освітні установи беруться поважно за переведення місяця книжки. Філії „Просвіти" в Станиславові і Львові-місті влаштовують академію. Філія в Збаражі готовить передвижну виставу книжки.

Коли місяця книжки не зробимо тільки часом для беззмістових маніфестацій, але звяжемо з ним поважний зміст, тоді побачимо, як наш книжковий рух зросте до більших розмірів.

М. Галущинський.

На маргінесі розколу в „Сель-Робі".

Сецесія народовольців в освітленні „Світла".

Комуністичне „Світло" занялося справою розламу у „Сельробі" у останньому числі (з дати 2. жовтня 1927) аж у двох великих статтях. Підходячи зі свого становища до останніх подій у „Сель-Робі" дає „Світло" цікаву характеристику народовольців-сецесіоністів і їх довголітнього органу „Воля Народа". Даючи оцінку відозві народовольців про їх виступ зі „Сельробу", редактори „Світла" твердять, що не зважаючи на правильне підмічення цілого ряду похибок у минулій праці Ц. К. Сельробу, вся та відозва є „муштардою по обіді". Бо замість боротися з тими похибками народовольці весь час мовчали і виступили з партії щойно тоді, коли „Сельроб" ставав „чимраз то ясніше на шлях класової боротьби укр. сек. мас за своє визволення". Через те стали вони звичайними розбивачами „селянсько-робітничого фронту" і дали наглядний доказ, що самі „не дозріли до ідейних позицій соціялізму", дарма, що закидують це своїм вчорашнім співпартійцям.

„Сельроб — пише „Світло" — поповнив богато опортуністичних похибок. І коли ми нераз виступали з критикою їх, били за це „Сельроб", то у сельробівському таборі був такий „мир і тишина", що навіть „Воля Народа" (та нині нагло так ліва), й та тоді мовчала. І ясно, що нині зі здивованням кождий мусить поставити на адресу авторів заяви питання і звідки ви взялись такі „ліві"? — а боїмось, що їх лівизна брехлива, неприродна, розрахована на що то". Але „навіть тоді — пише на іншому місці „Світло" — колиб лівизна у авторів заяви не була звичайною брехнею туманенням мас, щоб закрити свій опортунізм спекуляцією на революційности мас для цілей, що не мають нічо спільного з визвольною боротьбою мас — навіть тоді, повторюємо, така лівизна булаб глупою, діточою, з якою відповідальний політичний діяч не може мати нічого спільного".

Піддавши таким чином усю „лівизну" народовольців у сумнів твердить далі „Світло", що головними мотивами їх виступу зі „Сельробу" була постанова Ц. К. про ліквідацію обтяженої важким політичним минулим москвофільства „Волі Народу" і національна облуда сецесіоністів. Характеризуючи „Волю Народа" редактори „Світла пишуть:

„На нашу думку „Воля Народа" далеко не відповідала домаганням політичного органу, якого потребують працюючі маси Західної України. Вона не була боєвим органом тих мас. Місто руководити конкретними кампаніями, акціями, вона обмежувалась до злого переклепування аж до зануду загальників і то часто дуже двозначних комуналіїв, які не могли дати читачеві вказівок у його щоденній боротьбі. Та найосновнішим її блудом було те, що на ній не тільки тяжіли старі традиції цареславського кацапства, але що незрівнано важніше, вона являлась прибіжищем для групки інтелігентів, які заховавши під маскою наплювізму, національної байдужности свої старі єдино-неділимські погляди".

Дуже слушно підмічує далі „Світло" ту обставину, що і в опублікованій сецесіоністами заяві про мотиви свого вчинку не згадали вони ні словом „про національне питання і обійшли його мовчанкою дар

ма, що це одно із центральних питань на Західній Україні". Самозрозуміло, що зробили це нарочно і продумано також, як все продумано і з політичною тенденцією брали слово „москвофіли" у знаки навернення, коли були приневолені його уживати. Таким чином спротив ліквідації „Волі Народа" і масковане москвофільство треба вважати боротьбою „за збереження решток кацапщини, за право баламутити нею маси". Зміняючи назву свого органу з „Волі Народа" на „Сель-Роб", сецесіоністи тим самим стверджили, що „Воля Народа" „не користується особливими симпатіями у масах, а навпаки", а далі виявили, „защо вони боролись проти ліквідації „Волі Народа" Сельробом".

„Своєю заявою — кінчить „Світло" — сецесіоністи ясно виявляють, що коли ліквідацією „Волі Народа" загрожує небезпека погребання решток їхньої давньої ідеольогії, навіть власне ради піднесення політичного рівня „Сельробу", вони зривають зі Сельробом для ратування себе і своїх евлогіївських решток. Цим кроком вони ясно доказали, що коли прийшлось вибирати, то дорогим оказалось старе кацапське лахміття, ніж інтереси внавольної боротьби працюючих, що вони ні дрібку не соціялісти, а тільки спритні спекулянти, що їх т. зв. „лівіння", не тільки обман мас сменовєхівцями гидкого буржуазно-кадетського типу. І надармо грають блазенську комедію, звертаючись у своїй заяві з оправдуванням у сторону мас, на те, щоб робити враження, що за ними маси. Який дурень їм повірить?"

В другій статті, присвяченій сецесії народовольської трійці зі „Сельробу" п. н. „Дезерція ґенералів" читаємо між іншим таку характеристику сельробівських дезертирів:

„Здезертирувавши зі Сельробу не згадають про свою бездарність, про свою малодушність і зневіру, лише всю вину за свою дезерцію скидають на колишніх сельсоюзників, а самі виходять без вини, непорочні, які завжди правильно поступали та на пункті соціялізму були непомильні як папа. Але на непомильність не можуть претендувати й, що — як народовольці — мають також дуже „помильне" минуле. Обтершись біля Бобринських, Євлогіїв і Чернових, прискочили вони пізно підчас підйому до революційного руху і на хребті хвилі виїхали на чоло мас. З відпливом хвилі, коли маси найшлися в обличчю фашистівської реакції, нашим псевдо-соціялістам не стало витривалости й гарту духа. Вони здезертирували від мас, покриваючи свою ганьбу пустою „лівою" вивіскою. Відхід народовольців, це не розлам Сельробу ані його верхів, — це нікчемна дезерція трьох ґенералів, що хотіли командувати, але не мали охоти й сили серед желєзних умовин працювати на рівних правах у колективі. Зараз для народовольців є два виходи: або самі наложать на себе руку і без шуму зійдуть з політичного горизонту, або дальше продовжуватимуть свою „ліву" кирию і тоді швидко опиняться по той бік барикади".

Не маючи змоги через недостачу місця входити в подрібну аналізу наведеної характеристики „Світла", не можна не вказати на ту обставину, що не так давно ті „ґенерали" разом зі своїм органом „Воля Народа" користувалися значною моральною підтримкою „Світла". Теперішня, така радикальна переоцінка свого відношення до сельробівських дезертирів вказувалаб тільки на абсолютну правдивість усіх тверджень і замітів „Світла", а також на те, що народовольська облуда в національних питаннях також як інших питаннях навіть соціяльного і політичного характеру, вивела з рівноваги і „Світло" та його редакторів. Новий орган народовольців „Сель-Роб" не спромігся на ніяку річеву відповідь редакторам „Світла", а збув їх дуже примітивним і наївним викрутом п. н. „Нова апеляція до Унда". В ньому читаємо:

„Після набрання нашої відповіди „Світлови" (попереднє число, а не те, з якого ми реферували. — Ред.) появилося нове число цієї газети з довгим статем проти нас. Ця друга стаття є звичайним денникарським хуліганством. Це дуже докладна відбитка помий з ундівських газет (?!). **Вона не заслугує на відповідь.** Своїм вмістом ця стаття сама потрафить переконати. кождого читача і сама вказує, куди котиться редактори „Світла".

Наївно! А статті „Світла" без сумніву переконають неодного, що народовольці є дрібними політичними спекулянтами неудачниками.

Ростемо!

III.

Фірми, спілки і підприємства. — Пасічничий відділ. — Видавництва. — Жіночий домашній промисл. — Українське народне мистецтво. — Графікони центральних економічних установ. — Дріб і худоба.

Поміж багатою збіжево-рослинною експонатів прославилися українські **купецькі і виробничі фірми** — чи то у великій салі в окремих павільончиках, чи то в окремій кімнаті. Гарне враження робить **Токарська Спілка** Семена Гдулі і Гриця Бринди в Яворові, що виставила кухонне приладдя і діточі забавки, далі спілка **„Полотно"** у Львові зі своїми полотняними виробами, спілка **„Хром"** і фірма **Петро Карпяк** у Львові (шкіри, футра), фірма **„Даймон"** п. Панькова у Львові (електричне приладдя), фірма п. **Левицької** (паста „Елегант"), у Львові, **Спілка Українських Агрономів** у Львові (селекційні збіжа, ветеринарійне приладдя, кружальки, хліборобські видавництва з Галичини і Рад. України), фабрика паперів **„Будучність"** в Тернополі (знаменитий папір „Калина"), Глиняні вироби гончаря **Венгерся** в Коцюбинцях, **Центро-Союз** у Львові (мило з власної фабрики) і львівська **„Народна Торговля"** (вина, кольоніяльні товари). Окреме місце на виставі займає **„Гуцульське Мистецтво"** в Косові, виробнича спілка о устійненою вже маркою. Експонати „Гуцульського Мистецтва" (килими, ліжники, різьбарські вироби, вишивки) занялі цілу стіну великої салі. Вони підкреслюють мистецький вигляд головної виставової салі. Директор „Гуц. Мистецтва" п. Курилєнко дуже радо подає інформації і пояснення, приймає замовлення, одначе не продає килимів, бо в останньому часі всю продукцію вибирає Америка. Аж з хвилею розбудови верстатів можна буде більшу кількість килимів пустити на галицький ринок, а поки-що виконується тільки замовлення. Попит на килими і взагалі гуцульські вироби досить значний.

Окрему кімнату займає **українське пасічництво.** Львівська **Пасічнича Спілка** (дир. Евст. Нагірний) виставила штучну вощину, пасічниче знаряддя і меди. Обєднання пасічників, продуцентів **„Рій"** звертає на себе увагу різнородними типами вуликів (10 типів). В тому відділі примістився теж п. Іван Білинський з Пчая (зі знаменитими своєчасними винами) та п. Білицький зі Збаража. Поруч примістився п. Михайло Айдарів з Добромиля (палені деревляні вироби портретового характеру).

Сусідню кімнату займають **видавництва**, а саме: **„Сільський Господар"** (видавництва і графікони), **Українська Господарська Академія** в Подєбрадах (сільсько-господарські видавництва), а далі Книгарня Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, В-во „Червона Калина", В-во „Русалка", коломийська „Жіноча Доля" (жіноча преса українська з усіх земель і славянська), видання „Нового Часу" та стрийські фірми: **Українська Книгарня й Український Базар.** Поруч примішено фотографічні експонати львівського фотографа Левка Янушевича.

Різнородність виставки і її експонатів, накопичення незмірної скількости вражінь на протязі розмірно короткого часу — правду кажучи — томить відвідувача, що хотів би всюди бути і всьому приглянутися. Тому — вийшовши з головної салі — тяжко приймати враження з безпосередньою свіжістю. А все таки, вступаючи на перший поверх, де в чотирьох кімнатах примістилися мистецькі вироби нашого жіноцтва під назвою: **жіночого домашнього промислу**, відчуваєтся значну полекшу і відпруження нервів. Дивлячись на принадливу гру красок, на ніжні переливи десенів і коліорів, на багатство жіночого одягу, відпочиває душею. Жіночий домашній промисл, високо мистецький, гідно доповнює хліборобську виставу, а радше становить другу сторону її медалі.

В першій кімнаті примішено різнородні експонати стрийського „Труду" (жіночі і мужеські одяги). Особливу увагу звертають на себе одяги сільського жіноцтва зі Стрийщини і Долинщини. Численні зразки одягів та їх додатків і прикрас перетикають фотографії діточих садків Т-ва українських жінок у Стрию. Гарне враження роблять батики п. Фільваркової, бойківські типи маляря Костирка, діточі вироби зі шкіл „Рідної Школи" в Стрию і жіночі гарно прибрані печива п. Мінської. Львівський „Труд" веде шляхетну конкуренцію зі стрийським, одначе цей останній — ніде правди діти — таки багатший.

Другу кімнату займає **українське Народне Мистецтво.** Це правдива копальня народнього мистецтва в жіночій і хатній ділянці. Чого ми тут не бачимо? І хатня обставовка інтелігентської хати; прибрана народнім мереживом, і стилеві жіночі роботи і ліжникове накриття отомани з вишиваними подушинками і вишивки, і керамїка, і гафти та мережки з Великої України, і стилізовані фіранки та прикраси до одягів. Загальну увагу відвідувачів звертає тканя золотом фота (плахта) з Полтавщини (власність д-ра Леся Кульчицького). Всі пояснення й інформації в цьому відділі дуже радо і щиросердечно дають п. Ір. Павликовська і п. Іка Федаківна.

Окрему кімнату займає величава збірка вишивок п. Ольги Бачинської та високо цінні церковні образи відомої малярки п. Ол. Кульчицької. Крім того мистецькі витвори пп. Кульчицьких займають іще окрему кімнату. Не беруся робити навіть найзагальнішої оцінки творів пп. Кульчицьких, почесно відомих широким колам нашого громадянства зі своєї мистецької творчости, бо не належить до кваліфікованих спеціялістів. Я тільки реєструю. Велике здивування у відвідувачів викликує чарівний різьблений мініятурний і великий модель церкви в Дулібах Миколи Турчинівка.

При тій нагоді дозволю собі на цьому місці зазначити, що було би бажаним і незвичайно корисним для дальшого розвитку жіночого мистецтва а обслугу домашнього промислу влаштувати окрему виставку у Львові.

Описали з натовпом вражінь подамося у відділ **графіконів.** Зустрічаємо там графікони праці і розвитку Центро-Союзу, історичний розвиток нашого пасічництва (Трещанівський, Михалевич, Марціняк, Шелухин, Пилипчук, Косар, Любінецький і Сеник). Патріярхом українського пасічництва є Петро Прокопович з Ватурина, який відіграв велику роль у світовім пасічництві. Представлене тут теж і пасічництво Волині й Полісся і вся українська пасічнича література в її історичному розвитку. Далі маємо сільсько-господарські видання Т-ва „Просвіта" та образки і знимки з господарсько-садівничої школи в Милованю.

Головною атракцією цього відділу є графікони Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, в яких представлений розвиток кооперації на Зах. Україні, а саме: пропаганда, преса, курси, виклади, кооп. свята, видавництва, організація, ревізії і лустрації, зріст кооператив (у формі типів), приріст членів й альбоми. Не менше враження роблять теж графікони Української Господарської Академії у Подєбрадах. Цей відділ доповнюють видавництва „Сільського Світа" та графікони Центро-Банку і „Дністра".

В подвірю примішено коней з дробом і **домашньою птицею.** Зустрічаємо там цікаві окази кулей: бійі великоваги (вист. Соловейний), карманяни (вист. п. Стельмахова з Бережниці), орлінгтони (Соловейний), білі кохінхіти (О. Балдин), чубаті (Грицина). Далі йдуть індики (Ол. Лущакової), брілянти (гаванські бобри Влад. Яцковецької в Денисова) й інші роди горлиць, голуби перлові, срібняки і шестеликів, курочки-дідінутки (о. Водяра з Ямковець), качки-пекінги (о. Пелипейського в Лисятичі, кури-голошийки (Винниченко зі Стрия) і т. і.

Пов. Союз Кооператив у Стрию виставив в окремому павільоні в окремому позвірю господарське знаряддя, шкіру, кожухи, полотна, сірачинки, упряж і плахтини. Маслосоюз у своїх льокалях масла, знаряддя, молочарські машини і графікони.

Худобу, а саме: корови і бугаї та кози, вівці і свині в числі до 200 штук примішено на торговиці.

Годиться їма згадати примішені на подвірю вражи тільбарсько-каміонеської роботи Зах. Шипари з Демні.

Ось загальний і побіжний перелік підрахунок стрийської сільсько-хліборобської виставки. Уважаємо своїм обов'язком стверднти, що вона доказує високий господарський ріст серед дуже складних і неймовірно важких обставин та приносить честь її ініціяторам, реалізаторам і виставцям.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає **у великім виборі**, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 19
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Надужиття.

В Польщі поширюється в застрашаючий спосіб страшна і у високій мірі небезпечна для суспільного ладу недуга, якій на ім'я надужиття і безправство. Видно його всюди і на кожнім кроці, маються вражіння, що закони перестали мати зовсім якунебудь обовязуючу силу. Саме доносять нам про такий повий випадок з сокальського повіту. В громаді Яструбиця є селянська спілка, яка по переведеній парцеляції заряджує через вибирану управу спільним лісом. Дотеперішній заряд вибирали члени спілки і він заряджував лісом зовсім попрано. Є одначе в селі управитель школи б. українець а тепер регент п. Томчак, який при помочі старости і гуртка своїх прихильників старається вести свою політику в селі. При недавних громадських виборах робив він все можливе, щоби повелести хрунівську листу, однак це йому ніяк не повелося, бо село пішло організовано до виборів і вибрало свідомих громадян до громадської ради. Щоби відмстити цю невдачу, заряджує староство от що: повідомляє письмом з дня 5. вересня заряд спілки, що розвязує дотеперішню управу, призначає спеціяльний комітет, уложений, очевидно, виключно з прихильників учителя і каже йому перевести вибори. Без ніякої підготовки і без повідомлення великої частини спільників, переводить цей комітет вибори нового заряду дня 18-го вересня і вибирає таку нову управу, яку староста заздалегідь визначив. Вибори переведено безправно, бо величезна більшість спільників по уложенні відповідної заяви на зібранні усунулася від участи в виборах, а зникюча меншість вибрала нову управу. Як ми вже згадали, вибори відбулися 18-го вересня, а вже письмом з дня 19-го вересня ч. 26929/27 затвердило староство нововибрану управу і доручило попередньому зарядові передати всі книги і рахунки спілки. Як бачимо, то староста Руссоцький виявив неабиякий досі поспіх у полагоджуванні адміністраційних справ! Вже ця обставина вказує, що п. староста хотів якнайскорше затвердити це безправство, яке йому при помочі п. Томчака удалося з управою спілки перевести. Слід при тім замітити, що під правним оглядом цей поступок староства не має ніякої підстави, бо не може покликатися на ніякий закон, що таке розпорядження допускав би, а під фактичним оглядом не видержує він так ніякої критики. Староста мотивує свій розпорядок тим, що дотеперішня управа допускала девастацію ліса, а фаховий лісничий, призначений як-раз до контролі над тим лісом по покладнім провірені сконстатує

SALUS САНАТОРІЯ
ПОЛОЖНИЧО-ГІНЕКОЛЬОГІЧНА
У ЛЬВОВІ
ВУЛ. СЕНАТОРСЬКА 3
ТЕЛЕФОН 47-47
уладжена з новітнім санітарно-гігієнічним комфортом. Осібні салі: породова, операційна і для новородків, заосмотрені у всілякі найновіші урядження. Кошт 10-денного побуту, разом з удержанням, ужиттям породової салі, опікою лікаря, повитухи і сестер жалібниць — почавши від зол. 350·00 ричалтово. Осібні кімнати з удержанням і фахового опікою від зол. 20 денно. — Управитель заведення: Д-р Л. Даум. Опіка над немовлятами: Доц. д-р Ст. Прогульський. Довільний вибір ординуючого лікаря. 3—3
597

НАДІСЛАНЕ.
За надіслане Редакція не відповідає.
Д-р Білас повернув і ординує у внутрішніх недугах як давніше Потоцького 4. 2-3

...нав що лісова господарка була зовсім правильна. Проти переведених виборів і проти такого поведення сокальського старости внесено протест до воєвідства і до міністерства, а окрема делєґація з села була дня 28-го вересня у віцевоєводи Екгарта, який прийнятим тепер урядом звичаєм все обіцяв, а нічого конкретного делєґації в тій справі не сказав.

Стрийська виставa.

Орка моторовим плугом і машинове доєння корів. — Відвідини о. митрополита Шептицького. — Закінчення.

Стрий, 2. жовтня 1927.

В четвер відбувся показ орки моторовим плугом (трактором системи „Сіменс-Шуккерт") серед найгірших умов (бараболиско) по кількаденних дощі, при несприятливому бараболищі на малому квадраті (город „Просвіти"). Плуг орав і навертався дуже справно. Того самого дня відбувся на подвірю Маслосоюза показовий машинове (електричним апаратом) доєння корів. З гігієнічних оглядів показалося воно дуже практичним. Корови, що їх досі машиново не доїли, давали себе доїти апаратом дуже спокійно. Одначе виявилося, що корови треба було додоювати. Того самого дня в год. 4. попол. відбулися виклади: інж. Дідича про нові напрямки управи ріллі головно системою бурмистра і про організацію насінництва. Прелєґент вказав на перші спроби такої організації у нас, а саме: у заведенні Тертилика (насіння городини) і у господарстві Мир. Луцького (пшениця) та взивав, щоби вони обі перейшли від репродукції до плекання власних повних насінь.

В пятницю відвідав виставу о. митрополит Шептицький, привитаний головою виставового комітету О. Луцьким. По оглядинні виставн витали о. Митрополита всі члени виставового комітету і голови стрийських установ у Задатковій Касі скромним принятгям. Тут промовляли О. Луцький і д-р Гарасимів. У своїй відповіді на ці привіти підкреслив о. митрополит значіння хліборобської виставн в нашому житті зокрема для піднесення добробуту і культури в народі.

В неділю в 12. год. закрив виставу голова комітету дир. О. Луцький прегарною святочною промовою і рівночасно відкрив кооперативне свято Стрийщини, влаштоване в нагоди закінчення виставн, що пізя була фактично ділом рук наших кооператорів. Витали свято від Ревізійного Союзу Українських Кооператив його голова інж. Павликовський, від Центросоюзу дир. Ю. Шепарович, а від Народної Торговлі дир. М. Заячківський. Велике вражіння зробила на всіх присутніх промова селянина зі Стриганець, стрийського повіту Грися Грешаха, що дякував усім ініціяторам і реалізаторам виставки за труд і працю та висловив бажання, щоби вони якнайдовше і з якнайкращим успіхом кермували кооперацією Стрийщини, а все українське селянство піддасться беззастережно їх керми та буде виконувати радо всі їхні накази. Селянство вірить своїм провідникам і певне, що вони доведуть його до кращої будучини. Голова виставового комітету О. Луцький відчитав наприкінці при битком набитій салі списки всіх відзначених дипльомами і похвальними грамотами виставців. В 4-ій год. відбувся у салі Задаткової Каси виклад інж. Ю. Павликовського на тему: Кооперація у Швеції, Норвегії і Данії та їх співпраця у Скандинавському Союзі. По викладі відбулося в Народньому Домі розьосування щонайкращих господарських експонатів між учасників кооперативного свята. Ціле свято закінчилося вечером товариськими сходинами, які влаштувало товариство українських жінок у Стрию.

Виставу відвідало кругло 17 тисяч осіб, в чому переважали селяни. В тому числі міститься також 30 шкіл різних типів, що оглядали виставу безплатно. Слід замітити, що крім призваних дипльомів і похвал, які будуть оголошені, розділено між виставців і грошеві та збіжеві нагороди на суму 1.500 золотих.

Словом ціла виставa пройшла з величезним успіхом. Тимчасом польська конкуренційна виставa покінчилася повним фіяском так щодо експонатів як і щодо фреквенції, незважаючи на кольосальні засоби, вужиті для реклями і притягування відвідувачів. Це наглядний доказ, що в Стрийщині господарська гегемонія всеціло в українських руках.

Останні вісти.

ВИКЛЮЧЕННЯ ТРОЦЬКОГО.

Москва, 2. жовтня 1927.

Виконуючий комітет комуністичного інтернаціоналу і президія центр. контрольної комісії виключили Троцького одноголосною ухвалою з числа кандидатів вик. комітету. В комунікаті сказано: Без ухвали на зобовязання, прийняті в серпні п. р., опозиція явно намагалася створити орг. централю, що рівняється спробі створення зародків нової партії Троцького. Рівночасно опозиція вдержувала взаємини з ріжними групами, виключеними з комун. інтернаціоналу в Німеччині і Франції. На засіданні президії викон. комітету комун. інтернаціоналу 24. вересня Троцький сказав, що дисципліна комун. партії його не обовязує і боронив Серебрякова, Преображенського і Шарова, які — згідно з власними зізнаннями — були організаторами тайної друкарні, ворожої комун партії. Цю справу викрито на днях. Комунікат зазначує, що всі перестороги, звернені до опозиції, вже вичерпались.

СКАСУВАННЯ ПАШПОРТІВ У ЧСР І — В ПОЛЬЩІ?

Прага, 2. жовтня 1927.

Чехословацький уряд радить над справою скасування пашпортових віз у взаїмній комунікації між Чехословаччиною, Австрією, Німеччиною, Румунією і Швайцарією. „Ді Штунде" пише, що такі умови предложено також Польщі. Скасування віз обовязувало би від 1. березня 1928.

ВИКЛЮЧЕННЯ МІН. МОРАЧЕВСЬКОГО З ППС.

Варшава, 2. жовтня 1927.

Вчора оголошено присуд партійного суду в справі бувш. посла а теперішнього мін. сусп. робіт Морачевського. Зате, що Морачевський мин. року приняв у кабінеті Пілсудського теку міністра сусп. робіт проти волі ППС., виключено його з партії. Мін. Морачевському прислугує право відклику до партійного зїзду.

„ПЯНИЙ АТЕНТАТ" НА КУРАТОРА РІМЕРА.

Перемишль, 2. жовтня 1927.

У кімнаті в готелі „Сіти" замешкав від двох днів львівський шк. куратор Рімер. Вчора над ранком впали через фронтову шибу до кімнати кур. Рімера три револьверові кулі; одна впала біля ліжка, друга у віконницю, а третя застрягла в мурі. Тайний поліційний агент Тирович зі Львова, що був біля готелю, прилержав на вулиці під готелем капітана польського війська, що держав у руці ще димлячий револьвер і кричав: „Я тут правлю!" Кажуть, що капітан був пяний. Його передано військовим властям, які ведуть слідство. Кур. Рімер відїхав уже до Львова.

АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ В ЗВЯЗИ ЗІ СПРАВОЮ ГЕН. ЗАГУРСЬКОГО.

Львів, 3. жовтня 1927.

Львівська поліція на поручення вищих властей довший час слідкувала кількох молодців, прихильників „Обозу Вєлькей Польскі". Вчора функціонарі ствердили, що молодці ті занесли клунки до мешкання при вул. Зіморовича 5. Живе там вдова по лікарі Подлевська. Поліція зараз перевела у згаданім мешканні ревізію і найшла там кільканацять кг. летючок „Правда про ген. Загурського", шапірограф, плити до відбивання і кількасот коверт, заадресованих головно до команд ріжних військових формацій на терені Сх. Галичини, священників, фінансових і промислових інституцій, ріжних визначних людей, а одна навіть до марш. Пілсудського. Зі знайденого матеріялу виходить, що готові летючки розсилано в почт. пакетах до Катовиць, Вильна і Варшави, а там експедіовано їх до поодиноких людей. Після того відкриття переведено ревізію у членів „Обозу Вєлькей Польскі" і кількох із них арештовано. В льокалі „Обозу Вєлькей Польскі" при вул. Буловa найдено також багато матеріялу та стверджено, що члени тої організації вели конспіраційну протидержавну роботу. Льокаль той опечатано. Ревізію переведено теж у II. Домі Техніків і трьох із них арештовано.

СПРАВА ОБСАДИ ЛЬВІВСЬКОЇ КУРАТОРІЇ.

Варшава, 2. жовтня 1927.

З кол близьких до м-ства освіти повідомляють, що наслідником кур. Рімера на становищі львівського шк. куратора має бути д-р Гурка, доцент львівського університету і б. військ. аташе у Букарешті, а тепер нач. рел. „Дзенніка Львовского".

ВІДГОМІН ВБИВСТВА КУРАТОРА СОБІНСЬКОГО.

Львів, 3. жовтня 1928.

Із львівської слідчої вязниці випущено на волю Івана і Михайла Бадівських. Вони сиділи у тюрмі вже цілий рік під замітом участи в убивстві куратора Собінського.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Манія культурности.

Здибає мене нині той сам знакомий, що то недавно говорив мені про слині вулиці і зараз на вступі розмови питає мене:

— Чи ви — каже — завважали в нас манію культурности?

— Манію культурности?!...

Признаюся, що ні!

— Ах, ви певно думаєте: в відношенні до рідного окруження... Я питаю — в відношенні до чужих.

— Не завважав.

— А в Стрию підчас відкриття виставн були?

— Був і навіть майже на самім переді стояв.

— Отже послухайте:

Саме як почав промовляти голова виставового комітету, а народ збитий в непролазну гущу, стовпився на вулиці перед „Народнім Домом" — надїхало якесь авто і просто в саму середину натовпу пре. Народ спершу не розступався, а задивлений у „Народній Дім", ждав на своє свято. А тут коло мене як не завищить хтось: „Розступіться люди! Будьте культурні - і - ї!" мені це не подобалось трохи. Обертаюся поглянути, хто це так дреться як стара газета. Бачу: якийсь сивавий добродій, може навіть і радник.

Вивязалась між нами дискусія...

Я: — Чого кричите? Адже бачите, що тут свято. Хай авто задержиться перед товпою.

Він: — Перед товпою?!... Пане! Ануж то міністер!?...

Я: — Хочби й цісар! Не на нього тут чекають, а на виставу.

Він: — Тож прецінь некультурність. Ви хіба не знаєте як на заході...

Я: — Заходом прошу мені очей не вибивати. Я ходив до гімназії в Перемишлі, а то здається трохи на захід від Стрия.

Мій співбесідник відмахнувся від тих слів, мов від мух і далі репетував:

— Люди! Розступіться — місце для авта-а-а!

Народ неохоче вступався, але почувши згадку про культуру, таки робив вулицю, хоч і з тяжким трудом.

— І що ви на те скажете? — звернувся до мене мій знакомий. — Не є це манія культурности?

— Безперечно — відповідаю. — Але дивно мені, що міністер на таке собі позволив.

— Я не думаю, щоб міністер був такий некультурний. То шофер сам увігнався знявочи нашу психіку...

В тій самій хвилі минув нас якийсь молодий чоловік. Мій знакомий, старша людина, швидко вхопив за капелюх і шанобливо вклонився молодикові.

— Хто це такий?

— Один Поляк. Техник з першого року.

Гавактіон Чіпка.

Ратункова акція.

Розбудова допомогової акції.

В Українському Центр. Комітеті вголошено заснування повітового допомогового комітету в Сяноці (голова д-р Благовський, секр. В. Подубинський). Таким чином організаційна сітка У. Ц. К. Д. Ж. П. у Львові висловлюється 42 повітовими окружними і закордонними комітетами.

Збірки в натуралях.

В У. Ц. К. Д. Ж. П. вголошено далі такі збірки в натуралях:

Нагірляне к. Бучача через о. Д. Неотайка 1.200 кг. збіжа;

Пов. Доп. Комітет у Раві Руській — 6.000 кг. збіжа;

Підберізці к. Львова через о. Ос. Осташевського — 1.258 кг. збіжа.

Разом з попередньо виказаними збірками вголошено досі: **збіжа — 15 вагонів і 6.057 кг., муки — 3.500 кг. бараболь — 14 вагонів 2.000 кг. і одягів — 10 міхів.**

До Пов. Комітету в Турці над Стрием переслано 3.033 кг. збіжа і 3 міхи пошених одягів із Вашкова. Убив і Зарудець, пов. Львів.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Український Комітет допомоги на місто Львів: д-р Іван Куровець, Львів 5 дол., Дмитро Ерстеніок, складки в церквах: Усп. Пр. Бог. дня 18. IX. 35·90, в церкві при вул. Зибликевича 33·00 зол., Іван Лясковський 5 зол. Службовики „Масло-Союза" — відділ Львів: М. Ковальська 4, Ф. Штурко 6, Р. Петрушевич 3·50, Інс. С. Павлик 5·70, Ю. Войчакова 6·80, Інж. Вітковицький 10, І. Матеїк 7, Д. Мачалаба 6·70, Врешьона 6·70, Ю. Клапущак 4·40, А. Наконечний 1, І. Герчук 1, О. Лис 12, Г. Савула 1, В. Войчак 6, В. Луцький 6, І. Теслюк 4, А. Рачинська 6·20, Н. Джиджорова 4, Я. Погорецький 5, В. Сорока 3·50, М. Кушнірівна 4, О. Ярошівна 4, О. О. Афтанас 1, Інж. І. Скоропада 9·50, Інж. О. Мельниковнч 5, С. Семків 1, Інж. А. Палій 10 (дальша рата), А. Мудрик 10 (дальша рата), Ковержо 2; — відділ Стрий: О. Бачинська 8·30, Інж. Хрониовтр 7·70, П. Сінич 6·50, Р. Клос 5, Е. Клебановичівна 4·70, П. Дурбак 4, Д. Корчак 4·50, С. Андрусишин 3, А. Чубко 2, М. Воронка 0·50; — відділ Станиславів: О. Трач 10, О. Вірстюківна 6, Я. Андрухович 5, М. Янович 5, М. Будаївна 4, Л. Андрусишин 3; — відділ Самбір: М. Мазурок 10, О. Бережницький 6, М. Боберська 4, Р. Монастирський 2; — відділ Перемишль: І. Леськів 10, Дубницький 5, Головківна 4, Тисовський 2; — відділ Тернопіль: Т. Котик 8·30, Е. Білецький 3·50, О. Левинська 4; — відділ Дрогобич: М. Сенечко 5·70, М. Соболисівна 4. — Повіт. Союз Кооперат. Сокаль через „Масло Союз" 400 зол., о. Евген Гошовський, Збоїська к. Львова, збірка в громаді 67·10, Читальня „Просвіти" Річечани п. Городок к. Львова 34. — Через „Діло": Ярослав і Предислава Кирчові, Мацейовіце 10, о. Дмитро Федасюк, Лопушани 99, Онуфрій Остапчук, управитель школи Кривеньке 10, Степан Гандзюк, Гжимачев 5, Церква в Вислока Вижного 25, о. Іван Феденський, Любінь Великий з акафисту 47, Іван Сенишин, Вулька Купнянська 10 і з акафисту 4 і господар Федько Кіт 5, Іван Мусій, Львів 10 зол., Микола Малицький, власт. дібр Шляхтинці біля Тернополя 50 зол., Америка через *Canadian Pacific Express Comp. Toronto* 212 дол., Уряд парохіяльний в Скалаті через Адміи. „Нов. Зорі" 31·50, Трубаєвич Ст., Назоар, Франція (15 фр. франк.) 5·12, Альбін Добрянський, парох, Волосянка велика 10, Уряд парохіяльний, Боднарів п. Вістова, збірка 11, Адв. Іван Черняваький, Коломия 25, Уряд парохіяльний в Лісках п. Коршів біля Коломиї, з акафісту 26, Народний Дім Устрики долішні, збірка 40·20. Разом на вкл. книжку ч. 8.165 вплинуло 1.255·02 і 267 дол. Крім того до Пов. Комітету допомоги на Косівщину в Кутах прислано безпосередньо: Анна Дембицька Заліщи-

ки 10 зол., Українські пластунки, Яворів 20, Українські громадяни Пузова 42, Шрайбер, Кенігсберг 8·00, Майковська З. Львів 10, Липанська, Ростови 10, Громадяне Русова 360, Моравик Олесь, Бабин 10, Д-р Гардецький Марія, Кути 20, О. Волянський, Соколівка 10, о. д-р Скобельський, Кути старі 10, Григорців, Косів 20, Войнаровська, Косів 5, Дрогомирецький, Яворів 10, Ласійчук, Річка 10, Мелимука, Кобаки 10, Білинська, Соколівка 5, Григорчук, Рибно 5, Гнатківський, Смодне 10, Павріяський, Косів 10, д-р Рондяк Косів 17·80, Стефанович, Кути 10, Макитюк, Кути старі 8·90, Войнаровський Косів 5, Стефанович, Львів 5·20. Разом 642·80.

До У.Ц.К.Д.Ж.П. у Львові (на книж. с. 8165) вплинуло 1.255·02 зол. і 267 дол., а до Пов. Комітету в Кутах 642·80 зол., разом 1 897·82 зол. і 267 дол., що з попередньо виказаними 21.250·07 зол., 226 дол. і 10 нім. марок дає суму **23.147·89 зол., 493 дол. і 10 нім. марок.**

НОВИНКИ.

— **Виставa української книжки в Станиславові.** Філія „Просвіти" в Станиславові задумала уладити від 1-го до 5-го листопада виставу української книжки. Вона має на меті обняти по можности всі українські книжки від початку їх появи друком, в крайному разі важніші книжкові появи в Галичині, на Великій Україні, на Буковині, Підкарпатті і за кордонами України. Виставa не має на меті представити книжковий рух з бібліографічною вірністю, а хоче дати українській публиці образ розвою української книжки в її типових представництвах. Комітет Вистави звертається до всіх українських видавництв Великої України, Галичини, Буковини, Підкарпаття, та закордонних видавництв з просьбою взяти участь у виставі, щоби вона стала могучою пропагандою книжки в моральному змислі й реклямою в купецькому розумінні — та мала характер по можности всекравний, а не провінціональний. Умови участи у виставі такі: 1) Найдалі до 10. X. п. р. треба зголосити свою участь у виставі виключно із своїми виданнями (навіть з такими, яких наклад вже вичерпаний). 2) Заподати бажану скількість метрів кв. під кіоск. 3) Означити остаточний термін достави експонатів. Після 10. X. Комітет відповідно до числа зголошених подасть ціну місця на виставі і дійсні кошти уладження кіоску. Комітет видасть з нагоди „Свята Книжки" і „Вистави української Книжки" публікацію, яка крім пропагандового матеріялу міститиме адреси всіх видавництв та відведе відповідну скількість місця на оголошення видавничих фірм. З нагоди вистави видасть Комітет також летючки, в скількости 5.000 прим., на яких міститиме оголошення. Ціни оголошень в публікації такі: ціла сторона 120 зол., пів сторони 70 зол., чверть сторони 40 зол., на летючках по 50 зол. за стор. Зголошення анонсів враз із задатком у висоті одна четверта части належитости Комітет приймає до 10. X. п. р. Зголошення участи у Виставі та замовлення на анонси слати на адресу: Філія „Просвіти" в Станиславові, вул. Сапіжинська ч. 23. I.

— **Концерт Анди Остапчук.** Дня 8. ц. м. в салі Народнього Дому відбудеться заходом Муз. Т-ва ім. М. Лисенка концерт нашої співачки п. Анди Остапчук, добре відомої широким колам віденської та празької музикальної публики, а також на Прикарпатській Руси. Наша суспільність познайомиться по раз перший з її пречарним голосовим матеріялом. Першорядні прикмети її драматичного сопрану і знаменита школа у віденській академії складаються на те, що концерт той буде гарним започаткуванням нашого цьогорічного концертового сезону. У тім концерті пробіцяла взяти участь піяністка Володимира Божейко; це буде дуже цінним доповненням програми та поширить що зацікавлення концертом.

— **З „Пенсійного Інституту Приватних Службовиків".** І. конституюче засідання нововибраної Старшини Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків у Львові відбулося дня 30. вересня ц. р. Нова Старшина уконституувалася в ней спосіб: голова Гаврилко А., заст. голови Кіт Петро, секретар Кудрик В. Члени Виділу: Полянський В., Галаревич Ю., Корчинський М. Рентова Комісія: Полянський В., Курилко Й., Лазорко М., заступники: Буняк П., Васильків, Храпливий Е.

— **Невиразна історія.** Біля жовківської рогачки авто переїхало 12-літнього хлопця, якого імені досі не ствердили. З паперів, які найшли при ньому виходить, що він українець. Найшли теж клаптик паперу дивного змісту: „Мене бідного зачинили в арешті і не хотять пустити до хати. Осип Пилипчак. Кохана мамо! Я йду до Вас, сумно, бо сиджу в арешті. Коханий брате! не сумуй за мною, небавком прийду через... (тут незрозуміле слово)... 20 миль до Львова". Хто міг би щось про пього хлопця сказати, нехай звернеться до окружного карного суду, вул. Баторія 3, відділ XVIII., до судді Вітошинського.

— **Львівська хроніка** складається звичайно з таких темних подій: суд засудив на кілька літ варшавських фальшівників банкнотів Геллєра і його приятельку Стрік, що вибрали собі як операційний терен Львів і пускали тут гроші майже подібні до правдивих. — Власник текстильної крамниці Хаїм Барах, збанкрутував офіціяльно, а потайки перевіз усю свою крамницю до спільника на другий кінець міста. — Легку професію найшов собі жигіць Ізраель Зільбер, що під видуманою фірмою брав замовлення на побільшені фотографії і фотографій людям не присилав, щоби не розчарувати їх, що але виглядають. — 600 зол. видурив від наївної служниці якийсь Ващіковський, обіцюючи їй женитись і виступаючи як поручник. — Здається, єдиний, який є у Львові мурин з каварні „Імперіяль" не міг знести нашого підсоння і вмер на тахотку.

— **Катастрофи й нещастя.** У Борщеві електричний провід убив блясара Бравна. Особи, що хотіли його ратувати, приголомшені. — Поїзд між Брюссель і Антверпен наїхав на інший: ранених 78 осіб, 3 убиті. — На летунськім майдані у Бремі підчас пробного лету на новім апараті інжинір проф. Ільх упав із літаком і забився. — Пішов на дно португальський вітрильник „Гонсальвес".

— **Поклади нафтових на Україні.** Експедиція всеукраїнського геольогічного комітету під проводом геольога Верижівського, знайшла в районі міста Могилів-Подільського чималі поклади цементного мергелю. В звязку з цим опрацьовано проект спорудження в цьому районі великої цементної фабрики. Експедиція найшла теж великі поклади торфу в північно-західній частині Поділля в районі Бара та Ялтушкова. В цьому районі, як відомо, населення дуже бідне на паливо. Виявлені поклади торфу, на думку геольогів такі багаті, що їх вистачить не тільки для місцевого опалення, але й для всіх цукроварень на Поділлі. В районі станції Вендичани виявлено поклади кремеля.

— **Музей Шевченка в Київі.** На Кретатицькому провулкові остаточно відновили і передали Академії Наук будинок, де колись жив Тарас Шевченко. В будинку мають намір влаштувати музей ім. Шевченка, доставивши сюди всі дуплікати його річей з різних музеїв України.

— **Картина з життя Запорожців.** Відомий маляр І. Рєпін, що живе нині в Фінляндії, розпочав малювати велику картину з життя запорожців. Картина називатиметься „Танок" і на ній має бути змальована запорізька гулянка. Рєпін давно відомий своєю картиною „Запорожці пишуть листа турецькому султанові".

— **Непоправна втрата.** Німеччина святкувала цими днями 60-ліття дня уродин одного із найбільших своїх діячів, яких утратила передучасно Вальтера Ратенава, вбитого у мент, коли він шукав шляху порозуміння з Францією. У святі взяли участь держ. канцлер Марке і міністр Райхсвери Геслер, представники науки, літератури, мистецтва та преси. Маркс зазначив, що Ратенав почав нову добу в німецькій політиці, з метою приєднати для Німеччини втрачене довіря. Гергардт Гавптман змалював образ вимкової індивідуальности Ратенава, якої значіння зросте щойно в перспективі часу. Загал у Німеччині та поза нею майже не знає, що Ратенав був небуденним письменником, суспільним фільософом, в якого душі жило зрозуміння для всіх проявів реальної дійсности та творів мистецтва, чи музики, чи малярства. Ратенав боровся у своїх творах проти духа механізації довершеного у Німеччині до небувалих висот. Ратенав був оборонцем фільософії суспільної гармонії, та доцільної рівноваги. Його „Механіка духа" є одною з найбільше передуманих сучасних книжок. Індивідуальність Ратенава була би завжила на ході европейських подій більш як десятки кабінетів. Німеччина бачить щойно нині, кого втратила; ніодин із її сучасних діячів не може рівнятись із Ратенавом широкою інтелігенції, духового багатства та знайомістю европейського життя в її найріжнороднійших проявах.

— **Жінки не повинні курити.** На нюйоркськім конгресі американського „Т-ва для медико-фізикальних досліджень" д-р Баргер мав відчит про шкідливий вплив тютюну на жіноче здоровля. Він заявив, що нікотина вбиває дітей і що поширена звичка курення між жіноцтвом збільшує діточу смертельність. Нікотина затроює нервову систему дитини ще перед її народженням і досліди ствердили, що діти часто божевольіли наслідком затроєння нікотиною. „60 із 100 дітей уроджених від матерей-курильниць умирає не доживши до 2-ох літ" — такий є висновок д-ра Баргера.

— **Чудасії.** У Кардифі помер старець, що взяв перед смертю від своєї жінки обітницю, що його похоронять обов'язково в цинковій домовині, тому, що цинк більше гігієнічний як дерево. Вдова хотіла свято додержати обітниці, на жаль, у всьому місті не могла найти цинкової домовини.

— **Світова всячина.** У Греції потвердились звістки про змову против уряду прихильників Пангальоса; арештували двох летунів, 40 підстаршин і кілька почтових урядовців. Переворот був призначений на 25. вересня. За перші дні вересня було в Москві 545 випадків красухи. — Відомий рос. композитор Глазунов занедужав на запалення легенів. — Чехослов. м-ство фінансів призначило 1. марта 1928 як останній речинець для скасування віз на авіяд до Австрії, Югославії, Польщі та Румунії. — Помер Нобілівський лавреат за медичні досліди голяндець Ван Ейнтовен, проф. в університеті в Лейден. — У змаганнях гідропланів у Венеції вийшов переможцем англ. летун Вебстер і одержав „чашу Шнайдера". — У Мексику розстріляли останніми днями 35 католицьких революціонерів. — Болгарський король Борис їздив не на дурно по Европі, бо заручився з одною княжною із пануючих королівських домів; одначе новину держить ім'я нареченої в тайні, мабуть з остраху, щоби йому й хтось не забрав.

— **З ніна.** У кіні „Палас" виїмкова фільма „Мандарин Ву" із славним Льон Чанєм, відомим із ролі „Дзвінник з Нотр Дам" В. Гюго.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіновича:

Озерянє: 4. X. Вій.
5. X. Діти Агафера.
6. X. Дні нашого життя.
Копичинці: 7. X. Майська ніч.
8. X. День і ніч.
14-? 485 9. X. Запорожець за Дунаєм.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, Марійська пл. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. 3 б) 25—?

ВОЛІЧКИ французькі „Матадор" „Герасівка", Панчохи, Реформи і т. п. Ціни низькі бо вхід через сіни 3-4 Магазин **ШТАММА** Сикстуська 16

МЕШКАННЯ найдуть дві студентки. Стацінка 8, I. пов., правий ганок. 629 2-

КУРСИ торговельні Й. Пришпетера, Львів, Чарнінська 34 приймає записи на новий пятимісячний курс торговельний. Окремий курс для абітурієнтів. Письання на машинах. Стенографія. Початок науки 2. X. 1927. 625 4-2

Д-Р ПРАВ, рутинований конціпієнт з і пів річною практикою, пошукує місця у адвоката. Ласкаві зголошення пояснює о. Іван Королик — Камінка Струм. 634 3-2

АБСОЛЬВЕНТ університету, математик приймє лекцію. М. Я. Мошківні, вул. Войнилів. 639 4-2

ПРИЙМУ інтелігентну дівчину, найрадше сироту, до помочі в домашнім господарстві. Зголошення до Адміністрації під „лікарка". 6 3-1

ОГОЛОШЕННЯ.

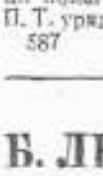
За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р М. ФАБРІНҐ у внутрішніх недугах ор. від 8-10 і від 4 **Переєвітлення Рентґеном Лічення Діятермія — ЛЬВІВ** пл. Смольки ч. 5. (Кіно Марусенька) Тел. 41—59 3060 24

Лікарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Нассa **ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.** Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й лічення зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам знижка. 587 Полекші в сплатах. 4—5

ДЕНТИСТ **Б. ЛЬОКЕР** в СТАНИСЛАВОВІ **вул. Собіського 14.** Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — дуже гідні услівя. 494 6-3

ВСІМ виконає **ЗУБИ на СПЛАТИ** **„до днів 3"** Заведення дентист.-техн. **ЙОСИФ РАППАПОРТ** пл. Марійська 7, де кав. de la Paix **20 зол. завдаток** **20 зол. місячна сплата**

30 літ існуюча фірма **РОМАН МІЖКИН** ритівниче заведення виробляє каучукові печатки, металеві і литі цифри, емалійовані і прасовані відзнаки. Увага Львів, Легіонів 29. (Пасаж) Рейтана 8. Пошукується агентів. З провінції відвороткою почтою.

ВГРОМАДІ Оброшине, пов. Дрогобич є до вихтрактування нафтовий терен 30 моргів громадського ліса. Відділений від нафтових шибів фірми „Galicina" виносить до кільометра. 614

ЛЕКЦІЇ у Львові або на провінції з народніх наук пошукує учитель українець. Зголошення вул. Собіського 6, Ант. Неванська. 24

ЛЕН, КОНОПЛІ, КЛОЧЧА і ВОВНУ

Купує за готівку або вимінює найкорисніше на готову мануфактуру, як полотна, сукна, цайґи, бархани і пр.

лише одинока українська Акційна Спілка „ПОЛОТНО" у Львові, вул. Городецька ч. 93.

Залізничі посилки оплачуємо самі. Обміну полагоджуємо в дні приходу сировини до нас.

Увага: Нема інших того рода українських спілок, лише Акційна Спілка „ПОЛОТНО" у Львові. 437

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові Ринок ч. 10.

Ч. 221 (11.189). Львів, середа 5. жовтня 1927. Poczłowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси і зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Позичка.

Львів, 4. жовтня 1927.

На перший пляні польського державного життя вибивається тепер справа американської позички. Хоч на сторінки преси попадають тільки фрагментаричні вістки про хід позичкових переговорів, хоч і ті вістки здебільшого гороїжного характеру не зясовують як слід справи, то нема ніякого сумніву, що це найбільша журба санаційного уряду.

Вже кілька місяців ведуться позичкові переговори між представниками американської консорції Моннетом і Фішером з одного боку і польським урядом з другого без виглядів завершитися корисною умовою. Санаційний уряд приписує собі одну велику заслугу, а саме стабілізацію і впорядкування господарського життя. Та загально відомо, що та стабілізація є проблематична. Додатня господарська кон'юнктура потравневого уряду базувалася на цілком припадкових ситуаціях зовнішнього характеру, незвязаного з польським життям. Рішаючий вплив на поліпшення відносин у Польщі мав англійський вуглевий страйк, який спричинив підвесення горішньо-шлеської вугляної продукції та поширив базу польського експорту. Але з моментом закінчення англійського страйку знову настали сірі будні. Торговельний біляне заломився, над польською „устабілізованою" валютою завис Дамоклів меч нової девалювації, явилася примара поширення безробіття. Зменшений експорт вугля намагалося поповнити експортом збіжа, а це дало той сумний наслідок, що уряд був змушений підчас передновку закуплювати і спроваджувати до хліборобської країни закордонне збіжа. Урядовці, почтовики і залізничники домагаються підвисшення платні. Уряд безрадно розводить руками і з нічим відправляє численні делегації.

Тимчасовою 15-міліоновою американською позичкою вдалося оживити кредитово-будівельний рух підчас літа, однак це була тільки крапля в морі запотребування і то переходового характеру. А тут іще велика стихійна катастрофа в Галичині вимагає великих вкладів, щоби як-так привернути знищені области до первісного стану та відвернути від населення невимовно важкі наслідки нещастя. Правда, уряд зручно намагається перекинути свої обовязки у відношенні до навіщеного населення на плечі громадянства, одначе всетаки та катастрофа ляже важким тягарем на господарському житті на довгі літа.

До тогож стоїмо напередодні соймових виборів, в яких прийде до рішаючої розправи між санаційним урядом та його прихильниками з одного боку і Хієно-Пястом та його адгерентами з другого. Уряд виступить активно у виборчій акції. А щоби її виграти, мусить мати позитивні аргументи. Терезу побіди має рішити велика американська позичка у висоті 70-міліонів долярів. Вона то має у вапніючі жили господарського життя Польщі пустити свіжу струю. Аж тоді можна думати про тривкіше вдержання валюти, насичення приступнішим кредитом торговлі, промислу і хліборобства та зменшення, як не ліквідації безробіття. Велика американська позичка є фундаментальною основою і рішаючим підсиленням уряду маршалка Пілсудського. На позичкових надіях він стоїть і будує свої дальші пляни. Тільки з хвилею припливу американських грошей він може важитися звести рішаючий бій зі своїми завзятими противниками і перехилити настрої мас у свою сторону.

Для більшого ефекту обмотує справу позички таємними містеріями. Він іще гороїжиться. Мовляв — усе складається якнайкраще, тільки предложений американськими повновласниками емесійний курс не підходить урядові. Тому то пп. Моннет і Фішер, ніби то накидуючись з позичкою, просто упадають під тягарем переговорів. Щоденно висилають величезні депеші, викидаючи на них по 30.000 зол. денно, щоби тільки заспокоїти твердий і непохитний уряд. А одночасно в червоній пресі услужні публіцисти виспівують оди в честь „мурованої" валюти і незвичайно корисних господарських виглядів. Все це нічого більше, лише настрої, щоби опісля осліпити настроене громадянство корисними вислідами позичкових переговорів. Бо уряд не має іншого виходу, як приняти диктат американських капіталістів. Від позички залежить дуже багато; а в першу чергу „муроване" істнування уряду і його виглядн на майбутність.

Книжка і її місяць.

II.

Насувається ще потреба відповісти на питання вартости книжки під якосним оглядом. Сьогодні це питання приходить під дискусію, при нагоді місяця книжки.

Про вартість книжки сказав один французький письменник, що нема злих книжок, а є тільки книжки, добре або зле написані. Цей вислів одні приймають без застережень, а інші бачать у ньому охоту гарною фразою звільнитися від обовязку дати ясну відповідь. На всякий випадок ми ніяким робом не погодимо представників ріжних світоглядів щодо думки про вартість книжки. Інакше буде на справу дивитися речник релігійного християнського світогляду, інакше ліберал, котрий ще живе такими „буржуазними предразсудками", як терпимість, свобода слова й переконань, інакше боєвий речник безоглядної клясової боротьби, котрий знову вважає шкідливим релігійне виховання, тощо. Погодити всі ті так розбіжні ідеольогії неможливо. І з цього здає собі справу цей освітній рух, що стоїть під кличем незалежности. А саме, він не усувається ні перед одним питанням, котре видвигає життя на арену. Він безпристрастно подає ріжниці в поглядах, ансовує мотиви, якими руководяться речники протилежних ідеольогій, полишаючи за кожною одиницею право самостійного й самодіяльного вибору якоїсь ідеольогії. Цей вибір буде тоді найменше фальшивий, коли освітній рух набере уповні виховних рисів. А його керманичі не будуть обмежуватися до словесного голошення своєї ідеольогії, але на кожному кроці при всякій нагоді працею і цілим своїм життям будуть доводити її правдивість. Одначе це незалежне становище викликає незадоволення правих і ліваих кругів, котрі бажають (сьогодні більше ніж коли небудь давніше) виразної заяви в один або другий бік. А не могучи діждатися такої виразної відповіди, самі організують свої сили, перебираючи в свої руки давніші установи, або на випадок неможливости створюють власні освітні організації. (Таких прикладів в західньому світі дуже багато.)

У нас зазначується також цей рух. В одних випадках дехто хоче безумовно накинути свою волю і свою ідеольогію істнуючим товариствам. Одночасно бачимо проби творити власні організації культурно-освітні бібліотечні, тощо. До цеї справи наше становище ясне. Не маємо права й не маємо сили боронити комусь творити культурні орґанізації, які підходять їхнім творцям як помічний засіб для скріплення власної ідеольогії. Нпр. в бібліотечній справі ми стоятимемо за **громадськими бібліотеками.** Бо і в нас розвиток діла буде мусіти піти тим шляхом, яким йде у других народів. Там бібліотека є такою самою установою як школа. Вона розвивається на громадські засоби, що пливуть з податків, вона має обслуговати кожного громадянина, котрий хоче із неї користати. А в такому випадку крітерієм доброї і вартісної книжки буде те, що має виховати нам добрих, ідейних, високоморальних українських громадян. Кожна книжка власного письменства буде для нас дорога й вартна, коли передає нам і буде передавати майбутнім після нас культурний доробок минулого; коли своїм змістом служить до того, щоби скріпити засоби українського чоловіка в його життевій боротьбі; коли своїм змістом буде наказувати українському громадянинові пізнати себе, свої духові сили й здібности; коли накаже організувати власні духові сили проти себелюбного перематеріялізування. Кожна книжка чужого й світового письменства, мистецького й наукового, буде нам дорога й вартісна, коли вона є збогаченням для людства, без якої не буде потрібної повноти в передаваних культурних цінностях, сучасному нам і майбутньому після нас поколінню.

Коли такі вимоги поставимо до наших бібліотек, переконаємося, що наш вибір впаде на не дуже велике число книжок. І нашим (тепер читальняним в дальшій майбутности громадським) бібліотекам не повинно залежати на великій кількости книжок. Для наших бібліотек повинна бути чужа засада, щоби необхідньо мати кожну книжку на своїх полицях. Це полишім науковим бібліотекам. При складанні катальогів до наших народніх бібліотек ми повинні так поступати, щоби рахуватися ще і з тою обставиною, що головний наш читач буде походити з селянських і робітничих шарів, себто з тих кругів, в яких дуже мало часу можна відкладати на читання книжок. Цього часу він не може марно тратити. А ми мусимо зробити все, що потрібне, щоби йому помогти у виковиванні скупого часу. Наш читач із названих вище шарів потрапить на протязі свойого життя прочитати яку сотню-дві книжок, не враховуючи брошур, поодинокнх журналів та часописів. Беручи такий стан під увагу побачимо, що скрупулятність при виборі книжки для читача є просто наказана, як велика необхідність. Це друге, себ-то відповідний вибір для читача, осягнемо дбайливою опікою над читечем, пізнанням його життевих інтересів. Тоді легко навяжемо до цих побудів, які вкладають читачеви книжку до рук і подбаємо про те, щоби наш читач найшов у книжці допомогу в своїому житті і найшов поширення своєї життевої сцени.

Але й таке відношення, хоч як по важне, до порушеної справи, не рішає уповні питання про добру ? вартісну книжку. Усе буде залежати від ідеольогії бібліотекаря, а далі від того гурта людей, котрий буде надавати тон веденій роботі. Вони будуть приноровлювати у своїй роботі всі досягнення в обсягу бібліотечного діла, читачівства, тощо, будуть прикладати їх у практиці так само, як і всі інші, а проте канони складених книжок будуть дуже ріжнородні, і навіть часто протилежні. А тоді вертаємо знову до того самого місця, з якого ми вийшли, себ-то виявляємо неспроможність виразної відповіди щодо доброти книжки.

Все те діється тому, що ми найшлися в добі, в якій з надзвичайною силою змагаються ріжні світогляди. В ріжних сторонах світа ріжні світогляди є пануючими, себ-то мають на свої послуги навіть матеріяльні сили й матеріяльну екзекутиву. Боротьба між ними не покінчилася. Ніодин з них не є так побитий, щоби проголосив свою капітуляцію перед другим. Кожний йде ще у бій, окрилений одною думкою, що він одинокий є справедливий і оправданий. Кожний живе надією повної беззастережної перемоги.

Серед такого положення всюдн там, де люди можуть користуватися певною свободою у виявленні своєї думки, буде панувати велика розбіжність і вона буде характеризувати громадську роботу. Вона доводитиме часом до боротьби всіх проти всіх. Але як нераз вже досі було на протязі історії людства, так і в нашій добі наступить певне оформлення, признаки якого вже й сьогодня можна передбачувати. Між ними є: право кожного чоловіка на повноту життя; вирівнання ріжниці між матеріяльною і моральною культурою людства в користь цеї останньої; усунення кривдячих соціяльних нерівностей між людьми; крітерієм до вирівнання має остати праця одиниці з поглядом на духові і матеріяльні потреби спільноти-колективу. Всяка неволя одиниці чи колективу, духова чи фізична, мусить уступити. У майбутности місце тільки для вільний людей, котрі перше всього потрапили себе увільнити від власних ріжного рода низь-

ВИПОЗИЧАЛЬНЯ КНИЖОК

УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ — У ЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 22

безнастанно поновлювана українськими, польськими і німецькими літературними новостями. — Отворена через цілий день! Услівя дуже догідні! 613 5-10

ких оков. Місце для людей, котрі кожний свій крок обдумують з поглядом на потреби й вимоги спільноти такнхже особнів, що і вони.

З цього становища й ми підходимо до книжки як засобу, що дає нам змогу пізнати найвищі правди, взнеслі засади. Книжка має стати помостом для розуміння мого **ближнього** (це є той **ближній**, котрого маємо любити) з тіснішої і ширшої спільноти. І оскільки книжка виконує це післанництво, вона вартна для нас. Для такої книжки ми влаштовуємо місяць книжки. Для такої книжки ми готові влаштовувати свята не тільки прилюдні, маніфестаційні, значіння і вплив яких нераз дуже незначні. Ми хотіли би чайрадше довести до того, щоби кожний українець у всякому привваині уважав **святочною** кожну ту хвилину, коли бере до рук **добру** книжку.

М. Галущинський.

Вистава
української і білоруської преси у Варшаві.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 29, вересня 192.

Весь минулий тиждень відкритою була в одному крилі варшавського університету (вул. „Головній Школі") виставa української і білоруської преси. Офіційно зветься що виставу уладила т. зв. Славянська Ліга (перетворена в мин. році з анемічного Т-ва Молодих Славян) при співучасти Інституту для дослідів нац. меншостей. Фактично ініціятором виставн був старий білоруський діяч п. Вежкевич, якого теж львина частина заслуги в добутті всіляких дозволів від різних — як завжди в таких випадках — дуже „підозрливо" (кажучи делікатно) настроєних властей, та в самому добутті експонатів. В цьому останньому ділі видатно допоміг йому п. Левко Лукасевич відносно відділу преси української. Метою оцих ініціяторів й організаторів було заманіфестувати багатство й живучість українського й білоруського друкованого слова перед варшавськими аналфабетами у справах чужонаціональних, при чому а порівнання чисельности експонатів „виходить" і „не виходить" можна би легко порівняти колишні (головно рік 1917) і нинішні умови для існування непольської преси в Польші. Звичайно, що при нинішніх відносинах треба було побавти за таку фірму, яка дозволяла би на найбільшу свободу у виставі (напр. виставлення нелеґальних видань) — і коли не вдалося ініціяторам і організаторам зробити, то слід це вписати їм у добро. Інформаційно пропагандистична ціль виставн на цьому ні трішки не втратила.

Цих кілька слів — може навіть трохи недискретного — пояснення про авторство й характер виставн необхідно було подати в ім'я правди з уваги ось хочби на такий один скрайно тенденційно-злобний **брехливий** донис про виставу у 78 ч. „Ради", писаний якимось п. Гриценком видно по старій рецепті професійного калюмніяторства „радянських" редакторів на все, до чого „**я**" не приложив руки.

Виставa безумовно мав хиби, але вийшла вона багато краще, ніж нього сподівалися скептики, що знали про заходи до неї, і ціла сила подробиць вказує на безумовно добру волю організаторів. І так напр. справді — нема там картограмів на стінах, нема гарних каталогів на столах, недостає чимало видань. А проте новий картковий каталог такн є, уложено експонати по системі, яка зразу кидається у вічі й дозволяє **грамотним** глядачам легко орієнтуватися (про авторитетні для дописувача „Ради" панночки, які на виставі української преси шукають китайщини, не говориться), а при радянській пресі фігурує на столі повний офіційний каталог усіх періодичних українських видань на Наддніпрянщині. Про добру волю свідчить напр. факт, що поруч із численними мапами Ромера, якими вдекоровано стіни, є не тільки переслідувана (щоправда, невідомо за що) польською цензурою „мапа національностей" Вонсовіча, але й мапи Бояляна з пргарного видання гр. Тишкевича, „карта України" офіційного київського вид. з 1918 р. і мапа Гасенка віденського вид. з 1920 р. Отримано експонати передусім від Бібліотеки Наукового Т-ва у Львові, — очевидно, лише з бібліотечних дуплікатів, — від Української Парлям. Репрезентації, від Українського Центр. Комітету у Варшаві, від п. Захарченка з Праги (з подібної торішньої виставн) но й від приватних осіб. Радянське посольство у Варшаві **відмовило** позичити експонатів та посередничити до Національної Бібліотеки у Київі, буцім то тому, що в організації виставн приймають участь „петлюрівці". Всіх білоруських експонатів 312, українських 680 крім книжкових видань. В основу виставн покладено такі принципи: час від 1918 до 1927 року для укр. преси та поділ на краї і на те, що „виходить" і що „не виходить".

Білоруська преса займає три столи, над ними — польські географічні мапи Ромера, пять білоруських мап мінських і виленських видань (з чого дві етнографічні) і великий портрет Скорини. Перший стіл — це білоруська преса до війни 1914 року. Там находимо найстарші білоруські часописи: „Мужицкая Правда" 1863—64, і „Звона" 1870 (по білоруськи, польськи й литовськи, вид. у Цюріху). У цьому відділі параховуємо 20 експонатів. Дальше йде: білоруська преса підчас війни, 1914—19 (33 експонати), та врешті білор. преса з 1919—27 рр.: в межах Польщі, на Литві, в Чехословаччині, в Америці й на Радянській Білорусі. Окремо згуртовано видання Інституту Білоруської Культури в Мінську. Нинішній стан білоруської преси у Польщі виказує 13 часописів, здебільша політичних тижневиків (щоденника нема жадного). З того аж 4 часописам „покровительствує" польська влада; туди належать: „Беларуская слова" й „Досьвіткі" Павлюкевіча (білоруський Данилович), „Беларускі Дзень" і „Беларуская культура". З найцікавіших експонатів слід згадати „Звязтую а", орган ославленого „генерала" Булака-Балаховича (1920 р.), друкований у вагоновій друкарні, добутій на фронті у — Троцького. Із давньої нелеґальщини бачимо: „Беларускі партизан", видавний у 1922 р. повстанчим отаманом Чортом; адрес редакції й адміністрації — „Белавежская пуща". З нинішніх нелеґальних газет: „Червоны спяк", Вильно, орган КПЗБ (комун. партії Зах. Білорусі).

Українська преса займає собою 12 столів. Вона, як сказано, обіймає лише роки 1918—27. Над першим столом голосить вивіска „Не виходить". Отих мерців аж 76 штук. Це дорогі нині історичні памятки, зроджені визвольницькими переворотом і погибші у вирі катастроф: „Наддністрянські Вісти", „Золочівське Слово", „Урядові Вісти Косівського повіту", „Бережанський вістник", „Наша Земля" (Чортків), „Республика" (Станиславів), „Голос Калуша", „Дрогобицький Листок", „Товмацькі Вісти" — не було не так, як нині! Тут-же й повійні студентські органи „Вістник Драгоманівської Організації" і „Кличі". На другому столі (над ним гарний портрет Федьковича) є вже пізніші видання, але теж усі з категорії „не виходить" (їх 16). Між ними найцікавіший: „Вперед" українськими й **Wpered**" польськими черенками з того самого дня 14. грудня 1918 р. з історичним наказом польської військової команди замість вступу. З третій стіл теж „не виходить" — тут здебільша видання таборові, м. і. однодневка 6-ої Січової Стрілецької Дивізії „На руїнах" у Щипюрні (всіх експонатів 67). Ах на четвертому великому столі існуючі нині, або тільки недавно усунші, під Польщею видання — 124 експонати. На „Ділі" відмічено, що це щоденник. З найцікавіших експонатів: нелеґальна „Сурма", орган Укр. Військової Організації, ч. 2 за березень 1927 і „Гей-Гу, Гей-Гу", „орган лісових чортів", квітень 1927. На цьомуж столі окремо — видання Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Окремий стіл обіч показує (дуже нечисленні) українські і білор. твори з „історії друку". У слідуючій салі перший стіл — радянська преса, завдяки згаданому станови-

Загадка розвязана!

Кожний може осягнути „ЗОЛОТЕ РУНО" і богатство, хто купить **льос І. кляси** 16 Державної Клясової Льотерії в конторі

„РУНО" Равіч і С-ка Львів, Академічна 3.

Головна виграна **650.000 ЗОЛОТИХ**

Крім цього виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75 000, 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 15 000, 10.000, 5.000 і т д.

Виграні побільшено з 16 мілионів на 20 мілионів.

Тягнення переводить публично державна Комісія в Генеральній Дирекції Державної Льотерії при співучасти двох громадян міста, запрошених Президентом міста Варшави.

Що другий льос мусить виграти.

Ціна льосів: Чверть льосу зол. 10·00. Пів льосу зол. 20·00. Цілий льос зол. 40·00.

Тягнення вже 10. і 11. жовтня.

На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від порта, на вплату належитости. — Поручаємо негайно замовляти.

В цім місци відтяти і переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

„РУНО" РАВІЧ і Ска, Львів, Академічна 3.

Отсим замавляю:

..... льосів цілих по зол. 40·—
..... „ половинок „ „ 20·—
..... „ чвертьок „ „ 10·—

належитість золотих ..... заплачу по одержанню льосів, почтовою складанкою ПКО. присланим фірмою.

Імя і назвиско . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ. 3)

Проклін мумії.

По довгих міркуваннях пішла я тайком до п. Морган і прохала її, щоби вона пішла зі мною до Астора.

— До нього ні, він поганий, гордий і неприступний, але якщо так дуже хочеш, то я звернуся до пані Астор, а вона зробить для мене, що побачиш Атру.

Заговорила в телефон та довідалася, що Астора якраз не було дома.

— Ідьмо! — сказала до мене.

Ми сіли в авто і пігнали.

Пані Астор, надзвичайно мила й симпатична жінка, привитала нас на порозі. Я її не знала. Вона сподобалась мені тим, що не було в неї гордости ні зарозумілости, ні холоду, що звичайно буває у людей з величезним богацтвом. Заявила щиро й отверто, що поведе нас, дасть нам змогу оглянути все, що нас цікавить, хоча проти волі мужа, бо бажає віддячитися за чемність Моргана, що відступив від купна.

Вела нас через ряд світлиць, що своїм богацтвом могли чарувати, але я не бачила нічого... Вкінці переступили ми поріг затемненої кімнати, і... я зразу зобачила ту — про котру мріяла...

Лежала на килимі, маленька, ніжна, вся тісно завита в довгі жовтосірі полотна і лише голова була видна. Це було маленьке, темне, висохле личко, скісні запалі очі з довгими віями, правильний ніс, затиснені уста чудної лінії, волосся... якогось дивного мідяного коліру... і все...

Мене неначе прикувало до Атру. Я не могла відірвати очей від тої постаті, а душа чогось щеміла... Оце така людина як і я, і жива була, мала свої мрії-сни, свою рідню, знайомих — і де це все ділося? Куди щезло те життя... той дух, куди?... Завдяки бальсамуванню ми можемо бачити її тіло, а мільярди тих, що безслідно щезли, наче й не були...? Куди...? Чи може живуть на тих зорях недосяжних, таємничих, що мерехтять та приваблюють...? Ах, загадко...! На що живемо — на що боліємо — мучимося — коли в порох обертаємося?... Добре, тоді бальсамували — а тепер цього секрету ніхто не знає!... А що далі буде — далі? Тисячі літ... Я дивилася на Атру наче зачарована, впялила очі у це темне худе лице — і думала: „Ах, коби вона жила — промовила"...

Опісля оглядала я домовину, що лежала біля неї. Мала форму тіла. Голова вимальована, наче там кучеряве волосся, лице свіже, румяне і скісні сині очі. Коло уст, наче затаїлася усмішка Монни Лізи. Наче у сні... Я вернула знов до Атру, щоби утревалити в памяти той вид, тоту загадку — що стільки мені говорила... І стільки тисяч літ перейшло, стільки людей — а до нині ніхто не може сказати, що таке смерть? Що воно?... Таке ніби буденне — звичайне, а таке таємниче! Кажи Атру, ти любимче Ізиди! Де ти? Кому граєш на арфі...? Скажи, хто ми — що ми — кому навіщо здалися... нехай воно мене не мучить...!

Але Атру мовчала...

На силу мене відтягнули та показали ще інші цікаві речі: вази дивних форм, тарілки з чистого срібла, самоцвітні каміні, що блищали до світла.

— Лише ви живі, як колись! — казала я до них у дусі — ви безсмертні...!

І дармо бабуся мені наказувала, щоб нічого з тих річей не купувати. Мене ніщо не притягало. Я лише відчувала, що над тим усім висіло щось таємничого, надлюдського, надземського, і я не то, що нічого не забажала, але навіть не торкнулася нічого... Не могла... Оце стояла ваза, чорна, з білим мальовнилом, на чудесній тонкій ніжці...

— Хто тебе створив? — питала я, оглядаючи дивні фігури та орнаменти. — Де той дух, що тут малював, над тим думав...? Де та людина? Що з нею? Що ти бачила...? Чого мовчиш? Кажи! — думала я, і аж самій страшно стало. — Може я божевільна...? — питала я сама себе і оглядалася, чи обі дами не позирали на мене.

Пані Астор держала в руках округлу глибоку миску і пояснювала:

— Так, тут було повно всякого каміння: аметистів, рубінів, сафірів, аж очі розбігалися, але Давид нічого більше не хотів купити, лише мумію і домовину...

— А інші речі чиж не ваші? — запитала п. Морган та вказала рукою на вази, тарілки, перли.

— Ні. Професор ще нікому їх не продавав. Хоче повезти в Америку. Там можна вдвоє-втроє дорожче продати, як тут. А що й Давид рад бн мумію чим скорше доставити домів і має вже для неї замовлену окрему кабіну, то професор рішився їхати разом з нами. Тому то й ці річи ще в нас.

— А карнавал? — запитала п. Морган.

— Ах! — махнула п. Астор ру-

ту рад. посольства дуже неповна (всього 44 експонати): ситуацію ратує — офіціальний патальог існуючих на Рад. Україні періодиків. Обід — незвичайно цінавий стіл з історичними експонатами в післяреволюційних і добольшевицьких часів: часи Центральної Ради, Гетьманщини й УНР.; жаль, що й цей відділ сильно здекомплектований (усього 22 експон.). Окремо згуртована наша американська преса (35 експон.), окремо українські видання у Чехословаччині, окремо видання Академії Наук у Київі (визначені у Львові). На особливе признання заслуговують відділи (дарма, що теж неповні): „Преса, присвячена українській справі (квестії)" та „Українська преса на чужих мовах". Останній стіл, це українська преса, що виходила та виходить (по всюди зазначено) у таких краях: Австрії, Югославії, Румунії, Данцігу, Франції й Німеччині.

Пояснюють гостям експонати — при білоруській пресі згаданий білорусин п. Земкевич і при українській — українець п. Л. Лукасевич. Фреквенція гостей, як на байдужу й інертну варшавську публіку, яка має розгін лише до дансінгів і кабаретів, досить численна: пересічно 80 осіб денно. Якщо дещо-кому „Ради" кладе в вину „невмілого організування виставки" факт, що звіти з виставки у польській пресі грішать неуктом і неповінформованністю, то хай пригадає собі факт, що в одній Варшаві виходить 6 великих жидівських щоденників, обслуговуючих 400.000 варшавських жидів, а польська варшавська преса до нині не має зеленого поняття про стан, організацію і вигляд жидівського громадянства і його — преси. Трудно вимагати від організаторів пресової виставки — від смільчаків першої того роду спроби на тутешньому грунті, — щоби вони — переробили польську психіку! За те діло, яке вони зробили, належить їм признання.

І. Кедрин.

Документ морального самогубства чи фальсифікат?

Львів, 3. жовтня 1927.

Сьогоднішня почта принесла нам з Варшави документ, який проймає грозою кожну людину та будить у ній болюче почуття обридження до всього того, що в ньому міститься. Цей документ це „покаяння" посла Пашука, що назад вернув до Комуністичної Посольської Фракції у варшавському соймі. Можливо, що це фальсифікат. Якщо так, то кидає він все одно пекольне світло на ті чинники, що його придумали. Наводимо його в цілости в польському оригіналі, так як він до нас наспів.

Ось і він:

Złożyłem na ręce Marszałka Sejmu zawiadomienie o swojem wystąpieniu z Komfrakcji. Swój krok motywowałem tym, jakoby istniał rozdźwięk pomiędzy mną a innymi członkami Komfrakcji na punkcie polityki narodowościowej. Bezpośrednio potem zgłosiłem swój akces do Ukraińskiego Klubu Poselskiego.

Obecnie po dłuższym namyśle, niniejszem publicznie komunikuję, że uważam swój krok głęboko politycznie niesłusznym jednocześnie komunikuję o swojem wystąpieniu z Ukraińskiego Klubu Poselskiego. Całkowicie solidaryzuję się z komunikatem Komunistycznej frakcji z dnia 20. września, uznaję za słuszne, że mój postępek nie może mieć innej objektywnej treści, nie może być inaczej oceniony, jak go oceniła Komunistyczna Frakcja. Bo w zasadzie, przyczyną mego wystąpienia z Komunistycznej Frakcji nie były jakieś polityczne różnice, a tylko wyraz wewnętrznego osłabienia w związku z przeżyciami na tle osobistym. Ten mój krok, wrogowie pracującej masy ukraińskiej, starają się wykorzystać do walki z ruchem rewolucyjnym. Spodziewać się w tem wykorzystaniu od nich sumiennego podejścia do sprawy, liczyć na ich etyczność — to złudzenie.

A to, co opublikowało w mojej sprawie „Dilo" przechodzi wszelkie granice, świadczy o całkowitym politycznym i moralnym rozkładzie i wskazuje na ten marazm, jaki cechuje ich polityczną działalność. W artykule z dnia 23. września pod tytułem: „Nacjonalizm i Internacjonalizm" podaje „Dilo" za podpisem p. I. Kedryna rzekomy interwiew ze mną. Komunikuję, że coprawda prowadziłem rozmowę z p. Kedrynem, który wraz z innymi dziennikarzami obstąpili mnie z powodu wystąpienia mego z Komfrakcji, to jednak, to co mówiłem całkowicie się różniło od tego, co było podane w „Dile" z naciskiem podkreślam, że „interwiew", to bezczelny falsyfikat, wymyślony przez p. Kedryna lub redakcję „Dila", dla wiadomych celów politycznych. Wymyślem i podłem kłamstwem jest twierdzenie „Dila", jakobym ja myślał i mówił, że walki o narodowe wyzwolenie pracujących mas ukraińskich nie można połączyć z walką klasową zjednoczonego międzynarodowego proletarjatu.

Całkowicie staję na stanowisku i uznaję prawidłowość linji narodowościowej polityki Kominternu, WKP i KP(b)U i uważam, że jedyna droga narodowego wyzwolenia pracujących mas ukraińskich, stworzenia istotnie niezależnej zjednoczonej Ukrainy, Ukrainy Robotniczo-Chłopskiej, — to droga socjalnej rewolucji w sojuszu z pracującemi masami innych narodów. Wszystkie inspirowane mnie przez „Dilo" oszczerstwa na Kominternu rosyjskiej lub polskiej narodowości, to nic innego, jak próba staremi metodami wzbudzenia nienawiści narodowościowej, próba złamania jednolitego frontu robotniczo-chłopskiego wszystkich narodowości próba osłabienia ukraińskich mas pracujących w ich walce z „Undem" i in. drobnomieszczańskiemi partjami i tą drogą usprawiedliwić swoją ugodową politykę — zdradę mas pracujących i pociągnąć je za sobą w bagno ugody. To, że „Dilo" ucieka się do takich falsyfikatów, jest wyrazem całkowitego bankructwa tego obozu. „Dilo", korzystając z mej pomyłki i dla ratowania siebie przed bankructwem plaze o mnie, jako o jednym z największych działaczy komunistycznego ruchu w Polsce. Nigdy siebie za takiego nie uważałem, byłem tylko szeregowcem rewolucyjnej armji, która bohatersko walczy za całkowite wyzwolenie mas pracujących, za ziemię dla chłopów bez wykupu, za całkowite wyzwolenie narodów ujarzmionych, władzę robotniczo-chłopaką. Niezależnie od mojej pomyłki, z której obecnie w całej pełni zdałem sobie sprawę, a w przyszłości, tak jak w ciągu całej mojej działalności politycznej, a szczególnie w ostatnich latach, nie przestanę walczyć o całkowite społeczne i narodowościowe wyzwolenie mas pracujących Zachodniej Ukrainy i zgłaszam swój powrót do Komunistycznej Frakcji.

28.IX. 1927 r. A. Paszczuk
poseł na sejm.

Якщо цей документ дійсно оригінальний, то видно, що його підписано у почутті передсмертних судорогів. Покищо не вимагає він ніяких коментарів ні аналізи.

Останні вісти.

ВИСТУПАЮТЬ ІЗ П. П. С.

Варшава, 3. жовтня 1927.

У звязи з виключенням мін. Морачевського з ППС. виступають значніші члени тої партії. Як один із перших виступив публіцист Тад. Голуфко, тепер начальник сх. відділу при мін-стві закорд. справ. Також превес міської ради Варшави пос. Яворовський заревгував на партійний присуд у справі мін. Морачевського. Одначе він заявив, що бажаже у цій справі занятн становище на Нач. Раді, яка відбудеться в половині жовтня.

СКАСУВАННЯ ВЯЗНИЦІ ПРИ ВУЛ. БАТОРІЯ.

Варшава, 3. жовтня 1927.

На конференції в мін-стві справедливости, що займалася справами тюремництва в Польщі, постановлено старатися перенести вязниці зі старих будинків до нових. Порішено з огляду на недостачу новочасних уладжень скасувати вязницю у Львові при вул. Баторія.

ПІСЛЯ АРЕШТУВАНЬ У ЛЬВОВІ.

Львів, 4. жовтня 1927.

Всі арештовані у звязи зі справою ген. Загурського далі остають в арешті і нині передадуть їх до диспозиції суд. властей. Арештовані техніки зізнали, що автором летючок є якийсь Барисевич, суд. аплікант, який утік і скривається. Переведено ревізію в редакції енд. „Ойчизни" і в льокалі „Звіязку Люд.-Народового" при вул. Зіморовича, де найшли протидержавні брошури й акти „Обозу В. Польскі", що свідчать про ворожу діяльність для уряду.

ВЕЛИКА КРАДІЖ У ВИГОДІ.

Долина, 3. жовтня 1927.

Мин. ночі невисліджені злодії вломилися до бюр тартаку у Вигоді. Розбили каси і забрали з них 120.000 зол., 190 ам. долярів, 100 нім. марок і 3000 чеських кор.

ЗМОВА ПРОТИ ПРІМО ДЕ РІВЕРИ.

Париж, 3. жовтня 1927.

Наспіли тут вісти, що мадридська поліція впала на слід широко розгалуженої змови проти диктатора Прімо де Ріверн. Змовники хотіли вбити диктатора підчас отворення Нац. Зібрання. Досі арештовано в звязи зі змовою 30 людей, переведено ревізії і сконфісковано багато друків. На чолі змови стояли реп. провідники Маркіно, Домінго, Бальдоморо і Лязанна. Кількох визначних генералів завдало від короля, щоби негайно усунув диктатуру Прімо де Ріверн. Поліція найшла в льокалі змовників більше як сто бомб. Цензуру загострено.

ВІДКЛИКАННЯ РАКОВСЬКОГО.

Париж, 3. жовтня 1927.

Аг. Авасо подає з Москви, будьто би уряд СРСР. рішився відкликати Раковського. Чічерін заявив, що добрі взаємини між Москвою і Парижем не повинні потерпіти наслідком дипл. інциденту.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·90·50—8·91, канадійський долар 8·88·00—8·89, чеська корона 0·26·75—0·26·50, австрійський шилінг 1·25·50—1·26·25, рум. лея 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·72, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2.12·25, данцігський тульден 1·73·00, червінець 30·30—31·20.

Золото: 20 кор. 36·50—36·80, 20 франків 34·50—34·80, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·50—46·90.

Срібло: кор. австр. 0·65·00—0·66·00, 5 кор. австр. 3·40—3·50, фльорен австр. 1·70—1·75, рублі рос. 2·70—2·74, копійки за рубель 1·33—1·37.

Збіжжа.

Пшениця двірська 48·50—49·50, пшениця селянська 46·00—47·00, жито 37·25—38·52½ ячмінь броварний 39·50—41·50, ячмінь на мливо 37·25—38·25, ячмінь пастівний 34·50—35·50, овес 30·25—31·25, кукуруза румунська 31·50—32·50.

Ратункова акція.

Долина, 1. жовтня 1927.

Подаю підсумки страт, спричинених повінню в долинському повіті. На 87 громад повіту 48 потерпіло величезні страти і їх положення жалю гідне. Менші страти виказує 25 громад і тільки 14 щасливих громад не потерпіло нічого. Загалом утопилося в нашому повіті 12 осіб, а поватим 25 штук рогатої худоби, 3 коней, 42 овець, 11 свиней і около 2.000 штук всякого дробу. Простір управної землі, засипаної камінням і намулом, виносить понад 3.000 моргів. Скільність пошкоджених господарств рахують на 8.000. Вода знесла 114 хат, 1 млин, 20 стоділ, багато мостів і т. д. З водою поплило попад 5.000 кіп збіжа і 1200 фір сіна. Не менше збіжа вода замулила в стодолах. Багато літ важкої праці треба буде аби повіт видзався з усіх тих страт!

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Д-р Станислав Старосольський (Львів) 2 доляри, Антонія Довбенко, учит. (Хрусцін к. Лодзі) 10 зол., Яцик, уряд. Польського Банку (Львів) 10 зол., Народній Дім (Любачів) 10 зол., адв. д-р Степан Ардан (Любачів) 10 зол., Олександер Коссак (Львів) 15 зол., радн. Антін Лукіянович (Львів) 10 зол., архикнязь Вільгельм Габсбург (Василь Вишиваний), Будапешт, 200 пенгів — 311 зол., Андрій Борисевич, вязень (заклад карний Короново) 5 зол., Гронський, вязень (закл. карн. Короново) 5 зол., о. Володимир Карачевський, Чернятин п. Городенка, збірка в церкві 11.40 зол., о. Зиновій Флюнт, Граб, п. Кремінна, збірка в церквах 25 зол., д-р Осип Гробельний, лікар (Станиславів) 50 зол., Український Народній Дім „Воскресення" (Копичинці) 50 зол., о. Павло Лукомський, Рожище на Волині, збірка, 53.60 зол., о. Іван Чолган, Іване Пусте п. Мельниця, збірка в церкві 54 зол., о. Іван Гладзінський, Руда Сілецька п. Камінка Струм., збірка в двох церквах 107 зол.

Разом виказано сьогодні 737 золотих і 2 доляри. З попередньо виказаними 23.147.89 зол., 493 дол. і 10 нім. марок зложено досі **23.884.89 золотих, 495 долярів і 10 нім. марок.**

*

Справлення похибки.

У вчорашньому числі „Діла" подано у виказі жертв на навіщених повінню помилково, що п. Микола Малицький, власник дібр Шляхтинці біля Тернополя, зложив 50 золотих, а має бути **50 долярів.**

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

НОВИНКИ.

— **Ловецьке свято.** В понеділок дня 9. жовтня ц. р. відбудеться в Успенській церкві у Львові посвячення образу св. Евстахія, покровителя ловецтва по східному обряді. Образ приміщено в нищі церковної каплиці, де згодом має стануги і вівтарик. В день св. Евстахія буде там рік-річно відправлятися богослуження для ловців. Новий артистичний набуток Успенської церкви фундував Григорій Терлецький з Милятич, а образ малював Петро Холодний. Посвячував образ і відправив Богослуження о. Яросевич, член укр. лов. тов. „Тур" у Львові.

— **Заява.** О. Севастіян Зубрицький із Плавя повідомляє нас листом, що його назвище поміщили між членами комітету польської хліборобської виставки без його відома та згоди.

— **Катастрофи й нещастя.** У півд.-середній Америці прийшла хвиля циклонів, що нищать міста та вбивають людей. Всі втрати покищо необчислені навіть приблизно. — Біля Галле (Німеч.) розбився поїзд; 16 ранених. — Згоріло все югославянське село Св. Петро, біла Огулина.

— **Львівська хроніка.** 6000 зол. лежало в касі управи „пасажу Миколяша" та вломники, які її розбили були чомусь завадто схвильовані і грошей не запримітили. — На 2 міс. вязниці і на зворот 1020 зол. і 180 дол. засудили власника каменниці, що валився від помірника взяти відступне. — Люди, що прохожували в неділю по Ягайловській бачи-

(Продовження буде.)

кою — доки ми виберемося, то й літо настане.

— А то чому? — спитали ми обі.

— Тому, що мій чоловік трясеться над мумією. Вибирав що кращі, певніші кораблі. Але — на жаль — мумія має погану славу і ніхто не хотів приймити її на поклад. Боються. Тож ми ждемо вже викінчення Титаніка.

— А той, то вже певний?

— Но! Той новенький, першій раз на воді... велитень, усюди сталь, залізо — небувалий комфорт, — применення найновіших винаходів... Капітан згодився на перевезення мумії, тому й ждемо.

Тимчасом надійшла служниця і повідомила, що пан Астор вернув. На цю вістку ми чим боржій зачали одягатися, щоби відійти незамітно, але пані Астор нас задержала.

— Ще хвилинку — сказала. — Давид здається піде в свої кімнати, а я хотіла би показати вам іще одну дуже цікаву річ. Ось ця ваза...

Міліонерка підійнила саме ту тяжку вазу, яку я перед хвилею оглядала і стала пояснювати білі фігури, що на ній були, коли оце на порозі станув високий, плечистий чоловік, і змірив нас мрачним та грізним оком.

— Алісо! Як ти сміла без мого дозволу? — крикнув.

Пані Астор з переляку випустила вазу з рук, а та впала їй на ногу з такою силою, що бідна жінка аж зойкнула з болю й захиталася.

Ми обі, я і пані Морган, кинулись у тій хвилині до неї, щоб не повалилася й підвели її до канапи біля мумії, та й уложили.

Пан Давид не рухнувся з місця, лише став докоряти:

— А...! добре тобі так! Як ти сміла сюди без мене?...

Мій терпець урвався.

— Замовчіть зараз! Не бачите, як ваша жінка терпить?... Замість післати по лікаря, ви викрикуєте тут наче фірман на вулиці! Ми не прийшли ваші скарби оглядати, ані нічого взяти, хай ваш маєтат успокоїться — професор Рональдзон позволив нам вибрати деякі перли на масковий баль — зрозуміли?... Перестаньте бурмотіти — кричала я йому сміло в лице. Що він міг мені зробити?...

Астор умовк, але ворожий погляд його спочив на мені аж лячно стало. Енергійна п. Морган тимчасом стояла в другій кімнаті біля телефону і кликала лікаря.

— Це лише хвилеве, це перейде! — успокоювала мене п. Аліса. — Нехай прийде Дора та положить окляди. Це перейде.

ли як горять авто і як його гасять, коли воно вже згоріло. — Залізничий робітник запохався нещасливо в дівчині із залізним серцем і стрілив до себе чотири рази, але тільки раз удатно, не смертельно, в околицю серця.

— **Авторові комедії.** Наша редакція одержала листа від якогось автора, що не підписався і не подав своєї адреси з проханням, щоби помістити оголошення, чи яке видавництво, установа або приватна особа не видала би комедії на 4 дії людині, що находиться в злиднях. Не маючи змоги відповісти авторові приватно, радимо йому звернутись із своїм рукописом до „Кооперативи Український Театр" у Львові, Руська 18.

— **Книжки та журнали до СРСР.** Митова управа радянського уряду дозволила висилати до осіб на території СРСР, почтові опаски (бандероле) з книжками та журналами не більш одного примірника кожного. Тільки на журнали мод мусять мати окремий дозвіл ті, що їх одержують.

— **Україна без солодощів.** Цукорняний (не цукровий!) промисл на радянській Україні ввійшов у стадію кризи. Цукорням бракує какао і імпортованих необхідних сирівців для виробу солодкого печива та конфітур. Бракує теж порошкованого цукру, а навіть кращого рода муки. Так каже „Экономическая Жізнь" з дня 22. вересня.

— **Конгрес психічних дослідів.** Міжнародний конгрес дослідників психічних явищ, що зібрався цими днями в Парижі розглядав цілу низку проблем непризнаних ще досі офіціяльною наукою, а проте признаних офіціяльними вченими. Два найвизначніші його учасники Шарль Ріше, голова конгресу, відомий фізіольог і англійський фізик Олівер Льодж, що створив нову теорію атомів, є від недавнього часу спіритистами. Англієць Ворколіс референував явища телепатії на віддаль, зоольог Краль переносини думки від людини на звіря (на прикладі думаючої собаки Рольфа); мюнхенський окуліст Тішнер доказував надприродну силу жіночого медія в Грацу Сільберт, що вводить у рух предмети; д-р Ру і Мутіс референували питання, як можна науково передбачувати явища та події?

— **Спомин франц.-американської дружби.** Цими днями у Парижі святкували спомин спільної спільної французько-американської війни великанським зїздом американських легіонерів, бувш. учасників війни. З цього приводу один франц. часопис подає цікаву подробицю цієї военної дружби. Коли Америка рішилась воювати на боці союзних держав, представник Франції Тардіє, пригадав у Вашингтоні Вільсонові, що Франція потрібує в найблищих місяцях 300.000 американських жовнірів. Вільсон відповів на це спокійно: Чому лише 30.000? Америк. генерал Першінг збираючи армію, подумав, що вона потрібує теж військової музики, на зразок французької. Як не як, а при орхестрі таки легше вмирати. У Парижі найшовся американський маестро Дамфот. Цей до спілки із франц. товаришами взяв на себе організацію військової музичної школи для американських жовнірів. Охотників було маса; не всі хотіли брати участь у війні зараз на фронті. На таку школу відступила міська огда у Фонтенебльо одно крило великої порожної будівлі. Прийшов мир, а в школі вчилось грати на сурмах і бабабанах ще багато вояків. Тоді громадяни Фонтенебльо пішли до голови по розум і завили, що музичної школи не касують. Долар мав тоді високий курс і Франція потрібувала такої доброї валюти. Із 250 багатих американських підданих, що хотіли робити війну в орхестрі, сотка перейшла негайно на відділ мистецтва, який відтіпено в цьомуж будинкові. І так на зразок франц. академії мистецтв у Римі істнує до нині в Фонтенебльо америк. академія мистецтв і музична школа. Французи дістають за це доляри, а видають дипльоми, з якими мистці американці роблять ще більші доляри вернувшись до свого „нового світа". З воєнного інтересу лишився до нині мирний.

— **Ренорди.** У мировім суді 10-ої округи у Варшаві, є 11 пресових справ проти редакцій, всі процеси початі комісаріятом уряду. Процеси є наслідком статей у звязку із справою ген. Загурського. — Франц. летун Далєга побив дотеперішній рекорд швидкости лету перебиваючи в Льондону в Париж в 94 хвилинах. Коли так піде далі, то дійдемось хвилини, коли деякі льондонці будуть приїздити щодня до бюра в Париж, а паризане в Льондон. — За рік розвелось у Німеччині 34.450 подружих пар — подвійно стільки, що в році попереднім. — Найвищий аргентинський суд думав над тим, чи може признати лікареві гонорар, який він означив для свого пацієнта власника великих просторів землі: приблизно півтора міліона зол. — У Сербії попрощався з життям молодий чоловік Зівадін Маркович рекордовим способом: купив динаміту і висадив себе в повітря з хатою. — У Газегов трапився теж рідкий випадок смерти: молодий ремісник, що мав узяти шлюб, пішов в останній хвилині оглянути своє нове помешкання і там згинув від удару серця на кріслі, коли всі ждали на нього в церкві. — У Лодзі жидівська партія „Бунду" скликала передвиборче віче глухонімих, на якому кандидати виголосили промови жестами. — Перші воздушні похорони оглядала цими днями Москва. Тіло американського кореспондента Гавсена спалили і з літака розсіяли над містом. — Рекордову кару присудили одному чоловікові в стейті Мічіган: досмертна вязниця за контрабанду алькоголю! — За один невеличкий рукопис Глюка заплатили на прилюдній розпродажі музичних рукописів у Берліні 34.000 зол., ренордову ціну. — Мешканці франц. міста Аріон шукали від довшого часу причини, чому щезають безслідно собаки. Виявилось, що їх крав поляк Вацлав Убоні, який годувався разом із родиною собачим мясом. Закон не боронить їсти собак, але боронить їх красти і за це Убоні стане перед судом.

— **Чудасії.** Молоді американки не вдоволяються тим, що наслідують мушин в їх нормальнім виді. Тепер придумали моду нюхати табаку. Річно Спол. Держави витрачують 50 міл. дол. на купно табаки.

— **Папа і націоналізм.** Римська преса повідомляє, що папа приготовляє енцикліку на тему націоналізму. Точніше кажучи буде це щось у роді розвідки на тему загострення конфлікту між Святим престолом і французькими націоналістами. Цей конфлікт почався виступом папи проти націоналістичного дениника „Лякціон франсез", а скінчився димісією кардинала Бійо і ректора франц. семинарії Ле Фльош. Отже енцикліка не про націоналізм взагалі, бо Муссоліні міг би почути себе враженим, а про одну форму націоналізму у Франції.

— **Світова всячина.** Голова франц. т-ва боротьби проти війни, Демон, виступив у Берліні з промовою, в якій висловився за потребою утворити світовий парлямент і міжнародню міліцію для охорони миру. — У Київі застрілився професор санітарно-бактеріольогічного інституту П. Саліпський. — На одним паризьким цвинтарі поліція найшла 300 бомб таких самих, якими докопали замаху італ. анархісти на поїзд Марселія-Ніцца. — Англійським послом у Москві призначений перший секретар президента республики Тевфік-Паша. — Японія має намір скликати міжнародню конференцію в справі обмеження морських сил. — Провідник шотляндських робітників бувш. міністр Уітлей заявив, що покидає політичну діяльність. — Американські банкірі не згодились дати позички 30 міл. дол. німецькій державі. — В Єрусалимі юрба безробітних розгромила бюра сіоністичної організації. — Занедужав директор московського художнього театру Станиславський — Офіціяльна статистика Австралії стверджує, що її населення збільшилось утрачі від 1881 р.; нині є там 6 міліонів. — Шеста партія Капабланка та Альохіна розіграна. — Географічне Т-во Канади назвало одно нововідкрите озеро на півн. Заході озером Наннесера і Колі.

— **З кіна.** У кіні „Палляс" нова фільма „Усміх долі" на підставі пєси Пежинського.

З судової салі.

Чи пресовий декрет обовязує?

В днях 26 і 29 вересня ц. р. та в дн 1. жовтня ц. р. відбувався перед Окружним карним судом розправа гром. Григорія Брезденя з Підбірець коло Львова, як приватного обвинителя, проти Івана Паробчака, господаря в Підбірцях, за обиду чести, поповнену друком. Предметом приватної скарги Гр. Брезденя, заступленого через адв. д-ра Ол. Марітчака, був зміст домисей Ів. Паробчака, які появились в „Свободі" і „Громадському Голосі" в 1925 р. із закидами проти діяльности Гр. Брезденя. Заступник обвиненого радн. Ів. Герасимович підніс закид невластивости суду з причини знесення пресового декрету ухвалою сойму і домагався перекázання справи судови присяжних. Трибунал у складі суддів: Руппа, Русина і Згурського відкинув закид невластивости суду і перевів розправу проти Ів. Паробчака, якого по переведеній розправі засуджено на кару арешту протягом 1 місяця з загостреннями і на зворот коштів карного поступування. Одночасно трибунал завісив виміряну Паробчакови кару на 3 роки. Обвинений зголосив поопи засуду зажалення неважности, а прик. обвинитель відклик задля низького виміру кари та зажалення проти завішення кари. З того виходить, що пресовий декрет далі має силу закону не зважаючи на те, що сойм його відкинув.

S. E. V. I.
Societa Esportazione.
VINI ITALIANI
Palermo-Catania-
Firenze - Trieste -
Gorizia-Lwów.

Цим подаємо до відома Високопреподобного і Всесвітлійшого греко-католицького і православного Духовенства, що з днем 1. вересня ц. р. віддали ми виключне заступство продажі наших богослужебних вин торговельній фірмі „Д. Свиц і С-ка" у Львові, вул. Валова ч. 14. Фірма „Д. Свиц і С-ка" зобовязалася відступати певний % свого зиску від проданого вина на фонд вдів і сиріт по священниках. За богослужебні вина які виходять з наших пивниць а нашою охоронною маркою або носять на наших оригінальних фляшках наклейку або печать фірми „Д. Свиц і Ска", беремо повну відповідальність, що воно природне та чисте. — Цінники зволили розіслати всі три Високопреподобні і Всесвітлійші Ординаріяти, однак ми кождої хвилі служимо на жадання висилкою ще дальших цінників. — Поручаючись взглядам Високопреподобного і Всесвітлійшого Духовенства, остаєм всегда готові до услуг — *S.E.V.I. Societa Esportazione Vini Italiani.*

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Косабіяновича:
Озеряни: 5. X. Діти Агафера.
6. X. Дні нашого життя.
Копичинці: 7. X. Майська ніч.
8. X. День і ніч.
15-? 485 9. X. Запорожець за Дунаєм.

На „Рідну Школу" зложила Українська Студентська Громада у Варшаві 5 зол. замість привітання в день вінчання члена Управи абсольвента політехніки п. Костя Баласа з Марійкою Тросевичівною. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 649 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВСІПЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЕРСЬКІ також переробки найдбайливіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** наст. **Ю. Домбровський — Л. Розважевський** Львів, Академічна 2, (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 6) 12-?

ПРЕДСТАВНИКИ, що мають звязки з хліборобами, пошукувані. Величезні зиски. Варшава, Шпитля 3/5 *Zubrzach.* 436 5—?

ПРИЙМУ інтелігентну дівчину, найрадше сироту, до помочі в домашнім господарстві. Зголошення до Адміністрації під „лікарка". 6 8 2-3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лят з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 25—?

ФОРТЕПЯНИ, пяніна на ріжні ціни, продає уживані, купує міняє: ГАНАК вул. Пілсудського 21. I. поверх. Позір на фірму. 619 2—5

ФОРТЕПЯН короткий, крижовий дуже добрий продам, Глубока 14 I. сх. Благодір виключно від 1 до 3. 640 1-2

УКІНЧЕНА семинаристка, пошукує лекції до VI кл. народних шкіл. Ласкаві зголошення просить слати: Пастушенко Мозолівка п. Підгайці. 647 1-2

АКАДЕМІКА поміму на мешкання. Крижанівська, Львів, вул. Вірменська 15 III. пов. 1-2

КУРСИ торговельні Й. Гіршпрунга, Личаківська 34 приймає вписи на новий пятимісячний курс торговельний. Окремий курс для абітурієнтів. Писання на машинах. Стенографія. Початок науки 3. X. 1927. 635 2-2

ПАРОХІЯ Підвисоке (станиславівська епархія) до заміни. Церква, мешкання, будівлі в порядку. Перед війною 2000 К доходу з винограду в городі. Парохіяльний уряд Підвисоке п. Мельниця. 641 1-2

ПЕРЕКЛАДИ на мови французьку, італійську, німецьку та найдешевше в місті для провінції, виконую якнайдокладніше. Ласкаві писемні зголошення до Адміністрації під „Знання". 542 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Козакова
повернула і ординує в хоробах жіночих і поліжництві.
645 **СТАНИСЛАВІВ** 1-3
вул. Голуховського 21 (власний дім).

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 45.
645 **Пересвітлення Рентґеном** 1—2

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ
вийшли у Відні пропамятні медалі. Замовляти можна тільки за попереднім надісланням готівки — не менше як 10 штук, у Мистецькій Накладні „Umna", *Wien 7. Riemergasse 2, Austria.*
Ціна одної медалі в Польщі 3 зол., в Америці 50 цент, Німеччині 2 марки, Франції 10 франків, Чехії 15 ч. к. 605 3-3

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
в 70 ріжних смаках **„STELLA"** в 70 ріжних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 3—?

ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ
І. кляси XVI державної клясової льотерії
продає
АҐЕНЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО
ЛЬВІВ, ЯҐАЙЛОНСЬКА 5.
½ зол. 40 ¼ зол. 20 ⅛ зол. 10.
Поручення з провінції полагоджується відворотною почтою.
Конто в П. К. О. 153.545.

ROK ZAŁ. 1890.

ХТО задукує в шкільні скрипки?
Тільки зол. 12·00
АДОЛЬФ БОДЕНШТАЙН
вул. Леонія 37.
найдешевший і найбільший склад музичних інструментів
626 **Полекші в сплатах.** 2—2

ПОДЯКА.
За совісне і дбайливе лічення зубів складаю отсею дорогою щиру подяку Вп. Д-ру Симону Раппапорту і Якову Нассові вул. Сикстуська 17/II.
1-1 644 ІРИНА ДРЕЗОВСЬКА.

МУШТАРДУ
ДОБІРНОЇ ЯКОСТИ доставляє
ВИРОБНИЧА ФАБРИКА
ЙОСИФА ЖУРАВСЬКОГО
Львів, На Болоне ч. 12. Тел. 26-44.
643 1-?

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Січенська ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гарнізонні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **ціни приступні — сплата ратами.** 19—?

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 222 (11.190). Львів, четвер 6. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нові потрясення у ВКП.

Львів, 5. жовтня 1927.

Московські комуністи знов переживають поважні внутрішні потрясення. Знов піднесла чоло опозиція. Тим разом епільог боротьби з нею розігрався в Комуністичному Інтернаціоналі. Троцького і його партійного товариша Вуйовича викинули з виконавчого комітету Комінтерну. Безпосередньою причиною цього була та обставина, що Троцький не припинив своєї опозиційної праці, а крім того став на засіданні виконкому Комінтерну в обороні викинених щойно з комуністичної партії чотирнацятьох членів окружного московського партійного комітету за те, що вони утримували таємну друкарню, яка обслуговувала опозицію.

Безцеремонне тим разом виключення Троцького з виконкому Комінтерну є для широкого політичного світа несподіванкою, і то тим більшою, що в серпні ц. р. він разом з Зіновевом, Каменевом та іншими видатними провідниками і теоретиками опозиції підписали були заяву, в якій нібито піддавалися авторитетові Центрального Комітету Комуністичної Партії (ВКП). В ній заявляли вони між іншим, що не вважають цілої партії термідоріянською, але обстоювали твердження, що „в країні ростуть термідорійські елементи, які мають поважну суспільну підставу". Як відомо, тоді мали викинути опозиціоністів з Центрального Комітету партії, але ця декларація стала тому на перешкоді. Іншими словами, Сталін разом з Бухаріном і Риковом задовольнилися нею, а хоч і не вірили в її щирість, то обмежилися до строгого осуду опозиції з пересторогою перед лихими для неї наслідками у випадку продовжування опозиційної роботи.

Практика доказала, що заява провідників опозиції з серпня була дійсно нещира. Вона не тільки продовжувала організувати опозиційні елементи в СРСР, а й навязувала контакт з опозиційно настроеними до нинішнього курсу політика Сталіна елементами за кордонами СРСР, з опозиціоністами у німецькій та інших комуністичних партіях. Були всі дані та всі познаки того, що Троцький організує нову партію та прямує до заснування якогось нового інтернаціоналу, четвертого. Опозиція висунула проти партійної більшости дуже богато закидів, а найважніші з них слід тут навести для орієнтації. Отже твердить вона, що партія (більшість ВКП): переживає „термідоріянське переродження" або іншими словами підготовляє мирну передачу влади кому іншому; веде політику, що не відповідає інтересам працюючих мас; зраджує пролетаріят і сільську бідноту для непмана і глитая; визнає нову економічну політику (неп) за соціялізм; веде господарську політику, що веде край до загибелі; втратила революційно-інтернаціональну перспективу і замінила її на „націонал-реформістську"; партія і Комінтерн „погубили китайську революцію"; партія спричинила загострення военної небезпеки; потурає завойовування рад дрібною буржуазією і тим „зраджує диктатуру пролетаріяту". Поза тим є ще богато інших замітів меншої ваги. А попри все те Троцький заявляє нині недвозначно, що навіть на випадок военного конфлікту він не може заперестати критики політики, яку вправляють теперішні правителі, тоб-то Сталін і тов.

В часі критичного засідання виконкому Комінтерну дня 27. вересня, що скінчилося виключенням Троцького, він заявив у своїй промові, де боронив викинених з партії 14 московських опозиціоністів таке: „Ці товариші (тоб-то викинені з партії) стоять на дві голові вище тих, які намагаються покрити насильство серпанком партійної дисципліни. Комінтерн і його кермуючий орган, комуністична партія, є лише зборищем бездумних і німих людей, послушних кільком провідникам. Нема вже партійної організації, яка радить і рішає. Те, що лишилося, виконує безкритично накинені постанови. Над усім панує справа самооборони Сталіна і Бухаріна".

Сказаного доволі, щоби зрозуміти, як далеко зайшов ідеольогічний роскол серед комуністів. Нема сумніву, що партійна більшість, тоб-то Сталін і тов., поступлять тим разом енергійно та виключать Троцького, Зіновева і товаришів з партії. Та чи це ослабить опозицію і чи скріпить Сталіна? Напевно ні! Коли Троцький проголошує такі заяви, то видно, що чує за собою моральну силу. Сталін розпоряджає покищо фізичною силою. Але видно, що й вона для опозиціоністів не страшна, бо вони рахують на незадоволені робітничі маси. Недаром група опозиціоністів під проводом Сапронова написала у своєму меморіялі, адресованому до ЦК партії чорне на білому: „ДПУ (чека) веде боротьбу не так з контрреволюціонерами, як радше з оправданим незадоволенням робітництва; команда червоної армії в руках кулацьких елементів; вона може стати знаряддям бонапартистичних авантюр; платня робітників обнижується; політика ЦК скріплює протипролетарські елементи в краю".

Такі і тому подібні заяви і меморіяли, якщо вони до того друковані в нелегальних друкарнях і поширювані, роблять на незадоволені робітничі маси своє враження. Словом, стоїмо на передодні поважних подій у компартії, а скоро мабуть станемо і в обличчю наслідків тих подій, що зможуть направити хід великої російської революції на зовсім нові, може й невидані досі шляхи.

„Санаційна" авторекляма.

„Білянс" окраїнної політики потравневих державців.

І. „Санаційна" політика в шкільній ділянці.

Не можна сказати, що потравневі державці були менше порожні і менше скромні від своїх попередників. Не можна сказати, щоби вони не були ласі на слова признання і похвал. Навпаки, попередники „санаторів" були більше всесторонні. Вони не лише хвалили себе, але й допускали часом лагідну, а часом і різку критику своєї політики та її досягнень. „Санатори" звузилися до автореклями.

Вся червона („санаційна") преса гомонить однозгідним хором похвал на адресу теперішніх державців влади. Чого то не довершили вони на протязі свого 16-місячного панування! Гіперверпули — мовляв — пошанування права, перевели боротьбу з системою зловживань, перечистили адміністрацію, відрубали голову гидрі партійництва, впорядкували господарське життя і так у безконечність. А вже просто усмішку пожалїння викликає у нас „білянс" потравневої політики на окраїнах, виведений майстерно на сторінках варшавського **„Куріер-а Поранн-ого"** „відомим меншостевим" спеціялістом п. Л. Василєвським, членом „комісії знавців до справ національних меншостей і східних воєвідств".

Окраїнна політика потравневих державців — як стверджує Л. Василевський — визначається **дрібничками**. На лінії своєї окраїнної політики „санатори" творять „довершені факти" по своїй волі і вподобі.

Низка „довершених фактів" починається **персональними змінами** на адміністраційних становищах. Бажаючи здійснювати „нову політику", треба було усунути людей, закостенілих у рутині, нездатних приноровитися до нових вимог. З тією метою переведено зміни на становищах окраїнних воєводів. Одначе на нижчих становищах остали ще старі функціонарі, особливо на Волині що „не признають української національности і підтримують русифікацію краю". Окраїнна політика „санаторів" зустрічає великі перепони з боку польського непримиренного націоналізму, особливо в Галичині. Так напр. введення науки української мови до польських середніх шкіл у Львові викликала бурю народово-демократичних протестів. Завзяту боротьбу веде народово-демократична преса проти реалізації в шкільній ділянці язикових законів, ухвалених соймом, а підготованих Ст. Грабським.

„Бо польські націоналісти вважають — згідно з основами готентотської етики — що добре є, коли на основі закону перемінюється українську школу на двоязичну, але зле є, коли — згідно з тим самим законом — перемінюється на двоязичну польську школу тим, де є вимагані для того вимоги".

Потравневий уряд — як каже Л. Василєвський — послідовно переводить принціп пошанування язикової і культурної відрубности нельського населення. А про це свідчать — rem teneas, mici! — обіжники міністрів Бартеля і Добруцького, які доручають шанувати все те, що „становить культурні, віроісповідні і національні відрубности населення".

„Реформи" торкнулися в першу чергу **школи.** Чим же вони проявилися? А ось чим: волинська куратория ввела обовязкове навчання української мови у всіх середніх школах Волині. В утраквістичних школах наука української мови починається від першого року навчання, але лише там, де в **школі є виключно українські діти.** Волинська куратория приняла теж на вчительські посади деяку кількість учителів-українців, усунених за хіено-пястівського режиму тільки тому, щоби зробити місце ендецьким агітаторам. Три українські приватні гімназії (в Луцьку, Рівному і Кремянці) одержали право прилюдности, а одночасно дозволено на відкриття двох жіночих приватних гімназій з українською мовою навчання — в Рівному і в Дермані. Змінено теж куратора кремянецького ліцею, до якого досі приймали лише поляків і католиків, а не приймали православних і жидів.

Ось усі „благодати", які впали з рук щедрих „санаторів" на українську Волинь. Після знищення 421 українських шкіл і заведення тзв. двоязичних, себ-то в дійсности польських, дозволено в них учити української азбуки від першого року навчання та надано право прилюдности трьом українським **приватним** гімназіям. Ось і все, чим розщедрилася потравнева „санація" в шкільній ділянці на **чисто українській території.** Очевидно, п. Василевський, бажаючи підвести більше позицій у свій білянс, зарахував в рубрику „уступок" в користь українців не лише заведення української мови як предмету в польських школах на Волині, але навіть зміну на становищі куратора в польському кремянецькому ліцеї.

З Полісєм коротко „розправляється" п. Василевський, пишучи, що там

„відчувається тепер значну кількість утраквістичних польсько-українських шкіл, яких давніше не було".

Кілько тих польсько-українських шкіл зорганізовано на території, на якій нема поляків взагалі, і якого типу, п. Василевський у своїй скромности не говорить. А шкода! Бо білянс може тільки тоді мати якунебудь вартість, коли в ньому оперується реальними цифрами і позитивними даними.

Окрему позицію в цьому оригінальному білянсі займає заряджения міністерства освіти, щоби „на будуче видавано приватним меншостевим гімназіям безречинцеві концесії", які досі треба було відновляти щорічно без певности, що їх одержиться. Не мале значіння для „санаційного" біляисіста має і обіжник мін. Добруцького з 12. квітня ц. р. про мову написів на шкільних будинках та мову шкільних оголошень, нарад й актів. Мовляв, цей обіжник усуває цілу низку заряджень львівської кураторії, що обмежує користування в шкільництві українською мовою.

А вкінці — великою уступкою в користь українців є... поїздки міп Добруцького по українській і білоруській території, що має бути доказом, що „уряд справді цікавиться його (українського й білоруського населення) справами і дбає про нього".

Так рожево представляється „санаційний білянс" в шкільній ділянці на Зах. Україні. Справді уряд може бути гордий на свої вчинки, а український народ на незвичайні досягнення. А при тому уряд має ще одну заслугу, що всі „реформи" переводить не самочинно і протизаконно, але на основі lex Grab ki. Ніби і вовк ситий — і коза ціла, себ-то і закон не нарушено, і ненаситних українців заспокоєно.

ВИДАВНИЧА КНИГАРНЯ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ — У ЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 22

безкастанно поновлювана українськими, польськими і німецькими літературними новостями. — Отворена через цілий день! Услівя дуже догідні! 613 6-10

Зачинають нас розуміти.

Реферат у „Leo Gesellschaft" про лет до Київа. — Цікава дискусія в українській справі. — Більше праці з нашого боку!

Відень, 25. вересня 1927.

Що українською справою щораз більше цікавляться і що щораз краще розуміють на заході, доказ того приносить нам мало не кожний день. Доказом того була й цікава дискусія, що відбувалася після реферату дир. **Олександра фон Бічо** на тему: „**Лет до Київа, спостереження й висновки**" в соціяльній секції відомого „Leo Gesellschaft" у Відні.

Сам виклад був цікавий більше для спеціялістів. Референт оповідав про різні технічні подробиці, про враження в часі лету, про вигляди авіятики з погляду інтенсивнішого уживання повітряної комунікації для пасажирів та перевозу пакунків і т. д. І з початку не виглядало зовсім, що виклад цей викличе гарячу дискусію та що справа зійде на політичні тори. Та поміг цьому сам референт, що говорячи про Київ, у якому він був довше ще в часах гетьманщини, сказав без злого наміру, а в своїй наївности, що Київ має вигляд **чисто російського міста**... Ця одна нефортунна фраза, що була доказом повної нелоріентованости референта в теперішніх відносинах на Радянській Україні, дала притоку до живої дискусії в українській справі, про яку хочу сказати кілька слів.

Навязав до цієї фрази референта перший сам председник, секційний радник д-р **Шаймпфлюг**, що візвав присутніх зокрема українців, висказатися в цій справі. На салі було двох українців: д-р **Наполеон Бігарі** і д-р **Гриць Ганкевич**, які оба промовляли, виясняючи сучасне положення українського народу **на всіх** просторах Української Землі. Оба промовці говорили гарною німецькою мовою, з великим тактом і щирістю, чим здобули собі всю авдиторію. Зокрема подобалася довша промова д-ра Бігарі, що промовляв з темпераментом, дуже зручно обороняючи український нарід перед російськими і польськими наклепами. Зновже д-ру Ганкевичеві вдався дуже один вислів, а саме на замітку д-ра Шаймпфлюга, що він, мовляв, ставиться принціпіяльно дуже обережно при обговорюванні української справи, бо мав з тим уже нераз неприємности з польського й російського боку, — д-р Ганкевич відповів не без деякої іронії: „Обережність — дуже похвальна річ, але буває часом, що надто велика обережність доводить до прогавлення цілої справи!"

Велике враження зробив виступ найближчого бесідника, австрійського полковника Франца фон **Брайтвізера**, що, як заявив, пізнав і полюбив український нарід у часі світової війни. Теплими словами, з великим одушевленням говорив бесідник про велику доброту серця, вроджену інтелігенцію, второпність, щирість і правість українців, з якими він розлучився тільки з тяжким серцем. На жаль, ще за австрійських часів цей добрий, високоталановитий нарід терпів немало, а про нинішні часи вже й не говорити.

Цей мужний виступ чужинця в нашій обороні, що з великою обективністю, на основі власного досвіду, характеризував так гарно наш нарід, спинаючись ближче над його прикметами, засвідчив ще раз, що ми маємо багато симпатій у світі між визначними чужинцями, які мають відвагу виступати й прилюдно в нашій обороні. До таких прихильників українського народу належить між ін. відомий австрійський полководець, ген. фон **Беран**, що нераз характеризував українців таксамо, як полк. Брайтвізер. Тільки більше праці з нашого боку в напрямі освідомлення чужинецького світу про наше положення, а всякі наклепи на нас і непоінформованість не будуть мати більше місця. **Л.**

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

В справі одної „кореспонденції" з Берліна.

„Незалежний" орган політичної думки „Рада" приносить у 79. числі з 2. жовтня п. р. „сенсаційну" допись з Берліна п. н. „За кулісами", в якій пише, немовто теперішній голова У. Н. Д. Об'єднання д-р Дмитро Левицький конферував у Берліні „з петлюрівцями і гетьманцями" в справі майбутнього „збройного конфлікту між англійським блоком, в Радянським Союзом". Голова У. Н. Д. О. мав заявити:

„Наше становище (себто становище Ундо) залежить від того, які сили стануть по протирадянському боці. На випадок, якби лише якась менш замітна сила, порушена Англією, помашерувала на Україну, то ми очевидно стоїмо осторонь такої акції, хоч дуже можливо, що досить поважні відділи зложені головно з останків армії У. Н. Р. а подекуди й Галичани (?) сформувалисяб як окремі українські легіони. Одначе якби в такім поході взяла участь також Англія — даючи наперед запевнення, що на здобутій території, яка тепер входить в склад Радянського Союза під назвою Української Радянської Республики, буде організована українська національна держава — Ундо доложить всіх можливих зусиль, щоби взяти чинну участь і то явно і отверто на протирадянському боці. Д-р Дмитро Левицький вірить, що тоді вдалосяб сформувати окремий український легіон, на початок яких 10—12 тисяч вояків під командою українських старшин. Начальна команда булаб справді неукраїнська, але присутність англійських офіцирів давалаб тим українським частинам свободу рухів".

Передавши таку „декларацію" орган „незалежньої думки" додає від себе ще ось яку характеристичну для нього замітку:

„Детайлі такої воєнної операції і підготовки українського легіону були обговорені на кількох конференціях, які відбув д-р Левицький з петлюрівським полковником Коновальцем і сотником Чучманом".

В справі тієї „сенсаційної" берлінської (?) кореспонденції „Ради" дістаємо від голови У. Н. Д. О-ня д-ра Дмитра Левицького ось яке письмо:

„Рішучо заперечую, немов би я коли-небудь і перед кимнебудь висказував інкриміновані мені „Радою" погляди. В моєму інтерв'ю, опублікованому зараз по Краєвому Народньому Зїзді з листопада 1926 р. у львівському щоденнику „Денник Людови" підкреслив я виразно моє наскрізь негативне становище до всяких інтервенцій, з якої сторони вони по походили. Як тоді так і тепер стою на становищі, що на українській етнографічній території має рішати про свою долю і влаштовувати своє життя виключно український нарід та що він, свідомий того, завернеться одноцільним національним фронтом проти кожного інтервенієнта".

„Байку про легіони почув я перший раз за кордоном. Витворили її невинні обставини та хороблива імаґінація деяких кол української еміґрації. Одначе ту байку, наскільки її вязали з У. Н. Д. О-м, я всюди заперечував".

„Полковника Коновальця знаю не як петлюрівського полковника, а як полковника Січових Стрільців. Не знаю, чим він тепер займається, що задумує робити і ніколи з ним про такі ні тому подібні справи не говорив".

Львів, 4. жовтня 1927.

Д-р Дмитро Левицький.

Радянська Україна

Поклади срібла, золота, олова і цинку на Україні.

Всеукраїнська Рада Народнього господарства зібрала авторитетні інформації про поклади срібла, золота, олова і цинку на Україні, у тав. нагольному кряжі, кривдачівського району. Ще перед війною займалася досліджуванням того району окрема урядова комісія і устаяла тоді приблизно запаси олова, цинку і срібла в розмірі 1,350 тисяч пудів. У 90-роках почали були експльоатацію тих покладів деякі приватні особи, але скоро припинили роботи наслідком недостачі фондів.

Цього року відкрито в тому самому районі у полосі тзв. Гострого Горба 12 золотоносних жил широких від кількох сантиметрів до трьох метрів. В часі дослідних робіт добули там 18 фунтів золота. Всеукраїнська Рада Народн. господарства задумує в слідуючому році повести основні геольоґічні праці в напрямі остаточного усталення засобів названих металів і їх промислового значіння. Вона намірне потім передати всі ті метали Хемвуґіалю для експльоатації. Нема сумніву, що добування цих металів буде мати величезне значіння для утворення нових ділянок українського промислу. (За „Вістями".)

Новий комуністичний журнал для пропаганди.

Центральний комітет КП(б)У постановив перетворити два окремі досі пропагандивні журнали „Агітатор" і „Пропагандист" у один двотижневий журнал п. н. „Агітація і пропаганда". Перше число того журналу появиться 15. жовтня. Завданням журналу, як це випливає зі самої назви, є: підготовляти вправних агітаторів, популяризувати постанови партійних зїздів, конференцій і центральних установ партій, а крім того обговорювання практичного досвіду агітаційної праці. Причиною створення одного журналу а двох є те, щоби всі питання, звязані з агітаційною роботою, освітлювати однаково та зєднати передплатників обох давніх газет і тим самим причинитися до поширення нового журналу.

Професійні школи на Україні.

Сітка професійних шкіл на Україні нараховує цього року 814 заведень, з 7.595 педагогами та 88.416 учнями. З того на окружні міста припадає 348 одиниць, на селища районного типу (районні осередки) 198 одиниць і на села 160 одиниць. Решта припадає на залізничні стації та робітничі оселі. Пятирічний план розбудови професійних шкіл на Україні передбачує збільшення їх до числа 1.337. При розбудові головну увагу мають звернути на кустарно-ремісничі та сільсько-господарські школи. У звязку з тим пляном побільшать сітку зимових сільсько-господарських курсів на 620 одиниць, сільсько-господарських шкіл на 210, кустарно-ремісничих на 214 та індустріяльно-технічних на 126 одиниць. Крім того побільшать і число медичних професійних шкіл на 26, художніх на 28, соціяльно-економічних на 49 і вечірніх робітничих професійних шкіл на 64 одиниці.

Археольоґічна находка у Київі.

При розкопках археольоґічного комітету в віллі кн. Трубецького в Київі найдено хозарську домовину, в якій були похоронені чоловік і жінка. Біля чоловічого кістяка були в домовині залізні вироби, а біля жіночого візантійські скляні прикраси. Цінну находку одержав Київський Музей.

Ратункова акція.

Розбудова ратункової акції.

В Українському Центр. Комітеті зголошено заснування повітових допомогових комітетів у таких осередках: в Дрогобичі (голова д-р Ст. Витвицький), в Копичинцях (голова д-р Мих. Бах, секретар Ів. Мартюк) і в Зборові (голова д-р Вас. Душеньчук). Отже розбудова організаційно-допомогової акції висловлюється тепер 45 повітовими й окружними допомоговими комітетами.

Зголошення збірок в натуралях і приділ.

В Українському Центр. Комітеті зголошено дальші збірки в натуралях, а саме:

Пов. Допом. Комітет в **Боршеві** — 2 вагони збіжа, з чого один вагон приділено для **Кут**, а другий для **Галича**; Пов. Доп. Комітет у **Копичинцях** — 1 ваг. і 5.620 кг. збіжа, в цілости призначено для Кут; Пов. Допом. Комітет у **Скалаті** — 1 ваг. і 5.000 кг. збіжа, в цілости приділено для **Жидачева**; Пов. Допом. Комітет в **Золочеві** — 3.330 кг. збіжа, призначено для **Дрогобича**; Пов. Допом. Комітет в **Бродах** — 1 вагон збіжа (ще без призначення); Місцевий Допом. Комітет в **Слобочі Золотій**, пов. Бережани (через Івана Рижевського) — 3.000 кг. збіжа, призначено для Кут; Місц. Допом. Комітет у **Миклашеві** коло Львова (через п. Погача) — 4.000 кг. збіжа (ще не призначено). — Разом зголошено збіжа 7 вагонів і 950 кг., що разом з попередньо зголошеними дає суму 22 вагони і 7.007 кг. збіжа.

Збірку бараболь зголосили:

Пов. Допом. Комітет у **Бродах** — 1 вагон;

Пов. Допом. Комітет у **Підгайцях** — 1 вагон і 5.000 кг.;

Місц. Допом. Комітет у **Слободі Золотій**, пов. Бережани — 2 вагони, разом 4 вагони і 5.000 кг. Попередньо виказаних буде 14 вагонів і 2.000 кг., що разом із поданими в горі зголошеними дає суму 18 вагонів і 7.000 кг. бараболь.

А. Притика зі Закшевска прислав 1 міх одягів, що разом з попередньо виказаними 10 міхами дає у висліді 11 міхів одягів.

При тій нагоді годиться зазначити, що в **Милятині Старім** зібрано 37.50 зол. та 135 кг. збіжа, на що зложилися: о. Сапір Зельський 10 зол. і 135 кг. збіжа, перша в Милятині 5 зол., інж. Мачуга 5 зол., п. Вінгурова 5 зол., п. Ол. Хомишина 4 зол. і дрібні датки 8.50 зол. За цю суму закуплено мішки та покрито кошти перевозу 10 тон зерна до залізниці.

Вкінці годиться вказати на прикладне село Августівку, яке зібрало і вже вислало 1 вагон і 8 тон збіжа, на який зложилися сусідні громади, а саме: Августівка — 40 тон, Хоростень — 40 тон, Хоробрів — 20 тон і присілок Ценівка (12 хат) — 8 тон. Честь і слава цим свідомим громадам!

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вкладкнижк. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих.

Учительський збір III. держ. жіночого семинара, Львів 50 зол., учениці IV. курсу III. держ. семинара, Львів 7.70 зол., Марія Шемеляк, Львів 3 зол., Комітет допомоги жертв. повені в Раковицях п. Холоїв 10 зол., Допомоговий комітет в Холоєві 20 зол., радн. Володимир Гучковський, Львів 3 зол., Онуфрій Саламанчук, емер. проф. Львів 5 зол., Михайлина Коссак, Львів 5 зол., Теодор Фрасуляк, Львів 5 зол., радн. Зенон Лукавецький, Львів 10 зол., інж. Володимир Дутка, Станиславів 10 зол., Маріян Стахурський, ст. ветер. лікар, Рогачиці 20 зол., Микола Батюк, Львів 6 зол., надрадн. Маріян Онишкевич Львів 10 зол., службовики „Просвіти" у Львові 41.50 зол., радн. Михайло Яцентьо у Львові 20 зол.

Разом виказано сьогодні 235.20 зол. З попередньо виказаними 23.884.89 зол., 495 дол. і 10 нім. мар. зложено досі **24.120.09 золотих, 495 долярів і 10 нім. марок.**

Акція о. митр. Шептицького.

Акція о. митр. Шептицького в останніх днях вересня була дещо припинилася з огляду на недугу о. митрополита. Труднощі важкої подорожі і втома, які викликали горячковий стан, примусили о. митрополита дня 23. вересня зупинитися в Перегінську і покластися до ліжка. Та завдяки дбайливости лікаря д-ра Р. Гощького вже по трьох днях о. митрополит піднявся з ліжка, щоби продовжувати свою акцію.

В часі недуги виделегував о. митрополит до найбільше катастрофою сусідніх сіл о. крил. Ковальського, який з приділом харчів і одягів відвідав Струтин Нижній, Струтин Вижній, Ценяву, Сливки, Небелів, Ясень, Дубу, Рожнітів й Ольхівку.

Дня 28. вересня експедиція о. митр. Шептицького виїхала з Перегінська до Брошневи. Звідсіля о. крил. Ковальський дня 29. вересня подався до Калуша. Ослаблений о. митрополит остав був з лікарем д-ром Гощьким у Брошневі. Дня 30. вересня заявився о. митрополит у Стрию й оглянув виставу висловлюючи слова признання для її ініціяторів і реалізаторів. Зі Стрия через Гошів виїхав о. митрополит до Калуша.

Виборчі висліди.

(Докінчення.)

с. Плавшовичі: 28. б. ц. р. На 16 радних 11 українців, 4 поляків і 1 жид. В селі є кольоністи. Хруні внесли протест.

с. Пранківці: 17. 7. ц. р. На 16 радних 5 українців, 11 поляків і 1 ізраеліт шляхт. Село мішане — польського населення 50 проц. — до цього остав під впливом двора і тому так але вибори випали. Вибори до верховности громадської 9. в. п. р., начальником громади вибрано поляка.

с. Рожубовичі: 8. б. в. р. На 16 радних

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Пересторога!

Отсим повідомляємо **про крадіж двох векселів** на квоту зол. 9.000 і 20.000 з підписами:

Стефинія Балтеровичева
Д-р Здіслав Поплавскі
Марія з Балтеровичів Поплавска

які уневажнюється! 651

— 15 українців, 1 поляк. Село під культурно-національним оглядом свідоме й організоване. Рада свідома національно.

с. Рожищі: 7. 6. п. р. На 16 радних — 13 українців і 3 кольоністів. Село на полі культурно-освітнім йде вперед. До виборів йшли свідомо й самостійно. Поляки внесли протест.

с. Руське Село: 9. 7. п. р. На 24 радних — всі українці. Рада свідома національно. Начальником громади вибрано свідомого громадянина.

с. Селисьна: 20. 6. п. р. На 16 радних — всі українці. Рада свідома національно, але не подобалася кільком заблуканим в селі сельробам, що внесли протест.

с. Сінець: 26. 6. п. р. На 16 радних — всі українці і 1 віриліст поляк. При розписанні виборчих ліст і підчас виборів наказна старостинська рада поробила на спілку з млином і двором богато але-важнавань і тому не вибрано відповідної ради. Внесено протест.

с. Склад Сінний: 5. 7. п. р. На 16 радних — всі українці. Рада свідома. Противники просвітного руху внесли протест.

с. Станиславчик: 14. 6. п. р. На 16 радних — всі українці. Рада свідома від національним і культурним оглядом. Противники просвітного руху і свідомої ради внесли протест.

с. Стібно: 14. і 15. 6. п. р. На 32 радних 16 свідомих українців, 16 поляків і 1 віриліст поляк. Село мішане. На полі економічнім і освітнім гарно розвивається. Поляки внесли протест.

с. Трійчиці: 30. 6. п. р. На 24 радних — 18 українців і 6 поляків. Село свідоме і організоване на національнім і економічнім полі. 6 значне число кольоністів. Вибори до зверхности громадської 9. 7. Начальником громади вибрано свідомого націоналіста. Проти вибору громадської зверхности внесли протест.

с. Тисова: 13., 14. і 16. 6. п. р. На 24 радних — всі українці. На загал рада свідома і національна. Старостинські поплечники внесли протест.

с. Тишкевичі: 18. 6. п. р. На 16 радних — всі українці — сторонники хлопської партії Павловського. Українці внесли протест.

с. Уйковичі: На 24 радних 2 українців 22 поляків. Начальником громади вибрано поляка. Польського населення 50 проц. Українці неорганізовані і байдужі до всякої праці їзза браку проводу, тимбільше, що місцевий парох о. Іван Сорокевич довів до цього, що 20 радних перейшло на римо-католицький обряд. Ось і причина, що вибори так але випали.

с. Хідновичі: 2. 7. п. р. На 16 радних — 15 українців, 1 поляк і 1 вірилет поляк. Начальником громади вибрано у, країця, однак старостинські поплечники внесли протест.

с. Цинів: 8. 6. п. р. На 24 радних — 8 українців і 16 старорусинів. При виборах були заховлювання. Протест внесли кольоністи, а окремо і українці.

с. Шпгині: 15. 6. п. р. На 24 радних — 12 українців, 12 поляків і 1 вірилет поляк. Польського населення 80 прц. Вибори до зверхности громадської 28. 6. п. р. Начальником громади вибрано свід. нац. Поляки внесли протест проти вибору радних в неприписаним речинці і його узгляднено.

с. Яноманичі: 16. 6. п. р. На 24 радних — всі українці. Вибори до зверхности громадської 26. 6. п. р. Начальником громади вибрано свідомого громадянина. Село на полі освітно-культурнім гарно організоване.

Останні вісти.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАШИНГТОНІ.

Берлін, 4. жовтня 1927.

Наслідником помершого трагічно підчас летунської катастрофи німецького амбасадора у Вашінгтоні Мальцана буде бувш. німецький канцлер д-р Лютер.

НАСЛІДНИК РАКОВСЬКОГО.

Париж, 4. жовтня 1927.

„Журналь" подає, що наслідником Раковського буде шеф господарської секції більшовицької делегації в Парижі, Пятаков.

БУНТ МЕКСИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК.

Боротьба за президентуру.

Льондон, 4. жовтня 1927.

Аг. Райтера подає, що відділ мексиканських військ у місті Мексику збунтувався проти президента Калеса, вимаршерував в повнім озброєнні, з гарматами й укріпився перед містом. Командантами збунтованих військ є ген. Серрано і Гонез; оба кандидують на становище президента і є противниками през. Калеса і приятелі президента Обрегона. Мексиканський уряд думає, що йому вдасться скоро здавити бунт. Є чутки, що вже арештовано ген. Серрано і Карла Евіталь, губернатора стейту Кінтаз та що покарано смертю.

САМОВБИВСТВО ПРОФЕСОРА КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Варшава, 4. вересня 1927.

Аг. Всходня повідомляє з Київа, що там поповнив самовбивство професор київського бактеріольогічного інституту Савицький. Це вже осьме самогубство професа рад. вищих шкіл у цьому році.

ПІСЛЯ АРЕШТУВАНЬ У ЛЬВОВІ.

Львів, 5. жовтня 1927.

Вчора надкомісар Мітлєнер переслухав знову арештованих у звязи зі справою ген. Загурського студентів політехніки. У слідчих властей зголосився суд. аплікант Вит. Борисевич, про якого деякі арештовані зізнали, що він є автором летючок. Борисевич не признається до вини. Прокуратура ще не порішила справи чи арештовані мають далі оставати в аресті. Зачувати, що поліція на власну руку випустить на волю арештованих студентів: Голубовича, Прайзнера і Подлевського (в якого мешканні при вул. Зіморовича ч. 5. найдено шапірограф). Віцепрем. Бартель дав справоздання мін. внутр. справ Складковському в справі переведених у Львові ревізій і слідства.

САМОВБИВСТВО АКАДЕМИКА.

Львів, 5. жовтня 1927.

На вул. Романовича поповнив самовбивство студент прав Рудольф Фрайнват у присутности свого товариша студ. прав Рихновського. Причиною самовбивства родинні непорозуміння.

СЕЦЕСІЯ ПОЛЬСЬКИХ РАДНИХ МІСТА СТАНИСЛАВОВА.

Станиславів, 4. жовтня 1927.

Нинішнє засідання міської ради не відбулося, бо 16 польських радних покинуло салю засідань. Предс. клюбу ЗЛН. Цига заявив, що переговори задля запевнення польського характеру міської репрезентації були безуспішні, тому клюб у засіданні не візьме участи.

МІН. ДОБРУЦЬКИЙ ПРО ШКІЛЬНИЦТВО У СХ. ГАЛИЧИНІ.

Краків, 4. жовтня 1927.

Мін. Добруцький в інтервю з представником „Часу" сказав, що культурні потреби українців треба заспокоїти. Український нарід є на тій степені культури, що не дасться винародовити. Тому, що поляки не знають української мови, голі їм надавати посади в українських гімназіях. На Волині треба усунути зі шкіл російську мову а заступити її українською.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·91·50—8·91·75, канадійський долар 8·88·50—8·89·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·50—1·26·25, рум. лея 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·72, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2.12·25, данцігський гульден 1·73·00, червінець 30·30—31·20.

Золото: 20 кор. 36·50—36·80, 20 франків 34·30—34·80, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·50—46·90.

Срібло: кор. австр. 0·65·00—0·66·00, 5 кор. австр. 3·40—3·50, фльорен австр. 1·70—1·75, рублі рос. 2·70—2·74, копійки за рубель 1·33—1·37.

Збіжа.

Пшениця дворська 48·50—49·50, пшениця селянська 46·00—47·00, жито 37·25—38·52, ячмінь броварний 39·50—41·50, ячмінь на мливо 37·25—38·25, ячмінь пастевний 34·50—25·50, овес 31·00—32·00, кукуруза румунська 31·50—32·50, бараболі 6·00—6·50, фасоля біла 45·00—55·00, фасоля колірова 53·50—55·50, горох пів Вікторія 72·00—82·00, польовий горох 45—55, бобик 34·50—36·50, сіно прасоване 7·50—8·30, солома прасована 4·25—4·75, гречка 37·50—38·50, льон 60—63, рідак озимий 60·50—62·50, гірсік кукурузяний 52·00—53·00, мука кукурузяна 34·75—37·75, отруби житні 21·25—21·75, крупи гречані 76·00—78·00, пшоно 69·50—71·50, крупи ячмінні 58·00—62·00, конюшина червона 300—330, мак синій 115—135, мак синий 90—110, мішки ютові 1·70—1·80, мішки уживані 1·50—1.60.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ.

— **Невеселий жовтень.** Метеорольоги віщують, що початок жовтня буде дощевий. На півночі Европи тепер дуже сильні атмосферичні пертурбації, які не лишуться без впливу і на решту сухо долу.

— **Чому нема спростування?** Віденська „Штунде" ч. 1322 з 7. 8. п. р. помістила у своїм ілюстрованім додатку знимку нашої співачки п-ні Софії Кореневь, що виступала у Відні в „Біргертеатрі" під псевдонімом **Татяни Славянської**. „Штунде" дає від себе пояснення, що „Татяна Славянська — це **росіянка**, що промувалася у віденському університеті на д-ра філософії і як оперетова співачка мала у Відні великий успіх". Дивно, що про цю саму співачку віденська преса писала свого часу як про **польку**, але ні одно ні друге не було досі спростоване.

— **За прикладом львівських ашехпляків** склікали й станиславівські менери тої партії віче проти навчання української мови в польських школах. З того приводу видали великі афіші з алярмуючим текстом, під яким фігурують підписи кільнадесятьох станиславівських головатів польського капіталізму, а між ними й деякі, що здані в значній мірі на українську клієнтелю. Не сумніваємося, що українське громадянство Станиславівщини стане омивати льокалі людців, заповітраних шовіністичним шовінізмом і перестане набивати їх кишені українським грошем.

— **Львівська хроніка** сумна як судові засуди та крадіжі. Шість молодих сільських парубків з Белза дістало від 2 до 6 міс. вязниці за різні крадіжі у спілці із фаховим знавцем чужої власности Гофріком, що має за собою 18 літ і 37 крадіжей; Гофрик дістав півтора року. — Рік вязниці дістав шкурник Бакай, який на підпитку вбив у шинку свого старого ворога, спільника по професії, Кутного, що перший напав на нього. — Скажете: і це має бути хроніка „великого міста"?

— **Бандитизм.** На купців, що їхали із Станиславова напало війська селяк і ограбивши їх із 26 зол., утікли. — У Ходорові зловили бандита Степ. Барилака, засудженого на 10 літ, що втік в бережанської вязниці. — У Нагачеві яворівського повіту сільський парубок Давидів закрутав до вікна односельчанина Плюти і приклавши йому револьвер до голови казав собі видати гроші. Вся його добича 28 зол. і 8 дол., за такі гроші дістане утримання у вязниці на довший час. — На вулиці в Стрию застрілив мельник Мек відомого бандита Кутика, який напав на нього вечером до спілки з іншим.

— **Темна історія.** У Варшаві арештували молоду акробатку цирку Клюдського, підозрілу у шпіонажі в користь Німеччини; найшли при ній різні папери, яких акробати по вживають і липла головно до військових.

— **Телефон з СРСР.** Від 15-го жовтня будуть відчинені постійні телефонічні розмови для приватних осіб між громадянами польської держави і СРСР. Тоїніше це значить: розмови з Варшави з кількома більшими містами СРСР; якими поки що невідомо.

— **Сміливий Левін.** Левін, що в останній хвилині зважився на подорож в Чемберліном на літаку понад океан в Нью-Йорку в Европу доказав не в останнє свою сміливість. Від двох місяців він не занимається розмовляти з різними европейськими достойниками на тему свого воздушного повороту в Нью-Йорк. Останні телеграми кажуть, що він добився аудієнції у папи. Чи прохав благословенства на дорогу чи склав якусь дипльоматичну заяву, невідомо.

— **Новий металь.** У найблищім часі збудують у Варшаві фабрику нового металю, винайденого інжиніром Помянковським, що довгі роки працював у Франції та Бельгії. Цей новий металь має вигляд золота і надається до всяких виробів, до яких нині потрібне золото. Роблять його з відпадків міди та цинку, пропускаючи їх через хемічні процеси.

— **Смерть визначного вченого.** Помер один із найбільших сучасних фізиків Сванте Аррегеніюс, перший швед, що одержав нагороду Нобля (в 1903 р.). Мав він 68 літ; був сином хліборобa-управителя у маєтку Війк біля Упсалі. В 25 р. життя став доцентом фізич. хемії в університеті в Штокгольмі. Його ім'я стало відомим у звязку з його теорією електролітичної лісоціації, яка встановила, що розпущені у воді кислоти та солі не задержують того самого стану, в якому виступали як тверді тіла, але розпадаються на хемічні складники, т. зв. йони. Новою була його думка, що на цей розпад молекул впливає не електрична струя, але сама вода. Теорія молодого вченого була такою новинкою, що славний фізик Оствальд діставши в руки працю Аррегеніюса забув про дві важні події цьогож дня: страшний біль зубів і про народини своєї доньки, зачитаний у новій теорії. Дальші праці Аррегеніюса були присвячені впливові світляних промінів і електричного розряджения. Сенсацію зробило приладження його теорії про проміняванні до питань космольогії. На його погляд мікроскопійно малі тільця можуть перемогти закон гравітації під впливом натиску різних промінів, напр. сонця. Ці його ідеї викладені в його творах про космічну фізику „Як родиться світ" і „Потягни на будівлю світа на протязі століть". Аррегеніюс не прийняв у 1905 р. пропозиції стати професором у Берліні і став головою фізичного інституту Нобля в Штокгольмі, одного з осередків европейської наукової праці.

— **Для шахістів.** Боротьба між Капабланкою і Альохіним за мистецтво велеться дуже завзято. Четверта партія скінчилась розіграною на 40 ході. Альохін, щоби спасти ситуацію думав над одним ходом 45 хвилин і вийшов дуже хитро із некорисного становища. Капабланка довго не хотів признати розіграну. Повищо вислів „мечa" Капабланка 1, Альохін 1, 2 партії розіграні.

— **Смерть одної мови.** У добі, коли в Европі неодна придушена мова відродилась, одна вимерла тихо та непримітно. 6 не мова англійського острову Ман, піхвий галійський діялект. Ще в 1901 р. розмовляло нею 4657 мешканців цього острова; в 1921 р. було вже тільки 915 осіб, що її вживали, а нині 6 літ пізніше помер останній мешканець, що володів нею. Повищо ще дехто нею пише, але як орган живої вимови думок мова ця завмерла.

— **Скляні доми.** Мрія Жеромського із повісти „На проґесні" здійснюється в Америці. Один нью-йоркський архітект, Вілїям Ор-Людьов заявив, що скло може зовсім заступити камінь як будівельний матеріял. Скляні доми будуть більше гігієнічні та приємніші. 6 вже підприємці, що дадуть гроші на ці нові житла.

— **Літературний куток.** Німецька, а за нею чужинна преса присвячує статті Германові Судерманові, з нагоди його 70-ліття. Судерман один із тих авторів, які завжди найбільших успіхів на сцені, не користуючись одночасно славою великого поета. Він незрівняний майстер драматичної техніки, і в цьому напрямку не має суперників у німецькій літературі, дорівнюючи найкращим драматургам французьким. Його „Честь" є переломовою песою в сучасній нім. драматургії; всі ті, що прийшли після неї зазнали меншого успіху. Хто не тямить десятка заголовків: „Кінець Содоми", „Щастя в закутині", „Бій метеликів", „Моріґурі", „Огні Іванової ночі", „Батьківщина", „Нехай живе життя", „Камінь на камені", „Заквітчана лодка", „Добра слава", „Вижче життя", „Три пера з рєру"... У кожній із цих пєс дієві особи живуть, акція поривиста глядача, авдиторія стежить за конфліктами із запертим віддихом і виходить із театру очарована. Головний закид, який пробила критика Судерманові на те, що він жертвує проблеми та ідеї для

дешевого ефекту, що психольогічна аналіза людських пристрастей стоїть у нього на другім пляні. А проте ніхто не в силі заперечити, що те, чого публика шукає в театрі — споєрідно-театральної дрожі, саме це вмів Судерман добувати із легкістю, яку йому позаздрять його німецькі товариші до нині, до великого поета Гавптмана включно. І повісти Судермана мають теж ті самі прикмети. Його повість „Кума журба" належить до тих, що з молодечих літ лишають о-чини із найтривкіших кірничих спомннів.

— **Світова всячина.** Америк. союзи текстильного промислу заявили, що на випадок митової боротьби франц.-американської, вони не будуть у силі покрити потреби внутрішнього ринку. — У Мадриді арештували 40 анархістів. — В Опорто і в інших центрах Португалії сильне підземельне тремтіння; жертов та втрати невелікі. — 4. жовтня відкрилась у Вашингтоні міжнародня конференція про проблеми радіотелеграфії.— Між Англією і Канадою відчинила нову радіївку лінію. — В Італії є тепер 600.000 безробітних. — У Букарешті почався 29. вересня пресовий конгрес латинських країн. — Берлінська поліція заборонила призначену комуністами контрманіфестацію в день свята 80-ліття Гінденбурга. - - У Варшаві помістили некрольоги молодого поета Юрія Бравна, який буцімто вбився в горах біля Закопаного; Бравн і не вибирався в гори. — У Базелі, домі, де жив славний маляр Гольбайн молодший, прибили памяткову дошку. — У Томську (зах. Сибір) та околиці спека, якої не бачили від десяток літ: 25 ст. у тіни. — Неждано помер брат Форда, Джон. — 1-го жовтня вийшли у Франції нові поштові марки: по 40 і 50 с. і 1 фр. 50, з яких дохід іде в амортизаційну касу.

Зі спорту.

Україна — Погонь І. Б. 2:3 (1:1)

Після змагань з Гасмонеєю Україна не поправилась ні дрібки, навпаки в Погонею грала ще гірше. Причина невдачі: дуже слаба гра помочі, в якій найгіршим грачем був Цімбала на середині і слаба гра лівої частини нападу, а якого найслабшим був Сич. Права частина нападу, не піддержувана помічю як слід, не могла бути грізною для противника, мимоходом згадуючи, не так дуже небезпечного. Першого гола добував Україна з пробою через Кобзяра; другого з карного стрілянного прецизно Терлецьким. Дуже богато роботи, через майже цілковиту відмову помочи, мала залога і воротар. Труш і Грещук збирали рясні оплески чисельно зібраної публики за свої бравурні подвиги. Коли грачі з Погоні побачили, що через Грещука не перейдуть, рішили його розбити. Ця комбінація переведена грубо через найкращого грача Погоні викликала безпосередно рішення судді виключаюче обох грачів з гри, щодо Грещука дуже несправедливе. Не стало Грещука, Погонь стрілила третього гола Україні. Судля п. Зееман, в першій половині безтоганний, в другій попсувся карпаючи грубу гру Погоні рішучо за лагідно, а виключенням Грещука настрою нашу публіку дуже вороже до себе. Небогато бракувало, а видці ввійшли б на грище реагувати нападно на брутальність Погоні, у якої Україна була в гостях. На нашу думку Україна повинна була зійти з гриша по видаленню Грещука.

Борислав.

Дня 11. IX. ц. р. відбулися відплатні мячові змагання УСК. Ропник—Польмін (Дрогобич) в виспдом 6:1 (0:0) в користь Ропника. Попередні змагання, які відбулися 3. серпня закінчилися виспдом 3:2 в користь Польміну. Польмін — це польська робітнича дружина, яка є досить сильним противником.

Дня 18. IX. ц. р. відбулися змагання між польським клюбом „Стшелец" (Борислав) і УСК. Ропником з виспдом 3:4 (3:3) в користь Ропника. Гра обох дружин дуже остра. Слід зазначити щораз сильніше заінтересування спортом у нашого тутешнього громадянства.

Всячина.

Невинний злочинець. У вязниці франц. міст. Мелен, що находиться в твердині, жде на присуд смерти міліонер Гастон Гійо, який мав на своїй совісти життя кількацацять жінок. Постать славного Ляндрі блідне поруч нього і Гійо обурений протестує ще в вязниці проти такого порівнання. Ляндрі — каже він голосно — був звичайний злочинець: я є іграшкою долі, яка дала мені силу магнетичного впливу на жінки, без моєї найменшої волі. Гійо показує сотки листів, які дістає у вязниці від жінок усіх суспільних клас і різних національностей. Гійо не вірить, щоби суд важився засудити його на гільотину, бо тоді тисячі жінок, що знає його, стане в його обороні. Жінку, яку він убив, убив у обороні власного життя, коли вона хотіла вирватись із його пут, яких він і не думав їй накидати. Репортер, що розмовляв з ним, каже, що з великим зусиллям боронився перед чарівним магнетичним впливом зору Гійо.

Сильний аргумент. Союз, що бореться в Америці з протиалькогольною лігою виступив у Вашингтоні із заявою, яка без сумніву зробить чимале вражіння на американських громадян. А саме: коли т. зв. прогібіціоністи (що є за заборопою продажі алькоголю) виграють кампанію в Америці, тоді вони перенесуть свою пропаганду на Европу. Коли це їм удасться, тоді 106 міліонів тон чи чогось там збіжа, яке Америка висилає досі в Европу на потреби горалень, лишаться в Америці. Іншими словами: тверезість Европи значить руїна американської торговлі. А тверезість Америки по першій ступінь до тверезости Европи. І коли американці справді вірять, що Европа мусить піти слідами їхньої „вищої" культури, хто зна, чи вони не належаються тверезости і не протверезіють із своєї ненависти до алькоголю.

Відозви й комун кати

На допомогу зльокавтованим службовцям!

До всього українського громадянства

На терені Східної Галичини живе около 3000 зльокавтованих службовців. Не менше число припадає на зльокавтованих службовців бувшої російської імперії.

Всі спроби організації зльокавтованих службовців були досі безуспішні, бо польський уряд не хотів принять до відома статуту Т-ва Зльокавтованих Службовців. Щойно рішенням з дня 4. 5. 1927 приняло возвідство до відома статут Товариства „Взаїмна Допомога" непринятих до служби службовців бувшої австрійської і російської держави й емеритів. Товариство, яке повстало у Львові, має право закладати секції-філії на цілій території українських земель.

Головна мета Товариства: нести моральну та матеріяльну допомогу зльокавтованим службовцям.

Тепер їх положення може поліпшитися, коли всі зльокавтовані службовці зрозуміють вагу та значіння власної організації і вступлять в члени свойого Товариства. Їм на поміч повинні поспішити всі їх товариші-службовці, що повнять державну службу, бо їх обовязком є піддержати організаційні змагання зльокавтованих службовців — то вариніів і вступити як опомагаючі члени і добродії до Товариства.

Й до Вас у першу чергу звертаються члени-основники Товариства з закликом допомоги. Дальше члени-основники звертаються з гарячим закликом до всього українського громадянства, до всіх українських економічних і культурних установ, поспішити з допомогою тим жертвам лихоліття, що сповнили свій тяжкий обовязок супроти українського народу і його визвольних змагань.

Зльокавтовані службовники є переконані, що їх заклик знайде також відгомін серед українських братів в Америці і що в ней спосіб спільними зусиллями всеї української суспільности будуть положені тривкі основи під нову організацію.

Організаційний почин зроблений. Вже створений тривкий осередок, довкруги котрого повинні гуртуватися всі зльокавтовані службовники, щоби власною силою і взаїмною допомогою виборотн собі кращу долю.

Черга за українським громадянством. Всі свідомі громадяни повинні вписуватися в члени Т-ва, вплачувати вкладки і складати жертви. Т-во приступає тепер до основання кооперативи і просить рівночасно всіх свідомих товаришів і громадян декларувати уділи.

Всякі датки просимо слати на вкладкову книжочку ч. 8115 Центр. Кооп. Банку у Львові, Ринок 10, І.

Ближчих інформацій уділяє іменем членів основників

Дмитро Колісник,
Львів, вул. Городецька 95.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:
Озеряни: 6. X. Дні нашого життя.
Копичинці: 7. X. Майська ніч.
8. X. День і ніч.
16-? 485 9. X. Запорожець за Дунаєм.

Загальні збори Т-ва „Взаїмна Допомога". Дня 16. жовтня ц. р. в год. 10. рано відбудуться в салі т-ва „Сокіл" у Львові, вул. Городецька 95, загальні збори Товариства „Взаїмна Допомога" непринятих до служби службовників бувшої австрійської і російської держави й емеритів з таким порядком нарад: 1) Відкриття зборів і звіт членів-основників з дотеперішньої діяльности. 2) Пояснення статуту і приняття членів. 3) Вибір Центрального виділу товариства. 4) Вибір контрольної комісії. 5) Внески й запити. — За членів-основників: *Дмитро Колісник, Василь Головчак, Степан Дерканч.*

Т-во „Українська Бесіда" у Львові вул. Рутовського 22 І. поверх, уладжує в суботу 8. жовтня ц. р. перші осінні вечерниці з танцями, на які має честь запросити своїх Вп. ПТ. членів враз з Родинами. Початок в годині 9·30 вечером. О численну участь просить Виділ. 655 1-2

Жертви на Українське краєве т-во охорони дітей і опіки над молоддю зложили на руки Вп. п. Говикомчевої: Вп. п.: дир. М. Заячківський 20·50 зол., д-р Найман 22 зол., Н. Грегоровнч 3 зол., посол Василів 15 зол., д-р Л. Петрушевич 5 зол., д-р Яр. Селезінка 3 зол., о. д-р Пелліх 5 зол., д-р А. Говикович 5·50 зол., д-р Я. Олесницький 5·50 зол., дир. К. Кисілевський 10 зол., Ілля Нагельберг 2 зол., д-р В. Константинович 10 зол. Комітет батьків гімназії СС. Василіянок як решту оставшого фонду з 1926 року, за що цифру подяку складає Виділ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПРИЙМУ інтелігентну дівчину, найрадше сироту, до помочі в домашнім господарстві. Зголошення до Адміністрації під „лікарка". 6·8 3-3

УКІНЧЕНА семинаристка, пошукує лекції до VI кл. народних шкіл. Ласкаві зголошення просить слати: Пастушенко Мозолівка п. Підгайці. 647 2-2

ЗОРГАНІЗУЮ добрий хор на провінції. За успіх ручу. „Дірігент" Адміністрація. 650

ВПРАВНИЙ інструктор глядає лекцій. Крут шкіл обоятний. Листи слати О. Гарбович Зборів. 657

ПОШУКУЄ відповідного заняття мужчина літ 40 з 4 кл. гімн. бувший австрах. підофіцер з фаху рільник, в українській установі або в приватнім підприємстві. Може дати позичку около 1000 долярів на умовлений процент, тільки за відповідною порукою або гіпотечним забезпеченем. Відомість слати до адміністрації „Діла" для О. М.

КУРСИ торговельні Й. Гіршпрунга Личаківська 34, відкриває новий тип курсів, що обіймають науку кореспонденції, стенографії і писання на машинах. Вписи щоденно від 2—6. 658 1-1

КУРСИ торговельні Й. Гіршпрунга Личаківська 34 приймає нові виписи на новий 5-ти місячний торговельний курс. Окремий курс для абітурієнтів. Писання на машинах. Стенографія. 659 1-1

ДР ПРАВ, рутинований конціпієнт з 3 і пів річною практикою, пошукує місця у адвоката. Ласкаві зголошення приймає п. Іван Королик — Камінка Струм. 634 2-2

ПАРОХІЯ Пилипче (станиславівська епархія) до заміни. Церква, мешкання, будівлі в порядку. Перед війною 2000 К. доходу з виноградів в городі. Парохіяльний уряд Пилипче п. Мельниця. 641

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на роки від десятків літ в цілім краю фірма **Іван Зальтенрайх**, Львів, Марійська ч. 5. Купую бриляпти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. За) 25-7

ФОРТЕПІЯН короткий, коржовий дуже добрий продам, Глубока 14 І-сх. Благовір виключно від 1 до 3. 643 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р М. ВАХНЯНИН
повернув з Карльсбаду
приймає вул. Словацкого ч. 14
656 від 4—6 попол. 1-2

Спеціяліст недуг легінів, сечи і жінуцих
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
645 Переєвітлення Рентгеном 2-2

Лінарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
і Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.
Скріплювання хитаючих зубів, пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті за американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна вигода. 587 Полекші в сплатах. 5-3

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — задовільні успіхи. 494 12-2

ФУТРА переробляє, пошиває зі смаком, також виконує нові креації по приступних цінах. Перетворення, солідна купецька робітня
І. Францішок Ільницький
Львів, Легіонів 3 — Шайнохи 2 подвір.

ЗАКЛИК!

Комітет задля вшанування памяти о. Володимира Кальби в Соколівці,

До всіх Українських Установ і славних Громадян, кому дорога память заслуженого народнього діяча о. В. Кальби, щоб причинитися хочби невеликими датками до здвигнення памятника на його могилі! Даймо доказ, що цінуємо заслуженого народнього діяча! Рівночасно звертається українських громадян, які нам дадуть біографічні дані про життя бл. п. о. Вас. Кальби, та датки треба слати найпізніше по дня 20. жовтня 1927 на руки пана Видрівського голови Комітету в Соколівці біля Ожидова, тому, що відслонення памятника відбудеться дня 4. падолиста 1927, це є у 15-літню річницю його смерти.

Комітет:
Іван Видрівський голова. *Вол. Старомінський* секретар.

Передплачуйте богато ілюстрований популярно-науковий і літературний журнал під назвою:
„ЖИТТЯ і ЗНАННЯ"
ВИДАЄ ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА".
Уже вийшло перше число. Зміст першого числа: Від Редакції. Життя і праця (23 образків). — О. Бочковський: Національне пробудження кольорових рас та Європейської пісні і М. Максимович (з портретом). — І. Ракорський: Сонячні машини (8 образків). — В. Дорошенко: Василь Нагожний (з портретом). — В. Наріжний: Буря (Роман з деревориткми І. Холодного).
ПЕРЕДПЛАТА: на рік 18 зол., на 6 місяців 9 зол., на 3 місяці 5 зол. Поодиноке число 1·80 зол. — Оказові числа за надісланням 2 золотих.
Адреса адміністрації: Львів, Ринок 10/11. Т-во „Просвіта"

ВУГОЛЬ
горішньо-шлеський, найкращий (Giesche)
БУКОВЕ ДЕРЕВО
сухе, на четверо рубане
продає з достановою перед дім як готівку і на довгі строки
„ТИТАН"
Телефон 6-36.
Бюро: Львів, вул. Валова ч. 23.
Склади: Дворець Львів-Личаків.
Переводить вагонові посилки на правління авт-ост в короткім часі.
Значна часть доходу призначена на „Рідну Школу".

За редакцію відповідає Василь Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10.

Ч. 223 (11.191). Львів, пятниця 7. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Багато галасу знечевя.

Львів, 6. жовтня 1927.

Останніми днями обсервуємо в польській пресі велике заінтересування Литвою та її закордонною політикою у звязку з побутом литовського премієра Вальдемараса у Берліні, де він веде політичні переговори з німецьким міністром закордонних справ Штреземаном. Одночасно бачимо велику нагінку тієї преси на теперішній литовський уряд за репресії проти польського учительства на Литві. Ці репресії звязує польська преса усіх таборів дуже тісно з побутом литовського премієра в Берліні.

Вальдемарас віддає, мовляв, Литву під німецький протекторат, занапащує литовську державну самостійність і покладаючись на німецьку опіку та підтримку веде нагінку на поляків, зокремаж на шкільництво польської меншости. Так пише польська преса і падкує більше над „затратою" литовської незалежности чим над репресіями проти поляків. Якже фактично представляється справа?

Ще весною цього року піддав був латвійський міністр закордонних справ Ціленс проект невтралізації прибалтійських держав, а саме Латвії, Естонії і Фінляндії. Дорогою до невтралізації мали бути окремі пакти про неагресію між названими державами а Радянським Союзом з одної сторони і між ними всіми з Німеччиною з другої. Польща мала остати поза тією акцією. Щоби дійти до реалізації того проекту треба було на те ще згоди Франції та Англії, двох найвпливовіших держав у Лізі Націй, до якої належать усі прибалтійські держави. Ні Франція ні Англія не згодилися на такий проект невтралізації з тієї простої причини, що не хотіли допустити таким чином до скріплення радянсько-німецьких впливів і позицій над Балтиком. Наслідком того вся акція за невтралізацією прибалтійських держав розбилася.

Одначе не улягає ніякому сумніву, що всім тим маленьким державам, межуючим зі СРСР, що наражені на випадок якогонебудь конфлікту на дуже непевні перспективи істнування, дуже важко лявірувати між СРСР і Заходом. Зокремаж дуже важке положення Литви, що крім того остає у перманентній, хоч щоправда безкровній, війні з Польщею. До того не все у неї в порядку із Німеччиною через Клайпеду (Меммель). Мусіла вона вибирати поміж трьома сильнішими сусідами приязнь, а в крайному випадку ліквідувати непорозуміння, з найменше небезпечним, а при тім таким, що давав би запоруку якихсь не гільки господарських, але й політичних користей у скрутних обставинах. Литва й вибрала Німеччину.

Вальдемарас почав був переговори зі Штреземаном ще в Женеві, а по закінченні сесії Ліги Націй продовжує їх у Берліні. Переговори дотичать усяких спірних між Німеччиною а Литвою справ Клайпеди, точніше клайпедського статуту. З берлінських газет довідуємося, що переговори поступають успішно вперед. Між іншим рішено там заключити конвенцію, на основі якої німці дістануть право поселювання на території Литви й Клайпеди. Дотеперішне видалювання німців з простору Клайпеди і Литви припинить-ся. Вальдемарас мав дати Штреземанові приречення перестерігати у будуччині всіх постанов клайпедського статуту. Але господарські переговори не дали досі ніяких позитивних результатів. Отже де тут занапащення литовської незалежности, чим так дуже журиться польська преса? Литовсько-німецькі переговори мають наскрізь діловий характер і подиктовані природними і невідкладними потребами Литви.

Та все це не шкодить полякам дошукуватися причини литовських протипольських репресій якраз у Німеччині та її впливах на теперішній литовський уряд. Щож на ділі уявляють собою ті репресії? В 1926 р. заснували литовські поляки 77 приватних польських шкіл. Дня 18. березня ц. р. видав литовський уряд обіжник, на основі якого всі учителі тих шкіл мали зложити іспит зі знання литовської мови по день 1 серпня ц. р. На 93 учителів тих шкіл мусіло складати такий іспит аж 77, бо тільки 15 зних мало вимаганий ценз знання литовської мови. До іспиту стало 1. серпня 76 кандидатів. З того зложив добре лише 10. Всі інші не виявили достаточного знання литовської мови. Таким чином управнених до навчання було на всіх 93 польських учителів тільки 25. Перепавші при іспиті втратили тим самим право навчання.

Одначе не зважаючи на те, велика більшість перепавших при іспиті в числі 40 приступила по шкільних феріях до дальшого ведення науки у приватних польських школах. Влада всіх їх арештувала та замкнула в таборі для інтернованих у Вормях. Нема сумніву, що всіх тих учителів аж інтернувати не було доцільним, бож авторитет влади можна було зберегти іншими менше драстичними засобами. Та тут треба зрозуміти психіку литовців, треба зрозуміти їх біль з приводу утрати Вильна. До такого кроку піпхала литовську владу ще й інша обставина, а саме: литовська преса певнює, що недавне повстання в Таврогах мало бути між іншим ділом рук таких людей, що стояли у підозрілих звязках з Польщею. Ось ці психольогічні моменти були причиною інтернування учителів, що, не зважаючи на урядову заборону, намагалися вчити у приватних школах.

Вся польська преса зве поступування литовців варварством, провокацією, надуживанням польської терпеливости і т. п. Тут так і проситься паралеля між тим, що роблять литовці і що таке немиле полякам, а тим, що пережили ми, що пережила наша приватна школа і її учителі під Польщею, що переживали наші професори і студенти на українському приватному університеті. Та проводити цієї паралелі у деталях з уваги на пресовий закон неможливо. Найяскравішими фактами поведінки поляків з національними меншостями, фактами, що ілюструють яскраво всі несамовиті засоби денаціоналізації тих меншостей останніми часами є утраквізація українського і білоруського шкільництва, рівнозначна в наших відносинах з польонізацією, і польонізація всего торговельного і кооперативного книговодства всупереч всяким міжнароднім зобовязанням і всупереч самій польській конституції. Але то... c'o innego! Воно ні трохи не перешкаджає полякам робити зі справи інтернування 40 учителів велику проблему, проблему, що нібито загрожує аж европейській рівновазі на европейському Сході. Подвійна психіка і подвійна міра в оцінці подій! Але вона полякам користи не принесе.

ВИДОЗИЧАЛЬНЯ КНИЖОК

УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ — У ЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 22

безнастанно поновлювана українськими, польськими і німецькими літературними новостями. — Отворена через цілий день! Условія дуже догідні! 613 7-10

„Санаційна" авторекляма.

„Білянс" окраїнної політики потравневих державців.

II. Громадські вибори і гоєння деяких болячок.

Великою „уступкою" в користь непольського населення вважають „санатори" переведення громадських виборів.

„Громадські вибори — пише п. Василевський — є найважнішим кроком потравневого уряду. Місцеве населення зрозуміло їх загально як рішучий крок, що веде до унормування дотеперішніх відносин, які мали всі признаки провізорії, головно у воєвідствах північних і східних. І хоч вибори у полудневосхідних воєвідствах були переведені на іншій основі, а саме на основі перестарілої куріяльної системи, однак і там дали вони висліди, що означують злагіднення дотеперішніх відносин і закінчення ненормального положення, що панувало на величезній области краю".

Якіж висліди цього „найважнішого кроку"?

На **Поліссі** на загальну кількість сільських радних 874 вибрано **527** українців, 143 білорусинів, 114 поляків, 30 жидів і 60 іншої національности. Величезна більшість вибраних радних є політично безпартійна. Серед радних стрічається й особи зі середньою освітою.

На **Волині** в містах переважають жиди, опісля йдуть поляки, а третє місце займають українці. У виборах до сільських рад зріс відсоток польських радних з 19 прц. на 22.6 прц. На Волині вибрано **70.7 прц.** українців, 22.6 прц. поляків, 2.8 прц. жидів, 2.5 прц. чехів і 1.2 прц. німців. Серед українців переважає непартійний елемент.

На **Холмщині і Підляшу** українці дуже слабо зазначилися у громадських виборах. В містах здобули вони всього три мандати, а на селах 120 мандатів (10.4 прц.). З тих 120 мандатів 51 припадає на безпартійних, 50 на сель-робів і 19 на комуністів. Українське населення здебільшого голосувало на поляків.

У всіх північно-східних воєвідствах дуже слабо зазначився український елемент у містах. Дійсне відношення політичних і національних сил у полудневосхідних воєвідствах (у Сх. Галичині) притьмарилося внаслідок приноровлення перестарілої куріяльної системи. Всеж таки при громадських виборах зазначили себе досить виразно національности й політичні партії. В Сх. Галичині українці здобули **65.5 проц.** всіх мандатів, а поляки 30.2 прц., решта припала жидам і німцям. З українських партій на першому місці стоїть Українське Нац.-Демокр. Обединання, яке здобуло **32.1 проц.** всіх українських мандатів. Далі по відсотку мандатів ідуть безпартійні (15 проц.), а опісля соціялісти-радикали (12.2 прц.), УНС, сеп-то хлібоїди (7.4 прц.), москвофіли (7.3 прц.), Сель-Роб (2.9 прц.) і комуністи (0.6 прц.).

З льокальних українсько-польсько-жидівських компромісів по деяких містах і селах робить п. Василевський наскрізь фантастичні й далекойдучі висновки в напрямі зросту елементів, що „стоять на грунті польської державности, а яких завзято поборюють українські націоналісти".

„Громадські вибори — конклюдує п. Василевський — дали ріжні висліди в поодиноких воєвідствах, одначе всі вони принесли багатий матеріял до пізнання дійсного настрою сіл і міст. Ці вибори не лише стали засобом для перевірення настроїв в поодиноких воєвідствах, але також дали образ дійсного відношення сил поодиноких національностей. Тому то (поза полуднево-східними воєвідствами) дали вони основу до обчислень будучих вислідів сільських виборів".

Думаємо, що базувати обчислення будучих виборів на основі висліду громадських виборів є щонайменше передвчасно, як не легкодушно. Переведені вибори до громадських рад тільки частинно уєдинули крайно ненормальні відносини в самоврядній ділянці і то здебільшого (в Сх. Галичині) на найнижчому щаблі. Дійсної картини відношення національностей і поодиноких політичних партій вони не могли дати, бо уряд робив усе можливе, щоби затемнити те відношення. Головним завданням уряду було не лише вдержати польський „стан посідання" але й його поширити. З тією метою в Сх. Галичині розписано громадські вибори на основі старої куріяльної системи, а північні українські землі заскочено непідготованими до виборів, розписуючи їх фактично всього на тиждень перед виборчим актом. Куріяльна система, яка упривілеює елемент богатший, отже жидівсько-польський та польських урядовців, вправді примусила українців до льокальних компромісів, одначе не дала дійсної картини відношення сил. Зновуж на північних українських землях нечайне розписання виборів і то на території, на якій комунікаційні засоби ваївають до неба о пімсту, вправді довело до замішання і — з огляду на неспроможність перевести організацію українського населення — дало великий відсоток радних польській дрібній меншости, але вибори рішучо не дали дійсного відношення сил під оглядом національним і партійним.

Методу затьмарування дійсного стану на українських землях не лише приноровив уряд до виборів, але п. Василевський до виборчих вислідів. У відношенні до одних територій подає він ефективні числа, а до других тільки відсоткове відношення. Щодо Галичини, то розріжнює він партійне відношення (хоч ледві чи воно відповідає дійсности), а щодо інших українських земель, то все замазує загальниками, накладаючи на них стемплі безпартійности

Але яка спеціяльна заслуга потравневого режиму в переведенні виборів? Хіба спізнене виконання закону під авспіціями вдержання, а то й розбудови польського „стану посідання", — важко назвати заслугою. Але коли це потрібне для „направящько-санаційної" авторе-клями, то нічого не вдіеш.

Не меншою заслугою в користь „кресів" є розпочаття відбудови знищених будинків на Волині. В дні 1. січня 1927 р. по побіжним урядовим обчисленням було на Волині 57.000 знищених будинків і 8.500 родин, що жили в землянках або провізоричних будах. На відбудову цих постановило міністерство публичних робіт асигнувати місячно по 700.000 зол. Крім того воєвідський уряд запевнив собі в дирекції державних лісів в Луцьку 300.000 квадр. метрів будівничого матеріялу. На Волині відбудовано кілька мостів та ведеться будову залізниці Луцьк-Стоянів. На Поліссі віддано до ужитку канал Огінського для транзитового руху з Пінська до Гродна.

Крім того державні банки приступили до наладження невеличкої кредитової сітки. Вкінці признано право польського громадянства сотням тисяч громадян. Перед півтора роком було 2 мільони громадян, які не мали права горожанства. Тепер таких нещасливців — по запевненням п. Василевського — є вже лише 100.000 (сто тисяч), одначе й ця цифра є хіба досадним доказом відносин на „кресах".

Так у загальному представляється „білянс" окраїнної політики потравневих державців. Правда, деякі замішання в самоврядній ділянці уступили, одначе положення українського народу фактично не змінилося.

Загадка розвязана!

Кожний може осягнути „ЗОЛОТЕ РУНО" і богатво, хто купить **льос І. кляси** 16 Державної Клясової Льотерії в конторі

„РУНО" Равіч і С-ка Львів, Академічна 3.

Головна виграна **650.000 ЗОЛОТИХ**

Крім цього виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75 000, 60 000, 50.000, 40 000, 30.000, 25.000, 15 000, 10.000, 5 000 і т д.

Виграні побільшено з 16 міліонів на 20 міліонів.

Тягнення переводить публично державна Комісія в Генеральній Дирекції Державної Льотерії при співучасти двох громадян міста, запрошених Президентом міста Варшави.

Що другий льос мусить виграти.

Ціна льосів: Чверть льосу зол. 10·00. Пів льосу зол. 20·00. Цілий льос зол. 40·00.

Тягнення вже 10. і 11. листопада.

На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від порта, на вплату належитости. — Поручаємо негайно замовляти.

В цім місци відтяти і переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

„РУНО" РАВІЧ і Ска, Львів, Академічна 3.

Отсим замавляю:

..... льосів цілих по зол. 40·—
..... „ половинок „ „ 20·—
..... „ чвертьок „ „ 10·—

належитість золотих ..... заплачу по одержанню льосів, вказану складанкою ПКО. присланим фірмою.

Імя і назвиско .....
Докладна адреса .....

Перед днем ощадности
30. жовтня 1927. р.

В минулому році звернула на себе увагу всього українського загалу справа організації — власного, великого та кооперативно збираного капіталу. Водай ми не всі свідомі круги громадянства почали виявляти, особливо в послідних місяцях, дуже живе заінтересування для цієї преважної та в нашім господарськім розумінні прямо фундаментальної проблеми. Що більше, щораз частіше роздаються в краю нетерпеливі голоси запитань, чи і що в тім напрямі в нас вже робиться, чи починається або бодай організаційно приготовляється?

Такий стан і характер настроїв представляє вже сам про себе велику вартість та його треба узнати поважною передумовою нової, великої національної ініціятиви. На тій основі можна надіятися, що недалекі перші Загальні Збори Товариства „Ощадність" для господарности й добробуту, кооперативи з обм. відпов. у Львові, **скликані на день 15. жовтня ц. р.** дадуть вказаний почин до широкого внеказання назрілих в громадянстві думок, скристалізують влучні методи узгідненої акції в цілій міліоновій масі українського населення та спричинять в дійсности могучий, творчий подвиг всіх, що з ідейного привязання до рідної справи, працюють між народом.

Управа Товариства „Ощадність" у Львові уложила першу інструкцію в справі організації цеї установи в центрі, по повітах і громадах. Відносну інструкцію розсилається членам товариства і заінтересованим.

Легко догадатися, як велику вагу будуть привязувати всі місцеві організатори збірниць до техніки діловодства масово складаним грошем. Тому управа „Ощадности" видала також поучення-обіжник про „книжкове ведення дрібних вкладок ощадности", затверджений недавно на окремім засіданні Комітету Основателів Товариства.

Як довідуємося з цего обіжника техніка діловодства є дуже проста, хоч пристосована до найдрібніших вкладок. Місцевий Комітет, що закладає збірницю, має тимсамим змогу приднувати й найнезаможніших селян до постійного відкладання малих квот для себе, не на „жертву", але на обезпечену та опроцентовану, заощаджену власність. Як в міріядів дрібних крапель дощу повстають ріки і моря, так із найменших але масових вплат виростають в економічних установах нації міліонові суми, що є фундаментом економічного життя, та суспільного розвитку й новочасної цивілізації.

Вище згаданий обіжник кладе натиск на те, щоби всі збирані ощадности відпливали до наших кредитових установ кооперативних. Ця важна постанова має своє велике організаційне оправдання в тім, щоби Центральному Кооперативному Банкови „Краєвому Союзови Кредитовому" у Львові і його артеріям: союзним, кредитовим кооперативам дали нарід доставив свої засоби на удільовання кредитів для потребуючого нашого громадянства. Таким чином дійдемо до необхідно потрібного нам **національного позичкового фонду.**

Наші організатори мусять тому під впливом великого, ба величного наказу життя наші ставитися всі разом громадно до нового виховного й практичного діла в народніх масах.

Велика моральна нагорода і матеріяльна допомога власним національним капіталом не дадуть на себе довго чекати. Справа, а якою маємо тут до діла, належить до імпозантних, масових явищ, в яких уява поокремої людини не в силі відразу витворити собі наглядної й о-пінки, — подібно як астрономічні дімензії і числа даються тільки описати й розумово зрозуміти, та не даються в своїй величности зображувати.

Надіймося, що недалекі Загальні Збори Товариства „Ощадність" скріплять о-свідомлюючу, творчу працю в народі, та що плянована перша масова збірка в краю **на світовий „день ощадности" 30. жовтня ц. р.** випаде так, що наше громадянство її не повстидається.

Ратункова акція.

Відозва Православного митрополита Дионісія.

Православний митрополит п. Діонісій видав відозву до православного духовенства (в українській мові), взиваючи його доложити всіх зусиль для невесних допомоги жертвам повені.

Подавши розміри і наслідки катастроф, митрополит так відзивається до православного духовенства:

„Братіє! Невже не почуємо тих нещасних? Невже наше серце не відгукнеться бажанням допомогти їм? Невже сила заповіту Христового — любити ближнього — не спонукає нас обізватися на нещастя їх?... „Не вимагається, щоби другим була полекша, а вам тяжість, але щоби була рівномірність" (2 Кор. 8, 13). Отже кожний з вас, хто що може по достатку своєму, хай ложить на допомогу нашим, на яких чатує вже холодна і голодна зима в чужій хаті або в чорній вохкій землянці.

Наказую Парафіяльним Священикам оповістити Вірних Синів Православної Церкви в Польщі про нещастя, на братів наших впавше, й закликати їх до жертвенности на допомогу потерпівшим.

Збори пожертв робити за Службами Божими на протязі цілого жовтня місяця, попереджаючи їх одчитанням цеї відозви та відповідним словом науки.

„Бог же є сильний збогатити вас всякою благодатію, щоби ви завжди й во всьому маючи всяке задоволення, були б багаті на всяке добре діло" (2 Кор. 9, 8)".

Поміч Красві".

Нечувана катастрофа в Галичині найшла широкий відгомін в Канаді. Перші вісти про розміри і наслідки катастрофи приніс **„Канадійський Українець"** в числах зі 7. і 14. вересня. Довідавшись про

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ. 4)

Проклін мумії.

Скоро потім ми відійшли. Але якесь погане почування ще довго-довго не опускало мене... Я не мала з ким поділитися враженнями з своєї пригоди. Сказати бабусі? Сварила би мене, що я не втерпіла й пішла тайком подивитися на мумію, і приписала би їй поганий випадок з тією вазою, та й взагалі всяка прикрість у моїм житті пішла би на рахунок Атру... Але жаль мені було страшно тої гарної, лагідної, богатої — та — дуже бідної п. Аліси... Що їй там десь ще впало за нас...! Стільки про мумію, а кінець відомий панам.

— Відомий? Звідки? Цю історію чую перший раз! — обізвалася Варвара Борисовна та підіймила голову зпоза мого плеча.

— Якто? Невідомо вам, що Титанік утонув?

— Титанік! А мумія?... — додала я.

— Цеж таке ясне! Астор і професор взяли на поклад мумію та всі скарби, але тайком, так, що ніхто з пасажирів, окрім капітана, не знав про це. Бабуся аж захворіла, коли довідалася про це. Пророчила неминуче нещастя і не находила слів, щоби висловити своє обурення, що очайдухи своєю впертістю наражували життя стільки пасажирів на погибель. А вони: Ми нічого не боїмося, ми окуті залізом, сталлю і бетоном — ми визиваємо богів! Оттаке вони правили... і от усе пропало. Всі і вся... Але найбільше жаль мені мумії чудної Атру.

— Звідкиж пані це все знають? — спитала я.

— Пані Астор, її дочка та ще кілька жінок виратувалося якимсь чудом — тож і оповіли нам як було. Бідна Аліса, ще досі кульгавить.

— Чого бідна? Коли її тиран, сатрап утопився, то мала би бути вдячною за випадок! — заявила моя сусідка.

— Колиж бо вона його любила! Нехай буде лихий, лютий, поганий, нехай і тиран, а дурне серце жіноче — як любить, то прощає й найгіршому! — кінчила незнайома.

— Дурне, дурне та ідіотське! — бурмотіла мені сусідка в ухо.

— — — — — — —

Запанувала тиша повна якихсь примар. Папіроска згасла, у темноті не було видно нічого. Метелиця з подвійною силою вила та свистала. Я уявляла собі той безмежний білий степ крізь який наш поїзд котився чорною гадюкою. Час від часу вогонь з машини відбивався ясно в клубах білого диму й освітлював дорогу, що виглядала дуже мальовничо. Безліч іскор бухало з комина, летіло з вітром, падало вниз, стелилося по полі і... щезало.

Годинник показував другу.

Варвара Борисовна звалилася вся на мене. Заснула. А мене сон не брався. Не могла я забути Атру, уявляла собі як могла вона виглядати та співачка з перед тисячі літ та все думала собі: „Щоби то сталося, якби її не везли Титаніком? Чи була би пропала? Чи корабель тоді був би дійшов до Америки? А ця незнайома дама, що балакала по нашому з таким дивним наголосом? Хто вона?"

— Пані сплять? — запитала мене, неначеб відчувала, що я про неї думала.

— Ні, після такого оповідання сон не береться мене. Думок повна голова — сказала я з певною ціллю.

— Гм, я розказала дивні факти з життя, що їх переживала, а таких у світі повно-повнісько, лише на них не звертають уваги. Це кісмет!

— Я вже на половині дороги до... віри в них, але ще бракує мені фінал!

Незнайома засміялася.

— Чим могла би я вам допомогти до повної віри в фатум...?

— Історією леді Карнавон! Я вдячна випадкові, що почую її — так сказати би — в оригіналі! — йшла я до цілі.

— Ах, вона коротенька, та не менше загадочна. От бачите, трапився знов загорілий археольог: лорд Карнавон. Йому хибували династії, що панували безпосередно перед Рамзесами, і він заклинався, що відшукає їх гробниці. Не буде шукати, казав, коло пірамід, бо це даремне: хитрі фараони казали вижолобити в піску русло і пускали ним воду з Нілю аж до місця, де будували гробниці, щоби по воді постачати туди потрібний матеріял, тяжкі та обемисті каменюки, колюмни, мармур, тощо. Факт, що піраміди нижче положені, як русло святої ріки. Тому й лорд оглядався за таким місцем поза околицею пірамід. Ходив і шукав доти, аж натрапив на долину Люксор, засипану піском, що своїм низьким положенням звернула на себе його увагу. Ця обставина, а може ще й інші дані, навели його на думку, що там гроби й фараонів. Приїхав у Льондон, розповів про це у клюбі ученик, але ніхто не підтримував його виводів, мовляв, що десятки літ уже риють учені по цілому Єгипті, тож мабуть і все повикопували, що тільки було. Але лорд не дався відстрашити і твердо боронив своєї теорії, а що не міг найти спільника, то рішив сам взятися за розкопки. Так прийшов раз до нас і зрадив нам свої пляни. Його жінка Нора, моя кревнячка, дуже скептично дивилася на ті розкопки та старалася, щоб він їх понехав.

(Продовження буде.)

нещастя, що знало на Старий Край, канадійська Січова Організація покликала до життя допомоговий комітет під назвою: „Поміч Красві", який вілвав усю еміграцію поспішити з допомогою жертвам повені. До комітету ввійшли представники Січової Централі у Вінніпегу та представники українських просвітних і допомогових товариств. На полиці Головного Комітету повстають місцеві комітети не лише по більших осередках, але й по далеких преріях Канади, які вже направляють жертви до вінніпегського центра.

Тиждень пізніше основували окремий комітет українські автокефалісти. На пропозицію Гол. Комітету „Поміч Красві" автокефалісти приступили до співпраці і організування спільної допомогової акції. Одночасно відновлює діяльність Українського Червоного Хреста, який обняв загальний провід допомогової акції, направляючи свою головну діяльність на чужинців, передовсім рахуючи на англійські круги.

Акцію за складанням пожертв повела національна українська канадійська преса: „Канадійський Фермер", „Український Голос" і „Канадійський Ранок".

На чолі Гол. Комітету „Поміч Красві" стоїть о. Миколи Бартман (голова), Володимир Босий (секретар) і Василь Дикий (скарбник).

Не сумніваємося, що наші канадійські земляки — згідно з їх запевненнями — заведуть широку акцію, щоби прийти з допомогою своїм нещасним братам.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Іван Зельський, учит., Филипів п. Сувалки 5, І. Лобай, учит., Соколе п. Камінка Стр. 5, Лука Налуковий, суддя, Коничині 10, Михайло Савчук, Дашів, Висока Техн. Школа 10, о. А. Філевич, Лучині 10, Марія Бедрійова, учит., Колодрібка п. Заліщики 10, Денне і Марія Стельмахи, Жабинє п. Поморяни 10, Катерина Дмитренко, Отпалково (табор) 10, Панько Костюк, учит. Руда Пабяніцка к. Коні 10, д-р Василь Смолин і Данусн Смолинівна, Краків по 10 зол., разом 20, Петро Собків, учит., Потове п. Радехів 20, д-р Андрій Жуковський, Підволочиська 5, о. Волод. Греб, Спасів п. Тартаків 25, Василь Мурва, збірка селян села Віри, Свенціанської гм., Дрогичинського повіту 30.60, Іван Рачок, упр. школи в Целігнові 3.60, Глухів к. Скерневіц 10, Ольга Рачкова учит. в Целігнові, п. Глухів к. Скерневіц 9, Бойчак Мирон, збірка громади Порушин п. Буше 32.00, Парох. Уряд Торговиця п. Отинія, збірка в церкві 34.66, о. Василь Рудко, Дубе п. Понінля к. Бродів, збірка в церкві з акапісту 40.33, Дмитро і Ольга Греголинські, Перемишль 50, о. Константин Балицький, збірка з Молодятина 52, збірка з Марківки 23. — разом 95, Старо-Винковський Селянський Комітет допомоги (пов. Ковель) 198, Громада Саджавки, п. Скалат, збірка в громаді 138.40, о. Сидір Зельський, Милятин Стариий, збірка в Діпполові і Рипневі 145.81, Нов. Комітет доп. в Лежайську, друга збірка, а то: збірка Старе Місто 19.50, Седлянка 21.60, Лежайськ 112.40, Жухів 10. — разом по потручині порта 163, Комітет допомоги из місто Львів, збірка, а то: о. пралат Тит Войнаровський 10 доларів, церква Успення Пр. Бог. збірка з дн. 21. 9. 1927 р. 17, церква при Зибликевича, збірка з дн. 21. 9. 1927 р. 38.10, п. Горчинська, Львів 5, III. і IV. кл. школи У. П. Т. в Клепарові к. Львова 2.20, Збірка на вулицях м. Львова в дні 2. 10. 1927 на вулицях м. Львова в дні 2. 10. 1927 1.071.94, д-р Іляріон Свенціцький, Львів 5, Ксенія Абрисовська, Львів 5, Ратушковий Комітет Допомоги в парохії Буськ через о. С. Калиневича 300 зол., Збірка в церкві парох. Манява 20, Іван Коза, Бжанковола 2, Муз. Школа в Бучачі (замість дарунку в день імпин Вп. С. Олевич) 12.30, Марія Бугай, Зашків 5, Роман Сосновський, радник Львів 20, Петро Курманович, радник, Львів 10, Андрій Дайковський, емерит. почт., Львів 10, Філія Союзу Українок у Боршеві 50, д-р Андрій Лупів, адвокат, Боршів 20, дир. Я. Малаховський, Боршів 5, дир. І. Кобилецький, Боршів 5, збірка з Мазурівки в Боршеві 11.55, збірка з Кути Нічлава в Боршеві 91.15, д-р Яким Ярема, Прага 50 чеських корон, себто 13 зол.

Разом виказано сьогодні 2.738.44 золотих і 10 доларів. З попередньо виказаними 24.120.09 золотих, 495 доларів і 10 нім. марок зложено досі **26.858.53 золотих, 505 доларів і 10 нім. марок.**

Перший відгук діточого серця на поклик Діти дітям!

Українське Т-во охорони дітей і опіки над молодю одержало на днях з Королівської Гути отеє письмо:

„Повідомляю Шановне Т-во, що замість купна забавок та образків для розривки надіслав я сьогодні до Центробанку у Львові на вкл. книж. ч. 8165 для нещасних дітей, потерпівших від повені, 5 (пять) золотих. Знаю, що не дуже мала допомога, бо тато мені розказував, що нещастя дуже велике. Та потішаю себе надією, що я не один. Тато казали, що напевно всі мої товариші з кожної родини повинні так зробити, відмовитися від забавок та ласощів, а поспішити з поміччю своїм братчикам і сестричкам, що залишилися без даху, одягу, без хліба, а вже й зима надходить, холодно стає. А може мої товариші мають більше як я, то й зможуть більше надіслати — тоді напевно врятуємо нещасливих від голоду й холоду"...

Юрко С., син емігранта з Вел. України. Перший Юрко, а хто другий?

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
получає у великім виборі, фірма
= АНТІН УБЕРА =
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Останні вісти.

Арештування на Віленщині.

Варшава, 5. жовтня 1927.

Нинішньої ночі арештовано богато литовців під замітом, що вдержували взаємини з Ковном. У самім Вильні арештовано 13 осіб. Переведено ревізії у литовських дівчів, що належать до комітету окупованих земель, якого централи є в Ковні. Арештовано 10 лит. священиків. Взагалі замкнено около 40 шкіл. Слідство передано прокуратурі. Ревізії, переведені у лит. священиків, виявили нібито роботу ворожу для польської суспільности.

ЗАМКНЕННЯ ЛИТОВСЬКИХ ШКІЛ.

Варшава, 5. жовтня 1927.

Польський уряд приказав замкнути литовську учит. семинарію у Вильні, 24 школи, удержувані освітнім т-вом „Ритас" на терені виленсько-троцького повіту і 5 шкіл у свенціанськім повіті. Литовського дівча Каразє, що не має польського горожанства видалено з Польщі. Інших арештовано і вони сидять у вязниці в Лукішках.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

Львів, 6. жовтня 1927.

Вчора в год. 17.45 особовий поїзд, що відходив із гол. двірця до Підгаєць, зударився з маневруючою машиною. Було ранених легко 16 подорожніх і зал. персонал. Одну подорожну, Войцеховську перевезено до шпиталю, бо вона потерпіла сильне нервове стрясення.

СПРАВА ГЕН. ЗАГУРСЬКОГО.

Львів, 6. вересня 1927.

Поліційне слідство в справі арештованих у звязи з поширюванням летючок у справі ген. Загурського, закінчено. Прокураторія постановила відставити до суду 4 з арештованих, проти яких поліція виготовила карне донесення за злочин з 65 § к. з. Вчора цих 4 арештованих відставлено до вязниці при вул. Баторія.

ЛЕВ ДОДЕ ВЕРТАЄ ДО ФРАНЦІЇ.

Брюссель, 5. жовтня 1927.

В Газі появився печатю Лев Доде і заповів, що таксамо потайки верне до Франції. Французькі роялісти — казав Доде — хочуть монархії не середньовічної, лише приноровленої до новочасних умовин. Клятва Вітикану не зашкодила роялістам, навпаки помогла їм. Після клятви до партії приступило нових 7.000 членів.

ПОРОЗУМІННЯ В ЮГОСЛАВ. ПАРЛАМЕНТІ.

Белгород, 5. жовтня 1927.

Вчора, себто ще перед відкриттям скупщатини, утворилися нові клюбн. Тогож дня прийшло до порозуміння між провідником селянської партії Степ. Радічем і провідником незалежних демократів Прібічевичем. Оба провідники були досі безоглядними політичними противниками і прихильниками скрайно протилежних поглядів у ділянці внутрішньої політики. Часописи зазначують, що це порозуміння є початком окончечного полагодження затятої політичної боротьби, якої тереном була Хорватія від 9 літ.

КОМАНДАНТ „ШТАЛЬГЕЛЬМУ" ПРО ВІЙНУ.

Берлін, 5. жовтня 1927.

Часописи подають із Любеки, що нач. командант Штальгельму Зельдте у промові, яку виголосив із нагоди штальгельмівців, зазначив, що „штальгельм" не хоче війни з культурними народами Заходу, лише справедливий смолоскип війни понесе на схід. Котрогось дня зявимося там і тоді відбудеться генеральна розправа.

РЕВОЛЮЦІЯ В ПОРТУГАЛІЇ.

Лондон, 5. жовтня 1927.

З Лісбони подають, що Португалія є знову на передодні революції. Опозиція хоче повалити президента Кармону, а на його місце покликати посла Гарсію Росаду. Власти видали відповідні зарядження.

КІНЕЦЬ БУНТУ В МЕКСИКУ.

Лондон, 5. жовтня 1927.

Після 24 годин бунт у Мексику здавив президент Калес. Провідників бунту з ген. Серрано на чолі, розстріляно. Федераційні війська окружили місто Перолю, де — як гадають — сховався ген. Гомез. Кождої хвилі сподіються здачі міста.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Амер. долар 8·91 і пів—8·97, канад. долар 8·89 і пів—8·93. Банк Польський платив за долара в готівці 8·87, за Нію-Йорк 8·91, Ліпіх 171·92, Парнж 35·03, Мелюлян 48·70, Осло 234·75, Відень 125·70, Берлін 212·30, Прага 26·44.

НОВИНКИ.

— **Концерт Анди Остапчук.** У програму концерту оперової співачки Анди Остапчук, який відбудеться в суботу 8. п. м. в год. 8-ій веч. в салі „Народнього Дому" виходять твори переважно у нас не співані і незнані. Крім арій оперових з оп. „Кавалєрія рустікана", „Тоска" і „Льогенгрін" відспіває артистка ще пісні Гречанінова і Марьса. Одначе головну увагу звернула співачка на українських композиторів і підібрала собі репертуар, що відповідав її могутньому голосові незвичайної ширини і що дає змогу виказати свої першорядні інтерпретаторські прикмети підчеркувані чеськими, мадярськими та німецькими музичними критиками. У виконанні співачки почуємо С. Людкевича „Подайте віточеньку" і „Піду від вас", Барвінського „Ой, поля" і „Ой, люлі люлі" досі незнаний у нас твір Нестора Нижанковського „Жита" і дрібніші пісні Степового „Зимою" і Лопатинського „Ні, не співай". Фортепіяновий супровід „Ні, не співай". Фортепіяновий супровід узяв на себе відомий і в наших музикальних колах (із сонатового вечора проф. Москвичева, а також з концерту „Бонна") піяніст д-р Гінсберг. Друга солістка того вечора піяністка В. Бежейко відограє ряд творів Шопена і Мендельсона та прегарну парафразу Мендельсон-Ліст: „Весільний марш" і „Танок ельфів" із „Сну літньої ночі". Можна сподіятись, що концерт з огляду на знамениті сили виконавців, як і незвичайно цінну програму матиме повний успіх серед кол нашої музикальної публики.

— **Виклади** на одиорічному курсі торговельному для абітурієнтів середних шкіл в Українській Торговельній Школі у Львові вже почалися, тож вписи будуть з днем 12. п. м. замкнені.

— **Темна хроніка.** Арештували професійного ошуканця Каля, що відсидів 4 роки тому вязницю, виїхав із жінкою до Ріо Де Джанейро, де торгував живим товаром і вернувся до Львова, де жив із філянтропії себто збирав гроші на бідні діти до власної кишені. Із листів найдених при ньому виявилось, що його т. зв. жінка пела падалі в Ріо Де Джанейро темні справи, а він постачав їй завідси живий товар. — Справа вбивства стрийського бандита Куліга кельнером Меком темніша як спершу видалось: Мек приїхавши з Калущини на закупки до Стрия дав себе намовити на спільну вечерю двома професійними бандитами Пецним і Кулігом. Ці напоїли його і завели до своєї приятельки, яка мала допомогти їм в операції портфелю багатого „провінціяла"; на щастя, Мек мав сильну голову та револьвер і в бійці з бандитами, які воювали ножем і сокирою, одного застрілив: тоді другий утік, але його зловили на другий день.

— **Ще одна російська газета.** Не пізніше як 1-го січня появиться в Рівнім нова російська газета, на яку гроші дає один із багатших волинських поміщиків. Видання зявване з надією на недалеку виборчу кампанію.

— **Рабіни проти демократії.** У Кракові радили довірочно рабіни з Галичини і мали висловитись проти демократизації жидівської громади, а за ортодоксійною організацією.

— **Оригінальні лови.** У Нарнмському краю появилось стільки пертиць, що все населення стануло до боротьби з ними. Ці лови багато корисніші як на грубу звірину; навіть молоді хлопці заробляють денно по кертичні шкурки по 5 і 6 рублів.

— **Сензації наукового конгресу.** Поважні вчені, що зібрались у Парижі на конгрес для дослідів психічних явищ, подають до відома факти, які пригадують в інших (звичайних профанах чи навіть самих учених) недовірчивий кпин головою. На черговім засіданні цього конгресу, мюнхенський зоольог Краль референував про думання звірят, беручи як приклад досліди зроблені ним на протязі довгих літ на вихованих ним конях, в Ельберфельді. Ці коні були не дресовані як це роблять у цирках, а систематично підготовлювані як діти. Один з них Магомед виявив такий математичний талант, що міг виконувати самостійно дуже складні альгебраїчні операції, трудніші як екіченний гімназист. Франц. письменник Метерлінк, за прикладом інших скептичних дослідників таємних прояв звіриної душі, перевіряв особисто інтелігенцію коней Краля і присвятив їм окрему студію, в якій потвердив небувалі факти. Коні порозумівались з людьми при помочі азбуки нарізаної на землі і вибивали букви ногами. На паризькім конгресі вчені матимуть змогу перевірити вимкову інтелігенцію кількох собак, які в силі самостійно думати, а не повторяти механічно те, що їх вивчили. Таким робом з наукового боку приходить потвердження неодного малюнку собачої психольогії, які подарили нам визначні письменники, очаровані своєрідним умом своїх чотироногих приятелів.

— **Лік проти злочинности.** Американська преса приносить справжню американську новину: вчений д-р Рігсон винайшов середник, яким треба лічити злочинців. На його думку кожний злочинець є в деякім розумінні непормальним умово, отже його треба лічити. Рігсон винайшов екстракт із жлеза морської свинки, який треба впускати злочинцям під шкіру, так само як умово недужим. Він заявляє, що вилічив уже своїм винаходом неодного божевільного і неодного злочинця. Якщо цей новий лік у силі зробити бодай якусь частину злочинців і божевільних — нормальними, тоді виринає питання: чи не треба би ним пічити кандидатів на злочинців ще заки вони стали шкідливими.

— **Палата для конклаве.** Папа Пій XI. затвердив плян будівлі нової палати, де буде збиратись конклаве. До цього часу церемонія вибору нового папи відбувалась у Сикстинській каплиці і там треба було робити тимчасові вежі для членів конклаве, так, що великанські ватиканські салі перегороджували. Нова палата матиме 70 великих мешкань для кардиналів і 50 менших для їх служби. Голосуватимуть у великій салі. Галерія першого поверха буде прибрана образами. Палата коштуватиме 50 міл. лір.

— **Велике замовлення.** Російський малар Бродський дістав замовлення намалювати образ „Святочне засідання в Смольнім з нагоди 10-ліття жовтневої революції". На образі буде видно комуністичних дівчів мов на портретах. Тому не диво, що він матиме 90 квадр. метрів. Бродський пішов слідами славного франц. маляра Давіда, який увіковічнював Наполеона на полотнах, що могли би похвалитись до великої панорми.

— **Автори і радіо.** Відомий австрійськ. письменник Артур Шніцлер почав процес із австр. радіовим товариством „Равag", яке не хоче платити йому гонорарів за поширювані собою творп. На протест Шніцлера „Равag" відповів бойкотом його творів. Шніцлер домагається від австр. влади радикальної реформи авторського права, яке в інших культурних країнах поширене на ріжні ділянки життя, де плоди чужої творчости можна використовувати без дозволу та гонорару. Ясно, що при розвитку радіо, коли кожний матиме його в своїй хаті, воно може легко вбити книжку, тому, що люди волітимуть слухати текстів літератури замість їх читати.

— **Рекорди.** Один американець подав

у суд одного француза, який безпосередно перед веселим днем завінчання вітни заручився з його донькою, а потім шез безслідно. Імена всіх цих трох дівких осіб є байдужі для мотиву, над яким має ломати собі голову паризький суд. Батько покривдженої нареченої домагається міліон долярів відшкодування за... пролиті сльози своєї нещасливої доньки, ошуканої вітрогоном. Суд рішатиме питання: скільки варт одна сльоза покиненої дівчини і скільки сліз може пролити нещасливо закохана. — Маленьке данське містечко Слягельсе придумало спосіб зробити конкуренцію славним на весь світ Дербі та Льопшан, де щороку відбуваються кінські перегони. Не тільки їм, але й великим столицям, що люблять перегони наколесниць, авт, лодок, пішки і інших родів спорту, Слягельсе є центром щорічних вистав домашніх звірят: між ними пишаються також ті, яких мов великих письменників найкраще оцінюють після смерти: свині. Талановиті данські промисловці рішили, що перегони свиней, на аразок кінських, притягнуть чимало публики і причиняться до кращого експорту цієї добродушної звіршної породи. Невідомо тільки, чи раніше безроги будуть дресувати.

— **Жіночі рекорди.** Між американськими легіонерами, що приїхали на свято воєнної дружби у Париж находилась теж одна жінка Дороті Фрукс, одна з найпалкіших американських суфражеток. Фрукс перша жінка — адвокат в Америці, а дійшла до свого становища ще як 21-літня дівчина, здобувши право оборони у найвищім суді Ню-Йорку. Фрукс оповідає, що тепер скількість юристок в Америці дуже значна, але більшість студіює право на те, щоби завідувати своїм майном, хуторами чи фабриками. Нині в Ню-Йорку є 12 жінок-адвокатів, які головно ведуть подружі справи. Фрукс відзначена крім ордеру америк. легії, фашистівською відзнакою. Вона є авторкою ріжних книжок, як напр. „Американське серце", „Закон кохання".

— **Світова вслчина.** Радянський уряд конфіскував египетський пароплав „Кості" і охрестив його на Санко-Ванцеті; Єгипет відповів конфіскатою радянських кораблів у Суезі. — У Мадриті заарештували з 200 ріжних політичних осіб у звязку із протидержавною змовою. — Палестинський уряд призначив 100.000 фунт. шт. повічки для відбудови жертв із останнього землетрусу. — Група католиків увійшла до церкви методистів у Вільні; очинила там бучу; кілька осіб арештували. — Німеччина таки дістане позичку від америк. банків, які надумались. — Ленінград залитий водою у нижніх частинах міста. — До Польщі приїжджає на короткий час творець ритмічної руханки Жак Далькроз. — На пім. Шлеську епідемія тифу. — Арештували жінку бувш. грецького диктатора Венізельоса, обвинуваченну в участи протидержавної змови. — Льорд Асквіт, провідник англ. лібералів має намір покинути політичну діяльність з огляду на свій вік. — В університеті у Букарешті повторились антисемітські демонстрації. — 1-го жовтня був найгарячішим днем в Америці від 1887 р., у Ню-Йорку температура в тіни була 85 ст. Фар. — Літак німецької фірми Юнкерс, що вибирався до Америки в кількох етапах почався під проводом летуна Льоса, що кермував „Бремен".

— **З кіна.** У кіні „Лев" 10 дій кохання та пристрасти „Жінка сатана" (Спокусниця), з Гарбо, Морено, Берімор, Рой Дарей. — У кіні „Коперник" фільма „Син шейка" з богом улюбленець кіна Родольфом Валентіном.

— **Стінний календар.** Повідомляється ш. Громадянство, що як кожного року так і цього видає **„Рідна Школа" свій** ілюстрований стінний календар на 1928 рік і розішле його в час усім своїм прихильникам по всьому світі. Календар так уложений, що буде окрасою кожної української хати.

Дописи.

ЗБОРІВ (Сервіри). **Відповідь на „Вияснення зі Сервір" в ч. 208 „Діла" з дня 17. вересня 1927.** Правдою є, що Іван Галай, приятель учителя Павла Молчка і д-ра Годованого є наказним війтом, встановленим польсько-жидівськими заходами. Правдою є, що він під крилами сильних опікунів безконтрольно завідує громадським добром. Правдою є, що Галай, як рік-річно так і цього року витав на майдані польську бандерію з Богданівки в день 3-Мая словами: „Ми вшисци дзісяй сьвьонткуеми". Правдою є, що цей наказний урядує виключно по польськи. Кореспонденцію з громадами веде тільки в польській мові. Доносить за українську кореспонденцію до староства і тим спричинює кари. Найновішу цвітку такої його спучкої діяльности, а саме два документи, залучаємо для ужитку Редакції. Правдою є, що Іван Галай колядників на Різдву Школу виганяє зпід хати і правдою є, що Галай за доброю порадою своїх інтелігентних приятелів виготовив виборчу листу, пригідну для вибору жидів. Правдою є, що в листі Галая, Молчка та інших є крім жидів і українці, але правдою також і те, шоо вони танцюватимуть під скрипку Галая, настроєну в старостві — як і досі. Правдою є, що Павло Молчко віддав голос на жида і його голосом був жид вибраний, а не перевагою самих жидівських голосів, бо жиди були в меншости. Правдою також і те, що за реклямацією Павла Молчка і Томашевського вичеркнено з листи Степана Муровича і що наслідком того випровадив цього останнього жандарм з виборчого льокалю і тим причинився до повалення української національної листи. Неправдою є, що о. Муровичзі синами процесується, а правдою є, що Галай, Молчко, Томашевський і тутешні поляки за намовою жидів та власть імущих хотять наклепами і штучно сконструованими процесами позбутись о. Муровича і його родини зі Зборівщини. Адже відомою правдою є, що попередній староста Пеньонжкевич сказав: „Подзенковалбим тему, кто забралби того старего ксендза зе синами". Тому правдою є, що проти о. Муровича ведеться канонічний процес, але неправдою є, щоб в тому процесі проти о. Муровича брали участь люди, яким на серці лежить добро нашої церкви і українського народу. Правдою є, що як свідки у процесі виступили — один жид, учитель, поляки Марцінішини, два наказні війти зі Сервірів і Яшківців і кілька збалямучених людей, з яких один, а саме Іван Колтовський, о. Муровича перепросив. Правдою є, що Мортко Готфрід, приятель Галая, Молчка і Томашевського, наслав на о. Муровича в 23 годині нетверезих жандармів з жидами та одним війтівським лизуном і ті опівночі легітимували сонну родину, а потім староство засудило Муровичів на арешт за „опур владзи". Правдою є, що Галай напав на публичній стежці на Степана Муровича і за те відповідатиме перед судом. Неправдою є, що Ярослав Мурович побив хлопця Томашевського, а правдою є, що вигнав його з цвинтаря за невідповідне поведення біля церкви, а далі правдою є, що Я. Мурович відноситься до всіх як годиться доброму християнинові і пріміронму богословові. Правдою є, що група Галай—Томашевський параліжує роботу Муровичів, але відомо, що ту саму роботу Муровичів параліжують жиди, староство і жандармерія, чого доказом внарештування цілої родини в 1923 р., численні кари на о. Муровича за урядування в українській мові, засудження Степана Муровича, колишнього офіцера військовим судом в Тернополі і відкинення рекурсу в українській мові, донос до Консисторії на о. Муровича та інше. Правдою є, що всі дати, подані „чвіркою" про вибори є сфінговані, а повний зміст і характеристику праці дає фірма „Галай і Спілка". Правдою є, що праця Муровичів є безкорисна і з ідейних мотивів, чого доказом обставина, що ніхто з Муровичів не кандидував до ради і правдою є, що Муровичі для ідеї жертвували нераз вигоди, здоровля і матеріяльні цінности. Правдою є, що їх заходом засновані численні читальні і кооперативи в Зборівщині і правдою є, що їх заходами відбуваються рік-річно ріжні збірки як на Рідну Школу і добрий вислід збірок звісний Управі Рідної Школи. Правдою є, що д-р Годований є уродженцем Сервірів, але неправдою є, щоб його інтересував культурний рівень рідного села, а доказом на те обставина, що не є членом ні кооперативи, ні читальні, хоч перебуває дома і гостює часто в ноторичних хрунів. Неправдою є, що Василь Шаблій читає іншу пресу крім „Свободи", яка приходить на адресу читальні, а правдою є, що В. Шаблій не був членом радикальної партії і тепер до неї не належить, але навпаки все був і тепер є членом Національно-Демократичного Обединання. Правдою є, що Галай і Спілка виступають ворожо проти кооперативи, читальні і Рідної Школи, а радо кооперують з жидами і хрунями. С. М.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ.

К. Евальд: **Двоногі.** Переклав Василь Краснопільський, ілюстрував В. Іванець. Накладом „Рідної Школи", Львів 1927. ст. 76.

Вол. Островський: **Політники,** сатирична повість. Варшава—Холм 1927. В-во „Наша Бесіда", ст. 46.

ЖУРНАЛИ.

Літ.-Наук. Вістник, кн. X. жовтень. Зміст: Г. Мазуренко: Рюбецаль. М. Голубець: На одній струні. В. Зарінький: Не всьо ді равно? А. Крезуб: Як загинув отаман Зелений. А. Карашевич: У громовицю. Перед світом. Ю. Магалевський: Останній акт трагедії. Г. Омельченко: Листування Т. Шевченка з Я. Кухаренком. П. Гаймадак: Нова польська критика про Жеромського. П. Карманський: Із скитальних пісень. М. Іваненко: А вже весна. Ж. Спенле: З нової німецької літератури. Д. Дошпов: М. Макіявель.

Nation und Staat, нім. журнал для проблеми европейських національних меншостей.

Народня Просвіта, часопис присвячений справам позашкільної освіти, ч. 7—8. вересень—жовтень. Зміст: М. Галушинський: До самоосвіти! А. Животко: Мандрівні виложчальні книжок. Що читати? Нові видання Т-ва „Просвіта". Бібліотека освітника. Вісти з Т-ва.

Жіноча Доля, ч. 18. 15. вересня. Зміст: У. Кравченко: Привіт села. Спухайте. Страшна повінь. М. Дорошка: Відлітають. Г. Няньчур: Перебування в Ланії. Відділ емерик.-канадійський. Часть господарська. Жіночий рух.

Наш Приятель, часопис для молоді, ч. 1—2, вересень—жовтень. Зміст: Дорогі приятелі. Хто вірить — спасеться. А. Лотоцький: У братній згоді. Свята оселя. Св. Бенедикт, приятель дітей. А. Ч: Невдача. На місійній роботі. Калочка про правду. З любови до свого народу. Маруся. Веселий кутик.

Відозви й комун кати.

В справі збірки для українських інвалідів.

Що-року відбувається в листопаді традиційна збірка жертв на інвалідів Української Галицької Армії. Цього року повінь обмежила терен збірки, а ще більше обмежила його адміністраційна влада. Львівське воєвідство не дало дозволу на збірку, мотивуючи відмову перетяженням населення ріжними збірками та потребою негайної помочі жертвам повені.

Покищо тільки тернопільське воєвідство дало дозвіл на прилюдну збірку по містах і селах рескриптом з дня 19.IX. 1927 ч. БП. 6468/27. Цей дозвіл мусить бути якнайкраще використаний, бо дотепер'ішній розмір допомоги не сміє бути зменшений. В **богатьох** м'ісцевостях не переведено зеленосвяточної збірки; нехайже тепер ті місцевости не занедбають свого обовязку! Збирачам будуть розіслані збіркові листи й повновласти. Крім того кожний збирач, згідно з рескриптом мусить мати посвідку тожсамости (або військову книжечку).

В тих місцевостях, які не потерпіли від повені, а в яких не можна перевести прилюдної збірки, треба перевести її по товариствах і церквах. У кого охота, той знайде богато дорір, щоби його лепта заїшла, куди треба.

Готуйтеся до збірки, дайте належну поміч народнім борцям! Не лишіть їх без опіки в цю критичну хвилю!

В четверту річницю смерти
З Полянських ОЛЕНИ ТУРЯНСЬКОЇ
відправиться в суботу 8. X. п. р. в год. 8. рано в Преображенській Церкві
Поминальне Богослужения
на яке запрошує *Муж, Син і Рідня*, 6-6

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:
Копичинці: 7. X. Майська ніч.
8. X. День і ніч.
17-? 485 9. X. Запорожець за Дунаєм.

Взивається всі громади судового каміньского повіту, негайно завязати місцеві комітети ратункові і повідомити український комітет в Камінці струм. — За Комітет *о. М. Цегельський* голова комітету.

Взиваю всіх Впп. Отців каміньского деканату негайно доставити збіжа призначене для потерпівших від повені, до відписаного — *о. Мих. Цегельський декан.*

Товариський зізд. Комітет зізду просить товаришів що покінчили учительський семінар в Станиславові в році 1907, о подання своєї адреси найдальше до 15-го жовтня п. р. щоби приготовити 20-літній товаришський зізд, що відбувся би 2-го листопада ц. р. Зголошення надсилати Іван Кшечковський учитель, Станиславів вул. Голуховського ч. 80. 661 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БУДИЛЬНИКИ-ГОДИННИКИ „Зеніт" „Джез" (*Jaz*) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників **Домбровський — Розважевський,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. — Власні роботи. 110 в 10—2

ФОРТЕПЯНИ, пяніна на ріжні ціни, продає уживані, купує міняє: ГАНАК вул. Пілсудського 21. I. поверх. Позір на фірму. 619 3—3

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинниковій роботні **Івана Зельтенрайха,** Львів, Марійська ул. 5. — З провінції пробуйте самі репарації присилати почтою. — Стародавні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б) 26—3

ЗРЕДУКОВАНА учителька, пошукує лекції з народніх шкіл, найкраще на селі Бучовська Северина, Львів, Куркова ч. 7 II. пов. 1-2

ОКАЗІЙНА продаж 3 повеховоі каменицї в околиці стрийського парку по причині виїзду. Комфорт, будова дуже солідна, до полудня, вільних 5 покоїв. Письмені зголошення: Берест, Підвале 9 у Львові. 666 1-3

ЗДІБНИЙ кооператор з практикою, бувший старшина Української Гал. Армії пошукує заняття. Ласкаві зголошення прохає слати під адресою: Михайло Сенсар в Бунові пов. Яворів. 662 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Козакова
повернула і ординує в хоробах ж'ночих і повіжництві.
645 **СТАНИСЛАВІВ** 2-5
вул. Голуховського 21 (власний дім)

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 45.
646 **Пересвітлення Рентґеном** 3—24

ПОДЯКА.

Подобалось Всевишньому забрати нам найдорожчого сина і брата Богдана, в першій весні життя. Прибиті важким горем, складаємо отсею дорогою як найщирішу подяку Вп. П-ву Підлісецьким та Вп. Мікульським за слова розради в часі важкої його недуги, як також за перші слова співчуття по його смерти. Зокрема дякуємо Вп. п. Підлісецькій за поміч в убранню катафальку а Впр. о. Підлісецькому за безінтересовне відпроваджения домовини на вічний відпочинок нашої найдорощої дитинки. Рівнож дякуємо рідні і всім, що взяли участь у сумнім обряді та причинилися в цей спосіб до звеличання цього сумного обряду. Всім щире Спасибі. — *Панько і Ольга Гейди родичі, Євстослав брат.* 664

Підмихайле в вересні 1927.

Вина богослужебні італійські:

Etna bianco богослужебне біле по зол 5·30 за 1 літр, по зол. 4·60 за фл. ¾ літрову
Campobello (Lacrima Christi) „ „ 5·60 „ „ „ „ 4·80 „ „ „
Partinico богослужебне біле „ „ 5·80 „ „ „ „ 5·20 „ „ „
Grignolino церков. червоне сол. „ „ 6·30 „ „ „ „ 5·40 „ „ „

Ціна за 1 л. розуміється в бочках почавши від 30 до 220 л. — Кавція за бочки від 2 до 4 дол. ам. — Сплати на векслі до 3 місяців. — Фляшками висилається в скринках по 12, 24 і 36 фл. франко стація заладування. — За скринки дочислюється 1·50 зол. — Висилка залізницею.

Світло церковне: Воскове по зол. 6, півоскове I-а зол. 3·30, півоскове II-а зол. 2·95, стеаринове I-а (столове) зол. 3·85, пістеаринове зол. 2·65 за 1 кг. — Висилка почавши від 20 кг. залізнице о франко стація заладування. — Від цін повищих відступається на фонд вдів і сиріт від вина 6 проц. а від світла 5 проц. опусту.

Чай китайський на вагу і пакований по 1, 5 і 10 дкг. зол. 25 до 28 за 1 кг. Для кооператив і торговців відступається значний опуст. — Висилка почтою в довільній скількости. 663 1—2 **Д. Свищ і С-ка** у Львові, вул. Вадова 14.

УЧИТЕЛЬКА виділової школи займеться в предполудневих годинах вихованням одної або кількох учениць вселюдної школи або низших кляс гуманістичної гімназії. Володіє німецькою і французькою мовою. Зголошення до Адміністр. під „Ольга". 665

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів Фельчинських
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 21—?

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 224 (11.192). Львів, субота 8. жовтня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 ш. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Великих слів велика сила...

Львів, 7. жовтня 1927.

„Великих слів велика сила, тай більш нічого" — можемо сказати за Шевченком, читаючи „білянс" українної політики потравневих державців. Але тільки в загальному, бо про одну з найважніших ділянок тієї політики, про шкільництво, важко було б сказати „тай більш нічого". Тут є „щось", тут замикається якась думка, що втілюється в означену акцію. Разом з великою силою великих слів про толеранцію, про пошанування української язикової і культурної окремішности, про заспокоєння культурних потреб українців відбувається продумана акція по лінії плянів Ст. Грабського. Тільки з одною ріжницею: Хієно-Пяст ліквідував українське шкільництво в занадто приспішеному темпі, в супроводі гомінких труб і барабанів, безоглядно і брутально. Зате „санація" робить те саме, але повільніше, гладше і зручніше, в супроводі медоточивих слів і деяких галянтних форм.

Стоячи на ґрунті витвореної Грабським „законности", його наслідники кинули лише кілька фраз, в нічому не змінюючи суті. Мін. Бартель видав обіжник, в якому побоює „всяке брутальне накидування зовнішніх признак польськости, всякі спроби ігнорування того, що дитина приносить з родинного дому, а головно з домашньою мовою дитини".

Як бачимо, великих слів велика сила, а в суті річи re- nonno tractatur. Бо тільки проти **брутального** накидування і то **зовнішніх** признак польськости виступає п. Бартель, очевидно — доручаючи лагідне, сладке і зручне накидування **внутрішніх** признак польськости.

За словами пішли діла. І чим вони виявилися? Нічим сутнім, нічим глибшим, що справді вказувалоб на зміну шкільної політики у відношенні до українців. Бо виключно **формального** значіння є дозвіл на українські написи на шкільних будинках поруч польських або двомовне ведення шкільних протоколів. Правда, мін. Добруцький зважився на „революційний" крок і окремим розпорядком завів навчання української мови в польських і спольщених школах в Галичині і на Волині. Не можна сказати, щоби це зовсім „нічого", але не для українців, які мали вже своє національне шкільництво. Введення української мови як предмету на области Галичини і Волині є всетаки „щось". А що саме?

На це питання дає щиру відповідь мін. Добруцький:

„Я є глибоко переконаний, що недостача знання української мови у великій мірі утрудню̀є полякам, що урядують на Сході, сповнення їх обовязків і завдань. Підчас коли всі українці — урядовці, вчителі і т. і. — знають польську мову, серед поляків тієї самої категорії багато зовсім не зна̀є української мови. **Робить це неможливим напр. іменування поляків на вчительські посади в українських гімназіях".**

Отже hier liegt der Hund begraben. А ендеки роблять великий крик і гармідер з приводу науки української мови в школах на Зах. Україні. Мовляв, через те можуть „рущитися польські діти". А поправді вони повинні би великий памятник виставити Добруцькому, що він у своїй непомірній дбайливости тим „польським дітям" в будуччині приготовляє посади в українських гімназіях. А одночасно п. Добруцький говорить, що

„культурні потреби українців повинні бути вповні заспокоєні, бо український нарід осягнув уже той ступінь розвитку, в якому не може бути мови про винародовлення".

І тому п. Добруцький є прихильником не української школи, лише **утраквізації**, але утраквізації не механічної і не брутальної, тільки **„доцільної і справедливої"**, передбаченої в законах Ст. Грабського, які „тепер слід увести в життя".

І теперішній міністр освіти вводить їх у життя тихо, без гомону, доцільно і справедливо. Кілька шкіл, у яких львівська кураторія після тзв. шкільного плебісциту, всупереч домаганням батьків залишила польську мову навчання, він перемінив на утраквістичні, а зате з останих при житті після „реформаційного" погрому Ст. Грабського 900 шкіл у короткому часі 200 (двісті) переформував на двоязичні. Польська влада застала в Галичині около 2.800, а на Волині 420 українських шкіл, разом кругло 3.200. Під крилами толерантної польської влади Прушинський зі своїми „організаціями народовими" і підчиненими їм шкільними інспекторами спольоніював, як сам хвалився, 400 українських шкіл. Ст. Ґрабський на спілку з Прушинським після „плебісциту" скрутив голову 1.900 українським школам, а мін. Добруцький тишком-нишком додав до білянсу Грабський-Прушинський і тов. ще 200 шкіл. Таким чином з усього українського надбання в шкільній ділянці в добі австрійської конституційної ери остало 700 українських шкіл, здебільшого дрібних одноклясівок по далеких селах. Чи не „доцільно і справедливо"?

А на Волині з її 80 проц. українським населенням? На Волині п. Добруцький бажає приморовити „доцільність і справедливість" в той спосіб, щоби „з усею рішучістю усунути зі шкільництва пануючу там досі російську мову і заступити її українською". З першого погляду ці рішучі слова можуть навіть викликувати деякий ефект, але коли мати на увазі, що російська мова „панує" у волинському шкільництві таксамо, як українська, то це лише „великих слів велика сила і більш нічого..." Бо над усіми тими „реформаторськими" замашками п. Добруцького панує єдина максима, а саме, що „про якенебудь нищення польського шкільництва — розуміється — нема мови". На Волині будовано польське шкільництво коштом українського, а тепер п. Добруцький задумує будувати українське коштом неістнуючого російського. Чи не величава думка?

В шкільній ділянці під кермою потравневих державців нічого не змінилося **по суті** в користь українців навпаки всі сутні зміни відбуваються далі в нашу некористь, послідовно розвиваючись в напрямі повної ліквідації останків українського шкільництва. Коли наступили які зміни, то лише формального і то половинчатого характеру.

Правду кажучи, режім потравневих державців дещо приспав нас і відвернув нашу увагу від шкільної ділянки, приносячи нам все нові сутні втрати. Мусимо вийти зі стану апатії і повести боротьбу за українську школу під кличем: **для українських дітей українська школа, для української школи український вчитель!**

ВИДАВНИЧА КНИЖОВА УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ — У ЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 23

безнастанно поновлювана українськими, польськими і німецькими літературними новостями. — Отворена через цілий день! Услівя дуже догідні! 613 8-10

Одна постанова уряду УСРР.

Касування привілеїв для жидівських кольоністів.

Комуністична диктатура на Україні спричинила дуже важке життєве положення для жидівського населення по містах і містечках, особливо на Правобережжу. Страшна біда та нужда загніздилася в жидівських ґеттах у часи націоналізації торговлі та промислу. Держава мусіла заопікуватися жидівською бідното̀ю, мусіла придумати для неї відповідний варстат праці або й без нього забезпечити їй мінімальну життєву екзистенцію. Одначе в найкритичніші моменти вона цього не зробила. Введення нової економічної політики облекшило в деякій мірі положення тієї бідноти, бо вона почала знов займатися торговлею, дрібним промислом, а то й спекуляцією. Одначе більшість її все одно пропадала в нужді.

І щойно в 1924 р. почали урядові кола роздумувати над тим, щоби відтяжити міста і містечка від надміру жидівського незабезпеченого нічим елемента та поселити його частинно бодай на землю. За такою частинною розвязкою жидівської преблєми промовляло ще й те, що за кордонами СРСР істнували в Америці, у Франції та в інших державах добродійні жидівські комітети, які ставили собі за завдання допомогу жидівському населенню у СРСР, точніше в УСРР, бо там зосереджувалася головна його маса, а які виявили готовість допомоги матеріяльно всім охочим поселитися на ріллі жидівським родинам. Найзамітнішими з тих установ були американський Агро-Джойнт і французьке ЕКО. Радянська влада, що не розпоряджала відповідними засобами для технічного переводження дуже коштовної кольонізації, погодилася на грошеву допомогу тих товариств. В 1925, 1926 і 1927 рр. відбувалася кольонізація дуже інтензивно при матеріяльній допомозі названих установ. Та радянська влада мала крім того ще й інші зобовязання такої самої категорії, а саме зобовязання супроти безземельних і малоземельних українських селян, яким теж треба було виділювати зі земельних запасів якусь частину землі для поселення. Селянські кольоністи не мали ніяких субсідій зпоза кордону і були приневолені вдоволитися скромними субсідіями держави. З того вийшло таке, що між жидівськими і українськими кольоністами показалася в практиці величезна ріжниця. Коли перші мали і державну і громадську (закордонну) допомогу та були в силі опановувати тверді обставини життя і господарки, то другі не могли з тим упоратися через недостачу матеріяльних і грошевих засобів. Попри те жидівські кольоністи допускалися ще й усяких надужить. Про них ми свого часу писали. Нині хочемо звернути увагу на знаменну постанову харківського уряду в справі жидівської кольонізації, яка зрівнює на будуче жидівських кольоністів зі селянськими в усіх відношеннях.

Освітлення тієї постанови находимо між іншим у харківських „Вістях" з 28. вересня ц. р. пера Ю. Яворського. Заки зацитуємо відповідні місця тієї статті спинимося коротко на дотеперішніх підсумках жидівської кольонізації. На ту кольонізацію призначено досі 122 тисячі 900 гектарів вільної землі у криворіжській, херсонській та запоріжській округах. Є це 11 відсотків всего земельного кольонізаційного фонду на Україні. Незалежно від того призначено на ту саму ціль 25 тисяч гектарів непридатних під управу ріллі земель на тзв. олешівських пісках. Ту землю треба наперед меліорувати. Досі поселилось на ріллі 10.122 жидівських родини.

Постанова Раднаркому розглядає додатні і відємні сторони жидівської кольонізації. Про ці останні, тоб-то відємні, пише Ю. Яворський ось що:

„Хиби і помилки полягали, наприклад, в тому, що при відборі контінгенту переселенців не було належної уваги до їхнього соціяльного складу. Через це до переселенських колектівів потрапила деяка частина нетрудового елементу, що розкладаючи впливала на господарчу роботу колектівів, викликаючи своєю поведінкою справедливе незадоволення з боку трудящої людности. Далі не було належного догляду за тим, як використовують землю євреї-поселенці. **В наслідок цього ми маємо здачу земли в оренду в досить значних розмірах, крім вживання найманої праці в розмірах, що перевищують нормальні потреби трудового господарства.** Це викликало шкідливі політичні наслідки. Так, наприклад, здача землі в оренду тягла за собою цілком ненормальні взаємовідносини поміж переселенцями і тутешніми селянами; вживання в широких розмірах найманої праці викликало незадоволення знову таки серед місцевого населення, оскільки жидівські господарства набирали нетрудового характеру. Це давало матеріял для злісної контрреволюційної агітації куркульських елементів серед місцевого населення. Те, що жиди одержували кредит і кредитову допомогу не тільки в нормальному порядкові, але й на рахунок філянтропічних жидівських організацій, в більших розмірах, і що це давалось би позитивним наслідком, по суті ставило жидівських переселенців в кращі умови, порівнюючи з іншими переселенцями. Це також викликало деяке незадоволення серед переселенських мас, оскільки їм здавалось, що жиди користуються більшими пільгами. Отже, констатуючи хиби в справі жидівського переселення, Рада Народніх Комісарів, вважає за конче необхідне усунути надалі виявлені помилки і утворити умови для налагодження дружних господарчих відносин між жидівськими переселенцями і корінним українським хліборобським населенням. З цією метою запропоновано стежити за тим, аби однакові умови наділення землею були для переселенців всіх національностей і щоб нікому не давалось переваг, або більших пільг,

так напр.: переселення на південь України ухвалено провадити для всіх переселенців лише з прикордонних округ; після вичерпання колфонду, що вже відведений для жидівського переселення, дальше переселення провадити на загальних підставах на фонди, що відведені за межами УСРР (Поволжжя, Сибір, тощо), не роблячи ніякої різниці і для жидівських переселенців. Визнано за необхідне при кредитуванні переселенців виходити з мінімальної господарської потреби і господарської доцільности; ухвалено рішуче стежити за тим, щоб надавані жидівським переселенцям кредити і матеріяльні засоби від філянтропічних та громадських організацій не використовувались деякою частиною жидівських кольоністів для вживання найманої праці, і тим щоб було усунуто ті нарікання з боку переселенців інших національностей, що їх кредитує лише держава. Дано тверду директиву пильно стежити за соціяльним складом переселенців, щоб для переселення підбиралося родини виключно із містечкової бідноти (кустарі, дрібні ремісники, тощо); кожна родина обовязково мусить складатися з певного мінімуму робочої сили, аби переселенці своєю власною працею могли освоїти відведену їм землю. Надалі заборонено жидам-переселенцям здавати землю в оренду, за винятком тих випадків, що їх нормально передбачено Земельним Кодексом. Щож до тієї землі, яку з тих чи інших причин жиди-переселенці ще не освоїли, то таку землю може бути здано в оренду, але не самими переселенцями, а відповідними райвиконкомами, при чому всі прибутки мусять зараховуватися до місцевого бюджету".

Досі представники харківського уряду відпирали на всіх зїздах з великою енергією усі, як вони звали, наклепи на уряд, немовто він упривілеює жидів. Нині видав той самий уряд постанову, якою недвозначно підтверджує, що досі жиди користувалися в кольонізаційних справах привілеями, і одночасно тойже уряд вступає з оголошенням тієї постанови у боротьбу з упривілеюванням. Ця обставина кидає ярке світло на вартість усіх тих полемік і доказів, якими користуються комуністичні керманичі не тільки в цій, але й у інших справах.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

За океаном.

Конґрес Обєднання.

Дня 26. жовтня ц. р. відбудеться в Філядельфії Конґрес Обєднання українських національних організацій в Америці (Злучених Державах). Цей Конґрес — уже четвертий з часу істнування Обєднання, яке виявилося незвичайно корисною організацією, передовсім тому, що від кількох літ спішить що-місяця з матеріяльною допомогою різним українським установам у краю. Ось і в серпні місяці Обєднання переслало на українських інвалідів у Галичині 400 долярів (з того 300 дол. на дім українських інвалідів і 100 дол. на допомогу інвалідам), 150 долярів на потерпівших від повені, 67 долярів на Народний Дім в Ярославі, по 50 долярів на Т-во „Просвіта" і політичних вязнів, по 25 долярів на Народній Дім у Холмі й Ользі Кобилянській у Чернівцях і ін. З подібною, нерідко значно більшою щомісячною помічю спішило Обєднання на потреби старого краю увесь час.

Від попереднього, третього Конґресу Обєднання минуло вже три роки. Цьогорічний Конґрес, який скликано згідно з постановами статута, матиме до вирішення багато важних справ, що мають свою вагу як для старого краю, так і для насущних потреб заокеанської еміґрації. Представники української Америки, делєґати наших братств, товариств, клюбів, Народніх Домів і інших організацій, що зїдуться на Конґрес в широких просторів пільних Злуч. Держав, мусять застановитися над тим, як зміцнити й поширити обєднання української еміґрації і як затіснити її звязок з Рідним Краєм.

Хто дивиться на працю й діяльність *Обєднання обєктивно*, той, хоч і здалека мусить признати його управі велику заслугу передовсім у тому, що вона не забувала ніколи на великі потреби старого краю і своєю збірковою акцією, що має не мале виховуюче значіння для самої еміґрації, помогла в скрутних, нерідко дуже важних хвилях різним нашим установам перебути щасливо кризу і вести дальше свою плодотвірну роботу. А позатим Обєднання дбало все про збереження й поглиблення нашої традиції і про популяризацію наших визвольних амаґань, щоби згадати тільки заклики й широко закроєну акцію в справі святкування 1. листопада, 10-ліття смерти Франка (їзза чого прийшло було до великих терть і непорозумінь з еп. Богачевським) і ін.

На цьогорічному Конґресі Обєднання має бути вирішена й одна преважна справа для самої української Америки, а саме основна реформа українського шкільництва в Злучених Державах. У цій справі буде виголошений відповідний реферат (попереджений широкою дискусією в пресі), яка ще тепер ведеться, після того буде предложений докладний плян реформи української школи. По ухваленні цього плану Конґресом буде обовязком цілої української заокеанської еміґрації забратися з цілою енергією до його реалізації — для добра нашої будучности, молодого українського покоління, яке, на жаль, чимраз більше потопає в чужому морю.

Треба надіятися, що українські установи й товариства у краю, особливо ті, що користали й користають з допомог Обєднання, відгукнуться на його Конґрес щирим привітом і подякою, щоб американські українці знали, що їх працю і заходи для добра Рідного Краю ми цінимо і їм за це вдячні.

Надужівання влади старостою.

Представник влади, чи ставленик Прушинського.

(Донос із Сокальщини).

По переведених виборах до громадських рад трапляються чимраз частіше надужівання влади адміністративними чинниками. Саме маємо до заноту вання новий такий випадок із Сокальщини.

Як відомо, в сокальському повіті є цілий ряд свідомих українських громад, які тільки з трудом опираються наступові поляків, що при помочі кольонізації, польщення шкіл і „косцюшків" стараються опанувати повіт. Одним з таких свідомих сіл є село **Конотопи**, хоча вже і в цім селі мешкає тепер понад 30 родин мазурів-кольоністів. По проголошенню виборів до громадських рад село зорганізувалося і постановило перевести до громадської ради самих найсвідоміших громадян. Це не подобалося старості, який конечно домагався від представників села, щоб погодилися і перевели в себе таку лісту, яку він їм накаже. Свідомі селяни не хотіли ніяк на це погодитися, так, що вибори староста аж тричі відкладав. Щойно 16-го серпня відбулися вибори до громадської ради і перейшла очевидно в цілости ліста свідомих селян. Місцеві мазури внесли проти зовсім легально переведених виборів цілком неузасаднений протест і сподіються небавком розписання нових виборів.

А мають мазури право сподіватися цього, як бачиться поведінку сокальського старости. Староста робить усе можливе, щоби стероризувати громаду і перевести нові вибори по своїй думці. Перш усього усунув в уряду дотеперішнього наказного комісаря, селянина Миколу Власюка, який тішився загальним довірям села. Що він виконував свій уряд так, як належиться, найліпший доказ на це є обставина, що ще в березні ц. р. Микола Власюк вже був рекомендований до старостви, але староство її не призначило. Тепер, розуміється, Власюк вже був для старости невигідний і його усунено, а на його місце іменовано тепер, вже по вибранні законної громадської ради комісарем полька, Ілю Слободяна, бувшого поліцая і тайного поліційного агента зі Львова. А представникам села Конотопи, які на таку поведінку протестували, староста заявив: „Будемо пробувати, хто кого замучить. Зроблю вибори раз, другий, третій, аж стануться так, як я хочу!"

Так підготовляє староста нові вибори, бо треба очевидно сподіватися, що польський протест буде узгляднений. Кольоністи-мазури сильно в тому переконані і розхвалені таким поведінням старости хваляться, що нові вибори будуть повсім інакше виглядати, а либи українські селяни хотіли й дальше опиратися то прийдуть до села улани і на все порадять...

Село внесло зажалення до воєвідства, та можна сподіватися, що воно остане без успіху, як це було в багатьох подібних випадках в останньому часі. Бож це не є відокремлений випадок, а чимраз частіше тепер буває, що староства наказують громадським радам, кого мають вибирати війтом, або — на випадок опору — всякими можливими, навіть протизаконними засобами стараються нововибрані громадські ради тероризувати.

На цю поведінку адміністративних чинників повинна звернути увагу Українська Парляментарна Репрезентація і поставити відповідний запит міністерству внутрішніх справ.

Ратункова акція.

Перші відгуки в Америці.

На велике нещастя, що стрінуло наш нарід, Підкарпаття і Покуття, відгукнулися вже наші брати в Америці. Після двох закликів **„Канадійського Українця"**, які вперо зреферували ми на сторінках нашого органу, нині заговорив голос американської **„Свободи"**.

„Обєднання Українських Організацій в Америці" за підписом С. Ядловського і д-ра Л. Мишуги в дні 14. вересня помістило на сторінках „Свободи" короткий і ядерний заклик під наголовком **„Ратуймо!"** Змалювавши розміри катастрофи, автори закличку пишуть:

„По всіх воєнних злиднях, по грабунках диких чеченців і мадярів, по австрійських і німецьких реквізиціях, перейшов ще наш нарід і Голгофту польсько-української війни. А тепер знову забирає йому вода те, що осталося заховане перед грабунками, данинами і конфіскатами. Голод і нужда стали тепер перед сотками тисяч наших братів селян. А того рода катастрофа страшна

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ. 5)

Проклін мумії.

— Я сама маю лишитися! Він знов їде — а я тут!... Ні!... Коли він, то й я...

Льорд представляв їй ті страшні невигоди в шатрах, насікомі, жару, посуху — але дарма.

— А що я нічну? Сама!

Я також противилася тим намірам, бо хоч минуло чимало літ, я не забула історії Атру і того страшного трагічного випадку з Титаніком. Слова моєї бабки — тоді вже небіжки — стояли наче вирізьблені в душі, і мені жаль ставало молодого льорда, що на мою думку йшов на певну загибіль.

При догідній хвилині я розповіла йому свої дивні переживання, прохала, щоби бодай для добра Нори відступив від своїх намірів, а вкінці перестерігала його словами бабусі.

Фанатик махнув рукою.

— Це пусте. Бабські забобони. Сором їх придержуватися. Я нічого не боюся. Зрештою мої переговори у міністерством у Каірі покінчені і я виїжаю цими днями.

Ні Нора, ні я, ні ніхто зпоміж наших знайомих не могли тут порадити. Льорд уперся і нінащо не хотів зважати. Одно лише переперла його жінка, що ми, себто вона, він і я пішли перше до одної славної ворожки, куди усе місто ходило наче по воду.

Послухайте:

Як ми лише задзвонили, ввела нас служниця до порожного, білого покою, де крім широкого стола, покритого червоними скатертями, кількох крісел і годинника на стіні не було ні одної річі, котра звертала би на себе увагу. По якімсь часі увійшла в кімнату старша жінка високого росту, в чорних окулярах, і поставила на стіл дивну скляну многогранну кулю, в котрій відбивалися вікна і ми, і все те якось карикатурно — невиразно.

Ворожка сіла при столі, напротив нас і попросила...

На цьому місці вона урвала оповідання. Кондуктор посвітив ліхтаркою крізь шибу в дверях, отворив їх і впустив в наш переділ якусь загорнену жінку.

— Яка це стація? — спитала я та зажмурила очі перед різким світлом.

— Медвежа — відповів кондуктор, та посвітив пасажирці, що оглядалася за відповідним місцем для себе і для клунка. Була вона вся обсипана снігом, а і високі валянки її вказували, що бродила через глибокий сніг. Врешті умістила свій клунок на полиці, стріпнула з себе сніг та сіла собі поруч Варвари Борисовної, що солодко спала, сперта

Кондуктор відійшов, а ми лишилися в повній темноті. Я сердилася, що нам перервали цікаве оповідання, тому зараз звернулася до авторки, щоби продовжала.

Елегантна дама помостилася вигідніше на своїм місці і стала оповідати далі.

— Отже ворожка засіла проти нас і перше заявила, що не займається ні хейромантією, ні кабалярством, лише послугується власною випробованою методою. „Моя метода — сказала вона — куди простіша, а проте не менше певна. От бачите, мені навіть не треба знати кому ворожу. Досить, коли маю перед собою яку небудь річ даної особи. І при тім нема ніякого шахрайства, лише уважайте добре на мої слова, коли ласка. Тож прошу, я готова".

Нора подала їй рукавицю льорда, а я з напруженням гляділа, що з того вийде.

Ворожка поклала рукавицю під кулю, що заграла всякими барвами, та виймила з кишені жмінку фасолі... Висипала її на стіл, наче би сіяла, і стала рахувати.

По лиці Нори видно було, що також живо зацікавилася рухами модної Пітії. Тільки льорд позирав на ворожку спокійно, але іронічна усмішка на його устах ясно свідчила, що ні крихітки не повірить ворожбі. Настала тиша але за хвилю льорд почав нервово терти ногами об крісло, що нас дразнило...

Тимчасом ворожка впорялася з лічением фасоль, глипнула на нас зза чорних окуляр і промовила:

— Чоловік вибирається в довшу дорогу. Повинен зі всіми попрощатися, бо... вже не верне домів. Що ще важного — не переступить заклятої смуги і не досягне тієї цілі, про котру мріє. І хоча кілька метрів лише ділитимуть його від неї, не дожиє, щоби до неї дійти. Не йому це суджено. Маловажні причини — як найгірші наслідки. Краще нехай не їде!...

Дальше взяла знов фасолі в жменю, кинула ними так, — що покотилися по цілім столі, а тоді нагнулася над кулею і пильно вдивлялася в неї.

— Чоловік нехай стережеться мухи! Вона для него убийча — від неї згине! — сказала піднесеним голосом.

Це було для льорда за багато. З трудом лиш здержуючи сміх, положив гроші на стіл і вийшов. Ми обі пішли за ним аж на вулицю. Але тут вже не здержував сміху і реготався, аж сльози потекли з очей.

— Чуєш, Нора? У такі дурниці та нісенітниці я вірити маю? Кажи сама! Ніщо інше, менше зпоміж кусаючих насікомів, але муха! Муха мене зїсть!...

(Продовження буде.)

не тільки тим, що несе зі собою голодову смерть, але загрожує ще й тим, що за повені матеріяльно не потерпіли. Бо з тою страшною катастрофою йдуть в парі ще й тяжкі хоробя. Люди, позбавлені хліба, даху над головою і одежі, змушені жити в таких санітарних умовинах, які мусять нанести на край погибелі, від яких буде гинути й та частина людности, що не навістила катастрофою повені... З чисто людського обовязку мусимо поспішити негайно з помічю рідній землі. Наша рідня там або вже стоїть перед голодовою смертю або стоятиме. Тому хоч ми самі обтяжені, хоч як нам самим тяжко, даймо поміч! Від цеї не тільки не може, але й не сміє відмовитися ніхто, ніякий українець, який вважає себе людиною".

Розбудова допомогової акції.

В Українському Центр. Комітеті згоджено дальше заснування повітових допомогових комітетів в таких осередках: в **Надвірній** (голова д-р Микола Николайчук), в **Старім Самборі** (секретар Іван Дідух), у **Львові** на повіт (голова Іван Ліщинський), в **Луцьку** (голова інж. Ол. Левчанівський, секр. Сергій Вишнівський). Отже допомогова сітка Українського Центр. Комітету у Львові в ближчім часі числитиметься 48 повітовими й окружними комітетами допомоги.

Збірки в натуралїях та їх розділ.

В Українському Центр. Комітеті згоджено дальше такі збірки в натуралїях:

Пов. Доп. Комітет у **Мостиськах** — 60 сотн. збіжа і 1 вагон бараболь; усю збірку призначено для Пов. Доп. Комітету в **Самборі**.

Місцев. Допом. Комітет в Богданівці пов. Скалат — (через о. Вонковського) 1 вагон збіжа і 3 вагони бараболь; збіжа призначено для Надвірної, бараболі для **Дрогобича**;

Пов. Доп. Комітет у **Глинянах** — 2 вагони збіжа; призначено для **Станиславова**;

Місц. Допом. Комітет у **Синькові**, пов. **Залішики** (через о. Василя Мандрусяка) — 1.347 кг. збіжа;

Місц. Допом. Комітет у **Заболотцях**, пов. Броди — 1 вагон збіжа; призначено для **Ліска**;

Пов. Доп. Комітет у **Бродах** — 5 вагонів бараболь; призначено 2 вагони для **Стрия**, а 3 вагони для **Станиславова**;

Пов. Доп. Комітет у **Радехові** — 1 вагон збіжа; призначено для **Тернополя**;

Місц. Доп. Комітет у **Кутах**, пов. Броди (через о. Цебровського) — 3000 кг. збіжа й 1 вагон бараболь, який призначено для Надвірної.

Разом дотепер зголошено і розділено **28 вагонів і 7.354 кг. твердого збіжа, 23 вагонів і 7.000 кг. бараболь, 3.917 сотнарів муки і 11 міхів одягів.**

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8155 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Сальомея Крушельницька, Відень Реджіо Італія 100, Анна Павлусевич, Струтин Вижний 5, Броніслав Старецький, Львів 5, Тимків Марія, учит. Бабин 15, Глібовицька Івася, учит. Шепори 5, о. Грушкевич Теодор, Смільна 10, Грушкевич Олена, Смільна 10, Козбур Іванна, учит. Смільна 5, Складка в церкві, Глудно 28.10, о. Жарський Іван, Глудно 10, Жарська Мелянія, Глудно 10, Збірка в церкві Іванниківка п. Лисець 105, о. Мандрусяк Василь, Синків-Залішики 60.50, Круна Володимир, упр. школи, Залуква 15, Поповичі Олена і Зенон, Жуків п. Обертин 10, Шафранський Матвій, учит. Кобилів п. Івапчани 10, Гонтарський Григорій, заст. нотара Борщів 10, Гніденъ Макс, упр. школи Любича Княже 5, Мандзюк Дмитро, Богуша п. Грибів 5, Халупницький Людвик, емер. упр. шк. Косів к. Коломиї 5, Павлюк Атаназій, учит. Тихів п. Чорнотин 5, Полянська Мелянія, учит. Карлинів п. Буківсько 5, Тішенко Стефан, Здолбунів, Волинь 5, Ступницька Наталка, Клоковичі п. Нижанковичі 5, Щирба М. Жарниця п. Бажигород 5, Татоньчук Роман, Олесько 2.

Разом виказано сьогодні 455.60 вол. З попереднью виказаними 26.858.53 зол., 606 дол. і 10 нім. мар. зложено досі **27.314.13 золотих, 505 долярів і 10 нім. марок.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Колись, тепер і в майбутности.

Бували в нас люди гостинні колись, бувають і тепер. Не перечу, що вплівала на це старопольська гостинність, знана не так з життя як з книжок, але знана широко і далеко.

„Гість в дім — Бог в дім" говорять наші люди., випроваджуючи гостя за ворота.

„Чим хата богата, тим рада" кажуть собі різьбити на тарілці під хліб і тому не кладуть хліба на ній, щоб не заслоняти напису.

Заїхали колись до священика, що мав дочку на відданні чотири богослови.

— Ви, господине, з которого года? питає він одного.

— ...Я... з... першого.

— Угм! А ви?

— Я... з другого.

— Як ваше назвиско?... Ага! Ну добре... А ви? звертається до іншого.

— Я з третього.

— Дуже мені приятно пізнати. Прошу: сідайте. Гість в дім Бог в дім!

— А ви — звертаючись до останнього — з которого года?

— З четвертого.

— ...Зовю! Давайно нам що перекусити.

Бували в нас люди гостинні колись...

— — — — — — — — — — —

Батько двох синів пізнається з гімназіяльним учителем.

— Ви вчите в тутешній гімназії?

— Так.

— То прошу: як коли будете переїздити через наше село, загляньте на хвилину... А ви може вчите котрого з моїх синів?

— Вчу обидвох.

— О, загляньте, пане професор, і на довше. Можете і на цілий день.. А чого ви вчите?

— Математики і німецького!

— Пан професор не потрібують брати зі собою постелі. В нас її досить... А як там мої бубни? Вчаться?!

— Ну... один не занадто, а другий ще слабше.

— Правда, що пан професор жонаті! Прошу, прошу дуже з панею Добродійкою! Навіть на кілька днів! Будемо незвичайно раді. Даруйте, якщо не буде вигоди. От так знаєте: Чим хата богата, тим рада.

Не перевелися в нас люди гостинні...

— — — — — — — — — — —

Як воно буде виглядати в майбутнім — тяжко сказати. Боюся, щоби — з одної сторони целібат, а з другої щораз частіша бездітність — не вплинули відємно на почуття гостинности.

Тоді і приповідки змінилисьби на: „Гість в дім, потім зім" і „Чим хата богата, це наше діло".

Галактіон Чінка.

ЖІНОЧІ КАПЕЛЮХИ
Е. ГЕПЕРТ ФРЕДРІ 9.

Останні вісти.

ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ПОЗИЧКИ ЗІРВАНІ.

Мін. Чехович подався до димісії.

Варшава, 6. жовтня 1927.

Позичкові переговоди зірвано. Рішення це запало на конференції марш. Пілсудського з президентом держави. **Мін. скарбу Чехович подався до димісії.** Причиною зірвання переговорів є те, що американці не хотіли уступити в справі емісійного курсу.

ПОЛІТИЧНЕ ПРИЙНЯТТЯ В ЧЕСТЬ МІН. МОРАЧЕВСЬКОГО.

Варшава, 6. жовтня 1927.

В президії ради міністрів віцепрем. Вартель уладив політичний чай у честь мін. Морачевського. Запрошено теж діячів із ППС., але богато з них не явилось. На запрошеннях було зазначено, що на прийнятті буде і марш. Пілсудський. Центр. Ком. ППС. окремою ухвалою постановив, що соціялісти не можуть узяти участи в прийнятті, яка є недвозначною демонстрацією проти партійного присуду на мін. Морачевського. Віцемарш. Дашинський вислав у тій справі окреме, обширно умотивоване письмо, в якім відмовляє взяти участь у прийнятті. Подібно й письменник Струг у листі заявляє, що як зорганізований соціяліст не може сяломитися з під партійної дисципліни.

СЛІДСТВО ВИЯВИЛО, ЩО ГЕН. ЗАГУРСЬКИЙ ВТІК ЗА КОРДОН.

Варшава, 6. жовтня 1927.

Слідство в справі ген. Загурського устійнило безперечно і без найменшого сумніву, що ген. Загурський утік, себто є винуватий злочину дезерції. Тому, що слідство військових властей ствердило, що ген. Загурський не скриває ться на терені Польщі, після сконстатування всіх обставин, звязаних із коротким побутом на території польської держави — акти слідства, згідно зі судовою процедурою переслано прокураторові.

РЕВІЗІЇ НА ВИЛЕНЩИНІ.

Вильно, 6. жовтня 1927.

Аг. Вск. впевняє, що підчас ревізії у свенцянськім повіті найдено в богато дит. дівчів нелегальну зброю. Дальше та сама агенція повідомляє, що в Кортинянах (свенцянського повіту) населення виступило проти замкнення школи, коли власти приступили до цього підчас лекції.

СРСР. НЕ ВІДКЛИЧЕ РАКОВСЬКОГО.

Москва, 6. жовтня 1927.

Преса містить інтерв'ю з Чічеріном, у якім він заявив, що уряд не бачить причин для відкликання амб. Раковського з Парижа. Раковський причинився до фр.-більшовицького зближення, а це послужило як претекст до нападів франц. преси, рішучо недопустимих у відношенні до амбасадора іншої держави. Домагання відкликати Раковського може потягнути за собою тяжкі наслідки у взаєминах обох країн, тимбільше, що теперішнє міжнар. положення дуже напружене.

Париж, 6. жовтня 1927.

Наслідком останніх комунікатів „Тасса" у справі Раковського Бріян знову поручив амб. Гербетові домагатися від СРСР., щоби заміни представника на становищі свого амбасадора в Парижі.

СТРІЧА ЧЕМБЕРЛЄНА З БРІЯНОМ.

Париж, 6. жовтня 1927.

Із Марсейля подають, що Чемберлен повідомив Бріяна, що приймає його запрошення в справі стрічі.

ПОЛІТ. ВБИВСТВО У ЮГОСЛАВІЇ.

Білгород, 6. жовтня 1927.

В Іштіні у дверях мешкання вбито трьома револьверовими вистрілами генерала бригади Ковачевіча, як розмовляв із кн. Євримовичем. Вбійники втекли. Поліція, що пустилась у погоню за вбійниками, найшла бомбу на дорозі до Радовіште. Видно вбійники кинули її, щоби влекшити собі втечу. Найдена бомба є знаного типу болгарських комітаджі.

НАЦ. ЗІБРАННЯ В ЕСПАНІЇ.

Мадрит, 6. жовтня 1927.

Урядовий часопис оголошує декрет, який іменує бувш. мін. закорд. справ Месвію президентом Нац. Зібрання. У томуж часописі поміщено спис 400 іменованих урядом членів Нац. Зібрання. На чолі їх є королівський шурин інфант Карло Бурбон. Уряд привязує вагу до того, щоби в Нац. Зібранні були заступлені всі партії і всі важніші політичні і суспільні напрямки, тому на листі є назвища представників від скрайної правиці до скрайної лівиці.

ЯПОНІЯ ВИСИЛАЄ ВІЙСЬКО ДО ПЕКІНУ.

Льондон, 6. жовтня 1927.

З Токіо повідомляють, що Японія приготовляє транспорт війська в Манджурії до Пекіну і Тієнтсіну, на випадок, коли домашня війна поширилась на північ. Китай. У Токіо вважають положення в Китаю дуже поважним, одначе японське міністерство закорд. справ не думає, щоби Пекінові загрожувала безпосередня небезпека.

РЕВОЛЮЦІЯ В МЕКСИКУ.

Розстріляння провідника повстанців.

Льондон, 6. жовтня 1927.

З мюнхенського ген. консулату повідомляють, що провідника повстанців ген. Гонсалеса спіймали і на основі присуду наглого суду розстріляли. Хоч уряд заявляє, що є вже пином положенню, приходять із Ногалес (Арізона) вісти, що в кількох стейтах Мексику повстання ще не здавлено. У столиці прийшло вчора до поважних вуличних боїв. Було чимало вбитих і ранених по обох боках. Також і біля міста Мексику йшли кровані бої.

МУШТАРДУ
ДОБІРНОЇ ЯКОСТИ доставляє
ВИРОБНИЧА ФАБРИКА
ЙОСИФА ЖУРАВСЬКОГО
Львів, Ня Болоне ч. 12. Тел. 26-44
(631 1-2)

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ.

— **З краківського процесу.** Як відомо, 15. вересня п. р. розпочався перед окружним карним судом у Кракові розправа проти 36 осіб, обвинуваченних за державну зраду (шпіонажа в користь чужих держав). Розправа ведеться при замкнених дверях. Досі переслухано вже всіх обвинуваченних і понад 30 свідків.

— **Небилиці.** У звязку з арештуванням осіб, що є вплетені в історію поширювання брошур в справі ген. Загурського, частина польської львівської преси принесла між іншими інформаціями таку, сензацію: „Арештований Пшона мешкав як субльокатор в урядничій редакції „Діла" при вул. Богуславського 8. Там теж заходив Галонзка і інші студенти техніки. У цій урядничій винадково гостив Голубович і в цій причини попав у руки поліції". Стверджуємо якнайрішучіше, що ніодна з осіб жіночого персоналу занята при „Ділі" (в редакції їх взагалі нема!) не тільки не мешкає на Богуславського 8, але не бачила на очі ніодного з арештованих: Пшону, Галонзку або Голубовича. Якщо інші інформації, якими годує львівська преса своїх читачів є тої самої вартости, то не дивно, що в головах редакторів таких органів робиться щораз темніше від справи, яку вони, буцімто розясняють.

— **Нові винаходи у Львові.** 8-го і 9-го п. м. в год. 4 попол. мешканці Львова зможуть оглядати на ставку „Світязь" нові винаходи п. К. Свідерського з Волині, який придумав способи легкої боротьби з водою. А саме: винахідчик ходитиме по воді на апараті в роді лещет, їздити на водяній наколесниці та плавати на мініятурній, легенькій лодочці. У добі повеней такі винаходи є дуже актуальні.

— **Радикальний спосіб.** 6 в Кельн (Кольонь) над Рейном департамент, що має на меті придумувати засоби боротьби із азартом. Після війни люди, що втратили нежадано майно, хотять „відбитись" і починають грати в рулетку. При цьому найбільше заробляє... рулетка. Тому згаданий кельнський департамент вробив внесок мін-ові внутр. справ, щоби в усіх німецьких містах де є більше як 200.000 населення завели рулетку. Тоді люди прохолонуть від пристрасти. Клин — клином.

— **Ще вертаються.** Із Трієнту повідомляють, що після 12 літ вернувся із Сибіру аж тепер австрійський вояк Альоіс Лінгес з Фонно. Він попав у російський полон після упадку перемишльської твердині. Не є виключене, що неодин нам землях, якого родина вважає померлим, чекає теж нагоди, щоби вернутись попись із глухих сибірських закутин або Далекого Сходу.

— **Безплатні гімназії.** Франц. міністр освіти Ерріо вніс у палату проект, щоби вона прийняла закон про безплатне навчання в усіх середніх школах. Ця реформа коштуватиме державу 58 міл. фр. Тоді коли на наших землях середні школи стають щораз дорожні, в інших державах вони дешевіють і стають безплатні.

— **Сензаційне відкриття?** Астрономічна обсерваторія в Каштаді повідомляє Академію в Льондоні, що там відкрили нову планету, яка кружить довкола сонця поза шляхом Нептуна. Подробиць поки що нема. Наукові кола приймуть цю вістку дуже скептично, тому, що астрономи шукали такої планети щораз від 80 літ. Скільких літ панував погляд, що Нептун є найбільше віддаленою планетою від нашої землі: на яких півтора мільярда кільометрів. Відкриття нової планети не є виключене.

Колиб воно було правдиве, тоді межі нашої сонячної системи поширилась би на цілих 6 мільярдів кільометрів!

— **Релігійна політика Муссолінія.** Італійський уряд звертає францисканцям історичний монастир св. Франциска в Ассізі, де находиться могила святого. Цей монастир перейшов на власність держави в 1886 р. по закону про експропріацію церковного майна. Тепер зворот конфіскованого майна переведе держава у святочній формі.

— **Розчарований переможець.** Англійський летун Вебстер, що здобув у змаганнях у Венеції знову чашу „Шнайдера", вернувся в Льондон у поганий час. На майдані в Кройдон ждало на нього всього 2000 загорілих спортовців, які не злякались дощу та мряки. При гарній погоді на цій площі вигало би його щонайменше чверть мільона осіб.

— **Рекорди.** Найшвидшим поїздом є поїзд між Льондоном і Карлісль, що долягнув саме тепер рекорду 84 км. на годину. — В італійськім місті Поліветто кинулась під поїзд 14-літня Йолянда Россі тому, що мама не дозволила їй „літи таміювати. — У липні 1928 р. прибуде до Відня 125.000 німецьких і американських співаків на 10-е союзне свято німецької пісні. — Королівське фотографічне т-во у Льондоні влаштувало виставку, на якій між іншими цікавими зразками находилась низка фотографій-мініятур, здобуток останньої техніки. Прикрасою цієї низки була мікрофотографія прислана професором Гольдбергом із Дрездена, така малесенька, що 110 такогож розміру міститься на головці цвяха! Є це одна із здійсненних мрій славного винахідника фотографії Ніпкифора Ніепс. Ця цінна мініятура щезала із виставки. Але рекорд краденої не в тім, що вкрали найменшу фотографію у світі, а в тім, що підозріння паде на англ. професора університету, який з пристрасним збирачем фотографічних рідкостей.

— **За шахове мистецтво.** Очі всіх, що люблять успіхи змагання звернені тепер на найбільше шляхотний спорт: шахову боротьбу Капабланки з Альохіним. Зустрічі цих двох шахістів сподіялись віддавна. В 1909 р. коли Капабланка виграв метч з Маршалем, Альохін молодший на 4 роки дістав першу нагороду на всеросійськім турнірі. З цього моменту діяльність цих двох шахових майстрів розвивалась паралельно. В 1914 р. Альохін у Петрограді дістав титул „гросмайстра" одночасно з Капабланкою; у 1914 р. мав той самий успіх, у 1925 у Баден-Бадені дістав першенство, а в 1927 р. у Ню-Йорку місце після Капабланки. Капабланка грає швидше і точніше, але він ніколи не грав одночасно багато партій напамять, не дивлячись на шахівницю. Альохін здобув у цьому напрямку рекорд 28 партій! Альохін багатший на комбінації, фантазію, ідеї; Капабланка сильніший у математичних обчисленнях. Капабланка має перевагу над Альохіним гармонією всіх своїх прикмет. Оба вони зовсім різні, представники двох різних епох. Капабланка — людина вихована у щасливім краю, блаженім підсонні, без журби, сильних переживань. Альохін перейшов важко війну як полонений у Німеччині, відтак в Черв. Хрестом їздив по російськім фронті, а що найважніше просидів у Чека під загрозою розстрілу. Капабланка забравши свою професію шахматиста, знехтував усіми іншими зайняттями і взявся до цього як практичний бізнесмен. Альохін опинившись на чужині без засобів до життя, як син члена рос. Думи, відкрив шахи в конечности як джерело прожитку, а одночасно вчився до правничих іспитів у Парижі. Досі у теперішній грі Капабланка має перевагу над Альохіним на одну виграну партію.

— **Білі і чорні.** В америк. місті Геррі (стейт Індіяна) тривав кілька днів страйк 300 студентів, що протестували проти участи в школі 25 негрів. Вони домагались, щоби негрів перенесли до інших шкіл; управа шкіл на це не згодилась тоді студенти почали страйк. У місті боялись заворушень; окремі патрулі дильнували спокою. Шкільна влада не мала іншого виходу як призначити 15.000 дол. на будову тимчасової школи виключно для негрів. Школу мають вибудувати за 2 тижні. Тільки на 2 тижні згодились білі студенти допустити до своєї школи негрів. Усе чисто по американськи.

— **Світова всячина.** Мін. внутр. справ В. Британії Лікс заявив на жіночім вічу, що в згоді із премієром Болдуіном поширить дільні виборчі права жіноцтва до 21 р. життя. — Арешти в Еспанії дійшли до великанських розмірів; 500 осіб увязнених у звязку із терористичною організацією; уряд упевняє, що ці арешти ліквідують уповні небезпеку.— Нім. держ. банк підніс дисконто з 6 на 7 проц.; на берлінській бірві сильна тенденція зниження. — У Берліні почався страйк служачих у всіх пивварнях. — У Закопанім упав уже сніг. — На Балтійськім морі сильні гураганн, що спричинили неодну катастрофу. — Наслідниці бельгійського престолу, шведській княжні Астрід уродився син, що носитиме титул: бельгійський князь; є це перший внук бельг. короля Альберта.— Переговори Чехословаччини в Ватиканом закінчені: у шкільництві рішаючий голос має держава; епископів призначає папа на внесок уряду; гусинська проблема полагоджена так, що Чехословаччина зведе подвійні свята. — Папа прийняв на авдієнції болгар. короля Бориса. — Будапештенський університет дав гр. Апоній титул д-ра прав за услуги віддані Мадярщині в Лізі Націй. — Здоровля марокканського султана сильно погіршилось.

— **З кіна.** У кіні „Палас" чудова фільма з незрівнаним Льон Чанеєм „Мандарин Ву"; у кіні „Лев" „Жінка сатана" (Спокусниця) 10 дій кохання та пристрастя; у кіні „Коперник" „Син шейка" з Родольфо Валянтіно; у кіні „Апольо" „Жагуча ніч".

— **Віче в Турці.** В пятницю, дня 14. жовтня 1927 (на Покров Пр. Д. М.) відбудеться в Турці в салі „Просвіти" в годині 12 в полудне **публичне віче** з дневним порядком: 1) Отворення віча і вибір президії. 2) „Політичне положення українського народу" референт один зі соймових послів. 3) Дискусія над рефератом і ухвалення резолюцій. 4) Замкнення віча. На віче просимо конче прибути разом зі своїми громадянами в огляду на те, що приїзд соймового посла Сергія Хрущького запевнений, а дотепершні віча на Покров завсе величаво випадали. — Повітовий Народний Комітет УНДО: **Д-р М. Кондрат** голова, **о. І. Федевич**, секретар.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ. (*Загальні збори „Рідної Школи"*). Річні загальні збори Кружка „Рідної Школи" в Станиславові відбулися дня 2-го жовтня в год. 4-ій з полудне у великій салі „Народнього Дому Заїзничників". Збори відбулися при великім заінтересуванні членів, котрих явилося понад 300, що заповнили по береги велику салю. Отворив збори голова адв. д-р Ю. Олесницький, згадавши при отворенні померших членів Товариства, а передовсім о. мітрата Гордієнського. По відчитанні протоколу попередніх загальних зборів слідували звіти голови, секретаря, касієра, управителів дівочої гімназії, виділової школи ім. Шашкевича і промислової школи. Обставина, що наша „Рідна Школа" в Станиславові перейшла мизулорічну кризу, що всі її інституції розвиваються правильно, що виділ Товариства працював енергічно, що все знайдено у взірцевім порядку, викликала вдоволення і запал у присутніх. На внесення контрольної комісії, піддержане д-ром Грушкевичем, серед загального ентузіязму ухвалено виділові абсолюторію з признанням за його діяльність; признання висловили збори ще спеціально дільничним виділовим: Д. Загайкевичеві, О. Пушкарені, Д. Макогоновій й управителям шкіл УПТ. Н. Данишені, Титорові і Копарицькому. З загальним признанням стрінулася повна пожертвування безплатна цілорічна наука професорів промислової школи. На внесення комісії-матки вибрано через акламацію головою повторно д-ра Ю. Олесницького, а до виділу: Н. Данишa, Д. Загайкевича, Д. Макогона, Галаха, Титора, Павлюха; заступниками д-ра Великорського і Чапельську. Після деяких внесень замкнув голова збори, зазначуючи, що минулий рік був роком тяжкої кризи, що спричинила поденервування й острішу вимину слів на попередніх загальних зборах. Тепер ця криза минула, а численна участь у зборах є доказом, яким заінтересуванням і довірям суспільности тішиться „Рідна Школа". Минули у нас незгоди і непорозуміння. Всі ми хочемо працювати для „Рідної Школи", а розходячись, памятаймо на слова Франка: „Хай пропаде незгоди проклята мара!" Делегатом від Головного Виділу був на зборах проф. Грицак. *Учасник.*

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ.

Життя і Знання, ілюстрований популярно-науковий і літературний журнал. Видавництво „Просвіта". Ч. 1. Зміст: Редакція мовить.. О. І. Бочковський: Національне пробудження кольорових рас та Европи. І. Крипякевич: Початки культури на Україні. І. Брик: Свято української пісні і М. Максимович. І. Раковський: Сонячні машини. В. Дорошенко: Василь Наріжний. В. Наріжний: Бурсак (роман). 23 ілюстрацій.

Світ, ч. 17—18., вересень. Зміст: І. Камінський: Повінь. М. Матіїв-Мельник: Alea iacta. П. Карманський: Лист без адреси. В. Дорошенко: Свято української пісні. Д. Фальківський: Стою на березі крутому... Популярний письменник. І. Майрінк: Прокляття рошухи — рошухи прокляття, пер. І. Стапінчий. Від Вавилону до нинішних часів. Новий тмір М. Ірчана. Рухомий дім. І. Квасниця: Записник царя Миколи. Нещасливе число. Роберт Лісовський. Перлина Помпеїв. М. Кічура: Поезії. О. О.: Весняй безсмертний. Розмова. Моровіяни. І. Вабель: Сини рабі, пер. І. Г. Чи світ іде до кращого? Французький журнал про українське мистецтво. С. Григорієв: Шоста частина світу. Г. Г. Евері: Найгірша кривда (продовження). ІЛЮСТРАЦІЇ: Повінь: Черемош дотує. Повінь в Кутах (світлин. М. Сенькевський) Вода на вулицях Стрия. Повінь: Борислав під водою. М. Матіїв Мельник. М. О. Максимович. Народний Дім у Холмі. Робітнича Олімпіяда в Празі „Спартак" в Перемишлі. Англійські подісмення. З Каліфорнії. Свято єдинення, Канади. Роберт Лісовський. Роберт де Флер. Пожежа на Рівері. Спека у великому місті. З екрану. Анда Остапчуківна. Найстарший чоловік. Алькоголь в Америці. З нашої кооперації (2 світлини).

Відозви й комун. кати.

До робітників хемічного промислу!

В понеділок, 3. жовтня 1927 р. в годині 4. пополудні вибух страйк робітників фабрики „Суперфосфат" у Воробліку Шляхотським, пов. Сянік, з причини відкинення дирекцією фабрики пропозиції принять до праці двох робітників-українців, котрих дирекція фабрики безправно віддалила. Поставлено рівнож домагання 25-процентової підвишки, вищого депутату вуглевого і нафтового і ліпшого трактування (в богатьох випадках директор фабрики називав робітників „Wy ruskie świnie" і т. п. словами).

Взиваємо всіх робітників, щоб омивали цю фабрику, а на зазив дирекції фабрики чи на зазив власників її Йосифа і Кароля Товариських відповідали відмовно.

Українські краєві часописи просимо ще передрукувати.

Воробник Шляхотський, 5.X. 1927.

Робітники хемічного промислу.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:
Копичинці: 8. X. День і ніч.
18-? 485 9. X. Запорожець за Дунаєм.

Звичайні Загальні Збори Філії українського товариства охорони дітей і опіки над молодю в Стрию відбудуться в пятницю дня 14. жовтня 1927 в год. 5-ій попол., зґл. в год. 6-ій без огляду на скількість присутних в домівці „Каси Заїмкової" зі звичайним порядком нарад. — *Виділ.* 675 1-1

На підставі рішення Еп. Консисторії в Перемишлі з дня 23. серпня 1905 ч. 4759 відкриваю з днем 1. листопада с. р. курс деякості, а для дяків курс на управителя хору. Подання о принятя не потверджені парохіяльним урядом остануть без відповіди. Володимир Мастикар дяк в Потилячі. 671 1-1

Звичайні Збори членів Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка (стрийської дільниці) у Львові відбудуться в неділю дня 16. жовтня 1927 в год. 5:30 вечером в домівці пов. вул. Супінського 21. На звичайнім порядку дневнім також справа дожиченя будови школи. — *Старшинка Кружка.* 676 1-1

Інавґураційну Службу Божу з приводу нового шкільного академічного року відправить о. ігум. Галущинський в неділю дня 9. жовтня в год. 9 рано в церкві св. Онуфрія пов вул. Жовківській 36. До якнайчисленнійшої участи в Богослуженню запрошує все українське студентство — *Управа Української Християнської Студентської Орґанізації.* 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найлішої сторони звісна фірма **Іван Зальтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. З 26—?

ПОШУКУЄ відповідного заняття мужчина літ 40 з 4 кл. гімн. бувший австр. рах. підофіцер з фаху рільник, в українській установі або в приватнім підприємстві. Може дати позичку около 1000 долярів на умовлений процент, тільки за відповідною порукою або гіпотечним забезпеченням. Відомість слати до адміністрації „Діла" для О. М.

СТУДЕНТ університету, німець уділить конверзації або поможе в німецькій мові за мешкання евент. а харчем. Ласкаві зголошення до Редакції „Діло" під Німець. 677 1-1

ТОРГОВЕЛЬНІ курси Й. Гіршпрунга, Личаківська 34. приймають доповняючі виписи на одноріний курс торговельний для панночок від 17-ти, панів від 18-ти літ. 680 1—1

ІНЖИНІР-агроном пошукує яке-небудь заняття. Ласкаві зголошення слати до шифрує „Солідний" до адм. часопису.

ЖІНКА старша, українка, чесна, обізнається добра на сільськім і домашнім господарстві, пошукує місця гдебудь Львів, Чинська 48. Мартиновичева. 669 1-1

ЗРЕДУКОВАНА учителька, пошукує лекції з народніх шкіл, найкраще на Бучацька Северинка, Львів, Куропатницька 11. П. пов.

ФАХОВЕЦЬ торговельний, кавалер по 30 літній вдачі власник бітнарської мастку около 800 долярів, навяже товариську зі жінкою з доброї господарської родини, що має також якийсь маєток. Матріомоніяльна ціль. Зголошувати ласкаво до Адміністрації під „Літній". 672

УРЯДНИК державний, 28 літ, ожениться з українкою до 22 літ. Фотографія і придане бажане. *Poste Restante, Mikuszewo 64, C. S. R.* За дискрецію рятується. 672 1-1

ВП. ПАНА Володимира Котецького просить о подання адреси Омеляновича, Вихола, Руська 20 (Сокіл-Батько). 675 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

645 **Пересвітлення Рентґеном**

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в Станиславові

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — 50% 494 гідні условія.

Адвокат

д-р Ол. Пеленський

переніс канцелярію адвокатську з Устя

до Комарна

і веде її в домі Товариства Задаткового.

РІК ОСНУВАННЯ 1888.

ФЕЛІКС і ЮЛІЙ ЛЮБЕЛЬСЬКІ

ФУТРА жіночі і мужські готові і на замовлення

Приймає всілякі **перерібки.**

Догідні сплати. Ціни низькі. Товар добірний.

Рутовського 6. Тел. 45-70. **ЛЬВІВ.**

ЛІКЕРИ вробити дома може кождий ЛІКЕРИ

в 70 рідких смаках **„STELLA"** в 70 рідких смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Гадзінка.

Для П. Т. кооператив і торговель відділ 567 відний опуст.

ЗАКЛИК!

Комітет задля вивінування памятника о. Володимира Кальби в Соколівці.

До всіх Українських Установ і сердечних Громадян, кому дорога память великого народнього діяча о. В. Кальби, щоб причинитися хочби невеликими датками до здвигнення памятника на його могилі! Даймо доказ, що цінуємо заслуги великого народнього діяча! Рівночасно просимо ся українських громадян, які мали би біографічні дані про життя бл. п. о. Вас. Кальби, та датки треба слати найпізніше до дня 20. жовтня 1927 на руки Івана Видрівського голови Комітету в Соколівці біля Ожидова, тому, що відслонення памятника відбудеться дня 4. падолиста 1927 р. це є у 15-літню річницю його смерти.

Комітет:

Іван Видрівський голова. *Вол. Супрамський* секретар.

ФУТРА переробляє, модно і по смаком, також виконує нові кревції по приступних цінах, вправна, солідна кушнірська робітня

Францішок Ільницький

Львів, Легіонів 3 — Шайнохи 2 а подвір.

Подяка.

До Вельми Поважаного о. д-ра Бер... в Соколі.

Ваш препарат **„Kalotrix"** є справді знаменитим середником проти випадання і на ріст волосся а вчасти привертає первісну красу, що я завдячую Вам та знакомих. — З повним повважанням І. Мануляк, проф. гім.

В Перемишлі 30. вересня 1927.

Зр редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 225 (11.193). Львів, неділя 9. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телєграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Виборча увертюра

Львів, 8. жовтня 1927.

Ще плентається по божому світу живий труп: другий з черги сойм відродженої Польщі, а вже голосно лунає виборча увертюра. Грають її на ріжних інструментах „санаційні" грачі під проводом полковника Славка, маючи твердий намір розторошити існуючі партійні організації, кинути в їх нутро головню непорозумінь і взаїмного недовіря, защіпити бацилі бунту проти партійних керманичів, ослабити існуючі партії і у виборчій баталії віднести побіду та тим чином угрунтувати своє панування.

Наступ „санаційних" штабовців звернений в першу чергу проти польських партій з метою: одні розлляти й ослабити, другі окружити, а обєднати та підсилити прихильні урядові партії.

В пошуканці за партіями-союзниками потравневі державці в першу чергу звернули увагу на політично емеритовану **консерву**, бажаючи її оживити і притягнути її до праці не лише з її головами, але головно з її матеріяльними засобами. Щоби не бути голословним, „санатори" вразу віддали вилєнським консерватистам два портфелі в уряді та в користь великих власників змінили господарську політику. Але справа обєднання розсипаної консерви зустріла непоборні перепони з огляду на відмовне становище консервативних націоналістів з тзв. християнсько-народової партії. Кроком вперед на шляху консолідації польського консервативного табору був недавній зїзд в Дзікові у гр. Тарновського з участю не лише представників усіх відтінків консервативної думки, але й полк. Славка, головного ідеольога „санаційної" політики. Розуміється, кожний шляхтич мусить мати свого жида. Не диво, що — по вісткам преси — в передпокоях гр. Тарновського найшлися й жиди-ортодокси. Дзіковський зїзд підготовив консолідацію польського консервативного табору під прапором співпраці з урядом марш. Пілсудського. Справа оформлення тієї консолідації є питанням короткого часу — розуміється — в залежности від речинця соймових виборів. На перепоні повної консолідації консерватистів стоїть більшість християнсько-народових з послами Стронським і Дубачовичем на чолі та органом „Варшавянкою". Видно, що ця крайношовіністична більшість є неуступчива, коли до неї приноровлено тактику роздвоєння. Саме на днях краківський відділ християнсько-народових виступив з осудом соймового клюбу тієї партії й його органу та заявився за співпрацею з урядом Пілсудського. З огляду на те можна сміло твердити, що консервативний табор находиться в стані остаточної консолідації (з вилученням частини християнсько-народових), а Польща находиться на передодні виборів до законодатних установ. Завданням сконсолідованих консерватистів є не лише ослабити польську ендецію, але й використати всі її впливи і матеріяльні ресурси на „кресах" в користь нового порядку річей.

Другою партією, на яку звернено сторожку увагу, є **народова партія робітнича** (НПР), що завжди йшла у хвості Хєно-Пяста. Вже безпосередньо після травневого перевороту вдалося преторіянам уряду розколоти її, витворивши лівицю НПР з послом Цішаком на чолі. В ході енпеерівська лівиця здобула досить значні впливи в Познанщині, отже на території мало доступній для впливів пілсудчини. Одначе головне ядро НПР-у виявило досить значну неподатливість на „санаційну" акушерію. Та процес ген. Жимірського, в якому посипалися також досить важкі заміти на адресу пос. Попеля, голови неподатливого НПР-у, підірвав і принизив у публичній опінії цю партію. Побідна „санація" може рахувати, що виграла ударну кампанію з НПР-ом і поклала його на обі лопатки.

В порядку наступу прийшла черга на **ППС.**, яка сама викликала вовка з ліса. Довгі літа ППС лявірувала між реакцією і соціялізмом, між прихильниками і противниками маршалка Пілсудського. Кілька разів входила вона з опортунізму в комбінації з крайною польською реакцією, перекинувшись підчас травневого перевороту на бік переворотовців. Одночасно леліяла вона надію, що після перевороту влада перейде в її руки. Але прийшли сірі будні. Надії пепесівців розвіялися. Для неї зарезервовано тільки охлапи. ППС найшлася на сухім і невдячнім хлібі опозиції. Замість до неї — любовні афекти державців звернулися до консерватистів, до тих, що не лише хочуть брати, але й можуть щось дати. Розчаровані і розжалені пепесівці почали вдаряти в боєвий протнурядовий тон. „Санація", знаючи „своїх" людей, відповіла їм зручною тактикою: почала зпоміж пепесівців вибирати поодиноких лідерів і садовити їх на тверді фотелі влади і впливів. Старий Морачевський заняв становище міністра праці, а молодий Голувко місце начальника східного відділу в міністерстві закордонних справ. Довго пепесівці толерували це вириванння їхніх діячів, аж вкінці відповіли виключенням Морачевського з партії. Таким чином самі викликали фермент у партії і пішли на руку „санаторам". Одночасно люблинська організація ППС-у виповіла послух варшавські йцентралі, перекинувшись в табор теперішнього уряду. „Санація" затріюмфувала, а проявом того тріюмфу є „чайок" у віцепрем. Бартеля в честь Морачевського, в якому остентаційно взяв участь марш. Пілсудський. Мета „санаторів" осягнена. ППС роздвоїлася і стала нездатною до обєднаної виборчої акції.

Одночасно „санатори" повели наступ на притверджений до вшехполяків **„Пяст"**, добираючись до фортеці Вітоса. Група старого людового діяча, сен. Бойка, до якої пристало кількох послів, заявилася за співпрацею з урядом. Вона звернулася до управи партії і її соймового клюбу, щоби перевірив своє відношення до уряду, в противному випадку погрожуючи сецесією. Таким чином в „Пясті" заноситься на четверту з черги сецесію. Після Домбського, Бриля, варшавської інтолігенції (що перейшла до правительственної „Партії Праці") приходить черга на сен. Бойка. Вітос в останній хвилі бажав здержати розкол і з тою метою скликав нараду в Тарнові з участю кількох послів, але поліція не допустила до впорядкування Вітосових резерв. Нараду (скликану на основі пар. 2 про збори) розвязано, її учасників переписано, а відбуття звітового посольського віча заборонено. Саме тоді, коли організуються противники Вітоса в „Пясті", він сам позбавлений спромоги організації. Отже ясно, що „Пяст" є напередодні розколу або зміни своєї тактики у відношенні до уряду. Разом з тим меркне слава і всевлада Вітоса в партії.

Поєднчена з ендецією **християнська демократія**, яка досі все йшла на мотузку „Звйонз-ку Людово-Народов-ого", одною ногою найшлася вже в таборі прихильників уряду. З інших польських партій горлїжиться ще від часу до часу **„Визволене"**, але воно зведене з колись великої партії на дрібну групу, а зрештою в рішаючій хвилі ледві чи воно відважиться пробоєм піти проти Пілсудського.

Єдиною організацією, великою і могутньою, що протиставиться боєвій „санації", є ендеція. Обєднана одною думкою, сильна дисципліною, вона становить міцну фортецю протнурядової опозиції. Вона одна буде до кінця протиставитися „санації". Знаючи твердість вшехполяків „санатори" навіть не пробують розбивати її. Поки-що вони її окружують, підривають її „стан посідання" в адміністрації, шкільництві, навіть судівництві, зліквідувавши її вплив у війську. Соймові вибори будуть одночасно головною розправою двох таборів: ріжнородної і ріжношерстної санації зі суцільною ендецією. Перша з них сильна тими ресурсами, якими розпоряджає кожний уряд, друга своєю суцільністю.

Як бачимо підготовча стадія до соймових виборів уже кінчається. Ситуація вияснюється, сили, що будуть втягнені у кампанію, означуються, і значіння боротьби вияснюється. Виборча увертюра в повному ході. Справа розвязання сойму і розписання виборів є вже справою побічною, чисто формальною, бо „санація" вже підготована до виборчої кампанії.

ВИПОЗИЧАЛЬНЯ КНИЖОК УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ — У ЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 22

безнастанно поновлювана українськими, польськими і німецькими літературними новостями. — Отворена через цілий день! Условія дуже догідні! 613 9-10

Дніпрельстан.

Ґігантний проект регуляції Дніпра.

Під цим заголовком приносить „Прагер Прессе" в чч. з 30. VIII. і 6. IX. п. р. дві статті свого кореспондента в СРСР *інж. І. Шрома*, в яких представлено великий і тяжкий до здійснення проект *проф. Александрова* щодо використання водної сили Дніпра для електрифікації полудневої України. Хоч у нас писалося вже нераз про цей проект, подаємо дещо з обох статтей інж. Шрома до відома нашим читачам, щоб показати, як на справу задивляється заінтересований чужинець. — *Ред.*

Могутнє русло Дніпра, яке вже біля Київа має понад кільометр ширини, утворило за містом Дніпропетровськ (давніше: Катеринослав) цілий ряд великих порогів, що спинюють рух більших кораблів на цій ріці. Бо ці пороги ділять річну область Дніпра на дві части, що для торговельної і взагалі корабельно-технічної лучби не мають із собою ніякого звязку. Таким чином область Дніпра з економічного погляду не творить цілости, що не дає нікому змоги використати всіх великанських можливостей, звязаних з кораблеплавством по Дніпрі.

Висота порогів, яких є девять, виносить 37 метрів. При кольосальнім багатстві води Дніпра лежить отже в ньому укрита величезна потенціяльна енергія, безперечно одна з найбільших в Европі. Не диво, що ще в передвоєнних часах російські інжиніри робили між містами Дніпропетровськ і Запороже, отже на просторі 85 км., технічні поміри й досліди з метою використати цю силу води в дуже корисно й догідно положеній области для технічних цілей. Ці поміри тягнулися цілих двацять літ, але щойно недавно виробив проф. Александрів ґігантний проект, який розвязує проблєму Дніпрових порогів якнайбільш доцільно й одностайно. Цей проект передбачає не тільки саму регуляцію порогів і її технічне використання, але також будову корабельних доків, залізничих шляхів мостів і портових приладів, а дальше створення ріжних нових промислових підприємств і т. д. Словом Дніпрельстан — це велика ваги господарська проблєма не тільки самої України, але й цілого СРСР., бо хоч основою пляну проф. Александрова є ріка Дніпро, то ним обнятий є теж Донбас, копальні Кривого Рогу, Нікополісу й ін., а також усі безмежні земельні богацтва полудневої України.

Таким чином проект Дніпровської електричної станції (скор. Дніпрельстан) обнимає: 1) Створення одностайної лінії плавби для великих річних і морських кораблів щонайменше від Київа до Херсона, а звідти до Чорного, Єгейського і Середземного Моря. Це буде можливе щойно після цілковитого усунення порогів при помочі збудування такого високого валу нижче найнижчого порога, щоби всі маси води плили високо понад пороги і таким робом давали змогу плисти й найглибшим кораблям. 2) Збудування цілої системи корабельних комор, щоб кораблі могли легко й без небезпек оминати 37-метрові водопади. 3) Використання водної енергії Дніпра для збудування гідроцентралі, щоби при помочі турбін замінювати потенціяльну енергію води в дешеву електричну силу, яка піде на услуги найріжнороднїших промислових, господарських і комунікаційних цілей у цілому краю. 4) Будова залізничої лінії, щоби привернути звязок Донбасу з копальнями заліза й мангану на правім березі Дніпра і щоби зробити цілу полосу гідроцентралі сильним промисловим центром. 5) Перебудова порту в Запорожу (давніше: Олександрівськ) у таких розмірах, щоб до нього могли причалювати й тяжкі морські кораблі, відповідне поширення й розбудова порту в Херсоні

і така регуляція долішнього Дніпра, щоб найбільші морські кораблі могли їздити по його водах якнайдальше вгору.

Отсе в головній основі слід розуміти під поняттям: Дніпрельстан, як його передбачує проект проф. Александрова. Кошти, звязані з переведенням цього проєкту в життя, обчислено на 76.5 міліонів долярів і це говорить найкраще про розміри цієї будови. Вже тепер працює при будові Дніпрельстану 5.000 робітників (беруть денно по 2.80 карб.), а в третьому році будови має працювати біля Дніпрових порогів 20.000 людей.

Не треба думати, що при будові Дніпрельстану нема труднощів. Труднощі є величезні, але всіх їх можна буде побороти. Найбільша трудність під теперішню пору — виселення всіх мешканців у полосі будови, яких є 40 тисяч, а в дальшому справа коштів цієї будови. Виселення прибережних мешканців їде пиняво, бо вони домагаються надто великих відшкодувань за свої будинки (землю дістають з державних наділів нерідко ліпшу від тої, що її мусять покидати). Щож до коштів, то влада вірить, що при помочі цілого громадянства, яке для ідеї Дніпрельстану просто змобілізовано, вона зуміє зібрати всю потрібну суму грошей на час.

Будову Дніпрельстану веде радянський інжинір Вінтер, що походить з німецької родини, яка давно поселилася в Росії і є цілком зрусифікована. Вінтер заступає напрям, що будову Дніпрельстану слід вести власними фаховими силами, а чужих інжинірів можна допускати тільки в характері експертів. Його заступник, інж. Водейонов, визначився при будові портів у Владивостоці і на Мурмані, а також при будові централі „Волховстрой". Архітектонічна сторона будови лежить у руках інж. Роттерта, фахівця в залізно-бетонових будовах. Крім тої технічної управи є ще управляюча рада, що веде адміністрацію цілого підприємства, перебирає грошеві засоби від держави і має нагляд над доставами. Ця управляюча рада, назначена правительством, складається більше з комуністичних діячів, як з фахівців.

КНИГАРНЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ НАКЛАДНІ
ТЕОДОР САВУЛА
у Відні (Wien, I. Riemergasse 2.)

бажаючи поширити українську книжку серед нашої суспільности — рішила дати для всіх українських Товариств, „Просвіт", Лугів, Соколів, кооператив, приватних і публичних бібліотек велику частину своїх книжок

по знижених цінах.

Книгарня має на складі великий вибір українських книжок, голівно закордонних видань, українських стінних мап, портретів, листівок й товариських відзнак.

Жадайте безплатно списку книжок на адресу

BUCHHANDLUNG THEODOR SAWULA
Wien, I. Riemergasse 2.

Радянсько-французькі переговори.

Нові радянські пропозиції в справі боргів і кредитів. — Справа відкликання Раковського.

Хоч справа з Раковським ще далі не зліквідована і хоч французька преса веде далі кампанію проти нього, то не зважаючи на те, московські правителі запропонували Франції перед тижнем конкретні пропозиції в справі боргів та кредитів і в справі пакту про неагресію через тогож самого Раковського. Пропозиції ці вручив Раковський французькому урядові в супроводі ноти. В ноті переповіджена історія переговорів та спростовані деякі невірні вістки про сам хід переговорів, вістки, що появлялися навіть в урядових французьких комунікатах. Одначе нота сама собою мало інтересна. Інтересніші далеко пропозиції, що виходять від комуністичних московських диктаторів, які уневажнювали і сотки разів заявляли, що не визнають ніяких передвоєнних зобовязань царської Росії.

В справі передвоєнних боргів російські комуністи пропонують Франції ось що: радянський уряд вносить щороку 60 міліонів золотих франків для урегульовання передвоєнних боргів на позичках, випущених під гарантією російських урядів; по 60 міліонів золотих франків щорічно вносить він протягом 61 літ; французький уряд може зревідувати ту умову в випадку, коли при всіх інших рівних умовах радянський уряд дасть вірителям інших країн кращі умови регулювання. Сила тієї умови не поширюється на ті облігації, що не котуються у Франції. Відносно кредитів радянські точки виглядають так: радянська делегація обстоює надання кредитів у розмірі 120 міліонів долярів, по 20 міліонів долярів протягом 6 років з виплатою кожної частини у шестилітньому речинцеві; у двох третинах ці кредити будуть використані виключно для замовлень на підприємствах французького промислу, а в одній третині для закупок у французьких комерсантів і для економічного піднесення СРСР. Радянська делегація згодна обмірковувати питання про реальні гарантії тих кредитів. Угода про борги набирає сили рівночасно з угодою про кредити. Протягом 6-ти місяців зобовязується радянський уряд депонувати до французького банку 30 міліонів франків золотом для розподілу між французьких вірителіз заразже по ратифікації обома урядами умови про борги і кредити.

Так виглядають усі точки найновіших радянських пропозицій про борги і кредити. В залежности від їх успішної реалізації стоїть другий проєкт, а саме проєкт пакту про неагресію. Відносно цього останнього французький уряд виніс навіть постанову, якою приймає ту пропозицію до відома і доручає міністрові закордонних справ вести в тому напрямі переговори. Одначе в тій-же постанові французької ради міністрів є ще одно застереження, а саме, що пакт про неагресію між Францією і СРСР французький уряд вважає рівночасно ґарантуванням з боку СРСР безпеки східних союзників Франції. Це застереження дуже утруднило справу переговорів, бо в гру прийшла справа Бесарабії, з приналежністю якої до Румунії СРСР ніколи — як це стверджують усе його дипльомати — не може погодитися. Таким чином переговори в справі пакту про неагресію не мають ще й з тої причини ніяких виглядів. Успіх їх залежний крім того, як уже сказано, від заключення умови про борги і кредити.

Пропозиції ці вручав Раковський, а з ним справа чим далі тим більше ускладнюється. Кремль не хоче його відкликати, а найновіша заява Чічеріна виразно підкреслює, що уряд СРСР не піде в його справі на ніякі уступки. Через те грозить поновно не тільки дальший застій у переговорах не зважаючи на нові предложення, але й цілковите зірвання всяких зносин між СРСР а Францією через особу Раковського. Та хоч як гороїжиться Чічерін і хоч яке обурення висказує вся радянська преса проти кампанії французів у справі Раковського, то ми не віримо, щоби Кремль допустив до цілковитого зірвання взаємин з Францією.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

КЛАВДІЯ БОБИКЕВИЧ. 6)

Проклін мумії.

Нора хотіла щось перечити, та льорд не дав.

— Я вийшов, бо не міг здержатися від сміху, але думав, що вона вам буде ворожити. Отже лише кілька метрів бракуватиме до моєї цілі?... Це вже щось á la небіжка Кассандра. З малих причин повстають звичайно великі, важні наслідки, лише фінал за драстичний. Муха! — І так сердечно сміявся, що розвіяв наші затрівожені думки.

Ми розсталися. Я занялася своїми звичайними обовязками, а що в вирі великого міста враження швидко затираються, то я й забула про ворожбу. Аж прийшла раз до мене Нора. Принесла лист від свого мужа, льорда Карнавон, де той гумористично описує, як всупереч усім слабодухам удалося йому відкрити прастарий гріб, і то якраз у долині Люксор, про котру казали, що там ніяким робом нічого не найде. Сам гріб складається з кількох кімнат, але робота йде дуже поволі, бо треба побороти всякі труднощі, а найбільше пісок, що більше 25 метрів грубою верствою вкривав під собою тайни старовини.

Нора вельми раділа відкриттям, цікавилася ним незвичайно, та обіцяла мерщій давати мені знати про всякі дальші поступи в праці свого чоловіка, як тільки коли який лист від нього надійде. А про ворожбу ми обі зовсім забули — кінчила незнайома.

Тут наш поїзд приїхав на стацію Мамалига, а наше вікно опинилося саме перед ліхтарнею, якої шиби так були завалені снігом, що світло лише з трудом крізь них пробивалося. Якісь темні постаті бігали попри стацію крізь густо падаючий сніг, на дворі було темно, зате у нашім переділі стало ясніше і я мимохіть глянула на моє vis-à-vis. Вона всміхнулася привітно до мене, і повела многозначно очима в сторону нової пасажирки, так, що й я туди зирнула. Вона сиділа в штивній випрямленій позі біля Варвари Борисовної, а голову мала звернену чогось до темних дверей, так, що ми не могли бачити її лиця. Тимчасом поїзд рушив, стація майнула своїми освітленими вікнами, ліхтарня, що світила нам кілька хвилин, лишилася позаду — і нас знов огорнула темнота.

— Чи скоро мали пані знову вісти про розкопки? — спитала я, щоби не марнувати часу.

— О, дуже швидко. Щось за кілька днів принесла Нора знов лист з Єгипту і ми стали обі відчитувати, бо льорд писав дуже невиразно, а вона не довиджувала.

Отже вже відкопали були цілий гробовець кругом і добиралися до входу. Льорд між іншим згадував, що уряд у Каірі дав до його розпорядку чимало робітників, так, що робота жваво поступає й завдяки тому сподіється, що ось-ось відкриє нові тайни минулих тисячліть, та що здоровля його добре як ніколи і що глузує собі з усіх ворожок світа.

Тепер і Нора стала сміятися з себе, що вірила в ворожки та їх ремесло. Була вдоволена й щаслива, що льордові щастить і аж очі їй світилися з гордости, що небавом — як собі уявляла — увесь світ говоритиме про її чоловіка, мовляв, той і той — там і там відкрив незнані досі гроби, добув зпід землі такі а такі скарби; мумії, саркофаги, папіруси — котрі без сумніву причиняться до розвязки неодної загадки царства фараонів, його культури, віри...

Коли Нора таке правила, я неначе відмолодніла. Стара, незаспокоєна жилка сильно віджила в мені. Там бути! Там усе бачити — на місци — своїми власними очима, поки ще жию, а нагода є!!

І як колись я до загину забажала побачити Атру, так тепер захотілось мені доконче в Єгипет. Я не находила собі місця, не мала спокою, а гадки і пляни, що назріли в моїй душі, не опускали мене ні на хвилинку. За всяку ціну туди поїхати, але не морем, ні сушею — а чимсь іншим, скоршим. Я доти собі сушила голову, аж поки не найшла виходу. Ось й обявила Норі свій плян: винаймити літак і враз з нею полетіти в Єгипет та заскочити несподівано льорда. Нора має брата при воздушнім підприємстві — чи не міг би він?... Вона аж сплеснула в долоні. Може, може, і зробить це для неї, а сама аж обцілувала мене горячо за цю добру гадку. Нехай би вже і літаком, аби лише дістатися до Люксор.

Ми обговорили справу з усіх боків. За два дні думали покінчити свої приготування з костюмами та пуститися в дорогу... воздухом. Мені — що правда — серце сильно стукало, коли вона телєфонічно говорила зі своїм братом, означала днину, годину виїзду — але коли вже раз запало рішення — пропало.

— Ех, як би то знати, що кого жде!... Невідомо, що слідуюча хвилина принесе, а не то два дні.

Послухайте. На другий день, коли я саме ладила деякі важні річі — влетіла до хати заплакана Нора.

— Що сталося, кажи скоро! — питаю, а самій аж руки задрожали від якогось зловіщого почування.

Нора подала мені телєграму: Льорд занедужав від трійла мухи, мерщій лікаря, медикаменти, інструментів...

— Негайно на літака, а то вмре! — голосила Нора та ломила руки.

І справді за кілька годин ми вже сиділи на літаку, а з нами славний льондонський лікар-спеціяліст, що взяв зі собою все, що потрібне було для лічення льорда.

Коли я побачила ту крилату машину, що мала нас понести понад горами і морем, то аж зівяла, такий ляк обхопив мене. Але вже було запізно. Коли ми знімались у верх — а це має бути найбільше лячним моментом, я крепко заплющила очі і отворила їх аж по довгім часі, коли ми з усеї сили гнали через воздушні простори, якраз, щоби побачити, що лікар вже в дорозі мав пацієнта, Нору, котра раз-у-раз умлівала, так, що треба було її відтрясати. Було це дуже ненарочно, бо кожне з нас привязане було до сидження.

Ми летіли, як вітер, мені здається, що скорше годі було. У долині: міста, села, ліси, минали наче в казці. По 6 годинах, у половині нашої дороги, ми зїхали вниз попасати, еле вже на французькій землі.

(Продовження буде.)

Громадяни міста Львова!

Від 3. до 11. жовтня ц. р. в міському статистичному бюрі (Ратуш III. п.) від год. 9—2 вивішено первісну листу присяжних суддів на 1928 р. В тім реченці вільно кожному внести реклямацію на письмі до Управи міста з причини пропущення його на листі.

Українці виповніть свій обовязок і провірте, чи Вас уміщено на листі.

Від сензації до скандалу.

ГРОХИ СВІТЛА НА ТАЙНУ ПОЛІТИЧНОЇ МАНДРІВКИ ПОСЛА А. ПАЩУКА.

Два дні тому (ч. 221.) помістили ми дивовижного польського листа, якого отримали з Варшави з підписом посла Пащука, в якому названий посол вголошує назад поворот до комуністичного табору й комун. фракції у соймі. Нижчий допис нашого варш. кореспондента торкається цієї справи. — *Редакція.*

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 3. жовтня 1927.

I.

ІСТОРІЯ ОДНОГО „ІНТЕРВЮ".

Справа політичного надрилу посла Пащука не є ані так проста ані ясна, як здавалося здавалось би. Напакати, вона дуже є „крива", дуже темна і — на жаль — дуже брудна. Розпочалася сензацією та перейшла в стадію скандалу. Та щож діяти: живемо у добі скандалів і хоч-не-хоч мусимо бабратися в їхніх брудах. Цей скандал, про який тут іде річ, має бодай той „плюс", що він — цікавий. Бо не може бути нецікаве нам все те, що причинюється до характеристики відносин у таборі, який стан найболючішим чиряком на живому тілі українського народу. Афера Пащука (так її вже треба називати і під такою назвою перейде мабуть до історії) є ще й сумна — дуже сумна, — як усе те, що є помотане, темне й брудне. І коли трактувати її з погляду скандалістики, — то необхідно додати: дуже сумної і дуже прикрої. Можливо, що вона скінчиться ще якоюсь трагедією. Нині не можна ще сказати, що на цьому (на оголошеному в 221. ч. „Діла" листі Пащука) кінець. Радше можна сподіватися ще якихсь несподіванок. Не можна теж ще нікн висновити *докладно* всі дотеперішні тайни цієї афери, та вони безумовно будуть (і то мабуть невдовзі) вияснені. Тут хочемо подати лише до загального відома жменьку фактичних подробиць, які бодай трішки розяснять цю історію та напевне докажуть, що вона є і — замотана і темна і брудна і сумна...

Посла Пащука довго-довгенько ні в соймі ні на батьківщині (Волинь—Луцьк, відтіль теж він, із 57 вибр. округи, був вибраний послом) не було видно. Відомо, що він звідував Америку, що їздив світами. Та коли в половині минулого місяця — десь несповна три тижні тому — посол Пащук знову зокрився на соймовому терені, зразу впався усім у вічі його пригноблений настрій і його надзвичайна нервовість, яка доходила мож невластений. Були цього дві причини: його глибоке розчарування до комунізму, до якого дійшов на шляхом творечих міркувань а шляхом особистих і наочних досвідів, та перспектива відповідати в недалекому будучому перед польськими судами за провини, які закидають йому у звязку з комуністичною діяльністю (у соймі лежить домагання прокуратурії на видачу п. П.*) Людина стояла явно на роздоріжжі, — видно було, що багато терпить, що шукає поради й опори. Знаю, з ким і більш-менше в якому напрямку провадив розмови з зустріченими на соймовому терені українцями. І вважаюся рішуче твердити, що ніхто його до Українського Клюбу не тягнув. Питали його напр., чому він не зривае взагалі з політикою та не находиться біля отримання якої суто-аполітичної праці на Радянській Україні. Цю останню ідею він категорично відкидав, подаючи низку переконуючих контр-аргументів. Взагалі про комунізм і відносини на Рад. Україні говорив з великим обуренням і видно було, що для його душі вороття туди немає. Ось так пос. Пащук рішив таки вступити з Комун. Фракції і заголосити якнас до Української Парлям. Репрезентації. Зробив це слідуючим документом:

„До Української Парламентарної Репрезентації. *Ідеольогічно і фактично я порвав з Комуністичною Польською Фракцією* і 16. IX. 27 року виступив з неї. Причином тому є моє глибоке переконання, що ідеольогія і тактика вищеприведеної парламентарної репрезентації розходяться з моїми бо направлена не на скріплення національних стремлінь Українського Народу і його соціяльного визволення як в межах сьогоднішньої Польщі так і по той бік Рижської лінії. Переконавшись, що той шлях є суперечним моїм соціяльним і національним стремлінням українських працюючих мас*), звертаюся з просьбою прийняти мене в члени Укр. Парл. Репрезентації, в котрої в слід час я вийшов.

Посол до Сойму *Андрій Пащук.*

Варшава дня 19. IX. 1927 р.

Ясно, що Президія Української Парлям. Репрезентації не могла stante pede приймати людини, яка чотири роки тому радила цю Репрезентацію, — так само, як зрадила своїх виборців, що вибрали посла Пащука, як і всіх інших, по лісті *національного* блоку ч. 16., себто як представника нації а не класи. — І мусіла ще підождати якихсь нових його *дій*, які отвердили би справді добру, непримушену й непохитну волю посла Пащука на таку зміну фронту. Не виходить з того, щоб йому не довіряли. Хто знає Андрія Пащука взагалі та а окрема бачив його в оті дні, той виключав згори якийсь „тактичний маневр" чи якусь провокацію з його боку, тим паче, що для такої цілі не було тут найменшого практичного глуздУ. Посол Пащук про це знав. — знав, що його колишнім товаришам, яких колись покинув і до яких оце знову вертає, *не вільно* вірити йому на основі самих отих писаних рядків, дарма, що на А .Пащука багато його знайомих (і я до них належу) завжди гляділо і глядить як на українського патріота та його побут і діяльність серед польсько-жидівських комуністів уважало за трагічне непорозуміння! Посол Пащук розмір сам, що запертаючими так різко й рішуче в одного шляху і звертаючи на цілком інший другий, він мусить *приблизно* аргументувати. Цей декларативний акт він рішив зробити шляхом інтервю, — цілком розмови, призначеної для часописів. Отже правдою є, що генеза мобого інтервю з пос. Пащуком, яке було надруковане у 212 ч. „Діла" з 23. IX. ц. р. і 39. ч. луцької „Української Громади" з 25. IX. ц. р., мала підклад суто політичний, а не репортерсько-інформаційний. Але правдою є, що це інтервю було потрібне Пащукові, а не Кедрині ані „Ділові", як не твердять автори пізнішого ганебного документу, що носить підпис п. Пащука („Діло" ч. 221). Отже не „обступав" я посла Пащука „разом з іншими газетярями" тільки говорив із ним про це інтервю на-одинці ще в суботу 17-го вересня і навпаки просив докладно спершу передумати все, що бажав би через мене сказати для преси; і тому саму розмову повів з п. Пащуком щойно в понеділок 19. IX. перед вечером. Як ця розмова велася, на це є численні свідки. Сидячи ми біч-о-біч за столом Українського Клюбу у соймовому ресторані, посол Пащук спершу формулював устно відповіді на завдавані питання, потім повомі диктував, бачив через рама кожне слово, як я його писав, керав тицяв то в це то в інше й переіначував, кожне написане речення а вкінці цілість казав собі читати. Мало того. Після скінчення розмови я продиктував списаний текст на машинку, перевірив з рукописом і вручив один на-чисто друкований примірник послові Пащукові. Сталося це в Українському Клюбові в присутности кільох осіб, м. і. посла Дмитрюка, сен. Черкавського і *посла Войтюка, голови Посольської Комуністичної Фракції. Посол Войтюк просив тут-же мене дати йому прочитати інтервю.* Я відмовив, заявивши, що не маю праве зробити це без дозволу пос. Пащука, який стояв поруч і ще раз читав чистопис разом з пос. Дмитрюком. Тоді *пос. Войтюк звертається до Пащука, але той теж відмовив короткими словами: „Прочитаєм у „Ділі"!"* Сам прочитав, сховав до кишені, знав, що з того самого вечора виїжджає до Львова з текстом розмови в кишені та одночасно висилає скрипт до Луцька, однак не висловив побажання ані одної найменшої зміни в рукописі!! Ось так виглядає bezczelny falsyfikat, wymyślony przez p. Kedryna lub redakcje „Dila", ось так повстав „rzekomy interwiew", який „przechodzi wszelkie granice" і т. д. і т. д. по словам пізнішого реве-покаяння Пащука. Щож торкається спеціально деяких уступів мого інтервю з п. Пащуком, отих напр., про які потім довідуємося, що не „inspirowane przez „Dilo" oszczerstwo na komintern rosyjskiej lub polskiej narodowości", то покликуюся на секретаря Клюбу п. Косоноцького, що вернувши з розмови з Пащуком і прохавчи дозволити видрукувати цю розмову на клюбовій машинці, я сказав йому — жартівливо але правдиво: що я „уділець", мусів стримувати Пащука від таких звороті у його відповіді, які радше личили би хліборобові-державникові ніж учорашньому комуністові... А що Войтюкові дуже залежало на прочитанні інтервю *перед* його видрукуванням і що Пащук знав, чому його не дав читати Войтюкові, це видно з іронічної замітки, яка виконилася п. Войтюкові аж 3. жовтня (себто в день поширення звістки про „ре-ре-покаяння" Пащука) під мою адресою: „Бачите, як би дали мені *тоді* прочитати своє інтервю з Пащуком, *то може воно й не появилось би в газетах* і Ви тепер не мали би прикрости!" Свідок тих слів: посол Мохнюк. Пікантно, що?! Про дальші пікантности — завтра.

І. Кедрин.

*) Це трохи незрозуміло але цитуємо оригінал — *І. К.*

Боротьба з опозицією у ВКП.

Виключення 14 опозиціоністів з партії і виключення Троцького з виконкому Комінтерну в офіціяльному освітленні.

В днях 26. і 28. вересня п. р. розглядала московська контрольна комісія Всесоюзної комуністичної партії більшовиків (ВКП(б) справу чотирнадцяти членів троцкістської опозиції. Всіх їх вона виключила з партії. Офіціяльна постанова, що подає мотиви виключення звучить: „Тому, що ці товариші не тільки не виявили перед московською контрольною комісією бажання виправити свій злочин перед ленінською партією, а й довели всією своєю поведінкою у президії МКК. та своїми заявами, що вони й надалі мають намір порушувати волю партії, її єдність, президія московської контрольної комісії ВКП(б) виконуючи постанови X. зїзду партії та останнього пленуму ЦК і ЦКК за роскольницьку роботу, спрямовану проти єдности Викон. Ком. Партії (б) постановляє: Горбовського Е. М., Воробйова В. А., Охотнікова Я. О., Рабіновича В. Я., Дворенса С. Є., Каріна М. Ю., Каплівську С. І., Владімірова В. А., Зайдмана С. Л., Певзнера Х. М., Гутмана В. Н., Максимова М. П., Звєрова Д. Є., Мрачковського С. В. — виключити з партії.

Найважнішою і безпосередньою причиною виключення було те, що всі названі мали утворити „на спілку з партійними буржуазними інтелігентами підпольну, антипартійну організацію, яка мала свою нелегальну друкарню і провадила роботу підриву єдности ВКП (б) та утворення нової партії".

Офіційний комунікат Президії Комінтерну в справі виключення Троцького звучить: „Президія Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу вважає за неможливе дальше пробування тт. Троцького і Буйовича в складі ВККІ, який вони проголосили за „узурпаторський", з яким вони провадять скажену боротьбу за допомогою ренегатських листівок за кордоном і підпольної друкарні, організації нелегальних центрів і злісних наклепів на СРСР. З метою збереження єдности ленінських лав, з метою боротьби з підкопною роботою опозиційних роскольників, вважаючи, що всі можливі попередження вже зроблено і дальша відмова від організаційних заходів стає небезпечною і недопустимою президія ВККІ, спільно з інтернаціональною контрольною комісією, грунтуючись на постанові 8-го пленума ВККІ, на своєму засіданні 27. вересня 1927 р. одноголосно постановила тт. Троцького і Буйовича виключити із складу ВККІ".

Виборчі висліди.

ЖУРАВЕНЩИНА.

У всіх селах Журавенщини вибори переведені і вибрано війтів по більшій части свідомих людей, що дотепер брали дійсну участь у нашім освітньо-культурнім житю на селі (Монастирець Володимирець, Лютинки й ін.). Селяни тепер до уряду зорганізованою масою напрямною Журавенщина вилізла вже з того туману, в який її ще тепер стараються втягнути всякі Капусти, Ленини й ін. Лише в тих селах, де дрімають читальні й деяки животіють кооперативи (прим. у Мельничі, в царстві тьми батюшки Подерейка) вибори не пішли по лінії, витиченій нашим ідейним проводом. Але шкідлива політика пароха (пакт з двором) відкрила очі мельничанам і тепер візьмуться до праці для свого села й народу. В Жидачеві капали закопали зовсім свою політику, бо в надії перехитрити українців і лишень самим засісти в раді звязалися в комісаршиною (ще до того направниками), загально зненавидженою ізза шкідливої господарки в громаді. У країні, бачучи це печене поступування капаніа, ще сильніше згуртувалися в одним блоку з жидами, а не так комісаря палякало, що вибори на годину перед їх початком відложив. Мовляв, листа виборців мильно уложена (хоч сам комісар нотар, отже правник, укладав). Коли будуть вибори, невідомо. Комісар має добру платню (щось 450 зол. місячно), то й держиться руками й ногами і вихвалюється, що буде комісарем, доки сам схоче. Тому, видно, й не помагають усякі жалоби, меморіяли, делегації, щоби звільнити комісаря. Але коли цього комісаря не в силі усунути ніякі власти, то пошо було розписувати вибори, морочити людям голови і тратити час?

Демократ.

КОСІВЩИНА.

Бабин. Всі 24 радних українці. Вербовець. На 40 радних 26 українців, 6 поляків, 8 жидів. Город. На 24 радних всі українці. Косів. На 48 радних 12 українців, 12 поляків і 24 жидів, крім того 1 вірилість жид. Косів Старий. На 40 радних 32 українців і 8 жидів. Криворівня. На 40 радних всі українці. Москалівка. На 32 радних 16 українців, 8 поляків, 8 жидів. Микитинці. На 32 радних всі українці. Прокурава. На 32 радних всі українці. Пістинь. На 47 радних 20 українців, 7 поляків, 13 жидів. Річка. На 48 радних 46 українців, 2 жидів. Рожнів. На 48 радних 28 українців, 6 поляків, 14 жидів. Смодна. На 24 радних 17 українців, 5 поляків, 2 жидів. Соколівка. На 32 радних 31 українців, 1 поляк. Химчин. На 40 радних всі українці. Шешори. На 32 радних 30 українців, 2 поляків. Жабє. На 48 радних 26 українців, 5 поляків, 17 жидів. Черганівка. На 32 радних 31 українців, 1 поляк. Яворів. На 40 радних всі українці. Ясенів Горішній. На 40 радних всі українці.

*

Справлення похибки: В попередньому числі „Діла" пропущено у відділі „Виборчі висліди" підзаголовок: **„Перемиський повіт".**

Гарним доповненням здорової, гармонійної постати новітної дівчини є пишне, мягке і фільожоча волосся.

SHAMPOO
ELIDA
надає волоссю шовкову мягкість і пушистість.

ФУТРА ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ ПОДОРОЖНІ
На довгомісячний кредит поручає
Власна — Робітня кушнірська і кравецька
СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
Львів — пл. Капітульна ч. 1. 85 13-7

БУКАЧІВЦІ.

Громадські вибори в Букачівцях вийшли для нас дуже добре з огляду на те, що українці виявили велику солідарність та зрозуміння положення. Вибрано 10 українців, 10 поляків та 12 жидів. Українці мають заступника бурмистра. Такої солідарности, яка була серед українців, не виявили навіть жиди. Крім міщан вибрано з нашої сторони священика й пенсіонованого почмайстра.

Ратункова акція.

Збіркова акція в Америці.

Збіркова акція в Америці вже розпочалася і є повна надія, що вона дасть значні успіхи. Ще не прийшли до нас американські часописи з останніх двох тижнів, одначе вже попередні відомости в американсько-українській пресі вказують, що справу пропаганди за допомогою жертвам повені поставлено в Америці широко і доцільно. Вся американська преса (в Злучених Державах і в Канаді) переповнена покликами допомогових комітетів, поодиноких загальних організацій і Українського Черв. Хреста та описами розмірів і наслідків катастрофи.

Як подає філядельфійська „Америка" вже 18. вересня зібрано на допомогу жертвам повені в греко-кат. церкві св. Петра і Павла в Мт. Кармел, Па 110 дол. які вислано до Коопер. Банку „Дністер". Зновуж у Канаді зібрано на концерті в Інституті „Просвіта" у Вінніпегу квоту 150 дол.

Є це перші вістки про розпочату збіркову акцію.

Акція о. митр. Шептицького.

Після відвідин стрийської виставки виїхав о. митр. Шептицький до Калуша, який став третьою з черги базою його допомогової акції на Підкарпатті. Тимчасом з доручення о. митрополита вів уже допомогову акцію в Калущині о. крил. Ковальський, який 30. вересня відвідав Голинь і Сваричів, приділюючи потерпілим харчі й одіж.

Дня 1. жовтня відвідав о. митрополит у товаристві д-ра Гощького шпиталь, санітарний захист та українську фребліївку в Калуші. Всюди роздано відповідний приділ харчів, одіжі і грошей. Одночасно о. крил. Ковальський виїхав у заступстві о. митрополита з харчевими й одяговими приділами до Пійла і Хотіня.

В Калуші визначено приділи харчів й одіжі для сіл: Угорники, Бережниця, Довге і Тужилів, в Підгірках видано харчеві й одягові приділи для сіл: Вістова, Підмихайля, Добрівляни, Бабин і Студінка, а в Слобідці видано харчі й одіж для Медині і Перевіяця.

В Калуші відвідав о. митрополит церкву, приймав авдієнції та був присутний при лікарських оглядинах.

Дня 4. жовтня митрополича експедиція опустила Калуш, удаючись до Жидачева. По дорозі відвідав о. митрополит монастир оо. Василіян у Гошові та діточі захисти в Долині, Болехові і Стрию, всюди лишаючи відповідні приділи харчів й одіжі.

„Санаційні" байки.

Львівський „санаційний" орган („Дзєннік Львовскі"), пишучи про організацію допомоги жертвам повені, пише між іншим таке:

„Незалежно від того (польського повітового) Комітету в тутешнім повіті діють два Українські Комітети допомоги жертвам повені, а саме в Делятині і Надвірній, які остільки остають в звязку з Повіт. Комітетом пересня помочі навіщеним повенію, що просять повідомляти їх, хто з пошкодованих одержав уже яку допомогу з Повітового Комітету. **Українські Комітети одержують дари і провіянти через головний комітет у Львові з т. зв. Великої України".**

Не знаємо, з якою метою подають „санатори" такі байки і видумки. Українські допомогові комітети — як на повітах, так і Центральний Комітет у Львові, не одержали ще з Великої України (не „так званої", але дійсної) досі ані **одного шага і ані одної мірки збіжа чи провіянтів.** Засоби, які приділює українським повітовим комітетам Центр. Комітет у Львові виключно вложені українським селянством та інтелігенцією Західної України.

Деякі, поки-що невеличкі грошеві пожертви прийшли зі заходу і Америки від громадян українців. Всі збірки, грошові і збіжеві, ми докладно і щоденно оповіщуємо в нашому органі. Звідки отже „санатори" взяли, немов то українські комітети одержують дари і провіянти з Великої України? Можемо додуматився. Досі польські тав. суспільні комітети всіх категорій (воєвідські і повітові) дуже мало або майже нічого не зробили для несення помочі навіщеним повенію, коли тимчасом українські комітети, розпоряджаючи скромними але загальними засобами поки-що виключно красвого громадянства, всюди подають допомогу пешасним. Зі стиду, що вони майже нічого не зробили, стараються вони зменшити нашу акцію, розпускаючи байки, що це дари з Вел. України. А може такі видумки мають ще й іншу мету? Zentral-Kassa der Oesterreichischen Credit-Anstalt für Handel u. Gewerbe, Wiem 130 доляр'в.

Загадка розвязана!

Кожний може осягнути „ЗОЛОТЕ РУНО" і богатство, хто купить **льос і. кляси** 16 Державної Клясової Льотерії в конторі

„РУНО" Равіч і С-ка Львів, Академічна 3.

Головна виграна 650.000 золотих

Крім цього виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75 000, 60 000, 50.000, 40 000, 30.000, 25.000, 15 000, 10.000, 5.000 і т д.

Виграні побільшено з 16 міліонів на 20 міліонів.

Тягнення переводить публично державна Комісія в Генеральній Дирекції Державної Льотерії при співучасти двох громадян міста, запрошених Президентом міста Варшави.

Що другий льос мусить виграти.

Ціна льосів: Чверть льосу зол. 10·00. Пів льосу зол. 20·00. Цілий льос зол. 40·00.

Тягнення вже 10. і 11. листопада.

На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від порта, на виплату належитости. — Поручаємо негайно замовляти.

В ім місци відтяти і переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

„РУНО" РАВІЧ і Ска, Львів, Академічна 3.

Отсим замовляю:

..... льосів цілих по зол. 40·—
..... „ половинок „ „ 20·—
..... „ чвертьок „ „ 10·—

належитість золотих ..... заплачу по одержанню льосів, почтовою складанкою ПКО. присланим фірмою.

Ім'я і назвиско .....
Докладна адреса .....

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Роздільня П. С. К. в Ходорові (через Союз Ревіз.) 50, Ратунковий Комітет допомоги пар. Буськ через о. С. Калиновича 65, Чит. „Просвіти" Львів-Середмістє 20, Макух Теофіль, надрадн. суду Львів 10, д-р Гвоздецький Евген, адвокат Львів 100, Збірка в церкві Соколя п. Камінка Стр. 22, Збірка в церкві Волиці Дер. п. Камінка Стр. 30, Збірка в день храма св. Никити в Жукові дек. Золочів 68, Яремків Василь, Волче пов. Турка 29.50, д-р Богонюк Микола, Катовиці 20, Суходитний К., Малкиня 15, Коопер. „Надія" Улашківці 15, Янішевський Павло, Дашниця пов. Жмигород 10, Кігічах Катря і Андрій, Перемишль 10, Мусяновнч Адольф, Коломия 10, Корнстинський Михайло, Кросно 5, Паранкевич Микола, Станиславів 5, Єврська Ірена, Підгірні к. Золочева 5, Сімківна Анастазія учит. Плаве пов. Тухолька 5, Зарівний Василь, упр. школи Устє Руське 5, Посилка через

Разом виказано сьогодні 490.50 зол. і 130 дол. З попередньо виказаними 27.314.13 зол., 505 дол. і 10 нім. мар. зложено досі **27.813.63 золотих, 635 доляріе і 10 нім. марок.**

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Вічевий рух.

ВІЧЕ УНДО В ЧЕРНИЦІ, ПОВ. ЖИДАЧІВ.

Дня 15. IX. п. р. відбулося віче в *Чернищ.* пов. Жидачів. Віче відкрив місцевий господар Степан *Палій*. До президії увійшли п. Степан *Швед* з Чернищ як предсідник і п. Михайло *Процік* з Надітич як секретар. На віче явилися дуже численно мешканці Чернищ і довколичних сіл: Пісочна, Надітичі й Рудники. Віче скликала місцева організація Національного Обединання з приводу уневажнення виборів до громадської ради, до якої увійшли були виключно свідомі й чесні селяни; ці вибори уневажнено за старанням відомого зі своєї протинародньої діяльности о. Калинюка і лідича Стефакуся. Референтом на вічу делегат УНДО д-р Любомир *Макарушка* зі Львова, який здемаскував наклепи післаного на віче згаданим вище особниками дворського лизуна Смальця, котрий, стоячи на чолі зорганізованої шайки хрунів і дворських посіпак, мав на меті розбити віче. Одначе це йому не вдалося. Відтак промовляли на вічу М. *Колодій* з Миколаєва і М. *Процік* з Надітич, загріваючи вічевиків до повного солідарного виступу при виборах та безоглядної боротьби з хрунами. Слід згадати, що громада Чернищ, одна з найсвідоміших громад Миколаївщини, переживає за часів душпастирства о. Калинюка неймовірно страшні часи. За його почином уневажнено вибори, він воює проти „Просвіти" називаючи її „Проспівою", він провокує свідомих громадян у Чернищ, він заповідає, що управа села перейде з рук чесних селян в руки дворських посіпак, які очевидно завдалегідь проголошують свою побіду при надходячих повторних виборах. Громадяни Чернищ відносилися вже навіть до митрополичої консисторії і до самого митр. Шептицького в справі усунення того національного шкідника, але досі, на жаль, безуспішно.

СЕЛО ПОВЕРГІВ, ПОВ. РУДКИ.

На день 4-го м. м. заповіли сель-робівці віче в сені *Повергові* пов. Рудки. Нещасна то пора робити політичне віче в селі, яке пойно навістила повінь. Село Повергів обмила вода кругом, утворивши з нього відрубний острівок та поробила багато шкід. На дивлячись на загальне нещастя, місцеві селяни дожидали з нетерпеливістю сел.-робів тільки тому, щоби представити їм наглядно, яку силу знищення має в собі потрібна людям вода і яку силу знищення може мати серед невиробленого населення не потрібна селянам партія сель-роба. Навіть цілком чужого очевидця мусіла вдарити національна свідомість і культурність місцевих селян. Вони могли зразу вигнати зі села сель-робів, одначе цього не вчинили, бо, мовляв, треба їм показати, яке нам село, нехай іншим перекажуть. Пропозиція сель-робівців вибрати їх посередню передала цілковито. До президії вибрано свідомого націоналіста д-ра *Бабюка* з Комарна, заступника і секретаря таксамо. Д-р Бабюк від віче безсторонно, дав виговоритися всякому, хто цього забажав. Перший до слова прийшов Іван *Пеленський*, студ. з Комарна, повіт. секр. партії сель-роб, який чогось перелякався, що третів на цілому тілі і дедал мів вимовити кільна нескладних речень про углекопів в Англії, капіталістів і українську буржуазію в Галичині. Не дивлячись на загальне нещастя залиру, „промова" ця викликала тільки спазматичний сміх у присутніх. Другий в черги промовляв також сель-робівець, студент з Холмщини *Демедюк*. Цей був уже дещо відважніший, хоч говорив не українською мовою, а якоюсь ломаною російщиною. Селяни добачили в ньому зразу чужинця. Розбавлена публика почала під рад повторяти його ломані слова і доходило до сцен, яких не бачив я ще ні на одному вічу. Третій з ряду промовців п. Агатон *Добрянський* зі Львова, що в одногодинній промові засував політичне положення українського народу під усіми заборчими державами, справу виборів до громадських рад, обовязки нових рад, шкідливість партії сель-роба, як також ратункову акцію для потерпівших від повені. На загальне бажання присутніх референт пояснив рівнож програму УНДО. Селяни нагороджували референта часто рясними оплесками.

Слід замітити, що в часі промови п. Агатона Добрянського привезені сель-робівцями пині парубчаки (літ 16—17) старалися вести замішання, одначе були змушені таки з місця опустити віче. Відтак намагалися говорити ще сельроби, одначе присутні висміяли їх, підкинувши на такий глум, що вони самі зрекалися слова. Місцева громадянка п. *Посікіена* дала їм належну відправу. Вона сказала просто, щоби сель-робівці йшли дурити людей там, де є пілковита темнота, а не до Повергова, де є читальни „Просвіти", кооператива, де будується новий „Народній Дім" і де засновано т-во „Сокіл". По ній забрав слово місцевий, бідний заробник Теодор *Германюк*. Цей свідомий український націоналіст сказав, що соціялісти разом з комуністами принесли багато нещасть Україні, тому в свідомім селі вони нічого не мають що робити. Підчас тих промов комісар поліції цілий час вертівся на крісні. Говорив ще п. *Пікас* і один місцевий студент, які виявили в коротких словах свою горячу любов до української національної справи. Віче скінчилося відспіванням національного гимну. Так випав у нас виступ сель-робів

Очевидець.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

НОВИНКИ.

— **Поворот митр. Шептицького.** Митр. Шептицький вернув учора до Львова з подорожі по навіщених повітах Сх. Галичини, де розділював запомоги навіщеним повінню.

— **Новий молодий талант.** Пишуть нам із Парижа: До Парижа приїхав наш ще один молодий маляр, Микола Кричевський, син відомого артиста Василя Кричевського. Він уроджений у 1898 р. у Харкові. Перебуваючи на Закарпатті він зустрівся в Ужгороді з відомим артистом-малярем Закарпаття, Бокшаєм, під впливом якого почав пильно студіювати малярство, вступив до художньо-промислової школи в Празі, до декоративної майстерні проф. Гохбауера, де студіює і на далі малярство й рисунок. Поза малярством в школі, М. Кричевський студіює також і деворит. В 1925-26 рр. відбулися його власні виставки в Ужгороді: в 1927 р. він приймав участь у „Виставі української графіки" в Брюселі. Старі традиції батька, В. Кричевського та міцний вплив Бакшая на початку творчости полишили слід на молодім артистї, а щоби їх поглибити і найти власний шлях у мистецтві він виїхав до Парижа — центра мистецького життя, де оглядає музеї та галерії.

— **Ukrajinská.** В фаховім чеськім журналі для позашкільної освіти „České osvěta" появилася перша частина статті М. Галушинського про Товариство „Просвіта" п. н. Ukrajinské lidovýchovné sdružení „Prosvita".

— **Як люди легко живуть.** На почті

варшавського сойму якийсь зручний добродій виплатив собі сам пенсію із портфеля, де лежало 8.000 зол. призначених на посольські „діети". — Львівський купець Розенштрах хотів перебудувати свою крамницю і перевіз увесь товар до хати; а що не сидів дома добрі а тихі люди перевезли нишком цей товар вартости 15.000 зол. до своєї хати, не залишивши адреси ні йому ні поліції. — Вечір їздив автом з льокалю до льокалю весений пасажир Грабінський, монтер з Мельної, бобрецьк. повіту, що й позичив від шофера 14 зол. на перекуски, а все де тому, що робив добре враження... — Громадянин вул. Городецької Кащинський обіцяв допомогти своєму знайомому слюсареві Поручинському, який не міг дістати „свідоцтва вияволин" і роздобув для нього такий документ за 200 зол. Не його вина, що не маючи „виявлін" мусів цей документ сам написати і що за своє добре серце буде сидіти на Баторія...

— **Для жінок еміґрантів в Америці.** Жінки, що вибираються до своїх мужів до Америки часто повідомляють їх про свій приїзд так пізно, що причалявши до берега не находять їх там. Тоді жінка мусить чекати кілька днів на Еллісь Айленд, заки прийде заява від її мужа, що її можна впустити до Спол. Держав. Тому всі жінки, що виїздженть до мужів до Америки повинні повідомляти їх про свій приїзд телеграфічно і подати назву корабля, яким їдуть.

— **Кримський землетрус.** Щойно тепер можна з радянської преси зібрати точніші дані про землетрус, який почався в 11. на 12. вересня в 12 год. 20 хв. ночі в Криму. Він почався невеличким тремтінням, що перейшло незамітно, а повторилось незабаром удруге та втретє в годині 6-ій вранці. Тоді удар наробив таку паніку на населення, що воно почало вибігати на вулицю. Тремтіння повторялось на протязі всієї днини 12. вересня в різних містах і наробило чимало будинків. Втрати на десятки мільонів. Найсильніший землетрус відчули в Севастополі, де було 8 толчків. Дорога до Симферополя знищена. В Ялті було 18 убитих і 385 ранених. В Одесі не було більших втрат, але такого сильного тремтіння мешканці не памятають. У Київі тремтіння тривало 2 хвилини, але було дуже сильне, так, що в стінах деяких будинків поробились сильні щілини. Земля колихалась у Боярці, Фастові, Білій Церкві, Коростені, Козятині, Черкасах, а також у районі станції Помошна, Жмеринка, Вознесенське, Бобринська, Могилів Подільський, Мелітополь, Таганріг. На Дону, де робітники працювали в копальнях, землетрус був сильно замітний. У Харкові тремтіння було слабе. Землетрус, що пройшов по Україні був відгуком кримського; не був небезпечним нищем, але рідким.

— **Літературний ґуток.** 15-го вересня минуло 20 років від смерти найбільше талановитого нашого драматурга Карпенка Карого. Дивне, що ніхто не вгадав у нас цих рововин, які заслуговали би на згадку цілими як неодин ювілей, мертвий як твори полишені цим ювілятом. Чи може тому не треба аж нікому пригадувати Тобилевича, бо його пєси не сходять із сцени наших театрів та аматорських гуртків і є, так сказати, останньою дошкою ратунку, коли нема що придумати для репертуару? Не вважаючи на всю нескладність драматичність техніки Карпенка Карого та сентиментальний підклад проблем, яких життя полишило давно позаду, його діяві особи таки живуть і цією своєю одною рисою вдержуються на сцені та в спомині. — „Книгоспілка" приготовляє переклади вибраних творів Шекспіра, Бальзака, Пушкина, Гоголя, Тургенева, Чехова і Лєскова. Пушкина перекладають М. Вороний і М. Рильський. — В-во „Український Робітник" приготовляє вибрання українських письменників російською мовою. Вийшли вже деякі книжки Франка, Коцюбинського та Грінченка; небавком вийде збірка оповідань В. Стефаника. — Громадяни Винниці, де помер у 1920 р. Маркович рішили поставити йому памятник. — 25. вересня минуло 85 літ від першого літературного дебюту Максима Горкого, що звернув на себе увагу. З цієї нагоди Академія Наук у Ленінграді відкрила в „Пушкинському домі" куток присвячений Горкому, зібравши там багато рукописів, листів і портретів письменника. — 100 літ тому помер у Дессав в 83-ім році життя один із найсимпатичніших як людина поетів в покоління молодої німецької романтики: Вільгельм Мюлер. Його прізвище майже невідоме на чужині. Його пісні перетворив у музику Шуберт, інші пішли в народ як анонімні твори, ще інші присвячені визвольній боротьбі греків.

— **Рекорди.** Німеччина святкує роковини нової технічної нагоди в поїздах, про яку чи покищо мовимо. Є це телефони у поїздах, які дають змогу пасажирам підчас їзди розмовляти з якимнебудь містом на кількасот кільометрів. Тепер заводять у Німеччині відповідні апарати у всіх поспішних поїздах, почнщо для розмов у межах власної держави, згодом і з чужиною, коли сусідні держави підуть за прикладом німців. Тоді можна буде, знаючи число поїзду, в якому їде знайомий, переговити його на зиїт розмови разом з поїздом у найбільшим розгоні звичайним: „Гальо! прошу поспішний поїзд до Берліна ч. 100" і далі: „Прошу до апарату пана Х..." — За один рік побудували в Ню-Йорку 15.000 нових будинків. — За останніх 5 літ було в Спол. Державах 114.879 автомобільних випадків смертельних; 3 і пів міл. раненних.

— **Жіночі рекорди.** Два зовсім противлежні: одної вченої і одної красуні. Перша це румунка д-р Стефанія Маразінеану, співробітниця паризького Інституту пані Кюрі, винахідниці раду. Пані Мараізнеану продовжує досліди подружа Кюрі, їй удалось довести олово до променювання під своєрідним впливом сонячного світла. Це олов'яне проміння має прикмети раду: просвітлює людський організм і найгрубші штаби із сплою більшою від раду. Цей т. зв. „штучний рад" є ще надалі предметом дослідів, які в скорі стати зворотною точкою у поглядах на повставання раду.— Найгаріша дівчина Австралії Філіс Альвін дістала як нагороду безплатний білет на подорож довкола світа. Ця нагорода признана їй не за саму красу, а за всі інші прикмети: характер, виховання, фізичний розвиток і спорт. Панна Філіс мала право взяти в подорож даму до товариства і вибрала... свою маму. Її батько їде з ними на власний конт. Вона дістала вже сила листів з освідченнями від багатих людей, але не відповіла на них „так". Бо вона мусить пильно збирати подорожні враження, щоби після повороту могла зробити відчит, як цього домагається признана їй нагорода.

— **Розводи в Англії.** У найблищих трьох місяцях англ. суди розбиратимуть 500 розводових процесів. Таким робом за рік буде їх 3600 справ, з чого 2400 припадає на Льондон. Порівняно з минулим роком число розводів знову зросло. Преса пояснює цей аріст виливом нового закону, що забороняє друкувати справоздання із розводових справ. Наслідок вийшов зовсім інший ніж сподівався уряд: раніше деякі люди не вносили розводових скарг лякаючись скандалу в пресі, тепер, коли ця можливість щезла, подружі пари приходять щораз частіше до пересвідчення, що нічого не стоїть на перепоні, щоби вони тихо та мирно розійшлись.

— **Чудасії.** В „Красной Газеті" находимо таку новинку: „На поручення кінотрупи „Жовтень" у Ленінграді почались лови щурів за оплатою 88 коп. за штуку. Ці щурі будуть монтовані разом з групою меньшевиків, що демонстраційно покинули салю засідання II-го зїзду совітів 1917 р. Втеча щурів із корабля буде символічно змальовувати виступ меншевиків із зїзду". А друга в „Правді" в 29-го вересня п. р. „Безвихідне становище" дослівно така: „У безвихіднім становищі — архангельські промисловці. Спокою вже мають вони промислові рушниці, а тепер хоч видай їх, тому — приказали рушниці реєструвати. А для цього по інструкції треба: 1) дві рекомендації партійників з 5-літньою службою, 2) дві фотографії. Тимчасом ні одних ні других не найдеш в архангельських лісах. Було не було, а від біди можна би ще поїхати по повіті шукати потрібних партійників, але чи дадуть вони рекомендацію незнайомому? При цьому ж на всіх ловців партійників ніяк не вистарчить. А фотографа не найдеш уже нізащо і на 100 верст кругом. І ходять так надбережні ловці вже не перший рік. І хотіли би зареєструвати свої рушниці, але інструкція не дає".

— **Світова всячина.** Згідно із порозумінням союзних держав щодо зменшення окупаційних військ у Надренії на 10.000 жовнірів, найблищими днями відступлять із цієї території зайві союзні війська. — У Минську епідемія сліпчин. — По католицьких церквах півд. Ірляндії прибили заяву підписану всіми ірл. архиепископами та єпископами, яка осуджує до Валєру та його прихильників за його присягу на вірність конституції; підписані заявляють, що ця присяга їх не обовязує. — Радянський уряд підготовляє проект будови каналу між Доном і Волгою, щоби Москва мала доступ до Чорного Моря. Кошти будови обчисляють на 80 міл. рубл. — Буш. англ. премієр Макдональд промовляв на конференції „лейбор-парті" за відновлення взаємин з СРСР. — Підчас продукції радянської фільми „Панцирник Потьомкін" у Римі багато глядачів на салі почало гостро протестувати і треба було закликати до кадитерії по-

ліцію. — СРСР. доставляє цими днями Франції 16 вагонів вовни; перед війною Франція діставала 2000 вагонів річно.— Здоровля Венізельоса значно покращало. — У польськім консуляті в Ніцці хтось підложив бомбу власного фабрикату. — Ню-Йорк привитав Левіна так само як його попередників: Ліндберга та Чемберліна, якщо... він таки врешті вернеться з Европи.

— **З кіна.** У кінах „Палас" і „Аполльо" „Усмішка долі" архітвір польської фільми на підставі комедії Пежинського із Смосарською, Венгжином, Сгемповським і Гіровським.

— **Пригадуємо львівському громадянству,** що нині, субота, в г. 8. веч. у салі „Народ. Дому" — концерт п-ні Анди Остапчук при співучасти піяністки п-ні Волод. Божейко.

— **Федорович і Федькович.** Піонір українського друку та співець Зеленої Буковини не багацько мають спільного, та всеж їхні імена можуть стояти в одній книжці — історії української культури. Однак що міг би робити портрет Федьковича на виставці української преси і то у Варшаві в 1927 році? Він найшовся там лише завдяки — друкарському чортикові, який у звіті з тої виставки (ч. 221) Федоровича переробив на Федьковича.

Модужі жінки, осягають через ужиття природної **води гіркої** *Franciszka Józefa* легке випорожнення, почому воно є получене нераз з незвичайним добродійним діланням на недужі органо. Автора клясичних творів про жіночі недуги твердять, що успішне ділання води **Franciszka Józefa** потверджують результати їх дослідів. Жадати в апт. і дрог.

Останні вісти.

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ОТ. ПЕТЛЮРИ.

Париж, 7. жовтня 1927.

Процес Шалома Шварцбарта за вбивство отамана Петлюри визначено на 18. жовтня ц. р. перед паризьким судом присяжних. До розправи покликано понад 100 свідків. Буш. міністр для жидівських справ при уряді от. Петлюри, Пінкас Красний надіслав до ген. прокуратора лист, у якім просить, щоби його візвати на свідка в процесі, коли покликано інших членів уряду.

СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА.

Варшава, 7. жовтня 1927.

Найповажнішим кандидатом на становище воєводи є дотеперішній краківський віцевоєвода Моравський. Справа його іменування має бути полагоджена на найближчім засіданні ради міністрів.

СПРАВА ПОЗИЧКИ.

Варшава, 7. жовтня 1927.

Становище польського уряду в справі позички не змінилося. Польський уряд не може принять позички на поданих умовинах, бо вона не причинилася би до подешевіння кредитів у краю. Американські представники Фішер і Монет дістали вже відповідь із Ню Йорку і її зміст подали міністрові скарбу. Мін. скарбу засував справу віцепремієрові Бартелеві на раді президії. Віцепрем. Бартель сказав журналістам, що ратифікації позички соймом не треба. Вистарчить розпорядок президента державн.

НЕБЕЗПЕКА ВІЙНИ НА БАЛКАНІ.

Білгород, 7. жовтня 1927.

У звязи з убивством ген. Ковачева югославянський уряд постановив скріпити охорону сербсько-болгарського кордону і видати заборону вступати на югослав. територію болгарським горожанам. У югославянського міністра закорд. справ Маріновича явився болгарський посол Вакарольський. Опісля був у мін. Маріновича англійський і французький посли, щоби поінформуватися про намір уряду СХС.

До білгородського мін-ства внутр. справ наспіла з болг.-югосл. кордону вістка, що кілька ватаг комітаджі напало на місцевість Клісуру. Кинено около 20 бомб на місцеву митну комору, постерунок жандармерії і почт. уряд. Будинки ці поважно ушкоджені. Погоня, що пустилася за виконавцями замаху, натрафила на сильну ватагу комітаджі в околиці Скочивіна, біля альбанської границі. Югосл. відділам вдалося розбити ватагу. З Бітолії вислано сильні відділи війська і жандармерії, тому, що все ще грозить небезпека з боку комітаджі.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ФУТРА жіночі, мужеські і діточі, містові і подорожні — першоклясно виконані — добірний товар — низькі ціни — догідні умовн сплати найкорисніше у фірмі

Андрій Кузьміньскі

348 **ЛЬВІВ пл. Марійська 9** 8—9
(у виході Рутовського.) Тел. 42-53

БІЛЬШОВИЦЬКА ЗМОВА В РУМУНІЇ.

Відень, 7. жовтня 1927.

„Вр. Альг. Цтг." подає, що в Румунії викрито широко розгалужену змову в користь СРСР. На чолі змови стояв якийсь Павло Сор. У його мешканні найшли підчас ревізії оригінальні документи рум. ген. штабу. Крім того арештовано адвокатку д-р Марію Лель і Лею Зільберман, якої брат працював у шпіонській централі в Празі.

БОРОТЬБА З ОПОЗИЦІЄЮ В СРСР. ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

Рига, 7. жовтня 1927.

Тутешня преса подає з Москви, що боротьба між групою Сталіна й опозицією загострюється. На приказ Сталіна ГПУ. арештувало багато опозиціоністів, м. ін. секретаря Троцького, Раніса. В Одесі арештовано 6 визначних опозиціоністів. Арештують і в інших містах.

ПОВСТАННЯ В МЕКСИКУ НЕ ЗЛІКВІДОВАНО.

Льондон, 7. жовтня 1927.

Хоч урядові комунікати впевнюють, що в Мексику спокій, надходять вісти, що повстання тревае далі. Ген. Гомеза не розстріляно. Він проводить відділом повстанців і дістав підмогу від ген. Альмади. Проти Гомеза вислано урядові війська.

ГРОШІ.

Долєр амер. 8·92—8·92·50, долєр канад. 8·89·50—8·90·50, корони чеські 0·26—0·26·50, шіллінґ австр. 0·25—0·26, лея 0·05·50—0·05·75, франк франц. 0·34·50—0·35, франк швайц. 1·71·50—1·72·50, фунти штерл. 43·40—43·80, німецька марка 2·12·30, данціґський гульд. 1·72·85, червінець 30·30—31·20.

Золото: 20 корон 36·50—37·00, 20 франків 34·50—34·80, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів 46·50—47.

З ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ.

КОМУНІКАТ Ч. 6.

І. Взиваємо всі ті місцевости, які заголосилися в Головній Раді і дістали статут для основання філії нашого Товариства, щоби в найкоротшому часі відбули установчі збори філії і подали нам склад філіяльного виділу. Установчі збори філії можуть відбутися по упливі 4-ох тижнів від дня внесення статутів, хочби до того часу не прийшов дозвіл на її основання. Всі ті філії, що вже відбули свої перші загальні збори, повинні прислати нам негайно склад свого виділу і подати скількість членів та коротке звідомлення з дотеперішньої діяльности. Місцевости, в яких ще не пороблено приготувань до основання філії нашого товариства, повинні це зробити якнайскорше. По статути й у всіх інших справах просимо звертатися на адресу нашого товариства: Львів, Руська 18/І. п.

ІІ. Філії, що вже відбули свої установчі збори й уконституювалися, повинні виробити собі докладний план своєї діяльности і негайно приступати до праці. В першу чергу слід забратися до точної реєстрації українських воєнних могил на терені своєї діяльности. Помічними в цьому ділі можуть бути: парохіяльні і громадські уряди, а також українські установи (читальні, Сокіл, Луги, кооперативи) і приватні особи. В деяких випадках можна буде дістати потрібні інформації також у військових урядах, які вели (або ведуть) метрики смерти. Зокрема треба зібрати докладні дані про те: а) де лежать могили українських полеглих) на цвинтарі, в полі, в лісі — на громадськім чи приватнім ґрунті, б) чиї це могили — поодиноких стрільців, чи братські і назвище місцевости, з яких походили і частини, в яких служили погибші), в) серед яких обставин і коли погибли (опис бою на основі оповідань очевидців і дата смерти), г) в якому стані ті могили (в доброму чи запущені, чи може зрівнані з землею, чи є огорожа, чи є хрест, плита або памятник, чи є напис). Коли могили лежать на приватному ґрунті, то філія повинна переговорити через свого представника або упрошеного делєґата на місці з власником того ґрунту, щоб він не нищив тих дорогих наших памяток. При сприятливих умовинах можна би приступити до закупна того ґрунту на вічні

ний цвинтар полеглих героїв, або перенести могили на відповідне місце на місцевому цвинтарі.

III. В справі ексгумації полеглих подаємо отсі інформації: Ексгумувати і переносити небіщиків на інші місця можна тільки в часі від 1. листопада до кінця березня. Кошти такої ексгумації доволі значні (около 150 зол. від кождої ексгумації для санітарної комісії), тому рацію приступати до неї тільки в крайнім випадку, а саме коли грозить перекопання і зрівнання з землею военної могили, коли цього домагається родина небіщика або коли перенесення полеглих на інше місце має свою вагу з уваги на місцеві відносини. Зазначуємо, що Головна Рада буде старатися у виїмкових випадках роздобути знижку ексгумаційної такси, що має обіцяне у компетентної влади. На випадок прийняття рішення про ексгумацію треба обовязково подбати про зовсім певні і нікому сумнівові не підлягаючі відомости про полеглих, яких мається ексгумувати, щоб не спричинювати непотрібно великих коштів.

IV. Взивається всі філії розвести інтенсивну пропаганду за придбанням нашому Товариству якнайбільше членів. Кожна філія повинна прислати до Товариства всіх тямучих громадян у кругу своєї діяльности. З тою метою, як узагалі для придбання матеріяльних засобів, слід уладжувати відчити і всякі імпрези та збірки (при помочі курсорів, бльочів і т. д.), щоби з раннею весною можна було приступити в цілому краю до відповідного упорядкування українських военних могил. При цій нагоді пригадуємо, що філії обовязані дві третини членських вкладок присилати що три місяці до каси Головного Товариства. Всі інші доходи зі збірок, не заряджених Головною Радою, філії задержують на власні потреби.

Львів, дня 30. вересня 1927.

За Головну Раду Товариства охорони посмертних могил:

Бр. Якіб, голова. Д-р Ів. Німчук, секр.

Зі спорту.

Беркут-Україна.

В неділю дня 9. ц. м. в год. 2·30 попополудні на площі Сокола-Батька розіграє „Україна" товариські змагання з перемиським „Беркутом". Змагання цікаві з огляду на то, що „Беркут" того року перший раз у Львові. Дружина перемищлянів відзначається рухливістю і стартом до мяча. Вона схоче певно зреванжуватися за минулорічну програну і побудує всіх зусиль у тому напрямі. „Україна" не сміє занехати наших надій, тимбільше, що в тих змаганнях боронить п. Гр. Терлецький 100-ий раз клюбових барв. Наша публіка повинна заповнити якнайчисленніше площу і дати докази зрозуміння і своєї вдячности для неатомної, певної самопосвяти праці нашого комплекта в барвах „України".

Всячина.

Вибір бурмістра в Льондоні. Львів мав час уже забути як вибирають голову міста. А що нема великої надії, щоби скоро йому не пригадали, то покищо вдоволімся новинкою як виглядає такий вибір у Льондоні. Льорд-мер вибирається там щороку дуже святочно. Його вибирає із найставших „ольдерменів" м'ська рада, складена із членів усіх корпорацій. Один пропонує із списка виборців двох найстарших віком. Їх імена передають до відома ради „ольдерменів" під проводом льорд-мера. Голосують і звичайно голоси йдуть на старшого з двох. Минулорічний льорд-мер і новий, вибраний, переходять у салю Гільдій, де сідають на підвищенні, вкупі вчвітчаний пахучим зіллям для... знищення всякої заразу. Кожний із присутніх має вязку рож або гвоздиків і вони підносять руки вверх вимовляючи імя вибраного. Вибраний бурмістр повторяє стару формулу, що годиться на вибір: „Будьте спокійні, мої брати. Я зроблю все, що від мене залежить, щоби виконати гідно свої обовязки і прислужитись нашій Столиці". Після цього відбувається традиційний похід по вулицях Льондону. Формулу обітниці льондонського бурмістра мг був сміливо повторити і львівський президент Найман. Він зробив усе, що від нього залежало і казав мешканцям міста бути спокійними...

Поминальне Богослуження
за душу бл. п.
Д-ра ЛЮДОМИКА ДАВИДОВСЬКОГО
б. старшини, секретаря і дипльомата ЗУНР. в Празі і там помершого 12. X. 1924. в'здравиться в парох. церкві св. Петра і Павла при вул. Личаківській у Львові в середу дня 12-го жовтня 1927 в год. 8 й рано. 683

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. п. Карабіновича:
Количищі: 9. X. Запорожець за Дунаєм.

Інавґураційну Службу Божу з приводу нового шкільного академічного року відправить о. ігум. Галущинський в неділю дня 9. жовтня в год. 9 рано в церкві св. Онуфрія при вул. Жовківській 36. До якнайчисленнійшої участи в Богослуженню запрошує все українське студентство — *Управа Української Христіянської Студентської Орґанізації.* 2-2

Т-во „Українська Бесіда" у Львові вул. Рутовського 22 І. поверх, уладжує в суботу 8. жовтня ц. р. перші осінні вечерниці з танцями, на які має честь запросити своїх Вп. ПТ. членів враз з Родинами. Початок в годині 9·30 вечером. О численну участь просить Видїл. 655 2-2

Комунікат. В неділю дня 9. X. 1927 в год. 12·30 в пол. відбудеться в Церкві Преображення Господнього Панахида за членів Українського Пл. Уряду Отамана Ст. Тисовського, о. Евгена Монцібовича, проф. Остапа Вахнянина та всіх прочих членів Українського Пл. Уряду. Всіх громадян і пластунів запрошує до участи — *Комітет-Львів.* 1-1

Оповістки. Безплатне бюро посередництва праці при Т-ві „Союз Сепянських Спілок" Львів, Ринок 10 І. п. оголошує: Треба зараз трох здорових хлопців до праці при господарстві на селі; двох молодих хлопців до праці у Львові (зголошуватись тільки місцевим; три дівчині на виїзд на село (праця при господарстві). Шукають праці: абсольвент фільософії шукає лекції у Львові; народній учитель (повернув з еміґрації) шукає заняття у Львові або на провінції.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ФОРТЕПЯНИ, піяніна на ріжні ціни, продає уживані, купує міняє: ГАНАК вул. Пілсудського 21. І. поверх. Позір на фірму. 619 4—5

ОЖЕНИТЬСЯ заможний вдівець, поверх 50 л'т, купець, здоровий, пристійний з симітною посяжною українкою до 45 літ. Ласкаві зголошення слати до Адміністрації „Діла" під „Згода". 632 2-3

НАЙСТАРШИЙ у краю звісний склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський наєл. **Ю. Домбровський — п. Розважевський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 9—7

ОКАЗІЙНА продаж 3 поверхової камениці в околиці стрийського парку по причині виїзду. Комфорт, будова дуже солідна, до полудня, вільних 5 покоїв. Письмені зголошення: Берест, Підвале 9 у Львові. 666 2-3

ЗДІБНИЙ кооператор з практикою, бувший старшина Української Гал. Армії пошукує заняття. Ласкаві зголошення прохає слати під адресою: Михайло Сливар в Буковні пов. Яворів. 662 2-2

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків л'т в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвисші ціни. За) 26-7

ПОКІЙ з окремим входом і цілим удержанням негайно до винаймлення. Вронівська ч. 8 І. п. 686 1-1

ПАРОХІЯ Підлипці дек. Золочів до заміни за рівнорядну, одна церква, нові будинки, до залізниці 4 і пів км. Ласкаві зголошення до парохіяльного уряду. 563

ДВІ або одну комнату з кухнею пошукую. Д. Грім, Адм. „Діла". 684 1-2

ПОЗИЧКИ з гіпотечним убезпеченням на першорядній реальности у Львові у висоті 2—3 тисяч долярів пошукую до 15. падолиста. Зголошення в адміністрації „Діла" під „рентовна позичка". 690 1-2

ПОШУКУЮ мешкання 2—4 комнатного з кухнею і комфортом. Чинш з гори. Зголошення до австрійського секретаря консулярного вул. Пелчинська 35. 694 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Козакова
повернула і ординує в хоробах жіночих і поліжництві.
645 **СТАНИСЛАВІВ** 3-3
вул. Голуховського 21 (власний дім).

Д-р М. ВАХНЯНИН
повернув з Карльсбаду
приймає вул. Словацкого ч. 14
656 від 4—6 попол. 2—2

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
645 **Перезвітлення Рентґеном** 5—24

ВОЛІЧКИ французькі „Матадор" „Гарсієнка", Панчохи, Реформи і т. п. Ціни нижкі бо вхід через сіни 574 4-4 Магазин **ШТАММА** Сикстуська 16

ЛІКАР ДЕНТІСТ
Д-р Бабій Володимир
у Львові
переніс свою амбуляторію
689 і ординує при 1-2
вул. Льва Сапіги ч. 47.

Спеціялістка діточих недуг Д-р Ольга Ган
б. лік. паризьких шпиталів орд. від 2—3
Львів, вул. Городецька 46.
Перезвітлювання Рентґеном, кварцова лямпа.
693

Окуліст-аператор **Д-р А. ГЕРШЕНДЕРФЕР** б. асистент клініки і б. секундар дежурн. шпиталю у Львові ординує **тепер** вул. **Пасульського** (Панська) **ч. 3** від год. 692 8—9 і 3—5. 1-1

ВСІМ виконає ЗУБИ на СПЛАТИ „до днів 3"
Заведення дентист.-технічне
ЙОСИФ РАППАПОРТ
пл. Марійська 7, де кав. *de la Paix*
20 зол. завдаток **20 зол. місячна сплата**

Calotrix однокий середник проти випадання і на поріст волосся, до набуття у о. д-ра Вергуна в Сокалі або в Нар. Торговлі в Сокалі.

Звичайні Загальні Збори
Товариства
„Український Інститут для дівчат"
в Перемишлі
відбудуться в пятницю 21. жовтня 1927 р. в годині 4-ій згідно 4·30 у власній залі зі звичайним порядком дневним.
682 *Видїл.*

Знаний зі солідности маґазин жіночої конфекції „MAISON CHIC" Львів, Сикстуська 7
ласкаво повідомляє, що крім всілякої жіночої конфекції, спеціяльно поширив відділ
ПЛАЩІВ і ТРИКОТАЖІ
чим дає нагоду звісмотритися в найкращі моделі **плащів і найліпші трикотажі** по дуже приступних цінах.
Просимо о ласкаві відвідини без примусу купна.
691 **Позір на фірму „Maison Chic"!** 1-1

10 зол. рата За 10 зол. місячно кождий може набути парцелю **10 зол. рата**

ЗАРЯД ПАЦИКІВСЬКИХ ДІБР
Почта і залізнича стація Станиславів
приступив за дозволом Земського Уряду Ч. Р. 4477/26 з дня 12 липня 1926 до парцеляції частей своїх посілостей, в незвичайно гарній околиці — з одної сторони над рвучою рікою Бистрицею з другої окруженої Узґірєм Карпат під назвою „Олесєв". Бажаючи сотворити там чудне літнище і уможливити кождому набути **на власність** відповідну часть землі на вибудування вілли, продала минулого року на протязі трех м'сяців 2000 парцель в части І Олесьова, а тепер починає продаж парцель в ІІ части Олесьова по дуже низькій ціні, бо
по 4 зол. за квадр. сяжень = 3м² 60 цм²
на будову вілли потрібно, около 100 сяжнів, або 360 м², що коштує ледви
зол. 400 і то платних по 10 зол. місячно через 4 літа.
Купуючий 2 або більше парцель по 100 сяжнів кв. платить місячні рати стільки разів по 10 зол. більш. Хто небудь, бажає забезпечити собі кусник землі на власність, нехай зголоситься якнайшвидше, бо придїл буде слідувати після черги зголошень.
Для вигоди тих, що зголошуються, прийнято зголошення і докладних інформацій уділяє Головна Канцелярія Пациківських Дібр Александра Левицького у Львові пл. Марійська ч. 10. І п. Тел. 7—86, або на місці в Управі Дібр в Пацикові під Станиславовом. Тел. 1-24.
ЗЕМЛЯ НА СПЛАТИ
Витати і пересилати під адресою: Канцелярія Управи Дібр Пациків у Львові пл. Марійська 10.

ЗГОЛОШЕННЯ.
На підставі оголошення в „Ділі" зголошуюся до купна . . . . сажнів² парцелі в Олесьові. Приділену мені парцелю задумую сплатити в місячних ратах по зол. . . . . Прошу о прислання мені докладних условій купна, подаю свою адресу.
Імя і назвиско . . . . . звання . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .
. . . . . дня . . . . . 1027 р.
10 зол. рата **10 зол. рата**

Вимріяне літнище в найбільшій будучности

ВАННИ тревалі, купелеві 28 зол. денне ті самі 40 зол. поручає власного виробу Войтех Заяць, Оссолінських 14. Телефон 40—32. Дахороботи, криття і малювання виконує ратами. 10—10

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 8
відливає на замовлення дзвони гарнітурні і поодинокі, а постійно удержує на складі звони 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 21—7

Вина богослужебні італійські:
Etna bianco богослужебне біле по зол. 5·30 за 1 літр, по зол. 4·60 за фл. ¾ літра
Campobello (Lacrima Christi) „ „ 5·60 „ „ „ „ 4·80 „ „ „
Partinico богослужебне біле „ „ 5·80 „ „ „ „ 5·20 „ „ „
Origtalino церков. червоне сол. „ „ 6·20 „ „ „ „ 5·40 „ „ „
Ціна за 1 л. розуміється в бочках почавши від 30 до 220 л. — Кавція за бочки від 2 до 4 дол. ам. — Сплати на векслі до 3 місяців. — Фляшками висилається в скринках по 12, 24 і 36 фл. франко стація заладування. — За скринки дочислюється 1·50 зол. — Висилка залізницею.
Світло церковне: Воскове по зол. 6, півоскове І-н зол. 3·30, півоскове ІІ-а зол. 2·95, стеаринове І-а (столове) зол. 3·85, півстеаринове зол. 2·65 за 1 кг. — Висилка почавши від 20 кг. залізницею франко стація заладування. — Від ц'н повищих відраховується на фонд вдів і сиріт від вина 6 проц. а від світла 5 проц. опусту.
Чай китайський на вагу і пакований по 1, 5 і 10 дкг. зол. 25 до 28 за 1 кг. Для кооператив і торговців відступається значний опуст. — Висилка поштою в довільній скількости. 663 2—2 **Д. Свящ і С-ка** у Львові, вул. Валова 14.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 226 (11.194). Львів, вівторок 11. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долер, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Театральність і істерія.

Львів, 10. жовтня 1927.

Чим ближче пізнають себе взаїмно французи заходу з „французами півночі", тим частіше зявляються у французькій пресі характеристики поляків. Після гомінкої книжки Е-чегоена „P logne, Pologne!" зявилася недавно на сторінках паризької преси нова характеристика польської вдачі, пера французького офіцера, що довший час перебував у Польщі. Не хочемо повторювати тієї характеристики, крайно ядерної, бо не хочемо, щоби нас хтонебудь посуджував у злорадности. Зрештою, занадто довго живемо з поляками у „сусідських" взаєминах, щоби у французьких характеристиках ми могли добачити для нас щонебудь нового. На жаль, те сусідство оставило сліди своїх відємних впливів також на нас.

Але не прогомоніло ще невимовне обурення польської преси з приводу останньої характеристики, як у французькому науковому часописі „L' Esprit" появилася стаття „Voyage au Pays des Polonais" (Подорож по країні поляків). Краківський **„Ілюстр. Курієр Цодз."** репродукує деякі виняткі з тієї „подорожної" статті.

Щож доглянув французький обсерватор?

Поляки — мовляв — не належать до твердої і величавої раси. Не мають вони розмаху. Товчком усього, чого вони довершують, є укривана ненависть.

„В польських душах нема місця ані для розпуки, ані для нагальних протестів, ані для сатанізму на російський зразок. Коли йде боротьба за правду, ніхто не зявляється за нею і ніхто проти неї; повна порожнеча і нинтожність, обридлива нічемність, прибрана в брутальні жести супроти слабих, в рабські жести супроти сильних... О, недаремне поляки були невільниками. Неоглядно увільнено їх з ланцюгів, але знаки, виряті тими ланцюгами оставили незатерті сліди. Вічливість поляків відома на світ цілий. А коли вічливість змінюється в підхлібство, то осягає незрівнані ефекти. Ніякий нарід не перевисшує поляків в штуці підлизайства можним і багатим... Поляки є вічними акторами. Ніколи не беруть участи в житті серйозно..."

Не продовжуємо тих виняткiв, бо вони нам зайві. Не маємо наміру ані радіти з такої характеристики, ані ображувати польського народу. Думаємо теж, що й французький обсерватор з деякою пересадою схоплює характеристичні прикмети польської вдачі. Може навіть дещо поверховно трактує свою тему і надто різко увидатнює відємні сторони вустрічних одиниць чи цілих гуртів, переносячи їх на нарід, як збірну одиницю, Одначе, без сумніву, французькі обсерватори в загальному вірно схоплюють характер і вдачу **польської інтелігенції** — і тієї зі суспільних верхів і тієї, що вийшла зі суспільних низів. Зрештою, на цю саму тему вже нераз писалося і в польській пресі, і в польській літературі. Чиж Словацький, якого тлінні останки недавно з королівськими почестями зложено на Вавелі, не говорив про паву і папугу, чи він не аналізував польської вдачі і не кидав гірких слів докору на адресу польського громадянства? Чи так краківська історична школа не кинула анатеми на польс. шляхту, яка своєю нетолеранцією, сваволею, топтанням природних прав інших народів і трудових верств населення розвалила Польщу, защіплюючи опісля плюс-и і мінус-и своєї вдачі і своєї культури цілій суспільности? Чи в польській публіцистиці не відзивалися критичні голоси на тему відємної польської вдачі? Отже французькі письменники й обсерватори нічого нового не сказали; вони тільки з прикметною собі обсерваційною манерою виявскравили те, що для них було новістю.

Бо й справді в польській вдачі, в польській психіці є занадто богато театральности, перетворювання й оцінювання життевих маніфестацій з неприродною дозою штучного акторства і якоюсь крайно хворобливою істерією.

Берете до рук той самий **„Ілюстр. „Курієр Цодз."** і стрічаєте там яскравими красками розмальований хід віча в Рівному з приводу введення у волинських школах науки української мови як предмету. Розуміється, могутній протест. Але самого протесту мало.

„До голосу могутнього протесту приєднався ще один голос на салі: плач і заводження присутніх. Серед сцен немов видобутих з покурих закамарків нашої болючої історії, в часах утисків найзлякників і з божевільним реготом іронії перенесених на салю — одна з матерей з голосним окликом зомліла, впала на землю. Коли прийшла до себе, з її заболілої груди видерлася скарга: „Чи на те втікла я з російського пекла, щоби тепер глядіти на такі річи?" Стискалися серця присутніх, а очі заходили сльозами. Вкінці всі пішли під статую Божої Матері, щоби до її стіп зложити свій незмірний (przeogromny у жаль і відспівати „Boże, coś Polskę", розходилися до дому присутні під враженням небувалої кривди, яка діється тій кровю пересякнутій окраїнній землі".

Одначе не лише в Рівному діються такі до смерти сумні, зворушливі, розторощуючі нервову систему, глибокі трагедії. І в Галичі теж — з приводу переміни польської школи на тзв. двоязичну. Протестуючі збори, крик у шовіністичній пресі, складки на фонд „польської школи" і т. і. є нічим в порівнанні з драматичною авдієнцією у станиславівського воєводи. Взяли в ній участь представники аж **чотирьох** „національностей: жидів, караїтів, „русинів" і поляків. На основі звіту, поміщеного у **„Варшавянці"** ця глибоко драматична сцена відбулася ось так:

„Представник жидів заявив: від довгих літ жидівські діти ходять спершу до хайдеру, а потім до польської школи, бо **жиди вважають себе поляками,** отже домагаються привернення польської школи. Караїт сказав: **уважаємо себе поляками,** рівнять нас лише віроісповідання, хочемо польської школи. „Русін" заявив: наші діти вчаться руської мови в дома, але живучи в польській державі і **бажаючи жити в згоді з поляками,** в школі хочемо польської мови. Бурмістр п. Сівецький заявив: як представник польського населення домагаюся від польського уряду лише того, що ми мали під австрійською управою, т. зн. польської школи, яку ми мали тут завжди. Вимовляючи ті слова, бурмістр Галича п. Сівецький **залився сльозами.** Тоді зворушення захопило не лише інших членів делегації, але також п. воєводу Корсака, який лише стиснув руку п. Сівецького, опісля всіх членів делегації і здавленим голосом, зі сльозами в очах, сказав лише тільки: Представляю все те у Варшаві".

Якаж то кривда сталася полякам на Західній Україні під кермою, польського уряду? З якого приводу ті зворушення, плачі й істеричні спазми, та повінь сліз, що помішана з друкарською фарбою — заливає всю польську пресу? Чи може „гайдамацьке повстання" погрожує різнею „кресовим культуртрегерам"? Ні, польський уряд завів на українській території навчання української мови як предмету. І то з означеною метою, щоби поляки могли опісля займати посади в українських гімназіях. Цю мету ще ширше прецизує півофіційна **„Епока"**, бо вивчення української мови

„лежить в інтересі поляків, як нації домінуючої в державі. Крім того знання української мови мало би практичне значіння для будучих урядовців, учителів, суддів, суспільних дїячів, які прецінь повинні бути вихована в думці постійного перебування на окраїнах, як у одвічному осідку своїх дідів і батьків, а не втечі з них до етнографічної Польщі з хвилею виходу зі шкільного періоду і розпочаття самостійного творчого життя".

Ось воно як. Зазначуємо, що справа навчання української мови є **внутрішньою польською справою.** Не є це ніяка уступка в користь українців. Для нас байдуже, чи поляки схочуть вчитися української мови, чи ні, чи вона їм потрібна, чи може зайва. Як кажемо, це не наша справа. Ми домагаємося не науки української мови в школах на українській території, але **української школи для українських дітей.**

Одначе ті зворушення, омління, трагічні вигуки, сльози і роблена безпомічність — яскраво і наглядно характеризують польську **владу,** підкреслюючи в ній момент театральности й істерії. Чи не є це люди хворі і божевільні?

ВИЛОЗИЧАЛЬНЯ КНИЖОК

УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ — У ЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 22

безнастанно поновлюється українськими, польськими і німецькими літературними новостями. — Отворена через цілий день! Услівя дуже догідні! 613 10-10

З життя наших установ.

Загроза екзистенції Т-ва „Дністер".

Серед безлічи актуальних політичних і економічних справ та буденних турбот, майже не звертається уваги на затяжну і важку боротьбу, яку веде за своє істнування Товариство Взаїмних Обезпечень „Дністер". Говоримо і пишемо про мобілізацію українського капіталу, про творення нової економічної сили, як основи національного розвитку, а зовсім занедбуємо і залишаємо на ласку долі наші старі установи. На нашу найстаршу і найсильнішу фінансову установу та економічну твердиню „Дністер" поведено безпощадний і прямолінійний наступ, на неї падуть найсильніші удари, стрясають нею до самих основ та загрожують її цілковитим упадком.

Наступ цей почався в 1921 р. від хвилі появи польського закону, яким введено примус обезпечення всіх недвижимостей до висоти 2/3 оціночної вартости в Польській Дирекції Взаїмних Обезпечень. Закон цей формально не відносився до цих недвижимостей, що були досі обезпечені в приватних обезпеченевих товариствах, бо вони і на далі аж до вигаснення важности обезпечення, чи до розвязання обезпеченевої умови мали залишитися в обезпеченні дотеперішніх асекураційних установ. Але ця ніби либеральна постанова закону мала силу тільки на папері.

Органи упривілеєної Польської Дирекції Взаїмних Обезпечень, всебічно підтримувані цілим адміністраційним апаратом і поліцією, почали обезпечувати всіх без розбору, кого тільки завгодно, а в першій мірі ці будинки, що були обезпечені в Т-ві „Дністер", з які згідно з законом мали бути звільнені від обезпечення в ПДВО. Які при цьому діялися надужиття і безправства супроти цих осіб, що обезпечували свої будівлі в „Дністрі", які матеріяльні втрати вони поносили, про те краще й не згадувати, бо майже кожний відчув це на своїй власній скірі. Стягання премій за кілька літ взад, екзекуції, ліцитації, арешти — ось ті „благодати", якими закон з 1921 р., а опісля розпорядок Президента Р. П. з дня 10. X. 1924 р. ущасливили всіх українців, власників недвижимостей.

Не помогли зажалення і рекурси пошкодованих, не мали значіння представлювання та інтервенції Товариства „Дністер". Репресії проти обезпечуючих свої недвижимости в „Дністрі" не лише не маліли, але змагались з кожним днем, а наслідком того убувало постепенно щораз то більше членів Т-ва „Дністер". Одних забрала насильно ПДВО, другі знеохочені безнастанними репресіями і матеріяльними стратами, а інші з байдужности перейшли зі своїми обезпеченнями до ПДВО. Таким чином ряди членів „Дністра" малїють, а обезпеченева сума паде до 1/4 передвоєнного стану.

Одначе і в межах обовязуючих законів була одна постанова, яка давала можність Т-ву „Дністер" продовжати свою діяльність, щоправда не в таких розмірах і не з такою інтензивністю як у передвоєнних часах, але всеж забезпечувала вона бодай його істнування як обезпеченевого Товариства. Оба вище згадані закони вводили примус обезпечення недвижимостей в ПДВО лише до 2/3 оціночної сумы, а 1/3 могла бути без перешкод обезпечена в Т-ві „Дністер", а обезпечуючий мав виказатися лише полісою Т-ва „Дністер" в громадськім уряді при плаченні вкладок до ПДВО на доказ що дійсно ця 1/3 є обезпечена.

Але й цеї малої законної уступки не використано, і то не з яких інших причин як тільки з байдужности і інерції загалу. „Коли — мовляв — мушу обезпечувати свої будівлі в ПДВО на 2/3 — то нехай вже будуть там обезпечені на повну вартість, — буде менше клопоту і заходів". Це була стереотипна відповідь, яку чулося на заклики виповідати 1/3 обезпечення в ПДВО і переносити її до „Дністра". Мало хто бажав користати з цеї законної по-

станови, не зважаючи на те, що крок цей (виповідження 1/3 у ПДВО) не був звязаний з ніякими труднощами для власників будівель, а для Т-ва „Дністер" був одинокою дорогою до поширення його діяльности і забезпечення його істнування.

В останніх днях травня ц. р. вийшов новий закон про примус обезпечення від огню, котрий обовязує від 28. травня ц. р. Законом цим переорганізовано і переіменовано Польську Дирекцію Взаїмних Обезпечень у Загальне Заведення Взаїмних Обезпечень (Повшехни Заклад Убезпечень Взаемних, в скороченні ПЗУВ). Постанови цего нового закону обмежують ще більше права власників будинків ніж попередні закони, накладають на них нові тяжкі зобовязання, а приватним обезпеченевим товариствам посередньо загрожують підковитою рукою. Новий закон піддає примусови обезпечення від огню в повній оціночній сумі всі будинки (з виїмком державних, фабричних, тимчасових і т. д.). Вправді 1/3 оціночної суми може бути обезпечена в приватнім обезпеченевім товаристві, але власники мусять кожного року предкладати поліси приватних обезпеченевих товариств до провірки повітовим інспекторам ПЗУВ, а на випадок несповнення цеї вимоги закон передбачує грошеві кари і примусове обезпечення до повної вартости будівель у ПЗУВ. Ці драконські постанови, які змушують власників будівель ходити десятками миль до повітових інспекторів ПЗУВ з полісами і наражають обезпечених в приватних товариствах на ріжні інші неприємности і евентуальні кари, можуть мати лише цей одинокий наслідок, що більшість власників будівель зрезигнує з обезпечення 1/3 у приватних товариствах.

Щоби ратувати своє істнування і зберегти за всяку ціну єдиноке українське обезпеченеве заведення, Т-во „Дністер" було примушене предукувати всі ті дотеперішні свої обезпечення, що були вищі над 1/3 вартости виключно до 1/3, а замість того добиватися такого удогіднення, щоби власники будівель, обезпечені в „Дністрі" не потребували предкладати поліс до ПЗУВ. Цей обовязок буде сповняти само Т-во Взаїмних Обезпечень „Дністер" і кожного року повідомляти ПЗУВ, котрі члени „Дністра" не викупили своїх поліс, а тим самим перестали обезпечати будівлі в Т-ві „Дністер".

Жертвою дотеперішніх обезпечень понад 1/3 вартости заощадило Т-во „Дністер" своїм членам клопотів, звязаних з предкладанням поліс і дало можність усім українцям, власникам будівель без зайвих труднощів обезпечувати свої будівлі на 1/3 в Т-ві „Дністер". Рівночасно зниэило Т-во „Дністер" асекураційну премію до можливо найнижчих границь, так, що обезпечені в Т-ві „Дністер" на 1/3 будуть обезпечені на тих самих умовах, що в ПЗУВ.

Управа Т-ва „Дністер" зробила все, що могла, щобн зберегти найстаршу, найповажнішу українську фінансову установу і дати їй можність істнування.

Тепер черга за українським громадянством. Кожний українець повинен обезпечити свої будівлі на 1/3 в Т-ві „Дністер". Ніщо не стоїть цему на перешкоді, ніхто не буде мати ніяких перепон ні клопотів, бо все за него зробить Т-во „Дністер". Ці, що досі обезпечені виключно в ПЗУВ повинні негайно виповісти обезпечення 1/3 в ПЗУВ і зголосити до обезпечення в „Дністрі". **Збіже, паша і всякого роду движимости є вільні від примусу обезпечування в ПЗУВ — і тому кожний українець повинен їх обезпечувати з національного обовязку виключно в „Дністрі".**

Є всі дані на те, що Т-во „Дністер" навіть у тих важких умовах, в які поставив його закон про примус обезпечення, зможе істнувати, розвиватись та сповняти своє відповідальне завдання економічного піднесення українського народу. Але це все залежить від українського громадянства, від зрозуміння ваги хвилі і зрозуміння, яке значіння мало, має і мати може Т-во „Дністер" для економічного розвитку західньо-українських земель.

Якщо і тепер українське громадянство поставиться байдужо до обезпечень в Т-ві „Дністер" і не схоче використати навіть того, що дає нам закон, тоді дні Т-ва „Дністер" будуть почислені і воно скорше чи пізніше буде змушене припинити свою діяльність. Вину за це понесе виключно тільки українська суспільність, бо вона своїми власними руками розвалить цю українську установу, яку через 35 літ будовано з таким великим вкладом праці і коштів, яка була нашою національною гордістю та подивом чужих.

Віримо однак, що до цего не дійде і що не буде ні одної української будівлі, якаб не була обезпечена на 1/3 в Т-ві „Дністер". Віримо, що до інших наших кличів прилучиться ще один, під теперішній мент незвичайно актуальний: „Негайно обезпечуйте своє майно в Т-ві „Дністер" в ім'я збереження найповажнішої нашої економічної установи.

Від сензації до скандалу.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 5. жовтня 1927.

II.

Де пос. Пащук? — Дивна роля п. Войтюка. — Хто є автором „листу Пащука"?

Відділяє ужалася нова „ре-деклярація" посла Пащука, яким чудом-дивом зайшла в ньому нова психічна зміна, що штовхнула його до нової фігури політичного кадриля? Ось тут саме починається темна й брудна історія. Про особу посла Пащука взагалі говорити не можна, бо її **не було** і до нині нема! **З днем 21. вересня посол Пащук ішов і де він — невідомо.** Того дня о год. пів до 7-ої попол. викликано його телефонічно в кімнати, яку займав спільно в пос. Любарським у соймовому готелі, і вийшовши тоді з кімнати — досіль до неї не вернув; **на столі** відчинена недочитана книжка, у куті всі клунки. Від жінки посла Пащука, з Луцька, прийшли на руки секретаря Українського Клюбу три телеграми, з розпучливими закликами й запитами (жінка хвора), врешті експрес-лист безпосередньо таки до секретаря Косоногського, з запитом: де Пащук?

Перше питання, яке насувається: хто викликав під вечір 21. IX. посла Пащука з готелю? Готелевий хлопчина, запитаний про це послом Пащуком у присутності посла Любарського, відповів: „здав сен — пан Войтюк". Однак пан Войтюк **до дня 3-го жовтня ц. р.** невинно але рішуче заявляв, що він **не знає**, де Пащук, додаючи так-же невинно, що про це чейже швидше повинні знати „ундівці", які, мовляв, взяли Пащука під свої крила (взагалі УНДО з усіх комуністів так і не сходить, — що вона діялаб відолахи без УНДО?!). Аж 3-го жовтня посол Войтюк став ураз речником і адвокатом Пащука! По-перше всім, хто бажав, показував „автентичного листа" Пащука — відомий огидний документ, якого буцім-то Пащук в невідомого місця надіслав на руки Войтюка. Копію цього листа розіслано вже — по словах п. Войтюка — в комун. фракції до всіх часописів, однак дивним дивом не можна було цілий день допроситися хоч одної копії: „на місті", мовляв, друкується. Вістки в польських газетах про новий виступ посла Пащука, явились виключно **наслідком устних** інформацій **посла Войтюка**, який ці інформації ширив у соймі. У звязку з першою звісткою про це у вечірньому виданні „Курєра Варш." з 3. ц. м., подав я — з доручення присутнього тоді в соймі члена Президії Укр. Парл. Репрез. посла Козубського — через комунікат Клюбу Справоздавців до відома преси, що Укр. Парлям. Репрезентації нічого про новий крок посла Пащука невідомо, що в Клюбі є єдино його заява з 19. вересня, та що всі інші інформації ідуть в комуністичних кол. Такий стан трівав і до нині: в Укр. Соймк. Клюбі нема жадної іншої заяви з підписом посла Пащука, — є лише **копія принесена комун. послом Войтюком.**

А деж посол Пащук? А-но, позавчора (3. IX.) п. Войтюк заявив мені, що „може вже вспокоїти (мене), що Пащук цілий і здоровий".

Видно, що він (Войтюк) „успокоїв" вже й жінку Пащука, бо показував людям листа, в якому вона дякує йому за „вспокоюючу" вістку...

Чи „лист" посла Пащука — ганебний документ, оголошений у „Ділі" — автентичний чи фальшований, на це трудно відповісти, бо, як сказано, нема єдиного авторитетного джерела (Пащука), в якому можна би на перезірити. Особи, які знають почерк Пащука та які бачили цього листа в руках Войтюка, м. і. сен. М. Черкавський, кажуть, що справді — почерк і підпис буцім то автентичні. З другого боку, судячи ож хочби по „фотографіях автентичних документів" (з підписами і т. д.), оголошуваних раз-у-раз у паризьких „Вістях", знаємо, що фабрикувати відомим колам такі документи — це „пустячок". Та що **фактичним** автором листа **не є Пащук**, це ясне, як на долоні. Приймаючи навіть, що Пащук справді настільки „внутрішньо ослаб", що попав у стан зрезигнованої байдужности й апатії та міг податися під натиском комуністів, то проте він **не міг**, не був т. м. у фізичній спромозі **такого** листа написати. 1) пос. Пащук дуже слабо володіє польською мовою, слабо у мові ще слабше у письмі, а лист, писаний справним публіцистичним стилем і чистою літературною польщиною (а може оригінал листу у п. Войтюка — український?!); 2) **колиб** посол Пащук був не чотири роки серед польсько-жидівських комуністів, але сорок, і **колиб** навіть його безсоромність і безличність була ноторійною, він всеж таки, залишаючись Пащуком, не міг би здобутися на стільки безсоромного нахабства, щоби в пиху скаженістю заперечувати фактам вперед трьох тижнів, фактам, про які він знає, що є на них десятки свідків! Цього листа вишкварив хтось „збоку" і — перешкварив; зробив помилку, у брехні перебрехав самого себе, і замість Пащука жертвою „ундівської злоби" зробити, зробив із нього героя — большевицького скандалу.

Де є чиста правда — трудно серед тих брудів збагнути. Можна ставити лише гіпотезу, яка має ціні найбільш імовірности: що людину, яка справді „внутрішньо ослабла" у звязку „з особистими переживаннями", спершу „унешкідливлено" перед можливими дальшими ревеляціями, а потім ужито супроти неї таких засобів, які людину не тільки заломили, але й зломали.

Сензацією почалося, у скандал перейшло, але трагедією вік.

І. Кедрин.

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ. 6)

Проклін мумії.

І хоча ми задержалися лише кілька годин — то вже це було забагато для Нори, котра хотіла просто без задержки летіти — щоби ратувати чоловіка.

Коли ми летіли над морем, то сходили зовсім низько, бо не було небезпеки. Тоді й не пізнати було чи ідеш, чи стоїш на однім місці. Але того почування, як летиш у воздусі — я не в силі описати. Воно таке якесь величаве аж грудь розпирає. Людина стає могучою, легкою, надземською чує, що всі злидні та буденщина лишається там унизу, а ми — над ними. Коби не страшний шум пропелєра, можна би розмовляти. Але ніяк порозумітися, хіба очима!

Вкінці... береги Африки. Біліли музулманські міста серед темної зелени садів... Ми держалися побережка довший час, аж над Олександрією знялись знов уверх, щоби перелетіти понад Каіром і опинитись на піску Люксору.

Уявіть собі пісчану рівнину з білими шатрами, з котрих при нашім злеті висипалося багато робітників усякої раси і кількох европейців білого одягнених. Нас окружили, допитували, і як стій повели в шатро льорда. Нора ледви держалася на ногах, вся зелена, з затисненими зубами, але оперта об моє рамя, все таки йшла, хоча поволі, а коло неї лікар з валізочкою.

Льордів слуга відгорнув заслону від шатра і ми побачили бідного льорда, що лежав на софці, до половини прикритий білим простиралом. Лице було заплилe, набрескле — ні сліду очей — носа! Так само груди, руки. Лежав безпритомний і лише тяжко віддихав. Лікар негайно підійшов до нього, взяв за живчик і став оглядати хорого.

Нора заломила руки і звернулася до секретаря з питанням як? що сталося? та чому не кликали зараз на поміч лікарів з Каіра. Секретар оповів, що при тягненню якоїсь линви, льорд сам помагав та при тій роботі здер собі руку до крови. А що добивалися вже до входу в гробовець, не зважав на рану і навіть сам помагав ще й відлупльовати каміння, що завалило доступ. Коли вкінці показався отвір, крізь який можна було пробратися в нутр, тоді льорд перший проліз нетерпеливий, нервовий як ніколи.

Але то був лише голий, довгий коридор. Входу до гробниці... не видко!...

Тоді льорд вернувся, прикликав секретаря на нараду, де шукати входу до неї. Той налбіг і побачив на руці льорда зеленаву муху, що сиділа на рані. Льорд відігнав її, потер руку і опісля оба разом стали обстукувати стіни коридора, міряти, відчитувати ієрогліфи, в думці, що таким робом дійдуть до якихсь внесків про положення самої гробниці. По якій годині перервали вони роботу та пішли в шатро на снідань. Льорд уже не міг їсти тою рукою, але не хотів посилати по лікаря, лише приложив до рани квасної води і далі взявся до праці. Тим разом вже трохи не зімлів. Сперся об стіну і силою волі хотів побороти обезсилення, але воно ставало що раз гірше. Тоді секретар зрозумів, що біда, відвів його в шатро і мерщій на власну руку відрядив одно авто до Каіра за лікарем, а також надав телеграму до Льондону.

Каірський лікар прибув негайно, одначе нічого не поміг. Але й наш льондонський не міг зарадити лихові. Льорд помер тоїж ночі, а навіть не вертав до притомности... Рано, коли сходило червоне сонце Африки, Нора була вдовою...

Лікар пояснював, що муха або була з трійливих, що трапляється правда рідко, але таки інколи буває в Єгипті, або сиділа десь на стерві. Укушення спричинює закаження крови. Після цього нещастя, що скоїлося на моїх очах, я збайдужніла на все; вся цікавість моя щезла. Але треба було хоча Нору розважити чимнебудь. Тож на силу намовила я її, щоби оглянула зі мною той нещасний коридор. Секретар повів нас туди, і ми зійшли по провізоричних східцях у долину, на дно розкопаних пісків. Через вузький отвір, що чорнів у білих мурах гробівця, ввійшли ми в середину. На стінах — прегарні малюнки та ієрогліфи, а секретар пояснював нам деякі з них. Бачили ми старовину щось з перед 5 тисяч літ; був це гробовець фарвона Тутенкамена, одного з найстарших володарів Єгипту, а там десь за стінами був і його прах — мумія — саркофаг — і все, чим дорожив він у життю.

І так нещасний льорд не дійшов до своєї мети, не перейшов через закляту смугу. А бракувало лише кілька метрів і був би дібрався до самої гробниці. „Маловажні причини — страшні наслідки" — ворожила наша Кассандра в Льондоні. Ворожила з білих та чорних фасоль... І хто це вияснить?

(Докінчення буде.)

Радянська Україна

Безробіття і його вплив на комсомольців.

У харківському „Комуністі" з 20. вересня п. р. находимо статтю А. Плохотнікова про безробіття та регуляцію ринку праці на Україні. Автор пише, що не вважаючи на наявність „зросту народнього господарства, безробіття на Україні всеж виявляє тенденцію зростати". „Безробіття — пише він далі дослівно — зростає коштом лишків сільської робочої сили, зросту міського робітничого населення та інших груп". Середній зріст безробіття за рік згідно з підрахунками до кінця 1926 р. становить 28,6 відс. річно. З іншої статті в тому самому числі „Комуніста" довідуємося, що безробіття в крім цього ще й „бюрократизм і протекціонізм", які розповсюдились серед органів радянської влади, мають дуже лихий вплив на настрої серед комсомольців. Ось у комсомолі Шевченківщини в численні випадки виступів в організації саме з наведених причин. Цим явищем займався між іншим пленум окружного ленінського комсомолу Шевченківщини в днях 20—22. вересня і рішив з ним боротися при допомозі відповідної пропаганди серед комсомольців в тому напрямі, щоби вони були на такі явища більше випрозумілими, а безробітним порадив тойже пленум: „не відриватися від свого господарства тим, що його мають". При районних комітетах комсомолу рішив крім того закладати фонди допомоги для бідних.

МУШТАРДУ
ДОБІРНОЇ ЯКОСТИ доставляє
ВИРОБНИЧА ФАБРИКА
ЙОСИФА ЖУРАВСЬКОГО
Львів, На Болоні ч. 12. Тел. 26-44
643. 7-3

Виборчі висліди.

ХОДОРІВЩИНА.

1) Бориничі: на 24 радних всі українці, крім 1 поляка, який в І. колі попав до ради через жереб. Слід завважити, що несовісні елементи села, підшиваючись під сельробівську програму, вносили в одностайність селян незгоду і сварку, одначе при самім кінці село сконсолідувалось і побідило. Протест внесли поляки. — 2) Бортники: на 24 радних вибрано 18 українців, 4 поляків, 2 жидів; останні вибрані в І. колі. Протест внесли сторонники старих, невдоволені тим, що нікого зі старих радних не вибрано до нової ради. — 3) Буківина: Всі 16 радних українці. Протест внесла горстка сторонників старого війта. — 4) Бородчинці: на 16 радних 15 українців, з яких 9 свідомих націоналістів, 6 слабших характером і 1 поляк — місцева учителька. Протест внесено з табору старих радних. — 5) Чарторія: радні всі українці, протесту не внесено; нову зверхність затвердила влада. — 6) Черемхів: вибори випали погано: село досі не має ані читальні ні кооперативи, та зате має кольоністів. — 7) Добрівляни: на 16 радних 14 українців, 2 латинники; протесту не внесено; нова рада переняла владу. — 8) Демидів-Молотів: на 24 радних всі українці, протесту не було; нова рада переняла урядування. — 9) Дрогович: на 16 радних всі українці; протест внесли ті невдоволені, що їх не вибрано. 10) Дулібн: на 24 радних всі українці; слід замітити, що в цій громаді вибори відбулись аж двома наворотами, бо перший раз наказний війт по доконанім виборі IV. і III. коли перерав неправно виборчий акт, сподіючися в цей спосіб зірвати вибори взагалі, а стероризувавши згодом населення, добитись для себе кращих висліду, що йому не вдалось завдяки однозгідности села; зокрема слід підчеркнути рішучу поставу під тим оглядом українського жіноцтва того села, яке зорганізоване в церковному брацтві під проводом Каськи Кручак, стануло масово до виборчої урни і потягнуло за собою й чоловіків. Протест внесло кількох киринників. 11). Городище Королівське: на 16 радних всі українці. Село для повалення ненависного комісаря Филимона Гамкала стануло одностайно при виборах; зокрема слід підчеркнути масову участь жіноцтва. Протест відписав наказний війт.

КАВАРНЯ і РАДІО-БАР „BELMONT"
Костюшка 1 від год. 10 вечір Дансінг при звуках першорядної сальонової орхестри

його жінка, сестра і тіточний брат. 12) Городище Цетнарське: на 16 радних всі українці. 13) Голдовичі: на 16 радних всі українці; протест внесли невдоволені, які до ради не попали. 14) Грусятичі: всі українці.

(Продовження буде.)

Вічевий рух.

ЛЬВІВЩИНА.

На день 27. вересня п. р. скликали чільніші громадяни в Ланах к. Щирця велике віче. На площі Народнього Дому зібралося повзад тисячна громадян обох полів. Збори отворив місцевий ді-ят Іван Стецько. До президії віча вибрано господарів: Яцка Рибака, Василя Онищака і Михайла Герасимова. Голова Повіт. Нар. Комітету гром. Іван Лішинський зі Львова виголосив реферат політичний, а інжинір Курах від П. С. К. у Щирці подав способи господарського визволення нашого народу. Віче, яке уладив посол Бриль у Ланах перед кількома тижнями, зробило своє. Нарід зацікавився своїм положенням і домагався від своїх провідників скликання українського віча. Майже всі громадяни Ланів обох полів явилися на віч і з великим зацікавленням прислухувалися виводам референтів. Треба отже використовувати віча, які по наших громадах починають тепер скликувати ріжні польські партії. На віч в Ланах ухвалено резолюцію проти великих виборчих надужить, наслідком яких поляки, що становлять пяту часть населення в селі, вибрали до громадської ради половину (16) радних.

Останні вісти.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ У ВИЛЬНІ.

Вильно, 9. жовтня 1927.

Нині, в неділю 9. жовтня, у 7-ні роковини взяття Вильна, приїхав до Вильна марш. Пілсудський з мін. Добруцьким, Станевичем і заст. мін. закорд. справ Кнолем. На двірці витали марш. Пілсудського присутній у Вильні мін. Складковський, дир. департаменту Світальський, воєвода Рачкевич, представники міської управи, представники військових властей, духовенства, університетський сенат і представники місц. суспільних організацій. Марш. Пілсудський перейшов здовж шпалірів організацій і війська, а опісля з своїм братом, суддею Йос. Пілсудським і воєводою Рачкевичем відїхав до родини. Після богослуження, на якім проповідь виголосив еп. Бандурський, дефіляду на площі відібрав ген. Желіговський. В год. 13. почалося протестаційне віче проти переслідування поляків на Литві. В ухвалених революціях сказано, що Польща не хоче війни з Литвою, не хоче нищення незалежности Литви, стверджує, що акт. уряд, звохочений безкарністю, нищить польську народню освіту та провокує Польщу, задумуючи в проектованих змінах конституції проголосити Вильно столицею Литви.

Політичні конференції.

Вильно, 9. жовтня 1927.

В репрезентаційній палаті під проводом марш. Пілсудського радила конференція при участи мін. Складковського і Добруцького, заст. мін. закорд. справ Кноля, польського посла в Ризі Лукасевіча, воєв. Рачкевича, шефа кабінету мін. військових справ полк. Бека і дир. політ. департ. Світальського. На 18. год. марш. Пілсудський визначив ще другу конференцію, в якій — крім згаданих уже осіб — візьмуть також участь представники суду, шкільництва, поліції і військовости виленської округи. Темою нарад обох конференцій справа репресій ковенського уряду супроти польської меншости.

СТРІЧА БРІЯНА З МІН. ЗАЛЕСЬКИМ.

Париж, 9. жовтня 1927.

Мін. Брієн стрінувся із польським мін. закорд. справ Залеським. Мін. Залеський здавав справу з перебігу переговорів у справі пакту про неагресію, який СРСР запропонував Польщі. Мін. Залеський поінформував теж Брієна про литовсько-польський конфлікт. Опісля мін. Залеський, говорив на політ. теми з мін. Чемберленом.

Відень, 9. жовтня 1927.

„Н. Фр. Пр." подає, що Чемберлен і Брієн переконували мін. Залеського, що Польща повинна поробити уступки на Литві в справі Виленщини і в справі литовської меншости, щоби так вленшити своє положення на Сході.

СТРІЧА ЧЕМБЕРЛЕНА З БРІЯНОМ.

Париж, 9. жовтня 1927.

Чемберлен відвідав Брієна. Обговорювали передовсім справу взаємин із СРСР. Чемберлен пояснив вагу заяви, яку представив диктаторові Прімо де Рівері і зазначив, що Англія бажає, щоби прийшло до порозуміння між Францією і Еспанією в справі Танжеру, одначе не візьме участи в переговорах, лише обмежиться до підписання того порозуміння. Брієн заявив стан переговорів із СРСР у справі відкликання Раковського.

ЗМОВА НА ЖИТТЯ ПРЕЗИДЕНТА ЛИТВИ.

Берлін, 9. жовтня 1927.

„Фос. Цтг." подає, що на президента Литви плянувано атентат підчас свята посвячення прапору одного з лит. полків. Змову викрито припадково. Арештовано богато людей.

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ ВБИЙНИКА ОТ. ПЕТЛЮРИ.

Париж, 9. жовтня 1927.

Жид. Тел. Аг. подає, що акт обвинувачення проти Шварцбарта характеризує от. Петлюру як українського патріота і відкидає можливість лучення Петлюри з організуванням погромів. В учинку Шварцбарта акт обвинувачення не добачує ідейних причин.

Варшава, 9. жовтня 1927.

Вчора виїхав до Парижа адвокат Чеслав Познанський як цивільний оборонець в імені вдови по от. Петлюрі. Крім нього заступатимуть справу вдови паріські адвокати Кампінчі і Віліи.

ЗЕМЛЕТРУСИ.

Відень, 9. жовтня 1927.

Вчора відчуто тут сильний землетрус, що тревав 5—10 секунд. Місцеві телеф. полученнія були на хвилю перервані. Такого сильного землетрусу не чув Відень від кількадесятьох літ. Інтервеніювала огнева сторожа.

Прага, 9. жовтня 1927.

Вчора відчуто тут досить сильний землетрус через кілька секунд. Землетрус був теж у Моравській Берні і Пільзні.

Братислава, 9. жовтня 1927.

Вчора около 21 год. відчуто тут сильний землетрус, що тревав 6 секунд. Землетрус супровожали сильні підземні відголоси, передовсім здовж берегів Дунаю. Землетрус викликав паніку серед людей, що в переполосі кидали доми і збиралися на вулицях.

АРЕШТОВАНІ ЧЛЕНИ ОБВЕЛОЛЮ НА ВОЛІ.

Львів, 10. жовтня 1927.

В суботу рядна палата окр. карного суду розглядала справу арештованих у звязи з поширюванням летючок у справі ген. Загурського членів Обозу Вельскей Польскі, проти яких ведеться слідство в § 65 в. к. Рядна палата рішила випустити на волю арештованих Галонзку і Шшону, а аплікапта Борисевича і акад. Твардовського задержано в слід. арешті аж до переслухання свідків.

НОВИНКИ.

— **Вовки** появились не менш і не більше а в околиці Стрип. Робітники, що вертаються смерком із міста на Слобідку або сусідні села не мають відвагн йти одинцем, тому, що вовки блукають громадами і нападають на домашніх звірят.

— **Темні історії.** У варшавській Касі Хорих шевло 10 вагонів угля, немов лід. Ямбн була зима, можна би бодай сказати, що вугель спалили в печі. — У Майдані Сипявським живе неабиякий промисловий талант: Лайб Маєрефельд, власник млина, що продав одній львівській фірмі паровий котел проданий ним уже раніше в Люблині.

— **Легкий хліб.** За торгівлю живим товаром відповідатиме львівський вітротяя Карло Розенталь, який використовував легку даму Бедпарську, відбираючи їй не дуже тисячі заробітків. — Локу та приємну професію вибрав собі бувш. підстаршина польського війська Сецінський. Маючи 28 літ, приємний вигляд і інформації, що в львівській поліції є урядовець подібний до нього виглядом і прізвищем, виступав як поліційний агент перед підстаршими панами, що хотіли за всяку ціну вийти замуж. Ту всяку ціну відбирав він від них у золотих польських на рахунок майбутнього віна і був би може оженився із одною з них, якби ці його наречені мали солідніший капітал. Тепер-же женитись не може, хоч би й хотів, бо півтретя року роздумуватиме у вязниці над своїм залицянням і іншим легким хлібом, з якого жив ще як волка ласий уже тоді на чужі гроші. — Якийсь Йонай, імовірно мадяр, зустрівся у поїзді із своїм добрим знайомим робітником Вас. Семенюком, а коли цей заснув, Йонай витягнув йому з кишені 110 дол., які получив до фотографії одержаної від Семенюка на добрий спомин і не прощаючись поїхав в інший бік.

— **Республикансько-цісарський дарунок.** 80 літя уродин Гінденбурга святкувала німецька республика майже оригінально. Оригінально тому, що нічого в цьому святі не нагадувало республиканського свята. На спеціальній авдієнції Гінденбург прийняв представників уряду під проводом канцлера, а ці передали йому родинний дарунок. Є це чудовий порцелянковий сервіс на 36 осіб — точнісінька копія сервісу, який діставав 160 літ тому Фридрих II. До сервісу належать свічники, сільнички, вази — разом 500 штук розмальованих пяльок волочених і крім окремої „уродинної" присвяти виписаної на другім боці — для історичної вірности! — ще старопісерські „інсигнії". Кажуть, що німці не мають дотепу. А препінь навіть самі французька преса не в силі на цей раз заперечити, що дотепнішого дарунку не дав би своєму президентові в даних обставинах ніякий парід. Порцелянковий сервіс — чи може бути щось більше крихкого як порцеляна? А одночасно символ доброї посади. Дискретно на другім боці натяк на цісарську традицію, якої продовженням є тяжкий президент як Гінденбург.

— **За шахове мистецтво.** Альохін виграв одну програну партію з Капабланкою і стоїть тепер з ним нарівні. Останню партію виграв після 25 ходів дуже ефектовно.

— **Недовга тайна.** Телеграма з Риму каже, що болгарський король Борис веде переговори в справі заручин із 20-літньою донькою італійського короля Джованнною. Суть переговорів у тому, що Борис, православний, а італ. княжна католичка. У розвязці цієї перепони допоможе папа. Що кілька днів тому король Борис уневинав світ, що аж на другий рік виявить ім'я своєї нареченої, але мабуть прийшов до висновку, що не можна так довго мучити цікавих журналістів.

— **Війна і кіно.** Радянський уряд виявив в останніх часах велике зацікавлення фільмовою продукцією у звязку із політичною ситуацією, що, як кажуть, усе пахне війною. Головна державна фабрика фільм спеціально воєнних „Росвоєнкіно" підготовляє цілу низку фільм виключно воєнного змісту. Між ними є в проекті: „Транспорт військових відділів", „Артилерія", „Кавалерія". Крім цього інші радянські фільмові фабрики приготовляють інші фільми в пісі-ж ділянки: напр. „Червона армія" має змалювати розвиток радянської армії та умовини життя жовнірів. Інша фільма „Розвідка" малює шпигунську діяльність підчас війни, інша „Танк"— ролю повзів підчас війни. Велика скількість невоєнних фільм закраплена воєнною тенденцією, в метою піддержати військового духа серед широких мас.

— **Турецьке касино зачинене.** Турецька влада приїхала до зовсім іншого висновку як німецька в справі домів гри. У Німеччині ось-ось кожне більше місто матиме власний дім гри, з якого доходи йтимуть у державну касу. Це, кажуть, краще як пускати громадян за кордон до чужих „касин" або приневолювати їх процендрювати гроші потайки до кишень приватних. Турецька влада ще не дійшла до цієї вищої німецької фільософії, а просто рішила, що великий дім гри, що міститься в давній султанській палаті Ільдіс-Кіоск, має поганий вплив на мораль громадянства: люди не слухають заказів і постійно грають там ніпіком розтрачуючи інколи велике майно у баланні заробити ще більше. Цю палату підпалили минулого року одному італійському підприємцеві, який улаштував там касино на зразок Монте-Карльо, а тим, що доступ туди дозволений лише чужинцям. Тому, що це правило істнувало тільки про людське око, поліція ввійшла цими днями до касина, перевірила документи присутніх, сконфіскувала всі гроші і касино зачинила.

— **Курдійський князь з Єгипту.** У Відні арештували міжнародного опікуна-ка, що від 1921 р. він по світі вигідне життя під голосною фірмою курдійського князя Еміра Могамеда, нащадка великого каліфа Гарун Ель Рашіда. Коли він приїхав у Відень мав цю необережність, що надто хутко хотів позичити від портіра свого готелю надто великі гроші і для підтримання довіря почав називати чужинні банки, де має своє конто. Віденська поліція була вже повідомлена, що такий „князь" зробив такого самого збитка в Білгороді. Він є звичайним смертником із Єгипту і зветься Сейд Магомед Кахельо; почав свою карієру у Вашингтоні в товаристві одної красуні з бриліянтами і дійшов аж... до авдієнції у президента Гардінга, щоби мати більшу повагу. У Льондоні жив у найкращих готелях на борг, щезаючи перед рахунком. Коли проспідів там 6 місяців у вязниці виїхав знову до Америки, звідти до Атен, Берліна та інших столиць, де окрім виступав як великий достойник, проживаючи одну половину життя в найкращих готелях, а другу у вязницях. Мабуть вільний час у вязницях дозволив йому придумувати нові способи як жити легко та весело під княжим псевдонімом.

— **Проти мальтузіянства.** Річна конференція англійської робітничої партії в Блекпуль висловилась 2,885.000 голосами проти мальтузіянства („за" було 275.000). Наука мальтузіянців приймала як віру теорію Мальтуса, що населення має тенденцію зростати сильніше (із швидкістю геометричної прогресії), як засоби пожиття, що можуть зростати тільки в прогресії аритметичній. Природним висновком цієї науки є пропаганда, щоби народини обмежувати штучними засобами. Робітнича партія голосувала проти цієї ідеї після промови льондонського соціяліста Джонса, католика, який виступив гостро проти мальтузіянства в імя релігії.

— **Страйк членів жюрі.** У франц. містечку Сен-Назар збралися члени призначеного урядом жюрі, що мали оцінити шкоди спричинені реквізицією франц.-америк. військ у найближчій околиці. На самім початку засідання члени заявили, що вони не візьмуть на себе почесного уряду, тому, що кошти призначені їм за втрату часу є надто малі — 12 фр. денно. Суд, який визначив їх до цієї ролі признав, що вони мають рацію, але пригадав, що може їх покарати гривною за невиконання обовязків. Після короткого страйку прийшло до компромісу: 40 фр. денно гонорару для членів жюрі.

— **Чудасії.** У кавярні в Трієсті застрілився якийсь молодець, залишивши на столі записку про причину свого вчинку: він утопився життям, а доведений до крайної розпуки, що не в силі навіть завязати собі краватки по всім правилам мистецтва.

— **Світова всячина.** Одна з найбільших англ. металюргійних фірм заводить 10-годинний день праці; робітники погрожують страйком. — Америк. сенатор Борах вибирається в Европу в заязку з цілевною атмосферою „можливости війни", щоби вести мирну пропаганду. — Нім. преса повідомляє, що радянський уряд затвердив нову концесійну умову із фірмою Крупца. — Японський уряд рішив наново вислати військо до Піен. Китаю, головно Манджурії для підмоги Чан-Цо-Лінові. — У місті Фірт у Баварії франція комуністична міської ради з 5 членів перейшла до сепіял. партії. — Мексиканський парлямент виключив 25 членів, що піддержували генерація Гомеза та Серрано і признав їх неєдиними панами „громадян". — Італ. посол Форді упав з літака та вбився. — У франц. місті Шарльроа найшли в італійця Карпуччині 10 динамітових бомб.— У Льондоні вийшли военні спомини шефа англ. генер. штабу Генрі Вільсона.— Директор паризького держ. театру „Одеон" Жемів виїхав до Берліна та Відня, щоби порозумітись щодо програми міжнародного театрального свята в 1928 р. — У Китаю, в Гонан, війська християнського генер. Фенга вбили злочинно справоздавця „Таймса". — Бувш. китайський посол у Брюсселі Цінг-Цінг перейшовши на католицизм, вступив тепер до бенедиктинів прибитий смертю своєї жінки, бельгійки.

— **З кіна.** У кіні „Палас", „Аполльо" та „Фатаморгана" польська фільма „Утомішка життя".

Дописи.

Бібрка (*До відома шкільних властей*). Вже пів року минуло, як ми повідомили львівську куратовію, що шкільний інспектор з Бібрки п. Косцельни своїм письмом з 25.III. 1926. ч. 1508 покликав сотку учителів(льок) на курс співу і руханки, який відбувся в серпні 1926 в Ходорові і від кожного учасника стягнув з платні по 30 зол. на кошти уладження цього курсу. В курсі взяло участь 73 учителів; цілий місяць співали та бігали й люди 50-літні, астматичні і спаралїжовані, а ті, що на курс не язилися, не мали права жадати звороту насильно стягнених грошей (письмо п. інспектора з 24.VII. 1927. ч. 73 Рг. 26). В той спосіб стягнув інсп. Косцельни грубо більше як 2.000 зол., одначе ні при закінченні курсу, ні пізніше не зложив рахунків, до чого кожний, хто видатків не свої гроші, повинен бути обовязаний. Коли наше письмо до кураторії в цій справі було безуспішне, то тепер просимо публично: Зволїте, п. куратор, завізвати п. Косцельного, щоби негайно зложив рахунки з грошей, які стягнув, а також подав до нашого відома, хто грає на фортепіяні, який за наші гроші мав бути куплений.

Учасники курсу.

СУДОВА ВИШНЯ. (До відносин у місті й повіті). У відповідь на інспірований допис в „Ділї" ч. 197. з дня 4. вересня п. р. (Суд. Вишня: „На шляху до порозуміння двох воюючих партій") заявляємо, що слідує: Допис незгідний з правдою і є самохвальбою д-ра Петра Гайдучка, який стоїть відокремлений від загалу українського громадянства, а передовсім від тут. інтелігенції. Він не має ніяких чи то особистих чи товариських звязків із загалом наших свідомих людей, а окружився лише деякими людьми з кругів міщанства а виключенням українського громадянства в повіті і задумує із цею горсткою (всього до 20 осіб) опанувати всі впливи в місті й повіті і стати на чолі всеї громадянської діяльности, без огляду на те, чи це є з користю для цілости нашої праці. Грають тут ролю особисті амбіції д-ра Гайдучка бути популярним чоловіком, без огляду на те, яка це має бути слава. Цими амбіціями спараліжував він усі заходи інтелігенції до піднесення міста і повіту під оглядом культурно-просвітнім і економічним і з цієї причини не може піти у нас відповідна праця у всіх ділянках. Перейдім усі „заслуги" д-ра Гайдучка подрібно і на основі фактів. Д-р Гайдучок є молодим адвокатом, бо щойно в році 1923 відчинив канцелярію в Судовій Вишні. Його приняло тутешнє громадянство з одушевленням, думаючи, що одинокий адвокат-українець займе у нас визначне місце в політичній ділянці і займеться освідомленням сіл та організацією повіту по всіх страшних переходах. Ціла інтелігенція разом з духовенством з вірою в нові сили молодого адвоката піддержувала його під кожним оглядом, а духовенство і в церкві голосило про нового адвоката. Але д-р Гайдучок не довго тішився довірям громадян, бо замість праці в місті й повіті кинувся до роблення „порядків" і заявив прилюдно, що політикою не буде займатися, лише кооперативами. На села ніколи не виїздив і не виїздить і до цеї пори не мав ніякого відчиту ані викладу, а боронить ся, що „вороги", себто інтелігенція, не дають йому працювати.

Ці „славні" порядки зачалися від того, що в 1924 р. без підготовки і порозуміння з громадянами, а лише дібравши собі кількох людей, основує молочарську кооперативу „Єдність". З початку ціле громадянство підномагало його в цій праці, однакож побачивши, що ця установа служить йому для особистих інтересів і амбіцій і що він у всім поступав як диктатор, відсунулося від праці. Про дальші діла д-ра Гайдучка в цій кооперативі може посвідчити директор Маслосоюзу п. Мудрик, якому він не позволив на ревізію. Господарка в цій кооперативі була така руйнуюча, що покінчилася великим дефіцитом, а вкінці й ліквідацією цеї корисної установи. Покінчивши з „Єдністю", видається д-р Гайдучок до кооперативи „Народній Дім" і тут зі своїми кількома при хильниками, котрим відступив крамницю по „Єдності", розбиває загальні збори цеї кооперативи і видвигає демагогічний клич: „Народний Дім є міщанською інституцією, а інтелігентам до нього заборонений вступ, бо вони, мовляв, відсувають міщанство від керми в цій установі!" Цей клич подобається безкритичним людям і в цей спосіб загальні збори усувають майже всю інтелігенцію від співпраці в цій інституції. Так по жертвах свідомих громадян приходить д-р Гайдучок як член надзірної ради до керми, окруженій лише слабо освідомленими елементами. На чім-же полягає тепер праця д-ра Гайдучка? Цей член контрольної комісії і одиноки інтелігент в надзірній раді не виконує своїх обовязків в році 1925 і 1926, бо ні разу не робить контролі і з розмислом допускає до зловживань і непорядків, щоб піметитися ще на одиноким інтелігенті в дирекції п. Бобаку. Директор Богенгі в дирекції п. Бобаку. Директор Богенбак, емерит, працював з пожертвованням у Народнім Домі і протягом перших повна одного року відбудував прекрасно салю, відбудував пекарню і пустив її в рух, збудував шопу-магазин і постарався про концесію на гуртівню солі. Заслуги його отже великі, одначе безкритичне окруження д-ра Гайдучка старається за його підмовою що праню використати для власних цілей, а передовсім до цілковитого обплетення керми в цій інституції. Усуває отже дирекцію і п. Бобака за мнимі надужиття, бо вони будьтобто задовжили кооперативу на 12.000 зол. Правда, що дирекція мусіла затягнути довг у „Центробанку", одначе маючи відбудовану пекарню, склад вугля і гуртівню солі, рахувала на зиски і сплату цих зобовязань, при тому слід додати, що сам д-р Гайдучок з надзірною радою зізволив на затягнення позички на адаптації.

(Докінчення буде).

Всячина.

Скільки є образів Рембрандта! Читаємо вряди-годи звістку, що в якімсь припорошеним кутку музею, стриху або антикварського складу відкрили новий архітвір Рембрандта. Виринає питання: скільки-ж образів міг Рембрандт намалювати за все життя. Американець Джонг Ван Дайк збентежив Европу твердженням, що з усього, що малював Рембрандт могло лишитись до нині не більш як 30 образів. На цю сензацію відповів знавець Рембрандта голяндець проф. д-р В. Мартіні коротко, що вона подиктована чисто купецьким страхом американців, які мають або забагато Рембрандтів (фальшивих) або замало (правдивих). Фахова критика творчости Рембрандта за останніх 50 літ стверділа, що цей вевтомний геній залишив світові щонайменше 500 образів. Ці образи перевірили знавці не тільки аналізою малярської техніки, але фактами їх замовлення, життєписними даними, то-що. Дарма, що творів які не можна вважати кисти Рембрандта з рішучістю, є небогато, є між ними і архітвори, що вказували би на геніяльну руку його учнів і наслідувачів. Найбільша трудність при оцінці автентичности образу це факт, що й геніяльні артисти мають свої слабі хвилини, коли творять річ нерівні з рештою своїх архітворів. Критики попадають тоді легко в скептицизм, навіть, коли твір підписаний малярем власноручно. На кожний випадок є нині у світі автентичних яких 500 Рембрандтів, а з них кожний цінений на мільони. І певне теж те, що на жаль, ні один із цих 500 образів не припадає на всю нашу націю.

ОПОВІСТКИ.

Музичний Кружок при читальні „Просвіта" на Городецькій дільниці у Львові, пл. св. Юра ч. 5, оголошує конкурс на учителя дутої орхестри. Реферктуючі зводять зголоситися у голови читальні проф. М. Бабина письменно або устно між 2—3 год. пополудні, вул. Сикстуська 64/II. Рівночасно оголошується вписи учнів на науку музики, що відбуватиметься щодня між 6—8 години вечером в домівці Товариства. Звертається на це увагу передовсім ремісничій молоді, яка повинна використати цю нагоду. — *Виділ.* 698 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Дві або одну комнату з кухнею пошукую. Д. Грім, Адм. „Діла". 684 2-2

ПОЗИЧКИ з гіпотечним убезпеченням на першорядній реальности у Львові у висоті 2—3 тисяч долярів попукую до 16. падолиста. Зголошення в адміністрації „Діла" під „рентовна позичка". 690 2-2

СВІЙ до свого! **Вугель, опалове дерево, дахівку, нафту** і т. п. доставляє по фабричних цінах Українська фірма „УНА" Промислово - Торговельне Товариство в Дрогобичі, вул. Стрийська ч. 14. 696 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
646 **Переспітлення Рентґеном** 6—24

Д-р М. ФАЄРІНҐ у внутрішніх недугах ординує від 9-10 і від 5-6
Пересвітлення Рентґеном
Лічення Діятермія — ЛЬВІВ
пл. Смольки ч. 5. (Кіно Марусеньки)
Тел. 41—59 2060 7-6

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: білі коронки, штучні зуби без піднебіння, містки без коронок і лічення зубів. — Приступні ціни — Все гідні уваги. 494 12—

ЛІКАР ДЕНТИСТ
Д-р Бабій Володимир
у Львові
переніс свою амбулятерію
689 і ординує при 3-3
вул. Льва Сапіги ч. 47.

Артист-різьбар і золотник
ІВАН ЧМІЛЬ замешкалий в Болехові
що зробив цілий іконостас в Калущі, Струтині і нижнім п. Долина, пошукує церковних робіт. Роботи виконує артистично-солідно і дешево. 638 5-1

РІК ОСНУВАННЯ 1882.
ФЕЛІКС І ЮЛІЙ ЛЮБЕЛЬСЬКІ
ФУТРА жіночі і мужеські готові і на замовлення
Приймає всідні **перерібки.**
Догідні сплати Рутовського Б.
Ціни низькі Тел. 48-70.
Товар добірний **ЛЬВІВ.**

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
в 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мушинський** в Підзамчі Галичка.
Для П. Т. кооператив і торговель відділ відний опуст. 567 2—

ЗАКЛИК!

Комітет задля виконання памятника о. Володимира Кальби в Соколівці.

До всіх Українських Установ і свідомих Громадян, кому дорога память заслуженого народнього діяча о. В. Кальби, щоб причинилися хотьби невеликими датками до здвигнення памятника на його могилі! Даймо доказ, що цінуємо заслуженого народнього діяча! Рівночасно проситься українських громадян, які мали би біографічні дані про життя бл. п. о. Кальби, та датки треба слати найпізніше до дня 20. жовтня 1927 на руки Івана Видрівського голови Комітету в Соколівці, біля Ожидова, тому, що відслонення памятника відбудеться дня 4. падолиста 1927, це є у 15-літню річницю його смерти.

Комітет:
Іван Видрівський голова, *Вол. Супрунівський* секретар.

30 літ істнуюча фірма **РОМАН МІНКІН** виробляє каучукові печатки, металеві і литі шильди, емальйовані і прасовані відзнаки. Увага Львів, Легіонів 29. (Пасаж) Рейтана 8. Пошукується агентів. З провінції відворотною почтою.

ГОДИННИКИ буде найліпше направлений і пильно більший годинниковий майстер **Іванна Зельтер райха**, Львів, Жовківська пл. 5. З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на сучасні. 3 б) 27—7

До Редакції часопису „Діло" у Львові.

В справі „Замітки" студ. теол. Ярослава Муровича поміщеної в „Ділі" з 20. IX. 1927 ч. 210 заявляють підписані, що зовсім не руководилися супроти згаданого теолога „безмежною злобою" і відносне тверджень (супроти підписаних) цілком покидають. Згадана „квітка діяльности" збулася дня 7. липня 1927 (Свято Івана Хрестителя) як виказала розправа в збірському суді, була правдивою, хоч суд не міститься згадане ним „профільоване місця". Зовсім не задля упокорення (Христа ради) не повів Я. Мурович свідків дітий перед суд, а тому, що не був певний, чи вони свідчитимуть по його вподобанням. Хай не робить отже „чесноти з конечности", бо згадане упокорення потягнів заслужено, П. Ярославе Мурович. За що мені дякуєте? Я Вас не посмів зачіпатися з Томашівського дитиною! Вас отже дуже прошу не зачіпайте мене, бо я Вас не хочу!

Серафин, дня 8. жовтня 1927.

Петро Томашівський, Павло Мо... д-р Степан Годований, Іван Гал...

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 227 (11.195). Львів, середа 12. жовтня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 157 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Роля української культури по рецепті евразійців.

Львів, 11. жовтня 1927.

I.

Серед многолюдної російської еміграції є численна група т. зв. евразійців. Про них ми писали, также як про їх політичну та культурну ідеольогію. Повторювати написаного не будемо. Та всеж вважаємо доцільним зясувати бодай кількома словами політично-соціяльне і культурне обличча евразійців, що беруться між іншим вирішувати і українську проблему в цілій її глибині та ширині дуже оригінально, а при тім незвичайно абстрактно і в найбільшій мірі теоретично.

Евразійці — це не політична партія і не соціяльна група і не якась суспільна кляса, не російська секта, але не релігійна, а досить численна секта російських патріотів, пройнятих наскрізь специфічним російським месіянізмом. Теоретики і провідники евразійства протиставлять себе перш за все Европі культурно і політично. Вони стараються історично доказати, що давна Росія также як нинішня живе і розвивається на основі своїх питоменних, натуральних законів, що нічим не подібні до аналогічних західньоевропейських. Росія протягом віків стоплювала в собі всякі можливі культурні і політичні елементи Заходу зі Сходом, точніше Европи з Азією. Наслідком того витворився там специфічний державний і культурний тип, незрозуміли ні для Заходу ні для Сходу, ні для Европи ні для Азії. З того висновок, що є це тип наскрізь самобутній зі своїми специфічними законами життя та психіки і життєвої льогіки. Цему типові й надали вони назву евразійства. Евразійці вважають, наприклад, теперішню радянську систему влади специфічно російським точніше: евразійським витвором. Самої системи вони не лише не відкидають, але навпаки приймають її та бажають їй надати замість комуністичного свій власний зміст. Який де зміст важко сказати, бо ні політичної ні соціяльної, реально збудованої і до подробиць розбудованої програми в них нема. Та це не перешкаджає їм запевняти, що евразійство є „одинокою тепер існуючою спробою побудования нового життя Росії". У своїх відозвах та проклямаціях заповідають вони „збереження в майбутньому підстав радянського устрою", „федеративної будови держави" і „затвердження функціональної (?) власности зі збереженням основ державної контролі і розподілу (планіровки)".

Евразія для них — це „новий культурний світ, що несе всім народам нову правду життя". Майбутня евразійська державність повинна бути „простонародньою, з робітничим і селянським законодавством", яке прийде на зміну більшовицькому. А в результаті на місце СРСР (союзу радянських соціялістичних республик) прийде ССЕ (союз стран Евразії).

Евразійці гуртуються в Парижі, Празі і Берліні. І там кують вони свою ідеольогію. Вони твердять, що мають сильну організацію у СРСР. Останніми часами почали вони видавати в Ревелі тижневик „Разсвѣт", що має за завдання ширити пропаганду евразійської ідеольогії у СРСР. Ідеольогічні праці евразійських провідників і теоретиків появляються переважно в Парижі окремими публікаціями, або в журналах.

Нам попав у руки один такий журнал зі статтею князя Н. С. Трубецького*) п. н. „К украинской проблеме". Стаття ця така характеристична своїм змістом і тенденцією, що уважаємо за доцільне присвятити їй трошки більше уваги. Автор, відомий слявіст, тепер професор на катедрі слявістики у віденському університеті, не займається у названій статті всесторонно українською проблемою, не охоплює її цілости, а интересуеться, як він сам каже, лише проблемою української культури. А робить це тому, що для нього в даному випадку „необовязуючий" ніякий „звязок між політичною і культурною" проблемою українства.

Тенденцією статті доказати, що творити самостійну українську культуру недоцільно, а ще більше недоцільно протиставити її теперішній російській („общерусскій") культурі. За те доцільно розвивати українську культуру для льокальних провінціональних цілей і до того як функцію вищої, столичної, загальноросійської („общерусской") культури. Зірвати з російською культурою хочуть нині лише українські шовіністи, люди малокультурні і малограмотні, словом люди малі, що не в силі зрозуміти ні духа культури ні її ваги, люди, що хочуть затамувати своїм культурним сепаратизмом саму культурну еволюцію. Отже кн. Трубецькой хоче зробити українську культуру провінціональною, посереднім засобом, що передав би здобутки вищої загально-російської культури низам, простолюддю а одночасно і льокальним засобом для викочування культурних цінностей з народу та передавання їх в ошліфованій формі тій вищій загально-російській культурі. Значить льокальна і провінціональна українська культура, як функція загально-російської, малаб бути і погноєм для кращого розвитку і розквіту тієї вищої „общерусской" культури.

Якже кн. Трубецкой доходить до таких висновків? Це побачимо з його статті, яку далі коротко переповідаємо.

II.

Для умотивування свого становища до української культури шукає автор доказів у історії і сягає при тому часів Петра Великого. До Петра була одна руська культура але в двох редакціях (индивдуаціях): великоруській і західно-руській або київській (українській). Протягом XV., XVI. і XVII. вв. обі редакції тієї самої культури розвивалися до тої міри ріжними шляхами, що ріжниця між ними стала доволі глибокою. Але не зважаючи на те, між представниками одної і другої була свідомість загально-руської культурної єдности. По прилученні України до Москви прийшла на чергу справа злиття обох культурних відмін. Та це так легко не йшло, бо українці вважали москвичів некультурними, а москвичі вважали українську редакцію руської культури зіпсутою польськими впливами. Справу рішив аж Петро, що европеїзував Росію. Він всецілу став по стороні українців, бо їх редакція руської культури мала в собі елементи західньоевропейської культури. „Таким чином — пише дослівно Трубецкой — стара великоруська московська культура при Петрі умерла; та культура, яка з часів Петра живе і розвивається в Росії є органічним продовженням не московської, а київської, української культури".

Літературною мовою стала мішанина церковно-славянської мови Києва з канцелярською мовою Москви. А виробляли ту мову спершу теж самі українці. Стара поезія московської Русі разом з усею поетичною традицією пропала, пішла в низи, а для вищих верств існувала від Петра тільки поетична традиція Києва, тоб-то українська, але не простонародня, а та, що плекалася в Могилянській Академії. Те саме сталося з прозою. Ораторство прийшло теж з Києва з такими визначаткої у Москві взагалі не було. Те офан Прокопович і Степан Яворський. Драматична література прийшла теж з українцями, бо до Петра такой у Москві взагалі не було. Те саме видно і в усіх інших ділянках як у музиці вокальній та інструментальній, в церковній архитектурі, малярстві, іконописі і т. п. Тут слід замітити, що заміна московської редакції церковних книг українською відбулася ще до Петра. Попри все те Київ і Могилянська Академія стали самоврозумілою розсадниками культури для всеї Росії петрівської та попетрівської доби, а довго тривав час, що всі церковні ерархи Росії рекрутувалися виключно з питомців Могилянської Академії. Такий культурний залив Московщини українцями спричинив те, що „про культуру Московщини допетрівської доби принято було (і досі так є) висказувати ті погляди, які в XVII віці висказували учені українці". Отже на грані XVII. і XVIII. віків „відбулася — твердить Трубецкой — українізація левикоруської духевої культури. Ріжниця між західноруською і московською редакціями руської культури була усунена викоріненням московської редакції, і руська культура стала **єдиною**". А що та едина культура була по своему походженні українською, а російська державність була по своему походженні московською, тому центр культури перенісся з України на Московщину. В наслідках дійшло до того, що та едина культура не стала ні специфічно великоруською ні специфічно українською, а **загально - російською** („общерусской").

*) „*Евразийский Временник*", непериодическое издание под редакцией П. Савицкого, П. Сувчинского и кн. Н. С. Трубецкого. Книга 3-я изд. Евраз. книгизд. Париж 1927.

З преси.

До історії Української Дипльоматичної Місії у Вашингтоні.

Є в Злучених Державах організація „Оборона України", іменем якої виступають з прилюдними рефератами, відчитами й дискусіями пп. Мирослав **Січинський** і Микола **Цеглинський.** В одному з таких відчитів виступив недавно М. Січинський з прилюдним обвинуваченням управи (голови) Української Дипльоматичної Місії у Вашингтоні, що вона, ліквідуючи цю Місію в травні 1921 р., загарбала всі її фонди для себе. Цей закид Січинського дав приводу б. членові тої Місії, Мирославові **Стечишинові**, що живе тепер у Канаді, написати коротку історію Української Дипл. Місії в Америці, яка поміщена у вінніпеґському „Українськім Голосі" ч. 36, 37 і 38 ц. р. Жаль, що у нас так скупо з місцем, а то варто було подати всю цю преінтересну історію до відома українського громадянства. Ми обмежуємося тут тільки до дрібних витягів.

„Українську Дипл. Місію — пише п. М. Степшин — вислало до Америки правительство Української Народньої Республики десь на початку 1919 р., коли головою Директорії був ще Володимир Винниченко. Він то й був відповідальний вчасти за добір членів Місії. Головою Місії був назначений член тої самої партії, що Винниченко, соціял-демократ Голіцинський, чоловік відомої акторки Голіцинської. Місія складалася з одинайцяти людей, які десь в січні 1919 р. приїхали до Відня і там подалися за візами на від до Злучених Держав. З того часу є фотографія Місії в тодішнім складі. На ній бачимо крім голови Голіцинського і заступника голови Юліяна Бачинського також секретаря В. Козакевича та радника Гехтера (відомого українського публіциста, по походженню жида) й ін.

„З Відня члени Місії переїхали очікувати на візи до Копенгаги в Данії, однакож потревало кілька місяців, поки діждалися рішення з Вашингтону, але й тоді тільки два члени Місії дістали візи, а саме Юліян **Бачинський** та секретар **Козакевич.** У міжчасі первісний голова Місії, Голіцинський, з якоїсь причини уступив, а можливо, що й тому уступив, що не дістав візи на від до Злучених Держав. З його уступленням провід Місії впав на Юліяна **Бачинського.**

„Висилаючи свою Місію до Америки, як зрештою і до інших держав, правительство Української Народньої Республики дало засоби на її удержанні на кілька місяців. Місія не була вислана без інструкцій. Кождий член мав призначену службу з рангою і платнею. Крім голови в Місії були радники, був секретар, були аташе й канцеляристи і т. д. Розподілення занять членів Місії, ранг і платні називалося „штатами". Після „штатів" мав голова Місії виплачувати кождому членові Місії його платню (а також і собі самому) і вимагати від нього відповідної праці. Платня голови місії після урядових „штатів" виносила 2.000 долярів місячно, а враз з ріжними додатками (як на удержання будинку Місії, подорожні видатки (роїзди) і на „репрезентацію") 5.000 долярів на місяць (зн. 2.000 +3.000 дол.).

„Скільки дістала американська Місія від правительства Української Народньої Республики на свое удержання, не памятаю, — не записував собі того, ані не потребував запамятувати, бо з документом, де були вичислені ті гроші, за увесь час свого урядування я не мав нічого до діла. Знаю лише, що був такий документ і що я його бачив. Коли я вже мав щось до діла з документами про фонди Місії, то було це за час після виїзду Місії з Европи аж до її офіціяльного замкнення (31. травня 1921). Отже оскільки це лишилося в моїй памяти, Українська Дипльоматична Місія, виїздячи з Копенгаги до Америки, мала в своїй розпорядимости около 40.000 долярів американськими грішми, мабуть 16.000 англійських фунтів штерлінгів і щось 2000 чи 4000 царських рублів".

В дальшому п. Стечишин подає, що до Америки виїхав фактично тільки голова Місії Юліян **Бачинський** і секретар Віктор **Козакевич.** На місці вже принято до Місії американського горожанина, д-ра Мошжид, Михайло **Імханицький;** він був виїхав з Америки до Росії до Червоного Хреста, а підчас революції відкрив у собі українські симпатії і приєднався до українців. Накінець

відкрив у собі українського духа й охоту служити Україні ще один жид, Михайло **Іхманицький**; він був конституційним демократом (кадетом), з професії адвокатом, хоч на ділі займався торговлею, — торгував кавяром в Астрахані, але через те, що родом був з Полтавщини, з повстанням України зголосився до українців. Отсього Іхманицького як комерсанта (торговця) назначено головою Української Торговельної Місії в Америці; його задачею було заінтересувати Україною американські торговельні кола. Бачинському як голові Дипльоматичної Місії було припоручено виплачувати Іхманицькому через пять місяців по 5.000 долярів на удержування Торговельної Місії в торговельнім осередку Злучених Держав, у Ню Йорку. З цих грошей він мав удержувати свою канцелярію в Ню Йорку, оплачувати потрібних помічників і платити самому собі — після інструкцій.

Позатим принято ще до Місії Івана **Ардана**, б. ред. „Свободи" й „Народньої Волі", на радника й управителя пресового бюра, а йому до помочі Мир. **Січинського** й Ом. **Ревюка** та американця Даналда **Бріда**. Дещо пізніше покликано до Місії (теж до праці в прес. бюрі) п. М. **Стечишина** з платнею 400 долярів місячно. Січинський діставав місячно не менше, як 500 долярів. Короткий час був у місії і Микола **Цеглинський**. Ураз з канцелярійним персоналом було в Місії 11 осіб, але в скорому часі усунено з неї д-ра Кадеця і Цеглинського за те, що оба вони хотіли організувати в Місії якусь „революцію", щоби скинути з головства Ю. Бачинського.

(Докінчення буде.)

Загадка розвязана!

Кожний може осягнути „ЗОЛОТЕ РУНО" і богацтво, хто купить **льос І. класи** 16 Державної Клясової Льотерії в конторі

„РУНО" Равіч і С-ка Львів, Академічна 3.

Головна виграна 650.000 ЗОЛОТИХ

Крім цього виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75 000, 60 000, 50.000, 40 000, 30.000, 25.000, 15 000, 10.000, 5 000 і т д.

Виграні побільшено з 16 міліонів на 20 міліонів.

Тягнення переводить публично державна Комісія в Генеральній Дирекції Державної Льотерії при співучасти двох громадян міста, запрошених Президентом міста Варшави.

Що другий льос мусить виграти.

Ціна льосів: Чверть льосу зол. 10·00. Пів льосу зол. 20·00. Цілий льос зол. 40·00.

Тягнення вже 10. і 11. листопада.

На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від порта, на виплату належитости. — Поручаємо негайно замовляти.

В цім місци відтяти і переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

„РУНО" РАВІЧ і Ска, Львів, Академічна 3.

Отсим замовляю:

..... льосів цілих по зол. 40·—
..... „ половинок „ „ 20·—
..... „ чвертюк „ „ 10·—

належитість золотих ..... заплачу по одержанню льосів, почтовою складанкою ПКО. присланим фірмою.

Імя і назвиско .....
Докладна адреса .....

Фільософічний конґрес у Варшаві.

Замітки учасника.

В днях 23.—28. вересня ц. р. відбувався у Варшаві другий фільософічний польський зїзд із співучастю запрошених славянських гостей. Ходять вісти, що комітет зїзду довго дебатував над тим, чи запрошувати всіх славян, чи обмежитись до польських фільософів. Остаточно рішились на перше.

Із запрошення скористали представники всіх майже народів. Приїхали чехи, югославяне, москалі та українці. Одначе москалів та українців репрезентували попри польських підданих тільки еміґраційні сфери. Радянська Україна та Москва не прислали нікого. Причини цієї абстиненції для мене не зовсім ясні. На прохання комітету, щоби посередничити, я звернувся до Київської Академії з відповідним листом, який лишився без відповіди.

Цікаве питання: якою мовою слід виголошувати реферати та вести дискусію, рішили так, що полишили кожному референтові спромогу послугуватись мовою, якою сам захоче. Отже реферували та дискутували по польськи, по чеськи, по російськи та по українськи, але також по французськи та по німецьки. Була це потрохи вавилонська вежа, яка проте не вражала нікого і не гальмувала ходу нарад. Читачів „Діла" може заінтересує факт, що українська мова зазнавала цілковитої рівноправности з іншими славянськими мовами і що комітет призначив український реферат проф. Мірчука на пленарне засідання (а не на лекцію), висуваючи його тим самим на почесне місце. Може й така дрібниця, що в офіціяльній програмі наша мова називалась українська (а не „руська") заслугує на згадку.

Питання славянської фільософії порушене проф. Мірчуком викликало оживлену дискусію. Забирали голос поляки, які добре зрозуміли ясний і добре виголошений виклад нашого фільософа, забирали голос чехи, українці та південні славяни. Різко зазначились у дискусії два протилежні погляди. Один з них вірить, що істнує, а по крайній мірі буде істнувати своєрідна фільософія славян, яка матиме ті самі характеристичні прикмети, без огляду на те, який із славянських народів дасть їй початок. Другий погляд, якого багато приклонників є між поляками, не вірить в істнування такої фільософії, раз тому, що фільософія повинна стояти понад націями та расами, а далі тому, що вважає поодинокі славянські нації духово замало спорідненими як на те, щоби вони могли здвигнути один спільний світогляд.

Якоюж могла би бути оця славянська фільософія на погляд тих, що вірять в її істнування тепер чи колись? Вона має мати вітальний характер, себ-то має ставити проблєму життя у центр фільософічних заінтересувань, зрікаючись чисто абстрактних, з життям незвязаних понять і теорій і має більш як інші фільософії взяти на увагу у своїх концепціях ірраціональні, розумом неосяжні елементи світа. Це надало би славянській фільософії подекуди практичний характер, а проф. Мірчук висловив навіть гадку, що фільософія славян нехтуючи чисто-теоретичними міркуваннями не буде в силі ніколи створити своєрідної науки про джерела, основи та межі нашого знання, чим займається залюбки напр. німецька фільософія.

У такім погляді присутні на зїзді чехи дошукувались недоцінення славянського, а головно чеського хисту до абстрактної фільософії. Чеський нарід — казав проф. Воровка — досить уже здав іспитів із практичної творчости, на те, щоби мати право вважати себе зрілим до чисто теоретичної рефлексії.

Коли кажемо про участь українців у конґресі, то слід може ще згадати, що виголошено на ньому реферат про Сковороду та Потебню (д-р Чехович) і що у психольоґічній секції я сам виголосив відчит „Про психольоґію змислу" і що мені поручили провід цієї секції на переміну з професором познанського університету Блаховським.

Степан Балей.

Ратункова акція.

Розбудова допомогової акції.

В Українському Центр. Комітеті у Львові зголошено заснування повітового допомогового комітету в **Белзі** (голова д-р Ілля Салагуб). Організаційна сітка української допомогової акції осягнула досі 50 повітових й окружних допомогових комітетів.

Збірки в натуралях та їх розділ.

В Українському Центр. Комітеті у Львові зголошено дальше такі збірки в натуралях:

Пов. Допомог. Комітет у **Бродах** — 4 вагони бараболь, з чого 2 вагони призначено для **Стрия**, а 2 вагони призначено для **Станиславова**;

Повіт. Допомог. Комітет у **Бібрці** — півтора ваг. збіжа і 10 вагонів бараболь, з чого призначено: для **Сянока** — півтора ваг. збіжа і 2 вагони бараболь, для **Стрия** — 1 ваг. бараболь, для **Старого Самбора** 2 вагони бараболь, для **Жидачева** — 2 ваг. бараболь і для **Турки** — 3 вагони бараболь;

Пов. Допомог. Комітет у **Чорткові** — 1 ваг. збіжа і 2 вагони бараболь, з чого призначено: для **Стрия** — 1 ваг. збіжа і 2 вагони бараболь;

Пов. Доп. Комітет у **Сокалі** — 1 ваг. муки, призначено для Кут;

Пов. Допомог. Комітет у **Скалаті** — 3 ваг. бараболь, призначено для **Калуша**;

Місц. Доп. Комітет (читальня „Просвіти") у **Заболотцях**, пов. Броди — 1 ваг. збіжа (ще не призначено);

Місц. Доп. Комітет у **Стронятині**, пов. Львів — 1 вагон бараболь, призначено для **Сянока**;

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ. 7)

Проклін мумії.

(Докінчення.)

Від тоді я стала вірити у ворожбу, вірити, що щось таємного, невідомого тяготить над нами — що чиясь рука пересовує нами, наче мініятурними, незначучими забавками! — скінчила дама і вгорнулась у свій сорокатий шаль.

Ми минули вже завіяну стацію Новоселицю (по румунськи Суліца ноуа), де виспа третя пасажирка нашого переділу, на що ми мало звертали уваги. Я була вповні перейнята екзотичним оповіданням — та не могла збагнути, хто та дама, що тільки світа бачила.

Радіо-годинник вказував четверту; ще дві години і будемо в Чернівцях де розійдемося. Я маю поїзд у Галичину, Варвара Борисовна піде за орудками в місто — а незнайома — своєю дорогою; і може й не побачимося більше.

— Даруйте пані, що я така цікава, але дуже мені дивно, що така світова людина як ви, у нашу вбогу, всіми забуту Бесарабію...

— Правда? — перебила мене дама. — Подумати то справді стає дивно. От бачите, я маю сестру, що жила в Одесі. Їй вдалося втечи звідтіль у Кишинів — але розуміється ограбленій дочиста, так, що мусіла дуже бідувати. Писала до мене, просила допомоги, а тут ніяк грошей післати, ні одежі, білля, бо почта не приймає. Тож я сама вибралася в дорогу й тепер вже вертаю назад домів.

— Але звідки у вас наша бесіда? — спитала я.

— Ах, це лише сумні останки з неї! — засміялася незнайома. Моя рідня по батькові жила на Вкраїні, в Чернигівщині, де мала великі маєтки. Ми часто їздили туди, а нераз і довго там перебували. Мене цікавив той спосібний нарід з невмираючим гумором, і я вивчилася його милозвучної мови, щоби пізнати його, стати йому ближчою. У цю війну я з живим заінтересуванням слідила за його змаганнями за визволення, за здобуття волі, заснування своєї держави... і яко мога старалася приднати йому симпатії холодних, скептичних англійців...— кінчила вона.

Як лише згадала про наш нещасний нарід, вразила ятрію чу рану моєї душі... Що нам із симпатій? Ми окружені з усіх боків самими симпатіями, та з цього нема хісна!... І в нас природа у високій степені розвила почуття справедливости, так, що ми відчуваємо кривди поневолених індусів, обурюємося по причині нехтування прав свободолюбних грузинів, білорусинів, литовців... та що з того?... Несила наша... А англійці? Вони свобідні, могучі, могли би замісць виражати нам свою симпатію словами, доказати її ділом! От що!...

З моїх сумних думок вирвала мене Варвара Борисовна, що пробудилася, випрямилася на ввесь ріст і освободила мое рамя, що вже було затерпло.

— Де ми? — спитала та стала шарити в пітьмі за сірничками. Коли найшла, засвітила малий огарок і тутже крикнула:

— Де моя торбочка?

Всі ми в трійку кинулися шукати по сиджению, сітках, підлозі... надаремне.

— Не було тут кого чужого? — звернулася до нас Варвара Борисовна, коли ми безрадно гляділи одна на одну.

— Ах, правда! — промовила англійка — таж тут була ще четверта пасажирка, та вже виспа.

— То вона певне забрала з собою торбинку! — сказала я. — Недармо сиділа так близько вас та відвертала від нас своє лице, щоб його не було видно!

Але Варвара Борисовна нічого не чула, бо спала тоді якнайсолодшим сном.

Не було ради. Торбинка пропала. На щастя в ній попри кілька дрібничок і кількадесять леїв не було нічого важного. Срібна папіросниця лежала біля англійки, гроші були в мішочку за плечима, але Варвара Борисовна всетаки кивала чогось головою і сердилася.

— Там була знаменита рецепта на мої веснушки! — шепнула мені значучо.

Тимчасом почули ми довкола нашого вагону крики і тупіт і щойно тоді ми запримітили, що поїзд стоїть на місці, серед поля. Вїхав у такий сніг, що треба було відкопати. В далі минотіли світла Садагури— Чернівець...

Я побоювалася, що втрачу сполуку із галицьким поїздом; коні, що мали їхати по мене чотири милї до Коломиї, вернуться — дома буде гризота, всякі здогади, головне, що буду мусіти ждати аж до понеділка, коли можна натрапити на коні з моїх гірських сторін...

— Це все через двояку ворожбу! — майнула гадка... І Вірочка мала би рацію, і бабуня англійки, що зле є навіть... слухати про мумії! Чи не мстилася Атру на нас?

Місц. Допом. Комітет у Цепереві, пов. Львів — пів вагона бараболь, призначено для **Сколього**;

Пов. Доп. Комітет у Берщеві — 1 міх одягів, призначено для **Нут**;

Крім того з попередніх непридільних зголошень призначено для Товмача 1347 кг. збіжа з Синькова, пов. Заліщики.

Безпосередньо вислано до Кут 3 і пів вагонів збіжа і 1 ваг. 3.500 кг. бараболь із **Зарванниці**, пов. Підгайці.

Попередньо було зголошено і розділено 28 ваг. і 7.854 кг. збіжа, 28 ваг. і 7.000 кг. бараболь, 3.917 сотнарів муки і 11 міхів одягів. Сьогодні зголошено і розділено 7 вагонів збіжа, 20 вагонів і 8.500 кг. бараболь, 1 ваг. муки і 1 міх одягів, — разом зголошено і розділено **35 вагонів і 7.354 кг. збіжа, 49 вагонів і 5.500 кг. бараболь, 1 вагон і 3.917 сотнарів муки та 12 міхів одягів.**

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Укр. пов. Комітет в Тернополі, зібрав на Підкарпаття 100 доларів, З нагоди іменин Вп. П. управит. С. Федорчакової учит. збір і молодіж дівочої всенародньої і фахової школи ім. Б. Грінченка 57.80, Мельник Йосафат, комісар скарбу, Львів 5, Стебленький Стахій, надрадник суду, Львів 10. Допомоговий Комітет Бела (чех) 150, Об'єднання Укр. Організацій в Америці чек 150 дол. по реалїз. одержано 149 дол. і 4.45 зол. Клоса Василь, Мости Вел. 10, Малка Іван, Мости Вел. 10, Тимович Софія, Мости Вел. 5, Гладишевський Іван, Мости Вел. 5, Бахівка Марія, Мости Вел. 5, Олійник Василь, Мости Вел. 5, д-р Рибачевський Олекс., Мости Вел. 5, Скубишівна Одарка, Мости Вел. 8, Тимкевич Юлій, Мости Вел. 8, Цюпка Гнат, Мости Вел. 2, Н. Н. Мости Вел. 2, Хабурський Петро учит. Хоронів п. Библо 5, Перепічка Іван господар, Хоронів п. Библо 2, Збірка в церкві Дунаїв 78, Збірка в церкві Стінка пов. Бучач 85.68, Збірка в церкві Благовіщення в Ковлі 25.28, Збірка в церкві Руда Сілецька п. Камінка Стр. 14.50, Збірка в церкві Полотичне і Гута Полотицька 18, Мурський Йосиф, учит. Цепелів вія Радом 10, Хлібій Петро, Калуш р. Цепелів вія Радом 5, Павелішина Марія, учит. Зимна Вода 5, о. Шуплат Юліян, Ліско, збірка, на яку зложилися: Народній Дім 4, о. Юліян Шуплат 5, д-р Роман Вітошинський 10, д-р Волод. Онуферко 5, Степан Савула 5.50, Василь Монпібович 5, Юрко Мартинюк 5, Дмитро Крайник 10, Евстахій Миханич 2, Микола Жегліц 1, Антін Кузьо 2, Михайло Грубрин 5, Іван Васюнець 5, Мих. Габлінський 1, Микита Гевчук 1, Стах Ган 0.50, Стах Кривовлаз 1, Мих. Кривовлаз 1, Осип Кінах 1, Іван Галушка 10, Тадей Будзиновський 5, Фірма „Прокуп" 5, — разом 90 зол., Церква св. Петра і Павла в Мавт Кармел Па 110 дол., Драм. Кружок Рогатин, з представлення в Буратині 25, Сенишин Іван, Львів вул. Шопена 6 — 10, Кінах Василь от. скарб. радник 1, Стахів Григ., Лазарівці 5, о. Зубрицький Алекс., Перемишль 15, Ярема Олексій, Перемишль 10, Винниченко Микола учит. Люблин 10, д-р Зінкевський Іван Краків 20, о. Петровський Роман, Тріпія, збірка 20, Відділ окр. Тов. Укр. Учит. Взаїмна Поміч Перемишль 50, збірка в церкві Стоянів 56, Допомоговий Комітет в Зеленій пов. Копичинці 64.97, Збірка в соборній парафії, Володимир 77.06, Кульматицький Володимир, Горожане п. Кізлів 117.76, Збірка між парохіянами Поморяни 180, Ковцунюк Петро Littry Calvados France — 800 франц. франків т. є. 102.81 зол., Українське допомогове Тов. в Лібернї кор. чеськ. 557.35 т. є. 147.14 зол.

Разом через Центро-Банк (на вкладкову книж. ч. 8165) зложено сьогодні 1.477.55 зол. і 850 доларів.

Безпосередньо до Українського Центр. Комітету у Львові прислав Пов. Комітет у Белзі 124.50 зол. (З того квоту 100 зол. прислано через „Сільський Господар", а 24.50 зол. лишено на видатки Комітету в Белзі.) на яку то суму зложилися: д-р Ілля Салагуб 20, М. Фуртаківна 24.50, судля А. Сниж 5 зол., Ос. Гембаровський 10, П. Гнатовський 10, Р. Черевко 5, дир. Шостак 15, дир. О. Крижанівський 5, дир. Ос. Галань 5, Іляя Петришин 5, С. Тятор 10, і о. Щепанський 10 зол.

Крім того безпосередньо до Пов. Доп. Комітету в **Кутах** прислали або зложили: Збірка в Ужгороді через п. Ниніфорака 1.120 кч., збірка у Ференскулі через п. Янушевського 30 зол., збірка в Кутах 35 зол., збірка в Старих Кутах 80 зол., збірка в Кобаках 112 зол. і збірка в Річці 112 зол., разом 360 зол. і 1.120 кч.

Разом виказано сьогодні 1.602.05 зол., 350 доларів і 1.120 чеських корон. З попередньо виказаними 27.818.68 зол., 685 дол. і 10 нім. марок зложено досі **29.415.68 золотих, 994 доларів, 1.120 чеських корон і 10 нім. марок.**

Селяни — дітям!

Наш поклик заопікуватися в першу чергу дітьми не остав без відгуку. Цими днями одержали ми письмо від д-ра Григорія Олійника з Грималові, в якому шановний адвокат повідомляє нас, що в скалатському повіті зголошуються до него селяни з тим, що **готові приняти на довший час на удержання бідні діти із затоплених околиць.** Глибоко зворушуючий доказ, як брат відчуває горе брата. Подаємо отсю заяву скалатських селян до відома всіх допомогових Комітетів в краю з зазначенням, що зголошення слід слати на адресу д-ра Олійника. Може приклад скалатських громадян найде також наслідовників і в інших непотерпівших від повені повітах. Бував це найдоцільніша і найпрактичніша допомога нещасним повенянам.

Від Головного Виділу Українського Т-ва охорони дітей і опіки над молодю (вулиця Бляхарська 11).

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає **у великім виборі**, фірма
= АНТІН УВЕРА =
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Останні вісти.

КОЛИ СОЙМ БУДЕ РОЗВЯЗАНИЙ?

Варшава, 10. жовтня 1927.

Є чутки, що уряд устійнив уже речинець закінчення каденції законодатних установ, а саме на 30. листопада с. р. Нові вибори розписано би на 25. лютого 1928, а новий сойм зібрався би 19. березня. З міродатних кол заявляють, що ці чутки не оперті на ніяких основах, бо уряд не розглядав іще тої справи.

СТАН ОБЛОГИ В БОЛГАРІЇ.

Софія, 10. жовтня 1927.

Нині проголошено декрет, який запроваджує стан облоги в прикордонних округах.

ВБИЙНИКИ ГЕН. КОВАЧЕВИЧА ВБИТІ.

Білгород, 10. жовтня 1927.

Трьох виконавців атентату на ген. Ковачевича мин. ночі викрила і завтакувала поліція в печері гори Мазехи. Після цілонічної перестрілки, міліція ввійшла до середини і найшла там тіла двох виконавців атентату. Третього, що був іще при житті, арештовано і перевезено до Іштіпу.

ПОВАЖНЕ ПОЛОЖЕННЯ НА БАЛКАНІ.

Відень, 10. жовтня 1927.

„N. Fr. Pr." подає зі Софії, що політ. кола вважають положення на Балкані дуже поважним. Болг. мін. закорд. справ Буров у розмові з югослав. послом висловив жаль з приводу останніх подій. Болгарська рада міністрів ухвалила енергійні постанови проти македонських революціонерів. Першим таким розпорядком є оголошення наглих судів у прикордонній полосі.

Білгород, 10. жовтня 1927.

Зі Софії подають, що болгарський мін. закорд. справ вручив послові СХС. Несічові тимчасову відповідь свого уряду на демарш Югославії. „Політика" зазначує, що відповідь мін. Бурова є невдоволюча.

В Білгороді відбулися похорони вбитого ген. Ковачевича при участи майже всього населення столиці. В похороні взяв теж участь спец. делегат короля Олександра.

Білгород, 10. жовтня 1927.

Вчора опівночі грецька жандармерія звела бій під Корнічевом (в окрузі Фльоріни). Ватага після 1 год. перестрілки уступила на болгарську територію, полишаючи двох убитих. Тіла їх виставлено прилюдно. Ватага ця передісталася на грецьку територію через СХС.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар амер. 8·91·50—8·92, долар канад. 8·89·50—8·90·00, корона чеська 0·26—0·26·50, шіллінг австр. 0·25—0·26, лея 0·05·50—0·05·75, франк франц. 0·34·50—0·35, франк швайц. 1·71·50—1·72·00, фунт штерл. 43·40—43·80, німецька марка 2·12·40, данський гульд. 1·72·90 червінець 30·30—31·25.

ЗБІЖЕ.

Пшениця дворська 49·00—50·00, пшениця селянська 47·00—48·00, жито 37·50—38·50, ячмінь броварний 39·50—41·50, ячмінь на мливо 37·25—38·25, ячмінь пастовий 34·50—35·50.

З судової салі.

Присуд у процесі в Бидгощі.

В суботу, 1. ц. м. закінчився в Бидгощі процес проти Андрія Борисевича і Йосифа Гровського за державну зраду з § 86 к. з. і злочин з § 7 законну про вибухові матеріяли. Оба обвинувачені студенти техніки у Данцігу, сидять уже 3 і пів року у слідчій вязниці і двічи вже були засуджені у цій справі. Наслідком відклику зарядженo третю в черги розправу, на якій вони боронилися як і на попередніх, заперечуючи цілковито свою вину. Проводив цій розправі судця Радловський, обвинувачував прокуратор Метельський. У характері знавців виступали іменем Д. О. К. VIII. кап. Вільчевський і пор. Росінський, а крім них хемік-інжиньір з Варшави Сікорський і д-р Гартнер з Бидгоща. В характері оборонця виступав адв. Савицький. Обвинуваченим, яких дня 3. березня 1924 р. приловлено з вибуховими матеріялами в скількости кількадесять кільограмів, засуджено на кару тяжкої вязниці на протязі 8 літ із врахуванням дотеперішньої слідчої тюрми. Від закидуваного їм злочину державної зради увільнено обох.

НОВИНКИ.

— **Арешти.** Вчора вранці поліція перевела трус у студентів Семена Букала та Романа Шухевича. Не найшла нічого, але обох задержала.

— **Львівські острівці.** За прикладом великих міст Львів дістав на перехрестю більших вулиць т. зв. спасаючі острівці переважні підвищені кружки на яких стоя тиме поліцай і жестом руки порядкуватиме надмірний рух авт. Вчора переводили на вулицях першу лекцію як вимінати швидконогі авта. Вийшли окремі правила як треба ходити на площах, де щодня бодай одна особа вертається до хати покалічена. Назва „спасаючих острівців" є у відношенні до львівських кружків настільки неточна, що на ці кружки не може спиратись публика переходячи через вулицю, бо вони надто малі і призначені лише для поліцаїв нормуючих рух.

— **У Львові ходити небезпечно.** Мешканці околиці Левандівки, що вертаються пізно до хати, мусять бути приготовані на зустріч із бандитами. Таке трапилось двом громадянам Березюкові та Курилісові, на яких напали професійні бандити Драпала та Сольський. Березюк боронячись перед ударом пострілив Драпалу в живіт. — Знову-ж за городецькою рогатівкою небезпечно прохожувати-сь навіть у день: два хлопці найшли на полі, по сусідстві поліційної касарні два гравати, які вибухли. — Досить небезпечний прохід заімпровізував собі біля майдану 6-го летунського корпусу Якедь Шраєр: прохожуючись зовсім голий під вечір. Шраєр належить до численного гуртка тих, яким дали безречницеву відпустку із дому божевільних, задля недостачі місця.

— **Скло дорожіє.** Гадав би хто, що після останнього літнього граду, який грубо дав заробити склярам і фабрикам скла, скло повинно подешевіти. Тимчасом чотири найбільші фабрики скла в Польщі видали обіжник, що від 1-го жовтня ціни скла будуть дорощі на 10 прц. Ще добре, що не подали якогось мотиву цієї дорожнечі і не залякли, напр. що висилають усе скло до Америки на нові скляні доми.

— **Хліб дешевіє.** Найблизча сесія магістрату затвердить новий цінник печива, приймаючи ціну житньої 65 прц. муки 59 сот., а хліба з цісім муки 58 с.

— **Грізна недуга** „Гайне-Медіна", що паралїжує дітей появилась досі у межах Польщі в 4-ох випадках; два останні — один у Варшаві, другий в околиці Лодзі.

— **З нашого середновіччя.** У Перемишлі, в хаті жидівського столярського челядника Вінніка лишили в пятницю вечером самого 5-літнього сина. Підчас неприсутности матері хлопець вилїз на стіл, де горіли шабасові свічки і його одіж загорілась. Дарма, що власниця мешкання бачила як дитина горить, вона не перервала своєї молитви, щоби не порушити приписів. Дитина згоріла на її очах.

— **Рекорди.** Американські радіові фірми придумали нові апарати, які своєю оригінальністю притягають покупців. Радіові голосники є в формі відчиненої книжки, що лежить на столі і... грає. Слухач має ілюзію, що не слухає тексту, а просто співає собі його в думі, читаючи. — У Берліні засудили якогось Павла Бушмана за крадіж із зломом на 3 роки вязниці. Але він мав на своїм „конті" ще й інші засуди за попередні вчинки: разом 211 літ вязниці. Бушман признався до всіх своїх злодійств, знаючи, що по німецькому законі найвища кара вязниці — 15 літ. — Державна фабрика порцеляни в Майсен зробила для вежі місцевого ратуша дзвони із порцеляни. Ці дзвони мають чудовий згук, якого не можна рівнати із згуком крицевих дзвонів. — У горішній Австрії, в громаді Шенкенфельдек, є міська рада, що може почванитись своєрідним рекордом: бурмистр і 8-ох членів міської ради мають разом 46 дітей, один місцевий дідич сам 24, а другий 18 дітей.

— **Гробниця Тутенхамона.** У Каїрі почали археольоги знову копати в гробниці славного египетського володаря, який стільки літ після своєї смерти забрав стільки жертв, обороняючи тайни свого гробу. Завідуючий розкопками Говард Картер, наслідник Керіеворне, виїхав у Люксор. Він заявив, що ще цієї зими будуть досліджені всі предмети найдені до цього часу в цьому гробі. Тепер відчинять 4-у кімнату, де ще не стояла ніодна нога европейця. Члени експедиції переконані, що існує ще одна таємна сала; в одній стіні відкрили вузький коридор, що мабуть веде до нової гробниці. Раніше як до кінця листопада дослідувачі туди не дістануться.

— **Веселий замах.** Британська адміністраційна влада видала драконський закон, але веселий. Вуровим машиністкам не вільно підчас праці пудруватись. Бо практичні англійці обрахували, що кожна пишуча дама пересуває пересічно чотири рази на годину пудровим пухом по обличчі. Коли рахувати на кожний такий сеанс прикрашування себе — дві хвилини, тоді денно виходить одна втрачена година з години праці. Машиністки підчинились цьому законові негайно, але імовірно мусять у хаті перед бюром накладати на себе грубий шар пудри.

— **7000 нових краваток.** Італійські фабрики шовку порганізували в Комо всесвітній конкурс найкращих мужеських краваток. У цьому конкурсі взяли участь майже всі країни світа. Найгарніші зразки прийшли з французьких кольоній, Персії, Аргентини та Туреччини. Всіх нових зразків краваток було 7.000. Після цієї виставки на світ упаде повінь нової мужеської моди. Бо відомо, що краватка, це майже єдина частина мужеського вбрання, яким мужчини, що не в силі йти за модою, висловлюють свій смак і нахил до гарного одягу.

— **Пробуджений вулкан.** Вулкан у Чілє званий Лявіа, спокійний від 1864 р., признаний пенсіядним, почав плювати горючим попелом. Від вибуху тремтить земля; населення втікає.

— **Світова всячина.** 15-го п. м. відкриють у паризькім Пантеоні спільний памятник 560 франц. письменникам, що згинули підчас великої війни. Імена вбитих будуть вписані на одній стіні цієї гробниці „безсмертних". — У Софії свічиться процес проти трьох співробітників „Новин", обвинуваченим в образливих статтях на адресу болгарського уряду; суд усіх звільнив. — У Букарешті відкрили шпигунську організацію на послугах радянського уряду. — У Парижі підготовляють новий воздушний лет на 40.000 км. через Букарешт, Константинополь і Індії; йде 5 летунів. — У Марсейль арештували торговців кокаїною; всі вони альзатці і постачали кокаїну в Німеччину; за 5 кільо цього „білого порошку" платили в Дармштадті 150.000 фр. — На Лондон налягла звичайна осінна мряка, що паралїжує весь вуличний рух на протязі довгих годин; 80 прц. поїздів зупинилось; було багато випадків зударення авт і жертв у людях; 4 почтові літаки, що виїхали із пасажирами мусіли вернутись. — Страшною смертю згинуло 2-ох робітників у фабриці заліза біля Нансі; горіюче залізо вилилось із вагонику та залило їх. — У Новій Землі, в Гарбур Грейс рибалки виловили летуна з шоломом на голові; є це один із пропалих трансатлянтійських емігрантів. — 20-літня лондонська машиністка Мерцедес Глейн переплила Ламанш в 15 годинах і 15 хвилинах. Завзята спортовка пробувала цей рекорд уже 7 разів.

— **З кіна.** У кіні „Лев" нова фільма в 10 діях повна гумору та дотепу „Признання перед штурмом" на тлі життя жидівських емігрантів в Америці. Головні ролі: Патсі Рут Мюлер, Вера Гордон, Жорж Бессель.

— **Справлення друкарської помилки.** У вчорашній передовиці „Театральність і істерія" в останньому уступі (рядок 4-ий з долини) злożено в друкарні помилково слова „польську владу" замість „**польську** задачу".

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ.

Жіноча Доля ч. 19, 1. жовтня. Зміст: О. Бондарукова: Дні осінні. Свято нашого найбільшого приятеля. Стефа Г.: Мішанки! В обличчі нечуваного нещастя. Жіночий рух. І. Кривий: Життя в Аргентині. Відділ америк. канадійський. В таборі хонгузів. Д-р В. Ганьківський: Дитина. Часть господарська.

Чар-Зілля, ілюстр. журнал для українських родин ч. 3. жовтень. Зміст: В. Олян: Місяць книжки. М. Вороний: Sententia. Катря Гриневичева: На крилах пісні. Д-р О. Грицай: О. Кобилянська. Мих. Рудницький: Щось легкого на цей місяць. І. Крушельницький: Я — дух велікого кохання. И. Поротцкі: Серце ночі. В. Олексієнко: На хвилях життя. М. Зощенко: Щастя. Мудрі гадки. Монна Ліза. Казочка про бузька. Чому ви не женитесь. Практичні поради.

Нова Хата журнал для плекання домашньої культури, жовтень ч. 10. Зміст: Українське Народне Мистецтво на виставці в Стрию. Д-р О. Грицай: Valse melancolique. О. Вишня: Охорона народного здоровля. Зі спорту. Із секретів фільмового мистецтва. Різні вісти. Д. Гельсуорті: Радість життя. Побідний похід плаща. Д-р Софія Парфанович: Лічниче значіння кремінної лямпи. Зразки мод і вишивок.

Світ Дитини ч. 10, жовтень. На зміст числа складається двайцятькілька цікавих оповідань, казок, віршів, з гарними ілюстраціями.

Літопис українського друку, орган державної бібліографії УСРР. 1. жовтня 1927, ч. 39.

Господарсько-кооперативний часопис ч. 39. Зміст: Кооперація на ратунок жертвам повені. Головні основи кооперативної праці. Дванайцятий міжнародній кооперативний конгрес. Кооперативний промисл. По кооперативній Фінляндії (Фейлстон). Правне положення. Хлібообство. Господарські вісти. Пасічництво. Сільсько-хліборобська вистава в Стрию.

Сільський Господар ч. 19, 1. жовтня. Змісу: Б. Волинець: Створім організацію плянтаторів цукрового бурака. Г. Гордієнко: Історія плуга. Хто правується а хто з права користає. Осіння поправа сіножатей і пасовиск. Вислід уживання потасових гноїв. Інж. Куропась: Осівка сівба. Сушення овочів. Кормлення худоби бурячинням. Уживання та переховування пасів до машин. Л. Герасимович: Улий будучности для України. М. Левицький: Дещо з лісництва.

Що читати? жовтень, ч. 1. Чвертьрічний катальог книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові.

Наша Земля, літ.-суспільно-політ. журнал. Ужгород, ч. 8.

Робітниця ілюстр. журнал. 15. вересня ч. 18. Віннінег.

Пластун. Часопис пластової молодіжи Підкарпатє. Русн. Ужгород, ч. 1 текст український, чеський і мадярський.

✝ Посмертні згадки.

Стефан Федик, нар. учитель, помер нечайно у 25. році життя дня 9. жовтня 1927 підчас Богослуження коло церкви в Клітку. Покійний живо інтересувався народніми справами в громаді, передовсім брав дільну участь як член видїлу читальні „Просвіти" в Клітку, в розвою тоїж читальні, в аматорськім гуртку при читальні і т. ін. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Музичний Кружок при читальні „Просвіта" на Городецькій дільниці у Львові, пл. св. Юра ч. 5, оголощує конкурс на учителя дутої орхестри. Рефлектуючі зволять зголоситися у голови читальні проф. М. Бабина письменно або устно між 2—3 год. пополудні, вул. Сикстуська 64/II. Рівночасно оголощується виписи учнів на науку музики, що відбуваються щодня між 6—8 годині вечером в домівці Товариства. Звертається на це увагу передовсім ремісничій молоді, яка повинна використати цю нагоду. — *Видїл.* 698 1-2

Д-р Микола і д-р Дарія з Пежогубських Чубаті замісць окремих повідомлень про своє вінчання, яке відбулося в суботу 8. жовтня в храмі св. Юра у Львові, зложили 50 зол. на жертви повені. 705

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПАНА, що найшов в суботу дня 8-го жовтня п. р. на концерті в „Народнім Домі", мій портфель, прошу задержати собі гроші і портфель, а повернути мені за посередництвом тільки документи і записки на адресу: Теофіль Новицький надінспектор тов. „Дністер", Львів вул. Руська ч. 20. 708 1-1

ШУКАЮ до винайму хату (1—2 кімнати і кухня) в здоровій, сухій, дольнїській околиці, найрадше при залізничній станції. Зголошення до адмін. „Діла" під „Хата до винайму". 710

УРЯДНИК державний оженився з інтеліг. панною або вдовою до літ 38. — Посередництво пожадане. На анонїми не відповідаю. Листи до адмін. „Діла" під „М. О. 47". 701

ФОРТЕПЯНИ, піяніна на ріжні ціни, продає у живані, купує міняє: ГАНАК вул. Пілсудського 21. І. поверх. Позір на фірму. 619 5—5

ЗБІЖА і баранболі вагоново купує фірма „УНА" Дрогобич, Стрийська 14. 707 1—2

ХЛОПЦІ від літ 15—19 одержуть працю сейчас. Львів, Кордецького 51. 709 1—2

ДО ЗАМІНИ парохія подільська І. кляси з дуже добрими будинками 10 км. від залізниці за парохію в місті або при залізниці. Зголошення приймає з чемности уряд деканальний зборівський в Плаучі поч. Зборів. 700 1—3

21591. Серія 4. № 2.

РІНСО

виконує за Тебе всю трудніщу працю прання а Тобі залишається тільки виполоскати намочене білля.

Милини РІНСО розпускають і усувають бруд без всякого тертя.
Завдяки РІНСО час прання є скорочений до половини

КУПОН
До п. Л. Рейдл Варшава, головна пошта, поштова скринка 479.
Прошу прислати мені безплатно пробний пакет РІНСО.
Ім'я та призвіще . . . . . .
Адреса. . . . . .
. . . . . .
L.D. 19 (Проситься виразно писати)

ВСІПЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЕРСЬКІ також перебірки найдбайливіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** наспл. **Ю. Домбровський — Л. Розважевський** Львів, Академічна 2., (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 6) 12-?

ПРЕДСТАВНИКИ, що мають звязки з хліборобами, пошукувані. Величезні зиски. Варшава, Щигла 3/5 *Zubmach.* 436 5—?

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на раты від десятків літ з найліпшої сторони авісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 26—?

МАТУРИСТКА шукає посади учительки дітий. Уділяє початків фортепяну, скрипка та рисунки. Зголошення до „Діла" під „Солідна". 703 1 2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
646 **Перес'тлення Рентґеном** 6—24

ФУТРА перероблює, модно і зі смаком, також виконує нові креації по приступних цінах, першорядна, солідна кушнірська робітня
Францішок Ільницький
Львів, Легіонів 3 — Шайнохи 2в подвірю 702

ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ
у Львові, вул. Галицька 15 1-2
має на продаж:

2000 м.	фланель і бархань	по зол.	1·50
1000 „	пепіта 130 широке	„ „	2·80
20000 „	полотна на сорочки	„ „	1·60
2000 „	зефірів „ „	„ „	1·80
1000 „	шевйоту на мундурки	„	3·00
1000 „	ваталіни воняної	„	2·80
1000 „	велюрів на плащі	„ „	9·00
1500 „	франок	„ „	1·20
5000 „	хустинок до носа	„ „	0·50
15000 „	ручників	„ „	1·30
1500 „	кухонних ручників	„ „	0·75

Всипи і дамасти на пішви ріжних родів. Замовл. на пропиц. висилаємо відворотно.

Одинока Українська Колєктура Державної Клясової Льотерії
ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ
І КЛЯСИ XVI ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ
продає
Аґенція Земельного Банку Гіпотечного
Львів, Ягайлонська 8.
Цілий 40, пів 20, чверть 10 зол.
Поручення з провінції полагоджуєтьея відворотною почтою.
КОНТО П.К.О. 153545.

Парники до варення корму для худоби
Рільничі знаряди Венцкого А. Т.
поручає
ПРЕДСТАВНИЦТВО ФАБРИКИ:
„AGRARIA" АДАМ КАМІНСЬКИЙ
Львів, Городецька 25.

ОКАЗІЙНА продаж 3 поверхової каменици в околиці стрийського парку по причині виїзду. Комфорт, будова дуже солідна, до полудня, вільних 5 покоїв. Письменні зголошення: Берест, Підвалє 9 у Львові. 656 3-3

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Січевська ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 11.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, в постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 21—?

Знаний зі солідности магазин жіночої конфекції
„MAISON CHIC" Львів, Сикстуська 1
ласкаво повідомляє, що крім всілякої жіночої конфекції, спеціяльно поширив відділ
ПЛАЩІВ і ТРИКОТАЖІ
чим дає нагоду заосмотритися в найкращі моделі плащів і найліпші трикотажі по дуже приступних цінах.
Просимо ласкаві відвідини без примусу купна.
631 Позір на фірму „Maison Chic"!

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 228 (11.196). Львів, четвер 13. жовтня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143,922. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 ша. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Роля української культури по рецепті евразійців.

Львів, 12. жовтня 1927.

II.

Перейшовши до Москви українська культура стала — на думку Трубецкого, з провінціональної столичною. Та найважнішою її історичною ролею було те, що вона стала мостом до европеїзації Росії. Вбивши цілковито культурні традиції старої московщини українська культура стала на московському терені єдиною загально-російською. А втративши свій провінціональний, український характер, не набула зовсім характеру специфічно великоруського. Звідси то й походить цей абстрактно загально-російський („общерусский") характер всеї петрівської, тоді вже „петербурської" культури. Те підкреслювання загальноросійського характеру культури вело у практиці до національного самозаперечування і москвичів і українців. Таке явище довго тривати не могло. І тому не дивниця, що скоро появилися серед москвичів (великоросів) тенденції та спроби надати тій культурі більше національно-конкретний характер. Одначе це не було так легко, бо поборюючи національну відірваність загально-російської культури треба було для її національної конкретизації вибирати котрусь з її відмін (індивідуацій) або великоруську, або українську, або білоруську, бо конкретно існують тільки великоруси, українці та білоруси, а „общеруси" є лише продуктом абстракції.

Наслідком того появилося „дві струї в користь конкретно-національної російської культури — великоруська і українська", які протікали в двох паралельних руслах. В ділянці літератури бачимо з кінцем XVIII. в. цілий ряд творів, що є простонародніми по формі і стилю, а які творять дві строго паралельні напрямні еволюції. Спершу є це твори пародійно-гумористичні („Богатыр Елисей" В. Майкова у великоруській і „Енеїда" Котляревського в українській літературі), далі йдуть романтично - сентиментальні твори. Вершком у одному і другому процесі є поява Кольцова в російській і Шевченка в українській літературі. Вся старовина допетрівської доби ідеалізується тут і там.

„Таким чином — робить висновок Трубецкой — незважаючи на те, що тяга до конкретно-національного у петербурській добі приймала форми областництва або вирівнування на якунебудь одну означену індивідуацію руського племени (великоруську, українську і т. п.), то саме це явище було загально-російським („общерусским"), бо загально-російськими були причини цього явища". Верхи російської культури відірвалися від конкретного народнього фундаменту, а їх відчуженість від народу зродила в інтелігенції цілком зрозумілу і природну тугу за зближенням до народу. Наслідком того „загально-російською (общерусскою) є і проблема реформи культури, або творення нової її будови, в якій „горішні" поверхи вироставлнб органічно з народнього фундаменту. Ця проблема стоїть і тепер перед усіми частями руського племени, перед великорусами також як перед українцями і білорусами".

III.

Коли автор дійшов у своїх міркуваннях аж до проблеми реформи теперішньої російської культури, то насувається питання, як уявляє він собі цю реформу? На це він старається дати відповідь у такій площині: чи нова зреформована культура має стати на далі „общерусской", чи може ця теперішня має закінчити свою ролю, а на її місце має прийти нова національна культура для великорусів і нова для українців?

Ось тут то й уся заковика. Автор твердить, що найтяжче стоїть ця справа перед українцями. Він відразу каже, що вона для них дуже скомплікована через справи наскрізь політичної натури, а саме: чи Україна має бути незалежною, чи у федеративному звязку з Росією, чи може має стати автономною одиницею Росії? З уваги на ті труднощі політичного характеру він і займається виключно розглядом проблеми самої української культури, полишаючи всі політичні моменти на боці. А мотивує таке своє становище тим, що існує одна німецька культура для всіх німців, коч не всі вони обєднані в одній державі, а крім того існує культура індусів, хоч вони давно не мають політичної незалежности. Виходить з того, що справи культури можна трактувати окремо від політики. Полишаючи цілковито на боці і не згадуючи ні словечком про конкретно-національну великоруську культуру, яка повинна бути іншою від „общерусской", автор присвячує всю свою увагу українській.

Тут він підкреслює ще раз, що теперішня російська культура не є національно великоруською і що виросла вона наслідком духової українізації Великоросії. В її творенні взяли визначну участь і українці не відкидаючи при тому своєї приналежности до українства. І не можна нині викинути Гоголя з російської літератури, Костомарова з історіографії, а Потебні з російської фільольогії. З того виходить, що „общерусская" культура для українців не лише не чужа, але й своя. Кожна культура має дві сторінки. Одна з них звернена до конкретного етнографічного фундаменту, а друга звернена до верхів духового й умового життя. Між обома тими сторінками мусить існувати органічна звязь, бо тільки це є запорукою тривкости і здоровля культури. „Общерусска" культура має високорозвинену ту сторону, що призначена для верхів, для висококваліфікованої інтелігенції, але за те слабше розвинену другу сторінку, тобто ту, призначену для конкретного етнографічного фундаменту, для народу.

Щож сталось би тоді — пише Трубецкой — коли б всю ту „общерусску" культуру з України усунути та замінити її новоутвореною українською? Нарід напевно „оптував би" за українську культуру, але з вищою верствою, тобто з висококваліфікованою інтелігенцією справа представлялась би гірше.

Щоби українську культуру оптували кваліфіковані верхи, на те треба одної дуже важної обставини, а саме, щоби ця культура відповідала високим духовим інтересам висококваліфікованої інтелігенції у більшій мірі чим теперішня російська. А це неможливе! Тому не дивно, що з уваги на те, всі верхи будуть оптувати за „общерусскою" культурою. Правда, можна і цему зарадити витворюванням нової „горішньої" верстви, тобто власної висококваліфікованої інтелігенції. Та в це не вірить автор, бо це українській культурі не під силу. „Общерусска" культура має величезну традицію не тільки творчу але й „консумційну". І всякий творчий талант, що появиться на Україні, напевно рішиться творити свої цінности по російськи і для російської культури, бо в його інтереси буде, щоби мати більше „консументів" і цінителів. Отже і під тим оглядом українська культура не зможе конкурувати з „общерусскою". Тому то для української культури лишається тільки одна сторінка культурної місії, а саме: задовольняти культурні потреби народніх мас. Вищі культурні потреби верхів на Україні зможе вповні заспокоювати тільки теперішня „общерусска" культура.

А за цілковитою культурною сепарацією від теперішньої російської культури будуть заявлятися все або люди відповідно упереджені, або люди позбавлені свободи вибору. Творитиж і пропагувати таку українську культуру, що заступилаб російську, будуть „вузькі і фанатичні краєві шовіністи, які недоросли до чистого цінування вищої культури, задля неї самої, а які цінитимуть цей або той продукт культурної творчости лише постільки, поскільки він входить у рямки даної краєвої культурної відміни". Вони й наложать на українську культуру „пятно дрібної провінціональної чванькуватости, тріюмфуючої посередности, трафаретности", а крім того віллють у неї „духа безнастанної підзорливости і вічного страху перед конкуренцією". Вони й постараються наложити всякі обмеження на російську культуру, усунуть спроможність вибору між обома культурами, заборонять навіть ужівання російської мови. Але й цього буде замало і тому вони мусітимуть ширити, штучно защіплювати ненависть до всього російського. Без того не зможуть видержати конкуренції. Таким чином українська культура буде „не самоцілю, а засобом політики і то політики лихої, злобно-шовіністичної і визиваючо крикливої", бо творити її будуть не таланти, що не бояться конкуренції, а мірнота, для якої конкуренція буде все вбійчою. А з уваги на те, треба дуже сумніватися, чи яка культура буде взагалі **національною.** Бож унаглядновати в культурних цінностях дух національної індивідуальности „можуть тільки дійсні таланти, що творять не для якихсь політичних цілей, але наслідком і силою ірраціональної внутрішньої тяги". „Словом буде це пожалування гідний сурогат, не культура, а карикатура". Щоби не допустити до таких болючо невеселих перспектив для української культури треба її, на думку автора, будувати так, „щоби вона не конкурувала з „общерусскою", а собою її доповнювала", іншими словами **„українська** культура повинна стати індівідуацією „общерусской" культури".

Ось такі сумні перспективи малює кн. Трубецкой для української культури, якщо вона захоче конкурувати з „общерусскою" й витискати її з України. Та на тому ще не кінець.

31 жовтня ц. р. кінчиться речинець **виповідання обезпечення** ½ части в ПЗУБ. Не зволікайте ні хвилі, та підіть до Агента „Дністра" заждайте картки виповіжень, виповніть її і вицліть оруч чено до приналежного Відділу ПЗУБ. **Виповіджену ½ часть обезпечіть негайно в „Дністрі".** 1—2

З преси.

До історії Української Дипльоматичної Місії у Вашингтоні.

(Продовження.)

Щож робила Українська Дипльоматична Місія у Злучених Державах? Чим зазначилася її діяльність?

М. Стечишин говорить спершу про „діяльність" **Імханицького,** який, замість утворити в Ню Йорку бюро української торговельної місії, замешкав у першорядним готелі Мекалпін, спекулював на біржі, а у вільних хвилях займався тим, що сидів у вестибулі готелю й обсервував жінки, які приходили та відходили з готелю. Раз на місяць регулярно зголошувався цей славний комерсант до п. Бачинського у Вашингтоні по 5.000 долярів і знов не давав про себе нічого чути цілий місяць. Були випадки, що коли до Місії приходили які люди в справі торговлі з Україною і їх відсилано до Імханицького, то той відсилав їх назад до Місії. Так ішло пять місяців, аж вкінці пос. Бачинський вислав його назад до правительства, бо по одержаній інструкції не мав обовязку йому дальше платити.

Той Імханицький відїхав дійсно до Европи з запечатаним листом Бачинського, в якому була рекомендація, щоб уряд затримав собі Імханицького десь в Европі. Але в квітні 1920 р. Імханицький вернув назад до Америки, домагаючись від Бачинського, щоб негайно передав усі фонди Місії в його руки, бо, мовляв, він, Імханицький, має бути відтепер головою Української Дипл. Місії. Очевидно — Бачинський на це не згодився і прийшло до скандалу в суді. Місію під проводом Бачинського заступали два вашингтонські адвокати, що були на її службі: полк. Джеймс Ісбі-Смит і Вилсон, які брали від Місії постійну платню по 1.000 долярів місячно. Імханицький злучився з секр. Козакевичем, а заступав їх адвокат Пайзер (жид). Суд по кількох замітках адвокатів рішив не займатися зовсім тою справою, заявляючи, що це справа чужої держави, в яку американський суд не має чого мішатися... Після того скандалу Імханицький щез десь зовсім з поверхні, а Козакевича усунено з Місії.

З черги М. Стечишин характеризує того **Козакевича.** Це був — пише він — чоловік високий, здоровий, пристійний, але крайно тупий. Хто і чому упхав його до Української Дипльоматичної Місії та ще й на становище секретаря, того ніяк не зрозуміти. Сам він представляв себе як інжиніра з професії, однакож на ділі не був здібний самостійно навіть листа написати і оскільки за його „урядування" виходили з Місії які листи з його підписом, то писав їх голова Бачинський, а секретар Козакевич підписував. Козакевич цілими днями сидів у канцелярії Місії і тупо глядів у стіну наперед себе. Навіть часописів не читав... Стечишин дивується, як той чоловік не згинув з нудьги, не

роблячи нічого у Вашингтоні цілих девять місяців.

Діяльністю інших членів Місії Стечишин займається менше, багато тільки говорить про **Січинського**, до якого ставиться крайно негативно, підчеркуючи, що він нераз цілими тижнями не показувався в канцелярії. Січинський відійшов з Місії мабуть у квітні 1920 р., не сказавши нікому ні слова. Стечишин думає, що Січинський усунувся з Місії тому, бо бачив, що фонди П вже вичерпувалися. Разом був Січинський у Місії вісім або девять місяців, за що побрав 4.000—4.500 долярів. В ідейні мотиви виступлення Січинського з Місії, як це він представляв, Стечишин не вірить.

Про саму працю Місії М. Стечишин, природна річ, може сказати небогато. Говорить отже про брошурки про Україну, видані прес. бюром, про комунікати до преси, про витинання ним з газет т. зв. ucrainica і вкінці про старання голови здобути побачення з американськими міністрами, а навіть самим президентом, з чого одначе нічого не виходило. А не виходило не з вини Місії, а тодішніх обставин, бож українська справа стояла тоді дуже сумно й Америка не дуже то інтересувалася українською державністю. В рр. 1919, 1920 і 1921 Україна могла бути взірцем усього, тільки не дійсної сили. Америка-ж, як і інші держави, рахувалася тільки з фактичним станом, зі справжньою, а не фіктивною силою.

Окремо говорить Стечишин про працю **адвокатів** Місії.

„Адвокати — пише він — були для Місії може трохи й за дорогі. Але сумніваюся, чи можна було без них обходитися. Вони мали постійно роботу від Місії. Найбільше роботи було їм з майном, котре по скінченю війни купила під Злучених Держав українська делегація в Парижі. Це майно було куплене від Злучених Держав за посередництвом того самого **Рабінова**, котрий опісля спровадив до Америки Національний Хор Кошиця. Рабінов зробив на посередництві при купні того майна величезні гроші. Майно було закуплене на кредит, а вартувало воно щось одинадцять чи навіть тринадцять міліонів долярів. Майно складалося з воєнних засобів, які привезено з Америки до Франції, а які не оплачувалося везти назад до Америки. Представники Америки продали це майно представникам України дуже радо, але відтак вийшла путаниця. В справу вмішався американський департамент закордонних справ і він казав сканцелювати продажу на тій підставі, що Україна не є признаною державою, хоч рівночасно такіж самі засоби продано іншим новим державам, які рівнож не були ще признані. Зачалася тяганина. Українці відали справу перед французький суд і тоді Америка забажала полагодитися по мирному. По довгих **коридорах** і переговорах, які провадили адвокати Місії у Вашингтоні як посередники, справу нарешті таки полагоджено мирно. Америка дала українцям зовсім даром інші засоби **вартости кількох міліонів долярів**, однакож для української справи з того вже не було користи. Ці засоби перебрали під свою розпорядимість представники українських кооператив, між котрими в міжчасі зачали свою розкладову роботу більшовики. Що вони опісля з тим майном зробили, я досі точно не довідався. З невеких чуток догадую ся що більшість того майна пішла остаточно більшовикам".

(Докінчення буде).

*

Справлення друк. помилки. У вчорашнім числі „Діла", в VI. відступі цієї самої статті, випала одна стрічка, в якій було імя першого члена Місії, прийнятого вже в Америці: **д-ра Мошка Кадеця.**

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

В кождій Українській Хаті Читальні і Товаристві

повинні бути українські портрети:

Тараса Шевченка, Івана Франка і образ нашого славного полковника козацького „Богун Під Берестечком" проф. Івасюка, виконаний в трох красках на гарному папері в первороднім заведенні.

Ціна портретів Шевченка і Франка по **1·80** зол.
„ образу „Богун під Берестечком" **10·00** зол. 714 1—3

Гроші можна пересилати на наше конто в Земельнім Банку у Львові, Підвале 7.

ЗАМОВЛЯТИ: **Buchhandlung Theodor Sawula, W.en, I., Riemergasse 2.**

Направяцькі качки.

Пробні стріли з направяцьких окопів.

Вчорашній **„Дзенник Львовскі"** приніс сенсацію у звязку зі засіданням головної ради сіоністичної організації. Мовляв, рада займалася справою недалеких виборів до сойму, признаючи потребу створення виборчого блоку всіх непольських народів. До жидівського виборчого блоку заголосили вже приступлення всі жидівські міщанські партії і групи: загальні сіоністи, Гітахдут (трудові сіоністи), Мізрахі (клерикальні сіоністи), ремісники і купці. Ортодокси створять окрему листу в Конгресівці, а в Галичині підуть спільно з консервативними.

Жиди видвигнули думку створити „блок національних меншостей", до якого — мовляв — **зголосили своє приступлення всі міщанські партії непольських народів.** На засіданні відпитано лист пос. Райха до президента Українського Нац.-Демокр. Обєднання д-ра Дмитра Левицького. Засідання гол. сіоністичної ради було **тайне.** Інтерпельовані в тій справі жидівські посли відмовляли журналістам якихнебудь інформацій. „Мабуть — подає „санаційний" орган — лякалися передвчасного виявлення тайної умови".

Чи не „сенсація" та ще й яка, бо передвиборча. Перед кількома днями направяки затіяли таку саму „сенсацію" на рахунок пос. Райха і проф. Ст. Грабського, пишучи, що провідник „східномалопольських" сіоністів відбув конференцію із вшехпольським лідером у справі виборів. Та другого дня в **„Хвилі"** і в **„Слов-і Польск-ім"** зявилося заперечення з обох сторін. Вшехпольський лідер додав іще, що він не належить до екзекутиви З. Л. Н. і не має уповажнення з рамени ендеків вести якихнебудь переговорів. Щож торкається пос. Райха, то з ним не говорив він від хвилі, як перестав бути міністром.

Але розмови між Райхом і Грабським могли мати деякі признаки правдоподібности вже хочби тому, що при громадських виборах (особливо на польському терені) жиди всюди йшли з поляками проти українців, а й тепер подекуди разом із вшехполяками протестують проти української мови у школах на Зах. Україні (як це доказує Галич або II-га львівська гімназія із жидівською більшістю). Отже блок жидівських і польських націоналістів у створених умовах міжнаціональних відносин на території Зах. України був би щонайменше природний.

Інакше мається справа з відносинами між жидами й українцями. Не вважаючи на льокальні порозуміння на терені міст при нагоді громадських виборів з рідкими відхилами жидів від основ порозуміння (як про це свідчить хочби Яворів), справа наладнання нормальних відносин між українцями і жидами нічно путається в огляду на те, що жиди не хочуть чи не можуть зійти зі становища герольдів польськости на українських землях під Польщею.

Ясно, що в психіці і теперішніх настроях українського населення нема податного грунту для виборчого блоку з жидами. Тимсамим всякі сенсаційні поголоски про довершений „блок національних меншостей" під проводом жидів взагалі, а пос. Райха зокрема є щонайменше передчасні, як не з грунту фальшиві. Кермуючим чинникам Обєднання нічого невідомо про листування пос. Райха. Сплетні „санаційного" органу є одним із засобів направяцької тактики. Направяки пускають в розписом пробні стріли в надії, що хтось деребудь вцілить, а не вдекшить їм їхні виборчі підготування. Вкінці лишо виглядають обстріли направляків, коли майже певним є, що сіоністи підуть до виборів зі „санацією" в її найширшому розумінні.

Ратункова акція.

Українське студентство і допомога жертвам повені.

Центральний Союз Українського студентства (ЦЕСУС) в осідком у Празі, відчуваючи горе і злидні, в які попало навіщене повінню українське населення Підкарпаття і Подністровя, постановив прийти з допомогою жертвам повені. З тією метою управа ЦЕСУС-а видала поклик до українського студентства і старшого громадянства на еміграції, в якому доручає студентам перевести збірку на складкові листи. Збірка речинцева, обмежена 30. листопадом 1927 р.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Петро Лема у Львові 10, о. Михайло Клюк, Зарудці п. Куликів 10, о. Йосиф Осташевський від Допом. Ком. в Підберезцях к. Винник 194, Теодор Савула, Відень, через Зем. Банк Гіпот. Львів 200, д-р Микола і д-р Дарія з Лежогубських Чубаті, Львів, з нагоди свого вінчання 50, Орест Радловський, Львів 1 дол. Учениці гімназії СС. Василіянок у Львові, збірка 200, д-р Осип Цюпка, Новий Богумин 1340 чесь. корон, Леопольд Валицький, Богумин 50 чесь. корон (через „Діло") — т. є. 361.40 зол., на 1.340 кч. зложилися отсі жертводавці: інж. Евген Гузар 500 кч., надр. суду В. Гвоздович, пенс. урял. Кость Хоркавий, прив. урял. Настя Хоркава, купець Ант. Стафіняк, двр. Семен Хандога — по 100 кч., суддя д-р Осип Цюпка, ур. Олесь Хоркавий, офіц. Теодор Евин — по 50 кч., Антін Стафіняк ст. 30 кч., пенс. ур. Василь Дзюбак, робітник Петро Лиль, заліз. Дмитро Походай, В. Б. — по 20 кч., інж. Мих. Дуда, робітники Ю. Претько, Микола Коваль, заліз. О. Олесницький, Богд. Піскорівський і Ігнат Сирко — по 10 кч., Малюк Михайло, Гвоздець (через „Діло") 5, Василь Савків через „Діло" 5.50, Анатоль Кох, Ломжа, емігрант з В. України 5, о. Іван Яворський, парох Стрілъбичі п. Ст. Самбір 5, Анна Соболева, Чайковичі п. Погірці 5, Павло Артемюк, Береете п. Бугом від укр. школи ім. Од. Стороженка 9, Василь Борсук, Сойкова, пов. Ніско 10, Осип Горбатий, Олькуш 10, Марійська Дружина гімназ. молоді в Раві Руській і закликує до жертв всі українські Марійські Дружини 10, Емілія Кадайська, Станиславів, II. місячна рата 10, Іван Савків, упр. школи Раковець п. Солотвина 10, д-р Омелян Царевич, проф. гімн. Тарнів 10, Пов. Комітет Доп. в Ст. Самборі збірка від гром. Тисовиця 26.96, збірка від гром. Галівка 32, разом 58.96, з того потручено порто 0.85 — решта 58.11, о. Деревянко, парох Скала п. Збр. збірка в церкві 60.66, д-р Микола Вих, адвокат Копичинці 50, Укр. Театр під дир. Когутяка в Копичинцях, дохід з вистави 37.20, Тов. Союз Українок в Бучачі 100, Пов. Комітет Доп. в Мостиськах, збірка в громадах: Соколя 30, Чернева 107.58 Старява 38.16, Чижевичі 2.24, Малківська Воля 45, Мистичі 6, Баличі 7.35, Арламівська Воля 14.65, Золотковичі 8.60, разом 265.58, по потрученню видатків 15.58 — решта 250 зол.

Разом через Центро-Банк зложено 1.675.87 зол. і 1 доляр.

Крім того в Стрию з нагоди прощального вечера в честь судового радника Антона Рака, який переїхав до Львова, зложено 103.70 зол. Цю квоту п. Рак призначив для Пов. Допом. Комітету в Стрию.

Отже разом виказано сьогодні 1.779.57 зол. і 1 доляр. З попереднью виказаними 29.420.68 зол. (а не 29.415.68, як помилково вчора видрукувано), 994 дол., 1.120 чеських кор. і 10 нім. марок зложено досі **31.200.25 золотих, 995 долярів. 1.120 чеських корон і 10 нім. марок.**

З інавґураційної статистики.

Студенти львівського університету у віроісповідному і національному відношенні

В понеділок, 10. п. м. відбулася інавґурація шкільного року на львівському університеті. При тій нагоді ректор кс. Герстман подав статистичні дані, що торкаються віроісповідного і національного відношення студентів на львівському університеті з минулого року. І так: у минулому році було вписаних на львівському університеті 6.463 студентів і студенток. З того мущин було 70 проц., а жінок 30 проц. До римо-католицького віроісповідання належить около 48 проц. (кругло 3.100) всіх записаних, до греко-католицького віроісповідання 16.5 проц (кругло 1.060), а до мойсеєвого віроісповідання 34 проц. (кругло 2.200). До польської національности призналося 80 проц. (кругло 5.200 всіх записаних студентів і студенток, до української національности 15 проц. (кругло 960), а до жидівської 4 проц. (кругло 250). Отже з греко-католиків кругло 100 (10 проц.) призналося до поляків. Є це здебільшого москвофільські погребовці та ренегати з тзв. мішаних родин. Літа неволі і безхарактерність витиснули на них печать відступництва. Але вже просто з подив уводить нас поступ національної думки і свідомости серед жидів. **На кругле 2.200 старозаконних тільки 250 (11 проц.) призналося до жидівської національности, а 1.950 (89 проц.) воліло перекочувати до пануючої нації. З таких поступів національної свідомости може бути гордею сіоністична організація. А може це лише спекуляція і недостача цивільної відваги?**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Що читати — як читати?

Ці два питання товчуться по Галичині, як Марко по пеклі. Ставлять собі їх передовсім видавці, книгарі й автори, а за ними десь-не-десь чи вряди-года і читачі.

Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка видала цьвіть журнальчик п. з. „Що читати", додаючи до нього спис цікавих, потрібних і повчаючих книжок.

Переглядаючи перше число цього журнальчика, я завважав, що там досить нелегко розібрано ці два питання. Тому хочу ними виложити це в більш приступній і зрозумілій формі.

Що читати?

Найліпше не читати нічого. Ще живе в нас багато старих людей, у яких оберіглася мудрість віків, а які на це питання відповідають:

— Через ці газети і книжки ціла біда на світі.

Чи не правда воно?!... Найліпше це видно на дітях. Росте собі такий малий чоловічок добрий, незлословний, незлобний. Але купить йому тато книжечку, а в ній стоїть написане: „Івась був нечемний хлопчик. Дер воробців з гніада, ходив на чужі сади, а котам засаджував кліщі на хвости..." Слухає малий чоловічок оповідання і вже думкою при воробцях на вербі, при яблуках сусіда, чи при котикові пані учительки. Тільки скінчиться оповідання — дивись він уже на дворі, вже при роботі. Не зражується тим, що оповідання кінчилося каліцтвом нечемного Івася.

— Я буду уважати і не впаду в яблуні — думає собі мала головка, звихнена книжкою.

У старших теж таке бувае.

Живе собі який там старий парубок примірно та тихо і навіть за браму ніколи не платить, так швидко до хати приходить. Аж тут нараз: хвіст до гори і далі! — починає бриkати. Всюди викликує згіршення, сплетні і спокалїння. А коли вмре, то свояки які ждали на заслужений спадок, знаходять у його кімнаті поломане ліжко і... Спомини Казанови.

Хто тут завинив? — Книжка!...

Коли в нас нарікається на те, що на рік одна продана книжка випадає на сто тисяч українців, то я журюся. Ж.

вися тим, що ми абсолютно за багато консумуємо друкованої трутки.

Найлінше, найздоровіше є не читати нічого.

Та, коли хтось абсолютно не може побороти палогу читання, то нехай вже читає, але тільки книжки позичені.

Не з бібліотеки, ні видавничі, але від знакомих.

Це має ту добру сторону, що по перше: за неї не платиться, по друге: не треба її конечно віддати, по трете: як віддається, не мусить бути ціла.

Приступимо тепер до другого питання: „Як читати?"

Відомий загально є вислав одного з мудрців: „Стан книжки найкраще покаже, чи вона щось варта"...

Тримаючись того висказу, треба книжку читати так, щоб було добре пізнати, що вона читана.

Розтинати книжку тільки пальцем, по крайній мірі олівцем, а ніколи ножиком, бо можна врізатися.

Коли тримаєш книжку в руках, не мий ніколи пальців, бо відтиски їх не книжці, не ваша традиційна манера (глядіть: старі богослужебні книги!).

Коли ти прихильний авторові навмисно подри книжку, а заголовною карткою витри собі чоботи. Тоді вона буде робити враження цікавої і пильно читаної.

Читай книжки тільки лежма, бо тоді маєш якусь користь: спочинок, а як заснеш не вдаришся головою в стіл.

Прочитавши книжку, обов'язково напиши свої уваги на ній (чорнилом, бо олівець легко витерти!) і підпишися. Нехай автор довідається, як про нього думають, а чужинець нехай бачить, що і в нас є люди вчені в письмі.

Поступаючи після тих вказівок, швидко забудеш ім'я чоловіка високо-освіченого, широко-очитаного і глибоко інтелігентного, — себто всі ті прикмети, якими досі обсипувано твоїх знакомих... неуків.

Галантіон Чіпка.

Останні вісти.

РАКОВСЬКИЙ ВІДКЛИКАНИЙ.

Москва, 11. жовтня 1927.

Більшовицький уряд підписав учора розпорядок, яким відкликує Раковського. Рівночасно з підписанням розпорядку оголошено урядовий комунікат ради нар. комісарів у справі більшовицької амбасади в Парижі. Раковський має бути іменований амбасадором в одній з поважніших столиць в Европі.

ЗЛІКВІДОВАНИЙ КОНФЛІКТ.

Софія, 11. жовтня 1927.

Болг. Тел. Аг. повідомляє, що між повноважним міністром Югославії у Софії Несічем і болгарським міністром закорд. спр. Буровим відбулася ще одна стріча. Є загальне враження, що конфлікт зліквідовано і що всякі трудноші поборено задяки доброй волі обох сторін.

ЕЛЄМЕНТАРНІ КАТАСТРОФИ.

Рим, 11. вересня 1927.

Над півд. Італією лютує страшна буря, головно в Барі, Реджо і Калябрії. Два кораблі зірвалися з якоря і розбилися об набережні скелі.

Букарешт, 11. жовтня 1927.

Корабельна комунікація на Чорнім Морі перервана з причини бурі. Кораблі, що хотіли рятуватися перед бурею у пристані в Констанці, ударилися на морі. Був то пароплав американський, італійський і німецький. Вони цілком знищені, але дотягли до пристані.

КАБІНЕТОВА КРІЗА В СХС.

Білгород, 11. жовтня 1927.

Тому, що не прийшло до порозуміння між радикалами і демократами групи Давідовича в справі розділу мін. тек, прийшло до кабінетової кризи. Димісії кабінету сподіються нині.

ЛІКВІДАЦІЯ ОБВЄПОЛЮ.

Львів, 12. жовтня 1927.

З міродатних кол повідомляють, що в зв'язи зі слідством, веденим поліцією у справі летючок про ген. Загурського, зібрано матеріял, який дуже обтяжує багато членів організації Обозу Великої Польські. Тому, що виявилося, що діяльність тої організації є шкідлива і небезпідна з інтересами держави, дирекція поліції приступила вчора до ліквідації тої організації на тутешнім терені. Опечатано льокаль секретаріяту ОВП при вул. Булярда 4, а визваній до дирекції поліції управі організації ОВП оголошено оречення, на основі якого завішується дальшу діяльність управі ОВП оголошено оречення, на основі якого завішується дальшу діяльність львівської організації, — організації окружної і місцевої львівської — і секцію молоді ОВП та забороняється розвивати дальшу діяльність на основі розп. з 20. квітня 1854. Д. П. П. ч. 96.

ПІДПИСАННЯ ПОЗИЧКОВОГО КОНТРАКТУ.

Варшава, 11. жовтня 1927.

Нині американські делегати Фішер і Монет дістали телеграму, що амер. консорція голиться на предложений Польщею емісійний курс у висоті 92 за 100. На конференції віцепрем. Бартель з марш. Пілсудським постановлено скликати раду міністрів. Рада мін. ухвалила уповажнити міністра скарбу повідомити представників консорції, що польський уряд приймає позичку і голиться на емісію польської стабілізаційної позички по курсі 92. Облігації матимуть дату 15. жовтня ц. р., з тим, що уряд має право цю позичку після 10 літ сконвентувати по курсі 103. У письмі до консорції буде теж сказано, що уряд підпише позичковий контракт негайно. Ефективна висота позички після обрахування провізій і коштів виноситиме 62 міл. долярів і два мільони фунтів штерлінгів.

Вічевий рух.

ЛЬВІВЩИНА.

Дня 11. вересня п. р. відбулися заходом Повіт. Нар. Комітету довірочні збори в **Солонці**. В кімнаті чит. „Просвіти" зібралося понад вісімдесять кращих громадян Великої і Малої Солонки. Зборам проводив місцевий селянин Семен Карпо. Реферат про політичне положення українського народу і про завдання національної організації виголосив голова Повіт. Нар. Комітету п. Іван Лишиньский зі Львова. Про сільсько-господарські справи говорив дир. Ілько Лисий. Оба села вшанували непрошено даровими примірниками газетки: „Світло", „Воля Народа", „Наше Слово" і „Рада".

Дня 21. вересня п. р. відбулося величаве віче в **Жиравці** на площі Т-ва Луг. Віче отворив господар Тимко Карпа. До проводу зборів покликано господарів: Івана Пигаля, Василя Граба і Мирона Карпу. Реферат про політичне положення українського народу в межах Польщі, про національну організацію села і про місцеву школу виголосив п. Іван Лишиньский зі Львова. В дискусії забрали голос м. ін. громадяни: В. Вишневський з Бродок і Степан Пінак з Жиравки. В Жиравці пробував перед місяцем щастя бриліський агент Гаврило Ільвів, війт зі Селиськ. Поцисувався він — як звичайно на силиканих нашими ворогами вічах — остриими нападами на попів (не польських!) і українську інтелігенцію. Тим і викликав він у жиравчан потребу скликати українське національне віче і в цім головно його заслуга.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·91·50—8·92, канадійський доляр 8·89—8·90, Банк Польський платив за долера в готівці 8·82, за Нью Йорк 8·91, Льондон 43·35, Ціріх 172·07, Брюселя 24·85, Медіолян 48·75, Стокгольм 239·90, Копенгага 238·75, Осльо 235, Данціг 172·95, Берлін 212·45, Прага 26·44, Відень 125·70.

НОВИНКИ.

— **Арештування в Снятині.** Пишуть нам: Дня 18. м. м. арештовано в Снятині цілий ряд українців, між ними кількадесятьох студентів тут. гімназії. Між арештованими є також оба сини нашого письменника Стефаника. Агенти зі станиславівського воєвідства переслухували арештованих безнастанно цілі дві перші доби, а одного з арештованих, студ. Бажанського, тяжко скатували ланцюхом з кайданів. Інтервенція письм. Стефаника не помогла нічого, а навіть не здержала воєвідських агентів від знущань над арештованими, проявляючи їх найгіршими словами та биттям. Дня 21. м. м. перевезено майже всіх арештованих скованих у напрямі до Коломиї, правдоподібно до відставлення їх до слідчої вязниці в Станиславові. За арештованими виїхав письм. Стефаник, щоби занятися дальшою долею своїх синів і інших арештованих. На основі поширених чуток властям польським послужив за причину до повищих арештувань факт, що 19. м. м. вночі невиспані люди стяли під Снятином сім телеграфічних стовпів і поперетинали дроти.

— **З документів часу.** Повідомляють нас, що о. М. Ш. греко-кат. пароха у Стронятині за переступство постанови з дня 21. 7. 1924 Дз. у. Р. П. ч. 78 рок. 724, поповнене тим, що виставляв письмо до пов. ради шк. в Жовкві в недержавній мові, засуджено на 100 зол. кари, евент. на 10 днів арешту.

— **Магістрат м. Львова** повідомляє, що надіслані скарбовими урядами листи платників державного доходового податку вложено для вглиду інтересованих сторін на основі табулярних діяльнпць у дільницевих комісаріятах I., II., III., IV. і V.

— **Цікавий процес.** Довший час бавився чужим поштом у Німеччині молодець Гаррі Домеля, який мав те щастя, що вродився дуже подібний до внука Вільгельма II. князя Вільгельма. Знаючи, які сильні в Німеччині монархічні традиції він виступав скрізь як пруський князь і приймав ласкаво всякі почести, а головно вечері з добрим вином і іншими десерами. Коли ця забава скінчилась через недискретність поліції, Домеля хотів ще раз заробити на своїм княжім вигляді і найшов видавця, що згодився видати спомини цього Хвастакова. А щоби інтерес був більший дав на книжці фотографію... князя Вільгельмэ, чи пак Домелі. Проти цього запротестував пруський князь. Видавнича фірма відповіла йому на це, що він „належить до історії", а таких людей кожному вільно фотографувати. Вийшов судовий процес. Берлінський суд мав рішати важку проблему: чи молодий пруський князь належить до історії чи ні? І рішив: ні, бо він замолодий і взагалі не мав ще до діла з історією. Коли „історія" творилась він не мав часу брати в ній участи і сидів у хаті полюбляючи історичну діяльність своєму татові та дідові, обом сильно ласим на славу. Коротко: належати до історії можуть тільки ті, що її творять. Книжка Хвастакова-Домелі на тему як він ошукував пруських монархістів вийде без книжого портрету. Але проблема: кого можна фотографувати без його дозволу? лишиться перішеною аж до якогось нового великого скандалу.

— **Землетрус.** Неодин із читачів мабуть пригадає собі, що недавно два вчені, що досліджують тремтіння нашої землі в її нутрі віщували нову хвилю землетрусу в середній Европі. Відень від довгих десятків літ не памятає таких сильних судорогів як останні, що поклали численні шпіцини в домах, попсували телефонічну лінію і навели на населення забобонну тривогу. Землетрус у Відні був такий сильний, що мешканці відчули його дуже виразно, без огляду на те, де були: в лінку, в театрі чи в льокалях, де підлога і так тремтить звичайно. Були випадки, що димарі не надто сильно змуровані завалились; годинник на вежі собору св. Степана зупинився; люди в театрах зірвались білетів і повибігали на вулицю переслідувані, що вороженний кінець світа від часу смерти Франца Йосифа І. таки прийшов нарешті і то невідкладно. Населення було схвильоване не так тим, що вже тратилось, а в сподіванні нового потрясення, яке похоронить під румовищами тисячі людей. Скінчилось на сильнім переляку. Причина землетрусу тектонічна себто в прориві глибоких підземельних шарів, які змінюють своє положення. Це явище не має ніколи такої сили як вулканічний вибух. Забобонні люди легко вірять, що причина всьому — упадок австро-угорської монархії. Вони й чути не хотять, що той самий землетрус відчули і в Берліні, в Празі і що в інших столицях, що завдячують свій розвій саме пещасливій війні.

— **Самовбивство письменника.** У Берліні підрізав собі горло і скочив з III-го поверха на вулицю д-р Герман Шефауер, видавець бібліотеки „Світові повісті" і співробітник численних газет. Цей свій вчинок попередив він вбивством своєї молодої приватної секретарки, яку пробив гострим ножем. Шефауер не дав ніяких інформацій про мотиви свого вчинку; ніхто із його приятелів не запримічував у ньому неврастенії. Жінка Шефауера була від кількох місяців в околиці Берліна, з малою донькою. Шефауер уродився в Чікаго і вважав себе американцем, дарма, що його предки були німцями. Він грав чималу ролю у літературних взаєминах Америки та Німеччини і видав між іншим книжки „Сучасна духова Америка" і „Якби я був німцем". Його жінка Етель Тальбот, відома як англійська поетка.

— **Рекорди.** У Льондоні появилась недавно виставка 200 образів одного маляра, якого прізвища ніхто не знав. Містер Генрі Нусляйн є малим мільонером і великим збирачем творів мистецтва, а малярем став щойно 2 роки тому, не перейшовши ніякої школи. Він малює в гіпнозі і впевнює, що його рукою водить якесь медіюм. Нусляйн заявляє, що образи виставлені ним є точно кажучи творами цього духа. За 15 місяців він намалював... 1800 образів; над одним образом не працює довше як пів години! Чим коротше трівав цей малярський транс, тим краще виходить образ. Сюжети цих образів: нереальні, з фантастичного, надземного світа. Є там невидані рослини та краєвиди, картини майбутности як пир. війна світляним промінням між мешканцями планети Юпітера та Сатурна. Деякі критики, що признають Нусляйнові великий талянт відкидають теорію щодо впливу медіюм, а кажуть, що він почав малювати під впливом довголітньої обсервації образів, які збирав. Зате теорія з медіюм має свою підтримку у факті, що одночасно звернули увагу на нового маляра в Італії Люїджі Бельоті, який теж, як кажуть малює тільки в гіпнотичнім трансі. Бельоті заявляє, що він як малір є цілим іншим як тільки мандрівною душею Сервантінія, якого його образи сильно нагадують. І Бельоті осягнув рекорд у швидкости малювання образу. 20 хвилин!

— **Літературний кутон.** 7-го п. м. у 25-ліття смерти Еміля Золі відбулось у Парижі пів-офіціяльне свято в честь великого письменника. Товариство приятелів Золі організувало в амфітеатрі Сорбони святочний вечір, на якому були присутні найвизначніші письменники, політики, мистці — кілька тисяч духової еліти. Цього-ж дня майже вся преса принесла вранці статті та спомини про Золю з численними портретами. Згадане свято було свого роду протестом проти консервативної преси, досить впливової, яка забувала цей день мовчанкою або твердила, що в Золі шанують лише не письменника, який пеномірно вже змалів, а виразника лівих ідей, колишнього оборонця Драйфуса. Свято почалось промовою представника міської управи, який розяснював мотиви, чому Золя дістав так пізно памятник у Парижі. Представник Т-ва приятелів Золі перечислив довгу низку письменників, які належали та належать до цього товариства. При іменах присутніх на залі Поанкаре та Еррію публика зробила обом міністрам-письменникам велику овацію. Еррію в останній промові дав дуже гарну характеристику творчости Золі і закінчив її так: „Нині вечір попробуймо знятись у площині вільних людей посеред простоти цього свята як люди, що вміють шанувати веяке палке переконання. У вашім імені складаю поклін цьому великому, сумному серцю, гордій душі та багатому творові, в якому збереженні натуралізм, романтизм, ідеалізм, а навіть символізм, життю відданому для твору, що почався як хроніка, а скінчився як поема а в якого глибині, як він сам це передбачив, можна бачити як вирипає вкрите кров'ю та сяюче вічне обличча людства йдучого невпинно вперед". — Гергарт Гавптман написав сповідь за прикладом славного Тіль Айленшпігеля п. з. „Великого прохвесора, волоцюги, штукара та чародійника Тіль Айленшпігеля пригоди, штуки, ошуки, види та мрії". Герой цієї книжки мандрує по Німеччині в післявоєнній добі у відповіді з копняками, а міста до міста, аж на край світа і заїжджає в підземелля померших і надземську країну духів. — Із свіжо оголошених споминів про Анатоля Франса довідуємось цікаву подробицю. Франс був таким палким противником натуралізму Золі, що не хотів навіть узяти участи в його похороні, хоча називав його завсіди „добрим і глибоко моральним чоловіком". — Із „Меркюр де Франс" довідуємось, що Золя мав силу літературних проектів, яких не мав змоги здійснити. Між ними була низка драм під загальним заголовком „Франція йде вперед" і ще одна повість із серії його „Евангелій": „Справедливість". Кожна глава в цій повісти мала бути присвячена іншому народові, а загальною ідеєю — єднання всіх націй. — Італійський композитор Маріо Віталі працює над оперою на підставі пєси Піранделя „Шість пісань осіб шукає автора". — Кльод Фаррер докінчив повість покійного Пер Люіса, автора „Афродити".

— **Смерть фільмового потентата.** У Нью Йорку помер голова одного із найбільших фільмових концернів „Метро-Голдвін Компані" Маркус Лєв, уроженець Відня. Його карієра нагадує карієру не одного американського мільонера, що вспинався із „Старого світа" чужа-

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
Зрані зі своєї доброти і чистоти вибори а то: Чекоряди деревні, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
поручає:
Для вибагливих смакунів першорядні чеко-ляди та ніж великий вибір знаменитих карамельків
Як спеціяльність лікарськими повагами поручувану чекоряду з САЛІБРОЗОЮ для хворобливих печінчі і підшлункової

тн кращої долі в „новім". Лев нуждував у бідній частині міста як вуличний продавець газет і з вулиці знімався із ступіня на ступінь до мільонія. Його оцінювали на 35 мільйонів дол. Гроші зробив він на своєрідних водевільних театриках, складених із сорокатої програми на межі цирку, бару та передміського „колізеум". Лев був власником 300 таких підприємств по всій Америці, що грали без упину від 12 год. полудня до 12 г. уночі. До фільмового підприємства дійшов він від торгівлі футрами, точнісько так само як його суперник, власник „Парамаунт" фільми. Цукор. До кабаретових театрів дійшов від думки, що треба би помогти одному бідному артистові з талантом до великих куплетів. Ці театра були призначені своїми низькими цінами та популярною програмою для широких кол бідного населення голодного на видовища. Заспокоюючи цей голод мільонів Лев став ситий мільонами. Помер у 56 р. життя.

До ощадности.

Заїзна до всіх господарських, просвітних і культурних установ, а зосібна до всіх кооператив і повітових відділів Товариства „Ощадність" в краю в справі обходу „Свята Ощадности".

В місяці серпні ц. р. віднеслися ми до всіх осередків повітової кооперації як кредитової так торговельної з зазивом заснувати на місцях негайно „повітові відділи" Товариства „Ощадність" у Львові та перевести їх уконституовання.

Рівночасно ми звернулися окремими зверненнями до Союза Ревізійного Українських Кооператив і до фахових Союзів краєвих у Львові, дальше до Товариства „Просвіта", до „Рідної Школи" та до „Сільського Господаря" у Львові з проханням, щоби їх філії в краю взяли живу участь в акції кооператив при засновуванні „повітових відділів" Ощадности.

Акція в цім напрямі в краю доходить вже до кінця, а Товариство „Ощадність" скликало до Львова на день 15. жовтня а. р. Загальні Збори, які розглянуть проект Дирекції „Ощадности" і остаточно вирішать спосіб обходу „Свята Ощадности".

Проектується місяць падолист оголосити місяцем ощадности з тим, що 30. жовтень ц. р. як міжнародній „День Ощадности" розпічне місяць ощадности і в цім часі відбудуть спільний обхід присвячений ідеї ощадности, обовязково всі повітові кооперативи і всі інші повітові господарські, просвітні і культурні установи, зосереджені в „повітових відділах" Ощадности.

На цих повітових відділах Ощадности тяжить обовязок зорганізування і переведення вище згаданого обходу.

До всіх трьох епископських консисторій ми відеслися в серпні ц. р. з проханням, щоби духовенство в обходах Свята Ощадности взяло активну участь та виголосило в церквах проповіди на тему ідеї ощадности.

Програму обходу лишається ініціятиві повітових відділів Ощадности, однак необхідними точками обходу мусить бути промова з пропагандою ідеї ощадности та переведення першої збірки дрібних ощадностей. Потрібні друки і пояснення способу їх ужиття та вказівки вже розсилається по повітах.

В цих зборах, про які треба повідомити місцеві адміністраційні власти, повинні взяти участь якнайширші круги населення, обовязково інтелігенція і міщанство та відпоручники а можливо і члени кооператив першого ступня та всіх сільських і міських господарських, просвітних і культурних установ.

По відбутті цего загально-повітового свята в дні 30. жовтня ц. р. в осередку повіту, — через місяць листопад ц. р. відбуваються такі самі льокальні обходи по селах і місточках після пляну уложеного повітовим відділом Ощадности в порозумінні з льокальними сільськими і міськими господарськими, просвітними і культурними установами. Проект цей розглянуть і вирішать остаточно дня 15. жовтня ц. р. Загальні Збори Т-ва „Ощадність" у Львові. На ці Загальні Збори повинні явитися відпоручники повітових відділів Ощадности.

Отсим запрошуємо на ці Збори всіх, що признають вагу ширення ідеї ощадности. Члени Товариства „Ощадність" складають у Львові (в льокалі Центробанку, Ринок ч. 10. І. п.) вписове на фонд резервовий у висоті 1 зол. і уділ у висоті 10 зол., при піднисанні заяви приступлення в члени.

За Товариство „Ощадність" для господарности і добробуту, кооператива з обмеженою відповідальністю у Львові:

Д-р Кость Левицький, Омелян Саєвич, Д-р Юліян Гірняк

Дописи.

Судова Вишня. *(До відносин у місті і в повіті).* (Докінчення).

Легко тепер чванитися заплатою довгів, коли урухомлені пекарня й інші підприємства можуть принести гарні зиски. Але не є хвальба чужою працею і то не лише для догодження своїм особистим амбіціям. Усунулася інтелігенція від справ Народнього Дому й полишила д-ра Гайдучка і вийшло, що ця така гарна й богата інституція капарає, не проявляючи ніякого життя. Селянство відсунулося, кооперативи на селах загибають, упадають. Неправда, що 14 кооператив гарно розвивається, бо є лише 5 кооператив, що добре розвиваються, а 3 цілковито підупало. А деж цих дальших 6 кооператив? А треба знати, що й ці кооперативи не заснував д-р Гайдучок, бо він просто боїться показатись на село. Він сидить у Народнім Домі, і як сам каже, згори керує, а всі мусять йому покоритися і безкритично виконати його приказ. За те він має прекрасне помешкання даром. Обнявши керму в Народнім Домі, д-р Гайдучок не дозволяє розвинутися іншим інституціям, бо, мовляв, „нога жадного інтелігента не може ступити до Народнього Дому". Він не дозволяє льокалю на районову молочарню, котру в березні ц. р. започатковував був Степан Козак з припоручення „Маслосоюзу", не дозволяє салі на вправи для Тов. „Луг" і ставить найрізнороднішні перешкоди іншим культурним товариствам (прим. читальні „Просвіти" не дає салі на аматорські вистави і на вечерниці. При таких відносинах праця є неможлива і тому приймов запецав в житті й організації повіту. Там, де появиться д-р Гайдучок, не може бути мови про розвій і працю, бо зараз слідують сварки за власть і вплини. Бачучи таке поступування д-ра Гайдучка, все громадянство відсунулося від нього, просто збойкотувало його і дійшло до того, що всі усунулися від праці там, де він є хочби лише членом. Д-р Гайдучок не стоїть на ніякій політичній платформі, а творить лише шкідливі місцеві, безідейні „партії" і то лише для боротьби за власть і вплини. Наслідком цих місцевих невзгодин вибори до громадської ради в Судовій Вишні вийшли для нас некорисно, бо д-р Гайдучок у виборчій акції не взяв ніякої участи, кажучи, що до політики це мішається і виборами не займається. Але коли прийшло до уставлення кандидатур, то сам вихався на радного і цим розбив єдність та викликав негодування громадянства. Докладніше про вибори напишемо окремо. Перейдемо ще до найважнішої, теперішньої діяльности „праці" д-ра Гайдучка, котрою так вихвалюється, а саме до „Сільського Господаря". На чім полягає ця праця, не знаємо до цеї пори, бо до того важного товариства крім поплечників д-ра Гайдучка ніхто з громадян тепер не належить і філія не проявляє майже ніякої діяльности. Сходин нема ніяких, як рівнож праці в повіті, а сама філія складається лише з міщан під головством д-ра Гайдучка. Праця не йде і не може піти, коли голова відкидає співпрацю всіх інтелігентних громадян. Зазначимо ще, що в нашім повіті нема української кредитової інституції, а є аж два польські банки, хоча перед війною мали ми два великі товариства: „Народній Дім" і „Віру". Народній Дім — богата кооператива, могла б отже з користю для громадянства обняти цю ділянку, однак наразі це неможливе саме наслідок сварні і відсунення інтелігенції від співпраці. Неправдою є, немов би лікар д-р Гопьний самочинно хотів вислати інтелігенції поладнатись з д-ром Гайдучком. Навпаки — останній сам тепер впрошується, але тому, що бачить небезпеку для своєї егзистенції, бо в нашім місті осів новий український адвокат, емер. суд. радник І. Цурковський. Український загал бажає собі лише того, щоб д-р Гайдучок покинув Судову Вишню й осів в іншім місті, а коли ні, то щоб усунувся у нас від громадянського життя, бо праця з ним є неможлива і всі його просто бояться. Нема майже ні одного громадянина-інтелігента, що не мусів би з ним ставати в суді. Вкінці заявляємо, що ця відповідь на допис з першою й останньою і більше особою д-ра Гайдучка займатися не будемо. — Судова Вишня, дня 10. вересня 1927. — **Підписи девятьох громадян.**

Зі спорту.

УКРАЇНА—БЕРКУТ 3:1 (1:0).

В неділю 9. ц. м. стрінулися на площі Сокола-Батька дві найповажніші українські дружини копаного мяча, львівська „Україна" і перемиський „Беркут". Змагання ці збудили велике зацікавлення серед нашого громадянства, бо Беркут — це вічний претендент до титулу мистця Західної України і тим самим найповажніший суперник України.

Самі змагання попередило маленьке клюбове свято, а саме ювилей 100-их мячевих змагань капітана дружини Гр. Терлецького в барвах України. На площі являється виділ України і голова Т-ва д-р Юл. Савчак та голова секції копаного мяча п. Е. Чучман по короткім теплім привітанні вручили ювилятові пропамятний годинник з надписю від Т-ва. Неодмінний світлинець наших спортових товариств, п. Цибульський, увіковічнив цей мент світлиною і на знак судді гра починається.

Гості чуються сильнішими з лівої сторони і грають цілий час лівим крайником „Фльорком", який дійсно гарно виказувався зі свого завдання і дуже часто творив небезпечні ситуації під воротами України. Гра йде досить скорим темпом і мяч переносяться зпід одних воріт до других. Одначе Україна, маючи за собою більше розіграних змагань, краще орієнтується під воротами противника і тричі пакує мяч в сітку Беркута. По такій програній Беркут отрясається з переваги України, натискає на ворота України і здобуває почесного гола. При стані 3:1 свист судді закінчує змагання.

Дружина Беркута виказує менше зіграння, але надробляла запалом та амбіцією і творила тим самим рівнорядного противника для України. Натомість дружина України, ослаблена відсутністю Кобзаря, грала безпляново і не бачили ми тих гарних комбінацій в нападі, які бувало радували око видця. По довгій перерві грав у нападі Любчак, але не зумів оправдати вложених на нього надій. Січ, хоча під воротами добре орієнтується і стрілив два голі, з котрих другий був навіть дуже ефектовний, у грі дуже тяжкий і рішучо мусить більше рухатися, щоб не творити дісгармонії в одинадцятці. Терлецький показав нам щераз, що він дійсно технічно знаменито вишколений грач і маючи добрих партнерів може задоволити найвибагливішого видця. Суддював дуже добре безперечно один з найкращих між нашими суддями п. В. Стоцький.

На загал беручи, Україна, як бачимо це з висліду, оправдала себе і дає запоруку, що в найближчу неділю, коли їй прийдеться стрінутися з найповажнішим противником, якого мала в цім сезоні, а саме з „Чарними", добуде зі себе всіх сил, щоб показати публиці, яка безперечно явиться в рекордовій кількости на цих змаганнях, що зуміє протиставитися навіть такому поважному противникові і вийде з цих змагань з почесним для себе вислідом. Але до цього потрібно сильної волі і праці на гриду аж до самопосвяти.

З. С.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Гусятин: 13. X. Дні нашого життя.
14. X. Вій
Хоростків: 15. X. Вихрест.
16. X. Майська ніч.
17. X. Вій.

Подяка.

Двигнувшися по кількамісячній тяжкій недузі уважаю своїм обовязком принести щиру подяку ПП. Лікарям, що своїм знанням і повною посвятою опікою вирвали мене з обіймів смерти. Передовсім дякую Вп. Пану Проф. д-ру Маріяновi Панчишинові, загально відомому мистцеві лікарської науки, що обнявши безпосередньо проїд в ліхуванню мимо браку часу навіть по кілька разів денно мене відвідував. Дякую дальше Вп. д-р Мироновi Вахнянинові, що як спеціяльний знаток жовчових недуг в численних консиліях уділяв своїх цінних порад і лічив мене дуже старанно в часі мого побуту в Карлсбаді. Рівнож дякую Вп. проф. д-ру Тадеєвi Островському за зручне, скоре і успішне переведення тяжкої операції, а Вп. д-рові Олександрові Пелехові за уділену асистенцію. Дякую також Вп. п. Володимирові Шуровському і д-ру Юліянові Кордюкові за совісне і зручне виконування дуже важних помічних заходів. Вкінці дякую СС. Сестрам жебничкам за 3 місячний старанний догляд. Я не в силі відплачитися, але нехай Господь Бог всім за їх заходи і добре серце не винагородить.

Львів, в жовтни 1927.

Д-р Стефан Федак.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ РОБИ продає за готівку і на виплати від десятків літ в цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Льва, Марійська пл. 5. Купую бриляпти, золото, срібло, плачу найвисші ціни. За) 727

СВІЙ до свого! **Вуголь, опалове дерево, дахівку, нафту** і т. д. доставляє по фабричних цінах Українська фірма „УНА" Промислово - Торговельне Товариство в Дрогобичі, вул. Стрийська ч. 14. 696 50

МАТУРИСТКА шукає посади учительки дітий. Уділяє початків фортепіяну, скрипка та рисунки. Зголошення до „Діло" під „Солідна". 703 3-1

ХЛОПЦІ від літ 15—19 одержуть працю сейчас. Львів, Кордецького 9. 709 2-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жовчі

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 **Пересвітлення Рентґенон** 8-3

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі коронки, штучні зуби без піднебіння, містки без піднебіння і блення зубів. — Приступні ціни — Дар 494 гідні услівя. 15-9

НАКРИТТЯ З ХІНСЬКОГО СРІБЛА найліпшої якости — 24 штук (6 ложок, 6 вилок, 6 ножів, 6 ложечок)

ЗОЛ. 24

тільки у виробника **С. А. РОПШІЦ**

713 **СИКСТУСЬКА 16.** 1-1

ЗАКЛИК!

Комітет задля вшанування памяти о. Володимира Кальби в Соколівці.

До всіх Українських Установ і сільських Громадян, кому дорога память заслуженого народнього діяча о. В. Кальби, щоб причинилися хоти невеликими датками до здвигнення памятника на його могилі! Даймо доказ, що шануємо заслуженого народнього діяча! Рівночасно проситься українських громадян, які мають біографічні дані про життя бл. п. о. В. Кальби, та датки треба слати найпізніше до дня 20. жовтня 1927 на руки Івана Видрівського голова Комітету в Соколівці біля Ожидова, тому що відсвячення памятника відбудеться дня 4. падолиста ц. р. це є у 15-літню річницю його смерти.

Комітет:

Іван Видрівський голова. *Вол. Супрунович* секретар.

Передплачуйте „Діло"!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий**. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 229 (11.197). Львів, пятниця 14. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

31 жовтня ц. р. кінчиться речинець **виповідання обезпечення** ½ части в ПЗУБ. Не зволікайте ні хвилі, та підіть до Агента „Дністра" зажадайте картки виповіджень, виповніть її і вишліть поручено до приналежного Відділу ПЗУБ. **Виповіджену ½ часть обезпечіть негайно в „Дністрі".** 2—2

Роля української культури по рецепті евразійців.

Львів, 13. жовтня 1927.

IV.

Зясовані в попередніх статтях принципи та міркування кн. Трубецького повинні лягти в основу розмежовування „общерусской" від льохальних, української, білоруської та великоруської культур. Провінціональні культури повинні теж мати свої підвідміни, залежно від льокальної діференціяції етнографічного фундаменту. Таким чином „общерусска" культура повинна в будуччині сильно діференціонуватися, але тільки з одної сторони, а саме з тієї, призначеної для низів, для етнографічних мас. Замість дотепершньої відірваної, „казьонно-безобличної однородности" повинна зреформована культура засіяти „веселкою яскраво виявлених відтінків". Одначе при тому не можна нічим нарушити другої сторінки теперішньої „общерусской" культури, призначеної для вищих верств. Вона мусить в майбутньому стати овочем, вислідною спільної праці всіх „руських племен".

Краєві чи „племінні" діференціяції тієї культури не сміють ніколи походити до верха культурної будови, до цінностей вищого ряду, бо тоді вони конкурувалиб з „общерусскою" культурою, а це по рецепті автора недопустиме. Щоби „общерусска" культура все творила одну систему, щоби обі її сторінки були рівномірно розвинені, щоби їй не грозила конкуренція краєвих чи „племінних" культур, на те треба якогось такого чинника, який не допустив би до завалення тієї ярко розмальованої культурної вавилонської вежі Трубецького. Таким цінним і однаково дорогим — на думку Трубецького — чинником для всіх „племен руського народу" є православна віра. Отже вона повинна стати тим цементом, що з українців, москалів і білорусів має спонувати один „общерусский" культурний тип, вона повинна стати тією запорою, що не давалаб „краєвим" і „племінним" культурним відмінам вийти поза межі провінціялізму, поза межі помічного засобу „общерусской" культури, словом та православна віра булаб тим контролльором, який не допускав би до такої аномалії в українській чи білоруській культурній еволюції, при якій ті культури творилиб цінности вищого ряду, і тим самим конкурувалиб з „общерусскою" культурою, точніше з тією її сторінкою, що призначена для найвищих верхів. Будуча російська культура повинна стати в ідеалі оцерковленою з гори до низу — твердить у висновках Трубецькой.

Не полишив автор без уваги і того, що діється тепер на Радянській Україні. Там переважають — на його думку — прямування до повного культурного сепаратизму. Те місце, в якому він говорить про причини такого явища дозволимо собі навести в цілости.

„В значній мірі — читаємо там — пояснюється це політикою радянської влади, потураючої культурному сепаратизмові на те, щоби таким чином обезоружити політичний сепаратизм, а далі також усуненням більшости найбільше кваліфікованої інтеліґенції України від рішаючої ролі в культурній праці і з другої сторони, **напливом галицької інтеліґенції, національна свідомість якої цілковито викривлена як довговіковим навиком і приноровленням до духа католицизму** так і польським рабством і тією атмосферою провінціонально-сепаратистичної національної (точніше: язикової) боротьби, яка все була такою характеристичною для Австрії. Щож до населення України, то відомі його верстви співчувають не так тим конкретним формам, які приймає українізація, як радше тому, що цей рух позірно спрямований до відділення від Москви, від комуністичної Москви; таким чином культурний сепаратизм на Україні живиться антикомуністичними (дрібнобуржуазними по комуністичній термінольогії) настроями відомих кругів населення; а настрої ці самі собою зовсім не звязані льогічно з культурним сепаратизмом, а при старому режимі, на приклад, служили вони, якраз навпаки, підпорою централізму. А захоплення українізацією пояснюється головним чином приманчивістю новини і тим, що україномани, довгий час гноблені та гонені в підпіллє, дістали нагло змогу свобідно працювати... Українізація повертається там тепер у якусь самоціль і спричинює неекономну і недоцільну розтрату національних сил".

Одначе автор надіється, що в будуччині само життя внесе в український рух корективи і звільнить його від „елементів карикатурности", які в нього внесли „маніякальні" фанатики сепаратизму. „Сама закономірність творення окремої української культури, непокриваючоїся з великоруською, вже не підлягає запереченню, а правильний розвиток національної свідомости покаже будучим творцям тієї культури як її природні межі так і її правдиву істоту і правдиве завдання, — **бути окремою індивідуацією загальноросійської („общерусской") культури**". Тільки тоді вся культурна праця на Україні набере такого характеру, при якому дістануть змогу взяти участь у її розвитку дійсно кращі елєменти українського народу. Здійсниться це остаточно тоді, коли в українському житті не будуть потурати героїстичним інстинктам і самозвеличуванню біольогічної особи, а навпаки, коли над усім візьме верх примат культури і як особисте так і національне самопізнання. До праці над здійсненням цього ідеалу і закликає кн. Трубецькой іменем евразійців усіх „русских, як великоросів так білорусів і українців".

Ось і вся теорія одного з теоретиків евразійства князя Трубецького, російського професора-еміґранта, теорія, що хоче запрягти всю українську духову енергію до праці над розквітом російської культури, теорія, що хоче не дати українцям творити власної самостійної культури, але бажає їх задовольнити культурним суррогатом льокального, провінціонального типу, теорія, що намагається звести теперішню українську культуру до ряду помічного чинника у розвитку російської і що тим самим не хоче ніяк допустити до того, щоби буйно розростаючася відроджена українська культура творила цінности вищого ряду, які тим самим конкурувалиб з анальогічними цінностями „общерусской" культури. Теорія ця не нова, бо й перед війною були серед російських т. зв. поступових кол подібні „теоретики", що не мали нічого проти української культури, але тільки під тою умовою, що вона буде служити для домашнього, хатнього вжитку української „провінції". Блище розглянемо цю теорію і приглянемося деяким найхарактеристичнішим її складникам слідуючим разом.

З преси.

До історії Української Дипльоматичної Місії у Вашинґтоні.

В дальшому п. Стечишин спиняється на **висоті платень** поодиноких членів Місії. Така платня, як 5.000 зол. 2.000 дол. для голови, 1.000 дол. для адвокатів і 500—400 дол. місячно для членів Місії — запевняє п. Стечишин — виглядає надмірною тільки на око. Одначе, коли взяти на увагу, що Місію висилалося до Америки на те, щоби вона репрезентувала державу, в якої істнування як правительство, так і поодинокі члени Місії повинні були вірити, і що штаб Місії повинен був через те держатися так, як пристоїть представникам держави між чужими людьми, то зрозуміла річ, що члени Місії не могли бути поставлені в таке положення, щоби вражали чужих людей своїм убожеством. Вони не повинні були ходити голодні та обдерті. Представник України, одної з найбагатших країн Европи, повинен був бути матеріяльно забезпечений бодай в такій самій мірі, як представники найменших та найубожших держав. Висилаючи свою Місію до Вашинґтону, правительство Української Народньої Республики без сумніву могло тільки скомпромітувати себе й Україну, якби не було признало членам Місії таких грошей на прожиток, які мають представники та урядовці інших держав. Місії не висилалося в тій надії, що української незалежної держави не буде, тільки в тій надії, що вона буде і що її перше представництво буде таке, абн за нього слідуючі не потребували соромитися. А треба би було соромитися будучим представникам України, якби її перші представники були зверяули на себе увагу як жебраки або промисловці, що живуть штучками. До того життя у Вашинґтоні було в тих часах дуже дороге, тому високі платні членів Місії, на думку п. Стечишина, не були за високі.

Самого **Бачинського** характеризує Стечишин як людину ощадну, навіть скупу. Він від травня 1920 р., коли в касі Місії вже майже не було грошей, удержував її своїми заощадженими засобами, себто „позичав" для Місії свої гроші. Так „позичав" він кожного місяця сам у себе на платню для себе, для всіх урядовців Місії і на всі інші видатки. Обертаючи в такий спосіб грішми, позичав з одної кишені і даючи щораз менше в другу, він тягнув Місію ще близько рік на свій власний кошт. Стечишин заперечує поширювану Січинським вістку, немовто він змовлявся в часі істнування Місії з Січинським (і з ін. членами Місії), аби в якийсь спосіб приневолити голову, щоб він зменшив собі платню. Про таку змову Стечишин нічого не знає, хоч не відкидає думки, що члени Місії могли про це говорити.

Опісля М. Стечишин оповідає про повільну **ліквідацію** Місії, яка велася за увесь час його секретарства. Отже насамперед замкнено окреме приміщення пресового бюра в офісовім будинку в середині міста і перенесено його до будинку Місії. Таксамо Місію перенесено з дорогого будинку при вул. Билтмор (сам рент того будинку коштував 400 долярів місячно, а 200 долярів місячно коштував рент умеблювання) до меншого і дешевшого будинку при Коломбія Ровд. Персонал пресового бюра постепенно зменшувано. Накінець на власну руку голова Місії зменшив свою платню і платню оставших членів Місії. Таким робом Українська Дипльоматична Місія у Вашинґтоні, яка виїжаючи до Америки, мала фонди на удержання лише на кілька місяців, проістнувала цілих 22 місяці, а саме від початку серпня 1919 р. до кінця травня 1921 р. Коли від суми 100.000 долярів, які голова Місії привіз з собою, відчислити 25.000 долярів, які він був обовязаний виплатити Імханицькому, то вийде, що удержання Місії за 22 місяці коштувало менше-більше 75.000 долярів, або що пересічний кошт удержання Місії виносив 3.409 долярів на місяць. Колиж узяти на увагу, що з того самі адвокати взяли мабуть 34.000 долярів, коли взяти на увагу кошт видання кількацятьох брошур, коли взяти на увагу дорожнечу мешкання і коли взяти на увагу, що в часі своєї найбільшої діяльности Місія мала на своїй листі навіть по одинадцять платних робітників, коли остаточно зважити що початкові

Народна Орґанізація Українців м. Львова

В четвер дня 13. жовтня ц. р. в год. 6-ій вечір відбудеться в великій салі „Народнього Дому" при вул. Рутовського ч. 22

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

з порядком дня: 1) Проект декрету про діловодство в польській мові в кооперативах і акц. спілках. 2) Звинення гуманістичних відділів при академічній гімназії 3) Повінь. 4) Рада міста Львова.

Громадянки і Громадяне! Ви мусите сказати своє важке слово в так важних справах! Святим обовязком кожньої українки і українця прибути на це віче! Нехай з Ваших грудей залунає грімкий протест проти посягань на права українського народу.

Pr. 383/27. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45. poz. 395 Dz. U. Rz. P. dokonane dnia 8. października 1927. przez Dyrekcję Policji we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo" Nr. 224 z dnia 8 października 1927. z powodu że zamieszczono w tem czasopismie artykuł p. t. „Perehowory w sprawi pożyczky zirwani" zawiera w sobie znamiona z art. 1 Rozp. Prezyd. Rz. P. P. z dnia 10.V. 1927. r. 45. poz. 399 Dzupp. b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 10. października 1927. r. Mayer.

КООПЕРАТИВНЕ СВЯТО

у ЛЬВОВІ.

відбудеться в неділю, дня 16. жовтня 1927

улаштоване заходом

Львівських кооперативних установ:

О год. 9-ій рано Служба Божа в Архікатедральній Церкві св. Юра. — **СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ** о год. 11-ій перед полуднем в салі „Народнього Дому", при вулиці Рутовського 22.

Програма: 1. Вступне слово — Голова РСУК. інж. Ю. Павликовський. — 2. Хор Львівського Товариства „Боян". — 3. Привіти. — 4. Реферат д-ра К. Коберського: „Всі в Кооперацію!" — 5. Селянський Хор. — 6. Промова селянина-кооператора І. Сласкова. — 7. Хор Львівського Товариства „Боян". — Вступ на Академію вільний.

робітники Місії все діставали призначену їм платню до одного цента, то зрозуміло, що для тих членів Місії, котрі служили в ній до кінця, не оставало вже що навіть „красти", як це цвітисто називає в своїх „лекціях" М. Січинський, котрий сам не загався взяти від Місії кілька тисяч долярів платні.

При ліквідації Місії оставші при ній члени дістали посвідки на ті суми, які їм завинила каса Місії. Таку посвідку дістав п. Стечишин (на 1.607.50 дол.), таку саму Іван Ардан (на значно більшу суму). Щож до самого Вачиського, то довг уряду УНР. для нього при замкненні Місії рахувався на кількадесять тисяч долярів...

Свою оборону Української Дипл. Місії в Америці і її голови М. Стечишин кінчить так:

„В Українській Дипльоматичній Місії у Вашингтоні не все було таке, що вимагало його другий раз повторяти, ніби знов була до того нагода. У виборі та висилці Місії були деякі похибки, які одначе треба справедливляти ненормальністю часу та відносин. Велику трудність справляло те, що Місія не могла правильно вносити зі своїм правительством і майже неможливо було ні звернути уваги на помічені недостатки й похибки, ані дістати одобрення на пороблення потрібних змін. Найбільшою хибою Місії було те, що включено в неї жидів, які відтак показалися нелояльним і вірольомним елементом, заінтересованим в українській справі лише остільки, оскільки в ній була для них матеріяльна користь. Не можна було дуже гордитися й лояльністю та громадянською карністю деяких українців, що їх прийнято до роботи в Місії, як і тих, що не були в Місії, але з національного обовязку повинні були підтримувати Місію в її роботі"

Ось коротко переповіджена історія Української Дипльоматичної Місії у Вашингтоні на основі того, що написав про неї її член і оборонець М. Стечишин. Тямучий читач сам нехай уже розбере в своїй голові, як ми виглядали й виступали в світі в памятних роках 1918—1921.

До свята української пісні.

Потрійне свято української народньої пісні.

У київській „Пролетарській Правді" з 2. жовтня ц. р. появилася стаття Хв. Савченка п. н. „Потрійне свято української пісні". В ній пише автор про те, що зроблено досі замітного для відсвяткування 100-літнього ювилею першого друкованого збірника українських пісень Максимовича не тільки в Київі (УАН) але й поза ним, та взагалі поза межами Радянської України. Стаття дуже цікава та цінна своїми інформаціями і тому далі подаємо її у найважніших вимках.

„Не лише в Київі — пише Савченко — але і в інших великих і менших наукових осередках Радянської й Західної України в цей день (тобто 2. жовтня ц. р. — Ред.), а в шкільних установах протягом тижня 2.—9. жовтня мають переводитися збори, присвячені цьому ювилеєві. Підчас науково-освітніх засідань буде зазначена, звязана і підтверджена думка й певна аналогія того, що як рух декабристів у політичному житті, столітній ювилей якого відсвяткували ми в 1925 р., так перший збірник пісень Максимовича в науково-літературному українському житті відограли визначну ролю як для свого часу, так і для розвитку й закріплення українських позицій серед казьонно-бюрократичної темряви царських часів".

„Ми не маємо тут зупинятись довше на значінні й заслугах цієї історичної книги Максимовича... Століття збірника Максимовича це в перше і основне свято цих днів. Ми маємо тут звернути увагу на друге й на третє, з наукового погляду дуже важливі свята — на те, що в осени 1927 р. в галузі української історичної та народньої пісенности ми маємо право відзначити й привітати разом з ювилеєм Максимовича ще дві літературно-наукових події на нашому краєвиді, подібних до яких не знало в цій галузі як минуле, так і наше століття".

„Цими днями надійшло до Київа останне число львівських „Записок Наукового Товариства ім. Шевченка", в якому знаходимо епохальну статтю-виднокіл проф. Михайла Возняка про рукописний збірник в бібліотеки краківського університету (під ч. 581.), датований 1684 р. і підписаний іменем Кондратського, в якому знайдено крім різних польських пісень та віршів, українську думу та декілька українських пісень і між ними довші варіянти сатирично-гумористичних творів „Чабан" та „Теща", відомих лише з лірницько-кобзарицького репертуару XIX. ст. Відкриття й поява українського матеріялу цього збірника Кондратського в друку є подією першорядного значіння. До появи статті Возняка всі відомі записи дум походили виключно з XIX. ст. Тепер-же маємо думу з кінця XVII. ст., що є доказом того, що думи не являються витвором україно-фільствующої інтеліґенції минулого століття, як дехто міг думати, а існували серед українського народу ще і в попередні часи. На цьому старовинному варіянті думи „Тещі", „Чабана" можемо бачити стиль того часу. Можемо зробити певні висновки щодо того способу, як вони мінялися і прибрали ту форму, в якій ми їх знаємо. Дума з цього збірника про „Козака-нетягу": „Ой од поля Кліїмського іде козак нетяга" — друкується тепер у ювилейному науковому Збірнику Української Академії Наук на честь акад. Мих. Грушевського. Не знаємо, як реагують львівські наукові кола на цей виднокіл одного із своїх найвидатніших вчених, але є підстави ним пишатись і його вітати".

„Третє свято української пісні — і гордість Київа (сучасних українських Атен) — гордість Комісії Історичної пісенности Української Академії Наук — це закінчення цими днями друком першої частини першого тому монументального Корпусу українських дум, що його виготовила для Державного Видавництва України Катерина Грушевська, науковий співробітник вищезазначеної комісії УАН. В плані робіт цієї комісії окрім повного корпусу українських дум стоїть ще корпус історичних пісень, які доручено підготовити авторові цих рядків (Хв. Савченкові), пісні галицьких опришків, над якими працював покійний акад. Гнатюк, нижчі епічні пісні-балади, видання збірників дум, історичних та революційних українських пісень, що залишились у спадщині покійного акад. Сузцова".

„Перша книга корпусу українських дум вийшла розміром 35 друкованих аркушів великого альбомного формату. Складається вона з короткої на 12 стор. передмови авторки, з її великої на 120 сторін розвідки, що подає й аналізує історію „збирання" і видавання дум у XIX. і в початках XX. ст. В другій більшій половині книги зібрані і повністю надруковані варіянти 13 дум (разом коло 100) — з всіх дум рахується 32 — у 13 відділах: а) думи невільницькі; б) море; в) степ. Назви тих дум ті, що у Антоновича та Драгоманова в їх „Історичних піснях". Робота для підготовки до друку Корпусу Дум почалася 1924 р. в 50-ліття появи на світ „Истории Песень Малорос. Народа" Антоновича й Драгоманова, яким цей корпус і присвячується, а закінчення 1-го тому було призначене до 100-ліття появи в світ першого збірника українських пісень Максимовича".

„Метод видання цього корпусу відрізняється від Драгоманова й Антоновича тим, що він ставить своїм завданням історичне оброблення й освітлення пісенного матеріялу, друкує всі варіянти повністю, а не лише характеристичніші а потім слабші в скороченні. Прототипом для нього до певної міри послужило англійське монументальне видання Ф. Ж. Чайльда, „Англійські й шотляндські народні балади в 80-тих роках минулого століття" й старше від нього видання Грунтвіга".

„Головну увагу звернено на два моменти: а) на консервацію пісенних матеріялів протягом минулого століття й початку нашого, б) на стремління інтеліґенції поправити пісенну традицію. Книга ілюстрована численними фотографіями кобзарів, лірників і дівчів у галузі української пісьменности. Українська наука в цілому має підставу вітати цей монументальний твір, присвячений українським думам: назву дума, як відомо, ввів до наукового вжитку Максимович".

ЖІНОЧІ КАПЕЛЮХИ

Е. ҐЕПЕРТ ФРЕДРІ 9.

Ратункова акція.

Розбудова допомогової організації.

В Українському Центр. Комітеті допомоги жертвам повені у Львові (вул. Зіморовича 20) ухвалено заснування повітових допомогових комітетів: в **Снятині** (голова віцебурмістр Олекса Вордун, секр. Александрук), в **Печеніжині** (голова д-р К. Шипайло, секр. Дм. Кузик), в **Коломиї** (голова Мих. Обрізків, секр. М. Дідух), в **Богородчанах** (голова о. П. Городецький, секр. О. Комарницький) і в **Янові** (голова о. Лев Дорош, секр. Сев. Тузик). Таким чином організаційна сітка української допомогової акції в нинішнім днем виповнюється 55 повітовими й окружними комітетами.

Збірки в натуралях і їх розділ.

В Українському Центр. Комітеті (Львів, Зіморовича 20) ухвалено дальше такі збірки в натуралях:

Пов. Допом. Комітет у **Рогатині** — півтора вагона збіжа, яке розділено у знищених селах рогатинського повіту;

Пов. Допом. Комітет у **Зборові** — 8 вагони бараболь, які призначено для **Комарна;**

Пов. Допом. Комітет у **Раві Руській** — 1 вагон і 2.000 кг. бараболь та 1 міх одягів, з того призначено для **Налуша;**

Пов. Допом. Комітет у **Радехові** — пів ваг. збіжа і 8 вагонів бараболь, з чого призначено: для **Дрогобича** — 4 вагони бараболь і пів ваг. збіжа, для **Самбора** — 2 вагони бараболь і для **Сянока** — 2 вагони бараболь;

Пов. Допом. Комітет у **Белзі** — 4.823 кг. збіжа і 4.400 кг. бараболь — призначено для Самбора;

Пов. Допом. Комітет у **Станиславові** — 2.946 кг. збіжа, які розділено у знищених селах станиславівського повіту;

Пов. Допом. Комітет в **Копичинцях** — пів ваг. збіжа і 2 і пів ваг. бараболь, з чого призначено: для **Кут** — пів ваг. збіжа і пів ваг. бараболь, а для **Станиславова** — 2 ваг. бараболь;

Пов. Доп. Комітет у **Теребовлі** — 3 ваг. бараболь, які призначено для **Турки;**

Пов. Доп. Комітет у **Бережанах** — 20 вагонів бараболь, які призначено для **Кут;**

Пов. Допом. Комітет у **Раві Руській** — 1 вагон бараболь, який призначено для **Жидачева;**

Пов. Доп. Комітет у **Янові** — 3 ваг. бараболь, які призначено для **Богородчан;**

Пов. Допом. Комітет у **Підгайцях** — 2 і пів ваг. збіжа, з чого призначено півтора ваг. для **Богородчан** і 1 ваг. для **Комарна;**

Пов. Доп. Комітет у **Золочеві** — 1 ваг. бараболь, який призначено для **Стрия;**

Місп. Допом. Комітет у **Запитові** к. Львова — 2 вагони бараболь, які призначено для **Надвірної;**

Місп. Допом. Комітет у **Чижикові** к. Львова — 1 вагон бараболь, який призначено для **Самбора;**

Місц. Допом. Комітет у **Гаврилівці**, надвірнянського повіту (через о. Сірецького) — 630 кг. збіжа, які розділено у сусідніх знищених селах товмацького і станиславівського повіту;

М. Глинський у Заліщиках — 3 міхи одягів, які призначено для Калуша.

Разом сьогодні ухвалено і розділено 5 ваг. і 7890 кг. збіжа, 46 вагонів і 1.400 кг. бараболь та 4 міхи одягів. Попереднє було ухвалено і розділено 35 ваг. і 7354 кг. збіжа, 49 ваг. і 5.500 кг. бараболь, 1 вагон і 3.917 сотнарів муки та 12 міхів одягів, отже разом ухвалено досі через Український Центр. Комітет і розділено **41 вагонів і 5.253 кг. збіжа, 95 вагонів і 6.900 кг. бараболь, 1 вагон і 3.917 кг. муки та 16 міхів одягів.**

—o—

Український Повіт. Допом. Комітет у Копичинцях вислав до Кут 12.170 кг. збіжа, на які зложилися отсі громади: Копичинці — 5.808 кг. збіжа, Мшанець — 1.355 кг., Конюбинці — 1.665 кг., Орешківці — 2.065 кг., Сухостав — 1.100 кг., і Мішки 177 кг. Крім того Копичинці зложили 378.45 зол., Орешківці 54.05 зол. і Целіїв 18 зол.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Іван і Анна з Вандзаляків Товариницькі Мацошин, з нагоди свого вінчання 22.10, о. Петро Голинський, Перемишль, збірка в часі богослуження учнів гімнав. 2 10. 1927 в нагоди празднування дир. М. Гриньова 37.02, Українець і Сохацький, Ястрембки 4, інж. Витовт Манастирський, Львів 30, о. Шпитковський Станислав, Львів, ученики від IV—VII. кл. акад. гімн. у Львові, з нагоди поїздки на стрийську виставу 48, Северина Кабаровська Бурштин 5, о. Василь Лах, Ліщини п. Усте Руське к. Горлиць, збірка в громадах Ліщинах, Вілянні і на Кунькові 50.79

Разом виказано сьогодні 192.42 зол. З попередньо виказаними 31.200.25 зол., 995 дол., 1.120 чеських кор. і 10 нім. мар. зложено досі **31.392.67 золотих, 995 долярів, 1.120 чеських корон і 10 нім. марок.**

—o—

Одержаних з Мавнт-Кармел у Злучених Державах 110 дол. (збірка в церкві св. Петра і Павла) згідно з бажанням жертводавців розділено, призначуючи 55 дол. для Пов. Доп. Комітету в **Сяноці** (для Лемківщини) і 55 дол. для Пов. Доп. Комітету в **Кутах** (для Гуцульщини).

Виборчі висліди.

ХОДОРІВЩИНА.

Гранки Кути: на 24 радних 18 українців, 6 поляків; село в 1/3 части з населенням польським. Село йшло зорганізоване до виборів, а коли українці своїм однопільним фронтом перейшли в перших трьох колах, поляки, які виключно становили І. коло, зірвали виборчий акт в той спосіб, що до голосування не зявились, будучи тої гадки, що цим спричинять нові вибори. Того однак не дійшли, бо через тиждень відбулись тільки доповняючі вибори з І. кола, в якому й вибрано 6 поляків. Як зорганізовано і дисциплінувано йшли українці цього села, нехай послужить факт, що в III. колі українська ліста мала заледво 114 голосів, польська від 106—109. Позитивний факт нехай буде приміром для інших громад, яким ще прийшлосяб повторний вибір переводити. Поляки внесли протест. — **Юшківці:** всі українці. Село розбите на ріжні гурти, тож нема в ньому одностайности і з того приводу внесено протест. Село незвичайно слабо зорганізоване, не має інтеліґентного проводу, а селяни між собою безнастанно сваряться, на чім село незвичайно терпить. Роздори ці є перепоною належного розвитку місцевих установ. — **Калинівка:** всі українці; село поділене на два табори, в яких є неодмінно добрі і лихі люди, однак задля відсутности одиниці на місці, яка вмілаб добрий елемент зорганізувати, село роздвоєне, на чім терпить громадянські інтереси. — **Київець:** самі українці на 24 радних. Хоч більше як 1/4 села латинського обряду, так звані „поляки", які бажали збаламутити українське населення необхідністю компромісу і для тої думки приєднали, на жаль, свідомого громадянина Степана Липового, одначе громада не далася збаламутити і вибрала виключно своїх людей, чим зєднала собі пошану і належне признання цілої околиці. Невдоволені поляки внесли протест Війта змінено. — **Ляшки Долішні:** на 16 радних всі українці; побідив молодий нарибок, який, якщо зуміє зреалізувати задуману програму, готов здобути признання не тільки села, але й округи. В селі запанувалося повнобрте успокоєння умів, протесту ніхто не вносив, а нова свєжість перенялася уродженця. — **Ля-**

МУШТАРДУ
ДОБІРНОЇ ЯКОСТИ доставляє
ВИРОБНИЧА ФАБРИКА
ЙОСИФА ЖУРАВСЬКОГО
Львів, На Болоні ч. 12. Тел. 26-44.

шки Горішні: на 24 радних 19 українців, 3 жидів і 2 поляки. У селі більше як 1/3 поляків і значне число жидів. Побіду належить приписати вмілому проводові й розвідомляючій праці місцевого комітету як рівнож громадянській зрілости виборців, що власні амбіції й особисті інтереси підпорядкували загальному добру. Вибір поляків, стався наслідком зломання компромісу жидами, що в І. колі мали більшість і своїми голосами провели 2 поляків. Протест внесено, який готов буги узгляднений, тому українське населення Горішніх Ляшок ще дальше готоваться до рішаючого бою. — **Ліщини:** всі радні свідомі українці Вибори відбулися спокійно при участи 80 пр. населення. Село стало одностайно по стороні виборчого комітету, який, ведучи виборчу кампанію, на кожному кроці давав докази, що не має на приміті особистих інтересів, тільки громадське добро. Тому й селяни собі належне довіря і перевів вибори по думці загалу населення. Заледви горстка мальконтентів внесла протест. — **Лучани:** на 16 радних вибрано заледви 4 чесних українців, решта хрущ, а надто 2 поляків і 1 жида. Цей сумний вислід слід приписати тій незаконности, що по доповнілих виборі IV. і III. кола, в якому вийшли самі чесні українці, наказний війт, одинокий поляк у селі, по порозумінню з управителем фільварку щераз зарядили вибір радних IV. і III. кола, коли вже виборці розійшлися домів. Очевидно — вибрано собі бажаних кандидатів. Зі сторони української внесено протест. — **Молотів:** на 16 радних 15 українців і 1 поляк, а саме управитель ліcів місцевого двірського обшару. Протесту не було, так, що переведено вибір нового війта і зверхности, яка з днем 28. в. 1927 перебрала урядування. — **Новосілці:** виборн вийшли добре. — **Орішківці:** на 16 радних вибрано 12 українців, 3 латинників і 1 мазура-польоніста. Слід занотувати, що тут фільварок розпарцельовано під мазурську колонію, тож громада під проводом місцевого комітету йшла одногідно і тільки тій одновінности слід приписати переважаючу більшість радних української народности. Протест внесли поляки, який, на жаль, підписали з наших людей Сень і Андрій Харів. — **Острів Чорний:** на 24 радних вибрано 24 свідомих українців. Збаламучені брехливими людьми внесли неоправданий протест. — **Оттиновичі:** на 24 радних побідила хрущівсько-війтівська кліка, а то з причини незаконних маніпуляцій при виборах, як напр. допущення до голосування в IV. колі на жінок усіх головіків навіть без повноважень, коли різні виборчі протести не мали ніяких успіхів, громадяни, будучи певні, що не явившись до виборів зірвуть таким робом виборчий акт, до виборів не пішли, а в слід за тим вибори вийшли в користь свідомого українського елементу. Свідомі українці внесли протест. — **Підлісоки:** на 16 радних 2 поляків, решта українці. Протест внесено. — **Підгістряни:** виборн вийшли так, що не вдоволили нікого. Село розбито, само не знає, чого хоче і до чого змагає. Деморалізація йде з фільварку кн. Любомірської, що в мутній воді незвичайно добильно ловить рибу. Протест внесено. — **Підгірці:** громада мішана: на 12 радних 7 українців, 5 поляків. Протест внесено. — **Руда:** на 16 радних всі українці. Протесту не внесено. Нова зверхність обняла урядування. — **Стрілисна Стара:** на 16 радних всі українці. В раді є деякі стари, в яких молодші є невдоволені. — **Станківці:** всі українці. Протест внесено. — **Сугрія:** вибрано всіх 16 українців.

(Допівчення буде).

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Львові. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Іпотечний, книжочка ч. 1141.

БОГДАН САВА СТАХУРСЬКИЙ

докторанд медицини, б. студент Українського Університету у Львові, одинокий син Ядвиги Ірени і Маріяна Стахурського ст. ветеринарного лікаря, упокоївся в 26-ім році життя дня 12. жовтня 1927.

Похорони відбудуться в пятницю 14. жовтня в год. 3 попол. з домівки при вул. Джерельського 32 а у Львові на вищенський цвинтар.

Світові вісти.

ДО ЛЬВОВА ПРИЇЗДИТЬ ДЕЛЕҐАТ ЛІҐИ НАЦІЙ.

Варшава, 12. жовтня 1927.

До Варшави приїхав австралієць Гешеф, що як експерт для справ нац. меншостей при Лізі Націй розглядає положення нац. меншостей у Польщі. У звязи з цим відвідав він ряд урядових інституцій у ріжних містах Польщі, щоби зазнайомитися зі справами, які цікавлять його. З Варшави поїде він до Кракова і Львова.

ПІДПИСАННЯ ПОЗИЧКОВОГО КОНТРАКТУ.

Варшава, 12. жовтня 1927.

Американські делеґати повідомили мін. Чеховича, що мають уповажнення підписати позичковий контракт на устійнених умовинах. У мін-стві скарбу весь день працювали над виготовленням відповідних матеріялів. Вечером мали там підписати позичковий контракт. За уряд мав підписати мін. скарбу Чехович, а за ам. фінансіеру оба ам. делеґати. Нині мають появитися два декрети президента держави, а саме розпорядок, який уповажнює міністра скарбу до заключення поз. контракту і розпорядок у справі стабілізації золотого. Золотий буде стабілізований по курсі: доляр рівняється 9 зол. Після появи тих декретів наступить емісія позички. В четвер веч. ам. представники виїдуть із Варшави.

Скільки Польща має довгів?

Варшава, 12. жовтня 1927.

Загальна сума державних довгів Польщі виносить 3 мілярди 583 мільони 377 тисяч 48 зол. На внутрішні довги припадає 314 міл. 199 тис. 158.48 зол., а закордонні довги 3 мілярди 268 мільонів 718 тис. 219 зол., що на доляра виносить 367.277.710 дол. Коли до того додати 72 мід. дол. (закорд. кредит) то довг Польщі виноситиме 439 міл. 271 тис. 710 дол., або на голову 15.8 дол.

НОВИЙ ЗЕМЛЕТРУС БІЛЯ ВІДНЯ.

Відень, 12 жовтня 1927

У Шварцдорфі біля Відня відчуто нинішньої ночі знову легкий землетрус.

ЛЄВІН ВІДІХАВ КОРАБЛЕМ.

Париж, 12. жовтня 1927.

Із Шербурга подають, що летун-менаджер Левін відїхав вічтам кораблем „Левіятан" до Америки.

ДВІ ЖІНКИ ЛЕТЯТЬ ЧЕРЕЗ АТЛЯНТИК.

Льондон, 12. жовтня 1927.

Вільсонова сестрінниця Вільсон-Крейнсон почала вчора лет із Нью Йорку через Атлантійський Океан до Дзнї з двома ам. летунами. Із Розвелтфилду відлетіла до Парижа летунка Еддер із летуном Гелдеменом. У Парижі сподіються їх завтра рано.

ВИБОРИ В СРСР. ВІДЛОЖЕНІ.

Москва, 12. жовтня 1927.

Вибори до рад відложено на квітень-травень 1928 року. Вибори відбудуться до сільських, громадських, повітових і губерніяльних рад. Зате не є плянований зїзд рад з цілої території СРСР.

ЗЕМЛЕТРУС НА МАДЯРЩИНІ.

Будапешт, 12. жовтня 1927.

В Капошварі около півночі відчуто землетрус із підземним гуком. Шкід не було.

МАРКС І ШТРЕЗЕМАН ІДУТЬ ДО ВІДНЯ.

Відень, 12. жовтня 1927.

„Н. Фр. Пр." подає, що канцл. Німеччини Маркс і мін. Штреземан приїдуть у половині листопада п. р. до Відня.

Гроші.

Американський доляр 8·91·75—8·97, канадійський доляр 8·90—8·94, Банк Польський платив за доляра в готівці 8·87, за Нью Йорк 8·91, Льондон 43·45, Ціріх 172·07, Брюсель 24·85, Мадріян 48·70, Стокгольм 240·0, Копенгага 238·75, Осло 234·90, Данциг 173·00, Берлін 212·30, Прага 26·44, Відень 125·90.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Більше перев!

(Проєкти на скріплення фреквенції на наших концертах).

Нераз чую нарікання на нашу публіку, що: або не ходить на концерти, або — коли прийде — заховується галасливо мов у церкві.

Обвинителі важуть, що не доказ музичної некультурности, обвинувачені, — що не доказ непікавих концертів.

Одні і другі мають деяку рацію, але тільки в деяких випадках. Найважніша причина лежить у чімсь іншім.

Я сам може був би не докопався до коріння лиха, якби не діточа цирість, яка не від нині і не тільки в нас.

Був раз на однім з концертів один дуже симпатичний хлопчик, до речі кажучи — чистокровний українець. Коли після концерту запитали його, чи подобався йому співак, відповів:

— Ні! Цілий час ревів і більше нічого.

— А піяністка?

— Ова! Вила руками по фортепіяні...

— Шож тобі найбільше подобалось?

— Перерви.

Маленький щирий хлопчику! Не ти сам видумав цю глибоко-розумну відповідь. Твоїми устами промовили всі (нема правила без виїмків!) учасники, а спеціяльно учасники всіх концертів на Україні сущих. Перерви — ось та краса, яка притягає людей на концерт.

Маю пражіння, що після отсього фейлетону не буде ніодин концерт усміхатися до естради порожніми кріслами. Тільки треба, щоби програми концертів були зладжені инслід.

Наприклад: 1) Півгодинне описнення і ревія жіночих тоалет; 2) Якийсь там хор (найвище пять хвилин); 3) Перерва (15 хвилин); 4) Сольоспів (дві до три хвилі); 5) Годовна перерва (годину); 6) Фортепіян (з брявами і квітами — пять хвилин); 7) Перерва (15 хвилин); 8) Знову хор (виїмково вісім хвиль); 9) Перерва (виїмково десять хвиль); 10) Хор з музикою (на бажання публики в кожнім моменті перериває).

Замітка: Комітет доложить усіх старань, щоби ще скоротити точки, а продовжити перерви!!!

— — — — — — — — — —

Ручу за успіх такого концерту. Адже думка, що на протязі двох годин можна буде оглянути, як хто вбраний, зачесаний і як виглядає притягне до концертової салі стільки жінок, що ледви чи сала поміститься їх. Коли возьмемо під увагу, що жінки все ходять на концерти в товаристві мужчин — вийде рекордове число.

Перерви дадуть змогу розмовитися і обмовитися, а короткі продукції дістануть на відпочинок лиша. Йому це час до часу належиться, навіть колиб це був якийх премійованих великостей.

Отже: Більше довгих перерв на концертах, а надто музичне життя попливе широким руслом через рідний загумінок!

Голохтіон Чіпка.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
= АНТІН УВЕРА =
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

НОВИНКИ.

— **Розвязання т-ва „Луг".** Пишуть нам: Староство в Яворові передало голові тов. „Луг" рішення воєвідства з 25. травня 1927 про розвязання цього товариства. „*ponieważ stowarzyszenie to wogóle nie odpowiada warunkom swego istnienia*". У мотивах сказано, що тов. „Луг" не розвинуло „*żadnej akcji przeciwpożarowej*", не робить пожарничих вправ і не бере участи в ратунковій акції при пожежах. Поліція опечатала льокаль товариства і ще й погрозила конфіскатою майна, що на основі § 25 статуту має на випадок розвязання перейти на річ місцевої „Просвіти". Т-во внесло до міністерства внутр. справ рекурс з доказами і свідками про безосновність тверджень воєвідського розпорядку. *Х.*

— **Жертва целібату.** У Перемишлі, в гр.-кат. духовній семінарії стрілив до себе з револьверу невисвячений питомець П. Дрималь, у розпуці, що мусить висвячуватись у целібаті всупереч своїм переконанням і почуванням. Теку вістку принесла львівська „Гал. Правда", додаючи, що в духовній семінарії силкувалась цей випадок затаїти.

Загадка розвязана!
Кожний може осягнути
„ЗОЛОТЕ РУНО"
і багатство якщо купить
ЛЬОС І. КЛЯСИ
16. Державної Клясової Льотерії
в конторі
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
ГОЛОВНА ВИГРАНА **650.000** ЗОЛОТИХ
Кожний цего виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 15.000, 10.000, 5.000 і т. д.
Виграні побільшено в 15 мільонів
на 20 мільонів.
Що другий льос мусить виграти.
Ціна льосів:
Чвертьлосу Пів льосу Цілий льос
зол. 10.— зол. 20.— зол. 40.—
Тягнення вже 10 і 11. сп. місяця.
На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від порта, на оплату належитости. — Поручаємо негайно замовляти.
В цім місці відтяти і переслати нам у листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
Отсим замовляю:
. . . . . льосів цілих по зол. 40·—
. . . . . „ половинок „ „ 20.—
. . . . . „ чвертьок „ „ 10·—
Належитість золотих . . . . . заплачу по одержанні льосів, почтовою складанкою ПКО. присланою фірмою.
Ім'я і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

— **Еп. Будка в Галичині.** Преосвящ. Никита Будка, канадійський епископ, приїхав вчора вечером на довший побут у Галичині.

— **Темні історії.** Слава львівського ковбасника Новака, проти якого ведуть слідство за доставу кінського мяса до міської різниці, є все ще велика, коли злодії вибрались уночі до його крамниці шукати капіталу та мяса. Нічні гості не вірять в обвинувачення, бо забрали ковбас і шинок, скільки лишень можна було. — **З міс.** вязниці дістала масажистка Горонца за те, що хотіла затерти сліди грішної любови одної служниці. — У Варшаві підложив хтось динамітову бомбу під „кучку", в день жидівського свята; підозрівають особисту німсту або жарт; жертв не було, бо в хаті нікого не було.

— **Труни від суперечки.** У бараках „Нафта" в Борславі один працюючий Кадук застрілив другого: Рада, одним пострілом в револьверу наслідком суперечки. — У Семеніві, біля Щирця, на весіллі два господарі Яремко та Ронушинський посварившись із третім, Беднарським, побили його на смерть. Особисті порахунки, що кінчаються трупами стають щораз частіші по наших містах та селах.

— **Катастрофи та нещастя.** У Севастополі наслідком шестикратного землетрусу вибухла епідемія між дітьми на тлі голоду; сотки жертв. — В Орлові (Росія) згорів до тла міський театр. — У Ляж (Франція) біля м. Ліль згорів один із найбільших готелів.

— **Політична сенсація.** Чорносотенний російський журналіст, Шульгін, бувш. редактор „Кіевлянина" і посол до Думи, видав недавно книжку споминів про свою потайну подорож по Радянській Росії. Книжка мала великий успіх в еміграційних колах; вона буцім написана в більшою обективністю, ніж могли по ньому сподіятись. Тепер відомий революційний „ревелятор" Бурцев, що здемаскував Азева, каже, що або Шульгін їздив до Рад. Росії у порозумінні з „чека" або став жертвою хитрощів тайної радянської поліції, яка організувала для його взятку „протиреволюційної" організації, в Шульгін повірив, що вони дійсні.

— **Чудесії.** В одним із берлінських судів судив, що він розправу назад одній дамі покинути салю розправ на те, що пона почала поправляти свої вечіску і малювати собі уста. Таке чепурення є, на його думку, образою поваги місця.

— **Рекорди.** Новий жіночий рекорд у спорті: англійка Дороті Кокрейн Льога

переплила Ля-Манш у 13 год. 13 хв., отже швидше на годину як американка Едерле. Є це четверта жінка, що переплила цей канал. Тепер мабуть прийде черга знову на американку, яка з національної гордости схоче перевищити і цей спортовий здобуток. — Англійська преса подає до відома світові ще такі докази своєї спортової енергії: лєрд Норт у свято своїх 91 уродин поїхав верхом на прохід як бадьорий молодець; 84-літній проф. Блекі виліз на гору 2000 м. високу, а 80-літній сер Кресніні скакав із високої дошки в басейн. Усе це зробили вони без помочі проф. Воронова. — Лісничa та гірнича школа в Одербурзі мала тепер трьох нових студентів: причина — скінчені інжинірі і так не находять місця.

— **Літературний куток.** Бельгія відсвяткувала день переносин на рідну землю останків свого найбільшого поета Еміля Верхарна. Його поховали в родинім місті в Сен-Аменд, при участи представників уряду, короля та королеви. Міністр Гюісманс промовляв на могилі по фляндерськи. Верхарн висловив бажання спочити в рідній землі над берегами Шельди, вовсім так само як Шевченко, у строфі, що сильно нагадує Шевченківський заповіт. Верхарн помер 26. листопада 1916 р. в Руен, коли Бельгія була ще зайнята. Його тіло перевезли тоді в Париж. Була пропозиція поховати його в Пантеоні, але бельгійці воліли мати його в себе і домовину Верхарна перевезли серед воєнного гомону до Адінкерке. Після підписання миру її перенесли до фляндерського містечка Вульверінген, де вона спочивала до цього часу. Дивне, що хоча Верхарн творив французькою мовою, а його поезія має сильну закраску соціялістичного світогляду, всі кляси бельгійського населення шанують його як „свого": вальони і фляндерці, соціялісти і католики, багаті та бідні. Останні слова Верхарна, який згинув у нещасливім випадку під колесами поїзду були: „мій рідний край". Верхарн писав франц. мовою, бо нею говорив змалку в хаті і вчився в школах у Брюсселі. Батько хотів зробити з нього адвоката, але він більш цікавився політичними поглядами та літературою. У р. 1891 він оженився з бельгійською маляркою Массен. Жив спершу у Брюсселі, пізніше біля Парижа.

— **Нові винаходи.** У Берліні, в салі Бетговена, перед великою авдиторією спеціялістів музики демонстрував новий винахід проф. Теремін (росіянин). Є це радіоелектричний апарат, який діляючи на мембрану голосника, викликує музикальні згуки всякої висоти, напруження та тембре. Інструмент складається з малого апарату для вислухи радіо, з двома лямпочками, над якими причіплена палочка, немов щогла. Досить приблизити або віддалити руку на кілька центиметрів від цієї палочки, щоби чути згук. Друга щогла півокругла причіплена з боку апарату. Підіймаючи та спускаючи над нею руку, можна зміцнювати або змягчувати згук. Є врешті якесь механічне приладдя — це тайна винахідника — що зміняє тембр згуку. Проф. Теремін каже, що при помочі свого інструменту може наслідувати всякий музичний інструмент. На своїм сеансі він наслідував три тембри — один схожий на скрипку, другий віольончелю, третій на людський голос. Теремін уже має якогось супериника в Франкфурті, Магера, який дістав від міста допомогу на свій винахід, що має перевищати своєю здібністю вище згаданий механізм. — Ще більшу несподіванку хоче зробити світові проф. берлінського університету д-р Цуельцер, який спільно з професором унів. в Інсбруку Леві, винайшли новий „гормон" — гормон серця. Цей препарат званий евгомоном має силу оживляти серце спаралїжоване отрутою та ізольоване від решти частини тіла. Його можна вживати з незвичайним успіхом при недугах мязів серця та астми. Подробиць про цей далекосяжний винахід покищо нема.

— **Світова всячина.** Прімо де Рівера вибирається в Льондон у намірі підписати з Англією довгоречинцевий державний союз порозуміння. — Італійський уряд рішив не робити ніяких зовнішніх позичок. — У підземельній залізниці в Берліні страйк перерваний мирною полагодою. — Цими днями буде підписана японсько-радянська риболовна конвенція. — У Франкфурті над Майном утік із цирку слон; треба було 200 жовнірів і досвідчених служачих із звіринця, щоби його привязати до грубих дерев. — Людендорф виступив офіціяльно з евангелицької церкви під впливом своєї 2-ої жінки, що належить до церкви „національної". — Одно норвеське т-во дістало від уряду СРСР. концесію на експльоатацію золотодайних земель на Сибірі, над рікою Бурей. — Цими днями приїжає до Парижа 1000 американських стриїв на виставку „волосяного" та парфумового мистецтва. — Польща дістане з СРСР. тютюн за 250.000 дол. як підставу до дальших торговельних трансакцій. — На Соломонових островах вибух бунт туземців, які вбили 14 англ. урядовців і моряків. — У Льондоні помер граф Айвіг, що залишив мільярд зол. спадщини. — У Ленінград вернулась наукова експедиція, що робила розкопки в горішніх районах Кахетії і на Дону. У станиць Цимлянська, Гніловська та Єлисаветинська вчений Міллер відкрив городище, яке є останками старого міста Танаїси, що існувало 3000 літ тому.

— **З міна.** У кінах „Паляс" і „Лев" пійдеться в найближчих днях одна з найкращих америк. фільм фабрики „Фокса" „Світ в огні". — У кіні „Фатаморгана" прегарна фільма „Грішниці".

— **Загальні Збори Т-ва „Ощадність" у Львові.** В суботу, дня 15. п. м. о год. 11 перед полуднем відбудуться перші Загальні Збори Товариства „ОЩАДНІСТЬ" для господарности і добробуту, кооперативи з обм. відп. уділами у Львові в локалі Центрального Кооперативного Банку, Ринок ч. 10, І. пов. З огляду на важність завдань нового Товариства проситься наше громадянство і всі господарські, просвітні і культурні установи взяти живу участь в тих Зборах. Члени вплачують на фонд резервовий вписове у висоті 1 зол. і уділ у висоті 10 зол. до каси Центрального Кооперативного Банку у Львові, зглядно при вступі на збори. 1—3

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

З концертової салі.

Концерт А. Остапчук і В. Божейко.

Соботнішній концерт нашої співачки Анди Остапчук при співучасти пяністки Володимири Божейко, який відбувся заходом Музичного Т-ва ім. М. Лисенка в салі Народнього Дому пройшов не тільки з дуже значним успіхом моральним, але і рідко подибуваним у нас в тих розмірах касовим успіхом. Такі маси публики поза концертами Любки Колесси могли ми запримітити хіба ще на виступах Мещінського або Носалевича.

Вже після відспівання першої пісні незвичайно багатої програми — Людкевича: „Подайте вістоньку" можна було ствердити, що маємо перед собою не лише співачку із значними вальорами чисто голосовими, знаменитою школою і прегарною дикцією, але в першу чергу артистку з дуже високою музикальною культурою, яка виявилася хоч би у мистецькім фразуванні, — артистку, яка всеціло вглубляється в музичний зміст даного твору. І сміло можна сказати, що головним козирем, яким підбиває артистка авдиторію не є якраз чисто голосові прикмети, а більше та сила вирazу у вірній передачі музичного змісту підчеркненого ще сильною індивідуальною нотою У виконанні цілої програми ні разу не міг я запримітити змагання концертантки до викликання якогось зверхнього ефекту — за винятком одного наддатку „циганського романсу" — певного рода уступки для „широкої публики". Зрештою все було наставлене під кутом глибоко передуманого та щиро відчутого мистецтва.

Особисто не належу до любителів оперових арій на концертовій естраді — однак мушу признати, що артистка подала їх не тільки із значною дозою сценічної рутини, але з переконуючою внутрішньою правдивістю акції. Крім арій з опер „Льогенгріи", „Кавалерія рустікана" і „Тоска" почули ми відому пісню Гречанінова „Степ" та дві модерніщого покрою пісні віденського композитора Маркса: „Санкта Марія" і „Hat Dich die Liebe berührt" перше пінніша з музичного боку — друга знаменито підходяча під голосові прикмети артистки стоплюючи в собі любовну лірику з драматичним вирazом. Та найближче нашому серцю було прекрасне виконання цілої низки українських творів, з яких вибрала співачка пісні будь-то цілком у Львові не знані або дуже рідко виконувані. Крім передше згаданої пісні Людкевича „Подайте вістоньку" та тогож автора „Піду від Вас" та Барвінського „Ой поля" і „Ой люлі" почули ми ще безпротенсіональну пісню Лопатинського „Ні не співай" і Степового „Зимою". Новістю для нас була прекрасна пісня Нестора Ніжанковського: Жита (в програмі помилково подано О. Ніжанковського). Хоча фортепіяновий супровід місцями особливо в першій частині пісні може надто сильно вибиватьсл на перший плян, що робить початково враження радше чисто фортепіянової концепції твору з обліґатною партією голосовою — то почавши від зефірового пошуму колосся у фортепіяні, де далі до кінця твір цей навіяний такою широю і правдивою інвенцією не позбавленою щиро української ноти, — то слід його зачислити до правдивих перлин нашої музичної літератури.

Другою солісткою вечера була відома наша пяністка В. Божейко, яка відограла низку творів Шопена та Мендельсона і Ліста. Що правда до диспозиції пяністки стояв короткий, хоча Бехендорфівський фортепіян, який не відповідав до виконання того рода творів як нпр. Шопенівський полонез А-дур. Те спонукало мабуть пяністку до дещо перескравлення динамічних середників. Короткий фортепіян не міг видержати могутніх ударів пяністки — через що сила виходила у вирazі дещо може сфорсованою, навпаки leggiero у пянах і пянісімах декуди як нпр. у етюді As-dur Шопена або в танку ельфів Мендельсона-Ліста надто сочисто. Одначе все те слід приписати невистарчаючому на концертову салю хоч незлому інструментови. Зрештою виявила пяністка всі свої добре нам відомі і стільки разів підчеркувані прикмети, яких не потребую на тому місці повторяти. Обі точки пяністки були справді дуже цінним уріжнороджанням програми цього вечера який залишив у всіей авдиторії дуже миле з мистецького боку, також високовартне враження. Обі Концертантки нагороджено не тільки вповні заслуженими повмовкаючими оплесками, змушуючи їх до наддатків, але вручено їм і численні китиці квітів. Вкінці згадати мушу і про акомпаніятора того вечера д-ра Г. Гінсберга, який своїм тонко музикальним в подробиці входячим супроводом вибився до ролі третього співконцертанта.

В. Барвінський.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Теребовля:
Пятниця 14. X. Гимн нуждя.
Субота 15. X. День і ніч.
Неділя 16. X. Вій
Грималів:
Понеділок 17. X. Вихрест.
Вівторок 18. X. Майська ніч.
Середа 19. X. Дні нашого життя.
Четвер 20. X. Циганка Аза.
Пятниця 21. X. Вій.
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.

Театр прийме негайно піяністку і баса.

В четвер 13-го жовтня в 6-ій годині вечером у великій салі „Народнього Дому" влаштовує **Велике Віче** Народня Організація м. Львова. Громадянки й Громадане! Явіться чисельно.

Всіх членів т-ва „Боян" просить Видїд конечно прибути на пробу в пятницю дня 14. ц. м. з огляду на участь хору в Кооперативному Святі дня 16. ц. м. 1—2

При дівочій всенародній школі ім. Шевченка (вул. Мохнацького 12) відкрито практичний пополудневий курс для дівчат. Наука обіймає: крій і шиття білля і суконь, артистичні жіночі роботи, писання на машині, стенографію, переплетництво, модництво. Наука відбуватиметься по 3—4 години денно. Вписи переводить і всяких інформацій уділяє управа школи щодня до 16-го жовтня включно. 719 1—3

На „Рідну Школу" зложили: Вп. д-р Михайло Терлецький, адвокат у Львові, квоту 20 зол. замість ґратуляцій з нагоди вінчання п. д-ра Володимира Муровича з п. Мартою Карачевською — Іван і Ірина з Вандзиляків Товариньські 20 зол. з приводу свого вінчання дня 22. вересня Мацюшині. — Іван Сенишин, Львів, 20 зол. замість вінка на домовину Анни Шептис. Жертводавцям складає щиру подяку — Головна Управа. 727

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Будильники-годинники „Зеніт" „Джез" (*Jaz*) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників **Дембровський — Розважевський,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. — Власні роботні. 110 в 11—?

Збіжа і бараболі вагоново купує фірма „УНА" Дрогобич, Стрийська 14. 707 2—2

Годинник Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха,** Львів, Марійська пл. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. З б) 27—?

Абсольвентка тім. пошукує лекцій з нищої гімназії або з вищих чи нормальних клясс, евентуально пригото-вить до семинара уч. за відповідним винагородженням. Зголошення слати до Заряду школи в Чорні п. Снітниця. 723 1-3

Шановному Лідію Котко прошу докінче подати адресу — Стрийська, Львів, Куркова 26. 718 1—?

Переклади з англ., франц., італ. і нім. мови по дуже низьких цінах. Зголошення під „Переклади". 7р0 1—2

Хлопців до науки столярства приймє Д. Коновка Львів, вул. Ткацька ч. 3. 728 1—2

Всілякі золотничі направи виконує виробня Ронціц, Сикстуська 16 по І зол. 721 1—7

Приймy на мешкання студентки. Зголошення вул. Здоровля 9 І. п. Б. Целевич. 724 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 **Пересвітлення Рентґеном** 9—24

РІК ОСНУВАННЯ 1889.

ФЕЛІКС І ЮЛІЙ ЛЮБЕЛЬСЬКІ

ФУТРА жіночі і мужеські готові і на замовлення

Приймає всіляхі **перерібки.**

Догідні еплати
Ціни низькі
Товар добірний

Рутовського 5.
Тел. 48-70.
ЛЬВІВ.

ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ

702 **у Львові, вул. Галицька 15** 2-2

має на продаж:

2000 м.	флянель і барханів	по зол.	1·50
1000 „	пепіта 130 широке	„ „	2·80
20000 „	полотна на сорочки	„ „	1·00
2000 „	зефірів „ „	„ „	1·80
1000 „	шевйоту на мундурки	„	3·00
1000 „	ваталіну вовняної	„ „	2·80
1000 „	велюрів на плащі	„ „	9·00
1500 „	фіранок	„ „	1·20
5000 „	хустинок до носа	„ „	0·50
15000 „	ручників	„ „	1·30
1500 „	кухонних ручників	„ „	0·72

Всипи і дамасти на пішви ріжних родів. Замовл. на провінц. висилаємо відворотно.

Пістолет Knock-out. Хто має газовий пістолет *Knock-out*, цей може цілком безпечно подорожувати пішо, автом або на колесі і то в найбільш відлюдні околиці. Одним стрілом з газової зброї *Knock-out*, найнебезпечніший злочинець стає нешкідливим і нераненим. Хто хотів би обтяжити свою совість смертю злочинця або грабіжника, позбавляючи його життя вживаючи пальної зброї? Хто хотів би наражуватися на неприємности і ріжні судові доходження, які мусять бути переведені по такім випадку. Стріл з пістолету *Knock-out* до напасника, не наражує Вас на ті неприємности. **Поручає фірма „ЕХО" Львів,** Сикстуська 24. Тел. 27-81.

ВАЖНЕ для подорожуючих! Зосмотріться в б-ти стрільні страхопуди на взір бельгійського бровнінга, функціонують бездоганно як зброя, діляюча моральо на напасника поручає фірма **„ЕХО" Львів,** Сикстуська 24. Тел. 27-81. 726 1-2

В неділю дня 23. жовтня 1927 відбудуться в Стрию в салі Т-ва „Сокіл" (Народний Дім, партер) в год. 5 ій попол.

Звичайні Загальні Збори

Кружка „Рідної Школи" Українського Педагогічного Тов. ім. Маркіяна Шашкевича в Стрию з таким денним порядком:

1) Відчитання протоколу послідних Загальних зборів, 2) звіт з діяльности старшини, 3) звіт контрольної комісії, 4) ухвалення абсолюторії уступаючій старшині, 5) вибір нової старшини, контрольної комісії і відпоручників на загальний зїзд у Львові, 6) внесення членів.

На випадок недостачі комплету відбудуться збори о годину пізніше, при якому небудь числі членів. 717 1—1

Старшина Кружка „Рідної Школи" УПТ. в Стрию.

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕОЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Січевська ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 22—?

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 230 (11.198). Львів, субота 15. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Роля української культури по рецепті евразійців.

Львів, 14. жовтня 1927.

V.

Приймаючи, як доказану, теорію кн. Трубецького про духову українізацію московщини петрівської доби, ми робимо з того зовсім інші висновки від нього. Коли українська культура допетрівської доби так легко защіпилася на Московщині, то сталося це не тому, що її насильно насаджував Петро, але тому, що з нею не могла витримати ніякої конкуренції стара московська. Бож загально знана річ, що до Петра нищили на Московщині всякий прояв культурного поступу і то нищили безпощадно. Про якунебудь культурну еволюцію там не було мови. Коли ж зявився який смільчак, що заризикував новину, то його карали смертю, а тільки немногим щасливцям вдалося спасати життя втечею на Україну. Вистане пригадати першого нашого друкаря Івана Федоровича, чи великого культурного діяча і оборонця православя кн. Курбського. Московщину сповивала тьма кромішня і можна про тодішні її часи і тодішніх людей говорити як про некультурних і в культурі зовсім неграмотних. Отже з українською культурою не було там нікому і не було чим конкурувати. Коли ж за Петра українська культура почала заливати Московщину, то вона цілковито не перенеслася з корінням ні до Москви ні до Петербурга, але поширювала тудн свої впливи. На Україні вона далі жила своїм окремим життям. Щойно пізніше, коли Московщина почала нищити всякі осередки культурно-творчого життя на Україні хід української культурної еволюції на деякий час — не припинився, але — втратив на своїй інтензивности.

За те у Московщині працював і весь державний апарат і велика сила чужинців над тим, щоби взяті з України культурні підвалини завершити великою будівлею російської культури, нічим не подібної до самих підвалин. І та культура, роблена з великим накладом праці та енергії в російських столицях, сперш національно невираана, стала пізніше, в часи романтизму дійсною російською національною культурою, що для України і для українців стала цілком чужою. Українці мали свої великі культурні традиції і ніщо дивного, що навязуючи до них почали творити свою власну культуру. А що найважнішим засобом всякої культурної праці є мова, то почали вони творити культурні цінности при помочі української мови. Російські уряди побачили в тому велику небезпеку для держави і тому видали два ганебних укази про заборону вживання української мови в письменстві та науці, один в 1863 р. а другий ще славнішій з 1876 р. Небезпеку для російської культури бачили в українстві і російські (московські) громадські кола — очевидно, ті найвищі і найбільше культурно розвинені — та поборювали всякі прояви українського культурного руху безпощадно на спілку з російським урядом. Вистане для прикладу згадати от хоч би наскрізь негативне становище бриляпту російської критики В. Белінського до геніяльного Шевченка, його творчости і його української мови.

Спільна ворожа постава російської культурної верстви і російського уряду до проявів українського культурного руху, насильна русифікація України через шкільництво і через масове насаджування російського елементу по містах України спричинили без сумніву майже невинносимі відносини для української культури та її розвитку. Та всеж навіть ті драконські заборони українського слова і та ворожа постава всеї державної і громадської московщини не заломили української культурної еволюції. Культурний український рух ріс і розростався в підпіллю, а це доказ, що він був природною елементарною потребою нації, словом родився стихійно.

Нація має свої специфічні, натуральні закони, що кермують її життям, що ділають на кожний його прояв підсвідомо і згідно з ними його формують. Силою тих законів і силою національних стихійних побудів відродилася в XIX. в. українська культура, прибрала конкретно адекларовані національні, але нові зовнішно форми, хоч духово була продовженням того, що творив Київ і Україна у XVII. і XVIII. вв. Галицька Україна почала жити національно-українським життям, почала відроджуватися теж під впливом Київа, під впливом Наддніпрянської України, а не якихсь інших чинників. Українське національно-культурне відродження не є тому витвором ні якоїсь групки „маніякальних" шовіністів, ні ограничених, малих, малокультурних провінціоналістів, але природним висліцом життевих потреб нації, внявом ірраціональних, інстиктовних побудів, є наслідком тієї v s vitæ, що пре кожний організм до розвитку, до боротьби, до здобування собі права на власну екзистенцію. Ніяка сила не зломить у нації елементарного життевого гону, ніякі драконські укази ні рецепти не спинять природного ходу подій, не викривлять і не здеформують ні живого національного організму ні його духового обличча.

Кн. Трубецькой у своїх теоретичних міркуваннях доходить до утопійних висновків. Не можна собі ніяк уявити реалізації його рецепти на якісь льокальні, провінціональні, племінні та інші культури, що всі випливалиб і потім знов єдиналисяб у тому самому місці. Бо кожна з тих культур малаб виходити від „общерусской" і потім зновже до неї причалювати, вертати. Джерелом української культури є український нарід. З нього випливає ріка української культури і торує собі з важкими зусиллями русло, яке не веде до ніякого замкненого озера ні моря, а пливе паралельно з іншими культурними ріками у просторі віків. Коли ж де еднається з іншими струями то хіба у річищі вселюдської культури, де пливе паралельно з іншими безмежними просторами невідомого майбутнього.

Українська культура, як випливе життя і потреб нації, мусить жити і розвиватися разом з нею, мусить творити всякі і нижчого і вищого ряду цінности не вважучися ніякими конкуренціями, не почуваючи ні страху ні боязни, бо само життя їх не знає, а знає тільки боротьбу, боротьбу за істнування. А ця боротьбу за істнування не обмежується ні до одного ні до двох поколінь, а ведеться у перспективах вічности. Завоювала вже раз Україна культурно Московщину, потім наступило у неї деяке культурне опізнення, та не виключені в перспективі віків і нові культурні завоювання также як не виключена і смерть. Та ця остання можлива тільки зі смертю нації. Але ця у сорокмільонового народу хіба в найближчій перспективі нічим не оправдана. Трубецькой хоче накладати каганець чи залізні обручі на саме життя, на його бурхливі хвилі, та чи це йому і його евразійським однодумцям під силу? Він не вірить у творчі сили українців для цінностей вищого ряду. Алеж він сам пише, що сутонаціональні цінности можуть творити „тільки дійсні таланти, що творять не для якихсь політичних цілей, але наслідком і силою ірраціональної внутрішньої тяги". А ми тільки на такі надіємося і на них рахуємо, бо вони не є нічим іншим як виложником, висліцною імманентних сил цілої нації. Ні Шевченко ні Франко, що творили без сумніву „наслідком ірраціональної внутрішньої тяги", не перестали творити по українськи задля більшого числа „цінителів" чи „консументів" їх цінностей. Та й не тільки вони! Ціла велика плеяда творців українських культурних цінностей творила їх досі і на далі буде творити з внутрішньої потреби і силою ірраціональної тяги без огляду на таке чи інше число цінителів. А власне кермування у своїй творчости числом цінителів чи консументів „цінностей" піддає в сумнів сам талант творців, що такими мотивами торговельної натури в своїй творчости кермуються. Зрештою нині нема вже небезпеки, щоб являлася колинебудь недостача цінителів правдивих талантів і дійсних їх цінностей.

З вітряками воює кн. Трубецькой, коли осуджує і поборює підтримуваний нібито нині комуністами в Радянській Україні культурний сепаратизм. Нічого подібного там нема! Там не тільки не підтримують ніякого культурного українського сепаратизму, але навпаки, його завзято поборюють. Вистарчить пригадати справу Хвильового, Шумського і інших культурних „сепаратистів", щоби набрати зовсім іншого погляду. Комуністи йдуть за те у культурних справах цілковито шляхами наміченими Трубецьким. Для них ідеалом якась абстрактна інтернаціональна культура, льокальною „індивідуацією" якої має бути між іншим і українська. А що поняття інтернаціональної культури покривається у російських комуністів з російською культурою і всіми її засобами, то це ніякий секрет і для Трубецького. Мовою Леніна була російська, культурою Леніна була російська, а через те і їх інтернаціональною культурою є теж російська. Про те ясно і недвозначно писали всі головачі комунізму на Україні, коли поборювали тезу Хвильового про культурну орієнтацію на Европу.

Українізація для комуністів лише засіб, це та друга сторінка культури Трубецького, призначена формально, правда, не для подавання зразків „общерусской" культури, а зразків інтернаціоналізму в російській поволоці, етнографічному, українському фундаментові. А це для нас рівнозначне з подаванням „общерусской" культури. Цілком недоцільно посуджує Трубецькой у ширенні культурного сепаратизму на Україні галицьку інтеліґенцію, бо вона є там у такій мінімальній скількости, що ніякого впливу на хід політичних і культурних подій не має. На сторожі чистої українськ-ї національної культури на Україні стоять не комуністи і не спроваджувана аж з Галичини українська інтеліґенція, яку комуністи ненавидять, а сам український нарід, сам етнографічний фундамент через найвидатніших своїх представників на всіх ділянках українського життя і в усіх ділянках української культури. Академія Наук у Київі, де нема місця для обмежених, малих людей, а де працюють учені з великою науковою ерудицією і традицією, українська Академія Мистецтв, усякі наукові товариства, а попри те численні і великі таланти, сини українських народніх мас — ось ці чинники, що двигають українську культуру, стоять на сторожі її чистоти її високої якости та направляють її еволюцію на шляхи творення цінностей найвищої міри, найвищого ряду, цінностей не льокального, а загальнолюдського значіння.

Українська культура як продукт духового життя і творчости 40-мільонової нації ніколи не стане нагинатися ні до рецепт евразійства ні до рецепт інтернаціоналізму, а піде своїми власними шляхами, обіймаючи чимраз ширші горизонти, здіймаючись на щораз вищі щаблі та здобуваючи у своєму ході чимраз більше цінностей, що принесуть славу нації та збогатять собою в великій мірі вселюдську, культурну скарбницю.

В. М.

Чи Ви сповнили свій обовязок і обезпечили свої будинки в 1/4 части в Т-ві „Дністер"?

Ще ні? Зробіть це негайно, бо

31. жовтня ц. р.

кінчиться речинець виповіджень в П.З.У.В.

Перед трибуналом світа.

З приводу процесу Шуліма Шварцбарта.

Процес проти Шуліма Шварцбарта, що починається 18. ц. м. перед париським трибуналом, знову ставляє перед очі українського громадянства не лише трагічну подію з травня 1926 р., але й ненормальність українсько-жидівських відносин в їх історичному розвитку.

Шулім Шварцбарт, французький громадянин (натуралізований 1925 р.), з походження російський жид, в дні 26. травня 1926 р. шістьма револьверовими стрілами вбив підступно безборонного Симона Петлюру, б. головного отамана військ і голову Директорії УНР. Шварцбарт, стрінувши самітного С. Петлюру, спершу освідомився про його прізвище, а одержавши потверджуючу відповідь, в одну мить вистрілив до нього. Коли ж пок. Петлюра, смертельно поцілений й окровавлений, стріляв далі до лежачого, частуючи повалився на землю, Шварцбарт

його все новими кулями. Поліції заявив він, що це пімста на пок. Петлюрі за погроми жидів на Україні. Мовляв, він, Шварцбарт, тільки посвятив себе, виконуючи святий акт пімсти за тисячі невинних жертв жидівських погромів на Україні.

Зразу впадає в очі, що Шварцбарт виконував свою пімсту в шість літ після революції, коли забулися вже страхіття громадянської війни і коли почали вкладатися відносини та гоїтися рани, завдані нею. Впадає в очі й те, що атентат виконав Шварцбарт не на особі людини, в якої руках зосередкована якась конкретна влада, тільки на особі нещасного політичного емігранта. Вкінці незвичайно характеристичне, що атентат виконано не на території України, де ділав пок. Петлюра, і не на території Польщі, де він перебував довший час, тільки на території Франції, в Парижі, де звичайно суди присяжних такі справи пускають плазом.

Годиться теж замітити, що метою кривавого вчинку Шварцбарта було не звернути увагу світа на події на Україні з часів громадянської війни, тільки за всяку ціну позбавити життя б. головного отамана українських військ. І тому Шварцбарт віддав до пок. Петлюри аж шість стрілів.

Зараз після атентату жидівська преса цілого світа вдарила на тривогу. Шуліма Шварцбарта, особника з визначно злочинною фізіономією, проголошено жидівським національним героєм, месником за кривди „невинного" жидівського народу. Одночасно на голову жертви Шварцбартової „мести" та на весь український визвольний рух посипалися нечувані обвинувачення у світовій пресі. Чи треба пригадувати всі орґії, які на протязі кількох місяців відбувалися в жидівській і жидофільській пресі? Чи треба пригадувати всі ті видумки, наклепи і фантазії, мережані на підкладі деяких — на жаль — дійсних фактів, які в часах громадянської війни кривавою вагою лягли на все українське населення Великої України?

Минуло майже півтора року від кривавої події в Парижі, а отсе 18. жовтня перед трибуналом паризьких присяжних суддів розіграється епілюг. З одного боку стане перед судом Шулім Шварцбарт, як обвинувачений, як герой міжнародного жидівства і як „месник" українських жидів. А з другого боку покладеться тінь невинної жертви мстивого мойсеєвого закону: „око за око, зуб за зуб", тінь людини, що боролася за добру і велику справу, людини благородної, що намагалася в часах розвалу і гри невгомонних пристрастей серед танцю смерти і крови протиставитися руйницьким елементам.

Але перед париським судом, перед трибуналом світа стане не лише Шулім Шварцбарт і не лише діла і вчинки пок. Петлюри, але й діла та вчинки, але й взаємовідносини двох народів: українського і жидівського на українській землі. Ті відносини майже ніколи не були нормальні і — на жаль — і досі нема познак, які вказували-б на їх нормалізацію. Жиди на Україні все були експонентами чужих культурних і політичних інтересів, спершу польських, а опісля російських. Україну трактували вони лише як терен експльоатації, як обект шкурних інтересів. Все були вони орудлям чужих сил, запорою на шляху визволення українського народу. З хвилею конкретизації українських самостійницьких змагань українські жиди найшлися в перших рядах борців за „едину, неподільну" чи то в таборі великої російської буржуазії, чи в таборі російського інтервенціоналізму. Чиж дивно, що їх активний виступ проти українських змагань стрінувся з активним відпором десператських мас? Ніхто не перечить, що на Україні були погроми, що часто гинули й невинні. Але з чиїх рук? Чи з рук організованих борців за справу визволення? Ні, ніколи! В часах громадської війни розпряжність обхопила широкі маси. Розвальні настрої, підсичувані противниками українських змагань, довели до витворення анархічної отаманщини, з то й бандитизму, який був страшний не лише для жидів, але для всього населення. Хтож несе відповідальність за вчинки свавільних гуртів бродяг, що ширяли по всій Україні, підшиваючись під назву „повстанців"? Хто був у силі опанувати підсичуваний хаос, звернути в одно русло повінь анархії? Таж у часах громадянської війни плила не лише жидівська кров, але ще щедріше українська і то точена й жидами.

І чи на всі ці питання і незвичайно складні справи буде дана відповідь у Парижі? Сумніваємося. Перед трибуналом світа стають жиди й українці. Признаємо, що жиди є до подробиць підготовлені до процесу Шварцбарта. За ними стоїть не лише солідарне світове жидівство, не лише могутня жидофільська преса, не лише тисячі співробітників, але й вся машина III. Інтернаціоналу та її прислужники і зпоміж українців. Українська сторона стає слабка і самотна. Вона не розпоряджає ні конкретними матеріялами, ні грошевими засобами, ні могутністю преси. Та нема найменшого сумніву, що до ходу і висліду паризького процесу будуть живо прислухуватися мільони українців та що становище жидів у тому процесі буде регулятором дальших взаємин між 40-мільйоновим українським народом і 4 мільонами жидів, що живуть на українських землях.

„ДНІСТЕР" і культурно-освітні та добродійні установи.

Наші культурно-освітні, шкільні та добродійні установи спираються головно на членських вкладках та пожертвах від поодиноких осіб. Як з одного боку є це прегарне свідоцтво для громадянства, що воно своєю лептою дає підставу існування дуже важним ділянкам громадського життя, так з другого боку тимже самим установам загрожує стала небезпека, що джерело їхнього існування може одної гарної днини висохнути, або свою видатність до такої міри зменшити, що ця кількість не вистарчить на дальший прожиток.

Названі в горі установи відзначуються ще й тим, що у них звичайно засоби, які до них впливають невеликі, а зате великі потребн часу і народу. Далі треба мати на увазі й те, що установи і робота в них підпадають еволюції, котра звичайно не може оглядатися на те, чи дана установа розпоряджає засобами, чи ні.

Загальна жертвенність має ще й ту хибу, що за неї треба завжди допоминатися, треба старатися добувати як найсильніших побудів, щоби вони розбуджували приспану вразливість на голос, що взиває до жертвенности.

До того загальна жертвенність майже ніколи не є загальною. У неї бере участь тільки дуже невелика кількість громадянства. У найкращих випадках, як нпр. при коляді на Рідну Школу, може начислимо 40 до 50-ти тисяч душ, а це не є навіть один відсоток усього українського населення у Польщі. В наслідку анонімности загальної жертвенности присвоюють собі право чванитися нею дуже часто ті особи, котрі зложили або дуже малу жертву, або нічого не зложили.

Тому то вповні зрозумілі голоси, котрі заявляються за реформою жертвенности і переходять до більше практичного способу оподаткування. Хоч засіб більше практичний, а проте без екзекутиви не до переведення. Та найбільше обґрунтовані ці голоси, котрі кажуть, що існування і розвиток названих у горі установ одинока можливо розбудувати на матеріяльній підставі, яку можуть дати економічні, фінансові і кооперативні установи. Тому необхідно в програму культурно-освітньої праці поставити освідомлюючу роботу в приналежности, підтримці й особистому заінтересуванні економічними, фінансовими й кооперативними організаціями. Необхідно розбудовувати освіту на ці вповнюваного призвання і зв'язувати її з загально-людською освітою. Необхідно війти до життя, його потреб і тут виконувати роботу, для якої звичайно започатку находимо дуже мало зрозуміння.

Так підходячи до справи потрапимо заінтересувати кооперативним питанням не тільки в споживчій области, але перше всього в сільсько-господарській; потрапимо найти зрозуміння в потребі кредитової кооперації; тоді стане ясне, тому нам потрібні Земельний Банк Іпотечний, „Дністер" і інші установи, котрі ми з таким трудом і жертвою здвигали.

Такий підхід до справи тим більше потрібний, що багато із наших економічних, фінансових і кооперативних установ не може виявити всієї своєї сили, а деякі із них паражені на повільний занепад або й повний безповоротний упадок.

Маємо тут на думці нашу поважну установу „Дністер", що від часу заведення загального примусу обезпечення заміць розвиватися, мусить чахнути, бо закон наказує примусово обезпечувати в польському заведенні.

В законі існує невеличка фіртоцка, котрою може покористуватися „Дністер". І це постанова, що той, хто обезпечує, має право заголосити в польському заведенні, що одну третю вартости будинків обезпечує у „Дністрі". Розуміється ніщо легшого як покористуватися такою постановою. Тим більше, що висота премії від цього не зміниться. Надто „Дністер" дбає про те, щоби цю операцію подвійного заголошування зробити як найлекшою. Одначе ми мусимо рахуватись з нашою „чухраїнською" вдачею, як влучно назвав П. Остап Вишня. Одному не хочеться, другому якась перешкода, третьому здається, що тільки він один не занесе своєї премії до „Дністра" і таким чином „Дністер" не відчує його відсутности. Протидіяти цьому наш дуже важний, коли не святий обовязок. Протидіяти так довго, доки не доведемо до того, що кожний український будинок буде в своїй одній третій части обезпечений в „Дністрі". Нехай ми до цього доведемо, а існування і розвиток „Дністра" будуть уповні забезпечені.

Освідомлюючу роботу в цьому напрямі належить вести при всякій нагоді. І тому слід нам сягнути в запорошені картини минулого й видвигнути звідтам усе, що може підсилити нашу роботу. На тих давних і нових сторінках найдемо, що чільне місце у підтримці „Просвіти", Рідної Школи і всіх інших установ, комітетів аж до лікуючої акції в часах занедуження займає „Дністер"*). Там найдемо й те, кільки то довіря влилося в наш організм від моменту, коли ми потрапили розбудувати таку поважну установу, як „Дністер". „Дністер" не перша поважна українська установа котра дала нам приватного українського службовика, що на своєму незалежному становищі, хоч матеріяльно не все задоволяючому, ставав до організаційної громадської роботи. Ми найдемо моменти зрозуміння для тих, що перед в каригідної байдужности занедбали свій обовязок обезпечення, не сплатили премії, а „Дністер" не оглядаючися на те, спішив з допомогою упавшому, бо він свою, українська установа ратує українського громадянина, ратує близьку собі українську установу.

У нас є можність ще й тим помогти „Дністрови", що примус обезпечення в польському заведенні дотичить тільки будинків, не дотичить внутрішнього уладження, не дотичить збіжа, не дотичить господарських інвентарів. І тут знову належить звертати увагу на потребу обезпечення того усього в „Дністрі". Коли нещасний випадок навістить нас, тоді не тільки забере нам будинок, але й не пощадить усього того, що в будинку, і чого перед не в силі вратувати при найліпшій волі.

До акції в освідомлюванні притягати усіх. Читальні, кооперативи, інші установи повинні цю справу поставити предметом нарад на сходинах. А Соколи й Луги обовязково повинні заняти цею справою. Тільки один „Дністер" потрапить їх піднімати в їхній діяльности. Інтерес „Дністра" є їхнім інтересом і навпаки.

При спільних зусиллях потрапимо розвести живу доцільну, плянову акцію, що забезпечимо „Дністрови" його існування і повний розвиток, і ратуємо всім іншим установам, головно культурно-освітнім, шкільним і добродійним, велику частину їхньої бази матеріяльного істнування.

М. Галущинський.

*) Слід пригадати, що на купно будинку школи при вул. Мохнацького ч. 14 „Дністер" дав 40.000 корон, що школа при вул. Городецькій ч. 95 находить безплатне приміщення в будинку „Дністра", що Т-во опіки над інвалідами користується безплатно будинком „Дністра", що Сокіл III. має таксамо право ужитковання, що істнування захоронок треба у великій мірі завдячувати „Дністрови".

Протест українського Львова.

Велике віче львівських українців.

Львів, 14. жовтня 1927

Вчора, тобто в четвер вечером відбулося між 6 а 9 год. заходом Організації українців міста Львова величаве протестаційне віче українських громадян Львова в справах: проекту декрету про діловодство в кооперативах у польській мові; ліквідації гуманістичних відділів при академічній гімназії; катастрофи повені та її страшних наслідків для всього українського населення Підкарпаття і в справі ради міста Львова. Про проект декрету на введення книго- і діловодства польською мовою до наших кооператив, торговельних підприємств і акційних спілок реферував головний секретар УНДО В. Целевич. Про ліквідацію гуманістичних відділів говорив адвокат з Городка Яр., член ЦК. УНДО д-р Степан Біляк. Справу катастрофи повені широко обговорив і цифрами зілюстрував секретар Краєвого Комітету допомоги жертвам повені інж. М. Творидло. Проти постійного ігнорування інтересів українського населення у Львові всіма чинниками львівського магістрату та проти сталого нарушування ними-ж елементарних прав українців промовляв член президії ЦК. УНДО д-р В. Марітчак. Кожний референт запропонував відповідні протестуючі резолюції, які віче одноголосно прийняло. По ухваленні резолюцій промовляло ще кількох бесідників, а між ними робітник Зубач, п. А. Добрянський і ред. Паліїв. Представник Сель-Роба-Ліги, тоб-то представник москвофільствуючих народовольців Хам одержавши голос не користав з нього довго, бо зразу при перших його демагогічних фразах скинувся на салі такий шум, галас і свист, що він вважав за доцільне зрезигнувати зі слова. — Відкрив віче і проводив до кінця голова Народн. Організації українців м. Львова п. А. Березовський. Секретарював п. Мулькевич. По вичерпанні листи промовців і по замкненні віча провідником, відспівали учасники національний український гимн і кілька патріотичних пісень та тим закінчили це імпозантне віче.

Останні вісти.

ХОТІЛИ АРЕШТУВАТИ ТРОЦЬКОГО.

Париж, 13. жовтня 1927.

„*Temps*" подає, що Троцький у промові на засіданні Виконкому III. інтернаціоналу сказав, що Сталін веде комуністичну партію у пропасть. Вкінці заповів Троцький, що на ком. конгресі в грудні опозиція зажадає справоздання від Сталіна та переведе свою програму, коли-б навіть лишилася у меншости. Після тої промови Сталін хотів арештувати Троцького, але відмовили його від того Чічерін і Риков. Вони вказали, що арештування Троцького з огляду на його значний вплив рівнялося би домашній війні.

НІМЕЧЧИНА ДІСТАНЕ КОЛЬОНІЇ

Берлін, 13. жовтня 1927.

З Токіо подають, що бар. Іші заявив, що небаром Ліга Націй згодиться на звороти Німеччині її кольоній в Африці й Азії.

ЕСПАНСЬКА КОНСТИТУАНТА.

Мадрит, 13. жовтня 1927

Король Альфонс, який вернув із обїздки в Мароко, отворив Нац. Зібрання. Із 400 іменованих членів Нац. Зібрання перше засідання збойкотувало около 100 з партій лібералів і робітничої та дві аристократи. През. Нац. Зібрання Янгуас зазначив, що це Зібрання не є парляментом, лише дорадними зборами, що мають приготовити поворот до нормальних відносин. Прімо де Рівера приобіцяв, що директорят небаром уступить.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·91—8·92 Канадійський доля 8.89—8·90.

Вибори і вислід.

ХОДОРІВЩИНА

(Продовження.)

Тужанівці: перейшли всі українці. **Верхиця:** головно наслідком незаконности перейшла ліста панcько-війтівська, на жаль, були люди, що за одну чи дві копиці сіна або пасовиско пішли за паном. І коли й такі способи не помагали (як приміром у II. колі), то виборча комісія, в склад якої входив правник д-р Марін Зілінський, місцевий діяч, радила собі в дей спосіб, що вислід вибору кандидатів проголошено в тої лісти, яка позискала заледви 26 голосів, в провалилась ліста просвітянців і чесних людей, яка злобула була 36 голосів, бо комісія проголосила вислід навпаки. Слід завважити, що в даній громаді деякі жінки вели себе незвичайно гідно. Українці внесли протест. **Волчатичі:** на 16 радних всі українці, хоч у селі понад 1/4 латинників, які зорганізовані сильно в місцевій читальні „Товариства Школи Людовей". Не маючи можности побідити при виборах в IV. і III. колі, здекомплетували вони виборчу комісію і спричинили цим перерву у виборах, бо місцевий війт, замість покликати на місце уступивших інших людей, незаконно вибори перервав, а коли від староства отримав доручення вибори докінчити, ліста українська побідила також у I. і II. колі. Замітити належить, що громада Волчатичі, яка до останніх часів була зовсім неорганізована, в минулому році заснувала у себе читальню „Просвіти", а відтак кооперативу, які то установи згуртували біля себе переважно молодь, що вплинуло позитивно й на старших, які не зважились ломити одноцільности виборчого фронту, стали одностайно і таким робом перемогли. Зі сторони поляків внесено протест.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

НОВИНКИ.

— **Чергові труси й арешти.** Довідуємося, що львівська поліція перевела на днях чергові труси й арешти між українською молодю. Арештовано Семена Букала, Романа Шухевича і двох братів Япурів. Учора, 13. п. м., в год. 5-ій ранку, переведено ревізію в помешканні арт. маляра Михайла Вашка, при вул. Сапіжинській 106. По переведеній ревізії М. Вашка теж арештовано. Всіх арештованих задержано в поліційних арештах при вул. Яхновича.

— **У Святочній Академії**, яка відбудеться в нагоди Кооперативного Свята в неділю, дня 16. п. м. в 11 год. передполуднем в салі „Народнього Дому", беруть участь „Львівський Боян", співацький гурток „Сурма" та селянський хор в Лисинич. Оперова співачка Анда Осталчук відспіває В. Барвінського „Поля, поля". Дирігенти хорів: д-р Людкевич і д-р Неділка. Фортепіяновий супровід: дир. В. Барвінський. Вступ вільний за картами, які видає Ревізійний Союз, вул. Словацького ч. 14, III. в п'ятницю і суботу від год. 12—2 пополудні, і 5—6 попол. В неділю до год. 10 рано.

— **До процесу Шварцбарта.** У звязку з повищою в ч. 226 повідомляють нас, що в процесі Шварцбарта за вбійство ст. Петлюри, вдову заступатиме адвокат Камінні, а адв. Вільм боронитиме брата ст. Петлюри підполковника Олександра Петлюру, який виїхав на процес до Парижа.

— **Неприємні змагання.** На майдані „Сокола-Батька" відбулися 12-го п. м. мячеві змагання „Україн" із жидівською „Отшепкою". В другій половині змагань вийшло між грачами непорозуміння. Коли суддя п. Верхола казав одному грачеві „Отшепки" після кількакратних упімнень покинути грище тому, що грав брутально, цей заявив, що не розуміє по українськи. Коли цей приказ повторив йому один з грачів „України" словом „зійди", почув у відповідь епітет: „хам". На це один з грачів „України" вдарив несфорного члена „Отшепки" в лице і кинув на землю двох інших з публіки, що відбігли вдареному в поміч, а саме з револьвером і палицею. — Не маємо причини радіти з приводу такої неспортової сцени на українському гриші, але треба признати, що члени „Отшепки", граючи на українськім майдані, не повинні би ображати національних почувань своїх спортових товаришів українців.

— **Д-р Софія Коренець**, українська співачка, що виступала недавно у Відні під псевдонімом Татяни Славинської в ролі графині Маріци (в „Біргертеатрі"), прислала до нашої Редакції листа, в якому заявляє, що вона виступала в театрі як Татяна Славинська, не подаючи свого родового назвиска. За те, що „Штунде" назвала її росіянкою, не може очевидно відповідати вона. Щож до вакиду, що свого часу віденська преса писала про неї як про польську співачку (а не польку?), то п-а д-р Софія Коренець приїхала була саме тоді з польської опери в Познані, тому преса мала право так писати, бо вона була артисткою польського театру. Зрештою п-а д-р Софія Коренець подала тоді про це відповідне вияснення у віденському „Українському Прапорі" (ч. з 4. 8. 1923), завначуючи, що вона нічого спільного не має з поміщуванням у часописах її світлин та поясненнями під ними.

— **6 гармат для Львова.** Львів дістане 6 гармат із Несвежа. На оборону міста? Ні. Як історичну памятку, на спомин того часу, коли львівські міщани продали їх князям Радзівілам. Тепер нещадок цих князів хоче зробити з них дарунок львівській міській раді; імовірно тому, що гармати з гербами Львова не мають чого стояти в Несвежу. А може на спомин історичного факту, що президент міста Львова Найман вилетів із магістрату як з гармати. А все таки якби Несвеж прислав замість мальованих львів на гарматах живих медведів для мешканців нашого городу було би цікавіше!

— **Аматор легкого життя.** Резервовий поручник інтендантського відділу Людвик Божиславський хотів конче мати авто, і то не одно, а аж три, різної фірми. Невідомо, чи для власного вжитку, чи для чужого, досить, що пішов до трьох автових фірм, купив у кожній одно авто і лишив спрізь векслі, а навіть і добре враження. Але одна фірма поставилась скептично до надто добрих підписів на векслю і спробувала їх перевірити. Панич Божиславський, що виступав у краминках під святим псевдонімом Адальберта, а мешкав не в найбагатшій дільниці Львова, бо на Знесінню мав у своїх кишенях ще 19 фальшивих векслів по 1000 зол. Бідолаха виправдувався, що купив їх на чорній біржі; навіщо купив авта — сам не знає.

— **Циганське кохання.** Біля Монастириськ розтаборились одночасно дві циганські банди, мов два цирки у Львові. Мали вони між собою якісь старі порахунки. Ватажок Михайло Кручин не хотів признати верховодство циганського верховного війта Михайла Михаї і на знак протесту напав на нього вночі, забрав 1800 зол., ще й трохи дукатів, що і його жінку, Павлину. Павлина була імовірно в змові з Кручином. Але циганські справи не такі прості. При цій нічній метушні щезла теж жінка Кручина, також Павлина. Обі мужі-цигани приїхали шукати за жінками... до Львова, на поліцію. Приїхала сюди теж і Павлина Кручинова, з циганською бандою, що розтаборилась на Городецькім. Привели її силоміць на поліцію, але вона не хотіла вернутись до свого мужа. Михайло Михая навіть не бачив своєї жінки; поїхав надалі в розпуці шукати її по широкому світі. Поліція мусіла зріктись ролі посередника в цій складній справі: двох циганських таборів, двох Михайлів, двох Павлин і двох добровільно вкрадених жінок.

— **Для курців.** Аматори тютюну неразнарікали, що находили в ньому різні додатки більш наближені до сіна. Може їх розважить вістка, що в тютюновім монополі переводять реорганізацію: 47 урядовців звільнять, а зангажують нових, між ними і чужинців, чутливіших на якість тютюну.

— **Гасенкова „блоха" скаче...** Берлінський „Льокальанцайгер" передає вістку з Лондону, що там оглядали на Темзі своєрідний пароплавчик, що ховається по поверхні води в нечуваною швидкістю. Має це бути винахід француза (?) Гасенка: лодки, що іде на годину із швидкістю 80 миль. Гасенко переїхав з Бульонь до Лондону швидше як за пів години. Про винахід мають висловитись знавці департаменту англійської марінарки. Як бачимо, вістка про т. зв. „морську блоху" як назвав наш земляк свій винахід, вертається після року знову до европейської преси. Перші проби свого винаходу зробив Гасенко між Марсейль і Генуєю і весь рік не було про нього нічого чути.

— **Політична справа.** Міська рада в Дебрецині мала великий клопіт на засіданні, що рішало справу продажі 5 надворних карет із спадщини Франца Йосифа І. Фабрикант цих карет установив ціну і магістрат мав їх відпродати комунебудь. Але на раді почулись голоси, що такі карети зроблять конкуренцію дотеперішнім міським фіякрам, що продажа таких історичних предметів має політичний характер і так далі... Бурмистр виправдувався, що чисто ділову справу продажі возів перемішали в політику і мусів знити її в давнього порядку.

— **Смерть мільонера.** Помер найбільший багач Ірляндії льорд Івеаг, бувш. міністр земельних справ, у 80 р. життя. Він був власником броварної фірми „Гінес" славного чорного пива цієї назви. Лишив з яких 20 міл. фунт. штерл. Фірма „Гінес" заробляла річно 450.000 фунт. шт. Івеаг давав чимало на добродійні цілі; в 1889 р. дав він 250.000 фунт. на поправу життя робітників у Льондоні та Деблині, 250.000 фунт. на медичний інститут, тощо. У Деблині мав він палату, де балева сала була з карарійського мармору. У його льондонській палаті бували як гості англійські королі. У графстві Ессекс перемінив він свій хутір на пансіон для селянських синів.

— **Рекорди.** Найбільшим летунським рекордом за останні місяці можна вважати поворот Левіна до Америки; з місяці приготовлявся він до атлянтійського перельоту, а тепер вернувся... кораблем. — У Ньюпорте Нюс (Сполуч. Держ.) спустили святочно на воду могутній корабель „Каліфорнія", який є найбільшим у світі кораблем, який уводить у рух електрика. Він служитиме як пасажирський корабель між Панамою і Панамою, ідучи із швидкістю 20 мор. миль на годину. Всі машини на кораблі водить у рух електрика. — У Франції місті Монмані вибудували перший костел із залізо-бетону. Між колюмнами йде велика залізобетонна грата різьблена по мистецьки, з різними кольоровими шибами. Весь костел робить прекрасне кольорове скларні. Рекорд цієї будівлі що й в незвичайно малих коштах: 325.000 фр. коштує в ній усе: електр. інсталяція, пектральне огрівання і вся обстановка. Попробували би в нас збудувати художню модерну церкву за 100.000 зол. — Пруський парлямент оголосив статистику промов своїх послів. Рекорд побив лідер комуністів Пік, який на 200 засіданнях промовляв 246 разів. На одним засіданні, що тягнулось усю ніч він промовляв 22 разів.

— **Нові винаходи.** Д-р А. Гольдшміт проф. унів. у Берліні винайшов машину, яка з незвичайною точністю записує скількість ударів живчика. Цей апарат прикріплений до руки переносить автоматично на папір тремтіння серця та нервової системи. Він є точніший як усі дотеперішні способи як мірити живчик.

— **Вандервельд жениться.** Відомий соціяліст Вандервельд, бельгійський міністр закордонних справ рішив на старість женитись; його наречена якась панна Бекман, д-р філософії.

— **Німецькі актори в Парижі.** Александер Мойсі з гуртком німецьких акторів виступив цими днями в Парижі із пєсою Толстого „Живий труп" німецькою мовою і другою теж Толстого „Все добре від неї" французькою мовою. В обох пєсах, що йшли в малім театрі для запрошених гостей, актори мали незвичайний успіх. У другій пєсі грала внучка Толстого.

— **Дівчина-тесльог.** У гімназії Великоварадину здавали цими днями учні іспит зрілости. Коли директор питав учіх, яку вони професію вибирають собі, донька одного вчителя Елєонорє Мурса, найгарніша дівчина, заявила, що має намір студіювати теольогію і хоче стати священником. Вона перейде до грекоорієнтальної церкви, що дає доступ і жінкам. Хто зна, чи не доживемо по таких випадків і в нас.

— **Світова войчина.** Нім. амбасадор у Парижі висловляє невдоволення перед франц. урядом, що командант окупаційних військ у Надренщині задержує на 3000 жовнірів більш як повинен. — Ірляндський парлямент вибрав ще раз президентом Косгрейва, більшістю 6 голосів. — За останній рік від 1-го до 1-го вересня Франція дістала від Німеччини відшкодування по плані Дауса 658,204.120 марок. — У Москві сильна недостача хліба; перед пекарнями довжезна черга. — Конфлікт між ним. урядом і власниками готелів, що не хотіли вішати республіканських прапорів полагодження мирно по думці уряду. — Парляментська анкета в Мюнхені стверднла, що гітлерівський „путч" у 1923 р. фінансували не тільки виключно нім. фірми, між іншими фабрика фортепіянів Бехштайн. — але й деякі американці. — Померла жінка англ. письменника Уелса, висловивши передсмертне бажання, щоби її син не відкладав свого шлюбу задля її смерти. — Берлінська міська рада підписала з одною будівельною американською фірмою контракт на 8000 домів. — Новий буджет Ленінграду на новий рік 129,5 міл. руб.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ФУТРА жіночі, мужеські і діточі, містові і подорожні — першоклясно виконані — добірний товар — низькі ціни — догідні умовч сплати найкорисніше у фірмі

Андрій Кузьміньскі

346 **ЛЬВІВ пл. Марійська 9** 9—9
(у виході Рутовського.) Тел. 42-53

— **Спростування.** До відповідального редактора дневника „Діло", п. д-ра І. вана Німчука, у Львові, Ринок 10. II. поверх. — Нижче підписані, як члени редакції журналу „Літературні Вісти", домагаються на основі § 32 нового пресового закона поміщення в найближчому числі вашого дневника цієї заяви: В ч. 191. „Діла" з дня 28. серпня 1927 в анонімовій статті в рубриці „Літературний куток" поміщено, як передрук з 42. ч. паризьких „Українських Вістей", безпідставну інсінуацію, яку в імя правди спростовуємо: **Неправдою є,** що „становище („ЛіВі") до польського письменства та громадянства, дуже подібне до становища Твердохліба в початках його „діяльности" — а **правдою є,** що ідеольогічне становище „Літературних Вістей" зазначене: а) в передовій статті „ЛіВі" ч. 1—2.: „Літературні Вісти" матимуть за задачу: допомогти передовсім сконсолідованню нових творчих сил, зродженних і змужнілих у вогні революції, як теж спрямованню цих сил в одну могутню течію, свідому своїх цілей і завдань, — в течію, що має в собі обновити життєві сили народу, заражені в браку руху й імпульсивности. Метою нашого журналу: освободити ці сили зпід грубого леду застарілих догм і форм, що плаксивим напівом колискової пісні заколисували наш народ тоді, коли треба було пламенним словом пірвати його до світла й соборного зриву"; б) у вступній статті „ЛіВі" ч. 3—4. коли то наш журнал перейшов у руки „Інтелєктуального Кльоку Молодої Всеукраїнської Генерації" з метою: „могутніми, знищними силами розбити вапняковий стіну назадництв і дати прохід сяйливим промінням духового відродження нового українського мистецтва й науки" і де підчеркнула підписана редакція свое принціпіяльне становище словами: „Співробітники „ЛіВістей" будуть позитивно оцінювати великий справжній талант, та клікам, назадництвам, опортунізмам і їхнім графоманським творам виповідають війну, в цій вірі, що й совісний огородник виполює бурян зпоміж шляхотних квітів і винидає його, як непокликаного шкідника, на стирту гною"; в) в прилюдному відчиті Ярослава Пурковського з дня 6. 4. 1927 у Львові й дня 24.6. 1927 в Станиславові п.н.: „Шляхи нашого джесбенду", в якому було сформульоване й теоретично обгрунтоване ідеольогічне становище людей, згуртованих біля „Літ. Вістей" (гл. „ЛіВі" ч. 3—4., ст. 1 і 10); г) в перекладі вірша Вітольда Вехентера п. н. „Українцям" в ч. 3—4 „ЛіВі" з достаточною приміткою редакції, що це „знаменний документ настроїв, які у відношенні до української нації запанували в кругах молодих польських поетів Кракова", а оголошеному на підставі принятої в передовій статті „ЛіВі" ч. 1—2. засади: журнал „подаватиме цікаві звістки чужинецьких кореспондентів з обсягу їхніх літератур" г) в описі п. Евг. Бунди „Pologne Litteraire" в недвозначного становища потреби основання нашим „Ukraine Litteraire" (гл. „ЛіВі" ч. 3—4); д) в реценлії д-ра І. І-ця останньої книжки „T-wa Przyjaciół Sztuk Pięknych", поміщеній в ч. 3—4 „ЛіВі" виключно почерез активну участь в згаданій виставці нашого відомого маляра І. Труша — як теж ціла дотеперішна громадянська й літературна діяльність членів редакції і співробітників „Літ. Вістей" є безсумнівно найбільш протиставленим „діяльности" Твердохліба. — Львів, дня 9. 9. 1927. За Редакційну Колегію „Літературних Вістей": Ярослав Пурковський, начальний редактор п. р., Володимир Лопушанський, відповідальний редактор вр., Д-р Ірина Величко, секретар Редакції вр.

— **З ніна.** В „Аполльо" премієра великої еротичної драми в 10 діях „Кохай мене, а світ буде моїм!" з участю Мері Фільбін, Беті Компсон і Норман Керрі. — У „Фатаморгана" сенсаційна фільма „Грішниці" тільки для дорослих.

— **Комітет Кооп. Свята у Львові** повідомляє, що анкета з приводу Кооп. Свята призначена на день 16. X. п. р. розпічнеться о год. 12-ій, а не о 11-ій.

— **Рев. Союз Українських Кооп.** повідомляє що інструкторський курс, який

зав початися 15. жовтня (гл. огол. в Г. Ч. ч. 34) розпічнеться дня 1. листопаду н. р.

— **Карти вільного вступу** на Святочну Академію з нагоди Кооперативного Свята видає Ревізійний Союз Українських Кооператив в пятницю і в суботу від год. 12—2 попол. і 5—6 попол., а неділю до год. 10 рано в своїй домівці вул. Словацького 14. III.

— **Загальні Збори Т-ва „Ощадність" у Львові.** В суботу, дня 15. ц. м. о год. 11 перед полуднем відбудуться перші Загальні Збори Товариства „ОЩАДНІСТЬ" для господарности і добробуту, кооперативи з обм. відп. уділами у Львові в льокалі Центрального Кооперативного Банку, Ринок ч. 10, I. пов. З огляду на важність завдань нового Товариства проситься наше громадянство і всі господарські, просвітні і культурні установи взяти живу участь в тих Зборах. Члени вплачують на фонд резервовий вписове в висоті 1 зол. і уділ у висоті 10 зол. до каси Центрального Кооперативного Банку у Львові, згідно при вступі на збори. 2—2

Дописи.

ЯВОРІВ. *(В який спосіб побідили поляки й жиди при виборах до міської ради?* Здобуття IV. і III. кола рахувалися в Яворові по українському боці певним. Правда, число зареєстрованих поляків і жидів було більше від числа українців, але ніхто не вірив, щоб жиди пішли всі як один муж відважно з поляками. Наша організація була просто знаменита. Це показалося при виборах: до урни пішло наших виборців 95 проц. До 4-ої години пополудні жиди справді стримувалися від голосування. Аж в 4-ій год. 18. IX. 1927 дав їм рабін приказ іти з поляками. І цікаве, що не тільки хусити пішли на той приказ рабіна, але й т. зв. жидівські комуністи. Вони всі пішли за тими, що тепер мають владу... Але навіть мимо того українці були б виграли! Не осягнули ми побіди тільки наслідком нечуваних махінацій при уложенні й устійненні виборчих листів, при доручуванні виборчих легітимацій, при блудному відписанні основної виборчої листи для поодиноких виборчих комісій і т. п. А дальше: виборча комісія в жіночій школі отворила собі ключем урну підчас голосування, витягала з неї виборчі картки, дерла і т. д. Протесту наших виборців не схотіла та „комісія" навіть запротоколувати! А до того член виборчої комісії Анджей Макатиска висипав свідомо цілу урну з голосами на землю при слабім освітленні сали свічкою. Зі землі збирали голоси всі присутні назад до урни. Що при тому могли статися різні надужиття, цілком можливе. Навіть Гол. Виб. Комісія сконстатувала опісля протокольно забагато карток в тій урні, більше, як було виборців! Ось чим побідили нас наші вороги. Чесною борнею вони нас не перемогли. Розуміється, ми внесли протест. Відповіді на нього досі ще нема. *К.*

Зі спорту.

ЧАРНІ—УКРАЇНА.

В неділю, 16. ц. м. в год. 10.30 на площі Сокола-Батька змірять свої сили дружина України з найповажнішим противником, якого до цього часу мала, а саме з львівськими Чарними. Хто інтересується спортом, тому напевно відомо, що Чарні — це один з найстарших і найсильніших клюбів у Польщі, який спеціально в біжучому році є в знаменитій формі і відносить побіди за побідами. Тяжке завдання чекає нашу дружину і хоч про побіду тяжко думати, одначе амбіція і запал творять чудеса. Коли цих прикмет грачам України не забракне, то напевно вийдуть з почесним для себе вислідом.

Як нас інформують, Україна виступить в найсильнішім складі, з новим грачем Раком на середині помочі і з Кобаяром у нападі. Це дає запоруку, що гра буде інтересна і напевно задоволить численних видців, які на ці, останні в цім сезоні, змагання повинні явитися в рекордовій кількости, тимбільше, що ціни вступу дуже низькі, бо 50 с. для молоді й 1 зол. для старших.

Всячина.

Живий труп. Ляйпцігський суд має цими днями небуденний процес. Почався він з дрібниці. Нічний сторож Мюхер зробив більшу крадіж. Його посадили у холодну. Надходило Різдво: Мюхерові стало тужно і він попрохав свого адвоката, щоби склав 6000 марок кавції за нього. Мюхера випустили на лоно рідні. Але свобода мала для нього тепер такий сильний запах, що йому важко було вертутись між вязничні мури. Він хотів з ними попрощатись на віки і написав до директора вязниці листа з документами на доказ, що бідний Мюхер помер. Вязничний товариш Мюхера допоміг йому сфабрикувати лікарську посвідку про його смерть, так, що вдова й оком не моргнула прочитавши цю похоронну, а для неї веселу звістку. Мюхера вичеркнули із живих. Від тоді він рішив „жити". Почав робити довги на імя М-хера і заявляти, що Мюхер помер і не лишив ніякого майна. Все йшло як по масті, так, що Мюхер почав ставати щораз нахабнішим, а навіть відмовився заплатати 500 марок довгу своєму приятелеві, який сфальшував йому за цю суму посвідку смерти. Приятель був також упертий і подав його в суд. Мюхер віджив і вернувся по тої самої келії, де відправили вже після нього панахиду. „Живого трупа" засудили на 2 роки примусових роздумувань у холодних стінах.

✝ Посмертні згадки.

ПЕТРО КУЗЕВИЧ, студент Високої Земельної школи у Відні, б. поручних австрійської армії і четар УГА., помер по довгій і важкій недузі дня 4. жовтня п. р. Покійний родився дня 9. березня 1898 р. в Новицях, калуського повіту. По укінченні академічної гімназії у Львові воєнна заверуха захопила його з собою та кинула ним на полудневий фронт. По розвалі Австрії спішить до рідного краю і не гаючись вступає в ряди українських військ. Як четар перебув він ціху Голгофту по Чотирокутник смерти УГА. включно. В більшовицькому полоні заглядав двічи смерти в очі і лиш чудом уратувався. Крім того ще й тиф та польські табори підірвали значно його здоровля. Одначе це не зражує його й він виїжджає на студії за границю. Та не довелось йому їх покінчити. Чого не доконали дворазовий невиконаний розстріл, тиф та тюрма — доконали того злидні. Цілий час свойого побуту на чужині був Покійник діяльним членом і виділовим Т-ва „Січ" у Відні і II секції „Земля". Похорони відбулися дня 7. жовтня при участи товаришів. Прощали Покійного студ. Вітошинський від „Січи" і студ. Панасюк від „Землі". Сумний обряд закінчено піснею „Чуеш, брате мій". — В. Й. П.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабчиевича:

Теребовля:
Субота 15. X. День і ніч.
Неділя 16. X. Вій
Грималів:
Понеділок 17. X. Вихрест.
Вівторок 18. X. Майська ніч.
Середа 19. X. Дні нашого життя.
Четвер 20. X. Цыганка Аза.
Пятниця 21. X. Вій.
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.

Театр приймає негайно піяністку і баса.

Всіх членів т-ва „Боян" просить Виділ конечно прибути на пробу в пятницю дня 14. ц. м. з огляду на участь хору в Кооперативному Святі дня 16. ц. м. 2—2

При дівочій всенародній школі ім. Шевченка (вул. Мохнацького 12) відкрито практичний пополудневий курс для дівчат. Наука обіймає: крій і шиття білля і суконь, артистичні жіночі роботи, писання на машині, стенографію, переплетництво, модництво. Наука відбувається по 3—4 години денно. Вписи переводить і всяких інформацій уділяє управа школи щодня до 16-го жовтня включно. 719 2—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лит з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 28—?

СВІЙ до свого! **Вуголь, опалове дерево, дахівку, нафту** і т. п. доставляє по фабричних цінах Українська фірма „УНА" Промислово-Торговельне Товариство в Дрогобичі, вул. Стрийська ч. 14. 696 3-3

ПРИЙМУ на мешкання студентки. Зголошення вул. Здоровля 9 I. п. Б. Целевич. 724 2—3

АБСОЛЬВЕНТКА гімн. пошукує лекцій з нижої гімназії або з виділових чи нормальних кляс, евентуально приготовить до семінара уч. за відповідним винагородженням. Зголошення слати до Заряду школи в Чирні п. Снітниця. 723 2-3

ЛЕКЦІЙ на селі виключно за удержання шукає довголітний інструктор з першорядними референціями. Іспити гарантовані. Адрес: Львів, Ринок 43 „Ризниця" для К. 729 1—2

НОТИ на фортепян: В. Безкоровайний: I. Соната, III. Соната, Думка, В гаю зеленім, Poeme érotique, Вечірні мрії, Хризантеми. 730 1—3

НАБИРАННЯ очок в панчохах і трикотажах та підроблювання стін приймає фірма „Мая" Пілсудського 27. 7-I 1-1

ЗА золото, срібло, брилянти **платить найвищі ціни** Ропшиц, Сикстуська 16. 733 1—6

ПЕРЕКЛАДИ з англ., франц., італ. і нім. мови по дуже низьких цінах. Зголошення під „Переклади". 7р0 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

645 **Перес'тлення Рентґеном** 10—24

Б. секундар Заг. Держ. Шпиталю у Львові, всіх лікарських наук

Д-р Яків Нагляк

735 ординує рано і пополудні 1-2

у Винниках.

Професор права на українському університеті в Празі

д-р Воєвод. Станіславський

вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашевського 23/II.

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — догідні условія. 494 14—?

ВСІМ виконає

ЗУБИ на СПЛАТИ

„до дня 3"

Заведення дентист.-технічне

ЙОСИФ РАППАПОРТ

ул. Марійська 7, де кав. *de la Paix*

20 зол. завдаток — **20** зол. місячна сплата

Перстені 14 кар. зол. 7·-

з правдивим рубіном

Обручки 14 кар. зол. 9·-

тільки у виробника

С. А. Ропш'ц

732 **Сикстуська 16.** 1—2

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**

в 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 8—?

ЗАКЛИКИ

Комітет задля вшановання памяти о. Володимира Кальби в Соколівці.

До всіх Українських Установ і сердечних Громадян, кому дорога память щирого народнього діяча о. В. Кальби, щоб причинитися хочби невеликими датками до здвигнення памятника на його могилі! Даймо доказ, що цінуємо заслуженого народнього діяча! Рівночасно проситься українських громадян, які мали би біографічні дані про життя бл. п. о. Кальби, та датки треба слати найпізніше до дня 20. жовтня 1927 на руки Голови Видрівського голови Комітету в Соколівці Ожидова, тому, що відслонення памятника відбудеться дня 4. падолиста 1927, що є у 15-літню річницю його смерти.

Комітет:

Іван Видрівський голова. *Вол. Суховірський* секретар. 6-1

ВАЖНЕ для полорожуючих! Запатрітеся в 6-ти стальні страховидла взір бельгійського бровніка, функціонують безпогонно як зброя, відлючи ворожньо на напасника поручає фірма **„ЗОРО" Львів, Сикстуська 24. Тел. 27-91.** 726 2-)

Звичайний Загальний З'їзд „Рідної Школи" УПТ

відбудеться у Львові

дня 2-го листопада 1927 (середа) у сали „Народнього Дому", вул. Рутовського 2, з таким дневним порядком:

1) Відкриття Загального З'їзду;
2) Верифікація протоколу останнього Загального З'їзду;
3) Прийняття правильника обовязуючого Загальний З'їзд;
4) Вибір Комісії для уложення листи управних органів Товариства;
5) Звіт Головної Управи з діяльности за р. 1926/27 (§ 43 статута);
6) Звіт Контрольної Комісії з проведення діловодства Товариства та уділення абсолютої Гол. Управі (§ 45 статута);
7) Вибір голови Товариства § 42 статута;
8) Вибір 18 членів Головної Управи і їх заступників (§ 42 статута);
9) Вибір Контрольної Комісії — 5 членів і 2 заступників (§ 45 статута);
10) Вибір 5 членів до Розємного Суду (§ 13 статута);
11) Ухвалення річної вкладки (§ 13 статута);
12) Внески й запити.

Початок в годині 9. рано.

Право участи з рішаючим голосом мають відпоручники Кружків вибрані Загальними Зборами Кружка (§ 26. уст. 4). На кожних 50 членів припадає один відпоручник. Кожних 25 членів нової 50-ки увижається за повну 50-ку. Кружок може мати найбільше 15 відпоручників, а мусить мати найменше одного (§ 50 статута).

Відпоручники являються з письменними повновластями від свойого Кружка. Передача повновласти на іншу особу недобоскаєма (§ 50 статута).

Якщо в 9. год. не буде на салі статутом вимаганого числа відпоручників (102), то в 10 год. перед полуднем відбудеться наради без огляду на число присутних (§ 52 статута).

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ"

о. А. Каштанюк голова. *Микола Бабак* секретар.

Ширіть наш часопис!

Для установлення накладу зголошуйте передплату на науково-популярний і літературний журнал

„ЖИТТЯ і ЗНАННЯ"

(велика чвірка, 32 сторінок.)

ПЕРЕДПЛАТА виносить на 3 місяці 5 зол., на 6 місяців 9 зол., на рік 18 зол. В першому числі находимо статті: Життя і знання, Національне пробудження кольорових рас *О. Бочковського*, Давня культура на Україні *І. Крипякевича*, Сонцині на цини *І. Раковського*, Свято української пісні та М. Максимович *І. Брика*, Васильківський *В. Домашенка* та роман *В. Нар-жного*: Бурсак. Всі статті прикрашені образками. — В другому числі почнемо друкувати дуже інтересний опис подорожі на Камчатку і побут на ній *І. Мельника*. Крім цього багато цікавих статтей на різні теми.

Адреса адміністрації: Львів, Ринок 10/11. Т-во „Просвіта".

Однока Українська Колєктура Державної Клясової Льотерії

ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ

І КЛЯСИ XVI ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ

продає

Аґенція Земельного Банку Гіпотечного

Львів, Ягайлонська 8.

Цілий 40, пів 20, чверть 10 зол.

Поручення з провінції полагоджується відворотною почтою.

КОНТО П.К.О. 153543.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 231 (11.199). Львів, неділя 16. жовтня 1927. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед громадськими виборами в Ч.С.Р.

Львів, 15. жовтня 1927.

В неділю 15. ц. м. відбудуться в цілій Чехословаччині вибори до громадських рад. З того приводу всі національности чсл. республики й усі партійно-політичні угрупування перевели горячу підготовчу акцію і змобілізували всі свої сили, аби перевести якнайбільше своїх людей до громадських управ.

До боротьби при цих виборах стають два табори, менш-більш у такім самім порядку, який запанував у соймі й сенаті: з одного боку блюк міщанських правительственчих партій, або тзв. „вісімка" (до якої належить вісім політичних партій), з другого — ціла опозиція. Але не всюди і не в тій самій мірі. Бо прим. на Словаччині (у Братиславі й Кошицях) не тільки не вдалося устійнити одної спільної чеської листи, але навіть коаліційні угрупування не виступають там солідарно. З окремою листою виступає там національна демократія, на власну руку йдуть до виборів чеські нац. соціялісти і соц. демократи.

Незвичайно живу і крикливу агітацію, як звичайно, повели комуністи, що, як відомо, є в ЧСР зовсім легальною партією і представляють там дуже поважну силу. Білі плями в їх центральнім органі „Руде Право" свідчать про те, що навіть ліберальний уряд Швеглі примушений тамувати неперебірчиву, горячководемагогічну акцію в їх пресі. В деяких місцях, прим. на Шлеську, переводжено в комуністичних організаціях навіть ревізії, але не арештовано нікого. В останній хвилі прийшли вісти, що комуністичну листу (ч. 17) уневажнено в цілій державі.

Дуже характеристичну поставу заняла при цих виборах соціялдемократична партія, як чеська, так німецька. Управи цих партій порозумілися і соціялдемократи обох народів виступають солідарно в цілій державі. Отже разом уряджували вони передвиборчі віча, видавали спільні чесько-німецькі відозви і виступають при виборах коли не з одною спільною листою, то в тіснім порозумінні, щоб не розбивати своїх голосів. Тільки польські соціялісти на Шлеську не приступили до спільного соціялдемократичного виборчого блюку, але утворили спільний виборчий фронт з польськими демократичними партіями, таксамо, як це вони зробили в часі останніх виборів до сойму й сенату.

Найцікавіше для нас без сумніву становище німців, які діляться в соймі й сенаті на два табори: активістів, себ-то прихильників співробітництва з чеським урядом, і націоналістів, себ-то менше або більше явних самостійників, чи пак прихильників негайної злуки з Німеччиною. Отже при цих виборах і активісти і націоналісти — а мають вони разом аж сім політичних партій! — ідуть у всіх тих виборчих округах, де появилася чеська листа, одним фронтом. В цьому напрямі управи німецьких партій видали відозву, в якій підчеркнено, що громадські вибори в Чехословаччині мають бути генеральною пробою й обчисленням німецьких сил.

Слід зазначити, що живу участь у виборчій акції беруть і оба німецькі міністри, що засідають у коаліційному уряді. Один з них, д-р Спіна, представник німецьких аграріїв, виголосив на днях на передвиборчому зібранні в Красному Дворі велику політичну промову, в якій зясував між ін. становище активістів до чсл. уряду й обговорив ширше ролю й виглядн німецького елементу в чсл. державі. „Ми активісти — говорив він — мусимо бути позитивно присутні при кожній комбінації, бо тільки в цей спосіб зможемо відвернути нещастя від німецького народу. Війну ми програли — і годі тут щось змінити. Нашим вступленням до уряду запевнили ми собі передовсім контролю в цій державі, а надто участь у вирішуванні засобів її сили. Поки ми в уряді, принайменше одна річ не може статися: не може бути нам гірше! Тільки нашою заслугою є це, що німець у цій державі має знову значіння, що сила три і пів міліонового народу не лежить облогом, як не було донедавна, і то цілих сім літ. Це повинні усвідомити собі всі німецькі партії, також ті, що нас поборюють". З цих слів бачимо, що навіть німецькі активісти не богато надіються здобути в чеській державі, коли за успіх уважають уже те, що не буде їм гірше.

Одночасно з виборами в цілій республиці відбудуться перевибори громадських рад і на Закарпатській Україні, де теж розгорілася сильна виборча акція. На українському Закарпатті будуть вибори тільки в 146 місцевостях, бо в 172 громадах виставлено тільки одну виборчу листу, яка на основі регуляміну являється й вибраною. Також на Закарпатті йдуть з великим галасом до виборів комуністи, а крім них велику агітацію перевели аграрії, що не рідко виступають у спілці з іншими партіями. Зате доволі слаба була підготовка до цих виборів христ.-народньої партії (Волошин — д-ри Бращайки).

В найближчих днях почуємо, як випала ця генеральна проба сил ріжних національностей і партійних угрупувань при громадських виборах у Чехословаччині.

Хороблива пристрасть.

На канві злочину Шварцбарта.

Не думали ми, що вже перед процесом Шварцбарта прийдеться нам, у ширшому обемі займатися не так самою сутністю процесу, як тими хворобливо-настроєвими додатками, вичарованими з буйної фантазії інтернаціонально-жидівського колективу, які верствою грязюки лягають на революційну добу збудженої зі сну й „окраденої" України. А одначе мусимо стати в обороні помітуваного і паплюженого українського імени. Сповняємо важке завдання і то подвійно важке — раз тому, що ми не були прихильниками політики пок. Петлюри, а друге, що ми не належимо до тих, які здатні апотеозувати все без розбору, які не бачать тіней і плям на революційній добі недавньої історії України. Признаємося, що ми воліли б, щоби справи звязаної з паризьким процесом, боронили більше покликані до того чинники. Одначе, маючи на увазі, що ми єдиним українським щоденником в Европі (поза Рад. Україною), мусимо взяти на себе це важке і відповідальне завдання.

Коли виступаємо в обороні чести нещасної жертви жидівської пімсти, цизької і брутальної, то тим самим ми не утотожнюємо себе з політикою пок. Петлюри, а тим менше з його орієнтацією. Обороняючи честь б. головного отамана, боронимо гідности української нації, яка у кривавих змаганнях, жертвами сотоk тисяч борців, здобувала собі належне місце в сімї народів. І коли сьогодні існує Радянська Україна, як складова частина радянської унії, то цей півдержавний твір є твором українського народу, всіх борців за його долю і волю. А серед них одно з передових місць займає старий революціонер, досвідний громадський працівник й один із керманичів соц.-демокр. партії Симон Петлюра — нарівні з Грушевським, Винниченком, Шумським і Скрипником. Рад Україна є висліdом і синтезою двох револ. струй, двох напрямів, що взаїмно переxрещувалися: національної і соціяльної, незалежницької і централістичної. Отже обороняючи честь пок. Петлюри, боронимо честі й гідности української нації, а обороняючи українську націю, боронимо її революційних здобутків, боронимо й того, що вона вложила в будову твору, що називається: Українською Радянською Соціялістичною Республикою.

Коли після кривавого акту 26-го травня 1926 р. у жидівській пресі знялася хуртовина невтишних, розперезаних пристрастей і коли жидівський антиукраїнський похід зустрів відпір зорганізованого українського громадянства, можна було вважати, що жиди спинили свій розгін і розпочали помітний відворот. На становищі оборонців огидного вчинку Шварцбарта остали тільки комуністи та їх явні або скриті наємні прислужники. В інтересі інтернаціоналізму, в інтересі комунізму, якого безсумнівним оруддям був „ідейний" Шварцбарт, було скомпромітувати український національний рух, а тим самим і те, що є національно-українського в революційному творі українського народу, в Рад. Україні. Це є головна мета і завдання оборонців Шварцбарта. Відповідальні жидівські діячі ще недавно на женевському терені відмежовувалися від цієї акції, вульгарно кажучи, що найкраще було би, колиб Шварцбарта дідько вхопив. Бо тоді відпав би процес, а тим самим далось би минути його шкідливих наслідків. Та жидівська психіка витворилася у ненормальних умовинах діяспори. Не диво, що племінно-віроісповідна солідарність жидів, яка з одного боку базується на звязках крови, а з другого боку на первісному законі мстивости, виявляється підступною вендеттою.

Досить було відкритого листа б. міністра для жидівських справ в уряді УНР Пінхоса Красного до генерального прокуратора Франції, листа диктованого комуністами, щоби знову хвиля нестримної і невідповідальної пристрасти стрясла жидівським громадянством, щоби в жидівській пресі зашумів каламутний потік наклепів на український визвольний рух. Досить було би привести один уступ зі школярсько-напушистого листа П. Красного, щоби не привязувати до нього найменшого значіння.

„Могловб здаватися, — пише він — що той міністр (себ-то міністр для жидівських справ! — Ред.) не має що сказати паризьким суддям, які будуть судити Шварцбарта, що не має що оповісти в квестії, яка не може їх цікавити, бо торкається як кошмарної ролі самого Петлюри, так й інших членів жовтоблакитного братства. А на чолі того братства стоять ті, які тепер перед судом плянтизують калила в честь свого померлого „вожда" — в кривавих жидівських погромах на Україні".

З такою іронією пише про своїх товаришів з уряду П. Красний, так віданвається він тепер про свого державного начальника, в якого імени виконував владу. Чи не є це вершок нікчемности? До тогож його листа, висланого з демонстраційною метою, друкує львівська „Хвиля", орган тих самих жидівських політиків, які „допомогли" йому дістатися до Харкова. Тут, перебуваючи на еміграції, Красний — між іншим у нашому органі — поборював льокайську політику Райхів і тов., вказував, що жиди мусять вести українську територіяльну політику. З моментом перекочування в Харків, переміг у нього шкурний інтерес. Він пише нікчемного листа до ген. прокуратора французької республики, якого з насолодою передруковують львівські сіоністи.

Головною метою світового жидівства, всіх його відмін і всіх інтернаціоналів: капіталістично-буржуазного і пролетарсько-комуністичного, є оплювати український нарід перед світом.

„Історичне значіння — пише далі Красний — процесу Шварцбарта є величезне і буде все побільшуватися. Память того процесу перетрівае всіх його учасників, ціле наше покоління. Буде переходити з покоління в покоління, як страшна і далека вість про дику погромову трівогу XX. століття, яка своїми страхіттями стократно перевисшує всі трівоги минулих століть, страшні переслідування жидів у середніх віках, кривавy еспанську інквізицію. Перейде до наших далеких, далеких потомків та небога память звірячого гурта опирів-грабіжників, які — позбувшись людських почувань і людської постаті, а під єзуїтською заслоною гомінких і наскрізь фальшивих фраз про національну ніби „рівність і братерство", — в дійсности в імени шовіністичних і переможних ненавистю „ідеалів", хотіли на „кров і костях цілого народу" збудувати свій особистий, на звіриних інстинктах опертий, добробут!"

Зайвим було би наводити ще дальші квітки Пінхосової душі. Годиться ще хіба додати, що пок. Петлюру називає він „найбільш здочинним, найпотворнішим з тих усіх грабіжників, вождом-кровипийцем".

І в уряді цього „кровипийця" сидів Пінхос Красний, сидів разом з іншими „потворами" на стільці міністра. Світ не знає ходу і перипетій

До 31. жовтня ц. р.

всі свідомі українці

повинні виповісти в пзуа

обезпечення 1/4 части своїх будинків

і цю часть обезпечити

в Т-ві „Дністер".

КНИГАРНЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ НАКЛАДНІ
ТЕОДОР САВУЛА
у Відні (Wien, I. Riemergasse 2.)
бажаючи поширити українську книжку серед нашої суспільности — рішила дати для всіх українських Товариств, „Просвіт", Лугів, Соколів, кооператив, приватних і публичних бібліотек велику частину своїх книжок
по зниженых цінах.
Книгарня має на складі великий вибір українських книжок, головно закордонних видань, українських стінних мап, портретів, листівок й товариських відзнак.
Жадайте безплатно спису книжок на адресу
BUCHHANDLUNG THEODOR SAWULA
Wien, I. Riemergasse 2.

української революції, світ не знає всіх страхіть громадянської війни, але Пінхос Красний, якого боронив український вояк, хіба повинен знати. Вистане прочитати хочби спомини пок. Сушка (в календарі „Червоної Калини" на р. 1928), щоби уявити собі стан умів підчас революції. Який полководець був певний своїх військ, здеморалізованих ворожою агітацією і пропагандою, який вождь міг покладатися на їх дисципліну? Хто міг бути певний свого життя і майна? Хто міг устерегтися перед розперезаним бандитським елементом, який звичайно тріюмфує в таких часах? Хіба Красному відомо, що після протигетьманського повстання 300-тисячне українська армія зразу змаліла до кількох тисяч. Хіба йому відомо, що після Трудового Конгресу „на свою руку" воювали Григоріїв, Зелений, Ангел, Махно і безліч інших. Який геній міг запанувати над величезними просторами і над хаосом, що клубився на Україні, де не лише йшла збройна боротьба між українцями і росіянами, між українською армією з одного боку і російськими арміями (революційними і контрреволюційними) з другого боку, але й між українськими політичними та воєнними партіями.

А роля жидів? Хто, як не жидівський „комсомол" після опанування Києва Муравйовим в р. 1918, вистріляв кілька тисяч найсвідоміших українців тільки за те, що вони були українцями? Хто, як не жиди, заповнювали всі чрезвичайки, хто — як не вони — з якимсь диким садизмом розстрілювали десятки тисяч українців? І як тут дивуватися погромам? Погроми були. Всі війська з червоними включно, де прецінь не останню ролю грали жиди, робили погроми. Чогож тоді обвинувачувати тільки українські війська, коли це озвіріння було загальне, а підсичували його самі жиди. Чого кидати грязюкою на голову одної людини, на голову пок. Петлюри, який прецінь дозволив Жаботинському творити окремі жидівські відділи для самооборони, який видав до військ приказ, взиваючи їх до поборювання антисемітизму.

„Лицарські війська, що несуть всім народам України вільність, рівність і братерство, не сміють слухати підшептів наїзників і провокаторів, що пожадають людської крови. Не можуть теж поводитися байдужно з огляду на трагічну долю жидів. Хто стається співвинним того роду злочину, той є зрадником і ворогом нашої країни, той повинен бути викинений з людського громадянства. Старшини і козаки! Цілий світ подивляє ваш героїзм. Не дозволяйте, щоби був затемнений навіть припадково через якусь ганебну авантуру. Наші численні внутрішні і зовнішні вороги використовують проти нас злочини погромів, вказують на нас і твердять: що ми не є гідні незалежного державного існування, що на нас наново треба накласти ярмо. Старшини і козаки! Пам'ятайте, що наша чиста справа вимагає чистих рук. Наказую вам негайно прогнати з нашої армії всіх тих, що вас намовляють до погромів. Ставте їх перед трибуналами, як державних зрадників. А трибунали нехай їх судять по їх учинках, караючи винуватців найбільш суворими карами".

Отже в рядах українських військ ішла протипогромова акція, викликувана і підсичувана провокаторами.

І коли Шварцбарт шість куль всаджував в організм Петлюри, то йому не йшло про цімсту, про погроми, про звернення уваги світа на події на Україні з часів революції. Колиб він хотів був осягнути ту мету, яку тепер у його нікчемне діло вкладає весь жидівський інтернаціонал, то він міг його тільки зранити (він жеж не діяв з афектацією, тільки з премедитацією) і заставити перед судом боронитися. Але тут справа далеко глибша. Йшло про усунення пок. Петлюри з реєстру живих, а мнимі чи дійсні погроми є тільки декорацією нікчемної наємницької ролі злочинця. І з ним, з цим злочинцем солідаризується все жидівство, солідаризується всецілою і пристрасно. Нема ніякого стриму для розгону жидівського інтернаціоналу. Очевидно, й овочі неї роботи споживатимуть вони самі, бредучи далі в своїх історичних гріхах і далі вислугуючись всім порогам українського народу.

„Наступник Мазепи" піде з Парижа.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 8. жовтня 1927.

I.

І так нині вже нема найменшого сумніву, що Раковський піде відси. Міністерство заграничних справ оголосило саме документи своїх дипломатичних заходів у московському заграничному комісаріяті, звернених на усунення дотеперішнього радянського амбасадора з Парижа; публикація ця усуває останні сумніви щодо можливости збереження Раковського на його тутешньому становищі. Таким чином французький уряд вволить волю тутешної правої і бульварної преси і заманіфестує певне погіршення франшусько - радянських взаємин, тай одночасно заміститься на шиї радянського уряду — Раковського, одного з головних провідників комуністичної опозиції, табору Троцького і Зіновєва. Останнє таке очевидне, що деякі тутешні газети не вагались приписувати бажанню держати Раковського далеко від себе — довгий обіг московського комісаріяту проти відкликання Раковського. Вголос мовляв, мати його за горами. Своєю дорогою, і сам Раковський не палився кидати Париж. Коли вірити сенаторови і многократному міністрови Моналєви, президентова комісії для переговорів в справі удалнання довгів царського уряду, то Раковський ніде в світі не почувається так „у себе", як саме в Франції й у Парижі; тут відбув він свої лікарські студії, тут практикував він лікарем на провінції; мало хибувало, а перед війною був би він натуралізувався у Франції і виставив свою кандидатуру до парляменту — вже й виборчий округ був йому визначений. Тут має він і чимало другів серед французів, і то нетільки серед своїх соціяльних партійників, а й поза ними, серед радикалів, а навіть серед консервативних, своїх колишніх товаришів з університетської лавки і з часів літературної богеми в латинському кварталі. До других тих найвірніших, належать і згаданий Моніз, один з найінтелігентніших і найбільш освічених політиків сьогоднішної Франції. Наміром помогти Раковському в очах французького громадянства в поруч широко закроєної пресової кампанії проти нього треба собі пояснити прискорення появи давно вже готової книжки цього француського діяча про „Небуденну людську долю" (Une destinée hors ...); в книжці цій одна з найцікавіших і найтепліше написаних глав присвячена саме особі й незвичайній життевій карієрі Раковського — болгарина з анектованої Румунією Добруджі, французького лікаря, інтернаціонального соціялістичного діяча, румунського військового лікаря — і (каже Моніз) „наступника Мазепи" на становищі „диктатора України"; тай — додамо ми — прихильника (може й співробітника?) „Союза Визволення України", часу світової війни перед „політичним", йому хотілося показатися не яким-небудь „грачем"[4]) в парнем „фортовим". За першу ознаку цього вважалося знання фортової мови, тюремних та злодійських звичок і Володька зразу хотів виспитати перед Петром увесь свій запас цеї науки. Перекладаючи свою мову фортовими словами й перескакуючи з одної ріжмови на другу, він цокотав:

— Нема в нашій камері тепер путніх ребят. Колись були боги! Кошовий, Близнюк, Васька-кандальник... А тепер остались одні спинки. Духовитого парня ні одного нема. Всі такі, що на полі „стріляли" та під рундуками танцювали за печінку; а сюди поприходіли та й мають себе за якесь боже стно... Знаєш, товаришу, мене засудили на один рік, а я після суду встав та й погнав председателя з закон та пуганчки: припалили, суки, іще на півроку... Шармач[5]) раз був на грубому[6]) ділі. З Ваською з кандальником „купили" одного „ерика"[7]) пять тисяч... І погуляли-ж тоді ми в ним! Тільки не довго й гуляли: на третій день „згоріли"...[8]).

[4]) Грач — по тюремному вошак.

[5]) „Бог" — те-ж, що „Іван" по тюремному.

[6]) Гарному.

[7]) Єрик — дідок.

[8]) Попалися.

(Продовження буде).

С. ВАСИЛЬЧЕНКО.

ПАЦАНОК.

У весняному повітрі загув вечірній дзвін, розносячи по місту людям звістку, що зайшло велике свято.

Вирізалися в небі перші зірки над низенькою обшарпаною тюрмою.

Сонною пусткою-руїною здавалася вона у вечірніх присмерках.

А за гратами та замками стиха шуміло — гула там підборкана молода сила.

В тюрмі почалася повірка: забриньчали швидко ключами, часто загрюкали молотками об залізні грати. Поспішали, бо спізнилися сьогодні.

В третій камері товариш Петро виряжався в дорогу. Сьогодні на прогулянці він образив начальника, якого ненавиділа вся тюрма, і тепер мусів іти до карцеру. Товариші по камері гуртом виряжали його: давали йому теплішу одежу, розсипали по за підкладкою піджака тютюн та сірники, щоб не знайшли, коли будуть його обшукувати.

Сам Петро, кремезний хлопчина з русявою борідкою, прихватком наїдався чорсь аж на трое суток.

Через невеликий час, одягаючись на ходу після трусу й широко ступаючи по коридору, він уже поспішався до карцеру. Слідком за ним ішов наглядатель і брязкав ключами. Стали перед маленькими, старими дверима з дірочкою-прозуркою й здоровенним висячим замком.

Оцей льох, чи комірчина, по бідності тюрми, була призначена для карцеру. Загриміло залізо і двері одчинилися. Трохи прогнувшись, Петро ступив кудись у вохку й холодну темряву. Зразу тоненько дзвизнув за ним важкий залізний засов, загримів замок, і все стихло. Петро ступив далі й став обдивлятися.

В маленьке віконце, густо переплетене гратами, заглядало зоряне небо.

Петро потягнувся й голосно позіхнув.

— Здраствуй, товаришу!... за віщо це тебе? — несподівано почувся десь з темного кутка тоненький дитячий голос.

Петро здрігнув.

— Ти хто такий? — зараз спитав він.

— Я — пацанок[3]) з пятої камери... Це добре, товаришу, що ти сюди попав: удвох буде якось веселіш.

Придивившись, Петро хутко завважив, що в кутку, під стіною, щось біліло. Підійшовши ближче, він став добачати й фігуру пацанка.

— А тебе-ж за віщо сюди... товаришу? — спитав Петро, осміхнувшись.

— Масалку[4]) погнав в Христа та Пасху, то старший і посадив на трое суток, — хвастовито одмовив пацанок.

— Як-же сидиться тобі тут, товаришок? — розпитував Петро, сідаючи поруч з пацанком.

— Ой гидко-гидко, товаришу, — таємним голосом одмовляє той.— Холодно, вохко та ще... пацюки, щоб вони видохли! Заснути ніяк не дадуть: тільки задрімаеш — зараз так і зашарудять по ногах, по грудях... один за палець укусив; то оце я зняв черевика та й стережу — може підкрадеться котрий то пришию[5]) суку.

Петро став витрушувати по-за підкладкою тютюн та сірники, а пацанок зразу почав без перестану щебетати.

Володьку - пацанка знала вся тюрма. То був хлопчик на вигляд років дванадцяти, бідовий, непосидющий. У камері він завжди як не з надзирателем гризся коло прозурки, то на вікні коло грат допікав вартового. На тюремному дворі, коли виходила пята камера на прогулянку, його жваве цвірінчання, змішуючись з брязкотом кайданів, сповняло ввесь двір. Собі за товариша там вибирав Володька завжди якого-небудь здоровенного значного кандальника, ходив поруч з ним, пихкаючи поважно цигаркою й переймаючи всі рухи і звички старих каторжан; свій тюремний бушлат та шапочку він навіть намагався носити так, як вони.

Тепер перед новим чоловіком,

[3]) Пацанок — хлопчик.

[4]) Салдать — вартового.

[5]) Пришить — убю.

Також Бріян, кажуть, нерадо згодився домагатися відкликання Раковського — ті самі газети, котрі вели кампанію проти Раковського, недовго ще вели і досі ведуть проти Бріяна підїадну боротьбу ізза його „уступчивости німцям", ізза „зради" французьких інтересів в Локарні, ізза потурання американським впливам, ізза чездатности взятися „рішучо" за більшовиків, і за інші подібні „гріхи". Але нічого не помогло; Бріян (і його крило у французькому уряді) мусів у цій справі уступити противному крилу, правому й націоналістичному, на чолі якого стоїть Пуанкаре і Барту.

II.

Особливо останній, міністер суд'явництва і заступник президента ради міністрів, Барту, завважив на постанові домагатися відкликання Раковського. Властиво не так саме міністер Барту, як його брат, впливова фігура в ріжних могучих економічних і фінансових інституціях. Але хто каже це, той торкається деяких закулісових мотивів і впливів французької й міжнародної, можна навіть сказати: світової політики, яких і не здогадується т. зв. широкий загал. Маємо тут на тямці один з моментів того важкого і впертого змагання між могучими силами, яке звичайно називають „світовою боротьбою за нафту". В боротьбі цій є нині, після війни, властиво тільки три справжні „комбатанти", котрі борються за нафту і її ринки на всіх кінцях світа: Англія, Америка і Радянський Союз. Це головні партнери, а всі інші держави й народи, тільки другорядні або дальшерядні учасинки чи глядачі. Жертвою в нафтових змаганнях падає нині Раковський. Як це можливе? Як воно до цього дійшло? Товстезні томи в англійській, французький і німецькій мові присвячені світовій боротьбі за нафту, боротьбі, без розуміння якої не можна розуміти головних моментів світової політики, але не в дописі цьому оповідати і розяснювати ці дуже складні і на загал дуже мало відомі зусилля й процеси. Щоби натякнути, який звязок цих справ зі справою Раковського, мусимо — хоча й нерадо — просити читачів пригадати собі наш допис, з липня ц. р., про „запах нафти". Дописи в щоденній газеті засуджені на забуття через ніч, тай взагалі вони — не евангеліє, що врізується в нашу память, тож відкликуватися на допис, тай ще старий, — нескромна річ. Та що робити?

Отже пригадуємо собі, що в дописі з липня була коротко розказана одна глава з історії радянської нафти в звязку з американсько - англійським суперництвом нафтовим. До розриву дипломатичних зносин між Англією і Радянським Союзом головним відборцем радянської нафти була Англія, себто її могучі-премогучі нафтові компанії і вельможі. Розірвалися зносини між Англією і Союзом; Англії хотілося нафтовою зброєю — коли можна так висловитися — завдати смертний удар радянській економії: з нафтової промисловости Союза стягнено британські капітали, а британські ринки закрилися перед нафтовим експортом Рад. Мало вийти щось в роді нафтової блокади Союза. Одначе що сталось? Як у Китаю Америка розбила в нівеч британські плани одного всесвітного протирадянського „фронту", так і в нафтовій ділянці Америка звела нінащо плановану систему британської блокади радянської нафти і взагалі радянського господарства. В одну мить американські нафтові потуги зайняли в Союзі місце британських, а з нафтової блокади Рад так само ніщо не вийшло, як ніщо не вийшло з „одного фронту" в Китаю і в Европі. Перед лондонським кабінетом знов виразно розпочали зарисовуватися перспективи такого самого (чи подібного) успіху, з британської акції проти радянської Імперії, яким завершилася була свого часу завзята і коштовна британська акція проти тодішнього клієнта Рад і їх протегованого — турецького Кемаля Паші.

Переданий традицією престіж Англії, її непоборимости і непоборимости її союзників і клієнтів, знов став і знов стоїть перед небезпечною пробою. Але Англієць, наче бульдог: коли хопить щось у зуби, то й держить і легко не випустить. Аж голову треба було зрізати англійському клієнтови, Греції, яка мала через Константинополь, Ангору і Малу Азію розкрити Англії фронт до Баку і радянської нафти — зрізав цю голову радянський клієнт Кемаль, завдаючи Англії з поміччю Рад першу від століть діймаючу поразку на чорноморському й малоазійському фронті. Поразка була діймаюча, і з нетаєною приємністю зареєстрували її в своїх pluc-ах у Вашінгтоні й у Москві. Річ нині в тому, щоб у безмірно важнішому конфлікті з радянською Імперією британська Імперія не зажила подібного як у Малій Азії результату.

Але знов: що все те має спільного з парискою пригодою Раковського? (Доповнення буде).

В. Левицький.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає **у великім виборі**, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Знаменна інтерпеляція до уряду У.С.Р.Р.

Спроба „законодатної ініціятиви" одиниці.

Комуністи твердять, що згідно з радянською конституцією кожний трудовий громадянин радянської республики, у нашому випадку, кожний громадянин, очевидно „трудівник" Української Соціялістичної Радянської Республики має право законодатної ініціятиви „у справі державного будівництва". Харківський „Комуніст" з 29. вересня ц. р. приніс величезний політичний фейлєтон пера Ф. Тарана п. н. „Спроба переоцінки цінностей", фейлєтон, змістом якого є аналіза одної спроби такої „законодатної ініціятиви" у формі писаної інтерпеляції, адресованої до уряду УСРР. Підписав інтерпеляцію громадянин Дикий. У фейлєтоні находимо повний текст тієї знаменної інтерпеляції, а попри те і її інтерпретацію зі становища ленінізму льокального харківського розуміння. Ось і повний текст тієї „законодатної ініціятиви" у формі інтерпеляції:

„Увагу всього світу всереджено на РС (Радянському Союзі Ф. Т.). — буржуазні держави отверто ставляться вороже, **імперіялістична Европа загрожує війною** разом з тим, дужче і лєпше **почувається голос опозиції.**

Все це вимагає від державних установ зі свого боку, кажучи російською мовою **„произвести переоценку ценностей" і остаточно (?! Ф. Т.) вирішити (?! Ф. Т.), чи дійсно той шлях, якого додержуєтьєя зараз наша державна політика, приведе Україну до кращого життя**, чи може, ураховуючи труднощі сучасних обставин, щодо виконання всіх завдань, накреслених нашим політичним програмом та **наслідки, які можуть повстати при зміні політичної ситуації**, доцільніше буде всю увагу і всі сили скеровати на виконання цих завдань, які найбільше відповідають сучасному моменту і які для України складають найголовніше теперішнє завдання.

Імперіялістична війна дала нам багато прикладів, які свідчать, що **в часи небезпеки класові суперечності забуваються, а з особливою силою виступає національне почуття.** Революційний досвід також доводить, що національна єдність не втрачає сили ні при яких умовах.

Чи можемо ми похвалитись нашим національним почуттям та нашою національною єдністю? — Ні. Звідки-ж вони можуть взятися, коли ввесь час ми були під гнітом, який і довів до того, що ми стали цуратись свого українського походження. Чи поможе нам у цій справі комуна? — Також ні, бо комуна стоїть на грунті Інтернаціоналу, а двом богам, як кажуть, служити не можна.

Можна українізація, що проводиться зараз, не може відбити всю нашу істоту, всю нашу природу українську. Звідси виходить, що ми, як окрема нація, не маємо свого лиця та й не будемо мати. А жаль...

Справді, **маленька Греція мала щастя жити й розвиватись на грунті національному** й через це залишила віковічний слід в історії, а сорокмільйонна українська людність повинна розпорошитись в Інтернаціоналі, нічим не виявивши себе. Отакі міркування примушують мене подати на розгляд РНК це запитання. **Дочекалися ми своєї української влади,** але виявити свою національну природу нема як бо ввесь час приходиться пильно стежити за тим, що сказав Маркс, як навчав Ленін та разом з тим пересаджувати на свій український грунт усю західню культуру, усю індустрію.

Чи невже-ж наше щастя полягає в тому, щоб жити головою Маркса, керуватись вказівками Леніна та хапати вершки західньої культури, додаючи до неї по змозі своїх гадапків?

Чи вже-ж наше завдання працювати по готових шаблонах та трафаретах? (Підкреслення скрізь наше. — Ф. Т.). **Дикий.**

До цитованого тексту не даємо ніякого освітлення. А з фейлєтону Тарана, що інтерпретує цю інтерпеляцію, зацитуємо тільки таке місце:

„Це свідомий шлях аривання нашої обороноспроможности країни, це провокаційне зривання мобілізації має на фронті соціялістичного будівництва. Ці непмапсько-куркульські елементи, що намагаються посіяти серед трудящих мас сумніви що-до шляхів радянської влади, особливо нині в умовах загроси війни, мусять аустріпути з нашого боку не розвеяння, не диспусію. З цими виразно контр-революційними елементами ми мусимо вести розмову через відповідні органи охорони республіки".

Неспокій на Балкані.

(Від нашого кореспондента.)

Білгород, 9. жовтня 1927.

Чудним і незвичайним виглядає сьогодні Білгород. Удекорований в чорні прапори жалоби, на хвилину сонцесний і ясний, а на хвилину з низькими сірими хмарами та дрібним дощем. Бойові промови, вигуки тисячної юрби: „На Софію, в Болгарію!", військове напруження та жадоба помсти і жалібні звуки військової орхестри, безліч вінків, прапори ріжних організацій і заповнені вулиці десятками тисяч тих, що прийшли віддати останню пошану погибшому ген. Ковачевичові.

Останній короткий час приніс з собою підряд кілька сміливих і жорстокних атентатів у Македонії, з котрих передостанній — убийство дивізійного ген. Ковачевича у Штипу нарешті сколихнуло таку повздержливу і до переборщення миролюбиву Югославію. За кілька день ген. Ковачевич стався національним героєм, його тіло перевезено до Білгороду і похоронено сьогодні тут надзвичайно урочисто, а голоси обурення залунали нарешті не лише проти офіційної Болгарії, котра терпить і підтримує Македонський Революційний Комітет, не лише проти головного дирігента теперішніх неспокоїв на Балхані — Б. Мусолінія, але і проти власного уряду за його нерішучість та велику уступчивість.

Югославія зачинила свої кордони проти Болгарії, поробила кроки у Софії і стверднла, що комітаджі користуються італійськими крісами та бомбами із болгарських військових арсеналів. Кроки зроблені у Софії хоча і не є занадто рішучі, але становище білгородської преси, дозвіл на сьогоднішній мітинг „Народньої Оборони" показують справжній тутешній настрій. Жалоба помсти і пробудження військової сербської ментальности творять

атмосферу подібну тієї з 1908 та 1912 рр.

Тимчасом болгарський уряд найшовся зараз у дуже скрутному становищі. Напір Риму, якому не йдуть на руку останні заходи, що були розпочалися, про зближення Софії і Білгороду, — з одного боку; а з другого — права опозиція, котра так само як і теперішній уряд опирається на Македонську Організацію, — унеможливлюють всякі рішучі заходи. Крім цього в народніх селянських масах живе ще дух Стамбулійського і чекає лише слушного моменту, щоб нанести урядові удар зліва.

Македонські терористи рішили за всяку ціну винести македонське питання на міжнародній грунт і шляхом терору і жертв хочуть унеможливити нормальне життя у сербській частині Македонії. Безсильність болгарського уряду у відношенні до них, дає вільні руки до акції, підтримуваної ще до того і з зовні.

Македонія є найболючіше місце Югославії, вона боїться винесення македонського питання на міжнародній грунт і це значно стримує рішучість її заходів, але вона скорше піде на нові жертви у людях, ніж допустить втручання у цю справу. Яблуко сварого роздору на Балкані в останні часи починає робитись знову актуальним і потрібно великої стриманости та компромісового порозуміння з обох боків, щоби знову не дійшло до гострого, а можливо і збройного конфлікту між Білгородом і Софією. Коли дипльоматам знов удасться найти шлях до тимчасового полагодження справи, на кордонах прийде до заспокоєння, населення забуде про небезпеку для життя і підіймуться певно нові балачки, головним чином у закордонній пресі, про можливости югославсько-болгарського зближення, аж поки не залунають раптово десь у прикордонім місті вибухи бомб та не впадуть нові македонські жертви. **В. Анський.**

Новий уповнаркомзаксправ України.

„Зріст" українських впливів на закордонну політику СРСР.

В харківському „Комуністі" з 4. жовтня ц. р. читаємо таку замітку: „Позавчора до Харкова прибув тов. Берзін, що його Рада Народніх Комісарів Союзу Радянських Соціялістичних Республик призначила за уповноваженого Народнього Комісаріяту Закорд. Справ СРСР. на Україні".

Новий уповнаркомзаксправ при уряді УСРР Ян Антонович Берзін має за собою поважний і богатий революційний, точніше комуністичний стаж. Був він колись учителем, пізніше типовим революційним діячем, бував у тюрмі, тинявся на еміграції, працював як організатор, публіцист і пропагатор більшовицької ідеольогії ще до революції. В часи революції (очевидно комуністичної!) посідав такі шаблі поль

ФУТРА ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ ПОДОРОЖНІ
На довгомісячний кредит поручає Власна — Робітня кушнірська і кравецька
СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ Львів — пл. Капітульна ч. 1. 83 14-7

тичної кар'єри; в 1918 р. був політичним представником комуністичного Кремлю у Швайцарії, в 1919 р. займав становище народнього комісаря освіти в комуністичній Латвії. В 1919—1920 р. був секретарем Комінтерну. Протягом 1920 р. брав участь у переговорах з Фінляндією як голова більшовицької делегації, а по закінченні переговорів був політичним представником СРСР у Фінляндії. У 1921—1925 р. працював у політичному представництві СРСР у Англії як заступник голови того представництва. Від серпня 1925 р. був політ. представником СРСР в Австрії, а цими днями дістав призначення на становище уповноваженого Нар. Комісаріяту закорд. справ СРСР при уряді УСРР на місце Шліхтера, що став, як відомо, народнім комісаром земельних справ в уряді УСРР.

Берзін є по національности Латишем і вся його дореволюційна діяльність як організаційно-пропагандистична так і публіцистична була звязана з Латвією. Якщо хто вірить, що на Україні українізується все, навіть уряд і партія і що Україна здобуває чимраз то більший вплив на закордонну політику СРСР, нехай вірить. Та може призначення Берзіна, такого „чистокровного" українця-„патріота", бувшого секретаря Комінтерну на те становище „уразумить" декого та захитає тую його віру.

Люди, що тарахтять на запертя стільця і злучені з тим недуги відходової кишки як також на перекровавлення органів підчеревя, ударі до голови, болі голови, биття серця, пють по чверть склянки природної води гіркої *Franciszka Józefa* рано і вечір. Управителі хірургічних клінік виясняють, що перед і по черевних операціях подають воду **Franciszka Józefa** з найбільшим успіхом. Сміль до набутя.

Свято творчости.

З нагоди Свята Кооперації.

Творять — сильні духом. На соціяльно-економічнім полі творчість виявляється в упередженню нових форм людського співробітництва на добро й щастя загалу. Одною з найкращих і наймогутніших форм людського співробітництва це кооперація. Тож нинішнє свято в першу чергу свято тих сильних духом, хто повів і веде нас до доскональших форм життя: тих, що — нас вбогодухих, роблять сильними.

Творити вартости, що стають здобутком міліонів, можуть ідеалісти, що їм на кожнім їх кроці світить ідеал загального добра. Вони горіють, напоюють натхненням, ентузіязмом запалюють мілієни до кооперації. Шануймо-ж їх святочно в нинішній день; бо в „поганії дні в бохотнянії дні" ними нація рятується.

Творчість нового, що носить у собі зародок великого майбутнього, грунтується на науці, на знанні. Наука розкриває перед нами далекі красвиди людського поступу, загального добробуту. Тому у святочні дні кооперації пригадаймо, що запопадливо питимемо з животворного джерела науки, яка освітлює шлях життя і в силі зробити з кожного із нас цілу людину.

В соціяльно-кооперативнім русі вічні цінности творить невичерпана народня сила. У святочні дні розбудкуймо приспану силу народню зі сплячки та безділля, оживім її, а прискорюємо здійснення національних і кооперативних ідеалів.

Кооперація це вияв масової творчости. Масова творчість виявляється там, де єдність. Знімімся над усе, що нас розєднює, а пригорнімся з любовю все те, що створює національну єдність.

Кооперативне свято — це одночасно свято боротьби за кращу долю українського народу. Задивившись у бадьорі ряди кооперативної сім'ї...

Ми простуєм до любови,
До братерства, до єднання,
Проти тьми, неправди злої,
В сяйво волі золотої
Без рабів, без панування!

М. Корчинський.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Польська шопка в Галичі.

Причинки до історичної театральности вшехполяків.

(Донос із Галича.)

До публичної утраквістичної хлопячої школи в Галичі вчашає біля 180 дітей, до дівочої біля 200 дітей. Майже всі діти — української народности. Жидівських дітей є в цих двох публичних школах ледви кількацятеро. Всі інші жидівські діти і всі польські ходять до приватної польської школи, до якої повписувалися ще перед початком шкільного року, значить, ще перед введенням т. зв. утраквізму в публичних школах Галича. В польській школі є крім того кількацятеро наших дітей, дітей міщанських подруж або залізничників, що на приказ начальника стації, сторпедовані ним-не, мусіли вписати свої діти до польської школи!

Цілу акцію за бойкотом утраквістичних шкіл ведуть у нас два тутешні провідники божевільного польського шовінізму, нотар Кроковський і польський парох Ангер. Активну участь у бойкотовій акції бере вся місцева польська бюрократія: судовики, учительство і залізничі урядовці. Ці круги вспіли розгітувати і притягнути до співакції в бойкоті польське міщанство, кольоністів, а також переважну частину жидів, залежних податковим урядом і маєвом бойкоту жидівських склепів.

Ціла та істерично-патріотична кампанія поляків у Галичі почалася ще в часі ферій на звістку про рескрипт міністерства, в якому узгляднено рекурси наших міщан і зарядженo введення утраквізму в місцевих публичних школах. Насамперед розпочали поляки акцію перед властями шкільними й адміністраційними. Вносили жалоби і висилали делегації до повітової шкільної ради, староства, ввєвідства, а вкінці і до кураторії. Щоби ввести в блуд власти, вишукали собі поляки одного зайшлого сюди перед кількома роками шевця Денегу, якого представляли всюди як репрезентанта українського населення. Одна з таких делегацій до кураторії мала випасти вшехполякам дещо нефортунно, бо одного її члена (Зьобровського) за невідповідне поведення куратор мав викинути за двері.

Щодо приватної польської школи, то вона поставлена незвичайно слабо. Приміщення найшла вона в польськім „Соколі", де є лише дві кімнати, що для 7-ми клясової міщаної школи як не як, а таки за мало. Виходок там спільний для хлопців і дівчат і взагалі сам будиночок не відповідає найелементарніщим вимогам гігієни. Також учительський персонал якнайгірший. Учить там прим. нотар Кроковський, чоловік старий, який з педагогією школи не мав нічого спільного. Вчить учителька Ціммерманівна, що покінчила ледви 1 рік учительського семінаря, учит. Шанецька, що має всього дві кляси виділові. Директоркою тої цілої пантоміни є п. Мушинська, від десятьох літ внаслідок туберкульози емеритована учителька. Іншим учителькам вистарчає вже вести науку тільки на основі того, що є жінками судових офіціялів або суддів, що, видно, дає кваліфікацію бути учителькою в польській школі.

Як покінчиться ця вшехпольська комедія в Галичі — напишемо своєчасно.

Виборчі висліди.

ХОДОРІВЩИНА

(Докінчення).

Загіречко: на 24 радних вийшло 18 українців, які заледво одним голосом побідили в I. колі. З огляду на те, що в селі майже 1/3 поляків, а українська ліста побідила в IV., III. і II. колах, поляки побачивши це, постаралися про здвокомплетування комісії, а поляк війт, замість на місце уступивших покликати пових, перервав вибори і аж на доручення староства їх докінчив. Слід запатитя, що українське населення виявило при виборах надсподівану карність і національну солідарність, збудило до себе належну пошану в цілій околиці.

Залесці: на 16 радних всі українці; більшість старшого наробку, меншість молодші, згуртовані біля читальні „Просвіти" і кооперативи. Ці останні внесли протест. — **Жирава:** на 24 радних 18 українців і 6 поляків-кольоністів з прилученої мазурської кольонії Кремерівки, які в II. колі мали безоглядну більшість. Протесту не внесено. Ціла громадська зверхність в українських руках. Слід завважити, що українське жіноцтво з Жиравп не проявляло у виборах великого заінтересування аж до останньої хвилі. Але побачивши, як численно йдуть до виборів жінки-кольоністки, рушили й собі як жінки, так і дівчата, що одностайно стали до виборчої урни. Горетка малоконтента Гринч Іванцева тільки осміхнувся.

У місточках Ходорівщини висліди виборів для нас певні. В **Станиславах Нових та Березівцях** пішли українці на компроміс і тому в Березівцях на 32 радних вийшло українців 9, у Стрілківцях вийшло наших 11, хоч тут обіцяли жиди дати нам 15 радних, одначе не дотержали обіцянки. — В **Бібрці** вели українці переговори з жидами, які в останній хвилі, бо вночі перед днем виборів, зірвали; українське населення, розбите до того на гуртки, навіть не здобуло поважнішого числа голосуючих на свої ліста. — В **Ходореві** пішли українці до виборів самостійно і хоч не перевели своїх кандидатів супроти перевазі польсько-жидівського блоку, то зате заховали національну гідність і карність. У IV. колі здобули ми 600 голосів проти 800 польсько-жидівських, а в III. колі здобули ми 250 проти 450 польсько-жидівських. З того ліпше, що нібн кожна нація була пішла окремо до виборів, то українці Ходорова були би здобули IV. і III. коло.

На загал вибори в повіті пішли добре; місцеві комітети працювали і виявували ся совісно зі свойого завдання. В кількох громадах вибори вийшли для нас слабше, але не було наслідком виборчих шахрайств, а не байдужности громадянства. Треба зазначити, що староство обіцяло поусувати всіх явних винних війтів, які переведуть вибори незаконно, одначе це не сталося, бо такі війти, які дійсно допускались як не належать, то найменше виборчих неправильностей, досі не усунені. І так прим. у Городищу Королівськім, в Дулібах, в Оттинівцях, у Вербиці взяли повсім таких війтів не усунуло, а зате наших людей, керовників громад позбавило негайно староство власти, особливо там, де вибори не вийшли в користь польського елементу. Сталося це вже в Граниках Кутах, де усунено українця Дашака, а наставлено поляка, як рівнож в Киселі, де надано більше справедливости того п. Березовського так, що громадська зверхність є там тепер в руках тата і сина (перший війт, другий писар). На 96 громад повіту тільки в 25 громадах нова зверхність уконституувалася і перейняла владу; в інших громадах внесено протести, які не скорше як в місяці жовтні п. р. будуть полагоджені, бо досі навіть слідства в тім напрямі не ведеться!

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На лови!

Ледви зацвите ранок першого жовтня, а вже братія по св. Евстахію мисливці — виходить на поля, левади та луги порадувати серце ловами. Виходять і мистці ловецької штуки, що знають, люблять і шанують ловецький стан, і новики, що хочуть наслідувати мистців. Але найбільше чимчикує в поля людей, що хотіли би пострілити всю звірину від миші до слона. Богу дякувати кіяка жажда добичі не йде в парі з ловецьким хистом і все скровиться на невинній корові, або на власній ловецькій собаці. Для того воду мисливців по-

Загадка розвязана!
Кожний може осягнути
„ЗОЛОТЕ РУНО"
і богацтво якщо купить
ЛЬОС І. КЛЯСИ
16. Державної Клясової Льотерії
в конторі
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
ЛЬВІВ, АКАДЕМІЧНА 3.
ГОЛОВНА ВИГРАНА **650.000** ЗОЛОТИХ
Крім него виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 15.000, 10.000, 5.000 і т. д.
Виграні позбільшені з 18 міліонів
на 20 міліонів.
Що другий льос мусить виграти.
Ціна льосів:
Чвертьльосу 10 зол. Цілий льос 40 зол.
Половинка льосу 20 зол.
Тягнення вже 10 і 11. сп. місяця.
На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від ризика, на вимогу належитости. — Поручаємо негайно замовляти.
В цім місці відтяти і переслати нам у листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
Отсим замовляю:
. . . . . льосів цілих по зол. 40.—
. . . . . „ половинок „ „ 20.—
. . . . . „ чвертьок „ „ 10.—
Належитість золотих . . . . . заплачу по одержанні льосів, почтовою складанкою ПКО. присланою фірмою.
Ім'я і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

вищен бути сирений ловецький закон, що забороняє би їм стріляти острим набоєм... поза своєю хатою.

Але моє нинішнє слово не до них, от тих найбільш небезпечних варятів, — бо узброєних, моє слово до нас правдивих і щирих поклонників богині Діяни і любительок св. Евстахія. Не маю я замір зводити тепер на село, погуляти по широких просторах осінніх піль, надихатися чистого вітру, послухати як гей свою лебединну пісню співає. Пожалію ся там під мене нивам і борам та скажу, що хіба я не я, коли сам такий не вирвуся до них на полювання.

Болить мене серце, що не можу цього зробити зараз, але одно мені потішає, не я один у тому положенні.

Вчора вечером, як останнє промінє сонця клалося на вітця паркових дерев, стрінув я ще другого такого нещасливця.

Стою біля Стрийського парку і бачу зізе, ледви совавчи ногами, пливе до дому. В зеленій мисливській куртці, з рушницею з перами назад, зі стрільбою на рамени.

Жонтень — погода — вечеріє, от ще і на засідку вибрався. Правда, до Стрийського парку, де вже й минай тому подибати, але чи не важне?!... Голосно річ: зіз думає, сонце заходить і треба осінніми благовонними пахне.

Пішов старий спотикаючись та кашляючи аж гев — у найдальшу алейку парку. Сів на лавочці, положив стрільбу на колінах і ждо... Ждо зіз знав, що швидше смерть до нього не йде як заєць...

Жрені Діяни! Коли будете зловити нашим передавати поклін від мене, де клонітеся і від старенького дідуся, що в Стрийськім парку в погоні дві часи на заяць. Йому доля вже любов мисливців не позволять покохатися особисто.

Галактіон Чіпка.

Памятаймо: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист в добі пітя!

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
Якість є своєї доброти і чистота на тебе а то: Чекольди деревні, смотанкові і зимкові молочні, як також звичайні для господарських цілей.
поручає: Для вибагливих смакунів першорядні чекольдяти ков великий вибір знаменитих марнельків
Як спеціяльність літерськими поводами поручувану чекольду з САЛЕБРОСОМ для цукрових вадужих лічничі відживлюючу

Останні вісти.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ІДЕ ДО РИМУ?

Варшава, 14. жовтня 1927.

Внаслідок „АВС" подає з Риму, що там сподіваються в найближчому часі приїзду марш. Пілсудського. Марш. Пілсудського приймуть на авдієнції папа. Ще не устален, чи марш. Пілсудський буде офіційним гостем Мусоліні.

18-МІСЯЧНА ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА?

Варшава, 14. жовтня 1927.

Мін-ство військових справ опрацювало новелізацію обовязуючого тепер закону про заг. військову службу. Новеля має містити 60 змін, що торкаються 60 уступів закону. Найважніші зміни мають основуватися в цьому, що побір до війська відбуватиметься в осени, а не як досі в травні і черв'ні. Признаних здібними до чинної служби будеться зараз із комісії пересилати до полків, так як то було за російських часів. Новеля має передбачувати зміну процедури уділювання відрочень, а саме відрочення студіюючої молоді, тим, що самі одні одержують родину і т. д. будеться признавати відрочення одноразово на весь час, а не як було досі лише на один рік, що вимагає кілька разів розглядати ту саму справу. Кажуть, що час служби у війську буде скорочений до 15 місяців.

СЕКРЕТАР ЛІГИ НАЦІЙ У ЛЬВОВІ.

Львів, 15. жовтня 1927.

Секретар Ліги Націй Коригав є від трьох днів у Львові. У товаристві проф. університету Парнаса і секр. мін-ства закорд. справ Любомірського відвідав він школу ім. Шашкевича, дві польські гімназії, українську гімназію і жидівську школу. Завтра виїздить дел. Коригав до Бережан, де оглянє тамошні старовинні памятки. З Бережан поїде до Станиславова, а відтам верне до Женеви.

АРЕШТУВАННЯ БІЛОРУСЬККОГО РЕДАКТОРА.

Вильно, 14. жовтня 1927.

Арештовано тут і замкнено у вязниці на Лукішках відповідального редактора білоруського тижневика „Селянская Правда". Суд засудив його на 4 міс. вязниці за поміщення статті противержавного змісту.

ЗЕМЛЕТРУС У ВІДНІ.

Відень, 14. жовтня 1927.

Нині в год. 5.28 над ранком відчуто тут знову землетрус переважно у зах. частях міста. Землетрус був такий сильний як минулої суботи.

200 МІЛ. ДОЛЯРІВ ДЛЯ НІМ. МІСТ.

Берлін, 14. жовтня 1927.

Ним. Земельне Крел. Заведення дістало третю з ряду (на протязі 2 літ) позичку 50 міл. долярів. Тепер нім. міста і банки дістануть 200 міл. дол. позички, з того сам Франкфурт над М. 14 і пів міл. долярів.

ЧОТА СРСР. У СПРАВІ РАКОВСЬКОГО.

Париж, 14. жовтня 1927.

Нинішні часописи містять зміст ноти більшовицького уряду, яку вчора вручено у Москві амбасадорові Гербертові. У ноті уряд СРСР. заявляє, що мусить відкинути аргументи подавані фр. урядом у справі Раковського. Щоправда, фр. уряд має право домагатися відкликання закордонного представника, одначе перебіг цілої справи вказує, що тут ділали інші причини ніж ті, що їх наводить фр. нота. Уряд СРСР. годиться на відкликання Раковського, але, не поділяючи фр. мотивів, скидає зі себе зовсім відповідальність за дальші наслідки того поступування.

„Журналь" обговорюючи ноту СРСР. зазначує, що уступливе становище СРСР. пояснюється інтервенцією Німеччини, котра, як одинокий великий віритель СРСР, найбільше була заінтересована у вдержанні фр.-більшовицьких взаємин.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Банк Польський платив за долляра у готівці 8·8 5, за Ню Йорк 8·91. У приватному обороті долар амер. 8·91·50—8·92, доляр канад. 8·89—8·90, корона чесь. 0·26—0·26·50, шіллінг австр. 0·25—0·26, лея 0·05·50—0·05·75, франк франц. 0·34·50—0·35, франк швайц. 1·71·50—1·72·00, фунт штерл. 43·50—43·80, німецька марка 2·11·85, данцігський гульд. 1·72·10, червінець 30·30—31·25.

Золото: 20 корон 36·30—36·80, 20 франків 34·50—34·80, 20 марок нім. 42·50—42·80, 10 рублів 46·50—47.

Срібло: корона австр. 0·66—0·66·50, 5 кор. австр. 3·47—3·50, фльорен австр. 1·70—1·75, рубель 2·70—2·76, копійки за руб. 1·35—1·38.

ЗБІЖЖЕ.

Пшениця дніпрська 49·00—50·00, пшениця селянська 47·00—48·00, жито 37·75—38·75, ячмінь броварний 39·50—41·50, ячмінь на мливо 37·25—38·25, ячмінь пастівний 34·50—35·50, овес галицький 32·50—33·50, кукуруза румунська 31·25—31·75, баробелі 5·75—6, фасоля біла 45·00—55, фасоля колірова 53·50—55·50, горох пів Вікторія 72·00—82·00, польовий горох 45—55, бобик 35·50—37·50, сіно прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 38·57—39·57, льон 60—63, рінак озимий 60·50—62·50, гриспк кукурузяний 52·00—53·00, мука кукурузяна 34·75—35·75, отруби житні 21·75—22·25, крупи гречані 76·00—78·00, пшоно 69·50—71·50, крупи ячмінні 58·00—62·00, конюшина червона 3·27—3·30, мак синій 115—135.

Закон дозволяє обезпечити в „Дністрі" 1/3 часть вартости будинків. Не розгинуйте доброзільно зі свого права і негайно виповіжте 1/3 часть в ПЗУБ та обезпечіть її у своїм власнім Т-ві „ДНІСТЕР".

НОВИНКИ.

— **Залізничі знижки на Загальний Зїзд „Рідної Школи".** Заходом Головної Управи „Рідної Школи" дала Дирекція Залізниць у Львові знижку на залізничі білєти для делєгатів на Загальний Зїзд „Рідної Школи" у Львові, що відбудеться дня 2-го листопада 1927, а саме 66 прц. з поворотом як це було в минулому році. Повітові Кружки „Рідної Школи" нехай пишлють негайно інформацію скільки треба таких знижок для делєгатів своїх і всіх підчинених Кружків до Головної Управи „Рідної Школи", яка вишле готові бланкети на руки повітових Кружків, щоби доручити делєгатам з поученням як їх уживати. — Головна Управа „Рідної Школи" у Львові. Ринок ч. 10.

— **Українець американським професором.** Відомий проф. київської політехніки а раніше петроградської Володимир Тимошенко прийняв американське громадянство і дістав запрохання викладати в університеті в Мічіґен. Його твір „Опірність матеріялів" перекладений на ріжні мови. Проф. Тимошенко працював останніми роками в американських фабриках як спеціяліст-інжинір. Є це перший українець, що стане професором в американському університеті.

— **На Баторія.** Арештованих українських студентів, про яких згадували ми у вчорашньому числі, перевезено з поліційних арештів до слідчої тюрми при вул. Баторія.

— **Любовні трагедії.** Три дні потріває у Львові процес проти 24-літнього коваля Мартина Вольфа з Бутин, жовківського повіту, за злочинне вбивство своєї жінки підчас сну. Разом з ним обвинувачені два спільники парубки: Микитило та Музика. Підклад процесу такий: Вольф оженився з багачкою Анною Гупперт, якої не любив. Вона була йому осоружна і він хотів її позбутися. Дорадником у цій справі став його приятель Микитило, в якого сестрі кохався Вольф віддавна. Мали це притягнути до помочі Музику, щоби наарганжувати бандитський напад на сплячу жінку Вольфа і вотерти за собою сліди. Остаточно Вольф послухав Микитила і застрілив свою жінку сам у стодолі, маючи намір пострілити й себе про людське око, щоби симулювати напад бандитів. Але його здолили після вистрілу і він для своєї оборони видав своїх спільників, виправдуючись, що зробив усе за підмовою. — Знов у любачівськім повіті, селі Мельниці, жінка зарганжувала злочинне вбивство свого чужа. 32-літня Анна Тепла не жила віддавна із своїм мужем, діставши судову сепарацію на підставі осуду, що він на мужа не надається. Останні роки жила із парубком із сусіднього села Вінгертом. Одначе муж Теплої не признавав сепарації і вряди-годи силоміць доказував свої шлюбні права. За це Тепла хотіла помститись на ньому і намовила своїх любків, щоби його вбили. Вінгерт пробив Теплого девятикратно ножем і Теплий помер після довгої недуги. За це Вінгерт і Тепла дістали 4 міс. вязниці. — У селі Воля Дальша біля Ланьцута парубок Носек убив свою паречену Домбек.

— **Яма для сходин.** Поліція відкрила на вул. Осолінських 6 потайний дім сходин. „Дім" складався з одної кімнатки та куховки. Підприємцем завідував якийсь Михайло Филиповський, бувш. різник, що мав природний нахил до санітарних інтересів. Допомагала йому буцім-то масажистка Беранівна, при співучасти ще якогось спільного приятеля. Филиповський був би ще довго жив із легкої професії, якби не вилив своїх звірячих інстинктів супроти власної служниці, яку приневолив до служби у своїй ямі, оплачуючи її смішно малою сумою. Дівчина набравшись поганої недуги повідомила поліцію. В ямі найшли багатий запас алькоголю, що зміцнював веселий настрій гостей.

— **Мясо із здохлого коня.** Різник Вроніслав Мечиковський з тої гадки, що кінське мясо має такий самий смак що і волове. Далі, що нема великої ріжниці між конем убитим і здохлим. За продаж такого мяса у формі вудженини дістав він місяць арешту, 100 зол. гривни і втратив право на 5 місяців торгувати мясом. А деякі люди дивуються, що купують свіжу вудженину, а потім чомусь нездужають.

— **Доляр і золотий.** На основі державного декрету про стабілізацію золотого курс його рівнятиметься 8 зол. 91.57 сот. за одного долляра.

— **Довгий доказ невинности** переводили в Німеччині на поручикові Круль, обвинуваченому у вбивстві Роси Люксембург. Він просидів у вязниці 9 літ, а тепер карне слідство припинене, бо нема доказів його вини.

— **Для шахістів.** Паралельно із шаховими змаганнями Капабланки та Альохіна за світове мистецтво йде міжнародній турнір у Льондоні. Беруть у ньому участь визначні шахісти Боголюбов, Немцович, Відмар, Тартаковер, Маршаль, Єте, Коль. У другій черзі гри перші місця займають Боголюбов і Тартаковер із півтора пунктами виграної.

— **Смерть кандидата на престол.** Помер португальський кронпретендент князь Дон Мігуель Браганца, найстарший син прогнаного в 1834 р. португальського короля Мігуеля. Він був вихований у Відні, куди втік його батько, і служив в австрійській армії; піфчас війни дослужився до степені фельдмаршала. Дон Мігуель був двічі женатий в німецькими княжнами і був дядьком був. королевої Зити. Помер у 75 р. життя.

— **Жінка бурмистром.** У Ліверпулі вибрали на цей рік бурмистром Міс Маргаріту Бівен, що є від 1921 р. членом міської ради. Є це перший жіночий бурмистр в Англії. Пані Бівен має 50 літ, а прилбала собі популярність на полі опіки над молодю, заснувавши товариство, що опікується 108.000 дітей. Вона заявила, що як бурмистр виконуватиме одночасно ролю пані бурмистрової себто всі ті обовязки, які мала завсіди жінка бурмистра. Люди, що люблять опадність сказують, що бурмистрова є корисніша для міста ніж бурмистр.

— **Рекорди.** Біля Ріо де Джанейро, в місточку Серрімаль, відкрили факт, який схвилював серця кількох тисяч людей. Загально шанований усіма парох Дон Хозе Уртуіза Рамос, до якого зізнавались люде з сповіді, виконував свої обовязки незаконно, не маючи ніяких даних на священна. Тим самим неважними є всі шлюби, які він дав підчас своєї душпастирської діяльности. 800 подружих пар жило незаконно! Тепер вони можуть надуматись: чи хотять ще раз піти до шлюбу чи скорпетати з незаконности уряду свого парохи і не признаватись до подружого стану. — Вестміністерська княжна вийшла замуж уже втретє; цим разом за полковника; вона має 35 літ і недавно розлучена з князем Вестміністерським. — У Франпузькім селі Вілябе, по па півдні, а в департаменті Сони та Уази, закінчили цього року жнива другий раз; власник одну збірав другий урожай.

— **Наслідник Ляндрі.** Перед судом присяжних у Нансі стає 28-літній механік Жан Верманд, підсарілий у вбивстві своєї жінки та інших молодих жінок, які мав палити у печі. Два роки тому він оженився з 20-літньою дівчиною Селюбі, але хутко почав з нею погано жити та враджувати її. Одного дня шезла в Нансі одна знайома Верманда, що була дуже завдрісна за його жінку. Згодом шезла 19-літня дівчина займати в чій самій друкарні, що й Верманд і ніхто не міг найти її слідів. Цього-ж року шезла і жінка Верманда, а коли знайомі питали його про неї, він відповів, що вона виїхала до своїх родичів. Коли зявились її родичі, він пояснив, що вона втікла з якимсь любовником. Верманд заявив одного дня, що виїжджає до Індохіни і прохав звільнити його із служби. Верманд утік із жінкою одного інжинієра. Кілька днів пізніше один робітник найшов у печі від центрального огрівання жіночі пинальки, гузики, золоті зуби та людські кости. Верманда зловили в Парижі, коли він приготовлявся до утечі. Під напором доказів він признався, що задушив свою жінку у сварні, але перечить, що спалив її та інші. Наука Ляндрі як позбуватись жінок видала свої овочі.

— **Світова всячина.** Сестра бувш. пайзера, Вікторія, вдова по князю Літце, виходить удруге замуж за росіянина Зубкова. Видко вона собі приклад із свого брата, бо в 61 р. життя рішилась по вийти замуж. — Майже все побережжа болгарського Чорного Моря залила повінь. — Контрольний комітет Ліги Націй згодився видати Австрії позичку 725 міл. шил. на електрифікацію залізниць, будову нових телєграфів, то-що. — Двох американських летунів пашу Ельдер і папа Гальдеман при перелеті Атлянт. океану притував голяндський корабель, коли впали в море. — Президент Мекенку проголосив амнестію для всіх жовнірів та офіцирів, що брали участь у революції. — На австралійських островах Соломона збунтувались тубземці у силі 150.000 людей; вони ограбили англійський корабель; 4 англ. врятовані поїхали на поміч. — Також у португальській кольонії Мемба великий бунт тубземців. — Новий тип фордівських авт появиться цього місяця. — Наслідком землетрусу в Ялті сильно захитаний музей Чехова. — Англ. м-ство закорд. справ видало 2 томи дипльоматичних документів про причини останньої війни.

— **З кіна.** У кінах „Палас" і „Лев" одна з найкращих фільм „Світ в огні" в 14 діях на основі великої війни. У головних ролях Дольорес дель Ріо, Едмунд Льов, Віктор Мек Лаґлен.

— **Карти вільного вступу** на Святочну Академію з нагоди Кооперативного Свята видає Реязійний Союз Українських Кооператив в пятницю і в суботу від год. 12—2 попол. і 5—6 попол., в неділю до год. 10 рано в своїй домівці вул. Словацького 14, II.

— **З приводу великого попиту** на спідниці і кальоші в найблищім часі забракнуть вже поодинокі величини. Тому радимо не зволікати зі заглядненням в ні артикули. Спідниці і кальоші „Пенаге" і „Третори" ще у всіх величинах, має на складі в склепах

ДельКа

Зліквідоване непорозуміння.

Заява Головної Управи „Рідної Школи".

У пересні н. р. були дві школи у Львові — жіноча учительська семінарія і цісарська гімназія „Рідної Школи" — полем дуже сумних подій на тлі іменування новим управителем тих шкіл п. Антона Крушельницького. З огляду на невірне представлювання цієї справи з ріжних боків Президія Головної Управи „Рідної Школи" уважає своїм обовязком подати отсе правдиве вияснення:

Новоіменований управитель цих шкіл п. Антін Крушельницький управляв перед війною гімназією УПТ-ва в Городенці, а по повороті з еміґрації півтора року гімназією УПТ-ва в Рогатині безбогянно. Під кінець шк. р. 1925/26 прийшло було до невгоди між директором Крушельницьким і Старшиною Кружка в Рогатині до тої міри, що Головна Управа була приневолена перенести п. Крушельницького на рівнорядну посаду управителя гімназії в Яворові. Це перенесення на

„ОЛЬКА“ найбільший вибір ТРИКОТАЖІ РИНОК 35 біля „Народної Торгов

нало характеру дисциплінарки, але тому, що п. Крушельницький відмовився виконати це р'шення, Головна Управа звільнила його зі служби в „Рідній Школі“.

У серпні п. р. Президія „Рідної Школи“ оголосила конкурс на всі посади управителів середніх шкіл УПТ-ва, тому, що Міністерство Освіти застановило дальшу знижку годин для державних учителів, що були управителями середніх шкіл УПТ-ва. На цей конкурс вніс п. Крушельницький подання на посаду управителя жін. уч. семінарії і дів. гімназії у Львові, і Головна Управа настановила його управителем обох цих шкіл не тільки задля його визначної фахової кваліфікації, але й тому, що не було іншого відповідного кандидата. Наслідком зміни управителя цих шкіл зайшли відомі події спершу за полишенням попереднього управителя, а опісля проти нового. Тут треба ствердити, що Президія „Рідної Школи“ повідомила всіх доходячих управителів середніх шкіл УПТ-ва письмом з дня 11. серпня п. р. ч. 4097 про розписання конкурсу, і що п. Адріянович не вніс подання на полишення на посаді управителя тих шкіл, ба навіть не повідомив Головної Управи, що міг би остати доходячим управителем за знижкою годин навчання в державній гімназії, як не опісля говорено.

Коли сумні події в обох названих школах прибрали такі розміри, що загрожували їх дальшому існуванню, Президія Головної Управи задля ратування тих шкіл перенесла п. Крушельницького на посаду управителя муж. уч. семінарійних курсів у Львові, чому він, як і іншим завдяченням Головної Управи підчинився і дав тим доказ громадянської карності. На його місце Президія настановила управителем жін. уч. семінарії п. проф. п-ра Макарушку, а в дів. гімназії п. рад. д-ра Кокорудза і привернула тим у обох школах наново лад і порядок, полишаючи відповідальність за його нарушення некарним чинникам, що це спричинили.

Львів, 13. жовтня 1927.

ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

о. А. Каштанюк вр. *М. Бабин* вр.
м. голова. секретар.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Недуга Гайне-Медіна.

Остре ураження діточе або недуга Гайне-Медіна, знане ще від половини минулого століття, а спорадичні випадки цієї недуги непереводяться ніколи. Всетаки епідемічна поява її щойно тепер зацікавила світ та занепокоїла людей. Всяк з жахом глядять на схід, відки має надійти ця нова для них та грізна недуга. Саме Румунія є краєм, де появилися перші випадки цієї недуги, котрої заразок ще не зовсім пізнаний а боротьба з ним є тільки симптоматичними спробами різних вікіь.

Початок її є звичайно нагий: дитина (переважно в віці 1—4 літ) дістає горячку, тратить свідомість, часто маячить та має корчі (конвульсії). Стан такий триває день або два, часами може протягнутися аж до півтора тижня, почім дитина відзискує свідомість, приходить до здоровля, однак остають по недузі ураження кінчин, головно ніг, або рук. Тільки ураження мязів черевних або віддихових є здебільша смертельні. Ураження кінчин з часом зменшуються, всетаки майже ніколи не уступають бесслідно і остаточно лишається параліж якихсь груп мязів н. пр. у ногах. В дальшім перебігу слідує застій тієї кінчини в розвитку та її деформація. Це типовий перебіг недуги. Окрім цих є ще й інші дуже тяжкі випадки, де дитина гине заразже у горячковій стадії, або декші, котрі зовсім не дають ураження. Підставою цієї недуги є запалення сірої маси стрижа хрекетного, спричинене якимсь малесеньким заразком незнаної природи. Якраз епідемічна поява недуги, далі випадки занедужання кількох дітей в одній хаті, та можливість перенесення її через хорих, а то й здорових людей на інших, а навіть звірята промовляє за заразливістю (пошесністю) тієї недуги. Мабуть заразки живуть в проводі віддиховім та переносяться з його виділеннями або кашлю, чиханні та говоренні.

Лікування недуги Гайне-Медіна, як зазначено, є тільки симптоматичне, бо специфічного ліку не маємо. Є вправді сироватка з крови людей, що перебули цю хворобу, та принорювання її і успішність лікування нею ще недокладно усталені. Ураження лікується принятим в медицині звичаєм: водою, масажом, електризацією, а то й оперативно.

Як з повищого слідує, це недуга діточа. Всетаки бувають її випадки і у старших, особливо в часі епідемій. Перша така пошесть появилася в Швеції 1840 р. Від тої пори більші епідемії були в пів. Америці, Норвегії, а також в Австрії, головно у Відні. Тепер недуга ця зближається до нас із сходу та півночи. Сприятливий для неї час, осінь та зима та лихоліття нашого народу, зруйнованого повінню та недородом, несуть з собою грозу її поширення.

Д-р Софія Парфанович.

Зі спорту.

„Чарні“ — „Україна“.

Пригадується, що в неділю 16. ц. м. в год. 10·30 перепол. відбудуться на площі „Сокола-Батька“ змагання в копаного мяча між „Україною“ і першою дружиною львівських „Чарних“. Довідуємося, що в складі „України“ гратимуть: Труш (воротар), Йойко і Грещук (оборонці), Борсук, Рак і Цимбала (помічі), Воробець, Тевлецький, Кобзяр, Сич і Біда (напад). Резервові: Холодний і Бутель II. Сильний противник і дешевий вступ стягнуть певно на українське грище тисячні маси української публики. Сподіємося, що наша громада буде заховуватися поважно і гідно без уваги на такий чи інший вислід змагань.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ.

В. Будзиновський: Опришок та інші оповідання. Львів 1927, ст. 62.

ЖУРНАЛИ:

Національна Думка. Ч. 10. жовтень. Прага. Зміст: Дм. Андрієвський: Завдання на часі. О. Бойдунік: Українські політичні партії перед війною. В. Мартинець: Замітки для майбутньої конференції українських націоналістів. Ю. Вассиян: Пізнання в житті.

Студентський Вістник. Ч. 5—6. травень, червень. Зміст. О. Стефанович: Богдана стрічають Е. Маланюк: В лавурах націоналізму „До трагедії Франка“. В. Н.: Національні інженери. Е. Чикаленко: Д-р Модест Левицький. Д-р В. Сімович: До видання першого Збірника Черемшинових новель „Карби“. Ю. Липа: Черниця. Лев Блатин: Два Аякси. З життя українського студенства.

Літопис українського друку, орган державної бібліографії УСРР. ч. 37.

Табор, воєнно-літературний журнал. Ч. 4. Липень 1927 р. Зміст: В. Сальський: Головні підстави творення армії У. Н. Р. в минулому та майбутньому. Б. Монкевич: Піонери українського війська. В. Андрієвський: Значіння Полтавського бою для української державности. І. Мінько: Територіяльна система в червоній армії. Б. Сулківський: З історії формування 2-го січового запоріж. корпуса.

Український Емігрант, орган Т-ва Опіки над Українськими Емігрантами у Львові.

Звіт з діяльности і рахункових замкнень краєвого дружественного Союзу в Ужгороді.

Сільський Світ. 15-го вересня 1-го жовтня. Зміст: Новинки. Велике нещастя. — Полегші в податках. — Допомога зерном на засів. — Примусовий перегляд худоби. Рінак озимий та його управа. Агр. О. Костюченко. Про зберегання коренів і бульв в копцях та льохах. Агр. Р. Яців. Про угноєння взагалі. Агр. А. Гнатівський: Поборювання шкіднків зерна в коморах. Агр. В. Григоренко: Добре переховуйте знаряддя. Агр. К. Дашкович. Чищення курника. Гр. Герман. Збір і переховування овочів. М. Бардега. Основне поліпшення ґрунтів. Агр. М. Боровський. З практики для практики. Кутик господині. Празні поради. Відповіді на запитання.

SPRAWOZDANIE z czynności Tymcz. Wydziału Samorządowego we Lwowie za r. 1926.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Теребовля:
Неділя 16. X. Вій
Гримайлів:
Понеділок 17. X. Вихрест.
Вівторок 18. X. Майська ніч.
Середа 19. X. Дні нашого життя.
Четвер 20. X. Циганка Аза.
Пятниця 21. X. Вій.
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.
Театр прийме негайно піяніста і баса.

При дівочій всенародній школі ім. Шевченка (вул. Мохнацького 12) відкрито практичний пополудневий курс для дівчат. Наука обіймає: крій і шиття білля і суконь, артистичні жіночі роботи, писання на машині, стенографію, переплетництво, моднярство. Наука відбувається по 3—4 години денно. Вписи переводить і всяких інформацій уділяє управа школи щодня до 16-го жовтня включно. 719 3—3

Річні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ ім. Ганни Барвінок у Львові відбудуться дня 20. жовтня ц. р. в год. 17-ій (5 попол.) в школі ім. Т. Шевченка при вул. Мохнацького ч. 12 на дневному порядку: 1) Відкриття зборів і вибір президії; 2) Відчитання протоколу з останніх Заг. зборів; 3) Звіт з діяльности Старшини а) секретарський, б) касовий; 4) Звіт контрольної комісії; 5) Дискусія над звітами й уділення абсолюторії уступаючій Старшині; 6) Вибір нової Старшини й контр. комісії 7) Вибір 3 делегаток на Заг. Зізд Т-ва „Рідна Школа“; 8) Внесення й евентуалія. — За Старшину Кружка: Ев. Макарушкова голова, Марійка Кравців секретарка. 748 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НАЙСТАРШИЙ у краю звіский склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровського насл. **Ю. Домбровський — Я. Розважевський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 10—?

ПРИЙМУ на мешкання студентки. Зголошення вул. Здоровля 9 І. п. Б. Целевич. 724 3—3

ЛЕКЦІЙ на селі виключно за удержання шукає довголітний інструктор з першорядними референціями. Іспити гарантовані. Адрес: Львів, Ринок 43 „Ризиця“ для К. 729 2—2

ОЖЕНИТЬСЯ заможний вдівець, поверх 50 л/т, купець, здоровий, пристійний з самітною посажною українкою до 45 літ. Ласкаві зголошення слати до Адміністрації „Діла“ під „Згода“. 632 3-3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків л/т в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляшти, золото, срібло, плачу найвисші ціни. За) 28-?

ХЛОПЦІВ до науки столярства приймє Д. Коновка Львів, вул. Ткацька ч. 3. 728 2—2

БЮРО Немчиновської, Львів площа Академічна 3, Тел. 13-61, поручає учительки, учителі, француські, німки, доглядачки, фребляшки, ключниці, газдині, шоферів, машиністів, огородників, візників, бюралістів, реставраційну службу, готелеву, склепову, фільчарчину, агрономів, лісників. 744 1—3

Спеціяліст недуг легенів, серця і
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
646 **Пересвітлення Рентгеном**

Спеціялістка діточих недуг Д-р Ольга Г
б. лік. паризьких шпиталів орд. від
Львів, вул. Городецька 44.
Пересвітлювання Рентгеном, ква
693 лямпа.

Лікарсько-дентистичне Завед
д-ра Симона Раппапорт Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17
Скріплювання хитаю зубів, пльомбування й вирівнання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуці і американську систему. Пацієнти ц ції полагоджуються в найкоротшо ІІ. Т. урядовцям і студентам знижка 749 Полекші в сплатах.

ФУТРА перероблює, модернізує і по смаком, також нові креації по приступних цінах, рядна солідна кушнірська робота
Францішок Ільницький
Львів, Легіонів 3 — Шайнохи 2

зол. З. ЦУКОРНИЦЯ зол. З.
738 з хінського срібла тільки у
Б. Гольдберґа Сикстуська

Вже продається:
ТУГАН БАРАНОВСЬКИЙ
Політична економія
Ціна 9 золотих
враз з пор. пересилкою почтовою
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевч
746 **Львів, Ринок ч. 10.**

МАШИ
ДО ШИТТ
на догідних у
поручає
„ПОЛЬТИ
739 **ЛЬВІВ, Ягайлонська 21.**

Найнебезпечніші недуги
повстають з правила з перестуди і катару. Вилічити радикально і запобігти тим недугам може кожний через уживання Прав. Стереж. і Дюльсомпанних пастильок
„GLAZIAL“
Сотки признань. Хто раз спробує, стане сталим відборцем. Не сміє їх бракувати в жадній даті.
СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ!
Одинокий виробник:
ЯКІВ ПАСТЕРНАК
742 **БЕЛЬСКО, ШЛЕСЬК.** 1—3

ІНТЕЛІГЕНТ вдова вдівець з лицького розу ном около 100 рів, навіже в матрімоніяльних з пристійним гідним мужем державний посад анонімові жен з фотографією кої зворот спридискреція зап слати до Адм ції під „Русин 743

90 літ істнуючий фабричний склад СУКНА і вовняних товарів
під фірмою
Іван Валлях і Сини
Львів, Ринок 33.
740 Телефон 47—16. 1-6
поручає на біжучий сезон, новинки новостей краєвих і **оригінальних** на мужеські одяги і костюми, як рівно на жіночі плащі.
КОЦИ НА КОНІ І ЛІЖКА.
Добірний товар! Ціна

АБСОЛЬВЕНТКА тіми, пошукує лекцій з низчої гімназії або з виділових чи нормальних клас, евентуально приготовить до семінара уч. за відповіднім винагородженням. Зголошення слати до Заряду школи в Чирні п. Снітниця. 723 3-3

Найбільша в краю фабрика дз
Братів Фельчинських
в Калуші, вул. Сівецька ч. 3
в Перемишлі, вул. Краківська
відливає на замовлення дзвони більші і поодинокі, а постійно на складі звичайно 200 штук готових ків у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.**

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло“, З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок

Ч. 232 (11.200). Львів, вівторок 18. жовтня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143,322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Позичкове свято.

Львів, 17. жовтня 1927.

„І на нашій вулиці свято" — гордо говорить польський уряд, а за ним і вся фалянга прислужних журналістів, добувши американську позичку. Та й не лише урядові й служиві кола радіють з приводу доведення до кінця позичкових переговорів. Уся польська преса бе у дзвін радости і тріюмфу. Вся Польща об'єдналася дружно на радощах, вихвалюючи зручність і розум уряду. Правда, противники уряду роблять деякі застереження з метою частину заслуги перекинути на передтравневих державців, та ці спроби слабо римуються з дійсністю.

Підписання позички попередили досить драматичні епізоди: то кукурічилися представники американської консорції: Фішер і Моннет, вимагаючи нижчого емісійного курсу, то знову „твердо" протиставилися цим домаганням урядові чинники: віцепрем. Бартель і мін. Чехович. Тихцем поширювано навіть відомости про зірвання переговорів, щоби другого дня проголосити їх продовження. Очевидно, це витворювання трудношів, які чергувався, як приплив і відплив моря, мало на меті ще більше піднести зручність, твердість й авторітет уряду після завершення переговорів.

Ще в передовиці „Позичка" (з 5. т. м.) вказали ми на неминучість позички — не для американського капіталу, лише для польського уряду, який не мав іншого виходу для підтримки своєї позиції. На позичку все було наставлене. Проголошення її завершення здавна підготоване, як небувалий успіх „санаційного" уряду. Про це свідчить між іншим декрет президента держави, який появився негайно після підписання позички. Номінальна сума позички виносить 62 міл. долярів і 2 міліони фунтів штерл., разом 72 міл. долярів. Емісійний курс позички означено на 93, амортизаційний курс на 103, а сплатну добу на 20 літ. У звязку з одержанням позички польський уряд приняв означені зобовязання супроти американських капіталістів, які забезпечують зворот позички. Ті умови обіймає стабілізаційний плян польського уряду. А саме уряд зобовязався довести до рівноваги польський державний бюджет, збільшуючи прибутки на 300 міліонів золотих; зорганізувати державні залізниці на основах автономічних або торговельних; перевести реформу податкової системи; не давати позичок зі скарбових фондів державним банкам, самоврядуванням і публичним підприємствам; не затягати позичок на потреби звичайного бюджету за виїмком позичок на продукційні цілі за згодою американського дорадника, представника американських банків; сплатити плинні довги у висоті 75 міл. зол. як скарбову резерву, яка може бути нарушена лише за згодою американського фінансового дорадника; зрезигнувати з права емісії державних білетів; стягнути з обігу дотеперішні розрібні білети; унезалежнити (від уряду) Банк Польський, відповідно змінити його статут і перевести вибір американського фінансового дорадника до Ради того банку та узгіднити свої фінансові погляди з американським дорадником, а в разі незгоди піддатися арбітражові третьої особи іншої національности.

Фонди, одержані з позички, мають бути ужиті на такі цілі: 75 міл. зол. на побільшення капіталу Банку Польського, 140 міл. зол. на переняття Банком половини скарб. емісії, 90 міл. зол. на конверзію половини скарб. емісії на срібні монети, 25 міл. зол. на амортизацію плинного довгу скарбу, 75 міл. зол. на створення плинної резерви скарбу і 135 міл. зол. на цілі господарського розвитку.

Не можна сказати, щоби американські умови, обняті стабілізаційним пляном, були надто легкі. Фактично все фінансово-господарське життя Польщі переходить під нагляд і посередню керму американського дорадника. Та, не зважаючи на те, годі не признати, що більша американська позичка є значним успіхом і теперішнього уряду і Польщі як держави. Здобувши значну позичку, яка з одного боку дає спромогу устійнити валюту і зрівноважити державний бюджет, а з другого оживлює господарський організм, уряд утвердив себе у нутрі держави. Одночасно вивів він Польщу на ширший міжнародній терен. Уділення позички американськими капіталістами означує стабілізацію відносин на межі між Европою й Европейським Сходом на довший час. Про це свідчить і заява нового радянського посла у Варшаві Богомолова, який багато говорив про ширшу політику Рад. Союзу, про торговельний трактат і неминучу конечність пакту про неагресію між Рад. Союзом і Польщею, ані одним словом не згадуючи про „славянські нац. меншости" — навіть по лінії рижського трактату. Ось як радянський дипльомат оцінює теперішню силу й значіння Польщі на міжнародньому терені. І тому свято на польській урядовій вулиці.

„Наступник Мазепи" піде з Парижа.

(Від нашого кореспондента).

(Докінчення.)

Париж, 8. жовтня 1927.

III.

Пригода ця — голосний, правда, та все таки тільки другорядний епізод у змаганнях Англії з Радами, тай в певному значінні навіть з Америкою. Змагання йде про Францію.

Чували ви у Львові про Детердінґа? Коли й чували, то певне небогато; на всякий спосіб безконечно менше ніж про одного або другого фабриканта віршиків або дірігента хору. А тимчасом цей пан Детердінґ — це один з тих двох (чи трьох, чи пятьох, Бог знає) мужів у світі, які справді — розуміете це: справді, себ-то не тільки формально й номінально, як перший ліпший міністр, навіть премієр! — кермують ходом світових подій. Це сильнішій від Болдвіна, могутніший від Чемберлена, впливовіший навіть від Юрія V., президент всемогучої нафтової компанії британської, товариства „Роял-Дачу", щось в роді верховного комманданта британських сил у всесвітній боротьбі за нафту. За нафту, себто за автомобільну промисловість з її безмірними можливостями. За нафту, себ-то за рішаючу в будучій війні народів зброю літаків, і за все, що стоїть у звязку з цими зброями, які рішать про долю народів і держав. Голяндець з роду, Детердінґ стоїть на чолі неаримої, полутаємної влади Англії. З волі його падали і ставали президенти республик — і то не тільки в південній Америці, перевертались або адержувалися престоли, вибухали і погасали кріваві революції — і то не тільки в Мексику. Він — майже легендарна, та яка реальна! — постать. Жінка його — росіянка і вже з того титулу більшовицька революція йому навіть особисто ворожа. Але куди більше вона йому противна від хвилі, коли після здавлення грузинської революції і після розриву між Льондоном і Москвою вихопився з під впливу його і Англії один з перших осередків нафтового скарбу, радянський, і перейшов під вплив давних противників Детердінґа, американських нафтових вельмож. Детердінґ, а не Чемберлен і не Болдвін, — головний командант, інспіратор і скарбник протирадянського фронту на всіх сторонах землі. На услугах його преса, банки, міністри, республики цілі, всякі визвольні комітети, заграничні центри, одним словом, усе, що хоче або може, або тільки вдає, що буцім-то може, ослабити чи розбити небезпечну Британській Імперії — Імперію Союза Радянських Держав.

Доволі, щоб Радянський Союз розкрив яку-небудь нову слабу точку, доволі, щоб якийсь важніший радянський представник денебудь у чомунебудь поховзнувся, а заразже використають це Детердінґівські бюра і зроблять все можливе, щоб роздути цей інцидент до найбільших розмірів і використати його для британської офензиви. Раковський, з необережности чи приспулюваний, зробив відомий дипльоматичний нетакт супроти Франції, в якій він акредитований — такий самий зрештою нетакт, яким провинився Каменев супроти Італії. Але Італія — маловажна в протирадянських комбінаціях, тож промах Каменева не має для нього ніяких немилих наслідків. Інакша річ з Францією. Детердінґ, як зрештою всякий стрічний, знає, що Франція для цього плянованого фронту має великанське значіння. Не тільки тим, що вона держить за волосся, і за мошонку, і за штик Польщу, якій суджено відограти супроти Радянського Союза ролю Греції супроти Кемаля, а ще більше тим важна Франція, що вона вяже і невтралізує Німеччину, яка — незалежно від того, чи воно миле чи немиле даній партії чи даному міністрові — незалежними від людської волі географічними умовами і накиненими ворогами умовами політичними — засуджена числити на Східній Союз і бажати йому перемоги — як самій собі.

Детердінґ тепер у Парижі, але віддана йому частина преси, з „Матеном" на чолі, вже й перед його приїздом робила своє: напирала на Бріяна, тровила Раковського. Все те, правда, не було би довело до нічого особливого, якби кабінет був політично одностайний в змислі Бріяна і теперішньої лівої більшости. Але в кабінеті є Пуанкаре, давний противник Бріяна і його політичної лінії, і є Барту, брат другого Барту — знайомого Детердінґа, і Раковський піде геть. Це безперечний, дарма, що покищо тільки тактичний успіх Англії, рівно безперечна і такої самої категорії невдача Рад. Союза. Все велить думати, що на епізоді Раковського цей успіх і ця невдача і вичерпаються. До розрину між Францією і Союзом, серед нинішніх обставин, могло би дійти хіба тільки якби Москва цього хотіла. На такий крок не зважиться теперішній уряд на склоні парляментарної каденції. Мг би зробити це тільки новий уряд, опертий на новій правій і націоналістичній, англофільській і германофільській більшости парляменту.

Судячи по настроях і ході відносин у Франції, на більшість таку не заноситься. Навпаки! А прийде нова ліва більшість, то й французька заграничка політика піде в німецькому і радянському питанні, тай в звязаних з ним справах, не тією, якої хотілосяб Детердінґові, дорогою.

Ось до яких розмірів зводиться інцидент з Раковським. Ось яких явних і таємних процесів симптомом є остання пригода людини, яку — більш ефектовно ніж влучно — сенатор Монзі заіменував „наступником Мазепи".

В. Левицький.

Бюджет Радянської України на 1927-28 рік.

В харківських „Вістях", ч. 226 опубліковані цифри з доклада Наркомфіна України до президії Держплану про проект бюджету України на 1927—28 рік.

Основні елементи цього бюджету такі. Прибуткова частина вирахована в сумі 252,4 міл. карбованців, а видаткова в сумі 267 міл. карбованців. Таким чином бюджет України в цілому мав би дати дефіциту 14,6 міліонів карбованців. У минулому році видаткова частина складала 235 міл. карб., тобто бюджет вирів на 11 прц.

Прибутки складаються переважно з простих (безпосередніх) податків у сумі 170 міл. карбованців та прибутків від державного майна та підприємств, що мають виносити 50,6 міл. карбованців; гербові (стемплеві) та інші збори мають дати 25 міл. карбованців.

З податків найбільше має дати, як це було й досі, українське селянство, а саме сільсько-господарський податок обчислено на 81 міл. карбованців. Промисловий податок має дати лише 59 міл. карб., а прибутковий (доходовий) — 30,5 міл. карб.

З бюджетових витрат 95,5 міл. карбованців припадає на бюджети наркоматів. З них найбільше має одержати Нарком освіти — 36,6 міл. карб. Наркомзем має одержати 21 міл. карб.; Наркомздоровля та Наркомфін — по 9 міл. карб. 3½ міл. карб. піде на фінансування промисловости, 12 міл. карб. (крім Наркомзему) на фінансування землевпорядження, сільсько-господарської кооперації та допомоги бідноті, 7 мін. карб. торговлі, 5 міл. карб. до будівельного фонду, 3 міл. карб. на електрифікацію і т. д. З цього останнього рядка цифр бачимо, що беручи в селянства лишку майну податку, бюджет відносно дуже мало призначає видатків на потреби села в порівнанні з видатками на потреби промисловости, а саме на потреби українського села призначено майже 3 і пів раза менше, ніж на потреби переважно московського міста. Так виглядає це в

всієї бюджетова практика „робочо-селянської" радянської влади на Україні.

Коли всі витрати бюджету розбити на групи видатків, ми матимемо такий розподіл: народне господарство має одержати 76,6 міл. карб., на соціяльно-культурні потреби має піти 58,8 міл. карб., на адміністративні видатки — 19,6 міл. карб. і нарешті місцевому бюджетові має бути передано 103 міл. карб.

Дуже цікавим і характеристичним для української радянської влади є бюджет Автономної Молдавської Республики — він у прибутковій частині дає 1,9 міл. карб., а у видатковій — 4 міл. карб., і-пакше кажучи, Радянська Україна має доплатити цій штучній республиці 2,1 міл. карб.

З приводу поданих вище цифр бюджету „Вісти" пишуть, що бюджет має суто виробничий характер. Наркомфін цілком виконав директиви про пристосування бюджетних видатків до потреб індустріялізації країни та до найшвидшого задоволення культурно-соціяльних потреб. Таке сприятливе співвідношення між виробничою й культурно-соціяльною частиною бюджету та адміністративно-управлінськими видатками сталося наслідком твердої економії всіх непродукційних видатків. А саме супроти минулого року в бюджеті адміністративні видатки скорочено на 10 міл. карб. Скорочено також фінансування торговельних організацій, які мають оперувати своїм власним капіталом. Натомість фінансування промисловости збільшено на 15 прц., при чому з загальної суми видатків на промисловість (82 міл. карб.) 20 міл. карб. має піти виключно на будову нових промислових підприємств.

Бюджет Наркомосвіти вирос на 15 прц., а Наркомзему та Наркомадоровля на 12 прц. Тут треба ще зауважити, що до видатків Наркомзему не враховано 9 міл. карб., які сільське господарство України має одержати зі союзних коштів.

„Треба ще відзначити, — пишуть „Вісти" — що в цьому році будова бюджету яскраво відбиває класовий підхід до розподілу податкового тягару. Поширено процент бідняцьких господарств, що звільняються од податків. Підвищено розмір заробітку, що не обкладається прибутковим податком. Одночасно збільшено податковий тягар для заможніх господарств та осіб з великим заробітком. Питома вага сільсько-господарського податку зменшилася в податкових надходженнях, себто податковий тягар перекладається з села на місто, що цілком відповідає господарсько-політичним завданням".

На жаль, „Вісти" не наводять ніяких доказів, ніяких цифр для угрунтування цих своїх тверджень, а подібні порівнюючі цифри були би для нас та мабуть і для широких верств українського трудового народу далеко цікавіші, ніж загальні, недеталізовані цифри. Крім того, останнє твердження „Вістей", нібито податковий тягар перекладається з села на місто є свідомою неправдою, бо ми вище вже зазначили, що село дає відносно найбільше податків, а найменше з них одержує, потім від держави на свої потреби.

Для нас цікавіші є критичні зауваження „Вістей" з приводу проекту бюджету.

„У дискусіях — пишуть вони, — відмічалися успіхи бюджетної роботи Наркомфіну. Але ці досягнення стоять ще на досить низькому щаблі в порівнянні з закордоном. Напрямок роботи Наркомфіну повинен іти шляхом наближення до системи прибутковости в оподаткуванні. На думку інших у нас ще недостатньо фінансується науково-навчальні заклади Наркомосу. Зі своїми фінансовими можливостями Наркомос не має змоги дати роботу належної якости. Особливо незадовольняюче поставлено професійне кільце його роботи. Вже нині відчувається брак кваліфікованих робітників, а професійні школи працюють незадовольняюче".

Заохочуйте своїх кревних, свояків і знайомих, щоби без надуми виповіли **в ПЗУВ обезпечення ½ части** своїх будинків і виповіджену часть обезпечили **у своїм власнім народнім Товаристві „ДНІСТЕР".**

Не приняли.

До загадочної політичної мандрівки пос. Пащука.

Ще 3. жовтня ц. р. дістали ми опублікований на сторінках „Діла" „покаянний" лист за підписом пос. Пащука, в якому він заявляв про свій поновний акцес до комуністичної посольської фракції. Цей лист, внеспедіований посольською комуністичною фракцією, лист, своїм змістом скандалічний, приніс без сумніву найбільше „честі" самим експедієнтам, а попри те і нібито анонімовим, а на ділі воторійно відомим його авторам. Бо хоч листа розіслали ті чинники, для яких він був необхідним, по всім усюдам, то місця побуту посла Пащука по нинішній день ніхто не знає. З варшавських дописів нашого кореспондента ми довідалися, що пос. Войтюк дав до пізнання, що йому знане місце побуту пос. Пащука.

Тойже пос. Войтюк потішав та успокоював і дружину пос. Пащука, що пошукувала безуспішно за мужом. Вчора від тогож пос. Войтюка за його підписом в імени Пос. Ком. Фр., прийшов до нашої Редакції ще один лист, чи краще ще один комунікат у справі посла Пащука. Цим разом комунікат писаний по українськи і носить назву „звідомлення". А висилала його та сама експедиція, що лист пос. Пащука. Зараз же на початку цього характеристичного для комуністів „звідомлення" читаємо: „Посольська комуністична фракція одержала дня 5. жовтня ц. р. листа від посла Пащука, в котрім він стверджує, що оцінка його дезерції в звідомленні П. К. Ф. з дня 20. вересня являється слушною, висказує свій жаль і просить принять його знову в члени фракції". З друкованого в нас листа з дня 28. IX. виходить, що пос. Пащук заголосив свій акцес до Пос. Ком. Фракції того самого дня, коли нібито писав цей лист. Виходилоб, що Пос. Ком. Фракція повинна була знати про те скоріше від нас. А на „Ділі" виходить таке, що „Діло" знало про те вже 3. жовтня і в числі з 5. жовтня вже про те писало а Пос. Комфракція довідалася про ту саму річ цілих 5. жовтня! З опублікованих інформацій нашого варшавського кореспондента виходить це ще інакше. Словом загадочна і скандальна історія!

Але вертаймо до того найновішого „звідомлення". З нього довідуємося при кінці, що пос. Пащук „кидаючи" ряди Пос. Ком. Фракції спроневірив довірям робітничої класи і поставив себе поза скобки борючогося пролетаріяту. Цілим своїм поведенням пос. Пащук доказав, що він є чоловіком слабим. Пос. Ком. Фракція — це передова сторожа революційної боротьби пролетаріяту, в котрій немає місця для слабих. **В виду цього Пос. Ком. Фракція рішила дати відмовну відповідь на просьбу пос. Пащука і не принять його до своїх рядів".**

Звідки цей лист насів до Пос. Ком. Фракції нічо не сказано. Цікаво, що ніхто досі не знає місця побуту пос. Пащука, ще цікавіше, що не комунікується він письменно з ніким, навіть з родиною, а єдина Пос. Ком. Фракція має якісь загадочні і невидимі шляхи комунікації з ним. Можеб вона в слідуючому комунікаті вияснила місце його побуту! Тоді можнаб було дечого дізнатися і від самого пос. Пащука.

Між монархістами.

Одна з чергових сенсацій німецької преси.

Читаємо в берлінській пресі:

В Мінхені відбулася довірочна конференція російських, українських, німецьких і мадярських монархістів. Конференція вибрала центральний виконавчий комітет для керування монархістичною акцією, який змагатиме до реставрації монархії в СРСР. На думку учасників конференції привернення монархії в СРСР, принесшить перемогу монархічної ідеї в поодиноких краях. На згаданій конференції обговорювано будучий правнодержавний устрій російської монархії. Будуча російська монархія має мати федеративний устрій і складатиметься з московського царства і з королівств: українського, білоруського і грузинського. Кандидатом на короля Грузії є син претендента до російського престолу, великого князя Кирила, королем Білої Руси має бути один з великих російських князів, а титул короля України має звучати: гетьман.

Гетьманство на Україні, піднесене до королівської гідности, обійме рід Скоропадських. Гетьман Павло Скоропадський основник української династії, брав особисто участь у цій параді. Династія Скоропадських буде на Україні діднчою. Королівський титул Скоропадського, поданий присутнім на конференції до відома, звучить так: „Гетьман всієї України, король Галичини і Володимирії вел. князь київський, князь чернігівський, переяславський, перемиський і теребовельський, господар молдавський, хан кримський, гол. отаман славного війська кубанського, донського і т. д."

Як зачувати, литовський премір Вальдемарас підчас свого останнього побуту в Берліні відбув довшу конференцію з б. гетьманом Скоропадським. Чи на конференція мала який звязок з планами монархістів, не можна було ствердити.

І. ДРЕКСЛЄР і сини вл. капітульна 2
КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

Виборчі висліди.

ГРИМАЛІВЩИНА.

Вибори в самім **Грималові** переведено на основі компромісу, так, що на 48 радних, українці одержали 16, поляки 16 і жиди 16. При виборах жиди були розбиті на дві партії: тов. Кофлерівців і партію антикара Бравна. Партія Бравна перейшла, тому д-р Кофлер і тов. внесли протест, який одначе полагоджено відмовно. Але закон прийшло до уконституювання ради і вибору зверхности, один наш радний, Михайло Жіль, вибраний з IV. кола, помер, а на його місце має війти вже заступник жид тому, що жиди-заступники одержали найбільше голосів, бо жиди посчеркували з виборчих карток наших за-

С. ВАСИЛЬЧЕНКО.

ПАЦАНОК.

(Продовження).

Володька закурив цигарку і, човгаючи здоровеннимн черевиками, став ходити по карцеру.

В одеськім саді я гуляв,
З красоткой наслаждався;
В чіжолі кандали попав —

заспівав він дзвінким альтом, і було чудно помічати в дитячому голосі добре перенятy манеру старих вязнів.

— Ех, товаришу! — заговорив він, зразу кинувши пісню, — шкода мені на волі одного тільки: маруху*) милу покинув я в Таганрозі. От красючка — як лялька!

— Велика-ж вона, твоя маруха? — осміхаючись собі в темноті, спитав Петро.

— Їй було... — Володька трохи подумав, — було їй тоді одинадцять років. Вона теж шармачка. На побачення приїздила, два карбованці грошей передала — їй-богу! Падлець буду — не брешу! А це щось не чути. Треба було писнути їй. Чорт їх розбере — цих бабів — може вже з другим любов закрутила!

Ти думаєш, подлянка,
Що я тут пропаду?
Як вийду я на волю —
За все тобі томщу:
Ручки-ножки поламаю.
І кості покручу...

Між гратами щось забряжчало; показався блискучий кінець штика.

— Ей ти, чорт! — почувся за стіною голос вартового, — лежи мовчки, а то я тебе покладу!

Коли Петрові обридло слухати пацанка, він сказав йому:

— Ну й „наливаєш"-же ти добре, товаришок! Не знаю — який з тебе Іван вийде, ну, а тріпач добрий!

Пацанок почав клястися:

— Падлець буду, коли хоч трошки брешу! Щоб мені волі не побачити, коли „наливаю"! — поклявся він великою тюремною клятьбою.

— Годі, Володька! — гостро сказав Петро, — воля тобі ще потрібна буде.

Пацанок насупився й замовк.

Петрові стало шкода чогось хлопця, і він почав щиро розпитувати про його життя. Пацанок зразу одмовляв а неохотою, голосом ображеного, а потім зразу якось залишив свій тюремний тон і дитячим голосом став розповідати про своє життя.

— Як мені живеться — питаєш? — промовив він, присовуючись ближче до Петра й обгортаючись од холоду в свій полотняний бушлатик. — Погано живеться, товаришу: боги чіпляються до мене, завжди дражнять: бачать, що я малий, нікого не подужаю з їх. Спати посилають „на грачівку" й їсти садовлять з „грачами". А хіба я дешевший за їх? Мій батько був шармачем і я шармач! Я не менше покрав на волі од їх. Дай бог усякому стільки покрасти, як я перекрав! — казав пацанок смутним голосом.

Петро слухав тиху скаргу пацанкову, його чистий мелодичний голосок, і йому почало здаватися, що немов він десь уже чув цей голос.

— Як ти гадаеш, товаришу, — через якийсь час звернувся до Петра цапанок, — дадуть нам завтра паски та крашанки, чи ні? Розказують, що торік давали на Паску всім по маленькій пасочці й по дві крашанки.

— Хоч і даватимуть, то нам з тобою мабуть не достанеться: ми-ж з тобою в карцері! — одмовив Петро.

— То може як вийдемо, то дадуть? Може хоч крашанки нам зоставлять?

— Навряд, товаришок.

— А як не дадуть, то ми будемо вимагати. Правда, товаришу? Прийде прокурор, то ми йому й заявимо.

Було помітно, що Володька дуже турбувався, щоб крашанки його не пропали.

Петро вже не слухав пацанка, й обнявши коліна руками, про віщось загадався. Отямився тільки тоді, коли пацанок, після довгої мовчанки, знов обізвався до його.

— „Зботай."*) що-небудь, товариш, — промовив він, — може казку яку знаеш, а то скучно так сидіти.

— Щось позабував я вже казки, — глибоко зітхнувши після довгої задуми, одмовив Петро.

— Ну, розкажи що-небудь про свої партійні пригоди. Ти хто будеш? Есдек, чи есер, чи може анархіст? Я страх люблю слухати про „політическых".

— Ну, слухай, товаришок, — сказав, хитнувши головою, Петро, — я розкажу тобі, тільки пильно слухай. От ти казав, що вилаяв масалку в Христа — чи знаеш ти, хто то такий Христос?

— Знаю, — одмовляє пацанок, — розпятіє, хрест, що ним попи чортів гонять.

— Ну, ще що знаеш?

— Більш не знаю, — одмовив той.

— Христос — не хрест. Ти послухай, що я тобі розкажу про нього.

І Петро простою мовою євангелії став розказувати пацанкові про Христа.

Пацанок близько тулився до його, чмихав, закидав питаннями і, коли Петро став розказувати про суд над Христом, про Його страждання й смерть, пацанок примовк, і тільки по тому, як сопів він носом, можна було вгадати, як пильно дослухується він до кожного слова.

(Докінчення буде).

*) Полюбовницю.

*) Ботать — бехати.

ступників, так, що наші люди одержали мінімальну скількість голосів. Жиди не задержали отже в цілости компромісу, рахуючи все на нашу слабість супроти них і неприпучість На жаль, ми все ще не вміємо їм доказати, що ми маємо і мусимо бути господарями на нашій землі

По селах жиди йшли остентаційно по стороні поляків і наших хрунів і через те вибори випали для нас по деяких сетах некорисно, як прим. в **Зеленій, Перанальці, Глібові, Раштівцях і Бушнах.** В Глібові викликали тим жиди таке обурення, що навіть хтось вибив одному з них вікна (хоча не виключене, що тут мається до діла а провокацією). В Зеленій знова наші громадяни постановили були не купувати нічого у місцевих жидів-крамарів, але що наша вдача м'ягка, то небавком прийшло до пропащих і селяни дальше купують там, де купували, а свої кооперативи ледви животіють.

В селі **Билинівки** на 16 радних вийшли самі українці, бо ні поляків ні латинників у селі нема. На протест кількох амбітників вибори, які за першим разом випали були добре, повторено. Перевелено це повторення без оголошення, опівночи і за другим разом всі свідомі радні відпали. За першим разом була **слаба участь жінок**, а за другим жінки взагалі вже участи не брали. **Буцики:** радних 24, в тім українців 10, поляків 14, хоча село на половину польсько-українське. Протесту, внесеного спільно, не узгляднено. Поляки одержали більшість, підперті жидами. **Вікно:** радних 36, в того українців 21, поляків (латинників) 11. Село в трьох четвертих українське і без компромісу могли перейти самі українці. Поляки всеж таки внесли протест, бо хотять половини радних.

(Докінчення буде.)

„ДНІСТЕР" це не приватна, але **всенародна установа.** Майно „Дністра — майном цілого народу, тому обезпечайте свої будинки **на дозволену законом 1/2 часть** з движимости в повній вартости **в Т-ві „ДНІСТЕР".**

Свято кооперації у Львові.

Львів, 16. жовтня 1927.

Сьогодні між 12 а 2 год. в полудне відбувся в великій салі Народнього Дому Святочна Академія з нагоди Кооперативного Свята. При битком набитій учасниками салі відкрив Академію голова Ревізійного Союзу Українських Кооператив инж. Ю. Павликовський прегарною промовою. Потім виступив мішаний хор львівського „Бояна" під дирігентурою д-ра Ст. Людкевича. Сольову партію в корі відспівала п. Анда Остапчук. Привітні в нагоди свята складали українській кооперації на руки Ревізійного Союзу Українських Кооператив голова Української Парляментарної Репрезентації пос. Хрущький в імени тіяїж Репрезентації, проф. М. Галущинський від „Просвіти", д-р Лесь Кульчицький від Земельного Банку, инж. М. Твориддо від „Сільського Господаря", п. В. Коберський від згуртованої в „Лугах" (тзв. радикальних) селянсько-робітничої молоді, д-р Ст. Федик від Т-ва „Дністер" і д-р Роман Цегельський від Наукового Т-ва ім. Шевченка. Письменні привіти наспіли від „Червоної Калини" у Львові, від 135 кооператив Станиславівщини, репрезентованих Повітовим Союзом Кооператив у Станиславові, від Пов. Союзу Кооператив у Бібрці, від Пов. Союзу Кооператив у Дрогобичі, від Пов. Союзу Кооператив у Стрию і від Покутського Союзу Кредитових Кооператив у Коломиї. Після привітів відспівала відома чиста співачка Анда Остапчук цілку гарно підібраних пісень, що своїм змістом, виконанням та мистецькою інтерпретацією зробили на присутних велике враження і самозрозуміло викликали серед них захоплення, що шукало виходу в гучних оваціях для співачки. Д-р К. Коберський виголосив обширний реферат, в якому цифрами узгляднював силою економ. умовин підготоване підложе і світлі перспективи для розвитку нашої кооперації. Дуже мале враження зробив на присутніх виступ селянського хору з Лисинич, що відспівав цілком поправно кілька пісень. Потім виголосив прегарну промову про вагу кооперації для нашого селянства та про потребу розбудови власного промислу селянин-кооператор І. Сказків. Закінчилася Академія виступом львівського співацького гуртка „Сурма", що зединав собі тим виступом без сумніву найгарячіші симпатії всіх присутніх. Дирігував тим хором д-р Неділка. Акомпаніямент при виступах „Бояна" і п. Анди Остапчук спочивав у руках директора Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, відомого нашого музика і композитора В. Барвінського

Перед процесом Шварцбарта.

Париж, 15. жовтня 1927.

Тут помітне незвичайне заінтересування процесом Шварцбарта, убийника пок. голови Директорії УНР. С. Петлюри. Величезну рухливість у підготованих до процесу виявляють жиди. Зорганізували вони вже незвичайно добре великий пресово-інформаційний і очевидно тенденційно-пропагандистичний апарат. Всю свою та останчу під їх впливами пресу змобілізували. До участи в розправі зголосилося досі близько 1000 журналістів від найповажніших органів преси з усіх усюдів, та переважають між ними представники жидофільських газет. Крім того було яких 10 тисяч домагань на карти вступу для публики. На карти вступу пішла величезна, прямо нечувана жидівська. Абонування стенограмів з розправи дійшло вже тепер до піяти 8000 франків. Словом велике заінтересування цією справою, за якою без сумніву буде слідкувати цілий світ.

Горький на процесі Шварцберта?

Париж, 16. жовтня 1927.

Кажуть, що в процесі як свідок виступить теж Максим Горький, що тепер живе в Італії.

Останні вісти.

АЛЬБАНСЬКИЙ ПОСОЛ У ПРАЗІ ЗБИТИЙ.

Прага, 16. жовтня 1927.

Вчора в кавярні „Пасаж" убив альбанець Альгіяд Беді альбанського посла в Празі Цена бега. Вбийник приїхав нагочно до Праги, щоби вбити Цена бега, якого вважав ворогом свого народу, що намагався запродати його Югославії. Вбийник Альгіяд Беді родився 1904 р. в Ельбасані, скінчив ліцей у Римі, говорить по французьки, італійськи й альбанськи. До Праги приїхав із Білгороду альбанський повновласник і шеф білгородської поліції, щоби взяти участь у слідстві. Цена бег був перед тим послом у Білгороді, а відтак його іменовано послом у Празі. Він ще навіть не вручив був воїх повновластей президентові, чехословацької республики.

ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

Женева, 16. жовтня 1927.

Литовський премієр Вальдемарас вислав до Ліги Націй телеграму з приводу заряджень польських властей у Вилейщині.

Ковно, 16. жовтня 1927.

Півурядова „Літува" подає, що Англія заінтересувалася литовсько-польським конфліктом за Вильно. Чемберлен зазначив у Парижі, що особисто є заінтересований у порішенні конфлікту. Вкінці зазначує „Літува, що спір за Вильно не покінчений, хоч Польща так вважає.

ДОВГАЛЕВСЬКИЙ НАСЛІДНИКОМ РАКОВСЬКОГО.

Париж, 16. жовтня 1927.

Агенція Авасо подає, що французька рада міністрів постановила дати згоду на іменування Довгалевського наслідником Раковського на становищі амбасадора СРСР у Парижі.

РАКОВСЬКИЙ КИНУВ ПАРИЖ.

Париж, 16. жовтня 1927.

Раковський виїхав нині з Парижа автом в 6. год. ранку до Берліна.

АРЕШТУВАННЯ.

Дня 15. жовтня арештовано в Тернополі під замітом шпіонажі Осипа Христенька, електротехніка Івана Морозика, Степ. Кунницького студ. медицини, Ферд. Кожухівського, капрала 54. п. п., Ольгу Стишинівну. — У Львові при вул. Садівницькій арештовано Михайла Вацика.

Зі спорту.

„Україна"—„Чарні" 0:4 (0:1).

НОВИНКИ.

— **Особисті вісти.** Відомий наш громадянин д-р Володимир Старосольський професор празького університету, вернувся на постійне до Львова, де веде, як раніше адвокатську канцелярію. Витаючи його з поворотом як суспільного діяча та вченого, бажаємо йому найкращих успіхів серед нових обставин.

— **Мясо подешевіло.** Управа громади м. Львова прийняла нову максимальну таксу на мясо, що обовязує від 15-го жовтня. Ціни мяса, вудженини та товщів дещо знижені.

— **„Істінкс" балалайчників.** Після мандрівки по провінціяльних містах Галичини приїхав до Львова т. зв. „російський хор балалаєчників", який рекламує себе російськими афішами. Поруч російських афішів є теж і польські. Але українських нема. Подаючи цей факт до відома нашого громадянства, доповнюємо його таким пікантним поясненням: цей „російський хор" не має в своїм складі ніяких росіян, а складений виключно місцевими кацапствуючими підприємцями, що прибираються в туже „екзотичне" піря. Навіть якби ці балалаєчники були з найкоренішої Росії то ще й тоді повинні би розуміти, що приїзджаючи в чужу країну повинні би шанувати мову її населення.

— **Львівські доларівці.** Поправляли американську валюту від довшого часу різні львівські молодці старим і простим способом, роблячи з 2 доларівок 20 доларівки. Зрадив усе це товариство необережно легким життям студент техніки Бодзьох, що має вже на своїй совісти темні справи з продажею чужого лісного дерева. Решта компанії така сама: Гольдштайн конекрад, Бялковський, кишеньковий злодій, професійні фальшівники Кори і Льотрінгер. У централі фабрики фальшивих долярів найшли фотографічні кліші банкнотів, мідяні плити та інші потрібні причандали.

— **Львівська хроніка.** 1 рік вязниці дістали два веселі добродії Сівак і Чернік за те, що в кабареті „Пекелко" поломали крісла та столи, побили всю посудину, гостей і 17 поліцаїв, які мали їх витягнути з цього веселого місця. Сівак і Чернік зайшли до „Пекелка" для розваги після 5-літньої спільної вязниці і хотіли зажити повної свободи. — Бувш. урядовець поліції Вайтман підрізав собі жили на окопівську. — З нагоди торгового дня у Львові поліція зорганізувала лови на вуличних злодіїв і опришків, переловивши між іншими одного із найнебезпечніших ворогів приватної власности Германа.

— **Рекорди.** Пята з черги англійка Дженъ Шефілд переплила Ля Манш у 15 год. 9 хв. — Рекордом реклями можна вважати ідею одної нью-йоркської фірми, яка влаштувала у виставі своєї крамниці трьох-кімнатне помешкання з кухнею та ванною. Кожний прохожий міг через шиби виставки приглядатися зранку до вечора як живе в цьому помешканні жінка, якій фірма дала там захист, правда: для реклями, але таки й для дійсного життя. Місс Кімбі так звикла до свого прилюдного мешкання, що навіть і не журилась очима тисячів тих, що оглядають її зранку до вечора. Вона пила в ліжку спідання, одягалась, зачісувалась, читала і приймала гостей на очах усіх, що подивляли останні технічні винаходи ідеально влаштованого помешкання. При цьому мала до послуги одну покоївку. Нема сумніву, що таке життя на видноті мало теж і моральний вплив на реклямову комірничку цієї модерної хати. Колись, коли доживемо до часів прозірчасто-скляних домів, побачимо, чи таке життя має свої принмоти чи ні.

— **Аматор дорогоцінностей.** У Парижі арештували цими днями спеціяліста від чужих дорогоцінностей, якого ім'я було колись славне на афішах, а від тепер перейде на сторінки історії мистецького злодійства. Сіньор Казімір Портас, а походженни еспанець, від кількох літ жив під різними милозвучними іменами та миловидними масками по европейських столицях, вистежуючи в крамницях найкращі перли, діямянти та бриліянти. Колись був він першорядним жонглером у різних „варіете" та „мюзик-голях" і осліплював публіку вручністю своїх рук. Та великі говорарі з цієї професії видались йому замалі і він рішив, що краще користуватись своєю вручністю в ювелірних крамницях, при перегляді дорогоцінностей. Він мав аристократичний вигляд і такі же манери. Спершу приглядався дорогоцінностям у вікні, замовляв точнісіньку скляну копію і при виборі різних діямянтів підкидав непомітно штучний, а забирав правдивий. Таким способом украв він минулого року найкращий діямент в одній паризькій крамниці вартости півтора мільона франків. За останні роки набрав він дорогоцінностей на 20 мільонів. І такий та-

МУШТАРДУ ДОБІРНОЇ ЯКОСТИ доставляє ВИРОБНИЧА ФАБРИКА ЙОСИФА ЖУРАВСЬКОГО Львів, На Болоні ч. 12. Тел. 26-44 (43 47)

лант буде тепер сидіти із заложеними руками між чотирома стінами, а каменів зовсім недорогоцінних!

— **З нових винаходів.** Цими днями робили в Парижі експерименти нового винаходу: як пермувати підводною лодкою бездротним способом. „Бездротна торпеда" під водою в Сені слухала приказів з далекого центра — Айфлевої башти. Одночасно в Америці пробували кермувати тим самим способом літаком. Уже раніше в Сан-Франціско перевели вдатний експеримент, кермуючи літаком бездротно на віддалі 400 км. Американці пішли ще далі і пробували в торпеди, якою кермували бездротно з висоти літака, знищити один корабель. Торпеда була вповні слухняна і могла корабель знищити без трудностів. Покищо не вдалось ще винахідникам одно, забезпечити механічного керманича на літаку перед бурею, з якою треба змагатись не механічно, а індивідуальною інтеліґенцією. А проте механічний керманич може віддати людству інші неоцінені послуги: напр. літак може ширяти на висотах, де людина не в силі знятись з кліматичних причин. Метеорольоґія може завдяки такому апаратові розвинути неодну тайну надземних просторів.

— **Небезпечне питання.** Цілий тиждень жив Берлін сенсацією, якої соромилось би найбільше провінціональне місто. В одним провінціональним, хоч і франкфуртським часописі якийсь театральний критик під псевдонімом Пікара зважився в рецензії згадати, що славна артистка Массарі має 56 літ. На цю рецензію відповів муж Массарі, немение відомий актор Паленберґ, відвертим листом, домагаючись від рецензента, щоби відкрив свій псевдонім і став з ним до поєдинку, бо він, Паленберґ, в обороні чести своєї жінки, дає йому, Пікарові, ось тут прилюдно поличника. Бо треба бути останнім хамом, щоби виявляти вік артистки, ще й фальшивий, помилюючись рівно на 13 літ! Минуло кільна днів на дискусій. У „Берлінер Тагеблят" редактор літер. відділу Гільденбрандт у дотепній статті признався до цього гріху, звернувши свій фейлетон на адресу... Пікара себто свою власну. Гільденбрандт заломав руки над власною безтактністю, яка дозволила йому зачіпити вік чаруючої артистки і над темпераментом свого... приятеля Паленберґа якого так сильно обурила неправдиве цифра 11 літ. Кратих і актор не будуть до себе стріляти і не підуть на мировий суд. Тільки оба прилюдно або тихцем признають, що стріляли дурницю, зачинаючи таку делікатну справу як вік жінки. Жінка має стільки літ на скільки виглядає. А коли є розумна то волів сказати, що має 56 виглядаючи на 30 кілька ніж що має тільки 48. А що волів її муж цього ніякий знавець мистецтва не в силі підгадати.

— **Світова всячина.** Румунський міністр закордонних справ Тулеско зустрінеться небавом з бувш. насадником престола Карля для порозуміння. — Німецький мін. фінансів Келер категорично протестує, що Німеччина не хоче виконати плянів Довза. — Конгрес нгл. комуністів у Менчестері скінчився; резолюції покищо невідомі. — Гдиня матиме свою салю гри в рулетку. — В Ерфурті почався конгрес нім. пацифістичних організацій; з оголошеного справоздання виходить, що ці організації мають 25.000 членів. — У Москві помер проф. Ігнатієв, а в Кисловодську проф. медицини М. Яновський. — У Ленінграді є яких 10.000 осіб недужих сифілісом. — Альохін знову виграв одну партію проти Капаблянки; тепер він має одну виграну більше.

— **Справлення помилки.** В попередньому числі „Діла", в статті „Польська шопка в Галичі", підтитул II має звучати так: „Причинки до істеричної (а не історичної, як надруковано) театральности вшехполяків".

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Пописи.

ВИННИКИ. (Українські установи і їх діяльність. Повітовий здвиг українських Сокольо. Місцевий Комітет допомоги жертвам посухи і внаслід збірки. **Заснування** Української Захоронки). Наша **преса** містить часто дописи з різних сторін нашої тісніщої Батьківщини, де подають вісти про національний **рух** в дотичних місцевостях, тільки з найближ-

чої околиці Львова — з Винник, від довшого часу ніхто не відзивається, немов тут національне життя зовсім завмерло, а принаймненше притихло. Але так на щастя не є. З українських установ є тут читальня „Просвіти", Товариство кредитово-торговельне, „Сокіл", Кружок „Рідної Школи" і недавно заснована Захоронка. Перші три установи матеріяльно доволі забезпечені, бо читальня „Просвіти" має в середмістю десять будівельних парцель, Товариство кредитово-торговельне — дім з обширною салею, в котрій є постійна сцена, а „Сокіл" є власником городу, обіймаючого около три чверти морга. Зверхною ознакою національної свідомости населення є тут перший на Галицькій Україні, побудований ще в р. 1913, памятник Шевченка, що стоїть на видному місці при найбільше людній публичній дорозі, далі пропамятна таблиця з чорного мармору в честь Маркіяна Шашкевича, уміщена в тутешній церкві, — і на кладовищі артистичний памятник на мурованій гробниці, в якій спочивають тліюні останки двадцятьох Стрільців-Героїв, що зложили свої буйні голови за волю вітчизни. На національне освідомлення українського населення у Винниках впливає і місцева церква, котрої образи святих і стіни прикрашені артистично і в національному дусі пензлем нашого талановитого артиста Юліяна Панкевича та образами в увесь ріст князів Володимира і Ярослава, княгині Ольги і короля Данила, українськими гербами, українськими текстами з св. Письма, а крім того деякі церковні предмети в гуцульському стилі, як хрести, свічники, і т. ін., що видцеві ще більше увидатнюється при стилевій церковній утвар і та при незвичайному ладі й чистоті. Національне життя винничан зосереджується, як звичайно, в читальні „Просвіти" і в „Соколі". Перша уладжує рік-річно величаве свято роковин смерти Шевченка, а також при участи аматорського гуртка дуже часто — театральні вистави, які приготовляє і ними керує перебуваючий тут від кількох літ наш земляк, артист українських театрів Наддніпрянщини п. Марушенко, людина талановита і вельми працьовита; він режіскрує вистави, бере в них і в хорах діяльну участь, малює декорації і т. ін. Булоб пожадане, щоб виділ читальні подбав про відчити, в яких предлегенти поглублювали би у слухачів національну свідомість. Це в теперішньому часі по читальнях найпильніша справа, котру повинно ставитися на першому місці. Коли це найважніша справа у будьщо-будь досить національно освідомлених Винниках, то щож казати про інші місцевости! З цим звертаємося і до Головного Виділу „Просвіти" з проханням, аби доложив можливих заходів, щоб між відчитами по читальнях повищу справу, а саме відчит про національне освідомлення з наведенням практичних примірів, ставлено на першому місці. Винницький „Сокіл" гуртує в собі ідейну молодь, веде курс руханки й уряджує забави. Цього року дня 18. вересня виділ урядив при участи місцевих членів і Соколів з найближчої околиці повітовий здвиг, котрий, не зважаючи на те, що тої самої днини відбувався у Львові здвиг Луговиків, випав дуже гарно зазвяки розумно обдуманій програмі, що получила поміж фізичних вправ з святом у память наших Героїв. А саме по Богослуженню в місцевій церкві удався величавий похід, в якім побіч винничан брали участь делегати сусідніх громад під проводом 4 священників, на місцеве кладовище, де на стрілецькій гробниці відправлено урочисту панахиду за померших Героїв, по котрій до незвичайно численно зібраного народу з усіх кругів виголосив високопатріотичну промову знаний з краснорічивости о. декан Гірняк, яка зробила на присутніх незвичайне враження. На панахиді співав під управою п. Шпаковського гарно хор, котрий по скінченню церковної відправи відспівав стрілецькі пісні. Крім цього орхестра з Підберезець в гарних одностроях відограла поправно хорал „Боже, великий, єдиний", а опісля національний гимн. Відтак по трагодинній перерві відбулися на площі „Сокола" руханкові вправи після оповіщеної програми, що випали на повне вдоволення численно зібраної публики, яка грімко оплескувала кожду точку. До вправ пригравали дві орхестри — з Підберезець і з Романова. В першій половині вересня п. р. засновано тут місцевий комітет допомоги жертвам повені. Цей Комітет забрався енергійно до діла, чого доказом є те, що до кінця вересня призбирав і відіслав до Центрального Комітету несповна девятьсот золотих. Крім цього зачалася ще збірка збіжа і бараболь, котра певно випаде зовсім вдоволяюче, бо винничани є давно знані зі своєї жертвенности на публичні цілі. Заходом Товариства кредитово-торговельного і Кружка „Рідної Школи" засновано недавно у Винниках Українську Захоронку. Посвячення льокалю й отворення Захоронки відбулося дня 2. жовтня. В Захоронці є поверх 30 дітей, а веде її учителька п. Т. Рибаківна. — **Місцевий.**

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

З ТОВАРИСТВА українських письменників і журналістів.

Справа будови літньої оселі для українських письменників і журналістів в Ямній станула на реальному грунті.

Дня 10. ц. м. перевяв відпоручник товариства ред. І. Квасниця площу, на якій має ставути майбутня оселя. Площу ню придбав п. Антін Максимович з Бориславa і жертвував на власність товариству, покриваючи одночасно всі видатки звязані з актом передання площі.

Символічне переняття площі відбулося спершу в Ямній в присутности колишніх власників Параски Якубяк і Василини Паяпюк, свідків селян: Івана і Павла Німчуків як і жертводавця, а опісля в канцелярії адвоката д-ра В. Левицького в Делятині, котрий також зовсім безінтересовно і з найбільшою прихильністю виготовив судовий акт передачі грунту.

Згадана площа положена в прегарній околиці над берегом Пруту в сусідстві фантастичного яру, витвореного річищем, починаючи від другого залізничого тунелю аж до скелі Довбуша. Це дасть змогу майбутнім мешканцем оселі користати з дуже близьких купелів і сонячної пляжі на прибережних скелях. З узбіч площі прегарний вид на цілу долину Ямни, як і на протилежні верхи Явірника та полонини. Віддаль від залізничого двірця теж невелика. Площа має 420 квадратових метрів.

Товариство задумує весь зимовий час присвятити зібранню відповідної квоти, щоби почати будову оселі шляхом самооподаткування вечорів і збирання пожертв, сподіючися, що загал громадянства відноситься до цієї справи з повним зрозумінням і не відмовить своєї помочі тим, яким вона вповні належиться.

На цьому місці Товариство вважає своїм обовязком зложити прилюдну подяку жертводавцеві п. Антонові Максимовичеві за його щедрий, справді княжий дар у виді площі під будову власної хати. Дякує одночасно д-рові В. Левицькому в Делятині за його безінтересовну пораду як і труд його канцелярії.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвальна ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Відозви й комун кати

Перегляд інвалідів У.Г.А.

Українське Краєве Товариство опіки над інвалідами у Львові виплачує під цю пору, крім періодичних підмог, уже 145 місячних рент інвалідам Української Галицької Армії на суму 2.215 зол. у місяць. В міру зросту засобів Товариства одержать ренту всі тяжкі інваліди УГА. Для остаточного устійнення рент і підмог є конечний перегляд інвалідів УГА. Головна Рада Товариства постановила перевести такий перегляд у жовтні і листопаді п. р. В тій ціли поділено Галичину на 11 округ, в осередках яких буде переводитися реєстрація та лікарські оглядини інвалідів.

Ось ті округи:

I. Львів: Осередок перегляду: Львів. Сюди належать повіти: Львів, Городок, Бібрка, Броди, Жовква, Камінка Струм. і Перемишлянн.

II. Перемишль: Осередок: Перемишль. Повіти: Перемишль, Мостиська, Судова Вишня, Лісько, Добромиль, Ярослав і Любачів.

III. Самбір: Осередок: Самбір. Повіти: Самбір, Старий Самбір, Дрогобич, Рудки і Турка.

IV. Стрий: Осередок: Стрий. Повіти: Стрий, Сколе, Жидачів і Долина.

V. Станиславів: Осередок: Станиславів. Повіти: Станиславів, Товмач, Богородчани і Калуш.

VI. Коломия: Осередок: Коломия. Повіти: Коломия, Косів, Снятин, Надвірна, Печеніжин і Городенка.

VII. Чортків: Осередок: Чортків. Повіти: Чортків, Заліщики, Копичинці, Борщів і Бучач.

VIII. Тернопіль: Осередок: Тернопіль. Повіти: Тернопіль, Збараж, Зборів, Золочів, Скалат і Теребовля.

IX. Бережани: Осередок: Бережани, Підгайці і Рогатин.

X. Сокаль: Осередок: Сокаль. Повіти: Сокаль, Рава Руська і Радехів.

XI. Яворів: Повіт Яворів.

Перегляд відбудеться при помочі комісій у складі 1 лікаря, 1 представника Головного Т-ва й 1 місцевого представника.

Кожний інвалід УГА., без огляду на те, чи був уже зареєстрований в УКТОНІ, чи він, чи одержував звідти ренти й підмоги чи ні, мусить зголоситися до перегляду, від якого залежатиме виплата інвалідської ренти. Інваліди мусять при перегляді виказатися посвідкою від місцевого народохвідного уряду та читальні „Просвіти" або кооперативи на доказ ідентичности особи й на доказ, що є інвалідами УГА., а також предложити потверджений громадським урядом докладний виказ маєткового стану та членів родини (число і вік).

Про місце й час перегляду буде докладніше завідомлено оголошено в українських часописях. Зареєстровані інваліди будуть повідомлені листовно.

В найближчім часі, а саме 23. жовтня п. р. відбудеться перегляд у Самборі (для вище названих повітів) в амбулаторії д-ра Вол. Кобільника, Самбір, вул. Дрогобицька 6 в год. 10-ій передпол.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за бл. п.

Володимира Гнатюка

відправиться у вівторок 18. X. ц. р. в год. 8·30 рано в Преображенській церкві, на яке запрошує

Рідня.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Грималіз:
Вівторок 18. X. Майська ніч.
Середа 19. X. Дні нашого життя.
Четвер 20. X. Циганка Аза.
Пятниця 21. X. Вій.
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.

Театр прийме негайно піяністку і баса.

Річні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок у Львові відбудуться дня 30. жовтня ц. р. в год. 17-ій (5 попол.) в школі ім. Т. Шевченка при вул. Мохнацького ч. 12 на дневному порядку: 1) Відкриття зборів і вибір президії; 2) Відчитання протоколу з останніх Заг. зборів; 3) Звіт з діяльности Старшини а) секретарський, б) касовий; 4) Звіт контрольної комісії; 5) Дискусія над звітами й уділення абсолюторії уступаючій Старшині; 6) Вибір нової Старшини й конт. комісії 7) Вибір 3 делегаток на Заг. Зїзд Т-ва „Рідна Школа"; 8) Внесення й евентуалія. — За Старшину Кружка: Ев. Макарушкова голова, Марійка Кравців секретарка. 748 2—2

Український Повітовий Комітет допомоги жертвам повені у Збаражі складає отсею дорогою щиру подяку за ласкаву участь в концерті дня 9. X. п. р. у Збаражі: 1) Мішаному хорові зі Збаража і мішаному хорові з Терпиївки і дириґентці обох хорів Вп. п. Анні Герасимович-Когутовій. 2) Вп. п. д-ровій Ірені з Заячківських Гаврилюковій за сольо фортепянове і фортепяновий акомпаніямент. 3) Проф. музики Вп. п. Богдановн Коморовському з Тернополя за скрипкові соля. 4) Оперовому співакови Вп. п. Львовн Краснопері за тенорові соля. 5) Вп. п. д-ровій Ляндавовій за виконання фортепяну. — За Комітет: о. Олександер Голіятий, голова.

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Перемишлі відбудуться в суботу, дня 29. жовтня ц. р. в год. 5-ій попол. в салі „Дівочого Інституту" з таким порядком: 1) Відкриття зборів; 2) Відчитання протоколу з попередніх зборів. 3) Звідомлення уступаючої Старшини та уділення їй абсолюторії. 4 Вибір нової Старшини. 5) Вибір відпоручників на зїзд Т-ва у Львові. 6) Внески. — *Старшина.* 755

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВСІЛЯКІ золотничі направи виконує срібня Ропшіц, Сикстуська 16 по 1 зол. 721 2—7

НОТИ на фортепян: В. Безкоровайний: І. Соната, ІІІ. Соната, Думка, В гаю зеленім, Poème érotique, Вечірні мрії, Хризантеми. 730 2—3

ЗА золото, срібло, бриляити **платять найвищі ціни** Ропшіц, Сикстуська 16. 733 2—6

ПОТРІБНА інструкторка до учениці з вищої гімназії на провінції. Ціле удержання і платня після умови. Зголошення слати на адресу: Управа школи в Бенькові п. Сянки. 750 1-2

БЮРО Немчиновської, Львів, площа Академічна 3, Тел. 19-11 поручає учительки, учителі, фемінерок, німаки, доглядачки, фребльовиць, кухарок, газдині, шоферів, машиністів, огородників, пішників, бюрократів, гестинерів, службу, готелеву, склепову, фільварову, агрономів, лісників. 741 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жилуг
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
645 **Пересвітлення Рентгеном** 12—3

Лїнарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.
Скріплювання хитаючих зубів, пльомбування й виривання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті за американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам знижка зволить. 749 Полекші в сплатах. 2—2

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в Станиславові
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і біленнн зубів. — Приступні ціни — Догідні услівя. 794 10—7

АДВОКАТ
д-р Вол. Старосольський
вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашевського 23/6.

20 літ існуюча фірма **РОМАН МЕНКІН** ритівничне заведення виробляє печатки, металеві і литі шильди, емалійовані і прасовані відзнаки. Узяга Львів, Легіонів 29. (Пасаж) Рейтана 8. Пошукується агентів. З провінції відвороткою почтою.

ГОДИННИКИ будь найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботі **Івана Земтарайка**, Львів, Жовківська ч. 5. З провінції просимо репарації присилати почтою. — Стромодні дамські годинники першого ґатунку висилаємо на ріжні 3 6) 28—7

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
в 70 ріжних смаках **„STELLA"** в 70 ріжних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. І. Мушинський** в Коломиї
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567

РІК ОСНУВАННЯ 1889
ФУТРА ЕЛІКС І ЮЛІЙ ЛЮБЕЛЬСЬКИХ жіночі і мужеські готові і на замовлення
Приймає всілякі **перерібки.**
Догідні сплати Ціни низькі Товар добірний
Рутовського Б. Тел. 48-70. **Львів.**

ПАПІРОСНИЦІ срібні
в найновіщих фасонах
поручає
751 **виробнича фабрика** 1—
С. А. РОПШІЦ СИКСТУСЬКА 16

ФУТРА найновіші найліпшої якости по приступних цінах поручає **ЕЛІСАВЕТА СОЛІН** (вдова)
753 **магазин футер**
ЛЬВІВ — СОБІСЬКОГО 4.

КОМПЛЕТ перша СОРТА **30Л. 28**
6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 кавових ложечок з хінського срібла. 11-ти сорта 25 зол. у **Б. Гринберга.** Сикстуська 4

Пересилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 233 (11.201). Львів, середа 19. жовтня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Белъгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Проклямація нової конституції.

Львів, 18. жовтня 1927.

Польська конституція з 17. березня 1921 р. була вислідною двох сил: суцільної польської реакції і фермептуючого прогресивного табору, який до нинішнього дня не може завершитися станом стабілізації. Ухвалена конституція мала виключно декларативний, теоретичний характер і тому досі, хоч від її заістнування минуло повних шість літ, вона не ввійшла ще в життя. Не вважаючи на свій компромісовий характер, березнева конституція має досить поступове й ліберальне обличчя. Вона стверджує, що верховна влада в республіці належить Народові, при чому „Нарід" виступає тут виключно політичною величиною. Органами Народу є сойм і сенат; посли і сенатори є представниками всього (політичного) народу. Конституція забезпечує вільний розвиток усіх громадян без огляду на їх національну і віроісповідну приналежність, а поодиноким територіям робить виглядн на широку самоуправу. Між іншим висловом ніби автономічних тенденцій березневої конституції був закон з 26. вересня 1922 про воєвідську автономію трьох східно-галицьких воєвідств та про заснування українського університету. Речинець здійснення цього закону минув тому три роки (26. вересня 1924 р.). Нині сам закон належить вже не лише до мемуарних декорацій польської „доброї" волі. Бо не лише не здійснено закону з 26. вересня 1922, але навпаки явиковими законами з 31. липня 1924 р. в нівець повернено постанови того „автономічного" закону.

Березнева конституція не ввійшла досі в життя, і в частині польської преси час до часу прориваються непевні, соромливі оклики про потребу здійснення конституції. Та ледві чи вона колинебудь буде здійснена. Вже від довшого часу відбуваються підкопи під мирщаву будівлю березневої конституції. Не приложивши постанов конституції до життя, не перевіривши її вітальности, зразу признано її непридатність. Від довшого часу поодинокі польські табори виступають з проектами зміни конституції. Передовиками в цій реформаторській акції є — очевидно — вшехполяки.

Ліберальна конституція, як і її змиршавілий пупянок: закон з 26. вересня 1922 р., були їм потрібні тільки pro foro externo, для здобуття границь держави і для одержання міжнародньої санкції на чужонаціональні території. Платформою тих заходів була конституція взагалі, а закон з 26. вересня 1922 р. зокрема. Сьогодні границі вже визначені і навіть на деякий час забезпечені (як свідчить промова радянського посла Богомолова), значить ліберальна конституція зайва, а закон з 26. вересня 1922 є хіба матеріялом для будучого історика польського політичного „романтизму". Березнева польська конституція має всі дані найти почесне місце на сторінках польської історії, як і конституція 3. травня, якої память рік-річно обходить реставрована Польща і то навіть у формі державного свята.

Від дискусії про потребу зміни конституції її реформатори зробили ще один крок вперед. Головна рада „Звйонзку Людово-народового", найсильнішої і найсуцільнішої партії, на відбутій 16. ц. м. сесії в артикулованій формі проклямувала нові основи нової польської конституції.

Найбільша польська партія виповідає невблагану боротьбу формально обовязуючій конституції і проклямує польську республику, в якій інші народи сягають майже 50 проц. всього населення, **національною** державою. Верховна влада в державі **неподільно** належить до **польського народу**, найвищого володаря і господаря держави. Навчання і виховання в школах повинно відбуватися під кутом всевлади польського народу, а тому виключно тільки польська мова може бути викладовою у всіх державних і самоврядних школах. Також усі державні і самоврядні та публичні корпорації можуть урядувати виключно тільки в польській мові. Польська держава мусить бути державою **однородного** устрою на всьому її просторі. Всякі змагання до правно-політичного відокремлення (автономічні) і всякі сепаратистичні змагання повинні бути безоглядно поборювані. Польща мусить тісно співпрацювати з католицькою церквою. Закорд. політика мусить бути звернена проти Німеччини, а всякій зовнішній небезпеці треба в першу чергу протиставити національну солідарність. Нова конституція мусить обіймати гарантії **національно-польського** характеру держави. Тому всі землі і области держави без огляду на національний і віроісповідний склад населення, мусять мати конституцією забезпечене польське представництво в парляменті і самоврядних установах.

Інші постанови Головної ради З. Л. Н. носять на собі ясніше або менше виразно зазначені боєві признаки проти теперішнього уряду. Уважаючи цю справу внутрішньою польською справою, не думаємо займатися їх сутю.

Основи нового конституційного проекту зовсім негують всі „національні меншости" і їх природні права. Без обиняків проповідується найчистішої води, наскрізь безоглядну денаціоналізацію, змагаючи до того, щоби всі „меншостєві" ріки сплили до польського моря. Правда, в порівнанні з істнуючим фактичним станом річей не був би це надто великий крок взад чи „вперед", одначе в порівнанні з постановами формально обовязуючої конституції — це явна і брутально проголошена заглада всього, що не є польським.

Чи маємо боротися проти цих нівеляційних намагань, прибраних у правну форму? Ми не брали участи в укладі березневої конституції. Вона не є співтвором усіх громадян сучасн. Польщі, вона не є їх моральною власністю, вона зрештою є наскрізь трансцедентальна. Є це внутрішньо польська справа і тому лише до польських чинників належить справа оборони конституції, як і її здійснення. Нашим обовязком: тільки слідкувати за перипетіями цих „конституційних" змагань, щоби у відповідній хвилі витягнути консеквенції, згідні з нашим національним інтересом.

Імперіялізм Вуйка Сама.

(Від нашого кореспондента).

Париж у жовтні 1927.

I.

Коло 1875 р. у Злучених Державах Америки воєнної фльоти так якби і не було. Та під кінець XIX. і з початком XX. століття їх морська сила взялася швидко рости. Заки непокінчений ще тоді Панамський пролив звязав два океани і з двох воєнних фльот Америки практично створив одну, бачив 1908 рік небувалу морську маніфестацію: мандрівку армади американської довкола світа, що обнімала близько сотні кораблів, себто майже півтора раза стільки числила фльота Рождественського, яка два роки раніше мандрувала була довкола світа в напрямі своєї могили під Чушимою.

Від того часу — поступ надзвичайний і, що більше, невпинний.

Правда своєчасна конференція у Вашингтоні накинула Америці обмеження морських зоружень і закріпила — на словах бодай — сорозмірні відносини сил великих потуг. Одначе угода ця обовязує тільки щодо кораблів, і то тільки певного рода, натомість у всіх інших ділянках морської сили, необнятих угодою, американці, користуючись без стриму своїм безприкладним в історії людства фінансовим багацтвом, вибиваються на першу світову потугу: в будові морського літництва, в удосконалюванні боєвої здатности кораблів і метод вичуування персоналу.

II.

Сидячи на сідлі на двох океанах і маючи через Панаму свободу перекидати фльоти між Атлянтиком і Пацифіком, американська федерація не занедбує нічого, щоб стати незрушимою ногою на Тихому Океані. Гонолюль, осередок Гавайських островів, ставться великою морською базою Америки, з вагою стратегічною першорядної ваги. „Се — казав недавно секретар американської фльоти Едвард Варнер підчас своєї „прогульки" на Гавай — наша передня сторожа супроти Заходу, се наша перша оборонна лінія. Ніщо не сміє перешкодити нашій фльоті стати там сильною ногою".

Здається, що бажання це вже здійснене, бодай в значній части. Початок нового року побачить на Гавайських водах невидане від 1908 р. зборище воєнних кораблів усіх розмірів, себто повну воєнну фльоту, з усім, що до неї належить — з перевозовими кораблями, то що.

Чудно й дивно, що ці величезні воєнні приготівки доконуються в супроводі славословій мира, пацифістичних проповідей. Бо кінець кінців: чейже не для вічного мира і всесвітнього братання могуча американська республика робить таке кольосальне бюджетове зусилля?

І ще одно: чейже не проти сухопутньої радянської імперії — як це дехто думає, навіть серед радянських публіцистів — себто чейже не для скріплення легенди про „всесвітчій протисовітський блюк" — Америка вибивається на першу морську потугу світа?

III.

Та покищо Америка, де тільки може, на всіх кінцях світа встромляє патики в колеса британського імперіялізму. Кожна нагода до цього добра. Доволі, щоб десь котрась держава, більша або менша, в Европі, в Азії або на Океанах, у чому небудь важному подавала вид, що вона йде під вплив Великої Британії, не кажучи вже навіть про здачу в клієнтуру Британської Імперії, доволі основаних познак цього — щоб Америка сказала їй своє: гов! Очевидно бережеться вона сказати це просто з моста, грубо (як свого часу робила Німеччина Вільгельма II.) — та все таки вона говорить так проречисто, що ніхто не може сумніватися в змислі її заходів. Ось така Польща довго складалася як покірне ягнятко, щоби доблагатися американської позички, — а все тому, що вона заклята клієнтка Англії. Німеччина одержувала сотні міліонів долярів для всяких своїх промислових і комунальних цілей, аж раптом, на днях, Прусія стрілася з відмовою забезпечення американської позички — то було якраз після занадто вже, на погляд Вашингтону, інтимних зносин між Вільгельмштрассе і Даунінгстріт, після Женеви. А ледви тільки пронеслася чутка, що Франція збирається консолідувати свої позички в Англії, коли вдарила на голови французів заява цловоі війни з боку Америки — і це трохи не в сам розгар американсько-французьких свят у Парижі, тай — річ неменше характеристична — в сам розгар тровлі, яку в паріській пресі англійська рука розвела проти Раковського, заіменованого з легкої французької руки „наступником Мазепи".

І так далі. Не говорячи вже про завзяту й безпощадну війну, яку американський Standard Oil веде проти британського Royal Dutch і якої висліду нині ще ніхто не може передбачити. Ні оконечного висліду, ні навіть перипетій і епізодів, у які хід тієї війни може втягнути сторонні держави і народи.

В. Левицький.

Польсько-литовський конфлікт.

Вильно, половина жовтня 1927.

I.

Ще на днях здавалося тут, що Польща стоїть на передодні незвичайно серіозних подій у своїому відношенні до Литви. Ранком дня 7. жовтня 1927 р. надїхав з Варшави курієрський поїзд, яким прибули до Вильна трохи не всі члени теперішнього уряду: премієр маршалок Пілсудський, заступник неприсутнього мін. закорд. справ Залеського — віцемініетр Кноль, начальник східнього виділу в політ. департаменті мін. зак. справ — Голувко, мін. освіти Добруцький, мін. рільничих реформ Станевич, завст. мін. війни — ген. Коварженський, мін. внутр. справ ген. Складковський, крім цього майже всі начальники політійних урядів держави, начальник ген. штабу, військової канцелярії марш. Пілсудського і ін. Офіціальні пресові звідомлення голосили, що згадані міністри їдуть у Вильно для того, щоби там прияти участь в евіті 7-літньої річниці здобуття і прилучення Вильна до Польщі. Одначе всі поча-

ренні події, а головно: такий демонстративний виїзд у Вильно майже цілого варшавського кабінету та бурхливі відголоси польської преси недвозначно доводили, що в повітрі чути трохи не блискавиці надходячої хуртовини. Тому не дивно, що на виленському грунті явилися також численні представники чужинної преси для провідання справи польсько-литовського конфлікту на місці. Одначе швидко виявилося, що великий жест варшавського уряду має тільки демонстративний характер. **Немає мови про який-небудь воєнний конфлікт між Польщею і Литвою,** по крайній мірі — **тепер,** хоча по суті у відношенні між цими обома „братніми" народами нічо не змінилося ані не зміниться у майбутньому. По-просту: теперішній великий польсько-литовський галас творить тільки один епізод у бистрім ході політичних подій на Сході Европи, епізод незначний та проте незвичайно цінний для їх характеристики. Ця обставина і спонукує мене поділитися з нашим громадянством низкою фактів, вражінь та помічень, зібраних тут на місці в різних джерел, а головно від наших литовських приятелів, так важко дотикнених тепер рукою польської влади. Та зрозуміти їх як-слід можна тільки тоді, коли нагадається недавно минуле польсько-литовського конфлікту за Вильно і Виленщину. Ось воно:

Коли в осені 1918 р. прийшло до перемиря на західному фронті, ген. Фош приказав німецьким військам, котрі від 1916 р. держали Вильно — опустити його і взагалі очистити цілий східний фронт. Приказ ген. Фоша прийшов при кінці грудня 1918 р.; німці радо виконали його, оставляючи країну, як-то кажуть, на Божу волю. Зараз потім обсадили Вильно — **відразу:** поляки і литовці. Ясна річ, що таке... condominium раньше чи пізніше булоб довело до збройного конфлікту між обома сторонами, коли б одних і других швидко не „погодили" більшовики. А погодили вони їх таким чином, що в січні 1919 р. своїми червоними військовими відділами заняли Вильно і околицю. Більшовицька окупація Вильна протривала всього 4 місяці, себто до квітня 1919 р. коли більшовиків звідтам виперли відділи польських легіонів. З того часу аж до наступного літа 1920 р., Вильно держали в своїх руках поляки. Та, як відомо, на літо 1920 р. припадає похід польської армії на Київ і польсько-більшовицька війна. Скінчилася вона для Польщі некорисно, бо польська армія була приневолена податися назад і відступити аж під саму Варшаву. Очевидно, разом з польською армією мусіла податися назад і польська залога Вильна, та через те місто знов заняли більшовики. Але тим разом вступили до Вильна також правильні відділи литовської армії, котрі пробули там бік-обік шість тижнів. Між Литвою і більшовиками прийшло дня 12. липня 1920 р. до конвенції, на підставі якої більшовики зобов'язалися відступити Вильно Литві. Та большевики не виконали цієї конвенції, а навпаки ждали пригожого моменту, аби литовську залогу Вильна цілком виперти з міста. Тимчасом на фронті воєнне щастя обернулося в користь Польщі, маршал Пілсудський переломив більшовицький напір і більшовики почали відступати. При самім кінці хотіли ще „відплатитися" сотням невинно арештованих, спокійних громадян: поляків, жидів, литовців, які всі ждали певної смерти в мурах виленської чрезвичайки. Ненадійна атака литовської залоги Вильна визволила арештованих і більшовики покинули місто. Запанували в нім цілком литовці. Але не на довго. Бо знов зголосили свої претенсії поляки і між обома сторонами збиралося на кроваву рукопашню. Тоді за посередництвом зах.-европейських держав, головно Англії, ставув між Польщею і Литвою в Сувалках договір, силою якого про державну приналежність Вильна і Виленщини мало вирішити свобідне всенародне голосування населення. Литовці повірили в добру волю другого контрагента, а також в могутню силу „антанти" та супокійно вивели свої частини з Вильна, спрямовуючи їх на схід на фронт. Та ледви минуло кілька днів, як склалась „ненадійна" подія. Ген. Желіговський, мовляв, „збунтувався", виломився з під приказів своєї верховної військової влади і на власну руку обсадив Вильно. Та кілька літ потім сам маршал Пілсудський визнав в публичному відчиті, виголошеному у Вильні, що ген. Желіговський пішов тоді походом на Вильно за його відомом і згодою та про намірену акцію знали чужинні дипльомати, акредитовані при варшавському уряді. Досить, литовці знов втратили Вильно, яке від цього моменту залишається в польських руках до сьогодні. Всі інші події, які зайшли від літа 1920 р. в виленській справі, на ділі тільки згаданий фактичний стан перемінили в правний. І так до осені 1922 р. правив в Вильні ген. Желіговський. Його область називала Варшава „Середущою Литвою". Коли вже польська влада у Вильні була з міліторного боку якслід угрунтована і не загрожувала їй ніяка зовнішня небезпека, ген. Желіговський запорядив вибори до виленського сойму, котрий, ясна річ, проголосив злуку Вильна і Виленщини з Польщею. У виборах до згаданого сойму взяли участь тільки поляки, бо литовці, білорусини і жиди збойкотували їх. Але уряд і місцеві поляки зовсім цим не турбувалися, так, як, очевидно, соймове рішення для них мало тільки декларативний характер. Воно стверджувало словами і на папері те, що і так вже на ділі існувало. Всеж таки сама справа на згаданому рішенні не покінчилася. Залишилася ще сакраментальна „антанта", яка у версайському договорі застерегла собі визначення східних кордонів Польщі, ну, і яка патронізувала цілому польсько-литовському конфліктові у виленській справі. Ковенський уряд слав на всі боки протестаційні ноти, в яких реклямував вічні і непередавнені права литовського народу до історичної столиці Витовта, тоді, як зі свого боку варшавський уряд знов виказував, що Вильно мусить на віки остати при Польщі, бо наслідком стільки сот літ тривающої приналежности Великого Князівства Литовського до Польщі — Вильно стало одним з центрів польської культури, є повне польських костелів і палаців, усвячене такими іменами польських велитнів як Міцкевич, Костюшко і ін. Між Ковном і Варшавою вічно їздили всілякі „посередники", але з їх посередництва, розуміється, нічого путнього не виходило ані не вийшло. І остаточно рішило те, що в політиці все рішає — реальна сила. Польща держала Вильно і Виленщину цупко в своїх руках, нікому не спилося для користи Литви вести з приводу Вильна війну з Польщею, Польща була стільки і стільки сильніша від Литви, отже і „право" мусіло залишитися за Польщею. Рішенням Ради Амбасадорів з 15. березня 1923. яким, до речі, признано Польщі область Сх. Галичини, признано також Польщі Вильно і Виленщину.

Та ковенський уряд не признав цього рішення Ради Амбасадорів. Він рішуче запротестував проти нього, заявляючи, що на втрату Вильна ніколи не погодиться. А на знак протесту і вічних прав литовського народу на Вильно, — литовський уряд постановив не назначувати жадних дипльоматичних, політичних і торговельних взаємин з Польщею. І досі цього свого становища не змінив. Отже хоча фактично обі держави не воюють зі собою, то формально вони так, якби в стані війни. У Варшаві немає литовського дипльоматичного представника і, очевидно, в Ковні немає польського. Між Польщею і Литвою немає ніякої ні залізничої, ні поштової, ні телеграфічної або телефонічної сполуки і ін. Словом, стан для Польщі більш чим неприємний, бо вічно нагадує їй, що там на північному сході формальний стан воєнний легко може перемінитися у фактичний. Отже ясно, що польська дипльоматія, яка прецінь до чогось є у світі — від 1923 р. безперервно вживає всяких можливих способів і засобів, аби непримиримого литовського сусіда бодай формально примирити з Польщею. (Далі буде).

Д-р Павло Лисяк.

Обезпечуючи будинки
в 1/2 части в „Дністрі"
підтримуєте свою установу
і збільшуєте народне майно.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Як давати відпустку?

У французькім деннику „Журналь де Деба" находимо дотепний фейлетон, який змальовує клопоти французького уряду з радянським амбасадором Раковським, що нарадо покидає своє становище.

(Підчас останньої зустрічі перед офіціяльною нотою. Воєний М-ства закорд. справ повідомляє: його Ексценленція, Амбасадор Совітів).

Бріян (підтягає манжети, поправляє краватку і проводить пальцями по чуприні): Не забуваймо, що Франція не найчемніша нація в Европі. Головна річ, щоби цей дипльомат — правду кажучи, трохи прикрий — не виїхав з нашого краю з поганим вражінням. (Входить амбасадор). Що за причина, пане амбасадоре, що Ваша Ексцелєнція рішили чомусь нас покинути?

Раковський. Успокійтесь... ані гадаю... Хто поширює цю злобну звістку?

Бріян. Безсумнівно люди злої волі і такої самої злої інформації.

Раковський. Ви знаєте добре, що я не хотів би зробити Франції навіть найменшої прикрости.

Бріян. Хто в цьому сумнівався би? (Бере папіроску). Отже ви думаєте провести в нас початки цьогорічної осени. (Закурює папіроску). Сезон недуже здохочуючий. Кажуть, що ждуть нас сильні дощі та повені.

Раковський. Ви знаєте, що в моїм краю ще гірше.

Бріян (розсіяний). Правда, що Болгарія не славиться лагідним кліматом.

Раковський. Кажучи між нами там таки порядна студінь, коли можна так сказати... Але в Росії ще гірше. Уявіть собі, що там паде сніг від початку зими до кінця.

Бріян. О! це дуже приємно для зимових спортів.

Раковський. Щодо мене то я не маю наміру туди вертатися.

Бріян. У такім разі ви певно проведете на Рівєрі.

Раковський. Ви так гадаєте?

Бріян. Там так приємно! Ах, якби я міг так звільнитись...

Раковський. Так, так... Блакитне небо, морське надбережжа, човни, рулетка, осмалені красуні...

Бріян. Стрункі статі, міцні плечі...

Раковський (розмріяний). Я пропадаю за плечима дівчат із Канн.

Бріян (приємно). Бачу, що Ваша Ексцелєнція потрохи майже згоджується з тим, що подобалось дипльоматам старого режіму.

Раковський. Добрі-то були часи, коли російський амбасадор був у ласках у всіх.

Бріян. Муситє признати, що ви не змінилось! (Відвертаючи розмову в інший бік). Отже Ви приготовляєте собі мешкання в Канн?

С. ВАСИЛЬЧЕНКО.

ПАЦАНОК.

(Докінчення.)

Потім удвох вони почали тихо розмовляти про людей, про Христове вчення; марили про те, що-б сталося на землі, коли-б знову прийшов Христос.

— Я думаю, — казав мрійно пацанок, — колиб тепер він прийшов, то перш усього звелів би покарати всіх тих, що тепер нас мучять.

— Він навчав людей, щоб вони прощали своїм ворогам, — тихо одмовив Петро, — і він, колиб вони покаялися, простив би все їм.

— Простив би? — розчаровано протяг пацанок.

— Усіх би простив.

— І нашого начальника простив би? — питає пацанок.

У Петра защеміло чогось серце, проте він переміг себе й сказав:

— І його простив би, колиб він покаявся.

Пацанок замовк і задумався.

— Слухай, товаришу! — трохи перемовчавши, промовив він смутним голосом, — можеб він хоч з посади його скинув?

— Про те нема чого й казати: начальником він не був би над нами.

Пацанок зразу повеселів.

—Ааг!... так йому! — радіючи сказав він. — Зразу позривав би з його погони та до параші поставив би. Парашником зробив би його! Чи так, товаришу? — Петро на свій страх, дозволив пацанкові поставити начальника за парашника. Пацанок дзвінко й радісно засміявся.

Потім пацанок про щось задумався.

— Ну, а нам з тобою, товаришу, не попалоб часом од його? — спитав пацанок.

Петро трохи подував.

— Хто його зна, Володько, — за себе не скажу: можеб мені й доталося од його за щонебудь; ну, а тобі нічого не булоб — це я добре знаю.

— А чогож так? — тихо спитав Володька.

— Любив він пацанків, таких як ти.

— Любив? — радіючи й соромлячись, перепитав його.

— Любив, товаришок, і людям дуже наказував, щоб жаліли їх.

— А... — пацанок щось хотів сказати, та й замовк. Потім тихенько одсунувся од Петра... Та забув мабуть, що Петрова рука лежала у його на коліні. Нагнувся над нею, а з очей упала на неї тепла крапелька-сльозинка.

—

Петро став закурювати.

— Ти вмієш писати прошення? — через який час Петрові, — у вашій камері, кажуть, усі вміють добре писати прошення.

— Можна буде написати, — одмовив Петро.

—Мене радять, — казав пацанок з дитячим довірям, — щоб я послав прохання до цариці про помилування. Колиб гарно, жалібно написати, то може щонебудь би й вийшло.

— То лишне, — сказав Петро, — тепер не дуже вважають на жалібні слова. Можна написати без того, може що й вийде.

— Е, ні, не кажи, товаришу! — казав Володька, — розказують, що тут була колись політическа баришня, то вона так написала одному пацанкові прошеніе, що навіть надзиратели плакали. Усе його життя списала. Через два місяці од цариці й помилування прийшло... Так напишеш, товаришу? — казав далі пацанок. — Напиши пожалуста! Спиши про все. І що здоровля моє слабе, а кандьор поганий... що чаю-сахару немає, бо нема кому з волі прислати хоч карбованця. (Забув на той час пацанок про свою маруху.) Напиши, що у мене „старушка-мать", що осталася без усякого пропитання... І оте напиши, що ти казав... що Христос пацанків велів любити... — — — — — —

—

Крізь грати стало пробиватися сіре світло одежі. Вимальовувались брудні обдерті стіни. Дивлячись на їх прищуреними очима, можна було добре уявити буйний сад або непроглядний бір.

Зігнувшись бубличком і щільно обгорнувшись у полотняний бушлат, спав коло стіни на брудній голій мостині Володька. В сірому світлі досвітку вирізувалося його бліде личко з міцно заплющеними очима й по дитячий витягнутими губами.

Глянувши тепер на його, Петро зразу здував, кого він йому нагадував.

Здавалося йому, що не славний шармач Володька спить перед ним, а давній-давній його приятель, сільський школяр Марко, з котрим колись вони пасли вівці на селі. Такі шнурком брови, такий-же ніс, губи... Тільки змарнів чогось він дуже та коло губів зявлася нова рисочка недитячого страждання.

Часом крізь сон він щось говорив скоренько й невиразно — може про крашанку:

— Віддайте, суки, мою крашанку; тепер мені треба крашанки.

Розвиднялося. На мостині, в головах у Володьки, показалася надїдена житня пайка, глечик з водою, насипана на дїл купка соли.

І через грати вривався вже радісний гомін дзвонів, що розносився зо всіх церков міста.

ФУТРА ДЕШЕВІ І ДОБРІ
ТІЛЬКИ У 759
АРТУРА Пайцера
Тел. 49-72 ЛЬВІВ Тел. 49-72
ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

Раковський. Ех, ні! ще не пора. Все мене тримає тут.

Бріян. Певно, що не найприємніший паризький сезон.

Раковський. І найкорисніший.

Бріян. Театри відчиняються...

Раковський. ...і парламент.

Бріян. Отже ви лишаєтесь у нас? (Розмріяний). А знаєте, що ви зробили би, якщо ви хотіли би бути справді темним.

Раковський. О! Ви вмієте мене „взяти"! А між вашими земляками є ще такі, які не вміють мене оцінити!

Бріян. Бо вони вас не знають!... Щодо мене, то якби я не лишався видатись вам трохи нескромним, то я дозволив би собі попрохати вас, щоби ви були добрі і поїхали до Чічеріна в одною орудкою від мене.

Раковський. Алеж до чорта де-ж Москва... Ви-ж знаєте, що я не терплю подорожей.

Бріян. Але нема нічого кращого в світі для молодіжі як подорожі.

Раковський. О, ви дуже темні! Але самі бачите, що я вайтов у невдячний вік.

Бріян. (На боці). Ще й як!

Раковський. Не домагайтесь від мене, щоби я їхав валізницею... у добі таких атентатів.

Бріян. Алеж є літаки.

Раковський. Дякую гарненько, моя шкіра мені дорожша.

Бріян. (На боці). Різні смаки існують на світі! (Голосно). Та бачите я маю стільки справ до нашого Чічо...

Раковський. А чи не міг би їх йому передати мій вельмишановний товариш Гербет*?

Бріян. Це правда. Але їм якось важко зустрітись.

Раковський. Гірка доля! Щодо мене, то я таки не поїду.

Бріян. Ви направду страшний чоловік... А якби я вас так попрохав поїхати за кавяром?

Раковський. Ех! не жартуймо при поважних справах.

Бріян. Навіть і не гадаю... Але як вийти з цієї ситуації? Но, мій Ракоко, рушетесь трохи.

Раковський. Звідь мене Вашанним!

Бріян. А то чому?

Раковський. Це моє імя.

Бріян. Я ніколи не вгадав би. Ну добре! Отже мій коханий Вашаючий, уявіть собі, що я вже маю пього досить.

Раковський. Чого?

Бріян. Вас. І я не хочу вам сказати: Вас ніхто тут не тримає.

Раковський. Ну що ви!

Бріян. (Підносячи голос). А на докав, що воно так то скажу вам, що коли ви не дасьте драпака, то я вас викину через вікно.

Раковський. А скільки-ж вас є тут, щоби були в силі це зробити?

Бріян. (натискає гузик дзвінка). Паноове возьні, гей! (Звявують амбасадора СРСР.).

Головний возьний. А що ми маємо зробити з його Екцеленцією?

Бріян. Зробіть пакунок і пустіть його в Сену.

Раковський. Пане Бріяне! Ніколи не сподівався чогось подібного по вас.

Бріян (до возьних). А для більшої певности запишіте в той самий мішок одного шуліку і одну змію. Щоби йому не було самотно.

Раковський. Пане міністре! Якщо я не вадужив би вашої чемности, то я прохав би вас дати мені авдієнцію на завтра на ту саму годину.

Бріян (запалюючи папіроску). Ще побачимо.

* Франц. посол у Москві.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Останні вісти.

ПЕРЕД ПРОЦЕСОМ ШВАРЦБАРТА.

Горкий на приїде до Парижа. — Шварцбарт караний за крадіж.

Париж, 17. жовтня 1927.

Склад трибуналу в процесі Шварцбарта, за виїмкою предсідника Флері, буде відомий щойно завтра. Нині вибросують лаву присяжних. Поза покликаними вже 19 свідками, комітет оборони Шварцбарта вніс іще на покликання ще в характері свідків проф. Вікт. Баша, проф. Райнаха, провідника фр. соціялістів після Льва Блюма й ін. З українського боку внесено на покликання в характері свідка бувш. члена агл. шефа директорії УНР. В. Винниченка. Максим Горкий, до якого обор. Шварцбарта, адв. Торес звернувся з просьбою виступити в характері свідка, прислав листа, у якім повідомляє, що в причини лихого стану здоровля не може приїхати до Парижа, але готов переслати свої зізнання на письмі. Нинішнє „Ехо д' Парі" у статті закидає Шварцбартові большевизм і протестує проти акту терору, доконаного на паризькому грунті.

З акту обвинувачення виходить, що Шварцбарт у 1909 р. був караний у Відні 4-м. вязнищем за крадіж, з Будапешту видалили його за такі самі злочини. Прокуратор не вірить обвинуваченому, що ділав з власної понуки і без спільників. У його вчинку прокуратор не бачить ніяких ідейних мотивів. От. Петлюру годі обвинувачувати за погроми, спричинені обставинами. Петлюра поборював погромову акцію. Акт обвинувачення підписаний ген. прокурат. Шердлінгом. На розправі обвинувачення піддержуватиме ген. адвокат Ренака. Склад трибуналу такий: предс. суддя Флері, асесори Марті і Кресель. Шварцбарта боронять: адв. Торес і його співробітники Вайль-Госедшо і адв. Розенталь. Родину от. Петлюри заступає: адв. Кампінчі, Вільм і адв. з Польщі Познанський. Шварцбарт від учора сидить уже в келії для вязнів у судовім будинку. Приїхало багато жид. журналістів, з Америки, Африки й Австралії.

ПРОТИ ДОВГАЛЕВСЬКОГО.

Париж, 17. жовтня 1927.

Часописи правиці почали кампанію проти наслідника Раковського амбасадора Довгалевського. Гостру статтю помістив орган Мільрана „Авенір", який зазначує, що спеціяльністю Довгалевського є організування переворотів і терористичних організацій. Часопис пригадує, що Довгалевський мусів уступити зі Штокгольму і Токія за свою пропагандистичну діяльність. Довгалевський не є москаль і навіть не знає добре російської мови.

ЗА СКЛИКАННЯ СОЙМУ.

Варшава, 17. жовтня 1927.

Вчора віцемарш. Зверхинський з рамени ВЛН. звернувся до маршалка сойму Ратая і повідомив його, що ВЛН. домагається скликання сойму. Коли не зайдуть якісь несподівани, то слід сподіватися, що сойм зачне радити з кінцем цього або з початком найближчого тижня. Вчора кружляли чутки, що уряд хоче в найближчих днях розвязати сойм і сенат. Тоді скликання сойму сталося би неактуальне й зачалася би виборча стадія. Яке становище займе уряд у справі соймових праць, має порішити нинішня рада міністрів, яку скликано на вечір. Маршалок Ратай заведужав і тому не урядує.

ПРИБІЧНА РАДА ЗАЧИНАЄ УРЯДУВАННЯ.

Львів, 19. жовтня 1927.

Комісар м. Львова Стшелецький скликав перше конституююче засідання прибічної ради на нині, 19. жовтня. На денному порядку є м. і. справа вибору комісій і делегатів прибічної ради до різних міських інституцій.

І. ДРЕКСЛЕР і СИНИ
ПЛ. КАПІТУЛЬНА 2
КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

НОВИНКИ.

— **Звичайні Загальні Збори Кружка** „Рідної Школи" ім. В. Грінченка у Львові відбудуться дня 23. жовтня 1927 о год. 5-ій пополудні в помешканні дівочої школи пл. св. Юра ч. 5. — Старшина Кружка.

— **Новий сенат Українського Університету в Празі** на академічний рік 1927-28 складається з отсих осіб: 1. проф. д-р Олександер Колесса — ректор, 2. проф. Сергій Шелухин — проректор, 3. проф. Дмитро Антонович — декан фільософічного факультету, 4. проф. Василь Біднов — продекан фільософічного факультету, 5. проф. Кость Лоський — декан правничого факультету, 6. проф. Володимир Тимошенко — проденан правничого факультету.

— **„День ощадности" в школах „Рідної Школи".** Головна Управа „Рідної Школи" зарядила, щоби всі її школи святкували в неділю дня 30. жовтня ц. р. „День ощадности". Програма такого свята може бути довільна, але повинна обнимати дві необхідні точки: 1) відчит про вагу і значіння ощадности для кожної людини зокрема і для цілого народу взагалі, 2) збірку дрібних ощадностей. Це свято повинно бути почином до заснування шкільних щадниць, яких у нас, на жаль, ще дуже мало.

— **Шаховий турнір у Дрогобичі.** Пишуть нам: Недавно відбувся тут уже вдруге шаховий турнір за мистецтво, влаштований туристично-спортовим товариством „Підгіря". Перше місце й титул мистця здобув п. Нестор Кашуба, не програвши ні одної партії й осягаючи на 24 можливих 23 і пів точок. Друге місце заняв п. Е. Коссак, Ш. п. Б. Веселий, третє В. Кобільник, пяте Р. Кобилецький. Це група побідників, дальші місця заняли грачі трохи слабші. Завдяки шаховій секції, що є одиноким зорганізованим шаховим осередком у Дрогобичі, цілий ряд грачів виробляється на поважних шахістів, про що свідчить фант, що прим. кількох перших потрафить грати партії на сліпо, не дивлячись зовсім на шахівницю. На тім полі, всупереч традиції ходження в хвості інших народів, ми перші взяли тут ініціятиву в свої руки й от по році існування секції за ініціятивою її членів організується вже другий український шаховий клюб у Дрогобичі в місцевій „Робітничій Громаді", підчас коли в наших сусідів „з вищою культурою" на тім полі пусто і глухо. Якби ми й на всіх інших полях старалися взяти ініціятиву в свої руки, як інакше виглядалиб небавком наші міста, котрі мають ненаш характер лиш тому, що всякі прояви чи то культурного чи суспільного життя беруть початок не від нас, але від наших сусідів поляків і жидів! З. Щ.

— **Ucrain ca.** Під заголовком „Туристи" вийшли у видавництві „Мисль" в Ленінграді гуморески Остапа Вишні в російському перекладі. — „Беларуская Крыніца" (ч. 25 і 26 ц. р.) принесла в перекладі П. Задуми статтю о. д-ра Костельника п. з. „Польська Унія". — „Берлінер Берзенкайтунг" (ч. 358) принесла добру інформаційну статтю п. з. „Великодержави й Україна". Ця стаття навязує до попередніх статтей про Україну, поміщених у тому-ж органі в чч. 126 і 170. ц. р.

— **Особисті вісти.** Державний іспит з музики і гри на фортепяні перед іспитовою комісією львівської консерваторії вложили: Савицька Людмила і Галайчук Наталія зі Стрия з добрим, Козаневич Стефанія і Савицький Роман зі Самбора з дуже добрим успіхом.

— **Чехословацький консулят у Львові** просить нас подати до загального відома, що дня 28. ц. м., який є державним святом Ч. С. Р., консулят урядувати не буде.

— **Смерть чудака - мільонера.** Недавно помер у Капштадті один з найбільших сучасних чудаків, якщо взагалі можна в чудацтві перевищити сотні дивних самотників. Михайло Гіддінг, з походження голяндець, а виховання англієць, дістав велику спадщину у торговлі кавою і почав жити з процентів як мільонер, що не потрібує працювати. Жив він у хаті свого дядька, що лишив йому майно, в околиці Капштадту, де проводив у життя фільософію Шопенгауера як великий ворог жіноцтва. Рано та вечір прочитував афоризми великого жіноненавидця замість молитви, а його твори роздавав у тисячах примірників на всі боки. У палаті, де жив, не вільно було нікому рухати предметів з місця, де лишив їх його дидько. Гіддінг не признавав телефону ні електрики, а авто наймав за кождим разом, витрачуючи на те великі гроші. Одночасно був страшенно скупий щоденно на малі гроші, а мільони розкидав на добродійні цілі: одягав на вулиці бідних, роздавав харчі, гостив приятелів, посилав до шпиталів ліки, висилав недужих на реконвалєсценцію. Та робив це все з ненависти та погорди для життя. Гіддінг не мав приятелів і не писав ніколи до своїх братів і сестер, щоби не зрадити свого доброго серця. На його похороні не було майже нікого, бо ніхто не любив його, дарма, що Гіддінг зробив щасливими десятки тисяч людей. Ніодна жінка не перейшла ніколи порогу його хати. Все своє майно записав він на добродійні цілі. Помер так само самотно як жив.

— **Нью-Йоркський скандал.** У отейті Нью-Йорку перевищений скандал. Пані Фльоренс Кнап, перша жінка що пішла тим до високого становища державного секретаря обвинуваченна в махінаціях державним грошем. Раніше вона була професорою в університеті Сиракюз і покинула це місце, щоби як заявила „вложити державі чимало гроша". Цю ощадність вона зрозуміла занадто фамілійно, бо понасаджувала довкола себе на урядовців усіх членів своєї рідні, аж до старенької мами включно, і загирила акцію спису населення, на яку дістала окремі гроші.

— **Рекорди.** Своєрідний рекорд у парині карного права здобуло австрійське місточко Шердінг. Щойно тепер пригадують собі журналісти що воно було потиснь згадане в історії, бо туди переходили їм війська Наполеона в австрійці додають, що воно славне ще й тепер знаменитим маслом. Але масло і перехід Наполеона є нічим у порівнянні з тамошньою вязницею. При нагоді одної недавньої розправи стверднли, що вартові вязниці в Шердінг лишали відчинені двері від келії увязнених, дозволяли вязням відвідувати себе, а навіть самі пробували в келіях, де сиділи грішниці жіночого роду. Справа вийшла наверх, коли одна з них грішниць покидала вязничні мури, а за нею покинув своє становище теж вязничний сторож, залишивши товаришам вартовим і владіям, що не може без неї жити. Вязниця, з якої втікають тільки вартові, а не вязні, це рекорд гідний австрійської „гемітліхкайт"!

— **З нових винаходів.** Ще один винахід, який може змінити дотеперішню систему людських інтересів. Є це новий тип, легкого, дешевого акумулятора, що зберігає в собі десятикратно більшу електричну енергію, як усі дотеперішні моделі. Таким робом залізниця, авто чи корабель готові змінити вугілля та бензину на електрину. Все питання в тому: коли? Зладний винахід йде вже від 4-ох літ на свое практичне здійснення, тому, що його винахідник не має ніяких звязків із світом промислу та торговлі. Є ним еспанський ґзуїтський „патер" Альтмейда, який мусів аж виголосити привидний відчит перед чужинними фахівцями, щоби в краю тореадорів, революцій і диктатури Прімо де Ріверн могли повірити в повагу його винаходу.

— **Літературний куток.** В останній книжці журнала „Ревю де Де Монд" видрукувані деякі листи Бальзака про його подорож на Україну. Може не всі знають, що Бальзак їздив аж до Бердичова... женитись. В околиці жила його довголітня наречена панна Ганська, яка мала чималий вплив на його уяву і фінансові клопоти. 5. вересня 1847 р. Бальзак виїхав із Парижа з маленьким багажем, щоби проїхати Бельгію, Німеччину, Австрію, Польщу та Україну залізницею, дилижансом і кибитками. На 7-ий день приїхав він до Брохів. Було це справ жидівське свято нового року і в місті не можна було найти коней. На поміч мусів прийти російський консуль, що дав письменникові листа до начальника митниці в Радивилові. Приїзд чужинця до Бродів був сенсацією; останній француз відвідав це місто ще в році 1790. „Лист із Київа" Бальзака крім зовнішніх вражінь мандрівника має чимало рефлексій про життя наших селян і про „славянську душу". Наші селяни „сто разів щасливіші як 20 мільонів французів Вони живуть безжурно мов діти. Помішини їх годують і роботою не роблять їм ніякої шкоди, стає джерелом щастя та спокою. Визволення селян довело би до деорганізації всієї імперії, основаної на послуху". У Бердичеві пише Бальзак: „Доми „танцюючі польку" (себ-то пабалар!) маленькі як ярмарочні будки та брудні як хлів. Їх вид такий пекданий для европейця та парижанина, що треба дивитись кільна разів, щоби до нього звикнути. Цей жидівський табор повний жидів і всі вони на вулицях" В жидівських „буді" Бальзак їхав по українському степу „по царстві хліба" і від утоми засипав. Під вечір його розбудив візник-жид звісткою, що приїхали до „обітованої землі" Це був ґутір панни Ганської. І від тоді заслідлений Бальзак бачив щораз менше.

— **Спорт і демократія.** Будапешт мав свою сенсацію, яка має свій глибший зміст і для нас, хоча вона мало політична. На великім спортовім майдані дебютував як провідник одної спортової дружини відомий аристократ, граф Олександер Фестетіка, бувший капітан гусарів, бувш. міністр і власник 30.000 моргів найкращої землі. Додайте до цього: кандидат на амбасадора в Льондоні і власник збірки книжок і творів мистецтва, відомої далеко поза межами Мадярщини. На спортове видовище зїхалась уся мадярська сметанка: Андраші, Апоній й інші графи, що овацийно витали Фестетіка, який в своєю дружиною виграв „меч" 7:3. Фестетіка, дякуючи за оплески, сказав: „Копаний мяч — це демократичний спорт, тому я люблю його найбільше — він дешевий і всім доступний". Кажуть, що ми народ демократичний. А проте ніхто в нас не бачив на спортовім майдані як учасника гри якогось нашого достойника навіть на половину меншого, як Фестетіка.

— З КІНА. В кіні „Палас" і „Лев": Сейф у полуднях. — В кіні „Аполльо": Люби жінку, а світ буде твій! — В кіні „Фатаморгана": Грішниці.

Збіже, паша, худоба,
господарське і хатнє знаряддя не підлягає примусові обезпечення в ПЗУВ. — обезпечуйте їх в цілости в Т-ві „ДНІСТЕР".

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“

З життя наших установ.

Перші Загальні Збори Т-ва „Ощадність“.

Перші Звичайні Загальні Збори Товариства „Ощадність“ для господарности і добробуту, кооперативи з обмеженою відповідальністю у Львові, відбулися дня 16-го жовтня 1927. при участи 43 членів.

Загальні Збори відкрив довшою промовою голова Комітету Основателів д-р Михайло Волошин, почім Збори вибрали його на провідника Зборів. На секретарів покликано пп. д-ра Любомира Манарушку і Марціяна Кисілевського.

По звіті з діяльности Комітету Основателів за час від 9. грудня 1926. п. є. від Основательних Зборів Т-ва „Ощадність“, предложеним членом Дирекції Т-ва „Ощадність“ п-ром Костем Левицьким, Загальні Збори тепер цей приняли до відома. Відтак приступлено до вибору 16 членів Надзірної Ради і 5 заступників членів Надзірної Ради.

До Надзірної Ради увійшли як члени: пп. Михайло Галущинський, Омелян Терлецький, інж. Микола Творидло, о. Дамян Лопатинський, Зофія Раковська, інж. Юліян Павлишовський, д-р Володимир Охримович, д-р Михайло Волошин, Сильвестер Герасимович, д-р Степан Федак, д-р Теофіль Кормош, д-р Олександер Кульчицький, Микола Вінчківський, Теодор Преторівс і Василь Мудрий, а як заступники членів пп. Андрій Мудрик, Іван Филипович, Володимир Козик, д-р Роман Дашкевич, д-р Любомир Манарушка. Відтак д-р Юліян Гірник виголосив реферат „Про святкування Дня Ощадности“, який закінчив внесеннями.

По дискусії Загальні Збори приняли отсі резолюції:

I. Новозаснований Товариство „Ощадність“ на своїх перших Загальних Зборах в дні 15. жовтня п. р. звертає увагу всього нашого громадянства — на найвищу велику й необхідну потребу українського народу: сильного організування національно-кооперативного капіталу, найперше шляхом дрібних, масових, поголовних ощадностей. З уваги на те, що заспокоєння тієї потреби є пряме питанням життя нації, Товариство „Ощадність“ вливає найгарячішим закликом до всіх українських товариських організацій якомебудь характеру і до всіх свідомих одиниць в краю — взяти участь в новій великій, а шляхетній народній роботі, яка громадно починається обходом „Свята Ощадности“ дня 30. жовтня п. р. по всіх повітах в ініціятивни відділів Товариства „Ощадність“, а відтак продовжується через цілий місяць листопад в усіх окремих сільських громадах в заложених там „Збірницях“ Товариства.

Теперішні обхідні й щадничі збірки (які відтак рідкісно мають повторюватися) мають бути тільки вступом до систематичної, повсякденної, великої виховно-організаційної, економічної акції, що має на меті виховати поголовно всю українську націю в один, правдиво новочасний, господарсько-кооперативний організм. Інтерес усяких окремих, а в тім і фінансових установ мусить зійти на дальший плян, а навпаки, всі установи разом, винайдливістю та успіхами використаною особистою роботою всіх своїх службовників для добра нації — повинні світити взірцем і приміром всім кругам громадянства. Пропагандове Товариство „Ощадність“ стоїть вже і пригадує всім українцям, що настав час нової великої праці та економічної організації рідного народу.

II. Виконуючи отсей наказ хвилі, перші Загальні Збори Товариства „Ощадність“ вирішують подрібно:

1) Наші господарсько-фінансові установи, що мають на меті громадження і організацію дрібних капіталів не в спекулянтійних цілях і не для зиску, але для допомоги населенню в раціональній господарці, в упрощенні грошевого обігу та в уникуванні безпечної лихвати для вкладок ощадностей,— мусить спільний виховуючий ідеал і напрямні ідеї ощадности, котру як установи суспільного добра обов'язані вони постійно і послідовно вносити серединами пропаганди, а тому:

а) повинні всі ці установи, щоби:

а) виконуючи свою виховавчу задачу, — вносили постійно і послідовно свій обовязок пропаганди ідеї ощадности так в школі, як і в широких кругах населення; б) щоби на майбутнє рік-річно обходили „Свято Ощадности“, котрого то дня буде переведений щорокуй підсумок пасивї пропагандової за поспішний рік і котрого то дня має бути ведена пропаганда ідеї ощадности примірком, словом і ділом та загальною збірною дрібних ощадностей в найвищих кругах населення; в) щоби вони в обході „Свята Ощадности“ заінтересували всі суспільні, просвітні, культурні і господарські установи, так як це Свято не обходиться не в інтересі установ ощадности, а тільки в пристічне господарському вихованню цілої суспільности і тому все, що в суспільности є зорганізоване мусить бути покликане до співпраці в цім напрямі, бо честота ощаджування є суспільною конечною потребою і лежить в інтересі не тільки можного поодинокого громадянина, але й цілого народу г) тому *взиваються також всі суспільні, просвітні, культурні і господарські установи*, котрих завданням є також між іншим виховування суспільности — до розведення найвищої пропаганди ідеї ощадности і до участи в обходах „Свята Ощадности“. г) Взиває взивається всі Повітові Відділи Т-ва „Ощадність“, всі господарсько-фінансові установи та всі установи суспільні, освітні, культурні і господарські до обходу в цім (1927) році „Свята Ощадности“ в повітових осередках дня 30 жовтня з „Дні Ощадности, а по селах і містечках через місяць листопад.

Необхідними точками „Свята Ощадности“ мають бути: 1) відчит з пропаґандою ощадности; 2) збірка дрібних, масових вкладок серед широкого загалу населення.

Обходи по селах і по містечках через місяць листопад мають відбуватися на підставі інструкції Централі „Ощадности“ у Львові, як також після плану уложеного Повітовим Відділом „Ощадности“ в порозумінні з локальними сільськими і місцевими суспільними, просвітними, культурними і господарськими установами.

Там, *де не було ще зорганізованих Повітових Відділів Ощадности, обовязок зорганізування „Свята Ощадности“ спочиває на Повітових Кредитових Кооперативах*, які ще в другій половині липня п. р. були взвані до зорганізування Повітових Відділів Ощадности.

Окремого взвання до святкування „Дня Ощадности“ не будеться вже більше розсилати до установ. *Оголошення отсього комунікату належить уважати за доручення отсих вирішень і заклику є горі поданим установам.*

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Зі спорту.

„Чарні“—„Україна“ 4:0 (1:0.).

Не зважаючи численні прихильники „України“, що прийшли на ці змагання, бо гра обох дружин була цікава і стояла на високому рівні. Правда, „Україна“ не використала як слід кількох пригожих для себе ситуацій і не здобула ні разу ворожої брамки, що наповнило неодного видця сумом, одначе все таки в цих змаганнях українська дружина виявилася хоч і слабшим, але поважним противником, якого дружина „Чарних“, що виступила в своїм повнім, найсильнішому складі зі всіми своїми світилами, далеко не легковажила. Якби трошки більше щастя, то змагання повинні були закінчитися в найліпшому разі виспідом 3:1 в користь „Чарних“ і такий виспід був би справедливий та відповідав би ходові гри.

Про виграну „України“ в даних умовинах годі було думати. Українська одинадцятка надто ще молода і не може мати такої рутини й витревалости, як стара й рутинована дружина „Чарних“. А всеж таки хто приглядався грі „України“ перед двома роками і бачив її передучора, то мусить признати, що вишколення наших копунів поступило значно вперед і вони зачинають ставати справді поважними суперниками найсильніших клюбів. Як систематична праця буде вестися дальше в тому самому напрямі й темпі, то „Україна“ вже небавком буде небезпечним противником для всіх чолових дружин, то не тільки одного Львова.

Про саму гру ширше завтра.

Всячина.

Найбагатший чоловік світа. Яка постать впливає нині на уяву людей найсильніше? Постать короля, полководця, суспільного діяча, письменника, мистця? Минули ці романтичні часи. Кожиб хто хотів відповісти на це питання загальним голосуванням то побачив би, що найбільше привабливою постатю для більшости людства є постать найбагатшого чоловіка в світі. „Найбагатший чоловік у світі“ так називається одна нова німецька книжка Ергарда Брайтнерса у берлінськім видавництві для „Культурполітік“. Є це дійсна повість (не фантазія) про життя Давісона Рокфелєра. З неї довідуємось, що цей сучасний Крез почав свою фінансову карієру ще хлопчиком годуючи на продаж... індиків, на яких заробив перших 10 долярів. Гроші вкладає в корінну крамничку, де спить як хлопець до послуг. Після кількох місяців стає там бухгальтером, коли опорожнилось таке становище. Згодом находить собі спільника для самостійної „комісійної“ крамниці, позичивши на неї гроші. Рокфелєр має стільки нових ідей і таку завзятість, що його „бізнес“ росте як на дріжжах. З купця вибивається він на нафтового промисловця викуповуючи акції славного „Ойль Компані“, не погорджуючи хитрощами ні хабарами, якими задушує собі спільників. Для продажі нафти в Китай він винаходить якусь незвичайно дешеву нафтову лямпу, що побиває всі інші. „Ойль Компані“ має свої каравани вербльодів, що ідуть до арабських племен, ослів, що продираються до глибин півн. Африки, всі інші роди транспортів що опановують Афганістан, Ляпляндію, Гренляндію чи Ісляндію. Нині Рокфелєр скінчив давно 80-ку і тільки прочитує найважніші листи, а сам займається здебільша спортом у садівництві, гольфі, на колесі, риболовстві... і все ще трясе великою частиною земного глобу.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Перегляд українських інвалідів.

Комунікат.

Лікарські оглядини й реєстрація інвалідів У. Г. А. відбудуться:

В неділю 23. п. м. в Самборі, в ординаційних кімнатах д-ра Кобільника, вул. Дрогобицька ч. 6 — для інвалідів з повітів: Самбір, Старий Самбір, Дрогобич, Рудки і Турка.

В суботу 29. п. м. в Перемишлі, в орд. кімнатах д-ра Прийми, Ринок ч. 12 — для інвалідів з повітів: Перемишль, Мостиська, Судова Вишня, Ліsько, Добромиль, Любачів і Ярослав. Години перегляду: від 1·30 до 3-ої і від 5 до 7-ої попол.

В неділю 30. п. м. в Стрию, в льокалі Т-ва „Сокіл“, від год. 9·30 передпол. для повітів: Стрий, Сколе, Жидачів і Долина.

В суботу 5. листопада п. р. в Сокалі для повітів: Сокаль, Рава Руська і Радехів при участи д-ра Ст. Мацейовича.

Всі інваліди У. Г. А. з тих повітів мусять явитися до перегляду.

Управа УКТОНІ у Львові.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Грималів:
Середа 19. X. Дні нашого життя.
Четвер 20. X. Циганка Аза.
П'ятниця 21. X. Вій.
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.
Театр прийме негайно піяністку і баса.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на ратя від десятків лит з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 29—?

ВСЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЕРСЬКІ також виконує найбайдужіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** Львів. **Ю. Домбровський** — Л. Ровінський Львів, Академічна 2. (Готель Жорж). Замовлення з провінції полагоджує негайно. 101 6)

БЮРО Німчиновської, Львів, площа Академічна 3. Тел. 1[illegible] поручає учителів, учителі, фармацевтів, німок, доглядачок, фребелівок, кандидатів, шоферів, машиністів, огородників, вівчарів, бухгалтерів, ресторанових, службу, готелеву, склепову, фільварову, агронома, лісників. 744 1—

ПОТРІБНА інструкторка до учениці вищої гімназії на провінції. Шляхетне жання і платня після умови. Зголошення сати на адресу: Управа школи в Бережній п. Сянки. 723 3—

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жовтяниці

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

645 **Пересвітлення Рентґеном** 13—24

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.

Скріплювання хитаючих зубів, пльомбування й виривання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 749 Полекші в сплатах. 3—3

Вже продається:

ТУГАН БАРАНОВСЬКИЙ

Політична економія

Ціна 9 золотих

враз з пор. пересилкою почтовою 10 зл.

Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка

746 **Львів, Ринок ч. 10.**

МАШИНИ

до шиття

на догідних умовах

поручає

„ПОЛЬТИП“

739 **ЛЬВІВ, Ягайлонська 20.**

ЧІМ ШОВКУ ТИРКЕЛЬ І Ска пл. Марійська 7 в брамі прямо

поручає

ШОВКИ

в

великім виборі

ДЯК, бежений, що вміє провадити хор, пошукує посади. По інформації звертатися до дяка Михайла Дудича, Радруть п. Горинець 75

ПРЕДСТАВНИКИ, що мають зв'язки з хліборобами, потрібні. Вигідні умови. Вишивка, Шкіни Zubrzack. 436 7—

БУДИЛЬНИКИ найліпших ФАБРИК

з гарантією від

ЗОЛ. 9

ПОРУЧАЄ **G. A. РОПШИЦ**

760 СИКСТУСЬКА 16. 1—

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.

в Перемишлі, вул. Красінського ч. 61.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 25—?

ДО ЗАМІНИ парохія подільська І. кляси з дуже добрими будинками 10 км. від залізниці за парохію в місті або при залізниці. Зголошення приймає в чемності уряд деканальний зборівський в Главучі поч. Зборів. 700 2—3

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ч. 234 (11.202).

Львів, четвер 20. жовтня 1927.

Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Мирові перегони.

Львів, 19. жовтня 1927.

Зірвання дипльоматичних взаємин між Великою Британією і СРСР викликало примару нового воєнного конфлікту. В світі знялася метушня. Обі сторони повернули всі свої зусилля на те, щоби здобути собі союзників і прихильників та забезпечити свої позиції.

Примара конфлікту зазначилася ще виразніше після вбивства радянського посла Войкова у Варшаві. Були навіть поголоски про те, що Москва була рішена виповісти війну Польщі. Тільки завдяки негативному становищу харківського уряду вдалося опанувати напружену ситуацію і перепинити вибух завірюхи.

Не багато часу минуло з того часу, а вже інші пісні співають у Москві і Варшаві. Тепер відбуваються мирові перегони, в яких верх бере Москва. Перед кількома днями з'явився на варшавському ґрунті новопризначений радянський посол Богомолов. Користуючись формою журналістичної конференції, він відспівав пісню, якої давно не чула Варшава в такій незвичайно гармонійній тонації. Радянський уряд — по його запевненням — ніколи не протиставився свобідному розвиткові польської держави і ніколи не мав у відношенні до неї ніяких агресивних намірів. Радянська політика у відношенні до Польщі все була наскрізь мирна, а її змаганням було устійнити справді приятельські взаємовідносини, конечні для мирної співпраці обох держав.

„Переговори в справі заключення гварантійної умови між СРСР і Польщею, умови, *запропонованої радянським урядом іще минулого року*, ведуться в Москві. Вірю, що — не вважаючи на різницю думок, ті *переговори скінчаться додатньо*, тому, що гарантійний пакт є однаково конечний для Польщі, як і для СРСР".

Радянський уряд усею силою пхає до гарантійного пакту, який забезпечує стан посідання обох держав, який ще раз санкціонує рижський трактат і його межі.

Та мирові перегони не обмежувався, який ще раз санкціонує рижський трактат обіймає деякі постанови, які торкаються українського і білоруського населення під Польщею. І щож? Представник СРСР, який одночасно є репрезентантом України і Білорусі, забув про існування цих народів у межах Польщі і не хотів разити ухо польських журналістів неприємною згадкою про положення українців і білорусів хоч би по лінії постанов рижського трактату.

Та на цьому не кінець. Одночасно в Харкові відбувається друга сесія всеукраїнського виконавчого комітету X. скликання. Відкриваючи її голова ВУЦВК-у Петровський, теж підкреслив змагання Рад. Союзу до мира з усіми державами, а головно з Польщею, ані одним словом не згадуючи про Зах. Україну. Коли він робив деякі легкі докори Польщі разом з Берзіном, то тільки на тему толерування польським урядом української „білої еміграції". Мовчанка про Зах. Україну є відступством від дотеперішної поведінки харківського уряду. Голова української держави ніколи досі не пропинав нагоди, щоби не згадати про положення західно-українського населення. Також поодинокі промовці, як зпоміж керманичів радянської влади, так і зпоміж делегатів, звичайно підносили справу Західн. України. Тепер же те зацікавлення Зах. Україною на офіційних нарадах зовсім ущухло. Гін до мира з польським сусідом є такий всесильний, що у керманичів УСРР випала з голови тямка про сім мілионів „польських" українців. Навіть Скрипник присів перед всесильною Москвою, підтягаючи за радянськими дипльоматами:

„Встановляючи мирні взаємини з буржуазними державами, уряд СРСР доводить всьому світові свое миролюбство. Ми, представники трудящих УСРР, висловлюємо певність, що в наших мирних взаєминах з Польщею польський уряд задовольнить також і вимоги УСРР, тоб-то Польща буде висилати не тільки російських білоемігрантів, але вкупі і петлюрівців і українських білоемігрантів, що організовують банди для збройних нападів на мирну працю населення УСРР".

Очевидно, справа білоемігрантів є справою виключно між Польщею і СРСР чи УСРР. Одначе думаємо, що цю справу ще краще і доцільніше може розвязати український уряд, даючи амнестію політичним емігрантам без зайвих понижень і „вірнопідданчих" декларацій та притягаючи їх до співпраці на території УСРР. Та чи це найважніша справа у взаєминах між УСРР і Польщею?

Навіть більше! Затонський гладить польську „санаційну" політику і хвалить уряд марш. Пілсудського.

„Останні відомости говорять — зазначував він, — що уряд Пілсудського запровадив у кожній польській школі навчання української мови. Це вже заповічено в нашого декрету, це в нас на Україні в кожній школі обовязково вивчається українську мову. Дозволено також відкрити вільна чисто українських шкіл, на Волині відкрито вільна українських гімназій".

Те „відкриття" кількох чисто українських шкіл і кількох українських гімназій на Волині є ніщо інше, тільке надання права прилюдности трьом приватним українським гімназіям. Але в добі мирових переговорів і підготовлювання пакту про неагресію ці дрібні уступки виростають у Харкові до розмірів глибокої зміни польської політики у відношенні до українського населення.

Часто в тзв. ліво-соціялістичних та наємних радянофільських органах червоною ниткою вються всякі наклепи на український національний табор, що — мовляв — він змагає до угоди, та що в тому напрямку робить усякі заходи. Тільки комуністична партія і радянський уряд, як союзний, так й український, постійно журяться підяремними українцями. Як ця журба виглядає в дійсности, проречисто говорить про те не лише мовчанка посла Богомолова, але й мовчазне, а навіть восхвальне в бік Польщі становище відповідальних керманичів Рад. України. Зновуж безпастанне тенденційне обвинувачення в угодовости українського національного табору має на меті облекшити мирові перегони Москви і Харкова в напрямі Варшави.

„Двотижневик заощадження" в У.С.Р.Р.

Ударна кампанія за ощадність серед селянства та її невдача.

Ленінові довелося проголосити гасло повороту комуністичної партії „лицем до села" і „замички" робітництва з селянством. З того часу ось уже кілька років радянські державні керманичі на всякі способи пробують здобути для комуністичної влади прихильність села, але це їм ніяк не вдається. Село приймає й використовує ті уступки, що їх змушені робити комуністи, але своєї тактики ізоляції комуністичної влади воно не кидає.

Дуже яскравий і наочний приклад цеї тактики селянства на Україні ми бачимо тепер з приводу так званого „двотижневика заощадження", що його перевела комуністична влада в другій половині вересня ц. р.

Річ у тому, що в останніх трьох роках радянська влада, побачивши, що її давня політика націоналізації й соціялізації промислових підприємств грозить цілковитою руйнацією всього господарського життя й може скінчитися загибіллю робітничої кляси, як такої, дуже діяльно взялася за впорядкування і відбудову знищених промислових підприємств. Для цеї цілі системою податків і зовнішнього експорту вона витягала з селянства все, що тільки можна було. Цим способом дійсно впорядковано сяк так продійсно впорядкованість і підвищено її продукцийність. Та радянській владі цього було мало — їй хотілося ще якнайскорше й якнайбільше індустріялізувати країну далі, зробити її по можливости незалежною від імпорту мануфактури з капіталістичних країн. Для осягнення цеї цілі почала радянська влада закладати нові промислові підприємства і в першу чергу машино-будівельні. Тій цілі мають служити в першу чергу й такі підприємства, як „Дніпрельстан". В часах, коли вироблялися ці плани, комуністам присвічувала надія одержати кредити від капіталістичних держав.

Після зірвання дипльоматичних зносин між Англією і Радянським Союзом надії на кредит зза кордону розвіялися. Перед Союзом стала страшна примара фінансової й промислової кризи, примара тим страшніша, що вона в першу чергу мала би скропитися на робітництві. Тому не дивно, що радянська влада почала горячково шукати потрібних їй засобів в середині країни.

Для цього роздула вона насамперед до нечуваних розмірів воєнну небезпеку, яка нібито загрожує Союзові, щоби цим способом утворити сприятливу для себе психольогічну атмосферу. А після цього взялася до переведення внутрішніх позичок і до роблення нових уступок селянству.

На Україні з „позички індустріялізації країни" в висоті 200 мілионів карб. 25 мил. призначено на будову Дніпрельстону й харківський уряд разом зі своїми монопольними газетами зі всіх сил агітують за цею позичкою. Та підписка на цю позичку, як це видно з газетних відомостей, іде незвичайно мляво й може скінчитися дуже мізерним результатом. Тому уряд пробує всяких інших способів добути від населення, а в першу чергу від селянства, приховані гроші.

„Двотижневих заощадження" й має на меті допомогти урядові витягнути гроші від населення. Ось як освітлюють цю справу „Вісти" (ч. 212) в статті „Мобілізація дрібних ощаджень":

„Кампанія двохтижневника ощадження, що її переводиться тепер в широкому масштабі — не тільки цілком своєчасна і в високій мірі актуальна, а й запізнена, страшенно запізнена. Такому великому питанню, як мобілізація розпорошених народніх ощаджень, уділяли досі далеко недостатню увагу; лише тепер, у звязку з потребою прискорити темп розвитку народнього господарства і в найкоротший термін індустріялізувати країну, а також вважаючи на ускладнену міжнародню обстановку, увага господарників та адміністраторів чим раз більше притягається до цієї фінансової ділянки і висувається гасло що саме на цій ділянці треба перевести мобілізацію внутрішніх ресурсів".

Ми від себе додамо, що коли досі радянська влада не дбала за мобілізацію дрібних ощаджень населення, так це просто через те, що спочатку вона силою відбирала від населення при натуральнім податку все, що воно мало, а потім робила теж при допомозі грошової податкової системи тзв. єдиного сільсько-господарського податку і змінила свою податкову політику лише тоді, коли побачила, що далі нема вже що тягнути зі села.

Після цих загальних міркувань пригляньмося справі ближче. Три цять літ тому в Росії було щадничих кас 4.530. Число щадничих книжок виносило 2 мілioни 785 тисяч. Сума вкладок грішми й вартісними паперами виносила 593 мілioни карб. А перед війною загальна сума вкладів до щадничих кас на території Радянського Союзу досягла майже півтора мілірда карбованці. Щорічний зріст вкладок виносив 100 міл. карб., себто при сучасних цінах 150 до 200 міл. карб.

Свого часу, в добі „декретового" комунізму радянська влада скасувала не лише всі капіталістичні фінансові установи, як напр. банки, й забрала від власників всі їх вклади, але скасувала вона також і щадничі каси, роблячи велику кривду при цій нагоді також робітникам і селянам. Наново заведено щадничі каси щойно в р. 1923. На 1. жовтня 1927 р. ці каси зібрали по всьому Союзові тільки 160 міл. карб.

За передвоєнних часів на робітників припадало 11 проц. вкладів, а на селян 29 проц.; на 1. жовтня 1927 р. на робітників припадало 12 проц., а на селян всього 3 і пів проц. по всьому Союзові.

Що до України, то до 1. липня ц. р. працювало 3.026 ощадних кас усіх типів, які обіднали 23.305.000 крб. заощаджень населення. Участь селян у вкладах до ощадкас України така. На 1. квітня в УСРР. було всього вкладників — фізичних осіб — 259.549 чол. З цеї кількости вкладників-селян було 25.457 чол., а решта припадає на робітників, службовиків та інші категорії населення. Те саме і щодо лишків вкладів — із 20,024.150 карб. вкладів до ощадкас України на 1. квітня цього року на селянські заощадження припадало лише 753.517 карб. Ці цифри говорять самі за себе. Вони найкраще показують як

українське селянство ставиться до теперішньої влади на Україні.

Тимчасом по підрахунках Українського Держплану в руках селянства перебуває щонайменше 125—140 міл. карб., приблизно 27—30 карб. на одно господарство. Ці гроші є резервою господарства на всякий випадок (хороба, пожежа, недорід). Але заразом це абсолютно бездіяльні гроші.

Власне ці гроші й мав на увазі радянський уряд України, розпочинаючи кампанію за свій „двотижневик заощадження". Тяжка справа! Тут комуністи знову опинилися в одному з глухих кутів свого будівництва. Їх фіскальна політика змушує населення або ховати свої лишки або просто зменшувати продукцію до мінімума. А політичний устрій, при якому селянин часто тратить свої виборчі права тільки через те, що купує віялку або сіячарню, який на кожного працьовитішого й краще загосподарованого господаря кладе тавро куркуля — теж не сприяє ані зростові продукційних сил селянства, ані зростові його добробуту.

Ось чому й ціла акція радянського уряду в справі делікатного витягнення з кишень селянства схованих ним грошей успіху не дала. В „Вістях", ч. 228 ми читаємо, що на Харківщині наприклад протягом двохтижневика в сільських місцевостях записалося до щадничих кас всього на всього 500 нових вкладників, а з них селян від плуга тільки 10 проц. Це значить, що на яких пів міліона або й більше сільських господарів Харківщини лише 50 селян за два тижні пішли за голосом радянського уряду й його агітаторів і згодилися довірити свої заощадження щадничим установам цього уряду.

Не даром „Комуніст" (ч. 210) в справі двохтижневика заощадження остерігав:

„Казьонної агітації, галасливих фраз, щоб притягти селянина і довести йому вигідність ощадної каси, замало".

Але казьонна газета звичайно не мала сміливости сказати, що-ж саме треба робити, щоби нарешті здобути довіря українського селянина. Пятьдесять вкладчиків на 500 тисяч селян-господарів Харківщини — це направду велика невдача. Та комуністична диктатура нею не знеохочується і в своїй роботі не розчаровується. Та у глухий кут можна влізти і без знеохоти та розчарування.

Не кидайте своїх тяжко запрацьованих грошей добровільно у чужу кишеню, не давайте їх на чужі цілі і тому обезпечуйте свої будинки в Т-ві „ДНІСТЕР".

Польсько-литовський конфлікт.

Вильно, половина жовтня 1927.

II.

Підбір польських помислів для розвязки виленської справи є дуже ріжноманітний. Найсимпатичніше, очевидно, для Польщі булаб така розвязка, при якій не тільки Вильно і Виленщина але ще також і теперішня Незалежна Литва, себто Ковенщина (по польськи: Жмудь) на віки припалаб... Польщі. Осьтоді все булоб просто прегарно і по всім законам людської справедливости. Зі стовпців польських газет і журналів безупинно лунають сентиментальні міркування про колишнє Велике Литовське Князівство, яке прецінь за панування Ягайла добровільно злучилося з Польщею і виграло на тій злуці, — бо дожило щастя, що трохи не ціле... спольонізувалося. Хіба не відомі сотні імен найзнаменатніших поляків, які з роду були литовцями? Навіть маршал Пілсудський не заперечує свого литовського походження, ба навіть, як у Вильні балакають радо переніс би столицю Польщі з ненависної для кожного правовірного литвина Варшави — сюди. Що є власне ті славні „федераційні" пляни, за які вшехполяки так дуже лають Пілсудського. Видвигається пляи добровільної злуки теперішньої литовської республики з Польщею — в тім, що цілій таким чином обєднаній з Польщею области булаб дана по змозі широка автономія, з власним соймом у Вильні,територіяльним урядом, тощо. На такій платформі працюють скрито за кулісами ріжні посередники, які часто останніми часами заїздили з Варшави до Ковна, і назад. Але литовський народ, навчений сумним досвідом минулого, ніяк не виявляє бажання йти в „братні" обійми сусіда. Добуть в революційній хуртовині самостійність є занадто великим для нього скарбом, аби він міг ним так легкодушно рискувати. Отже сміло можна сказати, що **добровільно** Литва ніколи з Польщею не обєднається. Хіба, що її „обєднають", от так напр. як це сталося з Виленщиною чи іншими східними областями. Але остання комбінація значить по простій та зрозумілій мові — війну, комбінацію, на яку важко зважитись навіть найбільшим шибайголовам. Тому, хоча близько до теперішнього уряду стоячі пресові органи у Вильні, в день приїзду маршала Пілсудського і його почоту виразно писали про необхідність „насильно завалити штучно построєний кордон ненависти між Польщею і Литвою" та мелянхолійно нагадували на 1920 рік, коли „ген. Желіговський мав маширувати далі (чат. до Ковна)" — то проте для кожного тямучого ясно, що це тільки звичайні психічні відрухи подразненої національної амбіції, за якими не криються ніякі серіозні замисли. Досвід світової війни показав, що всякий риск є страшний навіть для наймогутнішої держави, а тим більше для такої молодої як Польща. Отже мілітарно неспровокована — Польща, без сумніву, не зважиться на ніякий т. зв. рішучий крок. Останні виленські події виявили це цілком ясно та недвозначно. Багато толків виявав теж многозначучий факт, що на привіт маршала Пілсудського виленський направницький орган „Курієр Віленьскі" — на видному місці надрукував картину... свенціянського повіту. Цей повіт лежить при самій литовсько-польській границі і під етнографічним оглядом є майже чисто литовський. Невідомо звідки і як появилася чутка, що якби так Литва святочно і раз на все врезигнувала з Вильна, то хто зна, чи не можнаб побалакати і про деякі компенсації. Але і для такої комбінації нема, розуміється, ніяких підстав, бо ні одна ні друга сторона не думає ані з огляду на свою публичну опінію не може думати про ніякі основні уступки. Таким чином все остається по старому.

Тут слід ще також підчеркнути обставину, яка торкається внутрішньої і закордонної політики Литви, а яка дуже сильно відбивається також на постановці виленської справи. Литва — як кожна молода держава, що виросла на загарищах революції, зачала своє самостійне життя наклеймлена всіми недостачами, хворобами і пороками нерозвиненого організму, котрому життя наказало виповнювати функції — йому ще не під силу. Отже перейшла Литва фебру виродніного і гротескового „парляментаризму", вживалася до безтями фальшивою „демократією" без відповідальности, аж поки гризня мініятурних партій в мініятурній державі не довела Литви над берег пропасти. Минулого року в зимі, безпосередньо перед переворотом Вальдемараса, положення Литви було справді роспучливе. При кермі був соціялістично-радикальний уряд Слежевічюса, який, до речі, у великій мірі опирався на нац. меншинах, отже також і поляках. Тоді поляки на Литві здержали, головно в шкільній ділянці максімум вимаганих прав. Польська преса і польська публична опінія майже з дня на день ждали, що Литва ось-ось розлетиться, а явиться „збунтований ген. Желіговський" знов помаширує тим разом вже до Ковна. Але диви! — лекцію, яку в трагічні мин. року дав маршал Пілсудський Польщі, вивчили на ізуст і на Литві. Проф. Вальдемарас повторив її в грудні мин. року в Ковні майже дослівно. І з тієї пори все так і зразу переминається. Проф. Вальдемарас сказав, що мачій Литві нема потреби наслідувати великі европ. держави і литовський народ так само буде щасливий скажім — при 44 послах в соймі як при теперішніх стокількадесятьох. На основі нової конституції, котру саме тепер має литовський народ принять або відкинути в референдумі, є постанова, що соймова каденція має тривати повних 5 літ, а президент держави має бути вибираний на 7 літ. Влада президента і уряду має бути сильно поширена, на те, щоби уряд, який вибраний більшістю, справді міг правити державою, а не займатися зацитькуванням парляментарних партій і прч. В армії завів Вальдемарас взірцевий лад, порядок та дисципліну. Господарська криза зменшилася, політика високих цін на господарські продукти заспокоїла литовське селянство і вчинила його купоздатним. Тим самим вона спричинила розвиток промислу, який на Литві находиться ще тільки в пелюнах, ну — і головне: торгівлі. Цифри бруттового ввозу і вивозу через одиноку литовську пристань: Клайпеду (Мемель) підскочили за останній рік трохи не на 100 прц. Нема тому жадного сумніву, що уряд Вальдемараса є на Литві під цю пору дуже сильний і йому не загрожує з нутра небезпека.

(Далі буде).

Д-р Павло Лисяк.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ, ЧИТАЛЬНІ І ТОВАРИСТВІ
ПОВИННІ БУТИ УКРАЇНСЬКІ ПОРТРЕТИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ІВАНА ФРАНКА
І ОБРАЗ НАШОГО СЛАВНОГО ПОЛЬОВИНИКА КОЗАЦЬКОГО
„БОГУН ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ"
ПРОФ. ІВАСЮКА,
виконаний у трьох красках на гарному папері в першорядному заведенні.
Ціна портретів Шевченка і Франка по 1·80 зол.
„ образу „Богун під Берестечком" 10 00 зол. 714 2—3
Гроші можна пересилати на наше конто в Земельнім Банку у Львові, Підвале 7.
Замовляти: **Buchhandlung Theodor Sawula, Wien I., Riemergasse 2.**

Скажіть де Ви обезпечуєте 1/3 часть вартости своїх будинків, а навіть дитина скаже Вам чи Ви є свідомий українець.

Виборчі вислідн.

ГРИМАЛІВЩИНА.

(Докінчення.)

Болиця: радних 24.

Глібів: 32 радних і 2 вірилістів, в того українців 9, решта (21+2) поляки, хоч українців понад 60 прц. у селі. Вибори випали для нас некорисно наслідком на нашу некористь уложених ліст, терору поляків і жидівської зради. У виборах взяло участь усе жіноцтво, записане і невписане на листу. Іззя виборів була в селі карна експедиція і поліційні та судові доходження проти нашого жіноцтва за те, що жінки образили одного члена виборчої комісії по виборах в неділю коло церкви. Протест внесли українці, але досі нема на нього відповіди.

Дубівці: радних 16, самі українці. Протест внесли латинники і хрущі, які, не ввійшовши до ради, кинулися на читальню „Просвіти" як на винуватницю їх невдачі. Та може їм не вдасться звалити ні читальні ні виборів, бо в селі 90 прц. українців і то переважно свідомих.

Зелена: радних 16, з того українців 10, латинників 6. До виборів поляків причинилися місцеві жиди, які свідомо пішли проти інтересів майже цілого села.

Елеонорівка або Лиса Гора: радних 24, з того українців 4, 8 латинників і 12 малурів-кольоністів. Українці робили компроміс із латинниками проти кольоністів-малурів, які мали в своїх руках II. і I. коло.

Калагарівка: радних 24, самі українці в більшости сель-роби, сторонники б. „Волі Народа".

Козина: радних 24, в тім 1 поляк. Вибори повторено в наслідок протесту в 4. колі. Село ще мало свідоме, хоч богате і матеріял людський дуже гарний.

Кокошинці: радних 36, в того українців 15, малурів-кольоністів і латинників 21. Були великі надужиття і тому українці внесли протест. Село багате, але незорганізоване, хоча поодинокі громадяни дуже свідомі.

Кути н. Товстого: радних 24, всі українці. Поляки внесли протест, який дотепер неполагоджений.

Лежанівка: радних 24, самі українці. Протест поляків і наших карпиників неполагоджений. В селі 90 прц. українців.

Луна Мала: радних 24, з того українців 19, 1 жид і 4 поляків. Протест поляків і деяких наших подавуючих українців полагоджений так, що мають відбутися повторно вибори у всіх 4-ох колах.

Новосілка Гримал.: радних 24, з того українців 9, латинників 14, 1 жид. До побіди латинників причинився найбільше жид Маврикій Шпайзер, який ходив по хатах і тероризував наших громадян, щоб голосували на польську листу, бо інакше дідич в селі (жид) ніколи не дасть купити ґрунту на парцелящї, а за проданий на кредит вараз зажадає всіх грошей, або ґрунт відбере. І наші люди, замість дати йому відповідну відправу далися застрашити так, що голосували на листу Шпайзера. Взагалі по селах жиди використовували дуже несвідомість, незорганізованість і матеріяльну скруту наших селян, коли по містах рахувалися вже дещо більше з українською інтеліґенцією.

Паївка: радних 16, самі українці, в тім 2 жінки. Вибори не запротестовані.

Підлісся (присілок Грималова): радних 16, з того українців 3, поляків 13. Село в більшости замешкале латинниками. Протест внесли поляки з далекої прибічн. ради, але він не узгляднений.

Рештівці: радних 32 і 1 вірилість, з того українців 16, поляків 16+1. При виборах діялись великі надужиття зі сторони поляків і наших хрунів. Протест внесли українці і він дотепер неполагоджений.

Саджавки: радних 16, українців 9, поляків 7. Протест українців не полагоджений. Село в трьох четвертих українське.

Сорока: радних 16, українців 12, поляків 4. Протесту не було. Зверхність українська.

Ставки: радних 16, всі українці.

Товсте: радних 36, з того українців 16, поляків 8, жидів 6. Протесту не було. Українці дуже свідомий і дуже активний елемент. Начальник громади і 2 асесори українці, заступник поляк.

Такі загальні вислідн виборів у нашім окрузі. Піднести належить, що з року на рік свідомість по наших селах підноситься і що численних всюди латинників наші громадяни переважають спритом та організаційним хистом. Трудно тільки перевести це в життя клич: „Свій до свого", бо кооперативи у нас ледви животіють.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Вічевий рух.

ЛЬВІВЩИНА.

Дня 2-го жовтня ц. р. відбулося заходами місцевого партійного комітету віче УНДО в **Лисничах** на площі чит. „Просвіти". Збори отворив гром. Сенько **Ціцяла.** В склад президії віча увійшли господарі: Іван **Ціцяла,** Василь **Клепар** і Іван **Цвірінкало.** Реферат про політичне положення нашого народу і завдання національної організації виголосив голова Повіт. Нар. Комітету п. Іван **Ліщинський** зі Львова.

Лисничі — це чисто українське село. Від віків українську школу польська шкільна влада переміщала на польську й обсадила негайно учителем і учителькою вшехпольської масти. Учителька Гелена Конєвічова заховується супроти населення Лисничі крайно визиваючо. В школі ображує національні почування українських дітей. Доведені грубим поведенням учительки до крайности, громадяни Лисничі перевели

Avisol ═══ Avisol

РАВТ Ґ. У. КУПЦІВ

12. листопада 1927

У ВЕЛИКІЙ САЛІ

„НАРОДНОГО ДОМУ“ у ЛЬВОВІ.

бойкот школи і вчителькам. Для мозолистої дітвори заспівували приватну школу, а старших дітей посилають до львівської української школи ім. князя Льва. (Рідна Школа). Власти стараються всякими способами зломити опір лисинчан. На батьків дітей посипалися доноси учительки до властей, до винницької фабрики тютюну і різних фірм. Не дивно, що ціла дискусія вчора велася довкола головного для Лисинич питання: як привернути український характер місцевої школи, в якій учив би рідний учитель. Зворушливою була хвиля, коли старенький господар Андрій Михалюк звернувшися до присутніх на вічу і запитав їх, чи на це звозив він матеріял і будував школу, щоби якісь вишкіли там нашу дітвору?! — Так приходять наші селяни до зрозуміння ваги рідної школи і свого вчителя. Коли не зрозуміють усі наші села на Західній Україні?

Останній акт.

ПРОЦЕС ШВАРЦБАРТА ПОЧАВСЯ.

Париж, 18. жовтня 1927.

Нині почався процес Шалома Шварцбарта у великій салі розправ Палє д' Жістіс. Як зібрався трибунал і судді присяжні прокуратор Репака повідомив трибунал, що починається розправа проти Ш. Шварцбарта, 38 літ, обвинуваченого в убивстві з премедитацією. Прокуратор пригадав перебіг убивства, далі, що Шв. признався, що вбивство виконав з премедитацією, передтим купив револьвер і фотографію жертви, а перед атентатом вислав іще телеграфічного листа до жінки, в якім повідомляв, що задумує виконати атентат. 7. травня слідство скінчено й акти переслано ґен. прокураторові. Трибунал суду під проводом судді Кльозеля постановив 4. червня 1927 справу Шварцбарта передати трибуналові присяжних, як компетентному.

Забирає слово прокуратор ап. суду: Після упадку династії Романових богата й урожайна Україна, б. часть рос. імперії, настановила рев. парламент з Центр. Радою, в якій засідали українці, москалі, поляки і жиди, і провізоричний уряд у Київі. Після повалення уряду Керенського більшовиками проклямовано 22. січня 1918 незалежну українську державу, яку визнала Франція й Англія. В черги прокуратор змальовує дальший перебіг подій на Україні, нім. окупацію, уряд Скоропадського, вкінці роль Петлюри, що спочатку як міністр, пізніше зайняв передову роль у публ. житті України, як шеф державних і вич. вожд. Петлюру характеризує прок. як апостола свободи і незалежности, вітання української батьківщини. Не вдалося йому довести до побіди дорогої для нього справи. Після кровавих боїв мусить схоронитися на Волині, опісля в Парижі, де від жовтня 1924 р. жив якнайскромніше. 25. травня 1926. на бульварі Ст. Мішель задержав Петлюру якийсь чоловік, спитався його: „Ви Петлюра?“ і не чекаючи відповіди добув револьверу і зі словами „Каналіє!“ стріляв до нього сім разів. Без милосердя, з холодною кровю і жорстокістю стріляв до Петлюри — як зізнав один свідок — коли Петлюра просився в смертних судорогах. Коли револьвер затявся, придержав убийника поліц. агент. Шварцбарт сказав до нього: „Я вбив убийника“. Петлюра, перевезений до шпиталю, небаром помер. Секція виказала, що поціляний був 5 кулями, з яких одна прошила грудну клітку, дотикаючи серця і спричинила смерть. Агент відпровадив убийника, а по дорозі мусів боронити його перед розлюченою товпою. Найдено при ньому картку паперу з накленою фотографією і час. „Українські Вісти“, в якім також був портрет Петлюри. Коли Шварцбарт довідався, що Петлюра вмер у шпиталі, висловлював здоволення і в радости стиснув руку функціонара, що повідомив його про це. Підчас війни Шварцбарт вступив у Франції до чужинної легії. Опісля вернув на Україну. В Одесі чув Шварцбарт як говорено про Петлюру і прийшов до переконання, що за погроми відповідальний є Петлюра. Як вернув до Франції, одержав натуралізацію і відчинив годинникарсько-ювілерську крамницю, при чому далі цікавився протижидівським рухом в СРСР. Тимчасом Петлюра в Польщі переніється у 1924 р. до Парижа. Тоді то — по словах Шв. — зайшла обставина, яка рішила про вбивство. Довідався, що Петлюра працює в „Тризубі“. Купив цей часопис і переконався, що він управляє протижидівську пропаганду. Петлюра, твердить Шв., у статті протестував проти наділювання жидів землею і грозив новими погромами. Щоби піомстити своїх одновірців і не допустити до нових погромів у будуччині, рішив убити Петлюру. Шварцбарт каже, що діяв без спільників, але деякі обставини, ослаблюють не його твердження. Проф. Коваль візнав, що як раз у кавярні сидів з Петлюрою і поляком Левіцьким, слідкували їх якийсь жид і жінка і підслухували їх розмову. Петлюра просив тоді, щоби говорили тихіше, бо від якогось часу його шпіонують. Як проф. Коваль вийшов із кавярні, тамті індивідуа вже сиділи в авті. Проф. Коваль чув слова шофера: „Жак, вони вже вийшли“. Проф. Коваль пізнав, що між тими трьома особами тоді був Шв. Почтова марка на листі до жінки Шварцбарта має на стемплі год. надання 2.35, а вбивства доконано в год. 2.15. Отже лист цей або вислав хтось із приятелів Шварцбарта, або урядовець пневматичної почти забув змінити вказівку початки, яка виносить годину і мінуту. Так чи сяк, бажанням Шварцбарта була піомста. Але таке оправдання вбийника за слабе, бо становище й бажання Петлюри як шефа уряду не були такі, як твердить Шварцбарт. Петлюра був радше фільосемітом. Шварцбарт теж впадає у суперечність: раз твердить, що Петлюра відповідальний за погроми, другий раз каже, що здогадується, що був інспіратором різні, бо вони діялися тоді, як він був начальником краю й армії. Ані раз не отверджено, щоби Петлюра організував погроми. Причини погромів слід шукати в анархії, яка настала після упадку уряду Керенського й коли настав більшовацький режим. Погромів допускалися здемобілізовані, але то не були українці, бо за царських часів українці не служили на Україні. Денікінці і червоноармійці допускалися неменших ексцесів. Коли і петлюрівці допускалися ексцесів, то годі за це винити Петлюру, бо він не в силі був усього сконтролювати, не міг протидіяти тим явищам, нераз провокованим пропонктурою хвилі. Петлюра поборював погромову акцію, але не сила було їх спинути. Український уряд розділював підмоги жертвам. В 1919 р. оголошено закон про автономію нац. меншостям, між ними і жидам. Делегат Кап заявив, що делеґація піддержує вповні уряд Петлюри і жида міністра Красного. Рабін Ґутман, що він делег., сказав, що вперше жид бере участь в уряді й уділив Петлюрі благословенство. Шварцбарт не міг отже закидати своїй жертві нічого а минувшини, ред. „Тризуба“ заявляє, що не містив ніколи статті, що взивала би до погромів. Тому вбивство це слід уважати дивним, невиясненим і огидним, бо доконано його богато літ після того, як Петлюру позбавлено влади і коли він жив далеко від батьківщини, скромно і без шумної слави. Ролю судді і спасителя годі признати людині, що була засуджена за вбив. У 1908 р. у Відні Шварцбарта засуджено на 4 місяці за вбив. Тоді він був у близьких взаєминах із анархістами. В 1909 р. у Будапешті арештовано Шварцбарта за намагану крадіж. Після відсидження кари його висилено з Мадярщини. Після відчитання акту обвинуваченя председник справи персоналії свідків. На жадання ціх. обвинуваченого спечатано всі книжки документи, найдені у Шварцбарта. — Обв. Шварцбарт ще раз стверджує, що висловлював задоволення, як дізнався про смерть Петлюри. Опісля оповідає про погроми.

Обезпечуючи в „Дністрі“

не поносите ніяких жертв,

не робите ласки

а тільки сповняєте свій обовязок.

НОВИНКИ.

— **Львівська хроніка.** 17-літня дівчина Марія Рибка знеохочена до життя випила порцію йодини. — 5 літ тяжкої вязниці дістав громадянин із Знесіння Шур, який шістьома стрілами з револьверу полагодив у ночі порахунки із своїм знайомим. — 6 місяців сидітиме громадянин з Городенського Дмитро Дурбак, що має завидно широкий темперамент і хотів пробити ножем своїх кумпанів і поліцая.

— **Ловці жінок на відданні.** Після війни коли подружа стали щораз рідші та важші, витворився спеціяльний тип ошуканців, які полюють на багаті віна. Якийсь німецький піддання Фуккенштайн що перейшов через школу неодної столиці від Ріо де Джанейро до Данціга, через Монте Карльо, впав так низько, що почав свої операції на львівськім терені. Є це 85-літній гарний мущина, з арістократичними манерами, що знав багато мов і вмів зацінувати собі серця дівчат і молодих дам. Узяв собі до спілки такого-ж вітрогона Козловського-Доманського, взяли гарне помешкання, подбали за папери та фотографії, виступаючи скрізь як рідні брати і почали... женитись. Їх жертвою впала у Львові молода семінаристка і дві багаті панни з Бережан. Від кожної „нареченої“ та „жінки“ брали грубі задатки, а після шлюбу щезали. При нагоді подружа використовували на всі боки, хто тільки попав під руку, не погорджуючи ніяким шантажем. Покищо шукають цих двох вічних кандидатів на мужа кілька молодих жінок, їх родичі та поліція.

— **Пояснення.** Вельмишановний Пане Редакторе! Навязуючи до поміщеної у „Ділі“ з 18. жовтня п. р. замітки п. н. „Істинние балалаєчники“, прошу ласкаво не відмовити у поміщенні слідуючого вияснення. „Хор балалаєчників“ складається виключно з російських емігрантів, між якими тільки підписаний є місцевого походження. Української суспільности хор не ігнорує, того доказом є обставина, що хор на своїх виступах у провінції реклямувався і українськими афішами, далі, що в програмі хору виконуються теж українські стрілецькі пісні, що хор запропонував був свою безплатну участь у концерті в честь Ів. Франка в Коломиї, що сам підписаний, як відомо, брав участь у концертах, улаштованих на українські цілі, що припізнення у розліпленні українських афіш у Львові наступило наслідком несвоєчасної присилки їх з Тернополя, де вони в часі турне друкувалися, а друкування нових афіш наразилоб адміністрацію хору на нові зайві видатки. — Прошу прийати вислови правдивої поваги **Олександер Ропицький**, адміністратор „Хору балалаєчників“.

— **10 літ української книжки.** Директор українського Інституту Книгознавства в Київі, Юрій Меженко, має цими днями відчит „Історія української книги за останніх 10 років“. Вибираємо з нього кілька найбільше характеристичних інформацій, вельми актуальних у „місячні книжки“. Перша доба в історії української книги, 1917—18 рік, це доба анархічного продукування книги. Це був час сприятливий для видавничої справи, бо на поліграфічній промисловости громадянська війна зовсім мало відбилася. Тоді, в добу Центральної Ради, потім Гетьманату і Директорії українську книгу видавалося в великій скількости (1917 р. — 798 українських книг, 1918 р. —1148 книг), але якогось пляну видавничої діяльности не було. Про зовнішність книги видавництва не дбали і можна лише підзначити окремі високохудожні видання, в яких брав участь видатний український графік Г. Нарбут та його учні. В звязку з такою анархією видавничої справи, знаменний був сам факт появи першого українського бібліографічного журналу „Книгар“ від 1. вересня 1917 р., хоч ідеольогічно не був безбарвний, просвітянський журнал. Взагалі цей перший період в історії української книги характеризується значною книжковою продукцією, але стихійністю, безплановістю великою кількістю провінціональних видавництв (організованих, здебільшого біля „Просвіти“), художньою недосконалістю. Другий період (1919—1921 р.) — характеризується повільним завмиранням видавничої справи, книжку заміняв її сурогат — листівка, метелик, що виконували ролю знаряддя для агітації та пропаганди. Розмах видавничої діяльности вкінці вже через саму обмеженість паперових запасів. 1920 рік був переломним: ліквідовано приватні видавництва. Організується Всеукрвидат, що здійснює удержавлення українського слова. Поруч зменшення кількости видань повільно занепадав їх якісний бік. У цей час відбулося цікаве явище — смерть поміщицької книги: поміщицькі книгозбірні з переважною кількістю літератури чужоземними мовами (французькою, польською й ін.) або загинули, або їх націоналізовано. Загинуло 1.700 тис. томів націоналізовано 3 міл. томів. Поважна наукова робота над книгою починається з березня 1919 р., коли засновано Українську Наукову Палату, що перша висунула проблему удержавлення української бібліографії. Третій період в розвиткові української книги починається 1922 р. За цей час менше видається макулятури, яка на російському книжковому ринкові рівняється 25 пр. (видавництва „Мысль“, Френкели і ін.). Повоєнні видавничі заходи концентруються в руках ДВУ, що й стає найбільшим видавничим підприємством всієї України. Згодом засновується ще кілька видавництв („Червоний Шлях“, „Книгоспілка“, „Село-книга“ й інш.), але вони або ліквідуються, або обєднуються по кілька вид-в в одне і вже 1925 р. залишається два великих видавництва: ДВУ та „Книгоспілка“. В першому кварталі 1927 р. вперше в історії української книги ця книга кількістю назв перевищила неукраїнську (406 українських і 365 не-українських). На жаль — треба додати від себе — ця перевага є тільки зовнішня, бо російські книжки на Україні це великі обширні твори, а в статистику українських входить сила брошурок і метелків.

— **Чудасії.** Церковний комітет бранденбурської провінції засудив евангелицького священника Тайхмана на 200 марок кари за те, що недавно дав шлюб одній парі в літаку. Ще за кілька літ люди читатимуть таку новинку з такою усмішкою як спомин в тої доби, коли карали за шлюб на кораблі. — У Шеветіаві закінчили недавно будову 3-ох поверхового дому. Дім був пригарний. Тільки архітект забув у ньому одну дрібницю: дати сходи. Так, що на III. поверх можна було дістатись тільки через вікно II-го поверха линвою або приставними шаблями. Виявилось, що головним будівничим був місцевий... жіночий кравець. Шкода такого дому для комірників. Що за чудовий матеріял на музей!

— **Капаблянка — Альохін.** Альохін випередив Капаблянку. Стан їх грп такий: Альохін 3 виграні, Капаблянка 2, 7 розіграних. Кажуть, що ліве 12 партію грає Капаблянка незвичайно нервово. З цієї нагоди пригадують, що Капаблянка мав такі кризи, коли в 1924 р. у Ню-Йорку почав турнір зовсім невдатно, а в 1925 р. лишився в Москві поза нагородженими. При теперішнім турнірі треба виграти шість партій, а не 10 або 8 як у попередніх. Усе питання в тому: хто з двох грачів задержить довше рівновагу?

— **Прихильник законних шлюбів.** Паризька поліція арештувала ошуканця, що найшов нову ідею. Він видурював від людей гроші під найстрашнішою фірмою: податків. Поль Ансель являвся в містечку, представлявся як державний податковий урядовець, мав при собі радіоапарат і вибирав собі подружі пари, які не мали церковного шлюбу, заявляючи, що за відповідною оплатою він діятиме безпосередно довкіл з міністерства, щоби такі пари признати законно подруженими.

— **Ґанді та тютюн.** Відомий індійський апостол визвольного руху почав тепер спеціяльну кампанію проти курення. Його найбільшим завидом проти тютюну не його шкідливий вплив на нерви, які стають причиною всіх злочинів. Також кава та чай є на його думку шкідливими наркотиками. Уста, що перемінюються в димар є для Ґанді чимсь осоружним.

— **Світова новина.** Почався масовий страйк вугляних шахтарів у середній Німеччині. — Зовнішний баланс Англії є пасивний; у вересні звіз внесловлюється сумою 101,427.440 ф. ст., а вивіз 60,487.645. — У Бельфасті почалась сесія парляменту півн. Ірляндії. — До Нью-Йорку вернувся з подорожі по Европі директор „Нешіонел Сіті Банк“ Мітчель, який заявив, що економіч. умовини в Европі значно поліпшали; різка поправа зайшла у Франції, в Англії криза кінчиться, а в Німеччині, Італії та Бельгії теж усе краще. — В одним із льондонських кін почали демонструвати „балакучі“ фільми. — У Бостоні відкрили памятник Коспюшка. — На Україні у селі Мала Дівиця, Прилуцької округи, впав перший сніг. — На новий заклад. дворець у Київі призначили 8 міл. карбованців. — Від 6. жовтня почала функціонувати в Ленінграді крематорія. — Почався 19-ий конгрес франц. лікарів; на конгресі зазначено великі заслуги французької медицини у боротьбі з віспою, яка майже щезла. — У театрі в Тулі сполохались на сцені коні і скочили на авдиторію, де поналічили багато осіб.— Вода підмулила пристань у Гдині і завалила, цілих на 20 метрів.

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
Знані з своєї добрости чекольди набоби поручає: а то: Чекольди десерові, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
Для вибагливих смакунів першорядні чекольди та... ...ший вибір знаменитих карменьків
Як спеціяльність ...ськими поважами поручаємо чекольду з сахарозою для ...ного недужих нічного відживлення

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. *(Позакінчення виборчих протестів у тернопільському повіті.)* При громадських виборах у тернопільському повіті, до яких весь загал українського населення ішов зорганізовано й однопільним національним фронтом, українці вийшли доволі добре. Та майже у всіх без винятку громадах, де більшість радних — це свідомі українські громадяни, — внесли протести поляки або хрусі. І тойто тепер почався наступ на всі ті українські громадські ради, проти яких внесено протест. Референт протестів у тернопільському воєвідстві п. Р. узяв собі, здається, за правило, що там, де більшість громадської ради українська, а протест внесли поляки, протест узгляднює і розписує нові вибори. І не бере на увагу ніяких законних причин, але що причина мусить бути, то нею є звичайно „аґітіція", яка ніби то велася при перепроталжуваних виборів у даній громаді. А що така „причина" все найдеться, то маємо мати в українських громадах тернопільського повіту вибори в безконечність. Наведене вище — не пусті слова, на що вказують хочби громадські вибори в громаді Товстолуг тернопільського повіту. При самих виборах був присутній від початку до кінця комісар староства з Тернополя п. В. і вибори пройшли спокійно й законно. Одначе поляки в наказним комісаром внесли безпідставний протест, який очевидно узгляднено і розписано нові вибори. Як громадяни Товстолугу про це дізнавшися і пішли до староства до комісаря, який переводив у них вибори, та сказали йому, що вибори уважанено, то він відповів, що уважає це за річ неможливу, бо вибори відбулися занайлегальніше в світі. Отже бачимо наглядно, що про важність виборів рішає не це, чи вони відбулися законно чи незаконно, а рішає оголошене „відзівісен" референта Р. при тернопільському воєвідстві. Та знайте, панове, що таке ваше поступованя не ослабить і не зразить українських селян, а навпаки — зорганізує їх ще щільніше в один національний фронт і вони не допустять, щоби товариші знову часи ослабленої комісарщини.

ЗБАРАЖ. *(З наших концертів.* Український Пов. Комітет допомоги жертвам повені устроїв концерт у Збаражі дня 9-го жовтня ц. р. Велика сала „Сокола" була пільновито заповнена. Дохід з концерту на жертви повені, хоча вступ був дешевий, приніс около 600 золотих. Ті, що з занедбання не явились на концерті, дуже тепер жалують цього, що не були. Авдиторія була ним просто заворожена. Оплескам не було кінця. Це, що так гарно провели ми цей вечір, маємо завдячувати голові Комітету, о. дек. Ол. Голінатому, який заанґажував відповідні сили. А саме виступали: мішаний хор зі Збаража і з Терпелівки під батутою п. Анни Герасимович-Когутової, що відспівав кілька пісень; п. Лев Краснопера, опер. співак, що відспівав теж з успіхом кілька пісень в супроводі фортепіяну; п. Богдан Коморовський з Тернополя, що відіграв на скрипці в супроводі фортепіяну *„8-me Air varié"* і *„9. Concert" Charles de Beriot-a* і своєю грою захоплював численну авдиторію; сольо фортепіянове (*„Traviata"*), яке відіграла п. Ірина з Заячківських Гаврилюкова. Рівнож фортепіянний супровід у всіх точках спочивав в умілих руках п. Ірини Гаврилюк, яка по кількох роках перерви знова пригадалася українському громадянству. — В суботу дня 22. ц. м. дає концерт у Збаражі наша землячка п. Анда Остапчук, що походить з Тарасівки, збаразького повіту. Всі, що знають особисто п-ну Остапчук, очікують з нетерпеливістю цього концерту, тимбільше, що її батько Яцко Остапчук (тепер на Закарпатті) є загально знаний у Збаражчині не тільки як народний діяч, але також як співак і знаменитий декламатор. У згаданому концерті візьмуть рівнож участь: п. Ірина Гаврилюк (сольо фортепіянове і фортепіянний супровід) та співак п. Лев Краснопера. Можна сподіватися, що цей концерт з огляду на виконавців збудить загальне заінтересування серед громадянства і стягне нашу громаду з цілого повіту.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Зі спорту.

Після змагань „України" з „Чорними".

Вчора подали ми кілька замітоток на маргінесі недільних мячевих змагань нашої чолової дружини у Львові з „Чорними", сьогодніж спинимося докладніше на самій грі.

Як у нас було вже зазначено, „Чорні" виступили в неділю в своїому репрезентаційному складі: Драпала (воротар), Бидлінський і Озайст (оборонці), Домбровський, Вітковський і Конець (поміч), Грабовецький, Хмельовський, Настуля, Савка і Паперковський (напад). В барвах „України" грали: Труш (воротар) Йойко і Грещук (оборонці), Цимбала, Рак і Борсук (поміч), Віда, Сич, Кобаяр, Терлецький і Воробець (напад). По торжественнім повитанні обох дружин, які грали поставне між собою ще перед війною, на свист судді п. Стоцького зачалася гра.

Спершу велася гра доволі вирівнано. „Україна" кілька разів натискала, але стріли Кобаяра були за слабі. Небезпечніші зате були стріли Хмельовського й Настулі, одначе шойно в 22 мінуті „Чорні" здобули свої перші ворота. Після того було ще кілька небезпечних ситуацій перед воротами „України", кілька разів мав добрі шанси й напад „України", але одна і друга сторона не витиснула до павзи вже нічого. Так закінчилася перша половина гри, в якій українська одинадцятка виявилася майже рівнорядним противником.

По павзі образ гри дещо змінився, бо „Чорні" натискали майже безперервно. „Україна" обмежилась до оборони, вдоволяючись тільки спорадичними наступами, з яких нічого не виходило, бо Кобаяр був видимо недиспонований до стрілів, а інші члени нападу „України" до стрілів майже не доходили. Не диво, що напад „Чорних" впакував скоро ще два голі до воріт „України". Ще кілька інтересних ситуацій перед обома воротами, щераз невикористані т. зв. певні шанси для „України" — і здавалося, що з виглядом 3:0 скінчаться ці змагання. Одначе в останній мінуті сталася дивна річ: Труш пропустив, стоючи непорушно наче зовсім непричасний до гри, мяч, який котився повільно і здалека, мяч, який можна було зловити без найменшого труду. Таким чином „Чорні" дійшли легко до четвертого голя.

Переходячи до поодиноких грачів, слід зазначити, що Труш має на совісті також другі і треті ворота, які можна було оборонити. Чому він так але виявався зі свого завдання, не знаємо, бо звичайно він воротар доволі певний. Ще гіршим був Йойко, який зовсім не дописав і в деяких моментах був радше перешкодою. Грещук боронив дуже добре, але в рішаючих ситуаціях тратив голову і він разом з Трушом партицинує в пропущенню 2-го і 3-го голя. Оборона була найліпшою частю „України" зокрема цінним набутком для української дружини є Рак, що був чи не найліпшим грачем на грищу взагалі. Дуже пильно й витревало працював Борсук, ослабшим уже був Цимбала. В нападу вирізнився Кобаяр і Терлецький, Сич рухався все ще замало, а оба крайники в рішучо за слабі і не додержували кроку своїм партнерам в противної сторони.

Загально: недільний виступ „України", не зважаючи на сильну її поразку, доказав, що наша дружина вийшла вже нарешті з пелюшок і наближається певним кроком до ряду чоловних дружин у Львові. Треба тільки дальше серіозно працювати і позбутися раз на все того почуття нижчости, яке англієць називає так влучно „i feelion v c mplex", і яке у нас вкорінене від віків!

Суддював поправно п. Стоцький. Присутніх ок. 600 осіб.

Відозви й комунікати.

місяць української книжки.

До українського громадянства Львова й повіту!

Заходами Філії „Просвіти" ім. Шевченка у Львові відбудеться дня 23. жовтня 1927 р. в салях „Народнього Дому" свято української книжки. Точно в год. 12-тій зачнеться святочна Академія з хоровими точками і рефератом дир. Галущинського.

Після Академії відбудеться відкриття виставки української книжки в малих салях „Народнього Дому" на другому поверсі. Виставка книжки тревати буде від 23-го до 28-го жовтня ц. р. Відчинена буде кожного дня від 9-ої до 20-ої години. Виділ Філії упоснив також Дирекцію Національного Музею улаштити в його кімнатах у тих самих днях виставку експонатів української книжки, які є в його розпорядженю. Відвідувачі нашої виставки будуть мати нагоду відвідати й виставку в Національному Музею.

Вступи на Академію і виставки за добровільними датками на створення даровних бібліотек для найбідніших лемківських громад.

Книжка в житті кожного народу — не пересічний чинник, а тимбільше важний у повоєнному житті нашого народу. Тому обовязком кожного громадянина і громадянки відвідати виставку української книжки й інших до того заохотити.

Масовою участю у виставці виказемо зрозуміння ваги книжки.

Виділ Філії.

Тиждень книжки в Бережанах.

Виділ Філії „Просвіти" в Бережанах при допомозі читалень влаштовує „Тиждень Книжки" воза з книжковою виставою та тижневим курсом бібліотекарства й переплетництва від дня 23. жовтня до дня 30. жовтня 1927. Вистава відбудеться у двох кімнатах „Рідної Школи". Виділ Філії взиває всі читальні вислати негайно 1) по 10 рішних оказових книжок зі своєї бібліотеки, 2) каталог книжок бібліотеки читальні, 3) окремий показчик: а) кілько книжок остало в бібліотеці з війни, б) кілько куплено по війні, в) який був книжковий рух від 1. січня 1927 до 30. вересня 1927, а саме, кілько закуплено книжок і кілько було позичаючих. Виділ читальні відбуде негайно засідання та призначить делегатів на курс бібліотекарства й переплетництва. Про рішення в цій справі повідомити негайно виділ Філії та подати імена делегатів. Після скінчення курсу курсанти отримають свідоцтва. Виділ Філії звертається також з закликом до всіх Хн. редакцій часописів та журналів, видавництв і авторів не відмовити прислати по кілька оказових примірників на виставу, які на бажання будуть повернені або віддані до бібліотеки Філії. Технічною стороною влаштування вистави книжок та друкованого слова зволила заняться місцева книгарня М. Ст. Левицької. Всякі посилки й письма слати на руки голови Філії д-ра Михайла Західного в Бережанах.

Виділ Філії.

Вистава книжки і друкованого слова в Збаражі й повіті.

Виділ Філії „Просвіти" в Збаражі влаштовує передвижну виставу нашого найважнішого культурного чинника — друкованого слова. Вистава треватиме цілий місяць листопад і грудень. По виставленні книжок у Збаражі перевозитиметься виставу до деяких сіл повіту, з яких створиться районові осередки. Тому проситься всі українські видавництва надсилати ласкаво найдальше до кінця жовтня ц. р. поодинокі примірники своїх видавництв, реклямові оголошення чи навіть у крайности лише окладинки поодиноких книжок та їх ціни для можливого заспокоєння і грошевої сторінки глядача. Рівнож адміністрації всіх українських часописів зволять прислати по одному примірникові свойого часопису. Експонати зі всякими замітками, побажаннями й уваговими проситься надсилати на адресу: Філія „Просвіти" (д-р Іван Кульчицький), Збараж.

Виділ Філії.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Посмертні згадки.

Микола Козіцький, студ. II. р. мед. член т-ва „Медична Громада", члени виділу „Студ. Громада", помер в Станиславові дня 15. ц. м. В. й. п. 762

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіновича:
Грималіє:
Четвер 20. X. Циганка Аза.
Пятниця 21. X. Він.
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.
Театр прийме негайно піяністку і бас.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ РОБИ продає за готівку і на ряти від десятків зїт в цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляпти, золото, срібло, плачу найвисші ціни. За) 29-

НОТИ на фортепіян: В. Безкоровайний: I. Соната, III. Соната, Думка, В гаю зеленім, Poeme érotique, Вечірні мрії, Хризантеми. 730 3-3

ДОМАШНІ обіди на маслі видаються на місті і до менажок, Кампіяна 5, поштя на ліво. 764 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
646 **Пересвітлення Рентґеном** 14—24

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Наєса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Скріплювання хитаючих зубів, пльомбування й вирівнання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті по американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовим і студентам значна знижка. 749 Полекші в сплатах. 4—5

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і бління зубів. — Приступні ціни — дідні услівя. 794 16—

АДВОКАТ
д-р Болед. Станосольський
вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Кравевського 23/II.

зол. 3. **ЦУКЕРНИЦЯ** зол. 3.
739 з хінського срібла тільки у 2-1
6 Гайдебета Сикстуська 6

ФУТРА переробляє, модно і зі смаком, також виконує нові креації по приступних цінах, першорядна солідна кушнірська робітня
Францішок Ільницький
Львів, Легіонів 3 — Шайнохи 2в подвір.

ВЕСІЛЬНІ дарунки
763 **і принагідні** 1—
найдешевше купити у виробника
С. А. Ропшіц, Сикстуська 16.

Важне для Повітових Союзів і Кооператив! Найпізніше до кінця жовтня мусять торговці паперовими виробами замовити на зиму чорнило, бо на морозі пускають фляшки та чорнило псується, так що з настанням морозів, не можна його споживати. — **„Союзний Базар" у Львові** пригадує, що найвища пора обчислити запотребования та зладалегідь вислати замовлення. Що до якости чорнила, то заявляємо рішучо, що наше теперішне чорнило **Чайка** так І-ої як і II-ої сорти є оригінальним закордонним виробом найвищої якости, про що вже мали ми нагоду переконати богато наших П.Т. Відборців. Ціна цього чорнила є так низька, що всякі інші чорнила такої самої якости не можуть видержати конкуренції з нашою ціною. — Цінники ми розіслали, а отсим пригадуємо і просимо у власнім інтересі негайно слати замовлення. При тій нагоді просимо вічливо наших П.Т. Суспільність, щоби при закупі чорнила, жадали у всіх складах тільки нашого чорнила з маркою **„Чайка"**, в школі, по бюрах і дома писали тільки нашим чорнилом **„Чайка"**, бо воно між чорнилами світової марки займає щодо якости почесне місце, дешевше і... наше. — **„Союзний Базар", Львів, вул. Руська ч. 20.** — 703 1-3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

ч. 235 (11.203). Львів, пятниця 21. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

II. Сесія ВУЦВК-ту.

Львів, 20. жовтня 1927.

Від 8. до 12. жовтня ц. р. відбувалася в Харкові друга цього року сесія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад тзв. десятого скликання. І на тій сесії, як на всіх попередніх, виголошували германичі радянської влади на Україні промови та політичні декларації. Та всеж у самому порядку робіт цієї сесії були і деякі інновації. Перш за все не стрічаємо на ній звіту з діяльности харківського уряду, який виголошував досі з правила голова Раднаркому Чубар зараз же по відкритті сесії Петровським. На тій сесії зараз же по вступній промові Петровського прийшов до слова уповноважений народнього комісаріяту закордонних справ СРСР при уряді України Берзін. По нім складав звіт з діяльности уряду молдавської автономної республики Старий, а щойно під кінець сесії говорив про контрольні цифри народнього господарства Чубар.

Здавалось би на перший погляд, що таке відступлення від традиційного порядку робіт сесії не має ніякого значіння, що це справа чисто формальної натури. Одначе на ділі так воно не є. Висунення справ закордонної політики СРСР на перший плян означує перш за все ту велику вагу, яку їй тепер надають більшовики. Бож під вражінням реферату Берзіна про міжнароднє положення СРСР відбувалася потім уся праця сесії, а що найважніше, зміст того реферату ваготів немов меч Дамокля над усією її дискусією в усіх справах. Наладнання правильних міжнародніх відносин це нині найважніша справа для більшовиків, це справа їх життя або смерти. Якби хто бажав коротко схарактеризувати настрій усіх виголошених на сесії промов і якби бажав у кількох словах видістати з них найбільше задушевні побажання більшовиків, то не найшов би нічого кращого, не підбрав би ніякого влучнішого вислову, як ось яких два слова: „мира і кредитів!"

Мира і кредитів! — Ці два магічні вислови віддають увесь найглибший зміст усіх політичних енунціяцій, дискусій та інтерпеляцій, що мали місце на цій сесії.

„Мабудь цього року війни не буде, — казав у дискусії над рефератом Берзіна Затонський — але за весну не можна брати на себе відповідальности, *бо наше становище де далі скрутніше*... Заслухавши доповідь нашої дипльоматії ми повинні дати їй наказ і на далі робити все можливе, ідучи навіть на деякі поступки для того, щоби уникнути війни".

Не допустити до війни та роздобути за всяку ціну кредити! Забезпечити свої кордони пактами про неагресію, годитися на сплату навіть царських довгів і платити їх, тільки не допустити до війни, а ціною сплати довгів добувати кредити! „Чи не краще воювати, ніж платити борги?" — питав один з учасників сесії Берзіна, який дав на цей письменний запит ось-яку характеристичну відповідь:

„Я гадаю, що зупинятися нам на цьому питанні не слід, особливо після всіх промов робітників і селян, що ми їх сьогодні заслухали. *Цілком ясно, що краще платити щонебудь, коли тільки цим можна позбутися війни, або хоч би її відсунути*".

Більше хіба не доцільно було б наводити цитатів з промов найвідповідальніших керманичів радянської влади на Україні на те, що всякі почини і всякі акції чи то політичного чи господарського характеру відбуваються там виключно під кутом збереження мира та роздобуття кредитів на Заході за всяку ціну.

Наведені цитати наглядно доказують, що і з господарством і з промислом і з упромисловлюванням країни, про що так багато читаємо в усіх радянських монопольних щоденниках, справи стоять кепсько. Тому ніщо дивного, що найвідповідальніші більшовицькі політики і дипльомати в Харкові так дуже сердечно коктували навіть Польщу на цій сесії, про що ми вчора писали. Пакту про неагресію їм треба, словом мира, бо кредитів від Польщі вони хіба надіятися не можуть. Колиж „антипольський" Харків так щиро залицяється до Польщі, то щож казати про Москву? А як уявити собі з другого боку залицяння більшовицьких дипльоматів до Франції, чи якої іншої держави, що може дати якінебудь бодай мінімальні кредити для СРСР? Все дадуть і царські борги визнають і інтереси „трудящих" поминуть, аби тільки не допустити до війни або бодай її „відложити" та підреперувати себе, своє господарство і свій промисл кредитами затягненими у зненавиджених ворогів пролетаріяту — европейських капіталістів.

В політичному калєйдоскопі.

Програна „санаторія" у комунальних виборах і заведені надії на розбитгя „Пяста" в освітленні „санаційної" преси.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 15. жовтня 1927.

Вибори до самоуправних тіл у Польщі ще не скінчені. В останньому тижні переведено їх у цілому ряді міст — у Лодзі, Каліші, Гродні, Кельцах, Ломжі, Ченстохові, Заверцю, Влоцлавку. Звичайно, що з уваги на соймові вибори, які ось-ось перед дверима, вислід цих комунальних виборів має першорядне значіння для розпізнання політичного обличчя краю, нуртуючих у ньому політичних настроїв, ну і — очевидно — для оцінки півторарічного правління „санації".

Вислід усіх тих виборів надзвичайно характеристичний: програли і „санаційні" урядові листи, що йшли головно під гаслами господарськими і протиендецькими, та ендецькі, які голосили війну з урядом і — як завжди — з жидами. Кажучи ще вірніше: „санація" програла цілком а ендеція сильно ослабла в порівнанні з дотеперішнім станом посідання. Зате всюди сильно зазначився сильний зріст впливів соціялістичних і комуністичних. Очевидно, що вислід виборів є живо коментований польською пресою усіх напрямків. Характеризуючи ці пресові голоси зрозумілими „шлягвортами", — санаційно-урядова преса має сильний „каценямер", ендецька „шаденфрайду", а соціялістична робить „добру міну до кепської гри". Форма панегіриків санаційної преси дуже ріжнородна. І так нпр. виленське **„Слово"** монархіста-пілсудчика п. Мацкевича (за яким стоїть не хто інший, а міністр судівництва п. Мейштович), з огірченням глузує (само зі себе):

Вибори в Гродні. Знову катастрофа. Опозиційні польські партії здобули 13 мандатів, опозиційні жидівські 17, явні вороги держави, комуністи, 5, а партії урядові нуль. Витаємо! „Витаємо" уряд і „витаємо" польську державу з таким „Успіхом". *(Ч. 232 з 11. ц. м.)*

Менше красноріччиво, не з таким патосом самобичування, зате **по суті** ще трагічніше для уряду оцінює витворені відносини півурядова варшавська **„Епока"**. У передовиці з 12. ц. м. п. н. „Гін на ліво" займається вона виключно явищем полівіння настроїв міських мас. За найяскравіший приклад бере Лодзь, де на 242.000 голосуючих, 138.000 голосів упало на листи соціялістичні (польські, німецькі і жидівські) та уважнену комуністичну. „Епока" правильно зауважує, що навіть тзв. „дробнерівці" (сецесіоністи з ППС., „незалежні соціялісти"), які кілька літ тому не мали ніякої реальної сили, тепер мають 3 радних у Каліші, 2 у Кельцах і 1 в Лодзі. Словом:

друге величиною і найбільше польське фабричне місто довго противилося червоній хвилі; нині воно раптовно нею залите.

Здавалось би, що „Епока" повинна у висновку ствердити нефортунну політику уряду, що не вміє опанувати щораз гіршої нужди населення і крім того настроює до себе опозиційно своїми антидемократичними вихилясами. Але „Епоці", органові віцепреміера п. Бартля, писати таке не лицює. Вонаі мовчить про уряд, але зате голосно **тішиться з побіди опозиційної** до уряду ППС:

Ціле щастя, що в цих перегонах ППС дотримує кроку комуністам і їх сателітам, ба навіть залишає їх позаду. Це дає гарантію, що в цьому бігу не будуть затрачені ціля в інтересі держави... і т д.

А „сам" „Глос Правди", більше пілсудчиківський ніж цілий уряд марш. Пілсудського, йде ще дальше у славленні користей із партії, яка **виключає із своїх рядів найстарших своїх членів за участь в уряді Пілсудського** (ч. 277 з 9. ц. м.):

Коли би ніні не було ППС., то цю партію треба би видумати. Однаково ППС як і сільські радикальні партії можуть в довірям глядіти в будуччину. Час працює для них.

А якеж відношення часу до уряду?!...

Програв уряд кампанію на терені **міських комунальних виборів, програє її на терені політичних партій.** — при безоглядну війну всіми можливими засобами *проти ендеції*, у- ное з решгою опозиційних партій сіянням зерен роздорів і „розколів". На такий „розкол" чи **„зрив із середини"** санаційні кола дуже рахували в останньому часі у відношенні до партій: Вітосівського „Пяста" і Дубановичівського „ХН" („Хшесціяньско-Народових"). „Пяст" радив у Варшаві 12. і 13. ц. м. і вся санаційна преса з „Курєром Поранним" і „Епокою" на чолі так і ждала від цих нарад або сецесій з „Пяста" тзв. ряшівської групи сен. Бойка, або бодай великих авантюр на ґрунті ріжниці поглядів на дальше відношення партій до уряду мар-ш. Пілсудського. Санаційна преса дбайливо розкол приготовляла. В другий день зїзду „Пяста" (13. ц. м.) „Епока" принесла аж дві тенденційно спрепаровані статтейки: „Проти подвійної бухгальтерії п. Вітоса" і „Мялесь хлопе злоти руг, остал ци сен ено Корфанти". В цій останній замітці „Епока" покликалася на ревеляційну інформацію Яна Сталінського в „Пшияцелю люду", що, мовляв, Вітос підписав уже виборчу умову з Корфантим, і від себе заапелювала до пп. Бойка, Шмігеля і тов., щоби скористали „ з гарної нагоди" і „прилюдно забрали голос". Невідомо, як вони там той голос забирали (в кожному разі не прилюдно, а серед своїх однопартійників, які не наслідують деяких українських політиків і тайн партійних нарад не розголошують), але фактом є, що в комунікаті „Пяста" ствердженo

повну однозгідність в поглядах членів клюбу на загальну ситуацію в державі а також на завдання і тактику клюбу, висловлюючи одночасно повне довіря голові клюбу, п. Вінцентові Вітосові.

Здається, що цей комунікат таки не є блахманом для наївних, лише справді каже правду. Бо інакше трудно би зрозуміти різку зміну тону санаційної преси, яка ще днем раніше бачила в „Пясті" абаламучених Вітосом „почцівих хлопкув", а в день потім розписалася про них, як паразитів-політиканів! Ось „Пшегльонд Вечорни" (вечірне видання санаційного „Курієра Поранного") з 14. ц. м. придумав до нотатки про кінець нарад „Пяста" пророчистий поетичний, але мало підхлібливий наголовок: „Коби польське село мирне..." Чи воно дійсно таке мирне, це ще покажеться, — досіль бодай не дуже воно таке було, коли войовничого Вітоса за вожаку собі вибрало...

І. Кедрин.

Польсько-литовський конфлікт.

Вильно, половина жовтня 1927.

III.

Впоравшися з рядом внутрішньо-політичних питань, Вальдемарас приступив до праці над угрунтуванням зовнішньо-політичної позиції Литви. І саме в останніх місяцях його діяльність на цій ділянці був особливо жива. Він брав участь у вересневій сесії Ліги Націй в Женеві, де здорово валявся сала за шкіру польським дипльоматам, головно своїм відомим інтервю з представниками преси, в якім не тільки заквестіонував теперішній литовсько-польський кордон (т. зв. демаркаційну лінію), але також всі інші державні кордони Польщі, котрі назвав провізоричними. Цей виступ литовського премієра, річ ясна, незвичайно захвилював польську публичну опінію і офіціяльні чинники у Варшаві ще й досі не можуть йому цього простити. Опісля був Вальдемарас в Римі, де заключив політично-арбітражний договір з урядом Муссолінія, а певнадто конкордат з Ватиканом, якого тексту однак досі ще ніхто не знає. Вертаючи назад до Ковна, Вальдемарас спинився в Берліні, де відбув конференцію зі Штреземаном. **І ми напевно не помилимося, коли скажемо, що якраз ця остання конференція Вальдемараса зі Штреземаном в Берліні була безпосередньою причиною, котра спонукала варшавський уряд до всіх його останніх виступів проти литовців у Польщі.** Що правда детайлі тієї конференції вчуат

повною тайною, і то тим більше, що Вальдемарас є своїм власним міністром закордонних справ і володіючи щось сімома европейськими мовами — при важних переговорах не користується перекладачами. Видиме здепервування інспірованої польської преси підчас розмов Вальдемараса зі Штреземаном недавно в Берліні було доказом, що у відношенні Німеччини до Литви наближується рішучий перелом. І взагалі: Як представляється теперішня закордонна політика Литви? Про відношення Литви до Польщі — знаємо, і ясно, що виленське питання є такою перешкодою у помиренні обох сусідуючих держав і народів, якої ніколи і ніхто не завалить. Навпаки, Виленська справа, себто бажання Литви здобути і приднати до своєї батьківщини втрачену столицю Гедиміна, є для Литви **центральним питанням** не тільки її закордонної, але й взагалі державної і національної політики. Значить — остається ще Радянський Союз і Німеччина. Щодо першого, то слід зазначити, що Литва і Радянський Союз **не межують безпосередньо зі собою.** Між ними обома торчить вузька польська полоса, а далі на північний схід — Лотва. Литва має безпосередню межу тільки з Польщею і Лотвою, а не з Радянським Союзом. Через те і обмежується для Литви дуже сильно практична вартість всяких політичних договорів з большевиками. А що того годі забувати і про факт, що уряд Вальдемараса є урядом військової диктатури, який залізною рукою розправився з усіма своїми більш або менш більшовизуючими політичними противниками, не виймаючи соц.-демократів інтернаціоналістів. Отже ясно, що Москва, тай ще Москва, котра саме переговорює з Польщею за взаємний договір про неагресію, не є ані принадним ані корисним партнером для Литви. Бо ось ще недавно, коли Вальдемарас своєчасно роскрив і зліквідував плянований проти нього переворот у Таврогах — чужинна преса багато міркувала над питанням: хто „патронізував" отсим замислам деяких литовських одиниць? Москва чи... Варшава? Всеж таки, Литва і більшовики заінтересовані в піддержуванні правильних обопільних дипльоматичних взаємин і на днях була в пресі вістка, що до Ковна приїхав новий радянський посол. Таким чином як одинокий союзник, котрий своєю величиною, могутністю і впливами може мати для Литви серіозне значіння остається Німеччина. Литва межує безпосередньо з Німеччиною, Німеччина є найблизшим і найдогіднішим ринком збуту для литовського експорту і обі держави обеднює увесь комплекс нерозв'язаних питань з Польщею. Навпаки — для Німеччини, котра після війни поломана цілком по руках і по ногам щойно починає робити перші спроби піднятися зі землі і з огляду на удержання природного „помосту" на Схід — Литва також з цінним партнером. Можна сказати, що саме отсе корисне географічне положення Литви як першої і найблизшої від Балтику „входової брами" на Схід робить її такою важливою в усіх політичних міжнародніх комбінаціях. Величезний ланцюг більше або менше ворожо настроєних противників, який опоясує Польщу від заходу, північного сходу і сходу є тут, на литовському кордоні, хто зна чи не найбільш небезпечний.

Одначе всі ті неприємні для Польщі перспективи стояли досі на далекому плані, доки між самою Німеччиною і Литвою оставала і остається неполагоджена справа Клайпеди. Ця прибалтійська пристань припала Литві в т. зв. паризькій конвенції з 8. травня 1924; перше Клайпеда належала до Німеччини. Населення пристані майже чисто німецьке, хоча округа литовська. Клайпеда правиться автономним статутом, який находиться під надзором Ліги Націй. Литовці, очевидно, стараються помалу злитовщити місто, проти чого борються місцеві німці. На цій почві приходить між обома сторонами до постійних ударів, які не можуть не остатися без впливу і на загальне відношення між Німеччиною і Литвою, так як Німеччина, зрозуміло, мусить перед Лігою Націй і з національних мотивів заступатися за клайпедськими німцями. Польща, бувши, „посередничила" між обома сторонами в клайпедській справі, хоча, на ділі, обіцювала Литві повну допомогу за ціну наладнання політично-дипльоматичних взаємин з нею. Формально має Польща до того право, бо в згаданій конвенції урегульовано також справу сплаву дерева по Німані. Тимчасом Литва, котра находиться у відношенні до Польщі в стані „ні війна, ні мир" — замкнула цей сплав і не дозволяє спускати дерева з Польщі в долину аж до устя ріки. Кажуть, що наслідком тієї литовської заборони збанкротувала велика англійська деревна спілка, яка кілька літ тому закупила була для експльоатаційних цілей державні лісові ревіри на терепах Біловежі. Транспорт залізницею до Данціґу вчинив експльоатацію цих лісів цілком нерентовною."

Отже показується, що Штреземан і Вальдемарас — не вважаючи на все — таки мабуть бодай в основі зговорилися в клайпедській справі. Щоправда, преса доносить, що дальші переговори ще мають вестися між Литвою і Німеччиною в листопаді і грудні. Одначе, без сумніву, перший крок для замирення обох сторін зроблений. Адже суперечности між ними не є аж такі великі, аби їх зовсім не можна було перебороти. Сильніший, всеж таки, в спільний інтерес, який їх лучить. І тому, як тільки прийшли з Берліна перші вістки про німецько-литовське наближення — зараз закипіло і заворушилося все в Польщі. (Докінчення буде).

Д-р Павло Лисяк.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає **у великім виборі**, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Ратункова акція.

Розбудова допомогової акції.

В Українському Центр. Комітеті допомоги жертвам повені у Львові (вул. Зіморовича 20) зголошено заснування дальших допомогових комітетів на провінції, а саме в **Болехові** (голова д-р Волод. Сухий), в **Долині** (голова д-р Олекса Дереш, секр. Осип Майхрович), в **Ліску** (голова д-р Роман Вітошинський), в **Городку** (голова д-р Ст. Біляк, секр. о. М. Кушкевич), в **Яворові** (голова о. Лев Левицький, секр. д-р Осип Галущак) і у **Войниловій** (голова о. Зарицький, секр. п. Йосипівнчева). Організаційна сітка української допомогової акції побільшилася шістьма комітетами і осягнула цифру **61** повітових й окружних допомогових комітетів.

Збірки в натуралях.

В ч. 227 „Діла" помилково подано, що Місцевий Доп. Комітет у Зарваниці переслав до Кут 35.000 кг. збіжа 1.350 кг. бараболь. Тимчасом ця посилка виносить 3.500 кг. збіжа і 1 ваґон бараболь. Також деякі недокладности у виказі збірок у натуралях повстали в той спосіб, що траплялися випадки подвійних зголошень (зголошував ту саму збірку повітовий, а окремо місцевий допомоговий комітет). На основі виставлення Українського Центр. Комітету з днем 17. жовтня 1927 збірки в натуралях представляються так: **твердого збіжа зголошено 38 ваґонів і 2.853 кг., муки — 1 ваґон і 3917 кг., бараболь — 119 ваґонів і 221 кг., а одягів — 23 міхів.**

З того розділено вже на місцях: 13 ваґонів і 7.005 кг. збіжа, 2.927 кг. муки і 10 ваґонів і 121 кг. бараболь та 14 міхів одягів. Решту дириґовано до поодиноких повітів на Підкарпатті.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку зложили дальше в золотих:

Анна Гамерська, Бучач 1 дол., Іванна Пеленська, Львів 10, Уряд парох. в Сільці п. Самбір 10, Інж. Омелян Марків, Вольштин 10, о. проф. Адріян Добрянський, Бучач 10, Дирекція прив. жін. семинарії УПГ. Самбір, збірка учениць 21.90, д-р Теофіль Гвоздецький, лікар Липиця Дол. 25, о. П. Білинський, Новий Санч, складка громадян 60, о. Антін Пельвецький і збірка в церкві в Стопчатові п. Яблонів 152, Іван Колодрубець, ветеринар. Кіралігава, Підк. Україна, через Зем. Банк 100 к. чесь. т. є 26.30, Дирекція української державної гімназії Станиславів 358.66, а саме: д-р Сабат Микола 5, Бойчун Ол. 5, Целевич Олег 3, Чайківський Юліян 3, Данищ Никифор 5, Джердж Данило 3, о. д-р Фіголь Іван 3, Гававський Лев 5, д-р Кисілевський Кость 3, Клапоушак Стан. 5, д-р Конистиньский Адріян 3, Костецький Вол. 5 Качун Го. 5, Левицький Осип 4, Ліськевич Дмитро 5, Мацьків Михайло 5, Малецький Ст. 3, Новосельський Іван 5, Павлюх Гнат 5, Ростинський Петро 5, Рудницький Лев 3, Смолинський Іван 10, д-р Срібний Теод. 3, Голембйовський Іван 3, д-р Никифоряк Сава 5, класи: I а 8.10, I б 6.80, II а 9.20, II б 9.10, III а 7.06, III б 6.20, четверта а 15, четверта б 6, четверта в 34.75, V а 12, V б 10.20, VI а 17, VI б 11.80, VII а 34, VII б 12.70, VIII а 37.30, VIII б 14.20. Галя і Сяня Климівни, Лозівка п. Нове Село к. Підволочиськ замість ласощів і забавок жертвують для вбогих дітей 5, М. Баківна, Смиків п. Кельце 5, о. Гр. Воскрес. Підгородні п. Східниця 10, Церква в Красній п. Ланчин, збірка в церкві 9. 10. 1927 р. 17.34, Комітет допом. в Голоску Вел. під Львовом 148, а саме: Стецкевич Мих. 20, Закон оо. Редемптористів 10, Гусак Антін 5, Круник Стан. 5, Устіянич Лукіян 2.50, Трояновський Карло 2, Чарнецький 2, Байтер 2, Вархол 2, Чих Іван 2, Левандовський І. 2, Левандовський Волод. 2, Янишин Волод. 2, Пишкевич Микола 2, Приплякевич Марія 2, Камецький Мих. 2, Козидра 2, Нич Іван 1.50, Гегедиш Іван 1.50, Шутка Йосиф 1.50, Вигарлінська 1.50, Бос Карло 1.50, Чухрай Григ. 1.50, Заремба 1, Чухрай Роман 1, Назаркевич 1, Калбаса 1, Заяць Женофа 1, Когут Іван 1, Ференц В. 1, Шмигельський 1, Шутка Симеон 1, Вінчура Мих. 1, Гепненфельд 1, Лозинський Григ. 1, Рох Рудольф 1, Деревенка Мих. 1, Нич Йосиф 1, Грабек Стефанія 1, Самотій Ст. 1, Шалий 1, Залель 1, Фолець 1, Дуброва 1, Ставський 1, Бар Анна 1, Трояновський 1, Венцель 1, Рудевич Марія 1, Жолиняк Павлина 1, Гегедиш 0.50, Дуброва Іван 0.50, Дуброва Йосиф 0.50, Гегедиш Катерина 0.50, Чухрай 0.50, Гжеськів 0.50, Івашкевич Мартин 1, Петрущак 1, Гегедиш Андрій 1, Трояновський 1, Калінин 1, Банашкевич 1, Енгертова 1, Левандовський Петро 1, Дуброва 1, Андрусів Іван 0.50, Шутка Стефанія 0.50, Олійник Марія 0.50, Посьробок Іван 0.50, Кічма 0.50, Будзьова 0.50, Хемич 0.50, Бродовська 0.25, Дездін 0.20, Буракевич 0.50, Кавфман Маріян 1, Збірка при церкві в Голоску 26.05, о. Іван Яворський, Стрільбичі п. Ст. Самбір, збірка в церкві 12.50, Марія і Андрій Назарі, учителі в Чехах п. Заболотці к. Бродів 10, Збірка шкільних дітей в Чехах п. Заболотці к. Бродів 3, Антін Коваль, Ржепчково пов. Тодунь 3, Маруся Танчин, Красіїв п. Устє Зелене 4.30, Наталія Федів, Черск, Поморе 5, Волод. Волянський, Самбір 5, Микола Ковальський, упр. школи, Либохора п. Високо Вижне 10, о. Микола Була, Дверник збірка в церкві 10, Теофіль Татарський, лікар ветерин. Судова Вишня, honорар від о. Полянського 17, Антін Геврич, Хлібичин Лісний, п. Отинія, збірка, а саме: збірка в церкві в Хлібичині 9.10, збірка в селі Хлібичині 6.48, Антін Геврич 2.50, Кооперативна в Хлібичині 7, разом 25.08, д-р Осип Матковський, Зелемяника 5, Стефанія Кордасевичева, Львів 5, Стефанія Ревакевичева, Львів 1, через Адмін. каменищ Наук. Т-ва ім. Шевченка, Батюківна Марія, Велюнь, Польща 10, Янушевич Левко, Львів 10, о. В. Стрільбицький, Жиномір п. Бучач, збірка в церкві 105, о. Н. Хмільовський від Марійської Дружини Пань в Золочеві 30.28 (через Адміністрацію „Правди"), Через Адміністрацію „Нової Зорі" у Львові: о. Т. Горникевич, збірка в Сихові 30, о. Алексій Гут, Ліщава Гор. 5.50, Уряд парох. Ванівка, збірка 26, Уряд парох. Скалат 23, Уряд парох. Половці, збірка 53, Ж. Марійський Союз шкільної молоді в Ст. Самборі (діти дітям) 20, разом 137.50, Дмитро Жук, майдан сінявський п. Ярослав 2.50, Іван Бобовський, учитель Бельова п. Сянки 5, Остап Крупський, техн. шк. Данціг 5, Евстахій Якубчак, упр. шк. Угринів Гор. п. Станиславів 5, о. Теодор Шумовський, Мирогоща, пов. Дубно 10, Ольга Гопька, учит. Бушковичи п. Перемишль 10, Техн. Т-во „Основа", Данціг 50, Через Адміністрацію „Діла": Теодозія Котне, Чистогорб 10, Шкільні діти в Чижикові 3.85, М. Базник, Воропів 10, Уряд парох. в Росохах, збірка в Росохах і Либуховій 24, Збірка в церкві в Хировій 34, Стефанія Рибакова, Мартинів Новий 5, Катарина Андрухів, Перволочна п. Соколівка к. Ожидова, збірка від шк. дітворн 10, Кооперативна в Ниговичах п. Лішки Зав. п. Рудки, збірка в селі 12.65, о. Іван Жарський, Глудно п. Дипів, збірка в церкві Вара ад Глудно 16.90, Діти шкільні в Половім п. Радехів (діти дітям) 18.80, Союз Українок емігранток в Польщі, громада в Калиші 70. Український Червоний Хрест в Канаді Вінніпег 2.000 дол. Ревізійний Союз, Львів, службовики складають однодневний заробіток 428.14, Ревізійний Союз, Львів, збірка на Кооперативному Святі у Львові дня 16. 10. 1927 р. 164.25 і 1 дол., д-р Денис Лукіянович, Львів, II. рата 10.

Разом виказано сьогодні 2.199.40 зол. і 2.001 дол. З попередньо виказаними 31.392.67 зол., 995 дол., 1.120 чеських кор. і 10 нім. марок зложено досі **33.592.07 золотих, 2.996 долярів, 1.120 чеських корон і 10 нім. марок.**

І. ДРЕКСЛЕР І СИНИ
ПЛ. КАПІТУЛЬНА 2
КОВДРИ І МАТЕРАЦИ

На шкільному фронті.

ДІЯЛЬНІСТЬ КРУЖКА „РІДНОЇ ШКОЛИ" В ТЕРНОПОЛІ.

(Донис з Тернополя.)

В неділю 9. жовтня ц. р. відбувався в Тернополі численні навчайні річні збори Кружка Рідної Школи УПТ. По відчитанні і прийнятті протоколу з попередніх загальних зборів голова Кружка д-р Степан Баран здав обширний звіт з діяльности Старшини за час від 1. вересня 1926 до 31. серпня 1927. Членів числив Кружок 402, з того 67 селян, 38 міщан, 5 купців, 7 ремісників, 4 промисловців, 38 священників, 39 нар. учителів і учительок, 92 учителів середніх шкіл, 39 державних службовиків, 5 адвокатів, 2 лікарів, 2 інжинірів, 7 студентів вищих шкіл, 11 залізничної служби — інших звань 92, в тім 2 товариства, 9 читалень „Просвіти" і 15 кооператив. Число членів жінок і дівчат виносило 98 — отже близько четвертина загального числа членів, майже виключно вповіж інтелігенції.

Діяльність тернопільського Кружка обіймала цілий повіт тернопільський, бо йому підлягали всі Кружки в повіті. Чинних Кружків було в діловому році 37; зареєстрованих, а ще не введених в життя було 4. Числа членів сільських кружків годі точно подати, бо багато Кружків не надіслали подрібного зайомлення; приймаючи однак пересічне число 40 членів на один Кружок, виїде, що організація Рідної Школи обіймала в тернопільському повіті до 31. серпня ц. р. около 1500 членів по селах, а разом з Тернополем близько 2000. Цифра поважна, на жаль, велика більшість членів замало дільно інтересувалася справами Рідної Школи і свою приналежність до неї маніфестувала в найліпшому разі сплатою членської вкладки.

Свою працю по селах вів тернопільський Кружок як кружок повітовий головно в організації *курсів для неграмотних*. Політичні і шкільна адміністрація державна ставилася до недавна дуже ворожо до цих курсів і до 1926 р. не давала на них дозволу. Щойно в останньому році одержано дозвіл на шість курсів, які минувшої зими організовано в таких громадах: 1) Глубічок Великий — о. Микола Винницький — курс скінчило 32; 2) Кунчинці — управитель школи п. Теодор Гринкевич — курс скінчило 92; 3) Пронятин — студ. унів. п. Михайло Богданович — курс скінчило 42; 4) Кутківці — о. Теодор Кордуба — нема ближчого звіту; 5) Теофілівка коло Сущина — учителька п. Янківська — нема ближчого звіту і 6) Тернопіль — директор 7 кл. школи п. Онуфрій Солтис — курс скінчило 35. Разом навчено по українськи читати і писати та дещо рахунків понад 200 осіб у віці від 16 до 30 літ; курсантами були у більшій части дівчата, у меншій хлопці. Провідницями курсів за їх безкорисну працю для поширення грамотности належиться повне признання. В біжучому році (1927-8) одержав повітовий кружок в Тернополі дозвіл на 30 курсів для неграмотних при поодиноких Кружках Рідної Школи по селах Тернопільщини і треба сподіватися, що з наближаючою зимою повстануть там всюди курси і що цею справою займуться горячо місцеві інтелігенти (священники, їхні жінки і дочки, учителі і учительки та студенти) і число грамотних збільшиться принаймніше о дві тисячки, а з ними зросте і національна свідомість широкого похолїння, позбавленого літами правильної шкільної науки. В біжучому 1927-8 р. є дозвіл на такі курси в 30 громадах і їх там треба тепер організувати.

Діяльність сільських кружків Рідної Школи обмежувалася здебільша до переведення

МУШТАРДУ
ДОБІРНОЇ ЯКОСТИ доставляє
ВИРОБНИЧА ФАБРИКА
ЙОСИФА ЖУРАВСЬКОГО
Львів, На Болоні ч. 12. Тел. 26-44.

на місцях збірки на Різну Шкоду (колядки і писанка). Ширшу діяльність розвинули кружки тільки там, де були ліпші інтелігенти-провідники; головами кружків були по найбільшій части священики. Повітовий Кружок давав почин до організації *діточих бібліотек* при місцевих кружках, яких було 12. Шкільна дітвора дуже радо горнулася до цих бібліотек і в них багато корнстала та при їх помочі поширила свої знання взагалі, знання української мови і плавного читання по українськи, що стверднли священики при нагоді навчання релігії. В цей спосіб діточі бібліотеки з успіхом паралізували відомий вплив на дітвору теперішньої польонізаційної шкільної системи і привчали нашу сільську дітвору до великого культурного діла — до любови і пошани української книжки і української культури.

Деякі кружки урядили *діточі вистави*, що всюди пройшли з повним успіхом і мали велике виховуюче національне значіння. Такі вистави устроїли кружки Різної Шкоти у слідуючих громадах: 1) Кутківці (4 вистави), 2) Гаї Великі (3 вистави) і по одній виставі 3) Вірки Великі, 4) Гаубічок (3 вистави і 5) Ігровиця.

Повітовий кружок пропагував *діточі садки* та задля браку сил і фондів такий садок уряджено в липні і серпні 1927 тільки в Тернополі для бідніщої міщанської дітвори спільно з філією Союза Українок. Кружок оплатив учительку (330 золотих), а філія Союза Українок зібрала серед громадянства датки в кноті 452 золотих на доживлювання дітворн, котрої виписалося багато, а остало до кінця 35.

Тернопільський кружок удержував *дівочу гімназію* типу гуманістичного з правом приходности, що мала приміщення у винайманій реальности Української Бурси при вул. Качали. Кляс було 8 — від 2—7 включно. Першої кляси не отворено, бо ігноровало всього кілька учениць, подібно як цього року так, що в бігучому шкільному році є тільки класи від 3-ої до 8-ої включно. Це явище повториться і у наступному році 1928-ого і тоді гімназія матиме на будуче все то пять клас. З уваги однак, що підготовчення дівчат в теперішній семилітньої народньої школи є невистарчаюче, всі приватні гуманістичні гімназії мабуть будуть мусіти отворити окрему приготовляючу клясу. Управителем гімназії був проф. Іван Водяр, а по його резигнації в кінцем м. шк. року обняв управу проф. Ігкрій Брикович. З початком 1926-7 р. записалося 182 учениці; на протязі року вистуиило 18, до кінця остало 164, з чого клясифіковано 156. Поступ дуже добрий одержали 23 учениці (14.6 проц.), добрий 44 учениць (26.8 проц.), достаточний 44 учениць себ-то рівнож 26.8 проц., недостаточний 26 учениць (16.9 проц.), вкінці до іспиту поправчого призначено 9 учениць (4.9 проц.).

По соціяльному становищі батьків було найбільше дочок державних урядовців різних категорій (близько половина) і за них держава платила повну оплату 30 вол. місячно, що було основою фінансів гімназії. Опісля йшли селянські дівчата (трошки більше як одна третина загального числа всіх учениць), що є доказом, що наші селяни по війні (перед війною цього явища зовсім не було) — навіть бідніші — вже у значному числі посилають свої дочки до гімназій. Третє місце у фреквенції займають дочки священників, наконець остання дочки місцевих міщан і робітників.

При гімназії були завязки кабінетів природничого, фізикального і географічного та бібліотека для учениць з числом 495 книжок. З учительського збору був 1 етатовий, 5 контрактових, а 5 доходячих з інших заведень для предметів обов'язкових, а 4 доходячих для предметів надобовязкових. При гімназії був пластовий курінь ім. Олени Пчілки з 26 пластунок і Історичний Кружок для учениць, що працювали і розвивалися правильно.

Старшина кружка зорганізувала 29 поїзок організаційних і з рефератами по сільських кружках, в яких взяли участь подекуди члени старшини і знова старшини, а передовсім урядовець кружка адъюнктований судля п. Володимир Брикович (17 поїздок), що від бігучої справи кружка, а за його довічну працю старшина кружка писала йому своє признання. Канцелярія кружка полагодила 466 справ.

Кружок одержав з вураторії довіря на ведення *доповнюючих курсів для ремісничої молоді*, що тепер находяться в стадії організації. Грошову підмогу на ведення цих курсів дало Повітове Т-во Кредитове в Тернополі. Тепер тяжить великий обовязок на українських ремісниках, щоби справи повищих курсів примусово, а особливо поважні це зробити членів Міщанського Братства так, щоби всіх терміноторів українців вислати на поодинокі курси і в цей спосіб рятувати їх перед винародовленням.

Після цього загального звіту д-ра Барана злав окремий звіт скарбника Кружка с. д-р Микола Конрад. Сам Кружок мав приходу 9182.09 вол., розходу 8966.91 вол. — остала готівка 195.18 вол. Важніші позиції творили в приходах: вкладки 490.50 вол. — 1 пр. місячний даток 4548.01 вол. — Коляда і писанка 3606.19 вол. яку в цілости переслано до Головної Управи; загальна сума, що її переслано до Львова виносила 5817.04 вол. Кружок не одержував з Головної Управи ніякої підмоги на свої потреби.

Гімназія в 1926-7 р. по раз перший була платна. Прихід (оплати учениць) виносив 42792.69 вол., розхід 46503.56 вол., так, що остав надобір в кноті 3770.86 вол. В біжучому шкільному році 1927-8 гімназія рівнож буде платною, бо число учениць виносить всього 150 кільк, в тім певний відсоток увільнених цілковито від оплати, що тепер виносить 40 вол. місячно.

Над звітом розвинулася обширна дискусія, почім уділено уступаючій старшині абсолюторію і вибрано нову. Головою Кружка став повторно д-р Степан Баран.

ЗАКІНЧЕННЯ СЕСІЇ СОЙМУ І СЕНАТУ.

Варшава, 19. жовтня 1927.

Нині попол. марш. сойму Ратай лістав розпорядок президента держави, який повідомляє, що на основі 25. уст. конституції вчора замкнено надзв. сесію сойму. Розпорядок підписав през. держави, і през. ради мін. Пілсудський. Аналогічне письмо одержав марш. сенату Тромпчинський. Так аліквідовано надзв. сесію законодатних установ, скликану на домагання сойм. партій. В деяких політ. колах уважають іще можливим, що уряд скличе сойм в кінцем місяця на норм. бюджетову сесію, але її дні будуть почислені.

ПРОЦЕС ШВАРЦБАРТА.

Париж, 19. жовтня 1927.

Підчас суд. розправи першого дня Шварцбарт сказав: „Я вбив Петлюру, бо того вимагала нац. честь, а пролита невинно кров моїх братів і сестер домагалася пімсти". Вбити Петлюру постановив 1925 р., коли довідався про нові подробиці погромів. Старався бути обережний, щоби не вбити невинну людину. Тому теж висловив вдоволення, що вбитим був дійсно Петлюра. Заперечує зізнання свідка проф. Ковали про авто. Петлюру називає впуком і спадкоємцем Хмельницького, який відіграв підчас погромів подібну ролю, як Пилат підчас розпняття Христа.

На пополудневім засіданні суду Шварцбарт твердив, що Петлюра вповні відповідальний за погроми, не зважаючи на гарні фрази в маніфестах, на основі яких можна би думати, що Петлюра хотів протидіяти погромам. Про свої арештування у Відні 1908 р. каже Шварцбарт, що було виспідом трагічного непорозуміння. Він був голоден, а один кельнер позволив йому переночувати в ресторані. Над раном Шв. хотів вийти, але замок дверей затиснв і не міг вийти. Коли його опісля найшли в ресторані, арештовано його під замітом злому, а він не міг доказати своєї невинности.

Прокуратор на доказ, що Петлюра не був винуватий за погроми наводить статтю Жаботинського, яка була поміщена в нюйоркськім „Морген-Журнал-і". Обор. Торес твердить, що Жаботинського але зрозуміли і наводить деякі уступи зі статті Жаботинського.

Заступники цив. обвинувачуючих боронять становища прокуратора і кажуть, що остання стаття Жаботинського суперечить попередньому. Відчитують деякі уступи зі статті Жаботинського з „Морген-Журнал-ю". Закидають Шварцбартові комунізм і доказують, що підбартові комунізм і доказують, що підчас повороту з СРСР. до Франції на поладі корабля управляв комун. агітацію.

Шварцбарт твердить, що підчас тої подорожі був хорий, тому не міг агітувати. В червоній армії не служив. Адв. Кампінші питається обвинуваченого відкіля знає про тайне порозуміння Петлюри з Пілсудським. Шварцберт каже, що читав це в українських газетах. В якій не памятає.

Закордонні свідки?

Відень, 19. жовтня 1927.

„Н. Вр. Журналь" подає, що на свідків у процесі Шварцбарта будуть покликані м. і. М. Горький, проф. Альберт Айнштайн, мадярський політик Карой, фр. соц. Леон Блюм і фр. письменник Тріотан Бернар.

САЛЬСЬКИЙ ДО КРАСНОГО.

Варшава, 19. жовтня 1927.

У відповіді на отвертий лист бувш. мін. для жид. справ П. Красного до ген. прокуратора, щоби покликав його на свідка в процесі Шварцбарта, бувш. мін. війни ген. Сальський оголосив до Красного листа. У листі тім мін. Сальський каже, що як бувш. мін. УНР., що мав честь служити під керовництвом от. Петлюри і велике нещастя разом із Пінкасом Красним, хоч знавати кілька слів. Не гадає дискутувати з Красним, бо болото, яке він кидає на український нарід, народу того не вчіпиться. Питається лише, чому Красний під своїм підписом бувш. мін. на Україні не додав, що був міністром УНР. чи не тому, щоби вятаїти, що співпрацював кілька літ із урядом, якому закидає погроми? Чи приналежність до уряду Петлюри не робить відповідальним і Красного за вчинки того уряду? Чим докаже свою невідповідальність? Так передовсім він як міністр для жид. справ повинен виправдатися. Коли уряд от. Петлюри уладжував погроми, обовязком Красного було запротестувати. Тимчасом Красний ніразу не зробив цього. Чому Красний зачинає говорити про погроми тойно після 8 літ? Чи тоді замкнені були шлюзи для протесту? Чому не виступив у пресі, не закричав на весь світ? Має-же до розпорядимости захід-европейську пресу. Чому перебуваючи в СРСР., не виступив скорше з такими закидами в більшовицькій пресі, але тойно тепер — на переподні процесу Шварцбарта? Чи може через 5 літ репрезентуючи жидівське населення продавав його за міністерські карбованці „гайдамакам"? Каркуча рука Теміди, не французької а жидівської повинна би впасти на голову Красного. Чи не з прикметним собі „віддяком і совістю" і далі сповнює обовязки але вже в Харкові і не за карбованці а за червінці? Вкінці заявляє ген. Сальський, що старатиметься щоби суд покликав Красного на свідка.

УХВАЛИ ЗНАВЦІВ НАЦ. МЕНШОСТЕЙ.

Варшава, 19. жовтня 1927.

Комісія знавців для справ нац. меншостей у ех. посвідченнях закінчила свою сесію. Комісія ухвалила ряд внесень у справі інтенсивної акції для помочі жертвам повені у Сх. Галичині. Уряд повинен приступити до праці над відбудовою доріг, мостів і регуляції рік.

НОВИЙ СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА.

Варшава, 19. жовтня 1927.

Рада міністрів апробувала внесення мін. вн. справ Складковського, щоби станиславівським воєводою наставити краківського віцевоєводу Моравського. Внесення це переслано канцелярії президента держави.

НОВИНКИ.

— **Зізд греко-кат. епископату.** Під проводом екс. митр. Шептицького радитиме на днях у Львові конференція греко-католицьких епископів. У конференції візьмуть участь наші епископи з Америки, Закарпаття й Галичини. Епископ канадійських українців Никита Будка перебуває вже у Львові від кількох днів. Станиславівський епископ Гр. Хомишин прибуде на конференцію просто з Риму, куди виїхався разом з крил. о. д-ром Лятишевським. Головну увагу присвятить конференція справі боротьби з сектантством, яке поширюють між нашим народом ріжні емісарі.

— **За тюремною решіткою.** Присуд у краківському процесі за державну зраду, як подає краківська преса, западе в четвер 20. ц. м. Після промови прокуратора говорять тепер оборонці. — У. українських політичних вязнів Вітуна, Павловського, Медведя й Оленського (т. зв. „поштовців") переведено 15. п. м. в Бригідок до тюрми в Дрогобичі. Давніше переведено туди ще й Дмитра Дубаневича. Відносини в дрогобицькій тюрмі, як зачуваємо є дуже тяжкі, тому українська громада в Дрогобичі повинна зорганізувати вязням постійну допомогу.

— **Почтові дива.** Нам прислано з Білгороду листа, що був висланий зі Львова ще 20. IX. ц. р., як на це вказують почтові стемпілі. Лист побував аж у Єрусалимі і наресті по кількох тижнях примусової мандрівки дістався до рук адресата — Т-ва „Просвіта" в столиці Югославії. Яким чином лист заблукався до Єрусалиму, годі збагнути, тимбільше, що адреса його написана дуже чітко й великими буквами.

— **Товариство „Просвіта" в Білгороді** повідомляє через нашу Редакцію, що воно перебралося на інше помешкання. Теперішня адреса його така: *Ukr. Dr. „Prosveta". Beograd, Njegusova 59, S. H. S.*

— **Віче в Тернополі.** В середу, 26. жовтня п. р. о год. 12 в пол. відбудеться в Тернополі в салі Міщанського Братства віче, скликане Повітовим Народнім Комітетом Українського Нац. Демокр. об'єднання на тернопільський повіт з порядком денним: 1) політичне положення українського народу в межах Польщі під теперішню пору і 2) завдання громадських рад і зверхностей і праця українських радних у них. Референтують д-р Степан Баран і делегат Центр. Комітету УНДО зі Львова. Всі українські радні громадські в Тернопільщині і Микулинеччині, як і всі, що інтересуються публичним життям, повинні безумовно взяти участь у вічу й заохотити других до участи в ньому.

— **Львівська хроніка.** На Кадецькій горі отруїлась сублімятом 22-літня приватна урядничка Филипівна з розпуки після втрати посади. — У Рынку впала з II-го поверха 7-літня дівчинка, розторощивши собі голову. — Безплатну фільму бачили прохожі на вул. Сикстуській, по якій утікав з ножем злодій Сокіл, що хотів украсти щось в готелю Гранд; треба було аж офіцира з револьвером, щоб злодія злопити.

— **Знезитуций самовбивець.** Дивний жаль до світа мав станиславівський громадянин Пісовський, бухгальтер у газівні: двічі пострілив себе в живіт, але сліпими патронами, а коли перенесли його до шпиталю скочив з II-го поверха вниз.

— **Роман вартости одного золотого.** Життя опучкаліє не є таке легке як на

Загадка розвязана!
Кожний може осягнути
„ЗОЛОТЕ РУНО"
і богатство якщо купить
ЛЬОС І. КЛЯСИ
16. Державної Клясової Льотерії
в конторі
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
ЛЬВІВ, АКАДЕМІЧНА 3.
ГОЛОВНА ВИГРАНА 650.000 ЗОЛОТИХ
Крім цего виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 20.000, 15.000, 15.000, 10.000, 5.000 і т. д.
Виграні підвищено з 15 міліонів
на 20 міліонів.
Що другий льос мусить виграти.
Ціна льосів:
Чверть льосу Ціла льосу Цілий льос
зол. 10.— зол. 20.— зол. 40.—
Тягнення вже 10 і 11. сп. місяця.
На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від ризика, на вплату надежитость. — Поручаємо негайно замовляти.
В цім місці відтяти і переслати нам у листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
Отсим замовляю:
. . . . . льосів цілих по зол. 40·—
. . . . . „ половинок „ „ 20.—
. . . . . „ чвертюк „ „ 10·—
Належитість золотих . . . . . заплачу по одержанні льосів, почтовою складанкою ПКО. присланою фірмою.
Ім'я і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

хто думає. Послухайте: знайомиться молодець з дамою, що сидить у вікні, поливаючи квіти. Мусить вести незвичну інтелігентну розмову, щоби вивідатись від неї, що вона мужатка, що муж її досі не вернувся з російського полону і що він (молодець, не муж) їй подобається. Нелегко дістати від такої дами золотий перстень на знак першої симпатії. На другу зустріч треба переодягтись зовсім інакше, так, щоби вибрана серця повірила, що має до діла з детективом; тому треба запрохати до себе на чай і присягати їй подружа. І в результаті всіх цих заходів, коли треба продати заручковий перстень, виходить, що перстень варт 1 зол. і ще скриватись перед поліцією, бо дама робить за одного золотого крик. Над цією важкою своєю професією, яку веде не від нині мусів мелянхолійно думати клепарівський хитрун Ян Геліч.

— **Тремтючий Відень.** Хвиля підземельного тремтіння, що перейшла недавно через Відень віддається ще далі. В околиці у Шварцдорф багато домів дістало щілини, а деякі можуть завалитись. Населення сильно схвильоване.

— **Сензація в родині Вільгельма II.** Як ми вже повідомляли сестра Вільгельма II. княжна Вікторія Шавмбург-Ліппе, 62-літня молодиця, виходить у найблищім часі за 28-літнього найзвичайнішого смертника росіянина Зубкова. Ні сам цісар Вільгельм ні князь Адольф Шавмбург-Ліппе не в силі промовити до розуму дамі, що загналась у літа та любовний настрій. Княжна познайомилась із Зубковим як професійним танцюристом в одним із танцювальних льокалів. Зубков уроджений десь на хуторі під Москвою, де його батько мав фабрику сукна. Приневолений утікати на чужину, він лишився без засобів до життя і пробував у Берліні ріжних професій, всеж не найгірших, як нпр. фільмового статиста. Каже, що з нужди вступив навіть до чужинної легії, звідки втік. Якимсь чудом відірвав він у собі згодом аж два таланти: один у ногах, з хистом до чарльстона і другий у руках, з хистом до посади секретаря у 62-літньої княжни, що закохалась у ньому, як це буває в сильно „небезпечному віці": смертельно. Посада мужа у пияжни не буде мабуть для Зубкова одною з найлегших. По яких наслідків може довести упадок монархії!

— **Щаслива країна.** Із статистики Американського Департаменту Обезпечень виходить, що майно американського громадянина зросло на протязі останніх двох літ на 30 прц. Від 1923 р. зріст національного майна був ще значніший.

— **Спортова честь.** Тому, що плавачка Мек Ленан призналась, що в своїм „рекорді" через Ля Манш ошукала світ, пруга лєондонська спортовка машиністка Мерседес заявила, що не хоче, щоби її на неї впала тінь ошуки. Тому вона хоче повторити свій репорд вперед 10 днів і переплисти пре свідках Ля Манш ще раз.

— **Успіхи Мойсі в Парижі.** Мойсі виступив із своєю інтерпретацією „Гамлета" у Парижі на маленькій сцені, при мінімальній обставові, перед французькою публикою. Його успіх був повний. Голова французького союзу драматичних акторів, Гаррі Бор, передав німецькому артистові китицю рож з чорно-червоно-золотою стяжкою.

— **Рекорди.** Славне імя Оскара Уайльда спрофанував 28-літній нім. селянин, біля Берліна, який називається точнісько так само, а вславився в одноденній злочинній хроніці таким рекордом: убив 74-літню старушку, свою жінку і свою 6-літню доньку і повісився, одночасно стріляючи до себе з бравінга. — На протязі 15 хвилин дістав розвід і новий шлюб 25-літній синок ню-йоркського мілїонера Гіл, оженившись удруге із кабаретовою артисткою. — На другім засіданні конгресу людової партії в Анторі, Мустафа Кемаль виголосив другу частину свого експозе. Його промова з невеличкими перервами тривала від 10-ої вранці до 7-ої веч.

— **Літературний куток.** Норвегія приготовляється до свята століття уродин свого найбільшого письменника — Ібсена. Це свято припадає на 20. марта 1928 р. та вже тепер відома його програма. Союз норвеських письменників звернувся до м-ства освіти з планом роковин та пропозицією, щоби свято мало офіціяльний характер. Головний державний театр в Осльо гратиме „Пашю Інгер а Естрот", другий національний якусь іншу пєсу. В університеті зорганізують цикль викладів про Ібсена, а найбільше норвеське видавництво випустить перший том з 20-томового приготовлюваного видання повних критичних творів Ібсена. Перед кожною пєсою буде критичний нарис і пояснення до тексту. До цього видання ввійдуть теж статті Ібсена, його листи, промови та фотографії. Нема сумніву, що Німеччина, яка перша відкрила світові геній Ібсена, святкуватиме память великого драматурга ще голосніше, маючи змогу виставити його пєси в своїх численних театрах. Франція та Англія, де до цього часу Ібсена грали досить мало, вперше побачить деякі його пєси в постановці найкращих режісерів.

— **З нових винаходів.** Ню-Йорк подав світові таку сензацію у формі короткої телеграми: Учора впоставили в Т-ві „Вестінггавз Електрік енд Манофакчурікомпані" чудесний електричний механізм. Апарат реагує на згук людського голосу, відчиняє на приказ двері, засвічує світло, автоматично замітає кімнату і виконує інші корисні функції.

— **Всесильний доляр.** Недавно купили в Америці одну з найбільших приватних галерій картин у Німеччині; тепер берлінська преса повідомляє, що Перпонт Морґан купив велику збірку годинників, незвичайної художньої вартости, заплативши за неї 1,750.000 дол. Сам перевіз цього транспорту з Гамбурга до Америки коштував пів мілїона марок.

— **Світова всячина.** З Урала вернувся геольог проф. Заварицький, кажучи, що відкрив там золото в рідких шарах землі. — В останніх днях у Мексіку згинув провідник революційного руху Гомеа. — Вістка про подорож маршала Пілсудського до Риму з відвідинами до папи та Муссолінія офіціяльно заперечена. — При виборах у Норвегії верх узяла лівиця. — В околиці Магдебурга згорів історичний замок Афінг, а в ньому згинуло 6 осіб, а 30 сильно попарених. — Італійський уряд має намір купити на національний музей палату Доріа Памфілі, яку хотів купити Ватикан. — У Техасі, місті Сан Антоніо трапилась катастрофа пасажирського літака; згинуло 5 осіб. — Останки Сакко та Ванцетті перевезені до їх родинних містечок: родина Ванцетті поховала свого сина в Вілля Фалето, а Сакко на півдні Італії.

— **З кіна.** Кіно „Лев" і „Аполльо" почали могутню фільму в 12 діях „Цар Іван Грозний" із артистами театру Станіславського. Знижки неважні з огляду на великі кошти фільми. — У кіні „Фатаморгана" прогарна пєса „Царевич фіялок".

Помежім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Зі спорту.

З діяльности українського спортового клюбу „Ропник" у Бориславі.

В неділю 16. п. м. відбулися відплатні змагання в копаного м'яча між нашою амбітною дружиною „Ропник" і жидівською дружиною „Кадімаг" І. Українська одинацтка вийшла з цих змагань переможцем у відношенні 2:1 (2:1) і тимсамим поставила себе на перше місце в окрузі Борислава (Попередні змагання закінчилися 5:4 в користь „Кадімаг"). Слід признати, що праця молодої української дружини поступає невпинно й систематично вперед, тому можна вірити, що „Ропник" стане грізним противником для всіх Б-клясових дружин.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Всячина.

Маляр, що мріяв про літаки. З нагоди 100-их роковин дня уродин Арнольда Бекліна, один німецький письменник пригадує, що великий маляр робив спроби створення літака по зразку птах. Артист, що жив у Фльоренції вибрав собі для своїх спроб горбок за містом „Кампо Кальдо". Беклін на превелику журу своєї жінки, придумав воздушного вірла у формі скриночки з бамбусу, соснини та полотна. Орел чи дракон мав два крила та хвіст; летун мав сидіти між крилами на рівнобіжних площинах. Беклін уявляв собі лет без мотору, при помочі вітру; у машині був апарат, який мав наслідувати рухи крил птахи. Беклін здавав собі добро справу, що найважше зняться перший раз із землі. Пруський генеральний штаб навіть переговорював з Беклїном щодо патенту його винаходу. З цього винаходу сильно глузували, але Беклін сильно вірив у свою ідею і ще на смертнім ложі сказав жінці: „Знаєш, я хотів би жити до ста літ тільки на те, щоби бачити, як люди по моїй ідеї зривтимуть до неба"! Яка шкода, що артист спочиваючи на цвинтарі у Фльоренції не може розплющити на мить очей і побачити, що його мрія справді стала дійсністю. Пригадаймо, що на цій самій італійській землі спочиває ще більший маляр, що ще на століття випередив Бекліна спробами збудувати літак — Ліонардо да Рінчі.

Жіноча підстрижка в крамницї. Для власників крамниць, бюр і інших підприємств і для власниць коротко підстриженого волосся варт записати висліок одного свіжого процесу в Будапешті. Один пекар звільнив одного дня шість робітниць, коли вони прийшли до праці з підстриженим волоссям. Дівчата подали його в суд, що не дістали 9-тижневого виповідження. Пекар відповів: підстрижка волосся у дівчат — неморальна та нежіноча, а коли він найняв дівчата, тоді вони мали довгі коси; коротке жіноче волосся відстрашує клієнтів. Суддя був іншої думки: мотиви пекаря невдоволяючі, бо неповажні; він мусить заплатити дівчатам відшкодування.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Грималів:
Пятниця 21. X. Вій.
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.
Театр прийме негайно піяністку і баса.

До відома Товариша Студентів львівської техніки. Виділ Т-ва українських студ. львівської техніки „Основа" взиває всіх українців-студентів львівської техніки, котрі ще досі не вписались в члени Т-ва, щоби якнайскорше виповнили цей свій обовязок. „Основа" як одиноке українське товариство на львівській техніці, повинна зєднати загал українських техніків, бо тільки тоді зможе сповнити своє завдання і стати помічною у студіях, та матеріяльній піддержці своїх членів. Колиж одиниці зпоміж українських студ. техн. вимовляються зпід цього обовязку і внаслідок повної байдужности — чи прямо лінивства — досі ще забули вписатись в члени, повинні це негайно зробити. Рівнож взиває всіх товаришів, котрі не вирівнали членської вкладки за минулий рік, щоби не до кінця цего місяця сповнили. — В неділю 23. X. 1927 в одній зі саль техніки відбудуться сходини Т-ва „Основа" присвячені організаційним справам. Тоді також прийматя буде секретар вписи в члени Т-ва. Урядові години президії Т-ва що днини від 1·15 до 2-гої в домівці в Акад. Домі, Супінського 21. — За Виділ: Орест Клюфас, голова, Богдан Скрентович, секретар. 767 1—3

До українських філятелістів! Отсим повідомлюється всіх збиранів-українців, що в неділю дня 23. жовтня 1927 в год. 10. передпол. відбудуться в салі Музею Н. Т-ва Шевченка (вул. Чарнецького 24. І. поверх) І. повакаційні сходини філятелістів з таким порядком нарад: 1) Справа статуту, 2) Справа скликання Краєвого Зїзду збирачів-українців, 3) Вільні внески, 4) Обмін марками. Проситься численно прибути. На сходини можуть прийти й молодші збирачі. Просимо принести з собою марки до обміну. — За Комітет: Ф. Гладилович, І. Корчинський.

Внедовзі появиться брошура Романа Гамчикевича пн.: „Св. Конгрегації для Східньої Церкви і Преосв. Владиці Йосафатові Кочиловському до відома". Ціна 50 с. Хто заплатить за десять примірників, дістане одинадцятий безплатно. Наклад невеликий. Замовляти лиш за надісланим готівки у Романа Гамчикевича в Перемишлі, вул. Середня ч. 3 І. пов. На порто окремо доплатити. 768 | 769

Загальні Збори Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові відбудуться в суботу дня 5. падолиста 1927 в год. 6. вечером з таким порядком: 1) Відчитання попереднього протоколу, 2) Звіт уступаючого виділу, 3) Вибір нового виділу. 4) Внески членів. В разі браку компляту, збори зачнуться в год. 7. без огляду на число членів. — Виділ. 749

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

УПРАВА Народньої Лічниці повідомляє, що насвітлювання кремінною лямпою відбуваються щодня з винятком неділі і свят від 8—12 перед-полуднем і від 3—5 пополудни. 770 1-2

ЗА золото, срібло, бриляити **платить найвищі ціни** Ронціц, Сикстуська 16. 733 3—6

БУДИЛЬНИКИ-ГОДИННИКИ „Зеніт" „Джез" (*Jaz*) приправлені і лагодні найдешевше у найбільшім складі годинників **Домбровський — Розважевський**, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. — Власні роботи. 110 в 12—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 **Пересвітлення Рентґеном** 15—24

Лікарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/11.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й виринання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті по американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 749 Полекші в сплатах. 5—5

ФУТРА найновіші найліпшої якости по приступних цінах поручає **ЕЛИСАВЕТА СОЛІК (вдова)**

753 **магазин футер** 2-4

ЛЬВІВ — СОБІСЬКОГО 4.

ДІМ ШОВКУ
ТИРКЕЛЬ І СКА
пл. Марійська 7
в брамі прямо
поручає
ШОВКИ
в
великім виборі

ГОДИННИК Вам буде найліпше направлений в найбільшій годинниковській роботі **Івана Вельтонрайха**, Львів, Марійська пл. 5. — З провінції просимо реперації присилати почтою. — Старомодні данські годинники переробляємо на ручні. З б) 29—?

ХТО МАЄ НА ПРОДАЖ:

Буковинські вишники (*Kolbenheyer — Motive der hausindustr. Stickerei in der Bukowina*) зволить подати умови: Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів Ринок 10. 769 1—

БЮЛЕТЕНЬ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ ШВАРЦБАРТА
ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ПІДЧАС ПРОЦЕСУ В ПАРИЖІ.
Передплата за весь час процесу в Польщі з пересилкою зол. 2·50.
Ціна окремого числа 30 сот.

„ТРИЗУБ"
УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК ВИХОДИТЬ В ПАРИЖІ.
Передплата в Польщі на 1 місяць . . . 4 зол.
Ціна окремого числа . . . . . 1 зол.
Набувати можна у представника Адміністрації „ТРИЗУБА"
Warszawa, ul. Podwale 16 m. 15 Baz. Przychodźko.

ДОМАШНІ обіди на маслі видаються на місці і до менажок, Кампяна 5, партер на ліво. 764 2-3

ВСІЛЯКІ золотничі направи виконує виробник Ропшіц, Сикстуська 16 по І зол. 721 3-7

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Краєнського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 26—?

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

ч. 236 (11.204). Львів, субота 22. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Закриття сесії сойму.

Львів, 21. жовтня 1927.

Надзвичайна сесія сойму закрита. Сесія, до якої велику вагу привязували парляментські партії: опозиційні і навіть невтральні, сесія, що мала завершитися ухваленням саморядного законодавства, побудованого на компромісі польських партій, — ця сесія радила всього один день.

Виступаючи в обороні вічно приниженого парляменту, польські соймові клюби, спираючись на арт. 25. конст., в дні 27. серпня звернулися до президента держави з домаганням скликати сойм на надзвичайну сесію. І справді президент держави, цупко тримаючись формальних постанов конституції, скликав сойм на 13. вересня. Та в означеному речинці сойм не міг зібратися ізза становища уряду. Сталося це аж 19. вересня. Соймові партії проявили значну рухливість, енергію і гін до праці. Одначе напрямні цеї праці не припали до вподоби урядові. Не вспіли ще соймові партії намітити програми сесії, як другого дня уряд розпорядком президента держави відложив надзвичайну сесію до 20. жовтня.

Становище обох „воюючих" сторін було ясне. Соймова більшість за всяку ціну бажала — як не переперти деяких своїх постанов у законодатній формі, то щонайменше зробити собі рекляму з огляду на кінець каденції. Уряд зі свого боку йшов утоптаною стежкою: не допустити інґеренції сойму в державні справи і не дати нагоди соймовим партіям прийти до голосу напередодні нових виборів. На становище уряду зложилися ще й „побічні" мотиви, як справа таємної і невиясненої пропажі ґен. Загурського, американська позичка то-що. До того ж уряд не хотів дати себе заплутати у соймову сесію, маючи на порядку дня важніші справи, безпосереднього характеру. Урядові йшло не про рятування приборкавих партій і їх представників — послів в опінії громадянства, тільки про забезпечення себе на довшу мету. Смерть існуючого сойму, депопулярність й обезцінення теперішніх послів є продовженням життя уряду марш. Пілсудського в будучині. І зовсім природно, що сойм, чкий раз подався після травневого перевороту, мусить поносити консеквенції свого первородного... кроку. Усунувши з державної арени сойм, уряд присвятив головну увагу творенню нових основ свого існування. З тією метою поведено розвал здетронізованих партій та консолідацію прихильних урядові елементів. Одночасно відбувалося продовження „очищування" адміністраційного апарату та „санація" господарського життя.

Зовсім зрозуміло, що в таких умовах безголосість сойму є conditio sine qua non. Тому в дні 20. жовтня наступило звичайне закриття надзвичайної соймової сесії.

Становище сойму є — очевидно — спожалїння гідне. З огляду на кінець каденції не має він уже ніяких засобів на оборону свого надірваного престіжу. Всі ресурси збережені в руках егоїстичного уряду. Правду кажучи, соймові навіть не дають нагоди вмерти по геройськи, відійти з жестом.

В такій ситуації зявляється питання: що буде далі? Законно сойм кінчає свою каденцію в дні 28. листопада 1927, значить до кінця офіційної смерти сойму лишається круглий місяць. Саме в цьому часі збігається і речинець бюджетової сесії сойму. Арт. 25. конституції постановляє в кінцевому уступі: „Сойм скликаний в **жовтні** на звичайну сесію, не може бути закритий перед ухваленням бюджету". Значить в руках уряду є ключ до продовження екзистенції сойму. Та дотеперішня практика не вказує на найменшу охоту з боку уряду продовжувати **активне** істнування сойму і від його доброї волі робити залежним ухвалення бюджету, а тим самим і своє власне істнування. З другого боку й уряд є в досить складному положенні. По постановам конституції бюджетний прелімінар має бути предложений соймові найпізніше на пять місяців перед початком нового бюджетового року, що починається 1. квітня.

У звязку з цим примусовим положенням родяться всякі гіпотези. Одні твердять, що сойм буде розвязаний перед кінцем жовтня, а тим самим бюджетна сесія сойму буде зовсім зайвою. Другі кажуть, що бюджетна сесія буде скликана по всім формальним вимогам в дні 31. жовтня і зараз буде відложена на місяць, а в міжчасі наступить речинець законного вигаснення мандатів. В першому і другому випадку декретом президента держави пересунено би початок бюджетного року з 1. квітня на 1. липня. В міжбюджетному періоді уряд працював би на кредити в надії одержати санкцію своєї господарки від нового сойму. Є ще й третя можливість: сойм був би скликаний 31. жовтня. Йому предложено би бюджетний прелімінар, щоби заспокоїти формальні вимоги конституції. Але негайно наступилоб відложення сесії і розвязання сойму. Тоді бюджет згідно з додатковим артикулом конституції був би проголошений в обємі проєкту.

Як бачимо ні одна з гіпотез, що ширяють в соймово-політичних колах, не допускає можливости продовження істнування сойму. Зрештою, в напружених відносинах, які перманентно панують між урядом і соймом, продовження екзистенції сойму є абсурдом; дальше істнування сойму є безвартне і безцільне. А все це вказує на те, що кінець теперішнього сойму неминучий. Сумніви можуть бути тільки під одним оглядом: чи кінець сойму буде щодо речинця покриватися зі закінченням каденції (з днем 28. листопада), чи її випередить? Та це не має есенціонального значіння.

Події розвертаються по такій черзі: закриття надзвичайної соймової сесії, можливе скликання і певне закриття звичайної сесії та неминуче закриття сойму з кінцем або перед кінцем біжучої каденції. Опісля розписання нових виборів і виборча кампанія, до якої покватно підготовлюються всі політичні чинники.

У кривому зеркалі.

Ще про Дзікув і УНДО або: зворушлива ігнорація німецького кореспондента. — Патріотичні сльози і 5 зол. „шмерцґель„у" народового" публіциста.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 18. жовтня 1927.

Дзікуф давно вже прогремів і згадують про нього хіба ще в протестаційних резолюціях польських опозиційних партій. Може й справді його політичне значіння чимале, може й справді його практичні наслідки ще впереді. Та для нас він не вартний того, аби витягати його з нетрів неактуальности. Колиж нині таки згадуємо ще про цей зїзд засушеної консерви й шляхти-магнатів, які захоплено плескали приїзжому з Варшави, з канцелярії Ради Міністрів, референтові зпоміж кол. соціялістичних бойовників-революціонерів, то не на те, щоби ще раз розшифровувати ребуси санаційної політики. Ні, про Дзікуф нагадав нам один німецький кореспондент, і якби не цей останній, то ми його так і не рухали би.

Попало нам у руки старе число „Каттовіцер Цайтунґ", — ще з 2-го ц. м. (трохи пізно, але недурно кінчаєць, зпізнивши потяг, кричав: „краще пізно, ніж... і т. д.). Кинувся у вічі сенсаційний наголовок одної довшої замітки на І сторінці: „Зміна курсу меншостевої політики у східних провінціях", „Чи німецька меншість завжди ще буде пасинком?". А в долині: „Варшава, власна телеґрама". І читаємо там, як то польський уряд іде назустріч українським і (трохи менше) білоруським вимогам.

...У Східній Галичині, а також на Волині і на Віленщині, по наказу міністра освіти Добруцького, вільшто в останньому часі певну скількість *(еше Анзайдґ)* нових українських і білоруських, а також двомовних шкіл, у яких, як мову навчання, вживають мови меншостей, поруч із польською мовою...

Проти такої толєрантної і ліберальної політики протестують польські ендеки.

...Особливо прикро вражає польських націон.-демократів, що міністр освіти, як також інші міністри, в останньому часі теж міністр хліборобства і закордонних справ, — увійшли безпосередньо у зв'язок з представниками українців і білоруських...

Після такої совісної артилерійської підготовки відважний автор перейшов до атаки на багнети: зріст угодових настроїв серед українців.

Також велика соціялістична українська партія „УНДО" саме недавно вислала свого представника на наради державних партій до Дзікова, дарма, що там ще(!) не прийшло до виборчо-політичного порозуміння з поляками (підкреслення й уваги наші — *І. К.*).

Кінчається статтейка таким зітханням:

Урядова преса завсіди окреслює концесії для національних меншостей дуже вдало як питання лише східних провінцій, так, що проблеми німецької меншости в західних провінціях після зміни курсу супроти славянських меншостей, як і перед ним, залишають незаторкнені.

Це вже не першина, коли з жалем приходиться прилюдно стверджувати зворушливу ігнорацію деяких представників німецької преси у Варшаві у справах національних меншостей" та невибачливу легкодушність у відношенні до цих справ. Пп. товариші вибачать трохи гострі вислови, але трудно від них стриматися: ми, українці, не є в тому положенні, яке дозволило би нам легковажити собі опінію світа та байдуже дивитися на фальшиве інформування про нас тієї опінії. Відносячись із вдячністю до тих чинників закордонної преси, які особливо уважно слідкують за українською справою і постійно нею цікавляться, мусимо рішуче виступати проти тих інформаторів чужинної преси, які, не цікавлючися зовсім або дуже поверховно українськими справами, та з другого не могучи зовсім її промовчувати, пишуть вряди-годи про українців — пісенітниці. Ті пп. дописувачі не знають, що їх невірні у подробицях і цілости інформації, джерелом яких є незнайомість цілого комплексу українських справ і нехіть до пізнання їх, є скрупулятно використовувані **ворожою** нам, українцям, пропаґандою. Але ми це знаємо — і тому мусимо з того роду інформаціями боротися.

Це мусить діятися тоді, коли в гру входять поважні орґани впливової чужинної преси з широким колом читачів. Так ось недавно ми були змушені виступити проти таких невірних інформацій у „Франкфуртер Цтґ.", „Данціґер Наєсте Нахріхтен" і ін. — пера одного й того самого поважного німецького кореспондента з Варшави. Показалося, що справді ті статті не були писані у злій вірі і автор згодом направив бодай частинно заподіяну українцям кривду. У даному випадку мається теж до діла з поважними впливовими орґанами преси. Бо нинішній варшавський кореспондент „Каттов. Цтґ." є одночасно кореспондентом могучого „Ульштайн-Дінст-у" з берлінською „Фоссіше Цтґ." на чолі.

Автор цитованого допису п. Б. є недовго у Варшаві; наскільки нам відомо — не володіє навіть гаразд польською мовою. Тим паче повинен бути дуже обережний у виборі своїх інформаторів та фактичні інформації про цілком незнані йому чужонаціональні справи, незнане середовище й незнайому політику, повинен перевірювати у джерела. При дрібці доброї волі можна це легко переводити, треба лише її проявити.

Очевидно, що п. Б. не знає, що вязати УНДО з Дзіковом — це абсурд! Йому зреферовано мабуть відоме інтервю воєводи Борковського в „Епоці", а потім статті п. Л. Василевського в „Курері Пораннім" і він на цій основі зліпив статтейку, змішав горох з капустою і вийшла нестравна саламаха.

З окрема „Каттовіцер Цтґ." не має щастя до інформацій про непольські народи. У ч. 223 з 11. ц. м. є великий, з публіцистичним розмахом написаний допис із Вильна спеціяльно туди висланого кореспондента у минулотижневих тривожних днях масових протилитовських репресій. І читаємо там таке, що „Литва, — це не підлягає сумніву, — грубо й злобно спровокувала поганий конфлікт" і т. д. по лінії цієї тези. Чи нині, після розвіяння суґгестивного туману, що тягнув від інспірованої польської преси, ш автор твердить те саме? А чи тоді він говорив у Вильні бодай з одним литовцем?

Хай собі говорить з литвцями, білорусинами й жидами чи ні — це його діло. Його діло й освітлювати всі справи включно з українською, відповідно до свого політичного світогляду, але на основі правдивих інформацій.

*

Тойже п. Б. з „Ульштайн-Дінсту" написав з завистю статтю про величезні привілеї українців у шкільництві, очевидно польському на Волині. Натхнули його до того душу проймаючі статті польської „народової" преси про „насильство" над польською дітворою, що примушена з волі куратора Шельонговського викручувати собі язики „хлопською" мовою. Для рятунку діточих язиків і душ тієї дітвори розписала „народова" преса навіть збірку грошей.

...Нехай-же Польща дізнається про те, що завдяки четвертому в черзі волинському кураторові Шельонговському нині на цілій Волині відбуваються протестаційні віча батьків, а польські матері гіркими сльозами плачуть, що їх дітей примушують учитися руського язика. Нехай знає Польща, що нині смуток могильний ніс по Волині, бо на руїнах семилітніх польських оман радісно регочеться голос гайдамаки: *Ehe! — Nie razumiat! Ditki wasze polskije po ukraïnski balakaty uczyliel...*"

А під цим, кров зморожуючим описом шельонговських страхіть, завершених цитатом, який не тільки кожному полякові, але й напевне кожному українцеві жахом зворушить усі волоски на голові (невже такої мови вчать у волинських школах під фірмою українщини?!), стоїть великими літерами, як віх на оболоні, апель:

Польське Рівно кличе цілу Польщу: Рішаємо створити фонд польської школи на Волині, й кличемо всіх поляків, що живуть на терені Річпосполитої, щоби жертволюбно кинули свій гріш на польську школу кресову, та просимо редакції усіх газет відкрити пожертви на цю ціль. Волинь вірить, що цих пожертв ні один чесний поляк не поскупить їй!

Юліан Подоскі.

„Курер Варшавскі" ч. 274 з 6. жовтня 1927 р., „Волинські Листи", „власна кореспонденція Кур. Варшавського", Юліян Подоскі — П. Подоскі, син б. луцького старости, відомий „кресовий" діяч — по професії публіцист. — І як тут не відкрити ліст пожертв?!

Як збірка пожертв, так збірка. Довго тут гаятися не можна. Цеж не жарти, а сльози матерей і регіт гайдамаки! Отже 6. жовтня п. Юліян Подоскі візвав до відкриття ліст пожертв, а 7. жовтня у найстаршій із найстарших ендечок, у „Газеті Варшавській Поранній", яка живе під популярною назвою „двогрошувкі" ще як з 1774 р., на 1-му місці є статтейка: „Рятуйте польські школи", коротка промова а лірничною згадкою про трагедію „спопеленьства кресового, позабавьонего дзісь шкул польскіх" — на вступі, та з прозаїчною адресою: конто П. К. О. ч. 6028 — на кінці. І нижче петітом список перших жертводавців. А поміж ними: J. Podolski zł. 5.

Пять золотих! Сам автор „душещипательного" і „серцетрогательного" опису материних ридань над річками волинськими, сам автор поклику до пожертв, яких ні один чесний поляк „не поскупить". І пять волотих — ані гроша більше.

Стидно, пане Подоскі! Гайдамакам, що регочуться із сліз польських матерей, стидно за вас. Хоч були би дали бодай весь гонорар, який заробили на материних сльозах, махнувши від руки 78 рядків — 15 зол. 60 сот.! „Мартирольогія" польського шкільництва в часах вічного панування lex Grabski у Польщі — це комедіянтство, а весь вереск в обороні загроженої польщини на терені диктаторської влади Організацій Народових, включно з „материними слізьми", це гістерія.

І. Кедрин.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

повинен купити собі кождий українець

ПРОПАМЯТНУ МЕДАЛЬ

Ціна 3 золотих.

Замовляти:

Ukrainische Buchhandlung Theodor Sawula, Wien I., Riemergasse 2.

Гроші слати на наше конто до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, вул. Підвалє ч. 7.

Висилаємо також по 1 штуці.

Польсько-литовський конфлікт.

Вильно, половина жовтня 1927.

IV.

Перш усього появився в польській пресі на початку п. м. страшний, роспучливий лист, писаний 28 польськими вчителями інтернованими в литовському містечку Ворни. Лист малював в темних і яркіх красках положення інтернованих. Їх там мали литовці держати в холоді та голоді у вохких льохах, знущатися над ними, бити їх, ба навіть тортурувати електричною струєю — цілком по взірцям середньовічних інквізиторів або вирафінованих поліційно-азіятських методів. Польська публична опінія, ясна річ, зворохобилася і майже одноголосно зажадала від уряду **відплати за повищий вчинок Ковна, у формі арештування** та інтернування відповідної кількости **тутешніх литовців.** Згаданий лист „інтернованих на Литві поляків" появився в пресі дня 3. п. м., а вже вночі з 4. на 5. п. м. виленська воєвідська поліція перевела у Вильні і на цілій Виленщині масові арешти литовців. Заарештовано їх разом около 100, в тім числі, знаменна річ, **здебільшого самих священників.** І так у Вильні — на загальне число 18 арештованих, **припадає 14 священників.** Між ними є найповажніші культурні діячі, як ось: голова просвітнього тов. „Ритас" (на лад нашої „Просвіти") о. Кравялїс, директор виленського вчительського семинара о. Чібірас, вчитель цьогож семинара о. Раштутіс, вчитель виленської литовської гімназії о. Тапкунас і т. д.

Ці масові арешти супокійних і невинних громадян-литовців викликали серед литовського загалу в Польщі неабичайне схвильованнє, а також відбилися гримким відгомоном у світі. Голова політичної організації литовців в Польщі, т. зв. Тимчасового Литовського Комітету у Вильні: д-р Д. Ольсейко зажадав послухання у виленського воєводи Рачкевича. На цій авдієнції воєвода Рачкевич заявив, що політична влада перевела арешти **на приказ Варшави,** а ці арешти є актом реторсії (відплати) польського уряду за арештування та знущання над арештованими поляками на Литві. А коли литовці заявили, що навіть на випадок, коли б згадані арешти в Литві дійсно відповідали правді — вони як супокійні громадяни Польщі не можуть відповідати за вчинки литовського уряду, — воєвода все таки авалював вину за останні події на поведінку Ковна. Таким чином справа зосередилася на факті згаданих арештів поляків **на Литві.**

Але вже дня 6. і 7-го жовтня п. р. виявилося, що **всі розсіяні польською пресою вістки про арешти і знущання над поляками на Литві — є від початку до кінця вимислами.** Литовський уряд рішуче заперечив тим вісткам, а в ноті, вислапій до Секретаріяту Ліги Націй в Женеві і опублікованій в пресі — ваше подавний лист „арештованих поляків на Литві" назвав **фальсифікатом.**

Коментуючи останнє заперечення Ковна, польська преса, зрозуміла, страшенно обурюється на Вальдемараса і дає його найгрубшими епітетами. Та проте **фактом є, що тепер ніхто з урядових польських чинників, ані ніодин польський пресовий орган більше про арешти та знущання над мнимо арештованими на Литві поляками — не балакає ні словечком.** Взагалі — про цю „дрібницю" неначе всі забули, хоча на ділі, вона, по словам уряду, була причиною масових арештів серед тутешніх литовців. Чи цей факт не є многозначучий і не є знаменний для характеристики поведінки людей, які їх спричинили? Чому це сталося і для якої цілі? У Вильні навіть вказують на поодиноких „фабрикантів" згаданого фальсифікату. І польська преса, яка прецінь повинна-б навести **докази** на таке своє важке обвинуваченнє ковенського уряду — досі цього не вчинила. Тому нема сумніву, що в даним випадку ми маємо до діла зі свідомо задуманою **провокацією,** котра по думці її ініціяторів повинна була дати привід Литві до справжніх актів репресій супроти тамошніх поляків чи взагалі до якогось неповажного кроку уряду Вальдемараса, аби таким робом потім в загальній суматосі знов розгрішити перед публичною опінією світу Польщу за її майбутні „рішаючі кроки" проти Литви. Ніхто нікому не докаже, що уряд у комплекті і з цілим почотом виїхав на день 7. і 8-го жовтня п. р. тільки на параду, яка там відбувалася з приводу 7-ої річниці здобуття Вильна і приключення його до Польщі. Ця поїздка була цілком недвозначною **політичною демонстрацією** і напевно не буде переса́дом, коли скажемо, що від неї дуже сильно пахло тим, чим пахло в австро-сербському конфлікті в літі 1914 р., себто — війною. Але треба сказати: Вальдемарас не дав себе вивести з рівноваги. Тому і Варшава дала лише до відвороту. Вже в часі побуту членів уряду в Вильні, звільнено з тюрми кількох найвизначніших литовських діячів, а за ними пізніше і велику частину других. Всіх не випущено на волю відразу тільки тому, бо тоді попередні арешти вже западло виявилибся в очах загалу загадочними і незрозумілими. Можливо, що одному або другому з арештованих прийдеться відбути таку чи іншу судову справу за закидуваний йому проступок. Деяких з них, котрі не мають права громадянства в Польщі, певно поліція відставить до литовського кордону і передасть литовській владі і т. д. Але суті справи це не зміняє. Для загалу населення в Польщі, а в тім числі і для нас, найважнішим моментом в цілій виленській історії є факт, що тут ми зустрілися зі спробою деяких чинників забавитися в т. зв. доконані чини. Були вони тільки іграшкою. Правда — Литва є мала і рівнаючи з Польщею — безсильна держава. Дня, три польські корпуси могли-б неналійним наступом просто-напросто покрити її. Німеччина є цілком безсильна і напевно ні пальцем не рушила-б для оборони Литви. Більшовики?... Хто може знати: до чого і як договорився Петер з Чічеріном? Тільки наші інтернаціоналісти і їх сателіти — не відомо: щиро чи облудно — голосять, що, мовляв, більшовики ні про що другге не думають тільки... про війну з Польщею. Та якби там і не було, нема найменчої підстави припускати, що на випадок збройного польсько-литовського конфлікту в допомогу Литві прийшли-б більшовики. А Союз Народів?... Про цю установу краще не згадувати. Відома річ, як вміли представники великих держав „узгіднювати" свої найбільш нахабні рішення а пацифістичною в основі постановами статуту (конвенанту) про Лігу Націй. Хіба не можна — коли треба — представити поведінку Литви як „напасливу" і на цій підставі одержати навіть формальний мандат до мілітарної експедиції на Ковно? Ніщо не є неможливе на цьому величезному міжнародньому торжищі, яке називається Женевою... Правда, світова війна показала, що навіть найбільш „математичні" обрахунки — заводять. Воєнна лавіна, коли вачнеться раз котити, швидко переміюється в стихію, котра вже не слухає людських рук, а підчиняє власним внутрішнім силам все поривае за собою. Тому можна звичайно усталити точку, в котрій війна зачинається, але не можна усталити точки, в якій вона закінчиться. І хоча всім ясно, що у Варшаві є люди, котрих „свербить" рука при самій згадці Вальдемараса і Литви, то проте маршал Пілсудський, не вважаючи на великий темперамент і революціонерську вдачу, таки за весь час минулої польсько-литовської кризи виказав цілком холодну голову.

Остається ще до полагоди справа репресій проти литовського шкільництва в Польщі і польського на Литві. Поляки нарікають, що на Литві шкільні власти „спалили" при останніх іспитах з литовської мови, літератури і історії занадто багато польських вчительських кандидатів. Одначе фактом є, що і польські шкільні власти у Вильні вже від ряду літ вимагають від вчителів-литовців іспитів з польської мови, літератури і історії та постійно не перепускають при них велике число з них. Далі фактом є, що на Литві і тепер функціонують всі чотири середні польські школи: дві в Ковні, одна в Поневеру і Тавтах, тоді, коли тут виленський шкільний куратор закрив **всі** литовські середні школи (гімназії у Вильні і Свенціанах і вчительський семинар у Вильна) та всі приватні литовські народні школи. Тепер, на ділі, майже ніде литовське шкільництво в Польщі є ліквідоване, і очевидно: такий стан не може постійно існувати.

Як камінь, кинений на спокійне плесо води — викликав польсько-литовський конфлікт опінію і кабінетами цілої Европи. І напевно взаємні пристрасти не швидко втихомиряться. Сама справа не без сумніву виключе не один крок з боку всіх заінтересованих, які постараються при ній спекти свою печеню. Та без огляду на те, їх воно закінчиться — почування і думки тутешнього українського загалу все будуть на боці наших литовських братів, котрим ми в нашому національному інтересі мусимо бажати, аби вони в евентуального конфлікту вийшли без втрати найціннішого добра, яке посідають: власної державної незалежности.

Д-р Павло Лисяк.

Чисті доходи „Дністра" йдуть на народні ц'ілі.

Обезпечаючи свої будинки в Т-ві „Дністер" посередньо підтверджуєте ті українські установи, які підпомагає **Т-во „Дністер".**

На львівському ратуші.

Інавгур. засідання приб. ради. — Перед порядком нарад. — Заява през. Децимовича в справі побільшення українського представництва і української мови в нарадах. — Коротке засідання.

Правит. комісар м. Львова Огродзінський вчерве в середу скликав прибічну раду на „інавгураційне засідання". В своїй промові пізнав він на ненормальність істнування і правит. комісара і прив. ради в житті міського самоврядування. Мовляв, ненормальні відносини скінчаться з хвилею, як в салі парляментського ратуша засядуть вибрані представники населення. Та таки не наступить, комісар хоче працювати з

ФУТРА ДЕШЕВІ І ДОБРІ

ТІЛЬКИ У 759

АРТУРА ПАЙЦЕРА

Тел. 49-72 **ЛЬВІВ** Тел. 49-72

ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

прибічною радою на основі признаної їй компетенції, головно в бюджетній ділянці.

Перед порядком вголосився до слова пос. Гавзнер, представник ППС., далі д-р Шмораk (віцепрезидент сіоністичної організації) іменем жидівського населення і през. **Вол. Децикевич** іменем українського населення. Перші два заявили, що будуть промовляти в справі побільшення їх представництва в прибічній раді, а през. Децикевич заявив, що промовлятиме в двох справах, а саме: в справі побільшення представництва українського населення і в справі допущення української мови в нарадах прибічної ради. Ком. Стшалецький заявив, що допускає заяви в справі побільшення членів прибічної ради, одначе не може допустити заяви щодо української мови. Та през. Децикевич промовляв в обох справах.

Пос. Гавзнер виставив домагання побільшити членів приб. ради представниками робітничої кляси і ППС., а до часу сповнення цього постулату відложити засідання ради. По тій самій лінії промовляв і д-р Шмораk, заявляючи, що до часу здійснення дезидератів жидівського населення його представники не візьмуть участи в засіданнях ради.

Опісля прийшов до голосу през. В. **Децикевич**. Він зазначив що промовляє по польськи тільки з примусу, бо дотеперішній регулямін не допускає української мови. Одначе така постанова є насильуванням прав українського народу, якому повинні бути забезпечені права його мови. На основі арт. 4 язикового закону домагається він допущення української мови до нарад у львівському самоврядуванню, а на основі арт. 5 того ж закону домагається допущення української мови до всіх оголошень й оповісток управи міста. Одночасно промовець зазначив, що тільки його одного з українців покликано до прибічної ради, хоч у пропорції до українського населення повинно бути щонайменше шість його представників у приб. раді. Тому бесідник домагається побільшення представництва українського населення.

Д-р Вассер, „поляк мойсеєвого віроісповідання", хотів полемізувати з д-ром Шмораком, але предсідник не допустив до „особистих справ".

В справі домагань трьох представників львівського громадянства заявив ком. Стшелецький, що воєвідство згодилося на побільшення числа членів приб. ради. До часу, який не станеться, не можна приступити до вибору комісій, одначе слід полагодити деякі наглі справи. Після того відбулося коротке засідання у зменшеному комплеті, на якому полагоджено деякі дрібнички. Так виглядало „інавґураційне засідання" прибічної ради.

ЯКА БУДЕ ДАЛЬША ДОЛЯ СОЙМУ?

Варшава, 20. жовтня 1927.

Нині розійшлися були чутки, начеб уряд рішився скликати сойм на норм. сесію. Сойм зібрався би в останніх днях жовтня, мабуть 28-го, а 28-го листопада, себто в дні вигасення каденції, був би розв'язаний. Коли ж сойм виступив би з протиурядовими внесеннями, сойм мусів би бути розв'язаний. Рішення про скликання сойму западе нині на раді міністрів, скликаній нарочно для сього-річеня парл. справ.

АМ. ФІНАНСОВИЙ ДОРАДНИК.

Варшава, 20. жовтня 1927.

Американський фінансовий дорадник приїде до Варшави з кінцем листопада. По ради банку вийде цей дорадник після заг. зборів акціонарів і після ухвалення зміни статуту банку. Тоді Девей буде формально вибраний на члена ради. Ам. дорадник матиме в Банку Польськім спец. бюро. На удержання цього бюра устійнено вже спеціяльний бюджет.

Процес Шварцбарта.

(Другий і третій день розправи.)

Париж, 20. жовтня 1927.

На другий день суд. розправи проти Шварцбарта прийшло значно менше публики ніж попереднього дня. Насамперед зізнавали свідки, що були при вбивстві от. Петлюри, отже власник крамниці біля місця доконання вбивства, власник паріжного ресторану, прохожі і поліцай, який арештував Шварцбарта. Поліцай цей розказує подрібно, як він на відголос стрілів побіг на місце. Побачив мужчину в крові, що слабим голосом бричав: Асаж! (досить!). Над ним похилився був індивід із револьвером, що викрикував: Убийнику! З трудом удалося поліцаєві здержати вбийника й арештувати його. Тимчасом зібралася товпа, що на вид людини в калюжі крови хотіла злінчувати вбийника. В бюрі поліції Шв. не зраджував зденервування. Спитався, чи дійсно вбив Петлюру. Як дізнався, що так, стиснав руки поліц. функціонарам і сказав: Я дуже радий, що вбив Петлюру і не помилився. Інші свідки потверджують зізнання поліцая. Комісар поліції потверджує зізнання поліцая, який привів Шварцбарта і зізнає, що Шв. радів, що вбив Петлюру. Крім того сказав тоді Шв., що від довшого часу шукав Петлюри. Суд. лікар д-р Поль, що переводив секцію тіла Петлюри каже, що з 5 стрілів, які поцілили Петлюру, один лише був смертельний, решта спричинила лекші або тяжші рани. Після переслухання св. поліц. комісаря Моляра адв. Кампінші спитав Шварцбарта: Чи обвинуваченій хотів убити Петлюру? Шварцбарт: Так. Адв. Кампінші: Чи ви все ще вдоволені, що вбили Петлюру? Шв.: Так, зовсім. Адв. Торес: старається переконати, що перед судом стоїть не типовий вбийник, а ідеаліст, що богато перетерпів. Опісля переслухано свідків поліц. детективів, яким поручено ствердити минувшину Шварцбарта. Вони не могли ствердити, чи Шв. належав до якої політичної партії. Секретар суду викликав жінку Шв., що мала бути переслухана в характері свідка. Предсідник звернувся до обох сторін, чи годиться, щоби вона не зізнавала, з огляду на те, що її зізнання не мають для справи більшого значіння. Обі сторони годяться на предложення. З черги зізнає **Токар-Токажевський**, б. український посол у Відні за часів Скоропадського і мін. закорд. справ. Він зізнає, що директиви, які одержав від Петлюри, свідчили про велику симпатію Петлюри для союзників, а передовсім для Франції. Петл. ні на хвилю не змінив свого становища, був якнайприхильніший для нац. меншостей, все старався, щоби для них створити якнайліпші умовини. Об. **Торес** старається доказати, що Петлюра був безпосереднім вождом армії і як такий був відповідальний за погроми. Подрібні пояснення Токаря-Токажевського, адв. Вільма і Кампінші доказують, що справжню владу над військом виконував міністр військов. справ. У справі жидівського питання св. **Токар-Токажевський** стверджує, що Петлюра був адекларований фільосеміт, передовсім як соц. демократ, а по друге тому, бо знав, що при відділенні України від Росії жиди покликані будуть до відіграння важної ролі. Св. **Евг. Несторенко**, бувш. предсідник польового суду в Проскурові (тепер йому 38 літ, є він студентом паріського університету) каже, що Петлюра, васкільки міг, поборював усякі насилля і безправства. У тих місцевостях, де стаціоновані були відділи Петлюри, не було погромів, бо військо держалося дисципліни. Останній зізнавав свідок Шаповал. Він висовує боротьбу українських патріотів із гнетом Москви, котрого жертвою на рівні з українцями були і жиди. На Україні підчас боротьби за незалежність був тісний звязок між усіми. Зрусифіковані елементи були ворожі для українського руху. Ці елементи, після проголошення незалежности України продовжали у відношенні до жидів методи царського уряду, викликали кровавi погроми.

На місяць перед убивством Петлюри свідок бачив багато більшовиків, які часто були в тих околицях, у яких жив Петлюра. Давніше свідок їх там не бачив. До тих належав Норич-Шаліковський, який конче хотів завідатися від свідка, в якім ресторані харчується Петлюра. У проф. Наймана москаль Володін настоював на свідка, щоби подав йому адрес Петлюри. Коли свідок уже після вбивства Петлюри розмовляв із Володіном про Шварцбарта, Володін зачервонівся і сказав, що знає Шварцбарта. На переслуханні того свідка закінчився другий день процесу.

Третього дня розправи відчитувано документи і матеріяли в справі погрому в Проскурові. Відчитано лист рос. полк. Будакова, який доказує, що Петлюра не повинен нести вини за погроми.

НОВИНКИ.

— **Гості з Канади.** Ми вже повідомляли, що на з'їзд греко-кат. епископату у Львові приїхав епископ канадійських українців **Никита Будка**, який замешкав у духовнім семінарі при вул. Коперника. — Одночасно приїхав до Львова з Канади п. **Григорій Курдидик**, власник великої друкарні і пятьох річних пресових органів у Вінніпегу. Друкарню і згадані часописи (з українських: „Канадійський Українець", „Канадійський Фармер" і гумористичний „Вуйко") відкупив п. Курдидик від чеха Доячека. — Від трьох тижнів перебуває в Галичині ред. **Володислав Біберович**, що працює тепер в Канаді в департаменті кольонізації Сіпіяру. Вчора ділився він своїми вражіннями з 4-літнього побуту в Канаді з членами Т-ва журналістів і письменників і запрошеними гістьми. Дещо з тих вражінь постараємося подати до відома наших читачів.

— **Львівська хроніка.** Аматори легкого життя з темним минулим Хамці і Дзекан казали собі відвоювати вночі фіякром на Клепарів, заплатили за подорож стерою 5-маркою, а коли візник обурився, почастували його ножем у плечі. — 18-літня служниця Я. Семків пробувала отруїтись на пл. св. Юра зневі рена до життя нещасливим коханням. — 15-літня дівчина Яницька випила деревного квасу — невідомо чи в самобійчім намірі чи випадково. — Одна мала пожежа, кілька дрібних злодійств і кілька арештувань доповнюють цю невеселу хроніку.

— **Крівавий порахунок.** В Ярославі пробив на вулиці кухонним ножем 20-літній столярський челядник Маярек свого товариша по професії Добінського. Добінський помер кілька хвилин пізніше від сильного удару. Причиною помсти образа особиста.

— **Катастрофи й нещастя.** У Харбіні вибухла чума; 1000 осіб недужих; населення не хоче ховати померших. — На шляху Яроцін—Гнезно один поїзд наїхав на другий; 11 осіб легко ранених.

— **Рекорди.** У місті Сент-Гіасінт у Канаді святкував цими днями свято 100-их своїх уродин член канадійського сенату Джордж Дессоль. Він є нині не тільки найстаршим парляментаристом британської імперії, але й всього світа. Від 1906 р. він не промовляв ні разу. Почуває себе духово та фізично зовсім добре. — Берлін стає рекордово-веселим містом; по останній статистиці має він на 5: театрів 97 „варіете". Про 340 кін і не згадувати.— 100.000 лірів призначив як нагороду один невідомий італійський дипльомат за найкращу книжку п. н. „Італія Муссолінія". — В англійськім містечку Нантон став славним цими днями нічим незамітний молодець Джон Батлер, який ставши в церкві перед шлюбним вівтарем тричі зомлів від зворушення: раз при формулі присяги, другий раз підчас проповіди, третій на закінчення. Зате молода поводилась по мужеськи.

— **Таємні злочинці.** У Шікаго силкуються розяснити дивний випадок. Уранці на вулиці хтось викинув із авта, яке їхало вперед, два тіла мертвих дівчат. Коли авто зупинилось, побачили, що шофер простріляний кулею, держить у руці револьвер. Невідомо, чи він убив дівчата, чи всі троє впали жертвою якогось злочинця. — Біля Антверпен, у Меркоен, найшли в хаті вбитого інжиніра. Його жінка заявила, що він із журби стрілив собі двічі в голову. Жінку як підозрілу арештували. Підчас слідства поліційний урядовець оглядав револьвер, яким мав застрілитись інжиніp; нежадано із револьверу вилетів вистріл і вбив його.

— **Літературний кутон.** Німеччина святкувала 18-го п. м. 150-ліття уродин Гайнріха Клайста. Між громадою Целендорф і Ванзе в околиці Берліна находиться самотна могила, про яку ніхто не знає, до кого вона належить. Камінна плита, залізна огорожа і дерево. У цьому місті зібрались представники уряду, міністр внутр. справ і мін. освіти, наїздни поета, делєгати літер. т-ва Клайста. Дивне товариство довкола могили одного з найбільше таємних геніїв німецької творчости! Що найменше 100 літ запізно твориться довкола імені Клайста атмосфера пошани. Колись гляділи на Клайста як на патольогічне явище. Аж тепер німецькі театри розуміють динамічну силу його пес. Клайст єднав у собі суперечні елементи м'якости та суворої дикости. Він не почував себе ніде добре. Поет, що в „Кляї Гомбургу" змалював в таким зрозумінням інстинкт самозбереження людини, сам сходить передчасно в могилу. Поет, що з такою силою висловлював національні почування не є досі не тільки національним поетом, але навіть не здобув собі популярности. Його дивна вдача уклад зробила його недоступним для загалу. В „Амфітріоні" Клайст перетворює старий міфічний жарт у чудову казку, у „Пентезілеї" світ казкових міфів стає демонічним і вже в „Германсшлях" видає несамовиті акорди; а „Михайла Кольгаса" творить із пристрасти до катастроф. Але сам він почував своє повне відчуження, яке досі лящилось довкола нього: „Правдою є те, що ніщо в світі не в силі мені помогти".

— **З американських винаходів.** Похоронні підприємці в Америці є сильно поступові, йдучи за смаком своїх клієнтів. Із свіжих газет довідуємось, що на конгресі в Шікаго вони рішили подбати, щоби похорон не виглядав так сумно як досі і щоби крім домовин сумного кольору робити теж домовини всіх кольорів веселки. Веселкові домовини мають бути символом надії. Невідомо тільки, чи такою ідеєю похоронні підприємці збільшать число... небіжників, на тому їм головно залежить.

— **Знахідки образів.** У Толедо (Еспанія) відкрили в манастирі св. Єлисавети невідомий образ Веласкеза з 1620 р. Хоча фарби на образі потемніли та дещо затерлись за три століття, він задержав до цього часу всю свою красу. — У Перу, в одній шляхотській еспанській родині Д. Тріверен відкрили три образи Мюріля та Ван Дайка.

— **Оригінальна церква.** У Бержемот, англійськім містечку, посвятили церкву, єдину в своїм роді: призначену виключно для дітей. Парох Мур, що дав почин до її будови, є тої думки, що така церква причиниться чимало до зміцнення релігійного настрою дітей. Діти виберуть собі самі голову церковного брацтва, паламаря та органіста. Родичам буде вільно входити до пісі церкви тільки у виїмкових випадках. Ця ідея найде безсумнівно відгук в Англії.

— **Боротьба з алькоголем.** Заборона алькоголю в Америці родить щораз нові розпорядки та постанови, які мають стояти на сторожі закону, нарушуваного спрагненими громадянами. Засідання промислових союзів в Льос Анджельос скінчилось домаганням до уряду, щоби дозволив на продажу пива з 2.75 при алькоголю. „Алькогольний комісар" у Ню Йорку оголосив, що в боротьбі з продавцями алькоголю можуть поліцаї користуватись стрільною зброєю, тільки в обороні життя. До цього додане пояснення, що так стріляти вільно тільки в містах, а в полі та на селах і в інших випадках. Ще в іншім розпорядку сказано: урядовці, що стежать за алькоголем не сміють самі його вживати. А до цього пояснення: хіба, коли виконують урядову службу себто перевіряють чи напиток є з алькоголем. І до цього ще одна замітка: в якій мірі ця перевірка дозволена, це полишене осудові самих цих урядовців. Чи не краще було сказати попросту: урядовці можуть пити коли і де хотять.

— **Світова всячина.** Англія відтягає свої кружляки з Гонг-Конґу, вважаючи, що вони зайві, бо ситуація покращала. — Раковський, як не передбачував Бріян (у франц. фейлетоні передрукованім нами) поїде на 2-місячну відпустку на південь, не на французьку Рівіеру, а українську, чи пак: кримську. — Звістка про смерть менжинського провідника революціонерів Гомеза показалась неправдивою. — Цьогорічна економічна ситуація Спол. Держав незвичайно корисна. — У процесі італійських комуністів засудили на 17 літ вязниці посла Грієко на 14 Мольнелія та Іноморатія і на 8 міс. до 5 літ решту обвинуваченних за пропаганду бунту. — У Москві впав більший сніг. — У будапештенському парляменті прийняли закон про заборону продажі алькоголю хлопцям нижче 18 літ.

— **З кіна.** У кіні „Лев" та „Аполльо" грандіозна фільма „Цар Іван Грозний" з артистами московського театру Станиславського. — У кіні „Фатаморґана" „Царевич фіялок" з одною із найкращих акторських пар красунею Ліль Даговер і улюбленцем Відня Гаррі Літтке.

Чи ви викупили поліси „Дністра" на 1928 рік?

Мусите її викупити найдальше до грудня ц. р., бо інакше Ваші будинки обезпечить **на повну вартість ПЗУВ.**

Дописи.

СОКАЛЬ. *(Спростування з Потруби.)* Просимо помістити отсе спростування на непідписаний ніким допис, уміщений у Вашому часописові з дня 4. жовтня 1927, ч. 220, під заголовком „Налигання". Підписані громадяни, самі свідомі українці, члени кооперативи і чит. „Просвіти" в ім'я правди протестують проти зачислювання п. Д. Томчака, управителя школи в Яструбичах та його прихильників до численних, на

кальні, ніні в нашій суспільності хрунів та ренегатів. П. Д. Томчак — вельми заслужений педагог і громадянський діяч у нашому повіті, що цілих довгих 20 літ працює на культурнім та економічнім полі в Яструбичах і ціле село може похвалитися дійсно реальним успіхом його праці Про його патріотизм та почуття національного обовязку нехай послужить і згадка про тюремні злидні, які п. Томчак витерпів у польських тюрмах в Сокалі, Бригідках Львова і на Яліні. А ось як представляється справа „Сеймівської Спілки" в Яструбичах: В році 1872 куплено табулярні добра, котрі обіймають 1600 моргів ліса і 950 моргів землі і по нинішній день творять спільну власність. До адміністрування 1600-моргового лісом спільники вибирали повновласника, але за надуманя одного по другім чекано. Наділила черга і на попереднім зарядї, затвердженій старостом в Сокалі 1926 р. Співвласники, між ними і п. Томчак, спротивилися гайнуванню власного майна через вередливу господарку, щоб могла довести до девастації ліса й удалися до референта староства для лісових справ з просьбою, засмотреною 200 підписами співвласників, щоб усунути зарядника, подавши рівночасно причини. Урядник староства порадив вибір нової управи, а рачинець вибору подано до загального відома всіх спільників у приписаним часі. На загальних зборах вибрано нову спільнову раду, злотену в 28 господарів, в котрих 4 безпосередньо займаються лісовою господаркою. Цей вибір не подобався бувшим завідателям і вони всіми силами хотіли би втримати при кермі молоді. Господарку попереднього заряду саме цим зарядом тепер набрана контрольна комісія. Це є причиною незгоди. Справа тут отже чисто економічна, а не національна. В цій справі за ліс є згадка про громадські вибори в Яструбичах, а саме попередувач подав деякі неоправданий факт, що ніби то в селі була хрунівська ліста, котру п. Томчак мав при виборах старанно переховати. Правдою є, що в чисто українськім селі були дві групи, які себе взаємно поборювали, але на групі чисто громадськім. Боротьбу цю викликав внаслід нам спекулянт, який хоче на манію ренегатів. Він не мавчи проти п. Томчака і його сторонників ніякого аргументу, назвав їх по просту хрунями-ренегатами. — Яструбичі, 18. жовтня 1927. (Слідує 27 відносіс).

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Зі спорту.

„ГРАФІКА"—„УКРАЇНА".

В неділю, 23. п. м. в год. 11 рано відбудуться на площі „Сокола-Батька" мичеві змагання між спортовим клюбом „Графіка" й „Україною". Змагання заповідаються дуже інтересно, бо „Графіка" — це амбітна дружина, яка в бігучому році здобула мистецтво другої Ліги і переходить до першої. В „Україні" буде грати на воротах по довгій перерві відомий воротар Барусевич, а на залозі буде дебютувати Холодний, який має дуже добрий викоп. Сподіваємося, що симпатики „України" являться численно на ці змагання, тимбільше, що ціни вступу дуже низькі, бо всього 50 с. для молоді і 1 зол. для старших.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Грималіа:
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.
Театр приймє негайно піяністку і баса.

Позір! Золочівщина! Надзвичайні Загальні збори Кружка „Рідної Школи" в Золочеві заряджує Головна Управа „Рідної Школи" по думці § 23 статута Т-ва на день 31. жовтня 1927 в год. 12-ій в полудне в салі Т-ва ім. Шашкевича в Золочеві. — На дневному порядку: 1) Вибір делегатів на Загальний Зізд „Рідної Школи", 2) Вибір Старшини Кружка „Рідної Школи" в Золочеві, її заступників і Контрольної комісії. Право участи в Загальних зборах мають усі члени золочівського Кружка а крім цього на підставі ухвали останнього Загального Зізду „Рідної Школи" ще й відпоручники сільських Кружків, по одному на кожних своїх 25 членів (§ 39) стат. уст. 4). На випадок недостачі комплету в 12. год. відбудуться вони в 1. попол. того дня без огляду на число приявних членів. — Головна Управа „Рідної Школи": о. А. Каштанюк м. голова, Микола Бабин секретар. 779

Український Ремісничий Спортовий Кружок „Зоря" у Львові, улаштовує дня 23. жовтня на площі „Сокола-Батька" біг навпростець на 3000 метрів в год. 11-ій передп. Старт і мета на площі. Зголошення до бігу приймає щодня від год. 7—9 вечер в домівці т-ва „Зоря" вул. Вірменська 25 тов. Р. Савчак а в дню бігу від год. 9—10 на площі С-Б. Вписове від учасника 30 сотиків.

ДОМАШНІ обіди на масті видаються на місці і до менажок, Кампяна 5, партер на ліво. 764 3-3

ВСІЛЯКІ золотничі направи виконує варібня Рошиць, Сикстуська 16 по 1 зол. 721 4-7

СЕМИНАРИСТКА, з відзначаючою матурою пошукує лекції. Зголошення до Адміністрації під „Семинаристка". 777 1-1

ГОДИННИКИ тільки найбільших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найдішої сторони звіска фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. З 30—?

— Почтові складанки розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату належить прислати прямо до Адміністрації, яка на місяць листопад 1927 р. виносить 4·50 зол.

Вп. Передплатників, які не вважаючи на висилку їм листовну пригадку не заплатили досі залеглої передплати, просимо ласкаво негайно її вирівнати, інакше з днем 9. листопада будемо приневолені покинути дальшу висилку часопису вже без окремих повідомлень.

Цей новий рід мила розпускає і докладно сполікує бруд. RINSO пере цілковито само. Звичайне мило в кусниках вимагає мозольного втирания в кождy штуку білля, а діється це в наслідок дуже повільного розпусканняся мила.

Дрібні зеренця RINSO розпускаються швидко, а мидини, що повстали в цей спосіб, проникають білля, усувають бруд. Більш брудні місця треба злегка перетерти дещо сухим RINSO.

RINSO усуває бруд легідно і поволи, остається тільки праця полокання і білля виходить пахуче і чисте.

заощаджує

ПРАЦЮ і БІЛЛЯ

Lever Brothers Limited Англія

КУПОН
До п. Л. Реіда Варшава, головна пошта, поштова скринка 479.
Прошу прислати мені безплатно пробний пакет RINSO.
Імя та призвіще .....
Адреса .....
.....
(Проситься виразно писати)

8. Листопада — день Маркіяна Шашкевича. Щоби пошанувати память великого Пробудителя Галицької України, улаштовує позальвівська філія „Просвіти" ім. М. Шашкевича дня 8. листопада ц. р. Народній Концерт виключно силами сільських читалень львівського повіту. Конперт відбудеться у великій салі „Народнього Дому" в полудне. Попередить його торжественна панахида при участи хору Т-ва „Сурма". Філія хоче тим святом започаткувати й утоіналити у нас культ Того, який нам, Галичанам, відкрив скарб рідної позабутої мови і ту мову поставив на сторожі культурного нашого розвитку. Видїл Філії вже розсилає оповістки про Маркіянове Свято в повіт і просить усе громадянство взяти в ньому якнайчисленіше участь, віддати поклін Батькові галицького відродження. Прегарні калїнки з портретом поета, які в той день повинні прикрасити кожну українську хату, можна дістати в канцелярії Філії (Львів, Ринок ч. 10 II. п.). Так само вже тепер треба поспішати із замовленнями білетів на концерт, бо може в останнім дні не стати, а на концерті варт бути, послухати і побачити, як наше селянство шанує пямять Маркіяна. Точну програму концерту подамо пізніше. — Видїл Т-ва „Просвіта" ім. М. Шашкевича.

До відома Товаришів Студентів львівської техніки. Видїл Т-ва українських студ. львівської техніки „Основа" взиває всіх українців-студентів львівської техніки, котрі ще досі не вписались в члени Т-ва, щоби якнайскорше виповнили цей свій обовязок. „Основа" як одиноке українське товариство на львівській техніці, повинна зєднати загал українських техніків, бо тільки тоді зможе сповнити своє завдання і стати помічною у студіях, та матеріяльній піддержці своїх членів. Колиж одиниці зпоміж українських студ. техн. виломлюються зпід цего обовязку і внаслідок повної байдужности — чи прямо лінивства — досі ще забули вписатись в члени, повинні це негайно зробити. Рівнож взивається всіх товаришів, котрі не вирівнали членської вкладки за минулий рік, щоби це до кінця цего місяця сповнили. — В неділю 23. X. 1927 в одній зі саль техніки відбудуться сходини Т-ва „Основа" присвячені організаційним справам. Тоді також приймати буде секретар вписи в члени Т-ва. Урядові годнни президії Т-ва що днини від 1·15 до 2-гої в домівці в Акад. Домі, Сулїнського 21. — За Видїл: Орест Клюфас, голова, Богдан Скрентович, секретар. 767 2—3

Вп. п. д-р Тобіяс Альтгайм зложив читальні „Просвіти" в Монастириських стягнену від д-ра Василя Банда свою претенсію в квоті 80 золотих, за що складає Вп. п. Жертводавцеві щиру подяку — Видїл. 773

До всіх бувших залізничників Армії УНР! В місяці грудні ц. р. припадають десяті роковини заснування залізничних військ Армії УНР. Бажаючи зберегти для наших нащадків історію заснування й розвою цих вкритих себе славою військ, ініціятивна група бувших залізничників у ЧСР. звертається з закликом до всіх залізничників взискати свої адреси, спомини, фотографії, наказ, прізвища полеглих в боротьбі й т. ін., аби все те можна було використати для видання ювилейного альманаху. Ініціятивна група вірить, що всі бувші бойові товариші зрозуміють вагу цього нашого заклику і негайно відкликнуться. Посилки проситься надсилати на адресу: *Ceskoslovenska Republika, Podebrady, Ukr. Hosp. Akad., P. Petrenko.* 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Ортопедичне заведення
Д-р С. Тенненбаума
Львів, Малецького 5. Тел. 26-93
Лічення апаратом Заудера. — Електризація. — Електричні купелі. — Дітерм. — Кварцева лямпа. — Гімнастика ортопедична і т. п. — **Власна ортопедична робітня.** — Виріб горсетів, апаратів і протез. 1—1

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
646 **Пересвітлення Рентґеном** 16—24

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і бленія зубів. — Приступні ціни — догідні условія. 17—?

ФУТРА перероблює, модно і зі смаком, також виконує нові кревції по приступних цінах, першорядна солідна кушнірська робітня
Францішок Ільницький
Львів, Легіонів 3 — Шайнохи 2 в подв рю.

АДВОКАТ
д-р Воєвод. Старосольський
вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашенського 23/II.

ЛІКЕРИ зробити дома **ЛІКЕРИ** може кождий
в 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Ґ Мушинський** в Перемишлі, Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 10—?

ЗДІБНИХ
ЗАСТУПНИКІВ
АҐЕНТІВ
для ЛЬВОВА і ріжних місцевостей ГАЛИЧИНИ пошукує
Товариство Убезпечень **Европа с. а.**
Відділ у ЛЬВОВІ, БРАЄРІВСЬКА 15.

Без конкуренції с знана у Львові
варібня
ювилерсько-золотнича **С. А. Рошіц.**
Кождий повинен переконатися в локалї фірми при ВУЛ. СИКСТУСЬКІЙ 16.
775 Позір на фірму: *Рошіц.* 1-1

Ромуальд Гоффман і Ска
має за цїлю завідомити
П. Т. Публику
що відкривають нову
ЦУКОРНЮ
в суботу дня 22. ц. м.
У ЛЬВОВІ
площа Академічна 5

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

237 (11.205). Львів, неділя 23. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вибори до громадських рад у Ч. С. Р.

Львів, 22. жовтня 1927.

Вибори до громадських рад у Ч. С. Р. що відбулися минулої неділі, не виявили ніякого поважнішого пересування сил у національних і політично-партійних таборах Чехословаччини. Загально і національності ЧСР і ріжні політичні угрупування вдержали свій стан посідання з 1925 року, коли то відбулися другі з черги комунальні вибори в цілій державі.

На основі звідомлень чеської преси можна принятн, що як досі, так і при недільних виборах виборці чсл. республики у своїй більшости стануть при дотеперішнім коаліційнім кабінеті д-ра Швеглі, в якому є заступлених вісім великих партій чеських і німецьких. Опозиція, зложена з комуністів, соціялдемократів і німецьких незалежницьких груп не стратила нічого зі стану свого посідання. Тільки комуністи стратили около 15 проц. голосів, переважно в користь соціялдемократів. Таким робом сила опозиції в нічому не зломана.

Переходячи до окремих партій, слід в першу чергу зазначити, що деякі страти потерпіла чеська національдемократія під проводом Крамаржа. Найбільшу поразку потерпіли націоналдемократи в самій Празі, де вони зійшли з першого місця на друге (з 86.761 голосів у 1923 р. мали тепер на 71.043 гол.). Цю поразку в Празі спричинило розбиття в їх таборі, передовсім-же завзята агітація фашистів і партії прав — обох дессидентів з націоналдемократичної партії. Ці дві групи входять уперше до міської ради у Празі — фашисти з двома, партія прав з трьома представниками. Націоналдемократи, що мали досі в раді 23 місця, зійшли до 17 місць, стоячи на рівні з комуністами, які теж стратили два мандати (давніше мали 19 мандатів). На перше місце в раді міста Праги двигнулися національні соціялісти, що з 81.770 гол. у 1923 р. виросли на 96.538 гол., здобуваючи 23 мандати. Цей успіх національних соціялістів буде ще більший, коли зважити, що від них відірвалася група т. зв. славянських національних соціялістів (посол Стршібрни), яка здобула на їх кошт теж два мандати. Національні соціялісти, як найбільша група в раді, виставляють у третє кандидатуру дотеперішнього посадника Праги д-ра Карла Баксу, якого вибір запевнений.

Щож до інших партій, то, як сказано вже вище, вибори не спричинили ніякого значнішого пересунення сил ні в політичних таборах чеських, ні в таборах німецьких. Дещо слабше вийшли чеські католики (т. зв. народня партія), але це ослаблення таке незначне, що не входить в рахубу. Вже дещо більші страти потерпіли німецькі активістичні групи, себто ті партії, що співробітничають з урядом, в якому мають і двох своїх міністрів. Але й ці їх страти в користь німецьких націоналістів-незалежників і нім. соціялдемократів такі дрібні, що годі на цій основі думати про втрату довіря німецьких активістичних політників у своїх масах.

Окремо слід згадати про вибори на Закарпатській Україні, де наше мало свідоме населення тягнеться у хвості чеських партій або йде сліпо за комуністами. При цих виборах вийшла на Закарпатті переможцем аграрна партія, що зросла незначно і в інших краях чсл. республики. Зате великі втрати мають комуністи, що по обчисленням статистичного уряду стратили на Закарпатті аж 42.000 гол. Інші групи зберегли в загальному свій стан з 1925 року. В самому Ужгороді розділ мандитів такий: бльок (Грабар, Волошин, Черний, д-р Кралік) 4 мандати, нац. соціялісти 3, комуністи 9, чеські партії 5, соц. демократи 1, малі промисловці 1, вел. промисловці 1, мадяри 11, жиди 7, „русское обединение" 0.

Недільні вибори до громадських рад виявили щераз наглядно, що населення ЧСР. політично вповні дозріло. Мілионові маси виборців у цілій державі спротивилися якимнебудь нагальним пересунєнням, заявляючись у своїй переважі за дотеперішньою лінією політики коаліційного уряду.

Довкруги польської закордонної позички

Post tot discrimina rerum: польський уряд нарешті добився кінця. Справа першої великої закордонної позички Польщі, яка зачалася ще за кабінету Вл. Грабського з приїздом т. зв. місії проф. Кемерера та в останньому часі переходила стільки більш і менш драматичних епізодів (перерва переговорів в літі ц. р., уділення Польщі зачету на позичку в сумі 15 міл. дол., постійне відкидування таємних умов консорції закордонних капіталістів урядом марш. Пілсудського і т. д.) таки остаточно поладнана. Саме появилися офіціяльні комунікати, котрі говорять про підписання всіх позичних документів, а одночасно Вістник Законів Р. П. публікує два розпорядки Президента Р. П. (ч. 789 і 790) і Стабілізаційний плян Р. П., які дають спромогу як слід зоріентуватися про зміст та умови позички.

Ціла польська преса, а вже найбільше урядова — тобто: санаційна, на всі заставки голосить про небувалий тріюмф Польщі, який, мовляв, спливає тепер на неї під фінансовим оглядом після сфіналізування тієї позички. Можливо, що і серед нашого громадянства витворюється така думка під впливом переборщених голосів польської преси. Тому корисним, здається, буде розглянути справу спокійно та обективно і всю „правду" про останню закордонну польську позичку звести до належного рівня. На жаль, недостача місця, не дозволяє на цілком грунтовну аналізу всіх детайлів справи і тут прийдеться обмежитись тільки до важніших із них.

Закордонні капіталісти позичають Польщі на 20 літ суму 62 міл. дол. і 2 міл. фунтів штерл., або разом суму около 72 міл. долярів — **але Польща не має права вжити згаданої суми на свої потреби по власній волі і подобі, тільки мусить вона одержані гроші розділити на певні точно означені цілі і на підставі певного та точно означеного пляну — з тим, що виконання усталеного пляну буде контролювати представник закордонного капіталу, вивінований в дуже широкі права і прерогативи.** Значить: Польща тим разом сховала свою „моцарствову" гордість, а як прийшлося брати гроші від закордону, смирно і тихо пішла на всі його вимоги. Чи це такий незвичайний тріюмф? Тільки розвалена і побита Австрія та Угорщина в останньому часі мусіли піддатися аналогічній контролі. Ні Німеччина, ні Чехословаччина, Югославія або Румунія, аби тільки вичислити найголовніші держави середущої Европи, на таких умовах грошей від закордону ще не брали. Вл. Грабський і його однопартійці можуть тому тепер слушно тріюмфувати. І за їх панування Польща могла була одержати закордонну позичку за таку ціну. Але не зробила цього во імя свого великодержавного становища. Видно — теперішній уряд мав під цим оглядом менче скрупулів, їзза чого, очевидно, ніхто не схоче попадати в роспуку. Словом: сталося те, чого бажав проф. Кржижановський і польські консерватисти, котрі во імя знаного пріпціпу: „хоч і не гонорово але адрово", вже здавна розгрішили теперішній уряд з головного гріху: великодержавницької амбіції, на який ніяк не хотіли піти вшехполяки.

Друга справа. З добутих грошей 45 міл. дол. йде на підтримку і устабілізування польської валюти, а тільки розмірно незначна номінальна решта — 15 міл. дол. — йде безпосередньо на господарські цілі. Останні гроші одержують державні підприємства і монополі і т. зв. рільництво (читай: велика земельна власність) у формі довгоречинцевого кредиту. Значить — тих кредитів на ділі дуже мало і перше з черги німецьке промислове підприємство або край постійно одержували і одержують з Америки без ніякої контролі багато більше грошей.

Та скаже дехто: Всеж таки 45 міл. дол., які йдуть на т. зв. устабілізування валюти десь прецінь дадуть себе відчути в цілому господарському організмі Польщі. Рахуючи по округлому курсі 9 зол. за 1 доляра дають вони суму 405 міл. зол., а сума ця — таки щось значить.

Відповідь на отсе питання, коли хоче бути правильною, мусить торкнутися змісту усталеного під кермою закордонного капіталу стабілізаційного пляну польської валюти, бо він покаже нам, чи — по просту кажучи — Польща має право тепер випустити на кругло пів міліярда зол. нового гроша, чи може так не є.

Як стоїть тепер взагалі польська валюта? Візьмім офіціяльне оголошення про останній стан рахунків Банку Польського з 20. 9. 1927. З нього виходить, що банкових білетів в обізі було на суму 778,385.240 зол., яким відповідає по стороні активів запас золота і срібла на 180,561.525 зол. і запас чужих валют і девіз на суму 243,154.347 зол., отже разом по стороні активів сума 423,115.872 зол. Таким чином польські банкноти були вище поданого дня покриті золотом і чужими цінними валютами у висоті 52.59 проц. Процент, очевидно, далекий від законного, але проте куди кращий від того, який бачимо у виказах н. пр. Банку Французького або Банку Німецького. Однак відомо, що в обороті ще курсують т. зв. білети скарбові і більон, які також виповнюють роль валюти — хоча цілком непокритої. Державних білетів скарбових є в обізі на 280 міл. зол., а більону (монети здавкової) на суму 180 міл. зол. — разом на суму 460 мілионів зол. Останньої суми Банк Польський не виказує в своїх рахунках, але при малюванні образу загального стану польської валюти слід її дорахувати до вище поданої сумн банкнотів Б. П. Отже остаточно одержуємо суму банкнотів Б. П., скарбових білетів і більону, які находяться в обізі разом у висоті 1,,238,385.240 зол. — покритих тільки золотом і цінними девізами у висоті 423,115.872 зол. Процент покриття тому раптом спадає і на ділі виносить тільки 20.8 проц.

В цьому місці можнаб зачати балачку про те, чи покриття валюти золотом і девізами у висоті 20.8 проц. є достаточне і скільки саме требаб ще докупити золота і девіз, аби воно було як слід? Та така балачка не довелаб нас до ніякого путнього кінця. Тому ні, бо, неважаючи на кольосальну научну літературу, торкаючуся отсього питання із обсягу т. зв. теорії гроша — нема загального принятого правила, котре його вирішувалоб. А всі клясичні країни зі золотою валютою (Англія, Спол. Держави) не запускаються в ніякі міркування, тільки, по просту, дають власним валютам покриття 100 проц. — а навіть мають запаси золота, які грубо перевищують суму банкнотів в обізі (н. пр. Америка).

Отже від чого зависить тривалість валюти і коли можна сказати, що вона твердо устабілізована? Тоді, коли: 1-о Буджет даної держави є стало вирівнаний і коли — 2-о її платничий біляис постійно не виказує дефіцитів. При вирівнаним бюджеті і при активнім платничім білянсі можна тому мати в державі знамениту і тверду валюту навіть без кусника золота і без одної чужої валюти в пивницях банку. Навпаки — ніякий хоч би як великий запас золота, не забезпечить державної валюти перед захитанням, коли бюджетові видатки будуть постійно щораз більші від прибутків і також заграннична торгівля буде постійно виказувати щораз більшу надвижку ввозу над вивозом. Тоді повстають дві діри, котрих держава органічно не може не заткати, а ця маніпуляція доводить до попсованя валюти шляхом друкування паперових грошевих знаків або до т. зв. інфляції. І знов. Коли бюджет і заграннична торгівля в порядку, то вони самі автоматично приводять заграничну валюту до краю, а золото остається тільки до вирівнуючих девізових посилок між поодинокими білетовими банками. Повне золоте покриття має тому здебільшого психольогічне значіння і вартість: мовляв, наша валюта така сильна, що кожний банкнот покритий золотом. Розуміється — воно правильно так. Але тільки тому, бо держава в данім випадку не пхалася до творення гроша із повітря, оставляючи цю функцію самому народньому господарству через апарат білетового банку. При активнім бюджеті і платничім білянсі всяка держава може дозволити собі на люксус повного золотого покриття, котре тому є не причиною але наслідком щасливої господарської конюн-

ктури країни. Ніщо державі тоді не перешкаджає за свою добру валюту купити собі золота стільки, скільки вона захоче. Д-р Павло Лисяк.

(Продовження буде.)

Сель-Роб-Лівиця.

Від російського націоналізму до російського інтернаціоналу.

(Пригадка з нагоди першої краєвої конференції Сель-Роб-Лівиці).

В днях 16. і 17. жовтня відбулася у Львові перша „краєва" конференція Сель-Роб-Лівиці. Гурток перелвоєнних студентів-москвофілів цею конференцією завершив свій, розмірно недовгий, але вите незвичайно різнородний розвитковий шлях, після всяких метаморфоз прибивши до пристані своєї власної партії. Та ледві чи створення Сель-Роб-Лівиці є вже закінченням розвоєвої дороги гуртка молодих передвоєнних москвофілів. На основі дотеперішнього процесу можна сміло твердити, що власне партійне кубелечко в домі „Общества Качковского" не завершує їхньої метаморфози.

Поодинокі етапи розвиткового процесу нинішніх „лівих" сель-робів можна висувати собі коротко ось так: Перед війною існував гурток москвофільських студентів, які перші виступили як „сознательно русскіе". В противагу до старих москвофілів, що металися між русскістю, общерусскістю і рутенством, вони стали на грунт послідовного російства. Одночасно не вдоволяла їх і крайня реакційність старих. Вони намагалися звязатися з поступовим рухом. Цей звязок налагоджувано і з російською соціялістичною еміграцією. Український емансипаційний рух, що розгортався під прапором послідовного прогресу, теж не був без впливів на гурток соціялістичних студентів-русских. Стоячи на грунті общерусскої культури і в дальшій консеквенції общерусскої державности, сентиментально кокетуючи зі соціялізмом, вони в українській національній справі робили теоретичні уступки, допускали українське провансальство, але не для себе, тільки для інших. Тільки до тієї межі допускали вони право самоозначення для тих українців, що хотіли самоозначуватися. Та по суті молоді москвофіли далі йшли в хвості своїх батьків.

Підчас війни галицько-русскі соціялісти, як що можна їх так назвати, разом зі старими москвофілами стали на боці царської Росії. Тоді полинув їх молодечий соціялізм. Українські відродженські рухи зробили враження лише остільки, оскільки погрожували розвалити єдину Росію. Берестейський мир доводив їх просто до розпуки. Більшовицька революція оживила молоде галицьке москвофільство, бо тепер можна було поборювати Україну в ім'я соціялізму. І ми бачимо, як на галицькому грунті після війни наново консолідується москвофільський рух, і то якраз під проводом русских соціялістів. Повстає „Русскій Исполнительный Комитетъ", в якому гуртується все москвофільство, до якого як окрема автономна соціялістична група входять молоді москвофіли. Пресові органи: „Жизнь" і „Воля Народа" є в їх руках. Варшавська умова і польонофільство керманичів УНР дає їм позірну основу до безоглядного поборювання українських визвольних змагань. Одночасно звільна навязують вони звязки з українським національним табором галицько-української державности. Саме тоді більшовики проголошують Україну формально самостійною радянською державою, але в російським змістом. Русскі автономні соціялісти модифікують свої погляди остільки, що — завзято обороняючи єдність русскої культури, допускають можливість істнування української державности, бо — мовляв — русскій народ такий великий, що може дозволити собі на істнування двох русских держав. Але русска культура одна й неподільна. Як далеко вони тоді стирчали в общерусскости, свідчить про те факт, що відносно галицько-української державности домагалися вони разом з міщанськими москвофілами: забезпечення їм в конституції ЗУНР свободи русофільської пропаганди, заведення в українських школах обовязкового навчання російської мови, створення на будучому українському університеті трьох російських катедр: мови, літератури й історії, заведення державних народних шкіл там, де того вимагатиме населення, приняття офіційного терміну на означення нашого народу: малоруський або русько-український і т. і.

Та не можна сказати, щоби в тому часі русскі автон. соціялісти всеціло стали на сторону нового устрою Сов. Росії. Вони піддержували живі звязки з російськими соц.-революціонерами, що думали про боротьбу з більшовизмом, навіть при допомозі чужинної інтервенції.

Закріплювання Сов. Росії й ук... ційний курс радянської влади в... лився без впливу на молодо-мос... із соціялістичною закраскою. В... вали" радянську владу на пре... Росії, а одночасно пішли на фо... українізацію. Їхні видання, а ... правописна і мова метаморфо... Народа" є пророчистим доказо... таморфози. В парі з цим еволю... ступило поглиблення соціялі... ського видання, інтернаціоналі... ху, оформленого в партію „На... ля" та перехід на позиції безог... ротьби в українським національ... бором при допомозі неперебір... магогій.

Створення окремої партії пр... процес інтернаціоналізації м... цапщини, поглиблення соціяліз... гостріло боротьбу в українськ... ональним табором. Та цей проце... відбувався тільки на верхах. ... ційні заявки нової парті... дуже слабкі, майже нікі. Соціял... бо приймався в москвофільських ... Там вихідною точкою впливів б... більшого старе русофільське в... Цікаво, що поширювання впли... „Народної Волі" рідко коли вихо... за передвоєнні москвофільські ор... одиноких повітах, за винятком ...

Перехід народовольців поза м... кальського" кордону застрівожив ... возників. У висліді прийшло до м... су між цими двома політичними ... ми. В його основу лягав ... російського виховання, російськ... тури і „малоросійська" хитрість, ... чись зі сель-союзниками в нову ... Сель-Роб, народовольці думали ... вати північно-українські землі і ст... нами ситуації виновій партії. Знову ... союзники думали через народ... поширити свої впливи в Галичині. Т... ротьба за керму скоро спарал... нову партію. Сель-союзники все ... з огляду на маси підкреслювали ... нальний момент, коли народовол... жали його „буржуазним пересудо...

Та найпаче було би спинитися на ... німи відомими перипетіями в сельро... му таборі. Досить того, що спроба ... лася. Народовольці хотіли безслідно ... нути в сель-робівському морі. Прийш... розколу. Народовольці відсахнулися ... більшости і створили Сель-Роб-Лівиц... суті вернули вони на недавні нар...

В. ЛЕВИЦЬКИЙ.

„Шлях через Київ".

Париж, 10. жовтня 1927.

I.

Час від часу, раз або два рази в місяць, треба, по звичці, підійти до кутка Національної Бібліотеки, присвяченого заграничним періодикам, і переглянути великі місячники й двотижневики англійські, німецькі, швайцарські, бельгійські. Переглянути — от так собі, щоби „бути в курсі", приблизно бодай, а принаймні, щоб не пропустити чогось особливо цікавого з якихнебудь оглядів, між ін. очевидно й національно-політичних. Переглянути — побіжно і похапцем бодай, бо в нашому віці вже давно була пора вибити собі з голови леліяну в молодечих, студентських роках ілюзію, що буцім-то прочитаємо все, що зачіпляє й подражнює нашу цікавість в сфері духових інтересів. Гарна вона собі, дуже гарна й привабліва, та заява (Марка Аврелія, здається), що „я людина, і нічого людського чужим собі не вважаю", та все таки правда й те, що і „суду не перепишеш", і всіх „цікавих" книжок не прочитаєш, і що з особна в кутику, чужим періодикам присвяченому, змішане з усякою неминучою й обовязковою „чепухою" вихоплюється спід нашого брата уваги також багато дечого і цікавого, і поучаючого, і практично корисного нераз.

Мелянхолійне помічення в пятому десятку років життя? Банальні мудрощі, давно вже відкриті? Одно й друге нараз? Нехай і так, та що з того? Коли помічення таке може послужити вступом до допису, який оце розпочинаємо, то і його доволі, і завдання воно своє сповнило. Бо в дописі цьому хочемо зупинитися на романі під заг. „Шлях через Київ" (Passage à Kiew, початок якого пощастилося нам „відкрити" (що за велике слово, та скромнішого в цей мент не знаходимо) на сторінках чужого періодику, в брюксельському місячнику „La Revue Générale". Місячник цей — один з найповажніших літературно-наукових періодиків романської Бельгії, старий — йому 60-ий минає, поміркувано католицького напряму; обік бельгійців видно на сторінках його також імена французських академиків, сенаторів, тощо.

II.

Автор роману Марсель Tipi Thiry) був у хвилі вибуху російської революції офіцером бельгійського артилерійського відділу на галицькому фронті, по російському боці, очевидно. Там був він свідком розкладу російської армії Керенщиною і більшовиками, там уперве в житті своїому він стрінувся з „українством", відти відступав він з російським фронтом, після „офензиви Керенського", на Волочиська і далі, на Київ. У Києві глядів він, наче на кінематографічні картини й драми, на життя, відносини й події під Центральною Радою, під Муравйовим, під Скоропадським, під отаманщиною, під Муравйовим вдруге (чи втрете), під польським наїздом з реєстровими в хвості — чого ще треба? Жив він там, бачив усе те, розуміючи трохи по російськи, говорив з усякими людьми — більшовиками й чорношличниками, полячками й польками, з росіянами, з жидами. І трохи менше ніж через десять років від того часу, вернувшися в свою щасливу Бельгію, він узявся списувати в повістевій формі літопис свого побуту в Києві, малювати широку картину тої неналійної помотаної і досі не розмотаної до кінця, історичної драми, яку ми привикли, може й не зовсім невлучно, називати „українською революцією", на фоні революції російської.

Каже Тірі в нотці під текстом зараз на другій сторінці свого роману:

„Пригоди осіб цієї повісти — так само плід уяви, як і особи самі. Одначе я примушував себе не писати нічого неґлідного з історичною правдою щодо здобуття Києва і політичних обставин".

Тим і краще, скажемо. Більше навіть, цим історичним малюнком української революції 1917—18 рр. книжка бельгійського глядача нам і цікава; бо — признаємось — самі романсові елементи повісти нас менше приманюють: як Нума любила Помпілія, і чи віддалася за нього — Бог в нею, і щоб нас такими справами ще зацікавити, до цього треба би справді нового і справді могучого поетичного таланту, який — святі знають, чи матиме наш автор. Інша річ з обсерваціями дійсности. Наш автор — обсерватор гарний, і те, що бачив і чув, він добре передає — побачите самі по зразках.

III.

Ось наш бельгієць у Києві, під Центральною Радою. Він у товаристві двох своїх товаришів з фронту; один росіянин, другий жид.

„Місце, де ми були, називалося „Шато-де-Флер" чи може „Аполльо". Неначе на те, щоби пригадати, що український уряд у боротьбі проти Леніна не відмовив у своїй армії давної царської дисципліни, одна чи дві ложі були зайняті моряками, розхристаними і в обезпокоюючим вирази облич. Довкола них сиділи на столиками, з пінами, офіцери свіжої української армії; вони носили на суворій сірій шинелі царського часу, прикрашені барвисті і відзнаки, що блестіли лихим ритуальним сяйвом. Невідомі ордени ви-сіли на грудях обік давних царських ... значень і медаль в головою морди ... ваних тим, що брали участь у на... жиння; на баранячих шапках б... чіплені багрові стяжки і золоті ... Захоплість у гальонах і шнурах, ... пригадувала паризьку Комуну і ... червоним стягом полилася в росій... ярмах, розпанощувалася серед ... цирів соціялістичної революції. Р... но вони повертались до забутих ... то був свого роду традиціоналізм ... ним (*racisme*), який по дітях ... воскресити старі часи; позацьо... носьки чуприну Тараса Бульби ... ний череп і осоружність; виглядало ... варварські і смішотворно театра... ших часів. І, глядачи довкола ... під тиском спогадів військової ... ки, я згодом помічав певного ро... резність, абсолютно неможливу ... ним режімом у публичній салі, ... ваній трохи не самими тільки ... ми; я відчував якусь неозначе... рошність, мав вражіння якоїсь по... сти і деґрадації. А це прикре по... ще й прецизувалося, від того, що ... оповідав, сидячи напроти мене, ... (одна з осіб роману): що більшо... командант Муравйов іде походом ... в побідними військами. Тоді я сил... уявити собі, як саме будуть опр... цьому близькому наступові ці ... через край перевішені шнурками ... красами, з одного боку, а ці мора... всім похожі на кронштадських ... віряних помічників Леніна, з друго...

„Летуни й лікарі французької ... тійської місії теж сиділи і гляділи та ... деморалізуюче навечерю боїв..."

Ну як вам подобається ця ка... на? Хто, як пишучий ці стрічки, ... був у тому самому більш-менш ... в Києві, і очевидно хто сам не ... подібний до тих колірових оф... рів, той не може в цій картині не ... знати тої картини, яку колись сам ... із стисненим від жалю серцем — ... глядав.

(Продовження буде.)

КНИГАРНЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ НАКЛАДНІ
ТЕОДОР САВУЛА
у Відні (Wien, I. Riemergasse 2.)

бажаючи поширити українську книжку серед нашої суспільности — рішила дати для всіх українських Товариств, „Просвіт", Лугів, Соколів, кооператив, приватних і публичних бібліотек велику частину своїх книжок

по зниженых цінах.

Книгарня має на складі великий вибір українських книжок, головно закордонних видань, українських стінних мап, портретів, листівок й товариських відзнак.

Жодайте безплатно спису книжок на адресу

BUCHHANDLUNG THEODOR SAWULA
Wien, I. Riemergasse 2.

ські позиції, але з поглибленим інтернаціоналізмом, що покривається з русофільством, і ненавистю до українського національного руху, як руху „буржуазного".

Перша конференція Сель-Роб-Лівиці відбулася в днях 16. і 17. жовтня у Львові. Як подає орган новозорганізованої партії „Сель-Роб" взяли в ній участь представники зі західно-українських повітів (в тому і представники північних земель) в числі 43 осіб. Проводили Т. Стефанович і Г. Шевет, а секретарював Ф. Настьошин. Про політичне положення і справу розпаду Сель-Роба референтував К. Вальницький, організацією партії займався М. Заяць. Конференція винесла рішення, в яких розрахувавшись зі сельробівською більшістю — проголошує створення нової партії під назвою: *Сель.-Роб.-Лівиця*. Партія санкціонує проголошену в своїм часі програму Сель-Роба та „заявляє непохитну волю берегти чистоту цього програму та напрямних селянсько-робітничого соціалістичного руху". Зокрема партія виповідає боротьбу світовому капіталізмові і фашизмові взагалі, а польському зокрема. Та головним завданням партії боротьба з українським націоналізмом.

„Табор українського буржуазного націоналізму є сьогодні запряжений до угоди і послуг польського фашизму. Перша Краєва Конференція Сель-Роб-Лівиці стверджує, що в цих умовах завданням партії буде боротьбою протиставитись соціальній і національній угоді української буржуазії..."

До управи нової партії вибрано К. Вальницького, М. Заяця, К. Пелехатого, М. Химчина, М. Хама, Г. Шевеста, Ф. Настьошина, М. Голіната, й О. Савелина. На голову партії десигновано М. Химчина, на заступника голови К. Вальницького, а на секретаря М. Заяця.

В короткому часі довгий шлях пройшли колодо-москвофіли. Під багатьома оглядами вони змінилися, дечому зробили поступки, а тільки під одним оглядом лишилися на старих непохитних позиціях: *боротьби з українським національним рухом*. Колись вели вони її під етикою російського націоналізму, нині під прапором російського інтернаціоналізму.

І. ДРЕКСЛЕР і СИНИ
ПЛ. КАПІТУЛЬНА 2
КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

„Геть неписьменність".

I.

Під таким кличем відбувається боротьба з неписьменністю на Радянській Україні. Цей клич мусимо і ми у себе засвоїти і відповідно до його змісту організувати роботу. Тим більше, що неписьменність треба зараховувати між усіх тих наших ворогів, котрі настоюють на наше людське життя. Однаєв сама справа боротьби з неписьменністю потребує ще виясненню деяких питань.

Перше питання дотичить **нашої власної активности**. Не буде й, шкода робити великого шуму. Самим шумом, хоч як гомінким, не скинемо тавра неписьменности з великого відсотка нашого народу. Друге питання, це **відношення влади**, головно шкільної, репрезентованої львівською Кураторією і шкільними повітовими радами. Вони присвоїли собі право давати або недавати дозвіл на влаштовування курсів для неписьменних і ставлять до курсів вимоги такі, які ставиться лише до наукових заведень. Наївть уживається таких висловів як „виклади" на курсах, начеб це був який університет. Видно, що укладачі стереотипних відмовних відповідей звільнені від застанови, що на курсі для аналфабетів ніхто не „викладає".

Таке становище Кураторії, на нашу думку, зовсім неоправдане, паралізує акцію освітніх установ і служить у великій мірі оправданням, чому боротьба з неписьменністю не ведеться з такою силою як цього вимагає дійсний стан.

От і на днях отримав Кружок „Рідної Школи" в Тернополі від повіт. шкільної ради таке письмо: „По думці розпорядження Кураторії Л. Ш. О. з д. 9. 1927 ч. 1. ч. 2060 дається дозвіл на ведення курсів для аналфабетів від 1. жовтня 1927 в громадах (тут вони названі). Натомість не дається дозволу на ведення курсів для аналфабетів в Дубівцях, Бутківцях, Пронятині, Сушині, Ступках і Товстолузі, наслідком невідповідного ньокалю в Кутківцях і Сушині, з причини недостачі провідника курсу в Ступках, бо о. Подолянчук заявляє, що на курсі не буде викладати. Председник: Лесняковскі".

Останніми роками таких фактів назбиралося досить число. І це прикоровно Т-во „Просвіта" відчитися ще до Міністерства у Варшаві з відповідним представленням, щоби таким робом обстояти власне право на громадську ініціятиву в поборюванні неписьменности та щоби взагалі право до освіти в позашкільній ділянці уважати таким прутом, до якого держава може найвище застерегти собі право нагляду, але нічого більше поза тим.

Тому, що в акції поборювання неписьменности заінтересований наш загал, подаємо на цьому місці хід думок і низку мотивів, котрі висказало Т-во у своїм представленні до Міністерства.

II.

Як всюди так і за Австрії, до війни позашкільна освіта була доменою, на якій була ділльною тільки приватна ініціятива громадянства. Урядові круги мали за собою право контролі ставилися переважно прихильно до цих проявів громадської ініціятиви. Доказом було те, що освітню роботу в позашкільній ділянці субвенціонувано нераз поважними сумами з державної каси. Беручи спеціяльно під увагу розвиток української позашкільної освіти, треба сконстатувати протягом усього часу істнування Т-ва „Просвіта", як одинокого речника освітніх змагань українського народу в Галичині, — себто від 1868 до 1914 р. — не завжди може надто сердечне, часом таки неприхильна, але в більшій скількости випадків можливо коректне відношення як державної так краєвої влади до Т-ва „Просвіти" у Львові.

Після війни, вимоги, ставлені до позашкільної освіти, зростали більші. А надто й уряди держав зрозуміли, що позашкільна освіта є так важний чинник у розвитку й житті народів та держав, що над ним треба розвести велику й дбайливу опіку. Глибина проблемів, котрі видвигнула наука про позашкільну освіту, примусила всіх до поважної застанови над цією справою, та ще серіознішої провірки методів і дидактичних засобів, які мають лягти в основу ведення роботи. І польська влада запровадила в своїм міністерстві В. Р. і П. О. осібний відділ для позашкільної освіти. При цьому відділі покликує до життя, правда на короткий час спеціяльний часопис „Oświata Pozaszkolna", в якому старається вповоїти в найширші громадянські круги переконання, що позашкільна освіта не є ніякою забавкою, що позашкільна освіта не є місцем, на якому ті, що більше знають, мають поширюватися своїм знанням і переливати його на тих, що не знають. Позашкільна освіта має ставити своїм найважнішим і найвищим завданням притягнути усіх дорослих (без вийнятку), навіть тих, яким здається, що вони покликані бути керманичами й учителями інших до самоосвіти й до самовиховання, до проби власних сил, в опановуванні найтяжчих питань і найтяжчих проблемів.

За цим заєдиначим становищем Міністерства В. Р. і П. О. пішли спеціяльні зарядження, звернені головно в сторону учительства, як того стану, що підпадає цілком під компетенцію і вплив цього ж Міністерства. І так уже рескрипт Мін. В. Р. і П. О. з дня 28. лютого 1922 ч. 382 О. Р. каже про те, щоби віддавати шкільні салі для роботи в ділянці позашкільної освіти. (*Dz. U. M. W.R. i O. P.* з 10.IV. 1922 ч. 13/82 поз. 129). Кураторія Л. Ш. О. виконуючи це доручення видає своє обійне письмо з дня 21. марта 1922 ч. 512/OP. В цьому письмі зазначені моменти, котрі хочемо з натиском піднести: 1) звертається увагу учительству різних категорій, щоби воно сточило опіку справу ширення позашкільної освіти, бо це питання треба уважати одною з найважніших державних справ; 2) звертається увагу учительства на далекосяглість освіти дорослих і заохочується його до роботи в цьому напрямі; 3) з уваги на те, що курси для дорослих, виклади і театральні вистави мають метою народне і громадське освідомлення, належить для робіт позашкільної освіти дати можність користування шкільними кімнатами з застереженням, що на цьому не потерпить нормальний хід науки, і не будуть ушкоджені ні будинок, ні шкільні комнати; 4) для робіт позашкільної освіти можна дозволяти на уживання наукових помічничих засобів школи як кабінети, робітні і т. п.

Пізніше вертає Міністерство В. Р. і П. О. знову до цієї справи рескриптом з 28. квітня 1923 *Nr. S. 12493/23 D.U. M.W.R.O. N.12* поз. 100). В цьому рескрипті міститься постанова що до удільовання шкільних саль на інші освітні цілі, себто на такі, які стоять поза шкільною освітою. Рескрипт міністерства ясно окреслює умови, під якими шкільна влада (повітова або кураторія) може зізволити на користування шкільними салями. (Цей рескрипт оголошено також в урядовім дневнику Кураторії Л. Ш. О. Рік XXX. ч. 1. з 25. січня 1926. стор. 34/35).

Користування шкільними салями поширює рескрипт Мін. В. Р. і П. О. з 18. лютого 1924 ч. І. 18240/23 (Дневн. ур. Мін. Р. В. і П. О. ч. 16 поз. 57) і на театральні вистави з культурно-освітнім характером, влаштовані освітніми установами, поскільки не вяжуться вони з товариськими забавами або політичними зборами, на які не вільно відступати шкільних локалів.

На цьому місці мимоходом мусимо зазначити, як дуже відбігає від стилізації Міністерства та сама обставина в стилізації обіжного письма Кураторії Л. Ш. О. з 21. марта 1922 ч. 512/OP. Там сказано: *Celem uchronienia szkoły od wszelkiej agitacji polityczno-partyjnej, poleca się po myśli okólnika z dnia 1. lutego 1922 L. 210/pr. zwracać w każdym wypadku baczną uwagę, by pod płaszczykiem oświaty pozaszkolnej nie odbywała się agitacja polityczno-partyjna*". В наших складних умовах, в яких ми тут живемо, найкраще поле для різної інтерпретації.

Що шкільна влада, в нашому випадку, Міністерство заняло таке становище до справ позашкільної освіти, річ цілком зрозуміла. Що Кураторія у виконанню міністеріяльного рескрипту доручує опіку над позашкільною освітою учительству, як такому станови, котрий з самого свого покликання повинен як найбільше цікавитися такими питаннями — річ також зрозуміла. Але бо й міністерство стало підкреслює факт, що школа й учительство, а далі і шкільна влада повинні йти на руку освітнім установам, завданням котрих є вести цілу позашкільну роботу. Воніж головно проявляють ініціятиву і тій ініціятиві громадських чинників не вільно ставити перешкоди.

Тимчасом Товариство „Просвіта" у Львові, натрапляє у своїй діяльности на перешкоди, саме з боку шкільної влади, як Кураторії так і повітових шкільних інспекторів. Дотичать це в головній мірі і в першу чергу справи, якою є поборювання неписьменности серед дорослого, старшого населення.

М. Галущинський.

В людей, з ослабленим діянням серця, шклянка природної води гіркої *Franciszka Józefa*, випита щоденно натще, з рана, спричинює легке випорожнення. Лікарі спеціялісти серцевих недуг, осудили, що навіть при тяжких недомаганнях серця вода **Franciszka Józefa** діяє певно і без ніяких терпінь. Скрізь до набуття.

Радянська Україна

Підготовка до святкування 10-ліття жовтневої (більшовицької) революції.

В цілому Радянському Союзі йдуть великі підготування до святкування десятих роковин більшовицької т. зв. жовтневої революції. Метою тих свят є поробити з тої нагоди в кожній ділянці державного, господарського і культурного будівництва підсумки праці. Центральний Виконавчий Комітет Союзу Рад. Соц. Соціяль. Республик видав уже величезну відозву до всього населення в справі обходу 10-тих роковин жовтневої революції. Відозва ця, яку стрічаємо вже й у харківській та київській пресі з 16. жовтня ц. р., є радше спробою історичного нарису подій у житті СРСР. від жовтня 1917 р. по нинішні часи. На Україні організувалася при Всеукраїнському Центральному Виконавчому Комітеті окрема т. зв. всеукраїнська жовтнева комісія, що має за завдання відсвяткувати роковини жовтневої революції. Ось на днях відбулося в Харкові пленарне засідання тієї комісії під проводом Петровського. Зі звіту з того засідання, поміщеного в харк. газетах, довідуємося подрібно про плани святкування тих роковин на Україні. Комісія має великі субкомісії.

Ось публіцист Хвиля сказав на засіданні, що літературна субкомісія, яку він репрезентує, вважає за доцільне, щоби видати окрему відозву в справі святкування роковин жовтня у імени ВУЦВК-ту. Крім того повідомив що таж літературна підкомісія вироблює вже цілий ряд популярних статей для масового поширювання у брошурах і більше статтей для преси. Деякі брошури вже в друку. Досі видано заходами тієї комісії окремі плякати та альбоми жовтневої революції. Окремою брошурою в українській мові має появитися з нагоди роковин кілька статей і промов Леніна.

Про працю агітаційної підкомісії гово-

МУШТАРДУ
ДОБІРНОЇ ЯКОСТИ доставляє
ВИРОБНИЧА ФАБРИКА
ЙОСИФА ЖУРАВСЬКОГО
Львів, На Болоні ч. 12. Тел. 26-44.
613 6-7

рин член колегії Наркомосвіти Озерський. Ця комісія провела в життя літературний театральний і музичний конкурси. Літературний конкурс в тої нагоди дав 4 нових пєси, музичний 8 нових симфонічних творів, один хоровий і пять революційних романсів. Попри те ведеться конкурс на ліквідацію неграмотности. Досі надійшло вже 140 заяв від сільських сіл про те, що в них неписьменність цілковито зліквідовано.

З тієї нагоди готовиться велику виставу мистецьких творів, уміщення 500 нових приймаючих радіоапаратів по селах України, закладини пам'ятника на могилі Шевченка, засновини кількох т. зв. палат культури і т. п. В часі самих свят і обходів відбудуться між іншим: врочисте засідання Академії Наук, на якому будуть робити підсумки десятилітньої праці Академії; „Пролетарська Правда" буде видавати окремі доладки, в яких будуть друкуватися огляди наукових і культурних здобутків Української Академії Наук за 10 літ; при Академії відбудеться святочне відкриття Всеукраїнського Театрального Музею і Шевченківської Виставки. У слідуючому році рішено зорганізувати в Харкові всеукраїнську музичну виставку досягнень музичної культури на Україні за 10 років. Виставка буде носити назву: „10 років музичної культури на Україні". В листопаді ц. р. буде відбуватись підготовча праця до тієї виставки по всіх окружних осередках України. А саме по всіх тих осередках будуть влаштовувати льокальні музичні виставки. Всі матеріяли з них підуть потім на всеукраїнську виставку.

„ДНІСТЕР" це не приватна але всенародня установа. Майно „Дністр" — майном цілого народу, тому обезпечайте свої будинки на дозволену законом ⅓ часть в движимости в повній вартости в Т-ві „ДНІСТЕР".

Вічевий рух.

ТУРЧАНЩИНА.

В пятницю дня 14-го жовтня ц.р. в год. 1-ій попол. відбулося в Турці н. Стр. у великій салі філії „Просвіти" всенародне віче. На віче прибули громадяни з цілого турчанського повіту в скількости около 800 осіб.

Віче відкрив короткою промовою голова Пов. Нар. Комітету адв. д-р Мирон Кондрат. На його внесення вибрано до президії віча: о. Івана Крису з Ісай як предсідника, д-ра Мирона Кондрата, Андрія Солопатича, міщанина з Турки, Михайла Сонича, селянина з Волчого й Михайла Славича, селянина з Бобирки як виступників, д-ра Дмитра Марціва зі Соколик та Івана Ільницького з Ільника як секретаїв.

Реферат про політичне положення українського народу, про працю Української Парляментарної Репрезентації та про відносини в Українському Клюбі виголосив голова Клюбу посол Сергій Хрущкий. Промову заслуженого голови переривали часто трійні, одобрюючі оплески. Реферат про потребу політичної організації, про програму Українського Національно-Демократичного Обединання і різницю між його програмою і програмами інших українських партій виголосив головний секретар Обединання п. Володимир Целевич зі Львова.

В дискусії забирали голос численні бесідники. Василь Крицьківський, господар з Ільника, говорив про вагу просвітнього й кооперативного руху. Онуфрій Ільницький, теслярь з Турки, підніс вагу української школи і напоумував поступовання деяких українських батьків, які стараються різними штучками викрутити дітей зі школи. Іван Маринич-Яворський, організатор партії „Русского Обединія", а заразом прихильник сельроби, виступив з обвинуваченням проводу УНДО, закидуючи йому згодовство. Подібні теперені пляни також жидівський соціяліст Шиїн боронив кольонізацію української землі на Великій Україні. Присутні не хотіли припустити до голосу кариників і лише на прохання президії допустили їх до слова. Поступовання п. Ільницького й Шайна напятнували в острій формі: о. Федевич, Володимир Целевич, о. Іван Тимчук декан з Беньови, Адам Ільницький, селянин з Ільника та д-р Кондрат.

Вічевики висловили довіря Українській Парляментарній Репрезентації взагалі й голові послові Сергієві Хрущкому зокрема, як також довіря проводові УНДО. Крім цього ухвалено резолюції проти урядового проекту в справі введення польського діловодства в українських кооперативах. Резолюції ухвалено майже одноголосно, лише Ільницький, Шайн і двох їх сторонників голосували проти. Так то турчанські сельробіяці і їх жидівські прихвостні потерпіли на вічу повну невдачу. Вічевики розійшлися в пілнесному настрою по кінцевій промові предсідника віча.

БЮДЖЕТОВА СЕСІЯ СОЙМУ.

Варшава, 21. жовтня 1927.

Нині на засіданні ради міністрів під проводом марш. Пілсудського радженo над справами сойму. Запало рішення скликати сойм на норм. бюджетову сесію в конституційнім річниці й устійнено починець предложення бюдж. преліміпара соймові. Справу бюджету реферував мін. скарбу Чеховіч. Бюджет на найбл. рік має виносити в приближенні 2.270 міл. при чому рада міністрів уповажнює міністра скарбу перевести ще деякі редукції бюдж. позицій.

Процес Шварцбарта.

На вчорашній розправі прокуратор зложив судові лист Дубровського бувш. більшовицького комісаря, який стверджує, що Шварцбарт був у взаєминах із більшовиками, які зверталися до нього за посередництвом комуніста Володіна. На запит предсідника в цій справі Шварцбарт каже: жидівський нарід мав Христа, але видав теж і Юду. Таким Юдою є Дубровський. Обор. Торес заявляє, що Дубровський був провокатором, бувш. агентом царської охрани. Прокуратор предкладає лист, який дістав від полк. Будакова, що тепер живе у Калїші, в якому то листі стверджує він, що ніколи не було погромів, де стояли українські війська. Мимий погром у Проскурові не був насиллям на жид. населенні, а радше проти українського населення, яке виступало проти елементів симпатизуючих із більшовиками, які поборювали український визвольний рух. От. Семесенка, який проводив військом у Проскурові, зате що допустив до насильств, віддано під суд і засуджено на кару смерти. Адвокат Кампінші відчитує документи, які потверджують опінію полк. Будакова. Ген. Шаповал зізнає, що підчас відступу з тяжкими боями через Київ, Фастів, Бердичів і Винницю не було погромів. Ніякий жид. часопис не обвинувачував його в цьому. Підчас постою військ свідка в Орининні 15. травня 1919. приїхав до кватири Петлюри і замешкав у Мельниці у місцевого рабіна. Був там два місяці разом із своїм штабом. Жид. делегація дякувала тоді Петлюрі за прихильне відношення офіцерів і війська до жидів. На жадання оборони зізнав професор Колеж де Франс Льонкнін віцепрезес Ліги Прав Людини й горожанина. Він видав опінію про погроми на Україні й каже, що вина за них зовсім не паде на Петлюру. Бувш. през. ради мін. УНР. Прокопович зясовує коротко політ кар'єру Петлюри і зазначує, що Петлюра все був прихильний для жидів.

На пятничній розправі св. Шульгин зясовує історію нац. і культ. автономії жидів на Україні. Говорить про жид. нац. раду і про жид. мін-ство при уряді УНР. Жидівські міністри д-р Зільберфарб, Лянський, Бертольді, Гольдельман і Красний все були рівноправні з іншими міністрами, навіть коли йде про користування жид. моною. Далі заявляє Шульгин, що має документи, які стверджують, що Шварцбарт був у зносинах із більшовиками, передовсім що торкається атентату на Петлюру з травневим переворотом марш. Пілсудського. Після переслухання Шульгина станув перед трибуналом д-р Кльод, який зясовував висліди всіх експертиз Шварцбарта. Знавці признали Шварцбарта людиною зовсім нормальною і відповідальною за вбивство. Експертиза не виказала ніякої нервової недуги ані обтяження одиничними недугами.

СПРАВА РУМУНСЬКОГО ПРЕСТОЛУ.

Париж, 21. жовтня 1927.

„L'Oevre" подає, що правдоподібним є, що краєвий конгрес румунської селянської партії, який радитиме від 27. до 30. жовтня предложить князеві Карлові обняти рум. престол. Премієр Братіяну, побоюючись цього, відбув кілька конференцій з провідниками селянських партій, але це не довело до ніякого висліду. Князеві Карлові пороблено вже мабуть вступні предложення, в звязи з якими кн. Карло виїхав перед кількома днями з Парижа. Той самий часопис подає, що останніми днями прийшло до гострого конфлікту між румунською королевою Марією на тлі романтичної втечі кн. Іляни. Часопис наводить гострі слова Братіяну до королеової: „Коли не перестанете безпокоїти мене своїми родинними історіями, то я не завагаюся проголосити республику".

Аг. Аваса повідомляє, що справа повороту кн. Карла до Румунії й обняття ним престолу сталася знову актуальною. Богато румунських політиків конферувало з кн. Карлом, якому як умовини покликання на престіл поставили, щоби зірвав із панею Лупеску.

ПОМЕР Г. ДАНІЛОВСЬКИЙ.

Варшава, 21. жовтня 1927.

Помер тут нечайно Густав Даніловський, один із найзначніших представників сучасної польської літератури.

МУСОЛІНІ ВІДКИДАЄ ПРЕДЛОЖЕННЯ ВАТИКАНУ.

Рим, 21. жовтня 1927.

Оголошено тут приказ Мусоліні в справі церковної держави. Відповідь Мусоліні під адресою Ватикану відкидає всяку думку привернення самостійної церковної держави, яку годі собі подумати у фашистівській Італії.

ПІСЛЯ ВБИВСТВА АЛЬБАНСЬКОГО ПОСЛА.

Прага, 21. жовтня 1927.

Вбійник альбанського посла Цени Бега зізнав, що до вбивства намовив його італійський професор болоньського університету. Коли атентат удався би обіцював йому цей професор добру посаду і великі гроші. Професор цей вважав Цену Бега зрадником альбанської справи і приятелем СХС.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Американський долар 8·89 і пів до 8·90 Банк Польський платив за долляра у готівці 8·85, за Нью Йорк 8·88.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Вистава старої книжки
в „Національному Музеєві".*)

„Національний Музей" уладна виставу книжки. З нагоди II місяця і зі спеціяльною метою звязати сьогоднішну книжку, що в руках широких мас, з її початками, прекрасним, барвним і богатим, хоч і вузким життям її минулого. Будуть люди, що здвигнуть плечима: пощо воно?! Це добре в якійсь читальні чи *якій освітній установі, або для поширення* книжки в інтересі книжного ринку. Нам, що маємо сьогодні безупинну до діла з книжкою, воно непотрібне. Та річ у тому, що саме для них уладжується цю виставку. Прийдіть ви, „книжники": гімназійні ученики й студенти, книжка яких, мов поране шкамаття валяється по кутках; прийдіть освічені громадяни, що маєте кожного дня до діла з книжкою в її найбільш спопулярнізованім виді; сенсаційнім романі; прийдіть громадянки що так запопадливо накриваєте книжкою горшки або підкладаєте нею періжку стола; прийдіть якінці всі ті що з шануєте книжку, любите книжку для неї самої, — й може кільканадцять виставки заговорить до вас мовою, яку загубила сьогоднішня книжка. Може в роскішних рукописах, багатих в гравюри, прикраси й мистецькі оправи друках, ви знайдете те, про що багацько літ не було чути в нас, а що слабо і инколи дуже односторонньо пробуджується сьогодні, а це: культ книжки.

Показати оцей культ книжкі має виставка в Нац. Музею. Воно не все, що можна виставить під теперішню пору мільйонової продукції книжки. Виставка ця — це тільки барвний ескіз початків книжки а при тому — української книжки. Скільки рефлексій, скільки порівнань насувається віч-на-віч з картиною її минулого і життям сьогочасним. Вона — ця книжка — цеж живчик всієї культури нації й відомий афоризм про книжку можна тут як найкраще приложити: „покажіть все ваше книжне багатство, а ми скажемо, яка ви нація"! А й сьогоднішня книжка, це тільки показчик нашого цілого життя. І коли вона вбога й бідолашна й коли сьогодні, ви — українець, за повію чужої книжки не можете знайти в себе своєї, потрібної вам, як щоденний хліб книжки то причин цього далеко не шукати.

І добре часом заглянути до минулого, до жерел. Бо знайдете там великі приклади змагання за книжку, боротьби за право її життя й великого розвитку, боротьби, що створили це величне у інших націй „сьогодні" книжки. І може оці приклади Гутенберга, чи наших Федоровича, Сльозки й інших придадуться до чогось і нині. Неже наш автор і виставець мусить боротися тільки за брошурку, ефемеридний журнальчик і таке ін.? Не-же не має сьогодні великого задуму, ні сил для переведення великого діла, для створення книжки гарної, багатої вічної? Нехайже ця гарна, багата книжка і буде на тлі сьогоднішнього життя тільки іллюзією, оманою, — але вона творитиме і створить багатим инше життя!..

Дальші рефлексії доповідайте собі на виставці. І, коли вона примусить вас бодай хвилину придуматився над цією

*) Отворена щодня при вул. Мохнацького ч. 42. (Треватиме до кінця жовтня).

Загадка розвязана!
Кожний може осягнути
„ЗОЛОТЕ РУНО"
і богацтво якщо купить
ЛЬОС І. КЛЯСИ
16. Державної Клясової Льотерії
в конторі
„РУНО" РАВІЧІ С-ка
Львів, Академічна 3.
ГОЛОВНА ВИГРАНА 650.000 ЗОЛОТИХ
Крім цего виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 15.000, 10.000, 5.000 і т. д.
Виграні побільшено з 15 міліонів
на 20 міліонів.
Що другий льос мусить виграти.
Ціна льосів:
Чверть льосу Пів льосу Цілий льос
зол. 10.— зол. 20.— зол. 40.—
Тягнення вже 10 і 11. сп. місяця.
На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від порта, на виплату належитости. — Поручаємо негайно замовляти.
В цім місци відтяти і переслати нам у листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:
„РУНО" РАВІЧІС-ка
Львів, Академічна 3.
Отсим замовляю:
. . . . . льосів цілих по зол. 40·—
. . . . . „ половинок „ „ 20.—
. . . . . „ чвертьок „ „ 10·—
Належитість золотих . . . . . заплачу по одержанні льосів, почтовою складанкою ПКО. присланою фірмою.
Ім'я і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

УТРА ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ ПОДОРОЖНІ
На довгомісячний кредит поручає Власна — Робітня кушнірська і кравецька
СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
Львів — пл. Капітульна ч. 1, 85 15-7

...о, випровадити бодай один висновок чи порівняння, і, коли ви потому візьмете трохи інакше вашу книжку таки до рук — то завдання виставки сповнене. Ще одно: коли не схочете прийти самі, то спонукайте відвідати виставку вашу молодь. Нехай хоч вона вчиться розуміти, що таке книжка, що таке її пошанівок, і виростає зі знанням, що книжка хоч і „хліб щоденний", але при тому вона вічна й трівка дорогоцінність в скарбниці нації.

Богдан Кравців.

Заохочуйте своїх кревних, сповіів і знайомих,
щоби без надуми виповіли в ІІЗУВ обезпечення ⅓ части своїх будинків і виповіджену часть обезпечили у своїм власнім народнім Товаристві „Дністер".

НОВИНКИ.

— **Свято української книжки.** Дня 28-го жовтня о год. 12-ій святочна Академія у великій салі „Народнього Дому". Після Академії відкриття виставки української книжки. Карти вступу по Академії видає канцелярія „Просвіти" — Ринок ч. 10, II. поверх в суботу від 8-ої до 19-ої год., в неділю від 9-ої до 11-ої зрана в салі Т-ва „Бесіда".

— **Концерт пані Галі Левицької.** Заходом Музичного Т-ва ім. М. Лисенка у Львові відбудеться в перших днях листопада фортепіановий вечір нашої відомої піяністки п. Галі Левицької. Дохід призначений на жертва повені. Вступні подробиці подамо небавком.

— **Львівська хроніка.** За рогачкою Клепарівською найшли невідому 20-літню жінку затроєну денатурованим спіртом. — І в нас починають появлятись перші ознаки хронічних хлопічих злодіїв: 15-літнього хлопця з вул. Вірменської заарештували на 4 дні вязниці за кільна дрібних „підручних" крадіжей. — Один гість з провінції сів у трамвай з кошем повним гардероби, а коли вийшов побачив, що кіш помандрував із якимсь добрим спеціялістом від трамваїв.

— **Фабриканти долярів.** Перед лавою суддів присяжних почалась розправа проти гуртка фальшивників долярів, з яких деякі мали імовірно автономічну організацію, бо підробляли теж і золоті. Товариство таке, що варт з ним познайомитись: Хаїм Гальперн, торговельний агент, Яків Бреннер, торговельний помічник, Ізраель Ляндав, купець із славних Бродів, Маркус Пельц безробітний, Гітман Вільберштайн ...грабар і Ляйб Лев, послугач. Товариство, як бачите, збране: один торгував, другий купував, третій помагав, четвертий був тямтим на послуги, пятий закопував долярн, щоби їх не найшли, шестий не мав роботи і тому робив тонебудь. Слідство мало стверднти, що деякі з них стояли у звязку із бандою варшавських долярових фабрикантів, якою проводив... комісар поліції Шварц. Деякі боронляться, що вони впали жертвою поліційного конфідента Шталя, який мав буцім-то сам підсувати їм фальшиві банкноти, щоби їх потім видати поліції, бо мав обіцяну нагороду за вистежения всієї банди: гонорар 3000 зол. Одним словом: крутять як фальшивими долярами.

— **„Заграничні" подружа.** Центральний Комітет СРСР. затвердив проект зміни тих пунктів кодексу про шлюб, де означено норму потрібного віку. Багато протестів із села було доказом, що 18 літ як мінімальний вік для подружа завидно висока норма для сельських обставин. У тих губерніях, що межують з Україною, пише „Комсомольська Правда" часто можна було запримітити т. зв. „заграничні подружа", себто заключені на Україні, де мінімальний вік для „молодої" є 16 літ. Московські селяни із губерній сумежних з Україною часто виїжджали на Україну, щоби там узяти шлюб. По новім проекті московські дівчата матимуть у виїмкових випадках право виходити замуж і перед 18-им роком, відповідно до їх розвитку.

— **З нових видань Радянської України.** Із „Пролетарської Правди" виписуємо такі інформації: *Етнографічна комісія* готує до видання 6-у книжку Етнографічного збірника, присвячену памяти Д. Щербаківського та П. Демуцького. В збірнику буде автобіографія Демуцького, стаття С. Єфремова „Памяти Щербаківського" та Каміньского — Щербаківський як етнограф". — 5-у книжку збірника видало на пошану академикові Багалієві. Книжка ця має незабаром вийти з друку. В збірнику вміщено такі статі: Зеленіна (ленінградського вченого) „Обжинкові обряди". Носова „До антропольогічної характеристики України", проф. Яворницького — неопубліковані матеріяли з „Основи". Квітка — „Про віддих у народніх піснях" (Нове питання в музичній етнографії). Цими днями вийде з друку том 1-ий „Українських Дум" за редакцією К. Грушевської. Музичне т-во ім. Леонтовича здало до друку — „Альбом музичних дівчів України" — перший випуск. В альбомі вміщено короткі життєписи музичних дівчів. — Приготовляють переклади повного зібрання творів Леніна українською мовою. Досі вийшов один том „Національне питання". Зредаговано вже два перших томи, які чекають на остаточне ухвалення нового українського правопису. 1927—28 р. ДВУ видасть ще 4 томи.— Державне Видавництво України вирішило видати серію класиків марксизму. Уже вийшов перший том „Капіталу" К. Маркса, виготовлено до друку том II. і в стадії готування перебуває том III. Видадуть всі твори Плеханова, Енгельса, Кугова та інших.

— **Літературний кутон.** Між польськими письменниками ведеться не від нині дискусія про необхідність створення на зразок Французької Академії власної літературної Академії. Ця справа стала вже актуальною і в найближих тижнях буде оголошений повний склад 20 ті членів. Академія складатиметься із письменників найбільше заслужених для розвитку літератури, мови та культури. Ось 10 кандидатів, яких призначення є, по інформаціям „Вядомосьні Літерацкіх" уже певне: Серошевський, Пшибишевський, Штаф, Бой, Струг, Берент, Міріям, Каден-Бандровський, Даніловський, Лянге, Оркан, Налковська, Дембіцький, Порембович, Ор-От, Вельопольська, Іваковичівна, Гетель, Морстін. Одно місце зарезервоване для „наймолодших", зпоміж яких кандидатами є поети: Лехонь, Тувім і Загадлович. Нема сумніву, що на 20 академічних фотелях важко помістити всіх кандидатів. Неодин може бути здивований, що в списку не бачить прізвища Тетмаєра, якого повісти можна забути, але поезії та „На Скальнем Подгалю" ні. З другого боку такий слабий талант як Дембіцький міг дістати інше почесне місце за свою нудну популяризацію літератури, а Іваковичівна, Морстін або Гетель почекати трохи на... смерть із одного з ветеранів, щоби аж тоді зайняти його місце. Вражає теж у списку перевага „чистої" літератури і відсутність представників критики або історій. Один з найоригінальніших письменників Іваковський, не ввійшов у список мабуть тому, що гостро виступив проти самої ідеї такої Академії і готов був вибору не прийняти. Не є виключене, що в останній момент поданий список буде ще змінений.

— **Невдатні лети.** Летун Кеннеке перервав свій лет з Європи до Азії. Його товариш гр. Сольмс у подорожі до Багдаду сильно покалічився. — Сестрінка бувш. президента Вільсона вибралась на літаку із стейту Мен не менш і не більш аж у... Копенгаген. Проїхала недалекий шлях, бо за чверть години сіла на землю і вернулась.

— **З нових здобутків науки.** Проф. фармакольогічного інституту в Граду Отто Леві відкрив бактерії, які спричинюють цукрицю. Цукрицю вважали досі недугою, якої не можна вилічити. Бактерії цукрині повстають в утробі і звідти переходять до крови. Леві має надію, що цукрица перестане відтепер бути недугою смертельною. — Відомий лікар і проф. Говардського університету д-р Айкок приготовив реферат, повідомляючи, що відкрив бацилі діточої недуги параліжу. Завданням медицини є тепер винайти звіря, в якого можна би добути потрібну антитоксину. Малпи до цього не надаються. Бацилі діточого параліжу такі малі, що їх не можна доглянути навіть крізь сильні мікроскопи. Д-р Айкок вірить своїй досліди приємним виновком, що страх перед згаданою недугою є прибільшений, бо спільність жертв в Америці від авт є більша як від цієї недуги.

— **Рекорди** Рекордовим автором реклям уважає берлівський журнал „Реклама" звичайного кнігаря Шемана, який має тані прості ідеї. У ямі наймає робітника до підмічування снігу і на грудях причіпляє йому велику вивіску: „Я також волів би сидіти у приємній кімнаті, де є гарні книжки та тепло, вулиця Лодаіга". Або зачиняє свою крамницю і лишає надпис: „Від 1-ої до 2-ої години зачинено, бо власник кнігарні читає дома останнє число журналу „Угу". А в суботу такий надпис: „Завтра неділя! Кнігарня зачинена! Чи маєте вже що читати?" — Англійський чемпіон гри в варцаби Самуель Коган — 30-літній молодець, улаштував сеанс одночасної гри з 104 партнерами і виграв 61 партій. — Австрійському селянинові Бравнові вдалось виплекати курку, яка встановляє новий европейський рекорд: несе 304 яєць річно. Оглядати цю курку можна на виставці дробу у Відні.

— **Міністр в арешті.** Карний суд у Кишиневі засудив румунського міністра праці Люпу на 40 днів арешту за те, що підчас виборчої акції до парляменту затакував жандарма. Суд признав це наруженням параграфу про злочин прилюдного насильства на державнім урядовці підчас виконування своїх обовязків. Міністр Люпу належав ще тоді до опозиційної партії. Засуд активного міністра на арешт став небивалою сенсацією в політичних колах. Премієр міністрів почувши про такий засуд сказав іронічно, що тепер буде приневолений скликати раду міністрів у вязниці, щоби мати комплет.

— **Чудасії.** Сойм Горішнього Шлеська прийняв закон, який приневолює вчительок не виходити замуж, під загрозою втрати посади. Імовірно подружа на Шлеську впливає погано на педагогічні методи.

— **Муссоліні дбає за мораль.** Муссоліні у ролі міністра внутрішніх справ видав пілу вязку суворих розпорядків, які мають на меті піднести рівень громадянської моралі. Вони торкаються головно малих театриків, дансінгів і „варієте". Танцюристки, що всупереч заказові виступили на якійсь сценці босо, мусіли на приказ поліції зійти із сцени. До готелів можуть заїжджати спільно лише пари, які вихажуються паперами, що є подружжям. Відома фабрика капелюхів „Борсаліно" піддержуючи духа таких розпоряджень наказала своїм робітницям носити сукні означеної довжини з рукавами до ліктів.

— **Боксери і їх жінки.** Німецький відомий боксер Брейтенштретер вніс скаргу з домаганням розводу, мотивуючи її тим, що свою професію не в силі погодити з домаганнями подружого стану, який підриває його здоровля. Одночасно чуємо про другу таку скаргу, боксера Курта Преннцля, женатого з відомою фільмовою артисткою Ферн Андрою. Преннцаль заявляє, що поведінка його жінки є для нього нестерпна і незгідна з домаганнями подружа.

— **Світова повчина.** У розмові із співробітником „Сандей Кронікл" екс-кронпринц висловив певність, що внадовзі Вільгельм вернеться трюмфально в Потсдам і відограє ролю примирителя. — Страйк вугляків у Німеччині пробують залагодити при помочі арбітражу. — Американці прийняли прихильно відповідь Франції про митовий конфлікт і сподіються, що він буде полагоджений. — Помер бувш. премієр Баварії Кулінг. — На місце лорда Сесіля канцлера князівства Ланкастер, призначений фінанс. секретар англ. мін-ства скарбу Рональд Мак Нейль. — Біля Бутонія румунський граничний сторож австрійця мадярського шофера, що заблудив у дорозі. — Південно-африканський парлямент висловився 60 голосами проти 46 за виборчим правом для жінок. — Румунський уряд вислав до альбанського уряду гостру ноту з протестом проти зачинення румунських шкіл в Альбанії. — Письменника Осендовського, автора численних описів подорожі по світі, нагородив франц. уряд орденом „Почесної легії". — Америк. сенатор Борах виступив із заявою про потребу піддати ревізії Версайський договір. — В Одесі по судовім присуді розстріляли 18 бандитів, що мали на совісті напад на поїзд. — Відбулась міжнародна конференція для введення одноцільного залізничого часу, щоби вілвикнути нападів. — У Празі потрібного для „розпису їади". — Франц. комуністичного письменника Барбіса, який виїхав до СРСР. у подорож, обікрали паризькі злодії в його хаті в околицях Парижа.

— **З кіна.** У кіні „Палас" „Журба сатани" монументальна фільма фабрики Гріфіта з Ліси до Путті.

— **Виклад д-ра Дмитра Донцова.** В неділю, дня 23-го жовтня ц. р. відбудеться в салі Академічного Дому о год. 6 вечером виклад д-ра Дмитра Донцова на тему: Фраза й дійсність. Вступ: 50 сот., для студіюючої молоді 20 сот.

— **Замітна піддержка.** Хвилеві, але поважні фінансові недомагання „Рідної Школи" викликані зростом її діяльности зворушили людей доброї волі. На скріплення стану фінансів „Рідної Школи" вложили крім свойого звичайного датку самооподаткування: п. Іван Калитяк, купець і голова Кружка ім. Б. Грінченка у Львові — 100 зол. Т-во Задаткове, Комарно — 100 зол., Кооператива „Єдність" Ременів 100 зол., громадяне Боратина (обл. Кружка в Белзі) 6.77 зол. — Хто дальше? Щедрим Добродіям сердечну дяку складає Головна Управа „Рідної Школи".

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ. (*Уконституування міської ради. — Посвячення каплиці оо. Редемптористів*). У середу 12. ц. м. відбулося засідання нововибраної ради міста Станиславова з метою вибору магістрату. Прибуло 45 радних. Проводив найстарший віком радний п. Айзік Вайденфельд, політичну владу заступав староста Бокса. Після секеси 3 радних „направників", які устами д-ра Зайдлєра домагалися відложення засідання з тої причини, що міністр д-р Добруцький, який є членом ради, не дістав на час запрошення, приступлено до вибору громадської управи. На внесення д-ра Цигн ухвалено вибрати не 6, а 7 асесорів. Після того вибрано посадником міста дотеперішнього управителя міського заряду Вацлава Хованця, а асесорами 3 поляків, 3 жидів і одного українця, а саме голову клюбу українських радних д-ра Партацького. З круга асесорів вибрано заступника посадника, яким став д-р Олександер Ріттерман (жид). Вибір усіх членів магістрату перейшов одноголосно. З черги ухвалено вислати на зізд „Союзу міст" у Познані трьох делегатів, а крім того рішено виплатити 10,000 зол. на нанішених катастрофою повені. Обі ці взгляді внесення ухвалено однодушно. — З великою радістю повитали станиславівські українці інсталяцію оо. Редемптористів у нашому місті. Доведавна оо. Редемптористи обслуговували у нас церкву на передмісті Гірка, де своїми незрівнаними проповідями зєднали собі загальну пошану. В цьому році оо. Редемптористи закупили при вул. Голуховського на дуже догідному місці 2-моргову площу, на якій має стануті монастир і церква, приступна для всіх вірних. За короткий час перероблено дім, що стояв на площі, на монастир, а до нього добудовано величку каплицю, яка заступає вповні першу церкву потреба якої в цій околиці відчувалася здавна. Посвятив цю каплицю

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
поручає:
Знані з своєї доброти і чистоти вироби а то: Чекаляди деревні, сметанкові і знамениті модельні, як також ласощі для господарських цілей.
Для вибагливих смакунів першорядні чекаляди та-кож великий вибір знаменитих карамельків
Як спеціяльність дінарськими повагами поручаємо чекаляду з САЛАБРОЗОЮ для ужитку недужих лічничу і відживлюючу

2. серпня ц. р. еп. Хомишин і з того дня вона доступна для всіх. Уже небавком (від 17—19 вересня) відбулася заходами оо. Редемористів велика місія, що мала просто незвичайний успіх. Завершенням її був величавий похід із місійним хрестом головними улицями міста, в якому взяло участь кількацять тисяч людей. Так утворився у нас новий важний осередок релігійно-національного життя, що можна тільки широ повітати. Зачуваємо, що її наші монахині-Редемористки задумують збудувати свій монастир у Станиславові, що буде зв'язаний з приютом і шпиталем для найбідніших хорих. Для повного заспокоєння нац.-релігійних потреб українців Станиславова слід би ще якнайскорше докінчити будову церкви в Княгинині-кольонії і приступити до будови гр.-кат. церкви або каплиці на передмісті Княгинин-Бельведер. *С.*

ТЕРНОПІЛЬ. (*Воєвідський комітет у Тернополі*). Дня 17. жовтня ц. р. відбувся в Тернополі засідання виконавчого комітету Воєвідського комітету допомоги жертвам повені під проводом воєводи д-ра Красневського. З українців засідає у виконавчому комітеті чотири особи: д-р Ст. Баран, проф. Ів. Брикович, о. Вол. Громницький і недавно кооптований судовий радник Кипріян Білинський як офіційний відпоручник Українського Центр. Комітету допомоги жертвам повені у Львові. На засіданні 17. ц. м. секретар комітету д-р Чирський здав звіт з дотеперішньої діяльности комітету. Досі Воєвідський комітет зібрав готівкою кругло 43.000 зол., а натуралями 76 вагонів картофель і 17 вагонів твердого збіжа. Назв'язних повіню громадян бучацького і борщівського повіту заосмотрено вже в поживу (картофля і збіже) до кінця весни 1928 — так реляціонують дотичні староства — і тепер вся збірка з тернопільського воєвідства йде виключно на допомогу громад знищених повенею в станиславівському і львівському воєвідствах. Сходяться ще значної збірки перед зимою, але акція комітету має тривати дальше аж до слідуючих жнив. Відносини між офіційними комітетами і загальними українськими комітетами по повітах і селах уложилися правильно і адміністраційна влада не робить тепер перепон у нашій збірковій акції. Всякі неправильности в поступованні старост на місцях (Скалат, Перемишляни, Кам'янка Струмилова) воєвода д-р Красневський телефонічно приказав усунути і тепер у цій справі нема вже нарікань. Інакше діється в інших воєвідствах, зокрема у львівському. На повищому засіданні воєвідського комітету підніс д-р Баран, щоби воєвода інтервенював безпроволочно в міністерстві комунікації, щоби воно звернуло Українському Центр. Комітетові тарифові належитости, які побрано за залізничу пересилку натуралій на місця найбільше повенею, що воєвода публично на засіданні тричі зробити, прохав тільки, щоби з Українського Центр. Комітету прислано йому відповідний матеріял. Також прийняв на внесення д-ра Барана зліквідувати інцидент з о. деканом Ізидором Глинським в Бушневі пов. Тернопіль, котрому місцевий війт поляк заказав перевести збірку для повенян під фірмою місцевого Українського Комітету приказуючи старості Малішському пожарати згаданого війта.

ЗБАРАЖЧИНА. (*Памятник полеглим у війні борцям в Лубянках Нижніх.*) Ті українці з Лубинок Нижніх, що вернули з війни, здвигнули під проводом свого священника о. Григорія Яструбецького біля церкви імпозантний памятник полеглим у війні борцям. В неділю дня 16. жовтня 1927 р. — в день відпустовий, коли з ріжних сіл тисячі українців зійшлись на празник, відбулося торжественне посвячення і відслонення цього памятника. Є це статуя Божої Матери, якої опіці віддалися Стрільці. На прегарному п'едесталі містяться ріжні написи, між іншим і спис тих, що погибли на війні від 1914—1920 р.р. й окреме тих, що вернули живі. Відповідні промови про культ полеглих борців, про культ воєнних могил, про воєнні памятники взагалі виголосили: о. Григорій Яструбецький, о. дек. Олександер Голінатий, о. Володимир Куницький зі Скалата, д-р Андрій Гаврилюк і студ. теольогії Чепіль. Безперечно, що за приміром Лубянок підуть всі інші наші села.

Зі спорту.

„Графіка" — Україна.

Наш спорт в ділянці копаного м'яча дає щораз докази своєї великої життєздатности і сили. Хоч погода не дуже сприятлива, наші колуни ще не покидають грища, а сотки запалених прихильників „України" все ще спішать туди. І певно вихто з них не жалуватиме, як в цю неділю зібереться на площу. Там наша дружина стрінеться в товариських змаганнях дружиною Л. К. С. „Графіка", яка по рішаючих змаганнях минулої неділі увійшла до І-ої окр. Ліги тимсамим стала рівнорядним противником для „України". Змагання зачнуться в год. 11. передпол. на площі „Сокола-Батька".

Рівночасно відбудеться бій навпростець, улаштовуваний У. Р. С. К. „Зоря". Старт і мета: площа „С-Б.".

В год. 12·45 вполудне зачнуться товариські змагання дружин: Сокіл IV. (Львів) — Луг (Рудно). Обі ці дружини молоді і старатимуться грати амбітно і з запалом.

У. С. С. К. „Беркут" (Перемишль) — **У. С. С. К.** (Львів).

Повполудні в год. 2·30 відбудуться на тій самій площі м'ячеві змагання між студентами Львова й Перемишля. Недавно мали ми нагоду бачити амбітну гру „Беркута" проти „України". Тим разом приїде „Беркут" у відновленому складі, зложеним переважно із студентів. У. С. С. К. мусітиме доложити всіх старань, щоби протиставитись „Беркутові". Також УССК. складається головно із студентів, котрі пригадаються публиці, виказуючи замилування до фізичної культури. Пізний сезон дозволяє молодому клюбові представитись тільки зі сторони копаного м'яча. Але в своїм клюбі крім він богато талантів інших спортів. Українська публика численною присутністю докаже, що розуміє вагу студентського спорту і підтримуватиме всі його пориви.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Гриміалів:

Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.

Театр приймє негайно піан'істку і баса.

До в'дома Товаришів Студентів львівської техніки. Виділ Т-ва українських студ. львівської техніки „Основа" взиває всіх українців-студентів львівської техніки, котрі ще досі не вписались в члени Т-ва, щоби якнайскорше виповнили цей свій обовязок. „Основа" як одиноке українське товариство на львівській техніці, повинна зєднати загал українських техніків, бо тільки тоді зможе сповнити своє завдання і стати помічною у студіях, та матеріяльній піддержці своїх членів. Кольк одиниці зпоміж українських студ. техн. виломлюються зпід цего обовязку і внаслідок повної байдужности — чи прямо лінивства — досі ще забули вписатись в члени, повинні це негайно зробити. Рівнож взивається всіх товаришів, котрі не вирівнали членської вкладки за минулий рік, щоби це до кінця цего місяця сповнили. — В неділю 23. X. 1927 в одній зі саль техніки відбудуться сходини Т-ва „Основа" присвячені організаційним справам. Тоді також приймати буде секретар вписи в члени Т-ва. Урядові години президії Т-ва що днини від 1·15 до 2-гої в домівці в Акад. Домі, Супінського 21. — За Виділ: Орест Клюфас, голова, Богдан Скрентович, секретар. 767 3—3

Надзвичайні загальні збори кружка „Рідної Школи" в Коломиї відбудуться по думці § 26. статута в неділю, дня 30. жовтня 1927 р. в салі „Народного Дому" о год. 12. в полудне, а як що на означений час не зібралосьби вимагане статутом число членів, то о год. 1. пополудні без огляду на число членів — з таким дневним порядком: 1. Отворення Зборів. 2. Реферат д-ра Андрія Чайковського на тему: „Рідна Школа" і її завдання. 3. Вибір 6 членів Старшини і 3 заступників (§ 20. статута) та 3 членів і 2 заступників Контрольної Комісії (§ 28. статута). 4. Евентуалія. Участь в Загальних Зборах беруть усі члени коломийського Кружка „Рідної Школи" та на підставі уховали Загального Зїзду „Рідної Школи" з дня 24-того грудня 1926 року відпоручники сільських Кружків „Рідної Школи" коломийського повіту на кожних 25 членів один з тих, що кожних 12 членів нової 25-ки уважається за нову 25-ку, а один Кружок може мати найбільше 10 делегатів (§ 39 статута). Відпоручники мають мати повновласти від своїх Кружків. Повновласть на другу особу непереносима. — Головна Управа „Рідної Школи": *о. Кашганюк* вр. містоголова, *М. сабин* вр. секретар. 779а

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Бережанах відбудуться дня 29. жовтня 1927 р. в кімнатах власного будинку вул. Міцкевича ч. 3. в 6-ій год. пополудні з ось яким дневним порядком: 1) Відкриття Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів. 3) Секретарський і касієрський звіт. 4) Звіт Контрольної Комісії. 5) Дискусія над звітами та уділення абсолюторії уступаючій Старшині. 6. Вибір нової Старшини і трьох делегатів на Загальний Зїзд. 7) Внески й запити. Коли на означений час не явилобися відповідне число членів — то ті самі Збори відбудуться годину пізнійше в цім самім місці. — За Старшину Кружка: *Д-р Володимир Бемко* вр., голова, *Петро Будз* вр. секретар. 765 1—2

У суботу 22-го ц. м. у соборі св. Юра відбувся шлюб п. Володимира Рудницького, заст. нотаря в Бродах з п. Марусею Неділ'ською. Новоженців поблагословив о. крил. Дамян Лопатинський. Замість окремих повідомлень новоженці зложили 10 дол. на будову оселі для письменників і журналістів. 789 1-1

Звичайні Загальні Збори Кружка „Рідна Школа" У. П. Т. в Дрогобичі відбудуться в суботу дня 5. листопада о 12-тій год. вполудне в кімнатах Народного Дому в Дрогобичі при вул. Стрийській число 12. — Старшина Кружка „Рідної Школи" в Дрогобичі.

ЗАКЛИК. Союз Українських Приватних СлУжбовників „Супруга" взиває всіх Українських Приватних Службовників під ніякими умовинами не ангажуватися до праці в Польському Банку Дисконтовому через цілий час тревання страйку службовників цього банку. Нехай на українського службовика не впаде клеймо страйкбрехера професійних товаришів! — *Управа „Супруга".*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ЗА золото, срібло, брилянти **платить найвищі ціни** Ропшіц, Сикстуська 16. 733 4—6

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. За) 30-?

НАЙСТАРШИЙ у краю звісний склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровський — Л. Розважевський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 11—?

КАЗІЯ 2 поверхову реальність, комфорт, II. дільниця 5 тисяч долярів, продасть Ігнат. Куркова 24 партер. 788 1-3

КОНЦИПІЄНТ рутинований з провінційною практикою шукає посади з 1. XI. п. р. Зголошуватися до Адміністрації під „Солідний". 781 1—2

КОНЦИПІЄНТ, д-р прав з провінційною практикою шукає посади від 1. або 15. листопада. Зголошення слати до Адм. „Діла" під „Концієнт". 780 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціялістка діточих недуг Д-р Ольга Ган

б. дік. паризьких шпиталів орд. від 2—3

Львів, вул. Городецька 46.

Пересвітлювання Рентгеном, кварцева лямпа. 693 3-4

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 **Пересвітлення Рентгеном** 17—24

СЕМИНАРИСТКА, з відзначаючою матурою пошукує лекцій. Зголошення до Адміністрації під „Семинаристка", 777 2-3

ЖІНКА інтелігентна 37 лят (з матурою сем.) шукає відповідної посади за кавцією. Працю кожду сповню солідно, також можу занятися широ дітьми. Зголошення Адміністрація „Діла" „Енпе листопад". 790

ВПРАВНИЙ інструктор глядає лекції. Обсяг шкіл обоятний. Адресувати: О. Горбович, Зборів. 1-1

УРЯДНИК державний оженився з інтел. панною або вдовою до літ 38. — Посередництво пожадане — найрадше у Львові або Перемишлі. На анонімки не відповідаю. Листи до Адмін. „Діла" під „М. О. 47" до 5/11 1927. 786 1—2

Б. секундар Заг. Держ. Шпиталя у Львові

Д-р Яків Наголяк

735 ординує рано і пополудні 2-4

у Винниках.

КОМПЛЕТ перша СОРТА **30Л. 28.**

6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 кавових ложечок з хінського срібла. II-га сорта 25 зол. у **Б. Ґринберґа,** Сикстуська 4

ХТО МАЄ НА ПРОДАЖ:

Буковинські вишивки (*Kolbenheyer — Motive der hausindustr. Stickerei in der Bukowina*) зволить подати умови: Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів. 769 Ринок 10. 2—?

Вже продається:

ТУГАН БАРАНОВСЬКИЙ

Політична економія

Ціна 9 золотих

враз з пор. пересилкою почтовою 10 зол.

Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка

746 **Львів, Ринок ч. 10.** 3-?

МАШИНИ

ДО ШИТТЯ

на догідних умовах

поручає

„ПОЛЬТИП"

739 **ЛЬВІВ, Ягайлонська 20.** 3-?

зол. 6·60 **ГОДИННИКИ** зол. 6·60

anere швейцарські з гарантією тільки у

Б. Ґринберґа Сикстуська 4

Власники реальности не дайтеся обманювати!

Наказані магістратом коші на сміття, що появляються на ринку **є імітацією приписаних,** бо є зроблені з тонкої залізної бляхи мальовані алюмінієм, тільки найліпші цілком поцинковані приписані коші, — **виробляє фірма**

Маріян Бобер

ЛЬВІВ, вул. ТКАЦЬКА ч. 31.

87 Телєфон 13—23. 1-1

Ширіть наш часопис!

Найнебезпечніші недуги

повстають з правила з перестуди і катару. Видечити радикально і запобігти тим недугам може кожний через ужиття Прав. Стереж. і Дипльомованих пастильок

„GLAZIAL"

Сотки признань. Хто раз спробує, стане сталим відборцем. Не сміє їх бракувати в жадній хаті.

СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ!

Одинокий виробник:

ЯКІВ ПАСТЕРНАК

742 **БЕЛЬСКО, ШЛЕСЬК.** 2—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сінецька ч. 14.

в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 27—?

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

ч. 238 (11.206). Львів, вівторок 25. жовтня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телєграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословеччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Звеличники насилля.

Львів, 24. жовтня 1927.

Перед кількома днями польські „організації народові" обходили роковини смерти пок. куратора Собінського. Цю хвилю віддавання пошани недавньому відповідальному керманичеві шкільництва у Сх. Галичині використали польські „народові", шовіністично-чорносотенні чинники для піднесення настроїв, для усунення хвилевої депресії.

Ера пок. Собінського в шкільництві є добою приспішеної, так сказати б — зачетної польонізації на канві позавстрійського законодавства (що попереджує язикові закони з 31. липня 1924) і загальної, поголовної польонізації під прапором „народового" здійснювання язикових законів у шкільництві. Коли добу 1923—1926 називаємо „ерою Собінського", то тим коротким означенням не відзеркалюємо дійсности. Більш зближеним до дійсности було би назвати ту добу „ерою Ст. Грабського і М. Прушинського", — першого як ідеольога і законодавця, другого як визнавця і виконавця „ідеольогічних" канонів. В основу цеї ери лягла „спасенна" думка, щоби per fas et nefas, чи то „законно", чи беззаконно зліквідувати українське шкільництво, а тим самим перепинити нестримний гін до освіти українських народніх мас.

Як довго справа Сх. Галичини була нерішена на міжнародній арені, так довго в шкільництві хоч формально респектовано правний стан. Після рішення Ради Амбасадорів усі скрупули відпали. Розлилася широка хвиля польонізації всього громадського життя, всіх публичних установ і то — о, іроніє! — в часі, коли мав бути здійснюваний закон про воєвідську автономію з 26. вересня 1922 і коли мав бути творений український університет.

В роковини смерти кур. Собінського звеличники денаціоналізації подають білянс руїництва, довершеного на українському шкільництві. Перш усього в р. 1923 заведено в українських гімназіях обовязкове навчання польської мови замісць чадобовязкового. Та це ще не велике лихо. Зате ліквідація українських паралельок в Стрию і Бережанах, які фактично були окремими гімназіями, є першим наглядним доказом польської ліберальної політики в шкільній ділянці. Ліквідація трьох інших українських гімназій (у Львові, Перемишлі і Тернополі) не вдалася тільки завдяки опорові поляків, які протиставилися злуці трьох польських мігназій з українськими. Українські гімназії переповнено учителями поляками і жидами, які в них сповняють ролю „народовних" цензорів. До перемиської гімназії перепинено доплив учнів з інших повітів, де нема українських середніх шкіл, щоби зупинити ріст тієї гімназії зі славною передвоєнною традицією. Право приладности для приватних українських середніх шкіл обмежено, а всі середні школи з українською мовою навчання відано під догляд візитаторів зпід стягу Грабського і Прушинського, яких завданням: репресіями і переслідуванням молоді й учителів довести до упадку тих шкіл. При учительських семінаріях зліквідовано здебільшого школи вправ, а українські коедукаційні семінарії у Львові і Перемишлі перемінено на жіночі і зустраквізовано.

Непомірні втрати в ері Собінського понесло українське народне шкільництво. До р. 1924 спольщено підступно (через ухвали іменованих адміністраційною владою громадських прибічних рад або просто на основі самовільної постанови наказних війтів) 344 українських шкіл. Після 1924 р. на основі „плебісциту" з потайними додатками інспекторів й „організацій народових" всі українські школи на Волині (понад 420) зутраквізовано. З українського шкільництва в Галичині (що сягало 2800 шкіл) по проекту „організацій народових" мало зберегтися на якийсь час лише 422 українських одноклясівок. Однак сам Грабський признав такий великий скок надто божевільним і зредукував українські школи до числа 700.

На підставі обіжника кур. Собінського у всіх школах заведено урядову польську мову, накинено в залишених при житті українських школах навчання в польській мові ще історії й географії та науки про сучасну Польщу. Одночасно зліквідовано в більшости українські катехитури в польських школах, а в українських учительський персонал зредуковано або усунено, перенося-чи на захід. Тзв. утраквістичні й останки українських шкіл заповнено учителями й учительками польської народности, які по наказу згори завели фактично польське навчання. Таким чином в ері Собінського на ділі перестало істнувати українське шкільництво.

„Отже за перши пов. Собінського — комплікує М. Прушинський в нагоди роковин смерти — не в одному напрямі пішли ми поважно вперед. Однак лишилося несповненних ще багато наглядних і часто правом наказаних вимог. А вже у відношенні до Румунії, Італії, Франції чи Зєдинених Держав не можна — на жаль — давати ніяких порівнань, бо там у шкільництві є виключно державна мова".

Отже звеличники насилля ще невдоволені. Мало того, що семимільоновому народові, частині великої нації, загарбано все його надбання, добуте і творене цілими десятками літ. Мало того! — бо треба знищити все до тла, зруйнувати, стоптати, треба поступити по румунським зразкам. Аж тоді, коли південкунський світогляд Румунії буде вповні здійснений на українських землях під Польщею, заспокоїться руйнуючий гін польських „культуртрегерів".

Довкруги польської закордонної позички.

(Продовження).

Найбільш небезпечною на господарському овиді Польщі подією був тому в останніх часах факт постійного дефіциту в заграничній торгівлі. За вісім перших місяців ц. р. (січень—серпень) він разом дав суму 142,975.000 зол. в золоті. Або мало що не тільки, скільки виносить запас золота в виказах Банку Польського. **Одночасно** годі державі **на довшу мету** купувати золото на покриття дефіциту в заграничній торгівлі і на підсилення металевого запасу білєтового банку. Страшна порожнеча Торічеллього на ринкові капіталів, яку всі відчували в останніх місяцях в Польщі, висота банкового дисконту т. ін. були найкращим доказом, що тут фінансова струна була випнята аж так, що вже збиралася луснути...

А бюджет? Як відомо, ухвалений в січні ц. р. бюджет Польщі збіляновано на площині около 2 міліярдів зол. по стороні видатків і стільки-ж прибутків держави. Тимчасом з місячних бюджетових звітів, які міністерство скарбу постійно публікує (місячні бюджети заведено в Польщі ще за радою англ. фінансового знатока Йонга) виходить, що Польща має тепер місячно видатків приблизно на суму 200 міліонів зол. Себ-то, що річний бюджет держави винесе не преліміновану суму 2-ох тільки фактично суму 2 і пів міліярдів зол.

Що казати про таку висоту державного бюджету? Очевидно богатьом із т. зв. польських знатоків фінансових, які не мають реального зрозуміння для цифр і які по цифровій драбині готові йти Бог зна як високо — здається, що Польща в силі здобутися на 2 і пів міліярдовий бюджет. І справді, слід признати: досі уряд маршала Пілсудського господарює без бюджетових дефіцитів, а навіть виказує малі місячні бюджетові надвижки. Здавалось би тому, що все є в порядку. Та на ділі — цей стан добуто в Польщі тільки **шляхом рафінованого фіскального садизму, котрий в консекванції вбив всяке нормальне господарське життя в державі.** Страшний тягар непосильних податків, оплат і драч лежить немов камінна гора на цілому господарському організмі Польщі, викликуючи відомі наслідки на всіх ділянках життя. І хоча Йонг, Кеммерер, Здзєховський, Рибарський і др. фахівці майже однозгідно твердять, що теперішньому ступеневі господарського розвитку Польщі відповідав би бюджет найвище в сумі около 1„600,000.000 зол. річно, то проте на ділі він виносить на міліярд зол. більше. **Загально-політичні умови державного життя Польщі не дозволяють їй на видатне обмеження її бюджету.** Навпаки, ще треба рахуватися і з дальшою звишкою бюджетових видатків у майбутньому.

Нема тому сумніву, що теперішні закордонні опікуни Польщі, які хочуть Польщу удержати здатною до активних виступів на кожний випадок — мусять забезпечити скарб держави від всяких прикрих несподіванок. Отже з тих причин — львина частина останньої закордонної позички призначена тільки для скарбу державного і Банку Польського. І так: 8,330.000 дол. (або 75,000.000 зол.) має лежати постійно в Б. П. ненарушено як скарбова резерва для уряду. Коли часом доходи не вплинуть в преліміновій висоті, а не буде чим покрити біжучих видатків — уряд буде мати право позичити собі за згодою чужинного фінансового дорадника на коюткий речинець з повищої суми стільки, скільки буде потребувати. Далі. Тепер скарб держави винен Банкові Польському суму 25 міл. зол. (позичену ще при основинах Б. П.). Тому з одержаної позички має уряд вернути Банкові Польському суму 2,780.000 дол. — згаданих 25 міл. зол. Понадто є ще в позичному договорі дуже багато незвичайно важких та не дуже вигідних для Польщі зобовязань. Ось найважніші з них: Без згоди фінансового дорадника Польща не сміє позичити грошей навіть на продукційні цілі, а на бюджетові потреби і взагалі на потреби скарбу зовсім нічого не сміє позичити в найближчих трьох літах. Навіть надвижок бюджетових, котрі тепер на основі останнього закону бюджетового (з 22. III. 1927.) міг скарб позичати банкам, самоврядуванням і т. д., в будуччині йому не буде вільно позичати, хіба тільки для одних самоврядувань — але і тут лише найбільше на 1 рік. (Де є самоврядування в Польщі, що могліб так скоро віддати позичений гріш?). Разом на цілі скарбу держави і для бюджету відходить з позички як зовсім непродукційно увязнена сума округло 100 міл. зол.

Коли, таким чином, позичний договір дає чужому фінансовому дорадникові в ділянці бюджету і скарбу державного Польщі такий широкий, глибокий і безпосередний вплив, то в агендах Банку Польського його вплив від тепер буде майже всевладний. Добре, що уряд в документі святочно зобовязався, що більше не буде друкувати жадних грошей (скарбових білєтів), а єдиною уповажненою для емісії **всякого** гроша інституцією буде Б. П. Також не спонукає уряд більше Банку Польського, аби той друкував йому для покриття майбутніх бюджетових дефіцитів незабезпечені гроші і т. д. Та ясно, що така деклярація має все тільки паперове значіння. Звідки взяти державі гроша на оплату урядовців, війська і т. д., коли каси пусті? В такій потребі банк білєтовий все мусить „позичити" гроші урядові (себ-то надрукувати їх). Від того він і є, аби не дав державно-фінансовій машині станути. І ми бачили, що підчас війни всі білєтові банки **всіх** воюючих держав поголовно позлізали зі своїх „золотих престолів" і такою чи другою фіртю позаводили в себе — інфляцію. А Англійський Банк і собі, як один з перших. В Польщі також вже пережито момент, коли уряд святочно присягнув, що не допустить до інфляції. Це було за президентури Войцеховського, коли Вл. Грабський завів замісць марки золотого. А що сталося опісля за урядування того-же самого Грабського? Прийшло з початку перше, згодом друге потрясення золотого і нарешті наслідком повищення суми банкнотів та надрукування більону, курс золотого зі законної норми 4.80 зл. — 1 дол., спинився на курсі 9 зол. (а доходив вже і до 13 зол.). Тому і теперішній офіціяльній деклярації уряду не можна придавати більшого значіння, чим попередній.

Д-р Павло Лисяк.

(Докінчення буде.)

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння вагової культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвальна ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Українська проблема.

Німецький соціял-демократичний журнал про визвольну боротьбу українців.

В девятому числі місячника „*Der Gesellschaft*" з вересень 1927, що виходить в Берліні під редакцією Рудольфа **Гільфердінґа**, відомого теоретика соціялізму і економіста, автора капітального твору: „*Das Finanzkapital*" поміщена стаття головного редактора празького денника „*Der Sozialdemokrat*", Еміля Штрауса, історика, діяча німецької соціяль-робітничої партії Чехословаччини під наголовком: „Визвольна боротьба українців". Спираючись на наукових і публіцистичних джерелах німецьких і українських (автор покликується у своїй статті на працї М. Грушевського, д-ра С. Рудницького, д-ра А. Бизена, Гайнріха Лянца, Мавени, Феденка і т. д.) автор статті змальовує історію України виключно в точки погляду проявів її державности в різних історичних добах аж до послідної спроби створити Соборну Народню Республіку в часі послідної революції. Цей начерк поданий бездоганно вірно, при чому автор стоїть на становищі історичного матеріялізму і дуже цікаво зображує деякі моменти нашої історії. На думку автора визвольна боротьба України і її невдача в 1919 і 1920 роках є „одною з найбільше вражаючих драм історії 20 століття". Поневолення України є справою антантського імперіялізму, який 14. III. 1923, признав східні границі Польщі і тим відмовив українському народові права на власне державне життя. В утримуванні свого панування над Україною московські світові революціонери навіть находять допомогу европейської контр-революції — каже автор.

На його думку европейський соціялізм має всі дані на те, щоби морально підтримувати боротьбу української нації за її визволення. По перше тому, що починаючи від Маркса найкращою соціялістичною традицією є поборювання всякого соціяльного і національного гніту, а по друге через те, що розв'язка української справи є одною з передумов миру на сході і загалом світового миру. Невирішення української проблеми є сталою небезпекою війни, так як невирішення національного питання серед балканських народів було одною з причин світової війни. Усунення небезпеки можливої війни лежить в інтересі робітничої кляси і дальшого розвитку европейської культури.

Обовязком російської, української, польської, румунської і чехословацької соціял-демократії є цілковита згода у національних питаннях сходу, але вона може здійснитися тільки на підставі права самоозначення націй, якого здійснення не може мати ніякого іншого обмеження, як тільки загальний інтерес міжнароднього соціялізму. Перед Соціялістичним Робітничим Інтернаціоналом стає велике завдання бути найвищою інстанцією при розвязуванні національної проблеми сходу. Бо ця розвязка, яка заразом мусить означати для українців щасливий кінець на їх вікувічтньому шляху до Соборности і Визволення, є одною з передумов здійснення соціялізму.

Ідея Визволення і Соборности запустила коріння у всьому українському народі і це стремління до державної самостійности є виспілом історії. По словам автора більшовицька диктатура на Україні є чимсь зовсім іншим, ніж в Росії: Це диктатура чужинецьких панів над усією нацією. В Росії це панування національно російських сил — на Україні це панування одної чужої кляси побідників, це результат російського імперіялізму, що лежить не в соціяльному інтересі російського пролетаріяту, а в інтересі нової економічної і урядничої буржуазії і є продовженням імперіялістичної політики царської держави.

Останніми літами не видно було ні в европейських соціялістичних журналах, ні в соціялістичній пресі такого прихильного відношення до українських визвольних змагань як це бачимо в даному випадку. Відповідальний европейський соціяліст виступає в найсолідніщому европейському соціялістичному органі безпосередньо в обороні української визвольної боротьби, а окремо в обороні боротьби за соборність. До того апелює він і до інших европейських соціялістів та до Соціялістичного Інтернаціоналу, щоби з ним солідаризувалися. Без сумніву, що ця стаття має для нас немале значіння, а то тим більше, що автор вважає вирішення української проблеми одною з головних і засадничих передумов миру на Сході Европи. Крім того є ця стаття без сумніву знаменним показчиком незвичайно бистро зростаючої в Европі актуальности української проблеми. Вага тієї статті виступить перед нами тим яскравіше, коли пригадаємо нераз повторювану останніми часами між західними соціялістами фразу **Каутського** про те, що **українська справа для нього — мовляв — ще не пора.** Нині цю фразу треба вважати анахронізмом. А вичерпуюча стаття Е. Штрауса про наш визвольний рух освідомить без сумніву німецьких та й взагалі европейських соціялістів в українській справі та геть ослабить „капітальний", анахронічний вислів Каутського про її „непелість". Д.

Докажіть ділом,

що клич „Свій до Свого" не є для Вас пустим звуком і обезпечайте своє майно в Т-ві „ДНІСТЕР".

Продовження Пащукіяди.

Нова „заява" посла Пащука і стримання посольської гажі.

Посол Пащук знову промовив! Цим разом — це документ, якого відсутність кидала (і своїм опізненням дальше кидає) вносо підозріле світло на історію нового покаяння Пащука: заява до Української Парляментарної Репрезентації про поворот до комуністів. Пригадаймо кільна дат: 10. IX. п. р. пос. А. Пащук склав у Секретаріяті Української Парл. Репрезентації заяву про своє бажання вступити до клюбу, при чому в цій заяві зазначено, що виступа він в Комуністичної Фракції вже три дні тому (16. IX.). Після того несподівано бахнув несподівано ганебний лист п. Пащука до комуністів; до відома загалу дійшов він за посередництвом комун. фракції, яка розіслала той „документ" редакціям. Лист був датований 28. IX. п. р., комуністичний посол Войтюк уперве ширив його у варшавському соймі 3. п. м., тому, у „Ділі" появився щойно 5. п. м. Але минали дні за днями, а нічого авторитатного в цій справі не було відомо, бо в Українським Парлям. Репрезентації усе ще лежав єдиний довіря гідний документ — згадана заява Пащука про вступ до Репрезентації з 19. IX. Аж щойно два дні тому Секретаріят Української Парлям. Репрезентації дістав такого листа:

До Президії Української Парляментарної Репрезентації.

Цим відкликую свою заяву, в котрій заголошував свій вступ до Української Парляментарної Репрезентації.

Андрій Пащук
посол до сойму.

15. X. 1927 року.

Адресовано:

Pan Prezes Prezydyi, sekretarz Klubu Ukraińskiego, Warszawa, Sejm.

Лист писаний безумовно рукою Пащука, адресовано іншим почерком. Кинено листа у Варшаві аж 18. ц. м., соймова почта отримала його 19. ц. м.

Порівнання дат доказує проречисто, що ціла кумедія з „навернением" Пащука на комуністичне лоно, була заранжована і переведена комуністами, які спершу написали самі до себе революційно-пропаґандистичного листа (чи примусили Пащука зробити це), а щойно в 17 днів пізніше отямилися, що треба було зачинати від формального виявлення своєї повищі перед Українським Клюбом!

Кумедія-ж таємничого скривання місця побуту п. Пащука, якесь конспіративне пересилання листів і т. п. речі, які серед поважних людей, а тим паче легітимованих „заступників народу" не водиться! — має уже свої сумні наслідки. Довідуємося, що соймова канцелярія отримала виплату платні послові Пащукові, маючи видно сумнів, чи він взагалі існує ще на цьому мізерному світі! Посол Пащук листом запротестував проти такої поведінки (знову чомусь-то таємно скриваючи свою нинішню резиденцію) й уповажнив приватно секретаря Українського Клюбу п. Косоногського підняти гроші. Соймова канцелярія станула на становищі, що гроші негайно видасть, якщо уповноваження чи краще підпис посла Пащука на ньому буде завірений денебудь і якимнебудь нотарем. К.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Російська чорна сотня гуляє.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯНСТВА ВОЛОДИМИРА ВОЛ.

В імени громадянства м. Володимира в околиці заявляємо рішучий протест і виступаємо не тільки до всього українського громадянства, але й до загальної публичної опінії — проти нечуваного факту недопущення росіянами до Православного Собору у Володимирі тіла небіжчика, видатного українського діяча, бувшого посла до сойму, бл. памяти *Василя Комаревича*. Цей ганебний учинок стався 18. жовтня ц. р. за почином протоєрея Собора Георгія Борищевича, згідно з позицією, заятою в тій справі місцевою організацією істинно-русских монархістів.

Питаємо перед цілим культурним світом цей прояв шовіністичного здичавіння і знущання над останками батька повітового та над цілим українським громадянством і підлаємо на суд громадської опінії цих політиканів, що допустилися того ганебного вчинку. Протестуємо проти цього насильства тим більш рішучо, що панування росіян у Володимирському Соборі оперте не на їх незначній чисельности, а тільки на тенденційній постанові митрополита Діонісія, котрий не додержав даного слова і відібрав Собор від українців, навіть не розвязуючи справи по справедливости.

Сергій Назарук, посол; д-р Річинський, голова „Просвіти"; Володимир Кравецький, інж.; Володимир Мокн, член видїлу пов. сойміку; Петро Карпушевський і Григор Калинюк, від Ради Т-ва „Просвіта"; д-р Станислав Полянський, від греко-католиків; Миколя Віговський, Юзиф Вунда, Іван Шумовський та багато інших.

Памятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

В. ЛЕВИЦЬКИЙ.

„Шлях через Київ".

(Докінчення.)

Париж, 10. жовтня 1927.

IV.

Не можна наводити всього, що Ірі моторошно оповідає про пирування й гульні тодішнього українського офіцирства, про „розпучливі бенкети", які відбувалися в той самий час, коли

„...в півночі сходили через снігові поли червоні части Муравйова, навантажені в товарових вагонах, спровола тягнених обережними локомотивами..."

Нема й місця, щоб перекладати всі діймаючі й болючі уваги, якими переплетені розмови роману про невдарність українського уряду і безнадійність його режиму: про „обридливість опереткових маскарад", про „беззмістові балачки Ради і газет", про „дрібничкові солодкаві фрази української маскаради", про „порожні й пусті комунікати уряду", про дрібні ворохобні, що раз частіші, які

„вели здогадуватися про постійний наступ вперед військ Муравйова, початок облоги і поступи глухої роботи більшовиків, якою місто було з середини підмінюване"...

Ціле „Діло" можна би заповнити такими цитатами — тим сильнішими, що почування автора безоглядно і твердо звернені проти більшовиків. Натомісць не можемо собі відмовити навести уступ з розмови автора з польською патріоткою, панною Лією, родина якої віддавна поселена в Київі; хоча це й роман, нема найменшого сумніву, що слова польки не видумані бельґійцем, а записані з дійсности, із стенографічною докладністю. Судіть самі:

„— *Якби тільки ті українці були справді білі*, казала вона одного разу, *якби вони могли проти червоного фанатизму, який є потутою, ставити іншу віру, інше переконання так само сліпо! Та вони самі революціонери і соціялісти. Ціла їх армія хитається серед скрупулів і міркувань, чи більшовики праві, чи ні... Так вони готуються до бою! Одним словом, соціялісти-революціонери або більшовики, — ось питання невеличкої різниці, питання нюансу. А хто захоче гинути задля нюансу?...*

Іноді, потроху щоб її збентежити, а потрохи, щоби приподобатися їй своєю цікавістю до справ, питався я її, як саме вона може бажати собі сотворення української держави, яка мусіла би стати смертельним ворогом Польщі.

„— Так, супокійно відповідала вона, українці так само були би нашими воротами, як вони вже бували. Та ми їх так само побили би, як уже побивали, і то вповні (complètement), так то нетільки на полях битв: у Галичині руська людність швидко зжилювалася з польською. Її, єдиний небезпечний наш ворог, то знищений Схід, це задушена східна імперія. Нехай самостійна Україна тріюмфує і нехай перемога її спричинить повний її розрив і ворожнечу з Росією, — тоді Польща житиме, щоб воно і не сталося..."

V.

Очевидно, зайва річ простувати в „Ділі" ілюзію київської польочки про оконечну засимільованість українців в Галичині, але — поза сим pium desiderium? Яке все вірне в словах цієї пророчиці неназваної пілсудщини. Яке воно вірне і влучне і на минуле і на будуче! І як воно коротко і ясно формулує сущне, осереднє, основне питання кожної справді національної і справді державницької політики української — велико-української однаково, як галицько-української!

Повість буде дальше друкуватися — і про дальший її розвиток знов колись поговоримо.

Та вже нині можна сказати, що повість ця — єдине досі в своїм роді літературне явище, мало того — єдиний досі в цьому роді історичний документ. Оце вперше західня людина, людина західно-европейської державної, товариської й літературної культури глянула західніми очима на нову Україну, ту, котру доля вивела на світ дорогою не простою, себ-то не шляхом наших заслуг і праці, вложеної нами в державне відродження наше, а посередною дорогою — через сплїт незалежних від нас розвитків, сил і обставин. Одначе не тільки в західніх літературах поява повісти тієї і такої — новість: досі немає й в українській мові анальогічної повісти, навіть приблизно рівно талановитої і рівно удокументованої фактами й ідеольогічними цінуваннями. Навіть споминів з того часу є мало, і переважно вони мало талановиті й маловарті. А шкода! Бо незалежно від своєї чистомистецької вартости кожний літературний твір, а повість уже найбільше, має свою громадську й національну вартість, педагогічну in plus, а то й in minus. Яку велику ролю в політичному вихованні націй могла би відограти добре написана повість з часу Центр. Ради! Або з часу сумної памяти Отаманщини! Або про інтермедії й інтерлюдії наших — все одно, східних чи західних — дипльоматичних місій, делегацій, тощо! Коби тільки іскра Божа, себто літературний геній, і культурна, в західному змислі, вишколеність автора! Ось коби нпр. нашими „міністрами" і „дипльоматами" раз як слід зайнявся бодай конґеніяльний, созвучний талант в роді Аверченка, коли вже не геній в роді Гоголя. Гоголя „Вечерів коло Диканьки" або „Сорочинського ярмарку". А може — Гоголя „Мертвих Душ"?...

ВІДГУКИ ДНЯ.

В сяйві книжкового місяця.

Поляки мають свій „руські месьонц",— ми маємо місяць книжки, спору чи іншої української дитини. Поляки в своєму місяці стараються забути про інвазію автохтонів на Галичину, — ми стараємося пригадати собі і другим обовязки відносно тих ділянок українського життя, яким даний місяць присвячено.

Місяць жовтень назначено місяцем книжки.

Себто: пропаганда книжки, купівля книжки, продажа книжки, навіть поезія до книжки, як це недавно читав я в одній однодневці з приводу місяця книжки.

Що до пропаганди книжки, то вона йде так: час до часу, точніше беручи деколи, а ще точніше раз у місяці, появляється в одній з газет стаття на тему книжки. Рано появляється, в полудне бував перегляднена, а вечером іде на заслужений спочинок.

Але на пресі пропаганда ще не закінчується.

Йде вона із уст до уст.

Першого жовтня довідуються про місяць книжки книгарі, в половині жовтня знають про це всі приятелі книжки (у Львові мабуть кільканацять!), а при кінці місяця це стає загально відомим що десятому інтеліґентові.

Крім пропаганди відбувається ще й купівля книжки. Купують люди залюбки, але очевидно, тільки те, що кому потрібно: книжки чекові, мельдункові, службові і т. п. А з більших книг розходяться найбільше: книги бухгальтерійні і книги законів. З інших ділянок людського духа великий попит мають безплатні каталоги та ілюстровані підручники, посилані... без замовлення.

Продажа книжки в місяці тієї самої ціни йде також дуже добре. Як тільки хтось зайде в книгарню і — перевернувши тисячу книжок — знайде одної з них, й зараз, умлівіч, пакують і передають до рук купуючого. Ледви половина покупців віддумується тоді від наміру купна, а майже нема випадку, щоб хтось не заплативши забрав книжку. А коли і забере, то все таки не пореченистий доказ, що книжка йде.

З менше потрібних творів, — поезія, белетристика і наукова література теж мають збут. В місяці жовтні двох людей жадало збірки поезій... яка ще не вийшла, а третій таки направду хотів купити трильогію Лепкого: „Мазепа", лишень що не погодився на висоту і спільність рат. Як зачуваю Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка має піти на стрічу бажанням читаючої публики, яка жадає таких умов при сплатах:

Перша рата: заява точного плачення, друга: подання своєї адреси і генералій, третя: зобовязання звернути незаплачені примірники на випадок невиплатности.

Колиб і тепер не міг хтось купити собі трильогії, то книгарня є рішена, за порукою двох знакомих, дати ще деякі подекуді в сплатах. Тим способом думає вона заохотити людей до доповнювання своїх бібліотек, які від часів „Найзнаменитших повістей Діла" станули на мертвій точці.

Жовтень — місяць книжки і тому найкраще надається на всякого роду доповнення бібліотек. А коли до нього долучимо ще й одинадцять інших місяців зі слабшим книжковим рухом, то належно займемо належне нам місце у народів читаючих колі.

Галантіон Чіпка.

Хочете спокійно спати?

Обезпечайте своє движиме майно на на повну вартість

в Т-ві „Дністер".

Виборчі висліди.

КУТЦИНА.

Вибори в Кутцині переводжено доволі рівно в націоналістичному напрямку. Всю увагу звернено на те, щоб розбити хліборобщину, що вповні удалося і так: Кути— 10 українців, 20 жидів, 18 поляків і вірмен; разом 48. **Кобани** — 48 українців з окрасною лівих; вибори уневажнено, але на користь слаба надія. **Рибно** — 32 радних, з того 4 поляків, решта українці. **Слобідка** — 24 радних, всі українці. **Тюдів** — 32 радних, всі українці. **Рожен Малий** — 24 радних, всі українці, в тому 2 жінки. **Роман Великий** — 32 радних, всі українці, в тому 2 жінки. **Розтоки** — 32 радних, в тому один жид і 31 українців. Буква домена хлібобідів, яку здобули націоналісти завдяки місцевому управителеві школи. **Білоберезка** — 32 радних, всі українці (1 хрунь). **Хороцева** — 24 радних, всі українці. **Устєріки** — 32 радних, всі українці. **Красноіля** — 32 радних, всі українці. **Голови** — 32 радних, всі українці. **Перехрестне** — 32 радних, всі українці. **Стебне** — 24 радних, всі українці. **Довгополе** — 32 радних, всі українці. **Фересклуя** — 32 радних, всі українці. **Яблоницл** — 24 радних, в тому кількох жидів, решта українці. **Гринява** — 40 радних, з того 2 поляків і кількох жидів, решта українці. **Берёзникова** — 24 радних, всі українці. Переважаюча більшість радних українців безпартійні, тому, що ніодна з політичних українських партій не веде тут позитивної роботи. Богатша вибраних звуть себе радикалами, але їх радикалізм дуже сумнівної вартости.

Процес Шварцбарта.

Париж, 23. жовтня 1927.

В пятницю в четвертому дні розправи адв. **Кампінші**, завсовуючи висліди трьохденних дебат, ствердив, що досі не устійнено, щоби Петлюра видав якийнебудь приказ, що взивав би до погромів, тому заява Шварцбарта, що вбив Петлюру, щоби піместити погроми, безосновна. На запит, чи ті нібито протижидівські статті в „Тризубі" підписані були Петлюрою, **Шварцбарт** каже, що ні, але сама назва „Тризуб" вистарчає, бо як відзнака є символом чорта(!). Бувш. міністр закорд. справ **Шульгин** (тепер професор українського університету в Празі) заявляє, що оборона Петлюри зайва, бо його імя перейшло до історії. Погроми були, але не були ділом Петлюри, виновниками їх були червоноармійці. То був генеральний погром усієї України. На приказ Раковського червоноармійці нищили кожне село, в якім був хотяй один повстанець. На приказ Раковського вбивали старців, жінок, дітей. Навпаки Петлюра робив усе, щоби не допускати до погромів. Жидівська справа лежала йому на серці. Шварцбарт кермувався зовсім іншими мотивами ніж ті, які подав. Він не местник жидівського народу, а агент чрезвичайки. Рад. комісар Чубар заявив був свого часу, що треба вбити Петлюру. Шв. убив Петлюру 10 днів після травневого перевороту у Варшаві. Большевикам ходило про те, щоби вбити того, що передше боровся з Пілсудським проти червоних військ. Проф. **Кльод**, який переводив аналізу над Шварцбартом, каже, в голові обвинуваченого з причини читання різних книжок запанував хаос, що переходить у манію. Ген. **Вдовиченко**, командант III. дивізії, заперечує, начеб у місці постою його війська були погроми. В Пещанці погроми виконали червоні війська, а місто, що тамошнє населення широ прийняло українські війська. Погромові тому зробили кінець українські війська, як у друге здобули Пещанку. В дискусії з адв. Кампінші признає адв. **Торес**, що і червоні війська допускалися погромів, але вища влада карала за них (прим. Буденний казав розстріляти за погроми більше як сто козаків). На це заявляє адв. **Кампінші**, що коли Торес і Шварцбарт роблять винуватим за погроми Петлюру, тимсамим логіка казала би за погроми, доконувані червоними військами, винувати Леніна і тимсамим був би без вини той, хто був би вбив Леніна з пімсти за вбивство, доконані підчас більш. перевороту його прихильниками. Адв. **Кампінші** протестує проти гльорифікації Шварцбарта. Він також нерад заступає у процесах убийників, але ніколи не представляє їх як мучеників і героїв. Звертається до Шв.: Пане Шварцбарт! Ви вбили невинну людину, діяючи проти наказів своєї релігії, своєї тори і своєї раси, яка є противна проливанню крови. **Шварцбарт** сміється. Адв. **Кампінші**: Ваш сміх тут не на місці. Опісля питається Шварцбарта, чи знає, що жид. американський комітет, на чолі якого стоїть Люіс Маршаль, осуджує вбивство. Об.: **Торес**: Справою Маршаля займемося, коли зізнавати-муть жид. свідки. Св. Мик. **Шумицький**, бувш. член земських рад, тепер голова українських організацій в Парижі часто стрічався з Петлюрою і був одним із членів родини Петлюри. Тому його сліпили підозрілі індивіди, які вбили його за Петлюру. Український уряд зробив багато доброго для жидів. Адв. **Торес** відчитує телеграму Ревуцького з Америки, в якій цей протестує „проти надужівання його імени петлюрівцями". Адв. **Кампінші** протестує проти такої замовленої телеграми. Він ні разу не згадував назвиска Ревуцького. Опісля адв. **Торес** відчитує лист Пінкаса Красного. Адв. **Кампінші** протестує проти цього, що Торес не повідомив прис. суддів, що Красний був до 1923 р. міністром при уряді Петлюри.

В **суботу** зізнавав св. Петро **Титлюк**, фабр. робітник у Парижі, за часів Петлюри поліц. функціонар у Проскурові, який сказав, що більшовицька молодь Проскурова з елементами, які прийшли з Москви напала на зал. двірець, якого боронив от. Семесенко. Більшовиків вперто. Місцеве населення хотіло вирізати більшовиків. Серед убитих були і християне, але більше жидів, бо ними симпатизували з більшовиками. Коли Петлюра дізнався про це, покликав слідчу комісію. От. Семесенка покарано смертю.

На суботнішній розправі вперше вимітували Шварцбарта судді повіжні. Прис. судця питається, чи між убитими жидами були свояки Шв. Шварцбарт і Торес: Так. На запит прис. судді, чому так пізно „пімстився" на Петлюрі, Шв. каже, що тому, що Петлюра був у Польщі, а він (Шв.) не міг дістати паспорту. Прокурор: Ні, тому що в Польщі були тоді наглі суди, а ви рахували на лагідність прис. суддів у Франції. Св. Доченко особистий адютант Петлюри заявляє, що Петлюру годі обвинувачувати у погромах. Підчас вибуху арсеналу Петлюра особисто рятував десятки жид. полоненців. Погроми виконували нерегулярні ватаги. Петлюра був справжнім батьком жидів. Жиди повинні побудувати памятник Петлюрі, бо коли б не він, мільони жидів згинули би на Україні. Рабіни вітали Петлюру з торою у руці. Св. француз Бодрі бувш. фр. консуль у Київі, що 29 літ жив на Україні, звсвує історію повстання незалежної України, підкреслює прихильність Петлюри до жидів, яких усе боронив перед більшовицькими ватагами, що гнобили цілу Україну. Адв. Торес цитує погляди фр. амбасадора в Москві Гербета про погроми. Адв. Кампінші жалує, щоби Торес предложив йому оригінальний документ. Торес не хоче, а каже, що це було друковане в „Таймс-ах". Адв. Кампінші: Заява Гербета торкається не Петлюри, а уряду Голубовича, прихильника більшовиків і вашого — маю на думці Шварцбарта, бо (заявляє іронічно) всі дуже добре знають, пане тов. Торес, що ви не більшовик. Св. Гіл. Косенко ред. „Тризуба" застерігається проти тверджень, начеб у „Тризубі" містив протижидівські статті. Погроми виконували червоноармійці і денікінці. „Тризуб" є лише проти кольонізації Криму жидами, бо це виглядає так, як колиб хто хотів Францію кольонізувати німцями. Адв. Торес каже, що жиди живуть від століть на Україні і заповідає, що звернеться до мін. внутр. справ із внесенням видалити з Франції антисемітських агітаторів. Адв. Більм: Насамперед треба би видалити з Франції вуличних убийників, таких як Шварцбарт. Адв. Торес: Шв. не є такий вбийник за якого його маєте. Він фр. горожанин, за горожанство заплатив кровю на війні. Предсідник відкладає розправу до понеділка год. 12:30.

Часопис „Комедія" у статті закидає Торесові, що він дався перекупити більшовицькими грішми і згодився боронити Шварцбарта.

ПРИСУД У КРАКІВСЬКІМ ПРОЦЕСІ.

Краків, 23. жовтня 1927.

В розправі проти 36 обвинуваченів за зраду військових тайн сусіднім державам, оголошено вчора (в суботу) присуд. На кару тяжкої вязниці засуджено: Володимиру Пінчинську на 5 літ, Вас. Колодія на 4 роки, Вол. Кубрака на 3 роки, Павла Заблоцького на 4 роки, Ів. Покладка 2 і пів р., Юл. Борлівіву 2 і пів року, Мик. Худу 1 р., Ів. Солгана на 2 і пів р., Федька Семаківського 3 р., А. Наконечну півтора р., Ів. Наконечного півтора р., Мир. Котовича півтора р., Ст. Яцькова на півтора року., Йос. Ключенка 2 р., Генр. Фельзена півтора р., Ром. Шумського 4 р., Андр. Щирбу 3 р., Й. Грицулика 3 р., Мик. Стефанишина 2 р., Ант. Загробельного півтора р., Тар. Дробенка півтора р., Вол. Ярославича 10 місяців — всіх із зарахуванням тяжкого ложа раз на місяць. Увільнені: Павло Генгало, Петро Дудка Мар. Гес, Дм. Чупняо, Квет. Прокопович, Мих. Дутка, Вол. Зембінський, Ост. Харкаліс, Вас. Костинюк, Авр. Сокаль, Симон Дмитрах і Мих. Пеньонжек. Прокуратор заголосив зажалення неважности проти увільнюючого присуду. Без уваги на спротив прокуратора трибунал ухвалив увільнених випустити на волю. Підчас відчитування присуду зімліла присутна на ев лі жінка засудженого на три роки Семаківського. До неї віззвано ратункову поготівля.

Зі спорту.

Україна—Графіка 2:0.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

НОВИНКИ.

— **Старі наді.** Коли тільки кінчаться вакації і починається звичайний сірий рік праці, повторлюються звістки, що нові вакації будуть веселіші, бо з новим роком мають зменшити оплату за паспорти. Ця звістка повторяється і **тепер.**

— **Подруга і посада.** Окружна Дирекція телеграфів і почт у Львові повідомляє, що хибними є звістки в деяких часописах буцім-то урядничкі почт, коли виходять замуж тратять посаду у випадку, як їх муж теж в державним уряді довідцем. Отже доля цих урядничок краща як учительок на Горішнім Шлеську.

— **Бандитизм.** Побут у Бригідках, хоча й влаштований зовсім по модерному, знудився талановитому вломникові Виджинському, який мав там сидіти ще кільна літ. Виджинський доказав, що вийти з мурів вязниці для такого спеціяліста як він трудніше як дістатись до чужих мурів, де можна дещо заробити. Пропав як камінь у воду. Замість нього поліція зловила небезпечного „касівника" Филиповського, що має на своїй совісти пільна кас. — У селі Чишки самбірського повіту бандити пригнали якимсь наркотиком місцевого пароха і забрали йому кожухи, вбрання та обуву.

— **Темна хроніка.** Що раз частіше трапляються у Львові випадки використовування легких жінок темними типами, які тим способом шукають заробітку. Вчора арештували професійного спеціяліста місцевої своєрідної торгівлі живим товаром Хмелевіча, що по сусідстві т. зв. Гнилівської гори знущався над своєю жертвою за те, що не хотіла віддати йому свого вуличного заробітку. — Перед карним судом ведеться розправа за ошуканство проти трьох спільників Ох. Приймака, Лесицького та Цікальського, які продавали довкіл **не** прочищування чужого лісу на підставі фальшивих документів. — Перед скарбово-карним сенатом стає велике товариство а в осіб обвинуваченних у тому, що стоячи на чолі управи кооперативи военних інвалідів саідомо затаювали скількість привласів тютюну, щоби збогатитись коштом державного скарбу. — Фризіерський помічник Гольд вирунив свого знайомого купця і вавв за нього півчетверта тисячі вол. довгу та щее з капіталом, бо мав уже давно намір виїхати до „нового світа".

— **Летуни.** Два франц. летуни Чалс та Рапен, що летіли до Індії зупинились у Сіямі, а Коет і Ле Брікс у дорозі до Буенос Айрес у Санта-Катаріна.

— **Літературний кутон.** Помер один з найвизначніших польських повістярів Густав Даніловський, у 55 р. життя. Уродився він у казанській губернії, студіював техніку в Харкові. Перший його твір у 1900 р. — „Него" і збірка поезій „На острові". Належав він до соціялістичної партії і зєднав собі славу як оборонець революційних ідей. У 1914 р. як товариш марш. Пілсудського вступає до легіонів і відбуває воєнну кампанію; після війни працює при бюрі Пілсудського в Бельведері. З інших його творів відомі „З минулих днів", „Два голоси", „Ластівка", „У любові та бою", „Марія Магдалина", „Гомін", „А це тільки горіс мое серце". — Герман Судерман, який святкував недавно 70-ліття дня своїх уродин, приготовляє несподіванку всім тим, що бачили в ньому старця приналежного до минулого. Судерман написав повість, якої героєм буде людина зв'язана з найсвіжішою теперішністю: російський революціонер Борис Савінков. Німецька преса подає у звязку з цією вісткою точний життєпис Савінкова, повний фантастичних пригод.

— **Новий вік — нові потреби.** Хто не читав від довгих літ кільометрових ого-

лошень у піменькій і красвій пресі про чудесний винахід Анни Чіанг, жінки з волосям до землі... бодай на ілюстрації, що заохочувала всіх до купна чудотворної масти. Приходить звістка, що ця шляхотна фірма, що дбала про справді жіночий вигляд жіноцтва тепер збанкрутувала. Коротке волосся перемогло.

— **Нинішна Ясна Поляна.** Місце, де Толстой провів більшу частину свого життя, приготовляється до свята 100-літніх роковин у честь Толстого. Тому, що до Ясної Поляни зідуться люди з усіх усюдів, навіть із чужини, радянський уряд хоче це місце прикрасити. Вже тепер Ясна Поляна відбиває сильно від інших російських сіл, містечок, а навіть і деяких... міст. Деревляних хат там дуже мало, більшість домників з каміння, а дахи покриті бляхою. Є навіть проект побудувати там хідники, дюжсус, якого не знають деякі міста. Майже всі доми в Ясній Поляні мають електрику і є там шпиталь, діточий захист і садок, кооператив, більша школа. Селяни цього села виїмкові, бо не п'ють, себто коли хочуть пити ідуть в інше село за горілкою. Колиб Толстой жив переконався би, що його релігійні та соціяльні ідеї не найшли у його селі плодючого грунту. Навіть деякі спомини по ньому щезли; нема там уже його хати, довкола якої він орав ріллю, ні інших, які він залюбки відвідував. Та найсільше, що здивувало би Толстого це мабуть переміна Ясної Поляни в рід містечка. Толстой фанатично любив дику природу і просте життя без витребеньків культури. Ті, що відвідають теперішню Ясну Поляну, небагато найдуть у ній із духа Толстого.

— **Примхи моди.** У Парижі відчинили чиставку „Мистецтва зачіски". Франц. фризіри невтомні у вигадках нової моди заявили, що найближчий сезон піде під знаком коротких жіночих кучерів. З цього виходить, що звістки про поворот довгого волося неправдиві. Причиною опозиція загалу жіноцтва, яке переконалось, що коротка зачіска відмолоджує. Фризіри хотять, щоби жіночі вуха незакриті на протязі двох сезонів, тепер знову трохи сховались під кучерами.

— **Оригінальна умова.** Південно-африканський уряд підписав оригінальну умову: з ловцем, який має по контракті в означенім річниці вбити якнайбільшу скількість львів і леопардів. Причина: за останні роки скількість хижаків збільшилась незвичайно і непокоїть населення.

— **Світова всячина.** Англія — єдиний край в Европі, що видає на озброєння більш як у 1913 р. — Наслідник румунського престола виїхав кілька днів тому з Парижа у зв'язку із повними непорозуміннями рум. уряду і королівської родини. — На Криму повторяється землетрус. — В Югославії нова катастрофа повені. — Мексиканські революціонери висадили в повітря поїзд. — У Парижі витали святочно і офіціяльно єгипетського короля Фуада. — У Будапешті скасують нумерус клявзус для жидів наслідком інтервенції жидівських організацій у Франції та Англії перед Лігою Націй. — На лінії Відень—Брно—Краків буде від 1. листопада постійна воздушна комунікація тричі в тиждень. — В югославянській демократичній партії прийшло до гострої кризи, що грозить її розєднанням.

День ощадности у Львові.

„„День ощадности" обходить Львів в неділю 30. жовтня ц. р. Того дня в церквах проповідники порушуватимуть у проповідях ощадність як ідею великої етичної вартости.

У Філії Товариства „Просвіта" в центрі міста, (в салі Української Бесіди), в читальнях на Личакові, Жовківськім, Городецькім і Стрийськім передмісті та в товариствах „Зоря" і „Міщанське Братво" відбудуться в годині 12. вполудне виклади спеціяльно упрошених референтів про значіння масових, дрібних вкладок. Відтак наступить всюди заложення „збірниці", та перша збірка дрібних вкладок.

Такий плян одобрила вибрана на Загальних Зборах з дня 15. жовтня ц. р. Надзірна Рада Т-ва „Ощадність" у Львові, яка 20-го ц. м. уконституувалася, вибираючи головою Товариства д-ра Михайла Волошина, його заступником о. Дамяна Лопатинського, а секретарем проф. Козака.

Цьогож дня відбудуться такі самі обходи „Дня ощадности", організовані Повітовими Відділами Ощадности, а де би їх ще не було — Повітовими Товариствами Кредитовими по всіх повітових містах Потрібні інформації і друки є вже всюди на місцях.

День 30. жовтня п. р. як „День ощадности" є вступом до „місяця ощадности", бо протягом місяця листопада п. р. будуть такі обходи уряджувати всі суспільні культурні, просвітні і господарські установи по селах і місточках.

✝ Посмертні згадки.

Анатоль Омелян Абрисовський, уч. VI. кл. філії держ. гімназії син бл. п. о. Льва Абрисовського бувшого пароха в' Якторові і бл. п. Олени з Височанських, завсмотрений Найсв. Тайнами, помер по довгій і тяжкій недузі в середу дня 5-го жовтня 1927 в 18 році життя. Похорон відбувся в Перегноєві дня 7. жовтня ц. р. В. й. п. 793

Обіжник

до всіх філій й читалень Т-ва „Просвіта" в краю в справі вибору відпоручників на Загальні Зборя Товариства „Просвіта" у Львові.

Дня 26-го грудня 1927 відбудуться Звичайні Загальні Збори Товариства „Просвіта" у Львові. По думці § 18 статуту право участи в Зборах з рішаючим голосом мають: крім членів Головного Виділу голови філій або їх заступники (на випадок перешкоди обох, відпоручник філіяльного Виділу), почесні члени Т-ва, відпоручники звичайних членів Товариства (вони є також членами даної філії „Просвіти", в районі якої мешкають) і відпоручники читалень.

Всі вище згадані є управнені до участи в Зборах з правом пасивности і активности. Одні тільки відпоручники читалень не мають права пасивного вибору, значить не можуть бути вибраними, коли не є одночасно членами Головного Товариства. Відпоручники членів філій мусять бути членами Товариства „Просвіта", а тим самим і філії, в районі якої мешкають (належить звернути увагу на вирівнання членських вкладок). Відпоручники читалень мусять бути дійсними членами читальні.

Переважання повновласти на особи, котрі мешкають поза місцевостю читальні, недопустимі.

Відпоручників членів Товариства „Просвіта" вибирає скликаний в тій цілі надзвичайний філіяльний Збір по одному на 50 членів, які мешкають в районі даної філії. Кожда надвишка над 50 дає право до вибору одного відпоручника більше. Кожда читальня вибирає без огляду на число її членів одного тільки відпоручника.

Пригадуючи ті постанови статуту взиває Головний Видїл філіяльні і читальняні Виділи, щоби вони після одержання цього обіжника зарядили негайно скликання надзвичайних Зборів членів задля вибору відпоручників (про скликання Зборів не треба повідомляти староства).

Імена і прізвища вибраних відпоручників зі заподанням професії кождого відпоручника з осібна належить подати найдалі до 30-го листопада ц. р. до відома Головному Виділові разом з точним відписом протоколу зборів, на котрих вибрано відпоручників.

Головний Видїл виготовить для відпоручників спеціяльні повновласти і вишле їх кождому відпоручникові разом з легітимацією на одержання білетової знижки їзди залізницею. Звертаємо увагу, що вступ на салю, а тим самим і право участи в Зборах будуть мати лише ті відпоручники, які викажуться при вступі на салю нашими повновластями. В дні Зборів повновластей не будемо видавати. Так само карти білетової знижки вишлемо тільки відпоручникам.

Ближчі подробиці про місце Зборів та про порядок нарад подасть Головний Видїл всім до відома оповістками в часописах.

Кількість філіяльних відпоручників подано кождій Філії до відома осібним письмом.

Головний Видїл Т-ва „Просвіта".

(З осібна пригадується справу звідомлення. Крайна пора, щоби читальні і філії виповнили й їх переслали до розпорядимости нашої канцелярії.
791 1—2 *Канцелярія „Просвіти".*

ОПОВІСТКИ.

Управа Народньої Лічниці повідомляє, що насвітлювання кремінною лямпою відбуваються щодня з винятком неділі і свят від 8—12 передполуднем і і від 3—5 вполудня. 7701 1-2

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Рогатині відбудуться в суботу, 29. жовтня 1927 в 2. год. попол. в салі української гімназії з таким порядком: 1) Відкриття зборів, 2) Відчитання протоколу з попередніх зборів, 3) Звідомлення уступаючої Старшини та уділення їй абсолюторії, 4) Вибір нової Старшини, 5) Вибір відпоручників на Загальний Зізд „Рідної Школи" у Львові, 6) Внесення. — Право участи в зборах мають 1) члени місцевого Кружка, які до 28. X. вирівняють залеглі вкладки, 2) батьки учнів місцевої гімназії, 3) делегати діяльних Кружків у повіті (1 на 25 діяльних членів Кружка. — Старшина.

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Бережанах відбудуться дня 29. жовтня 1927 р. в кімнатах власного будинку вул. Міцкевича ч. 3. в 6-ій год. пополудні з ось яким денним порядком: 1) Відкриття Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів. 3) Секретарський і касієрський звіт. 4) Звіт Контрольної Комісії. 5) Дискусія над звітами та уділення абсолюторії уступаючій Старшині. 6. Вибір нової Старшини і трьох делегатів на Загальний Зізд. 7) Внески й запити. Коли на означений час не явилобися відповідне число членів — то ті самі Збори відбудуться годину пізнійше в тім самім місці. — За Старшину Кружка: *Д-р Володимир Бемко* вр., голова, *Петро Бігда* вр. секретар. 785 2-2

День ощадности і свято книжки в Золочеві. Заходами просвітних і економічних інституцій Золочівщини улаштовується дня 31. жовтня 1927 в 12. годині в пол. в салі товариства ім. М. Шашкевича в Золочеві в с е н а р о д н і й д е н ь о щ а д н о с т и і с в я т о к н и ж к и. Програма: 1) Відкриття торжества. 2) Реферат про ощадність. 3) Реферат про значіння книжки. 4) Дискусія й ухвалення резолюцій. 5) Вистава книжок. Проситься всіх виділових читалень, членів дирекцій кооператив і нядзірних рад, як також усе українське громадянство до численної участи. — *Комітет Свята.*

Надзвичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в З о л о ч е в і відбудуться в понеділок дня 31. жовтня 1927 в год. 2, а на випадок браку комплєту в год. 3 попол. з денним порядком поданим в „Ділі" з дня 22. жовтня 1927 ч. 235 а то з огляду на свято книжки і день ощадности назначені вже давніше на год. 12. в полудне тої самої днини в тій самій салі ім. Шашкевича в Золочеві. — Головна Управа „Рідної Школи": о. А. Каштанюк містоголова, М. Бабин секретар. 796

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КОНЦИПІЄНТ рутинований з провінційною практикою шукає посади з 1. XI. ц. р. Зголошуватися до Адміністрації під „Солідний". 781 2—2

ОКАЗІЯ 2 поверхову реальність, комфорт, IL дільниця 5 тисяч долярів, продасть Ігнат, Куркова 24 партер. 788 2-3

КОНЦИПІЄНТ, д-р прав з провінційною практикою шукає посади від 1. або 15. листопада. Зголошення слати до Адм. „Діла" під „Конципієнт". 780 2—2

ВСІЛЯКІ золотничі направи виконує вибрик Ропшіц, Сикстуська 16 по 1 вол. 721 5-7

ШУКАЮ с п і л ь н и к а до поплатного інтересу з готівкою. Зголошення слати до „Діла" під „Будучність". 1—1

ОКАЗІЯ! Продам уживаний подвійно ресоровий візок в добрім стані за 300 зол., 1 січкарню о 2 ножах за 40 зол., 1 січкарню о 4 ножах за 70 зол. — Андрохович, Станиславів, Матейка 42. 792 1-2

ПОТРІБНА чесна, працьовита женщина, яка занялася би сільським газдівством. о. Роздольський, Звенигород, п. Старе Село. 794

ГЛУХОТА вилічима! Феноменальний винахід „Е у ф о н і я" задемонстрований спеціялістам. Самі вилічитеся дома з притупленого слуху, шуму і витку з уха. Численні подяки. Повчаючу брошуру висилає на бажання даром, Е у ф о н і я, Ліщкі к. Кракова. 795

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 **Пересвітлення Рентґеном** 18—24

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: біли корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — догідні условія. 794 18—?

МАШИНИ

ДО ШИТТЯ

на догідних умовах

поручає

„ПОЛЬТИП"

9 **ЛЬВІВ, Ягайлонська 20.** 4-?

АДВОКАТ

д-р Воод. Старосольський

вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашевського 23/II.

НАКРИТТЯ З ХІНСЬКОГО СРІБЛА

найліпшої якости — 24 штук

(6 ложок, 6 вилок, 6 ножів, 6 ложечок)

зол. 24

тільки у виробника **Є. А. РОПШІЦ**

713 СИКСТУСЬКА 16. 2—2

ДІМ ШОВКУ

ТИРКЕЛЬ І Сна

пл. Марійська 7

в брамі прямо

поручає

ШОВКИ

в

великім виборі

ГОДИННИК ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, Марійська пл. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. З 6) 30—?

30 літ істнуюча фірма **РОМАН МИКИН** ритівниче заведення виробляє каучукові печатки, металеві і литі шильди, емалійовані і прасовані відзнаки. Улиця Львів, Легіонів 29. (Пасаж) Рейтана 8. Пошукується агентів. З провінції відворотною почтою.

УРЯДНИК державний оженився з інтел. панною або вдовою до літ 38. — Посередництво пожадане — найрадніше у Львові або Перемишлі. На анонімні не відповідаю. Листи до Адмін. „Діла" під „М. О. 47" до 5/11 1927. 766 2—2

СЕМИНАРИСТКА, з відзначаючою матурою пошукує лекції. Зголошення до Адміністрації під „Семинаристка". 777 3-3

ЛІКЕРИ зробіть дома **може кождий** **ЛІКЕРИ**

в 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Ґ Мушинський** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 11—?

РІК ОСНУВАННЯ 1889.

ФЕЛІКС І ЮЛІЙ ЛЮБЕЛЬСЬКІ

ФУТРА жіночі і мужеські готові і на замовлення

Приймає всілякі **перерібки.**

Догідні сплати

Ціни низькі

Товар добірний

Рутовського 5.

Тел. 48-70.

ЛЬВІВ.

ПОДЯКА.

Подобалося Всевишньому покликати до себе молодечий цвіт — мого внука бл. п. Анатоля Абрисовського, уч. VI. кл. філії держ. гімназії, що так передчасно, бо в 18 році життя розпрощався з цим світом і полинув там, де його родичі спочивають. Серед так великого горя дізнався ми стільки глубокого співчуття і виразів сердечности, що почуваємося до обов'язку зложити прилюдну подяку та щиру Спасибіг усім тим, що взяли участь в похороні Покійника. В першу чергу дякуємо Впр. Духовенству: о. д-ру Г. Костельникови, гимназ. катехитови, що зволив приїхати зі Львова на цей сумний обряд, о. дек. Мик. Садовському, парох. Глинян, о. І. Бачинському, парох. Словіти, о. Пшекевичеви, парох. Барткова, о. Р. Ганасови, сотр. з Глинян, о. Мих. Кузьмі, сотр. Перегноєва і о. К. Каліновському, сотр. лат. обряду з Глинян. Крім цего складаємо сердечну подяку Вп. п. дир. філії держ. гімн. Яр. Вербицькому за ініціятиву в зорганізованню та висланню гімназ. хору до Перегноєва, п. проф. Мик. Полєкови, господареви кляси Покійного за старання, що кляса VII. Б. з вінцем взяла участь в похоронах свого шкільн. Товариша, п. д-ру М. Рибакови адв. з Глинян, делегації шкільної молоді з Глинян з вінцем в особах: п. Хахулівної, З. Туза, П. Швидкого, Я. Бойкевича і всім присутним за те, що взяли участь у похороні. З окрема дякуємо Впр. о. Р. Ганасови за авторушливі слова при виносі домовини з хати, о. д-рові Г. Костельникови за теплу, глибокого змісту проповідь в церкві, тов. Лебедеви уч. VII. б. за надгробне прощання Покійного в імени Товаришів та гімназійному хорові за звеличання сумного похоронного обряду своїм співом. Нехай Всевишній Всім сторицею заплатить.

о. Степан Височанський дідусь.
Мирослав Абрисовський брат.

Перегноєв в жовтні 1927.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 239 (11.207). Львів, середа 26. жовтня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Під щитом фразеольогії.

Львів, 25. жовтня 1927.

Минув тиждень від хвилі розпочаття процесу Шварцбарта, тиждень напружено-драматичний. За увесь той час у світовій пресі переважується справжній гураган пристрастей у звязку з рідким процесом, в якому виступає не лише обвинувачений „местник" і тінь його жертви, але фактично два народи: жидівський і український. Завдяки становищу всесвітнього жидівства, яке майже всеціло зсолідаризувалося з актом Шварцбарта, не вдалося звести паризького процесу на суторічеву платформу. Жидівські чинники, намагаючись зменшити, а то й виключити відповідальність Шварцбарта, зі шкури вилазять, щоби клясичний кримінальний вчинок перетворити в розпучливо-трагічний акт ідеї і посвяти.

Не легке це завдання. А тому й пущено в рух просто апокаліптичну машину, намагаючись звалити вину за погроми не лише на жертву Шварцбартового вчинку, опісля на революційне українське військо, але й на український нарід. А все це робиться незвичайно зручно, заслоняючись щитом роздрібної фразеольогії на тему симпатій до українського визвольного руху. Тут Шварцбарт уступає в сутінь. Він сповняє тільки ролю камінчика, який кинений на плесо минулих подій, творить все нові круги, поширює мнимну відповідальність за погроми на все українське громадянство. При тому всякі менші й більші ігноранти каригідно упрощують справу. Вони з розмислом накидують заслони на свої очі, але тільки там, де це їм потрібно. Отже не беруть вони на увагу ні самого моменту революції, ні психіки громадянської війни, ні страшної боротьби багатьох супротивних сил, не розділюють світла і тіней, не добачують потоків крови, що щедро лилася по всій Україні, не видять гекатомб жертв, що їх пожирав хаос, варварство і визволені війною й революцією первісні інстинкти. На це все кидається густу заслону, а зате до мініятурних подробиць бачиться кожну краплю жидівської крови, кожну жидівську жертву.

На протязі десяток літ наш орган боронив права кожного народу на вільне життя і поборював безпощадно всякий акт насилля, а тимбільше всякий акт варварства. Український нарід один з перших признав права жидівського народу як нації і послідовно заступався за ними, не лише словом, але й ділом. Не будемо пригадувати загально відомих фактів, як вибір двох жидівських послів в Галичині в 1907 р., як кооперація з жидівським національним рухом і т. і. А діялося це тоді, коли жидівська маса, лягаючи непомірним вантажем на українське село, по суті єднала свої інтереси з інтересами наших ворогів, про що свідчить хоч би поведінка жидів у Галичині після вибуху світової війни. Та хтось може сказати: В Галичині справді українці дуже прихильно ставилися до жидів, але як було на Великій Україні? Справді: як було на Великій Україні. Там фільосемітизм української інтеліґенції просто переливався через край. Українська публіцистика (Єфремов, Ніковський), українська література (Хоткевич, Коцюбинський) безза-стережно і навіть безкритично, не аналізуючи фактів і подій, стояли на стороні жидів. Не було ані одної української партії, ані одного гурта, який був би закрашений свідомим антисемітизмом. І не лише словом ставали українці в обороні жидів, але й ділом. В ері столипінщини, в ері урядово пропаґованого і поширюваного антисемітизму, в добі чорної реакції царату, багато з тих, яких нині стараються жидівські публіцисти, письменники й інші прокуратори поставити на лаву обвинувачених, своїми грудьми оборонювали жидівське населення перед погромницько-чорносотенною лявіною. А і в переломових повоєнних часах різко осуджували ми всякі погромницькі акти й затії, тимбільше, що мали нагоду не лише чути про них, але й бачити їх зблизька.

Отже різко осуджуючи погромництво у всякій формі, у всякому змісті, без огляду на те, звідки воно походить і хто його пропагує, не можемо перейти мимо погромництва, пропаґованого жидівською пресою у відношенні до українського народу. Ганьбою і варварством є погроми на Україні, довершувані морально скорумпованим елементом зпоміж денікінців, більшовиків, махнівців, усяких повстанців, а — на жаль — деколи й відділами, що виступали під українським прапором. Є вони ганьбою і варварством без огляду на мотиви і втрати, заподіювані українським військам. Однак, як каже великий жидівський патріот Вол. Жаботинський, був це **антисемітизм подій**, що виріс на трясовинному ґрунті революційно-бандитської розперезаности. Та сто разів страшнішим і пікчемнішим є погромництво, яке тепер з насолодою і під щитом злочинної фразеольогії пропагує жидівська преса, жидівська публична опінія у відношенні до української нації.

Цілий тиждень Шварцбартового процесу ми вперто мовчали в надії, що наступить опамятання, що прийде до зрефлектування. Ми обмежувалися до сухих і коротких звітів з процесу, часто перепущених через сито жидівських пресових аґенцій. В моменті, коли жидівська преса в розчині односторонности розпускала визиваючі фрази обвинуваченого й його оборонця Торреса, ми не лише послідовно усували всякі натяки „сензаційности", але навіть не реаґували на очевидні зневаги і провокації. Наші перестороги на ніщо не здалися. Вони були голосом вопіющого в пустині. Зі сторінок жидівської преси ріками стікає брудна гноївка брехливости і нахабности, яка погрожує перед опінією світа знеславити добре імя українського народу, його ідеали й змагання. Тут уривається терпець. Дальша наша мовчанка була би незрозумілою і неприродною. Тому виходимо з резерви, маючи на меті виключно лише **оборону моральних дібр української нації як цілости і славу її доброго імени.**

Здаємо собі справу з нашої слабости в порівнанні з могутністю жидівства. Однак не уступимо перед насиллям, а будемо ставити опір брехні і моральному погромництву в пересвідченні, що служимо добрій справі, справі міжнаціонального мира, справі добросусідських українсько-жидівських взаємин, розторощуваних погромниками і спекулянтами.

Довкруги польської закордонної позички.

(Докінчення.)

На початку статті була згадка про те, що білетів скарбових і більону в Польщі є під цю пору в обізі разом на суму 460 міл. зол. Цей стан має бути тепер радикально змінений і тут містяться, без сумніву, найважніші постанови позичного договору. І так — у будуччині Польща взагалі не буде мати білетів скарбових. Істнуючу скількість скарбових білетів (240 міл. зол.) ділить договір на дві половини. На викупно першої скарб дає Банкові Польському 140 міл. зол. (з позички) і на місце стягнених з обороту 140 міл. зол. скарбових білетів пустять в курс таку саму кількість банкнотів Б. П. Знов замісць другої половини скарбових білетів пустять в курс відповідну кількість срібного більону (монет по 2 і 5 зол.) **вартости** 140 міл. зол. На вибиття останніх монет скарб дає Банкові Польському з позички суму 90 міл. зол. А тому, що срібного, ніклевого і міданого більону має Польща тепер на 180 міл. зол. і позичний договір постановляє, що ця сума не сміє бути підвищена, то виходить, що зрахувавши разом всі щойно вичислені позиції, ми в результаті знов одержуємо суму 460 міл. зол., котра і тепер істнує. Другими словами: через закордонну позичку Польща не одержує „свіжого гроша", тільки істнуючий ґріш неуфундований переміняє на уфундований долярами з позички.

Так само не одержує Польща „свіжого гроша" через вирішене підвищення закладового капіталу Банку Польського, хоча позірно здавалось би, що так не є. Цей капітал виносить, як відомо, номінально суму 100 міл. зол. Та, коли зважимо, що емітовано перші акції Банку Польського при курсі 4.80 зол. за 1 доляр, а тепер цей курс виносить около 9 зол. за 1 дол., то ясно, що теперішній **біржевий** курс акції Банку Польського около 160 зол. за номінальних 100 є тільки зовнішною ознакою між тим наступившої депреціяції польської валюти. Щож постановлює позичний договір? Перш усього — він постановлює, що акційний капітал Банку Польського має бути підвищений з номінальних 100 на номінальних 150 міл. зол. На цю ціль требаб, значить, вжити з позички 50 міл. зол. На ділі, одначе, видаток винесе 75 міл. зол., бо прийдеться покрити щойно згадану депреціяцію золотого і заплатити за номінальний курс ново-емітованих акцій їх фактичну риночну ціну. Разом з резервами Банк Польський матиме тепер капітал на 200 міл. зол., якого риночна вартість, одначе, фактично буде виносити около 360 міл. зол. Договір постановлює в дуже рішучій формі, що в будуччині банкноти Банку Польського мають мати покриття у висоті 40 проц. їх кількости. Значить: на капітал 200 міл. зол., може бути в обороті банкнотів на округло 80% міл. зол. Що за диво? Поднімся на останній урядовий стан рахунків Банку Польського — щож ми завважимо? А завважимо, що **теперішня кількість находячихся в обізі банкнотів Банку Польського також виносить приблизно таку саму суму** (точніше суму 778,385.240 зол.). Таким чином і тут, на ділі, Польща не одержує ніяких нових грошей, а тільки здепреціоновані своєю дотеперішньою фінансовою господаркою банкноти підсилює одержаними з позички долярами. Признаюся, що сконстатувавши отсю просту правду, я в перший момент сам не хотів вірити власним очам. Але без сумніву — факт остається фактом. **З позички на цілі скарбові і валютові йде округло сума 42 міл. долярів і за них народне господарство Польщі не одержує ні сотика свіжого гроша.** Як одинокий ефект позички остається тому тільки те, що тепер польська валюта буде трохи ліпше уфундована чим була досі — нічого більше.

Ба, але позичка виносить 72 міл. дол. — деж решта? Тут опубліковані урядові документи перш усього дозволяють собі на маленьке переочення. Нема ніде згадки про те, що тепер закордонні капіталісти відрахували собі даний на конто позички в літі ц. р. зачет в сумі 15 міл. дол., так, що разом ми вже одержуємо як згори сконсумовану суму 57 міл. дол. Додавши до неї видатки, звязані з технічним переведенням позички, провізійні належитости посередникам і т. д. — ми будемо великими оптимістами, коли скажемо, що в решті-решт народне господарство Польщі одержить з тієї шумно реклямованої позички **яких 10 міл. дол.** Так виглядає той великий тріюмф. Ніде правди діти, нефортунішого інтересу ще навіть у Польщі досі не було. Я не дивуюся, що досвідчений нац. економіст у роді проф. Гломбінського, коли — як доносить преса — на останнім засіданні гол. управи вшехпольської партії представив зібраним (n'a bas: в довірочній формі) всю правду про останню закордонну позичку Польщі, викликав серед них — знов по словах преси — крайно гнітучий настрій...

І за яку ціну добилася Польща тієї позички? За ціну, що тепер „фінансовий дорадник", сидючи в будинку Банку Польського, вивінований в незвичайно широкі, майже необмежені, права і привілеї — буде фактично фінансово-господарським **диктатором** Польщі. Ні одного рішаючого кроку на господарській діяльності не можна тепер зробити без його згоди і відома. Та чи тільки на ній?... Чи не вступає тепер Польща в період повної залежности від чужого капіталу?... Чи отся залежність не дасться відчути і на чисто політичному полі?... Чи тверда заграничка контроля врешті-решт таки не виявиться як уздоровлююча курація для богатьох варшавських шибайголів?... І чи нам, які покищо тільки грішми наших податників маємо кожного пів року сплачувати рати тієї позички — радіти, що Польща йде під заграничну кураторію?... Ось питання, які притьмом тиснуться під перо. Але відповідь на них не підходить ні до отсих міркувань, а мабуть ще сьогодні була б і передвчасна.

Д-р Павло Лисяк.

„Геть неписьменність".

III.

В довоєнні часи і ще якийсь час після війни не треба було дозволу на ведення навчання неписьменних. Т-во „Просіта", на основі свойого статуту управнене організувати такі курси, користало із свойого права для добра й пожитку своїх членів. Зголошення курсу неграмотних наступало щойно тоді, коли в якійсь місцевости не було відповідної салі в читальні, і треба було користуватися шкільними салями. Тоді установа, яка вела курси, доносила відповідній шкільній владі про намір ведення курсу, подавала назву учителя і просила салі. Одначе коли в повоєнних часах читальні „Просвіти" підпали під загострений догляд поліційних органів Т-во „Просвіта" видало особну „Інструкцію для читалень і кружків УПТ. в справі поборювання неписьменности", в якій подало взір повідомлення Староства про отворення курсу і взір прохання по Ради шкільної повітової за дозволом користати із шкільної салі. Спершу справа не натрапляла на труднощі. Староства приймали до відома зголошення на курси, місцями жадали списків учасників курсу, тощо.

Але вже в 1923 р. почали надходити інші вісти з краю. Поодинокі староства у своїх відповідях на повідомлення видавали попросту заборони вести курси, бо ведення того рода курсів — на їх думку — належить до обслугу діяння повітової шкільної Ради. Щоби створити такий курс, потреба наперед дозволу від шкільної влади, а без дозволу не вільно його відкривати. (Такі заборони стали видавати староства в Підгайцях, Снятині, Тернополі, Жовкві і т. д.). А повітові шкільні власти майже в одному тоні відповідали, що вони не можуть прийняти до відома донесення про курс для анальфабетів, бо по думці рескрипту Міністерства у Варшаві і Кураторії Л. Ш. О. (ні дат ні числа рескрипту не подано), такий курс може провадити під контролею Пов. Шкільної Ради тільки кваліфікований учитель місцевої народньої школи, котрий побирає за цю науку особну винагороду. „Коли цього курсу не буде провадити місцевий управитель школи, тоді Рада Шк. Пов. не здасть дозволу на ведення курсу. Коли вже курс почато, наказується курс замкнути, про це до трьох днів донести, в противному випадку членів Виділу потягне влада до правної відповідальности". (Відповідь Пов. Ради Шк. в Яворові з 14. II. 1923. ч. 480). Такі менше більше стереотипні відповіди надходили й досі надходять від шкільної влади.

Не входячи в аналізу повної безпідставности таких заборон видно, що повітові шкільні ради дістали відповідну вказівку ставитися негативно до того рода курсів. З уваги на це Головний Виділ Т-ва „Просвіта" відніся дня 24. марта 1923 р. ч. 1356 з особним представленням до Кураторій, і на це отримав відповідь такого змісту: *„Kuratorjum Okręgu szkolnego Lwowskiego, Lwów, dnia 6. maja 1923. L. 1472. Pr. Kursy dla dorosłych Towarzystwa „Proswita". Do Wydziału Głównego Towarzystwa „Proswita" we Lwowie. Załatwiając prośbę z dnia 24. marca 1923. L. 1356 Kuratorjum O. S. L. donosi, iż celem uniknięcia jakichkolwiek niejasności co do kompetencji w sprawie kursów dla dorosłych przez towarzystwo organizowanych, odniosło się do Województwa Lwowskiego, Tarnopolskiego i Stanisławowskiego z odpowiedniem przedstawieniem. Po otrzymaniu odpowiedzi załatwi Kuratorjum tę sprawę osobnem rozporządzeniem, którego odpis prześle Wydziałowi T-wa. Kurator Sobiński".* Від тої пори Т-во „Просвіта" не отримало вже ніякої відповіди від Кураторії, але сама справа курсів, їх ведення і взагалі ціла акція поборювання неписьменности стрічалася цілий час по нинішній день з небувалими труднощами й незрозумілими заборонами. Між довоєнними находимо навіть випадки (напр. в Тернопільському повіті), що пов. шк. влада не давала дозволу й на такі курси, які мав провадити кваліфікований учитель. Саме в названому повіті заборонила Кураторія рішенням з дня 8. квітня 1927 ч. 591/27 ведення курсів в Товстолузі Осипови Павлишинови, а в Прокопині Михайлови Богдановичеви. Тимчасом Павлишин Осип є бувший народний учитель з часів Австрії, а Михайло Богданович є учителем гімназистом з доповненою семінарійною матурою. В названих місцевостях заборонено навчання неписьменних також цієї осени, як не вище було зазначено.

Одним словом в цілого поступування адміністраційної і шкільної влади видно, що дійсно наступило між ними якесь порозуміння і щодо акції поборювання неписьменности влада прикладає якісь окремі норми, які нагадують виїмковий стан, а які мають на ощі зовсім спинити один з найпожиточніших рухів, які тільки можна подумати. Просто насувається на думку повязати той вічний жах, вислів якого находимо в обіжнім письмі ч. 512/ОР. з 22. 2. 1922, в якому наказано точно бачити й стежити, щоби „під плащиком позашкільної освіти не відбувалася політично-партійна агітація". Всеж таки навіть той жах не справдує пілким робом тих перешкод, які ставить влада нашій акції поборювання неграмотности. А також не в силі ми зрозуміти, на якій основі шкільна влада трактує курси для анальфабетів як приватні наукові заведення і прикладає до них такі самі норми, як до приватних наукових заведень.

IV.

Ще один рік ділить нас від того моменту, коли то промине 60 літ безупинної і безкорисної, але дуже відповідальної праці Т-ва „Просвіта" у Львові. І в програмі цеї праці поборювання неписьменности займає одно з найчільніших місць. Без дрібки зарозумілости треба признати, що Т-во „Просвіта" було перше Товариство, котре потрапило силами організованого громадянства викликати не тільки інтерес до цього питання але й похвалитися неабиякими успіхами.

Змусила його до праці на цьому полі дійсна конечність. Темнота між народом, безпросвіток, були тою причиною, що український селянин ставав завжди і всюди жертвою страшного визиску. Анальфабетизм у висоті 70 прц. це хіба таке жахливе явище, котре мусіло застановити всіх добромислячих людей і мусіло велити їм прикласти рук і засобів до боротьби з цим примарним лихом.

І коли заглянемо до актів Тва „Просвіта" побачимо, що вже дуже вчасно в голосах на Загальних Зборах Товариства дається чути голоси про потребу прийти в допомогу неписьменним братам. У звідомленні Головного Виділу Т-ва з р. 1898 читаємо, що „в кількох читальнях удержувано вечірні школи для неписьменних". Що далі ця справа поновляється, чуємо про неї що раз частіше. І на сторінках преси і на зборах освітніх установ, на вічах і нарадах, відбивається вона і в законодатному галицькому соймі. Для допомоги цьому рухові починають появлятися підручники для навчання неписьменних і те все без ніякої, ні навіть урядової допомоги, а тільки засобами самого громадянства. Перший підручник — це дванадцять абетка укладу **В. Равлюка**. Цей спонтанічний і стихійний рух треба було взяти до рук. Провід цеї справи бере Т-во „Просвіта" через свою просвітно-організаційну Комісію. А коли справа стала обіймати щораз ширші круги, бачимо, як в 1908 р. повстає при Головнім Виділі особна **Комісія для поборювання неписьменности**. В р. 1909 в днях 1. і 2. лютого відбувається **Перший український просвітно-економічний Конгрес** і на ньому справа неписьменности займає дуже поважне місце, бо для неї призначено двох референтів, котрі зі зрозумінням і з великою повагою підійшли до порученої справи. З тої пори вистарчить переглянути річники часописів, в першу чергу виданого Т-вом „Просвіта" фахового освітнього журналу „Письмо з Просвіти", щоби переконатися в тому, з яким захопленням і з якою повагою дивився загал свідомого громадянства на питання боротьби з неписьменністю. Відозви, статті, проекти як найшвидше зліквідувати цю ганебну рису з нашого народу, жертви, творення спеціального фонду, підручник **О. Солтиса**, що з року на рік мав нове видання — хіба пореченим доказом на те, що справа поборювання неписьменности це щось трохи більше ніж сама форма. Хто тільки на хвилину вдумається, але зі серцем у той страшний стан анальфабетизму, цей не матиме відваги стануги проти ініціятиви й акції цілого громадянства. Інше становище можна хіба оправдати недостачею застанови або якимсь неоправданим бюрократизмом, котрий мусить бачити норми, а коли їх не бачить, то для нього ніщо не значить ні голос, ні навіть крик самого життя.

І тому може ні в одному письменстві на світі не найдеться стільки передових чільних письменників, котрі дали свою силу і труд для поборювання неписьменности власного народу. **Шевченко і Шашкевич** складають Букварі. В Дневнику а й у Кобзарі Шевченка находимо цілу низку висловів на тему ваги й значіння письменности. **Грінченка** не даром звуть „учителем народу". **Франко** як великий суспільний письменник не міг пройти мовчки біля цеї ганьби нашого століття. А вже просто до сліз порушить всякого відома новеля **Василя Стефаника** п. н. „Підпис", в якій великий письменник розказує про те, як то „мала Доця ходила лавою поза плечі газдів, що писали коло довгого стола свої імена".

І хоч ніхто не заперечить, що найкраще поведе науку такий учитель, котрий має певні педагогічні знання, а проте як таких учителів бракне, і до роботи зголошується охочий письменний, не треба зараз думати, що наука не піде, як належить. Акти в „Просвіті", письма, які назбиралися від кількох десятків літ говорять зовсім щось інше. Нераз захоплення давало краші результати ніж найкраща кваліфікація.

І до війни на це ніхто не дивився. Коли роблено різницю, то хіба тільки таку, що Кр. Рада Шкільна ремунерувала перше всього роботу учительства. Одначе й „Просвіта" діставала певні засоби від уряду на премії і ремунерації. А навіть у самому Львові „Просвіта" організувала своїми силами курси, котрі відбувалися в школі ім. М. Шашкевича. „Просвіта" організувала теж своїми силами курси при війську для жовнірів української народности.

М. Галущинський.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

З процесу Шварцбарта.

Париж, 20. жовтня 1927.

У всій інформаційній* французькій пресі справа вбивства Петлюри на першому місці. Часописи, що розходяться в мільонах примірників, відчуваючи зацікавлення загалу, прикрашують справоздання з процесу фотографіями та карикатурами його визначніших дієвих осіб, адвокатів, деяких свідків. Великі заголовки, моз телеграми про найновішу сенсацію. Часто вже ці заголовки засвоюють своє становище до всього процесу і формують опінію. Комуністичний орган „Ліманіте" дає два заголовки: „Трагедія жидів на Україні перед судом присяжних департаменту Сени" і „Шварцбарт із завзятою щирістю пояснює, чому він убив бандита Петлюру". Об'єктивна преса, що реєструє тільки хід процесу, обмежується заголовком „Процес Шварцбарта".

Парижани, ласі на сенсацію, розпитуються із зацікавленням у приватних розмовах, у чому причина, що звичайне вуличне вбивство зросло до таких розмірів. Ніколи ще в Парижі слова „Україна" та „український" не повторялись так часто як нині. Ті, які сподівалися, що згаданий процес причиниться до підорвання доброго імені української нації — мабуть сильно розчаруються. Не хочемо випереджувати вислідку процесу, бо по суті особа Шварцбарта, як це стверджує вся преса зійде завтра-позавтра на другий плян і ніхто не буде цікавитись його особою. Зате світ дізнається вперше дещо про те, в яких умовинах доводилось творити засновки державности таким революційним діячам, як Петлюра, яким вороги можуть відмовити всього чого хочуть, з виїмком найвищої прикмети діяча: чесности.

Перечитуючи низку щоденних газет, що здають справоздання із процесу, маємо враження, що справа стає ясніше, ніж на судовій салі, де вже горять пристрасти, де твориться задушлива атмосфера віча. „Еко де Парі" цілком зовсім справедливо в першім дні розправи: „Стверджуємо своє враження, що справу пошрено далеко поза французькі кордони, викривили і надмірно передраматизували. З якою метою? Радянська амбасада могла би очевидячки дещо про це сказати".

Цікаве як преса різних напрямків пирізує із ходу розправи обривки зізнань, заявів і відповідей, відповідно до своїх тенденцій, підкреслюючи те, що їй до вподоби.

Із паризьких „Последніх Новостей" довідуємось, що Шварцбарт — революціонер, уроженець України, який виступає на процесі як месник за жидівські погроми, висловлює інколи погляди, яких не посоромився би рядний чорносотенець: „Я йшов за ними (Петлюрою та його жінкою) ловлячи українські слова. Неважко було їх розуміти, тому, що українська мова, як вам відомо, це наріччя російської"...

Шварцбарт так описує свій настрій після злочину: „Підбіг поліцай і я віддав йому негайно револьвер. Я сказав йому: „Я вбив великого вбивника!" і пішов за ним у комісаріят. Коли я тут почув, що Петлюра дійсно вбитий, я хотів кинутись на шию комісара!"

Це захоплення на вістку про смерть своєї жертви можна пояснити іншим зізнанням Шварцбарта, який на запит, чи він анархіст відповідає: „Так, і як такого (?) мене засудили у Відні*, тому, що найшли при мені книжку „Єдиний і його власність" Штірнера. Ті, що не знають цієї книжки у Франції уявлять собі щось у роді динамітового підручника. Нам відомо, що ця книжка видана у популярній бібліотеці Реклама продається всім, як найпобудь клясичний твір теоретичної фільософії. Коли адвокат Кампінчі пригадує Шварцбартові що по інформаціям австрійської поліції він був арештований за крадіж, Шварцбарт мовчки здвигає раменами.

Із другого дня процесу, слід завести два моменти. Адвокат Кампінчі після зізнань кн. Токаженського каже так про відповідальність Петлюри за погроми: „Відповідальність Петлюри лише номінальна. Петлюра був проти погромів і ця книжка із 160 сторінок (показує збірник посланців і маніфестів) є доказом, що він боровся з погромщиками. Погроми були на Україні на протязі трьох століть і будуть ще у результаті цього процесу. Шварцбарт вибрав на покутуючу жертву за жидівську кров, людину, яка ставилась до жидів із симпатією рідкою для українця! Тим гірше для жидів! Вам, панове присяжні, хотять накинути переконання про особисту відповідальність Петлюри. Користуючись тим, що ледве чи вам відомі обставини життя в краю, віддаленім від Франції на тисячі кільометрів".

Коли адвокат Вільм домагається цифр про проскурівський погром, а замість них оборонець Шварцбарта, Торрес, засипує салю загальниками, Вільм звертається із такою апострофою до лава присяжних: „Памятайте, що в цьому ділі змобілізували всього Ізраїля! Світові сили замішані в цю справу. Але нас не зловлять на цю вудочку. Ми домагаємось фактів. Справа не в погромах, а у відповідальности за них Петлюри".

Расова солідарність жидів із Шварцбартом — таке очевидне явище, що Жаботинський не вагається напередодні процесу містити в „Последніх Новостях" статтю, доказуючи, що Петлюра є відповідальний за погроми. А на розправі читають статтю написану ними ще перед кількома місяцями, в якій він був зовсім іншої думки, бо твердив, що пок. Петлюра не поносить відповідальности за погроми, які були виливом антисемітизму подій*.

* Вся французька преса ділиться на дві групи на т. зв. інформаційну і чисто-політичну. Інформаційна, призначена для широкого загалу, вважає своїм обовязком передавати події дня на всьому світі; чисто-політична (напр. „Тан" або „Журналь де Деба") робить лише висновки а фактів і приспівчена чисто-політичній суспільних ідей.

* У Відні засудили його, як відомо, за злом і крадіж.

* Цю статтю передрукували ми свого часу з американської преси в „Ділі". — Ред.

Свято книжки у Львові.

Академія з нагоди свята книжки. — Виставка української книжки в Народн. Домі.

Львів, 24. жовтня 1927.

В неділю, 23. жовтня відбулася між 12. а 14. год. в полудне заходами філії „Просвіти" на місто Львів у великій салі Народнього Дому святочна Академія з нагоди свята української книжки. Сала була виповнена по береги, а велика скількість наших громадян мусіла вернутись вперед нижу до салі, яка не могла вже помістити більше учасників. На програму Академії злучилося два обширних реферати і кілька хорових продукцій. Відкрив Академію голова львівської філії „Просвіти" ім. Шевченка *проф. Білецький* обширним рефератом про ролю української книжки в житті та історії нашого народу, звернув увагу на етапи її розвитку, занепаду і мартирольогії тісно вплетеної в мартирольогію українського слова в б. Росії у звязку з забороною того слова указами з 1863 і 1876 р. А наївець спинився довше над теперішнім зростом українського друкованого слова та над з дня на день зростаючим поширюванням української книги в гущі народніх мас і ролею „Просвіти" в тих відрадних процесах. Перед українською книгою ростуть перспективи величавої будучини. А в них найдужчими промінями сяє спасенна її роля в житті українського народу. Основний і обширний та глибоко продуманий реферат голови „Просвіти" *проф. М. Голущинського* про вагу книги в освітньому та самоосвітньому ділі важко переповідати. Він повинен найти собі дорогу до всього українського громадянства в друкованому виді. За багато в ньому цінного, за багато важного, щоби його можна коротко переповісти або передавати його зміст кількома словами.

Хоральну частину програми заповнили виступи хору співацького т-ва „Сурма" під диригентурою д-ра Неділки. Про них поважні писати фахові наші музичні критики. Нам приходиться тут стверднти, що хор задав собі своїми продукціями безвастережно сильний всім львівській громади. З ним відживають у Львові часи світлих традицій передвоєнного „Бандуриста", на нього звернені очі наших любителів співу як на гідного репрезентанта української пісні в найстаранніших та найвідповіднішій її мистецькій інтерпретації. Хор був прихильно принятий публікою до дворазового надпрограмового виступу. У вокальній частині програми виконав старанно і бездоганно одну точку і сольоспівський хор з Ліпник Мурованих.

Того самого дня і в тім самім часі відкрито заходами тієїж львівської філії „Просвіти" ім. Шевченка виставку української книжки в малій салі Народнього Дому (на II. поверсі). У виставі взяли участь перш за все всі львівські видавництва. Недостача місця не позволяє нам спинятися нині довше біля неї. Постараємося це зробити іншим разом. Нині зазначимо, що такої виставки Львів досі не бачив. Вона тріумфує до 28. ц. м. Обовязком кожного українця є відвідати її та вглянути в її зміст, а він унаглядить йому ту величезну культурну працю, яку ми зробили серед невимовно важких і несприятливих обставин на визвольчому волі

Боїтеся злодіїв?

Обезпечуйте своє майно від крадеж з вломом в Т-ві „ДНІСТЕР".

Виборчі висліди.

Миколаїв.

Вибори до міської ради в Миколаєві, які відбулися другий раз в днях 18.—20. жовтня, випали для нас знову добре. Як відомо, перші вибори, що відбулися в вівторок червня, дали українцям 24 мандати, жидам 14, а полякам 10. Вибори ті повідомлено уневажнило тільки задля того, що випали на некористь поляків. Другі вибори дали такий вислід: 24 українців, 12 поляків, 12 жидів. Треба зазначити, що українська ліста осталась та сама (з малою змінов) і то на користь якости радних українців. У другому колі — майже чисто жидівському — вийшла ліста жидів усіх напрямків, у 1-му колі вийшла ліста польська (при перших виборах 10 поляків і 2 жидів), якої склад симпатичніший, як попередньої лісти. Цим разом вибрано в помешкій лісті 8 більшости міщан і робітників, людей поступових. При попередніх виборах удалося жидам використати ситуацію і добути в І. колі при загальнокомпромісовій лісті 2 мандати. Теперішній склад ради дуже не до смаку жидам, які хочуть робити протест. У нашому місті половина радних українців і були би всі шанси вибору бурмістра українця. Тому зрозуміла боротьба проти нас всіх наших противників.

І. ДРЕКСЛЕР і сини
ПЛ. КАПІТУЛЬНА 2
КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

Процес Шварцбарта.

Париж, 24. жовтня 1927.

Нині позали переслухувати жид. свідків. Як першого переслухували св. Ґрінберга. Він наводить подробиці про погром у Проскурові. Каже, що в Проскурові згинуло першого дня 1600 людей. Жиди на Україні вірять, що Петлюра відповідальний за погроми. **Оборона** пив. обвинуваченого звертає увагу, що свідок не стверджує з певністю, щоби Петлюра був особисто відповідальний за погроми. Св. адв. **Гольдштайн** вірить, що Петлюра був організатором погромів. Він не покарав нікого винуватого. Підчас погромів за Петлюри був клич: „Бий жидів, спасай Україну!" Перед Петлюрою і після Петлюри не було погромів. Петлюра вів дволичну політику, грабив і вбивав, а потім визначував слідчу комісію і казав жертвам виплачувати відшкодування. Петлюра мав доволі сили, щоби здавити погроми, але не хотів, щоби вони устали. Свідок **Ґрінберґізна** студ. медициною оповідає про погроми у Проскурові. Погромщики кричали: „хай жие батько Петлюра!" Винуватим уважають Петлюру не лише жиди, але й християне. Св. адв. **Шльосберґ** впевняє, що Шварцбарт не є більшовицький агент і дає лист від Бурцева, який впевняє, що Дубровський це провокатор. Св. **Тьомкін** (бувш. мін. кабінету Керенського) стверджує, що Петлюра відповідальний за погроми безпосередньо.

На цьому замкнено вин. розправу.

ІНТЕРВЮ З КРОНПРІНЦОМ.

Берлін, 24. жовтня 1927.

Бувш. наслідник нім. престолу мав інтерв'ю з представником „Конт. Прес Агенсі", в якім заявив, що монархістична ідея в Німеччині сильніша, ніж світ думає. Прийде ще день, коли Вільгельм верне до Німеччини й у святочному поході верне до ціс. замку. Там привитає його Гінденбург, щасливий, що буде правою рукою свого цісаря в ділі привернення Німеччині її давного значіння серед 4 великодержав світа. Ген. Людендорф і Макензен займуть почесні становища при боці цісаря, кн. Рупрехт вступить на баварський престіл. Ціс. Вільгельм інтересується всякими вістями з Берліна.

СПРАВЖНЯ ЕВАКУАЦІЯ НАДРЕНП.

Берлін, 24. жовтня 1927.

З Могунції подають, що вчора почалась справжня редукція ренської армії. Два баталіони кулеметів покинули Кобленцію, по одному баталіоні Вормс, Найштад, Шпаєр і Ляндав.

ПЛЯНИ СРСР. НА ВЕСНУ.

Льондон, 24. жовтня 1927.

„Сандей Кронікл" подає з Царгороду, що більшовицький ген. штаб плянує на весну вмашерування червоних військ до Іраку при рівночасній дивер. акції в Персії. СРСР. хоче так втягнути Англію до війни в Азії, що довела би до розпаду брит. імперії.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Американський долар 8·82½—8·89, канадійський долар 8·87—8·87½, банк польський платив за долара в готівці 8·85, за Нью Йорк 8·8 , Цюрих 171·55, Париж 34·93, Амстердам 35·8 , Стокгольм 239·30, Осло 2 88, Данія 172·85, Відень 125·52, Берлін 212·08.

Золото: Грам золота 5·93, долар 5·93, дукат 20·38, голяндський гульден 3·28, англ. фунт 43·28, австр. корона 1 8 , скандкор. 2·38, нім. марка 4·14, рубель 4·42, франк Лат. Унія 1·72, туреньский фунт 39·16.

ЗБІЖЕ.

Пшениця дніпрська 47·50—48·00, пшениця селянська 45·00—46·50, жито 38·00—39·00, ячмінь сріблянний 41·00—42·00, ячмінь вапняний 35·50—36·00, ячмінь пастівний 34·00—35·00, овес галицький 33·75—35·50, кукуруза румунська 30·50—31·00, бариболя 6·50—7·00.

НОВИНКИ.

— **Український театр у Львові.** Довідуємося, що український театр під дирекцією Осипа Стадника приїздить в перших днях листопада до Львова, де розташується на зимовий сезон. Театральні вистави будуть відбуватися в салі Муа. Т-ва ім. Лисенка під фірмою кооперативи „Український Театр" у Львові. Театр збільшив значно свій особовий склад і приготовив до постановки цілу низку нових пес. Не сумніваємося, що українська громада підтримає змагання кооперативи „Український Театр" і дирекції театру й буде ходити масово на українські вистави, яких так мало у Львові.

— **Змагання силачів у Львові.** Від двох тижнів ведуться в нашому місті змагання атлетів у ширку „Кольосеум". Між виступаючими там силачами на перше місце вибився наддніпрянський козак Орленко, який одинокий заступав на львівському грунті українські національні барви. Досі Орленко не програв ні одної партії, тільки один раз признано перемогу над ним полякові Валюшевському (нібито за брутальну гру), хоч перевага була весь час по стороні Орленка і боротьба між ними була до кінця невирішена. Позавчора Орленко повалив у 38 мінуті сильного і звинного жида Перелеса з Відня (т. зв. подвійним пельсоном), ізза чого жидівська публіка демонструвала проти нашого силача окликами в роді: Петлюра, бруталь і т. д. Слід завначити, що до українського атлета настроєна ворожо вся львівська преса, польська й жидівська, яка не жалує йому теж ріжних епітетів. Це очевидно впливає і на циркову публіку, яка слине при кожній появі Орленка демонструє проти нього. Одначе наш земляк не звважає на ворожу до себе поставу преси, публіки й судейської комісії і валить одного противника за другим на землю. Від нині змагання відбуваються в салі польського „Сокола" при вул. Зіморовича.

— **Знов грабунковий напад у Львові.** Відносини безпеченства в нашій столиці лишають усе ще багато до бажання. Крім зломів і крадіжей щораз частіше чуємо про зухвалі бандитські напади з метою грабунку. Такий грабунок мав місце і в неділю 23. ц. м. А саме до мешкання Регіни Шільд при вул. Рапапорта ч. 19 прийшов вечером якийсь тип, щоб нібито доручити їй лист. Коли вона взяла лист до рук, бандит кинувся на неї і силою затиснув їй якимсь полотном уста. В тій самій хвилі влетів до мешкання другий бандит, який забрав з шуфляди 100 зол. і 2 англ. фунти. Після того оба злочинці втікли, одначе досі поліція не впала на їх слід.

— **Убивство коршмаря.** Із Золочева повідомляють, що в селі Струтині біля Золочева напало трьох замаскованих бандитів на тамошнього коршмаря з родиною. Коли коршмар не хотів видати їм грошей, бандити кинули його до землі, після чого один з них вистрілив з револьвера й убив його на місці. Убитий залишив жінку і шестеро дрібних дітей. Бандити забрали тільки кількадесять золотих, бо більше не знайшли і скориставши з темної ночи, втікли.

— **Заява.** Окружний Відділ Товариства „Взаїмна Поміч Українського Учительства" в Сокалі на засіданні дня 21. жовтня 1927, вичитавши в „Ділі" з дня 4. жовтня 1927 допис із села Яструбичі, повіт Сокаль, рішив помістити отсю заяву: Село Яструбичі — одно з найсвідоміших у нашім повіті. Його мешканці є найкращими громадянами, а по заведяки праці нашого товариша п. Дмитра Томчака, тамошнього управителя школи. На жаль, знайшлись там молоденьові „політики" котрі особисті порахунки з п. Томчаком внутрюють на політичну арену, називаючи його хрупом і т. д. Шановний дописувач не щадив слів щоб п. Томчака представити нашій суспільности в найгіршім світлі. Учительство нашого повіту в числі 70 осіб, згуртоване в Т-ві „Взаїмна Поміч", заявляє: Наш товариш п. Томчак — не жемчуг між учительством. Він був першим основателем нашого Т-ва і по нинішній день є його душею. Де того вимагає потреба, стає сміливо й отверто. Його характер і поступування є нам взором. Нема сходин і засідань, на яких його присутність не загрівала нас до праці. В доказ нашої симпатії вибраний він заступником до Повітової Шк. Ради. Зазначимо ще, що села, де учителював раніше п. Томчак, мило його згадують. За свою освітну і громадянську працю приходилося йому в житті випити неодну чарку горя, про що знає певно і дописувач. Думаємо, що допис діткнув глибоко нашого товариша, одначе широкий загал нашого повіту знає хрустальну душу, чистий і непохитний характер, теперішність і минувшину п. Томчака тому в якобі наклепи поляків сувача ніхто не вірить. — **Сокаль, 21. жовтня 1927.** — За Виділ Окружного Відділу Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Учительства": **Василь Ярмолюк** гол., **Панько Гнатюк**, писар.

— **Казки життя.** В околиці Мантуї містечку Сан-Марцальо помер сіньор Ганібале Тоскі, який прийшов до майна дивним способом. На одній вулиці в Неаполі, біля одного монастиря стояв від 19-го віку камінний стовп із французьким надписом: „1-го мая кожного року, вранці год. 6. маю золоту голову. Довкола стовпа збиралось кожного 1-го мая різні люди, зблизька та здалека, і шукали. Але все, разом з їх головою, лишалось таке як і було, без золота. Коли багато людей обшукало стовп, інші почали думати над таємним змістом цього надпису. Але й тут нічого не додумались. Стовп стояв як таємний Сфінкс надалі і люди хутко прийшли до переконання, що якийсь веселий добродій хотів собі зажартувати з майбутніх поколінь ласих на золото. У р. 1841 переходив мимо стовпа італійський волоцюга і сівши під стовпом задумався. Йому здавалось, що він найшов щось у своїй голові, встав і вернувся кілька місяців пізніше: 1-го мая. Там, де стовп видав своєю головою далеку тінь, волоцюга почав копати і найшов жовніровський наплечник із 80.000 золотими франками. Чоловік, що найшов у своїй голові золоту думку купив за ці гроші майно в Сан-Марцельо і прожив там спокійно до гарного віку — 90 літ.

Завіть не дачучи, кожна жінка хапає за туалетне мило

Lukaschika

— **Рекорди.** Цими днями вибрався один англійський урядовець — найзавзятіший із усіх професій — екзекутор на маленький ісляндський острівець Пельгін, де живе всього 7 осіб. Ці мешканці, як і всі інші, не люблять платити податків. Тому, що з острівцем нема правильної комунікації, екзекутор позичив від бритійського адміралтейства гарматну лодку і вправився стягати податок. Маючи гармати та торпедові машини, екзекутор був певний успіху; тимчасом войовнича лодка сіла на мілині. Адміралтейство довідавшись про цю пригоду заявило дуже розумно, що на майбутнє лодки не позичить, бо кошта такої виправи багато більші як кілька „фунтів" довгу бідних рибалок. — По останній статистиці Англія має тепер 4 міл. собак, а з них 40 міл. золотих доходу з річного податку.

— **Світова всячина.** „Дейлі Мейль" повідомляє, що в Льондоні зробили винахід, який забезпечує перед упадком з літаків у 95 прц. випадках. — Командант Райхсвери ген. Ґас приїхав до Ню-Йорку і заперечив рішуче, буцім-то Німеччина зброїться потайки. — У звязку із результатами останніх виборів, у Новій пізд. Валлі робітничий кабінет подався до димісії, а нове міністерство має як лідера націоналіста. — У Вашингтоні почався процес проти бувш. секретаря внутр. справ Фолля, за те, що брав від нафтового короля Сінклера маленький хабар: 200.000 дол. Покликали 150 свідків. — Творець „великого Берліна" перший бурмистр Адольф Вермут помер у 72 р. життя. — Мусоліні забезпечив свого сина, що недавно вродився, на велику суму. — У Ленінграді, Москві, Рибінську, Нижнім Новгороді та Курську випав 12-го н. м. перший сніг. — Мистець світового боксу, переможець Демпсея — Тонней — заручився. — Одна льондонська дама Едита Гамільтон записала все своє майно 1,755.795 фунт. шт. на пропаганду теософії.

— **Заява.** В часописі „Діло" дня 29. 3. 1927 ч. 69 в допису п. з. „З судової салі" піднесено проти Вп. Миколи Величковського закиди, які у високій мірі нарушують його честь і плямують його добре ім'я. Переконавшися про безпідставність і неправдивість тих закидів, я як відповідальний редактор „Діла" відкликую отсим ті закиди і перепрошую п. М. Величковського за заподіяну йому кривду. — У Львові, дня 21. жовтня 1927. — **Василь Мудрий.**

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
поручає:
Звані зі своєї доброти і чистоти виробів а то: Чекаляди десерові, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
Для вибагливих смакунів першорядні чекаляди та-кож великий вибір знаменитих карнельків
Як спеціяльність дійсними повагами поручуваку чекаляду з САЛІБРОЗОЮ для цукрових недужих. Ліченичу і відживлюючу

— **На закінчення „Місяця Книжки" ТОВАРИСЬКІ СХОДИНИ** з танцями уладжує Видавниче Кооперативна „Червона Калина" в салях „Української Бесіди" у Львові, в суботу дня 29. ц. м. Запрошення в Адміністрації „Черв. Калини", Руська 18, І. 800 1—2

Т-во „ДНІСТЕР" уділяє позички на догідних умовах тільки тому, хто убезпечує в „ДНІСРІ" свої будинки в ⅓ части оціночної вартости.

Ратункова акція.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку зложили дальше в золотих:

о. Попович в Павлові, п. Холоїв, збірка в церкві 28, а збірка в церкві в Станині 14, Український Повітовий Комітет допомоги Тернопіль 300, Кооператива „Згода" Новосілки Кард. п. Угнів 10, Василь Крвса, учит. Новосілки Кард. п. Угнів 2, Михайло Гнатковський Новосілки Кард. п. Угнів 2, о. Василь Гердинський, збірка в Хмелівці, п. Богородчани 20, о. І. Губа, збірка в Благовіщенській церкві Ковель 30.24, о. Чичилович Кобильниця Руська п. Великі Очі 40, Марійський Союз учнів української гімназії в Перемишлі 6, о. Ігумен Навкратій Кривановіський в *Mundare, Alta, Canada* прислав 85.75 дол., які дали 764.8 зол. Сю квоту вложили: Церков Преєв. Трійці у *Plain Lake, Canada* 7.20 дол., Церков Успення ПрДМ у *Innisfree* 18 дол., Церков Чесного Хреста у *Innisfree* 13.50 дол., Церков св. Івана Хрестителя в *Cookville* 17.06 дол., ОО. Василіяне в *Mundare Alta* 20 дол., о. Василь Лах, Ліщини п. Устя Руське ж. Горлиць — вдруге збірка в Біляниі 30.40, Семен Обшарський Ліщини 5, о. Апольоній Чемеринський в Будзанові збірка в парохії після залученого виказу*) (з тої квоти заплачено зол 94 за відставлення до Повіт. Комітету допомоги в Чортнові зібраних харчів і одіжи, решту зол. 180.50 вислано до Центро-Банку), Василь і Наталія Барвінські Львів 20, Анна Охничева, емер. учит. Самбір 10, Аматорський Гурток читальні „Просвіти" в Толорові 40. о Апольоній Чемеринський в Будзанові, збірка в парохії, а саме: Марія Поліщак-Нахонечна 1 дол., Микола і Тетіяна Ковалики 2 дол., Семен Ковалик 1 дол., Йосиф Галабайда 1 дол., Теодора Медицька 1 дол., Михайло Медвідь (Климів) 1 дол., Іван Романів 1 дол., Євдокія Турневичівна 1 дол., Юстина Ласько 1 дол., Петро Хрущ 1 дол., Петро Овчарик 1 дол., Максим Юрчишак 1 дол., Іван Заранок 1 дол., Олекса Маринчук 1 дол., Йосиф Драбик 1 дол., разом 16 дол., Пасланський Володимир, Пінськ 5, Дир. Михайло Коновалець Заліків 10, Комітет допомоги Судова Вишня 200.

Разом виказано сьогодні 1.810.04 зол. і 16 дол. З попередньо виказаними 33.592.07 зол., 2.996 дол., 1.120 чеських корон і 10 нім. мар. зложено досі **35.402.11 золотих, 3.012 доларів. 1.120 чеських корон і 10 нім. мар.**

*) Лукія Чемеринська 3, Марія Чемеринська 3, Олександра Чемеринська 3, Степан Лукасевич, комісар скарб. 3, Ольга Рудницька 2, Роман Лагодинський нотар 20, Іван Гречка судовик 3, Каролина Іваник 2, Павло Димідас учитель 5, Марія Москалик 1, Катерина Стецій 3, Ксеня Романів 4, Євгенія Медвідь 2, Марина Бобрик 2, Марія Дюк 2, Анна Галас 1.50, Антонія Поліщак 0.50, Григорій Ласько 4, А. М. 3, Анна Гавабайда 0.50, Микола Юрчишин 5, Павло Гладкий 1, Марія Деревянко 5, Михайлина Деревянко 2, Магдалина Хлипавка 1, Микола Хлипавка 6, Анна Цвігун 5, Михайло Шумигора 1, Микола Стецій 4, Павло Сабат 3, Семен Хрущ 5, Максим Шкрибайло 5, Іван Окунський 2, Андрій Татарчук 5, Марія Дмитрик 2, Петро Гупал 4.50, Дм. Гупал 3, Петро Дрипна 6, Марія Остапів з Вербовець 2, Степан Гупал 3, Марія Дюк 2, Микола Медецький 6, Константин Дюк 2, Текля Семчишин 5, Наталія Мудрий 2, Тетіяна Садова 3, Марія Ласько 3, Марія Стецій 2, Петронеля Лавока 1.50, Іван Герасимчук, емерит 10, Текля Заранок 1, Василь Шумигора 1, Анна Мищишин 3, Анастазія Садова 3, Олена Клим 1, Катерина Юрчишин 2, Дмитро Бобрик 5, Павло Драбик 2, Марія Шамарівська 2, Марія Пухняк 1, Климентій Поліщак 2, Михайло Лощівський 4, Теодор Зубик 2, Катерина Пухняк 3, Степан Онишкевич 2, Степан Рудницький, суповик 3, Іван Овчарик 5, Магдалина Дюк 1, Михайло Шумигора 4, Дмитро Сирватка 6, Анна Медвідь 2, Олекса Шкрибайло 5, Текля Медецька 4, Текля Пронюк 5, Андрій Ласько 5, Степан Пухняк 2, Василь Кобильник 5, Йосиф Дрипна 5, Ілія Шкрибайло 5, Василь Баран 5, Василь Поліщак 2. — Разом 274.50 зол.

За ощадність.

Відозва до Українського Громадянства.

За кілька днів, бо в дні 30. жовтня ц. р. припадає хвиля великого, святочного обходу та особливої в цілім економічнім світі пропаганди: масової ощадности.

Тимсамим увага всіх новочасних народів буде присвячена того дня культови пошани праці поокремої людини та обезпечування її суспільної вартости. Всі збірні зусилля будуть присвячені терговому, ударному освідомлюванню: яким чином зберігається на дальшу мету овочі щоденної, мозольної праці мас — як для поокремих одиниць, так у ще більшій мірі для всього коллективного загалу.

У всіх церквах, школах, кооперативах та в освітніх товариствах, а тимсамо у всій пресі, в окремих академіях та в прилюдних обходах під пору „Свята Ощадности" буде, як що року, цілий культурний світ маніфестувати непомірну вартість буденної чесноти ощаджування. Всі народні верстви будуть в цю хвилю наближувати до її повсякденного практикування. Людність усіх станів будуть завзивати до дальшого постійного складання дрібних заробіткових лишків до щадничих кас, або до їх збірниць — для спільного фінансового ужитковання в своїх власних національних установах.

Такий світово-маніфестаційний поклін для чесноти організованої ощадности одиниць — такий культ і подвиг для раціонального єднання найширших мас до взаїмної, в всім спільної кредитової допомоги — дає новочасним націям превелике господарські добродійства та безмірну економічну силу.

Українське Громадянство!

В наших кругах вже мабуть нікому не треба зайвих доказів на те, що дотеперішня непростима бездіяльність в організуванні власного капіталу, хочби навіть при дуже жертвенним і многосторонним заінтересуванні справами народу, — була не чим іншим, як нашим помилковим риском в грі за найбільшу ставку, бо за ставку нашого національного істнування. Велика частина української суспільности вже прокинулася та основала краєву, пропагандову кооперативу „Ощадність" у Львові. Дня 15. жовтня п. р. відбулися Перші Загальні Збори цього Товариства та вибрали Надзірну Раду.

Тому ми, з принятого на себе обовязку ще й від себе пригадуємо всім свідомим українцям і українкам, що Т-во „Ощадність" винесло на своїх Загальних Зборах преважну постанову:

Відсвяткувати на наших землях перший український „День Ощадности" по всіх повітах дня 30. жовтня ц. р., а відтак постепенно, на протязі місяця листопада ц. р. по всіх сільських громадах, по думці виданих та розісланих Товариством інструкцій.

В пересвідченні, що вже не слів, а тільки діл нам треба, кінчимо нашу відозву.

За Надзірну Раду Товариства „Ощадність у Львові:
Д-р Мих. Волошин, о.Дам. Лопатинський
За Управу Товариства „Ощадність" у Львові:
Д-р Кость Левицький, Омелян Сасвич, Д-р Юліян Гірняк.

З Т-ва охорони воєнних могил у Львові.

КОМУНІКАТ Ч 7.

З приводу девятих листопадових роковин відправиться заходом нашого Товариства дня 31. жовтня 1927 в Архікатедральній Церкві св. Юра торжественна Панахида за душі Полеглих Членів Української Галицької Армії. Початок Панахиди в год. 5.30 вечером. Все українське громадянство міста Львова взиваємо до масової участи в Панахиді.

Одночасно звертаємося до всіх наших Філій із зазивом, щоби в день або напередодні 1. листопада влаштували у себе Панахиди в память Полеглих і використали ці роковини для енергійної пропаганди в ціли приєднання нашому Товариству якнайбільше членів, тимпаче, що членська вкладка на рік виносить тільки 1 (одна) зол. Зокрема звертаємося до всіх наших Філій у краю і до всього українського громадянства із зазивом складати негайно добровільні жертви й датки на покриття коштів перенесення тліннних останків бл. п. полк. Вітовського і сотн. Чучмана з чужої каплиці до спільної, цементованої могили на берлінському цвинтарі і до її відповідного упорядкування і прикрашення З увагя на те, що ті кошти будуть доволі високі (около 250 дол.), сподіємося, що не буде ні одного свідомого українця, який відмовився б від зложення на ту ціль своєї жертви. Грошеві посилки просимо висилати негайно на адресу нашого Товариства, Львів, Руська 18, І. п., або на вкладкову книжочку Кооперативного Банку „Дністер" ч. 14.000.

Львів, дня 24. жовтня 1927.

ГОЛОВНА РАДА ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ:

Бр. Янів, в. р. голова; *Д-р Ів. Німчук*, в. р. секретар.

Посмертні згадки.

Лев Монастирський начальник почти, помер по короткій і важкій недузі дня 23. жовтня ц. р. в 48 р. життя в Снітинці. Один зі свідомих громадян, який брав участь у визвольній нашій боротьбі, за що стрінули його тюремні злидні, а відтак льокавт. До останньої хвили старався, як міг, допомогти своїй нації. Похорон відбудеться в середу дня 26. жовтня ц. р. в Снітинні. Р. І. п.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
Д-ра Евгена Олесницького
Основателя і довголітнього Президента Кр. Т-ва Госп. „Сільський Господар", довголітнього члена дирекції Т-ва „Дністер", Основателя Кр. Молочарського Союзу „Маслосоюз" у Стрию і пр. пр.
відправиться в 10-ту річницю Його смерти, в середу дня 26. жовтня 1927 в год. 9. передпол. в Преображенській церкві у Львові при вул. Краківській, на яке Українське Громадянство запрошують Управи:
Кр. Т-во Госп. „Сільський Господар" у Львові.
Т-во „Дністер" у Львові.
Кр. Молочар. Союз „Маслосоюз" у Стрию. 802

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на ґрати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **іван Зельтенранх,** Львів, вул. Марійська ч. 5. 3 61—7

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і позагінні, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 28—7

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Передорднаційні іспити для абсольвентів теольогії відбудуться в середу 2. падолиста н. р. в год. 4-ій попол. в Дух. Семинарії у Львові. — *Деканат богосл. виділу.* 803

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОКАЗІЯ 2 поверхову реальність, комфорт, II. дільниця 5 тисяч доларів продасть Ігнат. Куркова 24 партер. 788 3-3

ОКАЗІЯ! Продам уживаний подаївно ресоровий візок в добрім стані за 300 зол., 1 січкарню о 2 ножах за 40 зол., 1 січкарню о 4 ножах за 70 зол. — Андрохович, Станиславів, Матейка 42. 792 3-3

ВСІПЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЕРСЬКІ також переробки найдбайливше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** наслід. **Ю. Домбровський** — Л. **Розважевський** Львів, Академічна 2, (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 6) 15-1

ДО ЗАМІНИ парохія подільська І. класи з дуже добрими будинками 10 км. від залізниці за парохію в місті або при залізниці. Зголошення приймає з чемности уряд деканальний зборівський в Плавучі поч. Зборів. 700 3—2

ПОКІЙ для 2 кавалерів до винайняття. Хоцімська ч. 1 партер на право. 804

УДІЛЯЮ лекції гри на віолінчелі, дешево і з успіхом закордонною системою. Зголошення: Львів, Міяковського 11, партер 3. Гудима від 7—8. Інструмент визначую домів. 801

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
646 **Просвічення Рентґеном** 19—24

Інж. Архітект
Евген Нагірний
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 37
799 (партер в подвірю) 1-3
виконує проекти церков і пр.

Вже продається:
ТУГАН БАРАНОВСЬКИЙ
Політична економія
Ціна 9 золотих
враз з пор. пересилкою почтовою 10 зол.
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
746 **Львів, Ринок ч. 10.** 4-5

Перстені 14 кар. зол. 7·
з правдивим рубіном
Обручки 14 кар. зол. 9·
тільки у вирібника
С. А. Ролщіц
732 **Сикстуська 16.** 2—2

МЕБЛІ першорядних виробів краєвих і закордонних, спальні, їдальні, салюни і мужеські покої по дуже приступних цінах і на догідних услівях — поручає фірма **БРИК і ҐРИМЕР — Львів**
797 **Ягайлонська 24** тел. 21-76. 1-3

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

ч. 240 (11.208). Львів, четвер 27. жовтня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·30 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Подвійна бухгальтерія.

Львів, 26. жовтня 1927.

Жидівська преса є у фазі офензиви проти... українців. Нині вже важко сказати, що тут іде про чисто моральне добро, про оборону підсудного, про висвітлення погромів. Ні, навпаки — робиться все можливе, щоби трагедію погромів заплутати, а одночасно її упростити. Звичайна подвійна бухгальтерія. Ту подвійну бухгальтерію приноровлювали жиди від першої хвилі зголошення українським народом прав на вільне життя. Живучи на українській землі, витискаючи з неї животні соки, вони все були експонентами чужої культури, чужих політичних інтересів, залишаючи для себе виключно тільки інтереси економічні.

В паризькому процесі багато говориться про мнимо неприхильність українців до жидів іще з часів крайово фільосемітської Центр. Ради, але ані одним словом не згадується про поведінку жидів у відношенні до українців і їх еманципаційних змагань. Всі дарунки в користь жидів від Центр. Ради жиди приймали з великою радістю, але одночасно поборювали безпощадно українські самостійницькі змагання. Розперезаність жидівської преси в добі Центр. Ради, кепкування з українських починів і змагань, перепони в державному будівництві доходили до крайних меж. Жиди на Україні були в безкритичній офензиві проти українців.

З приводу виданого Центр. Радою про персонально-національну автономію закону жидівська „Кіевская Мысль" писала 12. січня 1918:

„Принятый Радою законъ о національно-персональной автономіи является актомъ *исторической важности*. Радѣ принадлежитъ честь выступить піонеромъ въ смыслѣ созданія *новыхъ, невиданныхъ* на *исторіи формъ государственнаго устройства*, формъ, выдвинутыхъ демократіей, какъ *единственный* при буржуазномъ строѣ способъ если не устранить, то по крайней мѣрѣ свести до минимума національную борьбу внутри отдѣльныхъ государствъ".

Отже 12. січня 1918 пеан у честь Центр. Ради за дарунок в користь жидів, у честь тої Ради, якій жидівські представники постійно кидали колоди під ноги. А на другий день (13. січня 1918) ситуація змінюється. З приводу проголошення Центральною Радою самостійности України „Кіевская Мысль" писала:

„Фактъ провозглашенія независимости Украины... является **торжествомъ не революціи и демократіи, а центрально-европейскаго имперіализма и реакціи. Это не праздникъ на улицѣ россійской, украинской и международной демократіи".**

Чи не подвійна бухгальтерія? Те, що українці роблять самочинно в користь жидів, є добре і благородне, але те, що вони роблять для себе, для свого життя, є злим і реакційним, бо воно є шкідливе для інтересів „единої, неподільної" і жидівських борців за її велич. А як виглядає свято „на улицѣ россійской и международной демократіи", виявили жиди підчас наступу Муравйова, а ще краще і наглядніше підчас його побуту в Київі. Та про це мовчить жидівська преса.

А зате вона містить кільометрові описи знущань і страхіть, але лише у відношенні до жидів, так — немов би в часі революції і громадянської війни лила лише жидівська кров. Здебільшого всі ці описи є витвором буйної фантазії. Ось наприм. жидівсько-французький письменник Б. Лекаш, відкомендерований на Україну для зібрання фактів для оборони Шварцбарта, в книжці: „Коли вмирає Ізраель" описує страшний погром у Білій Церкві. Очевидно, всі ці страхіття вписується на рахунок українських військ. Але необережно автор ставить дату погрому: **28. серпня 1919.** А в серпні 1919 не було в Білій Церкві **ані одного українського вояка,** там панували тоді аже червоні війська. І знову подвійна бухгальтерія. У своїй щедрости всі варварства революційного часу жиди вписують на рахунок українських військ, просто промовчуючи, що за одні були ті погромні „жолдаки".

В протиукраїнській офензиві жиди нічим не помітують. Як таран висунено на сторінки преси відкритий лист Пінхоса Красного до генер. прокуратора Франції. Там жертва жидівської пристрасти змальована найчорнішими красками. П. Красний, б. український міністр для жидівських справ під кермою пок. Петлюри, як голови держави, запевнює, що він мав би багато сказати

„про кошмарну ролю самого Петлюри, як й інших членів жовто-блакитного брацтва. А на чолі того брацтва стоять ікрасні ті, що тепер перед судом будуть палити кадила в честь свого вмерлого „вождя" в кривавих погромах на Україні".

Він називає пок. Петлюру „погромовим отаманом" і на його сумління звалює двісті тисяч(?!) жидівських сиріт,

„яких родячі згинули в кривавої руки головного отамана Української Народньої Республики Симона Петлюри".

Не вважаємо себе покликаними вступати в полеміку з П. Красним, б. „петлюрівським" міністром, який на протязі пять літ сидів в кабінеті „жовто-блакитного брацтва", який з тим „брацтвом" тинявся навіть по Тарнові і який до кінця 1923 року брав міністерську платню з каси „кровожадного Петлюри". Це одно вже вповні вистарчає для зрозуміння нікчемности такого типа як Красний. Але беремо до рук брошурку, видану під датою: Камянець на Поділлі, серпень 1919 р. в українській і жидівській мові під написом: „До єврейського громадянства і робітництва на Україні", а в ній читаємо:

„Українська Народня Республика веде уперту боротьбу зі своїми ворогами ліворуч і праворуч за своє істнування і самостійність, за народню волю та здобутки революції, за закріплення за трудовим народом прав на землю і за забезпечення законів, захищаючих працю і весь працюючий люд. Російські більшовики-комуністи не можуть одинцятих від старовинною російського імперіялізму і вважають себе царськими наслідниками над Україною. Бажаючи здійснити комунізм силою багнета і за допомогою горожанської війни, вони вкидають в народніх масах темні інстинкти і найгірші почуття. Ця система дала відповідні плоди: по Україні повотився ураган єврейських погромів. Соціялістичне Правительство, котре стоїть на чолі Республики, *веде разом з Головним Отаманом Петлюрою рішучу боротьбу з погромами...*"

А під тією брошуркою в 16 сторінок підпис: Народній Міністр Єврейських справ: **Пінхос Красний.**

І знов подвійна бухгальтерія Красного й його конаціоналів. В році 1919, коли українці представляли наглядну силу, погромниками були більшовики-комуністи, а пок. Петлюра вів рішучу боротьбу з погромництвом. Тепер же навпаки: Петлюра є кривавим отаманом, а більшовики поборниками погромів.

Беремо до рук львівську жидівську „Хвілю" і в передовиці з дня 19. ц. м., серед повені напушистої фразеольогії, вичитуємо, що — мовляв — жиди розуміють змагання українців до самостійного істнування та що

„з вчинками злочинців Семосенка, Палієнка й інших, що діяли в армії от. Петлюри, не мали нічого спільного найкращі сини України. З відрадою приймало вісти з Наддніпрянщини культурно більш досріле українське громадянство нашої країни".

Після такої протекційної „похвали" зараз на другий день та сама „Хвіля" передруковує вийнятоκ з фантастичного роману „Пожога" Софії Коссак-Щуцької, якоїсь істеричної „кресовяшки", яка в повістевій формі мститься за втрату своїх посілостей. Описує вона **зі слухів і поголосок** погром у Проскурові, в якому кількість жертв подавано на 20 тисяч, а опісля зредуковано на 7 тисяч. Погрому довершила

„головно місцева петлюрівська залога, *але розпочав і зініціював його відділ галицьких січовиків*, що недавно прибув до міста".

А ці фантазії і вигадки подає жидівський орган як „документ".

„Зпоміж усіх *документів* — пише під себе „Хвіля" — кривавої української ріжні, довершеної розвитаніями квиниками (погодинством), вимоїх актів трагедії, що стинають кров у жилах, *документ, який* тепер оголошуємо, має хіба *найвимовнішу доказову силу*".

Вільно істеричній „кресовянці" в повістевій формі використувати розміри своєї буйної фантазії, однак не вільно органові, що хоче служити правді і справедливости, подавати цих нікчемних видумок як документ „найвимовнішої доказової сили" — тимбільше, що керманичі „Хвілі" хіба мали час і нагоду провірити, як малися справи в Проскурові. Чиж треба їм було вдаватися до фантазії п. Щуцької? Таж у Львові перебуває кількадесять проскурівських жидів, які не зі слухів, але як очевидці могли поінформувати лицарів штайгеріяди й шварцбардіяти про дійсний стан річей. А одночасно кидання болотом в українських січових стрільців, які в Проскурові не були, а яких боготворили українські жиди як віддану оборонців жидівського населення перед хвилею погромництва.

В світлі таких калюмній яку вартість мають поцукровані фрази про прихильність жидів до українських визвольних змагань? Ніякої; вони є хіба болючим насміхом над справою українського визволення, болючим і несмачним. З кожного рядка в жидівській пресі, з кожної заяви жидівських діячів виблискує вістря меча, встромлюваного в спину українського народу. Відбувається генеральна жидівська офензива проти українського народу під стягом подвійної бухгальтерії.

Кріза книжкового ринку та засоби боротьби з нею.

(З нагоди свята книжки.)

Книжковий ринок в сучасний момент переживає кризу майже в усіх країнах. Дослідники цього явища вбачають причину кризи в перепродукції книжкового матеріялу. Справді, взяти для прикладу хоча би Чехословаччину. В той час, як протягом 300-х років — від 1500 р. до кінця 18. століття — вийшло всього ледве 6000 чеських книжок як в межах сучасної Чехословаччини, так і за кордоном, тепер щорічно в одній Чехословаччині виходить біля 6000 чеських книжок. Як що порівняти книжкову продукцію Чехословаччині за останні роки перед світовою війною з теперішньою продукцією, то зріст її за цей час збільшився удвоє, тоді, як населення Чехословаччини за той же час збільшилося лише на 6 проц.

А ще більший, можна сказати, нечуваний у світі зріст книжкової продукції припадає на долю **української книжки.** Ще яких-небудь 25 років тому на всьому просторі б. Росії, до якої входила й В. Україна, виходило річно не більше десятка українських книжок, тоді як в минулому 1926 році на Рад. Україні вийшло 1591 книжок українською мовою.

Однак даремно було б вбачити причину кризи у нас в перепродукції української книжки. Не слід забувати, що українців нараховуємо тепер приблизно 40 міл. душ, в тому випуску, на кращий випадок, 2000 назв українською мовою річно на всіх українських землях, розміється, не можна вважати за перепродукцію української книжки, якщо залишити на боці питання про її якість.

Щодо якости української книжки, що продукується на українських землях, то тут приходиться відрікняти продукцію Рад. України від продукції інших українських земель. З повною рішучістю можна сказати, що ні в Галичині, ні в Закарпатській Україні, ні в еміграційних кольоніях не знайдете видавництва, яке поставило собі своєю метою продукувати брукову літературу. На жаль, не так стоїть справа в цьому відношенні на Рад. Україні, де випускається у світ ціла низка книжок, що мають впливати на найгірші почуття читачів. Тут дійсно можна говорити про **перепродукцію** української книжки брукового характеру.

Далеко в більшій мірі помічається зріст брукової літератури в інших країнах. В наслідок цього в багатьох державах повстало або стоїть на черзі питання про необхідність найрішучішої боротьби з буковою літературою, що несе з собою безмірні шкоди для людства в сфері морального життя. Так, вже торік Німеччина ухвалила закон під назвою Schund u. Schmutzgesetz а в цьому році в Празі відбулася спеціяльна нарада для обговорення питання про засоби боротьби з порнографією та брудом в літературі.

Другу причину книжкової кризи добачують деякі в тому, що книжку

все більше заступають радіо, кіно та часописи. Але й ця причина не може відноситися до нашої кризи, бо вона йде поруч з нашою відсталістю в користуванні радіо, кіно та часописами.

Єдину причину нашої кризи на книжковому ринку можна вбачити з неумінні нашому використати всі засоби до поширення книжки. В доказ цього твердження можна навести той факт, що не одно видання наших видатніших письменників і учених цілими десятками років зашивається непроданне й стає жертвою мишей на складі або продається на вагу, як паперовий матеріял. Якраз така доля загрожує творам одного з найкращих наших поетів Олеся лише тому, що він не в силі сплатити борг за помешкання, де переховуються його твори. Невже у нас не знайдеться ні одної книгарні чи редакції часопису, які викупилиб твори Олеся та пустили їх в обіг по дешевій ціні або як приріст до часопису за невеличку доплату до його ціни?

З усіх боків чуємо ми нарікання на те, що книжка не знаходить покупця. Отже питання про засоби наближення книжки до населення набирає у нас першорядної ваги, і в цьому відношенні ми можемо дещо запозичити від наших сусідів. Найбільшу ролю в поширенні книжки відограє бібліотека. Кожна нова бібліотека не тільки сама стає покупцем книжок для комплетування нними бібліотеки, але підготовляє між читачами новий кадр покупців книжки. Отже даремно булоб думати, що бібліотека стоїть на перешкоді діяльности книгарні. Навпаки, розвиток бібліотечної справи потягає за собою й розвиток книжкової продукції. Тому не диво, що, напр., в Чехословаччині спілка книгарів взяла на себе ініціятиву в справі розробки законопроєкту 1919 р. про заснування народніх бібліотек.

Другим засобом наближення книжки до її споживача є поширення сітки книгарень, а також організація мандрівних агентів (кольпортаж). На заході кольпортаж є дуже розвинений, але, на жаль, цим способом поширюються не рідко такі видання, які не можуть принести користи читачеві.

Третім засобом є встановлення ріжних пільг для покупців книжок. У цьому відношенні заслуговує на увагу засіб, який практикує одна з чеських книгарень в Празі, — а саме відпуск книжок в борг на умові виплати його тижневими ратами. Такий засіб дає можливість звичайному робітникові, що одержує платню раз на тиждень, уділяти певну суму зі своєї платні на придбання книжок для власної бібліотеки.

Накінець, поширенню книжки серед населення сприяє також організація свята книжки.

Не буду тут зупинятися над програмою цього свята, — на цю тему є докладний плян Головного Виділу Т-ва „Просвіта" у Львові, — я тільки хочу вказати на те, що не слід дивитися на це свято, як на якесь добродійне діло. Свято книжки це є свято нашої культури; українська книжка є спільним твором письменника, видавця і читача, і в цьому, може, полягає причина характеру нашої книжкової продукції — малої по скількости й здорової своїм змістом. Українська книжка дійсно є сумління українського народу, а тому письменники, видавці й читачі несуть відповідальність за розвиток української книжки, основи духової культури українського народу.

Прага, 20. жовтня 1927.

Ст. Сірополко.

Хочеш чи не хочеш,

твої будинки мусять бути обезпечені на повну вартість. Коли їх добровільно не обезпечиш в ⅓ части в Т-ві „ДНІСТЕР", то ПЗУН. примусово стягне від тебе премії і від цієї ⅓ части, отже разом від цілої обезпеченої вартости будинків. Тому виконай народній обовязок і бодай ⅓ часть заплати **до „Дністра".**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ, ЧИТАЛЬНІ І ТОВАРИСТВІ
ПОВИННІ БУТИ УКРАЇНСЬКІ ПОРТРЕТИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ІВАНА ФРАНКА
І ОБРАЗ НАШОГО СЛАВНОГО ПОЛКОВНИКА КОЗАЦЬКОГО
„БОГУН ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ"
ПРОФ. ІВАСЮКА,
виконаний у трьох красках на гарному папері в першорядному заведенню.
Ціна портретів Шевченка і Франка по 1·80 зол.
„ образу „Богун під Берестечком" 10 00 зол. 714 3—3
Гроші можна пересилати на наше конто в Земельнім Банку у Львові, Підвалє 7.
Замовлять: Buchhandlung Theodor Sawula, Wien I., Riemergasse 2.

„Геть неписьменність".

(Докінчення.)

V.

Так було до великої війни. Після війни вийшло Т-во „Просвіта" у Львові вповні розбите. Скільки труду, енергії, моральних і матеріяльних засобів потрібно було на діло відбудови, зрозуміє тільки той, хто таку роботу переводив, або мав змогу вблизька до неї приглянутися.

Одинока підтримка, яку найшло наше Т-во і що з признанням треба піднести, це становище і відношення народу до освітніх змагань. Воно у тисячний раз розвіває ню тенденційно поширювану думку про неохоту українського народу до освіти. У зайвий раз можемо рухом останніх днів задокументувати те, що находимо в памятниках давніших часів, в описах подорожей чужинців тощо. Один з них, Антіохійський патріярх Макарій так говорить: „По всій козацькій землі дивний та гарний факт спостережли ми. Всі вони, за малим винятком грамотні, навіть більшість їх жінок та дочок уміють читати й писати й знають порядок служб церковних та церковні співи, і всі діти уміють читати, навіть сироти". (З опису подорожі з р. 1653).

Тому між змаганнями повоєнного часу займав одне з перших місць справа поборювання неписьменности. Т-во зі свойого боку розвинуло як найсильнішу акцію пресою, відозвами, видавництвами, тощо. Т-во покликало до життя як одну з перших після війни комісію для поборювання неписьменности. Притягнуло в її склад щонайкращі педагогічні сили. Т-во доручило своїм філіям і читальням складати і від себе комісії в тій справі, які повинні мати на увазі як найшвидшу ліквідацію неписьменности. А проте попри всі, ті так добре зрозумілі всякому освітникові труднощі, найтяжчою перешкодою, котра заморожує всі змагання, це відношення влади, вповні негативне й вороже. Тимчасом на основі останнього спису населення находиться в Польщі 6,581.507 анальфабетів у віці від 10 літ вище, себто кождий пятий громадянин повище 10 літ не вміє читати й писати. (Цитовано з журналу „*Polska Oświata Powszechna*" 1927 стор. 170). До цих виводів додає автор статті дуже знаменні слова: „*Najwięcej analfabetów mamy w województwach wschodnich*". Що ці слова значать, ми дуже добре розуміємо. Чи таким ворожим відношенням до великої і жертвенної праці Т-ва „Просвіта" влада осягне які успіхи в ліквідації неписьменности позволимо собі сумніватися.. Що це не до осягнення, застарчить вслухатися тільки троха глибше в тон обіжного письма Куратерії в 23. вересня 1925 ч. 26.877/I. Там говориться, що Міністерство В. Р. і П. О. мусить з уваги на тяжке господарське положення держави скреслити буджетові позиції, призначені для позашкільної освіти. Дальше каже обіжне письмо про високу суспільно-культурну ролю курсів для анальфабетів, відзивається до Шк. Пов. Рад, щоби доложили всіх зусиль і не дали впасти цим курсам, бо вони виконують направду велике післанництво ширенням освіти серед народу. Відзивається до учительства, щоби його заохотити до безкористовної наразі праці. Згадано дещо про добуття фондів в самоуправних установ тощо. В цьому обіжному письмі відчувається повну безрадність, відчувається те, що там гарними словами закривається сумну дійсність. А тут з другого боку ініціятиву, велику практику й досвід, а далі й глибоке розуміння роботи одного з найповажніших і найстарших освітніх товариств не тільки відсувається, але паралізується і ставиться перешкоди.

Таким робом неписьменність не пропаде. Вона буде щораз більше розростатися і з нею не дасть собі ради ніяка сила.

З народів Европи італійський належить до тих, що виказує дуже високий відсоток анальфабетів. І там держава не в силі дати собі ради з анальфабетизмом і тому всі громадські й освітні установи звязали себе в один Союз — „*Opera contra analfabetyzm*", щоби при його допомозі могти вести успішну боротьбу. Це на доказ, що влада без громадських чинників і без їх допомоги всюди безсильна. Другий приклад це той надзвичайний рух за ліквідацію неписьменности, який бачимо в Союзних Радянських Республіках Сходу. На самій Україні в навчальному році 1925-26 було 17542 установ для ліквідації неписьменности, в яких побирало науку 728.417, а в році 1926/7 було 13022 установ, а в них побирало науку 538.900 осіб. Всі ці установи підтримувані державою. Держава отежить доокладно, щоби кожного неписьменного притягнути до науки. Держава окреслює цей обовязок навіть певними законними постановами. Там кинуто гасло, щоби до 10-ліття революції не було ні одного пятьдесятьлітнього неписьменного на території союзних республік. А проте в останньому році щораз більше голосів з міродатних кол, що така мета не до осягнення і що далеко ще до повної ліквідації неписьменности. Ці два приклади говорять дуже багато і відповідну консеквенцію нехай витягне із сього влада, що ставить перешкоди, й громадянство, котре так байдуже усе приймає.

Щож до питання кваліфікації осіб, що учать на курсі для неписьменних, навіть на думку нам не приходить висказувати інший погляд, як той, що найкраще діде праця там, де працюватимуть кваліфіковані сили. В поважному розумінні цієї справи Т-во „Просвіта" як головне на курсах для освітніх робітників ставить питання підготовання до боротьби з неписьменністю, даючи цикль практичних лекцій і притягаючи до зелення практичних лекцій учасників курсів. До підручників для поборювання неграмотности видає методичні вказівки. Має на увазі приготовити виданнє повного методичного підручника так, щоби з нього могли користати й менше фахово підготовані учителі на курсах неписьменних.

Розумівши так високо потребу фахового кваліфікованого учителя не можемо закрити і тої правди, що нераз некваліфіковані учителі на курсах давали надзвичайні результати і перевищали кваліфікованих своєю роботою. Захоплення справою робило із них праздних педагогів на того рода курсах. Можна навести кілька десятків випадків, котрі показують силу роботи, яка виходить із захоплення, із жертвенної праці. Це велика сила творить чуда і дивує всіх тих, котрі розраховують тільки холодно на вилив і вагу більше або менше матеріяльних сил. Це є те саме чудо, котре вділо Стефаникови створити безсмертний образ маленької Дочі, здається найменшої на цілому світі і може в цілій людській історії учительки на курсах дозрілих старших неписьменних.

•

Для Т-ва „Просвіта" важний ще один момент, якого не відчуває ні адміністраційна ні шкільна влада. Для нашого Товариства питання неписьменности серед старшого громадянства, це питання так життєве, що ми не можемо вичікувати його ні на одну днину. Кожної хвилини ми мусимо вводити боротьбу. До тої боротьби закликаємо всіх. Це наче горить дах над нашою головою. А коли хата горить, не ждемо аж прибуде вишколена пожарна сторожа, але кожний спішить з допомогою і від всякого приймаємо її, коли вона тільки щиро подана.

Питання неписьменности не у вужчому змислі питання освіти. Це право до освіти, одно з найдорощих прав. В даних умовах одно з нечисленних, які маємо. Це право є таке, що ми мусимо з нього користати, а в слід за тим мусимо піднести найбільше рішучий голос з його оборони.

М. Галущинський.

Фабрики, будинки фабричні, млини, друкарні, в котрих продукція відбувається при помочі механічного гону о силі неменшій 10 HP., або в котрих є занято що найменше 15-ох робітників, можуть бути обезпечені в цілости
в Т-ві „Дністер".

З процесу Шварцбарта.

Париж, 21. жовтня 1927.

Шварцберт агентом?

Третій день розправи починається питанням довшого листа лівого ес-ера Добковського, бувш. помічника комісаря жидівських справ у комісаріяті національностей при радянськім уряді в Москві 1918 р. Добковський, що знає Шварцбарта добре віддавна, стверджує, що цей був більшовицьким агентом. На це Шварцбарт не в силі відповісти нічого іншого як те, що Добковський — Юда. Чому? Бо він жид, а жид не повинен виступати проти жида. Адвокат Шварцбарта Торрес покликується на те, що Добковського адемаскував у 1918 р. Бурцев як провокатора. На це Вільм, оборонець рівні Петлюри, відповідає, що тут діло тільки в перевірці, чи Шварцбарт казав правду, заявляючи, що не має спільників.

Слідуючим пунктом дискусії стає проскурівський погром. Оборонець Шварцбарта силкується доказати, що відповідальність за нього паде на Петлюру. Кампінчі відповідає на те, що французькі генерали Петен і Нівель теж не були відповідальні за бунти в французькій армії. Важне те, що Петлюра погромів не приказував і з ними не солідаризувався.

Два спеціялісти від „розвідки" політичної і наукової.

Із зізнань свідка генерала Шаповалова слід підкреслити ролю Володіна московського агента, присланого із спеціяльним дорученням із Москви. Володін зумів познайомитися із Шаповаловим і взяти якийсь час у нього у Парижі, щоби діставати деякі подробиці про Петлюру. В пів години після вбивства Петлюри Володін прийшов до Шаповалова і поводився дуже дивно, бувши то не знавець про подію. Шаповалів почав стежити за ним і стверднв, що Володін знав про вбивство і був знайомий із Шварцбартом.

Дуже смішною є роля свідка професора від літератури Поля Лянжевена „спеціяліста від погромів", тому, що він прочитав, як каже, „всю" літературу у цьому питанні. На підставі цієї літератури він робить висновок, що моральна відповідальність за погроми паде на начальнього вождя отамана Петлюру. Ада. Кампінчі питає його звідки він це все знає. Проф. Лянжевен: з документів, матеріялів комісій Черв. Хреста, Ліги Прав Людини. Кампінчі: — Я клоню голову перед еміненцією, з якою званий професор дозволяє собі на категоричні висновки про устрій і лад далекої та маловідомої країни... але чи шан. професорові відомо, що Петлюра видавав накази про арештування погромників і що одного із них Семесенка розстріляли в присутности самого Петлюри. Той, хто власноручно розстріляв Семесенка, явиться тут як свідок.

Гомін значення і гомін правдивий.

Щодня зізнань буяв, премієр міністра в уряді Петлюри В. Прокопович. Ада. Торрес пригнув одну статтю з „Трибуни" як правдиві статтей, що ніби то підбурювали до бунту. „Лише де Пе-

ві" додає такий коментар до цього моменту: „Багато галасу знечева... Треба вправді доброї волі, чи радше: злої, щоби бути в бунтарському настрою під впливом таких рядків. Ах! якби деякі газети, близькі вашому серцю, пане Торрес, писали завсіди таким блідим чорнилом!"

Проповнича перериває так голосно і так сильно, що він зізнає півтора години зі значними перервами. Увесь час іде поєдинок між двома адвокатами, яким акомпанює вся сала, поділена на два табори, прихильників і ворогів Шварцбарта. Хто не чув ніколи розправи у французькім суді, не в силі собі уявити гомону, яким вибухають темпераменти. Нам здавалось би, що наш председник повинен би вже сто разів припинити розправу. У французькім суді після найбільшого крику та авантур, хвилину пізніше кожний володіє собою і сала миттю затихає. Проповнич лише дійшовши до слова протестує проти того, щоби його статтю про кримську кольонізацію связували з погромами. Жидівська кольонізація на українських землях, усім відомо, причиняється до росту антисемітизму.

Засідання перерване серед страшного гомону.

Горячий фанатик чи холодний спільник?

На закінчення, варт навести кілька рядків із невеличкої статті редактора дениика „Ліштранспіжан" Леона Бельґі, який неввичайно влучно звязує дотеперішній хід процесу підреслюючи, що т. зв. політичний процес перемінюється в расову боротьбу: „На підставі тези оборони дрібний годинникар з паризького передмістя був тихим жидком без ніяких звязків з політичними партіями, і який довідавшись про побут от. Петлюри в Парижі, чуючи, що на його рахунок кладуть засуди та насильства численних жидівських жінок убив отамана, щоби помститися свій рід. Але є люди добре інформовані, які стверджують з усіма даними правди, що Шварцбарт не має в собі нічого з фанатичного містика, що він є анархістом, був уже карно засудженим і що більше: легко доказати, що Петлюра не був у принципі антисемітом і що його політика визначувалась завсіди прихильністю до жидівського питання та до самих жидів, яких він навіть прийняв до складу свого уряду. Колиж є правдою, що Шварцбарт був у звязках із Раковським і його повидимому протегували та що він діяв як агент „чека" і що радянський амбасадор, якого ми саме тепер вважали Петлюру небезпечним противником свого уряду і одною з тих жертв, які є призначені під револьвер тоді вся справа змінює свій вид і тоді її характер сильно погіршений".

В. З.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Виставка української книжки у Львові.

Львів, 25. жовтня 1927.

В малій салі та двох сумежних до неї кімнатах Народнього Дому (II. поверх) у Львові відкрито заходами філії „Просвіти" ім. Шевченка на Львів-місто що в неділю виставку української книги. Про неї ми вже згадували коротко, та вона заслугує на те, щоби їй приділити трохи більче.

Зараз при вході на салю кидає кожного велике богацтво зібраних експонатів: книжок, журналів, преси, графіконів, а навіть моделів (моделі сцен і декорацій виставляє Театральна Комісія Ґол. Видїлу „Просвіти" у відділі драматичних видань). На виставці наглядно бачимо як душа на користь змінився протягом останніх літ і зовнішній вигляд наших видань. Стоїть він тепер високо під мистецьким оглядом — а це доказ і то безсумнівний доказ культурного поступу. Нині видавці прикладають велику вагу до зверхнього вигляду книги та дбають про те, щоби він стояв на мистецькому рівні вдучи, очевидно, на стрічу вимогам читача-консумента.

На першому місці бачимо гарно і естетично виложені видання „Просвіти" в такому порядку: а) книжки, що відносяться до книгознавства — це переважно недавні, скажемо, молоді видання, але вже досить численні; б) видання „Просвіти" від найдавніших часів її істнування уложені в хронольоґічному порядку. На них бачимо історичний розвиток видавництва „Просвіти" і взагалі української книжки в Галичині. Окрему ділянку займають тут майже усі річники календаря „Просвіти". Цього року появився 50-ий річник; в) літературні видання Товариства, як українська письменність, повісти, оповідання і наукові твори, що входять у ділянку історії українського письменства; г) видання фонду „Учітеся"; ґ) мандрівна бібліотека (один оригінальний взірець) а над нею карта Галичини, на якій увиразнений рух мандрівних бібліотек; д) видання „Просвіти" на Наддніпрянській Україні, на Закарпатті і видання „Руської Бесіди" на Буковині; е) драматичні видання і журнали, як „Письмо з Просвіти", „Аматорський Театр", „Бібліотечний Порадник". У тому відділі є й видання „Русалки". Тут, як вище згадано, є і моделі сцен, ляльок, куртин а також і альбоми з фотографіями аматорських гуртків з найрізнородніших місцевостей західно-українських земель. У відділі „Просвіти" є також видання накладні Оренштайна в Липську. В горі по стінах розвішані картограми (графікони), що унаглядніюють всесторонно розвиток „Просвіти", зріст читалень, філій, членів і видань та портрети перших голів „Просвіти". Цілий сала украшена прегарними килимами з тканинських варстатів Хамули. А це причиняється у великій мірі до скріплення загального незвичайно приємного враження на глядача.

За виданнями „Просвіти" йдуть музичні видання видавництв: „Торбана" у Львові, „Пісні" теж у Львові і „України" у Берліні. Всі вони роблять дуже миле враження своїм зовнішнім виглядом. Виставляє їх книгарня Наукового Тов-а ім. Шевченка. Крім того виставляє вона свої власні видання, видання київської Української Академії Наук, Науково Т-ва ім. Шевченка у Львові, Державного Видавництва України в Харкові і видавництва українських класиків „Сяйво" у Київі. Особливо ці останні видання „Сяйва" приковують увагу всіх відвідувачів своїми високомистецькими і змістовними окладинками.

Дуже добре враження роблять чисто-наукові видання Українського Громадського Видавничого Фонду в Празі, а далі видання берлінського видавництва „Українське Слово" і паризького „Української Молоді".

Окремий відділ займають видання Української Книгарні і Антикварні у Львові, яка може похвалитися вже досить значним доробком. Дуже симпатичний куток виповнюють на виставці добре уложені та різнородні видання львівського „Сільського Господаря". Є там великі перепоясні та повоєнні фахові книги і журнали.

„Червона Калина" утворила поважний відділ у виставці та приковує увагу відвідувачів цінними виданнями, що поглиблюють і збагачують велику традицію наших визвольних змагань. Над гарно і зі смаком уложеними книгами, що криють скарби найсвітліших і найтрагічніших днів нашої історії стоїть немов на сторожі тих скарбів постать покійного полковника Вітовського. Сторожким оком глядить він з портрету власти арт. проф. П. Холодного на те велике моральне добро українського народу.

За „Червоною Калиною" йдуть видання „Українського Пластового Уряду" і „Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодю". Богато місця займають видання „Світа Дитини". Вони богаті числом і різнородністю. Бачимо там всі річники одиного в нас дїточого журналу і численні прекрасно ілюстровані книжки для української дітвори та молоді. Все це видання М. Тарнавського. Дійсно подивляти треба енергію та працю тієї людини, що одна одинока змогла серед наших обставин досягнути таких великих успіхів у ділянці дїточих видань. Всі вони прегарно ілюстровані, а своїм зовнішнім виглядом розбуджують у нас подив. Про зміст їх нема що й казати. Він добірний, патріотичний, національно-виховуючий. Всі ті видання можна сміло поставити поруч аналоґічних видань кожної культурної нації заходу.

Окреме місце у виставці займає й українська преса. Бачимо її всю в Галичині, Боснії, Холмщині, Закарпатті, Буковині і Америці. Є й еміґрантська преса. Шкода, що майже незаступлена теперішня українська преса Наддніпрянської України. Та цього не можна орати за зле аранжерам виставки, бо її тут майже неможливо позіставити.

Окремий куток у виставці займає „Новий Час" і його видання, все вілбитки з друкованих у ньому фейлетонів. В сумежній до сали кімнаті розложені видання, картограми, відзнаки, прапор і бунчук „Соколи-Батьки". Тутже побіч розложив свої журнали, книги, картограми і прегарні альбоми Ревізійний Союз Українських Кооператив. За ними обома бачимо педагоґічні видання „Рідної Школи". В тій же кімнаті бачимо і книжки віденського видавництва „Вернітора". Останню кімнату займає друкарня „Шіа". Є там друкарська каша і мала друкарська машинка т. зв. бостонка, яку обслуговує двох друкарських практикантів.

Ціла виставка робить винятково гарне враження. Всі відвідувачі виносяться в окрему ванту, з якої ми переконалися, що досі відвідало виставу за мало україн. громадян. Радимо кождому піти на неї, а цілковито вийде вдоволений і підбадьорений. Всім аранжерам виставки належиться щире признання за її влаштування.

В. М.

Церкви, кооперативи, читальні

та всі інші громадські установи повинні обезпечити своє майно від крадежі з зломом в Т-ні „ДНІСТЕР".

Процес Шварцбарта.

(Семий день.)

Вчора доповнив зізнання св. **Тьомкін**. Він твердить, що Петлюра понесить більшу вину за погроми ніж Денікін, а це тому, що Денікін був невільником своєї армії, навпаки Петлюра був вождом своєї армії. Адв. **Кампінчі** зазначує, що Денікін був знаний вбийник, противно Петлюра видавав приказ проти погромів. Об. **Торес**: Вину Петлюри вже доказано, зате вину тов. Кампінчі, що Денікін це убийник заховую собі в памяти. Св. **Чіріковер** переконаний про вину Петлюри. В Житомірі підчас погромів Петлюра не хотів приняти жид. делегацій, а погром тривав далі. Підчас погрому в Лізаветгороді Петлюра сказав, що армія робить це, що їй подобається. Підчас переслухання св. Чіріковера адв. **Кампінчі** порівняв українську армію з армією французької революції. **Торес** запротестував проти цього, заявляючи, що це образа для армії французької революції. Адв. **Кампінчі** заявляє, що порівнання є влучне. Армія Петлюри розстрілювала безкарно жидів, а французька рев. армія розстрілювала людей за крадіж курей. Св. **Чіріковер** (до Кампінчі): Колиб ви мали людське серце, то ви були би з нами. Адв. **Кампінчі** відповідає, що він цілим серцем є на боці жидів і є противником погромів, а не боронить убийника, бо є думки, що Петлюра не повинен бути за погроми. Св. **Моцкін** стверджує вину Петлюри. Перший справжній приказ проти погромів видано рік після того, як зачалися погроми. В самому дні розправи відчитано зізнання св. Осипа **Безпалка**, бувш. мін. праці при уряді Петлюри, який не міг зявитися на розправі з причини недуги. Свідок пише, що й українці і жиди знають добре, що Петлюра не організував погромів. З черги відчитано зізнання помершого свідка *Козалл*, про якого згадує акт обвинувачення.

Після переслухання судом свідка оборони Як. Сефро, обор. **Торес** звернувся до адв. Кампінчі зі заявою, що готов зректися переслухання судом дальших свідків оборони, коли ним обвинувачуючі також зречуться дальшого переслухання свідків обвинувачення. Адв. **Кампінчі** після короткої наради з адв. Вільмом згодився. На це об. **Торес**: Отже справа полагоджена. Ви виголосите обвинувачуючу промову завтра, а я післязавтра. Представникові Жид. Тел. Аг. заявив *Кампінчі*, що в обвинувачуючій промові старатиметься бути звязлим. Тому **можливо, що присуд западе вже завтра, себто 26. жовтня.**

СОЙМ І СЕНАТ СКЛИКАНІ.

Варшава, 25. жовтня 1927.

Декретом президента держави з 21. п. м. скликано сойм і сенат на звичайну сесію від дня 31. жовтня п. р. Рішення марш. Ратая в справі зібрання сойму на перше засідання сойму досі не запало. Рішення це належить від зложення міністром скарбу в сойм. канцелярії бюджетового преліміпарц. В сойм. колах думають, що сойм не збереться на наради перед 2. або 3. листопадом.

АРЕШТУВАННЯ ЕМІСАРЯ КН. КАРЛА

Букарешт, 25. жовтня 1927.

В ночі арештовано на стації Тіпінті Маноїлеску, бувш. держ. заст. секретаря в міністерстві фінансів у кабінеті ген. Авереску. Він виїхав з Парижа до Букарешту. Поліція ствердила, що Маноїлеску стрічався з кн. Карлом. Підчас ревізії куфрів найдено кілька листів кн. Карла до провідників рум. партій і інші компромітуючі папери.

Відень, 25. жовтня 1927.

„N. Fr. Pr." подає, що Маноїлеску хотів від 1. XI. видавати новий часопис п. з. „Країн Ноу" (Нова Зоря), себто новий король. Часопис мав агітувати за поворотом бувш. наслідника престолу кн. Карла до Румунії.

ПОВСТАННЯ В АЛЬБАНІЇ.

Париж, 25. жовтня 1927.

В Альбанії вибухло знову повстання. Тутешні часописи побоюються, що події можуть спричинити інтервенцію Італії в користь теперішнього президента Альбанії. Є навіть несправджені чутки, що Альбанія вже звернулася до Італії за збройною помічю.

Льондон, 25. жовтня 1927.

Аг. Райтера подає, що в Альбанії вибухло повстання кількох племен проти диктатури Ахмеда Зогу. Революціонери закидують йому, що приказав убити посла в Празі Цену бега та що продав Альбанію Італії. Революція поширилась скоро по всій Альбанії.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·88 і пів при живій тенденції. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·85, за Ню Йорк 8·88, Льондон 43·32, Ціріх 171·54, Парнж 34·95, Брукселя 24·76, Медіолян 48·61, Амстердам 357·85, Прага 26·35, Штокгольм 239·30, Копенгага 238·0, Осло 233·88, Данціг 172·85, Відень 125·54, Берлін 212·05, Канада 8·88.

Збіжа.

Пшениця дворська 47·25—48·25, пшениця селянська 43·25—46·25, жито 38—39, ячмінь броварський 41—42, ячмінь на перемол. 35·50—36·50, ячмінь пашний 33·75—35·50, овес 33·75—35·50, кукурудза румунська 30·50—31·00, бароболі рофовані 6·40—7·00, фасоля біла 45—55, фасоля кольорова 53·50—55·50, горох піввікторія 72—82, горох полевий 45—55, бобик 37·25—38·25, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 35·75—36·75, лен 60·00—63·00, рінак озимий 60·50—62·50, гриспк кукурудзяний 52—63, мука кукурудзяна 34·75—35·75, отруби житні 23·00 23·50, отруби пшеничні 22·50—23·00, крупи гречані 76—78, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 275—300, мак синій 115—135, мак синий 100—110, мішки ютові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Виставка української книжки і преси** влаштована в салях „Народнього Дому" у Львові на другому поверсі. Отворена божого дня від 9-ої до 20-ої год. Богатством і гарним упорядкуванням друкованого слова виставка робить миле враження на відвідувачів. Кожна українська родина й установа повинна скористатя і посвятити кілька хвилин на відвідини виставки.

— **Інспектор Тарас „при роботі"**. Пишуть нам з Яворова: Як відомо, львівська кураторія попереміновала протиправно українську мову в школах по наших селах на тзв. „утраквізм", опираючи своє рішення на твердженню, начебто по даних громадах було по 20 голосів на шкільних дітей, що хочуть польської мови навчання. В тій справі внесено у нас своєчасно рекурси до Варшави і зажадано слідства, хто пофальшував декларації, щоби тих шахраїв покарати. Тепер вернули ті рекурси на руки тут. інсп. Тараса, який — видно — й дістав наказ перевести слідство. Одначе той пан інспектор переводить слідство тенденційно, а навіть накидається на людей, що вносили рекурс проти утраквізму до Варшави і грозить їм репресіями. Таке було прим. у с. Новосілках, де той всевладний пан позволив собі терорізувати громадян, головно свідомого нашого чоловіка Турка, визначного просвітного діяча. Добре то слідство і добра то буде реляція з нього! Проти такої „роботи" наші громади мусять застерегтися. Свого не дарусмо, хочби й як богато було таких Тарасів! А про того Тараса ще незабаром напишемо ширше. **Н.**

— **З Каси Хорих у Львові.** В місяці вересні п. р. зголосилося до львівської Каси Хорих 15.310 осіб. З того незадібних до праці було 2.074 осіб, до спеціялістів відіслано 8.185 хорих, випадів для заїжно хорих членів було 802, для заїжно хорих їх родини 1.416. Підмог видано на суму 128.697.38 зол. Рецепту

видано в аптиці при вул. Брюрівській 14.635, в аптиці при вул. Фредри 10.210. У вересні вмерло членів Каси 37, членів родин 62.

— **Львівська хроніка.** Різним промисловцям продавали фальшиві стемплі два лінії промисловці Кінель і Кляйнвахс, фабрикуючи стемплі у себе в хаті. —

— **Податок без милосердя.** Мін-ство спарбу заявляє, що речинець заплати за дохідний податок 1927 р. не буде продовжений поза 1. листопада.

— **Нещастя й катастрофи.** В англ. графстві Варвік появилась нова недуга, наслідком якої люди тратять мову; на кількадесять недужих 8 жертв. — В околиці Гельсінгфорса в одним кіно згоріло 21 осіб.

— **Похорони Данілевського.** Після Жеромського, Раймонта та Каспровича, Данілевський теж мав офіціяльні похорони, в яких узяли участь представники уряду. Як бувш. військовий мав почесну чету делегатів усіх варшавських полків, а як член партії — представників Польської Партії Соціалістичної. Іменем уряду промовляв на могилі міністр освіти, від письменників — Вячеслав Серошевський.

— **Зупинений поїзд.** Цими днями пасажири, які їхали в станиславівським поїзді, були сильно здивовані, що поїзд подався взад на станцію, замість їхати вперед. Треба було кликати поліцію, щоби втихомирити один вагон, де робітники з Підлісніва робили собі порахунок із війтом з Микуличина, цінками та кожами побиваючи гуцулів і деяких подорожніх. Два Хомини і Корніцкі із Станиславова, що були дієвими особами, відомі із неодної авантури, що завела їх не вперше до вязниці.

— **Король воздуха.** Такий новий титул дістав франц. летун Доре, що на берлінським майдані змагався із ним. летуном Візельманом. Обі летуни виконали цілу низку акробатичних штукарств на власнім апараті і на апараті противника. Журі складалось із представників Чехословаччини та Голяндії і признало переможцем Доре, який одержав від управи берлінського майдану майстерну чашу.

— **Нова жидівська секта.** У Будапешті повстала нова жидівська секта, що вірить у... Христа. Називається вона „Союзом мадярських жидів віруючих у Христа" і має вже 4000 членів. Їх метою: затерти ріжниці між Старим і Новим Завітом, жидами і християнами, силою любови ближнього. Членом цієї секти може стати кожний, хто вродився жидом, без огляду на те, чи прийняв уже яку християнську віру та обряд. Основник цієї секти адв. д-р Деендерій Фельдес заявляє, що в Америці, Англії, Франції та Німеччині є віддавна жиди віруючі в Христа.

— **Полтавський Державний Музей ім. Короленка.** В цьому році минає 35 років з дня організації одного з найзначніших музеїв союзу — Полтавського Державного Музею імени Короленка. Музей засновано в 1891 році з ініціятиви професорів Докучаєва та Гурова, запрошених волишнім Полтавським Земством для дослідження грунту і геольогічних робіт на Полтавщині. Понад 4000 експонатів з природи краю, зібраних дослідниками, лягли в основу музею. До 1906 року музей мав чисто природничий характер. Але потім до нього почали надходити окремі експонати на цілі збірки і музей поволі починає набувати значіння краєвого. Колекції музею складалися з пожертв ріжних збирачів та дослідників краю. Зокрема великий подарунок понад 20.000 експонатів і 4.500 томів наукової літератури зробила в 1906 р. поміщиця Скаржинська з Лубень. Після того велику збірку подарував музеєві П. Бобровський — переважно колекції з природознавства (Крим, Кавказ, Середня Азія, Китай, Японія та Єгипет). До революції колекції музею містилися у Земській Управі, а частина в будинку Освіти ім. Гоголя. Підчас революції музей переведено до будинку колишньої Земської Управи, що являє собою чи не найкращий зразок української архітектури на території УСРР, збудований за проектом професора Кричевського. Розписи в ньому робили художники Кричевський, Васильківський та Самокиш. Тепер музей має понад 200.000 музейних експонатів та 50.000 томів наукової літератури. Музей має відділи: природничий, побуту та ідеольогії, техніки й економіки та соціяльно-політичний. Велику кількість експонатів зібрано в етнографічному відділі. Тут можна бачити увесь побут селянина Полтавщини. Є також речі панського побуту. Багато експонатів кустарних виробів. Музей має понад 1.000 килимів, між ними багато уніків. Так само великий відділ кераміки. Тут-же є невеликий відділ музичних інструментів. В історичному відділі зібрано портрети гетьманів гравюри Старої Полтави, велике число збірок лубочних малюнків козака Мамая, жупан і сорочка Кочубея, що були на ньому в день кари. В окремій кімнаті Гоголя зібрані речі письменника його перешнек, варіянти творів тощо. В кімнаті славетних полтавців є портрети на фото-Котляревського, Мирного, Пчілки, Л. Українки, М. Драгоманова, М. Лисенка та інші. Тут-же зібрано й твори цих письменників та оригінали, що зберігліся. За рік музей відвідало (екскурсії та окремі особи) 67.000 осіб, а них біля 10.000 селян. („Укр. Вісти".)

— **Подорож у невідоме.** Є ще поетичні люди на світі. У Парижі трапилась цими днями така пригода: до каси одного більшого залізничного двірця підходить панок і каже до панни-касірки: „Маю до вас просьбу і хочу купити десь дімок на селі, а не знаю де. Лишаю вам вибір — дайте мені білет куднебудь". Касірка має гумор, усміхається і дає панкові білет до місця досить далеко віддаленого. На другий день панок вертається до каси: „Чи це ви дали мені вчора білет?" „Я. Чим можу вам служити?" — „Хочу вам подякувати, бо завдяки вам я купив чудесний домик у прегарній околиці. Я щасливий і хочу... Молода касірка бурмоче, „добре, добре", а за той час панок витягає з портфелю лист і передає їй. У листі більший банкнот на спомин. Зяки совісна урядничка могла запротестувати, панок щез, не лишаючи свого прізвища ні адреси.

— **Літературний куток.** У Білгороді помер учора один із найбільших сербських поетів Борислав Данкович. Можна стверднти із рішучістю, що 99 прц. наших знавців літератури чує, на свій сором, не прізвище вперше. — У журналі „Норд унд Зід" появилась літературна стаття... нім. мін. заєорд. справ Штреземана, про відношення Гетого до визвольних нім. воєн. Штреземан не піддержує легенди про ненависть Гетого до Наполєона. Його захоплення скінчилось, коли Наполєон став гнобителем Німеччини. Франц. критика висловлюється з признанням про критичний хист Штреземана. — Мурманський журнал у Ню-Йорку „Опортюніті" оголосив нагороду 1000 дол. за найкраще оповідання написане негром; за короткий час зголосилось більш 1000 кандидатів на нагороду. — Відоме франц. видавництво Грассе почало нову бібліотеку п. з. „Контр-революційні книжки". — Поанкаре видав збірку вирвків із своїх промов і афоризмів п. з. „Французькі слова".

— **Світова всячина.** Раковський не має охоти на посаду у Токіо, де грунт ще хиткіший як у Парижі. — Бельгійський уряд обмежує свою армію і військову службу. — Біля Штутгарту помер брат бувш. румунського короля князь Вільгельм Гогенцоллєрн, що не грав ніякої політ. ролі. — Румунський жандарм застрілив мадярського салашина, якого труна найшли на мад. землі; інцидент матиме дипльоматичні наслідки. — Мексиканські бандити пірвали англійця Мічеля, директора вугляного тов., під загрозою смерти, коли не дістануть викупу 500 фунт. — Відомий теоретик тред уніонізму проф. Сідней Уеб покинув льондонський університет після 15 літ, викладаючи адміністраційне право. — У Севастополі наслідком землетрусу нема печей. — Франц. комуністи склали комітет з нагоди свята 10-ліття рос. жовтневої революції; 62 делегатів на свято вже виїхало; 3 соціялістів, що приєднались до подорожі виключили з партії.

— **З кіна.** У кіні „Лев" „Острів засуджених", пєса з дотепом, гумором і трагедією з підсоняшних країн. Мільтон Сіллє (100-проц. мущина!), красуня Бетті Бронсон і Ноаг Беррі.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

З діяльности СУА.

Ряд сходин делегатур Союзу українських адвокатів перед феріями покінчився сходинами делегатур Тернопіль-Бережани, які відбулися дня 16. VII. в Тернополі в салі „Просвіти" при участи кількацяти членів. На порядку дня була справа організації СУА., фахової преси і посмертного фонду. Після сходин виголосив адв. д-р Маріян Глушкевич реферат на тему: „Карне законодавство европейських держав по війні", який викликав, з уваги на актуальність теми і дуже гарне її оброблення великий інтерес у слухачів. Треба завважити, що відносини серед української палестри самого Тернополя від деякого часу не зовсім правильні і коректні. Можливо, що партійно-політична боротьба, яка опанувала саме українське громадянство Тернополя, опанувала теж і українських адвокатів, як безпосередньо заінтересованих членів поодиноких партій і груп. Не можна думати, щоби причиною цього були моменти натури станово-конкуренційної. Сходини довели до деякого пояснення відносин і є надія, що вони згодом зовсім поправляться, що повинно лежати передовсім в інтересі самої української палестри.

Перше після ферій засідання Виділу СУА. відбулося дня 24. IX., а на порядку дня були ріжні актуальні справи, між іншим справа делегатур Пов. суду С. Н. у Львові і т. д. Намічено сходини делегатур в Перемишлі, Сяноці, Самборі та в одному з міст Волині для делегатури Волині, Холмщини, Полісся і Підляшша. Ці останні сходини надзвичайно важні, бо вони закінчать організаційну працю СУА. на цілій українській території під Польщею.

Виділ СУА. вшанував память пок. адвоката Льва Максимовича зі Старого Самбора, а з уваги на катастрофу повені члени Виділу зложили 50 зол. передану до диспозиції Українського Комітету допомоги жертвам повені.

На днях має появитися 2-гий бюлетень СУА.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Зі спорту.

„Україна" — „Графіка" 2:0 (0:0).

В недільних змаганнях з „Графікою", яка виявилася дружиною доволі слабою, мало зіграною і без ніяких замітніших талантів, „Україна не показала видним абсолютно нічого. Не кажучи вже про якунебудь комбінацію, якої ніяк не можна було в неї доглянутися, грачі „України" не завдавали собі навіть труду трохи жвавіше рушатися, але чекали, аж мяч прийде до них сам. Виїмками були тільки Рак і Борсук, що працювали пильно й дошльово за всіх. Особливо Рак давався в знаки противникам, бо був просто всюди і пропсував неодну неприємну ситуацію для української дружини. Воротар Барусевич не мав поля до попису, тому годі сказати, чи він тепер у добрій формі. Видимо недиспонований був Терлецький, а вже найгіршим показався дотеперішній воротар Труш, що на провідника нападу абсолютно не надається. Жаль було просто дивитися на нього як на керманича нападу, такий був непорадний і нездарний! Про інших нема що згадувати, бо нічим не звернули на себе уваги. Обі брамки стрілила „Україна" з пробоїв. Видців ок. 400.

„Сокіл" (Станиславів) — „Вік" (Станиславів) 6:0 (4:0).

Ці товариські змагання відбулися на гриші польського „Сокола" і. Обі дружини слабі, гра їх стояла очевидно на низькому рівні. Всеж таки українська дружина виявила щось у роді комбінації і була в ліпшій кондиції, тому легко перемогла слабоньку дружину станиславівських німців. Судзював п. Новицький.

Перегляд українських інвалідів.

Комунікат.

Лікарські оглядини й реєстрація інвалідів У. Г. А. відбудуться:

В суботу 29.X. ц. р. в Перемишлі у д-ра Прайми, Ринок 12, для інвалідів У. Г. А. з повітів: Перемишль, Мостиська, Судова Вишня, Ліcько, Добромиль, Любачів і Ярослав. Година перегляду: від 1·30 до 3-ої і від 5-ої до 7-ої попол.

В неділю 30.X. ц. р. в Стрию в Т-ві „Сокіл" від год. 9·30 передпол. для повітів: Стрий, Сколе, Жидачів і Долинів.

В четвер 3.XI. ц. р. в Коломиї в салі Народнього Дому, вул. Костюшка в год. 11. передпол. для повітів: Коломия, Косів, Снятин, Надвірна, Печеніжин і Городенка.

Кожний інвалід У. Г. А. обовязаний явитися до перегляду і принести з собою посвідку від парохіяльного уряду та читальні „Просвіти" або кооперативи про те, що є інвалідом У. Г. А. та потверджений громадським урядом виказ майєткового стану.

Управа УКТОНІ у Львові.

ОПОВІСТКИ.

Свято книжки в Станиславові. Філія „Просвіти" у Станиславові уладжує в неділю 30. жовтня п. р. в салі українського „Сокола" в год. 3. попол. свято української книжки. На програму свята складаються: референт голови „Просвіти" у Львові проф. Михайла Галущинського, хорові продукції „Станиславівського Бояна", деклямація проф. д-ра Костя Кисілевського і комедія І. Франка „Учитель", яку відіграють краєві сили всіх театр. гуртків повіту. Весь дохід на закупно мандрівних бібліотек.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків лят в цілім краю заісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвисші ціни. За) 31-7

ВСІЛЯКІ золотничі паперові виконує на срібня Роппіа, Сикстуська 16 по і зол. 721 6-7

ПОШУКУЄТЬСЯ жінки, що занялась би домом і дитиною. Зголошення під 2—3, Яримович, Львів, Домагаличів 3. 806 1-2

ШУКАЮ покою з окр. вх. евент. з харчем найрадше в околиці Збліківа. Зголошувати в адмін. під „молодий інжінер". 807

СТУДЕНТ прав літ 29, шатин, напяне переписку з інтелігентною, гарною, заможною панною до лят 25. Ціль матримоніяльна. Дискреція заведена. Листи вразі з фотографіями проситься слати до Адміністрації „Діла" під „Краса". 808

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 **Пересвітлення Рентгеном** 20—24

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в Станиславові

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без коров і білення зубів. — Пристушні ціни — догідні услівя. 794 19—7

АДВОКАТ

д-р Воїнд. Старосольський

вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашевського 23/II.

З приводу

МІСЯЦЯ КНИЖКИ

можна набути

в Адміністрації „Діла" Львів Ринок ч. 10 II. пов.

слідуючі книжки:

Е. Чикаленко: Спогади I—III часть (вичерпується), зол. 8·00

М. Возняк: Шевченко і княжна Репніна 1·50

Г. Брасюк: Безпутні (сучасна фільма) 0·60

Служба Божа св. Йоана Золотоустого зі службами ріжних намірень українською мовою у перекладі о. д-ра Яр. Левицького 2·50

Висилає висилає листівку, а вишлемо відворотною почтою за пересилатою.

ФУТРА переробляє, модно і зі смаком, також виконує нові креації по приступних цінах, першорядна солідна кушнірська робітня

Францішок Ільницький

Львів, Легіонів 3 — Шайнохи 2а подвірю.

зол 6·60 | **ГОДИННИК** | зол. 6·60

англ. швайцарські з гарантією тільки у

6 Гінбінга Сикстуська 4

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

ч. 241 (11.209). Львів, пятниця 28. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono gotówką. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Самоціль.

Львів, 27. жовтня 1927.

Жидівська пропаганда в обороні Шварцбарта не нехтує ніякими засобами, щоби тільки осягнути намічену мету, щоби на вершини геройства винести інтернаціонального проходимця і в очах світа понизити українське імя. До пропагандистично-перегонових квадриг запряжено не тільки велику жидівську фінансіеру, не лише весь інтернаціонал, не лише публіцистів, письменників, громадських діячів, але й частини передових представників французького інтелєктуального світа.

„Ліга для оборони прав людини", зложена в мягкосердних гуманітаристів, до якої належить і Шварцбарт, під жидівською суфлеркою припустила генеральний наступ на український нарід. Деякі діячі, деякі великі письменники та відомі спеціялісти в поодиноких ділянках науки, але зрештою люди паперові, ігноранти в справах соціяльних і політичних здвигів, дались зловити на вудочку жидівської пропаганди, щоби градом обвинувачень й осудів обкинути скервавлену Україну. „Оборонці прав людини", ці кабінетові звеличники французської революції і визнавці її гасел, розуміють Вандею, мають зрозуміння для її боротьби, яка прецінь не дасться впхати в рямки „Ліги для оборони прав людини", але не розуміють України, яка прецінь була Вандеєю російської революції. І то Вандеєю великою розмірами терену і розмірами пристрастей. Українська Вандея мусіла боротися не за своє „я" територіяльно - провінціонального характеру, не за свою самобутність і своєрідний консерватизм, але за свою будуччину, за своє визволення, за нові форми життя і розвитку. А ведучи боротьбу за них, Україна мусіла протиставитися двом Росіям — вчорашній: абсолютистично-царській і новій: диктаторсько-комуністичній, мусіла протиставитися також агентам і лицарям одної і другої Росії на своїй національній території та боротися з безладдям, деморалізацією, зрадою, провокацією і всіми найнижчими інстинктами, які видобулися з хаосу війни і революції. Була це війна важка, безпощадна, на життя і смерть, війна всіх проти всіх, в якій за кожним углом чигала ненаситна смерть. Треба би там бути, треба би пережити все те, щоби видавати вже не авторітетні, але хоч трохи правдиві осуди. Тому й осуди й засуди французьких інтелєктуалістів, безапеляційно кидані на революційну добу найновішої української історії, тому й похвали злочину Шварцбарта, треба трактувати дуже поблажливо. І ми не обурюємося на французьких поетів, письменників, медиків й інших членів „Ліги для оборони прав людини", бо вони ледві чи знали, що творять, вони мали нагоду в осуджуючій анкеті пригадатися світові, зробити собі коштом жертви Шварцбартового злочину відповідну рекляму. А реклама становить одну з головних признак французької вдачі. Але наше обурення, слушне й оправдане, звертається *проти* тих, що тенденційно введи в блуд французьких інтелєктуалістів — не в імя людськости і людяности, не задля висвітлення справи погромів і їх основи, але в імя безмежної пімсти первісного закону і для постороннїх інтересів.

Світове жидівство не ждало на вислід процесу, на зясування поглядів, на висунення доказів й аргументів з одного і другого боку, але вже заздалегідь видало безапеляційний присуд у справі страшній, але й складній, у справі, в якій жиди не є без вини.

А в тій протиукраїнській офензиві сором*ливо* підноситься з жидівської сторони облудне застереження, що — мовляв — жиди виступають тільки проти Петлюри, як б. голови української державної влади, який нібито толерував погроми. Але їх симпатії на боці українського народу й його визвольних змагань. Так щонайменше звучать слова, хоч діла кричать проти того. Але вже жидівський письменник Шалом Аш, теж запряжений у шлині протиукраїнської пропаґанди, поширює базу обвинувачення на цілий український нарід.

„Чи то фатум якесь — каже він — чи може нещастя, що чигає на нас: на оба народи? Чи може в тому причина, що наш (українців! Ред.) шлях не у всім іще достаточно вложений угрунтованим підкладом наших глибоких бажань, а ублагороднена туга не ввійшла ще у віддих народніх мас — але так то вже буває, що коли тільки цливе хвиля українських визвольних рухів, починається також хвиля убивств і бестіяльських знущань. Як колиб гін українського визволення не був несений найсубтельнішими і найгарнішими змаганнями. Те саме було за часів Хмельницького і того самого вчили нас останні погроми, як колиб ми жиди були створені і жили лише на те, щоби служити пальним матеріялом, який втягнув би в себе всю ерупцію волі темних мас в якій небудь формі. Во за кожним разом дивно нещасливим збігом долі ідея української волі топиться і тихне в потоці нашої, невинно пролитої крови. Ви більше, як усі інші народи повинні бути осторожні в жидівською кровю, бо ваша воля вже раз утопилася в морі тієї крови. **Тверезі українські провідники повинні були найтися на чолі ваших полків і своїм власним тілом боронити тіла жидівських жертв.** Коли навіть не для жидів, то для себе, для свого власного народу, власної будуччини. Для вашої великої і величавої народньої ідеї. **Ось вина Петлюри!** Не вільно йому було ховатися в чотирьох стінах кабінетів, але він повинен був стати на чолі своїх відділів. Може бути, **що був би впав жертвою,** колиб був стримував убийства і грабіжі. Але був би зберіг чистоту справи, за яку боровся".

Шалом Аш, *великий* жидівський письменник, кров з крови і кість з кости свого народу, своєї раси, що як сейсмограф відчуває кожне тремтіння жидівської душі, що в своїй духовій організації несе міти і заповіти грізних пророків Ізраіля, може найвірніше ставить справу. Расовий жид знає, чого він хоче. Це не кабінетовий французький інтелєктуаліст, що ступенує „напамять" піддані йому осуди. Ні, це син „вибраного" народу, який ставить постулятн на широкій базі, на основі взаємовідносин між жидами й українцями. Він просто каже: Ми є вибраний нарід, нам належиться окрема пошана й охорона. Коли йде революція, коли підноситься хвиля пристрастей, коли грають здичавілі інстинкти і коли прийшов час морального знечулення, українські патріоти мають все лишити на ласку божу. Хоч би валився світ, хочби все тріщало в своїх основах і хоч би пропадав у невимовних муках і конвульсіях громадянської війни український нарід, то й тоді єдиною думкою, змаганням і ділом українських патріотів повинна бути оборона жидів і то власною грудю. І не в чому іншому, а в тому є вина Петлюри, що він не кинув усіх державних справ, боротьби з більшовиками, денікінцями, хаосом та не став на чолі вірних собі відділів, щоби власною груддю заслонити жидів перед погромами. А тому, що він того не зробив, що він думав більше про Україну, а менше про жидів, то нема пощади. На його голову, на його могилу треба скинути всю відповідальність за погроми. І це робиться для окремої ціли, а тою ціллю є саме жидівство. „Ми самі для себе є ціллю і змаганням" — конклюдує Ш. Аш.

Коли так, то звідки такі претенсії до українців? Ми вже нераз чули ці егоїстичні й еготичні перехвалки. Можемо згодитися з таким ставленням справи, але в такому разі дозвольте, що ми будемо також ціллю для самих себе. Чому українські патріоти мали покинути все і своїми грудьми обороняти жидів перед погромниками? Чому не зробили того жидівські патріоти? Деж була жидівська молодь в тих часах? Чому вона не стала в обороні невинних жертв перед погромниками? Чиж жиди не є горожанами землі української, чи вони не жили й не живуть її соками? А ще й говориться, що жидн симпатизують зі справою *українського визволення.*

Колиб жидівська молодь, яка — як і всяка інша молодь — мала у тих часах зброю в своїх руках, разом з українцями стала була в рядах борців за справу визволення України, то може й не було би погромів. А колиб були, то сами жиди, виступаючи під українським прапором були би скоро їх зліквідували, власними грудьми обороняючи своїх батьків, матерей і сестер перед погромниками. Але жидівська молодь, будучи „ціллю і змаганням для себе самої" воліла організувати в запіллі повстання проти української влади і її військ, воліла виступати зі зброєю в руках під російсько-більшовицьким прапором, під прапором імперіялістів і гробокопателів української волі, як боронити своїх батьків і матерей перед погромами.

І чому підчас українських визвольних рухів усе ллється жидівська кров? Чому так було за Хмельницького, за гайдамаччини і чому так було перед кількома літами? Тому, що всяка революція з природи річи звертається проти гнобителів, проти експонентів поневолення. А жиди — на жаль — все були і є в таборі сильних, могутніх, посідаючих, в таборі ворогів української державности, української культури, в таборі експльоататорів, все були агентами чужих сил, амбасадорами чужих інтересів. Розуміється, не всі, але більшість, і то велика. Ось в чому лежить **трагедія народу українського і жидівського.** І з останніх подій, страшних і кривавих, шкідливих і трагічних для обох сторін, треба витягати зовсім інші висновки, як це роблять представники жидівського народу. Треба дійти до коріння лиха, обективно, з вирозумінням і зрозумінням, треба ставити вимоги не лише до інших, але й до себе, треба перевести оцінку цінностей, треба *переродитися*, відкинути егоїстичну самоціль, шкурні інтереси, а тоді й інакше уложаться українсько-жидівські взаємини.

ТОВАРИСЬКІ СХОДИНИ З ТАНЦЯМИ

відбудуться заходом Кооперативи

„ЧЕРВОНА КАЛИНА"

дня 29. жовтня ц. р. в салях

„Української Бесіди" у Львові.

Початок о год. 10. — Запрошення можна дістати в „Червоній Калині", Руська 18/I.

Українізація, націоналізм і КП(б)У.

Справа українізації дуже живо займає кермуючі кола тієї партії, що виконує нині диктатуру на Україні, тобто комуністичної партії більшовиків України. Бачимо це з харківської щоденної преси, з журналів і окремих постанов партії. На тему українізації, зокремаж на тему українізації самої КП(б)У стрічаємо дуже часто обемисті статті й фейлєтони на сторінках центрального орґану КП(б)У „Комуніст" переважно пера пресов. референта КП(б)У Андрія Хвилі.

Читаючи всі ті статті та міркування помічаємо одно дуже знаменне явище, а саме, що ні А. Хвиля ні хто інший не порушує справи національної політики КП(б)У, справи українізації взагалі, а справи українізації партії зокрема інакше, як у звязку з аналізою наростаючого тепер на Україні українського націоналізму. І тому мимоволі набирається враження, що там на Україні завелися якісь своєрідні перегони: між українізацією і українським націоналізмом. Чим дужче проявляється активний націоналізм, що находить, по запевненням самого Хвилі, вияв навіть у самій КП(б)У у формі тзв. націоналістичних „ухильств", тим живіше інтересується партія справами українізації, української культури, зокремаж справами українізації самої партії. З того виходилоб, що інтензивність українізації та українщення самої КП(б)У є дуже залежна від інтензивности активного росту націоналізму. Але тут слід вставити маленьке застереження. Коли пишемо про своєрідні перегони між підпольним українським націоналізмом під диктатурою пролетаріяту і самою КП(б)У, що виконує диктатуру, то розуміємо це так: націоналісти намагаються вложити в українізацію суто український зміст, хочуть творити чисто-українську культуру, а комуністи навпаки намагаються українізацію (чисто формальну) поширити, намагаються навіть довести в самій партії до формальної переваги українського елементу, і тим самим ослабити аргументи націоналістів проти себе, але при тім хочуть використати українізацію для — не тільки не національних, але — наскрізь протинаціональних цілей. У намірену будову формально-української культури комуністи намагаються впакувати анаціональний, сутоінтернаціональний то є московський зміст.

бож Москва є тепер кузнею найновіших червоних „інтернаціональних чінностей". Це їм не вдається. На кожному кроці стрічають вони поважні перешколи у використанні творчих засобів українського народу з боку національних українських елементів, що тим спробам подекуди свідомо а подекуди інстинктово протиставляться.

Тому не можна дивуватися, що в монопольній комуністичній пресі, яка появляється українською мовою на Україні, ми так часто стрічаємо підводження підсумків українізації з правила у звязку з розправою з націоналізмом, який — до речі кажучи — виступає на сторінках тієї преси напів анонімово. Бож надуживання імен Хвильового чи Шумського як покровителів націоналізму чи „націоналістичних збочень" хіба поважно трактувати не можна. Оба вони мають з націоналізмом стільки спільного, що наприклад Мусоліні з комунізмом.

Ось у „Комуністі" з 18. жовтня ц. р. стрічаємо знов статтю А. Хвилі на тему українізації і націоналізму. Щоби ослабити аргументи націоналістів проти національної політики комуністичної диктатури на Україні, наводить автор цифрові дані про українщення КП(б)У. Тепер — мовляв — у партії більшість українців, а тому КП(б)У треба вважати національно-українською партією, а харківський уряд теж національно-українським, а не як досі територіяльно-українським. Шож кажуть цифри? У 1924 р. було в партії 33,3 відс. українців, 45,1 відс. москалів і 14 відс. жидів. У 1925 р. було українців 37 відс., москалів 43,5 відс., а жидів 11,8 відс. У 1926 р. число українців скочило раптом на 49,9 відс., москалів було 37 відс., а жидів 11,4 відс. Цього року (1927), твердить автор, число українців у партії виносить 51,9 відс., але за те не подає зовсім ні числа москалів ні числа жидів. Якби до наведених цифр додав був автор ще й загальне число членів КП(б)У у кожному році, тоді можнаб було виробити собі ясний погляд про національне обличчя партії. Без того це неможливе. Бо не тільки не виключене, але зовсім правдоподібне, що протягом трьох літ богато москалів подало себе при партійній конскрипції за українців (на це вказує помітний упадок відсотку москалів) з описаних вище утилітарних мотивів. Партії треба було українщитися і наслідком того робили в ній більше українців. А це не рівнозначне з тим, що їх більше приймили, бо до партії попасти дуже важко, а тим більше свідомому українцеві, якого все підозрівають там з правила у націоналізмі.

З тієїж статті довідуємося, що і в комсомолі перевага українців „росте". У 1924 р. було їх там 50.9 відс., а у 1926 р. уже 63 відс. Москалів у томуж часі було: в 1924 р. 29 відс., а в 1926 р. 19 відс. На шкільній ділянці процес українізації йшов ось як: 1925 р. було 77 відс. зукраїнізованих шкіл, у 1926 р. уже 80,3 відс. Вища школа, тзв. технікум і профшколи українізовані у 50 відс., а інститути у 28 відс. Тираж української преси виносив 1924 р. 90.000 примірників, 1925 р. 439.000 прим., а 1927 р. уже 500.000 примірників. Це й є ті аргументи, які висуває Хвиля проти закидів націоналістів, що українізація не задовольняє вповні потреб української нації.

При ітій нагоді, бажаючи піднести вагу наведених здобутків українізації під кермою компартії, автор каже, що їх поборюють всіми силами російські шовіністи не тільки поза партією, але й у партії.

„Російський шовінізм находить собі відгомін серед деяких членів партії, що працюють подекуди на відповідальних посадах у радянському апараті. Російськ. шовінізм хоче звести рованток Укр. Соц. Рад. Республики до стану провінції, хоче зробити У. С. Р. Р. підлеглою Росії, розуміючи, що в СРСР. взаємини між народами повинні бути такі самі, які були за старих дореволюційних часів. Російський шовінізм намагається дискредитувати національну політику компартії на У-

МУШТАРДУ
ДОБІРНОЇ ЯКОСТИ доставляє
ВИРОБНИЧА ФАБРИКА
ЙОСИФА ЖУРАВСЬКОГО
Львів, На Болоні ч. 12. Тел. 26-44.

країні, українізації, хоче зробити на Україні російську культуру, російську мову пануючою".

Як бачимо, то Хвиля не нехтує у боротьбі з українським націоналізмом керувати навіть чисто націоналістичними засобами, а все в тій ціли, щоби ослабити вістря націоналістичних аргументів. Комуністи все так робили, що аргументи противника намагалися використати проти нього, але не все успішно. Щож каже Хвиля безпосередньо про українських націоналістів?

„Складність ситуації — пише він — полягає в тому, що з руїни буржуазного суспільства, з корінця українського куркуля, частини української буржуазної інтеліґенції, особливо на культурному фронті, під прапором будівництва української культури, господарства й у звязку з Заходом — наростає консолідований єдиний фронт українського націоналізму. На селі у вигляді куркуля, в місті — через українського буржуя в формі „культурній", літературній, церковній український націоналізм працює, не покладаючи рук. Він хоче прищепити широким масам ідеольогію українського націоналізму, ненависть до соціялістичної Москви. Націоналісти засуджують сьогодняшній день, переробляють історію й розповсюджують погляд, що радянська епоха, є один із непримемних етапів на шляху утворення дійсної буржуазної української держави".

Видно, що стоголова це гидра той український націоналізм, коли він так завзято розростається та консолідується навіть там, де його щодня нищать, щодня намагаються компромітувати, обливати найгидкішими помиями та пересікати нитку самого його життя. Він не дається і комуністи приневолені самі стверджувати тільки страшний для них його зріст.

Несподіванка.

ЗА КУЛІСАМИ ШВАРЦБАРДІЯДИ.

ПАРИЖ, 26. X. (Власна телеграма). Несподівана пропозиція об. Торреса в справі скорочення процесу і його резигнація з переслухання дальших свідків як оборони, так і обвинувачення зробила тут незвичайне вражіння. Вперто вдержується поголоска, що пропозиція Торреса спричинена інтервенцією радянської амбасади, бо дотеперішній хід процесу викликав занадто велике заінтересування Україною в світі, а також находить набожні відгомони на У. країні.

З процесу Шварцбарта.

Париж, 22. жовтня 1927.

Як виглядає знак діявола?

Четвертий день процесу. Засідання починається запитом Камінчі до Торреса, чи він признає тепер, вислухавши свідків, що Петлюра ніколи не потурав погромам. Торрес протестує, кажучи, що коли погроми також видавали відповіді Петлюри то Петлюра відповідальний за них. Камінчі відповідає, що навіть і тоді ця відповідальність не є особиста. Щодо закиду бувш-го Петлюрі писав протижидівські статті в „Тризубі" він теж відпадає, бо таких його статтей нема. На що Шварцбарт доводить свідків:

— Тризуб це знак Петлюри, знак діявола і його царства!

На салі сміх. Емблема української державности видається фанатикові якимсь таємним знаком пекла. Натяк на діявола в устах „професійного" анархіста дивно чути.

Ол. Шульгин як свідок.

Центральною особою дня став свідок Ол. Шульгин, бувш. генеральний секретар міжнаціональних справ при Центр. Раді, тепер проф. історії в українськім унів. у Празі. Навіть „Последніе Новості", що обставляють титули бувш. членів українського уряду лапками („міністер") і підкреслюють залюбки всі їх хиби, пишуть: „його чудова французька мова, палкість і видима щирість рішуче відріжняють його від решти свідків-українців.... Він був першим у-

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Р. П.

Адвокатура, Нація і права української мови.

Від деякого часу українська преса західньо-українських земель містить короткі, але многомовні нотатки про те, як та або інша національна чи взагалі громадянська українська установа або одиниця „не шанує прав своєї мови" віддаючи судові справи в руки чужих правників, що відтак виступають іменем тих установ і осіб перед судами і урядами теж у чужій мові. А бувають і такі випадки, про які читаємо в пресі, що українці вживають у своїх особистих виступах перед судами і урядами, чужої, польської мови.

З другоїж сторони знаємо рідкі, що правда, випади наших журналістів а то і принагідних дописувачів проти українських адвокатів. Правда, пишеться про особи, але деколи і про адвокатуру взагалі. А змагання генералізувати непристойности приватної чи громадянської натури, чи станову несолідність, закидувані україн. адвокатові як одиниці, пробиває з того рода нотаток і полемік. Таких виступів не цураються чавіть деякі наші адвокати, коли ведуть полеміку політичної чи взагалі громадянської натури із товаришами звання, все одно, чи джерелом її змагання особисто-конкуренційного, чи партійно-політичного характеру.

На всякий випадок зазначені вище прояви вбиваються в думку громадянської опінії, яка приймає їх більше або менше критично. Повстає нове, своєрідне питання, яким досі наш народ не займався. Бо в нашій що щойно почала модернізуватися, було своєї адвокатури ще до війни так маленько, що в ніякому разі не могла вона бути поважною додатною позицією в загальнонаціональному біляисі. Це сталося щойно після війни, як число української адвокатури значно збільшилося так, що сьогодні маємо вже до діла — особливо в Галичині — із чисельним, зорганізованим станом, який не лише виступає колективно задля оборони своїх чисто станових інтересів, але теж, ведений ідейною частиною своїх членів, забирає щораз частіше корпоративно голос у питаннях загально-національного значіння, питаннях, як побачимо з дальшого, першорядної ваги. Як сказано: повстала нова проблема, якій можна дати назву: **відношення адвокатури до нації.** Питанню цьому присвятимо дальші уваги.

*

Закони про мову урядування в судах, прокураторських урядах і нотаріяті та про державну мову і мову урядування в державних і самоуправних адміністраційних урядах, що обовязують в Польщі від 1924 р., створили передовсім зовсім інші як досі обективні умови, в яких доводиться українській нації в Польщі реалізувати своє найцінніше право, т. е. право уживати в публичних виступах своєї мови. Кажемо: „інші мови" тому, що в Галичині були традиції австрійського законодавства, а на Волині і інших землях за сокальським кордоном була довголітня обрусительна практика московських законів і коротка хоч ясна і захоплююча революційна практика часів Української Народньої Республики. Ці закони оголошено в перекладі або у виїмках в українській пресі, але досі не ждалися вони докладнішого обговорення. А є в них моменти, що так і бють в очі з першого погляду і проти волі насувають свідомій національно людині деякі думки. Одначе наш загал не поробив досі ніяких висновків із тих маркантних постанов згаданих законів. Не зробив того, що годиться нації свідомій, внутрішньо сконсолідованій і здисциплінованій.

Австрійські закони про мову рахувалися з фактами. При стислому виконуванні закону був обовязаний державний урядовець даної національної території — якщо сторона звернулася до нього в мові недержавного народу тоїж території, напр. у мові українській, чеській і т. д., евентуально в автономних урядах в мові німецькій, — урядувати в слові та списувати протоколи і акти в мові даної одиниці. Розуміється, що у випадках неприноровлення постанов закону сторони домагалися урядування в своїй мові, але це була тільки пригадка урядовцеві його обовязку, або жалоба на нього ізза несповнення обовязку. Могло статися таке, що наприклад поляк звернувся до судді або урядовця в українській мові і тоді з ним урядовано в тій-же мові. З того приводу бували навіть жалоби але неоправдані. Інакше тепер. Згадані закони з 1924 р. вимагають, щоби в кожній стадії поступування даний член національної меншости поставив виразно домагання, щоби з ним урядовано також в мові його нації. Закон рахується — навпаки як це було за Австрії — із свого роду **волюнтаризмом** при виявлюванні національного обличчя і при реалізації прав мови даної національної меншости. Це перше, з чим треба рахуватися кожному українському громадянинові після того, як увійшли в життя закони з 1924 р. Передовсім перед національною адвокатурою стоїть завдання: на кожному кроці пильнувати, щоби висувати домагання переводження розправ, списування протоколів і видавання усіх рішень також в українській мові, бо закони про мову з 1924 р. уводять в засаді обовязкове урядування в державній мові, а побіч неї на домагання сторони в мові національної меншости.

Ті, що укладали предметові закони про мову хотіли, очевидно, повести справу так, щоби було якнайменше даних для використовування прав мови національних меншостей, а воно і справді так є, якщо взяти під увагу елементарну, негативну, ще ірраціональну, якщо можна так сказати, „свідомість" от хоч би українського народу, не кажучи вже про білоруський, що опинився в межах Польщі. Законодавці передбачували, що при такій „свідомости", а радше при загальній несвідомости нашого громадянства, остануть згадані закони на папері, ніхто не буде їх виконувати, або якщо й буде яке змагання заманіфестувати свої права домаганням урядування в мові меншости, то з ріжних, передовсім утилітарних причин, воно так і остане лише маніфестацією, а урядування буде переводитися в мові польській. І якщо такий стан потріває довше, а тимчасом із польських шкіл вийдуть нові типи людей з національних меншостей, для яких польська мова буде другою мовою щоденного вжитку, то за якийсь час можна буде скасувати і ті охлапи національних прав, які кинено переважно громадянству Галичини в згаданих законах.

(Продовження буде.)

Пригадка! Пригадка!
РАДА
Союзу Українських Купців
12. XI. ц. р. у вел. салі „Нар. Дому".
Танці під проводом Кв. Л. Лепкого. Сольо-співи, монольоги, куплети у виконанні відомих арт. сил. — Запрошення до набуття в Союзі У. К. Міхнацького 6.

українським свідком, якого слухали з увагою та зацікавленням... хоча як і раніше, його промову перебивав гомін, крик і завзяті вмагання адвокатів".

Ол. Шульгин дає довший виклад боротьби за українську самостійність, творення армії, характеристику Петлюри як діяча та людини, його компетенцій — підкреслюючи, що робить це як член уряду, приятель покійного та як історик. Наводимо із його візнань таке місце:

Дійсні погроми України.

„Всією моєю істотою, всім душею я проти погромів! Та коли говорити про погроми то чому тільки про самих жидів: погроми йшли над усією Україною. Жертвою їх — увесь український народ і винні в цих погромах більшовики. У 1920 р. на приказ Раковського на Україні вишили, палили і стирали з лиця землі цілі села. Цей чоловік (показуючи на Шварцбарта) каже про нещастя жидів, але їх нещастя було нещастям усієї України. Більшовики принесли на Україну голод, руїну та загибіль. Скільки тисяч українців убило Чека! Мого батька та дядька розстріляли більшовики найдідлішим способом. Це був перш за все погром України, а потім уже жидівський...

...„Уряд видав від першої хвилини проклямацію проти погромів, створив національну автономію для меншостей... Петлюра не винен у погромах ні безпосередньо ні посередньо. Коли він винен, тоді винен я. Та судити за це буде нас історія! Не гадайте, що ви маєте перед собою жида, який мстився за смерть жидів, — перед вами чоловік, що виконував приказ Чека!"

Жиди в українському уряді.

Прокуратор питається: — Ви сказали, що ваш уряд дарував національну автономію жидам. Чи можете вказати на що інші полекші для жидівського населення?

Шульгин: Ми дали жидам право участи в парляменті, дали їм право самоорганізації, створивши державу в державі. Ми дали жида міністром праці, міністерство для жидівських справ, жидів послами, радниками, вищими урядовцями, а навіть на банкнотах друкували надписи жидівською мовою".

Шварцбарт плутав Олександра Шульгина з москалем В. Шульгиним, редактором чорносотенного „Кієвлянина" і докоряє йому за його антисемітизм.

Чи Шульгин є германофілом, а Шварцбарт агентом?

Нечуваний гомін очинається на судовій салі, коли О. Шульгин заявляє, що Шварцбарт більшовицький агент. Торрес відповідає на це, що Шульгин був на дипльоматичній службі приятеля німців — Скоропадського. Більш як годину тягнеться суперечка на тему політичних симпатій Шульгина. Шульгин покликується на факт, що він відмовився підписати Берестейський договір і заголосив свою димісію, крім цього предкладав низку документів буцім. членів французького уряду, що знали його дипльоматичну діяльність, яка завсіди була франкофільською.

Торрес домагається очевидних доказів, що Шварцбарт є агентом Чека. Шульгин відповідає, що найти такі докази це діло суду. Він основує своє твердження на цілій низці дрібниць, дивного збігу обставин таких як: завзята кампанія більшовицької преси проти Петлюри перед його вбивством, стеження за ним різних підозрілих осіб.

Торрес покликується на те, що Шварцбарт є членом Т-ва „Оборони Прав Людини", отже не може бути більшовиком. Кампінчі питається іронічно, чи членом такого товариства можуть бути анархісти?

Цей момент розривав пінчитьея загальним шумом, коли Торрес заходився під обурення реве: „Брехня! брехня!" проти предкладених йому денних паперів Кампінчім.

Після перерви переслухують психіятра Кльода, який стверджує, що Шварцбарт є людиною нормальною, дарма, що надто зацікавленою „релігійними та ідеалістичними проблемами".

Зізнання Удовиченка.

Новим свідком є генерал Удовиченко, буцім. командант 3-ої дивізії. Він стверджує, що Петлюра ніколи не дозволяв на погроми і власноручно при віступі із Києва розстріляв двох погромщиків. Вожди української армії гляділи завсіди на жидів як на українських громадян і любили їх. Антисемітизм розгорівся ще перед війною, підчас царського режіму, а психольогія революції тільки підбурювала пристрасти темних елементів.

Торрес обвинив самого Удовиченка в організації двох погромів на Волині в маю і червні 1919 р., на що Удовиченко пояснює просто, що його війська ніколи на Волині не були, а тоді стояли на Збручі і починали наступ на Кам'янець.

На мент починається дискусія про більшовицькі погроми і Торрес признає, що більшовики теж громили.

Після відходу свідка Кампінчі стверджує, що за весь час не навели тут ніодного факту відповідальности Петлюри. Звернувшись до Шварцбарта, дивується, як міг він рішитись на вбивство людини, не задавши собі раніше труду, щоби перевірити, чи він дійсно винен.

Звичайне закінчення.

Тут починається нова палка полеміка між двома оборонцями. „Пті Журналь" каже: Кампінчі та Торрес борються в пів години аргументами, дотепами та вигуками про Петлюру, Леніна, юдаїзм, Біблію, Євангелію і ціну кулі інших тем. Нанінець довершують собі взаїмно, що затягають процес. І мають повну рацію. Треба було вислухати цього дня 14 свідків, а вислухали тільки 4. Останнім був буцім. урядовець дипльом. місії М. Шумицький, який подає дійшов до слова, мусів перервати зізнання, бо Кампінчі та Торрес почали новий діяльог із документами в руках. Притоком до суперечки була телеграма з Америки буцім. жидівського міністра в уряді Петлюри Ревунького, який заявив, що заголосив свою димісію наслідком погромів.

В. З.

І. ДРЕКСЛЕР і сини
пл. Капітульна 2
КОВДРИ І МАТЕРАЦИ

Шварцбарт увільнений.

Париж, 26. жовтня 1927.

Нині в год. 8.30 вечером запав присуд у процесі Шварцбарта. Шварцбарт зістав вердиктом присяжних суддів увільнений від обвинувачення.

ОСТАННІЙ ДЕНЬ ПРОЦЕСУ ШВАРЦБАРТА.

Париж, 26. жовтня 1927.

Згідно з внесеним об. Торреса замкнено доказове поступування. В першій год. предсідник сповіщає, що зачинає останній день процесу. Судця Фльорі устійнює чергу промов. В імени цив. обвинувачуючих перший приходить до слова адв. Вільм. Зазначує, що минуле Шварцб. не є ясне. Доказом, що вбивство Петлюри було приготоване віддавна, є стаття обвинув. Шварцбарта „Як я вбив Петлюру" в рос. час. „Новая Нива". Стаття була поміщена, як обв. був уже у вязниці, а з вязниці не міг її вислати на час. Тожмав спільників. Травневий переворот Пілсудського прискорив убивство. На довірочнім засіданні більшовиків під проводом Чічеріна прийнято ухвали про прикорювання індивідуального терору. Володін був спільником Шварцбарта. 25. травня 1926 Шв. вийшов із свого помешкання не кажучи нікому куди йде. Це й лист Шв., висланий письматичною почтою, свідчить про змову. Шв. більшовицький агент. Свідки не доказали вини Петлюри. Шв. боягуз, бо вбив Петлюру, щоби цей не вернув на Україну. Надужив гостинність Франції. Адв. Вільм домагається належної кари для Шварцбарта. Другий промовляв адв. Кампінчі: Ніякий із свідків, а між ними Чіріковер, що як історик знає відносини на Україні і збирав документи, не міг дати доказу або бодай тіни доказу, що Петлюра видав розпорядки, щоби виконувати погроми. Петлюра був фільосеміт. Анархія в краю унеможливлювала здержати погром. филю. Підчас франц. революції 1848 р. фр. попи вбивали власних горожан. Фр. маршал Тюрен признає, що підчас революції годі здержати порядок. Я співчуваю з жидами, але Шв. не доказав, що Петлюра був погромником. Він не попішив справжнього виновника. Доля обв. Шв. залежна від політичних переконань присяжних суддів. Кажуть, що доволі 7 реакційних присяжних, щоби був засуджений. І напевно. Але справедливість повинна стояти повад політикою. Увільнення Шв-а означало би санкціонування політ. атентатів. Увільнення мусить засіяти нові акти помсти проти увільненого. Адв. Кампінчі наводить лист Люіса Маршалля, який осуджує вчинок Шв-а. Цей лист походить від найвизначнішого жида і є найліпшим доказом осуджування вчинку Шв. В Парижі жие багато особистостей з різних країв різних політ. переконань. Експт. увільнення Шв-а буде злим прикладом і послужить за причину до дальших актів помсти на політ. противниках. Прокуратор доказував, що Шв. стрілив до Петлюри, як цей лежав уже мертвий. Ніхто не заперечить, що погроми були, але і перед Петлюрою і після Петлюри. Мотиви подавані Шв-ом не дадуться повсякти льогічно і годі в них повірити. Несправедливо теж складати вину на Петлюру, бо на це нема доказів. Петлюра був фільосеміт, дав жидам автономію, іменував 3 жид. міністрів. За погроми карав. Шварцбарт мав спільників. Чому Шв. стрілив пізно в 1926 р., коли Петлюра був уже прив. людиною. Шв-ові не належиться назва героя, бо він убийник. Просить пр. суддів, щоби засудили Шв-а на найгострішу кару смерти, себто на смерть. Коли би судді признали, що Шв. заслугує на злагіднюючі обставини, хай засудять його на примусові роботи або тяжку вязницю. Об. Торрес поплився м. ін. на увільнення вбийника Воровського швайцарським судом і на увільнення вбийника Талаата-баші німецьким судом, хоч Талаат-баша був приятелем Німеччини. Петлюра був убийник, а Шв. у погромах під патронатом отамана втратив 12 осіб, споріднених із ним. Торрес взапелював до свободолюбних почувань фр. народу, що все ставав на боці гноблених. Франція була теж першою, що дала жидам повне рівноуправнення. Присуд повинен рішити не лише про долю Шв-а, але теж про престіж Франції. Шварцбарт вріжся останнього слова. Предсідник зарядив кількахвилинову перерву. В год. 5.40 пр. судді пішли на нараду. В год. 5.50 Торреса візвано до вімнати суддів для деяких пояснень. Після 2-год. наради явилися на салі пр. судді і предсідник лави присяжних проголосив вердикт: **Згідно з нашою совістю і з найглибшим переконанням та перед Богом — заявляємо, що обвинуваченний Шварцбарт є невинний.**

Згідно з процедурою присуд є правомильний і прокуратор неможе його запротестувати. Шварцбарт вийде з вязниці в четвер 27-го. Кажуть, що він виемігрує до Палестини і там осяде на постійно.

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ 3. ЛИСТОПАДА.

Варшава, 26. жовтня 1927.

Марш. Ратай склікав перше засідання сойму на 3. листопада. На порядку нарад бюдж. прелімінар.

Розвязання м. ради в Перемишлі.

Перемишль, 25. жовтня 1927.

Сьогодні насніз в воєвідства до тутешнього староства декрет, яким воєвода Борковський розвязав міську раду в Перемишлі й одночасно заіменував правительственного комісаря в особі д-ра Казимира Розпішевського, отчости в Рудках.

Відгуки дня.

Расовий зов.

Петлюру вбив Шварцбарт...

Невпаний пікому жидом. Якийсь годинникар, чи фризієр, чи Бог його знає що. Кажуть, — був колись караний за крадіж із вломом.

Та все це не важне. Головне тут, кого вбив.

— Петлюру!

— Петлюру? Симона?!

— Симона!!...

З того дня став Шварцбарт національним жидівським героєм для всіх від Пінхоса Красного до Льва Троцького. Для всіх, у кого б'ється жидівське серце, на чім чолі знак вибраного народу.

У Парижі відбувається суд над Шварцбартом.

Станули жиди як непорушима стіна.

Вороги має Україна не від нині і не одного — піддержують стіну.

Як не за „спасибі", то за „дякую"...

Присягнули жиди боронити Шварцбарта всіми силами своїми, всею душею, всім кайлом своїм. Присягнули: хто на Мойсея, хто на Христа, хто на Маркса...

І боронять...

Звезли в Париж людей без ніг, ноги без людей, руки без людей і без ніг.

Все це — мовляв — наслідки погромів на Україні, петлюрівських погромів, — погромів Петлюри.

Народе жидівський! Велика нація ти вся! Розпорошена по цілому світі, а така суцільна в своїй любови і ненависти. Як гордо почувається кожний твій член підчас процесу Шварцбарта...

Бо любо є належати до громади, хочби й зненавидженої всіма, — коли в неї расовий зов крови сильніший від труб єрихонських...

— — — — — — — — — —

Шварцбарт убив Петлюру.

Петлюру, Симона, голову Директорії Української Держави.

Схилилися українські руки по болото, по каміння, щоб кинути.

На кого? На Шварцбарта?!

Ні, на Петлюру!

На Симона?

На Симона!!...

Не стало болота на своїй вулиці, — бери в чужої!

— Ти чому хидаєш, українче?

— Я інтернаціоналіст.

— А ти чому?

— ...Жити треба!

— А ви, чому не бороните?

— Ми невтральні!

Є й такі, що боронять. Чують вони, що тут іде не тільки про Петлюру, але й про добре ім'я свого народу, про добру славу своїх борців.

Петлюра робив погроми?!...

Пане Пінхос Красний, присягніть!

Українські Січові Стрільці різали без боронне населення?!

Загадка розвязана!
Кожний може осягнути
„ЗОЛОТЕ РУНО"
і багатаз лише купить
ЛЬОС І. КЛАСИ
16. Державної Князької Льотерії
в конторі
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
ГОЛОВНА ВИГРАНА 650.000 ЗОЛОТИХ
Крім цього виграні по зол. 400.000, 250.000, 100.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 15.000, 10.000, 5.000 і т. д.
Виграні побільшено в 18 міліонів
на 20 міліонів.
Що другий льос мусить виграти.
Ціна льосів:
Чверть льосу Пів льосу Цілий льос
зол. 10.— зол. 20.— зол. 40.—
Тягнення вже 10 і 11. сп. місяця.
На замовлення висилаємо льоси разом з почтовою складанкою ПКО. вільним від порта, на виплату належитости. — Поручаємо негайно замовляти.
В цім місці відтяти і переслати нам у листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
Отсим замовляю:
. . . . . , льосів цілих по зол. 40.—
. . . . . „ половинок „ „ 20.—
. . . . . „ чвертьок „ „ 10.—
Належитість золотих . . . . . заплачу по одержанні льосів, почтовою складанкою ПКО. присланою фірмою.
Ім'я і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

Живи! Кров наша на вас і на дітях наших!..

Воронять деякі українці — українця Петлюру і Українську Армію. Не боїться наклепів, що не все за гроші... повірив.

Воронять... Деякі...

Не так, як у жидів. Від шматтера до Ротшільда, від рабіна до Радека.

Український Народе! А деж Твій рабський зов?

Через твою територію перепотикалося стільки різних народів...

Невжеж тому твій зов розбивається на поодинокі вигуки?!..

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **В 10-ліття смерти Евгена Олесницького**, одного з найвизначніших українських політиків, заслуженого діяча на економічному й культурному полі, відправилося 26. ц. м. заходом наших економічних централь у Львові Поминальне Богослужения в церкві Преображення. На Богослуженню явилися в поважному числі представники „Сільського Господаря", Дністра, Маслосоюзу, Центробанку, Центросоюзу, ред. „Діла" й інших установ. Сл. Богу відправив о. чарох Садовський, до панахиди під проводом о. мітрата Базюка станули: оо. Стефанович, Садовський, Бобикевич, Костельник і Хомин. Одночасно відбулося теж Поминальне Богослужения в Стрию при участи родини і широких кругів стрийського українського громадянства.

— **Українець-винахідник.** Д-р Олександер Сушко, що живе від кількадцятьох літ в Америці, винайшов апарат для лікування хоріб воса, устної ями й гортанки при помочі повітряних і плинних кулелів. Американська преса широко розписується про винахід нашого земляка, який працює тепер науково в Злучених Державах.

— **Український силач Орленко**, що виступає в українських барвах у цирку „Кольосеум" (тепер у салі польського „Сокола" при вул. Зіморовича), здобуває собі в дня на день більшу симпатію публики завдяки своїй незрівнаній силі і зручности. Невдоволена з нього тільки жидівська частина публики, яка не може йому дарувати того, що він не дав себе побити жидівському атлетові Перелєсові з Відня. Позавчора Орленко поклав знову на обі лопатки незвичайно сильного німця Віллінга (у 27 мінутї), за що публика зробила йому величезну овацію. Вчора Орленко боровся з борцем світової слави Каваном (віденцем). Боротьба була завзята й незвичайно цікава. Вже здавалося, що Орленко положить і цього небезпечного суперника, коли Кован вдарився ненадійно в розгарі боротьби головою до валізної куртини і боротьбу треба було перервати. Судейська комісія проголосила, що з цим ударенню Кована Орленко нічим невинуватий, бо це був тільки припадок. У найблизчих днях змагання Орленка з Кованом будуть довінчені.

— **Українська прогулька з Канади до Галичини.** З канадійських газет довідуємося, що дня 5. грудня п. р. виїздить з Галіфаксу до Галичини й Буковини рішена прогулька наших канадійських земляків. Прогульку вестиме інспектор відомої корабельної компанії „Гай Стер Лайн" п. Юрій Дробей, розмову з яким про положення українців в Канаді подали ми в „Ділі" в січні п. р., в часі його першого побуту в Галичині. Прогульковці будуть на Батьківщині кілька тижнів, після чого вертають знову до Канади.

— **Важне для еміґрантів.** Американський конзулят у Варшаві видає тепер візи зареєстрованим рільникам на місяць листопад, бо жовтнева квота вже вичерпана. — З „Українського Емігранта" ч. 4. довідуємося, що від 1. січня, ев. від 1. квітня має бути отворений польський конзулят у Віннішегу.

— **Посол Тимощук в Аргентині.** Селянський посол з Волині Ю. Тимощук під час недавнього свого побуту в Аргентині закупив собі фарму, куди тепер виїхався з цілою своєю родиною.

— **Світова воячина.** Торговельна комісія Рейхстагу висловилась за ратифікацію франко-нім. економічного договору. — По вістках із Букарешту, до Парижа зникало кілька визначних румунських політ. діячів для переговорів з князем Карлом про умовини його повороту до Румунії. — Головою Скупщини вибраний більшістю 108 голосів против 100 кандидат урядової більшости Нинко Пенич. — Близький приятель Куліджа сенатор Фесс заявив, що всупереч різним чуткам, нинішний президент категорично відмовився від кандидатури при нових виборах. — По офіціял. статистиці в 1926 р. у Будапешті зареєстровали 1794 самовбивств. — На передмісті Льондону, Фінчлей, святкували відкриття статуї „Визволення", яку фундував льорд Ротермір британській армії. Статую робив франц. різьбар Гійом. — У Празі арештували 30-літн. австр. князя Шварценберга за ошуканства. — У Будапешті сейсмографи записали землетрус віддаленний на 8800 км. — Боянський король підчас гри в поло викрутив собі ногу.

— **З кіна.** У кіні „Паляс" великанська фільма „Уфи" „Шалена Льона" сенсаційно-еротичний образ з Лілієною Гарвей і Юнкерманом.

— **Митрополит у фабриці церковних дзвонів.** Підчас побуту в Калуші, Митрополит Шептицький, роздаючи допомоги жертвам повені, мав час оглянути найбільшу красну фабрику дзвонів братів Фальчинських. Саме тоді, 1-го жовтня, відливались дзвони для церков у Будзанові, Черниці та Гаях Старобрідських. Митрополит зацікавився технікою відливу церковних дзвонів і висловився незвичайно прихильно про зразковий лад у фабриці та артистичне виконання дзвонів.

Посмертні згадки.

Богдан Стахурський. Дня 12. жовтня 1927 року забрала нам невмолима смерть дорогого Товариша, бл. п. Богдана Стахурського, кандидата медицини. Покійний кінчив гімназію в Жмиї в західній Галичині, де вже в молодечім віці зазнав немало переслідувань, як українець. Хоча жив на неукраїнськім терені, а тимсамим не підлягав ухвалам, зв'язаним з українським університетом, по укінченні середньої школи — на першу вістку про організацію українського університету — Покійний приїжджає до Львова, де брав чинну участь в наших змаганнях. На 4-му семестрі стає демонстратором гістольогії медичного виділу українського університету. Нераз доводилося Покійному з викладової салі йти просто до тюрми. Арешти, переслідування не ломили його енергії а навпаки — скріпляли. Боротьбі за українські Високі школи приніс себе Покійний вповні в жертву. Його грудна недуга, що скосила його — її привіз з Праги, де записався на медичний виділ Карлового університету в Празі — це епільог університетських змагань. Згадуючи на чужині дорогого Товариша, одного з найздібніших та взірцевих борців за краще завтра свойого народу, бувші студенти медики українського університету у Львові засилають цею дорогою Високоповажаним Родичам Покійного слова найглибшого співчуття. Вічна Память Незабутньому Другові!

Прання .. це велике слово для кожної газдині. — В мільонах домах заєдно відбувається прання. — Хто вживає RINSO до прання цей тріюмфує. — RINSO пере само, рукам лишається тільки полокання. — Вкінці розвязали справу раціонального прання. — Пані дому журилися дотепер, що справа раціонального прання дотепер ще не розвязана; нарешті уступила ця болячка. Їх лиця розяснилися від хвилини, коли істнує Rinso, бо Rinso пере само, допроваджує білля до стану ідеальної чистоти, не нищить тканини, для газдині лишається праця сполокання чистенько випраного білля. — Щож за кольосальна ощадність часу і праці рук! — Rinso продається в пачках. Є це зернятка, які швидко розпускає горяча вода. — Rinso має магічну прикмету: розпускає бруд і усуває його з білля.

Rinso можна уживати при варенню і при моченню білля.

RINSO СКОРОЧУЄ ПРАЦЮ ДО ПОЛОВИНИ.

Rinso

Lever Brothers Limited Англія

КУПОН

До п. Л. Рейда Варшава, головна пошта, поштова скринка 479.

Прошу прислати мені безплатно пробний пакет RINSO.

Ім'я та прізвище .....

Адреса .....

.....

(Проситься виразно писати)

ПОШУКУЮ кухарки-господині для священика. Марія Бодиир, Залісці п. Ходорів. 809 1-1

2 СТУДЕНТКИ пошукують мешкання без харчу. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Студентки". 815 1—1

ПРЕМІЮ! 3 хустинки або 3 серветки одержить кождий при закупні товарів за 20 зол. від 1. до 15. листопада. Поручаємо насевом: Фляпелеві бавхани по зол. 1·60, Баї подвійної грубости по зол. 2·80, Ваталіна вовняна по зол. 2·80, Великий вибір полотен по зол. 1·40, Простирала готові по зол. 5·25, Матеріяли вовняні на плащі даром. **Галицький Магазин Новостей** Львів, Галицька 15. Замовлення на провінцію висилаємо відьоротно. 1-3

ЗГУБЛЕНУ військову книжку видану через П. К. У. Львів, Михайло Маланчин, Лящки горішні п. Бібрка ур. р. 1899 уважнюється. 810 1-1

ЗА золото, срібло, бриляпти **платить найвищі ціни** Ропшіц, Сикстуська 16. 733 5—6

ОПОВІСТКИ.

Річні Загальні Збори „Секції Студенток" при Т-ві „Студ. Громада" у Львові відбудуться 30. X. 1927 в год. 10. рано в Авлі „Акад. Дому" (Супінського 4). — Видїл. 815

Товариські сходини в Українськім Технічнім Товаристві з відчитами і дискусіями відбуваються кождої суботи в год. 18. в льокалї Товариства. — Видїл. 1-?

Надзвичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Коломиї назначені на неділю дня 30. жовтня 1927 в год. 12. зпл. 1. попол. відбудуться не в театральній салі „Народного Дому" тільки в найбільшій клясі учительської семинарії „Рідної Школи" в тамуж „Народному Дому". — Головна Управа „Рідної Школи" о. А. Каштанюк містоголова, М. Бабин секретар. 817

З приводу, що на 31. X. п. р. в Золочеві скликано Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" — повідомляється що Свято Книжки і День Ощадности відложені на день 7. XI. ц. р. год. 12 пол. в салі Тов. ім. М. Шашкевича. — За Комітет: Д-р Вакьо, Б. Тарнавський.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Інж. Архітект

Евген Нагірний

ЛЬВІВ, РИНОК ч. 37

799 (партер в подвірю) 2-2

виконує проекти церков і пр.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

645 **Пересвітлення Рентґеном** 21—24

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.

з 14 карат. золота з рубіном, тільки у

Б. Гоннберґа Сикстуська 4.

ПАПІРОСНИЦІ срібні

в найновіщих фасонах

поручає

751 **власна фабрика** 2-2

С. А. РОПШІЦ СИКСТУСЬКА 16

ДІМ ШОВКУ

ТИРКЕЛЬ І Ска

пл. Марійська 7

в брамі прямо

поручає

ШОВКИ

в

великім виборі

РОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільший годинникарський роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, Марійська пл. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6) 31—?

ФУТРА найновіші найліпшої якости по приступних цінах поручає **ЕЛИСАВЕТА СОЛІК (вдова)**

753 **магазин футер** 3-4

ЛЬВІВ — СОБІСЬКОГО 4.

БУДИЛЬНИКИ-ГОДИННИКИ

„Зеніт" „Джез" (/аз) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників **Домбровський — Розважевський**, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. — Власні роботні. 110 в 13—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФАЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Свєнцька ч. 14.

в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 29—?

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 242 (11.210). Львів, субота 29. жовтня 1927. Poczтowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сталося...

Львів, 28. жовтня 1927.

Сталося... Сталося те, що мало статися, що можна було майже з певністю передбачити. Шулім Шварцбатр, вбивець б. гол. отамана і голови Директорії Симона Петлюри, особник з невідомою минувшиною, пів-анархіст, пів-злочинець, одержав від паризької лави присяжних суддів атестат невинности в бомбастичній формулі: Згідно з нашим сумлінням та найглибшим пересвідченням перед Богом заявляємо, що обвинуваченний Шварцбарт не є винуватий".

Французькі судді-громадяни цею формулою ствердили, що той, який до безборонної людини нечайно і підступно віддав сім револьверових стрілів, що знущався над лежачим у калюжі крови, що з висловом невгомонної радости кидався на шию поліцаєві, коли довідався про смерть пок. Петлюри, що той, який допустився самосуду в сім літ після замкнення одної глави української історії, є невинний. Французькі судді-громадяни своїм вердиктом дали санкцію самосудові і тим самим продовжили ланцюг такого індивідуального й одностороннього „вимір справедливости".

Чи маємо дивуватися такому оборотові справи? Безумовно — ні! Французький суд присяжних має вже вироблену марку „лагідности". І Шварцбарт, допускаючись револьверового нападу на паризькій вулиці, знав, де він довершує самосуду. Зрештою, французькі громадяни менше доступні для божих наказів і заповідей, а більше для людських аргументів. Такий, а не інший вислід процесу був сподіваний, що більше! — був певний. І під тим оглядом ледві чи хто мав сумніви. А певно не мав їх ні обвинувачений, ні ті, що непохитним муром стояли за ним. Не мали сумнівів під тим оглядом і ми. Зрештою, справа засуду чи увільнення Шварцбарта була для нас вповні байдужою. Ніде і ніколи ані одним словом ми не заявилися за засудом. Бо й яке значіння, яку вартість має якийнебудь миршавий морально Шварцбарт в порівнанні з історичною постаттю пок. Петлюри?

Справа Шварцбарта в паризькому процесі зійшла на задній плян. Без сумніву, прикрою і болючою для кожного українця була та обставина, що світове жидівство напружило всі свої сили, щоби цього кримінального типа винести на вершини „ідейного борця", „героя", „месника за кривди жидівського народу", а одночасно понизити і заплямити память і постать справжнього невтомного ідейного борця за велику справу визволення України, всіх її народів, а між ними і жидів. Та від організаторів цього процесу важко було чого іншого сподіватися. Повторилася у ширшому розмірі львівська штайгеріяда. Оборонці Шварцбарта менше уваги присвячували обороні підсудного, а більше заходилися біля знеславлення українського імени. До тогож й організація процесу з українського боку була слабка і неповна. Цю справу взяв у свої руки тісний гурток приятелів і співробітників пок. Петлюри, ставлячи її на розмірно вузькій платформі. Цікаво, що на процес не покликано ані одного галичанина, хоч десятки тисяч галичан було на Україні в добі Директорії, хоч деякі з них як наочні свідки вичерпуючо, всесторонно і безсторонно могли освітлити цю справу. Видно, що тут була якась постороння рука, видно, що комусь залежало на тому, щоби перед паризьким судом не явився в характері свідка і одночасно в характері борця за всеукраїнську справу ні один представник Зах. України.

Та сталося. Сумніваємося, чи в Парижі висвітлено справу погромів, чи зясовано їх основу і вирішено питання відповідальности. Правда, там являлися жертви жидівських погромів, які ad oculo конструювали обвинувачення проти української влади з часів Директорії. Українські свідки такого самого покрою не могли явитися з тої простої причини, що вони з розстріляними головами завалили собою підземелля чрезвичайки.

Та ми не маємо на меті, як наші противники, воскрешувати страхіть революції і громадянської війни. Коли згадуємо про це, то тільки тому, щобн зазначити, що паризький суд, поминаючи справу Шварцбарта, не мав відповідного достаточного матеріялу для висвітлення справи погромів. Ця справа жде ще свого безстороннього і безпристрасного висвітлення, а її вислідом буде осудження не лише тих варварів-погромників, що виступали під українським іменем, але ще в більшій мірі осуд тих умов, серед яких жив український нарід перед революцією і в часі революції. Безсторонній вислід погромницьких страхіть без сумніву не звільнить від співвідповідальности і самих жидів.

Нам однаково, чи Шварцбарт ходить на волі в ореолі „геройської" слави, чи він був би засуджений на смерть, чи на тюрму. Не про Шварцбарта йде тут річ, а про далеко більшу і глибшу справу, про справу українсько-жидівських взаємин. А справі наладження добрих взаємин між великою українською більшістю і дрібною жидівською меншістю на українській землі завдали жиди важкий удар. Треба то сказати ясно і виразно. Жиди очорнили перед світом українське імя безосновно і безпричинно. І з якою метою, для якої справи, для якої вищої цілн? Для увільнення Шварцбарта? Смішним було би таке твердження. І без помочі протиукраїнської пропаганди Шварцбарт міг бути увільнений.

Не справа оборони Шварцбарта, але ненависть до українства, але легковаження українського громадянства, але божевільна пристрасть заставила жидів скочити на українців тільки тому, що вони не є державною нацією і не мають екзекутиви, яка могла би зупинити розгін жидівської фантазії.

Процес Шварцбарта — каже пос. Райх — є проминаючою річю, але співжиття обох народів на одній землі є річю трівкою і є обчислене на довшу мету. Дурниця, що говорили заступники обох сторін в паризькому суді, це роблене для ефекту хвилі.

Без сумніву, що так, без сумніву дурницею є пописи адвокатів. І ми не звертали на них найменшої уваги. Але ми пильно слідкували за становищем жидівської і жидофільської преси, а між іншим і за становище тієїж самої „Хвилі", на якої сторінках проповідує згоду пос. Райх (хоч передтим зберігав він гробову мовчанку), за розмірами протиукраїнської пропаганди, веденої жидами, за використовуванням у ній всіх засобів, усіх імен, всяких дійсних і підроблюваних авторітетів. А це вже хіба не дурниця, не припадковий недогляд, але система. Українському народові зроблено важку кривду, якої ми не можемо сховати до кишені. Великої ваги є справа жидівсько-українських взаємин, але вони мусять формуватися на іншій платформі, як досі. Перш усього для загладження пропасти, яка твориться між українцями і жидами, останні мусять дати сатисфакцію українському народові. А опісля цілість жидівсько-українських взаємин мусить приняти іншу форму і платформу. Жиди мусять зрозуміти, що вони живуть на українській національній території і відповідно до того вести свою політику. Інкше все глибше ускладнювання тих взаємин буде неминучим.

Перспективи радянської закордонної політики.

З приводу відкликання Раковського.

Радянський полпред у Парижі, Хр. Раковський, ще тиждень тому, в ночі з 15. на 16. жовтня ц. р. нагло покинув урядовий палац на рю Гренель та, не розпращавшись з нікнм, тихцем виїхав через Берлін у Москву. Але преса цілого світу і досі дуже живо обговорює цю подію, цілком слушно придаючи їй величезне значіння в дальшому розвиткові франко-радянських взаємин; ба і не тільки в них — слід булоб додати... Бо ясно, що колиб радянсько-французький конфлікт, котрий тепер наслідком відомого faux pas Раковського з підписанням революційної відозви Комінтерну формально обертається тільки довкруги його особи — мав у будуччині закінчитися **повним розривом дипльоматичних взаємин між Францією і СРСР**, то такий факт не був би маловажний і для загального політичного положення в Европі. Тоді — по „ту сторону барієри" попри Англію станулаб і друга велика захєвропейська держава: Франція. А в ділових зносинах з більшовиками залишились би ще, значить, в Европі — з більших держав тільки Німеччина й Італія. Ось і причина, чому стільки балачок йде в світі про цього, як його наш паризький кореспондент називає, „наступника Мазепи".

Але покищо нема ніяких підстав припускати, що справді дійде аж до повного розриву. Раковський виїхав, його наслідник Довгалевський вже одержав призначення на покинутий пост паризького полпреда і сама подія, по суті, нічим не замітна. Скільки дипльоматів тепер переводить свої клунки з одного місця на друге!... Ні Бріян, ні французькі ліві радикали в роді Еріо, де Монзі та ін., ні соціялісти з Блюмом на чолі, бо про комуністів з увязненим Кашеном нічого й казати, ба, навіть сам Пуанкаре, хоч як про це кричать більшовики — себто значить: ніхто з відповідальних французьких політиків, рішуче не хоче повного розриву дипльоматичних взаємин зі СРСР і до такого розриву, по крайній мірі тепер, до нових парляментських виборів у Франції, не прийде.

Але проте сама справа ні крихітку не тратить на своїй вазі, тільки, звичайно, не з цього боку, в який барабанним вогнем бють більшовики. Російська емігрантська преса, відповідно до широкої райдуги її політичної окраски, коментуючи — що й казать: надто вже скандальні подробиці, які склалися при викиненні Раковського за шиворот з Парижа, робить злорадні гримаси. Зі всіх усюдів так і сиплються іронічні запити. Невже, справді, биті на всі чотири ноги французькі політики такі, мовляв, наївні, що повірили в добросовісність більшовиків: здержатися від підбурюючої пропаганди, коли уперве навязували з ними дипльоматичні зносини? Адже таємницею Полішинеля є факт, що більшовики всім чужостороннім урядам складають такі святошні зобовязання і ніколи цих зобовязань не додержують. З англійцями була така сама історія; ще кожен тямить, як Чічерін викручувався „аргументами", що за вчинки агентів III. інтернаціоналу йому, як представникові уряду СРСР, відповідати не приходиться! Слушна, тому, кара належиться тепер наївним французьким буржуям за їх легковірність. Новий полпред Довгалевський також не буде кращий за Раковського, хоч би як заклинався Чічерін в своїх нотах до французького уряду!...

Розуміється, ні Бріян, ні Пуанкаре, ні навіть найбільш сіренький французький політик не бере серіозно оклепаних більшовицьких приречень про невмішування у внутрішні французькі справи. Раковський-же не підписав відозви III. інтернаціоналу до французьких вояків: на випадок війни зі СРСР, кидати зброю і переходити на сторону робітниче-селянської армії. Це була відозва, звернена до всіх вояків цілого світу. Чому, отже, нагло так обрушився французький уряд? Відповідаючи на цей, будь-що-будь слушний запит, всі прихильники удержання добрих франко-радянських взаємин вказують на інтриґи Англії в особах Чемберлена, Черчіля і Детердінга. Англійці перекупили — мовляв — усі головні паризькі пресові органи і перетягнули на свій бік французьку правицю, змагаючи до повного розриву дипльоматичної „нитки" між Парижем і Москвою.

Ніде правди діти, всякому путящому аж надто добре відома потуга і міць сучасної преси, коли діло в уроблюванні тав. публичної опінії. Одначе, як все в світі, і ця потуга має свої природні межі, котрі, коротко кажучи, містяться в **інтуітивному розумінні та горячій обороні національного добра**, в тому, що кожна пересічна людина з вулиці називає: **здоровий інтерес загалу.** І коли преса може доказати чудес, плинучи з руслом публичної опінії, то навпаки, ніякий, навіть найбільш могутній пресовий апарат, не в силі вбити в голови громадянства переконання про корисність якоїсь тактики політичної, якщо її приємливість, так мовити, вже в ціло не висить у повітрі. Тут маємо до діла з певного роду ірраціональною появою нечайно витонченого поліг.

тичного змислу взагалу, найкраще розвиненого в країнах англьо-саксонської раси, де про успіх або неуспіх політики не рішає доктрина, тільки common sense який преса мусить... пронюхати. Найкраще це виявилося при Вільсоні, як він зачав роспучливу агітацію за вступленням Америки в Лігу Націй. Американський загал відкинув з місця цю абсурдну ідею і ніщо не помогли Вільсонові ні його світла минувшина, ні його пресова пропаганда. У Франції — під цим оглядом може не так, як в англьо-саксонських країнах, але і там всі гаразд вміють відріжнити „заплачені" статті від продиктованих загально-національними інтенціями. Отже в назріваючім франко-радянськім конфлікті мусимо шукати глибших причин, від одної тільки пресової кампанії англійських нафтових королів, котрої істнування, звичайно, ніхто не сміє заперечувати.

Таких головних причин є, здається, три. Перша: Застрашуючий зріст комуністичних впливів у Франції; друга: Повна переміна субстанціональної вартости незаплачених російських боргів; третя: Загальна господарська політика більшовників.

Щодо *першої причини*, то про неї богато говорити не приходиться. Всім відомо, що наслідком нещасної антинімецької політики, головно в ділянці тзв. реставрацій і репарацій, — висилене війною, знищенням, закордонними боргами (в Англії і Америці) народне господарство Франції впало і находиться в стані незвичайно важкої крізи. І Франції не минула страшна повоєнна недуга інфляції, а усіми її вбійчими наслідками. Довоєнний французький капітал змоловся в чортівському інфляційному млині на порох. Близько шістьдесять міліярдів внутрішніх фондів немов пухлятина лежить на господарському організмі „побідної Франції". А головокружні цифри бюджету? Про закордонні борги вже була згадка. Ясна річ, що такий важкий господарський стан Франції дуже різко відбивається на соціяльних відносинах країни. Загальне невдоволення, матеріяльна нужда, доріжня і безробіття вилинаються на піднесення революційних настроїв серед французького робітництва і дрібного міщанства, яке в таких випадках все „навязує" до всіх чотирьох минулих „клясичних" революцій: 1789, 1830, 1848 і 1871 рр. Не даром в недавно опублікованих постановах виконкому коміптерну читаємо, що країною, в якій, по думці світового комунізму, в найближчій будуччині прийти до революційного зриву — є Франція. І туди слід направляти всі агітаційні зусилля комунізму.

(Продовження буде.) **Д-р Павло Лисяк.**

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

повинен купити собі кождий українець

ПРОПАМЯТКУ МЕДАЛЬ

Ціна 3 золотих.

Замовляти:

Ukrainische Buchhandlung Theodor Sawula, Wien I., Riemergasse 2.

Гроші слати на наше конто до Земельного Банку Іпотечного у Львові, вул. Підвалє ч. 7.

Висилаємо також по 1 штуці.

Дальший розвал комунізму.

Виключення Троцького і Зіновєва з ЦК. Компартії.

По виключенні Троцького з Комінтерну прийшла черга і на виключення його з Центрального Комітету Компартії. Коли з Комінтерну тим разом ще не виключили Зіновєва з уваги на те, що він був донедавна його головою, то у партії з ним не пашькалися, а виключили з Центрального Комітету у товаристві з Троцьким.

Сталося це 23. жовтня на спільному засіданні повного Центрального Комітету і Центральної Контрольної Комісії Всесоюзної комуністичної партії (більшовиків). Виключені з Ц. К. партії Троцький і Зіновєв не визнають дотичного рішення партійної екзекутиви правосильним. В тій справі внесли вони протест до ЦК. партії, в якому заявляють, що їх може виключити тільки партійний зізд, а не Центральний Комітет.

У звязку з тим почалися репресії проти рядових членів опозиції. Їх масово вивозять у західний Сибір або на Північ до Архангольська та в Соловки. Між вивезеними в Сибір є і такі визначні комуністичні діячі як Лаврентєв, Огарков, Зайцев, Самойлов і робітник Зернов.

З процесу Шварцбарта.

Париж, 23. жовтня 1927.

Чому атентат виконаний у Парижі?

Дальший хід зізнань обмежується головно до справи погромів. Особа Шварцбарта відходить у тінь. Його оборонець силкується надалі переконати зовсім незорієнтовану лаву присяжних, що Петлюра як головний вождь української армії був відповідальний за всі стихійні рухи на території України, навіть тоді, коли там гуляли ватаги усяких анархічних самозванців.

Перед зізнаннями адютанта Петлюри Доценка, питають Шварцбарта, чому він не виконав свого атентату перед приїздом Петлюри в Париж. Пояснення, яке до цього додає прокуратор дуже характеристично: бо в інших краях він лякався наглого суду, а в Франції міг рахувати на доброту серця суддів присяжних, відомих із своєї вибачливости*.

* Як показує виклід процесу, французький прокуратор добре знає свою паризьку авдиторію! — Ред.

Ті, що боролись з погромами.

Доценко зізнав, що коли Петлюра довідався про погром у Житомирі, негайно казав арештувати отамана Палієнка і передав справу на розгляд комісії; коли довідався про проскурівський погром, кричав до ст. Семесенка, що покарає його немилосерно, бо він плямить честь України. Адв. Торрес намагається доказати різними документами, що Семесенко після погрому виступав далі як отаман, а свідок це енергійно заперечує.

На запит прокуратора, кого свідок вважає фактичним виновником погромів, Доценко відповідає: правдивими, дійсними виновниками погромів є більшовики. Вони вислали до Проскурова агітаторів (їх називає він по імени) і підбудили проти жидів два полки. Я повторюю: ми ніколи не громили жидів. Громили їх бандити, злочинні елементи, більшовики і розпущені банди повстанців. Ми боролися від них і українців і жидів. Та з ними боротися було важко. Відбувався загальний погром України. На основі загальної статистики більшовиків згинуло в тому часі біля мільйона українців. Жиди відносилися до нас гарно. Наші регулярні частини діставали всяку допомогу від жидівського населення. Коли Україна відбудується і відродиться як самостійна держава — а я вірю, що це буде скоро — жидівське населення побудує памятник для Петлюри, бо без його боротьби з погромами, згинуло від них не тисячі але сотки тисяч жидів на Україні.

Свідок Петлюри зізнає, що сам брав участь у боротьбі з проскурівським погромом.

Думка француза з України.

Незвичайно цінними є зізнання француза Бодрі, голови франц. кольонії в Києві, що прожив на Україні 20 літ і знав не тільки тамошні відносини, але й був особистим свідком резолюційних подій і знав особисто Петлюру. Бодрі зізнає, що Петлюра був людиною наскрізь ліберальною і ніколи не мав нічого спільного з погромами. Джерела погромів треба шукати в царському режимі, який часто через свою адміністрацію організував їх. Не дивно, що вони вросли, коли революція розбурхала народні пристрасти. Бодрі сам бачив як при кінці 1919 р. банди, що не мали нічого спільного з регулярним українським військом, грабили безборонне населення. Всяка европейська армія при таких умовинах як підчас революції не поступала би інакше.

Двобій адвокатів.

Чимало часу забирає словесний двобій між Торресом і Кампінчім. Кампінчі. сму передають документ на якому Торрео поробив власноручно різні уваги. Має це бути, як каже Торрее, копія статті „Тан", на якій теперішній франц. посол у Москві Ербет лапав інформації ...про германофільську політику Петлюри. Торрее протестує проти прочитання його приватних уваг і Кампінчі передає папір лаві присяжних.

До другого гострого інциденту між оборонею приходить підчас зізнань Косенка, бувш. урядовця української місії в Парижі. Шварцбарт у той час щира тішиться своєю знайомістю української мови, заявляючи, що „кождий може говорити кожний, бо це не мова, а просте нарічча". Перекладачі з української мови стверджують, що Шварцбарт говорить по українськи так, як балакають в околиці Балти.

Погроми і колонізація.

Косенко пояснює зміст деяких статтей у „Тризубі", названих „погромними", і каже, що в них редакція остерігала тільки радянський уряд, щоби на

Р. Д.

Адвокатура, Нація і права української мови.

(Продовження).

Перше місце в боротьбі за реалізацію прав мови належить, як сказано, адвокатурі, бо вона фахово підготована, освічена, свідома ваги законів і засобів їх реалізації, а ведучи щодня оборону прав своїх клієнтів в судах і урядах має відповідну і потрібну рутину для того, щоби самій боротися за право і вести за собою других. Треба сказати, що вже перед війною українська адвокатура Галичини сповнила своє високе завдання і не лише усвідомила собі і нації вагу і потребу боротьби за права мови в судах і урядах, але боротьбу таку почала, вела і добилася доброго успіху, про що могли би дати надзвичайно цікаві і цінні уваги сеніори української палєстри. Розуміється, що хоч не вся українська адвокатура була в рівній мірі ідейною і національно свідомою, то серед неї знайшлося завжди дуже поважне число людей ідейних, за ними ішли клієнти, а далі і ті українці адвокати, що національної свідомости не мали. Та не тільки те: за Австрії кожний адвокат мав обовязок на домагання клієнта виготовляти усякі судові і урядові письма в мові клієнта, промовляти в його заступстві та обороні у тій мові, якщо він її вмів і він мав по закону до цього повне право. Бо обовязок його випливав з волі клієнта та умови з ним. Отже бачимо, що не лише своя адвокатура але й національно чужа виконувала волю клієнта українця, вживала в судах і урядах його мови і таким способом практика життя дуже скоро розширювала фактичний стан національних прав в тій ділянці.

Це були початки життя нації в тій ділянці; відомий факт, що австрійські українці щойно починали виявляти змагання опанувати публичне життя і була загальна думка, що нація далеко ще не використала усього того, що їй давала австрійська конституція і то з власної вини. Але стан посідання був і найкращий вислів тому дав польський закон про мову з 31. VII. 1924 В.З.Ч. 78 поз. 757 в арт. 4. в якім дає українському населенню Східної Галичини виїмкове право домагатися списування акту обвинувачення, вироків, оречень та інших ділань в обох мовах т. є. в мові державній і українській. Закон виразно каже, що право це відноситься до судів які мають місце осідку в львівській апеляції, а заразом додає, що лише перед судами тої апеляції мають адвокати українці право виголошувати промови також в українській мові. Усе це значить, що навіть такий заїло шовіністичний законодавець, яким був перший виборний польський сойм, рахувався із станом національного посідання українців Східньої Галичини у ділянці прав мови, числився із обективно істнуючим до того часу на тих землях австрійським законодавством, а що найважніше, числився не лише з самими членами нації як сторонами, але й адвокатурою, даючи їй свого рода відчіпне у формі признаного права виголошувати пледое в рідній мові.

Нічого й говорити, що українська адвокатура в повоєнних часах сповнила своє завдання, завдяки ідейній своїй частині, як не можна краще і в своїх обронах клієнтів українців в безчисленних політичних процесах та в заступствах тих клієнтів перед судами і урядами високо держала прапор боротьби за права своєї мови. І знайшла вона без сумніву підтримку ідейної і свідомої національно громади.

А проте згадані польські закони погіршили права української нації, які вона мала за Австрії. Ледви чи можна у цьому винувати виключно пануючого і законодавця, вину мусить понести у великій мірі й сама українська суспільність, та сама суспільність, яка зуміла утворити самостійну Українську Народню Республику. Після зайняття західних земель Польщею усе ніби повинно було остати по старому, так як було за Австрії. Безумовно спершу й займанці прислухувалися до голосу побіджених і приглядалися, яку займуть поставу. Але українська суспільність пішла по лінії нового опортунізму. Спершу прийшлося, що перед займанцем можна уживати його мови і бралося за примір моменти в окупації Бельгії німцями і т. д. Щораз частіше вживали українські сторони польської мови, потішаючи себе тим, що окупація скінчиться, а тоді настане у всіх сферах публичного життя новий лад, що задоволить права нації і в ділянці мови. Але окупація не кінчилася і нація почала в значній своїй частині думати і поступати ще більше опортуністично. Говорилося, що серед загального хаосу і браку правових принципів треба вживати всякого засобу, щоби лише здобути своє право, все одно чи приватне чи публичне. Щораз частіше в судах або урядах вживається сторонами української народности поль-

ФУТРА ДЕШЕВІ І ДОБРІ

ТІЛЬКИ У 759

Артура Пайцера

Тел. 49-72 **ЛЬВІВ** Тел. 49-72

ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

давав притоки до погромів кольонізуючи жидами чисто-українські землі. Така політика нагадує методи, якби напр. французьку землю заселювали німцями. Торрес уважає цю заяву саме поклоном до нових погромів і каже, що за неї повинні би Косенка виселити із Франції. Вільм є тої думки, що краще було би виселяти тих, які заливають кровю паризькі вулиці. Коли Торрес починав апотеозувати Шварцбарта як військового героя в французьких рядах на салі очищається такий рев, що жандарми мусять деяких осіб вивести силоміць. Предсідник не діждавшись тиші, закрив засідання. В. З.

З міської ради в Перемишлі.

Розвязання ради й іменування правительственного комісаря.

Ми вже повідомляли вчора, що міську раду в Перемишлі розвязано й іменовано правит. комісарем д-ра Кая. Росдішевського. Його заступниками назначені:

Казимир Слєвський, заст. прокуратора при окр. суді в Перемишлі й інж. Людвик Скорський, управитель державного торгового заведення в Перемишлі.

Одночасно проголошено склад прибічної ради, до якої входить 3 відпоручників „Звязку Направи Ржечипосполітей", 2 відпоручників ППС., 2 відпоручників Х. Д., 5 жидів і 3 українців, а саме д-р Володимир Загайкевич і о. д-р Василь Левицький. Характеристична річ, що представники вшехполяків (2) кандидатів до прибічної ради не приняли.

СТАН ОБЛОГИ В РУМУНІЇ.

Льондон, 27. жовтня 1927.

„Дейлі Експрес" подає, що в Румунії проголошено стан облоги. Урядові війська заняли всі приходні будинки. Арештовано багато опозиціоністів. У них найдено відозву, що завдає наріді признати королем кн. Карла. Богато прихильників кн. Карла втекло за кордон.

ЕКСПОЗЕ БЕНЕША.

Прага, 27. жовтня 1927.

Мін. закорд. справ д-р Бенеш в експозе говорив про Лігу Націй, про переговори з Ватиканом, про мадярську пропаганду против ЧСР. Він годиться з Л. Джорджем щодо того, що трактати можна поліпшувати лише мирним шляхом і за посередництвом Ліги Націй. Одначе пропаганда за зміною кордонів поступає навпаки: зміряє до витворення неспокою, щоби показати, що мир можливий щойно зі зміною теперішнього стану.

1 ФРАНК ДЛЯ ВДОВИ ПО ПЕТЛЮРІ.

Париж, 27. жовтня 1927.

Суд признав формально вдові по Петлюрі відшкодування у висоті одного франка (на основі принципу процедури).

ВІДОЗВА ПОС. БОЙКА.

Варшава, 27. жовтня 1927.

Віцемарш. сенату Як. Бойко (людовець) у маніфесті до селян осуджує політику Вітоса і заявляє, що хоче працювати при боці марш. Пілсудського і заповідає, що видаватиме в Кракові тижн. „Хлоп Польскі". Рівночасно повідомив пред. „Пяста", що виступає з „Пяста". Виступлення з „Пяста" згодесили теж пос. Домбровський, Косцяровський і Маслянка.

НОВИНКИ.

— **Концерт Галі Лєвицької.** Фортепіановий вечір нашої піяністки Галі Левицької, про який перед кількома днями була згадка в нашому органі, відбудеться в четвер, дня 3. листопада п. р. в салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка в год. 8-ій вечером. Карти вступу продає Союзний Базар, вул. Руська ч. 20. Дохід з концерту наша талановита піяністка призначила на жертви повені.

— **V. Зїзд Цесуса.** Управа Центрального Союзу Українського Студентства скликала свій V. звичайний зїзд до Праги. Зїзд відбудеться в суботу 29. жовтня п. р. в Грегорівій салі „Обецного Дому". Початок: 11. год. передпол.

— **Важне для студентів у поборовім віці.** На основі 57. статті про загальну військову службу відложення речинця для відбуття військової служби, з якого могли користати студенти вищих шкіл, могло бути уділене найвище до 26. року життя. Тепер вироблається новелю до військового закону, на основі якої відложення речинця служби може бути дозволене тільки до 23 літ. Одночасно з цією зміною проектується скорочення військової служби для студентів до 12 місяців.

— **Політичний анонім.** Заст. премієра Бартель дістав зі Львова анонімний лист, який повідомляв його про деякі центри протидержавної праці. А саме: автор листа вейшов на вулиці летучку, яка вилетіла із теплої одному добродієві на вулиці. Судові знавці ствердили, що почерк листа зовсім подібний до почерку проф. Бляйке, діяча О. В. П., в якого недавно робили ревізію. Проф. Бляйке рішуче заперечує цьому. Побачимо, чим ця історія скінчиться.

— **Темна хроніка.** На Замарстинівських полях два бандити напали на жовніра Безкоровайного і ограбили його.— Після року шукання зловили в рящівському повіті бандита Юму, що має на своїй совісти кілька грабіжей. — У Розкручі, стрийського пов. замасковані бандити вдерлись у білий день до хати господаря Шамка і захопили із скрині 4000 дол. — На Краківській площі у Львові пробив смертельно ножем торговець образів Кенігзерський професійного злодія Давдзінського в суперечці за молоду легку даму. — Громадянин із Підгаєць Ефроїм Зонешайн хотів заробити на висилці живого товару, але взявся до цього так незручно, що на його пропозиції один спільник видав його; результат 3 міс. вязниці.

— **Смерть маляра.** У Любляні помер на заляження легенів найстарший словенський маляр Іван Франко, у 86 р. життя. Він був найзначнішим представником малярства своєї країни. Студії кінчив у віденській Академії. Був реалістом. Відомі є його картини із побуту в Китаю. Як копіст старих італійських мистців, головно венецької школи, належав до найкращих майстрів у світі.

— **Смерть чеського вченого.** У Празі помер у 74-ім р. життя проф. медицини д-р Йосиф Томаєр. Він був лікарем внутрішніх недуг, директором празької поліклініки і автором численних книжок, з яких відома у світі є „Патольогія та терапія внутрішніх недуг". Томаєр лишив теж кілька книжок з інших ділянок.

— **Ювилей кави.** По всій Бразилії, а головно в Сан-Паольо приготовляються живо до свят 200-літнього ювилею першої управи кави в цьому краю. Перше кавове дерево заводив там португальський капітан Франческо де Мольо. Відомо, що кава є головним експортом Бразилії, тому кавові роковини матимуть величавий офіціяльний характер.

— **Недуга Гайне-Медіна в Баварії** поширюється щораз більше. Від 25-го вересня до 1-го жовтня було 41 випадків занедужання, а минулого тижня нових 23.

— **У Мароко все ще небезпечно.** В околиці Дуара в Мароко двох вреднників генерального франц. губернатора Стеєз. вибралися на лови і впали жертвою туземців, що їх пірвали. Недавно в околиці Каніт туземці пірвали всю франц. родину; родичів убили, а дві доньки взяли в полон. Полонені дівчата є в неволі великого релігійного брацтва.

— **Коли Москва „европеїзується".** Правда" повідомляє, що комісаріят торгу придбав Москві 250 вагонів убрань. Мета того придбу: убрати якнайбільше москвичів „по европейськи", аби в днях торжеств з приводу 10-ліття більшовицької революції Москва мала святочний вигляд і не рязила закордонних делегацій вилинялими військовими плащами і студентськими рубахами. Нема тепер патьомкінських сіл, зате будуть патьомкінські паради строєї — в самій більшовицькій Мекці.

— **За шахове мистецтво.** Двайцята партія шахів Альохіна з Капабланкою скінчилась розіграною. Досі такий висліл: Альохін 3 виграні, Капабланка 2, 15 розіграних.

— **У країні... поезії.** У Нью-Йорку закінчений конкурс на найкращу поему в честь льоту Ліндберга. Першу нагороду: 5000 дол. дістала, як личить на таких конкурсах... 14-літня ученица з Брукліну Наталія Краве. Видно, що піявіл справжній поет не в силі був вжитись так високо як ця дівчина, що пішла в своїй уяві за прикладом Ліндберга.

— **Рекорди.** У Берліні струївся 62-літній сідельник Шлісельман із своєю жінкою з розпуки, що... здох їх улюблений пес. Все своє майно записали вони товариству опіки над звірятами. — У Шікаго пічнеться небавком процес проти великого аматора жінок Альфреда Хербетта, який мав їх 12 і то шлюбних. Та рекорд не в цій цифрі, а в чомусь іншому. Головний суддя заявив, що присяжними суддями в його процесі буде саме ціх 12 жінок. Судія імовірно думає, що таке товариство не буде в силі порозуміться із... заздрости і зможе голосувати обективно. — Ліндберг виголосив у своїй подорожі літаком по Америці 82 відчитів перед 30 міл. слухачів — цифрою, якою не може почванитись досі ніодин промовець ні володар. — У Льондоні вийшла замуж 65-літня вдова Анна Хюз за 26-літнього молодця Отюарда, який не здякомився на її віно, бо вона бідна, але... таки справді в ній закохався, зірвавши заручини з молодою дівчиною.

— **Світова всячина.** Ахмет Паша заявив на конгресі кемалістичної партії в Анґорі, що турецький уряд займеться справою, як заступити арабську азбуку азбукою російською. — Дно Атлянтійського Океану від Карайбського моря до Антильських островів нарушене землетрусом. — Льондонська преса передає чутки про можливі зміни в анґл. кабінеті. — Підчас перегонів на мотоциклетах у Ленінграді згинув відомий спортовець Лєрхе. — В Японії почались великі морські маневри в присутности імператора; участь бере 170 кораблів. — В америк. стейті Вермонт переловили контрабандистів опію в крамом вартости 750.000 дол. — Помер брат анґл. королевої маркіз Кембрідж, що підчас війни відрікся свого ім. походження. — Мексиканські війська сепали під проводом ген. Гомеза на федеральні війська в стейті Вера Крозо і побили їх. — У Москві засудили три особи на смерть за шпигунство в користь Англії. — Найвищий присуд суду в стейті Міссісіпі заборонив доступ до приходних шкіл дітям китайських осадників, де вчаться діти білі: китайські діти ходитимуть до шкіл негрів. — У Цопотах хтось знищив недавно посаджений „есперантський" дуб. — Є чутки, що Вільгельм II. перевів відмолоджуючу операцію на домагання жінки.

— **З німа.** Небавком у ніні „Лев" могутня любовна драма на тлі шпигунської історії „Готель Імперіяль" з Полею Негрі. — У ніні „Аполльо" прегарна драма на підставі пісні Коварда „Пошлюбна ніч" із славними: Поль Ріхтером, Ліллі Дамітою і Гаррі Ліхтке.

— **На закінчення „Місяця Книжки"** ТОВАРСЬКІ СХОДИНИ з танцями улаштує Видавниче Кооперативне „Червона Калина" в салях „Української Бесіди" у Львові, в суботу, дня 29. п. м. Запрошення в Адміністрації „Черв. Калини", Руська 18, І.

Орґанізаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд УНДО в Тернополі.

В середу, дня 19. жовтня 1927 р. відбувся в Тернополі Повітовий Народній Зїзд Українського Національно-Демократичного Обединання Тернопільщини. У Зїзді взяло участь 136 делегатів і делегаток зі 45 громад тернопільського і микулинецького судових повітів, в цьому понад 100 селян, між ними кількана пять селянок; решту творили інтелігенти, між ними 6 священників зі сіл. Всі прибули спеціяльно на Зїзд мимо цільних полевих робіт. Зїзд відкрив відповідною промовою голова Повітового Народнього Комітету УНДО на тернопільський повіт адвокат д-р Степан Баран, по чім вибрано президію зїзду в складі: о. Степан Вовк, парох з Ігровиці, Ів. Кручовий, господар з Березовиці Великої, Микола Зварич, господар з Іванова Горішнього. Секретарем зїзду був п. Осип Павлишин, зільоканований народній учитель, тепер дуже дільний кооператор у Товстолузі.

Реферат про політичне положення українського народу в межах Польщі під теперішню пору виголосив д-р Ст. Баран, а опісля здав подрібний звіт з діяльности Повітового Народнього Комітету Українського Національно-Демократичного Обединання на тернопільський повіт за час від початку червня 1926 до половини жовтня 1927. З цього обширного звіту нашої повітової партійної управи вимагаємо деякі інтересні дані.

Пов. Нар. Комітет УНДО в Тернополі відбув у тому часі вісім чергових засідань, на яких полагоджував біжучі партійні справи і намічував плян дальшої політичної роботи в повіті. В діловому році уладив цей Комітет кілька великих маніфестаційних віч в політичних справах під фірмою Українського Національно-Демократичного Обединання, а іменно в червні 1926 велике політичне віче в Тернополі, на котрому референтами були голова партії УНДО д-р Дмитро Левицький, пос. Сергій Хрущевий і д-р Степан Баран. Дня 16. червня 1926 Жіноча Секція при Пов. Нар. Комітеті скликала перше взагалі в історії нашої партії політичне жіноче віче в краю під прапором У. Н. Д. Обединання в Тернополі, котре пройшло з великим успіхом при участи понад 600 селянок зі сіл тернопільського повіту. Референтами тоді п. сенаторка Олена Левчанівська, п. Блянка Баранова з Тернополя, п. Ольга Богачевська зі Струсова і редакторка „Жіночої Долі" п. Олена Кисілевська з Коломиї. Характеристичне, що скликане пізніше в партійно конкуренційних цілях жіноче віче Укр. Рад. Соц. Партії в Тернополі не відбулося бо на нього явилося всего кілька учасниць. Дня 5. липня 1927 відбулося маніфестаційне віче в Микулинцях для сіл микулинецького судового повіту, де референтами були д-р Ст. Баран. В жовтні 1926 відбулися два великі політичні віча, одно в Тернополі, друге в Микулинцях, референтами на обох вічах д-р Ст. Баран. В січни 1927 відбулося в Тернополі віче українського тернопільського міщанства в цілях його політичної організації в рядах УНДО, на якому референтами були д-р Ст. Баран про політичне положення, а п. Олекса Черкавський зі Львова про програму і орга-

---

ської мови. Домагань урядування в українській мові появляється щораз менше, а крім того український загал завів одну дуже скандальну поведінку в дальшій сфері публичного життя, а саме: українська публика починає вживати на адресах усяких поштових посилок навіть звичайних листів, часописів і т. д. польської мови. Роблять це політичні партії, установи і визначні навіть одиниці. Оправдується така поведінка загально тим, що листи адресовані по українськи пропадають і т. д. Дійшло до того, що маємо тепер, а іменно: до повного майже обмеження а навіть знесення законами і розпорядками уряду усяких прав української мови в обороті поштовім і залізничім. Можна сміло сказати, що польський законодавець і виконавець закону виснував лише у формі закону і розпорядків пряму консеквенцію з того, що вже передтим принесла практика щоденного життя. Ми сконстатували лише факти і, надіємося, зовсім правильно. Нація мусить подякувати собі сама за те, що приготовила своєю несвідомістю, немудрим опортунізмом і зайвим запобіганням панської ласки. Чи могла українська адвокатура зробити багато для протидіяння злу. Мусимо ствердити ось що: українська адвокатура сповнила усе, що в тій справі могла і повинна була сповнити. Досить згадати про лінію оборони, яку заняли українські оборонці в усяких політичних процесах, а під тою лінією розуміємо не тільки мериторичне ставлення квестій, але також і формальне, щодо пошанування прав української мови. Ці оборони виказали, що корисніше було для підсудних, коли їх оборонці ставили квестію ясно й рішучо. Багато більше шанував кожний польський суддя і урядовець того українського адвоката і ту українську сторону, що тримали себе гідно і шанували свою мову. Треба пригадати, що українській адвокатурі Галичини доводиться тепер реалізувати права своєї мови серед багато важчих обставин, як колись за Австрії. Передовсім треба завжди і всюди ставити домагання урядування також в українській мові. Рутина, яку в тій справі мала австрійська адвокатура, була зовсім інша, бо вистарчало писати і говорити даною мовою, щоби в ній спричинити урядування. Українець адвокат мусить тепер побороти передовсім свою власну навичку. А тут треба ще рахуватися і з клієнтом, як з одиницею, так і з цілим колективом і завдно підтримувати його.

(Продовження буде.)

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

нізацію УНДО. Тоді вибрано окремий міський партійний Комітет УНДО на місто Тернопіль, на чолі котрого станув як голова д-р Остап Пострига̀ч. В травні 1927 відбулися два великі повітові віча УНДО, одно в Тернополі, друге в Микулинцях; на обох референтував п-р Ст. Баран про громадські вибори. Протягом місяців травня, червня, липня і серпня 1927 уладив Пов. Нар. Комітет УНДО 40 віч і виборчих зборів в поодиноких громадах тернопільського повітничого повіту, на яких про програму і організацію УНДО на селі та про громадські вибори референтував п. Василь Бачинський, що з рамени Пов. Нар. Комітету УНДО в Тернополі обїхав тоді цілий тернопільський повіт. В акції громадських виборів брав участь також д-р Іван Янимчук, а на терені міста Тернополя як голова міського комітету д-р Остап Пострига̀ч. На загал завдяки організаційній праці Пов. Нар. Комітету УНДО в Тернополі громадські вибори випали для нас корисно, за винятком кількакадцяти громад, де ми програли з причини виборчих надужить і непорядности наших місцевих людей.

Кромі цього Пов. Нар. Комітет УНДО в Тернополі обслуговував по своїм силам і сусідні повіти і з його доручення згляднo з доручення Центр. Комітету УНДО референтували на повітових партійних з'їздах згляднo вічах УНДО 18. жовтня 1926 в Збаражі на Пов. Нар. З'їзді п-р Ст. Баран і п. Блянка Баранова, 9. липня 1926 на Пов. Нар. З'їзді в Гримайлові д-р Ст. Баран, на повітовому вічу УНДО в Збаражі в квітні 1927 д-р Ст. Баран і на Пов. Нар. З'їзді в Скалаті 31. липня 1927 д-р Ст. Баран і п. Василь Бачинський. З рамени Пов. Нар. Комітету виготовлено понад 50 виборчих протестів не тільки з Тернопільщини, але і з сусідних повітів та дуже часто інтервеніовано в політичних і виборчих справах в Старостві і Воєвідстві — інтервеніювали д-р Ст. Баран а по части п. Василь Бачинський.

З кінцем квітня 1926 засновано при Пов. Нар. Комітеті в Тернополі жіночу секцію під проводом п. Блянки Баранової для політичної пропаганди серед жіноцтва і приєднування членів жінок до Українського Національно-Демократичного Обєднання. Звіт з діяльности цеї Секції за час від травня 1926 до вересня 1927 виголосила на Пов. Нар. З'їзді секретарка Секції п. Ольга Буднова. Ця Секція мала свою Управу під доглядом Пов. Нар. Комітету, котра відбула 12 нарад і скликала в організаційних і програмових політичних справах 26 сходин жінок, вераз дуже численних, в Тернополі і в деяких селах Тернопільщини. На сходинах референовано про справи організаційні, про біжучі справи політичні про справи дошкільного виховання, про історію українського народу і т. д. Референували члени Секції пп. Блянка Баранова, Августина Хомова, Ольга Буднова, Катерина Сембайова і Ольга Калинівна, всі з Тернополя та Ольга Богачевська зі Струсова. Крім цього, як сказано вище, Секція влаштувала 16. червня 1926 в Тернополі перше політичне жіноче віче УНДО в краю та вислала делегатки на жіночі віча в сусідні повіти. З рамени Секції референувала п. Блянка Баранова на Повітовім Жіночім Вічу в Теребовлі дня 24. травня 1927 і на жіночім вічу в Струсові дня 3. липня 1927 р.

Щодо міжпартійних відносин в повіті, то величезну перевагу серед нашого селянства в тернопільському політичному повіті має Українське Національно-Демократичне Обєднання за винятком кількох громад, де перевагу мають радикали. Комунізуючі за винятком одного Чистилова а почасти Янковець, ніде не мають впливу і тернопільський повіт ще перед війною національно зовсім свідомлений не має грунту для сельробівської агітації, яка жирує тільки в давних москвофільських селах в краю, а таких тут перед війною не було і очевидно нема тепер.

Над звітом розвинулася широка дискусія, в якій забирали голос пп. Блянка Баранова, Василь Бачинський, Іван Онуферко син Івана, Василь Дрогобицький, Михайло Антків і інші. Замітною була промова п. Михайла Анткова, селянина з Острога, котрий поставив внесок, який і перейшов, щоби при Пов. Нар. Комітеті утворити партійний суд, в тій цілі, щоби наше громадянство привичаїти до політичної партійної карности. По переведенні дискусій вибрано через аклямацію головою Пов. Нар. Комітету УНДО на тернопільський повіт д-ра Степана Барана, а опісля членів цього комітету, котрий по ділі конституувався як слідує: заступники голови 1) д-р Остап Пострига̀ч, канд. адв. в Тернополі, 2) д-р Роман Слюзар, адв. в Микулинцях, секретарі: 3) д-р Іван Якимчук, адв. в Тернополі, 4) Василь Бачинський, канд. адв. в Тернополі, 5) скарбник Василь Болюх, господар в Кутківцях, члени: 6) о. Степан Вонс, парох в Ігровиці, 7) Микола Зварич, господар в Івачові Горішнім, 8) Іван Кручовий господар в Березовиці Великій, 9) Антін Кунько, господар і член Центрального Комітету УНДО в Чернилеві Руськім, 10) Осип Павлишин кооператор у Товстолузі, 11) Андрій Фалендиш, будівничий і властитель реальности в Тернополі, 12) Осип Федевич, міщанин в Микулинцях, 13) Блянка Баранова в Тернополі, 14) Марія Ляхманова, жінка майстра столярського в Тернополі і 15) Павліна Маркова, газдиня в Петрикові та як заступниці: Августина Хомова, жінка проф. гімназіяльного в Тернополі і Ольга Кручова, укінчена семінаристка в Березовиці Великій. На тім закінчено Пов. Нар. Зїзд промовою председінка о. Степана Вонса.

В середу 26. жовтня 1927 відбудеться заходом Пов. Нар. Комітету УНДО велике політичне віче, на котре запрошено голову партії д-ра Дмитра Левицького і референтів Центр. Ком. УНДО.

Зі спорту.

„Лехія“ — „Україна“.

В неділю 30. жовтня в год. 11. рано відбудуться на площі „Сокола-Батька“ відплатні мячеві змагання між ЛКС. „Лехією“ й „Україною“. По фатальній весняній програній (0 : 1 і 6 : 2) зумів „Україна“ на осінніх змаганнях вийти з почесним ремісовим висліком 1 : 1. Маємо надію, що в неділю „Україна“ добуде з себе всіх сил, щоби доказати, що є дійсно рівнорядним противником „Лехії“.

Посмертні згадки.

о. Амброзій Рибак, парох Соснова, совітник Митрополичої Консисторії, помер у Львові 26. жовтня ц. р. вечером заосмотрений святими Тайнами. Похорони відбудуться в Сосновім (повіт Підгайці зал. стація Денисів або Підгайці) в суботу 29. жовтня рано, коли то з церкви спровадять тлінні останки Покійника до родинної гробниці. В. . П.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за померших членів Товариства „РІДНА ШКОЛА“ відправиться дня 2. XI. 1927 в год. 8 ій рано в церкві Преображенській вул. Краківська — на яке запрошує Шановних Делегатів Кружків і Членів Товариства

Головна Управа „Рідної Школи“.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Товариства „Львівський Боян“ відбудуться 4. листопада в год. 18-ій в малій салі Муз. інституту у Львові. Всіх членів просить о участь. — Видїл. 818

Позір! Співаки! Наук.-забавовий Кружок Т-ва „Зоря“ у Львові подає до відома, що від дня 17. X. 1927 відновлено мужеський хор. Просимо усіх бувших, охочих членів співаків зголошуватися. — Рівнож подається до загального відома, що від дня 1. XI. п. р. розпочинається курс танців. Вписи на танці приймається, що-дня в Товаристві „Зоря“ від год. 7—9 вечером. — *Видїл Наук.-забав. Кружка.* 824 1-2

Виставa української книжки і преси влаштована Філією „Просвіти“ в Станиславові, отворена щоденно від 1. XI. до 7. XI. 1927 в салях „Української Бесіди“ при вул. Голуховського ч. 20, І. пов., від год. 9. рано до год. 9-ої вечером.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЄТЬСЯ жінка, що запілась би домом і дитиною. Зголошення між 2—3, Ярмович, Львів, Домагаліча 3. 805 2-2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лит з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. З 32—?

ФІЛЬВАРОК 110 моргів разом з будинками негайно на продаж в Радехівщині 14 клм. від залізничої стації по 110 зам. дол. морґ, земля піскувата і чорновем, близші інформації А Саган, Радехів. 823

ІНТЕЛІҐЕНТНА самітна жінка, середних літ, сирота по священику, пошукує місця до заряду домом. Зголошення до Адміністрації „для Ольги“. 821 1-2

АҐЕНТІВ до продажі машин і бюрових артикулів, негайно приймe Ю. Ломага Сенкевича 9. 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

645 **Пересвітлення Рентґеном** 22—24

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — доґідні услівя. 20—?

794

АДВОКАТ

д-р Воло̀д. Старосольський

вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашевського 23/II.

Вже вийшов

Історичний Календар-Альманах Червоної Калини

на рік 1928.

Ціна 3 зол. з пересилкою 3·50 зол.

З приводу МІСЯЦЯ КНИЖКИ

можна набути

в Адміністрації „Діла“ Львів Ринок ч. 10 II. пов.

слідуючі книжки:

Е. Чикаленко: Спогади I—III часть (вичерпується, зол. 8·00

М. Возняк: Шевченко і княжна Репніна 1·50

Г. Брасюк: Безпутні (сучасна фільма) 0·60

Служба Божа св. Йоана Золотоустого зі службами різних намірень українською мовою у перекладі о. д-ра Яр. Левицького 2·50

Вистане вислати листівку, а вишлемо відворотною почтою за післятою.

ЛІКЕРИ у 70 різних смаках зробити дома може кождий **„STELLA“** в 70 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Ґ Мушинський** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 12—?

567

ФУТРА перероблює, модно і зі смаком, також виконує нові креації по приступних цінах, першорядна солідна кушнірська робітня

Францішок Ільницький

Львів, Легіонів 3 — Шайнохи 2а подвірю.

Чи розумієте вагу кооперації?

Якщо так, то Ви будете купувати набіл, головно

найліпше десерове масло

тільки в склепах

„МАСЛОСОЮЗУ“

Львів:

Ринок ч. 10. — Костюшки 1. а. — Сапіги ч. 21. Зіблікевича ч. 49. — Жовківська ч. 11.

Стрий	**Станиславів**	**Коломия**
Шевченка ч. 5.	Собіського ч. 28.	Шевченка ч. 25.
Тернопіль	**Перемишль**	**Самбір**
Міцкевича ч. 41.	Ринок ч. 23.	Костюшки ч. 11 а.
Дрогобич	**Зелемянка**	**Яремче**
Стрийська ч. 14.	(сезоново)	(сезоново)

Уже вийшло 2-ге число місячника:

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“

На його зміст складаються статті **І. Раковського:** З життя і знання: 1. Штучна нафта. 2. Причини повіні (10 ілюстрацій). — **В. Воробця:** Пересаджування або жизнь (5 ілюстрацій). — **І. Крипякевича:** Міста і промисл за княжих часів (9 ілюстрацій). — **М. Голубця:** Памятники минулого України в Західній Европі (5 ілюстрацій). — **В. Дорошенка:** О. Кобилянська (з портретом). — **І. Вільчинка:** Спомини з подорожі на Камчатку (8 ілюстрацій і мапа). — **В. Наріжного:** Бурсак. Роман (2 дерево-ворити). — Всячина. Географічні загадки.

Спішити з передплатою, яка виносить на рік **18** зол., на 6 місяців **9** зол., на 3 місяці **5** зол., поодиноке число **1·80** зол.

Замовляти: Т-во „Просв.та“, Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 243 (11.211). Львів, неділя 30. жовтня 1927. Poczтowa opłata zryczałtowana. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 157 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За ревізію мирових договорів.

Сензаційні заяви Льойда Джорджа.

Льойд Джордж, співтворець мировых договорів, заговорив знову на тему положения в Европі, яке він характеризував повним военних можливостей. Заговорив так різко, поставив справу так ясно, що його слова відбилися живим відгомоном в цілому світі, викликавши в одних нескриване обурення, в інших нові надії, а то й захоплення. Послухаймо й ми, як один з найбільших політиків світу думає про найближчу будуччину нашої Европи.

Перед гол. редактором „Берлінер Таґеблят-у" **Теодором Вольфом,** що був недавно гостем у цього провідника англійських ліберальов у йогож таки добрах в графстві Саррей, говорив Льойд Джордж в присутности радника нім. посольства гр. Бернсторфа богато на тему актуальної біжучої політики. Опісля, перейшовши на Німеччину, заявив без обиняків, що вона має повне **право змагати до ревізії мировых договорів,** бо їх творили люди, які мало або й зовсім не визнавалися в скомплікованих міжнаціональних проблемах середущої і східної Европи. Одначе — перестерігав Л. Джордж — до ревізії тих договорів можна дійти **тільки шляхом інтервенцій і заходів у Лізі Націй.** На запит Вольфа, що буде з Данцігом і коридором, які в нинішній ситуації є не до вдержання, бо вони перетинають на двоє живе тіло німецького народу, Льойд Джордж сказав отсі знаменні слова: „Якщо німці будуть продовжати свою політику терпеливого вижидання, то безперечно **знайдеться розвязка й цих справ".**

Після того Льойд Джордж висказав своє здивування, чому німці в дискусіях над справою ревізії мировых договорів не покликуються на письмо, підписане Клемансом, яке вручено делегатові Німеччини у Версайлю гр. Брокдорф-Ранцав дня 16. червня 1919 р. В тому письмі аліянти, хоч відкинули домагання німців у справі зміни важких постанов мирового договору, все таки за почином Л. Джорджа й Вільсона вставили таке речення: „Договір створює одночасно потрібний орган, щоби всі інтернаціональні проблеми можна було вирішити мирно шляхом дискусій і порозуміння, а також знайти засоби, при помочі яких можна би час до часу **перевести управильнення стану з 1919 р. через приноровлення нових фактів до нових обставин".** На думку Л. Джорджа цей уступ каже ясніше, як 19. параграф мирового договору, який торкається тільки деяких його постанов, тому німці повинні його використати в своїх дипльоматичних заходах.

Цікавий погляд має Л. Джордж також на більшовизм, який по його словам може ще держатися 10 чи навіть 20 літ. По його упадку **запанує на сході Европи диктатура під владою якоїсь одної сильної людини.** Тим диктатором не мусить бути конче реакціонер. Ним може бути навіть — Троцький, який нині, правда, дуже радикальний, але це зрозуміле, бо він тепер в різкій опозиції. З приходом до влади він може дуже змінитися. Европа — говорить він дальше — матиме зовсім іншу карту з тою хвилею, коли Росія не буде вже безсильна в закордонно-політичній ділянці й виступить знову на політичну арену. В тому самому моменті дуже сильно поправиться позиція Німеччини, бо вона матиме на своїй боці Росію, і то Росію скріплену, яка також богато стратила і також буде старатися дещо з того знову відзискати.

Не минуло кілька днів від цієї розмови, яку Вольф опублікував негайно в своїм органі, як Л. Джордж виступив прилюдно з великою політичною промовою, що торкалася тих самих справ. Цей сензаційний виступ мав місце в Англійськім Т-ві Ліги Націй, масові збори якого відбулися 24. ц. м. в присутности тисячної маси народу й численних політиків та дипльоматів. Мірилом зацікавлення тією промовою може бути обставина, що білети вступу за високою оплатою розкуплено вже три тижні перед зборами Ліги.

Привитаний невмовкаючими оплесками авдиторії, Л. Джордж заявив, що треба собі передовсім відповісти на питання, чи Европа потребує нової ініціятиви до мировой політики. Положення в Европі — сказав промовець — є повне военних можливостей. В Англії звичайно замовчують ті можливости, які часописи континенту обговорюють зовсім явно. Коли хочеться англійський нарід захопити мировою політикою муситься мати відвагу як це роблено підчас війни, зясувати ті великі небезпеки згідно з правдою. „Я — казав він — хочу це завдання виконати".

Після того Льойд Джордж підчеркнув, що причини военних небезпек в Европі лежать **у кордонних конфліктах,** які виринули через те, що мирові договори сфабриковано в 1919 р. тоді, **коли побідники були огірчені довгою війною й не мали вистарчаючих та практичних інформацій про відносини в Европі.** Справу кордонів можна поладнати тільки мирним шляхом через Лігу Націй і то щойно по розброєнню европейських держав. Ревізії мировых договорів не виключає ані конституція Союзу Народів, ані текст мировых договорів. Навпаки — додаткове письмо Клеманса до версайльського договору виразно обіцює Німеччині можливість ревізії, а Ліга Націй розминеться зі своїм завданням, якщо відкажеться видати безсторонній осуд у справах жалоб дотично мировых договорів. Дальше заявив Л. Джордж, що твердими є не так самі постанови договорів, як їх безоглядне приноровлення, при якому не зважається зовсім на ті постанови, що їх додано в 1919 р. для охорони побіджених. **Охоронні постанови для національних меншостей ніде льояльно не виконуються.**

З черги Л. Джордж перейшов на Німеччину й остерігав перед продовжуванням окупації над Реном, кажучи, що та окупація мала бути знесена, як тільки буде видно, що німці чесно виконують свої зобовязання. Німеччина робить це вже кілька літ, але ніхто в таборі аліянтів не здобувається на відвагу пригадати ці постанови. Навпаки: сильні французькі партії домагалися від французького уряду продовження окупації аж по 1935 рік. Я не був прихильником окупаційного режиму, але я остерігав Европу, що вона наражується на великі небезпеки, якщо вона взагалі справу окупації бере під дискусію поза 1935 рік. Горе тоді Европі!

Аліянти — говорив він дальше — зломили довіря супроти побіджених народів, коли накинули побіджеким роззброєння, але самі не зробили ще ні одного кроку до власного роззброєння, яке прирекли побіджеким в якнайбільше врочистій формі. Чи можна говорити про мир в Европі, коли за кожного такого жовніра в Німеччині Франція сміє держати під зброєю двацять, а навіть мала Чехословаччина аж чотирьох жовнірів? Побиті народи мають разом 250.000 озброєних людей, підчас коли аліянти лише на континенті мають **десять міліонів озброєних вояків.** Серед таких умовин Ліга Націй не може зреалізувати своїх постанов, бо вона не може видавати засудів, звернених проти важко озброєних держав!

Дійсно справедливі вирішення й постанови можна буде видавати по цілковитім роззброєнню, бо дорбе озброєні народи довіряють краще своїй зброї, як розумним судам. Балкан, що в 1914 р. запалив усю Европу, є далі постійною военною небезпекою, а відсунена в кут, огірчена і спливаюча кровю Росія є темною тінью, що грізно здіймається над Европою. Я не забуваю про небезпеку, яка може вийти з принятя більшовицьких держав до европейського товариства, але ця небезпека є менша, як полишити їх далі на боці. В середній Европі — того не сміємо забувати — є економічно зростаючі краї, **що почуваються жертвами великого політичного безправства,** а яких настрої пособляють в Росії думці про великі военні можливости. І в полудневій Европі є зародки багатьох конфліктів, бо тут поповнюється богато політичних нетактів. Анексія Вильна є дальшою проблемою, про яку Европа ще не одно почує.

Надійшла пора — кінчив Льойд Джордж — заснувати огневу сторожу, яка змогла би згасити всі можливости конфліктів світа!

ТОВАРИСЬКІ СХОДИНИ З ТАНЦЯМИ

відбудуться заходом Кооперативи **„ЧЕРВОНА КАЛИНА"** дня 29. жовтня ц. р. в салях **„Української Бесіди" у Львові.**

Початок о год. 10. — Запрошення можна дістати в „Червоній Калині", Руська 18/I.

Перспективи радянської закордонної політики.

З приводу відкликання Раковського.

Правдиві причини видалення Раковського. — Борги і їх сплата на тлі французької та більшовицької господарської дійсности.

Якже змінилися настрої за останніх кілька літ в тої пори, коли мер Ліону, п. Еріо, поїхав до Москви, поза „дротяні перегороди", уперше після війни навязати дипльоматичні зносини з Москвою! Тоді більшовики були в позиції красуні, в котрої всі забігали ласк. Тепер — якраз наоборот. Треба було аж довжеаних нот і по просту недипльоматичної заяви: забирайтеся вон, добродію!, поки Раковський не „зрозумів" у чому річ. Він боронився перед уступленням як тільки міг. Але таки в решті-решт мусів виїхати. І повалили його не так англійські закулісові інтриги, як може недавній бунт моряків в середземноморській фльоті, котрий взагалі є лискавицею на політичному небосклоні Франції. Якби не те все — з приводу підпису Раковського на відозві комінтерну і собака у Франції не гавкнулаб!...

Друга справа — це справа передвоєнних російських боргів у Франції. Налічують їх на округлу суму 17 міліярдів золотих франків. А містять вони в собі велику частину передвоєнних ощадностей цілого французького народу. Купуючи російські „titres" передвоєнний француз вбивав за одним махом дві мухи. І підтримував матеріяльно свого майбутнього союзника в протинімецькій війні, і льокував капітал в „залізних" паперах. Справді, кредит Росії був перед війною у Франції необмежений. Ніщо, здавалося, не було в силі його захитати. Одними тільки процентами платила передвоєнна Росія Франції річно суму 400 міліонів золотих франків. Але прийшла революція, після неї більшовизм, котрий як один з перших декретів, видав відомий декрет про скасування всіх передвоєнних царських боргів. Ленінові здавалося тоді, що світова соціяльна революція ось-ось прийде, отже хто хотів рахуватися з мерзенними французькими капіталістами?

Тимчасом минув один рік, і другий, і світова революція не приходила, а тут треба було після кріваво-романтичної епохи военного комунізму круто повернути на шлях непу, і неонепу. На всі боки проголошено оферти до тзв. економічної співпраці з капіталістичним світом, подано заяви в невідкиданні кредитів, якщо хто схоче їх більшовикам дати, вироблено широкий пляи концесій закордонним капіталістам та інше. Зачалися відомі „перегони" зах.-европейських держав, в яких кожен хотів бути перший, і кожен боявся, аби його не випередив сусід та не вихопив зпід носа смачного російського куска.

Розуміється, не забракло між охочими і Франції. Тим паче, що заручний дипльомат старої російської школи, тов. Чічерін, вже тоді ...нув французам приману у виді надії: якнебудь обминити постанову про скасування боргів та повернути французьким рентієрам — коли не все, то бодай частину з того, що на папері посідали. Зачалися відомі переговори, які так і **тривають до сьогоднішного дня.** Нічого, розуміється, з них не вийшло. Теза більшевицька була і є проста. В принципі вони не відказуються звернути Франції частину давніх боргів, **але під умовою, що Франція дасть тепер Москві нові кредити.** Ще на передодні відкликання Раковського, більшовиками передано Франції офіціяльне предложення, в якому вони погоджуються на протязі найближчих 61 літ платити Франції на повну сплату передвоєнного російського боргу річно по 60 міліонів франків золотом (себто замість довжних 13 тільки 3 міліярди 660 міліонів зол. франків), але під умо-

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

вою, що Франція дасть СРСР кредит на 120 міл. долярів платних по 20 міліонів долярів на протязі найближчих 6 літ. Практично — таке предложення значить, що більшовики булиб схильні сплатити французам їх передвоєнні французькі кредити таки... французькими грішми. І нехай ніхто не гадає, що таке предложення повинно бути схарактеризоване як звичайна собі безличність! Ні! Історія фінансування південно-американських республик англійським капіталом доказує, що не раз і не два льондонським капіталістам приходилося для рятування попередньо вложеного капіталу давати ріжним Аргентинам, Перу, Болівіям і проч. нові кредити. Одно банкроцтво цих республик і друге — їх кредитові не шкодило. Навпаки — нераз було вручним маневром, аби добути нові капітали. Без сумніву — більшовикам цілком не був би пошкоднв в очах паріського капіталу факт, що вони в приступі романтизму в жовтні 1917 року скасували всі передвоєнні російські борги, через що в зах.-европейському розумінні фактично стали банкротами.

От тут то ми торкаємося справи, котрої, здається, цілком не завважали більшовики. Правда, 17 мілірдів фр. передвоєнних боргів російських істнує. Та, так мовити, вміст тієї суми давно вже перемінився. **І сьогодні ця сума в руках її дійсних посідачів не є вже тією, якою вона була в руках давніх посідачів.** Взагалі, грошевого капіталу (Geld Kapital, бо є ще тзв. Sach-Kapital), не можна уявити собі у виді якоїсь постійної, трівалої величини на подобу піраміди Хеопса. Інакше капітал ніколи не пропадав би і акумулюючись на протязі століть повинен би зрости до астрономічної величини. Але капітал є на ділі цим талантом з Євангелія, котрий треба відняти в того, хто не вміє його подвоїти і потроїти. Закопаний в землю — капітал „вітріє“, помалу перемінює свою внутрішню вартість і корчиться. Між вибухом світової війни і теперішньою днином пройшло багато важливих літ. Давні власники давно пустили в курс свої російські цінні папері. Пустили — зі стратою, з якою погодилися. Нівелююча филя інфляції не оминула і їх. Період дефляції зафіксував тільки частину їхньої попередньої вартости. Між тим життя видвигнуло на поверхню нові цінности. Давні трохи пірнули на дно і загальний оборот забсорбував їх. Словом, тепер давний французький капітал, уванесений в російських кредитах, вже ні персонально ні обєктивно не грає тієї ролі, яку грав перше. Банкроцтва не було, бо до нього не допустив уряд. Відсотки від цінних російських паперів і їх амортизацію покриває зі своїх середників, себто зі загальних податкових вплнвів, державний скарб. Правда, ніхто не відкине заплати, якщо довжник нагло схоче її дати. Отже і уряд балакає з більшовиками, надіючись зробити своїм громадянам, заінтересованим в російських кредитах, бодай сякий-такий сюрприз. Та ці балачки не проходять під всесильним тиском публичної опінії. Вдасться добитися якогось успіху — добре, ні, так ні. Ніхто не бере собі до серця „трагічних“ перспектив, котрими більшовики і їх сподвижники лякають французів на випадок зірвання дипльоматичних зносин зі СРСР. І тут ми доходимо до останньої причини, яка вияснює нам становище Франції у конфлікті, тоб-то до напрямних господарської політики більшовизму.

Як відомо, спирається вона на принціпі кооперації зі закордонним капіталом, але при задержанні головних підстав комуністичного устрою в нутрі. Діється це, між іншим, шляхом монополії закордонної торговлі. Більшовики не раз і не два святошно заявляли, що від тієї монополії вони не відступлять. І справді так є. Бо, колиб вони схотіли зробити виїмок для закордонних підприємців та дозволили їм свобідно торгувати з громадянами чи російськими фірмами, то автоматично вони мусилиб дозволити на свобідну торговлю і всьому населенню у нутрі держави, або — по просту: поставити хрест над цілим комунізмом. А це значилоб добровільно зліквідувати самих себе. Чи більшовики можуть це зробити? Ясна річ, що ні. Тому монополія закордонної торговлі є одною з крицевих, незмінимих підстав більшовицького режиму.

Д-р Павло Лисяк.

Перед Загальними Зборами „Рідної Школи“.

(Стаття надіслана.)

Від кількох літ „Рідна Школа“ під тягарем змінених по війні політичних, культурних і суспільних обставин не може сповнювати тої високої культурної місії, до якої покликана силою постанов свого статута і національними потребами шкільництва. Повоєнні обставини витворили своєрідну хоробливу психозу у численних наших громадян, психозу, яка виключає ясну, справедливу оцінку та безсторонну критику. Наслідком того витворюється шкідливий хаос понять, завдань і ділань. Серед таких обставин усувається з ока те найважніше завдання, яке червоною ниткою повинно звязувати і урухомлювати всю діяльність товариства.

Нині хвилеві настрої,, партійні мотиви або малозначні, але шумно реклямовані потреби хвилі, або й мотиви чисто особистої і подекуди матеріяльної натури заганяють саму установу в сліпу вулицю, ослаблюючи її у нутрі та на зовні і викривлюючи її завдання.

З уваги на те, не треба дивуватися, що управа товариства, вибрана на загальному зїзді і зложена, здавалося би, з самих надійних одиниць, показується скоро чомусь непрацездатною. А цей або той член управи, зраженний внутрішньою боротьбою в самій управі з приводу річей, які з **цілями** товариства часто не мають нічого спільного, зголошує свій виступ з управи, робить це наконець і сам голова, а товариство опинюється без проводу і без відповідного числа працездатних членів управи.

Причиною таких явищ є безсумніву в значній мірі і сама організація товариства, що має в дійсности не одну, але дві управи. Головна Управа, вибирана на щорічних загальних зборах у своєму повному складі (18 членів з місцевих і замісцевих людей) — це так сказатиб, **парлямент**, „Рідної Школи“, а виділена з неї Президія Головної Управи зложена з голови і 6 членів це виконавчий орган, скажемо, уряд „Рідної Школи“. Цей уряд повинен бути в найбільшій мірі рухливим, ініціятивним і працездатним. Одначе при такому устроєві і до того серед нинішніх важких і складних обставинах це неможливе. Бо дуже часто бувае таке, що постанови виконавчого органу товариства, тобто Президії, касує **парлямент** товариства, тобто його Головна Управа, яка не урядує перманентно, а збирається на засідання в міру потреби. Ось тут то й беруть від кількох літ початок усі непорозуміння і дивні нераз непослідовности в діяльности товариства. Для несвідомих і посторонніх громадян вони зовсім незрозумілі. Крім того підкопують вони не тільки **моральний** престіж товариства, але й його **матеріяльну** основу, яка опирається тільки на довірю і жертвенности народу. В наслідок внутрішньої боротьби, що останніми часами прибрала вже явну, чисто партійну закраску, „Рідна Школа“ поносить величезні матеріяльні втрати. На засіданнях Головної Управи часто „нема часу“ на розумне спокійне обговорювання справ моральної й матеріяльної санації, бо звичайно блукають там у нетрах дрібних льокальних непорозумінь або особистих інтересів.

При такому стані річей не тільки **розбудова** товариства в ніякому напрямі неможлива, але неможливе навіть підібрання витрівалих людей до виконування найконечніших праць, щоби „машина не стала“. Тому не диво, що протягом минулих 10 місяців 3 рази змінявся провід товариства, себто його голова та склад президії, а далі не диво, що богатьох справ не можна було виконати. Зовсім не беремо тут під увагу деяких резолюцій останнього Загального Зїзду, виконання яких вимагало поважних коштів і довгого часу. Говоримо лише про пекучі, актуальні справи. Бож творення

Дешево жерело закупна у фірмі „УНІВЕРСУМ“ Народнього Мистецтва, домашнього промислу паперової конфекції, діточих забавок і товариських забав. Т. Жаровський, Станіслав, Голуховського 2. Великий вибір образів, ручно мальованих, олійних і олійодрукiв. Богатий склад рам до образів, переписнях листків, карт до гри, календарів бюрових, стінних і книжкових, паперництва і листя до цьвітів, і різнородних забавок. Продаж поодинокo і гуртівно. 832 1—1

Р. Д.

Адвокатура, Нація і права української мови.

(Продовження.)

Незважаючи на те, що українська палестра відкликалася до нації і заявила готовість боротися за права вищого ступіня, за права мови, в яких заінтересований цілий колектив, нація не відповіла на це як слід, громадно і організовано, а навпаки: в багатьох випадках просто відрікається свого адвоката. Не лише на Волині й інших землях за сокальським кордоном але також у Галичині знані факти, як селянин просить українського адвоката, щоби написав до Суду і говорив там по польськи: „Бо тепер таке право, а як будете писати і говорити по нашому, то може і права не дадуть“. Можна би це простити темному селянинові, але на жаль, трапляється це деколи навіть серед передової національної інтеліґенції. З точки погляду особистої і національної самопошани, це не дається оправдати і є звичайним скандалом. Та ще більшим скандалом є те, як адвокат українець вносить письма і говорить в суді по українськи, а сторона складає присягу, зізнає і підписується на акті в польській мові. Це теж трапляється. Правда адвокат українець міг би оминути такої прикрости і такої пощочини, якби не забув перед виступом в суді чи уряді поучити свого клієнта. Це повинно статися, як має до діла з несвідомою людиною. Але знаємо випадки, що таке трапляється і з клієнтами, від яких адвокат повинен би надіятися підтримки в боротьбі за права мови. Це якесь незрозуміле рабство членів нації, для якого сьогодні в нас не може бути ніякого оправдання, а не може його бути тим більше після підйому державницьких змагань нації в часі великої революції, в часі українізації над Дніпром та після признання права національним меншостям в цілій Европі.

Можна би оправдати неодного клієнта українця його непевністю у виступі перед судом чи урядом, як мова йде про власні справи, які рішають про цілу його екзистенцію. Але ж що тоді свій адвокат, людина з рутиною і з питомою тому станові відвагою? Зовсім зрозуміле з психольогічної точки погляду як одиниці так і колективу пошукування допомоги у інших супроти власної слабости і непевности, зневіри та сумніву щодо удержання свого права. Такої помочі повинен український громадянин шукати у свого адвоката. Тай адвокатура тоді буде почувати себе богато інакше і краще. Багато краще буде почувати себе у своїх виступах адвокат-українець маючи свідомість, що він сповнює волю клієнта і береже його національного достоїнства. А так, як дотепер воно діється — відношення якесь ненормальне. Українець адвокат мусить не лише звертати увагу клієнта українця на те, щоби шанував свої національні права, що повинно бути самозрозуміле, але ще може бути кожної хвилі наражений на те, що його власний клієнт відречеться його не лише як українця, вживаючи наперекір свому адвокатови чужої мови перед судом і урядом, але й взагалі як адвоката і піде з опортунізму, щоби приподобатися пануючим і в цей спосіб забезпечити собі нібито своє право до адвоката чужонаціонального. Усе це деморалізує слабші одиниці зпоміж українських адвокатів і не можна дивуватися, що врешті — з одної сторони здезавуований як член нації, а з другої відсунений як адвокат, пригнічений тягарем боротьби за існування, неодин адвокат українець стає дезертиром з рядів борців за національне право т. є. право мови і починає у своїх виступах чи то як заступник клієнта українця, чи навіть деколи у особистих справах, вживає польської мови. Адвокатура може, і повинна кидати гасла для боротьби за здійснення національних прав; вона задля цього має усі дані, що випливають як із суспільної позиції, так і з освітн та фахового знання. Але адвокатура не може бути генералом без війська тим більше, що відношення її до клієнта є відношенням не примусовим а добровільним, збудованим на підставі взаїмного довіря і приватно-правної умови, мандату і повновласти. Годі українському адвокатові боротися з власним клієнтом проти його волі за його національну честь.

Як важна ця справа, вийде це ще із дальших моментів. Згадані закони про мову з 1924 р. є неактуальні і дивовижні. На підставі тих законів не можна подати клієнтові українцеві якоїсь загальної, можливо стислої інформації про те, що дозволено а що ні, що певне а що непевне. Приміром у тих законах ніяким словом не означено, як належить розуміти поняття нації, кого мається вважати за члена даної національної меншости? Чи людину, що говорить даною мовою, чи таку, що визнає якусь релігію, (в Східній Галичині питають по судах з правила: русин чи поляк?, розуміючи під тим релігійну конфесію, а заразом і національність), чи врешті має закон на увазі поняття нації, як поняття расове, територіяльне, історичне і т. д., або може поняття чисто культурне? В такому випадку — згідно із сучасною наукою про націю — усі так звані атомістичні ціхи, отже і релігія і мова і т. д. не рішали би про національність, а лише **субєктивне почуття** даної одиниці і її воля.

(Продовження буде.)

окремих секцій чи департаментів, з директорами й персоналом, або хоч би платної Дирекції з Надзірною Радою — було не під силу товариству. Зновже резолюція про реформу (переустрій) шкільництва протягом кількох місяців, продиктована доброю волею проектодавця, не могла здійснитися з річевих причин. Таких важких і відповідальних завдань ще ніколи ніхто не виконав у кількох місяцях. Навіть для держави таке завдання до виконання в короткому часі непосильне, хоч держава розпоряджає великим, фаховим і добре оплаченим апаратом.

Польща, що працює від 10 літ над переустроєм свого шкільництва, не вийшла ще поза межі проектів реформ. А реформи в Австрії, в Німеччині і Радянському Союзі щойно випробовуються й безнастанно їх змінюється та доповнюється не без помітної шкоди для науки. Знаємо, що в „Рідній Школі" працює заєдно комісія для переустрою шкільництва, зложена з людей найліпшої волі й надіємося, що її праці будуть зріло продумані та свобідні від численних таких хиб і недостач, які находимо в шкільних реформах інших, навіть державних народів.

Від відпоручників найближчого Загального З'їзду „Рідної Школи" залежить дальша доля товариства. Якщо вони будуть руководитися його справжніми моральними й матеріяльними потребами, то й виберуть працездатну Головну Управу, яка не повинна складатися з відпоручників цих або тих політичних угруповань, або суспільних станів чи верств, а тільки з людей, що у шкільних справах знаменито визнаються, людей праці і доброї волі, бо „Рідна Школа" хіба найменше надається на те, щоби бути ареною політичних змагань і особистих та партійних порахунків.

Останніми часами помітне, на жаль, у деяких політичних групах нестримне бажання, захопити монопольно у свої руки й ті матеріяльні надбання, які мають наші культурні товариства завдяки довголітній безінтересовній жертвенности та високо-ідейній праці цілих поколінь. Ми вже були свідками таких змагань на минулорічному З'їзді „Рідної Школи". Утомлені й вражені небувалими подіями на тих зборах, численні делегати опускали передчасно збори, а вислідом такої дезерції був не дуже вдатний вибір управи товариства, а потім стагнація в його діяльности. Тому то кожний делегат, що піднявся участи у З'їзді, мусить на ньому витривати до кінця, хочби „й кулаком в груди дістав", якто один минувшого року жалувався. Для великої та відповідальної справи не жаль і таке пережити.

Треба витримати, треба сконсолідуватися, бо не вільно нам з легкої руки й з легким серцем збуватись тих моральних і матеріяльних здобутків, які мають послужити для розумної й корисної розбудови товариства в ім'я добра загалу.

О. М.

Здоровля і вдоволення запевнене!

Уживай щоденно

KALODONT

виріб перф. Elida

І. ДРЕКСЛЕР І СИНИ
ВУЛ. КАПІТУЛЬНА 2
КОВДРИ І МАТЕРАЦИ

За поширення книжки.

Про виставу нових книжок і журналів.

Добрий проект придумала філія „Просвіти" в Станиславові, щоби виставляти з нагоди свята книжки всі нові українські видання. Виставка заінтересує широку громаду, а при тому принесе користь і відвідуючим і виставляючим. Давніше було так, що пожний, пересічний навіть українець, хоч не жив у Львові, легко слідкував за нашими книжковими новинами. Рецензія в „Л. Н. Вістнику", згадка у щоденній пресі про нові книжки — вистарчали, щоби чожний орієнтувався в літературних новинах. А тепер бібліографам-спеціялістам тяжко звідатися про всі новини книжкового торгу. Центр видавничого руху переніся у Київ і Харків. Крім Львова ще й виросли видавництва по більших містах Галичини, як Коломия, Станиславів, Тернопіль. Чимало видає й Закарпаття: Ужгород, а побіч нього Мукачів, Тячів, Пряшів. (І Керестур в СХС. видав кілька книжок). Еміграційні центри: Прага, Подебради, Берлін, Відень, Липськ, Париж — також рухаються. (Дуже тяжко діставати якусь книжку з Подебрадів!). Прага й Берлін перед ведуть між емігр. видавництвами.

У Львові міде нема українських видань чеського державного видавництва у Празі (*Praha ., m. Ostrovní 15)* — як ось читанки В. Бірчака, граматики І. Панькевича й інш. Нема навіть ужгородських видань „Просвіти" (Ужгород, вул. Раковція 20): Науковий Збірник, Забави з нотами для шкіл, Закарпатське письменство; Ужг. Педагогічного Товариства (Ужгород, будинок гімназії). І там видали цікаві для кожного книжки: Географія Закарпаття А. Маркуша і М. Шпінера, Нова Европа А. М. і М. Дворника, Далеким світом (тих самих), Латинська граматика А. Дідика, Природа М. Творидла (в трьох частях), Природописні начерки Крібля в перекладі М. Велигорського. Там видають і підручники для торговельних шкіл, яких треба і в Галичині: І. Цьоман: Торговельна кореспонденція, Велигорський М.: Торговельне книговодство, товарознавство й богато інших книжок. Робітнича Академія (Ужгород, вул. Рашіна 10) видала з читанки М. Підгірянки: Ластівочка, А. Животка: Порадник для читалень. Дітячий часопис „Пчілка" видає книжки для дітей: Альбом Закарпаття, Поезії В. Гренджі-Донського, Черкасенка С. (Пчілка, дім Просвіти, Ужгород); Наш рідний край в Тячеві (А. Маркуш) і Пластун (в Ужгороді, гімназія, проф. Л. Бачинський) — цікаві пластові книжочки, прим. переклади з Сетона. Мурнал українського молодого покоління „Наша Земля" (Ужгород, вул. Спішська 1) збирає чимраз більше читачів.

Бібліотека Н. Т. ім. Шевченка має богато журналів і книжок з Київа, переважно спеціяльних: ботанічних, клімат., музичних, мистецьких, лікарських, хліборобських і т. д. і т. д. З педагогії, котра у нас в Галичині така дуже бідна, там появилося багато перекладів і оригінальних праць, прим. Українська література в школі, Географічна читанка, Істор. читанка, Хрестоматія нової педагогії та інші. Велике богацтво й різнородність видань! Лиш самі научні твори заповнилиб одну виставу. І Америка також видає українські книжки. А часописів там скільки!

Тож видно з того, що маємо велике богацтво. Та ми самі його не знаємо. Не знаємося взаємно — і це дуже сумно. Ждемо, щоби нас хтось познакомив... А вже пропінь пора зробити це самим!

Як я вже споминав у своїм рефераті в книжці: „Шкільні бібліотеки" (видання „Світа Дитини") — то книжку треба показати ширшій громаді. Хочби й найкраща книжка буде лежати на складі, як її громадянство не знає. Отварати нам нові книгарні, хочби вони з початку й слабо розвивалися.

Звідки виставовий комітет візьме книжок прим. із Закарпаття? На це він грошей не має, щоби купити. А книжки мусять бути, бо їх громада хоче бачити. В Ужгороді на такій виставі, уладженій спільно, дуже зацікавили публіку видання львівські та пражські. Порадити можна так: обмінятися книжками. Львівська „Просвіта" з ужгородською „Просвітою", з Педагогічним Товариством, з Пчілкою, з Робітничою Академією. Очевидно: обмін новим вибором своїх видань, кожного по кілька примірників. Тепер лежать одні книжки в Ужгороді, другі у Львові, інші в Київі і т. д., одні другим чужі. Через вимінку заінтересований їх лекший збут.

Дуже пожадано показати на виставі наші часописи й журнали. Закарпаття не знає наших кооперативних та господарських журналів. Посилати треба у видавництва, редакції та в книгарні. (Книгарня „Уніо" Ужгород, пл. Корятовича 12; Наша Книгарня, Хуст, будинок „Корона"; Книгарня Й. Белаз, Хуст, М. Мюнк в Рахові). Кількома комплектами нових книжок можна обділити всі виставки по більших містах. Якби знайшлася на таку ціль більша сала у Львові, можна би зробити у нас трівалу, постійну виставу книжок і доповняти її все новими виданнями. Тоді і в найдальших закутнів люди при нагоді побуту у Львові відвідували б її. Хто побачить книжку, той скорше її купить від того, що лиш про неї чув пригадають. З книжками слід виставляти образи і картки. Не забувати очевидно і про рекляму.

Стараймося використати місяць книжки якнайдоцільніше. **Б. Заклинський**

Свято української пісні.

ЗАКЛИК.

До рядочних національних свят прибуває нове свято. Вимислено цього року, але й уповні заслужено. Це свято-ювилей найбільшого духового скарбу, найкращого товариша українського народу, а саме його *Пісні*. І саме у цьому році, бо в році роковини появи першої збірки українських народніх пісень, виданої Михайлом О. Максимовичем 1827 р.

Українська народня пісня, що в ній нарід зложив найкращі почування свойого серця, пісні й сумні хвалі свойого родинного й громадського життя, у яких відбилась його історія, страждання і сильні могутні вдихи, під 1827 року йде горлом тріюмфальним походом по усій культурній Европі.

На українських землях відродила українську літературу, розбудила національну свідомість, вітхненням і запалом натхнула до праці цілі покоління робітників-борців за національні, соціальні і культурні права Нації, ще не так давно вела до бою борців за волю, за честь рідного народу — вона сповнить своє високе післанництво і в будучому.

Українська пісня зворушувала душі невідомих і перевертнів, що під її чарівним впливом вертали до свойого народу. Вона примирила і примирює воротів великою силою своєї незвичайної краси, щирих ніжних почувань, високої моральної партости і пребагатої мельодійности. Велике її вивчіння у виховних закладах і у будові культури української Нації!

А серед культурних чинників ведуче собі й народови славу, будить щирий подив і тверде переконання про світлу будучину того народу, що її творив і плекав.

Тому то це свято має і мусить мати всенародній національний характер, воно мусить відповісти високому почуттю національної гідности. На Великій Україні свято вже почалося. Тепер на черзі інші українські землі.

Комітет Свята Пісні у Львові приготовляє відповідні виїзди і концерти при участи хорів Бойна, Бандуриста і Сурми та взиває усе українське громадянство улаштити в містах, місточках і селах свято української пісні, яке певно скріпить нашу національну гордість і стане джерелом національної обнови, культурного і морального вздвигу.

*

РІШЕННЯ Й ПОУЧЕННЯ:

1) На Свято Пісні визначається час від *6. листопада до 3. грудня ц. р.* в огляду на те, що з днем 8. грудня починається свято „Просвіти";

2) Свято Пісні має мати *всенародній характер* і тому належить обійти його не тільки по містах і місточках, але й по селах;

3) *В програму Свята* входять: а) реферат(и) про вагу й красу української народньої пісні; б) концертова частина, як жива ілюстрація тексту і мельодій що найкращих народніх пісень;

4) Належить подбати, щоб участь у святі була *якнайчисленнішa*, звернути перш усього увагу на *молодь взагалі*, а на шкільну особливо;

5) За інформаціями в справі рефератів і вибору концертових пісень звертатися до Комітету Свята Пісні, Львів, Ринок ч. 10. „Просвіта".

Виказ відповідних видань містить „Народня Просвіта" і має в себе Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10.

ЗА КОМІТЕТ СВЯТА ПІСНІ:

Д-р Іван Брик *Д-р Ф. Колесса*

Д-р В. Щурат

При забуреннях в травленню, болях жолудка, згазі, вонітах, заворотах голови, болях голови, миготінню перед очима, подразненю нервів, безсонности, загальнім ослабленню, нехіті до праці, природна гірка вода *Franciszka Józefa* побуджує до випорожнень і улекшує бігкрови. Проби роблені в університетських клініках виказали, що алькоголіки, що терплять на катар жолудка, завдяки признанню води **Franciszka Józefa,** відзискали в короткім часі девний апетит.

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
поручає:
Знані зі своєї доброти і чистоти виробів а то: Чекольди десертові, сиетанкові і знамениті молочні, як також значкові для господарських цілей.
Для вибагливих смакунів першорядні чекольди та-кож великий вибір знаменитих карнельків
Як спеціальність лікарськими повагами поручувану чекольду а САЛАБРОЗОЮ для цукрово недужих лічничу і відживляючу

ВІДГУКИ ДНЯ.

Згідно з французьким сумлінням...

(Передостанній акт пєси: „Жиди й Україна).

Процес Шварцбарта скінчився. Скінчився так, як усі сподівалися, хто брав під увагу Францію, жидів і гроші. Сенсацією тільки було те, чому він так швидко скінчився.

Сенсацією було, — а загадкою остане.

Вислід процесу вдоволив усіх: жидів, судців і українців.

Жиди вдоволені, що вдалося їм вирвати з під гільотини одного зі своїх світил.

Судді радіють, що неодна журба вступиться їм з голови.

Українці тішаться, що нарешті кинено тривалий міст згоди між ними і жидами.

Франція теж може радіти. Зайвий раз доказала українцям, яка вона справедлива в відношенні до слабших політично і фінансово. Зайвий раз — кажу, — бо про її прихильність до нас знали ми вже давніше. Ще тоді, як з армією Галлєра прийшли з Галичину французькі старшини, а передтим і потім ішли гармати, однострої, стріливо та харчі.

Французький суд, відомий зі своєї справедливости ще від часів паризької комуни, сказав своє історичне слово: „Шварцбарт невинний!"

Невинний тому, що стріляючи на крок не міг не поцілити, а поціливши шістьма кулями не міг не вбити.

Невинний тому, що вбиваючи стріляв під впливом сильного хвилевого подразнення, яке тривало не більше як сім років.

Невинний врешті тому, що жид рідко є комусь шось винний, а звичайно винні йому другі.

Зате показався винним Петлюра.

Винен тому, що йшов критичного дня вулицею.

Винен тому, що не витримав шість куль у своїм тілі і помер.

Винен тому, що в Франції переважно винен той, який дає себе вбити.

Але французький суд є не тільки справедливий. Він і милосерний і щедрий.

Вдові по бл. п. Петлюрі признали відшкодування.

Не зложив — мовляв — чоловік за життя грошей, нехай вдова не бідує.

Признали їй один франк.

Правда, за польського золотого дають три франки, але не в тім суть.

Важне тут скільки той франк коштував жидів!

Питався я різних фінансістів про те, але ніодни не дав мені вдоволяючої відповіди.

Вкінці знайшов я одного, який після солідних обчислень сказав мені таке:

— Це буде така сума, яку далоб тридцять Юдових срібняків, покладених тоді в християнський банк на складаний процент.

Галактіон Чіпка.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

ГРІЗНЕ ПОЛОЖЕННЯ В РУМУНІЇ.

Бухарешт, 28. жовтня 1927.

В рум. парляменті прем. мін. Братіяну заявив, що наслідком акції, яка звертається проти короля і публ. порядку, власти постановили виступити проти винуватців. Згідно з рішенням короля й основними принціпами рум. монарх.-конст. устрою устійнений легально порядок не може бути змінений в зв'язи з обставинами, які не торкаються держави або в користь особистих інтересів і забаганок, які для життя держави не мають значіння. Йде тут про слова пок. короля, про принціпи, які не позволяють на те, щоби доля корони була неустійнена. Ці, що вірно служили королеві, також і після його смерти пошанують його волю. Та бо**лівши передовсім** кермується почуттям обовязку і конечністю здержання порядку в державі і свідомістю, що Румунія не має і не хоче мати виборного начальника держави. Хто шляхом плебіспиту і парт. комбінацій або якнебудь інакше старається повалити це, що легальне й охонечно устійнене і є поза рямцями дискусій, той зачинає акцію проти безпеки держави. Але така акція розібється об рішуче становище законної власти. Треба памятати про це добре в краю і за кордоном. Провідники опозиції в парляменті запідали урядові, що надає занадто великого значіння події, яка на це не заслугує і сказали, що не хочуть звертатися до нелегальних засобів. Одначе інші засоби не існують, тимсамим можна стверднти, що останній виступ б. кн. Карла лишився без відгомону рум. громадської думки, яка й далі слідкує лише з цікавости перебіг подій. Слідство в справі Маноїлеску — закінчив Братіяну — ведеться далі, а покінчиться на днях.

Білгород, 28. жовтня 1927.

„Політика" подає, що всі вісти про акцію бувш. кн. Карла то лише маневр Братіяну, який так тим лекше хоче здомити своїх політ. противників. Братіяну хоче передовсім видалити з Румунії офіцерів кор. армії, вірних Карлові. Арештування Маноїлеску було першим кроком такої політики. В політ. колах кажуть про напруження між прем. Братіяну і матірю короля Михайла Оленою. Братіяну хоче усунути Олену з краю, щоби успішне заопікуватися малолітнім королем.

Париж, 28. жовтня 1927.

Тут. видання „Шікаго Трібюн" подає з Букарешту, що видано приказ про мобілізацію семигородського корпусу з 1. листопада, коли б нар. сел. партія хотіла відбути конгрес в Альба Юлія.

Прага, 28. жовтня 1927.

„Пр. Тгят." пише, що вистуи кн. Карла спричинений бажанням рум. населення, яке заявляється за його поворотом на престіл. Братіяну безсильний перед регенц. радою, якої член, през. найв. трибуналу, Буздиган не хотів підписати розпорядку. Буздиган, так як і регент кн. Микола і патріярх Мирон підтримують нар. сел. партію. Премієр — пише Пр. Т. — готов проголосити стан облоги і диктатуру, а навіть не задержиться перед евент. самостійним поріманням династичного питання. З Парижа подають, що з вілли кн. Карла викрадено переписку.

СКЛИКАННЯ СЕНАТУ.

Варшава, 28. жовтня 1927.

Маршалок Тромпчинський склнкав перше засідання сенату на 4. листопада на бюдж. сесію. На першім засіданні віцепрем. Бартель або мін. Чехович виголосить експозе більше господарське ніж політичне.

ДИМІСІЯ МІН. ДОБРУЦЬКОГО.

Варшава, 28. жовтня 1927.

В політ. колах кажуть, що димісія мін. освіти Добруцького майже певна. Його наслідником буде один із професорів львівської політехніки.

БОРОТЬБА З ОПОЗИЦІЄЮ В СРСР.

Москва, 28. жовтня 1927.

Повідомляють, що амбасадор СРСР. у Римі Каменєв покинув опозицію і став на боці Сталіна. Кажуть, що власти хочуть видалити з армії всіх офіцерів, підозрілих, що сприяють опозиції.

БЛЬОК НАЦ. МЕНШОСТЕЙ?

Варшава, 28. жовтня 1927.

„Момент" подає, що у Варшаві відбуваються наради нац. меншостей в справі створення блюку нац. меншостей у зв'язи з недалекими виборами. Блюк цей — пише „Момент" буде сильніший, бо обіймє Сх. і Зах. Галичину. З інших кол заявляють, що справа заключення блюку є неактуальною. Справа ця вилетиться щойно після оголошення речинця нових виборів.

ГРОШІ.

Американський доляр 8·87—8·88, канадійський доляр 8·86. — Банк Польський платив за доляра в готівці 8·85, за Ню Йорк 8·8⁴, Цюріх 171·47, Париж 34·94, Амстердам 357·85, Стокгольм 239·10, Осльо 239·70, Данціг 172·90, Відень 125·52, Берлін 212·03, Льондон 43·30, Прага 26.35.

ЗБІЖЕ.

Пшениця дворська 46·00—47·00, пшениця селянська 44·52—45·25, жито 37·25—38·25, ячмінь броварний 40·00—41·00, ячмінь на мливо 35·00—36·00, ячмінь пастівний 33·25—34·25, овес галицький 34·50—35·50, кукуруза румунська 30·50—31·00, бараболі 6·50—7·15.

НОВИНКИ.

— **Один франк до українського музею.** Телеграма з Парижа про вислід процесу Шварцбарта має нині таке юридичне доповнення: „Суд признав формально вдові по бл. п. Петлюрі відшкодування у висоті 1 франка (згідно із прип. процедури)". Нема сумніву, що родина Петлюри у болі і обуренні, вважаючи цей додаток глумом над почуваннями, не схоче взяти такого відшкодування. Та на нашу думку: цього франка таки треба взяти, стверднти юридичним актом у присутности свідків, що він є саме тою, а не іншою монетою, одержаною як відшкодування в такім-то процесі і цю монету разом з документом передати в один з українських музеїв, що зрозуміє його вартість.

— **Осінна погода.** З німецької преси довідуємось, що в усій Европі настала цими днями лагідна осінна погода під впливом південно-західної морської течії. У західних краях тепло доходило до 20 ст. Ц., у Відні до 19-ти, а в Німеччині при гострих вітрах навіть до 25 Ц. Заповідають, що гарна погода ще здержиться в найблищих днях. Після кількох студених днів, що заповідали дощі та бурі це справжня несподіванка.

— **Комірне в листопаді** лишається таке саме як у попереднім місяці.

— **Темна хроніка.** Напад на жовніра Безкоровайного на Замаретинівських полях видуманий ним самим. Цей син Марса вже сидів 2 роки за дезертирство і тепер теж має дещо на совісти. — Арештовані дві акушерки за недозволену поміч жінкам, що хотіли позбутись нащадків; одна з їх клієнток померла від такої помочі. — У лісі біля Волі Комарівської найшли застріленого жида, жабуть випадково гайовим. У Грабівці біля Березова два парубки на весіллю побили третього Бодала на смерть.

— **Морфій у Львові.** Львів починає ставати великим містом: продажа наркотинів поширюється разом із пристрастю до них. Поліція відкрила дві централі, де роблено „сеанси" морфієм: при вул. Шумлянських 6 і при вул. Львівських дітей 5. В обох місцях найшли легкі дами, що пробували зробити собі життя ще лекшим, уживаючись небезпечним наркотиком. Діставали вони морфій в аптині на фальшиві рецепти, які фабрикували спеціялісти від лікарського незрозумілого почерку.

— **Краде, хто може...** Гарним довірцем вязниці в Коломиї був якийсь Весоловський, що мав помічника Драгана. Вони так заразились своїми вихованцями, що самі почали красти і крали предмети із судового депозиту: матерії, дорогоцінности, тощо. За це дістали 6 літ і 4 роки вязниці і може дістануть кращих довірців. — У магістраті в Кросні завідуючий фондом безробітних Древінський рішив, що найбільша підмога потрібна йому самому, взяв скільки міг і поїхав у світ шукати долі. — В ярославськім повіті в Башні Долішній аренлатори горальні затаювали перед скарбовою контролою скількість виробленого спірта на протязі трьох літ. — 4 парубків із села Добрин засудив львівський суд по кілька місяців вязниці за більшу скількість праліжей.

— **Похід на українське шкільництво.** Пишуть нам з Калуша: Польонізаційні методи в шкільництві, започатковані Грабським, не минули й калуського повіту. Хоча в своєму часі зі всіх майже місцевостей повіту вплинули деклярації за українською мовою навчання, то все таки школи, передтим українські, попереміщувано всюди на утраквістичні, а то й часто польські. Дійшло до того, що тепер в повіті животіє ледви кільно українських шкіл, а було їх колись дуже богато, бо повіт щодо проценту українського населення рахується одним з перших в Галичині. Одначе й ті недобитки сіллю в оці вшехпольської мафії, котра повела на них останніми днями смертичний наступ. Ото ні звідси ні звід-

ФУТРА ДЕШЕВІ і ДОБРІ
тільки у 759
Артура Пайцера
Тел. 49-72 ЛЬВІВ Тел. 49-72
ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

ти громада Перевозець, Майдан, Кадобна і Долнотів одержують від шкільного інспектора повідомлення з 15. вересня 1927 р., що львівська куратерія, замість дотеперішньої української мови, впровадила в школах „повшехних" тих місцевостей навчання двоякнче (читай польське), бо, мовляв, 20 родичів дуже собі того бажало. Це останнє, розуміється, неправда, бо у всіх тих селах, виключно чисто українських, разом не найдеться і 10 управнених людей, котрі бажалиб для своїх дітей іншої мови навчання, як української. Найпізніше одначе з Кадобною. В тому селі ще торік куратерія ввела була сапраментальний „виклад двуязичний", тому, що буцімто було 20 польських деклярацій. А тимчасом міністерство освіти на рекурс громадян, касуючи те зарядження, написало чорне на білім, що деклярацій таких було менше як 20! Тепер знову введено в Кадобні утраквізм. Котра отже влада рахувала фальшиво? Всі три громади й тепер внесли в законнім речинці відклнки до міністерства на новинне безправство. Побачимо, що з тими відкликами зробить мін. Добруцький.

— **Проти української кооперативи.** Пишуть нам: В дні 8. жовтня ц. р. відбулася в Сколім цікава розправа. А саме: жидівські крамарі з Корчина (а є їх аж шість!) внесли скаргу до суду на студ. Корчинського Івана за те, що він в селі агітує проти жидівських крамарів. Закидують йому теж, що в місяці квітні ц. р. перед Великоднимн Святами мав розписати й розвішати великі афіші, в них взивав своїх громадян, щоби не йшли до жидів купувати святочних товарів, лише до своєї власної кооперативи, а також і це, що як член управи кооперативи приказав винести ціни товарів до тої мірн, що жиди не могли з кооперативою конкурувати. Це все послужило жидам за притоку заскаржити студ. Корчинського до суду за „narodowo-rzeczowa [illegible] z [illegible] [illegible] przeciwko [illegible]" а також за „недозволену насовісну конкуренцію". Розправу відрочено, бо не явилися всі свідки. Про її вислід напишемо.

— **Катастрофи й нещастя.** Підчас копаного мяча в Річмонді (стейт Віргінія) завалилась трибуна з публікою: двох убитих, 100 раненних. — На лінії Сараєво-Мостар упав поїзд із моста, що провалився з висоти 50 м.; 300 жертв. — У Каліші розговоре колесо від нового мотору розлетілось із такою силою, що знищило стіни сусідніх домів. — Біля Ловіча, варшавський поїзд ударився з другим; 10 вагонів розбитих, 12 залізничників раненних. — Підчас маневрів аргентинської армії від вибуху гармати вбитих 3 офіцирів і 4 жовнірів.

— **Летуни.** З Бордо відлетів апарат з летуном і механіком до Лізбони, де його передадуть між Рут Ельдер і капіт. Гельдеманові, які мають намір вернутись до Парижа літаком. Летунка Ельдер вивезена своїми воздушними пригодами буде більша днів відпочивати.

— **Смерть фільософа.** У Будапешті помер проф. унів. і член Академії Наук Бернард Александер у 78 р. життя. Він був одним з найчільніших представників мадярського умового руху. Кілька поколінь мадярських фільософів виховувались під його проводом. Александр переклав Канта, Шопенгауера, Спіноцу, Дідерота і причинився до поширення на Мадярщині Шекспіра.

— **Літературний кутик.** Франція, а радше: любимці театру пригадали собі тепер 100-ліття уродин одного з найпопулярніших французьких критиків своєї доби: Франціска Сарсея. Варт про нього згадати не тому, що він носив колись гордий титул „князя критики" і був від 1860 до 1900 р. паризьким папою у найможутнішій ділянці літератури. Сарсей був фанатиком театру; роками проводив він кожний вечір на кріслі рецензента, складаючи вночі на ранок свій

ФУТРА ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ ПОДОРОЖНІ

На довгомісячний кредит поручає
Власна — Робітня кушнірська і кравецька

СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
Львів — пл. Капітульна ч. 1. 85 16-2

професійний фейлетон. Фейлетон Сарсея мав своєрідну філософію і завдяки їй виїмковий вплив. Він боронив переважного смаку публіки і доказував довгими роками, що „театр це є змальована на сцені акція живих і діяльних людей, з ясною метою, щоби на протязі яких 3-ох годин задержати в чотирьох стінах кільканост глядачів і то так, щоби ніодин з них не мав бажання раніше відійти до хати. Одним словом: театр має за завдання в першій мірі бути цікаво складеною історією, а всі засоби для цього: ідеї, мораль, тенденція можуть бути хіба підрядним додатком. На цьому простому принципі Сарсей збудував свій авторитет, що тривав 40 літ. Його найвищим критерієм був осуд публики, яку він піддержував в її звичках і пересудах. Він завалив чимало на розвитку франц. театру, в якому 90 прц. все є писаних з думкою про смак публики і сценічний успіх. А проте збірник критик Сарсея „40 літ театру" є до нині дуже цінним джерелом до історії франц. театру і такою самою цікавою та легкою книжкою як пєси, які він хвалив.

— **Рекорди.** У місті Роджерстоун в Англії подружа пара Віміс має 26 дітей, усі здорові; 27-е вмерло. — На нью-йоркській біржі ціна „крісла" зросла тепер до 850.000 дол., 10 літ тому найвищою ціною за місце було 100.000 дол. Не є виключене, що ця ціна ще зросте, зважаючи, що денно продається там 1,836.570 акцій; є на чім заробити! — У Льондоні в салях міш-ства гігієни почались шахові змагання, в яких бере участь 1040 грачів; змагається товариство урядовців із союзом шахістів півд. Англії. 6 це найчисленніші досі шахові змагання в світі. — Проф. електротехніки в Массачузетському техніч. інституті д-р Беш винайшов електричну машину, яка переводить найскладніші підрахунки в кількох хвилинах на що, каже винахідник, треба було людині... роки праці. — Найбільший рекорд щодо скількости кабаретів здобуло місто Шанхгай, що на 2 міл. мешканців має більше веселих локалів, ніж Льондон, Нью-Йорк, Париж і Берлін... усі разом. Іншими словами: ціле місто один великий кабарет, повний співів, танців, гомону, кривавих порахунків. У більшости з них атракцією є російські „циганські" куплети та танці.

— **Світова всячина.** У Гайдельберґу почався міжнародний конґрес умовних працьовників; італійський держ. секретар проф. Бордеро виголосив франц. промову в честь... Муссолінія. — 5-го цвітня відкриють у Будапешті памятник героєві визволення Кошутові; приїдуть представники всіх країн, де Кошут жив як емігрант. — Конфлікт в углевих копальнях Німеччини поширюється підвищкою платні на 11,5 прц.— Радянський уряд проголосив державними святами 7. та 8. листопада, в яких праця буде заборонена. — Бувш. англ. премієр Макдонельд покидає робітничу партію. — Муссоліні заводить в Італії примусове обезпечення від чахотки; із зібраних фондів вибудує санаторію для дітей. — Небавом почнуться перервані в літі переговори про Танжер між Еспанією і Францією. — Радянським послом в Осло призначена пані Коллонтай, перенесена із Мексику; вона славиться красою, багатими одягами і вище повіти. — У Пожореваці (Югославія) трьох невідомих пробувало висадити в воздух склад пороху і втікли. — На море спустили новий англ. крижняк „Девоншір", другий із морської програми в... 1925 р.; має 160 міліметрові гармати. — У Льондоні пробуватимуть великанський моноплян (47 метрів) з мотором 2000 кінських сил.

— **З кіна.** У кіні „Фатаморґана" „Сатана в шовках" прегарна сенсаційна фільма. — В „Аполльо" „Пошлюбна ніч". — У „Лев" „Острів засуджених".

— **Заходом Українського Правничого Товариства** відбудеться в понеділок, дня 31. жовтня о год. 6 вечером в салі Бесіди відчит Вп. прокуратора Гриневецького п. з. **„Нова польсько пресове право"** (Розпорядок президента Річпосполитої з 10. травня 1927. Дж.Зак. ч. 45. поз. 398. Гостям раді.

— **Виклад Миколи Голубця.** В неділю, дня 30-го жовтня н. р. відбудеться в салі Академічного Дому при вул. Супінського 21, в год. 6. веч. виклад відомого історика мистецтва, що займається спеціяльно історією Львова, п. Миколи Голубця, на тему: „Слідами Хмельницького по Львові".

— **Наша кооперативна торговля** поширює свій стан посідання у Львові. З днем 1. листопада відчиняє „МАСЛОСОЮЗ" дальші свої склепи у Львові, а то при вул. Зиблікевича 49 та при Жовківській 11 коли існуючих вже склепів

Купуйте

Мило Млотек і Перлік

в Ринку 10, при вул. Сапіги 21 і Костюшка 1 а. Українське громадянство мало ваше змогу переконатися о першорядній якости і здоровельности молочних продуктів, передовсім незрівняного десерового масла „Маслосоюзу". Ми переконані, що всі, а з окрема мешканці з найближчої околиці повитають цю відомість та вигоду і будуть надальше купувати весь набіл тільки в „Маслосоюзі"!

Відкритий лист.

З приводу заяви Президії Головної Управи „Рідної Школи„ поміщеної в „Ділі„ ч. 231 дня 16. X. цього року відносно подій звязаних з обсадою директури в дівочій учительській семинарії і гімназії у Львові.

До сьогодні дотеперішні учительські збори обох заведень не виступали в часописях з відповідю на обидливі статті, в котрих заатаковано нас учителів у спосіб, який піддаємо під осуд громадянства — ані на виклик, кинений нам у невідповідній формі п. А. Крушельницьким в отвертому листі з дня 7. жовтня ц. р. у „Новому Часі„ ч. 112, щоби не підривати поваги „Рідної Школи„ зайвою часописною полемікою.

Одначе виясненні теперішньої Президії Головної Управи, поміщене в „Ділі„ ч. 231 з дня 16 жовтня с. р., вибиває давні і нові вчинки п. А. Крушельницького коштом неназваних „некарних чинників„, до яких все громадянство з огляду на нашу мовчанку могло би зачислити і нас учителів. Це саме не є „ліквідуванням непорозумінь„ — а навпаки змушує нас сьогодні забрати голос і заявити, що слідує:

Ми виступили проти п. Кр. яко директора обох заведень явно в письмі до Головної Управи за підписами своїх 21 членів — а всі інші закиди отверто піднесли наші відпоручники двічі на засіданнях Президії та Головної Управи. Такі самі закиди устами ріжних бесідників піднесено на зборах родичів у приявні цілої теперішньої Президії Головної Управи в малій салі Т-ва Лисенка і на тих же зборах родичів Президія мала нагоду переконатися, що відомих подій не спричинили „некарні чинники„.

Чи отже є це „споневажуванням зпоза плота„, а ми „трусливими клеветниками„, як то хоче назвати п. Крушельницький в своїм листі?!

Про „визначну фахову кваліфікацію„ і „громадянську карність„ п. Крушельницького (як кажеться в заяві Президії Г. У.) дала Головна Управа сама свідоцтво минулого року в „Ділі„ ч. 191. з дня 31. серпня 1926 р., звільняючи його з усіх шкіл Р. Ш. з приводу його некарности, що і стверджує Президія в своїй останній заяві.

А що п. Кр. ставив свою особу на становищі директора вище від добра обох відданих йому заведень, то доказом на те дуже шкідливе і незгідне з приписами розв'язання ним двох шкіл та розписання нових вписів.

Вкінці заявляємо, що керуючися добром „Рідної Школи„, ніякої дальшої часописної полеміки в цій справі вести не будемо. Пан Крушельницький знає, якою дорогою може доходити поза часописями своїх евентуальних претенсій.

Головну Управу Р. Ш. просимо зарядити гости винних покарати.

гости винних покарати

У Львові, дня 22. жовтня 1927.

А. Андрухович, Д-р Б. Барвінський, К. Гладилович, Ів. Гриневецький, В. Завадська, М. Зарицький, С. Кандикова, В. Козак, о. О Горчинський, М. Ластовецький, о. д-р Я. Левицький, о. Л. Лопатинський, д-р Т. Надрага, Ст. Пашкевичівна, В. Радзикевич, Мік. Рудницька, Ю. Рудницький, В. Тиховський, Л. Турчин, М. Федусевич, Е. Храпанюк, Ст. Шмігельська, І. Чучман.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Просимо Вас не відмовити помістити у Вашому шановному часописі слідуючого листа:

В 47-му числі паризького комуністичного тижневика в українській мові „Українські Вісти" з дня 24. IX. ц. р. надруковано на першій сторінці світлину слідуючого „документу":

Париж, 8. липня 1927 р.

Міністрові У. Н. Р. В. Сальському.

Згідно рішення Пана Заступника Голови Директорії і Головного Отамана Військ У. Н. Р. доручається Вам дати наказ Начальникові Генштабу армії У. Н. Р. Пану Ген. Безручкові, щоби цей з нагоди приїзду до Варшави представника англійського Генштабу пана майора Ллойда, потрібні інформації по організації армії та проекти дав до його відома. Що до характера цих інформацій, які мають передати пану майору Ллойду, залишається за Вами і Начальником Генерального Штаба вільна рука. Міністр Закордонних Справ У. Н. Р. І. Токаржевський-Карашевич. Печатка: Міністерство Закордонних Справ У. Н. Р. *Bureau du Ministre d' affaires etrangeres de la Republique Democratique de l' Ukraine.*

„Документ" писано на машинці, лише підпис рукою. Винзу під цим документом замітка: „Матеріяли до суду. В цьому числі ми знову подаємо фотографію нового документа, що також свідчить про зрадницьку діяльність петлюрівців. Але найкращій доказ того — це повна мовчанка так званого уряду У. Н. Р. і його представників і то, що щось довго тягнеться обміркування справи притягнення до суду хоч нас, хоч будь якої-з тих часописів, які передрукували від нас документи. А поруч подруковано французький переклад „документу".

Заявляємо, що ніколи такого листа ми не отримували та категорично твердимо, що ніхто не давав кому-будь доручення такий лист вислати і такого листа не було вислано.

Надрукований „документ" є неадалим фальсифікатом, на доказ чого наводимо слідуюче:

1) Пан Токаржевський-Карашеват ніколи не мав титулу Міністра Закордонних Справ У. Н. Р., а був товаришем міністра і керуючим Міністерством Закордонних Справ, яким перестав бути фактично і формально в весни 1924 р.; титул останнього (кілька років) Міністра Закордонних Справ належить цілком іншій особі.

2) Ген. М. Безручко взагалі ніколи не був і нині тимчасово не виконував обовязків Начальника Генерального Штабу армії У. Н. Р.; цей титул належить теж іншій особі.

3) Редакція листа („доручається Вам дати наказ") цілковито не відповідає загально прийнятим формам взаємин між Міністрами Уряду У. Н. Р. і мабуть ніде в світі.

Через недостачу місця не приходиться вказувати на безліч дрібних недоречностей — доказів невдалого сфальшування „документа" як: бланк Бюра Міністра Закордонних Справ, замість звичайного бланку; титулування і т.д. і т.д.

По суті: ані ген. Сальський, ані ген. Безручко, ані — категорично твердимо — інший старшина бувшої армії У. Н. Р. про приїзд до Варшави якогобудь старшини англійського Генерального Штабу не знали, на очі його не бачили, ніяких інформацій йому не давали і не мали давати.

Вищенаведений „документ" в „Українських Вістях" не перший і не останній, всі вони подібного характеру й однакової вартости. Ця систематична наклепницька робота має ціллю скомпромітувати в очах незорієнтованих чужинців, діячів української політичної еміграції, виставляючи їх як людей несолідних і недискретних.

Ми цим спротивленням обмежуємось і не будемо відповідати на всякі дальші інсинуації, хочби тому, що для цього треба було утримувати цілу пресу. Подавати до суду фальшівників теж не будемо, бо певно ні хто з шануючих себе людей не зробив би: забагато чести для таких панів. А що вони весь час намагаються щось вигадувати про людей вірних ідеї Української Національної Державности, то це зайвий доказ на те, що ця велика свята ідея жахає сон з очей окупантів України і не дає їм спокою.

Дякуємо Вам, Високоповажаний Пане Редакторе наперед за видрукування цього листа і одночасно просимо інші газети передрукувати його.

Приймітъ Пане Редакторе висловн високої пошани

В. Сальський, М. Безручко.

12. жовтня 1927.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Зі спорту.

„УССК"—„Беркут" 4:2 (2:0)

Якби хто сказав, що наш спорт не розвивається щораз краще, то саме ці змагання заперечили-б цьому. Львівські студенти гостили в себе студентську дружину перемиського „Беркута". Змагання виказали, що українські студенти не тільки вміють розвязувати ріжні наукові комбінації, але вміють також переводити вирішені ріжних мячевих комбінацій на зеленій мураві. Словом: подібні змагання виказали, що праця голови УССК. і його членів не йде на марне.

Молодій дружині бракує ще солідного тренінгу, щоб могла бути небезпечною. Крім техніки мусить навчитись і тактики, щоб могла цифрово виказати свою перевагу. УССК., вдоволившись 4 голями, цілком знехтувала собі противника і вже потім бавився безцільно. В нападі УССК. правий крайнік Жук виробляв своїми центрами дуже небезпечні ситуації перед воротами „Беркута". Ціла трійка нападу грішила за трошки незіграністю, хоч індивідуально всі вдоволили, а Сіяк, Петрів та Любчак заслужили собі на признання. В помочі найлучшим був Дяцьо, який усе вдучно паралізував ворожі напади. Оба крайні Рак та Кордуба секундували йому з успіхом. Оборона (Холодний-Дахновський в ворота із Жарським на воротах) певна.

В гостях подобався воротар, оборона та лучник. Поміч грала більш дефензивно і то все купою. Лівий помічник завинив невдачу „Беркута" тим, що не обставляв добре диспонованого Жука. Напад „Беркута" незіграний як слід і не знав просто, що має робити з мячем. Зарізався довгими подаваннями та „бомбами" — в противенстві до короткої, приземної, більше доцільної гри УССК.

Судіював добре п. Верхола. Публики було, на жаль, мало, певачеб бойкотувала молодий студентський спорт. А шкода! Молоді студенти виказали велику амбіцію і направду варто було прийти й подивлятн гарну гру будучих інженірів, лікарів, професорів і т. д. Лиш численною присутністю на наших спортових змаганнях ми зможемо викликати більший запал і охоту до праці у наших спортовців.

ІНСТИТУТ ТАНЦІВ Т. ВИТВИЦЬКОГО
вул. Шашкевича ч. 5.
Саля Музичного Товариства.

ТАНЦІ

ІНФОРМАЦІЇ ТА ВПИСИ ЩОДЕННО від години 6—9-ої попол.
Перша лекція в середу 2-го листопада 1927

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ, БРОШУРИ.

Катерина Чертенко-Костецька: **Дівчина Віра і инші казки.** Ілюстрації проф. П. Видинівського. Чернівці. В-во „Весна" ст. 78.

Das internationale Musikfest Prag 1924. Eine Sammlung von Studien und Aufsätzen. Praha 120.

П. Холодний і Др. М. Музика: **Дослідження над реакціями стабільного кольоїду срібла з електролітами.** Ст. 12.

ЖУРНАЛИ:

Рідна Школа ч. 3. вересень. Зміст: Не руйнуймо своєї будівлі! С. Сіропольо: Боротьба за рідну школу на В. Україні за час денікінців. Л. Ясінчук: В чому вада „Рідної Школи". О. Пр. Всенародне шкільництво в р. 1926/7. К. Малицька: Свято книжки. Хай відгукнуться молоді серця. І. Ш.: Новий наступ. З життя Товариства. Комунікати.

Червона Калина. Львів, жовтень. Однодневка з нагоди Місяця Книжки. Зміст: Р. Купчинський: На свято книжки. М. Гачушинський: На місяць книжки. В. Кучабський: Українська книжка. М. Матчак: Закладаймо українські книгарні. Леле: Як продавати книжку. Видання „Червоної Калини".

Український Філятеліст, місячник. Відень, вересень.

Молоде Життя, часопис українського Пласту, ч. 7.

Помożім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою здячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Відозви й комунікати.

До громадянства і студенства Волині!

Виділ „Товариства Прихильників Освіти" у Львові подає до відома П. Т. українського громадянства та студенства Волині, що волинський воєвідський уряд рескриптом з дня 8. жовтня 1927 ч. 16784. Адм. дав дозвіл на переведення збірки на допомогу студенству в цілому волинському воєвідстві в часі від 1-го до 30. листопада н. р. Збирати дозволено жертви в готівці й натураліях. (Збірки у воєвідствах: львівському, станиславівському і тернопільському відбулись в місяці вересні ц. р.).

Умови збірки: 1. Особи, що мають переводити збірку, мусять мати поіменні легітимації зі знимкою збірщика, потверджені місцевими адміністраційними властями першої інстанції. 2. Кожна особа, що буде переводити збірку, має мати листу з порядковим числом і з печаткою Товариства.

Діяльність „Товариства Прихильників Освіти", розтягається, згідно з затвердженим статутом, на цілу територію польської держави. Товариство поклало собі отже за ціль: допомогти всьому українському студенству. Збірка з Волині буде призначена в першій мірі для українського студенства Волині, тому Виділ Товариства звертається з горячим зазивом до українського громадянства щоб зелеть використати якнайкраще час призначений для збірки, щоб Товариство могло справді прийти з помічю якнайбільшій скількости потребуючого студенства.

Просимо якнайскорше засновувати на місцях повітові й місцеві збіркові комітети і зголошуватися в канцелярії Товариства, Львів, вул. Супінського ч. 21 за інструкціями й листами. Урядові години канцелярії Товариства для сторін що-дня, крім неділь і свят, від год. 14.—15.

За „Товариство Прихильників Освіти" у Львові:

Волод. Децикевич, голова. *Д-р Л. Макарушка,* секретар.

Виставa української книжки і преси в Станиславові.

Виставa української книжки і преси, яку уладжує Філія „Просвіти" в днях від 1. до 7. листопада ц. р., заповідається дуже гарно. До цього часу зголосилися майже всі галицькі видавництва й українські видавництва в Чехословаччині, Австрії та Німеччині. Крім цього Нарком Освіти Рад. України замовив телєграфічно місце для видавництв Рад. України і коли не зайдуть які непередбачені перепони в самому транспорті книжок, то саме цей відділ буде дійсною атракцією виставки, яка в цьому випадку буде мати не краєвий, а всеукраїнський характер. Виставу заінавгурує „Свято Книжки", яке відбудеться в салі „Сокола" дня 30. жовтня в год. 3. попол. В програму свята входить між ін. реферат про книжку голови Т-ва „Просвіта" у Львові, проф. Мих. Галущинського. Відкриття виставки відбудеться дня 1. XI. ц. р. в усіх салях Т-ва „Бесіда" при вул. Голуховського ч. 20.

Комітет виставки, бажаючи дати якнайповніший огляд нашої книжкової продукції, звертається оним до тих видавництв, які ще до цього часу не зголосили своєї участи у виставі, щоб не зволікали з остаточним зголошенням, евент. надісланням експонатів.

Комітет виставки звертається рівночасно до ЦТ. громадянства, управ шкіл та всіх культурно-освітних товариств, щоби взяла громадну участь у „Святі Книжки" й самій виставі.

За Виставовий Комітет:
Н. Лепкий. *М. Кушнір.*

ОПОВІСТКИ.

Поспіх! Співаки! Наук.-забавковий Кружок Т-ва „Зоря" у Львові подає до відома, що від дня 17. X. 1927 відновлено мужеський хор. Просимо усіх бувших, охочих членів співаків зголошуватися. — Рівнож подається до загального відома, що від дня 1. XI. ц. р. розпочинається курс танців. Вписи на танці приймається, що-дня в Товаристві „Зоря" від год. 7—9 вечером. — *Виділ Наук.-забав. Кружка.* 824 2-2

Не можучи зможи всім Вп. Добродіям зложити особисто подяки за їх память і виявлені мені бажання з приводу 50-літної річниці мого священства дня 21. X. 1927 складаю отсим загальну подяку і сердечне Спаси Біг всім! жертвуючи на Рідну Школу 20 зол. *о. Іван Шуровський*, Стинява нижна. 826 1—1

Свято ощадности у Львові. Справа ощадности, довго обмірковувана й основно та всебічно приготована, переходить із сфери плянів і намірів у реальне діло. Вже уконституювалася Центральна Краєва Управа кооперативи „Ощадність", а останніми днями й повітова (окружна) управа для міста Львова. Спільними заходами кооперативи „Ощадність" і виділу філії „Просвіти" ім. Шевченка відбудеться у Львові дня 30-го жовтня ц. р. в год. 12-ій свято ощадности а таким порядком: Святочне відкриття — голова дотичного Товариства, 2) Реферат про ощадність — відпоручник Центральної Управи кооперативи „Ощадність", 3) Реферат про організацію щадничих збірниць на місцях та їх ведення — відпоручник Центробанку, 4) Вибір членів для ведення місцевої збірниці, 5) Переведення збірки на місці. Згадане свято відбудеться в цілому Львові в таких льокалях: 1) чит. „Просвіти" на Личаківській дільниці при вул. Крупярській (референти Вп. о. Галянт і дир. Чума), 2) на Городецькій дільниці при площі Юра ч. 5 (реф. д-р Гірняк і дир. Левицький Микола), 3) на Левандівці (реф. Петрик і Корощ), 4) при вул. Жовківській ч. 62 (реф. дир. Пішелюрський і Галяревич), 5) в Академічнім Домі при вул. Супінського ч. 21 (реф. п. Боднарович і Чура), 6) в Міщанському Братстві при вул. Руській ч. 3 (реф. д-р Михайло Волошин і дир. Саєвич), 7) в „Зорі" при вул. Вірменській ч. 25 (реф. д-р Корчинський і Лазовський), 8) на Клепарові (реф. о. Яценків і проф. Березовський), 9) в салях Тов-а „Бесіда" в Народньому Домі (реф. през. Левицький і Кисілевський). До участи в святі ощадности запрошуємо все українське громадянство. Не повинно на ньому забракнути ні одної людини, яка думає і дбає про добро своєї родини, свойого народу! Всечесніші отці парохи зволять повідомити після Служби Божої всіх зібраних в церкві про свято ощадности і заохотити їх взяти участь в ньому. Вичислені панове референти на випадок потреби повинні звернутися за потрібними інформаціями до п. Лазовського в Центробанку (Ринок ч. 10.). — *Виділ філії „Просвіти" ім. Шевченка. Управа повітової кооперативи „Ощадність" на Львів-місто.*

Набування солі для худоби. Канцелярія Товариства „Сільський Господар" повідомляє: Недавня повінь наробила необчислимих шкід не лише тим, що забрала пашу для худоби з піль і стоділ, але також тим, що значна частина й тої паші, яка зберіглася, втратила свою вартість. Такою пашою кормити нездорово, а можна поправити її додатком пашної солп. Околиці, знищені повінью, можуть закупити пашну сіль для худоби по зниженій ціні, а саме по 15 зол. за 1.000 кг. на місці в копальні. Достава залізницею до місць, знищених повенью, є безплатна. Сіль можуть закупляти господарсько-торговельні організації, але не менше як цілий вагон (10.000 кг.). Замовлення, потверджені місцевим староством, належить посилати на адресу: *„Biuro sprzedaży soli", Warszawa, ul. Moniuszki 3.* На ту саму адресу треба звертатися також за всіми поясненнями щодо замовлень та платности. З огляду на корпсні умови набуття солп, як також улекшення скормлення не цілком доброї паші філії „Сільського Господаря", Повітові Союзи Кооператив, а також і самі кооперативи повинні зробити негайно замовлення, щоби в цей спосіб улекшити місцевому населенню переодержання худоби через зиму на останках знищеної паші.

До українських філятелістів! Дня 23. жовтня 1927 р. відбувся в салі Музею Н. Т. ім. Шевченка у Львові шоші сходини збирачів-українців. На цих сходинах порішено заснувати „Український Філятелійний Клюб", що обединував би не лише збирачів-українців у межах Польщі, але також за кордоном. До Клюбу цього можуть належати й чужинці. На цих сходинах п. Корчинський Іван перечитав присутнім свій проект статуту, який з деякими змінами принято й на днях його відішлеться до воєвідства для затвердження. Вибрано теж тимчасовий виділ у такому складі: радн. Главінович, Корчинський Іван, Войнак М. і Микитович О. Виділ цей має занятися підготовчими працями біля скликання І. основательних зборів, а також краєвого зїзду збирачів-українців. — Клюб українських збирачів заснований. Обовязком кожного збирача українця вписатися в члени цього клюбу. Вступайте всі негайно! Крайній час, шоб українські збирачі зорганізувалися у спосіб клюбі та увійшли в обмінні звязки із закордонними клюбами. Вписове виносить 1 зол., місячна вкладка 50 сот. У всяких справах звертатися на адресу: Корчинський Іван, Львів. Супінського 21. (На відповідь долучувати поштову марку). Сходини відбуватимуться що тиждня. Найближчі сходини: в неділю 30. X. в год. 10. рано в салі Бесіди (Рутовського 22). — *Виділ.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІНТЕЛІГЕНТНА самітна жінка, середних літ, сирота по священику, пошукує місця до заряду домом. Зголошення до Адміністрації „для Ольги". 821 2-2

НАЙСТАРШИЙ у краю звісний склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровський — Л. Розважевський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 12—?

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвисші ціни. 3а) 32-?

ПРЕМІЮ! 3 хустинки або 3 серветки одержить кождий при закупні товарів за 20 зол. від 1. до 15. листопада. **Поручаємо на сезон:** Фляпелеві бархани по зол. 1·60, Баї подвійної грубости по зол. 2·80, Ваталіна вовняна по зол. 2·80, Великий вибір полотен по зол. 1·40, Простирала готові по зол. 5·25, Матеріяли вовняні на плащі даром. **Галицький Магазин Новостей** Львів, Галицька 15. Замовлення на провінцію висилаємо відьобротно. 2-3

АГЕНТІВ до продажі машин і бюрових артикулів, негайно приїме Ю. Ломага, Сенкевича 9.

ВСІЛЯКІ золотничі направи виконує вирібня Рощин, Сакстуська 16 по і зол. 721 7-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціялістка дїточих недуг **Д-р Ольга Ган**
б. лік. паризьких шпиталів орд. від 2—3
Львів, вул. Городецька 46.
Пересвітлювання Рентґеном, кварцева лямпа. 693 4-4

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
646 **Пересвітлення Рентґеном** 22—24

Спеціяліст вен. і скірн. недуг б. сек. від. Львів шпиталя орд. від 8—10, 2—6, в неділі від 9—1. **Львів, Асенка 1, ріг Підвальної (Панської)** тел. 48-01. **Д-р І. МУНД**

Вже продається:
ТУГАН БАРАНОВСЬКИЙ
Політична економія
Ціна 9 золотих
враз з пор. пересилкою почтовою 10 зол.
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
746 **Львів, Ринок ч. 10.** 5-5

МАШИНИ
ДО ШИТТЯ
на догідних умовах
поручає
„ПОЛЬТИП"
739 **Львів, Ягайлонська 20.** 5-?

Подяка.

Вп. д-ру Степанові Шухевичеві, адвокатові у Львові за незвичайно успішну й повну посвяти оборону моєї особи в останньому краківському процесі складаю цею дорогою подяку.

828 *Василь Костинюк.*

ХОЛЕКІНАЗА
Г. НЕМОЄВСКОГО
лічить:
жовчеві каміння недуги печінки і перемінн матерії.
Варшава, Нови-Свят 5
Телефон 504-96.
Жадати в аптеках і аптич. складах

Каміння сходить без болю
атаки устають цілком!
ПОЗНАКИ
(Початково): Біль в боках і підсерцевім долі (де сходяться ребра). Поболювання в печінці. Нахил до обструкції. Обложений язик. Відбивання газами. Здуття, бульконіння в кишках. Болі і завороти голови.
(Підчас атаків): в долі і печінці сильний біль, що розходиться в задну часть — в пас — в хрести — і сягає аж під лопатки. Здуття черева розсаджування ребер, пертя на відходову кишку. Деколи воніти жовчю. Зимні поти, жовтачка.
231 Докладні інформації в брошурах 1—2
Г. Немоєвского.
Жадати припису вживання даром від власт. аптеки.

Найнебезпечніші недуги
повстають з правила з перестуди і катару. Вилічити радикально і запобігти тим недугам може кожний через ужиття Прав. Стереж. і Дипльомованих пастильок
„GLAZIAL"
Сотки признань. Хто раз спробує, стане сталим відборцем. Не сміє їх бракувати в жадній хаті.
СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ!
Одинокий виробник:
ЯКІВ ПАСТЕРНАК
742 **БЕЛЬСКО, ШЛЕСЬК.** 3—3

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 30—?

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

ч. 244 (11.212). Львів, вівторок 1. листопада 1927. Poczтowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Розвал „Пяста".

Львів, 30. жовтня 1927.

Богато енергії зужили „санаційні" чинники на те, щоби на розвалинах партій теперішньої реакційної опозиції збити для себе політичний капітал і з їх відломків утворити сильне забороло власної політики. Та найбільше і найдовше заходилися „направячі" біля розбиття впливового „Пяста", в якому неподільно панував хитрий і впертий Вітос.

Вже літом цього року на обласному зїзді „Пяста" в Познані зарисувалася в нутрі тієї Вітосової домени сильна опозиція проти його політики. Одначе тоді до розвалу не прийшло, хоч на нього дуже заносилося. Осінню п. р. опозиція на самих верхах „Пяста" ще більше зміцнілася. Стапінський зпоза „Пяста" публіковав ревеляції про заключення Вітосом нового виборчого пакту з хадеками і народовими демократами, пакту, що мав бути повторенням славетного лянцкоронського пакту тогож Вітоса з реакцією зперед кількох літ, пакту, що довів у наслідках до утворення, вже „заслуженої" тепер вісімки при виборах до конаючого нині сойму. Вітос, що памятає і до смерти буде памятати свою ролю у травневому перевороті в Варшаві, що дише ненавистю до нинішнього керманича польської політики марш. Пілсудського, не міг, очевидно, ніяк зірвати з реакцією та перейти до співпраці з санаторами. На те не позволяла йому впертість, не позволяло і почуття зневаги та намір помсти.

Тимчасом у партії появлялися явно голоси про потребу співпраці з теперішнім урядом. Та всевладному в „Пясті" і многовладному колись в державі а до того хитрому і мстивому Вітосові вдавалося викручуватись від такої неприємної перспективи політичної роботи. На щойно відбутому зїзді „Пяста" опозиція атакувала Вітоса сильно, але його становища в партії не захитала. Зарисовані щілини покрив зїзд дуже хитрими, дипльоматичними резолюціями і ухвалив вотум довіря для Вітоса. Здавалось все в порядку, здавалось, що рахунки санаторів на розбиття впливового серед польського куркульського села „Пяста" не здійснились і не скоро здійсняться.

Та це так лише здавалось. Заінтересовані чинники не склали зброї і з розвалу „Пяста" не зрезигнували. Вони далі працювали послідовно над реалізацією своєї важкої, правда, але не неможливої до здійснення задачі. За знаряддя для досягнення своєї мети вибрали собі старого, сімдесятьлітнього і вельми заслуженого для польського селянського руху сенатора Бойка.

Дня 26. жовтня опублікував сен. Бойко „маніфест" до „польського сільського люду", в якому осуджує дуже гостро політику Вітоса, твердить, що Вітосові наслідком жадоби влади „перевернулося" в голові, що своєю спекулянтною політикою сплюгавив і заплямив чистий прапор „селянського" руху, що думав тільки про „особисті користи", що „зайшов у багно по вуха", що допровадив партію до такого стану, в якому її треба рятувати та „вичищувати з брудів", бо інакше пропаде сама чиста ідея „людового" руху.

„Польським хлопом — пише сен. Бойко — не можуть керувати ні ті, що з літ голили за користями, ні ті напівні керманичі інших людових партій, що хлопський рух розбили і до його обєднання не допускають".

Сен. Бойко закликає далі всіх, кому дорога хлопська справа, купчитися біля нього у боротьбі з „брудними" типами та в праці над обєднанням усього польського селянського руху.

„Вірний програмі — каже він — польської людової партії, вірний аж до смерти ідеалам хлопської громади, вірний батьківщині, витягаю свою стару, спрацьовану долоню до марш. Пілсудського, вірючи глибоко, що під його прапором польські хлопи найдуть охорону і поміч у своїй недолі".

Ось те гасло, яке кидає старенький сенатор, нинішній віцемаршалок польського сенату, а колись посол до галицького сойму і віденського парляменту. Він заповідає також видавання нової газети під вимовним наголовком „Хлоп Польскі".

Нема сумніву, що тим разом санаторам вдалося заграти добре. Сен. Бойко має великий мір і пошану серед польського селянства. Він працював понад 30 літ над його політичною організацією, а й сам Вітос є його учеником у політиці. „Пяст" валиться тому від самих фундаментів. Та сукцес акції санаторів не тільки в тому, що з таким трудом репарований і монтований останніми часами партійний будинок Вітоса валиться, а з ним коміть головою в пропасть починає котитися і Вітос, а ще більше в тому, що цей удар по Вітосові відчує ще болючіше народова демократія і вся інша польська реакція, що готовила нову виборчу вісімку, що рахувала на хитрого війта з Вержховславіц як на чотири тузи. Тому нічого дивного, що акт сен. Бойка і його товаришів-сецесіоністів з „Пяста" (пос. М. Домбровського, власника краківського „Ілюстр. Курєра Цодзенного" і послів Косидарського і Маслянки) старається ослабити в прилюдній опінії орган Ст. Грабського „Слово Польске", яке пише, що відозва Бойка остане, мовляв, без ніяких наслідків.

Щойно тепер, після катастрофи в „Пясті" довідуємося, що численні провідники „Пяста" свідомі того, що Вітос не витримає конкуренції з Пілсудським на широкій політичній арені, намагалися в імя рятунку партії усунути його на деякий час від керми та вислати до Америки для пропаганди. Та Вітос вперся і рад не послухав. Наслідком того і діждався катастрофи. Одначе не треба думати, що він зложить руки, що змінить свою тактику. Ні! Навпаки, він буде далі гороїжитися, буде далі накладати з реакцією, доки не западеться цілковито у політичну нірвану.

Перспективи радянської закордонної політики.

З приводу відкликання Раковського.

Труднощі торговельних взаїмин зі СРСР. — Розчарування европейських капіталістів. — Сумні виглядн для СРСР. — Неминуча льогіка подій.

Якже уложилися фактичні господарські взаємини СРСР зі світом на підставі тієї монополії в останніх літах? З початку — і більшовикам і всім їх контрагентам зі зах. Европи та Америки здавалося, що справа є цілком проста. Нормально торгують зі собою приватні одиниці з ріжних країн, тут-же мають торгувати одиниці з державою. Звідки міг повстати труднощі? Та швидко виявилося, що при монополії заграничної торговлі товарообмін зі СРСР в нормальних рямцях рішуче неможливий. Старе економічне право голосить, що ввіз кожна держава на ділі все оплачує власним вивозом. На довшу мету ніколи ніяка держава не в силі оплачувати свого ввозу готівкою, бо подаж її валюти на чужих ринках необхідно довелаб до її обезвартнення і зрештою, за виявом розмірно незначного купна чужих валют в цілях льокати в них капіталу (під цю пору напр. долярів), заграниця купує валюту даної держави все головним чином для оплати імпорту з неї. А що більшовики не мають що експортувати, бо для поставлення експорту вони перше потребують величезних кредитів для віднови цілого знищеного тепер народнього господарства Росії, яких то кредитів при більшовицькому державному устроєві і політиці **ніхто їм ніколи не дасть**, то ясно, що увесь господарський оборот Росії з закордоном мусить обертатися в дуже вузьких рямцях (нафта, збіже, шкіри і т. д.) і при тому є такий страшенно заплутаний, важкий і формалістичний, що в практиці, правду кажучи, рівний є нулі. Більшовики все кричать про ріжні таємні умови, які, мовляв, чинять ці або другі капіталістичні держави зах. Европи проти них, про організування пляновой економічної блокади СРСР і т. п. Одначе ці всі крики не відповідають дійсности, і навпаки — з боку **всіх** зах.-европейських держав включно з Америкою, були і навіть сьогодні ще є серіозні спроби наладнати з більшовиками по змозі найнормальніші господарські взаємини. Правда, ніяка держава не бажає собі комуністичної агітації в себе і проти неї бореться, але — здається — більшовики також не дозволяють нікому втручуватися в їх внутрішню політику та проти таких втручувань виступають дуже жорстоко і безоглядно. Коли отже внаслід всіх тих зусиль за останні роки є такий мізерний, то вина лежить тільки по боці більшовиків. Ленінові і всім іншим більшовицьким лідерам з початку здавалося, що світ **мусить** бути в господарських взаєминах зі СРСР, інакше прийде в зах. Европі до катастрофи. Ленін цинічно кепкував собі — твердячи, що дурні зах. европейські капіталісти кинувшись на російський кусок, самі прорвуть „спільний світовий фронт капіталу проти СРСР"; в решті-решт дадуть йому гроші на поставлення комуністичного царства, яке потім завалить зах.-европ. капіталізм. І справді з початку здавалося, що так буде — по просту тому, бо брехнею є якийсь спільний **господарський** фронт Европи проти СРСР. „Капіталізм" є пущеним соціялізмом в курс збірним поняттям, за котрим не стоїть ніяка збірна дійсність. На ділі, ріжні народні господарства Европи і світу мали все і мають ріжні, часто якнайбільше суперечні зі собою інтереси, і ніколи в житю проти нікого „капіталізм" жадного „спільного фронту" не є в силі сотворити. Також фантазією є т. зв. світовий фронт міжнароднього пролетаріяту, про що проречисто говорять факти дійсности.

Тому досвід „господарських взаємин" з більшовиками пройшов кожен нарід окремо. Всі швидко так попеклися на них і такі понесли шкоди, що ці „взаємини" всюди автоматично та без жадної агітації впали до нуля. Одні за одними покинули Росію ріжні закордонні концесійні компанії, котрі там в медових місяцях непу повиростали як гриби по дощі, більшість фірм, покликаних до життя для торгівлі зі СРСР, скандально збанкротилась і — показалась ілюзорничою думка Леніна, що світ мусить торгувати з більшовиками. Ні, не мусить! Є багато кращих і безпечніших інтересів, чим інтереси більшовицькі, а ні один світовий капіталіст не є аж такий дурний, як гадав Ленін, щоби йти на певну втрату свого гроша.

Тому в результаті довкруги СРСР витворився під економічним оглядом певного рода „безповітряний простір". Русло нормальних господарських взаємин поплило цілком в другий бік, ніхто за більшовицькими інтересами не ганяється, світове господарство сконсолідувалося без СРСР і ніхто надто не турбується тим, що тов. Сталінові і комп. здалось би кілька чи кільканацять міліярдів долярів на доконання ріжних господарських завдань. Очевидно, всі цікавляться подіями, які доконуються в СРСР, бо він не лежить ні на місяці ні на Марсі, тільки як евразійський блок творить великий континент для себе. Тут і там один чи другий капіталіст виходить з тзв. російського інтересу, немов з торта один чи другий родзинок, напр. нафту, платину, то-що, але це, очевидно, загального образу ситуації в нічому не міняє.

А коли так, то нема в поодиноких державах господарських груп, котрі життєво були б заінтересовані в піддержуванні також і політичних взаємин зі СРСР. Якби такі групи існували, не помогліб жадні закулісові інтриги чи пресова кампанія ворогів. Напевно, великі банки чи капіталістичні групи торговців та фабрикантів, життєво заінтересованих в „російському інтересі", знайшлиб і політиків, і пресові органи, і політичні партії, котрі не дозволилиб ворогам знищити їм їх зарібків. Найкраще це виявилося в Англії. Не тому, що так хотів Черчіль, льорд Біркенгед, Джойнзон-Гікс або „твердолобі" — вдалося консервативному урядові Болдуіна так, розмірно легко, довести до розриву з більшовиками. Але тому, бо експорт Англії до СРСР виносить півтора проц. цілого англійського експорту. В **такім** інтересі не є серіозно заінтересований ні англійський банкір, ні промисловець або купець, ні навіть робітник, бо і останній, очевидно, **вкупі з промисловцем** заінтересований в такому експорті, котрий дає спромогу **зарібку** англійському робітникові.

Ось і найглибша причина, чому також і у Франції нічого не помогли всі любовні залицяння та солодкі обіцянки тов. Раковського. Вони зовсім не печуть, а мало кого гріють. Франція економічно незаінтересована у взаєминах зі СРСР так само,

як і Англія. Але Францію держить ще на припоні вище представлена справа незаплачених кредитів, бо справді деякі кола дрібних французьких рентіерів бажалиб бодай щось від СРСР одержати, і з їх опінією мусить уряд числитися, котрий і собі був би рад позбутися з голови „російського струпа" та таким ґешом трохи облегчити видатки державного скарбу. А крім цього грають тут ролю ще також моменти чисто політичні, отже огляд на опінію лівих французьких кол, які страшенне ремствують на саму згадку можливости порвання зносин зі СРСР та моменти дипльоматичної гри з Англією, Німеччиною, Польщею і т. і.

Збираючи все вище подане до купи, треба сказати, що справа ще так швидко не зякінчиться якимсь радикальним рішенням. Радше тут маємо до діла з повільним і затяжним процесом, котрого остання мета ще далеко вперед. Зайвим теж булоб додавати, що і більшовики будуть дильно берегтися зі свого боку доводити конфлікт до повного розриву. Бо для них тепер удержання контакту зі світом, а в тім числі з такою важливою державою як Франція — без сумніву: питання життя і смерти. Словом: і одна і друга сторона будуть намагатися ріжними дрібними уступками і ріжними паліятивами „капарити" так довго, аж поки всемогутня льогіка фактів життя не заведе Франції там, де находиться тепер Англія, тоб-то „по ту сторону барієри". Але покищо не ще тільки музика будуччини.

Д-р Павло Лисяк.

Фахові школи і курси „Рідної Школи".

Що у нас зроблено досі в цій ділянці освіти.

Ми так довго не будемо позповертною нацією, як довго не зуміємо заспокоювати всі духові й матеріяльні потреби народу власними силами і засобами. Годі довше животіти передвоєнними категоріями! Мусимо здати собі справу з того, що не тільки рільництво але й промисл і торговля становлять нині хребетний стовп кожної нації. Котрий нарід не зуміє витворити власного промислу і взяти у свої руки торговлю, той завше буде матеріяльно, а в слід за тим і морально залежний від тих народів, які на дотичній національній области розвивають свій промисл і свою торговлю. Бажаючи на тій ділянці відповісти життєвим потребам української нації — „Рідна Школа" звертала і звертає пильно увагу на фахові школи і курси, щоби нашим вихованкам ремісничого й купецького стану дати не тільки основу фахового знання, але й виховити їх на свідомих, активних синів і доньок рідного народу.

Концесіонованих міністерством фахових шкіл для ріжного промислу не можна було наразі позакладати в тої причини, що „Рідній Школі" було не під силу вибудувати пригожі на таку ціль будинки, подбати про бібліотеки, лабораторії, потрібні машини й ремісничі знаряди, сирівці та інші матеріяли до виробу і т. п., як цього вимагає міністеріяльний обіжник з 1920 року, як передумови до уділення концесії на таку практичну школу для поодиноких ділянок промислу.

Натомість „Рідна Школа", відповідно до місцевих обставин, закладає практичні курси ремесла і промислу у формі зразкових варстатів. І так заходами Кружка „Рідної Школи" в **Борщеві** засновано там практичні курси **ткацтва й килимкарства** для виробу полотна, обрусів, пайтів та ковердів, які під управою фахового учителя п. Гураля розвинулися прегарно й дають почин до рідного текстильного промислу на Поділлі. З тою метою основано окрему кооперативу „Повісмо", яка має перед собою дуже гарну будучність. Тепер Кружок „Рідної Школи" в Борщеві заходиться біля заснування **слюсарських та колодійських зразкових варстатів.**

Під протекторатом „Рідної Школи" є **зразкові слюсарські варстати** кооперативи в **Радехові**, які здобувають признання не тільки у своїх, але й у чужих.

Заходами „Рідної Школи" основано **кооперативні столярські варстати в Перегінську** під управою фахового майстра.

Кружок „Рідної Школи" в **Косові** перебрав від „Гуцульського Мистецтва" на свій рахунок зразкові столярські варстати, для яких будується саме окремий поверховий будинок.

Щоби притягнути також наше жіноцтво до практичної продукційної праці, улаштовано заходами „Рідної Школи" цілу низку курсів шитя і кроєння, як у **Винниках** під Львовом (2 курси), в **Лисиничах** біля Львова, в **Галичі** (2 курси), у **Войнилові** (2 курси), в **Белзі** і т. д. Кружок „Рідної Школи" в **Галичі** робить заходи з метою устроєння курсу для науки варення й печення та взагалі домашнього господарства. Також робиться підготовка до заснування в Галичі (в Залукві) садівничо-огородничої школи пар з курсами з области рільництва й хову худоби (в поблизькому **Крилосі**); все те має бути оперте на дійсно зразкові заведення Терпиляків.

І. ДРЕКСЛЕР і СИНИ
ПЛ. КАПІТУЛЬНА 2
КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

В **рогатинській** гімназії „Рідної Школи" є зразкові шевські варстати, в яких минулого шк. року побирало науку 44 учнів.

При **всенародній** дівочій школі ім. Шевченка у **Львові** відкрито в цьому шк. році практичний пополудневий курс для дівчат, який обіймає науку шитя і крою білля й суконь, артистичні жіночі роботи, писання на машині, стенографію, переплетництво і модництво.

З намір поширити сітку практичних курсів і зразкових варстатів також на ріжні інші роди ремесла й на інші місцевости. Одначе зреалізування цього залежить і від фінансів і від місцевої ініціятиви.

„Рідна Школа" подбала про заснування **фахово-доповняючих вечірніх шкіл** для ремісничої молоді що побирає у ремісників ріжних фахів практичну фахову освіту. Школи ті концесіоновані з повними правами державних шкіл. Тільки після скінчення такої фахово-доповняючої школи допускається терміноторів (ок) до іспитів на чоладників. Досі існують ось такі фахово-доповняючі школи „Рідної Школи", до яких приймається ремісничу молодь зі щонайменше укінченою 4-клясовою всенародньої школи від 14—18 літ життя.

Мужеська фахово-доповняюча школа у Львові, при вул. Городецькій ч. 95. До приготовляючих і перших кляс приймається учеників-терміноторів усіх фахів, до других кляс слюсарів і шевців, а до третіх кляс слюсарів і столярів. Управителем цеї школи є інж. Іван Кандик. До цеї школи ходило в минулому році 134 учнів-терміноторів, на цей (1927-8) шкіл. рік вписалося вже 144 терміноторів. Реміснича молодь напливає до школи далі.

Жіноча фахово-доповняюча школа у Львові при площі св. Юра ч. 5. До приготовляючих, перших, других і третіх кляс приймається учениць-терміноторок ріжних фахів. Управителькою цеї школи є директорка Софія Федорчакова. До неї школи ходило в минулому шк. році 154 учениць-терміноторок, на цей шк. рік вписалося 64 терміноторок і вписуються далі.

На тих самих умовинах, що у Львові, засновано й по деяких містах Східної Галичини такі школи, а саме:

Мужеська фахово-доповняюча школа в Станиславові під управою п. Осипа Копанщицького мала в минулому шк. році 120, а в цьому шк. році вписалося вже 102 учнів-терміноторів і вписуються далі.

Мужеська фахово-доповняюча школа в Перемишлі під управою інж. Василя Гачака мала в минулому шк. році 145 учнів-терміноторів. Цього 1927-8 шк. року ця фахово-доповняюча школа значно поширилася й обіймає 4 кляси з 10 відділами, а саме: кляси підготовавча і перша по 1 відділові, а кляси друга і третя по 4 відділи (для металівців, столярський, кравецький і шевський). Вписалося досі 178 учнів. Управу школи вело інж. М. Бассараб.

З новим шкільним роком отворено ноші фахово-доповняючі школи, а саме мужеську в Коломиї* під управою дир. Василя Витвицького і жіночу в Перемишлі під управою п. Ольги Шпановської. Крім того поділа концесія на мужеську фахово-доповняючу школу в **Тернополі**. Робляться заходи около заснування фахово-доповняючої школи в **Дрогобичі**.

Де нема змоги їзва недостачі потрібних фахових сил чи яких інших причин заснувати правильну концесіоновану фахово-доповняючу школу, там слід би подбати бодай про ремісничі вечорові курси. (Докінчення буде.)

Ів. Герасимович.

* В минулому шкільному році відбувалися в Коломиї ремісничі вечорові освітні курси.

За кулісами комісарщини.

Госп. Чернявський далі інтересується долею „Народнього Дому".

З *летючки*, розісланої вдовиченим комісаром Народнього Дому, оселевленим Львом Чернявським, довідуємося, що на день 1. листопада ц. р. скликано у Львові довірочну нараду членів тої установи, на яку запрошено теж митр. Шептицького. Ця нарада мала б обговорити способи санації відносин і майна Народнього Дому.

У своїй летючці г. Черкавський розправляється з недавно виданою летючкою п. з. „Русскій Народный Институть „Народный Домъ" во Львовѣ и старанія о его реактивированьѣ", що появилася за підписом: „Львівські члени Народнього Дому, а в якій пороблено йому дуже поважні закиди. Не маючи тої летючки під рукою, не можемо очевидно спинитися ширше на тих закидах. Всеж таки варто в летючки г. Черкавського навести дещо цікавого.

Нас в даному моменті обходить, розуміється, менше оборона Черкавського, що, мовляв, він не розтрачував майна Народнього Дому. Про цю справу у нас писалося нераз, цим займається тепер і львівський суд. Зате інтересно буде подати, що г. Черкавський видав з фондів Н. Д. за неціліий рік свого комісарування в Нар. Домі 43.000 зол. на Общество Качковського, Рольничій Союз, Русскій Ревіз. Союз, стипендії і бурси „для учащейся молодежи".

В іншому місці летючки говориться, що теперішній комісар Нар. Дому дир. Вербицький назначений на місце Черкавського — як його кандидат. При тому Черкавський хвалиться, що кандидував на комісаря т. зв. групи Лісковацького, радн. Курилович, який домагався допущення до „байрату" українців, перепав.

І ще одно цікавне місце в летючці г. евскомісаря. А саме наводить він пораду б. воєводи, а також інших чле-

Р. Д.

Адвокатура, Нація і права української мови.

(Продовження).

Нація мусіла би рішитися сама на щось одне і відповідно до того повести боротьбу за інтерпретацію такого поняття. Що таку боротьбу можна перевести з успіхом, маємо на те докази, наприклад: на означення нашої нації вжито в тих законах слова руский, русінский. Якщо адвокат українець написав на позві, що домагається видання присуду також в мові українській, суддя поляк часто відмовляв бажанню, кажучи, що закон такого терміну не знає. Щойно завдяки свідомій акції української адвокатури, при помочі правних засобів, видано недавно розпорядок львівської Апеляції, котрим дозволяється вживати означення „український" як ідентичного з означенням „руский, русінский".

Закон каже, що у відношенні сторін до залізничих і поштових урядів у всіх інстанціях обовязує мова польська. Але знаємо вже тепер випадки, що Дирекція Залізниць не відкинула українського письма адвоката українця, який уповажнився за відшкодування для свого кліента, а Дирекція пошт була щиро заклопотана, що мала би зробити із довшим українським письмом, редагованим у формі подання в якому сповіщається Дирекцію про дуже важні надужиття і крадежі в якомусь поштовому уряді, при чому ситуація така, що кожна година проволоки може грозити необчислимими стратами. Чи відкинути подання тому, що писане не по польськи, не читавши його?

Врешті таке становище нації ослаблює і позицію тих державних урядовців Річипосполитої, суддів, урядників судових канцелярій, урядників адміністраційних, скарбових і т. д., що є членами української народности і хотіли би із щирої душі причинитися зі своєї сторони до здобуття нації її прав. Що адвокати є в тім положенні найбільше експонованим, найбільш здатним до боротьби, суспільним станом, який виділює із себе нація, в тому не може бути сумніву. Між українською адвокатурою як станом, а українською нацією як колективом і — якщо можна так висловитися — колективним клієнтом української палестри, мусить врешті прийти до повного вияснення тих справ і порозуміння, якщо нація не має утратити решти своїх прав і стати культурним смітником, на якому буйно виростуть коштовні квіти тих, що панують над нею.

*

Закон з 31 липня 1924. В. З. Ч. 78. поз. 757 постановляє в арт. 4., що в судах з місцями осідку в Окрузі Апеляційного львівського Суду а також воєвідствах Волинському і і Поліському і т. д.: „Адвокати й інші заступники сторін української або білоруської народности в справах, в яких заступають сторони своєї народности, мають право уживати матірної мови, за винятком промов перед судом вирокуючим, які вільно виголошувати в матірній мові тільки перед судами львівської апеляції". А в 3. і 5. арт. постановляє, що в цілому ряді означених ним випадків в Судах нижчих інстанцій були усякі рішення, протоколи й документи, а перед Найвищим Судом усякі вироки, ореченія і полагодження на домагання були списані у двох мовах т. є. державній і українській у справах, в яких Найвищий Суд є інстанцією для судів, що мають осідок в окрузі львівської апеляції. Постанова арт. 4. надзвичайно важна, бо вона утворює свого роду адвокатський примус національний для членів даної нації.

Річ в тім, що лише адвокат українець має право виступати іменем кліента українця в українській мові. Такого права не має ні адвокат поляк ні жид. Розуміється, що говорячи про примус, маємо на думці примусовість положення шануючого себе, ідейного члена нації, який не маючи адвоката українця, бувби примушений шукати допомоги правного речника іншої нації, що вживав би лише мови польської, бо української вживати не має права. Законодавці певно рахувалися зі слабим розвитком адвокатури, особливож на Волині та інших землях за сокальським кордоном і надіялися при помочі такої постанови закону загальмувати на довгі літа боротьбу українського населення за права мови. Але рівночасно дають ці закони до зрозуміння нації, що вести успішно боротьбу за права своєї мови можна лише при допомозі національної адвокатури. У наших відносинах повинно бути так, що в кожній місцевости, де є повітовий Суд, повинен бути щонайменше один а правильно два адвокати українці, а при Окружних Судах значно більше. Бо щойно тоді може бути забезпечений успіх в боротьбі за права мови.

(Продовження буде.)

нів польського уряду, уділену „русским" у справі Нар. Дому. А порада ця така: Поки галицько-руські не зуміють зорганізуватися в більше серіозну силу — трудно рахувати на здержання в їх руках Нар. Дому. І в дальшому достойний господин екскомісар вичисляє все те, що він зробив для тої цілі. А зробив він — по власним запевненням — так багато, що підтримувана засобами Нар. Дому робота викликала тривогу в таборі наших противників-сепаратистів, які пустили в рух всі доступні їм засоби і способи для усунення мене з посту комісаря Нар. Дому".

Кінчиться та цікава летючка меланхолійно. Бо ініціятори наради не здають собі, мовляв, справи з реальних умовин нинішнього часу, а крім того підкопують авторитет скликаної наради тенденційно неправдивими інформаціями і на нічому неоснованими нападами. А вже найбільше дає до думання т. Черкаському обставина, що протекторат над тою нарадою мав обняти митр. Шептицький.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

РОЗПРАВА ЗА ВБИВСТВО КУР. СОБІНСЬКОГО.

Львів, 31. жовтня 1927.

Прокураторія окр. карного суду виготовила вже акт обвинувачення в справі убийства кур. Собінського. Акт обвинувачення, що обіймає стосовно сторінок машинового письма, доручать обвинуваченим мабуть у половині листопада. Спідчі акти процесу важуть близько 80 кг. Розправа відбудеться щойно в половині січня, а потреває яких 6 тижнів. На лаві обвинуважених засяде 17 обвинуважених. Тому, що предметом розправи буде й шпіонаж, часть розправи буде тайна. Прокуратором розправи буде Лясевський, обвинуваченя підтримуватиме як цивільна сторона вдова по Собінськім, яку заступатиме адв. Новак-Пшигодський, віцепрез. Союзу оборонців Львова з 1918 р.

ГРІЗНЕ ПОЛОЖЕННЯ В РУМУНІЇ. — АРЕШТУВАННЯ.

Відень, 30. жовтня 1927.

„N. Fr. Abendblatt" подає з Букарешту, що там арештовано ген. Павла Теодореску. Арештовано теж префекта міста Яси, прихильника ген. Авереску, обвинуваченого, що друкував тайні прокляматії. Залізницями й автами транспортують військо до Букарешту. Кажуть, що Братіяну арештує теж провідниця сел. партії Маніо. Братіяну сказав, що має нові вісти про плани кн. Карла та поручив арештувати його. Серед документів забраних у Манойлеску найдено і проклямацію кн. Карла до народу, в якій заповідає, що обійме престіл. Богато клопотів має Братіяну в ренційною радою, яка не годиться з його зарядженнями.

СКАСУВАННЯ ПАШПОРТІВ У ЧСР.

Прага, 30. жовтня 1927.

Чехословацьке мін-ство внутр. справ опрацювало закон, який уповажнює уряд скасувати в комунікації ЧСР. з чужими державами не лише паспортовий, але і візовий примус.

АТЕНТАТ НА ПРЕЗИДЕНТА ГРЕЦІЇ.

Атени, 30. жовтня 1927.

Коли президент грецької республики Кондуріотіс вийшов із ратуша, де отворив конгрес посадників, і всідав у авто, стрілив до нього з револьверу якийсь молодий чоловік. Кондуріотіс ранений легко в лице. Раненого президента перевезено зараз до недалекої клініки. Товпа хотіла злінчувати атентатчика, якого поліція арештувала. Називається він Гусіос, а має 28 літ. Запечує вже мав спільників. При ревізії найдено у нього комуністичні книжки і часописи.

В БОЛГАРІЇ ПРИГОТОВЛЯЛИ РЕВОЛЮЦІЮ.

Софія, 30. жовтня 1927.

Власти викрили великі склади бомб і муніції, яку мали взяти для викликання аграрно-комуністичної революції. Кажуть, що був плян убити чоловік Воєвод.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ІТАЛІЇ ПРОТИ ФРАНЦІЇ У МАРОКУ.

Рим, 30. жовтня 1927.

Італійська ескадра відплила до пристані в Танжері і тут закинула якір. Має там лишитися на час свята роковин фашистівської революції. Побут італійської фльоти в Танжері вважають демонстрацією. Італія хоче так піддержати еспанські претенсії до Танжеру і зазначити, що ревізія танжерського статуту не може відбутися без участи Італії. „Ляворо д'Італія" зазначує, що треба утворити італ.-еспан.-англ. фронт на Середземнім морі.

Льондон, 30. жовтня 1927.

Справоздавець „Таймс-ів" у Танжері дістав урядову італійську заяву в справі італійської політики в Мароку. Положення Італії, як середземноморської сили з населенням, що щороку зростає на пів мільона, вимагає слідкування змін на берегах Середземного моря, головно в Танжері. Паризька конференція в 1923 р. перевела зміну танжерського статуту без участи і без згоди італійського уряду. Італія не визнала теперішнього міжнародного статуту Танжеру. Італ. уряд предкладає відбути конференцію при участи Італії, як рівноправного члена.

ПЯТІ РОКОВИНИ ФАШИЗМУ.

Рим, 30. жовтня 1927.

Свято 5-их роковин фашистівської влади святковано величаво в Римі і більших містах. Головною точкою програми свята було отворення суспільних робіт доріг, мостів, водопроводів і музеїв, бо згідно з відозвою Мусоліні до чорних сорочок діло доконане фашистами оцінювати треба відтепер не словами а ділами. В Римі Мусоліні приняв дефіляду всіх відділів гарнізону. Взяло в ній участь 28.000 людей. Після дефіляди військові відділи вибралися на гіподром Віллі Гльорі, де Мусоліні в однострої генералісімуса мілітій виголосив до чорних сорочок промову. Сурми відіграли фашистівський гимн „Джовінецца", а публика підносила оклики в честь Мусоліні. Цілий день над містом кружляли ескадри літаків і бальонів.

Вгору кріси!

Рим, 30. жовтня 1927.

У промові, виголошеній в пяті роковини походу фашистів на Рим, Мусоліні кинув клич: „Вгору прапори, вгору кріси!"

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·88 і пів при зниженій тенденції. Банк Польський платив за долара у готівці 8·85, за Нью Порк 8·89, Льондон 43·32, Ціріх 171·54, Париж 34·95, Брусселя 24·76, Медіолян 48·61, Амстердам 357·85, Прага 26·35, Штокгольм 239·30, Копенгага 238·0, Осло 283·88, Данціг 172·85, Відень 125·54, Берлін 212·05, Канада 8·88.

Збіже.

Пшениця дворська 46·25—47·25, пшениця селянська 44·25—45·25, жито 38—39, ячмінь броварський 41—42, ячмінь на перемол. 35·50—36·50, ячмінь пашний 33·75—35·50, овес 33·75—35·50, кукурудза румунська 30·50—31·00, борабол рофований 6·40—7·00, фасоля біла 45—55, фасоля кольорова 53·50—55·50, горох півінкторія 72—82, горох полевий 45—55, бобик 37·25—38·25, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 35·75—36·75, лен 60·00—63·00, ріпак озимий 60·50—62·50, грисік кукурудзяний 52—53, мука кукурудзяна 34·75—35·75, отруби житні 23·00—23·50, отруби пшеничні 22·50—23·00, крупи гречані 76—78, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 275—300, мак синій 115—135, мак сивий 100—110, мішки ютові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

Зі спорту.

„Легія"—Україна 3:1 (3:0).

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Іпотечний, книжечка ч. 1141.

НОВИНКИ.

— **Весняна осінь.** Такої високої температури як та, що заглянула до нас останніми днями не памятаємо в цій порі віддавна. Кажуть — є такі щасливі, що не бачили! — що в деяких садах розквітли пупінки рож. Цікаво, що в таких містах як Відень і Мюнхен (20 і 21 Цельсія) було цими днями тепліше як у підніжа Альп. у Люґано та Генуї в 15 ст. Цельсія. Невідомо, чи природа після війни наслідує ненормальних людей, чи люди наслідують ненормальну природу!

— **Шварцбарт після „геройства".** Шварцбарт негайно після звільнення тез безслідно. Навіть не займов до своєї хати, тільки ночував у невідомім місці. Франц. преса висловлює здогад, що він лякається помсти. Видно, що можна мати хрест почесної легії на війні і бути „інтернаціональним" героєм ...дня а таки можна переякатись паризької справедливости, яка каже: за вбийство в помсти на вулицях Парижа — не карає.

— **За кулісами процесу Шварцбарта.** Французька преса передруковує запити, сформульовані на сторінках денника „Комедія" публіцистом Альманомдом. Ось вони: 1) Чи правдою є, що п. Генрі Торрес, адвокат Шварцбарта, прийняв оборону в обставинах, які не можна назвати нормальними. 2) Чи правдою є, що суму двох мілліонів франків дістала до рук одна група — без посвідки і без обовязку здавати рахунку — не тільки на те, щоби стягнути на суд деяких свідків, але також на те, щоби процес супроводила кампанія преси в метою зробити з убийника невинного і зогидити память Петлюри? 3) Чи правдою є, що вже розпочали роздавати субсидії довкола судової салі? До цієї анкети може нині „Комедія" додати ще одно питання: Чи правдою є, що можна в Парижі на вулиці застрілити людину після довгої холодної підготовки, признатись до вчинку з насолодою і за це все заплатити тільки один франк відшкодування родині вбитого?

— **Темна львівська хроніка.** Поліція вхопила спільку з необмеженою порукою двох вломників і їх любку, Кривіцького, Сихульського та Каролину Цвельох, що віддавна дуже зручно очищували каси та помешкання. Перший лишиться у військовій вязниці на Замарстинові, двоє других поїдуть до рідної вязниці до Познаня. — Опікунець Йосиф Розенталь носив титул „д-ра" і представлявся як урядовець вуглевої фірми, а за той час орієнтувався в подолі кімнат і предметах, які можна взяти на памятку.

— **Перечулені жінки.** 26-літня абсольвентка Торговельної Школи у Львові Марія Гаїна застрілилась у хаті свого нареченого д-ра Марцяка урядовця банку „Господарства крайового", розчарована, що не має взаємности. — Арештована у гніздї для морфіністів Марія Дячук, особа, що живе з безсонних ночей, узяла собі так до серця побут у вязниці, що випила велику порцію сільного квасу. А прецінь пізнише, де можна кожної хвилини дістати випити, чого душа забажає, не є вже така страшна, щоби зразу у ній умирати. Дячук відвезена до шпиталю.

— **„Польський" шахіст.** У Льондоні скінчились міжнародні шахові змагання. Першу та другу нагороду поділили між себе давець Немцович і брідський віденець Тартаковер. Тартаковер жид, що походить з Бродів, а від довгих літ живе в Відні. На деяких міжнародніх змаганнях він виступав як українець і є почесним членом „Т-ва українських шахістів" у Подебрадах. Але прізвище „Тартаковер" виставчило львівській польській пресі, щоби дати заголовок „Польський шахіст — переможцем". Дивне, що вона не проголосила поляком також Шварцбарта.

— **Перші лавреати.** Із торічних нагород фонду Нобля вже призначили дві з ділянки фізіольогії-медицини; одну за минулий рік 1926. проф. унів. у Копенгагені Вібігерові, а за 1927 р. проф. віденського університету Вагнерові — Яврег. Головною заслугою Вагнера-Яврег 70-літнього вченого є винайдення способу лічення осіб дітинних своєрідним паралічем. Підчас війни він вилічив тисячі недужих. — Проф. Йоганнес Фібіґер ур. у 1867 р. на Ютландії є проф. патольогічної анатомії в Копенгагені. Він зробив відкриття незвичайної ваги дотично умовин в яких повстає рак в організмі звірят і цим причинився до досліджень над цією страшною недугою.

— **Великанська катастрофа.** Один із найбільших пасажирських італійських пароплавів „Книжка Мафальда" розбився біля берегів Бразилії зовсім нежадно. На кораблі було 1208 пасажирів і залоги. Їхав він із Генуї до Ріо де Джанейро. Нещастя трапилось на 130 миль на пів. схід від Баїя, чілчас сумерку. Причина напевно невідома. Одні кажуть, що корабель наїхав на міну, інші, що тріснула якась великанська частина машини, що розірвала частину чердака. Наступила експльозія і кораблем затрусило як горіхом. Не вважаючи на геройський спокій моряків перед публики постала паніка. Корабель заливаний водою їхав увесь час уперед, щоби допливти бливше до берега. Після першого вибуху „Мафальда" трималась ще пять годин на воді. Зараз корабель щез під водою підїхали йому на поміч два кораблі „Формоза" та „Розіта" повідомлені сигналями про небезпеку. Капітан і всі офіцири потонули, жертвуючи своє життя для пасажирів, з яких майже всі (6 жертв) вирятувались. Остання такого роду корабельна катастрофа трапилась 29. мая 1914 з „Емпрес оф Ерлянд", що ударився в мряці з норвежським вантажником „Сторстад"; тоді потонуло 1021 осіб. між ними славний англ. актор Ірвінг. 15. квітня 1912 пішов на дно велет „Титанік", (лінії „Уайт Стер Лайн"), що наїхав на ледяну скелю довжини 300 м. На ньому потонуло 1635 осіб; 805 урятувалось. У 1904 р. потонув прогульковий корабель з Ню-Йорку „Генерал Слокум" з 1000 особами. Від 13 літ катастрофа з „Мафальдою" є першою таких розмірів, коли могутній корабель іде на дно і то без точно відомої причини.

— **Останні сензації.** Бувш. цісарева Зита, почувши, що до неї їде мадярська делегація з проханням, щоби її син Отто Габсбург зрікся престолу, покорилась старим, але певним дипльоматичним способом: утікла із своєї палати до монастиря в Бургос із усіма дітьми. — Двайцятьпершу партію у боротьбі за світове шахове мистецтво виграв знову Альохін після 32 ходів. Дотепершній стан такий: Альохін чотири виграні, Капаблянка дві; решта розіграні.

— **Літературний нуток.** Помер незвичайно популярний англійський повістяр Уіліям Ле Ке, в 73-ім р. життя, у бельгійськім місті. Ле Ке мав у собі французьку кров і незвичайну легкість втягнення та уяви. Його життя повне пригод і мандрівок по світі, здебільша в характері журналіста. Він робив велику конкуренцію історіям Конана Дойля про Шерлєока Гольмса, розвиваючи сенсаційну повість із політичним підкладом, де велику ролю грають шпигунські історії. Ле Ке мав доступ до всіх можливих кримінальних архівів і поліційних паперів, з яких брав сюжети до своїх „фантастичних", а одночасно сильно реалістичних романів. „Напад німців на Англію", „Тайна смерти Рязлутіна", „Іззя вулїс Берліна", „Німецькі шпигуни" — ось характеристичні заголовки його творів. — Славний чеський повістяр К. М. Чапек-Ход дістав угретє державну нагороду за літературу.

— **Світова воєнна.** Розбився новий італійський корабель „Іавбо"; 11 моряків потонуло. — У всіх сокировських фабриках цигар почався страйк — є вістки, що 600 катальонців переїхало на еспанську територію у памірі протидержавного бунту. — У Талчі почався процес проти бувш. есгонського посла в Москві Бірка за державну зраду. — Мадярський міністр освіти загрозив студентам, що коли демонстрації будуть ще йти далі, він закриє університет. — Голова сіоністичної організації Наум Соколов мав приватну авдієнцію у папи. — В Японії (м. Нігіґата) новий землетрус, що знищив 150 домів. — У Москві пічне виходити новий денник „Робітнича Копейка" призначена для широких мас, що приїжджають із села до міста. — Війська провінції Шантунгу союзні з марш. Чанг-Тсо-Ліном здобули столицю провінції Гонан: Кай-Фанґ, що досі була в руках комуністів. — Пасажирський білет у літаку через Тихий Океан коштує 15.000 дол.; за таку ціну хоче взяти із собою пасажира австралійський летун Клінгсфорд-Сміт. — У російськім Володимирі губернїяльний суд засудив на розстріл голову деревної спілки в Муромі за те, що... через легковажність спричинив банкрутство на мілїон рублів.

— **З міна.** У місті „Лев" пічністься небанком очна з найголовнішими фільм фа-

ФУТРА ДЕШЕВІ і ДОБРІ
ТІЛЬКИ У 759
Артура Пайцера
Тел. 49-72 ЛЬВІВ Тел. 49-72
ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

брики „Парамавнт“ п. з. „Готель Імперіяль“, в оригіналі „Готель міста Львова“, що дала привід в Італії до великих демонстрацій. У головній ролі Поля Негрі. — В „Аполльо“ „Повнолюбна ніч“. — У „Фатаморгана“ на підставі пєси французьк. письменника Батая „Сатана в мовках“.

— **Заходом Українського Правничого Товариства** відбудеться в понеділок, дня 31. жовтня о год. 6 вечером в салі Бесіди відчит Вп. прокуратора Гриневецького п. з. **„Нове польське преосоє право“** (Розпорядок президента Річпосполитої з 10. травня 1927. Дн.Зак. ч. пов. 398). Гостям радо.

— **Особисті вісти.** Учасник світової війни, старшина 6. У. Г. А., голова Українського Студ. Т-ва природників і математиків у Празі п. **Бабяк Василь**, родом з Дусалова, перемишлянського повіту, промувався дня 14. жовтня ц. р. в авлі Карлового університету в Празі на доктора природничих наук.

— **Кушніpська** робітня Петра Карпяка з Арк вул. Курковій ч. 11 а, І пов. на ліво 833 1—1

Дописи.

ЗБАРАЖ. (*Добірний концерт*). В суботу дня 22. жовтня 1927 переживав Збараж незвичайно милі хвилі на концерті, якого виконавцями були: співачка Анда Остапчуківна, піяністка Ірина з Заячківських Гавриюкова і співак Лев Красноперя. Увагу цілої авдиторії, яка ущерть виповнила велику салю „Сокола“, привукала співачка Анда Остапчуківна своєю співацькою ерудицією, музичним знанням і своїм могутнім голосом. Артистка підібрала собі в програму згадаиого концерту самі добірні, дуже цінні твори українських, німецьких, італійських, російських і ін. композиторів, як також українські народні пісні. Тож не диво, що авдиторія нагороджувала співачку за кожним її виступом френетичними оплесками, як рівнож за кожним разом з ентузіязмом витала її появу на сцені. Просто очарувала авдиторію своєю грою на фортепяні піяністка Ірина Гавриюкова. Вершок артизму осягнула вона своєю грою в сольо: *F. Liszt — „Rapsodie II. Hongreise“*. Також при цій точці оплескам не було кінця. Наш співак сенор Лев Красноперя здобув собі теж славу любимця публики. Тож не диво, що крім програмових точок (арії з „Гальки“, „Жидівки“) мусів артист ще довго й кілька разів співати на бажання одушевленої публики. Побажати би збаражанам, щоби небавком мали нагоду почути третій з черги концерт і знова могли вітати на сцені любих і дорогих концертантів. — *Гість.*

Перегляд українських інвалідів.

Комунікат.

Чергові лікарські оглядини й реєстрація інвалідів УГА. відбудуться:

В суботу дня 5. XI. ц. р. в Сокалі в салі „Міщанського Касина“ в год. 9-ій передпол. для інвалідів УГА. з повітів: Сокаль, Рава Руська і Радехів.

В понеділок дня 7. XI. і івторок дня 8. XI. в Станиславові від години 8—10 передпол. при участи д-ра К. Воєвідки і то дня 7. XI. для повітів Станиславів і Богородчан, а дня 8. XI. для повітів: Калуш і Товмач.

В четвер дня 17. XI. в Тернополі в год. 9-ій передпол. в читальні „Просвіти“, вул. Міцкевича 11, для повітів: Збараж, Зборів, Золочів, Скалат, Теребовля і Тернопіль.

В суботу дня 19. XI. в Яворові в год. 10-ій передпол. в канцелярії д-ра Ст. Кушніра для яворівського повіту.

Кожний інвалід УГА. обовязаний явитися до перегляду і принести з собою посвідку від парохіяльного уряду та читальні „Просвіти“ або кооперативи про те, коли та в якій армії став інвалідом, а крім того потверджений громадським урядом докладний виказ маєткового стану.

УПРАВА УКТОНІ. У ЛЬВОВІ.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

„Життя й Знання“ ч. 2. Рік І. Львів 1927. Цей ілюстрований популярно-науковий журнал видає „Просвіта“. Зміст цього числа такий: І. Раковський: З життя і знання: І. Штучна нафта; ІІ. Одна з причин повеней. В. Воробець: Пересаджування збіжжа. І. Крипякевич: Міста і промисл за княжих часів. М. Голубець: Пятнятки минулого України в Західній Европі. В. Дорошенко: О. Кобилянська. І. Мельник: На Камчатку. В. Наріжний: Бурсак. Всячина.

„Життя й Революція“, щомісячний журнал громадського життя, літератури й науки. Річник ІІІ. ч. 9. за вересень. Видає: Державне Видавництво України в Харкові. Зміст: О. Лан: Немає слів. В. Мисик: Ти прекрасна юносте. Т. Осьмачка: Дорогому *N. N.* М. Дубовик: Живині дні. В. Сніжин: Гудуть, гудуть швидкі ваґони. Г. Косяченко: Блудний син. М. Черемшина: Парубоча справа. Я. Качура: За десять „горе“. Г. Шкурупій: Провокатор. А. Харченко: Зустріч у Луврі. Б. Терета: Гармонія і свинушник. Ф. Бахтинський: Шатія. Е. Кирилюк: О. Слісаренко. Р. Заклинський: М. Черемшина. Ю. Меженко: Актуальні питання української бібліографії. Е. Перлін: Знов про фройдизм та мистецтво. В. Підмогильний: Іван Левицький-Нечуй. П. Балицький: Етюди з історії української книги. М. Сисак: Треба дбати про расу. З поточних нотаток. Серед книжок та журналів.

„Sprawy Narodowościowe“ *R. I, № 4 za miesiąc iprzec, sierpień i wrzesień 1927 r. Treść: St. J. Patrocki: III-ci Kongres Mniejszości Narodowych w Genewie. Wł. Wiehorski: Naród litewski jako typ biologiczny i cywilizacyjny. Z. Stoiński: Liczba i rozmieszczenie Niemców w Polsce. M. Felitski: Program polityczny U.N.D.O. Leon Wasilewski: Rosi, rusiński czy ukraiński.*

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

ОПОВІСТКИ.

Народний зїзд УНДО в Раві Руській. Повітовий Народній Комітет УНДО в Раві Руській повідомляє, що повітовий народній зїзд відбудеться в понеділок дня 14. листопада 1927 в 1-ій год. попол. в салі Народнього Дому в Раві Руській з тим денним порядком: 1. Отворення зїзду. 2. Вибір президії зїзду. 3. Звіт Комітету з діяльности. 4. Реферати відпоручника Центр. Комітету УНДО у Львові: а) про політичне положення українського народу під теперішню хвилю; б) про політичні й організаційні завдання УНДО. 5. Вибір Повітового Народнього Комітету і відпоручників на Народній Краєвий Зїзд у Львові. 6. Внески й інтерпеляції. Вступ на зїзд за запрошеннями на основі § 2 закону про збори. Запрошення висилається мужам довіря і членам партії почтою окремо. Якби хто з членів запрошення не дістав, зволить по відбір його зголоситися у президії Повітового Комітету. — За Повітовий Народній Комітет УНДО в Раві Руській: *Любомир Данилович* голова, *Михайло Чих* секретар.

Жінки Бережанщини, позір! Звичайні Загальні Збори филії „Союзу Українок“ в Бережанах відбудуться дня 2. XI. ц. р. в малій салі „Надії“ в годині 6-ій пополудні. Коли на означений час не явилося би відповідне число пань, то ті самі Збори відбудуться в 7-ій годині без огляду на число присутніх. — За Виділ: *Бедкова Олена* голова, *Кордубова Юлія* секретарка.

Безплатне бюро посередництва праці при Союзі селянських спілок у Львові, Ринок 10. II. пов. повідомляє, що крім некваліфікованих сил пошукують праці: 1) абсольвент фільософії лекції або канцелярійної праці у Львові; 2) учитель, видалений із Закарпаття, шукає якогонебудь заняття; 3) тапіцер, торговельний помічник, хлопець до науки в пекаря, інструкторка до ведення курсів шиття і кроїв, двох хлопців і дівчина до господарської праці на селі. Вільне місце для праці: в повітовім місті й повіті потрібно лікаря. Інформації в Бюрі посередн. праці. — Просимо всі українські організації й установи подавати нам зголошення про вільну працю в себе та приймати до праці тільки українських безробітних. — *Безплатне Бюро Посередництва Праці* при „Союзі Селянських Спілок“ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ЗА золото, срібло, брилянти **платить найвищі ціни** Рошиц, Сикстуська 16. 733 6—6

СТУДЕНТ прав, пошукує лекції без огляду на місцев сть з круга середніх шкіл, виділових і всенародних на догідних умовах. Зголошення Володимир Балицький, студ. прав Слобода Золота п. Козова. 1-2

УМОВО НЕДУЖИЙ хлопець літ 18 блондин Семань Стасюк родом з Довгої калуської видалився зі шпиталя у Львові та пропав без вісти. Проситься всіх Вар. Отців Парохів і Громадські уряди, як що придержали би його, повідомити Василя Лущіва, Довга Калуська п. Калуш.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 **Пересвітлення Рентґеном** 24—24

Спеціяліст вен і сікрн. недуг б. сек. від. і львів шпитал в **Д-р І. МУНД**

опід. від 8—1 , —6, в неділі пів 9—1. Львів, Леонтовича 1, ріг Пілсудського (Панської) тел. 48-01.

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі коронки, штучні зуби без піднібіння, містки без корон і лікування зубів. — Приступні ціни — догідні услівя. 794 21—7

АДВОКАТ

д-р Воєвод. Ставосоньський

вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашевського 23/II.

РІК ОСНУВАННЯ 1889.

ФЕЛІКС І ЮЛІЙ ЛЮБЕЛЬСЬКІ ФУТРА жіночі і мужеські готові і на замовлення

Приймає всілякі **перерібки.**

Догідні сплати Ціни низькі Товар добірний

Рутовського 5. Тел. 48-70. **львів.**

8 зол. | ПЕРСТЕНЬЦЬ | 8 зол.

з 14 карат. золота з рубіном, тільки у

Б Гінзбурґа Сикстуська 4

30 літ істнуюча фірма **РОМАН МЕЙКІН** рятівниче заведення виробляє каучукові печатки, металеві і литі шильди, емалійовані і прасовані відзнаки. Увага Львів, Легіонів 29. (Пасаж) Рейтана 8. Пошукуються агентів. З провінції відвороткою почтою.

РОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільший годинниковий робітні **Анна Зельтенрайха**, Львів, Марійська пл. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. З 6. 3—2?

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**

у 70 рідких смаках **„STELLA“** в 70 рідких смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 507 13—?

ВЕСІЛЬНІ дарунки

763 **і принагідні** 2—2

найдешевше купити у виробника

С. А. Рошіц, Сикстуська 16.

Ширіть наш часопис!

Знаний зі солідности магазин жіночої конфекції

„MAISON CHIC“ Львів, Сикстуська 1

ласкаво повідомляє, що крім всілякої жіночої конфекції, спеціяльно **поширив віддїл**

ПЛАЩІВ І ТРИКОТАЖІ

чим дає нагоду заосмотритися в найкращі моделі **плащів і найліпші трикотажі** по дуже приступних цінах. 835 1—1

Просимо о ласкаві відвідини без примусу купна. — Позір на фірму „Maison Chic“!

Чи розумієте вагу кооперації?

Якщо так, то Ви будете купувати набіл, головно

найліпше десерове масло

тільки в склепах

„МАСЛОСОЮЗУ“

Львів:

Ринок ч. 10. — Костюшки 1. а. — Сапіги ч. 21. Зіблікевича ч. 49. — Жовківська ч. 11.

Стрий Шевченка ч. 5. **Станиславів** Собіського ч. 28. **Коломия** Шевченка ч. 25.

Тернопіль Міцкевича ч. 41. **Перемишль** Ринок ч. 23. **Самбір** Костюшки ч. 11 а.

Дрогобич Стрийська ч. 14. **Зелемянка** (сезоново) **Яремче** (сезоново)

ХОЛЕВІНА ЗА

Г. НЕМОЕВСКОГО

лічить:

жовчеве каміння недуги печінки і перемін матерії.

Варшава, Новий-Свят 5

Телефон 504-90.

Жадати в аптеках і аптич. складах

Каміння сходить без болю

а таки устають цілком!

ПОЗНАКИ

(Початково): Біль в боках і підсерпевім долі (де сходяться ребра). Поболювання в печінці. Нахил до обструкції. Обложений язик. Відбивання газами. Здуття, бульготіння в кишках. Болі і завороти голови.

(Підчас атаків): в долі і печінці сильний біль що розходиться в задну часть — в пас — в хресті — і сягає аж під лопатка. Здуття черева розсаджування ребер, пертя на відходову кишку. Деколи вонти жовчю. Зимні поти, жовтячка.

831 Докладні інформації в брошурах 2—2

Г. НЕМОЕВСКОГО.

Жадати в аптеках і аптич. складах

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ч. 245 (11.213). Львів, середа 2. листопада 1927. Poczтова opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Після паріського процесу.

Паріський суд присяжних звільнив убийника пок. от. С. Петлюри. Не думаю входити в те, чи сталося це добре чи ні, не думаю також застановлятися над наслідками такого вислїду судового процесу проти скритовбийника Шварцбарта. Та всеж не можу не звернути уваги на деякі факти, що мали місце в часі самого процесу там — у Парижі і тут — у нас, на українській землі. Там оборона Шварцбарта не вагалася обкидати всього визвольного руху української нації болотом, не вязалася нічим, щоби весь той рух звести в очах паріських суддів присяжних до погромництва, до сіяння террору та анархії, а організовану українську армію опоганити та наклеймити пятном бандитизму і насильництва. Так легкодушно поставив справу жид. комітет оборони, до якого входили і деякі поважніші жидівські діячі, що, хоч декларативно висказували симпатії для українського визвольного руху, то фактично йшли по лінії тези, висуненої обороною.

Ті чинники жидівства цілковито не входили в причини трагічних подій, що розігравалися на Україні в 1917—1919 рр., не аналізували їх, не вживалися в психіку революційної доби, а в засліпленні та фанатизмі складали вину на український уряд, царма, що він не був у силі опанувати анархії, яка горем розлилася по українській землі, не міг використати низьких інстинктів маси, яку протягом віків деправував царський уряд. Через українську землю перекочувалися в тому часі великі тисячі дезертирів з австрійсько-російського фронту, а потім банди усяких самозванчих отаманів „повстанців", що не знали меж для вияву своїх найнижчих інстинктів і звірячих гонів. Своєю жорстокістю висувався між ними на перше місце „ідейний" спільник Шварцбарта анархіст Махно. Одначе для тих жидів все це не мало ніякого значіння. Вони зробили незнаного досі жида, скритовбийника, з кримінальним минулим, своїм національним героєм.

Та вся біда не тільки в тому, що було в Парижі, а більше у тому, що тут, на українській землі, відповідальна жидівська преса з незрозумілою — насолодою публікувала всі ті „квітисті" компліменти на адресу українського визвольного руху, які падали з уст жидів перед суддів присяжних у паріській палаті справедливости. Львів. „Хвіля" передруковувала з нагоди процесу неправдиві та просто провокаційні відомости всяких фальшивих очевидців погромництва, які зневажували українську армію, опоганювали весь український визвольний рух, репродукувала погляди усяких жидівських авторитетів, а між ними і таких, що вважають український нарід негідним своєї політичної незалежности. Але та сама „Хвіля" містила одночасно статті декларативного характеру про те, що жидівський нарід сприяє визвольному українському рухові.

Для прикладу вистане навести такий проречистий факт. У „Хвілі" з 28. X. ц. р. містить пос. Райх примирюючу статтю, в якій нібито витягає руку до згоди, а вже в числі з 29. X. та сама „Хвіля" друкує тотим письмом ось який вислів Торреса з його кінцевої промови на процесі: „Петлюра був душогубом. Петлюра бажав утриматися при владі погромами... Цілий український рух під проводом Петлюри спирався на підтримці німців (дарма, що саме Петлюра повстав проти німців. — Ред.). По поразці Німеччини прийшов кінець владі Петлюри. Робити порівнання між наемниками (жолдацтвом) Петлюри і французькою революційною армією, що боролася за рівність і волю — є зневагою для французьких революціонерів". Ігнорантові в українських справах Торресові та його демагогічно-брехливим вигукам можнаб і не дивуватися, але дивуватися треба тим, що його інспірували, що фальшиво йому представляли хід української революції, а ще більше тим, що тут на українській землі такі невідповідальні вигуки передруковують і всім своїм читачам до вірування подають.

Пос. Райх признає і стверджує у згаданій статті „згідно з історичною правдою, що дійсно українські уряди були першими, які ввели в життя відносно жидів культурно-національну автономію та утворили в кабінеті окреме міністерство для жидівських справ". Коли так, то чомуж допускати на сторінках тієїж газети до зневаги національних почувань цілого українського народу? І якже тоді розуміти примирюючий жест пос. Райха у тійже статті в сторону українців?

Український нарід, свідомий того, що перед ним перспективи довгого-довгого співжиття з жидівським народом на одній землі, а ще більше свідомий того, що це співжиття мусить уложитися мирно та дружньо. Він не дасть себе вивести з рівноваги ніякими провокаціями чинників, свідомі ваги відповідальности за співжиття обох народів. На шляху свого розвитку будемо все співпрацювати в згоді з тими жидами, які дали докази своїх симпатій для українських визвольних змагань, які засвідчили їх вчинками і які ніколи не підуть на послуги гнобителів нашого народу. З тією частиною нам по дорозі, бо вона працює з нами для добра спільної будуччини обох народів і поділить з нами долю й недолю. Між нею і нами без сумніву найдеться спільна мова.

Д-р Дмитро Левицький.

Еміграційне питання.

I.

Важке питання нашої дійсности. — Повоєнна криза, справа сезонової й поселенчої еміграції та еміграційні терени. — Конечне і загальне зло.

До найболючіших і найважчих питань нашої дійсности без сумніву належить справа еміграції. Вже нераз це питання було порушуване на сторінках української преси. В принципі наша преса, як і наші відповідальні громадські чинники є противні осілій еміграції, а зате сезонову еміграцію, чи континентальну чи заморську вважають найбільш пригожою в умовинах нашого життя. І зовсім слушно. Передвоєнна практика зі сезоновою зарібковою еміграцією — чи то кермована до Німеччини, чи до Зединених Держав дала додатні, позитивні висліди. Зате осіла заморська еміграція знищила багато наших сил і хоч значній частині емігрантів створила можливі, а то й добрі (як напр. в Канаді) умовини матеріяльної екзистенції, то з другого боку виставила десятки тисяч родин, відірваних від матірнього пня, на небезпеку неминучої національної заглади. Наші діячі в Зединених Державах і в Канаді стверджують, що українські емігранти вже в другому поколінні підпадають під вплив асиміляції і розпливаються в англійському морі. Та, як згадано, в англосаському світі щонайменше матеріяльний добробут є деякою відплатою за національні втрати. Далеко гірше діється в латинських країнах полудневої Америки.

Повоєнна криза, спричинена воєнними діяннями на нашій території, знищення багатьох варстатів праці, перенаселення країни, малоземелля, надмір і брак заробітку та господарська політика польського уряду, — все це викликало просто нестерпні відносини на Зах. Україні. Континентально - сезонова еміграція, замкнена на відомий і випробований німецький терен, пробила собі вправді русло до Франції, але одночасно звела емігрантів на становище паріїв, невільників. Доперва минулого року внаслідок окремої умови між Німеччиною і Польщею відчинено ворота до Німеччини, але цей корисний для сезонових робітників терен польська влада зарезервувала виключно для робочої сили з польської національної території, не вважаючи на свою ненависть до німців і любов до французів. Одночасно Америка обмежила імміграцію, головно зі Східної Европи, боронячись з одного боку перед перевантаженням американського ринку праці і збільшенням безробіття, а з другого боку охороняючись перед „пошестю більшовизму".

Таким чином відкритими для еміграції лишилися лише латинські краї полудневої Америки та частинно Канада. Одначе вони вимагають еміграції не робітничої й не інтелігентської, а хліборобсько-поселенчої і то цілими родинами. Виняток становить тут Бразилія, яка на плянтації кави вербує робітників, але теж цілими родинами, щоби тим способом притвердити робітника до терену і роду праці та могти його всеціло експльоатувати. До тогож підсония полудневої Америки мало пригоже для наших земляків. Найбільш пригожим кольонізаційним тереном для нас, а одночасно країною найможливіших умовин життя, праці і розвитку все ще є Канада.

Поминаючи наше принціпіяльне становище до еміграції, мусимо стверднти, що є це конечне лихо, якого важко вимнути. Є це лихо, яке досягає не лише бідні, економічно слабкі, спавперизовані народи і громадянства, але й велнкі, могутні нації, що розпоряджають казочними матеріяльними засобами, реальною силою і політичною могутністю. Англія на протязі сотень літ веде активну поселенчу політику у всіх частинах світа. Тільки характер її значно змінився в останніх літах. Коли давніше еміґрували з Англії одиниці сильні, тверді, здобувчі, які часто вибиралнся по золоте руно і які творили великі варстати праці і богацтв для себе, а експльоатації для тубильців, то тепер переванта̀жения англійського ринку праці армією безробітних викидає на еміграційну вулицю одиниці слабі, беззахистні, які з парою рук ідуть шукати праці, заробітку і прожитку. Доходить до того, що англійські домінії бороняться перед напливом англійського еміграційного елементу. Ще різкіше помічаємо це явище в Італії. Перенаселена країна рік-річно викидає десятки тисяч емігрантів, які розлазяться по всьому світу. Недопущені до Зединених Держав, хвилею ринуть до країн полудневої Америки, до полудневої Франції, до Тунісу. Те саме явище помічаємо в Японії, Китаю і багатьох інших державах. Тисячні перепони мусять поборювати емігранти, щоби здобути терен праці і засоби прожитку. Коли така доля стрічає державні нації, то щож говорити про недержавні?

Взагалі Европа є перенаселена, зруйнована та обтяжена наслідками війни. Надмір її населення шукає нових пристановищ, нових варстатів праці, нових кольонізаційних теренів. А ця пошуканка зустрічає безліч перепон. Та державні нації є остільки в кращому положенні, що за ними стоїть їх національна державна влада, яка веде еміграційну політнку по лінії інтересів націй, політику систематичну і доцільну, яка дає охорону й опіку своїм емігрантам. Недержавна нація є оставлена на ласку долі. Особливо наші емігранти стали в останніх літах іграшкою і „товаром" в руках усяких агентів і спекулянтів. Ми є противні еміграції, одначе мусимо рахуватися з конечним злом і відповідно до того повести хоч у невеличких розмірах нашу еміграційну політику, ступлюючи по можности вістря її шкідливости.

Фахові школи і курси „Рідної Школи".

Що у нас зроблено досі в цій ділянці освіти.

(Докінчення.)

Оскільки давніше зимові курси для терміноторів були виконані тільки з огляду на поглиблення загально освітніх і фахових відомостей, то тепер є вони необхідною конечністю і мають також велике практичне значіння. А саме міністерство видало розпорядок з дня 20. січня 1926 р. ч. 25100/25 III, яким устаповляється 4 іспитові комісії: у Львові, Станиславові, Тернополі і Дрогобичі для кандидатів на челядників, що не мали змоги скінчити фахово-доповнюючої школи. В цьому розпорядку поданий іспитовий матеріял*. Очевидно окрім офіційно приписаного міністерством матеріялу Головна Управа „Рідної Школи" вводить на ремісничих зимових кур-

* В 4. числі „Рідної Школи" за жовтень 1927 р. поміщений повний текст повищого міністеріяльного розпорядку, в якому поданий іспитовий матеріял, а також усе, що відноситься до іспитової комісії, кандидатів на челядників і т. д. Адреса ілюстрованого журналу „Рідна Школа": Львів. Ринок 10.

ах „Рідної Школи" аналогічне навчання з українознавства (українська мова, українська історія й географія).

Досі відбувалися вже ремісничі зимові курси „Рідної Школи" в **Судовій Вишні, Копичинцях, Радехові і Коломиї,** — всюди з добрим успіхом. Тепер Головна Управа „Рідної Школи" видала обіжник до всіх Кружків у краю**, щоби негайно занялися заснуванням таких зимових курсів для терміноторів по містах і місточках, де досі ще нема концесіонованої фахово-доповняючої школи. Слід надіятися, що всюди найдуться люди доброї волі і займуться цією дуже важною справою та не пожалують свого труду для виховання свідомого українського ремісничого стану.

Виконанням українського купецтва займається концесіонована вечірня трикласова **Торговельна Школа** „Рідної Школи" при вул. Коперніка ч. 1, що є під довголітньою управою дир. Коренця. В минулому шк. році мала ця школа 148 учнів (116 хлопців і 32 дівчат). При цій школі існує однорічний курс для абітурієнтів, який дає закруглене знання, а бажаючим дальшої освіти в цій ділянці дає право до переходу відразу на другий рік вищої експортової торговельної школи. При школі існує кооператива „Чайка" для практичного ведення кооперативного діла, а також власна перепілотня для науки учнів торговельної школи і курсантів. Відповідно до числа зголошених устроює школа курси чужих мов (англійської, російської і ін.). Ця школа має добру славу і випустила вже дуже багато фахово вишколених працівників, що обнявши відповідні посади по наших кооперативах, інституціях і ріжних установах, стали корисним продуктивним елементом в розбудові української національної економії.

По всіх майже школах „Рідної Школи" ріжного типу ведуть учні практично свої шкільні кооперативи, а подекуди і щадничі касн власними силами і під наглядом учителів дотичних заведень і таким чином практично підготовляються до корисного кооперативного життя.

Крім того поодинокі Кружки „Рідної Школи" (напр. Косівський) устроювали кооперативні курси та вишколили відповідних фахових кооперативних робітників, що позасновували й ведуть цілу низку нових кооператив.

** Обіжник цей оголосила Головна Управа у своєму офіціяльному органі „Рідна Школа" (ч. 4. за жовтень 1927).

„Коперник" Нині ката перший **суперфільм** на підкладі безсмертного архитвору **„Марусенька"**

Льва гр. Толстого п. з. „ВОСКРЕСЕНІЯ"

Велика драма любови і посвяти, що відграється **в Петрограді, в Москві і на Сибірі**, виконаний найбільшою фабрикою світа *„UNITED ARTISTS"*.

В головних ролях: **Dolores del Rio** як *Катря Маслова*, також **Rod le Rocque** як *князь Дмитро*.

Цей архитвір: змістом, виставою, технікою і грою артистів, перевищає всі дотеперішні шлягери, які можна було оглядати в кінах. — Карти вільного вступу також знижки безумовно неважні аж до відклику. — **Початок сеансів щоденно в год. 3-тій.**

Всі справи фахових шкіл і курсів, їхнє творення й розбудову та проекти реорганізації розбирають промислова комісія та окрема комісія для перестрою фахового шкільництва при Головній Управі „Рідної Школи", а в склад цих комісій входять фахові ріжного взання. Промисловий референт від дир. п. Осип **Танчаковський**, якого їзза недуги на його просьбу звільнила Головна Управа „Рідної Школи" від обовязків з кінцем минулого шкільного року. П. дир. Танчаковський дуже широ працював на поміченій йому ділянці, поклав перші основи в будівництві фахового шкільництва й виховання „Рідної Школи" і в цьому лежить його велика заслуга. Його наслідником іменувала Головна Управа „Рідної Школи" п. інж. **Волосенну**, відомого з ініціятиви й енергії, і він від 1. листопада п. р. перебирає у свої руки керму фахових шкіл і курсів „Рідної Школи".

Отсе була би в загальних рисах представлена дотеперішня діяльність „Рідної Школи" в ділянці фахового шкільництва й виховання. Якщо знайдуться малі засоби, якими розпоряджала „Рідна Школа", а то й важкі фінансові кріси, — то зроблено дуже багато, а що найважніше: покладено вже перші основи на цьому полі. Дальша розбудова початого великого діла і творення нових установ, відповідно до життєвих потреб нації, залежить від зрозуміння видатної постійної матеріяльної піддержки „Рідної Школи" кожною українською одиницею і всіми українськими організаціями в краю і за кордоном, а також від ініціятивних на місцях.

Іван Герасимович.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає **у великім виборі**, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Культурне єднання.

Свято української пісні в Київі.

Століттю річницю появи в світ першого друкованого збірника українських народніх пісень М. Максимовича 1827 р. вшановано в Київі ювилейним святом, що його заповіла ще під весну й приготовила Історична Секція Української Академії Наук.

Свято почалося в неділю 2. жовтня **врочистим засіданням**, яке влаштувала Історична Секція У. А. Н. спільно з редакцією „України" під головуванням академика М. Грушевського у великій салі Всенародньої Бібліотеки України. Після вступного слова М. Грушевського виголосили наукові доповіді Ігнат Житецький („М. О. Максимович") і Федір Савченко („Століття першого збірника Максимовича 1827 р.").

В суботу 8. жовтня вечером відбувся заходом Секції Наукових Робітників, Історичної Секції та Місцком-у У. А. Н. **великий концерт** української пісні. Сала Всенародньої Бібліотеки України (завбільшки така як „Нар. Дому" у Львові) була по береги виповнена цвітом української інтелігенції. На естраді красувався портрет Максимовича з молодих літ. Проф. Ол. Дорошкевич повитав галицьких гостей серед гучних оплесків зібраних. Опісля виголосив вступну промову акад. К. Студинський, підкреслюючи вплив збірників Максимовича й поетичних творів „вкраїнських віршят" на діяльність М. Шашкевича й його наслідників.

В концертову програму ввійшли виключно лише народні пісні з першого збірника Максимовича в укладі М. Лисенка, Заремби, Степового, Л. Ревуцького, Олександрова й ін. Концерт почався жіночим хором учениць школи проф. Є. Муравйової, а закінчився мужеським хором Інституту ім. Лисенка; оба хори співали без дирігента, виявляючи знамените зіспівання. Середні точки програми виповнили сольові співи й дуети, виконані артистами співаками й співачками: Д. Євтушенком (баритон), І. Кучеренком (тенор), А. Левицькою й В. Гужовою (сопран) та професором Інституту ім. Лисенка Дмитром Ревуцьким, що проспівавши в цілости кілька довших народніх пісень — дав прекрасний зразок співаної деклямації.

Взагалі цілий концерт стояв на високому артистичному рівні й виликував живе захоплення авдиторії, яка даремне домагалася повторень.

В неділю, 9. жовтня, в 12 год. в полудне відбулось у тійже салі **урочисте засідання, присвячене доповідям делегатів** Наукового Тов. ім. Шевченка, до яких прилучився й проф. Михайло Лозинський, що недавно приїхав тут з Праги. При президіяльному столі побіч пред. М. Грушевського й президії Історичної Секції У. А. Н. засіли й галицькі делегати, повитані овацийно зібраними. Після промови пред. М. Грушевського, що вказав на велике значіння українського єднання на культурному полі, акад. Студинський у своїй доповіді обговорив літературні взаємини Галичини з Великою Україною в 60-их і 70-их рр. минулого віку, користуючися пребогатим і дуже інтересним матеріялом; колиш предлегент згадав про ролю, яку в піснішних галицько-українських взаєминах відограла Олена Пчілка-Косачева, публика овацийними оплесками вшанувала присутку на салі письменницю.

Відтак пішли дальші доповіді: Филярета Колесси „Українська народня пісня на переломі XVII—XVIII в.", О. Макарушки про початки літературного відродження в Галичині й Мих. Лозинського про політичні взаємини Західної України з Великою Україною.

Реферати протягнулися до 8 годин та ціле засідання пройшло серед піднесеного настрою й пильної уваги зібраних — переважно молоді, — що биттям виповнили велику салю та товпилися ще й у прилягаючій кімнаті.

При вступі на концерт і академію складано обильні датки на жертви повені в Галичині; по всьому видно було, що нещастя, яке навістило наш край, викликало живе спочування на Великій Україні, де вже й почалася допомогова акція.

В звязку з ювилейним святом відбулися й засідання членів Історичної Секції УАН. з рефератами про участь Наукового Тов. ім. Шевченка в конгресі словянських географів і етнографів і в зїзді історників сходу Европи, що відбулися в Польщі в червні 1927.

Згадані ювилейні обходи в Київі набрали значіння **всеукраїнського свята**

МИКОЛА ІВАНЧИН.

З листопадових днів 1918 року.

Осінній, слітний вечір. Газові лямпи при тротуарах кидають сумне світло на гостинець, що потопає в болоті. Люди не вважаючи на дощ волочаться по вулицях і заходять до ресторанів та спіданкових кімнат на розмову. По кавярнях, при столиках і по кутиках оживлена розмова. По лицях розмовляючих видко якесь зденервування, цікавість і неспокій.

На „Бесіді" гамірно. Двері раз враз відхилюються, а за кожним разом входять або відходять всякі люди, члени й нечлени товариства. Рух, крик, оживлена розмова. Кожний приносить щось нового, якусь сензацію з фронту, зі столиці і від ріжних наших політиків. А тих політиків в часі війни була велика сила! Чого то вони не знали й не робили! І війни провадили, й ворога били і краї ділили...

Саме в часі викладу одного з таких політиків рипнули входові двері і у кімнату увійшов військовий старшина в гумовому плащі, з електричною лямпкою на грудях. На його лиці малювалася повага менту, а нерішучі повороти вказували, що знайшовся серед незнайомих людей в чужому місті. Був це сотник 95 п. п., приділений до Станиславова.

Кинувши оком по присутніх, приступив до найближчого, вдарив в закаблуки, сказав своє назвиско, а відтак поспитав про голову товариства й радника Д. Випадково обоє були присутні. Почувши, що про них питає незнаний старшина, зірвалися з крісла, а представившись взаїмно, пішли зі сотником до сусідніх кімнат. Незабаром покликали й мене туди. З „Бесідою" межували кімнати „Сільського Господаря". В одній з цих кімнат було багато мішків насіння. Над тими то мішками, при світлі невеличкої електричної лямпки відбули ми тайне засідання, а радше постояння, бо не сиділи ми тоді, лише стояли. Д. сотник у своїй коротенькій і тихенькій промові, вказав нам на розпад австрійської держави, відтак передав нам ухвалу українських військових старшин, обсадити в відповідньому моменті всі уряди і з провідниками українського народу перебрати владу. Відтак списав собі адреси усіх потрібних наших людей і попращався.

Моя душа була схвильована до краю. Тисячні думки клубились в голові, ріжні питання настирливо домагались відповіди. Чи вдасться нам при такому малому числі війська обсадити важні уряди, шляхи і т. п.? Чи не забракне нам людей, потрібних до великої державної машини? Чи не відчуватимемо браку їди по містах, якщо припиниться рух на залізницях? З досвітком зірвався я з ліжка і рішив поїхати під Рогатин.

Благословилося на світ. З дерев спадало зварене приморозком листя й устеловало дороги. Заспані сторожі відчиняли двері камениць. Подорожні квапились на залізницю. На двірці, як звичайно в часі війни: куди оком не глянь — військо. Помучені, обболочені вояки підпирали стіни, або складали голови на плечаки та мертвецько спали. Урядовці й залізнична служба літали по пероні, щось загадочно перешіптували між собою і щезали в своїх бюрах.

Поїзд в напрямі Львова переповнений. Крім війська їде багато іншої „бранжі", якій удалось вдертись до возів або бодай на платформу чи сходи. Ущасливлені подорожні зносять з великою посвятою невигоди й тішуться, що їдуть. На лицях подорожніх замітне й рідке збентеження.

Доїздимо до Ходорова. Тут мусять пересідати ті, що хотять їхати в напрямі Тернополя. Здіймаю з полиці свою подорожню валізу, що в часі війни навозилася доволі всякого збіжжа й муки та йду шукати за тернопільським гарнітуром. По дорозі стрічаю свою знайому, урядничку з військового бюра. Побачила мене й розрадувана летить проти мене та тягне мене за руку.

— Ходіть, щось вам скажу

— Наші заняли Львів!

— Що за наші? — питаю.

— Та стрільці-Усусуси!

— Вони й Ходорів займуть!

З сильного зворушення трясеться, а сльози так і котяться їй з очей. Розпрощавшись зі знайомою, сів я в кутику й переглядаю „Діло", що купив на двірці. Але не в силі читати. Черенки танцювали гопака, руки тряслися. Складаю може й цікаве число до кишені й дивлюсь крізь вікно. Чую, що у возі говорять вже про все явно. Якихсь двох молодих залізничників вскочило на платформу й залицяються до гарної, молодої панночки, учительки зі Сколього.

— Чи пані знають? — питає один.

— Знаю! — відповідає, доволі зарішоважена людина.

— Я нічого не боюсь — доповідає, — третий рік мешкаю між українцями. Люди мене люблять і певно нічого злого мені не зроблять.

— Розуміється, — підхоплює один з донжуанів, — ми з українцями погодимося, щоби лише позбутися тих німців і жидів.

Поїзд рушав. При вікні стояло двох панків, мабуть поміщиків.

Розмовляли, але розмова не клеїлася. З вікон поїзду дивилися сумно на широкі лани, мов би прощалися з ними. А довжезний поїзд чорним вужем вився полями й ярами. От вже й перша стація після Ходорова. Кондуктори скорою ходою виходять з возів і оголошують протяглим голосом назву стації в українській мові. У возах рідке здивування. Один з панків, що стояв біля вікна, поспитав другого: „Чи слишиш?". Другий обривисто відповів першому: „Слишен, слишен!"

Ідемо дальше. На дальших стаціях подорожні звикають до назв стацій в українській мові й не роблять ніяких замітів.

Висідаю в Пукові. На двірці застаю свого шурина, що відвозив якогось добродія на двірець. Урадуваний, що не потрібуватиму бити ногами 7 км. всідаю на віз.

Віздимо в село. На рундуці жде на нас сестра, що почула туркіт воза. Розмовляємо, а в розмові довідуюсь, що вони про останні події

ФУТРА ДЕШЕВІ І ДОБРІ
ТІЛЬКИ У 759
Артура Пайцера
Тел. 49-72 ЛЬВІВ Тел. 49-72
ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

пісні й культурного єднання та пригадали нам, яку важну ролю відограла народня пісня в українському літературному й національному відродженні, яке велике значіння має вона й досі як сильний сполучник усіх частин українського народу. Надходять відомости, що обходи аналогічні до київських влаштовуються й по інших містах Великої України.

Всеукраїнське свято пісні знаходить своє доповнення ще й у серії наукових видань, що лишаться тривкою памяткою ювилею й цінним вкладом в українську наукову літературу. З найбільшим признанням треба повитати перлину українських народніх дум (ч. І) із вступною студією Катрі Грушевської, що з доручення Комісії Історичної Пісенности У. А. Н. від 1924 р. працює над цим монументальним виданням. В звязку з ювілеєм приготовляється збірник праць, присвячених освітленню наукової діяльности Максимовича й студіям над українськими народ. піснями, куди увійдуть також згадані доповіді, виголошені в часі наукових засідань. Ф. Н.

За полеглих Борців.

Торжественна Панахида напередодні 1. листопада.

Львів, 1. листопада 1927.

Український Львів зложив учора вечером в 9-ліття памятних листопадових днів торжественний поклін памяти Полеглих Героїв Галицької Української Армії. Зложили той поклін усі круги українського населення того міста, яке таку переважну ролю відіграло в незабутніх днях розвалу старої австрійської монархії, яке перше на Галицькій Землі виступило активно за здійснення найвищого права нації. Але найбільш потішаюче не, що той поклін зложили тисячні маси наймолодшого покоління, яке заповнило вщерть цілу величезну площу перед Архитатедральн. Церквою св. Юра. Знак, що молоде покоління найкраще розуміє ту великанську жертву, яку зложили на вівтарі Батьківщини Полеглі Борці-Герої.

Добре зробило Т-во Охорони Воєнних Могил, що з уваги на масову участь львовян у традиційному вже свято-поминках в честь Полеглих уладило Панахиду під голим небом, дякчи тим змогу всім учасникам бути на ній безпосередньо. Довкола прибраної квітами й вінками могили, на горішній части поля, на якій був укопаний березовий хрест, стануло коло 30 священників під проводом сивоволосого о. мітр. Бачинського до торжественної Панахиди. Співав хор „Сурма" під управою п. Неділки. Незабутнє враження робила ця відправа й відповіди хору під відповідне освітлення могили, біля якої почетну сторожу творили відділи пластунів і пластунок з прапором та чета Лугівників. А вже глибоко обдумане й відчута проповідь о. Труха чина св. В. В., виголошена тубальним голосом і з великою силою, витиснула неодин стон в наших набожних серцях, але й покріпила усіх на дусі своїм бадьорим, підносним, повним надії тоном і змістом. Ця проповідь лишиться безперечно на довго в памяти всіх тих, що її чули. Трогаючо-безсмертним „Вічная Память" і іншими піснями та глибоким поклоном зібраних перед могилою закінчилися церемоніяльні поминки в честь Українських Героїв у Львові.

ВЕРДИКТ У ПРОЦЕСІ ШВАРЦБАРТА.

Париж, 31. жовтня 1927.

В склад лави присяжних, які судили Шварцбарта, входило 7 купців, 3 урядовців, 1 слюсар і 1 продавець часописів. Вердикт занав у пропорції голосів 8 : 4.

БЮДЖ. ПРЕЛІМІНАР У СОЙМІ.

Варшава, 31. жовтня 1927.

Нині уряд вложив у соймі бюдж. преліміпар за час 1. квітня 1928 до 1. березня 1929. Преліміпар подав лише загальні бюдж. цифри, тому не дає соймові нагоди до дискусії.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ВІТОСА.

Варшава, 31. жовтня 1927.

Вчора у Всехославіцах відбулися збори діячів „Пяста" і 4 сусід. повітів при участи кількох послів. Осуджено виступ віцемарш. сенату Бойка й ухвалено заяву довіря Вітосові. Нині приїхав Вітос до Варшави й оголосив отвертий лист у відповідь Бойкові. В листі м. і. каже Вітос, що чутки про розлам у „Пясті" кружляли віддавна, але Бойко заперечував їх. У листі до Вітоса Бойко писав: „Вспі як мене кушон і вспі же і моя цнота може пенкнонць". Вітос пригадує Бойкові давні часи, коли то прийшлося обговорювати справу розвороження австрійців у Кракові, тоді Бойко кинув салю і сказав: „Де бунт, там мене нема!" Вкінці заявляє Вітос, що Бойко все був за співпрацею з правницею. Тепер, „Пяст" хотів співпрацї з урядом, але уряд відмовив. Бойкові на його домагання поручено переговорювати з урядом у справі співпрацї, але Бойко цієї місії не сповнив, а довів до розбиття людового руху.

ПЛЯНУВАЛИ ДЕТРОНІЗАЦІЮ РУМ. КОРОЛЯ.

Букарешт, 31. жовтня 1927.

Підчас ревізії в мешканні будап. державн. секр. Маноїлеску, жінка намагалася спалити документи. Це їй лише в части вдалося. Із забраних документів виходить, що організовано змову задля детронізації короля Михайла. В справу є вмішаний і знаний рум. політик Йорга, що брав чинну участь в організуванні руху варістів.

БУНТ МОРЯКІВ ФЛЬОТИ СРСР.

Рига, 31. жовтня 1927.

З Кронштату подають, що моряки більшовицької фльоти (2 корабліа) збунтувалися. Бунт здавило щойно військо з Ленінграду. Після завзятого бою моряків розброєно і перевезено до вязниці.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Заходом Повітового Союза Кооператив
і при співучасти кооперативних установ відбудеться
в ГОРОДЕНЦІ
в наділю дня 6. листопада 1927
Кооперативне Свято.
В год. 9. рано Служба Божа в міс. церкві, в год. 11. передпол. в салі „Народ. Дому"
841 Святочна Академія.

НОВИНКИ.

— **Як ми боремося з анальфабетизмом.** Пишуть нам: Кружок „Рідної Школи" в Тернополі вистарав для кільканадцятьох сіл тутешнього повіту довзіл вести там у 1927-8 шкільнім році курси для неграмотних у цій добрій вірі, що місцеві інтелігенти охотять на тих курсах учити. Рада Шк. Повітова в Тернополі звернулась після того до одного з намічених учителів із запитом, чи він буде вести такий курс. Учитель відмовився, а до Кружка „Р. Ш." звернувся з довшим письмом, з якого наводжу кінцеву часть: ....„Помнявши той факт, що комусь з тернопільських панів подобалось диспонувати моєю особою самовільно (чого не важився би зробити, якщо я був би адвокатом, гімн. професором або священником, а навіть яким міським писарчуком), то все таки повинен був повідомити бодай Кружок „Р. Ш." в Цеброві про курс анальфабетів — бо голова Кружка Іван Гудима про це нічого не знає, — а дальше поспитати місцевих, чи такий курс узагалі в Цеброві вдасться, бо клопотатися про позволення, якщо на курс ніхто не зголоситься, є те саме, що старатись про верно на засів, як нема на чім сіяти, тимбільше, що як хорий чи ізольований цілих два місяці не міг би я бути ініціятором (?!) цього курсу"... Підпис. О, Земле Рідна, чи такі здобудуть тобі кращу долю?

— **Львівська хроніка.** Асистентка в аптиці „Гігієна" Ціперівна пішла стрихніни з наміром умерти. — Ще одна легка дама, Марія Боберська, задержана в арешті за нущо морфію пробувала там отруїтись і переїхала в шпиталь. — На Богданівці підпитий шофер найхав ще в днині автом на віз, з якого впав 7-літній хлопець Штейнрух, убившись. За це вчора дістав шофер 5 міс. тяжкої вязниці. — Поліція на протязі одного дня арештувала 82 особи за волокитство, що не мають ніяких паперів ні занять. — Господарникові в Личакова Сольцькому втікла жінка, забравши із собою на памятку постіль і білля. Хто вна, може і йому відтепер легше буде спати і без постелі, без такої жінки.

— **Катастрофи.** У Борисланї загорілась одна шахта наслідком упавшої вниз підойми (ліфту), що витворила іскру на сталевих знаряддю. — Буря на побережах Англії розбила кілька кораблів. — Астрономічна обсерваторія в Токіо заповідає на найблизший рік новий землетрус в Японії. — У москов. фабриці „Серп і Молот" один із бальонів з отруйними газами трьо і затроїв 36 робітників. — Число жертв на потонувшім кораблі „Княжна Мафальда" є непомірно більше як це подавала преса в перших днях; дотепер має браґувати в 350 осіб.

— **Бандитизм.** Пять парубків із с. Яєчиск, біля Городка Яг. напали на обійстю господаря Курку із рушницями та довбнями і побили його на смерть. — У Перемишлі 24-літній Макс Блюменфальд, столярський робітник, напав вечером на жінку, що мала при собі кілька тисяч зол. і видер їх їй тому, що був безробітним. — У Новосілках дідицьких (Добромиль) найшли в селі вбитого грабіжника Вартацького.

— **Урядовці мусять учитись ощадности.** Такий є висновок із їх заходів, щоби дістати підвишку платні. Звагальний конґрес держ. урядовців у Варшаві почув від заст. премієра Бартля коротку відповідь: нема грошей; коли ви, патріоти, працюйте далі за те, що дістаєте.

— **Летуни.** Франц. летун Лясаль і Діройон вибрались з м. Тур до Праги до Варшави. Летун Кніпліґ на „авіонетці" з 40-кінним мотором вибрався здобувати рекорд на лет у віддаль у простій лінії Брюссель—Берлін—Кенігсберг. — Брат летуна Наннесера упав підчас пробного лету і сильно побився.

— **Рекорди.** На воєнні спомини чеського міністра Бенеша, що вийшли 28-го м. м. заголосилось 15.000 передплатників. Які спомини і ким написані у нас зібрали би таку суму читачів? — Американські архітекти хотять наблизити наші доми до літаків і розвивають уже свої плани в Европі, переконуючи мешканців великих міст, що найкраща хата починається на 20-ім поверсі, де повітря починає бути чисте. У Нюйорку виступили тепер хмародери з 37-поверхами у формі піраміди. До 23 поверха це крамниці, бюра, банки, ресторани; вижче — мешкання в терасами відповідними у ве-

10 і 11
ЛИСТОПАДА
тягнення І. кляси
Польської Державної Клясової Льотерії.
Льоси можна набути в колектурі
„РУНО" РАВІЧ і С-ия
Львів, Академічна 3.
Величезна імпрезо сть виграної
650.000 золотих
400.000 золотих
250.000 золотих
100.000 золотих
75.000 золотих
60.000 золотих
50.000 золотих
40.000 золотих
30.000 золотих
25.000 золотих і т. д.
Загальна сума виграних у теперішній льотерії значно побільшена
ок. 20 міліонів золотих.
ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!
Ціна льосів:
Чверть льосу 10.— Пів льосу 20.— Цілий льос 40.—
В цім місци відтяти і переслати нам у листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:
„РУНО" РАВІЧ С-ка
Львів, Академічна 3.
Отсим замовляю:
. . . . . льосів цілих по зол. 40.—
. . . . . „ половинок „ „ 20.—
. . . . . „ чвертьок „ „ 10.—
Належитість золотих . . . . . заплачу по одержанні льосів, почтовою складанкою ПКО. присланою фірмою.
Ім'я і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

не мають ніякого поняття. Опановує нас якась горячка: хочемо знати якнайскорше, що, де діється. Заповідаю сестрі, що завтра невідклично вертаюсь і повечерявши іду спати. Чи спав я тієї ночі, чи ні, не знаю. Зі сходом сонця був я вже на ногах і розглядався по всіх усюдах, чи що цікавого не побачу. Коло 8-ої години перед полуднем влетів до кухні паламар та задихання став здавати звіт з того, що діялось у Рогатині.

В місті, оповідав паламар, позганяли всіх панів до гімназійного будинку, на поверх і там їх замкнули.

— Ну, щож дальше? — допитуюсь.

— Що дальше? Та кажу — повторяє паламар — позамикали тай сидять. А тепер будемо мати хлопа старостою — доповідає тай сміється хитро.

Поїзд із Пукова відходив біля десятої перед полуднем і хоч ще часу було доволі та не було що робити з тим часом. Нудьга не давала спокою. Жену до Пукова. Швагер, що також горів з цікавости, підвіз мене на дворець. Дивимось, двох газдів перерізує великою пилою вивіску, що на ній була виписана назва стації, по польськи й українськи. Pokow і Пуків переділювала прямовісна риска й по ній пересувалася пила, видаючи різкий голос.

Приступивши ближче, питаємо, що вони роблять?

— А щож, прошу єгомосця, — відповідають — відділяємося!

Надіхав поїзд, заповнений ущерть людьми. З великим трудом вдалось мені вскочити на платформу, а швагрові подати доволі тяжкі клунки. На станії стояв поїзд довше, як звичайно, бо Усусуси збирали й ладували на льори кріси та інші військові причандали. Приїхали ми до Рогатина з годинним опізненням.

Перон в Рогатині був сильно обсаджений військом і студентами. Військові старшини їздили на конях по невеликій площі, а студенти ходили з крісами на плечах та з револьверами в руках. Була там певно добра сотня хороброї залоги, що боронила двірця в Рогатині. Зате в Ходорові, куди ми доїхали по годинному опізненню, зовсім не було нашого війська. Радник Б., що стрінувся зі мною, дотепно оповідав, як то він інвалід від діточих літ, розброював гонведів.

В Ходорові ждали ми на поїзд кілька годин. Ніхто не знав, чи взагалі прийде й ледви хто мав надію дістатись до нього, бо вже завдалегідь знали, що буде переповнений. У великому клопоті за місце поміг мені добре знайомий урядовець руху.

Показав він, що мав бути доданий й радив завдалегідь всісти до нього. Подякував я услужному урядовцеві за прислугу, вніс до воза клунки й покищо ждав на пероні. Врешті став зближатись довго вичікуваний поїзд. Виглядав здалека, як якась тисячголова потвора. Посувався нога за ногою, щоб не постручувати людей, котрі їхали всюди, де лиш було яке місце; на сходах, платформі, на возах і між возами...

Я вдоволений як і інші, сидів і тішився, що хоч пізно, але все таки дойду до цілі.

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
Знані зі своєї доброти і чистоти виробів а то: Чекольди дієтові, смотанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей. | Для вибагливих смакунів поручає: першорядні чекольди та кож великий вибір знаменитих карнельків | Як спеціальність лікарськими повагами поручувану чекольду з САЛАБРОЗОЮ для ціркви надужих лічничу і підживлюючу

рева. Весь дім-велитель має в собі все, чого забажає душа „столичника" від сацу до кіна то театру, так, що не треба в нього нікуди виходити. — Америк. мільонерка, донька фармера Вандербілєт, купила за 10.000 зол. шаль, який був причиною трагічної смерти Ізадори Дункан.

— **У память великого вченого.** Цими днями Франція, при співучасти чужинних учених, святкувала 100-і роковини уродин великого хеміка Марселена Бертельо, ур. 25. жовтня 1827 р. у Парижі в родині лікаря. Ім'я Бертельо знане в історії розвитку хемії з кількома відкриттями першорядної ваги. На протязі 40 літ невтомної праці він дійшов до висновків, які можна сформулювати в 20 рядках, а які торкнули сутих основ хемічних дослідів. Хемічна синтеза та термохемія — ось два головні здобутки Бертельо. Від нього хемія з аналітичної стає синтетичною. Бертельо проголосив великий принцип: „Хемія творить сама свій предмет дослідів і ця її творча прикмета, якою вона стає подібна до мистецтва, ріжнить її основно від інших наук". Йому вдалось доказати, що вчений може творити мільони організмів, які не існують у природі. У 25 р. життя він сформулював закон про синтезу природних товщів. У вегетальній хемії проголосив закон, що земля є живою істотою складеною з мікроорганізмів. В 1870 р. підчас облоги Парижа посунув чимало дослідів над вибуховими матеріялами. Крім чисто-фахових творів полишив цілу низку книжок з історії науки „Початки альхемії", „Вступ до хемії у старовині", „Середновічна хемія", і загальні твори „Наука та мораль" і „Наука та фільософія", в яких пірнав у перетворення умовин людського життя від., хемії, що дасть змогу людям замісць харчів годуватись дрібненькими зернятками. Цей ідеал повинен бути здійснений у 2000 р. Бертельо брав теж участь у політичнім житті і був у свій час міністром освіти. Його життя мало трагічні хвилини, він поховав дві доньки, його внук згинув у залізничній катастрофі, а смерть його жінки — як він заповів — не дала йому пережити її, бо він пішов за нею, у 2 хвилині пізніше від удару серця. Бертельо похований у Пантеоні. Один з його синів продовжує працю батька — другий визначний дипльомат.

Навіть не бачучи кожна жінка хапає за туалетне мило

Lukaschika

— **Літературний куток.** Театральна німецька статистика подає цікаві цифри про скількість виставів Шекспіра на всіх нім. сценах. За 1926 р. було їх 1683 у 169 театрах; попереднього року 122 вистав більше. Найбільшу скількість виставів мала пєса „Що хочете" — 226; 208 — „Приборкана гоструха", 189 „Отелло", 150 — „Ромео та Джульєта", 148 „Сон літньої ночі", 129 „Гамлет", 116 „Як вам до вподоби", 113 „Багато галасу значення", 86 „Венецький купець", 55 „Зимова казка", 54 „Макбет", 48 „Юлій Цезар", 26 „Буря", 21 „Генрик IV", 19 „Король Лір", 16 „Тимон Атенець", 12 „Міра за міру", 11 „Антоній і Клеопатра", 9 — „Втрачене залицяння", 8 „Веселі віндсорські жіночки", 6 „Ришард III", 6 „Коріолян", 4 „Два Веронці", 4 „Все добре, що добре кінчиться", 4 „Цимбелін", 3 „Троїль і Кресида", 1 „Комедія помилок" і 1 „Ріщард II". З цього 117 виставів було в Берліні, а 66 у Гамбургзі; на третьому і четвертому місці стоять Лайпціг і Бреслав, а потім Відень з 51 виставами і Мюнхен з 43. Нема сумніву, що Німеччина є домівні краєм, де, не виключаючи Англії, Шекспіра грають найчастіше.

— **Місто у пралісі.** На східнім побережі Африки відкрили серед пралісу місто із великими оборонними мурами. Археольоги догадуються, що є це місто про яке згадує Мільтон у „Втраченім раю" Геді, куди доїхав Васко де Гама. Нині в цьому місті живуть тільки дикі звірята.

— **Важне для малярів.** У Парижі відбудеться процес, якого внеслідок і мотиви повинні поцікавити всіких мистців кисти. Маляр Шарль Камоен подер 10 літ тому багато своїх образів і рисунків, невдоволений ними. Якийсь шматяр, най шовши кусні цих творів, у бляшаній скринні на сміття, поскладав деякі з них до купи і продав їх по дешевій ціні — від 10 фр. до 50 — знавцям мистецтва. Один з таких знищених, а склеєних образів попав у збірку письменника Франсуа Карко, який недавно продав свою колекцію образів на ліцитації. Тепер Камоен подав Карка в суд за те, що він підриває його добре ім'я показуючи прилюдно твори, які були знищені на те, щоби людські очі ніколи їх не бачили.

— **Світова волячина.** Нім. міністр Келлер заявив, що Німеччина в теперішній ситуації господарсько-фінансовій не робитиме ніяких позичок на чужині. — У Пекіні розстріляли 10 студентів-комуністів. — Туреччина святкувала маніфестаційно роковини проголошення республіки. — На Латвії лявається перевороту наслідком невдоволення із радянського договору. — У СРСР. є по статистиці півтора міл. безробітних. — У міськім музею у Бургазені (на австро-баварськім кордоні) найшли рукопис досі невідомого „реквієм" Гайдна. — У півн. Альбанії вибухло повстання проти Ахмеда Зогу. — Підчас вистави в Любляні (Югославія) артистка Алля Берт, що мала грати в пєсі повісилась у своїй гепурні. — У мент, коли японський імператор виїжджав із палати, одна жінка пробувала кинути в нього зшитком паперу; її арештували, гадаючи, що це бомба; це було прохання, щоби жіноцтву признали виборчі права. — Шаляпін вніс розводову скаргу проти своєї жінки, бувш. італійської балєрини Торнагі; він заявляє, що готов платити їй місячно 800 дол.

— **Концерт Галі Левицької** з причин технічного характеру перенесений на 7-го ц. м.

— **Спростування.** В статті „Перспективи радянської закорд. політики" в дня 29. жовтня слід справити такі помилки, що змінюють зміст речення. 24 рядок знизу при кінці статті: „бондів" а не „фондів". У 43 рядку знизу перед словом „прийти" треба додати „має".

Українське Крайове Товариство опіки над інвалідами.

До української суспільности!

У важку хвилю цьогорічних елементарних катастроф приходиться нам пригадати українському загалові в краю звичай, вкорінений від кількох літ по традиції, що місяць листопад є місяцем допомоги інвалідам Української Галицької Армії. Звичайно адміністраційна влада, зважаючи на гуманітарний характер нашого Товариства, давала дозволи на переведення збірки в натуралях на терені трьох східно-галицьких воєвідств. Цього року одержали ми такий дозвіл тільки від тернопільського воєвідства. Одначе потреби Товариства не дадуться ніяк зредукувати. Найконечніші наші видатки виносять місячно понад 9.000 зол., а сподіємося, що після перегляду інвалідів видатки зростуть щонайменше на 50 пр.ц. Тому сподіємося, що ввесь український загал, як і в попередніх роках, не відкажеться від жертвенности на цілі Українського Крайового Т-ва опіки над інвалідами. Віримо, що чимало громадян, головно зі знищених повінню околиць, буде мусіти відмовити собі зложити лепту на інвалідів, але коли кождий член української нації віддасть на інвалідів хочби дрібну жертву, то сотки інвалідів УГА одержить підмогу хоч на два-три місяці. Кличемо: **жертвуйте не богато, але жертвуйте всі! Нехай жертвенність на інвалідів буде дійсно загальна!**

У воєвідствах, в котрих публична збірка не дозволена, громадяни, котрі не матимуть нагоди зложити свій даток через збірковий комітет, повинні негайно післати жертву від себе на адресу УКТОНІ у Львові, вул. Руська 3/II, або чеками Товариства, котрі висилаємо зі всими краєвими часописами.

Два рази дає той, хто дає негайно!

За Головну Раду УКТОНІ:

Д. Палій вр. заст. гол. — *Т. Мартинець вр.* секретар.

Зі спорту.

„Лехія"—„Україна" 2:1 (2:0).

В цих змаганнях не дописала ціла дружина України, а в першій мірі напад, який ніяк не міг розвинутися. В першій половині гри Лехія, що виступила в найліпшому складі, грала з вітром і мала сильну перевагу. В тому часі здобула й усі три голі. В другій половині Україна забралася енергійно до праці, всеж таки перевага була далі по стороні противника. Тільки оборона й поміч України не допустила до дальших успіхів Лехії і до ще більшої поразки своєї дружини. Одинокий голь України, стріляний сильно Січом з великої віддалі, був остільки щасливий, що воротар Лехії вибіг був тоді на грище і не міг тут нічого вдіяти. Присутніх до 350.

Змагання силачів у Львові.

Змагання в салі польського „Сокола" при вул. Зиморовича продовжуються при неслабнучім заінтересуванні публики дальше. Від кількох днів бере участь у змаганнях польський атлет Штеккер, що побився недавно на перше місце в Берліні. Штеккер незрівняний технік, що поклав досі кількох сильних противників, у тому аж двічі німця Вільгєльма. 20-мінутова боротьба Штеккера з Орленком скінчилася невирішеною. Щодо цього останнього, то він імпонує публиці своєю силою і спритністю, зате неприємно вражає, що він не в силі використати свого нагального темпераменту і рішуче за богато говорить. Досі Орленко не має ні одної програної за собою, хоч має доволі невирішених. З інших силачів, що беруть участь у львівських змаганнях, відмітимо ще кольоса Кавана з Відня, Брилу з Горішнього Шлеська, Штаєрса, Петерсена, Перелєса, Вітмаєра й ін. Змагання зачинаються щодня в 9. год. вечером, кінчаться ок. год. 11.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книнечка ч. 1141.

Посмертні згадки.

Иосиф Буній. У великім князівстві Люксембург в місті Еш помер після довгої і тяжкої недуги на сухоти в шпиталі св. Иосифа бувший УСС Иосиф Буній. Покійний родився в Галичині в м. Надвірна. Брав активну участь в рядах героїських частин УГА. Опісля дістався до полону, де перебуваючи в тяжких умовах нелюдського звущання захорів на цю страшну недугу, з якої вже не міг вийти. Дня 23. X. ц. р. відбувся величавий похорон Покійного при численім здвизі як своїх так і чужої публики. Похорон вели три католицькі духовники, а співав український мішаний хор під орудою п. Сидоренка. Тепле слово над могилою виголосив інжинір Павленко. Нехай-же легкою буде Тобі чужа земля, вірний сину України і дорогий Товаришу!

ОПОВІСТКИ.

Повітовий Комітет УНДО в Підгайцях повідомляє: Повітовий Народний Зїзд УНДО відбудеться дня 11. листопада ц. р. в 11. год. передпол. в домі читальні „Просвіти" в Старому Місті від Підгайці з таким порядком: 1) Звіт з діяльности Повіт. Комітету УНДО. 2) Плян дальшої діяльности і справа самоврядування. 3) Відношення УНДО до інших повіт. партій. 4) Вибір Повітового Комітету. 5) Внесення і запити. Громадяне, квіться численно!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВСІЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЄРСЬКІ також перебірки найдбайливіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** наслідник **Ю. Домбровський** — Л. **Розважевський** Львів, Академічна 2., (Готель Жоржа). Замовлення з провінції вполагоджуємо негайно. 161 б) 16-?

ПРИЙМЕМО негайно агронома з довшою практикою ПОК. і начальника філії ПСК. з практикою і відповідною кавцією. Прохання — свідоцтва теоритичного і практичного знання, життєпис, услівя і т. п. — слати: Повітовий Союз Кооператив — Radziechow. 838

ПРОДАМ залізну піч відповідну для більшої убікації. Відомість Антина Миколяша, Коперника 1. 842

СТУДЕНТ техніки, на послідному році будови машин, бувший старшина австр. і УГА., стрункий, музикальний брунет з завершеною посадою (по окінченню) за границею в копальнях нафти — одружиться з панною яка допоможе йому фінансово до покінчення студій. Зголошення: Ostyp Tan-rskyj stud. bud. maszyn, Warszawa politechnika ul. Polna.

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик пренційні продає за готівку і на раті від десятків лят з найліпшої старинної фірми **Іван Зольтенберг**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 33—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

МАШИНИ
ДО ШИТТЯ
на догідних умовах
поручає
„ПОЛЬТИП"
739 **ЛЬВІВ, Ягайлонська 20.** 6-?

ЖАРІВКИ ощадностеві **по вол. 1·25.**
Лямпи стоячі і висячі, материяли електричні.
Найдешевше жерело в Галичині
„Електроблиск"
Львів Скарбківська 4.
(Проти кіна „Лев"). Тел. 46-05. 840 1-?

Філія Т-ва „Просвіта" в Самборі розписує **Конкурс** на посаду урядника повітової канцелярії в обсяг діланя якої входять справи просвітної організації і справи „Рідної Школи". Посада до обняття сейчас. Початкова місячна платня 120 зол. Зголошення належить слати письменно на руки голови філії д-ра Івана Рогульского адвоката в Самборі з докладним заподанням дат відносно особистих обставин і життя. Рефлектуємо тільки на особи з відповідними кваліфікаціями. 1-2

ПРЕМІЮ! З хустинки або 3 серветки одержить кождий при закупні товарів за 20 зол. від 1. до 15. листопада. Поручаємо на сезон: Фляпелєві бархани по зол. 1·60, Бай подвійної грубости по зол. 2·80, Ваталіна вовняна по зол. 2·80, Великий вибір полотен по зол. 1·40, Простирала готові по зол. 5·25, Матеріяли вовняні на плащі даром. **Галицький Магазин Новостей** Львів, Галицька 15. Замовлення на провінцію висилаємо відворотно. 3-3

НОДОРОЖУЮЧИХ до продажі: **МОЛОЧАРСЬКИХ МАШИН:** з організаційними здібностями, першорядних продавців, пошукує до праці на провінцію на добрих умовах світове підприємство.
Оферти з референціями слати до Адміністрації під **п. с. д.** 836 1-3

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕДЬЧИШИНИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відлює на замовлення дзвони гарнонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 30—?

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло", З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10.

Ч. 246 (11.214). Львів, четвер 3. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долер, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Десять літ.

Львів, 1. листопада 1927.

Десять літ минуло у жовтні з того часу, як російські комуністи-більшовики взяли владу в свої руки, розігнавши безцеремонно виборні, загально-російські установчі збори. Десять літ державної праці вже поза ними. Робити підсумки її з тієї нагоди? Вартоб, але цього не можзробити ні в одній ні в двох статтях. На це треба писати цілу книгу. Треба проходити по порядку всі їх експерименти, всю еволюцію, відслонювати та насвітлювати усі конфлікти і катаклізми, які кидало життя, які спричинював хід подій між теорією фанатиків і дійсною реальною працею сфанатизованих будівничих соціялізму в хліборобській країні.

В часи воєнного комунізму, в часи численних воєнних фронтів виявили більшовики незрівнаний гарт, витревалість та залізну послідовність. В ті часи поглиблювалася руїна, розливалося широке горе — від Тихого Океану по Балтик, від Білого по Українське море. Ріками спливала і кров, а наша земля перемішувалася з нею найобильніше. Та для більшовиків була в ті часи тільки така альтернатива: виграти — а коли ні, то зійти з арени так, щоби на ній крім горя нічого не лишилось.

Колиж минули страшні, невиносимі часи военного комунізму, прийшов час опамятання, прийшов час відбудови. Почалася вона від чової економічної політики т. зв. „неп-и". Неп — це перший великий катаклізм між теорією й дійсністю, це перший відступ комунізму перед переважаючими силами життя. Відступ тим трагічніший, що знаменував перехід від війни до плянової буденної праці, від руїни до творчих зусиль, відступ, що в наслідках спричинив хронічну недугу в самій авангарді комуністичної революції в комуністичній партії, що не вся погоджувалася і до нині не погоджується з тим відступом. Одначе життя мусіло прийти до порядку над усякими теоріями.

На тлі руїни, голоду, занепаду рільництва і промислу спершу не помагала нічого і „неп-а". Економічні ножиці між селом і містом, між промислом і хліборобством ніяк не сходилися. Та були, а і по нинішний день є ще й інші ножиці, а саме ножиці між капіталізмом поза межами СРСР і соціялізмом у СРСР, які з дня на день чимраз далі розкладали свої рамена. З часом виросли немов з під землі ще й треті ножиці, а саме ножиці з широко відхиленими раменами закордонної політики уряду СРСР і екзекутиви комінтерну. Ті ножиці ніколи не зійдуться до купи, дарма, що державні мужі СРСР час від часу намагаються їх стулити про людське око, намагаються відтяти рамя комінтернської екзекутиви. Та це неможливе, бо проти цього кричливо протестує вся природа комунізму. Рамя комінтерну з дня на день стає гострішим від рамени офіціяльної дипльоматії СРСР. Таким чином цілі ножиці поволі стають чимраз менше здатними до ужитку.

Та вернімо до „неп-и". Не принесла вона сподіваних наслідків відразу. Прийшлося її частинно гільотинувати на те, щоби потім перейти до „неонеп-и", до кидання кличів: „збагачуйтеся!", „вчіться торгувати комуністи!", а далі вже й до таких ультраконтрреволюційних кличів як „лицем до села", що треба читати „лицем до буржуазного села". І пішла ставка на село, спершу побито на бідняцьке, пізніше на середняцьке, а нині, як твердить опозиція (Зінов'євці і троцькісти) на кулацьке. Та до цього останнього нинішні пани положення в СРСР не признаються.

Минули часи т. зв. продналогів (податків у натурі) безповоротно, а з впровадженням у життя твердої валюти, до чого мусіла довести „неп"-а, прийшов єдиний сільськогосподарський податок не в натурі а в валюті. Село почало відроджуватися економічно і рівночасно почало себе яскраво і свідомо протиставити місту, від якого не мало нічого, крім тягарів. І знов розійшлися ножиці. З важкою працею та жертвами досягнуті продукти із з бідою відновлюваного промислу треба було відпускати селу нижче ціни самовартости. Перед знаціоналізованим і скапіталізованим державою промисловим виробництвом знов стало у весь ріст марево руїни, марево самогубства. Зявились тоді навіть на сторінках европейської та американської буржуазної преси апелі найвидатніших керманичів російського комунізму до всіх капіталістів, щоби льокували свої капітали у СРСР. Зявилися вони до того з обіцянками найкращих баришів-прибутків від вложеного у підприємства пролетарської держави капіталу. Зявились концесії, актуальною стала і справа сплати царських боргів для світової буржуазії, репрезентованої урядами поодиноких капіталістичних держав. А по тім усім знов прийшло розчарування. Наконець комуністи приступили до найневдячнішого завдання, бо до самопоїдання. А дійшло до нього завдяки відступови перед перевагою життя.

Десятиліття комуністичної диктатури в СРСР зазначилося початком розвалу компартії, початком війни з опозицією, початком террору проти вчорашніх власних вождів. Це з одного боку. А з другого боку те десятиліття зазначується боротьбою комунізму з усякими націоналістичними ухилами в самій партії і що важніше то це перше десятиліття вводить партію у катаклізм з ростучими протикомуністичними силами на всій території СРСР, яким самі комуністи дають назву націоналістичної контрреволюції. Словом у десятиліття „диктатури пролетаріяту", точніше у десятиліття диктатури комуністів над пролетаріятом назрівають у СРСР переломові події та зміни. В що вони виллються невідомо. Та дотеперішня історія життя й подій у СРСР вказувалаб на те, що те невідоме, яке там з такою силою підготовляється, буде рівнятися не на теорію, не на бажання фанатиків, а на само життя, на його закони, закони найсильніші і наймудріші, бо записані хоч і невидимим, але зрозумілим письмом, на самих скрижалях натури.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Еміграційне питання.

II.

Загальна еміграційна стихія. — Еміграція з Польщі в 1926 році. — Деякі дані про 1927 рік. — Велика цифра і потреба української еміграційної політики.

Еміграція з перенаселеної Европи є хронічним знищем. Европейська територія не може помістити надміру населення, не може в добі післявоєнного занепаду створити можливих умов істнування для майже 500-мільонового населення. Еміграція з Европи в післявоєнній добі змінила свій характер. Коли в передвоєнному періоді вона була здебільшого здобувчою, захватною, коли вона була проявом супрематії Европи у відношенні до інших частин світа, то тепер є вона прошацькою, бідняцькою. Тільки гірші еміграційні терени стоять отвором для бідняцької армії емігрантів.

Еміграція відбувається з усіх европейських держав. Народи германської раси: англійці, шведи, норвежці, німці, голяндці, є ще в розмірно корисному положенні. Вони емігрують здебільшого до англійських доміній і кольоній і до Зєдинених Держав, а німці ще й до Рад. Союзу (на основі рапальського договору їхня еміграція до СРСР, до Самарської губернії і на Поволжа, є упривілеєна). В гіршому положенні є народи латинської раси. Вони емігрують головним чином до латинських країв полудневої Америки і до північної Африки. В найгіршому положенні є славянські народи, над якими ваготіє тавро „комунізму". Вступ до Зєдинених Держав є майже виключений для них. Віза до Канади обмежений квотою, латинські держави полудневої Америки вправді не роблять більших труднощів, навпаки, деякі з них роблять навіть позірні улекшення, але умовини праці і заробітку є там незвичайно важкі, невпорядковані, а до тогож і тамошнє підсоння зовсім непригоже для славян, жителів північно-східної Европи. Очевидно, у ще гіршому положенні є недержавні славянські народи чи їх частини, не маючи змоги вести своєї еміграційної політики.

А всеж таки загальні відносини спричинюють зріст еміграції, не вважаючи на ніякі перестороги. Широкою хвилею пливе теж й еміграція з Польщі і то невпорядковано, хаотично.

Кілька цифр дасть нам картину розмірів і характеру еміграції з Польщі та зясує нам її напрямні. В р. 1926 еміґрувало з Польщі 126.803 людей. З того еміграція континентальна, здебільшого сезоново-заробкова (за виняткоm жидів) обіймала до 70.000 голов (головно до Франції і Німеччини), а еміграція поселенчо-заморська 54.000 голов.

Найбільше емігрантів проковтує Канада. В р. 1926 виїхало до Канади 15.810 осіб. Перше місце між канадійцями займають українці (5858), опісля поляки (5792) і вкінці жиди (2597). Еміграція жидів до Канади має тимчасовий характер як перехідний пункт до Зєдинених Держав. До Зєдинених Держав виїхало 8249 осіб (хоч „квота" обіймає лише 5800), з того поляків 3396, жидів 3535, українців около 1.000 осіб. До Аргентини виїхало 14.435 осіб, з того українців 3910, поляків 3715, жидів 4750. До Бразилії виїхало 2490 осіб, з того жидів 1376, поляків 600, українців 250. До інших американських країв виїхало: до Уругваю 537 осіб, до Мексику 297, до Куби 415 і до Перу 49. До інших частин світа виїхало: до Африки 153 осіб, до Австралії 339 і до Азії 6922 (головно жиди до Палестини).

Серед заморської еміграції передове місце займають жиди — 23.274 (43.1 проц.), за ними йдуть поляки — 16.308 (30.2 проц.), опісля українці — 11.420 (23 проц.) й інші — 1.928 (3.7 проц.).

Еміграційної статистики за рік 1927 (за минулий час) ще нема. Є тільки загальні дані за перший квертьрік 1927 р. (за місяці: січень-березень). Загалом виїхало з Польщі 72.139 осіб, з чого на континентальну еміграцію припадає 55.964, а на заморську 16.175. До Зєдинених Держав виїхало 2407 осіб, до Канади 7897, до Мексику 60, на Кубу 106, до Аргентини 4207, до Бразилії 759, до Уругваю 247 і т. д. Ця частинна і загальна польська статистика не подає національного складу емігрантів. Одначе заслону з цього частинно відкриває віздова статистика. Нпр. канадійський іміграційний уряд подає, що в місяцях квітень—липень 1927 прибуло там 47.443 імігрантів з усіх країн Европи, Азії і британських островів. Між канадійцями маємо 6.702 українців і 5.167 поляків. Даних про іміграцію українців до інших країн Америки покищо не маємо. Одначе впадає в очі, що еміграція українців до Канади за чотири місяці 1927 року є на 744 більша, як на протязі цілого 1926 р. Без сумніву, що так само наступила звижка української еміграції й до інших країн, головно до Аргентини (куди переніся недавно навіть пос. Тимощук) та до Бразилії. Можна сміло твердити, що на протязі останніх двох літ виїхало до заморських країв понад 25.000 українців. Є це цифра велика. Бо коли заморська еміграція поляків за рік 1926 і то з цілої Польщі (на яких 15 мільонів польського населення) виказує 30.2 проц., то українська еміграція (на яких 6 і пів мільонів українського населення) виказує 23 проц. Отже українців еміґрує пересічно два рази тільки, що поляків. Іншими словами: положення українців в Польщі є щонайменше два рази гірше, як поляків.

Цифра 25.000 українських емігрантів за два роки, які покинули рідну країну, доказує, що сама голословна протиеміграційна пропаганда на ніщо не здалась, що натиск умов й обставин є сильніший за всі теоретичні міркування. З другого боку така поважна цифра мусить звернути нашу увагу на конечність ведення своєї власної еміграційної політики.

Поможім здвигнути дім-звязок для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння вагомої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвальна ч. 7, Земельний Банк Іпотечний, книжкова ч. 1141.

Перед Загальним Зїздом „Рідної Школи".

(За реорганізацію Р. Ш.)

Рікрічно накопичується в організації „Рідної Школи" що-раз більше матеріялу невдоволення, який перед річним звітом і на звіті стає вибуховим; одначе, як узагалі вибухами (невдоволення, обурення тощо) не можна налаштувати справ в установі, яка вимагає організованої праці, так і вилива незадоволення в рідношкільній організації — на її звіті — не тільки не вносить у її ради творчої сили, але ще більш її ослаблює.

Всесторонній обсерватор мусить прийти до висновку, що тут справа не в вимірі людей — не в людях, не в Головній Управі, не в її комісіях, але в самій організації цілої нашої шкільної установи.

„Рідна Школа" переросла рямці „Українського Педагогічного Товариства".

Бо У. П. Т. перед війною, сповняючи своє вузьке завдання опіки над народнім шкільництвом (у Львові при вул. Мохнацького) та над львівською жіночою семінарією, та завдання видавання книжечок для молоді, „Дзвінка" та учительського органу „Учителя", давало ще фірму вільком українським приватним *гімназіям*, якими на ділі опікувався „Шкільний Союз".

Але ні „Шкільний Союз", ні тим менше У. П. Т., не думали про плянову організацію українського приватн. шкільництва в тому зарисі, як нього тепер від „Рідної Школи", що перебрала на себе агенди „Шкільного Союза" й давнього У. П. Т. — домагається життя!

Змінені по війні відносини, нові погляди громадянства на завдання школи, новий **український** дух часу — висунули на перший плян у нашому культурно-політичному житті потребу створення сильної, могутньої шкільної організації, до творення якої треба підходити в інших методами, як не було в нас досі.

Думаю, що не помилюся, коли скажу, що довоєнне організування нашого приватного шкільництва мало на меті приготовляти австрійському урядові приватні середні школи — для їх удержавлення. Про самостійне ведення приватного шкільництва на довшу мету, здається, не думав у нас тоді ніхто.

І коли б ми хотіли дивитися на наше приватне шкільництво довоєнними своїми очима, ми повинні б позамикати всі свої приватні школи, як такі, що їх удержавлення ми ніколи не діждемося.

На щастя погляди нашого громадянства на характер приватного українського шкільництва змінилися. Побіч давніших середніх шкіл ми закладаємо нові середні, безліку загальних (народніх), робимо початки на полі фахового шкільництва. Тільки не зовсім змінилися в нас організаційні способи. Правда — перед війною на одну-другу гімназію складався увесь край, — тепер уже закріпилася засада, що середні школи мусять стати самовистарчальні, в противному разі вони мусять упасти, як школи, котрих не потребує громадянство. Та не вважаючи на пристосування засади самовистарчальности, середні школи не тільки не падають, але й розростаються, чим дають доказ своєї життєздатности.

Повстали загальні школи у всіх майже містах (мусять повстати у кожнім найменшому місті — свої українські школи!) — і вони живуть ще в дуже неупорядкованих відносинах. Де є сама загальна школа, вона сяк-так живе, де вона повстала побіч середньої школи, там вона ледви влигає, засуджувана опікунами середньої школи на голодову смерть! (Напр. в одному місті, де є найкраща наша середня школа, вона сама живе своїм життям і громадянство не потребує нічим її підпомагати, задавлені в свою гімназію місцеві діячі зовсім занедбали загальну школу, яка не має приміщення і якої вчительство до дня 16. жовтня діставало платню ледви за липень!!).

Сільське загальне шкільництво — це жахлива картина боротьби з владою, яка дозволяє тільки на курси з девятьма учнями, боротьби з грошовими недостатками — це подивугідна зусилля ідейних одиниць, — але на великий спосіб це ще не є організована планова праця засновин українського приватного загального шкільництва.

Про фахові школи й не говорю бо вони обмежуються до допізнавчих курсів, на яких ідеалізм змагається з грошовими недостачами, а в наслідку ті курси в-одно загрожені упадком.

Діло переросло творців, а творці — не приготовані на такий чин, яким його дісталися, — стоять безрадні.

Остаточний вислід — загальне невдоволення „Рідною Школою" — проходжування запасу, без якого неможлива ніяка удача.

II.

Організація, яка мала на меті основувати приватні середні школи, щоб їх за рік, два-три передавати державі, — „Шкільний Союз" і давне У. П. Т. — могли творити школи, маючи одного тільки союзника: ентузіязм верхів громадянства. Ініціятори могли час до часу придумати якесь гасло і, кинувши його в громадянство, могли сподіватися хвилевої піддержки, а зрештою підтримувала їх — надія на державні субвенції. „Рідна Школа" мала теж хвилево запал — Америки. А коли він притух, починає шаритися знеохочення.

Причини треба шукати в організуванні верхів і в замалому уґлядненні сили широких кол всього громадянства, яке одно може стати тріскою основою рідношкільної організації.

„Рідна Школа" потребує повної перебудови: оперти всіх шкіл на матеріяльних підставах повіта і громад, що їх обслугують окремі школи і допущення найширших верств громадянства до управи шкільною справою.

З хвилею, як українська приватна загальна школа стала необхідною потребою не тільки кожного міста, але з часом стане потребою майже кожного села, підставовою одиницею організування творчої рідношкільної праці мусить стати Кружок „Рідної Школи" діяльний кружок у кожному селі, який способом шкільних оплат, загального рідношкільного оподаткування, громадської допомоги і т. п. мусить покривати все запотребування своєї школи і то старатися поставити її на тій вижині, щоб вона перевищала державну школу. Громада, діставши моральну допомогу в повіту, ідейний провід з львівського центра, мусить сама удержувати свою школу і за те може її мати такою, яка відповідатиме інтересам тієї громади. Центр може давати загально-українські основи школи, — забарвлення своїй школі дватиме провід громадського Кружка Р. Ш., який може мати школу такою, яку її схоче мати —розуміється в рямцях загально-української шкільної політики.

У відрізненні від загальних шкіл, які стоятимуть під опікою місцевих кружків, повинні середні школи, що обслуговують один або більше повітів, стояти під опікою „Повітового Союзу Кружків", зорганізованого на терені одного або більше сусідніх повітів.

Уважаю великим недорозумінням ваги повітових організацій громадянства недопускання до закладання Повітових Союзів Кружків. Їх чинність придільно Кружкам у повітових містах, називаючи ті Кружки повітовими кружками Р. Ш. (того навіть нема у статуті). Тимчасом ті повітові кружки обмежують свою „працю" до опіки середньою школою, а що вона матеріяльно сама удержується, а ідейного проводу не все ті кружки чи їх старшини можуть дати, праця кружків рівняється нулі, а додатку ті „повітові" кружки, як місцеві для повітового міста занедбують свою народню школу.

Повітові кружки треба обмежити до сили й значіння місцевих кружків та вложити на їх плечі завдання матеріяльного удержування своєї народньої школи в повітовому місті.

Середню школу треба віддати під нарад „Повітового Союзу Кружків". Матеріяльної допомоги середня повітова школа не потребує. Але треба великого заінтересування повіту тією школою, бо тільки так буде рости її фреквенція і фінансова сила. І треба ще одного від повіту — ідейного проводу. Повіт повинен через свій „Повітовий Союз Кружків" мати вплив на те, якої середньої школи треба повітові! Помалу — під загальним проводом центру Р. Ш., її Головної Управи, може кожний „Повітовий Союз Кружків" вводити певні новости у своїй повітовій середній школі, може її переорганізовувати, робити її більш життєздатною, більш доцільною для повіту. Може стреміти до перетворення класичної гімназії в гімназію, іншого, більш раціонального типу, може загал.-освітню середню школу перетворити в заг.-освітньо-професійну, а може на місці неї збудувати саму тільки професійну школу, згідно з потребами і волею повіту. Характеру середній школі не може в теперішню пору накидувати школі ані центр, ані її робітники (учительський збір); повинні не робити ані заінтересовані чинники батьки й громадянство повіту через „Повітовий Союз Кружків", в порозумінні з учит. збором тієї школи й за апробатою центра Р. Ш., її Головної Управи й шкільного референта Р. Ш.

Так само почин до основання кожної нової середньої школи — на давній час тільки професійної — повинен виходити тільки від Повітового Союзу Кружків, бо тільки тоді буде для центру запорука, що така є воля повіту й згідно з нею буде запорука розвитку школи.

Таким способом ідемо до повної децентралізації під оглядом творення й матеріяльного забезпечування всіх типів шкіл — народніх, професійних і загально-освітніх середніх.

III.

Шлях у такому випадку децентралізації із львівським центром? Головною У. правою, канцелярією і цілим проводом Рідної Школи?

Коли в краю після децентралізації під оглядом матеріяльного забезпечання шкіл і впливу „Кружків" та „Повітових Союзів Кружків" Р. Ш. на характер їх шкіл, за львівським центром „Рідної Школи" остається ідейний провід у шкільництві взагалі, організаційна праця Кружків і Союзів Кружків, верховний нагляд над шкільництвом, реєстрування учительських сил, нагляд над їх працею, контрола всієї організації „Рідної Школи", видавництво і продаж книжок через книгарню. Словом переорудована частину своєї праці й відповідальности за працю на Повітові Союзи Кружків Р. Ш., Головна Управа Р. Ш. стане верховним органом, який пильнуватиме праці інших і потягатиме їх до відповідальности за цілість виконування праці. Сама заспішана тепер найдрібнішими справами, вона не може вповні виконати

І. ДРЕКСЛЕР і СИНИ
ПЛ. МАНІУШНА 2
КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

Р. Д.

Адвокатура, Нація і права української мови.

(Продовження.)

Українська національна адвокатура повинна опанувати усі ділянки правного і господарського життя українського народу, де лише потрібна поміч адвоката. Це було би нормальне у свідомої модерної нації. Тимчасом адвокатів-українців досі ще нема стільки, скільки їх мінімально потрібно. Є місцевости навіть у Галичині, які адвоката українця взагалі не бачили. Але ми бачимо щось зовсім іншого: бачимо факти скандальні, про які соромно згадувати прилюдно. Прим.: Священик українець не тільки віддає судову справу церковного брацтва або церкви адвокатові жидові, але ще вивірюється за адвоката українця, що він посміє приняти в тій справі заступство пізваного, українського клієнта. Безчисленні церкви, парохіяльні греко-католицькі уряди, монастирі СС. Василіянок і ріжні світські українські громадянські установи (*правда між світськими це трапляється рідко*) щораз частіше віддають справи адвокатам жидам або полякам. Адвокат українець мусить не лише дивитися на це із спокійними нервами, але зносити ще більші зневаги. Бо коли мова про *політичні оборони*, усякі інтервенції, поміч у всякій формі і т. д. тоді він має честь бачити в себе таких клієнтів, що зараз на другий день віддають дуже звичайні але дохідні справи адвокатам жидам або полякам. Прим.: Українець, що купував землю, з повною сміливістю звернувся в однім випадку до свого знакомого адвоката українця за позичкою грошей на заплачення решти ціни і умови купна, заявляючи рівночасно йому, що добре платну умову робить адвокат жид. Але в українця адвоката цей пан мав даремні „народні" заступства. Якби ще української адвокатури було так мало, або якби вона не мала відповідних кваліфікацій, тоді можна би українську клієнтелю оправдати. Клич „свій до свого" не може іти так далеко, щоби людина мусіла наражувати себе задля цього на матеріяльні втрати або поступати проти свого *політичного* переконання. Але з одної сторони треба завважити, що загалом українська адвокатура не лише щодо знання і рутини не гірша жидівської або польської, але вповні їй дорівнює а часто і перевищає. Вже хоч би труднощі, які має поконати українець-правник на польських високих школах в судах і урядах, де його як українця остріше клясифікують, дають гарантію, що людина мусіла набути більший засіб знання, щоби допняти становища. З другої сторони з уваги на число і суспільно-політичну діференціяцію української адвокатури не може бути сьогодні мови про те, щоби усякий українець не знайшов правного речника, близького своєму суспільно-політичному світоглядові.

Можна зробити закид, що деяка частина нашої національної адвокатури менше солідно виконує свої станові обовязки. Без сумніву такі факти могли бути й є. Немалу вину в тому поносить обставина, що багато наших молодих правників повинно практику в чужо-національних канцеляріях, часто менше солідних, що в наших обставинах можна сказати про значне число жидівських канцелярій. Крім того важка боротьба за існування, брак досвіду у адептів звання, божевільна конкуренція чужонаціональної адвокатури і байдужість своїх, врешті популярність серед пересічної клієнтелі несолідної адвокатури, що послугується штуками і крутійствами — змушує слабші характером одиниці деколи до несолідности. Але це сьогодні усувається зпід заміту передовсім тому, що і серед численної вже тепер української адвокатури є свого роду конкуренція, з другої є і станова організація, яка береже чистоти української адвокатури. Ми знаємо масові випадки, в яких клієнти українці із особливим замилуванням витягають проти українського адвоката такі закиди, про які мовчать відносно своїх адвокатів жидів або поляків, а в деяких випадках проголошують як мінуси українського адвоката все те, що вважається плюсом у культурних людей.

Звернемо увагу ще на одну річ. Якщо йде про клич „свій до свого", то говоримо про нього з засади в господарському розумінні. Належить підтримати свого ремісника, купця, інжиніра і т. д. тому, що тим способом збільшуємо національне богацтво. Трохи інакше буде виглядати цей клич як іде мова про мистця. Підтримуючи його ми не лише збільшуємо національне богацтво матеріяльне, але допомагаємо творити виключно національно духову вартість людини, яка може це створити найкраще, як ніхто інший. Бо ніхто інший не зрозуміє і не відчує так національної душі, як член нації. Подібно мається річ з адвокатурою, якій, як сказано, доводиться берегти найцінніший скарб нації, її мову і бути одиноким і виключним стражником цього скарбу.

(Продовження буде.)

ФУТРА ДЕШЕВІ і ДОБРІ

ТІЛЬКИ У 759

Артура Пайцера

Тел. 49-72 **ЛЬВІВ** Тел. 49-72

ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

завдання, але вкладає їй на плечі загальний зїзд і замість на зїзді потягти інших до відповідальности за можливе невиконування їх обовязків, сама стає предметом атак делегатів — і то за чинности, які переросли її спроможність.

Поділ праці! Оце повинно бути гасло найближчого і найдальшого надзвичайного зїзду — поділ праці між усе громадянство, зорганізоване в кружках і Повітових Союзах Кружків „Рідної Школи".

Рідношкільне життя розвинулося до тої міри, що навіть статут Р. Ш., недавно що перероблений, не зовсім відповідає організаційній спроможности її органів. Провід у товаристві сточився в руках Головної Управи, яка виконує свої верховні чинности а т. зв. патріотичного обовязку, отож повний її член попри свою фахову працю і тим самим Рідній Школі приносячує лишки своїх сил. Видатність такої праці не може бути надзвичайна. (Не говорю вже про те, що на засідання Головної Управи їздиться люди з провінції раз на 2—3 місяці, не всі поінформовані про хід справ і вирішують нераз життєві питання не тільки окремих людей, але й цілих установ, шкіл, тощо).

Новообрана Головна Управа пів року орієнтується в справах Рідної Школи, а другого пів року доцінтує свою урядування перед перевибором на загальному зїзді. Отож за першого пів року не має ще осмоси до творчої сили, за другого пів року не має вже розмаху до праці, якої може не доведеться допровадити до кінця.

Статут повинен підпасти в тому напрямку зміні, щоб справи Рідної Школи вела дирекція, яка присвячувалаб усю свою силу „Рідній Школі" (розуміється на умовах, на яких працюють дирекції всіх установ). Дирекція така з більш постійним — часово — характером праці, могласб розгорнути перед собою плян праці й виконувати його поступово. Втягнувшися в свою працю, вона не повиннаб робити помилок, не могласб вводити в працю підчинених собі установ хаосу, від якого не в силі встерегтися люди, що не зовсім зорієнтовані в справах і знайомляться з ними доривочно, від випадку до випадку.

Така дирекція відповідалаб за свою працю перед Надзірною Радою, (сьогодішньою Головною Управою), яка сходиласяб для провірки діяльности дирекції раз на три місяці і перед її екзекутивою, що могласб обговорювати з дирекцією всі справи раз у місяць.

Надзірна Рада могласб предкладати загальному Зїздові внесок на відділення цього чи того незалежного члена дирекції.

Дирекція повиннаб адмініструвати всі шкільні справи (провіряти й затверджувати бюджети й білянси шкіл) контролювати працю шкіл під оглядом педагогічно-научним, вести всі особові справи учительства. Вона малаб вести організаційну і контрольну справу Кружків і Повітових Союзів Кружків Р. Ш. До неї належалоб видавництво книжок для молоді й дітей, шкільних пивлюк, картин, тощо.

Дуже важке питання, зїздки при такій децентралізації дістане на свою працю фонди — централя.

До централі повинні вливати гроші придбані кружками, що не мають своєї місцевої школи й не є зорганізовані в Повітовий Союз Кружків. А Повітові Союзи Кружків повинні відпроваджувати до централі постановою статута дещицину всіх своїх фондів (членських вкладок, жертв, шкільних оплат і т. д.). З розростом агенд Повітових Союзів Кружків Р. Ш. ростиме приходи централі на канцелярію, організаційну працю й підмогання українського приватного шкільництва на справах (Лемківщині, Холмщині, Підляшу і т. п.), субвенціонування шкіл серед населення знаставленого найбільш на денаціоналізацію, основування і виховування дитячих садків серед чужого заливу та на підтримування таких красових шкіл, що є одні для всього краю і мають для всіх західно-українських земель першорядне значіння.

Найвища пора — заперестати з фокусами для збільшення хвилевої жертвенности та оперти справу „Рідної Школи" на твердих основах шкільних оплат, загального оподаткування та інших організованих засобів. Рівночасно з тим найвища пора приділяти до співпраці й відповідальности за рідне шкільництво — все західно-українське населення.

У Львові, 25. жовтня 1927 р.

А. К.

Радянська Україна

Платні учителів і урядовців буджетових та господарських установ.

Робота учителя є чи не найвідповідальнішою серед усіх новочасних звань. Цього не треба й дуже обширно аргументувати, бож учитель покликаний формувати немов з воску душі та взагалі індивідуальности молодого покоління, тої надії, того квіту кожної суспільности, кожної нації. Коли так, то ясно, що надіяний такою відповідальною працею та місією учитель повинен мати якнайкращі умовини життя та праці. В усіх европейських державах так і поставлена тепер ся справа. Не те бачимо на Україні, де учитель все, ще до революції був найслабше винагороджуваним і найгірше забезпеченим. Щодо невідрадного положення українських учителів в УСРР., то такому явищу слід тимбільше дивуватися, що хто як хто, але комуністи кладуть велику вагу на виховання молоді. З харківського „Комуніста" (з 15.X. ц. р.) довідуємося, що учителі т. зв. І. концентру дістають в цьому році по 53 карб. у місяць, учителі II. концентру по 73 карб. у місяць, завідуючі дитячих будинків по 65 карб., вихователі дитячих садків по 65 карб., завідуючі дитячих містечок по 100 карб., вихователі дитячих будинків, садків і майданчиків по 55 карб., учителі спеціяльних предметів по 80 карб. а учителі загально-освітніх предметів по 73 карб. місячно. Такі платні обовязують по містах т. зв. першого поясу, тобто по найбільших містах.

З того самого „Комуніста" довідуємося, що в тихже містах бухгальтери у буджетових установах дістають по **150** до **200** кар. місячно, а тіж рахункові книговодці по господарських установах отримували від 250—300 карб. місячно. Зноже інспектори буджетових установ дістають по 160—210 карб., а інспектори господарських установ по 200—300 карб. місячно. Порівнуючи ці цифри прийдемо до висновку, що учителі дістають там дуже мінімальне винагородження та що вимагати від них богато не можна. Бо хто не може по людськи жити, не може дбати ні про власні культурні ні духові потреби, а весь заабсорбований журбою про хліб насущний, той не може ні давати ні творити ніяких цінностей у школі. Через те й школа не може стояти на висоті свого завдання. Відноситься це передовсім до українського села, де платня учителя вагається між 25 до 40 карб. у місяць.

За управильнення еміграції.

Декрет про еміграцію з дня 11. X. 1927.

Дня 11. жовтня ц. р. вийшов розпорядок Президента Річпосполитої про еміграцію. Розпорядок виданий є на основі повновластей, уділених президентові держави і поляжся в „Дневнику Законів" під ч. 80, поз. 799. В декреті цім зібрані всі розпинені дотепер по різних міністеріяльних розпорядках приписи, що відносяться до охорони заробкової еміграції. Декрет має обовязувати від дня 15. грудня ц. р. і хоч польський сойм має право перевести в ньому деякі зміни, то однак уважаємо за вказане перенести основні точки того декрету і для наших читачів.

1. ХТО Є ЕМІГРАНТОМ І ХТО МОЖЕ ЕМІГРУВАТИ?

Розпорядок в 11. жовтня ц. р. у І. розділі говорить про те, хто слід уважати емігрантом. По думці арт. 1. *емігрантом є* громадянин Польщі, котрий виїжджає за границю *в цілі вишукання або прийняття (обняття) праці, або в цілі осадництва, або їде до родини*, котра там вже давніше поселилася. *Емігрантом є також кожний сезоновий робітник*, що виїжджає поза межі краю. Міністрові праці й суспільної опіки приналежить *право здержати* цілковито або частинно еміграцію, оскільки вимагає цього загальний інтерес. Неповнолітні жінки (до 21 р.) можуть еміґрувати *лише в родинні* (муж, родичі, опікун, брати і сестри повнолітні) або тоді, як їдуть до родин, перебуваючих за границею. Хлопці (парубки) до 18. року життя, оскільки виїжджають самі, мусять дістати дозвіл Еміграційного Уряду.

2. ПАШПОРТИ.

Кождий емігрант мусить мати паспорт, котрий дістане *безплатно* на основі посвідки (засвідчення), виданого Еміграційним Урядом. У випадках, передбачених у декреті, може Еміграційний Уряд відмовити видачі посвідки.

3. АГІТАЦІЯ.

В розпорядку є приписи, що *забороняють* агітацію за еміграцією в Польщі.

4. ЕМІГРАЦІЙНА ВЛАДА.

Еміграційними властями є: міністр праці й суспільної опіки, Еміграційний Уряд при міністрі праці, еміграційні експозитури й етапи, уладжені в пограничних місцевостях і в чужих державах, державні уряди посередництва праці, радники для еміграційних справ при генеральнім комісаріяті Польщі в Данцігу (Гданську), а також радники для еміграційних справ при польських дипльоматичних сталищах заграницею.

5. ДЕРЖАВНА ЕМІГРАЦІЙНА РАДА.

В III. розділі містяться приписи про Державну Еміграційну Раду, котра працює при міністрі праці й суспільної опіки. Рада ця зложена з людей, що займаються теоретично і практично питанням еміграції, з представників центральних робітничих, ремісничих і різних організацій, а також з суспільних інституцій, котрі займаються опікою над еміграцією. Всіх членів Еміграційної Ради покликує міністр праці й суспільної опіки в числі, яке буде уважати за відповідне. *Каденція* тревав три роки, *засідання* Ради відбуваються найменше що три місяці. *Президіює* міністр або визначений ним урядовець міністерства праці і суспільної опіки. Рада має характер *дорадчого* тіла.

6. КРЕДИТИ НА ОПІКУ НАД ЕМІГРАЦІЄЮ.

На цілі, звязані з опікою над еміграцією, будуть що року вставлені відповідні кредити до державного бюджету, котрі буде описи *розділювати* окрема комісія, зложена з директора Еміграційного Уряду, постійних делегатів міністрів: заграничних справ, скарбу, віроісповідань і референта для справ кредиту в Еміграційнім Уряді.

7. ТРАНСПОРТ (ПЕРЕВІЗ) МОРЕМ.

Декрет регулює також транспорт (перевіз) емігрантів *туди і з поворотом*. Перевозити емігрантів може лише таке корабельне товариство (фірма), котре дістало на це концесію (дозвіл) від міністрів праці і промислу. Товариства (фірми) ці, є обовязані дбати про емігрантів. Декрет забороняє вторгнення всяких надужиттям в цьому напрямі. Передбачено також еміграцію поселенців до заморських країн. Зізволення уділює міністр праці й суспільної опіки — і він *означує, в яких умовинах* можуть вербовані поселенці емігрувати, а також *означує відповідальність* тих, що поселенців вербують.

8. РЕКРУТАЦІЯ ДО РОБОТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ.

Рекрутація емігрантів на роботи за границею має бути устійнена в той спосіб, що *Еміграційний Уряд* видає спеціяльні (окремі) зізволення на рекрутацію, котру переводять державні уряди посередництва праці. Уради ці означують також умовини контрактів із закордонними роботодавцями.

За надужиття є передбачена в VIII. розділі кара до 5.000 зол. або вязниця до 3 років.

Розпорядок цей, що має за мету причинитися до устійнення умовин еміграції, має богато добрих, але й лихих сторінок. Тому в своїому часі до нього ще вернемо.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжачку ч. 7910.

В РУМУНІЇ СПОКІЙ.

Букарешт, 1. листопада 1927.

Аг. Радор стверджує, що в Румунії спокій і не видано ніяких надзвичайних заряджень. Скасовано цензуру пресових вістей, заряджену міністром внутр. справ після арештування Манолеску. Процес проти Манолеску зачнеться в суботу або в понеділок. Головним оборонцем буде ген. Авереску. Проти кількох офіцерів ведеться слідство.

Відень, 1. листопада 1927.

„Н. Вр. Тгг." подає з Букарешту, що Братіяну вдалось повну побіду. Небезпека революції минула. Гадають, що кн. Карло після затвердження його фін. до могань понехає дальшу акцію.

МУСТАФА КЕМАЛЬ ЗНОВУ ПРЕЗИДЕНТОМ ТУРЕЧЧИНИ.

Ангора, 1. листопада 1927.

Нині почались наради III. Нац. Збрання. У склад Зібрання входить 228 послів з нац. партії. Завданням Зібрання є доповнити реформи, переведені досі в республіці. Президентом республіки вибрано знову Мустафу Кемаля башу, а президіяком Н. Зібрання Кіязіма башу. Сподіються деяких змін в уряді.

АНГЛІЯ ЗБІЛЬШУЄ ФЛЬОТУ.

Льондон, 1. листопада 1927.

Англійська адміралія замовила 18 воєнних кораблів різних типів на суму 11 міл. фунтів. У політичних колах уважають це замовлення відповіддю на збільшення програми будови фльоти, запозичене Злуч. Державами.

ХОРВАТИ НЕ ВИЗНАЮТЬ ЄДНОСТИ СХС.

Білгород, 1. листопада 1927.

Два хорватські посли федералісти Трумбич і Павелич постановили зложити в скупштині заяву, яка стверджує, що під правно-державним огядом Хорватія є й далі окремішним організмом. Тому хорватські федералісти не можуть признати центр. уряду СХС.

ЗАЩО ВИКЛЮЧЕНО ТРОЦЬКОГО?

Москва, 1. листопада 1927.

„Правда" подає, що головною причиною, яка рішила про виключення Троцького з центр. комітету партії, було те, що Троцький виступив проти 7-годинного дня праці. Сталінівці вихіснували цей виступ і проголосили Троцького ворогом робітничої класи.

КОНФЛІКТ МІЖ УРЯДОМ І СОЙМОМ?

Варшава, 1. листопада 1927.

З нагоди недалекої сесії сойму права преса обговорює внесений урядом проект бюджетового преміміяра. Заявчує, що соймові не переказано повного бюджету. В сойм. колах є погляд, що сойм не буде радити над бюджетом. Можливі є дві евентуальности: або марш. Ратай замкне засідання побором цілої отворення його, стверджуючи, що сойм не має субстрату до дискусії або уряд розвяже сойм, мотивуючи це тим, що сойм не сповнив свого завдання в справі бюджету.

ДОПОВНЕННЯ ПРИБІЧНОЇ РАДИ М. ЛЬВОВА.

Львів, 2. листопада 1927.

Воєвідство доповнило прибічну раду уряд комісаря м. Львова. Рада складатиметься тепер із 70 членів. З українців увіходять до ради: адв. д-р Гошкович, Мик. Ганкевич, о. Д. Лопатинський і дир. М. Заячківський.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·85·50—8·86·00, канадійський долар 8·84·00—8·84·50, чеська корона 0·26·00—0·26·25, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·25—1·71·50, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2.12·25, данцігський гульден 1·73·00, червінець 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·50—36·70, 20 франків 34·50—34·70, 20 марок нім. 42·50—42·80, 10 рублів рос. 46·50—46·90.

Срібло: кор. австр 0·67·00—0·67·50, 5 кор. австр. 3·50—3·55, фльорен австр. 1·75—1·78, рублі рос. 2·90—3·00, копійки на рубель 1·45—1·50.

Збіжа.

Пшениця двірська 46·25—47·25, пшениця селянська 44·25—45·25, жито 38—39, ячмінь броварський 41—42, ячмінь на перемол. 35·50—36·50, ячмінь пашний 33·75—35·50, овес 35·75—36·50, кукурудза румунська 30·50.

НОВИНКИ.

— **З „Українського Клюбу"** у Варшаві. Дня 30-го м. м. в Українськім Клюбі у Варшаві розпочалась серія викладів для української університетської молоді: галичан, волинців і наддніпрянців, студентів місцевих Вищих Шкіл. Перший відчит на тему „Національні меншости" мав д-р Павло Лисяк. Сала була повна; видко було й старших громадян. Виклади будуть що неділі.

— **Представник Державцаву в Станиславові.** Зі Станиславова повідомляють нас, що на влаштовану там виставу української книжки заповів телеграфічно свій приїзд управитель Державного Видавництва України.

— **Львівська хроніка.** На Знесінню, сказнім бійками і нічними нападами, застрілив учора поліцай бандита Фалющака підчас гарячої бійки. Фалющак шукав собі зачіпки в шинку з одним залізничником. Коли в обороні спокійного гостя став поліцай, Фалющак до спілки з приятелем Ключником, кинув його на землю і пробував його застрілити з рушниці. Тоді поліцай стрілив з револьвера. Фалющак має на совісти багато злочинів; Ключник також; до нині є він без ока, після одної бійки з „нареченою", що стрілила до нього з револьверу і сама застрілилась. — 2 міс. вязниці дістала красуня, легка дама Германовичівна, що до спілки з другою Гавриліною вибрала собі приємну професію: кутувати жіночу олію „з легкої руки", незамітно для крамничників. — 4 міс. відсидить помішар Гоманський за те, що на підпитку голосно страшенне хулив. — 20-літня робітниця Баторчак скочила з II-го поверха, внеохочена життям. — Панок, що лишив у Львові кілька розбитих сердець, а взяв із собою капітал у формі віна від „нареченої" попав в руки поліції аж у Берліні; зветься Каня, а виступає як барон Функельштайн.

— **Змагун Орленко і боротьба атлетів.** В салі польського „Сокола" продовжуються атлетичні змагання фаховців цеї штуки. Виступають там представники всяких націй і держав. Між іншими представником України жирується там змагун Орленко. З того приводу паралює він у широкій зенті з українськими національними красками. В атлетичній дружині займає він окреме становище як своєрідний оригінал, а своєю поведінкою викликує часто оправдане негодування публики. Початково думали, ми, що то може упередження до українця викликує ненависть до Орленка. Та обсервуючи поведінку Орленка й його брутальний, примітивно-хитрий спосіб боротьби, пересвідчилися ми, що постава публики дуже часто оправдана. Атлети взагалі не є носіями ніжности й добрих форм, одначе й на їх тлі Орленко виступає справжнім первісним чоловіком. Невиключене, що він взагалі не є українцем, тільки по наказу грає ролю українця. По українськи говорить він тільки кілька фраз, а арештом говорить виключно по російськи. Є він або москаль або „малорос", а на всякий випадок мало що має спільного з українством.

— **Катастрофи.** В Італії землетруси; з одним лише місті Центальдо, де вродився Боккачіо. Забобонні люди можуть сказати, що це кара за написаного ним „Декамерона". У Центальдо знищених вісьдесять домів. У Греції одночасно зруйновано місто Ламія на шляху Атени—Сальоніки. — Ураган, що гуляв над британськими островами, затопив 17 лодок, поломив телеграф. стовпи, залізничі шляхи, мости та дерева. 70 рибалок утопилось. — У Данцігу та Гдині велика буря спричинила чималі шкоди.

— **Рекорди.** У паризькім деннику „Комедія" читаємо майже неймовірну історію про те, як пес хотів згинути самовбивством. Пес мав екзему і шкіра дошкулювала йому страшенно; лічення не помагало. Здепресований пес відчинив курок від газу у кімнаті, де спав і хотів задушитись. Коли його відратували, він кинувся до ванни з гарячою водою; коли його добули і звідтам попареного, він кинувся під авто. Коли і там не вдалось йому вмерти, почав голодівку. — Франц. летун Кінпінг приїхав до Кенігсберґу побивши рекорд довжини лету на авіонетці.

— **Кооперативна оперетка.** Читаємо в „Красній Газеті": „Транспортова кооперація рішила в дні жовтневої революції з метою кооперативної пропаганди написати і виставити в клюбах на залізничих півд.-західніх шляхах оперетку п. н. „Сон кооператора".

— **Нова епідемічна недуга.** У Московській губернії появилась від липня нова недуга. Її симптоми: спершу біль голови, ослаблення під серцем і пахвами, висока температура. На шестий день тіло вкривається висипкою, більшою або меншою. На 7-ий день температура обникується, за кілька днів знову росте, а потім пацієнт видоровлює. Московські бактеріольоги кажуть, що ця недуга неподібна до ніякої іншої.

— **Літературний кутєк.** У Берліні мав цими днями відчит один оборонець літературної праці незвичайно популярного пісьменника для молоді Карла Мая. Як відомо: Карло Май помер, лишивши за собою два сувої обвинувачення; одно, що він ніколи не подорожував і всі свої описи видумував у чотирьох стінах, друге, що більшість його повістей — плягіяти. Тепер із точного житєпису Мая довідуємось, що він дійсно їздив по Америці, Африці та Далекім Сході. Щодо плягіятів — то Май запозичав до своїх книжок матеріял здебільша інформаційний, не більше як інші автори подорожей. При цій нагоді німецька критика ще раз торкнулася питання: чи твір тратить на своїй вартости, коли автор добуває його виключно із своєї фантазії. Адже фантастичні повісти Жіль Верна не є слабші від того, що Верн не оглядав країн, які описує. Це питання можна би вирішати з нагоди якогось більшого письменника як Май, якого літературна стійкість не дуже велика. Але його ім'я тому для нас так актуальне, що наша молодь, наслідком недостачі мандрівної літератури, вичитувала його від літ із захопленням.

— **Світова всячина.** В Атенах на президента Кондуріотіса вивінав атентат 30-літній комуніст, хранивши його. — Португальська поліція найшла в міській ралі у Лісабоні бомбу, що мала висадити магістрат у воздух. — Сподівться розвязки німецького парламенту; причина — давні розбіжности між коаліційними партіями. — Над Ставрополем перелетів метеор, що розірвавшись у воздусі запалив село. Радянська преса каже, що для селян був це знак кінця світа. — З нагоди 8-ліття істнування фашизму Муссоліні виголосив палку промову. — Померла княжна Віра в Чорногорії, сестра італійського короля. — Із анкети американської газети „Нью-Йорк-Уєрлд" виходить, що Кулідж має знову багато даних на президента, дарма, що більш як тричі виперся тої почести. — Бюджет Спол. Держав на новий фінансовий рік буде складений із надвишки доходів з минулого року в сумі 250,000.000 дол. Податки будуть знижені. — Після довгих перетовпів в Півд. Африці дійшли до компромісу в справі національного прапору; брітійський прапор задержують як імперський, а одночасно вводять окремий півд.-африканський: помаранчево-біло-блакитний. — Панамський уряд із економічних причин від 1-го січня касує всі свої посольства в Європі.

— **З кіна.** У кіні „Палляс" могутня драма в 14 діях „Нерон", рівна „Бен-Гурові".

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, що певний захист в добі лихоліття!

Дописи.

ЯВОРІВ. *(Збірка на шевченків ювілей. — Загальні Збори УПТ. „Рідної Школи".)* Зараз першого тижня, як тільки Яворів довідався про нещастя, що постигло наших братів на Підкарпатті, створився тут „Комітет для несення помочі" і негайно стали плисти більші й менші жертви і в Яворова і в сіл. Мажчи звязки з Косівщиною, рішив Комітет переслати туди збране. В тій цілі звернувся до староства в Яворові за дозволом на безплатний перевіз збіжа до Косова. Але яворівський староста Лінінський дав дозвіл перевезти назбране на адресу коломийського і косівського старости, а не хотів дати дозволу на безплатний перевіз на адресу українських кооператив у Коломиї і Косові. Ізза того Комітет змушений був вислати збіжє оплатно — і так і заплачено за перевіз до Коломиї над 200 зол. Ось так виглядає у нас державна польська поміч для тих, що потерпіли від повені! Тепер домагаємося від міністерства внутрішних справ звороту грошей за перевіз до Косова! Окремо мусимо на тому місці згадати про с. Чернилаву, що само, заходом Миколи Вахуловича і свойого комітету, хоч має тільки коло 300 господарств і хоч земля там — це яворівський пісок, зложило аж 130 сотнарів і 65 кг. бульби, 923 кг. жита, 20 і пів метрів полотна, 155 зол. 70 сот. готівкою. І це все протягом трьох днів! Честь Чернилавцям, що так красно і примірно відгукнулися! (І ця жертва відійшла в Косівщину.) — Дня 18. п. м. відбулися чергові Заг. Збори Кружка УПТ. „Рідної Школи" в Яворові. Збори отворив мєц. д-р М. Фільц, якого й вибрано головою зборів; він покликав на секретаря проф. д-ра В. Баса. Голова Кружка д-р М. Фільц злав звіт з діяльности: Старшина відбула цього року 18 засідань. Велика енергія пішла на вдержання гімназії. Фреквенція її рівна фреквенції з попереднього року. Самовистарчальною гімназія не є. Треба було ще дбати про фонди крім оплат учнів за науку. Відбулися 4 представлення заходом Кружка УПТ., 2 фестини, декілька вечерниць з танцями. Будинок вилічено. Сьогодні він найкращий в Яворові. Засаджено осокові дерева на площі перед будинком, на площі за ним зроблено порядок, поустановано лавочки і т. і. В будинку зроблено також чимало: добудовано ще одні двері, домуровано і перемуровано печі. Доконечно інвентар гімназії — лавками, катедрами. Справлено фізикальний кабінет (передвоєнний кабінет перейшов шляхом грабіжі в чужі руки!). З учит. зборами і дирекцією гімназії повна гармонія. Крім ман. початкової секції і забавової утворено ще й секцію помочі для бідних учнів. Ця секція розвинула вже також додатну діяльність. Зацікавленість на цілі Кружка була невелика. Місячне оподаткування приносило по-найвище 200 зол. По інституціях були пущені „Р. Школи". Організація йшла живо, бо не було організатора. Кружки в Яворові є поміжній, має 7 сільських живих кружків і 6 нових, що щойно творяться. Були й анкети у справі зап. урядової мови в гімназії, української мови у промисловій школі та у справі фреквенції в гімназії і народній школі ім. Т. Шевченка. Відбулися дві серії викладів, разом 18 викладів. Участників від 30—60 на кожному. Відбувся два курси для аналфабетів; на Мал. Передмістю і біля Гірної Церкви. На присілках найбільших сіл не вдався такі курси. Відбулося шкільне віче (реф. д-р Стахів зі Львова) й віче в Черниливі у справі переміни місцевої школи на утраквістичну. Зроблено 11 рекурсів у справі утраквізації, але тільки декуди є успіхи, бо звичайно нема на них відповіди. Місцевий староста заборонив був останню збірку на цілі Товариства, а Повітовий Виділ поскорав рунами шовіністів призначені суми на цілі УПТ. у громадських бюджетах. Опісля проф. М. Пушкар здав звіт касіра. Довги Кружка зросли того року — відповідно до конечних видатків. Подрібне зображення приходів і розходів змалювало невідрадний фінансовий стан товариства. Дир. гімназії д-р М. Терлецький здав звіт з діяльности дирекції гімназії. Цього року минає 20 літ істнування заведення. На жаль, фреквенція невелика. Сам Яворів висилає до гімназії тільки 52 учнів, а яворівський повіт 51. „Дешева Буров" також тут не багато помогла. Решта учнів з інших повітів. Поза звичайними заняттями були ще в гімназії студентські установи: драматичний гурток, де виголошено 21 виклядів, перва з мегаскопом, читальня, драматичний гурток, пласт, спортовий гурток, дальше були клясові організації. Стан науки добрий, хоч відзначених багато нема. До І. класи цього року післало громадянство дещо більше, як попереднього року. Гімн. бібліотека має 1880 томів, учительська 641 томів. Проф. Е. Яворовський здав звіт з бібліотеки У. П. Т. в Яворові за час від 4. X. 1926 до 4. X. 1927 р. Бібліотека зросла за звітовий рік о 726 томів і збільшилася о 160 читачів. Сьогодні в ній 302 читачів і 4734 творів у 9880 томах. За звітовий рік позичено 8591 томів, а за весь час істнування бібліотеки від 4. X. 1925 р. — 14.571 томів. Богато творів закупила бібліотека власними фондами, а дещо творів подарували жертводавці, з котрих найщедрішим як дир. І. Літинському, о. Л. Залітачеві й іншим належиться прилюдна подяка. Бібліотека видрукувала свій патальог у друкарні оо. Василіян в Жовкві. Потім на внесення контр. комісії і по дискусії уділено уступаючому виділові одноголосно абсолюторію. В дискусії звернено головну увагу на фінанси Товариства (проф. Бурко, дир. Власійчук О.). Той самої справи доторкали й інші промовці (проф. Назаревич, маг. фарм. Осідач); шкільну справу обговорили пп. Саварин і Е. Яворовський. Опісля вибрано нову старшину — майже в тім самім складі, що й попередня. Дальше вибрано делегатів на Заг. Збір Р. Школи у Львові й ухвалено декілька дезідератів для будучої старшини і її праці. Як бачимо, праця Кружка У. П. Т. в Яворові дуже інтенсивна і приносять чималі плоди. Аж приємно бути на Зборах, де всі перейняті одним духом, одним почуттям єдности і бажанням праці на користь українського народу. Часи давніх непорозумінь минули в Яворові безслідно. Побажати би, щоби така атмосфера, яка є тепер в Яворові, тревала якнайдовше на добро і славу Яворова й цілого повіту

Н.

Ширіть наш часопис!

Лист до Редакції.

Високоповажний Пане Редакторе!

Гетьманська Управа Об'єднаних Хліборобських та інших Класових Організацій бажаючи встановити правду, просить Вас ласкаво не відмовити помістити у Вашій поважаній газеті ось кілька слів. У Берлінській газеті *„Die Welt am Montag"*, а за нею і в багатьох інших, у числі яких і у Вашій, було напубліковано, що в Мюнхені відбулася конференція російських, українських, німецьких і мадярських монархістів, де приймав участь і Пан Гетьман і де були вироблені не тільки взаємовідношення між різними національностями, що заселюють територію бувшої російської держави, але навіть вироблений майбутній титул Гетьмана. Гетьманська Управа рахує своїм обовязком категорично заявити, що нічого подібного не було та що все це пуста вигадка.

Прошу прийняти вислови глибокої для Вас пошани

Голова Гетьманської Управи
Коновалец.

Берлін, 29.X. 1927.

ОПОВІСТКИ.

Щиру поляку складаємо зарядови Ресторану *„Belmont"* в „Народній Гостинниці" за дуже елегантне подання весільної вечері, обильні смачні страви і взірцеву обслугу при дуже помірковання цінах. — *Яновичі.* 843

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська ул. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвисші ціни. За) 33-?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й випимання зубів без болю. Штучні зуби з каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. Ц. Т. урядовцям і студентам значна знижка.
845 Полекші в сплатах. 1—5

ДЕНТИСТ
В. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і біленя зубів. — Приступні ціни — догідні услівя. 794 22—6

АДВОКАТ
д-р Воод. Старосольський

вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашевського 23/II.

Краєвий Склад Одіння
ЛЯНҐ і ШІММЕЛЬ
Львів, Пасаж Міколяша
поручає:

Плащі жіночі		Убрання мужеські	
Костюми	„	Куртки	„
Футра мужеські		Спідні	„
Свитки	„	Райтузи	„

по конкуренційних цінах, як готові, так і на міру з найліпших матеріялів бельгійських. — П.Т. Урядникам і Учителям полекші в сплатах. 844 1-1

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50

Можна набути в Адміністрації „Діла"
ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. ПОВ.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10.

ч. 247 (11.215). Львів, пятниця 4. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·80 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·90 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сумерк польських партій.

Львів, 2. листопада 1927.

Приглядаючися життю польських політичних партій по травневому перевороті приходиться ствердити, що всі вони, а особливо найвпливовіші між ними, які не тільки мали вплив на державну політику, але й самі її реалізували, позбавлені нині того впливу, переходять поважні внутрішні кріз. Недостає їм ні організаційного ні консолідаційного нерву, словом недостає їм джерела, з якого черпалиб життєві соки. А наслідком того всі вони не жиють, не дихають повною груддю, не проявляють природного життєвого гону, а вегетують.

Донедавна джерелом життя для впливового польського партійництва була держава з її урядом, з найвідповідальнішими та меншевідповідальними посадами, синекурами і т. д. Нині часи в тому напрямі до деякої міри змінилися. Всі впливові та сильні своєю чисельністю партії в соймі і поза ним опинилися поза межами впливу і кермування державним кораблем. Їх позиції та впливи заняли інші чинники, які щойно тепер намагаються організуватись. Чим вони сильні ті теперішні керманичі польської політики, чи фасцинуючою програмою, чи порваючими кличами? Ні одним ні другим. Вони сильні просто безсиллям своїх попередників при державній кермі, сильні безсиллям нинішних польських партій, які пережилися, переситилися самі собою і переситили своїми „подвигами" суспільність.

Про сумерк польських партій заговорив і консервативний краківський „Час". Ті міркування „Часу", що є радше аналізою нинішньої польської дійсности варті того, щоби з ними познайомити наших читачів. Звільна але невмолимо приходить — на думку „Часу" — сумерк тих польських партій, що по відродженні Польщі стовпилися біля влади і державу по своєму будували. Була це робота газардова, дуже сумнівної вартости, а деколи незвичайно газардова, але за те кормила вона не зле тих політичних доробкевичів, що їх воєнна завірюха викинула на поверхню, а які сміло, але не дуже безінтересовно держали в своїх руках керму влади.

Орган краківських консерватистів твердить, що такий стан не міг довго тривати, що суспільність мусіла зареагувати на нього, мусіла вкоротити і припинити ту аномалію, яка чела все до заломання, а в наслідках цілу Польщу до руїни. Мусіли в народі найтися чинники, які запротестувалиб проти того, щоби з інтересами партій і партійних провідників ідентифікувати інтереси держави. Партії треба було звести до їх властивої ролі, тобто до чинника, що був виложником політичних настроїв, підпорядкованих вищій державній ідеї. Виконали, на думку „Часу", це важне і відповідальне завдання в Польщі сподвижники і реалізатори минулорічного травневого перевороту. Вони не тільки переломили шкідливу роботу партій, але й спричинили в їх нутрі ферменти, започаткували процес розкладу.

„Найзнаменнішим цього проявом — пише послівно „Час" — є нині безсумнівний розкол у „Пясті", у тій донедавна такій сильній партії, яка ще в теперішнім соймі аж до травневого перевороту, була децидуючим чинником при творенні кожної більшости. Та не є це відокремлене явище. Народня партія робітнича перейшла таку саму долю. „Визволення" є тільки фрагментом давного сильного клюбу, а навіть у таких партіях, які як ПІС і ендеки позірно непорушені, кипить внутрішня боротьба, що розсаджує їх суспільність та унеможливлює їм рішучий, злеміндований виступ на політичній арені. Всі парляментарні партії є або вже розбиті або так внутрішньо спустошені, що їх зовнішню суспільність тільки штучно підтримують".

Накресливши таку ярку характеристику польських партій і польських політичних відносин „Час" твердить, що це явище є для нинішньої Польщі в високій мірі додатне, бо відкриває нові перспективи для організаційної і конструкційної праці та дає можність реалізувати такі устроєві зміни, які необхідні для держави і суспільности. Хтож мав би проводити в життя ті далекосяглі конструкційні праці а навіть устроєві зміни? Очевидно, що нинішній уряд. І йому радить автор наведеної характеристики створену ситуацію якнайдоцільніше використати, бо від опанування та використання її буде залежати в найбільшій мірі дальший додатній розвиток і скріплення державної думки в Польщі.

Реальним наслідком такої аналізи теперішнього політичного положення в Польщі було те, що рішили його використати ідеольоґи польського консерватизму, репрезентованого „Часом" для консолідації своїх однодумців і цілого польського консервативного табору взагалі. Цього вони на днях і доконали, довівши до формальної злуки трьох консервативних груп, а саме: національно-християнської, національної правиці і консервативної праці. Видали вони вже й спільну декларацію. Цією справою займемося іншим разом. Тут годиться лише ствердити, що консерватисти підготовляються таким чином до відіграння більшої та відповідальнішої ніж досі ролі в державі, що малоб наступити в наслідку недалеких виборів. З усеї їх теперішньої роботи видно, що вони надіються у сумерку польських партій найти схід своєї політичної ролі.

Еміграційне питання.

III.

В добі активної еміграційної політики. — „Т-во опіки над українськими еміґрантами" і його завдання. — Від байдужности до активности.

Еміграція з Польщі досі не була якслід управильнена. Не вважаючи на принагідні постанови і приписи, вона мала характер тзв. дикої еміграції. Аж 11. жовтня 1927 р. у формі декрету президента держави появився закон про управильнення сезонової і поселенчої еміграції. Декрет в загальному забороняє вести еміграційну аґітацію, а примушених еміґрувати намагається поставити під охорону державної влади. Установами, що управильнюють еміграційний рух, є Еміграційний Уряд при міністерстві праці і суспільної опіки та його експозитури і державні бюра посередництва праці. Дорадним органом при міністрі праці і суспільної опіки є Державна Еміграційна Рада. Тенденцією декрету про еміграцію є управильнити еміграцію та взяти в опіку еміґранта, словом — як кажуть півофіційні органи — вступити на шлях активної і впорядкованої еміграційної політики.

Та зі самого декрету ще неясно, як саме має представлятися активна еміграційна політика. Про це докладніше довідаємося аж з виконавчого розпорядку до нього, який саме підготовлюється. Без сумніву, що державна влада застереже собі лише головні напрямні еміграційної політики, полишаючи її розвинення та реальну опіку над еміґрантами суспільним організаціям: польським, українським і жидівським. Важкі завдання в добі активної еміграційної політики спадають і на „Товариство опіки над українськими еміґрантами". А саме, якщо ми хочемо, щоби еміграція принесла нам можливо найменші шкоди, або навіть посередньо деякі користи, то не можемо і не сміємо відтягнутися від участи в активній еміграційній політиці. Бо вмити рук є найлекше і найдогідніше, але це не є ніяка розв'язка болючого питання. Тим чином ми не лише не припинимо еміграції, але й не будемо мати ніякого впливу на її хід і характер. А „неприсутні все не мають слушности". Керма еміграційним рухом попаде в чужі руки і буде використовувана в широкому обємі на нашу некористь — так, як уже тепер в нашу некористь використано сезонову еміграцію до Франції і виїзд на роботи на плянтаціях кави до Бразилії.

Поборюючи еміграційну аґітацію і в межах спроможности ставляючи опір еміграції, не можемо і не сміємо зовсім відчахнутися від цеї справи. В еміграційній ділянці мусимо обєднатися біля „Товариства опіки над українськими еміґрантами", щоби при його допомозі повести нашу еміграційну політику — як сезонову, так і поселенчу.

В ділянці сезоново-заробкової еміграції мусимо старатися навязати до передвоєнної діяльности та спрямувати її знову до Німеччини, на відомий нам і розмірно корисний терен. В останньому часі виперли нас з німецького ринку праці поляки, урядово не допускаючи наших робітників до Німеччини. Тут прийдеться нам поборювати просто неймовірні труднощі. Нашим обовязком подбати також за духову опіку над сезоновими робітниками, щоби оберегти їх перед небажаними розкладовими і денаціоналізаційними впливами та їх наслідками.

В ділянці поселенчої еміграції важною є її організація в двох пунктах: в старому краю і в країнах поселення. Між обома організаціями мусить існувати тісне порозуміння, взаїмне довіря і співпраця. Тут на місцях треба зорганізувати добру інформаційну службу для обслідування поселенчих теренів та умов життя в нових країнах. Дальше слід зорганізувати кредит на виїзд і загосподарювання на місцях та розвести опіку над еміґрантами від хвилі заходів у справі виїзду з рідньої країни через увесь час тривання переїзду аж до моменту осягнення збірної станиці на місцях. Тут опіку над еміґрантами повинна вже перейняти українська заморська еміграція, направляючи поселенчі терени, підшукуючи працю для робітників через своє бюро та піклуючись еміґрантами аж до хвилі заакліматизування в новій країні.

Зайвим було би додавати, що все ще єдиною атракцією для нашої поселенчої еміграції є Канада, найбільш пригожа для нас своїм кліматом і перспективою розвитку. Канада ще в найбільшій мірі дає забезпеку перед винародовленням з огляду на осілу там і заакліматизовану півмільйонову масу нашого селянства і створені вже численні суспільні організації.

Не будемо входити в подробиці еміграційної справи. Вистане згадати, що „Товариство опіки над українськими еміґрантами" має широкі пляни щодо активної (себ-то плянової) еміграційної політики. Саме тепер переведено повну реорганізацію цього товариства, надаючи йому виключний характер конечної громадянської установи. Товариство вийшло з підготовчої доби, зорганізувало постійне бюро, обсаджуючи його знавцями і практиками еміграційної справи, відновило свій орган „Український Еміґрант" та розпочало систематичну організаційну роботу.

Одначе гурток людей доброї волі, займаючись одною з найбільш невдячних ділянок суспільного життя, мало що вдіє без підтримки широких громадських кол. А треба тямити, що після цьогорічної повені ще збільшиться еміграційний рух. Треба побоюватися, щоби він не перемінився в стихію, супроводжену еміграційною лихвою. Поканк Т-ва в справі організації кружків по провінції не повинен перейти без відгомону. Біля „Товариства опіки над українськими еміґрантами" повинно обєднатися все свідоме українське громадянство, бо лише тоді зможе воно сповнити своє важке завдання згідно з інтересами українського народу.

З політичного облога.

КАЗКИ ПРО ВИБОРЧИЙ БЛЬОК НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ. — ДО ТОВАРИСТВА ДАНИЛОВИЧЕВІ.

Передвиборчий період створює нові ситуації і гальванізує деякі старі трупи та творить сприятливі умовини для повстання всяких „політичних" ембріонів і новородків. Все це проходить в атмосфері відповідно підробленої і надробленої сенсаційности.

Так напр. уже від довшого часу товчеться в польській пресі вістка про повстання виборчого бльоку національних меншостей, зложеного з міщанських партій неполяків народів. Початково цю вістку кольпортували „сенсаційні" органи, а тепер взяли її в свій монополь вшехполяки і спорідінені з ними групи. Одні і другі як мячиком перекидаються цею офабрикованою вісткою, лякаючи себе взаїмно та намагаючись при її допомозі викликати відповідний фермент у неполяцьких суспільностях. Стверджуємо з натиском, що поголоска про створення виборчого бльоку на взірець давньої 16-ки є від початку до кінця неправдива. Досі не зроблено в тому напрямку ніяких позитивних кроків, не ведено ніяких переговорів, а тим менше не завершено їх ніякою умовою.

Творці теперішнього партійного хаосу, які ціллю хотіли його опанувати та на

свою подобу створити будучий сойм, не сподіваючись пільної нагоди, щоби дібратися й до нашого громадянства. Польські партії вони розколюють. З українськими трудніше це зробити. Тому вони покликують до життя новотвори, щоби при їх допомозі розбити українське громадянство, а щонайменше його здезорганізувати. В останніх тижнях хлібойди Даниловича одержали резерву у формі Української Всестанової Монархістичної Організації. На днях „Атенція Сходня" подала сенсацію, що у Львові відбулося конституююче зібрання цієї пільної „партії". В ньому мібито взяло участь сто „делегатів". Головував відомий агітатор Вишневський, готовий до послуг усім і всім, головно у виборчому періоді. Перед війною був він радикальним агітатором, опісля працював на службі Твердохліба, а після його вбивства виступав як обвинуваченний у твердохлібівському процесі. Згодом старався він примазатись до Нац. Об'єднання, а коли це не вдалося, став „українським монархістом". Головою цієї нової „партії" вибрано д-ра Яворського, б. урядовця Кр. Видіку, який вже давніше обтирався об хлібойдів. Третім в тому союзі є якийсь Івасюк, що вже виступав і на вічах, улаштованих безуспішно в кількох підльвівських селах. Про нього довідуємося, що не є він ніяким інженіром ні доктором, а селянином з Назалізова, надвірнянського повіту, що скінчив сільську школу, а пізніше був напрямом австрійської армії. Пробув він між іншим два роки на Чехословаччині. Вернувши звідтам сидів якийсь час вдома на утриманні бідної мами. Останніми часами виплив на „політичну" арену. Отож трійка є носієм „монархічної" ідеї, та ще й української, і всестанової. Нова „партія" стоїть на польському державному становищі, а її цікавий клич: нехай живе марш. Пілсудський! Вона змагає до того, щоби в Польщі повстала монархія, а „велике князівство галицько-володимирське" одержало польського губернатора. Очевидно, є на та сама стара хлібойдицина, тільки покликана до життя польськими чинниками в іншій формі для підтримки Даниловича підчас виборів і для дезорганізації українських мас. Зайвим було би довше зупинятися над цим новородком „санації". Шкода, панове, трошей, шкода енергії! Українське громадянство не допустить до себе поширюваного вами розкладу.

Радянська Україна

Нове видавництво в Київі.

В Київі зорганізував трест „Київ-Друк" нове видавництво україн. книжок під назвою „Культура". Причиною організації цього видавництва було між іншим і те, що „зростання культур. потреб людности створює чимраз більший попит на книжкову продукцію, а державні, кооперативні та громадські видавництва з богатьох обективних причин, а передовсім через недостачу коштів, не мають змоги задовольнити повною мірою цей попит". Видавництво „Культура" поставило собі за завдання: 1) видавати літературу доброї якости, недорогу ціною, щоби задовольнити попит на книжному ринку; 2) збільшувати своїми виданнями працю в поліграфічних підприємствах Київа; 3) конкурувати з приватними видавництвами, що мають великий попит. Особливу увагу буде класти видавництво на українські дитячі ілюстровані видання, недостачу яких дуже відчувають на Україні. Кількадесять дитячих книжок у ціні під 9 до 40 копійок вже вийшло з друку. „Треба лише жалувати — пише „Життя і Революція" (книжка 9. з 1927 р.) — що нове видавництво, хоч і взялося ліквідувати брак саме української дитячої книжки, але вже з перших своїх кроків стало на шлях утравлізму, видаючи дитячі книжки також і російською мовою, хоч про кризу російської дитячої книжки щось не чути. **Характерно, що цей шлях привів до давно вже перейданої, напр. у Державнім Видавництві України хороби: дешевенькі мателяки видавати українською мовою, солідніший розміром літературу — російською"**

Нова жидівська культурна установа в Київі.

В Київі повстала нова культурна установа п. н. „Товариство сприяння єврейській культурі" (в скороченні Гезкульт). Гезкульт має допомагати своєю діяльністю органам Народнього Комісаріяту Освіти в праці над піднесенням культурного рівня жидівських мас. Київський Гезкульт не є зовсім самостійною установою, але радше філією харківського Гезкульту. До управи київського Гезкульту входить М. Волинський (як голова), Штиф, Офелєндер, Зорін (окружний прокуратор), Я. Савченко (від українських письменників), Лукашенко (завідуюч. наросвіти) і Хоменко. Коли вже в Київі є стільки установ для „сприяння" жидівській, російській, польській, а навіть халдейській культурі, то чи не час би вже подумати над заснуванням товариства для береження української культури, котру ці упривілеєні скоро вже мабуть візьмуться залізати, з якими то намірами москалі, шпр. зовсім не криються.

Перевезення музейної збірки Потоцького з Ленінграду до Київа.

До Київа привезли в набитих сімох вагонах величезну музеальну архівну та бібліотечну збірку Потоцького з Ленінграду. Ціла збірка відноситься до минулого України. Перейшла вона в розпорядження Академії Наук, а розташовують її в великому двоповерховому будинку колишньої Печерської Лаври, у давному корпусі співаків. На саме її упорядкування потрібно буде біля 4-ох місяців часу. Буде її порядкувати і завідувати нею сам колишній її власник Потоцький. Що вона собою уявляє? Потоцький збирав її протягом 40 літ. Є в ній незвичайно рідкі, дуже давні та цінні памятки і матеріяли про Україну, а також про Литву, Туреччину, Росію і Крим. Має вона дуже багату бібліотеку українки, архів Потоцьких, колекцію гравюр, картин, старовинних, мистецьких меблів і старої військової зброї. Словом, зібрані в ній скарби. Бібліотека українки нараховує до 17 тисяч книжок в часів від 16 до 20 століття. Зібрані в ній всі такі книжки, де бодай кількома словами найшлася згадка про Україну. Деякі книжки в чужих мовах мають портрети гетьманів Богд. Хмельницького, Мазепи, Апостола — всі роботи майстрів сучасників тих гетьманів. Є в збірці 40 ріжних видань Кобзаря Шевченка, а богато книжок з власної бібліотеки Шевченка, є і улюблена естетика Ліберті, якій присвятив кілька стрічок у своєму щоденнику. Гравюр є понад 13 тисяч. В збірці є, як сказано, цінний архів Потоцьких від 1700 р. до останніх часів. Найдавніший рукопис архіву — це документ про сотника Полтавського полку війська запорожського. Г. Л. Потоцького. Є універсали гетьманів про привілеї для Київа від Хмельницького до Скоропадського. Старовинні мистецькі меблі походять з 15—18 століття. Між ними цінні зеркала в золотих та бронзових пригарно різьблених рамах, порцелянна межигорської фабрики з малюнками про побут українців. Зброя походить з фабрик Дамаску, Толедо, Златоуста та інших славних у старині міст. Є там і колекція давних військових одягів. Словом, збірка незвичайно цінна і дає безліч матеріялу для дослідників української культури.

(За „Життям і Революцією").

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Відгуки дня.

Найподніша пісня.

Коли пройдеш тепер вулицею Львова, а почуєш пісню „Бувай ми здорова ти дівчино моя" — не думай, що дісталася вона сюди при помочі кабарету, кавярні чи відділу новобранців.

Занїс її, спопулярнізував, поширив і навчив один дурнуватий жидок.

Цілими днями волочиться він між Віденкою та міським театром і вічно в нього на устах ця прощальна пісня:

„Бувай ми здорова
Ти дівчино моя
Бувай ми здорова
Ти моя дівчино".

Львів, семпер фіделіс і патріотично сказений город, не міг слухати байдуже українських слів. Негодування перенеслось на сторінки „Слова Польского", яке добачувало в тім небезпеку для польськости Львова і цілости Річпосполитої. Поліція булаб може зробила щось у тому напрямі, але Кульпарків так переповнений, що ані в гадці не мав приймати співучого жида. Правда, як вичуваю, є ще там кілька вільних „посад", але вони зарезервовані для більше заслужених і визначніших горожан.

Дурний далі ходить як ходив і співає як співав.

Ввечір і рано, коли тільки проходиш біля Віденки, вчепується в вуха монотонна і безнадійна строфа:

„Бувай ми здорова
Ти дівчино моя
Бувай ми здорова
Ти моя дівчино".

І дивне диво. Польський Львів почав помалу привикати до українських слів, так як свого часу привикав уже до української влади. Невибагливна мельодія сперлуналась мозок, а прості слова тиснулися на уста.

Протиукраїнський фронт перші перервали вуличники, висвистуючи по всьому місті новобранську пісню. Вони й назвали вже її популяризатора.

— Бен Гур, Бен Гур. Заспівай но ще раз!

І Бен Гур співав ще раз.

За вуличниками пішли найбільш бажурні люди — кавалєри з Легіонів та Академічної і собі почали підспівувати.

Після них прийшла черга і на статочних жонатих, що не мають права сказати: „Бувай ми здорова"...

Йдете тепер вулицею і нараз вам над вухом:

„Бувай ми здорова
Ти дівчино моя"...

Обертаєтесь і думаєте, що за вами Бен Гур. Ні! Якийсь старший пан, чекаючи на трамвай, висвистує собі з нудьги.

Одним словом цілий Львів тепер тільки гуде: „Бувай ми здорова". Не помогають уже ні громи польської преси, ні накази Прушинського до шкільних інспекторів. Пісня розлилася по місті і ніхто вже її не здержить.

Не знаю, яку мав ціль Бен Гур популярнізуючи її.

Чи хотів просто заробити гроші, чи хотів доказати українцям прихильність жидів, чи може переконати українських музикіїв, що якби вони гармонізували для каварень українські пісні, то ми захопилиб не тільки Львів?!...

Кожний з тих здогадів має дещо правди в собі.

Та як би там воно не було, ми повинні тішитися, що перший раз українська пісня вийшла на польську вулицю. В вуличці вона втискається до мешкань і недалекий той час, коли за пікном кнайпи появиться найновіший черлестон чи блек-ботом „Бувай ми здорова".

Тоді певно ніхто не згадає про львівського Бен-Гура, який перший звернув на неї увагу.

Галактіон Чіпка.

Зїзд „Рідної Школи".

Імпозантна маніфестація в обороні української школи.

Львів, 2. листопада 1927.

При участи поверх 300 делегатів і великого числа гостей зачав сьогодні свої наради Звичайний Загальний Зїзд „Рідної Школи" у великій салі Народнього Дому. Мірилом заінтересування Зїздом може служити не тільки його численність, а й річева, поважна дискусія, в якій забирало голос незвичайно поважне число учасників. Під тим оглядом Зїзд дуже корисно відбивав від минулорічного.

Р. Д.

Адвокатура, Нація і права української мови.

(Доповнення.)

Підтримати і відповідно витворити та вивінувати свою адвокатуру, мати на себе взаїмно відповідний вплив, увійти з нею колективно у певні сталі взаємини як клієнт до адвоката — повинно бути пунктом чести нації. Адвокатура це стан, виділений з нації для береження її найцінніщого. А ми бачимо, що в своїому духово-ідеольогічному безсиллі нація поводиться із своєю адвокатурою так само, як із цим добром, що її адвокатура має берегти, яке характеризує саму націю — із своєю мовою. Нехтує нація свого адвоката, хоч чує повний звязок з ним, відрікається його в рядигоди аби закрити своє власне безсилля. Доводиться українському адвокатові переживати нераз такі прикрі моменти, що чужі люди, ті, що панують над нами, поляки, судді, урядовці і т. д. оказують більше пошани для особи і знання адвоката українця, більше респекту до його національного характеру, поведення і т. д., чим свої.

Українська адвокатура в Польщі зробила найважніше діло на шляху до поправи відносин між українською палестрою і нацією. Заснувала свою національну станову організацію „Союз Українських Адвокатів". Небавом має появитися „Правничий Часопис", присвячений поза становими справами, передовсім обговоренню і пропаганді боротьби за права нації. Черга за нацією, за усіми її політичними, культурними, господарськими і т. д. установами заняти становище не тільки відносно справ так великої ваги в житті нації як береження прав мови, але теж відносно української адвокатури. Усе це мусить статися, якщо ми маємо претенсію на назву нації в повнім того слова значінні. Лише тоді, як між українською адвокатурою і нацією буде ясне відношення як між клієнтом і адвокатом, а заразом експонентом нації і борцем за колективні національні права, лише тоді може нація числити на реалізацію своїх політичних прав.

А врешті не слід забувати, що піддержуючи свою адвокатуру, нація піддержує і тих українських громадян, що служать як урядовці Річпосполитої. Їх позиція звязана до певної міри з істнуванням певного стану посідання у сфері прав української мови в державі. Звертаємо увагу на цитовані постанови арт. 3. і 5. закона. В цій постанові можна би закинути те, що не одній постанові інших законів, а саме свого рода абсурдність і можливість повернути вістря проти того, хто її видав. Закон передбачує подвійність урядування в польській а рівнорядно і в українській мові. Це значить, що якби українські сторони і адвокати розпочали консеквентну і сталу боротьбу за права мови — тоді суди і державні уряди мали би подвійну роботу. Переведення кожної української справи вимагало би два рази стільки часу, що польської, і два рази стільки урядничих і канцелярійних сил. Бо доводиться в кожному такому випадку управляти подвійно: по польськи і по українськи. Консеквентно ведена боротьба за права мови української клієнтелі і адвокатури мусіла би довести в дальшому до збільшення числа українців суддів і урядовців ріжних категорій. Держава мусіла би дати хліб поважному числу українських кваліфікованих сил. А якби навіть ведена в такий спосіб боротьба виказала пануючій нації на ділі непрактичність і коштовність законів про мову і їх би знесено, то певно при сильній поставі нації в боротьбі за права своєї мови ті нові закони, які евентуально появилися би в тій ділянці, не могли би бути гіршими, а тільки кращими, бо мусіли би рахуватися зі сильною і свідомою поставою усього українського загалу. Так чи інакше, а нація поширювала би свої права. Але до того треба національної свідомости, активности і тісного порозуміння між українським клієнтом та адвокатом, між нацією як колективом і адвокатурою як станом зорганізованим і готовим до боротьби за права нації.

ФУТРА ДЕШЕВІ І ДОБРІ
ТІЛЬКИ У 759
АРТУРА Пайцера
Тел. 49-72 ЛЬВІВ Тел. 49-72
ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

Отворив Зїзд в 10. год. ранку вост. голови Т-ва о. Антін Каштанюк, витаючи всіх делегатів і гостей. Подякувавши за працю і провід у Т-ві голові п. Ілярієві Чапельському, який ізза недуги зрезигнував з головства, о. Каштанюк присвятив окрему згадку померлим членам Т-ва, яку присутні вислухали стоячи. З черги відчитав привіти від Української Парляментарної Репрезентації в Варшаві і від Кружка „Рідної Школи" в Празі, що присутні приняли живими оплесками.

Після покликання на секретарів Зїзду проф. Черевка і проф. Ярослава Кузьму приступлено до відчитання протоколу з попереднього Зїзду. На домагання делегатів читання протоколу перервано і прийнято його так до відома. З черги прийнято після дискусії також правильник, який має обовязувати в часі нарад.

Опісля зачалася довша дискусія в справі вибору комісії-матки. Декільканадцять було проти вибору такої комісії, але цей погляд не знайшов одобрення серед загалу присутніх. Вкінці вибрано комісію-матку в такому складі: **о. д-р Юрик, о. Навроцький, д-р Бемко, інж. Дідич, п. Маланчук, Зелений і Біленький.** Комісія ця перейшла в другому голосуванні майже одноголосно (8 гол. проти, 12 здержалося). Вислід голосування в цій справі говорить найкраще про поставу зібраних.

Комісія-матка зібралася зараз на нараду. Підчас того зложив п. **Лев Ясінчук** звідомлення з діяльности „Рідної Школи" за рік 1926-27, даючи деякі пояснення й доповнення до друкованого звіту, що його учасники мали в своїх руках. Промовець спинився ширше за жертвенности краю й еміграції на потреби „Р. Ш." в звітовому році, зазначуючи, що жертвенність краю **загально зросла.** Щож до еміграції, то европейська еміграція богато дати не може, бо вона сильно зубожіла. Всеж таки наші люди в Чехословаччині, у Відні й інших осередках відгукувалися постійно на наші потреби. Велику допомогу давало Т-ву Обєднання українських національних організацій в Америці (у звітовому році 5.300 доларів), що бесідник підносить з великим признанням, тимбільше, що Обєднання мало також різні перешкоди у своїй збірковій акції. Зате дуже слабо помагає „Рідній Школі" українська еміграція в Канаді, хоч вона не відріжна від нашої еміграції в Злучених Державах. Тільки там нема такої центральної установи, як Обєднання а осідком у Філядельфії, що постійно відгукується на всі потреби старого краю. Закінчив п. Ясінчук своє звідомлення закликом до обєднання цілого українського загалу під прапором „Рідної Школи".

Після короткого звідомлення ревізійної комісії в провірки діловодства Т-ва, яке вложив д-р Савчак, поставивши внесення на уділення абсолюторії Головній Управі, приступлено до дискусії над звітом. Докладний хід дискусії подамо в завтрішньому числі.

Склад нововибраної Головної Ради.

Голова: радн. **Ілля Конорудз.**

Члени: 1) о. Василь Гришин, крилошанин у Перемишлі, 2) М. Огородник, 3) Андрій Зелений, 4) дир. Вол. Кузьмович, 5) о. прал. Леонтій Куницький, 6) Сень Бубела, 7) о. д-р Литишевський, 8) Теодор Мартинець, 9) Софія Раковська, 10) д-р Юліян Савчак, 11) д-р Вол. Старосольський, 12) пос. Сергій Хрущький, 13) проф. Омелян Терлецький, 14) рад. Михайло Струтинський, 15) Володимир Цеповяк, 16) Мих. Яворський, 17) Григорій Мартинюк, 18) Степан Похмурський.

Заступники: Д р Осип Залужний, Василь Мацько, пос. Сергій Назарук, інж. Мих. Творидло, Мик. Панчук, Софія Федорчакова.

Контрольна Комісія: Юліян Галяревич, Іван Филипович, Маркіян Кисілевський, Юліян Цісик, Мих. Мороз. Заступники: Василь Кубасевич і д-р Павло Цимбалістий.

Розсимний суд: о. Олекса Ковальський, д-р Кость Левицький, д-р Дмитро Левицький, радн. Зенон Лукавецький, рад. Роман Сосновський.

Боїтеся злодіїв?
Обезпечуйте своє майно від крадежі а вломом
в Т-ві „Дністер".

УРЯД ГОТОВИТЬСЯ ДО ВИБОРІВ.

Варшава, 2. листопада 1927.

„АВС" подає, що на чолі виб. ліст партій близьких до уряду підчас виборів до нового сойму в лютім 1928 стануть міністри теперішнього уряду. І так марш. Пілсудський на чолі листи у Варшаві, віцепрем. Бартель у Львові, мін. Мораčевський в Стрию, мін. Чехович у Бересті і мін. Добруцький у Станиславові. „Нас Фольксцайт" подає, що в урядових колах готовляться до сойм. виборів. Тасама газета вияснює далі, що небарем появиться оф. комунікат про отворення блоку нац. меншостей. До блоку нібито належать: сіоністи, нац.-клерикально-міщанські групи українців, білорусів і німців. Радикальні угрупування сел. і робітничі нац. меншостей не приступлять до блоку. Ортодокси приступають до уряд. листи.

ПЕРЕД БЮДЖЕТ. ЗАСІДАННЯМ СОЙМУ.

Варшава, 2. листопада 1927.

Нині рада конвент сеніорів, заступлений майже всіми представниками соймових партій. Радили над бюдж. проектом на 1928-9 р. Дня 28. листопада кінчиться правоспільність теперішніх законодатних тіл, а за такий короткий час годі полагодити бюджет, а уряд предложив неповний бюджет. В справі бюджету зазначилися на конвенті різні погляди. І так перший погляд заявляється за тим, щоби сойм стояв на становищі, що форма бюдж. не відповідає вимогам конституції, бо нема залучників, згл. за тим, щоби сойм розглянув бюджет, але щоби опісля предложено соймові ці залучники. Інший погляд є за тим, щоби сойм полагодив лише бюджетову провізорію, згл. евент. додаткові кредити. В тій справі не запало нині рішення. Постановлено відлихатися до клюбів. Соціялісти є за тим, щоби не розглядано бюджету і жадають перевеdення дискусії в звязи з першим читанням на пленумі сойму. Марш. Ратай заявився за тим, аби сойм виявив якнайбільше доброї волі і полагодив до 28. листопада і провізорію і додаткові кредити. На цьому відложено конвент до завтра.

Рівночасно конвент сеніорів заявився за полагодою новелі до закону про Деннік Держ. Зак., щоби тим уможливити здійснення сойм. ухвали про скасування прес. декретів. Дехто домагався полагоди закону про вибори. Марш. Ратай заявив, що теперішній закон вистарчає тому полагоду його можна полишити будучому соймові.

СЕНАТ ЗА ЗМІНОЮ КОНСТИТУЦІЇ.

Варшава, 2. листопада 1927.

Дня 4. листопада збирається сенат на перше засідання в осінній бюдж. сесії. З денного порядку сенату виходить, що він і далі є за зміною конституції в справі саморозвязання сойму. Цю справу поставив на денному порядку сен. конст. комісії П предсідник Здановський. Уряд не згодиться на полагоду цієї справи. Що буде далі покажуть найближчі дні.

ПІДВИШКА ЗАЛІЗН. ОПЛАТ.

Варшава, 2. листопада 1927.

В мін-стві комунікації відбулося засідання комітету ревізії вал. оплат. Обговорювали проект нових особових оплат, проектованих від 1. січня 1928.

Проект, опрацьований бюром реформи оплат комітет прийняв і предложить його до затвердження міністрові комунікацій. При новій тарифі найлекше трактовані будуть середньо-далекі відділи, най більше обтяжені будуть віддалі ближчі до 200 км.

Проект передбачує підвищення оплати III кл. в 5,5 сот. від повазмірського км. на 6 сот. На віддаль понад 300 км. оплата ця обниження до 4 сот. Білет III кл. з Варшави до Лодзі подорожує на 1 пол., до Кельц на 2.20, до Луцька, Вільна, Львова на 1.10, до Станиславова і Тернополя на 80 сот.

МАНОІЛЕСКУ ПЕРЕД ВІЙСЬК. СУДОМ.

Букарешт, 2. листопада 1927.

Маноілеску зізнав перед слідч. суддею, що про змову годі говорити; він хотів лише перевезти листи кн. Карла до Румунії. На днях зачнеться процес Маноілеску перед військ. судом. Обвинувачення піддержує Юрій Братіяну, шурин премієра, Боронять найвищі правники військ. суд. корпусу, м. і. ген. Авереску. Братіяну в огляду на грізне положення в краю предложив нац. сел. партії взяти участь у ковл. уряді й обіцяв їй половину тек у кабінеті. Вик. комітет партії відкинув предложення і заявився за димісією уряду.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·86·00—8·86·25, канадійський долар 8·84·00—8·84·50, чеська корона 0·26·00—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·40—43·75, німецька марка 2.11·95, данцігський гульден 1·73·00, червінець 30·25 - 31·00.

Золото: 20 кор. 35·50—36·80, 20 франків 34·40—34·70, 20 марок нім. 42·50—42·80, 10 рублів рос. 46·50—46·90.

НОВИНКИ.

— **У справі передвоєнних обезпечень.** Центральний Союз Оборони Претенсій, у Львові, який узяв на себе переведення справ обезпечення на життя у чужинних товариствах повідомляє заінтересованих про свої заходи у них справах: — умови підписані у німецьких товариствах будуть вирішені при торговельних переговорах з Німеччиною; такі-же переговори з Австрією відкладені на початок 1928 р.; переговори з Мадярщиною та Чехословаччиною ведуться в цих справах; передвоєнні обезпечення в нідерляндському товаристві в Амстердамі вже передані до депозитового суду в Кракові і будуть пропорціонально виплачені; щодо америк. поліс є надія, що їх виплатять; щодо обезпечень в англ. т-вах „Де Грешем" і „Де Стар", то переговори в цій справі лишились без вислідку; ця справа піде судовим шляхом. Тов-а обезпечень у Франції та Бельгії покищо не дали відповіді як ставляться до претенсій своїх передвоєнних клієнтів.

— **Українка.** У празькім тижневику „*Obrana Venkova*" находимо в чч. 41 і 42. переклад оповідання Катрі Гриневичевої „Параска Гоголева" зробленій Рудольфом Гульда.

— **Крик політичного вязня.** Дійшов до нас лист від політичного вязня Василя Кончука, що сидить у Вронках, центральній вязниці (воєвідство Познанське). Жалується він, що від двох літ шле у світ листи та телеграми до кревняків і знайомих, а не має досі відповіди. Походить він здається із Сокальщини, бо пише, що писав до Пересіки, сокальського повіту, на адресу Антона Новосада, але лист вернувся назад. Кончук благає прислати йому трохи білля, обуви, харчів, книжок, часописів і паперу.

— **Наші часи.** Характеристичне явище для нашої доби: львівський адвокат, якому вкрали в театрі портфель із грішми та документами вертається прилюдно з проханням до злодія, звернути йому вкрадені річи. За те він обіцює йому безплатну оборону в суді при слідуючім його злодійстві і ручить словом чести, що не видасть його прізвища.

— **Темні історії.** Потайні занамарки приносячені богині Венері є у Львові щораз частіші. Поліція знову найшла таку нору при вул. Йосафата 6, складену з одної кімнатки та кухні. У цій нужденній норі завідуюча нею використовувала бідних дівчат, здираючи із них гроші зароблені розпустою і жила як пані. У справу вмішані ще різні спільники. — Під фірмою бони виступала професійна злодійка Знесеньєва називаючи себе Розенцвайг, щоби мати доступ до багатих жидівських домів, де крала гроші та дорогоцінности.

— **Англійська мова бере верх.** У берлінських школах, де досі вчили франц. мову як обовязкову, тепер вамінили її англійською. Нема сумніву, що ця зміна є в звязку із тенденцією англ. політики, що ставиться до німецьких домагань прихильно.

— **Студіюють фашизм.** У Льовані, в почину проф. ніймегенського університету (Голяндія) Де Врі де Хекелінген основали „міжнародній інститут студій над фашизмом". Мета його: не тільки „виробити собі обективний погляд про сучасне становище Італії, але головно перевірити, чи фашизм дійсно містить у собі елементи, які можна приноровити в інших країнах". Праця цього центру має виключно науковий характер і позбавлена якихнебудь політичних ознак. До цього комітету входять крім Хекелінгена, бувш. італ. міністр освіти, визначний фільософ Джіованні Джентіле, атенський проф. Андреадес, бувш. еспанський міністр освіти Франческо Комбо, лондонський проф. Гардпер, проф. упів. в Нью-Йорку Джон Геріг, проф. упів. у Будапешті гр. Павло Телекі, бельгійський міністр Ренкен, польський соціолог Дездушицький і Йонеску з Букарешту. Цей центр буде видавати місячний журнал, в якому буде зібрано всю фашистівську і протифашистівську літературу, відповідно освітлена.

— **„Літературний" кутон.** В останнім числі „Ради" находимо великий фейлетон п. Василя Окунь-Бережанського під страшенне поважним заголовком „Поняття правди в українському письменстві". Редакція пояснює в новинках, що „на розвідка не має претенсій науковости, але хоче своєю приступністю заохотити і... нефільософів до роздумувань над цією (себто статтею!) і над іншими етичними цінностями". Не знаємо, що можуть над такою статтею думати фільософи, але ті, що знають трохи нашу літературу попадуть у веселий настрій уже від таких перших речень: „Етична правда то один з ідеалів українського письменства. Такий погляд висказали історики літератури С. Єфремів і Ол. Барвінський в своїх підручниках українського письменства. По їх думці, етична правда стала ідеалом українського письменства вже почавши від Івана Вишенського. Проявилася вона в творах гетьмана Івана Мазепи, Григорія Сковороди, Шевченка, Куліша, Стариць кого, Рудченка, Грінченка, Франка, Кримського, Павла Стаха, Черкасенка, Кащенка, Я. Вільшенка, а навіть Івана Наумовича з огляду (?!) на Галичину". Можливе, що між Павлом Стахом і Черкасенкою замість риски дали протинку через помилку, але спажіть люди добрі: як можна взагалі говорити про літературні твори Мазепи, а поруч великих імен Шевченка та Куліша ставити... Кащенка, Вільшенка та Наумовича! Пова-

10 і 11
ЛИСТОПАДА
тягнення І. кляси
Польської Державної Клясової Льотерії.
Льоси можна набути в колєктурі
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
ЛЬВІВ, АКАДЕМІЧНА 3.
Величезна імовірність виграної
650.000 золотих
400.000 золотих
250.000 золотих
100.000 золотих
75 000 золотих
60.000 золотих
50.000 золотих
40.000 золотих
30.000 золотих
25.000 золотих і т. д.
Загальна сума виграних у теперішній льотерії значно побільшена
ок. 20 мілїонів золотих.
ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!
Ціна льосів:
Чверть льосу Пів льосу Цілий льос
зол. 10.— зол. 20.— зол. 40.—
В ім місци відтяти і переслати нам у листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
Отсим замовляю:
. . . . . льосів цілих по зол. 40.—
. . . . . „ половинок „ „ 20.—
. . . . . „ чвертьок „ „ 10.—
Належитість золотих . . . . . заплачу по одержанні льосів, почтовою складанкою ПКО. присланою фірмою.
Ім'я і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

ла в українській літературі справді є бідна в такій саламасі без „наукових претенсій"!

— **Королівський гість у Франції.** Володарь Єгипту Фуада І-го приймав цими днями Париж по королівськи. Правда: спершу Фуад приїхав інкогніто і ждав заки франц. уряд складе плян як його приймати. Коли настав цей день, Фуад по програмі виїхав у Версаль і там переночував у готелі. У 10 г. вранці „Його Світність" сіла в вагон-сальонку і 20 хвилин пізніше на дворці Вульонського Лісу в Парижі стиснув руку президентові Франції. Звідти Фуада повезли до м-ства закорд. справ до окремих апартаментів. 4 дні, підчас яких він був офіціяльним гостем президента республики, Фуад спав у ліжку Наполеона, правду кажучи: не дуже вигідним. На третий день він вернувся до єгипетського посольства. У міській раді королеві нарували золотий годинник, бо Фуад, крім марок, збирає теж годинники і підчас побуту в Парижі купив їх 400 всіляких зразків; більшість з них він розчасть придворним. У подяці за годинник, король роздав міським радним кільканадцять єгипетських орденів. Найбільший орден дістав якийсь соціяліст — єдиний, що прийшов на церемонію у фраку і король гадав, що не найбільша парсуна. По офіціяльній етикеті личить, щоби король держави дружньої з Францією був членом якоїсь Академії. Міністр освіти Еррію ломив собі голову: куди його впхати; крім марок і годинників Фуад не збирає ніяких наукових матеріялів. Нарешті найшла на нього геніяльна думка: в Єгипті весь час роблять археольогічні розкопки. Фуад є там покекуди меценатом. Виберем його в „Академію Надписів" (себто археольогії). І Фуад став академиком. В „Елізейській Палаті" Фуад відповідаючи на привіт Думерга сказав у порівн: „Кожний єгиптянин має дві рідні країни — Єгипет і Францію". Пізніше французький уряд зміркував, що такий комплімент це велика непримємність для союзної сусідки — Англії і в офіціяльнім справоздані що високопоетичну патріотичну фразу вичеркнули.

— **Найбідніша европейська столиця.** Офіціяльне статистичне бюро в Будапешті подає цікаві цифри про професії мешканців мадярської столиці. Ці цифри стверджують, що Будапешт є найбіднішою европейською столицею. З міліона мешканців тільки половина заробляє, а друга половина живе з чужої праці. З тої першої половини 50 прц. є приватними урядовцями, 251.000 мущин і жінок. З того чверть міліона 70 прц. заробляє найбільше 118 марок. Із 150.000 мужеських урядовців четвертина дістає місячно ледви 75 марок. Понад 1000 марок заробляє ледви 1000 урядовців, а понад 8000 м. тільки 9 директорів фабрик. 25.000 урядовців працює в машиновім промислі, 13.000 у споживчих установах, 12.000 на залізницях, 11 у фінансових установах, 8.000 по копальнях, 7000 у фабриках одіжі. Більшість жінок це бюрові машиністки; тільки 6.000 працює в текстильних і конфекційних організаціях. Всі ці цифри є доказом страшної кріси безробіття в Мадярщині.

— **Таємна подорож Амундсена.** З Нью-Йорку повідомляють, що славний відкривник двох біґунів, Амундсен, нежданно шеф. Їздив він з викладами, 11-го жовтня на святочнім засіданню клюбу мандрівників-дослідників у Нью-Йорку їдстав почесну медалю, а тимчасом... його вже нема. Всі довідались, що відїхав кораблем, коли корабель був уже на морі. Вислали за ним телєграми через радіо. Амундсен відповів: спитайте мого імпресарія, він вам скаже. А імпресарій крутить головою, що нічого не знає. Амундсен передав право відповіди своєму імпресаріеві, гадаючи, що він придумає щось кращого, бо працює в цій професії. А тут імпресарій починає лише догадуватись, що причиною втечі Амундсена — любовна справа. Неутомний мандрівник вибрався назад до Норвегії, бо якась норвеїська жінка засипувала його телєграмами. Амундсен — нежонатий і мабуть хоче оженитись. Американська преса не вірить, щоби чоловік, який оминув стільки небезпек не міг оминути подружа. Деякі догадуються, що він може втік перед якоюсь американкою, злякавшись суворих законів, які на невинне залицяння кажуть мущині зараз женитись.

— **Світова всячина.** Склепіння Христового Гробу нарушене останнім землетрусом находиться в такім непевнім стані, що влада з огляду на небезпеку рішила взятись негайно до її відновлення. — Підстрілений президент Гренії Конгуріотіс не є в небезпеці життя. — Був. президент Франції Мілеран вибраний сенатором. — У Парижі почався конгрес для міжнародного порозуміння радикально-демократичних партій. — У Ліль почався хемічно-біольоґічний конгрес з участю чужинців. — У Льондоні святкували роковини битви під Іпр; на могилі Невідомого Жовніра поклали вінок: „У честь 300.000 жовнірів, що впали під Іпр від 1914—1918 р. — На зборах міжнар. союзу подорожних бюр у Відні рішили одноголосно домагатися, коли не скасування оплат за паспортові віза, то бодай їх зниження. — Японський уряд має намір призначити амбасадора при Ватикані, у звязку із зростом католицизму на японських островах і в Кореї. — 28 жовтня в Константинополі переводили список населення; на цей день усе життя завмерло — ніхто не міг виходити на вулицю і всі крамниці були зачинені. — По офіціяльнім англ. даним англійці продають свій вуголь на чужині нижче власних цін. — У Монтреалі засудили на два роки вязниці власника кіна, де від пожежі згоріло 78 дітей.

— **Кушнірська** робітня Петра Карпіна є при вул. Курковій ч. 11 а, І. пов. на ліво.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

К. Кірх: **Світила Сходу.** Життєписи св. Отців Сходу, переповів А. Лотоцький. Бібл. Української Христ. Організації, Львів 1927, ст. 167.

Український Національний Календар на рік 1928. Видання „Українського Голосу" під ред. М. Струтинського. Перемишль 1927. З друкарні Кнолєра і сина. — Зміст: І. Календар на р. 1928. Український історичний календар. — ІІ. Д-р Іван Гижа: По шляху до самостійности і соборности. (В 10-ті роковини проголошення Української Держави). Г. Юрисіч: Вірші (3). Д-р Іван Німчук: Будуймо тривалі памятники! Д-р Іван Німчук: Кульчицький — патріярх віденських кавярників. Проф. М. Грушевський про напрямні української політики. З життя Наполєона. Ярослав Окуневський: Вже світає. В. Щурат: Похід на Жовті Води. М. Струтинський: „Ой та зажурились Стрільці Січові". В. Пашейко: Як Альзасія визволилася з неволі? За Е. Фаґе: Любов Батьківщини. І. Кедрин: Берестейський мир. (Пригадка в 10-ті роковини). М. С.: В Зелені Свята. В. Целевич: Національний принціп і його вплив на творення держав. Дмитро Палій: Перший листопад. Павло Тичина: Воздвигне Вкраїна свойого Мойсея... Д-р В. Щурат: Не маємо національного гимну. М. С-ка: Жінка в суспільному життю. Д-р Дмитро Левицький: Перед вибухом. (Спомин з 1918 р.). М. Струтинський: Українське Національно-Демократичне Об'єднання як переломовий етап в політичному житю зах.-українських земель. Олекса Черкавський: УНДО, його програма й тактика. Василь Мудрий: Наше відношення до Радянської України. Торжественний відїзд визволителя України Богдана Хмельницького до Києва. І. Франко: Піднесем свободи стяг! З народньої мудрости. Д. Донцов: На перехрестних стежках. (До літературної кризи на Зел. Україні). О. д-р Гавриіл Костельник: Церква в українському народі. Дмитро Геродот: Мойй Батьківщині. С. В. Любарський, посол: З історії кріпацтва на Холмщині. Микола Міяновський. В. Щурат: Ісус (з французького). Інж. М. Творидло: Як ми відбудували наше село. Пять літ зорганізованої праці. (З оповідань господаря). Галактіон Чилка: Відгуки дня. (Голос крови. Генеральний повстанець. Тайна популярности. Кооператива. Прикмірне село. Чужий не брат. Один день поза Львовом). Вітер і колька. Смішне. — Замовляти цей календар можна в канцелярії УНДО, Львів, Костюшка 1а.

ЖУРИАЛИ:

Жіноча Доля, двотижневик для жіноцтва, ч. 20, 15. жовтня. Зміст: У. Кравченко: Жадоба за красою. Д-р О. Грицай: О. Кобилянська. О. Кисілевська: З моїх мандрівок. Рятуймо. Жіночий рух. М. Загаєвич-Защерковна: В гостях у О. Кобилянської. Д-р В. Сіменович: Як в Америці жінки собі помагають. Д. Ганьківський: Дитина. Часть господарська.

Нова Хата, журнал для плекання домашньої культури, ч. 11, падолист. Зміст: І. Охр.: Концерт А. Остапчук. С. Сірополка: Підготовка жіноцтва до праці на культ.-полит. полі. О. Ver: По воду. Жорж Еліо: Тямко іде. Виставка української книжки. Найголовніші діточі норови. Рижі вісти. Новий стиль візитових суконь. Моди. Роботи. Господарство в Америці. Англ. жінки. С. Мійська: Приписи.

Літопис українського друку, орган держ. бібліографії УССР, ч. 42.

Учительське Слово, листопад, ч. 11. Зміст: 1) Чергові з вдання. 2) Учительські вибори. 3) Політика Польщі в справі українського шкільництва в Галичині. 4) Нестійні викрути. 5) На марґінесі проекту фонду посмертних допомог. 6) Правильник посмертного фонду для членів Т-ва ВПУУ. 7) Організаційні справи. 8) Оголошення. 9) Посмертні оповістки.

Господарсько - кооперативний часопис, 26. жовтня, ч. 43. Зміст: Країна пора: В інтересі пропаганди ощадности. Про комасацію селянських ґрунтів. Кооперативні свята. Правне положення та податкові тягарі кооператив. Хліборобство. Кооперація Жовківщини жертвам повіні. Комунікат Т-ва „Ощадність". З Ревізійного Союзу У. К. Відозва Т-ва „Ощадність". Господарські вісти.

Кооперативне молочарство, ч. 10, жовтень. Зміст Ю. Пандиковський: На шляху праці 1907—1927. Інж. А. Палій: Наша організація. Інж. Е. Храпливий: Субвенції для гал. молочарства в початках розвою наших кооп. молочарень. Висліди другої оцінки масла.

ОПОВІСТКИ.

Товариські сходини в Українськім Технічнім Товаристві з відчитами і дискусіями відбуваються кождої суботи в год. 18. в льокалі Товариства. — Видїл. 2-2

Вечорниці з танцями відбудуться в суботу 5-го листопада у великій салі тов. „Українська Бесіда" при вул. Рутовського 22. Початок в год. 9-ій вечером. Дешевий буфет і добірна музика дає запоруку, що забава буде прегарна. — *Комітет Політ. Вязнів.*

Заміць вінця на домовину бл. п. о. Амброзія Рибака зложили Вп. Олександер і Марія Кмициневичі зі Львова 25 зол. на „Рідну Школу". Вп. Жертводавцям складає щиру подяку — Головна Управа „Рідної Школи". 848

Товариство „Українських Жінок" у Стрию уладжує дня 5. листопада 1927 в салі „Народнього Дому" в Стрию концерт в честь Ольги Кобилянської. Скрипкові партії виконає проф. Москвичів. Сопранові соля виспіває д-р Софія Коренцева. Рецитацію творів Ювілятки виголосить Вп. Ракова, фортепіян обняв д-р Терлецький. Початок 8. год. вечір. 846

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Ізака Зельтенрайха,** Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо реперації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б) 33—7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЖАРІВКИ ощадностеві по зол. 1·25.
Лямпи стоячі і висячі, матеріяли електричні.
Найдешевше жерело в Галичині
„Електроблиск"
Львів Скарбківська 4.
(Проти кіна „Лев". Тел. 45-05. 840 2-2

ФУТРА найновійші найліпшої якости по приступних цінах поручає **ЕЛИСАВЕТА СОЛІН (вдова)**
753 **магазин футер** 4-4
ЛЬВІВ — СОБІСЬКОГО 4.

Ширіть наш часопис!

90 літ істнуючий фабричний склад СУКНА і вовняних товарів
під фірмою
Іван Валлях і Син
Львів, Ринок 33.
740 Телєфон 47—16. 2-6
поручає на біжучий сезон, величезний вибір новостей краєвих і **орит-нальних** англійських на мужеські одяги і костюми, як рівнож плюші на жіночі плащі.
КОЦИ НА КОНІ І ЛІЖКА.
Добірний товар! Ціни низькі!

Будильники-годинники
„Зеніт" „Джез" (Jaz) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників **Домбровський — Розважевський,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. — Власні роботні. 110 в 14—?

ПОДОРОЖУЮЧИХ до продажі молочарських машин
з організаційними здібностями, першорядних продавців, пошукує до праці на провінцію на добрих умовах світове підприємство.
Оферти з референціями слати до Адміністрації
836 під **П. с. Д.** 2-3

СТУДЕНТ прав, пошукує лекції без огляду на місцевість з круга середніх шкіл, виділових і всенародних на догідних умовах. Зголошення Володимир Балицький, студ. прав Слобода Золота п. Козова. 2-2

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 32—?

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Йоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50
Можна набути в Адміністрації „Діла"
ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. ПОВ.

Вже вийшов і продається по всіх книгарнях:
Ювилейний Календар-Альманах
„ДНІПРО" на 1928 рік
присвячений
десятиліттю української революції.
Окладника проф. П. Холодного.
ЦІНА 3 зол., з пересилкою 3·30 зол. Замовляти у накладні „Українського Товариства Допомоги Еміґрантам з Великої України", **Львів, вул. Руська ч. 3. III. пов.** 847 1—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

ч. 248 (11.216). Львів, субота 5. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щядн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 157 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Боротьба з голодом.

Львів, 4. листопада 1927.

Саме тепер минає два місяці боротьби з голодом, два місяці від хвилі, як полуднево-східну Галичину навістила нечувана катастрофа повені і як українське громадянство стало до боротьби з наслідками непереможної стихії. Українське громадянство в мить оцінило розміри катастрофи і зрозуміло її наслідки та розпочало організовану допомогову акцію. Всі українські центральні установи покликали до життя Український Центральний Комітет допомоги жертвам повені, який негайно розпочав широко закроєну і плянову акцію. На жаль, не вдалося в тому комітеті обєднати всіх українських чинників. Поза Центр. Комітетом повів свою особисту допомогову акцію о. митр. А. Шептицький та Львівський Митрополичий Ординаріят. Окремо зорганізувався теж на партійно-клясовій, інтернаціональній основі Робітниче-Селянський Комітет Допомоги Жертвам Повені. Та не зважаючи на розщіплення допомогової акції аж в трьох комітетах (коли не рахувати особистої акції о. митрополита), величезна більшість українського громадянства сконцентрувала свою в користь жертв повені в Українському Центр. Комітеті.

Вистане згадати, що під проводом Центр. Комітету зорганізувалося і приступило до праці понад 60 повітових й окружних комітетів та 96 проц. всіх збірок і пожертв походить виключно зі західно-української території. Про це свідчить звіт Українського Центр. Комітету допомоги жертвам повені, виготовлений з днем 31. жовтня ц. р. Через Центр. Комітет зібрано на протязі неповних двох місяців 49 вагонів і 3.862 кг. збіжа, 191 вагонів і 8.978 кг. бараболь, 1 вагон і 3.917 кг. муки, 38 міхів одягів та 68.000 золотих готівкою. З того розділено вже між навіщене повінню населення: 21 ваг. і 5.066 кг. збіжа, 51 ваг. і 8.978 кг. бараболь, 2.927 кг. муки, 29 міхів одягів і 21.134.29 золотих готівкою. До розділу лишається зголошених і направлених уже до місць призначення: 27 ваг. і 8.796 кг. збіжа, 140 вагонів бараболь, 1 ваг. і 990 кг. муки, 9 міхів одежі і понад 46.000 золотих. Коли збірки в натураліях перемінимо на гроші, рахуючи вагон збіжа по 4.000 зол., вагон бульби по 700 зол., а муки по 8.000 зол., то одержимо кругло 340.000 зол., а після додання грошевих збірок у кваті 68.000 зол., суму 408.000 зол. В тій сумі около 28.000 зол. прийшло з Америки й від української европейської еміграції, решту 380.000 зол. зложила Зах. Україна, а в тому 5/6 усіх збірок припадає на українське селянство.

Можемо бути горді з такого величавого висліду допомогової акції, поведеного **власними силами і засобами** українського громадянства. Без сумніву, ця допомога є далека від того, щоби могла заспокоїти нужду десяток тисяч жертв повені, та всеж таки в значній мірі опановано розміри катастрофи, щонайменше в початках, а це найголовніше. Загальна допомогова акція зєднала нас у великому горі та викликала відрух найкращих почувань. Головна заслуга цього гарного і дальшого висліду нашої допомогової акції припадає на долю українського селянства.

Робітниче-Селянський Комітет Допомоги Жертвам Повені, зложений з представників лівих, інтернаціональних партій, що ведуть свою діяльність на Зах. Україні, не найшов відгомону серед українського громадянства в краю. Його краєві збірки є смішно дрібні, а вже не найшов ніякого відгомону серед українського селянства. В його виказах не стрічаємо ані одної пожертви чи збірки в натураліях. Головна частина виказуваних ним збірок є американського походження. Видно, що цей комітет, зложений з представників поодиноких політичних партій: українських, польських і жидівських, інтернаціонального характеру, не находячи майже ніякого послуху в краю, найшов відгомін серед українського робітництва в Америці, — на всякий випадок більший, як Український Центр. Комітет. Бо коли приплив збірок з Америки (зі Зедин. Держав і Канади) в Центр. Комітеті осягнув досі суму кругло 2.500 дол., то Роб.-Сел. Комітет може похвалитися збіркою кругло 4.200 дол. в Америці. За те краєва збірка цього комітету не осягнула навіть 2.000 зол., дарма, що до Роб.-Сель. Комітету входять представники більшости робітничих організацій і лівих пол. партій, що проводять свою діяльність на Зах. Україні. До тогож і грошева збірка 2.000 зол. Роб.-Сель. Комітету походить головним чином від селян, а не від робітників, хоч плинною готівкою розпоряджають саме ці останні. Взагалі мається враження, що Роб.-Сель. Комітет є дуже односторонній щодо своєї діяльности, бо він є лише касіером і роздільним пунктом чужих збірок, а сам не займається цею „невдячною" акцією.

Позитивна допомогова акція досі пливе лише зі Зах. України й Америки. Зате непомітно допомогового здвигу з Рад. України. Хоч радянські органи широко розписуються про „асигновки" всяких радянських установ: центральних, окружних, районових і міських, хоч про те горлають і радянофільські західноукраїнські органи, то реального наслідку цієї акції — на жаль — не бачимо. Сума дотеперішніх радянських „асигновок" на допомогу жертвам повені осягнула висоту 120.000 карб. (60.000 долярів), себто понад пів міліона золотих. Без сумніву, є це дуже поважна збірка, яка могла би значно облегчити недолю повенян, колиб вона не була такою трансцедентальною, плятонічною. На жаль, ця допомогова акція кінчається друком цифр у газетах. А може допомога з Рад. України має й реальний характер, але пливучи під поверхнею життя, усувається від громадянської контролі й оцінки. Колиб так було, то це була би допомогова конспірація, яка криє в собі всі небезпеки і шкідливі наслідки всяких конспірацій. Найважніше, що така допомога могла би минутися зі своїм призначенням та могла би бути повернена на цілі, які не мають нічого спільного з допомоговою акцією. На всякий випадок годиться ствердити, що на основі дотеперішніх даних Рад. Україна світить відсутністю в допомоговій акції жертвам повені.

Ось так менш-більш представляється теперішня допомогова акція. Перші розміри голодової катастрофи опановано. Після довершення розділу натуралів пора подумати про дальше ведення допомогової акції вже іншого характеру і на довшу мету. Особливо пора подумати про трудову, продуктивну допомогу жертвам повені.

Над Балтиком.

Коло радянсько-латвійського торговельного договору.

Керманичем латвійської закордонної політики є соціяліст Целенс. Він свого часу підняв був справу невтралізації малих, прибалтійських держав і вів навіть у тому напрямі переговори з Литвою, Естонією та Фінляндією. Перенявся був цею ідеєю дуже між іншим і теперішній литовський премієр Вальдемарас. До невтралізації тих країн мало дійти таким чином, щоби всі вони спільно заключили пакт про неагресію зі спільними сусідами. Такий спільний пакт передбачуване передовсім у відношенні до СРСР. Одначе до того не дійшло: всі переговори в тому напрямі розбилися передовсім тому, що на перешкоді їх реалізації стала Англія.

Целенс всеж таки від своєї ідеї не відрікся. А будучи при кермі латвійської закордонної політики намагається створити для своєї держави якнайкращі відносини зі СРСР. Виявом тих його змагань є ратифікована перед кількома днями латвійським парляментом торговельна латвійсько-радянська угода. Угода заключена на 5 літ і дає вона велике, передовсім транзитні, вигоди для СРСР. Від тепер майже весь радянський експорт до Німеччини та інших держав буде відбуватися через Латвію і її пристані. З трактату невдоволена в великій мірі Польща, бо від тепер вона не буде мати ніякого навіть мінімального впливу на господарське життя Латвії. На основі договору весь радянський ввіз до Латвії, а передовсім такі необхідні продукти як сіль, нафта, цукор і збіже, користується великими митними та іншими привілеями а так само транзит тих товарів зі СРСР до Литви і Естонії через Латвію.

Польська преса твердить, що новоратифікований договір йде по лінії злуки прибалтійських держав під знаком радянсько-німецького порозуміння при повному виключенні якоїнебудь участи Польщі в господарському та політичному житті прибалтійських держав. Одначе невдоволена з трактату не тільки Польща, але ще більше Англія.

Між іншим в усяких англійсько-латвійських договорах є так зване „радянське застереження". Істота його заключається в тому, що всяке приняття Латвією таких чи інших пільг у договорах між нею та СРСР не може потягати за собою поширення їх на Англію, як на найбільше упривілейовану. Одначе не зважаючи на те, у конкретному випадку латвійсько-радянської угоди запротестував проти неї ще перед її ратифікацією англійський представник у прибалтійських державах Воган. Сам протест виплатся з уваги на в горі наведене тзв. „радянське застереження" в дуже оригінальну форму. А саме: Воган не вручив латвійському урядові ніякої ноти, а опублікував в одному рижському деннику статтю, в якій пише між іншим ось що:

„Всяка зміна відносин Латвії до її сусідів безпосередньо нарушує інтереси Англії, яка готова годитися на всяку форму зміни латвійської політики, але тільки настільки, наскільки на це дозволяють англійські інтереси. Колиж угода, предложена до ратифікації латвійському парляментові дасть, як це виходить зі самого тексту угоди, пільги для СРСР, які суперечать англійським інтересам, то англійський уряд змушений вважати таку угоду небажаною".

Наведений цитат зі статті Вогана незвичайно характеристичний. Він кидає ярке світло на ті відносини, серед яких доводиться вести політику маленьким прибалтійським державам, до тогож сам факт такої а не іншої інтервенції доказує, що Англія не кермується ніякими ні звичаєвими нормами ні куртуазійними сентиментами, коли мова про протирадянську її політику.

Та стаття Вогана не мала, видно, ніякого децидуючого впливу на рішення латвійського парляменту, бо він угоду ратифікував, хоч щоправда незначною скількістю голосів і то, як інформують польські джерела, більшістю голосів національних меншостей. Голосували за ратифікацією меншости: жидівська, російська і німецька. Договір ратифікований і по ратифікації входить у життя. Та чи Англія не буде робити ніяких перешкод при його реалізації. Нема сумніву, що буде. З радянської преси довідуємося, немов би вона впливала відповідно на прилюдну опінію латвійців у тому напрямі, щоби довести до заміни теперішнього уряду Латвії іншим, а доконати цього можнаб і засобами, анальогічними до тих, що спричинили недавний переворот у Литві і таким чином договір уневажнити. Можливо, що й до того дійде, а то тим більше, що перевороти в нинішних часах на порядку дневному, особливо в деяких прибалтійських полосах.

Гарден.

Смерть найвизначнішого німецького публіциста.

Помер німецький публіцист, якого статті нагадували на протязі 30 літ найкращі полемічні сторінки Гайного або Верного. Максиміліян Гарден, редактор найбільше живучого німецького тижневика „Цукунфт", що помер самітно в швайцарській санаторії в 66 р. життя, дав доказ: який вплив на політичне життя може мати одна талановита індивідуальність навіть у найбільше несприятливих умовинах. Оснований ним у 1892 р. тижневик став осередком немилосерної критики основ кайзерівського режиму і бойовим гаслом поступової думки.

Гарден почав свою карієру як актор. Як публіцист дебютував у 90 рр. в журналі „Варгайт" під псевдонімом „Апостата". Коли оснував власну „Цукунфт" згуртував довкола себе найкращі літературні сили, що освітлювали актуальні питання політики, науки, мистецтва та літератури. Сміливість Гардена здобула йому великі кола симпатиків. Його гостре як рапір перо не шадило ніякого авторитету і взяло ма[illegible] із Вільгельма

II., якого тупоголова німецька маса обожала.

Коли Бісмарк попав у неласку у кайзера, молодий Гарден став поборником „залізного канцлера". Неолігу закулісову правду дізнався від людини, що роками держала в своїх руках усі нитки внутрішньої та закордонної політики. Бісмаркові мусів Гарден завдячувати те, що до нині не втратило сили в його статтях і політичних портретах: кемпілосерно-студений погляд на справу, тягуче слово, широка історична перспектива на події. Гарден, як і Бісмарк, мав деспотичну вдачу, — любив стояти сам. Це було причиною, що згодом відпадала біля нього щораз більша скількість співробітників і „Цукунфт" був органом одної людини.

Зрештою нелегко було найти співробітників для політика, що підриваючи авторитет імперії, був одночасно ідейним переконаним імперіялістом. Його кампанія проти оточення кайзерину дійшла до кульмінаційної точки підчас процесу Айленбурга, приятеля Вільгельма, якому він закинув гомосексуалізм з високими достойниками. Не маючи змоги перевести доказу правди — відсидів кару вязниці в твердині.

Війна причинилась до еволюції його ідей. Його імперіялізм злився нерозривно з філософічним світоглядом, що не мав нічого спільного із політичною практикою. Гарден, знаючи пресарно вартість і силу французької та англійської літератури, не міг вдовольнитись дешевою демагогією, що обмежувалась до воєнних окликів. Його „антантські" симпатії підорвали його популярність; німецькі націоналісти вписали на нього атентат як на зрадника і хто зна, чи якби він не проводив останні роки здебільша в Швайцарії, не діждався би кінця колишнього свого ненависного співробітника Ратенавя, якого смерть він передбачив.

Гарден „полівши" не був захоплений ніяк республікою більш як монархією. Метою його життя була: критика. Післявоєнна доба принесла йому в Німеччині неменше матеріялу до цієї критики, як передвоєнна. Кожна його стаття була справжнім літературним твором, що не тратив вартости, коли проминала актуальність теми. Два томи його твору „*Köpfe*" це зразки літературної публіцистики, мистецькі й психольогічні портрети.

М. Р.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

повинен купити собі кождий українець

ПРОПАМЯТКУ МЕДАЛЬ

Ціна 3 золотих.

Замовлять:

Ukrainische Buchhandlung Theodor Sawula, Wien I., Riemergasse 2.

Гроші слати на наше конто до Земельного Банку Іпотечного у Львові, вул. Підвалє ч. 7.

Висилаємо також по 1 штуці.

Зїзд „Рідної Школи".

Оживлена дискусія. — Уділення абсолюторії. — Вибір нової Головної Управи. — Резолюції.

Після вибору комісій-матки і звідомлення з діяльности Головної Управи, яке зложив п. Лев Ясінчук, зачалися дискусія над звітом.

Першій заголосився до слова п. **Антін Чернецький**, що виступив з різкою критикою праці Гол. Управи. Закидає, що в понад 100 Кружків Р. Ш. нечинних, що не зроблено нічого з того, що ухвалено на минулорічному зїзді. В школах Р. Ш. виховують, мовляв, на бюрократів, які стануть опісля катами українського народу. Фінанси Т-ва тому катастрофальні, що Управа Т-ва в мин. році не йшла з духом часу, через що „стратила довірє селянсько-робітничих мас". Опісля ставить резолюції, в яких домагався „збереження Р. Ш. від впливів клерикалізму через усунення з Гол. Управи й учит. збору всіх осіб духовного стану", замінн „реакційного учительства Р. Ш. на поступове", „прочищення уставів Р. Ш. від угодових елементів" і т. д. Під загальне обурення і протести цілої салі промовець мусів перервати дальше читання тих *sui generis* резолюцій.

Евген Яворовський (Яворів) заявляється за національною школою і національним вихованням молоді. З реформами треба поступати обережно. Хто хоче радикальних реформ, не рахуючись зовсім з обставинами й вимогами часу, той є або єліцем або демагогом. Дефіцит Р. Ш. — це ганьба для цілого нашого загалу. На жаль, зі Львова приходили до нас майже самі сумні вісти. Централя не виконала наложених на неї обовязків. Ставить резолюції за національною школою, за масовим обсиланням шкіл Р. Ш. за загальним оподатковуванням на потреби Р. Ш. (по 10 сот. місячно), за зміною статута в тому напрямі, щоби для тяглости роботи вибори кермуючих органів Р. Ш. відбувалися не що року, а що кілька літ, за скликанням в короткому часі для нарішення цієї справи надзвичайного зїзду Р. Ш.

Іван Ющишин: Наше державне шкільництво вже сливе зовсім спольонізоване. Це болить найбільше нас, учителів, бо український загал приймає всі удари на нашу школу байдуже. Вважає Гол. Управу повести енергійну акцію за відполяченням нашого державного шкільництва і за плянове поведенєю працею для ліквідації неписьменности в нашім народі. Згадкою про учителів, які примушені коротати свої роки на засланні серед поріжно польського населення, кінчить свою промову.

Учит. **Бурко**: Найлекше говорити і критикувати, зате тяжко будувати. Радить усім нашим критикам забратися до праці на місцях, якої всюди доволі. Там ніхто не ставитиме їм перешкод. Хто ж дає пусті фрази про творення в наших школах майбутньої бюрократії, той зваблений привид, що говорить не для добра української школи й української дитини, а просто на вітер або заслїпланий партійністю. Наші школи мусять мати відповідний рівень. Заявляється за надержанням гімназій Р. Ш., хоч не противиться деяким гаразд обдуманим реформам. Вкінці говорить про неуміркованість як слід службові відносини учительства, занятого в Р. Ш.

Для орієнтації зібраних і для влекшення дальшої дискусії відчитав п. Ясінчук резолюції, які запропонувала до ухвалення Гол. Управа.

Сен. **Гриць Дувірак**: Р. Ш. — це високо піль, тому повинна бути у нас усіх на першому місці. Не сміє бути у нас гризні й непорозумінь там, де йде про українську школу! Всі ми мусимо стануть під її прапором, всі мусимо зєдинитися для оборони нашого наймолодшого покоління перед винародовленням. Як нам поступати — показують сестри Печеніжинщини. При допомозі кількох священників і кількох світських інтелігентів, а зрештою самі, не зважаючи на нечувані переполи й переслідування, будують вони там Р. Ш. Тепер приступають до будови будинку для прив. школи в Печеніжині, в чому Гол. Управа повинна їм помогти й від себе.

Сен. **Лепкалюк**: Дуже бажано, щоб нова Гол. Управа стояла вже твердо і правила у вибраному складі без змін і тягом цілий рік. Це дуже важне для тяглости й успішности нашої роботи. Заявляється теж якнайрішучіше проти вводження до Т-ва партійности і роздорів. Р. Ш. — це наша фортеця, біля якої мусимо скупчитися всі. Треба повести справу так, аби кожне село, кожний повіт помагали й радили собі самі. Не відкликатися по поміч до інших! Ми, гуцули, радимо собі самі і працюємо жваво — при помочі нечисленних українських інтелігентів, а докуди й без них. При кінці вносить цілий ряд до всіх тих, що виносять роздори і сварки, аби це пам'ятали і зєдинилися в єдности й карности біля Р. Ш.

Дир. **А. Крушельницький** жалує, що в звіті нема видрукованих резолюцій, ухвалених на минулорічному Зїзді. Особливо ложить бесідникові на серці резолюція про потребу відтяжения наших

І. ДРЕКСЛЄР І СИНИ
ПЛ. КАПІТУЛЬНА 2
КОВДРИ І МАТЕРАЦИ

Мих. Рудницький.

Ювилей Кобилянської.

Лист до Буковинського Комітету.

Ви, вельмишановні громадяни, почитувачі таланту Кобилянської, пригадали „Т-ву письменників і журналістів" у Львові один справді заслужений ювилей. При цьому-ж додали два прохання, на які, хто зна, чи ми в силі відповісти ділом. Вислати наших делєгатів на Ваше свято до Черновець — це справа вісї; коли література не навіє тут на сусідів політики — 26. листопада наші делєгати будуть з Вами.

Матеріяли до „Пропамятної Книги" в честь Кобилянської — це вже ціла проблема. Ви зволили подати що нашого відома, що хочете там помістити життєпис ювилятки, якісь критичні нариси, а головно спомини про Кобилянську, її давніх знайомих, привітні листи та телеграми. Мені здається, що Ваш щирий подив для таланту письменниці не йде в парі із засобами, якими хочете його висловити. Спомини ріжних знайомих письменниці, які мають може в перше в житті брати за перо, щоби їх списати? Чи Ви уявляєте собі цю страшну загумінкову літературу? Скільки справжніх літературних споминів про Франка читали Ви навіть під прізвищами тих, що пишаються на деяких книжках як автори? Пересилати привіти та поклони може письменникові, як і кожному іншому, хто хоче і хто вважає це своїм обовязком. Але навіщо передавати друком майбутнім покоління сотню пребанальних телєграм від випадкових товариств, союзів, гуртків, партій і достойників, яких єдиною думкою при складанні привіту є те, що вони будуть під ним підписані? Чи Ви вірите, що Ви зробите цим приємність чутливій письменниці?

Як там із життєписом Кобилянської — не знаю. Здається, що зайве запрягати до нього фаховця, що шукатиме дат на аркуш друку, коли всім відомо, що найважніші події життя Кобилянської — це дати виходу її творів. Замовлені статті? Ювилейна атмосфера не є пригожа для дійсної критики творчости письменника. Бодай не в нас. Наші критики пересвідчені, що їх роля у такі хвилини — мов людини запроханої на родинний баль, де чим хто більше скаже компліментів і старих витертих фраз усім до вподоби, тим краще робить враження.

Кількох наших письменників може й могло би сказати кілька цікавих слів про творчість Кобилянської, якби мати певність, що передтим вони найдуть час ще раз прочитати її твори. Зрештою, не дуже безпечно друкувати такі вражіння; письменник, що не є одночасно критиком і не розбирається у „щаблях вартости", кидає фальшиве світло на свого товариша, на себе тінь, а на читача непроглядну мряку.

А з чогож — спитаєте роздратовані — ви складете свій вечір у Львові в честь Кобилянської?! Ми хотіли-б його скласти з того самого, що Ви свою „Пропамятну Книгу" Чую Вашу відповідь: „Чоловіче! Увесь вечір сама література? Ви хочете попросту публіку відстрашити заздалегідь!" Не хочемо, бо вона й так давно відстрашена. Та ще більше не хочемо складати вечора із фортепянів, соль ні з промов, що нагадують щорічні „Шевченківські" концерти, ні з подібних до них, мов сіямські брати, привітних телєграм, десь кимсь складених наосліх.

Глибоко-щирим був вигук одного товариша: „Ех, якби так Кобилянська була написала замість „У неділю рано зілля копала" — „Ой, не ходи Грицю!" — тоді було би що виставити і чим виповнити вечір!" А я додаю: „Ех, якби так товариство письменників не мало обовязків підчас ювилею письменника думати про його твори!" І уявляю собі цю історію так:

Коли святкують ювилей якогось хеміка, якого твори є для мене семи тайнами Сезама, я, знаючи його тільки із прізвища, можу вшанувати його тим, що спитаю спеціяліста: що він такого мудрого написав і чому став славним. І часто мушу вдоволитись кількома популярними інформаціями та заголовками творів. Література є в нас для більшости тим, чим для мене хемічні чудеса. Тому нічого дивного, коли сотні громадян ідуть з цікавости на ювилейний вечір, улаштований якимнебудь товариством, щоби почути, коли і де письменник уродився, що написав і за що його шанують. Коли в програмі є для них щось голосніщого, нпр. хори, не диво, що вони недочувають того, що, зрештою, й так можна найти в книгарських каталогах.

Та чи товариство письменників не є в клопоті саме тому, що не може робити з літератури додатку до загально прийнятих точок програми? Не може, навіть, якби в ньому були деякі члени тої думки, що Кобилянська таки трошки за велика аристократка і тому слід її „здемократизувати". Нічого не вдіеш: *noblesse oblige.*

Нема ніяких труднощів, щоби запрохати шість осіб із сяким-таким іменем і розділити їм теми про Кобилянську на зразок університетських семинарійних праць. Та знаючи галицьку атмосферу „літературної" публики, ніхто не заперечить, що кожний із тих промовців буде вилізати із шкіри... не знаючи, звідки зачати і чим скінчити.

Ювилей письменника або є спонукою передумати його працю або звичайною конвенціональною формою. Ми поважаємо Кобилянську надто високо за її горду скромність, щоби ховатись за китицями штучних квітів як наймлені чури. Коли Львів не має стільки знайомих із творами Кобилянської, скільки є товариств, що готові вислати їй ювилейні привіти, нехай галицькі робітники пера зійдуться в день її свята у власному вибраному колі і з тепла, витвореного споминами про шляхи уяви письменниці, пробують викресати кілька іскор думки, гідних того, щоби не згасли.

„Et tout le reste"... est-ce littérature?

Дня 6. листопада ц. р.
відправиться в годині 12:30 в Преображенській Церкві
ПАНАХИДА за попеганх.
Проситься о якнайчисленнійшу участь
Комітет Пань.

Ілярій Чапельський
емер. дир. філії Банку Господ. Крайового
помер дня 3. листопада 1927 р. по важкій недузі в 51. році життя.
Похорон відбудеться в суботу, дня 5. листопада в год. 2. попол. з дому жалоби вул. Тереси 2. на Личаківський цвинтар.
Жінка з донькою і Рідня.

прив. шкіл від державного учительства. То, що було на початку цього шк. року у Львові в двох середніх школах Р. Ш. є лише наслідком невиконання минулорічної резолюції. Особливо у Львові за богато держ. учителів по наших прив. школах. Такі учителі не в силі відповісти всім вимогам виховання по наших прив. школах, хочби й мали найліпшу волю. Щож до тих народніх учителів, яких влада перенесла на захід, то на думку промовця вони повинні були лишитися тут в краю і шукати собі хліба між нашим народом як кооператори тощо (Спротиви на салі й ріжні окликн!). При кінці бесіднік підносить іше вагу одинокого українського мужеського учительс. семінара у Львові і вагу наших прив. шкіл у Львові взагалі. По думці своєї промови ставить резолюції.

Вол. Целевич: Хиба нашого Т-ва в самій його організації. Передовсім за богато членів має Гол. Управа, тому уважає в себе за мало еластичний апарат до праці. В тому напрямі слід кам змінити статут. Прикра справа, що з фінансами Т-ва так скрутно. Промовець переконаний, що чим інтензивнішу акцію поведе Т-во, чим більше заснує шкіл, курсів і т. д., тим скорше вийде з фінансової скрути. Радить розвести акцію за підмогами на установи Р. Ш. з громадських фондів по селах і містах, бо ці фонди у львівській части складає український податник. Дальше зазначує, що треба як слід розбудувати відділ правної поради при Гол. Управі, який повинен збирати пильно всі матеріяли в мартирольогії українського шкільництва і служити всім порадою й чомічю, а навіть давати ініціятиву. В черговій бесіднік занявся промовою А. Чернецького, при чому останній постійно перебивав і кидав ріжні окрики, проти чого раз-по-разу вставала піла сали. Зважаючи до інтензивної праці і до якнайбільшого поширення сітки шкіл Р. Ш., курсів, захоронок, діточих садків і т. д. закінчив п. Целевич свою промову.

Після того забирали ще слово пп.: **Чучман** із Золочівщини, **д-р Грушкевич** зі Станиславова, **Сікора, А. Добрянський** зі Звенігорода, **Яр. Цуриковський** (що по кількох „революційних" фразах мусів на доганяння делегатів замовкнути), **Зубар, Деркач** (Городецьке передмістя), **Галах** (Станиславів), **Ліщак** (Рогатинщина), **Вособець** (Лєзандівка), проф. **Каменецький**, з Рогатина, **Савчак** (Львів), дир. **Даниш** зі Станиславова, **П. Лисецький** (Львів), **д-р Турянський** (Львів), проф. **О. Терлецький** (Львів), д-р **Цимбалістий**, проф. **Березовський, Райтарівський, Стефанів** (Коломия), о. прал. **Л. Куницький, Бриндза** (Яворів). Велика більшість цих промовців заявилася за національним принціпом виховання в школах Р. Ш., протестуючи проти партійної гризні й демагогії та всяких інтернаціональних кличів, пачкованих між нашу суспільність. Вираз цим поглядам зібрання дав передовсім о. прал. **Куницький**, що говорив про вагу національного й релігійно-етичного виховання нашої молоді та про ролю духовенства в національно-культурнім житті нашого народу. Деякі бесідники (Зубар, Каменецький) заявили, що Гол. Управа повинна виробити собі більший авторитет, дир. Даниш говорив про вагу організаційної праці, дехто підносив ще ріжні недомагання і ставив постулати до централі Р. Ш.

По вичерпанню листи промовців **уділено абсолюторію** уступаючій Головній Управі і вибрано нову Головну Управу в складі, поданому нами вже у вчорашньому числі.

Нововибраний голова ради. **Ілля Кокруда** подякував присутнім за вибір і подав зібранню до відома головні напрямні діяльности Р. Ш., які він собі намітив на найблищий рік. Промову його прийнято горячими оплесками.

Потім прийнято ще резолюції, які відчитав п. Ясінчук (їх подамо завтра) і голова замкнув Зїзд короткою промовою. По відспіванню нац. гимну делегати й гості розходилися у тім переконанні, що новий провід поведе справи „Рідної Школи" якнайкраще і якнайдоцільніше.

СОЙМ І СЕНАТ ВІДЛОЖЕНІ.

Варшава, 3. листопада 1927.

Нині на 3. год. попол. визначено перше засідання звич. соймової сесії, скликаної розпорядком президента держави. Перед засіданням сойму відбулося зібрання сеніорів. На ньому мали рішити, яке становище займе сойм до предложеного урядом бюджету. Рішення не запало. В год. 3.20 марш. сойму Ратай отворив засідання сойму і відчитав декрет президента держави, який скликує бюдж. сесію. На урядових лавках засіли: віцепрем. Бартель, між. Чехович, Складковський, Стемпевич, Квятковський і віцемін. Гродинський. Перед приступленням до денного порядку марш. уділив голосу віцепрем. Бартелеві. **Віцепреміср відчитав декрет президента держави, яким відкладає звичайну сесію сойму до дня 28. листопада, себто до кінця каденції.** На салі счинився великий галас. Посли кричали: „Ганьба! Скандал!" і т. д. Маршалок заявив: „З огляду на декрет, якого панове не дали мені почути, вважаю засідання замкненим". Засідання сойму тривало рівно 8 хвиль. Гамір не змовкав. Посли відійшли на збори клюбів.

В год. 5. прийшов до **сенату** секретар президії ради мін. і доручив марш. сенату Тромпчинському письмо віцепрем. Бартеля, в якім цей повідомляє, що переслав маршалкові сенату розпорядок президента держави в справі відложення сесій сенату. В розпорядку сказано, що на основі 187. уст. конституції **відкладається з днем 4. листопада 1927. звич. сесію сенату до 28. листопада 1927.**

ПЛЯН ПОВАЛЕННЯ РУМ. ДИНАСТІЇ.

Букарешт, 3. листопада 1927.

Держ. підсекретар Татареску сказав представникам преси, що при арештованім Маноїлеску **найдено акти, листи і телеграми**, в яких був плян повалення династії. Вступне слідство викрило проект пляну, котрого виконання вже почалося. Із записника Маноїлеску виходить, що така акція почалася 18. липня. „З розмови з Карлом видно, що він бажає вернути заки ще Михайла проголосять королем. Домагається від нас акції. Гадаю, що його правда". Далі сказано в записнику: „Бачу одну лише розв'язку, себто революційну політику. Провідники партій: Авереску, Манію, Йорґа, євент. і Куза повинні заявитися отверто проти регенції в користь Карла". Маноїлеску почав кампанію в листопаді.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·86·50—8·86·75, канадійський доляр 8·85·00—8·86·50, чеська корона 0·26·00—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцерський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·40—43·75, німецька марка 2.11·48, данцігський гульден 1·72·82, червінець 30·25—31·00.

Золото: 20 кор. 36·50—36·80, 20 франків 34·40—34·70, 20 марок нім. 42·40—42·70, 10 рублів рос. 46·50—46·90.

Срібло: кор. австр 0·67·00—0·67·50, 5 кор. австр. 3·50—3·55, фльорен австр. 1·75—1·78, рублі рос. 2·90—3·00, копійки за рубель 1·45—1·50.

Збіжє.

Пшениця дівірська 45·25—46·25, пшениця селянська 43·25—44·25, жито 36—37, ячмінь броварний 38·75—40·75, ячмінь на перем. 33·50—35·50, ячмінь пашний 31·00—32·00, овес 33·75—35·50, кукурудза румунська 31·00—31·50, бараболі рофовані 6·50—7·25, фасоля біла 45—55, фасоля кольорова 53·50—55·50, горох піввіктория 72—82, горох полевий 45—55, бобик 36·25—37·25, сіно 7·50—8·5, солома 4·25—4·75, гречка 34·00—35·00, лен 60·00—63·00, рівак озимий 60·50—62·50, грисик кукурудзяний 5·—63, мука кукурудзяна 34·75—35·75, отруби житні 23·75—24·25, отруби пшеничні 23·75—24·25, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конішина червона 285—285, мак синій 115—135, мак синій 85—105, мішки вживані 1·20—1·60, мішки нові 1·70.

НОВИНКИ.

— **Відгомін справи Собінського.** Свого часу була голосною справа арештування братів Михайла і Івана Балівських у звязку зі справою вбивства Собінського. Як відомо слідство проти згаданих арештованих припинили, а арештованих випустили на волю. Як відгомін цієї справи відбувся в дні 26. жовтня ц. р. розправа перед Повітовим карним судом С. III у Львові наслідком обвинувачення Теодора і Степана Яцурів та Михайла Балівського з простунку з патенту про поширення зброї і в переховуванні вибухових матеріялів. Після переведеної розправи суддя д-р Покорни увільнив усіх обвинуваченних від вини і кари. Арештованого вдруге у жовтні ц. р. студ. Теодора Яцуру у звязку зі справою летинска при львівській рогачці, в дні 26. жовтня ц. р. випустили на волю.

— **З українського Наук. Інституту у Берліні** повідомляють, що 4-го н. м. відбувся там новий виклад д-ра В. Залозецького п. з. „Подорож у північну Італію і середновічні твори мистецтва".

— **До процесу Шварцбарта.** Дістаємо таку заяву, з проханням помістити її: Празький Комітет вшанування і оборони памяти Симона Петлюри цим рішуче протестує перед цілим культурним світом проти всіх тих наклепів і нечуваних образ, які підчас судового процесу в Парижі над вбивцем Шварцбартом жидівство кинуло на адресу нашого національного героя С. В. Петлюру та на ввесь український нарід. — Заст. голови Ст. Сірополко, секретар (підпис нечитний).

— **Українка.** У франц. місячнику „*L' Internationale ... d'enseignement*" у ч. 1. за жовтень находимо інформ. статейку про „Українську школу в Польщі" із статистикою.

— **Паспорт і містерії.** „Ілюстрований Курєр Цодзенни" присвячує велику вступну статтю якійсь диктаторці паспортового бюра, панні Родисівній, від якої ласки залежить, кому вона хоче видати полекшений паспорт, а кому ні. Із статті в виходить, що легше дістати такий паспорт членові якоїнебудь паспортової дружини, ніж людині, що хоче їхати на паукові студії.

— **Злодії в суді, але в ночі.** До повітового суду в Римапові вломались уночі злодії і забрали 3000 зол. складених у депозитах. Що злодії „мають зуб" на суд, нічого дивного, але що Темїда має закриті очі, тоді коли її обкрадають не трохи дивне.

— **Катастрофи й нещастя.** Згинув заслужений нім. летун Плят у Дессав, при пробі нового апарату. — У Кенігеберґу завалилась стеля новозбудованої почти і вбила 4 робітників, а 6-ох ранила. — В Італії, біля м. Барі, страшна залізнична катастрофа: 8 убитих, багато ранених.— Біля Гдині потонув польський корабель, а з ним 6 моряків і 4 офіцирів. — У селі Михайлів, люблинськ. повіту згоріло 60 господарств. — З Мадрида повідомляють, що біля Саламанки згоріло село Арцеділяно наслідком зіпсованих електричних проводів.

— **Про методи історичної праці.** Минулого тижня скінчився міжнародній від'їзд союзу для культурної співпраці у Франкфурті двома цікавими відчитами про національні та понаднаціональні історичні студії. Перший мав паризький професор і критик Альберт Тіборе п. з. „Історія у сучасній франц. свідомости"; другий австрійський проф. Ганс Айбль п. з. „Роля історії в свідомости народів". Тібоде стверджував, що у Франції зросло недовіря до історичних дослідів, які надто розбіжні в своїх методах і висновках. Франція має досі дві „історії" (як науки): революційну та традиціоналістичну, що себе поборюють. Офіціяльна наука в республиканських школах виводить усе добро від революції, нехтуючи здобутками „старого режіму". Тепер прийшла черга на критику таких ідей. Те, що називалось до нині „історичним генієм" Франції стало предметом сумнівів. Переоцінка давних метод історич. праці відчувається у Франції дуже живо. Проф. Айбль виязав свій відчит під загальним заголовком в чисто актуальним питанням: чи Австрія має право вважати себе одною цілістю з Німеччиною і цим дав доказ, що історичні ідеї важко відмежувати від політичних. Із загальної дискусії після обох відчитів витворились два окремі напрямки: італійці та поляки боронили права „національної" історії, нім. професори Бергстресер і Гельпах, що виступали гостро проти Айбля говорили про необхідність витворити в історичній праці „цілохотности", „вищого погляду", що культурні цінности ставить понад політичними і в силі творити понаднаціональний огляд подій. Історики погодились менш-більше на висновках, що історик повинен у першій мірі передавати те, що було, але що одночасно він є людиною, яка не в силі зректись своїх поглядів і тому „обективність" є далеким, майже недосяжним ідеалом.

10 і 11 ЛИСТОПАДА
тягнення І. кляси
Польської Державної Клясової Льотерії.
Льоси можна набути в колектурі
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
Величезна імовірність виграної
650.000 золотих
400.000 золотих
250.000 золотих
100.000 золотих
75 000 золотих
60.000 золотих
50.000 золотих
40.000 золотих
30.000 золотих
25.000 золотих і т. д.
Загальна сума виграних у теперішній льотерії значно побільшена
ок. 20 мільонів золотих.
ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!
Ціна льосів:
Чверть льосу зол. 10.— Пів льосу зол. 20·— Цілий льос зол. 40·—
В цім місці відтяти і переслати нам у листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
Отсим замавляю:
. . . . . льосів цілих по зол. 40·—
. . . . . „ половинок „ „ 20.—
. . . . . „ чвертьок „ „ 10·—
Належитість золотих . . . . . заплачу по одержанні льосів, почтовою складанкою ПКО. присланою фірмою.
Ім'я і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

— **Рекорди.** 15-літній американець з Нью-Йорку Джемс Мак Льов перейшов від уродження дотепер 100 операцій і після останньої почуває себе зовсім добре. — Рекорд досі неосягнений хоче побити плавачка Мерседес Гляйце, що переплила Ля Манш; вона підписала контракт з одним америк. товариством, зобовязуючись переплисти в грудні Гібральтар. — Молодий англієць Гаррінгтон помер в оригінальний спосіб, який заслуговує на назву рекорду. Він був завзятущий наколесник і не розставався із своєю машиною ні на хвилину, почуваючи себе немов би приросшим до її двох коліс. Гаррінгтон задовжився і не мав грошей; прийшов день, коли йому мали забрати наколесницю. Він звчинився в малій кімнатці, позатикавши всі діри, щоби воздух не мав туди доступу, сів на наколесницю, яка мала бензиновий мотор і відчинивши газ, пустив свою машину в рух стрімголов, немов у далеку подорож.

— **Літературний кутон.** Музей Достоєвського в Москві дістав невідомий памятник письменника, який подарував його жінці морського офіцира Сагуліева. Є це памятник з 1860 р. З нього виходить що Достоєвський вернувшись із Сибіру не почував себе „зломаним" ні духово, ні фізично, а навпаки „дуже бадьоро". — Російський союз драматичних письменників не найшов ніодного драм. ні музичного твору присланого на жовтневий конкурс гідного нагороди! — Московський камерний театр виставив нім. драму Газенклевера „Антигону" в перерібці поета С. Городецького. Антигона є в цій новій редакції провідничою збунтованих робітників проти Креонта, що є символом фашизму. Рецензент „Красної Газети" пише, що з цього вийшла дуже примітивна клюбова інсценізація в роді алєгоричної „агітки" (агітаційної песні) з 1919 р., із робітниками закованими в ланцюги, в символічним „капіталом" і прегарною жінкою „Свободою". Навіть „Красна Газета" невдоволена; а що сказав би на це покійний Софокль?

— **Гріб Гайного.** При нагоді залуцьких днів довідуємось, що могила Гайнріха Гайного, який спочивав на паризькім цвинтарі Монмартру, вперше відновлена від довгих літ. Нім. амбасада в Парижі з пошани для поета вважала своїм обовязком очистити його памятник і замінив з тисячних надписів і підписів, якими відвідувачі хотіли сказати дещо, що не забули... що себе. Тепер на гробі поета

лишається тільки одинокий напис у двох мовах, теж мало поетичний, але позний змісту: „Безумовно забороняється писати на памятнику, рисувати його або фотографувати під загрозою поліційного протоколу". Треба ще такої загрози, щоби приневолити до мовчанки поетичні серця, що перед памятником поета не в силі стримати свого натхнення і хотять його наслідувати. Щоби камінь, під якимсь він спочиває, був для нього ще тяжшим.

— **Для аматорів танцю.** Кажемо: аматорів, але думаємо і про професіоналів, які певне ще не знають, що 31-го м. м. союз професорів модних танців показував представникам преси найновіші зразки свого мистецтва. Ці нові вихиляси мають уже в найближчім сезоні виперти дотеперішній всевладний чарльстон і той другий „пречудовий" модний танок, що не дійшовши до нас поставрівся: блек-ботом. Нових танців є три „ейль", бо його придумали студенти ейльського університету в Америці, „ритмік-степ" придуманий у Льондоні і „кінкажу", що наслідує рухи дикої вітки. „Кінкажу" вже шаліє по всьому Ню-Йорку. „Ейль" — меланхолійний „ритмік-степ" — веселий і „кінкажу" — „божевільний", до якого треба великої сили, гарячого темпераменту і дуже доброго зору. А до всіх разом треба віри у всесильну моду, яка є висловом краси і грошей, щоби навчитись нової хореографічної акробатики.

— **Опіка над шукачами золота.** Радянська влада заснувала нове товариство, що називається „Союз-золото", а має на меті надзирати за копальнями золота на всьому просторі СРСР. Перед війною 60.000 людей на просторі російської імперії шукало скарбів на „золотих" полях на власну руку. Тепер є їх ще 15.000, але вони не мають грошей, щоби шукати нових джерел золота. А що радянський уряд організував тепер кілька геольогічних експедицій на Далекий Схід, щоби там шукали золота, він хоче теж допомогти приватним підприємцям в експльоатації найдених скарбів.

— **Світова всячина.** Число безробітних у Німеччині понизилось тепер до найнищої цифри за останні 2 роки: 324,000 осіб. В Еспанії почали розглядати проект підземельного тунелю під Гібральтаром. Альфонс XIII заявив, що вважає цей проект у межах можливости; кошта будови 250 міл. песет. — Вибори до міських рад в Англії дали перевагу партії „Лейбур" (робітничій), яка дістала 110 мандатів проти лібералів з 8 манд., консерватистів з 7 і незалежними з 15 м. — Рокфелєрівський Інститут заснував дослідче заведення над малярією в Римі; при ньому працюють найбільші італ. спеціялісти. — Відома фільмова артистка Ліа Путті, вернувшись з Голівуд до Берліна, скалічила собі поважно ногу по необережности. — Здоровля Венізельоса, що незадовго на запалення жил, погіршилось. — Міс Дороті Льоган, яка призналась, що обдурила тих, що вірили в її переліти Ля-Маншу, стане перед льондонським судом за складення фальшивої присяги. — Швайцарські геольоги стверднли, що Альпи обсуваються вниз; а саме: 170 міліонів куб. метрів землі на просторі 2 кв. кіл. рухається. Монтре Арбіно, що мала в 1888 р. 1697 м. тепер осіла на 3 метри.

— **З кіна.** У кіні „Палєс" монументальна фільма „Нерон". У кіні „Лев" — „Готель Імперіяль"; а від суботи велика еротична фільма „Дон Жуан" — „Вежа кохання" з Джон Беррімором. У кіні „Аполльо" „Послюбна ніч" з Лідею Дамітa, а у „Фатаморґана" Батая „Сатана у шовках".

— **Заява.** Ми підписані Василь Мудрий як відповідальний редактор „Діла" і Володимир Целевич як б. відповідальний редактор „Свободи" заявляємо, що не піддержуємо закидів піднесених проти п. Антона Чайковського в Тернополі в дописі, поміщеним в „Ділі" в 29. 3. 1927 р. ч. 69 п. з. „З судової салі" — згладно з „Свободи" з 2. 4. 1927 р. ч. 14 — а з особіна відкликуємо закиди щодо мнимої крадежі плаща і щодо крадежі портфелю з грішми. — У Львові, дня 2. листопада 1927 р. — **Василь Мудрий, Володимир Целевич.**

— **Львовяни! Що Вам шкодить** робити закупи солодощів у склепі „Фортуни Нової" при вул. Руській ч. 17!... 857 1—?

— **Заходом Кружка „Рідної Школи"** ім. Т. Шевченка у Львові відправиться в неділю дня 6. листопада 1927 о год. 12-ій в церкві при вул. Зибликевича поминальне Богослужения в 10-ту річницю смерти першого голови Кружка і великого народнього діяча бл. п. д-ра Евгена Олесницького і за померших членів Кружка. Того самого дня о год. 6. вечером відбудуться в школі при вул. Мохнацького 12 інтересні відчити при співучасти дир. д-ра Остапа Макарушки. Просимо явитись на тих торжествах. — **Старшина Кружка.** 852 1—1

Перегляд інвалідів УГА. в Станиславові. В понеділок і віторок, дня 7. і 8. листопада ц. р. відбудуться лікарські оглядини Інвалідів УГА. в Станиславові від год. 8—10 передпол. і від 4—6 попол. в салі „Народнього Дому" напроти двірця для повітів: Станиславів, Богородчани, Калуш і Товмач. Кожний Інвалід УГА. обовязаний явитися до перегляду та принести з собою посвідчення від парохіяльного уряду й читальні „Просвіти" або кооперативи про те, коли і в якій військовій частині став інвалідом, а також потверджений громадським урядом виказ маєткового стану. — *Уповаж УКТОНІ у Львові.*

— **Кушніpська** робітня Петра Карпака є при вул. Курковій ч. 11 в. І. пов. на ліво.

Відозви й комунікати.

Обіжник Українського Центрального Комітету допомоги жертвам повені до повітових комітетів у знищених околицях.

І. Шкоди. Не зважаючи на наші ургенси в листах досі не маємо майже ні з одного повіту докладно і вірно оброблених підсумків шкід, не маємо його навіть від тих У. П. Комітетів, що такі підсумки вже поробили. Доривочні, або надто загальні дані чи звіти, переповнені описами шкід без докладних дат, не є ще для нас достаточним матеріялом. Докладне зіставлення потрібне нам для дальшого збирання дарів як у краю так і за границею, головно в Америці, потрібне для Парляментарної Репрезентації, для „Сільського Господаря" й інших господарсько-економічних центральних установ в їх домаганнях до влади відносно санації зруйнованого краю, чи в інших ділянках їх акції.

Ці У. П. Комітети, що такий матеріял вже мають, зволять порівнати його зі статистичними даними тамошніх староств, та провіривши правдивість, зволять негайно переслати Українському Центральному Комітетові, а котрі не мають, зволять зараз приступити до виготовлення і провірки. Необхідні передовсім зіставлення шкід у поживі, паші, худобі, будинках, засівах, господарським приладдю, знищених грунтах, а далі в підприємствах торговельних і промислових, керниках, дорогах, мостах та інше. Зазначити належить, який є здоровний стан, чи є випадки недуг, що ширяться наслідком повені. Кошти виготовлення У. Ц. Комітет готовий покрити, якщо У. П. Комітети не зможуть цього виконати власними коштами.

II. Спожива допомога. На основі цих зіставлень просимо переслати нам приблизний обрахунок висоти допомоги, потрібної для виживлення аж до нових зборів, з поданням окремого списку тої допомоги, яку тамошнє населення вже дістало від У. П. Комітету чи з інших джерел, а окремо тої, яка ще потрібна. Виказ цей є для нас конче потрібний тепер для доцільности в розділі дарів, та для орієнтації, в якій мірі може загрожувати голод в часі передзимку, та як йому запобігти. На основі цих зіставлень просимо також подати виказ потреб на весняні засіви.

III. Продукційна допомога. Досі йшов У. Ц. Комітет — дякуючи обильній жертвенности українського населення — з консумційною допомогою на виживлення. Одначе У. Ц. Комітет задумує піднятн в порозумінні і при співучасти організаційного апарату „Сільського Господаря" та кооперативних організацій так звану продукційну акцію допомоги, а саме допомагати в згаданих вже весняних засівах, а зокрема в створюванні варстатів праці для безробітних в околицях потерпівших, для сталого піднішування там добробуту започаткуванням домашнього промислу, чи інших трудових підприємств, будьто дорогою удільовання низько-процентових кредитів, чи допомог. Тому просимо зібрати і подати нам матеріяли, які запізнали би У. П. Комітет зі слідуючими обставинами: 1) Який є стан домашнього промислу у вашому повіті; 2) який збут і куди; 3. які галузі домашнього промислу чи інших підприємств можуть бути у вашому повіті найпродуктивніші і найбільш населенню підхожі; 4) в який спосіб можна би прийти найдоцільніше з допомогою для піднесення цього промислу і заняття в ньому людей; 5) які способи гарантії, що кредити згл. підмоги будуть доцільно зужиті та звернені для підкріплення нових підприємств. Зрозуміле, що на думці маємо виключно українське населення і українські варстати праці.

Здійснення цієї ідеї вимагає докладної застанови, а відтак інтензивної праці, розложеної на довший час. Тому всякі проекти — думки, побудовані, очевидно, на реальних основах і силах місцевих установ, будуть для нас цінним матеріялом.

Вичікуючи докладних звітів і проектів у вище наведених точках, просимо не відкладати їх, бо це може вплинути некорисно на нинішній підйом духа серед українського населення в допомозі, а тим також спричинити занепад ідеї, яку намірямо піднятн.

Усім комітетам подаємо це до відома з проханням висловити думку щодо третьої точки.

За Український Центральний Комітет допомоги жертвам повені у Львові:

Вол. Децикевич, голова. *Мик. Творидло*, секретар.

ОПОВІСТКИ.

Товариш збруї УГА. сповіщається про передчасну смерть сотника УГА. Ілярія Чапельського, який по довгих і тяжких терпіннях помер дня 3. листопада 1927 в 51. році життя. Похорони з дому при вул. Тереси ч. 2 на Личаківський цвинтар відбудуться в суботу дня 5. листопада в год. 2. попол. Взивається всіх Товаришів віддати останню прислугу Незабутньому Сотникові і явитись на похоронах з чорною крепою на лівому рамені.

„Просвітянський Театр" оголошує: Щоби дати змогу вступити новим силам на українську сцену, обіздовий „Просвітянський Театр" у Львові приймає зголошення співпраці від рутинованих, театральних аматорів, співаків і музик. Зголошення непринятих лишуться без відповіди.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на роти від десятків лит з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтонрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. З 34—?

СТОРОЖА дому — молоде супружество за винагородою: покій, кухня і платня після умови — пошукує Союз власників реальностей у Львові вул. Косцюшка ч. 1а II. пов. Приймається лише письменні зголошення з описом життя. 854 1-2

КАНДИДАТ адвокатури шукає посади конціпієнта на провінції. Зголошення слати на адресу Аґенція „Дністра" в Станиславові, Голуховського 20 „для Усуса". 853

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 **Пересвітлення Рентґеном** 25—24

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вирівнання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцем і студентам значна знижка. 845 Полекші в сплатах. 2—5

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в Станиславові

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і біленння зубів. — Приступні ціни — доґідні услівя. 794 23—?

АДВОКАТ

д-р Волод. Старосольський

вернув і веде від 20. жовтня 1927. свою передвоєнну адвокатську канцелярію у Львові при вул. Крашевського 23/II.

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**

у 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 14—?

!!! Новість !!!

Появилась Накладом **„Рідної Школи"**

Пчола Мая

та

Її Пригоди

прегарне оповідання **В. Бонсельса** в перекладі Дм. Вахняка.

Ціна 2·70 зол.

ЗАМОВЛЯТИ В КНИГАРНІ

„Рідної Школи" Львів,

855 **вул. Руська ч. 3.** 1—?

зол. 6·60 | ГОДИННИКИ | зол. 6·60

дешево швайцарські з гарантією тільки у

Б. Гольбенґа Свистуська 4.

Інжінєр будівництва

ІЛЬКО ПОПОВИЧ

заприсяжений судовий знаток

в Станиславові, Липова ч. 53

виготовляє плани і кошториси церков, приходств, народних домів, промислових заводів, мешкальних і господарських будинків; удільює технічні поради; обіймає технічний нагляд над будовами і виконання всякого рода будівель.

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00

М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50

Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60

Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50

Можна набути в Адміністрації „Діла"

ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. пов.

Вже вийшов і продається по всіх книгарнях:

Ювилейний Календар-Альманах

„ДНІПРО" на 1928 рік

присвячений

десятиліттю української революції.

Окладника проф. П. Холодного.

ЦІНА 3 зол., з пересилкою 3·30 зол. Замовляти у накладні *„Українського Товариства Допомоги Емігрантам з Великої України"*, **Львів, вул. Руська ч. 3. III. пов.** 847 2—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

ч. 249 (11.217). Львів, неділя 6. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·30 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

До зборах „Рідної Школи".

Львів, 5. листопада 1927.

Річні загальні збори „Рідної Школи", що радили повних десять годин, закінчилися вибором нової Головної Управи й ухваленням резолюцій, які подаємо на іншому місці. Закінчилися серед піднесеного настрою після незвичайно оживленої, поважної й річевої дискусії, в якій забирало голос кількадесять учасників. Спроби кількох одиниць, що намагалися внести на салю заколот і партійну гризню, зліквідовано в самім зародку, чим цьогорічний зїзд відбивався дуже корисно від минулорічного, на якому могли виступати безкарно всякі невідповідальні елементи і ріжного покрою демагоги.

Коли поглянути було на виповнену вщерть велику салю Народнього Дому включно з галерією, що з неслабнучим заінтересуванням прислухувалася нарадам до самого кінця, то слід обективно ствердити, що й під цим оглядом зїзд робив дуже гарне враження. Його чисельність і рівень дискусії просто імпонували. Це був дійсно наш шкільно-освітній парлямент, члени якого ставилися до ріжних питань нашої шкільної політики серіозно і з належним зрозумінням.

Зокрема незвичайно гарно відбивали своєю простотою, своїм щирим, бадьорим тоном промови представників селянства. Своїми палкими закликами до обединання всіх наших сил під прапором „Рідної Школи", до закинення непорозумінь, сварок і партійної гризні там, де справа дотичить виховання будучого нашого народу — української дитини, в своїй рідній школі, селянські делегати виявили, що вони краще розуміють вагу своєї школи, як де хто з присутніх інтеліґентів. Свої слова ілюстрували вони прикладами з місць про те, як селянство завзято обороняє свої діти перед винародовленням, як, не зважаючи на перепони й переслідування, стоїть твердо й непохитно за рідною школою для своїх дітей, за українським учителем.

Ці промови делегатів селянських кружків „Рідної Школи" вважаємо найбільш потішаючим явищем зїзду. Бо це говорили представники селянської гущі, які найкраще розуміють потреби й вимоги нашого села, бо саме вони подали нам усім дороговказ, яким маємо йти на рятунок молодого українського покоління, загроженого впливами польонізації і денаціоналізації, які ширить польська або т. зв. утраквістична школа на всіх землях під Польщею. А цей шлях — то боротьба за українську школу для української дитини по всіх наших селах і містах — аж до успіху!

На цей шлях мусить вступити й нововибрана Головна Управа „Рідної Школи", що вийшла з довіря загалу присутніх делегатів. Боротьба за виховання наших дітей у своїй школі, за українську школу для української дитини, за відпольщення наших державних шкіл і за їх український характер — отсе тяжке, але високе завдання, що його наложив цьогорічний зїзд на Головну Управу. Ця постанова зїзду найшла свій вислів в ухваленій одноголосно першій резолюції.

Розуміється, централа може тільки кермувати цілою акцією, давати напрям, вказівки, інтервеніювати у властей. Перевести з успіхом цю затяжну боротьбу мусимо всі зединеними силами, всенароднім зусиллям! Тільки від активности загалу залежатиме, чи в найближчій будучности українська дитина буде вчитися в своїй рідній школі, чи дальше підпадатиме у своїй масі впливам сусідського виховання, сусідської культури. Якщо цьогорічний зїзд „Рідної Школи" дасть поруку до широкої, масової акції-боротьби за український характер державного народнього шкільництва на всіх західньо-українських землях, то він сповнив своє завдання. Якщож ми будемо глухі на поклики його учасників, на горячі прохання делегатів-селян, на ухвалені однодушно постанови, — то в такому разі зїзд був непотрібний і шкода було його скликати.

Ще на одну обставину мусимо звернути увагу. Декому не подобається склад нової Головної Управи, тому, що вона, мовляв, „реакційна", що забагато в ній учителів, священників і т. п. На це скажемо, що склад Гол. Управи „Рідної Школи" щодо свого соціяльного стану і стажу не ріжниться від минулорічного, а зрештою він вийшов з вибору загалу, маючи довіря подавляючої части делегатів. На цьому довірю й повинна нововибрана Головна Управа спиратися у всіх своїх дальших починах. Тільки обопільне довіря і спільна співпраця цілого громадянства з Гол. Управою поведуть справу боротьби за українську школу на правильний шлях.

Лебедина пісня.

Останній акт трагікомедії сойму.

Польський сойм „закінчив" свою останню сесію. „Закінчив", та й не зовсім. Бо уряд, „милосердячися" над „роззухваленим" соймом і над анемічним парляментаризмом, ще й на далі зберіг формальне животіння сойму, відкладаючи останню звичайну сесію до дня 28. ц. м., себто до дня законного закінчення каденції. Таким чином сойм, фактично закінчивши своє істнування, ще буде „мотатися" понад три тижні, виставлений на людське позорище, обезцінюючи вартість і значіння парляментаризму взагалі.

Треба признати, що уряд, одержавши повновласти від сойму, не пожалів йому ніяких штурханців і не прогавив ніякої нагоди, щоби понизити „вибранців народу" в публичній опінії. А вже крайно болючим ударом для вмираючого сойму була його остання 8-мохвилинна звичайна сесія.

Соймові партії перевели ґенеральну підготовку до останньої бюджетної сесії. Була це зрештою остання нагода піднести сойм на рівень важливого законодатного чинника, реститувати його значіння та промостити собі шлях у тернистій виборчій кампанії. Соймові партії були переконані, що офензива уряду проти сойму припиниться, що вістря його боротьби притупиться. Однак уряд не дав своєму „противникові" набрати віддиху і прийти до себе навіть перед смертю. Давши йому раз стусана, уряд мотлошить його аж до смерти.

Зрештою, вже заздалегідь видно було, яким буде становище уряду до сойму. Проект бюджету, в останніх днях предложений соймові, був такий загальний і побіжно-сумаричний, з відсутністю всяких подрібних залучників, що зразу ясно було, що він не є призначений для сойму, що це тільки формальність під кутом: **ut aliquid fecisse videatur.** Та можна було допускати, що й на цій платформі буде на протязі кількох днів або навіть і тижнів відбуватися гра у піжмурки між урядом і соймом, аж поки не прийде рішаючий і кінцевий день соймових терпінь, день 28. листопада.

Легковажне відношення уряду до сойму навіть угодово настроїло більшість соймових партій. Крім Звйонзк-у Люд.-Народового", який не змінив свого різко опозиційного становища і заявився за відкиненням предложеного бюджету, інші польські партії готові були йти на компроміс. Деякі з них навіть мріяли про продовження бюджетової сесії, а тимсамим і про продовження животіння сойму.

При перевазі соймових настроїв зібрався сойм у дні 3. ц. м. Заповнився не лише сойм, але й правительственні фотелі. Та скоро тільки після вступних формальностей треба було перейти до денного порядку, зголосився до слова віцепр. Бартель. У соймі піднявся настрій. Посли були певні, що віцепремієр виголосить довше експозе, в якому зясує пляни і програму уряду. Замість довшої промови віцепремієр вдоволився кількома словами про відложення сесії до 28. листопада. Таким оборотом справи були заскочені навіть найбільші скептики. Послам не лишалося нічого після цеї заяви, як попасти в шибеничний гумор.

Так „закінчилася" остання сесія другого сойму польської республики. Так відспівав він свою лебедину пісню, навіть не відкривши уст. Так тихо, без гомону зійшов з арени державного життя ще недавно всевладний сойм, без найменшого відруху, без жесту і без відгомону. Скапався — як лоєва свічка. Колись всевладний і самопевний, тепер навіть не здобувся на слово протесту.

Хто, як хто, але українське громадянство з полекшею відітхне після того, як вступилася та страшна змора всевладного сойму, того сойму, що завдав нам найболючіші удари, гідно вторуючи першому, „законодатному" соймові. Не будемо зводити до купи білянс діяльности виставленого на позорище сойму. Вистане при цій нагоді згадати лише незабутній закон з 31. липня 1924, яким зліквідовано права української мови в публичному житті та знищено українське шкільництво. Є це така глибока і болюча рана, що вона одна вистане, щоби прокляти його память.

Кінцеве спутання цього сойму, якого єдиною журбою було окайданення непольських народів, може зберігло нас перед новими „несподіванками". Таж відомо, що соймова більшість носилася з думкою перевести закон про самоврядування, про збори і змінити виборчу ординацію до сойму, зводячи представництво непольських народів до ролі безголосих статистів. Сьогодні, всі ті небезпеки поки-що минули. Всі ті справи переходять до нового сойму, у змінені умови в яких не останне слово буде належати теж і представникам українського народу.

Освіта в СРСР.

Підсумки за десять літ.

В другій половині жовтня відбулася в Москві ювилейна сесія Центрального Виконавчого Комітету СРСР, на якій члени союзного уряду робили підсумки більшовицького правління за десять літ. З тої причини й прозвали сесію ювилейною. У союзному уряді нема комісаріяту народньої освіти тому, що на чолі організації освіти в поодиноких республиках стоять окремі т. зв. автономні або незалежні комісаріяти. З уваги на те звіт з діяльности більшовиків на освітній ділянці здавав народній комісар освіти Російської Соціялістичної Федеративної Республики Луначарський.

Він підкреслив перш за все величезну тягу всього населення СРСР до освіти взагалі. З наведеного ним прикладу довідуємося, що коли 1920 року в РСФРР (европейська її частина) було на 1000 душ населення заледви 355 письменних, то в р 1927 було їх на 1000 вже 455. З доповнення Скрипника до звіту Луначарського довідуємося, що на Україні нараховували в 1921 р. по містах 59 відс. письменних, а по селах заледви 28,3 відс. Цікавий розподіл письменних між поодинокі народности України. Письменних жидів було 55,1 відс. німців 62,2 відс., поляків 60,1 відс., москалів 45,4 відс., а українців заледви 28 відс. Мова про 1920 рік. Тепер у 1927 р. нижча школа (тобто початкова) обіймає на Україні 49 відс. дітей у шкільному віці. Загальну тягу населення СРСР до освіти ілюструє ще краще факт, що до вищих шкіл СРСР зголошується в пятеро більше кандидатів, як вони можуть умістити.

Держава видає на освіту багато. Коли в 1913 р. сума всіх асигнувань на освіту в Росії (в давніх межах) виносила 276,1 міліонів карб., то у 1926 р. їх сума унаглядновалася цифрою 302,6 міліонів карб., а в р. 1927 зросла до 396,2 міліонів карб. передвоєнної вартости. В 1913 р. освітній бюджет Росії виносив 7,76 відс. загального бюджету, в 1926 р. становив він 10,18 відс., а в 1927 р. 10,63 відс. усього державного бюджету. В 1913 р. на одну душу населення випадало 2 карб. і 18 коп. освітніх витрат, а в 1927 р. випадає вже по 4 карб. і 79 коп. на душу.

На полі народньої освіти бачимо там деякі здобутки. Перед самим вибухом великої війни було в Росії 104 тисячі початкових шкіл. В часи перших років революції до 1923 р. зросло воно до 114 тисяч. Потім упало до 87.500, а в 1927 р. дійшло знов до 108 тисяч шкіл. Отже здобутки незначні, бо виносять ледви 3,6 відс. більше від того, що було в 1914 р. Перед війною було в школах 7,2 міліона учнів, тепер число їх зросло в початкових школах до 9,9 міліонів. Загально школи обіймають 65 відс. дітей шкільного віку (на Україні, як сказано, лише 49 відс.)

„Своєю якістю — каже Луначарський — школи ще не можуть задовольнити нас через недостатню матеріяльну базу, пасивне вичікування, а густо-часто і через недостатньо високий рівень підготовки учителів".

Звітодавець підкреслює далі великої ваги річ у шкільництві, а саме переведення їх на національну мову навчання. Для прикладу ілюструє це переведення Україною. Там було з початком 1924 р. 66 відс. усіх шкіл, що вели навчання українською мовою, з початком 1925 р. було їх уже 77 відс., а з початком 1926 р. — 79 відс.

Дошкільне виховання поширилося дуже. В 1922 р. число дитячих садків і притулків дійшло до 4.723 зі загальним числом дітей понад 245 тисяч. Колиж їх переведено з державного бюджету на місцеві, то скількість їх сильно впала. В 1925 р. було їх 1139, в 1926 уже 1364, а в 1927 — 1629. Це відноситься до дитячих садків і притулків. Зате дитячі майдани, яких у 1924 р. було 1500, зросли у 1927 р. до числа 4.000. Вони обслугують кругло 200.000 дітей. Всіх установ дошкільного вховання є нині у СРСР 5.629.

Щож до шкіл т. зв. підвищеного типу (вищих від початкових), то скількість їх за мала. Не зважаючи на це, вони охопили на 40 відсотків більше дітвори, ніж передвоєнні. Тут слід зазначити, що система шкіл того т. зв. підвищеного типу зовсім інша в РСФРР, а інша на Україні. В РСФРР є два типи шкіл: пятилітні школи другого ступня і т. зв. семилітки. Покінчивші семилітню школу можуть переходити до технікумів, що є середніми школами. На Україні є єдина школа „підвищеного" *типу*, т. зв. семирічка. Над нею побудована т. зв. професійна школа з трирічним навчанням, а над профшколою є вищі школи, т. зв. вузи.

„Певна річ, — казав Луначарський — що існування двох систем шкіл підвищеного типу є небажане. Однак на певний період часу потрібно обидва типи шкіл — український і російський (РСФРРівський) залишити на те, щоби на досвіді виявилося, котра з тих систем найбільше відповідає інтересам розвитку країни".

У РСФРР є ще школи, що мають назву „шкіл селянської молоді". Є це тип школи, що підготовляє освіченого селянина „з кооперативним ухилом". В 1925 р. було їх 329 з числом учнів 20.000, в 1926 р. побільшились вони до 491 з числом учнів 26.000, а в 1927 р. є їх 686 з 50.000 учнів. Окремим типом школи є також т. зв. фабзавучі, тоб-то „школи фабрично-заводського учеництва". Деякі комуністичні кола вважають їх зайвими. Їх ціль — підготовляти кваліфікованих робітників до тої фабрики, при якій такі школи існують. В 1924 р. у цілому СРСР було їх 789, а в 1927 уже 1.068. Число учнів зросло за той час з 60 до 110 тисяч.

Сітка т. зв. технікумів і професійних шкіл є у СРСР — на думку Луначарського — невистарчаючою. Тому то уряд задумує розбудовувати сітку тих шкіл. В часі від 1920 до 1927 р. число технікумів зросло з 585 до 1.017, тоб-то майже подвоїлося. Число-ж учнів зросло з 70 до 180 тисяч.

Щож до високих шкіл, то з підсумків Луначарського довідуємося, що доба, коли всіма способами насаджувано „вузи", закінчилася і безповоротно минула. Уряд станув на становищі не збільшувати високих наукових заведень, а поліпшувати само навчання в них. Тому то останніми часами немало „вузів" зліквідовано, збережено тільки кращі споміж них та звернено увагу на поліпшення науки в них. Кандидати до високих шкіл споміж робітників, що кінчили підготовчі курси до вищих шкіл, т. зв. робітничі факультети (в скороченні: роббфаки), були донедавна для вищих студій цілком непідготовані. А тому звернено тепер дуже пильну увагу і на навчання по роббфаках. Покінчивші їх складають при вступі до вищих шкіл вступні іспити. Луначарський ствердив, що тепер вони виказують при іспитах уже далеко більше знання, як попередніми роками. Теперішня сітка „вузів" охоплює 160.000 студентів. Тут слід підкреслити, що в російській федеративній республиці остали ненаруженими деякі університети та численні середні школи. На Україні, як відомо, університетів уже нема, а таксамо нема середніх шкіл загально-освітнього типу.

В дискусії над рефератом схарактеризував Скрипник ріжницю між одною і другою системою освіти, тоб-то тією у РСФРР і тією на Україні, ось як:

„Метод побудования середньої школи в УСРР такий, що слухач, скінчивши школу, підготований не тільки вступити до високої школи, але й до того, щоби взяти участь у виробничій праці. Коли в РСФРР середня школа дає тільки загальну освіту, в УСРР вона має певний спеціяльний ухил. В ріжниця між УСРР і РСФРР також у будові „вузів".

На Україні є 181 вузів, а в них 144 технікуми і 37 інститутів. З вище наведеною характеристикою шкільництва в УСРР і РСФРР, зробленою Скрипником важко погодитися, та тут спорити з нею не місце. Вистарчить тільки вказати на те, що вся експериментація більшовників на освітній ділянці сконцентрована на Україні. В РСФРР воліли залишити старі випробувані форми шкільництва вдоволяючися покищо досвідами реформованої школи в УСРР.

У своєму звіті довше спинився Луначарський ще на політосвіті. Нині є в СРСР усього 47 тисяч т. зв. ліквідаційних пунктів політичної і письменної неграмотности. У них вчиться 1,500.000 душ. За сім літ пройшло через них 7 мілионів дорослого населення. Цілу акцію боротьби з неписьменністю веде 27 тисяч товариств. Крім того є там 866 загально-освітних установ, що займаються поглиблюванням освіти дорослих і дорастаючої молоді. Робітничих університетів є 31. В них вчиться 7.868 студентів.

На тому більше менше й кінчиться огляд освітньої праці та її підсумків за десять літ. З них видно, що надзвичайно великих досягнень в освітній ділянці за 10 літ там не зроблено. Зате проведено багато повчаючих експериментів. Можна сміло сказати, що експериментів там більше, ніж досягнень.

Одначе не поминув Луначарський у своєму звіті ще й інших справ, а саме таких, що мають в освітному ділі чисто помічний характер. Спинився довше напр. на радіо та кіні, а також на пресі. Радіо і кіно тепер дуже поширені в СРСР. Їх використовують для пропаганди і для популяризації знання. Щож до преси, то варто згадати, що в СРСР є тепер 556 газет, тіраж яких виносить 8 мілионів примірників.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Зїзд „Рідної Школи".

Резолюції, приняті Загальним Зїздом „Рідної Школи" дня 2. XI. 1927.

I. Зваживши обставину, що законну можливість українського громадянства виявити збірну волю за українською школою деякі чинники використали для заїкнідування українського шкільництва на землях під Польщею, в наслідок чого українське шкільництво перестало на ділі на тих землях існувати, — Загальний Зїзд стверджує необхідну конечність використати повновно постанови шкільного закону з 31. липня 1924 в повній основі та взиває Головну Управу „Рідної Школи", щоби спираючись на постанові свойого статута, перевела на всіх українських землях під Польщею, обіймаючим законом, якнайширшу акцію за українським державним всенародним, середнім, загально образуючим і фаховим шкільництвом.

II. Щоби скріпити український елемент підсиленням його національно свідомими одиницями, скріпляючи їх відпорність на вплини чужомовної школи й культури, — Головна Управа „Рідної Школи" подбає про поширення мережі дошкільних установ, головно по містах і місточках, перетворюючи теперішні дошкільні установи в коротко треваючих, припадових, у постійні.

III. Виходячи з заложення, що школа має служити не тільки як засіб для добуття формального знання, але й як осередник виховання, яке відповідало би національним і соціяльним прикметам української дитини — Загальний Зїзд „Рідної Школи", змагаючи до витворення практично-життєвої школи, висловлює домагання, щоб „Рідна Школа", приноровлюючи свої школи до життєвих умов, увела в них відповідно до місцевих обставин практичний ухил і то в селі переважно господарський, а в місті переважно ремісничо-промисловий.

IV. Оцінюючи відповідно значіння міст, тих природних культурних і політичних осередків у житті кожної, а зокрема української нації, Загальний Зїзд висловлює домагання, щоб „Рідна Школа" звернула ще пильнішу увагу на витворення й піднесення інтелігентного ремісничого стану через поширення галузи фахового шкільництва й фахових курсів та пропаганду значіння ремісничого стану.

Ярослав Окуневський.

Українська вдача.

I. Українське „Я".

Коли англієць пише яке письмо і звертається навіть офіційно до якого губернатора, чи навіть до Його Величности самого короля Англії, Ірляндії, царя Індій і т. д., то починає неодмінно свое письмо великою буквою „I" т. є. „Я". I am of opinion, I wish to say. (Я тої думки, Я хочу сказати).

Всюди ставить він наперед свою особу. Англієць відчуває гідність своєї особи, бере за своє Я, за свої гадки, за свої вчинки повну особисту відповідальність.

Характерно, що в англійськім письмі є тільки два слова, що пишуться великими буквами навіть в середині речення, а саме: God і „I" (Господь Бог і „Я").

Українець навпаки. Ховає своє Я всякими способами і викрутасами, старається, щоби його й не слідно було. Він в глибині душі своєї був би радий, щоб те його Я у безвість пропало.

Може десь колись „Я" і був, але мене нема. Не помічайте мого Я. Я не я, я такий бідний, нещасний, покірний.

„А найбільше, пише Остап Вишня в своїм ескізі „Чухраїнці", люблять вони на городах соняшники. Хороша — кажуть вони — рослина. Як зацвите, зацвите, то зацвите. А потім як іскнить голову і стоїть перед тобою навколішках.... Так ніби він ти, а ти ніби пан. Уперто покірлива рослина, хороша рослина".

Тій покірливій українській Я-не-Я вдачі відповідає стиль і в бесіді і в письмі. Стиль на **„би"**.

Треба **би, аби** хтось (ніколи розуміється не я), **коби, якби, хотяйби.** Стиль характерний, такий невідповідальний, повзучий, слизьковатий, як та глиста по дощі.

Слів Я і Ти вживають і українці, але тільки між собою і тільки в найвищім подразненні або в лайці. Я тобі твій безмозкий череп розторощу, або я тобі твою паскудну морду розфалачу.

Українці жалуються і плачуть, що їх розділили між чотири держави. Якаж то ми нація без означеного Я?

II. Пізний Іван.

Ідете до театру, або на концерт в Берліні, або у Відні. На афішах значиться, що початок у тій годині, а кінець представлення у тій і тій годині. І справді, вистава починається точно і всі антракти та перерви так устроєні, що й кінчиться вистава в точно означеній годині і мінуті.

На українських виставах зачинається представлення звичайно на годину пізніше, а коли прийде його кінець, то вже й сам директор не знає.

Просять тебе десь в Европі на обід або на вечеру. На запрошенні докладно означена й година на котру просять і убрання, яке треба надіти. Тамже зазначено чи опісля буде забава, спів чи танець. Знаєш, чого надіятися.

Просять тебе на обід в українську сімю. Година не означена. Міркуєш: перша година буде мабуть найвідповідніший час. Дзвониш. Прислуга, що отвирає двері, збентежена, не причесана. Просять тебе в так званий сальон. Стоїш серед „сальону", оглядаєш образи, фотографії, а годинник пересуває свої вказівки. Минає пів години, або година. Міркуеш чи часом ти не ошибнувся і не в іншу хату попав. З кухні доходить товкітня моздіря, запахи всяких сосів, а уривки сварки продираються жіночими дишкантами з кухні та оббиваються в твої вуха. Значить обід готовлять. Не помилився.

Входить господиня дому. Витаєтесь. Розмова не клеїться. Ти голодний, а господиня хоч лице своє зложила в милі й приємні складки, якась не своя. Одним вухом слухає вас, а другим, що діється в кухні. Буває й таке, що такий настрій „сальону" мило напружує брязкіт розбитої посуди у сусідній їдальні.

Обід припізнився. В другій годині приходять інші гості. Деякі запрошені, досвідчені в українських звичках і обичаях йдуть собі спершу на перекуску з горівочкою, а щойно потім приходять один за другим — поволеньки біля третьої або четвертої годинн.

Припізнилися й вони. Куховарка подразнена, бо соси перегоріли. Покоєва дівчина невдоволена, бо її милий на неї жде, а тут заноситься на те, що ціле пополудне і цілий вечер для неї пропав. Господарі не свої, гості похнюплені сидять як індики з довгими носами. Атмосфера тяжка, пригнітаюча. Коли прийде горівка й вино і трошки підхміля, то лиця гостей проясняються, почервоніють і українські мелянхолійні пісні прийдуть на чергу, а далі то може й тропак і коломийка завертяться. Колиж обід скінчиться ніхто не знає: може опівночі, а може й по півночі.

Ми, українці, усі біїдні, біїдні, але всеж одно велике богатство таки маємо, а то час, богато, за богато часу. Українець ніколи не шанує свого часу і в другого його безпощадно краде.

Я знав одного пізного Івана, що, коли його посипаєш, чому він сьогодні не зробив того або того, на умовлене місце не прийшов, то він нещасний заєдно відповідав „не було коли про це й подумати". Бідний нещасний земляк.

Взаємини українців між собою, то ще пів біди, але у взаєминах з людьми, що свій час шанують, то українські пізні Івани вносять щонайменше заколот, коли не що гірше. „Zu spät" — сказав генерал Грюнер з німецького командування на Україні, коли міністри Центральної Ради по довгих балачках і міркуваннях прийшли до нього. І вислав зараз німецького лайтнанта на засідання Центральної Ради, який скомандував по московськи: „руки в верх". Центральна Рада перестала бути.

„Мені не казали, не знав, забув, припізнився, заспав" — всюди наш пізний Іван.

Якщо ми, українці, не порозуміємося, що неточність у взаєминах з іншими це непошанування чужого часу, це крадіж і злочин, і якщо не переведемо неї точности в своїм приватнім і публичнім житті, то культурний світ викине нас за борт. З пізними Іванами ніхто знатися не хоче.

V. Уважаючи наші західні окраїни придодною греблею, на якій мусить спинитися протиукраїнська фили. Загальний Зїзд „Рідної Школи" взиває Головну Управу доложити всіх зусиль, щоби перевести там свою організацію як підставу для української виховної праці.

VI. Витаючи спроби налагодження реальних взаємин з „Рідною Школою" на північно-західніх землях, Заг. Зїзд висловлює горяче побажання, щоб українці всіх земель під Польщею єдинилися без огляду на партійні переконання під прапором „Рідної Школи" для великої мети: такого рідного виховання української літвори, яке далеб основи для національного й соціяльного визволення.

VII. З огляду на конечність зосередження справи виховання в одних руках, як також з уваги на ухвали І. Освітнього Зїзду в Рівному з 1926 р. і по думці всенародньої ухвали з 3. VI. 1920, — Загальний Зїзд „Рідної Школи" звертається з горячим зазивом до тих власників приватних українських шкіл, які ще під педагогічно-тактичним напрямком не злучені з „Рідною Школою", щоби негайно заголосили свою безастережну підлеглість „Рідній Школі" під оглядом тактичним і виховним.

VIII. З огляду на те, що доцільність праці „Рідної Школи" можлива тільки при плянові господарці всіх її частин, Загальний Зїзд „Р. Ш." взиває всі Кружки „Р. Ш." обмежити безумовно свої видатки до крайних необхідностей та зосередити всі каси своїх установ в одній спільній, відсилаючи надвижки на покриття недоборів Т-ва, а Головну Управу взиває слідити за безумовним виконанням цього доручення, послугуючися всіми до розпорядимости стоячими засобами.

IX. Загальний Зїзд „Рідної Школи" звертається з горячим зазивом до громадських рад та совітників, щоб вони як законне представництво українського громадянства на землях, заселених українцями, вставляли в громадський бюджет на 1928 рік на потреби „Рідної Школи" квоти, відповідні до маєткової сили даної громади чи повіту і своєчасно їх виплачували та щоби всіми засобами піддержували українські виховні заведення і приватні школи своєї громади й повіту.

X. Взиває ться українське громадянство й українські установи всіх земель, щоб вони чим скорше, на всякий випадок на протязі б. р. перевели організацію Кружків „Р. Ш." по громадах, де живуть українці, поширюючи членство на всі одиниці української народности та негайно вже остаточно оподаткували себе на потреби „Рідної Школи" бодай у висоті 1 проц. брутто доходів, а до того ще поголовним 10-сотиковим датком. В тій цілі Загальний Зїзд домагається тіснішого звязання „Рідної Школи" з українськими трудовими масами через уладження періодичних місцевих, окружних і краєвих анкет та приєднування у члени „Рідної Школи" якнайширших робітничих і селянських мас через зниження річних членських вкладок для робітників і селян до 1 зол.

XI. Загальний Зїзд висловлює Української Еміграції свою пошану і щиру подяку за її зрозуміння й дорожіння справами виховання української молоді в Рідному Краю та за видатну допомогу „Рідній Школі".

XII. Загальний Зїзд висказує бажання, щоб Головна Управа у своїх установах і школах займала по можности лиш рідношкільне учительство.

XIII. „Рідна Школа" дасть почин до створення верховної народньої установи, вложеної з відпоручників усіх культурно-освітніх установ для послідовної і плянової боротьби з неграмотністю серед українського народу.

XIV. Загальний Зїзд поручає Головній Управі підготовити проект зміни статуту по думці ухвали Зїздів з минулого року для моральної і матеріяльної розбудови „Рідної Школи" та по можности скликати для тої справи Надзвичайний Загальний Зїзд.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихопіття!

Перший український день ощадности.

По підготовній роботі управи Товариства „Ощадність" для господарности і добробуту у Львові, відбулося в неділю дня 30 жовтня ц. р. наше **Свято ощадности**, перший день дійсної ощадности у Львові і в краю.

У Львові розпочалось отце свято по годині 12. в полудне в таких місцях:

1) У великій салі „Української Бесіди" в Народньому Домі відбулося святочне **відкриття дня ощадности** проф. Ярославом Білецьким, головою окружного міського відділу „Ощадности" — на цілий Львів, — при численній участи нашої міської інтеліґенції, міщанства і робітництва. Опісля виголосив д-р Кость Левицький *реферат про ідею ощадности і її національне значіння*, по котрім службовик Центробанку Маркіян Кисілевський пояснив організацію Товариства „Ощадність" та спосіб складання і книжкового ведення дрібних вкладок ощадности. Відтак, вибрані до ведення вайцевої збірниці для середмістя Львова: радник Штогрин, дир. Павлик і п. Маркіян Кисілевський приступили до збирання і контованя ощадностей від присутних учасників цеї наради, що зложили разом 421 золотих, в доларах і золотих.

2) День „Ощадности в **Міщанськім Брацтві у Львові** відбувся при участи кількадесяти членів цего товариства. Голова Товариства Теодор Преторіюс відкрив збори і уділив голосу п. д-ру Михайлови Волошинови, що виголосив реферат про ощадність і день ощадности. По цім рефераті представив дир. Омелян Савич організацію „Ощадности" і заінчив внесенням, щоби заснувати збірницю при Міщанськім Брацтві та по принятті него внесення вибрано до ведення **тої збірниці** пп. Миколу Огродніка, Мих. Галібея і Івана Кузьмича. Опісля приступлено до збірки дрібних ощадностей, при котрій зібрано квоту: 20 золотих і 50 гр. та 20 доларів.

3) В читальні „Просвіти" у **Городецькій дільниці** отворив Свято Ощадности місточолова читальні п. Ярош при участи около сотки громадян городецької дільниці. Реферати про ощадність виголосили пп. д-р Юліян Гірняк і Микола Левицький. По рефератах розвинулась оживлена дискусія, по котрій вибрано управу до **ведення збірниці** на Городецькім, вложену з пп. Антона Костишина, Мих. Яворського і Василя Коваля. Опісля наступила збірка дрібних ощадностей, що принесла разом квоту: 25 зол. 65 гр. і два доляри.

4) У **Жовківській дільниці** відбулося Свято Ощадности в школі ім. кн. Данила при вул. Жовківській ч. 62. при участи 50 зібраних. Привітне слово про ощадність виголосив о. парох Іван Туркевич. Відтак голова Читальні „Просвіти" на Жовківськім п. Микитович відчитав брошуру проф. Івана Галущинського про ідею ощадности, та п. Нестор Пшепюрський повернув організацію Товариства „Ощадність" і способи збирання дрібних ощадностей. Опісля **засновано збірницю** дрібних ощадностей при Читальні „Просвіти" і Кружку „Рідної Школи" та вибрано до ведення цеї збірниці о. Василя Лончину і п. Микитовича. Наразі зібрано дрібних ощадностей на 38 зол. 80 гр.

5) У **Личаківській дільниці** розпочалося Свято Ощадности в Читальні „Просвіти" рефератом о. Галянта на тему пропаганди ідеї ощадности і її значіння для народу. Присутніх зібралось около 80. Заінтересовання було велике. Другий реферат про технічний спосіб збирання дрібних ощадностей мав п. Чура, службовик Центробанку, по чім приступлено до заснования **збірниці**, котру мають вести: о. Ґалянт, п. Чума і п. Плетінка. Перші вкладники зложили дрібними ощадностями квоту: 35 зол. 10 гр.

6) На **Левандівці** відбулися святочні збори в нагоди дня ощадности при участи около двісті людей. Реферати про значіння ощадности для добра народу і доцільне ведення збірки дрібних ощадностей виголосили пп. Петрик і Короць, по чім **уладжено збірницю** та зібрано дрібних ощадностей на квоту: 18 зол.

7) В товаристві українських ремісників „Зоря" у Львові при вул. Вірменській зібралося около 40 членів на свято ощадности. Реферат святочний на цю тему мав п. М. Корчинський, дорадник правний Ревізійного Союза а п. Йосиф Лясовський, заст. директора Центробанку говорив про технічне ведення дрібних ощадностей. По рефератах розвинулася дискусія та відтак постановлено скликати ще одну нараду, щоби приступити до **засмування збірниці** при Товаристві „Зоря" у Львові.

8) На **Стрийськім** передмісті і на **Клепарові** переложено свято ощадности на другу неділю.

Звіти з обходів свята ощадности в **краю** будуть оголошені на другий тиждень.

Вистава української книжки і преси в Станиславові.

Станиславів від довшого часу жив настроями підготовки до вистави української книжки і преси. Ідеєю пропаганди в користь української книжки захопилась головно тутешня молодь під проводом проф. Чепіги. Ст. Кушніра і Катамая, які приняли на себе весь труд улаштування цеї виставки. З жалем треба признати, що деякі зі старшого громадянства поставились до тієї справи байдужно, а навіть неприхильно, так що з великими трудами ледви вдалося комітетови видістати салю.

Сама вистава робить дуже культурне враження. На загал добачується тут добре і принадне розміщення поодиноких видавництв.

Окрему увагу звертає на себе вистава української преси. Між іншим можна бачити там всі українські часописи та журнали, які виходили за часів української влади. Богато тут цінних бібліографічних рідкостей. В обсяг цього відділу входить також і заграничне преса, що почавши від 1918 року містила згадки про український визвольний рух. Дуже цікава на виставці збірка всіх Кобзарів, які появилися накладом ріжних видавництв почавши від 1848 року.

Виставка приміщена в кімнатах „Бесіди" при вул. Голуховського в трех салях, окрему четверту салю призначено для Держвидаву з Харкова. Виставку починає Товариство Просвіта зі своїми виданнями головно з передвоєнних часів. Поруч Просвіти — Червона Калина з своїм стильово і по мистецьки прикрашеним кіоском. В око глядача вдаряють підряд уложені книжки, календарі та календарики, які мимохіть вбиваються в память глядачеві своїми наголовками та відповідно підібраними красками окладинок. Дальше слідують: Театральня Подільська Бібліотека, В-во „Громада", Ноти видані в Галичині, В-во „Ока", Добра книжка, Чайка, В-во Української Молоді в Празі, В-во „Русалка", Збірка Кобзарів, У. П. Т., Національний Музей, Держвидат, Подебрадська господарська Академія зі своїми виданнями і діяграмами, Жіноча Доля, Світ Дитини, В-во Чина Св. Василія з релігійними творами, Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові зі всіма краєвими і заграничними виданнями, що своєю цілістю робить дуже поважне враження.

В другій салі приміщені видання важніших книжок від 1848 року. Шкільна література, брошури полємічні, книгознавство, пластові видання, журнали емігрантські (Наддніпрянської і Галицької еміграції). В третій кімнаті: Преса від 1918 року, Ревізійний Союз зі своїми діяграмами і кооперативною літературою. Окрему увагу глядача звертають в цій салі виставка українських стародруків, між іншим є тут біблія Острожського, Требник зі стратинської друкарні 1606 року, твори П. Могили, П. Ґалятовського, одно рукописне Євангеліє, Ірмологіон та інші.

На загал цікава і богата виставка української книжки в Станиславові робить корисне і гарне враження, стягаючи до себе богато відвідувачів не тільки зі самого Станиславова і повіту але й з подальших сторін.

Дивно, що виставка чомусьто обійшлась без святочного відкриття, бо впорядчики переложили це свято аж до приїзду..... голови Держвидаву з Харкова.

Святові надала виняткову більше святочного настрою листопадова Академія, що відбувався в день відкриття виставки. Треба замітити, що в Академії приймало участь здебільша старше громадянство так, що постороньому учасникові могло видаватися, що Станиславів крім двох

10 і 11
ЛИСТОПАДА
тягнення І. кляси
Польської Державної Клясової Льотерії.
Льоси можна набути в колектурі
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
ЛЬВІВ, АКАДЕМІЧНА 3.
Величезна імовірність виграної
650.000 золотих
400.000 золотих
250.000 золотих
100.000 золотих
75 000 золотих
60.000 золотих
50.000 золотих
40.000 золотих
30.000 золотих
25.000 золотих і т. д.
Загальна сума виграних у теперішній льотерії значно побільшена
ок. 20 мільонів золотих.
ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!
Ціна льосів:
Чверть льосу зол. 10.— Пів льосу зол. 20·— Цілий льос зол. 40·—
В цім місці відтяти і переслати нам у листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ
„РУНО" РАВІЧ і С-ка
Львів, Академічна 3.
Отсим замовляю:
..... льосів цілих по зол. 40·—
..... „ половинок „ „ 20.—
..... „ чвертків „ „ 10·—
Належитість золотих ..... заплачу по одержанні льосів, почтовою складанкою ПКО. присланою фірмою.
Ім'я і надвисько .....
Докладна адреса .....

молодих співаків не має більше молодих. Деж вона, ця надія народу, цей квіт нації? Сумне воно, але правдиве! І. М.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

ВІДГУКИ ДНЯ.

Країна Буфальо-Білів.

Люблю Америку не тому, що це країна долярів і всіляких Буфальо-Білів, але тому, що там народ веселий, бадьорий і жизнерадісний, підприємчивий, відважний та витривалий. Найбільше рекордів у богатстві, техніці і розводах показує не хто інший, тільки Америка.

Наші заморські брати, американські українці швидко позбулись старокраєвого сентименту, мазгайства і тим подібних українізмів та стали правдивими американцями — до мови включно. Монотеїзм, що правда, лишився, але змінилася назва божества. На їм йому — Бізнес.

Боручи під увагу цю релігію, нетерпеливо ждав я на який небудь контакт із заморськими братами, щоби мати змогу і собі поклонитися цьому божеству.

Виїхати в Америку не маю „часу", — так думаю — бодай через пресу дістануся туди.

Справді,. Бізнес був ласкавий до мене.

Одного дня беру американську „Свободу" і очам своїм не вірю: один з „відгуків дня" передрукований! —Нарешті. — Відітхнув я. І за останні гроші пішов на друге снідання.

— Що мені тепер гроші!... Американці от-от пришлють гонорар.

Передруки тягнулися як цінні, але гроші не надходили.

— В Америці вільно передруковувати все — потішали мене товариші.

Але я вірив, що прийде і ваші заморські брати...

І не помилявся.

Не минув ще й рік, а я вже дістав письмо з редакції:

ФУТРА ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ ПОДОРОЖНІ

На довголітній кредит поручає Власна — Робітня кушнірська і кравецька

СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
Львів — пл. Капітульна ч. 1. 85 17-1

„Пане! Ми досі передрукували Ваші фейлетони, але не але булоб, як би Ви присилали і оригінальні. Відпишіть і т. д.

Не але булоб!?...

Не тільки не але, але зовсім добре, знаменито, прекрасно, розкішно!!

Я зараз написав, полав умови, післав фейлетон і жду. Жду і гроші розкидаю.

Тепер я щойно заживу!...

Все пішло як найлішше: Лист дійшов, фейлетон був поміщений і адвокат навіть подобався. Тільки одно не вдалося: я не дістав ні відповіди, ні грошей.

Видно не позволив Бізнес.

Але я не вражився.

Не повезло мені зі Сполученими Державами, то повезе з Канадою. Адже я мене від кількох тижнів лист:

„Пане! Просимо посилати нам дещо оригінального, а ми вам і т. д."

Умова! Приписова і ясна немов у нотаря!

Пишу місяць, пишу другий, пишу третій...

Кожна посилка поручено, кожна доходить, все видруковане., Знаменито!...

І тут усе вдалося, як би не гроші та відповідь. До нині вони десь блукають по канадійських преріях, пралісах і тим подібних редакціях. Бізнес певно знає де!...

Я був у розпуці. Витратився, виписався, запозичився фінансово і літературно, а з цього користи — що ніт напхахав.

Але приїхав один „Гість із Америки" і потішив та розважив мене.

— Це в нас — каже — загально прийняте. Ми не можемо звертати увагу на ваші смішні старокраєві манії.

Я тоді щойно зрозумів свою смішність і зараз понаписував до американських редакцій письма.

„Заморські Брати! Прошу простити мені мою нахабність, що я домагався від Вас заплати за мої писання. Тепер бачу, що бажав собі чогось неймовірного. Не ви мені, але я вам повинен платити. Так само вже завдалегідь прошу вибачення, що на випадок смерти перестану бути Вашим дописувачем. Тут у нас такий звичай, не знаю, чи в Вас також?!...

Дякую і перепрошую (імірех)".

Оттакий лист вислав я і наче мені камінь з грудей звалився.

Америку люблю далі.

Не тому, що вона країна всіляких Буфальо-Білів...

Галантіон Чіпка.

П. С. Українські американські часописи прошу ласкаво передрукувати, але задурно.

При грипі, бронхіті, запаленню мігдалів, катарі щитів легінів, закатарюванню носа і гортанки, недугах ушних і очей повинно тямитися, щоби жолудок і кишки через вжиття природної гіркої води *Franciszka Józefa* були докладно перечищені. Знамениті фахівці, що бережуть наше здоровля, потверджують, що при горячкових і заразливих недугах, вода **Franciszka Józefa** віддає **терплячій людськости** величезну прислугу.

НАРАДИ УРЯДУ.

Варшава, 4. листопада 1927.

Нині відбулося кілька урядових конференцій. Президент Мосціцький приняв на Замку віцепремієра Бартеля. Пополудні марш. Пілсудський явився у президії ради міністрів і конферував із міністрами.

КОЛИ БУДУТЬ НОВІ ВИБОРИ?

Варшава, 4. листопада 1927.

В політичних колах кажуть, що дата 8. листопада є зачатком передвиборчої доби. Дня 28. листопада вигасають мандати членів законодатних установ на основі самого закону. На основі арт. 26. уст. 3. конституції мають відбутися вибори до нового сойму на протязі 90 днів від дня розв'язання попереднього сойму. Основуючися на цих даних слід догадуватися, що вибори до сойму відбудуться **в неділю 22. лютого 1928 р., а до сенату тиждень пізніше, себто в неділю, 7. березня і то самособою на основі постанов теперішньої виборчої ординації.** Перше конституюче **засідання сойму відбудеться** 22. **березня 1928.** Решта дати обраховується на цій основі, що згідно з 45 арт. 2. уст. конституції сойм повинен

ПОДОРОЖУЮЧИХ
до продажі
МОЛОЧАРСЬКИХ МАШИН
з організаційними здібностями, першорядних продавців, пошукує до праці на провінцію на добрих умовах світове підприємство.
836 **Оферти з референціями слати до Адміністрації під п. с. д.** 2-3

Ревізія в українських послів.

Варшава, 4. листопада 1927.

Нині вечером відбулася ревізія в посольським готелі у Варшаві, що прилягає до соймового будинку. Ревізію перевели функціонарі слідчої поліції в українських послів **Підгірського, Козицького, Дмитрюка і сенатора Карпінського.**

Присутній при ревізії пос. Підгірський так описує перебіг ревізії: В год. 6. заступили до моєї кімнати ч. 49 якісь люди і заявили, що на приказ слідчого уряду хочуть перевести ревізію в цілім мешканні. Я запротестував рішуче, але без уваги на протест ці люди приступили зараз до ревізії, потім забрали дві валізи з комуністичними паперами. Крім цього забрали агенти дві теки, що належать до посла Козицького. При особистій ревізії не найдено в мене нічого, одначе в протоколі агенти зазначили, що найшли при мені відозву Незалежної Селянської Партії і ключі від валізки. Я тих ключів не мав. Слід ствердити, — говорив пос. Підгірський — що в нашій кімнаті ночували різні посли та, що останніми тижнями ніхто з нас там не був. Останній ночував комуністичний посол Пашук. Про цілий інцидент повідомив я посла Хрущького, а цей здав справу марш. Ратаєві. Марш. Ратай заявив, що довідується про ревізію вперше від посла Хрущького та що зажадав вияснень.

Варшава, 4. листопада 1927.

Вечером явилися вдруге перед посольським готелем функціонарі слідчого уряду і хотіли дістатися до готелю. Цим разом стануда їм на перешкоді маршалківська сторожа, яка за апробатою марш. Ратая заборонила функціонарям поліції входити до готелю, в якім живуть посли. Тому функціонарі поліції мусіли відійти.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ?

Львів, 5. листопада 1927.

Вчора пізно вночі розійшлися чутки, що в звязи з ревізією у соймовім готелі у Варшаві переведено також ревізії й арештування у Львові. Досі нема потвердження тих чуток.

ВИБОРЧА КАМПАНІЯ ПОЧАЛАСЯ.

Варшава, 4. листопада 1927.

Гол. управа Стронництва Хлопського звернулася до управ ППС, Визволення, Партії Праці і НПР. лівиці з предложенням створити велику силу працюючої Польщі, покликавши до життя демокр. виборчий клюб у складі: ППС, Стр. Хлопське, Визволення, Партія Праці і НПР, лівиця. Впископавці просять прислати відповідь до 6 днів. В поінформованих колах кажуть, що повищий проект не має великих виглядів на успіх. Метою тої оферти є спаралїзувати акцію пос. Станіського, який пропагує в Стр. Хлопськім ідею спільного фронту з групою сен. Бойка.

ПОВІНЬ В АМЕРИЦІ.

Льондон, 4. листопада 1927.

З Нью Йорку подають, що в стейті Нью Йорк у Новій Англії зливні дощі заподіяли позажні шкоди. Найбільше знищений стейт Вермонт. Згинуло там 4 людей а шкід є на кільканадцять тисяч доларів. Залізнична комунікація перервана. Богато міст залитих частинно. У стейті Массачузетс знищених є кілька мостів і згинуло 2 людей.

ГЕН. ГАЙДА ЗНОВУ ЗАСУДЖЕНИЙ.

Прага, 4. листопада 1927.

Дисциплінарний виділ мін-ства нар. оборони, до якого відкликався ген. Гайда з деградаційним присудом, затвердив ореченя першої інстанції, загострюючи його настільки, що позбавив вождя чеських фашистів полишених йому передше 75 прц. його платні. Присуд цей вимагає ще потвердження міністра народньої оборони.

ПЕРЕДВИБОРЧІ КОМБІНАЦІЇ.

Варшава, 4. листопада 1927.

Хоч до речинця виборів іще 4 місяці, вже нині говорить про деякі передвиборчі комбінації, яких зарисі зазначуються щораз виразніше. Давна „8" т. зв. ліста „народової єдности", що в 1922 р. ішла до виборів під проводом могучої тоді ендеції, має віджити наново. До нар. блоку належатиме НД і ХД. Ендеки хочуть втягнути до тої концепції Піста і НПР, правицю. Другий блок створить т. зв. потравневий табор, знаний під назвою санаційного. До блоку належатимуть Клюб Праці, Зв. Направи Річпосполитої і сецесіоністи з „Піста" під проводом сен. Бойка. До них прилучаться ще мабуть нат. людовці під проводом пос. Матакевича й І. Станіського. На чолі санац. листи поставлять кандидатуру марш. Пілсудського.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·87·00—8·87·50, канадійський доляр 8·84·00—8·85·00.

Збіжа.

Пшениця дворська 45·25—46·25, пшениця селянська 43·25—44·25, жито 36—37·50, ячмінь броварн. 38·75—40·75, ячмінь на перем. 33·50—35·50, ячмінь пашний 31·00—32·00, овес 34·00—35·50, кукурудза румунська 31·00—31·50, бараболі рофовані 6·50 7·25, фасоля біла 45—55, фасоля коль орова 53·50—55·50, горох піввікторія 72—82, горох полевий 45—55, бобик 36·25—37·25, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 34·00—35·00, лен 60·00—63·00, ріпак озимий 60·50—62·50, грисік кукурудзяний 52—53, мука кукурудзяна 34·75—35·75, отруби житні 23·75 24·50, отруби пшеничні 23·00—24·25, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конішина червона 245—285, мак синій 115—135, мак сивий 85—105, мішки ютові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

НОВИНКИ.

— **Дорожнеча.** За два тижні пошти проїзду у Варшаві зросли на 1 прц. Так каже офіціяльна комісія.

— **Боротьба з анальфабетизмом.** Одержуємо таку замітку: Відносно до новинки з Тернополя в „Ділі" п. н.: „Як ми боремося з анальфабетизмом слід заявити, що на сходинах членів тут. Відділу Т-ва Взаїмна Поміч, дня 1. XI. 23 приявних учителів порішило, що всі вони займуться уладженням курсів грамотности, якщо „Рідна Школа" внесиває довіля в Раді Шк. Пов. на ведення курсу в шкільних кімнатах. З високим поважанням **Он. Солтис,** голова Відділу.

— **Темні історії.** У Львові почався великий процес проти залізничого касіра Реліха і кількох його спільників, які в 1925 р. пропутали із заліз. каси великі гроші 175.000 зол. Реліх користувався довірям władзи і підозріння довго не падало на його особу; він придумав цілу низку фальшивих квитків якими закривав свої зловживання. Його спільники робили за крадені гроші добрі інтереси. Один з касірів, що належав до цієї компанії, Трушкевич, повісився минулого року. — 3 роки тяжкої вязниці дістав парубок Войтко, що біля Белзця засівся на торговця і ограбив їх з 50 пол., переливаючи кухенним залізом в руках замість револьверу. Це не дебют Войтка, бо почав він з дрібних крадіжей. — 6 міс. вязниці дістав львівський перетрушувач чужих кишень Льольо Кісенштайн, що незручно витягнув якомусь панові з трамваю золотий годинник.

— **Сензації.** Паризька преса повторяє інформації з Італії, що Рудольфо Валентіно, фільмовий артист, який у рік після смерти діждався окремої „секти" для пропаганди його памяти і навіть святині, збудованої його авдиченицями, не вмер природною смертю. Його мала отруїти із зазрости якась жінка. — Америк. летунка Грейсон тричі пробувала перелетіти з півн. Америки до Европи невдатно. Остання звістка, що вона мусіла припинити подорож наслідком зіпсованого мотору неправдива. Виявляється, що після 500-милевого лету два товариші по подорожі, керманич Шульц і навігатор Гольдеборов почали між собою суперечку. Керманич не слухав провідників і звернув літак в інший напрямок. Почалась бійка і літак міг упасти вина; керманич завернув, звідки виїхав. Обо товариші подорожі пані Грейсон ні слова не згадують про причину суперечки; вона теж її не знає. Хто зна, чи предметом бійки не була саме присутна на літаку жінка? Грейсон шукає надалі довіреного керманича, але каже, що не легко.

— **Примхи природи.** Цими днями мешканці Штокгольму оглядали дуже рідке явище природи, записане в історії небагато разів. Вранці довкола сонця витворились три сонячні кола, дуже подібні до нього. Два на висоті сонця, на сході та заході, третє на півночі, трохи вище. Два побічні сонця були трохи видовжені, похожі на комети з хвостами. Світляні дуги, що ними кольорами веселки були ще кращі як звичайне сонце. Внутрішня менша дуга появляється нерідко в півн. Европі, але зовнішня повна кольорів і весельчана, північна, це явище дуже рідке. Останнє таке явище записане в 1630 р., коли бачили не менше як 7 бічних сонячних перстенів.

— **Останній нащадок королівського роду.** У манастирі Гуера Гора помер останній представник королівського роду, що більш 150 літ панував над Боснією і дав цій країні неодного бана та короля. Покійний старець Грга Котроманович походив із династії основаної Степаном Котроманом, німецьким лицарем, що прибув із дружиною короля Белі до Боснії і там став, по виборі, найвищим баном у 1272 р. Він оженився там із свояченою гр. Оренбурга в Коринтії і помер у 1318 р. З його нащадків здобули славу Тиртко І. у 1376 р. коронований на короля Боснії і син його Тиртко II. Останній король Боснії Стефан Томашевич, теж походив із роду Котромановичів. З усієї династії лишились нині тільки руїни старого замку, збудованого одним з його членів і названим через нарід „Котроманом".

— **За багато гостей.** На нинішні свята 10-ліття большевицької революції приїжджає з чужини стільки „товаришів", що державний комітет у Москві починає бути в клопоті. Не впустити? Обмежити число цінних прихильників? І рішили обмежити приїзд земляків із провінції такою заявою: „Без попереднього порозуміння в кожнім поодинокім випадку із московським совітом, приїзд позаміщевих делегацій до Москви на свято заборонений".

— **Шахи Леніна.** 27. жовтня відкрили знову після довгої перерви московський музей Леніна. Між предметами там зібраними увагу звертає шаховий столик дарований в день 50-ліття Леніну (1920 р.) від членів Центр. Ком. Всі фігури на цих шахах це портрети визначних діячів того часу. Червоний король і королева — робітник і селянин. Інші червоні фігури: Сталін, Чічерін, Томський, Фрунзе.., а червоні: Мілюков, Пуришкевич, Марков...

— **Літературний куток.** У найближчім часі буде приznачена щорічна Нобліївська премія за літературу. Із шгокгольмських джерел повідомляють, що кандидатів на неї є цього року трохи за багато. А саме: еспанець Бласко Ібанес, німець Томас Манн, італійка Грація Деледда, норвежка Сігрід Ундсет, англієць Уельс і росіянин Горкий. Ібанес, Манн і Ундсет були вже кандидатами минулого року і мусіли підступити своє місце таки славнішому Бернардові Шов. Передбачити виспідок майже неможливо, тому, що при голосуванні грають роль не тільки цінності письменника, але та-

Купуйте

Мило Млотек і Перлік

ков пропорція вже нагороджених письменників даної країни. Дарма, що д-р Альфред Нобель написав виразно у своїм заповіті: „Моєю найрішучішою волею є, щоби нагорода була розділена без огляду на національність і щоби її одержав найбільше заслужений, скандинавець, чи ні" — досі нагороджених скандинавських письменників було таки непропорціонально багато в порівнанні з іншими європейськими країнами. Вражає всіх і те, що досі не дістав Нобілівської нагороди жодин російський письменник. Політичний антагоніам Швеції та Росії грав тут чимало ролю. Кандидатура Горького поставлена цим разом без сумніву якоюсь чужинною академією. Уельс має малі виглядн після минулорічної нагороди признаної англійцеві. Поруч Горького тільки Шоу має світову славу, а навіть хто зна, чи не перевищає його щодо скількости своїх читачів. Одночасно дві пінки як кандидатки до нагороди Нобля — рідкий випадок.

— **Всевладний шпунок.** У Парижі відкрили гастрономічну виставку. Ситі та голодні оглядають із цікавістю найбільше химерні витребеньки для заспокоєння непаситного людського шпунка та чіднебіння. Найбільшою сенсацією є палільон радянського уряду нагородженої великою медалею. Не пам казати як уміють вимарювати та вишікати на Вед. Україні та в Росії і які закуски придумують! Паріська преса, що заглядала вже в неодну кухню, присвячує цілі шпальти новим, невиданим стравам. Як колись на „російський балет", так тепер прийшла в Парижі мода на російські ресторани. Чимало причинилась до цього матеріяльна скрута російських емігрантів і демократів, що останню дошку ратунку заходять у заспокоєнні харчівні, чайної, „дальнім"... а танцями та співами. В ресторани, на які приходить така мода, що треба перед ними ставати в чергу як у театрі. Шпункове мистецтво зродило теж чимало від недавнього воплеєм творця модерної франц. кухні Бріа-Саварена, автора „Фізіольогії смаку". Відомий письменник, з поважним іменем, Поль Ребу, уважився навіть, із чисто-паріською сміливістю в літературі, видати книжку п. н. „Нові страви", перший куховарський підручник написаний із літературним талантом. Всі подані ним страви це ніким несмаковані кухонні „твори". Ребу хоче ними імовірно піддержати свій літературний бюджет, з якого тепер пелегко жити. Людей, що люблять їсти є таки завсіди більше, як тих, що люблять читати книжки. І сам письменник стверджує це своїм останнім твором, до якого сідав із резигнацією, кажучи собі: „Не самим словом живе чоловік"...

— **Боротьба з книжками.** Бурмистр Шікаго почав дуже цікаву кампанію. Він стверднв, що в міській бібліотеці, якою годуються сотні тисяч громадян є забагато англьофільських книжок. Таку інформацію дав йому головний бібліотекар, який-ісь Герман, що є власником театру і ...ловцем диких звірів. Як Герман висловився своїм мисливським жаргоном: „дикий британський лев завдав чимало ран слабому американському вірмові". Треба знати, що коли в 1871 р. бібліотека в Шікаго згоріла, англійський уряд подарував містові величезну бібліотеку. А що й тепер Англія засипує країни в англійською мовою найкращими книжками, не диво, що американці не в силі видержати з ними конкуренції. Англійська преса сильно обурена поведінкою реформаторів із Шікаго, що хотять якимсь способом позбутись англійських книжок. Наслідком цієї акції вже почались процеси авторів, що подали в суд тих, які прилюдно назвали їх книжки „шкідливими".

— **Світова всячина.** Нім. рада міністрів дала уповноваження Штреземанові наново почати переговори про торговельний договір з Польщею. — Участь радянського уряду в конференції щодо розброєнь у Женеві буде чисто пасивна: СРСР не приєднається до постанов, які хотять накинути йому загальні зобов'язання прийняті Лігою Націй. — У Кальнуті відкрили велику змову проти Англії. — У Сирії почалась боротьба між місцевими племенами на підкладі суперництва за командування. — Чічерін має цукрицю. — Німеччина Центр. Ком. Ком. партії приготовляє з нагоди 10-ліття жовтн. революції звільнити бідних від податків і позичок з 1924-5 років невроджайних. — На просторі Волги настали вже морози; ріка замерзла; кораблі не ідуть. — Португальський уряд проектує розвязати всі профес. і робітничі організації, якщо до 15-го листопада не предложать нових статутів. — У Женеві будують нову могутню радіотелеграфічну станцію, головно для потреб Ліги. — У Парнж вернувся після 15 літ каторги Ді-доне, що втік з Гвіани до Бразилії. Він реабілітований за свій злочин, якого, по всій імовірности, не доконав. — У Нью-Йорку померла в 32 р. життя відома музична субретка Фльоренс Міллс, одна з найкращих танечниць, відома і в европейських столицях. — Франц. тенор Відаль з Нант застрілився з меланхолії. — 66-літній робітник у Будапешті Тот задушив свою 73-літню жінку.., із заздрости.

— **З кіна.** У кіні „Паляс" — „Герой"; у кіні „Лев" — „Дон Жуан" — вежа кохання; в „Аполлю" — „Пошлюбна ніч"; у „Фатьморгана" — „Кохання княжни Ляшкен".

— **Заборона збірки на українських інвалідів.** Як передтим львівське, так опе й станиславівське воєвідство рескриптом з дня 18. X. ц. р. відмовило Українському Краєвому Товариству опіки над інвалідами у Львові дозволу на переведення приндної збірки на українських інвалідів у листопаді ц. р. Кілька літ з ряду згадане Товариство переводило осінні збірки на інвалідів УГА, і хоча трапилися ріжні перепони в боку староств, все-таки жертви напливали в усіх закутин краю. Теперішна заборона є важним ударом для Товариства, яке в цьому році взялося постепенно устаповати місячні ренти для інвалідів УГА, заміняючи періодичні допомоги постійними рентами. Подаючи це до відома українського громадянства, надіємося, що воно не лишить інвалідів без опіки і допомоги. Наші американські брати теж допомогуть їм у скрутну годину. Віримо, що жертвенність на допомогу колишнім борцям, недобиткам національної армії через те не припиниться, а вся наша громада дасть цього доказ протягом листопада. Жертви слати на адресу: Українське Краєве Т-во опіки над інвалідами, Львів, вул. Руська 3. II.

— **Вечерниці з танцями** уладжує „Українська Бесіда" для своїх членів і гостей ними впроваджених дня 5-го листопада ц. р. в салях при вул. Руговського 22. Початок о год. 9-ій вечером.

— **Духовна Семинарія у Львові** помпне память Маркіяна Шашкевича панахидою на його могилі на Личаківськім кладовищі в **понеділок дня 7. листопада ц. р. о год. 3. попол.** В разі дощу панахида відбудеться о тій самій годині в семинарийській церкві.

— **Кушніреька** робітня Петра Карпяка є при вул. Курковій ч. 11 а, І. пов. на ліво.

Ратункова акція.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку зложили дальше в золотих:

Евген М. Команишин Шікаго (Америка) 2 дол., Через Адмін. „Нової Зорі" у Львові: 1) о. Василь Курилас, Добротвір, збірка зл. 22.90, 2) о. Володимир Пилипець, Свірж 10, 3) Уряд парохіяльний в Тарнавці 35.50, 4) Діти народніх шкіл в Боршеві 20.90. Разом 89.30. Антін Мусякович, учит. Варваринці пов. Струсів 5, д-р Михайло Соневицький, Станиславів 10.20, Уряд парохіяльний в Олешкові п. Заболотів, збірка в Любківцях 46.45. Учениці дівочої гімназії Рідної Школи в Станиславові 60.25. Комітет допомоги українським збігцям в Ужгороді 1000 кч. = 263. Юст. Сохацька. Жежава, п. Заліщики 8. о. Іван Савицький, Россохач, п. Гвоздець, збірка в церкві 15, Дітвора шкільна в Грусятичах, п. Стрілиска Нові 11.48. Учителі школи в Грусятичах 8.52. о. Теофіль Татомир, Кропивник, п. Східниця, збірка 25, Іван Нагірний, 627, Ессуп Па, Америка 5 дол., о. декан Михайло Жерський Устрики дол. (через Дністер) 15, оо. Василіяне в Жовкві, збірка в церкві 275, д-р Іван Рижій, Городиславичі п. Миколаїв к. Гаїв 10, Комітет допомоги на м. Львів. збірка в то' Олександер Онисько 180, Роман Лаврук, Хартаніївці 50, на кві. тар ч. 2. 24.50, на квітар ч. 3. 15.30, уря. довці Дністра 212.35, збірка в селі Зашкові к. Львова 25, вяж. Дмитро Форнальчик в Зашкові 10. Через Адміністрацію „Діла": Іван Ватран 30 чеськ. к. Іван Качаринський, Гушт 50, збірка в Тячево 165, разом 245 чеськ. к. = 63.70. Українська Накладня в Берліні через книг. ім Шевченка 238.10 дол., В. Мандзюк. Нью-Йорк Ціти, 424, E. 9. St. 10 дол. Шкільні діти в Явірнику Руському п. Улюч для шкільних дітей дітяченних повенію 3.91. П-тво Касперти зі Загнанська через п. Север. Левицького в Кельцах 10, Склад Народної Торгівлі в Мостисках, збірка в склепі 13.50, Дмитро Балакин, Тичин 20, Степан Микитка, Львів 10, Микола Галушка, Львів 10, Український Комітет допомоги на Кубі після спиеку 21.30 дол. а то: Іван Сеньків 1, Петро Бойко 0.50, Микола Гандульський 1, Степан Джурин 0.50, Юстина Цимбалівна 1, Михайло Шопяк 0.50, Василь Никифорчин 1, Дмитро Отаманюк 1, Данило Косцій 1, Марія Чеханівська 0.80, Андрій Корабльовський 0.40, Марія Патер 1, Йосиф Присяжний 1, Франко Бернасевіч 0.20, Йосиф Романьчук 0.20, Іван Матищак 0.20, Містер Конв (амер.(1, Юрко Смяч 0.50, Ольга Максимів 0.50, Анна Чемеринська 0.50, Іван Шаманіч 0.20, Іван Майтер 0.25, Марія Марчак 1, Сергій Пархоцик 0.20, Емілія Фабанковіч 0.25, Анна Смолінська 0.20, Марія Грицун 0.30, Марія Козлова 0.60, Франко Малек 0.35, Тату Левський 0.20, Леонюк Добернік 0.20, Бере Шнайдер 0.50, Микола Нирчак 0.50, Дмитро Малета 0.50, Йосиф. Тумісаж 0.20, Лазар Івановіч 0.40, Адольф Шраноф 0.45, Федор Гусак 0.15, Евген Ваньчук 1. — Разом 21.30 долярів. Осип Залеський, Станиславів 5, Іванна Витковицька, Львів 10, Союз Українок в Самборі 45, Уряд парох. Підлуже п. Станиславів, збірка парохіян 55, Редакція „Української Громади" Луцьк, збірка громадян 100, о. Омелян Боярський, Новосілка Костюк. п. Королівка 5, о. Теодор Кутний, Годів п. Поморяни, збірка в церкві 55.20, Учительський Збір і учениці прив. учит. Семинара сс. Василіянок в Станиславові 80, о. Денис Нестайко, Бучач, збірка з Бучача і Нагірянки 195, Повіт. Комітет допомоги жертвам повені в Бродах 500, Никон Чумак, Камінь Коширський. Полісся 29, Уряд парохіяльний Рипянка п. Вістова, збірка по церквах 58.33, о. Тимотей Сембай, Тернопіль, збірка від дітей укр. дівочої народн. школи 60, Читальня Просвіти в селі Білине пов. Володимирський, збірка 104, о. О. Калинич, Головецько, збірка в парохії 40, Параскевія Воронка зі Золотничок 5, о. Григорій Цюпка, Гуменець, збірка в церкві 25, Жіноча секція Тов. „Просвіта" в Журавні 40. Молодь філії української державної гімназії у Львові, а саме: кляса 1. зложила 15.47, 2. — 35.50, 3.а — 22.70, 3 б. — 10, 4. а — 27.20, 4 б. — 13.70, 5 а — 6.90, 5 б. — 27, 6 а. — 36.23, 6 б. — 10.50, 7 а. — 8.50, 7 б. — 18.80, 8 а — 21, 8 б. — 14.50, — разом 268, Члени чит. Просвіти в Ряшеві на листу д-ра Йос. Пелевського, а саме: Посацька Іванна 10, Посацький Лев 7, Пелевський Йосиф 5, Гуменюк Данило 5, Русин 5, Калинюк Василь 4, Романишин 4, Тисовський 3, Петрушевич 3, Кассіян Мих. 2, Кассіян Мартин 2, Будашновський Волод. 2, Білецький Конст. 2, Яновичева 2, Світлик Остап 2, Бодиський Д. 2, Калуський Ст. 1, Фільварків 1, — разом 62 вол. Український Комітет допомоги в Золочеві 300, *Через Діло:* С. Паламарчук, Перлберг-Анжелес Франція 10 франків, Український комітет допомоги в вел. київ. Люксембург через Гранд Рогознего 150 бельгійських франків — зол. 30.70, о. В. Андрухів Лишки Дол. п. Борщівчі з анафісту 11.62, Філія Т-ва „Просвіта" в селі Опарниці, гром. Радивилів, добровільні жертви 12, о. Ол. Руденський, Жежава п. Заліщики, збірка в 3 громад і від себе 18.70, о. Василь Сеньківський, Пробіжна, збірка в громаді 103.15, з того видано на транспорт збіжа до Коппчинець 25.65, закуплено 25 міхів 37.50, разом 63.15, решту 40 вол. переслано до Центро-Банку, Іван Турчинський Львів 5, Український Комітет допомоги Вижниця п. Куровичі збірка в церкві 53, Українські Товариства в Кракові збірка через Мих. Новосельського 75.48, Народна школа в Домашові 20, Окружний Відділ Взаїмної Помочі учителів в Калуші 25, Допомоговий парохіяльний Комітет в Буську через о. С. Калиновича 28.88, Допомоговий парохіяльний Комітет в Вербляпах п. Буськ через о. В. Матвієнка 60.90, Допомоговий Комітет Міточне присілок Вербляни через Мих. Шабата 25.16, Зенон Коцибала, Кенпно (Польща) 3, о. Ол. Сорока Камінка Вел. п. Турка 10, о. Павло Лукомський, Рожище 32.55, Комітет допомоги при чит. „Просвіти" в Молодилові п. Отинія 37. Оба учительські збори вкад. гімназії та II філії з нагоди пр щання дир. Іллі Конорудза 300, Збірка в церкві Дмитровичі п. Львів 70.30, Палій Василь Львів 10, Кульчицька Елеонора Львів 5, Стасюківна Марія Росткі Луже (Польща) 5.

Разом виказано сьогодні 4.440.28 вол. і 276.40 дол. З попередньо виказаними 88.592.07 вол. 2.906 дол., 1.120 чеських корон і 10 нім. марок зложено досі: **38.032.35 золотих, 3.272.40 долярів, 1.120 чеських корон і 10 нім. марок.**

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

З концертової салі.

Концерт Галі Левицької в Стрию.

Вже другий рік п-а Галя Левицька віддає свою працю в Муз. Інституті в Стрию і як минулого року, так і тепер розпочала шкільний р'к великим фортепяновим концертом, який відбувся дня 20. м. м. Програма концерту складалася з творів Шопена (Соната *b-moll*), Шуберта (*Impromtu B-dur*), Брамса (Колисанка) і з великого твору Модеста Мусоргського „Картини одної виставн".

Коли застановитись над виконанням поодиноких точок програми, то годі по правді сказати, які з них вийшли найкраще, бо всі вони під оглядом виконання, як і під оглядом техніки, виказали поважний талант і велику техніку піяністки. Наша піяністка вміє справді захопити слухачів і перенести їх в країну Шопенівського образу, або викликати в їх душі враження, які переживав композитор, бачучи поодинокі картини акварель і рисунків архітекта В. Гартмана. Колиж понеслися звуки останньої картини „Великі Ворота в Києві", то не було ні одної людини на салі, до якої піяністка не заговорила би своєю могутньою грою і не вказала на ту ніколи незабутню красу нашого великого столичного города.

Стрияни вдячні п. Левицькій за той великий душевний пир, за ту насолоду, яку вона стільки разів на великих і малих концертах лишала тут по своїх виступах. Вдячність та тимбільша, що п-а Левицька вишколила у нас цілий гурт учениць, які з одушевленням обкидали її після цього гарного концерту цвітами. Жаль тільки, що публіки було трохи за мало. *В. К.*

З нових видань.

Новий Збірник математ.-прир.-лікар. секції Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Користаючи з появи нового тому Збірника, бажаю відновити довгі порвані зв'язки, що лучали Наук. Т-во із громадянством. Думаю, що редакція радо уділить місця для усіх, хто забажає цей зв'язок поглибити і скріпити.

XXVI-ий том Збірника мат.-прир.-лік. секції є присвячений голові секції д-рові В. Левицькому. Коли будете листкувати цей Збірник, то запримітите, що на 14 аркушах друку поміщено 16 наукових, поважних праць, з котрих кожна є поважним вкладом у скарбницю науки. Праці, які мають загальне значіння, друкуються в чужих мовах. У цей спосіб секція не лише легітимує перед світом наші надбання, але також має відвагу піддати свої праці твердому і вибагливому осудові европейських учених. В порівнанні до передвоєнних Збірників, останній є богатший, бо обіймає майже всі ділянки природ.-мат. наук. Є він також більш суворий змістом, бо всі праці є оригінальні — а не компілятивно-реферуючого характеру.

Перша стаття д-ра І. Раковського: „З нагоди трьохлиття", що є повітом

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
Знані з своєї доброти і чистоти вироби а то: Чекаляди десерові, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
поручає:
Для вибагливих смакунів першорядні чекаляди та ноє великий вибір знаменитих карнельків
Як спеціяльність дікарськими вагами поручувану чекаляду з САЛЬБРОЗОЮ для ужитку недужих легенем і відмінюючу

для Ювілята, є коротким підсумком досягнень і програмою завдань на будуче. Д-р М. Чайківський референт про „Діяльність матем.-природ.-лік. секції та її директора і редактора перших 25 томів Збірника д-ра В. Левицького за рр. 1897—1927." Дальше бачимо чотири математичні праці, яких зміст доступний лише для вибраних зпоміж математиків. І так наш знаменитий референт з юбилейного свята М. Зарицький пише „Кілька заміток про стійкість простору"; світової слави член Української Акад. Наук Д. Граве: дав працю п. з. *Über eine Tschebyschewsche Frage*", дальше іде розвідка молодого київського математика Н. Ахієзера „Про одну теорему М. *Brillouin'a*" та більша праця знаменитого проф. київської політехніки М. Кравчука: „Про існування похідних у функцій дійсного змінного".

Фізики дали три праці. Ів. Садовський в монографії п. з. *„Der Weltenzerbrecher"*, придумав новий тип перервача Венельта, який коштує всього 2 доляри (старий коштував 250 дол.). Відкриття це буде мало велике значіння для фізики і медицини. Досягнення п. Садовського доказують, що і на провінції можна при добрій волі і витревалости науково-активно працювати. О. Смакула з Гетінген в праці п. з. „Помір ситого опору плинного воздуха" доказує, що плинний воздух є одним з найкращих ізоляторів. М. Павлів, адюнкт львівської політехніки, в праці „Про абсорбцію газів підчас електричних розряджень" довгими солідними досвідами на інструментах і методах власного помислу, висвітлює мало пізнані явища сорбції, важні для пізнання будови матерії і для практично-технічних цілей.

На окрему увагу заслугують дві праці нашого знаменитого хеміка-металюрга, проф. гірничої Акад. у Кракові І. А. Фещенка-Чопівського: „Цементування ніклю і деяких стопових сталей бором і берилем" і „Цементування кобальту бором і берилем". У цілім циклю сміло закроєних досліджів, автор доходить до блескучих тверджень м. і., що дорогою цементації можна усталити часткову розпушальність одного первня в другім у стані твердім. П. Холодний в розвідці „Стабільні кольоїдні розчини срібла" подає значіння стабільних розчинів металів та спосіб одержування стабільного розчину срібла. Друга праця П. Холодного і д-ра М. Муранки п. з. „Досліди над реакціями стабільного кольоїду срібла з електролітами" виясняє умовини творення і прикмети новоодержаного стабільного кольоїду.

Зоольог д-р І. Руссов в розвідці „До анатомії *Gobius platystoris Pall* — Бабки головатої", подає деякі анатомічні прикмети Бабок Поділля. Друга праця зоольогічна пера д-ра О. Тисовського п. з. *„Eine Hypothese über das Wesen morphologischer Phänomene bei den Wirbelieren"* має монументальний характер, бо є сміливою синтезою опертою на власних, оригінальних методах досліду живого організму. Автор є думки, що заложення будови усіх хребовців одно і то саме, що більше добачує величезну аналогію, майже тотожність між будовою хребовця і вищої рослини. Це звучить як революція. Д-р Тисовський опрокидує частину Дарвінівського навчання про „генеальогічне дерево зміят і філєтичну десценденцію". Комбінації правила росту витворили із засадничого пляну організму цілу масу звіринних груп. З нетерпеливістю ожидаємо осуду критики могутнього зриву автора. Коли цей осуд випаде корисно, то імя д-ра Тисовського стане в ряді корифеїв зоольогії".

Д-р І. Раковський і Сергій Руденко: „Погляд на антропольогічні відносини в українського народу". Автори на основі поміров Вовка приходять до висновку, що український нарід є, антропольогічно беручи, мішанином, якої основу творять ядранці — 44·5 проц. (Югославяне). Автори думають, що наш нарід творить окрему групу антропольогічну яку можна назвати „українським антроп. типом". Замикає збірник „Покажчик до перших 25 томів Збірника" зладжений д-ром М. Чайківським. Отсе й доробок Секції за останній рік. *Ю. П.*

Посмертні згадки.

Софія з Грушкевичів Семенцова померла в Куликові дня 20. жовтня ц. р. Хай пером буде їй рідна земля яку так щиро любила.

ОПОВІСТКИ.

З „Медичної Громади". Заходом Виділу Т-ва „Медична Громада" у Львові відбудеться 6. XI. ц. р. (неділя) в год. 10. рано в салі Академ. Дому вул. Супінського 21. відчит д-ра Т. Бурачинського п. з. „Біольогічне значіння спорту". Гостям раді. — *Виділ.*

Т-во „Українських Жінок" в Станиславові складає отсим щиру подяку Вп. п. Меленасови Осипові Пантюкому за безкорисне й повне посвяти правне заступство в процесах Т-ва. — *Виділ.* 8:1а)

На „Рідну Школу" зложили: Народна Гостинниця квоту 100 зл., замість вінця на домовину бл. п. Ілярія Чапельського, члена Надзірної Ради Народньої Гостинниці, Д-р Евгеній і Евгенія Гвоздецькі 25 зл. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 864 1—1

Виділ Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, подає сумну вістку про смерть невіджалованого, довголітнього члена і містоголови Т-ва бл. п. **Ілярія Чапельського** і просить всіх Вп. Членів взяти гремяльну участь у похоронах, які відбудуться в суботу 5 листопада ц. р. о годині 2 пополудни з дому при вул. Терези ч. 2. — *Виділ.* 868 1—1

Дня 8. листопада 1927 о год. 12-ій в полудне відбудуться в салі Надія в Бережанах Звичайні Загальні Збори філії Т-ва „Просвіта" в Бережанах з слідуючим денним порядком: 1) відкриття зборів, 2) відчитання протоколу з попередних загальних зборів, 3) звіт уступаючого виділу і уділення абсолюторії, 4) вибір нового виділу, 5) вибір делегатів на загальні збори Матірного Товариства, 6) внесення і запити членів. — *Виділ.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НАЙСТАРШИЙ у краю звіский склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровський — А. Розважовський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 13—?

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зильтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3а) 34-?

ПРИЙМУ негайно кількох хлопців з укінченою 3 гімн. до науки механічного ремесла. Юліян Ломага. Сенкевича 9. 871 1—2

ДО винайму від властителя 4 покої, кухня, комфорт від 15. XII. ц. р. Болеслава Хороброго 4. біля Потоцького ч. 104. 866 1—2

ПРОДАМ мурований дім критий бляхою 3 покої, кухня, 2 передпокої, лазничка, спіжарка, прачкарня, веранда, все вільне, площа двістасімдесять сажнів, чудовий сад, цвітовий город. Ціна і услівя на місці що дня пополудни. **Львів Вульська 43.** 865 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціялістка діточих недуг Д-р Ольга Ган
б. лік. паризьких шпиталів орд. від 2—3
Львів, вул. Городецька 46.
Пересвітлювання Рентґеном, кварцева лямпа. 867 1-4

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
859 **Пересвітлення Рентґеном** 2—24

Інж. Іван Свірський
присяж. землемір
вернув і веде канцелярію дальше
Львів, вул. Жулінського 12.

Д-ра Костя Кисілевського
„СЛОВНИЧОК української мови"
вряз з правописними правилами та замітками до відміни, до набуття
в КНИГАРНІ Наук. Тов. ім. Шевченка
у Львові, Ринок 10
або **в автора в Станиславові Вема 9,**
861 **Ціна 3·50 зол.** 1-2

СТРАХОПУДИ **шести стрільні**, зразок бельгійського бронїнга **6м-ґо** не ріжняться нічим від звичайної зброї. Можна їх набути у фірмі
„ЕХО" **Львів, Сикстуська ч. 24** телефон 47—81. 870

БЕЗ РИЗИКА! БЕЗ РИЗИКА!
НЕБУВАЛА ОКАЗІЯ 605 цінних предметів з годинником за зол. 15·65. На листове замовлення висилаю слідуючий комплєт: 1 швайцарський кишеневий годинник, до якого долучую **3-літну письменну гарантію**, 1 практичний мужеський портфель, 1 кусник доброго тоалетного мила, 1 гарну модну брошку, 1 щіточку до зубів (целюльоїдову), 1 цигарницю до папіросів, 1 гребінь до волосся, 1 пару мужеських скарпинок, 1 комплєт спінок до манжетів, 1 кишенева зеркальце, 1 сталевий сцизорик, 10 штук листового паперу, 1 мужеська папіросниця, 1 мужеський перстенець, як також 587 предметів кождому конче потрібних.
Всьо разом коштує тільки зол. 15·65.
Замовлення висилаю почтою. Платиться при відборі товару. Задатку не потрібно. За опаковання і пересилку платить купуючий.
Без найменшого ризика. Як що товар не відповідає звертаю гроші.
Прошу докладну адресу. — Замовлення прошу слати до знаної фірми:
Г. Віндіш, Краків, почтова скритка 305.

зол. 6·60 ГОДИННИКИ зол. 6·60
вилучно швайцарські з гарантією тільки у
Б. Гоннбенґа Сикстуська 4

ХОЛЕКІНАЗА (зілля) Г. НЕМОЄВСКОГО лічить НЕДУГИ ПЕЧІНКИ І ПЕРЕМІНИ МАТЕРІЇ
Приноровлюється при недугах:
I. Печінки і на її тлі
1. Жовтеве каміння
2. Жовтачка
3. Хронічне запертя стільця
4. Катари (нежит) жолудка і кишок.
II. На тлі артритичнім
1. Подагра (артритизм)
2. Ішіяс і інші артритичні невральгії
Головний Склад: Варшава, Нови Свят 5.
Остерігається перед куповання коробок без додатку припису вжиття. 831 1—4
Жалати в аптиках і аптечних складах.

17 ЛІТНА інтелігентна семінаристка, має консерваторію гри на фортепяні, пошукує відповідної посади на вісі або в місті при ліпшій родині. Зголошення під Христина Адміністрація „Діла". 850 1—1

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 33—?

Знаний зі солідности магазин жіночої конфекції
„MAISON CHIC" Львів, Сикстуська 1
ласкаво повідомляє, що крім всілякої жіночої конфекції, спеціяльно **поширив відділ**
ПЛАЩІВ і ТРИКОТАЖІ
чим дає нагоду заосмотритися в найкращі модели **плащів і найліпші трикотажі** по дуже приступних цінах. 835 2—2
Просимо в днях відвідини без примусу купна. — Позір на фірму „Maison Chic"!

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50
Можна набути в Адміністрації „Діла"
ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. ПОВ.

Вже вийшов і продається по всіх книгарнях:
Ювилейний Календар-Альманах
„ДІПРО" на 1928 рік
присвячений
десятиліттю української революції.
Окладника проф. П. Холодного.
ЦІНА 3 зол., а пересилкою 3·30 зол. Замовлятн у накладні „Українського Товариства Допомоги Емігрантам з Великої України", **Львів, вул. Руська ч. 3. III. пов.** 847 3—3

!!! Новість !!!

Появилась Накладом **„Рідної Школи"**

Пчола Мая
та
Її Пригоди

прегарне оповідання **В. Бонсельса** в перекладі Дм. Вахнянка.

Ціна 2·70 зол.

ЗАМОВЛЯТИ В КНИГАРНІ
„Рідної Школи" Львів,
855 **вул. Руська ч. 3.** 2—2

Загальні Збори

Т-ва „Українсько-руська Бурса" ім. Митр. А. Шептицького у Львові відбудуться в суботу 19. листопада 1927 в домівці Краєвого Товариства Кредитового (вул. Домініканська 11 партер) о год. 5 попол. Порядок: Звіт з діяльности Виділу і касовий звіт за час від 1/1 1926 до 30/6 1927; внесок Контрольної Комісії; вибір нового Виділу; запити і внески.

В разі браку комплєту відбудуться о год. 5·30 збори при якому вебудь числі членів. *Я. Яцківнч* голова, *М. Балакдм* секретар.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 250 (11.218). Львів, вівторок 8. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На перехрестних стежках.

Львів, 7. листопада 1927.

Остання соймова сесія відложена до дня 28. листопада, себ-то до дня законного закінчення каденції другого сойму. З усею певністю можна твердити, що посли другого сойму вже не найдуться в салі б. інституту для благородних дівиць — не лише в ролі законодавців, але навіть в ролі статистів, щоби вислухати декрету про офіційне закінчення каденції сойму. Восьмихвилинне засідання сойму в дні 3. ц.м. було останнім засіданням біжучого сойму. Не лише обєктивно (з огляду на осягнену депреціяцію значіння сойму), але й субєктивно (зі становища уряду) сойм перестав уже існувати, закінчив своє животіння. Що так, в не інакше слід оцінювати витворену ситуацію, свідчить про те трус, переведений державною поліцією в помешканні українських послів: Підгірського, Козицького, Дмитрюка і сен. Карпинського. Уряд односторонно став мабуть на становищі, що посольська незайманість перестала вже його вязати — навіть формально, бо фактично не респектував він її ніколи у відношенні до „меншостевих" послів, як свідчить про це поведінка з білоруськими послами.

Внаслідок відложення останньої „звичайної" (бюджетної) сесії витворилася така атмосфера, немов би сойм уже був розвязаний, немов би парляментарна легіслятива зовсім зникла й уряд став її єдиним переходовим представником. І справді, з усього видно, що сойм перестав виконувати свої функції — навіть пасивно.

Сойм закінчив своє безславне життя. Може й добре сталося, що саме цей другий сойм утратив голос і значіння та що він не мав змоги довести до кінця свої широкі пляни в справі зміни виборчої ординації до сойму, закону про збори і закону про самоврядування.

Але що буде дальше? Чи будуть переведені вибори до сойму в законно приписаному речниці, чи може будуть відложені, як і „надзвичайна" та „звичайна" сесія сойму?

Ось питання, які вимагають відповіди.

В частині польської преси зявилися поголоски, немов то уряд не має наміру негайно розписати виборів до сойму і сенату після 28. листопада. В часах усяких найдивовижніших несподіванок і така можливість не є виключена. Та одночасно рухливість уряду і партій вказує на те, що така несподіванка ледві чи допустима. Ми бачимо, як урядові чи зближені до уряду чинники розкладають польські партії; як вони перевели розкол в народовій робітничій партії і серед пястівців; як вони одночасно сціплюють консервативні групи та переводять обєднання своїх довірених: партії праці, союзу направи республики і пястівців зпід стягу сен. Бойка. Підривання існуючих партійних організацій ведеться не лише на польському фронті, але й на „меншостевому". Жидівські ортодокси вже приєднані для санації, туди хиляться й сіоністи. Проти українських політичних партій виступає не лише існуючі хлібоїдські групи (Даниловича й Біденка), але й нову під назвою „монархістичної всестанової організації". Поруч з тим відбувається гальванізація „староруських" могікан. Білорусів ослаблено вже давніше, перевівши розгром Білоруської Громади. Та це ще не кінець. Чим ближе буде до виборів, тим все новими несподіванками будуть урядові і півурядові стратеги заскакувати громадянство. Тенденцією уряду є: розкладати або підривати дотеперішні партійні організації шляхом штучного творення нових, а одночасно організувати довкола себе партійні новотвори або сціплювати „опозиційні" відломки існуючих партій. З якою метою роблено би це все, колиб уряд не мав наміру переводити виборів?

В парі з тим зазначується незвичайна рухливість польських політичних партій і то в більшій мірі партій, що декларували свою відданість урядові марш. Пілсудського. Ясно, що це теж є наглядним покажчиком передвиборчої горячки. До того ж уряд марш. Пілсудського досі все формально тримався букви закону і конституції. Важко було би допустити, щоби ту свою тактику припинив він після закінчення каденції сойму.

Нерозписання виборів до сойму було би елімінуванням парляменту, себто ліквідацією парляментаризму, а тим самим проголошенням явної диктатури. Це було би неминучістю також тому, що з кінцем ц. р. кінчаються повновласти уряду, а джерелом влади уряду є якраз сойм. Усунення цеї установи, яка є джерелом влади диктаторського уряду було би рівнозначне з обезправненням самого уряду. В консеквенції уряд утратив би правну санкцію і мусів би шляхом нового перевороту утверджувати свою владу, доводячи до зміни правного устрою держави. А такий крок у створених умовинах, в крайно невигідній географічній конфігурації, при надмірі пального матеріялу — є необчислимим у наслідках ризиком, на яке не дозволять собі і найбільші ризиканти.

Польща, її устрій і напрямні державної політики без сумніву находяться на перехрестних стежках. А сталося це не після травневого перевороту, тільки кілька літ перед ним. Польща найшлася на похилій устроєвій площині тоді, коли сойм, ухваливши демократичну конституцію, почав постійно її ломити. Травневий переворот був нічим іншим, тільки продовженням і частинним льогічним завершенням сутньо протиконституційної акції сойму. З тією хвилею питання устрою Польщі ввійшло у нову фазу. Зовсім природно, що устроєвий шлях польської держави ще незакінчений. Але без глибших потрясень устроєва квестія може бути розвязана лише на парляментарному терені. Було би незрозумілим, протиприродним і дивоглядним, колиб нинішні державці хотіли розвязувати це важливе, основне питання позапарляментарним шляхом, коли будучий (третій) сойм має права конституанти (зміни конституції). Думаємо, що уряд марш. Пілсудського не залишить нагоди, щоби перевести намічені ним (очевидно тайно) устроєві зміни конституційно-парляментарними засобами. Колиб це йому не вдалося, тоді прийшла би на чергу друга розвязка: октроювання державного устрою.

Все це наглядно доказує, що поширювана поголоска про можливість нерозписання виборів до сойму і сенату не має під собою ніякої основи. Навпаки, з усею певністю можна твердити, що вибори відбудуться і то в законному речниці. Наші політичні чинники вже сьогодні мусять мати на увазі певність виборів і негайно поробити підготовку відповідно до нововитвореної ситуації.

Внутрішня кріза в Румунії.

Боротьба за корону.

Румунія стала по смерти старого короля ареною всяких змов і політичних інтриг, які родяться, зникають і знов родяться біля порожного тепер румунського престола. Всі ті події пригадують забуті вже у світі всякі двірські афери та камарильні інтриги на европейських пануючих дворах минулих віків.

По смерти короля всевладним паном ситуації став, як відомо, Братіяну, що відсунув від престола колишнього престолонаслідника кн. Карла, післав його на вигнання і став фактичним диктатором Румунії. Вінже є і одиноким регентом в імени дитини-короля, теперішнього наслідника румунського престолу. Бо всі інші члени регенційної ради втратили вже нині всякий вплив на внутрішню політику Румунії, а в тому числі і амбітна королева-вдова. Паном положення є Братіяну. Та дуже сильно на тому становищі він себе не почуває.

Братіяну прийшов до влади після повалення кабінету Авереску, який він без сумніву англьофільську та італьофільську політику. Прихід Братіяну до влади започаткував наскрізь франкофільську політику. Авереску між іншим підготовив і заключив був італійсько-румунську угоду в справі нафти, яку Братіяну заразже по приході до влади анулював. Правда, обіймаючи владу виголосив Братіяну програмову промову, в якій заявив, що дружба з Англією буде стоятн на першому місці. Одначе був це тільки маневр. Румунія стала під проводом Братіяну франкофільською, що на випадок конфлікту англьо-французьких інтересів на Балкані малоб для Англії дуже відємну вартість. Ще більше прикрою стала політика Братіяну для Мусолінія, який має на Балкані дуже багато немалих і немаловажних політичних інтересів.

Тому нїщо дивного, що у своїй боротьбі проти Братіяну міг Авереску рахувати на підтримку Англії та Італії як на чотири тузи. Боротьба ця велася довго, але останніми часами приняла дуже яркі форми, форми від яких може сильно потрястися або й розсипатися Румунія. Проти політики Братіяну вспіла зорганізуватися досить сильна внутрішня опозиція, яка дуже скріпла, коли селянсько-національна румунська партія відмовилася ввійти до урядового блоку. Лідерів національно-селянської партії разом з авереськіянцями вдалося приклонникам прогнаного архикн. Карла притягнути до державної змови, що зміряла до ревіндикації прав Карла до корони і до негайного проголошення його королем. Особу архкн. Карла Авереску вже намагався раз використати у боротьбі з Братіяну перед смертю короля. Тоді він хотів вимогти від старого короля Фердинанда відновлення прав для Карла до корони. Одначе це йому не вдалось. Тепер увійшли в гру і постороні чинники, особа архкн. Карла і його роля у боротьбі з Братіяну стала знов актуальною. Лідери національно-селянської партії, погодившись з Авареску та іншими опозиціоністами, рішили скликати на 27. жовтня зїзд партії до Семигороду і там проголосити Карла королем. Ініціятори змови ввійшли в контакт з Карлом, запропонували йому як умовину розрив з панею Лупеску, а він на все це погодився. Нема сумніву, що Карло не дав своєї згоди на пропозицію без порозуміння з заінтересованими у перевороті чужодержавними чинниками. Видно був певний вдатности перевороту, коли розійшовся навіть з п. Лупеску, яка передтим була причиною втрати його прав до корони.

Справа була зайшла так далеко, що Карло передав через емісаря опозиції, авереськіянця Мануйлеску, давнього віцеміністра скарбу в кабінеті Авереску, для ініціяторів і реалізаторів перевороту вже готовий маніфест до румунського народу. Братіяну мав про всі ті заходи докладні відомости і в найкритичніший момент взявся паралїжувати всю підготовчу роботу опозиції. Вертаючого від арх. Карла Мануйлеску арештував на границі та відібрав від нього всі документи разом з маніфестом і листами до провідників опозиції. Діставши такий обильний доказовий матеріял про змову Братіяну приступив до репресій. Самого Мануйлеску віддано під військовий суд, уведено цензуру всіх телеґрам, що йдуть за границю, сконсигновано військо в столиці та в Семигороді, де у Кронштаді мав відбутися зїзд національно-селянської партії, а сам зїзд заборонено. Від тієї хвилі й усякі відомости з Румунії дуже скупі та неясні.

Одначе незважаючи на те відомими стали дві важних події, а саме: збройні сутички між військом і селянами, що мали місце біля Букарешту і викрадення політичних документів з помешкання арх. Карла в Парижі. Самозрозуміло, що опозиція, особливож національно-селянська партія не зложить зброї навіть при початих репресіях Братіяну. Не хоче складати зброї і арх. Карло, про що він недвозначно заявив кореспондентам газет. Отже в Румунії почався внутрішній бій, якого там ще не було. Найважніше при тому те, що в ньому починають брати активну участь селяни, особливо семигородські. Є це факт теж досі в Румунії невиданий. Противники Братіяну використовують проти нього невдоволення селян з теперішніх аґрарних відносин. А активний виступ селянства і розворушення його може містити у собі зародки не то зміни уряду і покликання Карла на престол, але щось гірше, бо взагалі зміну всего державного устрою. Події в Румунії приковують тепер увагу політичного світа. Можливо, що Братіяну вдасться репресіями „успокоїти" невдоволених, але це мало правдоподібне. Та скоро побачимо, як там уложаться внутрішні відносини та чи вони матимуть познаки тоївкости.

Радянська Україна

Київ промисловою базою Правобережжя.

З радянської преси довідуємося, що урядові кола рішили підприняти інтенсивні кроки біля поширення та збільшення промислового виробництва в самому Києві. Мотивом для цього є те, що Київ намічено на пролетарську базу для цілого Правобережжя. З уваги на те, має він стати осередком т. зв. легкої індустрії, заснованої на сирівцях цілого Правобережжя. Київську металеву індустрію реорганізується у звязку з творенням у ньому українського тресту середнього машинобудівництва. Спеціяльну увагу звертається при організації тресту на такі заводи Києва, що виробляють цвяхи, кабель, так звані англійські бочки, водоміри, манометри та інше. Один з цехів заводу т. зв. „Лєшінової Кузні" стає самостійним заводом ім. Артема для виробу машин шкіряного промислу. Завод „Фізико-Хемік" буде виробляти годинники. Приступають до будови нового великого млина (18 тисяч пудів денного промолу), великої фабрики взуття, що буде виробляти мільйон шістьсот тисяч пар річно, підготовляють будову нової величезної фабрики цукру. Дехто зве тепер Київ українськими Атенами у культурному розумінні. І зовсім слушно, бо там містяться всі централі української культури під проводом Академії Наук. Тепер хочуть Київ зробити ще й насправді пролетарським центром, бо „нам (тобто комуністам) не однаково, — сказав голова київського виконкому Любченко Панас — в якому оточенні працюватимуть наукові центри України — міщанському, чи пролетарському". Отже поспішно приготовляють для української науки в Києві „пролетарське оточення".

Досліди над Золотими Воротами.

Інспектура охорони памяток культури в УСРР веде досліди над Золотими Воротами. Довкола Золотих Воріт ведуть розкопки фундаментів і т. зв. короткої стіни Зол. Воріт. Розкопками керує пр. Лясковронський. — Вони вже дали поважні успіхи в напрямі пізнання будівельних методів київської доби. Попри розкопки відбуваються і докладні поміри Зол. Воріт під проводом проф. Мортшаєвського. Фонди на ті праці дала Українська Академія Наук.

Памятник Коцюбинському.

Всеукраїнська Академія Наук звернулася до Раднаркому України з проханням побудувати памятник українському письменникові і громадському діячеві покійному М. Коцюбинському. Рада Народніх комісарів повідомила Академію, що при народньому комісаріяті освіти організовано в тій справі окрему комісію. Біля будови памятника М. Коцюбинському заходилися довший час у Вінниці, де навіть виставлено тимчасовий памятник.

Тиждень ліса на Україні.

Від минулого року введено на Україні т. зв. тиждень ліса. Завдання в тому, щоби засадити якнайбільшу скількість дерев і зелісити як найбільше площ. Минулого року засаджено богато парків, скверів та інших дільниць громадського значіння 2.526 гектарів. Крім того обсаджено річки, дороги і гостинці на довжині 2.898 кільометрів. Цього року мають засадити протягом тижня ліса 50 мільонів штук деревини. Головна управа державних лісів і розсадників відпускає деревину даром. Раднарком підготовляє проект закону про охорону дерев. Селянам передано досі мільон гектарів ліса без права корчунку.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

ПІСЛЯ РЕВІЗІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

Варшава, 6. листопада 1927.

Досі не стверджено відки взялася в мешканнях українських послів сконфіскована комуністична бібула. Весь матеріял у тій справі передано прокуратурі при карнім суді. Соймові сфери пояснюють, що ревізії не можна назвати порушенням права екстериторіяльности сойму, бо переведено її не в соймі, а в сойм. готелі. Президія сойму розглядає тепер справу, чи й не порушення права екстериторіяльности. Пос. Підгірський запротестував у марш. Ратая проти ревізії та заявив, що валізи з комуністичними паперами не є його. Взяте забрано йому записники і спомини.

РЕВІЗІЇ І АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

Львів, 7. листопада 1927.

Львівська поліція перевела ревізії серед львівських комуністів, а то у мешканнях: Фр. і Володимира Шмеля, Германа Шварца, Вол. Кізлика, Фел. Румуна (всі гарбарські робітники) і шевця Ллві Калитинського. Сконфісковано комуністичні папери. В арештах задержано: Фр. Шмеля, Герм. Шварца, Вол. Кізлика й Іл. Калитинського. Арештованим закидають, що готовилися до комун. пропаганди з нагоди 10. роковин революції.

ЧИ ПРЕСОВИЙ ДЕКРЕТ ОБОВ'ЯЗУЄ?

В Острові (Великопольща) відбувся на днях процес перед карною палатою окр. суду проти редактора „Ґазети Козьмінськ-ої" Із. Мазровича. Обвинуваченний помістив у „Газ. Козьм." статтю „Фашизм, католицизм і моральна санація", в якій було м. і. сказано, що безвіроісповідна, протикатолицька преса втішається далекойдучою підтримкою. Уступ цей сконфіскував староста в Козьміні, а суд конфіскату затвердив. Внесення оборони, щоби суд переслухав редакторів „народових" газет на доказ, що твердження згаданої статті основане на правді, суд відкинув. Тому оборонець на правних основах доказував, що пресові декрети, на яких основується обвинувачення, втратили обовязуючу силу з хвилею як сойм відкинув їх. Суд прихилився вповні до внесень оборони й увільнив обвинуваченого.

ДОГОВІР МІЖ СХС І ФРАНЦІЄЮ.

Білгород, 6. листопада 1927.

Король Олександер принив на авдієнції міністра закорд. справ Маринковича. Міродатні кола впевнюють, що югославянський уряд поінформував англійський, французький і італійський уряд, що в найближчому часі буде підписаний договір приязни між Югославією і Францією. Мін. Маринкович виїздить до Парижа.

ПОВІНЬ В АМЕРИЦІ.

Париж, 6. листопада 1927.

Тутешнє видання „Шікаго Трібюн" подає з Ню Йорку, що втрати, спричинені останньою повенею в стейті Вермонт перевищають 25 міл. долярів. Найдено тіла губернатора стейту Вермонт Джексона його заступників та 7 інших людей. По його заступників вісти, що у місцевостях Монтпелє і Бар згинуло 200 людей. Стейт Вермонт майже весь під водою, ціла перелякається вже на терени стейту Массачузетс.

ПІДВИШКА ОПЛАТ ВІД СВІТЛА, ВОДИ І ТРАМВ. БІЛЕТІВ.

Урядовий комісар м. Львова Стшелецький на конференції з пресовими заступниками в ратуші говорив про бюджет м. Львова, що видатки потрібні на направу доріг і т. д. Щоби покрити видатки підвищиться оплату за світло на 10 проц., ціни білетів із 20 сот. на 25, водопровідний податок з 3.6 на 5 проц. тишину.

ПЕРЕДВИБОРЧА АКЦІЯ У ЛЬВОВІ

Львів, 7. листопада 1927.

В неділю рано приїхав до Львова посол Косцялковський. На дворці ждали на нього шеф штабу ДОК VI. полк. Коц, шеф виділу безпеченства львівського воєвідства майор Рутковський і ін. Духовський, віцепрез. Партії Праці у Варшаві. Присутній був і пос. Іллків. Пос. Косцялковський конферував, щоби довести до фузії Партії Праці із Зв. Направи Жемнополітей.

ЗІ СПОРТУ.

Україна—У. С. С. К. — 7:1 (4:0).

Біржа.

Гроші.

Долєр 8·86·00—8·86·50, канадійський долєр 8·84·00—8·85·00.

Збіжє.

Пшениця дворська 45·25—46·25, пшениця селянська 43·25—44·25, жито 35—37·50, ячмінь броварн. 38·75—40·75, ячмінь на мливо 33·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—32·00, овес 34·00—35·50, кукурудза румунська 31·00—31·50, бараболі рафовані 6·50—7·25, фасоль біла 45—55, фасоля колірова 53·50—55·50, горох півінкторія 72—82, горох полевий 45—55, бобик 36·25—37·25, сім 7·50—8·50, соломя 4·25—4·75, гречка 34·00—35·00, льон 60·00—63·00, рінак озимий 60·50—62·50, мука пшенична 40-пр. 83·00—83·50, мука пшенична 50-пр. 76·00—76·50 мука житня 65-пр. 59·00 грисік кукурудзи 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 23·75—24·25, отруби пшеничні 23·50—24·00, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 265—295, мак синій 115—135, мак синій 85—105, мішки готові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

Ярослав Окупевський.

Українська вдача.

III. Чорна Рада.

Навістила Америку повінь. Ріка Міссісіпі виступила з берегів і залила величезні простори землі, людські оселі змела і міста позаливала. Зійшлися американці, потворили комітети по всім закутинам своєї великої землі. Кожний комітет автономний, а всі разом мають одну ціль. Хоч американський уряд і свій, що походить з вибору громадян, то мішатися до ратункової акції громадяни йому не дозволять. „Це наша громадська справа, ми її беремо в свої руки і ми її переведемо" — кажуть американці. Енергія, почуття громадського обовязку, почуття своєї громадянської чести, самопевність та віра в свою справність і силу.

Навістила українські землі яка халепа, напр. повінь, або найшлася яка пекуча і боляча справа, як от навчання дітвори у рідній мові, тоді знайдуться й між українцями люди з громадянським почуттям, які громадські справи відчувають болюче.

Закликають громаду на збори.

Збирається громада поволеньки, повагом. „Мені не казали". „Моя хата з краю". Сходиться одна десята, четверта, а може й третя частка з тих, яких намічено. Сидять, позіхають, ждуть.

А тимчасом між громадою йдуть приватні балачки на тему: „я такий бідний, такий бідний". Тема стає загальною і прибирає жалібний тон: „кривда нам діється". Розжалобилися до сліз.

Коли так нишком душу розвели у щирій жалісній балачці, то один, та другий або третій сваток тишкомнишком виходить. „І без мене буде". Покидати товариство не прощаючись з ніким називають у нас виходом по англійськи. Я протестую проти цього. Це звичай чисто український. Ніхто так спритно тишкомнишком і так зручно не вміє зловити клямки знадвору і дати нурка, особливо у випадку, як хтось закликає до добровільних датків на яку ціль, як українці. Це їх питоменна вдача.

Врешті після довгого ждання на пізних Іванів виступає який добродій і довго, предовго і задовго, звичайно жалібною потою розводиться про ціль зборів. Громада киває головами і нишком позіхає.

Ставлять резолюцію: взивається ц. к. уряд, щоби негайно (на таке часом собі покірний українець позволить) зробив те, або те, або дав гроші на те, або те.

А зложивши роботу на чужі плечі, розходяться збори в почутті сповненого обовязку і вдоволені по своїм домівкам.

Гірше стоїть справа як на зборах найдеться гурток людей з громадським почуттям і закликає громаду до самодіяльности, до творення комітету, який взяв би переведення справи в свої руки. Іван не приймається, Гриць не хоче, Петро втік в хати вже заздалегідь.

Врешті з бідою зложили комітет. Склався свій виборний уряд.

З громади встає чоловік і відзивається: Треба би, щоби комітет подбав про те, або те, щоби манна небесна до нас прийшла, щоби мені місток до мойого обійстя зробили і т. п. всякі найріжнородніші накази й обовязки.

З вибором комітету, на якого плечі в виді наказів і обовязків перенесли збори роботу і відповідальність, перемінюється громада в Чорну Раду.

Ніхто з громади не чує ніякої симпатії до комітету, ніхто не почуває ся до обовязку співпраці. Всі стоять як один на початку в вижиданні, що з того буде, відтак іде по куткам більше або менше злослива критика, а потім наклепи чим далі тим голосніші про голову і комітетових, словом всім і кожному зокрема з чоботами в душу залазять.

Коли якого добродія на горячім вчинку приловиш, як він ті наклепи поширює і бреше та притягнеш до відповідальности, то він: „та я паноньку нічого не кажу, то тільки люди таке пусте говорять". Словом: „Злодіїв у нас нема, самі люди крадуть".

Наслідки наклепів і тієї руйнуючої роботи виявляються на слідуючих зборах, коли комітет здає звіт зі своєї діяльности. З одного боку комітет, а з другого всі інші — в опозиції. З голови паси друть, на комітеті сухої нитки не лишають.

Українська Чорна Рада то єство безіменне, тупе, глухе, яке, коли своєю безформною масою по якім полі перевалиться, все розібє, розторощить, в саламаху поверне, по ній остається все хаос, руїна, анархія.

Великий Богдан своєю гетьманською булавою розторощив череп одному і ланцюхами до гармати прикував другого, як в його обозі почала зароджуватися Чорна Рада. І мав спокій у своїй державницькій роботі. За його гетьманських наслідників Чорна Рада козацька довела до Великої Руїни. Іван Мазепа, той останній державник український з гетьманською булавою через Чорну Раду, що збунтувала козаків, програв Полтаву і скінчив на вигнанні у Бендерах. А в „Історії Руссов" завели опісля українці плач над розторощенням гетьманщини.

І Центральна Рада і Гетьманство і Директорія і галицька Національна Рада мали свої Чорні Ради. „Нас плювати на Україну, як вона не буде по моїй рецепті, перепишуся в румуни, чехи, поляки, москалі або німці". І таке бувало!

По всіх селах і місточках України, в усіх ділянках нашого політичного і культурного життя, стрічаємо між громадою свою Чорну Раду. Пізнати їх по тім, що вони до якої-небудь позитивної роботи не охочі. Критиканти, фразери, опозиціоністи за всяку ціну! Юрба без Я, без імєки, без відповідальности. Розвалю, розторощу! Опісля як усі люди доброї волі розігнані, потолочені, як уся посуда побита, жаль і плач, і задній розум: коли би знаття, що таке з того вийде, тоби...

Отся проклята наша емоціональність без переваги розуму над нею, сліпа завзятущість, а опісля задній розум, отсе гангрена, що точить наш організм.

Городенка 24.X. 1927.

*

P. S. Сміття своєї хати на вид перед двері не виноситься. Погана птиця, що своє гніздо каляє. Старий жовчник! пессиміст! — чую голоси.

З великою радістю в серці пивів би я перед очі земляків цілу галерію людей позитивної праці, людей високих ідей і великої сили волі та зложив свої образи в книгу, як той англієць Carlyle, що написав Hero Worship. (Почитання героїв). В своїм довгім житті зустрів я між українцями і таких людей, хоч мало, але тих моїх знакомих Чорна Рада розбила, розторошила, в глухий кут загнала.

Надіюся, що хтось інший щасливіший напише життєписи великих наших героїв позитивної роботи і великої енергії. А мучеників, тих катованих тоді і я помину. — **Я. О.**

З католицького руху.

Зїзд Української Христ. Організації.

В середу 2. п. м. відбувся у Львові в салі „Української Бесіди" І. Зїзд організаторів Української Христ. Організації (УХО). В нарадах брали участь відпоручники всіх Ординаріятів, львівських християн. товариств, а також делєгати христ. організацій жіноцтва й акад. молоді.

Зїзд отворив голова Центр. Комітету о. ігум. Т. Галущинський, виголосивши про грамову промову про цїлї й завдання УХО. По виборі президії в складі о. К. Кунина (гол.), о. М. Дорошного (заст. голови), п-і Зиновії Куницень та п. Адамчука Андрія (секретарі) виголосив ідеольогічний та організаційний реферат о. Т. Галущинський, реферат про католицьку пресу п. Ізяк Гладилович.

По рефератах розвинулася жива дискусія, після якої ухвалено резолюції, в яких одобрено дотеперішню акцію Центрального Комітету, підчеркнено, що заборолом нашої національної культури є греко-кат. церква й рішено поборювати рішуче вільнодумство, сектантство, масонство і безконфесійність. Окремо зазначено, що історичним завданням гр.-кат. церкви є стати помостом для зєднання церков, тому зїзд станув на становищі необхідности праці в напрямі культурного посередництва між католицьким Заходом і православним Сходом при повнім збереженні нашого обряду. Інші резолюції торкаються організаційних справ УХО (творення по округах місцевих кружків УХО, скликання І. загального українського католицького зїзду) і поширення католицької преси. Органом УХО є тижневик „Нова Зоря".

НОВИНКИ.

— **Шальом Аш і Шварцбарт.** Із Парижа передають звістку, що цими днями приймав бенкетом у своїй хаті відомий жидівський письменник Шальом Аш, кого? — Шварцбарта. Великою є сила расової крови, що бє в голову навіть тим, які головою працюють! Чи можна уявити собі, щоби визначний письменник якої іншої нації складав поклін людині з таким минулим як Шварцбарт і за такий учинок?

— **Недугу Гайна Мадіна** мають обовязок згодошувати всі при перших її обявах або навіть при підозрінні. Такий є розпорядок м-ства внутр. справ.

— **Арештування львівського баковця.** У Львові арештували невбанку „рибу": дуже директора державного земельного банку у Львові д-ра Яна Канського, що недавно подався до димісії після ревізії переведеної в його банку варшавською централею. Відповідатиме він за зловживання державним грошем, тому, що з легкою рукою давав позички інституціям і одиницям, з якими був звязаний політичними та особистими симпатіями. Д-р Канський від вересня мешкав у Тарнові, де має друкарню і дім; хоча він предложив лікарське свідоцтво, прокуратура дала приказ привезти його на вул. Баторія.

— **Бандитизм по селах.** Пишуть нам: Не минуло ще півтора місяця, як в селі Летня біля Меднинич, дрогобицького повіту вбито вистрілом в кріса чесного громадянина Василя Середика, а вже село Летня сплямлене новим, страшним злочином убийства. Бандитизм в селі поширився до тої степени, що сьогодні вже навіть в білий день не можна перейти безпечно селом. В селі гуляє шайка бандитів та злодіїв, які вбивають та обкрадають господарів. Хоч неодин у ночі і тує, як аходії крадуть його добро, та мусить сидіти тихо. Буває, що бандити ночею узброєні в кріси ходять по вулицях. Не знати, чи найдеться в селі, ще бодай 20 прц. господарств, яких ще злодії не обікрали. Село Летня розтягнене на 7 км. так, що патролюючий ночю жандарм ніяк не може перешкодити розгуляним шайкам. Ось новий страшний злочин, з дня 2. листопада п. р. о год. 2 в ночі. Шайка узброєна в кріси, день перед злочином вибралась у ночі до господаря Михайла Жука, виносити з ями бараболі. Коли господар почув це, вибіг на двір, одначе злодії повтікали. Слідуючої ночі госп. Михайло Жук стеріг зі сусідом свойого добра та коли вискочивши із засідки пустився за одним в погоню, тоді другий з шайки, що стояв на сторожі, вистрілом з кріса положив госп. Михайла Жука трупом на місци. Куля пройшла крізь серце. Тої ночі таки хтось прибив картку на дверях війта, на якій написано було назвище убийника та де треба за ним шукати. На другий день на підставі цієї картки та слідства арештовано членів шайки Паладу, Дицьку та ще інших, яких осаджено в арештах повітового суду в Меднинчах. При ревізії знайдено у Дицьки два кріси та багацько набоїв. Це вже третій випадок убийства в цьому році, не числячи всяких „різанин" та пострілянних голов і т. п. В селі панує великий страх, так, що в вечера не стрінеш вже нікого на вулиці. Члени шайки це переважно люди, які пішли були з москалями в Росію, а опісля збольшевизовані вже, вернули назад в село. Село Летня, це давня папаська твердиня. Сьогодні вже всі з деякими виїмками українці. У селі є кооператива та молочарня „Маслосоюзу". На жаль, немає ще читальні.

— **Завдрість львівського поліцая.** Коли поліцай є завдрісний то стає небезпечним як Отелло, бо кожної хвилини може стрілити. Львівський кінний поліцай Ян Колек стає перед судом наслідком своєї страшної завдрости. Оженившись із молодою дівчиною хутко із нею розсварився і покинув її. Колиж небавом потім уродилась йому донька, почав жінку відїдувати, під впливом батьківських почувань. Але спарок не покинув, підозрівачи жінку в зраді: Одного дня вивів її в хати, щоби їй показати будьто того, з яким вона його зраджує і негайно стрілив до неї тричі із револьвера. На щастя, рука в нього тремтіла; він тільки пострілив жінку в двох місцях. Хотів і сам застрілитись, але куля теж здерла йому тільки шкіру; хотів кинутись під трамвай і під ним тільки розбив собі голову. Одним словом: смерть не хотіла ні його ні його жінки. Подружа пара вилічилась із ран, за той час куля, яка зачіпила голову поліцая вилинула добре на його мозок і пан Колек із жінкою та вже парою дітей завився в суді, щоби відповідати за намагання вбити жінку. Він виправдується тим, що терпів на манію переслідування. Суд бачучи, що його стріли вийшли на добре йому та його жінці, певне його звільнить від кари.

— **Темна хроніка.** Поліція почала перепускувати помешкання, до, як сподівається, мешкають великі небесні птахи без документів, але з предметами чужої власности. — Талановитим „промисловцем" є крамничник із Сокаля Стибель, що маючи молочарню та крамницю, вмів одночасно виказатись безробітним у Камінці Струмиловій і взяти за рік із фонду безробітних 535 зол. підмоги. — У Мразинці, в нафтових бюрах Союзу промисловців львівські вломники розбили касу, щоби взяти із неї весь капітал: 80 зол.

— **Як ми передбачували:** звістки про зниженку паспортів на чужину були тільки постичним зітханням. Нове міродатне півофіціяльне „джерело" через уста преси заявляє, що уряд не має поняття наміру знизити оплат на закордонні паспорти, лякаючись, щоби разом із людьми за кордон не втікло забагато грошей.

— **Рекорди.** Найбільший посольський гонорар одержав посол варшавського сойму Анусяк, який увійшов на опорожнене місце посла Попятовського. Складав він посольську присягу на останнім сойм. засіданні, яке тривало 8 хвилин, а одержав за той час 128 зол. пенсії, отже 2 зол. 13 с. за кожну секунду своєї... присутности. — Американська дама з міста Тульс, стейту Оклагома, звана Мері Фарман, доказала, одним рекордом, що жінки вміють бути обективніші як мужчини. А саме: вона розводиться із своїм мужем, бо він має „нестерпний характер". А щоби процес удався, вибрала собі найкращого місцевого адвоката. А що найкращим місцевим адвокатом є... її муж, то вона поручила йому свою справу. Тепер містер Фарман має боронити на суді своєї жінки... проти себе і доказувати, що він як муж є справді „нестерпний". Якщо ця американська звістка не є звичайним жартом, тоді треба признати, що американське законодавство, яке дозволяє на такі штуки є теж рекордове. — Рекордовим суддею та ошукайцем в одній особі можна вважати суддю із Міскольч на Мадярщині Тарвея, який ошукував державний скарб у такий спосіб: коли когось пасуджував, приготовляв засіди два засуди, — один, на якого підставі обвинуваченій мав заплатити гривну і другий — звільняючий. Гривну стягав до власної кишені, а звільняючий осуд прикладав до актів. Тарней утік до Німеччини.

— **Скандал в англійській церкві.** Одна з найбільших церков у світі, собор св. Павла в Льондоні, був цими днями сценою небувалого видовища. У менті, коли єпископ Бірмінґгему, д-р Барнес, увійшов на проповідницю, виступив проти нього один визначний парох і крикнув голосно, що він єретик і що повинен виступити з церкви, заки не покається за свої гріхи. Надаремне вдарили в органи, щоби заглушити промову, звернену проти єпископа. Священик шорав сильнїйшим голосом піддержував свої твердження і покинув собор разом із кількасот вірними, співаючи гимни. Вина д-ра Барнеса в тім, що він в отвертім листі до архиєпископа Кентербері закидає потребу обновити старі догми в той спосіб, щоби погодити їх із здобутками сучасної науки. На цьому тлі повстала в англійській церкві жива дискусія.

— **Ідея ощадности.** Пропаганда ощадности в Швеції, що розвивається незвичайно сильно, найшла таку оригінальну ідею до заохоти громадян: літак, пролїтаючи над містом, скидав унив книжечки ощадности, де була посвідка держ. каси, що придбавши цієї книжечки має в касі вже 5 кор. Хто найшов таку книжечку йшов до банку і доповнював цю суму своєю вкладкою.

— **Театральний скандал у Берлїні.** У державнім театрі Шілєра у Берлїні підчас виставн нової комедії „Тих пять із джезабенду" Йоахімсона, після 5-ої сцени один глядач у партері встав і заявив голосно, що це скандал виставляти таку марноту в державнім театрі. Частина публики приєдналась до цього голосу, почала свистати і домагалась звороту грошей при касі. Режісер прохав невдоволених, щоби вийшли з театру. Цесу ледви докінчили при половині глядачів.

— **Індіяни проти християнства.** У Монтреалї зібрались представники різних індіяньских племен на конференцію в справі своєї віри. Всі вони: ірокези, могавси, онеїди, онавбеги, конюги і сенекаси були до цього часу християнами. Але в християнстві не в силі вони вжитись і рішили, що „Бог білих приніс їм самі нещастя, бо підобрав їм свободу та всі права, а не дав за це нічого". Тому індіяни вертаються до своєї старої віри: поганського культу Маніту.

— **Оригінальна ліга.** Невідомо за чиїм почином: якого лїкаря чи філянтропа, повстає в різних столицях Европи оригінальна ліга: ліга боротьби з пілунком. Це не жарт, а найправдивіша правда. Бактеріольоги обчислили, що один пілунок в уста в силі перенести 40.000 зародків недуги. Виходить, що пілунок тисячі разів небезпечніший, ніж куріння або алькоголь. Така ліга має незвичайне значіння для краю, де донині лишився звичай цілуватись із знайомими в уста при зустрічі та прощанні, як напр. у росіян і в таких інституціях як жіночі школи, де дівчата виганяють пілунок себе безліч разів. Але треба признати, що згадана ліга поширюючи свою діяльність, зверне одночасно увагу на незвичайну дорогопінність цілунку, який у нинішній добі майже вийшов з моди. Відвідувачі кіна будуть відтепер ще з більшим подивом глядїти на фільмових героїв, які перебувши всї безодні смерти на закінчення не лякаються наразитись на 40.000 бацилів і легкодумно цілуються!

— **Світова воячина.** У Льондоні відкрили новий антисептичний середник „Монсоль", який можна вживати при шкірних недугах, недугах вишок і горла, а який виключає затроєння організму. — Італійська національна комісія для боротьби з новою модою дістала признання від папи за свою успішну діяльність. — Туреччина по останнім списку має 12,142.000 населення, а Константинополь ще 800.000. — У Римі вибудували нову оперу, яка перевищає своєю технікою славну оперу в Гамбурзі; постановка кожної опери коштуватиме від 150.000 до 200.000 лірів. — Шаляпін розвівся із своєю жінкою після 30 літ спільного життя. — У фабриках авт біля Парижа, у Вільянкур, вибух склад із 9000 літр. бензини; згинуло 2 робітників. — Біля побережа Камчатки потонуло 10 японських кораблів, що ловили риби; з ними 150 моряків.

— **З кіна.** У кіні „Аполльо" архитвір данської фабрики Нордіск „Останній усміх блазна" з Каріною Бель, Гестом Ексман і Моріс Де Фероді.

— **Коли всі** львівські українці будуть купувати цукорки тільки в склепі „Фортуни Нової" на Руській ч. 17?

— **Кушнірська** робітня Петра Карпяка є при вул. Курковій ч. 11 а, І. пов. на ліво.

Дописи.

СУДОВА ВИШНЯ. (Спростування на допис: До відносин у місті і повіті). Підписана Управа Українського Народного Дому в Судовій Вишні просить на підставі § 88 прес. закона помістити слідуюче спростування на уміщений допис у Вашому часопису з дня 11. і 13. жовтня 1927 ч. 226 (11194) і 228 (11196) під заголовком „Судова Вишня (До відносин у місті і повіті)" на такім самім місці і тими самими черенками як була уміщена вище згадана допись: Неправдою є, що цілий Укр. Нар. Домом кермує п. д-р Петро Гайдучок, а правдою є, що цілий заряд цего дому спочиває в руках Управи, де спершу був справником п. Теодор Бобак, по нім п. Володимир Гасцький, емер. судди, а опісля по його резигнації перед двома місяцями обняв функції справника міщанин п. Григорій Клос. Неправдою є, щоби інтеліґентам вступ до Українського Нар. Дому був заборонений, а правдою є, що загал членів цеї інституції побачивши роботу п. Бобака і других, котрі за ним побивались, відсунувся від них, не маючи до них жадного довіря. Неправдою є, що п. д-р Гайдучок усунув п. Теодора Бобака яко представника місцевої інтеліґенції, лише за мимі падужиття. Правдою є, що п. Бобак і тов. доконали неоправданого дефіцитy на суму 6.278 зол. 84 гр. і манка товарового на квоту 2.707 зол. і 2 гр. Правдою є, що п. Бобак приймаючи вкладку ощадности від другого члена Управи п. Степана Біленького до ч. книги ощадности 177 в квоті 700 зол. замінив цю квоту без відома других членів Управи і Надзірної Ради на претенсію долярову в квоті 112.5 ам. долярів, а вітах від цеї твердої валюти наказав п. Теодор Бобак виплачувати другому членови Управи п. Степанови Біленькому на власну руку відсотки 9 прц. місячно а місячною капіталізацію. Правдою є, що п. Теодор Бобак затягав подібні позички еще у інших осіб і платив їм так само від твердої валюти еще вищі відсотки. Правдою є, що п. Бобак спроваджуючи муку вагонами до пекарні Укр. Нар. Дому не влаштував окремого магазину, лише дав вільний вступ до неї всім покликаним і неповинним особам, був глухий на кількакратні упімнення зі сторони Надзірної Ради, а коли показалося товарове манко, старався оправдати себе в цей спосіб, що він завірив пекареви на тій підставі, що цей пекар перед приняттям його на посаду зобовязався перед п. Бобаком у формі подання руки, що ані він ані ніхто з його окруження не возьме для себе ані одного кг. муки. Правдою є, що п. Бобак за всі вище наведені і т. п. учинки був Надзірною Радою заїшений в урядуванні дня 18. 4. 1926 р. Правдою є, що п. Бобак боїться відвічальности за нанесену шкоду, перенїс зараз еще перед Загальними Зборами Укр. Нар. Дому, які відбулися 4. 7. 1926, цілий свій маєток який посідав на свою жінку актом потаріяльним з дати Судова Вишня дня 14. 6. 1926 до ч. реп. 2281. Правдою є, що п. Бобак за ці вище наведені закиди оправдувався на Загальних Зборах дня 4. 7. 1926 в той спосіб, що він не розуміється на бухгальтерії, а за всі вище наведені зловживання винні є ті, котрі вибрали його на Загальних Зборах до Управи. Правдою є, що Загальні Збори на внесок Контрольної Комісії по вислуханні оборони п. Теодора Бобака ухвалили не уділити Управі абсолюторії, а що більше ухвалили цілу справу віддати до суду. Правдою є, що п. Теодор Бобак не згодився і не хоче досі згодитися на полагодження поміжної справи в дорозі мирового суду і що в наслідок сего теперішна Управа змушена була на тій підставі внести на п. Теодора Бобака і товаришів донесення карне, в наслідок котрого ведуться доходження карні проти п. Теодора Бобака і тов. до успр. У. 871/27. Правдою є, що оборонець п. Бобака на повищі закиди сконструував оборону в цей спосіб, що поставив питання до судді: „чи можливе є, щоби чоловік найчесніший в Судовій Вишні міг бути злодієм", не підносячи крім вносне згаданого запиту жадної іншої річевої оборони. Неправдою є, що д-р Гайдучок займає помешкання даром, а правдою є, що за занятє ним помешкання платить два рази більше як суддя поляк п. Маріян Коладзінн. Правдою є, що в тяжких хвилях став нам д-р Петро Гайдучок з великою допомогою, стративши безінтересовно дуже багато часу і енергії і його заслугою є, що Укр. Нар. Дім був у силі протягом одного року покрити дефіцит з минувшого року. Неправдою є, що Укр. Нар. Дім не провадить тепер ніякої діяльности, а правдою є, що всі галузі підприємства дуже гарно розвиваються. Правдою є, що пекарня, котра за цілий час урядування Теодора Бобака виказала по році дефіцит 112 зол. 36 гр. і то в хвилях найкраще сприяючих до її розвитку, тепер в богато тяжчих часах приносить нересівно нетто чистого місячного прибутку около 400 зол. Неправдою є, що меценас д-р Петро Гайдучок старався колинебудь розбивати збори, а правдою є, що на Загальних Зборах дня 4. 7. 1925 вибрано його до Надзірної Ради, а коли він відмовився від приняття вибору і резигнував, присутні члени на тих самих Загальних Зборах не приняли його резигнації і другий раз вибрали його до Надзірної Ради. Неправдою є, що меценас д-р Петро Гайдучок не дозволяє на вправи для Тов. „Лугу" і ставив найріжвороднїші перешкоди іншим культурним товариствам. Правдою є, що місцева читальня „Просвіта" має від Укр. Нар. Дому даром два гарні покої, де відбуваються всякі сходини. Правдою є, що тов. „Луг" відбував досі на великій салі вправи, а мимі перешкоди зі сторони Управи полягали на тім, що Управа Укр. Нар. Дому домагалася від Ради тов. „Луг" щоби вона виказала своїм членам справити сандалики на ноги до вправ, бо від

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“

болота, напесеного чобітьми і від підков псувався свіжо-настелена паркетова підлога. Правдою є, що Рада тов. „Луг“ до просьби Управи Укр. Нар. Дому не хотіла приморозитися і вправи відбуваються дальше з чобітьми на салі. Правдою є, що в будинку Укр. Нар. Дому міститься приміщення для „Рідної Школи“ і що Управа Укр. Нар. Дому стягала від своїх фурманських доставців муки пів пр. для „Рідної Школи“. Неправдою є, що через меценаса д-ра Петра Гайдучка нема в Судовій Вишні кредитової інституції і що через нього Укр. Нар. Дім не розвинув досі жадної діяльности в тім напрямі. Правдою є, що в Судовій Вишні існувало кредитове товариство „Віра“ і завдяки помочі сего товариства „Віра“ вибудовано перед війною гарну каменицю „У. крайського Нар. Дому“. Правдою є, що завдяки зусиллям п. Івана Осипа Тритяка, дотеперішнього найбільшого противника д-ра Петра Гайдучка, зліквідовано кред. тов. „Віра“ через зфузіонування його з Укр. Нар. Домом і то з початком 1923 р. в часі, як д-ра Гайдучка не було ще в Судовій Вишні. Неправдою є, що п. Теодор Бобак затягнув позичку в Центробанку на уряджения пекарні, будови шопи, вставлення паркетової підлоги і на вистарання концесії на сіль. Правдою є, що приміщення пекарні, це є окремий будинок з цілим урядженням істнував ще до війни. Правдою є, що позичку в квоті 638.28 ам. долярів затягнув п. Теодор Бобак без дозволення Надзірної Ради на спровадження солі, крім сего лишив довгу в міністерстві за сіль на квоту 2500 зол. і порожній магазин помимо, що сіль повинна була сама оплатитися. Правдою є, що в наслідок неоправданого дефіциту на суму 6.278.04 зол. не могла Управа Укр. Нар. Дому вистаратися в жаднім більшім банку кредиту, а може не зробити як тепер коли вище згаданий дефіцит вже покритий. Правдою є, що Укр. Нар. Дім обслугує 12 кооператив, котрі може Управа Укр. Нар. Дому на бажання 9 підписаних на дошці вождого часу вичислити. — За Торговельно-споживчу спілку „Український Народній Дім“ у Судовій Вишні підписані: **Григорій Клос, Іван Качмарик, Маріян Кушик і Юрас Стах.**

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Іпотечний, книжечка ч. 1141.

Тиждень ґімназії в Рівному.

ЗБІРКА ЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКУ ҐІМНАЗІЮ.

Батьківський Комітет рівенської української ґімназії подає нижче наведене справоздання про результати збірки під назвою „Тиждень ґімназії“, яку влаштовано в цьому році в користь ґімназії. Збірка відбулася в рівенському, здолбунівському і костопольському повітах. Зібрано до пушок (в золотих): в Межиріччу 94.80, в Заставю 46.45, в Гощі 56.90, в Тучині 111.87, в Городну 20.24, в Рівному 426.29, в Шпанові 26.90, в Євсовому Кутї 23.92, в Корці 129.10, в Клевані 65.35, в Олександрії 30.89, в Кустині 14.11, в Здолбуновій й Острозі 331.91, в Костополі 82.50. Разом зібрано до пушок 1.493.20 зол. Зібрано по підписним листам 1.543.03 зол. Від окремих осіб прийшло 369.01. Разом зібрано 3.404.33 зол. Витрачено на друкування відозв і підписних листів а також на розїзди 160.60 зол. Лишилося 3.243.73 зол. З цієї суми передано до каси ґімназії 3.190.04 зол. Лишилося в касі Батьківського Комітету 53.69 зол.

Рівночасно Батьківський Комітет висловлює свою щиру подяку всім тим громадянам та інституціям, що складали щедрі жертви на ґімназію, а також тим часописьм, що вмістили на своїх сторінках відозву Комітету. Зокрема Комітет дякує рівенській і острізькій „Просвітам“ і їх читальням, Союзові Українок у Рівному, а також членам збірочного комітету при Батьківському Комітеті і всім поодиноким особам, що допомагали переведенню збірки. Комітет вважає за свій обовязок підкреслити, що українське громадянство виявило повне зрозуміння значіння нашої середньої школи, радо відгукнулося на заклик Комітету і завдяки тому тільки ґімназія одержала значну матеріяльну підмогу, таку потрібну їй у тяжку хвилю, коли вона, діставши високого рівня з педагогічного і морального боку, мусить що побарювати трудноші матеріяльного характеру. — Голова Комітету: *Іван Оболонський*. Секретар: *Василь Сочинський*.

З концертової салі.

Перед концертом Галі Левицької.

В зв'язку з фортепяновим вечером п. Галі Левицької, який відбудеться в понеділок 7. ц. м. у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, подаємо в скороченні рецензійні замітки німецьких критиків, які появилися з нагоди власного концерту пяністки у Відні в році 1922, дохід якого, як і тим разом, призначила пяністка на добродійні цїли (тоді на голодуючих на Великій Україні).

Відома зі своєї строгости віденська критика висловилася тоді про дебют української пяністки з великим признанням. І так д-р Фельбер у „*Wiener Morgenzeitung*“ пише: „П-я Г. Левицька, дуже талянована молода пяністка, влаштувала фортепяновий вечір в користь голодуючих на Україні. Вона має прекрасні музикальні основи й виказала в сонаті Бетовена, як і в прелюдії хоралі і фузі Цезара Франка, що вона доросла до тяжких пяністичних завдань“. Рівнож муз. критик „*Neues Wiener Tagblatt*“ Т. Кралік хвалить музикальні прикмети пяністки, підносячи зокрема її сластичний удар і співучий, здібний до модуляції тон, а невмолимий д-р Юлій Корнгольд з „*Neue Freie Presse*“ звертає особливу увагу на заокруглені ударення і високомузикальне почуття української пяністки.

Також у пражськім органі „*Ceske Slovo*“ з травня 1923 р., з нагоди виступу пяністки на Шевченківськім концерті в Празі, пише муз. рецензент: „Концерт в память 60-тих роковин Т. Шевченка доповнено ще деклямацією п. Дорошенкової і фортепяновими творами, які відограла п. Г. Левицька таким мистецьким способом, що звернула на себе найсильнішу увагу на тому гарному й повному глибокого настрою вечері.

В програму львівського концерту пяністки входять такі твори, як: *B-moll* соната Шопена, Шуберта *impromptu B-dur*, кілька дрібніших творів Брамса, концертовий етюд Ліста: „Мазепа“, головнож прецікавий і прекрасний, у нас уперше виконуваний твір російського композитора М. Мусоргського п. з. „Картина одної виставки“, Твір сей повстав на основі акварель і рисунків архітекта В. Гартмана. „Променада“, „Злодень“, „Старий замок“, „Город у Туїлєріях“, „Бики“, „Балєт курят у лушпинках“, „Самуїл Гольденберг і Шмуйле“, „Бавар в Лімож“, „Катакомби“, „Хатка на курячій ніжці“ і на закінчення „Великі Ворота в Київі“ — ось наголовки поодиноких картин, які просто в ґеніяльний спосіб перетоплює композитор в музику. На концерті разом з програмами буде подавий основний коментар до цього пребогатого змістом, епохального твору.

Можна надіятися, що концертом тим зацікавляться якнайширші круги нашого громадянства, тимпаче, що він принесе слухачеві подвійну користь: мистецьку насолоду і сповнення громадянського обовязку, себто влекшення долі потерпівших від повені.

Зі спорту.

Змагання У.С.С.К. з „Зорею“.

В доповненні замітки „Зі спорту“ („Діло“ з 2.XI. ц. р.) хочу дещо сказати про змагання Українського Студентського Спортового Клюбу (У.С.С.К.) дня 30.X. ц. р. з „Зорею“ та про зацікавлення спортом серед нашого студентства. Про самі змагання нема що розписуватися, хіба лише слід згадати, що гіршими вони бути не могли. Причина цього лежить у крайній байдужности членів вище згаданого студ. клюбу. З грачів, які брали участь у змаганнях проти „Беркута“ та для яких похвала в „Ділі“ в своїх наслідках показалася передчасною, явилося всього двох. Інші не почувалися до обовязку прийти, тому, що або злегковажили собі робітничу дружину, або час змагань посвятили для інших розривок. Щось подібне може статися хіба тільки у нас! Бідний голова Студ. Клюбу мусів перед самою грою просити всіх, хто тільки повався під руки, щоби роздягався та ставав до змагань. І так зліплена дружина (в девятку!) розіграла змагання. Варто було бачити усмішку в часі вербунку грачів на устах членів „Зорі“, а ще більше заглянути в їх душі, щоби переконатися, що вони тоді думали про студентів, тих будучих носіїв спортової культури, людей, що мають виховувати молодь, сталити її характери та вщіплювати у неї почуття обовязку. І не самі змагання, ані відношення воріт входить тут у гру. Причина тут дещо глибша. Студ. дружина, після запрошення „Зорі“, повинна була явитися точно та в повному складі, як не було в „Зорі“ — та показати тим „меншим“ братам, що їх не легковажить, щоб такими змаганнями закріпити взаїмне довіря. Хто нас цим призадумається, цей мусить признати мені рацію, що подібного роду імпрези мають ще й глибші цїли, їх суть лежить у витворенні взаїмного довіря і співжиття. Вони позволяють нам ближче пізнатися, вони є тим звеном, що лучить ученого з неученим, словом — вони мають національно-виховуючий вплив. З цього виходячи, треба висказати догану тим, що за ці змагання повинні винну. На мою думку винен тут голова Студ. Клюбу і референт копаного мяча, а також члени, що не цікавляться нічим, чекаючи кожний окремо на устне запрошення. Говоримо про Студ. Олімпіяду, а навіть нарікаємо, що ми в них не можемо брати участи, а забуваємо рівночасно, що до Олімпіяди треба солідної підготовки, що не вистарчить сама балачка про неї. Надіюся, що голова Студ. Клюбу скличе в короткому часі загальний збір Т-ва, щоби призадуматися над плеканням фізичної культури в часі зимового сезону. *Йосафат Гнатів.*

Змагання силачів.

Змагання атлетів у салі польського „Сокола“ при вул. Зіморовича добігають кінця. Слабших з них, що в дотеперішній боротьбі не вдержалися, „висортовано“, лишилися до остаточних, рішаючих змагань тільки Орленко, Перелєс, Брила, Штерс, Штекер і Каван. За пальму першенства боротимуться по всякій правдоподібности Штекер і Каван, третє місце здобуде мабуть бельґієць Штерс. Щодо Орленка, то він в останньому часі підупав, потерпівши поражку в змаганнях з Брилою (здискваліфікований), Штерсом, Штекером і Каваном. Виглядів на здобуття чолового місця Орленко не має ніяких.

ОПОВІСТКИ.

Маркіянове свято у Львові. Філія „Просвіти“ ім. Маркіяна Шашкевича у Львові уладжує дня 8. листопада 1927 р. Маркіянове Свято. В год. 12. вполудне відправиться в церкві Преображення Госп. при вул. Краківській соборна панахида при участи духовенства львівської округи й муж. хору „Сурма“. По панахиді в год. 12·30 відбудеться у великій салі „Народнього Дому“ Святочний Народний Концерт силами читалень повітової філії Т-ва „Просвіта“. Участь беруть хори з Лашок Мурованих, Цикулович, Підборець, Підберезець, Глухович і Кукизове, дуті орхестри з Малехова і з Підберезець, мандолінова орхестра з Винник, деклямації в супроводі бандури, реферат селянина Мик. Карпінця з Рісної Руської і ім. Акомпаніямент до мельодекламації обнив бандурист Кость Місевич. Білети в ціні 50 сот., 1, 2 і 3 зол.

На „Рідну Школу“ зложили: Вп. п. д-р Альфред Говикович 25 зол., Кооп. Банк „Земля“ 25 зол., Вп. п. Ольга і Всч. о. Іван Рудович 20 зол. замість вінця на домовину бл. п. Ілярія Чапельського. Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи“. 873

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПРИЙМУ негайно кількох хлопців з укінченою 3 гімн. до науки механічного ремесла. Юліян Ломага. Сенкевича 9. 871 2—2

ДО винайму від властителя 4 покої, кухня, комфорт від 15. XII. п. р. Болеслава Хороброго 4. біля Потоцького ч. 104. 866 2—2

ПРОДАМ мурований дім, критий бляхою 3 покої, кухня, 2 передпокої, лазничка, спіжарка, прачкарня, веранда, всьо вільне, площа двістасімдесять сяжнів, чудовий сад, цвітовий город. Ціна і услівя на місци що дня пополудни. **Львів Вулька 43.** 865 2—2

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. 3 б) 34—?

СТОРОЖА дому — молоде супружество за вінагородою: покій, кухня і платня після умови — пошукує Союз власників реальностей у Львові вул. Коцюшка ч. 1а II. пов. Приймається лише письменні зголошення з описом життя. 854 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

858 **Пересвітлення Рентґеном** 3—2

Лікарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому час. II. Т. урядовцям і студентам значна зниска. 845 Полекші в сплатах. 3—5

ДЕНТИСТ

В. ЛЬОКЕР в Станиславові

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і біленя зубів. — Приступні ціни — догідні услівя. 794 2—?

Д-ра Костя Кисілевського „СЛОВНИЧОК української мови“

вираз з правописними правилами та наголосами до відміни, до набуття в КНИГАРНІ Наук. Тов. ім. Шевченка **у Львові, Ринок 10** або **в автора в Станиславові Вена 9.** 861 **Ціна 3·50 зол.** 3—?

РІК ОСНУВАННЯ 1889.

ФЕЛІКС і ЮЛІЙ ЛЮБЕЛЬСЬКІ ФУТРА

жіночі і мужеські готові і **на замовлення**

Приймає всілякі **переробки.**

Догідні сплати Ціни низькі Товар добірний

Рутовського 5. Тел. 48-70. **ЛЬВІВ.**

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**

у 70 різних смаках **„STELLA“** в 70 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 15—?

Подяка.

Управа Українського Національного хору Дмитра Котка цею дорогою складає на руки Всч. Отця Олександра Гвоздецького — пароха в Черневі, сердечну подяку всім симпатичним і гостинним громадянам Чернева за його щирий прийом і принот, яким хор користувався на протязі двох тижнів свойого побуту на відпочинку в Черневі, працюючи над поповненням репертуару і укомплетованням хору новими силами. Ті вигоди, яких хор дізнав в Черневі дякуючи заходам Всч. Отця Гвоздецького у великій мірі причинилися до подолання членами хору всіх трудноші, звязаних з працею в організаційній фазі хору і зістануть надовго незабутніми в глибоко-вдячних серцях наших.

Управа Українського Націон. Хору.

СНІГІВЦІ „ПЕПЕҐЕ“

жіночі з аксамітним ковніром	зол. 19·00
„ габардинові аксам. ковнір	„ 22·00
„ суконні з теплою підшевкою	„ 23·00

також **СНІГІВЦІ** Марки **„ТРЕТОРН“**

найновіших фасонів **поручає фірма**

„ЕРІКА“ МАГАЗИН ВЗУТТЯ (проти кав. віденської) Львів, Кілінського 1.

На провінцію висилаємо за посліплатою. До замовлення вистане Ч. черевиків.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ч. 251 (11.219). Львів, четвер 10. листопада 1927. Podziałowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудне. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Виборча увертюра.

Львів, 9. листопада 1927.

Хоч сойм іще не розвязаний, хоч він іще формально істнує, хоч перед ним іще три тижні примусового життя, то фактично всі заінтересовані чинники трактують цю законодатну установу як порожнє місце. День 3. ц. м. рішив долю сойму і став вихідною точкою виборчої увертюри. Урядові і громадянські чинники, партії і групи, не вижидаючи законного закінчення біжучої каденції і формального розписання виборів до сойму і сенату, вдарили у виборчий дзвін. Відбуваються засідання головних управ польських партій, на яких предметом нарад і дискусій є виключно справа виборів, визначні політичні діячі і керманичі відбувають політичні поїздки, робиться заходи в справі фузій споріднених дрібних політичних груп, зазначуються ширші і вузчі виборчі блоки, словом: входимо в атмосферу виборчого періоду.

Саме тоді, коли польські і жидівські партії проявляють підвищену горячкову діяльність, українські політичні організації поводяться поки-що наскрізь пасивно напередодні виборчої кампанії. Всякі поголоски на тему виборчої підготовки українських партій і блоку національних меншостей не мають ніякої реальної основи, є найдовільнішими фантастичними комбінаціями вшехпольських і „санаційних" клік. Українські партії не ввійшли ще навіть в інформативну виборчу стадію.

І зовсім зрозуміло. До соймових виборів 1922 р. українці під Польщею ставилися двояко: громадянство північних земель брало участь у виборах, а громадянство полудневої української території (Сх. Галичини) перевело виборчу абстиненцію. Двояке відношення до законодатних установ польської держави не найшло ще суцільного критичного вислову й оцінки серед українського громадянства. Не зважаючи на голоси, що оцінюють виборчу абстиненцію галицько-українського громадянства в 1922 р. як велику політичну помилку, ще сьогодні деякі громадські гуртки підтримують абстинентські настрої, мотивуючи їх тим, що на основі дотеперішньої практики не можемо нічого доброго сподіватись і від будучого сойму.

Тими покутуючими з р. 1922 настроями, ліквідаційною діяльністю біжучого сойму у відношенні до набутих прав і законних здобутків українського народу та сумнівами щодо ролі будучих законодатних установ сучасної Польщі (з огляду на негативне відношення до них диктаторського уряду) треба пояснити обережно-недовірчиве та досі пасивне становище українських партій до започаткованої виборчої акції. Стоячи перед виборами, українські партії, не ввійшли ще в ніякі зобопільні звязки, навіть у своїх партійних установах не порушували ще справи виборів, хоч би найбільш загально. Є це обективне вижидаюче становище. Кожна партія жде на перші кроки другої.

Ми, як орган публичної опінії, вважаємо конечним вийти зі стадії вижидання. Розуміється, в першу чергу мусить бути вияснене принципове питання: чи українському громадянству брати участь у виборах, чи повторити виборчу абстиненцію з 1922 р. у можливих під теперішню пору розмірах? Цієї другої можливости навіть не беремо під увагу. Зайвим було би мотивувати наше становище щодо абстиненції. Вважаємо конечним і неминучим вихід зі стану пасивности в справі виборів, бо без огляду на таку чи іншу ролю і значіння будучого сойму для українського громадянства важним є здобути свою **безспірну і загальну політичну репрезентацію**. А таке представництво можна в створених умовинах здобути тільки у соймових виборах. Недостача безспірного, ніким неоспорюваного політичного представництва українського народу в межах Польщі відбилася на нас дуже шкідливо в останніх літах — як у внутрішньому житті, так і на ширшій арені. Недостача такого представництва стояла на перепоні реституції громадянського авторитету, такого дуже потрібного в усіх конструктивних починах і ділах. Тому, не входячи в те, наскільки довговічним буде майбутній сойм та без огляду на рівень його значіння, нашим обовязком взяти участь у виборах до польських законодатних установ з метою здобути національно-політичну репрезентацію, безспірну і ніким неоспорювану — вже хоч би тому, що вибрану на основі загального демократичного виборчого права. Так вибрана українська політична репрезентація зберігла би для українського громадянства свою вагу і значіння без огляду на дальшу долю польських законодатних установ й устроєвих перипетій в Польщі.

Маючи на меті здобути національно-політичну репрезентацію, мусимо відповідно повести й виборчу акцію саме під прапором цього основного завдання. Ясно, що змагаючи до такої мети, мусимо на перше місце висунути справу **українського національного блоку.** Ініціятива в цій справі належить Українському Національно-Демократичному Обєднанню, як найбільшій і найвпливовішій українській політичній організації, як партії національної консолідації. Тільки довівши до національного блоку, можна розглядати можливу актуальність блоку всіх чи тільки деяких непольських народів.

Від справи українського національного блоку повинна у нас початися виборча увертюра

За ідею ощадности і її національне значіння.

Від часу міжнароднього конґресу ощадности в Медіоляні, що відбувся в р. 1924, святкують щорічно культурні народи світа **„День ощадности"**, уладжуючи в цім дні віча, збори і всякі наради, на яких розважується справу ощадности, а часописи містять тогож дня: передові статті, присвячені ідеї ощадности і її значінню для добра нації.

До цього й ми зачинаємо йти, але мабуть далеко не дійшли, бо у нас культ свята ощадности ще не поширився та не війшов у кість і кров нашого громадянства, і тому наша пропаґанда ідеї ощадности мусить далі працювати, щоби усувати зневіру, легкодушність та всякі інші суперечности, що її стрічають — чи зі злої волі, чи з нерозуміння справи.

До цих помічень навело мене останне число „Господарсько-Кооперативного Часопису", органу Ревізійного Союзу українських кооператив, що вийшло якраз під неділю 30. жовтня ц. р., отже мало привитати перший український день ощадности. А цей привіт виглядає ось як: на першому місці тривожний алярм, що кооперативи наші розборгували тільки товару, що самим Ім загрожує вже поважна небезпека; — на другому місці стаття ніби в інтересі пропаґанди ощадности, далі стаття про комасацію селянських ґрунтів і так далі, аж при кінці уміщено комунікат Т-ва „Ощадність" про святкування „Дня Ощадности"...

Та найбільше замітна є стаття: „В інтересі пропаґанди ощадности", — з кругів Ревізійного Союза, — підписана д-ром К. Коберським. До цеї статті уважаю моїм обовязком дещо пояснити, щоби не поширювались непорозуміння і роєднування в нашому громадянстві. Зокрема, пов. автор статті хоче дати вислів своїм сумнівам відносно доцільности цього практичного способу, яким Т-во „Ощадність" задумало переводити свою акцію. А тут годиться передовсім зазначити, що методи акції Т-ва „Ощадність" означує статут цього товариства, принятий по довшій нараді основателів в дні 9. грудня 1926 р., в котрій брали участь також поважні представники нашого Ревізійного Союзу, як пп. голова Юліян Павликовський, директор Іван Филипович і референт правний М. Корчинський. Основателі Т-ва „Ощадність" постановили заснувати це товариство **у виді кооперативи,** щоби воно мало свободу у своїй діяльности пропаґандовій, при чім основателі підчеркнули незвичайно велике **значіння пропаґанди ощадности** як підойми культури, господарности і добробуту української нації.

Це одно, а далі пов. автор статті боїться, щоби ціла акція не звелася до ударної кампанії, бо літом цього року, як каже, зроблено першу пропаґанду, — далі було тихо і аж тепер в звязку з міжнароднім днем ощадности знову піднято справу. Та в цім вже розминається пов. автор з правдою і дійсністю, бо загально відомо, що підготовна робота ішла безнастанно через цілий рік. На сторінках „Діла" появлялися численні статті про потребу і значіння ощадности та про організацію рідного капіталу; в місяцях липні і серпні ц. р. розіслала управа Т-ва „Ощадність" відозви в справі організації товариства: до кредитових, торговельних і молочарських кооператив в краю та до всіх наших культурних і господарських установ з проханням співділання в організації „Ощадности" в цілім краю, та окремими запрошеннями звернулася до Ревізійного Союзу і до фахових Союзів краєвих у Львові. Опісля в місяці жовтні ц. р. оголошено в нашій пресі, як також в „Господарсько-Кооперативнім Часописі" зазив до всіх господарських, просвітних і культурних установ, а зосібна до всіх кооператив і повітових відділів Т-ва „Ощадність" в краю в справі обходу свята ощадности. Та вкінці, в дні 15. жовтня ц. р., відбулися **перші загальні збори Т-ва „Ощадність"**, на котрих була нагода **і час познакомитися з формою організації** і підготовною діяльністю управи Товариства, як також подавати помічення, нові способи організації і критичні замічування. А з цих перших загальних зборів товариства вийшов апель до всіх наших організацій, зосібна до кооперативних, взяти участь в цій новій великій роботі, яка починається обходом „Свята Ощадности" дня 30. жовтня ц. р.

Колиж хтось справою в час не заінтересувався і не має про неї ясного поняття, то якось недоладно у такій преважній справі пускати такі резони, що ніби саму ідею, до реалізації якої взялася „Ощадність" належить підтримати, не можна однак при цім поминути, що форма цеї організації на нашу думку невідповідна, — бож це не є серіозно сказане і тому воно не тільки не поширює думки пропаґанди ощадности, — але ще ширить нехіть до великої справи, якої не вільно нам легко трактувати.

Зокрема, незгідне є з ідеєю національної ощадности відгребувати індивідуальну засаду, начеб щадження мало бути в першій мірі річею приватно-господарською кожної одиниці, бо як раз **новітна соціяльна ідея ощадности** вимагає від нас ставити пропаґанду ощадности на вищому становищі: **збираймо наш національний капітал!** Таким поставленням справи зовсім не нарушується приватно-господарської власности кожного вкладчика, а навпаки збільшується його інтерес у забезпеченні його капіталу в своїх установах та в спромозі користування загальним національним капіталом, а при тому побуджується загал громадянства до збірної акції — в імя вищої ідеї. Так ставлять цю справу інші культурні нації тай нам слід піти шляхами **масової національної ощадности.**

Досі займалися справою ощадности головно заінтересовані установи економічні, передовсім наші кооперативи, та протягом тридяти років не добули вони пожаданого успіху, бо ідея ощадности захоплювала тільки одиниці, а не цілі гурти нашого громадянства. Щож **нового приносить нам організація „Ощадности"?** Вона дає нам нову думку, щоби порушити і приєднати для ідеї ощадности всі верстви нашої суспільности, весь наш нарід, та до цего діла пропаґанди покликати проповідників з усіх наших установ: духовних і свіцьких, суспільних, культурних, освітних і господарських, та зі всіх кругів нашого громадянства, щоб зі всіх боків зробити наступ, але не хвилевий — раз в році, а послідовний, постійний і щоденний та перше місце в цій великій роботі організаційній мають заняти наші кооператори і кооперація. І тому управа Т-ва „Ощадність" тільки разів до них відзивалась та очікувала їх прибуття на перші загальні збори „Ощадности".

Тому у покликаних критичних замітках відносить пов. автор, що на його погляд треба відділити від себе дві річи: пропаґанду ідеї ощадности і збирання вкладок на ощадність. Так! так воно є всюди і так у нас організується, та вистане перечитати відносні інструкції і обіжники управи „Ощадности", щоби те все знати і розуміти, що централя організації „Ощадности" є у Льво-

ві, що повітові відділи ведуть організаційну роботу в своїх повітах, та що під ними є місцеві збірниці, котрі ведуть пропаганду по громадах і на домагання вкладчиків перейматоть і негайно передають їх вкладки до наших кредитових кооператив, так що про безконтрольність не можна тут говорити.

Врешті сама форма організації це річ другорядна і її вигладить життя в роботі, а головна річ: приступати негайно до праці!

А хто ніби в інтересі пропаганди ощадности підносить такі слабодушні аргументи, що при загальній вбогости нашого населення не можемо собі робити надій на особливий розвиток вкладкових ощадностей, той мабуть не розуміє єства і значіння дрібної, а масової (поголовної) ощадности, яка має на меті: ужити на добре і велике діло ті окрушини гроша, що лежать марно і розтрачуються щоденно в масах народу, бо оце найпевніщий гріш нації, що все пливе і розпливається, а зібраний разом дає нації десятки і сотки міліонів для культури, поступу, промислу, торговлі, мистецтва і всякого добра.

Та до пропаганди ідеї треба віри і глибшого розуміння справи, — а без цього не може доцільно працювати.

Д-р Кость Левицький.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Канада — край будучности.

Дещо про життя українців у Канаді.

В Галичині перебував кілька тижнів гість з Канади, п. **Володислав Біберович**, що працює тепер в департаменті колонізації Сіпіяру (*Canadian Pacific Railway*) у Вінніпегу. Він ділився своїми враженнями і спостереженнями з Канади в гуртку журналістів і запрошених гостей. Дещо з вражінь шан. гостя подаємо до відома ширшої громади, бож Канадою і її будучністю, а з нею й будучністю півмільйонової української канадійської еміграції цікавиться сьогодні ціла українська суспільність.

На початку свого інтересного реферату п. Біберович подав кілька інформаційних даних про Канаду (простір, поділ на провінції, устрій), зазначуючи, що між французькими провінціями (Квебек) і англійськими (Онтеріо) йде тиха й невинна, стара ривалізація, що може колись вилитися навіть в огні. Українці, які за останні часи зробили великі поступи і здобувають собі чимраз більше значіння, можуть колись бути тим язичком у ваги, що переважить її в одну або в другу сторону.

Український елемент у Канаді — переважно фармерський, хоч є доволі наших людей і по містах. Це переважно робітники по фабриках, копальнях (т. зв. майнах) і при залізничих компаніях (особливо в західній Канаді). Є також немала українських кельнерів і кельнерок по всіх більших і менших готелях та ресторанах, а також доволі купців (шторників), переважно богатих і заможних людей, майно яких виносить пересічно 50 тисяч і більше доларів. Є ще власники гараж, торговці худобою (волами) і ін.

Найстарші українці в Канаді — це ті, що приїхали туди перед 30 роками, а дуже мало таких, що приїхали перед 35 чи ще більше роками. Загал наших людей прибув до Канади в останнім десятиліттї перед війною. Давно було легко дістатися до Канади, бо не треба було ніяких паперів і ціла подорож коштувала 25 до 40 доларів. Зате умови життя давніших емігрантів були незвичайно тяжкі. Спосіб поселювання емігрантів був давніше такий: прибувші діставали на власність 160 акрів землі, нетканої плугом (звичайно з корчами — в Канаді нема прерісів, як прим. у Бразилії). Цю землю треба було вичистити і самому собі обробити, а це без гроша, отже без потрібного інвентаря і худоби, було дуже важко. Звичайно такий поселенець помагав собі роботою при будові залізничих шляхів, доріг і т. п. І так поволи приходив до майна. Сьогодні ці люди є переважно великими богачами. Таким чином українці в Канаді були і є піонірами в повнім значінні цього слова.

По війні дається запримітити в Канаді вріст британського шовінізму. Загально почувається недовіря до славян, особливо східних, бо вони як найменше вироблені найлекше підпадають під вплив комунізму, що його поширюють у Канаді виключно не-англійці, головнож жиди й українці. Це чи не головна причина недовіря до українського елементу, хоч загалом беручи, наші люди мають добру репутацію, передовсім як зразкові хлібороби.

Тепер еміграція до Канади утруднена, бо вона і дорога і доволі обмежена. Всеж таки в Канаді є ще богато вільних просторів і вона може прожити легко десятки міліонів людей. Це взагалі країна будучности, як одноголосно стверджують усі знавці цієї великої і богатої країни. Для Канади найбільше бажана еміграція фармерська, поселенча, бо робітників є там доволі. Фармерські сімї, що приїздять тепер до Канади, дістають землю на дуже догідні сплати на 15 літ, але на господарське приладдя мусять мати власну готівку. Робляться заходи, щоби і в цій справі нові поселенці мали якнайбільші полекші.

Щодо корабельних компаній, які перевозять наших людей, то вони працюють, можна сказати, без заняду. Велику і вдячну задачу мають перед собою краєві еміграційні товариства, а саме уморумувати справу позичок на дорогу емігрантів, аби вони не платили горендально високих відсотків (заснування еміграційного банку, а принайменше еміґр. відділу при одному з істнуючих банків), а дальше добитися знижки корабельних білєтів, що є цілком можливе.

При кінці референт спромігнув вісти про минимий економічний застій у Канаді в цьому році. Навпаки — цьогорічні жнива були рекордові і такого збору на було від кількох десятків літ. Самої пшениці зібрано 500 міліонів бушлів (1 бушель — 40 кг.). Погодоски ні зродилися тому, що насліпком слоти на весну роботи в полі зачалися пізніше, як звичайно, тому й робітників до роботи брали пізніше.

Загально — Канада є краєм богатим і ще немало її богацтв як слід невикористано. Український елемент у Канаді набирає щораз більше значіння і вилину, а недавно вибрано й першого українського посла до центрального парляменту в Отаві (посли-українці в домініяльних соймах засідають давно). При відповідній еміграційній політиці з нашого боку могліб ми мати від і через канадійську еміграцію поважні користи не тільки матеріяльного, але й політичного характеру.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Радянська Україна

Торговля України з Німеччиною.

В ч. 240 харківського „Комуніста" знаходимо цікаві дані про торговлю України з Німеччиною, які подав представник України при торговельному представництві СРСР-у Німеччині **Н. Попов.**

На думку Попова **німецький ринок** має для України дуже велику вагу, про що свідчать такі цифри. 1925-6 року до Німеччини вивезено було з України 40 пр. всього українського експорту та імпортовано з Німеччини на Україну 23 пр. усього німецького імпорту до СРСР.

Щодо багатьох важливих експортових товарів Україна має майже монопольне становище в радянському торговельному представництві в Німеччині. Так наприклад марганцеву та залізну руду Німеччині продає лише Україна. В продажі радянським торговельним представництвам прядивного матеріялу Україна має 65 пр., дубового лісу 35 пр., яєць та птахів — коло 90 пр. Укрдержторг за 1926-27 рік довів свій обіг щодо експорту до Німеччини до 3 міліонів. Останніми часами поруч Укрдержторгу продукцію свою збували в Німеччині також інші українські організації. Наприклад Південнорудний трест 1925-26 р. реалізував у Німеччині своєї продукції на 9,782.000 карб.

Наведені дані показують наочно всю ненормальність дотеперішнього стану народнього господарства України. І справді, всім відомо, що на Україні є сталий і дуже великий голод на всякого рода тканини. Ці тканини одержує Україна від Московщини, одержує в недостатній скількости, незвичайно лихої якости й по дуже дорогій ціні. А рівночасно добрий український прядивний сирівець замість переробляти на місці, шлють до Німеччини, при чім експорт його становить аж 65 пр. всього відповідного експорту цілого Радянського Союзу.

„Поточного року, — казав Н. Попов, торгпредство має звернути велику увагу на розвиток інших видів експорту. Ми вже провели значну роботу щодо вивчення німецького ринку для тютюнових огірків, макаронів, технічної картоплі, хмелю та інш. Декілька спробних угод на цих товарах, які ми вже провели, свідчать про те, що ми ще не вичерпали можливостей німецького ринку. Тоїх нам вдалося налагодити реалізацію деяких видів продукції Хемаутгіля, Коксобензолу, а також налагодити експорт українських кон-

М. ЗОЩЕНКО.

ЖЕНИХ.

Недавно оженився Єгорка Басов. Взяв він собі бабу здорову, пикату, пудів зо пять вагою. Взагалі, повезло чоловікові.

Передтим три роки Єгорка Басов ходив вдівцем — ніхто не йшов за нього. А сватався Єгорка майже до кожної. Навіть до кривої салдатки із „Містечка". Та діло розладналось із-за дурниць.

Про те сватання любив Єгорка балакати. При тому брехав він неймовірно, за кожним разом додаючи все нові і дивовижні подробиці.

Всі мужики напамять знали ту історію, та при всякій нагоді прохали Єгорку розказати спочатку, заздалегідь здавляючи сміх.

— Так як це ти, Єгорка, сватався? — питали мужики, підморгуючи.

— Та так уже — говорив Єгорка — ошукався.

— Поспішився, чи що?

— Поспішився — говорив Єгорка. — Звичайно, пора була гаряча — тут і косити, тут і носити, і хліб збирати. А тут, братчики мої, вмирає моя баба. Сьогодні вона, скажім, злягла, а завтра їй гірше. Кидається і маячить, і з печі падає.

— Ну — кажу я їй — спасибіг. Катерино Василівно, без ножа ви мене ріжете. Не в пору вмирати постановили. Підождіть, кажу, до осени, а осінню вмирайте.

А вона відмахується.

Ну, звичайно, покликав я лікаря. За пуд вівса. Лікар пересипав овес у свій мішок і каже:

— Медицина — каже — безсильна що-небудь зробити. Не інакше, як помирає ваша бабочка.

— А від якоїж — питаю — слабости. Даруйте за нескромне питання.

— То — каже — медицині, знову таки, невідомо.

А проте лікар дав порошки і відїхав.

Поклали ми порошки за образи — не помагає. Маячить баба і кидається, і з печі падає.

Завив я, звичайно. Пора, думаю, гаряча — тут і носити, тут і косити, а без баби неможливо. Що робити — невідомо. А коли, наприклад, женитися, то, знову таки, з ким оце женитися? Може бути, що декотра і пішла би, та незручно їй на швидку руку.

Запряг я коняку, надів нові штани, вимив ноги і поїхав.

Приїзджу в „Містечко". Ходжу по знайомих.

— Пора — кажу — гаряча, балакати багато не доводиться, чи нема, кажу, якої-небудь миршавої бабочки, хоч би сліпенької. Інтересуюсь, кажу, женячкою.

— Є — кажуть, — розуміється, та пора гаряча, шлюбом ніхто не інтересується. Зайдіть, кажуть, до Анісії, до салдатки, може ту нагнете.

От я і пішов.

Приходжу. Дивлюся — сидить на скрині баба і ногу чухає.

— Здорові були — кажу. — Перестаньте — кажу — чухати ногу — діло є.

— То — відказує — одно другому не перебаранчає.

— Ну, — кажу — пора гаряча, сперечатися з вами довго не доводиться — ви та я — нас двоє — третій зайвий, обкрутимося, кажу, і завтра виходьте на роботу снопи вязати.

— Можна — каже, — якщо ви мною інтересуетесь.

Кинув я оком на неї. Бачу — бабочка нічого, як і годиться, тілиста і робити може.

— Так, — кажу — інтересуюсь, авжеж. Та, кажу, відповіжте мені, все одно як на анкету, скільки вам літ від роду?

— А літ — відказує — не так багато, як здається. Літа мої не раховані. А рік народження, сказати — не збрехати, одна тисяча вісімсот вісімдесять шестий.

— Ну, — кажу — пора гаряча, довго лічити не доводиться. Якщо не брешете, то гарно.

— Ні, — каже — не брешу, за брехню Бог карає. Збиратись, чи як?

— Так, — кажу — збирайтесь. А багато ви маєте пожитків?

— Пожитків — каже — не так багато: діра в кишені та воша в жмені. Скринечка та перина.

Взяли ми скринечку і перину на віз. Захопив я ще горщок і два поліна, і поїхали.

Я поганяю коняку, квапляюся, а бабочка моя на скринечці трясеться і пляни розводить — як жити буде, та біля чого поратися, та не надилоб, мовляв, в лазню піти — три роки не ходжено.

Вкінці приїхали.

— Вилізайте! — кажу.

Вилазить бабочка з воза. Та дивлюся: якось то не інтересно вилазить — боком і немов би кульгала на обі ноги. Фу, ти, думаю, бридня яка!

— Що ви, — кажу — бабочко, немов кульгаєте?

— Та ні, — каже — то я так кокетничаю.

— Та як же, змилуйтеся, так? Тож діло серіозне, якщо кульгаєте. Мені, кажу, в хазяйстві кульгати не треба.

— Та ні, — каже — то трошки на ліву ногу. Пів вершка, каже, всього й недостає.

— Пів — кажу — вершка чи вершок — то, кажу, шкода балакати. Пора, кажу, гаряча, — мірити не доводиться. Та, кажу, то неможливо. Ось і воду понесете, — розхлюпаєте. Даруйте, кажу, ошукався.

— Ні, — каже, — діло закарбоване.

— Ні — кажу — не можу. Все, кажу, підходить: і пика ваша мені подобається і літа — одна тисяча вісімсот вісімдесять шість, але не можу. Даруйте — проблимав ногу.

Тут бабочка почала кричати, матюкатися, звичайно не без того, що й чубитися полізла. А я, тимчасом, полегеньки статки виношу на двір.

Заїхала вона раз чи два по пиці — не лічив, а опісля каже:

— Ну, — каже, — стрючку, щастя твоє, що помітив. Вези, каже, назад!

Сіли ми на віз і поїхали. Тільки не доїхали ми, може, й семи верств, як взяла мене страшна досада.

— Пора, думаю, гаряча, балакати багато не доводиться, а тут будь ласка розвозити віддаяниць по домах.

Скинув я з воза її статки і дивлюсь, що буде. А бабочка не всиділа і за статками зістрибнула. А я обернув кобилку і д' лісові.

І на тому справа покінчилася.

Як вона до дому добилася зі скринею і перииою, мені невідомо. А проте добилася. І за рік заміж вийшла. А тепер при надії.

(Переклад з очської мови.)

РАВТ Союзу Українських Купців у вел. салі м. Дому дня 12. листопада (в суботу) в 10-ій год. веч. Підчас равту кабарет: моноьоги, куплєти, сольоспіви і т. п. під режісурою В. Весоловського. Танцями оранжує Лев Лепкий. Запрошення в льокалі Союзу (Мохнацького 6) щодня від год. 7—9 вечером.

дитерських виробів, консервів і т. ін."

Щодо імпорту до України з Німеччини то тут так само Україна має значне місце в загальному імпорті СРСР з Німеччини. Минулого року питома вага України в імпорті через радянське представництво в Німеччині становила 20 прц. Найбільша частина імпорту була для третіх сонячного значіння, Дніпрельстану і т. д. Усього Укрдержторг за минулий рік розмістив у Німеччині замовлень на суму повад 11 міл. карб. З них покищо реалізовано замовлень на 8 міл. карб.

Адміністративний кодекс УСРР.

Недавно відбута друга сесія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету 10-го скликання затвердила дня 12. жовтня адміністративний кодекс УСРР. Кодекс появиться скоро окремою великою публікацією. Він складається з 15 розділів і обіймає 528 артикулів. Одначе всеї адміністративної діяльности всеж таки не охоплює. Працювали над ним три роки всі окружні виконавчі комітети, адміністративна комісія при ВУЦВК-ті, правничі наукові сили харківського інституту народнього господарства, харківське юридичне товариство та інші чинники. Ухвалений ВУЦВК-том кодекс є першим адміністративним кодексом у цілому СРСР. Трактує він передовсім про організацію адміністративних органів. У західній Европі аналогічний кодекс щодо організації адміністративних органів появився тільки в Португалії.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжачку ч. 7918.

ПОЛЬСЬКІ АПАШІ ПЕРЕД ФРАНЦУСЬКИМ СУДОМ.

Париж, 8. листопада 1927.

Тому много півтора року у Франції арештовано ватагу бандитів і убійників. Ватага складається з поляків емігрантів з углевого округу. На чолі ватаги стояв якийсь Зенчак, званий „Червоний Владек". Ватага допустилася богато грабіжей, а крім того 4 убийств. Щойно після вбийства одного паризанина паризькій поліції вдалося зловити цілу ватагу. Тепер сенсацією дня в Парижі є процес тої ватаги. Одним із найбільших членів ватаги, як виказує судове слідство, є Казімєж Мриц, **син львівського урядовця.** Він після вибуху війни допустився у Львові вбийства, а пошукуваний властями **вступив до польських легіонів.** В 1918 вломився у Варшаві до мешкання американця, відки виніс велику добичу. З варшавської вязниці втік до Львова, де **брав участь в обороні Львова, укриваючись під документами поручника польських військ.** Агнощований жандармерією, опинився в замарстинівській тюрмі, та не надовго, бо небаром утік до Франції і тут вступив до ватаги Зенчака.

ППС. В ОПОЗИЦІЇ.

Варшава, 8. листопада 1927.

Начальна Рада ППС. на нарадах отверднла конечність остаяати й на далі в опозиції до уряду. В діленні закорд. політики нач. рада потверджує конечність мирової політики Польщі.

СОЙМ І СЕНАТ УЖЕ НЕ ЗБЕРУТЬСЯ.

Варшава, 8. листопада 1927.

Уряд не думає силкати вже ні сойму ні сенату на засідання, яке могло би відбутися 28. листопада ц. р. Зате того дня буде оголошене відрутне письмо президента держави про розвязання сойму і сенату, після скінчення каденції обох палат. Заразом буде поданий речинець нових виборів до сойму і сенату. Тимсамим відпадають здогади, начеб уряд хотів відложити вибори до законодатних установ. Що торкається сойму уряд держиться точно букви закону. Доказує це теж злучення в сойм. канцелярії 37 декретів президента річпосполитої. Між ними є всі декрети в справі закорд. позички.

ПРОКУРАТОР ЗАЖАДАЄ ВИДАЧІ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ?

Варшава, 8. листопада 1927.

Посли Підгірський і Козицький явились у прокуратора при окр. суді у Варшаві і звсували йому фактичний перебіг ревізії і походження летючок. Прокуратор сказав послам, що справа в тепер у слідчого судді і він видасть дальші зарядження. Є чутки, що прокуратор після переведення слідства зажадає видачі згадних послів судові.

НАПАД НА КОНСУЛЯТ СРСР. У ШАНГАЮ.

Льондон, 8. листопада 1927.

Бюро Райтера подає, що лише 300 російських озброєних білогвардійців із жалібними перепасками на рукавах і трьохкольоровими стяжечками російської імперії напало на будинок більшовицького консуляту. В сутичці вбито щонайменше одну пяту часть персоналу консуляту.

ПРОЦЕС МАНУЇЛЕСКУ 10. ЛИСТОПАДА

Букарешт, 8. листопада 1927.

Перший королівський комісар Карапанеа вложив генералові Попеско, командантові корпусу II. армії внесліди слідства в справі Мануїлеску. Ген. видав приказ судити Мануїлеску під закидом злочину змови проти особи короля Михайла, змагаючи до зміни конституційного акту з 4. січня. Королівський комісар повідомив Мануїлеску, що його процес зачнеться 10. листопада.

СТАНОВИЩЕ „ПЯСТА"

Варшава, 8. листопада 1927.

Нині почались тут наради гол. управи клюбу „Пяста". М. і. взяв у нарадах участь і Марш. Ратай. Вітос постановив і далі оставати в опозиції до теперішнього уряду. Виключено з клюбу пос. Ант. Сміґаля за те, що симпатизує з урядом марш. Пілсудського. Сміґель видавав теж часопис в дусі прихильнім урядові. При виборчій кампанії Вітос хоче стати разом із НД. Під кінець засідання през. Вінц. Вітос зголосив демонстраційну резигнацію, але її не прийнято.

СКАСУВАННЯ АПЕЛЯЦІЯНИХ СУДІВ?

Варшава, 8. листопада 1927.

В звязи з плянованою реорганізацією устрою судівництва в тут. прав. колах кажуть, що будучий устрій судівництва передбачує скасування інстанції апеляційних судів, а полишає лише найв. суд як касаційний. Осідок найв. суду перенесено би з Варшави до Кракова, щоби привернути цьому місту становище, яке займало в давній Польщі.

ПІДВИШКА ЦІН ЗАЛІЗН. БІЛЄТІВ.

Варшава, 8. листопада 1927.

З днем 1. січня 1928. будуть підвищені ціни залізничих білєтів. При дотеперішніх цінах власні кошти особового руху залізниць перевищали значно приходи, тому нова тарифа має покрити дефіцити. Підвишка виноситиме 10—20 проц. дотеперішніх цін, а висота залежна від віддалі. Підвищені будуть теж ціни білєтів на підміських залізницях.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·87·00—8·87·75, канадійський доляр 8·85·00—8·86·00, корони чеські 0·26·00—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. лей 0·05·33—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·30—43·50, німецька марка 2,11·48, данцігський гульден 2·17·82, червінець 30·20—31·10.

Золото: 20 кор. 36·30—36·50, 20 франків 34·30—34·60, 20 марок нім. 42·60—42·90, 10 рублів рос. 46·50—47·00.

Срібло: кор. австр 0·66·00—0·66·50, 5 кор. австр. 3·45—3·50, фльорен австр. 1·73—1·75, рублі рос. 2·85—2·95, копійки за рубель 1·44—1·48.

Збіжа.

Пшениця дворська 45·50—46·50, пшениця селянська 42·75—44·25, жито 35—37·50, ячмінь броварн. 38·75—40·75, ячмінь на мливо 33·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—32·00, овес 34·00—35·50, кукурудза румунська 31·00—31·50, бараболі рафовані 6·50—7·25, фасоля біла 45—55, фасоля колірова 53·50—58·50, горох піввікторія 72—82, горох полевий 45—55, бобик 36·25—37·25, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 34·00—35·00, льон 60·00—63·00, ріпак озимий 60·50—62·50, мука пшенична 40-прц. 83·00—83·50, мука пшенична 50-прц. 76·00—76·50, мука житня 65-прц. 59·00 грисік кукурудз. 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 23·75—24·25, отруби пшеничні 23·50—24·00, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно ячмінні 62—66, конюшина червона 265—295, мак синій 115—135, мак синий 85—105, мішки ютові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Анда Осталчук**, наша відома співачка почала, перед своїм поворотом на Закарпатську Україну, обїздку по Галичині із концертами. Після концерту в Золочеві, співачка виїзжає до Стрия на 10-го, до Калуша 13-го, Станиславова 16-го і Коломиї 17-го.

— **Львівська хроніка.** Хто здивується що із Львова їздило від довшого часу залізницею багато пасажирів задурно, користуючись фальшивими білєтами. За один день 9 контрольорів переловило 40 таких аматорів безплатної подорожі! — Хто здивується також, що ще одна 15-літня дівчина із провінції, а Бенїза, турчанського повіту, виїхавши до Львова, щезла безслідно? — Цеся Кеніг зробила знайомість із якимись молодцями на вакаціях на селі, з одним заручилась і виїхала сама на офіціяльні заручини до Львова. Вправилось, що імя її нареченого і подана адреса видумані. Є підозріння, що дівчина впала жертвою торговци живим товаром.

— **Темна хроніка.** У золочівськім повіті, селі Гарнавщина, трьох парубків бандитської професії вбили в лісі місцеву багачку Марію Пастернак, щоби ограбити її з долярів. Слідство створило, що злочинцями були Вардиба званий дійсно Максимовичем і його знайомі Тимошинський і Кундис. Жінку забили в лісі дебелими; арештовані, що скривалися довший час, призналися до вини. — У гуртівнім складі тютюну военних інвалідів у Перемишлі щезло півтора тисячі золотих невідомо як і коли.

— **Циганська любов.** Повітова команда в Бучачі буде розплутувати темну, циганську історію, яка тягнеться на терені Галичини вже два роки. Є це боротьба між двома циганськими таборами за верховну владу та кохання гарної циганки. Головна основа цієї історії така: цигани в Куликові під проводом Хведора Сабо не хотіли признати авторитету румунського циганського „князя" Махая, який приїхав до Галичини та зорганізував усі циганські табори. Сабо, щоби доказати Махаєві свою силу, приїхав під Манастириська, де розложився табором Махай, напав із збройною силою на нього і викрав йому його жінку, не тільки з помсти, але й з любови. При цьому герої захопили теж циганський капітал. Це було головною причиною, що в це діло мусіла вмішатись поліція. Шукала вона циганської жінки теж само довго як грошей, аж найшла її звязану на якімсь возі. Сабо, разом, із своїми синами, дав напитись Махайовій якогось одурманюючого зілля, знасилував її і держав як полонену.

— **Нові польські станиці.** В Турильчу біля Скали вибудовано „Дом Польскі". Площу під будівлю дав гр. Голуховський зі Скали н. Збр. Кореспондент „Сл. П." описуючи посвячення цієї нової польської станиці, зазначує, що заслугу у здійсненні цього дому мають не тільки поляки, але й місцеві „русини". — В Городниці біля Гусятина тамошнє „кулко рольниче" виказало 5.000 зол. чистого доходу, з чого 3.000 зол. призначено на будову власного дому, а 300 зол. на реставрацію костела. „Кулко" мало горячу підтримку, як читаємо в „Сл. П." з 8. п. м. селян як польських, так і „руських". — Недавно відбулося посвячення новозбудованого величавого „Дому Людового" в Малехові біля Львова, адаптованого головно засобами будівельної експозитури у Львові. Засобами тої самої експозитури збудовано у Львівщині цілий ряд костелів і домів людових. Прим. у Зашкові, горетка полків (у своїй перевазі займших!) дістала на будову костела і дому людового весь потрібний матеріял: камінь, цеглу, пісок, вапно, дерево, терен і т. д. Потрібні гроші зложила ратами (у формі підмог) міська рада у Львові. Ось таким способом ростуть у підльвівських селах костели і доми людові, як гриби по дощі.

— **Рекорд лету.** Італійський майор Верварді при офіціяльних свідках побив дотеперішні рекорди швидкости на літаку, перелетівши 477 км. в одній годині.

— **Літературний кутюк.** З радянської преси довідуємось, що Комітет справи українським письменникам порушив перед Раднарком та Наркомосвітою питання про організацію всеукраїнського літературного фонду. На останньому засіданні комітет, в участю представників низки українських літературних обєднань задовольнив прохання найбідніших письменників і ухвалив видати їм позички. Перед „Наркомсоцзабезом" порушено питання про надання пенсії сімї відомого українського поета Чумака, що його забили денікінці, а брату його, що вчиться призначено щомісячну стипендію. В Харкові намічено дати шість стипендій від 75 до 125 карб. відмінним талановитим юнакам, що працюють у літературно-мистецькій галузі. Комітет обговорив також справу про забезпечення письменників житлом. У Харкові мають збудувати для письменників спеціальний будинок, що матиме назву „Слово". — У Державн. Видав. України готується до друку перше число місячника „Нова Генерація". Журнал виміщатиме вірші, оповідання, екранізований роман, теоретичні, критичні й публіцистичні статті з усіх галузів мистецтва, статті полемічні та інформаційні. Участь у „Новій Генерації" беруть такі співробітники: Семенко М., Курбас Лесь, Шкурупій Гео, Меллєр В., Ковалів Л., Бажан М., Винаько О., Петрицький А., Щербак М., Перегуда О., Скрипник Леонід, Вузько Лялїн Р., Полторацький Ол., Петніков Гр., Вутма А. й інші. Журнал матиме 5 друк. аркушів щомісяця. Називається він „Щомісячний журнал лівої формації української культури".

Навіть не бачучи кожна жінка хапає за туалєтне мило

Lukaschika

— **Світова всячина.** Австр. уряд має намір зорганізувати у Відні постійні „Музикальні олімпіяди", які мають дати огляд усієї музичної европейської творчости за останню добу. — Франц. романіст і письменник Леон Доде, що втік із вязниці до Бельгії, приїхав інкогніто на „задушні дні" у Париж на гріб свойого сина. — Бувш. грецький диктатор Пангальос занедужав поважно у вязниці, але не хоче урядового лікаря, з острахом щоби його не отруїв. — 700 америк. пасторів звернулось до през. Куліджа з листом, в якому домагаються швидкої та прихильної відповіди на почин Бріяна, що хоче підписати довічний мирний договір Франції з Америкою. — Над Бразилією перейшов величавий циклон, що знищив 800 домів; багато ранених і убитих. — Кулідж згодився взяти участь у всеамериканській конференції, що почнеться у січні 1928 р. в Гаванні; це буде його перша подорож на чужину від часу як став президентом. — Товариство міських залізниць у Льондоні, призначило 2,500,000 фунт. шт. на уліпшення підземельної залізниці. — Прімадонна варшавської опери Вермінська познайомилась випадково із польським інжиніром Рожанським, що був у переїзді в Будапешті і негайно взяла з ним шлюб. — Помер: у Берліні відомий театральний критик проф. літератури д-р Альфред Клєр, відомий із обширного твору „Проблєми модерного драматичного мистецтва".

— **З кіна.** У кіні „Лев" фільма з життя Дон-Жуана „Вежа кохання". — В „Аполло" „Остання усмішка блазня" славної фірми „Нордіск".

— **Заслужене відзначення.** На загально-краєвій господарсько-споживчій виставці у Катовицях, відзначили золотою медалею зполіж численних празників середника до прання тільки один: самодіялючий середник до прання Радіон.

— **При закупні** цукорків памятайте, що маємо у Львові склєп „Фортуни Нової" при вул. Руській ч. 1.

— **Кушнірська** робітня Петра Карпяка в при вул. Курковій ч. 11 в. І. пов. на ліво.

З української опери.

Виступи наших земляків арт. тенора М. Голинського і піяніста та дирігента А. Рудницького в Харкові.

З радянської преси довідуємося, що оба наші земляки М. Голинський і А. Рудницький, що виїхали недавно до Харкова для праці в тамошній опері зєднали собі заразом по перших виступах великі симпатії тамошньої публіки і фахових музичних кол.

М. Голинський виступив перший раз у харківському будинку Літератури ім. Блакитного з окремим концертом перед добірною публікою окремо на цей концерт запрошеною. „Комуніст" з 18. жовтня пише про цей виступ Голинського ось що: „Сила народу зібралась минулої неділі в будинку літератури, де давав свій перший концерт у Харкові **талановитий**

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
Зчані зі свої добости і чистоти на ринок а то: Чекольди десерові, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
поручає: Для вибагливих смакунів першорядні чекоґадитанові великий вибір знаменитих нармельців
Як спеціяльність дбайливими старанями поручувану чекольду з САЛАБРОЗОЮ для щиро недужих лічничу і відживляючу

український оперовий артист М. Голинський". Тут слідують біографічні дані про життя та співацькі студії, а потім про успіхи на оперовій естраді нашого артиста. А далі про сам виступ: „Двічі виконані арії з різних опер довели, що харківський, столичний оперний театр придбав у особі Голинського вельми цінного артиста-тенора. Виконання Голинським арій з опери „Тоска" й інших зробило на авдиторію сильне враження". Дня 19. жовтня виступив Голинський перший раз на естраді харківського оперного театру в опері „Аїда". Про цей перший виступ пише П. Козицький у „Вістях" (з 21. X.) між іншим так: „Вистава „Аїди" набула для авдиторії нового інтересу тим, що в ній вперше в Харкові виступив арт. М. Голинський. Спектакль викрив одну з рис артистичної постаті М. Голинського — це елемент героїчности. Чітка, тверда, проникнута волею, різка своїм лаконізмом фраза з одного боку і прекрасний голос, де першорядні природні голосові дані подані в майстерній шліфовні італійських майстрів. Свіжість голосу, вільність подачі, сила звуку, дзвінкий тембр — все це у Голинського пройнято тією своєрідною єдністю, яку можна передати тільки описово: героїчність. Героїчність — це основна риса Голинського, що просякає всю його роботу. Тим то й створена ним сценічно постать Радамеса — була подана в суворих, вольових, холодних як скульптура лініях. Радамес Голинського — це не оперовий коханець, а типовий герой в освітленні епосу, де ліричні мотиви виправлено і освітлено лише елементи незломної волі, твердости й інших рис, що надаються епосом військовим провідцям".

Про тойже виступ пише Юрій Ткаченко в „Комуністі" (з 22. жовтня ц. р.) так: Виступ молодого ще, але вже відомого і закордонom артиста М. Голинського показав, що українська опера набула в його особі цінне придбання. У артиста великого діяпазону й сили, пригарного тембру і різний драматичний тенор, хоча широкий, іноді баритонального характеру звук середнього й нижнього регістру загадує так рідкий тепер героїчний тенор Верхній регістр голосу із концентрованим, добре опертим металовим звуком просто блискучий. Таких фраз як кінцева фраза сцени на березі Нілу ми давно не чули".

М. Голинський мав виступати в Харкові лише до кінця грудня ц. р. В січні мав їхати до Берліна. Тепер довідуємося, що він зірвав контракт з берлінською оперою і прийняв в українських операх ангажеман на цілий рік. Буде він виступати так у київській і одеській операх, а гостинно у Москві та Ленінграді.

Дня 24. жовтня ц. р. відбувся в будинку літератури ім. Блакитного концерт нашого відомого піяніста А. Рудницького, що обняв у харківській опері становище одного з директентів. Ю. Ткаченко пише в „Вістях" з 27. жовтня про виступ А. Рудницького дуже обширно. „Як піяніст — читаємо в оцінці Ткаченка — А. Рудницький є учнем добре відомих у нас піяністів Егона Петрі та Лео Сіроти. Артист виконав інтересний і рідко виконуваний програм з творів польського модерного композитора К. Шимановського — „Фантазія" та „Етюд", Вагнера-Ліста — „Смерть Вольди" та Ліста „Легенда про Франциска". Виконання А. Рудницьким зазначених творів показало, що в його особі ми придбали високо-культурного музику. Артист має прекрасну техніку, цілком опанував засоби інструменту, його гра динамічна, глибока й витримана в строгих лініях. Отже вибір творів, виконаний на концерті не є випадковий, строга й масивна музика Ліста та Вагнера якнайбільше відповідає мистецьким властивостям артиста".

З того бачимо, що обох наших земляків приняли там дійсно прихильно, а для них це повинно стати не малою заохотою до того, щоби вложити зі свого боку якнайбільше цеглинок у храм розбудови української мистецької культури.

Ратункова акція.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку зложили дальше в золотих:

Обєднання Українських Організацій у Філядельфії (Злуч. Держави) 1650 дол., Канад. Український Інститут „Просвіта" у Вінніпегу (дохід з концерту) 200 дол., разом 1850 долярів.

На ту саму вкл. книжочку зложили дальше в золотих:

Юліян Маринович, Луцьк 20, Гурток українців працюючих на Стовбі Масарика в Чехах через інж. Волод. Мордвинова 120 чк., які дали 31.20 зол., Мих Скварків, Корол. Гута, Шлеськ, від п. Владислави Адамчик, на допомогу дітям — жертвам повені „взамєт Миш Сьвєнтей в дзень задушни по дрогей матце" 5, Адв. д-р Роман Савойка, Дрогобич 20, о. Іван Скварко, Турочки Нижні, п. Яблінка Нижня, збірка на соборчику 24, Емілія Калайська, Станиславів (3. рата) 10, Союз Укр. жінок еміґранток в Каліші через п. А. Кондраченка 24, о. Январій Розумний, Улашківці, збірка в Улашківцях Дридина 29, о. Микола Бутковський, Шилівці, п. Гусятин, збірка від себе і від парохіян 180, д-р Денис Лукіянович, Львів (3. рата) 10, „Основа", Тов українських студентів вис. шкіл технічних в Празі 100 чк. це є 28, Через Адміністрацію „Нової Зорі" у Львові: а) о. Роман Рубель Пасічна п. Надвірна від себе 5 зол. і збірка 20, б) Текля Прокопик Ванівка п. Вигоднівка 2, в) Уряд парохіяльний Розтока велика, збірка 34, г) Уряд парох. Переволока п. Бучач, збірка в церкві 205, разом 266 зол.

Разом 645.20 золотих. Попередньо виказано 38.328.31 (після переміни на польську валюту 1.120 чеськ. кор. і 10 нім. марок) і 8.272.40 долярів. Отже разом зложено досі: **38.973.51 золотих і 5.122.40 долярів.**

Зі спорту.

Україна : УССК. 7 : 1 (4 : 0).

Змагання закінчилися катастрофальною поражкою УССК., що вийшов з них просто розторощений. Якби не воротар УССК. Жарський (молодший), то програш УССК. булаб у висліді двоцифрова. Змагання були доволі інтересні і велися в живім, неслабнучім темпі до самого кінця. Ворота для України здобули Сич (4), Терлецький (1), Цимбала (1) і молоденький Воробець (1), для УССК. почесного гола стрілив Любчак. Судіював без заміту п. Верхола, видів ок. 100.

Цими змаганнями Україна закінчила дуже гарно цьогорічний сезон, найбогатший і найрухливіший за увесь час її істнування. Побажатиб, щоб ця чолова українська дружина могла розвинутися і скріпитися так, аби в найближчому сезоні стала дійсно небезпечним суперником найсильніших польських і жидівських клюбів у Львові і вибилася на одно з перших місць у краю.

З діяльности „Довбуша" у Чернівцях.

Передова українська спорт. дружина на Буковині „Довбуш", що був навіть мистцем Буковини, при кінці цього сезону дещо підупав, хоч на початку його тримався дуже добре. В останніх тижнях „Довбуш" програв двічи в змаганнях за мистецтво, а саме: 15. X. з "Приятелями Спорту" (3: 1), а 22. X. з „Драгош-Вода" (3 : 0). В таблі за мистецтво Буковини „Довбуш" тепер на пятому місці (всіх клюбів, що беруть участь у цих змаганнях, є вісім). На перше місце вибилася чернівецька „Польонія", на другому стоїть „Гакоах", на третьому „Макабі", на четвертому „Ян". Після „Довбуша" йдуть „Драгош-Вода", „Приятелі Спорту" і „Яск".

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

Літературно-Науковий Вістник книжка XI. за листопад 1927 р. Зміст: Ю. Липа: Вербунок. Г. Гайне: *Wie kannst du schlafen?* (переклад М. Голубця). А. Крижанівський: Східний поїзд. О. Кобилянська: Автобіографія. Г. Гайне: *Mir träumte wieder der alte Traum* (пер. М. Голубця). Ю. Магалеський: Останній акт трагедії (Спомини). Характеристик: Згадка з минулого. А. Карашевич: Книга. Е. Маланюк: Шевченко і Росія (до проблеми перекладу). І. Гончаренко: Андре Моруа. В. Біднов: Дмитро Антонович. Г. Гайне: *Mir traumte von einem Königskind* (переклад М. Голубця). Дм. Донцов: *Memento!* Іван Шаля: Українізаційні справи в Північному Кавказі. Бібліографія. Нові книжки.

Чар Зілля, ілюстрований журнал для українських родин. Львів, ч. 4., за жовтень. Рік І. Зміст: В. Олян: Сорок літ. Д-р О. Грицай: Ольга Кобилянська. З творів О. Кобилянської. Вибрав і упорядкував О. Грицай. В. Некрашевич: Жертва. Від Видавництва. І. Крушельницький: Я, муж змагань на шляху життєвім. Й. С. Поріцки: Розкіш самотности. Вас. Олексієнко: Роман Вогник. Жюль Венар: Брат чи наречений? Фридрих Шлєрмахер: Десять заповідей для жінок. Турецька кава. Практичні городи.

Przegląd Polityczny, *czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej, Warszawa, wrzesień 1927. Tom VIII. Zeszyt 1, Treść: Artykuł wstępny. Angur: Europa Środkowa. Kronika zagraniczna. Kronika bibliograniczna. Bibliografia. Załącznik: Dokumenty w sprawie Nadrenji.*

Відозви й комунікати.

ОБІЖНИК

до всіх Філій і Читалень Т-ва „Просвіта" в краю у справі вибору відпоручників на збори Т-ва „Просвіта" у Львові, а зокрема в справі звідомлень з пілорічної діяльности.

Дня 26-го грудня 1927 р. відбудуться звичайні Збори Т-ва „Просвіта" у Львові. Про це повідомлено окремим обіжником до ч. 6216/27 усі освітні установи. В тому обіжнику заподано кількість відпоручників, яка припадає на кожну філію відповідно до числа її членів з днем 15-го жовтня ц. р.

Звертаємо увагу, що виділ кожної Філії має право бути заступленим на Зборах нашого Товариства (відпоручником повинен бути голова Філії або його заступник, а на випадок перешкоди обох один з членів виділу Філії).

Кожна читальня без огляду на кількість членів має право вислати на Збори Т-ва „Просвіта" одного відпоручника.

Відпоручників вибирає звичайний або надзвичайний збір Філії і читальні. Тому виділи Філій, а зокрема читалень, приспішать скликання зборів для вибору відпоручників.

Імена і призвища вибраних відпоручників належить подати до відома Головному Товариству разом з відписом протоколу зборів, на яких вибрано відпоручників, найдалі до кінця листопада ц. р., щоб можна було своєчасно вислати їм повноважні і знижки залізничої їзди.

Пригадуємо, що вступ на салю, а тим самим і право участи в Зборах, будуть мати лише ті, які викажуться при вступі на салю Зборів нашими повноважними. Повноважней передавати заступникам не вільно. Таксамо кожний відпоручник Філії мусить бути членом нашого Т-ва (припильнувати виплачення членської вкладки). Читальні, які не вирівнали членської вкладки за минулий і біжучий рік, не мають права бути заступленими на Зборах Т-ва.

Місце зборів та порядок нарад подасть Головний Виділ всім до відома оповістками в часописях.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові.

Оповістки.

Д-р Ярослав Олесницький, адвокат у Золочеві, зложив 25 зол. місто вінця на домовину бл. п. Ів. Чапельського, б. голови „Рідної Школи" — на руки кружка „Р. Ш." в Золочеві. Кружок складає жертводавцеві щиру подяку.

Важне для амат. театр. кружків! В чергових випусках „Театр. Бібліотеки" вид. „Русалка" вийшли дві нові пєси відомого автора І. Я. Лупіка, а саме: 1) Ще не друкована нова народня оперетта (в роді „Бабського бунту") п. з. „Перешкода", 3 дії, і 2) давно вичерпана драма: „Бідна як світ вещена дитина" драма на 4 дії. Обі книжки висилає за надісланим 3 зол. — Гр. Ганулик, Львів, Куркова 10.

Різдвяні Сцени наближаються. Аматорські гуртки повинні вже приготовляти одинокі найкращу Різдвяну виставу п. з. „Вифлеємська Ніч", яка коштує 3 зол. вже з нотами до співів. Замовляти у В-ві „Русалка", Львів, Куркова 10. — Тамже дістати можна по гуртовим цінам нововидані кольорові листівки з Різдвяним привітом по 10 зол. за сотню. 874

Кружок „Р. Ш." УПТ. в Кракові повідомляє отсим, що звичайні загальні збори відбудуться дня 13. листопада п. р. в год. 6. вечером в домівці філії „Просвіта", Ринок ч. 15. — За старшину кружка: Софрон Добрянський голова, Стефан Новосільський секретар. 876

Надзвичайні Загальні Збори читальні „Просвіта" Княгинин Горка в Станиславові, відбудуться дня 13. листопада 1927 в год. 3. попол. у власній салі зі слідуючим порядком нарад: 1) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів, 2) Звіт з діяльности виділу, 3) Уділення абсолюторії уступаючому виділови, 4) Резигнація цілого виділу, 5) Вибір нового виділу, 6) Справа льокаторів, 7) Внески і запити. 875

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Всілякі роботи ґодинникарсько-ювілерські також переробки найбайдужіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський наслідник Ю. Домбровський** — Л. **Розважевський** Львів, Академічна 2., (Готель Жоржа). Замовлення з провінції подаговуємо негайно. 101 б) 17-2

Рутинованого **концепієнта** пошукую негайно. Адвокат Мудрецький в Чесанові. 877 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серце і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

858 **Пересвітлення Рентґеном 4—24**

МАКРИТТЯ з їдкого срібла найліпшої якости **24 штук** (6 ложочок, 6 вилок, 6 ножів, 6 ложочок) **тільки** 880 **у виробника** 1-3

С. А. РОПШИЦ, Львів

Сикстуська 16.

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.

з 14 карат. золота з рубіном тільки у

Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4.

Ширіть наш часопис!

ХОЛЕКІНАЗА (зілля) Г. НЕМОЄВСКОГО лічить **НЕДУГИ ПЕЧІНКИ І ПЕРЕМІНИ МАТЕРІ**

Приноровлюється при недугах:

I. Печінки і на II тлі
1. Жовчеве каміння
2. Жовтачка
3. Хронічне запертя стільця
4. Катари (нежит) жолудка і кишок.

II. На тлі артритичнім
1. Подаґра (артритизм)
2. Ішіяс і інші артритичні невральгії

Головний Склад: Варшава, Нови Свят 5.

Остерігається перед купованням коробок без додатку припису виття. 831 2—4

Жадати в аптиках і аптичних складах.

Ґодинники тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лит з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. З 35—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14, в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63. відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у тазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 34—?

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

ч. 252 (11.219). ЛЬВІВ, ПЯТНИЦЯ 11. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

КООПЕРАТИВА Український Театр. Львівський театр під дир. И. Стадника, вул. Шашкевича 5. **Початок сезону 1927—1928.** Пятниця 11. XI. точно 7:30 вечір **Маруся Богуславка** іст. драма зі співами і танцями Старицького. В суботу 12. ц. м. **Княжна Цирківка** оперетка на 3. дії Кальмана. В неділю 13. ц. м. пополудні 3. год. **Орлов** оперетка на 3. дії, вечером 7:30 премієра **Зачароване Коло** фант. песа на 5. дій Ридля. Режісери: дир. И. Стадник, М. Бенцаль. Білєти в Союзнім Базарі а в неділю від год. 10-тої рано при касі. 886 1—3

Методою Воронова.

Відродження і консолідація консерватизму.

Польський консерватизм, ще перед двома десятками літ могутній, всевладний і майже єдиновладний, звільна уступав перед наступаючими масами, щоби зовсім заломитися після світової війни. Польський консерватизм, заступлений великою земельною власністю, в добі масових рухів, зійшов був з політичної арени тихо і без гомону. В першому польському соймі („установчому") він ще був репрезентований кількома могіканами, перетранспортованими туди з австрійського парляменту та вибраними з Познанщини, фортеці всякої реакції. Ухвалювана два рази соймом і ані разу не здійснена земельна реформа погрожувала ліквідацією великої земельної власности, а тим самим руйнацією основ суспільного консерватизму.

Земельної реформи не переведено з огляду на „кресы". Клич усіх польських партій: „польська (себто великовласницька, яку ідентифіковано з польською!) земля польському хлопові!" — важко було здійснити з огляду на недостачу засобів у державній скарбниці. До того ж і спроби осадництва та кольонізації на „кресах", інтензивно ведені до 1922 року, не дали сподіваних вислідів. В таких умовах здійснення земельної реформи було би рівнозначне з переходом землі в руки місцевого (українського і білоруського) населення, що знову спричинилоб підрив „польського стану посідання". А — зовсім природно — такий оборот справи не йшов по лінії польської політики, все одно: правої, центрової чи лівої. Бажання зберігти „стан посідання" за всяку ціну врятувало велику земельну власність. Коли з фінансово-економічних причин не можна великовласницької землі на українсько-білоруській території всецїло передати польському елементові, то краще зберігти її в посіданні дотеперішніх власників. Земельну реформу переведено не лише в Рад. Союзі, але вповні або частинно й у Латвії, Естонії, Чехословаччині, а навіть Румунії. Тільки Польща остала оазою старого земельного устрою серед моря соціяльних змін. Рішаючим був тут перебільшений „патріотизм" польських законодавців і виконавців.

Та всеж таки довший час польський консерватизм находився в стадії летаргу. Велика власність, непевна свойого завтра, животіла в стані політичної пасивности. Аж травневий переворот вивів польський консерватизм із палацових вакамарків на арену політичної активности. Тут довелось нам заобсервувати дивний парадокс: переворот, звернений проти політичної реакції, воскресив суспільний консерватизм. Очевидно, також загальна реакція, яка в останніх літах проявилася в повоєнній Европі, — після революційно-анархічних здвигів — причинилася до відродження і консолідації польського консерватизму.

Переломовим моментом для реактивування польського консерватизму був травневий переворот. Появу на суспільній арені цього, здавалось вже забальзамованого, суспільно-політичного напрямку — і то саме в часі повалення реакційного уряду Хєнопяста — назвали ми парадоксом. А всеж цей парадокс був виспідною обставин й умовин. Бо польський консерватизм міг зазначитися тільки після усунення зі сцени польської реакції з крайно шовіністичним підкладом з одного боку та опісля приходу до влади діячів лівої закраски, хоч і значно видинялої. Тільки на тлі таких контрастів міг яркіше замерехтіти польський консерватизм.

Від травневого перевороту починається його ріст. Несвіж-Диків-Яблонів — ось ланцюг, що звязує поодинокі етапи консолідаційних здвигів польського консерватизму. Значну опору найшов він у новому режімі. Офіційні кола, пошукуючи союзників до боротьби з хєнопястівськими „упавшими ангелами", створили сприятливі умовини для відродження консерватизму, який до того ж почав у нових державців сповняти ролю терезки у насилу маркованій політичній рівновазі. Таким чином „санатори" посередньо стали збірним Вороновим для змиршавілого польського консерватизму. Операція пройшла розмірно легко і щасливо. Пацієнт почувається добре, виявляє життєрадісні настрої, а одночасно не становить більшої погрози для нових державців. Кожної хвилі, колиб того вимагала потреба, польський консерватизм може бути привернений до попереднього стану пасивности. До того ж це союзник просто ідеальний, бо над ним постійно висить Дамоклів меч земельної реформи.

Відмолодження польського консерватизму поступає дальше. Висловом його молодечої „активности" було жовтневе порозуміння трьох консервативних груп: Партії Християнсько-Народової (своєрідна відміна передвоєнних подоляків), Організації Консервативної Праці Державної і Правиці Народової та створення спільного політичного бюра на платформі ухваленої і проголошеної декларації. Ця декларація є політичним „вірую" польського консерватизму.

На чоло своїх домагань виставляє польська консерва конечність основної направи державного устрою через створення „рівноваги" між законодатною і виконавчою владою. Головно йде про наділення законодатним -ом голови держави та обмеження парляментарної відповідальности уряду. З черги виставляється домагання відбудови і поширення обсягу діяльности самоврядування з поминенням самоврядної однородности.

„В польській державі польський нарід, який створив ту державу, повинен мати спромогу керувати своєю долею. У відношенні до непольських національностей, що осіли(!?) в польській державі, треба змагати до поширення серед них почуття льояльности до польської держави при повній свободі для них зберігати їх прикмети та розвивати своєрідну культуру, одночасно не допускаючи до агітації (w h ch ń проти єдности республики. Розвиток національного почуття серед племен, що від віків тяготіють до польської культури, не повинен відбуватися штучно зі шкодою польського елементу на країнах".

Дальші вимоги торкаються економічних питань, охорони капіталу і приватної власности, податкової системи, збереження великої земельної власности і створення середньої та припинення земельної реформи, а щонайменше повільного переведення її згідно з постулятами консерватизму.

Окремий уступ консервативної декларації присвячений католицькій церкві, яка повинна зберігти передове становище при підтримці мирних настроїв у віроісповідній ділянці.

Ось головні точки, на яких побудовано активізацію польського консерватизму та створено „Консервативний Комітет" з представників трьох груп для кермування консервативним рухом і здійснення його програми.

Очевидно, в своїх національно-політичних тенденціях польський консерватизм не відбігає від „програми" польської шовіністичної буржуазії (ендеції і її „християнських" та куркулівських відмін). Йдучи втоптаною стежкою, так добре відомою нам з передвоєнних часів та втягнувши в себе подих польського воюючого націоналізму, польський консерватизм проявляє більш стримані і традиційно вишліфовані форми. Він теж хоче проковтнути непольські народи під покришкою монополістичної супрематії пануючої польської нації, але не як перебірчивий ендецький первістняк, лише в сосі „свобід" на „своєрідну культуру". Соціяльний бік консервативної „програми" — зовсім природно — не римується з нашими змаганнями, але він може бути для нас остільки переходово „симпатичнішим", що поневолі може стати для нас депозитарем земельного капіталу.

На шляху до замирення.

(Польсько-нім. господарська війна і спроби її ліквідації.)

I.

Після успішного зреалізування американської позички, черговим завданням польської заграничної політики є покласти край господарській війні та привернути нормальні торговельні взаємини з Німеччиною. Ця проблема від деякого часу набрала прикмет гострої актуальности і преса, як польська так і німецька, присвячує їй багато, навіть дуже багато уваги.

Митна війна, яка тягнеться вже від липня 1925 р., є щонайменше невигідна для обох сусідів. Коли зважимо, що Польща межує безпосередньо з Німеччиною, що господарська структура обох держав є ріжна, — перша країна хліборобська, друга промислова, — що торговельні звязки польських земель з німецькими мають за собою довгу традицію і т. і. — то зрозуміємо всю неоомальність теперішньої ситуації, яка тільки завдяки впертості деяких заінтересованих а впливових кругів та яскравій політичній ворожнечі могла перейти в стан хронічний.

Та необхідність міжнародньої господарської співпраці висуває життя в імперативній формі не тільки декларативно, в тезах Міжнар. Економічної Конференції, але й на ділі. Це бачимо хоч би в тому, що **мимо воєнного стану** торговельний польсько-німецький оборот постійно зростає. В перших сімох місяцях за цей рік Німеччина вивезла до Польщі за 237.758 тисяч зол. з золоті (проти 90.424 тис. минулого року), а Польща до Німеччини за 248.226 тисяч зол. в золоті (проти 177.757 тис. мин. року). Не кажемо вже про своєрідні вартости контрабанди, яка ломила і ломить весь час закони господарської ізоляції. Цей імператив співжиття змушував також обі сторони швидко після проголошення війни думати про замирення та висувати ріжні плани провізорій. І так у червні 1926 р. запропонували „провізорію" німці, а в грудні того ж року поляки. Та так, як першої „провізорії" не приняла Польща, називаючи її „societas leonina" так другої не приняла Німеччина, боячись, що згода її в цьому напрямі загальмує справу остаточного зліквідування конфлікту.

Сьогодні — після того, як заінтересовані в торговельному трактаті круги по обох боках кордону повели рішучий наступ у пресі і натиск на уряди, — оба контрагенти є предиспоновані до заключення угоди на господарській платформі. Але труднощі, які виростають на шляху до замирення не є маловажні. Правда — політичні суперечности, звязані умовно з відновленням переговорів, у більшости усунені. Це справа оптантів, як також недавно полагоджена в користь Німеччини справа осідку в Польщі німецьких громадян. Та зате господарські суперечности усунути не так легко. Вони в першій мірі гостро підкреслювані в Німеччині, де інтереси аграріїв і важкого промислу ідуть в розріз з великою частиною імовірносуттєвого змісту майбутнього договору і його конкретними наслідками. Власне аграрії — себ-то великі землевласники — з їхнім могутнім „Райхсляндбунд-ом", репрезентовані політично нім.-національною партією, а в уряді впливовим міністром Шіле, завзято поборюють господарське порозуміння, розпинаючись за „увіковічненням нім.-польської митної війни". Є це очевидно боротьба за шкурні інтереси, які довелось би німецьким аграріям частинно жертвувати в користь загальної справи.

Що це була би лиш **частинна**, а навіть дрібна жертва, переконуємося, спиняючись на важніших пунктах будучого трактату.

II.

„Торговельний договір не є виявом любови". Тими словами успокоював нім. міністр загр. справ Штреземан розсерджених націоналістів, підкреслюючи дальше, що „німецька реформа хліборобства мусить бути узглядена в договорі". Колиж зважимо ще, що німці готові згодитись на ввіз із Польщі не більше як 100-тисячного (в тонах) контингенту вугля, підчас коли польський уряд обстоює при тричі такій скількости, — то заздалегідь можнаб передбачувати тернистий шлях переговорів або прост[illegible]

Бо якраз Польща хоче забезпечити собі в договорі перш усього вивіз аграрних продуктів і худоби, а потім вугля, деревні т. і.

Та з аграрними продуктами мабуть уже не так страшно.

На вивозі збіжа і бараболь навряд чи може при сучасному стані хліборобської культури так дуже Польщі залежати. Краєва продукція одного і другого — як це виразно виявили останні роки, — більш-менш вистарчає тільки на покриття власних потреб, так, що про якісь зишки для експорту важко говорити. Навпаки — при слабих урожаях Польща засуджена на ввіз збіжа з заграниці. Ось взяти хоч би пшеницю, якої від 1. серпня 1926 до 30. червня 1927 вивезено 16.784 тон, а ввезено в тому часі 216.895 тон. Таксамо більше ввезено як вивезено жита і вівса. І тепер уряд Пілсудського, — навчений сумним досвідом минулого, коли то після жнив вивожено за дешеві гроші збіже, ратуючи тим торговельний білянс, щоби на передновку спроваджувати знов його по високих цінах, — заповів (бодай теоретично) більше доцільну збіжеву політику, будову елеваторів і т. п.

Небезпечнішим для німецькних аграріїв міг би за те бути ввіз худоби, в першій лінії безріг, на якому то Польщі дуже залежить. На цьому пункті Німеччина буде безперечно менш уступчива — обмежуючи цей ввіз і малим контингентом і ветеринарійно-поліційними приписами. Про це виразно говорить нім. господарська преса.

Не менше як на худобі залежить Польщі на експорті домашньої птиці та яєць. Цей експорт, мимо митової війни й так більшав, а яйця ішли в 80 проц. до Німеччини.

Болючим пунктом договору був би вуголь. Вугільна квестія в Польщі взагалі вельми інтересна.

Господарська війна з Німеччиною булаб викликала грандіозну кризу в польському вугляному промисві, колиб не ідеальна конюнктура, яка витворилась тоді завдяки штрайкові англійських шахтярів. Польща кинулась тоді на англійські ринки збуту і тим врятувала себе від катастрофи. На тих ринках удержалась в більшости й до сьогодні, одначе конкуренція англійська приходиться їй дорого, так дорого, що ледві чи довго зможе вона боротись, особливо при дальшому зрості коштів продукції.

Про це говорять нам найкраще цифри.

Горішньошлеський вугольний промисл *доплачує* до кожної експортованої тонни вугля 12 зол. Це робить при пересічному місячному вивозі 450.000 тон ні менше, ні більше а 5,400.000 золотих. Оце т. зв. демпінґ для поборювання конкуренції. Втрати ті частинно відбивають собі вугольні барони продаючи в краю вуголь дороже. Але тільки частинно.

З тої причини, а також тому, що гор.-шлеський вугольний промисл знає краще нім. ринок і фрахти з Катовиць на нім. Шлеськ є богато нижчі чим до Ґданська або Трієсту. — Польща хотілаб вимусити на Німеччині відбирання якнайбільшої скількости вугля проти чого знов протестує тамошній вугольний промисл. Він твердить, що це спричинилоб богато гіршу конюнктуру для нього, а з тим безробіття і т. і.

Подібні трудноші є при залізному ломі, якого ввіз Польща знов хотілаб собі загарантувати, вимагаючи високого контингенту. Німці продаючи свій лом полякам, мусілиб самі спроваджувати з заграниці і платити вищі ціни.

Користи для Німеччини з того, в чому вона особливо заінтересована, з імпорту до Польщі виробів хемічної і електричної промисловости, господарських і промислових машин, текстильки, конфекції і т. і. є сьогодні не такі дуже певні. Затяжна митна війна покликала завдяки адгок протекційній системі уряду не одну промислову галузь до життя в цієї царини в самій Польщі, а також дала змогу захопити польський ринок імпортерам інших країн, Чехословаччини, Англії та ін. Німці свідомі того, що доведеться їм боротись з конкуренцією, що особливо в початках трансакцій будуть менш поважні.

Наслідком того витворилася в Німеччині така ситуація, що більшість і накликає до замирення (експорт Польщі виносив раніше 400 міл. зол. марок), то одночасно вимагає від уряду тверезої калькуляції на основі плюсів і мінусів та обережности в уступках.

Польська преса знов старається заховати зимну кров, не хвилюватись, хоч немає сумніву, що цей спокій лиш позірний. Сильне заінтересування преси і докладне реферування всіх вісток, стріч і бесід з цього обсягу свідчить про це найкраще.

Зайва річ доказувати, що Польщі залежить дуже на покінченні госп. війни з Німеччиною, більше навіть чим останній. Раз тому, що давніше біля 40 прц. польського експорту (в р. 1923 навіть 50 прц.) ішло до Німеччини — отже відновлення торгов. взаємин вплинуло б корисно на торг. білянс, — а друге тому, що голі зі всіх сторін, бодай в найважніших бути економічно відокремленим. І так на Сході є вже мертвий майже сусід і таким ще довго залишиться дарма що Богомолов розмальовує райдужні надії на майбутній рік. Бо Польща не має на ділі що вивозити до Рад. Союзу; а колиб навіть мала, то не в силі булаб давати кредитів, без яких останній обійтись не може.

Через те вістка про постанову нім. кабінету міністрів з 27. жовтня ц.р. приступити знов до переговорів з Польщею для заключення госп. трактату, викликала широкий і радісний відгук у польській пресі.

І так новий рік принесе або замирення або скріплення господарської війни, бо тоді правосильною вже буде в Польщі нова максимальна митна тарифа, вістря якої буде звернене фактично проти Німеччини.

В. Нест-ович.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Терноволі, Дрогобичі, Стрию.

Оригінальна передвиборча тактика.

Після конґресу французьких радикалів.

Цими днями скінчився у Парижі конґрес радикальної французької партії, якої рішення кидають цікаве світло на напрямок французької політики. Радикальна партія виступає в теперішнім парляменті спільно з правими партіями в однім блоку Національного Союзу. Ця її солідарність із правим крилом має на меті головно оборону фінансової політики Поанкаре, себ-то чисто шкурні інтереси з остраху перед загальним фінансовим крахом.

Та у повітрі пахне виборами. Радикальна партія скликає конґрес, щоби порадитись над виборчою тактикою, від якої залежить скількість мандатів. І конґрес зриває спільний фронт з націоналістами партіями в дуже оригінальний спосіб; він каже так: тактика на парляментській арені це одна річ, а тактика підчас виборчої кампанії — друга. Підчас виборів треба продовжувати політичну традицію і йти із соціялістами, з якими радикали мають неодно спільне гасло. Та йдучи із соціялістами під голим небом, на вічах, не треба ще тим самим зривати із націоналістами під стелею парляменту, при зачинених дверях. Радикали не хотять підривати теперішнього кабінету Поанкаре, вважаючи його корисним із становища загальних економічних інтересів, хоча й не погоджуються з ним ідеольогічно.

Коли соціялісти домагались від радикалів ясного вибору між національним бльоком і союзом з ними, соціялістами, радикали відповіли, ми ведемо наскріз реальну політику. У цій реальности пішли вони аж так далеко, що полишили своїм місцевим комітетам право рішати в кожнім поодинокім випадку: з ким миритись і з ким воювати перед виборчою урною. Коли інші партії докоряли радикалам за таку подвійну гру — безхарактерністю, вони відповідали, що кожна партія робить те саме, тільки менше щиро.

Слід пригадати, що французька радикальна партія має між собою таких діячів як Ерріо, міністр освіти, Кайо, бувш. премієр і кількакратний міністр, Сарро, бувш. її голова, Мальві і цілу низку молодих політиків, талановитих теоретиків і тактиків. Характеристичною рисою конґресу було те, що загальні питання програми і майбутньої політики майже не були темою дискусій. Ніхто не знає, яке становище займуть радикали у новім парляменті, з ким будуть єднатись, чи задержать свою незалежність, чи зречуться своєї виборчої програми і з ким підуть на компроміс. Усе це залежатиме від успіхів. Покищо вони йдуть на діво, бо цього домагаються виборчі настрої. Вони проголошують боротьбу національному блокові поза парляментом, а одночасно виставляють на виборчій програмі такі ідеали: замирення наро-

---

М. ЗОЩЕНКО.

НОВІТНЯ ЖЕНЯЧКА.

— Давніше, громадяни, було куди простіше — сказав Григорій Іванович. — А женихам — го їм все було, як на долоні. Ось, скажемо, віданиця, ось її мама, а ось і віно. А коли віно, то знову таки — яке то віно: готівкою або, може бути, домик на підмурівці.

Коли готівкою — благородний родитель подає суму. А коли домик на підмурівці, то — знову таки — інша річ — який це домик? Може деревляний, а може й мурований... Все видно, все наглядно і нема ніякого фальшу.

Ну, а тепер! Ану-ко суньсь тепер, хто жених — не розчовпаєш ніяк. Тому що в теперішнього родителя привички такої немає давати готівкою. А котрі женихи на майно оріентуються — то ще гірше виходять.

Скажемо, нерухоме майно -- висить кожух на вішалі. Ну, висить і висить. Кожного дня, наприклад, можна його бачити і руками мацати, а коли до діла, то кожух отой як виявляється — комнатний піднаемець повісив і він зовсім не віданиці...

Ось вам і майно! З отаким майном крови більше напсуеш.

Ах, що тільки не робиться на світі — не розчовпаеш ніяк!

Я старий революціонер із девятого року, в усіх партіях побував, а й то в мене голова ходором ходить, і не второпаю.

Тільки одно наглядне, це — котрі віданиці служать. У тих без ошуканства: ставка, розряд, категорія... Однак і тут в дурні пошитись можна.

Ось мені подобалась одна. Переморгнулись. Познайомились. Слово по слові, де — кажу — служите, скільки одержуєте? Мовляв, розряд ваш і ставка?

— Служу — каже — на складі. Ставка така-то.

— Ну, — кажу — мерсі і прекрасно. Ви — кажу — мені подобаетесь. І розряд ваш симпатичний і ставка нічого собі. Познайомимось ближче.

Почали ми з нею кіноматографи відвідувати. Плачу я. Походили тиждень чи два, — ультимат їй ставлю: ведьте, кажу, в дім.

Ввела в дім. Ну, звичайно, в домі старенька мамуся. Батенько — отакий старий революціонер. Доня — віданиця і при ній я — ніби в характері жениха.

Дальше — більше. Ходжу я до них в гості і приглядаюсь. З мамусею на фільософічні теми розмови веду: мовляв, як Ім живеться, чи не тісновато? Чи не прийдеться, борони Боже, помагати.

— Ні, — відповідає — що торкається помочі, не треба. А щодо віна, не збрешу, віна немає. Хоча білизну і пів тузина ложок можна відсипати.

— Ах, — кажу — матусю, божий цвіточку! Пів тузина чи цілий тузин — там іще побачимо. Чи варто про те говорити перед часом? Мені — кажу — ваша доня і так подобається — усе таки розряд 15, полекші, тальони... Це для мене ніби віно.

Ну, старенька, божий цвіточок, у сльози. І батенько, старий революціонер, прослезився.

— Щож, — каже — женись, любий, коли так.

Ну, заручини. Розмови. Зітхання.

А старенька, божий цвіточок, на церкву натякає. Не зле, мовляв, булоб у церкві обкрутитися.

А я кажу:

— Обкрутимось і так. Я — кажу — старий революціонер. Не вижидаючи чистки, покинув партію. Не можу йти проти своєї совісти. Не настоюйте.

Поплакала старенька. І батенько, старий революціонер, прослезився. А проте згоджуються.

Одружилися ми.

Ранками молода, гарна подруга відходить на службу, а в четвертій годині — назад вертається. А в руках у неї сувійчик.

Ну, звичайно, ніжні розмови — мовляв, устав ай, Гришьку, пролежні вилежиш.

І знову сльози від щастя і медовий місяць.

І так продовжується та дискусія два місяці по новому стилю.

Аж одного разу приходить молода, гарна подруга без сувійчика і щось ніби — ридае.

— Із-за чого — кажу — ридаете, чи не згубили сувійчика, борони Боже?

— Та ні, — каже — що значить сувійчик? Звільнили мене при скороченні.

— Та що ви, — кажу — змилуйтесь?

— Так! — каже.

— Дозвольте, — кажу — я від вас віна не вимагаю, але я — кажу — на службу орієнтувався.

А молода подруга невтішна.

— Так, — каже — звільнили як заміжну.

— Змилуйтесь, — кажу — та я сам до вашої установи піду зясувати справу. Тож неможливо.

І ось надягнув я чимскорше штани і вийшов.

Приходжу. Управитель — отакий старий революціонер, з боріднкою.

Я йому, підляці, зясовую всі ходи справи, а він уперся і говорить — нічого не знаю. Я йому про віно, а він говорить — в семейні справи не встряваю.

Я кажу:

— Я теж старий революціонер, із пятого року.

А він із кабінету випрошує

Попрощався я з ним і до дому. Приходжу. Подруга сидить і плаче.

— Щож, — кажу — плакати перестали! Я — кажу — з вами женився, а ви скорочуетесь?

Беру її за руку і йдемо до матусі.

— Спасибіг, — кажу — за милість. Думаете, тузин ложок дали і баста?

Ну, старенька, божий цвіточок, у плач. І батенько, старий революціонер, прослезився.

— Все — каже — від Бога. Може — каже — й так проживете!?

Хотів я батенькові по пиці пиморгнути, та стримався. Ще, думаю, в суд, стерво, подасть.

Плюнув я друзяці на камаолю і вийшов.

А тепер я розвівся і шукаю віданиці.

(Переклав з ческої мови.)

дів при помочі Ліги Націй і примусового роззброєння, порозуміння з Німеччиною і СРСР.,оборона програми соціяльно-економічної відбудови у межах Франції.

Із радикальної партії виступив невеличкий гурток членів під проводом визначного старого парляментариста Франклен-Буйона, що боронив погляду про повне зближення з національним блоком.

Радянська Україна

Десятиліття пролетарської революції в кривому зеркалі російських комуністів.

З нагоди десятиліття комуністичної революції в СРСР появилася у Ленінграді заходами і коштами „Красной Газети" величезна книга п. н. „Власть Советов за 10 лет — 1917—1927". На зміст її зложилися обширні вичерпуючі статті комуністичних теоретиків і фаховців, що зводять у кожній ділянці життя підсумки досягнень „пролетарської" диктатури за 10 літ. Обширно обговорює цю книгу на сторінках харківського „Комуніста" (з 29. X..) М. Скрипник. Він твердить, що в книзі не присвячено ніякої уваги ні Україні, ні її господарським та культурним досягненням, дарма, що претендує вона до висвітлювання та підсумування всіх досягнень більшовицького правління за десять літ, а в тому і досягнень у ділянці національної політики. З книги виходить, що ні України, ні Білорусі ні Закавказя, ні Узбекістану ні Туркменістану як союзних держав нема, а є тільки Росія. У книжці поміщений раптом портрет Г. І. Петровського, голови ВУЦВК-ту і голови КП(б)У, але й то не у тому характері, а в характері одного з керманичів СРСР. Таким чином для рос. комуністів у тому ювилейному виданні Україна не існує. З уваги на те, що призначена вона для поширення і між чужинцями, то ціль такого її зредагування ясна. На адресу одного з авторів цього збірника пише Скрипник досить: „Отже товаришам Воронським не слід би забувати за ті нові шари людських низин, за ті нові в історичному житті народи, що їх дав і виявив до творчої діяльности поміж плугатар життя — жовтень. Їм належить великомайбутнє, не забувайте того, любі товариші Воронські. Треба це не тільки сказати, але й розуміти та охоплювати всеосяжне значіння цих гарних слів. Характер викладу в цьому збірнику жовтневих здобутків жадною мірою не допомагає усунути засвідчене товаришем Луначарським сумне явище, що **„взаємини поміж РСФРРР та Україною й почасти Грузією не досить повні"**.

В іншому місці читаємо в оцінці Скрипника на цей ювилейний збірник ще таке: „Автори статтів про розвиток культури, науки, літератури й мистецтва за жовтневе 10-річчя взяли собі завдання дати нарис розвитку культури СРСР і, на жаль, не охопили навіть цього завдання в цілости. Затушковано, замешано, обійдено мовчанкою те численне й величне, що зроблено протягом жовтневого десятиріччя в царині піднесення й розвитку культурних народів СРСР, що зазнавали утиску панівних класів до жовтня. Хотілобся сказати, що от, наприклад, українська культура такими кроками пішла вперед, що про це годі було навіть мріяти в дожевтневій добі. Цеж бо тільки протягом 3-х останніх років українська література здобула геть більше виданих книг, ніж протягом усього попереднього 130-тиріччя нової української літератури. На жаль, редактори даного збірника про це не знають і за це й мови не ведуть".

У збірнику мова тільки про російських письменників, російську літературу, про російських учених і російську науку, а про праці от хочби української Академії Наук і слова згадки нема. Для російських комуністів-редакторів збірника української літератури і науки ніби й зовсім не було. З того бачимо, що між расовими інтернаціоналістами російської масти пануючою девізою в політиці та пропаганді єдина неділима червона Росія.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

ВІТАЄМО ВАС.

Дещо з Африки.

Я досі знав тільки одно банкове слово „а конто". Приходило воно мені нераз, як приходило, приходить і буде приходити кожному українському письменникові серед наших обставин. Беру а конто гонорару рік по написанні твору, плачу а конто убрання два роки по перелицюванні його і т. д. і т. д.

Але недавно довідався я про нове слово: есконт. Приходить воно тільки тоді, коли хтось має вексель і тільки тому, хто може мати вексель. Отже напевно не мені, ані подібному до мене. Есконт векселя переводив мій товариш, який сам має гроші і якому не страшно давати поруку на гроші.

Ясна річ, що пішов у першу чергу до свойого банку і тому, що сума не була велика і тому що підписи на векслю були добрі. Йшло про чотириста золотих, гарантованих двома міліонерами.

— Моє поважання пану директорові.

— Гараазд, що скажете? Може знову вкладаєте гроші?! Тільки ради Бога не богато, бо ми потім не знаємо, що з тими грішми робити.

— Ні, пане директоре, тим разом хочу есконтувати вексель.

Директор поблід.

— Вексель? На кільо?!...

— На чотириста золотих!

— Ісусе Христе, на чотириста! Даруйте, але на таку суму ми не можемо.,.

— Алеж підписи знамениті.

— Підписи?! Ми через підписи двох людків потерпіли недавно на 10 тисяч доларів.

— Вибачте, але мене це не дуже цікавить. Воно цікавіше для банковців... Прошу мені сказати, як буде з векслем.

— Ми евентуально вам есконтуємо. Тільки будь ласка, не квапіться. Чотириста золотих!... Матінко Божа — тож сума!

(Директор думає, клієнт жде).

— Знаєте що, пане! Прийдіть до нас за три тиждні. Я за той час скличу засідання, розберу справу і евентуально.,. Зрештою ви не по формі стараєтесь...

— Як то не по формі?

— А так! Требаж якесь подання, а до цього подання кільна алігатів.

— А-лі-га-тів?!...

— Так є! Свідоцтво моральности ваше і ручителів, метрику, „довуд особисти", табулярний витяг. Більше не жадаю, бо знаю добре вас, а один ручитель є нашим постійним клієнтом.

— Дякую, пане директоре!

— Прошу дуже. Бачите, що ми для своїх не такі формалісти, як виглядає.

Мій товариш ще тієї самої днини есконтував вексель у чужім банку...

— — — — — — — — — —

Стільки оповів мені мій товариш.

Кожний, хто прочитав усе вище написане, подумає, що це певно сталося в нашій любій країні і в одним з наших банків.

Геть підозріння! Чиж можливе булоб таке в нас?!...

Це сталося в найбільш заказаній закутині середущої Африки. Не хотів виплатити бушменський банк лісовий, а виплатив англійський промисловий.

Галантіон Чіпка.

З концертової салі.

Концерт „Коломийського Бояна".

В неділю, 6. ц. м. довелося мені бути на концерті в Коломиї, улаштованім тамошнім „Бояном" в память Дениса Січинського. Концерт цей був доказом, що при добрій волі й охоті наше музичне життя можна богато краще розвинути та піднести його на висоту мистецьких вимог.

Хор „Колом. Бояна", поважний числом співаків, зіспіваний та карний, повним тоном та зрівноважений у динаміці. Більше уваги мусить тільки присвятити фразуванню та темпові, які часом виходять за слабо. Мішаний хор відспівав Січинського „Дніпро реве" і прольог до „Роксоляни" в товаристві орхестри — власної орхестри! Чиж це не є велике досягнення створити власну орхестру в зовсім вистарчаючій обсаді? До того прольог до „Роксоляни" технічно не легкий до виконання, а всеж таки вийшов зовсім добре. Таксамо були відтворені народні пісні Лесютовича на мішаний хор і Січинського „Непереглядною ко[бою]" й „Даремне пісне" на муж. хор. А як приємно було дивитися на ту ріжноманітність віку членів хору й орхестри! Серед молоді бачили ми й поважних, сивоволосих громадян; видно, що всіх єднає одна думка, одна мета. Хорами й орхестрою дириґував дуже справно й точно д-р Роман Ставничий і мабуть йому треба завдячити й цілість концерту.

Як солістки виступили: відома вже ширшому загалові співачка п-і Ковбузова, та піяністка п-і Новодворська. Про голос і техніку співу п-і Ковбузової були вже нераз згадки в часописах, які вказували на її голосові прикмети й вишколення. Це виявила вона й у відспіваних піснях Січинського „Бабине літо" і „Пісне моя". Піяністка п-і Новодворська має гарні прикмети у спокійнім виконуванні та певнім ударі, що видно було в поважнім, лірничім „Андантє" Бетовена, яке своїм змістом дуже підходило до цілости концерту.

Концерт був попереджений відчитом п. Ос. Залеського зі Станиславова про творчість та значіння Д. Січинського. Велика саля „Каси ощадности" була виповнена публикою серед якої було доволі богато селян.

Я певний, що „Коломийський Боян" піде дальше у своїй праці та буде розвивати ще пильніше ті цінности, які вже придбав собі. Вірю, що він також і доповнить свою орхестру та стане взором праці для інших галицьких „Бояів".

Гість.

ПЕРЕД ПРОЦЕСОМ МАНУІЛЕСКУ.

Букарешт, 9. листопада 1927.

Процес Мануїлеску потревас яких 8 днів, переважно при замкнених дверях. Обор. пос. Йоніпеску **доказуватиме**, що кн. Карло хотів вертати до Румунії не як король, лише як регент, отже Мануїлеску не зміряв зовсім до детронізації теперішнього короля і до зміни конституції, лише до заступлення теперішнього короля й одного з членів рег. ради кн. Карлом. Йоніпеску жаждає переслухання кн. Карла. Суд певно відкине це внесення. — В Румунії заведено превенційну цензуру часописів.

БОЇ НА ВУЛИЦЯХ МОСКВИ Й ЛЕНІНГРАДУ.

Варшава, 9. листопада 1927.

Аг. Вех. подає, що в Москві з нагоди роковин революції на вулицях Москви прийшло до демонстрацій опозиції. В середмісті крім портретів Леніна несли портрети Троцького і Зіновєва. Похід опозиціоністів розігнано. Богато транспарентів сконфісковано. На Тверській вул. прийшло до завзятої сутички, якій кінець зробив кінний відділ війська. До ексцесів прийшло тому, що Троцький і Каменєв хотіли виголосити промови. В Ленінграді також прийшло до ексцесів, коли Зіновєв і Радек хотіли промовляти.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·80·00, канадійський долар 8·85·00—8·86·00, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·33—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·20—43·50, німецька марка 2,11·48, данцігський гульден 2·17·82, червінець 30·20—31·10.

Золото: 20 кор. 36·40—36·70, 20 франків 34·40—34·80, 20 марок нім. 42·50—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·00.

Срібло: кор. австр. 0·66·00—0·66·50, 5 кор. австр. 3·45—3·50, фльорен австр. 1·72—1·75, рублі рос. 2·85—2·90, копійки за рубель 1·42—1·45.

НОВИНКИ.

— **В день св. Дмитра**, 8. XI. зібралися вечером у домі голови Українського Національно-Демократичного Обединання члени Центрального Комітету партії, члени ред. „Свободи", „Діла", „Нового Часу", перемиського „Українського Голосу", а крім того прихильники і приятелі д-ра Дмитра Левицького, щоби зложити йому побажання з нагоди імянин. Іменем зібраних промовили до Шановн. Солєнізанта о. прал. Л. Куницький, В. Целевич, Дир. М. Залачківський, д-р С. Віляк, Л. Лепкий, Міл. Рудницька, П. Холодний і З. Пеленський, бажаючи йому здоровля і сил та якнайкращих успіхів у праці на громадському і політичному полі. Відповідаючи та дякуючи за побажання Шан. господар підкреслив, що найкращою запорукою успіхів нашої праці буде все тільки карність та сильна віра у власні сили. А всього цего необхідно нам особливо під теперішню хвилю, коли стоїмо напередодні дуже важних подій. Велика участь (біля 50 осіб) ближчих і дальших товаришів праці д-ра Дмитра Левицького у цьому його домашньому святі була нагляднім показчиком цінности та суспільности нашого національного табору, зокрема нашої партії в нинішну пору і виявила, що особа голови УНДО є ніби найважнішим обединуючим чинником, без якого напрад чи партія могласб виявляти таку тугість і суспільність. По офіціяльній, так сказавши, частині свята зявязалася між присутніми щира товариська гутірка, що протягнулася до пізньої ночі.

— **Український театр у Львові. З днем** 11-го п. м. починає свої вистави театр Кооперативи „Український Театр" у Львові під дирекцією Й. Стадника, в салі Музичн. Інституту Лисенка, вул. Шашкевича 5. На першу виставу піде „Маруся Богуславка" із п. Кривіцькою в головній ролі; для неї аладив нові декорації артист Боровик. 12-го п. м. субота оперета Кальмана „Княжна цирківою" з пп. Орлин, Стадниківною, Неделком, Бершадем, Рубчаком, Яремою У неділю 2 вистави: в год. 3 попол. оперетка „Орлов", а вечером год. 7.30 прем'єра фантастичної пєси А. Ридля „Зачароване коло" (в перекладі С. Тобилевич). На слідуючий тиждень підготовляють новинку „Любов — книга золота" пєсу Ал. Толстого і франц. письменника Жана Сармана „Найкращі очі в світі", а також відновлю пєси Вільдганса „Кохання". Дирекція театру обіцює починати вистави точно.

— **Львівська хроніка.** Львів дістане новий орган опіки суспільною моралю, званий „санітарною бригадою", що матиме на меті боротьбу з тайною розпустою і з торговлею живим товаром.— На вул. Під Дубом найшли малу потайну фабрику... перфуми та кольонської води, при нагоді, коли вибухла там пожежа. — Поліція найшла нову нишу в новіших летючок, друкованих на цинкографії, які невідома рука розкидає по місті. Кажуть, що зміст летючок: критика уряду та наклепи на його членів — Авантури у львівських кавярнях є не порядку... нічним. За одну з них у „Республіці" дістали по кільна місяців брати Станкевичі та Облонк, за те, що побили поліцая, шибки та посуднину. За непослух поліції у пяному стані відповідатиме теж гарячий пожарник Шульц, який вийшов із нерівної бійки сильно покалічений.

— **Заява.** Дістаємо таку заяву із Станиславова: Заявляю, що я до Комітету ЛОПП. (Ліги Воздушної Оборони Держави) в Станиславові не належу, що відозву цього Комітету не підписав і що я нікого до уміщення мого підпису на відозві не уповажнив. — **Д-р Йосиф Партицький.**

— **Рекорди.** Магістрат у Лодзі призначив на найблизші дні 1000 лицитацій належком незаплачення податків. — У Парижі арештували 76-літнього жебрака Андре за настирливість; при ревізії найшли при ньому 62.000 фр. пожертвуваних з милостині. — У Відні задержали шофера авта, яке наїхало на прохожого. Виявилось, що шофер, 20-літній хлопець — Рудольф Віндішгрец, внук покійного імператора Франца Йосифа, що з нужди мусів уганяти за таку професію.— У Будапешті всі члени родини Габсбургів узяли участь у святі відкриття памятника національного мадярського героя Кошута, що був завзятим ворогом Габсбургів.

— **Розвід Шаляпіна.** Московська реєстратура подруж подала до відома, що подружа Шаляпіна неважне. Шаляпін має платити своїй бувшій жінці місячну плату 300 дол. чи фунтів (велика ріжниця в ріжних інформаціях!) Тимчасом розведена жінка, бувш. італійська балєріна Торнаджі, що живе тепер на чужині, протестує телєграфічно проти такого рішення. Вона, каже, є уродженою католичкою, і її релігія не признає розводів. Ясно, що радянське законодавство не признає такого аргументу, вважаючи, що релігія є приватною справою людини. Торнаджі вийшла замуж за Шаляпіна в 1898 р., у добі, коли він здобув перші небувалі успіхи. Він познайомився із балєріною в московськім театрі Мамонтова, де співав увесь сезон. Коли Шаляпін виїхав у Петербург Торнаджі відповідаючи повною взаємністю великому співакові, сама приїхала туди, прохаючи його вернутись у Москву.

— **Бриліянти до Америки.** Цими днями продав уестмінстерський князь славний бриліянт „Нассак" одному американцеві. „Нассак", що важить 80 каратів походить ще з середньовічної доби: був колись оком у **чолівському статуї**

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
поручає:
Знані зі своєї добрости і чистоти вироби а то: Чеколяди деревні, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
Для вибагливих смакунів першорядні чеколяди та ніж великий вибір знаменитих нармельків
Як спеціяльність лікарськими поважними поручувану чеколяду з САЛАБРОЗОЮ для пуерове недужих і чинчу і відмінно чу

Шівн, біля міста Нассау. Коли британські війська зайняли це місто 1818 р. і вивезли святиню забрали із собою „боже́ське" око.

— **Невідоме жидівське плем'я.** Член московської академії Вишневський відкрив у Самаркандї невідоме досі жидівське плем'я, що має 10.000 членів. Воно живе там від часів Соломона і зберегло донині деякі стародавні звичаї.

— **Процес людини-горили.** У Вінніпегу почався процес проти злочинця Нельсона, що має на своїй совісти 22 жінок і дівчат, які задушив на протязі двох літ. Він є великанського росту, вкритий увесь волоссям і має вигляд горили. Йому доказали досі тільки два злочини. Гельсон поводиться на суді зовсім спокійно і до вини не почувається.

— **Монте Карльо в клопотах.** Сала грп в Монте Карльо, що утримує своїми доходами всю державу Монако (Монако і Монте Карльо одно й те саме місто!), находиться тепер у фінансових клопотах. Не тому, що хтось, хто шукав там щастя, найшов його і розбив банк, а тому, що управа касина витратила незвичайно багато грошей на відновлення самого будинку і на влаштування нових осередків забави та вигоди для приїзжих гостей.

— **Забава в галерії образів.** Німецьке місто Кассель має славу найбільше морального міста в своїй державі. Може саме з тої слави скористав молодий сторож у місцевій галерії образів, де находиться низка дорогоцінних Рубенсів і Рембрандтів, славних у всьому світі. Цей сторож Вільгельм Штеплер скористав із великих подорожніх сали музею у ночі і запрошував туди довгий час цілу громаду своїх знайомих, веселих парубків із дівчатами, на забаву. Грубі мури музею скривали гомін голосних банкетів і скрили до цього часу неодну тайну. Штеплер передумуватиме ці веселі ночі з місяці в мурах вязниці.

— **Народи СРСР.** Союзна Академія Наук опублікувала список народів, що заселюють СРСР. Всього їх 165. Серед цієї великої кількости народів є до 60 племен, що налічують менше 10 тисяч душ; є навіть племя — ішкашимці — що нараховує всього сто душ. Ось список народів, найбільш численних, що входять у склад СРСР: великороси — 70 мілїонів, українці — 25 мілїонів, білоруси — звище 4 мілїони, кірґізи — 4 мілїони, узбеки — 3.760 тис., поволжські татари — 2.260 тис., жиди — 1.897 тис., азербейджанці — 1.500 тис., молдаване — 1.300 тис., армяне — 1.126 тис., грузини — 1.004 тис., чуваші — 1.062 тис., німці — 1.044 тис., Скількість всіх інших народів менше 1 мілїона. Ця статистика приведена мабуть по списках, основаних на заявах громадян, до якої нації себе зараховують.

— **Цигани осідають.** Уряд рад. України вислав місяців тому два центральній комісії Націоналменш. директиву вжити заходів, щоби утворити сприятливі умови для переходу циган до осілого трудового життя. Нині в Криворізькій окрузі відведено велику земельну ділянку і віддано кільком десяткам циганських родин. Цигани прибули на цю ділянку і зараз-же взялись до роботи. Найближчим часом циганам-хліборобам видадуть інвентар. Довколишнє українське селянство висловлює цілковиту готовість допомогти циганській бідноті організувати свої господарства. Побачимо, чи циган таки не потягне туга за таборним життям своїх предків.

— **Тайна порожнього авта.** Заготовок та історія — першорядна тема до фільми. Текст до неї придумує паріжська поліція, що хоче збагнути, яка трагедія відогралась в порожнім авті найденім у лісі Вінсен, на передмісті Паріжа. Авто вкрали невідомі злодії одному добродієві; воно мало зразу великий куфер, який шез. Авто, як показує годинник їзди, переїхало всього 150 км. На авті сліди револьверових стрілів і людської крови. Куфер, що шез, мусіли нести дві особи, бо він за важкий для одної. Хто кого збив і з якого мотиву, з почування помсти чи для грабіжі — невідомо. Історія, яка нагадує початок оповідань Шерлька Гольмса, коли він сідав у фотель, закурював люльку і починав думати.

— **Світова всячина.** Рос. преса повідомляє, що в Тєн-Тєїні викрили змову проти отам. Семенова, бувш. генерала протибольшевицької армії в Сибірі. — Згинув чмерик. летун Грей, що цього року здобув рекорд висоти 42.470 стіп. — Франція підписує з Югославією союз на 5 літ. — У Польщі будуть вибудовані крематорії для тих, що виразно перед смертю висловили волю бути спаленими. — До Льондону приїхав великий запас яблук із СРСР; англ. преса каже, що вони поганої якости. — Біля Камчатки потонув радянський корабель із моряками і 9 корейських більших лодок. — Цикльон в Індії у супроводі повені забрав 300 людей. — У Франції відкрили численні фальшиві мадярські банкноти. — Мексиканська революційна армія зазнала повної неудачі. Кажуть, що її провідник ген. Гомез полонений.— Англ. спортовка Лєган, що ошукала загал щодо перепливу Ля Манш засуджена на 110 фунт. кари. — Уряд республики Бразилії (в Півден. Америці) відступив Фордови простір на 5 мілїонів акрів для розведення гумових дерев, яких йому потрібно для добування гуми на виріб наколісок. Форд буде творити на тому просторі нові оселі. — 55 пр. світового запаса золота находиться в Сполуч. Державах.

— **З кіна.** У кіні „Палас" новий архітвір „Уфи" — „Шаління молодости" сенсаційна еротична драма з пригодами; грають Каміла Горн, Фрайліх, Бруно Кастнер, Уорвік Уорд. — У кінах „Лев" і „Аполльо" небавком могутня фільма: „Грач у шахи" (Вязень царині Катерини II.).

— **З Товариства „Просвіти" у Львові.** Перше число **„Життя і Знання"** розіслано на 2635 адрес, між ними було крім читалень і кооператив, 340 священників, 384 учителі, 26 нотарів, 65 лікарів, 151 адвокатів і 86 інших. Стали передплатниками: 20 священників, 73 учителі, 3 нотарі, 8 лікарів, 10 адвокатів і 76 інших. Повернули перше число: 20 священників, 35 учителів, 3 адвокати, 3 нотарі, 5 лікарів (між ними назвіть один і проспект, котрий ні до чого не зобовязує адресата). Решта осіб ні не повернули газети, ні не надіслали передплати. При таких видавничих умовах, зовсім незалежних від Товариства, не може бути мови про якунебудь культурну роботу. Тому щераз пригадуємо обовязок кожного свідомого чоловіка підтримувати всіми силами й засобами власний національний культурний рух.

— **На Хемічному Виділі Високої Технічної Школи в Данцігу** зложила перша українка п-на Лєоніда Хромовська, член Т-ва Укр. Студ. Хем. „Смолоскип", головний іспит і одержала дипльом інжиніра хемії.

— **Кушнірська** робітня Петра Карпяка є при вул. Курковій ч. 11 а, І. пов. на ліво.

Посмертні згадки.

Гриць Чеховський адвокатський соліцитатор зі Заболотова б. ліквідуючий старшина УГА. помер в 40. році життя по довгій а важкій недузі дня 6. листопада 1927 у Львові заосмотрений св. Тайнами. Похорон відбуся дня 8. XI. ц. р. з каплиці на Янівський цвинтар у Львові, про що сповіщає всіх своїх, знайомих і приятелів — опечалена жінка. 882

ОПОВІСТКИ.

Т-во „Українська Бесіда" у Львові вул. Рутовського 22/І. і „Українська Захоронка" уладжують в суботу дня 12-го листопада 1927 для своїх членів **вечерницї з танцями** при добірній музиці. О численну участь Вид. Чл. Членів враз з рідною просить Видїл. 889

Музична шкілка для дітий. З днем 15. листопада відкривається при Музичнім Інституті ім. М. Лисенка у Львові **„Музична шкілка" для дітий дошкільного віку** (від 4—6 літ). Методою Папе-Карпантє відповідаючою для діточого віку подається початкові відомости з музики сольфежу в сполуці з ритмічною руханкою. Оплата виносить 7 зол. місячно. Зголошення приймається в секретаріяті Муз. Т-ва ім. Лисенка вул. Шашкевича 5. що денно від год. 3 - 6. 890 1—2

Відчит на технічні теми. Дня 12. п. м. о год. 19. відбудеться в комнатах Товариства, Ринок ч. 10. відчит інж. Івана Озарковича на тему: Технічне добування нафти в Бориславі. Відчит популярний, получений зі світлинними образами. Гостям раді. **Українське Технічне Товариство.**

Пан Олесь Бабій має лист з України у нашій адміністрації. 1—1

Перегляд українських інвалідів. Чергові лікарські оглядини й реєстрація інвалідів У. Г. А. відбудуться: **В четвер, дня 17. XI. ц. р. в Тернополі** о год. 9-ій перед пол. в читальні „Просвіти", вул. Міцкевича ч. 11. для повітів: Збараж, Зборів, Золочів, Скалат, Теребовля і Тернопіль. **В суботу, дня 19. XI. ц. р. в Яворові** о год. 10-ій пер. пол. в канцелярії д-ра Ст. Кушніра, для інвалідів УГА Яворівського повіту. Кожний інвалід УГА обовязаний явитися до перегляду і принести з собою посвідку від місцевого парохіяльного уряду та читальні „Просвіти" або кооперативи про те, коли і в якій військовій частині став інвалідом, а також потверджений громадським урядом докладний виказ маєткового стану. — **Управа УКТОНІ у Львові.**

10-ліття Т-ва „Просвіта" в Рівному. В біжучому році Товариство „Просвіта" в Рівному святкує десяті роковини свого істнування. Коли пригадати, якою низкою великих переживань та тяжкої боротьби за істнування перейшов ці десять років просвітянської праці, то свято те має значіння не тільки для рівенської „Просвіти", але й для всього українського громадянства на українських землях у Польщі. Урочисте святкування Ювилею призначено в Рівному на день 21. листопада ц. р. в такою програмою: 1. В 10. год. рано — молебень і панахида по померших членах „Просвіти". 2. В 12. год. — святочне засідання Загальних Зборів Т-ва „Просвіта". 3. В 6. год. вечера — Святочна Академія і концерт-вистава. Рада Т-ва „Просвіта" запрошує всі українські організації цілого краю і громадян взяти громадну участь у святі, щоб таким чином свято це стало одночасно маніфестацією української єдности та національної свідомости.

Замість вінця на могилу бл. п. Іляріона Чапельського зложив д-р Андрій Чайковський в Коломиї 20 зол. на українських інвалідів. Щиру подяку складає Управа УКТОНІ у Львові. 885 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків лїт в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, платчу найвисші ціни. За) 34-?

РУТИНОВАНОГО концепієнта пошукую негайно. Адвокат Мудрецький в Чесанові. 877 2—3

17-ЛІТНА інтелігентна семінаристка, має консерваторію гри на фортепяні, пошукує відповідної посади на виїзд або в місті при ліпшій родині. Зголошення під „Вихристівна" до Адмініст. „Діла". 887

БУДИЛЬНИКИ-ГОДИННИКИ „Зеніт" „Джез" (Jaz) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників **Домбровський — Розважевський,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. — Власні робітні. 110 в 14—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у нові від 10 до 600 кг.
225 Ціни приступні — сплата ратами. 34—?

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50
Можна набути в Адміністрації „Діла"
ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. ПОВ.

Читайте! Передплачуйте!
„НОВУ ХАТУ"
журнал для плекання домашньої культури.
В „НОВІЙ ХАТІ" знайдете поради, як уряджувати і прикрашати свою хату.
В „НОВІЙ ХАТІ" знайдете найкращі зразки народнього мистецтва, вишивок і ручних робіт.
В „НОВІЙ ХАТІ" знайдете практичні поради, як прибрати себе й рідню дешевим коштом в гарні й модні одяги.
В „НОВІЙ ХАТІ" знайдете богато цікавих оповідань і статей про всі справи, які цікавлять кожну жінку громадянку.
Великі таблиці кроїв, як безплатний квартальний додаток (діставуть лише передплатники). — Річна передплата виносить зол. 18, піврічна зол. 9.50, чвертьрічна зол. 5, для заграниці річна 3 доляри.
Адреса: **Львів, вул. Руська 18. I. пов.**

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 **Пересвітлення Рентґеном** 4—24

Дентист **Д-р А. Пфау** переніс ординацію на вул. **Легіонів 23**

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Наєса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і виймання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. Ц. К. урядовцям і студентам значна знижка.
845 Полекші в сплатах. 3—5

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без коров і білення зубів. — Приступні ціни — догідні услівя. 794 24—?

Осторога!
Кушнір Теодозій, міг буший соліцитатор у кількох моїх знакомих у Львові набрав ріжні суми немов би то для мене і для полагодження моїх справ канцелярійних. Отсим остерігаю моїх дальших знакомих, щоби тому панови на мій рахунок жадних кредитів не уділяли, бо я його вже давно по причині надужить з канцелярії віддалив. 881
Д-р Хичий, адвокат в Гусятині

Пришлайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

ч. 253 (11.220). Львів, субота 12. листопада 1927. Рік XLV.

Щоденний орган хліборобського господарства.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українське село і КП(б)У.

Львів, 11 листопада 1927.

I.

З нагоди десятиліття диктатури пролетаріяту підводять у СРСР підсумки комуністичних досягнень за 10 літ не тільки урядові чинники, але в далеко більшій мірі від них кермуючі кола комуністичної партії. Коли в усяких урядових публікаціях з нагоди десятиліття стрічаємося з дуже обильним цифровим і фактичним матеріялом, то в партійних публікаціях і енунціяціях бачимо менше цифр, а більше освітлення та аналізи подій.

Тепер стоять комуністи СРСР на передодні ювилейного партійного зїзду. До зїзду давно йдуть дуже систематичні та грунтовні підготовання. Центральний Комітет Всесоюзної Компартії ухвалив уже на 15. зїзд ВКП(б) т. зв. тези про підсумки досягнень „соціялістичного" будівництва за 10 літ, а на їх підставі розвинув і програму діяльности в усіх ділянках життя на слідуючих 5 літ. Між принятими тезами чи не найповажніше місце займають тези про роботу партії на селі. Рівнорядно з тією працею у ВКП відбувається аналогічна робота і у Комуністичній Партії більшовиків України. Кермуючі кола КП(б)У мають подвійну підготовчу роботу, бо готовляться до зїзду власної партії і до зїзду ВКП(б). Самозрозуміло, що зїзд КП(б)У, десятий з черги, повинен випередити зїзд ВКП(б). Тимто й підготовча робота до нього відбувається з помітним успіхом.

В харківській пресі останніх днів стрічаємо дуже багато підготовчого матеріялу, а в ньому й тези Центрального Комітету КП(б)У на партійний їзд. Нині хочемо присвятити дещо уваги тезам на X. зїзд КП(б)У про роботу цієї партії в українському селі. З гори зазначимо, що деякі з тих тез є повторенням або переповіданням у іншій формі тез Центр. Комітету ВКП. Одначе попри те, порушені там і такі справи, яких немає у тезах ВКП. Це видно між іншим у відділі тез, що трактують про політичну активність українського села. „Відмінною особливістю українського села — читаємо там між іншим — за теперішнього періоду є високий рівень політичної активности мас усіх шарів села". Та про те далі.

Тези стверджують на самому початку, що в часі минулого десятиліття комуністичної диктатури почався в українському селі „процес загального перебудування системи господарства в напрямі дальшого піднесення виробничих сил на вищій технічній базі та такій його організації, що максимально забезпечує звязок сільського господарства з соціялістичною індустрією та **керовництво пролетаріяту над селянством**".

Принявши в основу тез таке кардинальне твердження, попадають теоретики з КП(б)У в дальших точках в деяку суперечність з ним. Бо чиж можливо твердити про „піднесення виробничих сил на вищій технічній базі", коли загально відомою є обставина, що власне в усіх промислових і фабричних підприємствах не тільки України, але й усього СРСР недостає тієї „вищої технічної бази", що все старе технічне знаряддя зужите, а нового нема і важко його добути. А чи можливе категоричне твердження про „звязок сільського господарства з соціялістичною індустрією", коли, поминувши навіть факт кульгання індустрії, зараз-же у слідуючій точці тез стверджується, що „успішний зріст сільського господарства може бути осягнений (значить досі не осягнений! — Ред.) тільки на шляхах дальшого розвитку кооперування та колективізації сільського господарства". А далі ще й таке, що перехід до інтензивніших форм сільського господарства вимагає у своєму дальшому розвитку „значних внесків капіталу і посилення мобілізації селянських коштів системою сільг.-господар. кооперації і внесків капіталу державними органами". На жаль ні селянство не рветься до „мобілізації" капіталу, ні держава не робить потрібно великих внесків того капіталу. Навпаки, а тих-же тез довідуємося в іншому місці, що дотеперішня політика партії на селі не дописувала, бо мала за багато хиб, а між ними на перше місце вибивалася ось яка: „слабка робота в справі колективізації бідноти і **наявність в цілому ряді місць фактів недостатньої політичної активности і не досить енергійного обстоювання інтересів бідноти в кооперації** і т. д." А біднота є, як відомо, авангардою комунізму на селі. Так твердять бодай самі комуністи. Колиж вона не рветься до організації та політичної активности, то щож варта в горі наведене твердження про таку організацію всіх виробничих сил, що забезпечує „керовництво пролетаріяту над селянством"?

Тези стверджують далі „наявність аграрного перенаселення по низці районів України", з яким треба боротися: а) при допомозі інтенсифікації та індустріялізації сільг. господарства і б) при допомозі широкої організації переселення українських селян поза межі України на т. зв. вільні земельні фонди загально-союзного значіння, точніше на вільні землі в межах РСФРР. З тез до референту Чубаря, підготованих на 10. зїзд КП(б)У, довідуємося, що протягом 5 найближчих літ мають виселити з України на ті „вільні землі" аж 700 тисяч українських селян. Диференціяція українського села в соціяльному розумінні відбувається далеко скоріше в Степовій Україні, де є більше землі, а нема познак такої диференціяції там, де є перенаселення, тобто в районі Лісостепної України, отже більше на півночі. На ділі повинноб бути навпаки. Процес диференціяції повинен би яркіше унаглядноватися там, де менше землі, або де її недостача, силою контрасту між посідаючими і безземельними. Отже в Лісостепу повинна бути і більша політична активність бідняцьких елементів. А так воно не є. Щож є на ділі? На ділі помітний перехід деякої частини бідняків до групи т. зв. середняків. Середняки-ж — це типові власники, що твердо сидять на своїй землі і ще твердше бороняться перед експльоатацією комуністів. Нинішні середняки це або вже куркулі, або завтрішні куркулі, а по своїй психіці ще більше куркулячі" від самих куркулів, бо є це в нинішніх обставинах радянської дійсности доробкевичі, здецидовані кандидати на глитаїв, а подекуди й лихварів. Вони то виявляють незвичайну рухливість і підприємчиву активність в тому напрямі, щоби, використовуючи титул середняків, якнайскоріше збогачуватись, добувати для себе всякі вигоди, привілеї та підмоги, а прикриваючися при тому політичною активністю якнайкраще маскувати свої „буржуазні" зазимли та куркульські здобутки. Вони в переходовій стадії (доки самі не стануть куркулями) є фактично найкращі і найвірніші союзники куркулів, хоч що правда тихі. А в тезах вичитуємо, що „процес диференціяції села характеризується тим, що середняцька група в зростанні сільг.-господ. виробництва, розгортанні реконструктивного процесу і розвитку товаровости сільського господарства, зберігає основне місце".

Однак попри те стверджують тези ще одно явище в українському селі, а саме: **„зростання куркульської групи селянства і скріплення її експльоататорських прагнень**, що находить свій вияв у таких формах, як експльоатація безреманентної бідноти і малосилого середняцтва; наявність явищ кабальної аренди, системи кабальних відробітків, експльоатації наймитства і **намагання куркулів незаконно використовувати раніш належні їм землі, а також організувати промислові підприємства**". Якже до цього допустила влада і партія? Зовсім просто: оба ті чинники сприяли куркулям і їх господарці, а тепер партія стверджує в тезах, що „як у роботі щодо розподілу сільсько-господарського кредиту так і в роботі кооперації та земельних органів ми маємо на селі цілу **низку фактів перекручування лінії партії в справі переведення класової політики на селі**. Партія повинна рішучими заходами виправити ці перекручення". Ось — і пігулка партії для невдоволених з дотеперішньої підтримки куркуля та обіцянка в будуччині „обмежувати експльоататорські прагнення куркулів і захищати наймитство та бідноту од цієї експльоатації". Це й усе.

КООПЕРАТИВА Український Театр. Львівський театр під дир. И. Стадника, вул. Шашкевича 5. **Початок сезону 1927—1928.** П'ятниця 11. XI. точно 7·30 вечір **Маруся Богуславка** іст. драма зі співами і танцями Старицького. В суботу 12. ц. м. **Княжна Цирківка** оперетка на 3. дій Кальмана. В неділю 13. ц. м. пополудні 3. год. **Орлов** оперетка на 3. дій, вечером 7·30 премієра **Зачарована Коло** фант. пєса на 5. дій Ридля. Режісери: дир. И. Стадник, М. Бенцаль. Білєти в Союзнім Базарі а в неділю від год. 10-тої рано при касі. 886 2—3

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Чи Англія лівіє?

Перемога робітничої партії при міських виборах.

При останніх міських виборах в Англії найбільше число мандатів здобули кандидати робітничої партії. Ще в 1924 р. вони мали всього 20 мандатів з усього числа, в 1925 р. — 47 мандатів а в 1926 р. вже 146 мандатів. Тепер вони здобули при доповняючих виборах 124 мандатів. У 25 містах анґл. робітнича партія вийшла переможцем.

Щоби оцінити як слід вагу цієї перемоги, треба зробити кілька пояснень. Перш усього треба пригадяти, що число кандидатів, яких треба було вибрати, було всього 2000, ц. є. третина складу всіх міських рад. Отже не треба собі уявляти, що всі міські ради перейшли під вплив робітничої партії. Ця партія дістала тепер абсолютну більшість тільки в однім місті, а мала її досі в 6 містах. В інших містах вона є одною з головних партій, але не має більшости. Далі треба мати на увазі те, що міські вибори, хоча йшли під знаком політичної боротьби, не мають чисто політичного характеру. Політика міських рад в Англії обмежена до справ ладу в місті, здебільша господарсько-організаційних, і не зачіпає безпосередньо за політику парляментарну. Англійці надто практичний народ, щоби мішати чисто ділові справи з ідеольогічними, які не мають з ними звязку. У міській раді, як усюди, головну ролю грають особисті прикмети їх членів: діловий хист, чесність, розум, а не їх політична приналежність.

З другого боку треба признати, що робітнича партія в Англії здобуває щораз енергічніше першорядне місце поруч партії консервативної і своїм впливом витворює давній традиційний склад сил в анґл. політиці, що ділилася на дві головні вороже партії. Міські вибори мають значіння показчика перед виборами до парляменту. Теперішня система трьох партій уже захитана і ліберали сильно ослаблені. Робітнича партія стає кандидатом на керманича державної політики. Чималу ролю в зрості її впливів відограло загальне безробіття, я яким уряд не в силі дати собі раду. Другим моментом її успіху треба рахувати різке зірвання анґл. уряду із СРСР; робітничі маси все надіються, що віднова дипльоматичних взаємин із Радянським Союзом у силі принести розвязку економічної кризи себто нормального наладнання торговельних зносин із бувшими просторами царської Росії.

При цьому треба додати, що комуністи, які ставали до міських виборів, скрізь провалились і не дістали ніодного мандату. Великий успіх робітничої партії при цих виборах був саме наслідком дуже поміркованої тактики Мекдональда, який відмежувався від комуністів і всіх большевізуючих елементів, що йшли до виборів під гаслами чистої демагогії. Англійський соціялізм має чимало дуже „консервативних" елементів і веде боротьбу із офіціяльними консерватистами за чисто реальне поправлення долі покривдженої суспільної кляси.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

На передвиборчому фронті.

Хаос в польському таборі. — Справа блъоку польської демократичної лівиці. — Видумки і поголоски про „українсько-жидівське зближення". — Погляд пос. Грінбавма. — Розтіч серед жидів. — Наше становище.

Ще неповні три тижні ділять нас від законного закінчення каденції сойму, а вже виборчі комбінації і склеювані блъоки в повному ході. В польському таборі найбільше галасу роблять партії так. демократичної лівиці. На них звернена тепер увага заінтересованих громадських чинників. Відомо, що між ППС і „Визволенням" прийшло до повного порозуміння. Вже ініціятива Хліпського Сторонництва (брилівців) довести до широкого блъоку польської демократичної лівиці до якого ввійшли би: Хліпське Сторонництво, ППС „Визволення", Партія Праці, НПР — Лівиця і „направники" — покінчилася невдачею. „Визволення" відмовилося від цього широкого блъоку з огляду на Партію Праці (яку творить кількох сецесіоністів з „Визволення"). Також негативно ставиться до неї ініціятиви ППС. До „широкого" блъоку заголосили своє приступлення тільки дрібні партії: Партія Праці й НПР. — Лівиця.

„Пяст" переживає судні дні з огляду на наступ сен. Бойка. Офензива цього ветерана польського людового руху, звернена проти жилевого Вітоса, в останніх днях втратила на гостроті. Після деякого замішання і перелянку, що повстав був у рядах „Пяста" у зв'язку з маніфестом Бойка, Вітос знову набрав відваги і розпочав приспішену організацію своїх прихильників. І виявляється, що авторітет Вітоса ще досить великий та що наступ Бойка, хоч поробив деякі виломи в „Пясті", однак не захитав головних сил Вітосових ступайків. Очевидно, це тільки початок великої гри і натиску санації на „Пяста".

Польська правиця: ендеція, хаденція й інші обвеспольські групи працюють тихо, зовсім кулісами, приготовляючись до виступу на виборчій арені. Здалека від політичного гамору ведуть акцію порозуміння також консервативні групи.

Головна увага політичних чинників звернена на дві площини: на виборчий блъок польської демократичної лівиці і на блъок національних меншостей. Особливо в справі цього останнього блисками чинять в польській пресі неймовірні видумки і поголоски. Напр. недавно „малопольські санатори", рахуючи на неграмотність своїх читачів з одного боку, а підхиляючись під вивіску „поінформованості" з другого, пустили в світ апокаліптичну видумку про те, немов то великі гроші, що залишилися жидівському комітетові оборони Шварцбарта мають бути повернені на „**українсько-жидівське зближення в Польщі, а особливо на сфінансування виборів в українсько-жидівських округах**".

Очевидно, на такі абсурдальні видумки пускані „направяками" з метою викликати відповідний фермент серед українського громадянства, не звертали ми найменшої уваги. Наше громадянство є занадто свідоме і вповні зріле, щоби давати послух наглядним провокаціям. Лише керманичі львівської „Ради", такі незвичайно чуткі на фінансові справи, хоч під час процесу Шварцбарта потягали за сконсолідованим всесвітнім жидівством, навперейми приняли санаційну побрехеньку і почали обурюватися на їх жарти. „Думаємо, що для декого — шипуть фінансісти з „Ради" — та взагалі для всіх тих, що люблять „зближатися", хоїби навіть з „особисто-товариських причин, ця депеша не позбавлена інтересности". Віримо, що „ця депеша не позбавлена інтересности для „Ради" і тому — бажаючи втихомирити щире обурення цього непорочного гуртка, цедуємо всі „великі суми" що залишилися жидам з процесу Шварцбарта в їхню користь.

На справу блъоку національних меншостей звернена загальна увага чинників польських і жидівських. Також в українських колах коментується пресові голоси на ріжні лади, хоч — як ми вже зазначували — українські партії ще не розглядали тієї справи. Джерелом майже всіх вісток у польській і жидівській пресі на тему виборчого блъоку національних меншостей є пробні балони жидівських політиків. Жиди є найбільш розсіяним елементом з усіх меншостей. Без такого чи іншого блъоку вони мусять понести великі втрати у виборчій кампанії. Тому заздалегідь пащупують ґрунт під ногами. Частина жидів говорить про блъок з нац. меншостями, а друга про блъок з польськими партіями. В тих тактичних заходах ідеться про те, щоб винести жидів на рівень незвичайно важливого чинника, який може бути корисним союзником і комбатантом кождої сторони. Важну ролю грає тут і випробувана подільна бухгальтерія.

В справі блъоку національних меншостей висловився на сторінках варшавського „Наш-ого Пшеґльонд-у" його герольд пос. І. Грінбавм. Він заявив в категоричному тоні:

Блъок має обняти всі національні меншости, які в р. 1922 створили так. пісняцтку, а крім того ситуація, що в р. 1922 не брали участи у виборах. Які партії поодиноких непольських народів увійдуть до блъоку, важко ще сказати. Що торкається жидів, то жидівські соціалістичні партії не вважають неможливим приступити до блъоку з міщанськими партіями. Екзекутива східно-галицької сіоністичної організації не устійнила ще свого відношення до блъоку. Участи в блъоку не візьме „Агуда" (організація жидівських ортодоксів). Проти „Агуди" є й пос. Грінбавм — мовляв — тому, що по виборах 1922 р. агудівці повідомили польські урядові чинники, що вважають свою участь в блъоку гріхом, до якого вони були примушені. До того політика „Агуди" була суперечна в принципах, на яких оперто вже не блъок національних меншостей, але національно-жидівський блъок. Пос. Грінбавм вірить, що „Агуда" не потягне за собою ортодоксійних жидівських мас. До того й апетити „Агуди" є дуже великі. Поважні труднощі в справі блъоку помічаються з української сторони, але пос. Грінбавм вірить, що вони небавом будуть поборені й усунені.

Як бачимо, то справа блъоку національних меншостей представляється не так світло, як подає польська і жидівська преса. Найбільш заінтересованим в цьому є жиди. Поминаємо поки-що всі аргументи „за" і „проти" блъоку, а стверджуємо тільки одно, а саме, що самі жиди, як найбільш заінтересовані, не представляють собою суцільного контрагента. Навіть пос. Грінбавм, пропагатор блъоку, стверджує, що „Агуда", організація ортодоксів, до блъоку не входить.

— Що більше! — й навіть вже не хоче сам організатор блъоку. Участь в блъоку жидівських соціялістичних партій є сумнівна, а східно-галицькі сіоністи ще не заявилися в тій справі. До того в сіоністичному таборі йде завзята боротьба між Грінбавмом, Райхом і Тоном. Окрему позицію в тому питанні займають мізрахісти (ортодокси-сіоністи) і гітахдутівці (сіоністи-трудовики). Кляж самі жиди є такі розбиті і розбиті, то яким чином можуть вони представляти собою якунебудь позитивну вартість для евентуального блъоку. А це лише одна сторона медалі. Це тільки питання практичности і корисности. Другу вязанку питань становлять ідеольогічні моменти політичного, культурного і соціально-економічного характеру.

Поминаючи всі ті сумніви і застереження, уважаємо конечним ще раз стверднти, що всякі газетні видумки і кольпортовані поголоски на тему виборчого блъоку нац. меншостей, а головно участи в ньому українських партій не відповідають дійсности. Ті справи ще не розглядали українські відповідальні політичні чинники, як і взагалі не застановлялися над справою виборів. Ясно, що коли на чергу прийде справа виборів, то на першому місці стоятиме питання **українського демократичного блъоку**, а на другому плані найдеться справа виборчих комбінацій.

Вічевий рух.

Віча і збори Українського Нац.-Демократичного Обєднання.

Дня 14. м. м. відбулося віче УНДО в *Турці н. Стр.* у великій салі філії „Просвіти" при участи 600 осіб. Referували пос. С. Хруцький і гол. секретар В. Целевич. У дискусії забирало голос богато промовців, що порушували різні болячки нашого життя. Ухвалено довіря українській Парляментарній Репрезентації і проведені УНДО, а також протест проти проекту реформи правління держави в справі введення польського діловодства в українських повітових.

Дня 26. м. м. відбулося віче УНДО в *Тернополі*. В салі „Міщанського Братства" зібралося до 800 вічевиків. Referували делегат УНДО п. Ерстенюк Дмитро і д-р Степан Баран. Присутні з обуренням запротестували проти небувалих ще в історії нових посягань на природні права народу, осудили кривдну роботу „хлібодїїв" і сель-робів та віддали всї угрупування в політичній самостійницькій програмі до утворення виборчого блъоку при виборах до сойму.

З віч УНДО у *Львівщині* занотуємо віча в *Лисичичах* (2.X.) і в *Зашкові* (9. X.). На обох вічах промовляв голова Повіт. Народнього Комітету п. Іван Ліщинський. В дискусії забирали слово місцеві селяни, що протестували передовсім проти польщення шкіл у названих селах і домагалися під наповибраних громадських рад, аби вони уважали всіх можливих заходів для приверненя українського характеру тим школам. На вічу в Зашкові пробував говорити відомий бриліївський агітатор, начальник міст. станції Вівпюк, але присутні його закричали і не позволили говорити. В обох селах ухвалено довіря проводові УНДО.

Заходом Повіт. Народнього Комітету в *Перемишлі* підбувалась 27. X. довірочна нарада в селі *Терпецях*. Делегатами П. Н. К. були пп. Осип Сенечко і П. Попт. По referаті п. Сенечка основано місцевий комітет УНДО, який має подбати також про відлову всї місцевих товариств.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10 І. пов. на щадничу книжечку ч. 7918.

Михайло Островерха.

Міляно.

Нариси з профілю.

І.

...Життя міста сучасної Европи приманює. Його горячково-нервове темпо, яке чуєте в своїй крові, його гін — претьсся мов потвір, що границь не має. Організм сучасного міста розростається-шириться, неначе своїми клітинами-камяницями й село хоче задавити. Все, що продумає нового сьогодні, збільшує його горячку, приспішує темпо й завтра зі своїм учорашнім винаходом іде навипередки до другого — так у безконечність.

Мешканці, сила і зміст цього гону, спішать: пішки, автами, трамваями, наколесниками кудись — кожний до своєї цілі. Денеде побачите й однокінку, яка спішно підтюпкує, а від неї наче все рветься вперед, тікає. Думаєте: Чи їй не спішно? Невжеж іще так багато є часу?

Зовсім виразно бачите й чуєте обрахованість кожного цього руху — немилосердну, жорстоку. Ця могутня машина пожирає денно десятки людських істот, що необраховано переходили вулицю, вискакували з возів спішучись, чи — може — забули на хвилину про своє матеріяльне істніння й опинились під її колесами.

І на віть без шага при живій душі ви є глядачем могутнього видовища.

Міляно, яке має за собою славні віки в ділянці малярства, архітектури, а потім — геройські роки повстання проти Австрії, в сучасній добі є найживішим, найпродуктивнішим осередком італійського промислу та купецтва. Це загалом найрухливіше місто Італії.

Тоді, як зовсім утихли партійні колотнечі, а воля Дуче є непомильною, єдиною для добра краю — кожний італієць без ріжниці кляси й походження зрозумів, що гріш ним добутий — це добробут його батьківщини. Нема дня, щоб він про неї не чув, не читав, не бачив організаційної праці. Може це для чужинців застаріле — їхній політичний лад, але це дуже їх питоме, італійське.

Зверхній характер міста — рух вулиць, крики дрібних торговців, яких є тут безліч, має зовсім промислово-торговельний вигляд. Краса його минулого в музеях і в сірих старовинних монументах, що дихають справжнім богацтвом і великістю душі цього народу в колишніх віках.

*

...Чи то продавець сірників, шнурівок, мазі, чи шовкових товарів, чи ярини — кожний хоче заробити тих кілька чентезімі більше. Хто до цього не привик — того це вражає. У виставових вікнах магазинів видніють ціни товарів: 149.50 l., 199.95 l. Куди не подивитись, усе тих 95 маленьких, щоби здавалося, що цифра рівна. З того часу, як ліра пішла в гору, появились написи у вікнах склепів, над вивісками: „Сильна знижка!", „Потоп знижкових цін", „Як так піде далі, то до чого дійду?" і т. і. А врешті: ribasso 30 прц., 50 прц., 70 проц., Просто рай дешевого життя в тих оголошеннях. На ринку яринно-овочевому згубитись можна від ріжнородности цін. Їх ціль, хоч вони ріжнородні, звернути увагу покупця, використати його. Місцеві щоденники звертають увагу на хаос цін, на надужиття слова „знижка" — та наслідків не помітно.

На площі стоїть гурт людей. У середині — трьох мужчин: граючий на ручній гармонії, на гітарі, а третій в одній руці держить великі рожеві аркуші нововиданих **canzone** на злобу дня, патріотичних, жартівливих, а другою рукою широко вимахує до такту пісні, яку всі співають. Гурт прислухується новій пісні, її мельодії, а й потягає за трійкою. „Хто це?" — питаєте. „Aouf!" хотять таксамо жити в широкому світі, як ви і я!" — відповідає знайомий італієць. В гурті стоїть і робітник, росту низького, постать худощава й також обличя, чорні проникаючі очі, безладні вуси. Глядить із під лоба з явним глумом в очах до високого, червоного, здорового парня, який не звертає на нього ніякої уваги й вимахуючи рукою, співає на всю ширину губи. Либонь **disoccupato**, що в горячий день праці стоїть тут, із під лоба мірючи людину, занятy роботою. Тай яка держава сьогодні є раєм, де не було би безробітних? У гурті стоїть пекарський хлопець із кошиком від хліба на плечах і потрапляє нову пісню. Служниця соромливо простягає руку, купуючи аркуш пісень. Біля сто їть шкляр із скринкою шиб на ра мени.

На другій площі стоїть другий гурт. У середині здоровий, моло дий мужчина кидається на всі сто рони і хриплим голосом проповідує яка то знаменита річ курити. Та що курити й бути здоровим, щоб ку рення на добро виходило — треба конечно курити тільки „при помо чі" цигарниці, чи люльки. Тут він експериментально доказує лихо і добро куреня. Це фабрика згада них річей виклала свого горлана, щоб її товар скоріше мав попит.

Іще в іншій части міста стрічаєте новий гурт. І з далека бачиться, як малий чоловічок вимахує рукою, в якій щось блискуче грається сон цем. Охрип до того, що раптовними рухами своєї малої фігури хоче викликати зацікавлення в присутніх, що його окружають. Блискуча річ — це бритва. В кінці своєї сильної промови, щоб викликати живе враження на слухачах, він виставляє язик на всю ширину й затинає його бритвою. Добра бритва! Слухач стає глядачем. Правда, доволі пасивним, хоч із язика тече кров...

Про сцени продажі краваток, жіночих пончіх, хусточок і т. п. прийшлосяб багато говорити, щоби схопити хоч кількома словами всі. Та вони зрештою до себе дуже похожі.

Вечір у честь О. Кобилянської.

Свято в Стрию.

Пишуть нам: „Т-во українських жінок" у Стрию святкувало дня 5-го п. м. роковини літературної діяльности О. Кобилянської окремим вечором.

Гарним вступним словом повитав проф. Чалеський численно зібрану публіку схарактеризувавши вміло і докладно творчість Кобилянської. Виклад був не тільки гарний, але й популярний і совісно оброблений, так, що кожний слухач вийшов з вечора докладно освідомлений про значіння письменниці у рідним письменстві.

Другою атракцією була деклямація п-ні Ранової, що з притомним собі жаром — з найкраще зрозумілим і відчутим вмістом, дала зразок зрозуміння письменниці. Деклямація не могла вийти кращою. Проф. Москвичів вже вдруге засвідчив свій артизм. Признання стрийської публики було лиш маленьким додатком до признань, які здобув собі артист своєю грою. Далі на програму вложились д-р Терлецький і д-р Софія Коренець. Д-р Терлецький, знаний в Стрию піяніст, виявився незрівняним акомпаніятором і добуть львина часть заслуги за вдачність концерту припадає йому. Остання атракція, чи краще сказати: перша не вольосліни п-ни Софії Коренець. Вона перший раз співає прилюдно на рідній землі і то випадково в місці свого уродження. Вже від зовнішнім оглядом гарна і симпатична полька. Голос її сопранович рівний від найнижших до найвищих тонів широкої скалі, зі звуком металевого дзвінка. Вимова голосу легка і гарна, атакування тонів лагідне, а легкість у найвищих тонах без усякого напруження, без форен, без сильного атакування чи то пяно чи форте просто дивує слухача. Фортіссімо чи пяніссімо і перехід від одного до другого — незвичайно гарні і рішучо артистичні. При тім всім вимова виразна, кожне слово чути виразно. Зміст і суть пісні вистудіовані, відчуті і артистично передані. Висока культура, краса голосу і інтеліґенція артистки ось прикмети виконання всіх творів. „Не співай по весні" — Нестора Ніжанковського відспівала артистка з успішними нюансами, віддаючи неврівнано і сум і деяку втіху, що вичувається в пісні великим, гарним, звучним, дзвінким голосом, не загаючись наслідувати і соловейковий голос. Арію Сантуцци в „Кавалерії Рустікана" співала артистка по італійськи, мовою чужою нашим людям, а все таки слухач зі самого співу чув сум і розпуку зраджені Сантуцци. Тут і в арії „Мадам Батерфлай" виступив голос п. Корінцівни у повній своїй красі і силі. Мали ми вражіння, що народні пісні за малі на її голос, який потрібує опери. Свобода рухів артистки і неврівнана міміка дуже приємно вражали слухачів. Оплесків було дуже богато, але родився сум, що в нас нема опери, де така інтеліґентна співачка могла б причинитись до її піддержання та успіху.

МАНУЇЛЕСКУ ПЕРЕД СУДОМ.

Букарешт, 10. листопада 1927.

Нині почався процес Мануїлеску. В імени прокуратора обвинувачував полк. Царапанеа, військовий прокуратор. Мануїлеску, ввійшовши на салю, був спокійний. Секретар відчитав акт обвинувачення. Ставилось лише 4 свідків зномість 37 визначених. Оборона порушила некомпетентність військового суду. Прок. Царапанеа стверднв, що воєнний стан впроваджено згідно з краєвими законами. Суд після півторагодинної наради признав більшістю трьох голосів свою компетенцію. На цьому відложено засідання.

СПРАВА ОБІЖНИКА МІН. ДОБРУЦЬКОГО.

Варшава, 10. листопада 1927.

Вчора повідомляли часописи, що мін. Добруцький видав обіжник, який стверджує, що обовязок навчання української мови в школах на сх. окраїнах і Сх. Галичині не торкається польських дітей. Нинішній „Глос Правди" стверджує, що вістка про такий обіжник мін. Добруцького неправдива і обовязок навчання української мови обовязує далі.

ПЕРЕД РОЗВЯЗАННЯМ САМОВР. ВИДІЛУ.

Львів, 11. листопада 1927.

Мін-ство внутр. справ вислало мґродатним чинникам до заопініовання проект розвязання Самоврядного Виділу у Львові. Міністерство проектує м. і. передачу вет. шпиталів у Львові і Кракові під управу громадам тих міст. Також шпиталі провінц. міст перейдуть громади. Під урядовою управою лишається лише заведення в Кульпаркові і Кобежині.

ПОВІНЬ В АМЕРИЦІ.

Льондон, 10. листопада 1927.

З Нью Йорку подають: Наслідком повені в стейті Вермонт було 114 жертв у людях. У долині ріки Уінник міста зовсім знищені повенею. Деякі місцевости ще відрізані від світа. Поживу і ліки доставляють тамошньому населенню літаками. През. Злуч. Держав вислав військо для ратунку в найбільше потребуючих околицях.

ЗЕМЛЕТРУС В ІТАЛІЇ.

Рим, 10. листопада 1927.

Вчора веч. відчуто тут землетрус. Шкід не було. Часть Апенінів навістив сильніший землетрус. В більших місцевостях у шкодливі будинки.

ЗГОРІЛО 31 ГОСПОДАРСТВ.

Дрогобич, 10. листопада 1927.

Нині в селі Улично (біля Дрогобича) згоріли забудування господаря Терепущака. Огонь спричинив 6-літній син Терепущака Ґавґ. Наслідком сильного вітру стануло в огні 31 господарських забудувань. В огні згоріло двоє дітей, а то 6-літній Михоло і 5-літня Ганна Гошко.

КРАДІЖІ У ЛЬВОВІ.

Львів, 11. листопада 1927.

Невисліджені злодії вломилися до текст. лому аФайвля на І. пов. Ґранд готелю при вул. Легіонів 8, розбили велику вертгаймівську касу, з якої забрали 5 тис. долярів. Каз. Губриновичеві (Технічна 1) украдено гардероби і білля на 3.500 зол. — Невисліджені злодії вломилися вчора до крамниці „Маслосоюза" Ринок в обідовій порі і забрали з каси усю готівку.

Біржа.

Гроші.

Долер 8·87·75—8·88·00, канадійський долер 8·85·75—8·86·00, корони чеські 0·26·00—0·26·50, австрійський шіллінґ 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·33—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·20—43·50, німецька марка 2.11·48, данцігський гульден 2·17·82, червінець 30·20—31·10.

Золото: 20 кор. 36·00—36·50, 20 франків 34·50—34·80, 20 марок нім. 42·50—42·80, 10 рублів рос. 46·60—47·00.

Срібло: кор. австр 0·66·00—0·66·50, 5 кор. австр. 3·45—3·50, фльорен австр. 1·72—1·75, рублі рос. 2·85—2·90, копійки за рубель 1·42—1·45.

Збіжже.

Пшениця дівірська 45·50—46·50, пшениця селянська 42·75—44·75, жито 36—37·25, ячмінь броварн. 38·00—40·00, ячмінь на мливо 33·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—32·00, овес 33·75—35·50, кукурудза румунська 31·50—32·00, барабола рафована 6·50 7·25, фасоля біла 45—55, фасоля колірова 53·50—55·50, горох півактовий 72—82, горох полевий 40—56, бобик 35·50—36·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 34·25—35·50, льон 60·00—63·00, ріпак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-пр. 81·00—82·00, мука пшенична 50-пр. 76·00—76·50, мука житня 65-пр. 59·00 грисік кукурудз. 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 23·75—24·25, отруби пшеничні 23·50—24·00, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 265—295, мак синій 115—135, мак синий 85—105, мішки ютові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Примхи погоди.** Вуя кілька днів тому момент, коли вдалось, золота осінь заплакала поважно; повіяло холодним вітром і засіяло дощем аж надто відомим. Люди почали думати про вуголь, дрова, парасолі та кальоші. Тимчасом усміхнена, лагідна осінь вернулась. У полудне тепло доходило до 17 Ц. і віяв легенький вітрець, що нагадував провесну. Місячні ночі дають змогу неодній залюбленій парі продовжувати вечірні проходи по парках аж далеко поза північ. Одним словом: люди глядять на блакитне небо, на голі галяки, на жовкле листя і дивуються. З погодою нині, як із газетною новинкою: невідомо, чи не буде вона спізнена, або передчасна завтра вранці.

— **З Українського Наук. Інституту в Берліні** повідомляють нас, що дня 11-го ц. м. д-р І. Мірчук матиме виклад „Про філософічний конґрес у Варшаві".

— **З Т-ва „Львівський Боян".** На загальних зборах Т-ва „Львівський Боян" дня 4. XI. вибрано ось такий видїл: Ілярій Гриневецький — голова, Ярослав Сімінович — заст. голови, д-р Станислав Людкевич — дирігент, Іван Охримович — заст. дирігента, Ірина Романківська — дирігентка, Оксана Левицька — секретарка, Петро Гладій — скарбник, Зенон Поцель — бібліотекар, а Осип Кишакевич і д-р Михайло Волошин — заступники видїлових.

— **Львівська хроніка.** Скінчилась розправа проти бувш. залізничих урядовців, що обікрали державну касу на 175.000 вол. Реліх дістав рік тяжкої вязниці, Урсіні і Шнайдер по вісім місяців, а Герман пів року із завішенням кари на 5 літ. — Львівські авта є ще нічно символом літаючої смерти; нема дня, щоби хтось не згинув під їх колесами. Вчора почтове авто переїхало на смерть служницю Анну Кореак. — Фризієрські помічники протестують у комунікаті проти надто довгого дня праці, тому, що є приневолені сидіти в своїх робітнях до 9 години веч. замість до 7 г. як інші крамничні помічники. Вони кажуть, що хто хоче оголитись і зачесатись може це зробити на 2 год. раніше.

— **„Перемоги" змагуна.** „Газета Поранна" приносить таку циркову сенсацію: змагун Орленко, що виступав у „Клюбі важко-атлетичного товариства ім. Цигановича" в боротьбі з іншими атлетами, нежданно щез із Львова. Причина — грїхи проти кількох дам з „вищого товариства" в якими він познайомився і проводив веселі ночі і з якими мав нечисті порахунки. Від одних позичав гроші, від інших — брав без їх відома. Орленко перед своїм виїздом лежав ще в шпиталі, розбитий своїм противником Штерсом підчас змагань. В останніх днях змагань він зазнавав уже самі невдачі. І не диво, Атлет має завсїди вибір: або боротись із жінками, або з мушинами. В ментку, коли Орленко познайомився із львівськими дамами, захопленими його мязами, його сила значно ослабла. Приглянувшись боротьбі Орленка, ми не були захоплені його брутальністю і не бачили причини робити з нього „національного" героя, бачучи, що він не приносить чести нашому народові, а користується титулом „українця" й шампіона України тільки для професійної реклями. Тепер за Орленком шукає поліція.

— **З сільських трагедій.** У Підлісках Малих, львів. повіту, 22-літній парубок Головка, в розпуці, що дістав від дівчини гарбуза, пострілив їй обі ноги. — У Василеві, угнівського пов. 15-літній парубок Каньовський застрілив сусіда Дмитерка, який кинувся на нього із сокирою. Суперечка зайшла про право до межі. Каньовський дістав тільки 3 міс. вязниці, доказавши, що стрілив в оборонї власного життя.

— **Сенаторський жест.** Сенатор Кжижановський звернувся до марш. Тромпчинського із заявою, що не приймає платні за два останні місяці, тому що дійшов до висновку, що діти за цей час йому не належаться. Згаданий сенатор хотів цим сказати, що за цей час в сенаті не працював. Але чи до такої думки не могли би дійти і десятки сенаторів і послів і тоді, коли ходили на засідання?

— **Рекорди.** Один із наймолодших героїв екрану, Джекі Куген, що із дитини став недавно 14-літнім хлепцем, купив недавно за 100.000 дол. чимало землі в Лос Анджельос. Куген уже нині є мілїонером, а мілїони заробив — сам. — Скарбник манастиря в Лімбург (Бельґія) втік забравши із собою 2 мілл. фр.

— **Смерть артистки.** У Катовицях померла Каролина Кліщевська, оперетková артистка у 62 р. життя. 30 літ грала вона на львівській сцені, а вступила до театру 44 роки тому. Яких 10 літ грала вона теж на українській сцені разом із своїм чоловіком. Згодом, для карієри, як богато наших артистів, для яких рямці нашого мандрівного театру були за тісні, перейшла до більшого театру, польського і відчужилась від нас зовсім.

— **Кардинал, що має стати святим.** У Ватикані ведеться тепер т. зв. „процес" над життям і вчинками кардинала Белярміно, якого мають проголосити святим. Збір кардиналів і урядовці конґрегації мають ще вирішитись, чи два чуда згаданого кардинала будуть дійсними чудами і чи є підставою до його беатифікації.

— **Князь журналістом.** Другий син шведського короля Густава, князь Вільгельм, їздить тепер по Америці і відчитами про свою минулорічну подорож по Африці. Одночасно списує він свої вражіння із побуту в Америці в скандинавській пресі: шведській, норвеській та данській одночасно. 20 літ тому, його дідо Оскар II. зрікся норвеського престолу після довголітньої боротьби Норвеґії із Швецією за самостійність. Чи міг він сподіватись, що його внук, 20 літ пізніше, вже буде... норвеським журналістом? Треба знати, що скандинавські володарі виховують своїх синів у дуже демократичних принципах.

— **Світова всячина.** Президент Кулідж виродився на підвищення буджету на збільшення америк. фльоти. — Югославія замовила в Англії дві підводні лодки. — Відомий англ. журналіст Боттемлей, бувший редактор лівого „Дейлі-Буля", відсидівши кілька літ за дефрадацію громадян, гроша друкує тепер статті про успішний життя в англ. вязницях. — У місті Гаммонд, стейті Індіяна, знищений театр від динамітового вибуху і сусідні будинки; втрати пів міл. дол. — Здоровля Чічеріна не дозволить йому взяти у часть у конференції розброєнь; він працює, але не може вийзкати. — У Півд. Тиролі видала італ. влада розпорядок, щоби на цивільних могилах були тільки італійські (а не німецькі) надписи. — Англійський міністр війни Еванс заявив, що правдою є, що радянський уряд купив 50.000 тон нітрату для воєн. цілей. — Нім. послом у Вашингтоні призначений д-р Прітвіц. — Еспанська рада міністрів рішила вибудувати в паризькім університетськім містечку дім для еспанських студентів. — Недалеко Шамбері почтовий літак розбився, коли сідав на землю; керманич, механік і трох пасажирів навіть нескалічені. — В Атенах сильно обурені тим, що секретар бельґійського посольства барон Ван-дер Ельф перевозив у дипльом. валізах грецькі дорогоцінности для продажі. — Нім. корабель „Мева", що їхав між балтійськими пристанями зачіпив підводну міну і втопився. — Франц. воєн. міністр, Пенлеве, відомий математик, мав виклад в англ. університеті в Кембрідж п. з. „Сучасні теорії про матерію".

— **З кіна.** У кіні „Палас" фільма „Уфа" „Шаліяни молодости"; у „Лісі" „Іов-Жуан — Вежа кохання"; в „Апольо" — „Останній усіх блазня"; у „Фатаморґана" — „Карієра модельки".

— **„Пропаганда як засіб політичної боротьби"**, під таким заголовком відбудеться в неділю, дня 13-го листопада о год 6 веч. у салі Академічного Дому при вул Супінського 21, виклад Володимира Целевича. Вступ 50 сот., для студіюючої молоді 20 сот.

— **З церковної музики.** В суботу 12. ц. м. о 6 год. веч. відспівав мішаний хор під управою п. Т. Купчинського в церкві св. Патрипь на Жовківськім передмісті Велику Вечірню. Є це повинна, бо вечірню співають у нас дотепер виключно дяки. Звичаю співання вечірні хором, так розповсюдненого по містах Великої України, у нас покищо, на жаль, нема. Тому цікаво буде всім послухати прегарних вечірних пісень, як „Господи воззвах", „Світе тихий", „Нині отпущаєши" й інших у виконанні добре зіспіваного хору під орудою відомого дирігента.

— **Хочеш дешево і добре?** Купуй цукорки тільки в склепі „Фортуна Нова", Львів, Руська ч. 1.

— **Кушнірська** робітня Петра Карпяка є при вул. Курковій ч. 11 а, І. пов. на ліво.

Дописи.

ДРОГОБИЧЧИНА. (Махінації з шкільними деклярапіями в Доброгостові). По плебісциті 1925 р. лишилося у дрогобицькому повіті ще около 17 шкіл з українською мовою навчання, а між ними й наша понад 100-літня 3-клясова школа в Доброгостові. Тепер і ті українські школи одну за другою ліквідуються і то в незвичайно підступний та хитрий спосіб! В часі плебісциту внесли ми 126 деклярацій за 188 дітей, всі за українською школою; за польською не було ні одної деклярації. По довгих короводах признано нам остаточно викладову мову „руську". Здавалося, що вже біді конець, бо не було чути про ніяку протиакцію. Але лихо не спить. У вересні цього року проголошено у громалі розпорядок Куратории з дня 25. 8. 1927 ч. 7318, що з початком шкільного року 1927-8 має бути в нашій школі „виклад двуязичний", бо з округи школи внесено такі деклярації за більше як 20 дітей з домаганням „паньствового спису научання". Хто, коли і за які дїти вносив ці деклярації — це тайна, невідома нікому з громадян, ні навіть самому громадському урядові! З цими отже деклярапіями справа цілком ясна: ніхто до них не признається і ніхто з наших людей „двуязичної" науки не забагає, а полякам вона непотрібна, бо на 180 дітей нема у школі ніодної польської ні жидівської дитини (є лише 4 німецькі євангелицькі). Не диво отже, що на першу вістку про переміну нашої школи на польську заворушилося все, що жило й огірчені громадяни взялися до оборони своїх прав. Вислано зараз депутацію до інспектора, внесено рекурс до Міністерства і на знак протесту переведено самочинне двотижневий бойкот школи. На разі успіх буде, здається, такий, що шкільні власти, які непотрібно спровокували громадян, наложать на родичів діймаючі грошеві кари і будуть старатися неправний стан удержати в силі терором, що засаді: „В кого сила, того й право". Але маємо все ще таки надію, на міністерство освіти, що воно на такі махінації з деклярапіями не погодиться і зарядить поступування инше, як це було колись з нами, що теж ми внесли підписані в громадському уряді деклярації, то їм не повіре

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

но, аж інспектор приїздив на місце для їх справдження. Не домагаємося для себе ніяких протекцій, а лише рівної міри для всіх. Чиста справа не потребує боятися світла.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. *(Кооперативні свята в місті й повіті).* Заходом ПСК. у *Теребовлі* відбулося у нас величаве повітове кооперативне свято дня 25. вересня 1927 в такою програмою: 1) урочиста Служба Божа, яку відправив о. кап. і декан Мохнацький, 2) кооперативне віче під голим небом, на якому промовляли: проф. Чайківський Павло, голова Надз. Ради ПСК, по ньому п. Коберський як делегат РСУК на загально-кооперативну тему, опісля п. Блажкевичева з Денисова на тему „Жінка й кооперація“, п. Крушельницький зі Слобідки обговорював значіння кооперації для села, дир. ПСК Степан Мацькевич представив досягнення нашої кооперації, зокрема нашого повіту, о. кан. Мохнацький складав привіт від всіх культурно-освітніх установ Теребовлі. Опісля відбувся похід вулицями міста, який розвязав промовою проф. Чайківський біля домівки ПСК. На святі було багато учасників зокрема інтелігенції, міщанства й селянства. Свято випало дуже гарно і сильно причинилось до піднесення народньої і кооперативної свідомости в повіті. Підчас свята грала музика під батутою п. Козака Івана, дир. ПСК. — *Романівка.* Кооп. „Згода“ влаштувала кооперативне свято дня 23. жовтня 1927. На святі було біля 2000 людей. Промовляли: д-р Мішко з Теребовлі, п. Блажкевичева з Денисова, дир. ПСК з Теребовлі Степан Мацькевич, о. кан. Мохнацький з Теребовлі, який відправив також Службу Божу, о. Яворський з Могильниці й о. Балко, парох Романівки. Підчас свята грала музика читальні „Просвіта“ в Теребовлі під батутою п. Козака Івана. По кооперативнім вічу, що відбулося під голим небом уформувався похід і перейшов головною вулицею Романівки. — *Глещава.* Кооп. „Торговля Споживча“ влаштувала кооперативне свято дня 16. жовтня. На святі промовляли д-р Заплітний з Теребовлі, п. Равлінко, орг. ПСК і о. Волошинівський. *По святі* відбувся похід вулицями села, в якому брала участь велика маса народу. Пригравала музика читальні „Просвіти“ в Ілавчу.

КАЛУШ. *(Кооперативне свято).* Дня 23. жовтня ц. р. відбулося заходом Повітового Союзу Кооператив повітове кооперативне свято в селі *Голині.* Організатори свята завізли в основання, що повітове кооперативне свято тим разом повинно бути улаштоване на селі в тої причини, що на дотеперішніх святах, улаштованих в повітовім центрі, являлося все майже одні і ті самі делегати від сільських кооператив, коли між тим на святі у селі користає масово не тільки все населення даного села, але і з сусідніх сіл прибуває селянство у великій кількости. В додатку цьогорічне свято улаштоване було на селі й тому, що кооператива „Сила“ в Голині вибудувала виключно своїми силами пречарний дім, який тогож дня мав бути посвячений. День був погідний. Свято розпочалося в год. 10. рано соборною Службою Божою, відспіваною о. деканом Богачевським в асисті оо. Дяківа 1 д-ра Сампари. Співав гарно сільський хор з Підмихайля. Після Служби Божої рушив похід до кооперативного дому, де після його посвячення виголосив о. Богачевський високопатріотичну промову, звохочуючи двотисячну масу слухачів до організації на економічному полі. Дальше розпочалася друга частина свята. Голова управи ПСК. д-р Сохацький отворив короткою промовою свято, представляючи масі народу делегата Ревізійного Союзу Українських Кооператив дир. Остапа Луцького. Красномічною і маловчучною довшою промовою дир. Луцький представив ціль і користи для хліборобського населення нашої землі, що плинуть і будуть плисти із кооперативних організацій. Його промова викликала сильне вражіння, за що наріл нагородив його довшими оплесками. Промовляли ще д-р Курбас іменем рожнітівських кооператив, дир. Барна, о. Майорчак та селянин Семенчин з Брошнева. Селянин Березницький, книговодець кооперативи „Сила“ в Голині, якого заходами головно побудовано кооперативний дім, подякував усім, хто чимнебудь причинився до вибудування кооперативного дому. Після того д-р Сохацький закрив свято і двотисячна маса народу, відспівавши „Ще не вмерла“, розійшлася. Тогож дня в год. 5-ій попол. відбігано заходом кооп. „Сила“ драму „Верховинці“. Свято полишило гарний спомин у присутніх. Треба надіятися, в навіть виданим було би, щоби в найближчих роках кооперативні свята відбувалися все по селах.

М. П.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Зі спорту.

„ЕКРАН“—„Україна“.

В неділю, 13. листопада в год. 11. рано відбудуться на площі „Сокола Батька“ мячеві змагання між Л. К. С. „Екран“ й „Україною“. Буде це мабуть остання нагода в цім сезоні побачити нашу чоловічу дружину в змаганнях з противником, який в біжучому році по побіді над „Спартою“ й іншими противниками здобув мистецтво першої ліги (другої групи). Вступ 50 сот. і 1 зол.

Загальні Збори С. Т. „Україна“.

Чергові Звичайні Загальні Збори Сп. Т-ва „Україна“ відбудуться в неділю, дня 27. ц. м. в год. 9.30 рано в авлі Академічного Дому, Супінського 21 з ось таким порядком: 1) Відкриття Зборів. 2) Вибір Президії, 3) Звіт з діяльности Виділу. 4) Звіт контрольної комісії. 5) Вибір нового Виділу і Контрольної Комісії. 6) Внесення та запити. Коли в означенім часі не явиться приписане статутом число членів, Збори відбудуться того самого дня і в тім самім льокалі в год. 10.30 без огляду на число присутніх членів.— За Виділ: Д-р Юлій Савчак, голова. Ластовецький Роман, секретар.

Конець атлетичних змагань.

Турнір атлетів з усього світа, який відбувався в салі польського „Сокола“ у Львові скінчився у вівторок 8. ц. м. останніми змаганнями найсильніших борців Брилі зі Штерсом та Кавана зі Штеккером. В першій парі побідна велетня Бриля, кинувши в 29. мінуті брутального бельгійця Штерса. Друга пара будила від кількох днів велике заінтересування бо віденець Каван і мистець Польщі Штеккер не мали досі нідодної невдачі. Кавана побідни Штеккера на пункти в 70 мінуті, на превелике невдоволення польської, а на радість жидівської публіки.

Згідно з вислідом змагань оголошено чергу в нагородах. Першу нагороду дістав Кавап, другу Штеккер, третю Бриля, четверту Штерс, а пяту віденський жид Перелес.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте помістити на сторінках Вашого часопису отсього листа:

Бувший секретар Закордонної Групи У. С. Д. Р. П. інж. Г. Чернуха, замешкавши у Франції, став співробітничати в органі українських „сменовеховців“ у Парижі „Українські Вісти“. Цим він засвідчив, що ідеольогічно розійшовся з партійною організацією, до якої раніше належав і фактично порвав з нею звязок. Отже інж. Г. Чернуха перестав бути членом Закордонної Групи У. С. Д. Р. П. і тому за його політичну діяльність вона відповідати не може.

За Закордонну Групу У. С. Д. Р. П.
М. Галаган, І. Стасів.

Нові книжки і видання.

Книжки:

„Наш Світ“, альманах „Жіночої Долі“ з додатком календаря на 1928 рік. Накладом Редакції часопису „Жіноча Доля“. Коломия 1927. Альманах без календарної части обіймає 216 сторін великої вісімки з численними ілюстраціями.

„Дніпро“, календар-альманах на 1928 рік. Накладом українського товариства допомоги емігрантам з Великої України. Львів 1927. Альманах без календарної частини обіймає 120 сторін великої вісімки.

„Збірник математично-природничо-лікарської секції Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові“. Том XXVI. Львів 1927. Стор. 214. форм. 8°.

„В імя правди!“ Св. конгрегації для Східньої Церкви і преосв. Владиці Йосиф. Коциловському до відома. З нагоди відповіди Св. Конгрегації на скаргу перемиських громадян, оповіщеної в 3 числі „Перемиських Епархіяльних Відомостей“. Написав Роман Гамчикевич. Перемишль 1927. Накладом автора. Стор. 24. Форм. 8°.

Вальдемар Бонсельс: „Пчола Мая та її пригоди“ переклав з німецької мови Дмитро Вахняк. Ілюстрації зладив Св. Гординський. Львів 1927. Наклад „Рідної Школи“. Стор. 144. Форм. 8°.

ЖУРНАЛИ.

„СВІТ“, ч. 19—20, ілюстрований журнал. Зміст: М. Рудницький: Поет суспільної машини. О. Бабій: Поезії. І. Гаврилюк: Осінь. І. Вознч: Борисавські картини. Д. Ф. Чернявський: Доісторичне минуле України. І. Крижкевич: Гетьманські похорони. В. Сніжин: Гудуть, гудуть швидкі вагони. Р. Тагоре: Писання, пер. І. Ставничий. Нові розкопки в Египті. Ваплонська домовина. Д. Козій: Змагання з судьбою. Хто такий дядько Сем. Останній гетьман України. Звідкіля взялися в Америці пігри? Забуті козацькі могили. Май Дніпровнч: Вирок. Повітряна труба. Міжнародня кооперативна виставка. Тайна Кремлю Зірята пророками погоди. Наукінська вежа. Нові книжки й журнали. Г. Еверс: Найгірша зрада (продовження). Весенний кутон. ІЛЮСТРАЦІЇ: Забуті козацькі могили, світл. С. М. О. Бабій Е. Золя. Борисавські картини (2 фотографії). М. Бутович Ілюстрації до Гоголя (2 ілюстр.). Підземне, світл. С. М. З Радянської України: Маневри червоної армії (2 фотографії). Боротьба тореадорів. Вуличне радіо. Тома Едізон. Регулятор вуличного руху. Отаман С. Петлюра Ш. Шварцбарт. Народній Дім в Хирові. Лугове свято в Бережанах. З екрану. Спорт в Каліфорнії. Повітряна труба в Ляпькому. Міжнародня кооперативна виставка в Стокгольмі (4 фотографії). На Філіпінах. Президент Ліберії Уптон Сінклер. Відзначення Ліндберга. — Передплата 7 зол. на квартал. Адреса: „Світ“, Львів, Руська 3.

ОПОВІСТКИ.

Музична школа для дітей. З днем 15. листопада відкривається при Музичнім Інституті ім. М. Лисенка у Львові „Музична школа“ для дітей дошкільного віку (від 4—6 літ). Методою Пале-Карпантіє відповідаючою для діточого віку подається початкові відомості з музикії сольфежу в сполуці з ритмічною руханкою. Оплата виносить 7 зол. місячно. Зголошення приймається в секретаріяті Муз. Т-ва ім. Лисенка вул. Шашкевича 5, щоденно від год. 3 - 6. 890 2—2

На „Рідну Школу“ зложили: Вп. Ольга і д-р Іван Кмицикевичі Львів 50 зол., Т-во „Просвіта“ 50 зол. замість вінця на домовину бл. п. Ілярія Чапельського. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 873

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо реперації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 36) 35—?

РУТИНОВАНОГО концепієнта пощукую негайно. Адвокат Мудренький в Чесанові. 877 3—3

ЖІНКА, що розуміється на кравецтві і сільськім господарстві пошукує негайно місця у священика. Зголошення до Адміністрації під А. Б. 897 1-2

НАБИРАННЯ очок в панчохах і трикотажах і підроблення панчіх приймає фірма „Мая“ вул. Пілсудського 27. 894

ДВІРСЬКЕ молоко законтрактує на цілорічну доставу „Маслосоюз“ Львів, Косцюшка 1а. Купуємо також всяку кількість гірського і липового меду. 893 1-5

КУРСИ торговельні Й. Гіршшпрунга, Личаківська 34 приймають вписи на новий пятимісячний курс торговельний. Окремий курс для абітурієнтів. Писання на машинах. Стенографія. Початок науки 15. ц. м. 900 1-1

КУРС писання на машинах, система 10-ти пальцева, 6 тижнів 20 зол. Вписи: Торговельні курси И. Гіршшпрунга, Личаківська 34. 900а 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46,
858 Пересвітлення Рентґеном 5—24

Спеціяліст вен. і скірн. недуг 8. сек. від 1 львів. шпиталів Д-р І. МУНД
орд. від 8—10, 2—6, в неділі в д. 9—1. Львів, Асенина 1, ріг Пілсудського (Панської) тел. 48-01.

Скатети мужеські 14 кар. від зол. 12·00
Обручки шісти 14 карат. від „ 9·00
Перстенці 14 кар. з прав. руб. від 7·00
893 тільки у виробника 1-3
С. А. РОПШИЦ ЛЬВІВ Сикстуська 16

По англійськи
навчається в короткім часі найліпше у
Проф. Harry Gruen'a
основника найновішої і найліпшої метода,
Львів, вул. Рутовського 16.
Ціна курсу 4—6 місячних виносить 7 зол. місячно. Зголосися негайно. 891 1-3

Позір! Позір!
ПОБІЛЬШУВАННЯ ФОТОГРАФІЙ
на вимір 30×40 разом з оправою в ціні зол. 8·00 з дочисленням коштів порта виконує
Кооператива ДІЯНА з о. п.
Львів, Больонсць 12.

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.
з 14 карат. золота з рубіном тільки у
Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4.

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий ЛІКЕРИ
у 70 ріжних смаках „STELLA“ в 70 ріжних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад В. Ґ. Мушинський в Перемишлі, Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 16—7

SĄD OKRĘGOWY w SAMBORZE O. V.
dnia 1 października 1927.
Firm. 266/27 Sp. II. 31.

Zmiany i dodatki dotyczące rozporządzeń w rejestrze spółdzielni Firm spółdzielni.

Przy wpisanej do rejestru spółdzielni firmie Gospodarsko-oszczędnicza spółdzielnia „Kupiec“ kooperatywa z ograniczoną poręką wpisano nastę.

„Na walnem zgromadzeniu dnia 31/7 1927 odbytem wybrano do zarządu Dra Teofila Michajłowskiego w miejsce Lubomira Danilowicza, a Dmytra Matrynca w miejsce Antoniego Żyławego“.

Dzień wpisu: 5/10 1927. 895

Подяка.

За волею Сотворителя відійшла від нас на вічний супочинок в дни 15. жовтня ц. р. в 80 році свого трудящого життя наша найдорожа мати і бабця бл. п. **Антонина з Чапельських Флюнтова.** В несенню креста втрати найдорощої особи, не лишили нас самих найгарніші люди, яким отцим почуваємося до вічного обовязку зложити найширшу подяку. В першій мірі дякуємо Вп. директорови місцевої школи В. Кульчицькому, як його Високодостойній дружині за великі труди понесені в часі важкої недуги покійної, як також в часі похорону. Дякуємо Впр. Отцям: совіт. А. Пелеńському за провід в похоронах, дек. І. Головкевичови, Ст. Івасикови, Н. Матконському, Б. Охримовичови, Ів. Каратницькому, О. Охримовичови, Р. Височанському, Ст. Метельському, які не жалували труду і прибули на похорон, щоби безкровними жертвами і молитвами супроводити покійну на вічний супочинок. За прегарні й повні розради й потіхи надгробні слова Впр. оо. сов. Р. Височанському і Ст. Івасикови дякуємо з глубин наших сердець. Вкінци складаємо щиру подяку провізорам, брацтвам і селянам села Угерська, які своєю численною участю й своїм прегарним хором причинилися до звеличання сумного обряду. Усім Вам хай Всевишний сторицею нагородить.

РОДИНА.

Передплатіть передплату!

РЕВМАТИЗМ
НЕРВОБОЛІ, ІСХІЯС, ГОСТЕЦЬ, БІЛЬ ГОЛОВИ і тим подібні недомагання, швидко і певно усуває знане від 25 літ натирання під назвою
ІХТІОМЕНТОЛЬ
Численні, щоденно напливаючі признання і подяки.
ІХТІОМЕНТОЛЬ скрізь до набуття.
виключний склад:
ХЕМІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ АПТИКИ
М-ра ШИМОНА ЕДЕЛЬМАНА
в Сам...

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ч. 254 (11.221). Львів, неділя 13. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

КООПЕРАТИВА Український Театр. Львівський театр під дир. И. Стадника, вул. Шашкевича 5. **Початок сезону 1927—1928.** Пятниця 11. XI. точно 7·30 вечір **Маруся Богуславка** іст. драма зі співами і танцями Старицького. В суботу 12. ц. м. **Княжна Цирківна** оперетка на 3. дій Кальмана. В неділю 13. ц. м. пополудні 3. год. **Орлов** оперетка на 3. дій, вечером 7·30 премієра **Зачароване Коло** фант. пєса на 5. дій Ридля. Режісери: дир. И. Стадник, М. Бенцаль. Білєти в Союзнім Бюрі а в неділю від год. 10-тої рано при касі. 8966 3—3

Українське село і КП(б)У.

Львів, 12. листопада 1927.

II.

Політично характеризують тези українське село загально так: „На підставі господарського зростання села піднеслась політична активність бідняцьких і середняцьких мас і паралельно з цим ішов і йде процес зростання політичної активности куркулів і окремих ідеольогічно ворожих радянській владі елементів, що обслугують куркулів".

Коли порівнаємо цю тезу з попередніми, то прийдемо до пересвідчення, що вона побудована відносно бідняків на дуже хитких підставах. Бож ті самі тези ствердили вже раз, що бідняків використовують куркулі, що їх експльоатують і що з уваги на те партія мусить у майбутньому з тим явищем боротися. Якже тому погодити політичну „активність" бідництва і наймитства з його соціяльним поневоленням? Як можна уявити собі свободу політичних рухів бідноти, яка економічно залежна від богатшого елементу. Політичну активність середняка можна зрозуміти, коли зважимо, що до середняків зараховують у деяких районах господарів, які мають від 15 до 20 десятин землі, а в найбільше перенаселених місцях середняками є ті, що мають від 7—10 десятин. На наші відносини одні й другі належать до засібних господарів. Тому й не диво, що вони творять в українському селі найактивніший економічно та політично елемент. Щож до „апокаліптичного" куркуля та його ролі в політичному житті села, то слід ствердити, що це якась несамовита справа. Коли прийняти згідно з наведеною щойно тезою передову політичну ролю бідняка в українському селі, тобто признати йому рішаючий вплив на всі громадські справи села через сільську раду і на всі господарські справи через земельні комітети та земельні громади, то як це можливо, щоби куркуль „експльоатував" бідноту, щоби вправляв „кабальну аренду" землі в тієїж бідноти, щоби визискував наймитів і „намагався незаконно використовувати раніш належні йому землі" і в додатку „організував ріжні промислові підприємства". З куркулем там щось не виразно. Або він зовсім не істнує, а істнує лише в уяві комуністичних теоретиків і агітаторів, або, коли істнує, то користується підтримкою і влади і партійних чинників. Богато даних промовляє за тим останнім. Він є, він веде інтензивну господарку, а нього має велику користь держава, бо тягне з нього великий податок, а з уваги на те його й на ділі підтримує, ведучи для маскування проти нього словесну боєву кампанію. Та може бути ще й третя альтернатива, а саме: що цей „апокаліптичний" нині у комуністів куркуль не лише істнує в дійсности, але розпоряджає такою силою і такими впливами на селі, що з ним не може боротися навіть всемогуча компартія.

Вибори до сільських рад протягом двох останніх літ доказали, коли вірити радянській пресі, що куркуль виступав дуже активно в обороні своїх громадських прав. На Україні було багато випадків уневажнювання виборів саме з тої причини, що побіджував куркуль. Комуністам треба було побіди бідняків і середняка. І це вони цілком зрозуміло, осягали. Одначе насувається тепер питання, чи поняття середняка не покривається у численних випадках з поняттям куркуля. Ми вже писали, що кожний середняк є куркулем якщо не по своєму економічному положенні, то по психіці. Але і між самими комуністами є аналогічний погляд на цю справу. Опозиція твердить, що сільські ради всецілко захопили куркулі. В тезах читаємо, що „твердження опозиції про захоплення сільрад куркулями абсолютно безпідставні й брехливі". Та в дійсности воно не так.

В тезі про політичне життя села читаємо при кінці ще й про скріплену політичну активність „елементів, що обслуговують куркулів". Хтож ті елементи? Це переважно сільська інтелігенція. І тому на будуче передбачує партія скріпити ідеольогічну роботу серед тієї інтелігенції. До неї зараховують тези учителів, агрономів, землемірів і лікарів. Про духовенство згадки нема, бо воно належить до нездобутих фортець контрреволюції, а через те й „ідеольогічна" робота серед нього недоцільна. В оригіналі звучить дотична теза про загітування інтелігенції для компартії ось як: „Надалі партія повинна посилити ідеольогічну роботу серед сільської інтелігенції, поліпшувати її становище, продовжувати залучення її до громадської діяльности, створюючи актив радянської революційної інтелігенції в громадському житті села.

Отже цілих десять літ праці комуністів над приєднанням села для себе і своєї ідеольогії не дали їм бажаних успіхів. Село остало в своїй переважі недоступним для комуністичних ідей, а тим більше для комуністичних експериментів. Воно стало тепер замкненим у собі далеко більше, як було перед 10 літами. Майже ніяких позитивних успіхів не принесли для комуністів а великим накладом праці та народнього гроша штучно творені комітети незаможних селян. Зовсім дістала в лоб спроба вводити комунальну методу господарювання в українському селі. Не повелася й колективізація ні навіть кооперативізація сільської господарки. За те дуже скріп господарський індивідуалізм сільських господарств, на тлі якого почав консолідуватися засібніший елемент села, а в слід за тим почав виявляти скріплену громадсько-політичну активність. Типовим зразком такого явища і вислідною таких відносин на селі є звеличаний нині комуністами т. зв. середняк, що бере від нинішнього устрою і нинішньої політики для себе все, що тільки дає йому змогу кріпнути та інстиктовно збирати свої сили на всякий випадок, для ставлення чола немилим для нього несподіванкам.

На будуче партія намічує собі ціллу низку засобів, щоби приєднати для себе село, зокремаж, щоби цілковито опанувати та витягнути з під впливів „куркуля" усю сільську бідноту. До них належать: скасування селянських боргів (очевидно незаможницьких господарств), затягнених у часі неврожаїв 1924—5 р.; скасування податкових залеглостей селянської бідноти і надання пільг середнякам при стяганні податкових недоборів за минулі літа. Крім того намічається звільняти на будуче від єдиного сільсько-господарського податку не, як досі, 25 відс., але на 10 відс. більше, отже цілих 35 відс. бідняцьких господарств. Попри те маеться ввести в життя: прогресивне оподаткування (очев. куркуля), обмеження збуту машин в одноособове користування, обмеження підприємчої аренди землі, посилення оборони найманої праці наймитів від експльоатації, усунення куркульських господарств від використовування довготермінових кредитів і „охоплення партійною роботою наймитства". Всі ті важніші засоби намічені „задля обмеження зростання капіталістичних елементів на селі та експльоататорських прагнень куркуля".

Затирання обличчя.

Ліквідація Тимчасового Самоврядного Виділу.

Львів, 12. листопада 1927.

І знову нова благодать спадає на Галичину. Як подає польська преса, міністерство внутрішніх справ предложило компетентним чинникам проект розвязання Тимчасового Самоврядного Виділу, себ-то повної ліквідації формальних останків галицької краєвої самоуправи. Міністерський проект пропонує віддачу шпиталів містам (громадам), а два заведення для божевільних передає державі.

Проектована і постановлена ліквідація Тимч. Самоврядного Виділу, який і так в останніх літах був лише толерований варшавськими можновладцями, закінчує ліквідаційно-захватницьку політику Варшави у відношенні до Галичини.

Від першої хвилі обсади Сх. Галичини, „реформаторська" діяльність польських централістичних чинників звернулася проти автономічних уладжень краю. Розпочалася централістична оргія і загарбування краєвого майна, довголітнього дорібку галицького населення. Перший удар вимірено Краєвому Виділові, заступаючи його деспонованою карикатурою під назвою: Тимчасового Самоврядного Виділу. Була вже це лише тінь давньої краєвої влади, тінь безвільна, слаба, затурґана, залежна від примх варшавських державців. Одночасно розпочалося формальне обдирання Галичини. У великому стилю повів її „геніяльний" Вл. Грабський своїми валютовими помислами. Означивши вартість корони на 70 польських фенігів, розпочав поголовне ґвалтування галицького населення. Тим способом знищив він тисячі фінансових і господарських установ та організацій, одночасно стягнувши з галицького населення грубу контрибуцію. Опісля приступлено до загарбування в користь держави краєвих фінансових інституцій та самовільне розпоряджування краєвим майном. Краєвий Банк переміненс на Банк Краєвого Господарства і перетворено його в півофіціяльну державну установу, якої централю перенесено до Варшави. Захоплено теж Промисловий Банк. Будинок сойму віддано університетові, а з інших будинків Краєвого Виділу почато систематично усувати Тимч. Самоврядний Виділ.

Загарбавши краєве майно, виключну власність українського й польського населення Галичини, та на місце легального Краєвого Виділу поставивши безсилих іменованців, залежних від примх „зеленої" бюрократії, приступлено під кермою „організацій народових" до ліквідації самоврядування всіх ступнів. За прикладом іменованого Тимч. Самовр. Виділу засіли іменованці в радах повітових і громадських. Широко розбудоване галицьке самоврядування, з великою традицією і немалими заслугами, не вважаючи на тенденції польського елементу використати його для своїх виключних цілей, стало спожаління гідною карикатурою самоврядування. І це діялося в країні, яка майже 70 літ жила самоврядним життям, якої населення органічно зрослося зі самоуправними установами. Руйновано безпощадно самоврядування в Галичині тоді, як у відсталій Конґресівці його приспішено будувано. В Тимч. Самовр. Виділі поставлено для декорації представників польських партій, повітові ради віддано в руки старостів як правит. комісарів, щоби їм запевнити другу платню, а по громадах насаджено пястівських агітаторів або мужів довіря „організацій народових".

Після девяти літ від заінсталювання польської влади в Сх. Галичині, вкінці цього року переведено вибори до громадських рад на основі старої, куріяльної виборчої ординації, але ситуація у вищих ступнях самоврядування остала незмінена. Повітові ради і Тимч. Самовр. Виділ далі остали в руках номінатів, животіючи з ласки уряду, не маючи ні засобів до провадження своєї діяльности, ні спроможности працювати. Не диво, що в таких умовинах краєві дороги, меліорації, регуляція рік, фахові школи, опіка над домашнім промислом та шпитальництво з року на рік розсипалися в руїні. Уряд, змагаючи до бездушної централізації, забрав був у початках під свою „опіку" галицьке шпитальництво, але довівши до його руїни, в р. 1924 знову повернув його Тимч. Сам. Виділові. І справді в останніх трьох літах Тимч. Самовр. Виділ у значній мірі впорядкував шпитальництво та звернув більшу увагу на двигнення підупалого домашнього промислу і ремесла, хоч, будучи у вічній залежности від уряду — не розпоряджав відповідними фондами, не маючи самостійного бюджету.

Саме тоді, коли в Конґресівці і Познанщині відбувається розбудова самоврядування, в Галичині переводиться його повну ліквідацію.

В Познанщині існують аж подвійні самоврядні установи вищого ступня: поруч воєвідських соймиків ще й тзв. Краєві Виділи в Познані і Торуні (зорганізовані в р. 1919). Але їх не ліквідують. Що більше! У відомому законопроекті про самоврядування, який мав усі чинляди стати законом, для Познанщини пороблено далекойдучі привілеї. А в нас? В нас ліквідується останки здевастованого самоврядування, щоби затерти своєрідне обличчя нашої країни, щоби й цупкіше завзяти мотузяям бездушного централізму. Вшехполяки чі інші визнавці централізму найшли вдячних учнів і наслідників серед теперішніх державців.

Уряд за почином віцемін. Ярошинського зносить останню прикмету галицької устроєвої специфічности.

І це діється тоді, коли арт. 65. конституції постановляє розбудову самоврядування. І це діється всупереч законові з 26. вересня 1922 р. про воєвідське самоврядування трьох галицьких воєвідств. І це діється без ніякої правної основи, бо з повновластей для уряду вилучено справи самоврядування.

Агенди Тимч. Сам. Виділу мають бути передані воєвідствам, а шпитальництво міським громадам. Там має втопитися галицька самоуправа, там про неї і згадка має згинути. Замість віднови і розбудови самоврядування будемо мати його похорони.

Не є це справа, над якою українське громадянство може з легким серцем перейти до денного порядку. Хоч від девяти літ самоврядний чинник не грає в нас ніякої ролі, хоч у вищих ступнях самоврядування українці є відсутні, то всеж таки існування навіть іменованої, навіть національно нам чужої і соціяльно ворожої самоврядної репрезентації є основою чадій на реституцію самоврядування. Знесення Тимч. Самовр. Виділу, перехід його агенд до воєвідств з корінем вирвує навіть саму думку про віднову і поширення самоврядування, яке розплинеться і втопиться в бюрократично-централістичному трясовинні, як в полонді централізму втопилися краєві фінансові й господарські установи зі своїми фондами і засобами.

Ліквідація Тимч. Самовр. Виділу є справою глибокою і далекосяглою у своїх наслідках, а тому й не може бути для нас байдужою.

За демократичний принціп.

Постанови партійного конґресу австрійської соц.-демократії.

З великим заінтересуванням слідив політичний світ недавні наради конґресу могутньої соціяльдемократичної партії Австрії. Не тільки тому, що ця партія має в своїх руках управу міста Відня і займає домінуюче становище в міжнароднім соціялістичнім русі, але передовсім тому, що після відомих липневих подій прийшло в австрійській соціяльдемократії до значних ідеольогічних пересунень, наслідком чого заносилося на розбиття й розлам у партії.

Надії всіх противників австрійської соціяльдемократії — а має вона їх немало як на правиці, так і на скрайній лівиці! — не здійснилися. До розбиття не прийшло і після зїзду партія виступає дальше як одностайна й суцільна група під проводом тих самих вождів, які вели й ведуть її від успіху до успіху. Таким чином зїзд і його постанови були несподіванкою для богатьох політиків, зокрема для теперішніх керманичів австрійської республики, які здавна леліяли надію, що тертя й непорозуміння в соціяльдемократичній партії доведуть до розламу, отже й до розбиття Її єдности. Тимчасом зїзд станув на зовсім поміркованому становищі, заявляючи навіть готовість заключити перемиря з правлячою правицею і приступити до урядової коаліції з християнськими суспільниками.

На зїзді відбулася генеральна баталія між двома людьми: відомим теоретиком і дотеперішнім вождем австр. соціяльдемократії д-ром Оттоном Бауером і першим канцлером австр. республики, поміркованим д-ром Карлом Реннером. Перший з них заступав думку якнарізкішої опозиції до уряду, другий виступав як речник мира, перестерігаючи перед домашньою війною. Д-р Реннер пропагував відважно ідею коаліції з урядом, себто з селянсько-міщанською більшістю, підчеркуючи з натиском, що через відсутність соціялістичних представників в уряді робітнича кляса має далеко більше шкід, як користей. Зрештою соціяльдемократія і з уваги на свою силу і з уваги на ту продуктивну працю, яку вона дає там, де є при кермі, прим. у Відні, не повинна в своїм власним добре зрозумілім інтересі відчахуватися від участи в уряді. Цікаво, що д-р Реннер послугувався у своїй промові також аргументами загально-державного характеру, зазначуючи, що тут слід соціяльдемократам боронити також республику. А кошмар домашньої війни, що грозить неминуче зубожілій республиці на випадок дальшої радикалізації поглядів обох непримиримих сторін, селянства й міщанства з одного і робітництва з другого боку — повинен кликати всіх людей, що почувають свою відповідальність перед масами і перед історією, до застанови й поміркованости.

Ця сміливa промова д-ра Реннера, не зважаючи на велику красноречивість і широку популярність д-ра Бауера, зробила своє. Величезна більшість делегатів приняла його становище за своє і заявилася проти домашньої війни і проти того, щоби клясова боротьба кінчилася на улиці, натомість за безпосередніми, поважними переговорами з правительством д-ра Зайпеля. Словом — зїзд станув у своїй переважаючій більшости на становищі демократії, заявившись проти диктатури одної кляси. І в цьому його найбільше значіння.

Таким чином зїзд, заявившись за демократичним принціпом у дальшій політиці соціяльдемократії Австрії, осудив усякі небезпечні вуличні експерименти, в яких беруть звичайно верх самі неодвічальні елементи й ріжного покрою демагоґи. Зїзд простягнув руку до співпраці з урядом, себто з селянством і міщанством, відкинувши думку про нагальне й насильне захоплювання власти міським робітництвом. Словом—зїзд відмежував себе цілковито від большевицьких кличів і гасел, ставши в обороні й на позиції демократії. Чи д-р Зайпель, що увесь час ставився негативно до співробітництва з соціялістами, простягне їм тепер свою руку, побачимо небавком.

При пекучому болю болях голови, безсонности, недисповиці жолудка, осиалости, пригнобленню, почуттю страху, нахотимо в природній гіркій воді *Franciszka Józefa* успішний домашній середник, що сприяє всілякі забурення кормового проводу в кожній його частині. Лікарські поради признають, що навіть на людей у старшім віці, вода **Franciszka Józefa** виливає успішно. До набуття в апт. і дрог.

На молочарсько-кооперативному фронті.

Ще один наступ на наше село.

Уже так склалися обставини, що в у. краківського насерід неспроможного на розвиток кооперації на західніх землях є різнозначний з його економічними відродженням і усамостійненням. Тому не диво, що всі верстви українського населення так дорожать нашою молодою кооперацією та стільки до неї прикладають надій і сподівань. На цій основі дозволю собі порушити тут одно актуальне питання, яке повинно зацікавити всіх свідомих громадян, що стоять близько нашого села.

Наш селянин здавна має таке щастя, що до нього приключається богато „приятелів", які читають на його несвідомість та кишеню. Згадаймо тільки хмари агентів, які робили закупи відправляючи наших хлопів за море. Обдаровуваний несвідомих дарунками та всякими безвартісними паперами нагелан нам теж чимало матеріяльну шкоду. А доказів на то богато.

Тепер „у моді" молочарство. Своя організація „Маслосоюз" ледви розбудила організацію кооперативного молочарства, а вже появилися нові хмари „приятелів" з молочарськими машинами. Нічого в тому не було б страшного, коли б ці чужі в подекуди і свої агенти причинювалися до скорішого розвитку молочарського промислу. На жаль так справа не мається. Бо ці самі агенти йдуть на моральну і матеріяльну шкоду, ду наших дотеперішних надбань. Хто зна, чи й не свідомо?

Твердження своє постараюся увиразнити доказами. Треба нам знати, що фабрики разом зі своїми агентами ідуть на наше село тільки з дрібними молочарськими машинами, не є з предметом скорого і масового збуту, бо на великі машини не знайдуть вони так легко покупця — великої скількости відборців а їх кличем є дешевий і вічного більше! І се не повторяється дрібних молочарських машин серед наших селян є з матеріяльного й організаційного боку дуже шкідливе.

1) Молочарські машини з голозне кружківки до відтовщування молока малих розмірів пристосовані до господарств є щонайменше на половину дорожі від великих кружківок, уживаних по наших кооперативах. Маємо тут на думці машину з такою самою виконністю. Для прикладу: добра кружківка на 600 літрів виконности за годину коштує кругло 167 дол., мала кружківка сеї самої марки на 60 літрів ви-

М. ЗОЩЕНКО.

Людське достоїнство.

Бувший воротар Єфим Щуркін два роки вешгався по всіх установах — шукав служби. І вкінці найшов по своїй спеціяльности.

Влаштував його на посаду рідний небіж Мішка Гусєв. Єфим Щуркін у свій час частував його ляпанцями і за вуха тягав, а тепер це шишка, не переплюнеш.

Дуже цікаво було Щуркіну розмовляти з Мішкою. Сидів Мішка в кабінеті і курив папіроски. А Щуркін стояв поруч і, намагаючись розмовляти вільно, шановливо кланявся.

Однак вільна розмова не наладжувалася. Мішка Гусєв поводився суворо й офіціяльно і для солідности не випускав навіть пера з рук.

— Щож, товаришу дядько, — говорив Мішка суворим голосом — йдіть і влаштовуйтесь. Посада це легка, неважка. А котрі люди думають, що та служба понижує людське достоїнство, то навпаки... Залежно від того, як поводитись...

— Я поводитись умію, — сумно сказав Щуркін. — Я пятнацять літ воротарем був...

— То не рація, — насупився Мішка. — Що було, забудьте. Ви, хоч і бувший воротар, повинні знати, що тепер не та механіка... І глядіть, товаришу дядьку, щоби на чай не брати. І шаноби щоб не розводити, як раніше. Звичайно, це не те, щоб по пиці людей бити, але достоїнства свого не понижуйте і будьте на своїому місці.

— Ти мене не вчи, — сказав Щуркін — я сам знаю своє достоїнство.

— А коли так, то починайте, товаришу дядьку, — приступайте до своїх обовязків.

Мішка вмочив перо в каламар, бажаючи тим зазначити, що авдієнція скінчена.

Щуркіну бажалось іще побалакати про дещо таким же суворим, офіціяльним тоном, однак він не осмілився і, кашельнувши, вийшов із кабінету, обережно ступаючи на пальцях.

А на другий день Єфим Щуркін приступив до своїх обовязків.

Він вичистив піском ручки при дверях, обтер мокрою шматиною зачовгані сходи і, понуро посміхаючись у вуси, присів на стільчик біля дверей.

— Гаразд, — думав Щуркін про свого небожа — молодий, а вчити мене задумав. Достоїнства, каже, свого не затрать. А я сам знаю своє достоїнство. Я, товаришу Мішка Ґусєв, нікому не дозволю себе вчити. А котрі може думають, що двері їм навстіж відчинятиму — забудьте... Я своє достоїнство навмання знаю. Перестаньте тривожитися, товаришу Мішка...

Четвертої години Єфим Щуркін ждав нетерпеливо. В четвертій годині службовики кінчали працю.

— Досить вже, виходь, — бурмотів Щуркін. — Виходь, кінчай роботу. По пиці ми вас бити не будемо, але принижувати не дозволимо... І почав вичитувати.

Службовики спершу виходили одиницем.

— Виходь, виходь, — бурмотів Щуркін, підморгуючи, — жди, що двері відчиню, сподівайся фіги з маслом...

Службовики зі здивуванням гляділи на розвернену фігуру й обережно обходили витягнені щуркінські ноги. Один із службовиків, легко спотикнувшись, попросив вибачення і майнув у двері.

— Вибачаються, — радісно подумав Щуркін. — А не бійсь, раніше в пику би дав. Досить, минули ті часи.

Службовики виходили все густіше, мигали перед щуркінськими очима, грюкали важкими дверми.

— Мигай, мигай, — бурмотів Щуркін. — То ваше діло мигати... Спричинюй протяги. Перестуджуй чоловіка. Принижуй особистість...

Якийсь службовик, переступивши через ноги Єфима Щуркіна, вийшов на вулицю, не зачинивши за собою дверей.

— Двері! — заревів Щуркін, вибігаючи слідом за службовиком. — Двері зачиняй! Тут вам немає покоївок. Чорт собачий.

Службовик перелякано повернувся і, покірливо зачинивши двері, пішов далі, з трівогою оглядаючись назад.

— Так його, — весело сміявся Щуркін.

Маленька панночка-машиністка, вистроена на малпу, підійшла до дверей і обережно порушила їх пальцем, намагаючись відчинити. Двері не піддавалися.

— Почекай, — сказав Щуркін, припираючи двері ногою. — Почекай тут. Набереться партія з десятьох, тоді пущу.

У дівчини від образи затремтів підбородок. і Щуркін, лякаючись, що вона заплаче, нехотячи випустив її.

— Треба буде записку до дверей присобачити, — подумав Щуркін, — мовляв, так і так — виходити партіями.

Щуркін пішов у свою комірку і, взявши папір, почав виводити:

„Виходити партіями. По 10 персон". Воротар Єфим Щуркін.

Та записки вже Щуркіну не вдалося присобачити до дверей. Його покликано до Мішки Ґусєва.

Мішка Ґусєв довго Щуркіна не затримував. Він дав йому грошей і суворим, офіціяльним тоном приказав їхати на село.

Щуркіну хотілось побалакати на офіціяльні теми, та він знову не посмів і, вернувшись до себе, почав збирати свої річи, скидуючи їх у мішок і спльовуючи з досади туди ж.

(Переклад з руської мови.)

конности коштує 36.5 дол. Щоби виконати ці роботу, яку виконує велика кружківка мусять працювати 10 малих, а ці коштують 365 дол., це є поверх два рази стільки, що велика кружківка. Ця різниця буде ще наглядніша, коли зважимо, що при малих кружківках не використовуємо їх повної виконности в поодиноких господарствах з причини недостачі молока.

І цю добру половину страти на машинах оплачує наш селянин фабрикантові-капіталістові та його агентам. А вже непомірні є страти для нашого селянина, якщо зважимо, що великі машини працюють бездоганно 20—30 р., а малі всього 1—2 роки, при чому при праці малими машинами повстають страти на товщі, які йдуть знов на тисячі золотих.

Розглянемо ще конкретніше ці страти, які понесе село, якщо не візьмемося енергійно і своєчасно протидіяти лихові.

Приймім на основі певних приблизних даних, що протягом одного року наші хлібороби закуплять 20.000 дрібних кружківок пересічно по 30 дол. за штуку, це є за суму 600.000 дол. Що ця цифра не є нереальною, то вистарчить собі уявити, що у нас є вже села, де „працює" 40—60 малих кружківок. Значить нановити людей до їх купна можна, бо чейже ці сотні агентів, які розійшлися по наших селах та містах дармувати не будуть? На підставі цего рахунку наші селяни мали би видати протягом року кругло 5 мільонів 400.000 зол. за машини, які по 1 до 2 роках зложать весь до шопи як непотріб. На цему не сівець, по зужиттю одних машин і внеохоті перших власників будуть паснти нові десятки тисяч тих машин до їх сусідів, щоб їх стрінула така сама доля, що попередні та попередніх.

Отже фабриканти забрали би від нашого бідного селянина кожного року кругло 5 і пів мільона золотих, уділюючи з того агентам яких 30 проц., це є 1,650.000 зол. Придивімся, що можна би за цю суму зробити для нашого кооперативного молочарства. За 5.500.000 зол. можна би вибудувати 55 великих парових молочарень з виконністю 10.000 літрів молока та з річною продукцією 3 мільйони кг. масла, признаючи на засновання кожної молочарні 100.000 зол. Є це продукція 8 разів більша як наша кооперативна в біжучому році. В одним тільки році за витрачені гроші перемінилосьби наше кооперативне молочарство у поважний народний промисл.

2) Започаткована акція торговлі дрібними машинами крім вище наведених матеріяльних страт одиниць та загалу підкопує теж організацію нашого кооперативного молочарства. Відома є річ, що добрий продукт можна виробляти тільки у великих молочарнях. Тепер такий стан, що около 30 проц. нашого масла експортуємо за границю. Щож тоді станеться, коли на наших ринках появляться великі маси поганого, без фахового знання виробленого масла, на яке не буде відборця? Все масло тоді зіпсувалосьби, і продати його можнаб тоді лише для промислових цілей за безцінь. був би це знов виникений народній гріш а страти пішли би в мільони.

Не малої теж ваги є ця обставина, що при такім стані молочарства широкі шари незаможного селянства не брали би у цім участи, або булиб тільки предметом визиску богатіщих власників кружківок, підчас коли з кооперативного молочарства можуть користати і найбідніші.

Таку львячу прислугу зробили би найці всі нові добродії, які тепер масами находять на наше село.

Знаживши це все сподіємося, що наше свідоме громадянство, а зокрема сільська інтелігенція та священство ужиють усіх заходів, щоби охоронити нашого селянина перед черговим наступом на його майно.

Інж. Андрій Палій.

ОЦЕ НОВЕ МИЛО
ELIDA!

Лагідне, чисте, ясної краски. Обильна і мягка піна приємно відсвіжує церу і робить її незвичайно гарною. Делікатний, незанкаючий, тревалий запах — субтельний, як в найдорожчих милах.

1 кусник — 100 грамів

Мило ELIDA Favorit

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
получає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Товаровий голод на Україні.

В числі 232 „Пролетарської Правди" опубліковані деякі дані про забезпечення України промисловими товарами в 1927-28 році на підставі всесоюзного плану. Ці цифри є дуже характеристичні й дуже яскраво показують, як Московщина не тільки висисує на свою користь Україну, а попросту рабує її природні богатства.

Наведемо спочатку цифри самого плану, при чому не забуваймо, що нема в умовах більшовицької господарки жадної гарантії, що ці цифри дійсно відповідатимуть дійсности. Сільсько-господарських машин має бути відпущено на 42,000.000 карб., так що попит на них має бути зовсім забезпечений, а зріст має виносити 14 прц. Металевих та будівельних матеріялів буде розподілено на 90 і пів мільонів, так що попит буде задоволено на 85 прц., а зріст виноситиме 11 прц. Бавовняної мануфактури буде розподілено на 172 міл. карб. Попит буде задоволено на 79 прц., себто на 13 прц. більше. Шкір-краму буде розподілено на 95 прц., себто більше на 7 прц. Бакалійного краму буде розподілено на 244 і пів міл. карб. І попит буде задоволено цілком. Харчових продуктів буде розподілено на 167 міл. карб., так що попит буде задоволено на 67 прц. Всього промислового краму протягом 1927-28 року має бути розподілено на 801 міл. 330 тисяч карб.

Харківський кореспондент „Пролетарської Правди" дає від себе таку аналізу наведених вище цифр:

„Загальний план товаропостачання збільшено. На Україну буде навезено з СРСР різного промислового краму на 8 і пів відсотків більше, ніж торік. Зріст товарової продукції української промисловости, порівнюючи з минулим роком, не на богато відрізняється. Проти минулого року ми відчуватимемо брак такого краму: бавовняної та паперової мануфактури, чорного металю, простого шкла, риби та олії. Крім недостатньої кількости промкраму, на постачання українського ринку відбивається негативно й те, що споживачі дають дуже великі вимоги щодо асортименту та якости краму. І ми спостерігаємо такі випадки, що при достатній кількости того чи іншого краму нам не пощастить задоволити всіх потреб тому, що ми не матимемо відповідного асортименту".

Це значить, простіше кажучи, що з Московщини привозять на Україну або такий промисловий крам, який їй повсім непотрібний і тому не знаходить покупців („брак відповідного асортименту", як делікатно висловлюється харківський кореспондент „Пролетарської Правди"), або якість цього краму така погана, що його на Україні ніхто не хоче купувати

Михайло Островерха.

Міляно.

Нариси з профілю.

II.

По всіх вулицях міста стоять продавці квітів. У рухливому темпі реального життя, мов відпочинок, як подих свіжої, пахучої тіни під ясним сонцем Італії — несеться дзвінке жіноче: „Che bei fiori!"

В цій машині люди — мов колісцятка, що кожне має свою визначену діяльність, осібну від другого, але одно без другого не може проявити своєї здатности. Навіть отсе ритмічне, певне, мов поворот колісця яйцевої форми — ...Cárte-postáletelefoniche..., чи різкі виклики наголовків щоденників (яких тут виходить шість) — без цього поспіх вулиці, її палкий гін, були би зменшені.

В той-же час праці й невтомимого руху можна стрінути гурт людей, які зібрались на місці якоїсь вуличної пригоди — хтось вилетів із авта, комусь зіпсувся мотонаколесник, хтось опинився під автом... Горяча балачка на тему випадку. По годині переходите біля того самого місця — стоїть знову гурт. Чи скоїлося знову що нового? Що за фатальне місце! Ні, це розмова про той самий випадок, який ви вже бачили. Палка уява італійця не може так скоро втихомиритись. Він і при обіді, а й при вечері буде ще про це-ж розказувати. Завтра — забуде. Завтра — новий день, нове щастя чи нещастя щоденного життя міщуха.

Великі авта з туристами на шляху Льондон-Париж-Люгано проїжджають містом що 10—15 хвилин. Оглядають славні памятки льомбардської давнини.

Гудок — дванацята година! Рух збільшається, гомін шумить вулицями. Та по пів годині місто просто порожніє. Colazione! Італієць привик їсти точно. Порожніми вулицями, по яких денеде проходить спізнений прохожий, гонять вільні, порожні трамваї з чорними сілюетами машиніста і кондуктора.

На деяких вулицях, де йде направа чи асфальтування вулиці, сидять робітники, полуднуючи. Між колінами на землі розісланий папір, а на ньому хліб, сир, пахучі, свіжо-зелені фіги, сливи, інші овочі й вино.

Перед чотирнацятою годиною рух оживає. Та найпрудкіше темпо міста, з короткою перервою на pranzo, починається біля години шіснацятої. Це правдиве обличя Міляно з його світом жіночим, промисловим та артистичним.

У цих годинах цвітуть вулиці яскравими одягами жінок. Чорні, несупокійні очі, яскравість одягів, поривчі рухи цих, на око ніжних істот, мов поринають у сміливому промінні сонця. Між одягами по останній моді є й чудові стилеві українські з легкими лініями наших вишивок. Спитати, яка це мода, найпевніше відповідають, що французька. Всі одяги жінок із довгими, інколи й по пальці, рукавами, щоб могли супокійно зайти в церкву помолитись Богу. В деяких на гарному личку видніє „перчик", малесенький, а на ньому довгі волоски, що дуже вже не до лиця. Що це? Чи конечно мусить вона носити ці волоски? — питаю. „Егеж!" — відповідає знайомий. „Цеж porta fortuna!" Звичайно, хтож ніцив би джерело, яке приносить людині фортуну, якої кожний із нас прагне?!

При кінці великої галерії Вікторія Емануїла II., від piazza della Scala сидить вечером на своєму дзиглику старий, здоровенний продавець газет. На носі в нього шишка, менша, як у Гоголя в алжирського бея. Він гремить своїм перепитим басом майже на всю галерію. В суботу його виклики широко амістовні: „Ambrosiana della notte — i numeri dell lotto!" Це „tto" він кінчить порожнім контрабасом, що гучить, мов удар у бубон джез-бенду. Льотерія має тут своїх вірних, запалених грачів.

Переходячи біля кабарету „Аполльо", між точками продукцій і їх фотографій, можна побачити пародію на нашого селянина. Стецько Квітки в порівнянні з цим типом на рисунці — то зовсім не є такий дурник, як ми собі уявляємо. А його тесть Прокіп — то за все життя не мав такої спитої пики. Звідкіля, властиво, італієць може нас пізнати? Правда, він часто читає про сучасну Україну, про її політ. життя, у своїх щоденниках. А мешканця України, нашу силу та здоровля, пізнає... в кабареті. Це, думаю, мусить бути найкраща точка програми. Вірю! Недалекий час, коли пізнаватимуть нас правдивих і побачать, що наш селянин стоїть далеко вище від селянина деяких народів Европи!

В галерії Вікторія Емануїла це — так аказатиб — біржа артистів, яка переповнена ними, їхніми імпресаріями, маестрами, музнками та клякерами. Тут рішається доля, карієра неодного молодого, початкуючого співака.

Вечером у тій безладній метушні, в цій галерії живих, зібраних жужмом людських масок — клопоту, сміху, глупоти, розпачі, епікурейстичного задоволення, бездушности, жадоби, смутку, глибокої задуми, енергії — бачите ріжнородність життя, де все таки: творчість бере верх над байдужістю.

Так проходить будівниче життя сучасного европейського міста.

Над містом увесь день кружляють аероплани.

Все те спішить до Великого Завтра. Спішить і кожний знає, що те Нове для його Краю родитиметься в крові.

ФУТРА ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ ПОДОРОЖНІ

На довгомісячний кредит поручає Власна — Робітня кушнірська і кравецька

СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
Львів — пл. Капітульна ч. 1. 85 18-?

БЛЯДНИЦЮ недокровність усуває, діє мало змінюючо, відживляюче, побуджує апетит. Незамінний серед-ик для реконвалесцентів

М-ра Кишштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малазі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кишштофорского вино хіново-залізне. Лябораторія хем. фарм.: **М-р М. Кишштофорскі Тарнів.** 1-?

(„споживачі дають дуже великі вимоги щодо якости крамu").

З наведених цифр плану ми доперва бачимо, як але стояла справа з забезпеченням України промисловими виробами в 1926|27 р. А саме, по... сільсько-господарські машини не бу... на 14 прц., попит на ... матеріяли не задо... прц., попит на бавовняну ... не був задоволений на 81 прц. Кождий легко може уявити собі, що значать в конкретному, буденному житті мешканців України такі недобори.

„Пролетарська Правда" вбачає причину такого катастрофального браку промислових виробів на Україні в „гострому розходженню між нормами завозу промислового краму та питомою вагою України в загально-союзному господарстві". І справді, Україна в хлібозаготівлі цілого Союзу займає 30 прц., що до кількости населення має 20 прц., щодо транспортових засобів дає 28 прц., а довіз на Україну промислового краму складає по текстильній групі товарів лише 15 прц., по чорному металеві 20 прц. і т. д. Як бачимо, „дуже гостре" розходження між тим, що від України беруть і що їй дають, дійсно є. І ми знаємо, що так буде доти, доки про багатства України будуть рішати й розпоряджати ними не на Україні, а в Москві. Але вимайже ми й не претендуємо на те, щоби газетина „Пролетарська Правда" насмілилася поставити питання про справжні причини товарового голоду на Україні.

Цей голод змусив повірний харківський уряд вирядити одного зі своїх членів, наркомторга Чернова на чергове пертрактування до Москви в справі переговорів з відповідними органами про збільшення постачання Україні промислових товарів. Наркомторгові вдалося добитися того, що Україні обіцяно додатково відпустити 245 вагонів мануфактури з резервового фонду. З цієї кількости 175 вагонів має піти до хлібозаготовчих районів, а решта до робітничих районів. Так само обіцяно збільшити довіз на Україну чорних металів, взуття та інших фабричних товарів. Наркомторг СРСР дав розпорядження збільшити довіз цукру на Україну на вересень на 100 вагонів. Крім того надано Наркомторгові України право обслідувати всі цукроварні України, щоби виявити запаси цукру на заводах і тим способом забезпечити потреби України до нового виробництва.

„Комуніст" з 4. вересня п. р. писав, що нарком торг України добився того, щоби більшому питому вагу України в розподілі союзних товарових фондів. Одначе відповідні цифри всесоюзного державного плану, які ми навели вище за „Пролетарською Правдою" показують, що в цілому справа зовсім не посунулася наперед. Як у минулому році, так і в будучому 1927-28 на Україні знову буде великий товаровий голод.

Вибори виспіди.

СЯНІЧЧИНА.

Сянік-місто. На 48 радних 20 поляків, 27 жидів, 1 москвофіл. **Дубрівка Руська.** На 16 радних 1 поляк, 15 українців. З українців 10 членів УНДО, 3 безпартійних, 2 москвофілів. **Дудинці.** На 16 радних 17 українців, 1 поляк. З українців 3 УНДО, 2 сельроб, 12 безпартійних. **Добина.** На 12 радних всі українці: 6 безпартійних, 3 сельроби, 3 москвофіли. **Костарівці.** На 16 радних 15 українців, 1 поляк. З українців 6 УНДО, 4 безпартійних, 2 сельроби, 3 москвофіли. Внесено протест. **Паношівка.** На 16 радних 15 українців, 1 поляк. З українців 6 УНДО, 6 безпартійних, 3 сельроби. **Вільхівці.** На 16 радних 12 українців, 4 поляків. З українців 6 безпартійних, 4 москвофіли, 1 УНДО, 1 сельроб. Внесено протест. **Семушова.** На 16 радних 15 українців, 1 поляк. З українців 4 УНДО, 6 безпартійних, 5 сельробів. Внесено протест. **Заболотці.** На 12 радних 7 безпартійних, 2 сельробів, 2 москвофілів, 1 УНДО. **Чортеж.** На 16 радних всі українці: 9 безпартійних, 2 сельробів, 2 москвофілів, 2 УНДО, 1 УНС. Внесено протест. **Прусік.** На 16 радних 10 українців, 6 поляків. З українців 5 безпартійних, 2 сельробів, 2 москвофілів, 1 УНДО. **Новосілці.** На 16 радних 10 поляків, 6 українців. З українців 3 безпартійних, 2 УНДО, 1 сельроб. **Загутинь.** На 16 радних всі українці: 12 безпартійних, 4 УНДО, 2 сельробів. Внесено протест. **Ранова.** На 16 радних всі українці: 10 безпартійних, 4 москвофілів, 2 сельробів. **Терепча.** На 16 радних всі українці й 1 поляк вірилист. З українців 10 безпартійних, 2 УНДО, 2 сельроби, 1 москвофіл, 1 УНС. **Сторожі Великі.** На 16 радних всі українці: 10 безпартійних, 3 сельроби, 2 УНДО, 1 москвофіл. **Сторожі Малі.** На 12 радних всі українці: 10 безпартійних, 2 сельроби. **Сянічок.** На 16 радних всі українці: 13 безпартійних, 1 УНДО, 1 сельроб, 1 москвофіл. **Залуж.** На 24 радних 13 поляків, 11 українців. З українців 10 безпартійних, 1 УНДО. **Військо.** На 16 радних 13 українців, 3 поляків. З українців 11 безпартійних, 2 УНДО. **Согорів.** На 16 радних всі українці й 1 поляк вірилист. З українців 10 безпартійних, 5 сельробів, 1 УНДО.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ УСТУПИТЬ З ПРЕЗИДІЇ КАБІНЕТУ.

Варшава, 11. листопада 1927.

З кол правиці подають, що в найближчім часі слід сподіватися зміни у кабінеті марш. Пілсудського в звязи з надходячими виборами. На той час становище премієра обійме теперішній мін. публичних робіт Мораczевський.

УРЯДОВЦІ НЕ СМІЮТЬ ВІДНАЙМАТИ МЕШКАНЬ.

Варшава, 11. листопада 1927.

Мін-ство суси. робіт видало розпорядок у справі відчуження мешкань, які займають держ. функціонарі. Розпорядок забороняє віднаймати в цілости або в части особам третім мешкання, призначені держ. функціонарам і військовим особам у держ. будинках, або держ. скарбом винаймлених зга. адміністрованих. Виїмку можуть творити державні функціонарі зга. військові особи, яким такі мешкання можна віднаймати вчасти за згодою властей. Заборона віднаймлювання мешкань торкається теж службових мешкань, призначених держ. функціонарям і військ. особам. Таких мешкань не вільно віднаймати навіть держ. функціонарям зга. військовим особам.

ТРАМВАЙ І СВІТЛО НЕ ПОДОРОЖІЮТЬ.

Львів, 12. листопада 1927.

З кол близьких до урядового комісаря подають, що не буде підвищки ціп трамвайних білетів на 25 прц. і електричної струї на 10 прц., як це передше планувано.

КОНФЕРЕНЦІЯ ШЕФА ПОЛІТ. ДЕПАРТАМЕНТУ.

Львів, 12. листопада 1927.

Шеф політичного департаменту міністерства внутрішніх справ Світальський був у Львові один день у політичних справах і конферував довший час з воєводою Бурковським. Вчора шеф політ. деп. Світальський вернув до Варшави.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ГЕН. ЗАГУРСЬКОГО ЗДЕРЖАНО.

„АВС" подає, що слідство в справі ген. Загурського здержано. Такі інформації одержав згаданий часопис від шефа військового суду у Варшаві Армінського.

ЗНЕВАГА ПРЕЗ. СМЕТОНИ.

Вильно, 11. листопада 1927.

„Кур. Від." подає, що шеф литовського ген. штабу ген. Ладига подався до димісії. Ген. Ладига, як председник зборів, зневажив словно на зборах президента Сметону. Ладига ближчий є до хр. демократії і певно значне політ. напруження проти теперішнього уряду.

„Кур. Від." подає з Ковна, що до готелю „Тільзіт" коло півночі прийшов гурток лит. офіцерів і рев. стрілами зняли портрет през. Сметони. Візвані на місце події комендант міста і комендант поліції явились дві години після інциденту. Устійнено, що офіцери, які брали участь у тій події є відкомандировані до Команди в Ковні.

ПРОЦЕС МАНУІЛЕСКУ.

Букарешт, 11. листопада 1927.

В процесі Мануілеску оборона віззвала на свідка кн. Карла, якого назвище відчитано на листі свідків, як „пан Карло Гогенцоллерн". В другому дні розправи оборона піднесла закид некомпетентности военного суду з огляду на предмет справи. Трибунал признав себе компетентним розглядати справу. Опісля оборона закинула, що суд є невластивий з точки територіального погляду.

ЗЕМЛЕТРУС В АВСТРІЇ І ІТАЛІЇ.

Відень, 11. листопада 1927.

З Грацу повідомляють, що 10. п. м. рано у Міріцушлягу чути було сильні струсення землі. Землетруси відчуто теж у Кріглісі. Землетруси не заподіяли шкід.

Рим, 11. листопада 1927.

В околиці Перуджі відчуто кільна незначних струсень. Шкід не було.

СРСР. НЕ ДІСТАНЕ КРЕДИТІВ У ЗАХ. ДЕРЖАВАХ.

Берлін, 14. листопада 1927.

„Фос. Цтг" подає з Ню-Йорку, що більшовицький уряд звертався кільна разів до американських кол із предложенням консолідувати царські російські довги і признати для СРСР, нові кредити. Президент „Нейшенел Сіти Комп." у Ню Йорку після побуту в Парижі конферував із агентами більшовицького уряду. СРСР. предложив буд за його посередництвом упорядкувати давні довги, пускаючи 3 і пів прц. боди на 100 міл. дол., сплатувані на протязі 60 літ, під умовинною, що трансакція ця потягне за собою признання нових більших кредитів для СРСР. Переговори, які ведено з президентом „Нейшенел Сіти Комп." в Парижі не довели до жадних успіхів, бо він не хотів згодитися видати акцепт-бук векселю або забов'язання без згоди держ. департаменту.

СВІТОВА МИР. КОНФЕРЕНЦІЯ В ПРАЗІ.

Льондон, 11. листопада 1927.

Із Ст. Лянс подають, що конгрес скликаний американським товариством пацифістів, постановив у серпні 1928. відбути світову мирову конференцію в Празі.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·88·00, канадійський долар 8·85·00—8·86·00, корони чеські 0·26·00—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·25—0·05·75, французький франк 0·34·5 —0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·20—43·50, німецька марка 2.11·50, данцігський гульден 2·17·82, червінець 30·20—31·10.

Золото: 20 кор. 36·30—36·50, 20 франків 34·10—34·30, 20 марок нім. 42·50—42·80, 10 рублів рос. 46·50—47·00.

Срібло: кор. австр 0·66·00—0·66·50, 1 кор. австр. 3·46—3·52, фльорени австр. 1·73—1·76, рублі рос. 2·85—2·95, копійки за рубель 1·43—1·47.

Збіжа.

Пшениця дніпрська 45·50—46·50, пшениця селянська 42·75—44·75 жито 35—37·25, ячмінь броварський 38·00—40·00, ячмінь на мливо 33·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—34·00, овес 33·75—35·50, кукурудза румунська 31·50—32·00, баравлі рафровані 6·50 7·25, фасоля біла 43—55, фасоля колірова 53·50—55·50, горох півіктория 72—82, горох полевий 40—56, бобик 35·50—36·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 34·25—35·50, льон 60·00—63·00, рінак озимий 61·50—62·50, мука пшеничка 40-пр. 81·00—82·00, мука пшеничка 50-пр. 76·00—76·50, мука житня 65-пр. 59·00 горсік кукурудз. 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 23·75 24·25, отруби пшеничні 23·50—24·00, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 265—295, мак синій 115—135, мак синій 85—105, мішки ютові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Фальшиві 5-злотівки** вже гуляють по світі. Мають дату 25. жовтня 1926, виконані не дуже вдатно, на іншім папері як правдиві, і на задній сторінці мають інші колїри фарб. У карній кінцулі слова „подробин: і вепуждавлан" мають більші букви як слова „вет пєнєжом вепжасном". Крім цього слово „подрабіна" букви „ра" збігаються.

— **Жіночі самогубства.** Вдова по уряднині 53-літня Марія Задорська повісилась у первовім роспорядженні; Марія Шегірська вчинила у самогубчім намірі йодини в повітов. суді секції III. — Одночасно вичитуємо звістку з чужинної преси, що в Пресбургу кинулась у Дунай секретарка місцевого словацького театру.

— **Англійці хотять помагати.** Англ. будівельний трест пропонує варшавському магістратові за 2 роки вибудувати за 10 міл. дол. 20.000 кімнат для 40.000 осіб. Ех, коби так найшлись охотники на будівлю 3.000 кімнат для Львова!

— **Катастрофи.** У цівд. зах. Німеччині істнує загроза повені наслідком кількаденних опадів; вийшли з берегів Рейн, Маїн, Мозель та Неккар. — Між двома містами Нім і Анзас автобус упав в 25 особами у прірву на 5 м.; 22 раненних.— В околиці Шеффілду, у палаті, де живе донька англійського короля, вибухла пожежа, що знищила бібліотеку та цінні етнічні збірки.

III.

Неділя. До полудня ще торг. Пополудні — робітники, міщани, а й трудова інтелігенція, всі прибувають гуртами, з родиною, до Giardino publico. Тут що-неділі і свята грає фашистівська орхестра. Грубий капельмайстер кидається на всі боки й люди, чим став дуже популярним. Грають арії з опер, переважно Дж. Пуччінього, народні canzone гимни зединеної Італії. По кожній продукції гремлять оплески слухачів, які товпою облягають естраду. Концерт кінчиться завсіди фашистівським гимном „Giovinezza". Товпа співає за орхестрою. Голови відкриті, права рука піднята. В товпі помічаються інколи капелюхи на голові — де-чеде. По скінченні стрічки гимну, як тільки густою галайстрою зриваються оплески, смільчаки щезають: голови відкриті всі.

В іншій частині Giardino, біля водограю, зібрана друга громада, переважно жінки. Їх діти битою лавою облягають водозбірник, у якому плаває без ліку кораблів-іграшок.

Не всі робітники йдуть на цей безкоштовний, популярний концерт. Ті, що живуть на периферіях міста, збираються тамже в малих тратоеріях, де п'ють вино, грають у bocce і т. д.

Артисти, промисловці та інший богатий народ масово засідають столики біля каварень, яких тут є дуже багато. Це причина клімату, де в спеки літа чи й осені є в цих каварнях богатий вибір усякого роду охолоджуючих напитків. Між іншим, із усіх европейських держав найбільше Італія зуживає кави. Італієць пє шість-вісім разів денно цей найкращий для нього напиток.

Від вчасного літа на всіх площах, вулицях — тільки не в осередку міста — стоять провізоричні, зелено пімальовані рундуки, в яких продають кавуни. Свіжі, холоджені ледом. Продають цілі й кусками.

Пізним вечером, поза північ, як каварні й кабарети заповнені сильними — в гроші, на передмістях лунають співи сумні, бадьорі, ніколи — рознуздані. Біля траторій, при шляху, в городцях, при каменних столах, на яких пишаються фляшки вина, а менше пива, сидять робітники. Чомусь мало говорять, більше співають. А ще як на небі походжає запанілий місяць, італієць, розніжнений вином і росистим промінням місяця, співаючи арію з якої знаної опери чи пісню, вкладає в неї усю свою чулу душу. В своїх рухах, які він бачить у богатьох співаків на сценах, а які він дуже вміло наслідує, в рухах горячих, але ніжних, він тужить за минулим і з тугою жде майбутнього.

— **Рекорди.** В Араді (Мадярщина) відбулись оригінальні м'ячеві змагання між трома дружинами глухонімих; були це перші такі змагання, підчас яких публіка не вистовлювала свого обурення або вдоволення вигуками. — У Варшаві відкрили недавно, що якийсь Шльойма Гасфельд вязнив 7 літ свого сина в комірні. Коли його добули звідти і перевезли до шпиталя, він помер після 50-денного лікування. Цей рекорд знайшов у власній хаті перевищив польський господар Бедварчик з Кезмарку, що держав свого 16-літнього сина у хліві... 12 літ. Син утратив там мову і збожеволів. Батько дістав за це лише... 4 місяці вязниці!

— **Оригінальний протест.** Ортодоксійна жидівська громада у Варшаві запротестувала проти підмог для жидівського театру, який, на їх думку, складається із безбожників. Безбожниками є вони тому, що грають занадто веселі пєси.

— **Боксер, що пише.** Боксер не є синонімом освіченої людини. А вже пяхук не дуже погоджується з образом руки, яка держить перо. Тимчасом Америка подає до нашого відома, що її остання боксерська слава Танней, переможець Демпсея, найсильніший з усіх боксерів у пястуці та пишучих пальцях. Він студіює літературу залюбки і пише вряди-годи статті із справжнім літературним хистом. Цим він перевищив інтелігенцією бувшого переможця Демпсея, парижанина Карпентія, що став артистом „варієте".

— **Украдений ніґтик безсмертного.** Російський ученый Бехтєров, що пропонує утворити музей мізків великих людей, замість ховати їх тілесний прах, може гордо всміхатись при нагоді останньої паризької сенсації. Виявилось, що домовина, в якій спочивають у Пантеоні кости Вольтера — має черен зовсім іншої людини, а не черен великого сатирика. Комісія складена з антропольогів, історика літератури і інших знавців рішила, що на черені з домовини Вольтера нема ні сліду операції т. зв. трепанації, зробленої 8 років після його смерти. Одночасно вчені перевірювали кости та череп іншої домовини, найденої у льохах старого замку Семер, де стверділи, що вони є правдивими останками великого письменника. Отже хтось, колись підмінив ніґтик Вольтера і підкинув у його домовину з Пантеоні ніґтик зовсім іншої людини. Домовина Вольтера лежить тепер порожна в Пантеоні і вчені не знають, чи мають перенести туди нові кости та новий череп і подати це до прилюдного відома.

— **Повчаюча статистика.** У Відні відчинили дуже цікаву виставку: зросту та зникнення населення у звязку з різними явищами, від яких цей зріст залежний. Є це огляд у доступних, цікавих таблицях стану расової гігієни та евгеніки і питань звязаних із ними. Мета виставки боротьба із новомодною системою одної дитини в сучасних подружах. Із цієї виставки довідуємось, що в інтересі людства кожне подружа повинно старатись мати бодай 5 дітей: двоє для самих родичів, третє на природні випадки смертности, безплодности, недуги, щоб забезпечити дальшого покоління. Цей расовий ідеал ліпшої „трійці" осягнений поки що тільки в СРСР та Японії, всі інші народи є позаду поступенного зросту народин. У СРСР. на 1000 осіб 42 проц. доживає віку, у Відні тільки 12.24 проц. Коли інші народи не підуть за прикладом СРСР та Японії то за 100 літ ці дві держави матимуть у світі процентову більшість. Так каже непереможна царица: статистика, що має останнє слово.

— **Літературний кутик.** У Держав. В-ві в Харкові вийшло довше оповідання С. Божка „Чабанський вік", названа романом. У повісти змальований економічний переворот 60-их рр. на Україні, коли індустріялізація почала вбивати старий чабанський побут. З інших новинок слід згадати збірку поезій Д. Загула „Мотиви" і його переклад Шіллерових баляд, поезії Мик. Терещенка „Межа й межа", оповідання М. Галич „Другарка", оповідання „В тумані минулого" з життя півд. степів з 6. в. по Хр.; поезії „Далекий край" Наталії Забіли, оповідання „На будярах" Ів. Павленка, поезії ф. Малицького „Холмщина". — Дуже цікаву статистику находимо в 7—8 чч. журналу „Життя й Революція": від 1920 до 1926 р. видало свої твори повних 540 українських письменників! 540 — число, яким не може почванитись жодна европейська література! Якже пояснити такий бурхливий розквіт нашої літератури? Дуже просто: кожний, що написав якийсь вірш чи оповіданнячко попав у бібліографічний список авторів. А кожний автор називається „письменником". Коли би список бібліографії рівнявся картині літератури, тоді такі народи як Німеччина та Англія мали би щорічно більше письменників ніж у нас є читачів!

— **Покарані завеличники Ліндберга.** 32-літній парижанин Гастон Пендрак зіграв чудово на струні тих наївних своїх земляків, що зійшли з глузду на пункті слави Ліндберга. Купив він півкасот метрів старого полотна, з якого роблять літаки і признався пишком сусідам, що має кілька метрів дорогоцінної пам'ятки, яку власноручно видер із літака Ліндберга, коли цей приїхав у славний день до Парижа на летунський майдан. Вістка про дорогоцінности Пенжале перейшла хутко з уст до уст. Кожному тихцем продавав він із сльозами в очах клаптик свого „історичного спомину", єдиного, який йому лишився. За який тиждень продав він „із літака Ліндберга" більше полотна, ніж цей літак мав. На жаль, люди не вміють держати пика за зубами і почали перед собою хвалитись дорогоцінним здобутком. Пенжале подали в суд, де напевне самі судді будуть широ сміятись.

— **Коментарі до химерної погоди.** Відомий німецький природник Вільгельм Больше мав цими днями виклад у Берліні на дуже актуальну тему: стихійних катастроф. На його думку зріст боровій, повіней, землетрусів і вулканічних вибухів має звязок із геольогічною кризою нашої землі. Існує погляд, що ці явища, це віступи нової ледяної доби, яка загрожує людству. Больше не лякається приходу такої доби. Навіть якби вона прийшла, то вона займала би тільки деякі частини землі, а на більших просторах панувало би тепле підсоння. Якщо вибухи вулканів і землетруси віщували би нову геольогічну добу, тоді не є виключене, що між Америкою і Східною Азією повстане новий ланцюг гір. Дно Тихого Океану починає він потрясень прибирати нову форму. Щодо клімату, то Больше вірить у поворот клімату наближеного до того, що панував на землі перед льодовіллям ледяною добою. Тоді землю окутувало вогке тепло і скрізь панувала багата рослинність; у Франції та Німеччині росли пальми, а на Сибірі і на наших землях гуляли мамути, маючи доволі всякої поживи. Одним словом: геольогічна криза може принести нам тільки тепліший клімат і лякатись її нема причини. Уявляємо собі, що такі висновки Больше слухачі прийняли різними оплесками.

— **Світова всячина.** З Каїро повідомляють, що недалеко Саккара зробили нові розкопи, які хто зна, чи не перевищать знахідки в гробі Тутанхамена. — Збройний стан Франції у порівнянні з передвоєнною добою зменшився на 45 проц. чисельно в армії і на 50 проц. у фльоті. — У Португалії відкрили сильно розгалужену сіть пропаганди серед учительства, що підготовляло державний переворот.— Альбанський премієр Фан Нолі приїхав до Москви. — У Румунії завели превенційну цензуру для всієї преси у звязку з аферою Карла.— Фінансова швайцарська група вкладає капітал в уліпшення Закопаного як літовиська. — У Голяндії відкрили великі поклади вугілля, яке вистачить для держ. потреб. — 13-го і 14-го ц. м. збирається у Варшаві протипалкогольний конгрес. — Генерал Нобіле вибирається до півн. бігуна, щоби прослідити умовини життя на просторі півтретя міл. квадр. миль. — Болгарський король Борис вернувся з мандрівки по Европі; їздив інкогніто як граф Рідьо (?!). — У берлінському університеті утворять спеціяльну професуру журналістики, яку досі викладав лектор. — Відкриті фальшівники мадярських банкнотів у Парижі мали близькі звязки із впливовими франц. дівчатами; в справу замішаний один бувший приятель президента Думерга. — У Відні арештували лінарки Полефовича, що довгий час ошукували ратункове товариство фальшивими інформаціями.

— **З кіна.** У кіні „Палас" архітвір Фокса „У сьомім небі" („Коли годинник вибє 12-у"). В „Апольйо" і „Лев" „Грач у шахи" (Взяв царині Катерини II-ої). При супроводі хору 10 осіб.

— **Сьогодні цілий український Львів** буде на Равлі С. У. К-а у великій салі „Нар. Дому" при вул. Рутовського 22. Учасників жде багато приємних несподіванок. Хто — через недогляд — не отримав запрошення — хай вестаки йде сьогодні о 9-ій год. веч. до „Нар. Дому", а запрошення дістане при касі.

— **Кушніровська** робітня Петра Карпика є при вул. Курковій ч. 11 в. І. пов. на ліво.

Купуйте

Мило Млотек і Перлік

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Дописи.

ГРИМАЛІВЩИНА. (Повиборче колосся). Вибрана компромісово громадська рада в **Грималеві**, хоч відкинено протест, внесений д-ром Кофлером і тов., що не уконституувалася тому, що жиди з поліками вже дальше компромісу додержати не хотять, бо не лише що не хотять згодитися, аби на місце померлого нашого одного радного вайїшов наш заступник, але також не хочуть допустить, щоби хтонебудь з наших увійшов до громадської зверхности і тому дальше урядує наказний комісар. — Вибори, повторені в **Куті к. Товстого** наслідком протесту латинників, вийшли зовсім в нашу некористь, бо переведено їх з такими великими надужиттями, що навіть прокуратура повинна би переведенням тих виборів зайнятися. Дотепер ніший наказний війт Юсеф Якубуф переводив ті повторні вибори на основі нової, ним спрепарованої вже листи (а не листи попередньої), на яку вписав лише своїх людей, а наших вписати забув, і то навіть без реклямаційного поступування, тих, що в попередніх виборах голосували, відтак голосування за повноважними, підробленими латинниками, було дозволене, а нашим навіть на оригінальні повноваги не дозволено. Внесено протест з нашого боку, але чи буде корисно полагоджений, можна сумніватися, всі попередньо внесені протести з нашої сторони, і то найбільше уґрунтовані, відкинено, а протести поляків знова всюди узгляднено, хоч до того не було найменших причин. — При нових виборах в **Лежаніцї** вибрано до ради 2 поляків з числа 3-х там замешкалих, бо деякі наші радні казали так зробити, щоб оминути повторного протесту, яким та трійця виборців грозила цілому українському населенню. Для святого спокою наші аж надто далеко уступили, хоч не було до того ніяких фактичних причин. — У **Вікні** протест поляків і хрунів відкинено вправді, але вибрана громадська зверхність не може перняти урядування, бо не подобалася особисто староству. — В **Луці Малій і Дубківцях** повторні вибори ще не відбулися, бо наші противники ще як слід не приготовилися. **Г.**

ЗБАРАЖЧИНА. (Жертвенність повіту на „Рідну Школу" в жовтні 1927 р.). Повітовий Кружок Рідної Школи в Збаражі зібрав у жовтні ц. р. з цілого повіту кругу 103.62 зол. Неодин з нас цікавиться жертвенністю після суспільних клас (верств), або фахів (звань). Ось як вона виглядає (в золотих): 1) 10 учителів з 10 місцевостей 22.60, 2) 7 урядників на почтових посадах (1 місцевість) 21.70, 4 купців (1 місцевість) 9.50, 4) 3 священиків з 3 місцевостей 8, 5) 2 адвокати з 1 міст. 13.50, 6) 2 емеритів з 1 міст. 1.80, 7) 2 властителі реальностей (1 міст.) 6, 8) 2 господарі (2 місцевости) 2.50, 9) 1 лікар 3, 10) 1 студент університету 2, 11) Збір з буфету на забаві (учит. і міщан) 12.82, 12) Збірка по кущах 9.70.— Разом 103.62 зол. Виплинуло з отих 12 місцевостей: Збараж, Базаринці, Розношинці, Сичівка, Синичівка, Лубинці Нижні, Гушинки, Лозівці, Лисичинці, Клебанівка, Медин, Черніховці і Новики. А деж решта сіл і осіб? В повіті є 60 сіл! — з тільки 31 осіб зложило 90.60 зол. А деж тисячі осіб?! Десятки тисяч не зложили нічого. А деж селяни й робітники? Де всі інші учителі? Священики? Дайте тільки по 10 сотиків, але: 1) всі, 2) кожного місяця, 3) кожний нехай сам принесе, бо післанець коштує!

Ратункова акція.

ЖЕРТВАМ ПОЖЕЖІ.

На вклад. книж. ч. 8165 Центробанку зложили дальше:

Парохіяни гр. кат. [illegible] Нова Шкотія (через [illegible] 60, Микола Данисюк, [illegible] 70, Пилип Ли[illegible] через лінію *American* [illegible] 800, Івась Лихий, Вдовп. [illegible] 45, А. Миленький і Н. Гупка [illegible] забірка 5 дол., після потручення пенсії 4 дол.] 34, І. Малицький, Макс. Паращак і тов. (Задни. Пежини) 350, Український Комітет Допомоги в Гамільтон, Онтаріо (Канада) 140, разом 1 399 доларів.

На ту саму ціль зложили дальше в золотих:

Олімпія Зелена, Дмитро 5, „Основа", тов. українських студ. висок. техн. шкіл Прага (100 чк.) 20.20, Олекса Савяк син Стефана, господар Пасічна п. Станиславів 3.10, II. курс української жіночої семинарії Перемишль, Татарська 4, 11, о. Роман Корнюмака, Поворозник, п. Мушина 20, Рудичів, Рошево, Парик V, збірка (73 франц. фр.) 24.93, ОО. Василіяни в Бучачі, збірка в монастир. церкві 129 і збірка з нагоди ювілею о. кан. Лотоцького 18 разом 147, о. Пронін Максимюк 15, учитель Василь Заворожний 5, Кооператива Згода 5, Читальня „Просвіта" 5 — усі з Гнильча, п. Горожанка ад Галич — і Громадяне гром. Гнильче п. Горожанка ад Галич (збірка) 220, о. Володимир Михайлишин, Решетня ад ла, збірка в парохії 40, о. Сильв. Зельський, Мілятин, збірка в церкві в Неслухові 30, діти школи Шевченка в Перемишлі, а то І. кл. 2.68 і V. кл. 3.15 разом 5.83, адв. д-р Осип Партицький, Станиславів 10.10, Іван Цьокан, Стопнибаби п. Красне від місцевого комітету 10, о. В. Цебровський, Коти п. Олесько, збірка в селі 35, Володимир Красницький, Мільчуа, Франція 50 фр. франків, адв. Кайло Шипайло, Печеніжин, збірка 71, Марія Юзичинська, Львів 5, о. Василь Матвієнко, збірка в присілку Чучвани-Гумениска 230, Редакція „Селянський Шлях" у Холмі, збірка 46.65, Іван Стефанович, Львів 5, Теодор Савич, Ладанці п. Перемишляни 5.20, **разом 998.01 золотих.**

Попередньо виказано 38.973.51 золотих і 5.122.40 доларів. Отже разом зложено досі: **39.971.52 золотих і 6.521.40 доларів.**

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

Нові книжки і видання.

Prométhée; Париж, жовтень ч. 11. (франц. мовою) орган націон. оборони народів Кавказу, України та Туркестану. Зміст: Меморіал до Ліги Націй від представників народів кавказьких і України. Газзава: Російська проблема. Кардаш: Історія нац.-виз.-руху народів у старій Росії. Ямай: У Туркестані. Ростан: Північ. Кавказ і большевики. Туреді-Бек: Національний ідеал Туркестану та большевиків.

Нива ч. 10. жовтень. Зміст: Євангеліє і традиція кличуть нас. о. Д-р Г. Костельник: Спір про епіклезу (продовження). о. Иосиф Смеречинський: Не шукай нової віри. о. Ал. Ковальський: Митрополит Андрей між напіщенними повівню. о. В. Д. Садовський: Церковний календар і його реформа.

Жіноча Доля ч. 21. 1. листопада. З міста: Р. Коритківна: Спіть борці. Україно. — В листопадове свято. — А. Дичковська: Найкращий спомин. — Жіночий рух. Відділ америк. канадійський. Д-р В. Ганьківський: Дитина. Часть господарська.

Наша Земля, літер. і суспільно-політ. журнал. Ужгород, 15. жовтня, ч. 9.

Технічні Вісти, орган українсько-техн. Тов-а у Львові, липень-серпень, ч. 3.

Рідна Школа, орган „Рідної Школи" українського Педагогічного Тов-а, ч. 4 жовтень.

Сільський Господар, орган краєвого Тов-а Господарського „Сільський Господар", ч. 21—22. 5. листопада.

Вісти з Лугу, письмо присвячене лугоам і сіновим справам, просвіті і науці, ч. 10. 1. листопада.

Світ Дитини, листопад, ч. 11. У цьому числі є 22 оповідань, поезій, казок і загадок з ілюстраціями.

Духовний Сіяч, церковно-народній ілюстров. тижневик. Варшава, ч. 41. 8 жовтня.

Бюлетень Державного В-ва України Харків, ч. 9.

Наш Приятель, часопис для молоді Львів, листопад, ч. 3.

НОТИ.

Українські народні пісні на мужеський хор. Львів, 1927. Заходом Комітету „Свята української пісні". Ціна 2·50 зол.

Українські народні пісні на мішаний хор. Львів, 1927. Заходом Комітету „Свята української пісні". Ціна 2·50 зол.

Перед нами два чепурні зшитки нот, виданих для масового вжитку наших хорів по містах і селах, що в найближчих днях і тижнях приступлять до відсвяткування 100-літнього ювилею української пісні. Добре зробив Комітет „Свята української пісні", що постарався про відповідний вибір пісень і авторів і про видання нот саме в пору. В зшитку на мужеський хор маємо пісні Лисенка (Ой пущу я кониченька, Ой сів пугач на могилі, Нехай же нас Бог ратує, Ой щож бо то й за ворон, Вітер віє коло хати, Ой зза гори, гей, та вилітали орли), Ол. Кошиця (Ой і сюди гора, Гей, яж думала, що за милим байдуже, Вітер повіває, Ой давно, давно я в батька була, Похожено, поброжено, Вже й сонце низенько), К. Стеценка (Зійшов місяць високо, Над моєю хатиною, Ой ти мати моя). В зшитку на мішаний хор помішена ціла в'язанка народніх пісень Г. Топольницького і такі пісні Лисенка: Та нема гіш вікому, Ой знати, знати, Ох, та не люби двох, Чи я не хазяйка, Козак одіжджає, Ой ізійду я на могилу, Час до дому, час. Як бачимо, вибір богатий і добірний, тому наші народні хори, що в останніх роках розвиваються чимраз краще і поширюють любов до невмирущої української пісні навіть по найглухіших закутках, приймуть з вдячністю отсе дешеве видання. Замовляти в українських книгарнях або у п. Івана Охримовича (Львів, Домініканська 11). Хор, що замовить 4 примірники у п. Охримовича, дістає пятий примірник безплатно.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Відозви й комунікати

Мандрівна зимова господарсько-ветеринарійна школа.

Пекуча потреба такої школи віддавна давалася відчувати в нашім краю. Кооперативи та читальні „Просвіти" просто засипували минулої зими Спілку Українських Агрономів і „Сільський Господар" письмами з домаганням переведення зимових курсів з обсягу хліборобства і ветеринарії. Та тоді ще не було засобів, щоб їх зорганізувати.

Цього року умовини покращали і Спілка Українських Агрономів зі своїх прибутків з торговлі машинами і штучними гноїв зорганізувала вже **мандрівну зимову господ.-ветер. школу**, що починаючи від 10. листопада зачне давати виклади і лекції в цілім краю. Виклади обіймуть усі важніші ділянки хліборобських наук: управу ріллі, підготовку насіння, штучні гної, садівництво, городівництво, дом. птиці, молочарства і важніші недуги всіх домашніх звірят.

Викладати буде двох агрономів і один ветеринарійний лікар. Підчас викладів учителі будуть послугуватися моделями, світлянними образами, кольоровими картинами і т. д. При господарськім машинознавстві будуть подавані найточніші відомости про найліпші машини, про їх ціни і спільне умовання.

Наука буде тревати 10—15 днів.

Просимо всі установи, що хотять мати в себе цю мандрівну школу, щоб найдальше повідомили Спілку Українських Агрономів, Львів, вул. Собіського ч. 28, на який час хотіли би мати в себе школу і для якої кількости слухачів, та чи годяться понести всі кошти, які будуть приблизно такі: харч і приміщення для двох учителів, кошти переїзду з останнього місця побуту школи до їх місця, 90 зол. на наукові прилади та по 5 зол. денно для кождого учителя.

Порядок і початок викладів у кождій зголошеній місцевости визначить сама Спілка після одержання зголошень з краю в цей спосіб, щоби школа переїздила по черзі в одної місцевости до найближчої сусідньої.

Буліб добре, якби повітові агрономи-інструктори влаштували спільно з зимовою мандрівною школою у себе більші курси для поодиноких районів.

Спілка Українських Агрономів.

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу" зложило Тов. „Українська Бесіда" у Львові квоту 25 зол. місто вінця на домовину свого незабутнього містоголови бл. п. Ілярія Чапельського. Омелян Богачевський канд. техніки Данків 50 зл., збірка на своїм весіллю з п. Осідачівною. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 910

Загальні Збори Т-ва українських студентів львівської техніки „Основа" відбудуться в неділю 20. листопада 1927 в год. 9-тій рано в салі ч. X. гол. будинку Л. Т. з таким порядком дня: 1) Відчитання протоколу попередніх зборів, 2) Звіт з діяльности виділу, 3) Уділення абсолюторії уступаючому виділови, 4) Справа будови Дому українських техніків, 5) Справа зміни статуту, 6) Вибір виділу і допомогової комісії, 7) Вільні внески. В разі браку комплету другі Загальні збори відбудуться дня 27. XI. 1927 в год. 2-ій попол. з таким самим порядком дня, без огляду на число присутних. — *Виділ Т-ва „Основа".* 912

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НАЙСТАРШИЙ, у краю звісний склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровський — п. Розважевський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 14—?

ДВІРСЬКЕ молоко законтрактовує на цілорічну доставу „Маслосоюз" Львів, Косцюшка 1а. Купуємо також всяку кількість гірського і липового меду. 895 2-5

КАМЕНИЦЯ поверхова гарна, балькон 8 мешкальних убікацій, пекарня (майже все вільне грудень п. р.) спіжарка, пивниця, комірки, студня, городець, опаркалення і инші приналежности; приємна і здорова околиця, недалеко головного двірця і трамваїв, на продаж, або на заміну за реальність на провінції негайно навіть. Львів Левандівка, Потоцького 11, Воробець. 908 1—1

ДИВАНИ, хіднички, портієри **фірунки**, меблеві матерії по фабричних цінах **БАНК** площа Марійська 5. I поверх. 911 1—20

2500 ДОЛЯРІВ потребую на I рік Забезпечення гіпотечне, процент а гори. добрий. Зголошення до Адміністрації „Діла": для Бжоста 2500. 902 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка.

Подобалось Всевишньому покликати до себе нашого незабутнього Мужа Батька і Дідуся — бл. п. Стефана Бігуна. Прибиті тяжким горем складаємо щиру подяку ВП. Др. Левицькому зі Стрия за його совісну, безкорисну поміч лікарську, ВП. Ользі Бачинській, ВП. Бобикевичевій, ВП. Матковській та ВП. о. Н. Матковському, парохові Дуліб, за несення розради й помочі в часі недуги нашого Мужа, Батька і Дідуся та всім ВП Товаришам і знакомим бл. п. Стефана Бігуна — а передовсім ВП. Заплатинським та Войтановським — за їх відвідування та несення йому й нам помочі й розради в часі його недуги та похоронних обрядів. — Зокрема складаємо щиру подяку Брацтву св. Миколая в Стрию за влаштування похоронних обрядів, а ВП. Пан-Отцям: В. Сельському, камонікови і парохові в Стрию, К. Петрушевичеві, парохові в Конюхові, Н. Матковському, парохові Дуліб, Р. Височанському, сотрудникові в Стрию та стрийським катехитам: Н. Лішнинському, С. Хирівському, И. Мартиновому і И. Савицькому за відправлення похоронних обрядів в церкві і відпроваджения тлінних останків на місце вічного супочинку. За виголошення прощальної бесіди складаємо о. Р. Височанському зокрема щире Спаси-Бг. ВП. О. Зваричові, А. Нагорнякові та І. Гольцові складаємо подяку за відспівання псалтиря над тлінними останками бл. п. Стефана Бігуна. Велике Спаси Бг членам „Міщанської Бесіди" в Стрию за їх участь в похоронним поході враз з прапором Т-ва та громадянам м. Стрия, котрі на власних плечах віднесли тлінні останки бл. п. Стефана Бігуна на стрийський цвинтар, Хорові „Боян" та всім знайомим, приятелям та всім громадянам м. Стрия й доокольчних сіл, які своєю участю причинилися до звеличання сумних похоронних обрядів.

Жінка, Діти, Зяті, Внуки.

Стрий, дня 7. листопада 1927. 907

Спеціялістка діточих недуг **Д-р Ольга Ган**
б. лік. паризьких шпиталів орд. від 2—3
Львів, вул. Городецька 46.
Пересвітлювання Рентгеном, кварцева лямпа. 2-4
867

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 **Пересвітлення Рентґеном** 7—24

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка.
845 Полекші в сплатах. 5—5

Приспівайте передплату!

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і біленя зубів. — Приступні ціни — догідні услівя. 26—?
294

Будівельні парцелі
фронтові, соняшні, містові при головній тракті **Львів-Лисиничі,**
електричне світло — на корисних услівях до продажі.
Відомість: **вул. Стрийська 20 партер** телефон 43-69 до 10. рано і від 2—4 поп.

Уже вийшов з друку
Реферат на Свято Пісні
Д-р Іван Брик
ЧУЖІ
ПРО УКРАЇНСЬКУ НАРОДНЮ ПІСНЮ.
Замовляти в Т-ві „Просвіта"
Львів, Ринок ч. 10.
Ціна вроз з пересилкою **один золотий.** Гроші можна надсилати чеком, переказом або почтовими значками. 1-1
905

Небаром вийде 3-те число багато ілюстрованого популярно-наукового
ЧАСОПИСУ **„Життя і Знання"**
Т-во „Просвіта" не жаліючи ніяких вкладів дає своїм читачам так богатий матеріял, що передплатником часопису повинна ставути кожна жива установа й кожна жива одиниця.
Тому спішіть з передплатою, не наражуйте Товариства на непотрібну втрату, дайте можність усталити висоту накладу.
Передплата на 3 місяці 5 зол., на 6 місяців 9 зол., на рік 18 зол.
Адреса: Т-во „Просвіта", Львів, Ринок 10 II. пов.

90 літ істнуючий фабричний склад СУКНА і вовняних товарів
під фірмою
Іван Валлях і Син
Львів, Ринок 33.
740 Телефон 47—16. 3-6
поручає на біжучий сезон, величезний вибір новостей краєвих і **оригінальних** англійських на мужеські одяги і костюми, як рівнож плюші на жіночі плащі.
КОЦИ НА КОНІ І ЛІЖКА.
Добірний товар! Ціни низькі!

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик преціозійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. З 36—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Січенька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 36—?

ХОЛОВКІНАЗА
(зілля)
Г. НЕМОЄВСКОГО
лічить
НЕДУГИ ПЕЧІНКИ І ПЕРЕМІНИ МАТЕРІЇ

Приноровлюється при недугах:

I. Печінки і на II тілі	II. На тілі артратичнім
1. Жовчеве каміння	1. Подагра (артритизм)
2. Жовтачка	2. Іскіас і інші артритичні невралгії
3. Хронічне запертя стільця	
4. Катари (нежит) жолудка і кишок.	

Головний Склад: Варшава, Нови Свят 5.
Остерігається перед купованням коробок без додатку прописи життя. 831 3—6

Жадати в аптеках і артитичних складах.

Чи розумієте вагу кооперації?
Якщо так, то Ви будете купувати набіл, головно
найліпше десерове масло
тільки в склепах
„МАСЛОСОЮЗУ"
Львів:
Ринок ч. 10. — Костюшки 1. а. — Сапіги ч. 21.
Зіблікевича ч. 49. — Жовківська ч. 11.
Стрий Шевченка ч. 5.
Станиславів Собіського ч. 28.
Коломия Шевченка ч. 25.
Тернопіль Міцкевича ч. 41.
Перемишль Ринок ч. 23.
Самбір Костюшки ч. 11 а.
Дрогобич Стрийська ч. 14.
Зелемянка (сезоново)
Яремче (сезоново)

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

ч. 259 (11.222). Львів, вівторок 15. листопада 1927. Рік XLV.

Редакція оплатна карбованцями гуцульщини.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 149.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Є pur si muove...

Львів, 14. листопада 1927.

Посторонній обсерватор польської преси, вичитуючи в ній щоденно все нові відомости про „ліквідацію" польського шкільництва на „кресах" і про постійні „уступки" в користь українців у шкільній ділянці, мусів би прийти до висновку, що національна політика в Польщі радикально змінилася, що „санаційний уряд" різко завернув зі шляху денаціоналізації і польонізації. Прислухуючись до вибухових криків й істеричних плачів польської преси та перечуленої на „народовій" точці публики, мається враження, що в шкільній ділянці відбувається якийсь глибокий процес, що розум і справедливість бере верх над засліпленням і шовінізмом. Словом: з утвердженням потравневого правління наступає рішучий зворот, щонайменше в шкільній ділянці. Очевидно, є це „кривда" для поляків, „кривда така велика і важка, що на протестуючих зібраннях аж мліють з безсильної злоби ніжні „кресові патріотки" проти уряду, що „ліквідує" польськість на „кресах".

Найбільш драматично-десператські сцени з приводу „ліквідації" польськости на „кресах" відбуваються на Волині. Там загрожує польськости найбільша небезпека. Треба додати — для кращого зрозуміння цієї вопіючої до неба о пімсту „кривди" — що перепис з 1909 р. виказав на Волині 6.7 проц. поляків. Польський перепис з 30. вересня 1921 р., отже ще в неупорядкованих відносинах, коли десятки тисяч українського населення внаслідок воєнних подій находилися в Росії і на Вел. Україні, виказав 74.9 проц. православних (себ-то в цілости українців), 11.5 проц. римо-католиків і 12.2 проц. жидів. Приймім, що відсоток римо-католиків покривається з поляками, хоч між римо-католиками є також деякий відсоток німців і чехів.

Як-же на тій безспірно українській національній території представляється всенародне шкільництво під національним оглядом? Поминаємо передвоєнні відносини, спинимося тільки на даних з польських часів, взятих з польських джерел.

В р. 1923 було на Волині (яка має 75 проц. українського населення на основі польської одностороннї статистики) **польських всенародніх шкіл — 676, українських — 421,** чеських — 40, німецьких — 16 і російських 6. До українських шкіл ходило: 23.071 дітей православних (українських), 748 католицьких і 405 жидівських. До польських шкіл ходило: 17.403 катол. дітей, 21.713 православних і 6.720 жидівських. Отже в польських школах було 60 проц. непольських дітей, а в тому около 50 проц. українських. Крім того українські діти ходили ще до шкіл чеських і російських. Розуміється, багато українських дітей взагалі не могло ходити до школи з огляду на невистарчаючу сітку шкільної мережі. Ясно, що йдучи на зустріч українському населенню в заспокоєнні його шкільних потреб та відповідаючи постулятам справедливости треба було щонайменше **половину** польських шкіл перемінити на українські та засновати нові школи, щоби кількість українських шкіл досягнула хоч тисячки.

Тимчасом що діється? Ст. Грабський зі своїми інспекторами після тзв. шкільного плебісциту в 1925 р., в якому українське населення поголовно домагалося школи в своїй рідній мові, ліквідує навіть ті українські школи, які ще в 1923 р. були українськими і то ніби на основі висліду плебісциту. Більшого насміху й іронії хіба не може бути. Отже в грудні 1926 р. — як подає півофіціяльна „Епока" — було на Волині: польських шкіл — **708** (в тому 407 таких, в яких українська мова не була навіть надобовязковим предметом науки, а 301 з українською мовою, як надобовязковим предметом), утраквістичних (польсько-українських, себ-то теж в дійсности польських) — 381, чеських — 18, польсько-чеських — 17, польсько-німецьких — 8, а українських — 0 (отже ані одної). Можна би сміятися, якби це все не було таке сумне. На українській національній території істнує 1.089 польських шкіл (разом з тзв. утраквістичними), зустрічаємо навіть школи чеські і німецькі, а нема **ані одної української школи.**

Минає рік. Судячи по гаморі в пресі, на польських вічах і зборах, іде якась гігантна праця, нібито відбувається поворот до основ справедливости і який вислід. Нехай говорять урядові шифри.

У вересні 1927 р. маємо такий стан на Волині: Польських шкіл — 388, польських, але з українською мовою як надобовязковим предметом науки — 341, разом чисто польських шкіл **729,** замість 708 в р. 1926. Утраквістичних шкіл (польсько-українських) маємо 383 замість 381 в р. 1926, разом всіх польських шкіл маємо **1.112** замість 1089, себ-то приріст за рік виносить 23 шкіл (в тому 21 чисто польських і 2 утраквістичні). Чеських шкіл маємо 18, і утраквістичних польсько-чеських 17, а німецько-польських 6. Але в 1927 р. зустрічаємо цікаву новість: 75 проц. українській більшости признано на основі закону Грабського 4 (чотири) школи. Правда, понад одномільйоновій масі (1,200.000) українців іще далеко до того, щоби зрівнятися в шкільній ділянці з 20 тисячами чехів, але не зразу Рим збудовано. Як так далі піде, то шкільництво за півчверта року (рахуючи 4 школи на рік) порівняється може й з чеським. А вже думка про те, щоби мільйонова українська маса зрівнялася зі 100 тисячами поляків є хіба фантастичною мрією.

Як бачимо процес польонізації шкільництва на Волині відбувається далі, приспішено і послідовно. З огляду на те „народові" вигуки й „патріотичні" плачі та істеричні заводження всяких перечулених девоток треба вважати пікчемною комедією. Теперішні правителі можуть бути горді на свою польонізаційну працю і з повним правом можуть кинути у вічі всім польським шовіністам, що вони не зійшли зі шляху, протоптаного Ст. Грабським, що польонізація поширюється і поглиблюється, що вона „e pur si muove".

Комінтерн про „націоналістичний" ухил у КПЗУ.

Ще й досі не вигоріла в комуністичних кермуючих колах відома справа тзв. „націоналістичного" ухилу деяких членів КП(б)У українців (Шумський, Хвильовий), справа, яка в наслідках спричинила теж „націоналістичний" ухил цілого центрального комітету КПЗУ. „Націоналістичний" ухил цього останнього заключився в тому, що він важився стати в обороні Шумського і тов.

Істота ухилів Шумського, Хвильового і тов. у КП(б)У нашим читачам відома. Тому й переповідати її не приходиться. Колиж все таки вертаємо ще раз до цієї справи, то робимо це тому, що саме в десятиліття комуністичної диктатури у СРСР оголосив Комінтерн, точніше його екзекутива в Москві, величезну резолюцію-еляборат про „націоналістичний" ухил у КПЗУ (Комуністичній Партії Західньої України). Цю резолюцію треба вважати свого рода ювилейним подарунком Комінтерну для всіх комуністів-українців як членів КП(б)У так і членів КПЗУ.

Представники, чи краще провідники українського національного крила у КП(б)У , як відомо, зліквідовані безпощадно. Хвильового усунули з усіх редакцій казьонних журналів, Шумського здеградували зі становища наркома освіти в УСРР та виселили поза межі України, Гринька, що був головою Держпляну в Харкові, відправили до Москви, Солодуба, що був завідуючим канцелярією Раднаркому в Харкові а пізніше головою Всеукр. Т-ва Обезпечень, теж відправили до Москви, Коцюбинського, б. радника віденського рад. посольства, а потім начальника департ. вищої освіти на Україні вислано на становище другого радника радян. посольства у Варшаві, а численних менше впливових „націоналістів" погладили болюче по голові. Нині їх немов би вітер розвіяв. Колиж на передостанньому пленумі ЦК. КП(б)У виступив в обороні Шумського і тов. ЦК. КПЗУ устами свого представника Максимовича то його „візвали" найбільше „переконуючими" аргументами до порядку. Маючи за собою цілий ЦК. КПЗУ Максимович протиставився навіть делегатові Комінтерну. Того очевидно не могли стерпіти комінтерніські (читай: російські) шовіністи і примусили цілий ЦК. КПЗУ змінити своє становище в цій справі. Тому, що не була це така легка справа то й затягнулася вона доволі довго. А Комінтерн видав свою „непомильну" постанову в цій справі щойно недавно в самі ювилейні роковини жовтня. В харківських газетах вона появилася 4. жовтня.

Постанова ця займається всім, що має якенебудь відношення до української проблеми і до українського національного руху. З неї довідуємося насамперед, що українську проблему „видумали" не Стадіон і не Австрія, і не німці — як це колись запевняли російські шовіністи — а Комінтерн чи краще російські комуністи.

Перед комуністами ніби то й не було української культури, не було ніякої української національно-політичної думки, а був хаос. Щойно комуністи спричинили і оформили український національний рух, щойно Комінтерн надав великої міжнародньої ваги українській національній проблемі і взагалі щойно з благословення і волі а то й ласки комуністів українська проблема ще й досі актуальна. Всі, що того не визнають — це зрадники, запроданці слуги капіталу і буржуазії (очевидно західньо-европейської і польської) та вороги і то найлютіші вороги українського народу. До тієї категорії враховані у постанові всі національні українські партії очевидно поза межами УСРР, (де крім казьонної ніякої іншої партії не сміє бути) і (о іронія!) ті члени компартій, що час від часу хорують на націоналістичні ухили.

З постанови бе несамовита „симпатія" до України і українців і ще більше „непереможна" антипатія до рос. шовіністів і... до всіх українських національно думаючих і відчуваючих елементів. Є в ній навіть згадка про націоналістичний „великоруський" ухил у КП(б)У, який

„полягає в ігнорованні чи в недооцінюванні національного питання на Україні, в заміняванні мети УСРР у СРСР, у натуралізуванні утворення СРСР як фактичної ліквідації національних республік, у проповіді нейтрального ставлення партії до розвитку української культури, в трактуванні її як відсталої селянської, в протиставу великоруській пролетарській культурі".

Коли таких благородних закидів удостоївся в комуністичній постанові „великоруський" націоналістичний ухил, то яке виглядає „малоруський", тобто український по нашій термінольогії? А ось як:

„Зростання питайських елементів на селі, підростання української міської непівської буржуазії — дають силу українському націоналізмові ідеологічно уформлятись на Рад. Україні. Останніми часами український націоналізм виявив себе в формі орієнтації всього господарського і культурного процесу України на буржуазний захід, у протиставленні Української Республики іншим республикам Радянського Союзу. Цей націоналізм переходить міст до польського фашизму, консолідує свої сили і намагається експлуатувати розвиток Радянської України на буржуазний шлях. Вороже пролетарській позиції на розв'язання національного питання надався собі відгук серед деяких членів КП(б)У (Шумський, Хвильовий), а згодом оформилось у КП(б)У як націоналістичний ухил. Цей націоналістичний ухил недооцінює ролі українського пролетаріату в партії (КП(б)У) при розв'язанні національного питання на Україні. Він виявляє партії на вирозвиток руського шовінізму, цілує українських робітників, що в національних питаннях стають на правильній партійній позиції, стягає питання про зруйнування основних кадрів партії і в апольогетом буржуазної тенденції орієнтації на буржуазну Європу в протиставу Москві, як центрові світового соціялістичного руху".

Як бачимо мучить Комінтерн тих нещасних провідників „націоналістичного" українського ухилу таки „здорово", добирається ним до крови, дарма, що вони вже покарані. Але цікаво знати, чому в постанові Комінтерну не сконкретизовано нічого про шовіністичні російські ухили напр. Ларіна у російській Компартії, або Лебедя бувшого секретаря КП(б)У а тепер її члена. Таж цей останній довго гальмував і тепер гальмує українізацію своїми теоріями про те, що українізація — це відступ на культурн. фронті, це занепад культури. Це саме робить Ларін у Москві. Їх партія за ці теорії не то не покарала строго, але навіть не візвала до порядку, дарма, що вони своїх „теорій" ніде не відкликали. Але цьому не можна дивуватись, бо там інша міра до одних, а інша до других. Тому слушно твердив недавно Шумський, що кожний

українець, член КП(б)У почуває себе „пасинком" тієї партії.

Та перейдім до КПЗУ, бо до неї, чи радше з її приводу написана і опублікована постанова Комінтерну. Отже провина КПЗУ страшна перш за все тим, що її ЦК боронив таких „злочинців" як представники внутрішньої контрреволюції в партії Шумський і Хвильовий, а далі страшна вона ще й тим, що дотичний ЦК. КПЗУ замість вести завзяту і безпощадну боротьбу з українським націоналізмом і польським фашизмом йшов з ними на „компроміси". „Компроміс" з польським фашизмом заключається в тому, що ЦК. КПЗУ висунув неправильне гасло „земля селянам за цінами, визначеними самими селянами" замість безкомпромісового гасла: „земля селянам без викупу". Щож до „компромісу" з українським націоналізмом, то тут справа складніша. Він, крім угорі наведеної підтримки Шумського, заключається ще й у тому, що партія (КПЗУ — Ред.) не мала

„ні волі, ні авторитету зробити такий натиск на широкі маси, що міг би спокутати Сельроб розірвати та відмежуватися від загально-національного українського клюбу (в польському сеймі — Ред.). Ця політика нерішучости і вагань сприяла тому, що в Сель-Робі зміцнилась позиції ворожих націоналістичних елементів, які розпочали цькувати СРСР і УСРР".

З наведеного цитату бачимо дуже делікатне благословенство московського Комінтерну для модерного москвофільства репрезентованого Сель-Робом-Лівицею. Навіть аргументи Комінтерну проти Сель-Роба „правиці" запозичені від москвофільствуючих представників Сель-Роба-Лівиці. Діждалися нарешті і вони свята на своїй вулиці. А за всіх їх терпить КПЗУ, що їх, мовляв, не допильнувала, немов старша сестра своїх молодших братчиків.

Щож позитивного поручає Комінтерн всім правовірним „українцям" і стопроцентовим українським „патріотам" з КП(б)У і КПЗУ? А щож би, — те, що й повинно бути, а саме: працювати серед мас, **„доводити до українізації пролетаріяту і до справжнього перетворення української національної культури в могутнє знаряддя будівництва соціялізму"**. В тому й заключається уся квінтесенція постанови про „націоналістичний" ухил у КП(б)У і у КПЗУ.

За міліярдове відшкодування.

Політика Німеччини в справі репараційних зобовязань. — Меморіял Паркера Джільберта. — Відповідь Німеччини.

В останньому часі в европейській пресі богато пишеться про меморіял генерального агента для репараційних справ у Берліні, американця Паркера Джільберта, до німецького уряду і про відповідь тогож уряду на згаданий меморіял. В чому суть справи? Чому політичний світ так живо цікавиться справою німецьких репарацій?

Щоб відповісти на ці питання, треба пригадати собі, що держави антанти після покінчення світової війни наложили на побиту Німеччину величезне воєнне відшкодування в сумі 226 міліярдів німецьких зол. марок, не рахуючи того, що їй відібрано поважні частини території на заході і сході, а також усі кольонії. Так отже зломана у війні Німеччина, зменшена територіяльно й позбавлена кольоній, мусіла заплатити кольосальну, небувалу в історії контрибуцію, яку, правда, розложено їй на богато літ.

Ясно, що такої великанської суми Німеччина не була в силі заплатити. Вже після перших рат, платних не тільки грішми, але й ріжними богацтвами в натураліях, показалося, що ціла господарсько-фінансова структура Німеччини під тягарем тих сплат хитається і хилиться до упадку, спричиняючи тимсамим і загальну анархію в державі. Тому німецький уряд зробив широко умотивований відклик до держав антанти, які хоч-не-хоч мусіли прихилитися до поважного обниження відшкодування, наложеного на Німеччину.

Так уродився відомий плян американця Доза, на основі якого Німеччина мала заплатити державам антанти замість 226 міліярдів тільки 132 міліярди німецьких золотих марок, платних спершу по два і пів міліярда річно, а пізніше значно вищими ратами. Цей плян затверджено в т. зв. льондонському протоколі в 1923 р. Контролю над точним виконанням цього пляну обняв американець Паркер Джільберт.

Від часу, як Німеччина приняла цей плян, її господарське положення з дня на день поліпшувалося. В державі переведено ріжні реформи в економічно-господарській ділянці, а репараційні зобовязання сплачувано точно і правильно. Ґенеральний агент антанти для репараційних справ не мав ніякої причини до інтервенції чи негодування.

Аж одного гарного дня появився меморіял Паркера Джільберта до німецького уряду, в якім він зробив йому дуже поважні закиди. А саме закинув він йому невідповідну фінансову господарку в поодиноких краях Німеччини і в більших громадах, а також невідповідну кредитову і валютову політику. Конкретно Паркер Джільберт закинув Німеччині роблення щораз більших видатків та ухвалювання щораз вищого державного бюджету. Не подобалося йому й те, що поодинокі німецькі краї і більші міста затягають за кордоном великі позички, а також те, що нім. державний банк веде небезпечну кредитову і валютову політику, зокрема старається зменшити у себе запаси золота. Все те Німеччина робить, мовляв, з розмислом, з тією одинокою метою, щоби викázати у себе відемний торговельний білянс і тим доказати, що вона не в силі платити і тих рат, які вона зобовязалася платити на основі пляну Доза.

На меморіял Джільберта відповів німецький уряд дуже спокійно й річево, збиваючи або ближче пояснюючи майже всі його закиди. Розуміється, французька преса з тієї відповіди не дуже вдоволена, але це не дивно, бо Франція схильна якнайменше попустити в чомунебудь Німеччині, а вже щодо репараційного відшкодування, то вона виявляє найбільшу впертість, бо з нього найбільше користає саме вона. Але загально відповідь Німеччини ослабила найсильніші аргументи Джільберта, хоч деяким з них признає навіть рацію.

Час покаже, як розвинеться дальше ця справа, така важна для европейської рівноваги, і чи політики й економісти Німеччини вміють добитися дальшого обниження цифри того міліярдового відшкодування, яке переможці наложили на німецький нарід.

Анґлійський премієр про евітову політику.

З нагоди вибору нового бурмистра Льондону, що стає щорічним анґлійським святом, премієр Болдуін виголосив довшу політичну промову на тему сучасного стану в Европі.

Він уважає себе оптимістом і бачить великий поступ у напрямку замирення Европи, рівнаючи із станом в 1922 р. Нині Анґлія, Франція, Німеччина та Італія дійшли вже до зрозуміння спільних інтересів в обороні миру. Чимала заслуга в цьому анґлійської політики, але без співучасти таких дипльоматів як Штреземан і Бріян, успіх був би неможливий. Що й нині в різних кутках Европи тліють іскри можливої пожежі, Европа питає себе тривожно, чи Німеччина та Франція матимуть гідних наслідників на становищі нинішніх міністрів заграничних справ? Яка балканська держава хоче перша піти за їх прикладом?

Щодо відношення до СРСР, то Болдуін є настроєний менше оптимістично. Анґлія не хоче вмішуватись у внутрішні справи СРСР., але не має змоги підтримувати з них нормальних дипльоматичних зносин. як довго радянські дипльоматичні представники не зречуться участи в пропаганді на шкоду Анґлії.

У Китаю нема поліпшення. Чотири уряди борються там за владу, а Анґлія не може боронити з них ніодного і не хоче вмішуватись у цю боротьбу. Зате Анґлія цілком вдоволена взаєминами з Єгиптом, з яким зміцнила дружбу. Болдуін натякнув тільки на відносини з Індії, зовсім неідеальні і признав, що промисл Анґлії не так легко може вернутись до своєї первісної сили. Питання великої вагомости та положення робітничих мас дуже складне і нелегко його вирішити.

М. ЗОЩЕНКО.

Оповідання про те, як Семен Семенович закохався в аристократку.

Я, братчики мої, не люблю баб, що в капелюшках. Коли баба в капелюшку, коли панчішки на ній фельдикосові, або мопсик у неї на руках, або зуб золотий, то така аристократка мені і не баба, зовсім, а порожнє місце.

А в один час я, звичайно, захоплювався одною аристократкою. Гуляв з нею і в театр водив. А в театрі — то все й вийшло. В театрі вона й розгорнула свою ідеольогію в цілому обемі.

А зустрінувся я з нею на подвірі камяниці. На зібранні. Дивлюся, стоїть отака цяця. Панчішки на ній, зуб золочений.

— Звідкіля — кажу — ти, громадянко? З якого числа?

— Я — каже — зі семого.

— Будь ласка — кажу — живіть.

І відразу якось-то вона мені страшенне подобалася. Внадився я до неї. В семе число. Бувало, прийду як офіціяльна особа. Мовляв, як у вас, громадянко, мається справа з водопроводом і тоалєтою? Функціонує?

— Так, — відповідає — функціонує.

А сама кутається в баєву хустку і ні мур-мур більше. Лише очима стриже. І зуб в роті блищить. Походив я до неї місяць — привикла. Почала подрібніше відповідати. Мовляв, функціонує водопровід, спасибіг вам, Семене Семеновичу.

Дальше — більше, почали ми з нею по вулицях гуляти. Вийдемо на вулицю, а вона велить себе під руку взяти. Візьму її під руку і волочуся, як щупак. І чого, сказати не знаю, і перед народом ніяково.

Ну, а раз вона мені й каже:

— Що ви, — каже — Семене Семеновичу, мене все по вулицях водите? Аж голова закрутилася. Ви би, каже, як кавалір і при владі, завели мене, наприклад, у театр.

— Можна — кажу.

І саме на другий день прислала комчарунка білєти в оперу. Один білєт одержав я, а другий мені Васька-слюзар почарував.

На білєти я не поглянув, а вони різні. Котрий мій — внизу сидіти, а котрий Васьчин — аж на верхній галєрійці.

От ми й пішли. Сіли в театрі. Вона сіла на мій білєт, а я на Васьчин. Сиджу на верхотурі і ні хріна не бачу. А коли нагнутися через перегородку, то її бачу. Хоч слабо.

Понудьгував я, понудьгував, вниз пішов. Дивлюсь — антракт. А вона в антракті ходить.

— Добрий вечір! — кажу.

— Добрий вечір!

— Інтересно, — кажу — чи тут функціонує водопровід?

— Не знаю — каже.

І сама в буфет пре. Я за нею. Ходить вона по буфеті і на прилавок глипає. А на прилавку полумисок. На полумиску тісточка.

А я отаким гусаком, отаким буржуєм нерізаним, вюсь біля неї і пропоную:

— Якщо — кажу — маєте охоту зїсти одно тісточко, то не внимайтесь. Я заплачу.

— Мерсі! — каже.

І нечайно підходить розпустним кроком до полумиска і цуп з кремом і жре.

А грошей в мене — кіт наплакав. Найбільше, на три тісточка. Вона їсть, а я турботливо по кишенях нишпорю, перевірюю рукою, скільки в мене грошей. А грошей стільки, що за нігтем.

Зїла вона з кремом, цуп друге. Я аж крякнув. І мовчу. Взяла мене отака буржуйська соромливість. Мовляв, кавалір, а не при грошах.

Ходжу я довкола неї, як півень, а вона регочеться і на компліменти напрошується.

Я кажу:

— Чи не пора нам іти сідати. Здається, дзвонили.

А вона каже:

— Ні.

І бере третє.

Я кажу:

— Чи не багато то на порожній шлунок? Може знудити.

А вона:

— Ні — каже — ми привикли. — І бере четверте.

Тут ударила мені кров до голови.

— Клади — кажу — назад!

А вона злякалася. Відчинила рот. А в роті зуб блищить.

А мені немов віжка попала під хвіст. Все одно, думаю, тепер із нею не гуляти.

— Клади — кажу — до чортової матері!

Поклала вона назад. А я кажу хазяїнові:

— Скільки платимо за сконсумовані три тісточка?

А хазяїн тримається індиферентно — дурня вдає.

— Ви — каже — платите за сконсумовані чотири штуки стільки-то.

— Як — кажу — за чотири? Коли четверте на полумиску находиться.

— Ні, — відказує — хоч воно і на полумиску находиться, але надкушене і пальцем зімяте.

— Як — кажу — надкушене, змилуйтеся. То ваші смішні фантазії.

А хазяїн тримається індиферентно — перед пикою руками вертить.

— Ну, звичайно, зібрався народ. Експерти. Одні кажуть: надкушене, другі — ні.

А я вивернув кишені — звичайно, всяка дрянь на долівку вивалюється — народ регочеться. А мені не смішно. Я гроші лічу.

Почислив гроші — за чотири штуки без лишку. Даремне, матінко моя, сперечався.

Заплатив. Звертаюся до дами:

— Доїдайте! — кажу. — Заплачено.

А дама не рухається. І соромиться доїдати.

А тут якийсь дядя вкрутився.

— Давай, — каже — я доїм.

І доїв наволоч. За мої гроші. Сіли ми в театр. Додивилися на оперу до кінця. І у своясн.

А дома вона мені каже:

— Доволі велике свинство в вашої сторони. Хто без грошей — не їздить з дамами.

А я кажу:

— Не в грошах щастя, громадянко. Даруйте за слово.

Так ми з нею й розійшлися.

Не подобаються мені аристократки.

(Переклад з руської мови.)

Українські памятки у Відні.

Відень, 8. листопада 1927.

Перед кількома днями мали ми нагоду почути тут реферат, що займався одною преважною сторінкою українського культурного життя на чужині, а саме українськими памятками у Відні. Як референт виступав молодий віденський українець д-р Іван Турин.

Референт зазначив на вступі, що у своїму рефераті він користується всеціло друкованим і недрукованим ще матеріялом, зібраним до цієї теми д-ром Іваном Німчуком. Опісля перейшов чергою всі важніші памятки української культури у Відні, а також ті історичні моменти, в яких взаємини українців з Віднем були особливо сильні.

Зачав промовець від того, як то син галицького короля Данила князь Роман став на короткий час володарем Австрії і подав дальшу його долю. Опісля змалював ролю українських козаків, що прийшли разом з полками Собіського під Відень 1683 р. і їх заслуги в увільненні міста від турецької облоги. Дальше представив життя, діяльність і великі заслуги для Відня в часі тієї облоги українського шляхтича Георгія Франца Кульчицького, з Самбіршини, що потім став першим кавярником у наддунайській столиці. З черги подав сильветку українського гетьмана Розумовського, що був послом царя Олександра у Відні і виступав Росію на віденському конгресі. Цей Розумовський заслужився теж немало для культури Відня, бо він утримував своїм коштом величавий хор при амбасаді, славний на ті часи музичний квартет і такого світоча музики, як Бетовен. Потім д-р Турин оповів історію церкви св. Варвари і зв'язаного з нею *Barbarenmt* та представив їх велике значіння в житті цілого нашого народу, передовсім-же в житті Західної України. А дальше референт переходив один український памятник у Відні по другім, згадуючи і про наші памяткові таблиці, про різні українські памятки по віденських музеях, архівах, книгозбірнях, церквах і т. д.

Інтересний відчит, виголошений прегарною німецькою мовою, зробив помітне вражіння на численно зібрану, незвичайно добірну віденську публику. Референта нагороджено гучними оплесками і дякувано ще й приватно за цінні інформації в справах, про які нічого досі ніхто не знав і не чував. Того року відчитів требаб нам на чужині якнайбільше, а тоді кожний непередяжений чужинець, чуючи про нашу стару культуру і про наші давні звязки з заходом, певно признасть нам право до повного й вільного життя без ніяких застережень.

При кінці згадаю ще, що виданий поляками на цей відчит підполковник фон Гайдецький сидів дуже неспокійно на своїму кріслі підчас цілого відчиту, а по його скінченні, не маючи ніякого аргументу проти тез реферату, розсипався тільки на тему національної назви нашого народу, яка йому, розуміється, не подобається. Він хотів би бачити нас дальше „русинами", а не українцями, бо про тих українців, мовляв, ніхто передше не чував, а врештою — на думку цього вченого фільольога — „русини" з Галичині не є тим самим народом, що „малорусини" на Україні. Ясно, що присутні, зорієнтовані як слід в інтенціях пана підполковника і нашого щирого „приятеля" — приняли його промову іронічною посмішкою або звичайним здвигненням рамен. Це повинно п-у Гайдецькому дещо сказати і дечого його навчити.

С.

ВИБОРИ В ЛЮТІМ 1928 Р.

Варшава, 12. листопада 1927.

Дня 10. листопада відбулася в уряді нарада в справі виборів до сойму. В нараді брали участь: директори департаменту і всі вищі урядові заінтересованих ресортів. Рішення виборів до нового сойму устійнено на місяць лютий 1928. Точна дата виборів залежна від дати розпорядку президента держави про розвязання теперішнього сойму. Правдоподібно вибори відбудуться 26. лютого, себто в останню неділю того місяця. Вибори до сенату були би тиждень пізнійше виборів до сойму, себ-то 4. березня. Воєводи дістануть у тій справі подрібні інструкції.

ПРОЦЕС МАНУЇЛЕСКУ.

Бухарешт, 13. листопада 1927.

На суботнішній розправі Мануїлеску у промові сказав, що ділав у чисто монархістичних інтенціях. Мануїлеску виявляв, що кн. Карло бажав вернути до краю лише як регент, при чому відчитав заяву князя, яка доказує, що князь не думав переводити які небудь зміни в наслідстві престолу. Вкінці сказав Мануїлеску, що його діяльність була в межах законів.

ВИКЛЮЧЕННЯ 76 ОПОЗИЦІОНІСТІВ.

Москва, 13. листопада 1927.

Президія компартії московської округи виключила з партії 76 опозиціоністів.

ВИБОРИ ДО ДАНЦІГСЬКОГО СОЙМУ.

Данціг, 13. листопада 1927.

Дня 13. листопада відбувалися вибори до данціґського сойму. Польських голосів нараховано 5.100, що відповідає менше-більше 4 мандатам.

ПОКИДАЮТЬ „ПЯСТА".

Краків, 13. листопада 1927.

Часописи подають, що з „Пяста" виступив д-р Яніга, віцепрезес управи окружного „Пяста". Рівночасно заголосив виступлення з ХД член тої партії інж. Генр. Мяновський.

ВЛОМ ДО ЦЕНТРОСОЮЗУ.

Львів, 14. листопада 1927.

Вночі невпізнані злодії вломилися до бюр фірми Центросоюзу при вул. Зіморовича ч. 20 на другому поверсі. Розбили дві огнетривалі каси, перешукали всі скрипи і забрали около 20.000 зол. Поміція поробила дактильоскопійні знимки й веде слідство.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ.

— **Панахида над гробом Пробудителя Галицької України.** 90-ті роковини появи „Русалки Дністрової" відсвяткувала гр.-кат. Духовна Семинарія у Львові панахидою над гробом о. Маркіяна Шашкевича на Личаківськім цвинтарі дня 7. цистопада в 8-ій год. попол. Панахиду відправили: Ректор о. Сліпий, о. Префект д-р Василик та Префект о. Малиновський. При відправі панахиди співав хор студентів богословії гр.-кат. Духовної Семинарії. У огні Пробудителя Гал. України заложили: Читальня українських студентів богословії його імени у Львові — вінець, а п. Малицька китицю квітів. В панахиді крім студентів богословії взяла участь і жменка світської інтелігенції, а між ними д-р Кирило Студинський. Поминальну промову виголосив богослов Білоскурський.

— **Епідемія тифу.** Від 2-ох місяців шалїє в кількох селах Белзчини, а найбільше в Осердові та Ворохті, епідемія черевного тифу. Населення хорує масово і розносить заразу по околиці. 6 вже випадки смертности. Досі адміністраційні органи не вжили ніяких заходів, щоби зльокалізувати епідемію. Староство в Сокалі бушім-то нічого не знає про неї. Відне населення не має ліхарів і ліків. Може би львівське воєвідство пригадало старостеву, що така пошесть не є в нічиїм інтересі.

— **Помер бувш. поліц. підкомісар Кайдан.** В ночі з суботи на неділю помер на удар серця Лев Кайдан, емер. підкомісар львівської поліції. Покійний від 1921 р. був приділений до політичних справ львівської поліції. На становищі керовника політичного реферату дався пізнати політичним вязням українцям. У звязи з процесом Штайґера перенесено Кайдана на емеритуру.

— **Вбивство на Личакові.** У фабриці бетону при вул. Личаківській ч. 102. забавлялися робітники при звуках патефону. Коли вже були добре підпиті, повстала суперечка на нац. тлі. Випоминали собі події минулих літ. Суперечка перемінилася в бійку на ножі, в якій згинув робітник Петро Сидор, пробитий ножем у серце. Бійка йшла далі і ще був ранений тяжко робітник Микола Стець. Його перенесено до шпиталю. Легко ранені три робітники.

— **Напад на поліц. агента.** Мин. ночі апаші побили тупим знаряддям на Личаківській вул. поліц. агента Пайончека. Агент в обороні стріляв із револьверу, але не влучив. Кілька годин пізніше арештовано нападників, а то Петра і Жигм. Козаків.

— **Напад на перехожого.** На вул. Коденського напали бандити на мешкаючого при тій вул. під ч. 47. Грохольського і ранили його тяжко гострими знаряддями. Апаші втекли, а Грохольського відвезла рятункова станція до шпиталю.

— **Переїханий автом.** На вул. Шпеудського шофер авта ч. 8579 Станкевич переїхав прохожого Антона Дрозда. Дрозда перенесено до шпиталю. Шофера арештовано.

— **Порозуміння в справі сезонових робітників.** „Вельт ам Монтаг" подає, що в польсько-нім. переговорах прийшло до порозуміння у справі сезонових робітників. Сезонові робітники з Польщі одержать усі права й обовязки робітників, німецьких горожан.

— **Ще одна львівська фільма.** Львів здобуває з дня на день щораз більшу славу сучасної столиці себто центра небувалих метод стягування людей. Остання, передана вчившою пресою, йде під знаком фільмового підприємства. Зваранжували її люди, що мали фірму товариства тож дуже актуального: піддержка польської торгівлі, купецтва та промислу. Само собою, що назвалось це модерно „Розвуй". Діяльність товариства проста: придбати якнайбільше членів і стягати вкладки. Коли вклад ки не вистачали, придумали фільмове підприємство для кандидаток на „зорі екрану". Від кожної кандидатки, що передавала свою фотографію брали внесове. Відтак подали до відома вчівним жінкам і дівчатам, що мусять вони стануги до „фільмової ревї" на оглядини. В офіцерськім касині влаштували незвичайний бал, перетиканий „артистичними пунктами", аж до історичних військових костюмів включно. Один з аранжерів виступав навіть як правдивий американський актор, відомий усім з фільм. На вечорі зробили „журі", яке оцінювало красу кандидаток; стояв перед ними апарат, що крутив знимки... але не мав стяжки та негативу. Дехто каже, що це був млинок від кави, закритий чорним сукном. Майбутні, замість замовлень до фільми почесні дипльоми, за які знову мусіли платити. У складі режісерів цієї комедії мають бути люди, що не нехтували і посередництвом при „живім товарі". З теплого товариства попали в „холодну": голова цього підприємства Тарнавський, його заступник Гунька, секретар Зубрицький і Бураковський. Спільник Филиповський що має на совісти ще інші гріхи вже попав туди раніше.

— **Катастрофи й нещастя.** До Самбора завлукав ураган, що поздирав дахи з домів, поломав дерева і нарушив неодну стіну. Мур з магістрату впав підчас ярмарку на кілька возів і вбив селянина та коні. Цісїж ночі, в Ольшанику, біля Самбора вибухла по необережности пожежа і знищила 60 господарств. — У Маріямполі згорів хутір Каменецьких. — В околицях горішньої Адиги настали великі бурі, імовірно у звязку із підземельним тремтінням, що сколихнуло морським дном.

— **Срібні та золоті.** Від нового року пічне варшавська карбівня приготовляти випуск срібних 5 золотівок, яких вийде томісяця 2 мільони штук. Пізніше прийде черга на 5-золотівки і пізлеві 1-золотівки, яких буде 40 мільйонів штук. Передбачують теж випуск золотої монети по 25, 50 і 100 зол. Зами всі паперові „золоті" будуть заступлені срібними та правдивими золотими заждемо 5 літ.

— **Бандитизм.** У Лідцах (Калушина) невідомі обили селянина Петра Нестлика. — Із коломийської вязниці при окружнім суді пробували втікти три бандити, незвичайної слави: Маркус, відомий із грабіжей у Снятинщині, Шлюсарчик засуджений раніше на кару смерти за вбивство поліцая і Весоловський, бувш. доворець вязнів, що покрав судові депозити. Всі три, по змові, побили вартового, схопили ключі і кинулись до втечі. Але не мали щастя, бо їх утечу доглянули і поліція при допомозі приватних охотників та війська, після нелегкої погоні, всіх зловила.

— **Літературний кутон.** Німецька республика вперше визначила нагороду з фонду т. зв. Шілєрівська нагорода, основаного в 1859 р. Перше призначення нагороди було видавати що 3 роки премію на найкращий драматичний твір. У 1901 р. поширили цей починець на 6 літ, і склали журі фонду, до якого ввійшли: Людвіґ Фульда, Ґергардт Ґавптман, Фрідріх Кайзлер, Ґайнріх Лілієнталь, проф. Юлій Петерсен і Вільгельм Шольц Нагорода 7000 м. її розділили цими днями між 3-ох письменників: Франца Верфеля, Фріца Уніру і Германа Бурте. Найбільше відомий Верфель, австріяк, уроджений 1890 р. у Празі, який одержав кілька літ тому нагороду „Ґрільпарцера. Він один із найкращих німецьких ліриків, автор збірок *„Der Weltfreund"*, *„Wir sind"*, *„Einander"*. Із його повістей найбільше відома „Не вбивець вишуватий, а забитий" повість про Верлія і збірки оповідань *„Der Tod des Kleinbürgers"*, *„Das Geheimnis eines Menschen"*; із пес: *„Soiegelmensch"*, *„Troerinnen"*, *„Bocksgesang"*, *„Schweiger"*, *„Juarez und Maximilian"* і *„Paulus unter Juden"*. — Укру належить до найцікавіших письменських індивідуальностей сучасної Німеччини. Він перейшов різку еволюцію від завзятого шляхтича-офіцера цісарської армії до пацифіста, видавши після *„Prinz Louis Ferdinand"* драму *„Offiziere"* з критикою офіцерської ідеольоґії. Інші його відомі пєси *„Ein Geschlecht"*, *„Vor der Entscheidung"* і *„Bonaparte"* сильно дискутована. Герман Бурте найменше відомий, хоча найстарший з них, нині 50-літний автор нагороджений раніше премією Клайста (дійсне його прізвище Герман Сурбе). Він здебільша поет, теж і маляр. Його пєси *„Kadi te"*, *„Simson"*, *„Lezter Zeuge"* і *„Herzog Utz"* не здобули великої популярности, зате цінені знавцями.

— **Нові лаврети Нобля.** Цьогорічним лавреатом Нобля за літературну творчість признана італійська письменниця Ґрація Деледда. Нагорода виплачена з фондів ще за минулий рік. Деледда уродилася 1873 р. в Сардинії і почала літер. карієру як 15-літня дівчина „Сардинськими оповіданнями". У 1900 р. вийшла замуж за урядовця при м-стві війни і з цього часу живе в Римі. Деледда незвичайно плодовита письменниця; кажуть, що вона пише щонайменше 3 години денно. З найбільше відомих її повістей: „Повійна", „Матя", „На пустині", „Іляя Бортольо" і минулорічний „Утеча до Єгипту". — Нагороду за фізичні праці поділили між двох учених проф. Артура Комптона з Шікаго і проф. Вільсона з Кембріджу. Вільсон заслужився винаходом працями над згущенням пари; про заслуги Комптона місцяли ми кілька місяців тому окремий фейлетон д-рз Лаєтовецького.

— **Московські дива.** Із „Ізвестій" з 2. ц. м. довідуємось, що московське село починає сильно буржуазитись. Читаємо там: „Відпоське крісло замість ослону (лавок), червона блюза замість сарафану і шоколядовий цукорок за ремінем— ось нове у сільській побуті, оспіваване сучасними „частушками". Село домагається щораз більше ріжного краму і доброго. Готову обувю, черевики і півчеревики, купує головно сільська молодь, вибираючи все „пофасонніше" і з доброї шкіри. Також машини до шиття, самовари, а навіть туалетове мило: яко могз велике, кольорове і... дешеве. Крім цього: „прямус", заліні лїжка із сіткою, емальйовану посудину і навіть перфуму і... письменників-класиків. Якщо все це не відокремлені явища, а загальні, то, далебі, пролетарські гасла притишились сильніше як усі інші до розбудження чисто буржуйських потреб і навіть правдивої культури!

— **Світова величина.** Помер австр. відомий різьбар Артур Штрасер у 74 р. життя. — Італ. письменник Піранделло покалічений у випадку автомобілевім. — Приймаючи делеґацію урядовців австрій. канцлер Зайпель прохав їх відмовитись від права страйку, як відмовились від нього урядовці деяких інших країв. — Італійський парлямент буде змешений до 400 послів; виборче право матимуть тільки „особи діяльні в національ. житті" себто менш-більше члени фашистівської партії. — Громада безробітних вуглекопів в Англії рішила влаштувати демонстраційний похід по Льондоні, щоби звернути увагу загалу на положення безробітних. — У Ля Паз (Болівія) розстріляли Альфреда Хаверґуе, одного із 4-ох обвинуваченних за вбивство президента Пакдо. Тому, що тільки одного мали розстріляти, всі тягнули жереб, на кого він упаде. — Англ. статистика подає аж тепер точний список убитих англійців в останній війні: 1,070,000. — Бувша російська царица, Марія Фйодоровна вдова по царі Александрі III., святкує 80-ліття уродин. Вона з походження данка. — Підчас ліцитації в Ризі, на якій продавали багато дорогоцінностей вивезених із Росії, урядовці англійського посольства найшли сила предметів награбленых більшовиками в 1918 р. у Петрограді в англ. амбасаді. Справу передадуть судові.

— **Кушнірська** робітня Петра Карпяка є при вул. Курковій ч. 11 в. І. пов. на ліво.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією І. Стадника (вул. Шашкевича) 13-го премєра „Зачароване коло", Л. Рідля, початок 7:30.

Міський великий театр, 14-го „Серед розтанцьованих суконь", сенсаційна драма Росса Ді Сан Секондо, початок 7:30.

Міський „Театр Новости", 14-го „Найкраща з жінок", оперетка, початок 7:30.

Кіна.

„Палас": „У сьомім небі". — „Лев" і „Аполло": „Грач у шахи". — „Фатаморґана": „Карієра модельки".

З концертової салі.

Концерт Галі Левицької.

Фортепіановий вечір п. Галі Левицької, який відбувся дня 7. ц. м. в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, був у нашому музичному житті подією непересічної ваги. За свідчив він, що до нечисленних наших інструментальних виконавців прибула нова сила з високо розвиненими мистецькими вальорами. Самостійний концерт піяністки дав нам змогу основно запізнатися з її мистецьким профілем. Риси його насамперед шляхотні. Головним атутом, яким артистка підбиває слухачів, це її тонке музикальне почуття, яке йде в парі з молодечим темпераментом; при тому п. Левицька виявляє велику зрілість і зрівноваженість. Все те підтримане ще одною доволі цінною прикметою піяністки: повною природністю чи пак щирістю у виразі, себто відсутністю якоїнебудь рафінованости чи охоти прибільшувати бодай позірно свої мистецькі прикмети. Засвідчила це піяністка особливо в орудуванні чисто технічними середниками. Її техніка, хоча дуже солідна й високо розвинена, не осліплює слухача. Признаюся отверто, що в деяких творах доволі гарно уложеної програми домагався би я навіть більшого темпа, як його дала чи змогла дати піяністка, як прим. у перших двох частях Шопенівської сонати або в „Мазепі" Ліста. Повстаючі місцями „передишки" у фразуванні до певної міри загинали широку лінію композиторської концепції. Можливо також, що хоч повна темпераменту та ритмічної верви, та все таки більш погідна вдача піяністки менше підходить під прояви того роду демонічного виразу, якого требаб надати деяким моментам, особливо в Шопенівській сонаті, що вимагає і більшої імпульсивности у способі гри. Одначе признати треба, що ті дрібні „недотягнення" сходять на другий плян супроти повної зрозуміння, наскрізь пережитої, а тому й ніколи блідої інтерпретації у піяністки. Прекрасно виходили місця капріційного характеру, як прим. у тріо — може рівнож за повільно відіграного похоронного маршу. Та проте найглибше, справді сильне враження викликала в сонаті інтерпретація останньої части — якогось-то здавленого плачу, перемішаного з нагробним поспумом вітру. Не попадаючи, як богато наших знаменитих Шопеністів, у більш етюдовий, так сказати би „мясистий" жанр — пальці піяністки із зефіровим леготом повівали над клявіятурою, віддаючи незвичайно вірно цей предивний таємний настрій.

З більших річей піяністка виконала ще геніяльний як у концепції, так і у виразі твір автора „Сорочинського ярмарку" Мусоргського: „Картини одної виставки". Не тільки з технічного боку ставляє цей твір незвичайні вимоги до виконавця, але головно з боку інтерпретаторського так преріжних змістом, а так ядерно схарактеризованих у музичній мові партин. І в тому творі піяністка була незвичайно переконуючою в таких уступах, як прим. у часто ідилічно забарвленій „променаді" і її варіянтах або в чарівній пісонці трубадура під мурами середньовічного замку, чи знова в картинах більш гротескового характеру, як „Город в Туілєріях", „Балет курчаток", „Базар в Лімож" або в сцені з розмовою двох жидів — богатого і бідного, схарактеризованих просто в недостижимий спосіб композитором. В демонічних картинах („Гном" або „Баба Яга") звуковий тембр чи динамічна колєристика а також темпо вийшли може надто в лагідних красках, а в кінцевім уступі „Велике Ворота у Києві" дещо сповільнене темпо (приписане *Allegro alla breve*") степенувалоб тільки маєстатичність хоральових гармоній. Загально одначе виконанням цього твору піяністка зложила якнайбільш вимовні докази своєї високої інтелігенції і музичної культури, а також памятевої і технічної видержимости.

Крім вище згаданих творів виконала піяністка ще менші річи, як *Impromptu B-dur* Шуберта та 3 мініятури Брамса. В творах тих як не можна краще прийшла до слова тонка поетична вдача піяністки, її перлиста, вирівняна техніка і її прекрасний, мягкий удар. Видвигнення детайлічної краси в мініятурах — не проблєма, яку піяністка особливо щасливо розвязує, що й підтвердила також поза програмою відіграними наддатками, особливож з незрівняною фінесією і граціозністю виконаним етюдом Шопена *Des-dur* (октавовим). Серед нашої львівської публики зєднала собі піяністка п. Галя Левицька своїм виступом якнайгорячіші симпатії — як справжня артистка, душею і серцем віддана своїм високим мистецьким завданням. Симпатії ті доволі живо проявлялися в овацийних оплесках та в численних квітових дарах, піднесених артистці.

Василь Барвінський.

Ілярій Чапельський.

(Посмертна згадка).

На днях поховали ми у сиру землю одного з кращих представників народнього українського життя, яким був **Ілярій Чапельський.** У постаті Покійника можемо добачити щось у виді родової традиції. Його Батько Іван відграваз завжди живу ролю в громадському житті. Батько був головою Українського Педагогічного Товариства, був головою Надз. Ради Красвого Союза Кредитового. Він передав синови свому Ілярієви у спадщині потяг до участи в громадській роботі.

Коли хто любить дошукуватись певних таємних звязків між тими, що відійшли, цікаве буде перше духове побачення між Батьком і Сином, яке відбулося в дні похоронів на Ринку під ч. 10. На долі віз з тліннимн останками Ілярія-Сина, а на стіні Центробанку портрет Івана-Батька, і промовець з балькону, зпід тої саме стіни...

Урядовець в Банку, як звичайно урядовець, має стільки нагод і приводів, щоби відмовлятися від громадської роботи. Цього року не бачимо в нашого Покійника. Слише від двох десятків літ Він є стало членом Ревізійної Комісії в Т-ві **„Просвіта".** Перед двома роками вибирають його в члени Головного Виділу, а з днем 24. грудня 1926 займає високопочесне місце голови **„Рідної Школи".** Про участь його в Надзірних Радах або Контрольних Комісіях різних економічних установ і не згадуємо. Там він як великий фаховець у своїому ділі віддавав дуже великі прислуги нашим установам.

В Т-ві „Просвіта" не був він тільки членом від засідань або від голосування. Переглядаючи протоколи находимо там цілі його елябораті, що відносяться до господарської діяльности Товариства. Елябораті роблені на основі праць на місцях (Милування, Угерці), де Він старався увійти як найглибше в доручену функцію, щоби дати Товариству найкращу пораду. Такою особистою послугою Покійника користувалося Т-во аж до його смерти.

Т-во „Рідна Школа" почало під його проводом наладнувати своє тяжке матеріяльне положення. Але тут і прийшла тяжка недуга, котра томила його уже й до вибору головою. З місяцем червнем пійшов на відпустку, щоби з неї вже більше невернути. Втрату Покійника відчула „Рідна Школа" дуже болюче. Але не те все ми уважаємо найпершою прикметою Покійника.

Кожного учасника похоронів найглибше мусіла вразити маршова хода великого відділу бувших старшин УГА. Біля похоронного воза Соколи в одностроях цілий час похоронів під приказом: Позір! Перші, це товариші Сотника, це старшини — одні молодші, другі старші військовим становищем. Вони іменем свого речника рапортували Сотникови, що стоять на позиціях, і веліли Йому передати на тому світі відповідний рапорт тамошнім оружним силам товаришам зброї зперед Святослава аж до найновішої доби. — А другі — це сокільські други — прощали свойого містоголову, що займав це становище до останнього свойого віддиху.

І ще одно... ще одна прикмета! Це та життєрадість, що аж била з постаті Покійника. Це те джентльменство, якого так мало у нас, або може й нема його зовсім. Це риси — здавалоссяб — дуже прості, дуже людські, дуже звичайні. Але тоже саме творили із нього праздничну родину. Це може й той бажаний нам тип, котрий „на празднику життя не буде позіхати, котрий з пешими за пліт не вилізе, котрий там, де бються, і сам до бійки бука має".

І за це все нагороджено Покійника одинокою нагородою, яку має тепер громадянство по розпорядимости, — себто похоронами, котрі виявили жаль усіх, і зазначили любов і пошану до Покійника.

Дописи.

Турка н./С. (*Кооперативне свято*). В неділю, дня 23. жовтня ц. р. відбулося в домі філії „Просвіти" в Турці величаве як числом присутних, так і поважним своїм ходом кооперативне свято. Відкрив його в присутности ок. 400 учасників (у тім 150 жінок) голова філії „Сільського Господаря" д-р М. Кондрат, вказуючи на те, що від 1.11. 1925, це є від хвилі заложення першої кооперативи в турчанськім повіті в селі Хащів, повіт має нині 20 кооператив с льських і 1 м'ську себто філію „Народньої Торговлі" в Турці. Після відкриття свята виголосили гасні привіти: о. І. Федевич від філії „Просвіти" і „Рідної Школи", п. п. П. Шеремета від учительської „Взаїмної Помочі". Потім пішли референти на кооперативні теми п. М. Березин і п. С. Кузьмина. По них д-р М. Кондрат замкнув це симпатичне свято відповідною промовою й окликом „Нехай живе українська кооперація"!

ОПОВІСТКИ.

Товаришіа, що здали матуру в академічній гімназії у Львові в 1906 р., прошу надіслати свої адреси, щобн міг я вислати фотографії професора Боберського. — Д-р І. Сохацький, адвокат в Калуші. 917

На „Рідну Школу" зложив Вп. Иосиф Сальц з Перегінська квоту 25 зол. місто вінця на домовину бл. п. дир. Ілярія Чапельського. Жертводавцеви складає щиру подяку Головна Управа. 910

Зам'сць вінця на гріб бл. п. о. Амброзія Рибака пароха в Сосновій зложили Роман і Степанія зі Сенденьких Метики 50 зол. на будову „Народного Дому" в Підгайцях. 913

Товариство „Просвіта" в Рівному в бїжучому році святкує десятилітній ювилей свого істнування. Окремий організац. Комітет рішив скликати Освітній Зїзд в Рівному на 20. листопада ц. р. з таким порядком денним: 1) Відкриття Зїзду і вибір президії, 2) Сучасний стан українського шкільництва на Волині, Поліссі та Холмщині — референт п. Іван Власовський, 3) Шляхи до задоволення потреб в „Рідній Школі" — референт п. І. Герасимович, 4) Про напрямні праці „Просвіти" в ділянці позашкільної освіти — професор Михайло Галущинський. Представництво на зїзді згідно з постановою орган. Ком. мають 1) Головний виділ та „Просвіта" у Львові і Головна Управа Рідної Школи, 2) Всі повітові „Просвіти" Волині, Берестейська „Просвіта" і „Рідна Хата" в Холмі — не менш як по 2 представники і не більше складу Управи тих організацій, 3) Всі філії і читальні „Просвіт" Волині, Холмщини і Полїсся — по 1 представникові, 4) Всі приватні українські гімназії Волині по 2 представники, 5) Всі посли і сенатори. Запрошується також представників української преси в характері справоздавців. Повідомляючи про це, Рада „Просвіти" в Рівному в імени Орг. Ком. Зїзду ласкаво просить взяти участь в зїзді згідно з вище поданою схемою представництва. Повітові Т-ва „Просвіта" і „Рідна Хата" зволять від себе повідомити свої філії і читальні про делегування представників. Крім цього відбудеться дня 21-го листопада в Рівному Урочисте свято і Академія з такою програкою: 1) В 10. год. рано молебень і панахида по померших членах „Просвіти"; 2) в 12. год. святочне засідання Загальних зборів т-ва „Просвіта"; 3) в 8. год. веч. Святочна Академія і концерт-вистава.

Огляд українських інвалідів в Бережанах. Лікарські оглядини й реєстрація інвалідів УГА відбудуться в Бережанах у неділю, дня 27. XI ц. р. в салі Товариства „Надія" на Адамівці для повітів: Бережани, Підгайці та Рогатин. Інваліди з Бережанщини, Кізлівщини, Козівщини та Рогатинщини являться до перегляду на год. 9-ту передпол., а інваліди з Підгаєччини на год. 1-шу в полудне. Кожний інвалід УГА обовязаний явитися до перегляду і принести з собою посвідчення від місцевого парохіяльного уряду та читальні „Просвіти" або кооперативи про те, коли і в якій військовій частини став інвалідом, а також потверджений громадським урядом докладний виказ маєткового стану. — *Управа УКТОПІ у Львові.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КОНЦЕПІЄНТА з практикою прийму від 15. листопада ц. р. — Д-р М. Стадник Козова. 915

ДІРСЬКЕ молоко законтрактує на щоденну доставу „маслосоюз" Львів, Косцюшка 1а. Купуємо також всяку кількість гірського і липового меду. 895 3-5

ГОДИННИКИ препасійні направляє дешево продає **Юліян Домбровський-Лев Розважевський** Львів, Готель Жоржа, Академічна 2. Біжутерія, також срібло вдасного виробу. — Догідні умови. 110 з 12—

2500 ДОЛЯРІВ потребую на 1 рік Забезпечення гіпотечне, процент з гори, добрий. Зголошення до Адміністрації „Діла". для Бжоста 2500. 902 2-

ЖІНКА, що розуміється на кравецтва і сільських газдівстві пошукує негайно місця у священика. Зголошення до Адміністрації під А. Б. 897 2-

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків дт з цілим краю звісна фірма **Іван Зальтсгрейбер,** Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвисші ціни. За) 36-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

858 **Пересвітлення Рентґеном** 3—3

Інжінер будівництва

ІЛЬКО ПОПОВИЧ

заприсяжений судовий знаток

в Станиславові, Липова ч. 59

виготовляє плани і кошторися церков, приходств, народних домів, промислових завод в, мешкальних і господарських будинків; удїлює технічної поради; обіймає технічний нагляд над будовами і виконання всякого роду будівель.

ЛІКЕРИ зробить дома може кождий ЛІКЕРИ у 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках до набуття в аптечних складах. Головний склад **В. І Мушинський** в Перемишлі Галичина. Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 17—

По англійськи

навчишся в короткім часі найлекше.

Проф. **Harry Gruen'a**

основника найновішої і найлішої методи

Львів, вул. Рутовського 16.

Ціна курсу 4—6 місяців виносить 7 зол 891 місячно. Зголосися негайно. 2-

РІК ОСНУВАННЯ 1889.

ФУТРА Фелікс і Юлій Любельські жіночі і мужеські готові і на замовлення

Приймає всілякі перерібки.

Догідні сплати Ціни низькі Товар добірний

Рутовського 5. Тел. 48-70. **Львів.**

БУДИЛЬНИКИ французькі з гарантією зол. 11'25

в ювилейськім заведенню 1-2

С. А. РОПШІЦ Львів Сикстуська 16.

Хто має 20 золотих

може вже дістати

ГРАМОФОН

решта сплачувати від 5 зол. тижнево або місячно тільки в однокій фірмі:

„СИРЕНА" Львів, Казимирівська 18.

Плити грам. краєві і заграничні у великім виборі по конкурейційних цінах і на сплати.

Надзвичайні Загальні Збори

Членів Повітового Товариства Кредитового кооперативи з обмеженою порукою в Тернополі відбудуться дня 10-го грудня 1927 в год. 11. рано в салі Міщанського Братина з таким порядком нарад: Зміна цілого статута. До участи в зборах є управнений лише член кооперативи. Прави особи беруть участь через своїх повноважників, осмотреними окремими повновластями, які належить заложити до рук голови Надзірної ради перед зборами. Легітимації, управнюючі до участи в зборах можуть члени відбирати в зборах товариства в днях 8, 9 і 10 грудня ц. р. в урядових годинах.

Тернополь, 10. листопада 1927.

Іван Бодиар голова. *Д-р Іван Якимчук* секретар.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч 10.

ч. 256 (11.223). Львів, середа 16. листопада 1927. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Шкільний плебісцит.

Львів, 15. листопада 1927.

Загальний Зїзд „Рідної Школи" з 2. ц. м. на чоло своїх постанов і резолюцій поставив знову боротьбу за рідне шкільництво, за науку і виховання українських дітей в рідній мові.

„Зваживши обставину, що законну можливість українського громадянства виявити збірну волю за українською школою деякі чинники використали для знівідування українського шкільництва на землях під Польщею, внаслідок чого українське шкільництво перестало на ділі на тих землях істнувати. — Загальний Зїзд стверджує необхідну конечність використати повновласті постанови шкільного закону з 31. липня 1924 в повній основі..."

Приступаючи в р. 1925 до шкільного плебісциту, українське населення могло сподіватися, що при допомозі шкільного закону на основі безпосереднього домагання родичів можна буде установити шкільну мережу на Зах. Україні. Правда, закон, ухвалений польською частиною сойму (від крайної правиці до пепесівської лівиці), ставив непоборні труднощі українському населенню в осягненні, а навіть збереженні рідного шкільництва, допускаючи до участи в плебісциті лише ті місцевости, які на основі польського перепису з 30. вересня 1921 виказують щонайменше 25 проц. українського населення. Конскрипції, переводжені польськими органами ще за австрійських часів, мають вже свою устійнену марку, як невірні, сторонничі і фальшиві. А вже верхком невірности і фантастичности є польський перепис з 1921 р., в якому українське населення не брало участи. Спирати шкільний плебісцит на фальшивій статистиці, якої дані піддає в сумнів навіть польська сторона, не виключаючи й „самого" Прушинського, — цеж наглядний абсурд, цеж змагання звести на манівці саму ідею плебісциту. І справді, після плебісциту десятки місцевостей в 70—80 проц. українських зі здивуванням довідалися, що в них немає 25 проц. українського населення. В самому законі міститься своєрідна нельогічність, бо він має характер не одноразовий, лише повсякчасний. Населення, яке постійно змінюється, приростає або зменшується, має право кожного року переводити шкільний плебісцит. Отже цю постійну змінність оперто на незмінній основі фальшивого перепису, який переведений довільно, часто принагідними і обективно невідповідальними елементами, є корисний для поляків.

Великі привілеї для польської сторони містяться ще і в тому, що вартість польського елементу оцінено подвійно в порівнянні з українським. Право на науку в рідній мові має 40 українських дітей на основі деклярацій їх батьків. Але вже 20 домагачів польської науки в школі зводить домагання українських родичів на ніщо. Школа в такому випадку стає тзв. утраквістичною, отже по суті польською. Не говоримо про технічне переводження плебісциту, про агітацію і погрози та залякування українського елементу в часі плебісциту, про перепони в стверджуванні підписів, про повелїнку шкільних інспекторів і старостів, про намови відкликати підписи і т. і.

Не зважаючи на все те, плебісцит у 1925 р. пройшов світло. Понад 80 проц. українських громад висловилося за рідною школою, десятки тисяч деклярацій говорило прочисто про те, якої школи бажає населення. Можна було сподіватися, що з огляду на безуспішну контракцію польських урядових і громадянських чинників українське населення здобуде (на північно-західних землях) та збереже (в Галичині) рідну школу.

Однак важка, вбивча дійсність розвіяла всі найтвердші надії. Польський уряд тодішньої хіенопястівської більшости на спілку з „організаціями народовими" здесяткував українське шкільництво в Галичині і знищив його до тла на Волині. Про Холмщину і Підляшя навіть не приходиться говорити, бо там уже сам закон не дозволяв навіть домагатися української школи.

Українське населення стрінуло спрепаровані висліди шкільного плебісциту глухою мовчанкою, а польонізатори затріюмфували. Маючи паперовий закон для заграниці, закон, який б. „санаційний" міністр освіти Суйковський назвав „швайцарським", польська сторона під його покришкою повела генеральний наступ на українське шкільництво. Тим способом осягнула вона подвійну мету: зліквідували українське шкільництво і вбили віру в українського населення в можливість відзискати його і розбудувати. А одночасно для заграниці істнує „швайцарський" закон.

Останній плебісцит під польською кермою осягнув свою мету. Він вимагав від нас великого напруження, заходів, енергії, впертости в поборюванні безчисленних перепон, а у висліді приніс не лише ліквідацію українського шкільництва, але зневі́ру, знеохоту, сумніви, чи взагалі правним шляхом можна щонебудь осягнути. Посів песимізму в наших рядах є союзинком наших противників. Вони нас втомили і наглядно показали безвиглядність плебісцитової акції. А маючи такого певного союзника, що виріс на психольогічному підкладі, вони далі проводять свою акцію. Рік-річно з останків українського шкільництва вони відривають кількадесять шкіл у свою користь. Коли після плебісциту 1925 р. зберіглося ще яких 900 шкіл з 3200, то в цьому році остало при житті вже лише 700 українських шкіл. Коли пасивно будемо приглядатися цьому процесові, то за кілька літ зникне українське шкільництво з лиця землі.

Тому мусимо вийти зі стану пасивности. Життя є вічною боротьбою. Мусимо боротися! Коли ми впали, то треба зриватися до нової боротьби. Колиб ми навіть і в новому зриві нічого не виграли, то все-таки повторюванням плебісцитової акції ми кінець-кінців втомимо противника і примусимо його прислухатися до бажань і домагань мілїонів.

Перед нами ще півтора місяця (до кінця грудня ц. р.) на використання шкільного закону з 1924 р. Нехай же батьки й опікуни не проминуть нагоди впімнутися за рідною школою для своїх дітей. В кожній громаді, де є польська або тзв. утраквістична школа мусить негайно розпочатися плебісцитова акція. Не зневірюймося, не упадаймо духом, але з вірою в слушність і вагу справи, за яку боремося, йдім до боротьби за рідну школу.

Українське шкільництво на Волині.

„Ніяке зі суспільних питань не є так пильне і ні одно на випадок занедбання не грозить такими страшними наслідками, як справа польського шкільництва на східних окраїнах!"[°])

Так писав професор Сікора, будучи ще віцепрезесом ТШЛ. в Кракові; а ставши опісля шкільним куратором на Волині — мав він змогу і силу свої теоретичні вшехпольські міркування на цій „найважнішій і найпильнішій ділянці" переводити практично в життя. І треба признати, що в тому напрямі використав свій уряд якнайсовісніше.

Не від річи буде в хронольогічному порядку представити кожночасний стан українського шкільництва на північно-західних українських землях під Польщею від хвилі, як ті землі опанувала Польща — аж по нинішній день.

Отже в часі, коли Польща опанувала була північно-західні українські землі, істнувало за „сокальським кордоном" 1050 українських всенародніх шкіл, що повстали були під австрійською і німецькою окупаціями та за короткий час української влади. (В тому часі українських всенародніх шкіл у Галичині було 2612, отже всі: українських шкіл під Польщею було 3662.)

До 1. грудня 1923 р. спольонізовано на північно-західних українських землях дві третини загального числа українських державних всенародніх шкіл, а саме тогож дня стан всенародніх шкіл на Волині представлявся ось як:[°°])

Викладова мова:	*Число шкіл:*
українська	369
польська	631
російська	7
чеська	30
німецька	16
утраквістична (поль.-україн.)	98
Разом	1.153

В томуж часі (1. грудня 1923) остали на Поліссі ще тільки 3 українські всенародні школи, зрештою всі позаміновано там на польські. Таким чином з 1050 українських шкіл остало на північно-західних українських землях 1. грудня 1923 р. заледви 372 українських шкіл.*)

На Холмщині і Підляшу не остало вже тоді ані одної української школи!

Взявши під увагу, що тзв. утраквістичні школи — це властиво також самі польські школи як і чисто польські, тому всі утраквістичні школи слід трактувати на ділі як польські школи. Таким чином число польських і т. зв. утраквістичних шкіл виносило дня 1. грудня 1923 р. 729 або 63 проц., а українських 372, себ-то 32 проц. загального числа шкіл.

В 1923/24 шкільнім році стан державного шкільництва на Волині представлявся ось як:*)

Викладова мова:	*Число шкіл:*
українська	360
польська	597
німецька	15
російська	7
чеська	29
утракв. (польсько-українська)	145
„ (польсько-укр.-чеська	1
„ (польсько-німецька)	1
„ (польсько-чеська)	1
Разом	1.156

На Поліссі українських шкіл було тоді всього 3.

Отже в 1923/24 шкільнім році число польських і т. зв. утраквістичних шкіл на Волині виносило 747, себто 64 проц., а українських 360 або 31 проц.

В шкільн. році 1924/25 число шкіл на Волині виносило:

з українською викл. мовою	301
„ польською „ „	682
„ чеською „ „	19
„ німецькою „ „	8
„ російською „ „	3
Утракв. (польсько-україн.)	94
„ (польсько-нім.)	1
Разом	1.095

На Поліссі було тоді 2 українські школи.

Отже в шк. році 1924/25 число польських і т. зв. утраквістичних шкіл виносило вже 777, себ-то 71 проц., а українських спало на 301, себ-то 27 проц. загального числа шкіл на Волині.

На підставі шкільного закона для східних окраїн з дня 31. липня 1924, року, який суперечить польській конституції і міжнароднім договорам, а зокрема на підставі виконного розпорядку до нього з дня 7. січня 1925 р., який знов суперечить навіть самому законові — змели польські міродайні чинники одним махом все українське всенародне державне шкільництво з лиця землі на области північно-українських земель, — оставляючи тільки в Галичині 917 т. зв. українських шкіл.

Після травневого перевороту говорилося багато про „надмір несправедливости" та про „кривди" попередніх урядів, про необхідність направи тих нестерпних відносин, одначе на словах і скінчилося. На ділянці шкільництва мимо особистих змін у волинській шкільній кураторії остало все по давньому. Мало того. Не тільки не направлено заполіпної страшної кривди, але польонізаційну систему продовжується далі негірше, як за Ст. Грабського. Наслідником Сікори став Костро, а цього останнього змінив куратор Шельонговський, який урядує по нинішній день. Чи здалися на що ці персональні зміни — говорить прочисто найновіша шкільна статистика на Волині оголошена „Пшеґльонд-ом Волиньск-ім"[*]) Дати ці такі вимовні і для українського загалу поучаючі, що уважаємо необхідним їх навести в цілости:

Число шкіл:	Після стану з грудня 1926	вересня 1927
Польська викладова мова	407	388
Польська викл. мова + українська мова як *необов'язковий* предмет	301	341
Утракв. (польсько-українська)	391	388
Утракв. (польсько-чеська)	—	5
Чеська викладова мова	18	16
Утракв. (польсько-чеська)	17	12

° *Prof. Sikora: „Zagadnienia gildowe".*

*) *Sejm Rzeczypospolitej polskiej. Okres I. Sprawozdanie Komisji budżetowej o preliminar u budżetowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na rok 1924. Sprawozdawca i poseł Stanisław Rymar. Druk 1600. Część 13.*

*) Дати у вчерашньому числі про стан шкільництва на Волині походять з дня 31. [illegible]

**) *Kwartalnik Statystyczny. Rok 1926. Tom III. Zeszyt 3. Szkolnictwo powszechne.*

*) *„Szkoły powszechne na Wołyniu". — „Przegląd Wołyński" № 42 (174) з 23. [illegible] 1927.*

Утрак. (польсько німецьки)	8	6
Українська викладова мова	—	4
Разом	*1.182*	*1.157*

Не менше характеристичне число учителів Волині по народности, яке подаємо на підставі даних зацитованого тут „Пшегльонд-у Волинь-ського". Отже число волинських учителів по народности представляється в 1927 р. ось як:

поляки	1.573
українці	372
москалі	92
чехи	23
жиди	10
білорусини	4
німці	8
Разом	2.067

З повищого виходить, що число польських шкіл на Волині виносить 99 проц. загального числа шкіл. Українських шкіл тільки в цьому шк. році повстало 4, себ-то — як на сміх — 0.3 проц.(!), а повстали вони внаслідок другий раз внесених шкільних деклярацій. Інша справа — ще требаб провірити — чи в тих школах вчать учителі українці чи поляки, — бо як останні, то українська викладова мова має тільки теоретичне значіння. Отже за останній рік число польських шкіл на Волині зросло з 708 на 729, себ-то повстало 21 нових польських шкіл; а число польського учительства (1573) в порівнанні до числа українського учительства (372) стоїть у відворотному відношенні до числа українського й польського населення на Волині.

З уваги на постійне поширювання польських шкіл на українських землях і постійне польонізування останніх вже т. зв. українських шкіл — не представляє жадної вартости обіжник міністра Добруцького про „впровадження" української мови до польських гімназій. Именно української мови мається вчити тільки в нижчих клясах тих гімназій, в яких не приходить латинська мова, при чому лиха нота з української мови не має впливу на перехід ученика до вищої кляси, а ученики „польського походження" взагалі необовязані вчитися української мови. Річ ясна — таке явне нехтування української мови приносить тільки шкоду і з українського становища булоб краще, якщо міністр Добруцький був би взагалі не видавав дотичного розпорядку, який і так наробив був стільки непотрібного шуму серед істинно патріотичної польської братії. Признання права прилюдности 3-ом українським приватним гімназіям не може навіть в тисячній части зрівноважити тої кривди, яку заподіяно українському народові польонізацією усього всенароднього українського шкільництва по той бік „сокальського кордону".

Такий стан не дасться вже там довше утримати. Українське населення на Волині, хоча незвичайно загулюкане і стероризоване, стає чимраз відважніше до активної боротьби за свою рідну школу. І так: Чарухівська громада (гміна) луцького повіту запротестувала проти утраквізації тамошньої школи в той спосіб, що родичі перестали посилати своїх дітей до зутраквізованої школи. Очевидно, прийшли репресії, бож в Польщі обовязує шкільний примус. Крутло 1300 громадян покарано арештом за непосилання дітей до школи. Одначе не було фізичної змоги такого великого числа горожан помістити в арешті, тому воєвідство знесло ті кари.

В Милостові рівненського повіту рівнож запротестували батьки в подібний спосіб проти утраквізації тамошньої школи. Шкільна влада вдалася в переговори і змінила надіеланих польських учителів українськими, та української мови навчання впровадити не хотіла. У відповідь на це громадяни спровадили собі 2 приватних українських учителів, які поки-що ведуть там збірні лекції по українськи.

Як активний протест проти польонізаційної системи засновують громадяни і далі свої українські приватні школи згляднo збірні лекції. І так повстала українська приватна школа в Рівному і Сергіївці, а зб. лекції в Гуменниках, Макотертях і других громадах.

До боротьби за українську школу стають самоврядні тіла: громадські ради та повітові соймики.

Взагалі українське громадянство Волині більше дорожить своєю рідною школою, як це ми собі уявляємо. Тільки досі ця боротьба за своє рідне шкільництво не була плянова і сконсолідована, а більше доривочна.

В надходячому сезоні шкільного плебісциту (до кінця грудня кожного року) мають там намір перевести масову акцію в справі вношення шкільних деклярацій за українськими школами. Таку акцію вважають необхідною тому, бо це однокий правний засіб виказання своєї волі за рідною школою. Вправді угодові кола з парафії покійного Оскілка відраджують переводити шкільний плебісцит, одначе вони не мають ніякого впливу на народ і тому вони не в силі здержати загальної народньої стихії.

Як досі справи стоять — то плебісцитова шкільна акція за українською школою на північно-західних українських землях буде переведена в найширших розмірах. Одначе слід подбати, щоби та акція не була відорвана, а обняла безумовно всі українські землі під Польщею і здвигнула весь український 7-міліоновий народ по цей бік рижської лінії до імпозантної боротьби за свою рідну школу. Впрочім і останній Загальний Зїзд „Рідної Школи" себ-то нотаблів українського шкільництва під Польщею виєказався однодушно за всенароднім масовим плебісцитом за українською школою.

Отже від слів слід перейти вже до діл, бо час не жде, а ми не сміємо бездільно втратити найближчого речиниця шкільного плебісциту!

Докажім і ми розуміння цієї правди, що справа рідного українського шкільництва є для нас найпильніша і найважніша, та що занедбання тієї справи грозить страшними, прямо необчислимими, наслідками.

Іван Герасимович.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає **у великім виборі**, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Десять літ „соціялістичного" будівництва у Радянському Союзі.

(На основі доповіді В. Куйбишева).

I.

На останній сесії Центрального Виконавчого Комітету Радянського Союзу, яка відбувася в Ленінграді в другій половині жовтня біж. року, теперішній економічний диктатор Союзу В. Куйбишев дав огляд радянського будівництва за 10 літ і зробив його підсумки. Доповідь Куйбишева цікава для нас тим, що ця авторитетна особа при всім своїм старанні представити в якнайкращому світлі наслідки „соціялістичного" будівництва в Радянському Союзі мусіла торкнутися також хиб цього будівництва, і хиби ці показалися такі великі й страшні, що зовсім проковтнули так звані „здобутки".

В першій частині своєї доповіді Куйбишев у перебільшено темному світлі малює стан промисловости й сільського господарства бувшої Росії перед вибухом революції. По його словах в часі вибуху жовтневої революції по селах майже не залишилося мужеської сили, поля були необроблені, худоба була знищена. На фабриках і заводах майже не лишилося кваліфікованих робітників. Кождий, хоч трохи знайомий зі станом народнього господарства бувшої Росії в жовтні 1917 р. мусить признати цю характеристику Куйбишева невірною. Та він і сам на ній не настоює й не подає ніяких цифр; вона потрібна йому лише для зовнішнього ефекту — підчеркнути серед яких тяжких обставин московський пролетаріят героїчно взявся взяти диктатуру в свої руки й яких блискучих успіхів він досяг за десять літ виконування цієї диктатури.

Для нас далеко цікавіша дальша частина доповіді Куйбишева, де він подає цифри про той страшний занепад всього господарського життя, який стався безпосередньо після жовтневої революції, коли московські комуністи були ще справжніми комуністами, коли робітнича кляса справді виконувала диктатуру, коли по рецепту Карла Маркса вони руйнували державу, як пережиток буржуазного ладу, і заводили відразу „соціялістичний лад" декретами про націоналізацію всього приватного майна, як по містах, так і по селах. Очевидно п. Куйбишев ні словом не згадує про добу діяльности комуністичної партії — він уважає за відповідніше валити все виключно на громадянську війну. Ми пригадаємо лише, що в роках, в яких Куйбишев тепер констатує страшенний занепад всього народнього господарства, більшовики твердили, як твердять і тепер, про його зріст і розвиток під їх панованням і ставили під стінку кождого, хто насмілювався не погоджуватися з ними.

А в роках 1919—1920 по авторитетному свідоцтву Куйбишева, продукція промисловости не перебільшувала 20 пр. передвоєнної норми, а деякі галузі промисловости зовсім завмерли. Число робітників зменшилося майже вдвічи — з 2,400.000 до 1,270.000 чол. Заробітна плата в 1919 р. становила лише одну четверту частину передвоєнної заробітної плати. Зменшилася також продуктивність праці робітників. Замість 2.138 карб. річного виробу продукції на одного робітника перед війною, в 1920 р. припадає лише 467 карб. Транспортовий обіг виносить заледви 23 пр. передвоєнного. Засівна площа сільського господарства зменшається на 32 пр., а його гуртова продукція на 40 пр. Скотарство зменшається на 40 пр., а засівна площа технічних культур зменшається в 12—16 разів.

Такі були наслідки, каже Куйбишев, громадянської війни. А ми кажемо — такі були наслідки „негайного заведення" соціялістичного ладу по рецепті тодішніх комуністів, які ще були марксистами, й викликаного цим „соціялізмом" збройного опору селянства.

„В момент найбільшого занепаду продукційних сил країни,— каже Куйбишев, — геніяльний Ленін висунув, як плян економічного відродження, нову економічну політику".

На жаль, Куйбишев не схотів сказати, в чому саме полягав плян геніяльного Леніна, й чому він проголосив дурницею всі попередні теорії комунізму. А плян цей був зовсім простий, зовсім не геніяльний і вже в ніякій мірі не комуністичний. Побачивши повний крах комуністичної теорії при її переведенні в практиці, побачивши, що комунізм за два роки свого панування майже знищив усю робітничу клясу й грозив швидкою загибіллю комуністичній партії, Ленін для вратування комуністичної партії й її диктатури почав замість „соціялізму" заводити звичайний буржуазний і на принципах буржуазної економії заснований державний капіталізм в сполуці з приватною торговлею й приватним капіталом. Цьому зворотові Леніна й завдячують комуністи те, що вони досі могли задержатися при владі, хоч зате перестали бути комуністами, а зробилися „ленінцями".

І дійсно, нова економічна політика з її принціпом державної господарки, й допущенням до господарської діяльности приватної ініціятиви, дала більшовикам, а на ділі живим силам народів Радянського Союзу, хоч маленьку спромогу налагоджувати зруйноване господарське життя. Змальованню цих здобутків нової економічної політики й присвячує Куйбишев дальшу частину своєї доповіді. Вона цікава для нас тим, що мимохіть знову авторитативно стверджує всю непевність здобутків і цієї нової „ленінської" фази будування соціялізму. Так наприклад, число робітників зросло на 2 пр. в порівнанні до передвоєнного, а загальний виріб продукції на 6 пр. Засівна площа сільського господарства майже дійшла до передвоєнного стану. Але про вартість продукції сільського господарства Куйбишев очевидно волів не згадувати. Зате признається він, що стан державного буджету весь час не давав змоги робити потрібні асигнування на залізничий транспорт, і лише в р. 1926—27 основний капітал залізничого транспорту має приріст в 1,4 пр. Малощо краще стоїть справа з основним капіталом промисловости взагалі. В р. 1924-25 приріст основного капіталу виносив 0.5 пр., в р. 1925-26 — 27 пр., 1926-27 — 9,8 пр. Лише в порівнанні з передвоєнним часом представляється справа добування торфу, нафти, електрики, сільсько-господарських машин і машинобудівництва взагалі. Та всі відповідні цифри, які наводить Куйбишев втратять в наших очах свою вагу, бо супроти дальших його висновків вони вказують лише ненормальний і хоробливий стан радянської промисловости. І так, Куйбишев, насамперед констатує, що радянська індустрія дає вироби по дуже високим цінам, наслідком чого товари лежать змагазиновані на складах, не зважаючи на величезний товарово голод населення. Далі, показники промислових цін весь час стоять вище від показників сільсько-господарських цін. Це значить, що економічно держава й місто страшенно визискують село. Наслідком цього затримується економічний розвиток села. Такий факт стверджує й Куйбишев, обговорюючи справу безробіття й браку сировини для радянської промисловости.

„Одно з тяжких явищ нашого господарського життя, — каже він, — це безробіття. Число робітників, що працюють на підприємствах промисловости, у нас рік-у-рік збільшується, **та ще швидше збільшується число незанятих робочих рук**".

А трохи далі:

„Одна з найтяжчих недуг нашого господарства — низький стан сировинної бази промисловости: розвиток кількох галузей нашої промисловости затримується через відсталий розвиток сировинної бази. Ми в галузі постачання промисловості бавовни, шкіри, вовни все ще залежимо від закордонного імпорту, хоч і маємо величезні природні багатства".

Обидва ці лиха — безробіття й брак сировини поясняє Куйбишев загально „прокляттю спадщиною колишнього панування поміщиків і капіталістів у нашій країні", „проклятою спадщиною царської політики в царині сільського господарства". Але це, на нашу думку, завидно загальне пояснення, яке нічого не пояснює, бо ми знаємо, що перед війною промисловість не лише забирала значну частину робочих рук з сіл, а їх ще було замало робітників. А сільське господарство в умовах більшовицького режиму й не може успішно розвиватися, бо з одного боку держава занадто визискує селянство (яскравим прикладом, як великий є цей визиск, є постанова ЦВК. Комітету з нагоди 10-ліття революції звільнити від сільсько-господарського податку крім уже звільнених 25 пр. селянських господарств додаткове ще 10 пр. господарств), а з другого боку замало дбає про розвиток сільського господарства. Адже сам Куйбишев усупереч своєму твердженню про низький розвиток сільського господарства, декретує:

„треба забезпечити такий розвиток великої промисловости, що перетворив би її на гегемона проти сільського господарства".

З цього ми бачимо, що більшовики й надалі хотять ставити сільське господарство на другий плян, а це значить що в Радянському Союзі й далі пануватиме безробіття, брак сировини, невідрові відносини в промисловости й неекономічне господарювання природними багатствами й працею країни — себто в порівнанні з буржуазними країнами — страшна убогість всіх верств населення.

Ми лишаємо на боці пророцтва Куйбишева про дальші перспективи будування соціялізму, промисловости, сільського господарства і т. д. в Радянському Союзі — бо сказано: „блаженні віруючі". Зате наведемо ще його авторитативну характеристику добрих і лихих сторін радянського устрою, як такого. На наше превеликє здивування Куйбишев бачить в радянському ладі дослівно лише одну добру сторону — можливість „вносити максімум планування в народнє господарство". Всіх лихих сторін і хиб аж забагато:

„Ми ще досі не навчилися планувати. Нам бракує ще справжньої доброї планової дісципліни. Ми ще не навчилися раціоналізувати те промислове устаткування, що ми його маємо. Тут нам слід багато дечого запозичити в метод господарювання по капіталістичних країнах. Задубілість, завзятість, комуністична пиха, нехтування буржуазною технікою, невміння використати сировину, паливо, невміння раціонально організувати роботу силу. Наше будівництво надмірно дорого коштує. Ми ще й досі спостерігаємо недбайливість та невміння берігти трудову народню копійку".

А після цієї, ми сказали би, білогвардійської характеристики радянського режиму на 10-му році його існування, т. Куйбишев дає такий висновок і підсумок 10 літам більшовицької господарки:

„Перед нами відкривається новий період розвитку народнього господарства. Як щодо останнього часу ми мали деякі матеріально-технічні ресурси, то тепер ці ресурси вичерпано".

Висновок, на нашу думку, цілком щирий і відповідаючий правді.

А щож лишається на майбутність? — „Будувати соціялістичне суспільство", — відповідає т. Куйбишев. — Виробляти плани, не вміючи планувати — відповідаємо ми.

Ми постаралися докладно подати зміст висновків Куйбишева про результати радянського будівництва. Ми бачили, що доповідь була незвичайно вбога фактичним матеріялом, але досить багата вбійчими замітками про радянський режим. В дальшій статті ми подамо огляд критичних заміток до доповіді Куйбишева, зроблених представниками окремих членів Радянського Союзу.

Іван Калинович.

В понеділок, 14. ц. м. львівська громада відвела на місце вічного спочинку Івана Калиновича, передового українського бібліографа, визначного громадського робітника і помітного політичного діяча.

Зійшов він з цього світа передчасно, в молодому віці, бо 48 році життя. На ширшу арену виплив він у пізній і післявоєнній добі життя. Склавши семінарійну матуру, Покійний став почтовим урядовцем. Довгі літа сповняв обовязки в почтовому уряді в Борщові. Та нудна праця урядовця його не вдоволяла. Його тягнуло до цікучого життя, на ширшу арену. Свій виступ на ширшу громадянську ділянку розпочав Покійний від зацікавлення літературою. Пробував дещо писати і перекладати. При допомозі борщівських громадян заснував в 1913 р. „Всесвітню Бібліотеку", в якій появилося кілька цінних випусків. Та найвідповіднішою ділянкою його діяльности була бібліографія. Тут його заслуги справді великі. Можна сміло твердити, що Іван Калинович в ряді українських бібліографів стоїть на першому місці, хоч своєї бібліографічної праці не вдалось йому завершити таким твором, як Іван Омелянович Левицький. Власними скромними засобами стягав Покійний книжки, навязував звязки, вів широку переписку збирав матеріяли, комплетував заграничні бібліографічні видання, з любов'ю і посвятою віддаючись намічений дисципліні. Коли наші відносини дозволили були поставити Покійного на відповідне місце в бібліотеці, то він при своїй працьовитости міг віддати українській науці великі прислуги. На жаль, послухняти моменту відірвали Покійного від бібліографічного столика і кинули цю цінну людину, до того ж нерівного характеру в крутіж політичних пристрастей.

Після перевороту в 1918 р. Покійний починає свою урядову посаду, наближується до пос. Вітика, декларується соціялістом і стає вернувчою особою в нафтовому комісаріяті в Дрогобичі. Опісля йде з армією за Збруч і там як адекларований соціяліст веде боротьбу проти галицької диктатури. В тому часі належить він до ярих „петлюрівців". Як „петлюрівець" вміщає до Відня після кам'янецької катастрофи. В короткому часі він поступає далі в „кристалізації" свого світогляду. Зійшовшись з кружком Винниченка, він стає українським комуністом (укапістом) і входить до редакції „Нової Доби". Поїздка Винниченка на Рад. Україну і досвід, добутий ним при боці Раковського, шпетірують і Калиновича. Коли згодом, якими він репортажами, начерпалися, вертає до краю і поселюється в Золочеві. Там на протязі кількох літ працює в укр. шкільних установах: „Просвіті", „Рідній Школі" й ін., продовжуючи свою бібліографічну працю. Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові іменує його своїм звичайним членом.

Та по кільох літах праці на золочівському грунті, розходиться він з місцевим громадянством, входить в шпик у пошку нещеребірчиву боротьбу і перекидається знову на політичну ділянку. Колишні „Сель-Союз" обєднався з партією „Народ. Волі" в „Сель-Роб", він декларується сельробівцем і стає одним з головних його кермовичів у характері редактора сельробівського офіціоза „Наше Слово". На цьому становищі повів Покійний нещеребірчиву боротьбу з українськими національними табором. В розгарі цієї боротьби застукала його несподівана смерть. А шкода, бо при змінности характеру Покійного можна було сподіватись його повороту в політичних манівців на ділянку бібліографічно-наукової праці, де почував він себе певно і де він міг принести позитивну поміч українському громадянству.

МАРКС І ШТРЕЗЕМАН У ВІДНІ.

Відень, 14. листопада 1927.

До Відня приїхав нім. канцлер Маркс і мін. закорд. справ Штреземан. Обидва були на авдієнції у канцл. Зайпеля і през. республики Гайніша.

ВИСЛІД ВИБОРІВ У ДАНЦІГУ.

Данціг, 14. листопада 1927.

Вибори до данцігського сойму принесли побіду соц. демократам, а ослабили значно нім. націоналістів. На поодинокі партії припадає: соц. дем. 42 (30), нім. націоналісти 25 (33), центр 18 (15), комуністи 8 (11), ліберали 4 (8), поляки 4 (5), нац.-ліберали 5 (0), нім.-данцігська нар. партія Блявіра 7 (0). Решта припадає на інші менші партії. Разом віддано важних голосів 182.704 на 214.708 управнених до голосування.

АТЕНТАТ НА Б. ПРЕЗИДЕНТА МЕКСИКУ.

Льонден, 14. листопада 1927.

Коли бувш. президент Мексику Обрегон їхав на борогьбу биків, кинено на його авто бомбу. Відломок бомби зранив Обрегона в лице. Товариші Обрегона зранили двох людей, що кинули бомбу. Крім тих арештовано третього виновника.

ФРАНЦ.-РУМ. ДОГОВІР.

Париж, 14. листопада 1927.

Після трактату з Югославією Франція заключить військовий договір з Румунією. Пенлеве поїде до Букарешту.

ДОМАШНЯ ВІЙНА В КИТАЮ.

Льонден, 14. листопада 1927.

Після втечі ген. Танг-Сенг-Чі дезертири і правильне військо грабило в Ганков крамниці і мешкання. Погром був такий страшний, що всі старання тимч. властей, які ждуть військ із Нанкіну, були даремні. Місто запав переходово ген. Чо-Чейн, заст. Танг-Сенг-Чі. В нит. ділянці вибухла пожежа. Воєнні японські кораблі висадили відділ піхоти мариняркн. Франц. концесії пильнують відділи авамітів. Англ. кораблі на ріці Янг-Це не висадили досі відділів мариняркн.

ДВА НОВІ ВЛОМИ.

Львів, 14. листопада 1927.

Після плому в Центросоюзі львівські вломники старалися вломити до Виховавчого Заведення при вул. Золотій ч. 10. Вломників сполошив керовник заведення. За вломниками пустився доворець; вони стріляли до нього. При вул. Сонішній ч. 42 вломникам злодії до крамниці Гербста, відки забрали: 150 пар штанів, 60 мужеських одягів, 100 діточих одягів, 15 маринарок і 10 курток. Таку добичу мусіли злодії відвезти фіякром або автом.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·85·00—8·85·50, корони чеські 0·26·26—0·26·75, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. леї 0·05·25—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·00—43·50, німецька марка 2,11·50, данцігський гульден 2·17·82, червінець 30·25—31·10.

Золото: 20 кор. 36·40—36·75, 20 франків 34·20—34·40, 20 марок нім. 42·40—42·70, 10 рублів рос. 46·50—47·10.

Срібло: кор. австр. 0·66·00—0·66·50, 5 кор. австр. 3·45—3·50, фльорен австр. 1·72—1·75, рублі рос. 2·85—2·90, копійки за рубель 1·42—1·45.

Збіжа.

Пшениця дворська 46·25—47·25, пшениця селянська 44·50—45·50, жито 37—38·25, ячмінь броварський 38·00—40·00, ячмінь на мливо 33·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—34·00, овес 34·00—35·50, кукурудза румунська 31·50—32·00, бараболі рафовані 6·50—7·25, фасоля біла 45—55, фасоля колірова 53·50—55·50, горох півнятовів 62—72, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·75—4·75, гречка 36·25—37·50, льон 63·00—66·00, рівак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-пор. 81·82—82·00, мука пшенична 50-пор. 76·70—77·50, мука житня 65-пор. 59·00 гриси кукурудз. 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 24·25—25·00, отруби пшеничні 24·50—25·00, крупи гречані 73·00—74·50, висно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 270—300, мак синій 115—137, мак синий 85—107, мішки ютові, нові 1·70, мішки ужиткані 1·50—1·60.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

З театру.

(„Зачароване Коло", драмат. поема Л. Ридля).

З великим недовірям ішли до салі Музичн. Інституту на прем'єру пєси Ридля ті, що бачили колись цю пєсу на польській сцені або знали її з книжки. Вона потрібує вибагливої обстановки і небуденних артистів. Тим приємніше було вражіння скептичних глядачів уже від першої дії. Ця перша зовсім нелегка прем'єра „Кооп. Українського Театру" під дирекцією Й. Стадника, випала багато краще, ніж можна було сподіватись.

У першій мірі око спочивало мягко на обстановці, що єднала собі глядача здобутками та свіжістю. Декорації арт. Боровика наскрізь художні, вміло підібрані, а навіть інколи привабливі. Всі ролі пєси розділені яко могло краще. Завзятого та гордого воєводу грав з ентузіязмом п. Бенцаль; пані Кривіцька створила з мельнички повну темпераменту постать, яка могла сміливо пайтись на найбільшій, столичній сцені. П. Яремо доказав учора, що в силі передати талановито навіть чисто драматичну ролю, яка так далеко відбігла від його фарсових ролі в оперетці. П. Боровик був дуже інтелігентним шляхотським чортом, дискретний у рухах, повний виделу в очах і злобній усмішці. Дуже важке завдання взяла на себе п-на Крихівна, ведьми інтелігентна артистка, граючи „дурного Мацюся", ролю яку на польських сценах призначають найбільш гим артистам; бідному пастушкові бракувало в її інтерпретації рисів придуркотости і трохи ліризму. П-на Стадникова створила тип наївненької, сентиментальної панночки без найменшого закиду. Цап Кривіцький як рубач був зовсім живою людиною, а в сцені на ліпитку і в смертельнім маху — знаменитий. П. Стадник був таким самим живим лісовим чортом, а п. Рубчак самою своєю маскою творив „маєстатичний" настрій.

Єдиний довір на адресу деяких акторів: могли були краще вивчити текст своєї ролі. Правда, що пєса писана віршом є без порівнання трудніша від прозової. При цьому ж перекладові чудової поеми Ридля бракує чимало до його багатства, легкости та співучости; а це вже не вина артистів.

Жаль, що пєса, вже по непорозумінню, попала на недільну виставу, яка збирає звичайно своєрідну публіку, приготовану на щось веселого. У деяких трагічних моментах чути було між авдиторією щирий сміх, що плив із своєрідного розуміння драматичної ситуації. Комічні сценки вплетені у трагедію збирали найгустіші оплески на знак, що з таких порошка складатись уся пєса. Можна лякатись, що у найближчу суботу, коли „Зачароване коло" піде вдруге, більшість авдиторії знову складатись буде з аматорів веселої оперетки. Хіба, щоби наше поважніше громадянство зважилось поглянути на фантастичну драму, а жертвою для свого гумору і з самої цікавости, чи справді наш скромний театр у силі дати собі раду з такими пєсами.

М. Р.

НОВИНКИ.

— **До львівського громадянства.** Деякі артисти з групи „Кооперативи Український Театр", що приїхали з виставами до Львова, звертаються з проханням до львівського громадянства дати їм піможні захист на час їх побуту у Львові. Ціна готелевих кімнат така висока, що при дуже скромних платах наших акторів, оплата готелю є для них катастрофою. Наші багатші громадяни могли би без великого клопоту піддержати старую традицію з тої недалекої доби, коли актори ставали радними гостями в українській родині, навіть незаможній. Цей гарний звичай існує ще й досі на провінції, де наші свідомі громадяни, розуміючи вагу народнього театру, відчиняють перед артистами ворота своєї гостинної хати, приймаючи їх як гостей. Тільки завдяки цій гостинности наш театр може пробиватись серед скрутних обставин. У Львові наші актори навіть не рахують на безплатне приміщення а радо заплатять за кімнату по загальноприйнятих цінах. Усі, що мали би в своїй хаті вільний куток, а хотіли би прийти з допомогою нашим артистам, вволять подати свою адресу та свої умовини на адресу „Кооперативна Український Театр", Руська 18, II. п.

— **Сніг.** Три останні дні виступали один по одним як представники трьох різних „пір" року. Ще три дні тому мали ми зовсім літню погоду. Уночі почав падати дощ, безнадійно одноманітний, до самого ранку і перемінив землю та небо у відомий осінній краєвид. На третій день уявив уночі мороз і на ранок земля вкрилась легкою наміткою снігу. За гострим вітром прийшов сухий мороз. У мент, коли це пишемо, маємо на дворі справжній зимовий день. Як довго потріває ця зима не знають навіть метеорольоги.

— **Вломи у „Центросоюзі".** У звязку з касовим вломом, про який вчора донесли часописи, дістаємо повідомлення, що розбиті каси Центросоюза були обезпечені від влому на 20.000 зол., а щодо вартости самих кас на 1.100 зол. в Асекурації Женерале так, що ціла шкода була вповні обезпечена. Вломи зробили людці, які на сам вид гривен і інших українських грошей перехованих у касі, попали в таку лють, що подерли їх на кусні, може знакомі ще й тому, що не могли ними піддержати свого легкого життя.

— **Велика пожежа.** У доповненні до звістки про пожежу в Уличі, дрогобицького пов. з дня 8. ц. м. пишуть нам: згоріло 31 господарств, 65 будинків зі всім господарським добром, а почасти і з живим інвентарем — вартости приблизно 250.000 зол. В огні згинуло двоє дітей 8-літній хлопець і 5-літня дівчинка. Пожежа повстала в часі, коли люди була в церкві на Богослуженні, а сильний вітер був причиною його катастрофального поширення. Причиною нещастя має бути курення хлопцями тютюну в стодолі, господаря Андрія Черепущака. На ратунок прибули люди із сусідніх громад, як Манастирця, Волі Довголуцької і Гассендорфу з сикавками і їм головно належить завдячити, що пожежу здоколізували, бо самі уличани виявили мало енергії в ратунку, крім кількох одиниць. Дивне, що таке велике село, а не має навіть власної сикавки до гашення вогню! Вкінці годиться пригадати, що свого часу основане і зорганізоване пожарниче тов. „Луг" влада розвязала, а на внесений рекурс досі нема відповіди.

— **Рекорди.** Є звістки, що з нагоди 10-ліття радянської влади вона випустить на волю 125.000 вязнів, з яких 75.000 вже звільнено. Більшість між ними злочинці — Бувш. співак цісарської опери в Берліні Альберт Наймон розіслав по домах своєї дільниці листи із запрошанням на конперт, який він приготовляє ...на полірю свого дому. Він не має посади і не може найняти сали, де міг би співати отже вибирає професію вуличного еспівака. — За прикладом молодого російського емігранта Олександра Зубкова, що оженився з 60-літньою сестрою кайзера, хотів віти 18-літній крамничний помічник з франц. містечку Рошфор і освідчився 77-літній вдові. Старушка згодилась і стала славною, прославивши на один день їм свого смішного мужа Бутона себто Гудзика. У містечку збіглось стільки народу погавитись на це видовище, що треба було покликати відділи поліції та жандармерії, які таки нічого не помогли. Юрба прорвала лявіцюг, вдерлась до магістрату, де був шлюб і винесла на руках пару новоженців при загальнім реготі.

— **Літературний кутон.** „Красная Газета" повідомляє, що на цвинтарі в Ленінграді, де лежать письменники, т. зв. „Літературних мостках" вода з каналів піднята тимало могли: найбільше вид-

шепа могила Костомарова. — У Цюріху призначили вагрду нагороду „Готфріда Келлера" у сумі 6.000 фр. вахілно-швейцарському письменникові Ш. Ф. Рамуа, що має нині 50 літ і мало почав писати. Його повісти малюють швейцарський побут із великою драм. силою. — Відкрили майже рівночасно ґробниці двох відомих осіб: Ібсена „Комедії кохання" в її первісній редакції і рукописи пєси Уайльда „Падуанська книжка", написаної для артистки Мері Андерсон, яка відмовилась узяти в ній участь; пєса не була досі виставлена. — Бернард Шов працює над історичною драмою, якої героєм буде Олівер Кромвель. Шов сподівається, що не буде перший його твір, прем'єра якого не будуть але говорити... в Англії.

— **Альохін—Капабланка.** Становище турніра таке: 4 виграних Альохіна, дві Капабланки, 20 розіграних партій. Останні партії дають знавцям підставу до висновку, що на майбутнє в міжнародніх шахових змаганнях неабичайно важко буде оминути самих розіграних, якщо один із грачів не буде опутаний фанатичною думкою ініціятиви.

Навіть не бачучи кожна жінка хапає за туалетне мило

Lukaschika

— **Світова волічина.** Джільберт Паркер предотавник для переведення нім. репарацій по плану Доза приготовляє рішучий меморіял. — Англ. робітнича партія поставила у парляменті внесок, щоби висловити урядові недовіря у звязку із важкою кризою у вугленім промислі. — У Портсмут закінчили будову підводної лодки для Сполуч. Держав: найбільшої, яка істнує, на 8 офіцирів і 80 моряків. Льойд Джордж виправся в подорож до Бразилії. - У Брюсселі зібралась оригінальна демонстрація: 150.000 осіб, власники готелів, ресторанів, кавярень, театрів, кін і всі зайняті в цих підприємствах протестували проти закону, що наказує зачинити ці підприємства не пізніше як у 1 год. уночі. — За другу половину листопада померло в Парижі 1.011 осіб; на 24 осіб менше середньої цифри за останні роки. — Муж летунки Рут Ельдер, заявив прилюдно, що він не дозволить своїй жінці вдруге летіти через океан; те саме заявила жінка Левіна, який також полетів. — Берлінська поліція шукає за князем Гогенлое-Ерінген за різні ошуканства. — У звязку із панікою на берлінській біржі, застрілився австр. спекулянт Зігель. — Тіло провідника мексиканських повстанців ген. Гомеза, розстріляного федеральними військами, похоронили в Мексику, без інцидентів.

— **Справлення помилок.** У статті „Українські памятки у Відні" („Діло", ч. 255) видруковано помилково, що послом царя Олександра у Відні й заступником Росії на віденському конґресі був гетьман Розумовський. Має бути: український гетьманич (третій син останнього гетьмана України Кирила Р.) Андрій Розумовський.

— **Освітній Зїзд у Рівному.** З огляду за невірну інформацію подану мабуть помилково в ч. 265 „Діла" з 15. XI. 1927 про Освітній Зїзд в Рівному, будьтоби референтом 8. точки „Шляхи до задоволення потреби у „Рідній Школі" мав бути п. Іван Герасимович, повідомляється, що ухвалою Президії Головної Управи „Рідної Школи" ще з 4. жовтня 1927 був призначений на референта п. **Лев Ясінчук.** Тому, що нема причини до зміни попередньої ухвали повідомляємо, що референтом тої справи остає п. Лев Ясінчук. — Головна Управа „Рідної Школи": І. **Кокорудз,** голова, **М. Струтинський.**

Театри.

„**Кооперативний Український Театр**" під дирекцією п. Ставінка (вул. Шашкевича).

15-го „Король кави", оперетка на 3 дії Мілєра, в новій постановці.

17-го „Кохання", пєса Вільдганса.

19-го „Зачароване коло", Л. Ридля.

Початок 7:30 вечером.

Міський великий театр. 15-го „Тоска", опера. Виступ славного російського тенора Смірнова.

Початок 7:30 вечером.

Міський „Театр Новості", 15-го „Найкраща з жінок", оперетка.

Початок 7:30 вечером.

Кіна.

„Паляс": „У сьомім небі". — „Лев" і „Апольо": „Грає у шахи".

Відозви й комунікати.

До відома українських адвокатів.

Сходини Самбірської і Дрогобицької Делегатури відбудуться в Самборі дня 20.XI. 1927 в год 11-ій передполудням в льокалі „Народньої Торговлі" (Ринок) з отсим денним порядком: 1) Отворення сходин. 2) Справоздання Самбірської і Дрогобицької Делегатури. 3) Справа зміни Делегатур і вибір делегата. 4) Реферат тов. д-ра Домбчевського: „Організація С.У.А. і фахова преса". 5) Реферат тов. д-ра Старосольського: „Огляд українського права". 6) Внески і запити. Участь членів згл. адвокатів і кандидатів адвокатури самбірської і дрогобицької округи обовязкова. Товаришів стрийської округи на сходини запрошується.

Дня 20. листопада 1927 р. в год. 10. рано відбудуться сходини українських адвокатів станиславівської і коломийської округи в салі Т-ва „Українська Бесіда" в Станиславові, вул. Голуховського ч. 20, на котрі всіх адвокатів українців тих округ запрошують Делегатури „Союзу Українських Адвокатів". На сходинах референтувати буде д-р Мирон Глушкевич зі Львова про сучасний стан карного права в науці і законодавстві. Поза тим будуть також обговорені професійні справи адвокатського стану і послідує вибір делегата С.У.А. на станиславівську округу.

Обіжник.

до всіх філій й читалень Т-ва „Просвіта" в краю в справі вибору відпоручників на Загальні Збори Товариства „Просвіта" у Львові.

Дня 26-го грудня 1927 відбудуться Звичайні Загальні Збори Товариства „Просвіта" у Львові. По думці § 18 статуту право участи в Зборах з рішаючим голосом мають: крім членів Головного Виділу голови філій або їх заступники (на випадок перешкоди обох, відпоручник філіяльного Виділу), почесні члени Т-ва, відпоручники звичайних членів Товариства (вони є також членами даної філії „Просвіти", в районі якої мешкають) і відпоручники читалень.

Всі вище згадані є управнені до участи в Зборах з правом пасивности і активности. Одні тільки відпоручники читалень не мають права пасивного вибору, значить не можуть бути вибраними, коли не є одночасно членами Головного Товариства. Відпоручники членів філій мусять бути членами Товариства „Просвіта", а тим самим і філії, в районі якої мешкають (належить звернути увагу на вирівнання членських вкладок). Відпоручники читалень мусять бути дійсними членами читальні.

Переважання повноважности на особи, котрі мешкають поза місцевістю читальні, недопустиме.

Відпоручників членів Товариства „Просвіта" вибирає скликаний в тій цілі надзвичайний філіяльний Збір по одному на 50 членів, які мешкають в районі даної філії. Кожда надвишка над 50 дає право до вибору одного відпоручника більше. Кожда читальня вибирає без огляду на число її членів одного тільки відпоручника.

Пригадуючи ті постанови статуту взиває Головний Виділ філіяльні і читальняні Виділи, щоби вони після одержання цього обіжника зарядили негайно скликання надзвичайних Зборів членів задля вибору відпоручників (про скликання Зборів не треба повідомляти староства).

Імена і прізвища вибраних відпоручників зі заподанням професії кождого відпоручника з осібна належить подати найдалі до 30-го листопада п. р. до відома Головному Виділові разом з точним відписом протоколу зборів, на котрих вибрано відпоручників.

Головний Виділ виготовить для відпоручників спеціяльні повновласти і вишле їх кождому відпоручникові разом з легітимацією на одержання білетової знижки їзди залізницею. Звертаємо увагу, що вступ на салю, а тим самим і право участи в Зборах будуть мати лише ті відпоручники, які викажуться при вступі на салю нашими повновластями. В дні Зборів повновластей не будемо видавати. Так само карти білетової знижки вишлемо тільки відпоручникам.

Ближчі подробиці про місце Зборів та про порядок нарад подасть Головний Виділ всім до відома оповістками в часописах.

Кількість філіяльних відпоручників подано кождій Філії до відома осібним письмом.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта".

(З осібна пригадується справу звідомлення. Крайна пора, щоби читальні і філії виповнили й їх переслали до розпорядимости нашої канцелярії.

Канцелярія Просвіти".

Лист до Редакції.

ВПов. Пане Редакторе!

Будь ласка помістити в „Ділі" таку заяву:

Заявляю, що поголоски про зміну моїх політичних поглядів і партійної приналежности є нікчемною вигадкою злобних людей і що я нарід є членом „Українського Національно-Демократичного Об'єднання".

Броди, дня 12. листопада 1927.

Володимир Рудницький,
заступник нотаря в Бродах.

Посмертні згадки.

Львова найдорожа донька Марії і Василя Почажаків заснула дня 5. листопада 1927 в 5-ій весні життя. Похорон відбувся дня 6. листопада п. р. в Тустановичах. 923

ОПОВ'ЇСТКИ.

Повітовий Комітет УНДО в Снятині повідомляє, що повітовий народній зїзд організаційний відбудеться в пятницю дня 18. листопада 1927 в 1-шій год. попол. в салі „Української Міщанської Читальні" в Снятині з таким денним порядком: 1) Отворення зїзду, 2) Вибір президії зїзду, 3) Реферати відпоручника центр. комітету УНДО у Львові: а) Про політичне положення українського народу під теперішну хвилю; б) Про політичні й організаційні завдання УНДО, 4) Вибір Повітового Комітету і відпоручників на Народній краєвий зїзд у Львові, 5) Внески і запити. Вступ на зїзд за запрошеннями на основі § 7 закону про збори. Запрошення можна дістати в Комітеті в Снятині. За Повітовий Комітет УНДО в Снятині: *о. Йосиф Проць, о. Ілля Овенчук.*

Заява. Заявляю отсим, що не підпережую замітів проти п. К. Тимульського, надрукованих в ч. 14 „Покутського Слова" з 3. IV. 1927 в рубриці дописів. — *І. Могильницький,* б. відп. редактор 929

III. Звичайні Загальні Збори Т-ва „Медична Громада" у Львові відбудуться в неділю 20. XI. 1927 в год. 9. в салі XIV. в будинку старого університету при вул. св. Миколая. Порядок нарад: 1) Отворення зборів, 2) Відчитання протоколу, 3) Звіт виділу, 4) Звіт конто. комісії і уділення абсолюторії, 5) Вибір нового виділу, 6) Реферат, 7) Внески і запити. — Львів 12. XI. 1927. — За виділ: *Б. Макарушка* голова, *П. Панкевич* секретар. 921

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВСІЛЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЄРСЬКІ також перевірки найбайдуже що виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** наєл. **Ю. Домбровський - Л. Розванєвський** Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 б) 18-?

АРТИКУЛИ гігієнічні висилає дискретно *Len Bydgoszcz Kujawska.* Український цінник даром (зворот порта). 922 1—1

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Січенська ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 37—?

Чи розумієте вагу кооперації?
Якщо так, то Ви будете купувати набіл, головно
найліпше десерове масло
тільки в склепах
„МАСЛОСОЮЗУ"

Львів:
Ринок ч. 10. — Костюшки 1. а. — Сапіги ч. 21.
Зіблікевича ч. 49. — Жовківська ч. 11.

Стрий	**Станиславів**	**Коломия**
Шевченка ч. 5.	Собіського ч. 28.	Шевченка ч. 25.
Тернопіль	**Перемишль**	**Самбір**
Міцкевича ч. 41.	Ринок ч. 23.	Костюшки ч. 11 а.
Дрогобич	**Залемянка**	**Яремче**
Стрийська ч. 14.	(сезоново)	(сезоново)

Дзеркальне молоко законтрактує на цілорічну доставу „Маслосоюз" Львів Коперника 1а. Купуємо також всяку кількість гірського і липового меду. 895 4-?

ДИВАНИ, хідники, портієри **фірмики,** меблеві матерії по фабричних цінах **ВДНК** площа Марія ч. 5. І поверх. 911

ГОДИННИК Вам буде найліпше напоєлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Заєстенрайха,** Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 36—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 **Переєвітлення Рентґеном** 9—24

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без коронок і білення зубів. — Приступні ціни — доґідні условія. 794 27—?

По англійськи
навчишся в коротшім часі найліпше у
Проф. **Harry Gruen'a**
основника найновішої і найліпшої методи.
Львів, вул. Рутовського 16.
Ціна курсу 4—6 місяців виносить **7 зол.** 891 місячно. Зголосися негайно. 2-3

Вже вийшов усіми попитуваний історичний **роман**
п. СТАРИЦЬКОГО
„Розбійник КАРМЕЛЮК"
Ціна примірника I. часть 4·50 зол.
II. „ 4·50 зол.
на порто треба долучити 50 **сот.**
Ця книжка повинна знайтися не тільки в кожній читальні, але також у кожній хаті!
Замовляйте скоро **наклад** дуже малий.
Адресувати: **„Українська Книгарня й Антиквар." Львів,** 919 **вул. Рутовського** 1-3

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 257 (11.224). Львів, четвер 17. листопада 1927. Pouztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Белгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Український виборчий фронт.

Львів, 16. листопада 1927.

Передумовою нашого успіху у виборах до польських законодатних установ є створення українського виборчого фронту. Є це кардинальна вимога нашої дійсности, нашої національної політики і запорука нашого виборчого успіху. Без огляду на деякі партійні ухили і ріжниці, всі українські партії, всі громадяни доброї волі, всі, що мають розвинене почуття відповідальности, мусять зрозуміти, що український виборчий фронт є аксіомою сучасного моменту.

Виборча ординація до польських законодатних установ основується на системі Д'Гондта, яка запевнює додатні висліди тільки великим партіям чи виборчим блькам, союзам політичних партій. Менші, дрібніші партії і групи є польською виборчою ординацією засуджені на повну невдачу. Вони можуть рахувати лише на льокальні успіхи і то на національно суцільній території.

До тогож автори виборчої ординації так приноровили виборчу геометрію до українських земель, щоби якнайбільше обмежити українське парляментарне представництво. Перш усього громадян української національної території зведено на рівень громадян другої кляси, їх вартість „оцінено" значно нижче, як жителів польської національної території, хоч би навіть жителів найбільш відсталих. Бо коли один мандат на польській національній території припадає на 65—70 тисяч населення, то на українській національній території один мандат припадає на 80—95 тисяч населення, а в окрузі 58 (Кремінець-Дубно-Острїг), що навіть на основі польської статистики має до 85 проц. українського елементу, аж на 96.290 жителів. Ще більш некорисним є те відношення в порівнанні з містами, які є зборищами польського елементу. Так напр. один мандат в Познані (що має 94 проц. поляків) припадає на 42.400 жителів, в Кракові на 45.400, а у Львові на 54.700. Таким чином міський польський елемент в очах авторів виборчої ординації є майже два рази вартніший від українського сільського елементу.

Бажаючи забезпечити вибір виключно польського представництва на польській національній території, а одночасно здавити національні меншости, не допускаючи їх до вибору свого представництва, створено там невеличкі виборчі округи. Є вони звичайно 4—6, а рідко 7-мандатові. Зате на українській національній території створено величезні виборчі округи: 6—10-мандатові. Особливо полуднево-східну Галичину ущасливлено непомірно великими округами, як 9-мандатовими (Станиславів і Золочів) та 10-мандатовим тернопільським. Метою такого широкого виборчого розпляновання є запевнити значніше представництво польському розсіяному елементові. Таким чином український елемент не лише здискваліфіковано у виборчій ординації — як менше вартний, але ще й обмежено чашї виборчі можливости через створення величезних виборчих округів. А прецінь польського елементу, хоч би варшавського воєвідства, не можна рівнять з нашим польським населенням ані під оглядом політичного вироблення, ані культурної свідомости і розвитку, ані економічного рівня.

Правда, маємо теж і на українській національній території деякі менші округи: на Волині, Поліссі і Холмщині. Але тільки з першого погляду. Всі волинські округи є 5-мандатові (за винятком 6-мандатового луцько-рівенського). По суті є це величезні округи з 600—800 тисячами населення, що обнимають величезні простори (волинський повіт покриває ться з 3—4 галицькими повітами), до тогож округи чисто українські. Один мандат припадає на 90 тисяч населення. Творячи середньо-мандатові округи на Волині і Поліссі, автори виборчої ординації рахують на те, що українське сільське населення не зможе вповні використати своїх виборчих прав, не будучи в спромозі побороти простір на території, де комунікація нагадує азійські відносини. З того скористає польський елемент по містах, який — хоч зникаючий — все таки зможе дещо урвати з українського представництва.

На Холмщині і взагалі на перехідній укр.-польській території є невеличкі виборчі округи, але тут рішає виборча геометрія. Так напр. територію Холмщини поділено аж на чотири виборчі округи, але розшматовано повіти з українською більшістю або поважною меншістю, приєднуючи їх до польської території. Таку саму операцію переведено на живому тілі Лемківщини. Нпр. Новий Санч причеплено до Бохні і Велички, Грибів і Горлиці до Тарнова, Пільзна, Бжеска і Домброви, а Ярослав до Ряшева, Пшеворска і Ланьцута. Словом: український елемент мішаної й перехідної території розсіяно так, щоби його позбавити спромоги вибрати своє представництво.

Вкінці тзв. державна ліста, що обіймає 72 послів, є призначена виключно для великих партій, для сильних виборчих блоків.

Та на тому не кінчаються небезпеки, що зависли над нами на випадок нашої виборчої відокремлености і розсіяности. В інтересі наших противників є підірвати нас усіми можливими способами, підсунути нам усякі штучні партійні новотвори, яких завданням здезорієнтувати й розбити українську масу та у висліді звести до найменших границь українське національне представництво. Для тієї мети віддавна готовими до акції стоять хлібоїди всякої масти, які вже розпочали розвальну виборчу акцію. Одночасно йде мобілізація нових розвальних сил. Покликана до життя польськими чинниками тзв. „українська всестанова монархістична організація" є новою відміною хлібоїдщини. Поруч з тим відбувається гальванізація москвофільських трупів, про що свідчить недавній зїзд (1. листопада) москвофільських недобитків у Львові, їх поїздка на поклін до Варшави та деякі рухи москвофільства на провінції.

Побороти всі ці перепони, усунути вічно кидані колоди можна тільки спільними силами, одним широким українським національним фронтом, організованим в українських політичних партіях. Тому невідкличною вимогою теперішнього моменту та передумовою нашої виборчої побіди є український виборчий фронт, спільний блок усіх самостійних національних українських партій, всіх чесних і свідомих українських національних елементів. Тільки український виборчий фронт дасть нам побіду на суто-українській области і в дальшій консеквенції забезпечить українське представництво нашим західним окраїнам.

З польської преси.

Передвиборчі гасла направників. — Передвиборчі енунціяції консервативного польського табору про виборчу тактику.

Серед поляків усіх політичних таборів помітний оживлений передвиборчий рух. На сторінках органів преси деяких політичних груп появляються вже політичні гасла, під якими вони мають йти до виборів.

Нині хочемо спинитися біля двох польських політичних груп, що останніми часами сильно консолідуються і шукають з поспіхом виборчих союзників. Табор направи річпосполитої т. зв. пілсудчики виявляють без сумніву найбільшу передвиборчу рухливість, передовсім у пошукуванні кандидатів до виборчого блоку, але переважно з незначними або ніякими успіхами.

Невдачі направників в тій ділянці використовує передовсім уся теперішня опозиційна польська преса на те, щоби з того робити для себе політичний капітал. Останніми днями принесла ця преса вістки про те, що пілсудчики розбилися на дві групи: т. зв. маршалківську, що скупчується біля львівського органу „Дзєннік Львовскі" і бартлівську, що складається з членів партії праці та її прихильників. Цю вістку простує „Дзєннік Львовскі" з 16. ц. м. і зясовує засадниче становище всього табору пілсудчиків до виборів в програмовій статті п. н. „Наше становище".

„Всі ті, — читаємо там — ідеольогію яких старається репрезентувати „Дз. Л." з вдячністю приймуть назву „Маршалківського Табору", тільки не за ціну протиставлення чи напруження з неістнуючим табором „Бартлівським". Визнаємо радо, ясно і без застережень, що в наших учинках і намірах політичних була, є і буде для нас міродайною політика марш. Пілсудського. Категоричність того випливає с нашого глибокого переконання, що маршалок, який у всіх найбільше скомплікованих ситуаціях находив досі все найкориснішу розвязку для польської держави, також у будучині буде кермувати польською політичною думкою і справляти її на найбільше творчі та доцільні шляхи".

З того виходить, що для пілсудчиків неважна ніяка спрецизована та потребами життя диктована політична програма, а важна сама віра в особу марш. Пілсудського, що вповні заступає програму навіть тоді, коли її сам не має. З того висновок, що на випадок поважної недуги, чи смерти марш. Пілсудського весь табор пілсудчиків остав би без ніякої обединуючої ідеї, без ніякого внутрішньо консолідуючого елементу.

„З такого означення — читаємо далі у статті — що ідеольогія наша побудована передовсім **на вичуванні** політичної думки марш. Пілсудського— випливає рівночасно ірраціональність проб чи інформацій про якісь ріжниці між групами травневого табору. Сам простий факт, що віцепремієра Бартеля марш. Пілсудський вибрав на виконання його намірів у внутрішній політиці, показує, що не можуть істнувати у важніших моментах навіть тактичні ріжниці між нами й іншими групами, що йдуть під гаслом апробати травневого перевороту, а тим самим і між нами і Партією Праці".

З повищих „переконуючих" аргументів можна вносити, що весь табор т. зв. санації, тобто всі чинники, що апробували беззастережно травневий переворот підуть до виборів одною лавою і між ними до ніяких непорозумінь під тим оглядом дійти не може, бож усі вони ідеольогічно сильно звязані через те, що займаються „вичуванням" політичних намірів Пілсудського. Це й є, на думку „Д. Л.", найважнішим і найударнішим виборчим гаслом усіх пілсудчиків. Гасло, як бачимо, в даних обставинах може й переконуюче, але може занадто дивоглядне та незрозуміле, коли мова про політичну програму, та примітивне з погляду серіозного політика.

На сторінках краківського „Часу" займаються польські консервативні публіцисти важною для консерватистів проблемою, а саме: з ким йти до виборів? Вирішують вони її в теперішній підготовчій до виборів стадії ось як:

„Так, як нині справа представляється, то три консервативні партії, а саме християнсько-народова, правиця народова і партія консервативної державної праці підуть до виборів разом, як одна консервативна група — вперше у Польщі. Підуть разом на основі проголошеної програми, але підуть самостійно. Під вічню команду не вступлять ані під команду табору великої Польщі (Обзнополю), ані під команду „демократичних" елементів, то значить радикальних. У виборчій боротьбі можуть лучитися тільки з тими партіями, які стоять на становищі державного інтересу так понятого, як його піймають консервативні. А найважнішим державним інтересом є в тій хвилі недопустити до ніякого нового внутрішнього перевороту у нас, до ніякого радикалізування суспільного життя в Польщі, до ніякого загострення суперечностей, а натомість почати успішно справу реформи польського устрою в дусі скріплення авторитету влади. Лише з тими, що таку державну програму підпишуть, можуть лучитися, на нашу думку, польські консервативні в часі виборів".

Видно сильно себе почувають, коли так вузько ставлять справу блоків. І певно надіються на поширення симпатій для себе серед маси польських виборців. Невже ті надії їм допишуть?

Десять літ „соціялістичного" будівництва у Радянському Союзі.

(На основі доповіді В. Куйбишева).

II.

У своїй доповіді Куйбишев дуже широко збговорив справу розвитку народнього господарства Союзу в найближчих пятьох роках. В основі пятирічного пляну, каже він, лежить принціп, що треба максимально розгортати народне господарство, форсувати розвиток всіх галузей на основі сучасної техніки, **перевести країну з аграрних на промислові рейки.**

„Реконструювати роботу транспорту поліпшити роботу кооперації та дрібних виробників, поліпшити товарооб-

світу, зміцнити купівельну спроможність радянського карбованця, встановити стару грошову систему, максимально стиснути ножиці, далі підвищувати номінальну й реальну заробітну плату, збільшити продуктивність праці — ось центральні завдання п'ятирічного перспективного плану"

Нема що казати, заведення самих добрих річей проектує новий план. Що правда, ось уже десять літ всі чули, як більшовики постійно вихвалювали свої здобутки і свою власну роботу, але в результаті все виходило інакше. Мовляв, „держплан" планував своє, а „Сельплан" (селяни) своє, і в результаті у більшовиків нічого путнього не виходило. Але послухаємо для цікавости дещо з міркувань на тему будучности, як їх розвивав п. Куйбишев. Отже, в окремих галузях промисловости зростання виробництва передбачається в середньому в таких розмірах: в електротехнічній на 228 прц., в машинобудівельній на 183 прц., зокрема паротягів на 148 прц., товарових вагонів на 400 прц., парових котлів на 450 прц., турбін на 1000 прц., дизелів на 850 прц., тракторів на 687 прц., сільсько-господарського машинобудівництва на 187 прц. і загального машинобудівництва на 280 прц. В хемічній промисловости приріст проектується розміром 198 прц., у виробництві мінеральних угноєнь 600—700 прц., в металюргії 160 прц., в текстильній промисловости 78 прц., в паперовій — 148 прц., в харчовій 128 прц. і т. д. Заробітна плата має зрости на 25 прц. номінальної заробітної плати або на 45—50 прц. реальної заробітної плати. Основний капітал з 6 мільярдів має зрости до 11,3 мільярдів або на 70 прц., капітальні вклади мають зрости до 7 мільярдів карбованців. Сама вартість виробів продукції має бути зменшена на 23—24 прц., продажні ціни на 22 прц., а роздрібні ціни на 25 прц.

Щодо сільського господарства, п'ятирічний план передбачає зріст зернових культур на 30 прц., технічних культур на 82 прц., інших на 31 прц., а загалом чомусь лише на 16 прц.

Не забув п. Куйбишев наприкінці своїх фантазій згадати і про розвиток та скріплення „соціялізму" в Радянському Союзі. Наприкінці 5-річча усуспільнена промисловість має становити 87 прц., торговельно-посередницький оборот державних та кооперативних підприємств — 82 прц. І лише в неслухняному сільському господарстві число усуспільнених господарств має дійти до 15 прц.

Кожному неупередженому і незнайомому з більшовицькою дійсністю могло б здаватися, що справи йдуть як найкраще в Радянському Союзі, промисловість зростає, ціни зменшуються, будова соціялізму йде сповою вже не пари, а електрики і т. д. Та ось прийшла дискусія, в якій забрали голос представники „національних меншостей" Російської Радянської Республики, чи то пак представники „самостійних республик". Першим забрав слово представник Республики німців Надволжа, п. Курц і без жадного захоплення фантазіями п. Куйбишева розкритикував безжалісно всі його плани. На думку Курца перспективні плани, розроблені в центрі Союзу, не беруть на увагу ресурсів національних обединань. По планам все виходить добре, але в дійсности **„в національних обединаннях капітальне будівництво мало досі випадковий характер"**, себто простіше кажучи, центр не давав грошей і не дбав за розвиток великої промисловости в національних республиках. Зазначив Курц крім того ще дві кардинальні хиби центральних планів — це зміни в їх виконанні і невідповідність між окремими частинами самих планів.

На відстав від німця й представник УСРР — жид Капель.

„Тов. Куйбишев, — сказав він, — у своїм докладі, на жаль, мало спинився на будівництві окремих економічних районів. Україна пізніше, ніж інші частини СРСР, стала на шлях будівництва. **Поруч зросту господарства ми спостерігаємо і зріст наших хиб"**.

Ці хиби на думку п. Капеля такі. Насамперед розвиток металюргійної промисловости на Україні ще далекий від розмірів 1913 р. Цьому виною — „недостатні вклади в цю галузь промисловости, які створили певні труднощі для нас в минулому господарському році", або простіше кажучи, що Московщина не дає грошей на розвиток української металюргії, хоч до того на Україні є як найкращі природні умови, а уряд УСРР сам ані не має засобів, ані не має права розпоряджати цією промисловістю. Дальша поважна перешкода для розвитку української промисловости — це питання про розвиток житлового будівництва, на яке теж Москва не дає відповідних засобів. „Серед основних завдань, що їх треба розвязати в найближчому часі, перед Україною стоїть завдання розвитку кустарно-промислової кооперації, що стане одним з найдоцільніших засобів боротьби з безробіттям". От тобі й перспективи блискучого розвитку великої індустрії, про які говорив п. Куйбишев! В цілому капіталістичному світі велика промисловість утримує величезні маси пролетаріяту і вбирає в себе мільони спролетаризованого селянства. А тут — кустарно-промислова кооперація має усунути на Україні безробіття. Та цеж не добою „нової фази будівництва соціялізму" й навіть не добою капіталізму, а просто феодальним 17 століттям пахне! Та й на цьому ще не кінець:

„Дальше питання, що його треба поставити на розв'язання в найближчу чергу — це питання про відновлення кваліфікованої робочої сили. Від цього питання залежить дальший зріст нашої промисловости. Перспективні плани нашого народнього господарства надто попередні" (розумій фантастичні).

А деж ділася творча енергія мільонових робочих і селянських мас, що робить „епіна на світі" радянська система освіти, тов. Капель? Чи не піддалися ви часом погубним критичним впливам „буржуазної преси Західньої України? І нарешті:

„нам потрібно вжити низку рішучих заходів для боротьби з дитячою безпритульністю, бо дитяча безпритульність — це явище економічного порядку. Україна повинна звернути на це питання особливу увагу, бож Україна, з її розвиненими шляхами сполучення, є магніт для безпритульних дітей".

Золоті слова сказав т. Капель — дитяча безпритульність, це явище економічного порядку. Інакше кажучи, яка вартість економічної системи, такі й її наслідки. В усьому капіталістичному світі в його відомим визнаком не існує питання про безпритульних дітей, як страшна соціяльна болячка. А в Радянському Союзі після 10 літ невиданої ніде на світі „будови соціялізму" досі ще мільони голодних і холодних, заражених найстрашнішими недугами дітей блукають, як дикі звірі без притулку. Це вже нагадує нам не часи соціялізму, а часи кам'яної доби, часи боротьби первісного населення Европи з кельтами.

Ось так виглядають радянські плани представника Радянського Соціялістичного Союзу п. Куйбишева й радянська дійсність представника Радянської України п. Капеля.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

За океаном.

З діяльности Обединання.

На сторінках „Діла" подавали ми вже перші замітки про ту корисну роботу, яку виконує в Злучених Державах Обединання українських організацій з осідком у Філядельфії. Зокрема відносилися ми з признанням широко ведену збіркову акцію Обединання на потреби старого краю. Нема місцини, в якому „Рідна Школа", наші інваліди й ін. не діставали би поважніших сум від і через Обединання на свої пекучі потреби. В останньому часі Обединання вібрало й вислало тільки на протязі двох місяців (серпня—вересня) понад 1.000 долярів на „Дім українських інвалідів" у Львові, не рахуючи всяких менших, хоч і не таких то вже дрібних, посилок на різні старокрасні цілі. Так зі своїх приходів-збірок за вересень ц. р. в сумі 2.068.54 долярів Обединання вислало: на допомогу потерпівшим від повені 1.500 долярів (передтим вислано вже 150 дол.), на допомогу інвалідам 200 долярів, письменникам (О. Кобилянській і ін.) 75 долярів і т. д. Ця жертвенність заокеанських братів, ведена під кермою Обединання і його проводу, заслугує на цілу згадку тимбільше, що збірки в Америці не приходять так легко, якби нам здавалося. Поминувши всякі перепони й перешкоди таки від своїх, слід пригадати, що й чуже середовище, в якому живуть наші люди, не впливає додатньо в напрямі оживлення й розбудження жертволюбивости емігранта на потреби батьківщини, до якої він щонайменше в трьох четвертинах не думає більше вертати. До того є ще спеціяльні агітатори й демагоги, що з різних причин виступають проти допомоги старому краєві. На жаль, і вони мають послух, бо богато є між нашими людьми мало- або й цілком несвідомих, для яких рідна справа зовсім байдужа. Коли взяти це все під увагу, то треба обєктивно признати, що провід Обединання робить велику національну роботу, загрівавши постійно еміграцію до збірок і пригадуючи їй безпастанно на найнекучіші потреби Рідного Краю.

На потерпівших від повені.

Від часу, як до Америки прийшла перші вістки про катастрофальну повінь у Галичині, Обединання українських національних організацій розвело енергійну збіркову акцію для нещасних жертв тієї повені. В американських газетах появилися і поклики на віча і збори в справі допомоги потерпів-

---

ВОЛОДИМИР РИНЯВЕЦЬ,
свящ.-емерит.

Шавниця й околиця.

(Спомини 73-літнього.)

До історії церкви в Шавниці. — Народні перекази. — З минулого Явірок і Шляхтової. — Українська оаза.

В „Ділі" чч. 198 і 200 прочитав я інтересний допис зі Шавниці. До того допису я, як уроженець Явірок коло Шавниці, знаючи добре і людей і тамошні обставини, хочу дещо додати. Думаю, що це буде цікаве й ширшому загалові.

І так: Автор допису каже, що до р. 1891 була в Шавниці гр.-кат. церква, а стояла вона буцімто в тому місці, де тепер є місце, обведене муром і де стоїть хрест. Недалеко того місця стоїть дім, в котрім тепер міститься державна поліція, а в якім давніше мешкав нібито гр.-катол. парох. Я уроджений в р. 1854. Будучи ще в гімназії, а опісля в духовній семінарії, часто підчас ферій бував в Шавниці піхотою, нераз і гречі тижнево. Отже можу стверднти, що вже в тих часах гр.-кат. церкви в Шавниці не було. Тільки в тому місці, де тепер стоїть хрест, був парохіяльний костел, обведений муром, а в домі, де тепер міститься поліція, мешкав латинський парох Шавниці. Костела мурованого коло закладу в тодішній час ще не було, а коли його вимурували, то давній дерев'яний розібрали і на місці, де був престіл, поставили хрест. Вірних гр.-кат. обряду в Шавниці в тому часі зовсім не було, хіба яка родзинця зі Шляхтової або Явірок. Говорили, правда, що давніше Шавниця була українською, так само говорили і про Кросценко над Дунайцем. Рівнож говорили, що в костелі в Шавниці мали бути образи з українськими написами. Чи були, не знаю. Знаю тільки, що наш служебник, євангеліє і фелон був в каплиці в Шавниці, але все те для вигоди наших священиків, що приїздили до Шавниці, справив Шалай, тодішній власник Шавниці.

Автор наводить розмову з польськими селянами, які йому оповідали, що колись у боротьбі виперто „русінуф" за Ярмуту і вказує при тому на Шляхтову. Якщо дійсно цей переказ був би історичним фактом, то з положення Ярмути і Шляхтової видно, що виперто їх не до Шляхтової, тільки на нинішню Чехословаччину, де зараз за границею в бік від Ярмути лежить українське село Липник. Читав я десь, але не пригадую собі, де (чи не в книжці **„Sądeczyzna"**) що назва Ярмута (гора в Шляхтовій) походить від того, що на тій горі стояв у давнині божок Яр. В горі Ярмуті були якісь копальні. Я сам зі своїм шкільним товаришем, уродженцем Шляхтової, бл. п. Зембою, пізнішим ігуменом монастиря Василіян у Крехові, був у тій копальні. Входиться до неї рачки, а опісля стоячи йдеться коритарем. Підійшли ми за коротенький час над пропасть, де в глибінь провадили дерев'яні сходи. Очевидно, годі було на ті сходи ставати, бо певно було би ми більше денного світла не побачили, але кидали ми каміння в ту глибінь і по якімсь часі чули ми, як це каміння падало у воду. Одні говорили, що там колись-колись були копальні срібла інші знов казали, що копальні олова. Але це було говорення, а дійти до того, що там у дійсности було, неможливо. Що копальня якась була, це з самого вигляду того місця видно, але яка копальня?

Шляхтова — це було самостійне сотрудництво (про що нижче). Памятаю двох священиків Мохнацьких у Шляхтовій; це були о. Михайло Мохнацький, а по нім о. Йосиф Мохнацький, але ні один з них не був батьком Мавринія Мохнацького. Був також Мохнацький, парох в Явірках у першій половині 19-го століття, але й цей не був батьком Мавринія. Цей Мохнацький мав 3 синів священників і четвертого цивільного, що до нині жие в Мохначці біля Криниці, і дві доньки, з котрих одна була матірю бл. п. Лаврівського, австрійського генерала, який помер цього року у Відні, а друга матірю Наймана, недавнього президента міста Львова.

В Явірках наш історик нічого не найде. Цінні акти, придатні для історика, можна найти по селах тільки в парохіяльних паперах або в церквах. Шляхтова-Явірки-Білавода-Чорнавода творили одну парохію: Шляхтова. Щойно за цісаря Йосифа II. основано парохію Явірки, до якої прилучено Біловоду і Чорноводу, а зі Шляхтової зроблено самостійне сотрудництво. А що весь ерекціональний ґрунт був на території Шляхтової, то він увесь лишився при самостійнім сотрудництві в Шляхтовій, а парохія Явірки осталя без ґрунту і є й нині такою. В тім часі мала бути вимурована й теперішня церква в Явірках. Отже нема мови, аби в Явірках найшов історик якісь давні-давні акти і я про них не знаю, хоч я уроджений в Явірках, де мій бл. п. батько був 52 роки парохом.

В Явірках є скали, звані „гомолі" між якими пливе потічок. Є перекаа, що ті скали були злучені разом, а з часом той потічок їх розірвав. На верху одної скали є рівнина, з котрої пишається красний вид на Шляхтову, Шавницю і дальше. На тій рівнині і під скалою викопувано давніше ножі і щось таке мов вилки. Одні говорили, що там мали стояти табором татари, котрі гнали за королевою Кінгою. Інші знов оповідали, що там таборували татарські опришки. Але певности ні в одному ні в другому ніякої нема. Мимоходом додам, що в Явірках — Біловода є селяни, що називаються Опрасек і про них говорено, що вони є потомками давніх татарських опришків.

Будучи ще питомцем і перебуваючи на феріях в Явірках у родичів, нераз приходило мені на гадку, звідки взялася тут ця наша оаза, що складається з 4 українських сіл, окружених довкруги поляками, сіл, що з одної сторони припирали до Угорщини, інші припирають до Чехословаччини. Роздумуючи про це, прийшов я до переконання, що Шавниця і Кросценко над Дунайцем мусіли бути українськими селами, а переконання моє утверджувалу не тільки образи з українськими написами, які мали бути в дерев'яному костелі Шавниці, не тільки переказ про церкву, що мала бути в Кросценку, але передовсім назви різних місць у Шавниці, які автор допису в „Ділі" наводить, а які я знав також.

(Продовження буде.)

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діла змінюючо, відживляючо, побуджує апетит, неоціненний середник для реконвалесцентів М-ра Кишштофорского, вино хінино-залізне на еспанській малазі. До набуття у всіх аптеках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власним інтересі жадати виразно М-ра Кишштофорского вино хінино-залізне. Лабораторія хем. фарм.: **М-р М. Кишштофорскі Тарнів.** 2?

шим від повені, на яких рефератами виступають члени управи Обединання, головнож неструджений д-р Лука Мишуга, що від двох місяців постійно в дорозі, промовляючи в найдальших закутинах Америки про положення в старому краю і вокрема про жахливе положення нашого Підгір'я і Покуття. З дотеперішніх виказів збірок на тих вічах і зборах, які приносить амер. „Свобода", можна думати, що українська Америка зложить на жертви повені дуже поважну суму. Те, що досі прислано, по-

мерші жертви.

Проти чужого посередництва.

Українські Агрономи до українських плянтаторів цукрових буряків.

Наші селяни засівають (засаджують) щорічно 10.000 моргів цукровими бурячками. Що цей пори не створили вони ніякої, хоч би навіть найслабшої, організації для оборони своїх інтересів перед цукроварнями, а передовсім для добуття догідних цін за відставлені бурячки. На наше щастя польські плянтатора, переважно ліднчі, зорганізувавшися разом в союз плянтаторів і зорганізовано добилися від цукроварень доволі догідної ціни. А попри них цукроварні і нашим селянам платять ту саму ціну, що й ліднчам.

Тут хочемо звернути увагу на одну велику страту, яку поносить український нарід через байдужність наших плянтаторів. Є це справа контрактування плянтацій через свою організацію. У всіх цукроварнях є звичай, що вони заключають умови (контракти) з плянтаторами через агентів. У нас такими агентами є майже виключно жиди, корчмарі або баришівники. Такий

і підсуває готовий контракт до підписання. Звичайно тим його робота й кінчиться. За це дістає він від кожного законтрактованого морга 2 проц. провізії, около 15 зол. Деякі агенти законтрактовують в цей спосіб 500 до 1000 моргів річно і за цю роботу мають 7—15.000 зол. баришівного. Коли хто обійде агентів і прямо зголоситься до цукроварні, його 2 проц. забирають урядники цукроварні. Таким чином через нашу байдужність пропадає річно 120—150.000 зол. Це діється тоді, як „Рідна Школа" не має за що вдержати своїх шкіл, як „Сільський Господар" не має засобів на свою роботу.

Щоби зберігти цей гріш для народу приступає „Спілка Українських Агрономів" до контрактування бурякових плянтацій. Кожний українець, що управляє або задумує управляти бураки повинен умову (контракт) на їх управу переводити тільки через Спілку. За гроші, які їй з цього припадуть, буде Спілка сама удержувати агрономів-інструкторів, що будуть помічні в першу чергу плянтаторам. При помочі тих плянтаторів селяни навчаться краще управляти бураки, сповіти штучними гноями, консервувати цукроварські відпадки, мелясу і т. д. Крім цього за частину цих грошей Спілка буде закупновувати для плянтаторів спільні сівалки, плянети до обробки, вирувачі до буряків і т. д. та їх безплатно виповічати плянтаторам. В цукроварні Спілка буде держати при здачі буряків, при ваші свойого заступника тай цукроварня мусітиме більше приймати наших урядників.

Коли б в цей спосіб вдалося зорганізувати всіх наших плянтаторів, то в провізії можна б оплачувати в краю около 20 агрономів, а за решту, за 60.000 зол. можна би закупити спільні машини, або передати „Рідній Школі" на покриття її недобору.

Хай ні один українець не законтрактує через нікого іншого своїх буряків, тільки через Спілку Українських Агрономів. Зголошуйте негайно кілько моргів хочете в 1928 р. засіяти бурячками, для котрої цукроварні, а Спілка Агрономів вишле Вам всі поручення та умови до підписання. З обидвома краєвими цукроварнями Спілка вже договорилася в цій справі і вони згодилися приймати від неї законтрактовані бураки, видавати насіння, погноїл, зачети на тих самих умовах, що й від інших. Коли котрийсь повіт зголосить в цей спосіб 150 моргів разом — то зараз вишле туди Спілка свого сталого інструктора для повіту.

Від 1. січня зачне С. У. Агр. видавати ілюстрований щоквартальний часопис „Цукровик", присвячений управі цукрових буряків і цукровому промислові. Кожний плянтатор буде його одержувати даром.

Спілка Українських Агрономів.
Львів, вул. Собіського 28., партер.

Виборчі висліди.

ВІРЧАНЩИНА.

Загальний вислід виборів у нашому повіті не є світлий тому, що не було ані повітового виборчого комітету, ані окремих комітетів по селах. Наріл ішов до виборів непідготований, неорганізований. Вибрані радні — люди малосвідомі, безпартійні „русняки" або „руснпи", бо національна назва „українець" тут всюди чужа — з виїмком самого місточка Вірча і двох-трьох сіл. Вірчанщина — це забутина, обведена китайським муром, де проскіпні промінна ледви продираються. В цілім судово-повітовім Вірчанськім окрузі, що має около 40 сіл, є усього три читальні „Просвіти", дві кооперативи і два кружки „Рідної Школи". Подрібний вислід виборів такий: 1) *Вірча:* вибрано 6 українців (у тім 4 свідомих і 2 безпартійних), 15 жидів, 11 поляків (і 1 вірилет поляк). Жиди внесли протест проти виборів у II. колі. 2) *Стара Вірча:* на 16 радних 10 українців, 4 жидів і 2 поляків. Поляки внесли протест. 3) *Воля Корінецька:* на 16 радних 11 українців і 5 поляків. Наші внесли протест. 4) *Березка:* на 24 радних 19 українців, 4 жидів, 1 поляк. Наші радні свідомі українці. Війтом вибраний українець. Заходами місцевого пароха о. Білика основано тут недавно читальню „Просвіти", що гарно почнпає розвиватися. 5) *Корія:* на 16 радних 13 українців, 3 жидів і 1 вірилет поляк. Тут оснований п. Лебедовичем кружок „Рідної Школи". 6) *Ліщова Горішня:* на 16 радних 14 українців, 1 поляк і 1 жид Війт українець. 7) *Ліщова Долішня:* на 16 радних усього 2 українців і аж 14 поляків, хоча в селі понад 60 проц. українців. Кожний з наших хотів бути радним, а що поляки зорганізувались, то й вибрали своїх. Наші внесли протест. 8) *Ліщовка:* на 16 радних 10 українців, 5 поляків і 1 жид. Внесений протест. 9) *Кузьмнка:* на 16 радних усього 1 українець: решта поляки, хоча в селі вони 30 проц. українського населення. 10) *Грольова:* на 16 радних 12 українців, 2 поляків і двох жидів; крім того 2 вірилісти жиди і 1 вірилет поляк. Війтом вибраний поляк. 11) *Лінна:* на 16 радних всі українці; до рад вибраний місцевий парох і учитель. Жиди внесли протест. 12) *Лодинка Долішня:* на 12 радних всі українці. 13) *Лодинка Горішня:* на 12 радних 8 українців і 4 поляків. Війтом вибраний українець. 14) *Малява:* на 16 радних 14 українців, 2 поляків. Війтом вибрали поляка. Проти вибору громадської звичности внесений протест. 15) *Лінка:* на 24 радних 23 українців, 1 поляк (і 2 вірилісти поляки). Війтом вибрали поляка, місцевого ліднча, що вже війтує в громалі понад 30 літ. За вибір дістали радні від ліднча 5 дол. на горівку. 16) *Брежка:* на 24 радних 17 українців і 7 поляків (бо в селі більше поляків нема!). Внесли протест жиди. 17) *Добрянка:* на 12 радних 8 українців, 2 жидів і 2 поляків. Внесений протест. 18) *Крайна:* на 12 радних 10 українців, 1 жид і 1 поляк. Війт українець. 19) *Рудовка:* на 16 радних 12 українців, 4 поляків і 1 жид вірилісг. Поляки внесли протест. 20) *Січина:* на 24 радних 18 українців, 3 поляків і 3 жидів. Війт українець. 21) *Плткова Руська:* на 24 радних 19 українців, 5 жидів. Війт українець. 22) *Тростянець:* на 24 радних 19 українців, 4 жидів і 1 поляк (1 вірилет жид і 1 вірилет поляк). 23) *Явірник Руський:* Вибори мали відбутися ще в липні. На внесений жидами протест проти неправильного уложення списку виборців старосгво зарядило повторне виложення виборчої листи до перегляду. Замість виложити стару листу до перегляду, уложено нову несправедливу, в якій II. виборче коло припало в цілости жидам. У днях 29. і 30. вересня відбулися вибори. Кількох збаламучених сельробівськнм агітатором селян здучилися з буржуями жидами і поляками і так повстала тут сельробівсько-жидівсько-польська компанія. Жиди не вдоволилися 6 радними, яких мали запевнених з II. кола, хотіли ще конечно здобути для себе два мандати, хоча процентово не належалось їм більше, як 2 місця в раді. По другій стороні згуртувалися свідомі селяни, переважно читальники, які утворили спільний виборчий фронт. Сельробівсько-жидівсько-польська компанія соромно провалилася в 4-му колі а передбачуючи певну поразку в III. колі, почав підлещений жидами сельробівський прихвостень видирати голосуючим карточки; голі його усупено. Вибори відбувалися дальше спокійно, аж несподівано увійшло до виборчого льокалю 7 осіб, які почали вдавати пяних та авантурувати, щоб тільки розбити вибори. Всеж таки вибори відбувалися дальше спокійно. Висліл: 18 свідомих українців і 6 жидів. Проти виборів у 4. і 3. колі внесли протест жиди і ті сельробівські прихвостні, що хотіли розбити вибори. Голосувало 75 проц. управнених. Слід піднести масову участь у голосуванні місцевтва в 4 колі, де голосувало 80 проц. всіх управнених жінок і дівчат.

ТРОЦЬКОГО ВБИТО?

Москва, 15. листопада 1927.

Більшовицька преса подає, що Троцького вбито підчас того, як старався втекти. Часописи стверджують, що ще в суботу вечером Троцький промовляв перед Вел. Театром у Москві. Тому, що його промова була опозиційна, урядові ГПУ. перервали йому промову і не позволили докінчити.

Ат. Тас. стверджує, що вістка про вбивство Троцького, яка походить із англійських джерел, є неправдива.

ВИКЛЮЧЕННЯ З ПАРТІЇ.

Москва, 15. листопада 1927.

Комісія контролі при Центр. Комітеті постановила виключити оковечно Троцького і Зіновєва з компартії. Виключення умотівовано тим, що Троцький і Зіновєв на зроблені їм закиди у відповіді з 11. ц. м. фактично потверджують усі роблені їм керовниками партії закиди.

ПОМЕР ГР. БОБРІНСЬКИЙ.

Париж, 15. листопада 1927.

Помер тут на еміграції бувш. віцепрез. рос. держ. думи гр. Вол. Бобрінський.

УВІЛЬНЕННЯ МАНУЇЛЕСКУ.

Букарешт, 15. листопада 1927.

Мануїлеску заявив, що на його думку поворот кн. Карла як регента, а не короля, є конечний. Заперечує, начеб започинав якунебудь акцію за поворотом князя. Після 5-годинних нарад трибунал вилав присуд увільнюючий Мануїлеску. Рада міністрів у комунікаті заявляє, що Мануїлеску поставлено перед суд, щоби вимоглнвити всі пізніші проби, що більше загрожуючі безпеці держави. Увільнюючий присуд не може мати впливу на домагання уряду строго приноровлювати закон супроти тих, які старалися нарушити публ. лад і котрі нажурювали би державу на небезпеку.

ЗАМКНЕННЯ СОЙМУ 28. ЛИСТОПАДА.

Варшава, 15. листопада 1927.

Преса близька до уряду заперечує чутки, начеб уряд задумував продовжити каденцію теперішнього сойму і сенату. Дня 28. листопада у „Моніторі Польскім" появляться декрети про замкнення каденції сойму і сенату. Рівночасно визначена буде дата розписання нових виборів і т. зв. виборчий календар.

ВИБУХ ГАЗУ.

Пітербург, 15. листопада 1927.

Вибухнув тут найбільший у світі збірник газу (містоти 12 міл. куб. стіп). Досі нараховано 40 убитих, а більше як сто ранених.

БІРЖА.

Американський доляр 8.87—8.87.50, канадійський доляр 8.85—8.85.50.

20 ц. м. здержуємо висилку часопису Вп. Передплатникам, що не сплатили передплати за жовтень 1927. Місячна передплата виносить 4·50 зол.

НОВИНКИ.

— **Просьба до дописувачів.** Шановних дописувачів нашого часопису просимо писати до нас чітко, виразно, широко і тільки на одній стороні паперу. Нечитні дописи приневолені ми викидати до кошa.

— **В. Липинський** — як нас повідомляють — повільно заїздкує у Відні. Відомо, що наш визначний історик незадужає піддався на легені.

— **Львівська хроніка** не стає більшою від свіжого снігу, що посріблив землю. Головним її змістом є й надалі крадіжі, професійні та приватні. Нпр. служниця вчінає із бриллянтовим перстенем у снігу, мабуть пригадавши собі літочі казки, де перстень голе в шасть великоу полю. У робітничих бараках на Личаківській 102 прийшло до хрішної бійки на тлі двох дуже сильних почувань: любовя та національности. Жертвою впав 21-літній парубок Сидор, убитий. — Наслідком родинних непорозумінь пробував застрілитися на Високім Замку д-р прав Клінгер. Крім цього кілька крамниць і приватних мешкань обідпло за ніч від непроханих гостей. — Суд засудив учора дуже лагідно бандитську спілку, що нападала на крупців між Бібрков і Хлібовичами на кілька місяців вязниці.

— **Чи прес. декрет обовязує?** Перед карно-скарбовим трибуналом відбувалася 15. п. м. розправа проти відповідального ред. „Нового Часу" Тихтора за поміщення статті „Свято Могил". Обор. Шухевич доказував, що прес. декрет не обовязує, тому пресові процеси належать до прис. судів. Трибунал відложив справу.

— **Провінціональна темна хроніка.** У Перемишлі отруїлась молода замужня жінка, що була за ремісником. Причина: байдужість мужа, що від якогось часу покинув її. І підозріння, що жінка отруїлась не добровільно, а була отруєна. У цій справі ведеться слідство. — У Ходові, Збаразькнм, шинкь Пивло Гузар убив сусіда Галамніка ножем. Між Чортковом і Теребовлею авто переїхало на смерть селянина Шустера, кажуть: сильно підпитого. Злодій Хрущ, що втік недавно із вязниці в Тичині, пострілений поліцаєм, таки встиг скритись у лісі в Явірнику (Рашів). У Скалаті пострілив себе офіцер Сталіковський, у розпуці, що його перенесли на інше місце.

— **Україніка.** У празькім тижневику „Час" (ч. 2 ц. м.) находимо переклад оповідання Катрі Гриневичевої „Красна пасха", зробленнй Рудольфом Гульком.

— **Катастрофи й нещастя.** У катовицькій копальні спалились два робітники. В італ. провінції Бергамо знала страшна метелиця. — У Шікаго згорів один із найбільших готелів; 8 осіб згоріло, 12 ранених.

— **Ще раз надія.** М-ство скарбу рішить у найближчих днях, чи таки не буде знижки на закордонні паспорти. А саме в проект, щоби паспорт виданий на місяць коштував 25 зол., а на кількаратний переїзд 200 зол. Зате полекшені паспорти будуть скасовані.

— **Страйк дентистичних техніків.** У найближчих днях дентистичні техніки в Польщі починають страйк, як протест проти нового закону про дентистів, який їх придушить.

— **Рекорди.** Появилось дістадесяте число „Ради", яке на своїх 6 сторінках здається, перший раз не присвячує „Указові" трьох статтей. Не можемо похвалитись іншими рекордами, нехай буде і такий. — Досить бути вуйком Ліндберга, щоби стати негайно бурмістром; так сталось у місті Детройт, куди Ліндберг у день місьних виборів прилетів на поміч вуйкові літаком. — Американці нарікають, що мають забагато законів, в яких не можуть зорієнтуватися. Один суддя із стейту Мічіґен завдав собі труду і обчислив їх. Ви каже, що всіх федеральних і стейтових законів у Злуч. Державах є 1,000.000. Певна річ, що нема чоловіка, що зенів би навчитись чи бодай пізнати стільки законів. Тому людям, що не знають тих законів, не легко так ходити, щоби котрого з них не переступили. Та що казати про 1,000.000 законів, коли з одним одіським американці не можуть собі дати ради. Як відомо, для виконання 19-го додатку до конституції про прогібіцію алькоголю конгрес у Вашінгтоні ухвалює сотки мільонів долярів і держава заприсягає тисячі урядовців, а всетаки мільони людей невинно порушує прогібіційний закон.

— **Літературний путяк.** Київська „Книгоспілка" приготовляє переклад із вибору творів Гетого, призначених головно для шкільного вжитку. — Франц. прем'єр Поанкаре видав 4-ий том своїх воєнних споминів п. з. „Святий союз"; у ньому змальовані перші місяці великої війни. — Бувш. мін. закорд. справ Сазонов видав франц. мовою теж свої дипльоматичні спомини „Лиховісні роки" (1910—1916). — Визначний франц. письменник, дослідник суспільних проявів, Люсіен Роміс, вернувшись із мандрівки по Америці видав книжку „Хто буде володарем — Европа чи Америка". — Амундсен, відкривник двох бігунів, видав англ. мовою „Моє життя як відкривника". — Проф. ілінойського університету Томас Болдуін, підрахував точно, скільки заробляв Шекспір. Як автор, актор і директор театру, він заробляв річно 250 фунт. (фунт — 4 і пів дол.) Треба би ще знати, яка це була пропорція до тодішніх цін.

— **Радіо на літаках.** У Відні перевели перед представниками преси вдатні проби радіотелєфонних розмов між літаками і землею. Президент австр. республіки вказав їм з літака промову.

— **Похила вежа.** Славна похила вежа в Пізі стоїть ще нешевніше як досі, бо її підмиває вода. Член Академії Наук Ембо заявив, що спасти історичний памятник можна тільки так: треба окружити її на відступі кількох метрів цементовою стіною, а в її середині штучно заморозити підземельну воду. Коли це не поможе, тоді треба буде витягнути воду помпами і підземну желябину залити цементом. А коли це не вдасться, пізанська вежа впаде, як упала вежа в Болоньї і проста.

— **Мозок Анатоля Франса.** У медичній Академії в Парижі слухали справоздання над дослідами мізку Анатоля Франса. Вага його мізку виявилась значно меншою, ніж нормальна — 1.017 грамів, замість 1.360. Зате його форма — ідеальна. Звої мізку нагадують найніжнішу ювелірну роботу; чолова опуклість має виїмковий вигляд і тісно заповнена мізковою матерією. Вчений Гійом Люї, справоздавець, висловився, що з огляду на свою ніжність, тонкість і багатство закрутин, мозок Франса нагадує дорогоцінний легкий годинник доби Людвика XV., проблений у робітні славного мистця-годинникаря Жюлієна Леруа.

— **Успіхи Воронова.** Міжнародна Комісія спеціялістів складена з англійців, есманців, італійців, аргентинців і чехословаків вибралась до пів. Альжіру, щоби перевірити вислідки методи Воронова переведеної на отарах овець. Комісія стверднла, що вівці оперовані методою Воронова важать на 10 кільо більше і мають на 700 грамів більше вовни.

— **Для танцюристів.** Відома російська танцюристка Павлова в інтерю про своє мистецтво заявила, що найбільше розвинену культуру танцю має Японія. Европейські традиції танцю не тривають довше як 100 літ. Зате в Японії культ танцю передається вінами, з покоління в покоління. Нині ще можна в Японії бачити танці, які виконують у тім самім стилю, тих самих костюмах і в супроводі тої самої музики, що 1000 літ тому. Туди їздила Павлова студіювати танець беручи лекції в найкращих мистців. Дивно слухати цього в нинішній добі, коли що 6 місяців европейці дістають памороків від іншої моди і зами вивчать добре одні чудернацькі вихиляси вже мусять на новий сезон учитись інших.

— **Мораль американської фільми.** Найможутніші володарі сучасности себто власники американських фільмових фабрик, які справді панують щодня над мільонами душ, прийшли до пересвідчення, що добро, яке вони роблять людству не є вільне від гріхів. Тому вони рішили зміцнити свій моральний кодекс і так уже не лагідний. Дотепер досить було артистові мати приватний скандал, щоби втратити свою посаду. Нові їх заповіди торкаються фільм: 1. Не вільно профанувати імені Бога та святих у знимках; 2. фотографувати наготи, навіть як тіни; 3. давати картини із торговлею наркотиків; 4. представляти підпалу; 5. осміювати духовних; 6. фільмувати торгівлю живим товаром; 7. давати сцен із злодійством, грабіжництвом, зломом, жорстокістю, жахом, контрабандою, із симпатією для злочинців, введении жінок, знущання над звірятами, із засудом на кару смерти. Шож станеться тепер з тобою, американська фільмо, багата на кров заморожуючі картини?!

— **Світова всячина.** 120.000 робітників у нім. фабриках тютюну страйкує, домагаючись підвишки. — Нью-йоркські банки відмовили радянському урядові позичку 100 мід. дол. — У столиці Детройт відкрили потайну горальню, яка коштувала мільон дол. — За останні роки значно зросла молочарська кооперація на Україні. Вона охопила в 1926-27 році 30 прц. всього товарного молока, а в Мелітопольській, Волинській, Коростенській та Маріюпольській округах до 50 прц. Основна сітка молочарських фабрик охоплює на сьогоднішній день 16 округ. — Америк. міліярдер Рокфелер дав на будову університету в Ліоні 10 мід. зол., з тим, що й франц. уряд дасть стільки-же. — Форд заявив, що вилучить із продажі свою антисемітську книжку „Міжнародний жид", видану в кількох мовах, щоби показати, що перестає вести протижидівську пропаганду. — 14-го н. м. зібрався в Льондові конгрес для вирівнення спільних правил автомобільної комунікації. — 150 америк. знавців воздухоплавства вибирається в Европу для ознайомлення із справою. — З колонізаційного фонду виділено на Рад. Україні 144.672 гект. землі або 13 проц. усього простору для жидів. Протягом перших 3-х років 10-ти річного плану переселення передбачається переселити в Україні на совхози „колфенди" 13.700 жидівських родин, 560 німців, 2.505 родин поляків та 216 родин молдаван.

— **Посвячення читальні „Просвіти" на Сигнівці.** Благословенна власної новозакупленої домівки читальні „Просвіти" в Сигнівці (Брандштетерівка) відбудеться в неділю, дня 20. листопада 1927 р. в год. 10.30 передпол. Можна надіятися, що українське громадянство Львова і периферії візьме численну участь в тім Святі, щоби повитати новоповставше огнище освітньої праці і поділити радість з досі відтятими від світа і забутими сигнівчанами. — **Виділ Філії Т-ва „Просвіта" Львів-місто.**

Театри.

„**Коопер. Український Театр**" під дирекцією І. Стадника (вул. Шашкевича).

17 го „Кохання", пєса Вільгансена.

19-го „Зачароване коло", Л. Ридля.

Початок 7.30 вечером.

Міський великий театр:

16-го „Серед розтанцьованих суконь", пєса Россо Де Сан Секондо.

17-го „Ріголетто", опера. Виступ славного російського тенора Д. Смірнова.

Початок 7.30 вечером.

Міський „Театр новинок":

16-го „Найкраща з жінок", оперетка Вальтера Бромме.

Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Паляс": „У сьоїмм небі". — „Лев" і „Аполло": „Грач у шахи" (Вязень цариці Катерини).

„Революція" в с. Маняві.

(Допис із Солотвини.)

Дня 10. листопада була Солотвина місцем сенсаційних вісток і небувалого напруження умів усіх своїх мешканців. Говорено загально про „бунт", „революцію", „заворушення" в Маняві — і того дня пересунулося через Солотвину богато особових авт та автобусів з поліцією, яка вибиралася на „усмирення" манявських селян.

Як ж події мали місце в Маняві?

На основі інформацій з першого джерела ціла справа представляється так: У ночі з 9. на 10. ц. м. біля 11. год. вибух огонь у комірці, яка належих до постерунку поліції в Манячі. Ця комірка сусідує з ерекціональною стодолою, яка займилася від коміоки, після чого зачали горіти й інші будинки. Є свідки, які бачили, що безпосередньо перед пожежою два новоприбувші постерункові напихали при світлі свічки сінники соломою саме в тій комірці, з чого мабуть і зачалася пожежа. Службу при огні мав комендант постерунку Маховський разом з двома постерунковими.

Люди, які збіглися на ратунок, з наражением життя і здоровля боронили будинки і в сусідстві поставлену церкву. Член парафіяльного комітету Дмитро Мельник, літ 60, схорілий, каліка на ногу, не могучи брати участи в ратунковій акції, відозвався до переходячого коло нього комендата постерунку менше-більше тими словами: „Караєте нас за порядки, замість нам помогти; ви нас спалили". Прийшло до вимін слів між ними обома й комендант ударив Дмитра Мельника тричі в лице, потім хотів його арештувати. Счинився крик, внаслідок його люди стали в оборонї Мельника й обстояли за ним. А коли комендант побачив непрнємну для себе ситуацію, при якій може й обірвав кромі немилих слів ще й пола вуха, охоплений страхом, зачав утікати, вимахуючи наперед себе шаблею і в бігу кричучи на якогось злодія, який мав утікати перед ним, хоча ніхто злодія не бачив. А в недалекий відділ побіг за ним другий постерунковий, вимахуючи наперед себе кріссм. Так вони забігли на постерунок поліції до Солотвини (сім кільометрів з Манява) й очевидно здали рапорт, що в Маняві „революція". Звідси взялася „революція", приїзд що-найменше 50 постерункових, приїзд воєвідського комісаря, — правда, все запізно, бо ще в ночі, в пару хвиль по інциденті з комендантом Маховським, манявські селяни „революцію" пок нчили.

Ефект „революції": вісьмох арештованих, які отримають очевидно акт обвинувачення і кошти ретункової експедиції у висоті що-найменше тисячки золотих. Провідник революції вернув другого дня додому. Вина одного з арештованих полягає в таким виски зі (як це переповідають з уст до уст): „От лишім чуже, ходім боронити своє; наші парохіяльні будинки горить, там вже пропало".

Крім парохіяльних будинків, приватного майна о. Кейвана і комірки постерунку поліції не згоріли ніякі інші будинки. Шкода в будинках виносить що-найменше 15 тисяч золотих, а в приватнім майні о. Кейвана десять тисяч золотих.

Поінформований.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ. (*Два рідкі пращання*). В жовтні 1927 відбулися в Станиславові два рідкі пращання. Відійшов від нас воєвода Корсак, а пращали його в польськім касині з жалем вшехполяки. І не, дивно. Перед роком, коли розвеслася по часописах чутка про його номінацію вшехпольські часописи були дуже неравді тій номінації, а „правительственники" говорили, що це велика концесія правительства для українців, бо, мовляв, воєводою стає українець родом і будучий член Української Центральної Ради в Київі. Рік побуту у нас воєводи Корсака виказав, що він до українців стався не безсторонньо, але просто таки не трихильно, а то й вороже. За його почином пішли переслідування і розвязування Лугів, а поставався він про це, щоби й інші воєвідства робили те саме. Він першій заборонив збіжу „Рідній Школі" на Великдень, бо мовляв, один раз на рік збірка вистане. За його почином поступили такеамо й інші воєвідства. При виборах у Станиславові йшов він з вшехполяками, а по наших селах протести і рекурси дощів всюди проти українців. Недовго був, але мали його за що пращати вшехполяки. До них причислись, само собою розуміється, хлібоїди зпід стягу Даниловича, але під них ніхто нічого іншого не надіявся. Але чому пращали його й петлюрівці, офіцери армії УНР. під проводом б. полковника Білецького і це й вручили йому на пращання альбом? На це нехай вони відповідають самі! Наша українська громада при тій нагоді пригадує собі одно: „Хороми нас, Боже, від „приятеля", бо з ворогами дамо собі самі раду". — З кінцем жовтня ц. р. покинув наше місто довголітній директор станиславської української державної гімназії д-р Микола Сабат. Він він тут гімназію від самого її основання з перервою за часів української влади, коли то був шефом секції в Секретаріяті освіти, й опісля кілька літ, коли був професором Українського університету спершу у Відні, потім у Празі. В цю гімназію вложив він усю свою енергію, знання і силу. Йому завдячує вона, що стала одною з найкращих у краю. В політичнім житті нашого повіту д-р Сабат не брав ніякої участи, але ніколи не відмовлявся, коли наша громада, користуючись його великим бескидницьким хистом, просила його як промовця на Шевченківські свята чи інші торжества. Покликаний до прибічної громадської ради Станиславова заступався за права української мови і старався про субвенції для українських гуманітарних і культурних інституцій. З жалем пращала наша громада свого визначного громадянина. Гімназія пращала його в гімназійній залі промовами катехіта о. д-ра Фіголя, професора Джерджа, управителя гімназії Кичука й учеників. На двірці пращала його ширша громада. Хор учеників відспівав „Многая лєта", потім слідували короткі промови. Д-р Сабат зі сльозами в очах покинув наше місто, щоб обняти дирекцію української державної гімназії у Львові. Ми, станиславівці, бажаємо йому на тому новому пості якнайбільше сил та енергії до дальшої плодотворної праці. *Х.*

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

Рідна Церква, незалежний місячник українського церковного відродження. Виходить у Володимирі на Волині. Ч. 1. з 31. жовтня 1927. Підписує журнал як відповідальний редактор Петро Калинчук. Зміст: Меморіял Українського Церковного Комітету до всесвітньої християнської конфедерації в Лозанні; Комунікат Українського Церк. Викон. Комітету ч. 6.; Повітові церковно-народні з'їзди; Основний Статут внутрішнього канонічного устрою св. Автокефальної Православної Церкви в Польщі; Комунікати Українського Церк. Комітету ч. 7. і ч. 8.; Звіт з діяльности Українського Церк. Комітету; Участь парохіян у церковній господарці; З заграничної преси.

Духовний Сіяч, церковно-народній ілюстрований тижневик. Рік І. ч. 42. з дня 15. жовтня 1927. Варшава. Зміст: Протоієрей Динько-Никольський: Слово на урочистість освячення храму на честь св. Покрови; Д. Цьома: Заграничні монастирі Київської Епархії в XVII—XVIII вв.; Село Озери Словіньського повіту на Поліссі; д-р В. Кучер: Основи календарографії; Хроніка; Оголошення.

КНИЖКИ:

Nowy wielk. podręcznik dla krawców męsk.ch i damsk.ch, *zawierający naukę kroju, odrobienia i gospodarstwa prowadzenie przedsiębiorstwa. Opracował Wojciech Samorzewski. Bydgoszcz Huta 1927. Nakład trzeci. Cena 31 zł.* В ній жит богато рисунків і кроїв.

✝ Посмертні згадки.

Іван Матєїк, „жовнір Українського Війська, помер у 31-ій осені буття" дня 12. листопада 1927 в домі своїх батьків у Снятині. Тяжко, а не вшими, словами покійний не за свого життя пожалував Покійний все за своєю смерть, якої очікував і помолився про свою смерть, якої очікував у повній свідомости до останньої хвили. Слова ті виповнив говорять про те, як зазнав Покійний військового життя, чи мав він у тім своєм буттю яку весну. Одним лише вічно дорогим і тішився, а саме тим, що зазнав щастя бути „жовніром Української Армії" і стануги в обороні нашої вовсесної Держави. — Покійний був сином хліборобів зі Снятина, до гімназії ходив у Коломиї в рр. 1902—1910, правничі студії відбув у Львові в роках 1911-1915. Покликаний до австр. війська, служив на італійському фронті, де його тяжко ранили 1917 р., наслідком чого по довшім лічению його звільнено зі служби як інваліда. Одначе не зважаючи на те, він усеж таки вступив з захопленням до ряд в нашого війська 1918 р. і брав участь у боях під Львовом від 1919-1926 р. перебував на Чехословаччині, де лікувався дальше з набутої у війську тяжкої грудної недуги. З того часу відомі є посилані ним до Львова деяти-абірки, зложені між снятинянами на „Рідну Школу". З тіти за рідною вернув 1926 р. до Галичини і прийняв службу в кооперативі „Маслосоюз" у Львові, де працював аж до місяця жовтня ц. р., себто аж до хвили, коли лавлений недугою з ніг мусів дати себе відвести домів. — Не було кращого товариша і приятеля, не було вірнішого жовніра, як Покійний. — В. І. п.

Оповістки.

Всіх українських промисловців, купців, ремісників і кооперативи просимо якнайскорішне надісляти точні адреси до Українського торговельно-промислового Альманаха на 1928 рік, котрий найдальше 5-го грудня н. р. вийде з друку. Адреса: Видавництво торговельно-промислового Альманаха, Львів, вул. св. Лазаря ч. 12. 1—2

Дрібні оголошення.

ДВІРСЬКЕ молоко законтрактує на цілодневну достану „Маслосоюз" Львів, Косцюшка 1а. Кулуємо також всяку кількість гірського і овечого меду. 895 5-5

ГОДИННИКИ тільки найлучших фабрик, прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найвищої сторони знісна фірма **Іван Зельтенрайх, Львів**, пл. Марійська ч. 5. 3 37—?

ЛИПИ продасть управа церкви в Горушку, п. Мединич. Зголошення до 25. н. м. 926

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 40.

858 **Переєвітлення Рентґеном** 10—24

Без конкуренції

лишає у Львові ювілерсько-золотнича **С. А. Ропшіц**

кождий повинен переконатися в льокалі фірми при **вул. Снятуськ-й 16.** 965 Нагар на фірму Ропшіц 1-2

зол. 11·50 **БУДИЛЬНИК** зол. 11·50

франц. **з гарантією тільки у фірмі** гарант.

Б. ГРІНБЕРГ, вул. Снятуська 4.

Приймайте передплату!

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репнина** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50

Можна набути в Адміністрації „Діла"
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

ч. 258 (11.223).

Львів, пятниця 18. листопада 1927.

Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У невідоме мчиться тройка...

Львів, 17. листопада 1927.

Засідання Центрального Комітету і Центральної Контрольної Комісії Всесоюзної Компартії, на якому виключили Троцького і Зіновєва з ЦК. партії, було дуже знамените своєю дискусією між правлячою тепер партійною більшістю (сталінцями) і провідниками опозиції. На тому засіданні Троцький між іншим сказав: „Нинішня організаційна побіда Сталіна попереджує його політичний провал. Це неминуче і станеться при сталінському режимі нагло... Проганяючи, позбавляючи праці (членів партії опозиціоністів—Ред.), правляча фракція ділає буком і нагайкою проти власної партії. Партійний робітник боїться у власному парт. гуртку говорити те, що думає, боїться голосувати згідно з власною совістю. Апаратна диктатура тероризує партію, ослаблює її здатність тримати в остраху клясовнх ворогів".

На тому ж засіданні Зіновєв казав: „Я розумію, що при неправильности клясової лінії Сталіна — він примушений правити при допомозі тих надзвичайних засобів, воєнного положення. А чейже давно відомо, що при допомозі надзвичайного воєнного положення може управляти і не дуже розумний правитель. Коли говорити коротко, то приходиться ствердити, що весь біжучий момент нашої внутрішньопартійної боротьби зводиться до слідуючого: вам прийдеться або дати нам можність говорити у нутрі партії і до партії, або всіх нас арештувати. Іншого вибору нема".

На те відповів Сталін: „На минулому плєнумі ЦК і ЦКК деякі товариші робили мені докори за мягкість у відношенні до Троцького і Зіновєва за те, що я відмовляв плечум від негайного їх виключення. Можливо, що я тоді помилявся. Але тепер, після всього того, що ми пережили — для мягкости нема місця. Тепер треба стояти в рядах тих товаришів, які вимагають виключення Троцького і Зіновєва з ЦК". Це на тому засіданні і сталося.

З наведених виїмків з промов провідників опозиції і Сталіна можна було вже тоді вносити, що між правлячою під проводом Сталіна більшістю і опозицією до згоди не дійде. Проти виключення з ЦК зареагували Троцький і Зіновєв протестом та відкликом до зїзду партії. Сталін на ті протести не зважав і продовжував репресії відносно опозиції. В часі ювилейних свят з нагоди 10-ліття більшовицького перевороту виступила опозиція активно і демонстративно а приводним обвинуваченням Сталіна перед демонстрантами, Троцький промовляв на площі у Москві, а Радек у Ленінграді. Опозиційних демонстрантів силою розігнали війська ДПУ, при чому не обійшлося без поважних жертв по обох сторонах. У Ленінграді число жертв було навіть дуже поважне. Таким чином внутрішня боротьба у компартії перейшла в сам день 10-тих роковин більшовицької диктатури кривавий хрест. Між двома крилами партії повстав кривавий рів. Наслідки цього мусіли зразже стати діймаючо-болючими для всіх комуністів. Найновіші телєграми принесли вістку з Москви про виключення Троцького і Зіновєва взагалі з комуністичної партії. Самозрозуміло, що з ними виключені з партії й усі їх прихильники. Виключив їх з партії у приспішеному порядку не партійний зїзд, що почнеться щойно 1. грудня, а знов же таки ЦК і ЦКК на спільному засіданні, отже установи, ухвали яких Троцький і Зіновєв уважають для себе необовязуючими.

Та якби там не було, то факт виключення з партії вчерашніх її провідників і теоретиків, вчерашніх керманичів більшовицького державного корабля, вчерашніх героїв комунізму і керманичів комінтерну стався. В житті комуністів починається нова трагічна доба. Бож ніхто не заперечить, що тепер у СРСР істнує вже дві комуністичні партії. Опозиція-ж була зорганізована і законспірована в цілому СРСР. На Україні, наприклад, організували її, як це принагідно виявилось, системою девяток по більших, системою пяток по менших, а трійок по найменших партійних осередках. В самих центрах силами опозиції було обсаджених багато дуже відповідальних, особливо господарських установ. Державний апарат відчує сильно цей розкол у компартії, відчує його болюче, а це без сумніву відібеться на господарстві та й взагалі на державному будівництві. Опозиція тепер не скапітулює і буде вести далі конспіративну роботу. Появилася вже й поголоска про убийство Троцького. Вона не провірена і прикладати до неї якоїнебудь ваги не слід та вона є знаменним явищем хвилі. Криваві порахунки між керманичами російського комунізму вже почалися на московських і ленінградських площах і їх припинити тепер нікому не вдасться. Нема сумніву, що на зорганізований террор більшости терором буде відповідати й опозиція.

А населення? Населення тішилося і напевно й тепер тішиться тими кривавими розправами між самими комуністами. Воно не розбирається в тонких ідеольогічних розходженнях воюючих таборів, та всеж симпатизує опозиції з тієї простої причини, що це одинока опозиція в СРСР, словом тому, що це взагалі опозиція, не входячи в істоту її бажань та домагань. Але нема сумніву, що опозиція, будучи при владі, принеслаб населенню рецедиву воєнного комунізму. На Україні опозиція принеслаб крім тієї рецедиви ще й русифікацію та ліквідацію всього того, що там твориться на українізаційному і культурному українському фронті. Зіновєв і Троцький є завзятими противниками не тільки українізації, але й якоїнебудь підтримки для чисто культурної української праці.

Одначе в теперішній стадії боротьби між комуністами у СРСР такі справи вже не грають найважнішої ролі. На перший плян висунулася там проблєма основніша та далекосягліша: бути чи не бути комунізмові та його диктатурі взагалі? Хто побідить в результаті боротьби? Покищо вся сила й апарат в руках Сталіна. Та чи на довго? На це питання ніхто відповіди не дасть. На Сході Европи запалали нові вогні, вогні соціяльної пристрасти, підсичені й особистими антагонізмами, вогні, що можуть спалити на попіл весь десятилітній дорібок комуністів, проковтнути їх самих та зробити по собі місце... комусь і чомусь, чого не передбачив. Революція тратить грунт, тратить провідну ідею, коли бються і фізично себе ліквідують самі її ідеольоги. Термідор! Памятний Термідор французької революції здійснюється і на Сході Европи. Над Невою і Москвою буде він далеко кривавіший ніж був над Секваною. А там у розгарі боротьби, у перспективі її несподіванок і ускладнень усякими новими і постороннїми (некомуністичними) чинниками маячить і бонапартизм і реставрація і що хочете... Та все воно не збагнуте і невідоме, як незбагнута душа і психіка москаля.

Початки кампанії.

Натиск на „зухвалі" меншости. — Розвязування віч. — Провокація і підготовка репресій. — „Комунізм" і „Луги".

Вчорашнє „Слово Польске", подаючи свої власні інформації на тему можливого блюку непольських народів, зазначує, що такий блюк був би не на руку урядові зогляду на його меншостеву політику. В напрямку розсадження самої ідеї блюку уряд мав розпочати відповідну контракцію.

Не будемо вдаватися в польські здогади і комбінації. Находимося в добі передвиборчої горячки, серед якої розливається повінь поголосок. Однак цікавить нас відомість, що „санаційний табор лянсує навіть поголоски про кампанію, яка буде ведена у відношенні до зухвалих меншостей".

Що це значить? Це значить, що находимося напередодні нових трудношів, перепон, заборон і репресій. Посмак будучих подій вже маємо. З провінції одержуємо все частіше відомости про розвязування віч Українського Національно-Демократичного Обєднання. Саме тоді, коли по Поділлі товчеться Бриль, коли шугають по західно-українських землях усякі хлібоїдські шуліки, коли тзв. УНС (хлібоїди Даниловича) скликує на грудень свій „конгрес" до Львова, адміністрація забороняє й розвязує зіча українських самостійних партій.

Одночасно й „санаційна преса" вже розпочала підготовчу акцію до кампанії проти „зухвалих меншостей". Розуміється, на перший вогонь йдуть українці. Кампанію розпочав найновіший союзник „санації" Мар'ян Домбровський у своєму „Іл. Кур. Цодз.". До безнастанних цькувань проти українців тепер додано вже явні зазиви до репресій. В ч. 316 з 16. ц. м. стрічаємо статейку-кореспонденцію зі Львова під обіцюючим написом „Нова хвиля терору". Тенденцією цього „санаційного" органу повторити 1922 рік, коли то ген. Сікорський понад 20 тисяч українців запроторив у тюрми на передодні виборчого акту. Притокою до цього служить йому анонім такого змісту:

„П. Т. Ваша propagandistська акція мусить бути покарана. До 14 днів вступите в партії УНС й оголосите це в одній з українських газет. В противному випадку Ваше майно й життя остають до диспозиції „УНС". Нагадки Святопокрів Оканчених, Балабанів і Тверохлібів — вибирайте! Смерть зрадникам й учасникам П. конгресу! — Український Курінь Смерти".

Подаючи цей анонім, який в добі хоробливої продукції і поширювання всяких летючок — може бути жартом якоїсь безтурботної одиниці або таки звичайною провокацією, „санаційний" орган взиває до репресій, щоби „запевнити повну безпеку життя і майна своїх льояльних горожан". Очевидно, все це є „більшовизмом", з яким треба розправитися безпощадно. „Комунізм" на українських землях буде, мовляв, знищений аж тоді, як розвяжеться всі „Луги", що

„під покришкою пожарничих вправ учать молодь військових вправ і в той пічний спосіб приготовляють будучу боротьбу з Польщею. Повний розгром тих більшовицьких „вчейок" лежить в суттєвому інтересі держави. Якщо уряд бажає спокою на окраїнах, мусить почати від вичищування більшовицького гуряду, а тоді льояльна державна думка відносе побіду серед українського населення".

Отже заповіджена кампанія проти „зухвалих меншостей" вже розпочата. Провокаційний анонім має за завдання видвигнути з нетрів забутти розкладову хлібоїдщину, зробити її важливим чинником, на який ніби то чигають якісь революційні організації, в даному випадку оклеваний, таємний „Український Курінь Смерти". Виступаючи в обороні „льояльних горожан" апід стягу Даниловича і тов., адміністрація може мати вихідну точку до репресій у відношенні до українських самостійницьких чинників. Тим способом намірюють хлібоїдські чинники й їхні протектори викликати пригноблюючі настрої серед українського громадянства та промостити шлях другому хлібоїдському „конгресові" — саме в розгар виборчої акції. Сіллю в оці польських „кресових" шовіністів і хлібоїдів є луговї організації. „Санаційний" орган ставить їх на „більшовицькому" індексі і взиває до ліквідації, щобн тим способом гідно завершити діло б. станиславівського воєводи Корсака, який мав вигострений слух на підшепти хлібоїдщини.

Кампанія починається на всіх фронтах. Невиключене, що вона виллється у широку репресійну акцію. Однак вона найде українське громадянство ціпким, суцільним і сконсолідованим, готовим зустріти всі несподіванки, які не будуть для нього ніякою несподіванкою.

Бюрократичні забаганки

Безправний стан у самоврядній ділянці.

Недавно в передовиці звернули ми увагу на намірену урядом ліквідацію Тимч. Самоврядн. Виділу, на ліквідацію останків галицької краєвої автономії. У звязку з цею ліквідаційною тенденцією львівська „Хвіля" помістила розмову з неназваним, але визначним самоврядовцем. Між іншим висловив розмовець деякі цікаві помічення і пригадав важні призабуті факти:

„В Галичині знесено в р. 1920 сойм і Краєвий Виділ, а на їх місце покликано Тимч. Самоврядн. Виділ з повними компетенціями Краєвого Виділу й адміністраційно-виконавчими правами сойму. Т. С. В. мав істнувати до часу створення самоврядувань вищого ступня, себто соймників і воєвідських виділів, законом з 2. грудня 1920 Галичину поділено на чотири воєвідства, а коли з 1923 р. дотіля нічого не

дійшло до

розписання соймових виборів, представники союзних держав заявили тодішньому премієрові, д-рові Новаксі, що не дозволять перенести вибори у Сх. Галичині та що не признають східних границь республіки — по ржевському трактату — дня воєвідствам: львівському, станиславівському і тернопільському не буде признана автономія. Внаслідок того напів в останній хвилі на внесення міністрів справ закордонних і внутрішніх законодатний сойм на своїм останньому засіданні — дня 26. вересня 1922 р. — ухвалив закон про воєвідську автономію. Згідно з тим законом, приготованим серед великого поспіху, згаданим воєвідствам признано соймики і повітові виділи з широкими компетенціями. Закон з 26. вересня 1922, оголошений в Д. З. Річпосполитої ч. 70, позиція 629, в арт. 26 постановляв, що він входить в життя в два роки, після його оголошення. Оголошено його 25. жовтня 1922, отже його здійснення мало наступити 25. жовтня 1924. Та це — як відомо — не сталося. Річпосполита не виказалася зі свого зобовязання, а це тому, що воєвідського самоврядування не хочуть національні з огляду на українців, а людові партії тому, що в добі розпаношеного соймовладства посли знали, що староста зробить те, чого бажав собі інтервенюючий посол, а на соймика і виділи ніякого впливу мати не може".

Зовсім природно, що уряд, з якого повновластей виключено самоврядні справи, не має права ліквідувати Т. С. В. Та, не зважаючи на те, теперішня бюрократія має свої власні забаганки. Цікаво, що уряд, який заєдно підкреслює свою правну основу, який після перевороту стверднв, що за Хіенопяста діялося багато несправедливостей, не спішиться здійснювати закону з 26. вересня 1922, а навпаки посягає на останки галицького самоврядування, якого не важився ліквідувати навіть Хіенопяст. Коли йде про тзв. шкільний закон з 31. липня 1924, то уряд невільничо тримається його букви і спрепарованих на його основі плебісцитових вислідів, але закон з 26. вересня 1922, хоч який він карикатурний, приноровлений для упривілеювання польської меншости, не находить у нього ніякого відгомону, бо творить деяку обмежену базу для самодіяльности українського населення. „Зелена" бюрократія, не оглядаючись на свої власні закони, мріє про здійснення повного централізму в далеко ширшому обемі, як колишній царський централізм. Справи Т. С. В., як і взагалі справи реституції знищених або зведених на бюрократичні маніяцї самоврядних установ не спустить з ока українське громадянство.

Сучасний стан промисловости й сільського господарства на Україні.

(Тези до доповіди Чубаря на X. зїзді КП(б)У).

В статті „Десять літ „соціялістичного" будівництва в Радянському Союзі" ми вже реферували дуже бідну фактичним матеріялом, але зате тим богатшу убійчою критикою радянської дійсности доповідь економічного диктатора СРСР. В. Куйбишева. Два тижні пізніше (28. жовтня) пленум Центр. Комітету КП(б) У. затвердив тези до доповіди Чубаря на X. зїзді КП(б)У про перспективи господарського будівництва України. Чубар, як і Куйбишев, насамперед почав з характеристики здобутків радянського будівництва на Україні. На Україні період відбудови господарства числить лише 5 літ, бо по скінченні громадянської війни в 1920 р. (а фактичної окупації України Московщиною) наступив великий неврожай 1921 р., що страшенно підірвав темпо розвитку народнього господарства України.

На думку Чубаря найважніші показники підсумків відбудовного періоду в українському господарстві є такі. Гуртова продукція цензової промисловости в 1922-23 році виносила лише 300 міл. передвоєнних карб. В р. 1926-27 вона піднялася до 1 мілїарда 230 міл. передвоєнних карбованців, цебто дала 95 прц. продукції 1913 року. Добування вугля з 273 міл. пудів у 1920-21 р. збільшилося до 1 мілїарда 405 міл. пудів; виплав чавуну в цьому часі збільшився з 2 міл. пудів до 184 міл. пудів; виріб сільсько-господарських машин зріс з 4,8 міл. передвоєнних карб. до 55 міл. передвоєнних карбов.; виріб цукрового піску збільшився з 4,6 міл. пудів до 46 міл. пудів. На загал протягом останніх 3 років галузі, що продукують засоби виробництва, збільшили випуск своєї продукції на 124 прц., а галузі промисловости, що продукують переважно засоби споживання — на 37 прц.

Середнєрічний виріб одного робітника в усій цензовій промисловости (без цукрової) виносив лише 1.090 передвоєнних карбованців у 1922123 році, але лїтшов до 2.030.4 передвоєнних карб. у 1926-27 році. Середньомісячна заробітна плата одного робітника великої промисловости збільшилася з 19,27 бюджетових карбованців у 1922-23 році до 38,80 бюджетових карб. у 1926-27 році.

Такими цифрами хвалиться щодо української великої промисловости Чубар. Дійсно, коли ми будемо рівнати продукцію українського робітника й його заробітну плату в часі після війни, коли на Україні панував ще чистий комунізм, з продукцією й заробітною платою того самого робітника після пяти років нової економічної політики, цебто доби звичайного державного капіталізму, то побачимо, що зріст як продукції, так і заробітної плати був ніби то великий, бо подвоївся. Але заразом для кождого, хоч трохи обзнайомленого з життям капіталістичних країн, а навіть самої України перед світовою війною, ці цифри показують, що соціялізована велика індустрія України стоїть щодо продуктивности праці й оплати неї праці на страшенно низькому рівні. І справді, річна продукція українського робітника в великій індустрії виносить в 1926-27 р. коло 1000 долярів, а його місячна плата виносить коло 19 долярів. А в році 1928 річна продукція американського робітника виносила у великій індустрії пересічно понад 4.000 долярів, а його місячний заробіток понад 200 долярів. Ми не кажемо про спеціяльні категорії робітництва, як наприклад про будівельних робітників, де заробітна плата виносила понад 300 до 400 долярів місячно. Взявши на увагу, що засоби пожиття в Злучених Державах дешевші, ніж на Україні, а вироби індустрії ще дешевші, ми можемо сказати, що реальна місячна заробітна плата американського робітника великої промисловости 15 до 20 разів більша, ніж заробітна плата робітника в „робітничо-селянській", „соціялістичній" і т. д. Україні. Таке його становище на 10 році революції.

Подивімся тепер, що каже Чубар про розвиток сільського господарства України. Засівна площа поширилася з 15,7 міл. десятин в 1922 р. до 21,2 міл. дес. в 1927 р., цебто загалом вона зросла за цей період на 35 прц. Забезпеченість робочою худобою на 100 дес. засіву, що після недороду зменшилося в 23,6 голів у 1922 році до 20,5 голів у 1924 році знову збільшилася в 1927 році до 23,9 голів. Число великої худоби всіх відмін, як також зменшилося з 23,4 мілїони голів у 1922 році до 21,8 міл. голів у 1923 р. та останні роки зросло до 25,5 міл. голів. Ось і все, що уважав за потрібне сказати Чубар про сучасний стан і розвиток сільського господарства. І ми розуміємо, тому він подав саме ці відомости, бо ними він у некритичної публики хотів викликати враження, що справді сільське господарство України відроджується й розвивається. А хай би він подав цифри не про зріст засівної площі, а про зріст урожайности від десятини засіву, про зріст споживання кращих культур зерна, про зріст технічних культур, про забезпечення селянства роботою худобою і т. д. А з інших, теж більшовицьких джерел ми знаємо, що й досі 16 прц. всіх селянських господарств не має коней, що площа під засівами технічних культур власне в минулому році катастрофально зменшилася, що селянство так перетяжене податками, що уряд мусів 25 прц. селянських господарств звільнити від податку, бо вже не було в чого стягати і т. п.

Всі дальші виводи Чубаря про „основні передумови й найголовніші шляхи господарського розвитку УСРР", а також про „основні директиви за пятирічним планом", це в суті річи з одного боку побожні бажання до всесильного центру — Москви, щоби вона мала на увазі, що Україна має найкращі умови для розвитку таких галузей промисловости, як вугляна, металева, машинобудівельна, цукрова, хемічна й не гальмувала цього розвитку, а з другого боку — величезний реєстр того, що конче треба зробити, а що досі на було зроблене радянською владою. Сумом кладовища віє від цієї частини тез Чубаря.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Вибори вчерашні.

НАДВІРНЯНЩИНА

Вчерашні вибори до громадських рад у надвірнянському судовому повіті представляються ось як: Вигоди: українців 22, поляків 17, жид 1. Вербівчани Дол.: українців 13, поляків 3. Голосів: українців 16, поляків 16. Гавриляка: українців 40, поляк 1 (пір.). Гріняк: українців 40. Зелена: українців 27, поляків 2, жидів 11. Камінне: українців 18, поляків 6, жидів 3. Майдан Гор.: українців 13, поля-

---

ВОЛОДИМИР РИНЯВЕЦЬ,
свящ.-емерит. 2)

Шавниця й околиця.

(Спомини 73-літнього.)

Докази на істнування українських осель здовж Татр. — Українські села по другому боці. — Малий екскурз до... Яворова. — Що я там знайшов у старих метриках.— Вдячна праця для наших священників.

Маючи це глибоке переконання, що Шавниця і Кросценко над Дунайцем були українськими оселями, думав я собі дальше, що за мала булаб оаза, яка складалася би з усього 6 сіл — мусіла вона дальше тягнутися в Галичині і лучитися з українськими селами на б. Угорщині. Мусіла й дальше тягнутися до Татр і хто зна, чи й Тильманова на дорозі до Нового Санча й Охотніца й інші місцевости не були українськими оселями? Скріпляло мене в тому переконанні ще й отсе: Відомо, що за часів Хмельниччини висланники великого гетьмана накликували всюди український нарід до повстання, відомо, що з тою метою були і в Татрах. Ясно, що вони не могли заходити до польських сіл у Татрах і там промовляти, тому, що легко в першому селі могли бути страчені, тільки мусіли бути в українських селах у Татрах. Дальше приходила мені в тих роздумуваннях назва селян у Явірках „Оприсек", яких походження, гадаю, вказує теж на щось. Бо якщо вони є дійсно потомками татрянських опришків, то вятеценати їх мусіли бути українцями і походили з українських татрянських сіл. Поляк „опришек", хотячи дальше спокійно вести життя, осів би був у польському селі, а не в чужому для себе українському, значить: тільки українець міг осісти між українцями. Мусіли бути українські й польські опришки, отже українські й польські осади в Татрах і висланники Хмельницького до тих українських осад заходили. Моє переконання, що мусіло бути більше українських сіл у Татрах, чимраз більше скріплялося, хоч воно базувалося тільки на гіпотезах — переказах історично не справджених.

Будучи на феріях, виходив я часто на гору, звану „Висока", що лежить на б. угорській границі. З неї прекрасний вид на довколичні села. По нашій сторові на покриті снігом Татри, а по угорській на гр.-кат. парохії, на місто Любовню, на руїни старовинного замку, на Попрад, що пливе попід Любовнею. І приходило мені тоді на гадку, чи українські села, що лежать по нашій стороні, не належали колись до Любовні. Любовня з цілою спижською землею належала колись до Польщі. На замку в Любовні приймав Любомирський короля Івана Казимира, як він повертав у Польщу підчас шведського наїзду.

Пізніше, вже як священик, займав я посади в околицях дальших і не звертав уваги на ті сторони. Щойно тепер, як перечитав я дописи з Шавниці в „Ділі", стануди мені знов перед очима українські села в Татрах. Вірю, що докази на їх істнування найшлися би. Хто знає, чи нема яких доказів по архівах міст: Любовня (тепер на Чехословаччині), Новий Торг, Старий і Новий Санч (якщо які архіви в тих містах взагалі находяться). Хто знає, чи найшлося би що в старому жіночому монастирі в Старому Санчі, а вже певно якісь докази мусять бути в парохіяльних актах польських парохій у тих сторонах. На жаль, все те для нашого історика сливе недоступне. Думаю, що дещо можнаб найти і в канцелярійних актах перемиської консисторії або в капітульній бібліотеці в Перемишлі, яка, як знаю, є упорядкована. Там можна би знайти неодно, що вказувало би, як далеко сягала наша перемиська епархія в 17. і 18. столітті.

Тут позволю собі відступити трохи від своєї теми. Богато наших памятників загинуло, богато річей, цікавих і цінних для істориків і взагалі для нашого народу, у великій части нікому невідомі задля нашої байдужности. Коли раз розмовляв я зі своїм тестем, бл. п. Йосифом Лозинським (автором відомої граматики), парохом у Яворові, то він сказав: „У роках 1846—1848 формувалися по наших містах т. зв. „руські ґвардії". Коли я прийшов до Яворова, слідив я, чи не найду там слідів нашої ґвардії. Але, на жаль, не найшов я нічого, а не можу припустити, щоби в такому чистому руському місті, як Яворів, „руська ґвардія" не формувалася, підчас коли по інших містах формувалася. І так поза тим, що про наші ґвардії в рр. 1846—1848 опублікував наш історик Ів. Кревецький, ми більше нічого не знаємо.

В Яворові переглядав я раз старі метрики. В метриках вінчаних знайшов я на одній картці намальований образок, як молодята у весільному строю стоять перед тетраподом. Ось маємо вже давній весільний стрій молодят яворівського міщанства. В метриках хрещення найшов я між ін. такий записний акт: „Аз ерей Зугавич окрестил Туркиню... За возприємников бил князь Долгоруков, котрий підчас битности короля Саса при посольстві российском находился". Не кажу, щоб це мало для нас яке особливе значіння оте російське посольство і князь Долгоруков, а наводжу тут це на доказ, що не одно цікаве є в старих актах по наших церквах, які служать нерідко за поживу для мишей, а також в актах, записаних у старих метриках хрещення, вінчання, а може й умерших. Може в таких метрикальних записках показалась би і якась знана історична особа, як показався князь Долгоруков у яворівській метриці. Відома прим. річ, що в нас крім чисто, себ-то корінно українських сіл є й села нині українські, але колишні кольонії татарські, волоські (з банд Ракочія), а може і шведські (зі шведського наїзду). Це показалиб нам легко як історичну дійсність записки в старих метриках. Я сам знаю одно наше село, в якому живе родина-потомки шведів, а велику часть того села замешкують потомки волохів.

Розуміється, неможлива річ, щоб якийсь наш історик їздив від села до села, шукав за старими актами й за старими метриками і перечитував ті акти й метрикальні записки. На таку працю, крім великих коштів, треббаб було йому ще й яких 200 літ життя. Але є це дуже вдячна праця для наших священиків. Праця гарна, мила й незвичайно корисна і для нашої історії і нашого мистецтва.

(Продовження буде.)

ків 6, жидів 6 (1 вір.). Молотків: українців 15, жид 1. Надірна: українців 15, поляків 15, жидів 18. Незвиськів: українців 80, поляків 1, жид 1. Паріще: українців 30, німців 2. Перерісль: українців 18, поляків 6. Пнів: українців 32, поляків 5, жидів 11. Стримба: українців 16, Тарновиця Лісна: українців 18, поляків 4, жидів 7. Фитьків: українців 13, поляків 3. Цуцилів: українців 19, поляків 2, жидів 3. Українські радні в переважній части національно свідомі люди, хоч у деяких селах перейшли і хрусі (Камінна). В Пасічній раду розв'язано і мають відбутися нові вибори. В розв'язаній раді на 48 радних було 24 українців. У Битькові також буде розв'язана рада й розписані нові вибори, а це тому, що трудно йде з вибором начальника громади.

відгуки дня.

Кому страх, а кому байдуже.

Не маю щастя до нашого коханого города. Сиджу вераз тиждень, два неділі, місяць, в Львів мов закляте озеро: під споднм хробаки, жаби та інше гадди мов й перевалюється, але плесо спокійне, непорушне, мертве. Але як тільки виїду деневудь — зараз у Львові якась сенсація, якась повість.

Були вже сенсації і новости: політичні, мистецькі, еротичні, політично-мистецькі і мистецько-еротичні, а тепер прийшла сенсація і повість... злодійська.

Львівські касокради обчистили „Центросоюз".

„Центросоюз" не дуже тим гризеться, бо був заасекурований, але асекураційне товариство посивіло.

Між нами кажучи нехай сивіє, коли таке необережне і приймає асекурацію на львівські каси.

Де як де, але у Львові, в тому серед білого дня трапляються напади на честолюбність чи сельскінові футра, в якому піля Городенська вулиця спаралїжована від раннього вечора до пізнього ранку, в якому стільки різного сорту, покрою і манір бандитів, — зіба найвищий, або смішака може приймати асекурацію на каси.

Злодій — розумний народ. Не загомонували довгі часи до „Центросоюзу", бо бачили, що наш чоловік не нахититься купувати в кооперативах. По жидівських касах шукали за грошем, а на українські дивилися з призирством. Але процес Шварцбарта зміни погляд злодіїв на цю справу. Клич: „Свій до свого!" підніс акції українських кас на злодійській біржі. Поклини до ощадности доки ще одни до огню і маємо нарешті перший щасливий вломи.

Сподіваюся, що за „Центросоюзом" підуть і інші каси наших богатших інституцій. Бо вони менш-більш у старих будинках і аж просяться до вломів.

Приватні українські фабрики чи фірми не потребують боятися влому. Може колись і на них прийде черга, але покищо вони безпечні. Злодії добре знають, що українці не такі швидкі купувати чи замовляти все в своїх, коли на місці є чужий крам, дуже мало що дорожчий і майже такий добрий.

Не страшні вломники і нашим часописам. Боже! Хотів би я дожити тієї хвилі, коли в одній з українських газет появилось би таке:

„Вчора вломилися до нашої адміністрації касокради і розпоровши касу забрали 20.000 долярів. Шкода була обезпечена"...

Приємно булоб. Але на жаль не все лежить у сфері нездійсненної фантазії...

Є ще у Львові одна стара поважна і всіми цінена інституція, яка навіть каси не потребує. Але має її, бо „анум може колись хтось дещо"...

Це „Просвіта".

Уявляю собі міни вломників при розкритій касі „Просвіти"...

А що булоб сміха на другий день.

Але нема страху! Злодії знаменито знають кільно „Просвіта" має членів, які платять вкладки.

На це, що вилизує, жаден шануючий себе злодій абсолютно не злакомиться.

Галактіон Чіпка.

МІН. СКАРБУ УСТУПИТЬ?

Варшава, 16. листопада 1927.

Кажуть, що внедовзі уступить мін. скарбу Чеховіч. Як його наслідників називають: віцемін. Гродинського, Юр. Міхальського і шефа през. бюра мін-ства скарбу Стажинського.

ТРОЦЬКОГО АРЕШТУЮТЬ?

Берлін, 16. листопада 1927.

У тут. комуністичних колах кажуть, що в найближчих днях, як лише з СРСР відїдуть закорд. делегації, які приїхали на роковини революції, Троцький і Зінов'єв будуть арештовані. Яка буде дальша доля арештованих, покаже найближча будуччина. В кождому разі певне є, що уряд рішився вести боротьбу з опозицією найгострішими засобами при приворовленні масових екзекуцій.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТ. КОНФЛІКТОМ ЗАЙМЕТЬСЯ ЛІГА НАЦІЙ?

Льондон, 16. листопада 1927.

Дипльоматичний референт „Дейлі Тел." Геротоль заявляє, що між вел. державами йде тепер вимінa думок довірочного характеру в справі литовських заявлень на але трактування литовських меншостей на Виленщині. Уряди прийшли до переконання, що ковенський протест треба полагодити на засіданні Ради Ліги Націй. Вибрана комісія трьох поїде на Виленщину і на місці переведе слідство. Комісія трьох має складатися з представників держав, які є далекі від польсько-литовського спору.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·25—8·87·50, канадійський долар 8·85·00—8·85·50, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·10—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·10—43·50, німецька марка 2.11·95, данцігський гульден 1·7··99, червінець 30·25 31·10.

Золото: 20 кор. 35·40—36·80, 20 франків 34·00—34·40, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·50—47·10.

Срібло: кор. австр. 0·66·00—0·67·00, 5 кор. австр. 3·48—3·52, фльорен австр. 1·74—1·78, рубль рос. 2·8—2·92, копійки за рубель 1·44—1·45.

Збіжже.

Пшениця дворська 46·25—47·25, пшениця селянська 44·50—4··50, жито 37—38·25, ячмінь броварн. 38·00—40·00, ячмінь на мливо 33·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—34·00, овес 34·50—35·50, кукурудза румунська 31·50—32·00, бараболі рафовані 6·50 7·25, фасоля біла 45—55, фасоля кольорова 40·00—50·00, горох півікторіа 60—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·25—37·25, овес 63·00—66·00, рінак озимий 61·50—62·00, мука пшенична 40-пр. 81·82—82·00, мука пшенична 50-пр. 76·00—76·50, мука житня 65-пр. 59·00 грисік кукурудз. 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 24·25 25·25, отруби пшеничні 24·25—25·25, крупи гречані 73·00—74·00, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 270—300, мак синій 115—135, мак синий 85—105, мішки нові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

Памятайте, що всякі збірки на надробники на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— **Подяка з мароканського легіону.** Дістаємо такого листа: Дозвольте цею дорогою скласти щиро-сердечну подяку редакціям „Діло", „Світ", „Колючки" і „Дзвін", а також Всеч. о. Савицькому, д-ру Дмоховському, суд. Левицькому, ад. Стецурі, п. Алексевичеві, п. Сершкові і п-ні Пшепюрській за те, що щиро відгукнулись на лист поміщений в „Ділі" і прислали нам на далеку чужину під палюче небо Африки трохи рідних часописів, журналів та книжок. Стрілецьке наше спасибі Вам, любі читачі і читачки та просимо і надальше не забувати нас на тяжкій і невеселій чужині. Дай Боже незабаром побачитись. Ми бувші стрільці У. Н. Р. армій, а тепер чужоземні легіонери. — Осип Добрянський. Адреса: *Leg. Dobrzański M 2541., 3. Regt. etranger 1. Bat. 2. Cie. à Fez, Maroc—Afrique.*

— **Б. Лепкий на жертви повені.** Дістаємо такого листа: Видія Союзу Українок в Перемишлі і Повітовий Комітет допомоги жертвам повені складає сердечну подяку дорогому нашому поетові Богданові Лепкому за труд і відвідини Перемишля, та відчитання своїх творів в Українській Бесіді і в Дівочім Інституті, даючи ним нагоду зібрати 279.70 зол. у косци жертв повені. Посвята і жертва нашого поета тим більша, що не приняв ніякого гонорару за свій труд, жертвуючи його від себе на допомогу нещасним жертвам повені. Щире „Спасибіг" авторові „Мотрі" за це та за гарні хвилини, які йому завдячує наше громадянство. За Союз Українок: Олена Кульчицька, за П. К. Д. Ж. П.: д-р Волод. Загайкевич.

— **Промоція Фещенка-Чопівського.** Дня 18. листопада п. р. по святочній інавгурації шкільного року варшавської Політехніки, в присутности президента Мосціцького та представників влади, промовано на доктора технічних наук варшав. політ. проф. краківської гірничої Академії Івана Фещенка-Чопівського. Заслуженний український громадянин проф. І. Фещенко-Чопівський відомий спеціяліст по металюргії, є першим доктором механічного відділу варшавської Політехніки.

— **Особисті вісти.** У віденському університеті відбудеться 11. п. м. промоція п-н маг. фарм. **Дарії Вітошинської,** доньки радн. Айталя Вітошинського, на доктора філософії (хемії).

— **Із Львівського магістрату.** Магістрат на вчорашнім засіданні дав дозвіл на будову кільна нових домів, призначив кільна кар за невиконання будівельних робіт і 70 кар за нехтування санітарних приписів, дав 15.000 кредиту на епідемічний шпиталь і відступив 400 сяжнів на будову бурси для дітей приват. учителів, а між іншими дав теж 5.000 зол. субвенції кооперативі „Український Театр" у Львові.

— **Напад на пос. Грінбаума.** Коли пос. Грінбаум вертав в ночі з засідання нач. ради сіон. організації у Варшаві напало на нього трьох людей і спитали його хто він. Ще Грінбаум не мав часу відповісти, незнакомі кинулися на нього і побили його палицями. Пос. Грінбаум від ніс контузій на голові і руці. Власти безпеки ведуть слідство в цій справі. Поліцай, до якого пос. Грінбаум звернувся за інтервенцією, поводився цинично, тому буде потягнений до відповідальности. „Хвіля" виявляє, що напад виконано в політ. причин, а що напасники не були жиди.

— **Священикам заборонено кандидувати.** Виленський архиепископ Йолянковський заборонив узагалі кандидувати священикам у своїй дієцезії. Обмеження в справі кандидатури духовників видадуть перш. власти також у варшавській архідієцезії.

— **Обмеження імміграції до Америки.** Американський мін. праці Дейвіс заявив, що приготовляє нову програму обмеження імміграції до Зл. Держав. Передбачується м. і. поліційну реєстрацію всіх чужинців, строгіша контроля дозволів, даваних жінкам і дітям, які прибудуть до Зл. Держав на основі обовязуючих контингентів, контроля приїжджих до Зл. Держав задля студій а також представників свобідних професій.

— **Зміна на становищі львівського куратора.** В найближчому часі мають послідувати зміни на становищах кураторів шкільних округів, м. і. і на становищі куратора львівського округа.

— **Офіцер-дефраудант.** З військової каси в Ланцуті поручник 10. п. піших стрільців Гурецький дефраудував іще в липні 17 тисяч зол., щоби втекти до колоніяльних військ. Тепер Гурецького арештовано у Кракові і відставлено до військового суду.

— **Львівська хроніка.** Що кільна днів ловлять у Львові непормальну людину, що наводить жах на сусідів або збірає юрбу цікавих. Учора якийсь добродій, зовсім голий і босий вчинив авантуру на вул. Асника 1 на подвірі, де мешкає англ. консуль. Імені його не ствердили. — Ще одна жінка, 35-літня жінка залізничника Тишковська, пробувала отруїтись. — На Підзамчі локомотива відрізала ноги залізничному робітникові М. Стушинському.

— **Надія, але зменшена.** Вчорашня звістка про зниженя такси на паспорти вже нині спростована з Варшави. Комісія з представників м-ства торгівлі і м-ства внутр. справ означить ціну закордонних паспортів. Є поголоски, що ця нова ціна буде вагатись між 25 і 125 зол.

— **Під. Тироль** знову навістила велика буря з повенню. Ріка Адіга у трьох місцевостях перервала греблі і залила довколичні винниці і поля. У місцевости Вільпіоє вода сягає до першого поверха.

— **Східний Інститут у Варшаві** виписав у своїй програмі науку таких мов: китайської, японської, грузинської, української, білоруської та литовської. З днем 9-го листопада науку української мови почав там п. Лев Лукасевич.

— **Катастрофи й нещастя.** Прийшли подробиці страшної катастрофи в Пітсбургу спричиненої вибухом збірника газу: 40 убитих, кільна сотен раненних; кільки робітників приснпавших землею, па-пів живими, ще невідоме. Вибух знищив фабрику і сусідні робітничі доми, так, що 5000 людей не має хати. Збірник газу був найбільшим на світі і коштував недавно 750.000 дол. — У Чіні відчули сильний землетрус, який знищив багато домів; людських жертв нема. — Недалеко Бомбаю потонув пароплав „Тукарам" з 135 пасажирами.

— **Зріст католицизму в Англії.** Англ. католицька статистика стверджує, що від 1922 до 1926 р. перейшло в Англії на католицизм 49.005 осіб, себто 1000 осіб місячно. За останні три роки число католицьких священників зросло на 122 більше, число кат. шкіл на 103, а учнів у них школах на 15.000 більше.

— **Рекорди.** Франц. летун Каліцо, прославлений за рекорд висоти лету стає перед слідчою комісією „Почесної Легії", обвинуваченій у сфальшуванні контрольного апарату, який показує висоту лету. — Берлінський суддя здобув рекорд справедливости у розправі проти якогось монтера, який порізав лице своїй дівчині: рішив, що або монтер з нею оженеться або піде до вязниці. — У Моравській Острані вивезли рекордову торгівлю: якісь „промисловці" викрадали людські кости і продавали їх фабриці клею. — В англ. містечку Джерарі парох рішив перепливти Ля Манш, щоби дістати гроші на відбову церкви. — У Празі розписали конкурс на посаду офіціяльного пята; подання внесло 50 осіб, між ними: один бувш. теольог, один актор, один промислопець, один резервовий офіцир і... одна жінка!

— **Протест проти фільми.** Нім. союз звеличників Ріхарда Вагнера оголосив протест проти перерібки опери „Норимберські співаки" на фільму. Союз твердить, що фільма була би профанацією такого твору. Правда, що при перерібці на фільму архітворів літератури, напр. „Фавста", письменники такого протесту не зробили.

— **Альохін—Капаблянка.** 8 тижнів тягнуться у Буенос Айрес шахові змагання між двома кандидатами на лавр мистця. Розіграних партій 75 прп. Останні вістки кажуть, що у Капаблянки замітне схвилювання.

— **Учитель Троцького.** На зборах „ячейки" московського університету, студенти опозиційности „від імені ленінського крила партії домагались скликати чесний партійний зїзд". Тоді партійники вірні Сталінові, повикидали на поміч професорів: Кришнова, Бема і Алексеєва. Виступ цього останнього мав рішаюче значіння. Алексеєв — бувший шкільний учитель Троцького. І учитель, як пишуть „Ізвестія" „виємів старі хиби свого бувшого учня: нахил до жесту та ефекту із шкодою для здорової більшовицької аналізи". Учитель побив учня: „ячейка" відкинула резолюцію опозиції. Коли правдою є, що Троцького вибили, то видно, що його нахил до жесту та ефекту був таки сильно небезпечний.

— **Спомин по султані.** У Копенгагені оцінювали дорогоцінности бувшого султана, призначені на продажу. Знавці рішили, що ця збірка перевищає всі інші, які вони досі бачили. Є там ніжжал із смарагдом у 31 наратів, престіл із чистого золота з 20.000 перел і кільна тисяч рубінами та смарагдами. Сам престіл варт кільна мілл. дол. Туреньний скарб має тим підтержати свій буджет.

— **Мурини і мн. о. Петро Шарлєз Т. З.** в статті „Мурини і католицизм" подає цікаві дати про мурнів у північній Америці. „60 літ деяк минуло від часу, коли скасували невільництво офіціяльно. Приднімся, що в тім часі вробили мурини серед трудних і неприхильних обставин. Американська статистика, неприхильна до чорної і індійської раси признає, що в Америці є 13 мілліонів мурнів. У тому часі купили вони 22 мілл. гектарів землі рівної всій Шотландії. Майно їх рахують на мілярд долярів, а воно побільшується щорічно на 50 мілліонів. Мають вони своїх 60 банків, 38 асекур. товариств, число аналфабетів впало в тім часі з 95 прп. на 25 прп., мають 20 університетів і вищих шкіл, 4000 інших шкіл, 50.000 професорів, а річно на просвіту призначають буджет 38 мілл. Видають 450 часописів, найбільший з них „Шікаго-Дефендер" має 250.000 передплатників". А ми все ще уявляємо собі, що мурини це затуркана, сліпа маса рабів!

— **Лицарі „Золотого Руна".** Еспанський король Дон Альфонсо XIII. вибираючись нині днями на весілля в Невполь, запримітив із жахом, що між його орденами бракує ордеру „Золотого Руна" і

ще якихсь там. Ланцюг від „Зол. Руна" розрубав камердинер, щоби його легше продати. Кільна літ тому пропав інший такий ордер Миколи II. До нині ніхто не знає, де його сховали. У світі є нині 49 „кавалерів Зол. Руна". Кажуть, що внесові зберуться всі вони в Карцельоні, у старім соборі, куди Альфонс поїде середньовічною каретою. Остаточ засідання цієї дивної організації було вже досить давно, ще перед війною, бо... 1559 р. за Карла V. Можливе, що від того часу вже й протокол засідання загубився. Шок, нелегко збиратись членам ордеру „Золотого Руна", коли є нині між ними і Вільгельм II. і Пуанкаре. Краще було би, якби найшлась яка сучасна Медея і повабирала „Золоте Руно" їх власникам, щоби вони не мали з ним політичних клопотів.

— **Світова всячина.** Відень святкував роковини проголошення республіки. — Марокканське плем. що підняло дітей звольнів франц. губернатора Марока ледве вдалось видати їх за пропонований викуп; порозуміння підпишуть у Бені-Мелаль. — Професійний союз металюрг. робітників у басейні Сварі відкинув осуд мирової комісії і заповів страйк. — Добродійна збірка з нагоди 80-ліття Гінденбурга дала по всій Німеччині 7 міл. марок. — Є поголоски, що Бенеш має зрікнись становища м-стра закорд. справ і що кандидатом є Крамарж. — У Парижі, в садку перед костелом св. Северина відкрили офіціяльно погруддя бельгійського поета Верхарна. — Суд у Шанхаю, розглянувши справу напади російських емігрантів на генер. радянський консулят, засудив обвинуваченних на 10 дол. гривни; радянський консуль запротестував проти такої низької кари. — У Відні отруїлась молода баронівна Лібіг, під впливом морфія, від якого не могла відвикнуть. — Власник великанського звіринця у Гамбурзі Гагенбек, продав своє майно, наслідком фінансових клопотів, і виїжджає в Америку. — Перший льорд англ. адміральства заявив, що Англія будує тепер 12 кружляків, 1 броненик, 4 міноносці, 6 підводних човнів і кільна помічних кораблів.

Театри.

„**Коопер. Український Театр**" під дирекцією І. Стадника (вул. Шашкевича).

17-го „Кохання", пєса Більтганса.

19-го „Зачарозане коло", Л. Рідля.

Початок 7.30 вечером.

Міський великий театр:

17-го „Ріголетто", опера. Виступ славного російського тенора Д. Смірнова.

18-го „Серед розтанцьованих суконь", пєса Росса Ді Сан Секондо.

Початок 7.30 вечером.

Міський „Театр Новості":

17-го „Найкраща з жінок", оперетка Вальтера Бромме.

18 го „Король Кави", оперетка.

Початок 7.30 вечером.

Кіна.

„Палас": „У сьомім небі".

„Лев" і „Аполло": „Грач у шахи" (Вязень цариці Катерини).

У кіні „Лев" незабаром: „Велич і нужда куртизанн" на підставі Бальзака.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Дописи.

КОСІВЩИНА. (*Допомогова акція на Гуцульщині*). Стихійна жертвенність цілого українського народу на потерпівших від повені охоронила їх від голоду й нужди. Значну скількість усіх збірок і жертв одержала Гуцульщина, будьто дирігованих Центральним Комітетом у Львові, будьто присиланих безпосередньо жертводавцями в косівський повіт. Тяжким горем гуцула заінтересувалися може вперше серіозно його брати з Поділля і зза моря, чого доказом неоднократні поїздки селянських делегатів подільських сіл і повітів (Бережани, Бучач, Підгайці) на територію пошкодованої Гуцульщини для докладних оглядин терену катастрофи, оцінки ступня нужди і висоти потрібної допомоги. Повернувши домів, делегати збирали допомогу ще інтенсивніше на місцях і засилали в наш повіт (прим. бережанський повіт переслав 20 вагонів бараболь). І коли сьогодні Гуцульщина як-так забезпечена на зиму, то завдячує це у великій мірі жертвенности української Америки і широму серцю та чорноземовості Поділля. Любич допомоги, розділеної Українським Допом. Комітетом в Кутах і Селянською Спілкою в Косові), одержав наш повіт значнішу допомогу від старостинського комітету (около 80.000 зол. продуктами і грішми). З уваги на такий фактичний стан допомогової акції наш Комітет, маючи приблизне забезпечення потрібної консумційної допомоги, з признанням і радістю повитав надзвичайно доцільний проект Центрального Комітету у Львові дотично продукційної допомоги. Як не як, а розважуючи справу консумційної допомоги, приходилося до висновків, що те, що зістається, пропадає мало — а зісти можна все сьогодні, одначе багато доцільніше подумати і про завтра. Бо саме питання про продукційну допомогу — не те питання, яке з відповідним зрозумінням і в правильній постановці може поставити Гуцульщину на ноги. Через те ціла українська суспільність повинна би тепер звернути увагу не на хвилеву допомогу в цьому нещастю, а на розв'язання питання про те, щоб Гуцульщина сама собі помагала як при нагальних несподіваних катастрофах, так і в спокійних обставинах щоденного життя. При розвиненім належно промислі, при вмілім використовуванні природних богатств і при добрій економічній організації та господарці Гуцульщина не тільки не потребуватиме допомоги в будучности, але й сама зможе допомогати іншим українським землям. Тоді цілковито зникне питання про „передповок", яке хвилює всіх щороку і яке найбільше хвилює нашу Гуцульщину, а предмети виробів здібних гуцульських рук прикрашуватимуть усі кращі світлиці та вишатимуться славою на цілому світі. Коли говорити про важно про розвиток і згуртування в своїх руках домашнього промислу, торговлі та різних родів ремесла, то треба в першу чергу подумати про відготовлення робітників в для того, про вишколення людей. Треба втягнути до промислу дітей з цілої Гуцульщини, зібрати в першу чергу всіх потерпівших від повені дітей, примістити їх в захоронках, бурсах і т. д. та віддати до промислової школи в Косові і цим започатковувати перший етап продукційної допомоги цілій Гуцульщині. З другої сторони треба згуртувати увесь істнуючий вже, але слабо розвинений або запропащений в жидівських руках домашній промисл — при нашій кооперації І. Через отворення прим. продукційного фонду в формі низько-процентових позичок можнаб урухомити й утворити на цілому терені пошкодованої Гуцульщини цілий ряд споживчих кооператив. До речі кажучи, на цім знаються сіл на терені білого Черемоша існують досі всього дві кооперативи, а увесь торговельний рух концентрується в жидіських руках, які головно тепер здирають від потерпівших страшні суми за товари першої потреби наслідком недогідного транспорту по причині зруйнування доріг і мостів. Населення за бідне і за темне, щоби зорганізувати свої споживчі кооперативи, не зважаючи на пильні старання в тому напрямі ПСК. у Косові. Протягом одного року можна зорганізувати кооперативи на пошкодованім терені Гуцульщини, обернути такий кредит на продукційну допомогу чи то в формі пайсення такого актуального для цілої Гуцульщини полонинського господарства, чи прим. для визволення так сильно в районі Кут і Косова розвиненого ткацького промислу з рук визискуючих посередників. Район потерпівших Кут є, як загально відомо, терном чудово розвиненого садівництва, яке також є предметом найтяжчого визиску жидів наслідком недостачі своїх капіталів. Також кушнірський і керамічний промисл, розвинений широко в Кутах, на жаль, не зорганізований і визискуваний теж з недостачі фондів, а ще більше їзза недостачі приміщення. Тимбільше, що надія кутського мешканства на вкінчення інтензивно розпочатої будови власної домівки „Народній Дім" розбилася з причини саме страшного знищення повінню загалу українського міщанства міста Кут, яке, живучи в долині Черемоша, потерпіло найгірше знищення наслідком повені і думати тепер не може про дальшу будову без якоїсь значнішої допомоги, а ненакриті мури прекрасної будівлі можуть розпастися наслідком вогкости. А кутське міщанство в своїм загалі — це білоскірники, шевці, гончарі, мулярі, бодмарі і ткачі, тепер наслідком незорганізованости майже безробітні, а їх жінки, продуцентки славної гуцульської цибулі, отсього певного капіталу на цілорічні дрібні видатки, в розпуці, бо всю цибулю злобно забрав і замулив грізний Черемош. Не лиш консумційною, але й доцільною продукційною допомогою зможемо двигнути косівський повіт з руїни й нужди.

Член комітету.

З театру.

„Король кави", оперетка на 3 дії Мілєра.

Після „Марусі Богуславки", „Княжни Цирківки" й „Орлова" виставив учора український театр під дир. Й. Стадника у у Львові оперетку львівського композиста Мілєра, премієра якої відбулася цього року на весні у великому львівському міському театрі. Оперетку цю знає отже богато наших людей з польської сцени, але це не може бути оправданням для української публики, що вона в такому незначному числі явилася на цю виставу в своїм театрі. Не може бути тимбільше, що не зважаючи на скромні засоби нашого театру, „Короля кави" виведено старанно й дбайливо.

Про вартість лібретта „Короля кави" богато говорити не приходиться. Як богато теперішних оперет, так і ця має штучний, натягнений, банальний зміст, в якому даремне шукати якоїсь логічної концепції, а хоч би одного порядного дотепу. До того в перекладі зробрано деякі прогріхи проти духа української мови, поминаючи такі вислови, як сакраментальне „зараз" у значінні „тепер", або такі слова (в різних відмінах), як „брехати", уживані в добірнім салонівім товаристві! Це разило і в дальших виставах слід такі вислови замінити іншими. Зате музика цієї оперетки легка й мельодійна — і вона рішила про успіх „Короля кави" у нашій критіки.

Виставлено „Короля кави" на українській сцені, як уже сказано вище, старанно й зі смаком, і сама гра артистів, і їх спів, і танці були без заміту й загально подобалися. Майже всі особи цієї оперети робили вражіння віродостойних типів. З приємністю відмічуємо, що і строєм і сценічній обставочці і декорацям п. Боровика, хоч які вони скромні, не можна було нічого закинути. Скоплена орхестра виявилася також вдоволяюче зі свого завдання.

Загально — оперетка ця пройшла з успіхом, хоч каса театру зовсім не дописала. Побажатиб, щоб українська громада Львова виявила більше інтересу й уважливости до свого рідного театру, який і так гостює в нашому місті ледви 2—3 місяці в часі цілого року. *І. Н*

Посмертні згадки.

Володимир Мінціс директор тютюневого монополю в Перемишлі помер несподівано дня 11. листопада 1927 в 61-ім році життя. Похорони відбулися в неділю 13. ц. м. Вічна Йому Память! 929

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабневича:

Підволочиська:
18. XI. Вій.
19. XI. Майська ніч.
20. XI. Шумі Марічка.

Тернопіль:
21. XI. Шумі Марічка.

Зборів:
22. XI. Вихрест.
23. XI. Вій.
24. XI. Запорожець за Дунаєм.

До театру завангажовано артистку Ви. Сорокову. Орхестра театру побільшена до 8 осіб під управою дирігента п. Сарамач. — Режісер театру п. Сорока готує до постановки: „Катерину", „Аскольдову Могилу", „Гейшу" і „Пісні в Лицях". 1-6

Товариські сходини в Українськім Технічнім Товаристві з відчитами і дискусіями відбуваються кождої суботи в год. 18. в льокалі Товариства. — Виділ. 3-?

Дня 20. листопада ц. р. поблагословить відновлену церкву Успіння Пр. Д. Марії (Голоську) у Львові Впреосвященний Митрополит кир. Андрей і відслужить в ній в год. 8.30 Службу Божу. В год. 10 рано відспіває Торжественну Соборну Службу Божу Впр. о. Генеральний Вікарій А. Бачинський. На це рідке свято всіх парохіян і вірних запрошує — *Управа Парохії.*

Будильники-годинники „Зеніт" „Джез" (*Jaz*) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників в **Домбровський — Розажевський,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. — Власні робітні. 110 в 16—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
„ Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 38—?

Всіх українських промисловців, купців, ремісників і кооператистів просимо якнайскорше надсилати точні адреси до Українського торговельно-промислового Альманаху на 1928 рік, котрий найдальше 5-го грудня ц. р. вийде з друку. Адреса: Видавництво торговельно-промислового Альманаху, Львів, вул. св. Лазаря ч. 12. 2—?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДИВАНИ, кріселя, портєри **фіранки,** меблеві матерії по фабричних цінах **ВАНК** площа Марійська 5. І поверх. 911 А—Ж

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ РИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків лт в цілім краю **знана фірма Іван Зельтенрайх,** Львів, Марійська пл. 5. Купую бриллянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. За) 37-г

ШО ПУКУЮ дівчини тільки з провінції, інтелігентної, сирітки дбайної вдачі до науки в кольоніяльній склепі. Зголошення особисто Львів, вул. Коцюбинського ч. 130 склеп. 928 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

858 **Перес'вітлення Рентґеном** 11—24

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без коров і лікення зубів. — Приступні ціни — доґідні уділи. 28—?

Вже вийшов усіми попитуваний історичний **роман**

п. СТАРИЦЬКОГО

„Розбійник КАРМЕЛЮК"

Ціна примірника І. часть 4·50 зол.
„ II. „ 4·50 зол.
на порто треба долучити 50 сот.

Ця книжка повинна знайтися не тільки в кожній читальні, але також у кожній хаті!

Замовляйте скоро — наклад дуже малий.

Адресувати: **„Українська Книгарня и Антикварня", Львів,** 919 **вул. Рутовського 22.** 2-3

Чи розумієте вагу кооперації?

Якщо так, то Ви будете купувати набіл, головно

найліпше десерове масло

тільки в склепах

„МАСЛОСОЮЗУ"

Львів:

Ринок ч. 10. — Костюшки 1. а. — Сапіги ч. 21.
Зіблікевича ч. 49. — Жовківська ч. 11.

Стрий Шевченка ч. 5.
Станиславів Собіського ч. 28.
Коломия Шевченка ч. 25.
Тернопіль Міцкевича ч. 41.
Перемишль Ринок ч. 23.
Самбір Костюшки ч. 11 а.
Дрогобич Стрийська ч. 14.
Зелемянка (сезонове)
Бережани (сезоново)

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 259 (11.226). Львів субота 19. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacona gotówką. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долер, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 лір., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 70 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Знаменні відвідини.

Львів, 18 листопада 1927.

В гості до столиці австрійської республики приїхали два найвизначніші державні мужі Німеччини: державний канцлер д-р Маркс і міністр закордонних справ д-р Штреземан. Одночасно з ними приїхала до Відня й десятичленна комісія німецького райхстагу, зложена з представників усіх політичних партій, щоб разом з такоюж комісією австрійської Національної Ради виробити для обох держав спільний карний кодекс.

Зрозуміла річ, що ці відвідини німецьких гостей звернули на себе загальну увагу політичного світа. Зокрема живо заінтересувалися ними держави великої і малої антанти, затревожені чимраз більше зростаючою агітацією за прилученням Австрії до Німеччини. Затревожені вони тимбільше, що широка акція в справі злуки ведеться не тільки в обох заінтересованих державах, але й у всіх ближчих і дальших їх сусідів, де вже богато передових діячів, політиків і дипльоматів висказується явно в тому напрямі, що Австрія скорше чи пізніше, в інтересі своїм власнім і в інтересі европейського мира, мусить приєднатися до великої Німеччини.

Не будемо спинятися ширше на віденських промовах чолових представників німецької республики і відповідях д-ра Зайпля. Всі енунціяції тих державних мужів призначені на те, щоби преса рознесла їх по світі, тому даремне шукати в них ясного поставлення справи злуки. Бо проти того задемонструвалиб негайно всі держави антанти, що накинули заломаній Австрії і Німеччині т. зв. мирові договори, в яких присудили першій з них бути самостійною державою і не думати ніколи про приєднання до матірнього пня.

Одначе життя є сильніше від усяких законів, від найтяжчих постанов ріжних договорів. Незломна воля населення Австрії, яке в тисячних вічах, зборах і при всяких інших нагодах висказалося за негайною злукою з Німеччиною, відбилася живим відгомоном у братній німецькій державі. Це змагання прийняли за своє й відвічальні за дальшу долю німецького народу політики і хоч вони, зі зрозумілих причин, у своїх прилюдних енунціяціях є незвичайно обережні, то все таки й у їх поодиноких висловах можна дошукатися думки про необхідну й неминучу злуку обох держав.

У своїх тоастах заявив як д-р Маркс, так і д-р Зайпель, що оба уряди є рішені працювати спільно зі своїми сусідами над відбудовою Европи і занехати все, що моглоб бути перешкодою у цій відбудові. А всеж таки оба вони підчеркували єдність великого німецького народу, єдність його культури і його змагань. Д-р Маркс, що був більш отвертий, заявив, не згадуючи ні одним словом про злуку, що в Німеччині осягнено в останніх роках неодно, на що не було надії, хоч з другого боку дечого, що було таке легке до осягнення, не здобуто. Німецький нарід має до поборення богато труднощів. „Але між нашими серцями, між нашою приязню, нема й тіни чогонебудь, що нас ріжнило би. Бо спільна є наша мова, спільна наша культура, спільний також той життевий шлях, яким ми маємо йти".

В оцих словах вичерпується усе, що в часі віденських відвідин сказано про справу злуки. Небогато того, але й це вже не подобалося представникам антантської преси у Відні, як це видно з їх коментарів до промови д-ра Маркса. Одначе богато важніша для справи злуки, як офіціяльні енунціяції й заяви державних мужів Австрії і Німеччини, є спільна праця німецько-австрійської комісії, зложеної з парляментаристів обох держав, для устійнення одного спільного загально-німецького карного кодексу. Це вперше від 1848 р. зібралася у Відні парляментарна комісія обох держав для вирішення справи, що з однаковій мірі дотичить їх законодавства. Отже удостайнення спільного карного кодексу — це перший крок в напрямі практичної реалізації єднення Австрії з Німеччиною.

Якнебудь до повного переведення в діло злуки Австрії з Німеччиною ще далеко, то непохитна воля й рішуче змагання цілого німецького народу в цій справі мусить хвилю злуки приспішити. Теперішні відвідини німецьких політиків і парляментаристів у Відні, а зокрема спільна німецько-австрійська праця в напрямі кодифікації загально-німецького законодавства — це важний етап на шляху до здійснення обєднання Австрії з Німеччиною в одну могутню державу.

Передвиборчі ластівки.

Польські виборчі блюки і групи. Замішання між консерватистами. — „Пяст" і Х-Д. — Натиск уряду через припинення субвенцій. — Конспірація ендеків. Блюк національних меншостей в жидівських інформаціях. — Обсерваційне становище УНДО-ня.

Вступно-підготовча акція розвивається на цілій лінії. Політичні партії, одні в супроводі крикливого газетного джесбенду, а другі тихо і таємно та без гомону відбувають конференції і наради, намічуючи плян виборчої кампанії та оглядаючись за союзниками.

Найбільшу активність проявляють пепесівці. В своїй пресі вони вже давно перевели підготовчу акцію, розвинули свою програму та розглянули відношення до всіх суспільно-політичних питань — за винятком національного питання, яке втратило свою гостроту для пепесівців з хвилею, коли редакцію „Роботніка" обняв М. Недзялковський, а другий спеціяліст по національній квестії — Т. Голувко — зробив на ньому карієру, засівши на стільці начальника східного відділу в міністерстві закорд. справ. Пепесівці постановили йти до виборів **лівим блюком**, в якого склад крім них має ввійти „Визволене" й соціялісти нац. меншостей. Переговори з „Визволеним" кінчаються з додатнім вислідом. Зате порозуміння з меншостевими соціялістами зупинилося на мертвій точці.

Другий блюк демократичного покрою мають творити урядові партії і групи: Партія Праці, направяки й НПР-лівиця можливо на спілку з консерватистами. Щонайменше в тому напрямку мають впливати урядові чинники. Та справа участи консерватистів поки-що находиться під знаком запиту. Сьогодні (в пятницю 18. ц. м.) відбувається у Варшаві зїзд усіх консервативних груп, присвячений виборам. По поголоскам чинники, зближені до уряду, обіцюють консерватистам 80(?!) мандатів, якщо вони підуть до виборів у блюку з урядовими групами. В цій справі істнують серед консерватистів розбіжні думки. Консервативна правиця заявляється за самостійною виборчою акцією консерватистів, виленські консерватисти схиляються до блюку з Партією Праці (бартелівцями) і направяками. Християнсько-народові (дубановичівці)) ще не вияснили свого становища. На всякий випадок консерватисти намітили вже й деяких своїх кандидатів на Конгресівку, Зах. Галичину, Виленщину і Волинь.

По середині між цими двома блюками стоїть Хлопське Сторонництво (бриївці), якого ініціятива в справі створення великого польського демократичного блюку розбилася об негативне становище „Визволення" і пепесівців. Маючи до вибору між лівим блюком на чолі з пепесівцями і урядовим з Партією Праці і направяками, Хлопське Сторонництво мабуть приєднається до першого.

Дрібні польські групи, як католицько-людова партія Матакевича і пястівські сецесіоністи під проводом сен. Бойка виявляють схильність приєднатися до урядового блюку.

„Пяст" ще не вирішив напрямних своєї виборчої кампанії. Після спроб розвалити його при допомозі сен. Бойка, а радше спричинити вирвання керми партії з рук Вітоса та усунення його з політичної арени, Вітос перейшов до активности. На неділю скликано до Варшави засідання головної управи „Пяста", на якому мається вирішити відношення до уряду і встановитя напрямні виборчої кампанії.

У міжчасі „Пяст" попав у важкі тарапати від фінансовим оглядом. „Малопольське Товариство рільниче", домена пястівців утратило кредити і субвенції. Уряд закинув йому ведення політичної акції в користь „Пяста", що ставиться негативно до уряду. Спинивши кредити і субвенції, уряд тимсамим зробив натиск на це товариство в напрямі зміни управи, себто вирвання цього товариства з рук пястівців.

Анальогічну пресію виконав уряд і на варшавське Центральне Товариство Рільниче, опановане ендеками. Це товариство одержувало рік-річно від уряду допомогу кругло в сумі **одного міліона** золотих. На днях мін. Незабитовський відкликав субвенції для Ц. Т. Р., закидуючи йому, що переступає рямки своєї діяльности й займається політичною акцією. З того приводу в реакційно-шовіністичній пресі („Газета Поранна Варшавска", „Варшавянка" і ін.) знявся великий галас і лемент. Стримуючи субсидії, уряд зміряє до зміни управляючих органів цього товариства, себ-то до вирвання його з рук нар. демократії й її союзників, щоби таким чином підірвати фінансову базу цеї групи на час виборів. Однак управляюча рада не приняла зголошеної резигнації членів управи Ц. Т. Р., висловила їм довіря і доручила далі вести аґенди. Таким чином конфлікт між урядом і шовіністичною правицею набрав іще гострійших форм. Та все таки крок уряду є важким ударом в економічну базу ендеції і споріднених з нею груп.

Християнська демократія вагається між урядом і його завзятими опонентами. Головна управа цеї партії радитиме аж 27. ц. м. над виборчою тактикою цеї партії. Про підготовчу акцію ендеції („Звйонзк-у Люд.-Народового") назагал глухо. На стовпці преси попадають тільки відірвані вістки про виборчі заходи льокальних ендецьких менерів. І так на варшавському терені на чоло виборчих керманичів вибивається проф. Рибарський (один з редакторів „Газ. Пор. Варш."), в Познанщині проявляють активність під тим оглядом марш. сенату Тромпчинський і пос. Марвег. На перший плян вибивається тенденція реституувати виборчу вісімку, як не християнсько-народовими (шовіністичними консерватистами), то щонайменше з християнською демократією і НПР-правицею. Але ця, ще до недавна диктаторська партія здебільшого проводить свою акцію конспіративно.

Так само нічого невідомо про становище соціяльної лівиці: комуністів і їх відгалужень на терені села.

Увага польської преси, всіх її напрямків, зосереджена біля блюку непольських народів. На канві погологосок, зроджених серед жидівських публіцистів, являються в польській пресі всякі комбінації.

Варшавський жидівський „Момент" подає, що між непольськими народами прийшло вже до порозуміння в справі створення виборчого блюку. Остаточне завершення виборчої умови має наступити в днях 17.—19. ц. м. на скликаній в тій цілі конференції до Варшави. До того часу має дійти до порозуміння між партіями в лоні поодиноких народів. Німці, українці і білоруси — по інформаціям „Моменту" — вже сконсолідувалися і заявили готовість сфіналізувати блюк. Гірше представляється справа між жидами. Досі порозумілися тільки сіоністи на терені Конгресівки, а з іншими групами ведуться відірвані розмови.

Дещо інакше освітлює цю справу сіоністичний „Гайнт" (в противенстві до „Моменту"). Розмови між жидівськими групами доходять до кінця. В блюку найдуться всі національно-жидівські партії. Цей жидівський блюк буде складовою частиною великого блюку нац. меншостей. Не ввійде до нього ортодоксійно-асиміляторська „Агуда", яка в справі виборів вела переговори з польськими партіями. Та вони не дали позитивних вислідів. Зоглядуна те „Агуда" звернулася до німецького клюбу, заявляючи готовість увійти до виборчого блюку нац. меншостей. Хитість „Агуди" викликала невдоволення ортодоксійних мас. Сподіваються, що зоглядуна такий оборот справи буде створений безпартійний союз релігійних жидів, який вступить до національно-жидівського блюку, а через нього і до блюку нац. меншостей.

Стільки подають жидівські інформації. Без сумніву, виборчий блюк непольських народів є сіллю в оці польських чинників. Доказом цього є хуліганський напад на ініціятора й організатора цього блюку пос. Ізаака Грінбавма.

Та всетаки відомости польської

і жидівської преси в значній мірі випереджують комбінації, які можуть бути в сфері можливостей, але не в сфері довершених фактів. Годиться зазначити, що українські партії ще не намітили подрібної виборчої тактики. Українське Нац.-Демокр. Об'єднання на засіданні Центр. Комітету в дні 12. ц. м. тільки в загальному розмірі означило своє відношення до виборів, постановляючи взяти в них участь та змагати в першу чергу до створення національно-українського виборчого фронту. Справа виборчого бльоку всіх непольських народів є в сфері обсервації і в такому характері беруть участь представники Обєднання у варшавській конференції.

Варшавські зазіхання і „кресові" маняки.

Ще в справі ліквідації Тимч. Самоврядного Виділу.

Справа ліквідації Тимч. Самовр. Виділу не тратить своєї актуальности в урядових сферах. Недавно побували у Варшаві члени-номінати Т. С. В. під проводом сен. Кендзьора, щоби звернути увагу урядових чинників на недопустимість ліквідації зогляду на недостачу правної основи. Делегація Т. С. В. не могла добитися авдієнції у віцепремієра проф. Бартеля, який серед навалу праці не може уділити нічого делегатам зі свого скупого часу. Так само пізніші заходи щодо авдієнції у віцепремієра не дали ніяких наслідків. Делегацію приняв тільки міністр внутр. справ ґен. Складковський. Вислухавши вичерпуючих аргументів делегатів, заявив він по генеральськи, що мусів би мати молодечий ум, щоби все представлене обняти. Зрештою, зайвим було би багато балакати, бо проект про ліквідацію Тимч. Самовр. Виділу підготовляється.

Як бачимо „санаційна" Варшава постановила за всяку ціну аліквідувати останки галицької автономії, щоби причіпити нашу країну до централістичного воза „зеленої" бюрократії. Бажаючи здійснити свою задушевну мрію, „санаційна" Варшава вибрала для того дуже підходячий момент, калькулюючи, що в часі виборчого напруження ніхто не зверне увагу на таку дрібничку і не буде побиватися за номінованим Т. С. В. Без сумніву, е це зручний централістичний маневр.

Однак ліквідація останків галицької автономії найшла широкий відгомін в галицькому громадянстві. Українці і жиди заняли негативне становище до памірено безправного акту. Вкінці забрало голос в цій справі і „Слово Польске", але із зовсім іншої точки погляду.

„Поверховно судячи, — пише воно, — здавалося би, що коли щось не подобається національним меншостям (себ-то українцям і жидам! — Ред.), що дуже часто під оглядом державним виявляють відосередні змагання, то якраз мусить бути корисне для інтересів національної держави. В тому випадку такий осуд був би помилковий. Самоврядних змагань в громадянстві не дасться здавити. На випадок знесення Самовр. Виділу постуляти створення самоврядування будуть ще сильніші. А у воєвідських сеймиках і їх виділах представництво національних меншостей буде без порівнання сильніше, як у теперішньому Самовр. Виділі, який з точки погляду польського національного інтересу є найкращою формою самоврядування, чи — як хто волить — найкращим його сурогатом".

Як бачимо, то вшехполяки лякаються, що ліквідація Т. С. В. є лише перехідним етапом до створення в Галичині самоврядування вищого ступня по лінії закону з 26. вересня 1922 р. Тому вшехполякерія бажалаб втримати теперішній Самовр. Виділ — „найкращу форму самоврядування".

Очевидно, зайвим було би вдаватися в балачки з шовіністичними маняками. Коли ми звертаємося проти зазіхань варшавської бюрократії, то не тому, що ми бажалиб втримати „найкращий сурогат самоврядування", тільки тому, що не хочемо, щоби майно галицького населення втопилося в централістичному череві. Доки існує Т. С. В., доти вдасться хоч дещо зберігти з краєвого майна до часу реституції чи створення у нас самоврядування вищого ступня.

Радянська Україна

Врочисті закладини Дніпрельстану.

До програми святкування 10-их роковин жовтня на Україні вставили також урочисті закладини Дніпрельстану, тобто вмурування угольного каменя у фундамент великої електростанції біля Кічкасу над Дніпром. Святкування закладин відбулося 9. листопада п. р. при співучасти великого числа робітників, делегацій та офіціяльних партійних і урядових представництв. Харківський уряд репрезентували: Петровський, Чубар, Шліхтер, Затовський, Берзін і Скрипник; партію крім повищих ще й генеральний секретар КП(б)У Каганович; Всеукр. Раду проф. спілок Радченко; а управу Дніпрельстану: Квірінг і інжиніри Вінтер, Роттерт, Веденеєв та Вікторов. Телеграфічні привіти надіслали від Рикова, Енукідзе, Томського, Кржижановського та інших. Був на святі і закордонний гість, а саме член німецької компартії і секретар союзу червоних фронтовиків у Німеччині Леов Віллі. Він виголосив палкі привітальну промову. Промовляли на святі Петровський, Каганович, Чубар, Радченко, Затонський і Квірінг. Зміст промов одноманітний. Ціле свято завершилося актом вмурування величезного камінного бльоку, до якого прикріплена мідяна плита з відповідним написом, у фундамент електростації.

Обмеження кари смерти і амнестія з нагоди 10-их роковин жовтня, але не для політичних.

Вже в маніфесті Центрального Виконавчого Комітету Рад цілого СРСР з дня 15. жовтня п. р. було заповіджене частинне скасування кари смерти і частинна амнестія для карних переступників і злочинців, з нагоди 10-их роковин жовтня. Дві останніх точки цього маніфесту звучали так: 9) Виключити з нинішніх кодексів Союзних Республік вживання смертної кари як соціяльного захисту в усіх справах, крім справ про державні і воєнні злочини, а також крім справ про розбій; і 10) Доручити Президії ЦВК помякшити заведені судовими присудами або в адміністративному порядку засоби соціяльного захисту, **щодо всіх засуджених за винятком активних членів політичних партій**, що ставлять своєю метою знищити радянський лад, злісних розтратників і хабарників. Про приторовлення першої з наведених точок до карного кодексу і судової процедури на Україні читаємо в „Вістях" з 10. листопаду ц. р. ось що: „Виконуючи директиви маніфесту Союзного ЦВК про виключення із карних кодексів союзних республік приторсування смертної кари, як міри соціяльної охорони по всіх справах, крім справ по злочинах державних, воєнних і збройного нападу, ВУЦВК і Рада Народніх Комісарів ухвалили виключити розстріл як міру соціяльної охорони із санкцій: 67, 69, 70, 77 і 88 ст. ст. карного кодексу України, що відносяться до злочинів проти порядку управління; 98, 100, 102, 104 і 105 ст. ст. розділу III., що говорять про службові злочини, а також із санкції 120 ст. V. розділу про господарські злочини. За всякого роду агітацію і пропаганду, що уявляють собою заклик до злочинів, передбачених 57-59 і 61-66 статтей карного кодексу (ст. 67) на далі каратиметься позбавленням волі на термін не менше 6-ти місяців. А за тіж злочини, звязані з використанням релігійних забобонів мас, або коли вони відбувалися підчас війни, карається позбавленням волі на термін не менше одного року. Крім того розстрілу не буде приторовлюватись до присуджених: 1) за заклик до відмовлювання від податків, за відмову виконувати різні повинности тощо, в тому випадку, коли цього доковувано в часі війни, або коли при цій агітації використовувано релігійні забобони мас; 2) за опір окремих громадян представникам влади, звязаний з заподіянням ним представникам влади тяжких ушкоджень на тілі або навіть убивства; 3) за хуліганство, за бешкети навіть, коли вони звязані із вбивством або зі згвалтуванням; 4) за незаконне звільнення осіб варти арештованого чи за допомогу арештованому втікти, навіть, коли не все звязане з насильством над вартою; 5) за самовільне повернення особи засланої судом за межі СРСР; 6) за перевищення влади у випадку особливо важких наслідків для потерпілого; 7) за надужиття владою, що спричинило важкі наслідки; 8) за винесення неправосудних присудів; 9) за привласнення і розтрату; 10) за тяжкі форми хабарництва; 11) за злочини, звязані з порушенням зобовязань у справі достави річей постачання для червоної армії та фльоти".

Постановою Президії ЦВК-ту СРСР з дня 2. листопада п. р. справа амнестії унормована ось як: всім засудженим на кару смерти через розстріл (крім політичних переступників), вироки яких ще не виповані, заміняється кару смерти десятилітньою тюрмою та конфіскатою майна; всіх засуджених на 6-тимісячну тюрму випускається негайно на волю, коли вони тепер кару відбувають, колиж їх ще не відбували, то їх від неї звільняється. Всіх трудящих засуджених на довші речинці тюрми звільняється від кари тюрми й додаткових кар, якщо вони засуджені перший раз і якщо відбули половину тюремної кари, а ті, що половини тюрми не відбули вийдуть на волю, коли ту половину відсидять; полекші наведені в тому розділі постанови не відносяться до активних членів політичних партій, що ставлять собі за ціль знищення радянського ладу; звільняється на основі амнестії всіх трудящих, засуджених виробами судів, або адміністративних органів за контрреволюційну діяльність з часів громадянської війни до 1. січня 1927 р. Всі незакінчені такого роду справи припиняються.

Окремі постанови в амнестійному розпорядку відносяться до всіх засуджених органами обєднаного Державного Політичного Управління. В тій справі читаємо у амнестійному декреті таке: Щодо осіб, засуджених органами ДПУ (чека), то крім осіб, внесених згідно зі статею 10. маніфесту (політичних переступників) із дани амнестії, поширити дальше приторовлювання визначених для них мір соціяльного захисту, після відбуття двох третин установленого для них призначенням Обєднаного Державного Політичного Управління речинця. Осіб же, засуджених органами ДПУ за державні зло-

---

ВОЛОДИМИР РИНЯВЕЦЬ,
священ.-емерит. 3)

Щавниця й околиця.

(Спомини 73-літнього.)

Населення в Явірках і його характеристика. — Стара народня ноша. — Привязання до своєї церкви. — З чого жило колись населення Щавниці й його околиці.

По таким малім екскурсі перейдім до нашої теми. Зачну від населення парохії Явірки.

Часто пишеться і говориться у нас про лемківську бесіду. В парохії Явірки люди говорять по правді не по лемківськи. Є це якась мішанина українського, словацького й польського. Приміром: дорога називається в Явірках дриґа; вівця — увца; снідання — фришток і т. д. Таких слів на Лемківщині я не чув, хоча зійшов у молодому віці велику її частину.

Нарід у Явірках був надзвичайно привязаний до своєї церкви і до священика. На жаль, любив дуже горівку, по тамошньому: палюнку. Нарід дотепний, не дуже темний і доволі підприемчивий. До бійки, і то в коршмі, дуже схильний, а бійка йшла нераз й на ножі. Нарід працьовитий і добре відживлений. На доказ цеї характеристики тамошнього населення я дещо наведу.

Парохія Явірки, хоча до неї належать три села, а саме Явірки, Білавода і Чорнаводя, має тільки одну, велику, мурована церкву на початку села Явірок. Церква стоїть на горбку, а біля неї приходство. Ніякого іншого будинку близько нема. За мого пок. батька правилася літом утреня в год. 7-ій. По утрені йшли люди додому. В год. 11-ій зачиналася Служба Божа, а це тому так пізно, щоби люди з Біловоди і Чорноводи могли прийти на час до церкви. Весь майже нарід поголовно йшов до церкви. Памятаю добре, що мущини мали волосся довге, вимащене маслом або смальцем і були в білих гуньках з білого домашнього сукна, що сягали майже до колін; ходили в так званих „холошнях", себто сподніях, також з білого домашнього сукна й обуті були по найбільшій части в ходаки. Босого в церкві не можна було побачити. Жінки були в спідницях з полотна домашнього виробу, пофарбованих (фарбували полотно в Кросценку над Дунайцем), а на раменах мали прегарні білі плахти, спеціяльно зложені, також з домашнього полотна. Жінки рівнож обуті. Дівчата несли до церкви в руках чоботи з делікатної чорної, жовтої або червоної скіри і щойно під муром, що окружав церкву, обувалися, а вийшовши з церкви, знова здіймали ті чоботи і додому несли їх знову в руках. Робили це тому, щоб тих святочних чобіт не здерти по камінню. Ці чоботи, що їх уживали тільки до церкви на неділі і свята, як також і молитвослови, купували на Угоршині. Більша частина людей ішла до церкви з молитвословами в руках. Церква була обширна, але все повна була людей. В середині церкви стояли дівчата наперед, в лавках по одній стороні ґаздині, по другій ґазди, а позаду і на хорах парібки. Ціла церква співала. В будні дні люди вступали теж до церкви, як ішли в поле. Жида в селі не було. Коршми тримали тоді ґазди (коршем було мабуть дві).

Дивно може виглядати, що люди в тім часі, коли ще шкіл було так мало, ходили до церкви з молитвословами. Був у селі дяко-учитель і батьки охотно, без примусу, посилали свої діти до школи. Примірів пошанування і привязання народу до священика міг би я навести дуже багато. Але боюся, що мій спомин буде і так за довгий.

Цікава річ, що селяни завсіди самі арендували громадське полювання, з якого мали гарний дохід. Двір гр. Стадніцького з Навойови (в Шляхтовій була тільки лісничівка) позволяв їм полювати в двірських лісах, але тільки на хижу звірину, як вовки, куни, на іншу звірину (як серна) — ні. При Йорданському водосвяттю на ріці стрільці запурювали свої стрільби у воду. Видно з цього їх тверду віру. Пастухи виробляли в тих часах з коріння прекрасні кошики, то менші то більші, ґазди робили з дерева гарні цудла на капелюхи й інші жіночі річи. Як кошики, так і цудла скуповували ґазди, що мали коні (богато мало тільки воли) і везли все те до Кракова, де з парібком продавали. Кіньми їздили рівнож на парібки підчас сезону до Щавниці, де возили гостей від одного закладу до другого, то знову до Дунайця, Чорштину, Червоного Кляштора, Кросценка; заробляли денно 3, 4 і 5 ринських. Пізніше щавничани заборонили їм це, аби їм не відбирали парібку. Тоді ще залізниці до Нового Санча і Старого Санча не було. Треба було їхати до залізниці або до Тарнова або до Бохні. А що до Тарнова треба було їхати майже пів дороги приватною дорогою, а не гостинцем, а до Бохні самим гостинцем, то гості зі Щавниці майже всі їхали до Бохні. Явірчани наймались радо на ті фірманки. В Бохні купували вони цілими брилами камінну сіль і її опісля продавали в селі людям на фунти. До Старого Санча ходили по вовну, звану „кушнірку", бо її купували від кушнірів дома виробляли з неї сукно, яке опісля продавали на ярмарках. В тому часі скріль уживано ще глиняних горшків до варення. Явірчани-біловоджани, обробивши на весну свої поля, вибиралися ще й у світ на дротярку. З такої дротярки присилали гарні гроші, найчастіше на руки мого батька, звичайно по 60, 70, а навіть по 100 ринських. Взагалі був це нарід дуже підприемчивий.

(Докінчення буде.)

чини і збройний розбій, звільнити після відбуття трьох четвертин установленого вироком речинця.

Далі читаємо в декреті ще про такі пункти як: „зняття з особливого обліку всіх колишніх офіцерів і військових урядовців білих армій"; звільнення від примусових робіт всіх засуджених в адміністративному або судовому порядку; звільнення від грошових кар до висоти 100 карб. включно; припинення всіх справ, що находяться у стадії слідства за злочини, тодо яких передбачена кара 6-ти місяців тюрми, або 6-ти місяців примусових робіт; скасування усіх умовних засудів. Ось і всі точки амнестійної постанови Центрального Комітету СРСР, що мають свое приложення і на Україні.

Всі українські діти до української школи! Хто мінає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

КН. КАРЛО ВЕРТАЄ ДО РУМУНІЇ?

Букарешт, 17. листопада 1927.

Після увільнення Мануїлеску през. ради мін. Братіяну внесли до Парижа проф. Мугура, який має переговорювати з кн. Карлом. Мугура має предложити кн. Карлові умовини прем. Братіяну, на основі яких кн. Карло міг би вернути до Румунії. Проф. Мугура думає, що кн. Карло, який тепер в у Дінант, вернеться до Румунії. Кн. Карла, після повороту до Румунії, покличуть мабуть до регенційної ради.

СТАЛІН ВИСИЛАЄ ОПОЗИЦІОНІСТІВ НА СИБІР.

Варшава, 17. листопада 1927.

Більшовицька преса подає, що Раковський в найближчому часі буде заслання на Сибір, а Троцький на Кавказ до Сухуму, де вже був двічи примусово. Зіновєв і Каменєв будуть заслані у прикордонну смугу рос. Азії. Є чутки, що Радек, якому Сталін визначив Сибір на примусове заслання, сховався. його шукають. Сталін прилюдно погрожував, що замість Троцького на Соловецькі острови.

Уряд рад. України зажадав телеграфічно від центр. уряду в Москві, щоби Раковського негайно усунено з компартії. Домагання це умотивоване подіями, спричиненими побутом Р-го на Україні. На жовтневім святі у Харкові Раковському не позволили промовляти на засіданнях парт. організацій. Також у Катеринославі не допустили Р-го до голосу. Опісля Раковський виїхав на Запоріжжя, де меншевики і соц. революціонери приймали його овацийно.

ПІСЛЯ НАПАДУ НА ПОС. ГРІНБАВМА.

Варшава, 17. листопада 1927.

„АВС" подає, що пос. Грінбаум підозріває, що напад на нього зорганізувала познанська організація оборони батьківщини і вірн. Слідство досі нічого не викрило.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·85·00—8·86·00, корони чеські 0·26·00—0·26·50, австрійський шилінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·00—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·30—43·70, німецька марка 2.11·95, данїгський гульден 1·7·99, червінець 30·30—31·20.

Золото: 20 кор. 36·40—36·80, 20 франків 34·00—34·50, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·50—47·10.

Срібло: кор. австр. 0·66·00—0·67·50, 5 кор. австр. 3·48—3·52, фльорен австр. 1·74—1·78, рублі рос. 2·86—2·92, копійки за рубель 1·44—1·46.

Збіжжя.

Пшениця дворська 46·25—47·25, пшениця селянська 44·50—45·50, жито 37—38·50, ячмінь бровар. 38·00—40·00, ячмінь на мливо 33·50—35·00, ячмінь пастівний 34·00—36·00, овес 34·50—35·50, кукурудза румунська 31·50—32·00, бараболі рафовані 6·50—7·25, фасоля біла 45—55, фасоля колібова 47·00—50·00, горох півакторія 60—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·25—37·25, льон 63·00—66·00, рінак озимий 51·50—62·00, мука пшенична 40-нум. 81·82—82·00, мука пшенична 50-пр. 70·00—71·50, мука житня 65-пр. 59·00 грисік кукурудзяний 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 24·25—25·25, отруби пшеничні 24·25—25·25, крупи гречані 73·00—74·00, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 270—300, мак синій 115—135, мак синій 170—180, мішки ютові, нові 1·70, мішки ужиті 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Для вшанування О. Кобилянської.** „Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові пригадує всім своїм членам, що в неділю, 20-го г. м. скликає святочне зібрання при співучасти запрошених гостей в г. 7. веч. в окремій салі Краківського готелю (Бернардинська пл.) Всі робітники пера, що не дістали запрошень можуть згологситись до секретаря Т-ва І. Книзинї, Руська ч. 2, І. п. редакція „Світ".

— **Пригадка.** В імені артистів нашого театру звертаємось ще раз із проханням до львівського громадянства дати захист у своїй хаті кільком артистам, які не в силі із своєї скромної плати оплачувати готелю. Артисти хотять за приміщення заплатити.

— **Надія є матірю... наївних.** Три дні жили громадяни польської республики гарною ілюзією. Оплати за паспорти скасовані! При найближчій відпустці, позичці або малій спадщині по добрій тітці їдемо в світ! За часом, у фотелях, люди простягали ноги на цигарі і мріяли. Шукали в своїй уяві краю, де нема комуністу і де валюта не видержує суперництва з „золотим". Вибирались на вакації. Паспорт тільки 25 зол.! Нарешті! На другий день добра звістка трохи поспувалась. Не 25 — казав півофіціяльний голос — а від 25 до 125 зол. „Но, нехай буде і 125. Всеж таки не не 500". Нині П. А. Т. — всезнайко, що приносить такі гарні звістки є вже уповноважений стверднти, що „інформації подані пресою останніми днями про зниженку оплат за закордонні паспорти є неточні і не відповідають дійсности..." Ах, ця дійсність! І не могла телеграфічна агенція заждати з таким спростуванням бодай до пріма апріле!

— **„Лісовик".** В околиці Зборова жив у лісах кільна місяців вязень-утікач Лейко Кміт, засуджений на 8 літ за грабіж. Він утік із карного заведення в Дрогобичі, „роздобув" рушницю в лісі, здерши її з плечей якогось побережника і годувався тим, що уполював. Але що затужив за рідною і своєю любкою, почав заходити в село і там поліція вистежила його. Дві години боронився він, відстрілюючись, згодом піддався, признався до вбитої звірини і станув знову перед судом, який причинив йому ще рік до попередньої кари.

— **Не хотять дітей.** На протязі одного дня найдено у Львові двоє підкинених дітей: одно 3-тижневе на вул. Алємбеків, друге в заведенні для немовлят, де мати, зайнята тим, воліла лишити свою дитину, а сама втекти.

— **Бандитизм.** У добромильському повіті піймали ватагу опришків, що нападали на спокійних громадян, грабили і збивали. Ватага складала із 7 членів: двох Шереметів, Мазурчика, двох Ворків, Баніцького та Чорненького. Найшли при них запас зброї. Один признався до вбивства. — На товарний поїзд, що зайхав із Підзамча в напрямку Тернополя напали 3 бандити зараз за клепарівським мостом, а обезсиливши кондуктора, скинули більшу скількість кам'яного вугля і втікли.

— **Рекорди.** Америк. тов. воздухоплавства визначило останній рекорд висоти для балюнів, здобутий капітаном Гресм: 42.470 стіп. — Воєнна виграна Англії виглядає в цифрах так: Англія має діставати від своїх довжників річно 22 міл. фунт., а має платити Спол. Державам 38 міл. До цього треба додати, що замість 22 міл. дістала вона за минулий рік тільки 8.200.000 фунт. — Шаляпін дістав пропозицію від фільмового короля Гріфіта відограти ролю у фільмі „Пісня старої Еспанії" за мілюн дол.! — Англ. м-ство внутр. справ подає таку цікаву статистику: за місяць жовтень украли в Льондоні 1665 авт і мотоциклетов. — 90 літ тому селянин Брандт із Гогентаффена, в Ганноверї, вимігрував до голяндської Індії, зробив там великанський маєток як власник плянтацій. Помер він 80 літ тому. Тепер 500 родин з цілої спадщини вартости 1000 мілл. зол. марок. На цю суму має апетит 2300 осіб, що вважають себе спадкоємцями Брандта. Всі вони, коли хотять добувати своїх прав мусять спершу прийняти голяндське підданство.

— **Чудасії.** Фашистівський префект Кіетто заборонив у всій своїй провінції танцювати чарльстона і блек-боттом. У наказі він заявляє, що „ці танці суперечні з фашистівськими поглядами на естетику та мораль". Чи тільки фашистівськими? — У „Красной Звезде" з 4-го п. м. вичитуємо, що в СРСР є ще до нині люди, які вірять, що там управляє цар. Один з повбранців червоної армії в Севастополі так відповідав під час бранки на защиті: „У кого служите? Як прізвище вашого господаря?" „А кто-же його знає!" „Яку дістаєте плату?" „Дають хліб і фасолю, а на одяг 18 рубл. у рік. Ось і все". „Хто-же управляє вашим краєм? Яка у вас влада, цар чи хто інший?" „Може цар, може хто ін., ми не знаєм". Військова комісія почала сумніватись, чи не має до діла з божевільним. Дали його до обсервації психіятрів: вони заявили, що він — зовсім нормальний.

— **Старосвітська республика.** Недавно в звязку із спробою нової каталюнської змови, суд республики Андорр судив учителя Арманжель як агента змовників. Він був невдоволений присудом і обвинуватив суд, за те, що суд нарушив андорські закони. Маленька гірська республика з 6000 мешканцями у мальовничій котловині Східних Піренеїв дістала першу конституцію ще в 813 р. від Людовика Побожного і з цього часу є нейтральною країною під покровом Франції та Урієльського епіскопа в Еспанії. франц. президент і згаданий епіскоп мають титули князів Андори і кожний визначує свого делегата „вікарія", що завідує судовими справами при допомозі суддів. Проти суддів протестують перед вікарієм, а над вікарієм існує ще касаційний суд у Парижі та епископська колегія в Уріелі. Тепер що старовинну процедуру приноровлять у справі Арманжеля.

— **Дотепна пропаганда.** Комуністичний паризький денник „Ліманіте" розіслав обіжник до робітників, моряків і жовнірів, щоби вони протестували проти наклепів на Радинську Росію і посилали ці протести на адресу редакції. Щоби обіжник дійшов на адреси певніше і не викликав підозріння, всі листи вкинули комуністи в парляменті до почтової скриньки, де на марках прибивають печатку „Парляменту" із державним прапором. Але листи випадково застрали в скриньці.

— **До південного бігуна.** Норвегія приготовляє нову виправу до бігуна. Але не до північного, тільки до південного. Її мета відкрити нові терени для ловлі китів і зібрати при цьому нові дані з географії та зоольогії. Фінансує виправу багач Крістенсен. Корабель поїде під проводом проф. Гольтедаля і зватиметься „Норвегія".

— **Світова величина.** Фашистівський уряд рішив доповнити італ. національний прапор емблемою фашизму „язиком прутиків". — Китайський уряд зірвав договір з Еспанією з 1864 р., який боронив інтереси еспанських підданих у Китаю і прононує підписати новий на рівних взаємних правах. — Великий майстер шотландського обряду масонської ложі підрізав собі жили в Палермо. — Польський уряд хоче почати торговельні переговори з німецьким щодо вивозу вугля, коли дістане вуголь. — Останню партію шахів виграв Капабланка, маючи тепер 3 виграні; Альохін має їх 4. — У радянських консулятї в Шанґаю найшли в спальні консули ранену в груди балетницю Саховяч; вона каже, що пробила по по необережности. — Скількість адвокатів в Англії росте так епідемічно, що славний університет у Кембріджі взяв цього року „нумерус клявзус": 300 вільних місць для студентів. — Рокфелер дав 2 мил. дол. на археольогічний музей у Палестині. — На зїзді хемічних промисловців у Франкфурті сказано, що Німеччина незабаром почне виробляти штучний каучук, який перевищить своєю якістю та дешевістю всі дотеперішні. — В Антверпені вкрали із приватної збірки Рубенса „Відрізання голови св. І. Хрестителеві". — Чарлі Чаплін виграв процес проти письменника Леба, який подав його в суд бупім-то за плягіят його твору у фільмі. — У Ленінграді появилась дивна епідемія між дітьми звязана з болем серця та шиок.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією І. Стадника (вул. Шашкевича 19-го „Зачароване коло", Л. Ридля.
Початок 7.30 вечером.

Міський великий театр:
18-го „Серед розтанцьованих суконь", пєса Росса Д. Сан Секондо.
Початок 7.30 вечером.
19-го в год. 3.30 попол. „Мельник і його донька", знижені ціни.

Міський „Театр новости":
18-го „Король Кави", оперетка.
Початок 7.30 вечером.

Кіна.

„Палєс": „У сьомім небі", продовження на загальне бажання.
„Лев": „Зрада і нужда куртизани" на підставі Бальзака, з Вегенером і Ліндфест.
„Апольо": „Гра у шахи" (звязок пальці Катерини).

ФУТРА жіночі, мужеські і діточі, містові і подорожні — першокласно виконані — дешевий товар — низькі ціни — догідні умови сплати, найкористніше у фірмі

Андрій Кузьмінські

936 львів, пл. марійська 9. 1—5
Тел. 42-53. (у виходу Руського).

ФУТРА
ДЕШЕВІ І ДОБРІ
тільки у
Артура ПАЙЦЕРА
Тел. 49-72 **ЛЬВІВ** Тел. 49-72
ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

Подяка.

Кремінець, 15. липня 1927.

До Шановної фірми
М. Фрайліх, Львів, Городецька 85.

Почуваюся до глибокого морального обовязку, подякувати Панові за вирятування від небезпеки смерти моєї 65 літної мами, недужої жінки, яка упадала під тягаром терпінь з приводу перестарілої пропукляни, що мучила її понад 25 літ. Всі бандажі, що вживала їх дотепер тільки погіршували стан її здоровля, так, що деколи цілком не могла ходити. Коли однак звернулися ми до Шан. фірми, з Вп. Пан щасливою рукою добрав її відповідний бандаж, пропукляна зникла цілком. Тепер моя мама чується сильною як перед 25 літами і ми відзискали в ній здорову маму і газдиню. Тепер бачу і єсьм глибоко переконаний, що всі високі відзначення і медалі як також дипльоми, які признано Шан. Панові були цілком заслужені. Для нас було це правдивим чудом привезти до Львова стару схорілу жінку з застарілою пропукляною, а відвезти з поворотом сильну і цілковито уздоровлену маму. Я зі своєї сторони можу тільки якнайгорячіше дораджувати тим, що терплять на пропукляну звернутися до фірми М. Фрайліх де можна найти спасенну поміч без ріжниці на вік і пол. — Прошу принять вислови найглибшої вдячности від мене і моєї мами

з поважанням **Михайло Хіздіс.**
Кремінець, Дуб. рогачка ч. 72.

Здоровий прояв.

В справі „Волинського Селянського Кооперативного Банку".

(Письмо до Редакції.)

На початку 1925 р. група людей в Рівному, що гуртувалась біля збитого В. Осецька, заснувала „Волинський Селянський Кооперативний Банк". У минулих 8 роках від часу заснування Банк цей розвивався незвичайно слабо, будучи в руках політичної групи Осецька, т. зв. У. Н. П.; наслідком того широкі круги українського громадянства ставились до нього з резервою. Через те Банк за 8 років свого існування не міг набрати ширшого кооперативного значіння, не вияви організаційної діяльности, не згуртувати коло себе селянства.

Незормальне положення Банку зрозуміли нарешті керуючі органи Банку і починаючи з другої половини 1927 р. рішучі відмежувались від впливу инше згаданих політичних чинників, так що нині усунули з помешкання Банку канцелярію і весь партійний апарат т. зв. У. Н. П. Банк став на суто кооперативний шлях, відкриваючи для всіх українських громадян вільний доступ у члени Банку. Тим самим відразу створено умови для інтенсивного його розвитку.

Українське громадянство і його організації належно оцінили цей поворот на шлях здорової кооперативної роботи і визнаючи засаду, що краще взяти в свої руки вже існуючу кооперативну організацію, ніж творити щось нове, анемічне і таким чином розбивати сили, — рішили підтримати цю необхідну і єдину покищо в Рівному українську економічну організацію, обєднати біля неї всі здорові й активні чинники, аби таким чином зробити Банк дійсним кооперативним осередком Рівенщини, як в боку ідейно-організаційного, так і економічного.

Одночасно доконано персональних змін в керуючих органах Банку, а саме: головою правління Банку вибрано виставленого українськими громадськими організаціями кандидата — п. Василя Сочинського, кооперативного діяча, а до Надзірної Ради делеговано поміщо в ролі обсерваторів трьох представників: пп. д-ра М. Гуцуляка, професора української гімназії, Антона Кентржинського, заступника голови Ради „Просвіти" і проф. Івана Оболонського, голову батьківського комітету гімназії.

Як наслідок цих змін намічено вже в найближчому часі створити при Банку Комітет організації кооператив, заложити гуртівню для споживчої кооперації та організувати окрему кооперацію в Рівному. Разом з тим в найближчому час

Банк має бути остаточно прийнятий у члени Реві́зійного Союзу Українських Кооператив у Львові і з цею метою в днях 23, 24. жовтня п. р. інспектор Союзу п. Л. Кобилянський перевів другу ревізію Банку (перша відбулася 28—30. червня п. р.), яка ствердила значний поступ Банку, що розпочався в другій половині 1927 р.

Всі вище подані факти створили грунт для масового вступу українського громадянства в члени „Волинського Селянського Кооперативного Банку", який сьогодні став дійсним осередком українського економічного життя Рівенщини.

Подаючи отсі інформації до відома всього громадянства, тим самим спростовуємо подані невідповідальними чинниками до преси неправдиві відомости про цамірену нібито ліквідацію „Волинського Селянського Кооп. Банку". Одночасно закликаємо все свідоме українське громадянство Рівенщини, всі кооперативи, читальні Т-ва „Просвіта", всіх просвітян — негайно й масово вписуватись в члени Банку.

Ф. Пекарський,
директор української гімназії в Рівному.

В. Сочинський,
голова Правління „Вол. Сел. Кооп. Банку"

А. Кентржинський,
заступн. голови Ради „Просвіти" в Рівному.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

Пописи.

ВОЛОДИМИР. (Повітовий церковно-народній зїзд Володимирщини 6. листопада 1927 р.). Гарний сонячний день. Коло г. 12 в полудне найбільша в Володимирі сала військового кіна виповнюється по береги. Прибуло 261 делегатів з повіту і крім того, до півтораста гостей. Прибули також представники цивільної влади та кореспонденти деяких українських і польських газет. Зїздом проводить інж. Кравківський, з докладами виступає д-р Річинський, в президії займають місця Петро Каркушевський, Григор Москалюк і Микола Вітовський. У докладі про сучасний стан церковного життя української людности стверджено ненормальні внутрішні відносини в церкві — як в ділянці національних відносин, так і в церковній господарці. У зовнішніх відносинах Церкви звернено увагу на невиясненне відношення до московського патріярха та неунормоване відношення до польської держави. Прийнято слідуючі резолюції: 1. Організація Православної Церкви в Польщі поручена була росіянам, але девятилітній досвід виявив шкідливість цього кроку, бо Церква нині знаходиться в стані повного хаосу. Зїзд протестує проти ведення односторонньої політики в церковнім житю і домагається призначення на Волинь українців: правічного архиепископа і двох епископів вікарних, з котрих один був би у престолі Володимирській Катедрі. Кандидатів на епископів в імени українського громадянства повинен вкладати Церковний Комітет. 2. Зїзд уважає недоцільним і несправедливим комплетування Митрополітальної Ради по призначенні. Натомість зїзд уважає вказаним організувати Митрополітальну Раду дорогою всенародніх виборів по епархіям, з тим, щоби число членів Митрополітальної Ради пропорціонально відповідало численности вірних кождої епархії. 3. Зїзд рішучо протестує проти навязування духовенству церковною владою поширювання в народі друків приватних російських видавництв, та ще й з вправною тенденційною русифікаційною закраскою (напр. вид. „Добро", „Світ истины" та ін.) і вважає не тілько злом але стягом духовного взагалі, ані особливо церковної влади; зїзд взагалі протестує проти вапрягання духовенства до такої однобокої русифікаційної політики. 4. З приводу намагань московського патріярха відновити свою владу над Прав. Церквою в Польщі, а з другого боку з огляду на невиразну позицію Варшавської Митрополії, яка чекає що на якусь постанову всеросійського патріярха („Воскр. Чтенія" 1927, ч. 9) зїзд уважає засадничо недопустимою надалі церковну залежність від Москви, але для остаточного вирішення тої справи і взагалі впорядкування церковного життя зїзд домагається негайного скликання Краєвого Церковного Собору з представників духовенства і мирян, обраних спеціяльно для того духовенством і мирянами. 5. Обговоривши статут внутрішнього устрою Прав. Церкви в Польщі, опрацьований У. Матірного Т-ва „Просвіта" дня 26. грудня п. р., аби могли користуватися 66 проц. залізничою знижкою при повороті зі Львова.

Крім того до участи в Зїзді запрошуються представники всіх наших центральних культурно-освітних і економічних установ а також представники духовенства, учительства, жіноцтва, інвалідів, Пласту, Лугів, Соколів і т. д.

Зїзд відбудеться в салі „Української Бесіди" Львів, Рутовського 22. Початок зїзду в год. 4-ій пополудні.

За Головну Раду Товариства Охорони Воєнних Могил.

Бр. Янів голова. *Д-р І. Німчук* секретар.

Посмертні згадки.

Петро Кісь, визначний селянський діяч-патріот, член Українського Нац. Дем. Обєднання, член Повітового Народнього Комітету Бібрщини, упокоївся на днях в родинному селі Квекотові в молодому ще віці, бо лєдви в 36-му році життя. Покійник належав до найсвідоміших і найрухливіших селян повіту, був активним членом всіх повітових товариств, а нашій національній партії відав на організаційному полі у Бібрщині величезні прислуги. Вже коли тяжка недуга леген в безвихідно вхопила його в свої обійми, він на післане йому запрошення на довірочну партійну нараду ще відгукнувся останками сил і тремтячою рукою написав листа, в якому повідомив, що він як послушний воїн — голоситься до участи в нараді тільки духом, бо тіло за слабе вже, щоби туди прибути, але що його до останка цікавить, які рішення западуть на цій нараді, тому просив, щоби про те, що товариство урадить, його скоро повідомити. Покійник був за нашої влади членом Національної Ради а його стрічка постать і річеві палкі промови у недовго залишиться на все у памяти Бібрщини і Українське Нац. Дем. Обєднання а також всі наші національні, культурні і економічні товариства втратили в особі бл. п. Петра Кісь незламну силу. Земля Йому пером. В. П.!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабчевича:

Підволочиська:
19. XI. Майська ніч.
20. XI. Шумі Марічка.

Тернопіль:
21. XI. Шумі Марічка.

Зборів:
22. XI. Вихрест.
23. XI. Ріа.
24. XI. Запорожець за Дунаєм.

До театру заангажовано артистку Вп. Сорокину. Оркестер театру побільшено до 8 осіб під управою диригента п. Сапмач. — Режисер театру п. Сорока готує до постановки: „Катерину", „Аскольдову Могилу", Гейну" і „Пісні в Лицях". -б

В неділю дня 20 листопада 1927 відбудеться великий Сокільський Вечір з танцями для членів і запрошених ними гостей. Вступ виключно за поіменними запрошеннями. Що запрошення належить зголошувати в домівці С.-Б. вул. Руська 20 в суботу від год. 9 20.— *Старшина С.-Б.* 932 1-2

На „Рідну Школу" зложили Вп. Ірена і Евген Гашинські з Перегінська 15 зол. замість вінця на домовину бл. п. Івана Чапельського. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 924a1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Окій умебльований з фортепяном, віддам в піднаєм. Яримович, Голомба 11a/I. від год. 2—3. 931 1-2

ТІЛЬКИ ВІВСЯНА КАШКА
Quaker Oats
ІДЕАЛЬНО ОЧИЩЕНА
Є ВІЛЬНА ВІД ДЕРЕВНОЇ ЛУСКИ, ЩО ДРАЗНИТЬ КИШКИ. ВОНА М СТИТЬ У СОБІ ВЕЛИКУ СКІЛЬКІСТЬ ВІДЖИВЧИХ ВІТАМІН.

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 37—?

ГАРНЕ мешкання з харчем для 2 панночок (студенток). Поміркована оплата. Стравна опіка. Львів, Саніги 65/III. на ліво. 933

ЮРИСТУ солісітатора, котрий буде вести адміністрацію філії „Просвіти" в Мельниці, Д-р Шуровський адвокат Мельниця". 934 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 Пересвітлення Рентґеном 12—2

Дентист Д-р А. Пфау переніс ординацію на вул. Легіонів 23

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий ЛІКЕРИ у 70 різних смаках „STELLA" в 70 різних смаках до набуття в аптечних складах. Головний склад В. Ґ. Машинський в Поважниці, Галичина. Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 18—?

МАКРАТТЯ з хінського срібла найліпшої якости 24 штук (6 ложечок, 6 виделок, 6 ножів, 6 ложечок) зол. 24-50 тільки у виробника 880 2-3
С. А. РОПШИЦ, Львів
Сикстуська 16.

Вносьте вчасно передплату!

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів. Підвале ч. 7, Земельний Банк Іпотечний, книжечка ч. 1141.

ТОВАРИСТВО
Охорони Воєнних Могил у Львові.

Комунікат ч. 8.

Головна Рада Товариства Охорони Воєнних Могил, бажаючи скріпити зв'язок зі своїми філіями і подати їм основні напрями діяльности на терені їх праці на найближчу мету, скликає на неділю дня 25. грудня ц. р. до Львова Зїзд делегатів Філій Т-ва.

Програма Зїзду така:

1) Отворення. 2) Завдання Товариства Охорони Воєнних Могил — реф. д-р І. Німчук. 3) Справа памятників в честь Полеглих — реф. ред. Лев Лепкий. 4) Дискусія над referатами і ухвалення відповідних резолюцій. 5) Евентуалія.

На два тижні перед Зїздом делегатів нашого Т-ва Головна Рада вишле кожній філії запропоновані референтами до ухвалення на Зїзді резолюції, які філіяльні виділи матимуть змогу основно передискутувати й заняти до них відповідне становище.

На зїзд обовязана кожна філія нашого Т-ва вислати принайменше одного делегата, який повинен виказатися в виповласгою виділу філії. Делегатами повинні бути вибрані по можности такі особи, які будуть одночасно представниками філій або читалень „Просвіти" на Загальний збір

ГУРТІВНИЙ СКЛАД ОСЕЛЕДЦІВ
БРАТЯ КАЛІЦЬ
Львів, вул. Казимирівська 12.
Телефон 14-42. (НОВА БУДІВЛЯ.) Телефон 14-42.
повід. мило ласкаво, що для вигоди П. Т. Публики відчинив з днем 19. ц. м. біля гуртівні
ФРОНТОВИЙ СКЛЕП для ДЕТАЙЛЬНОЇ ПРОДАЖІ
та має стало на складі першорядні роди **оселедці**, **маринатів** і **сардинок** і може вдоволити найвибагливіших смакунів. Заразом завідомляємо, що з днем 21 ц. м. буде курсувати по місті стало спеціяльно впроваджений наш фірмовий віз заосмотрений у всіляко наші товари,
а спеціяльно
ВУДЖЕНІ ОСЕЛЕДЦІ і МАРИНАТИ
світової слави
„NORDIA — HAWE"
Дякуючи за дотепер шні ласкаві згляди, поручаємося на дальше П. Т. Публиці.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 260 (11.227). Львів, неділя 20. листопада 1927. Поштова оплата скарбова ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Варшавські методи.

Львів, 19. листопада 1927.

У Варшаві стався факт, який мусить викликати велике обурення у кожної людини з розвиненим й утвердженим правним почуттям. На вулицях польської столиці від часу до часу відбуваються орґії бандитизму на політичному підкладі. Не є це явище зовсім відірване, наскрізь випадкове, тільки явище, що закрокує на систему політичної боротьби, що погрожує перемінитися в хронічну суспільну недугу, яка пошестною зморою придавлює громадянство.

Останній факт політичного бандитизму в своїй ланцюговій продовженні доторкає особи пос. Грінбавма, відомого прінціпового сіоністичного діяча на терені Конгресівки. Коли пос. Грінбавм в ночі у вівторок (15. ц. м.) вертав до дому з засідання Жидівської Національної Ради, біля дому, в якому він живе, приступили до нього три особники, з яких один запитав його, з ким має честь зустрітися. Не вижидаючи відповіди, а впевнившись щодо особи, на яку дожидали ці люди, почали вони пальцями періщити безборонного пос. Грінбавма. Реакція нападеного проявилися криком. На крик надбігли прохожі, що змусило напастників до втечі. Явився і сторож публичної безпеки, поліцай ч. 824, але цей спокійно відмовився від якоїнебудь інтервенції, подаючи пос. Грінбавмові своє число.

Так представляється голий факт. Годилось би тепер коротко зупинитися над тлом нічного нападу на вулицях Варшави. Та попереду треба додати, що напастники не мали жидівських фізіономій, значить: це не були внутрішні жидівські порахунки.

Пос. Грінбавм відомий як організатор бльоку нац. меншостей у виборах 1922 р. Ідейним ініціятором того блоку був німецький посол у законодатному соймі, а теперішній сенатор Гавсбах; пос. Грінбавм був технічним виконавцем того бльоку. З того приводу на особі пос. Грінбавма скупчилася вся ненависть тих польських чинників, які спрепарували таку виборчу ординацію, щоби якнайменша кількість представників неполяків найшлася в польських законодатних установах. Пос. Грінбавм в значній мірі перекреслив пляни і рахунки всіх ворогів „горожан другої кляси".

Справа виборчого бльоку неполяків стає тепер знову актуальною і то як не всіх, то щонайменше розсіяних народів, себ-то справжніх національних меншостей. Бо тільки у спільному виборчому фронті, тільки зединенням усіх своїх сил, тільки скупченням усіх партій і груп біля одної виборчої листи — можуть нац. меншости обминути ті западні, в які втягає їх виборча ординація, коли б кожна національна група йшла до виборів окремо. Думку відновн, а навіть поширення виборчого бльоку нац. меншостей знову видвигнув пос. Грінбавм. Ясно, що це не видвигає його на становище *сегоне vatze* у всіх тих, які на розвалі й розпорошенности поодиноких національних і соціяльних груп будують свою велич.

В польському житті від довшого часу все помітнішою стає тенденція розкладу політичних партій. Як більшовики пропагували і спомагали всякі „розложенія", на соціяльному підкладі, так тут домінуючим явищем є розклад на політичній базі. Можна навіть дозволити собі на твердження, що на території сучасної Польщі перехрещуються ці обі тенденції, назвім їх: більшовицькою і фашистівською. Обі ці тенденції ведуть до скупчення влади в одних руках, до диктатури. Зовсім ясно, що кожний, який в той чи інший спосіб протиставиться зазначеним тенденціям, є їх ворогом.

Одночасно в польському житті від довшого часу помічається специфічні методи політичної боротьби, а радше методи розправи з політичними противниками. Є це метода фізичного насильства над одиницями. Правда, не є це виключно польська особливість. В країнах захитаної політичної і суспільної рівноваги такі прийоми були на денному порядку. Не тільки Болгарію, Югославію, Еспанію, чи інше Мехіко характеризують подібні прийоми і засоби боротьби, але навіть Німеччина від часу до часу сколихується актами терору, як у часі шуґів і вбивства Ратенау-а, так і тепер у боротьбі між поодинокими піввійськовими організаціями. Однак те, що діється в інших країнах, має признаки явної боротьби, а в Польщі розпанощується тип не боротьби, лише засідки ізза вугла, тип конспіративного нападу. Є це спадщина по Росії, спадщина найгірша і найважча. А центром таких прийомів „боротьби" — Варшава — столиця відродженої Польщі. Тому з повним правом доводиться називати ці сумні і вбивчі методи — варшавськими методами.

Як уже зазначено, є це методи найгірші і найстрашніші, бо вони підривають віру в правовість і законність, захитують основами правопорядку. Кожний державний лад, навіть в добі переворотів і потрясень, аж тоді може претендувати на назву якогонебудь ладу, коли він охороняє і зберігає дві основні вартости: життя і майно громадян і в першу чергу життя. Де того немає, там немає ладу, а де немає ладу, там усе кінець кінців ставиться під знак запиту.

А саме життя і здоровля людей, і то визначних, передових, в останніх часах усе більше виставлене на небезпеку. Є це дуже незлорова і небезпечна проява, яка в льогічному розвитку неминуче звернеться проти винахідників і виконавців оцих метод політичної „боротьби".

В даному випадку якнайрішучіше осуджуючи прояви політичного бандитизму, прояви, що погрожують перейти в правильну систему, дозволимо собі ствердити, що напад на пос. Грінбавма осягне якраз противну мету, як того сподівалися його спричинники і виконавці. Коли на шляху до створення виборчого бльоку всіх неполяків зустрічалося важкі й непереможні трудноші, то напад на пос. Грінбавма може в значній мірі причинитися до їх усунення. Бо акти політичного бандитизму загрожують всім в однаковій мірі. Об'єднання всіх неполяків може бути протестом проти подібних прийомів політичної „боротьби" і наглядним засвідченням їх осуду.

В оборонї права нації на рідну школу.

Після всесвітної війни і визвольного зриву українського народу — боротьба за долю нації йде далі. Тільки замість боротьби на кулі й багнети йде не менше завзята і в наслідках преважна боротьба культрна, боротьба за душу молодого покоління. — Річ природна, в першу чергу йде боротьба за школу. Бо в чиїх руках школа, в того руках і ключ до майбутнього нації.

За вісім літ приналежности західно-українських земель до Польщі стратили українці кругло 3.000 українських шкіл, які спольонізовано чи зутраквізовано.

Ми мусимо всі ті школи відзискати! Нашим обовязком є подбати, щоби всюди по містах і селах повстали українські школи з українським учительством, де тільки є законом приписане число українських дітей. Шкільний закон з 31. липня 1924. дає змогу домагатися того. Використаймож цей закон!

Тому в кождому повіті мусить повстати рухливий повітовий комітет для наладнання й переведення шкільного плєбісциту. В кожній громаді (місті, місточку й селі) повстануть місцеві комітети, які подбають про своєчасне внесення шкільних декларацій. Кожда свідома громада подбає, щоби шкільні декларації внесли також менше свідомі сусідні села. Шкільні декларації вносити по змозі негайно на руки шкільних повіт. інспекторів (за посвідкою чи поручено почтою), а найдалі до 31. грудня 1927.

Поучення (брошурка В. Целевича п. з. „Про нові шкільні закони" ціна 50 сот.) і шкільні декларації (по 3 сотики від штуки) висилає на бажання в усякій скількости книгарня „Рідної Школи" у Львові, вул. Руська ч. 3.

Всяких інформацій уділяє Правна Оборона при „Рідній Школі" у Львові, Ринок ч. 10, куди слід слати повідомлення з місць і повітів про склад плєбісцитових комітетів, про кожночасний стан плєбісцитової акції та її успіхи, а зокрема своєчасно про перепони, щоби був час поробити у компетентних чинників відповідні заходи для їх усунення.

До цеї великої, збірної і в наслідках преважної праці закликаємо всіх Громадян (-нок) без огляду на професійну, партійну чи релігійну приналежність, бож доля дитини є для всякого дорога. Зі завзяттям, незломною волею і вірою в перемогу ставаймо в лави борців за нашу слушну справу. Нехай не найдеться між нами байдужих і недбалих!

Памятаймо, що закони писані для тих, котрі вміють постояти за своє право і його вповні використати.

Ми-ж народ живий, молодий, — що хоче жити і буде жити!

У Львові, дня 18-го листопада 1927.

За Головну Управу „Рідної Школи":

Ілля Кокоруда пр. голова. *Михайло Струтинський пр.* секретар.

Проблема села в комуністів.

Селянство СРСР в освітленні комуністичної опозиції.

Нема сумніву, що з введенням у життя нової економічної політики в СРСР і по страшних елементарних катастрофах недородів та голоду почало там село приходити поволі до себе. Що більше, в ньому стала відразу помітною диференціяція на досить нечисельну правда спершу, але за те економічно сильну групу заможних (відомих у комуністичній термінольогії під назвою кулаків, куркулів або гантаїв) і більшу числом незаможних, економічно незабезпечених і непродуктивних господарств. З ходом часу і подій обставини дещо змінилися. Бо до найсильніших економічно селянських господарств прийшли ще, вправді не такі сильні як попередні, але економічно самовистарчальні господарства, що ставали такими завдяки дорібкові при обставинах нової економічної політики, а за ними щойно стояли цілком бідняцькі, несамостійні та непродуктивні господарства. З часом ті останні почали самоліквідуватись таким чином, що свої земельні наділи відпоймали богатшим господарствам. Віднаймивши свою землю її власники або йшли за роботою до міста або поступали на наємну працю знову до заможніших господарів.

Про такий процес у радянському селі писали ми нераз. А тепер можна це тільки ще раз підкреслити на основі тих матеріялів і цифр, якими оперувала опозиція Троцького і Зінов'єва проти політики Сталінової більшости. В опозиціонерів довідуємося, що бідняцьку землю, наприклад, піднаймають не куркулі, а такі господарі, що мають не більше 6-ти десятин. Піднаймають її дуже радо тому, що таким чином доробляються і стають економічно сильними та незалежними. Це для опозиції один з доказів, що село взагалі стає кулацьким і що це кулацтво підтримує нинішня партійна більшість під проводом Сталіна. Цілий теперішній уряд СРСР зве опозиція тому „кулацьким".

Одначе на тому аргументи опозиції не вичерпуються. Помимувши ту обставину, що бідняки віднаймають масово свою землю, опозиція стверджує, що вони крім того приневолені продавати себе і свою працю заможнішим господарям. Принорожування наємної праці у селянському господарстві останнім часом

в застрашаючий спосіб зростає. „Вкупі з концентрацією землекористування і засобів хліборобської продукції в руках заможніших груп села, що останні в чимраз то зростаючих розмірах підпорядковують наевну працю". Так звучить в оригіналі дотичне твердження опозиції. Дальшим аргументом проти „куляцької" політики Сталіна вважає опозиція обставину, що 58 відсотків усіх хлібних надвижок села находиться в руках 6-ти відсотків селянських (очевидно найзаможніших) господарств. Словом село богатіє коштом власної селянської бідноти. А вона при нинішніх обставинах наражена густо-часто не тільки на безробіття, але навіть на голодову смерть. Чому? З тієї простої причини, що заможні господарства всієї маси сільської бідноти у найми прийняти не можуть, місто її теж не зміщує і тому вона находиться в безвихідному положенні. Очевидно, що факт такої „пролетаризації" сільської бідноти цілком не побажаний, бо це не пролетаризація а обосічування.

Чогож хоче опозиція? Вона не бажає добробуту села в такому виді, а домагається негайного ужиття відповідних засобів на те, щоби не допускати до зосереджування в руках багатших селянських господарств всього основного та оборотового капіталу хліборобства. Іншими словами домагається поновної націоналізації селянського дорібку. Далі домагаються збереження непорушности системи націоналізації землі (тепер, як відомо, земля закріплена за поодинокими господарствами), бо тільки під такою умовою влада зможе регулювати земельні відносини в краю. Опозиція твердить, що підпорою комунізму на селі може бути тільки біднота, а тому їй необхідно вернути те упривілеєне становище, яке вона займала там у часи воєнного комунізму.

Таким чином опозиція вимагає поновного знищення відроджуючого ся економічного села та хоче повести його туди, де воно найшлося в 1920 і 1921 рр., коли мало хто сіяв та орав більше над те, що йому вистарчало на прокормлення і коли мільони гектарів управної землі лежали облогом. Поминувши ці зовсім негативні домагання опозиції, всеж треба ствердити, що її твердження про наростання капіталістичних елементів у селі цілком правильне.

Усі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

ВОЛОДИМИР РИНЯВЕЦЬ,
свящ.-емерит. 3)

Щавниця й околиця.

(Спомини 73-літнього.)

(Докінчення.)

До характеристики населення Щавниці й околиці. — Горівка — нещастя народу. — Як ішла мадяризація по другому боці Карпат. — Сумні приклади. — Під владою „брата славянина".

Я сказав уже вище, що нарід в околицях Щавниці не такий темний, а до того доволі дотепний. Ось доказ: Гості зі Щавниці часто в будні дні приїздили до Явірок на прогульки, а в неділю приїздили часом і до церкви на богослуження, щоби побачити нашу церкву й послухати нашої відправи. Були це по найбільшій части інтелігенти з Познанщини, які не мали нагоди бачити в себе ані церкви, ані почути нашого богослужения. Одного разу приїхало до Явірок на Службу Божу кілька осіб зі Щавниці. По Службі Божій стояли люди перед церквою. До одної групи людей приходить панок, що вийшов з церкви і каже: „Żadna cerkiew i nabożeństwo nie jest szyzmatyckie". Явірчанин удає дурного і питається: „A co to są, proszę pana szyzmatycy?" Панок з великим зачудуванням питається: „A wy nie wiecie? Szyzmatycy niewierzą w Matkę Boską!" А мій явірчанин каже: „Czy wierzą, ja nie wiem, wiem tylko, że oni mają post do Matki Boskiej". Панок мов зимною водою змитий відійшов. Не говорив цей явірчанин як прихильник православія — про православя там мови тоді не було. Він тільки вдав дурного й темного, щоб опісля панка зблямувати.

Згадав я, що там нарід дуже любить горівку. Алеж то всюди горівка — нещастя, не тільки нашого народу, але й польського, як це пізнав я між мазурами коло Лонука-Нового Санча в дорозі до Тарнова, до Бохні; а найбільшим нещастям є вона для гірського населення. Про щавничан давніше говорили: Щавничани до зими пропивають зарібок від купелевих гостей, а в зимі і на весну пють на кредит на конто гостей.

Подав я коротку характеристику нашого народу в тих селах як їх краян. Скаже хто, що це було давно, а тепер мусіло там неодно змінитись, як усюди змінилося. Давно не був я в Явірках, але був у мене в рр. 1922 і 1923 чоловік з Біловоди. Випитав я його, як там тепер є, і довідався, що там дуже мало що змінилося. Найбільша зміна зайшла в рільному господарстві. В багатьох місцях, де перше орав плуг, тепер росте ялівець. Здалосяб до неї короткої характеристики додати щось більше, але боюся, щоби при цьому не вийшло і щось негарного, а я не хочу нічого негарного про своїх краян писати.

Тепер спинюся на справі мадяризації нашої інтелігенції і нашого народу на б. Угорщині взагалі.

Автор допису в „Ділі" наводить слова о. Зеленого зі Шляхтової про одного священика по другому боці Карпат: „Говорить проповіди по словацьки, в хаті говорить по мадярськи, лиш відправляє по нашому". Мадяризація нашої інтелігенції і народу поступала на б. Угорщині шаленим кроком. Будучи ще питомцем, був я з бл. п. своїм шваґром Йосифом Мохнацьким на Угорщині в селі Липник (не так дуже далеко від Шляхтової) в тамошнього священика о. Ганата на обіді. До обіду засіли ми оба, о. Ганат з жінкою, їх малі ... ...ти і незамужня ще молодша сестра п. Ганатової. О. Ганат з жінкою були нашими патріотами. Бесіда при столі велася по українськи. До бесіди сестра п. Ганатової ані словом не мішалася. Думаю собі, може глухоніма?! Шось їй полаю і кажу: „Про-

Польща в освітленні її міністра.

Польський Гарун аль Рашід про внутрішньо - політичні проблеми Польщі.

На сторінках віденської „N. Fr. Прессе" зустрічаємо статейку про внутрішньо політичні відносини в Польщі, написану на основі розмови з мін. внутр. справ ґен. Фел. Славой-Складковським.

Статейка дуже вбога в фактичний матеріял. Не визначається й комбінований автор (себ-то ані розмовець, ані передавець міністерської розмови) ні глибшим поглядом на справи, ні широкими перспективами. Вихідною точкою статейки є теперішній стан відносин у Польщі.

Мін. Складковський виясняє просто, може аж занадто просто, суть конфлікту між урядом і парляментом, що міститься в занадто демократичній конституції. Хоч розмовець присягається у вірности демократичній ідеї, то не може погодитися з упослідженням виконавчої влади. Але тепер уже все в порядку, від коли за згодою парляменту змінено конституцію в напрямі відложення на найближче засідання „сумнівного внесення", через що, мовляв, усунено можливість державного перевороту. Дальше забезпечено тією зміною бюджет, наділено президента держави правом розвязувати законодатні установи та уповажнено його до законодатної діяльности на час відсутности легіслятивного періоду.

Про нього (ген. Складковського), мовляв, ходять поголоски, як про модерного Гарун аль Рашіда, що ніби то він переодягається за „звичайного громадянина" чи селянина і товчеться по воєвідствах і староствах, перевіряючи поведінку і видатність праці урядовців та справність урядів. Ну, правда, він любить подорожі по державі, але в залізниці, автомобілі чи літакові і то у своїм власнім мундирі. Ці подорожі багато причинилися до направи адміністрації і поведінки урядовців.

„Про положення **релігійних меншостей** — каже п. генерал — можу з пев. ністю сказати, що їх жалоби значно зменшилися. В дійсности меншостева проблема є в першу чергу проблемою доброї адміністрації. З огляду на те, що ми дали **громадам і повітам широку автономію, меншости мають повне право вдержувати власні школи й явно виконувати свою релігію.** Вже не довгий час, як меншости стануть такими самими вірними і добрими горожанами Польщі, як сами поляки".

Не будемо вдаватися в полеміку з п. генералом на тему порушених справ. Уважаємо в даних умовинах таку полеміку безцільною. А проте не можемо стриматися, щоби не звернути уваги на занадто — скажім — простолінійне трактування глибоких і складних проблем. Дивує нас також, що п. генерал добачує в межах сучасної Польщі лише якісь „релігійні меншости", мабуть на зразок караїтів або татаріа, коли тимчасом тут у всій гостроті стоїть **національна проблема** з гострим і різко зазначеним політичним вістрям. Справу „широкої автономії" громад і повітів та права удержувати власні школи і „явно" виконувати релігійні практики хіба не будемо порушувати, бо це — пахне просто середньовічним поглядом на світ і заносить наївністю або примітивізмом.

Люди наружі на жорчеве і печінкове каміння як також і на міхурезу камицю на надмірне витворювання мочового квасу, повільно регулювати функції кишок живлячи природну гірку воду *Franciszka józefa*. Довголітні досвіди визначних практиків лікарів переконують, що вода **Franciszka Józefa** є певний надзвичайно успішний і лагідно ділаючий перечищуючий середник. Можна його поручати також недужим з переростом крокового железу. Всюди до набуття.

Перед новим господарським роком в УСРР.

(Контрольні цифри господарства Радянської України.)

В радянській пресі стрічаємо тепер над мір матеріялу про господарство та перспективи його розвитку. Ось у „Комуністі" (ч. 223) находимо докладне справоздання з засідання президії Українського Державного Пляну, присвячене обговоренню контрольних цифр народнього господарства України на 1927-28 р. На цьому засіданні був спеціяльний представник союзного центру — Кржижановський. Держплян заслухав доповідь завідуючого конюнктурного бюра Держплану, Рикліна, про проект контрольних цифр і розробив проект цифрових лімітів для побудування господарчих плянів і бюджету на слідуючий господарчий рік.

Ми спочатку для цікавости ареферуємо в загальних рисах проект контрольних цифр, а потім розгляд, як також дуже цікаві зауваження окремих членів українського Держплану. Тут зазначимо лише, що бюджет України на 1927-28 рік виказує 38 мілюнів карбованців дефіциту і що покрити цей дефіцит сам харківський уряд зі своїх ресурсів, залишених в його розпорядженні Союзом, себто Москвою, не може.

Як звичайно у більшовиків на першому пляні все стоїть промисловість. Загальний темп зросту продукції центральної і місцевої трестованої промисловости наступного року Держплян визначає в 19,7 прц. Продуктивність праці наступного року по підрахункам Держплану зросте на 0,5 прц. Зріст заробітної плати Держплян намічає в 6,8 прц. по всій трестованій промисловости, а зріст робочої сили в цій промисловости на 6,2 прц.

Цікава дисгропорція в цифрах щодо капітальних вкладів у промисловість республіканську й місцеву, якою заряджує український уряд, і промисловість союзну, якою заряджує Москвяшина. Капітальні вклади в республіканську промисловість Держплян визначає в 45,5 мілк. карб., а тому числі 5,5 мілк. карб. на житлове будівництво. Капітальні вклади в місцеву промисловість установлено в розмірі 10,9 мілк. карб. і на нове будівництво 1,7 мілк. карб. Зате партість капітальних робіт наступного року по всіляких промисловости України на думку Держплану досягне 281 мілк. карб., в тому числі для Донвуглязя — 101 мілк. карб., Південсталі — 92 карб., Південмашбуду — 15 мілк. карб., Південнорудному тресту — 18 мілк. карб. і Цукротресту — 29 мілк. карб.

Як звичайно у більшовиків, так і тепер, Держплян

„вважає за потрібне наступного року підсилити раціоналізацію виробництва і підвищити якість продукції, а також звернути належну увагу на асортимент товарів, враховуючи потреби ринку".

З цього ми бачимо, що справа з раціоналізацією й якістю продукції, як стояла, так і стоїть але, а вже зовсім зрозумілим, можливим лише за панування „ленінського" соціялізму є, справа з виробом товарів, яких ринок зовсім не потрібує.

„В галузі фінансового господарства промисловости Держплян намічає **поруч санування промисловости** низку заходів, щоби правильно використовувати всі наявні ресурси промисловости і встановлювати сувору фінансову дисципліну".

З цього бачимо, що при всій „плановости" соціялістичної більшовицької господарки треба всеж таки спеціяльних заходів, щоби правильно використовувати засоби промисловости. А справа фінансової недбалости й мариотравства, річ і без того занадто звичайна у більшовиків, щоби варто було над цим ще спеціяльно спинятися. Далеко важнішим є ствердження факту, що вся українська промисловість є хора й що її треба санувати.

Переходимо до цифр про сільське господарство України. Капітальні вклади в сільське господарство України Держплян установляє в 47,9 мілк. карб., в тому числі 21 мілк. на землеупорядкування та меліорацію і 2,3 мілк. карб. на постачання тракторів. Тут прямо справді мізерна сума, вставлена по вісімнадцять уклінному справі більшовиків, справу найважливішої „машинізації" сільського господарства. Видно, що ця справа, після всяких певдач, обридла вже їм і вони кинули

й, як вийшли вже багато інших, не менше важних справ.

Наступного року намічено згідно з планом вирощувати 5.2 міл. гектарів, і в першу чергу в прикордонній смузі, в особливо посушливих районах, а також в районах цукроварень і Дніпрельстану. Поряд із землеупорядженням намічено розсадити 40.000 дворів і переселити до межі України до 27.000 дворів. На південь України намічено переселити коло 4.000 дворів. Роботи в галузі меліорації згідно з планом мають значно поширити особливо в аграрно-перенаселених районах.

Розмір капітальних вкладів у торговельне будівництво Держплан намітив у сумі 17,9 міл. карб., в тому числі на збудування елеваторів 10,1 міл. карб. і на збудування холодників, бетонних фабрик та ін. — 7,8 міл. карб. Крім того в обігові кошти державних і кооперативних організацій наступного року намічено асигнувати 4,5 міл. карб.

Дуже цікавим є зауваження доклядчика українського Держплану Ривкінда, що заготовлювання хліба у звязку з останніми даними про врожай на Україні можна буде збільшити.

„Проте — каже він — **програму заготівель можна буде успішно виконати лише за умови додаткового завозу на Україну промислових товарів широкого вжитку**".

Це значить, що українське селянство за гроші не хоче давати більшовикам збіжа або що вони грошей на заплату хлібу не мають. Як бачимо, ситуація на Україні з селянством стала така напружена, що навіть ультрабольові хусити з українського Держплану, вирядовані й засаджені туди лише на те, щоби сліпо виконувати накази московського центру, починають кричати й погрозливо заявляють — „не одержите — мовляв — збіжа доти, доки не дасьте потрібного українському селянинові промислового товару". Про це свідчить також дальша заява Ривкінда:

„Стан ринку промислових товарів наступного року буде трохи напружений. **Взагалі в звязку з браком промислових товарів, що виявився цього року, Держплян уважає за потрібне домагатися підвищання частки України в загальних ресурсах промтоварів С. Р. С. Р.**"

Нарешті, щодо республіканського бюджету, то видаткова частина його має бути встановлена в сумі 266,8 міл. карб., в тому числі на фінансування народнього господарства 56,5 міл. карб. Прибуткову частину бюджету Держплян установив в розмірі 228,8 міл. карб., в тому числі 57,8 прц. неподаткових прибутків. Дефіцит в сумі 38 міл. карб. на думку Держплану, мусить бути покритий кошом відрахувань від стемпелевих оплат і спеціяльних асигнувань зі союзного бюджету.

Як бачимо, загальна картина народнього господарства України в будучому 1927 28 році на основі даних доклядчика Держплану Ривкінда, виходить невесела. Промисловість хора й не знати, чи вдасться перевести її санацію, бюджет виказує великий (25 прц.) дефіцит і не знати, чи Московщина, загарбавши всі економічні ресурси України, змилосердиться покрити його. Селяни не дають збіжа своїй „робітничо-селянській владі" навіть за гроші або грошей цих влада не має. Треба промислових товарів, а чи дасть їх Московщина, що ними розпоряджається, теж невідомо. „Треба домагатися", — каже Ривкінд.

Так, — треба домагатися, — кажемо й ми. Але домагатися мало. Треба змагати до того, щоби основою був змінений держплянний план, що робить з такої багатої країни, як Україна, жебрачку.

Слідуючим разом подамо критичні замітки до проекту Держплану інших його членів.

Збереження гарної цери запевнене!

По низькій ціні, можна набути кусник мила марки ELIDA. Тому пощо купувати другорядні або незнані тоалетні мила? Мило ELIDA Favorit — лагідне і чисте, сильно піниться, вибагливе наскрізь перфумоване.

1 пфенніх — 100 грамів.

Мило ELIDA Favorit

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИБ. КАМПАНІЇ.

Варшава, 18. листопада 1927.

Вторе і нині радили у виборчих справах такі групи: Центр. Вик. Комітет ППС, нац. меншости, німецький парлям. клюб. На завтра скликано наради нач. ради „Пяста". Ідуть теж наради табору консерватистів, який приготовляє вже подробний план виб. акції. В своїх кабінетах радить група правиці ЗЛН. Преса правиці подає, що концепцію створення санаційних блоків, а саме консервативного, травневого табору і селянського вже закінчено. Зате правачі кола стараються познаходити поодинокі партії, висуваючи рівночасно особи кандидатів, яких уряд хотів би бачити в будучім соймі. На чолі тих ліст стоятимуть поодинокі міністри. І так кандидатура марш. Пілсудського займатиме перше місце у виборчих містах Варшави, Кракова і Вільна, а друге місце буде займати кандидатура кн. Зд. Любомірського у Варшаві, в Краківі знову потрогось із професорів університету, консерватистів. Віцепрем. Бартель буде кандидувати у Львові на першому місці. Мін. Мораčевський у Любліні і Стрию, мін. Ромоцький на Гор. Шлеську і Поморі, мін. Юркевич у Лодзі, мін. Медінський у Бересті і Седльцах, а мін. Назабітовський у Познані.

КОМУНІКАТ ПРО НАРАДИ НАЦ. МЕНШОСТЕЙ.

Варшава, 18. листопада 1927.

Після двохденних нарад представників нац. меншостей, які йшли у Варшаві, оголошено такий офіціяльний комунікат: Дня 17. і 18. листопада ц. р. йшли наради представників нац. меншостей, а саме білорусів, литовців, німців, українців і жидів у справах звязаних із надходячими виборами. Обговорювано принципіяльні основи порозуміння. Основи ці і спірні справи, які виринули, вимагають іще ухвал відповідних інстанцій поодиноких національностей.

ІОФФЕ ПОПОВНИВ САМОВБИВСТВО.

Париж, 18. листопада 1927.

З Москви прийшла вістка, що більшовицький дипльомат, творець берестейського мира, Адольф Йоффе поповнив самовбивство. Йоффе брав участь також у заключенні ризького договору. Подробиць про причини самовбивства ще нема. Як відомо з консеквенції боротьби опозиції з угрупованням Сталіна, Рикова і Бухаріна на лінії Троцький і Зіновєв, але й інші більшовицькі політики попали в неласку. Про Йоффе не було тепер вістей у циклі „неблагонадійних". Зате були вісті, що Йоффе є в психічній депресії. Йоффе родився 1883 р. у Сімферополі.

СНІГ НА ВЕЗУВІЮ

Рим, 18. листопада 1927.

Над Кальтіпіцері обірвалася хмара. Нижче положені части стоять під водою. В цілій півд. Італії, на Сицилії і в Неаполі великий холод. Везувій покритий снігом сніговою габою.

УРАГАН В АМЕРИЦІ.

Льондон, 18. листопада 1927.

З Нью-Йорку подають: Сильний ураган, який навістив околиці Вашінгтону, обурив багато домів. На одним лише передмісті столиці є упошкоджених 200 домів, 20 людей було тяжко ранених. Шкоди перевищають міліон долярів. Ратункову акцію утруднювала злива, спричинена хмарохолом.

РЕВІЗІЇ У ЛЬВОВІ.

Львів, 19. листопада 1927.

В п'ятницю рано поліція переводила ревізії у членів львівського союзу гальорців. У скарбника союзу забрано бухг. книгу, у члена управи Гнайда записки Нар. Оборони з 1924. Ревізію переведено теж в акад. друкарні, якої керівником є арештований у Варшаві пресес львівського союзу гальорців Вол. Евстахевич.

Гроші.

Долар 8·87 і пів—8·88, Банк Польський платив за золото: рубель 4·58, нім. марка 2·12, австр. кор. 1·80, одиниця лат. уній 1·72, долар 8·91, англ. фунт 43·37, турец. фунт 39·16, сканд. кор. 2·38, голянд. гульд. 3·58, дукати 20·38.

За срібло: долар 8·84—8·85, англ. фунт 43·26 і пів, швайц. франк 171·15, франц. франк 34·87, бельг. франк 24·75, ліри 48·32, голянд. гуль. 356·66, чеські кор. 26·29 і пів, шведські кор. 238·79, данські кор. 237·92, норв. кор. 235·28, гданські гульд. 172·60, австр. шилінг 125·16, нім. марка 211·43.

За девізи: долар 8·85, Новий Йорк 8·83, Льондон 43·35 і пів, Брукселя 24·80, Медіолян 46·42, Амстердам 359·38, Осльо 235·75, Відень 125·41, Берлін 211·85.

Церква Успення Пр. Д. М. у Львові.

(З приводу її відновлення.)

Завтра в неділю 20. ц. м. у старій Успенській (Волоській) церкві, що все була гордістю українського міщанства міста Львова, велике свято: митр. Шептицький посвятить її в правду основного її відновлення і відслужить у ній в год. 8.30 Службу Божу, а потім в год. 10-ій рано відправить у ній торжественну соборну Сл. Божу ген. вікарій о. А. Бачинський. Церква, що від травня ц. р. була замкнена насідком переводжених у ній робіт, із завтрішнім днем відчинить знову свої хороми для всіх вірних.

Останній раз відновлювано церкву Успення Пр. Д. М. ще в 1856 р., отже перед 70-ти роками. Тоді справлено між ін. новосівідну проповідницю і два великі бічні престоли, куплені, здається, в костелі Домініканів, що зовсім не підходило до стилю нашого обряду. Як сумно виглядала на претарпіла церква до-недавна, знає кожний львов'янин. Тому добре сталося, що Ставропігійський Інститут, власник цієї церкви, приступив до основної її реконструкції.

До відновлення церкви прийшло після довгих приготувань. Відбулися м. ін. і два фахові конгреси про ідею церкви в катедрі Шептицького, великого знавця церковного будівництва, в якому брали участь члени відділу Ставропігійського Інституту, фахові мистці-експерти, представники духовенства й ін. Нелегку справу відновлення цієї церкви взяв на себе інж. Олександер Пежанський і, треба признати, виплався з прийнятого на себе зобовязання якнайкраще, на повне вдоволення всіх заінтересованих чинників.

Хто прийде тепер до відновленої святині, то її просто не пізнає. Вся вона ніші виправлена і вибілена, а бічна її стіна і склепіння, заправлена на легко жовтаву барву, робить дуже миле, сердечне враження. Для ока це незвичайно полегшення. Всі кольорові части обмеркотано в лляну, то есмо зроблено із чотирма водоспадами, що підтримують склепіння. Як тепер стіни, що вся вони в чистого, твердого, претарпілого каменя, позбувшися вже остатньої, то вигляд їх вибрав зовсім природних рис. Позатим вибито в грубезнім муру ще одно вікно до подвір'я, наслідком чого в церкві тепер ясно і привітно. Давню долівку в церкві зірвано і тепер ціла вона вимощена майстерно чорними й білими плитами як найкращі шахівниця. Більша

ційно розяснилося мені в голові, чому в Бехерові шкільні діти поздоровляли мене по мадярськи, а не своєю рідною мовою.

Треба знати, що будапештенський уряд уживав усіх можливих заходів для можливо скорого змадяризування нашого народу. Правительство давало прим. що-року пряшівському гр.-кат. епископові 100.000 ринських до роздачі між його священиків. Сталося раз, що один деканат ухвалив одноголосно на деканальнім соборчику переписуватися з консисторією (прошу уважати: з консисторією, а не зі світськими властями!) по українськи. Правительство знов прислало 100.000 ринських епископові до роздачі, але з тим застереженням, щоб той деканат не дістав з цих грошей ані сотика. Знов-же священикам, що їхали до Америки, правительство виплачувало їх пенсію, хоча вони мали в Америці гарне удержання від своїх вірних. Виплачувало пенсію, щоб їх усіх зєднати собі для своїх мадяризаційних цілей. Бо мадяри вірили, що з хвилею змадяризування нашого духовенства — змадяризується і наш нарід.

Хоча найшлися священики, що не хотіли піддатися мадяризації, як прим. о. Ганат з Липника, о. Ганат з Камонки і ще дехто, хоча найпоміж ся і цілий деканат, котрий в одноголосній ухвалі про переписку в рідній мові хотів зберегти бодай окрушинку національного достоїнства, — але, на жаль, більша частина духовенства зовсім змадяризувалася. І ще тепер, як видно з допису в „Ділі" ч. 200, священики мадярського духа вже на нинішній Чехословачині не перевелися. А деякі наші священики сталися такими мадярськими патріотами, що навіть проповіди до народу говорили в мадярській мові, хоч нарід по мадярськи не розумів ні слова! Не дивота, що діти в чисто українському селі Бехерові витали мене в мадярській мові, а не в нашій рідній. Про те, що наша світська інтеліґенція була там в цілости змадяризована, знаємо всі.

Мадяризація на б. Угорщині поступала незвичайно скоро. В рр. 1874, 1875 і 1876 був я кілька разів у місті Любовня. Всюди: чи в склепі, чи в ремісника, чи в ресторані, розмовився я в нашій мові. А в р. 1907 не розмовився я вже в Любовні інакше, тільки по мадярськи або на міґи. Який жаль, що цей бідний, добрий нарід і тепер переживає страшне денаціоналізаційне лихоліття — під владою брата-славянина!

Шевдар, п. Бесз кінець вересня 1927.

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

часть вошів відновлено, що вийшли до 50.000 зол., ужито саме на встановлення нової дошки (білі плити — з каррарійського мармору, чорні — з бельгійського граніту).

При теперішній реконструкції усунено і неслушну пропорціональність обох бічних престолів, бо все те не годилося ні стилем нашого обряду і нашої церкви. Залишено тільки один головний престіл. Крім того відновлено цілу стіну за престолом (стрі іконп). Особливо гарно виглядають образки (20) Христових страстей. Образ Божої Матери за престолом відновила з великим смаком і зрозумінням п-ні Мушинова, ученица пок. Пещанського, що, як відомо, був знаменитим знавцем іконного малярства. Зачуваємо, що Ставр. Інститут задумує дати до церкви і першу часть Іконостасу з мармору, а нинішня запрестольна стіна з деревляними прикрасами (стовпи, ангелики і т. д.) буде теж з мармору.

Таким чином церква Успення Пр. Д. М., чудова памятка старого будівництва й один з найцінніших памятників у Львові взагалі — тепер після відновлення найкраща церква в столиці краю. *І. Н.*

НОВИНКИ.

— **Посвячення нової читальні „Просвіти“** на Сигнівці, у новопридбанім власнім домі відбудеться в неділю, дня 20. листопада, в год. 10.30 передполудником. Можна надіятися, що українське громадянство Львова і периферій візьме численну участь у цьому святі, щоби поділитись радістю з нагоди нового осередка культурної праці. Для інформації львівських громадян подаємо до відома, що на Сигнівку (Брандштетерівку) можна їхати електричним трамваєм до городецької рогачки, а зайтам чверть години ходу просто-гостинцем.

— **Сумне явище.** Нечисленні глядачі, що прийшли поглянути на виставу прегарної пєси Вільдгавса в нашому театрі, були немило вражені одним інцидентом. Після 8-ої години, коли скінчився в будинку „Муз. Інституту“ курс танців для „молодшої“ братії себто панночок студентського віку, кількапайцять розбавленних молодців силоміць вдерлось на галерію, перевернувши портієра, який уважився попрохати їх показати білети. Дирекція театру була настільки чемна, що не хотіла вжити супроти цих паничників, які чуються на танцях „добрих манер“ їхніх засобів.

— **Зголошуйта заразливі недуги.** Міський фізикат пригадує громадянству, що кожний має обовязок зголошувати заразливі недуги під загрозою гривни та арешту.

— **Львівська хроніка.** 100 урядовців працює у Львові над списками осіб, що мають право голосувати. — Державний комісар заявив, що чутки про аванси в магістраті безпідставні; навпаки: він хоче зменшити штаб магістратських урядовців. — Знову 22-літня жінка хотіла отруїтись; причина — нещасливе кохання. — Після гостинних виступів у Відні, Празі та в інших менших столицях, приїхав до Львова штукар від тухих яєць Пуздровський, який так незручно тягнув портфель у трамваю, що його зловили за його зручну руку. Панич у фуґрі, лікарях і шовкових сварлитках був уже 12 разів караний. — Цьогож дня піймали ще кілька злодіїв. - У додатку Львів мав 2 пожежі.

— **Збіговище через помилку.** Перед монастирем сестер Серцівок у Львові було небуденне збіговище. Юрба жидів хотіла спасати увязнену там дівчину, доньку купця Проміса, яка щезла ще весною безслідно. Серед темних жидів досі панує пересуд, що християнські черниці поривають жидівські дівчата в монастир, де їх насильно охрещують. Родину Проміса повідомив хтось, що бачив їх доньку у вікні згаданого монастиря. Справа пішла в суд і представники суду при великім збіговищі мали відобрати увязнену дівчинку. Але виявилось, що згадана дівчина лише здалека подібна до згубленої Проміжової.

— **Померли:** мароканський султан Мулай, що панував від 1912 р.; він перевів там цілу низку реформ. — Проф. унів. у Гайдельбергу відомий римініаліст Ліцінгаль, у 74 р. життя. — Полковник Ян Собеський, нащадок великого короля, помер у Льос Анджельос. Попав туди після різних пригод. Підчас американської громадянської війни був він тайним агентом президента Лінкольна. Пізніше вступив на службу мексик. президента Хуареза. Підчас війни з цісарем Максиміліяном Собеський був командантом військ, які розстріляли цісаря. Згодом мексиканці хотіли розстріляти і Собеського, але він спасся дуже романтично. За ним вступилась гарна донька мексиканського генерала, взята Собеським у полон; вона переїхала сотки миль до головної воєнної квартири, де випрошала йому помилування за давніші його заслуги для Мексики.

— **Рекорди.** Віцепремієр Бартель, проф. політехніки хоче бити на... шофера. — Америк. інжиніер Белланка зробив новий проект самольотаки, який зможе держатись у воздусі без перерви 72 години. — Рекорд скромности при найближших виборах до сойму здобуде партія, яка в останнім числі „Раді“ поставила свою кандидатуру такими словами: „Ініціятиву до перевиборчих порозумінь повинна дати така партія, яка не має причин боятися нападів з якоїнебудь сторони. Такою саме партією є Українська Партія Праці“. Іншими словами: партія, якої ніхто не буде побоюватись, бо ніхто її не боїться. — Америк. корабель „Саратога“ переданий до вжитку воздухоплавства: він у силі помістити 80 літаків і 1800 осіб. — Молода англійка С. Мекдонельд видряпалася на найвищий шпиль в Африці Кіліманджаро. Ця гора має 6010 метрів. — У Лізбоні арештували одного дня всіх шкільних директорів у місті, які обвішавені гарматними вистрілами, розпустили дітей додому. Директори цього неспокійного міста були певні, що це знову вибухла революція. А не була привітальна салюта в пристані.

— **З Українського Наукового Інституту в Берлині** повідомляють нас, що дня 18. ц. м. мав відчит д-р Д. Олянчин: „Матеріяли до української історії з таємного державного прусського архіву в Берліні. Роки 1648-8“.

Навіть не бачучи кожна жінка хапає за туалетне мило

Lukaschika

— **Науковий Еміграційний Інститут.** Комісар уряду на місто Варшаву затвердив дня 12-го вересня 1927 р. статут Наукового Еміграційного Інституту в Варшаві. Головою Інституту є проф. д-р Ст. Глюмбіовський, а секретарем проф. д-р І. Зелінський. Органом Інституту є „Квартальник“. Ціллю Інституту є діяльність в напрямі наукових досліда польських еміграційних і колонізаційних питань.

— **Як помер ґенерал Ґомез.** Америк. преса подає подробиці смертної кари ген. Гомеза, голови мексиканських повстанців. Гомеза зрадили його „прихильники“, вказавши печеру, де він скривався, у Веракрус. Його в четою відвезли в Тоґельо перед воєнний суд. Суд тягнувся недовго. Його і двох офіцирів засудили на розстріл. Гомез заявив, що прохає розстріляти його в місті Мексико. Ген. Ескабедо відмовив. „То перенесіть у столицю мого труна“, прохав Гомез. Жовніри, що мали його розстріляти, були сильно схвильовані; найстарший із них офіцир, служив колись під командою Гомеза. Гомез віддав йому на памятку свій годинник, хустинку на шию і золоту монету. Трупи розстріляних відвезли на другий день у Мексик і там їх поховали. Цьогож ранку урядовець, що був при смерти Гомеза, сказав, що він і його приятелі вмерли як герої. Гомез прохав дозволу написати ще й листи: до жінки, матері і до д-ра Хіменеса лікаря в таборі повстанців. Хіменеса полонили війська Гомеза силоміць, проти його волі, тому, що повстанці не мали в таборі ніодного лікаря. Гомез перед розстрілом сказав: „До побачення, панове! Я вибачаю зрадникам!“ Із штабу повстанців не піймали досі тільки одного провідника ген. Медіна.

— **Клопоти Райнгардта в Америці.** Геніяльний німецький режіссер Райнгардт прибув до Нью-Йорку з метою виставити там кілька пєс. Зараз при виїзді ждала на нього несподіванка. Йому доручили скаргу в претенсією на відшкодування в сумі міліон дол. за те, що він не додержав якоїсь умови з американським підприємцем. Райнгардт заявив, що вперше в житті чує прізвище позиваючого і всю історію описану в скарзі. Є це для нього увертура при підготовці виставки Шекспіра, на якого американці йдуть дивитись тільки тоді, коли афіші запевняють, що... сам автор буде на виставі. Райнгардт має більшу трему перед своїми виставами як перед процесом, бо не знає краще претенсій своєї публики як претенсій свого невідомого позивника.

— **Священик винахідником.** Священик із Горішнього Шлеська Йосиф Шухи, що виконує обовязки ректора в стейті Нью-Джерзі, у Петр Амбой, зробив дуже важний винахід. Є це апарат, який у силі стримати поїзд у найбільшім розгоні навіть тоді, коли машиніст не догляне остерігаючих сигналів. Поїзд затримується без потрясень. Винахід здобув уже 17 патентів.

— **Відень із мешканевою кризою.** Відень рішив вибудувати у найближчім часі 6000 нових мешкань у великих домах і малих родинних віллях. Буджет на цю будову призначений у сумі 76,250.000 шіл. Таким робом у 1929 р. мешканева криза у Відні буде розвязана.

— **Контрабанда дорогоцінностей.** Нюйоркська поліція арештувала 5 мужчин і одну жінку, учасників міжнародньої ватаги контрабандистів від дорогоцінних каменів. Американська поліція втратила більш року енергії, працюючи у контакті з франц., англійською та голяндською поліцією. Першого зловили електротехніка пароплава „Пенсильванія“ Лемотта, який у каблуках черевиків мав сховані дорогоцінности на 100.000 дол. Його спільники мали їх разом на міліон дол. і все це перевозили в Америку без мита.

— **Подвійний злочин.** Поліція одного містечка в Югославії була схвильована цими днями одною сенсаційною телеграмою. Мешканець міста добродій Альбрехт що виїхав до Відня, прохав телеграфічного розвязнення від поліції: яке не подвійне вбивство трапилось на вул. Матея ч. 10 його міста. У цьому домі жив саме пан Альбрехт. Місцева поліція нічого не чувала про ніякий злочин. Звідки знав про це пан Альбрехт у Відні? Шож виявилось? На вул. Матея ч. 10 ждала на свого мужа надаремне пані Альбрехтова, яка писала до нього листи у Відень, а він не хотів вертатись. Щоби його примусити до повороту, дотепна жінка вислала йому телеграму з чужим підписом, що дома довершено страшного подвійного вбивства. Муж переляканий, але замість вернутись поїхав зателеграфувати до рідної поліції. Погадав може: коли є трупи, то прийду запізно. А дістанши відповідь, що трупів нема, лишився анцалі у Відні. Але жінка, що так ошукує чоловіка, повинна бути покарана!

— **Світова всичина.** Президент Мексику видав сенсаційний наказ: носити зброю. Зброю носить там віддавна кожний, бо інакше є певний свого життя. — Одна із найбільших америк. фабрикантів машин Мак Кормік розводиться із своєю жінкою, співачкою Ганною Вальсьтон, кажучи, що є нею зовсім розчарований. — Тканьку фабрику в Лодзі купили на ліцитації одна англ. фірма за 9 міл. зол. — У Празі основали товариство, яке продаватиме людську кров для лікарських потреб. — На черзку англ. корабля „Перемиря“, що їхав на еспанських водах вибух бунт; моряки побили офіцирів і знищили частину інвентаря. — У Франції настала велика студінь; у середній Франції упав сніг. — Найкращу відповідь, яку дає рада радянських комісарів „червоному стяжку“ дістала Клара Цеткін і Мак Гельн.

— **Виклад д-ра Дмитра Донцова.** В неділю дня 20-го листопада ц. р. о год. 6 вечора відбудеться в салі Академічного Дому при вул. Сушківського 21 виклад д-ра Дмитра Донцова п. н. „Від провінціялізму до націоналізму“. Вступ 50 сот., для студіюючої молоді 20 сот.

— **Іспит конкурсовий** парохіяльний відбудеться у Львові дня 24. і 25. листопада 1927.

— **Американізація наших підприємств.** Щоби здобути більший оборот і зменшення коштів після американської системи продає **ДЕЛЬ-КА** 10.000 пар першорядної обуви по зниженій аж до 50 пр. цінах. Нема тішого сумніву, що це є найліпша нагода заосмотритися в дешеву і дуже дешеву обувь.

Театри.

„Конвер. Український Театр під дирекцією . . Стадника (вул. Шашкевича).
10-го „Зачарована коло“. Л. Рилля.

БЛ ДНИЦЮ недоконечність усуває, діє дуже змінюючо, відживляючо, побудливе апетит. Необхідний серед як для реконвалесцентів М-ра Кшиштофорского, вино хінно-залізне на еспанській малазі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власним інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорского вино хінно-залізне Лябораторія хем. фарм.: **М-р М. Кшиштофорскі Тарнів.** 3-?

20-го г. 3. попол. „Марися Богуславка“, народня пєса в 5 діях. Вечером 7·45 „Король кави“, оперетка.

21-го „Княжна Цирківна“, оперетка, год. 7·30.

23-го „Дні нашого життя“, пєса на 4 дії Л. Андреєва, в головній ролі з п. Крвицькою.

Початок 7·30 вечером.

Міський великий театр:

19-го 3·30 попол. „Мельник і його донька“, вечером г. 7. „Львівяни“.

20-го г. 3. попол. „Фотера“, вечером год. 7·30 „Серед розтанцьованих суконь“.

Початок 7·3 вечером.

Міський „Театр новості“:

9-го „Премьована класа“.

20-го 3·0 попол. „Фра содами“ знижені ціни, вечером 7·3 „Найгарніша з жінок“.

Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Палас“: „У сьомім небі“.
„Лев“: „Релич і нужда куртизани“.
„Аполльо“: „Грач у шахи“.

З театру.

„Кохання“, трагедія Антона Вільдґанса у 5 діях.

Не лякайтесь слова „трагедія“ ні цифри: „5 дій“. Дир. Й. Стадник мав повне право змінити авторське пояснення „трагедія“ на „драма“ або й „пєса“, не тільки в інтересі публики, що каже перед театральною афішею, бупім-то має забагато своїх трагедій, але мав право зробити це в інтересі правди: що в ній трагедії нема ні трупів ні крови. Це високопоетична поема (ще раз не лякайтесь: пєса на прозою!) в честь кохання, яке в силі обновляти найчорніше минуле та найсіріщу теперішність.

Так, почування, що зродило найкращі твори мистецтва, має ще дивну силу: на вдячи йому пянін-обходиспіт не завагається піти за миттю найбільше привабливої спокуси і знову піде в безодню як бурлака, але перший раз із невідомим йому досі спомином чистого духового переживання. Вчашна дівчина, що з кохання зробила професію, найде в своїм серцю невідому їй чутливість, коли вона щиро закохається. Старих, що уважають себе молодими, не почування в силі зробити смішними, а необновлюване — воно в силі перемінити найприкладнішу пару подружа в жертву кожного настрою...

Колишній директор віденського „Бургтеатру“ Вільдґанс дав нагоду своєю пєсою передумати ще відвічну проблему ще раз у новій формі, хоча й не дуже оригінальній, але справді поетичній. Наш театр добув із неї все те, на що дозволили йому його засоби. Це не була аматорська виставa, ні відомі сцени з такими викидами совісти, як дірка в декораціях, тощо. Навпаки: дбайливо, совісна гра інтелігентних артистів, за яких не треба було ні на мить соромитись. П-ні **Кривицька**, як у кожній своїй ролі, чуттєвим, а вечним обрисами симпатичної постаті; дир. **Стадник** простудіював свою ролю і дав вишліфований тип; п. **Бенцаль** мав би ще більше розмаху та свободи, небо не був призначений до суфлера; п-і **Орлян** передала свою незадячну ролю дійсно по мистецьки; п. **Неділко мав** чудову маску і був у кожному русі переконуючий; обі пані: **Козакова** та **Істоміна** були природні, мов жині. Словом: **уся виставa** робила якнайкраще враження.

Слід би може сказати кілька слів і про переклад. Коли перекладчик замість „чи ти вперше жінку у ранці?“ — каже „чи ти перший жінці?“, або замість „Ти мною переочений“ каже „Я тобі сторожа“, — то ним зовсім **змінює думку** автора. А яке пєсня — —

Та навіщо про це все писати? Для кого? Ні літературні проблеми, ні життєві, ні повісті, ні весь наш театр не зацікавили із **середи** нашої столичної інтелігенції більш... 20 осіб. Сали була порожня, як голова тих, що відмовили **волію** право-

ФУТРА ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ ПОДОРОЖНІ
На довгомісячний кредит поручає
Власна — Робітня кушнірська і кравецька
СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
Львів — пл. Капітульна ч. 1. 85 19-2

вати нагком і порами. В цьому самому будинку, в часі, коли на сцені йшла прегарна пєса перед порожніми кріслами на ІІ-ім поверсі мала салю „Муз. Інституту" будь батьком набита т. зв. сметанкою нашого молодшого та середнього покоління, яке в поті чола вчилося... чарьястона. А нехай так було комусь зробити огляднини всіх нивних львівлів, то можна було найти представників другої частини нашої інтелігенції — теж у поті чола... А деж то кілька тисячів „ре и"? Де всі ті, що при кожній нагоді кричать, що мусимо будувати власний театр?

Чутлива львівська інтелігенціє! Коли ти бачиш посмертну плякату, завсю сучеш узяти участь у жалібному обряді лю дини, яку ти за життя не мала за устілку до черевика. Послухай: після довгої та важкої недуги попав у Львів випадково цей театр і тут умирає. Може би ти відвала йому краще передостанню послугу і відвідала його перед смертю?!

Мих. Рудницький.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою здачність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Іпотечний, книжечка ч. 1141.

До свята книжки.

По мартівці виставки української книжки в Станиславові.

Наша редакція одержала слідуючого листа: „Просвіта" у м. Станиславові (Східна Галичина) запросила на виставу Української Книжки, що мала відбутись в перших числах листопаду, видавництва УСРР. Народній Комісаріят Освіти УСРР, після одержання офіційного запрошення, вирішив взяти участь у виставі і доручив мені, яко Членові Колегії Наркомосу та Голові Державного Видавництва України, виїхати до Станиславова та організувати участь українських книжок, видаваних в УСРР.

З експонатами поверх чотирьох тисяч назв я прибув 8-го листопада до Станиславова, де місцеве Староство безпосередньо з двірця забрало експонати до себе на перегляд. Гадаючи, що перегляд буде переводитися не по змісту, а по формі, я не заперечував цьому і одночасно повідомив словесно через свого представника Староство про те, що книжки привезені виключно для виставки, що ні продаватися, ні розповсюднюватися вони не будуть, що після закінчення виставки їх повернеться назад до Харкова. При тому, мій представник ознайомив Староство зі змістом листа Харківського Консулату Польщі, в якому зазначено, що я їду до м. Станиславова і везу зі собою на виставу літературу видавництв УСРР. Мій представник просив також не затримувати цієї справи, оскільки виставка офіційно в день мого приїзду вже закінчувалася і місцевий Комітет Виставки продовжував її до 14-го виключно ізза прибуття експонатів УСРР. Мені відомо, що Комітет вживав також енергійних заходів щодо прискорення перегляду експонатів в Старості. В Старості мого представника та і комітетчиків запевнили в тому, що, не зважаючи на відсутність в апараті Староства відповідних фахівців, а також і обмеженість штату службовців, будуть вжиті всі заходи до прискорення перегляду. Після цього Комітет разом зі мною перейшов до підготовки виставки експонатів УСРР. Одначе вже на другий день, себ-то 9-го листопада, виявилось, що справа з переглядом ускладнюється. Мій представник довідався що Староство не переглядає, а цензурує експонати. Перегляд переводиться поволі. За добу процензуровано лише один пакунок з восьми. Крім того, значну частину книжок секвеструють; затримують всі видання Леніна і про Леніна, портрет Леніна, секвеструють плякати з альбому антирелігійної виставки тощо. Пан староста, до якого я зайтов з візитою, сам запевнив мене, що він прикушений пильно переглянути всю літературу, бо серед неї зустрічаються примірники, скеровані проти польського державного устрою. Я запевнив пана старосту, що серед привезених книжок нема ні одної назви, яка була б скерована проти Польського Державного устрою і просив його прискорити справу з переглядом. Пан староста пообіцяв зробити все від нього залежне, щоби перегляд був закінчений в ранці другого дня, себто 10. листопада. Алеж 10. листопада мій представник довідався, що переглянуто лише три пакунки з восьми і то з кожного пакунку затримується кількасот назв всякої літератури. Темп і характер цензурування примусили мене прийти до висновку, що поява видавничої продукції УСРР. є небажаною для репрезентантів сучасного польського уряду. Алеж маючи відомости про зацікавленність широких кол громадянства м. Станиславова та його околиць прибуттям на виставу експонатів УСРР., я вирішив використати всі можливі заходи для полагодження справи і тому написав листа п. старості, в якому зазначив, що справа виставки книги УСРР. має виключно культ. значіння, що книги привезено, яко експонати, що вони призначені для виставки, не будуть ні продаватися, ні розповсюднюватися і взагалі будуть по закінченні виставки повернуті назад до Харкова і просив п. старосту не чинити перепон культурній справі. Але ніякої відповіді від п. старости я не одержав. 10. листопада, біля 11-ої год. ночі, коли у мене в кімнаті готелю „Варшава", де я зупинився, зібралися члени Комітету Виставки — д-р Возницький, п. Кушнір та інші, а також вдерся туди полковник петлюрівської армії п. Біленький в супроводі ще якогось невідомого (як потім виявилось — російського емігранта-білогвардійця), причому п. Біленький шестерінно став доганяти, щоб йому показали того, хто приїхав з Харкова. Комітетчикам подрс вдалося випровадити Білецького та його компаньона з кімнати. Присутні при нападі комітетчики дали Білецькому характеристику відомого скандаліста. Зараз же повідомлено по телефону поліцію про напад і прошено дати охорону. Але замість цього біля першої години ночі прийшло двоє поліцейських складати протокола про „епатаж" в готелі, а охорони не дали. Чому, що залишається далі в таких умовинах в Станиславові було неможливо і тому я примушений був відмовитися від участи у виставі і виїхати з Станиславова, про що й повідомив як Комітет виставки, так і пана старосту.

Прошу хвальну редакцію надрукувати цього листа в цінних інформації тих кол суспільства, які цікавляться видавничою діяльністю УСРР.

Член Колегії Народнього Комісаріяту Освіти та голова Державного Видавництва УСРР — Войцехівський.

Від Редакції. Все описане в наведеному листі є сумним і невідрадним явищем нашої дійсности. Дійсно приходиться жалувати, що завдяки такій, — при тому зовсім не новій для нас поведінці польської адміністративної влади українська громада Станиславова і Станиславівщини втратила нагоду познайомитися з видавничою діяльністю українських видавництв на Україні. Болюче відчув наведені в листі факти і п. Войцехівський. Ми вже привикли до того, і тому подібними подіями не переймаємося. Зате болюче відчуваємо, коли ще яскраві випадки з укр. книжкою або з укр. виданнями зах.-українських земель та їх цензуруванням мають місце на Україні. Щоби не бути голословними наведемо такий факт: Львівська „Просвіта" вислала до кількох харківських видавництв для обміну найновші свої видання: Календар на 1928 рік; Чайковського: „Не було виходу" і популярно-науковий журнал „Життя і Знання" (очевидно по одному примірн.). Радянсько-українська цензура повернула всі посилки назад з таким вимовним написом: *Il est contre nos lois d'exportation de l'Administration des ouvrages de presse traitant une partie du contenu* (По українськи це звучить: „Звертається на недозволено. Заборона пресової України дотично одної частини того, що находиться в середині"). Отже навіть для обміну не допускає цензура радянської влади української книжки на Україну.

З НОВИХ КНИЖОК.

(Богдан Лепкий: „Сотниківна", історична картина з часів Хмельницького. Львів 1927. Вид-во „Червона калина" ст. 184.)

Богдан Лепкий між третім і четвертим томом свого „Мазепи", чи точніше: підчас писання їх, хотів для розваги, власної та читачів, написати коротеньку, легку повість. Може на те, щоби доказати тим читачам, які не люблять довгих історичних повістей, що він розписався не тому, що не вміє писати коротко.

„Сотниківна" не мабуть перша в нас історична повість, яка не втомить найбільше пересічного читача зайвим матеріялом: ні широким історичним тлом, ні довгою характеристикою осіб, ні епізодами, ні надто описами природи. Вся ії орія зведена в ній до мінімальних меж, мов у новелі. Хто порівняє наші дотеперішні історичні повісти із „Сотниківною" мусить стверднти, що ні одна з них не має такої легкости та свободи. Кілька рис вистачає, щоби змалювати постать дівчих осіб; два-три події вистачають щоби довкола них повести акцію; одна сцена вистачає, щоби познайомитись із теляєм. Гавки повісти линають швидко. мова у фільм; стиль простий, безпосередній, як в оповідача, що не потребує нічого видумувати ні глибоко призадумуватись.

„Сотниківна" — ідеальна повість для того широкого загалу, який нарікає на українську літературу, що вона лягає важким тягарем на душу читача, пригадуючи йому найбільші національні болі та найчорніші сторінки наших історичних змагань. У ній змальований нелегкий історичний момент. Який історичний повістяр у силі обійтись без боїв, трагедій і важких переживань? А проте над усією сумною картиною бувальщини, з якої одна сторінка намальована ще раз Б. Лепким, усміхається ясне, погідне небо. Від першої хвилини почуваєте, що разом із постатю Олесі вливається нове бадьоре життя, яке перемагає всі трудноші. Є в повісти і сторажний, пошуканий гумор. Пригода старої дами тітки Магдалени варта широго сміху!

З усіх історичних повістей, які маємо „Сотниківна" найде якнайбільшу скількість читачів різними своїми прикметами. Вона й писана з тією похвальною думкою, щоби заспокоїти щораз більшу потребу легкої лектури для нашої молоді, що любується в романтичних пригодах, для півінтелігентних верств суспільности, в яких прокинулось зрозуміння для нашої сторичної бувальщини і для всіх тих, що найрадше беруть книжку до рук як середник на похмурі думки та нудьгу. Неодин із наших письменників уважав своїм обов'язком заповнити цю прогалину нашої літератури, та ніодин не вмів цього зробити з такою легкістю як Богдан Лепкий, що вміє писати просто і безпосередно, немов би оповідав за столом.

(м. р.)

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щаднічку книжечку ч. 7910.

Поминальне Богослужение
в річницю смерти за спокій душі
бл. п. Епископа Йосифа Боцяна
еп. лупького, львівського суфрагана,
бувшого ректора Духовної Семінарії, члена основника-дійсного члена
практично-богословської секції і пр.
відправиться дня 21. листопада 1927
в год. 7·45 рано в церкві Духовної
Семінарії при вул. Коперника ч. 36,
на яке всіх вірних запрошує:
Ректорат Дух. Семінарії і Рада Бог. Наук. Товариства.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабчиевича:

Підволочиска: 20. XI. Шумі Маріца.
Тернопіль: 21. XI. Шумі Маріца.
Збориз: 22. XI. Вихрест.
23. XI. Ві.
24. XI. Заповорець за Дунаєм.

Велика Оказія!
З приводу реорганізації після американської системи продає
Дель-Ка
10.000 пар знаменитої обуви по знижених цінах
о 10, 20, 30, 40 і 50%
Небувала нагода дешевого закупу.
До набуття у всіх філіях.

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ

Знані з своєї доброти і чистоти вироби а то: Чекаладки десертові, сметанкові і знамениті молочні, як також начинні для господарських цілей.

поручає: Для вибагливих смакунів порційні чекаладки та великий вибір знаменитих жарнельків

Як спеціальність дієтичними поживами поручуваному Чекоряду з сахаброзою для цукрових недужих печиччю відповідаючу

До театру заангажовано артистку Вп. Сорокову. Оркестра театру побільшена по 8 осіб під управою дирігента п. Саранич. — Режисер театру п. Сорока готує до постановки: „Катерину", „Аскольдову Могилу", „Гейшу" і „Пісні в Лицях". 3-6

В неділю дня 20. листопада 1927 відбудеться великий Сокільський Вечір з танцями для членів і запрошених ними гостей. Вступ виключно за поіменними запрошеннями. По запрошення належить заголошуватися в домівці С.-Б. вул. Руська 20 в суботу від год. 9—20. — *Старшина С.-Б.* 932 2-2

Товариство „Українська Бесіда" уладжує дня 19. ц. м. для своїх П. Т. Членів Чайний Вечір з танцями і просить о численну участь. Різноманітна програма. Добірний буфет, знаменита музика. Початок точно 9 год. 941 1—1

Заходом Жіночого Кружка „Рідної Школи" ім. Ганни Багрянок відбудеться в неділю (20-го) о 6-ій годині вечером в домівці при вул. Мохнацького 12 I поверх відчит Д-ра О. Мархарушки: „Як живеться нашим братам на Радянській Україні" — враження з поїздки до Києва. Вступ за добровільними датками на „Рідну Школу". 947 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДИВАНИ, хідники, портієри **фіранки,** меблеві матерії по фабричних цінах **БАНК** площа Марійська 5, I поверх. 911 4 20)

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціялістка діточих недуг Д-р Ольга Ган

б. дік. паризьких шпиталів орд. від 2—3
Львів, вул. Городецька 46.
Пересвітлювання Рентгеном, кварцева лямпа. 857 3-4

Д-р Кляра Кеннерова

лікарка в Перемишлянах

поверпула і орднує як передтим.

944 Лічення кварцевою лямпою. 1—3

ДІМ глинянських КИЛИМІВ

Львів, Площа св. Духа

(біля відп. каварні і костела ОО. Єзуїтів)
945 **поручає:** 1—4
у великім виборі килими, стрижені тканини і зі шовкової основи орієнтальних перських взорів, мат'єрові коци, капи, портієри, хідники і основу до східницьких робіт.
Удільне кредиту на догідних условях.

Інжінєр будівництва

ІЛЬКО ПОПОВИЧ

заприсяжений судовий знаток

в Станиславові, Липова ч. 53

виготовляє плани і кошториси церков, приходств, народних домів, промислових заводів, мешкальних і господарських будинків; удільне технічні поради; обіймає технічний нагляд над будовами і виконанням всякого роду будівель.

Вже вийшов усіми поцінуваний історичний **роман п. Старицького**

„Розбійник КАРМАЛЮК"

Ціна примірника I. часть 4·50 зол.
II. „ 4·50 зол.
на порто треба долучити 50 сот.

Ця книжка повинна знайтися не тільки в кожній читальні, але також у кожній хаті!

Замовляйте скоро — наклад дуже малий.

Адресувати: **„Українська Книгарня і Антикварня", Львів, вул. Бутовського 22.** 2-2

Ширіть наш часопис!

ПОШУКУЮ дівчини тільки з провінції, інтелігентної, сироти пригідної вдачі до науки в коріннім склепі. Зголошення особисто Львів, вул. Кохановського ч. 130 склеп. 928 2-2

НАЙСТАРШИЙ у краю хвісний склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровський — п. Розанєцький** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 15-?

ПРИЙМУ соліцитатора, котрий буде вести адміністрацію філії „Просвіти" в Мельниці. Д-р Щуровський адвокат, Мельниця. 934 2-3

ШОКІЙ умебльований з фортепіяном, віддам в піднаєм. Ярмович, Голомба 11а/I. від год. 2—3. 931 2-2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на ради від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтонранх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 38—?

Всякі трудноші зайві!

Безповоротно минули часи, коли при пранню, бруд з білля витискали силою.

RINSO пере само, розпускає бруд і усуває його радикально з білля та йому не шкодить. Нарешті можемо мати завсіди гарно випране білля, і не знищене сильним тертям.

RINSO є чудовим порошком до прання.
Не можна добре випрати білля без RINSO.
Купіть RINSO на запас до другого прання.
Прання RINSO є легке і бигідне.

Тільки чотири проце·ури!

Розпустити Намочити білля! Полокати!! Розвісити!!!

Опустіть і виполочіть.

RINSO до домашнього прання! Продаване лише в зелених пачках.

КУПОН

До п. Л. Реіда Варшава, головна пошта, поштова скринка 47».

Прошу прислати мені безплатно пробний пакет *RINSO.*

Імя та прізвище .....

Адреса .....

.....

(Просьба виразно писати)

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

859 **Переса тавання Рентгеном** 13—24

Подяка.

Всевишній покликав до себе нашого Мужа-Батька бл. п. Ілярія Чапельського. В тім тяжкім горю не лишили нас самих найвірніші люди нашого громадянства, яким ощи почуваємося до вдячного обовязку заложити найщирішу подяку. В першій мірі складаємо щиру подяку Їх Ексц. Митр. Андр. Шептицькому за відправлений панахиди над домовиною Покійного. Впр. Мітратам о. А. Базюкови, о. Т. Войнаровському, прелатови о. А. Пісецькому. Крилошанам о. Т. Бобичевичови, о. Ів. Томовичеви, о. Ол. Ковальському, о. Д. Лопатинському. Вар. Отцям о. В. Лициняковi, о. Дзеровичови, о. Садовському, о. Евз. Бачинському, о. Горчинському, о. Ладі, о. Новосадови, о. Василеві, о. Лончині і парохови Гавришкови, які не жалували труду і прибули на похорон, щоби молитвами супроводити покійного на вічний супочинок. Дякуємо щиро прелатови о. Л. Кунцькому, през. д-рові Костеві Левицькому, проф. О. Терлецькому, адв. д-рові Мих. Волошинові і редакторови Д. Палієвому за прегарні слова виголошені над домовиною Покійного в місті і над гробом. Зокрема складаємо щиру подяку Товариствам „Просвіта", „Рідній Школі", „Українській Захоронці" і всім іншим установам, за численну участь в похоронах і здоження вінців на домовину Покійного. Членам УГА. за віддання останньої прислуги своєму пок. Товаришови і Товариству „Сокіл" за улаштування похорону, а зосібна п. Альфр. Будзиновському за обняття начального проводу над удержуванням похоронного походу і Товаришам Покійного Соколам за винесення на власних раменах тлінних останків бл. п. Ілярія з дому жалоби і за почесну сторожу біля каравану. Рівнож дякуємо шкільній молоді „Рідної Школи" під проводом професорів, хоровій під проводом п. радн. І. Кунчинського, рідні, знайомим та усім місцевим і вимісцевим громадянам, за численну участь і звеличання сумних похоронних обрядів, як також дякуємо за численні вислови співчуття, надіслані письмами і приятелями.

Жінка з донькою.

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і лічення зубів. — Приступні ціни — догідні условія. 794 29—?

БУДИЛЬНИКИ французькі з гарант.ею

зол. 11·25

в ювілерській заведенню 2-2

С. А. РОПШИЦ львів Сикстуська 16.

Ширіть наш часопис!

Загальні Збори

Т-ва Українська Захоронка у Львові відбудуться дня 6. грудня ц. р. у власній домівці при вул. Руській ч. 3. о год. 4. попол. з отсим порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 2) Звіт видїлу з діяльности. 3) Звіт контрольної комісії. 4) Вибір голови, 10 виділових і 3 заступників. 5) Вибір контрольної комісії. 6) Внески і запити. Колиби о год. 4-ій попол. не було приписаного статутом комплету, відбудуться того самого дня і в тім самім місці о год. 5-ій попол. другі Загальні Збори з правом рішаючих ухвал без огляду на число присутних членів. Львів, дня 18. листопада 1927. За Видїл Тов-а „Українська Захоронка": *О. Гординська* голова, *М. Рудницький* секретар. 948 1-1

ПОШУКУЮ негайно вмісця з харчем або без, біля кляси. Повідомлення слати: Медик Перемишль, Шашкевича ч. 5. 942 1-1

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕОЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує в складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 39—?

93 літ істнуючий фабричний склад СУКНА і вовняних товарів

під фірмою

Іван Валлях і Син

Львів, Ринок 33.

740 Телефон 47—16. 4-6

поручає на бжучий сезон, величезний вибір новостей краєвих і **оригінальних** англійських на мужеські одяги і костюми, як рівнож плюші на жіночі плащі.

КОЦИ НА КОНІ І ПІЖКА.

Добрий товар! Ціни низькі!

ХОЛОВКІНАЗА

(зілля)

Г. НЕМОЄВСКОГО

лічить

НЕДУГИ ПЕЧІНКИ І ПЕРЕМІНИ МАТЕРІ

Приморовлюється при недугах:

I. Печінки і на II тлі
1. Жовтяве каміння
2. Жовтачка
3. Хронічне запертя стільця
4. Катари жовчі) жолудка і кишок.

II. На тлі артритичнім
1. Подагра (артритизм)
2. Ісхіяс і інші артритично невральгії

Головний Склад: Варшава, Новий Свят 5.

Остерігається перед купованням коробок без додатку принесу життя. 821 4—(

Жадати в аптеках і аптечних складах.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10.

Ч. 261 (11.222). Львів, середа 23. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 зв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ґенеральний наступ.

Львів, 21. листопада 1927.

Скоро тільки вирвнула думка виборчого блоку непольських народів, у польській пресі появилися погрозливі і репресійні натяки. Всевладні „санатори" всіх відтінків почали потрясати пястуками в бік усіх непольських народів взагалі і кожного зокрема. Ховаючись за спину диктаторського уряду, повели вони політику залякування, мовляв, уряд не пустить тієї справи плазом, а витягне далекойдучі консеквенції. Дивним дивом серед тієї підроблюваної й підсичуваної атмосфери погроз відбувається напад на пос. Грінбавма і то саме напередодні першої інформаційної конференції представників непольських народів.

А підчас конференції пристрастні „санатори" просто виходять зі себе. З примітивною відвагою „дітей щастя", яких обставини — без ніяких зусиль а їх боку — винесли на поверхню життя, ці „пустунчики", навіть не зберігаючи признак політичної пристойности, з міною і зухвалістю провінціонального комісанта поліції конструюють генеральне обвинувачення і над головами всіх „меншостей" вимахують мачугою репресій. В „санаційній" і навіть урядовій пресі знявся формальний барабанний вогонь, що попереджує генеральний наступ.

Погрозливий обстріл розпочала варшавська „Епока" (орган Партії Праці, а тимсамим і віцепрем. Бартеля). На саму згадку про „шіснацятку" цей, звичайно бездушний, орган виходить з рівноваги, бо та „шіснацятка", що обєднала була в 1922 р. виключно підчас виборчого акту всі „меншости" (за винятком галицьких українців і литовців), „в кожному полякові, без різниці переконань, викликує однакове почування, почування обурення і ненависти".

І коли тепер вирвнула думка про можливість спільного виборчого виступу всіх непольських народів, те обурення і ненависть вибухли брудною полуменю невгомонної пристрасти.

„Бо „шіснацятка" відома з попередніх соймових виборів, не є звичайним соймовим блоком, що повстав на ґрунті потреб господарських, культурних чи політичних, але є вона заговором проти державн, інспірованим і підсичуваним зовні. Польський нарід стократною неволею заплатив за переочення у XVIII. ст. небезпек такої посередньої інтервенції чужих держав у внутрішні відносини річпосполитої. Допущення до нової справи „дисидентів" із заміною віроісповідного чинника на національний, було би неосправною легкодушністю. Тому польське громадянство є і мусить бути на тій точці хутко, дразливе і навіть підозріливе... В таких умовах і по дотеперішніх досвідах відновлення „шіснацятки" не можна інакше розуміти, як нового наступу на польську державну всіх національних меншостей. *Тому державна власть мусітиме виключити з того консеквенції у відношенні до всіх складників того союзу.* В першу чергу відповідальність за те впаде на жидів, як на свідомий і політично зорганізований елемент, який є добре матеріяльно ситуований і від якого більше мається право вимагати".

На ту саму тему, з неменшою пристрастю, пише „радикальний" редактор „Глос-у Правди" Стпічинський. І його трівожить відновлення „шіснацятки".

„Мав би то бути виборчий союз жидів, українців, білорусів і німців, завданий головним: якнайбільше мандатів. Під політичним оглядом міг би то бути конкубінат славянських меншостей, що в суцільній масі заселюють східні землі річпосполитої, а серед яких курсують у відношенні до держави відосередні напрямки, та розсіяних майже на всій території річпосполитої жидів, яких життєва ситуація тісно пляче в доосередніми тенденціями. Суспільно був би то противний природі союз виявців III. Інтернаціоналу(?!) з елементами наскрізь реакційними, або поступовими, однак далекими від переступлення програми еволюціонізму суспільних процесів. Словом: був то твір у рівній мірі відразливий для польської лівиці, як і правиці, що *в цілому польському громадянстві збуджує почуття глибокої відрази*".

Радикальні направляки є того погляду, що „санаційний" уряд багато зробив для „нац. меншостей", що він на фронті заспокоювання потреб непольських народів доказав чудес і то так далеко, що „не може вже бути мови про спільні інтереси жидів, українців і білорусів".

„Політика потравненого уряду пішла по лінії заспокування якогось двогляддного поділу горожан річпосполитої на „більшости" і „меншости". Потреби чужонаціональних горожан потрактовано з часто річевої точки погляду, в рамках указівок березневої конституції. Усунено цілу низку кривд, чи то в шкільній ділянці, чи в обсягу господарських потреб... Зайвим було би доказувати, що відродження в тому моменті „шіснацятки" мусить негайно знівечити все це надбання. В наслідок того поневолену був би поворот до голосу в громадянстві ендецьких потрошинків. Уряд і всі демократичні партії зі соціялістами включно — на довго втратили би основи до своєї політики порозуміння і згідного співжиття, заглушені гамором боротьби між націоналізмами, над якою диріґентуру обняли би радо емісарії III. Інтернаціоналу, найбільші приятелі народів, що бажають визволитися з волі, щоби впасти в їх неволю, з якої вже не вільно визволитися".

Як „der dritte im Bunde" виступає „Дзенник Львовскі", який повторює — менше або більше вдатно — аргументи своїх варшавських учителів і погрожує „консеквенціями".

„У відношенні до тих політиків і їх безпосередніх прихильників, які підтримають плянований заговір проти польської держави, які на витягнену в доброї, непримушеної волі руку відповідять рукавицею, киненою в обличчя режімові маршалка, — виповімо безоглядну боротьбу на всіх ділянках, а також у рамках їх власної національности. А ми програвати не привикли".

Вкінці як куріоз годиться підкреслити, що в тій справі по лінії, зазначеній пристрастною „санацією", забирає голос і „Газета Львовска", орган, що носить виразну урядову стампілю. Правда, немає тут таких яскравих погроз, однак усе таки глибоко тривожить цей орган думка про виборчий блок непольських народів з огляду... на політику держави у відношенні до кожної „меншости" зокрема. Урядовий орган потішається тим, що „примара" блоку розвіється, що це тільки „страхи на ляхи".

Отже про що йде справа, в чому суть річи?

Польський уряд будує свою силу і довговічність при евентуальному збереженні парляментарного устрою сучасної польської держави на розбитті, на розвалі поодиноких національних груп і партій. Тільки розвал зберігає уряд перед неминучим відступленням від керми державним кораблем. Тому від довшого часу чинники, причеплені до урядової клямки ведуть розкладову роботу серед партій. Всюди, де тільки це можливе, потворено відповідні „ячейки". Ту саму тактику приноровлено і до непольських народів, розвязуючи найсильніші партії (як „Білоруську Громаду"), або насаджуючи наємників у лоні поодиноких народів. А взагалі до непольських народів приноровлено методу всіх імперіялістів: „divide et impera!" Спеціяльно у відношенні до українців теперішні чинники повели ту саму акцію, яку вів безсмертний Ст. Грабський на спілку з Вітосом, тільки — треба то признати! — без надто яскравих провокацій. По суті все остало по давньому.

Ясно, що коли тепер знявляються познаки про можливість блоку непольських народів, то „обурення і ненависть" мусіли вибухнути зі здвоєною силою, бо порозуміння непольських народів підтинає політику „divide et impera" Можемо навіть зрозуміти невгомонну злість „санаторів". Бо й справді, до чого воно йде? У Женеві п. Сухенек розбив конгрес европейських нац. меншостей, а тут, таки у нутрі польської держави, відживає порозуміння народів. Є це страшна стоголова гидра, з якою слід повести безоглядну боротьбу, не рахуючись з постановами конституції, ні з законністю, ні навіть з приличністю.

І тому знявся такий великий галас, такий страшний крик. І тому розвезені при урядовому кориті „санатори" кидаються як опарені, підтягаючи звичайний виборчий блок аж під поняття атаки на польську державу. Очевидно, вони хотіли б, *щоби в будучому соймі непольські* народи мали якнайменше представництво, бо тільки тоді принишкла би, як не уступила — на їх думку — гострота національного питання. З тією метою спрепаровано й „найдемократичнішу" виборчу ординацію. Сучасна Польща має до 45 проц. непольського населення. Отже по справедливости всім „меншостям" належалось би до 190 мандатів. Тимчасом на основі обовязуючої виборчої ординації, при істнуючій виборчій геометрії, всі непольські народи в одному блоку можуть здобути найбільше 100 мандатів. А колиб кожна національність йшла окремо, а тимбільше колиб поодинокі національні і соціяльні партії в лоні кожної нації виступили окремо, то представництво непольських народів не переступилоб 60 мандатів. Особливо великі втрати понесли би розсіяні народи: жиди в першу чергу, а опісля німці. Помітні втрати малиб й українці, особливо на периферіях своєї національної території. А „санація" лагодиться жирувати якраз на цьому розпорошенні, бо тільки тоді вона може рахувати на сякий-такий успіх.

Без сумніву справа виборчого блоку всіх непольських народів не є легкою. Багато аргументів промовляє за участю в блоку, але є й аргументи проти нього. Є річю наших компетентних чинників розглянути всі дані „за" і „проти", без огляду на те, чи це кому подобається, чи ні. Є це наша внутрішня справа. Блок непольських народів, без огляду на те, чого дошукуються в ньому „санаційні" ясновидці, був би таким самим виборчим блоком, як кожний інший. Він вповні відповідав би всім законним вимогам і самій провідній думці виборчої ординації.

На першому пляні у нас справа українського національного блоку. А що торкається виборчого блоку непольських народів, то тут єдино рішаючим буде наш національний інтерес. І ніщо більше! А без огляду на таке чи інше рішення наших відповідальних політичних чинників, мусимо протиставитися „санаційній" тактиці погроз і заповіданих репресій та зі свого боку витягнути з цієї нечуваної поведінки відповідні консеквенції. Бо єднатися з тими чи іншими чинниками — при збереженні законної основи — є добрим правом кожного народу, який веде політику по лінії своїх власних інтересів, не піддаючись під існинуовану „санаторами" диріґентуру III. Інтернаціоналу, але так само не піддаючись і під батуту „санаторів". Бо є це щонайменше смішна, просто гумористична претенсіональність.

Французько-югославянський договір

Югославія була останнім часами політично і дипльоматично ізольованою країною на Балкані, що мало дуже відємний вплив навіть на її внутрішні правно-державні відносини. Вправді вона ратувалася як могла перед тією ізоляцією, але це їй не дуже то вдавалося з уваги на дуже спірні інтереси велико-держав на Балкані. Югославія належала від початку до малої антанти, політичним завданням якої було береження поверсайського „статус кво" в середущій Европі, точніше над Дунаєм, але мала антанта останніми часами не давала ніяких помітніших познак живучости та політичної активности. Недавніж виступи льорда Ротерміра проти Чехословаччини та в справі ревізії її границь з Мадярщиною були наглядним доказом того, що політична опінія деяких дипльоматів формується проти провідної ідеї малої антанти. В далеко гіршому положенні від Чехословаччини під численними оглядами була Югославія.

Для Югославії важними були не тільки справи її границь з Мадярщиною та Австрією, але далеко важнішими були її граничні болі зі своїми балканськими сусідами, зокремаж з Італією.

Коли інші середньо-европейські держави, що повстали в наслідку великої війни, мали гарантовані свої границі не тільки повоєнними мировими договорами і Лігою Націй, але й окремими договорами бодай з одною з великодержав т. зв. побідниць, то Югославія цего не мала. Не мала вона такого договору і з Францією, дарма, що Чехословаччина, наприклад, має такий договір від 1924 р., Польща від 1921 р., а Румунія від 1926 р. Натомісць положення її комплікувалося наслідком недавнього італійсько-мадярського договору, а далі наслідком відомої тіранської умови між Італією та Альбанією. Через два останні італійські договори дійшли були недавно італійсько-югославянські відносини до найвищого напруження. Італійські фашисти вже побренькували навіть шабельками та були не від того, щоби з Югославією повоювати, дарма, що ще 27. січня 1924 р. Муссоліні підписав був в Римі пакт приязни в імени Італії з представником Югославії тодішним міністром закорд. справ Нінчічом.

Югославія підготовляла договір із Францією в справі „статус кво" згідно з повоєнними мировими трактатами вже від чотирьох літ. Одначе не могла його сфіналізувати з уваги на вгорі наведені свої взаємини з Італією. По підписанні пакту приязни з Італією 1924 р. Муссоліні не бажав собі такого договору Югославії з Францією, а по зломанні цего пакту Італією договором в Тірані та італьо-мадярською умовою отягалася від підписання договору з Югославією Франція, щоби не дразнити Італії, з якою вона остає перманентно у напружених взаєминах. Останніми часами Франція зважилася лишити без уваги сподіване невдоволення Італії французько-югославянським договором та рішилася його підписати. Це й сталося 10. листопада ц. р. в Парижі. Договір підписали Бріян і Воя Маринковіч.

Підписання цього договору викликало, як і можна було сподіватися, велике невдоволення в Італії, дарма, що сам договір нічого протиталійського в собі не має. Навпаки, до договору може, по словам Бріяна, кожної хвилі прилучитися й Італія. Французька преса теж не вся приняла підписання цього договору прихильно. Ліва преса твердить, що є він випливом „воєнничої" дипльоматії та що причиниться до заогнення й без того напружених відносин Франції з Італією. З упередженням ставиться до договору й англійська консервативна преса. Натомісць вся югославянська прилюдна опінія витає цей договір та вважає його поважним успіхом нинішнього уряду в закордонній політиці. З підписанням цього договору Югославія почуває себе далеко сильніше на Балкані, особливо з уваги на неперебірчиву в засобах італійську політику ізоляції Югославії.

За океаном.

IV. Конґрес Обєднання Українських Організацій в Америці.

В Українськім Народнім Домі при Норт Франклин Стр. у Філядельфії відбувся 26. ц. м. IV. Конґрес Обєднання Українських Організацій в Америці. Ще до 9. год. стали сходитися делеґати. Точно в 10. годині о. Володимир **Сполітакевич**, президент Обєднання, відкрив Конґрес короткою промовою, в якій підчеркнув як небувалий в Америці факт, що того роду національна українська організація святкує вже пятий рік свого істнування. На председателя вибрано гр. Ом. **Ревюка**, на секретарів гр. Петра **Ковальчика** й о. Івана **Гундяка**. До верифікаційної комісії вибрано: гр. М. Близнака, Гр. Шабатуру і Гр. Пипюка; до пресової: гр. М. Дармограя, Т. Грицея й А. Цурковського; до резолюційної: гр. д-ра В. Клодницького, П. Сокальчука, Йосифа Букату й В. Кедровського; до комісії зажалень: гр. Притуляка, о. Улицького й о. Іванишина.

В імени уступаючого уряду склали звіт: о. **Сполітакевич**, председатель; Т. **Грицей**, касієр та д-р **Мишуга**, секретар. Опісля о. Левицький в імени контрольної комісії поставив внесення на заяву довіря уступаючому урядові. Конґрес по докладній дискусії над звітом ухвалив внесення одноголосно.

З черги д-р **Мишуга** в імени уступаючого уряду предложив проект реорганізації Обєднання: Обєднання має опиратися не на центральні організації, але на місцеві; місцеві товариства, що приступили до Обєднання, можуть організувати місцеві Обєднання.

Обєднання побільшило далі свої агенди в цей спосіб, що отворило окремі комісії для Рідної Школи в Америці, для агенд горожан українського роду та для Січової Організації. На ті теми були виголошені спеціяльні реферати і кожний реферат викликав оживлену дискусію.

Довшу дискусію викликала справа дому Українського Комітету в Ню Йорку. Рідні делеґати підчеркували, що українське громадянство по цілій Америці не забуває цеї справи. Бесідники заявили отверто, що невиконання волі жертводавців на „Український День" треба пятнувати публично як скандал. По довгій дискусії вибрано спеціяльний комітет з 7 членів, зложений з людей, які колись давали жертви на „Український День" на руки Українського Комітету, та припоручили цьому Комітетові зробити все можливе, щоб була виконана воля тих людей, що складали жертви на „Український День" у 1916 році. До комітету ввійшли: Шабатура, Грицей, Сокальчук, о. Улицький, Ядловський, Слободян і Борисевич.

Спеціяльні реферати до питання автократії і демократії виготовили гр.: д-р Клодницький і ред. Ревюк.

До нового Виконавчого Комітету Обєднання ввійшли: Омелян Ревюк, д-р Лука Мишуга, Теодор Грицей, Іван Борисевич, Семен Ядловський, Володимир Кедровський, Петро Сокальчук, Григорій Пипюк, Микола Воробець, о. Андрій Іванишин, о. В. Сполітакевич, о. Л. Левицький, о. Волод. Каськів, Осип Стеткевич, д-р Володимир Клодницький, Григорій Шабатура, Теодор Чемериз, Василь Титанич, Михайло Дармограй і Микола Давискиба. Виконавчий Комітет виділив із себе Екзекутиву, в склад котрої увійшли: **Ревюк**, председатель, **Борисевич і Шабатура** — заступники председателя, д-р **Мишуга** — секретар рекордовий, д-р **Клодницький** — фінансовий, **Грицей** — касієр, о. **Левицький, Дармограй** і о. **Іванишин** — контрольори.

Для справ Рідної Школи в Америці вибрано громадян: Стеткевича, Ковальчика, Білоруського, Т. Каськова й Кедровського. Для справ Ліги горожан і ветеранів: Грицея, Дармограя, Пипюка, Сокальчука й Борисевича. Для справ Січи: Титанича, Клодницького, Воробця, Кедровського і Близнака.

Конґрес закінчено в 11. годині вечером збіркою на жертви повені в Галичині і відспіванням національним гимнів.

Американське громадянство привитало IV. Конґрес Обєднання в цей спосіб, що спеціяльно на Конґрес прислало на допомогу старому краєві чотири тисячі долярів.

Філядельфійські газети подали ширшу вістку про протест Конґресу проти жидівських наклепів на український нарід з приводу процесу Шварцбарта.

Проти безправства.

Страйк українських шкільних дітей у Самбірщині

Самбір, 10. листопада 1927.

Всупереч усяким законам і розпорядкам видав шкільний інспектор Венгжиняк у Самборі приказ підчиненому собі учительству, щоб воно завело по всіх всенародніх школах, як утраквістичних, так і українських, навчання вже в першій класі з польського букваря. Таким чином у цілому повіті усунено з першої класи український виклад — на превеликe обурення цілого українського населення Самбірщини, не виключаючи навіть польського учительства, яке мусіло змінювати цілковито план навчання і шкільні буквері в другім місяці науки, бо цей „культуртрегер" проголосив свій приказ на учительській конференції аж 1. жовтня ц. р.

Не треба й казати, як приняло отсей наступ на нашу школу українське населення повіту, зокрема наше селянство. Обурення наших людей виявилося в цілому ряді сіл у постанові — **не посилати своїх дітей до школи так довго, поки не буде в ній привернений знову український виклад.** Шкільний страйк уже розпочався в селі Лука біля Самбора (9. листопада), де всі діти з 1. класи сидять дома. Заноситься й на страйк в інших класах. Батьки дітей зїхали сьогодні до інсп. Венгжиняка з відповідним протестом, що його підписало 130 батьків шкільних дітей. Крім того вислано протестуючу телеграму до міністерства освіти.

Такі самі протести до інспектора і телеграми до мін. освіти у Варшаві вислали ще: Білина Велика, Добрівля, Татари, Биків, Пруси й ін. Також у цих і в інших селах зачнеться шкільний страйк у найближчих днях, якщо несайно не буде привернений український виклад у тамошніх школах.

Населення рішене боронити українське навчання по школах аж до остаточного успіху і певне не уступить перед ніякими трудношами чи навіть можливими переслідуваннями. Не допустимо до того, аби навчання наших дітей відбувалося в чужій для них польській мові.

Батьки.

Орґанізаційний рух.

Повітовий народній зїзд у Львові.

В пятницю 4. листопада ц. р. відбувся у Львові в великій салі Музичного Т-ва ім. Лисенка Повітовий зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднання Львівщини. Не зважаючи на непогоду та зливний дощ у зїзді взяло участь 145 учасників, що були відпоручниками 55-ти громад. Відкрив зїзд голова Повітової організації УНДОбєднання І. Лящинський, що ввійшов також до президії зїзду як голова. Крім него входили до президії селянин Володимир Семків з Миклашова і дир. Іван Михайлів зі Щирця. На зїзді виголошено три реферати. Про політичне положення українського народу в Польщі під сучасну хвилю говорив ред. Д. Палій, про поширення національно-політичної організації в повіті говорив головний секретар УНДО В. Целевич, а про завдання нововибраних до громадського самоврядування рад п. Д. Ерстенюк. Звіт з діяльности повітового народнього комітету на львівський повіт зложив його голова І. Лящинський. Він зазначив, що вся праця комітету була зосереджена в повітовій народній канцелярії, де найбільший рух проявився в часі виборів до громадських рад. Повітовий нар. комітет зорганізував у звітовому часі три великі окружні віча і 22 локальних віч в поодиноких селах, а крім того 10 довірочних нарад. Організація старалася втягнути до політичної праці наше жіноцтво по селах та розбудити в ньому заінтересування до громадських і політичних справ.

Над рефератами і звітом відбулася обширна дискусія, в якій брали участь між іншими такі селяни: Т. Чорнобіль з Яричова Нов., Ст. Фарина зі Збоїськ, М. Карпинець з Рісної Руської, И. Шеремета з Місток, Холод зі Сорік та інші. Повітовий Народний Комітет поповнено 10 новими членами. Між вибраними є: Іван Голод з Глухович, Мих. Керницький з Підберізець, о. Олекса Содомора з Яричова Нового, Василь Тибінка зі Щирця, о. Мих. Сенів з Милошович, Петро Дуфанець з Бродок, Сенько Бубела з Лисинич, о. Ізидор Сохацький з Гаїв, П. Панкевич з Рудна і Мих. Хомин зі Сердиці. Зїзд мав дуже поважний і діловий характер, а дискусія виявила високий рівень політичного виробления наших селян.

Повітовий народній зїзд у Раві Руській.

Дня 14. ц. м. відбувся у Раві Руській в салі Народного Дому Повітовий зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднання. У ньому взяло участь 90 делеґатів від 20 громад равського та немирівського судових округів. Відкрив зїзд голова Пов. Нар. Комітету Данилович Любомир. До президії зїзду входили: о. дек. Карпович Іван з Руди Монастирської, п. Ярош А. з Воробличина, Продувь Ів. з Потилича, Шумило Ів. з Білої та Жуківський Сень с. Івана з Лаврикова. Звіт з діяльности за минулий рік зложив голова пов. комітету. Він зазначив, що від вересня 1926 р. відбулося заходами Комітету 16 довірочних нарад і 6 великих віч. По звіті виголосив реферат про політичне положення делеґат Центр. Комітету УНДО І. Лящинський зі Львова. Про організаційні завдання Обєднання, програму партії та її відношення до інших партій говорив інший делеґат Центр. Комит. УНДО в саме Д. Ерстенюк. Про громадську самоуправу говорив інж. Терпелюх Андрій. Він підкреслив між іншим потребу та вагу виборів до повітових рад. На його внесення прийнято віче резолюцію з домаганням негайного переведення виборів до повітових рад.

По рефератах і дискусії вибрано новий повітовий народній комітет, до якого ввійшли: Данилович Любомир, Котовський В., Мостикар В. (з Потилич), Ярош А., Мазак М., інж. Білянський О., о. Заяць Гнат з Любичі, Жуківський І. (Лавриків), о. Гучко Василь (Радуж), Чік М., Чорнобай М. (Михнів), Пать Ів. (з Улицька), Мастикаж Гр. (з Камінки), Демчик Ф. (з Камінки Лісової). Зїзд закінчився відспіванням національного гимну.

За масову ощадність.

З перших днів „Свята Ощадности" в нашім краю.

Управа Товариства „Ощадність" у Львові з початком цего місяця вислала від Повітових Відділів „Ощадности" звіти з обходів „Дня Ощадности". Звіти начинають вже надходити.

На підставі цих звітів, що вже ц. управа Т-ва „Ощадність" на своїм засіданні з 15. ц. м. сконстатувала, що у місті Львові та в повітах: Львів, Добромиль, Самбір, Заліщики, Збараж, Ходорів і Зборів з успіхом започатковано пропаганду масової ощадности. По відбутих там „Святах Ощадности" при численній участи зацікавлених міщан, селян та інтеліґенції і при участи відпоручників господарських, культурних і освітних установ — розпочалась вже збірка дрібних ощадностей та заложування збірниць по селах, з чого виходить, що ідея ощадности в нашому громадянстві приймається та притягає ширші круги населення, а головно міщанства і селянства. Поняте гасло збирати „національний капітал" має свою притягаючу силу. Зокрема належить вже тепер піднести гарні вислідки праці у Львові, Заліщиках, Ходорові і Зборові.

В цілі належитого організації праці — порішено вислати відпоручника Товариства „Ощадність" до Збаража, Косова і Станиславова, а відтак там, де не буде указане. До повітів, з котрих не прислано досі звітів зі „Свята Ощадности" рішено відіслати повторно окремими письмами з зазивом до безпроволочного предложення звітів, згідно з зазивом розпочати акцію безпроволочно.

У всіх письмах, відповідях і інструкціях рішено звертати особливу увагу на те, що праця в напрямі ширення ідеї ощадности, заснування збірниць і збірок та масових дрібних ощадностей — не сміє обмежитися до дня чи місяця ощадности, але мусить бути постійна і безперервна та що управи кредитових кооператив не повинні забувати цего, що вони повинні мати провід в цілій роботі тому, бо першим суспільним їх завданням є виховувати суспільність в напрямі ідеї дрібної, масової ощадности і збирання національного капіталу для української культури, поступу, промислу, торговлі, мистецтва і всякого іншого добра, а змаганням цим повинні підмагати всі кооператори без огляду на те, в якого рода кооперативах працюють.

Відтак обговорювано справу видавання органу Товариства „Ощадність" і порішено видавати часопис „Ощадність", до можна би помішувати всякі вісти з діяльности з краю, кождочасні інструкції, обіжники, відповіди на запити, поученія як також реферати і статті. Опісля прийнято в члени Товариства „Ощадність" 65 членів з 79 заявленими і видаченими уділами, та постановлено вступити в члени до Міжнародного Союза Ощадности в Мілляно. Вкінці підповнено способи і плани дальшої праці в напрямі поширювання ідеї ощадности між нашим народом.

Виборчі виєліди.

ЖУРАВЕНЩИНА

[illegible] радних 32, українців 22, 1 вірилист; Чертіж: радних 24, Українців 14, канапів 10. Протеси: радних 24, Українців 21, поляків 3; Лисів: радних 24, Українців 23, жид 1; Галичі Зарічні: радних 16, Українців 16, вірилітєів 2; Галичі Подорожні: радних 24, Українців 22, поляків 2, вірилист 1; Лютинка: радних 16, Українців 16, вірилістів 3; Мельничі: радних 24, Українців 10, канапів 12, поляків 2, вірилист 1; Голетів: радних 24, Українців 20, жидів 2, поляків 2 і 1 вірилист; Которини: радних 16, Українців 14, поляків 2; Лиховичі Подорожні: радних 24, Українців 22, канапів 8, поляків 2; Лиховичі Зарічні: радних 24, Українців 17, жид 1, поляків 6; Крехів: радних 24, Українців 23, поляк 1; Корчівка: радних 16, Українців 15, поляк 1, вірилист 1; Бужів: радних 24, Українців 12, канапів 12; Жирава: радних 16, Українців 12, поляків 4; Любша: радних 24, Українців 18, жидів 2 і 4 поляків; Новотинь: радних 16, Українців 13, жид 1, поляка 2; Дубравка: радних 24, Українців 12, канапів 12; Мазурівка: радних 16, Українців 7, поляків 4 і 5 німців; Ізидорівка: радних 16, Українців 12, німців 4; Сулятич: радних 32, Українців 31, поляк 1 і 1 вірилист; Тарнавка: радних 24, Українців 21, канапів 3; Мшанська: радних 24, Українців 5, поляків 19; Смугів: радних 16, Українців 14, поляків 2; Яблівці: радних 24, Українців 24; Манастирець: радних 32, Українців 31, поляк 1; Журавно: На пару годин перед самими виборами приїхав комісар зі староства в Жидачеві і підложив вибори, тому, що українці збільшувалися до виборів з жалями. В

ФУТРА жіночі, мужеські і діточі, міткові і подорожні — першоклясно виконані — доброго товару — низькі ціни — догідні умови сплати, найкористніше у фірмі

Андрія Кузьміньскі

Львів, пл. Марійська 9. 2–5
Тел. 42-53. (у виходу Руського).

замому Журавні верховодить вшехпольська партія. Радні українці по селах Журавенщини як селяни так інтелігенція є прихильниками партії Національно-Демократичного Обєднання. Зрештою по деяких селах вийшли ще папани в незначній скількости.

Відгуки дня.

На св. Галактіона.

Так уже дала доля що мої правдиві імена пішли в кут перед іменинами прибраного імени.

Смутить мене це і радує рівночасно, що й не дивота, бо все на світі має в собі первні смутку і радости.

Смутить мене це з того огляду, бо переконуюся, що все зроблене мною під правдивим іменем не має ніякого прихильника на Україні, коли не брати під увагу вбірачів забудов до товариств і інкасентів різних газ.

Радує мене ця зміна тому, що прецінь таки можна бути славним навіть у кількадесятьох селах і кількох містах, коли написати три сотки фейлетонів, які — очевидно — будуть видруковані.

Нинішній день — день св. Галактіона і — як випісь більш правдоподібний як дотепний маляр дописав на образку — св. Епістимії.

На той день я рік-річно дістаю більше почтя, як за 364 дні, з вичисленням і пів дня у переступних роках.

Різні почерки письма, різного виглиду листи, різного таланту писання.

Якась жіноча ручка (вік невідомий, здається небезпечний) пише:

„Ви за мало пишете про любов"...

Да, до біди, набрати тієї любови?... Всюди, будь не глянь, одна тільки ненависть, а любов ховається десь по закутках, як українська галицька муза.

Друга читачка „Відгуків" пише між іншим: „...Певно доживеш тої хвилі, коли то галицька критика відкриє крім Остапа Вишні другого гумориста — тебе"...

По перше: я цього не дожину...

По друге: В Галичині важче за критика, як за кандидата на український престіл.

По третє: не відкриє, бо нема що. Де мені з моїм гумором до тих, які намагаються бути поважними!

Загально відома річ, що жарт тоді викликує сміх, коли оповідач сам не сміється при тім. Я все сміюся і тому не маю успіхів. Але скільки є в Галичині людей, які на поважні теми балакають і пишуть так, що можна луснути зі сміху.

Їм належиться пальма першенства; не мені, ані навіть О. Вишні.

Ці люди не тільки не сміються, але вправ мають ще й сльози в очах.

І це власне найсмішніше...

Серед такої великої конкуренції тяжко мені було вибитися, хоч як я від малечку був багатий.

„Догорнй Галактіоне!" — пишуть українки бріського повіту — „щоби твоє перо..." Ні! Не можу повторити, хоч яке воно весоле і... неправдиве (на жаль!).

Українки бріського повіту... Повіту, в якім я ріс, кріпшав і набирав сил до малих фейлетонів...

Не проклинаю я тебе, бріський повіте, за те, що поділ твоїх чорнозему вдунув у мою душу нещасливий намір писання, але справедливо маю до тебе жаль. Адже ти мав змогу дати мені камінне серце і тупий лоб — прикмети, які ведуть за собою радість і вдоволення, гроші і пошану!

Раз у рік по добрім обіді писав би до фейлетоніста лист, такий, який отсе лежить на моїм столі і якого навіть у малім фейлетоні не можна цитувати.

Галактіон Чінка.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчим ділом зрозуміння важкої культурної праці і визнаєм свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

ВБИВСТВО СТУДЕНТА У ЛЬВОВІ.

Львів, 22. листопада 1927.

В неділю, в 4 год. рано в домі при вул. Павлінів ч. 14 виконано замах на студента університету Михайла Гука, який мешкав там із чотирма товаришами студентами університету і політехніки. М. Гук був свого часу замішаний у справу атентату на пред. Войцеховського. Товариші Гука зізнали, що около 4. год. рано пробудилися наслідком револьверових стрілів. Коли підвелися з ліжок, побачили сильветки двох мужчин, що скоро виходили з кімнати. Один із них вистрілив до Гука 7 разів (два стріли поцілили в голову, продіравили череп, що аж мізок виплив). Вбійники засипали сліди паприкою, щоби евент. поліц. пес не відшукав слідів. Але й сніг і так запорошив сліди. Трьох Гукових товаришів арештовано, четвертий вийшов був із хати перед убивством. В шпиталі Гук, як трохи був прийшов до притомности, на запит. поліц. агента, чи знає вбійників, заперечив рухом голови.

В звязи з убивством відділ поліції явився в Акад. Домі, щоби перевести ревізію. Студенти не впустили поліції. Щойно на інтервенцію куратора Акад. Дому пред. Дещинкевича, впущено двох поліц. функціонарів, які вилегітимували присутних студентів. Польські газети пишуть теж, що вбивство поповнено на любовному тлі.

Оперований в заг. шпиталі Гук жие. Кажуть, що є надія здержати його при житті. Вечером Гук прийшов був до притомности і подав вправді критичний момент. Подробиці, подані Гуком, поліція держить у тайні. Поліція переслухала Гукового товариша Мих. Стефанюка, а Івана й Василя Сєлєнчів арештувала. Четвертого пошукують. Вчора их підозрілого в убивстві арештовано Васпая Гуменюка зі Солотвини і привезено до Львова, де його переслухують.

АНГЛІЙСЬКІ ЛЕТУНИ У ЛЬВОВІ.

Львів, 22. листопада 1927.

Літак англійських летунів „Прінсес Ксенія-Льондон II.", який упав біля Підгаєць, а опісля біля Мшани, розібрано і відіслано до направи до летунських варстатів у Скнилові. Газовий вентиль, який був причиною катастрофи, може бути направлений щойно, як з Льондону прийде чиста англ. сталь. Летуни Мекінтош і Гінклер задержалися на кілька днів у Львові. Вони розказують, що біля Підгаєць захопила їх льокальна мряка, тому збилися з дороги і почали шукати Львова. Але що не мали спец. мап, дефекту мотору мусіли осісти на зовсім не могли відшукати Львова, і з причини незнанім терені.

КОНФЕРЕНЦІЯ РУМ. СЕЛ. ПАРТІЇ.

Букарешт, 21. листопада 1927.

У Букарешті відбувалася конференція парляментарів і делегатів нар. селянської партії. Темою конференції була справа можливости повалення теперішнього уряду. Протестували проти заборони відбути конгрес в Альба Юлія. Вик. Комітетові поручено в крайній потребі зорганізувати пасивний спротив горожан, себто відмати населенню не давати рекрута і не платити податків.

ЗМОВА В ТУРЕЧЧИНІ.

Царгород, 21. листпада 1927.

В звязи з виретим організацій, яка під назвою комун. партії заміряла до повалення суспільного устрою, арештовано в Царгороді 18 людей. Є чутки, що балканські комуністи на конгресі у Відні постановили установити в Туреччині центр. комун. комітет. Арештовані відповідатимуть перед судом.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·85·00—8·86·00, корони чеські 0·26·00—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·10—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·30—43·70, німецька марка 2,11·95, данцігський гульден 1·72·99, угровінець 30·20—31·20.

Золото: 20 кор. 36·40—36·80, 20 франків 34·10—34·50, 20 марок нім. 4·40—42·80, 10 рублів рос. 46·00—47·10.

Срібло: кор. австр. 0·66·00—0·67·50, 1 кор. австр. 3·48—3·52, фльорени австр. 1·74—1·78, рублі рос. 2·08—2·92, копійки за рубель 1·44—1·48.

Збіжа.

Пшениця дворічка 46·25—47·25, пшениця сезонська 45·50—46·50, жито 37—38·5, ячмінь броварн. 38·50—40·00, ячмінь на мелю 33·50—35·00, ячмінь пастівний 31·00—33·00, овес 34·50—36·50, кукурудза румунська 29·50—32·00, борошно рафіноване 0 7·25 фасовані біле 45·50, фасовані коричневе 4·00—6·00, висівки пшеничні 60—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·00, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·75—37·25, льон 39·00—50·00, ріпак озимий 61·50—62·00, мука пшенична 4-нул. 8·50—8·50, мука пшенична 0-нул. 7·00—7·50, мука житня 65-нул. 59·00, грись кукурудз. 5·—, мука цукров. 4·75—5·75, отруби житні 24·25—25·25, отруби пшеничні 25·25—25·25, висівки гречані 73·00—74·00, висівки 71·25—75·25, кормові висівки 62—66, конюшина червона 70—300, мак синій 115—130, мак синій 171—180, мішки нові і вживані 1·70, мішки вживані 1·50—1·60.

Пам'ятайте, що всякі збірки на пам'ятник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

НОВИНКИ.

— **Почтові складанки** розсилаємо з нинішнім числом, та просимо ... [illegible] передплатників негайно відновити передплату, **щоби не було** перерви у висилці часопису. **Передплату належить присилати прямо до Адміністрації, яка на місяць грудень 1927 р. виносить 4·50 зол.**

— **Вп. Передплатників, які не вважають** на висилану їм листовну пригадку, **не заплатили** досі за третю передплату, **просимо** ласкаво негайно її виправити, **інакше з днем 9. грудня будемо приневолені припинити** дальшу висилку часопису вже без окремих повідомлень.

— **Ювилей Ольги Кобилянської** з нагоди її 40 літньої літературної діяльности відсвяткується в Чернівцях, місці сталого побуту письменниці, в день її уродин, себто дня 27. ц. м. Програма свята складатиметься з двох частин: перед полуднем відбудеться академія-концерт на котрій відчитана буде найновіша новеля ювилятки й виголошений буде реферат про літературну творчість письменниці та виконані будуть товариством „Буковинський Кобзар" і оркестрами улюблені ювилятков композиції Нижанківського, Лисенка, Стеценка, Січинського, Ліста й Шуберта. Вечером звеличають відпоручники в сіл і міст волинку доньку Буковини на святочнім комерсі в Народнім Домі, де між іншим відчитані будуть привітні телеграми й письма, які наспівають зі всіх усторін. Найменше наспіло їх однак в Західної України. Немає їх ні зі Львова, ні в Ужгороду, ні з Холма та Луцька. Тому належить використати останній тиждень перед ювилеєм і надіслати привіти від кождого товариства на адресу п-ні Ольги Гузар, Чернівці, *str. Romana 17*, або д-р Роман Яценицький, Чернівці, *str. Eminescu 9*. Рівнож приймаються датки на ювилейний дар ювилятці, який уживе буде на лікування заслуженої письменниці. Датки ці просимо слати або прямо через Гіпотечний Банк у Львові до Кредитового Банку (*Banca de Credit*) в Чернівцях *str. Petrovici 2* на ювилейне конто ч. 2051. Чернівці дня 17. листопада 1927. — **Ювилейний Комітет.**

— **Чи змова на марш. Пілсудського?** У Варшаві арештували львівського вшехполяка Болеслава Евстахевича, голову львівського союзу галерчників. Евстахевич не був мельдований і за ним шукали з тижні. Арештували його на самім засіданні „галерчників" у Варшаві. Він виїхав туди недавно, покликаний на генерального секретаря союзу „Людово-Народового". Його арештування зязане з обвинуваченням, що він приготовляв атентат на марш. Пілсудського. До цього вжив він апарату тайного товариства, на зразок масонської льожі, в якій заприсягали членів у темноті, в присутности замаскованих конспіраторів. „Ілюстрований Курєр Поденний" каже, що цю організацію видав урядовець „Банку Польського" у Львові А. Прайс, член союзу галерчників, після того як його вибрали як того, що має вбити марш. Пілсудського. Число „Курєра" з цими ревеляціями не було конфісковане. Одночасно краківський „Час" заявляє, що такі інформації, будьто Евстахевича арештували за намову до вбивства марш. Пілсудського є звичайною вигадкою. Інші вістки кажуть, що Евстахевич є автором летучок поширюваних проти теперішнього уряду.

— **Англійський літак під Львовом.** Вже й під вашим небом не можна бути певним, чи не впаде вам на голову літак. У Мшані, біля Львова, впав на двох селян англійський літак, що їхав з Льондону до Бомбаю; були в ньому два летуни Мекінтош і Гінклер; ранені селяни, відвезені до львівського шпиталя. Льондон вже негайно про випадок; летуни без ран поїхали далі.

— **З нашого театру.** У середу 23-го Коопероат. Український Театр відограє прегарну пєсу Лесі Українки Андресена „Дні нашого життя". Люди, що ще не бачили її, а може й про неї не чули, не повинні перепустувати її з похмурим і символічним „Життям людини". „Дні нашого життя" пєса з бадьорими акордами, повна любови життя. Може на неї раз наша львівська публіка піддасться твором визначного письменника і грою наших артистів, між якими п-ні Кравицька має в ній дуже гарну ролю.

— **Львівська хроніка.** Дивну пригоду мав у Львові семібірський судія Тичинський. Вийшовши по вечері від „Нафтуні" надибав веселе товариство, яке серед сміху очистило його з портфеля і із золотого годинника. Товариство було так ярко підпите, що одні вдавали випадкових прохожих, які буцім-то гнали за тамтими, здоїлями або вдавали пяних танцюючи із Тичинським, щоби його задержати. Спільники цієї сцени пійшли і звідили на кілька хвилин вбиральні. — Неварочно взявся до фальшування банкнотів якийсь пан Сауерман, що звернувся з такою пропозицією до власника типографічного заведення на вул. Сикстуській, обіцюючи йому за кілька 1000 зол. Цинкограф повідомив негайно поліцію. — На Вулецькім шляху найшли тіло немовляти кинене в рів.

— **Сільські трагедії.** Перед львівським судом стає нарубок із Сердиці (пов. Щирець) Михайло Шеремета, обвинувачений в намаганні отруїти свою жінку. Шеремета оженився минулого року з багачкою Іваницівною, після довшого пожиття з бідною дівчиною Кузівною. Минув рік і Шеремета вернувся до Кузівни, проганяючи свою жінку. Згодом жінка почала щораз частіше недужати на шлунок. Коли після неї збирало її часто на пудоту, пронюхувала у неї підозріння, що муж хоче її отруїти, найшла в хаті трутку і повідомила про це поліцію. Шеремета признався в слідстві, що хотів отруїти жінку порошком на щурі, але за намовою своєї любки Кузівни. Засуду ще нема.

— **Злодійства без кінця.** Львівська поліція злапала шайку бандитів, що на стації в Бруховичах розбила один вагон і вкрила звідти товар на 40.000 зол. Навантажили добичу на авта і поїхали, але далеко не доїхали. Спілка із трьох: Торби, Каїна та Марка є записана як професійна в поліційній хроніці; всі вони львівські громадяни, що наслідують европейські методи бандитизму.

— Одночасно переловили вантагу злочинців у Борщеві, що крали різне копальняне знаряддя; всі вони місцеві. Один з них працював аж на два боки, бо після крадіжі зголосився у директора копальні, обіцюючи йому за 15 дол. відшукати крадені предмети.

— **Украдений винахід.** Є й у Львові винахідники. Ми не знали би може про них, якби власті не причинилися до їх слави. Власник складу грамофонів п. Хувен придумав щось уліпшення до своїх співучих машин, щоби вони співали ще краще. З механізму дав він зробити одну металеву частину до косяжників Стоклоса, а коли приїхав її відобрати, моделю не було. Модель відобрав один механік Мігден буцім-то в імені Хувена, з метою знати конію з винаходу. За те поїхав на вул. Баторія.

— **Катастрофи.** У Нью-Йорку вибухла пожежа в фабриці авт; втрати 2 міл. дол.; 3500 пожежників гасило вогонь.— У Трансвалі, Йоганнесбургу, завалився один шар вугільної копальні. Масе вбитих.

— **Довкола могили Жеромського.** Родина і гурток приятелів Жеромського помістила в „Роботніку" листа, з якого довідуємось, що справа гробу великого письменника досі полагоджена дуже дивно. Два роки лежав Жеромський у тимчасовім спільнім гробі, похованій по кальвінським цвинтарі. Тепер якийсь невідомий комітет будує на цьому цвинтарі новий гріб, куди хоче перенести останки Жеромського. Ні уряд, ні товариство письменників не дбали для Жеромського місця поруч інших великих людей тому, що він не католик. То-

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
Зразкові за своєї доброти і частоти вибір а то: Чекольди десерові, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
поручає: Для вибагливих смакунів першорядні чоко ади та-кож великий вибір знаменитих карнельків
Як спеціяльність дікорецькими повагами поручувану Чекольду з САЛАБРОЗОЮ для цукрово недужих дічничук підживлюючу

му родина Жеромського пропонує його поховати в гробниці, яку він сам вибудував собі за життя в малій місцині на Любельщині, де він хотів спочивати поруч свого покійного сина. Коли ж суспільність хоче справді вшанувати великого письменника — читаємо в листі — нехай перенесе його на Вавель або Скалку.

— **Рекорди.** У воєводстві господаря Пуя та його доньки у Вовчій Волі брав участь 18-літній гімназист Судол із двома старшими братами. Метою злочину були долари. Вбивники напали на хату Пуя в масках. Чим не Мексика? — Міжнародній залізничий картель прийняв постанову, що змінить вигляд дотеперішніх залізниць: усі країни вибудують однаковий тип вагонів і то з матеріялу, про який мало хто з подорожніх досі думав. Вагони будуть з алюмінія та магнезій, найлекших металів. Замість 12.000 кг., які важить нинішній вагон, новий вагон важитиме половину і зможе перевозити вдвоє більше тягару.

— **Проти цілунку в школах.** Віленська шкільна куратерія видала розпорядок для жіночих шкіл, забороняючи дівчатам цілуватись у школі на знак привіту. Заборона має мотив гігієнічний. Видко, що европейська ліга в боротьбі з цілунком, який у силі передавати 40 тисяч мікробів має вплив і на школи. Згодом може прийде і черга на розпорядок, який забороняє ученицям теж цілуватись з хлопцями.

— **Нові російські слова.** До Ленінграду приїхав американський фільольог Голодер, щоби скласти словник слів, які повстали за останніх 10 літ. Словник призначений для інституту в Ню-Йорку, що збирає матеріяли до історії 10-літньої радянської влади.

— **Там, де Яків мав сон.** Американський археольоги відкрили старозавітне місто Бетель, відоме з того, що там находився золотий телець Єробеама і що там Яків мав свій дивний сон. Найшли там не глибоко під землею багато посуднин та домашнього приладдя.

— **Гольбайн у сільській хаті.** Югославінський маляр Спенчевич купив в одного рибалки у Дальматії старий образ за 4.000 динарів. У Відні знавці опінили його на 300.000 нім. мар., тому, що це оригінал Ганса Гольбайна.

— **Світова волчина.** Цього року в загальноміській демонстрації в Ленінграді вперше виступлять окремою групою письменники з окремим прапором: „Нехай живе всесвітна федерація радянських письменників". — Німеччина зобов'язалась умовою виплатити урядові Люксембургу півтретя міл. марок як відшкодування за воєнні шкоди. — У Каїрі святкували прилюдно роковини незалежности Єгипту. — В Індіях зробили замах на поїзд, яким їхав віцекороль Індій льорд Ірвін; поїзд переїхав розкручені шини без катастрофи. Цього ж дня зробили замах на губернатора Пайнтора. Прилюдне свято в честь льорда Ірвіна відкликали. — Число безробітних у всій Німеччині збільшилось за половину жовтня на 13.000 осіб. — Соц.-дем. чеський посол Рамек закинув у парламенті послові-аграрієві Дубіцкому, що він брав хабарі при переведенні земельної реформи. — Від січня до жовтня до франц. скарбу ввійшло на 6 мілїярдів більше як сподівались. — Муссоліні приготовляє декрет про амнестію щодо деяких емігрантів. — Уповноважений Вільгельма барон фон дер Рейдт купив для кайзера 2 острівці на Лаго Маджіоре, що були власністю ірляндської баронової. Один з них буде називатись... „Острів всесвітнього миру", в честь Льокарна. — Всупереч забороні уряду румунська нац.-селянська партія скликує свій конгрес в Альба-Юлія.

— **Російські балалаєчники дають** перед виїздом на чужину ще два прощальні виступи 22. і 23. п. м. у „Народнім Домі". Нова програма. Білєти раніше у крамниці з нотами Сайфарт, Академічна ч. 6.

Театри.

„Кооперо. Український Театр" під дирекцією Й. Стадника (вул. Шашкевича).

13-го „Дні нашого життя", пєса на 4 дії Т. Андрєєва, в головній ролі з п. Кривицькою.

Початок 7:30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Остання любов наслідника престолу" (з життя російського царевича) в 10, діях, з Лянкою Гайд, Верном, Фріч і Шлєтовим.

„Лев": „Велич і нужда куртизани" на підставі Бальзака.

„Апольо": „Зов моря", з Марією Малікакою, Маром і Малівінським.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Ратункова акція.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На вкл. книж. ч. 8165 Центро-Банку злożили дальше в долярах:

Спільний Комітет допомоги у Форт Вільямі, Онт. Канада зібрав 377.50*, а саме Комітет у Вест Форті 209.20, а Комітет у Форт Вільямі 168.30, разом — 377.50, після потрачення видатків, зв'язаних зі збіркою і посилкою в квоті 17.50, до Центро-Банку внесено **360,** Комітет допомоги в *St. John Ma.* Америка через Мирона Фільку (подрібний спис буде поміщений пізніше) 100, **Об'єднання Українських Організацій в Філядельфії — 5000, разом 5.460 доларів.**

На ту саму ціль зложили в золотих:

Бібліотека-читальня в Милостові, волость Діяткін, рівенського повіту 60, Народня школа в Нараєві, (збірка в школі 2.72, учителька 5), 7.72, Комітет допомоги на місто Львів, збірка, а саме: Амат. Кружок Сокола ІІІ. 45, на квітар ч. 1 18.33 і 1 дол., Торг. Школа „Просвіти" пп. Лежогубська, Ковальська, Павенцький, дир. Коренець і Березовський по 5 зол. разом 25, Савойка, Чайківський, Заблоцький, о. Хомин і Баран по 2 зол. разом 10, — разом 98.33 і 1 дол., Филип Вовчук Львів 5, Через Адмін. „Правди" Уряд парох. Городниця, збірка в церкві 55.50, Через Адмін. „Нової Зорі": о. В. Плашковецький, Тростянець, з акафистів 15, Шкільна молодь всіх шкіл в Раві Руській, через Мар. Дружину 24.20, о. П. Гордієвський, Шманківці, п. Коленди, збірка вцеркві 10, суддя д-р Олександер Волинець, Броди 10, о. Микола Голозач від шкільних дітей в Бесну п. Скнів, дохід з представлення 20, Уряд парох. в Загірю, збірка в церкві 30, Місцевий Комітет допомоги Монастириська (о. Л. Білинський) 77, о. Йосиф Фльорчук, збірка в гром. Кулаківці 54.70 і збірка в гром. Городок 110 — разом 164.70, Український Центральний Комітет в Польщі, Варшава, збірка по містам 500, (на цю збірку зложилися: Відділ у Скальмежицях (кер. Стечишин) 52.50, Відділ у Щепюрні (кер. Бугрим) 44.50, Відділ у Люблині (кер. Соломко 12, Відділ в Острові (кер. Смовський) 42.40, Відділ у Битькові (кер. Никитин) 12, Відділ у Ковлі (заст. керов. Калюжний), 41.45, Шкут (уповажнений на Влоцький повіт) 20.50, Тележинський (уповажн. у Володимирі Вол.) 26.70, Лещук (уповажн. в Августові) 8.15, Черненко (уповажн. в Пйотркові) 62.50, Гальперин (уповажн. в Сосновцях) 27, Група емігрантів в Королівській Гуті (кер. Скворцов) 38.50, Група емігрантів в Стовбцях (кер. Кусків) 5, З власних фондів Комітет жертвував 111.80). Діти дітям: Е. Крицька, Залісна Воля п. Радимно, збірка від дітей 8, о. Іван Токар, Підгайці, діти з діточ. представлення 20, Місцевий Укр. Комітет допомоги в Давидові в. Львова через Івана Мандзевича і Василя Івасечка, зложили: Іван Мандзевич 5, Іван Яремко 5, Микола Яремко 1, Розалія Фидишин 2, Розалія Гриців 1, Іван Яремко 2, Олекса Фидишин 3, Петро Яремко 5, Василь Тимчишин 5, Лука Тимчишин 2, Іван Яремко 1, Олекса Тимчишин 2, Василь Івасечко 5, Теодор Фидишин 5, Йосиф Яремко 2, разом 46, Олена Завадович, Ремезівці п. Золочів 10, Через адміністрацію „Діла" надіслали: Марія Головацька Загорода-Бельськ 10, Шкільні діти — Чижиків 1.44, о. Мих. Артемович, Чирна 5, Чит. „Просвіти", Лодина 15, Василь Кіщак, Тарнів 2, Село Гарбуїв, зложило вагон картофель, які внесено до Повіт. Комітету в Тов-мачі, 9 метр. полотна і 50.60, Класа VII б. укр. держ. гімн. в Тернополі зложила з приводу імяння проф. Дмитра Цибушника 80, разом 114.04, Осипа Рачоча, Теребовля 3 і діти Укр. Захоронки в Теребовлі (діти — дітям) 2.70, разом 5.70, Т-во Сокіл Винзавода зд Чортків 35, Союз Укр. Купців, Станиславів 50.

Разом 1.376.19 золотих і 1 доляр.

Попередньо виказано 89.971.52 золотих і 6.521.40 долярів. Отже разом зложено досі **41.347.71 золотих і 11.982.240 дол**

* **На цю збірку зложилися:** Збірка у Форт Вільямі 51, у Вест Форті 31.50, В. Левицький у Форт Вільямс збірка 10, В. Левицький у Форт Вільямі, підчас вуличної збірки 83.05, У Вест Форті: Громадянки Марія Сліпак і Анна Юрик зібрали 16.25, Стефанія Григорик і Анна Богоніс зібрали 6, Никола Лукавий зібрав 48.70, в часі вуличної збірки зібрано 76, в часі концерту 21.75, в часі концерту у Форт Вільямі 24.24 дол.

Посмертні згадки.

Володимир Вітошинський, емеритований шкільний інспектор, помер 8-го листопада ц. р. в Коломиї в 67. році життя після операції. Покійний був щирим українцем і тому шкільні власти кинули нам ще перед світовою війною на заточення. Перенесений з Перемишляни до Грибова, заслужився немало для українського шкільництва на Лемківщині і був справжнім батьком українського учительства. Терпів Божий кий у Грибівщині немало від засліплених „русских", що не могли йому простити його щирої опіки над українським учительством у цій забитій закутині. Вернув покійний на Рідну Землю, щоб умерти між своїми і справді по двох місяцях побуту в Коломиї скосила його неумолима смерть. В. й. п.!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру від дир. П. Карабчевича: Зборів:

22. XI. Вихрест.
23. XI. Вій.
24. XI. Запорожець за Дунаєм.

До театру заангажовано артистку Ві. Сорокову. Орхестра театру побільшена до 8 осіб під управою диригента п. Савмач. — Режисер театру п. Сорока готує до постановки: „Катерину". „Аскольдову Могилу". „Гейшу" і „Пісні в Лісах". 4-6

Брошуру Романа Ганчикевича пп. „В ім'я правди" і Св. Конгрегації для Східньої Церкви і Пре св. Владиці Йосаф. Коцилковському до відома" можна набути: у Львові в книгарні Т-ва ім. Шевченка; в Перемишлі в Нар. Базарі, у Білета на Брами, у Тра беца і у Валя вул. Словацького, у автора вул. Середня 3. в Др гобич у Сам. Танне ринок, в Станиславові в Нар. Базарі вул. Собіського 40. Ціна 70 с. На порто доплатити. 950a1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Годинники прецезійні направляє дешево проляє **Юліян Домбровський-Лев Розвеженський** Львів, Готель Жоржа, Академічна 2. Біжутерія, також срібло власного виробу. - Догідні умовн. 110 в 14—7

Оказія дешевого набуття футер! Плащ з перських баранків, мужеські футра з бобрів, кангурів „Вікторії", японських лисів, також кангурові свитки дуже мало ужівані продасть Степанович магазин футер, площа Капітульна 1. 955

Вправний інструктор приїме лекцію з всіх клас середніх шкіл. Зголошення до Адміністрації під „Математик". 9.3

Рутинований інструктор п шукує лекцій. Обсяг шкіл особливий. Адресувати: Управа дібр Олів п. вм.сцн. 952 1-2

Шукую бувших старшин СС.: пров. Рогульського, полк. Домарадського, сотн. Федіва Макуліча, сотн. Кічура, сотн. Думіна, поручн. Бойка, хор. Чорнія і хор. Маслянку. Вище названих прошу ласкаво подати свої адреси, або хто знає де вони перебувають прошу подати мені до відома. Маю дуже важну справу для полагодження з ними. *E. Hrynevich 1537 W. Chicago Ave. Chicago Ill. U. S. America,* 956 1—2

Український Комітет Допомоги жертвам повені на м. Львів пошукує меткнх інкасентів. Зголошення приймає між 1—2 год. в канцелярії при вул. Кусюшка 1а II. п. 957 1-3

Біжутерію, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків зт в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, Марійська пл. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. За) 38-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

858 **Перевітлення Рентґеном** 14—24

Сиґнети мужеські 14 кар. від зол. **12·00**
Обручки шестя 14 карат. від „ **9·00**
Перстенці 14 кар. з прав. руб. від **7·00**
893 тільки у виробника 2-3

С. А. РОПШІЦ ЛЬВІВ Сикстуська 16

РІК ОСНУВАННЯ 1889.

ФУТРА ФЕЛІКС І ЮЛІЙ ЛЮБЕЛЬСЬКІ жіночі і мужеські готові і на замовлення

Приймає всілякі перерібки.

Догідні сплати
Ціни низькі
Товар добірний

Рутковського 5.
Тел. 48-70.
ЛЬВІВ.

ЛІКЕРИ зробить дома може кождий **ЛІКЕРИ**

у 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках

за набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. І. Машинський** в Перемишлі, Галичина.

Для Ц. К. кооперативів і торговель відповідний опуст. 567 19—7

Подяка.

Важким горем і сумом прибиті жена і діти по стрaті найдорожчого **мужа** і батька о. Йосифа Карановича пароха в Яксманичах і медицького декана, складають щиру подяку передовсім **о. М. Прокуратови** пароховн в Хідновичах і о. І. Чолачови сотруд. в Яксманичах за перевезення тлінних останків Покійного з Перемишля до Яксманич. Дальше о. О. Маленькому пароховн і деканови в Бучові за перші молитви, провід у похоронах і трогаючу проповідь при винесенню тлінних останків Покійного, о. М. Прокуратови за проповідь в церкві, о. Пшеворському за надгробне слово в цім ОО. Кондеканальним оо. Мировичу, Шумелді, Середницькому, Хотинецькому, Сендаковн, Пастичському, Борівецкн і Лопачакови за сердечні жертвы і участь в похоронах. Щира подяка належить Вп. Панству рокуратам і Бп. п. Із. Козаковн мцевому управителеви школи, які не шадячи трудів перші несли опечалений рідні слова розради і потіхи. Щире Спасибі паражанам Якманич і Селяск, тов. „Просвіта", кооп. „Сільський Господар" і тов. „Луг" за вінці та численну участь при відпровадженню тлінних останків на вічний спочинок. Нехай Всевишний сторицею нагородить Вас всіх за всі труди.

Опечалена жена, діти і зять.

Якманичі, 14. листопада 1927.

ПРИЙМУ солиситатора, котрий буде вести адміністрацію фірм. „Просвіта" в Мельниці. Др Шуровський адвокат, Мельниця. 934 3-3

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Брат. і Сьвєнцінських

в Калуші, вул. Сьвєнцька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і довинові, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 40—?

Відповідальний редактор Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

ч. 262 (11.223) Львів. четвер 24. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

По дорозі до польсько-радянської дружби.

Львів, 23 листопада 1927.

Трагічний інцидент убийства Войкова, що став був поперек на дорозі до здавна підготовлюваного польсько-радянського зближення, нині вже цілковито затертий і заметений новими виявами польсько-більшовицького братання на дипльоматичному фронті. І Польща і СРСР без сумніву потребують тепер, більше — ніж колинебудь досі, політичної дружби, завершеної взаїмним пактом про неагресію. Нема сумніву, що шлях до такого пакту важкий і досить далекий, та всеж одна й друга сторона роблять все можливе в тому напрямі, щоби його прочистити від природних і штучних комунікаційних перешкод та по змозі скоротити.

Польща, точніше теперішній польський уряд, потребує пакту з ріжних причин господарської і політичної натури не тільки внутрішнього характеру, але й зовнішнього. Без гарантійного пакту про неагресію зі СРСР неможлива реалізація чергової ідеї Пілсудського про злуку Литви з Польщею, полишаючи на боці обставину, якаб не була злука: добровільна чи примусова? Литовська проблема стала нині для правлячих чинників незвичайно живою та актуальною і такою намагаються вони її зробити і в прилюдній польській опінії. Самозрозуміло, що без запоруки з боку СРСР про невтральність на випадок реалізації Польщею старої ягайлонської ідеї щодо Литви польські правлячі чинники на якийнебудь крок у тій справі не зважаться. Він був би за ризиковний і в наслідках занадто небезпечний.

СРСР потребує пакту про неагресію з Польщею ще більше з уваги на внутрішні відносини, а уваги на нескінчену господарську відбудову, і уваги на незавершену політичну консолідацію союзної держави і найбільше з уваги на небезпечну та погубну для комуністичної партії опозицію. Тому не треба дивуватися, чому теперішній польський посол у Москві Патек зазнає від комуністів спеціяльних почестей в часі своїх подорожей по Україні, по Криміу та по Кавказі. Всюди його витають радянські урядові чинники, всюди голосяться до нього на інтерв'ю представники монопольної більшовицької преси та з приємністю публікують миролюбиві енунціяції Патека про „найкращі польські наміри" жити в згоді, дружбі та мирі зі СРСР.

Ще яскравіше виступають ці заходи більшовицької дипльоматії в напрямі прискорення пакту про неагресію з Польщею у самій Польщі, на терені якої унаглядное їх своїм поведенням теперішній радянський посол у Варшаві Богомолов. Зараз же по вступленні в обов'язки посла влаштував він у себе пресову конференцію з польськими журналістами. На ній виголосив експозе, в якому було дуже багато компліментів для Польщі, а ще більше запевнень про те, що СРСР хове і вигрівае під серцем самі лише миролюбиві, а до того найгорячіші мрії мало що не про вічний мир з польським народом і урядом. Угостивши польських журналістів чаєм, Богомолов заповів, що в інтересах взаїмного, тобто радянсько-польського, зближення буде влаштовувати такі конференції частіше.

І дійсно на чергову конференцію не треба було довго ждати. Ось 16. ц. м. підписав посол Богомолов у Варшаві договір про зворот польських культурних цінностей зі СРСР які там опинилися за давних царських часів. Цей договір є виконанням 11. артикулу рижського договору з 1921 р. між Польщею з одного, а СРСР і Україною з другого боку. Здавалось би нічого надзвичайного. А всеж цей факт дав Богомолову добру нагоду поновно заманіфестувати миролюбні тенденції СРСР відносно Польщі на польському терені, а польській пресі добру нагоду розреклямувати цілком реальні можливости та підготоване психічне підложа обох сторін до заключення пакту про неагресію між СРСР і Польщею. Богомолов улаштував з тієї нагоди у себе конференцію з польськими журналістами, яка закінчилась обильним „чаєм". На конференції виголосив велику промову польська преса, зацитував у ній Міцнавіть у польській мові, як подае кевича та не забув підкреслити,

„що умова ця (про зворот польських культурних цінностей) — це великий крок вперед на шляху до культурного зближення між СРСР і Польщею". „На мою думку — казав далі Богомолов — незвичайно важним є пізнання взаїмних відносин між представниками науки, штуки і літератури обох країн в цілі взаїмного пізнання і вимінн здобутків культури. Можу запевнити, що зі свого боку зроблю все, що можливе, щоби упекшити здійснення того важного завдання".

Вся польська, зокремаж санаційна преса, прикладае до того договору велику вагу і не щадить компліментів на адресу теперішнього радянського посла у Варшаві, бо по шести літах важких заходів у цій справі, аж він пішов, мовляв, на руку Польщі та повів справу так, що договір зреалізовано. Навязуючи-ж до пресової конференції у радянським посольстві вся санаційна і півофіціяльна польська преса підкреслює, що сам договір без сумніву започаткуе щирі культурні взаемини між Польщею і СРСР, а в наслідках приспішить заключення інших корисних договорів і реалізацію пакту про неагресію між обома сусідами. Нема сумніву, що до того воно йде і що обі сторони над тим інтензивно працюють.

Згаданий договір є виконанням одної постанови рижського трактату. Довгий час большевики не квапилися її реалізувати. Тепер зреалізували 11. артикул рижського договору тому, що в них назрів на те відповідний момент. Вони не хочуть мати напружених відносин з Польщею. Але є ще й інші постанови рижського договору, які зобовязалася виконувати Польща, а виконання яких цілком не обстоюють тепер більшовицькі дипльоматн. Маємо на думці постанови про свободу національного і культурного розвитку для українців і білорусинів під Польщею. Про виконування тих постанов ні слиху ні диху. Не згадуе їх у своїх енунціяціях перед польськими журналістами і Богомолов, а не згадуе тому, що не можеж псувати настрою полякам і не сміе нічим мутити з таким трудом підготовлюваного підложа для польсько-радянського пакту про неагресію, пакту, що повинен статися між іншим коштом передовсім українського і білоруського населення, коштом обмеження його національних і культурних прав під Польщею. Так то виглядае тепер правдива робота тих, що вписали на своїх прапорах між боевими гаслами на першому місці: боротьба за права і визволення усіх поневолених.

Після генерального наступу.

„Санація" і „невдячні" жиди. — Заведені пляни і рахунки. — Нововременські теревені „Курєр-а Поранн-ого". — Пепесівський гриб у „меншостевий" борщ. — Розмова голови УНДО. — „То було все?"

Після генерального наступу півофіціяльної преси на підготовлюваний виборчий блок непольських народів, наступило деяке формальне відпруження. „Санаційні" органи, що продовжуючи лінію вшехпольської преси з 1922 р., спинули барабанним вогнем найважчих погроз і натякнули на „консеквенції", побачили, що стругнули дурницю і почали робити відступ. Очевидно, найбільше заболіло „санаторів" становище „невдячних" жидів, бо з „ворогами держави", себ-то з іншими непольськими народами, а головно з українцями і білорусами „санація" не потребуе церемонитися. Але жиди, ті „невдячні" жиди, що вганяють за такими марними річами, як мандати, просто гаракірі роблять всій „меншостевій" політиці теперішнього уряду, ну, і славної польської демократії. Уряд і польська демократія, яка завтра стане підпорою уряду, так гарно розплянували собі „меншостеву" політику, поділивши, розділивши і поклясифікувавши „меншости", а тут — маєш Гандзю киш! — всі непольські народи єднаються у виборчий блок і готові ще урвати кільканацять мандатів „санації" і великодушній демократії та в будучому соймі стати силою, з якою мусітиме рахуватися уряд і польські партії, що досі ставилися до непольського представництва з висот еднорішаючих володарів, не звертаючи найменшої уваги на домагання „чужоплемінних" представників.

Признаемо, це може боліти і тривожити. Бо й справді, чи на те „найкращі" уми польської прави й ліви мозолилися над кривульками виборчої ординації і над викрутасами виборчої геометрії, щоби те все частинно зневтралізував блок непольських народів? Чи на те ведено політику **„divide et impera"**, щоби побачити виборче обеднання тих народів, не зважаючи на деяку негармонійність їх ширших політичних інтересів та питань економічних, а подекуди і культурних? [illegible] за те бубнено [illegible] при допомозі всіх засобів пропаганди про заспокоення всіх потреб „меншостей", щоби тепер знову явилася примара „шіснацятки", яка наглядно нічелює всі „успіхи" пропаганди? Признаемо, це може боліти, з приводу цього можуть польських політиків навіть чорти брати. Але **„est modus in rebus"**. Але тактика залякування і погроз вказуе на зеленоватість варшавських політичних голов, на примітивність їх способу думання. Виступ півофіціяльних органів був вискоком Пилипа з конопель.

До становища „Епок-и" і „Глос-у Правди" приєднався ще й суботнішній „Курєр Поранни" в передовиці „Ліста ворогів держави і виборча тактика сіонізму". Суть тієї статті анальогічна до поглядів двох попередніх „санаційних" органів, тільки форма не така визиваюче нахабна. Головною метою цього третього органу варшавської „санації" відірвати жидів від блоку, бо — мовляв — жиди у всіх державах є елементом доосереднім. Жиди не повинні йти в одному виборчому блоку з іншими непольськими народами, бо „уряд є в руках маршалка Пілсудського", а польський шовінізм є підкошений.

„Національна політика уряду приступила до далекосяглих прань над створюючим у практиці адміністраційній, шкільній і господарській, що річпоспольта є опікункою і охоронителькою для всіх своїх горожан без ріжниці мови й віроісповідання, що сповнюють у відношенні до неї свої обовязки державної вірности і солідарности".

Державна вірність і солідарність є передумовою „всіх привілеїв державного співжиття"(?!). Хто того не виповнює, той є у стані боротьби з державою і викликує проти себе боротьбу держави всіми засобами. Хто стоїть на незалежницькій платформі, той не повинен старатися добувати мандатів,

„бо ніякий польський незалежник ніколи не старався добути мандат до законодатних тіл Росії і Німеччини, лишаючи ту роль тим зломіж політиків своєї національности, які рішилися приняти у своїх ділланнях і виступах умови легалістичного й льояльстичного співжиття на основах пасивної державности".

Отже українським чи білоруським незалежникам не личить кандидувати до польського сойму, бо польські незалежники не пхаються до законодатних установ Росії й Німеччини. Мовляв, беріть собі приклад з польських незалежників, одночасно витворюючи свої легалістичні і льояльстичні групи. Але на тому ще не кінець. „Меншостеві агітатори" не кермуються чистотою своїх побудів.

„Занадто помітний їх нахил до закордонної пропаганди, обчислення лиця не безпосередньо на розбір нашої держави, то щонайменше на відірвання від неї цілих провінцій, не для обдарування їх волею, але для приєднання їх до свого стану посідання і до накинення їм своєї влади, що далеко менше признае громадянську волю і духову відрубність, ніж це робить Польща, або навіть змагаючу довести до перевороту й анархії для заведення диктатури узурпаторів, що погорджують всіми основами гуманітарної цивілізації. Організування в Польщі протидержавних ділань і виступів серед чужонаціональних агітаторів занадто наглядно користає з гойности чужинних рук, щоби ми не мали повних підстав до переконання, що пермукучі й приказодавчі середини робота міститься поза границями нашої держави і на нашому грунті є ведені лише типовим агентурам чужих і ворожих сил".

Зайвим було би продовжувати цю відроджену у Варшаві нововременську „фільософію" санаційних Меншікових. Вже й так ясною є їх мета: відтягнути жидів від блоку, недопустити відповідного німецького представництва (зогляду на розсіяність німців) та здавити українців і білорусів як „протидержавний елемент". Ясно, що в світлі цих „благородних" намірів великої ваги набирае справа виборчого блоку всіх непольських народів.

Пепесівському „Роботнік-ові" теж не подобається „меншостевий"

бльок. Але йому не личить користуватися погромно-репресійними аргументами. Як „соціялісти" (по суті соціялісти-націоналісти) вони мають інші аргументи з трафаретної скарбниці соціялізму.

„І ми є — пишуть польські соціял-націоналісти — противниками такого блюку. Уважаємо його проявом націоналізму й овочем націоналістичної політики — так жидівської, української, німецької і білоруської, як і польської. Сам факт повстання бльоку звогнює національні відносини, надає виборам штучно перебільшене (?!) тавро національної боротьби. Осуджуємо тактику п. Грінбавма й німецьких націоналістів, готових творців думки про бльок. Але одночасно стверджуємо, що **„потравневий" уряд не вмів направду рушити з місця проблеми національних меншостей в Польщі, не говорячи вже про недостачу яких-небудь поважних спроб дійсної її розв'язки.** Проти чого мусимо категорично застерегтися, — то проти методи „заляковування" і „терорізования". Польська демократія не має з тими методами безумовно нічого спільного. Статті „санаційних" щоденників наскрізь нагадують виступи „Двугрошувки" з 1922 р. А наслідок можуть дати якраз протилежний замірам. Погрозами впливається на боягузів і лайлаків, на нікого більше".

В справі бльоку непольських народів і поведінки „санаторів" у відношенні до нього висловився в розмові з представником „Епок-и" також голова Українського Нац.-Дем. Обєднання — д-р Дмитро Левицький. Зреферуймо спершу те, що подає „Епока" з 20. ц. м. Отже д-р Дм. Левицький зазначив, що бльоку ще не заключено в остаточній формі. Є ще труднощі, головно між жидами. Участь чи неучасть в ньому галицьких сіоністів не буде мати рішаючого значіння, бо українці, живучи у Сх. Галичині суцільною масою, не потребують підтримки жидів, тільки навпаки. Поза групою п. Райха є ще й інші галицько-жидівські групи, які бажають взяти участь в бльоку. Через відсутність сіоністичної групи п. Райха бльок не втратив би свого характеру. Без бльоку загрожує жидам утрата кількох мандатів.

На запит, чи правдою є, що українці бажають при допомозі жидівських голосів перевести свого кандидата у Львові, відповів д-р Дм. Левицький:

„Безумовно — так. Якщо бльок буде заключений, то известія не підлягатиме для нас ніякій дискусії. Є пресінь достаточно ясна..."

А на замітку, що на українську пропозицію не годиться п. Райх, зазначив д-р Дм. Левицький:

„Здається, що ми теж маємо якийсь голос у тій справі. З нашого боку є дуже великі трудноші саме з групою п. Райха".

Що торкається німців, то д-р Дм. Левицький зазначив, що коли обчислення виявлять, що німцям належиться один мандат з Галичини, то його одержать. Українці рахують на 35 до 45 мандатів з вибору, не маючи наміру нікому відступати своїх мандатів. На випадок вступлення до бльоку, УНДО бажало би найтися в ньому з радикалами, Сел. Союзом і соціялістами.

На запит про наслідки процесу Шварцбарта — відповів д-р Дм. Левицький:

„Наші відносини є ще напружені. Відгомони процесу про вбийство Петлюри зберігаються ще в умах. Але з огляду на те, що український селянин не є антисемітом, то вияснення йому нашої участи в бльоку з жидами до часу виборів не було би неможливістю".

Під кінець розмови представник „Епок-и" запитав іще д-ра Дм. Левицького, чи він робив які кроки, щоби перед приступленням до бльоку порозумітися з урядом(?!), на що одержав коротку відповідь: Ні!

„То було все" — кінчає представник органу Партії Праці. Ні, то не було все, бо більшу частину думок і поглядів, висловлених провідником найбільшої української партії пропустила редакція.

Перш усього п. голова звернув був увагу на те, що поширювані поголоски про зміну відносин на Зах. Україні є звичайними дешевенькими фантазіями. По суті нічого не змінилося. „А прецінь будується мости після повені", — зазначив розмовець. „Чи думаєте, що будовою мостів можна розвязати українське питання" — запитав д-р Дм. Левицький. Далі п. голова звернув увагу на політичну зрілість українського селянства, зазначуючи, що ніде в Европі селянство не є таке зріле і свідоме, як саме у нас. Тільки в ігнорантській польській пресі товчуться казки про „темне українське хлопство". І провідники українського народу можуть робити тільки таку політику, яка йде по лінії змагань широких народніх мас. Всякі інсинуації на тему ІІІ. Інтернаціоналу чи інших „чужоземних впливів" є негідні шануючої себе преси. Вкінці зазначив д-р Дм. Левицький, що погрозами і заповідю терору українців ніхто не перелякає, бож це насущний хліб нашої дійсности.

Австрія й Альзасія.

(Від нашого кореспондента.)

Париж. 16. листопада 1927.

I.

В останніх кількох днях знов займають увагу французького громадянства дві справи одночасно, які зрештою незалежно від себе, повертаються на сторінки французької преси періодично — одна від версайського мира з 28. червня 1919 р., друга навіть ще від листопада 1918 р., себто від капітуляції німецьких армій і від тріюмфального входу французьких армій в освобожденний Страсбург.

Перша справа — це справа злуки Австрії з Німеччиною, друга — справа боротьби проти альзаського автономізму. Події останніх днів знов і ще раз з черги заставляють французьку публику призадумуватися над цими справами.

Два чільні німецькі міністри, Маркс і Штреземан, поїхали на офіціяльні відвідини до Відня. Там їх витали чільні австрійські міністри, австрійська людність і преса як годі більше демонстраційно, святочно й сердечно. Виголошено промови в честь спільної культурн, звеличувано сердечність і глибину спільних національних почувань, славлено „практичний ідеалізм" німецький, то що, але ні з одних уст, ні віденських ні берлінських, не пронеслася фраза, ні навіть згадка про злуку Австрії з Німеччиною. Банальність тих промов і відсутність найменшого натяку на „Anschluss" все таки не заспокоїли французів у їх побоюваннях німецько-австрійського єднання. Ще трохи, а дехто тут готовий би просто жалуватися, що віденські промови були такі „коректні" — коректні в змислі версайського і сен-жерменського мира. „Можливо, що це гірше від грімких заяв — міркує собі один з провідних націоналістичних ідеольогів — бо віденські промови полишили по собі враження, що німці ні трохи не занепокоєні та що їм навіть не спішно зі злукою; вони знають, що Австрія впаде їм наче зрілий овоч".

II.

„Наче зрілий овоч"! Себто, іншими словами, нова німецька соборність мала би здійснитися природним ходом подій, мирними комбінаціями і деклярациями, а не — як попередня, Бісмарківська, кровю і залізом. Можливо й невиключено, хоча й сумнівно, що нова Соборна Німеччина побачить світ шляхом якоїсь постанови Союза Народів або й односторонної німецько-австрійської заяви про зєднання, проти якої Франція (ні Італія, ні Мала Антанта) з яких-небудь причин не будуть могти піднятн війни. Вона дуже сумнівна — така мирна розвязка питання про Anschluss, одначе все таки вона теоретично бодай невиключена. Конець кінців навіть текст версайського мира допускає легальну можливість такої розвязки: за згодою Союза Народів. І в цьому — ні на одну хвилину не вільно нам це забувати! — питання здійснення німецької соборности радикально і сущно ріжниться від питання соборности української. „В основі річи — пише нині париська Information — мировим способом Anschluss не може довершитися: або він буде ділом пруської армії, або його не буде". Information, бачимо, не вірить у можливість здійснення Соборної Німеччини безкровним шляхом, постановою Союза Народів; розуміємо її сумніви.

III.

Французький уряд закрив кілька газет, видаваних в Альзасії, альзасцями французькими горожанами, в німецькій мові, за те, що газети ці домагалися для Альзасії автономії в рамках французької держави. Французькі газети одним хором похвалюють уряд за це рішення, висловлюють жаль, що влада досі толерувала автономістичну пропаганду, та клеймлять пропаганду цю як зрадницьку супроти єдности і цілости французької батьківщини. Альзаські автономісти очевидно обурюються і протестують. Признаємось, що протести ці й обурення це не дуже нас зворушують. Дивуєтеся, чому? Ось чому:

Ті самі альзасці германської раси й мови, котрі тепер обурюються проти урядового акту оборони традиційної французької єдности й цілости, ще недавно тому, перед війною, наповняли світ своєю пропагандою проти рідної їм расою і мовою Німеччини, горяче піддержували у Франції приспане почування реваншу і поведінкою своєю сотворили одну з головних причин безприкладної різні 14 міліонів людей; ніщо не могло їх заспокоїти в рамках Німеччини — ні автономія, ні добробут, ніщо: вони хотіли обєднатись з французькою батьківщиною. А ледви вони осягнули здійснення свого ідеалу і опинилися у французькій республиці, а зараз-же вони, ті самі люди, розпочали тут таку саму пропаганду проти Франції, як недавно ще проти Німеччини. Що воно таке — політичні примхи, політика настроїв, чи що?

Франція — не нинішня; ціла її внутрішня структура — централістична; можна сказати, що сама суть Франції — централізм. Не було би послідовної й невмолимої централістичної 1000-літньої політики капетинців, республик і Наполеонів, то й не було би французької нації й французької культури — того цвіту европейської духової культури, а був би якийсь західний Балкан у дванацяти ріжномовних державах, безсильних, культурно маловартних і собі взаїмно ворожих. Французька держава і нація — плід і вислів централізму; кому централізм не влад (а централістична медаль має свою, дуже прикру оборотну сторону), тому нема місця в рамках французької батьківщини. Відоме це не від нині, і не було це тайною і для альзасців. Чому отже вони, германське племя, так дерлися до Франції? Щоб її розбити на 12 мов, чи автономічних держав? Аби визволити зпід Німеччини 2 міліони альзасців, 14 міліонів людей склало свої кости. А нині ті самі люди, ті самі політики, редактори, агітатори наново — тільки навідворот — розводять свою „визвольну" пропаганду!

ФУТРА
вселяке гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 рік осн. 1896 Тел. 21-28

Кожна серіозна політична програма має свою льогіку, кожна серіозна політична діяльність несе в собі знання реальних відносин, передбачування будучности, відповідальність за слова і діла. Альзасці до 1914 і 1918 рр. повинні і могли були знати, що роблять, коли юдили до війни і домагалися „зєднання з французькою батьківщиною".

В. Левицький.

Виборчий експеримент.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 16. листопада 1927.

У закордонній політиці — т. зв. литовська справа, у внутрішній — справа виборів до ІІІ. сойму, ось ті найбільш актуальні питання сьогодняшнього польського дня. Відома річ, що Литва, не лише маленька і дрібонька частинка великої проблеми, яка тяжить на цілій есистенції Польщі: яка жде Польщу будучина поміж великою Німеччиною і великою Росією?! А проте всі пречислені можливости розвязки затяжної польсько-німецької „дісгармонії" і всі можливости зміни нинішних відносин на Сході Европи — це діло бличчої або дальшої будучини. Німецького і російською недугами вічно затрівожений цілий польський державний організм, але Литва — не така трісочка, яка Польщі дошкулює уже, тепер. І Польща — всі це бачать і чують — всі способи передумує, як би цієї трісочки позбутися. Так і з виборами. Сойм давно вже став у Польщі лише одним моментом із складної проблеми державного устрою. Непевність і невісність долі і нинішнього і будучого сойму всупереч цілком пророчистим і ясним постановам конституції, — навіть ще нині, коли чейже дві сойму на пальцях двох рук почислені і коли називаний докладно день нових виборів (26. лютого 1928), — є найкращим доказом, що цілий державний устрій Польщі переживає нині кризу, якої вислду далеко ще не видно. Але можна завважувати один і другий декрет напр. про кари на пресу, або непопулярний розпорядок якогось міністра напр про телефонічні мірники: можна рискувати навіть ріжні „гоцкі-кльоцкі", як каже пос. Тугут, з управненнями законодатного тіла, по штудерному вигинаючи існуючу букву конституції та всетаки на неї покликуючися. Однак навіть найсміливіші, вірніше кажучи: найлегкодушніші, реформатори здають собі любонь справу, що зміняти з дня на день державного устрою не можна. Було публичною тайною, яку й ми в свій час реєстрували не викликаючи жадного й заперечення, що серед відповідей на модне питання „направи устрою", товклися за урядовими кудісами ріжні проекти, м. і. і такі проекти зміни виборчої ординації, які фактично горі дном перекидали основи демократичного парляментаризму, якими є 5-ти прикметникове виборче право. Але видно, що навіть цей, безумовно **найсильніший із урядів, який колинебудь мала і буде мати Польща**, навіть нинішній уряд таки видно слушно прийшов до переконання, що небезпечно, дуже небезпечно є розпочинати устроєві експерименти ледви в півтора року після одної революції і ледва в пять літ після істнування першого виборного законодатного парляменту. І тому цю спіру відложено **ad futurum** а покищо рубом стануда справа — виборів.

Очевидно, що після тих „гоцок-кльоцок", які уряд робив із нинішнім парляментом, після тої поневірки і з тих невваг, треба справді дуже сумніватися у високий ступінь повання уряду для парляментаризму взагалі. І коли уряд не мав ані прихітки віри у вартість першого польського вибраного сойму, навпаки — був найглибше переконаний у його повній безвартности, то треба дуже сумніватися, чи має він велику віру у вартість сойму слідуючого. Відкілль вона взялася? Чи з віри в спасенність методи півторарічної курапії отсуванами? Віри у будучий сойм уряд безумовно не має, бо не може її мати, бо не дозволяє її мати його в грунту інший погляд на роль і завдання сойму, ніж його мають і вибори і посли... В цьому місці повищого твердження вираз[illegible] урядової думки робить [illegible]

БЛІДНИЦЮ недокровність усувае, діє дає апетит, відмінно, побуджує апетит, поліпшує середник для реконвалесцентів
М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малазді. До набуття у всіх аптеках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власним інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорского вино хіново-залізне. Лябораторія хем. фарм.: **М-р М. Кшиштофорски Тарнів.** 4-7

стереження: „а не ще побачимо!" іншими словами: ануж!...

Ануж вдасться! Експериментуваа уряд досіль вкл. в чисто експериментаційною „революцією без консеквенцій", експериментує і на далі. Вибори — не тільки черговий експеримент, на який важиться уряд, який чейже мусить щось робити і який чейже не може вічно висіти в порожні, котрої не зашовають: ані фактична сила армії, ані навіть моральна сила голови республики, ані тимпаче вимушені на соймі й у найкращому (нині вже теж неможливому) випадку на короткий чи довший час продовжені повноважня. Уряд ідо на соймові вибори, в приписаному конституцією речинці на основі досіль обовязуючої виборчої ординації. Льогічно виходило б, що уряд хоче дати вільну руку виборцям, хоче дати їм свободу волю виявити свої настрої, свое політичне credo, а сам хоче залишитися (бодай тонщо!) у ролі льояльного гладача. Але, на жаль, так воно мабуть не є. День-у-день довідуємося про нові „кріяс" в найріжнородніших опозиційних польських політичних партіях і організаціях, правих, центрових і лівих. Інтелігентських, робітничих і селянських, про розколи і розлами, сецесії і знову напертання на старе партійне лоно, а в міру оближування терміну виборів ця метушня ставатиме щораз гарячішою. У тих розламах і сецесіях єдина вже певна система: вони діються по певному трафареті, такому яскравому, що єдиний видить руку, яка ними керує. А по другому боці йде не менше гарячкова метушня над зліпленням до купи всіх про-урядових елементів в єдиний один виборчий „блок". Уряд, який не розпоряджає у нинішньому соймі жадною партією, а поза соймом блідолицими новотворами, яких не можна назвати анонімами лише завдяки їхній авторекламі, уряд, який зоружив проти себе найморгутнішу і націоналістичну (З. Л. Н.) і селянсько-станову („Пяст" і „Визволення") і соціалістичну (П. П. С.) партії, і всі національні меншости, той уряд варт поставив собі метою **виключати з виборів урядову більшість!** Важе нині ясно, що уряд не обмежує себе до осіб безпристрасного гладача, лише активно вмішується у виборчий процес. Розмах, із яким це нині вже робить, нагадує дуже поважні рефлексії, які зводиться до дуже трівожного запиту: бо чи нині таке творитьси, що це буде творитися підчас самих виборів?!

Належить стверднти, що на цю тему йдуть серед ріжних польських політичних кол розмови — однаково невтішного характеру. Існує загальний погляд, що **треба бути приготованим на найгірші несподіванки з боку урядових чинників підчас виборів**, такі несподіванки, які булиб обраховані на нищення найбільш несимпатичних виборчих конкурентів і на попирання — урядової ліста. Очевидно, що уряд всетаки матиме на ласкавій увазі тих „евентуальних" союзників у слідуючому соймі, на яких — хоч і нинішніх опозиціоністів — слід складіти добрезердно (блок П. П. С. і „Визволення", що мав би стати базою будучого урядового „центро-ліва"). Але існують теж познаки, які кажуть твердити, що уряд тим безвардонніше буде поводитися з противниками, не записаними на листу „евентуальних союзників"...

В усякому разі існують усі познаки, що виборчий експеримент уряду буде — цікавий. Трохи ближче на цю тему — слідуючим разом.

І. Кедрин.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Для вшанування Ольги Кобилянської.

Вечір „Т-ва письменників і журналістів" ім. І. Франка" у Львові.

„Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові зійшлось дня 20-го п. м. на Святочне зібрання для вшанування 40-ліття літературної діяльности О. Кобилянської. Членки Товариства та запрошені гості у свобідній формі товариської гутірки, імпровізованих промов і споминів ділилися своїми враженнями та думками у пошану а особом та творами письменниці.

О. Кобилянська майже невідома ґвалтівній суспільности як людина. Крім її творів наш загал не знає нічого про її діяльність. І не одна з головних причин, чому читачі творів Кобилянської зацікавлені кожною подробицею її життя більш, як іншими письменниками, яких мали змогу пізнати в їх приватному житті.

Голова Т-ва Василь Стефаник не міг на жаль, приїхати на свято, по причині недуги; він сильно прибитий останнім арештом своїх синів.

Вечір розпочав коротким словом наст. голова Мих. Рудницький, зупиняючись на одному питанню: на взаєминах між приватним життям письменника і його творчістю. Є письменники, яких приватне життє стає доповненням їх творчости, а такі, в яких творчість стає доповненням їх життя, інші, що мають відмежовані дві ні царини: літературної праці і своєї буденщини, ще інші, з яких одна є різким контрастом, а навіть повним запереченням другої. О. Кобилянська належить до тих письменників, яких твори не потрібують ніякого доповнення її приватним життям. Вона вся живе в них. Все її життя присвячене літературі. Її життєпис не має ніяких замітних подій і поодинокі його факти не кидають нового світла на її творчість. Кобилянська спалюється вся в огні, яким горить її любов для літератури.

З черги **Остап Луцький** ділився своїми особистими споминами про письменницю. Все життя Кобилянської — це довге, завзяте змагання за здійснення одної мрії й життя: стати письменницею. Важко уявити собі середовище, в якому письменниця мусіла боротись за такі первісні умовини освіти, як книжки та вивчення рідної мови. Кобилянська жила місцними та родами самотньо. Ніхто не підозрівав в її незвичайно скромному, тихому житті великої аристократки та чутливої артистки. Зустрічаючись із людьми в буденнім житті, вона не зраджувала нічим, що живе вічно в окремім світі уяви і що література — зміст її життя. Вона не нехтувала ніякою іншою буденною працею, немов би цим хотіла засвідчити, що вона не перестає бути жінкою, такою самою, як інші і що глибоко розуміє ролю жінки в рідні та суспільности. О. Луцький дуже подібно переходив моменти першої знайомости Кобилянської з літературою, перших знайомостей з кількома одиницями, що зазначили своїм впливом на тім, що вона почала писати рідною мовою і дала живу характеристику людини аристократично скромної. Ті, що не знають умовин буковинського життя, не в силі здати собі справи, який величезний вплив на його розвиток мала поява такої літературної сили, як Кобилянська.

Антін Крушельницький висловив зовсім оригінальний погляд на Кобилянську, підкреслюючи в розвитку її таланту момент, що вона вихована в першій мірі на чужій літературі і відірвана своїм життям від звязків із представниками тодішнього головного напрямку в нашій літературі: — реалізму. Саме цю відосередність Кобилянської треба вважати незвичайно щасливим елементом для розвитку її таланту. Була небезпека, що вона могла підпасти під вплив чисто-реалістичної школи. Творчість Кобилянської в перших починах має т. сам символи доби Івана Нечуя-Левицького, що має їх у перших творах Л. Українки або Коцюбинського, які не проявляють ще тоді свого дійсного обличчя. Щойно перенесені в чуже середовище вони проявляють ті прикмети свого таланту, що є найближчі їх індивідуальности і роблять їх „особою". Кобилянська стає представницею нового модерного напрямку в нашій літературі як авторка дрібних оповідань і мініятюр у „Покорі" та „До світа". Ця сторінка її творчости найбільше оригінальна та найцінніша.

Мілена Рудницька пробувала підійти до Кобилянської-письменниці зі становища жінки-феміністки й ілюструвала свій погляд на ідейні мотиви творчости ювілятки відповідними цитатами з її творів. При цьому познайомила з деякими місцями промови О. Лупького.

*

На тему кількох думок про творчість Кобилянської між збірними вивязалась цікава дискусія, що протягнулась до пізної ночі. Присутні підписали привіт, висланий до Чернівець і призначений на 26. п. м., день ювілею письменниці на Буковині, такого змісту:

СЛЬЗІ КОБИЛЯНСЬКІЙ

у 30-ліття літературної діяльности зібрані на вечорі „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" висилають свою найщирішу пошану в подяці для її праці в самотности та її боротьби за нову форму краси.

Ювілей академіка Багалія.

З „Української Академії Наук" у Києві дістано таке повідомлення:

„В суботу 10-го грудня 1927 р. в 6-ій годині вечері Українська Академія Наук святкує 70-ту річницю життя відомого українського вченого-історика, академика Дмитра Івановича Багалія, 40 літ його професорської та наукової діяльности. Цей славетний ювілей свого високозаслуженого дійсного члена, одного з основників Української Академії Наук, її першого Віцепрезидента, першого Голови Історично-Філольогічного відділу та Голови Комітету для заснування Всенародньої Бібліотеки України, відзначила Українська Академія Наук виданням окремої збірки наукових статтей у трьох томах під заголовком: „Ювілейний Збірник на пошану акад. Д. І. Багалія". Видання те й буде піднесено 10-го грудня ювілятові.

Привітні листи та телеграми треба надсилати на адресу: „Українська Академія Наук, Київ, вул. Короленка 54, Видавництво". Гурток мають заздалегідь зголосити окремі особи та делегати, що забажають виступити в день ювілею з устними привітаннями.

Члени Ювілейного Комітету:
акад. *В. І. Липський*, Президент Академії,
акад. *С. О. Єфремов*, Віце-Президент,
акад. *А. Е. Кримський*, Неодмінний секретар,
Секретар Комітету *М. Л. Левченко*, Завід. Видавництвом.

НОВІ ШК. КУРАТОРИ.

Варшава, 22. листопада 1927.

На останніх засіданні ради мін. вироблено внесення міністра освіти Добруцького в справі перем. зміп по становищах кураторів. Львівський куратор **Рімер** переведений в стан спочинку. Волинський куратор Рацевич переведений на становище люблінського куратора. Куратор у Білостоці Гоцьоровський переведений на становище куратора в Гнезні. **На становище львівського куратора покликаний буде теперішній куратор у Любліні Питляковський.**

ВИСТУПАЮТЬ ІЗ „ПЯСТА".

Варшава, 22. листопада 1927.

Пос. Бедкарчик (з новотаргського округа) заголосив свое виступлення з клюбу „Пяста".

ЗМІНА ГРОШОВОГО УСТРОЮ В ПОЛЬЩІ.

Варшава, 22. листопада 1927.

Зміна грошового устрою в Польщі зачнеться від стягнення з обігу 5-зол. державних білетів, емітованих у сумі 320 міл. зол. Часть тих білетів (140 міл.) сконвертується на 5-золотові білети Банку Польського, других 140 міл. вибється в срібних 5-золотівках, а дальших 40 міл. заміниться на пікелевий більон. Конверсія держ. білетів на банкові потребує 2—3 місяці. Рівночасно держ. монетарня зачинає чеканити срібні 5-злот., яких буде 28 міл.

МОНАРХІСТИЧНІ МАНІФЕСТАЦІЇ У ВІДНІ Й БУДАПЕШТІ.

Відень, 22. листопада 1927.

Пятьнадці роковини уродин будш. наслідника престолу Отона (на припадали на 20. листопада) дали правід до монархістичних манифестацій в Австрії і Мадярщині. У Відні кардин. дівч будш. полковник Кізльф в однострою давньої кавалерії виїхав на сходах перед Карлувкою церквою, де після відправленого святочне богослужения) промову; заявивши, що як Отон дійде до повнолітности, вїде трюмфально до Австрії як король австр.-мадярської держави. У Будапешті гр. Тіса у промові заявив між ін.: „Наш король, коли буде до цього приневолений, перейде море крови, але здоле весь світ, щоби добути ві єдну свій народ".

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·25—8·87·57, канадійський долар 8·85·00—8·86·00, корони чеські 0·26·00—0·26·5, австр. сьтий шіллінг 1·25·90—1·26·00, рум. лея 0·05·0—0·05·75, французький франк 0·34·5—0·35·0, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·25—43·50, німецька марка 2·11·95, данїзький гульден 1·7·99, червінець 30·2)—31·00.

Золото: 20 кор. 35·40—·67). 20 франків 34·0—34·4), 20 марок нім. 42·00—42·50, 10 рублів рос. 46·8)—47·10.

Срібло: кор. австр. 0·66·00—0·67·50, 5 кор. австр. 3·48—3·52, фльорен австр. 1·74—1·77, рубль рос. 2·5—2·90, копійки за рубель 1·42—1·45.

Збіжа.

Пшениця дніпрська 46·50—47·50, пшениця сер. польська 45—4·50 жито 37·25—38·25, ячмінь броварн. 39·0—40·0, ячмінь на мливо 34·50—35·0, ячмень пастівний 31·00—34·00, овес 33·50—34·50, кукурудза румунська 31·50—32·0, баравбо рафовані 6·20—7·25, фасоля біла 45—48, фасоля колірова 40·00—50·00, горох північторен 60—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·5, солома 4·25—4·75, гречка 36·00—37·70, просо 30·00—36·50, рінак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-пор. 81·50—82·50, мука пшенична 50-пор. 60·0—69·50, мука житня 65-пор. 59·0) триск кукурудза. 5·—56, мука кукур. 34·75—35·75, отруби пшеничні 25·25—26·50, крупи гречані 73·00—74·50, висно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 265—295, мак синій 115—13·, мак синій 173—180, мішки вотові, нові 1·70—1·80, мішки ужиткові 1·50—1·60

НОВИНКИ.

— **Свято на Сигнівці.** Сигнівка Белика за городецькою рогачкою мала в неділю 20. п. м. велике свято: посвячення власного дому читальні „Просвіти". Радість сигнівчан в того приводу була тимбільша, що на це свято приходилося їм довго ждати і оборотів немало перенести. Сигнівка, напівспольщена підпільівська сесся, довгі роки не могла якось піднестися з безодні темноти й духового упадку і щойно в останньому часі спромоглася на закупно власної хати для своєї читальні, в якій гуртуються всі кращі наші елементи. Заслуга тут у першій мірі теперішнього енергійного виділу, який придбав власний дім для читальні завдяки визначній матеріяльній і моральній допомозі кількох громадян, головнож п. д-ра Василя Галяревича в Рогатина і д-ра Галяревича Стефана (мол.) із Сигнівки. Щойно тепер сигнівчани матимуть можність повести широку культурно-освітну працю між своїми односельчанами, бо досі недостача власної хати була тяжкою колодою у всіх починах хлібних одиниць. Само свято мало таний хід: ранку посвячення домівки о. парох Гавриляк, що виголосив при цій нагоді підбадьорюючу проповідь. Опісля промовляли пп.: Коропь, Лівинський і ін. На святі були делегати цілих культурно-освітніх, економічних та політичних установ зі Львова, яким сигнівчани складають сердечну подяку за участь у святі. Окрема подяка належиться п. Мих. Бочилюкові, п. Петр. Дідикові і п. Ол. Семенчукові за жертвеиу працю біля ремонту дому, що має стати нашою національною твердинею в цьому занедбаному, сильно спольонізованому кутї.

— **Филя ревізій** розпочинається знову у Львові між українською студіюючою молодю, а також по деяких наших установах. Довідуємося, що у звязку з таємничим убивством студ. Гука переведено ревізії не тільки в Акад. Домі при вул. Сулїмського, але також в кооперативі „Червона Калина" і в ред. „Нового Часу" при вул. Руській. Дня 22. п. м. між год. 6—9 рано переведено ревізію в домі п-а Мулькевичів при вул. Кентшинського. Позиція питала за сином Карлом який був хвилево вийхав і вернув саме в часі трусу домів. Переведено докладну ревізію у п. Карла Мулькевича, у студ. уків. Богдана Бізанського і в інших двох локаторів п-а Мулькевичів. Що цікавого протоколу агент поліції відібрав з нічим. — Повідомляють нас, що в полудне 22. п. м. кождая позиція круже в ред. „Нового Часу" й у видавництві „Червона Калина" для переведення нової ревізії.

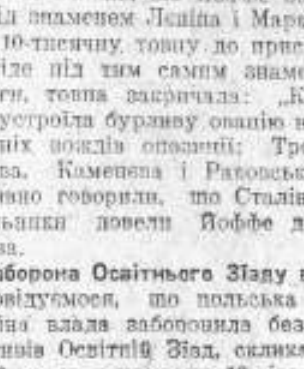
— **Епископ-українець на Волині.** „Ваґа" повідомляє, що на останньому засіданні сен. синоду у Варшаві постановлено на вакуючу катедру вікарного епископа на Волині іменувати епископу-у-кваліка.

— **Демонстрації підчас похорон ів Йоффе.** Московські газети подають, що підчас похорон ів більшовицького дипльомата Йоффе прийшло до небувалих демонстрацій опозиції. По промові Троцького, який заявив, що Йоффе боровся і вмер під знаменем Леніна і Маркса і заповідав 16-тисячну товпу до присяги, що вона піде під тим самим знаменем до перемоги, товпа закричала: „Клянемося!" й устроїла бурливу овацію на честь присутніх вождів опозиції: Троцького, Зиновєва, Каменєва і Раковського. В товпі явно говорили, що Сталін і його прихильники довели Йоффе до самовбивства.

— **Заборона Осьітнього Зїзду в Рівному.** Довідуємося, що польська адміністраційна влада заборонила без подання мотивів Освітній Зїзд, скликаний на день 20. н. м. з приводу 10-ліття рівненської „Просвіти".

— **Примхи природи.** Погідна та загідна осінь приспала на порахунок зиму, що налягла на нас несподівано гострим морозом. У всій Европі прийшла хвиля великої, передучасної студені. Метеорольоги ще вперішені, чи цей прихід зими вже остаточний, чи після морозів заглядне ще відлига.

— **Бандитизм.** У Родатичах, пов. Городок, найшли вбитого господаря Головку. — 12 разів каранний львівський злодій Сокул, утікаючи вулицею з добичею, ножем пробивав собі шлях між публікою. — У Рипнівій Волі, ярославського пов., два замасковані узброєні бандити напали на хату селянина Шифмана і постріливши його, взяли дві подушки. — У Коломиї судить доразовим судом небезпечного бандита Маркуса, який віддавна грабив із своєю шайкою довколичних селян.

Навіть не бачучи кожна жінка хапає за туалетне мило

Lukaschika

— **Із людського звіринця.** У Станиславові мала поліція відшайти тайний дім заходин, удержуваний прихильницями маркіза де Саде. Є ними якийсь Горовіц, купець і Арбайт, що мають на совісти... — сенсаційна преса каже — аж кількасот жінок. Важко уявити собі, щоби сотні жінок дали себе бити та мучити і ніхтоа з них так довго не пожалувалася. Хіба, що маємо до діла справді із садистками, яких слабу волю використовували хитрі „промисловці".

— **Рекорди.** Від 28-го н. м. себто з хвилини, коли дотеперішні посли варшавського сойму перестають бути послами, суд може ізвати 63 зпоміж них за порушення різних законів. — Бурмистром Ченстохови, славної із чудотворної ікони, став... соціяліст Ярмулович. — Американська летунка Рут Ельдер, що переїхала частину Атлянт. Океану, дістала ангажман до одного американського театру: 100 виступів по 1000 долярів. Чи вона буде в ньому театрі літати над водою, не пишуть. — Еспанська любовна трагедія виглядає так: якийсь підхорунжий у Сарагосі застрілив дівчину, яка не хотіла вийти замуж; цього йому було мало і підстрілив її маму, що не вміла намовити доньки до подружа. Тоді батько вбитої вбив підхорунжого вожем.

— **Смерть визначного масона.** До телеграфічної вістки про самовбивство великого майстра масонської льожі Райчольда Палермі додаємо такі подробиці: Палермі, що проводив льожею т. зв. мотчицького обряду, стояв в опозиції до офіційної масонської льожі, італійської що мала великий вплив на політичне життя Італії, завдяки Маціні́ому та Гарібальдізму. Після фашистівського перевороту Палермі хотів увійти в порозуміння з Муссолінім і запропонував йому свої послуги. Муссоліні як ворог усякого масонства, не тільки відмовив, але і льожу розвязав. Товариша Палермія, Торіджіані, заслали; Палермі не хотів зазнати його долі і за прикладом „арбітра елеганціярум" Петронія, перерізав собі в ванні жили.

— **Смерть летуна.** Прийшли подробиці смерти капітана Грея, який осягнув ре-

корд вночи у стейті Теннесі. Знявшись на 49.000 стіп. відчув, що йому бракує віддиху. Не міг відчинити клямки при бальоні, бо щось у ній зіпсувалось. Пробував перерізати ножем оновну бальона, але при цьому порізав гумову руру, якою йшов кисень із відихового апарату. Кисень відлетів, а Грей задушився.

— **Вичитав без слова.** Відомий німецький мандрівник Шомбург, дослідник центральної Африки, ловець на льви, заповів у Марбурзі виклад: „Чоловік і звір в пралісі". У мент, коли він увійшов на трибуну, його бувша жінка ввійшовши на салю, побила парасолькою жінку, що сиділа в першім ряді і почала бити кулаками предлегента. Сміливий ловець, який убив у своїм житті неодного льва, наличався звичайної двопогої тигриці і втік із салі, сівши на авто. Виклад був ним скінчений, тільки його заголовок був трохи зміненний.

— **Небезпечні паньчохи.** Французький фаховий медичний журнал „Ревю Медікаль" вчинюсить статтю на тему небезпеки для здоровля від модних тепер шовкових паньчіх. Цей орган твердить, що головно молоді дівчата між 15 і 20 роком дістають своєрідної шкірної недуги під впливом шовкових паньчіх. Отже батьки, а назвіть мужі, що маєте молоді жінки: не дозволяйте на шовкові паньчохи в інтересі здоровля жінок!

— **Світова всячина.** У Берліні прийшло до бійки між комуністами і монархістами. Трьох ранених; 13 арештованих. — У Льондоні будують найбільший у світі авіяційний ангарець. — У Відні підчас мичевих змагань між австр. і чехослов. командою прийшло до скандалу: частина публики почала кидати камінням на чехословацьких грачів. — Надзвичайний трибунал у Липську засудив якогось Гензеля на 15 міс. за розсилку комуністичних прокламацій між жовнірами. — Бельгійський уряд зголосив свою димісію у звязку з непорозуміннями щодо реорганізації армії. — Радянські делегати предложать на конференції розброєння у Женеві повний план всесвітнього розброєння. — Папський нунцій у Берліні, Пачеллі, має бути призначений кардиналом. — 4 англ. гидропляни, що ідуть до Австралії причалили до Каракі (Індія); вони ідуть через Сінгапур і тим-же шляхом вернуться до Англії. — Англ. парлямент відкинув законодатний проект робітн. партії про поширення обовязкової освіти до 15 р. життя. — У звязку із відомим меморіялом генер. агента від репараційї Паркера, передбачують що будуть обмежувати скількість урядовців у Німеччині.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією м. Сталінка (вул. Шашкевича).

23-го „Дні нашого життя", пєса на 4 дії Л. Андреєва, в головній ролі з п. Кривицькою.

Початок 7:30 вечером.

Міський великий театр:

24-го „Цаганіні" оперетка Ф. Легара.

Початок 7:30 вечером.

Міський „Театр Новості":

24-го „Преміована краса", фарса Ястшембец-Залеського.

Початок 7:30 вечером.

Концерти:

23-го Російські балалаєчники, „Народній Дім". Нова програма. Білети раніше у Сейфарта, Академічна 6.

Кіна.

„Палас": „Остання любов наслідника престолу" (з життя російського царевича) в 10. діях, з Ліяною Гайд, Вернон, Фріч і Шлєтовим.

„Лев": „Велич і нужда куртизани" на підставі Бальзака. Неґавком: „У державі зеленого дракона" з Льон Чанєм.

„Аполльо": „Зов моря", з Марією Малицькою, Маром і Машинським. Варшавська фільма.

З театру.

(Театр Новості: **„Преміована краса"**, комедія добрих людей у 3 діях В. Ястшембец-Залеського).

Це не комедія, а фарса. Писана по зразку французьких водевілів, яких головною метою є забавити глядача. Тема і провідна думка не грають ролі в таких пєсах. Всевладною дієвою особою стає сміх, — байдуже, чи зроджений комічною маскою, найдурнішим дотепом чи нежданою ситуацією, що межує із цирком.

„Преміована краса" є веселою сатирою на американські сенсації. Сатирою на газетну рекламу, на американські кінові підприємства та на потребу бути ексцентричним, щоби видержати суперництво з конкурентами у журналістиці і контр-кандидатками на екрані. Інея комедії зовсім потепна і переведена з великим сценічним хистом. Глядач не нульгує ні одної хвилини: від першої сцени пересувається перед його очима довга низка кумедних типів, що попали у що комічніші ситуації. Панянка з т. зв. доброго дому, що мріє про становище кінової „зорі"; агент від кінової фабрики що шукає такої „зорі" на шпальтах розписаного конкурсу краси і по всіх поверхах хмародерів; його суперник теж кіновий агент, бувший актор, що живе ще вічно своїми колишніми ролями, які пропонує ангажованим артистам; фанатична квакерка, що шукає за мужем, який є маревом її життя і найбільшим гріхом її совісти — кожний із цих типів викликував на салі щирий безпретенсіональний регіт. Автор не мав, здається, иншої мети; глядачі, що сподіялись по афіші чогось поважнішого, навряд сміялись би краще і провели би приємніше вечір, якби ця сатира звернула своє вістря проти якоїсь поважнішої суспільної хиби.

† В 8-му річницю смерти сотника УГА.

Миколи Щуровського

проф. української гімназії в Рогатині відпочиває

Заупокійне Богослуження

в четвер дня 24. н. м. в год. 8-ій рано в церкві св. Юра.

ОПОВ'ІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича: Збірів:

24. XI. Запорожець за Дунаєм. До театру заангажовано артистку Вп. Сорокову. Орхестра театру побільшена до 8 осіб під управою дирігента п. Савамач. — Режісер театру п. Сорока готує до постановки: „Катеринку", „Аскольдову Могилу", „Гейшу" і „Пісні в Лісах". 5-б

Українська Студентська Громада в Кракові. Згідно з оголошенням предсідника іспитової комісії Ягайлонського Університету в Кракові мають студенти III. р. фільос., що вибирають старий систем студій зголоситись до 25. н. м. з поданням головного і побічного предмету. — *Виділ.*

На „Рідну Школу" зложили: Вп. Олександра Крушельницька, жена директора в Товмачі 80 зл. дол., уложених з розпродажі ві́ей по померших сестрах учительках, бл. п. Олени і Ользі Дубиних, Гості присутні на принятті з нагоди імянин директора Михайла Баглюка 51'70 зол. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 962

Загальні Збори Т-ва Українських Жінок в Стрию відбудуться дня 29. листопада 1927 — второк — в домівці Т-ва в год. 5. згляднo в год. 6. вечером. Порядок дня: 1 відчитання протоколу з попередних Заг. зборів, 2) звіт уступаючого видїлу, 3) звіт контрольної комісії, 4) уділення абсолюторії уступаючому видїлови, 5) вибір нового видїлу, 6) внески і запити. — Марія Весоловська голова, Марія Залеська секретарка. 959

В Бережанах відбудеться в пятницю, дня 25. листопада ц. р. нарада всіх членів громадських рад Бережанщини в справі перевеления шкільного плебісциту за українською школою. Початок в год. 1. пополудні.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВСІЛЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВЕЛЕРСЬКІ також переробки найдбайливіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** насл. **Ю. Домбровський — Л. Розважевський** Львів, Академічна 2„ (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 б) 19-?

ПОШУКУЮ бувших старшин СС. і полк. Рогульського, полк. Домаранського, сотн. Феліся Мисулича, сотн. Кичука, сотн. Лукіяна, поручн. Бобка, хор. Чорнія і хор. Маслянку. Вище названих прошу ласкаво подати свої адреси, або хто знає де вони перебувають прошу подати мені до відома. Маю дуже важну справу для подальшого з ними. *E. Hrycevich 1537 W. Chicago Ave. Chicago Ill. U. S. America.* 956 2—2

РУТИНОВАНИЙ інструктор пошукує лекцій. Обсяг цілі обовязків. Адресувати: Управа або Олія п. вм'єщ. 952 2-2

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 38—?

ПІАНІНА, хідники, портієри **фіранки**, меблеві матерії по фабричних цінах **в склепі** площа Марійська 5. І поверх. 911 5—2

КОРЕС ОНДЕНТІВ, акваізиторів, що мають широкі знайомости серед родників негайно пошукується до праці. Варшава *Szczygla 3/5 Zumbach.* 960 1-2

ПАРОХ, старий віком, глядає помічника священика до парохії за добрим виногородою. Адреса: Адміністрація „Діла". 9'8 1-3

ІСПИТОВАНИЙ дяк з тенороним голосом, кандидат шукує посади. Уміє грати на фісгармонії та має власну фісгармонію. Михайло Симчишин дяк Чорнокінці-Чешки. 964

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст нервових легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

858 **Пересвітлення Рентґеном** 15—24

Д-р Кляра Кеннерова

лікарка

в Перемишлянах

повернула і ординує як передтим.

944 Лічення кварцевою лямпою. 2—3

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — доґідні услів. 794 30—?

Дентист Д-р Фрід

св. Миколая 20 9—1 і 3—6.

Порцелянові зуби на квачуку від 6 зол., золоті корони від 25 зол. Електротерапія. 906 Полекші в місячних сплатах. 1-1

Без конкуренції

знана **у Львові** вирібня ювілерсько-золотнича **С. А. Ропшіц**

кождий повинен переконатися в льокалї фірми при **вул. Сикстуськ. й 16.**

925 Позір на фірму Ропшіц. 2-2

Важне для п. Учителів нар. шкіл! О разз звірят і птахів для поглядової науки в школі, дуже солідне і дешеве **заграничне видання** висилає **М. Матвійчук, Львів, Бляхарська 8 І. пов.** Формат 36/41 цм. Ціна одної штуки на папері **1·10** зол. Ціла серія 51 образків 45 зол. 90 гр. В картоновій оправі 1 шт. **1·50** зол. В тімже Р-ві можна дістати: **Першу книжечку** 2 зол. і Методичний підручник до неї 3 зол. **Золоту рибку** 1 зол. **Пригоди качурика** 80 гр. Спис і звірят і новий цінник книжочок висилаю кождому на бажання. 963 1—2

His Master's Voice

ці три слова означають на цілій земській кулі вершок техничної досконалости і прецізійности грамофонів та плит. Світові славні артисти **Падеревські, Кайзлер, Гайфец, Карузо, Фльєта, Шаляпін, Руффо, Батістіні** і інші виключно законтрактовані для повищої марки.

Останні таночні шлягери.

Демонструється без примусу купна.

The Gramophone Ltd. London

Ген. Репрезент. на Польщу

ИОСИФ Векслє

рік основ. 1901

в Відні, Мариавк. 122

в Кракові

Фльоріянська 25

в Львові

Смольєнська 2.

За редакцію відповідає **Весиль Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів Ринок ч. 10.

ч. 263 (11.224). Львів, п'ятниця 25. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacona gotówką. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·80 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 70 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За внутрішній фронт.

Львів, 24. листопада 1927.

Вже нераз вказували ми на потребу внутрішнього українського національного фронту. Актуальність такого фронту є тимбільше очевидна під теперішню пору, коли стоїмо напередодні виборів до польських законодатних установ.

Фронт боротьби нації за свої основні права і змагання є дуже розтяжний. Відповідно до моменту і витвореного положення концентрується він у ріжних місцях. Іншими словами: ріжні відтинки фронту великого змагання народу відповідно до обставин набирають більшого значіння. Під теперішню пору важливе значіння в боротьбі за основні права і змагання народу припадає на долю парляментарного відтинку. Не значить це, щоби тут концентрувалася вся вага і суть оборонно-здобувчих ділань нації, та без сумніву в даному моменті цей відтинок набирає специфічного значіння.

Сучасна Польща під устроєвим оглядом стоїть на роздутті. Тут іде вагання між двома формами, між парляментаризмом і демократизмом з одного боку, та туманним фашизмом і мілітаристичною диктатурою з другого. Без огляду на те, котрий з тих напрямків вийде побідно з кругіжа польської дійсности, нам потрібна сильна і віддана великій справі народу, готова до посвяти і відповідальности національно-політична репрезентація. А буде вона такою лише тоді, коли переведеться відповідний добір людей, коли на чолі національного проводу стануть вироблені, зрілі і сталеві характером діячі, підготовані до боротьби, досвідні, інтелектуально тугі. До того ж наша національно-політична репрезентація мусить бути і чисельно сильна та суцільна. А чисельність в першу чергу залежить від єдности українського виборчого фронту, від національної концентрації і консолідації.

Передвиборчий час характеризують консолідаційні тенденції. Ми бачимо, як у ріжношерстому польському таборі йдуть намагання не лише між співзвучними, але навіть соціяльно різко протилежними партіями в напрямі творення спільних виборчих блоків. Ми бачимо, як з тяжкими труднощами йдуть намагання в напрямі кристалізації виборчого блоку в такій територіяльно, ідеольогічно і соціяльно розпорошеній суспільности, як жидівська, не вважаючи на непереможний натиск уряду і польських партій. Ми бачимо, що німці, серед яких соціяльні противенства є дуже різкі, вже сконсолідувалися під прапором боротьби за національні права. Німецькі соціялісти, представники міського робітництва, обединялися з німецькими дуками, великими власниками, купцями і фабрикантами.

Спішно, хоч тихо, без гомону організується і консолідується інтернаціональний табор, кладучи головну вагу на нашу територію, на наші землі, звертаючи головний удар проти українського національного табору.

А в нас?

В нас глухо, в нас непомітно консолідаційних здвигів. Без сумніву, консолідаційна ініціятива — це обовязок Українського Національно-Демократичного Обединання, як партії загально-національної, як хребетного стовпа нашого громадянства. І УНДО-ня виконало свій обовязок. В тому напрямку Центральний Комітет УНДО-ня, на своїм засіданні, дня 12. листопада 1927., рішивши взяти участь у виборах до польських законодатних установ, постановив:

„йти до виборів під гаслом спільного виборчого блоку українських національних угрупувань і дати від себе ініціятиву до створення такого внутрішнього національного блоку. Виконання цеї постанови у прискореному ході доручає ЦК. Президії партії".

Президія негайно звернулася письменно в справі блоку до поодиноких українських політичних організацій, однак, не зважаючи на те, що від тієї хвилі минає вже другий тиждень, не одержала ніяких безсумнівних відповідей.

А тимчасом зближається речинець закінчення каденції сойму і розписання нових виборів, а в парі з тим початок виборчої кампанії. Довше гаятись безумовно не можна. Тактика мовчанки або неясних натяків і півсловечок є найбільш фальшива і шкідлива. Пора вийти з цього стану незясованости й нерішучости та по мужеськи здобутися на відповідь **позитивну**, а в крайному разі навіть негативну. Тоді ситуація буде ясна.

Ми зі свого боку — як усе, так і тепер — обстоюємо український виборчий фронт, бо він один може дати нам побіду, бо він один в силі знівелювати ворожі азіхання і керничу роботу наємних інтрузів. Коли УНДО-ня пропонує іншим українським політичним угрупуванням *спільний виборчий блок, то робить* це виключно в загально-національному інтересі. Таж кожний неупереджений мусить признати, що тут не грають найменшої ролі які-небудь егоїстичні моменти. Українське Національно-Демокр. Обединання хіба не може розраховувати на підтримку інших українських політичних угрупувань. Навпаки, воно мусить дати підтримку якраз тим угрупуванням своєю пресою й організаційним апаратом. УНДО-ня, йдучи на блок, фактично мусить бути готове на значні жертви — тоді, як інші угрупування не лише нічого не тратять зі свого — тут сказатиб — сумнівного стану посідання, але навіть мають всі виглядн на здобутки. Йдучи до виборів самостійно, УНДО може рахувати на більші мандатові досягнення, як виступаючи в блоку. Навпаки, інші українські угрупування при самостійному виступі мають дуже слабі виглядн, а зате зискують у блоку. Та Обединання є не лише свідоме, але й готове до деяких жертв, маючи на меті одно: спільним зусиллям здобути якнайвідповіднішу українську національно-політичну репрезентацію: скількостево і якостево. Бо самостійно-роздрібна виборча акція українських політичних угрупувань приносить шкоду не Обединанню, тільки нації. *У взаїмній виборчій боротьбі* — при існуючій виборчій ординації і виборчій геометрії — можемо зовсім програти виборчу кампанію на західних окраїнах (на Лемківщині, Холмщині і Підлящі) та понести значні втрати на суцільній українській території. „Санація" недавно погрожувала розкладовою діяльністю в нутрі „меншостевих" громадянств. По суті в нас віддавна веде вона розкладову роботу, чого висловом є підтримка старої хлібоїдщини, творення все нових хлібоїдських „організацій", (як „монархісти") та гальванізація старого безпринціпного москвофільства. Відокремлена виборча акція українських національних угрупувань утворилаб пригожий грунт для дальшої розкладової роботи наших національно-політичних противників, а в наслідку — щілиною, що утворилась би між українськими угрупуваннями, моглоб проліэти в характері „репрезентантів" української „меншости" кількох хлібоїдських щурів.

Ось чому неминуче потрібний український національний виборчий блок, ось чому імперативом моменту є внутрішньо-український фронт. І до того фронту ми закликаємо всіх людей доброї волі, всі чесні українські елементи, всіх, що мають почуття громадянської відповідальности.

Революційна Італія.

З нагоди підписання французько-сербського договору.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 19. листопада 1927.

I.

В святочний день роковин німецької капітуляції з 1918 р. південно-славянський міністр закордонних справ Марінкович з французьким заграничним міністром Бріяном підписали тут угоду про приязнь і союз між Парижем і Білгородом. Угода ця, кажуть, була готова вже тому 18 місяців; нічого більш зрозумілого ніж питання, чому підписано її тільки вчора.

Чому таке довге вижидання?

Причин цього вижидання було, як звичайно в безмежно складних міждержавних відносинах, чимало, і ледви чи хто міг би вичислити їх усі. Деякі з них всетаки просто кидаються в вічі, і хто хоче бодай сяк-так орієнтуватися в европейській констелящії, не може не зупинитися ні на вчорашній угоді, ні на обставинах, серед яких її парафовано.

II.

Інспірована Орсейським Побережем частина французької преси завдає собі чимало труду, щоби доказати, що підписана угода — нічим особливим не замітна та що вона цілісінька входить в серію мирних і миротворчих угод, надиханих духом Льокарна і благословлених натхненням Женеви. Зусилля ці й докази, в такій обильности продуковані, були би зайві, якби все в них до чиста була єдино тільки щира правда. Якби вчорашня угода не була нічим іншим, як тільки новою проявою льокарнського духа, то підписана вона була би не двома краями, яких інтереси і без неї були згідні, а ще бодай двома або й трьома іншими краями, в Адрійській сторові Европи бодай рівно з Францією заінтересованими: Італією, Угорщиною, навіть Німеччиною. Та підписів цих держав немає. З осібна немає підпису Італії.

III.

А сама відсутність італійського підпису на грамоті договору між двома сусідами Італії передовсім звертає на себе увагу. Мало того Відсутність та викликує підозріння що не проти когось іншого, а саме проти Італії цей союз і націлений Дипльоматія — не безкорисний спорт і не академічна забавка, яка сама в собі має свій змисл і свою ціль, — далеко не це! Навпаки. Можна сказати, що дипльоматія завсіди вицілена на щось або проти когось та що загальні ідеї кермують нею навіть незалежно від свідомости її. Останнє таке правдиве і віковічним досвідом закріплене, що дехто з консервативних французів просто підозрівае Бріяна, що антипатія французької лівиці проти фашизму відбивається оце в орієнтації французької закордонної політики.

IV.

Одначе антипатії тієї всетаки було би замало, щоби довести до такого важного акту, як договір з Югославією. Французька закордонна політика, хочаб і велена людьми лівого, демократичного й соціялістичного напряму, є з природи річей суто консервативна: від версайського мира, який зверпув Франції границі апереч 1870 року, збільшив її кольоніяльні области та дав їй таке становище в Европі, яке вона мала хіба ще за Людовика XIV-ого або Наполеона I-ого, Франція є і мусить бути заборолом консерватизму в міжнародній політиці Европи і світа цілого. Добути собі краще становище ніж дав їй версайський мир, про це Франція не може й мріяти; завдання і трудність її полягає в тому: зусиллі зберігти надбання Версаю; всяка зміна в міждержавній констелящії може вийти тільки на шкоду системі, усталеній у версайській грамоті. Прийде завтра Ерріо і Бльом на місце сьогоднішнього Пуанкаре і Бріяна, то від цієї зміни осіб і соціяльних ідеольогій ніщо не зміниться в суті основного завдання французької закордонної політики — завдання консервувати надбане. Не те — Італія. І Німеччина — не те.

V.

Італійський фашизм, що славиться — справедливо чи несправедливо, це інше питання — заборолом і останньою надією внутрішнього консерватизму, є в ділянці закордонної політики силою наскрізь, корінно і сущно революційною, куди більше революційною ніж напр. Радянський Союз. Про око воно неймовірне, але придивіться тільки тому ,що довкола вас кожного дня твориться, пишеться, говориться, тай призадумайтеся над справжнім, не поверховнім, змислом усього того, а побачите, що в сказаному нема пересади. Радянському Союзові не хибує ні земель для кольонізації ні просторів для економічної експансії — всі вони на Сході і на Далекому Сході. А на Заході? На заході є лінія риського мира і лінія Збруча. Щоби зломити ці лінії, до цього деклямації й тиради на тему всесвітнього соціялізму й комунізму не вистарчають; мури Єрихону колись, кажуть, розлетілися від громовних звуків жидівських сурм, одначе мало, дуже мало є надій, щоб від самих тільки сурм радянських впали східні укріплення Річпосполитої.

VI.

Деклямацій Зіновева і Радека про всесвітню соціяльну революцію ні-

хто тямучий поважно не бере; знов-же закордонна політика Чічеріна, революційна супроти азійських областей Англії, є наскрізь дефензивна і консервативна на Заході, восібна-ж супроти риського кордону і лічії Збруча. Так воно, і не інакше. Натомісць закордонна політика „консервативного“ і „правого“ фашизму італійського (як врештою і всякого іншого режіму, який обняв би спадщину фашизму) з природи річей є, буде і мусить бути революційна — революційна супроти істнуючого уформування карти Европи і північної Африки.

Італія душиться в тісних кордонах, в неродючій країні, в неможливости економічної експанзії. Вона, чи хоче, чи не хоче, а мусить думати і про Ніццу, і про Савою, і про Корсику, і про Тунізію, і про Альжерію, — навіть про Марок і про Танжер. Тай про югославянську Дальматію і про Альбанію .Про Малу Азію, нарешті. Супроти цього італійського гиску Франція і Югославія — природні союзники. Союз їх був готовий вже півтора року тому, але Франція зволікала з підписанням його. Аж коли з кінцем жовтня ц. р. італійська ескадра демонстративно причалила до танжерської пристані, рішилася французька дипльоматія ввести в життя союз з Югославією. Два тижні після Танжеру Марінкович і Бріян підписали грамоту про союз.

В. Левицький.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
получає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Перед новим господарським роком в УСРР.

(Контрольні цифри народнього господарства України*).

Доповідь представника українського Держпляну Ривкінда викликала жваві дебати, в яких узяли участь представники різних відомств та установ. Їх критичні уваги до цифр Держпляну для нас дуже цікаві, бо ми через них легше можемо виробити собі поняття про справжне становище народнього господарства України.

Представник Вищої Ради Народнього Господарства України (в скороченні ВРНГ), п. Бенчін зазначив, що проект Держпляну не зможе бути виконаний „в вамяновугільній промисловости через зріст невиходів і недостаточність енергетичної бази“. Що значить це критичне зауваження. Свого часу, газети радянської України по наказу згори навели „ударну“ кампанію проти так званих „невиходів“. „Невиходи“, це страшна болячка радянської промисловости, й полягає вона в тому, що велике число робітників, особливо після свят, не повідомивши про це адміністрацію заводів, не приходить на роботу. Тоді читали ми в одній з промов Петровського, що такі „невиходи“ приблизно на 40 прц. зменшують продуктивність великої індустрії на Україні. Здебільшого ці „невиходи“ уряд пробує пояснювати напливом нових, недисциплінованих елементів з села до індустрії. Але дописи з місць показали, що справа стоїть інакше. Найбільшу вину поносить дуже поширене серед робітництва піянство, а поза тим — загальний уклад життя на Радянській Україні. Бюрократична тяганина, навіть для робітників, там така велика, що для полагодження різних корисних потреб життя — знайти помешкання, купити в кооперативі або у „приватника“ потрібні річи, записати дітей до школи, одержати яку посвідку, доводиться тратити дуже багато часу. Пізніше з цією кампанією стало тихо, і як доперва тепер ми з авторитативного джерела довідуємося, що не зважаючи на „ударну“ кампанію „невиходи“ далі зросли.

Представник Держпляну Хартуларі зі свого боку критикував плян ВРНГ. На його думку „програма сплування, що її розробив ВРНГ гарна, проте її не виконують. Як було чотири хворих трести раніш, так залишилось і досі“.

Представник українського Наркомфіну Арсон заявив, що й досі ще нема потрібної увязки між пляпами окремих вищих економічних установ. Зокрема „перед Держпляном стоїть проблема розвязати питання про більший зріст купівельної спроможности села, порівняно до наших ресурсів“. Ця заява представника комісаріяту фінансів України потверджує наше давне твердження, що в цілому визиск українського селянства „робочесельянським“ урядом України дійшов до такої міри, що це загальне зубожіння українського села починає шкідливо відбиватися на всіх галузях економічного життя України. Далі зазначив п. Арсон, що

„зріст продукції в контрольних цифрах трохи перебільшено. Звичайно, що промисловість справиться зі зростом продукції в 10 прц., проте це потрібує збільшення кредитів, а це не бажано для системи грошевого обігу. В промисловости спостерігається деяка невідповідність в розмахові виробництва. Маса коштів у промисловости нині імобільна. Раціоналізація дала поміж невеликий ефект“.

На жаль, п. Арсон не вказав виходу з ситуації. А в його слів виходить ясно, що проблема дальшого зросту промисловости на Україні може бути розвязана лише коштом інфляції. До неї інфляції справа не дійде, а з цього виходить, що відповідних кредитів на розвиток індустрії не відпустять. Це тимбільше, що й тепер уже „маса коштів у промисловости імобільна“. Це значить, що ріжні великі підприємства на Україні не використовують і не можуть використовувати повнотою своєї машинерії і своїх продукційних можливостей чи то через брак сировини, чи то через брак біжучих коштів, чи то через брак замовлень, чи то через неможливість продати вже вироблені товари. Це все показує, що славетна „пляновість“ більшовицької господарки при неміннім планувати, як сконстатував Куйбишев, довела до недопільної господарки й безпожиточного увязнення великих фондів у ріжні підприємства.

Представник Південсталі, Свіцин заявив, що „помітного зниження собівартости продукції тяжко досягнути через застаріле устаткування заводів“. Отже бачимо, що з одного боку в ряді підприємств масу коштів по свідоцтву Арсона вложено задурно, а з другого — в такій важній галузі тяжкої індустрії, як виріб сталі, устаткування заводів і досі таке застаріле, що не можна знизити коштів продукції.

Дуже обережно поставився до цифр Держпляну представник Наркомзему, п. Качинський. На його думку позитивні чинники в стані сільського господарства, очевидно, впливали на складання контрольних цифр у галузі сільського господарства.

„Вони передбачають надто великий зріст, а це надто оптимістично, бо це базується на гарному врожаї. Чи правильно покладати добробут останніх двох років у пляни наступного року? Неврожай може перевернути всі наші пляпові передбачення. В контрольних цифрах є деяке неподобнання з пятирічним пляном розвитку сільського господарства“.

Тут для нас особливо цікаве авторитетне стверджения представника українського Наркомзему, що все більшовицьке господарство таке слабе й вичерпане, так позбавлене всяких резерв і запасів, що перший ліпший неврожай може перевернути всі більшовицькі „пляпові передбачення“.

ФУТРА
великі гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 рік осн. 1890 Тел. 21-25

Представник українського Наркомторгу теж стверднв, що між фактичною роботою й контрольними цифрами є пожиті. А в оборонї дільности свого відомства заявив, що „говорити про товаровий голод, як про чинник, покищо нема підстав“.

Але цьому відразу заперечив представник Укрінбанку, Бліхер. На його думку в усіх планах „життєвих інтересів не враховують, наслідком чого в планах бувають прориви. Краще складати плани обережніше, але без цих проривів. Говорять, що у нас нема товарового голоду, а коли поднятися у список дефіцитних товарів, то побачимо, що він досить значний“.

Нарешті виступав п. Катель, який на параді в Ленінграді поставив ряд жалів від українського уряду до всемогутньої Московщини. Він насамперед завважив, що „вимоги з боку окремих відомств та установ не можна задоволити при тому напруженню бюджету та інших джерел, яке матиме 1927-28 рік“.

„Для нас, каже п. Катель набуває важливого значіння розвиток торговельного будівництва — бетонних фабрик, холодників, елєвів, що забезпечать можливість не лише посилити наші експортні ресурси, а й утворить передумови для розвитку поступових елементів сільського господарства“. „На жаль, цього не усвідомили ще в центрі, й це не знаходить підтримки з боку союзних центрів... Треба побажати, щоби тов. Кржижановський, присутній серед нас, врахував ті потреби, що стоять перед Українською Республикою і щоб в його особі ми знайшли підтримку при остаточному затвердженню пляпів союзного будівництва на 1927-28 рік“.

Відний товариш Катель. Наріжав він у Ленінграді, наріжав він і в Харкові Ми одначе не віримо, щоби ці нарікання й сліпі прохання направили прикрий, що діється Україні, зустріли хоч в кенебудь спочуття серед представників московського центру. Принаймні в промові представника Союзного Держпляну, п. Кржижановського ми цього спочуття і взагалі якогонебудь розуміння для потреб України не знайшли. А у великому інтерню, яке дав Кржижановський представникові Ратау (радянська телеграфічна агенція) він сказав, що на слідком урожаю Україна має великі запаси збіжа.

„Відпіля, природно, треба буде поставити питання про деяку зміну частової участи, що її має Україна в загальній системі товарового пропонування в СРСР. Зокрема, беручи на увагу широке будівництво на Україні а також інтерес, що його виявляє українське селянство до сільсько-господарського реманенту, можна буде проробити питання про додаткове по-

* Гляди статтю тої самої назви в 260 ч. „Діла“.

М. ЗОЩЕНКО.

Актор.

Оце оповідання — правдива подія. Сталася вона в Астрахані. Розказав мені про це актор-аматор.

Ось що він розказував:

Ось ви, громадяни, питаєте мене, чи я був актором? Ну, був. В театрах грав. Черкнувся я об те мистецтво. А воно дурниця. Нічого замітнішого в ньому немає.

Звичайно, коли подумати глибше, то в тому мистецтві багато гарного.

Скажемо, вийдеш на сцену, а публика дивиться. А серед публики — знайомі, свояки зі сторони жінки, громадяни з дому. Глянеш — підморгують з партеру — мевляв, не лякайся, Вася, тримайся гостро. А ти, значить, їм знаки подаєш — мовляв, не тривожтеся, громадяни. Знаємо. Сами з вусами. Та як подумати глибше, то нічого гарного немає в тій професії. Крови більше напсуєш.

Одного разу ставили ми песу „Хто винен?“

Незвичайно сильна песа. Там, значить, в одному акті грабіжники купця граблять на очах публики. Незвичайно природно виходить. Купець, значить, кричить, ногами відбивається. А його граблять. Моторошна песа.

Так ми й поставили ту песу.

А перед самою виставою один аматор, що купця грав, випив. І до того його, сірому, горяч так розібрала, що, бачимо — не зможе ролі купця вивести. І як вийде до рампи, так нароком електричні лямпочки ногою роздавлює.

Режісер Іван Палич каже мені:

— Не доведеться, каже, в другому акті його випускати. Роздусить, сучий син, всі лямпочки. Може, каже, ти замісць нього відіграєш? Публика дурепа — не похопиться.

Я кажу:

— Я, громадяни, не можу, кажу, із рампі вийти. Не просіть. Я, кажу, лише-що два гарбузи зїв.

А він каже:

— Рятуй, братчику. Хоч на одну дію. Може той артист опісля очуняється. Не зривай, каже освітньої роботи.

І таки вблагали. Вийшов я із рампі. І вийшов по ходу песи таки в своїй маринарці, в штанах. Лише що борідку чужу приклеїв. І вийшов.

А публика, хоч і дурепа, зразу пізнала мене.

— А, — кажуть — Вася виступив! Не торопій мовляв, тримайся гостро...

Я кажу:

— Торопіти, громадяни, не доводиться — раз, кажу, критичний момент. Артист, кажу, сильно під мухою і не може із рампі виходити. Блює.

Почали дію.

Граю я в дії купця. Кричу, значить, ногами від грабижників відбиваюся. І чую, наче справді хтось з аматорів мені в кишеню лізе.

Застібнув я маринарчину. На бік від артистів.

Відбиваюся від них. Просто по пиці валю. Єй-Богу!

— Не підходьте, — кажу — наволочі, честю прошу.

А ті по ходу песи все насідають і насідають. Виймили у мене гаманець (18 червінців) і до годинника пруться.

Я кричу не-своїм голосом:

— Рятуйте, мовляв, громадяни, справді граблять.

А з того повний ефект виходить.

Публика-дурепа в захопленні в долоні плеще. Кричить:

— Намагай, Вася, намагай! Відбивайся, любий! Вали їх, гаспидів, по маківках!

Я кричу:

— Не помагає братчики!

І сам періщу просто по рилах.

Бачу — один аматор кровю стікає, а інші, підляки, в газард увійшли і насідають.

— Братчики, — кричу — та щож це таке? За щож це приходиться мені страждати?

Тут режісер ізза куліс висувається.

— Молодець, — каже — Вася. Прекрасно, каже, рольку ведеш. Продовжай далі!

Бачу: крики не помагають. Тому що, що не крикнеш — все гладко по ходу песи укладається.

Став я на коліна.

— Братчики! — кажу. — Режісере, кажу, Іване Паличу! Не можу більше! Спускайте занавісу. Останне, кажу, заощадження справді пруть!

Тут деякі театральні сцени — бачуть, не по песі слова — ізза куліс виходять. Суфлер, спасибіг, із будки на верх вилазить.

— Мабуть, — каже — громадяни, справді у купця гаманець свиснули.

Спустили занавісу. Води мені в корячку принесли. Напоїли.

— Братчики! — кажу. — Режісере, кажу, Іване Паличу! Та щож це? — кажу. По ходу, кажу, песи хтось гаманець у мене виймив.

Ну, зробили трус у аматорів. Лише грошей не найшли. А порожній гаманець хтось між куліси кинув.

Гроші так і пропали. Наче згоріли.

Ви кажете — мистецтво? Знаємо! Грав!

(Переклад з вуської мови.)

отачання українському селу відповідних товарів".

Можна буде проробити" — з пансько ихою заплює Кржижановський у відповідь на жалі Кателя. Бо і шом йо се справді можуть обходити потреби українського села. Його жура інша. Це село має величезні запаси збіжа. Їх треба йому вирвати по можливости за безцінь з рук. Аджеж для цього й існує український уряд, а не для жидів та нашанів.

За океаном.

Резолюції IV. Конгресу Обєднання Українських Організацій в Америці.

Делегати, які зїхалися зі всіх сторін американської землі дня 26. жовтня 1927 до міста Філядельфії, Па, на IV. Конгрес Обєднання, вислухавши звітів екзекутиви та рефератів, після переведеної дискусії повстанням в честь віддали поклін українським борцям за волю, як тим, що вже в могилах, так і тим, що караються по тюрмах, описляк стверднли одноду шно, що стоять на становищі IV. Універсалу Центральної Ради з 22. січня 1918 і акту з 22. січня 1919 року.

З черги Конгрес прийняв цілу низку резолюцій, з яких найважніші:

I. В справі Радянської України.

Ми вповні свідомі того, що на Радянській Україні, не зважаючи на утиск Москви, йде гігантичний процес відродження української нації, який мусить скінчитися повною політичною самостійністю та відірванням Великої України від Росії. І ото цей процес є бальсамом на зболілі українські душі, він саме запалює серця й уми всіх українців, де вони не жили б, до нової праці і боротьби. А особливим підйомом духа є він для нас, американських українців. Бо коли росте і змагається українська стихія під більшов. обухом червоної Москви, то чогож доперва повинні доконати для відродження української нації ми, американські українці, що живемо на вільній землі?

В незломній вірі в остаточну побіду нашої національної ідеї, як і в те, що демократія — це не хвоє і не пустий звук, а ідея, гуртуємо й обєднуватимемо тут далі всі наші творчі сили під синьо-жовтим прапором, у тім переконанні, що він доведе український нарід до сили, могучости і державної незалежности в тій самій мірі, як довів до сили Америку звіздистий прапор американський.

II. В справі жидівських погромів на Україні.

На Великій Україні, як тій частині, що входила в склад бувшої Росії, тяжить пятно антисемітизму і погромництва. Осуджуючи якнайбільш рішучо того роду обиди, висловлюємо заразом свій рішучий протест проти клеймування погромами українського національного іме ни та цілої визвольної боротьби українського народу, як це має місце тепер в деякій американській, а головно в жидівській пресі, коли пишеться про це в звязку з процесом Шварцбарда, убійника пок. Симона Петлюри.

Зі всіх земель бувшої Росії на Україні було найбільше жидів, проти яких царський уряд навіть у мирні часи влаштовував погроми. „Бей жидов — спасай Рассею" — отсе був популярний клич, який підчас революції в часі відродження української державности рікві отаманчуки, темні сили та вороги України перемінювали на клич: „Бей жидов — спасай Україну".

Українська національна ідеольогія, українська література та публіцистика ніколи не мали й не мають тепер нічого жидофобного, а навпаки — український нарід виступав завсіди в оборону жидівства як приґніченої нації. Українське національне правительство, адміністрація, військові начальники регулярної армії та політичні і громадські українські діячі всіми засобами поборювали протижидівську агітацію та боролися з погромами. Українське правительство завсіди щедрою рукою допомогало жидівству, а погромщиків переслідувало, віддавало під суд і карало розстрілами. В той самий спосіб виступало воно і проти агітації проти жидів.

Зате вже під перших днів російської революції розпочалася шалена протижидівська агітація, а вели її різні темні сили, бувші поліцаї і члени російських

ФУТРА

жіночі, мужеські і діточі, містові і подорожні — першокляcно виконані — добірний товар — низькі ціни — догідні умови сплати, найкористніше у фірмі

Андрій Кузьміньскі

936 Львів, пл. Марійська 9. 3—5
Тел. 42-53. (у виході Руської).

патріотичних організацій (як „Русскаго Народа") і інші реакційні елементи. Це скомстатував ще в липні 1917 року і вдруге у вересні Всеросійський Зїзд Совітів Салдатських і Робочих Депутатів, а також Тимчасове Правительство Керенського. На терені України грасували різні банди, але також і регулярна червона армія та добровольча армія Денікіна, які громили жидів. А тепер всі ті погроми звязують жиди з українським визвольним рухом.

Проти цього неслідного а правдою наклепу IV. Конгрес Обєднання рішучим чином протестує та заявляє, що знеславлювання українського визвольного руху та змішування його з погромами викликає напруження в жидівсько-українських відносинах. В інтересах-же жидівства й українства повинно лежати змагання до мирного співжиття.

III. З приводу процесу над убийником С. Петлюри.

Деяка частина американської і чи не ціла жидівська преса намагається представити судову розправу над Шварцбартом, убийником Головного Отамана Симона Петлюри, в той спосіб, що в Парижі судить С. Петлюру, а не Шварцбарта. Імя був. Голови Української Директорії пляматься в некультурний ганебний спосіб. Конгрес уважає таке поступування недостойним людської гідности та публіцистичної етики зокрема.

IV. Рідна школа в Америці.

Зваживши, що українське шкільництво в Америці не виторгує нашим національним вимогам, а під науковим оглядом в деяких випадках не йде з духом часу та не відповідає вимогам модерної педагогіки і через те не сповняє як слід своєї задачі — IV. Конгрес Обєднання постановляє отсим піднести рідне шкільництво і в тій цілі ухвалює згідно й одноду шно отсі резолюції:

1. Українська школа має бути вільна від усякої партійности, а стояти лише на чисто національних основах. Її ціль і мета: виховувати українську дітвору в Америці на свідомих членів американської держави, а разом з тим на таких громадян, які дорожитимуть своїм славним українським походженням, вітчизною своїх батьків і українською культурою та допомагатимуть рідному краєві своїх батьків здобути незалежність.

2. Рідна Школа в Америці буде змагати до того, щоби наука була ведена такими вчителями, котрі підлягатимуть у всіх шкільних справах Обєднанню.

3. Шкільна Комісія при Обєднанню під назвою „Управа Рідної Школи в Америці", заводить по всіх українських школах однаковий плян навчання, однопільну систему й однакові шкільні підручники.

4. Ті наші вчителі, котрим недостає фахового знання, мають у протягу двох років доповнити своє вишколення шляхом самоосвіти при допомозі Шкільної Комісії та на спеціяльних учительських курсах, уладжуваних у догіднім часі начальною шкільною управою.

5. На загальні шкільні видатки основується Шкільний Фонд, яким буде орудувати уряд Обєднання. Цей Фонд складається з членських вкладок і добровільних датків для української школи в Америці.

6. Школи, які входять у звязок з „Обєднанням", в педагогічному відношенні цілковито підлягають Рідній Школі.

7. Конгрес закликає загал і окремі громади до якнайскоршого приєднання своїх місцевих шкіл до Рідної Школи в Америці.

8. Конгрес ухвалює, що батьки шкільних дітей платять річно до Шкільного Фонду 50 центів, без огляду на число посилаючих до української школи дітей.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

З життя наших установ.

Науковий Збір Богословського Наукового Товариства у Львові.

Богословське Наукове Товариство у Львові відбуло в пятницю 11.XI. ц. р. в митрополичій палаті свій, другий з черги, науковий збір членів дійсних і кореспондентів. Збір цей, скликаний на памятку Нікейського Собору, пройшов в особливий, святочний і наукочій атмосфері. Взяли в ньому участь крім майже всіх львівських дійсних членів і деяких членів Львова — також о. Митрополит і епископ Будка з Канади.

Збір відкрив голова Т-ва о. д-р Й. Сліпий і згадав на вступі покійного луцького епископа д-ра Бонна, що як голова практично-богословської секції дуже заслужився для розвитку Т-ва, помагаючи своїми цінними працями у виданнях Т-ва. Пошанувавши всіх присутніх, у першу чергу о. Митрополита і еп. Будку, голова Т-ва — виконуючи рішення останніх заг. З очів Т-ва — вручив о. Митрополитові грамоту почесного членства Т-ва і підкреслив при тім його великі заслуги для Т-ва.

Після збору обрав на просьбу голови сам Митрополит і начерпнув у кількох словах вагу богословської науки, головно для священиків, котрі повинні вестати до давніх часів і в більший мірі займатися богословськими питаннями та порушувати їх у своїх проповідях, а тоді і нарід, краще обчитаний у богословських справах, буде силніше держатися своєї віри і будучність Його буде забезпечена. Признає Б. т. і ву велике значіння, вигак Іпресп. Будку, а н. секретареві збору поручує о. прум. д-ра Т. Галушенського о ЧСВВ.

З черги прочитав дійсний член історично-правничої секції проф. д-р Ярослав Гординський реферат п. н. „Нікейські Собори в українських памятках". В своїм рефераті, що стояв на високім науковім рівні, вказав референт на відомости Нік. Собору в українській літературі і пояснював мистецтві від прийняття християнства аж до початку XIX. ст. З писаних памяток згадують про Нік. Собор літописи, церковні богослужебні книги, полемічні твори XVI. і XVII. ст., проповіди, церковні пісні, а з прикладного мистецтва образи й ікони, що зображують Собор і його учасників, або символізують причину, задля якої собор був скликаний найзвичайнішим образом: Ісус на престолі з розпертими руками, а під ним напис: „Кто ти рязу раздра?" і відповідь: „Арій". По рефераті розвинулася коротка дискусія, в якій о. д-р Сліпий підніс між иншим, що цей відчит є чимсь новим не тільки в нас, але й у всесвітній літературі, в котрій — головно завдяки німецьким і французьким історикам — історія Нік. Собору докладно оброблена, а референт мимо того з памяток нашої літератури і мистецтва вивів на денне світло богато дечого нового.

Після іменування нових дійсних членів і кореспондентів обговорювано справу Богословської Академії, яка мала би повстати замість теперішнього богословського факультету у Львові. По довгій, рівній дискусії стверджено, що для розвитку нашої богословської науки і підготовки нових наукових сил конечна є Академія, як установа вищого типу з науковими аспірантами і як установа всеукраїнського значіння, тимбільше, що на цілому світі не мають греко-католики такої вищої богословської установи.

Порядок нарад вечерпав голова Т-ва звітом із дотеперішньої наукової діяльности Т-ва. Діяльність ця тіла й на перший погляд незамітна, але як на наші відносини — успішна. Досі вийшло пять томів органу Т-ва „Богословія", в яких поміщено богато праць з ділянки догматики, фільософії, історії, права, пасторалної і св. Письма. Крім того появилися три великі томи праць Т-ва (останній: Граматика української церк.-славян. мови о. проф. д-ра Кар'юта і 6 відбиток важніших статтей з „Богословія". Праця, котру перед трьома роками починало Т-во з таком трудом, розвивається щораз краще. Орган Т-ва „Богословія" зав стати в першу чергу помостом до Заходу і його богосл. науки і це вповні оправдує та зі своєї сторони здобув собі поважне імя в тих науковім світі а тепер повинен він стати помостом і до Сходу і черпати з богатих джерел його богословських відомостей. По сім закінчився збір промовами Митрополита і еп. Будки, який взивав до наукового зближення зі Сходом, котрий повинен стати підставою нашої орієнтації в богословській науці.

Учасник.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ У ВИЛЬНІ.

Вильно, 23. листопада 1927.

Нині приїхав тут марш. Пілсудський з підполк. Пристором і адютантами. Рівночасно приїхав до Вильна повноважений пос. і мін. Коноь, шеф ск. відділу Годунко і рад. Шумановський. У Білостоці всів до поїзду що й польський посол у Москві Патек. У Вильні чекали на марш. Пілсудського: мін. Залеський, польський пос. у Ризі Лукасевич, воєв. Рачкевич і представники військ. властей виленської округи. У варшавських політ. колах приписують виїздові марш. Пілсудського до Вильна велике політичне значіння, хоч би з огляду на товариство осіб і приїзд польського посла у Москві Патека і посла у Ризі Лукашевича. Кажуть, що предметом виленських нарад є польсько-літ. відносини у зв'язку з недалекою сесією Ліги Націй у Женеві. Грудньова женевська сесія має заняти ся польсько-літ. справою. Франц. і англ. делегація предотвратить своє внесення на упорядкування взаємин між Польщею і Литвою.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ПОЇДЕ ДО ЖЕНЕВИ?

Варшава, 23. листопада 1927.

В політ. колах кажуть, що до Женеви на грудневу сесію Ліги Націй (на якій радитимуть над літ.-польською справою) поїде з польською делегацією також марш. Пілсудський.

СТ. ПШИБИШЕВСЬКИЙ ПОМЕР.

Варшава, 23. листопада 1927.

Нині прийшла з Познання вістка, що у Ярошах біля Іновроцлава помер наглю на удар серця в 60-ім році життя Стан. Пшибишевський.

ЛІТВІНОВ У БЕРЛІНІ.

Берлін, 23. листопада 1927.

Тел. Ag. Уніон подає, що нар. комісар Літвінов виїхав учора з Москви. По дорозі до Женеви задержиться Л. у Берліні. „Форверте" пише, що візита Літвінова у Берліні потверджує намір СРСР. конферувати з ним урядом у справі розброєння.

АРЕШТУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Як відомо польська поліція прийшла до Акад. Дому при вул. Супінського, щоби перевести там ревізію в звязи з намаганим убивством студ. Гука при вул. Панінів. Українські студенти не хотіли впустити поліції до Акад. Дому. Вчора арештовано українських студентів Ів. Витвицького і Василя Міськевича під закидом, що організували спротив проти властей. Обох арештованих відставлено до вязниці при вул. Баторія.

НОВИНКИ.

— **Д-р Кирило Трильовський**, б. парляментарний посол і заслужений організатор Січей, повернув по довгім побуті на еміґрації у Відні до рідного краю. Зачуваємо, що д-р Трильовський поселиться на постійне в місці свого давнього побуту, в Коломиї, де отворить знову адвокатську канцелярію.

— **Відгуки таємничого убивства у Львові.** Таємниче убивство студ. Гука заінтересувало живо поліційні органи, які метушаться на всі сторони в пошуках за убийниками. Досі поліція не натрапила на вінний певний слід законспірованих убийників. Арештовано спіяльокаторів Гука братів Салевичів і М. Стефанюка, яких передано до розпорядимости судовим властям. В Солотвині біля Богородчан арештовано студ. філ. Василя Гуменюка, якого привезено тим до Львова. Стан Гука, як повідомляє преса, є безнадійний. Деякі пресові органи приносять вістку, що в нелеґальнім органі „Сурма" була вже давно замітка про Гука як конфідента поліції, що в тім характері побирав 180 зол. місячно. Слідство в цій справі веде суддя Янушевський.

— **Пізнічна зоря та метелиця.** Вчора, після півночі, можна було бачити на обводі неба ясні смуги, що нагадували хвіст комети. На північ тих смуг було аж 10, а одна на північ злилась із великою зорею. Сяйво пізнічної зорі тривало кілька годин. Після цього нинішна зима впала на світ метелиця, що нагадує найважчі дні гострої зими.

— **Жарти лінотипу.** Модерний тип друкарської машини, якою від недавна друкується наш часопис, має одни дуже прикрий спосіб змінити текст і доводити читача (а що більше автора статті) до розпуки. Коли при т. зв. ломанню колюмн кладуть поруч себе готові рядки, часто трапляється, що рядок, який має йти раніше приходить на друге місце. Тоді виходить такий дивогляд як у вчорашній вступній статті „По дорозі до польсько-радянської дружби", колюмна II. 25-ий рядок: „На конференції виголосив велику промову польська преса, цитував у ній Міцкевіч у польській мові, як подає кенича та не забув підкреслити". Переставте рядок „навіть у польській мові" на місце рядка „польська преса" і текст буде виправлений. Аматори хрестикових загадок зорієнтувались у таких друкарських штуках самі вже давно.

— **Шибениця.** Рада міністрів у Варшаві прийняла закон, що вводить у всій Річпосполитій однаковий рід смерти: повішення. Присуд входить у силу 24 год. пізніше. На бувш. австрійській території він ставав правосильний після 3-ох годин.

— **Світова всячина.** Цьогорічні нагороди Нобля розададуть у Штокгольмі 10-го грудня. — Фонд закупив багато земель в Ру-

купії на будову фабрики авт. — У Македонії відкрили новий атентат на залізницю при помочі пекольної машини. — Заведував румун. мін. паворд. справ Тітулеску, що вибирався з візитою до Муссолінія. — Муссоліні зробив гарний жест: наказав, що всі, що хотять робити йому паруйки, повинні призначити ці гроші на добродійні цілі. — Франція купила від Бельгії за 750 міл. фр. радіо для наукових потреб. — Делегата італ. уряду приймали в Мадриті бенкетом, на якому згадували про потребу зміцнення дружби між двома державами, що мають ту саму систему правління. — У Прешбургу ведеться дорогий процес за спадщину кн. Іванна Кобутовського, власника маєтків на Словеччині. — Англ. статистика каже, що за рік зменшилось число членів у союзах „трейд-уніонів" на 259 тис. менше.

— З руханки і спорту. В неділю дня 27. листопада ц. р. о год. 7.15 вечером відбудеться в руханковій салі „Сокола-Батька" при вул. Руській ч. 20 (Дім Дністра) реферат проф. Степана Гайдучка п. н.: „Як повинна виглядати руханка у нас на селі" з поглядовою лекцією. Вступ на салю 50 сот., для студентів і молоді 20 сот. Руханкове Товариство „Сокіл-Батько" у Львові бажаючи справами фізичного виховання нашого народу заінтересувати найширші кола українського громадянства хоче влаштувати низку відчитів на руханково-спортові теми.

— 20 америк. долярів зібрано для Крушка „Рідної Школи" на Городецькому передмістю при посвяченню власної домівки Товариства Опіки над українськими емігрантами при вул. Городецькій ч. 95, І., яке відбулося 19. п. м. Коли такі громадяне гуртуються біля Товариства, воно певно сповнить як слід своє гарне завдання — опіки над українськими емігрантами.

— Особисті вісти. Іван Матіяшек з Залєва одержав дипльом доктора медицини на віденськім університеті.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією кн. Стадника (вул. Шашкевича).

Три дні перерви по причині виїзду на провінцію.

Міський великий театр:
24-го „Паганіні" оперетка Ф. Легара.
25-го II-ий „Симфонічний концерт".
Початок 7.30 вечером.

Міський „Театр Новості":
24-го „Премьована краса", фарса Ястшембець-Залєського.
Початок 7.30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Заказана дільниця Альжиру".
„Лев": „Велич і нужда куртизани" на підставі Бальзака. Небавком: „У держави зеленого дракона" з Льон Чанеєм.
„Аполло": „Зов моря", з Марією Малицькою, Маром і Машинським. Варшавська фільма.
„Фатаморгана": „Останні дні Помпеїв".

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчим ділом зрозуміння важної культурної праці і вилаєм свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Іпотечний, книжечка ч. 1141.

Шкільне свято.

ВІДЗНАЧЕННЯ ДИР. КОКОРУДЗА ОБОМА ЛЬВІВСЬКИМИ УКРАЇНСЬКИМИ ГІМНАЗІЯМИ.

Дня 3. листопада п. р. обходили рідкісне свято оба вчительські збори львівської академічної гімназії, тобто головного закладу і філії, і молодь цих обох закладів з нагоди переходу директора головного закладу, радника Іллі Кокорудза, в постійний стан спочинку. На згадане свято зложились: богослуження, відправлене 7 священиками, занятими в обох закладах під проводом о. архим. Л. Лужницького в Преображенській церкві і пісні учнівського хору підчас богослуження під батутою проф. Ярослава Вітошинського, співи поранок в салі Народнього Дому в прилі членів обох учительських зборів і всієї гімназійної молоді, вкінці спільна вечеря в краківському готелі.

Першою піснею, яку хор відспівав у церкві, була пісня: „Сей день, коже сотворя Господь" і всі, що цеї пісні слухали, відчували, що це був справді день, „коже сотворя Господь". Бо от настав для педагога-ветерана день, у якому міг попрощатись із своїми товаришами праці і молодю зі сповідомістю добре сповненого обовязку. Сорок чотири роки невтомного труду на учительській ниві, а в них 17 літ на становищі керманича першої української гімназії, дали йому повне право на заслужений відпочинок у дальших днях його життя. Поранок заінавгурував своєю працьованою промовою д-р Остап Макарушка, який не тільки вказав на великі педагогічні заслуги достойного емерита, але й на ті праці, якими збогатив він нашу наукову літературу (особливий монографія про Омеляна Огоновського і „Спомини з Атен"). А що саме день перед тим загальний збір „Рідної Школи" відзначив був радникові Кокорудзові під управу нашу найвищу народно-культурно-шкільну установу, вибравши його II головою, то промовець, вказуючи на той незвичайний обяв громадського довіря до його особи, висказав свою радість із того приводу, яка находить тоїй пригарній біль, що родиться при розстанні. Приємно бачити, що цей наш педагог-ветеран, покидаючи своє становище в державній службі, не понехув педагогічної праці, але жертвує свій довголітній педагогічний досвід міській гімназії „Рідної Школи" у Львові.

Вельми симпатичною була теж щира промова-подяка ученика VIII. гімн. кляси, Ласовецького, який вручив своєму улюбленому керманичеві гарну памятку, альбом з кантатою, якої слова і музика були тарочно уложені на це шкільне свято. Всі точки програми, хорові і сольові співи, квартети і оркестра, були знаменито підготовлені й виведені, що свідчить похвально про солідну працю нашої молоді на вокально-музикальній ділянці та про ту повагу, з якою молодь тепер до своїх публичних виступів приготовляється. Був не справжній духовий пир, який молодь вчинила своїм старшим гостям і своїм товаришам. Велике признання належиться тут без сумніву й тим мистцям науки співу й музики в обох закладах, пп. Вітошинському й Козакові, що до тої степени вміють розбудити у своїх учеників замилування до своєї штуки.

На вечірному скромному прийнятті пішли промови, щирі, сердечні, повазні й гумористичні, як то звичайно водиться на товариських симпозіонах, а у всіх промовах червоною питкою тягнеся щире побажання, щоби достойному громадянинові довелося ще довго трудитись для добра українського народу, особливо в „Рідній Школі".

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7916.

Посмертні згадки.

о. Амброзій Рибак, парох Соснова і сов. Митр. Консисторії, помер по довгій і тяжкій недузі у Львові дня 26. X. 1927. Похоровено його в родинній гробниці в Соснові дня 29. X. 1927 поруч його Дружини, яка померла в травні цього року. Молодша генерація нашої інтелігенції вже менше знає ім'я Помершого. Зате ті, що в 90-их роках кінчили студії і старші люди знають Помершого, як ті часи визначного і знаного співака. За його часів, коли він в 90 их роках мин. століття студіював теольогію у Львові, під дирегентурою о. Конза зібрався був визначний гурток співаків-питомців, у склад якого входили Монастирський, Нестайко, Гощинський, Селезінка й інші. Цей гурток уважився вперше без помочи артистів-співаків з театру виконати самостійно псальми в св. Пятницю й Воскресну Утреню. Ініціатором того емансипаційного кроку був Померший, що вже тоді заверив був на свій гарний голос увагу широкого загалу. Здається, не було ні одного культурного музичного осередка в Галичині, який би не запрошував його до участи в концерті. Як священик у Соснові зорганізував у 1887 р. церковний хор, потім аматорський гурток і селянську смичкову орхестру, взоруючись на ділах недалекого сусіда о. Митошинського в Денисові. В Бродах, де був катехитом до 1892 р. залишив також церковний хор, традиція якого збереглася до-нині. Таксамо він хор коли був парохом Утіховиць. Від 1907—1910 ро. був дирігентом і душею „Перемишлянського Бояна", якого головою був володимир Сінгалевич, а організатором та ініціятором Іван Бушманюк. По не-несенню до Соснова в р. 1910 „Боян" у Перемишлянах підупав і до нині не піднісся. В 1906 р. виступив востаннє прилюдно зі сольоспівом у Бережанах на святі столітнього заложення гімназії, яку й сам кінчив — тоді стрінувся просто з ентузіястичною критикою всіх галицьких газет без різниці народности. При тому була це людина чистого характеру, щира й товариська, не диво, що вмів собі легко здобути й позискати симпатію, уміючи все внести в товариство погідний настрій. Від 1910 р., обнявши парохію Соснів, усувається в тишину родинного огнища. Правда, слідить пильно за культурним життям своєї парохії, відновлює хор і дає представлення, бере участь в економічному житті, оставляє по собі не одну памятку в селі, як ось два Народні Доми в Соснові і Раківці, вибудувану його заходом школу в Утіховичах і Тучнім, церкву в Тучнім, відновну церкви в Соснові — та всі ті справи не виповнювали цілої суті його життя. Як музик-самоук студіює і вглибляється в ту ділянку, потім компонує, очевидно в перщій мірі церковні річи: уложив цілу Службу Божу. Ту Службу його укладу місцевий хор співав на його похоронах. Дальше схомпонував цілу низку церковних і світських пісень: сольових, дуетів, квартетів, хорів і кілька фортепіянових творів. Головно любувався лемківськими піснями, з якими зазнакомив його проф. Осип Роздольський і з них уложив дві гарні фортепіянові вязанки. Хоч фахові люди через намовляли Помершого, щоб дещо з своїх писень видав друком, одначе того ніяк зробити не хотів і все лишив у манускриптах. Лишив теж у 3 томах записки зі свого життя, які насвітлюють богато фактів з нашого суспільного життя. Війна і повоєнні злигні підкопали його здоровля і були причиною смерти. Хоч хорий, але мав ще тільки енергії, що відбудував знищену війною церкву в Семиківцях, а також парохіяльний дім і будинок в Соснові. Шукав полоче і рятунку для здоровля і задумав ніяк ти в Прагу. Однаке по дорозі у Львові горячка змогнася і знищила організм, який рвався до життя і до праці. Був ціле життя примірним священиком, добрим дорадником для парохіян і не мав між ними ворогів. Нагородою для нього був щирий плач на могилі всіх учасників похорону, свояків і знакомих. В. И. П.!

ОПОВІСТКИ.

Товариські сходини в Українськім Технічнім Товаристві з відчитами і дискусіями відбуваються кождої суботи в год. 18. в льокалі Товариства. — Видія. 4-7

Загальний Збір Т-ва „Просвіта" у Львові відбудеться в понеділок дня 26 го грудня 1927 в салі Музичного інституту ім. М. Лисенка (вул. Шашкевича 5). Початок Збору в годині 9-ій передполуднем. Денний порядок: 1) Відкриття Збору і прочитання протоколу з останнього Звичайного Загального Збору; 2) Ухвалення регуляміну для ведення Загального Збору; 3) Вибір комісії-матки; 4) Звіт з діяльности Т-ва за час від 1. VII. 1926 до 30. VI. 1927; 5) Зізнання Ревізійної Комісії і уділення абсолюторії Головному Виділови; 6) Вибір голови, 6 членів Головного Виділу, 6 заступників виділових і Ревізійної Комісії а 5 членів і 2 заступників; 7) Уставлення членської вкладки на 1928 рік; 8) Внески і запити. — Львів дня 23. листопада 1927. — За Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові: *М. Галущанський* голова, *В. Мудрий* секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПАРОХ, старий віком, глядає помічника священика до парохії за доброю винагородою. Адреса: Адміністрація „Діла". 9 8 2-3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лят з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтсиранк**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 39—?

КАВАЛЄРСЬКИЙ покій з окремим входом та мешкання для ученика. Хшановської 12 II. п. (офіцина). 968

ПОШУКУЮ посади до товариства з англійською мовою, найкраще для дівчат від 12-ти лят. Зголошення під „Англійка". 976

САМОСТІЙНА господиня у лікаря, добра кухарка, глядить місця за саме удержання для себе і своєї дволітньої дитини. Першокласні свідоцтва і поручення. Зголошення до Адміністрації під „Настя".

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Маркіян Дзерович
спец.-ліст внутрішніх недуг
ординує від 1. грудня 1927
у Львові вул. Кохановського ч. 100
пристанок трамваю 3, 6, 7.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 40.
858 **Переса тнення Рентгеном** 16—24

Подяка.

Вп. Панові Д-ру Володимирові Гаверському повітовому лікареві в Бучачі, складаю щире Спасибіг, за Його солідний труд і опіку надмірною в часі моєї 5 тижневої тяжкої недуги.

Д-р Осип Кухтин
971 кандидат адвок. в Бучачі.

ВІВСЯНА КАШКА
Quaker Oats
ІДЕАЛЬНО ОЧИЩЕНА
ПІД ЗГЛЯДОМ КІЛЬКОСТИ КАЛЬОРІЙ, ВМІСТИМОСТИ ВІТАМІН, ЯК ТАКОЖ БІЛКОВИХ І МУЧНИХ СУБСТАНЦІЙ, ПЕРЕВИЩАЄ ВСІ ІНШІ КОРМИ.

ВИДАВНИЧІ НОВИНИ!

В. ІВАНОВ:
ПОВОРОТ БУДДИ
Повість найвизначнішого сучасного письменника Совітської Росії.
Ціна 2 зол.

Б. ПІЛЬНЯК:
СМЕРТЬ КОМАНДАРМА
Сенсаційна повість про загадочну смерть командіра большевицької армії Фрунзе.
Ціна 0·60 зол.

Замовлять у видавництві
„ІЗМАРАҐД"
Львів, вул. Словацького ч. 14.

Конкурс.

В гімназії „Рідної Школи" в Дрогобичі є місце для касичного фільольога. Подання до 1. грудня вносити до Головної Управи „Р.Ш." у Львові, Ринок ч. 10 II. п. — *Президія Головної Управи „Рідної Школи".* 977 1-2

ПОДЯКА.

По причині смерти нашого Батька і Діда о. Амброзія Рибака пароха в Соснові почуваємося до обовязку зложити щиру подяку усім — які у нашім горю не полишили нас самих. В першій мірі дякуємо Всч. о. каноніков Томовичеві і Кишаковичеві за відправлення похоронів у Львові, а Всч. о. деканови Сендецькому, оо. Кицикевичеві, Тимбаковій, Головінському, Чолієві, Слободянові, Романовському, Ярмаковій, Мандзієвій, Дмитрикові, оо. Шварцові, Недзьведзьовій, Фликевичеві і п. ігумені Сендецькому — за участь в похоронах в Соснові. Спеціяльно дякуємо за зворушливі надгробні промови о. Сендецькому, о. Яремакові, о. Недзьведзьовій і п. дир. Диковому. Вп. Панству Дорундяковій, Дрималіковій, Танчаковським, Кмициковичам, Роздольській, Пшеничам, Огурковій — за поміч і потіху в недузі померщого у Львові. Вп. п. Левицьким нотарям в Підгайцях, п. Диковим, Роменським, Білинським, Кисілеви в Соснові за поміч в часі недуги і при похоронах. За участь в похоронах дякуємо оркестрі з Богатковець — хорови в Соснові — досконичам дякам, братчам церковним, Членам місцевої читальні, прислузі церковній і усім парохіянам, знакомим і шкільній молоді з Соснова і Раківця.

Соснів, дня 19. XI. 1927.

Микола Ярослав, Роман — сини, Марія і Мілада — сини, Юрій, Орися і Оля внуки. 969

БУДИЛЬНИКИ-ГОДИННИКИ
„Зеніт" „Джез" (Jaz) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників **Доморовських — Рожанковських**, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умовин. — власні робітні. Нов 17—?

Найбільша в краю фаборика дзвонів
Братів Бобчанських
в Калуші, вул. Свєцька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі лишя 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 41—?

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 16.

ч. 264 (11.225) Львів, субота 26. листопада 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Роззброєння.

Львів, 25. листопада 1927.

З початком грудня починається в Женеві конференція в справі роззброєння. Не перша вона і не остання. Всі дотеперішні конференції та наради в тій справі не доводили до ніяких позитивних результатів, але навпаки доказували, що між державами, особливож між великодержавами нема ніякої доброї волі для реалізації ідеї роззброєння. Наглядно не виявилося, особливо на останній такій конференції в Женеві літом цього року, де справа обмеження морських збройонь довела до непорозуміння між англійськими та американськими (Зединених Держав) делегатами, що в наслідках спричинило зірвання конференції.

Всі ті конференції організує Ліга Націй, якої завданням є працювати над закріпленням загального миру. Та досі вона для обмеження збройонь нічого позитивного не зробила.

Ніколи перед війною не був світ до тієї міри змілітаризованим, що тепер, хоч тоді й не було покликаної до береження мира Ліги Націй. Тепер всі члени Ліги Націй, крім „побитої" Німеччини, утримують великанські армії та фльоти і з року на рік їх побільшують, дарма, що беруть участь у конференціях в справі обмеження збройонь та виголошують на них прегарні пацифістичні декларації. Отже не роззброювання, але фактичне зброєння держав відбувається тепер під крилами миролюбивої і мирзберігаючої Ліги Націй. Ніколи Франція не утримувала такої великанської армії як тепер, ніколи не мріяла Італія про те, про що омріють нині фашисти, а саме, щоби воздушною фльотою сонце закрити, а армією пів світа добути. Про Зединені Держави вже й казати не приходиться. Вони творять тепер великанську фльоту і прямують до того, щоби вона щодо сили та якости перевищала англійську. Не спить і Англія, бо не хоче допустити до того, щоби Зединені Держави стали замісць неї потентатом океанів. Ніколи перед війною не знала маленька Бельгія аж урядових кріз з приводу довготи військової служби, або з приводу військового бюджету. А саме на днях ті справи спричинили кризу бельгійського кабінету. Такі держави як Польща чи Чехословаччина вгинаються під непосильним тягарем військових видатків. У Польщі видатки на армію виносять тепер одну третину всіх державних видатків.

Ось ті фактичні дані та обставини, при яких прийдеться на ново підійняти справу обмеження збройонь женевській конференції. Невже вона буде успішнішою від попередніх? Дуже сумніваємось. Для прикладу, як несеріозно трактують справу роззброєння навіть такі не поросші як слід у піря молоді держави як Польща, вистане пригадати, що літом цього року її представник у Лізі Націй поставив був демонстраційний внесок у тій справі, а вже нині на передодні конференції назріває між нею а Литвою конфлікт, що може спричинити велику европейську воєнну завірюху. Спричинника конфлікту не важко відкрити. Саме передвчера відбулася демонстраційна поїздка марш. Пілсудського до Вильна на конференцію в литовській справі. Рівночасно в СРСР заворушила урядова преса всю прихильну опінію грозячою Литві від Польщі небезпекою. Не тільки кремлівські більшовицькі кола і їх преса, а також кремлівська дипльоматія заявляє устами Літвінова, що не допустять до нарушення литовської незалежности. Цей шум перенісся вже з Кремля в Европу. Ось вам і розброєння!

Та всеж заповіджена конференція в Женеві буде дуже ріжнитись від знальогічних попередніх тим, що в ній перший раз візьмуть участь представники СРСР. Нема сумніву, що до успішности в працях конференції вони нічим не причиняться. Та всеж тим вони заманіфестують те, про що безнастанно при всяких нагодах остентаційно заявляють, а саме, що вони хочуть мира. Для пропагандивних цілей проти капіталістичного імперіялізму це буде для більшовиків новий атут. На чолі радянської делегації, що пже виїхала з Москви через Берлін до Женеви, стоїть заступник Чічеріна Літвінов.

Французький „Тан" обговорюючи широко політичне значіння участи більшовиків у женевській конференції, вказує між іншим на те, що на конференції стануть проти себе два погляди на справу забезпеки миру. Союзники будуть заступати думку, що обмеження збройонь повинно йти в парі з певними відомими гарантіями, німці будуть обстоювати засаду прямого обезоруження без усяких попереджаючих умовин. Нема ніякого сумніву — твердить „Тан" — що представники Москви бажають підтримати німецький погляд, згідно з яким забезпека буде доволі гарантована, коли союзні держави обезброяться в таких умовинах, при яких мирними договорами обезброєна Німеччина і побіджені центральні держави. Все це в порядку річей, що Радянський Союз, революційна організація світового характеру, бажає експльоатувати незгідність поглядів і суперечність інтересів, які існують у цьому питанні у тзв. капіталістичних держав. Москва бачить в тому маневрі засіб пошкодити Лізі Націй, „імперіялістичний" характер якої недавно розкривав Сталін.

Присутність Літвінова на чолі делегації каже, на думку „Тан-у", припускати, що російські більшовики бажають користуватися побутом у Женеві, щоби увійти в деякі політичні контакти. Засідання підготовчої комісії не сходиться з 3-місячною сесією Ліги Націй, яка притягне над беріг Леманського озера найвидатніших представників західних великодержав, зокремаж Бріяна, Чемберлєна і Штреземана. Завданням Літвінова буде навязати приватні переговори з ними в справі регуляції відносин СРСР з европейськими державами. Участь СРСР у працях конференції по роззброєнні є, на думку тієї газети, що репрезентує і погляд французького міністерства закордонних справ, лише покритою, яка облекшить урядові СРСР широкий маневр, що має на увазі кілька цілей: скріпити німецький погляд на справу роззброєння, робити перешкоди всім розумним рішенням, що забезпечувавиб дійсне збереження мира, і накінець старатися відновити зносини з Англією та облекшити таким чином випрямлення закордонної політики СРСР.

Не остає нічого іншого — кінчить свої міркування „Тан" — як ждати, чи вдасться Літвінову, методи праці якого добре відомі, ще раз утворити в Женеві відомі ілюзії та чи цивілізовані держави виявлять охоту облекшити ті більшовицькі маневри в момент, коли радянський режім грозить провалом, під вагою своїх похибок і проступків.

Коли такий погляд французького впливового органу закордонної політики на участь радянської делегації в женевській конференції, то чогож взагалі сподіватися від тієї конференції? Лише дальших збройонь.

Проти обєднання культурно-освітньої праці.

Заборона Освітнього Зїзду в Рівному.

Із деяких фактів, як ось цей, що міністр освіти Добруцький видав розпорядок про уживання української мови в українських школах, що на основі польського язикового закону й без окремого розпорядку самозрозуміле; як ось розпорядок про заведення української мови в польських середніх школах, який уже стільки разів у пресі всяких польських відтінків коментовано якнайбільш розбіжно, а в якому кінець-кінців ніхто не визнається; з таких фактів, що тепер менше чути про те, щоби поліція „інтервеніювала" в приватних українських школах, що в останньому часі з усіх культурно-освітних українських товариств розвязувано тільки „Луги", як також на основі інших тзв. „уступок" політика „санаторів" почала витворювати опінію про інше — лагідніше, справедливіше трактування „меншостевих" (у цьому головно українських), як не всіх, то культурно-освітніх справ. Під впливом цього робленого вітру вже й неодин наш громадянин попитує з розясненим лицем: „А чи правда це, чи відчуваєте, що теперішній уряд куди справедливіше ставиться до нас, розуміє бодай наші культурно-освітні домагання й змагання?"...

Більше проречисто за якенебудь розяснювання відповість нам зареєстрування отсієї сірої дійсности.

Як уже відомо з часописних оповісток, дня 20. листопада ц. р. мав відбутися в **Рівному** на Волині тзв. **Освітній Зїзд** з програмою: 1. Сучасний стан українського шкільництва на Волині, Поліссі та Холмщині; 2. Шляхи до задоволення потреб у „Рідній Школі"; 3. Про напрямки праці „Просвіти" в ділянці позашкільної освіти. Ходило про це, щоби зорієнтувати учасників про стан державного шкільництва, вказати їм на засоби боротьби на шкільній ділянці та спираючись на дійсному стані наладнати **самооборону** шляхом приватного українського шкільництва на тих землях, початки чого вже й зроблено. Насаджуючи статутову, отже наскрізь легальну організацію „Рідної Школи" на цих землях, ініціятори бажали допомогти вже раз переломити кордон, який на ділі все ще відмежовує північно-західні українські землі від Галичини та наладнати одноцільну на всіх землях просвітянську працю. Як бачимо, теми Зїзду обертаються наскрізь у сфері **культурних** питань, а політичний бік справи був би затоєчений хіба остільки оскільки загалом не дасться перевести строгого розмежування політичних справ від культурних. Заінтересування по всіх „Просвітах" і читальнях північно-західних земель було якнайбільше. Зїзд заповідався дуже поважно. В нікого не могла зродитися думка, щоби хто як хто — але санаційний уряд поважився робити Зїздові якінебудь перепони.

Між тим в останній хвилині надійшла на руки ініціяторки, рівенської „Просвіти" (сьогорічної 10-літньої ювилятки) **заборона відбути Освітній Зїзд в Рівному** — без подання мотивів. Луцьке воєвідство повідомило аж в пятницю і в суботу (18. і 19. XI.) перед Зїздом через поліцію фоно-телєграмами читальні на місцях і „Просвіти" по повітових містах, **що Зїзд не відбудеться.** Одні вірили, інші ні, думаючи, що це містифікація; ці останні поїхали до Рівного. Заборона прийшла так спізнено, що представник львівської „Просвіти" (проф. Михайло Галущинський) і представник „Рідної Школи" (п. Лев Ясінчук) дізналися про неї щойно в Рівному.

Очевидно — Зїзд не відбувся; а маючи тільки випадкових представників, впорядники не уважали за вказане відбути якунебудь нараду.

Що причина заборони була одна, а саме: не допустити до ніякого обєднання в праці на таких важних ділянках, як шкільна й освітня, — це певне. Але замітне, що потайки півурядові чинники пускають чутку, буцімто комунізуючі елементи замовили зі Львова на Зїзд 150 комуністів і це було нібито причиною заборони. Чи мали бути на Зїзді які комуністи з північно-західних земель — нам не відомо. Та фактом є, що зі Львова не було **ані одного.** Хіба, що як тепер у моді — всяку нашу працю, яка не йде по лінії санаторів, підтягнути під „комунізм".

Цих кілька рядків нехай виступають за розяснення. Просто не до повірення, що ще тепер найшлися чинники, які не дозволили українським культурним робітникам на наради у названих справах.

Нова станиця.

Посвячення домівки Т-ва опіки над українськими емігрантами.

Т-во опіки над українськими емігрантами в останніх місяцях поширило свою діяльність. Будучи принціпово проти еміграції з рідної країни, воно поклало собі метою оборону й опіку над українським емігрантом, що примушений шукати щастя поза межами своєї національної території. В останніх місяцях Т-во під кермою дир. Миколи Заячківського, як голови Ради і д-ра Володимира Константиновича, як її голови, секретаря, розвинуло широку петиційну й інтервенційну діяльність та повело інформаційну працю через відновлення свого органу „Український Емігрант". Та праця Т-ва зустрічала все нові перепони з огляду на недостачу своєї власної домівки. Аж в цьому місяці Т-во заходами д-ра В. Константиновича придбало власну домівку при вул. Городецькій ч. 95 (кам. І. пов.), зложену з трьох убікацій. В суботу дня 19. ц. м. в год. 6-ій вечером відбулося посвячення домівки. Взяли в ньому участь члени Гол. Ради й управи Т-ва та представники преси.

Посвячення домівки довершив член Ради о. Домет Садовський, який опісля звернувся з відповідними побажаннями на адресу керуючих чинників Т-ва. Опісля промовляв голова Ради дир. Ми

Залїнський вказуючи на мету Т-ва. Він з натиском підкреслив, що — будучи в принципі проти еміграції, мусимо захуватися з нею, як суспільним явищем. Не вважаючи на песимне а навіть негативне відношення до еміграції, в останньому році покинуло рідну країну 95.000 українців, удаючись головно в заморські країни. Треба цій еміграційній масі дати поміч й опіку. В останніх місяцях Т-во звернуло свою діяльність на поборювання акції всяких агентів. Головно заходами Т-ва не розвинувся у всій ширині вербунок до Сао-Паульо. В своїх меморілах до уряду (до міністерства праці і суспільної опіки) Т-во вказало на непригожість еміграції наших людей до Аргентини і Еквадору, що й мало відповідні наслідки. За те Т-во виставило домагання придїлення нашого урядовця до польського консуляту у Вінніпегу (Канада), домагалося поборювання пияви і здирства корабельних ліній, а в останньому часі виставило домагання, щоби дозволено відїзд до Канади 300 українцям, які в злиднях тиняються на Кубі. З огляду на торговельні переговори, які ведуться між Польщею і Німеччиною, Т-во постановило домагання, щоби в бїжучому році допущено до Німеччини більшу кількість українських сезонових робітників (в минулому році допущено лише 450), головно з повітів, найбільше повінню.

В черги промовляв посвідчений робітник на еміграційній ділянці, редактор „Українського Емігранта" Іван Іващко. Засуваши працю Т-ва за останні місяці та вказавши на видання саме тепер незвичайно потрібного для емігрантів англійсько-українського розмовника, промовець підніс культурну місію наших емігрантів. В нас звичайно дивляться на еміграцію, як на жебранину, як на жебрачу пошуканку за куском хліба. Тимчасом українська еміграція — це перш усього велика культурно-цивілізаційна праця і місія. Український емігрант є цивілізаційним великаном, що під прапором культури йшов в неосяжні простори канадійських прерій і бразилійських пралісів. Український емігрант будував майже всі залізничі лінії в Канаді — від одного океану до другого. Сорок тисяч українських робітників працювало біля будови кільонського каналу в Німеччині. Український робітник був майже монопольним добувцем деревляного вугля в Саксонії. Таким чином український емігрант - робітник вложив свою долю великої і важкої праці в розбудову комунікаційних шляхів, в добування природних багатств, в творення нових вартостів праці. Український емігрант — не жебрак, лише робітник і творець нових цінностей. І тому належиться йому признання від світа й опіка від громадянства, коли він примушений йти на нову творчу працю.

Д-р Константинович й о. Садовський звертали увагу на потребу духовної опіки над українськими емігрантами, а особливо над сезоновими робітниками у Франції, яких є кругло 10 (десять) тисяч. В дальшій промові зупинився д-р Константинович над проблемою еміграції взагалі, як „malum necessarium" розглядаючи плани дальшого розвитку нашої еміграції і доцільність власної еміграційної політики — згідно з нашим національним інтересом.

Серед обміни думок на тему цього болючого але незвичайно важливого питання нашої дійсности покінчилося засїданням дирекції Т-ва опіки над українськими емігрантами.

Адольф Йоффе.

Кінець одної карієри.

Европейська опінія живо інтересується несподіваною смертю визначного більшовицького дипльомата Йоффе, що, як відомо, покінчив самовбивством у 44-ім році життя, хоч до того, здавалобся, не було ніякої причини. Бож Йоффе, як і переважна більшість червоних потентатів, жив у великих розкошах і до життя йому хіба нічого не бракувало. Самої служби, що стояла до розпорядимости Йоффе, його дружини й одинокої їх дитини (хлопця), було кільканадцять душ, а апартаменти які він займав у Кремлі, були уладжені з найбільшим люксусом. Щож отже було причиною того, що він сам поклав на себе руку?

По вістям з Берліна в Москві ніхто не вірить в офіційний комунікат про причину смерти Йоффе (нервовий розстрій). Бо здоровля його саме в останньому часі сильно було поправилося. Загально думають, що безпосередньою причиною самовбивства Йоффе були арештування і висилка китайських демонстрантів, самих студентів, після кривавого їх побиття в Москві. (Ходить тут про студентів т. зв. китайського університету ім. Сунятсена в Москві, основаного більшовиками для виховання відданих собі молодих інтелігентів у Китаю). Йоффе, як відомо, стояв на чолі товариства „Руки геть від Китаю!" і він виступив з цілою рішучістю проти катування і висилки демонстрантів. Одначе органи Г. П. У. (чрезвичайка) поставилися дуже різко проти домагань Йоффе і навіть виступили проти нього з погрозами. Цим він обурився до живого, а що взагалі тактика правлячих кругів компартії йому в останніх часах сильно не подобалася — він, зневірений до краю, наложив на себе руку.

Карієра Йоффе була така: В молодім уже віці вступив до соціялдемократичної партії, в якій був завсіди активним робітником. Був вдібним публіцистом і писав не тільки до російських, але й до закордонних часописів (прим. до соц. „Нае Цайт" у Штуттгарті). Від 1914 до 1917 р. сидів як арештований політичний у царській тюрмі і щойно революція дала йому волю. З перших її днів вступив до комуністичної партії і вараз на початку 1918 р. вславився своїм дипльоматичним хистом у відомих мировіх переговорах в Бересті над Бугом. Пізніше був більшовицьким послом у Берліні і вів мирові переговори з Латвією, Литвою й Естонією. В імени СРСР. підписав він і мировий договір з Польщею в Ризі. Був теж радянським делегатом до Женеви, послом у Пекіні, вів переговори з Японією і т. д. В 1924 р. був короткий час послом СРСР у Відні, де вів незвичайно вистане життя. Його жінка збиралася в найдорогоцінніші строї, а одинокий їх синок ходив прилюдно з дорогою паличкою (дарунком батьків), на якій красувався вигравірований напис: Князь Йоффе... Про це писала в своїм часі віденська преса, це бачили арештою і ріжні наші люди!

В останньому часі Йоффе був віцепрезидентом головного концесійного комітету, установи, яка нормувала справи концесій, надаваних в СРСР закордонним представникам капіталу. На цьому становищі й скінчилася його політична карієра. Не треба й казати, що смерть Йоффе, заслуженого більшовицького політика й дипльомата, викликала в кругах комінтерну немале пригноблення. Бо політиків того покрою, що він, у більшовиків дуже мало, їх можна порахувати на пальцях двох рук. Отже смерть Йоффе важка страта для більшовицької дипльоматії.

БРАТІЯНУ ПОМЕР.

Букарешт, 24. листопада 1927.

Нині рано помер наслідком невдалої операції румунський премієр Братіяну. Братіяну від понеділка лежав тяжко хорий на запалення горла; держали це в строгій тайні. Зараз по смерти премієра вібралася рада міністрів. Постановлено на руки регенції зложити димісію. Регенція приняла весь уряд, за виїмкою мін. закорд. справ, який свою неприсутність виправдав недугою. Регенція димісії не приняла. На основі ухвали рег. ради премієрство поручено братові померлого міністрові фінансів Віятілії Братіяну. Всі міністри з новим премієром зложили вже присягу. Характер нового уряду буде провізоричний до часу ухвалення бюджету рум. парляментом. Іван Братіяну родився 1863 р. Вперше був премієром 1918 р. Важну ролю відіграв підчас балканської війни. Вдруге був премієром 1918 р., а потім після уряду Маргільомана, Авереску і Таке Йонеску іменовано його втрете президентом мін. у 1922 р. і на цім становищі остав до 1926 р. Після 14 міс. уряду Авереску і 1 міс. премієрства Стірбея, Братіяну вістав премієром четвертий і останній раз. Похорон Братіяну буде в неділю.

Новий уряд видав маніфест до народу щоби з огляду на тяжке положення задержав спокій і порядок. 6 чутя, що після ухвалення бюджету на чолі уряду стане Стірбей. Новий уряд заявив провідникам опозиції, що в справі евент. повороту кн. Карла стоїть на тім самім становищі, що померший през. міністрів і вжие всіх засобів, щоби перешкодити спробі повороту кн. Карла. Такі самі інформації вислано до Парижа.

ФУТРА
вілякі гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 нік осн. 1895 Тел. 21-28

НОТА СРСР. ДО ПОЛЬЩІ У СПРАВІ ЛИТВИ.

Варшава, 24. листопада 1927.

Посол СРСР. у Варшаві Богомолов передав нині на руки мін. Залеського ноту більшовицького уряду у справі ковенської Литви. Нота звертає увагу на небезпеку, яка загрожує незалежности Литви і на комплікації евент. війни. Нота задержана в спокійнім тоні, хоч має сильніші акценти. Відповіди польського уряду сподіються після повороту марш. Пілсудського до Варшави.

ПОВОРОТ ІЗ ВИЛЬНА.

Варшава, 24. листопада 1927.

Нині рано вернули із Вильна мін. заграничних справ Залеський, віцеміністр Кнолль, нач. сх. відділу мін. закорд. спр Голуховський, радник того м-ства Шумлянівський і пос. Патек. Марш. Пілсудський вернє вночі.

ПОС. ПАТЕК В РИЗІ.

Варшава, 24. листопада 1927.

Пос. Патек виїхав до Риги.

Орґанізаційний рух.

Повітова нарада в Підгайцях.

Замість забороненого в останній хвилі старостом Повітового Зїзду Українського Національно-Демократичного Обединання відбулася в Підгайцях довірочна нарада на основі § 2 зак. про збори. Хоч богато свиней поліція завернула з дороги, всеж таки на нараді явилося 116 відпоручників з усіх майже сіл повіту. Звіт з діяльности уступаючого Повіт. Нар. Комітету склав о. Михайло **Блозовський,** реферат про політичне положення, а також про вибори до будучого сойму виголосив голова Повіт. Нар. Комітету, д-р

Д-р ЛУКА ЛУЦІВ.

Перший літературний виступ О. Кобилянської.

Цікаво. В людей віддають пошану визначним своїм громадянам з нагоди певного їхнього періоду життя: святкують 40-, 50-, 60-, 70-ліття пройденого життєвого шляху. Ми-ж взагалі не любимо шанувати когось за життя. При самому-ж святкуванні відмірюємо роки діяльности — всетаки менше того буде — і обходимо 20-, 30-, 40-літній ювилей праці даного ювилята. Та тут є одна трудність. Легко означити, коли хтось має 50 літ; важче вгадати, коли даний ювилят працює вже 30 чи 40 літ!

Такі думки насувалися мені, коли я вичитав про приготування до 40-літнього ювилею праці нашої славної буковинки, Ольги Кобилянської. Колиб шановано її ціложиттєвий труд (як побачимо пізніше, воно булоб справедливіше!) — то перед чотирма роками треба було гідно відсвяткувати 60-ліття її уродин, бо вона родилася 27. XI. 1863 р. Святкуючиж 40-ліття літературної праці, питаємося, що сталося 1887 р.?

Подивімося!

Кілька бібліографічних слів, бо вони для нас конечні: арештою, важкий початок літературної праці Кобилянської позволить читачам вірніше оцінити ті досягнення авторки „Царівни", „Землі" і „Через кладку", про які знає і ширший, читаючий загал.

Батько Ольги, Юліян Кобилянський, галичанин, перейшов 14-літнім хлопцем на Буковину. Там доповниши освіту, одружився з Марією, донькою Йосифа і Люції Вернерів. Бабуня нашої письменниці, полька, донька емігранта; дідо німець, посесор. Мати Ольги, Марія, про яку вона згадує з захопленням і з великим пієтизмом і котрій присвятила перший визначний свій твір, „Царівну", — „полюбивши Юліяна Кобилянського, переступила без вагання на його віроісповідання і причинилася тим до основання чисто української хати"*). Та чи могла та хата остатися „чисто українською" серед чужого окруження? Перші роки проживали Кобилянські в майже німецькій (тоді!) Гурагуморі. Щойно в Сучаві, Ольга мала тоді 4—5 літ, знайшли діти Кобилянських „перший правдиво український дім, в якім, крім рідної хати, почули українську мову" і „побачили її там на письмі". Був це дім знаного поета Миколи Устияновича.

Наша письменниця щиро заприязнилася з наймолодшою Устияновичівною, рівнож Ольгою, „яка була перша (гл. автобіографія), що занималась і прислухувалась моїм фантастичним оповіданням, котрі я називала казками і снами". Читати вчилася Ольга із польської книжки; до народньої школи ходила вже в Кімполюнгу, де наука відбувалася в німецькій мові. По українськи читати, писати і трохи граматики вчила її дружина місцевого пароха. Дальшу освіту здобувала Ольга сама; родичі не могли дочок посилати до вищих шкіл, куди ходили тільки сини. „Я читала, признається письменниця, кожну книжку, яка попала під руки". Головно німецькі книжки, бо „про українські не було й мови". В домі батька було львівське москвофільське „Слово". „Все було немов павутинною обосноване німеччиною". Тож не диво, що із „матірю говорилося по польськи і по українськи, але любов до польського меншала і треба було посередничити, коли не зовсім на своїй рідній мові, то бодай на німецькій".

Отже бачимо, що шлях до визначної української письменниці із такого середовища — доволі далекий! І справді. Кобилянська пробувала своїх сил спочатку в німецькій мові.

„Одного дня я взяла за перо, щоб писати поважно. Досі писала я лише денник, відписувала поезії німецьких поетів, українські пісні і денеде польські баляди. Тепер голі! Мене щось просто пхнуло, потайно щоб ніхто не чув, не знав... Я забралася до писання".*) Так „написала кілька оповідань".

Та до Кімполюнга приїхав лікар Окуневський. З його дочкою Софією запізналася і заприязнилася 19-літня О. Кобилянська.

„Я відродилася, пише письменниця. Від неї пішло світло того, за чим я довго тужила. Вона заговорила до мене українською мовою (підч. моє — Л. Л.), переконуючи мене, що треба писати не по німецьки але для свого народу, по українськи". Софія Окуневська, яка, під впливом Наталії Кобринської, почала чи не перша в Галичині, в практику вводити мрії про незалежність жінок, — зуміла переконати Кобилянську до літературних проб в українській мові. Завдячила тут і особиста знайомість Кобилянської із Наталею Кобринською, що вже 1884 р. друкувала в „Зорі" своє перше оповідання „Задля кусника хліба".

І Ольга Кобилянська постановила стати українською письменницею. Вона взялася вивчувати українську мову, що серед чужого середовища не легко вдавалося. Софія Окуневська навчила нашу письменницю писати фонетикою, бо досі знала вона тільки етимольогію.

„Осінь слітна гнала мене до пе-

*) Крім друкованого матеріялу (О. Маковей в „Лїт. Н. Вістнику", 1899, І.) користувався і „Автобіографією" Кобилянської, виславою 1922 р. проф. др. Степанові Смаль-Стоцькому в Празі, який, розбираючи твори Ювилятки на семінарі української філології, відчитував з неї цілі уступи.

*) Пор. „Царівна", видання друге, ст. за. де подібно береться до писання Наталя Вовканівна.

Григорій **Стецюк,** про парт. відношення в повіті, про відношення УНДО до інших партій і про вагу політичної організації для українців як неодмінної пайї говорив студент прав п. Олекса **Яворський** з Підгаєць. Хоча поїзд з делегатом Центрального Комітету п. Дмитром **Ерстенюком** опізнився цілих дві години, він устів ще на параду прибути і виголосити реферат на біжучі актуальні теми. Сам хід нарад був дуже рівневий і поважний як під оглядом рефератів, так і живої дискусії. Після ухвалення резолюції з протестом проти заборони староства відбути партійний прилюдний збір, дальше в справі санації відносин у самоврядних інституціях, а також у справі українського шкільництва, ухвалено довіря уступаючому повітовому зарядові партії і вибрано новий Повітовий Народній Комітет з десятьох найвизначніших громадян повіту. Головою вибрано одноголосно вдруге д-ра Григорія **Стецюка.** Всі делегати винесли з тієї дозірочної наради гарне, незатерте враження, яке стане товчком до дальшої організаційної праці в Підгаєччині.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·25—8·87·75, канадійський долар 8·85·00—8·86·00, корони чеські 0·26·00—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·25—43·50, німецька марка 2,11·95, данїгський гульден 1·72·99, червінець 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·40—36·70, 20 франків 34·00—34·40, 20 марок нім. 42·00—42·50, 10 рублів рос. 46·80—47·10.

Срібло: кор. австо 0·66·00—0·67·50, 5 кор. австр. 3·48—3·52, фльорен австо. 1·74—1·77, рублі рос. 2·85—2·90, копійки за рубель 1·42—1·45.

Збіжа.

Пшениця двірська 46·50—47·50, пшениця селянська 45—4 ·00, жито 37·25—38·25, ячмінь броварний 38·00—40·00, ячмінь на мливо 34·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—33·00, овес 33·50—34·50, кукурудза румунська 31·50—32·00, баробоні рафопані 6·50 7·25, фасоля біла 45—55, фасоля колібова 40·00—50·00, горох півзікторія 60—65, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·00—37·70, льон 36·00—36·50, ріпак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-пр. 81·50—82·50, мука пшенична 50-пр. 60·00—69·50, мука житня 65-пр. 59·00 грасік кукурудз. 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 25·25 25·25, отруби пшеничні 25·25—26·50, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 265—295, мак синій 115—135, мак синій 170—180, мішки ютові, нові 1·70—1·80, мішки уживані 1·50—1·60.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ.

— **Страйк українських дітей у Самбірщині.** В нашім органі повідомлялли ми вже про страйк шкільної української дітвори в Самбірщині, зверненій проти утраквізації, а радше польонізації українських шкіл. Як нам тепер пишуть, страйк шкільної дітвори в Луці і рішута постава делегації вложеної в представників громад Бідина, Биків, Лука, Артиничі і Пруси, спонукали шкільну куратерію ухилити безправне зарядження шкільного інспектора, щоби в т. зв. утраквістичних школах розпочинати вже в першому році навчання з польського буквара. — Честь Луці і доокольичним селам, що вміли постояти в оборонї прав нашої мови і наших шкільних дітей!

— **Відгуки загадочного убийства.** В стані здоровли б. студ. українського університету Михайла Гука, до якого невиясненої атентатчики віддали чотири стріли вночі з суботи на неділю, не зайшла ніяка зміна. Він дальше лежить в агонії і лікарі мають дуже слабу надію вдержати його при житті. Що він досі жиє, завдячує тільки заліза конструкції свого організму. При ліжку Гука сидить постійно поліційний агент, який в тих коротких хвилях, коли смертельно ранений приходить до притомности, пробує його переслухати. Преса подає, що Гук не візнав нічого важливого, бо не міг пізнати убийників у темноті. Гук є сином померлого ще в часі війни поліційного агента. Був колись студентом українського університету, але в останніх роках не був ніде записаний. Уридова „Газета Львовска" в 22. ц. м. подає, що він мав стояти на услугах політичної поліції. - Довідуємося, що поданих у нас арештованих у вязнику з демонстрацією в Академічному Домі при нагоді його перлюстрації поліцією випущено на волю в середу 23. ц. м.

— **Ліквідація „сел.-роб. комітету помочі для навіщених повінню".** На поручення міністерства внутрішних справ львівська поліція ліквідувала „селянсько-робітничий комітет помочі для навіщених повінню" у Львові. Його централю при вул. Лепартовича 23 опечатано після переслухання цілих членів того комітету. Не арештовано нікого, хоч декого тягано на поліцію. З газет довідуємося, що ліквідовано теж таємне „сел.-роб. комітет" у Перемишлі. - З випалу жертв оголошуваних цим комітетом у сельробівській і маркенстській пресі, виходить, що він зібрав досі до 300.000 зол. З того рівні організації й установи Радянської України прислали до 250.000 зол., робітники з Америки понад 4.000 долярів, а в краю цей комітет зібрав не цілих 1.000 золотих. До комітету належали, як відомо, рівні діячі соціальної цінні не тільки української, але й жидівської і польської.

— **З Українського Науков. Інституту в Берлині:** дня 25-го ц. м. відбувся там виклад проф. В. Тимошенка нім. мовою „Україна та Росія у своїх господарських взаєминах".

— **Пос. Антін Васильчук — монархістичним прелєгентом?** „Новий Час" повідомляє, що від кількох днів відбувається у Львові курс виборчих агітаторів монархістичної організації. Спершу вчиться поляки, а пізніше відбудеться курс для українських монархістів. Сенсація в тій історії є те, що „професором" на тих курсах є й український посол Антін Васильчук (рідний брат Павла), вибраний до сойму холмськими українцями й перший голова Українського Клюбу, що згодом опинився поза його скобками.

— **Темна хроніка.** У Золочеві застрілився директор спіртної гуртівні Кузина. Причина — надужиття його співурядовців. — У Ярославщині бандити гуляють далі: замасковані напали на багатого господаря, в Рашковій Волі, а підстрілявши його втікли з добичею — двома подушками.

— **Будапештенський ошуканець у Львові.** Велика честь впала на львівський сенатський суд. Перед його обличчям ставав міжнародній ошуканець Гела Голльо чи пак Гвідо Гірш, будапештенець, заданий просто після 8-місячної вязниці рідною поліцією львівській поліції, для випрадання себе із довгого реєстру гріхів ще з 1924 року. Панок Голльо-Гірш виступав у цьому часі як представник найріжнороднішої чужинних промислових фірм, обіцюючи всім абанкрутованим, матеріяльно захитанним і ласим на легкий хліб — золоті гори. Чар його особи мусів бути не менший як „ревізорський" (по Гоголю) талант: мандруючи по всій Польщі у ролі банкира, потентата, мецената і сина Рокфелера та Моргана, заробив він на людській наївности ніби мїл. дол. Ошукав 18 магістратів, кільканадцять фабрик, сотню адвокатів, купців аж до графів включно. При цьому жив як грецький бог, оженився ще раз з інтелігентною львівською дівчиною і був би гуляв до нині якби не затужив за рідним Будапештом, де його пізнали. Список усіх його гріхів має 18 сторінок машинового письма; суд протратить три дні часу, щоби присудити йому за них кару пропорціональну до його діяльности.

— **Львівська хроніка.** У Львові вмерла нежданно 17-літня ученици семинарії Мігдзінська без ніяких ознак недуги. Кажуть на удар мізку. Щойно лікарська секція розгляне цей дивний випадок смерти. — Наслідком непорозумінь із мужем отруїлась якась Штайн. — Занчайна спіртна машинка вибухла в хаті на Ягайлонській вул. з такою силою, що завалила тонку стіну.

— **Катастрофи й нещастя.** У Туреччині землетрус знищив місто Муґля: 100 домів зруйнованих, багато жертв. — Над англ. каналом пройшла знову буря, що задержала чимало кораблів; є жертви в людях і шкоди на побережі.

— **Щирий змагун.** Змагун Орленко, що шев 2 тижні тому в атлетичної арени та арени Львова, взявши із собою кільканадцять золотих від дам, що гостили його в себе, прислав до „Газети Поранної" із Калїша спростування незначайно ширше. Він простує суму, яку дістав у нагороду за свої сили від своїх завличників, кажучи, що ця сума багато більша. Орленко дивується, як можна робити йому докір із успіхів між львівським жіноцтвом. Великі дами були захоплені його широкими плечима і за це давали йому дарунки. Він приймав їх із вдячністю і береже їх як приємний спомин із Львова. А дама яка зважилася зробити на нього поліційний донос зробила це із занчайної помсти за те, що він її покинув. Увесь лист Орленка має бути дуже грубим. У цьому й не диво. Таким ми його знаємо із поведінки на арені. І саме цій грубости, що не виключала добросердної щирости, змагун завдячував свої перемоги поза цирком, надолужуючи собі програні в цирку. Він робив собі цирк сам. „Газ. Поранна" пише, що він має на совісти ще й чужу власність. Не тільки чужі жінки, але й предмети. За ці останні віддавана шукає його поліція у Пйотркові. Найцікавіше те, що Орленко не скривається перед поліцією так само як і не скривав своїх перемог.

— **З людського звіринця.** 4 місяці вязниці присудили 18-літньому учневі, що в присутні запомороченої зневажив 9-літню дівчинку. Цікаве, що такі випадки щораз частіші в наших часах, стають не предметом лікарських оглядин у шпиталях, а предметом звичайного судового процесу. Відомо, що деякі ненормальні одиниці є майже неспівідповідальні за свої вчинки і після виборовшої кари не стають кращими. — У Станиславові ведеться щораз ширше слідство в справі відкритого потайного дому сходин, де зорганізувала розпусту пані шайка підприємців, привабляючи легкосердну молодь та жіноцтво. Молоді жінки, що попали в сіти цієї шайки, лякались арешту цей дім, дарма, що нераз в них жертвою шантажу Голльо і „ди-ректор" цього підприємства. Горовіц, прикидається божевільним. У справу вплутаних чимало дівчат з добрих родин.

— **Під коломийською шибеницею.** У Коломиї засудив доразовий суд 26-літнього бандита Маркуса за намагання вбийство поліцая та вязничного сторожа. Маркус син городничика з Кзмінки Струмилової; відбув усю війну; як підстаршина дістав за участь у протибільшовицькій кампанії хрест заслуги. Вернувшись із рос. полону, став контрабандистом, бо не мав що робити. Пострілений у груди і посаджений до вязниці в Залїщиках, таки вмів утекти звідти. Засуд прийняв він байдуже, кажучи, що життя не цінить. Помилування від президента прийняв так само.

— **Літературний кутик.** Станіслав Пшибишевський, про смерть якого приходить звістка, належить, усі це знають, до найбільших сучасних польських письменників. Помер він на удар серця в 60 р. життя, у знайомих біля Іноврославя, де підготовлявся до відчиту про Каспровича. Родина його походить з тих околиць і він буде поховпо похоронений у Лобзові, біля Крушвиці, де й родився. Пшибишевський підготовлявся спершу до техніки, потім до медицини у Німеччині. Перші свої твори писав по німецьки. Поемп прозою „Служба сатани" і „З пісню навечерій", повість „Діти сатани" і його дві студії „До психольогії індивідуальности" (про Гансона та Ніцше) вийшли раніше по німецьки. У 1898 р. він оселився з Виспянським журнал нового модерного напрямку „Жице", де добував теж В. Стефанік. Якийсь час жив у Львові, де друкував свої повісти, що зєднали йому найбільшу славу: трильогія „Гомо сапієнс", „Сини землі", поеми „Ангрозіне" та „Над морем" і пєси „Золоте руно", „Для щастя", „Сніг". Його твори з т. зв. воєнної і післявоєнної доби не приносили вже нічого нового; повісти були слабим продовженням попередніх, драми не мали давної динамічної сили. Життя Пшибишевського в першій добі його творчости було буйне та оригінальне як і його літературна праця. Він був знайомий особисто із найвизначнішими представниками німецької нової літератури та скандинавської. Пшибишевський був двічі женатий: перший раз із розведеною жінкою Стріндберга, другий із жінкою Каспровича.

— **Химерна слава.** Рада свєтських комісарів у Москві вирішила незвичайну не гайку справу: назву міста „Зінов'єв" перейменувала на іншу, більше заслужену „Дворянінська". „Зінов'єв" називався раніше Єлисаветградом; тепер, коли один з вождів революції став неправовірним, треба було сверкнути його ім'я не тільки з партійного списку, але й географічної карти. Якби так був попав в „опозицію" і Ленін, Ленінград називався би нині може Дзєржинськград.

— **Кандидати на лавреатів.** Норвеський комітет Нобля призначить 10-го грудня мирову нагороду за цей рік. Кажуть на-ніз офіціяльно, що найбільше даних має голова франц. парляменту Фернан Буїссон і нім. професор д-р Квідде.

— **Вигнані роялісти.** Роялістичний франц. денник „Лянціон Франсез", на редактора якого Шарля Морраса недавно кинув папа плятву, попав у новий конфлікт в архиепископом міста Бордо. Цей архиепископ видав обіжник яким забороняє священикам сповідати якогонебудь із членів згадавої редакції.

— **Золоте руно** вправдиве еспанському королеві найшли в заставнім заведенні в Мадриді. Злодій (здається француз) Дельваль був настільки необережний, що хотів його там продати і пробував утекти на авті на кордон.

— **Наукова сенсація.** В одним шпиталі в Штокгольмі зробили неімовірну операцію: серце, що замерло від своєрідного параліжу вийняли, добулись в нього закляклий нерв і знову вложили. Обі пацієнти після операції вернули до життя.

— **Рекорди.** 21-літня сільська белгійська дівчина, пайомичка, виїхала з Парижу, наняла в готелі нїмпату і записала себе як графиня „Марг". Пішла по дорогих крамницях, вибрала собі футра, туалети, білля, казала собі це все прислати в готель. Ошукавши купців на 150.000 фр. вернулась до Брюсселю, де звову жила якийсь час як графиня з великим успіхом, аж випадково відкрили її. — Одна власниця крамнички в Констанці дістала спадщину 8 мїл. зол. гульденів, яку їй лишив якийсь кревний у Голяндських Індіях.

— **Податок за цілунок.** Англ. міністр фінансів Уінстон Черчіль, один із найцікавіших англ. дипльомятів, що завдав у своїм житті чимало пригод, може почванитись новим здобутком. Від працівників державному скарбові півтора мїл. фунтів у простий спосіб. Вдова по якомусь **овері Гаєтові,** що дістала спадщини 5

оз... Самота, душевна самота, противна моїм почуванням окруження викликували в мені жадобу кинути те, що мене зворушувало до дна, — на папір. Пригадую собі, в одну днину гарну і ясну, я сиділа, щось шила, нараз зачуваю ніби йойкання... Я накинула на себе хустку і вибігла на вулицю а там сиділа жебрачка, сліпа, молода з простягненою рукою і цілою своєю особою кликала о милостиню. Ах як сей образ вразив мене, як жаль стало мені нещасливої. Майже з слізми в очах я вернулася бігом до хати, подала милостиню а пізніше написала нарис „Жебрачка" („Автобіографія").

Це було 1887 або 1888 року. Та перший публичний крок Кобилянської датується вчасніше. Вже 1886 р. написала вона коротку новелю „Вона вийшла замуж", котру Н. Кобринська приняла до альманаха „Перший вінок", що появився у Львові 1887 р. без новелі Кобилянської, відкиненої Іваном Франком. О. Маковей, що бачив ту новелю, рівнож вважав її негідною друку. І редактор віденського часопису **„An der schönen blauen Donau"** не приняв тієї новелі, але вбачав в авторки талант і смілі і оригінальні думки. Кобилянська переробила новелю по рецепті віденця і післала 1888 р. до львівської „Правди" — також без успіху; редакція радила молодій авторці вчитися перше української мови...

Авторка відложила свою новелю, яку, висилаючи до „Правди", охрестила була „Людиною" і взялася за писання інших творів. Написала тоді, крім згаданої „Жебрачки", „Natur" (1888), що друкувалася по німецьки 1895 р. і почала „Царівну" (друк. 1896). Першим-же друкованим твором О. Кобилянської, наскільки нам відомо, є таки „Людина", яку авторка вислала, втретє вже, до львівської „Зорі" 1892 р. Побачила вона світ щойно 1894 р., бо „редакція „Зорі" справді мала клопіт з українською мовою авторки і тому так довго тягла з друком". (Маковей).

Отже перший твір Кобилянської, з яким виступила вона перед публіку, це новеля „Вона вийшла замуж", переіменована пізніше на „Людину", писана 1886 року. **Перший друкований твір** це таж „Людина", друкована в „Зорі" 1894 р.! Ми зовсім не виступаємо проти святкування ювилею Великої буковинки. Ми гадаємо, що дійсно зацікавлена літературою суспільність, була би вже давно щось зробила, щоби її 64-літня письменниця мала змогу спокійно працювати на тій ниві українського письменства, на якій вже засіяла стільки буйного збіжжа. Далі ми хотіли зазначити, як важко поставити границю „літературної праці", особливе в Кобилянської! Бо чиж письменниця не „працювала" і перед першим своїм публичним виступом?

мія., не хотіла заплатять ні сотика податку із цієї суми, стоячи на тім, що її муж був громадянином острова Джерзі, якого громадяни по старим законам не платять Англії податків. Всі атаки преси, що промовляли до розуму та серця пані Гавстон, нічого не помагали. Черчіль через якогось приятеля завідав, що пані Гавстон готова скласти півтора міл. добровільно, але як добродійну жертву. Черчіль улаштував чайний вечір, на який запрохав цю горду даму. Вона підписала чек на згадану суму і домагалась тільки подяки у формі... цілунку. Міністр був настільки дипльоматом, що обмежився цілунком у чоло.

— **Світова всячина.** Директор Райхсбанку виступив з протестом проти марнотратної політики місьних самоуправ: шби вони зрікались видатків на такий люксус як будова театрів, музеїв і спортових свят, не треба би позичати від Америки. — Німеччина має офіціяльно пів мілірда фунт. шт. воєнішного довгу. — У Новім Орлеані відкрили склад зброї: з підозріння, що її вівезли вороги ген. Калеса для підготовки нової революції в Мексику. — У Франкфурті над Меном почато будувати 20-поверхову будівлю на міську бібліотеку, що помістить 2 мільони томів. — Всі протестантські гостели в Европі приготовляють петицію до Ліги Націй, щоби зачинити всі доми грн. — Із оголошеної статистики Спол. Держав виходить, що за останніх 12 літ було там 28.000 страйків з участю 15 і пів міл. робітників; втрати 14 міл. дол. — Підчас ураганів і повеней в околиці Вашингтону та сусідніх стейтах згинуло 30 осіб; 100 рановних; цілина більш Філядельфії залита водою. — За мість полонених французів-мандрівників марокканцями, родина та уряд заплатили викуп 7 міл. франків.

— **З нашого театру.** У неділю 27-го ц. м. вже пополудні в г. 3 вечо-молода пєса „Ой не ходи Грицю", в новій обсаді та обстановці. Ролю Марусі гратиме у Львові вперше п-ні Криницька, а Грицю п. Бенцаль. Вечером в г. 7.30 улюблена оперетка Кальмана „Графиня Маріца", з п-нею Орлин у найкращій своїй партії. Графинку Ліву гратиме п-на Стадникієва, а графа Тасілля п. Неделко, жупана п. Ярема, а п. Рубчак — Петрка. Сала театру буде добре огріта. Білети раніше в „Гетманім Базарі", а в неділю при касі.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).
27-го год. 3. попол. „Ой не ходи Грицю".
7·30 веч. „Графиня Маріца".

Міський великий театр:
25-го ц. ц-ий „Симфонічний концерт".
26-го „Паганіні" оперетка Ф. Лєгара.
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новості":
25-го „Премінована краса", фарса Ястшембєц-Залеського.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Заказана дільниця Альжиру", шлягер „Уфа", 10 дій.
„Лев": „У царстві зеленого дракона", могутня драма на 10 дій з Льон Чанєєм. (Китайські події).
„Апольо": „Зов моря", з Марією Мачицькою, Маром і Машинським. Варшавська фільма.
„Фатаморгана": „Останні дні Помпеїв".

З театру.

„Дні нашого життя" Л. Андреєва.

В середу (23. ц. м.) йшли в українському театрі „Дні нашого життя" Л. Андреєва в головній ролі з п. О. Криницькою. Львівська публика познайомилася вже з тією пєсою в театрі Міткевичевої. Оцінка її своєчасно була подана на сторінках нашого органу.

Тут годиться тільки зазначити, що — не вважаючи на серіозні намагання театральної дружини вдержати пєсу на відповідній висоті, теперішня постановка стоїть трохи нижче від попередньої. Особливо в гуртових сценах помічається непідготованість, а навіть відсутність режисерії. Два останні акти, в яких гуртовість грає меншу ролю, пройшли добре і вдатно завдяки вдумчивій грі п. О. Криницької, Бенцаля і Боровика.

Публики було — на жаль — досить мало. Вражає це дуже прикро, бо вистави українського театру є тепер пересічно середньо добрі. Також обстановка сцени і декорації, як на важкі відносини, зовсім прилічні. Трохи вражає відсутність потрібних реквізитів, яку можна усунути при дрібці доброї волі.

Памятайте, що всякі збірки на нагробники на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Жінки жінкам.

Ярмаркуємо далі!

Жіночий Кружок Рідної Школи ім. Ганни Барвінок поручив продовжити свою „торговельну" діяльність, започатковану в минулому році і знову вдаштовує передсвяточний ярмарок на дохід дівочих шкіл, що остають під опікою Кружка. Вислід минулорічного ярмарку заохочує нас до дальших змагань в тому напрямі. Матеріяльний добуток приніс тільки, що могли ми перевести деякі адаптації в будинку і запомогти грошевим датком кілька учениць семинарій. З морального боку дістали ми від нашого жіноцтва на провінції так багато теплих слів одобрення й заохоти, що й тепер з повною надією на успіхи звертаємося до всього українського жіноцтва в краю — в першу чергу до пань учительок і жінок священиків по селах — до всіх Філій і Кружків Союза Українок з проханням, щоби приїхали нам з підмогою і самі і поміж своїми членами, серед сільського жіноцтва, в кругах своїх знакомих поширили наш заклик і пояснили його значіння.

Ярмарок відбудеться 1. і 2. січня 19 8 в домівці при вул. Мохнацького 12. Жертви в натуралях просимо слати в останніх днях грудня 27., 28., 29., 30. і 31. на адресу: Мирослава Морозова, вул. Длугоша 25. Приймаємо усе, що може пригодитися на Різдвяні свята: муку, пшеницю, мід, мак, яйця, сир, печиво, конфітури, дріб, дичину, напитки і все те, що підкаже нашим посестрам щире серце і господарська орієнтація. До посилки просимо вкладати окрема карточку з прізвищем посилаючої, бо минулого року на деяких відтинках перекази або зовсім не було імен жертводавців або написані так нечитко, що ми не могли відтак навіть подякувати невідомим добродійкам і може поневолі декого і вразили.

Хто не може збогатити нашого базару датком в натуралях, зволить прислати грошеву лепту на ту саму адресу.

З ярмарком хочемо получити фантову льотерію на ту саму ціль. Просимо і те наше підприємство підтримати хочби найдрібнішими дарунками в формі книжок, картин, жіночих робіт і всього того, що звичайно складається на таку льотерію. Нашу відозву містимо так вчасно тому, щоби нашим жінкам дати доволі часу придумати, вибрати і приготовити щось на наш ярмарок.

Старшина Кружка вірить, що українське жіноцтво відгукнеться ще грімкіше як минулого року на наше прохання і дасть змогу Рідній Школі підтримати львівські дівочі школи, які під сучасну хвилю більше чим колинебудь досі потребують допомоги. А є в них звиш 500 дівчат не лише зі Львова, а й з найближших повітів і з подальших околиць.

Клич „Жінки жінкам!" нехай зєднність перед Різдвом Христовим усе свідоме українське жіноцтво і принесе в результаті обильні жертви на львівський шкільний ярмарок.

За Старшину Кружка:
М. Волошинова. *К. Малицька.*

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Вячеслав Липинський: **„Релігія і церква в історії України"** (передрук статей з „Америки"). Народня бібліотека „Америки" ч. 17, ст. 112, форм. 8°.

Проф. Іван Огієнко: **Тризначна єресь за часів Костянтина й Мефодія.** Історично-літературна розвідка про боротьбу живої мови за право бути мовою церкви в IX. вік. Відбитка з журналу „Духовний Сіяч" за 1927 р. Варшава 19 , ст. 46, форм. 8°.

Проф. І. Огієнко: **Люблинські написи 1418 р.** Відбитка з „Ельпіс" кн. 3-тя за 1927 р. Варшава 1927, ст. 8, форм. 8°.

Всеволод Іванов: **Поворот Будди** — оповідання. З руської мови переклав Федір Федорців. Обгортка роботи Роберта Лісовського. Львів 1927. Накладом Видавничої Кнігарні і Видавничої Кооперативи „Ізмарагд", кооперативна з відповідальністю удільми у Львові, ст. 104, форм. 8°.

Володимир Лопушанський: **„У спокойничому вирі"** — повість. Львів 1927. Накладом Видавництва „Сурма". Вінета роботи Фр. Кравчука, ст. 218, форм. 8°.

Юрій Могилевський: **Останній акт трагедії** (Етап визвольної боротьби українського народу) (1917—1920). Львів 1928. Відбитка з „Літературно-Наукового Вістника", ст. 26, форм. 8°.

о. др Іван Фіголь: **„Екзорти на неділі і свята** шкільного року. І. частина. Львів 1928. Накладом автора, ст. 152, форм. 8°.

Роман Сурмач: **Пещена дитина**, сценічна картина з життя народу на 4 дії. Львів 1927. Видавництво „Русалка".

І. Я. Будик: **„Перошкода"**, мельодрама на 3 дії. Львів 1927. Вид-во „Русалка".

Юліян Стецишин: **Ловці душ або колегія св. Иосифа в Йорктоні в світлі фактів.** Накладом автора. Саскатун 1927, ст. 30, форм. 8°.

УЧИТЕЛЬКИ Р. Ш.! На дуже догідних умовах виконує для Вас кравецькі роботи лише А. Огроднік, Жовківська 28. 1-3

УЧИТЕЛЬКА бажає завести переписку зі старшим поважним товаришем. Ціль: вимін думок. Poste-restante Dyndw dla „Fatimy". 981 1-2

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка, що розуміється на домашнім газдівстві і кухні, пошукує місця газдині до управи домом. Зголошення слати до Адміністрації під „Совісна". 983 1-2

ШАРОХ, старий віком, глядає помічника священика до парохії за доброю винагородою. Адреса: Адміністрація „Діла". 3-3

ОПОВІСТКИ.

Перегляд українських інвалідів у Чорткові. В суботу дня 3. грудня ц. р. відбудуться лікарські оглядини й реєстрація інвалідів УГА в Чорткові в Народнім Домі від год. 9 до 5-ої попол. для інвалідів з повітів: Борщів, Бучач, Копичинці, Заліщики і Чортків. Кожний інвалід УГА обовязаний явитися до перегляду, оскільки рефлектує на ренту чи підмогу від нашого Товариства. До перегляду треба принести з собою посвідчення від місцевого парохіяльного уряду та читальні „Просвіти" або кооперативи про час і причину інвалідства, а також потверджений громадським урядом докладний виказ маєткового стану. — *Управа УКТОНІ у Львові.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків лт в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляпти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. За) 39-?

ДИВАНИ, хідники, портєри **фіранки**, веселеві матерії по фабричних цінах **ВАНК** площа Марійська 5. І поверх. 911 6-20

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 **Пересвітлення Рентґеном** 17—24

Спеціяліст вен. і скірн. недуг **Д-р І. МУНД**
б. сен від. і львів. шпиталів
орд. від 1—10, 2—6, в неділю від 9—1. Львів, Леонія І, ріг Пясудського (Панеька) тел. 48-51.

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: біді корони, штучні зуби без піднебіння, мостки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — доґідні условія. 794 31—?

Дентист Д-р А. Пфау 23
перенїс оргінацію на вул. **Легіонів**

Важне для п. Учителів нар. шкіл! Образи звірят і птахів для поглядової науки в школі, дуже солідне і дешеве заграничне видання висилає М. Матвійчук, Львів, Бляхарська 8 І. пов. Формат 36/41 цм. Ціна одної штуки на папері **1·10** зол. Ціла серія 51 образ) 45 зол. 90 гр. В картоновій оправі 1 шт. **1·50** зол. В тимже видві можна дістати: Першу книжечку 2 зол. і Методичний підручник до неї 3 зол. **Золоту рибку** 1 зол. **Пригоди качурика** 80 гр. Спис і звірят і новий цінник книжочок висилаю 963 кождому на бажання. 2—2

ВОЛІЧКИ „МАТАДОР", французькі гарнітури, Д. М. Ц. і ручні роботи найдешевше, по вхід через сіни **Магазин Шталь, Львів, Сикстуська ч. 16.** 984 Замовлення з провінції відворотно. 1-6

ВИДАВНИЧІ НОВИНИ!

В. ІВАНОВ:
ПОВОРОТ БУДДИ
Повість найвизначнішого сучасного письменника Совітської Росії.
Ціна 2 зол.

Б. ПІЛЬНЯК:
СМЕРТЬ КОМАНДАРМА
Сенсаційна повість про загадочну смерть командіра большевицької армії Фрунзе.
Ціна 0·60 зол.

Замовляти у видавництві
„ІЗМАРАҐД"
Львів, вул. Словацького ч. 14.

УВАГА!! УВАГА!!
Тисячі господарів переконалися, що найліпше можна **заміняти** своє прядиво на
ПОЛОТНА
ЦАЙҐИ
ОБРУСИ
СУКНА
БАРХАНИ
ХУСТКИ і пр.
в одинокій спеціяльній тканьні
„ВОЛОКНО"
у Львові, Замарстинівська 86.
(коло моста).
Прібки на жадання висилаємо задурно.
Агентів приймаємо і добре **винагороджуємо.** 979 1-1

ЛІКЕРИ робити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
у 70 рідких смаках **„STELLA"** в 70 рідких смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина
Для ІІ. І. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 2—?

Конкурс.

В гімназії „Рідної Школи" в Дрогобичі є місце для класичного фільозофа. Подання до 1. грудня вносити до Головної Управи „Р. Ш." у Львові, Ринок ч. 10 II. п. — *Президія Головної Управи „Рідної Школи".* 971 2-2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 265 (11.226). Львів, неділя 27. листопада 1927. Pocztowe opłatę zapłacono gotówką. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 лір., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 лв., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На двох бігунах.

Львів, 26. листопада 1927.

На двох бігунах східної полоси Середущої Европи, на двох кінцях широчезної смуги між Західною Европою і Радянською Унією, між Чорним Морем і Балтиком, раптом заворушилося і закипіло. В двох протилежних осередках цеї широчезної смути заістнували події, які утворюють стан неспокою і тривоги, а в дальшій перспективі стан всяких можливостей. Букарешт і Вильно — ось ті два западні осередки, ось ті дві точки, які в недалекій будуччині погрожують розтягнутися в кривавую лінію боротьби і можливо війни.

В столиці Румунії помер нагло — можна сказати — під операційним ножем Іван Братіяну, творець „великої Румунії", чотирьоразовий прем'єр її уряду, фактичний румунський диктатор з останніх літ. Братіяну „осиротив" Румунію в найкритичнішому моменті, напередодні внутрішньої домашньої війни за династичну спадщину в Румунії. Ця почесна назва не даром припала йому в участи, ніхто інший, тільки Братіяну був сторонником, пропагатором і виконавцем — так сказати би — гієністичної політики. В 1913 р. зненацька кинувся він на знесилену балканською війною і окровавлену Болгарію, щоби відірвати від неї Добруджу. В січні 1916 р., коли зміркував, що централістичні держави є вже обезсилені, приступив до війни. Одначе важко завівся у своїх рахунках. Австро-німецькі війська заняли більшу частину Румунії, що спонукало наступника Братіяну — Маргільомана заключити мир у травні 1917 р. Поступаючись центральним державам, Румунія, йдучи по втоптаній стежці гієізму, використує революційний крутіж і важке положення Української Центральної Ради і переводить анексію Бесарабії. Захитання і розвал центральних держав повертають в Румунії владу Братіяну. Випробованим способом захоплює він Семигород, Буковину і частину Банату. Так у крутіжі пригожих обставин, майже без ніяких зусиль з боку неадарної і відсталої Румунії, повстає „велика Румунія". Захопити великі території в значній мірі з чужоземним населенням було розмірно легко, але обеднати їх з „матірним" пнем доволі важко з огляду на відсталість регату (передвоєнної Румунії) і загарбаних територій, що стояли на вищому ступні культурного й економічного розвитку та політичного вироблення. Післявоєнна доба життя „великої Румунії" — це безнастанні тертя і змагання між „приєднанними" краями і варварським регатом. Уніфікацію „великої Румунії" перевів Братіяну, провідник ліберальної партії, всіми засобами насильства, терору і провокації. Воєнне положення, яке до нинішнього дня існує в Бесарабії і на північній Буковині, достаточно свідчить про методи братіянівського „лібералізму". Поминаємо вже те, що той „лібералізм" знищив все надбання „чужоземців", а головно українців.

База внутрішньої боротьби поширилася значно з моментом смерти короля Фердинанда і відновлення претенсій князя Карла до румунського престола. Братіяну, перевівши вибори відомими засобами, здобувши більшість при допомозі нечуваних шахрайств і терору, постановив самодержавно правити Румунією. По лінії цього „ліберального" самодержавства створено й регенційну раду, в якій рішаючий голос застеріг Братіяну для себе. Опозиція, не могучи погодитися зі всевладою Братіяну, використала карлістичний рух і повела широку акцію в краю за поворотом кн. Карла, рахуючись з тим, що серед загального замішання і крутіжу вдасться повалити цього „ліберального" диктатора. Які розміри приняв опозиційний і карлістичний рух, важко поки-що оцінити, бо по суті Румунія завдяки превенційно-репресійним заходам уряду фактично відрізана від світа. Процес Мануїлеску — це тільки слабий відгомін дійсного стану річей в Румунії.

Ненадійна смерть „парляментарного" диктатора позбавлює „династію" Братіяніа головної опори її влади. Хоч тимчасово керму уряду обняв брат померлого Вентіля Братіяну, то без сумніву це вже не те. Авторітет померлого, як творця „великої Румунії" всетаки був великий і тим смирив він опозицію. Сьогодні не стало головного звена румунського „лібератізму" а через те відкриваються на території близького Балкану всякі можливости. Внутрішньо може там вибухнути боротьба між опозицією і штучною ліберальною більшістю, між прихильниками „заповіту" короля Фердинанда і сторонниками кн. Карла. Без сумніву, що й гноблені народи піднесуть голову. Зовнішньо може знову виринути неполаднана справа Бесарабії. Від хвилі смерти Івана Братіяну починається нова доба в історії повоєнної Румунії.

Та ще більш поплутаний гордійський вузол завязався на півночі. Після відповідної підготовки несподівано явився у Вильні марш. Пілсудський в супроводі адютантів, міністрів Залеського і Кнолля, дипльоматичних послів Патека і Лукасевича, нач. східного відділу Голувка й інших, щоби на виленському терені відбути конференцію в литовській справі. Офіційно подається, що ніби то виленська нарада мала на меті засувати й устійнити поведінку Польщі на терені Ліги Націй у звязку з меморіялом Вальдемараса в справі польських репресій. Одночасно змагання Польщі зводяться до скромних меж: зліквідувати теоретичний воєнний стан, що існує між Литвою і Польщею. Але превенційні кроки польського уряду не вказують на таку скромну мету виленських відвідин і відбутої там конференції. Не відступаючи занадто до минулих подій і відносин, годиться тільки згадати безпідставні арешти литовських діячів і замкнення литовських шкіл на терені Виленщини. Колиж ці безпричинні репресії не дали бажаного висліду, не захитали стойцизму Вальдемараса і не пхнули його до актів репресії, тоді заініціювано в Ризі зїзд литовської еміграції з участю пепесівців і представників „Визволення". В дальшому розвитку цеї ідеї обеднання „польської і литовської демократії" створено еміграцію на терені Виленщини. Те все доповнює виленська конференція під проводом марш. Пілсудського, який експонується тільки в дуже виняткових і незвичайно важливих подіях.

І може діється у Вильні, з якого розпускається поголоски про майбутній виїзд марш. Пілсудського до Женеви в справі припинення воєнного стану між Литвою і Польщею? Марш Пілсудський приготовляється до своєї дипльоматичної місії, працюючи в штабі 19 дивізії, тзв. литовсько-білоруської, що свого часу під проводом ген. Желіговського „самочинно" заняла Вильно. Далі виленська нарада „дурбується", що зробити з литовськими вояками і поліцаями, що масово втікають до Польщі і в повному озброєнні парадують по вулицях Вильна. А одночасно „самочинний" ген. Желіговський перейшов в „стан спочинку", себ-то офіційно звільнився з польського війська. В парі з тим говориться про створення литовського емігрантського уряду на території Польщі. У звязку з недалекими сеймовими виборами польські демократичні партії приймають „краєвий" принціп, виступаючи проти централізму.

На канві цеї низки фактів, поголосок і намірів, у звязку з виленською конференцією сталево звучать слова виленського „Слова":

„Хочемо приверненя унії, хочемо єдности Вильна з Ковном, але реалізації цеї програми вимагає кроків енергійних рішучих, здецидованих".

Ось що є головною метою: єдність Вильна і Ковна! І додає ще цей орган, що є без сумніву півофіційною трубою в справі виленської і взагал литовської (в історичному розумінні) політики, що в тій справі Польща має вільну руку. Ніхто їй у литовській справі не звязує рук, бо Рад. Союз не в силі активно протиставитися енергійній польській політиці у відношенні до Литви, а Німеччина саме підчас виленської конференції підписала торговельний договір з Польщею.

Отже дорога відкрита. Але чи так воно справді, треба сумніватися. Така, чи інша (маємо на думці суть, а не форму) анексія Литви нарушує важливі інтереси Рад. Союзу і Німеччини. Тому сумнівним є, чи „енергійній" політиці Польщі в литовській справі схочуть ці два великани приглядатися зі заложеними руками. Та так чи інакше на півночі завязався твердий гордійський вузол, який може спричинити нову заверюху.

Виборчі натяки і познаки.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 20. листопада 1927.

I.

Нетільки в польській Річипосполитій — видно це й з „Діла" — пахне недалекими виборами: пахне ними і то як ще! також у трьох великих краях західної Европи.

Зособна пахне ними у Франції, а принаймні тут, у Парижі.

Ідете собі великими бульварами, несе вас потік людський, заголомшує стукіт машин і рев автомобільних труб, задихуєтеся випарами бензини — аж раптом: гоа! Широкий хідник загачений юрбою: що таке? Висока стіна з дощок, що відгороджує мулярську працю від вулиці, заліплена на просторі кількох квадратових сяжнів рисунками і написами. Рисунки показують глядачеві, які невзгодини й страхіття ждуть чесного й робучого француза, якщо у виборах найблизчого року переможе лівий картель — передтеча, мовляв, комунізму, більшовизму, революції, різні, грабіжи. А написи більш або менш дотепно і їдко ще й пояснюють і без того вже пророчисті рисунки. Юрба стоїть і студіює мальоване й писане.

Це перші познаки виборчих підготівок правого, націоналістичного бльоку. Інтензивність їх пригадує паризанам передвиборчу пропаганду з часу Клемансa 1919 р., яка вела була до палати послів „національну" більшість.

Ліві підготівки досі на вулицях менше помітні. А не на вулицях? В сутінках льож, в комітетах партій, в кабінетах банків? Покищо найбільшою подією був тут вибір на голову радикально-соціялістичної партії визначного масона і радикально в лівий бік зорієнтованого посла Далядіє. Пуанкаре, кажуть, робить усе, що було в його силах, аби вибір цей перепинити, одначе Далядіє таки вийшов головою найбільшої французької партії, яку можна би порівнати — що-до числового бодай значіння — з нашим УНДО-ям.

Потвердять парляментарні вибори прогнозу, яку подав цей вибір, то й мирова політика Бріяна удержиться, може й підкріпиться й поглубиться, і відносини до Радянського Союзу завернуться до часів вперед висилки Раковського, і ріжні адміністраційні й фінансові справи підуть іншим шляхом ніж ідуть тепер. А переможе національний бльок, то буде інакше.

II.

Помітне враження викликали тут висліди недавніх виборів громадських в Англії і частинних виборів у Німеччині. Імовірно не остануться вони без впливу на французького виборця.

Громадські вибори в Англії заповідають поворот славутного маятника. Та не до лібералів він нахилюється. Сподіванки Лойда Джорджа пірнули в воду. Покористається зміною прилюдної думки в Англії партія праці — якщо зміна ця піде ширше й глибше.

Англійські політичні досвіди, кажуть, що уряд, який тратить свою силу в країні, тратить теж багато своєї поваги на зверх, перед заграницею. Громадські вибори захитали осьтак тривкістю теперішнього уряду; щоб її назад добути, мусів би уряд Болдвіна розвязати парлямент і перевести нові вибори. Таким чином 1928 рік бачив би нові вибори також в Англії.

На ці саме вибори і на зворот на ліво у Франції й Англії і рахує тепер Штреземан може ще більше ніж Чічерін. У рахунках цих є, здається, й ключ розуміння поміркованости Штреземанівської політики в останніх роках. Успіх лівих у Франції і в Англії ще раз оправдав би цю політику; Штреземан жде його, щоб виставити формальне домагання опорожнення Надренщини, ревізії пляну Доза, може й рівности в розоруженні (чи то пак зоруженні) між Францією і Німеччиною.

У виборчому році 1928 будуть у грі постанови версайського мира й пляну Доза так взагалі реальтати

війни. Як наслідок дальший, та природний й неминучий, можливого звороту в лівий бік можна без пересади запророкувати зусилля до перемін територіяльного стату Европи.

Не нас, підяремних, мала би за це голова боліти.

III.

Після Гамбурга й Ольденбурга перевели у себе місцеві вибори Бремен і Гесія. Висліди їх пішли явно в ліву сторону. Супроти того не можна не ставити собі питання, чи немає в цьому прогнози для віднови Райхстагу в 1928 році.

Правда, в інших виборчих рамках тенденція ця може й не повторитися. Та на всякий спосіб не сила нині обчислити її напруженість. Ліві можуть здобути нові мандати, а все таки не осягнути більшости в палаті. Дехто надіється саме такого висліду виборів в Англії, але хто нині може це знати!

А колиб у Німеччині знов прийшла до рішаючого голосу соціял-демократія, як то було в першому післявоєнному періоді? Конець кінців воно можливе.

Соціяльні демократи ймовірно знов дуже швидко зруйнували би німецькі фінанси й підорвали би ноги золотій валюті. Вони в тому виявилися справжніми мистиями як у Німеччині, так і в Австрії. В заграничній ділянці воно означало би упадок пляну Доза.

Таким чином віритель Німеччини, в французи зосібна, все товчуться поміж двома родами німецьких урядів: з одного боку уряди праві, буржуазні — вони ставлять на ноги захитаний німецький скарб, але не виявляють надмірного захоплення до сплачування репарацій; з другого боку уряди ліві, соціялістичні й демократичні — вони божаться й кленуться, що хотять платити репарації, та їх економічно-фінансова програма така, що від неї подохнув би найкращий в світі державний скарб.

А третього роду урядів у Німеччині нема, і не може бути.

В. Левицький.

Обструкція понукання слизевої болони в відходовій кишці, зле функціонуюче травлення, розклад і гниття в кишках, надквас жолудкового соку, запальний стан слизевої болони язика, нечиста цера на лиці і плечах, чиряки, швидко минають через ужиття природної води гіркої **Franciszka Józefa.** Богато лікарів і професорів уживають з успіхом вже десятки літ воду *Franciszka Józefa* у дорослих і дітей.

За океаном.

Фінансовий звіт Обєднання за рік 1927.

Недавно подали ми невеличке звідомлення з IV. Конгресу Обєднання Українських Організацій в Америці, який відбувся 26. м. м. в Філядельфії й опублікували всі важніші резолюції, ухвалені цим українським парляментом у Злучених Державах. Сьогодні представимо коротко фінансовий звіт Обєднання за 1927 рік, себто ту грошеву допомогу, яку дістає від Обєднання старий край.

Звітовий рік Обєднання за мин. рік зачинається від жовтня. І ось за час від жовтня 1926 до 20. жовтня 1927 приходи Обєднання виносили 21.915.32 долярів, розходи за той час винесли 20.254.80 долярів, у касі лишилося 1.660.52 долярів. Із розходової суми 20.254.80 дол. вислано на Рідну Школу 5.150 дол., на інвалідів 2200, на „Дім інвалідів" (окремо) 1.600, на політичних вязнів 1.600, на памятник Франка 675, на Т-во „Просвіта" у Львові 650, на спроти 655, письменникам і журналістам 610 дол., на паризький процес 414, на „Народний Дім" у Самбор 355 дол., на видання творів Франка 300, на Ремісничу Бурсу у Львові 300, збірка для села Матинева 200, на українську пресу 175, вдові по пок. Вітовському 105, на Національний Музей у Львові 100, на Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові 75, на гімназію в Чорткові 75, на дім в Ярославі 67, на Рідну Школу в Бережанах 50, на допомогу стрільцям 50, на памятник Шевченка в Київі 50, на Центр. Союз українського студентства 50, на Народний Дім у Яворові 50, на захист для письменників 25, на Нар. Дім у Чорткові 25, на „Просвіту" в Мелні 25, на Нар. Дім у Холмі 25, решта ще дрібніші жертви, кошти пересилки грошей до краю, кошти ведення канцелярії, почтові марки, друк протестів і т. п. Допомоги вислано на найпекучіші потреби в краю, при чому респектовано й волю жертводавців, які прислали до Обєднання також гроші на ріжні місцеві цілі.

Цікаво буловб поглянути на жертвенність американських українців у поодиноких місяцях. Приплив жертв до Обєднання був найслабший в місяцях: серпні (838.82 дол.), липні (865.92), квітні (944.89), травні (1.060.10), а також в місяцях жовтні-листопаді 1926 р. (разом 1.710.75 дол.). Інші місяці були далеко кращі. Так у грудні 1926 р. Обєднання зібрало 1.701.92 дол., в січні 1927 р. 2.167.52, в лютім 3.240.53, в березні 1.438.97, у червні 2.103.85 у вересні 1.954.57, а в жовтні (до 20-го) 3.498.73 дол.

Коли порівняти приплини Обєднання в останніх трьох роках, то в 1925-ому році воно зібрало 19.679.23 дол., а в 1926-ому році 17.816.51 дол., а в 1927-ому році, як уже подано вище, 21.915.32 дол. Разом отже в цих трьох роках вплинуло до Обєднання 59.411.06 дол. З тої суми вислано до краю: в 1925 р. 16.223.87 дол., в 1926 р. 15.935.65 дол., в 1927 р. 19.777.60 дол. Разом за три роки: 51.937.12 дол. В звітовому році Обєднання лужило на видатки на діловодство, які обмежено до необхідних конечностей, усього 477.20 дол., себто мало що більше як 2 пр. загального приходу.

Наведені цифри говорять краще за все про ту велику роботу, яку виконує за океаном Обєднання українських національних Організацій. Ідейним, невтомимим керманичем Обєднання належиться дійсно найбільше признання і найглибша подяка за їх важку, але таку плодотворну працю.

Польські розбишаки.

Сензаційний процес у Парижі. — Розбишаки й їх вчинки. — „Оборонець Львова" членом розбишацької ватаги. — Важке становище прокуратора. — Між дипльоматією й дійсністю.

Париж, в листопаді 1927.

Париж має нову сенсацію. Яскраву і болючу, сенсацію специфічної закраски. Від трьох тижнів жива паризька преса переповнена звітами з процесу, що фігурує під загальною назвою „Bandits polonais". Поруч звітів зустрічаємо там супровідні статейки і „портрети" героїв нашого часу.

Перед судом у Палаті Справедливости засіла пачка крівавих розбишак, емансація злочинців із 400-тисячної польської заробітковой еміграції у Франції. Судячи по „портретах" є не ріжні примірники злочинців. Реєстр їх „бравурних" вчинків довгий й обємистий. Поруч цілої низки крадіжей, вломів і бандитських нападів, на перший плян висувається огидне вбивство, довершене бандитами з початком 1925 р. на багатій бабусі Кюрбі в посілости Шальвінь.

Ватажком цих розбишак є Владислав Зінчук із своєю „коханою" Зосею Верцік. Зінчук мав прекрасний псевдонім „Атлета", другий в черги розбишака — Паховський вдоволявся менш ефектовним псевдонімом „Бородача". Високий стаж злочинности припадає на долю Гоголевського, Скоповича, Пежгули, Сумінського, Зачкевича, Зана й інших. Деякі з них мають багату розбишацьку минувшину, але є й новики, які розпочали своє ремесло аж на французькій землі. І вони менше або більше „інтеліґенти" — з розуміння розбишацької інтеліґенції є між ними й представник — так званий — професійної інтеліґенції. Капітан Мрин. б. підпоручник війська, Ґжибовський б. учитель і дентистичний техник, відзначений хрестом за „оборону Львова". Без сумніву, ця „подрібниця" є незвичайно характеристична для оцінки „патріотичних" побудів такого типу.

Не будемо вдаватися в опис цих „бравурних" вчинків цих розбишак. Вистане згадати, що в процесі чергуються товсті папіри, як „Злочини польських бандитів", „Банда поляків перед судом" і т. і., а над усім тим розтягається „крилате" слово: монструальність, себто щось страшне, варварсько-дикунське, нечуване і невидане.

Цікаво, що одним з оборонців польських розбишак є „славетний" Торрес, оборонець Шварцбарта.

Після двох тижнів допитів обвинувачених і свідків, скінчилося доказове поступовання. Прокуратор був у дуже скрутному положенні. Париж бачив уже вікові чужинні процеси, але такого оригінального ще не було. Був процес в проводу убивства албанця Ессад-Паші, в проводу убивства от. Петлюри, але всі ті процеси мали політичний підклад. А тут — процес польських розбишак, оснований на грабунках, вломах і убивствах, довершуваних не лише на французькій землі, але й на французьких горожанах. Виступаючи імєнем держави, прокуратор мусів рахуватися зі союзницькими „симпатіями" і з фактом, що у Франції істнує величезна армія польських сезонових робітників, на яких пале чорна тінь злочинности. Тому прокуратор був примушений головним чином боронити польську заробіткову еміграцію, доказуючи, що відсоток злочинности серед неї є „нормальний".

Менше чи більше суворий засуд не зміне факту, що слава польського імєни серед широких мас Франції, які не вдаються на політично-дипльоматичних тонкостях, набрала специфічної закраски.

В. З.

ФУТРА
великі гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 пік осн. 1896 Тел. 21-28

На педаґоґічні теми.

Проблєма двох і більше мов у шкільній науці.

У лєйпіцкому фаховому журналі „Zeitschrift für pädagogische Psychologie" ч. 9 за 1927 р. появилася стаття визначного німецького педагога проф. д-ра В. Ґенса*) на тему вживання двох і більше мов у шкільній науці. У тій статті займається автор питанням, як розвиваються

*) Prof. Dr. W. Henss in Haag „Das Problem der Zwei- und Mehrsprachigkeit und seine Bedeutung für den Unterricht und die Erziehung in deutschen Grenz- und Auslandschulen (Zeitschrift für pädagogische Psychologie, Leipzig 1927, 28. Jahrg. Nr. 9).

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Пшибишевський

Ніодин з тих великих польських письменників, що в такому короткому часі, один за одним замовкли під подиху смерти не розбуджує стільки споминів, що Пшибишевський. І як письменник і як людина. Жеромський, Раймонт, Каспрович і Даніловський ближчі полякам як патріоти. Кожний з них — навіть і для неполяка — міг дати ще неодин цікавий твір і при кожному з них можна було повторити слова жалю, що передучасний скін видер їм з рук перо, що не притупіло від ржі літ.

Пшибишевський належить до іншої породи творців. Крім своїх літературних споминів „Мої сучасні", він не дав за останніх кільканацять літ нічого нового в порівнанні з першою добою своєї творчости. Його повісти та драми останньої доби могли й зовсім не появитися, без найменшої втрати для його імені та літератури.

А проте ні при одному із згаданих імен повторюваних у некрольозі рука не тремтіла із таким зворушенням як при імені Пшибишевського. Позер один із богів нашої молодости! жалібний серпанок упав на всю літературну добу, що горіла бунтом і прискала ідеями!

Ті, що знають Пшибишевського як автора демонічних повістей буцім-то на тему полового питання, ще й закроплених алькоголем, можуть здивуватись. Молодість, ідеї?! Коли казати про обнову літератури новим подихом, то Пшибишевський мало має рівних щодо оригінальности та сили свого впливу на ціле покоління. Ніхто з тих, хто під нашим небом на переломі XX-ого віку шукав у книжках зрозуміння модерної літератури, не міг пройти байдуже поруч Пшибишевського.

Перше враження з *його* книжок було немов перше пізнання змисловой любови або перше запоморочення алькоголем для дозріваючого хлопця. Ніхто з нас не розумів тоді гаразд: який звязок із напрямком нової літератури мають гимни у честь сліпого гону жаги, — чому герої „Дітей сатани" або „Гомо сапієнс" мусять стільки пити, — але кожний з нас розуміє, чому родичі та вчителі заказували нам ці книжки, мов отруту. Безпечними були ці книжки тільки для молодців взагалі невражливих на чар живого слова.

Слово Пшибишевського мало в собі магію музики та безпосередної пристрасти. Музика та пристрасть опутували його, мов біснуватого. Його книжки були сповідю людини, для якої література є лише випадковим наслідком факту, що цю спосвідь найлекше зробити їй на папері. Єдиним героєм творів Пшибишевського був він сам, у боротьбі із вогнем, що жер його, мов вроджена недуга. Коли нині силкуємось зясувати той його світ, яким він жив і приваблював, не вдоволяє нас ніяка метафізика кохання, ні ідеї тзв. модерної літератури.

Пшибишевський умів у безоглядній наготі змальовувати містерію полового пориву. Він не переводив меж між звірячим інстинктом і найчистішим захопленням, відчуваючи, що життя, у своєму біольоґічному голосі сильніше як усі поняття, само не знає цих меж. Жінка зростала в його уяві до містичної сили, тому, що вона прокидає в мущині одночасно два найглибші первні людської істоти: фізичний гін і потребу ідеалу. Любов це невдержна сила притягання, що може стати одночасно найвищим щастям і найбільшим проклоном. Вона вирішується голосом сильнішим як мозок: голосом крови; вона осяює мозок ширшим світлом як найширший світогляд: полумям почування, супроти якого кохаюча людина є тільки тремтючою нетлею.

Письменник, що передавав ту свою жагу, оповідав вічну свою трагедію, в якій біль межував із розкішю. У цій трагедії ніякої ролі не грала якась цікава любовна пригода: її єдиною основою була непоборкана жадоба самця і лебединий спів утраченої туги.

*

Читачам Пшибишевського вижався він як демон спокуси та нічний упир, що ненавидить денного світла. Це був тихий, майже боязкий чоловічок, схожий на заблуканого фавна. Тільки його очі горіли дивним блиском. Кожний, хто знав його, шукав у них переливів між любовю алькоголю і алькоголем любови. Він умів самою своєю появою творити довкола себе аврею „планетника". Коли я приглядався йому вперше 9-літнім хлопцем у домі, де віддали мене на станцію, а де він заходив як гість, і коли пізніше я переживав хвилини гордого захоплення, що мав змогу держати в руках його рукописи і робити коректу його творів — ніколи я не міг визволитись від почування, що з ним можна розмовляти так само просто та природно як з іншими великими: Каспровичем, Раймонтом або Штафом.

Він приносив із собою до Львова та Кракова подих атмосфери, в якій горіли і згоряли зорі німецької та скандинавської літератури. Його внутрішня боротьба нагадувала змагання Бодлера, Гюісманса або Барбей Д' Оревілі, що невинно вакилялись над пірною дихаючок наркотиками та вибриками совісти.

Як Бекслер, Пшибишевський ста-

німецькі діти в чужих державах, де вони говорять або німецьку, а в школі мусять учитися в чужій мові.

Проф. Генс є тої думки, що рівночасний вплив двох мов відбивається некорисно на духовім розвитку дитини. Для потвердження своєї думки покликується проф. Генс передовсім на працю Izhac-a Epstein-a „Le pensée et la polyglossie (Payotet Cie, Paris). В свідомости людини — каже Epstein — можуть істнувати автономно дві або більше мов, т. зн. людина може також в інших мовах думати без посередництва рідної або якої іншої мови. Наслідком цеї автономности є, що одна мова вдирається в другу і себе взаїмно здержує. Проявляється це повільним говоренням, лихим розумінням, уживанням слів і зворотів в обох мов, похибками проти граматики і стилю. Двомовність відбивається некорисно і на рідній мові. Двомовність не лише зменшує спромогу мислову і бистроту думання в рідній мові, але також чистоту і ясність рідної мови. Epstein називає тому вичування чужих мов соціяльним лихом, яке, що правда, є конечним, але яке треба обмежити до minimum.

Інакше думають інші пр. William Stern в своїй статті „Die Erlernung und Beherrschung fremder Sprachen" (Z Päd. Ps. 1919, ст. 104—108). Штерн твердить, що знання чужої мови причиняється до кращого розуміння рідної мови і розвиває зручність (Gewandtheit) думання. На це відповідає проф. Генс, що те, що для старшої людини може бути образуючою допомогою, для дитини може стати отрутою.

Тої самої думки, що проф. Генс, є також Ernst Lentz в своїй статті „Zum psychologischen Problem der Fremdsprache und Muttersprache" (Z Päd Ps, 1919, ст. 409—415). Lentz твердить, що шкідливість двомовности проявляється в школі при навчанні чужих мов, пр. латинської. Зачасне навчання латинської мови в гімназіях погіршує не лише письмо у слові і письмі, але також загальний духовий стан ученика: Їх первісна свіжість ума з кляси до кляси видне, її місце займають тупість, безучасність, важкість.

Дослідник мов Laurie в своїй книжці „Language and Linguistic Method" пише про те так: „Колиб дитині було можливим рівночасно в двох мовах жити, то їй гірше: її інтелектуальний і духовий зріст через те не подвоївся, але розполовинився. Одноцілість духа і характеру ледви могла би серед таких обставин удержатися". O. Jespersen в своїм творі „Die Sprache, ihre Natur, Entwickelung und Entstehung (Übersetzung von Dr. R. Hittmar und D. K. Vaibel, Heidelberg 1925) замічує, що в житті є користь з того, як хто знає більше мов, однак за ту користь треба дорого заплатити.

G. J. Nieuwenhuis, начальник шкільництва в нідерляндських Індіях в своїй статті про „Hooger Onderwijs in Indie" (J. B. Wolters, Groningen 1904) пише про малайських дітей, що мусять вчитися голяндської мови таке: „Небезпека занепаду думання збільшується вчасною інтензивною двомовністю, яка, як доказує практика і твердять педагоги та психольоги, здержує розвиток мови, а через те і думання. Двомовність, коли дома і в школі говориться різними мовами, спричинює дуже великі психічні шкоди: через те терплять і власна мова і власна культура. Вчасна двомовність — це підтинання коріння власної культури".

В своїй книжці „Opvveding tot Autonomie" (J. B. Wolters, Groningen 1923) згадує Nieuwenhuis такий випадок: „До одного лікаря принесено дитину, якої батько був голяндцем, а мати англійкою. В Европі говорила дитина двома мовами. В Батавії долучилася до англійської і голяндської мови ще й малайська. Наслідок був такий, що дитина взагалі не могла говорити. Лікар порадив говорити з дитиною лише одною мовою і аж по довгім лічению дитина видоровіла". А проф. Генс оповідає про такий випадок: „Мати англійка, а батько німець мали хлопця і жили в Англії. До пятого року життя говорив хлопець лише по англійськи. Як настала війна, батька англійці увязнили, а пятилітний хлопець дістався до Німеччини, де мусів вчитися говорити по німецьки. По році перенеслися родичі до Голяндії і хлопець мусів вчитися по голяндськи. Від того часу хлопець взагалі не може говорити — тепер має 13 літ — і дуже боїться чужих".

Цікавою є думка Hanbury-a Hankin-a, який в своїй книжці „Common Sense" (London 1906) говорить про значіння вичування чужих мов на розвиток практичної купецької інтеліґенції. Він каже, що вичування чужих мов, коли воно відбувається в шкільнім віці, впливає некорисно на розвиток практичних купецьких прикмет. Бож відомим і замітним є факт, що англієць, в якого практичну інтеліґенцію як купця нема що сумніватися, майже не вчиться чужих мов.

жінки більше залежить від гарної цери, як від богато інших її принад. Найвибагливіші вимоги заспокоїть у повні постійне вживання мила Elide Favorit, яке робить церу гарнішою і делікатнішою, ніж вона була дотепер. Мило Elida Favorit добре хоронить делікатну церу. Це мило має при низькій ціні догідну форму, мистецьке опакування, сильний, тревалий і вибагливий запах. Приємне і відсвіжуюче краєвої продукції.

Мило ELIDA Favorit

КН. КАРЛО ВИХАВ ДО РУМУНІЇ?

Білгород, 25. листопада 1927.

„Правда" подає з Парижа, що кн. Карло, після того як около 10. год. веч. дістав телеграму з Румунії, негайно видав розпорядження в справі виїзду. Кн. Карло виїхав поспішним поїздом в год. 11.10 у напрямі Румунії.

РОЗВЯЗАННЯ РАЙХСТАГУ.

Берлін, 25. листопада 1927.

Німецький кабінет на останнім засіданні устійнив речинець розвязання райхстагу на червень 1928 р. Нові вибори відбулися би ще перед жнивами. Часописи подають, що речинець цей можливий лише тоді, коли до того часу будуть ухвалені закони, в справі платні урядовців і в шкільних справах. Щодо закону про урядовців нема сумніву, що буде ухвалений до грудня.

Що двомовність некорисно впливає на розвій учеників, про це кажуть досліди, які переведено в різних школах при допомозі тестів. Англійці D. J. Saer, Frank Smith і John Hughes ствердили шкідливість двомовности на дітях в Уельсі (Wales), де діти говорять дома уельською мовою, а в школі учаться в англійській мові. Діти, що говорили дома лише по англійськи і вчилися в школі в англійській мові, ставали більше розвиненими від тих дітей, що дома говорили по уельськи. Показалося також, що студенти високих шкіл, які говорили і вчилися в одній мові, були духово краще розвинені від студентів, що дома говорили іншою мовою, а в школі вчилися в іншій. З цього виходить, що двомовність відбивається некорисно і на старших. У двомовних десятилітніх дітей стверджено нижчість інтеліґенції середньо на 1 рік. Ті самі вчені тестами доказали, що двомовні діти не такі певні в розріжнюванню понять „правий" і „лівий" як одномовні, а також ритмічний змисл показався у двомовних дітей гірше розвинений, ніж у одномовних. Велике значіння має проблєма двомовности для Бельгії, де одна часть населення говорить по французьки а друга по фляндрськи. Отже в своїм творі „Bilingual Teaching in Belgium Schools" (1902) наводить T. R. Dawes думку директора одної школи, що слабші поступи фляндрських учеників треба приписати двомовности.

(Докінчення буде.)

ФУТРА жіночі, мужеські і діточі, містові і подорожні — першокляснo виконані — добірний товар — низькі ціни — догідні умови сплати, найкорисніше у фірм,

Андрій Кузьміньскі

935 Львів, пл. Марійська 9. 4—5

Тел. 42-53. (у виході Рутовського).

вав рабом спокус і отрут, находячи солодощі в гіркоті розчарування; як Гюісманс, повторяв він за героєм „A rebours": що більш загострюється із зростом нервової вражливости та вражливости на ідеї; як Д' Оревілі корився він перед борвієм свого темпераменту; як Стріндберг з доби „Інферно" шукаючи непохитного світогляду казав він собі: не вірю, але я схильний вірити, що наймудрішими стаємо у хвилинах, коли найменше знаємо. Мозок Пшибишевського, мов в Едгара По ставав напереміну найпалкішою та найбільше студеною частиною їх організму; оба вони розбурхували його та втишали цим самим джерелом — страшною aque vitae. А при цьому всьому ніжність та молитовна екстаза Новаліса, який мусів його полонити думкою, що була мов епітаф на мавзолею його творчости: Schicksal und Gemüt sind Namen eines Begriffes.

Поеми прозою Пшибишевського це-ж його „Гимни до ночі", перекладені ним згодом; його метафізичні маніфести це-ж модерний „Гайнріх фон Офтердінген". „Das Denken ist nur ein Traum des Fühlens, ein erstorbenes Fühlen, ein bassgraues, schwaches Leben.

І це казав той, що втягнув у себе інтелектуальну атмосферу німецької фільософії! Та з усіх цих голово-кружних вершин читачі Пшибишевського із зацікавленням, що мав у собі чимало подиву, передавали собі довгі роки на вухо, що для цього спокусника жінки двох великих письменників, Стріндберґа та Каспровича, покинули своїх мужів! Та чим були такі життєві перемоги Пшибишевського супроти тих пораз, з яких він сповідався у нестямі одержимого дервіша?

Хочете нині здати собі справу із величини Пшибишевського, пічніть із порівняння його з Винниченком або Арцибашевим. Вони теж нездужали на любов „по ту сторону добра і злом". І що вони з неї зробили? Дискусію у соціялістичнім гуртку із глибокоумним висновком: що любов це фізіольоґічна функція, яку тзв. поступовець виконує без огляду на суспільні пересуди, а на власний рахунок, матеріяльний і духовий. Якою наївністю віє із цієї жеребячої „вільної любови" навіть у порівнанні із „Богемою Христіянії" першою реалістичною норвежською повістю, за яку автор, Ганс Єґер, мусів покидати межі своєї батьківщини!

Коли Пшибишевський взяв за перо, він мав за собою уже такі твори. Перед собою мав одно із найкращих середовищ для розвитку таланту: гурток письменників і артистів, що жили як другі, а змагались між собою за ідеї як вороги. Та в собі мав Пшибишевський почуття стилю. Мов музика, що не потрібує слів, його слова не потрібували музики. Звеличник Шопена розливався гамою ліризму, що мала в собі пристрасть розбурханої крови, ніжність антифони і безглуздя пяної ночі. Вухо Пшибишевського ловило не тільки музичні акорди; воно заступало йому зір. У його творах нема ніякої обсервації; зовнішній світ не істнував для нього більш як для токуючого тетура. Зате він мав подиву гідну память слів, ідей, індивідуальностей. Його літературні спомини зперед 30 літ „Мої сучасні" киплять живучістю. Те, що він чув у дискусіях за кавярняним столом, творило його світогляд тривкіше, ніж томи прочитаних студій.

У тому, що написав Пшибишевський нема ні одної тіни компромісу із обставинами, від яких залежить матеріяльне становище письменника. Шум, що творився довкола його творів не йшов ніколи від злиття реклями. У відродженій своїй державі колишній князь слова став якимсь підрядним залізничим урядовцем на провінції і якби це не був сором для уряду, то смерть могла його застати над якимсь канцелярським шпаргаллям.

Коли Польща хотіла мати гідного лавреата Нобля — Пшибишевський міг їхати в столицю країни Стріндберґа по нагороду як старий знайомий. Реймонт у порівнанні з ним є письменником без індивідуальности та без одної ідеї; за 10 літ в історії польської літератури він не матиме навіть окремої главки. Жеромський, при всій ширині своєї чуттєвости, не міг ніколи визволитись від себелюбства: грати ролю провідника народу. Пшибишевський, як Виспянський, мав у собі іскру геніяльности.

Така одна іскра осяює твори зроджені серед найбільше задушливого часу. Коли письменський талант стає вже тільки згарищем давнього вулкану, ще й тоді він у силі бухнути омахом жари, що і в спомині зберігає своє тепло. 15 літ не читали ми Пшибишевського, мов не слухали друга затраченого десь у метелиці подій. Може нині, коли відчинимо його твори, важко нам буде оборонитись перед ніяковим здивуванням: що колись, у днях молодощів, з них знімався дим, який закривав нам денне світло і заступав нам сяйво у безсонних ночах. А в тім: мине ще низка літ; може й ми підійдемо до межі, на якій перестало бити серце автора „Танця кохання та смерти"; та навіть тоді, коли вирине у нашім спомині його постать, наше серце напевно забється живіше, мов на спогад великого кохання, в якому важко відріжнити прокид змислів від набожної шани і пяне шаління від найчистішого порыву

Вибо"чі виспіди.

ЛЮБАЧІВЩИНА.

Любачів: 16 українців, 16 поляків, 16 жидів. Занажів: вибрано 40 українців; поляки і жиди внесли протест. Старе Село: 88 українців, 6 поляків, 1 жид. Поляки внесли протест. Липовець: 21 українців, 2 поляків, 1 жид. Зі сторони поляків внесено протест. Башня Горішня: 23 українців, 1 поляк. Суха Воля: 24 українців. Щутків: 22 українців, 1 поляк, 1 жид. Поляки внесли протест. Молодів: 16 українців, 7 поляків, 1 жид. Лисі Ями: 16 поляків. Українці внесли протест. Вілька Запалівська: 12 українців. Футори: 10 українців, 2 поляків. Коровиця Голодівська: 15 українців, 15 поляків, хоч у селі є всього 17 латинників і около 100 жидів. Дахнів: 13 українців, 11 поляків. Горинець 18 поляків, 6 українців, хоча українці творять рівну половину мешканців. Подемщина: 18 українців, 5 поляків, 1 жид. Поляки внесли протест. Хотилюб: 4 українців, 20 поляків. Нове Село: 32 українців, 4 поляків. Брусно Нове: 3 українців, 21 поляків. Українці внесли протест. Село з незначній більшости українське. Опава: 19 українців, 5 поляків. Протест внесли поляки. Буртав: 3 українців, 9 поляків.

ТУРЧАНЩЩИНА.

Свидник: 15 українців селян, 1 жид. Шандровець: 15 українців (між ними місцевий парох і учитель) і 1 жид. Михнівець: 16 українців селян (між ними 2 жінки). Дністрик Дубовий: 16 українців (з чого 1 інтелігент-священик). Дидьова: 13 українців селян, 2 поляків і 1 жид.

ДОБРОТВІР, пов. КАМІНКА СТРУМ.

В місточку Добротвір, пов. Камінка Ст. вибрано на 48 радних 28-ох українців, 16 поляків і 9 жидів. Під оглядом національної свідомости не всі вибрані українці представляються якнайліпше, бо не увійшли до ради всі ті кандидати, які були запропоновані на сходинах виборчого комітету. Рівнож пошкодила при виборах українській стороні байдужність молоді. В і-му колі не прийшла до голосування зі звичайного недбальства велика частина виборців, переважно молоді, і це було причиною невдачі української нац. листи в тому колі. Пішли також проти української листи і два старші селяни, яких збаламутили на своїм лічу перед виборами сельробівські агітатори. Проти виборів внесено протест і тому вибори до громадської зверхности ще не можуть відбутися.

МИКЛАШІВ, пов. ЛЬВІВ.

Другі вибори в Миклашеві відбулися дня 13. і 14. листопада 1927. При цих виборах вибрано також 5 місцевих поляків, наслідком зломання нац. фронту деякими людьми, що самочинно вже в останній хвилі справляли листу кандидатів на радних, уложену організаційним комітетом і тим розбили виборчу єдність. Заінтересування виборами було більше, як при перших виборах. Не можна закинути миклашівчанам і „не-поступовости", бо були також і жіночі кандидатури на радних в І. колі, а саме Геня Адлер, вам. Ліберман, властителька місцевої коршми.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
поручає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Орґанізаційний рух.

Повітовий Народний Зїзд у Снятині.

В п'ятницю 18-го п. м. в просторій салі „Української Читальні" відбувся Повітовий Народній Зїзд. Участь у ньому взяли представники 17 громад судового снятинського округа та 4 громад округа заболотівського в числі 198 громадян, між якими доволі чисельно заступлене було місцеве духовенство. Зїзд відкрив коротковою промовою ініціятор його о. Прощь Йосиф зі Снятина. До президії вибрано: о. декана Дмитрашка Антона з Вовковець, Миколу Курилюка с. Василя зі Отецеви й інж. Госва Евгена зі Снятина. З черги предсідник уділив голосу делегатові Центрального Комітету УНДО п. Ерстенюкові Дмитрові зі Львова, який в довшому рефераті представив сучасне положення українського народу, повезнив програму партії Українського Національно-Демократичного Обединання і її відношення до інших партій, а зокрема напитнував розкладову роботу сельробів та хліборобів і зазивав присутніх до організації в рядах УНДО. Потім вибрано Повіт. Нар. Комітет, якого найближчим завданням буде повести організаційну працю в Снятинщині, як також підготовити населення до виборчого акту. Головою Комітету вибрали присутні одноголосно о. сов. Проця Йосифа, катехита зі Снятина. До Комітету увійшло 27 найповажніших громадян повіту. Рівночасно вибрано делегатів на Народній Зїзд. Наради покінчено відспіванням нац. гимну.

ВІДГУКИ ЖИТТЯ.

Театральній Зірці.

Редакції, і вулиця,
І де лиш хто пристане,
І чий лиш рот розтулиться —
Пеани та пеани...

Що очі в тебе як в серни,
І як перелки зубки,
І усмішка, як зар весни,
І ніжність як в голубки,

І хід газелі на степах,
І усточка коралі,
І ноженята ах-ах-ах,
І ручки і так далі...

Адораторський сентимент
Одна морозить стужа,
Один вбиває манкамент:
„Поява твого мужа.

Та мужа й трудноші усі
Ми мали би у жмені,
Колиб ти грала так в житті,
Як граєш ти на сцені.

Галактіон Чіпка.

Загрожена позиція.

„Рідній Школі" необхідна негайна поміч!

„Рідна Школа" в незвичайно скрутному положенні: в найблизчих тижнях мусить вирівнати сто тисяч золотих короткотермінсвих зобовязань, учительству наших шкіл не виплачено платні за листопад, декуди за жовтень, ба й за вересень. А новий „перший" за плечима.

Головна Управа розробляє плян наладнання фінансової справи Товариства і тверло вірить, що вдасться їй вивести „Рідну Школу" на чисту воду. Одначе для здійснення цього пляну потрібний певний протяг часу. Між тим Товариству грозить ліцитація, а перед учительством „Рідної Школи" стає марево голоду. Необхідна негайна доразова допомога! Тому кличемо до Всіх, кому дорога доля „Рідної Школи":

„Дайте „Рідній Школі" змогу переждати отсей найскрутніший час! Майте на увазі тисячі української дітвори і не допустіть до ліквідації нашого приватного шкільництва! Цеж був би сором перед грядучими поколіннями!

Числимо на негайну поміч всіх економічно-фінансових установ не тільки у Львові, але й на провінції по всіх наших містах, містечках і селах. Числимо на ціле патріотичне громадянство в краю і на еміґрації. Віримо, що цей наш заклик найде широкий відгомін, що „Рідна Школа" дістане засоби для поборення згаданих труднощів.

В останніх місяцях жертвенність на „Рідну Школу" ослабла. Мабуть тому, що вся увага суспільства звернулася в сторону жертв повені. Не забуваймо: упадок „Рідної Школи" був би катастрофічною подією в наших змаганнях. Тому даймо їй негайну поміч у формі поважнішої одноразової пожертви!

Головна Управа „Рідної Школи":
Ілля Кокоруда вр. голова, Михайло Струтинський вр. секретар.

Датки слати на адресу: „Рідна Школа", Львів, Ринок ч. 10. II. п.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИЙ РУМУНСЬКИЙ УРЯД.

Букарешт, 25. листопада 1927.

Вчора відбулося засідання палати під проводом Сабеану. Всі присутні стоячки вислухали відчитаного Дукою номінаційного декрету нового уряду. Предс. Сабеану повідомив палату про смерть прем. Братіяну, підкреслив його заслуги біля здійснення реформ і зєднання Румунії. Дука в імени уряду віддав честь покійному, пригадав, що Братіяну через 20 літ присвятив усі свої сили для батьківщини. Дальше бесідник підкреслив конечність єдности цілого народу для доконання зєдиночня держави.

Нині під проводом Вінтілі Братіяну відбулося засідання ради мін., на якім устійнено програму похорону Івана Братіяну. Опісля Вінтіля Братіяну звєсував виєліди переговорів із провідниками опоз. партій у змаганні до утворення нац. кабінету. Після засідання Вінт. Братіяну заявив журналістам, що переговори задля утворення нац. кабінету йдуть успішно.

Авдієнція Манію у рег. ради тревала 2 год. Манію сказав, що теперішній уряд має лише провізоричний характер і повідомив рег. раду, що нац. селянська партія не візьме участи в ніякім уряді, доки не будуть переведені вибори, в яких була би запевнена свобода голосування. Теперішній парлямент мусить бути розвязаний.

ВЕНІЗЕЛЬОС ДИКТАТОРОМ ГРЕЦІЇ?

Атени, 25. листопада 1927.

Після 4 літ неприсутности вернув тут Венізельос, витаний одушевлено прихильниками. Уряд побоюється роялістичних демонстрацій, тому заборонив уладжувати вуличні походи і демонстрації. Вищі військові і морські кола хочуть переконати Венізельоса, щоби станув на чолі уряду Греції як диктатор.

КРОВАВИЙ БУНТ ВЯЗНІВ.

Льондон, 25. листопада 1927.

Із Сан Франціско подають, що у держ. вязниці в Фольсом більше як 1000 вязнів старалося втечи. При тому були вбиті три дозорці, а офіцер поліції і секретар директора вязниці ранені. Бунт здавлено при помочі 500 вояків і полісменів, озброєних скорострілами.

ВЛОМ ДО КАНЦ. Д-РА ГАНКЕВИЧА.

Львів, 26. листопада 1927.

Мин. ночі злодії вломилися до канцелярії адвоката д-ра Льва Ганкевича при вул. Руській 8 і вкрали залізку з 2000 зол. і ріжні предмети. Під замітом крадіжі арештовано Каз. Чуприка, Мих. Беднажа і Стан. Чорського. У них переведено ревізію і найдено скрадені річи, які віддано пошкодованому. Злодіїв віддано до арештів.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на шадничу книжечку ч. 7910.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·87·25—8·87·75, канадійський доляр 8·85·50—8·86·00, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінґ 1·25·00—1·26·25, рум. лея 0·05·00—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2,11·95, данцігський гульден 1·7·99, червінець 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·40—6·70 20 франків 34·30—34·60, 20 марок нім. 42·00—42·50, 10 рублів рос. 46·70—47·10.

Срібло: кор. австр. 0·68·00—0·69·00, 5 кор. австр. 3·55—3·60, фльорен австр. 1·78—1·80, рублі рос. 2·90—3·00, копійки за рубель 1·45—1·50.

Збіжа.

Пшениця дворська 46·50—47·50, пшениця селянська 45—4·00, жито 37·25—38·25, ячмінь бровар. 38·00—40·00, ячмінь на мливо 34·50—35·20, ячмінь пастівний 31·00—34·00 овес 33·50—34·50, кукурудза румунська 32·00—32·50, бараболі рафовані 6·50—7·25, фасоля біла 45—55, фасоля колібова 40·00—50·00, горох піввікторія 60—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·5, солома 4·25—4·75, гречка 36·00—37·70, льон 34·00—36·50, ріпак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-пор. 81·50—82·50, мука пшенична 70-пор. 60·00—69·50, мука житня 65-пор. 59·00 гонсік кукурудзяний 2·50—3, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 2·20—2·25, отруби пшеничні 25·25—26·50, коупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, коупи ячмінні 62—66, конюшина червона 285—295, мак синій 115—135, мак синий 170—180, мішки ютові, нові 1·50—1·80, мішки уживані 1·30—1·60.

ФУТРА
ДЕШЕВІ І ДОБРІ
тільки у
Арт"ра ПАЙЦЕРА
Тел. 49-72 ЛЬВІВ Тел. 49-72
ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

НОВИНКИ.

— **З „Львівського Бояна".** На загальних зборах Т-ва „Львівський Боян" у Львові для 4. листопада п. р. ухвалено іменувати довголітніх заслужених членів Товариства: п. Ірину Рожанківську і п. Осипа Доманика почесними членами Товариства. Новозбраний виділ рішив між іншим у найблизчому часі реалізувати проектований вже давніше „Союз хорів і співацьких товариств Західної України", який мав би на меті заосмотрювати хори потрібними нотними виданнями, організувати з'їзди і спільні продукції хорів, просвітно-музичні курси і т. п. В тій цілі виділ „Львівського Бояна" відніметься до всіх визначніших співацьких товариств і гуртків з проектом скликати в січні 1928 р. красну анкету відпоручників поодиноких співацьких організацій, яка займеться уложенням статуту і переведенням цілої організації. Речинець анкети буде оголошений в найблизч. часі. Співацькі гуртки, яких виділ не встиг повідомити, а які інтересуються цею справою, зволять зголошувати заінтересованість свою участь в анкеті до виділу „Львівського Бояна" на руки д-ра Ст. Людкевича, Львів, Шашкевича 5.

— **„Примірне" село.** Дістаємо таке письмо: В селі Нагрині пов. Долина, згоріла дня 6. 11. 1927 українська кооперативна. Підпалив її хтось з місцевих „приятелів". Кооперативна є в перших початках розвитку і власними силами не може відбудуватися. Тому управа кооперативи просила громадську раду подарувати кооперативі дерево на відбудову хоч за 50 золотих, але рада більшістю голосів відмовила. Сяід зазначити, що війт і двоє одиноких радних поляків голосували „за" інші радні українські — проти. З погарища перенесли ми товари кооперативи до вартової будки коло церкви, але церковний комітет викинув нас звідтам до трьох днів. Отсею дорогою складає всім належну їм подяку — Управа.

— **Природа і львівська комунікація.** Два дні снігу і день відлиги вистачають, щоби Львів перемінився в острівці брудного снігу та болотисті озерця. Управа трамваїв, які в ці дні є вдвоє такі набиті та нагадують брудні бочки осельців, є безсильна супроти снігу та води, що заливає рейки. На головних лініях настає момент, коли весь рух спаралїжований. Досить одного возу із вугіллем або авта, що загрязло в болоті і вулиця прикрашена довгим хвостом трамваїв, що жнуть на пробитий шлях. За той час ті, що квапляться до хати, до бюра або на якусь негайну зустріч махають рукою і вибираються в піху подорож. Одним словом: Трамвай у Львові найпажче найти тоді, коли він найбільше потрібний.

— **Залізниці подорожіють** від 1. січня 1928 р. на 20 прц. Товарні поїзди мабуть від 1. квітня.

Навіть не бачучи кожна жінка хапає за туалетне мило

Lukaschika

— **Темна хроніка.** Будапештенський плянами. Помер він так нежданно як життєпис повний злодійств дістав від львівського суду всього 2 роки важкої вязниці. При цьому йому врахували 16 міс. слідчої вязниці. І прокуратор і адвокат заложили відклик; один каже — за мало; другий за багато. — У львівському окрузі гуляє опришень під псевдонімом Скшесінський, що виступає як делегат... варшавської протибільшовицької ліги, з метою: видурити трохи грошей якимнебудь способом. — У Розділі бандити пообили магістратського чову, а-

ФУТРА ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ ПОДОРОЖНІ
На довгомісячний кредит поручає
Власна — Робітня кушнірська і кравецька
СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
Львів — пл. Капітульна ч. 1. 85 70-?

ле консько; грошей не найшли; але поліція бандитів теж ні.

— **До смерти Пшибишевського.** Для тих, що знали про склерозу серцевих посудин Пшибишевського, його смерть не була несподіванкою. Вона заскочила тільки його найближче окруження, яке бачило його перед новажно недужим і чуло перед від лікарів, що людина із таким надірваним здоровлям мусить бути приготована на катастрофу. Сам Пшибишевський не вірив у свій близький кінець, лічно займятий новими літературними планами. Помер він так нежданно як М. недавно наші М. Черемшина і О. Маковей. Коли лікар радив йому їхати лікуватись, Пшибишевський заявив, що не має на це засобів. Його похорон відбудеться в понеділок у містечку Гура біля Іновроцлава.

— **Каштанка.** Так називається собачка Чехова, але також і славна кляч мари. Пілсудського, товаришка його боїв. Польська преса присвячує їй, некрольоги одночасно із некрольогом Братіяну. Деякі публіцисти навіть вагаються, чи можна вжити слова: здохла. Один із українських монархістів вичитавши вчора звістку про її смерть був справді настроєний ча більше жалібно-політичний настрій чім з приводу смерти Братіяну. Алже Братіяну був ворогом повороту дійсного наслідника престолу, а „каштанка" мала в собі щось королівського!

— **Альохін — Капабланка.** Альохін знову горою. Після 26 ходів Капабланка програв і має до цього часу тільки 3 виграні, а Альохін 5.

— **Рекорди.** 28-літній лондонець Альфред Хічкок підписав з англ. кіновим товариством контракт, на підставі якого він одержуватиме щороку як директор підприємства 17.000 фунтів шт. Кілька літ тому Хічкок був скромним діловодом, що заробляв фунта тижнево. До цього часу нінка кінова англ. фірма не платила таких гонорарів. — Магараджа Капурталі, делегат Індії в Лізі Націй, святкує цього тижня своє золоте подружа. Його жінка — буцша еспанська балеріна Аніта Дельград. Свого часу йому сильно докоряли, що він узяв собі за жінку чужинку. Святочні його шлюбних роковин триватиме 7 днів при співучасти 2000 гостей, за проханих на бенкет. — Лорд Дербі, відомий спортсмен і бувш. посол у Парижі, продав лондонському фінансістові Хіль частину міста Ліверпуля, де він має тільки: 22.000 домів. За це Дербі дістав 1,750.000 фунтів.

— **Світова всячина.** Статистика англ. м-ства війни каже, що тепер в Европі є під зброєю 3 міл. 552.000 людей, а чого 1,124.000 в СРСР. — Литовці пострілили на польськім кордоні власний літак не пізнавши його. — У новоутворенім бельгійськім кабінеті соціялісти не мають представника, бо є ворогами військової програми. — Президент Альбанії Ахмет Зогу має буцімто намір проголосити себе королем; так кажуть греки, скидаючи вину на Муссоліня. — Ортодоксійні жиди в Будапешті під проводом свого рабіна кидають прокляття на всіх, що належатимуть до сіоністичної партії. - Помер 27-літній син президента Мосціцького.— Лорд Ротермір, власник газетярського тресту, має намір створити нову політичну партію в Англії, що може зєднати собі голоси жіноцтва при найближчих виборах. — Атенський університет зачинений наслідком демонстрацій студентів, що протестували проти підвищки оплат за навчання. — Бунт моряків на кружлялку у Тульоні став предметом бурхливої дебати у французькому парляменті. — Славна площа св. Марка в Венеції залита водою.

Театри.

Коопер. Український Театр під дирекцією п. Сталінка (вул. Шашкевича).
27-го год. 3. попол. „Ой не ходи Грицю".
7·30 веч. „Графиня Маріца".

Міський великий театр:
26-го „Паганіні" оперетка Ф. Лєгара.
Початок 7·30 вечером.
27-го Святочна Академія в честь Винниченка. Год. 1-а.
27-го „Серед розтанцьованих суконь", год. 3·30.
27-го „Паганіні", год. 7·30.

Міський „Театр Новості":
26-го „Премійована краса", фарса Ястшембця-Зелєского.
Початок 7·30 вечером.
27-го „Адіє Мімі", знижені ціни. год. 3.поп.
27-го „Премійована краса", год. 7·30.

Кіна.
„Палєс": „Заказана дільниця Альжиру".
„Лев": „Велич і нужда Куртизани".
„Апольо": „Зов моря".
„Фатаморгана": „Фаворита Ротшильда".

З театру.

„Паганіні", оперетка Лєгара.

Згори слід ствердити, що лібретто цієї оперетки — твір чисто ремісничий, без путнього змісту, без якоїнебудь логіки. Два його автори (Павло Кнеплер і Белла Бібах) не спромоглися хочби на один добрий дотеп і взагалі злінили банальний фабрикат без тіни здорового гумору, такого необхідного в кожній оперетці. Як далеко відбігають нинішні т. зв. „оперетки" від давніх, класичних оперет, що звеселяли наше око й серце і лишали по собі такий милий, привабливий спомин!

Якби не мельодійна, легка музика Лєгара, а ще більше знамените обсада головних ролі і взагалі ціла сценічна обстановка, що просто полонювала видця— то „Паганіні" провалився б на цілій лінії. А так ця безглузда, нудна, довжезна оперетка — навіть подобалася і певно не скоро зійде зі сцени міського театру. Заслуга в цьому, як уже сказано, в добірній обсаді (Міловська — княгиня Люччі, Рильська — прімадонна Белля, Островський — муж кн. Люче, а передовсім Татшанський в ролі маркіза). В ролі Паганінього виступав Радислав Петер у зовсім непотягаючій масці, хоч співав і грав цілком поправно. Поменші ролі обсаджені були без заміту, особливо добрий був п. Шослянд.

Окремо слід згадати про прегарні, цілком нові декорації п. Балька та про стилеві костюми, що своїм богацтвом і виставністю манили око. Балет причинився теж немало до успіху цієї оперетки, добре вивязалася зі свого завдання й орхестра. Хори були слабші, зате скрипкове сольо відіграв п. Рак по мистецьки. Загалом виставу приготовано збайдужо і виведено її, не жалюючи коштів. **І. К.**

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

За розвиток українського спорту.

ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ СПОРТ. Т-ВА „УКРАЇНА".

(З кругів українських спортовців.)

Світова і визвольна війна, що поробили у нас такі великі виломи на різних ділянках нашого життя, не минули і спортової ділянки. Спортові товариства, які повстали перед війною сливе у всіх наших більших містах і давали запоруку, що розростуться до світлих розмірів, завдяки майже цілком і лише в ради-годи дають про себе знати якоюсь імпрезою. Так було і з нашим столичним спортовим товариством „Україна", яке в минулому році святкувало 15-літній ювилей свого істнування. „Кажемо: істнування, а не діяльности, бож на протязі цілої війни всім нам було не до спорту.

Щойно десь в 1920 р. „Україна" зачинає будитися зі сну. Знаходяться люди доброї волі, які на руїнах минулого думають будувати нове життя, але праця не клеїться їзза недостачі матеріяльних засобів і взагалі слабого зайнтересування спортом нашої суспільности. Деяке оживлення вніс в товариство передостанній його голова, інж. Шлезак, який, на жаль, мусів ради хліба покинути Львів і тим самим працю в т-ві. Вже здавалося, що й бігучий рік пропаде марно для т-ва, що члени його розійдуться по всіких сусідських клюбах і будуть здобувать лаври в чужих барвах і для чужих, а тим самим пропадуть для нашої нації. Не сталося воно так лише завдяки інтенсивній діяльности, яку проявив теперішній видїл т-ва, і тій обставині, що серед польського спорту повстав роздор.

Літній сезон уже безапеляційно промінув. Копуни „України" проміняли м'яч на лещети і санки, тому слід подати коротші підсумки за минулий сезон. З трьох секцій т-ва лише секція копаного м'яча проявила інтенсивну діяльність, бо в цілому році від початку істнування т-ва не було такої кількости змагань в одному році, а саме 34, в того 30 у Львові, 2 в Коломиї, 1 в Тернополі і 1 в Золочеві. Виграно 16 змагань, програно 11, нерозіграних було 7. Кількість голів 119:81 на користь „України". Голі для „України" отрішали: Кобзар 31, Терлецький 25 (в тім 13 з пятного!), Січ 24, Муровський Грещук, Трут по 6, Любчак 5, Цимбала 4, Дяцьо і Бирчак по 2, Воробець, Кордуба, Петрів, Крук по одному. Брали участь у змаганнях: Терлецький 33 р., Боруля 30, Грещук 28, Кобзар 26, Трут 25, Войко, Січ 21, Цимбала 18, Опрнок, Ревера 16, Воробець, Дахнівський 15, Муровський, Дяцьо 14, Бирчак 10, Любчак, Біда, Бутель І. 9 Петрів, Бутель П. 6, Рак 5, Крук, Холодний 3, Терлецький П., Жарський П. 2, Яцків, Барусевич 1. Капітаном дружини був Муровський, пізніше Терлецький. Судівали пп.: Стопський, Верхола, Лукашевич і Жарський. Такою кількістю змагань не може похвалитися ні один український клюб у краю, а здається і польські та жидівські клюби не перевищають цієї цифри.

Шож було причиною, що наші спортовці з таким завзяттям взялись до діла, чим поясняти собі рухливість і порівнюючи великі успіхи „України" в цьому сезоні? На це скажемо ось що: Лавиніше „Україна" не мала з ким грати. Всі польські, жидівські і німецькі клюби були в нас згуртовані в державному „Звйонзку Цілої Ножної" і з клюбами, які не входили до цього „Звйонзку", їм не вільно було грати. Як довго члени „Звйонзку" були здисципліновані і не відломлювалися від цього заказу, „Україна" і всі наші нечисленні зрештою провінціональні клюби були відокремлені і могли відбувати змагання лише між собою. Але такі змагання кінцівкою звичайно дефіцитом, бо кошти спровадчування дружини до себе ніколи не оплачувалися і наші клюби попадали в тяжке скрутне матеріяльне положення. Крім цього рівень гри наших клюбів був настільки низький, що не міг збудити зайнтересування серед громадянства, а сусідські спортові репензенти характеризували його як „бездушну копанину передвоєнного зразку". Нашим клюбам вийшло на добре, що в бігучім році в „Звйонзку" настав роздор. Більшість клюбів у Польщі виступила зі „Звйонзку" і згуртувалася в „Польській Лігу Цілої Ножней". Цей роздор дав змогу „Україні" і всім нашим клюбам змірятися своїх сили з сусідськими клюбами, польськими й жидівськими. Спеціяльно „Україна" не пропустила нагоди і розіграла змагання зі всіми головними клюбами у Львові і на провінції.

Слід признати, що ці змагання вийшли для наших клюбів лише на користь. Рівень гри підійся настільки, що деякі польські спортовці, що займають навіть дуже почесні місця серед польського спортового світу, почали висказуватися про гру „України" в дуже прихильним тоні, а навіть відчували українській дружині світлу будучність. А говорили не лише зрештою обіцяючі, безпристрастні. В парі з цим почало проявлятися зайнтересування поодиноким спортом і серед нашого громадянства. Коли давніше приходило на наші змагання 50—100 осіб, то в минулому сезоні бувало по 500—600 і більше, а раз досягло навіть рекордової кількости, бо 2.500 осіб (на змаганнях „У. країни" із закарпатською „Русь"). Правда, багато ще часу пройде, заки діждемося, що на нашім майдані появиться 20 тисяч видців, як це було недавно в Катовицях на річних змаганнях за мистецтво Польщі між місцевим німецьким клюбом і краківською „Віслою". А не згадувати вже про ці „завлянські столкновення", які бувають на міждержавних м'ячевих змаганнях у Відні чи Лондоні, де кількість видців доходить і переходить вираз сотню тисяч.

Що представляє для нації фізичне виховання молоді, зрозуміти, здається, всі народи світу, коім нас. Невеличка, убога Фінляндія вислала в 1924 р. своїх змагунів на Спортову Олімпіяду до Парижа і чотири рази її державний прапор піднімався на високому маштві стадіону. А дружина копаного м'яча „Уругвай" — чи не прославила неї американську демократію більше, ніж вподоби її дипльомат? Чомуж отже ми, маючи такі самі фізичні дані, як і інші, плентаємось у хвості всіх народів світу і не знаємо на яку стати? Пора і нам взятися за це діло в ударному темпі і заняттєся серйозно справою фізичного виховання молоді. Пора покінчити вже раз з пустими балачками, а треба постаратися в першу чергу про тих, котрі мають виховувати фізично нашу молодь. Коли не маємо своїх тренерів, коли не маємо змоги навіть обсадити посад учителів руханки в нашій „Рідній Школі" і користуємося знанням людей, дуже часто ворожих нашій нації, то ким учитися до чужих. Не вірмо, що змагання нашої дружини з польською чи жидівською ширять спортуніям, бо змагання — це не співтоваришування, а завзята боротьба на зеленій мураві за першенство. Менші страти понесуть наші клюби і наша нація, коли організовано приступимо до змагань з сусідськими клюбами, коли виробимо собі можність міряти свої сили з ними постійно, тимбільше, що розклад у польськім спорті вже кінчиться і наші клюби можуть бути вновь цілком відокремлені. Разом з таким поставленням справи скінчиться дезерція наших кращих змагунів до чужих клюбів, бо кожний змагун зможе показати свою вдалість у своїому клюбі і не потребуватиме шукати щастя і слави в чужих і там кінець-кінцем пропадати, як це було з гравцем „України" Савком (що тепер у „Чарних") і іншими. Сьогодні ми бачимо між польськими клюбами богато наших найкращих грачів, які пропадають для нас саме тому, що не мають змоги виступати на ширшій арені в барвах українських клюбів, бо ми не маємо ніде вступу як не споважнені. Не треба також забувати, що нам належиться поміч на фізичне виховання і від держави і від громадських урядів. Із субвенцій, які призначує на це держава і магістрат, ми досі нічого не мали, а вони нам справедливо належаться і їх ми мусимо здобути.

Ті чинники, яким фізичне виховання нашої молоді лежить на серці, повинні призадуматися поважно над цією справою. Нехайже вони спровадять всі струмочки нашого спортового життя в одно русло і нехай дадуть йому відповідний напрям, щоб ми вийшли накінець з цього зачарованого кола — для добра українського спорту й цілого українського народу. **Ч.**

БЛЯДНИЦЮ недокровність усуває, діє змінюючо, відживляюче, побуджує апетит, неоцінений середник для реконвалесцентів
М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кржиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr. M Krzysztoforski Tarnów.** 5-?

✝ Посмертні згадки.

о. Андрій Тимус, поч. совітник Митроп. Консисторії, ювілят і парох Гумниск, тер. ребовельського повіту, член усіх повітових і місцевих українських установ, горячий патріот, що до останніх хвиль свойого життя брав живу участь у житті політичнім, культурнім та економічнім нашого народу, по короткій недузі, заосмотрений Найсв. Тайнами, помер 24. листопада н. р., проживши 77 літ. Похорони відбулися в суботу 26. листопада 1927. з парохіяльної церкви до родинної гробниці на місцевім цвинтарі. — **В. Ф. П.**

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабієвича:
Зборів:
27.XI. Вій.
Озірна:
28.XI. Циганка Аза.
29.XI. Вій.
30.XI. Вихрест.
1.XII. Запорожець за Дунаєм.
2.XII. Майська ніч.
Тернопіль:
3.XII. Циганка Аза.
4.XII. Гейша (прем'єра), перший раз на українській сцені в Галичині. 993 1-7

Відчит д-ра Івана Крипякевича про: „Устави українських шкіл в XVI—XVIII. стол." відбудеться заходом філії „Учит. Громади" в неділю 27. листопада 1927. о год. 11-тій в школі ім. Шевченка, при вул. Мохнацького ч. 10. О численну приязну просить *Видія.* 990 1-1

На „Рідну Школу" зложив Вп. д-р Михайло Коюшин, адвокат 20 зол. замість особних подяк ВП. Товариствам та поодиноким Вповажаним Громадянам а з особна Членам Союза Українських Адвокатів за їхні щирі привітання з іменинами. Жертводанцеві складає щиру подяку Головна Управа. 990 1—1

Позір Скалатщина! Дня 8. грудня о 1. год. відбудеться в домівці Читальні „Просвіти" в Грималові довірочна нарада (на підставі 2 § закону про збори). Референтами будуть делегати Центр. Комітету: (УНДО) зі Львова і Тернополя. Прошу священників прибути на нараду і припильнувати, щоби з кожного села приїхало 4—5 делегатів селян. — **Олександер Пісецький**, голова Пов. Нар. Комітету.

Будова дому „Рідної Школи" в Чорткові. Відозва. Від двох років Комітет будови Рідної Школи в Чорткові (як секція Кружка Р. Шк.) збирає фонди на будову дому, в якім має знайти приміщення народня школа і гімназія „Рідної Школи". Зі зрозумінням справи і щедро ставляться широкі маси чортківського і сусідніх повітів до змагань Комітету. Висказване війною населення зложило в цих двох роках поважну суму, за яку Комітет купив у найздоровішій частині Чорткова площу 3112 метрів, де з весною має намір покласти вугольний камінь під будову дому Р. Шк. Сама будова буде коштувати 13—14.000 долярів. На ті частинне покриття Кружок має площу коло заліщиці (її вартість 3.000 долярів) решту мусять зложити суспільність. Приходи Комітету були: від 28. 6.1925 до 26. 9. 1926 р. зібрано 475.75 долярів, від 26. IX. 1926 р. до 30. X. 1927 р. зібрано 1.310.18 дол. Сума збірок 1.785.92 дол. У цьому з Америки 152 долярів. Розходи Комітету: На купно площі для Комітет 1.330.80 дол. (Площа коштувала 1.521.80 дол. решту 191 дол. дав Кружок з продажі поля в Калишівщині). Шкільне кіно, грамофон (до позичок на села) 136.75 дол. Портрія, поїздки, друки 45.64 дол. - Сума розходів 1.513.19 дол. Остає в касі з днем 30. X. 1927 р. 2.73 дол. Щоби можна почати і вести будову мусять відтепер збірки абільшитись, хоч тричі зрости. Комітет звертається з покликом: Нехай в кождім селі Чортківщини а то й повітів, з яких рекрутуються молодь гімназій, оснується місцевий Комітет і збирає зрібні датки на

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. • КРАКІВ
Зчані з своєї добрості і чистоти якості а то: Чеколяди деверові, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
поручає: Для вибагливих смакунів першорядні чеколяди з цілих зерен какао, як великий вибір знаменитих варіяльків
Як спеціяльність лікарськими похвалами поручувану чеколяду з саляброзою для цукрових недужих і лічничих відзначену

лісти або бльочки (їх можна дістати в гімназії Р. Шк. в Чорткові). Складайте жертви на освітну інституцію, але складайте всі. Нехай всі наші організації по селах: Читальні, Кооперативи, Союзи Українок, Союзи і Луги причиняться від себе до будови і збирають на цю ціль датки між членами. Рідна Школа ширить світло науки між всіми верствами і станами народа і всі верстви і організації повинні її піддержувати. Зібрані гроші посилати: Українська гімназія, Чортків (на будову). — Чортків, дня 5. листопада 1927. — **Д-р Іван Гринчишин,** голова Кружка, **Віктор Петрикевич,** управитель гімназії, **Д-р Антін Горбачевський, Д-р Остап Юрчинський.**

Видїл філії Т-ва „Просвіта" ім. Т. Шевченка, складає найсердечнішу подяку Вп. Панам, що причинилися до прикрашення вистави книжки а саме: М. Хамулі за виконичення килимів і п. Делькевичеві за виконичення дошок. За Видїл філії Т-ва „Просвіта" ім. Шевченка у Львові *Я. Білецький* голова. *П. Петник* секретар. 995 1—1

Концерт піяністки п. Галі Логодинської відбудеться в Станиславові 2. грудня в салі „Сокола" о год. 7:30 веч. В програмі твори Вавринського, Бетовена, Брамса, Шопена і Шумана. 995 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Св. Миколай, сценічна картина Марії Пеленської, дозволена до вистав рескр. Дир. Поліції у Львові з дня 8. XI. 1927. до **ч 5505/27.** До набуття в кождій книгарни. Головний склад: Накладня Михайла Тараньска, Львів ул. Зіморовича 3. — Ціна примірника **50 сот.,** з пересилкою **60 сот.** Гроші присилати значками почтовими. 10 3 1-3

Хлопця до науки негайно пошукую. Липинський, шевський майстер, Львів, Зелена 32. 998 1—1

Концепістка прийметься негайно до канцелярії на повіті. Зголошення присилати до Адмін. „Діла" для д-ра А. С. 987 1—1

Шукую Ольги Боровської учительки з Віхра (Okna) на Буковині. Ласкаві зголошення: Олександра Лемандровська Перемишль, вул. Повелів ч. 4. 997 1-2

Сольоспіви. В. Безкоровайний: Чари ночі, Сниться мені, І сад зацвів, І знов страшні чутки, На склоні гір, Рожевий цвіте, Затремтіли струни. 998 1-3

Годинник Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха,** Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репаровані присилати почтою. — Старомодні камські годинники перероблюємо на ручні. 36 39—?

Учительки Р.Ш.! На дуже догідних умовах виконує для Вас кравецькі роботи лише А. Огроднік, Жовківська 28. 980 2-3

Найстаршим в краю зв'язний склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровський — Л. Розважевський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні роботні. 110 16—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ВИДАВНИЧІ НОВИНИ!

В. ІВАНОВ:

ПОВОРОТ БУДДИ

Повість найзначнішого сучасного письменника Совітської Росії.

Ціна 2 зол.

Б. ПІЛЬНЯК:

СМЕРТЬ КОМАНДАРМА

Сенсаційна повість про загадочну смерть командіра большевицької армії Фрунзе.

Ціна 0·60 зол.

Замовляти у видавництві

„ІЗМАРАҐД"

Львів, вул. Словацького ч. 14.

410 вартісних предметів
15 зол. 80 сот.

Під кличем мінімальної ціни, а великий оборот висилаємо по одержанню письменного замовлення комплєт, що складається з слідуючих предметів:

1. годинник мужеський, ніклевий, швайцарський, з добрим ходом.
2. 1 ланцюшок до годинника позолочений або ніклевий.
3. 1 бритва заграничка доброї якости.
4. 1 пензель до голення з добрим волосом.
5. 1 мисочка до голення з алюмінієм.
6. 3 хустинки мужеські вешкі.
7. 1 пара мужеських гумових підвязок з добрим замком.
8. 1 краватка шовкова у всіх краскаx.
9. 1 гребінець кишеневий з футералом.
10. 1 ножик сталевий.
11. 1 пара спинок з амер. золота або срібла і ще 399 предметів конче потрібних в кожним домі і для кожного чоловіка.

Цілий цей комплєт висилаємо лише за зол. 15 сот. 80, такий самий в ліпшій якости Л. зол. 18 сот. 80 якість II зол. 21 сот. 80 якість H за зол. 24 сот. 80. Комплєти висилаємо почтою в добрім опакованню без ніякого завдатку. Платіться при відборі — За опакованння і посилку платить купуючий. Без ризика. Неподобаючийся комплєт приймаємо відворотно та звертаємо готівку. Замовлення просимо адресувати:

Польська Конкуренція
Варшава, Налєфкі ч. 23/25

Подяка.

Всемогучий Бог покликав до себе дня 17. XI. ц. р. Найдорощу Жінку-сестру бл. п. Олену в 43 році життя. В несенню хреста-втрати Найдорощої Особи не полишили мене самого мої добрі сусіди і парохіяни яким отсим почуваємося до обовязку заслюжити найширшу подяку. В першу чергу дякуємо Вп. п. Тарнавській п. Собчишиновій і Вп. п. дир. Морозові за несення першої потіхи розради і помочі в тяжкім горю. Сердечно дякуємо Вп. п. Глинській, Вп. Сайкевичевій, Вп. Кравичевій, Вп. Довговій і Вп. Козаковій які прибули з потіхою і помічю в заряді домом. Складаємо щиру подяку Впр. о. сов. Довгому, о. Кравичеві, о. Сайкевичеві, о. Воличеві за відправлення панахиди над домовиною Покійної. Дякуємо сердечно Впр. о. дек. Стисловському і о. сов. Головацькому за їх провід в похоронах, як рівнож Впр. о. сов. Завадовському, о. Кравичеві, о. сов. Довгому, о. Воличеві, о. Сайкевичеві, о. Телішевському, о. сов. Домбчевському, о. Мельничеві, о. Фащієвичеві, о. Лотоцькому, о. Петровому, о. Барановському за відправлення похоронних обрядів і за труд прибуття на похорон, щоби своїми молитвами супроводити Покійницю на вічний спочинок. Дякуємо о. Сайкевичеві, о. Лотоцькому Вп. Д-рові Троянові, п. Баглаївні за прегарні бесіди виголошені над домовиною Покійниці в домі, перед Читальнею і над гробом. З окрема дякуємо Товариствам „Читальні Просвіта", Кооперативі „Злука", Братству Найсвятших Тайн, Управі школи, Начальству громади, дівчатам, за зложення вінців на домовину Покійниці. Дякуємо рівнож шкільній дітворі під проводом Вп. дир. Мороза — як теж ходорівському хорові „Боян" під управою Вп. дир. Сидора з Молодиньча, який своїм прегарним співом зеличав цей сумний обряд. Дякуємо п. Собчишиновій і п. Стисловському впорядчикам похоронного походу. З осібна дякуємо господині п. Насті Принді, яка через весь час недуги Покійниці з повною посвятою свойого слабого здоровля доглядала недужу. Щиро дякуємо всім моїм парохіянам за несення потіхи і матеріяльної помочі в формі підвод і грошевих позичок, а осібна п. Баглаєві Панькові, п. Баглаєві Василеві, пані Касьці Кручак, п. Касьці Герасимів, п. Олені Гураль за їх труд несений при приготованню приняття для мрян. Вкінці дякуємо всім-всім громадянам села за численну участь і зеличання сумного похоронного обряду — як рівнож велике Спасибі всім за численні вислови співчуття надіслані знайомими і приятелями. Усім Вам хай Всевишний сторицею нагородить! — *о. Теофіль Приймак* муж, *Галина Войко* сестра, *о. Петро Мичко* шваґер, *Василь Костюк* вихованок. 989 1—1

Д-р Маркіян Дзерович
спеціяліст внутрішніх недуг
ординує від 1. грудня 1927
у Львові вул. Кохановського ч. 100
пристанок трамваю 3,-6, 7.

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
888 Пересвітлення Рентґеном 18—24

Д-р Стефан Федак
провадить поновно
адвокатьку канцеляр'ю
у Львові, вул. Сикстуська ч. 48.

Присилайте передплату!

Спеціялістка діточих недуг **Д-р Ольга Ган**
б. дік. паризьких шпиталів орд. від 2—3
Львів, вул. Городецька 46.
Пересвітлювання Рентґеном, кварцева лямпа. 857 4-4

НАКРИТТЯ з хінського срібла найліпшої якости 24 штук 16 ложочок, 6 вилок, 6 ножів, 6 ложочок) зол. 24·50
880 тільки у виробника 3-3
С. А. РОПШИЦ, Львів
Сикстуська 16.

КОМПЛЄТ першої сорта **30Л. 28.**
6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 кавових ложочок з хінського срібла. II-га сорта 25 зол. у Б. Ґрінберґа. Сикстуська 4

Ширіть наш часопис!

Дам гарну посаду тому, хто мені позичить на короткий час 300 долярів. Зголошення слати до „Діла" під „Гаразд". 1001 1—1

Учителька бажає завести переписку зі старшим поважним товаришем. Ціль вимін думок. Poste-restante Dynów dla „Fatimy". 981 2-2

Інтеліґентна жінка, що розуміється на домашнім газдівстві і кухні, пошукує місця газдині до управи домом. Зголошення слати до Адміністрації під „Совісна". 983 2-2

Юліян Ломаґа — Львів.
СКЛАД вул. Сенкевича 9.
Тел. 25—70.

Заведення Механічні
вул. Піндого 2.
МАШИНИ БЮРОВІ
МЕБЛІ БЮРОВІ
ПРИБОРИ БЮРОВІ
Мультиплікатори. Машини до писання з письмом українським і латинським. Головний склад черенок, частей складових і додатків до машин бюрових. Механічні заведення для цілійної реконструкції і направи машин бюрових.

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у разі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 42—?

His Master's Voice
ці три слова означають на цілій земській кулі вершок технічної доскональности і прецізійности грамофонів та плят. Світової слави артисти **Падеревські, Крайслер, Гайфец, Карузо, Флета, Шаляпін, Руффо, Батістіні** і інші виключно законтрактовані для повищої марки.
Останні таночні шлягери.
10.000 плят на складі

Демонструється без примусу купна.
The Gramophone Ltd. London
Ген. Репрезент. на Польщу
ИОСИФ
Векслєр
рік основ. 1901
ВАРШАВА, Маршалк. 132,
КРАКІВ
Фльоріянська 25,
ЛЬВІВ
Сикстуська 2.

ХОЛЄВІНАЗА
(ЗІЛЛЯ)
Г. НЕМОЄВСКОГО
лічить
НЕДУГИ ПЕЧІНКИ І ПЕРЕМІНИ МАТЕРІ
Приноровлюється при недугах:
I. Печінки і на II так
1. Жовчове каміння
2. Жовтачка
3. Хронічне заперте стільця
4. Катари нежит) жолудка і кишок.
II. На так артритичнім
1. Подагра (артритизм)
2. Ісхіяс і інші артритичні невральгії
Головний Склад: Варшава, Нови Свят 5.
Остерігається перед купованням коробок без додатку припису вжиття. 831 5—6
Жадати в аптеках і артичних складах.

РЕВМАТИЗМ
НЕРВОБОЛІ, ІСХІЯС, ГОСТЕЦЬ, БІЛЬ ГОЛОВИ і тим подібні недомагання, швидко і певно усуває знане від 25 лят катирання під назвою
ІХТІОМЕНТОЛЬ
Численні, щоденно напливаючі признання і подяки.
ІХТІОМЕНТОЛЬ скрізь до набуття.
Виключний склад:
ХЕМІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ АПТИКИ
М-ра ШИМОНА ЕДЕЛЬМАНА
в Сяноку.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 266 (11.227). Львів, вівторок 29. листопада 1927. Реєстрове оплачено ґуковатим. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 149.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. перед.полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голенді, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Собор епископів.

Львів, 28. листопада 1927.

„Львівсько-Архіепархіяльні Відомости (з 15. ц. м.) родають:

„Дня 29. листопада ц. р. зачнеться конференція, на яку запрошено всіх Епископів і Апост. Адміністраторів нашого обряду з Чехословаччини, Югославії, Румунії, Зединених Держав і Канади".

Як довідуємося, участь в конференції крім всіх чотирьох галицько-українських владик зголосили: крижевацький епископ о. Діонізій Няраді (Югославія), мукачівський епископ (з осідком в Ужгороді) о. Петро Гебей, адміністратор пряшівської діецезії о. Павло Гойдич, генер вікарій апост. адміністратора румунських греко-католиків (головно буковинських українців-католиків) о. Сабо, канадійсько-український епископ о. Будка, епископ для закарпатських українців у Зединених Державах о. Василь Такач та представник греко-католиків у Болгарії. Не візьме участи в конференції українсько-католицький епископ в Зедин. Державах о. Константин Богачевський. Таким чином в конференції гр. кат. епископів, радше в соборі епископів беруть участь всі ерархи, всі керманичі тих ерархій, де живе український народ — за винятком еп. К. Богачевського. Крім того на собор гр. кат. епископату зявилися й керманичі греко-католиків в Югославії і Болгарії, представники тих славянських країн, в яких релігійно-унійний рух зробив деякі поступи.

Собор епископів, хоч у ньому бере головним чином участь церковна ерархія західно-українських земель, приналежних під теперішню пору до Польщі, Чехословаччини і Румунії та епископат наших заморських братів, не має виключно національного характеру. На ньому виразніше відбивається печать релігійно-віросповідної соборности

Та — не зважаючи на те — конференція, якої програми з невідомих нам причин не проголошено, без сумніву займеться проблемами, що в останніх часах виросли на нашому релігійному грунті. Головною з них є питання „нової унії", тзв. католицтва славянського обряду, твору наскрізь нового з чисто політичним підкладом, твору спрепарованого польськими політичними чинниками і латино-польською церковною ерархією.

Греко-католицизм у ході свого історичного процесу набрав усіх признак та став по суті національною релігією західної вітки українського народу. Ця національна признака греко-католицизму відкривала перед ним великі перспективи на Східній Україні. Розвиток політичних подій в значній мірі перекреслив розвиткові можливости унії на схід від Збруча, але зате тим більші можливости відкрив перед ним на північно-українських землях, відступлених Польщі рижським трактатом, на землях, де традиція унії була ще жива і сильна. Ми всі маємо в тямці, як з Холмщини, Підляшя, Полісся, а навіть Волині зверталися до митрополичого престолу у Львові з проханням відновити там унійні осередки, привернути „стару віру". Та на перепоні здійснення цих бажань стала польська влада, латино-польська ерархія, а опісля й Рим, з моментом, коли горда тіара прикрасила голову монс. Ратті. На протязі кількох літ ми бачили справжню оргію захвату колишніх уніятських церков і переміни їх на латино-польські костели. Поруч з тим виринули дивоглядні біритуалістичні проекти арх. Роппа, а опісля й зявилася „нова унія", з „одигінальними" богослужебними формами, з підчиненням „неофітів" адміністрації й юрисдикції латино-польської ерархії. Замість дійсної унії повстав хаос, бездушний твір, базований на матеріялістичному опортунізмі з одного боку і денаціоналізаційних планах з другого.

Греко-католицизм, справжню унію, з твердими формами, запетрикованими довгим стабілізаційним процесом, поставлено в передсінку „оглашених" — тільки з огляду на її національний характер. Це й було причиною, що проти унії звернулася ненависть всіх тих, які бажали би стерти її національні признаки. І ми бачили, як з моментом — так сказатиб — скорчення унії, наступив застій в її розвитку. А в добі застою поведено латинізаційні спроби — як богослужебного, так і звичаєвого характеру. В нашому релігійному житті настала доба замішання, яка створила податний грунт для поширення сектанства.

Ніщо не діється без причини. І ослаблення греко-католицизму має свій довгий причиновий ланцюг. Відворотною стороною латинізації є спроби насаджування „польського православя" (на Лемківщині). І сумнівно, чи з того стану вирве греко-католицизм „чистий католицизм", пропагований деякими нашими церковними колами.

Живемо в добі підвисшеного національного почування, в добі кристалізації національної суті забутих історією і затурканих обставинами народів чи їх частин. В тому дієвому процесі релігія не може бути безучасною. Вона мусить не лише акомодуватися до духа часу, але й стати на чолі відродженських здвигів. Бо тільки тоді вона найде опору для свого розвитку. Націоналізаційний процес в церкві не лише відбувається на сході Европи, але західно-католицька церква незвичайно зручно приноровлюється до нових умов, на чому зовсім нічого не тратить її універсалізм. Тимбільше мусить з духом часу йти греко-католицизм, якого ісповідниками є головно українці, а який є синтезою східної соборности з демократичним підкладом і західної універсальности, побудованої на монархічно-аристократичному принципі. Анаціоналізм, байдужність до нових ідей і нехтування духом часу може тільки привести до упадку — без сумніву — історичну і в основі велику ідею унії.

Перед собором епископів — преважне завдання вирішити питання „нової унії", відносин до римського центру, реституції старинних форм нашої церкви, характер унійного руху, проблему сектанства і т. і.

Вже сам факт скликання собору надає йому великого значіння. Це мабуть вперше на Святоюрській Горі зберуться владики і керманичі греко-католицької церкви під проводом її фактичного патріярха, митрополита А. Шептицького. Таким чином керма тією церквою в дійсности концентрується в руках Св. Юра. Львів виростає на новий центр, обєднуючи в собі елементи Царгороду і Риму і Києва. Св. Юр стає зачатком нового, хоч значно поменшеного щодо розмірів влади, але не менше важного у своїх можливостях — Ватикану. До тогож його вплив базується виключно на грунті моральному, на особистих прикметах і цінностях українсько-католицького первосвященника. А греко-католицизм виходить зі стану якої-небудь „додатковости", зі стану „Zwischending-y", а стає важливим самостійним чинником.

До роздвоєння у ВКП.

Постанова Ц. К. К. і Ц. К. ВКП(б) про виключення провідників опозиції з партії.

З уваги на велике значіння мабуть недалеких уже наслідків теперішнього роздвоєння серед російських комуністів вважаємо доцільним познайомити наших читачів з найновішими постановами Центральної Контрольної Комісії і Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії більшовиків про опозицію, про виключення Зіновєва і Троцького з партії та про найвидатніших прихильників опозиції. Дотичні постанови звучать:

1. Для того, щоб забезпечити всій партії правильну і нормальну підготовку до 15-го Зїзду, ЦК ВКП(б) опублікував, згідно зі статутом партії, більше ніж за місяць до зїзду теми ЦК, опублікував в „Дискусійному листу" контр-теми опозиції, відразу-ж як одержав їх, а також промови і статті опозиції, дав опозиції цілковиту змогу виступити в обороні своїх поглядів, як в пресі, так і в партійних організаціях і на осередках партії, при чому ні т. Зіновєв, ні тов. Троцький не вважали для себе за потрібне виступити на партійних зборах, і далі однак, улаштовуючи нелегальні збори, без участи представників партії.

2. Не зважаючи на те, опозиція не тільки не відмовилась від політики розколу і порушення єдности партії, а навпаки, ще більше підсилила свою руйнищську роботу.

Відкинута на всіх осередках, де відбувався дискусія, не зібравши ні одного процента голосів, поміж членів партії, що брали участь в дискусії, опозиція: а) і далі випускає нелегальні антипартійні листки, де у формі наклепів висвітлює діяльність партії, друкує ці свої видання, по нелегальних друкарнях, устатнованих через крадіжку шрифту, паперу тощо; б) організує ряд антипартійних нелегальних зборів, залучає туди непролетарські й чужі партії та робітничому класові елементи; в) підготовляє на антипартійних нелегальних зборах протипартійні демонстрації, обговорює плян дальшої боротьби з партією і залучає до цього обговорення чужі партії буржуазні елементи, розвалюючи таким чином, ворожі пролетаріятові антирадянські сили; г) захоплює явочним приміщення та аудиторію в МВТІШ для своїх антипартійних зборів, бючи там представників партії, переходить до організації мітингів з промовами, скерованими проти ВКП, проти Радянської влади; д) в дні 10-их роковин Жовтня, замість того, щоб іти на загальну трибуну, біля мавзолею Леніна, і разом з іншими товаришами вітати мільйонні маси робітників Москви, і Ленінграду, лідери опозиції йдуть в провулки і закамарки та пробують організувати там виступи проти партії розкидають і розклеюють нелегальні антипартійні листки, апелюють проти партії до чужих партій і радянській владі елементів, захоплюють приміщення, знімають радянських комендантів і ставлять збройних охоронців, порушуючи тим самим рямці радянської легальности і отверто стають таким чином, рупором сил, ворожих пролетаріятові й радянській владі.

3. ЦКК і ЦК, визнаючи ці вчинки за цілком неприпустимі для членів партії й тимпаче для членів ЦКК і ЦК постановляє: а) виключити із ЦКК і ЦК членів і кандидатів ЦК тт. Каменєва, Смілгу, Євдокімова, Раковського, Авдєєва і членів ЦКК тт. Муралова, Баканова, Шкловського, Петерсона і Лядіна; б) вважати за потрібне й занти звільнених товаришів з провідної партійної радянської роботи; в) щодо тт. Троцького і Зіновєва, які є головні керовники всієї цієї анти-партійної діяльности, що явно переростає в діяльність антирадянську та підриває диктатуру пролетаріяту і констатуючи, що на поставлену тт. Троцькому і Зіновєву на засіданні 11—XI—27 р. категоричну вимогу негайно припинити організацію нелегальних антипартійних зборів і відмовитись від перенесення середпартійної дискусії, поза межі партії, вони у відповідь демонстративно зайшли із засідання президії ЦКК, надіславши через декілька годин листовну відповідь, від 11—XI в якій по суті заперечують не найелементарніше для кожного члена партії, зобовязання — Троцького і Зіновєва із лав ВКП(б) **виключити.**

Попередити тт. Каменєва, Смілгу, Євдокімова, Раковського, Авдєєва, Радека, Муралова, Баканова, Шкловського, Петерсона, Соломйова і Лядіна, що питання про доцільність їхньої фракційної роботи а перебуванням у лавах ВКП(б) президія ЦКК ставить на обговорення 15 зїзду партії. — Москва, 14. 11. 1927 р. — **ЦКК ВКП(б). ЦК ВКП(б).**

З наведеної постанови видно, що боротьба між партійною більшістю та опозицією розгорілася в СРСР не на жарт. Опозиціонерів не тільки виключають з партії, але й відбирають їм засоби до життя, тобто позбавляють тих платних становищ на верхах радянської урядової ерархії, які вони досі займали. Незважаючи на те, опозиція не кидає зброї та навіть не думає залишити боротьби. Тепер ця боротьба стала не тільки боротьбою за керуючу роль в партії та державній політиці СРСР але в додатку щей боротьбою за фізичну екзистенцію. Спроби опозиції організувати власну збройну гвардію в часі ювилейних обходів з нагоди десятих роковин жовтневого перевороту, отже перед усуненням її провідників з партії, вказують недвозначно на те, що опозиція не спиниться, тим більше тепер, перед організацією своєї власної збройної сили. Нема сумніву, що перед російськими комуністами рисуються невеселі перспективи.

Троцького звільнили 19. ц. м. окремою постановою Рад Народніх Комісарів СРСР від обовязків голови Головного Концесійного Комітету і вспіли вже призначити на його місце якогось маловідомого, а за кордонами СРСР таки зовсім невідомого Ксандрова. Самозрозуміло, що меткий і підприємчивий Троцький не тільки з голоду не згине, але й не сяде з заложеними ру-

ками та не понехає початої, дарма що дуже небезпечної боротьби.

В харківській пресі стрічаємо щодня щораз то нові списки виключених Центральною Контрольною Комісією КП(б)У опозиціонерів з партії. Чим ближче до З'їзду КП(б)У тим довші ці списки. До нас наспіли газети з 18. ц. м., (З'їзд КП(б)У почався уже 20. листопада) а списки виключених з партії займають у них вже розмірно аж за багато місця. Нема сумніву, що справа опозиції займе багато уваги на відбуваючомуся З'їзді КП(б)У, та найде на ньому специфічне освітлення. Бо не треба забувати, що опозиція Троцького і Зіновєва відноситься зовсім негативно до всяких українських емізодичних змагань навіть чисто культурних. Тому то й цікавою буде розправа теперішніх керманичів КП(б)У з опозицією. До речі слід замітити, що переглядаючи в харківських газетах списки виключених з КП(б)У опозиціоністів, бачимо між ними переважно жидів, що очевидне зі самих прізвищ виключених. Нема сумніву, що цю обставину, як і ту, що провідники опозиції Троцький і Зіновєв є жидами, використають жидівські чинники як аргумент на те, що у ВКП, а ще в більшій мірі у КП(б)У сильно загніздився антисемітизм. Що прояви антисемітизму серед комуністів обсерваємо від давна це факт, але щоби твердити, що він аж так глибоко вкорінився наприклад у КП(б)У, щоби можна її ціли в ньому посуджувати, це булоб рішучо пересадою. Бож нікому не секрет, що найвпливовіші позиції у КП(б)У займають тепер жиди.

Новий Квартал Латинський.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 19. листопада 1927.

I.

Не знати який процент чужинців — 60, 70 чи 90?, — коли згадують про Париж, де вони перебули два дні чи два тижні, не думає про щось інше як тільки про Монмартр, його „розривки", театрики й кабарети, його нічне життя, його жіночки, то що. На цьому й вичерпується їх знання Парижа, і навіть Франції цілої з багацтвами її духової культури. З цього „знання" вони й виводять усякі психольогічні, політичні, культурно-фільософічні і які собі хочете висновки про цю країну і її будучність, про характер її родини, вдачу жінок і т. і. Одні щиро або лицемірно руки заломлюють над Францією цілою — ізза Монмартра; інші задля тогож Монмартра пальці собі облизують. Дуже мало хто з цих туристів і здогадується, що Монмартр — нетільки не Франція, а далеко навіть не Париж; що справжньої Франції і справжніх французів там мало, дуже мало; що вся та монмартрська блекота — ніщо інше як тільки одна галузь промисловости, зорганізованої для чужинців, для певної категорії чужинців, що нетільки трохи не вся клієнтеля — чужинці ріжних мов і шкір, а що й велика частина трудівників (і трудівниць) тієї промисловости постягана сюди з ріжних кінців далекого світа і не має ні з французькою расою, ні з французькою родиною, ні з духом французької культури богато (щоб не сказати: нічого) спільного. Монмартр — квартал промисловости і розривок обчислених на чужинецьку покупку; щось наче квартал шевської промисловости в Ліможі, шовкової промисловости в Ліоні. Ніщо більше.

II.

Другий тутешній квартал, що користується — правда в далеко не такій як Монмартр мірі — всесвітною реклямою, — це Квартал Латинський. Властиво треба би говорити не про рекляму Кварталу Латинського — рекляма щось комерціяльне — а про його легенду. Легенда ця дуже давна; вона зродилася ще в середніх віках, а осяяний нею був уже Данте: на подвірю старовинної уніятської церкви святого Юліяна Бідного, в самому серці цього кварталу, найбільший фльорентинець на жмені соломи складав, кажуть, свою голову на сон нічний — за мало було в цього сорбонського студента грошей на готель. Навіть дехто з наших земляків у ході віків минулих туди навідувався: коли хочете дізнатися про них щось ближче, поспитайтеся про це невтомимого мандрівника в минуле і ненаситного дослідувача українських слідів на Заході І. Борщака, що між ін. відкрив тут рукопис української граматики, складеної тут якимсь нашим студентом Сорбони, десь у столітті Богдана...

Як багатьом іншим річам, поклала остання війна край також давньому, „передвоєнному", легендарному Кварталові Латинському. Розславленний історією, романами і легендами колишній Квартал Латинський, передвоєнний, нині вже тільки спогад. Його вже немає.

Немає вже романтичної бороди й артистичної чуприни, ні криластого капелюха й поетичної шапочки, ні навіть розпущеної на вітер краватки нема. Сьогоднішній студент Кварталу, низько стрижений і бритий, з видом і рухами спортовця, не пересиджує своїх днів і ночей в пиварнях і кавярнях, у яких його передвоєнні предки, в димі люльок, пристрасно будували літературні, мистецькі, політичні й суспільні „системи". Нинішній студент перебуває на вільному повітрі. А коли іноді він і заходить до кавярні, то тільки на часок: випити стоячки чорну каву або лямпку ясного пива („бок"), або — коли дощ — написати лист, чи стрінутися з „кимось" на rendes-vous скажімо: сантиментальне, мимо легковаження для всякої сантиментальности, яке ця молодь собі приписує.

III.

Зрештою ідеала й переважна частина „історичних" кавярень Кварталу. Їх місце заняли крамниці, банки і кіноматографи. А котрі і лишилися — змінили, „змодернізували" свій вигляд; висиджують у них ще тільки чужинці-туристи й „сіті" „буржуї", а зі студентів — хіба тільки „вічні" — самі знаєте, що воно значить „вічний" студент... Тай то тільки такі, що можуть собі позволити платити подорожілі напитки-аперитиви — сидячки: треба знати, що тут ціна напитку „сидячки" більш-менш вдвоє вища ціни напитку „стоячки", платиться, бачите, за місце, і то доволі солено. А часи нині не такі то легкі, щоби пересічний студент хотів (і міг) платити „сидячки", одного франка (або більше) за стаканчик кави, яка коштує 40 або 50 сантімів, коли стоячки її випити і — піти собі далі, своїм шляхом.

Правда, часи важкі — не новина. Не новина у нас — від найраніших діточих років памятаємо, як наші мами жалкувалися на доріжню і на важкі часи; не новина вони — може й самі здогадаєтеся? — й у Парижі, а в Парижі — в Латинському Кварталі. Одначе, коли вже про Квартал цей мова, треба сказати, що трудність удержання там нині більша ніж бувало перед війною, — ніж бувало навіть після війни, в часах грошевої інфляції. Нині і помешкання знайти важко, і непомірно воно дороге, і харч тут подорожів і франк дорогий.

Необхідні видатки нинішнього студента такі високі, що вже й їх самих було би доволі, щоби змести з фізіономії Кварталу Латинського його колишній, нині легендарний вигляд: безжурної, розбарашкованої й розкуйдовченої студентської богеми. Чого, скільки гроша треба паризькому студентові, на якого налягає одночасно гостра кріза помешкань і доріжня життя?

Передовсім треба, щоб видатки на необхідні книжки не налягали занадто важко на студентському бюджеті і не засуджували молоду людину на примусовий піст і на життя в прокажених, нездорових закамарках. Треба далі харчівень, які не затроювали би клієнтів. Готелів, у яких студент не варивсяб літом, не заморожувався зимою, тай не заражувався сухотами — в усіх порах року. Кілько таке нині коштує, скромно й низько числячи?

IV.

Важко, властиво майже неможливо обійтися студентові місячним видатком на книжки і „скрипти" нижче яких 150—200 франків, на харч нижче яких 500—600 франків, на кімнату нижче 300—500 франків.

Очевидно, що коли говоримо про необхідні видатки на книжки, то маємо на увазі не тільки само „мінімум" (дороге врештою) підручників „до іспиту", а — незалежно від бібліотек — про книжковий матеріял, без перетравлення якого навіть „покінчений" студент в дійсности остався би неуком або недоуком, дарма що іспитованим або й докторизованим; краму такого кожна країна, а наша в обильнішій від інших мірі, має аж забагато, і на продукування його знаменито і аж занадто вистарчають Львів і Копичинці, а непотрібний ні Париж, ні Гайдельберг, ні взагалі який-небудь заграничний університет...

А видатки на пральню, на білля й одежу, на обуву, на міські залізниці і автобуси? А кишенковий гріш? Коли взяти під увагу, що величезна більшість студентів, французьких і чужих, не має місячно до розпорядимости більше 1000 франків (себто 40 долярів), можна чудуватися, яким чином ці молоді люди звязують кінці з кінцями. Бо за сорок долярів місячно можна тут хіба животіти в полу-голоді, а мешкати, одягатися і харчуватися не можна.

З анкет відомо, що тільки дрібна меншість теперішніх студентів у Кварталі має місячно на прожиток більше сорока долярів. Натомісць куди більше їх мусить „вдоволятися" вартістю 30, а то й 20 долярів, і — якось жити.

Жити — та як? Але це, — рече Кіплінг — знов „інша історія".

О. Левицький

На педагогічні теми.

Проблєма двох і більше мов у шкільній науці.

(Довінчення)

Це був би короткий зміст статті проф. Генса. Проф. Генс кінчить її радами, як переводити нові досліди при допомозі тестів, щоб остаточно вирішити питання, чи двомовність є шкідлива чи ні.

Для нас, українців, це питання важне, бо ми силою обставин мусимо вчитися в чужих мовах або чужих мов і добре їх знати. В Московщині і на Великій Україні мусять вчитися українські діти московської мови; на Західній Україні польської мови; на Буковині румунської мови; на Закарпаттю чеської, а в деяких школах і московської мови; на Словаччині сло-

М. ЗОЩЕНКО.

Коза.

I.

За пять четверта Забежкін скакався так гучно, що ніс у нього гудів, як труба єрихонська, а бухгальтер, Іван Нажмудинович, із переляку здрігався, упускав ручку на долівку і говорив:

— Ох, Забежкін, Забежкін, сьогодні скорочення штатів іде, колиб тобі, Забежкін, теє, — під скорочення не попасти... Ну, куди ти квапишся?

Забежкін ховав хусточку в кишеню і шматинкою починав обтирати стіл і каламар.

Дванацять літ сидів Забежкін за тим столом. Дванацять літ! Навіть подумати лячно, який це час не маленький. Адже, коли на протязі дванацяти літ, скажім, пил ні разу зо стола не стирати, так напевне і каламаря не видно буде.

Якраз в четвертій Забежкін нароком рукав столом і гучно говорив — четверта, чотири костяшки відкидав на рахівниці і йшов до дому. А йшов Забежкін завжди по Невському, бо там хоч було за що зачепитися. І не тому він ішов по Невському, що якої-небудь зустрічі сподівався, а так — задля цікавости. Всеж людей ріжноманітність, і крамниці чорт знає які, та й прочитати смішно, що в якому ресторані люди їдять.

А щодо зустріч, то — звичайно — буває всяко... Адже ось скажім дійде Забежкін зараз до Садової, а на Садовій, ось там, де чорне мурло чоботи гуталіном чистить — зненацька дама... Чорний одяг, вуалька, очі... І підбіжить те дама до Забежкіна... „Ох, скаже, юначе, визвольте мене, якщо можете... До мене присікаються, мене ображують вульгарними словами і навіть гидкі предложення роблять..." І візьме Забежкін ту даму під руку, так, ледві доторкаючись, і одночасно з незвичайним лицарством, і пройдуть вони мимо напасників презирливо і гордо... А вона, виявляється, дочка директора якого-небудь там тресту.

Або ще простіше — дідусь. Йде дідусь незвичайно інтелігентний. І нагло паде. Взагалі, заворот голови. Забежкін до нього... „Ах, ах, де ви живете?"... Підводчик... Під ручку... А дідусь, комар йому в ніс, — американський піддaний... „Ось, скаже, вам, Забежкін, тріліон карбованців"...

Звичайно, все це так, бредня, романтизм, бездумна мрія. Та й який це чоловік може підійти до Забежкіна? Який це чоловік може мати щонебудь спільного із Забежкіном? Адже також і вигляд багато значить. А в Забежкіна і шия тонка, і все таки причіски ніякої немає, і ніс кривулькою. Ну, ще ніс і шия, як не дивитись, — природа, а ось причіски справді — ніякої немає. Треба буде негайно запустити. А то просто ніякого вигляду.

А колиб у Забежкіна було значне громадянське становище, то і справа взялаб інший оборот. Колиб Забежкін був квартальним доглядачем чи чимсь подібним, або хоч агрономом, то і з виглядом можна примиритись. Та громадянське становище у Забежкіна було погане. Зрештою, навіть нікчемне. Так ось, коли зробити смішне порівнання, при тому сміючись невинно, коли бухгальтера Івана Нажмудиновича прирівняти до щупака, а побігущого Мішку — із союзу молоді — порівняти з борючком, то Забежкін, дарма, що бувший колежський регістратор, зовсім не буде більший себелика або навіть колючки дрібнесенької.

Ось так, чи при таких то сумних обставинах міг Забежкін на який-небудь романтизм надіятися?...

II

Та одного разу склалася подія. Раз якось Забежкін захворів. Себ-то не те, щоби Забежкін надто захворів, а так у висках страшенне почало ломити.

Забежкін і лінійку до висків прикладав, і слиною лоб натирав — не помагає. Пробував Забежкін у канцелярські справи вкопатися.

Які це штани? Чому дві пари? Чи не є це перевишка влади? Чому бухгальтерові Іванові Нажмудиновичеві крім комплету шинельку видано, і куди це він, собачий ніс, причепив ту шинельку? Чи не загнав він її, нікчемна личина, в рубрику державного майна?

У висках заломило ще гірше.

І ось попрохав Забежкін у Івана Нажмудиновича, щоби його скорше до дому пустив.

— Йди Забежкін, — сказав Іван Нажмуди-

нашої, чеської і московської мови. Наслідок цього такий, що на всіх просторах української землі українська інтелігенція говорить лихо по українськи, радо уживає чужих слів, а ще раніше говорить чужою мовою навіть там, де цього зовсім непотрібно. Що двомовність або тримовність наших дітей відбивається некорисно на умовім розвитку наших дітей, не мабуть вже замітили всі наші учителі в Західній Україні, а головно ті, що вчать по учительських семінаріях, де двомовність зацарилася в цілій ширині. Всі ми невдоволені з поступів нашої гімназіяльної молоді. Ми все згадуємо, які то добрі латинники, греки, німці були за наших часів, і дивуємося, чому нинішня молодь гірше вчиться. Ми забуваємо, що наша нинішня молодь жиє по великій світовій війні, звичайно в нужді, без ідейного проводу, без віри в будучність — а має більше праці, як ми мали. За наших часів не було двомовности. Нині селянський дитині через строгий іспит з польської мови прямо годі дістатися до гімназії, а хто дістався, той мусить на вивчення польської мови і великої польської літератури з безчисленними польськими лектурами стільки часу зужити, що на українську мову і літературу та на інші предмети вже не богато часу лишається. Скажете певно, що живе того наша молодіж дає собі раду. Дає собі раду — але скільки праці йде на те! Тай не забуваймо, що до наших шкіл йде по більшій части наш талановита молодь. А незважаючи на те, які слабі поступи вона проявляє, коли взяти на увагу вложену працю. Наша молодь перетяжена! Чи може винні цему латина, грека? І ми вчилися і латини і греки і богато, богато більше німецького, а всеж ми давали собі раду! Але в нас польська мова була лиш одним з предметів з обмеженим обємом, а не, як тепер, найважнішим і найтяжчим предметом, який випирає вже навіть українську мову і здержує через те умовий розвиток наших учеників, бо наші ученики вчаться тепер і дійсности в двох мовах, в українській і польській.

Скаже дехто, що от і поляки мають вчитися або подекуди вчаться української мови! Що до цего, то ми українці 1) не вимагаємо від поляків, щоби вони вчилися української мови, а 2) добре знаємо, хто і як учить української мови польських дітей. Українська мова в польських школах — це фактично трачення часу на те, щоби ученикові чи ученици могти виписати в свідоцтво ноту з української мови. Інакше в українських школах. Там шкільні власти по кождій візитації звертають увагу головно на те, що наша молодь ще не говорить цілком добре по польськи і ставлять що раз більші вимоги, в тому напрямі, хоч добре знають, що наша молодь говорить в дома лише по українськи і що польська мова справляє їй великі труднощі.

Як на те помогти нашій молоді? Чи може викинути латину з нижчої гімназії, а греку з вищої? А як так, то що викинути з учительських семінарій? Отже не туди дорога! Що до латини і греки, то за мою думку, їх треба лишити і боронити. Коли в мене що до цего ще були які сумніви, то розвіяв їх дир. О. Макарушка своїми статтями в „Новім Часі" про шкільництво на Великій Україні. Бодай у нас нетай лишаться такі школи, з яких виходили би люди, що вміли би науково працювати. Лиш треббаби подбати, щоби до наших гімназій ходила талановита молодь, як це було давніше. А це станеться лиш тоді, коли знова з сіл стане напливати вибрана молодь. До того ж прийде лиш тоді, коли будемо творити дешеві бурси — без цего не піде!

Отже як помогти молоді? Думаю, що мусимо всіми силами змагати до того, щоби 1) в наших школах на всіх предметах, крім польської мови, викладовою мовою була мова українська; 2) щоби знесено вступний іспит з польської мови до першої кляси; 3) щоби вимоги з польської мови, головно щодо обовязкової і „добровільної" лектури, точно означено.

Коли ж мова про чистоту мови, то треба нам подбати, щоби всі підручники — очевидно добрі — з яких користає наша молодь, були писані гарною українською мовою. Тепер є так, що наша молодь вчиться майже виключно з польських підручників, т. зн. вчиться перекладаючи неміло з польської мови на українську. Що з того виходить на пр. при науці латинської мови, де все перекладається на українську мову, знає кожний, хто має дітей в гуманістичних гімназіях, де українських лат. підручників нема. Найгірше стоїть під тим оглядом справа в учительських семінаріях. Там українських підручників взагалі нема, ученици вчаться лише з польських підручників і доходить вже до того, що ученицям при іспитах лекше відповідати по польськи чим по українськи. Цих кілька думок кидаю в тій надії, що наші педагоги ними зайнтересуються і що з цего вийде користь для нашої молоді. *Г. Т.*

Ювилей Ольги Кобилянської.

Смерть румунського премієра міністрів Братіяну стала на перешкоді буковинському комітетові відсвяткувати ювилей нашої великої Письменниці в дні 26-го п. м. Учора вечір прийшла із Черновець телеграма, яка повідомляла, що ювилейне свято відкладено на 11-го грудня. Таким робом сподіваний приїзд Кобилянської до Галичини на перші дні грудня буде мабуть відкладений, бо письменниця ледви чи зможе бути присутньою на вечорі в її честь, який приготовляє у Львові „Союз Українок".

Одночасно одержали ми радісну звістку, що радянський уряд призначив Ользі Кобилянській досмертну пенсію в сумі 50 дол. місячно (а також В. Стефаникові). Дивним дивом цього ж вечора розійшлась у Львові прикра чутка, яку ми приневолені спростувати із денникарського обовязку, щоби вона не ширилась і не відбилась неприємним відгомоном аж на Буковині: про смерть Ювилятки. Якщо вірити народній мудрости, є це найкраща ознака, що Письменниця проживе ще багато літ у повнім здоровлю.

Слід згадати, що в неолітному місті в Галичині підготовляють вечорі та відчити, присвячені письменниці. „Книгарня Тов. ім. Шевченка" у Львові прибрала вже від тижня свою виставку творами та портретами Кобилянської, таксамо Книгарня У. П. Т. Завтра вранці вийде богато ілюстрований журнал „Світ" із новим оповіданням Письменниці та статтями про неї. Також усі інші українські журнали й часописи присвятили Кобилянській свої числа.

Наукова праця на Україні.

(Виклад інж. Баланіна.)

На таку тему відбувся дня 25. XI. п. р. в салі музею Наукового Товариства ім. Шевченка виклад інж. Баланіна з Харкова. На цю доповідь голова Товариства проф. Студинський скликав спільні збори всіх секцій Товариства при участи запрошених гостей.

Інжінір Баланін займає в Харкові досить визначне місце — він є головою „методольогічно-дослідчого комітету" при Головній Українській Науці й є членом Всеукраїнської Ради Народнього Господарства.

Приходиться жалкувати, що виклад його мав занадто загальний характер і був переповнений фактичними, висловленими делікатно, „неточностями". Напримірад, доповідач згадавши про поневолення науки за царських часів, зовсім забув схарактеризувати її теперішню свободу. Говорячи про заходи радянської влади уратувати фізичне існування вчених, забув згадати про декрети радянської влади, які цих учених посадили були свого часу на голодний пайок і вигнали на вулицю на примусові фізичні роботи. Правда, що нині це вже минуло. Та, коли говорити про українську науку з історичного становища, то не слід цього забувати. Довідалися ми з реферату, що соціялістична держава незвичайно дбає про розвиток науки й уможливлення наукової праці наукових робітників — вони одержують тепер за наукову працю аж по 100 карб. місячно, а на утриманні Наркомосвіти на цілій Україні по всіх наукових інституціях та установах є аж до 2.000 учених і асистентів. Відчинено там широко двері до науки для пролетарів і селян — через пять літ може вдастся по плану одержати коло 3.000 нових наукових сил. На наукову роботу й установи асигновано аж 4 міл. карб., на термінольогічні словники аж 500 тисяч карб.

Поза тим доповідач твердо вірить, що там створять нову пролетарську культуру. Українізація відбувається „стихійно", уряд спеціяльно допомагає розвиткові української культури, хоч панує московська, як всесоюзна, зате дуже розвивається культура національних меншостей. Доповідь була дуже вдала на факти, а характеристики нової системи й плянів розвитку наукової роботи на Україні доповідач зовсім не подав.

Присутна публика досить холодно зустріла доповідь.

Проф. Рековський імєнем вийлу Наук. Товариства ім. Шевченка подякував гостеві, витаючи в його особі звязок з учеными Радянської України.

Після доповіді голова оборів запросив присутних висловлювати свої замітки або ставити запити. Одначе бажаючих дискутувати або ставити запити не знайшлося нікого, крім д-ра Свєнціцького.

Д-р Свєнціцький заявив, що тут не час і не місце говорити про розвиток і становище науки на Радянській Україні, хоч він міг би подати різні критичні завваження. Там наука щойно починає будитися до життя й не має жадних традицій. Хоче звернути увагу на те, що на Західній Україні українська наука такі традиції має. Хоч які перешкоди ставить їй польська держава, то вона всеж живе й розвивається та може бути корисною і для Східної України. Але хай уряд Радянської України допоможе розвиткові української науки на Західній Україні — допоможе тим, що допустить друковані праці на тамошній книгарський ринок. Марксізм від цього там не потерпить а через взаїмний обмін скорше ліпше змарксизується Західна Україна, відбудеться процес взаїмної акомодації. Д-р Свєнціцький пручив при тій нагоді інж. Баланіну спеціяльний лист до голови Української Науки в справі допущення на Радянську Україну до продажі тутешніх наукових видань.

Публика бурхливо витала виступ д-ра Свєнціцького.

За нашу дітвору.

Останніми часами у нас говориться і пишеться доволі багато про дітвору і молодь, тих майбутніх творців нового кращого життя. Клич: В дітях наша будучність не сходить зі шпальт часописів і ним покищо Рідна Школа і держиться. Всеж таки крім спорадичних кличів плянової опіки над дітворою і молодю у нас нема. Є тільки поодинокі прояви і започатковання на ріжних ділянках суспільної опіки і то в дуже обмежених рамцях. Але все те супроти того, що роблять інші народи для свого молодого покоління, що треба би в нас доконечно зробити, є каплею в морі, клаптиком справленим на безмежньому пустиньому одязі.

Поза кличами — дійсної реальної роботи в нас нема або дуже мало, хоч у численних випадках розвести її не було би так тяжко, якби тільки найшлися охочі до цего люди на місцях і відкликнулись бодай на зазвів з центра і по вказівках звідси започаткували якунебудь роботу.

Українське Т-во охорони дітей і опіки над молодю має надавати напрям тій роботі в цілому краю через свої Філії і Кружки на провінції. І товариство по змозі сил це робить: веде переписку з існуючими вже своїми організаціями, вимагає звітів від них, вишукує людей, які могли би в нових місцевостях нові огнища товариства створити. Але тут саме на цім і кінчиться.

ФУТРА
вялікі гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 рік осн. 1896 Тел. 21-28

новичъ і то таким жалісливим тоном, що й сам трошки прослезився. — Йди, Забежкін, але памятай, що сьогодні скорочення штатів...

Взяв Забежкін картуз і вийшов.

І вийшов Забежкін по привичці на Невський, а на Невському, на розі Садової, стало темно в нього в очах, він захитався, пошкрябав руками повітря і зі слабости незвичайної прихилився до дверей крамниці. А в ту пору з крамниці вийшов чоловік (так, звичайного вигляду чоловік, в капелюсі і коротенькому пальті) і, зачіпивши Забежкіна ліктем, доторкнувся капелюха і сказав:

— Даруйте!

— Господи! — сказав Забежкін. — Та що ви! будьте ласкаві...

Але прохожий був далеко.

— Що це? — подумав Забежкін. — Який дивний прохожий. Даруйте, каже... Та хіба я сказав що-небудь проти? Та хіба він мене трутив? Та теж міль, дрібненька мошка крильцями зачіпила. І хтож це? Мабуть, письменник, або якийнебудь всесвітній вчений... Даруйте, каже. Ось, яка штука! Адже навіть не розглянув його обличчя...

— Ах! — гучно сказав Забежкін і нагло швидко пішов за прохожим.

І йшов Забежкін довго за ним — весь Невський і по набережі. А на Троїцькому мості нагло втратив його з очей. Дві дами йшли — капелюшки з перами — заслонили і як у Неву канув незвичайний прохожий.

А Забежкін усе йшов уперед, махав руками, сяв носом, просив вибачення у зустрічних і опісля невідомо кому підморгував.

„Ого, — нагло подумав Забежкін, — кудиж це я зайшов? Каміннoостроваський... Карпівка... Зверну". — І звернув на Карпівку.

І от — трава. Півень. Коза пасеться. Лавочки біля воріт. Село, зовсім село.

„Присяду", — подумав Забежкін і присів на лавочці біля воріт.

І почав крутики папіросу. А коли крутив папіросу, побачив на хвірточці оголошення:

„Винаймається кімнату для одинокого. Жіночому полові не турбуватися".

Тричі по черзі читав Забежкін те оголошення і хотів вчетверте читати, та нагло серце сильно забилося, і Забежкін знову сів на лавку.

„Щож це, — подумав Забежкін, — яке дивне оголошення? І хіба не даром сказано: одинокому. Адже це, значить, натяк. То, мовляв, потребують мужчини... То вимагається мужчини, хазяїна. Господи, твоя воля, адже це хазяїна потребують!"

Зворушений Забежкін перейшовся по вулиці і зненацька заглянув у хвірточку. І відійшов.

— Коза! — сказав Забежкін. — Єй-Богу, справді коза стоїть... Дай, Боже, щоби коза була її, хазяйки... Коза! Адже так, при такому натяку, тут і женитися можна! І женюся. Єй-Богу, женюся. Якщо, наприклад, є коза — женюся. Баста. Десять літ ждав — і ось... Доля... Адже, якщо розглядати справу вичерпуюче, якщо комнати винаймає — значить помешкання є. А помешкання — хозяйство, значить, повна чаша... Підтримка... Квітки на вікні. Занавіски із тюлю. Занавісочки тюлеві. Спокій... А у свята холодний борщ! А жінка, скажім, дама солідна, порядок обожає, порядком цікавиться. І сама в шовковому халаті павою по кімнаті ходить. І все так величньо, все так благородно і все лише питає: а чи не хочеш, Петрусю, їсти? Ах, яка штука! Ну, теж то хазяйство. Корова, а можливо, що й дійна коза. Краще нехай буде коза — жре менше.

Забежкін відчинив хвіртку.

— Коза! — сказав він, задихаючись. — Біля паркану коза. Адже коли коза, то й жити не важко. Якщо коза, то навіть смішно... Нехай Іван Нажмуднович завтра скаже: „От, мовляв, дуже мені тебе жаль, Забежкін, але ти звільнений із-за скорочення штатів"... Хе-хе, ей-Богу смішно... Здивується, сучий син, зачудується не-мало, коли після слів таких до ніг не впаду, просити не буду... Будь ласка. Коза є. Коза, чорт мене побери зовсім! Ах ти, яка шкідлива штука! Ах ти, сміх який!... А жіночому полові дуля яка, до чого то дожив жіночий пол — не турбуватися. Не лізь, мовляв, комар тобі на ніс, тут його величність мужчина потрібний...

Тут Забежкін іще раз прочитав оголошення і [illegible] груди вгору, на радощах увійшов на [illegible]

(Продовження буде.)

Переклад з російської мови.

Централя не може місяцями, а то й роками діждатися відповіди від своїх таки Філій, про приватні особи вже й не згадуючи. Можна писати, писати, писати — а вони зумують мовчати, мовчати, мовчати.

Правда, колиб товариство розпоряджало фондами, могло би при централі завангажувати платну силу організаторську, яка на місцях контролювала би стан Філій і їх діяльність і подавала нові проекти роботи відповідно до місцевих потреб і умовин життя. При фондах можна би запомагати Філії, творити захисти, порадні матерей, вакаційні оселі, діточі санаторії й інші того роду інституції — можна би видавати часопис про охорону дитини, влаштовувати курси суспільної опіки для вишколення провідниць діточих садків, захистів, ясел і т. п. І багато ще дечого можна би зробити, якщо товариство мало би гроші. Але й без гроша діло пішло би, якби ціле наше громадянство більше інтересувалося такими справами і не переходило над ними до денного порядку.

Ми покищо маємо до розпорядимости тільки слово і те слово кидаємо раз-у-раз в тій думці, що хоч соте стане тою іскрою, що спалахне в огонь, який обхопить серця і створить діло. Але до діла, громадського діла треба людей, треба безпосереднього порозуміння між ними, вимін гадок усіх тих, які досі справами опіки над дітьми займалися або займаються. І щоби таке взаїмне порозуміння зініціювати, скликає наше товариство на день 8. грудня ц. р. анкету з відпоручників своїх Філій і Кружків, а також представників всіх тих організацій, які займаються якнебудь дітворою і молодю. Анкета розпічнеться в годині 10-ій в домівці товариства при вул. Бляхарській 11. На денному порядку поставлено два реферати: О. Макарушківної **„Суспільна опіка над дітьми в Чехословаччині"** і К. Малицької **„Що у нас зроблено досі на тім полі, а що треба робити"**. По обох рефератах відбудеться дискусія, якої висліл має стати для централі і споріднених з нею товариств директивою, як справу суспільної опіки у нас зорганізувати і пляново дальше повести.

Крім запрошених відпоручників може в анкеті брати участь кожний, хто тільки інтересується цими справами, кому добро дітворн і молоді лежить на серці. Може в такому зближенні всіх і вся виявляться нові сили організаційні, зродиться нові проекти будови найважнішої під теперішній момент будівлі — **опіки над дітворою.**

Константина Малицька
член Президії У. Т. О. Д. М.

Українська гімназія в Празі.

(Допис з Чехословаччини.)

Прага, 28. листопада 1927.

За останній час в деяких чеських часописах („Lidové Listy" від 13-го жовтня ц. р., Ceské Slovo від 18-го жовтня та ін.) появилися замітки з описом непорядків в українській гімназії в Празі, про які вже давно знали батьки учнів цієї гімназії, але, на жаль, не в силі були їх усунути.

Скажу декілька слів про історію самої гімназії. В 1925-ому р. в Празі відкрито на кошти чеського уряду українську школу по типу реформованої реальної гімназії (особливість її — латина в 4-ої класи, а не в 1-ої класи, як це є в класичній гімназії), що мала обслуговувати як дітей-сиріт, вивезених з табору Шепюрно в Польщі, так і дітей емігрантів, що опинилися в ЧСР. Зверхне керування гімназією доручено міністерством Освіти Українському Педагогічному Інституту в Празі.

Здавалося, що такий зв'язок гімназії з інститутом буде на користь обом установам: гімназія використає в своїй діяльності авторитет і досвід Педагогічного Інституту, а Інститут придбає взірцеву школу для практичних вправ студентів інституту. Але дійсність не виправдала цих сподіванок.

Гімназія увесь час жила без жадного керівництва подібно тому човну, що пливе без керми і вітрил, а Інститут і досі не має дійсної взірцевої школи для практики своїх студентів.

Те безладдя, що творилося в гімназії, давно вже непокоїло батьків, і Батьківська Рада, що існувала при гімназії до кінця минулого шкільного року, не один раз вказувала адміністрації гімназії на ці непорядки й навіть злочинні дії, що пускалися окремі представники зі складу учительського й виховательського персоналу гімназії та хлопячого при ній інтернату. Але дирекція гімназії і Сенат Інституту байдуже ставилися до голосу Батьківської Ради і навіть зовсім перестали рахуватися з її існуванням. Отже взірцева школа ігнорує важливий елемент в житті школи — родину, а тим самим адміністрація гімназії перебрала на себе всю відповідальність за життя гімназії.

Користуючись матеріялами Батьківської Ради, а також власним спостереженням з характері опікуна одного з учнів гімназії, наведу тут головніші непорядки з життя гімназії за минулі шкільні роки.

По-перше, привласнення тілесної кари в хлопячому інтернаті гімназії вихователем Л. Не дивлячись на констатування цього факту, Сенат Інституту тримав Л. на посаді вихователя аж до початку листопаду цього року і лише тепер перевів його на посаду в господарському відділі інтернату.

По-друге, незвичайну неуспішність дітей в поодиноких предметах, особливо в латині, математиці й нових мовах. Розуміється, тяжко сказати, що тут треба віднести на рахунок зовнішніх несприятливих умов (жахливий стан інтернату, відсутність підручників) і що слід приписати на рахунок самих учителів. Так, учитель математики К. додержується того принципу, що учні мусять відразу зрозуміти новий матеріял, який подається в класі, а тому **відмовляється** повторювати своє пояснення навіть і тоді, коли вся кляса не зуміла схопити його викладу. Учитель історії Х., „не мудруючи лукаво", зводить пояснення нового матеріялу до... перекладу в класі тексту з російського підручника на українську мову. І т. д.

Якби то не було, але наслідки шкільної праці дуже злі: так, в кінці минулого шк. року на 69 учнів гімназії 12 учням було призначено повторні іспити, 2 нецензифіковано, а трьох визнано „незадатними". Добрим показчиком того, що в гімназії не все гаразд з боку навчання й виховання є кількість учнів, які вступили в гімназії серед минулого шк. року, а саме — 16!

З особливою безсердечністю ставиться адміністрація гімназії до тих учнів, яких вона визнала „безнадійними": замість того, щоб подбати про приміщення їх до будь-якої професійної школи, вона просто викидає їх з гімназії. Нещасні підлітки змушені були податися до Франції, де й стали на тяжку фізичну працю, а частина їх опинилася тепер в Мароко. Так заопікувалася адміністрація гімназії тими дітьми, яких вивезено з табору в Польщі.

По-третє, відсутність в програмі гімназії релігії, хоча Батьківська Рада не один раз настоювала на заведенні релігії в гімназії на засадах, прийнятих в чеських школах: релігії вчаться лише ті діти, батьки яких заявлять про це своє бажання.

По-четверте, розбещеність дітей, яка знаходила сприятливий ґрунт в цеумінні адміністрації школи направити енергію дітей в бік здорових розваг і задоволення духових інтересів, а також у невідповідному поводженні деяких учителів і вихователів, що зовсім не могли служити взірцем до переймання для своїх учнів. Дирекція гімназії байдуже ставилася до відвідування учнями заборонених вистав кіна заборонила учням вступати до Товариства „Сокіл" і т. д.

По-п'яте, недбайливість адміністрації гімназії щодо фізичного стану дітей. Так, шкільний лікар констатував, що учні багато терплять від паразитів і є загрожені епідеміями. Директор чеської дитячої клініки писемно зробив зауваження, що учні вступають до клініки „занедбані й брудні".

Слід також вказати на те, що гімназія усунула фахового інструктора в справі фізичного виховання п. Хв., щоб передати його лекції учителю... малювання, бо останньому не вистачало годин до норми, встановленої для штатного учителя.

Нарешті, зневажливе відношення адміністрації гімназії до естетичного виховання. Досить навести той факт, що адміністрація гімназії без жадного попередження усунула відому всій Україні диригентку п-ю Щ., яка давала в гімназії лекції співу, щоб також передати її лекції учителю, який потребував додаткових годин для штату. Так духові інтереси дітей адміністрація гімназії приносила в жертву перед матеріяльними інтересами окремих осіб.

Отже ні розумове, ні моральне, ні фізичне, ні естетичне виховання не було поставлене так, як можна було сподіватися від української гімназії в **Празі**, де мається великий контінгент спеціялістів, що здобули собі добре ім'я попередньою працею в українських середніх школах.

Але цей жахливий стан української гімназії в Празі, який накреслив я тут лише в загальних рисах, мало хвилював як адміністрацію гімназії, так і Сенат Педагогічного Інституту. Більш того, друковане звідомлення гімназії за 1926-7 шк. рік (Прага, 1927 р., 15 стор.) складене в таких тонах, що, мовляв, все є гаразд, — „на Шипці все спокійно".* Справді, на 4 стор. „Звідомлення" читаємо, що „на долю директора гімназії проф. д-ра Я. випала тяжка справа упорядкування життя гімназії". Про це „упорядкування" заговорили вже навіть чеські часописи.

І от лише після того відгукнувся Сенат Інституту і взявся за ратування положення гімназії, але вигадів на краще майбутнє покищо нема й не може бути, якщо Сенат і надалі зведе свою реформу гімназії лише до пересаджування з одного місця на друге сучасних учителів і вихователів гімназії та інтернату, (вихователя інтернату посаджено на купівлю бараболі й т. ін. для інтернату, одного з учителів гімназії — на тимчасового директора гімназії, бо директор гімназії після тяжкої праці по упорядкуванню її взяв довготермінову відпустку, і т. і.). Самим положенням річей диктується тільки один вихід: радикальна зміна майже всього учительського й виховательського персоналу, щоб дійсно створити в гімназії новий дух замість того, яким тепер перейнято усе життя школи та інтернату. Тут як найбільше до речі стануть слова з відомої байки Л. Глібова:

Хоч десять раз пересідайте,
Нема хисту — от і все!

Цей єдиний вихід з того положення, що склалося, стає тим більше конечним, що з перенесенням гімназії з Праги до села Ржевниці (45 хв. їзди залізницею від Праги) гімназія відходить з поля зору громадянства, яке, хоча й було до цього часу бессиле вплинути на поліпшення справи, все-таки вперто підіймало свій голос на захист дітей перед тими чинниками, яким є довірена доля молодого покоління, — нашої надії на кращу майбутність.

Ст. Сірополка.

* Не можу не навести тут що одної характерної риси звідомлення, а саме — дирекція гімназії (звідомлення підписане п. директором гімназії) кваліфікує учнів дітей емігрантів з В. України, як громадян УСРР. (!?)

Проти просвітньої роботи.

Новий виступ кремянецького старости.

Виконуючи постанову загальних зборів членів Т-ва „Просвіта" та ухвалу культурно-освітньої конференції з дня 16-го жовтня ц. р. Рада Т-ва мала започаткувати сезон просвітньої роботи просвітно-господарськими курсами, що мали відбутися на протязі місяця грудня. Про дозвіл на переведення курсів внесено до староства відповідне прохання дня 9-го листопада. Курси мали таке практичне завдання: дати слухачам методичні підстави для ведення просвітньої роботи на місцях та поширити світогляд останніх шляхом зазнайомлення з основами політично-суспільних і господарських наук.

Кермуючись зазначеними міркуваннями щодо мети курсів, Рада в програму їх включила такі дисципліни знання: 1) методика просвітньої роботи, 2) політична економія, 3) конституції головних європейських держав, 4) громадознавство, 5) кооперація, 6) сільське господарство, 7) українська мова (в звязку з красним письменством).

Дня 24. XI. ц. р. представникові „Просвіти" п. М. Марнюкові зазначено в старості, що староста дав дозвіл на курси лише трьохденні і з програмою виключно культурно-освітнього змісту. Дня 25-го листопада заступник голови Ради Т-ва „Просвіта" п. С. Жук особисто мав розмову в справі курсів з референтом староства, який повторив йому повнще рішення старости в справі курсів.

Таким чином курси, намічені Радою, не відбудуться, бо цілком ясно, що Рада не може погодитися з подібним рішенням староства, яке нічим не узасаднене, тимбільше, що статут Т-ва „Просвіта" цілком виразно говорить, що Т-во „Просвіта" має право уряджувати лекції, бесіди для простого люду на теми літературні, наукові і господарські. Отсе поступування кремянецького старости у відношенні до „Просвіти" є нічим іншим, як лише порушенням ним найосновнішого права „Просвіти", а саме вказаної статутом культурно-освітньої діяльности. З уваги на таке поступування старости Рада Т-ва „Просвіта" протестує і вносить до воєвідства зажалення. Всіх-же членів Т-ва закликається до дружної, солідарної просвітньої роботи по наміченому загальними зборами пляну. Лише сила духа і витривалість доведуть нас до перемоги!

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
получає у великім виборі, фірма
— АНТІН УВЕРА —
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Станіславі.

Відгуки дня.

Зима.

Тихо, підступно як воєнне лихо — прийшла до нас зима. Ще день передтим полудневий вітер співав про край фіг і помаранч, а очі шукали по деревах нового цвіту. Та десь по півночі змінили вітри сторожу і замість полудневика повіяв сходовець. На ранє не другий цвіт заблів на деревах, а перший сніг припав самітні вітри.

Присіло все, привчилось від літа: хати, городи і поля. Тільки ліс на обрію вирізнявся надувся, погрубів. Чорніє збитою етіпою і зашиття втечу білих піль

Зима...

З сірої пазухи неба летять білі жайворонки, крутяться над чубами дерев, заглядають у вибиті вікон і змучені мандрівкою сідають на землю. Легесенький шорох їхніх крил заколисує всіх до сну.

Хати, городи і поля...

Тільки ліс, що муром станув далеко геть — на обрію, не дається ще дрімоті: раз-у-раз шумить, галузяним видає, головою потрясає. Але й він за день-два засне під вагою крил білих жайворонків.

Тоді настане тиша, як у перші перед „Христос воскрес". Кожний звук застрягне у снігових кучугурах, кожний крик защипнеться на замерзлім піжні, кожний сміх осяде на загаті.

Зима...

Замре усе життя в природі. Ні паростей нових не пустить горлий дуб, ні не розвинуться благовонні квіти, ні зелень трав не тішитиме ока. Під ковром холодним все ждати буде сонця, яке знову по материному зогріє заповітний світ.

Замре усе...

Усе?!...

Не все!! всеж таки є ростини, які сама в початком сьогорічної зими почали виглядувати з під снігу і ростуть і ростуть і ростуть.

Як гриби по дощі...

Нема ні стриму ні ліку їм.

Це кандидати на послів...

Старі пники, що вже літами спочивали і ніхто не думав про них як про живучих, виставили голови в під снігу і всьому світу сповіщають: „Ми — до сенату!"

Молоді, зелені відсмики, що ще від кожного вітру гнуться і хіба на бачення добрі, галасують: „Ми до сойму!"

І ростуть і ростуть і ростуть...

І кричать і кричать і кричать...

Але зима ласкава. Може спинить їхній ріст, заглушить їхній крик.

Адже паперу не стане на списи кандидатів!

Хіба, що діти будуть на снігу виписувати!?...

Галактіон Чімка.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

Литовська нота до Ліги Націй. — Конференція Штреземана й Літвінова.

Варшава, 27. листопада 1927.

З Ковна наспіли вісти, що прем. Вальтемарас вислав до ген. секретаріяту Ліги Націй нову ноту, в якій звертає увагу на агресивні плани Польщі супроти Литви. Каже, що на виленських нарадах при участи прем. Пілсудського обговорювано проект збройного заняття Литви польськими військами та що польський уряд організує збройні відділи лит. емігрантів.

Берлін, 27. листопада 1927.

Бюро Вольфа оголосило німецько-більшовицький комунікат, що на конференції Літвінова і Штреземана звернено увагу, що становище Польщі супроти Литви загрожує мирові. Комунікат цей вручено всім дипльомативним представникам, акредитованим у Берліні і Москві. Текст комунікату подано до відома урядово польському послові в Берліні Ольшовському. У комунікаті подано, що обі дипльомати згодилися щодо того, що треба оминати порушення мира і що всі трудноші слід полагоджувати мирово.

„Берл. Цтг. ам Мітаг" подає, що Штреземан на раді міністрів здав звіт із своєї конференції з Літвіновим.

РУМ. КОРОЛЯ КАРЛА І. ОТРОЄНО?

Букарешт, 27. листопада 1927.

Аг. Радор подає: Віденська преса мадирської нижчої палати Гусар заявив, що румунського короля Карла І. отроєно. Про це повідомляла королева Кармен Сильва цісаря Франца Йосифа. Часопис „Кіш Уйшаг" додає, що Карла І. отроєно з ініціятиви рум. военної партії. Аг. Радор заперечує повищі вісти та зазначує, що всі знають, що Кармен Сильва й Ів. Братіяну мали до себе взаїмне довіря.

АТЕНТАТ НА БУРМІСТРА М. ВІДНЯ.

Відень, 27. листопада 1927.

До бурмістра м. Відня, Зайца, коли він виходив із півн.-зах. залізничного двірця після свята отворення Снігової Палати, вистрілив тричі з револьвера 28-літній Штребінгер, безробітний, електротехнік, член рад.-праової організації фронткемпферів. Бурм. Зайц знайшов ціло. Штребінгера арештовано; він зізнав, що хотів убити бурмістра, бо вважає, що він спричинив зниженя підмог для безробітних. Свого часу преса повідомляла про Штребінгера, коли він літом у Зальцбурзі вчепився літака і, висячи у воздусі, відбув довшу подорож.

БЛЬОК НАЦ. МЕНШОСТЕЙ.

Варшава, 27. листопада 1927.

Нині цілий день далі йшли переговори в справі бльоку нац. меншостей. В понеділок мають підписати виборчу умову.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ПОЛЬСЬКИХ БАНДИТІВ.

Париж, 27. листопада 1927.

Нині оголошено присуд у процесі польських бандитів. Зінчук і Паховський засуджені на смерть; Гоголєвський і Сковович на досмертні тяжкі роботи; Мрин, Намроцький і Пшибильський по 10 літ тяжких робіт, Софія Вернік 8 літ вязниці, Смігельський на 10 літ вязниці. Решта обвинуваченых засуджені на вязницю від 1—5 літ. Пятьох приявних оголосило протест проти приговорення пари смерти до обвинуваченых.

ХД. ІДЕ ОКРЕМО ДО ВИБОРІВ.

Варшава, 27. листопада 1927.

Нині радила нач. рада ХД. Постановлено, що ХД. при виборах виступить із власною листою, при чому допущена співпраця з партіями, що відповідають католицькому і суспільному характерові ХД.

ЧУТКИ ПРО ПЕРЕВОРОТ У КОВНІ.

Берлін, 27. листопада 1927.

Наспіли тут непотверджені вісти про переворот у Ковні, про поранення уряду Вальдемараса. Потвердження тих вістей нема.

НОВИНКИ.

— **ТЕЛЄФОН „ДІЛА". Подається до відома інтересованих, що телефон „Діла" є ч. 29-41.**

— **Випущені на волю.** Дня 24. листопада п. р. випущено на волю арештованих у звязку з убийством Гуся Михайль Сте-

пашко, студ. політехніки і Антона Гуменюка, студ. фільософії, бо підозріння проти них виявилося цілком безпідставне. День передтим випущено Романа Шухевича, студента політехніки і Буцала, які перебували у вязниці від кількох тижнів під замітом злочину з § 58, 59 і 67 к. в.

— **„Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка"** у Львові вислало з приводу смерти Пшибишевського на руки Голови Т-ва польських письменників у Варшаві, Леопольда Штафа, таку телеграму: „Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові переслає вислови найглибшого співчування з приводу скону Станіслава Пшибишевського, якому українська література завдячує неодно зерно творчої думки та неодну іскру натхнення.

— **Темна хроніка.** Ціла шайка фальшивників банкнотів виправдувалась перед львівським карним сенатом, що по вина у фабрикації 50-золотівок і 20 доларівок. Називаються вони всі однаково: Бернард Бер, Маркус Пельц, Герш Разхфляйш і Йосиф Льотріпгер. — Дотепний ошукавець, що недавно продавав по домах буцімто магістратські розпорядки про нові правила чистоти, знову вирнув в одним місці і хотів продати свій гумористичний плякат одному власникові дому за 3 зол. 50 с.

— **„На Баторія".** Цей вислів „перевезений на Баторія", „сидить на Баторія", стане небавком анахронізмом. Вязниця при суді на вул. Баторія буде від нового року скасована наслідком того, що наресті признали її стан суперечний із мінімальними домаганнями гігієни. Теперішні мешканці цього негігієнічного захисту переїдуть частинно до т. зв. „Бригідок", частинно до Дрогобича та Билгомі.

— **Львівські трагедії.** Ще одна молода жінка Софія Ульман, на вул. П. Скарги, пробувала отруїтись сулемою; причиною — невластенія. — Родина Козюка на вул. Шпитальній уже тиждень шукає 19-літнього сина Степана, який шеф мов камінь у воду, а віддавна був сильно схвильований.

— **Смерть законниць наслідком загоріння.** В Кукизові у монастирі СС. Родини Марії черниця затопила піч, напалену кам'яним вуглем. Наслідком того згинули дві черниці, а три відвезено до шпиталю.

— **Гімназист удушився газом.** При вул. Хмельовського 17. утопився в газовій лазничці ученик 6. гімн. кляси Антін Рановський, затроєний газом, що добувався з пічільної інсталяції.

— **Динамітовий вибух у Здолбунові.** На заліз. стації в Здолбунові підчас переладовування більшовицької залізної руди призначеної для Німеччини наступив вибух. Вибух ранив тяжко шістьох робітників, а одного вбив. Спец. комісія з піротехніком веде слідство. Це вже другий такий випадок при вивантажуванні залізної руди в СРСР. Кажуть, що у більш. вагонах були підложені динамітові патрони.

— **13 нових адвокатів** зродилось одного дня у Львові; стільки вчора вписала в свій список адвокатська Палата. З цього є 10 жидів.

— **Бандитизм.** У Петричах бандити перешукали домовини у гробниці багатої родини Дженевських, сподіючись найти там дорогоцінности. — У жовківському повіті, селі Жовтанці, піймали шайку бандитів, що при крадіжі свинней стріляли до гайового; все це доокольчні люди. — У Ришковій Волі (Ярославщина) зловили бандитів, що в масках із рушницями, ограбили недавно хату місцевого господаря. — У Волиці, біля Мостів Вел. якийсь бандит пострілив гайового через вікно в його хаті і втік.

— **Відень лякається подруж.** Віденці гадали, що минулий рік є рекордово низьким щодо числа шлюбів зареєстрованих в їх місті. 1926 р. було їх тільки 16.288; на половину менше як у 1920 р. Цей рік перевершив усі сподівання. Лише 15.000 пар у мільйоновій столиці вважалось зрікнись своєї свободи для насолоди домашнього огнища. Коли шорому 1200 пар менше занявть себе подружам, то Відень за „фатальних" 18 літ зможе оголошувати кожний шлюб замість найкращої театральної вистави!

— **Рекорди.** Новий член нью-йоркської біржі заплатив за місце своєму попередникові 300.000 дол. — Берлін бачив небувалу демонстрацію: безробітних акторів, що маніфестували на вулицях міста. У Німеччині є тепер 14.000 акторів без хліба. — Рада Народніх Комісарів у Москві призначила 4-8 міл. рублів на будову величавого кінового міста на Воробйових Горах у Москві. Там фабрикуватимуть річно 60 фільм.

— **Чудо.** Французька преса стверджує, що останніми часами трапились у відпустовім місті Люрд два видужання, яких лікарі не в силі розяснити природним способом. Якась панна Дельо, що мала в шлунку рака, повторіла нежданно. Лікарі є безсильні супроти цього явища.

Друге видужання зустріло некатолика англійця Гаррісона, зовсім спаралізованого після затроєння. Коли Гаррісона внесли до чудотворної печери, він вийшов звідти сам і ходив нормально як колись.

— **Роман японського князя.** Японський уряд вислав видавцям усіх японських часописів таке повідомлення: „Подаємо вам до відома, що категорично забороняємо вам друкувати найменшу звістки про недавну зустріч князя Гінаші-Кумі з якоюсь французькою дамою". Річ іде про француженку, з якою князь навязав роман кілька літ тому в Парижі. Тепер вона приїхала відвідати князя в Японії і вони зустрілись на англійськім кораблі в Йокогамі. Нелегко бути князем!

— **Відгомін трагедії Макса Ліндера.** У Парижі починається небавком процес, що пригадає світові талановитого фільмового артиста Макса Ліндера. Ліндер застрілив себе та свою жінку два роки тому. Паризька преса повідомляла світ, що причиною був його нервовий розстрій. Тепер, коли діло йде про признання права до виховання його 3-літньої доньки, про вирішення спору між його родиною і родиною його жінки, тепер тумно, що причиною трагедії Ліндера було страшне розчарування щодо своєї жінки, яка, як він пише в своїх останніх листах, була демоном під маскою янгола. Він не міг пережити її невинних зрад. Процес має незвичайних заступників: мати Ліндера вибрала собі за адвоката бувшого президента Франції Мілерана, а мати жінки Ліндера славного юриста та дипльомата Поль Бонкура. Процес буде дуже сумним епілогом небувало-всміхненої карієри Макс Ліндера!

— **Світова всячина.** У Берліні та околиці починає ширитись дифтерит і шкарлятина, головно між шкільною молодю. У листопаді було 300 занедужань; кількадесять випадків смертельних. — Турецький уряд стверджує, що фірія Аркос у Константинополі фінансувала тайний комітет, що підготовлював там комуністичний переворот; кількадесять членів цього комітету арештували. — У Мексику розстріляли 4-ох обвинуваченых у замаху на ген. Обрегона, між ними одного католицького священника. — Помер кн. Альфред Віндішгрец бувш. австр. премієр в р. 1893. і головa палати панів. — Літвінов і Луначарський приїхали до Берліна і мали розмови із Штреземаном на тему конференції роззброєння. — Берлінська авторка Діксен-Голіцер вибирається літаком до Америки і має намір здати там летунський іспит. — Рада римського університету признала поетові Аунціо титул д-ра літератури, говоріє [illegible] У Сакконі відкрили [illegible] чехословацької вистави.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією ін. Стадника (вул. Шашкевича).
Перерва по причині виїзду на провінцію.

Міський великий театр:
28-го „Визволене" Виспянського, у головній ролі з Остервою.
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новий":
„Найкраща з жінок", оперетка.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.
„Палас": „Заказана дільниця Альжиру".
„Лев": „У царстві зеленого дракона" з Льон Чанеєм.
„Аполло": „Зов моря".
„Фатаморгана" „Фаворита Ротшильда".

Дописи.

СУДОВА ВИШНЯ. (*Ще одно спростування на тему: До відносин у місті і повіті*). На основі арт. 33. прес. закону в інтересі правди, щоби на долі не появлялися неправдиві дописи і взаємні обвинувачення щодо господарки в кооперативі „Народний Дім", прошу помістити моє спростування як бувшого директора-справника і одинокого інтелігента в Управі. Правдою є, що я обняв функцію справника кооперативи „Український Народний Дім" в Судовій Вишні зараз по уступленні п. Теодора Бобака, а зрезигнував з цего становища щойно в червні ц. р. і на основі моїх спостережень, по провіренні книг і діловодства за часів п. Бобака подаю що слідує: Не солідаризуюся зі спростуваннями пп. Г. Клоса, І. Качмарика, М. Кушніка і Стаха Юраса, бо в переважній части є незгідне з правдою, а передовсім щодо цифр білянсових. В році 1925 дефіцит виносив лише 1741 зол., а не як подано 6.78 зол. 84 гр. і цей дефіцит походив з різниці на курсі доляра, по причині затягнення кількох позичок довгових попередною Управою. Дальший дефіцит в році 1926 і в І. чвертьрічу походив теж з тої причини і наслідком високих відсотків, виплачених "Центробанкові" та іншим віряителям, бо в тому часі приходили платности, а відсотки з огляду на девалювацію золотого були високі. Господарка п. Теодора Бобака на загал була добра і мала на меті поважний план розбудови кооперативи, однак невідповідний час не сприяв цим замірам і тому то пани цей стоїмусь з уперед-

редженням деяких громадян. Правдою є що я обняв по п. Бобаку відбудовану пекарню, шопу, в котрій міститься робітня Маріяна Кушніка, члена Управи і відбудовану салю, а після рахунків і актів кооперативи, ствердкую що будови ці переведено в роках 1924 і 1925 за управління попередньої Управи: пекарню пущено в рух в лютому 1925, а торговля солею розпочалася в січні 1925 р. За дефіцит поносить вину Надзірна Рада, в передовсім п. д-р Гайдучок, бо він як голова контрольної комісії не переводив ревізій і на мою замітку в грудні 1925, коли я ще не був членом Управи, чому не відбувається контроля, — заявив — що чекає на догідний час, бо Бобак є його ворогом і він мусить на ньому пімститися за якусь кривду. Щодо вкладки другого директора п. Біленького, то цю справу в червні 1926 Надзірна Рада полагодила в цей спосіб, що признала йому 24 проц. від початку вкладки, а вкладка ця до цього часу не є обрахована, не виплачена а кооперативна не понесла в цьому випадку ніякої страти і до нині пори користає з вкладки. Неправдою є, щоби загальні збори дня 4. липня 1926 ухвалили, що мається внести скаргу до суду на п. Бобака, а лише сама Надзірна Рада з д-ром Гайдучком сконструювала карне донесення за проступок з арт. 115 закону про кооперативи і ця справа в суді досі не покінчена. Правдою є, що д-р Гайдучок не любить інтелігенції і сказав сам передімною, коли С. Козак старався про льокаль для Районової Молочарні в Народнім Домі, що інтелігентам, це є його ворогам, до Народного Дому є вступ заборонений. З тої причини районова молочарська кооператива для браку льокалю не могла існувати. Правдою є, що п. д-р Гайдучок керує сам одним цілою кооперативою, бо є лише одним інтелігентом в Надзірній Раді, а в Управі по моїм уступленні є лише міщани ремісники, від яких д-р Г. вимагає, щоби всі йому повинувалися і це було причиною, що я не міг працювати в Управі, а хто спротивлявся п. д-ру Гайдучкові, того він вважав своїм ворогом а також і кооперативи. Правдою є, що пекарня приносить пересічно місячно що найвище 150 зол. доходу. З гуртівні солі нема майже ніякого доходу, а часами є страта: сіль дається на кредит, довжники не платять на час, а платність для гуртівника виносить 14 днів. З тієї причини заходить потреба затягання позичок на заплату за сіль і так було також за моїх часів. Цифра 6278 зол. 04 гр. дефіциту походить з контролі п. д-ра Гайдучка, як нефахової людини, бо інспектор Ревізійного Союзу в своїх люстрадах в грудні 1925 і в травні 1926 цієї цифри не устален, як рівнож не знайшов товарового манка на основі книг кооперативи. Замічу, що кооператива Народний Дім в бічучім році не відбула ще звичайних загальних зборів, а чому над тим не хочу розводитися. Найокладніші інформації про те як і про відносини в кооперативі може подати Ревізійний Союз у Львові. Дописи є наслідком нездорових відносин в Судовій Вишні, а санація цих відносин є неможливою. — З високим поважанням *Володимир Гавацький* емер. судія.

* * *

Від Редакції: З болем серця ми примушені містити всі ці спростування зі Судової Вишні тільки тому, що вони покликуються на відповідний параграф нового „пресового закону. Та вже й нам стидно за них, стидно за судововишківську громаду, стидно за те, що в ній діється абстрагуючи від того, хто є причинником таких відносин. Жалко місця в газеті, жалко і читачів. Постараємося у будучині ніяких дописів зі Судової Вишні не містити, щоби вони не заливали потім газети „спростуваннями".

НАДЗІРНА РАДА і ДИРЕКЦІЯ

Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові

подають до відома Українського Громадянства сумну вість, що

Д-р Теофіль Кормош

член-основатель і довголітний член Надзірної Ради Центрального Кооперативного Банку у Львові

упокоївся по короткій а тяжкій недузі в суботу, дня 26-го листопада 1927.

Похорони Покійного відбудуться в понеділок, дня 28. листопада ц. р. в год. 2-ій пополудні в Перемишлі.

Надзірна Рада і Дирекція „Центробанку".

Ратункова акція.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На вкл. книж. ч. 8165 Центро-Банку вложили дальше в доларах:

„Січ Запорожська" в Маттапан Мас. Злучені Держави (члени Степана Чоп-

ка) 50, **о. Евстахій Сидорлн в Сиракюс, Новий Йорк — збірка 475,** (на що зложилися: загальна збірка в церкві 323, Сестринство Н. Серця Хр. 50, Брацтво св. Івана Хрестителя від Соединенія" 25, Брацтво св. Михайла від О. Р. Б. 25, Брацтво св. Петра і Павла від У. Н. С. 15, Руcько-Український Клюб 12, Брацтво св. Ольги від Провидіння 10, збірка Євдохи Біт 15), **разом 525 доллрів.**

На цю саму ціль зложили в золотих:

Через „Доставу" збірка шкільних дітей в Кобиловолоках п. Янів ад Теребовля, для молоді потерпівшої від повені (по потученню порта) 11.85, Гуртож студентів українців, Познань, збірка 48.10, Ірина Людкевич, Лаврів, жертва дітей в Лаврові для дітей потерпівших від повені 2.92, Комітет допомоги на м. Львів, збірка, а то: а) в Успенській церкві: Е. Сойка 2, М. Куранщина 0.50, Н. Н. 1, д-р Юзич 20, А. Домнюк 2.50, А. Савицька 5, б) в церквах у Львові дня 18. XI. 1927 218.50 і 1 доляр — разом 240.50 і 1 доляр, Микола Драган, Літомерниці, Чехословаччина збірка емігрантів членів УГА., а саме кч.: Драган Микола 10, Данилюк Микола 10, Данилюк Володимир 10, Борис Федір 5, Колодій Іван 5, Турчин Адам 5, Фещак Дмитро 10, Василишин Василь 10, Гавчак Стах 10 — разом кч. 75, по потученню на порто 5, нетто кч. 70 або 18.34 зол., Тов. студентів „Основа" в Празі 100 кч. т. є 26.20 зол., Повіт. Комітет допомоги Городенка 580, Адв. д-р Іван Блажкевич Дрогобич 50, Народний Дім, кред. кооп. в Дрогобичі 250, о. Пелехатий, Дмитровичі н. Вишники збірка 27.70, Архип Войчик, Костилка гм. Варховичі на Волині, збірка 24.50, Комітет допомоги в Яричеві Новім, збірка 164.10, по потученню видатків 31.42 — переслано до Центро-Банку 132.68, Адв. д-р Душенчук, Зборів, збірка 22, Інж. Василь Добровольський, Варшава через „Діло" 15, Через Алміз. „Ноної Зорі" у Львові: Микола Баранчук, Зборів 20, Уряд парох. Печеніжин, збірка 47, Кат. Т-во Укр. Дівчат ім. св. Йосифа у Львові 7.50, Я. Кульчицька Львів 4. — разом 78.50, через „Просвіту": Дирекція укр. прив. гімназії в Рівним 107.60, через Зем. Банк Гіп.: Ом. Білинський упр. школи, Рівнине 100 кч. т. є 26.20, через Варшаву: о. А. Черепанин Сенкт Йозеф, Місурі 11.40 дол. т. є 98.22, Український Комітет доп. в Олеську, збірка в громаді 180.07, Уряд парох. в Скоморохах н. Золотий Потік 3.10, Редакція „Української Громади" в Луцьку 119.95, Осип Сайка, Прага, від Українського Університету в Празі 126.26.

Разом 2.148.63 золотих і 1 доляр.

Попередньо виказано 41.347.71 зол. і 11.982.40 дол. Отже разом зложено досі **43.496.34 золотих і 12.508.40 долярів.**

✝ Посмертні згадки.

Д-р Теофіль Коркош.

Сумна вістка прийшла до Львова з Перемишля в суботу 26. ц. м.: там помер після короткої недуги (запалення легенів) тогож дня в 7. год. ранесько визначний український діяч, довголітній провідник Перемищини у народній роботі — д-р Теофіль Кормош, прожривши 66 лят.

Смерть д-ра Т. Кормоша — важка втрата для українського громадянства, зокрема для українських економічних установ. Бо Покійний — один з піонірів нашого економічного відродження, один з найбільше заслужених національних діячів на західних „окраїнах" нашої нац. території. Поселившись у Перемишлі, приступив він ще у 80-их роках м. ст. до активної роботи на культурно-освітньому й економічному полі Перемищини і сусідних повітів. Разом з пок. дир. Целінським, проф. Олексою Яремою й о. хан. Стрийським поставив він основи народньої організації Перемищини, яка з кількинадцять русофільського бастіону завдяки їх трудам перемінила своє обличчя і заборолом свідомої української думки над Сяном. Скільки це коштувало труду, зусиль, скільки важких хвиль треба було перевести — нинішнє покоління навіть собі не уявляє.

Найбільші заслуги має Покійний на економічному полі. Вже перед 40 роками він зрозумів, що шлях до визволення веде через економічний добробут, через господарську незалежність народу. З тою думкою він приступив до основання кредитового товариства „Віра" в Перемишлі (1890), з тою самою думкою видав і підручник „Про стовариш.ення заробкові і господарські". Таким чином Покійний став у повнім того слова значінні піонером нашого кооперативного руху, передовсім же наших кредитових установ. Був основателем „Руської (тепер Української)

РУТИНОВАНОГО солиситатора пошукує адвокат Ротфельд в Знесінню вул. Крампнерів. Інформації між 5—7. 1007 1—1

УЧИТЕЛЬКИ Р.Ш. На дуже догідних умовах виконує для Вас кравецькі роботи лише А. Огроднік, Жовківська 28. 980 3 3

ДИВАНИ, хідники, портієри, **фіранки,** меблеві матерії по фабричних цінах **ВДНК** площа Марійська 5. І поверх. 911 7—20

ГОДИННИКИ тільки від найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лит з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 40—?

ПОШУКУЮ Ольги Боровської учительки з Вікна (Окна) на Буковині. Ласкаві зголошення: Олександра Левандовська Перемишль, вул. Попелів ч. 4. 997 2-2

Шир ть наш часопис!

Застаю дружину свіжу і здорову, повертаючись до дому, хоч сьогодня велике прання.

Від часу, коли маємо RINSO, скінчилися труди і мозолі, получені з великим пранням.

Прання стає забавкою для господинь дому, не тратячи щоденних праць господарських.

І кошти получені з пранням стали мінімальні.

Купіть пачку на пробу, а переконаєтеся чим є RINSO для жіночого світу.

Намочіть і виполочіть — це все!

RINSO до домашнього прання. Продаване тільки в зелених пачках.

КУПОН

До п. Л. Рейдл Варшава, головна пошта, поштова скринка 472.

Прошу прислати мені безплатно пробний пакет РІНСО.

Імя та прізвище .....

Адреса .....

.....

D 5. (Проситься виразно писати)

Шадниця" в Перемишлі і директором її від часу її основання; був одним з основателів і членом надзірної ради „Дністра"; був одним з основателів і від трьох літ президентом нада. ради Земельного Банку Іпотечного; був членом-основателем і членом нада. ради Краєвого Союза Кредитового (Центробанку), членом нада. ради „Народньої Торгівлі" і т. д.

Поза економічною діяльністю повів ний займався також працею в „Просвіті", „Рідній Школі", а далеко не чужа була йому й політична діяльність. Брав живу участь у політичнім житті повіту як організатор і провідник національно-демократичної партії, перевівши у Перемишлі всі виборчі акції і взагалі заслужився немало для розбудження і зросту українського політичного життя в західних повітах української Галичини. Вдячний нарід обдарував Покійного й великою почестю: в останній каденції галицького сойму (1913—14) був він вибраний послом з перемиського повіту.

Слід зазначити, що Покійний своєю невсипущою працею причинився до поважного зросту і збогачення українських економічних і культурно-освітніх установ у Перемишлі. Був у загалі дуже рухливою людиною і не знав, що таке відпочинок. Його гостинний дім був завсіди осередком нашого життя в Перемишлі. При тому Покійний був великим товариським, любив слів і музику і сам був довголітнім диригентом хорів, цікавлячись постійно нашими співацькими товариствами.

Після українського зриву був арештований і сидів у Домбю, звідки втік до Відня, де працював м. ін. над зібраним матеріялів до І. тому „Червоної Книги". Вернувши по кількох роках до Перемишля, був арештований вдруге і взагалі в цих роках він витерпів немало.

Земля шером Визначному Громадянинові і Заслуженому Дітячеві!

*

В суботу в год. 6.30 вечером відбувається в „Дністрі" жалібне засідання представників усіх наших економічних установ, присвячене памяти Покійного. Всі установи вислали вже зі Львова десять делегатів на похорони до Перемишля, які відбудуться в понеділок 28. ц. м.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабієвича:

Середа:
28.XI. Циганка Аза.
2.XII. Ві В.
30.XI. Вихрест.
1.XII. Запорожець за Дунаєм.
2.XII. Майська ніч.
Четвер:
3.XII. Циганка Аза.
4.XII. Ганна (прем'єра), перший раз на українській сцені в Галичині. 993 2-2

Український Комітет Допомоги жертвам повені на м. Львів просить Високоповажані Пані прибути на засідання, яке відбудеться 1-го грудня ц.р. в 4-ій год. попол. у домівці „Марійського Товариства Пань" при вул. Баторія ч. 11, II. пов. Предметом нарад улаштування прилюдної збірки дня 11-го грудня, ц. р., на яку Комітет одержав позволення поліції. 1004 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

д-р Маркіян Дзерович

спеціяліст внутрішніх недуг

ординує від 1. грудня 1927

у Львові вул. Кохановського ч. 100

пристанок трамваю 3, 6, 7.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

858 **Пересвітлення Рентгеном** 18—24

Д-р Кляра Кеннерова

лікарка

в Перемишлянах

повернула і ординує як передтим.

944 Лічення кварцевою лямпою. 3—3

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в Станиславові

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі коронки, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і біленя зубів. — Приступні ціни — догідні условія. 794 32—?

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-р Симона Раппапорта Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і випимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. Ц. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1018 Полякам в сплатах. 1—5

ДІМ ГЛИНЯНСЬКИХ КИЛИМІВ

Львів, Площа св. Духа

(біля віден. кавярні і костела ОО. Єзуїтів)

945 **поручає:** 2—4

у великім виборі килимів, стрижені дивани і зі шовкової основи оригінальних перських взорів, м'які рові коци, капи, портієри, хідники і основу до самодільних робіт.

Уділяє кредиту на догідних условях.

РІК ОСНУВАННЯ 1889.

ФЕЛІКС І ЮЛІЯ ЛЮБЕЛЬСЬКІ ФІТРА

жіночі і мужеські готові і на замовлення

Приймає всякі **перерібки.**

Догідні сплати
Ціни низькі
Товар добірний

Рутовського 5.

Тел. 48-70.

Львів.

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**

у 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі Галичина.

Для Ц. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 21—?

Сигнети мужеські 14 кар. від зол. **12·00**
Обручки щастя 14 карат. від „ **9·00**
Перстенці 14 кар. з прав. руб. від **7·00**

993 тільки у виробника 3-3

С. А. РОПШІЦ ЛЬВІВ Сикстуська 16

МЕБЛІ першорядних виробів красних і закордонних, спальні, їдальні, салюни і мужеські покої по дуже приступних цінах і на догідних условіях — поручає фірма **БРИК І ҐРИЛЕР — ЛЬВІВ**

797 **Ягеллонська 24** тел. 21-76. 1-5

До П. Т. Власників реальности!

Великий вибір **бляшаних кошів на сміття,** власного виробу, після приписів Магістрату, оглядати можна без обовязку купна в склепі при **вул. Собіського 34.** На случай замовлення, достава на місце.

МАРІЯ БОБЕР

Фабрика бляхарських виробів вул. Іваська 31. Тел. 15—23. Склеп Собіського 34.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів Ринок ч. 10.

Ч. 267 (11.228). Львів, середа 30. листопада 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·30 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Memento.

Львів, 29. листопада 1927.

Вчора офіційно закінчилася п'ятилітня каденція польських законодатних установ: сойму і сенату. Декрет президента польської республіки по всім приписам мертвої букви закону ствердив „вигасання" мандатів до сойму і сенату. Сам сойм і сенат — правду кажучи — вже давно „вигасли". Від півтора року над ними вже тільки дими стелилися, як над вигаслими вулканами. Президентський декрет про „вигаснення" мандатів ствердив лише факт, який вже давно заістнував. Перевага виконавчої влади своїм вантажем роздавила законодатні установи. Але формально все ще істнував демократичний поділ влади. З моментом „вигаснення" мандатів уся влада у всіх формах і відтінках концентруеться в руках уряду.

З хвилею, як на місці законодатних установ заістнувала порожнеча, понеділяні політичні „півбоги", посли і сенатори, зійшли на становище звичайних смертельників. Як упавші ангели находяться вони тепер перед воротами нового раю-сойму, гонимі „огненним мечем" уряду й його преторіянів. Багато послів і сенаторів зі смутком може повторити передицьований римський оклик: Прощавайте, сойме і сенате, умерші пересилають вам свій привіт! Та одночасно в умах і серцях багатьох тих, що відійшли — і не лише діячів, але й буденних амбітників — росте надія, що вони в ореолі слави увійдуть на місце тих, що відійшли. Вони то приєднуються до тих тимчасових соймових „емеритів", яких окрилює певність знову засісти на місці представників народу, і на радощах гукають: Умер сойм, нехай живе сойм!

Для нас усі почування і настрої, звязані зі закінченням каденції польських законодатних установ наскрізь чужі і далекі. Будучи в принціпі визнавцями парляментарної демократії, всетаки з деякою полекшою приймаємо факт закінчення каденції другого сойму і першого сенату сучасної Польщі. Занадто багато ударів завдали нам ці установи, щоби могли вони викликати у нас хоч слабий відгомін співчуття, не вважаючи на наше принціпове відношення до організму, якого моторами були ті установи, якого функції вони виконували.

Кидаючи проклін на польські законодатні установи, які лише-що змерли „природною" смертю, не звертаємо багато надійних поглядів на новий сойм і сенат. Як ми вже нераз зазначували основним й есенціональним нашим змаганням під теперішню пору — здобути свою безспірну національно-політичну репрезентацію, не виключно як чинник парляментарного життя сучасної Польщі, але як еманентне представництво народу.

В тому змаганні мусимо обєднати всі наші сили, всі моральні засоби і зосередити всі наші зусилля. І то тимбільше, що всі польські чинники, без винятку, роблять все можливе, щоби ту нашу будучу репрезентацію обмежити, зредукувати до найскромнішого числа. Задля того придумано одну з найштудерніших виборчих ординацій, задля того створено на Зах. Україні величезні простором виборчі округи, задля того переведено частинно громадянську дискваліфікацію українського народу щодо проповиді мандатів у відношенні до кількости польського й українського населення. І коли непольські народи, яким у рівній мірі загрожує штудерність виборчої ординації, почали творити спільний виборчий блок, щоби вимипути підвалини скали тієї ординації і хоч частинно оберігти себе перед утратами, зі стовпчик півофіціяльної преси почулося непоразливе бурмотіння, а опісля й лютий гаркіт, що — мовляв — уряд у відношенні до всіх контрагентів блоку витягне відповідні консеквенції. Найбільше погроз упало на голови жидів, а проти українців і білорусів висунено таран „протидержавности". Одночасно розведено розвальну роботу серед непольських народів. Крім підсичуваної акції хлібоїдів двійки Данилович - Стовпюк, новотвору „всестанових монархістів", гальванізування „старорусинів", в останніх днях відновлено крайно варшавський вілтінок москвофільства, тав. гевпу б. „заслуженого" комісаря Народнього Дому Льва Черкавського.

Отже в часі, коли польські чинники, згруповані біля теперішнього уряду, приноровлюють до нас тактику погроз і розкладу, право-центрові і взагалі „опозиційні" польські партії обєднують польський елемент на українських землях. Недавно „Пяст", хитаючись у справі самостійної чи блокової виборчої акції, кинув гасло єдности польського виборчого фронту на „кресах". За „Пястом" пішла НПР., постановляючи, що мандати зі східних і західних окраїн є для держави виняткового важні і тому та партія заявляється за обєднанням на окраїнах виборчої акції всіх польських партій. Аналогічні постанови винесла хадеція і „Зайонзек народово-людови". Таким чином чийже всі польські партії, що ведуть свою діяльність на „кресах" східних і західних, постановили обєднатися, щоби здобути з окраїн якнайбільше польське представництво. Поза наміченим і постановленим обєднанням стоять пепесівці і брилівці (Хлопське Сторонництво), але вони по суті йдуть ще далі. Коли вони не обєднуються з центропрацею у виборчій акції на „кресах", то тільки тому, що тим способом думають захопити значну кількість українських голосів. Лишаючи польський елемент у сфері впливів і виборчих сподівань обєднаним правим партіям, сами вони пориваються на загарбання українських голосів.

Таким чином польський виборчий наступ на „креси" розвивається двома шляхами, йде двома головними руслами: півофіціяльним і громадянським. Перший погрожує і розкладає непольські громадянства, другий єднає і цементує польський елемент та навіть виказує тенденції здобувати українські голоси.

З хвилею закінчення каденції законодатних установ виступить активно ще й третій чинник: урядовий зі всесильністю виконавчої влади і то виступить дуже активно.

Все це є для нас грізним **memento-м**, що ставить до нас імперативну вимогу обєднатися в одному національному виборчому фронті, що наказує нам негайно стати в одну суцільну і дисциплінована лаву, бо лише єдність, солідарність й однодушність можуть успішно протиставитися триєдиному наступові.

Передтечі ревізій і — війн.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 22. листопада 1927.

I.

Дуже немило вражає переважну частину французької преси кампанія, яку розводять в Англії за ревізію мирових договорів Льойд Джордж з одного, льорд Ротермер з другого боку.

Думати, що від самих кампаній таких, словесних і писемних, буцімто могли би впасти — та ще й швидко! — пута придушених, потолочених і потоптаних післявоєнними угодами народів і країв, було би нехибною познакою політичного дітвацтва: бо не що інше, як тільки війна і тільки перемога над теперішніми **bea i possidentes** може змінити карти Европи й визволити до кращого життя і щасливішого буття народи, засуджені теперішніми мировими договорами на абсолютно безнадійне животіння й безвихідне вигибування в моральному приниженні й матеріяльній нужді. Агітація Льойда Джорджа і льорда Ротермера тим-то і цікава, що вона причинюється до витворювання й піддержування воєнних настроїв в Европі, тай що ці два англійські діячі, незалежно зрештою один від одного, являються оттак передтечами — близькими чи далекими, ніхто нині не в силі відгадати — нових кривавих порахунків, без яких — яка недоля людська! — не можна й мріяти ні про національну свободу поневолених ворогами племен ні про духове й фізичне, господарське й фінансове відродження народів-парій, висмоктуваних народами: поліпами.

Ось чим, а чимось іншим, оба згадані британці нам і цікаві. Одначе цікавитися кимось — невже треба це пригадувати? — ще не те саме, що ним-же захоплюватись.

II.

Що не захоплюється Льойдом Джорджем, ні пропагованою ним реформою теперішнього европейського статуту, французька преса — що може бути більше зрозуміле? Адже Франція сьогодні стовп европейського консерватизму і міжнародній ділянці: її зусилля повернені на збереження й укріплення сформулованих у Версалі й інших передмістях Парижа відносин потуги і впливу. Не без їдкої іронії — і, треба признати, зовсім влучної — пригадують французькі публіцисти, що як цей британський галієць був свого часу демагогом війни, так він тепер демагог мира, тай — знов не без правди — завважують, що переважна частина несуразностей нової европейської карти — плід духа саме Льойда Джорджа. Він-же, наприклад, автор того роздертя Німеччини ґданським коридором, що, наче зломаний спис, стирчить в німецькому тілі незагоєною і незагоїмою раною.

Зрештою нетільки французькі протиревізіоністи пригадують таке Льойдові Джорджові. Робить це з неменшою силою й один з найвпливовіших англійських публіцистів, Гарвін з Observer-а — зі силою тим більшою, що був він від самого початку противником невдержимих „мирових" договорів. Коли захочемо ревідувати Европу, каже він, по ренепті Льойда Джорджа, то матимемо війну наслідком опору „щасливих посідачів"; а не зробимо ревізії, будемо мати війну відплатну — з боку переможених. В такій альтернативі Гарвін запирає Европу. А щоб з неї вийти, він предкладає нову світову конференцію з участю Зєднінених Держав і Радянського Союза — перших тому, що вони не ратифікували договорів, а другого тому, що він був складений без його участи.

III.

Таке предкладає Гарвін. Одначе — який це лік проти війни? Добровільно чейже ніяка Румунія, ні її посестра й союзниця, ні яканебудь інша „щаслива посідачка" не згодиться віддавати великих просторів чужої землі і сходити до рівня четверторядних потуг. Правда, свого часу — не так давно тому! — в Спа відомий п. Грабський обоїми руками підписував згоду і на лінію Керзона, і на участь східно-галицьких українських представників у новій мировій конференції, і на ще інші цікаві річи. Правда! Але щоби панів Грабських довести до такої міри політичного поміркування й розважливости, на це треба було тої паніки, яку нагнала їм більшовицька кінноти Будьонного. А коли тільки на уенерівських частинах, окопаних під Замостем, розмах тієї кінноти спинився, то і „чудесо над Вислою" доконалося, і рижський мир поблагословив наші сторони, і Вильна почула чим пахне заломання Сходу перед Річпосполитою.

Ради Гарвіна може — тай то: може — були би доцільні, але військовий погром щасливих посідачів (або бодай одного з них) мусів би випередити здійснення цих порад. Іншого шляху немає.

IV.

Сказати правду, то мусимо признатися, що нам трохи прикро так без застережень перекладати французькі насміхи над Льойдом Джорджом. Адже довший час, у пору Мирової Конференції, потрохи й потім, він був єдиний державний муж великої потуги, який не погоджувався кидати нашу тіснішу батьківщину під ноги і на поталу національному противникові. Справжнім адвокатом нашим і демонстраційно заступався він за нас прим. на тій історичній Раді Чотирьох (Клеманco, Вільзон, Сонніно і Л. Джордж), де — єдиний раз за весь час конференції — українська делеґація мала нагоду захищати українську соборність перед ворожими посланнями. Коли Клеманco запустився з розмову з сидячим біля нього галицьким делеґатом і не звернув уваги на зміст відповіди галицького делеґата, перекладеної на англійську мову, — Льойд Джордж підвівся з місця і демонстраційно відкликався до Клеманса:

— Друже мій, Клеманco, ви барашкуете, а не слухаєте важної відповіди! Пане перекладчик, повторіть ще раз панові Клемансові відповідь на моє питання: чи то правда, що польські війська напали на галицьку армію в той самий час, коли армія ця другим фронтом боронилася проти більшовиків?

Перекладчик повторив, а самі можете догадатися, який був зміст тієї відповіди галицького делеґата

Так було на Раді Чотирьох, у палаті, призначеній Вільзонові. Ще й потім, прим. у Спа, Льойд Джордж, час від часу пізнімав галицьку справу. А потім він її залишив — проміняв її за якісь інші справи, — за Сілезію, за нафту — архіви колись це покажуть. Проміняв її з легким серцем ніж то декому з наших видавалося: ми наївно думали, що він — „наш приятель", а він був приятелем собі, себ-то своїй країні, політичним реалістом, і то дещо короткозорим, без скрупулів, примхуватим...

V.

Тільки — міг би сказати Льойд Джордж, якби він читав „Діло" — не можуть галицькі українці чейже вимагати, щоб він, британський міністр, був більшим українським патріотом ніж українці самі, і розумнішим галицьким політиком ніж галичани самі... Якби Льойд Джордж таке відповів — не біймося, нема страху, щоб він це зробив! — то він міг би ще й додати згідно з правдою, що наша, українська, сторона робила в той час усе можливе, щоби увести в нівеч англійські пляни в загально-українській і галицькій справі. В критичних для нас часах мирової конференції співробітники Льойда Джорджа в британській делегації: Керр, Пейтон, Бурдільон, інші ще — очевидно не без його згоди, а то й поручення — постійно й доцільно помагали нам ділом і — що серед нашої дипльоматичної недосвідности і серед примітивности нашого політичного думання повинно нам було стати бодай рівно цінним — порадами. Поради ці були одностайні і дуже інтензивні; основані вони були на незрівнаному, британському політичному досвіді: на ясній оцінці підставових, тривких і незалежних від людської волі елементів політичної й стратегічної географії наших земель; на вмілости віднайти сущні ціли серед побічних; на реалістичній тактиці чергування національних зусиль і концентрування ударів проти одного ворога, признаного найнебезпечнішим. Вчили вони нас — як терпеливо й вирозуміло! — якими етапами нам треба йти, щоб через українську соборність вивести Україну на арену світової політики; підшіптували нам поради й вказівки — вони, політики нації найдосвідченішої в світовій політиці. Одначе все те був горох об стіну — об стіну нашої зарозумілої впертости й політичної сліпородженості. Де там ми навіть були здатні зрозуміти поради, ми, наче сальцесони, випхані й начинені гандитною фразеольогією, з міхами, опанованими словесними ідолами, недоступними специфічно-політичним категоріям політичної думки і реалістичної поведінки! Де там! Ми робили все поперек британських порад, а коли катастрофічні події нас і поперли, наче впертих мулів, на реалістичний шлях, то воно вже було запізно і замість політичного діла вийшла карикатура і ганьба. Ми так поводились — як знаєте, і там опинились — де знаєте.

Але не вина в цьому Л. Джорджа. Лінія Керзона довгий час була його лінією, а соборність України була довгий час його девізою. Навіть довший час ніж у багатьох нас.

VI.

Льорд Ротермер, брат пок. льорда Нортклїфа і власник могучої групи англійських журналів, незалежно від Льойда Джорджа (котрого він не любить) веде рівнобіжну з ним пропаганду за ревізію границь деяких держав середної й східної Европи. Особі й політичній фізіономії льорда Ротермера — зненавидженій нині однаково в Букарешті, як у Празі — приглянемося незабаром, в іншому дописі. Бо не є неможливим, що незабаром і у Варшаві не будуть так занадто гарячо захоплюватися цим могучим керманичем англійської опінії.

В. Левицький.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Положення в СРСР.

Характеристика П. Мілюкова.

З нагоди десятиліття більшовицького перевороту роблять підсумки червоного правління за той час не тільки кремлівські потентати, але займаються ними і найбільші вороги комунізму — російські емігранти. Очевидно, що російські емігранти підходять до підсумків десятилітнього правління комуністів з зовсім протилежного становища до того, яке займають кремлівські червоні правителі у своїх підсумках. Коли комуністи підкреслюють свої досягнення, то емігранти зважують, до якої міри і як далеко зайшла „немічність" комуністів за минулих 10 літ. Це, арештом, зовсім зрозуміле явище, коли зганбитися в емігрантську психіку.

Ми бажалиб нині познайомити наших читачів з характеристикою теперішнього положення в СРСР, по 10 літах рад. правління, яку дав йому відомий провідник російського республіканського демократичного обєднання, безсумнівно найвидатніший російський політик і вчений історик на еміграції, а в додатку редактор поважного рос. щоденника „Посл. Новости" проф. Павло Мілюков. Республіканське демократичне обєднання влаштувало в Парижі окреме зібрання присвячене справі десятиліття більшовицького перевороту, на якому виголосив відповідний реферат між іншими і проф. Мілюков.

Криза серед керманичів комунізму.

Оперуючи богатим фактичним матеріялом ствердив він на початку реферату, що в наслідку 10-літнього істнування комдиктатури помітна там гостра криза на т. зв. командних позиціях. Вже минулого року помітна була її гострота в комуністичній партії, дарма, що опозиція, почуваючись тоді все таки ще за мало сильною рішила за доцільне скапітулювати. Ще минулого року характеризував Устрялов (націонал-більшовик) положення так: „Це вже не дружня дискусія, не індивідуальні непорозуміння, це криза партії, це своєрідний бунт провідників проти інерції партійної дисципліни... гостра криза командування... тяжіння старих партійних звізд, сумерки старої ленінської гвардії... нові часи і нові люди". Навіщи свідоцтво Устрялова з минулого року, Мілюков стверджує, що за рік положення до тої міри погіршилося, боротьба в партії приняла такі розміри, що мирно закінчитися ніяк не може.

Боротьба опозиції з правлячою більшістю випливає з основної суперечности, яка була вже при захваті влади в жовтні 1917 р. Більшовицький переворот проведений не на основах марксизму, а на підставі спеціяльно винайденого в тому часі ленінізму, який поправляв і „доповнював" Маркса рахунком на світову революцію. Одначе ленінізм заломився. Замість знищення держави прийшлось ленінцям заняться її відбудовою. Під впливом непереможних вимог життя треба було понехати засоби воєнного комунізму. Спершу намагалося побудувати систему воєнного комунізму на кооперації та професійних спілках та це до нічого путнього не довело і сам Ленін дав початок новій економічній політиці, тобто повернув круто на право. „Неп"-а проіснувала до нині і зберегла радянську від неминучого упадку.

Суперечність неп-а з соціялістичною доктриною дає початок і життєві сили опозиції, яка теоретично має повну рацію. Опозиція не журиться тим, що дьотічний висновок її теорії означає в практиці поворот назад, на давно опущені позиції комунізму, що фізично неможливе до переведення. А не можливе тому, що за 10 літ вирісе новий лад і прийшло нове покоління, малограмотне в марксизмі, що вчилося не в Леніна, а в життя; одначе вістря опозиції направлене не в ту сторону, а проти зрадивших теоретичні принципи партійних керманичів. Наслідок конфлікту покищо такий, що опозиція обнажила лицемірство Сталіна і розвінчала авторітет партії, проголосивши для всіх право інтерпретації ленінізму.

Хто йде за опозицією?

Комуністична партія втратила тепер душу. За опозицією протягнувся дуже довгий і дуже невиначений хвіст. Без сумніву, що за її ідеєю програмою йдуть лише одиниці, але сам опозиційний рух, в якому населення відкрило відушу свобідної критики, найшов велике співчуття в широких масах. В надії, що в боротьбі виграють „неборючіе". Троцький став сигналом і знаменем найрізнородніших верств населення далеко поза межами партій. В утворюючому за опозицією хвості, є очевидно, численні елементи, які мають переєвідчення або надію на те, що опозиційні лідери, признаючи неможливість повороту до 1920 р. можливо пригодяють собі свої погляди і свое становище вперед жовтня і передадуть владу іншим, зберігаючи собі представництво інтересів пролетаріяту в державі та вертаючи робітникові право свобідно боротися за інтереси своєї класи. І тому-то Троцького інтерпретують вправо і в ліво. Одначе всі розумніші та проникливіші в міру зближування побіди Троцького, охолоджують свої афекти до нього і відходять. Вони зайлу часть правильно, що на випадок побіди опозиції, заразже на слідуючий день вибухне громадянська війна, і опозиція, яка обєднує занадто різнородні елементи виявиться безсилою, щоби вивести країну зі сліпої вулиці.

Групи серед правлячої більшости.

Сталін свідомий того, що боронити суперечностей неможливо, але розуміє він і їх неминучість. Тому то зужиток усіх зусиль на те, щоби оборонити право держави на лицемірство. Він дорожить соціялістичною вивіскою і через те утруднює процес переродження влади. А одиноким виходом із утвореного положення це — або переродження або відступлення влади іншим. Користуючись опублікованою в Берліні платформою опозиції, Мілюков дає характеристику правлячої більшости, яка складається аж з трьох груп: правої (Рикова і Калініна), яка майже зливається зі співпрацюючими у радянському апараті безпартійними спецами (Кондратєв, Садирін, Чаянов), робітничої (Томський, Догадов і ін.), що клониться до другого інтернаціоналу і з центра (Сталін, Молотов, Угланов, Бухарін), що намагається заступити партію собою. По останнім відомостям група Рикова консолідується. Її програма: „вільніше гальми"; вона вимагає від Сталіна безпощадної розправи з опозицією, а по побіді над опозицією має вона намір потягнути „центр" Сталіна за собою. Армія займає в тій боротьбі дуже обережне становище. Бо якаб влада не була вона (армія) нічого не втратить. Армія потрібна для кожної влади. Втратити щонебудь вона може лише у випадку передчасного і помилкового виступу по чийсь стороні. Вона прилучиться до того, хто побідить.

ФУТРА
вельякі гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 рік осн. 1896 Тел. 21-28

Становище еміграції до подій у СРСР, зокрема Мілюкова.

Давши таку характеристику відносин серед правлячих тепер у СРСР чинників, Мілюков застановляється над відношенням еміграції до тих подій. Він твердить що нині вже майже кожний, хто вірить, що зміна кордону можна опертися на маси. Не можна також думати, що ті маси неактивні та не борються. Вони борються і є активними, але на своїй шкірі відчувають, що значить відкрито виступати проти влади по рецепті емігрантів. Маси перейшли свідомо і організовано до правильної оборони радянської влади. Зміна кордонів можна влаштовувати тільки відокремлені удари. Та це бувас корисним тільки тоді, коли удари вилливають із окружаючої атмосфери, пересиченої електрикою. Особливо село не приймє відчуженим зміна кордону. Щоби завязатися з масами треба перш за все відкинути примітивне поняття, немовто ці маси відділені та ізольовані від державного апарату. Це поняття також примітивне та ізольоване як се, що нема „еволюції", а коли нема еволюції, то неминуче мусить бути революція". В наслідку „смички" має з еміграцією. Невірне не йде за все тому, що еволюції цілого краю тепер уже ніхто не оспорює. Та навпаки і еволюція влади в розумінні її відступу в перших істотнійших позиціях. Без такої еволюції влади булаб неможлива відбудова та еволюція країни. Сила і гнилизна радянської в СРСР боротьби в тому, що тамошні люди борються з владою будучи в безпосередньому з нею контакті.

„Боєвий" фронт штучного і безпідставного „антиімперіалізму", що далі продовжує декларативно стоянку на позиціях „оборонному" (монархісти) та інтервенціоналізму, цілковито не використав, на думку Мілюкова, всіх можливостей еміграції у відбувающійся боротьбі. Він перш за все не до приняття для Росії, що „не прибудуть до Росії цілком". Лише демократичний фронт — творить Мілюков — може прийти в Росію тому, що він там уже є, та бере дільну участь у боротьбі. Самі комуністи заговорили вже про третю силу, що назріла в нутрі СРСР. Спомід великої маси теперішніх безпартійних на перший план висуваються тепер у СРСР т. зв. „устрєловці" — націонал більшовики рідні брати євразійців. Вони то й намагаються ввійти в тісний та живий контакт з масами. Далі підкреслює Мілюков, що Сталінізм сам собою творить перехід від інтернаціональних позицій з деяким поворотом обличчя до Сходу. Звідси вже недалеко до відновлення „національної місії" євразійців та устряловців.

Ми, демократи, кінчить Мілюков мусимо знайти розвиток націоналістичних настроїв, спорідненних з бонапартистськими. Ми тож мусимо шукати шляхів до борючихся мас, скріпити їх тим, чого їм так недостає. Але для того треба вміти говорити їх мовою. Перше наше завдання на тому шляху - скоригися і зрозуміти, що наша роля не командна.

Мілюков надіється побіди Сталіна та збліження його потім в правою опозицією, а тим самим його звороту на право. Все інше прийде не від Сталіна, а іншим порядком і силами.

Так уявляє собі теперішнє положення в СРСР та відношення до нього російської еміграції один з найкритичніших політиків серед російської еміграції П. Мілюков. Не входимо в те, чи міркування його вірні, чи ні, а репродукуємо їх виключно для інформації.

На практично-життєві теми.

Під увагу нашим студентам філософічних студій.

До Головної Управи „Рідної Школи" напливають подання абсольвентів філософії за посадами в приватних середніх середніх школах тогож Товариства. А що „Рідна Школа" має всього її своїх гімназій і 4 учительські семінарії, в яких тепер всі місця обсаджені то певно, що петенти мусять на пос сади чекати. Шкільна Кураторія не призначає в ніякій середній школі, хочби вона й не мала права прилюдности, давати завдання такому абсольвентові, що не дістав від Міністра Освіти дозволу навчання — не одно, а друге — теперішні наші студенти філософії обмежають завсіди деякі наукові предмети, до яких уже таки тепер потрібно спеціялістів в гімназіях. Між 80 петентами, розуміється самими некваліфікованими, нема ані одного класичного фільольога, ні одного польоніста, ні одного германіста, зате істориків, природників, і математиків є така скількість, що ними могла би „Рідна Школа" покривати свої запотребовання ще через яких дальших 10 літ! Одна наша мала гімназія має в цьому шкільному році в своїму учительському зборі аж 3 істориків, що є на етаті „Рідної Школи" і директор неї гімназії мусить почеплі займати їх іншими предметами, щоби їх не позбавляти хліба, зате до польської мови мусить взяти чужинця, бо свого нема, а латину й грецьку дає вчити нефахівцям, або, як де може, ангажує фахових учителів доходячих.

Шкільна Кураторія заповідає, що Міністерство Освіти буде уділювати відтепер дозволу на навчання тільки таким кандидатам учительського звання, що здложать іспит. Супроти того, нехай петенти, що шукають посадки до „Рідної Школи" на посадами, зрозуміють важке становище Головної Управи Товариства, яка не сміє відтепер обсаджувати ніяких місць в своїх середніх школах, неваж

шими учителями, що не мають дозволу навчання. А якщо таку силу навіть і приймуть, так доведеться її небавом з доручення Кураторії звільняти.

З огляду на те питання, що референтують на посади в середніх школах Р. Ш. і мають дані на це, повинні в своєму інтересі підпорядкуватися в Головній управі товариства вже в місяці травні, чи в якій середній школі не отворяться посада на наступний шкільний рік, згодитися потім у доточній дирекції школи за посвідкою, що петент зможе там найти заняття і що є для цього закладу необхідний а тойно з такою посвідкою внести подання ще перед великими феріями до Мін. Осв. за дозволом на право навчання. Інакше про отримання заняття не може бути й мови!

А та молодь, що тепер вступає на філософічні студії, нехай не цурається класичної філольогії, української, польської та німецької мови, бо до тих предметів найбільше покищо кваліфікованих учительських сил нам треба.

За океаном.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ.

Згідно з постановою свого статуту скликає Українська Стрілецька Громада в осінком у Філядельфії другі загальні збори, які відбудуться в неділю 29. січня 1928 р. в Нью Йорку в домі „Січи". В зборах зможуть узяти участь тільки члени Громади, б. члени Української Армії.

Українська Стрілецька Громада гуртує б. військових українців у північній Америці. Громада плекає між своїми членами державні традиції українського народу, збирає жертви за українських інвалідів у краю і несе моральну і матеріяльну поміч усім своїм членам. Рік-річно Громада святкує день 1-го листопада і через своїх членів впливає й на інші українські товариства й установи за океаном в напрямі патріотично-державницькім. В останньому часі Громада виготовила мрмний меморіял у справі погромів на Україні, який підписали всі горожанські організації Філядельфії. Меморіял цей передано до американських газет. Одночасно Громада збирає записані зізнання від членів Української Армії у справі погромів і ролі жидів на Вел. Україні в часі української національної влади. Ці зізнання будуть теж своєчасно використані. На Крайове Т-во опіки над інвалідами у Львові Громада зібрала до дня 25. жовтня 240.65 доларів.

Головою Української Стрілецької Громади є д-р Володимир Галан, секретарем В. Петрусяк.

Перестороги!

НЕ ІДЬТЕ ДО АРГЕНТИНИ!

Буенос-Айрес, 22. X. 1927.

Багато наших людей, головно селян, продає свій останній кусень землі, аби добитися до Аргентини. А тимчасом замість заробітку нещасний еміґрант стрічає тут одну біду, а не тому, що за роботу в Аргентині тепер дуже тяжко, а навіть неможливо її найти. Виключена річ, аби такий еміґрант дістав тут працю, особливо не має його гревшика або знайомого.

Правда, є тут різні агенції, які посередничать у пошуканні роботи і на пошуканні такої роботи беруть по 10 песів, хоч на тій роботі можна заробити деколи на харч. А коли еміґрант дістане працю від аргентинського еміґраційного уряду, то мусить їхати в такі сторони, де нема навіть води до пиття і де її достарчають, за що треба платити. Люди звідти очевидно втікають і за саму залізницю до Буенос-Айрес еміґрант мусить заплатити 40—50 песів, на які мусів робити кілька місяців! А потім багато наших людей блукає по Буенос-Айрес і жебрає, хоч і не приходить їм не легко, бо не знають еспанської мови.

До провінцій, куди висилають наших людей, належать: Чако (Chaco), Мендоса (Mendoca), часть провінції Кордоба (Cordoba), а та-ож Огнена Земля (Tierra de Fuogo) й інші. А треба ще сказати, що з нашими людьми обходяться, як з пігратами. Я просто не розумію, на що польський уряд дає кошти цілим тисячам еміґрантів їхати до Аргентини, коли тут нема роботи. На що їхати їх на нужду, горе, голод і холод. І не розумію, як може давати дозволи п. Міхал Бейштович, делегат польського еміґраційного уряду у Варшаві, який приїхав був сюди 16. травня 1927 р. І бачив, що тут діється?

Пересторіґаю всіх наших людей щоби ні-

Українська Громадо!

Дня 8. грудня ц. р. починається 60-тий рік істнування і праці Т-ва „Просвіта" у Львові. Минає тоді 59 літ будження і скріплювання „Просвітою" національної свідомости, поширювання знання та організації народнього життя у всіх його ділянках. З малих початків повстали великі висліди, тому й тішиться „Просвіта" загальним признанням і довірям народу.

Та перед „Просвітою" щораз то більші завдання, до виконання яких необхідно великих сил, а ще більше матеріяльних засобів.

Перед війною Товариство діставало на свою корисну для народу працю краєві і державні субвенції. Нині мусимо стояти власними силами. Державні субвенції мусять нам заступити ті дрібні датки, за якими „Просвіта" раз у рік звертається в день роковин своїх основин до всіх патріотичних громадян.

Нехай датки не будуть великі, але нехай ніодин український громадянин чи громадянка не відкажуться від них.

Рівночасно пригадуємо, що від ряду літ обходить наш нарід урочисто день 8. грудня як день повстання „Просвіти", як день її народин та зве той обхід „Святом Просвіти". Свято повинно відбутися в кожній українській громаді. Уладженням свята мають занятися читальняні виділи, а де нема читальні, окремі комітети. Форма свята може бути ріжна — від загальних зборів до святочних сходин з відповідними рефератами або промовами, а далі концерти і аматорські вистави рівнож з відповідними промовами. Весь дохід з просвітних свят в цілости призначений на „Дар Просвіті". Час переведення свята між 1.—31. грудня. В день свята „Просвіти" вікна всіх українських громадян повинні бути ілюміновані наліпками „Просвіти", щоби тим зазначити признання і пошану „Просвіті" за її дотеперішню освітню працю. Наліпки по 10 сот. за штуку можна набути по всіх філіях і читальнях „Просвіти", а у Львові також в книгарні Т-ва ім. Шевченка.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ВА „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ:

М. Галущинський, голова
В. Мудрий, секретар.

ідзом до Аргентини і взагалі до Полудневої Америки: Бразилії, Уругвай, Парагвай ітд. Їхати сюди можуть тільки ті, які тут вогесь мають, що їм поміг би знайти роботу. Зокрема перестеріґаю перед виїздом до Аргентини наші дівчата, бо вони найлегше попадають у лихі руки й лихі місця. Інтелігентна дівчина тут взагалі не може рахувати на ніяку роботу, хіба на найтяжчу. А вже коли дівчата сюди вибираються, то можуть їхати тільки до найближчих своїх рідних.

Всі українські газети прошу подати отсю мою пересторогу до відома своїм читачам.

Муха Михайло,
із села Чижиків, пов. Львів

КІНЕЦЬ СОЙМУ І СЕНАТУ

Варшава, 28. листопада 1927.

Нині оголошено розпорядки президента держави про розв'язання сойму і сенату після їх 5-літньої каденції. Розпорядки ці містять лише сам факт розв'язання законодатних установ а підписані президентом річпосполитої а контрасигновані президентом ради міп. марш. Пілсудським. Зате в тих розпорядках не згадано речинця нових виборів до сойму і сенату, бо ця справа буде полагоджена в найближчих днях. Виборча ординація постановляє, що уряд має в 7-деннім речинці від дня оголошення розв'язання законодатних установ оголосити речинець нових виборів до сойму і сенату. Тому урядові лишається час до 5. грудня на оголошення речинця нових виборів.

БЛЬОК НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ ПІДПИСАНИЙ.

Варшава, 28. листопада 1927.

Після 2-денних нарад наступила вимина думок між представниками українців, білорусинів, німців, литовців і жидів після попереднього узгіднення всіх спірних справ, які передше завязалися. У висліді запала постанова, яка покликає до життя блюк для будучих виборів до сойму і сенату. Блюк нац. меншостей обіймає українців Сх. Галичини котрі, як відомо, в 1922 р. демонстраційно не взяли участи у виборах. В імени українців Сх. Галичини підписав відносний документ з-р Дмитро Левицький.

НОТА ПОЛЬЩІ В ЛИТ. СПРАВІ.

Варшава, 28. листопада 1927.

Нині переслано урядам держав, із якими Польща є у дипл. взаєминах, ноту польського уряду, як відповідь на зажалення лит. уряду до Ліги Націй. У ноті сказано, що польський уряд не має ніяких намірів, які загрожували би політ. незалежности або терит. цілости литовської республики. Одинокім бажанням польського уряду є навязати з лит. урядом правильні сусідські взаємини в як найбільш мирозім дусі. Бажанні ці вже стрічалися з підмовою всіх лит. урядів, які нині, так як і давніше, заявляють, що їх країна є у воєнним стані з Польщею. На думку польського уряду такий стан, що містить у собі небезпеку для мир. співжиття народів, не дасться довше здержати. Тому польський уряд гадає, що всі уряди й опінія всього світа зрозуміють його становище і вживуть усіх засобів, щоби закінченням голошеного так уперто стану війни з Польщею було виконане лише бажання польського уряду.

ЗМОВА ПРОТИ ШВАРЦБАРТА?

Відень, 28. листопада 1927.

Жид. Тел. Аг. розпустила чутку, що поліцію у Відні і Мінхені повідомлено, ніби то гурток петлюрівських офіцерів планує атентат на Шварцбарта. Слідство не потвердило цеї вістки.

НОВИНКИ.

— **Святочний молебень** в неділю соборну гр.-католицького епископату відбудеться дня 29-го ц. м. в г. 6-ій веч. у катедрі св. Юра. У цьому молебні візьмуть участь усі владики, що зїхались на з'їзд, в окруженні своєї асисти. При воротах церкви витатиме кожного з владик Митр. Шептицький разом із капітулою і львівським духовенством. Співатиме хор питомців.

— **Будова „Дому Українського Техніка" у Львові.** Товариство українських студентів техніки у Львові „Основа" — одно з найбільш діяльних і рухливих організацій нашої молоді, покликало до життя на своїх Загальних Зборах Комітет будови „Дому Українського Техніка" у Львові. З огляду на конечність такого будинку, якого брак в року на рік відчував щораз більше наше технічне студентство, вибраний Комітет — як зачуваємо — узявся енергійно до праці та задумує вже в найближчому році почати будову своєї домівки на ідеї дарованій бл. п. інж. Степаном Левицьким. Сподіємось, що наше громадянство чутливе на всі заклики, а в першу чергу на заклики академічної молоді, піддержить похвальний почин наших студентів-техніків при першім їх поклику.

— **„Дар Просвіті".** Щоби улекшити нашим читачам та взагалі всьому громадянству пересилку жертв і добровільних датків на „Дар Просвіти" пересилаємо з нинішнім числом нашого часопису чеки „Просвіти". Надіємося, що ніодин чек не затратиться, а вернеться із щедрою лептою.

— **Львівська хроніка.** Знову молода жінка хотіла вмерти; 17-літня Кандівна донька залізничого грубника випила рідкого квасу. — Трьох фальшівників 50-золотівок і 20-доларівок дістали від 8 міс. до 3 літ тяжкої вязниці.

— **Страйк дентистичних техніків**, що почався по всьому краю на знак протесту проти нового закону, скінчився. Делегати союзу дент. техніків дістали в м-стві обіцянки, що закон буде злагоджений.

— **Відгуки таємничого атентату.** Арештованих співьлокаторів Гука у звязку з таємничим атентатом на нього в студентській домівці при вул. Павлінів, випущено вже, як ми повідомляли, на волю. Довідуємося, що стан здоровля Гука тепер поліпшився, хоч небезпека для його життя ще не проминула. Не зважаючи на дві дуже тяжкі рани в голові (від двох револьверових куль) Гук цілком дбав якось притомности і на днях переслухав його вже докладно слідчий судія, Шимшин Гук, не кинув ще ясного цілого реального світла на цілу ту таємничу справу.

— **Суд із вязниці.** Все крило судового будинку на вул. Баторія, де до цього часу були знаничні залі, переміняють від нового року на салі судових розправ. Таким робом сама вже атмосфера тих повних сальо нагадуватиме тим, що ставатимуть перед обличчам Темідн — вязницю!

— **З людського звіринця.** Незвичний звіринний зразок був урядовцем львівського магістрату. Називався він Вацлав Фіяла і був спеціялістом від ловлення недосвідчених, часто малолітніх, дівчат, які використовував, де міг — у парку, в себе в хаті, чи підрядних готеликах. Фіяла вже має на совісти участь у ріжних цього роду „лопах", за які його спільники давно сидять у холодній.

— **Обережно з календарями!** Львівське Коло Повітового Союзу Інвалідів остерігає мешканців Львова перед ошуканцями, що ходять по домах і під покришкою продажі календарів видурюють гроші буцім-то на воєнних калік.

— **Новознайдені образи Шевченка.** У московській „Вечірній" читаємо: „У Бугуруслані найшли невідомих до цього часу 7 образів кисти Тараса Шевченка, намальованих у рр. 1854—1857, коли він був заслані у Новопетровський форт".

— **Перехрещування.** З моменту виключення бувш. провідників комуніяму із партії почалось у СРСР перехрещування міст і вулиць, названих іменами теперішніх „неблагонадежних". Після Зіновієвська перезваного на „Дзержинськ" прийшла черга на „Тропи" перезваний на „Красноармейск". А робітничи київської фабрики Артема поставили домагання, щоби вул. Троцького в Київі назвали вул. Артема.

Навіть не бачучи
кожна жінка хапає
за туалетне мило

Lukaschika

— **Вільгельм має дотеп.** З нагоди свого подружа із молодим росіянином Зубковим, 60-кількалітня сестра бувш. кайзера дістала чимало дарунків від родини. Зубков теж. То між усіма дорогоцінностями загальну увагу звернув пакет із Дори, дарунок від Вільгельма для „молодої пари". Була це дешевенька книжка офіцира Найдана, в якій автор оповідає історію Німеччини за останні роки і всі державні нещастя виводить від факту, що одна із княжен Гогенцоллернського дому вийшла замуж за плебея і вкрила ганьбою всю династію.

— **Рекорди.** Кн. Людвік Віндішгрец, що хотів дійти до майна фальшуванням французьких 1000-франків, діймов до цього наслідком смерти кн. Альфреда Віндішгреца, його стан спадкоємцем.— Перелету через Атлантик хоче довершити америк. інвалід Догерті, що не має ніг і тільки одну руку. — В Америці мурини не є ще допині допущені до товариства, дарма, що ритм їх музики та їх танець здобув найбільше аристократичні сальони. Нюдни „чистокровний" американець не хоче ходити до ресторану, де харчуються теж негри. А вже купатись разом із ними? Це неможливе. Мурини стараються відплатитись „білим" тоюж погордою. Один із керманичів їх визвольного руху містер Гарвей сонував морські купелі, Бар Карбор, на гарнім березі моря, куди вступ дозволений тільки шоколядошкірим!

— **Літературний куток.** У Німеччині виходить денно 75 нових книжок. Є це майже вдвоє стільки, що в інших найкультурніших державах і тих, що мають найбільший збут на книжки. СРСР видав у 1925 р. 21.583 книжок, у чому враховані тисячні пропагандистичні брошури. Німеччина мала за рік 31.595. Із 30.000 томів тільки 7.000 належать до старих, новознайдених книжок, а 25.000 є повними творами. За 1926 р. порівнянь статистика книгарського руху каже, що Німеччина мала 3339 томів т. зв. красного письменства, Англія 3836, Франція 2564, Сполучені Держави 2495 томів. Поруч цього видала Німеччина 2000 економічних творів, 2091 соціольогічних, 1554

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
поручає:
Знані з своєї добрости і чистоти вироби а то: Чекольди десерові, смотанки і знамениті молочні, як також замовлені для господарських цілей.
Для вибагливих смакунів першорядні чеко ади і цукерки коли великий вибір знаменитих карнельків
Як спеціальність дієтичними певними поручуваму Чекольду з САЛАБРОЗОЮ для хворобою недужих нічного відживлюючу

культурно-історичних. На кожних 9000 мешканців у Німеччині одна книгарня. — Анрі Барбюс пише для московського театру пєсу на підставі своєї повісти „Вогонь": ідея — пересічна імперіалістичної війни. — Нью-Йоркський університет Колюмбія запрохав відомого мадярського драматурга Мольнара за низку відчитів про нову мадярську літературу; Мольнар виголошуватиме французькою мовою.

— **Шарльон Гольмс хемік.** Часописи принесли кілька рядків телеграфічної вістки про смерть д-ра Пйоля Езеріха. Мало хто знав це ім'я, одного із найбільше заслужених учених хеміків, що віддали своє життя для практичної боротьби із злочинцями та злодіями. Берлінський хемік жив роками самотньо в своїй лябораторії і його ім'я було відоме тільки поліційним урядовцям і агентам які в найбільше заплутаних справах зверталися до нього за осудом знавця. Його хемічна аналіза або мікрофотографічні знимки розв'язували тайну неодного злочину. Езеріх був батьком судової фізики та хемії. 50 літ по кілька годин денно він присвятив дослідам сумнівних випадків, нахиляючись над своїм мікроскопом і шукаючи розв'язень у фотографічних знижках. Документи, на яких ошуканці крашку перемінили в протянку, анонімні листи писані на машинці, бралля кров на одязі обвинуваченого — все по вміло дослідити око Езеріха. Езеріх доказав такого чуда, що вміє це й в покої оналеного тіла повібшника найти сльменти арсенїку, який вказував на те, що покійника отруїли. Недурно назвали його Шерльок Гольмсом — хемік.

— **Богослуження для акторів.** Паризька преса звернула увагу на цікаве явище: від якогось часу понеділі в одним малім паризьким костелі правлять богослуження виключно для франц. театральних артистів і артисток. Що це значить? Значить, що французька католицька церква, яка доси ставилась ворожо до актора як людей, що живуть із неморальної професії, тепер змінила погляд на театр. Не тому, щоби французький театр став моральнішій, а тому, що католицька церква хоче йти з духом часу. У Парижі заснувався тепер католицький театральний союз під протекторатом архиепископа і проводом одного домініканця, який щонеділі проповідує у згаданім костелі і доказує, що між релігією і театром нема ніякої ворожнечі.

— **Світова всячина.** У Римі помер кардинал Бонцано. — Головою нім. делегації в Комісії Ліги Націй від розброєння призначений гр. Бернедорф. — Наслідком кільканадцятого морозу французький і куренський заліз на Балт. морі заморали; кораблі зупинились. — Прімо де Рівера виголосив жаль на останнім засіданні парляменту, що не склав його із самих жінок, які певно поводились би чемніше. — Повені в Альжирі забрали 300 людей. — На похоронах убитого комуністами голови еспанського робітничого руху Хозе Ігнасіяса трапився нещасливий випадок; коли похід переходив міст на ріці Хальоа, міст завалився; домовина і 100 осіб упало в ріку. — Відділ політ. освіти в Москві спільно із „союзом безбожників" організує в Москві Центральні протирелігійні курси в СРСР. — Помер відомий фабрикант франц. авт і наколішній Пежо. — Керенський мав відчит у Ліоні; під час відчиту один царський полковник счинив бучу, названши його вишуватцем „усього лиха". — Помер мадярський маляр Ріпль-Ронай у 66 р. життя.

— **29-26** це число телефону друкарні „Діло", яке повинен запамятати кожний, хто потребує щонебудь друкувати.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).
Перерва по причині виїзду на провінцію

Міський великий театр:
29-го „Визволення" Висп'янського, у головній ролі з Остервою.
Початок 7.30 вечером.

Міський „Театр гіовин":
21-го „Король вави" оперетка.
Початок 7.30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Заказана дільниця Альжиру".
„Лев": „У царстві зеленого дракона" Льон Чанеєм.
„Аполло": „Зов моря".
„Фатаморгана": „Фаворита Ротшильда".

З життя перемиського жіноцтва.

ГОСТИНА І ВИСТУП Б. ЛЕПШОГО. — КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ КОБИЛЯНСЬКОЇ. — ЖІНОЧЕ ВІЧЕ.

Цьогорічний осінний сезон зазначився в діяльности жінок, згуртованих в „Сокілі України" кількома значнішими виступами. Користуючись доброю волею нашого артиста-земляка п. Б. Лепшого влаштовано 22. жовтня в салі „Бесіди" вечір, на якому шановний автор, сердечно витаний представниками громадянства, відчитав один розділ зі своєї, ще недрукованої, повісти „Полтава". Це відчитні виголошене між присутніми і автором свобідна товариська гутірка, яка протягнулася до пізньої ночі. На другий день відчитав поет в салі „Інституту" дещо з антології української лірики для молоді, яка з'ядила йому окрайне признання та поведала йому пропам'ятний альбом. Зворушений поет зі слізами в очах, дякував за так сердечне прийняття, та запевнював весь дохід зі своїх відчитів 279.70 зол. в користь жертв пожеж.

Дня 3. листопада влаштовано концерт з нагоди 40-літньої літерат. творчости О. Кобилянської, з незвичайно гарно дібраною програмою, виконаною майже самими жіночими силами. В концерті брала участь п. ред. Кисілевська, яка виголосила промову, підчеркуючи заслуги Кобилянської в боротьбі за жіночі права. Далі йшло фортепіянове соло п. Божейківни і скрипкове п. Дзюби, про які не треба багато писати, бо вже самі імена говорять про виконання. Два терцети і жіночий хор доповнили цей під кожним оглядом вдалий концерт. Частий дохід з концерту 20 долярів призначено на жовнірський дар письменниці. Крім цього вложило 20 членок по 1 долярові, інші вложили менші квоти.

Користуючись присутністю п. Кисілевської влаштовано 4. листопада перше в Перемишлі жіноче віче. На вічу зібралися головно перемиські жінки, була теж мала кількість селянок, хоча повідомлені були всі доволичні села. Вражала поміж відсутність сільської інтелігенції. По виборі президії виголосила п. Кисілевська реферат про освіту і організацію простого населення. Другий реферат про „вагу кооперації" виголосила п. Навтиловська. Після рефератів вивязалася дискусія на тему кооперації, в якій забирали голос жінки з передмістя і села, домагаючись закладання кооператив та контролі над ними. По вічу жінки розійшлися домів, обіцюючи прийти на друге віче в більшій кількости. Коли додати, що в Перемишлі засновано „Жіночу промислову школу", яка має тринадцять учениць, а вчать у ній панї даром, то будемо мати цікавий образ діяльности перемиського жіноцтва. *Л. М.*

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Римі. Засвідчим ділом зрозуміння важної культурної праці і силям свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Іпотечний, книжечка ч. 1141.

З життя наших установ.

Загальні Збори Спорт. Т-ва „Україна".

16-ий рік свого істнування замкнуло Спорт. Т-во „Україна" звичайними річними загальними зборами, що відбулися в неділю, 27. п. м. передполудням у великій салі Академічного Дому. На збори, які мали дуже оживлений характер, явилося кільканадцять членів Т-ва, в тому ледви одначе кількох старших громадян. Не було теж представника Українського Спортового Союзу.

Збори отворив заступник голови Т-ва п. Ол. Гладишовський, що повитав присутніх і подав до відома, що голова Т-ва д-р Юліян Савчак не може явитися на зборах наслідком недуги. Після вибору президії в особах п. Гладишовського як голови і п. Лястовецького як секретаря здавали звідомлення з минулорічної діяльности Т-ва поодинокі референти. З тих звідомлень присутні довідалися багато цікавого про працю й успіхи „України" в мин. сезоні, про що наші читачі знають уже зі статті „Діла" в 265 ч. Тут завважимо ще, що крім великої рухливости, яку проявляла секція ножного м'яча під проводом п. Чучмана, Т-во здобуло в мин. сезоні й компактний новий виряд. Заслуга тут п. дир. Юл. Шепаровича, на зазив якого всі наші еко-

помічні централі у Львові, а також Від-во „Ціла", зложили пожалувані жертви на згадану ціль. Доказом доброї господарки в Т-ві є також обставина (що дибувається рідко в спортових товариствах), що цей адміністраційний рік „України" замкнула не традиційним дефіцитом, але навіть невеличкою надвишкою.

З черги приступлено до вибору нового виділу, до якого увійшли: д-р Юліян Савчак — голова, Евген Чучман — заст. голови, Іван Паньчак — секретар, Евген Бирчак — касір, Омелян Верхола — господар. Заступники: Григорій Терлецький, Ілля Карпа, Луць Лісевич. Контрольна Комісія: д-р Іван Німчук, Антін Ковалиський, Тарас Франко.

Після того п. Стецький започаткував дискусію у справі поких напрямних діяльности „України" на найближчу мету. В цій справі збори дали відповідну директиву нововибраному виділові. Подякою присутніх за участь і за річеву дискусію, піднхану тільки добром Т-ва, замкнув збори по 3-годинних нарадах п. Ол. Гладишовський.

ОПОВІСТКИ.

Репортуар нового Українського Театру під дир. п. Карабневича:
Опера:
30.XI. Вихрест.
1.XII. Запорожець за Дунаєм.
2.XII. Майська ніч.
Тернопіль:
3.XII. Циганка Аза.
4.XII. Гешша (прем'єра). перший раз на українській сцені в Галичині. 993 3-?

Оповістка. Виділ Т-ва „Січ" в Граці просить усіх бувших членів товариства від року 1895 подати свої адреси в цілі пересилання ювілейних відзнак з приводу 30-літнього істнування Т-ва „Січ" в Граці. Письма слати на адресу: *Ukr. Stud. Ver. „Sitsch" in Graz, Universität, Österreich.* За виділ Т-ва „Січ": *Володимир Лопатинський* голова, *Патрило Роман* секретар. — Закордонні часописи проситься о передрук.

Концерт п. Анди Остапчуківної в Тернополі. Заходом т-ва „Тернопільський Боян" при співучасти композитора і піяніста проф. В. Безкоровайного відбудеться в п'ятницю 2. грудня 19.7 в год. 7.30 вечером в салі Міщанського Братства в Тернополі концерт оперової співачки п. Анди Остапчуківної. Сподіємося, що наша публика явиться численно на одинокому в Тернополі концерті нашої землячки з Поділля. 1009

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ прецезійні направляє дешево продає **Юліян Домбровський-Лев Розважевський** Львів, Готель Жоржа, Академічна 2, бижутерія, також срібло власного виробу. — Догідні умови. 110 n 14 –?

СОЛЬОСПІВИ. В. Безкоровайний: Чари ночі, Сміється мені, І сад зацвів, І знов стрічаю чутки, На склоні гір, Рожевий квіте, Затремтіли струни . 998 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 **Пересвітлення Рентґеном** 20—24

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТО І СРІБНІ МИРОЛЬИ продає за готівку і на рати від десятків лт в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвисші ціни. 3а)40-?

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів Бобчинських
в Калуші, вул. Січецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 43—?

ВОЛІЧКИ „МАТАДОР", французькі гарасівки, Л. М. Ц. і руч. роботи найдешевше, по ярід через сиґ. **магазин шиїма, Львів, Сикстуська ч. 16.**
964 Замовлення з провінції відворотно. 2-6

Хочеш мати силу до праці, погоду духа і легкий сон — їдж щоденно богату в вітаміни легкострашну поживу
ВІВСЯНУ КАШКУ
Quaker Oats
ЗВИЧАЙНО ОЧИЩЕНА

Представництво:
КАЗИМИР ЛЮБІНЕЦКІ
Львів, Подвалського 7.

Без конкуренції

знана у Львові вирібня ювілерсько-золотнича **С. А. Ропшіц**
кождий повинен переконатися в льокалі фірми при **вул. Сикстуській 16.**
925 Позір на фірму Ропшіц. 2-2

Надзвичайні Загальні Збори

Кружка „Рідної Школи" в Стрию.

В неділю дня 4. грудня 1927 в год. 5-ій попол. відбудуться в сали „Сокола" Надзвичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Стрию з таким денним порядком:
1) Відкриття Зборів.
2) Реляція Виділу.
3) Реферат про стан „Рідної Школи" в Стрию.
4) Вибір нового виділу.
5) Внесення і запити. 1012

Подяка.

Уряд громадський в Підлисю, іменем всіх громадян складає горячу подяку Рух Пож. Тов. „Сокіл" в Підлисю як рівнож його начальству, а іменно Вп. пану Федорові Заєцеві управителеві школи в Підлисю за його участь і провід над тов. „Соколами" дня 24. листопада ц. р. в год. 6-тій вечером в ратованню в часі страшної пожежі підчас сильної вітрової бурі, котра ширила огонь на ціле село. — Рівнож складає горячу подяку начальникам „Сокола" Дмитрові Ярема, Василеві Діжакові, всім товаришам Соколам і всім громадянам села Підлисе, Соколам сусідніх сіл Закомаре і Ожидова, громадянам села Рожаж, котрі своєю участю і горячою працею врятували майно наших селян, потрафили опанувати та зльокалізувати огонь і уратувати сотками осіб життя і майно. — Пожежа ця вибухла раптово і обхопила 4 хати, 2 стодоли, 1 стайню в протязі 3 хвилин, дальшу пожежу стримали вчасне згадані своєю акцією ратункову. — За Уряд громадський: *Бабяк* сільський солтис, *Теодор Дзюба*, *Хвастовський* радний. 1011

ЗОЛ. 5 | ЦУКЕРАНЦА | ЗОЛ. 5
з хінського срібла тільки у
Б. ГЕНИБЕЛЬГА Сикстуська 4.

Пишіть передплату!

За редакцію відповідає Василь Мулонй. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 268 (11.229). Львів. четвер 1. грудня 1927. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Довершений факт.

Львів, 30. листопада 1927.

Виборчий блок непольських народів став фактом довершеним. Одночасно з появою декрету президента польської республики про розв'язання сойму і сенату з приводу покінчення пятилітньої каденції, підписано у Варшаві протокол про створення виборчого блоку всіх непольських народів: українців, білорусів, жидів, німців і литовців.

В першу чергу впадає в очі факт одночасности тих двох подій: розв'язання сойму і створення блоку непольських народів. У звязку з тим можна би поставити питання: чому ініціятори і контрагенти блоку так дуже поспішилися з його створенням? Чи з тактичних оглядів не краще було підождати з його оформленням?

Очевидно, в поодиноких національних угрупуваннях, які в принціпі признавали потребу створення великого виборчого блоку, були ріжні застереження щодо його складових частин. Особливо загострилися в останньому часі відносини українства з жидівством взагалі, а відносини на території Зах. України зокрема. Також в жидівському таборі наросли непорозуміння між поодинокими гуртами і течіями та територіяльними групами. Треба було довшого часу на вирівнання всіх цих розбіжностей. Через те й справа блоку зідсувалася в майбутність, а й взагалі було сумнівним його завершення. Зовнішні події вплинули на скоре сфіналізування блоку.

Виявилося, що уряд, бажаючи всякими засобами осягнути більшість у будучому соймі, змагає до своєї мети per fas et nefas. Сама думка блоку народів викликала скаженину в півофіціяльній пресі. Погрози і заповіді заборон та репресій, яких посмак уже відчувається, примусили ініціяторів блоку приспішити справу. Ці погрози вплинули й на тих, що ще хитались, а напрямі рішаючім. Створення блоку треба було приспішити ще й тому, що зявилася заповідь **активного виступу** уряду підчас виборчої акції. Що це значить, хіба не треба пояснювати. В р. 1922 уряд зберігав повну невтральність підчас виборчої акції, а що діялося у Сх. Галичині, яких „чудес" доказував ген. Сікорський! Тимбільше треба бути приготованим на всякі можливости і несподіванки в часі, коли урядові і півурядові чинники проявляють вже в теперішній вступній стадії незвичайно горячкову діяльність. Доля послів „Білоруської Громади" не ворожить добра й іншим послам „славянських меншостей". Всі ці причини примусили ініціяторів приспішити переговори та ледво могла скоро завершити їх підписанням обовязуючого протоколу.

Одначе фіналізація виборчого блоку непольських народів довершена лише в принціпі. Вона ще не завершена у всіх подробицях. Рішено, що в склад блоку входять всі непольські народи: українці, білоруси, жиди, німці і литовці. Виборчий блок складається з національних груп, з національних обединань поодиноких народів. Передумовою успішних наслідків блоку непольських народів є створення національних блоків поодиноких народів, яких завершенням являється загальний блок непольських народів з причин, зазначених в горі, та зогляду на невелякий протяг часу, який ініціятори блоку мали до розпорядимости, неможливо було перевести рішаючого порозуміння в лоні кожної нації зокрема. Тому контрагентами блоку непольських народів виступили великі партії та парляментарні групи менших партій, які були в становищі більшої рухливости і могли превенційно взяти на себе тягар відповідальности за довершений факт.

З українського боку протокол порозуміння в цій справі підписав д-р Дмитро Левицький, як голова Українського Нац.-Демокр. Обединання, як авторитетний і відповідальний представник партії, яка виступила з ініціятивою українського національного блоку, що вливається в блок непольських народів. Ініціятива УНДО-ня обіймає з українських політичних організацій: соціялістів-радикалів, Селянський Союз і соціяльних демократів. Дві перші організації принціпово дали свою згоду на вступлення до національного блоку непольських народів. Становище соц.-демократів поки-що невідоме, але воно зрозуміле з огляду на їх теперішній організаційний стан.

З білоруських організацій входять у склад блоку обі оставші при житті білоруські партії: Селянський Союз і християнська демократія.

З жидівського боку входять до блоку: сіоністи (крім сіоністів Галичини, як східної так і західної), мізрахісти (клерикальна група сіоністів), гітахдутівці (трудова група сіоністів), безпартійні ортодокси, ремісники і купці (ці останні лише з Конгресівки, Виленщини і північних українських земель). Політична організація ортодоксів „Агуда", яка за всяку ціну бажала причепитися до санації або польських консерватистів, тепер проситься до блоку. З важніших жидівських організацій поза блоком остають загальні сіоністи і купці Східної і Західної Галичини.

Німці і литовці в цілости входять в блок (крім комуністичних гуртків).

Як бачимо, виборчий блок непольських народів побудований на національній і демократичній основі. Є він союзом демократичних партій поодиноких народів, а його метою: створити реальні основи для взаїмної помочі і підтримки народів і горожан „другої кляси".

Українське громадянство, як найчисельніше з усіх „меншостей", подаючи помічну руку іншим народам, одночасно здобуває їх поміч на загрожених окраїнах української національної території: на Холмщині, Підляші і Лемківщині. Блок непольських народів є одночасно висловом обеднання всіх народів та засвідченням їх положення в державі з „найдемократичнішою" конституцією. Цей блок є могутньою противагою проти розкладової акції півофіціяльних чинників і заборолом проти зазіхань сервілістично-хлібоїдських „ячейок".

В основу блоку положено не лише реально-здобувчі змагання, він є не лише асекурацією для осягнення політичного представництва кожної нації зокрема, але й має виразний ідеольогічний підклад. Є це союз національно-самостійницьких груп, які не заскленлюються в питаннях дня, але мають на меті розвязку великої проблеми повноправности народів.

Ліста блоку непольських народів іще не замкнена. В межах національного блоку до неї можуть заголосити своє приступлення ще й інші політичні організації, одначе лише такі, що визнають принціп демократизму і повноправности всіх народів та не є обтяжені гріхами крамарського опортунізму.

На підмогу Рідній Школі.

За постійний приплив жертв на розбудову українського шкільництва.

(Проект із села.)

Від довшого часу читаємо в нашій пресі розпучливі голоси про дефіцит Рідної Школи, заклики, докори, то-що, але справи це мабуть не направляє. Вже нераз підносилося, що тільки й тільки можна би придбати фондів, якби кожна українська душа жертвувала по однім чи десять сотиків річно, але це, на жаль, проходить безслідно. На Р. Ш. складають жертви постійно тих кілька чи кільканацять тисяч людей, що на поширення її агенд не вистарчає і Гол. Управа Р. Ш., замісць занятися творчою працею, мусить усю свою енергію витрачувати на придбання фондів, приміщення то-що.

Недобір, відтягання сил від творчої праці буде завсіди продовжуватися, якщо ми не створимо постійного припливу фондів до Р. Ш. На мою думку такий постійний фонд можна би створити. А можна створити його тоді, коли ідею спопуляризуємо на селі. Дотепер наше селянство, не рахуючи коляди і писанки, дуже мало причинялося до удержання Р. Ш. І не дивниця. Більшість селянства не здає собі справи з того, які завдання має Р. Ш. і не бачить в неї ніякої безпосередньої користи для себе, з виїмком тих нечисленних місцевостей, де Р. Ш. має свої школи.

Треба отже ідею Р. Ш. поширити в найдальші закутини нашого села, а тоді й село відгукнеться своїм могучим голосом на заклик Р. Ш. Наш нарід є жертвилюбивий, на що нераз дав докази, треба тільки до нього прийти і то, не як бувало перед виборами, але прийти до нього з безперервною культурно-освітньою працею. Знаю, що наші селяни дають поважні жертви на ріжні „матечки", „кулка" і т. д., то певно дадуть їх і на Р. Ш. Треба тільки збудити зацікавлення села і то не тільки роботою, яку дала би Р. Ш. селу, але заінтересувати селян передовсім безпосередніми впливами на зїздах, нарадах, то що, не так, як то у нас часто буває, де береться селян радше для декорації.

Популяризацію Р. Ш. при помочі культурно-освітньої роботи на селі, думаю, не тяжко перевести. В кожнім суд. повіті найдеться кількох освічених людей (адвокат, суддя, лікар, агроном, професор і т. д.) і саме при помочі тих людей повинні кружки Р. Ш. поширюватися на село. Якби 5—6 людей, а це зовсім легко зробити, поїхало тільки десять разів річно на село з рефератами на ріжні теми, то обїхалиб за рік принайменше двічи всі села в повіті. Таким чином майже в кожнім селі суд. повіту відбувся би двічи виклад в імени Р. Ш. Наші селяни інтересуються нині викладами і їх цікавлять ріжні теми. Помічна в цій культурній роботі буде безперечно наша кооперація. Немалу прислугу можуть зробити для Р. Ш. священики й учителі, що перебувають постійно на селі.

Нашому селянинові тяжко приходиться дати грошеву, хочби й малу жертву на якунебудь ціль. Але на селі можна повести акцію в іншій спосіб, а саме шляхом збірок в натурі. Про це, що нашому селянинові лекше дати жертву в натурі, хоч вона далеко більша, свідчать хочби збірки на жертви повени. Але Р. Ш. не може обмежитися до припадкових збірок, тільки мусить мати запевнений постійний приплив гроша, щоб Гол. Управа всю свою енергію могла звернути на свої справжні ціли, на виховання молоді.

Подаю тут іще один плян для запевнення постійного припливу гроша до Р. Ш. А саме цей приплив можна осягнути з курей. Може на перший погляд дивна гадка, але думаю, що доцільна і не дуже трудна до переведення. Представляю собі справу в той спосіб, що кружки Р. Ш. поширюються і на село. Господарі, члени кружка, замісць грошевих вкладок, записують на Р. Ш. по одній курці. Курка лишається на господарстві дотичного члена, він її годує, а всі яйця від тої курки передає до кооперативи. Місцевий комітет що місяця розчисляється з кооперативою і гроші висилає до Гол. Управи. Не представляю собі, щоб це було неможливе до переведення. В селі найдеться завсіди кількох жертвенних господарів, що зроблять початок і потягнуть за собою як не ціле село, то в кожнім разі поважну кількість, бо чому мовляв, я маю бути гірший від сусіда?

По польській статистиці тільки в трьох східньо-галицьких воєвідствах (вилучивши польські повіти з львівського воєв.) є 767.831 самостійних селянських господарств, а саме у воєв. львівськім 283.995, у станиславівськім 234.865, у тернопільськім 248.971. Якби й відчислити ще від тих 767.831 господарств 15 проц. на не-українські, то в тих трьох воєвідствах Галичини українські селянські господарства становлять 625.657 госп. одиниць. Приймаючи ідеальний стан, що кожне господарство записалоб одну курку до Р. Ш., Р. Ш. розпоряджалаб 652.657 шт. курей. Рахуючи тільки по 80 шт. яєць від одної курки річно, далоб це 52.212.560 шт. яєць, що перечислене по 13 сот. за яйце далоб суму 6,787.632.80 зол.

Ясно, що в практиці не так легко це зробити, щоб кожне господарство відразу записало на фонд Р. Ш. по одній курці. Але при серіозній роботі справа піде і протягом 2—3-ох літ можна буде допровадити до того, що бодай у значній частині наших господарств Р. Ш. буде мати свої кури, які будуть постійним джерелом її доходу. Вірю що справа є до переведення, треба би тільки з повищим до неї взя-

гися. Богато моглаб помогти в тому ділі „Спілка Українських Агрономів", що займається продажю насадин расового дробу, розсилаючи певну кількість яєць з призначенням для Р. Ш.

Інж. Ол. Охрим.

Більшовики і алькоголь.

Монополь алькоголю одним з найбільших джерел доходу в СРСР.

Захопивши владу в свої руки комуністи проголосили безпощадну боротьбу з алькоголізмом і заборонили всяку торговлю алькоголем, чищими словами заборонили взагалі пити горівку. Одначе проголошена боротьба не дала комуністам ніяких реальних успіхів.

Піянство не тільки не впало, але навпаки зросло і стало небезпечнішим ніж було досі, бо чисті алькоголічні напитки почала заступати самогонка, що зігнала багато-багато людей зі світа наслідком затроювання організму. Виповіджено тоді безпощадну війну самогонці та й фабрикантам. Богатьох „самогонників" навіть розстріляно. Але й це й продукції не зменшило.

Коли введено в життя нову економічну політику, коли приступлено до відбудови промислу та й взагалі державного життя, державні чинники спостереглися, що держава має замало прибутків зі самих податків, які платило виключно селянство, та зрозуміли, що на віднову промислу треба шукати і якихсь інших прибутків, бо західні капіталісти позичок не давали. Пригадали собі тоді на горівку. Получили корисне зі солодким і рішили в імя боротьби зі самогонкою та в імя придбання потрібних державі прибутків вернути до традицій Вітте та ввести в життя алькогольний монополь і тим самим приступити до його продукції. Самозрозуміло, що боротьба з алькоголізмом пішла в дубину, а держава, радянська держава, стала замість самогонщиків сама доставцем алькоголю для своїх горожан.

Ось недавно закордонні делегати робітництва запитали Сталіна, як він представляє собі боротьбу з алькоголізмом при істнуванні державної монополії, на що він заявив:

„Тепер горівка дає більше чим 500 міліонів карб. прибутку. Відмовитися тепер від горівки значить відмовитися від прибутку. Я вже не кажу про те, що повільна відмова від горівчаної монополії позбавилаб наш промисел більше чим пів мілярда рублів, яких не булоб чим заступити".

Отже тепер нема мови про те, щоби комуністи відмовилися від достави алькоголю своїм громадянам, а тим самим не може бути й мови про боротьбу з алькоголізмом. Як представляють собі у будуччині „боротьбу" з алькоголізмом урядові чинники СРСР, видно найкраще з конкретного зіставлення цифр про пятилітній план продукції промислових виробів у СРСР. На основі обрахунків учених радянських статистиків цей план представляється в цифрах ось як: протягом пятьох найближчих літ продукція матерій зросте на 41 відс., кальошів на 88 відс., шкла на 96 відс., чавуна на 113 відс., мила на 121 відс., а горівки на цілих 227 відсотків. Ось як виглядає перспектива „обмеження" алькоголізму і боротьба з ним у теперішньому царстві комуністів.

Цієї слабої сторінки радянської дійсности не поминула використати у своїх аргументах проти політики правлячої більшости і теперішня опозиція. У своїх писаних контртезах до політичних тез ЦК партії та ІІ політбюра вона зве горівчаний промисл „провідною" галузкою державного промислу і злобно завважує, що „проголошену в тезах (правлячої більшости) боротьбу з піянством, намічується вести покищо при допомозі збільшення норми зуживання горівки в трое більше на душу ніж досі".

Комуніст Дейчман підкреслює у своїй статті про алькоголізм у СРСР застрашаючий зріст піянства і наводить на доказ статистичні дані про уживання алькоголю в міліонах ведер починаючи від 1923 р., тобто від заістнування алькогольного монополю. Отже в 1923—24 р. зужито 0,8 міл. ведер, у 1924—25 р. уже 4,1 міл., в 1925—26 ще більше, бо 20,5 міл., а в 1926—27 р. аж 31,5 міліонів ведер. Цифри показні, нема що казати. Але ще краще дасться зілюструвати застрашаючий зріст піянства іншими цифрами. У 1923 році вмирало в Петербурзі наслідком алькоголізму 1,7 людей на сотню тисяч, а до 1926 р. смертність з тієїж причини зросла в шестеро і досягнула 10,9 випадків на сто тисяч населення.

Цифри, як бачимо, доказують, що піянство зростає в СРСР з року на рік дуже інтензивно. Та це не перешкоджує компартії далі ухвалювати всякі постанови про нещадну боротьбу з алькоголізмом, а Сталінові це цілком не вадить заявити чужоземним делегатам, що алькоголізм у СРСР постепенно буде знищений.

„Тепер — казав він — наша політика заключається в тому, щоби постепенно скорочувати виріб горівки. Я думаю, що в найблищій будуччині нам удасться взагалі скасувати горівчану монополію, вкоротити виріб спіритусу до мінімуму, необхідного для технічних цілей, а в слід за тим ліквідувати взагалі продажу горівки".

Щоби себе оправдати перед чужинними робітничими делегатами за введення державної торговлі горівкою в СРСР, Сталін найшов і готових виновників цего невідрадного явинку. Вину за це поносять західно-европейські пролетарі.

„Я думаю, — сказав він делегатам — що нам не прийшлось би мабуть мати до діла з горівкою, і з численними іншими немилими справами, коли б західньо-европейські пролетарі взяли владу в свої руки і дали нам допомогу. Але тож робота! Наші західньо-европейські брати не хочуть покищо брати влади і ми примушені давати собі раду покищо нашими власними засобами. Та це вже не наша вина, це — доля! Як бачите, деяка частина відповідальности за горівчану монополію в СРСР падає і на наших західньо-европейських друзів".

Ось нам „віз і перевіз" комуністичного диктатора! Та це річи зовсім не зміняє. Населення СРСР чим далі тим більше розпивається, в тім числі і комуністи, а при пропаганді протирелігійних кличів, при поборюванні релігії взагалі, котиться в моральну пропасть. Кидається, серед нього страшна моральна гангрена, яка його й десятикує, особливо по містах і промислових осередках. Одначе слід стверднти, що серед великої частини населення йде останніми часами завзята боротьба проти тих невідрадних явищ. Ведуть ту боротьбу передовсім усі ті елементи, які згуртовуються міцно біля церкви, які протиставляють себе більшовицькому матеріялістичному світогляднові та стоять на сторожі християнської моралі. Вони злобувають собі з дня на день чимраз-то більше прихильників і співчинників передовсім серед тих, що закупивши більшовицької матеріялістичної „етики" та набравши до неї обридження, відчахнулися від неї безповоротно. Можна надіятися, що невдовзі наступить там перелом і що теперішня моральна меншість виборе перемогу та положить край етичному звирідненню населення.

ФУТРА
вельяні гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 пік оси. 1895 Тел. 21-28

Експорт України в 1926-27 р.

Заступник народнього комісаря торговлі в уряді УСРР Коломойцев подав співробітникові „Вістей" ось які дані про український експорт у 1926/27 господарському році:

Загальна сума експорту хлібного і нехлібного виносила в минулому господарському році 147.633 тисячів карбованців проти 93.609 тис. карб. у попередньому р. З зіставлення тих цифр виходить, що експорт українського добра в 1926/27 році

М. ЗОЩЕНКО.

Коза.

III.

Біля помийниці стояла коза. Була вона безрога, і вимя у неї висіло до землі.

„Жаль, — зі смутком подумав Забежкін — стара коза, дай, Боже, їй здоровля!"

На подвірі хлопчики в чижики грались. А біля рундика дівка якась столові ножі чистила. І до того вона з такою лютістю чистила, що Забежкін, забувши про козу, став як вкопаний.

Дівка люто плювала на ножі, виригувала слину таки просто, встромлювала ножі в землю і встромлюючи, сама хиталася карачки і навіть хрипіла.

„От дурепа!" — подумав Забежкін.

Дівка знесилювалася.

— Гей, тітко, — сказав Забежкін гучно — де це тут винаймають кімнату?

Та зненацька відчинилося вікно над Забежкіном, і чиясь бабяча опухла голова, завязана хусткою, виглянула на подвіря.

— Товаришу, — спитала голова — чи не вченого агронома Пампушкіна потрібно вам?

-dая иьонкінє 'цжжаєвє вінощія — 'п

туа — не маю чести... я в справі, так би мовити, кімнати, яку винаймають.

— А коли вченого агронома Пампушкіна, — продовжувала голова — то не ждіть даремне, він сьогодні ніяк не може приняти, він наукову працю про щось пише.

Голова обернулася назад і за хвилину знову виглянула.

— „Декілька слів в обороні огородних шкідників"...

— Що-о? — спитав Забежкін.

— А то хто питає? — сказав агроном, сам підходячи до вікна. — Здорові були, товаришу!... То бачите стаття „Декілька слів в обороні огородних шкідників"... Та ви виходьте на гору.

— Ні, — сказав Забежкін, лякаючись, — я кімнату, яку винаймають...

— Кімнату? — спитав агроном з явним смутком. — Ну, так ви після кімнати... Та ви не стісняйтеся... Трете число, вчений агроном Пампушкін... Усяка собака знає...

Забежкін кивнув головою і підійшов до дівки.

— Тіточко, — запитав Забежкін, — чия це, наприклад буде коза?

— Коза ніби? — спитала дівка. — Та коза з четвертого числа.

— З четвертого? — охнув Забежкін. — Чи не там то, простіть, винаймається кімната?

— Там, — сказала дівка. — Лише, що кімната винаймлена.

— Як же так? — ізлякався Забежкін. — Цього не може бути! А ти що, сказилася, чи що? Як же це так — кімната винаймлена, коли я і час витратив, проїзд, турботи...

— А не знаю, — відповіла дівка — може й не винаймлена.

— Ну, то-то — не знаю, дурепа одна. Не знаєш, то краще й не говори. Не перекручуй подій. Ти ось краще про кури скажи — чиї це кури ходять?

— Кури ніби? Кури Домни Павловни.

— Що то за Домна Павловна? Чи не вона то винаймає кімнату?

— Винаймлена кімната — з серцем сказала дівка, в подолок збираючи ножі.

— Брешеш. Єй-Богу, брешеш. Оголошення є. Колиб оголошення не було, тоді інше діло — я не противився би. А тут оголошення. Колом не вибеш... Наторочила, як собака: „винаймлена, винаймлена..." Дурепа одна. Ти скажи краще: індик — уже певне не п...

— Ї!

— Ай-я-яй! — здивувався Забежкін. — Адже вона богата дама?

Дівка нічого не відповіла, гукнула в долоню і відійшла.

Забежкін підійшов до кози і пальцем доторкнувся її мордочки.

„От, — подумав Забежкін — якщо зараз лизне в руку — щастя: моя коза".

Коза понюхала руку і тонким коструватим язиком лизнула Забежкіна.

— Ну, ну, дурепа! — сказав, задихаючись, Забежкін. — Шкоринку хочеш? Ех, щойно була в кишені шкоринка, та чогось не можу найти... Нагадав: зїв я її, Машко. Зїв, даруй... Ну, ну, відтак дам...

Забежкін, серед незвичайного схвилювання, найшов четверте помешкання і постукав в зелену дрантивеньку церату.

— Ви чого? — запитав хтось, відчинюючи двері

— Кімната...

— Кімната винаймлена! — сказав хтось басом, намагаючись зачинити двері. Забежкін міцно держав їх руками.

— Дозвольте, — сказав Забежкін, лякаючись, — як же так? Дозвольте-ж увійти, шановний товаришу... Як же не так? Я час змарнував... Проїзд... Оголошення препінь...

— Оголошення? Іване Кириличу! Чому-ж це ти оголошення не зняв?

Тут Забежкін підняв очі і побачив, що розмовляє з дамою та що дама — величезних розмірів. І ніс у неї ніяк не менший від Забежкінського носа, а корпус такий обемистий, що з нього можна сміло викроїти двох Забежкіних, та й ще дещо лишиться.

— Добродійко, шановна мадам, — сказав Забежкін, знімаючи картуз і чомусь присідаючи, — мені би хоч комірку яку-небудь погненьку, цюпку, цюпочку...

— А ви що за один? — спитала добрячим басом Домна Павловна.

— Службовик...

— Ну, щож, — сказала Домна Павловна, зітхаючи, — нехай і так. Є ще в мене одна кімнатка. Лише не ображуйтесь — біля кухні...

Тут Домна Павловна ще раз із невідомої причини сумно зітхнула і повела Забежкіна в кімнати.

— Ось, — сказала вона — поглядьте. Скажу просто: погань кімната. І вікно — пікчемне. І виду ніякого, а в стіну. А ось з гарною кімнатою спізнилися, батеньку. Винаймлена гарна кімната. Військовому телеграфістові винаймлена.

— Прегарна кімната! — кумітна Забежкін. — Мені незвичайно подобаються такі кімнати біля кухні... Дозволите — я перейду завтра...

— Ну, щож? — сказала Домна Павловна. — Нехай і так. Переїджайте.

Забежкін низенько вклонився і вийшов. Він підійшов до воріт, ще раз зі смутком прочитав оголошення, зложив його і сховав у кишеню.

„Так, — подумав Забежкін — важко, важко приходить щастя... Ось інші до Америки або до Індій дуже просто їздять і винаймають кімнати, а тут... Та ще телеграфіст... Який то телеграфіст? А коли, скажім, той телеграфіст перешкодить? Важко, важко приходить щастя!"

(Продовження буде).

сильно зріс. Експорт хлібо зріс на 63,8 відс., а експорт інших нехлібних річей на 49,1 відс.

З нехлібного експорту на першому місці стоїть вивіз скота і домашньої птиці. В останньому році сума експорту виносила в тій ділянці 20.200 тисяч карбованців. Друге місце займають продукти гірничого промислу, а саме: руда, вугіль, антрацит, сіль та каолін. Тих продуктів вивезено на суму 12.800 тисяч карбованців. Найбільше антрациту вивезено, наприклад, до Італії. На третьому місці йде група продукцій харчового промислу на суму 9.100 тисяч карб. Абсолютна цифра нехлібного експорту складала в минулому році приблизно 49.3 мільонів карб. проти 38.8 міл. карб. з попереднього 1925/26 р. Українські установи перший раз перевищили в 1926/27 р. плян експорту нехлібних продуктів. Всього вивезено на 5.7 відс. більше ніж було передбачено. Першорядне значіння для перспектив розвитку дальшого експорту мають, як виказала дотеперішня практика, бекон (вироби зі свинячого мяса і сала), якого вивезено на суму 2.8 міл. карб., яйця, що їх вивезено на суму 12 міл. карб., цукор, вивезений на суму 8.9 міл. карб., вугільно-вугільний пек, смушки, жилі сині та текстильні вироби.

З експортних організацій на першому місці сумою експорту стоїть Укрдержторг, що вивіз 65 родів експортних товарів на суму 12 міл. карб. Далі — Південний трест, що експортував своєї продукції на 8.7 міл. карб. Кооптах вивіз за кордон яєць та птиці на 8.1 міл. карб, Цонвугілля вивіз своєї продукції на 3.9 міл. карб. Вперше в минулому році значну ролю відограв приватний експорт (головним чином, турецьких купців, концесійного підприємства „Сборсырье" та Одеського т-ва „Самоснабжение"), що досяг 1.5 міл. карб. В нехлібному експорті розмірно малу участь брала кооперація. — ВУКС експортував товарів на 1.047 тис. карб., а Сільський Господар — тільки на 130 тисяч карб.

Між іншим, треба особливо підкреслити — кінчив Коломойцев — значний зріст якости нашого експорту — досить сказати, що на паризькій виставці харчових продуктів експортні товари України одержали поважну нагороду. Завдання нового року в галузі експорту полягають головним чином в поширенні експорту нових товарів і зокрема —в поширенні експорту охолодженого та мороженого мяса. Новий одеський холодник є основним знаряддям в розгортанні нового українського експорту, що обіцяє зайняти одне з найважніших місць в українськім експорті. 6-го листопада з Одеси відплив перший рефрижиратор-пароплав „Дон" з вантажем мороженого мяса до Генуї та Марселю. Нині перебудовано одеські рівниці, закінчується будування підїздних колій до рівниць та холодніку. Зза кордону прибувають спеціяльні грузові автомобілі для перевозки охолодженого мороженого мяса. Радторгфльота придбала закордоном рефрижиратори судна вмістимістю 3000 тон, що робитимуть правильні рейси між портами Чорного та Середземного моря перевозячи продукти, що швидко псуються.

Радянська Україна

Вимога „популяризувати Україну на Дніпрельстані".

У харківських „Вістях" помістив П. Лісовий у кількох фейлетонах свої враження з тридневого побуту на Дніпрельстані. З тих фейлетонів бачимо, що біля кінцевої відбуваються над Дніпром дійсно великі підготовчі роботи до будови величавської електростанції. При роботах заняті тисячі робітників. У цінних завважках до фейлетонів Лісовий зазначує, що дніпрельстанські будови відвідує багато людей з краю України, з Уралу, з Сибіру, з північного Кавказу, Москви, Ленінграду і т. д. Всі вони бажають винести зі собою якісь знамення з побуту на Дніпрельстані. Одначе не мають що винести і тому задовольняються камінчиками. Лісовий підносить потребу видання відповідних інформаційних брошур з ілюстраціями та видівок Дніпрельстану, які радо будуть купувати відвідувачі.

Крім того робить автор докори українським письменникам, що досі ніхто з них не заінтересувався Дніпрельстаном: ніхто не звернув уваги на ту кипучу працю, що там розвинулася, і яка може дати безліч матеріялу і сюжетів для літератів. І не дівться тоді, коли російський письменник Ф. Гладков їде для довшого побуту у „Дніпрельстан". Та почуємо Лісовий ще важнішу справу, а саме: „другу категорію питань, — пише він досліпно — що їх ніяк не можна обійти, я характеризую словами: „Здесь Русь, здесь Русью пахнет!" Я не вкладаю в ці слова істотного та сакраментального змісту. Але кажу: є усюди „Днепрострой" і немає „Дніпрельстану". І дядько український, що приїздить сюди подивитись не бачить своєю мовою ніякого напису. Може це дрібниця, але вона якось неприємно ріже вухо й око. На Дніпрельстані чимало (лише чимало?) робітників українців. На жаль, я не встиг ознайомитися з тим, як їх культурно обслуговують. Але ось факт. Пред ставник філії „Вістей" жалувався мені, що, наприклад „Всесвіт" (український журнал. — Ред.) не вписується для кождого червоного куточка! Як розцінювати це? Не бажають, очевидно, але хто не бажає? На Дніпрельстані працюють робітники з усіх кутків Радянського Союзу. Що вони знають про Україну, до буде стояти Дніпрельстан, що буде обслуговувати українську промисловість і українське сільське господарство? А нам здається, що більшість робітників навіть і не розуміє того, що таке Україна, Радянська Україна. Обізнати їх з нею треба і слід. Ось що я розумію під словами „популяризувати Україну на Дніпрельстані".

Так малює національне положення українців і України на Дніпрельстані комуніст, а не якийсь „контрреволюціонер" чи „білогвардієць" — націоналіст український. А ніяке направду виглядав би малюнок націоналіста? „Здесь Русь — каже Лісовий —Здесь Русью пахнет". От вам і національна і до того „найсправедливіша" національна політика Москви на Україні!

Науково-дослідчі інститути на Україні.

Досі є на Україні 10 науково-дослідчих інститутів. Перед революцією не було ні одного з них, а більшість їх повстала в двох останніх літах. На першому місці щодо наукового та грошового вибудування стоїть харківський **Інститут марксизму.** При ньому працює нині аж 110 наукових аспірантів тобто кандидатів на професорів. Складається він з таких відділів: 1) економічного; 2) історичного; 3) філософічно-соціологічного. (Тут слід замітити, що при Українській Академії Наук є катедра марксизму і ленінізму). Інститут має свій періодичний орган п. н. „Прапор Маркенізму". Далі йдуть: Український **біохемічний інститут** у Харкові. Він повстав у 1925 р. Тепер має такі відділи: 1) біохемія авітам. 2 біохемія ендокритних залоз; 3) біохемія головного мозку. Третій — це **анатомо-патольогічний інститут** теж у Харкові, що повстав з науково дослідної катедри в 1925 р.

В Києві є: український **інститут книгознавства,** що повстав у 1922 р. з правобережньої філії української книжкової палати. Цей інститут видає вже 5-ий рік свій орган „Бібліольогічні Вісти". **Інститут педагогіки і рефлексольогії** існує від 1925 р. в Харкові і повстав з науково-дослідчої катедри. Він має теж свій орган під назвою „Український Вістник експериментальної педагогіки та рефлексольогії". В Києві повстав у 1925 р. український **інститут водного господарства.** Він має шість відділів: 1) гідрольогії; 2) водяних шляхів; 3) водяної енергії; 4) гідрогеольогії та підземних вод; 5) меліорації; 6) гідробіольогії. Український **інститут цукрового промислу** існує в Києві від 1925 р. і повстав з дослідчої катедри. Він студіює всі справи звязані з цукровим промислом. Орган інституту досі не зукраїнізований.

В організаційній стадії є такі інститути: **ім. Шевченка** у Харкові, що має займатися студіями всіх матеріялів, які відносяться до Шевченка та його доби; **український фізичний інститут** у Одесі; український **географічний інститут** у Харкові; український **геольогічний інститут** у Києві; український **ботанічний інститут** теж у Києві.

Тому кілька днів рішила Всеукраїнська Рада Народнього Господарства зорганізувати з Харкові науково-дослідний **інститут силікатного промислу.** Директором інституту має стати проф. Оллов.

Відкриття робітничого університету в Харкові.

Перед 123 роками відкрито в Харкові заходами українського дворянства університет, що хоч і мав зовнішньо російський характер, то мав служити інтересам української культури. Нині з того університету повстало кілька інститутів. А 15. листопада ц. р. відкрито знову у Харкові новий, тим разом робітничий університет. Викладки будуть на ньому відбуватися вечерами. Завданням університету підвищувати фахові кваліфікації робітництва. Прийнято до нього 850 студентів-робітників.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Шлеський „герой" — лицарем промислу.

Маршалківський суд над пос. Корфантим.

Ще перед розвязанням сойму в прискореному ході відбувався маршалківський суд над пос. В. Корфантим, відомим „шлеським героєм" і одним з керманичів польської християнської демократії. В склад суду входили посли: Тугут (председник) і Прагер та Жултовський (як судді). Мали вони розглянути дуже складну справу закидів, які від довшого часу мутною хвилею переливалися з „санаційній" пресі. Сконкретизовано їх в трьох головних закидах, а саме: 1) що пос. Корфанти допускався податкових надужить в користь держави, 2) що він брав субвенції від посторонніх організацій незгідно з характером посла і публіциста і 3) що він як голова надзірної ради Шлеського Банку поступав незгідно з постановами права і чести.

Щодо першого закиду, то не найдено глибшої основи. Вже другий закид підтверджено в цілій основі. А саме стверджено, що пос. Корфанти одержав від горішньошлеського Гірничо-копальняного Союзу, а радше від спілки „Фідуція" від 1. липня 1926: а) на купно „Друкарні Польської" у Варшаві в користь Союзу, б) на купно щоденника „Ржечпосполіта" і в) на покриття дефіциту того щоденника квоту 2,157.638.41 зол. В листопаді 1926 додатково на ті самі цілі одержав від Союзу 62.452 зол. Крім того в „Друкарні Польській" друковано від 1. січня 1927 „Ржечпосполіт-у" безплатно (до шести коштів друку 18.000 зол. місячно), а на щоденник „Польонію" в Катовицях виплачував Союз переціпно 20.000 зол. місячно.

Згаданий Союз є організацією, що репрезентує інтереси великого промислу на Гор. Шлеську. Спирається він на чужому капіталі горожан польських, німецьких, англійських, французьких, американських й інших, але переважають в ньому капітали німецькі. Субвенції були давані виключно на пропаганду господарчих цілей Союзу. Та вестали суд стверднв, що

„побирання субвенцій від горішньошлеського Гірничо-копальняного Союзу в умовинах, в яких він то зробив, не дицювало з гідністю посла і публіциста".

Лагодячою обставиною в цій прикрій сфері є хіба те, що субвенції від Союзу побирав і щоденник **„Messager Polonais"**, який має характер півофіціяльного органу.

Третій закид теж випав негативно для обвинуваченого. Пос. Корфанти був головою надзірної ради Шлеського Банку, в якому половину акцій має державний скарб. Як голова нада. радп пос. Корфанти був покликаний до нагляду над діяльністю дирекції банку. Тимчасом він користав з кредитів банку або на власний рахунок, або на рахунок своїх підвладних підприємств. В дні 30. вересня 1925 кредити, уділені пос. Корф. виносили 12 прц. всіх кредитів, уділених банком, не вичисляючи кредитів для промислової установи, в якій частинно він був заінтересований. З огляду на те суд рішив, що

„поведінка пос. Корф. як. головн нада. ради Шлеського Банку, не була згідна з постановами права і добрими купецькими звичаями".

Одначе суд стверджує, що пос. Корф. сплатчує сотягнені в башку зобовязання.

Так у світі марш. суду виглядав один з керманичів польської християнської демократії. Годиться ще додати, що в своїх органах („Ржечпосполіта" і „Польонія") пос. Корфанти він крайно украйнофобну політику. Дяке він опікувався німців. І не дивниця!

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

I.

Необхідність зацікавлення української інтелігенції успіхами сільсько-господарської науки та практичного сільського господарства.

Часто чуєш твердження, що українські землі, то — землі аграрні, що народ наш — хліборобський, що через те нам українцям на сільське господарство треба звертати особливу увагу. Ніхто заперечувати цьому не стане, бо як же інакше можна назвати народ, 90 проц. якого працює коло землі і може лише 10 проц. — в інших галузях людської діяльности. Але слова остаються словами — їх повторюють, як вивчені догми, не чіпаючи серця і розуму, не викликаючи вчинків, що мусілиб льогічно випливати зі згаданого твердження. Фактично наша інтелігенція, особливо по цей бік Збруча та Дністра, замало цікавиться питаннями агрономії і сільського господарства.

Навіть в тих наших організаціях і установах, які ніби то покликані захищати інтереси українського сільського господарства, справі піднесення с.-господарської продукції уділюється як найменьше уваги. Можнаб це доказати цифрами і фактами, але не стану того робити, щоб на нікого не вказувати, нікого не ображати і не обтяжувати читача фактичним матеріялом.

На мою думку, це головна причина того, що ми стоїмо на місці, що ми за десять років після світової війни зробили порівнюючи значно менше ніж інші, навіть так само як і ми, поневолені народи.

Фактично лише єдиний вид капіталів находиться в руках наших земляків — це засоби с.-г. продукції. Ні капіталами промисловости, ні капіталами транспортовими, ні навіть торговельними наша нація фактично не володіє. Отже цілком льогічно і доцільно булоб до тої землі, до тих капіталів, які є в руках наших земляків, додати ще відповідне с.-господарське знання, аби українець — власник землі і с.-г. капіталів міг їх (землю та капітали) найдоцільніше, з найбільшою для себе і країни користю використати.

Лише після цього могліб накопичитись вільні капітали, які відпливаліб зі сільського господарства в промисл, транспорт, торгівлю. Сільське господарство для нас, українців, є вихідною базою, з якої лише й може розвинутись ціле наше народньо-господарське життя. Надіятись на те, що ми в ближчому часі зможемо створити свій промисл, свій транспорт, свою торгівлю на чужі, позичені капітали чи заслужити їх (капітали), працюючи в чужих підприємствах, як службовці — на мою думку, не маємо підстав. Це шлях занадто далекий і трудний.

Стою на попередньому твердженні, що для українського народу по той і по цей бік Збруча та Дністра тепер є один лише шлях до накопичення національних капіталів, до розбудови цілого народнього господарства — це сільське господарство. Тому й справу піднесення с.-г. продукції вважаю першорядною, головною серед наших національних справ. Доки ж нема з боку нашої інтелігенції щирого, ентузіястичного зацікавлення цією галузею людської діяльности, доти й сама ця галузь не зможе розвиватись, доти на мою думку, взагалі нам на-

род буде бідним і малокультурним.

Ще перед світовою війною сільсько-господарський агент Катеринославського губерніяльного Земства барон Розен, аналізуючи причини швидкого господарчого розвитку Сполучених Держав Америки писав ось що:

„Одно з найцікавіших явищ суспільного життя останнього часу в Сполучених Державах уявляє з себе небувалий зріст зацікавлення до питань агрономічної допомоги населенню з боку найріжноманітніших елементів людности й особливо з боку ріжного роду комерційних підприємств. Промислові кляси ніколи, здається, не усвідомлювали собі з такою ясністю, до якої міри їх власний добробут тісно звязаний з добробутом рільничого населення і яке істотне значіння має для них самих (а не тільки для фармерів), діяльність агрономічних осередків, особливо відділів агрономічної допомоги. Ніколи ще комерційні організації не давали останнім (агрономічним осередкам) такої великої матеріяльної і моральної підтримки і, що особливо важне при тому, то робиться це все зовсім не в дусі благодійности, а як суто „деловий гешефт". Агрономічні потяги американських залізничних компаній — „інститути на колесах", розповсюдження сорта пшениці „Маркіз" мукомолами й інші заходи належать до цього роду „підприємств".

Оця підтримка всіх кляс людности і всіх фахів — вона і є причиною успіхів американської агрономії. Очевидячки серед українського народу мусить явитись такаж увага до цієї роботи. Самозрозуміло, що й кожний наш інтелігент мусить запамятати та усвідомити собі твердження французького державного діяча Тьєра, що: „розвинене сільське господарство творить добробут і могутність держави,оживлює торг, науки, мистецтва і всяку промисловість", або ще кращі, щиріші, пророчі слова бувш. директора Петровсько-Розумовської Академії проф. В. Вільямса: „Горе тому народові, у якого рільнича промисловість спинилась в свойому розвитку: спиниться праця його творчої думки, погасне і спиниться в свойому розвитку його національна культура і, поволі деградуючись у свому регресі, такий нарід неминучо позбудеться своєї самостійности в родині народів і його проковтнуть інші народи — занадто бо цінний продукт рільництва і занадто велика потреба в ньому всіх, щоб допустити на довший час не досить повне використовування рільничої території!" А чиж ми, українці, використовуємо вповні наші землі?!

Вина за мале зацікавлення нашої інтелігенції питаннями сільського господарства в першу чергу падає на наших агрономів, які відстають від інших фахів у своїй активности, рухливости та настирливости. Але й інші наші чинники, як школа, преса, видавництва, кооперація, „Просвіти", політичні організації поносять за те також значну частину відповідальности. Цілий український рух до цієї пори був, так сказатиб, занадто „гуманітарним" — занадто багато зверталось уваги на освіту та інформацію загальну і політичну і занадто мало на освіту та інформацію професійну. В найближчий час мусимо це ненормальне положення вирівняти.

Агр. Віктор Доманицький.

Національний український хор Дмитра Котка.

Три фази його розвитку.

Хто з галицької інтелігенції не був на концертах хору Котка? Здається, нема ні одної інтелігентної особи, котра не чула б цього хору, що більше, десятки тисяч селян насолоджувалися піснею у виконанні цього хору. Нема на Галицькій Землі трохи більшої місцевости, куди б цей хор не загостив і своєю піснею не розбуджував у менше музикальних подиву, а в музикальних просто захоплення. Всім ним іще в памяти перші виступи хору Котка і цей ентузіязм, з яким наша суспільність зустрічала і хор і його дірігента. Українська пісня подана була Котком у такій красі, що ентузіязм нашої суспільности був цілком оправданий. Появилися про цей хор в часописах наших, наших сусідів, а також заграничних довші й коротші рецензії — одначе всі вони обертались головно около виведення самої пісні. Але хто цей Котко? Хто його співаки? Як цей хор повстав і які фази до нинішн. дня він пережив? Про це мало хто знає. Тому я рішився подати нашій суспільности коротку історію хору Котка: початки хору, перші його виступи на Галицькій Землі, тріюмфальний похід його пісні, нещасні Заліщики, розпад хору і пізнішу його долю, його реорганізацію, теперішні його виступи і наміри хору на майбутнє.

Дмитро Котко, літ 34, походить з хутора Балки в таврійській губернії на Вел. Україні, з семї чисто української. По укінченні гімназії вступає до духовної семинарії, одначе по кількох місяцях виступає і йде на учителя каліграфії й рисунків, але й цей фах йому не до вподоби. Його потягає спів і музика. Кидає учительство і закладає в місті Пятигорську хор, котрим проводить один рік. З Пятигорська їде в Харків учитися дальше музики, де рівнож закладає хори. По короткім побуті в Харкові переїздить у Москву, щоби в музичному інституті докінчити свою музичну освіту. В Москві заскочила Котка світова війна. В 1917 р., коли більшовики опанували Москву, Котко з офіцерською школою боронився 3 дні в Кремлі. Опісля їде в Київ служити своїй державі В 1919 р. вступає до війська У. Н. Р., а в 1920 р. враз з тисячами козацтва опиняється в таборі інтернованих у Ланцуті. Всі табори інтернованих козаків — чи не було в Тарнові, чи у Валовицях, чи в Петрикові — мали свої хори, але з ліквідацією табору вони розсипались, а їх дірігенти, як прим. Тележинський, Куліш, Кальмуцький, обняли посаду дяків на Волині. Одинокий хор у Ланцуті під проводом Котка не впав по ліквідації, але з меншим або більшим доповнюванням співаків передержав до нинішнього дня.

Хор Котка співав спершу тільки в таборі: розважав піснею полонене козацтво або коли якась заграничня місія приїхала оглядати табор, тоді на прохання управи табору Котко збирав своїх співаків і перед делегатами виступав з нашою піснею. Як пташина замкнена в клітці бється до дротів, щоб добутися на волю, так і Котко зі своїми співаками нидів за дротами, а думка у нього одна: якби то дістатися з хором і піснею на світ, між своїх людей. Пляни у нього далекі: передовсім же подати нашу пісню в її імпозантній красі своїй суспільности, а опісля виїхати за границю. Але це довгий і тернистий шлях. Не сподівався Котко, скільки перепон матиме на свойому шляху, поки його мрії стануть поволи здійснюватися. Співаки не вірили в успіх, треба було кожного поодиноко переконувати. Але по довгих ваганнях і перипетіях шіснатцятка співаків під проводом Котка, одержавши нарешті в 1922 р. волю, дістає дозвіл виїхати, хоч, правда, тільки на Поморя і в Познанщину.

Шіснацятка не була легалізована, не мала ніяких документів на уряджування концертів. На кожний концерт треба було добувати окремий дозвіл, який не так легко діставалося і нераз бувало так, що хор, очікуючи дозволу на виступ по кілька днів, у сірих шинелях, голоді і холоді виглядав свої очи за висланим делегатом, що він привезе: дозвіл чи заборону. Доля неначе насміхалася з них. Одначе віра в кращу майбутність навіть в найтяжчих днях горя й розпуки: коли Котко зі своїми співаками мешкав у зимних театральних гардеробах, коли співаки спали на кріслах, а цілою їх денною їдою був мочений оселедець — не покидала їх ні на хвилю.

Сам Котко і його співаки не володіли зовсім польською мовою, так, що з цього приводу приходило часто до комічних сцен. Коли прим. в одним містечку на Поморю проспівали вони вже кілька пісень по польськи, приступає посадник міста до Котка і просить, щоби його співаки заспівали якусь польську пісню. Можна уявити собі здивування Котка, а ще більше того посадника, коли він довідався, що вони вже проспівали не одну, а кілька пісень! Значить — вони вимовляли польські слова так, що поляки не пізнали своєї пісні...

В 1924 р. одержує Котко в Торуні дозвіл на концерт хору в цілій Польщі, не виключаючи й Галичини, куди вїзд інтернованим козакам був суворо заборонений. Перший концерт на Галицькій Землі відбувся дня 24. вересня 1924 р. в Перемишлі. З якими думками їхав Котко і його 16 співаків у Галичину? З одної сторони радість, що їде до своїх, з другої тремтіння серця, як приймуть його пісню свої. Він добре знає, що галицькі українці — музикальний народ. От і сала Народнього Дому в Перемишлі. На салі Прозоровський і Тимченко прибирають сцену. Стукають, прибивають, що треба. Аж входить на салю голова Народнього Дому і питається просто: „А, панове, звідки і що тут робите?" — „Ми з хору Котка й уряджуємо для хору сцену" — „Що за Котко, що за хор? Тут не такі хори співали тай не вистукували по сцені". Обернувся і вийшов. Вечером концерт. Ураган оплесків несеться по кожній пісні, публика сидить наче зачарована, один на одного поглядає і з дива не може вийти. Це наша пісня? Публика не хоче виходити з салі і сиплються в безконечність наддатки. А той сам голова, котрий сказав, що тут не такі хори співали, приступає до Котка, мовчки стискає йому руку і просить: „Лишіться на завтра!..." Але на другий день хор концертував уже в Самборі.

Так то проломано перші леди: першу позицію в Перемишлі здобуто з такою бравурою, що як на другий день Котко зі своїми співаками заїхав до Самбора, сала вже не могла змістити гостей, а оплескам не було кінця. І починається тріюмфальний похід хору по всіх більших містах Галичини. Співаки вже не голодують, убрані гарно, суспільність радо приймає їх у хату на квартири. З поліпшенням матеріяльним хору прибувають нові співаки, між іншими й відомий в майбутньому Давиденко і Петро Євсевський. Це булаб перша фаза історії хору Котка.

Проспівавши зі своєю шіснацяткою по більших містах, Котко, щоби збільшити свій музичний репертуар, рішився замінити хор мужеський на мішаний. Двомісячний відпочинок, підчас котрого Котко переорганізував свій хор. Коли знову розпочалось концертове турне, Хор мав уже 47 осіб. З таким складом Котко об'їздить цілу Польщу, виступаючи по більших містах, як Варшава, Вильно, Познань, Краків, Лодзь і т. д.

Як у кожній організації — хором управляла управа, в склад якої входили Котко як голова і дірігент, його заступник Євсевський, адміністратори Давиденко і Тимченко, староста хору Леонтович і кількох співаків. Коли слава хору Котка рознеслася широко по цілій Польщі, коли про нього заговорили німецькі часописи на Шлеську, зголосились до Котка ріжні концертові бюра та імпресарії з предложенням на виїзд хору в концертову туру по Німеччині. Умови були доволі добрі, тільки один вимогу поставив імпресарій: щоби хор складався з 35 осіб, виключно співаків, без ніяких адміністраторів, бо їм нема що робити в Німеччині. Для цього треба було зліквідувати адміністраційний апарат (7 осіб) і кількох слабших співаків. Ніхто не хотів хору кидати, а їхати всім було годі. От і тоді розвалився хор на дві части. Це все сталося підчас пів'торамісячного відпочинку хору в Заліщиках літом 1926 р. Фонди хору вичерпались тоді зовсім, так, що по розвалі як одна, так і друга частина хору лишилася без засобів до життя. Співаки бідували знова, як колись, коли, вирвавшись із табору в Ланцуті, йшли в світ піснею добувати славу. Це булаб друга фаза історії хору Котка.

Відпавша більша частина під проводом Євсевського і Давиденка, обїхавши деякі міста Галичини і Шлеська, виїхала в турне до Німеччини. Але по кількох місяцях Євсевського покинув хор і вернув у Польщу до табору в Калиші. За ним пішло з хору ще кількох. Тепер цей хор (16) співає на дошках кращих кабаретів у Німеччині.

Сам Котко по розпаді не впав на дусі, не заломив рук, але з питомою собі енергією взявся поставити новий хор. Це праця дуже тяжка. Вчити співака, котрий пов голосом, що йому Бог дав, інших та тільки людина з залізною волею. Із ваких немає — нелегко. Це може робивший давно був би знеохотився. Але Котко — це людина праці; хор, спів — це його життя. Нерідко можна його бачити над раном, як укладає ноти. Сьогодні хор Котка має знов 32 співаків (12 жіночих голосів і 20 мужеських), прибувають ще й нові сили. Вертають і деякі старі співаки з Німеччини. І коли Котко уважатиме, що хор знова стоїть на вершку своєї сили, то придбавши новий репертуар, в половині грудня цього року загостить знову до Львова, щоби опісля по концертах у більших містах Галичини й Польщі виїхати в турне до Югославії і дальше в світ. Це булаб третя доба хору Котка, що викресав стільки любови до української пісні серед нашого народу.

Свящ. Ол. Гвоздецький.

МІН. ЗАЛЕСЬКИЙ ВИЇХАВ ДО ЖЕНЕВИ.

Варшава, 29. листопада 1927.

Нині виїхав до Женеви мін. закорд. справ Залеський у товаристві гр. Тарновського шефа секції міжнар. інституцій, радн. Шумлянковського, радн. польської амбасади в Парижі Арцішевського і інш.

АРЕШТУВАННЯ ПОС. ДИМОВСЬКОГО

Варшава, 29. листопада 1927.

На основі розпорядку слідчого судді арештовано бувш. соймового посла Тад. Димовського, члена ХД і президента „Розвою". Проти Димовського виплинуло останніми часами богато довесень кримінального характеру.

КАБІНЕТНА КРІЗА В РУМУНІЇ.

Париж, 29. листопада 1927.

„Матен" подає з Бухаресту, що Віктілі Братіяну не вдалося утворити кабінету. Місію утворення нового кабінету одержить Титулеску. Він старатиметься створити кабінет під власним проводом або провідника нац.-сел. партії Манію.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·88 і пів при знижковій тенденції. Банк Польський платив за долара у готівці 8·85, за Нью Йорк 8·88, Льондон 43·28, Ціріх 171·45, Париж 34·90, Брукселя 24·81, Медіолян 48·44, Амстердам 359·35, Прага 26·35, Штокгольм 239·60, Копенгага 238·35, Осльо 236·20, Данціг 173·70, Відень 125·41, Берлін 212·12 Канада 8·88.

Збіжа.

Пшениця дворська 48·00—49·00, пшениця селянська 46·—47·50, жито 38·25—39·25, ячмінь бровар. 38·00—40·50, ячмінь на мливо 34·75—35·75, ячмінь пастівний 31·00—34·00, овес 33·25—34·25, кукурудза румунська 33·50—34·00, баробол рафований 6·50 7·25, фасоля біла 45·—55, фасоля колірова 40·00—50·00, горох півіктрія 60·—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сино 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 37·00—39·00, льон 68·00—71·00.

НОВИНКИ.

— **Вечір у честь Кобилянської в Коломиї.** З Коломиї пишуть нам: Заповіджений у Коломиї на день 8-го грудня вечір у честь О. Кобилянської, який зволить своєю присутністю сама Ювілятка, відкладений, а причини від Комітету незалежної, на кінець грудня, імовірно аж на 26-го. Точний річниць вечора буде ще оголошений.

— **Рада** у митрополита Андрея Шептицького, заповіджений на 1. грудня н. р., їзда непередвиджених причин, представлених деякими поважалицькими єпископами, невідбудеться.

— **Підвишка почтових оплат.** З днем 1. грудня н. р. обовязує зміна тарифи почтових і телеграфічних оплат. У внутрішньому обороті лист до ваги 20 гр. буде коштувати 25 сот., понад 20 гр. до 250 гр. - 50 сот., від 250—500 гр. — 90 сот. Почтова картка буде коштувати 15 сот., друки до 25 гр. — 5 сот., 50 гр. — 10 сот., 100 гр. — 15 сот. Поручений лист буде коштувати 40 сот. Лист експрес 80 сот. В заграничному обороті оплата за листи до ваги 20 гр. буде виносити 50 сот., а до Австрії, Чехословаччини, Румунії та Мадярщини 40 сот. Почтова картка 30 сот., а до вичисленних держав 25 сот. Поручені листи 50 сот. Листи експрес 1 зол. Тарифа телеграфічна буде виносити: від слова звичайної телеграми 15 сот., від пильної 45 сот. Основна оплата 50 сот.

— **Програма конференції гр.-кат. епископату.** Конференція гр.-кат. епископату, що почалась учора 29-го листопада продовжуватиметься щоденно до суботи 3-го грудня включно. У середу 30-го учасники конференції відвідають в г. 15 і пів церкви та монастир ОО. Василіян. У четвер в 19 г. — Академія в Духовній Семинарії в честь епископів. У пятницю в г. 16 привитання Владик сиротами в захисті СС. Василіянок. У суботу в 11 і пів огляднини Нац. Музею, в 15 г. відвідинн монастиря

00. Редемптористів. г. 17 привітання архиєпископів учениками гімназії СС. Василіянок. У неділю — як каже програма — конференція закінчиться в год. 10. Понтифікальною Службою Божою в катедрі св. Юра в присутности всіх Преосвященних епископів. Похід на Службу Божу і поворот як на молебен. По Службі Божій всі преосвященні епископи благословлять вірних з балькону Митрополичої палати.

— **Наш телефон — сензація.** Перед двома днями наша редакція вчинці одержала телефон (ч. 29-41). Сталося це після девяти літ нашого пробування під опікунчими крилами польських властей. Факт одержання нами телефону викликав навіть сензаційні дотатки в польській і жидівській пресі. Оталійовані вони так, що вібито наше недбальство чи зайвість редакційного телефону були причиною його відсутности. Це примушує нас кинути дрібку світла на цю „сензаційну" справу. Отже перш усього годиться ствердити, що наш редакційний телефон в дні 18. грудня 1918 р. „завекірувала" польська військова влада, як що виставлено відповідну посвідку без „зайвих формальностей". Від того часу на протязі цілих літ ми не могли добитися телефону. Через цілий 1919 рік наша редакція не функціонувала, до ніяким чином не можна було добитися дозволу на видавання щоденника. В 1920 р. одержано дозвіл на видавання щоденника під назвою „Громадська Думка", який кілька разів до 1923 року мусів міняти свою назву після довших перерв у видавництві наслідком систематичного закривання в означених і неозначених відступах часу. До того в тому часі на телефон треба було мати згоду військової влади, про що ми, постійно переслідувані, не могли навіть мріяти. Заходи в справі одержання телефону відновлено в 1922 р. і вони протягнулися аж до листопада 1927 р. Шість літ треба було ждати при безнастанних приладах й інтервенціях на таку дрібницю як телефон. Постійно обіцювано нам відновлення телефону, підкладано пе а мізяця на місяць, а року на рік. Вкінці вигадано як причину перетягнення кабля у середмістю. Справді, наша редакція була хіба єдиним уніятом у цілому світі під цим оглядом, але чи наша в тому вина? Без сумніву, є це сензація, але сензація специфічного покрою, якої авторами і експлюататорами є не ми.

— **Український епископ для Бразилії.** Бразилійський орган ро. Василіян „Пракя" подає, що по його інформаціях греко-кат. епископство для бразилійських українців стало актуальною справою і небавком слід сподіватися іменування гр.-кат. епископа для Бразилії. Є згогад. що українським епископом для Бразилії буде один з галицьких Василіян.

— **Американські українці на жертви повені.** Читаємо в „Америці": Українці в місті Оліфант, Па., де посадником є українець Хиляк, зібрали 1. листопада ц. р. на вулицях (тег-дей) повні 1,000 доларів для жертв повені в українській Галичині.

— **Вибори в американських містах.** Недавно відбулися вибори в 50 більших містах Злучених Держав. Боротьба відбувалася головно між республіканською і горожанською партіями. В місті Філядельфії посадником став кандидат республіканської партії Геррі А. Мекін. З горожанської партії вибрано 7 суддів. Українець Юрій Самбір одержав 80.275 голосів, але до вибору бракувало йому ще 16.000 голосів.

— **Usra ніса.** В „Прагер Прессе" ч. 317 поміщена замітка про О. Кобилянську з приводу 40-ліття її літературної діяльности; в ч. 323 тогож органу поміщена замітка про нові українські календарі (Просвіти, Українського Голосу, Червоної Калини, Дніпра); в ч. 324 — про нове видання Українського Громадського Видавничого Фонду в Празі п. з. „Проф. Хведір Вовк: Студії з української етнографії та антропольогії" (Прага 1927 ст. 357, вел. 8°). — „Podebradske Noviny" (тижневик) має від сього ц. р. нову по тижневу рубрику п. з. Ukrajinska hlidka", яку веде Василь Бибик. В цьому відділі подаються короткі вістки з українського життя, зокрема спростовуються різні неправдиві вигадки про Україну й українців, поширювані в чужинній пресі. В цьому відділі подається й постійна хроніка українського життя в Подебрадах. З числом 43. Podebradske Noviny з 21-го жовтня ц. р. вміщує Ukrajinska hlidka" самостійною прилогою передрукам статті з „Діла" в справі процесу Шварцбарта п. з. „Перед світовим трибуналом" і статтю пор. С. Петлюри.

— **Темні історії.** Вчора засудили у Львові на два роки двох опришків, що літом цього року дотепно одержали із головного уряду почтового 18.500 зод. на підставі фальшивих переказів. Є це два урядовці з Люблина Драбарек і Камінський, що виступали під прибраним прізвищем Мазурка від якого їм вони буцім-то перекажуть гроші і самі їх відберуть на фальшиву легітимацію. Пляя удався, гроші діставав. Драбарек закопав свої гроші в трьох пляцках на цвинтарі в Любліні, а Камінський теж деякі бакився як себе

ерадника. — 2 міс. дістав львівський емеріт Гінсьвий, який ще 1923 та 1925 р. виступав як урядовець і набрав різні гроші від різних товариств.

— **Нема термометрів.** Московська преса жалується, що „не тільки у приватних громадян, але навіть по шпиталях нема термометрів". Коли так важко спровадити їх із Німеччини, то може дехто переносити вину, коли не знаєш, чи на дворі великий мороз.

— **Змарновані таланти.** Львівська преса повідомляє про арештування трьох українських студентів, що фальшували 20-золотівки та урядові документи. Головним майстром був 22-літній Іван Іванусів із Равщини, що робив рисунки банкнотів і замість залізної плити вжив до цього шкіру з підошви. Печатку м-ства військових справ підробив він так зручно, що важко її відрізнити від правдивої. Ці печатки помагала Іванусові та його товаришам Яр. Курдидикові та Мих. Беньковій іздити залізницею за знижкою. Всі вони мешкали на вул. Шептицьких 42, як субльокатори.

— **Сільські парубки — бандитами.** У Самборі закінчилась розправа перед присяжними суддями за грабіжницький напад на пароха Мельника. Чотирох парубків із Берегів, із зброєю вдерлись 15-го серпня у ночі до хати пароха і сильно його побили та покалічили. Два ватажки цього нападу Степан і Іван Денис засуджені дорадовим судом уже 6-го вересня на тюбінницю, переміняну наслідком помилування на 18 літ вязи. Два їх спільники Мапар та Созанський дістали 28-го ц. м. по 5 і пів літ вязниці.

— **Бандитизм.** Піймали двох бандитів, що напали на дім коршмаря Шіфмана в Ришковій Волі. Один із них Суровий при 28 роках має вже за собою 3-літню вязницю за крадіж і 5 міс. за мантійство. Найцікавішою є його заява, що арештований на злом у Перемишлі, був звільнений за заставою 15.000 зол.

— **Арештування редактора „Сеітла".** Дня 26. листопада п. р. арештувала львівська поліція Івана Хабу. Крім цього поліція арештувала Панька Крайківського і Володимира Сороневича, обох з „Робітниче-Селянського комітету несення помочі жертвам повені".

— **Гумор відкинув.** Зачуваємо, що 1-го грудня появиться після кількамісячної перерви нове число сатиричного двотижневика „Зиза". Кажуть, що видавництво рішило ще раз спробувати, чи зможе вдержатись гумором.

— **Новий харківський журнал.** У Харкові нічне виходити новий журнал мистецької критики й бібліографії під назвою „Контекст". Журнал виходитиме під редакцією Скрипника, Хвилі, Коряка, Степового, Тарана й Кулика. Він буде освітлювати теоретичні і практичні питання сучасного мистецтва, літературної критики й бібліографії. Особливу увагу звернене журнал на художню літературу. В журналі будуть відділи з питань театру, музики, живописи та архітектури. Перше число вийде з початком грудня.

— **Український театр на Кубані.** В Краснодарі організувався український театр. Трупа складається з київських та одеських акторів. Сезон відкривається пєсою „Республіка на колесах".

— **Новий „безсмертний".** Французька Академія вибрала на місце недавно померлого комедіописця Роберта де Флєрса, історика Люї Мадлєн. Його контркандидатами були: комедіописець Тристан Бернар та лікар Де Флєрі автор численних творів психольогічно-медичних. Мадлєн дістав 18 голосів проти 9 за Флєрі і 4-ох за Бернар. Новий „безсмертний" родився 1871 р. Його перший твір присвячений Фуше. Відома його велика книжка, „Рим за Наполєона" і двохтомова „Історія революції" перекладена на різні мови. Підчас останньої війни Мадлєн був прикомандований до головної квартири і збирав матеріяли, які використав у цілій низці книжок. Є він теж послом, членом республікансько-національного таюзу.

— **Син Толстого і фільма.** Син Льва Толстого Ілля Толстой запротестував перед американською фільмовою фабрикою „Метро-Гольдвін-Маєр" проти перерібки „Анни Карєніни" під заголовком „Кохання". Він відкинув гонорар 5000 дол. за дозвіл на цю перерібку і відповів, щоби ім'я його батька зняли із заголовку, тому, що згадана фільма нарушує память великого письменника.

— **Рекорди.** У паризькім процесі проти ватаги кольових бандитів присяжним суддям поставили 346 питань, на які вони мали дати відповідь. — У Льондоні один робітник отруївся 73 таблетками аспірини. Лікарі при секції тіла рішили, що його організм був занимкова видержавний на вплив аспірини, бо нормально досить 25 таблеток, щоби спричинити смерть.

— **Ватикан модернізується.** Цими днями перевала в Ватикані загальну розпродажу всіх коней і повозів. Відтепер і в самім Ватикані і поза його муромом всі його достойники вживатимуть тільки авт.

— **Чудацький податок.** Вищий краєвий трибунал у Відні рішив, що лікарі повинні платити податок також за дарунки які одержують від своїх пацієнтів. Відомо, що до нині ще не шса дивився поглядом між суспільністю буцім-то лікареві не можна платити гонорару так само як адвокатові або вчителеві. Є ще пацієнти, які соромливо вкладають своєму лікареві у жменю коперту із грішми і а лікарі, які не важились би заглянути в коперту раніше, ніж пацієнт вийде з кабінету. Правда, що ця звичка вже шевас шорав більше, але правда також, що лікарі дістають що вічно дарунки замість грошей, здебільша тому, що їх пацієнти не в силі віддячитись за поміч різновартною сумою гроша. Тепер австрійська влада шукає собі нового клопоту: домагається від лікарів, щоби вони втягали в суму своїх доходів ціну одержаних дарунків, а від пацієнтів, щоби вони оцінювали ці дарунки і теж їх згодошували. Прошу уявити собі лікаря, який дістане 10 пляшок вина з є антиалкоголіком або пачку цигар, а не курить. Такий дарунок є для нього без вартісним, а для пацієнта та податкового урядовця має крамничну ціну. А образ, якими обдаровують звісдіи артисти своїх лікарів, оцінюючи їх парівні із своїм талантом, який часто видається їм геніяльним! Ні; таки пора би придумати якийсь простий автомат на визначування податків.

— **Світова всячина.** У Льондоні почалась конференція міжнародного союзу „Геть із війною". Делегатом Франції є Анрі де Жувенель, Німеччини фон Гергах, Італії Нітті. — У Копенгагені помер один із найзначніших данських малярів Туксен. — Болдвін не хотів прийняти делегацію вуглекопів із Ульстера, що прийшли пішки до Льондону, щоби звернути цим загальну увагу на свою біду. — На Цейльоні пошесть чуми; кілька осіб померло. — Між Англією і Німеччиною почались переговори в справі скасування віз між обома державами. — Італійський уряд призначить нового посла в Бельгії, з огляду на те, що бельг. кабінет не має відвого соціяліста. — Мексиканська палата прийняла проект закону, щоби продовжити упорядження президента республики на 6 літ замість 4. — Муссоліні передбачує вилив ліких партій при найближчих виборах до парляменту у Франції, Німеччині та Англії. — Хірург, що оперував Братіяну зранився підчас операції і сам мусить перейти операцію. — Спол. Держави вже нині обчислили, що 1930 р. матимуть 124 міл. душ. — Сербський патріярх 80-літній Дмитрій має намір зріктись свого становища і провести решту своїх днів як черець на Атонській горі.

Театри.

Коопер. Український Театр під дирекцією м. Стадника (вул. Шашкевича). Перерва по причині виїзду на провінцію

Міський великий театр:
1-го „Цаганіні" оперетка Ф. Легара. Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Закалана дівчина Альжиру".
„Лев": „У царстві зеленого дракона" з Лон Чанеєм.
„Апольо": „Зов моря".
„Фатаморгана" „Фаворита Ротшильда".

Пописи.

БРОДИ. (Невдале хлібоїдське збіговище). Дня 7. листопада п. р. бачили Броди комедію, або іншими словами: хлібоїдське збіговище, скликане відомим Чорненком. Тому, що на це збіговище після порядне товариство не хотіло відступити салі, той буцімто „повітовий зїзд" відбувався, як це йому й личило — у місцевім шиночку Вебера. Цілий зїзд творив десяток хрунівських типів, другий десяток у тій компанії творили гідні їх собрати, кольовісти-мазури. Коли численні в той день у місті наші селяни довідалися, що буде хлібоїдське віче, гурмою посунули на це безплатне видовище. Перший забрав слово пеневним голосом Чорненко і запропонував присутнім вибрати председником зборів голову УНС-а на Брідщину, яким є (слухайте, люди добрі!) кольовіст-мазур Патох. Коли наші селяни таке почули, не вірили просто своїм вухам! За внесенням Чорненка підвелися деякі з руки кольовістів-мазурів, решта кольовістів-мазурів і нечисленні хрунівські підпухлі, збентежені, мовчки. Наші селяни завили, що председником хочуть мати селянина з Лешнева і голову Повітовогр Нар. Комітету п. Олександра Вислоцького. Коли Чорненко побачив такий вигляд голосування і такий настрій на салі, зачав крутити, що, мовляв, председника вибрати вже не треба, що п. Вислоцький проводити віче не може, бо він увідіст і що головні збори може бу-

БЛЯДНИЦЮ недокровність усуває, діє дає зміцнюючо, відживляюче, побуджує апетит, неоцінений середник для реконвалєсцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малеґві. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., на 2·40. У власнім інтересі жадати виразно Мєра Кшиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr. M. Krzyształoforski Tarnów.** 6-7

ти тільки мазур-кольовіст і учсівець в одній особі, Патох. Просить отже Патоха, щоби головував зборам і на секретаря покликує секретаря сельробівської партії Федуна, а він, Чорненко, буде референтувати. Тепер забрав голос п. Олександер Вислоцький і запитав Чорненка, чи справді мазур-кольовіст Патох є головою брідського УНС-а. А коли Чорненко заявив, що так, п. Вислоцький запитав з черги, що воно таке за чудасія той цілий УНС. Колиж Чорненко цинічно й отверто признав у відповіді на це, що УНС — це польсько-мазурсько-„русьна" та ще ніби й українська партія, зчинився такий крик і шум, що мазурі і хрунівські стали одиницями виглядувати попід столи. Останніх ще кількох своїх приятелів Чорненко зачав успокоювати і причав до присутніх, що вже не буде дальше відбуватися політичний зїзд, тільки чисто господарська нарада... Потім став плести пяте через десяте: говорив про розплодові стайні, рассові бугаї, ще більш рассові свині і т. ін. Але присутні не хотіли такого „знання" господарства слухати і п. Вислоцький в ядерних словах завізвав присутніх до організації під сягом одинокої національної партії, якою є Українське Нац.-Дем. Обвинивши поясняючи при цьому, що таке УНС і яка його роля в політичному житті Галичини. Тепер Чорненко відгрожується, що небавком скличе в Бродах „велике" українське віче. Думаємо, що воно буде мати такий самий вигляд, як цей їх „зїзд" в дні 7. п. м. Зрештою про це теж напишемо.

Присутній

Комуністичний процес у Луцьку.

Розправа проти 57.

В дні 28. листопада п. р. зачався в Луцьку процес проти 57 осіб, обвинувачених у приналежности до комуністичної партії Західної України. Обвинуваченим закидається ріжні конспіративно-антидержавні вчинки, зокрема організацію заговору, якого метою було відірвання Волині від Польщі. Вік обвинувачених хитається між 20—30 роками. По національности є 47 українців і 10 жидів. Усі обвинувачені — письменні (нема ані одного аналфабета). Характеристична річ, що в часі справовдання персоналій більша часть обвинуваченних зазначала себе безпріоленовідними.

Розправа, яка потрвае довший час і до якої поприкано богато свідків, викликала в Луцьку і взагалі на Волині значне зацікавлення. Провідником трибуналу є судія Поповський, вотують судді Стомпєвський і Бобковський, секретарює Сологуб, обвинуваченого відпрокуратор Коденський. Боронять адвокати д-р Лящав з Перемишля і д-р М. Глушкевич зі Львова. Третього оборонця, посла Підгірського, виключено з лави оборонців на внесення прокуратора (по думці 44 ст. карного поступовання, нібито як відомого з протидержавної діяльности).

В першому дні розправи відчитано акт обвинувачення.

Всячина.

Мертве місто Хара-Хото. Відомий мандрівник, видатний науковий діяч, невтомний дослідувач Монголії та Тибету, учень Пржевальського, П. К. Козлов недавно повернув з подорожі по Монголії. Біля півроку досліджувала експедиція Козлова цей незвичайний край, богатий численними памятками старовини. Козлову належиться слава відкриття „Мертвого міста" Хара-Хото, що одиноко стоїть у пустині мовчазний, занесений пісками. Розкопки „Мертвого міста" мають чималу вагу. Тільки завдяки Козлову про Хара-Хото заговорив тепер увесь світ. Відкриття міста дало безліч цінних експонатів— книжок, картин, і різних річей побуту. Де к з них мають питоття тисячочічну давнину за собою. Легенда про Хара-Хото розповідає: „Останній владар народу С Ся, що жив у місті Хара-Хото — батир (богатир) Хара-цзянь-цзюнь, спираючись на своє незвоженне військо, мав намір від бити престіл у китайського імператора, в результаті чого почалася війна між китайським військом і військом Хара-цзянь-цзюня. Китайці примусили відступити батира у фортецю Хара-Хото. Не можна було взяти Хара-Хото приступом, — китайці відвели річку, що напувала місто. Позбавлені води мешканці Хара-Хото викопали колодязь, але води не знайшли. Тоді батир Хара-цзянь-

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35.
б ля „Народної Торговлі“.

дамось вирішив почати з китайцями генеральний бій, а сам лаштувався захопити всі цінности у вигнаному володареві. Після цього він рушив проти ворога. У рішаючій битві Хара-цзянг-цзюнь загинув, а з ним його „непереможне“ військо і весь гарнізон. З тодішнім звичаєм китайське військо зруйнувало місто. В місті нічого не залишилось — ніщо вимерло. Кажуть, що ще й досі китайці сусідніх міст та монголи шукають ті скарби, але даремно. Високі стіни з баштами ще й тепер оточують Хара-Хото. З північного сходу насунулись на місто сипучі піски, засипали муре і навіть досягли сусіднього міста. Все тут тихо й мертво, сліди людського життя вже-ледь захоронюється під масою безмежних пісків. Розкопки провадились у всіх частинах міста. З ентузіязмом працювала молодь експедиції Козлова, добуваючи нові скарби для науки, знайшли тут 2500 томів книжок. Вони написані на 7-ми східніх мовах. Тисячі років тому написано ці книжки, але вони до цього часу ще ціні, бо мабуть, збереглися краще через сприятливу атмосферу в підземеллі де їх знайдено. Крім цього, була тут велика галерія художніх картин, полотна мальовані фарбами, найтонші прекрасні шовкові з акварельними малюнками, шовковий папір з письменами. Під час роботи експедиції „Мертве місто“ в пустині оживало. Експедиція воскресила до нового життя давню столицю вимерлого народу Сі-ся. В різних частинах міста знаходили бронзові рапіри речі, багато кераміки, різні прикрашення, барельєфи, фрески і навіть килими-унікати не зрівняної цінности. Ще вони побували у мертвому місті Хара-Хото експедиція пройшла всю Монголію де знайшла цікаві памятки старовини. Лише ще є ще країна, що маєво на своїй поверхні та глибині так багато мертвих памятників різних культур. Але наука поводі примушує їх розповідати про давню давнину; дикі написи на скелях розказують мандрівникові про те, що було, численні могили то обкладені камінням, то поховрашені статуями та обеліскими розповідають історію зниклих народів. Важко перерахувати все знайдене експедицією. Ій пощастило вивезти лише частину відкритих унікатів, але це вже вистачить надовго. Ось короткі підсумки досягнень експедиції. У північній Монголії відкриті й досліджені глибокі могили часів китайської династії 3 й 4 століття до нашої ери, вивчено південний Хангай, степові й пустинні частини Монголії, аж до мертвого міста Хара-Хото. Крім того, зібрано багато зразків рослин, птах, риб, знайдено надзвичайно цікаві своїм змістом монгольські та китайські письмена, малюнки на скелях, плитах і горах. Поруч цього експедиція привезла багато матеріялів про побут теперішньої Монголії. Наукові цінности експедиції передано до географічного т-ва в Ленінграді та музею Академії Наук, де над ними працюють видатні наукові спеціялісти. — (За „Вістями“).

Відозви й комунікати.

Комунікат Союзу власників реальностей у Львові.

Подаємо до відома, що на засіданню всіх з товариств власників реальностей у Львові дня 24. п. м. обовязуючу від 1. серпня 1926 р. збірну умову між власниками і дозорцями продовжено за згодою всіх інтересованих Товариств по день 1. мая 1928 р.

Текст тої умови переглянути може кожний у бюрі Тов-а вул. Косцюшка ч. 1а. II. поверх.

Як відомо від 1. січня 1926 р. обовязані власники реальностей справити замісць кошів на сміття приписані магістратом бляшані пушки. Щоби власники не впали жертвою несовісних фабрикантів — Союз вішов в умову з українською бляхарською фірмою А. і В. Заяць при вул. Осолінських ч. 14. (напроти Зіморовича), де можна зараз дістати приписані пушки, цілі із залізної бляхи, добре поцинковані, дуже тревалі по ціні 36 зол. за штуку. Крім цього зобовязалася фірма платити 3 проц. від торгу за покваліфікованим на „Рідну Школу“. Гіршої гатункової сорти пушки можна набути по чужих фірмах по ціні 28 до 32 зол., одначе вони не відповідають тій якости і тревалости, на яку дає гарантію фірма Заяць. Медаль такої штуки можна оглянути в згаданій фірмі при вул. Осолінських ч. 14.

В делегації до прав. комісії Стшелецького в справі чищення вулиць і гостинців дозорцями на кошт власників реальностей — заступав наш Союз заст. голови д-р Терлецький, а як відпоручники в справі умови між власниками і дозорцями репрезентували наш Союз в інспектораті Праці (Копернина 42 б) пп. О. Онисько і секретар Е. Ігнат.

Державний податок від нерухомостей за III квартал є від льокалю за IV кв. платні до кінця листопада, громадські за воду і сміття по 15. грудня, державний податок від незабудованої площі IV. рата до кінця листопада п. р.

Ще раз просимо тих власників, що досі не є членами нашого Союзу, щоби зараз приступили к члени, а членів просимо надсилати вкладки. — За Видію: *Ів. Ганчак* голова, *Е. Ігнат* секретар.

До Всіх Торговельних і Видавничих Інституцій, Усіх Мистецьких і Скульптурних Товариств, взагалі до усіх Братів Українців прийчуючих своєю працею участь у розвитку народньої продукції.

Брати Українці!

Не маючи на увазі велике значіння розвитку народньої торговлі й промислу, як головних чинників у будові свобідного незалежного життя, Товариство „Просвіта“ в Шанхаю створило музей-крамницю. Цей музей-крамниця повинен зібрати все, що виробляє наш народ, повинен стати зразком всеукраїнського життя, — всеукраїнської боротьби за своє незалежне й рівне місце серед народів світа, — зразком котрой буде живим чинником у ділі освіти десятків й сотень тисяч братів українців закинених на Далекий Схід і звязаних до стану етнографічної маси, стану гною на полю народів на землі, де вони тепер живуть, — зразком — доказом, що наша боротьба, наше життя не слова на папері, а дійсність — живий доказ слушности й гідности наших народніх ідей і змагань. Крім цього, цей музей крамниця буде першим кроком звязку з народами Сходу.

Приступаючи до переведення в життя завдань нашого музею-крамниці, Т-во звертається до Вас, брати Українці з великою й поважною просьбою надіслати нам усе, що є у Вас найгарнішого з народніх виробів і тим допомогти Т-ву виповнити свої народні обовязки.

Усе це, великого значіння добро, просимо надсилати через Матку-Централю у Львові. При надісланню просьба вказати грошеву вартість краму. Цей увесь крам буде виставлений для оглядин в виказовому місця, інституції й особи, що виробила ці річи, чи тогучі ними, і буде продаватись, а гроші будуть надсилатися тому, хто цей крам прислав. А увесь чистий зиобуток з музею-крамниці піде на культурно - просвітну працю Т-ва і на „Рідну Школу“ в Галичині і інших місцевостях. В замін Т-во пропонує свое посередництво з фінським і японським ринками, як відомо усім, багатими виробами чаю, шовку, тощо.

Надсилаючи цю свою просьбу, Т-во „Просвіта“ в Шанхаю вірить, що брати українці зрозуміють всю вагу такого Музею-Крамниці і негайно надішлють усе, що зможе причинитися до завершення такої поважної справи.

Шанхай, дня 24. жовтня 1927 р.

Д-р М Гнилий голова. *Панченко* секретар.

Адреса: Ukrainian National Association „Proswita“ 13. Kiukiang Rd. (office Dr. Panchenko) Shanghai, China.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Евген Рудий: **Більше засоромився, як налюбився**, комедія в 2 діях. Тернопіль, ст. 13

ЖУРНАЛИ:

Prometheé (французькою мовою), орган національної оборони народів Кавказу, України та Туркестану. Париж. Листопад. ч. 12. Зміст: 10 годовини радянської влади. Вбивство українського отамана Петлюри. Головна помилка. Радянський уряд і комуністичний інтернаціонал. Большевики і проблеми дня. Огляд економічного життя в Туркестані. Лист із Грузії.

Народня Просвіта, часопис присвячений справам позашкільної освіти. Листопад-грудень, ч. 9-10. Зміст: М. Галущинський: З нагоди місяця Просвіти“. Світова конференція в справі освіти для дорослих у 1929 р. Сг. Сірополько: Перекладна дітова література. Свято української пісні. Нові видання Т-ва „Просвіта“.

Аматорський Театр, орган Театральної Комісії при Гол. Видїлї Т-ва „Просвіта“, ч. 9-10. Листопад-грудень. Зміст: А. Будзиновський: Вправи (докінчення). М. Р.: Дещо про японський театр. І. Олексин: Режисерські вказівки до пєси „Невольник“ Кропивницького. З літературно-театрального мистецтва. Дописи. Хроніка. Вистави драматичних гуртків. Нові пєси.

Літопис українського друку, орган державної бібліографії УСРР, ч. 46. 19. листопада.

Державна Нація. Неперіодичний збірник, листопад 1927 р. Зміст: На еміграції. П. Новоміський: До переоцінки вартостей. М. Сціборський: Шлях Націоналізму. Дм. Андрієвський: „Статут“. Райнольд Зейберг: Думки про майбутнє Европи. В. Пекерт: Два жовтня. Інж. К. Л. Костарів: Проблема націоналізації. Д. Д.: До завдань Українського Націоналізму. М. Грива: Відповідь Сосюрам та Назаукам (вірш). Огляд журналів. Націоналізм і патріотизм Д. Донцова. М. Омелянович-Павленко (старший). Замітки до статті Р. Ярого.

Проблеми теплотехніки, орган київської науково-дослідчої катедри теплотехніки. ч. 1, 2 і 3 (липень, серпень, жовтень) 1927).

Slovanský Prehled, ч. 9. листопад.

Учительське Слово, орган „Взаємної помочі українського учительства“, ч. 12. грудень.

Український Емігрант, орган Т-ва опіки над українськими емігрантами у Львові. ч. 6. 15. листопад.

Господарсько - кооперативний часопис, орган Ревізійного союзу українських кооператив, ч. 47, 23. листопада.

Службовик, орган Союзу українських приватних службовиків. вересень-листопад.

Молоде Життя, часопис українського пласту, ч. 8. 15-го листопада.

Наша Земля, літер. і сусп.-політ. журнал. Ужгород, ч. 10. 25 листопада.

Євангельський релігійно-просвітний часопис. Коломия, ч. 21, 7. листопада.

Духовний Сіяч, церк.-народній ілюстр. тижневик. Вінніпег, ч. 43—44.

Братський Вістник, орган українського католицького братства в Вінніпегу, ч. 1 і 2, вересень-жовтень.

Przegląd Społeczny, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Rok I. Nr. . Lwów. listopad.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабієвича:

Одеса:
1.XII. Запорожець за Дунаєм.
2.XII. Майська ніч.
Тернопіль:
3.XII. Циганка Аза.
4.XII. Гейша (прем'єра). перший раз на українській сцені в Галичині. 993 4-?

Український Комітет Допомоги жертвам повені на м. Львів просить Високоповажані Пані прибути на засідання, яке відбудеться 1-го грудня ц.р. в 4-ій год. попол. у домівці „Марійського Товариства Пань“ при вул. Баторія ч. 11, II. пов. Предметом нарад улаштування прилодної збірки дня 11-го грудня ц. р., на яку Комітет одержав позволення поліції. 1004 2—2

На Рідну Школу зложили: Вп. Товариство „Шістер“ 100 зол. місто вінця на домовину свого віцепрезидента бл. п. д-ра Теофіля Кормоша, Вп. п. Д. Коренці 20 зол. для вшанування памяти бл. п. д-ра Теофіля Кормоша. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 999д)

Сходини Делегатури СУА. в Перемишлі. Сходини українських адвокатів і кандидатів адвокатури Перемиської делегатури відбудуться в неділю дня 4-го грудня 1927 в год. 11. передп. в домівці „Українська Бесіда“ в Перемишлі з дневним порядком: 1) Отворення сходин і вибір президії. 2) Звіт делегата. 3) Українська адвокатура, її організація в СУА. і фахова преса — реф. д-р Роман Домбчевський. 4 Права української мови — реф. д-р Вол. Загайкевич. 5) Внесення. Після сходин відбудеться виклад адвоката д-ра Михайла Корчинського — „Загальний погляд на цивільне радянське право. *Д-р Володимир Загайкевич* делегат, *Д-р Роман Домбчевський* референт делегатури.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КОРЕС ОНДЕНТІВ, аквізиторів, що мають широкі знайомости серед різників негайно пошукується до праці. Варшава *Szczygla Zyo Zumbaek*. 960 2-4

СПІЛКА РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЕРСЬКА також переробки найдбайливіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** наєл. **Ю. Домбровський Л. Розважевський** Львів, Академічна 2., (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 б) 20-?

КНИГОВОДЕЦЬ-білянсіст з кількалітньою практикою і знанням німецького і українського, прийме негайно посаду на цілий або пів дня, або прийме роботу до хати. Оферти під „Рутинований“ до Генер. Експед. Оголошень, Львів, вул. Легіонів 1.

МАГАЗИН КАПЕЛЮХІВ
О. Бережницької
Львів, вул. Пекарська ч. 47
постачає на кожний сезон гарні і елегантні капелюхи по приступних цінах. 101 1—4

ПІРАНІ, хідники, портєри, **фіранки**, меблеві матеріали по фабричних цінах **ВДАЧ** площа Маріїська 5. I поверх. 911 8—20

ПОШУКУЮ жінки до ведення домашнього господарства і кухні на селі. Зголошення з поданням умови до Адміністрації „Діла“ під „село“. 1013 1-2

САМОХОДИ „Ровер“ особові, тягарові, трехві, економічні, люксусові. Представництво Ягайловська 7. Тел. 305. Резервові части. 1014 1-6

НА ПРОДАЖ реальність 1 клм. від осереду Войтовова, 1½ морґів ріллі, мурованій дім (3 покоїв, кухня, пивниця і т. д.), великий сад, огород і гарний пашк, інвентар (пара коней, 2 корови, молотільня, плуги, борони, підвода і т. п.). Дуже відповідне для емерита. Інформації удиляє інж. Ілько Попович, Станиславів, вул. Липова ч. 53. 1016

ПОШУКУЮ посади до товариства з англійською мовою найрадше для дівчат від 12-ти літ. Зголошення під „Англійка“. 1019 1-2

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 40—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 **Пересвітлення Рентґеном** 2—24

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і лічення зубів. — Приступні ціни — доґідні условія. 794 33—?

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-р Симона Раппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і лічення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті по американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. II. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1006 Полякам в сплатах. 2—5

МЕБЛІ першорядних виробів красних і закордонних, спальні, їдальні, студійні і мужеські покої по дуже приступних цінах і на догідних условіях — поручає фірма **БРИК і ҐРИЛЕР — Львів** 797 **Ягайлонська 24** тел. 21-76. 2-5

КИЛИМИ
ВИРОБИ КОШИКАРСЬКІ
ЗАБАВКИ в великім виборі
Повіцькі кави на ліжка, столи і т. д.
Народня штука, вироби теракотові — найдешевше поручає тел. 46-09
Людовик Гегедюс КОПЕРНИКА 11

ХОЛОВКІНАЗА
(ЗІЛЛЯ)
Г. НЕМОЄВСКОГО
лічить
НЕДУГИ ПЕЧІНКИ
І ПЕРЕМІНИ МАТЕРІ

Приноровляється при недугах:
I. Печінки і на II таї
1. Жовчене каміння
2. Жовтяка
3. Хронічне запертя стільця
4. Катари шлунка) жолудка і кишок.
II. На таї артритичній
1. Подагра (артритизм)
2. Ішіяс і інші артритичні невральгії
Головний Склад: Варшава, Нови Свят 5.
Остерігається перед купованням коробок без додатку нумеру важтя. 831 0—0
Жадати в аптеках і артичних складах.

Ва редакцію відповідає Василь Мудрий. Видавниче Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів Ринок ч.

Ч. 269 (11.230). Львів, пятниця 2. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долер, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед загальними зборами „Просвіти".

Львів, 1. грудня 1927.

Цьогорічні загальні збори „Просвіти", заповіджені на 26. грудня цр. відбудуться вже на початку шістдесятого року її істнування та по 59-ти літах відповідальної праці. Тому то вони й повинні випасти гідно та величаво, як такі, що започатковують ювилейний рік у „Просвіті".

„Просвіта" відіграла в історії нашого народу на західно-українських землях вдячну та основну ролю не тільки національного регенератора, але й основоположника всіх найріжнородніших ділянок національного життя і організатора всіх творчих проявів народньої енергії. „Просвіта" відбудовувала та реставрувала націю, націю обдерту віками зі всього, що могло її екзистенцію та живучість репрезентувати перед світом, у кругі культурних народів.

З „хлопа і попа", з вчорашнього парія, панщизняного робучого вола панського, та погорджуваного і в великій частині зденаціоналізованого толі „попа" треба було різбити нац. обличчя, треба було виковувати націю. При допомозі живого слова „пастухів" і незрівнаного богацтва їх душі творила „Просвіта" прикметні цінности національної та культурної української окремішности. Нема кутка на широкій землі українській, куди не доходив би як не безпосередньо то бодай посередньо вплив і до того національно оживляючий, регенеруючий вплив „Просвіти". На думці маємо все львівську „Просвіту". І ніщо іншого тільки незвичайно додатні для народу успіхи діяльности нашої „Просвіти" вказало нашим заабручанським братам по першій російській революції 1905 р. заснувати в себе „Просвіти" на зразок львівської. Те саме повторилося і на Закарпатті. Нема нині української національно зрілої та пронизаної любовю до своєї батьківщини душі, навіть коли б вона жила далеко від рідньої землі, у найдальших від неї країнах чи навіть закутинах земного глобу, якаб при самому згуці слова „Просвіта" не вязала з поняттям „Просвіти" безпосередно та найтісніше з понять про відродження українського народу й якаб не вважала „Просвіти" фортецею національної української культури і джерелом національно організуючої та культурно виховуючої ідеї в народі.

Така була роля „Просвіти" в нашому житті, така є тепер і такою мусить остати на далі. Одначе минулорічні загальні збори виявили, що проти теперішньої „Просвіти" організують завзятий похід інтернаціональні чинники, що наче боляки почали ятритися на українському організмі, підсичувані та підкріплювані відомими чинниками московського інтернаціоналу. Вони поставили собі за ціль або завалити „Просвіту" або опанувати її та зробити знаряддям, послушним у їх руках, при поширюванні інтернаціональної отруї. Дотеперішню культурно-освітню, національно-організуючу та культурно виховуючу працю думають вони заступити тзв. політично-класовою освітою. На ділі ті кличі, під якими хочуть „Просвіту" опанувати, несимпатична демагогія.

Цьогорічні загальні збори вже їх теж живо заінтересували і вони до яких готовляться. Видно це й зі стовпців їхньої преси. В „Світлі" читаємо між іншим:

„Буржуазні ідеї, що оплодотворювали в добі розвитку капіталізму просвітянську діяльність, стали в сучасній добі гальмом для дальшого розвитку „Просвіти". Тільки ідеали й стремління працюючої кляси (читай: інтернаціоналістичних пропагаторів) можуть оживити її діяльність та надати нового розмаху її роботі".

Отже національні ідеї, які вже 59 літ защіплює „Просвіта" в народі звуться у тих самозванчих „заступників працюючих" тільки буржуазними ідеями. Пишучи про минулорічні загальні збори „Просвіти" таж газета каже:

„На трибуні промовців появився новий тип освітянина, що не тільки маніфестував свою появу на грунті „Просвіти", але й ставив нові домагання, які вперше прийшлося почути старим „просвітянським" ділам... Західньо-українські працюючі класи, тоб-то робітники та селяни через представників(?) і виразників(?) своїх інтересів пробивали на минулорічних зборах перший вигом у мурах буржуазного консерватизму й клерикального обскурантизму, щоби перетворити „Просвіту" в установу, що відповідала би сучасним культурно-освітнім потребам працюючих мас та їхнім національним стремлінням".

Хто був на минулорічних загальних зборах „Просвіти" і був свідком тих „освіжуючих" виступів „речників працюючих класів", той не відчує по прочитанні наведених стрічок нічого іншого над моральний біль, той стидом здрігнеться за тих „речників" „клясового освідомлювання мас". Такі невідповідальні, такі ганебні та в найвищій мірі некультурні були їх виступи. Нічого позитивного вони не пропонували, а валили, валили збори, валили й „Просвіту". Нині на передодні загальних зборів підготовляються ті самі чинники знов до подібних виступів на зборах. „Геть ундівсько-клерикальні елементи з „Просвіти"! — ось клич, яким кінчає свою статтю „Світло".

Ще „краще" пише на тему спанування „Просвіти" „клясовими" чи „клясово-освідомлюючими" елементами ідеольогічно посвоячене зі „Світлом" „Наше Слово", орган Сель-Роба. „Наше Слово" так і пише, що „Просвіта" опинилася тепер „у руках народніх **павуків**, що завзялися **живцем виссати всі соки з організму нашого селянина і робітника**", що опанували її „насікомці", яких треба позбутися. Воно й висунуло ударний клич: На збори до Львова! До боротьби за „селянсько-робітничу" „Просвіту". Правда, що воно троха подібне до клича „за пролетарську владу" або за „диктатуру пролетаріяту", але це справу тільки упрощує та виясняє. Отже приклонники третього інтернаціоналу бажають дійти в нашому житті покищо до диктатури в „Просвіті", а далі мають дійти до неї також і в інших наших центральних установах.

Виконавці волі третього інтернаціоналу на Великій Україні, прийшовши до влади, покасували перш за все всі „Просвіти", бо вважали і вважають їх фортецями українського націоналізму, якого вони терпіти не можуть. На їх місце позаводили усякі сельбуди і робклюби, що мали ширити політичну комуністичну освіту. Та з радянської преси довідуємося, що всі ті нові установи сильно завели. В них нема ніякого життя ні праці, нема до них серед населення ніякого заінтересування ні довіря. Ідейні брати тамошніх агентів комінтерну на західньо-українських землях не мають сили на те, щоби „Просвіту" зліквідувати та здвигнути на її місце якусь нову відповідаючу їхній ідеольогії установу. І тому рішили вони опанувати „Просвіту", дарма, що сама її назва викривлює з невдоволення обличча комуністичних хуситів, та переробити її ідейно на своє копито, зробити з неї знаряддя своєї пропаганди та використати її майно. Для цього вони й рішили використовувати передовсім кожночасні загальні збори Товариства.

Самозрозуміло, що до цього не можуть і не сміють допустити національні українські елементи. Вони не сміють здати у „Просвіті" своїх позицій тим, що хочуть з фортеці української національної думки і культури зробити аванпост інтернаціоналізму та деградації національного світогляду і патріотичних почувань у нашому народі.

У ювилейному році істнування „Просвіти" мусять сконсолідуватися біля неї всі кращі елементи нашої патріотичної громади, а на загальних зборах у грудні цього року дати раз на все гідну відправу та відсіч усім наступам невідповідальних за долю народу та його культуру чинників. Та щоби це сталося, треба до загальних зборів „Просвіти" перевести необхідну підготовку та організацію. Ми певні, що це станеться, певні, що „Просвіта" в ювилейному році тільки скріпить свої ідеольогічні позиції, які займала 59 літ в житті нашого народу, і лишній раз підкреслять їх вірність і правильність цьогорічні загальні збори.

Французькі оцінки і прогнози.

Супроти радянського десятиліття й Термідору.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 26. листопада 1927.

I.

Що комуністичні газети Франції, як і світа цілого, присвячували ювілеєві більшовицького перевороту наповнені захопленням статті, — це зрозуміле, і ледви, чи хто й сподівався чогось іншого. Натомість деяку несподіванку принесли безоглядні осуди, якими побиває французька комуністична преса більшовицьку опозицію: можна здогадуватися, що діється воно не без виразного кивка з Москви, і що воно не є без звязку з „пособіями", якими урядова Москва благословить Humanité і інші газет.

Ні банальними ювілейними славословіями, ні інспірованою „свиже" полемікою проти опозиції, не цікаво займатися — в змісті тутешніх комуністичних газет справді мало чого на зуб узяти; поучаючого так дасть-Біг, а для французької публичної думки вони менше всього характеристичні.

Щоб усвідомити собі, що думає пересічний француз про те, що твориться в Радянському Союзі, і як він собі уявляє дальший розвиток тамошніх подій, — треба заглянути до інших, некомуністичних газет — до „поміркованих" передовсім і до правих.

II.

Information — це заграницею менше відомий, та у Франції високо цінений, добре редагований орган паризької біржи й великих банків. Дає він два видання на день: одно, полудневе, в одній половині політичне, в другій фінансово-економічне, і друге, вечірнє — виключно фінансово-господарське. Цитувати-мемо із статтей видання полудневого.

В редакційній статті читали ми там між іншим:

„Лінія і не був би початок Рад, і щоб і не думати про їх правовість, то хиба тільки факт числиться в історії: рамці протрівав десять років. З румовищ двох організацій, царської і республіканської тай в шанованість російського народу вирвала вона державу. Вона вищила підставу давньої держави, ту шашіну управників і великих власників, яка русефікацією роздавлювала домагання інородців"...

Занотувавши і переказавши деякі помічення Люка Дюртена (котрий з Дюамелем відбув подорож до Москви і про подорож цю друкує тепер книгу), Information ставить ось які прогнози на будучність:

„Річ імовірна, що переміни не вичерпаються ні нічим, ні виключенням опозиції. Кожний день нам приносить нові докази цього. Вчора повалене шляхом до Женеви політика заграничча. Резолюція мало коли знівечується брутальними уваргами: вона послаблює свій уміх, навязуючи до державних традицій, і упріплює свою тривкість, розширюючися в живій масі світової лівости".

А в допису про ювілейні свята московський кореспондент Information пише своїй газеті:

„Десять років — це минуле. Минуле, в ході якого більшовизм відніс безперечних успіх — успіх тривання. Невже життя — не найважніша річ? Тепер треба йому довікувати здійснювати програми, яка ледви тільки розпочалася... Треба перемогти страшенну бюрократизацію, яка вдерлася в адміністрацію, треба вщіпити в сотні господарчих праць збіжної праці. Це шлях далекий! Заки туди найде, більшовизм муситиме перейти ще кільканадцять літ, після першого десятиліття, яке тільки що випустося".

III.

Information не має, розуміється, богато симпатій ні для соціялізму, ні комунізму, але — як орган „високих фінансів" — вона вміє числитися з фактами. Коли це можливо, то ще менше симпатій для соціяльного перевороту і комуністичного раю земського є в Liberté — це консервативний вечірній щоденник, ідейно дуже близький фашизмові, такий близький, що він далі, як передше, виступає нетільки проти французько-південносавянського союзу, а й за Італію й проти Сербії.

Мимоходом зазначуємо, що в Шварцбардівському процесі Liberté виходячи із свого французького, суто-націоналістичного й ксенофоґського становища, дуже рішуче заявилася за Шварцбардом: тому, мовляв, що він „француз", хоча тільки по натуралізації, та що у війні він пролив свою кров за Францію.

За газетою тією стоять по військовому організовані протикомуністичні організації, головно молоді. З приводу більшовицького ювилею написала Liberté між ін. ось що:

„Рошія зможе, який зберіг Румунію перед революцією, утрима революцію в Росії. Дивним парадоксом радянський режім в решті решт оснований на одиничній власности. Бо не дорослі більшовики вигадує — казати, що землі віддано тільки на 99 років. Мужик ними заволодів — нехай попробують йому відібрати! А крім того, до 99 років Сталін, Риков і ми всі, ми помремо..."

Сконстатувавши, що зусилля до всесвітньої революції не вдалися, а „полишилися в стадії міту", Liberté пише:

„Найголовніше з усіх активів більшовизму те, що він перетривав при владі 10 років. Нема ніякої причини, чому би він не перетривав ще яких 10 років, або й більше. Царизм був хорий від дуже давна. А проте він був би без кінця держався, коби на було війни, і коби військо, потрібно напоєчені у касарнях Петрограду, не було взорохобилося, себто коби армія не була впала. Як довго комунізм має армію, нема йому чого боятися. Сталін так здушить ворохобні, як Столипін їх душив, бо нема мови в Росії про загальну ворохобню; віддалені сотнями кільометрів одно від одного осередки революції можна легко погасити..."

Без розуміння географії, а зособа політичної географії Східної Европи не можна розуміти того, що там твориться.

„Богато тамошніх річей, тривкість комунізму як і тривкість царизму, поясниться безформенним характером мас, розлитих по просторах, майже безконечних. Взагалі всякий політичний рахунок, коли чова про Схід Европи, мусять основувати на розумінні широкопросторности".

IV.

В роялістичній і націоналістичній Action Française про більшовицький ювилей і про радянський термідор говорив в останніх часах кількома наворотами Н. Бенвіль — один з найкращих знавців заграничних відносин і ерудитів-істориків серед французьких публіцистів наших днів.

„По всім познакам, каже він, наступ Троцького наспів за пізно, щось наче змова Бабефа під Директорією, або офензива Людендорфа в 1918 р. Приходять моменти, коли розгар революційний вичерпується, подібно як розгар війни..."

— Які прогнози? — питається Бенвіль, і відповідає:

„Ніяка розумна прогноза неможлива. Всі гіпотези можливі: що переможе Сталін-Риков, або Троцький-Зінов'єв, або що обі крила помруться. А якби припадком радянський режім провалився, то не видно абсолютно нікого, хто міг би зайняти його місце. Троцький пригадує собою директора тої паризької „revue" в якій чергувалися одна по одній емблеми політичні: коли деяко обурювався, коли показувався амбітним комуністичні, він заспокоював:

— Адже після червоного прапора прийде ще чорний прапор..."

Себ-то прапор анархії! А Бенвіль ще додає:

„А після чорного прапора — голова на шпилі списа".

Не треба й додавати, що це патяк на старий революційний „обичай", зосібна на звичаї часу Великої революції у Франції...

V.

Одначе хоча Бенвілеві, консерватистові й реакціонерові, і не байдуже що саме стане ться з комунізмом, то куди важніше йому не це питання, а питання про німецько-радянське співробітництво.

„Щодо цього, то найбільше світла не можна знайти в німецькій правій пресі. Навіть у німецьких консерватистів, а властиво головно у них, начальна ідея німецько-російського союза перемагає відразу, яку викликає в них радянський режім. Чи Радянський Союз кріпкий? Чи здібний він сказати своє слово Европі? Німеччина завсіди оберігала зв'язок з Радами, навіть у пору сурового здавлювання Спартакуса, бо вона хотіла зберігти собі можливість співробітництва на будуче. Чи співробітництво те зберігло й до нині свою ціну? На це нині відповідають протягування.

„Для Німеччини союз з Радами — велика карта на будуччину. Ради не мають ніякої участи в мирових договорах з 1919 р. Вони їх не знають. Вони їх мабуть ніколи й не признають. Того дня, коли Союз наново числитиметься політичним елементом, а не тільки елементом неладу й руїни, того дня він очевидячки статиме по тому самому боці, що краї, на яких потроми ці договори побудовані".

Ось чого боїться ноторійний германофоб, польонофіл і румунофіл, Бенвіль. Нинішні ранішні й полудневі газети повні алярмуючих статтей і телеграм — ізза німецько-радянської кооперації в питанні Литви і щодо женевської конференції. Можна майже напевне сказати, що завтра читатимемо цікаві міркування Бенвіля на ці теми.

В. Левицький.

З українського Закарпаття.

Нова гром. рада в Ужгороді.

Внаслідок недавніх виборів до громадських рад у Чехословаччині є й вибір нових громадських рад на Закарпатті. В столиці Закарпаття Ужгороді нова міська рада уконституувалася дня 11. листопада ц. р. До президії вибрано: головного директора Підкарпатського Банку Константина Грабаря, б. правительственного комісаря Яна Грбка, пенс. касіра Робітничої Каси Івана Гаврa, секретаря Союзу фабрикантів Оттона Фалтина і секретаря комуністичної партії Арміна Девасова. Старостою (посадником) міста вибрано з них Константина Грабаря, першим підстаростою — чеха Яна Грбка, другим — мадяра Івана Гаврa.

Свято 1. листопада.

Заходом української еміграції відбулося традиційне вже в Ужгороді свято пам'ятного дня 1. листопада. Того дня рано о. кан. д-р Гаджега відправив у переповненій церкві помінальну Сл. Божу і панахиду за полеглих героїв, при чому співав Р. Н. Хор під проводом О. Приходька. Вечером відбувся концерт з добірною програмою. Промову мав д-р Гуналовський, після чого відомий поет Ст. Черкасенко прочитав уривок з нової своєї драми „Мазепа". Крім того чудово театру виступали з хорами й деклямаціями. Особливо гарячо оплескувано деклямації б. посла Я. Остапчука і п. М. Білинченка.

„Руський Театр".

Постійний „Руський Театр" в Ужгороді, що, не зважаючи на несприятливі обставини, ширить любов до рідного слова між усіми кругами нашого населення і дав досі кількасот вистав українських і неукраїнських авторів у більших і менших містах, а навіть селах нашого Закарпаття, виставив дня 10. листопада ц. р. з приводу 20-их роковин смерти Тобілевича його драму „Наймичка". Рецензент „Свободи" підносить бриллянтну гру артистки п-і Ніни Пепної, зазначуючи, що вона — найкраща артистка театру. Позатим підносить гру п-і Аркасової і Совачової і пп. Білинченка, Василевича, Ручко, Аркаса й інших. В комедії Мясницького „Детектив" визначилися знов передовсім п-і Совачова і п. Ходелний. Рецензент цієї вистави просить авторів, щоб вони говорили поволи й голосно, а тоді їх вистави матимуть в Ужгороді 100 прц. більше партости. Пригадка ця, особливо щодо голосного говорення, не завадила би й у нас.

Чеська шкільна політика.

В найновішім (10) числі гарно редагованого літературного і політично-суспільного журналу-місячника „Наша Земля" в Ужгороді (ред. Гревіжа-Донський) находимо вельичку статтю п. з.: „Шімек і його шкільна політика". В ній довідуємося, що чеська шкільна влада на Закарпатті в особі керманича шкільного відділу інсп. Шімека працює над чехізацією українського шкільництва з усіх сил. Ця праця ведеться тепер на великі розміри — по вказівках органу губернії „Пешкарпатске Гласи", яких метою є скольонізувати ціле українське Закарпаття. За короткий час, бо за два роки, чехи „створили" на Закарпатті в вічого ок. 80 чеських шкіл, а того понад 80 уже в цьому році. Слушно пише „Наша Земля", що як так далі піде, то „за пять років перейдемо до того стану, в якому були ми Маперштиґи. А все за спричинах нам „братня" політика фашистичного режіму. Розкошував і його ставленник Шімек". Цього Шімека автор згадалої статті з „Нашої Землі" характеризує так: „Для зруйнування цієї святині рідного слова й науки присадило на нашу шию й на наше превелике нещастя людину австрійської школи, з варварством у думі, пересякну гнилим націоналізмом, без найменшого почуття славянської солідарности. Ця людина взялась за те, щоби зруйнувати й те, що його попередник нім. Пешек збудував".

З життя закарпатського студентства.

Зі статті „Наш обовязок" М. Мандзюка („Свобода", ч. 47) і двох статтей на студентські теми з „Нашої Землі" (ч. 10) довідуємося, що закарпатське студентство переходить швидко кристалізацію в напрямі свідомого українства. Студенти зі Закарпаття, що студіюють у Празі, організовані в двох товариствах: москвофільствуючім „Возрождение" й українофільствуючім „Соціяльним Союзі". Річні загальні збори останнього відбулися 22. X. п. р. в Празі під проводом голови, свідомого студента Бокшая. Головою нового виділу вибрано студ. Шерегого, до виділу „Союзу" увійшли самі енергійні й характерні студенти, що них можна богато надіятися. „Союз" був потенер тільки соціальною (допомоговою) організацією, але що студентів-народовців прибуває до Праги на студії чимраз більше, треба було поробити деякі зміни в статуті „Союзу", а саме поширити його рямки в напрямі уможливлення його членам вести в Т-ві культурно-освітню працю.

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

II.

Заходи до піднесення сільсько-господарської продукції.

Дня 25. жовтня п. р. в сільсько-господарській комісії парляменту Чехословаччини при нагоді обмірковування державного бюджету на 1928 рік дав своє експозе міністр сільського господарства д-р О. Срдінко. Він, об'їхавши в автомобілі цілу республику і простудіювавши потреби країни, висунув три головні захоли, три стовби, на яких хоче будувати розвій чесько-словацького господарства: 1) піднести рівень сільсько-господарської освіти та виховання; 2) поліпшити землю, під-

Коза.

IV.

Забежкін переїхав. То було ранком. Забежкін вкотив візок на подвіря, і в туж мить всі вікна в домі відчинилися, а опухла бабяча голова, висунувшись із вікна, на цей раз по пояс, сказала „ага!". І вчений агроном Пампушкін, залишивши наукову статтю „Декілька слів в обороні шкідників", підійшов до вікна.

І сама Домна Павловна ласкаво зійшла вниз. Забежкін розвязував своє добро.

— Подушки! — сказали глядачі.

І справді: дві подушки, одну рожеву з рудою плямою, другу синеньку в пружки, віднесено наверх.

— Черевики! — гукнули всі нараз.

Перед очима здивованих глядачів зявилися чотири пари черевиків. Черевики були новенькі, і сяяли вони передками і з кожної пари метеликом звисали шнурки. І опухла бабяча голова сказала з пошаною: „Ого!". І Домна Павловна ласкаво потерла свої повні руки. І сам учений агроном прижмурив свої вчені очі і велів хлопчикам відійти від візка, щоби видніше було.

— Книги... — ніяковіючи сказав Забежкін, видобуваючи три запорошені книжки.

— Книги?

І вчений агроном уважав неминучим спуститися вниз.

— Дуже приємно познайомитися з інтелігентною людиною, — сказав агроном, цікаво розглядаючи черевики. — Щож це, — продовжував він — чи не по вченому пайку ви одержали ті черевики?

— Ні, — сказав Забежкін, сяючи, — то в якомусь роді приватне надбання і — так сказатиб — рухомість. Інші, знаєте, воліють тримати гроші в бриллянтах... а, дозвольте, що таке бриллянти? Лише що блиск та бездумна гра світел...

— М-м, — сказав агроном з явним спожалінням — то-то я й дивлюся — що воно таке? — будьто би й не такі давали по вченому. Колір, чи що, не такий?

— Колір! — сказав Забежкін захоплено. — То певне колір не такий. Такий колір — раз, два і обліз...

— Катрусю! — крикнув агроном опухлій голові. — А винеси-но, голубко, черевики, що колись-то по вченому пайку одержали.

Подруга агронома винесла руді черевики незвичайних розмірів. Разом з подругою вийшли на подвіря всі жителі дому. Вийшла навіть якась, дуже старовинного вигляду, бабуся, думаючи, що роздають черевики даром. Вийшов і телеграфіст, копирсаючи в зубах сірничкою.

— Ось! — закричав агроном, рясно порскаючи в Забежкіна слиною. — Ось, ласкавий добродію, звертіть вашу увагу!

Агроном пальцем стукав у підошву, пробував її зубами, підкидав черевики вгору, кидав їх до землі — вони падали як поліна.

— Незвичайні черевики! — ревів агроном на Забежкіна таким голосом, буцім-то Забежкін він агронома на розстріл, а той опирався. — Благаю вас, гляньте! На-те! Кидайте їх до землі, кидайте — я відповідаю!

Забежкін сказав.

— Так. Дуже незвичайні черевики. Але коли їх на каміння кидати, то вони можуть не видержати...

— Не видержать? Оці черевики не видержать? Та чи почуваєте ви, ласкавий добродію які очевидні дурниці плетете? Чи знаєте, що ви мене тим навіть ображуєте? Не видержать! — гордо всміхнувся агроном, насідаючи на Забежкіна.

— На камінних безумовно не видержать, — достойно сказав зненацька телеграфіст, виступаючи вперед. — а що торкається... Коли, наприклад, під візок, і візок двигнути раз — безумовно не видержать.

— Котіть! — захрюкав агроном, кидаючи черевики. — Котіть, на мою голову!

Забежкін наляг на візок і двигнув його. Черевики помялися і біля передка тріснули.

— Тріснули! — закричав телеграфіст, кидаючи картузом до землі і топчучи його на радощах.

— Даруйте, — сказав агроном Забежкінові — то нечесно і нетактовно, ласкавий добродію! Порядні люди прямо наїзджають, а ви боком... То навіть нікчемно боком наїзджати. Нетактовно і по хамськи з вашого боку!

— Нехай він відповідає, — сказала подруга агрономові. — Він візок котив, він і відповідає. Якщо кожний чоловік почне на черевики візок котити — черевиків не надбаєш.

— Так, так, — сказав агроном Забежкінові — тепер будьте ласкаві нести повну відповідальність.

— Гаразд! — сказав сумно Забежкін, зацікавившись телеграфістом — візьміть мою пару.

Телеграфіст, виплюнувши з рота сірничку і схилившись над черевиками, заходився тоненьким сміхом, начеб його лоскотали під пахами.

„Красунь! — зі смутком думав Забежкін. — І шия гарна, і ніс нормальний, і бавитися може..."

Так переїхав Забежкін.

(Продовження буде.)

ФУТРА
ДЕШЕВІ І ДОБРІ
тільки у
Арт. ПАЙЦЕРА
Тел. 49-72 ЛЬВІВ Тел. 49-72
ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

дести культуртехніку землі; 3) зменшити кредит для сільських господарів.

Ці заходи висуває міністр країни, яка на 14 мільонів душ населення всього, з того 6 мільонів сільсько-господарського населення, має: 1) В галузі с.-господ. освіти: Академію с.-г. наук, шкіл (факульт.) високих 8 (три агрономічні, дві лісові, одну ветеринарну і 2 педагог. семінарі для учительок жіночих господинських шкіл), шкіл середніх 36 (19 чеських, 7 німецьких) і нижчих с.-г. шкіл 230 — разом вверх 280 сільсько-господарських шкіл. 2) В галузі поліпшення (меліорації) землі: поліпшення земель в р. 1923 — 9.000 гектарів, у 1924 р. — 11.000 га, у 1925 р. — 13.000 га, у 1926 р. — 21.900 га, у 1927 р. біля 30.000 га. Разом за 6 років 80.000 гектарів. 3) У галузі комасації земель: скомасовано в 1927 р. в 26 селах на площі 14.546 гектар. Продовжується комасація в 19 селах на площі 14.310 га. Підготовлена комасація в 62 селах. За 1 рік скомасовано 28.556 гектарів землі. 4) В галузі сільсько-господарського кредиту: А) с.-г. районових ощадних кас (кампелічек) на 1. липня 1925 р. в Чехії, Моравії, Шлеську 4.259, на Словаччині кредитових т-в 405, на Підкарпатті кред. т-в 96. Разом 4.760 товариств. Б) Державні фонди в 1926 році: на поліпшення земель 79.200.000 кч., на управу річок 37.000.000 кч., на запружування диких потоків 10 міл. чк. Разом 193.700.000 кч.

Що ж би мусіли сказати про свої потреби українці, яких є по цей бік Збруча та Дністра понад 8.000.000 душ, а з того сільсько-господарського населення біля 7.000.000 душ, себто більше, як є с.-г. населення в чехословацькій республіці?! Одначе експозе міністра Срднінко зроблене в значній мірі під натиском громадської думки, що не знає великої передбачливости. Значно далі наперед заглядає Англія.

Минулого року англійський міністр сільського господарства Черчіль в одній передвиборчій промові зазначив: „У будуччині багато можна сподіватися від двох чинників: 1) від інтенсифікації с.-г. досвідництва та 2) від цукроварства (!). Маємо класичний доказ, чого саме можна сподіватися в практиці від досвідництва: з кінцем цього року ми самі покриємо потребу цукру на одну десяту року; незабаром виробимо його стільки, що забезпечимо 1/4 всього населення на цілий рік". Англія, яка до війни майже зовсім не знала культури цукрового буряку і не виробляла бурякового цукру, дійсно цього року виробила його стільки, що може задовольнити 20—25 прц. своєї річної потреби! Це вона могла зробити лише завдяки завчасно та вміло переведеним дослідам з галузі бурякової культури та плекання нових рас буряків.

Одначе ні серед заходів Чехословаччини, ні серед заходів Англії ми не бачимо цілої групи агрономічних змагань-заходів у галузі позашкільної сільсько-господарської освіти. Це тому, що в цих країнах заходи такого характеру покладаються на сільсько-господарські школи. Лише з наступного року проектується введення окремих інструкторів сільського господарства для Словаччини та Підкарпаття.

Розвиток цього типу агрономічної допомоги поруч з розвитком с.-г. дослідництва та с.-г. шкільництва бачимо в Злучених Державах Америки.

Загальне число працьовників для розповсюдження с.-г. знань позашкільним шляхом на 36 мільонів душ сільсько-господарського населення Злучених Держав сягало: в липні 1917 — 2500, в липні 1918 — 6216, в січні 1919 — 4898, в липні 1919 — 5268, в січні 1920— 3798, в липні 1920 — 3840, в січні 1921— 3865, в липні 1921 — 3707, в грудні 1921 — 3679.

Отже 1921 року на 10.000 душ с.-госп. населення Злуч. Держав припадав приблизно один робітник позашкільної с.-господарської освіти. Коли б на українських землях таксамо широко, як у Злуч. Державах, розвинулись агрономічні позашкільні заходи, то ми мусіли б мати по цей бік Збруча 700 робітників позашкільної с.-г. освіти. А скільки ми їх тепер маємо?! Можна сміливо сказати, що не маємо й сотні. В 1926 році американці мали витрат тільки на с.-г. позашкільну освіту приблизно 1/3 доляра (4 і пів зол.) на одну душу с.-г. населення в рік. Коли ж до цього додати працю 70 дослідних с.-г. станцій, 68 високих с.-г. шкіл з 20.000 студентів, 1937 нижчих с.-г. шкіл та працю агрономів, які працюють у сільсько-господарській кооперації Злуч. Держав, то перед нашими очима стане образ дійсно великого зацікавлення країни справами сільського господарства та сільсько-господарською наукою.

З цього короткого перегляду агрономічних заходів у Чехословаччині, Англії та Злуч. Державах Америки намічаються і ті агрономічні заходи, яких мали б уживати й ми. Це передовсім с.-г. господарські дослідні установи, які повинні б випрацювати найліпші для наших земель шляхи і способи господарювання, далі с.-госп. шкільництво, яке повинно б виховувати нашу с.-г. молодь на взірцевих господарів, далі позашкільна с.-г. освіта, яка мала б навчити новітньої господарки і дорослє с.-г. населення, далі меліорація та комасація земель і нарешті організація с.-господарського кредиту та сільсько-господарської кооперації. Одначе праця всіх тих чинників ріжнилась би в ріжних районах — вона мусіла б бути добре пристосована до тих природньо-історичних господарських і культурно-побутових умов, які існували на тому чи іншому клапті наших земель.

Доки не буде зроблене с.-г. районування наших земель по найголовніших умовах, найголовніших чинниках — доти не можна доцільно збудувати ані досвідної справи, ані сільсько-господарського шкільництва, ані позашкільної агрономії, доти взагалі не можна створити ніякого пляну господарської відбудови наших земель. Тому справа експедиційного чи порайонного дослідження природньо-історичних, господарських та культурно-побутових умов на наших землях і на підставі тих матеріялів с.-г. районування їх є справою першої черги, понад усі інші заходи. До цієї справи треба притягнути всі живі сили країни, всі духові і матеріяльні наші засоби.

агр. Віктор Доманицький.

---

29 — 41

Справа телефону в „Ділі" набирає не тільки загально-національного, але й загально світового характеру.

З одної сторони:

Саме в той час, коли в „Ділі" закладали телефон, був я на провінції. Телефону, телеграфу там нема, а радіо ще не змонтоване.

Йду селом і бачу: двох дядьків обнимаються на ралошах.

— От-куме, таки діждались!...

— Ая діждались. Дайте, поцьомкаємось!

— Що таке? — питаю.

Вирячили на мене здивовані очі.

— Якто?! Ви не знаєте?

— Не знаю — кажу.

— „Діло" має телефон!..

Я підскочив, як за молодих часів.

— Давайте поцьомкаємся з вами і я.

Заходжу до священика. В усіх кімнатах світиться, у кожнім кутку святочний настрій. Пароцень походжає затираючи руки, пані-матка в кухні над усякими витолками, тета Семафора на аристоні концертує, діти чарльстона вистукують.

— Що це — питаю — іменини дні, чи уродини може?!...

— Як? Ви, львовянин, і не знаєте?...

— Два дні як виїхав, не знаю!

— Телефон у „Ділі"!...

Це, так сказати, загально-національний характер.

А загально-світовий:

Вся польська преса на всіх партійних лавках:

„Нехай тепер хто скаже, що українцям кривда діється. Просили телефон — мають. Схочуть получитися телефоном — можуть. Не схочуть — волос їм з голови не впаде!"

Не без того, щоб цієї вістки не підхопила і заграничні преса. Що там — мовляв — що ми вже радіофотографію подругуємося! Цей Європа... Але в Галичині, у Львові, вже навіть телефони закладають...

За тим прийдуть взнаки зі світовими потугами і хто зна чи не прийде вкінці і розв'язка нашої справи.

Сидиш собі тепер спокійно в накуреній редакції і враз дррр-р-р-р!

— Гальо! Хто там?

— Тут Третій Інтернаціонал.

— Моє поважання. Що собі бажаєте добродію?

— „Стовайте гнані і голодні"...

Або знову дррр-р-р-р!

— Гальо!... так... тут! Хто говорить?

— Ліга Народів.

— Цілую ручки. Гуд бай! Що пані добродійка приказують?

— Смиріться і ждіть.

Або ще інакше.

— Др-р р р-р!

— Гальо! Хто при телефоні?

— Ватикан! Dominus vobiscum.

(Співробітник хреститься).

— In saecula saeculorum..

— Раят відкликний..

— Amen..

І так далі і так далі...

Велика річ телефон. Варто задля такої штуки і двацять літ просити не тільки девять, як просило „Діло".

Галантіон Чіпка.

НАРАДИ НАД РОЗЗБРОЄННЯМ.

Женева, 30. листопада 1927.

Преде. приготовної комісії конференції розброєння **Людей** при нагоді отворення сесії комісії зазначив, що найважнішим завданням комісії є утворення комітету розвому і безпеки. Ціллю нарад є доказати, що поодинокі народи рішились створити нові гарантійні безпеки, щоби міжнар. конфлікти полагоджувано розумно-примирюючим поступованням. В дискусії голова бідьшовицької делегації **Літвінов** зазначив, що новочасний капіталізм є причиною теперішніх величезних збройнь. СРСР пропонує скасувати всі збройні сухопутні, морські і повітряні сили, знищити воєнний матеріял і муніцію, завинути військове вишколення, знищити твердині і скасувати військ. бюджети. Делегація СРСР має повноваження приступити до договору, що здійснив би ці предложення, на основі якого знищено би до року воєнний матеріял. Коли б неможливо було здійснити програму роззброєння, то слід би її ввести до 4 літ.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ІДЕ ДО ЛЬОНДОНУ?

АВС подає, що марш. Пілсудський згодився остаточно виїхати до Женеви. З чутки, що після сесії Ради Ліги Націй марш. Пілсудський поїде до Льондону.

На св. Миколи!
Найновіші матеріяли **шовкові** на сукні, підшивки і білля по **реклямових цінах** поручає
Нововідкритий Магазин
ВІЛЬГЕЛЬМА СТРУМА Львів, вул. Боїмів ч. 9.

НОВИНКИ.

— **Свято пісні у Львові.** Заходом комітету 100-літніх роковин української народньої пісні відбудеться у Львові в першій половині грудня святочний концерт при співучасти оперової співачки п-н А. Остапчук, проф. Т. Шухевича, хорів товариств: „Львівський Боян", „Бандурист" і „Сурма" та струнного квартету Муз. Т-ва ім. Лисенка. Вступне слово виголосить п. д-р В. Шурат. Обширна й різноманітна програма зложена виключно із обробіток українських народніх пісень, а виконавці доложать усіх зусиль, щоб цілість вийшла якнайвдачніше.

— **Львівська хроніка.** Життя є таке важке для інжинірів наслідком будівельної кризи, що деякі з них, яких прізвищ львівська преса соромиться назвати практикували таку штуку: брали направляти авта до варштатів Спортової Палати, казали собі платити згори за направу, а звертали авта після довшого часу без деяких частин, ще й казали собі доплатити за перехованнє. — Ще лекший спосіб заробітку такий: коли мають чужі гроші, позіднить поліцію, що вас ограбили бандити. Але не робіть це так незручно як касір якоїсь кременці Вайгман, що програв усі гроші в карти, а потім оповідав усю цю історію так непотепно, що правда вийшла наверх. — Ізраліз Маньків пострілив себе револьвером біля виска, але не смертельно.

— **Історичний жидівський образ у Львові.** У Львові утворився окремий жидівський громадянський комітет, що займався влаштуванням виставки першого жидівського історичного образу Леопольда Пілховського „Відчинення гебрайського університету в Єрусалимі". Образ цей виставляли із великим успіхом у ріжних европейських столицях.— він висів теж якийсь час у престольній салі англійського двору. У Львові оглядати його можна в салі каталу вул. Берштайна 12, І. пов. Поруч нього є теж інші образи Пілховського.

— **За шахове мистецтво.** Із Буенос Айрес телеграфують, що остання шахова партія між Альохіним і Капаблянкою перервана після 40 ходів з перевагою позиції для Альохіна. Якщо Альохін виграє цю партію, змагання будуть закінчені, бо він виповнить їх умови: вигравши 6 партій проти 3-ох Капаблянки.

— **Літературний кутом.** Московське державне видавництво приготовляє повне ювілейне видання творів Толстого, поділено на дві групи 22 томів до 1880 р. і після цього 23 томів. У це видання звійдуть молодечі твори Толстого, частина його денників і листів. Твори вийдуть у хронольогічнім порядку на протязі 5 літ; 9 готових до друку. — Комітет паризької літературної нагороди ім. Лясерра під проводом поетки Де Новайль признав нагороду 10.000 фр. за всю поетичну творчість Поль Форові. Поль Фор дістав у свій час титул „князя поетів" у гуртку, що раніше вшанував цією почестю Поль Верляна та Леона Діркса. — Німецький письменник Г. Г. Еверс, який пише передне слово до українського видання своїх оповідань, що їх містить у фейлетонах журнал „Світ", вибирається небаром в подорож по Польщі. Побалка ця буде у звязку із висвітлюванням кінотеатрами його роману „Альраване". В листі до редакції „Світу" повідомляє він, що внедовзі появиться його новий твір „Фон зібен Мерен" — мандрівки й пригоди. Крім цього під весну випічатує він нову повість. — Під проводом Луначарського та Бухаріна повстав у Москві комітет, що приготовляє 35-літній ювилей Максима Горького на початок 1928 р. Горький верне тоді в СРСР і видасть книжку „Про нову Росію"!

— **Чоловік, що нікуди не належить.** Англійський трибунал у Свенсі думав над такою простою справою: альманрець Пєр Гастон (француз) приїхав до Англії на кораблі, без паспорту. Він сів на корабель тайком і недалеко від Брістоль пробував доплисти до англ. берега. Цустити його в Англію не можна; Франція без паперів теж не хоче. Отже хіба вислати його в підл. Америку, де при висадці з корабля не треба ніяких документів.

— **Світова всячина.** „Осерваторе Романо" подає прізвища чотирох кандидатів на кардиналів: архіеп. Тарсу Лоніс-

ФУТРА жіночі, мужеські і діточі, містові і подорожні — першокласно виконані — добірний товар — низькі ціни — догідні умови сплати, найкорисніше у фірмі
Андрій Кузьміньскі
936 Львів, пл. Марійська 9. 3—5
Тел. 42-53. (у виходу Рутовського).

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

...ніс. архіеп. Бесньєон Бінет (француз), ...рхіеп. Толедо і архіеп. Квебеку. — ...Відділ робітничого індійського комітету ...проголосив у Делькі бойкот англійської ...адміністраційної комісії. — Членові брит. посольства в Будапешті вирвали з поїзду, поїзді Париж—Саарбрін порт...рель із військовими документами. — ...Буш. царська палата в Ліванії продала ...рядом із майном. — Наслідком перепису електричного току англ. парляменті ...розпалі дебат був три чверти без світла. — Нині вийшов у світ перший зразок нового авта Форда; його продажа ...почнеться дня 2. січня 1928 р. — У Нью-Йорку почав виставу свого театру Макс Райнгардт; у його честь видали бенкет з участю представників літератури та театру. — Жінка сина Вільгельма, буш. князя Айтеля Фрідріха, вийшла тепер після розводу) замуж за капітана Гайтемана. — Тюрінгський ландтаг прийняв ...чесок соціялістів про скасування кари смерти. — У Берліні знайшли невідомі досі памятники королеви Луїзи.

Театри.

„Кооп. Український Театр“ під дирекцією кн. Стадника (вул. Шашкевича).

Перерва по причині виїзду на провінцію.

Міський великий театр:
2-го „Визволене“ Висп'янського.
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новин“:
2-го „Найкраща з жінок“.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Палес“: „Наполеон“ Абля Ганса.
„Лев“: „Геґенна кохання“, (Бриліянт Орлов) з Гібсоном, Петровичем, Евою, Кастнером.
„Аполло“: „Наполеон“ Абля Ганса.
Фатаморґана“: „Фаворита Ротшильда“.

Дописи.

НАДВІРНА. (*Свій і чужинець — два характеристичні приклади*). В зв'язи з недавнім фейлетоном „Діла“ про нашу адвокатуру і відмічений там факт, що українська суспільність, особливо наше село, не виявляє часто зрозуміння для нашої адвокатури й фортує зі шкодою для себе адвокатів-жидів, подаю отакий факт: В цьому році два села, а саме Молотьків і Назавізів, надвірнянського повіту, почули вдь. д-ру Банахові стягати належитости за уживання громадських пасовиск від громадян. Ні в одним ані в другім селі д-р Банах не вніс за ті належитости ані одної скарги і при помочі частих дешевих упімнень стягнув усі належитости до громадської каси — без роблення людям якихнебудь коштів. Натомість війт у Камінним, Гаврилюк, досі найбільш свідомім селі нашого повіту, віддав справу стягнення тих належитостей адвокатові жидові, котрий, не баланчись у громадянські сентименти, негайно зробив проти всіх должників без потреби понад сотку скарг, наробив бідним селянам значних судових коштів, а тепер екзекує їх. Кажуть, що жидівська канцелярія заробила вже до 1,000 зол. начисто на скаргах, а вдруге стільки заробить на екзекуціях. Так наш селянин пхає тисячки в жидівські кишені, а себе матеріяльно нищить. До того всього є в Надвірній аж трьох адвокатів українців!

Інструкція

для наладнання й переведення шкільного плебісциту на основі шкільного закону з 31. липня 1924 р. В. З. ч. 79. поз. 766.

В кождому повіті повстає рухливий Повітовий Комітет для переведення шкільного плебісциту в цілому повіті.

В кождій громалі (місті, місточку і селі) мають повстати Місцеві Комітети, які подбають про переведення плебісциту в своїй громаді.

Законні услівя, щоб домагатися української школи:

1. До школи повинна бути введена українська мова тоді, коли шкільні декларації з домаганням цього підпишуть родичі за 40 українських дітей. Одначе треба подбати, щоби всі родичі українських дітей без вийнятку підписали шкільні декларації.

2. **Право домагатися введення української мови прислугує:** а) батькови дитини, б) матері, о скільки батько не жиє або не виконує батьківської влади, в) правному опікунови дитини, коли обоє родичі не живуть, або не виконують своєї влади.

3. Домагатись української мови навчання можна лише в імени дітей, у шкільнім віці. Шкільний вік дитини тревае: а) в Галичині від укінчення 6 року життя на протяг 7-ми літ по тих місцевостях, де є 7-класова школа, та на протяг 6-ти літ у всіх інших місцевостях: б) на Волині, Поліссю і Підлящу від 1. вересня того року, в якім дитина скінчила або кінчить 7-мий рік життя, до кінця того ж. року, в якім дитина кінчить 14-тий рік життя.

Законні постанови не вимагають, щоб дитина ходила до школи. Можуть отже домагатися української мови навчання в школі і родичі дітей, які є звільнені зі школи або які їзза хороби чи якої іншої причини довгий час або взагалі не ходять до школи.

4. Кождий батько української дитини мусить підписати і внести окрему шкільну декларацію з домаганням української мови навчання в школі.

5. Кождий батько мусить її підписати власноручно. Неграмотні підписують знаком хреста при двох свідках.

Шкільні декларації підписувати в громадським уряді, який стверджує власноручність підпису. Громадський уряд обовязаний потверджувати підписи на шк. деклараціях. В разі якої побудь перешкоди в уряді громадськім можна потверджувати підписи у нотаря, суді або в старостві.

6. Підписані і урядово стверджені декларації належить вислати по змозі негайно а найдальше до 31. грудня 1927 р. до пов. шкільного інспектора поручним листом або доручити особисто з протоколом подавчім шкільного інспектора за посвідкою зложення (рубрум), на якій означити скількість внесених декларацій і скількість дітей, для яких жадається української школи.

7. Повітові і Місцеві Комітети повідомлять Правну Оборону при „Рідній Школі“ у Львові, Ринок 10 про склад плебісцитових комітетів, про поодинокий етап плебісцитової акції (скільки батьків чи їх заступників та за скільки дітей внесли шкільні декларації, куди і коли саме) а з окрема своєчасно про перепони, щоби був час поробити у компетентних чинників заходи для їх усунення.

8. Докладніші поучення (брошурка В. Целевича п. з. „Про нові шкільні закони“ ціна 50 сот.) і шкільні деклярації (по 3 сот. від штуки) висилає на бажання в кожній скількости книгарня „Рідної Школи“ у Львові, вул. Руська ч. 3.

9. Місцеві Комітети повідомляють Повітові Комітети про переведення шкільного плебісциту а Повітові Комітети пересилають Правній Обороні при „Рідній Школі“ точні зіставлення з переведеної плебісцитової акції на своїй области.

Правна Оборона при „Рідній Школі“ у Львові, Ринок ч. 10.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Documents sur les pogromes en Ukraine et l'assassinat de Simon Petliura à Paris. Librairie du Trident. Париж 1927, ст. 92.

Бориc Пільняк: Смерть Командарма. Повість непогашеного місяця. Переклав І. Кедрин. Львів 1927. Вид-во „Ізмарагд“, ст. 43.

ЖУРНАЛИ:

„Літ.-Наук. Вістник“, грудень кн. XII. Зміст: Микола Матвій-Мельник: Пане божевільний лист. А. Карашевич: Заспів. В саді. Михайло Курах: Батькові, М. Гнатишак: Нарис ідеалістичний. Ю. Магалевський: Останній акт трагедії (докінчення). Мол. Левицький: Людина-звір. Г. Гауптманн: Aus meinen grossen Schmerzen. Hör ich das Liedchen klingen. С. Левченко: Чуєш, наше? Євген Онацький: Нарцисова душа і дзеркало. Олекса Стефанович: *.*.*. А. Карашевич: З вікна. Проф. О. Мицюк: Націоналізм в аграрній політиці в Середній Европі. А. Карашевич: *.*. Петро Рулин: М. П. Старицький та П. О. Куліш. Еміль Кріплер: Стеженування вартости контика. Шагль Сароляа: Quoiaquoe tandem. О. В. Перед новим роком. Галя Мазуренко: Дорожні ескізи. — Бібліографія. — Нові книжки.

Хиилі Кубані, неперіодичний збірник громадян українців з Кубані. Прага ч. 1, ст. 32.

Духовний Сіяч, церк.-народній ілюстр. тижневик, ч. 45—46. Варшава, 18—25 листопада 1927.

Робітниця, двотижневий журнал для жінок-робітниць. Вінніпег.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карашевича:

Одірна:
2.XII. Майська ніч.
Тернопіль:
3.XII. Циганка Аза.
4.XII. Гейша (прем'єра), перший раз на українській сцені в Галичині. 993 5-?

На „Рідну Школу“ замість вінка на домовину свойого члена бл. п. Володимира Німнева зложили в Перемишлі „Українська Бесіда“ 10 зол. і „Віра“ 20 зол.

Перегляд українських інвалідів у Львові. В неділю, дня 11. грудня п. р. відбудуться лікарські оглядини й реєстрація інвалідів Української Гал. Армії у Львові в кімнатах Дому Українських Інвалідів при вул. Софії ч. 25. Початок год. 9. передпол. Перегляд призначений у першу чергу для Інвалідів УГА з повітів: Львів, Городок, Бібрка, Броди, Жовква, Кам'янка Струм. і Перемишляни. До перегляду повинні явитися всі інваліди, які рахують на допомогу від нашого Товариства. Інваліди з інших повітів, що не були при перегляді в призначених нами окружних містах, обовязані також явитися до перегляду у Львові, яким закінчуємо перегляд інвалідів УГА. Хто не явиться без оправданих причин, тратить право до підмог. Треба принести з собою посвідчення від місцевого парохіяльного уряду і читальні Просвіти або кооперативи про те, коли хто і в якій армії став інвалідом, а також потверджений громадським урядом докладний вік і маєткового стану. Подорож покривають інваліди з власних фондів. — *Управа УКТОНІ у Львові.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ жінки до ведення домашнього господарства і кухні на селі. Зголошення з поданням условин до Адміністрації „Діла“ під „село“. 1013 2-2

СОЛЬОСПІВИ. В. Белкоровайний: Чари ночі, Сниться мені, І сад зацвів, І знов страшні чутки, На склоні гір, Рожевий квіте, Затремтіли струни. 998 3-3

ГОДИННИКИ тільки на найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лит з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 41—?

Свій до свого!

Нововідкрита тапіцерська робітня, солідно виконує ковери, матераци і всілякі тапіцерські роботи по найдешевших цінах.

Лежарський Андрій

вул. Личаківська ч. 7., в брамі. 1-1

ПЕРШОРЯДНОГО учителя англійської мови з правильною римовою пошукує для збірних лекцій О. Домбчевська, вул. Зборовська ч. 9. Тел. 14-72. 1028 1-2

УРЯПОВІЯ, вправного дирігента мішаного хору і евентуально лутої орхестри шукає фія „Просвіти“ в Радехові. Зголошення з поручennями слати негайно на руки о. д-ра еллха в Радехові. 1026 1-2

НА ПРОДАЖ фільварок 30 морґ, чорнозем в одним комплексі пова з будинками і інвентарем, 3 клм. від залізниці за 4.000 дол. Зголошення вул. Голомба 11 — Косс. 1023

ХТО підняся би приготовити народну учительку до кваліфікси — прошу подати услівя і адрес. — Уряд парохіяльний Щитівці п. Заліщики. 1022 1-2

Тисячі запалених недуг чигає на Тебе на кожнім кроці! Тобі грозить виснаження — передчасна смерть!

Ратує Тебе.

Скарб Здоровля і Життя

тільки о зол.

„КНИЖКИ ПОЖИТОЧ!“ ЛЬВІВ, Мурарська 7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

858 **Перекатування Рентґеном** 22—24

Дентист Д-р А. Пфау переніс ординацію на вул. **Легіонів 23**

Оповіщення Загальних Зборів.

XXI. звичайні загальні збори Дому торговельно-промислового „Достава“ кооперативи з обмеж. порукою у Львові, відбудуться дня **16.** грудня 1927 в год. 4. по пол. у Львові при вул. Домініканськім 11, I. поверх.

Порядок нарад:

1. Отворення зборів і відчитання протоколу з послідних заг. зборів.
2. Звіт Управи з діяльности кооперативи за рік адмін. 1926/27.
3. Звіт Контрольної Комісії.
4. Внесок Надзірної Ради дотично розділу чистого зиску.
5. Доповнюючий вибір 5 членів Надзірної Ради.
6. Означення по думці § 42 статута границі удільованих кооперативою кредитів і затягнення зобовязань.
7. Внески і запити.

Річний звіт, рахунки і білянс є виложені в льокалі кооперативи у Львові до переглиду членів.

До участи в цих зборах запрошує всіх Вп. членів

Надзірна Рада.

Подяка.

Отсим складаю прилюдну подяку Вп. пп. Лікарам-дентистам Симону Раппапорту і Якови Нассови вул. Сикстуська 17 за дбайливе вилічення, пльомбовання і вставлення зубів після найновішої системи, так що пічковито не чується ріжниці від природних. **Оксана Вой ович.**

Ширіть наш часопис!

Замовляйте! Замовляйте!

Реферати на „Свято Пісні“.

Д-р І. Брик: Чужі про українську народню пісню,
Ціна 0·50 зол.

Д-р Щурат: Початки слави української народньої пісні в Галичині. Ціна 0·50 зол.

На пересилку долучувати 0·50 зол.

Т-во „Просвіта“, Львів, Ринок 10.

Будильники-годинники „Зеніт“ „Джез“ (*Jaz*) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників в **Домбровський — Розважевський**, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. — Власні робітні. 110 в 18—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів Фельчинських

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 44—?

90 літ істнуючий фабричний склад СУКНА і вовняних товарів

під фірмою

Іван Вяллях і Син

Львів, Ринок 33.

740 Телефон 47—16. 3-6

поручає на біжучий сезон, величезний вибір новостей красних і **оригінальних** англійських на мужеські одяги і костюми, як рівнож плюші на жіночі пальта.

КОЦИ НА КОНІ І ЛІЖКА.

Добірний товар! Ціни низькі!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ч. 270 (11.231). Львів, субота 3. грудня 1927. Poczтowe opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Спільна мета.

Розмова з послом І. І. Грінбаумом.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 27. листопада 1927.

Угода жидівсько-польська з 1924 р., потім убийство б. голови Директорії пок. Симона Петлюри і процес Шварцбарда викликали серед українського громадянства у Польщі одностайний голосний протест та довели до таких настроїв, які не могли ворожити добра будучому українсько-жидівському співжиттю. Та проте факт остався фактом, що великі відлами українського й жидівського народів далі живуть на одній території, що умови життя обох народів є — хоч безумовно не в усьому — у багатому схожі, та що всесильне життя разураз висуває і напевне щораз висуватиме такі актуальні питання дня, вирішування яких в атмосфері обосторонньої ворожнечі ледви чи йшлоб по лінії природних інтересів обох народів. Чинишній передвиборчий час поставив цю справу знову рубом. Але згадані настрої обурення ще не минулися: вони й не могли минутися, бо зі сторони жидівської ми не дістали доказів отверезіння. Однак були познаки, що й серед поважніших кол жидівського громадянства зростає критичний обективізм та маліє сліпий фанатизм і життєва правда, що кричить із факту замешкування української етнографічної території сотками тисяч жидів, почнає і деведе по другому боці находити щораз краще зрозуміння. Для зясування, наскільки правдивими були наші припущення, звернулися ми з низкою запитів до посла Ішхака Ізаака Грінбаума, як до авторитетного представника цієї поважної групи жидівства в Польщі, яка висловила бажання іти спільним із українцями виборчим фронтом.

— В попередньому комунікаті про переговори у справі тзв. блоку національних меншин згадано про трудноші, які мають бути ще усунені. Який характер цих трудношів?

— Трудноші, про які мова у згаданому комунікаті, мають передусім технічний характер. Річ іде про узгіднення поглядів щодо поділу мандатів у ріжних округах. Очевидно, що є ще трудноші більше принціпіяльної натури. Отже напр. неяснене ще досіль становище галицьких сіоністів, наслідком чого справа Східної Галичини у виборах ще не може бути остаточно вирішена.

— Вибачте, пане посол, але мені здається, що поскільки у панів питання технічної натури мають дуже важливе значіння, постільки українці бажали би передусім зясувати питання так мовити характеру чисто морального. Стоючи на всеукраїнському становищі ми відчули дуже діткливо ті закиди, які ще так недавно кинено на міжнародньому грунті з жидівського боку під адресою усього українства та всього визвольницького українського руху. Коротко кажучи: процес Шварцбарда...

— Хочете порушити трагічну справу вбийства Симона Петлюри. Гадаю, що сам факт заключення між нами блоку буде найкращою і найяскравішою відповіддю з нашого боку. Він буде свідчити про те, що **ніхто з нас жидів абсолютно не обвинуваче українського народу** і ніхто з нас не утотожнює визвольницького українського руху з трагічними погромовими заломлюваннями. Це наше становище виразно підкреслив голова Викон. Комітету світової Сіон. Організації п. Моцкін. Гадаю, що й по українському боці це становище находить зрозуміння, чого доказом є знову таки завершені переговори про заключення спільного блоку. **Прошу не надавати надто великого значіння тому всьому, що писано у звязку з процесом Шварцбарда у пресі.** Я підкреслив заяву Моцкіна, бо тільки ця його заява характеризує наше відношення до цілої тієї справи.

— А відома соймова декларація?

— Справді, у свій час соймове коло жидівське оголосило декларацію, яка на велике наше счудування викликала з української сторони голоси протесту. Ми не сподівалися передусім, що саме уступ про затоплення у жидівській крові українського визвольницького руху стане камінем образи. Виступаючи з нашою декларацією **ми кермувалися основною нашою інтенцією безоглядного признання прав українського народу до вольного життя і симпатій для визвольницького українського руху. Жалію лише, що видно не вдалося нам зодягти нашої думки в таку форму, яка не викликала би по українському боці ніяких непорозумінь.** Я найсильніше пересвідчений, що **спільна боротьба проти національного гнету** устійнить підстави **співжиття** обох народів і скріпить настрої, які вимożливлять повторення на якомунебудь клаптику української землі тих трагічних випадків, які покрили жалобою жидівський нарід та викликали також і в українських міродайних чинників велике обурення.

— Як ви, п. посол, уявляєте собі саме це співжиття?

— Одним із основних принціпів жидівського визвольницького руху, яким ми нераз давали вислів у наших політичних виступах, **це принціп не дати вжити себе як знаряддя гнету.** Трагізм жидівської історії полягав на тому, що жиди переважно навіть проти своєї волі таким знаряддям гнету ставали. Наша політика змагає нині — не вважаючи на чисаенні перепони — до того, **щоби саме позбутися цієї ненависної і накиненої нам ролі.** Другий принціп, тісно з першим звязаний, це вистерігатися, **аби не стати перешкодою на шляху до визволення поневолених народів, серед котрих живемо.** Ми трималися цієї політики вже за часів ярату і не змінимо її надалі.

— А що, пане посол, скажете конкретно про відносини жидівсько-українські?

— Співжиття жидів з українським народом мусить бути оперте на тих двох вище сформулованих принціпах. Одночасно — річ ясна — повинно бути і по українському боці зрозуміння для національних жидівських змагань до осягнення відповідних умов розвитку нашого суспільного життя на українській землі.

— Мені здається, що український нарід, проклямуючи культурно-персональну автономію за часів Української Народньої Республики і покликуючи до української ради міністрів жидівського міністра, дав якнайяскравіший вислів зрозуміння жидівських аспірацій.

— Так! Досіль із найбільшим признанням згадуємо ті часи, коли вперве в історії жидівського народу на Сході Европи почули ми проголошення не лише нашої **громадянської** рівности, але й рівноуправнення як **національної** громади. На жаль, **розвиток революції в Росії та хаос, викликаний війною і революцією на Україні, а вкінці побіди більшовиків** знівечили розпочате Українською Центральною Радою діло.

— Це моменти з минулого. Кажучи про сучасне, ви, пане посол...

— Гадаю, на скільки мова про Польщу, — що не повинно бути жадних перешкод до **скоординування політичної акції.** Досвід 1922 р. виявив, що витворилася ціла низка спільних інтересів, які довели не лише до створення виборчого блоку, але й до дуже частих спільних голосувань у соймі. Цю природну спільноту інтересів пробувано розбити. Зробив це Сікорскі у відношенні до українців і Грабскі у відношенні до жидів. Обі спроби завели, зміцнюючи лише почуття спільноти інтересів та свідомість, що **лише змагання до повного усунення національного гнету в Польщі може стати спільною метою однаково українського що й жидівського народів.**

І. Кедрин.

Нові поступи польонізації.

Дальша ліквідація українських шкіл.

Ми привикли вважати шкільну політику сумної памяти Станислава Грабського у відношенні до українського шкільництва найгіршою і найстрашнішою для нас. Та факти, голі факти доказують, що хвиля польонізації українського шкільництва після травневого перевороту не тільки не ослабла, але навпаки навіть зміцніла. Школи, які вже після шкільного плебісциту в 1925 році, визнав навіть вшехпольський режим Грабського українськими — попереміновано тепер на польські чи — як це офіціяльно називається — на утраквістичні. Такі факти реєструвала наша преса свойого часу з повітів яворівського, самбірського, перемишлянського і ін. Тепер доповнюємо їх жмутом нових фактів з бобрецького повіту, домени повітового шкільного інспектора Косцельного. Ось вони:

В Сериках остала була в школі українська викладова мова на основі рішення Кураторії Львівського Шкільного Округа з дня 16. жовтня 1925 р. Nr. I. N. 7484. В слід за тим відбувалася там наука в українській мові навчання в шкільних роках 1925/26 і 1926/27. А цього шкільного року (1927/28) скасували в цій школі українську викладову мову і рішенням К.Л.Ш.О. з дня 2. серпня 1927 р. Nr. I. N. 6264/27 ввели т. зв. утраквістичну або двомовну систему навчання, що на ділі рівнається польонізації цієї школи. — Очевидно родичі внесли своєчасно протест проти цього рішення до міністерства освіти.

В Селисках на підставі рішення К. Л. Ш. О. з дня 16. жовтня 1925 Nr. I. N. 6901 теж остала була в школі українська мова навчання і в цій мові два роки відбувалася наука. Аж цього (1927/28) шкільного року ввели до неї замість української мови утраквізм рішенням К. Л. Ш. О. з дня 9. серпня 1927 р. Nr. I. N. 6265/27. Проти цього рішення внесли інтересовані громадяни до міністерства освіти своєчасно протест.

В подібний спосіб зутраквізували українську школу в Коцурові. Зновже громаду Суходіл силує бобрецька Повітова Шкільна Рада рішенням з дня 29. листопада 1926 р. ч. 4173/26 будувати польську школу T. S. L. (!) для дітвори польських осадників на розпарцельованих грунтах в Лопушній Новій, а рекурс громади в цій справі відкинула К. Л. Ш. О. рескриптом з дня 26. липня 1927 р. ч. 4165/27. — Ця справа опинилася тепер в найвищим адміністраційнім трибуналі.

Та вершком нової польонізаційної системи є те, що в даному випадку сам шкільний інспектор Косцельни поважився перемінити українську школу в Підяркові на утраквістичну. Відносний документ в цій справі є наглядним доказом, що польські урядники і далі як за Грабського кермуються засадою, що в Польщі кожний урядник може робити, що хоче. — Тому наводимо цей документ дослівно як дуже характеристичний для сучасних відносин:

RADA SZKOLNA POWIATOWA w BÓBRCE
L. 4173/27. Bóbrka, dnia 26. października 1927.
Do Zarządu szkoły w Podjarkowie.

Poleca się Zarządowi szkoły, aby wprowadził w tamtejszej szkole rozkład godzin dwujęzyczny, zorganizowany w myśl art. 3. ust. 2 dnia 31. lipca 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 766). Rozkład ten stosować należy w całej pełni na wszystkich rocznikach od 1-go pierwszego począwszy, i rozdłożony niezgodnie ułożony z przepisami podział godzin, będzie zwrócony do przerobienia. Kosciuky.

Як можна було й надіятися — це самовільне противаконне зарядження повітового шкільного інспектора викликало велике обурення в цілій громаді Підяркова. Внесено рішучий протест проти цього інспекторського „указу" а протест цей попідписували буквально всі громадяни Підяркова. Характеристичне для наших відносин, що навіть жидів обурила ця інспекторська самоволя і жиди з Підяркова також попідписували цей протест проти безправної переміни української школи на утраквістичну та з домаганням привернути в школі українську викладову мову! Як віднесеться до нього К.Л.Ш.О. побачимо і в свойому часі повідомимо нашу громаду.

Теперішню політику санаторів у ділянці шкільництва найдосадніше ілюструє факт, що в українському бобрецькому повіті існує під теперішню хвилю тільки дві українські школи, — всі інші зпольонізовані тобто зутраквізовані!

Що ж ми на це? Чи сміємо допустити до того, щоби дати вирвати собі найцінніше природне право виховувати свої діти у своїх школах?

Ні! Мусимо одностайне стати в обороні рідної школи в одну велику боєву лаву на цілому велокому просторі західно-українських земель під Польщею від Карпат аж по Пінські болота.

Тепер саме час шкільного плебісциту. Нехай не буде не то повіту або громади, — але навіть ніодної української одиниці, яка не виконалаб обовязку супроти свойого молодого покоління і не вне-

ела шкільної декларації за українською школою.

Про стан українського шкільництва на місцях в кожному повіті слід постійно інформувати свою пресу а також про хід шкільного плебісциту, який захоплює вже чимраз ширші простори. Крім того точні звідомлення пересилати негайно до Правної Оборони при „Рідній Школі" у Львові. Ринок 10.

Самозрозуміло, що використувати треба при цьому кожну нагоду, щоби матеріяльно підтримати Товариство „Рідну Школу", щоби під її прапор згуртувати весь український народ. Бо „Рідна Школа", будуючи на руїнах українського державного шкільництва власними засобами свою рідну приватну школу, є найважнішою всенародньою підставовою установою в часі теперішнього лихоліття. І. Г.

Польсько-литовське відпруження?

Сенсаційне інтервю „Пат"-а з марш. Пілсудським.

У польсько-литовських відносинах наступив до перед сесією Ліги Націй, як вірити голосам преси, деяке відпруження. Литва внесла до Секретаріяту Ліги Націй аж дві жалоби на Польщу, на що уряд тієї останньої відповів теж відповідними нотами, а крім того вислав окрему успокоюючу ноту в литовській справі до західньо-европейських держав. По найновіших інформаціях Англія та Франція рішили поробити спільні кроки в Ковні та Варшаві, щоби не допустити до конфлікту, а польський амбасадор у Парижі Хлаповський, вручаючи Бріянові ноту свого уряду заявив, що марш. Пілсудський дає особисто запоруку в тому, що до конфлікту не дійде. Виходилоб, що польсько-литовське напруження помітно розпружується. А розпружується воно не тільки з наведених причин, але ще й тому, що в обороні Литви виступив енергійно СРСР, а його підтримала в тому Німеччина не вважаючи на те, що й в неї з Литвою неполагоджені рахунки в справі Клайпеди.

Іншими словами кажучи, то до збройного конфлікту між Польщею та Литвою не дійшло тільки наслідком несприятливої міжнародньої констеляції, наслідком інтервенції СРСР а також Англії та Франції. Нема ніякі сумніву, що цей в прискореному темпі назріваючий, здавалось би локальний польсько-литовський конфлікт, носив у собі всі зародки великого европейського конфлікту.

А що збройна акція підготовлялася, про те найкраще свідчить „успокоюючe" інтервю представника польської телеграфічної агенції з марш. Пілсудським. З уваги на виняткові́сть, з уваги на „миролюбивий" тон того інтервю, позволимо собі передати його зміст та зарепродукувати деякі зняки з нього.

Марш. Пілсудський заявив представникові „Пат"-а, що польська нота до всіх держав, у яких є польська репрезентація, має за завдання просити ті держави допомогти Польщі в праці „над усунением стану війни" на литовській границі. Бо польські границі коло Литви цілком не подібні до інших границь на світі. Тут панує постійна тривога і неспокій а про ніяку нормальну працю не може бути й мови. Все там цілком так, „як колись на диких степах польських „кресів", де праця та життя були можливими тільки під „засловою зброї". І на литовській границі нині такий стан, де „брат літами не може видіти брата, вмираюча мати не може попрощати на ложу смерти дітей, де не можна мати ніякого дрібного навіть інтересу, де потрібна вістка, навіть найпильніша від своїх найближчих доходить мимо малого простору щойно по тижнях або й місяцях". Не зважаючи на такі страхітливі відносини Польща все зберігала спокій та хотіла призвичаїти до цього і Литву, шукаючи рівночасно ліку на них. Але, не з польської вини справа ця перейшла до Ліги Націй, а стан урядування Вальдемараса став таким нервовим і підразненим, що почато мобілізаційні підготування.

„Коли я про те довідався, — каже марш. Пілсуд. — то провів я ціду ніч на пошукуваннї рішення. Не міг я не знати наслідків приспішення нашої мобілізації. Не зважаючи на те, що я знав, що скора побіда буде моєю, то дрожати мусів я над тим, що загроза війни повисла над тією частиною краю, що стане в полумінї, коди не вспію на час прийти їй з допомогою... При стані війни, який нам накидує литовський уряд, від давна мав я продуману ту хвилю, коли мені прийдеться рішити нашу відповідь. Тим разом справа стану війни відлана на міжнародне форум, де визнають права мира, а не війни. Рішився я піти на вищу рацію і за вищою льогікою і вже слідуючого дня заявив п. амбасадорові Франції, що рішився не мобілізувати, вичікуючи рішення Ліги Націй у відповідь на нашу ноту".

Далі занявся марш. Пілсудський характеристикою теперішнього премієра Литви Вальдемараса. „Литовський премієр п. Вальдемарас викликує в мені **побоювання з приводу його умового стану.** Він, на мою думку, **невідповідальний.** Коли додам, що той литовський суперпатріот був довгий час москалем, потім німцем, а врешті литовцем, то кожний мені признає, що маємо до діла з явищем мало що не цікавим. Отже коли я подумав, що в стані нервового подразнення можна робити невідповідальні вчинки, які легко можуть спричинити рішення, провокуюче насильством Польщу, з великим тягарем на душі я піддався вищій державній раці, і вищій від війни та її прав, правді мира".

Ось істотні моменти з інтервю з марш. Пілсудським. Коли вірити польській пресі, то до Женеви на засідання Ліги Націй в польсько-литовській справі їде і марш. Пілсудський, щоби там боронити Польщі та обвинувачувати Литву та її уряд. В тій ціли, як твердить таж преса, замовив собі марш. Пілсудський уже два цивільні убрання, жакет і пальто.

За океаном.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС.

Під датою 15. жовтня ц. р. вийшло перше число нового українського часопису в Злучених Державах, а саме „Український Вістник", що появляється як тижневик під редакцією д-ра Льонгина Цегельського в Нью Йорку. Ми не знаємо того органу, тому не можемо нічого сказати про його політичний напрям і взагалі не знаємо, з якою метою він виявляється. Зі **виломлень в американській** „Свободі" про публичні реферати д-ра Цегельського на тему **української політики** і становища української **політичної еміграції** в Европі, серед **якої референт недавно,** бо цього літа, перебував, **виходило би,** що він, побувши кілька **тижнів у Празі** і Берліні, захопився на відділ — **нашими** сельробами, які йому дивним **дивом чомусь** дуже заімпонували... Д-р Цегельський є тепер, як відомо, учителем і проповідником у протестантській школі, а якої виходить протестантські пастори і проповідники для українського населення в Америці і тут в краю. З іншої замітки в „Свободі" довідуємося, що новий орган і ті, що за ним стоять, виступають проти пересилання жертв на потреби старого краю через Об'єднання українських національних організацій в осінню у Філядельфії.

ФУТРА
великі гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 рік осн. 1893 тел. 41 ..

УКРАЇНЦІ — КАНДИДАТИ НА РАДНИХ.

Північно-вінніпегська ґалуз незалежної робітничої партії Канади поставила при найблизчих муніципальних виборах між ін. і двох українських кандидатів на радних, а саме: Ст. Бобівського і В. Компля. Останній був уже перед двома роками кандидатом на радного, але тоді він кандидував самостійно.

МІРИЛО ВИНОСИН.

Український робітник Осип Сагацький із Саскачевану дістав 10.000 долярів відшкодування під управи „Канадійських Національних Залізниць" за те, що цілком залізничої катастрофи тяжко потовкся і втратив одно око. — Філядельфійський українець Йосиф Ферве, власник пекарні при 58 Вест Чалтен Ст., купив через офіс п. Володимира Костельного другий дім за ціну 105.000 долярів. Ферве — відомий український громадянин у Філядельфії, що завсіди підмагає українські громадські справи.

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

III.

Умовини господарювання та с.-господарське районування Українських земель по цей бік Збруча.

При ближчому підході до цієї справи висувається питання: на основі яких саме чинників найліпше пере-

М. ЗОЩЕНКО.

Коза.

V.

На другий день все стало ясним: телеграфіст перешкоджав Забєжкінові.

Не Забєжкінові несла Домна Павловна козяче молоко, не для Забєжкіна пеклося і варилося на кухні і не для Забєжкіна Домна Павловна надягла чудовий бузковий кафтан. Все те пеклося, варилося і робилося для військового телеграфіста, Івана Кириловича.

Телеграфіст лежав на тапчані, бренькав на гітарі і співав нахабним басом. В піснях нічого смішного не було, але Домна Павловна сміялася.

„Сміється, — думав Забєжкін, слухаючи — і певне сидить у ногах телеграфістових. Сміється... Значить, їй, дурепі, весело, а весело, значить, відчуває що-небудь. Адже так і спізнитися можна.

Цілий день провів Забєжкін в журбі. Рано пішов в канцелярію. Працювати не міг. І яка, до чортової матери робота, коли — скажемо, така турбота. Мало того, що турбота про телеграфіста, але й хазяйство все-таки. Ось також і до дому треба прийти. Там на подвіря. Курей переглянути. Довідатись — чи дітвора не ганяла за ними, а коли — скажемо — ганявся хто, — то покарати того. Козі теж шкоринку віднести треба... Хазяйство...

— А хоч і хазяйство, — томився Забєжкін — то чуже хазяйство. І надія малесенька. Малюсінька тому, що телеграфіст перешкоджає.

Прийшовши до дому, Забєжкін перш усього зайшов до шопи.

— Ось, Машко, — сказав Забєжкін козі — їдж, дурепо. Ну, чого дивишся? Сумно? Сумно, Машко. Телеграфіст перешкоджає. Усунути його, Машко, треба. Коли не усунути, любов коріння пустить.

Коза зїла хліб і опісля обнюхала Забєжкінові руку.

— А як усунути його, Машко? Він, Машко, спортовець, сильний чоловік, не піддасться на дурничку. Він, сучий син, недавно, в перегонах бігав. Загартований. А я, Машко чоловік ослаблий, на мене революція вплинула... І як усунути, коли він і сам замітно хазяйством цікавиться. Чого це він, скажи, будь ласка, заходив до шопи недавно?

Коза тупо гляділа на Забєжкіна.

— Ну, піду, Машко, піду, може й вийде що. Тут від телеграфіста треба почати. Телеграфіст — головна перепона. Колиб телеграфіста не було, я ще вчора з Домною Павловною каву пив би... Ну, піду...

І Забєжкін пішов до дому. Він довго ходив по своїй вузенькій кімнатці, бурмотів під носом щось незрозуміле, розмахуючи руками, потім виймив із комоди черевики і, сумно хитаючи головою, завинув одну пару в папір. І пішов до телеграфіста.

До кімнати ввійшов Забєжкін не зразу. Він постояв біля дверей Івана Кириловича, послухав. Телеграфіст кряхтів, крутився по кімнаті, сував кріслом...

„Черевики чистить", — подумав Забєжкін і застукав.

Справді: телеграфіст чистив черевики. Він хухав на них, обережно обводив суконцем і ставив на крісло то одну, то другу ногу.

— Пардон, — сказав телеграфіст — я — даруйте, відходжу скоро.

— А нічого, — сказав Забєжкін — я на хвилиночку... Я, як сусід ваш по кімнаті і — так сказатиб — під одним шановлявим крилом Домни Павловни, уважав своїм обовязком представитися: сусід і бувший колежський регістратор Петро Забєжкін.

— Ага, — сказав телеграфіст — гарно. Будь ласка.

— І, як сусід, — продовжував Забєжкін — уважаю своїм обовязком, по кавказському звичаю, дарунок піднести — черевички.

— Черевики? За щож, змилуйтесь, черевики? — спитав телеграфіст, любуючись черевиками. — Мені навіть, навпаки, незручно, шановний сусіде. Я, знаєте, не можу так.

— Єй-Богу, візьміть...

— Хіба це по кавказському звичаю, — сказав телеграфіст, примірюючи черевики. — А ви що, дозвольте спитати, шановний сусіде, на Кавказ подорожували?... Гори, напевне? Ельборус, чорт його зна який? Обичаї... Туди, шановний сусіде, і депеші лише на другий день доходять... Занадто далека країна...

— Ні, — сказав Забєжкін — то не я. То Іван Нажмудинович на Кавказ їздив. Він навіть в Нахічевані був...

Ще хотів Забєжкін розказати про кавказські обичаї, та зненачька сказав:

— Батеньку, шановний сусіде, молодий чоловіче! Ось я зараз на коліна впаду...

І Забєжкін став на коліна. Телеграфіст налякався і закрив рот.

— Батеньку, шановний товаришу, бийте мене, нівечте! До болю бийте!

Телеграфіст, думаючи, що Забєжкін зараз почне його бити, розмахнувся і вдарив Забєжкіна.

— Ну, так, — сказав Забєжкін, падаючи і знову встаючи. — Так. Спасибіг! Ущасливили. Сльози у мене течуть... Тремчу і рішення жду — перенесіться з помешкання, шановний товаришу.

— Як же так, — запитав телеграфіст, закриваючи рот. — Дивні ваші жарти.

— Жарти! Дорогоцінне слово — жарти! Батеньку сусіде, Іване Кириловичу, вам з Домною Павловною, пусті передирки і жарти, а мені — правдиве життя! Ось я весь перед вами відкрив... Перенесіться з помешкання, таки в четвер перенесіться... Останній раз прошу. Погано буде.

— Що? — спитав телеграфіст. — Погано? Мені до самої смерти погано не буде. А коли приперло вас... та ні, дивні жарти... Не можу.

— Батеньку, я ще чим-небудь попрошу.

— Не можу... Та й чомуж мені з помешкання переноситися? Мені подобається це помешкання. А проте ви попросіть гарненько... Адже витрати на переїзди, і взагалі — ви попросіть. Я люблю, як мене просять.

Забєжкін кинувся в свою кімнату і за хвилину вернувся.

— Ось, — сказав він, задихаючись — ось черевички, а ось шнурки запасові.

Телеграфіст примірив черевики і сказав:

— Натискають. Ну, гарно. Дайте речинець — перенесуся. Лише дивні ваші жарти.

Забєжкін відійшов до своєї кімнати і тихенько сів біля вікна

(Продовження буде.)

водити с.-г. районування. Вдавалось би, що найбільшу ролю мусіало відограти при цьому умови економічні, себто близькість до великих міст, шляхи комунікації і т. п. Одначе ці умови досить швидко міняються і вслід за цим пересовуються кордони районів. Отже при виділюванні районів на основі економічних означає трудно встановити ніде постійні сталі кордони. Лише районування на основі відсотку орної землі під окремими культурами та під вакитками дає більше менше сталі райони і сталі кордони, бо обрав розповсюдження с.-госп. рослин є значній мірі відбиває від образу розташування різного типу грунтів та кліматичних умов. Одначе найбільш яскраво і стало окреслені райони будемо мати при районуванні на основі типу грунтів. Тому то як раз на основі цього чинника с.-госп. продукції (та ще на основі розповсюдження рослинности) і робились всі найзначніші районування Великої України, як районування акад. Бекетова, проф. В. Докучаєва, В. Вільєра (для досвідної справи) проф. Набоких, Дімо, М. Фльорова, Г. Махова (для с.-госп. пікільництва) ітп.

Переходячи до українських земель по цей бік Збруча і Дністра можемо вже зараз помітити чотири природньо-історичні великі райони, чотири природньо-історичні краї:

I. *Полісся*, що охоплює Підляшя, Холмщину, Полісся та Ковельщину; південною межою цього краю є риса, що проходить трохи на північ від мм. Люблина, Холму, Луцька та Рівного; край цей характеризується великими площами лісів, багнищ та лук, великою вогкістю грунтів, перевагою світлих піскуватих або глинкуватих грунтів; тут як заходи першої черги висовуються: позбільшення (здебільшого осушення) земель, культура торфовиськ та лук штучне і зелене угноєння земель, низинне скотярство, молочарство, лісова господарка (особливо на пісках) і т. п.

II. *Галицько-Волинський край* охоплює Розточча, Галицьке Поділля та Волинську плиту; північною межою є вказана вже риса — на північ від Люблина - Холму - Луцька-Рівного, південного - передгіря Карпат та південь від р. Дністра; край цей характеризується великими площами орної землі, помірковано вогкістю, більшою перевагою грунтів глинистих, а часом навіть чорноземних; тут як заходи першої черги висуваються: рішення кормового питання при допомозі введення польового травосіяння та посіву корінеплодів, розвиток посіву промислових рослин та організація с.-г. промисловости, вживання штучних а на світлих грунтах і зеленого угноєння, поліпшення місцевих сортів с.-г. рослин та місцевих порід с.-г. тварин, розвиток молочарства і птахівництва, в окремих районах, хмільництва, садівництва та городництва.

III. *Українсько-Карпатський край* охоплює Підгіря, Погіря, Покуття, Гірську Буковину, Закарпаття; на півночі починається північними передгір'ями Карпат на півдні — південними передгір'ями — край гірського господарства; як заходи першої черги висовуються тут: закріплення диких потоків, використовування водяної сили; доцільна лісова господарка, управа полонин і гірських пасовиськ, вівчарство, гірське садівництво і перероблка салонини.

IV. *Край Подністрів'я* — охоплює східну Буковину і Бесарабію; характеризується богатими чорноземами або лісовими грунтами, розвиненим садівництвом і виноградарством, великим відсотком посівів кукурудзи; як заходи першої черги: тут потрібні: організація переробки і збуту продуктів садівництва та виноградарства, розвиток промислових культур та сіл.-госп. промисловости, дрібних галузей скотарства та пасішництва.

З цих країв можна виділити менші, дрібніші райони, що мають певний тип грунтів, чи певний схил (а горах) і так само для кожного з них можна намітити характерні риси і найбільше потрібні заходи для піднесення господарки.

Таку працю 1913 розпочало було Волинське Губернільне Земство, а саме доручило проф. Київського Сільсько-Господарського Інституту Ф. Левченкові (тоді доц. Київського Політехнічного Інституту) зробити обслідування грунтів Волині, а професорові В.М.Хітрово (тоді доц. Київського Університету) обслідування рослинности волинських лук та багнищ. Відповідне справоздання про ці дві праці а також і про геольогічні дослідження на Волині акад. П. Тутковського уміщені в „Трудах О-ва Естествоиспитателей Волыни". Особливо цінною для Волинського сільського господарства є праця Ф. Левченка, який зробив багато польових досліджень, чимало лабораторних аналіз грунтів і на підставі того зложив відповідну схематичну мапу грунтів (не оголошена). Світова війна, а далі руйнація Земства і розділ Волині не дали можливости проф. Ф. Левченкові закінчити цю цінну працю, в головних частинах вже майже викінчену. Чергове завдання волинських кооператив а може й соймиків — дати можливість проф. Ф. Левченку закінчити його працю, або коли це неможливо — розпочати нове експедиційне обслідування грунтів, доручивши його не меньш вправленому фахівцеві грунтознавства східньо-европейськ. школи (західня Европа в галузі грунтознавства надзвичайно відстала). Таким фахівцем міг би бути наприклад проф. М. Фльоров (нині голова міжнародньої комісії по с.-г. Інституті), який в рр. 1910—1924 перевів обслідування грунтів Київщини, що закінчилось найліпшою в Европі 3-х верстною мапою грунтів Київщини, — він-же в головних рисах уложив і мапу грунтів України, що в р. 1925 докінчив і видав колишній його асистент нині проф. Г. Г. Махов. В сучасний мент проф. М. Фльоров перебуває в Кишиневі. До якої міри такі мапи грунтів облегчують працю агронома і взагалі всяку господарчу працю — про це важко й розказати. І тому то цю роботу — обслідування грунтів усіх українських земель я вважаю найпегайнішою і найпотрібнішою.

Поруч з обслідуванням грунтів треба було б поставити на однаковій програмі (т. зв. колективні) досліди (спроби) на селянських полях зі штучними і зеленими угноєннями, з новими родами с.-г. рослин, з кормовими травами. Такі колективні спроби провадились одночасно з обслідуванням грунтів Київщини, Чернігівщини й інших земських губерній. Досліди ці прискорюють і здешевлюють працю по обслідуванні грунтів, дають багато матеріялу для складання планів агрономічної допомоги, а рівночасно пропагують серед населення цілу низку заходів (угноєння, нові рослини і т. д.).

Також треба було б продовжити працю по дослідженні рослинности лук та багнищ і наново розпочати обслідування культурних с.-г. рослин, що є в сучасний мент на українських землях по цей бік Збруча. Як відомо, галицька пшениця послужила багатьом вченим світу яко вихідний матеріял для виведення нових гарних сортів. Користувався нею німецький вчений Рімнау, далі послужила вона (сорт „ред файф") матеріялом Ч. Саундерсу в Канаді для виводу знаменитого сорту „Маркіз" (займає зараз в Америці біля 6,000.000 гектарів), нарешті з Галичини пішов знаменитий сорт пшениці „Горс Конкуре", а з нього такі чудесні сорти, як немерчанські пшениці, Удичанка, Українка (що перемогла зараз всі інші сорти на Великій Україні). Отже є багато підстав гадати, що селянські посіви і селки на українських землях по цей бік Збруча таять в собі надзвичайно цінні раси с.-г. рослин надзвичайні богатства, які ще чекають свого винахідника.

Так само обслідування худоби могло б привести до надзвичайно цінних відкрить щодо рас худоби.

агр. Віктор Доманицький.

На св. Миколи!

Найновіші матеріяли **шовкові** на сукні, підшивки і білля по **реклямових цінах** поручає

Нововідкритий Магазин

ВІЛЬГЕЛЬМА СТРУМ Львів, вул. Боїмів ч. 9.

ВІЛЬНО ВІДБУВАТИ ПЕРЕДВИБОРЧІ ЗБОРИ.

Варшава, 1. грудня 1927.

З хвилею розвязання законодатних установ, себ-то від 26. листопада ввійшли формально в життя постанови закону про збори, що управильнюють свободу передвиборчих зборів. Отже від 28. листопада як до повідчення виборів є повна свобода в справі відбування передвиборчих зборів як прилюдних так і довірених і не треба повідомляти про них староств або поліції. Зголошувати треба лише збори, що мають відбутися під голим небом або на прилюдних місцях.

ПЕРЕД ВИЇЗДОМ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Жінки у військовій службі.

Варшава, 1. грудня 1927.

Перед виїздом марш. Пілсудського до Женеви буде в понеділок засідання ради міністрів. Денний порядок обіймає около 60 точок, м. і. проект змін закону про заг. обовязок війська. служби. Зміни ці впроваджують обовязок помічної служби жінок і старших літами мужчин у запіллі армії. Обовязок цей має йти значно далі ніж це передбачують обовязуючі досі приписи військ. закону.

НАРАДИ НАД РОЗЗБРОЄННЯМ.

Женева, 1. листопада 1927.

В дальшій часті нарад приготовної комісії конференції роззброєнь промовляли Бенеш і Політіс; предкладали відложити дискусію над пропозиціями більшовиків. Більшовицька делегація згодилася на повище предложення. Опісля комісія покликала комітет для справ арбітражу і безпеки. До комітету цього ввійшли всі члени комісії, що є представниками держав, які належать до Ліги Націй. Представник СРСР братиме участь у працях комітету у характері обсерватора.

Мождиво, що приготовна комісія конференції роззброєнь покінчить наради перед понеділком. Є чутки, що Літвінов продовжить свій побут у Женеві, щоби стрінутися з мін. Бріяном і Чемберлайном та марш. Пілсудським. Найближча сесія приготовної комісії конференції роззброєнь і друге читання проекту конвенції буде щойно в травні 1928., після закінчення виборів у Німеччині і Франції. У міжчасі, щоби усунути різниці поглядів, ітимуть переговори між поодинокими урядами.

ТРЕТЯ НОТА ВАЛЬДЕМАРАСА.

Варшава, 1. грудня 1927.

З Ковна подають зміст останньої (третьої) ноти Вальдемараса до ген. секретаріяту Ліги Націй. В ноті сказано, що польський уряд організує переворот на Литві, та що „Рік. Рундшау" з 4. м. м. помістила точні дані про організацію цього перевороту, далі нота звертає увагу, що появилися інформації, що польські власти приймають литовських дезертирів у Вильні. А що з лит. війська ніхто не дезертирував, то з того виходить, що Польща організує ватаги проти Литви. Польський уряд є за це відповідальний.

ЧУТКИ ПРО АТЕНТАТ НА МУСОЛІНІЯ.

Відень, 1. грудня 1927.

Нині кружляли тут чутки про атентат на Мусолінія. Рівночасно такі чутки появилися у Берліні і Празі. Чутки ці показались безосновними. Наслідком таких чуток удала ліра на біржі, опісля знов піднеслася.

ВАЛЬДЕМАРАС ІДЕ ДО ЖЕНЕВИ.

Парим, 1. грудня 1927.

„Пті Пар." подає з Риги, що Вальдемарас виїздить нині до Женеви. Православний єпископ Елеферій побажав Вальдемарасові щасливої подорожі з приводу справи. Елеферій був давніше православним епископом у Вильні, відки видалено його за противдержавну діяльність.

ХОВЗАНКА.

СВІТЕЗЬ доїзд трамваїв 4 і 11.

вул. Ісаковича ч. 24.

звідомляє В. Ш. Публіку, що зимовий сезон на спущеному ставі почнеться з початком грудня м. р. Сезонова карта для дорослих 20 зол., для шкільної молоді і військових до сержанта включно поодинокі 15 зол., у групах найменше 10-ти з цього самого заведення 12 зол. Карти мусять мати фотографію. Карти опіки без права ховзання 10 зол. Сезонова гардероба 5 зол. Продажа карт від 3. ц. м. щоденно від 16—17 тої години при вул. Ісаковича.

1034 1—1

ЗАМАХ НА МУН. СКЛАДИ У КОВНІ.

Вильно, 1. грудня 1927.

„Дзєнік Від." подає, що плянувано виконати замах на артилерійські магазини у Ковні. В звязі із замахом арештовано двох людей, при яких найдено богато пороху запущеного легко запалюючим матеріялом.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·85 і пів при дальшій тенденції. Банк Польський платив за долара у готівці 8·85, за Нью Йорк 8·84, Льондон 43·37, Ціріх 171·47, Париж 34·99, Брукселі 24·82, Медіолян 48·36, Амстердам 359·35, Прага 26·35, Штокгольм 239·60, Копенгага 238·15, Осльо 236·20, Данціг 173·20, Відень 125·40, Берлін 212·12, Канада 8·88.

Збіжа.

Пшениця дворська 48·00—49·00, пшениця селянська 46·— 47·50, жито 38·25—39·25, ячмінь бровар. 38·00—40·50, ячмінь на мливо 34·75—35·75, ячмінь пастівний 31·00—34·00, овес 33·25—34·25, кукурудза румунська 33·50—34·00, бараболі рафовані 5·00 6·25, фасоля біла 45·—55, фасоля кольорова 40·00—50·00, горох півкторів 60—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·5 , солома 4·.5—4·75, гречка 37·00—39·00, льон 68·00—71·00, рінак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-пр. 83·00—84·00, мука пшенична 50-пр. 76·50—77·00

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).

3-го 7 з. веч. „Найкращі очі в світі", пєса в 3 діях Жана Сармана.

4-го 3 год. попол. „Король Кази".

4-го 7·30 веч. „В й" Гоголя.

Міський великий театр:

2-го „Вигвольне" Висп'янського.

3-го попол. 3 г. „Визволене".

3-го 7·30 „Паганіні", оперетка Легара.

Міський „Театр Нови":

2-го „Король кави" з п. Грабовського та Дембовським.

Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Апольо": „Наполєон" Абеля Ганса.

„Палас": „Наполєон" Абеля Ганса.

„Лев": „Гетєрна кохання", (Бріляйт Орлов) з Госсом, Петровичем, Евою, Кастнером.

„Фотаморгана": „Вишмякована жінка"!

НОВИНКИ.

— **У справі вбивства куратора Собінського.** 16 членам „тайної організації" що сидять від довгих місяців у слідчій вязниці у Львові, доручили врешті акт обвинувачення. Цей акт має 130 сторінок польського тексту і 170 українського. Двох: Атаманчук і Вербицький обвинувачені у вбивстві Собінського, решта в державній зради та шпигунстві. Розправа, невідомо ще, чи зовсім тайна чи в частині, призначена на січень і було тягнутись з нею 3 тижні.

— **З нашого театру.** Український Театр Кооперативи під дирекцією Й. Стадника ставить у суботу, 3-го новинку „Найкращі очі в світі" пєса в 3 діях Жана Сармана, в перекладі Мих. Рудницького. Ця пєса виставлена вперше минулого року в Парижі, мала незвичайний успіх, як усі дотепершні твори молодого драматурга, що є одночасно власником театру і актором — виконавцем головних ролі у своїх пєсах. Сарман є одним із найчільніших представників нового напрямку в театрі французькім, що зриває із дешевими ефектами та ситуаційною будовою пєси, а всю свою увагу зосереджує на психольогічнім підкладі драми. Пєса „Найкращі очі в світі" є твором повним поезії та найлюбої простоти і дає змогу актовам передати чар будячих емоцій.

— **Шибеничний гумор.** Кілька днів тому в повищій „Діла" п. з. „Шибениця" пропустили в друку одно слово „карп" і новинка виглядала так: „Рада міністрів у Варшаві прийняла закон, що вводить у всій річпосполитій однаковий рід смерти: повішення". Така фраза дала привід „Праці" аж до остатейки на другій сторінці часопису п. з. „Страшна кість". Видко, що і редактори „Праці" нарешті почувають потребу гумору, коли шукають його аж у пісенітницях, які родить друкарський чортик. Що-ж, не може бути іноді не менше гумористично не як вступна стаття п. з. „Д-р Евген Петрушевич". (гл. ч. 9. з дня 27. листопада). Якби ми так хотіли глузувати із усіх помилок страшенне працьопитого органу то досить було би назвати із кожного числа критицю із квітої мови та стилю. Цікаво було би знати напр. що редактори „Праці" розуміють пишучи **„поворна** (!) смерть" на шибеннци?

— **Львівська хроніка.** Мешканець кріса став причиною шорох поміх конфліктів між людьми, яких доля кинула під той самий дах. Тому, що деякі особи палкого темпераменту не в силі видержати в затій тишині, вони волюють страшну тишину, щоби тільки дошкулити нестерпним сусідам. Півтретя місяця власниці дістали власники дому при вул. Каторія 34 Гефтлери, за те, що знущались над своїми „підкомірницями", замикали їх на ключ у хаті і погрожували ножем. — Крамничник Сенич зачадив себе на смерть свідомо, в рошуці, що купив недобру крамницю три дні раніш. — Знову дві жінки трудились; одна направду, після сварки з мужем, друга менше чутлива дама, що гостила в поліційних арештах примінулась, що вмирає від отрути, щоби її випустили на волю.

— **Чад.** У монастирі Василіянок у Львові знову жертвою чаду три черниці: Гриницишина, Травковська та Ганудя. Всіх відвезли до шпиталю.

— **Контрабанда золота.** У Львові відкрили контрабандистку Ребеку Майгедес, яка до спілки із своїм мужем, торговельним посередником перевозила до Німеччини золото та золоту валюту.

— **Відкрите сонце.** Відомий французький астроном Нордман референував цими днями в паризьким астрономічнім товаристві досліди робленні астрономом Черніном над тим: якого кольору є поверхня сонця та його промінь. Ці досліди довели до висновку, що денне сонячне світло не є біле або жовто-біле, як гадали дотепер, а — зелене! Крім різних експериментів переведених щодо цього явища. Нордман потверджує цей погляд фактом, що сонце безпосередно перед заходом висилає прощальний промінь землі зеленого кольору.

— **Грамотність у військових радянських школах.** Із „Красної Галети" довідуємось цікаві подробиці про те, з яких елементів складаються майбутні командири червоної армії. Анкета у вищих військових школах відповіла, що 45.4 проц. слухачів пішло в школу свідомо, щоби дістати військову освіту, а т. зв. покликання; 31 проц. пішло туди на те, щоби мати безплатну освіту та утримання; 16.1 проц. тому, що не знали куди піти, а 7.5 проц. просто по непорозумінню. Грамотність усіх дуже невисока. На пробу дали всім слухачам коротший диктат і виявилось, що „недостаточно" дістало 23 проц. у підготовчій клясі, 45 проц. у молодшій, 43 проц. у середній, і 33 проц. у вищій. Коротко: третина студентів вищої військової школи не знає грамоти. Хто його зна? може й грамоти не треба для нового стратегічного мистецтва.

— **Рекорди.** Відомий берлінський кіноний актор Янінґс підписав ангажимент умерик. фірмою „Парамаунт" на 3 роки на таких умовах: 8.000 дол. тижнево в першім році, 9.000 дол. у другім і 10.000 дол. у третім. — Два італійці робили перегони між автом і літаком за 20.000 ліврів нагороди. Летун Маґріні перегнав авто на шість „кругів". — У нім. містечку Крайцнах 67-літній урядовець Т-ва обезпечень написав сам спокійно власний некролог і застрілився. — Англ. уряд видав розпорядок, що всі молочарні та молочарки мусять мати плящки із вирізаною урядовою печаткою. Таким робом по всій Англії є щонї 50 міл. плящок непридатних. — У Ню Йорку продали один примірник книжки Кіплінґа „Торговий Дім Сміта" за 14.000 дол. — Італійський автомобіліст Форесті вправлявсь перед нагаданими у швидкости перевернувся в повітрі з автом при їзді 200 км. на годину. Авто вилетіло колесами вверх і загорілось. Форесті відбувся із відомків машини майже без ран.

— **Московські спеціялісти.** З „Правди" довідуємось, що спеціяльна дискусія велась у Москві в оригінальній комісії: комісії для боротьби із працею спеціялістів. Справоздавець цієї справи стверджує, що виспачні фахівці більше працюють ногами як головою. Більшість із цих учених тратить половину дня на переїзди із одної установи в другу і тому збільшити плідність їх праці неможливо. В випадку, коли ці спеціялісти працюють одночасно в 5. і навіть 7 установах. Комісія прийшла до висновку, що не можна допустити, щоби ці вчені єднали працю в науково-дослідчих огнищах із бюровою працею, а одночасно висловила побажання, щоби поправити їх економічні умовини, бо вони не можуть прожити інакше як працюючи в кількох установах одночасно.

— **Смерть Буша.** Помер основник одного із найбільших цирків Павло Буш, у Берліні. Він відкрив у собі талант їзди як офіцир з 1870 р., беручи участь у нім.-франц. війні. Перший цирк почав він в 10 кіньми в 1887 р.; від цього часу його підприємство зростало нечинно.

— **Жінка терпить за мужа.** Радянський уряд, з огляду на виключення Троцького із дотеперішніх становищ, звільнив теж із усіх посад його жінку, що була головою неодного союзу та товариства. У місце зайняла жінка Луначарського, пані Розенель.

— **Безсмертний, який щез.** Паризький радний Бос виступив із похвальною ідеєю: перевезти в Пантеон останки видатного фільософа Декарта, який заслуговує на цю честь не менше як інші покійники цієї святині „безсмертних". Декарт помер у Швеції 1866 р.; його тіло перевезли в Париж і похоронили підчас революції в костелі св. Етієна. Комітет рішив перевезти його в Пантеон, але Директорія змінила цю постанову і як кажуть історики: його похоронили в костелі Сен-Жермен де Пре. Тепер головою цього костела каже, що останків Декарта там нема, а може й ніколи не було. У костелі св. Етієна теж нема навіть надпису. Коли міська рада в Парижі довідалась про це, проектодавець аж сам злякався, побачивши, що непотрібно наробив халесу. Після черепу Вольтера, який щез із домовини, парижани шукають цілого Декарта.

— **Величезний здобуток.** Два лікарі нью-йоркської клініки д-р Деніс і Уїліям Галтгвей найшли методу, при помочі якої жінки зможуть родити на світ дітей без болю. Вони пересіряли цей свій середник у двох роках у 15.000 випадках і заявляють, що 90 проц. випадків було успішних. Цей середник називається „дацальгезією" себто „безболісність". Жінка вживаючи цього середника має повну свідомість; їй апрікують емульсію в етеру, оливи та хінїни. Хто зна, чи такий здобуток не причиниться до збільшення числа народин у краях, де жінки є надто переїжчені.

10.000 близнюків. Пруське статистичне бюро подає цікаві дані про скількість народин за 1926 р. Були два випадки, коли матері родили одночасно четверо немовлят. У 105 випадках родились трійнята. Загальність близнюків дійшла до небувалої цифри: 10.000 за один рік.

— **Світова всячина.** Від кількох днів на всій Україні студінь. У Київі прибавило 10 степ., Вінниці 12 ст., Харкові 15 ст. Упали сильні сніги. Комунікація за Дніпрі зупинилась. — У Марокко розбився один із пяти військ. літаків, що фотографували район Верхньої Тоджі; пять офіцирів і жовнір-телеграфіст убиті. — В Австралії вибух страйк у пристанях; усі кораблі зупиняться. — У Каїро почались переговори між Єгиптом і Великобританією, щоби створити статут нових політично-економічних взаємин між обома державами. — Заступаючий секретар Ватикану кардинал Гаспарі. — У Люксембурґу померла одна дочка короля Англії Дербі, внучки з мами. — Над республікою Гаїті перейшов ураган небувалої сили; вода залила простір 500.000 кв. миль. Більш мільйона осіб без даху; кількасот осіб згинуло. — У Буенос Айрес анархісти кинули бомбу на фабрику папіросів, яка для реклами назвала один сорт папіросів іменем Сакко та Ванцетті.

— **Інтересованих** повідомляється, що „Достава" при вул. Домініканській ч. 11 має телефон ч. 6-42.

Дописи.

МИКОЛАЇВ НАД ДНІСТРОМ. *(Поповні вибори. — Проти української конкуренції. — Акція хлібодів.)* Після уневажнення перших виборів до громадської ради в Миколаєві з причини вибору великого тоді числа радних українців відбулися з кінцем жовтня п. р. поновні вибори. Цим разом вибори випали для нас ще краще, бо не тільки що число радних українців збільшилося (вибрано 24-ох самих свідомих громадян), але не допущено до вибору відруг Івана Винниського, який все лише укупі з нашими противниками на шкоду українських національних інтересів. Цей шан вніс проти вибору на спілку з гуртом поляків смішненький протест, в якому між іншим є такий уступ про нашого голову Повітового Народнього Комітету (в перекладі з польської мови): „Тому, що Микола Колодій як командант з українських часів лапся не-вбляв у знаки поляків, поляки зі страху від голосування мусіли видобутися й у виборах участь брати не могли їхо страху перед таємно виховуваними повками, яких Колодій мав випустити (в знаним ост, же то пізні означало бійди шесь)"... — Українська кооператива в Миколаєві розвивається гарно і на днях мала переїхати до видержаного „Дому" у громадськім будинку в рингу. Одначе місцеві жиди, без огляду на партійні перепони, являвшися з рішеннями „Обозу Великої Польщі", намагаються всякими заходами і засобами перешкодити цьому. Видно жидівських інтриґантів, що справа одержання цього льокалю кооперативою в напівмені. Довідуємося, що учительський рабин д-р Северин Данилович спросив усіх війтів жидачівського повіту на якусь довірочну нараду в дні 29. листопада н. р. до Жидачева. Що на буде за „рада", про це напишемо пізніше.

КАРОЛЯ ДЗІГАЛЯ

ВИШНЕВСЬКА

б. учит. шк. л УПТ. у Львові,

по короткій і тяжкій недузі померла дня 30. листопада 1927. Похорон відбудеться в пятницю дня 2. грудня 1927 р. в год. 2-ій попол. з дому жалобна Рава Руська про що всіх Знакомих повідомляє горем прибита

Рідня.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар нового Українського театру під дир. п. Караб-ньовича:
Озірна:
Тернопіль:
3.XII Циганка Аза
4.XII. Генша (прем'єра). перший раз на українській сцені в Галичині. 993 6-?

Заходом „Секції Студенток" при Т-ві „Студентська Громада" у Львові відбудеться в неділю, дня 4. XII. 1927 о 7 год. вечер в салі Академічного Дому при вул. Супінського ч. 21. **СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР** в честь Ольги Кобилянської, на який маємо честь запросити Шан. Громадянство. 1034 1—1

Повітовий Зїзд УНДО-ня в Рудках відбудеться 6. грудня 1927 о 12 год. в пол. в салі Нар. Дому. Реферат подіт. виголосить делегат Центр. Комітету, опісля виберуть збори Повіт. Управу Об'єднання та обговорять справу сойомових виборів. Просимо членів і симпатиків Об'єднання численно явитись.

Сходини членів делегатури С. У. А. Перемишль при участи членів делегатури Сянік як гостей, відбудуться в неділю, дня 4. грудня 1927 в Перемишлі, в домівці Української Бесіди о год. 11-ій передпол. з таким денним порядком: 1. Отворення сходин і вибір президії. 2. Справоздання делегата. 3. Українська адвокатура. її організація в С. У. А. і фахова преса реф. д-р Роман Дольбчевський. 4. Береження прав української мови — реф. делегат С. У. А. д-р Володимир Загайкевич. 5. Внесення і запити. — Після сходин відбудеться виклад мец. М. Корчинського зі Львова на тему: „Загальний погляд на шкільне радянське право".

Загальні Збори Філії „Просвіти" у Дрогобичі в цілі вибору делегатів Філії на збори „Просвіти" у Львові відбудуться дня 12. грудня 1927 р. о год. 12 в полудне в салі Народнього Дому в Дрогобичі. — Видія Філії „Просвіти" у Дрогобичі.

Громадянам Тернопільщини подається до відома, що в суботу дня 31. грудня н. р. відбудеться СВЯТО-КОНЦЕРТ для пошанування 40-ліття літературної творчости Ольги Кобилянської. — Обединений Комітет культ.-освіт. товариств в Тернополі.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на раты від десятків зл. в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенранх**, Львів, Марійська пл. 5. Куплю брилянти, золото, срібло, плачу найвисші ціни. 3а) 41-?

ДИВАНИ, ліжники, портєри, **фіранки**, меблеві матерії по фабричних цінах **Банк** площа Марійська 5. І поверх. 911 9—20

САМОХОДИ „Praga" особові, тягареві, тревалі, економічні, люксусові. Представництво Ягайлонська 7. Тел. 365. Резервові части. 1014 2-6

ЦОКІЙ умебльований з фортепяном віддасть в наєм, Львів, вул. Голувка ч. 11 а. І. пов. 1029 1-3

ШУКАЮ інтелігентної, чесної і працьовитої женщини до ведення домового господарства і виховання 8 літнього хлопця. Писати з поданням условин: Кузів, вул. Кентшинського 4. 1030 1—2

Спеціяліст нервів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 **Пересвічення Рентґеном** 23—24

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Семова Рапапорта
Якова Масса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.
Сьогоднішнє хитаючихся зубів, пльомбування і випимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. II. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1006 Полеглі в силах. 3—5

ДЕНТИСТ
Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ
вул. Собіського 14.
Спеціяльність: біли корони, штучні зуби без піднебіння, мости без корон і лічення зубів. — Пристосовані ціни — дотепер. 794 гідні уваги. 34—?

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
у 70 різних смаках **„STELLA"** в 5 різних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.
Для II. І. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 22—?

ДІМ ШОВКУ
ТИРКЕЛЬ і С-ка
пл. Марійська 7
в брамі прямо
поручає
ШОВКИ
в
великім виборі

ПЕРШОРЯДНОГО учителя англійської мови з правильного мовою пошукує для зборних лекцій О. Домбчевська, вул. Здоровля ч. 9. Тел. 14-72. 1028 2-2

Пошукуємо дочірь гідної особи, яких задумує в місці свого замешкання удалість фірма нашого підприємства. Знання і місце замешкання обов'язкове. Стала місячний дохід зол. 1.500. Репрезентант займався би під проводом Дирекції вспінням фах. а спеціально продажем товарів (мякий склад) на свою околицю. Теперішні знання можна задержати. Зголошення під „Фірма ч. 4 J." до **Бюра Огловшень „RAS" w Poznaniu** Aleje Marcinkowskiego 1. II. 1032 1-1

ХТО підчується би приготовити народну учительку до кваліфікації — прошу подати умови і адрес. — Уряд парохіяльний Щирець п. Заблудники. 1022 2-2

УРЯДОВЦЯ, справного діяльного мішаного хору і евентуально дутої орхестри шукає фірма „Просвіти" в Радехові. Зголошення з поручениями слати негайно на руки о-ра Еласка в Радехові. 1026 2-2

ВІДДІЛ на пошукується коло Перемишля домок у священика на селі Радомська Любінці. 1035 1-1

Конкурс

на посаду референта продажі штучних навозів, насінь і рільничих машин при Центрозбоюзі у Львові, вул. Зіморовича 20.

Вимагані вищі торговельні студії і практика в торговельних підприємствах повищих ґалузів передовсім у кооперативних Централях краєвих або повітових. До подання треба долучити відписи свідоцтв і подяти вимоги що до платні.

Зголошення до 9. грудня 1927 р. письменно до Дирекції Центросоюза. 1031 1-2

Подяка.

Високоповажаному Пану Докторові Іванові Курівцеві за пільторічний безкорисний труд та за вилічення мене з тяжкого запалення вирок, складаю цею дорогою щиру подяку.

1040 **Ольга Палій**, Львів.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10

Ч. 271 (11.232). Львів, неділя 4. грудня 1927. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло". Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За спільну мету.

Львів, 3. грудня 1927.

У поміщеному вчора на тому ж місці інтервю нашого варшавського кореспондента з послом І. І. Грінбавмом находимо між іншим такі слова цього останнього: „Одним із основних принципів жидівського визвольницького руху, яким ми нераз давали вислів у наших політичних виступах, **це принцип не дати вжити себе як знаряддя гнету. Трагізм жидівської історії полягав на тому, що жиди переважно навіть проти своєї волі таким знаряддям гнету ставали".**

Полишаючи хвилево на боці думку замкнену в першім реченні, приглянемося змістові другого речення. Посол Грінбавм мужно признав прилюдно те, чого досі ні від нікого з жидів ні від їх провідників ми не чули. Бо дійсно трагізмом жидівської історії був факт, що жиди давали себе робити знаряддям гнету, полишаючи на боці обставину, чи робили це добровільно чи ні.

В нашому минулому цей трагізм жидівства був тим страшніший, що він з правила і постійно впливав на поглиблення трагедії нашого народу, на проломи а подекуди й невдачі в процесі його визвольницьких змагань. Коли між жидами є нині і такі, що ясно собі не усвідомляють, то це без сумніву їх позитивна риса, а позитивна тим, бо аналізуючи історію та витягаючи з неї науку для себе, вони тим самим бажають старатися не повторяти минулих похибок тепер. До тієї групи глибоко аналізуючих історію жидівства належить без сумніву і пос. Грінбавм та ті, що поділяють його політичну ідеольогію.

Коли він заявляє, що одним з основних принципів репрезентованого ним жидівського визвольницького руху є не дати себе вжити як знаряддя гнету у відношенні до поневолених народів, то можемо сміло вірити тим його словам, бо він дійшов до замкненої в них правди при допомозі аналізи історичного життя жидів та їх історичної ролі, дарма якої — позитивної чи негативної в кожному окремому випадку.

Ми не хочемо входити нині в аналізу теперішніх обективних даних, що мали б підтвердити висловлене п. Грінбавмом твердження, бо з наших земель зібрані факти могли б його радше ослабити. Та тим яркіше мусимо підкреслити, що з недавно минулої діяльности пос. Грінбавма нам легко зареєструвати кілька таких фактів, які його слова вповні підтверджують. Вистане пригадати от хоч би на його активне протиставлення себе відомим заходам та пропозиціям Грабського, на які пішли інші жидівські посли.

Колиб становище посла Грінбавма вповні та щиро не тільки теоретично поділяли також всі територіяльно українські жиди сіоністичного табору але дали у практичному житті наглядні докази цього, тоді між нами й ними легко найшласьби спільна мова в усіх актуальних справах. На жаль, того ми не бачимо. Посол Грінбавм доказав реальну вартість свого теоретичного міркування в останньому часі передовсім своєю ініціятивою та енергійною працею в справі творення спільного виборчого блоку непольських народів, дарма, що життеві інтереси репрезентованої ним політичної групи жидівства сходяться з українськими тільки на невеликій частині української етнографічної території. А ця обставина не промовлялаб хіба надто за її політичною кооперацією з українцями.

Відповідаючи на запит нашого кореспондента дотично відомої соймової декларації жидівського клюбу в справі атентату Шварцбарда інтерльокутор сказав між іншим: „Виступаючи з нашою декларацією ми кермувалися основною нашою інтенцією **безоглядного признання прав українського народу до вольного життя і симпатій для визвольницького українського руху".** Не маємо причини піддавати в сумнів щирости і цієї заяви пос. Грінбавма, хоч весь хід процесу Шварцбарда та його відгомін тут не підтвердив повноти її змісту, а заява п. Моцкіна теж прикрого і болючого для нас враження з того процесу не ослабила. Та не в тім істота справи.

Жидам і українцям всеж таки прийдеться жити поруч себе на одній землі і modus vivendi між ними мусить найтися. Над його підшуканням повинні працювати обі сторони. Прикро, що з боку територіяльно українських жидів ніяких заходів у тому напрямі не помітно. Вони, видно, тримаються засади: не заглядати далі поза нинішній день та не розкривати заслони завтрішнього. Тим відрадніщим і тим позитивніщим явищем для групи жидів зпоза української території є обставина, що вони дали почин до навязання контакту і політичного зближення з українцями для реалізації великої справи, що в стилістичному оформленні пос. Грінбавма звучить: „Змагання до повного усунення національного гнету в Польщі". Від співпраці над реалізацією такою завдання нам, поневоленим, відмовитися хіба не можна. А тому ми й приймемо радо в ній участь.

Новий замах на права українського селянина.

Чим загрожує підкарпатському населенню проект нового нафтового закону?

I.

Коли недавно у Варшаві важилась доля американської позички і з дня на день були побоювання, що ведені між польським урядом і представниками американської фінансієри переговори будуть зірвані, не знали ми навіть, що остаточне вирішення цеї справи в користь польської держави має оплатити український галицький селянин ціною власного майна. Тепер показується, що затягаючи американську позичку, польський уряд дав собі диктувати далеко йдучі фінансові зобовязання, між іншими також в ділянці нафтових концесій, якими мають бути наділені великі заграничні концерни як Штандард, Нобель і т. д., і то коштом власників нафтових теренів на галицькому Підкарпатті, отже також коштом українського селянина.

Щоби зрозуміти як слід суть справи, треба на хвилину зазнайомитися з істнуючою досі у нас правною системою.

II.

Як відомо, обовязуючий досі нафтовий закон з 11. V. 1884 В. Д. З. ч. 71 з доповняючими його новелями, державною з 9. I. 1907 і краєвою з 22. III. 1908, опирався на засаді приналежности („акцесії") нафтової ропи, воску і земних газів та інших бітумічних мінералів до власности поверхні грунту, в противенстві до інших мінералів, які на основі загального гірничого закону з 23. V. 1854 підлягали засаді тзв. „регале", себто суверенній владі держави. Згідно з істнуючими правними приписами може отже власник нафтового терену вище названі, державні незастережені мінерали або сам добувати з підземелля свойого грунту, або шляхом окремого договору може позбувати право пошукування і добування тих мінералів на означений час (звичайно на 25 літ) третій особі. В такому разі ця третя особа у відплаті за надання цих прав платить власникові грунту готівкою, а крім цього забезпечує йому на протяг тревання договору відшкодування за знищення поверхні грунту коштом пальнею та за зменшення плодючости ріллі — у формі права побору т. зв. метрівки, шибового й уділів брутто.

III.

Отся засада т. зв. „акцесії" в области нафтового законодавства має тепер бути заступлена засадою „регале". Як повідомляє польська преса, міністерство промислу і торговлі, йдучи назустріч домаганням представників заграничних нафтових фірм та підлягаючи закулісовим заходам деяких „лицарів промислу", що ділають у надії використання концесійної системи для своїх особистих інтересів, — опрацювало проект нового нафтового закону у формі декрету президента держави, який має ввести засаду „регале". На основі того проекту власник грунту має без всякої відплати й відшкодування, а тільки за признанням собі 5 процентового уділу брутто, втратити право власности незастережених досі державі живичних мінералів, а в його місце має вступити як виключний власник тих мінералів держава, якій прислугує право, не оглядаючись на волю й інтерес власника поверхні грунту, віддавати пошукування і добування тих мінералів на великанських бо 250—500 гектарових просторах шляхом концесій довільним особам або фірмам.

IV.

Ті законодатні зміни мають по словам проектодавців лежати в інтересі нафтового промислу і держави. Одначе не треба бути аж фаховцем, щоби прийти до переконання, що інтерес промислу і держави не має з тим нічого спільного, а ходить тут в дійсности про збогачення кільканацятьох чи кількох десяток протегованих осіб і фірм, які, одержавши від уряду концесії на величезних теренах, могтимуть збути їх із зиском для себе ріжним заграничним фірмам. Цей проект крие зате в собі **грізну небезпеку** для сотк тисяч малоземельних селян галицького Підкарпаття та для самої держави. Коли зважиться, що нафтові терени в Галичині по злогадам і геольогічним дослідам обнимають около 25.000 квадратових кільометрів простору, та коли прийметься теоретичну вартість нафтових управнень тільки на 20 зол. від 1 га нафтового терену, а одночасно візьметься під увагу величезну вартість відкритих вже і продуктивних заглубин: бориславської, битківської, сяніцької, коросненської й інших, то стане ясним, що мінімальна вартість підземельних нафтових засобів, що досі прислугують земельній власности, сягає суми **кількох десяток міліярдів золотих!**

Тепер за одним почерком пера — це величезне **приватне майно має бути сконфісковане державою,** щоби зробити з нього дарунок великому заграничному промисловi головно американському. Цей заграничний промисл може навіть не схоче наших галицьких теренів експльоатувати, маючи до розпорядимости далеко видатніші і богатші власні терени в Мексику, Каліфорнії і т. п. Він тільки бажає зєднити в своїх руках монополічно як найбільшу скількість нафтово-експльоатаційних концесій в межах Польщі, щоби штучним припиненням галицької продукції спричинити значне подорожіння своїх рафінерійних продуктів і в цей спосіб збутися зайвого конкурента в середущій Европі.

Одначе які не булиб наміри упривілеєних концесіонарів, певне є одно, що введення „регалю" в тій ділянці копальництва не принесе розвиткові польського промислу ніяких реальних користей, а зате спричинить тільки **зубожіння широких народніх мас Підкарпаття,** відбираючи їм міліярдові добра і кидаючи їх на поталу великого чужинного капіталу та всяких аферистів, що надіються на концесіях добре заробити. Вже сьогодні можна бачити під дверми ріжних варшавських достойників довгі ряди всяких привиклих до легкого заробітку панків і дам, які завдяки всевладній протекції добються певно концесій, щоб ії ще того самого дня позбути „на пасок". Замість дотеперішньої торговлі теренами — розпічнеться торговля концесіями...

Не забуваймо, що наш дрібноземельний мешканець гірських або підгірських сіл, який віддавав свій одинокий варстат праці під копальню нафти, діставав за це відповідну відплату. Сьогодні замість відплати має прийти вивласнення. Селянин, якому на довгий ряд літ заберуть під копальню кусень прадідної землі, буде приневолений безсильно приглядатися, як чужинець богатітиме коштом нутра його землі, а він сам з родиною, позбавлений матері-землі, своєї одинокої кормительки, буде гинути в голоді і злиднях. І ті всі „благодати" стрінути мають саме тих найбідніших, нищених щорічно повенями і недородом, голодом і епідеміями — підгірських селян. Бо якщо доля наділилаб їх землею на Поділлі чи в інших сторонах, то вони моглиб там спокійно вижити себе з плодів свойого кусника грунту; тепер новий закон має позбавити їх навіть можности господарського ужиткування гірських камінистих грунтів, не даючи їм в заміну за те нічого..

V.

Випадає зазначити, що посягання варшавських кругів на права

майно наших власників нафтових теренів зовсім не нові. В рр. 1919, 1920, 1921 і 1922 польський уряд без ніяких правних підстав обложив секвестром усю т. зв. бруттову ропу, за яку виплачено бруттовцям примусову ціну в здевалюованих грошах у такій марній сумі, що вона рівнялась майже нулі. Опісля знов — на домагання деяких економістів зпід стягу „Слов-а Польск-ого" — для рятування загроженого грабунковою господаркою існування державної рафінерії „Польмін" у Дрогобичі видано закон про примусовий закуп бруттової ропи з 1. V. 1923, яким весь тягар удержання цеї рафінерії вложено на плечі наших бруттовців, бо тій рафінерії признано права монополічного закупу цілої бруттової ропи по виїмково упривілеєних цінах. Одночасно наложено на бруттовців, яких варшавські можновладці чомусь-то вважають заборолом у свобідному розвиткові нафтової індустрії, високий, бо 22 процентовий рентовий податок, а крім цього значний прогресивний податок доходовий, так, що дрібний власник нафтового терену приневолений тепер віддавати державі около 40 проц. свойого приходу, не рахуючи всяких інших оплат і дрочок. Одиначе нахабність заздрих „промисловців" не спинилась на тій межі. В червні ц. р. скликало Краєве Нафтове Товариство, яке є експонентом саме всяких скрахованих „лицарів промислу", що посягають на майно підкарпатського селянина, широку нараду з метою обговорити потреби і спосіб новелізації дотеперішнього „перестарілого" закону в напрямі **примусової пролонґати** вигасаючих тепер з приводу упливу 25-ліття нафтових контрактів. Проектодавці говорили собі, що наш селянин ставить до підприємців неможливо високі домагання при нагоді пролонґати нафтових договорів, що нафтовий промисл, який працює дефіцитово, не є в силі видержати ті домагання та що одиноким рятунком для нафтового підприємця є обезпечена законом примусова пролонґата копальняних прав. Як другий аргумент за такою скорою новелізацією існуючих законів висувано тоді обставину, що, мовляв, видання нового нафтового закону залежне від оголошення польського гірничого закону, до якого приготовні праці кодифікаційної комісії потревають ще 5—6 літ, а тимчасом існування промислу має бути нібито загрожене.

Завдяки рішучій поставі представників громад нафтової заглубини і річевій аргументації представників українського союзу власників нафтових теренів та бруттовців „Підойма" ініціятори тодішньої анкети бачили, що не вспіють перевести своїх проєктів у діло і тому Краєве Нафтове Товариство відложило тоді дальші наради над своїм проєктом, заявляючи, що пізніше скличе нову анкету, перед відбутям якої десть змогу висказатись письменно всім інтересованим у тій справі.

VI.

Всупереч тій заяві панове новатори з Краєвого Нафтового Т-ва не скликували вже нової анкети, але, залишивши первісну думку новелізації закону і змінивши в такому короткому часі свій погляд на конечність довгої приготовної праці кодифікаційних чинників, — позакулісовими дорогами, окритими сутінками тайни перед найбільше інтересованими власниками підкарпатських теренів, склонили варшавські урядові круги, що в тих справах самі мало визнаються, опрацювати проект уже не новелі, а **нового закону**, опертого на „регале". На поміч їх темним заходам і плянам прийшли американські нафтові фірми і фінансові круги, які — як уже вище сказано — при нагоді скрутного положення Польщі захотіли спокти собі товсту печеню. А що деякі варшавські достойники рекрутуються зпоміж буваших чи майбутніх урядовців американських нафтових трестів, тож нічого дивного, що протягом такого короткого часу прийшло між усіми тими чинниками до зворушливої єдности — на шкоду багатомільонових мас податників польської держави.

ФУТРА
вельлкі гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 пік осн. 1896 Тел. 21-28

VII.

Перед остаточним введенням цього проекту в життя міністерство промислу і торговлі віднеслося до інтересованих громад і союзів та до Львівської Торговельної Палати з запитом про опінію радше формальної натури, бо мериторично ця справа мала бути у Варшаві вже рішена по думці проекту. На анкеті Львівської Торговельної Палати дня 19. ц. м. явилися знова представники наших нафтових громад і т-ва „Підойма", а їхні переконуючі аргументи й виводи, піддержані аргументами богатьох речників польських промислових кругів, спричинили, що опінія Торговельної Палати заявилася проти засади „регале", а за задержанням існуючого правного стану.

На поклик загрожених чинників, зокрема українського союзу власників нафтових теренів „Підойма", відбулося в тій справі дня 27. м. м. многолюдне віче в Дрогобичі, на якому ухвалено відповідні резолюції, в яких запротестовано проти нарушення конституційних прав населення галицького Підкарпаття та рішено в цій справі вислати до Варшави делеґацію, зложену з представників усіх заінтересованих чинників.

VIII.

Як бачимо, отже, над українським селянином галицької підкарпатської полоси нависла нова грізна небезпека, яка має позбавити його конституційних, традицією усвячених прав. Гроза цієї небезпеки є в своїй величі така страшна, що не **повинна остати без гомінкого протесту** цілої нашої суспільности. За приміром Дрогобича й аналоґічно до розпочатої вічевої акції серед польських селян і громад у західній Галичині повинні наші одвічальні люди у всіх центрах нафтового промислу, як Надвірна, Станиславів, Коломия і т. п., скликати віча та розкривати перед очима наших непросвічених гуцулів і бойків цілу небезпеку їх положення, а ухвалені на вічах резолюції і протести висилати письменно та телеґрафічно не тільки до міністерства промислу і торговлі, але також до інших ресортових міністрів.

Незалежно від такої вічево-протестаційної акції повинні цею важною справою заопікуватися наші політичні чинники, які в звязку з виборчою аґітацією повинні видвигнути оборону прав акцесії нафтових управнень, як одну з чолових точок нашої програми і виборчої тактики. Бо тільки тоді, коли варшавський уряд стрінеться з одноду шним і рішучим спротивом селянських мас, мусітиме завернути з нефортунно обраної дороги.

П. Роткін.

В новій фазі.

Новий помисл ліквідації Тимч. Самовр. Виділу.

Теперішній уряд марш. Пілсудського в останніх часах завзявся зліквідувати останки самоврядних установ Галичини та таким чином завершити централістичні змагання польських імперіялістів. З особливою впертістю звернувся цей уряд проти галицького Тимч. Самовр. Виділу, який своїм, навіть теперішнім, спожаління гідним, злебільшого пасивним істнуванням всетаки стоїть на перепоні безоглядної централізації.

Як відомо, в листопаді уряд приготовив проект знесення Тимч. Самоврядного Виділу шляхом розпорядку президента польської республики. На основі того розпорядку чинности Тимч. Самовр. Виділу мали бути поділені між чотири галицькі воєвідства і придїлені воєводам.

Проти цього проекту в окремому меморіялі до уряду запротестував Тимч. Самовр. Виділ, доказуючи що знесення Тимч. Самовр. Виділу, навіть згідно з обовязуючим польським законодавством, може наступити лише в звязку зі створенням воєвідських соймиків. Бо знесення Т. С. В. без одночасного створення воєвідських соймиків — на основі закону з 26. вересня 1922 р. — сталоби, що польська держава не думає дотримати зобовязання, яке вона взяла на себе перед західними державами в справі створення територіяльного самоврядування на терені Сх. Галичини, що було передумовою визнання рижського трактату рішенням Ради Амбасадорів в березні 1923 р. і дозволу на переведення в 1922 році виборів до польського сойму на терені Сх. Галичини. Також інші мотиви політичної натури, висунені в меморіялі Тимч. Самовр. Виділу, заставили мі-

---

М. ЗОЩЕНКО.

Коза.

VI.

Забєжкін на службу не пішов.

Зі шматком хліба вибрався він до шопи і сів перед козою на карачки.

— Сталося, Машко. Шабаш. Усунув учора телеграфіста. Корчився і супротивлявся, ну, та нічого — повалив... Черевики йому, Машко, віддав... А тепер що, Машко? Тепер Домна Павловна лишилася... Тут головно на почування рахувати треба. На естетику, Машко. Зараз піду і троянду куплю. Ось, скажу, маєте троянду — нюхайте... Завтра куплю, а сьогодні запарився я, Машко... Ну, ну, немає більше. Досить.

Забєжкін пішов у свою кімнату і ліг на ліжко. Троянди він купити не вспів, Домна Павловна прийшла до нього раніше.

Вона сказала:

— Ти щеж то черевиками обдаровуєшся? Ти нащо черевики телеграфістові віддав?

— Подарував я, Домно Павловно. Дуже гарна з нього людина. Чомуж, думаю, йому не подарувати? Подарував, Домно Павловно.

— То ніби Іван Кирилич гарна людина? — спитала Домна Павловна. — Тижня, підляка, не жиже і до побачення. З помешкання переноситься... То він гарна людина? Відповідай, коли питаю!?...

— А я, Домно Павловно, думав...

— Що ти думав? Що ти роззяво, думав?

— Я думав, Домно Павловно, — він же й вам подобається. Ви завжди з ним смієтеся...

— То ніби він мені подобається? — Домна Павловна сплеснула руками. — Та він цілими днями в більярд грає, а опісля з дівчатками... Чого я в ньому не бачила? Та він й уваги своєї на мене не зверне... Ну, й брехун же ти... Та він, пройдисвіт — не чоловік, при вигляді своїому, любу хонконіжку візьме, а не мене. Ну, й дурень же ти...

— Домно Павловно, — сказав Забєжкін — про тонконіжку ви незвичайно справедливо сказали — ані слова. То такий чоловік, Домно Павловно... Він забрехався недавно: люблю, каже, тонконогих, а на повненьку й уваги не зверну. Адже то він, Домно Павловно, на вас натякав.

— Ну? — спитала Домна Павловна.

— Єй-Богу, Домно Павловно... Він гонку візьме, єй-Богу, правда — вколотися в лікоть можна, а він і радий, гадина. А ось я, Домно Павловно, я на дорідну фігуру все зверну свою увагу. Я, Домно Павловно, такими, як ви, захоплююся.

— Бреши ще!

— Ні, Домно Павловно, мені не треба брехати. Ви для мене незвичайно гарна дама... І для багатьох теж... До мене, тямите, Домно Павловно, чоловік заходив — також зацікавився. То, питає, що за така незвичайно інтересна гранд-дама?

— Ну? — спитала Домна Павловна. — Таки так сказав?

— Таки так сказав, дай йому, Боже, здоровля! Чи це, каже, не актриза Люком?

Домна Павловна сіла поруч Забєжкіна.

— Та котрий же то, щось не тямлю? Чи той це — немов рудоватий з прищами на носі?

— Той, Домно Павловно. — Той самий з прищами на носі, дай йому, Боже, здоровля!

— А я думала, що він до Івана Кирилича прийшов... Так ти його до стола попросив би. Сказав би: ось, мовляв, Домна Павловна просить кави випити... Ну, а що він іще таке говорив? Про очі нічого не говорив?

— Ні, — сказав Забєжкін, задихаючись — ні, Домно Павловно, про очі то я говорив. Я казав: любов такі чудові очі, млію навіть, як гляну... Взагалі, вельмишановні очі...

— Ну, ну, вже й любиш? — здивувалась Домна Павловна. — Наївся, може, чого зайвого — ось і любиш.

— Наївся! — закричав Забєжкін. — То ніби я наївся, Домно Павловно! Ні, Домно Павловно, давніше я справді прекрасно їв, а тепер я, Домно Павловно, на хлібці більше.

— Дурненький, — сказала Домна Павловна — ти до мене прийшов би. Ось сказав би...

— А я вас, Домно Павловно, справді люблю! — випалив Забєжкін. — Скажіть: кинься, Забєжкін, із вікна — кинусь. Як соломинка впаду, Домно Павловно! Як підстілка на каміння ляжу та ще й імя прославлятиму!

— Ну, ну, — сказала Домна Павловна, соромлячись.

І нагло вийшла з кімнати. І лише Забєжкін хотів до кози піти, як Домна Павловна знову вернулася.

— Побожись! — сказала вона суворо — побожись, що правду говорив про почування...

— Ось вам хрест та ікона свята...

— Ну, гарно. Не божись даремне. Перстені купити треба... Щоби вінчання і співаки...

— І співаки! — закричав Забєжкін. — І співаки, Домно Павловно. І все так величньо, все так благородно... Дозвольте же в ручку поцілувати, Домно Павловно! Ось так... А я, Домно Павловно, все думав — чого це я не свій? На службі нетерплячка навіть, до дому рвуся... А то почування...

Домна Павловна стояла величньо посеред кімнати.

Довкола неї ходив Забєжкін і говорив:

— Так, Домно Павловно, почування... Недавно я, Домно Павловно, спізнився на службу, — розмріявся на всяку всячину, а коли прийшов, Іван Нажмудинович та страшенне суворо на мене глянув. Сів я і працювати не можу. С лжу і на книжці „Д" і „П" рисую. А Іван Нажмудинович галочки порахував (у нас, Домно Павловно, завжди, хто спізнився, галочку напроти призвища пишуть), так Іван Нажмудинович і каже: „Шість галочок напроти призвища Забєжкін... Ось, коли-б не поперли його по скороченні штатів"...

— А про мене! — сказала Домна Павловна. — І так вистане.

Вінчання Домна Павловна призначила за тиждень.

(Продовження буде.)

ністерство закорд. справ спротивитися проектові внесення Т. С. В.

Однак уряд постановив за всяку ціну здійснити свою думку. Зогляду на те міністр. внутр. справ викомбінував новий проект — вже не внесення, але розвязання Ради Самовр. Виділу шляхом звичайного адміністраційного розпорядку, як розвязується ради громадські чи повітові. Очевидно, закон, яким уведено в життя Т. С. В., не дає права урядові розвязувати Виділ чи усувати членів Виділу, що свої мандати одержали від сойму. Та міністерство внутр. справ не рахується з тією правною перепоною і задумує на місце усуненних членів Виділу встановити правительственного комісаря в особі львівського воєводи. Він мав би з урядничим персоналом Т. С. В. тимчасово вести агенди Виділу. Видно, що міністерство має на меті втримати фікцію Т. С. В. як інституції.

Та ясно, що така фікція булаб дуже незручним замаскуванням фактичного стану річей, бож воєвода і взагалі державні урядовці хіба не можуть бути уважані, а тимбільше признані представниками галицького самоврядування. Крім того така полагода справи з конечности довела би до дивоглядних наслідків. Напр. у випадках, в яких закон до важности адміністраційного акту вимагає порозуміння державної влади (в даному випадку: воєвідства) зі самоврядною владою (в даному випадку: Т. С. Виділу), воєводи в Станиславові, Тернополі і Кракові мусіли би порозумівати ся з львівським воєводою, як правительственним комісарем Т. С. В.; зате львівський воєвода мав би „упрощечу справу", бо він порозумівався би сам зі собою.

Такий стан річей був би смішний і дивоглядний, схожий на гру у піджмурки. Крім того він не був би трівким. Маючи на увазі, що польським кермуючим чинникам навіть не сниться здійснити свій власний закон з 1922 р. взагалі, а в справі заведення воєвідських соймиків зокрема (поминаємо наше становище до того славетного закону), то у висліді комісаріят, який мав би бути сурогатом галицького самоврядування, в короткому часі зникне, а його агенди будуть розділені між воєвідські уряди. Таким чином комісаріят львівського воєводи творив би тільки перехідну стадію до розвалення останків галицького самоврядування і до загарбання майна галицького населення. Ось так обхідними доріжками малаб бути завершена цілка централізація.

Погрози, їх відгук і ґенеза.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 26. листопада 1927.

Коли ми днів тому десять писали про „виборчий експеримент" уряду та звертали увагу на напрямні, які уряд визначив собі при переводженні цього експерименту, і напрямні наших міркувань дійшли до висновку, що „треба бути приготованим на найгірші несподіванки з бою урядових чинників під час виборів" („Діло" ч. 262), ми всетаки були свідомі, що ця теза спирається на сховзькому ґрунті. Ми могли якнайвище покликатися на настрої т. зв. публичної опінії і погляди хочби навіть т. зв. „найкраще поінформованих" одиниць, та проте трудно вірити в них як у відзеркалення бажань і постанов уряду, тим паче такого уряду, який стільки разів уже доконував пілком щось протилежного до настроїв публичної опінії і поглядів „поінформованих" польських політиків! Блищими маркантними симптомами передбачуваних нами несподіванок була тактика уряду та його впливових прибічників відносно польської, головно правительової, опозиції та взагалі всі ті „хрочки", які почали находити припорошення в їм гасли: **виборчої побіди уряду за всяку ціну.**

Нині ситуація багато ясніша і писати про неї багато легше. Ми вже маємо авторитетні евнуційні півурядової преси: відомі вже нашим читачам (наприк. „Ілюстрованій Курєр Поранни" і „Газета Порання") статті „Епоки", „Голосу Правди" та „Курєра Поранного", маємо їх освітлення у цілій варшавській пресі, а воно — разом із деякими дальшими ходами уряду — представляє уже образ недалекої виборчої тактики у досить виразних варіях.

Вражіння із згаданих статтей було на варшавському ґрунті надзвичайне. Можна без пересади сказати, що ці статті стали сенсацією дня. Вони були справжньою несподіванкою. Усім було ясно і всі чекали того сподівалися, що справа творення т. зв. бльоку національних меншостей — ще одного бльоку опозиційного — є урядові немила. Однак з другого боку люди пригадували собі, що одним із аргументів уряду проти зміни виборчої ординації по ренеті Ґломбінських і Поплів була саме нехіть проти позбавлення непольських національностей бодай того мінімального представництва, яке вони можуть добути при існуючій виборчій ординації: так бодай писав той самий „Глос Правди", що тепер так виразівся проти використування нац. меншостями законних можливостей, які їм дає виборча ординація. Дальше, у свіжій памяті стояли ще кулюарні відомості „добре поінформованих" політиків, які буцім-то вичитали в очах німого уряду, що він має замір створити у слідуючому соймі таку подавляючу більшість польської лівиці і не-польських національних клюбів, щоби спершися на їхніх вимогах, можна перевести радикальні реформи — включно до державного переустрою Польщі на федеративний лад. Якже, такі вересї кружляли і в їхній обороні воювали польські кулюарні радикали десятками бунтівних словесних аргументів. У такі взаємовідносини вчінив уряд, що ніби то в боротьбі проти ендеції й ендецької ментальности та в змаганні до реалізації нелесних внутрішньо-федеративних концепцій уряд **хоче** мати в будучому соймі **якнайсильніші** клюби українців і білорусинів, у такі плани можна було не вірити і справді ледви чи хто їм вірив. А проте імовірною була концепція, що уряд не буде активно вмішуватися до виборів на окраїнах держави та що схоче отримати дійсно правдивий, не фальшований нїяким пачиском, образ настроїв т. зв. національних меншин та відношення впливів і значіння поодиноких політичних партій і що дійсно схоче побачити єдиний авторитетне представництво народу. Інша річ, що — виказалося — уряд цвинделько пішле не представництво до дому, розвязуючи слідуючий сойм і переводячи потім на власну руку ті реформи, які йому до вподоби, але самі вибори йтимуть — мовляв — зі збереженням усієї пристойности у відношенні до принципів, заключених у демократичній „пятихвостці".

Ак ту нараз довідуємося, що сама ідея бльоку меншин, що прагнуть шляхом бльоку сяк-так притупити вістря, нищачо проти них виміряне ординацією пп. Бука й Дубанєвіча, що сама ця ідея викликує „у кожного поляка без різниці переконань, однакове почування обурення і образ" і що цей бльок, це „заговір проти держави, інспірований і підсичуваний озовні" („Епока" ч. 317). Тамже просто заперечено існуванню самостійного українського руху, весь парід зведено до ролі наймитів III. інтернаціоналу й оплювавши всіх і вся загрожено напризвіщ — „консеквенціями". У „Глосі Правди" бльок названо „мерзотним", а в карколомній аргументації доторкнулося аж до заперечення існування у Польщі проблеми національних меншин. А „Курєр Поранни" так й розпочав погрозами про „необчислимі наслідки, які довели би навіть до зміни „цілої системи правління державою"... Капітальне вражіння з цих статтей було збільшене ще фактом їх авторства: отож в „Епоці" красувалися ініціяли імени й прізвища дуже відомого у польському публіцистичному світі ліберала, якого лібералізм казав йому зайняти навіть дуже критичне становище до системи правління після травневої кінди, за що він відпокутував утратою впливового становища голови президіяльної канцелярії при Раді міністрів. У „Глосі Правди" абсурдні виводи й брутальні образи та погрози підписав не хто інший, як автор голосних у свій час статтей про призвання визвольницьких змагань українців, фірмовий польський радикал п. Стрічинський. А знову статті у „Курєрі Поранному" носили всі характеристичні прикмети стилю головного редактора цієї газети, теж ультра поступового ліберала. При цій ситуації хіпська преса не знала в перший момент на яку стати ногу. Ендецька „двогрошівка" („Газ. Пор. Варшавска") у пристумі щирости назвала зараз на другий день виступ санаційної трійці „шантажем". Але мені відомо, що авторові статті в „Епоці" звертали з табору ендецької преси увагу, що його стаття повинна була появитися не в „Епоці", лише „Газеті Пор. Варшавській". За те „Ржечпосполіта" (ч. 325) затерла в вдоволенням руки й почуваючи поцінала головою: „ось як мститься на пилсудському уряді його короткозора меншостева політика ведена коштом польської більшости (!!)", „Роботнік" здивувався лише „ревеляції ями", які почув від „Глосу Правди"... Ці й т. п. голоси, включаючи туди авторитетні відповіді посла Ґрінбаума („Нам Пшеґльонд") і д-ра Дм. Левицького („Епока") протверезили падких оборонців незрозумілої справи і почався легкий відворот: ніякої, мовляв, зміни курсу правління не буде („Гл. Правди"), не всі українці є чужоземний виплід („Епока"). Але слово є крилате, — випустиш і не завернеш. Залопотіли писані погроми тим голосніше, що долучилися до цього відомости про устні „перестороги" подібного характеру, роблені деким із дуже впливових урядових діячів декому з діячів меншостевих. Навіть колиб тих устних „пересторог" не було, не треба дивуватися, коли в цьому напрямку діяла сплетня: атмосфера, створена статтями поважних трьох півурядових органів стала не тільки прегарним підложем для таких сплетень, але й самі ті сплетні робить високо імовірними. І ось вирвався питання: відкіля цей нараз цей переляк і лють? Яка ґенеза тих погроз, які в погоні за аргументами загинаються **невідомо** аж до арсеналу абсурдів суто ендецької марки?!

Про одну причину того звороту проти виборчих аспірацій національних меншин ми вже писали. Вона є логічним наслідком вельогічних змагань уряду вивести з виборів дужу і трівку урядову більшість. Щоби перевести в діло такий плян, треба не тільки надзвичайної сміливости, але й надзвичайних концепцій і надзвичайної віри в їхню вартість. Відсіль погоня за сотниками від Бриля і Домбського аж „Стронництва Хлопского" яких уся програма (і все значіння на сеймі) у гаслі найрадикальнішої земельної реформи, до низів Радзівіла і Санет та інших помішинських дунів у роді п. Стшемого; від республіканців із групи радикалів „Глосу Правди" до монархістів із вільненського „Слова"; від соціялістів типу п. Морачевського до клерикалів. Одночасно я вірою, що вдасться в усіх тих різношерстних елементів зібрати щось могутне і всеобіймаюче, була віра, що до одної отари вдасться загнати і непольські національности. Це звучить неймовірно, а проте правдиво. **Про це була мова в Дзінові** і на це пророчисто натякав один із найактивніших учасників з'їзду в Дзікові, львівський воєвода п. Порембський у пізнішому голосному інтерв'ю. Люди з того табору були (а може що є?!) великими ідеалістами й оптимістами. Прийшло новолі розчарувань. З існуючих партій П. П. С. і „Визволення", на яких до останньої хвилини були надії, категорично відсахнулися і ідуть як бльок опозиційний. Розвоя у „Пяст" не вдався, виникути Стронського з „Хлоп.-Народових" і тим самим позбавити його та „Волинцових" шансів,

ву на інші дві консервативні групи („Правіца Народова" і „Зайонзек Захованєй Праци Паньствовей") не вдалося; розколоти таємні, не зважаючи на компромітацію Корфантого, не вдалося, погодити Бриля й Домбського з помішниґвом — словом йде як по груді. А тут більот національних меншин теж імовірно під оновиційними гаслами. З розчаруванням завжди йде огірчення, а не остання виливається інколи у людей незрівноважених у бажаннях — слішої пімсти, пімсти за завелені надії.

Очевидно, що не булоб наводу, якби згори не було надій, базованих більше на розпиначатому ідеалізмі і на вайчайному незнанні обективних обставин, ніж на тверезому політичному реалізмі та знайомости місцевих відносин. Долучується сюди ще чисто психольоґічна риса, притомна кожному широму т. зв. Пілсудчикові. Тип пілсудчика — не людина безумовно ширa, отверта, ця ідеаліст, тільки все лихо в тому, що з цією здачею широго ідеаліста йде в парі ментальність, яка оперує політ. категоріями, до яких дійсність ніяк не хоче пристосуватися. Альфою і омегою політ. віри є віра в особу марш. Пілсудського, отже проти кожного, кому цієї віри замало, звертається смертельна образа. Як можна відноситися до уряду, на чолі якого стоїть марш. Пілсудський, так само, як до уряду пана Вл. Грабського чи Вітоса?! Наївність такої аргументації має різні розгалуження. Нахил до переборщування своїх успіхів чи пак позитивних ходів і недоцінювання усього негативного є просто дивовижний. Наприклад, що трьом приват. укр. гімназіям на Волині, 2—3 папером обіжники п. Бартля й Добруцького, допущення української мови до актів і на вивісці на державних школах з українською мовою навчання, наложення шорів на самоволю найнищої адміністрації, ба навіть ліліпутні позички кооперативним установам навіть введення української мови, як предмету навчання, до державних нар. шкіл на Волині, і т. п. „уступки" — це в очах п. Стпічинського вже розв'язання української проблеми у Польщі! Те, що з близько 4000 народніх українських шкіл з 1918 року, остало малощо понад 500, що вперто переводжена утраквізація була і є нагальною польонізацією, що далі існує фактичний льокаут українців на урядові посади, що не дотримано навіть дивовижного але власного закону про „автономію" трьох воєвідств і основання українського університету, не зроблено нічого для поправи земельного голоду і т. д. і т. д. — — всього цього не бачать розентузіязмовані наївні ідеалісти. Колись їм це поставити перед очі — тоді в них гнів, окляни обурення, лайка і погрози.

Нині внесять у воздусі кинені погрози і шкірять зуби на „непокірливих" виборців до II. законодатного сойму.

І. Кедрин.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
получає у великім виборі, фірма
АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

З української Буковини.

Ювилей О. Кобилянської.

Перенесений наслідком смерти Братіяну ювилей 40-літньої літературної праці Ольги Кобилянської на день 11. грудня ц. р. відбудеться з незміненою програмою. Поклін Ювилятці зложить ціла українська Буковина через делегатів усіх наших тамошніх установ і представників усіх кругів українського населення. Академія в честь Ювилятки відбудеться у великій салі Музичного Т-ва в Чернівцях в неділю (11. XII.) в 11 год. передполуднем. У ній беруть участь: хор „Буковинського Кобзаря", оперовий співак Д. Руснак (тенор) і піяністка Наталка Лянг. Вступне слово виголосить п-і Ольга Гузар, відчит про літературну творчість Кобилянської матиме О. Купчанко, найновішу новелю Ювилятки відчитає п-і М. Герасимович. Тогож дня в 8 год. вечером відбудеться у великій салі Народнього Дому святочний комерс при співучасти п-і М. Бодиарюкової (сопран) п. О. Гнатюка (баритон) і Т-ва „Міщанський Хор". Фортепіянний супровід на концерті й комерсі обняла п-і Галя Василашко.

Дволіткі роковини „Боротьби".

Дня 8. листопада п. р. святкувала реданція чернівецької „Боротьби" 2-літні роковини свого істнування. За той час видавництво витерпіло чимало: при кінці минулого року був арештований увесь редакційний персонал „Боротьби", а читачів цього органу на провінції переслідує постійно румунська жандармерія і сигуранца. Обставина, що видавництво вдержалося серед таких жахливих відносин, говорить найкраще про живучість і потребу такого органу.

Нова українська партія.

З буковинських українських газет довідуємося, що недавно заснувалася в Чернівцях нова українська політична партія, що поставила собі за мету: шанрити національну українську свідомість карність, честь і порядок. Основниками нової нац. партії є: д-р Когут, Мик. Русиак, Прокопович, ред. Ю. Сербинюк, Шіґулик і інші.

Свята в честь Кобилянської.

Свято в Парижі.

Дня 26 листопада одна з найстарших і перших українських організацій на території Франції „Українська Громада" у Франції (Париж VII. 27 Бульвар Литур Мобург) святкувала 62-річний ювилей життя і 40-літній ювилей літературної діяльности О. Кобилянської. Сама „Громада" має вже пять літ своєї діяльности і, коли слідкувати за рухом чинности українських організацій, то вона є одною з найактуальніших організацій. Біля неї обєднані українські емігранти без ріжниці політичних поглядів, крім „сменовіховців" та тих, які спогладають на Варшаву.

Свято почалося в 9.20 хвилин веч. у скромному, але чепурно прибраному помешканні „Громади".

Коли входиться в салю „Громади", відчувається зараз салі робить враження, чогось рідного. З дверей видно великий портрет Шевченка, прибраний рушниками і синьо-жовтими стяжками, праворуч портрет Івана Франка, а ліворуч Драгоманова, по середині висить синьо-жовтий прапор та „Тризуб".

Але сьогодні сала „Громади" збогатіла ще на один портрет, який стоїть посередині салі, в рушниках, а біля погрудди лежать твори О. Кобилянської. Хто знає нашу Вельмишановну Ювилятку, тому здається, що сама Ювилятка є між нами, так вірно передано в портреті всі риси лиця нашої письменниці. Портрет є твором нашого артиста-маляря Маламужа.

Свято-академію відкрив промовою голова „Громади" І. Стасів. У своїй промові голова згадав ту боротьбу, яку мусіла звести Ювилятка, заки суспільність зрозуміла її.

„Далеко з чужини, сказав голова, ми, українці-емігранти, які під напором ворога, а також через зруйнування нашої Батьківщини, мусимо шукати захисту і шматка хліба на чужині, приєднуємося до великого свята і шлемо щирий привіт і бажання всього кращого нашій Ювилятці". При цьому прочитано листа з поздоровленням, висланим до Черновець від „Громади" на адресу Ювилятки.

Дальше п-і інжинір-агроном А. Шаповалова виголосила широкий реферат про життя і творчість нашої письменниці. Хоча на самому початку п. Шаповалова заявила, що задля недостачі матеріялів, які так трудно здобути на чужині, її реферат може і не в силі обняти велику творчої праці нашої письменниці, то проте треба признати, що він був дуже добре оброблений.

По рефераті прочитано „Битву". Дальше секретар „Громади" п. Микола Гамря продеклямував з життям вірш Лесі Українки „Товариші", а І. Загранічний прочитав вірш Дарагана „Цвіт", присвячений нашій письменниці.

Вечірка-Академія закінчилась опівночі.

Іван Когут.

Свято в Дрогобичі.

Дня 27. XI. ц. р. відсвяткувала дрогобицька громада ювилей О. Кобилянської концертом, який відбувся в салі кіна „Штука" в г. 12. впол. і який на загал вийшов добре. В програму свята увійшли продукції сольові, хору „Дрог. Боян" і гімназійного, вступне слово, реферат, деклямація, скрипк. ансамбль учениць семінара і хореографічні дівочі продукції.

На чоло концерту вибилося скрипкове сольо п. Евгена Гавришука, члена Муз. Інст., який дуже добре відіграв Daneia: „Resignation". Скрипак диспонує великим тоном і виказав велику дозу музикальности. Незначні технічні браки зможе п. Гавришук при витревалій праці легко усунути і стати доброю музичною силою. Краще було би песу грати з памяти, як це роблять солісти.

Сопранове сольо п. К. Вельгушівної, якої гарний голос є знаний, мало тільки хибу у виборі композицій.

Хори „Боян" і гімназійний відспівали по дві народні пісні в укладі Леонтовича, Колесси і Кошиця. Треба признати, що гімназійний хор, хоча голосовою спроможністю з огляду на вік співаків дещо слабший, очевидною дисципліною, співом і численністю перевищує хор „Дрогобицького Бояна". Виконання творів обома хорами було дуже добре. Спеціяльно виконання гімн. хором Леонтовича: „Ой пряду".... під управою проф. Іваненка не полишало нічого до бажання.

Вступне слово, що зясовувало становище О. Кобилянської в літературі, гарно й поправною дикцією виголосила п. А. Модрицька.

Рівнож реферат п. Волошакової про творчість письменниці (хоч трохи за довгий) і деклямація п. Гавдяківної робили добре враження.

Щодо скрипкового ensemble-ів хореографічної точки — то сама концепція того ролу виступів гарна, одначе вона домагається систематичних вправ і довгої підготовки.

Поза програмою виступив дівочий хор школи ім. Шевченка, який відспівав гарно кілька пісень під управою учителя Василенка.

Годиться зазначити, що в організацію цього свята велику працю вложила п. А. Модрицька, голова Т-ва „Жіноча Громада" в Дрогобичі.

Наприкінці загальне бажання на будучність: жидівська сала кіна „Штука" не надається на ніякі концерти, бо є абсолютно неакустична і найлучше приготований музичний твір ніколи не може в ній випасти як слід. Кращою є вже сала „Сокола", а ще краще булоб, якби батьки богатого українського Дрогобича подумали нарешті і про будову своєї сали.

Н. Н.

При різних недомаганнях, природна гірка вода *Franciszka Józefa* дідає приємно і помітно зменшує ті долеглости, часто нераз мала кількість дідає вже певно. Праці лікарів гінекольоґів одноголосно потверджують загідне ділення води **Franciszka Józefa** яке надається до делікатного жіночого устрою. Скрізь жадати.

Вічевий рух.

ЛЬВІВЩИНА.

Дня 16. жовтня п. р. відбулася нарада місцевих членів і прихильників УНДО в *Голоску Великім* в. Львова. Збори отворив п. Стетькевич, референтував п. Ліщинський зі Львова. В дискусії порушено богато болючих справ громади, передовсім-же великі надужиття при громадських виборах. Треба знати, що в колишнім чисто українськім Голоску Вел. тепер людна 45 проц. українців, які через надужиття не вибрали війтом свого заступника до гром. ради, хоч інші мають більшість у двох колах. Протест українців вовсе відкинуло. Як у інших підльвівських селах, так і в Голоску Вел. населення вимає в більшости вже польської розговірної мови. Тільки та частина, що горнеться до читальні і „Сокола", особливо молодше покоління, держаться твердо своєї мови і своєї церкви.

Дня 30. жовтня п. р. відбулося заходом місц. партійного комітету віче УНДО в *Чижикові*. Віче отворив п. Микола Данко, референтував п. Ліщинський. Одначе коли референт торкнувся закриття місц. читальні і „Лугу", комендант поліції вірвався як опарений з місця і розпустив віче. Обурені чеховики, в тому числі богато жінок, розійшлися з піснею „Ще не вмерла". Перед вечером скликано довірочну нараду в хаті Анни Данко. Тут докінчив свою промову п. Ліщинський, а потім говорив на організаційні теми студ. Ів. Корчинський. В часі нарад увійшов на салю комендант постерунку в супроводі поліції і наказного війта та старався сторпризувати присутніх, одначе не йому не вдалося. По переглинанню запрошень непрошені опікуни увійшли вкінці в салі і нарали покінчено пізно вечером.

Дня 21. листопада п. р. відбулося заходом місцевих селян віче УНДО в *Гряді* в парохіяльному будинку. Збори відкрив місцевий громадянин Михайло Фінкаш. До президії віча вибрано громадян: Івана Колтина, Івана Волча і Михайла Гурала. Голова Повітового Народнього Комітету п. Іван Ліщинський зі Львова виголосив реферат про політичне положення українського народу і про завдання національної організації.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

ВИЇЗД МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО ДО ЖЕНЕВИ.

Варшава, 2. грудня 1927.

Є чутки, що марш. Пілсудський виїде в суботу п. п. м. до Женеви. Йому товаришитимуть полк. Бек і полк. Венява-Длугошевський.

Відень, 1. грудня 1927

„Н. Фр. Пр." пише, що Рада Ліги Націй обмежиться до того, що пригадає Литві і Польщі їх обовязки, які випливають із титулу приналежности до Ліги. Та дуже правдоподібне, що Німеччина не згодиться на таку теоретичну полагоду польського ультімату і домагатиметься, щоби Польща почала з нею дипл. диспуту на тему литовської справи.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ЗАРЯДИТЬ МОБІЛІЗАЦІЮ.

Кореспондент „Н. Фр. Пр." подає, що коли Ліга Націй не полагодить усіх домагань Пілсудського, він зарядить мобілізацію.

ВИЇЗД ЛИТОВСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ.

Неуступчиве становище Вальдемараса

Варшава, 2. грудня 1927.

З Ковна подають, що до Женеви виїхала через Кенігсберг і Берлін литовська делеґація з Вальдемарасом. Перед виїздом із Ковна мав Вальдемарас довірочну нараду з през. Сметоною в справі тактики лит. делеґації в Женеві.

Берлін, 2. грудня 1927

„Берл. Тгг." подає з Ковна, що Вальдемарас займе у Женеві неуступчиве становище і не згодиться ані на внесення воєнного стану з Польщею ані на зречення Вильна. Ним, політичні кола є думки, що Німеччина голосуватиме за Литвою.

БУДЕ ПЕРЕВОРОТ НА ЛИТВІ?

Відень, 2. грудня 1927

„Н. Фр. Пр." сумнівається чи Пілсудський засяде при спільнім столі з Вальдемарасом, якого назвав непочитальним. Далі подає той часопис, що Пілсудський знає, що Вальдемарас не могтиме промовляти в імені Литви, бо підчас його побуту у Женеві на Литві наступить внутр.-політ. переворот, який відбере владу в інші руки.

ПОС. БАЛІН УТІК ДО СРСР.

Вильно, 2. грудня 1927.

„Дзенник Віленьскі" подає, що пос. Балін (Нез. Партія Хл.) на два дні перед внесенням пос. мандату хотів виїхати через станцію Рачки до Німеччини. Тому, що не мав виповнених усіх паспортових формальностей, рішився перейти до СРСР.

ЙОФФЕ ВБИЛО ГПУ.?

Варшава, 2. грудня 1927.

По робітничих дільницях Москви поширюють летючки, в яких сказано, що Йоффе вбито на приказ ГПУ. Власти потребували смерти Йоффе, щоби заволодіти його архівом.

ЗМОВА НА ЖИТТЯ СТАЛІНА.

Варшава, 2. грудня 1927.

З Москви подають, що ГПУ. викрило змову на життя Сталіна й інших визначних комуністів. Виконання того плану визначене було на 1. грудня. В Москві зарештовано понад 300 людей.

НОВИНКИ.

— **Святочний вечір для вшанування О. Кобилянської** дає „Союз Українок" у Львові дня 14-го п. м. У програму вечора крім вокальної частини та деклямацій увійде святочний привіт Катрі Гриневичевої та вступне слово О. Вергановської. Ближші подробиці будуть в афішах.

— **Шкільне свято.** В неділю, дня 11. грудня 1927 р. відбудеться о год. 17-ій в салях „Академічного Дому" при вул. Супінського ч. 21 шкільне свято з нагоди посвячення шкільного прапору і вручення його шкільній дітворі. В програму Свята входить: Промова, вручення прапору, продукції вокальні, музикальні фантова льотерія і забави. Вступ за добровільними датками на докінчення будови хлопячої школи ім. Тараса Шевченка (для стрийської дільниці).

— *Чуже під лісом.* „Слово Польске" робить нерозумно, коли з нагоди арештування кількох українських молодиків, що фальшували 20-золотівки додає злобно, що в той спосіб „молодіж русин-

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

ніа вступає на дорогу, яка веде до крим[інал]у“. Якби ми так хотіли щодня додавати до прізвищ арештованих злоді[їв], ошуканців і бандитів натяки на їх — національність! На можний випадок радимо членам редакції „Слова Польського“ прочитати відозву ректора ягайлонського університету до академічної молоді, де читаємо: „Невпинно доходить до мене звістки про обниження рівня етики та моральної культури студентів. В університеті, його салях і бюрах, гинуть пальта, речі, жарівки і інші предмети... На поведінку студентів жалується влада поліційна та залізнична і приватні люди...“ А чули ви про останню участь гімназійної молоді при переносині тіла куратора Собінєського? Самі польські вчителі були обурені, що молодь на цвинтарі, підчас похоронів, забавлялась жартами, бійкою і навіть не соромилась полагоджувати там приладдя свої потреби. За нашими учнями, що з уряду, по наказу, теж мусіли йти в поході, сипались голосні епітети: гайдамаки, нагак в вами!... Це тільки два приклади, що є під рукою, перестрогані поліційною хронікою. Висновок простий: „Слово Польске“ має аж за багато матеріялу між своїми земляками, щоби бавитись у проповідника етики.

— **Культуртрегер.** Пишуть нам: Управа майна бар. Гредля в Сколім подарувала площу під будову захисту для літорів із школи Марії Магдалини у Львові. Барон Гредель — німець. Ніхто не може робити йому докорів, коли він виступає як філянтроп і роздає дарунки чи милостині. Але наші земляки повинні добре затямити собі, що пан барон постійно нехтує культурні потреби українців на їхній землі, з якої тягне великі доходи. І колись повинні йому це пригадати. — **Сайі.**

— **Знехота до життя** зростає у Львові та довкола нього щораз більше. На протязі одного дня ратункове т-во мусіло в чотирох випадках спасати тих, що хотіли перенестись у кращий світ, правда не дуже приємним засобом. Крім купця Сенниці, що затруївся на смерть газом у своїй крамничці, дві жінки шукали смерти: Каролина Мацевська, в якійсь отруті, Катерина Вінярська під колесами трамваю; крім цього в Рудні, львівповіту, затруїв себе сільним квасом Фр. Панкевич.

— **Бандитизм.** У білий день у Львові, на базарі Кравіївської площі, якийсь бандит хотів вирвати портфель із грішми урядовцеві Райтерові. Коли урядовець боронився, бандит стрілив йому в лице і почав утікати. Зловлений на вулиці поліцією, сам застрілився: дотепер його прізвище невідоме. — Зовсім подібна сцена повторилась майже одночасно в середині міста в Раві Руській, де біля почти якийсь злодій пробував вирвати посланій із кооперативного банку жінці гроші призначені на пошту. Сотка долярів і 8000 зол. тепло безслідно разом із злодієвим „промисловцем“. — В околиці Золочева, біля села Віньшанниці, львівський шофер Кіляр убив у сварці селянина Пинду.

— **Телєфонічна централя у Львові.** Від 1-го січня централю львівських телєфонів перенесуть до нового 4-поверхового будинку на вул. Сикстуській. Вона зможе помістити 9000 абонентів і буде на пів автоматичною. Це значить, що біля кожної телєфоністки будуть спрятачі, якими вона зможе лучити абонентів негайно, ще й помагати сусідні зайнятій розмовою. Якийсь час перевірка нових апаратів не буде вигідна для абонентів, бо телєфоністки не матимуть справи. До весни вся кабльова сіть буде перебудована наново і телєфонічні дроти із дахів шезнуть. Таким робом Львів дістане добрі телєфони у добі, коли на широкому світі телєфонічні розмови належать до споминів далекого минулого. Саме довідуємось із преси, що між Америкою та Европою заведуть постійну радіову пересилку фотографій на віддаль.

— **Темна історія.** У Ланівцях на Волині помер начальник залізничної станції Журавовський, якого нездана смерть дала привід до поліційного слідства: гроші, які він мав напередодні смерти, десь щезли і є підозріння, що його отруїли.

— **Посли та військо.** Всі бувші варшавські посли, що стали звичайними смертниками, відчувають уже перші незгоди такого стану: 87 між ними є таких, які мають менше як 44 роки, а не мали до цього часу військових пригожств. Усі вони мали приписатись до війська до 29. листопада.

— **Жертви і подяки.** Вряди-годи редакція має такий клопіт, дуже характеристичний для наших обставин: представництва якогось товариства або організації приходить із текстом подяки для громадян, що зволили зложити жертву на якусь добродійну чи культурну ціль. Текст у високім стилю із низкою імен і цифр. Досить іноді кинути оком, щоби знати, що друк такого тексту коштуватиме щонайменше половину того, що жертводавці склали на дану ціль. Але є такі жертводавці, що стають щедрими тільки з думкою про таку високолетну подяку. Добродійна ціль відходить на друге місце. Вони навіть не вдоволяються самим видрукуванням свого прізвища, а домагаються ще й приватними листами окремої подяки. Може би наші організації теж приватно висилали деяким нашим жертводавцям, що їх жертви не завсіди стоять у пропорції до коштів подяки, а наш інтелігентний загал новості відвинував би від такого дорогого кашля.

— **Рекорди.** У Мексіко Сіті сіньора Жоана Льопез, 108-літня жінка, прийшла із своїм 80-літнім сином до міської ради і просила, щоби їм вашінгтонську віску, тому, що лякаються пісні педуги. — Ленінградський комітет від відділу винаходів видав патент на апарат, що може використовувати теплеву енергію сонця. Так пише „Красная Газета“. — Бувш. чемпіон тенніса Ален Жірбо перепливав свою лодкою Атлянтійський океан і приїхав тепер на острів св. Маврикія. Мешканці одного з полінезійських островів пропонували йому — стати їх королем. Паризький денник „Пті Паріаізіс“, що передає цю звістку не пояснює, чи цю пропозицію дикуни зробили Жірбо, побачивши як він грає в теніс, чи попросту наслідком захоплення його постатю.

— **Новий шаховий мистець.** Коли Капабланці вдалось виграти 29-у партію проти Альохіна і цим дати Альохінові перевагу тільки на один пункт (8 до 4), загальна думка була така, що шаховий мистець із Гавани зможе ще дігнати свого нового противника. Вийшло інакше. Вже 32 партію виграв знову Альохін, а 34-у перервали в стадії для Капабланки безнадійній. Так скінчився турнір. Альохін виграв 6 партій, а Капабланка тільки 3. Виграна Альохіна є для шахістів справжньою сенсацією. Капабланка, що зберігав цілий час гри класичний спокій, утратив його при першій перевазі Альохіна і його духовий стан ставав щораз гіршій. Альохін грав незвичайно нервово: цілий час все його тіло в пропасниці, руки тремтять і гуляють по чуприні, крутять нервово папіроски. Альохін не вміє навіть володіти своїм часом: коли на кожний хід він має 4 хвилини до надуми, він часто робить його в одній секунді. Він усе квапиться. Зате Капабланка вміє економізувати час він належить до найшвидших шахістів. Якже-ж пояснити виграну Альохіна? Пояснити можна тим, що Альохін відживав у першій грі, любить рух і не терпить спокійної атмосфери. Його приятелем є — чорна кава. Альохін має 35 літ, походить з рос. шляхти. Вже в 1914 р. у міжнародніх турнірі стояв він на 8-ім місці після д-ра Ласкера та Капабланки. Він виїхав у Францію після більшовицького перевороту і там скінчив правничі студії, одержавши степень доктора. Капабланці, після останньої невдачі, залишився на розвагу — дипльоматичний паспорт від уряду Куби.

— **Танець і офіцири.** Італійське військове міністерство видало заборону для офіцирів танцювати такі екзотичні танці, що не йдуть у парі із повагою військового стану. Між ними подано: чарльстона та шімі. Людині з модерними чутливими ногами, що відчувають потребу дригати по мурицьки далебі важко бути італійським офіцирем!

— **Марки та бацили.** Державна хемічна лябораторія в Нью-Йорку піддала мікроскопійним дослідам почтові марки. Стверділи, що головне наклеєний бік, покритий великою скількістю бактерій, що є розсадником різних недуг. Звичка слинити марки, коли їх наклеюємо, скрізь дуже поширена і вона є причиною що чимало недуг іде в світ разом із марками та листами. Згадана лябораторія найшла бацилі навіть на верхнім боці марок і то на 50 марках із різних кінців світа найшла 34 груп бацилів. Знавці різнили, що заразитись можна марками не тільки язиком, але самим дотиком пальців. Найпростіший спосіб на пошкодження цього лихо було би скасувати марки і завести автомати, що вибивають штемпель. Із бацилями залишились би тоді тільки філателісти, що пропадають за старими марками. Але до цих-то бацилів люди не лапають із любови для ідеї?

— **Світова величина.** У Вашінгтоні скінчилась міжнародня конференція в справі радіотелєфонії: на ній 76 держав підписали спільну конвенцію. — Луначарський змінив своє становище комісаря освіти на дипльомата: мабуть буде призначений послом у Римі. — В Індії щовість холери: в провінції Бенгалі та Ассам кільканост осіб денно вмирає. — Дирекція віденської опери у порозумінні з артистами видала розпорядок, який забороняє артистам дякувати за оплески поклонами перед завісою: цей розпорядок звернений проти організації т. зв. клаки. — У відповіді на запит в японській палаті морський міністр заявив, що уряд не вважає своєчасним скликати нову конференцію про обмеження морських збросць. — Одна із еспанських послів, Палянка, заявив у парламенті, що „вся земля повинна належати до працюючих“; президент парлям. і Прімо де Ріверa відповіли, що його промова буде вичеркнена із стенограм і не появиться у пресі. — У районі Мотосу (Японія) вибухли сейзмічні бунти; селяни підпалили хуторі земельних власників; 10 осіб убито.

— **Загальні Збори Товариства „Українська Захоронка“** у Львові відбудуться дня 6. грудня 1927, у салі тов. Українська Бесіда, вул. Рутовського 22, о 4 годині попольудні. — **Видів.**

Театри.

„Коопер. Український Театр“ під дирекцією п. Станника (вул. Шашкевича).

4-го 3 год. попол. „Король канї“.

4-го 7:30 веч. „Запорожець за Дунаєм“.

Міський великий театр:

3-го „Визволене“ Виспянського з Остервою.

3-го 7:30 „Патанїй“, оперетка Легара.

4-го 3. год. попол. „Легенда Балтику“, знижені ціни.

4-го 7:30 год. веч. „Визволене“ Виспянського з Остервою.

Міський „Театр Новин“:

3-го 7:30 г. веч. „Сестї розтанцьованих суконь“ 50 проц. дижки.

4 го 3 г. попол. „А+І= Мімі“ ціни знижені.

4-го 7:30 г. веч. „Найкраща з жінок“.

Кіна.

„Аполло“: „Наполеон“ Абеля Ганса.

„Палєс“: „Наполеон“ Абеля Ганса.

„Лев“: „Гегенна кохання“. (Бриліянт Орлов) з Гібсоном, Петровичем, Евою, Кастнером.

„Фатаморгана“: „Вишмінкована жінка“і

З життя наших установ.

З ДІЯЛЬНОСТИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ.

В дні 20. XI. 1927. відбулися сходини делегатур СУА., а саме: в Станиславові для членів делегатур Станиславів-Коломия та в Самборі для членів делегатур Самбір і Дрогобич і як гостей членів стрийської делегатури.

Перші сходини, собото в Станиславові, доповідав виклад д-ра М. Глушкевича п. з. „Карне законодавство европейських держав після війни“, на якому були окрім членів української адвокатури також українні-судді і правники інших галузей права та адвокати чужих народностей, особливо жидів. Виклад викликав велике зацікавлення, а правники не-українці висказали делегатові СУА. бажання, щоб на такі виклади запрошувати їх і на будуче.

Після виступу членів СУА. обох делегатур нарадчувалися під проводом адв. д-ра К. Паргацького зі Станиславова; секретарював адв. д-р Р. Ковшевич з Богородчан. В своєму виступі і звіті з діяльности спинився адв. д-р Лев Вачинський на скрутному економічному положенні української адвокатури і на становищі, яке українська суспільність займає в справі бережання прав своєї мови в судах і урядах. Надмір адвокатів, особливо жидівської народности, в порівнянні із справжніми потребами населення, викликує погану конкуренційну боротьбу, редену всіми засобами, а якою українській адвокатурі, непривичній до таких метод, важко боротися. Положення утруднюється й ускладнюється ще й нерозумінням пань справ серед суспільности, яка йде по лінії опортунізму, особливо щодо прав мови. В судах ця справа нагладає ще до певної міри можливо, а то завдяки позиції, яку займає українська адвокатура. Але перед адміністраційними урядами усіх родів українська суспільність прав своєї мови не береже ні слід і не громить важними наслідками в тій области.

Виклад д-ра Вачинського викликав живу виміну думок. Забирали слово між іншими пп. д-р Когут, д-р Ковшевич, д-р Юлій Олесницький, д-р М. Глушкевич, що порушили і справу організації СУА., його вплив на поправу положення українських адвокатів загалом, розвинення відповідної акції уормування відносин між українською адвокатурою й нац. українськими інституціями тд. Ухвалено низку резолюцій, передовсім щодо акції, яку повинен розпочати на будуче СУА., в справі оборони прав української мови по судах і урядах, щодо видавання правничого журналу тд.

Сходини, в яких взяло участь понад 20 членів, запорядили делегатом СУА. у Станиславові на заступлення бл. д-ра Вачинського, а головного делегата Самбора, д-ра Ю. Олесницького, на заступлення д-ра Ковшевича.

БЛІДНЕННЯ недокровність усуває, дає *живлюще, відживляюче, бадьорить апетит*, незрівняний *середник для реконвалесцентів*

М-ра Кшиштофорського, вино хіново-залізне на еспанській малазі. До набуття у всіх аптеках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·75 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорського вино хіново-залізне. **Laboratorjum chem.-farm. Mr. M Krzyształoforski Tarnów.** 7-7

сього, вельми заступленого дотепер інтересу делегатів. Найближчі чергові сходини рішено відбути в Коломиї.

Сходини в Самборі почалися викладом проф. д-ра В. Старосольського на тему: „Увагн про загальну частину карного проекту УСРР“. Виклад цей відбувся в салі „Бесіди“ для ширших кол української громадянства, що явилося, без уваги на професію, дуже численне. В інтересних виводах докладчик виказав величезну різницю між засадами й думками, які лягли в основу карного законодавства европейського, й тими, що за приводом Москви стало основою карного кодексу Української Радянської Держави. В законодавстві Европи шанується і борониться передовсім людську одиницю, людину. Це здобуток великої французької революції, поглибений і поширений боротьбою цілих поколінь, передовсім-же соціялістичних ідеольогів і провідників. Від оборони в першу чергу інтересів людини-одиниці вихолить европейське карне законодавство, коли перейде до оборони прав ширших, суспільних тд. одиниць. В карному проекті УСРР. навпаки: одиниця не відіграє ролі, а всі карні постанови видаються як непарушимі святість інтересів держави, до того — як багато інших понять і установ подекуди — недокінчено засновані. Згадкою про великого українського вченого правника проф. Кистяківського закінчив д-р Старосольський свій виклад, згадкою про людину, що вміла заглибнути глибоко в тайни правничої мисли руського й українського народів. Тоді, як московці не мають справжнього запалу для творчости в області права, мають його у великій мірі українці. Тому — на думку докладчика — українці, тямлячи ещі слова свого вічного громадянина, повинні бути пропагаторами ідей нового права не лише в своїй батьківщині, але й усюди там, де досягає вплив української думки. Сходини членів СУА. відбулися після виkладу при участи кількакацятьох членів усіх трьох делегатур; проводив д-р Калуський зі Стрия, секретарював д-р Пеленський з Комарна. Після зрівнодушення делегата з Самбора д-ра В. Гуркевича, в якому порушено крім справ часто організаційних ще й справу боротьби за права нашої мови в судах і урядах, переведено дебату над евентуальними змінами одної з делегатур: Самбір або Дрогобич і вибором нового делегата. Сходини порішили залишити й надалі обі делегатури, Самбір і Дрогобич; делегатом Самбора лишився знову д-р В. Гуркевич.

З черги слідував реферат д-ра Романа Домбчевського, референта делегатури у виділі СУА.: „Про організацію СУА. і фахову пресу“. Після довшої дебати на обі теми, в якій забрали слово пп. д-р Калуський, д-р Галущинський, д-р Старосольський, д-р Гуркевич і інші, сходини порішили доручити виділові СУА., щоби він розпів акцію в справі змін, внесків про мову нац. меншостей в однім і бережання тих прав при існуючім законодавстві з другої сторони. Крім того ухвалено низку резолюцій у станових справах і постановлено бажання, щоби виділ СУА. почав видавати правничий журнал вже в днях 1. І. 1928.

На засіданні Виділу СУА., що відбулося дня 26. XI. п. р., обговорено справу врочистого відсвяткування пятиліття СУА. У травні 1928 р. минає вже 5 літ від перших установчих загальних зборів Союзу. Пяті звичайні загальні збори СУА. порішено відбути в початком лютого (4. II.) 1928 р., а заразом уладити святочні сходини адвокатів-українців, при участи правничого світа українського та запрошених представників правничих кругів і редакцій правничих журналів інших національностей. Разом з тим має появитися окреме видавництво, можливо як перше число наміченого правничого органу, присвячене пятиліттю існування СУА. В цьому були поміщені статті на актуальні теми і наукові реферати.

Порішено в найближчому часі уладити конференцію Виділу СУА. із представниками української преси для намічення спільної лінії у виступах преси в справах, що дотикають прав української адвокатури й боротьби за права рідної мови.

Появився другий бюлетень СУА. за жовтень 1927, в якому багато цінного матеріялу. Ціна 1 зол.

Дальші сходини делегатур СУА намічено на день 4. XII. в Перемишлі та на день 11. XII. у Львові (делегатура львівська: міська і підмістя). — *Д.*

З судової салі.

Лікар, який не признає ніякого суду.

Є ним б. міський лікар у Белзі д-р Марін Ковальський, який закинув судам у Белзі й у Львові, а в останнім часі навіть судам у Варшаві, стороннічість, хабарництво, „паскарство“ й ін. несотворені речі в своїх друкованих відозвах до різних властей (міністерства) й осіб приватних, як також у часописі „Вольне Слова“

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. • КРАКІВ
Завжди з рівної доброти і чистоти виробу а то: Чекаляди десертові, смітанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
Поручає: Для вибагливих смаків перворядні чекаляди та кожи великий вибір знаменитих карамельків
Як спеціальність дієтичного поживного чекаляду з сахарозою для вуглеводневих сечників і діабетиків

в Кракові. Слід зазначити, що при тому обіймалося в цих його письмах, писаних в патріотичнім розгоні і суддям-українцям у Белзі й у Львові, вони він назвав у згаданих письмах: „pogromcy polskości". І це, розуміється, не осталось без наслідків. Судові власти, не зорієнтувавшись зразу у справі і не знаючи з ким мають до діла, зарядили було в своїму часі доходження проти суддів-українців з Белза: Томчука і Слизя. Коли опісля виявилась їх повна невинність, слідство застановлено. За все те відповідав д-р Ковальський вже два рази перед судом присяжних у Кракові, а перед кількома днями вдруге перед окружним судом у Львові. На цій розправі, яка тревала два дні, д-р К. не явився. Суд засудив його звичним вироком на 1 рік тяжкої вязниці. Попадто д-р Ковальський попав був уже раніше в конфлікт як резервовий поручник польської армії з військовим судом, при чому його тоді теж покарано.

За вбивство в оборонї власного життя.

Дня 2. грудня п. р. відбулася перед окружним карним судом у Львові розправа проти гімназиста Мирона Жирки, який відповідав за вбивство в літі п. р. фризерського помічника, що напав був на нього зі своїми товаришами, як він вертав нічю з пластової домівки до дому. Жирка в оборонї власного життя пробив тоді нападника ножем так сильно, що він згинув до кількох годин. Після переведеної розправи суд засудив обвинуваченого на 5 місяців тяжкої вязниці з тим, що кару завішено йому на 5 л.т.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Dr. F. T. Aszkenazy: Chwała Boża (Psalterz Dawidowy), przełożył z hebrejskiego, wstępem i uwagami zaopatrzył... Księga 1. Львів 1927. Накл. автора. Склад у Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка.

М. Трильо: Чвіркові вежі. Накład „Сокола-Батька".

С. Гайдучок: Вправи вільноруч ч. 2. ст. 4. Накл. „Сокола-Батька".

ЖУРНАЛИ:

„Життя і знання", ч. 3. Зміст: Чайковський: До чого вживають електричної сили? (18 ілюстрацій); Садовський: Шляхи розвитку народнього господарства; Творидло: Шовківництво в світі і у нас (іл. 3.); Крипякевич: З давного побуту (з образом Холодного і 5 ілюстрацій); Голубець: Пожежа Львова в 1527 році (3 іл.); Полянський: Жінка старої кам'яної доби (1 табл. і 6 іл.); Бик: Л. Гліб'в (з портретом); Мельник: На Камчатку, Спомини (1 карта і 13 іл.); Наріжний: Вчора. Роман (1 переворот). Крім того богата всячина і різнородний матеріял оголошень. Передплата на цей місячник (32 стор. вел. чвірки) вичосить на рік 18 зол., на 6 місяців 9 зол., на 3 місяці 5 зол. Поодиноке число 1'80 зол. Оказові числа висилає Адміністрація тільки за надісланням 2 зол. Видає: Товариство „Просвіта", Львів, Ринок 10/11.

Нова Хата, журнал для плекання домашньої культури. Рік III, Ч. 12 за грудень. Зміст: Марія Фуртак: „Перший вінок" — перший жіночий альманах. — Дітячі садки. — Арнольд Беннет: Куліль дитини. — З приводу зїзду „Трудів". — Народне мистецтво. — Різні вісти. — Скісна лінія. — Лист з Відня. — Інтересна жінка. — „Зайтіть до нас на чай!" — М. Ф.: Святочні гостинці. — Жінки — жінкам! — Від Видавництва. — Приписи.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабієвича:

Тернопіль:

3.XII. Циганка Аза.

4.XII. Гейша (прем'єра), перший раз на українській сцені в Галичині. 993 6-?

Позів Підгаєччина! Дня 8. грудня п. р. о 9. годині з рана відправиться в парохіяльній церкві Богослуження з Панахидою за померших членів філії а відтак о 11. годині перед полуднем відбудуться Звичайні Загальні Збори філії. Громадяни, явіться численно! — *Видїл.*

Отсим складаю подяку Хв. Ком. Допом. політичним Вязн. за спасіну опіку в часі мого побуту в тюрмі. *Ярослав Барановський.*

Дякую рівнож Хв. Союз. Укр. Адв. за правну опіку, а зокрема ВП. Д-ру Глушкевичеві за оборону. *Ярослав Барановський.* 1—1

З Львівської Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил. Надзвичайні загальні збори філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові відбудуться в неділю 11. ц. м. в 6. год. вечером в домівці „Зорі" при вул. Вірменській 25. На дневному порядку справа вибору нового президіяльного виділу і реферат про завдання Філії у Львові й у львівському повіті на найближчу мету. Просимо всіх членів нашої Філії, а також делегатів усіх українських установ і товариств у Львові й повіті прибути на збори нашої Філії. — *Самойленко. Головний.*

Свято „Просвіти" в Ходорові. Дня 8-го грудня п. р. відбувається в Ходорові Свято „Просвіти". В 9-ій год. буде торжественна Служба Божа з проповідю, а після того святочна Академія в „Народньому Домі". Реферат про „Просвіту" виголосить голова Тов-а „Просвіта" М. Галущинський. До участи в торжественній Службі Божій і в Академії запрошується всіх Вп. ОО. парохів, читальняні видїли і членів читалень, а далі все громадянство ходорівської землі. День цей буде великим святом культури і єдности! — *Видїл філії Тов-а „Просвіта" в Ходорові.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ШУКУЮ посади до товариства з англійською мовою найкраще для дівчат від 12-ти літ. Зголошення під „Англійка". 1019 2-2

Свій до свого!

Нововідкрита тапіцерська робітня, солідно виконує **ковдри, матераци і всілякі тапіцерські роботи по найдешевших цінах.**

Лежанський Андрій

вул. Личаківська ч. 7., в брамі. 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЬОШІ і СНІГІВЦІ
марки „Tretorn" і „Pepege"
поручає в великім виборі
Спеціяльний склад
ЛІНОЛЕУМІВ і ЦЕРАТ
Леопольда Гааса
Львів, Легіонів 3. Тел. 16-45.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 45.
858 Переса'тлення Рентґенон 24—24

-- КИЛИМИ --
ВИРОБИ КОШИКАРСЬКІ ЗАБАВКИ в великім виборі
Повіцькі кани на ліжка, столи і т. д.
Народня штука, вироби терракотові — найдешевше получає
тел. 26-09
Людвік Гебедис КОПЕРНИКА 11

Конкурс

на посаду референта продажі штучних навозів, насінь і рільничих машин при Центрозоюзі у Львові, вул. Зіморовича 20.

Вимагані вищі торговельні студії і практика в торговельних підприємствах повищих бранж передовсім у кооперативних Централях краєвих або повітових. До подання треба долучити відписи свідоцтв і подати вимоги що до платні.

Зголошення до 9. грудня 1927 р письменно до Дирекції Центросоюза. 1031 2-2

ПРИЙМУ 2—3 студентки (студентів) з харчем на мешкання. Ціна приступна, вул. Вронських ч. 10 1 поверх двері 7. 1045 1—1

ХТО знає, що сталося з Петром Піховичем, який в останнє в маю 1919 р. подав про себе вістку з „Państwowego Szpitala" на Болонщині, — зволить ласкаво повести його дочці, Катерині Піхович, Львів Личаківська 5. Краєві і закордонні часописи просяться о передруки. 1045 1—1

ПОТРЕБУЮ інтелігентної, чесної і працьовитої женщини до ведення домового господарства і виховання 3 літнього хлопця. Писати з поданням условія: Київ, вул. Кентшинського 4. 1035 2—2

То не
яйце Колюмба,
але тяжке питко, а на"нове „Kompletta", який дає змогу экономічно приготовляти най вибагливішого смаку. Його зрумяніє скоро і гладкість переконається через кілька хвилин, коли уварить на"нове питко.
Чайник „Kompletta" оберігає заром той, хто ... за чаєм, маючи „Czajnik" заграничної вати 3 кг., коли ... дістане шуканнику, збанок на сметану або ... горнятко за пропалений ... вати 1 кг. Замовлення ... „Textil Company Ltd" Warszawa Okopowa 21-23.
СЕЛЯНИК

Д-р Стефан Федак
провадить повновно
адвокатську канцелярію
у Львові, вул. Сикстуська ч. 48.

МАҐАЗИН НАЧЕЛЮХІВ
О. Бережницької
Львів, вул. Пекарська ч. 47
поручає на кожний сезон гарні і елеґантні начелюхи по приступних цінах. 1013 2—4

Kalotrix
одиночий певний серединк против випадання і на ріст волосся
висилає за післяплатою:
о. д-р Теодор Вергун в Сокалі,
1042 або „Нар. Торговля" в Сокалі. 1-2

МЕБЛІ першорядних виробів красиво гравіровані, спальні, дубові спальні і ... жеські покої по дуже приступних цінах і на легших условіях — поручає фірма БРИК і ҐРИ ЕР — Львів 797 Ягайлонська 24 тел. 21-76. 3-5

ПОКІЙ умебльований з фортепіяном віддасть в наєм, Львів, вул. Голомба ч. 11 в. І. пов. 1029 3-3

ДИСТАРШИ в краю за свій склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський наслідник Ю. Домбровський — Д. Розважевський поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 17-?

Юліян Ломаґа — Львів.
СКЛАД вул. Сенкевича 9.
Тел. 28-74.

Заведення Механічні
вул. Піндого 2.
МАШИН І БЮРОЗІ
МЕБЛІ БЮРОВІ
ПРИБОРИ БЮРОВІ
Мультіпліватори. Машини до писання з видимим українським і латинським. Головний склад чорнила, кристал сидолових і додатків до машин биографічних. Механічне заведення для всякої реконструкції і направи машин бюровик.

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений й найбільшій годинникарській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Стародавні дамські годинники переробляємо на ручні. 36 41—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сінєнська ч. 14.
в Перемишлі, вул. Краківського ч. 63.
відлює на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у нотах від 10 до 600 кг.
225 Ціни приступні — спокійна ратами. 45—?

ВОЛІЧКИ „МАТАДОР", французькі гарсонки, Д. М. Ц. і ручні роботи найдешевше, бо вхід через сіни. Магазин ШТАМА, Львів, Сикстуська ч. 16. 984 Замовлення з провінції вчасно. 3-6

His Master's Voice
ці три слова означають на цілій земській кулі верхок технічної доскональности і прецізійности граамофонів та плит. Світової слави артисти Падеревський, Крайслер, Гайфец, Карузо, Флєта, Шаляпін, Руффо, Батістіні і інші виключно законтрактовані для повищої марки.
Останні таночні шлягери.
70 000 плит на складі.

Демонструється без примусу купна.
The Gramophone Ltd. London
Ген. Репрезент. на Польщу
ИОСИФ
Векслєр
рік основ. 1901
А-ШАДА
Маршалк. 132,
КРАКІВ
Фльоріянська 25,
ЛЬВІВ
Сикстуська 2.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10.

Ч. 272 (11.233). Львів, вівторок 6. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Більшовицькі делеґати в Женеві.

Львів, 4. грудня 1927.

Кілька разів уже брали більшовики участь у міжнародніх зїздах та конференціях, а все їх участь нічим не причинялася до успіху в праці. Зате намагалися більшовицькі дипльомати при таких нагодах спекти для себе якусь дипльоматичну печеню, але поза конференціями чи нарадами. Таким чином дійшли вони наприклад до відомого договору в Рапалльо, таким чином підготовляли грунт під навязання дипльоматичних і торговельних зносин зі західними державами. Не так давно взяли вони були між іншим участь в економічній конференції в Женеві, але там не вдалося їм нічого осягнути навіть поза конференцією передовсім тому, що саме тоді Англія предприняла відомі кроки в торговельному радянському представництві в Льондоні. На самій-же конференції більшовицькі дипльомати не тільки нічим порушуваних там справ до успішного кінця не зближили, але навпаки всю роботу конференції гальмували своїми теоретичними міркуваннями на тему реальної можливости істнування та розвитку побіч себе двох систем господарства: соціялістичного та капіталістичного. В тому напрямі поставили вони були й відповідну резолюцію, яка провалилася.

Тепер виступили більшовицькі дипльомати на женевському терені в ролі пацифістів. І виступили, треба признати, сенсаційно та рівночасно безнадійно, хоч що правда спричинили своїм виступом шум в усій світовій пресі. А на тому їм мабуть найбільше залежало. Бож це один з великих засобів пропаганди. Більшовики не люблять, коли світ мовчить про них. Вже сама їзда більшовицьких дипльоматів відбувалася серед шуму та уроблювання відповідних настроїв. Нота до польського уряду в справі Литви, побут Літвінова в Берліні, вкінці інтервю тогож Літвінова в справі роззброєння в самій Женеві, а накінець наспіло й саме засідання комісії для справ роззброєнь.

Прийшов до слова Літвінов, заступник наркома закордонних справ СРСР, і в першу чергу гостро скритикував всю дотеперішню працю Ліги Націй над роззброєнням, не забуваючи при цьому підкреслити, що в природі капіталізму нема ніякого нахилу до пацифізму, але навпаки є в ньому богато гонів до воєн і кровопролиття. Натомість одиноким щирим сторонником мира і пацифікації світа при допомозі роззброєння є СРСР, розуміється з пануючою в ньому диктатурою комуністичної партії. Незважаючи на те, що перед Літвіновим і його товаришами засідали самі капіталістичні „горлорізи", а в найкращому випадку представники „імперіялістично-розбишацьких" потуг, він все таки проголосив конкретні пропозиції в справі роззброєння, що складаються, як колись мировi тези Вільсона, з чотирнацяти точок. Ось вони: повне роззброєння всіх военних сил на суші, на морю та в воздусі, іншими словами, скасування армії і военної морської та повітряної фльоти; зниження всіх укріплень та знесення всяких військових установ; збурення усіх укріплених причілків та военних пристаней, що мають служити опірними пунктами для армій і фльот; заборона ухвалювання військових бюджетів; розвязання військових генеральних штабів; знесення всіх военних фабрик; законна заборона військової пропаганди; пацифістичне виховання молоді; законодавство на найгострішу карні санкції всіх переступств проти постанов в справі роззброєння.

Пропозиції без сумніву сенсаційні до тої міри, що внели в зачудування всіх учасників конференції. А їх примітивізм полілав на авдиторію так, що їй в першій хвилі відібрало мову. Одначе не треба думати, що й сам Літвінов трактував їх інакше. Бо й він застерігся, що хоч дехто може вважати ці пропозиції утопійними, то на доказ більшовицької щирости та безпосередности в тій справі він заявляє заразже готовість іменем СРСР підписати міжнародню конвенцію про заборону ведення газової та бактеріольогічної війни. Накінець запропонував резолюцію такого змісту: з уваги на те, що теперішні збroєння мають тенденцію збільшатися і тим самим доводити до збройних конфліктів, а також з уваги на те, що збройні конфлікти є для великодержав засобом до гнету малих народів і кольоній і накінець тому, що тільки цілковита ліквідація збroєнь може бути запорукою усунення воєн, сесія комісії по роззброєнні постановляє: а) негайно поступити до підготовки в подробицях розробленого пляну про загальне роззброєння на основі радянських пропозицій і б) найпізніше до березня 1928 р. скликати міжнародню конференцію в справі роззброєння, на якій продискутувати та ухвалити під а) згадані пропозиції. Літвінов поставив вимогу, щоби над цею резолюцією почати негайно дискусію, бо від її висліду залежить участь радянської делегації в комісії для справ забезпеки мира.

Коли відкрито дискусію всім учасникам, як у горі сказано, відібрало мову. Таке чудернацьке і чудовище було враження від пропозиції Літвінова. По інтервенції провідника, щоби зголошуватися до слова переміниася настрій мовчазливого пригнічення в загальний хохіт. І щойно сміх розворушив мізки та активність дипльоматів, що були досі заморожениими. Першим промовив Поль Бонкур, що схарактеризував виступ і пропозиції Літвінова дуже влучно. Обширні і прості пропозиції Літвінова — казав він — є всеж таки за прості, але з цього не повинен їх автор робити висновку, немов би їх тут трактували неповажно. Бо навіть негайне цілковите роззброєння в дусі радянських пропозицій не змінить, на думку Бонкура, нічого в теперішньому положенні світа, якщо не буде відповідних гарантій забезпеки.

Характеристика Бонкура стрінулася з загальним одобренням учасників. Та на радянську делегацію вона мабуть ніякого враження не зробила. Зрештою нащо їй рахуватися з такими дрібницями як те, чи назвуть її пропозиції примітивними чи наївними чи сенсаційно-утопійними, коли мета її виступу не роззброєння а щось зовсім інше. Більшовики те інше самим своїм першим виступом уже осягнули. Про їх пропозиції заговорив цілий світ, а це найважніше. Свою миролюбивість вони задекларували на міжнародній арені і з міжнародньої трибуни висували собі новий атут для пропаганди комунізму. Все інше для них не важне. Бо їх ніщо не спинить від мобілізації всього, не тільки свого (в межах СРСР), але й світового, пролетаріяту до хрестного походу проти „капіталізму і буржуазії" та до боротьби за диктатуру комуністичної партії у всіх державах. Коли-б наступило повне роззброєння, тоді та мобілізація відбувалаcяб куди лекше. Колиж його не буде, то вона всеж таки буде відбуватися тими самими засобами, що й тепер.

Італійський реванш.

(Від нашого кореспондента.)

Бігород, 27. листопада 1927.

Недавне одушевлення, викликане підписанням умови про приязнь з Францією, вмінилося зараз у югославянській пресі на новий неспокій. Немов у відповідь на підписання французько-югославянської (цілічної умови приязни Італія оголошує, що 22. п. м. у Тірані вона підписала військовий союз з Альбанією. Союз, котрий, як це видно з пунктів 1 і 4, зобовязує одну сторону дати у розпоряження другої всі свої військові, фінансові і всі інші засоби та примушує ділити долю, якою-б вона не була — і то, як це можна зрозуміти, не лише на випадок, коли одна із цих держав буде у становищі оборонної війни, але також і на випадок офензивної війни.

Ясно, що мова тут іде лише відносно Югославії, а не якої іншої держави, бо яку наприклад, допомогу може вчинити Італії Альбанія на випадок конфлікту з Францією, чи навіть немічною Австрією? Певно, що жадної. Нерівність сил Італії та Альбанії дають теж певне освітлення цьому союзові. Вже в попередньому тірянському пакті Італія загарантувала Альбанії, чи, вірніше, теперішньому її диктаторові Ахметові Зогу, підтримку не лише на випадок зовнішнього якогось нападу, але навіть і на випадок чисто внутрішніх неспокоїв. Отже підписання нової умови, котра простягається на двацять років з правом відмови лише на 18 або 19 років, не лише що не є викликана потребами Альбанії, а навпаки — фактично віддає її на цілих 20 літ під протекторат імперіялістичної Італії.

На вступі нашої статті ми зазначили між іншим, що новий тірянський пакт є немов би відповідзю на підписання французько-югославянської умови. Бо, дійсно, по кількох днях після проголошення одної ми маємо вже звістку і про підписання другої. Що це є частинною відповіддю чи реваншем, у цьому не можна мати сумніву, бо короткий речинець, який розділює між собою ці дві умови і за час котрого здавалося би було не можливо створити таку серйозну умову, видається неймовірним лише на перший погляд. Балачки про французько-югославянську умову тягнуться ще від 1925 р. і підписаний її не було ні для кого якоюсь несподіванкою взагалі, а ще менше для добре поінформованої Італії. Очевидно, знаючи про те, що ця умова буде таки вкінці підписана, завдяки тому, що Югославія зуміла використати відповідну ситуацію щодо Франції, Італія заздалегідь підготовила свій крок і тепер його лише оголосила у слушний час.

Та це більше офіційний, зовнішній бік справи, бо фактично він ховається у тій упертій боротьбі між Італією та Югославією, котра розпочалася майже з самого початку створення останньої з малої колись Сербії та про яку ми уже не один раз писали. Ця боротьба чим далі, тим більше показує, що до берегів Адрійського Моря упертим і незмінним кроком наближається страшне марево війни. Обидві держави в гарячковою напруженістю вглядаються кожним своїм рухом в їхня преса вже давно розпочала на своїх сторінках словесну війну. Для прикладу наведемо таку річ: Недавно відбулися у Бігороді засідання міністерської ради під головуванням короля Олександра. Явище дійсно цікаве внутрішнє у тутешньому житті. Коли місцеві урядові кола та преса повсякчас не зацікавленим королем справою бюджету, то італійська преса негайно спохопилася, що король особисто інтервенював в справі кредитів для залізниць, котрі стратегічно сполучили країни, що лежать при кордонній Албанії та Приморя з осередком держави. Це зрозуміло, бо Югославії не лише зі стратегічних міркувань, але і з чисто економічних потрібно багато нових шляхів, яких взагалі було дуже мало у Сербії. З одних і других причин Югославії потрібні нові залізниці з огляду на обєднання всіх територій держави. Будову цих шляхів Югославія частинно розпочала з самого початку, але в останній часи помічається дійсно деяка гарячковість у цім напрямі.

І протилежність італійському натискові на Балкани, Югославія виставила гасло: „Балкани для балканських народів, — до котрого в останні часи починає приєднатися Греція і зрештою з часом приєднається і Болгарія, хоча цьому і дуже перешкаджає Македонський Революційний Комітет своєю терористичною акцією. Зате Мадярщина — чим далі, все більше — схиляється на бік Італії і, як кажуть деякі звістки, навіть можна сподіватися у недалекій часі приєднання її до албансько-італійського військового союзу.

З міжнародного становища новий тірянський пакт є якоюсь загрозою загальному мирові і бігородський офіціоз міністерства закордонних справ, щоденник „Время" так характеризує цю подію: „Дала імпульс створила всі післявоєнні умови, а ідея війни викликала цей італійсько-альбанський пакт". Що відноситься до закордонної преси, яка за винятком спокійно-стриманого тону англійської преси, що є цілком зрозумілим, майже одноголосно осуджує новий крок Італії та бачить у ньому небезпеку для спокою не лише на Балкані, але і в цілій Европі.

Югославянська закордонна політика, чи вірніше, її чинники зустріли новий тірянський пакт спокійною стриманістю; бо для них він уже не був тією сенсаційною несподіванкою, як перший пакт, коли ще була якась віра у можливість мирного полагодження сусідських відносин.

В. Анський.

Неуцтво і поверховність.

„Українські партії на польських землях".

Від кількох днів в органі львівських направняків „Дзенник Львовскі" якийсь Зигмунт Зборуцький, як видно, „спеціяліст" від українських справ, розписується про українські партії в предовгих статтях під назвою: „Українські партії на польських землях". Рівень тих статтей неписокий, е це пересічні „домові вправи" львівської польської публіцистики, писані в стилю „widzimisię" під прапором неуцтва і поверховности.

Як довго ще йшла — так сказати — історична частина, запозичена з українських джерел, то ще не разило так традиційне польське неуцтво. Але скоро прийшлося заняти сучасним станом українських партій, то вийшов горох з капустою. Так напр. українська національно-демократична партія десь зникла зовсім після перевороту 1918 р. На перший плян висунулася „У-

українська Партія Національної Роботи"(?!).

„Поруч неї називається ще в р. 1919 з національно-демократичної партії „Незалежна Група Української Народньої Трудової Партії", пощо-правно називана „Трудова Партія".

Чи не зі зрозумінням річи написано?

Про Українське Нац.-Демокр. Об'єднання, яке є продовженням української національно-демократичної партії, перетвореної в р. 1919 на трудову, теж подано побіжні й поверхові відомости, як про якийсь новотвір, що з'явився, як „deus ex machina" Коли вже п. Зборуцький брався за таку тему, то щонайменше повинен був прочитати досить суспільну (хоч у подробицях не зовсім вірну) статтю про УНДО, поміщену в останньому випуску „Справ Народовоцьовних".

Багато нісенітниць написано теж про неіснуючу „Українську Соціялістичну Партію", в якій ніби то істнують дві орієнтації: самостійницько-українська і польська. А вже вершком поінформованости є відомости п. Зборуцького про „Сель-Роб". Довідуємося, що розлам у „Сель-Робі" наступив

„під впливом УНДО, внаслідок того „Волю Народа" втратило, а II місце занял „Сель-Роб-Лівиця", що поруч гасел помуністичних репрезентує і гасла старо-руські".

„Сель-Роб-Лівиця" раз фігурує серед українських партій, а другий раз серед „старо-руських".

Із „старо-руських" партій найзначнішою є угодова „старо-руська партія" під проводом Льва Черкавського, бо має не лише Ставропігію і Нар. Дім, але й тижневик „Голос Народа", що є органом „Рольничого Союза". А цей останній — то значна могутність, бо має 40 філій (на місці!) і „Кооперативний Союз", якого обороти від лютого п. р. виносять мілїон золотих, які „свічать про розвиток старо-руської ідеї".

Не меншою могутністю є й УНС, що став

„на грунті польської державности, розуміючи, що український нарід у Сх. Галичині підноситься матеріяльно й культурно тоді, коли льояльно братиме участь в будові польської держави. Українська інтелігенція початково була противна появі партій, однак тепер досить численно виступається до неї. Партія зорганізувала стопільканадцять віч, а газета має близько 3.700 передплатників(?!)".

УХО теж визвансувало у п. Зборуцького на політичну партію і то часкрізь угодову.

І такі нісенітниці містить орган, що хоче витворювати публичну опінію і надавати тон громадському життю.

З чаповзне коло.

Лев Чем [весьний redivivus?

Львівський „Народній Дім", величезне майно українського народу, від кількох літ находиться в зачарованому колі. Тими „чародіями", що воловодять важливою справою „Народнього Дому" були спершу вшехполяки, а тепер їх місце заняли „самопійні" диктатори. Одні і другі, відповідно до своїх потреб, висували то одну, то другу москвофільську групу підносячи їй в дарунок майно українського народу, вибираючи зпоміж неї служливих „правительственних комісарів".

Після господарки відомого вже Льва Черкавського, господарки, яка відбилася досить широким відгомоном в пресі і в громадянстві, становище комісаря заняв вимкнено чесний чоловік, директор гімназії Ярослав Вербицький. І хоч комісародержавство, навіть в руках найзвісніші людини, всетаки є ненормальністю, то тут була оправдана надія, що дир. Я. Вербицький збереже майно „Народн. Дому" до часу, коли вінці вдасться повернути до нормальних умов в одній з найбільших і найважливіших народніх установ, коли вінці вийде в життя фондація „Народнього Дому" з відповідальною управою.

Може так було би й сталося, якби не... вибори. Але саме вибори готові причинитися до віддачі національного майна в руки нового „правительственного комісаря", готового пуститися на бистрі хвили виборчих перевертів.

Ось що сповіщає на днях:

З прибічної ради комісаря „Нар. Дому" уступив д-р Т. Залїз. На його місце львівське воєвідство, без порозуміння з дир. Вербицьким призначило двох нових членів, розуміється москвофілів. Без сумніву, був не проти належіння. Дир. Верб. явився у воєвідстві і в розмові з референтом звернув увагу на непрактиковану поведінку влади, заявляючи, що з огляду на такий стан річей, йому прийдеться хіба внести резигнацію. У воєвідстві запевнювали його про повне довіря і просили, щоби не витягав резигнаційних консеквенцій. На тому провізорично покінчено справу. Та кілька днів пізніше п. Пісарський з воєвідства телефонічно покликав до себе дир. Вербицького. Він заявив, що Варшава домагається зміни на становищі комісаря та що з огляду на те булаб бажана його резигнація. У відповідь на те заявив дир. Вербицький, що не мають певності, чи керма „Нар. Домом" найдяться в чесних руках, він тепер не зрезигнує. Очевидно, влада може його усунути.

З цього всього, що за кулісами йдуть якісь торги, відбуваються пляси містерій, а в їх осередку справа „Нар. Дому". Одночасно глибоко скандальний „Дзвоник Львовскі" напередодні виборів величає Льва Черкавського і підносить могутність його „партії", в якої руках, мовляв, Ставропігія і „Нар. Дім". Відомо, що руки Черкавського в тїшкою білою від „Нар. Дому" віднято, але вони постій по до нього витягаються і то автоматично.

А одночасно Л. Черкавський готується до виборів. Ходять плітки поголоски, що він обіцявся в дух і прах розбити УНДО і Сель-Роб. Має не бути заповіджена „Дасшпік-ом Львовск-их" диверсія серед „меншостевих громадянств".

Але чи довго ще надбання і майно українського народу буде мясним куском в руках політичних спекулянтів? Українське громадянство не сміє допустити до подібних „гоцців кльонів". Найвища пора привернути правний стан в найстаршій українській установі. Хто хоче робити політичні диверсії, нехай їх робить за власні гроші, а не коштом народнього майна.

Вічевий дух.

ЛЬВІВЩИНА.

Дня 6. листопада п. р. відбулося віче УНДО в **Сорока**х к. Львова, яке скликали місцеві селяни на подвірю чит. „Просвіти". Віче отворив місц. господар Ілько Холод, до президії покликано Ілька Холода й Івана Лучишина з Сорок та Івана Дзюбика з „Каменопіля. Реферат виголосив голова Повіт. Нар. Комітету п. Іван Іщишинський зі Львова. Реферат на кооперативно-господарські теми виголосив дир. Ілько Лисий. На перше по війні віче в Сороках відбулося серед гарного настрою і протягнулося до пізного вечера. На жаль, селом ніхто не займається, хоч воно віддалене не цілих 6 км. від львівського трамваю і тільки 2 км. від зал. станції!

Того самого дня скликали громадяни села **Поршна** віче на гром. майдані біля читальні, в якому взяло участь ціле село. До президії вибрано Торбу Гриньа, Чабана Олексу і Піліха Миколу. Перший референт, студ. Ів. Кортинський, промовляв не цілих 20 хвиль, бо місц. комендант поліції заборонив йому проголошати промову під загрозою розв'язання віча. Другий референт, п. Ерстенюк Дмитро, реферував уже довше, бо майже пів години, але і його стрінула та сама доля. Після відібрання йому голосу поліція розігнала вічевиків кольбами. Скликати після того повірочні збори теж не повелося, бо поліція не дозволила селянам ніде зібратися. Що більше: розігнано навіть засідання управи і надзірної ради місцевої кооперативи! Селяни, згуртовані в читальні, кооперативі, „Лузі" в молочарні, просили скликати у них віче вдруге

ЖОВКІВЩИНА

На день 27-го листопада п. р. скликали громадяни Кунина, пов. Жовква, віче Національного Об'єднання в загород. Іосиф. Віче відкрив голова Повітового Народнього Комітету в Жовкві адвокат д-р Теодор Михайлівський. До президії вічевих зібрано місцевих громадян: Якова Матвійіва, Гриня Чапляка з Олеку Якимова. На віче прибули зі Львова: студ. Хом. Іосиф (не скінчив II. гімн. класи) і пп. кількох. Вони то обробили в Кунині кільканадцятьох недолітків, які на їх команду кричали ціле годинами: „Хочемо просвіти!" В цей спосіб не дали змогти десятковій Повітового Комітету УНДО п. Іванові Литвинському зі Львова виголосити реферат про політичне положення українського народу. Коли таки не помогли громилам вінці переконування промові Івана і д-ра Михайлівського, заявлено віче і п'ять-було довірочну нараду. З того виходить що кожде віче в громадах теперішнього повіту потребує відповідної підготовки. Муситъ про це подбати місцеві діячі, а ких обовязком не лише скликати віче але й обезпечити його перед вилазками своїх і чужих громил.

В ГУКИ ЧИТ.

Наші конкурси.

Жалуються наші молоді люди, що для них нема посад. Їдуть — мовляв — за границю, вчаться, здають патентів цілих пять і ще в валізі трохи, а вернуть до краю і хоч гинь...

Тимчасом так воно але не є. Треба тільки добре читати українські часописи, а нехто не пише, то завтра, не завтра, то за рік, за два, чи за десять — знайдеться певно для них місце як по-лання і час на нашій

Читаю:

„КОНКУРС

на посаду референта розділу дрібнопромислових приборів при (тут якась інституція). О посаду можуть убігатися ті, що мають вищі торговельні і правничі студії, довголітню заграничну практику і знання найменше трьох европейських та двох азійських мовів в слові і письмі.

Відзначені абсольвенти консулярної академії мають першенство. До подання належить долучити відписи свідоцтв від першої клясифікації починаючи і подати усіми подій".

(Підпис)

Або таке:

„КОНКУРС

на посаду сторожа при магазині старого заліза (назва інституції). Вимагані вищі торговельні студії, найменше десять літня практика в праці знання стенографії, каліграфії і фотографії, сильне здоровля і елібі вимоги. Кандидати, відповідності всім тим вимогам, будуть ще перед приняттям на тримісячну скусну

ФУТРА
вельні гуртом і детайльно
поручає знана фірма
СОЛОМОНА БАЧЕСА
вул. Краківська 6 пік осн. 1896
Тел. 21-28

М. ЗОЩЕНКО.

Коза.

VII.

В той день, коли телеграфіст зібрав у вузлики всі свої манатки і сказав: „Не поминайте лихом, Домно Павловно, завтра заберуся" — в той день все пропало.

В ночі Забежкін сидів на ліжку перед Домною Павловною і говорив:

— Мені, Домно Павловно, щастя важко приходить. Інші дуже просто і в Америку їздять, і кімнати винаймають, а я, Домно Павловно... Та ось, колиб я тоді не пішов був за прохожим, то нічого би й не було. І вас, Домно Павловно, не бачитиб мені, як своїх ух... А тут прохожий. Оголошення. Дівицям не турбуватися. Хе-хе, дуля яка дівицям, Домно Павловно!

— Ну, спи, спи! — суворо сказала Домна Павловна. — Набалакав і спи.

— Ні, — сказав Забежкін, підводячись, — не можу я спати, у мене, Домно Павловно, груди розпирає. Запал... Ось я, Домно Павловно, думку думаю... Ось коза, скажім, Домно Павловно, такого щастя не може відчувати...

— А?

— Коза, я кажу, Домно Павловно, не може відчувати такого щастя. Щож коза? — Коза — дурепа. Коза й є коза. Їй би, дурепі, лише траву жерти. У неї й справ ніяких немає. Ну, пусти її за Невський — сором вийде, непорозуміння... А чоловік, Домно Павловно, всетаки справи має. Ось, скажім, мене взяти. Недавно йду по Невському — гарбуз у вікні. Зайду, думаю, довідаюся, яка ціна того гарбуза. І зайшов. І всетаки чоловіком себе почуваєш. А щож коза, Домно Павловно? От хоч би і Машку нашу взяти — дурепа, дурепа й є. Чоловік і вдарити козу може і бити навіть може і перед законом відповідальности не несе, чистий, як стекольце.

Домна Павловна сіла.

— Яка коза, — сказала вона — інша коза в припадку і забуцати може чоловіка.

— А чоловік, Домно Павловно, козу палюгою, палюгою по голові, по козячій.

— Ну і коза, коза може молока не дати, як телеграфістові недавно.

— Як телеграфістові? — злякався Забежкін. — Та чого він ходить туди? Та як же не коза може молока не дати, коли вона дійна?

— А так і не дасть.

— Ну, це вже нісенітниці, Домно Павловно, — сказав Забежкін, походжаючи по кімнаті, — то вже... Щож це? То бунт виходить.

Домна Павловна теж встала.

— Щож це? — сказав Забежкін. — Адже ви, Домно Павловно, про революцію говорите. А як нагло коли-небудь, Домно Павловно, звірята революцію проголосять? Кози, наприклад, або корови, котрі дійні? А? Адже може таке статися коли-небудь? Почнеш їх доїти, а вони буцкаються, копитами по животах бють. І Машка наша може копитами... А хіба Машка наша, Домно Павловна, може забуцкати, наприклад, Івана Нажмудиновича?

— І дуже просто, — сказала Домна Павловна.

— А коли, Домно Павловно, не Івана Нажмудиновича забуцкає Машка, а комісара, товариша Нюшкіна? Товариш Нюшкін із мотора виходить, Арсен двері перед ним — будь ласка, мовляв, товаришу Нюшкін, а коза Машка, сховавшись, за дверми стоїть. Товариш Нюшкін — крок ступить, а вона підійде, та й тирк його по животі, з дурноти.

— Дуже просто, — сказала Домна Павловна.

— Ну, тут народ збіжиться. Канцеляристи. А товариш Нюшкін навіть дуже розсердиться. — „Чия, скаже, коза мене вдарила?" А Іван Нажмудинович уже тут задом вертить. „То коза, скаже, Забежкіна. У нього, скаже, крім того напроти призвища шість палочок". „А, Забежкін, скаже товариш комісар, ну — так він звільнений по скороченні штатів". І баста.

— Та що ти все про козу побріхуєш? — розсердилась Домна Павловна. — Ти що, в телеграфіста купив її?

— Як у телеграфіста? — злякався Забежкін. — Ваша коза, Домно Павловно.

— Ні, не моя... Коза телеграфістова. Та ти, пройдисвіте один, бавване собачий, чи не на козу націлився?

— Як же, — мимрив Забежкін — ваша коза. Ей-Богу, ваша коза, Домно Павловно.

— Та ти що, очманів? То ти на козу рахував? Я в туж мить наскрізь тебе бачу. Всі твої кишки виджу...

Незвичайно гнівна встала з ліжка Домна Павлівна і, прикривши ліжником розкішні плечі, вийшла з кімнати. А Забежкін приліг на ліжко, та так і пролежав до ранку, не рухаючись.

(Продовження буде.)

...у практику, по якій дирекція визнає чомусь опівню. Безпаби по трьох місяцях однако дирекція не повинна рішення рішенець безплатної практики продовжується о дальших три місяці.

До подання треба долучити відписи свідоцтв: студій, убожества, першої сповіді, моральности і правого ложа.

(Підпис).

Читаючи такі і тим подібні конкурси, я з дива не можу вийти, звідки в нас стільки варіянів, стільки прозаїзм на відносини.

Мало того. Навіть на ці конкурси люди негодують.

Що не — мовляв — до чорта за конкурс, коли є тільки те, що дирекція вимагає, а нема того, що дирекція має?!..

Сміємі маляконтенти!... Адже виразно стоїть чорне на білім: „подати условія пенсії".

Що виходить одному з другим написати: „подаю на початок 1000 золотих місячно"?!..

Тисячу, то він імовірно не дістане, але дістане тримісячної безплатної практики безумовно на 60 золотих ватягне.

А тоді розперезується і жий, як лиш душа забажає.

Зуман, правда, вірна, що такі конкурси появляються „оттак ніби, аби було", бо кандидат на дане місце вже давно є. Він і предложив уже відписи свідоцтв, докупно з нормальних плес, а інші предложить, як тільки доповнить решту студій.

Але і це не новинно злякатимуть детентів.

Пишучи часто подання, зароблять собі письмо, привчаться стилізації та правопису, а як колись стануть директорами, будуть писати „первоклясні" конкурси.

Галентіон Чіпка.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ
получає у великім виборі, фірма
АНТІН УЕЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИБ. КАМПАНІЇ.

Обіжник мін. Складковського. — Держ. урядовці у виб. комісіях.

Варшава, 4. грудня 1927.

Мін. внутр. справ Складковський видав обіжник до всіх воєводів під датою 2. грудня, який поручає воєводам поробити відповідні приготування і то вже тепер до надходячих виборів. Воєводи мають підшукати кандидатів на членів окр. виб. комісій а староств і предсідників м. рад мають зробити те саме. Воєводи мають представити міністрові кандидатів на виб. комісарів. Адм. власти І. інстанцій мають вишукати кандидатів на членів окружних виб. комісій. Громадські ради, пов. виділи й ін. самоврядні власти мають вибрати по трьох членів окр. виб. комісій і повідомити про це предсідника окр. виб. комісії. Адм. власти І. інстанцій мають поділяти повіти на округи голосування, визначити виб. льокалі а також урядові льокалі для окр. виб. комісій. Начальники громад мають складати списи виборців до сойму і сенату, при чому слід звернути увагу, що виборці до сенату мусять жити в даному виб. окрузі бодай рік, а виборці до сойму — від переходня оголошення виборів. Крім того поручає міністр компетентним референтам у воєвідських і староствських урядах, аби зазнайомилися докладно з приписами виб. ординації і всяких розпоряджень мін. вн. справ з 1922 р., що торкаються виборів.

Мін. внутр. справ передбачує, що треба буде покликати до життя около 18.000 окр. виб. комісій. Найти відповідну кількість кваліфікованих кандидатів може бути тяжко, тому конче є, щоби на ті становища покликати держ. урядовців. Тому м-стро внутр. справ відносилося до м-ства скарбу, освіти, комунікації, почт і телеграфів, щоби поручили підчиненим органам, аби урядовцям тих ресортів не робили ніяких трудностів у приниманні оферованих їм. адм. властями становищ членів виб. комісій. Письмо це подано до відома воєводів для вихісновання урял. персоналу названих міністерств.

У Варшаві є тепер у зв'язи з виб. кампанією: львівський, станиславівський і тернопільський воєводи.

ПОСОЛ ПЕРЕЙШОВ ДО СРСР.

Вільно, 4. грудня 1927.

Власти дістали вісти, що бувш. пос. Галас (давніший член „Вызволення", а останніми часами „линий") перейшов на більшовицький бік, бо боявся арешту.

ВСТУПНІ НАРАДИ В ЖЕНЕВІ.

Женева, 4. грудня 1927.

Бріян і Чемберлен обговорювали справи програми праць сесії Ради Ліги Націй. Поодинокі конференції Штреземан і Бріян, м. і, обговорюючи лит.-польську справу. Опісля Штреземан прийняв Літвінова і з ним теж обговорив цю справу. Вальдемарас заявив журналістам, що Литва готова порозумітися з Польщею, коли Польща признає її права. Бріян прийняв Літвінова. Розмовляли з годину. Кажуть СРСР не буде впливати на рішення Ради в польсько-литовськім конфлікті.

Литовський протест обговорюватиме Рада Ліги мабуть у вівторок, а опісля передасть його спец. комітетові.

ПОЛЬСЬКИЙ УЛЬТІМАТ.

Варшава, 4. грудня 1927.

„Ріпо" подає з Парижа, що мін. Залеський заявить Вальдемарасові, що коли він не згодиться взяти назад виленську справу з порядку нарад женевських нарад, вручить йому ультімат. Що це за ультімат, телеграма не каже.

ВАЛЬДЕМАРАС ПРО МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Барлін, 4. грудня 1927.

Вальдемарас в інтерв'ю з предст. „Д. Альг. Шт." сказав, що не буде відповідати на інтерв'ю і вражіння, які поробив Пілсудський про нього, бо форма і змісті інтерв'ю не є гідні кермуючого політичного діяча.

Біжа.

Гроші.

Лондон 8'86·00—8'7·75, канадійський долар 8'84·00—8'84·05, корони чеські 0'26·25—0'26·25, австрійський шіллінг 1'25·00—1'25·75, рум. леї 0'05·2—0'05·50, французький франк 0'34·5—0'35·10, швайцарський франк 1'71·25—1'72·0, англійський фунт 43'40—43'8', німецька марка 2.11·95, данський гульден 1'7·99. червінець 30·2'—31·00.

Золото: 20 кор. 36·40— 6·70 20 франків 34·3'—34·40, 20 марок нім. 42·00—42·50, 10 рублів рос. 46·70—47·20.

Срібло: кор. австр. 0·58·00—0·69·00, 5 кор. австр. 3·55—3·60, фльорин австр. 1·78—1·80, рублі рос. 2·90—3·00, копійки за рубель 1·45—1·5'.

Збіжжя.

Пшениця дворська 48·00—49·0, пшениця селянська 47—47·50, жито 38·2'—39·25, ячмінь броварн. 38·0—40·50, ячмінь на мливо 34·75—35·75, ячмінь пастівний 31·00—32·00 овес 32·5—34·25, кукурудза румунська 33·50—34·00, бараболі рафовані 4·00—5·25, фасоля біла 45—55, фасоля кольорова 4·00—5·00, горох піввістовий 60—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·5', солома 4·75—4·75, гречка 37·00—39·00, льон 68·00—71·00, рілак олеїнний 61·50—62·50, мука пшенична 4'-пр. 81·00—84·00, мука пшенична 00-пр. 76·50—77·00, мука житня 65-пр. 59·00 грінки кукурудзяні 5·—4, мука кукур. 36·25—37·5, отруби житні 26·00 2··50 отруби пшеничні 26·0—27·0, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 51—58, конюшина червона 265—295, мак синій 115—13', мак синий 85—105, мішки ютові, нові 1·70—1·80, мішки ужиті 1·20—1·60.

НОВИНКИ.

— **„Свято пісні" у Львові.** Ювілейний концерт „Свята української пісні" у Львові відбудеться дня 8-го грудня в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, бо сали Народнього Дому занята і II відмовлено, не зважаючи на шальні заходи Ювілейного Комітету. В програму концерту увійдуть — крім реферату д-ра В. Щурата — самі інтересні, переважно нові, досі неспівані обробітки нар. пісень на хор: Леонтовича, Козицького, Лисенка, Людкевича, Барвінського, Богуславського у виконанні трьох хорів: „Львівського Бояна", „Сурми" і „Бандуриста"; зідтак низка нар. пісень для сольоспіву в супроводі фортепіяну, (а також муж. хору) які виконає відома співачка А. Остапчуківна; вкінці дві інтересні інструментальні обробітки нар. мельодій: „Варіяції на тему купальної пісні", П. Козицького на струнний квартет, які були недавно виконані з успіхом у Харкові, та фортепіянові транскрипції нар. мотивів у виконанні проф. Т. Шухевича. Подробиці оголосять афіші. Білети продаються від понеділка (5. п. м.) в Книгарні Т-ва Шевченка.

— **Конференція епископів,** що зїхались до Львова, не скінчиться, як передбачувала програма: дня 3 го п. м., а продовжиться ще два-три дні. Епископ Фомишин, який виїхав у пятницю до Станиславова, приїхав на своє місце прод. д-ра Литвинського. Вчора, в неділю, епископи брали участь у вечірніх богослуженнях по всіх львівських церквах.

— **Львівська хроніка.** Львівський Банк Земян ліквідується, бо не дістав кредитів із сенаційного фонду для банків. — Біля Городецької ротонди на полі найшли пробитого вожем 26-літнього Ситника, безробітного; підозрівають, що його хтось пробив із помсти. — Жінка рівна на Жовківським 70, вирвала содомицу у розпуці, що її муж занимається.

— **Відгуки ревту, що не відбувся.** Рант, що мав відбутися 1. грудня п. р. в палаті на св. Юрі, в якій відзначано з почтів, поданих поодинокими епископами, вчасічена зацікавленим не лише між цими ґромадянством, але виявила відгомін і в польській пресі. Все заінтересовані скупчуються головно біля питання: Чому відкладено рант? Детективи з „Дзенніка Львовского" дошукали „правдиву" причину відкладання рантру. Стелося не тому, що митр. Шептицький запросив 200 осіб зі сфер уявительного духовенства й українських дівчів а новим поминенням представників властей і польського громадянства. Без сумніву, митр. Шептицькому йшло про політичну демонстрацію, на якій завізу полягалося (!!) кільох гр. кат. епископів. Виходячи із заложення, що Польща є завдана з Апост. Столицею поставовами конкордату, а собор скликано на зарядження і під зверхністю св. Отця — ті епископи спротивилися наміченому ігнорованню польських властей і громадянства, через що о. Шептицький в останній хвилі був примушений рант відкликати". Ось воно як, а ми й не знали, що конкордат обіймає теж такі справи, як рант і їм подібні історії. Ах „конкордатовий спеціяліст" нам не пасував, як на долові. А відтак і цікава поведенція тих епископів, які „противилися", входячи в компетенції господаря. На щастя, все не сталося тільки в уяві „сенаційного" детентива.

— **Львівський Дон-Жуан.** Молоді люди починають у Львові пускатися на пора бистрійу воду. 24-літній шліфяр Лутчин хотів використати свою молодість і принадами закоханим перед якимсь вдівцем, але за його пал віддзивувалась йому хатою, харчем і „конфекціон". Лутчин повторив по саму комедію з одною довірчивою та її донькою, поділивши свою добро на дві рівні половини. Мама та дочка були би годилися із цим станом ще довго, якби Лутчин не мусів оженитись з донькою наслідком свого роману. Тоді перша вдовиця, яку він покинув, пригадала йому його неналежність перед судом і предложила рахунок грошей замаячених від неї як задаток на шлюб. Суд признав уловлені, що Лутчин зяв її та опукав і рівна, що краще буде для нововенця, коли він лічне своє подружжя 7 місячною вязницею.

— **Важність Торговельної Школи.** Міністерство освіти заявило в справі важности свідоцтв з літньої Торговельної Школи розпорядком з дня 31. жовтня 1927, що ті свідоцтва слід уважати в державній цивільній службі за повністю середньої школи. Таким чином абсольвенти тих шкіл мають право займати становища урядовців II. категорії.

— **Карієра Махна.** Паризька преса подає до відома, що буйний отаман Махно, після довгої мандрівки по різних містах, починаючи від Варшави, опинився у Парижі. Його мали прийняти в тамошній радянській амбасаді у звязку з його останньою „евольоцією" — орієнтацією із поворотом на Радянщину.

— **Рекорди.** Варшавська статистика приносить одну рекордову цифру: на кожного мешканця цієї столиці припадає річно сім літрів 100-процентового спірту. — Фейлетоніст московської „Правди" Михайло Кольцов признається в цій газеті, що він обїхав Мадярщину, Югославію та Болгарію при помочі фальшивого англійського паспорту, який дістав від одної комуністичної організації. Інакше він не міг би був вибратись у цю подорож.

— **Чудасій.** У Любашівці, селі Наєплові, селянка Тимманка вродила хлопця з чотирома руками, двоголового і з чотирома грудьми. Місцеві селяни хотіли вкинути нежива немовля в ріку як „антихриста", але лікареві вдалось зберігти цю примху природи на радість природників.

— **Для шахістів.** Шахові змагання за мистецтво в СРСР за рік 1927 окінчились таким внеліком: 1 і 24 нагороду дістали Богатирчук і Романовський з 14 і пів пунктами на 20 партій, 3 і 44 Дум-Хомерецький і Мовень з 16 пунктами, 5 і 64 Ботвинник і Макогонів з 12 і пів і VII Ненаровів з 11 пунктами. Перший із цих Богатирчук — українець, автор підручника про шахову гру, виданого „Кнігоспілкою".

— **Словник російської революції.** Товариство бувших політичних каторжників рішило скласти перший словник діячів російської революції від декабристів по нинішній день. Уже тепер обраховують, що цей словник матиме тільки 200.000 позицій.

— **Літературний кутюк.** У Мінську почав видавати інститут для білоруської культури академічну бібліотеку білоруських поетів. Як перший том вийшли твори поета Максима Богдановіча, що помер у 1917 р. Видав його величайшу добутнє проф. І. Замотайло, підбираючи рецензії твори цього одного з білоруській літературі представника напрямку „мистецтва для мистецтва". У томі є 276 поезій білоруською мовою і 44 російською, а крім цього 12 епічних творів. Богдановіч мав незвичайно широку скалю настроїв і цікавився поезією російською, українською, польською, німецькою та французькою, підкладачи під вплив кожної із них. Він пробував усіх форм віршобудови і робив переклади із еспанської мови, сербської та японської. Усе це він встиг зробити на протязі 8 літ (1909—1917). Його передчасова смерть є великою втратою для білоруської літератури. Білоруське державне вид-тво видало 3-ій том збірних творів Янка Купала. У цьому є драматичні твори Купала", комедія „Паулінка", драма „Расцідае гняздо", фарса „Примаки" і трагікомічні сцени „Тутейшия". У найблизшім 4-ім томі будуть вібрані епічні твори Купала і його переклад „Гальки" Монюшка.

— **Примхи слави та щастя.** Тисячі малярів і різьбарів відбирав широку з Парижі свої твори із передсінників т. зв. Осіннього салону, найбільшої офіціяльної виставки, де писати на стінах є вже великою честю для артиста. Між тими тисячами знайшов теж невдачі один небувалий дебютант: 88-літній старець, який уперто хотів показати світові свої твори. Його найшов один журналіст у хаті і таким робом його ім'я стало відомим. Фернанд Серф став популярною особою, не з огляду на свій талант, а тому, що він є цікавим чудаком. Він малює тільки рибу і то природної величини. А мадам їх тому, що все життя був запятим рибалкою і реками пригадувався їм. Він не розуміє, чому люди люблять їсти риби а не люблять глядіти на них на образах. Репортер спитав його, чи він є щасливим, малюючи тисячі риб. Артист відповів, що був би щасливим аж тоді, якби управа „Одіяльного салону" дозволила йому на одній стіні повісити свій твір, про який він мріє. „Що-ж це за твір"? — спитав репортер. „Я хотів би намалювати хвіст правдивої величини".

— **Світова величина.** Група англ. промисловців під проводом Монда вернулась до генер. ради „грейд-уніонів" з пропозицією скликати конференцію, щоби добалансувати до промислового миру.

— У Ленінграді помер відомий економіст, проф. унів. В. В. Святловський.

— У Погданні появила секта, що пробує померших привести до життя; її практики викликали зруш. заворушення.

У Відні засудили на кілька місяців адміністраторів данника „Ді Штунде" і тижневика „Берзе" за монтажі різних підприємств, якими погрожували статтями. — Майно кн. Гогенльое переходить від 1928 р. на власність Чехословаччини. — Від 1. листопада до 1-го грудня 120 осіб пробувало з Варшаві скінчити самовбийством; 32 особи вмерло. — В Америці, винниці Конторські сидів мурин обвинуваченій у вбивстві білої жінки; юрба побила його з вязниці, облила нафтою та спалила. — В Австрії найшли на дні Дунаю екзаменіцу голову передісторичного чоловіка. — У Нью Йорку вмер колишній сурмач армії Гарібальдія в 86 р. життя; він народився в Америці як ингент орхестри.

Театри.

Міський великий театр:
5-го 7·30 г. веч. „Для щастя" Ст. Пшибишевського.
6-го „Для щастя".
7-го „Паганіні" (по цінах до половини зниженних).

Міський „Театр Новин":
5-го „Доріна".
6-го „Доріна".

Кіна.

„Апольо": „Коли мущина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Берримон і Дольорес Кастельо.
„Палес": „Наполєон" Абля Ганса.
„Лев": „Гегемія кохання", (Брилянт Орлов) з Гібсоном, Петровичем, Евою Кастнером.
„Фатаморгана": „Вишмінкована жінка".

Дописи.

РАДЕХІВЩИНА. *(Громадські вибори в Сушні. — З життя села).* Вибори до громадської ради в селі Сушні відбулися при кінці червня ц. р. Тоді вибрано радників 31 українця і 1 поляка, котрий попав у раду при льосуванні при рівності голосів. Поляки і деякі дворські приналі внесли протест, котрий очевидно узгляднено. Другий раз відбулися вибори 8. і 9. листопада. Хоч цим разом змінено місти голосуючих після за давнє староства і при виборах був присутній заступник старости, не помогло таки нічого. Вибрано на радних 30 українців і 2 поляків, котрі рівнож попали в раду аж при льосуванні. Стрічено тепер ще одного радного, зате підібрано богато лучший склад українських радних. Листа поляків і дворських приналів перепала. Оба висліди виборів свідчує село своїй свідомости й організації, дро що кажуть кілька слів. Культурний та економічний стан Сушні є високий, про що свідчать такі організації: 1 читальня „Просвіти", 2) аматорський гурток, 3) хор, 4) „Сокіл", 5) спілка взаїмної допомоги, 6) кооператива „Єдність". Спілка взаїмної допомоги в бирає пай в твердім зерні і збіжем помагає своїм членам. В останніх роках громадяни звернули найбільшу увагу на економічну організацію села, бо знають, що чим богатша одиниця чи нація, тим більша цінність вносить вона до своєї і загальної культури. Кооператива „Єдність" розвивається добре, тепер купила дім за 600 доляр., і велика це сума для села, одначе при належнім зрозумінню клича „В своїй хаті — своя сила" удасться певно скоро виплатити довг, спричинений купном. Але всі місцеві громадяни й уроженці Сушна інтелігенти зложили від себе свою лепту. — *Сушенський.*

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НА ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ.

З Державного Рільничого Банку.

КОМУНІКАТ.

З уваги на оголошення розпорядку президента Річпосполитої з дня 18. жовтня 1927 про стабілізацію золотого, як також розпорядку з дня 5. листопада 1927 про зміну грошевого устрою (Д. У. Р. П. ч. 87 з р. 1927, поз. 855) Державний Рільничий Банк у зв'язку з виданими ним промесами, які стверджують признання позичок в застави них листах, подає отсе до відома:

Позички в заставних листах, заінтабульовані до дня, в якому увійшов у життя розпорядок президента Річпосполитої з дн. 5. XI. 1927 у справі зміни грошевого устрою, себто до дня 8. XI. 1927 включно, буде Банк виплачувати, оскільки довжні скрипти визнано і вписи іпотечні виконано згідно з вимогами Банку, заключеними в промесах. Таким чином для одержання виплати позички не потрібно в тих випадках робити в довжних скриптах та у іпотечних вписах якихнебудь змін, що випливали би з введення нової монетарної одиниці.

Якщо до дня 8. XI. 1927 включно позичок не заінтабульовано і довжних скриптів не вістано, то на основі виданих до того часу промес можуть бути здані довжні скрипти під умовою, що в тих документах суми позичок у золотих в золоті, записані в промесах Банку, будуть, згідно зі ст. 14 вище цитованого розпорядку президента Річпосполитої з дн. 5. XI. 1927, перераховані на устійнені в тім розпорядку золоті в золоті в такій ревізії: 100 золотих в золоті, записаних у промесах Банку, рівнятиметься 172 золотим в золоті, очищеним у ст. 14 і 16 згаданого вище розпорядку президента з 5. XI. 1927.

Отже як у довжнім скрипті так і в іпотечних вписах повинні бути подані як номінальні суми позичок в золотих у золоті суми, одержані з перечислення, подані в повних золотих у золоті; надто вказівочний уступ довжного скрипту (уст. I. д) слід заступити таким уступом: „д) Як сплати процентів і додатку на адміністраційні кошти, так і сплати капіталу, а також усі належності з приводу нижчішної позички, довомурані готівкою, зобовязуюся доповнювати в польській валюті на основі рівновартности 000/3332 грама чистого золота за одного золотого в золоті, і то або польськими золотими монетами, або іншими платничими засобами, які мають правну силу сплачувати зобовязання без обмеження квоти; при тому ця рівновартність буде обчислена у спосіб, указаний у ст. 16. розпорядку президента Річпосполитої з дн. 5. листопада 1927 у справі зміни грошевого устрою".

В особливішім випадку, коли довжний скрипт зроблено перед днем 9. листопада 1927, а іпотечні вписи мають бути доконані після того речинця, той, що бере позичку, муситиме злагодити додаткову декларацію, якої зразок Державний Рільничий Банк пересилає повному, хто бере позичку; інтабуляція слідує тоді в новій валюті на основі давнішого скрипту і поданої декларації.

Висота амортизаційних рат, поданих у взорах довжних скриптів, долучених до промес, не підлягає зміні там, де рати подано процентово, себто зазначено, що довжник зобовязується сплачувати позичку в піврічних ратах, з яких кожна має виносити: золотих в золоті 4,43 при речинці уморення 30-літнім, золотих в золоті 5,06 — при речинці уморення 20-літнім, зл. золотих в золоті 7,50 — при речинці уморення 10-літнім від кожних 100 золотих сумі номінальної позички. А якщо рата подана в сумі постійній і точно означеній, то треба її також перерахувати на основі відношення: 100 давних золотих в золоті рівнається 172 золотим в золоті новім.

Вкінці Державний Рільничий Банк зазначує, що оскільки той, що бере позичку, не заінтабулював її перед днем 9. листопада 1927, то до додаткових промес залучається нову заяву Банку про установлення кавції для заспокоєння претенсій власників заставних листів, виставлених на позичкові суми в новій валюті.

На позички, виплачувані по дні 18. жовтня п. р., будуть емітовані заставні листи, виставлені на золото в золоті в/г нової валюти.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. п. Караш-невича:

Зоорів:
6. XII. Гейша.
7. XII. Ніч нашого життя.
8. XII. Маруся Богуславка.

Поморяни:
9. XII. Вій.
10. XII. Вихрест.
11. XII. Маруся Богуславка.
12. XII. Гейша.

Готується до постановки: Катерина, Пісні в лицях, Аскольдова Могила і Румунське весілля.

Українське Крайове Товариство охорони дітей пригадує, що анкета в справі опіки над молодіжю відбудеться в четвер, дня 8. грудня ц. р. в год. 9:30 в домівці при вул. Бляхарській ч. 11 І. пов. Проситься о численну участь. — *Головний Видїл.*

Комунікат Філії Т-ва „Просвіта" ім. Шевченка у Львові. Дня 14-го грудня 1927 р. відбудуться в салі Т-ва „Бесіда" в „Народньому Домі" при вул. Рутовського на першому поверсі надзвичайні Збори філії Т-ва „Просвіта" ім. Шевченка. Початок зборів в год. 6-ій вечером. На порядку нарад: 1) Просвітний реферат, 2) Вибір відпоручників філії на збори Товариства „Просвіта". Право участи в зборах філії мають згідно з постановою статута Т-ва „Просвіта" § 10 буква „А і Б" звичайні члени Товариства „Просвіта", які мешкають у Львові і на його перефериях, а які виробляли членську вкладку до Т-ва „Просвіта" за минулий і бжучий рік і читальні через вибраних відпоручників (§ 46 Б). На кождих 50 членів вибирає читальня одного відпоручника. — Львів, дня 4. XI. 1927. — Видїл філії Т-ва „Просвіта" ім. Шевченка.

Свято „Просвіти" в Турці. Заходом філії „Просвіти" в Турці н/Стр. відбудеться в дні 8. грудня 19 7 Свято „Просвіти" з такою програмою: 1) 9. год. рано Служба Божа і панахида за померших членів „Просвіти" в пар. церкві. 2) 11. год. Звичайні загальні збори філії „Просвіти" в Турці н/С. в салі „Народнього Дому". Проситься конечно делегатів читалень „Просвіти" і членів з турчанського повіту явитись на це свято. — Видїл Філії „Просвіти".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДИВАНИ, ліжники, портєри, **фіранки**, меблеві матеріали по фабричних цінах **В Д Ч К** площа Марійська 5, І поверх. 911 10 20

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Рапапорта

Яєва Масса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й випимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка.
1006 Полекши в сплатах. 4—5

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: біли корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і біленя зубів. — Приступні ціни — догідні услівя. 794 35—?

Тисячі заразливих недуг чигає на Тебе на кожнім кроці! Тобі грозить виснаження — передчасна смерть!

Врятує Тебе.

Скарб з оровля і Життя

ТІЛЬКИ 9 зол.

„КНИЖКА ПОЖИТОЧНА" ЛЬВІВ, Мурарська 9

Заява.

Отсим заявляю, що я не є членом УНС. і ніколи нам не буду.

Володимир Чужа ий.

Тернопіль, вул. Кохановського ч. 6.

Тайна відкрита!!

Найпевніша дорога до сніжної білости.

Раніше думали, що чудова чистота білля здобувається силою, себто тертям, як це давніше уявляли собі з гордістю ґаздині дому. Скільки білля марнувалося! Не кажучи вже про дорогий час і про непотрібно наболілі руки. На щастя, ці часи минули невідклично, коли при нафтовій лямпі, яка коптить, бідні ґаздині проводили цілі ночі над тертям білля, з гордістю, що перуть його в раціональний спосіб, а тим часом нищили його, але не мали другого виходу.

Тоді не було ще RINSO.

Замочіть і виполочіть і досить.

Чотири способи:

1) Розпущення RINSO в горячій воді.
2) Мочення білля.
3) Полокання, 4) Розвішування.

RINSO до домашнього прання продаване тільки в зелених пачках.

КУПОН

До п. Л. Рейда Варшава, головна пошта, поштова скринка 472.

Прошу прислати мені безплатно пробний пакет Rinso.

Імя та прізвище .....

Адреса .....

.....

D. 6. (Проситься виразно писати)

ВІВСЯНА КАШКА

Quaker Oats

ІДЕАЛЬНО ОЧИЩЕНА

додає сил всім схорілим. Спеціальну полекшу приносить недужим на цукрицю.

Поручають її лікарі цілого світа.

Представництво:

КАЗИМИР ЛЮБІНЕЦКІ

Львів, Подлевського 7.

ЛІКЕРИ зробить дома може кождий **ЛІКЕРИ**

у 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. І. МУШИНСЬКИЙ** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 43—?

Подяка.

Отсим висловлюю щиру подяку Вп. п. д-рові Д. Сассоверові, Львів, Коперника ч. 7 за уміле переведення мені операції шоки.

Винницька Петря.

Подяка.

Отсим складаємо сердечну подяку Вп. Панові Іванові Станівчому, артистові малеревi з Білобожниці за артистичне, солідне, в дусі народнім — виконання мадярських робіт в церкві парохіяльній у Винятинцях. За Комітет церковний: *о. Олександер Костецький* парох, *Василь Гіровський* привізор церковний.

Купіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10

Ч. 273 (11.234). Львів, середа 7. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Белгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Як довго ще?

Львів, 6. грудня 1927.

Справа „Нар. Дому" є одною з найболючіших справ нашої дійсности, є відкритою раною на організмі нашого народу. Тільки подумати: національне майно, складане й накопичуване цілими десятиліттями, майно, якого призначення — служити національній культурі, духовому розвитку української нації, служить всьому іншому, тільки не згідно зі своїм призначенням. В довоєнній добі москвофільська мафія, яка заперечувала українську культуру, яка негувала українського духа, повергала величезні засоби „Народнього Дому" на пропаганду й утвердження національного ренегатства, на зупинення розвитку українського народу. А діялося це завдяки підтримці і протекторатові поляків взагалі, а ашехполяків зокрема, в яких інтересі була політика: „divide et impera".

Рішення всіх законних інстанцій до найвищих включно про повернення національного майна українському народові, про уконституування фондації „Народнього Дому", не могли бути здійснені, бо на перешкоді стояла польська адміністраційна влада в Галичині з „цісарським намісником" на чолі. Початки нормалізації відносин у національній фондації „Народній Дім" зазначилися у воєнних роках, коли москвофільські ватажки опустили своє становище і подалися за російською армією. Одначе інсталяція польської влади у Сх. Галичині не лише перервала цей процес, але й витворила крайно ненормальні, просто нечувані відносини в управі національною фондацією. Польська влада почала вести політику „симпатій" коштом українського національного майна, стараючись знищити організаційні основи українського народу в ділянці не лише політичній, але культурній й економічній. Одні організації розвязувано (як „Січ"), другі переслідувано (як „тайний" український університет), треті девастовано інфляцією й девалюацією (як фінансові й економічні установи), четверті підривано шляхом нахидуваного обезпеченевого монополю (як Т-во взаїмн. обезпечень „Дністер"), пятим ставлено безчисленні терепони адміністраційного характеру (як „Просвіті" і „Рідній Школі"), а „Народній Дім" віддано в посесію москвофільським могіканам, тримаючи їх на коротенькому комісарському мотузку. А все те діялося під стягом „культурного й економічного піддвигнення українського народу".

„Народній Дім" є справжньою національною фондацією, на яку складався увесь народ. Його майно, всі його засоби, згідно з інтенцією ініціяторів і жертводавців, основників і творців цеї національної установи, мали служити культурному розвиткові цілої нації. „Народній Дім" по своїй заложенні і призначенні мав бути українським національним інститутом, як польський національний інститут ім. Оссолінських. Різниця між ними тільки та, що „Нар. Дім" фундував увесь нарід, а інститут ім. Оссолінських одна людина, один діяч, індивідуальний мецинат. А наслідок? Наслідок такий, що польська фондація служить всьому польському народові, а фондація всього українського народу служить одному гуркові, одній кліці „духово спорідненних" людців, які на спілку з нашими національними противниками працюють проти українського народу, всупереч волі фондаторів, які навіть допускають ло девастації національного майна. Від шести літ чергуються в „Нар. Домі" тзв. правительственні комісарі з урядовців і москвофільських ватажків. Від шістьох літ міняються в управі москвофільські кліки і клічки, серед яких заслуженою славою втішається комісародержавство відомого „фільмового мецената" Льва Черкавського. І колиб справді сфільмувати шестилітню історію управи „Нар. Домом", колиб відповідно освітлити всі впливи (ашехпольські і „санаційні"), колиб заглянути за куліси і на денне світло витягнути „культурну працю" тієї споневіряної установи, ренегатсько-денаціоналізаційну й іншу місію „комісарів", — то справді ми малиб фільму в американському стилі.

І тепер знову наростає зміна на становищі „комісаря" української національної установи. Таж живемо в часах „санації", яка не обмежується до власного громадянства, але змагає до своєрідного „універсалізму". А „санація" має свої окремі моральні засоби, розпоряджає владою і сплою. До того вона заповіла дивершю з огляду на вибори. Тому й на чоло установи з виключно культурними цілями повинен вернути муж довіря польських політичних чинників, а її засоби повинні бути використані не лише на ренегатство національне, але й політичне.

Чи може бути більша іронія, досадніша брутальність, нагляднішій насміх? Хіба ні! Але чи можемо ми безучасно приглядатися цим неймовірним „гоцкам-кльоцкам", вичинюваним роззухваленою „санацією", яка вступила в сліди ашехполяків, сіючи довкола себе моральний розклад?

Ми довго ждали на поворот до нормальних відносин у „Нар. Домі", на припинення стану „тимчасовости", на управильнення господарки, на повернення засобів національної установи на цілі культурного розвитку українського народу. Та наша віра в закопість була безосновною, а наша терпеливість даремною.

Як довго ще триватиме такий стан? Як довго ще польські чинники на спілку зі служивими москвофільськими ватажками будуть розпоряджатись майном українського народу?

В створених умовинах, коли респектується тільки законні формальности, а нехтується сутю правовости, важко відповісти на поставлені питання. Бо по суті над „Нар. Домом" виконується насильство. Та ми мусимо щонайменше зазначити, що ми не є безучасні до цеї справи, що ми не є байдужні до неї. Українське громадянство мусить піднести голос в обороні своєї споневіряної установи, мусить залунати одностайний зов:

Привертіть правний стан в „Нар. Домі", введіть в життя фондацію „Нар. Дому", віддайте народові його майно!

Не роззброєння, а війна.

Конференції для роззброєня радять, а держави й народи зброяться.

Саме закінчила свої наради в Женеві комісія для роззброєння, що, як усі попередні, закінчилися нічим. Говорено богато на тему роззброєння, арбітражу і т. п., але не вирішено нічого конкретного, що могло би мати якусь практичну вартість. Погодженося тільки на тому, що найближча конференція в цій справі збереться в половині березня 1928 року.

Відносини в повоєнній Европі такі, що конференції для роззброєння ще довго будуть відбувати безцільні наради, а їх можливі ухвали не матимуть ніякого практичного значіння. Бож сліпий бачить, що цілий світ зброїться у прискіпшеному темпі й нагально, не питаючи про дозвіл нікого, найменше Ліґу Націй чи якунебудь конференцію, що радить над роззброєнням. І нічим іншим, тільки звичайною, до того гіркою, фразою є те, що з приводу останньої конференції для роззброєння заявив д-р Бенеш кореспондентові „Прагер Прессе". А заявив він ні менше ні більше, тільки те, що людство стоїть перед останньою фазою приготувань у справі роззброєння, бо, мовляв, створення нового комітету безпеки усуне всі накопичені труднощі на шляху до роззброєння. Треба тільки, щоб гарантії безпеки поставлено у відповідне відношення до роззброєння, а для цього потрібне якнайбільше взаїмне довіря між державами і справжня практична робота щойно вибраного комітету безпеки. Д-р Бенеш думає, що цей комітет зможе виконати наложену на нього задачу в кількох найближчих місяцях, після чого предложить ясні, прості і конкретні плани роззброєння кожній окремій державі. Він вірить, що формула і зміст предложень будуть такі, що кожна держава зможе їх перевести.

Не наводимо дальших місць того інтервю з д-ром Бенешом, бо сам він при кінці його вважав за відповідне зробити застереження, що він свідомий тих труднощів, які лежать на шляху великої ідеї людства: його роззброєння. А труднощі ці, як сказано вище, в тому, що всі менші й більші держави світу приготовляються нині не до роззброєння, але до війни, що у їх взаєминах не видно ні тіни якогонебудь довіря, тільки навпаки: одно недовіря, коли не ненависть.

І як тут вірити запевненням д-ра Бенеша, що людство є напередодні загального роззброєння? Адже вистане навести тільки кілька цифр, щоб усвідомити собі, як далеко Европі до роззброєння, тій самій Европі, що в недавній світовій війні втратила кільканацять міліонів найкращого людського матеріялу і близько 40 проц. свого майна.

В цілій Европі відбуваються тепер зброєння в таких розмірах і в такому темпі, що давні, передвоєнні приготування до війни в порівнанні з нинішніми є майже діточою забавкою. Навіть дрібні, бідні держави зброяться горячково і стараються присвоїти собі всі нові технічні воєнні здобутки й винаходи. Мілітаризм поширений нині вже й на жінки і діти: навіть школи є сьогодні в значній части казармами, в яких молодь обох полів обучується воєнного ремесла. Очевидно, повоєнний мілітаризм зріс не лише чисельно, але й технічно. Так прим. ціла австро-угорська монархія, починаючи війну в 1914 році, мала всього 28 літаків; нині одна Чехословаччина має їх у чинній службі круглo пів тисячки.

Загалом техніка зброєнь на суші, морю і в повітрі зробила в останніх роках гігантичні поступи. Як сильно зброяться держави, видно найкраще по їх бюджетах, що у львиній части йдуть на військо, з великою шкодою для школи, народнього здоровля — взагалі для людської культури. Ось Франція мала в січні ц. р. 727.500 людей у 32 білих і 12 кольорових дивізіях і в 5 дивізіях кавалєрії під зброєю. Французька артилерія складається з 357 батерій легких, 386 тяжких і 50 батерій для повітряної оборони. Машинових крісів легких має Франція 19.344, тяжких 15.600, танків тяжкого калібру 2.568, боєвих літаків 1.615. Така мала держава, як Чехословаччина має постійно під зброєю 120.000 війська, 347 батерій гармат, 6.462 маш. крісів легких, 1.162 тяжких, 60 танків і 500 літаків. У такому самому відношенні до числа населення озброєні майже всі держави світу, з виїмкою Німеччини, Австрії, Мадярщини й Болгарії, які зате мають силу-силенну всяких боєвих формацій різних добровольців під фірмою товариств спортових, пластових, б. учасників війни і т. д.

Якжеж з уваги на отсі страшні цифри можна вірити, що наближається час роззброєння людства? І хто думає серіозно про саму можливість роззброєння, поминувши всяких мрійників-ідеалістів і нереальних фантастів? Людство є напередодні не роззброєння, але дальших нагальших зброєнь і дальшого пильного приготування до війни.

Перед виборами.

Ще журба про блюк неполськых народів. — „Санатарм" потішають себе і роблять дивершю. — „Організації народові" на свиді.

Виборчий блюк неполськых народів не дає спокою всім польським партіям і групам — від найправіших до найлівіших. До півофіційних, опозиційних, реакційних, ліберальних і соціялістичних органів приєднується і екупана недавно в „очищуючій" воді маршалківського суду над Корфантієм, християнська „Ржечпоспотіта". Блюк неполськых народів це ніщо інше, тільки „напад на Польщу".

„Польські меншости, тобто різного походження, своїх цілей і національних інтересів, різного і партійного підкладу, єднаючись в один табор, тим самим виступають проти держави, бо єдина їх можливість тільки спільна ненависть до Польщі й охота шкодити їй".

Очевидно, все це є наслідком „упривілеєння" неполськых народів поштом „польського стану посідання на пресах", здобутого кривавим знищенням цілих поколінь.

Ту саму мережку думок розвиває й центральний орган ашехполяків „Ґазета Варшавска Поранна", зазначуючи, що створення виборчого блюку неполськых народів — це „замах на Польщу і польськість" що — мовляв — „меншости" роззухвалилися уступчивістю попередніх урядів та що їх змаганням є перетворити Польщу в „національної" держави на державу національностей.

Цікаво, що реакційно-шовіністичні польські органи турбуються „негармонійністю" інтересів між „мен-

постями". Чи не краще і доцільніше було би ту справу лишити ініціяторам і контрагентам блоку. Нехай вони самі ломлять собі над тим голову. А що торкається „уступчивости" і „привілеїв", то ми не хотіли-би бути такими злобними, щоби їм з глибини душі побажати таких „привілеїв" коли-небудь в будучині.

„Санаційна" преса, яку найглибше заболіло створення виборчого блоку непольських народів, починає потішати себе його неповністю. „Казовбовістю". Вся її увага зворвена тепер на диверсійну акцію серед непольських народів. Як старається „санація" провести диверсію серед українського громадянства, загально відомо. Одночасно її увага звернена на жидів. Крім покращаної реєстрації заяв д-ра Райха і тов., вона заповнює свої шпальти поклепами і відозвами асимілляторів. Львівською асимілляцією, яка заключала все жидівство триматися польської урядової клямки, піднесли великий крик і лодзькі асимілятори. Накликають вони контрреформ жидівство, щоби відвернулося від блоку, бо

„польське жидівство відродиться лише завдяки тим, що його будуччину бачать у розвиті держави, бо вони зуміють здобути довіря і підтримку громадянства (польського) і великого будівничого держави марш. Пілсудського та його уряду".

Погрози „санаційних" органів на адресу контрагентів блоку непольських народів викликали деяку консернацію серед німців. Лодзькі німці поспішилися зі заявою льояльности, що польська преса характеризує досадно словами: „Богові свічка і чортові огарок".

Поза виборчим блоком непольських народів іще не завершено жадного іншого блоку. Між польськими партіями ведуться важкі переговори, які звільна поступають вперед. Головно позначилися два великі блоки: робітничо-хлопський (пепесівців з „Визволенням") і реакційно-шовіністичний. В справі цього останнього „Пяст" веде переговори з одного боку з хаделками, а з другого зі „Звіонак-ом Людово-Народовим". Великі труднощі в обох випадках справляє устійнення пропорції мандатів.

Наскільки блокування на польській національній території стрічає непоборні труднощі, настільки чемає під цим оглядом ніяких перепон для польських партій на українській і взагалі „кресовій" области. В цій справі вже право-центрові польські партії прийняли одноздучні постанови, а дня 4. ц. м. ґенеральчне рішення виніс „Звіонзек Організацій Народових Малопольскі Всходней". А саме постановив він

„звернутися в горячим закликом до всіх національних польських партій, щоби в огляду на небезпеки, які загрожують польськости в Сх. Галичині і на окраїнах з боку ексменів, ворожих польському народові і державі, виявили солідарну поставу та спільною виборчою листою доказали, що в цій пресажній для будуччини Батьківщини хвилі дорожчою в для них справа польського народу і держави від усіх партійних оглядів й інтересів"

Отже наші противники єднаються, а ми?

Що їх болить.

Вороги української книжки.

Пишуть нам:

„Ілюстрований Курєр Цодзєнни", що виходить у Кракові, вмістив дуже (ч. 325) на „Українську Книгарню" в Чорткові за те, що вона ширить українську книжку між нашим народом. При тому дістався і читачам української книжки, які зверстою вдався в понятті цього органу в чимсь нечистим, цічемним, нетактним, як висококультурні читачі книжок польської. За притоку до нападу на „Українську Книгарню" в Чорткові й любителів української книжки взагалі поступила кореспонденткові „Ілюстр. Курєр Цодзєнни" обвістка, що підприємці напис на конвертах книгарні має тільки український і цілковитий текст. Нічого перевертнього польського шовінізму тим відходить просто від себе, що якась там українська книгарня в Чорткові посміла аж до тої міри знехтувати „дишь пальстопов" і провокує українсько-цінецьким текстом своєї фірми на конвертах і картках найсвятіші почування кожного справжнього поляка... Справді, не такого в світі не бувало!

Недавно злов той самий орган напав на крамаря вистави української книжки в Станиславові. Вшехпольське патріотичне око станиславівського кореспондента того органу не могло спокійно дивитися на український транспарент про виставу, розвішений на початку вул. Голуховського, і він запротестував проти того, що крамарі вистави важилися не зробити в такому польському місті, як Станиславів. Ще й закликав кпину проти них!

Ці два дрібні приклади з останніх днів говорять нам дуже прочисто про те, з якою то нетерпимістю й злістю ставляться польські „культуртрегери" до наших найневинніших культурних починів і заходів, про політичні й не згадуючи. Їх дратує й болить навіть вистава української книжки, навіть фірмовий напис української книгарні! Справді — польський шовінізм не має собі пари ніде в світі!

При тій нагоді варто би всеж таки поставити таке сирове питання: Скільки українських інтелігентів купує і читає той самий „Іл. К. Цодзєнни", який у відношенні до нас проповідує тільки злість, злобу ненависть? А друге: Як відгукнулася наша читаюча публіка на отсі напади польського напівболєтичного органу і скільки українських книжок купила по наших книгарнях у місяці книжки жовтні?

На перше питання даремна чекати нам відповіди, на друге повинні відповісти заінтересовані книгарні. Зокрема цікаво було-б прочитати відповідь на те питання „Української Книгарні" в Чорткові, яка в місяці книжки розвала була відповідну пропаганду, видала спеціяльні афіші і т. д.

Чортківський.

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

III. Хто мав би переводити обслідування районів.

Для експедиційних обслідувань можна було-б використати передовсім персонал Української Господарської Академії в ЧСР. в часі літніх ферій (як то робилось і робиться в других країнах), та інжинірів і студентів високих с.-господарських шкіл та університетів. Потрібні для таких експедицій кошти мусіли-б дати самоврядні установи та кооперативні організації, сполучившись у краєві чи воєвідські „союзи краєзнавства". Дехто може сказати, що це все справи занадто теоретичні, які для практичного життя не мають ніякої цінности. Така думка була-б глибокою помилкою! Це справи наукові, то правда, але матеріяльна користь від них просто необчислима. Що це так — свідчить досвід Київського та Чернігівського Земств, які, маючи в руках мапу ґрунтів, мали можливість зекономити видатки на будівлю декількох досвідних станцій, а це вже одно виносило мільони карбованців.

Отже не відкладаймо цієї справи на довго! Розпочинаймо роботу по дослідженні наших земель вже зараз.

IV. Сільсько-господарська досвідна справа.

Один з перших кроків систематичної агрономічної допомоги у всіх державах світу є організація сільсько-господарських досвідних установ, які мають за завдання детально дослідити місцеві умови господарювання і відповідно до них підшукати найдоцільніші напрямки та способи господарювання, найпридатніші для даної місцевости сорти с.-г. рослин та породи с.-г. тварин — взагалі накопичувати так звані „місцеві знання". Але не тільки накопичити, але все здобуте через с.-г. школу, с.-г. пресу, через агрономів передати населенню. Може де-кому здаватись, що це все зовсім не потрібне, що досить укінчити порядну с.-госп. школу десь у Берліні, Відні чи Москві, щоби мати потім можливість успішно господарювати в будь-якій точці земної кулі. Зновуж таки й це глибока помилка! Дійсно такі високі сільсько-господарські школи, як Берлінська, Віденська, Московська готували і готують агрономів для різних країн світа, навіть для Китаю, Індії, Туркестану. Ці школи дають молодому агрономові загальне розуміння агрономічних заходів і загальну методику переведення їх в життя. Але вони не дають вказівок про те, який саме напрямок мусить взяти господарство в тій чи іншій місцевости, яких саме заходів вживати — це все мусить бути встановлене на місці, після детального студіювання місцевих умов господарювання — умов місця та менту, а це студіювання найзручніше переводити приноровленим до того с.-г. досвідним установам.

Врешті набралося стільки матеріялу, с.-господарська наука так розрослася, що стало необхідним не тільки спеціялізувати агрономів по певних галузях сільського господарства, по певних агрономічних фахах, але й самі с.-г. школи та с.-г. досвідні станції приноровлювати до умов того району, для якого вони будуть працювати та до тих ділянок сільського господарства, які мають підстави розвиватися в цьому районі.

Трудно підрахувати в грошевих одиницях ту матеріяльну користь, яку дають населенню с.-г. досвідні та селекційні установи. Можна лише навести деякі обрахунки, що приблизно показують скільки саме населення недобирає з свого поля тому, що не ходить коло землі так, як ходять коло неї на досвідних с.-г. станціях.

Наприклад, в районі Сумської досвідної станції на Харківщині справа представляється так, що сама досвідна станція збирала жита 24,06 сотнарів з десятини при найкращому врожаю, в тойже час зі селянських ґрунтів збирали по 10,9 сотнарів жита. Різниця в недоборах селян наглядна.

А 1921 року один тільки Уманський повіт недобрав біля 3,000.000 карбованців, а таких повітів на Великій Україні більш як 100!

Так само нові сорти сільсько-господарських рослин, що їх виводять на селекційних станціях приносять величезний зиск господарюючому населенню і державі.

Так наприклад: в Канаді Ч. Саундерс 1903 р. вивів шляхом схрещування галицької пшениці з твердою калькутською сорт пшениці „Маркіз", що є відпорний проти іржі і має надзвичайно гарні хлібопекарські прикмети. В сучасний мент „Маркізом" засівають в північній Америці біля 6,000.000 гектарів. По обрахунках Р. Булера збільшення добробуту населения від заміни старих сортів „Маркізом" сягає 80,000,000 долярів річно. В Англії проф. Віфен шляхом схрещування головчастої пшениці „Мастер" з українською „гиркою" вивів сорт „Літль Джосе", відпорний проти іржі. Сорт цей дає 40 бушелів з акра, замість 36, які давав „Мастер", себто на 11 проц. більше.

В Німеччині Гайнріх фон Лосов 1894 р. вивів Петкуське жито. По підрахунках Пфлюга збільшення врожаю жита від заміни місцевих сортів „Петкуським" треба оцінити в 30,000.000 золот. нім. марок річно. Це підрахунки зроблені до війни — тепер їх треба значно збільшити. Роботи Гопкінса та інш. по схрещуванні відпорного проти фільоксери американського винограду з невідпорним европейським привели до створення цілої низки сортів так званих „прямих продуцентів", що з одного боку не бояться фільоксери, а з другого — дають так само добрі овочі, як европейські сорти.

На українських станціях виведено перед війною богато сортів пшениці та кукурудзи, які давали 20 до 70 відсотків більше врожаю ніж перед тим поширені місцеві сорти.

На Кубанській селекційній станції агр. Пустовойт вивів сорт гонвушника, що давав пересічно з десятини (гект.) 25 сотн., себто на 90 проц. більше місцевих сортів.

Організація досвідних установ розпочавшись в 40-х роках минулого століття у Франції (Бусенго) та Англії (Льоза та Джільберт) перекинувсь в 60-х роках до Німеччини, Америки та інших держав. На Україні перша досвідна станція (Полтавська) зорганізована була 1884 р. В сучасний мент на Великій Україні маємо 5 краєвих великих досвідних станцій (Радомишльська, Київська, Харківська, Катеринославська, Одеська) та біля 20 районових с.-г. станцій і досвідних піль. Крім того є ще 12 селекційних станцій Цукортресту — разом біля 40 досвідних установ. Всю цю могутню сітку збудували або приватні особи й організації (с.-г. общества) або Земства за допомогою уряду*)

По цей бік Збруча справа стоїть значно гірше. Досвідні станції тут лише тепер починають закладатися, але в цій галузі не бачимо ніякого обґрунтованого, продуманого плану. Враження таке, що кожний комітет хоче мати свою с.-г. досвідну станцію. Це пережили колись і повітові земства Великої України, але досить скоро вони обєдналися в цій справі з губерніяльними Земствами, за спільні кошти переводили обслідування ґрунтів по цілій губернії і для кожного головного типу ґрунтів збудували по одній районовій с.-г. досвідній станції (на 2—3—6 повітів одну). Так повстали станції Радомишльська та Уманська на Київщині, Новозибківська та Носівка на Чернигівщині та інш. Будова кожної з цих станцій коштувала біля 120.000 долярів, річні видатки на кожну станцію сягали 20.000 долярів. Хібаж міг кожний повіт підняти на себе такий фінансовий тягар? Краєві-ж станції будувались декількома губерніяльними Земствами на спілку. Наприклад Київську будували Земства Київське, Поліське, Волинське за великою підпорою уряду (75 проц. видатків). Очевидно, що й по цей бік Збруча треба йти тим самим шляхом, добре обміркувавши наперед скільки тих досвідних с.-г. станцій потрібно і де саме їх будувати.

Персонально я рахую, що потрібно чотирі краєвих с.-г. досвідних станцій: в районі Ковеля (Поліська), в районі Львова (Галицько-Волинська), в районі Станиславова (Карпатсько-українська) та в районі Кишинева (Бесарабська). Число і місце районових досвідних станцій трудно було-б встановити зараз, доки нема ще детальних мап ґрунтів та клімату. Але приблизно їх можна було-б наміти коло більших українських міст, а саме в районах Холму, Берестя та Пінська для Полісся, в районах Луцька, Кременця, Тернополя, Рави Руської і може Перемишля для Галицько-Волинського краю, в районах Дрогобича, Ужгорода, Чернівців і може Коломиї для Карпатсько-українського гірського краю, в районах Сорок та Акерману для Подністрівя — разом 12—14 районових станцій. Звичайно цей плян треба було-б виконувати поступово протягом декількох літ, засновуючи спочатку лише досвідні поля і поступово прибудовуючи до того лабораторії, фахові відділи і т. інше.

Але підготовку для цієї акції треба розпочати вже зараз. Вже з найближчої весни треба закласти сітку колективних досвідів (спроб) на українських землях по цей бік Збруча по єдиній програмі, треба розпочати обслідування ґрунтів на підсумки літературних матеріялів. Не можна нашому громадянству відмахуватись від цієї справи, що „це, мовляв, справа уряду"! Уряд мусить так як і в других державах підмогати цій справі фінансово та прав-

*) На жаль і по цей бік Збруча на галузі агрономічної допомоги населенню українізована — вона також цілком в руках поляків. Поляки на теперішньо-українських землях — це виконавці ще недавно галицької української руки.

УТРА
ДЕШЕВІ і ДОБРІ
тільки у
Артура ПАЙЦЕРА
Тел. 49-72 ЛЬВІВ Тел. 49-72
ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

но, але ініціятиву, заінтересування, вусить виявити саме українське громадянство через громадське самоврядування, філії „Сільського Господаря", повітові кооперативні союзи, „Просвіти" й інші наші організації. В противному разі на наших землях досвідні станції зявляться, будуть побудовані за українські гроші, наші господарі будуть платити на них величезні податки, а станції будуть розробляти питання, цікаві для кольоністів, але не для корінного населення. Найкраще-ж, на мою думку, закласти для згаданої цілі окремі фахові комісії „по сільсько-господарській дослідній справі" так у Львові як і на місцях, щоби вони цю справу належно простудіювали.

Орґанізаційний рух

Повітовий Народній Зїзд у Бродах.

В понеділок, дня 28-го листопада п. р. відбувся у нас в салі Товариства „Самопоміч" Повітовий Народній Зїзд, який попередила панахида за бл. п. Кіра Теодора з Клекотова, члена Повіт. Нар. Комітету й заслуженого селянського діяча Врідишин. Участь у Зїзді взяли 32 громади через своїх делегатів, яких нараховано 75. Зборами проводив голова Повіт. Нар. Комітету п. Вислоцький Олександер, селянин з Лешнева, секретарював д-р Чировський, місцевий адвокат. Вислоцький зложив звіт з пів'ярічної діяльности Комітету і в докладі підчеркнув великий вклад праці в підготовку виборів до громадських рад. Звіт приняли зібрані з одобренням одноголосно до відома. З черги виголосив реферат про політичне положення українського народу делегат Центрального Комітету п. Еретенюк Дмитро зі Львова. В рефераті поясняв рівночасно програму партії, її боротьбу з ворожими агентурами білих та червоних хрунів, а зокрема в історичному освітленні виказав, що орієнтації на чужі сили — це самообман, бо одиноким державотворчим чинником — це сили самого українського народу, які до пеї пори неорганізовані чекають на їхню організування. Рівнож обговорив бесідник підготовні завдання українців до соймових виборів. По рефераті доповнено Повіт. Нар. Комітет і на місце бл. п. Кіра Петра зібрані вибрали п. Войтовича Івана з Лешнева. В дискусії забирали голос п. Войтович Іван, п. Вислоцький Олександер і д-р Чировський. Зїзд закінчено відспіванням національного гимну.

Повітовий Народній Зїзд в Долині.

Дня 29-го листопада відбувся в Долині Повітовий Народній Зїзд. Взяло в ньому участь понад 150 делегатів, головним чином селян і міщан (священиків було 3) і гуртом долинської незалежної інтелігенції. Провід Зїзду спочивав у руках о. Держанї (голова), Матійцева Прокопа з Белеїва і Гладуна Михайла з Міяуля. Секретарював д-р В. Івашкевич. Реферати виголосили д-р В. Горбович. Референт Центрального Комітету) і д-р Ол. Дерещ. Референти обговорили сучасне наше положення, справу майбутніх виборів, справи організаційні, шкільні, господарські (необхідність відновн Філії „Сільського Господаря"). Після короткої дискусії вибрано Повіт. Нар. Комітет з д-ром Ол. Дерешом на чолі. Зїзд пройшов при незвичайно високому відомі учасників. Слід зазначити, що в останніх часах у Долинщині поступає оживлений рух на кооперативному і просвітному полі. На жаль, сільська інтелігенція відіграє в ній праці дуже малу роль. Участь у громадському житті бере ледви кільох священиків, а з учителів 2—3. Уся ціжа праця спочиває на плечах молодих селянах і гуртку долинської інтелігенції.

Відгуки дня.

Штука життя.

Тільки панському братові пробачається крім булешшину в Галичині і Володнимирі.

Справдяє хтось політичні іменини — тобі ні вигляду не робить, уладжує репрезентаційний раут — довідуєшся про те тиждень опісля, складають листу посольських кандидатів — до тебе підходить хіба за партійним податком.

Так все і все, що вранці життя тобі остогидне і ти зі злости сам стаєш себе на листу... львівських самовбийств.

А чому воно так?!...

Бо ти не здобув мудрощів нашого життя, не піддержав тайн життєвих успіхів, не знайшов способу бути вдячним і пожаданим.

Першою умовою до цього є просіяти дев'ябудь у якунебудь палїярну раду. Найдуже чи не буде шкільна рада „Товариства опіки над безпомічними собаками", чи „Товариство плекання памяти мертвородженых земляків" — палїярна рада все є палїярна рада. Звук цього слова такий милий для вуха кожнього і має стільки поваги в собі, що хто вже належить до якоїсь палїярної ради, має не менше право до титулу радника, як дехто до редактора.

Коли вже хтось опинить у палїярній раді, мусить за першу ціну зберігти лінію, бо в противним випадку всі зусилля нінащо. Під загрозою звихнення цілої карієри не вільно тай забирати голосу, але все слухати мовчки і пізнїйше головою пастухом і вробинати „дзвучне лице".

Приповідка: козак знає та мовчить — має тут найвище припорядкування... Зайва річ додавати, що козак може вічостісінько не знати, але коли мовчить, то виглядає так, немов би знав.

Помовчавши отак два-три роки на засіданнях палїярної ради — ти маєш уже вироблену марку розумного, второваного і — що найважніше — марку доброго Сосідина.

Тоді вже ніде тобі як по масні. Не минає й рік як не буде товариства, банку, кооперативи де не був би ти членом палїярної ради. А знаменито, що з палїярної ради до управи в нас навіть ніяк прокму нема — твоє будуччина запевнена.

Маючи кількадесять посад, кількадесять титулів спокійно доживатимеш віку.

Твої останні дні життя будуть опромінені поетом, що посмертна згадка про тебе буде повна титулів аж до самого долу і ще на цінці стоятиме: і пр. і пр.

Це одно.

А друге, що після твоєї смерти вороги твої напишуть таку боротьбу за опустілі посади, що ти в гр. ґ мало не вирви зі смику.

Галичанин. Чінок.

Вибори до сойму 4-го березня, — до сенату 11-го березня 1928.

Варшава, 5. грудня 1927.

У „Дз. У." з дня 5. грудня оголошено розпорядження президента держави з 3. XII. п. р. про вибори до сойму і сенату. На основі уст. 12. вип. ординації до сойму, яка є в законі з 28. липня 1922 (Дз. У. ч. 66. уст. 590) і уст. 9. вип. орд. до сенату, що є в законі з 28. липня 1922. (Дз. У. ч. 66. уст. 591) зарядкую вибори до сойму і сенату Річпосполитої. Голосування до сойму буде дня 4. березня 1928, до сенату 11. березня 1928. Вип. чинности мають перевести у речинцях поданих у вип. календарику, заключеним до отсього розпорядку. Підписані: през. Мосціцький, през. ради міп. Пілсудський, міп. справедливости Мейштович, мін. внутр. справ Складковський

ВИБОРЧИЙ КАЛЕНДАРИК

Варшава, 5. грудня 1927.

У виданім „Дз. У." видруковано вип. календарик, який передбачує всі речинці поодиноких чинностей. На основі того календарика дня 15. січня 1928. минає останній речинець виложення списку виборців до перегляду, дня 24. січня 1928 відбувається оголошування держ. ліст кандидатів, 3-го лютого головна вип. комісія оголошує в „Монітор Польськім" держ. лісту кандидатів. Згоджені держ. ліст кандидатів.

В СЕРЕДУ ВИЇЗДИТЬ ПІЛСУДСЬКИЙ ДО ЖЕНЕВИ.

Варшава, 5. грудня 1927.

Виїзд марш. Пілсудського до Женеви вже порішений. Марш. Пілсудський виїздить у середу 7. грудня з шефом військового кабінету міп-ства війська ґенерал Бека. Поїзд. Вапава-Длуготовський не їде до Женеви. У звязи з нападом прем. Пілсудський приняв увільнюючого міп. закорд. справ Кнода, який злав йому докладний звіт із міжнар. положення із подрібним узглядненням справи лит.-польського конфлікту.

48 СЕСІЯ РАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ.

Женева, 5. грудня 1927.

Шв. Аг. Тел. подає: Під проводом през. ставлінка Каталі Ченг-Ліга зібралася нині Рада Ліги Націй на 48. сесію. На внесення Чемберлена відложено справу мадярсько-румунського конфлікту до найближч. сесії.

СТРІЧА ЛІТВІНОВА З ЧЕМБЕРЛЕНОМ.

Женева, 5. грудня 1927.

Розмова між Чемберленом і Літвіновом, що тревала годину, не довела до позитивного вислїду. Обі держ. мужі розмовляли на тему напружения дипл. взаємин між Англією і СРСР. Чемберлен потвердив представлені недавно в порозумінні з прем. Болдуїном умовини напружения дипл. взаємин між обома державами. Літвінов не міг дати формального приречення на деякі домагання, поставлені Чемберленом. Тому розмова не довела до унїзнення поглядів.

РОБЕРТ БРКО В ЗМОВІ ПРОТИ МУСОЛІНІЯ.

Рим, 5. грудня 1927.

Арештовано тут знаного італійського письменника-драматурга Роберта Брко.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·86·00—8·87·75, канадійський долар 8·84·00—8·84·05, корона чеська 0·26·25—0·26·25, австрійський шіллінг 1·25·00—1·25·75, рум. лея 0·03·25—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·25—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·80, німецька марка 2.11·95, данцігський гульден 1·72·99, червінець 30·25—31·00.

НОВИНКИ.

— **Свято пісні у Львові.** У вчорашнім оголошенні про свято пісні у Львові пропущено через недогляд імена виконавців струнного квартету Козицького, яким є Вп. п. професора В. Муз. Інституту: К. Перфецький (І. скр.), д-р Кристальський (ІІ. скр.), Вп. п. І. Полляк (віолї) і П. Пшенічка (чельо). Маємо надію, що доповнення сповістки стоїмо іменами, які говорить самі за себе, збільшить інтерес для концерту, не більше до самого твору.

— **Кобилянську запрохують на Радянську Україну.** Один із наших товаришів, що бере живу участь у літературному русі на Радянській Україні прислав листа, з якого випросуємо таке місце: „Дуже сумно довідей Кобилянської. Все закуплено із заходом кооперативного видавництва „Рух" будинок і заплачено гроші, а документи переслано через Прагу в Чернівці. Наркомос уладив пенсію в сумі 75 долярів місячно, 250 долярів на монументну пам'ятникову книжку, запрошує її приїхати на стало на Рад. Україну, забезпечивши її до кінця життя, а коли вона не зможе на стало приїхати на Україну, то просить приїхати безплатно лікуватися на Кавказ чи Крим. Вийде альманах у честь Кобилянської. „Рух" видав повне видання її творів під редакцією І. Левицького".

— **Втомлені життям.** Одна неділя принесла дві молоді жертви; у готелі „Континенталь" отруївся гімн. учень Арон Рибенце, а на вул. Адамовій ч. 20, 23-літня жінка шофера Головінського. Причини обох самовбивств покищо невідомі.

— **Катастрофи й нещастя.** Великий землетрус на острові Целебес знищив багато домів, убив 14 осіб і ранив 50. — Біля Шільона загорілась велика фабрика; згоріло багато машин. — У Дніпровську у залізничній катастрофі 7 осіб убитих, 20 ранених.

— **До власників реальностей у Львові.** До 1. січня 1928 р. обовязані всі власники реальностей у Львові вмінити дані уживані номери на блашані емітарки (пушки). Приписані емітарки виробляє дуже солідно українська блахарська фірма А. і В. Лазь у Львові, вул. Оссолінських ч. 14 і від кватирі за продані емітарки жертвує 5 проц. на „Рідну Школу". Тому наші громадяне повинні купувати у цього блашані емітарки не тільки для того, що тим самим докладають і свою цеглину під будову рідного шкільництва.

— **Снятин європеїзується.** Снятин дістав електричне освітлення. Мешканці міста не відмовляли такої несподіванки до останньої хвилини. Неділя львівська вулиця на окраїнах зітхали тужливо, тому вона не лежить у середині Снятина.

— **Горна історія.** Львівська преса заповідає цікавим необичну сенсацію на найбільшій дівці в митній уряді від довгого часу працювала громада людей для добра власної кишені. Кількох урядників у змові фабрикували фальшиві документи про крам, що переходив мито і 66 проц. з мита ставали собі за труд. Урядові виконували ні функцій у порозумінні з членом фахової цензури. Вся справа вийшла наверх випадково, коли до неї не хотів приступити один із урядовців. Поки що розміри цього злочинства ще невідомі, та вже нині відомо, що вся ця історія пахне панамою.

— **Столичний звіринець.** Варшавська поліція напала на слід двох домів тайних сходин, де збиралась молодиці із працюючого товариства, з ненормальними нахилами. Також приїхані, що хотіли погляпути на людську менажерію і малі якої дані, нишо обдирувала їх злобна природа, щоби наслідувати звірята і їх перевтілювати у звірячих інстинктах. Разом уся ця компанія складається з кількадесяти осіб.

— **За багато лікарів.** Союз німецьких лікарів приспособлений як отсторонувати поклики до молоді, щоби вона не вибирала собі медичної професії. Статистика каже, що тепер є в Німеччині 40.000 лікарів, на 6000 більше як перед війною. 2000 лікарів, що скінчили свої студії, недопущені до виконування практики в касах хорих, що є головним джерелом доходу лікаря у 80 проц.

Михайло ХАМУЛА
ЛЬВІВ
Пл. Трибунальська І.
Телефон 49-84.
Поручає КИЛИМІВ
великий вибір
1039 Позір на нову адресу! 1-2

— **Як застрілили Троцького?** Аж тепер відомо, звідки по світі прийшла вістка, що Троцький застрілений. Вона взяла свій почин із такого інциденту описаного в „Известіях". 7-го листопада вечером після демонстрації опозиціоністів, у Москві, пішла чутка, що Троцького вбили. „Був випадок із мітінґівцем, який виконуючи інструкції, не хотів пропустити авта, де їхав Троцький з товаришами. Вони не мали потрібних пропусків і хотіли пробитись до рядів демонстрантів. Мілїціонер мусів вистрілити в — воздух. Тоді авто вернулось в інший бік". А вітер понїс „плітку" уже в інший бік і вона літала цілу європейською пресою так довго, аж її не вбили замість Троцького.

— **Гаспажа Зубкова.** Шлюб сестри кайзера, княжни Вікторії Шавмбург-Ліпне мав непримітний вигляд. Княжна втратила не тільки право „цісарського дому", але й права пів. підданства. По міжнародним законам жінка, яка виконить шлюб за чужинця, стає підданою тої держави, що й муж. Зубкова — бідненька по приїзді радянської влади і не має ніякого підданства, коли не рахувати того, що стає підданою своєї жінки. Його жінка відтепер находитиметься в тій же ситуації, що він і її зможуть навіть висилити як чужинку.

— **Мілїони божевільної.** У Лондоні почався перед високим судом процес із претенсіїв до англійської корони в сумі півтретя міл. фунтів штерл. Процес ведеться за спадщину Марії Лепік, що померла ще в 1795 р. Цю спадщину приписали тоді невинному з двох причин: Лепік була неврівноваженою донькою і тому кревняки, яким вона записала майно, не були її пропихами, далі: вона вмерла божевільною і тому не могла законно заповідати своєї останньої волі. Майно перейшло в державний скарб, а король Джордж III. передав його на власність адміралові Хав. Аж 15 літ тому в архіві лондонського костела св. Мартина найшли документ про цілий родовід Марії Лепік. Шлюб був зовсім законний, але вони чомусь таїли про нього. Це романтичне подружжя вперед 150 літ зміїне зовсім юридичні підстави запові Марії Лепік. 10 осіб має претенсії до цього майна, що нині розрослось до мілїонів. Дивне, що англ. суд не пропхав справи передпивенком, а розглядує її з незвичайною совісністю.

— **Назви життя.** „Вестмінстер Газет" оповідає цікаву пригоду англійського офіцера, що втратив під час війни память і цілком тепер відмінився сам від себе. Це сам проф. унів. в Упсалі, Гадстад Дуанер, що в 1916 р. вступив як добровольець до англійської армії. Він служив раніше в армії шведській, але на ній пробився в ній кар'єрі і сподівався пробитись й тут.

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
поручає:
Знані зі своєї доброти і чистоти вироби а то: Чекоряди десертові, сметанкові і знамеиті молочні, як також звичайні для господарських цілей.
Для вибагливих смакунів першорядні чекоряди та-кож великий вибір знаменитих карнельків
Як спеціяльність дієтичними поживами поручаємо чекоряду з САЛІБРОЗОМ для шкірово недужих дічничу і відживляючу

час війни. У січні 1917 р. на німецько-французькім фронті його найшли в окопах після вибуху міни і відвезли в шпиталь. Він не міг собі пригадати нічого про свою особу і його назвали капітаном Монтальтом на підставі найденого при ньому папіру з цим прізвищем. Видужавши зі ран і пересвідченим, що він американець в англ. армії, в якій служив досі. Приділений до штабу і там зазнав нещастя: признаний інвалідом дістався пенсію звід. офіцера. Він оженився з англійкою і мав двоє дітей. Одного дня в кав'ярні він почув розмову у чужій мові, яку розумів. Це була шведська мова. Зацікавлений, що він розуміє її, хоча ніколи її не вчився, пішов до шведського посольства в Льондоні, звідти поїхав до військового міністерства в Штокгольмі. Там виводково побачив він ім'я „Герман Дуннер", що згинув у січні 1917 р. на німецько-французькому фронті. Войно тоді його память забивала спокійном і він пригадав собі, ким він є. Він поїхав до Упсалі до свого батька, що пізнав у ньому втраченого сина.

— **Світова всячина.** Буяк, грецький король Юрій, що живе в Румунії залив представництвом преси, що не втратив надії вернутись на престол, бо вірять у монархічні переконання грецького народу. — Наслідником ватиканського секретаря кард. Гаспарі, що подався до дімісії, має бути кард. Рагонезі. — Конгрес індійських трейдуніоністів рішив бойкотувати основану британським урядом комісію в справі конституційної реформи в Індії. Верхов. уряд посередництва праці стверджує, що в державі зареєстровано 132.687 безробітних; у цьому 82.692 жінок. — У Кантоні страйкуючі робітники запалили в різних пунктах місто; згоріло 30 домів. — Між Льондоном і Віднем налагоджено безпосередній телефонний звязок. — Америк. Ліга боротьби із „сухим режімом" (алтінальноголевим законом) рішила зібрати 3 мільйони дол. на організацію акції, чи цей режім треба відмінити. — На Камчатці вибух вулкану Ко-Імен-лава, лившись у ріку Віву шириною півтора км.: огневий потік зупинився в 4 км. від Шапинських гарячих джерел.

— **Відновлення „Вія".** В середу 7. д. м. відновляє наш театр фантастичну оперету „ВІЙ" М. Кропивницького, написану на основі повісти М. Гоголя. Дирекція покладає усіх надію, щоби зіставка цієї пєси випала найкраще. Нові декорації малює артист-маляр п. Боровик. Шкільна молодь має на цю виставу 30 прц. знижки, якщо в середу до 6 год. вечером зголосить в канцелярії театру свою грошеву участь.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).
7-го **„Вій"**, народня опера на 3 дії, Кропивницького за Гоголем.
Початок 7·30 вечером.

Міський великий театр:
6-го **„Для щастя"**.
7-го **„Паганіні"** (по цінах до половини знижених).
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новин":
6-го **„Дорина"**, оперетка Жільбера.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Аполло": „Коли мущина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Берримором і Дольорес Кастельо.
„Палас": „Наполеон" Абля Ганса.
„Лев": „Гетеїна кохання", (Брадлент Орлов) з Гібсоном, Петровичем, Евою. Кастнером.
„Фатаморгана": „Князь кохання".

З театру.

(„Найкращі очі в світі", пєса на 3 дії Жана Сармана).

Перекладчик цієї пєси, що сам привласнений напевно про неї рецензію, довго боровався перед думкою побачити її на нашій сцені в найкращих умовинах. Дир. Стадник почувши про її зміст, довго не нестримно добивався перекладу, обіцюючи собі небуденний вечір; він був пєсою заповнений так само, як ті тисячі, що в 1925 р. заповнювали салю паризького „Театру зі Журналь".

Сармен один із чільніших представників нових змагань у французькій драмі. Ці змагання мають на меті змальовування духові конфлікти якнайпрості-шими засобами. Вони пробують обмежити театр набликуючи його до сірої буденщини. Нема потреби нагадувати авдиторії проблеми під поверхнею дуже звичайних подій, майже непримітних трагедій і під маскою дуже пересічних героїв. Сарманові навіть Ібсен видається занадто ситуаційним, занадто свідомо-обдуманим. У реакції проти „ситуаційности" та „майстерної сценічности" французького театру, Сарман іде так далеко, що свідомо нехтує сценічними ефектами: переплутаними ле і появ.

Він вірить, що всі сценічні ефекти заступає одна зворушуюча історія, найпростіше оповіджена. Це історія болю половини театральної авдиторії, коли... на салі є люди, що розуміють трагедію молодечого кохання зрілого з мріями про славу, дружби з почуванням самовідречення і надмірну уяву, за яку треба платити ціною злидня і розчарувань. Коли є між глядачами особи, що бачуть не тільки сценічну історію, але і твір автора, вони подумають собі в приємністю, що тому пєсу міг би написати Метерлінк, якби вмів писати пєси в такім стилю як пише свої роздумування про життя; вони пригадають собі пєси Сармані неодин шатрій із пєс Чехова і неодну Ібсенівську проблему.

Кохання ціною дружби; дружба ціною кохання; мрії замість успіху; талант замість серця... — все це вимене в пєсі як пятно, торкнене з ніжністю, що вкриває очі мрякою сльози, не шарпаючи нервів; без трупів, крови ні крику.

Яке щастя, що такої пєси не написав український автор! Не треба її оцінювати голосом нашої авдиторії, ломати рук над його незнайомістю апетитів нашої публики і можна сміливо сказати правду, не вразивши його. Сала була напів порожна, мов голови тих, що шукали в пєсі „ще щось більше" як те, що вона дає своїм зворушаюче-безпосереднім дійством.

Зате перекладчик міг би розважити автора, що на салі були як три особи, які читали пєсу в оригіналі і вже знали за чим ідуть до театру; було ще кільна інших, які розуміли її тар. Чим це не досить? Навіть на більшовім конкурсі преміовані „найкращі очі в світі" не мають більшого жюрі.

Наш театр зробив чимале зусилля, щоби добути із цієї високопоетичної буденної прози цілу низку її пранців. Ми вірили героєві пєси в І-ій дії, коли він звертався до **пані Кривицької** із словами що вона є окрасою насолоди для очей; і ми терпіли разом із нею у двох дальших діях, коли світ не міг бути для її очей також насолодою; п. **Бенцаль** має таку легкість у грі, що міг би був без труду трохи її поглибити в 3-ій дії; п. **Неделко** дав збайдужу, закінчену креацію; пні **Посацька** не могла бути кращою кухаркою. П. **Стадник** на якого впав головний тягар пєси, робив усе, що міг, щоби передати незвичайно важку роль богеміста. На переконі стояла зовсім невідповідна добросерда маска товстопузого панича; Наполеон самою своєю появою повинен лишити вражіння духової вищости над своїм другом. Згодом, після років блукання, він повинен би нагадувати Ібсенівського Пер Гінта, Левборга, або когось із улюблених героїв Гамсуна; цей змарнований талант мав замало розмаху, чуття, а головно: несвідомої та прибраної пози. Може тому неодна іскра із чудової пєси Сармана погасла, мов у не той бік повернена електрична лямпка.

Мих. Рудницький.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ.

Світ, ілюстрований журнал, ч. 21—22 за листопад. Зміст: М. Рудницький: Закрите обличчя Кобилянської. О. Одеська: Ользі Кобилянській. О. Кобилянська: „Але Господь мовчить...". В. Пачовський: Космійний круг. О. Луцький: Юлія Ольга Кобилянської. Д. Козій: Роля підсвідомого в творах О. Кобилянської. Торнадо. Середньовічна бібліотека в модерній добі. Автомобілі на пустині Гобі. З Радянської України І. Боргман: Вольтер і Україна. Майбутнє земні. В. Некрашевич: При відсіку багаття. Вправлювання обох рук. Давна й нова доба. Корабель пустині. Дитяче мистецтво в Мексико. Чоловік і звірина. Цінні розкопки. Звідки взялася назва копердераторів. Г. Г. Еверс: Найгірша зараза. ІЛЮСТРАЦІЇ: О. Кобилянська Віолля в містечку Кіпсолонг. О. Кобилянська в дитячому віці. О. Кобилянська в молодому віці. О. Кобилянська в 1891 р. О. Кобилянська в 1900-тих роках. О. Кобилянська в 1905 році. Філія Товариства „Рідна Хата" в Хоросниці на Підляшу. Вітражі Волоської церкви у Львові. Везувій в часі вибуху. Нові одяги американської вогневої сторожі. Вид Дніпрельстану. Мусоліні. Надземна залізниця в Нью-Йорку. Остання могилянка. Рослинний жовтих в Москві. Місто Ст. Луіса. Гробниця французьких жовнірів в Дуамон. Пустинні автомобілі. Аматорський гуртож. Чит. „Просвіти" в Соколівці, п. Олесько. Аматорський гуртож. Чит. „Просвіти" в Ростоні Великій.

Жіноча Доля, двотижневик для українського жіноцтва, ч. 23., 1. грудня. Зміст: У. Кравченко: Свято пісні. А. Чайковський: Для „Просвіти". О. Кисілевська: З моїх мандрівок. В. Диканський: Дон-Кіхот-Ламанчський. Д-р В. Сіменович: Американські засади шкільної науки й життя. В. Іваненко: Америка, фармері й автомобілі. Д-р В. Чайківський: Дитина. Часть господарська.

Вісти з Лугу, ч. 11., 11. грудня. Зміст: Рухавка і фізична праця. Лутовик зза Потока. Ранок. Лугові свята. Плян праці на грудень і січень.

Господарсько-кооперативний часопис, орган ревізійного союзу українських кооператив, ч. 48., 30. листопада.

Сільський Господар, орган краєвого товариства господарського „Сільський Господар".

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Зборів:
7. XII. Ані нашого життя.
8. XII. Маруся Богуславка.
Поморяни:
9. XII. Вій.
10. XII. Вихрест.
11. XII. Маруся Богуславка.
12. XII. Гейша.
Готується до постановки: Катерина, Пісні в лицях, Аскольдова Могила і Румунське весілля.

Сходини делегатур СУА. Львівської, Підлвівської і Золочівської відбудуться дня 11. грудня н. р. в год. 10 рано в салі Товариства „Українська Бесіда" вул. Рутовського у Львові з денним порядком: 1) Отворення сходин і вибір Президії. 2) Звіт делегатур і організація членів СУА. реф. д-р Роман Домбчевський і д-р Ярослав Олесницький. 3) Пресовий фонд і посмертний фонд — реф. д-р Альфред Говикович і д-р Надрага. 4) Внесення. По сходинах виклад — Уваги про загальну систему карного кодексу в УСРР. — д-р В. Старосольський. Просимо всіх товаришів із Львова, Белза, Бібрки, Городка Яг., Янова, Куликова, Сокаля, Щирця, Ходорова, Винник, Жовкви, Яворова, Глинян, Перемишлян, Рави Руської, Угнова, Зозочева, Бродів, Камінки Струм., Підкаменя, Зборова, Олеська, Буська, Радехова, Мости Великі, Немирів, Поляпин, Заліщ. — *Др Роман Домбчевський* львівський делегат, *д-р Ярослав Олесницький* золочівський делегат.

Карпатський Лещетарський Клюб! Отсим подається до відома членів, що Звичайні загальні збори Товариства відбудуться дня 17-того грудня н. р. в год. 16·30 в салі „Української Захоронки" при вул. Руській 3, І. поверх. Наколи о цій годині не явиться вимагана статутом кількість членів, збори відбудуться в годину пізніше без огляду на кількість присутніх. Секретар уряду що-середи в год. 19—21. В тій порі відбуваються засідання Виділу і сходини товариства як також приймається зголошення нових членів і вкладки. За Виділ: Інж. Л. Шепарович голова, Ю. Старосольський секретар.

ЗАХОДОМ КООП. СТУДЕНТІВ АКАД. МЕД. ВЕТЕР. „ВАТРА" У ЛЬВОВІ ВІДБУДЕТЬСЯ ДНЯ 12. ГРУДНЯ 1927 В САЛЯХ „УКР. БЕСІДИ" ПРИ ВУЛ. РУТОВСЬКОГО 22

Андреївський вечір

З ТАНЦЯМИ ТА НЕСПОДІВАНКАМИ

БУФЕТ У ЗАРЯДІ ВП. ПАНЬ Т-ВА ОХОР. ДІТ. І ОПІКИ НАД МОЛОДЮ.

СТРІЙ ВІЗИТНИЙ
ПОЧАТОК 9·30 ВЕЧ.
МУЗИКА *JAZZ-BAND*

Дохід на добродійні цілі.

Вступ виключно за запрошеннями, які набувати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка в дні 10. від год. 5—7 попол. а в дні 12. в салі „Ук. Б." при касі.

На „Рідну Школу" зложив Вп. д-р Альфред Говикович з ам. дол. записів цьвітів на домовину бл. п. д-ра Теофіля Кормоша і бл. п. о. Андрія Тимуса, пароха Гумниськ. — Жертводавцеві складаємо щиру подяку Головна Управа.

Д-р Степан Ріпацький має лист в Адміністрації „Діла".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

САМОХОДИ *„Praga"* особові, тягареві, трейлі, економічні, люксусові. Представництво Ягайлонська 7. Тел. 305. Резервові части. 1014 3-6

ВЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТО І СРІБНІ РИРІ. ВИ продає за готів. і на рати від десятків зл. в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. За) 42-?

КОТРИЙ суддя, лікар середніх літ, без налогів, одружиться з пристойною інтеліґентною, здоровою, небідною особою. Зголошення до Адміністрації під „Життя". 1062

ПОРТРЕТИ з фотографій виконуються на замовлення у всіх примітах красках і розмірах з найбільшою солідністю. Пояснення бажаючим уділяє Стефанія, Розваж. п. Біний Камінь. 1061 1-2

ХТО знає, що сталося зі Стефаном Фірманюком, що служив при Українських Січових Стрільцях і пропав без вісти на Україні, зволить повідомити його матір, Марію Фірманюк в Заліщиках, вул. Собіського ч. 171.

ТІЛЬКИ для старших початковий курс вечірній мови англійського ведений фаховим учителем. Вісім лекцій 5 зол. місячно, початок 15. грудня. Зголошення приймає О. Домбчевська, вул. Здоровля 9. Тел. 14-72. 1063 1-2

ОСІБНА кімната з опалом, світлом і прибиранням 60 зол., з харчем 160 зол. місячно — тільки для самостійної пані без великих вимог. Адреса в адміністрації під „Кімната". 1064 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1038 **Пересвітлення Рентґеном** 1—2

Kalotrix

однокий певний середник проти випадання і на ріст волосся

висилає за післяплатою:

о. д-р Теодор Вергун в Сокалі, 1042 або „Нар. Торговля" в Сокалі. 3-2

Годинники пре-зісійні направляє і дешево продає **Юліян Домбровський — Лев Розважевський** Львів, Готель Жоржа, Академічна 2. Біжутерія, також срібло власного виробу. — Доїдні умови. 110 а 14—7

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧАНСЬКИХ
в Калуші, вул. Січецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 68.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 45—?

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

ч. 274 (11.235). Львів, четвер 8. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacona gotówką. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 лір., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вибори розписані.

Львів, 7. грудня 1927.

В „Дзienнику Законів" польської республики з 5. ц. м. (ч. 107) появився декрет президента республики про розписання виборів до польських законодатних установ, до сойму і сенату. Згідно з постановами конституції визначено речинець виборів до сойму на 4. березня, а речинець виборів до сенату на 11. березня 1928.

Таким чином декрет президента розвіяв усякі сумніви, які накопичилися були біля питання: будуть чи не будуть розписані вибори до законодатних установ? На основі аналізи відносин і дивоглядно-половинчатого становища уряду ми все твердили, що вибори є неминучістю. Та все-таки в деяких колах нашого громадянства — і не лише нашого! — панували глибокі сумніви, а в декого то й „певність", що виборів не буде. Сьогодні всі сумніви є вже за нами.

Одночасно до президентського декрету — згідно з постановами виборчої ординації — додано виборчий календарик з означеними речинцями поодиноких функцій і чинностей, звязаних з добою виборів. Виборчий процес починається 13. грудня 1927 визначенням імен членів Держ. Виборчої Комісії головними (найчисленнішими) соймовими клюбами, а кінчається виборчим актом в днях 4. і 11. березня 1928 р.

Виборча ординація до законодатних установ є незвичайно складна, скомпліцована. Своїми речинцевими вимогами, яких є безліч на протязі трьох місяців, вона створює додатні виборчі наслідки лише для організацій меткіх, сущільних і сторожких. Недодержання котрого-небудь з поданих у виборчому календарику речинців мститься на дальшому ході виборчого процесу. Тому виборча доба вимагає від нас maximum уваги, сторожкости і напружения. Наша національна організація, як у центрі, так і на провінції, мусить бути постійно на варті. Вона мусить безперервно доцільновувати поодиноких речинців та виповнювати всі вимоги виборчої ординації в громаді, районі (голосування), виборчій окрузі і воєвідстві, як владі адміністраційній і сенатській виборчій окрузі. Докладне ознайомлення з постановами виборчої ординації є особливо конечне для нас, бож ми вперше приступаємо до виборчого акту на основі польської виборчої ординації.

З моментом розписання виборів входимо в добу виборчого руху. Формально період виборчого руху починається з хвилею розвязаня сойму і сенату, та ясно, що фактично доцільна виборча агітація наступає аж із хвилею розписання виборів. На наших організаціях лежить обовязок негайно приступити до розведення виборчої агітації, щоби познайомити населення зі складною виборчою ординацією та завдяки тій протиставитися всім виборчим піратам, які чорним гайвороннням кинуться на наші села.

Ясно, що крайний час довести до єдности і суцільности українсько-національного фронту. Тут нічого довше гаятись. Треба ясно, докладно і невідкладно зясувати собі справу, з ким ідуть до виборів українські партії та яку мету бажають осягнути у виборчій акції. Тактика провокування, політійські неясности, які розпускають деякі наші політичні групи, думаючи, що вони ведуть велику дипльоматичну гру, є крайно шкідливі. Clara pacta claros faciunt amicos. І не инакше. Треба ясно і недвозначно рішитися, бо від такого чи іншого вигляду українського виборчого фронту, а також і виборчого блюку непольських народів залежить хід, форма і зміст виборчої агітації.

Вибори розписані. З тією хвилею все українське громадянство мусить стати на сторожі, на варті.

Вибори до сойму і сенату.

Розпорядок президента про вибори. — Виборчий календарик.

В Дзienнику законів Річпосполитої ч. 107 з дня Варшава, 5. грудня 1927 находимо розпорядок президента Річпосполитої про вибори до сойму і сенату. Розпорядок звучить: На основі 18-го артикулу виборчої ординації до сойму, вміщеної в законі з 28. липня 1922 р. (Дз. зак. Річпосп. ч. 66. поз. 590), а також 9-го артик. виборчої ординації до сенату, вміщеної в законі з дня 28. липня 1922 (Дз. Зак. Річпосп. ч. 66. поз. 591) заряджую вибори до сойму і сенату Річпосполитої. Голосування до сойму відбудеться 4. березня (марта) 1928 р., до сенату 11. березня (марта) 1928 р. Виборчі чинности треба виконати в речинцях, поданих і вичислених у виборчім кальдарику, який долучений до него розпорядку. Слідують підписи президента, голови ради міністрів і міністрів внутрішніх справ і справедливости.

Долучений до розпорядку календарик звучить:

13. грудня 1927. Віссім найчисленніших посольських клюбів представить генеральному виборчому комісареві віссім членів Державної Виборчої Комісії і стільких їх заступників.

15. грудня 1927. Генеральний виборчий комісар іменує на внесення президента відповідного Апеляційного Суду провідників Окружних Виборчих Комісій. Всюди теж іменують по одному членові Окружних Виборчих Комісій.

Адміністраційна влада І. інстанції оголошує в усіх громадах про їх поділ на райони голосування*, про виборчі льокалі та про льокалі урядування Районових Виборчих Комісій, а рівночасно цяж влада повідомляє про те провідника Окружної Виборчої Комісії і Головний Статистичний Уряд.

Головний (генеральний) виборчий комісар оголошує в „Моніторі Польскім" особовий склад і урядовий льокаль Державної Виборчої Комісії, місце, час, спосіб і остаточний речинець заголошування державних виборчих листів.

17. грудня 1927. Головний виборчий комісар оголошує в воєвідському урядовому дзienнику номінацію (іменування) провідників Окружних Виборчих Комісій і їх заступників. Провідник оголошує номінації членів Окружних Виборчих Комісій, яких він іменує.

Міські ради, згадано збори начальників громад переводять вибір членів Окружних Виборчих Комісій, про що повідомляють окружного виборчого комісара.

19. грудня 1927. Провідник Окружної Виборчої Комісії оголошує особовий склад Комісії в воєвідським урядовім дзienнику. Окружна Виборча Комісія оголошує в усіх газетах округа про день виборів, годинах голосування, число послів, яких має вибрати округ, про місце, час, спосіб і остаточний речинець заголошування кандидатів і заяв про приключення окружної листи до державної, а також про особовий склад і урядовий льокаль Окружної Виборчої Комісії.

20. грудня 1927. Громадська (гмінна) рада, згадано збори війтів (солтисів), згадно урядовий комісар, згадно повітовий виділ іменує або визначує трьох членів Районової Виборчої Комісії і стільких заступників.

25. грудня 1927. Начальники громад (гміни), (президенти, бурмістри, війти) приготовляють для кожної місцевости список виборців у трьох примірниках. Провідник Окружної Виборчої Комісії повідомляє начальників громад про склад Районових Виборчих Комісій і подає про те публично до відома.

26. грудня 1927. Начальники громад пересилають три примірники списку виборців Окружним Виборчим Комісіям.

1. січня 1928 р. Районова Виборча Комісія пересилає один примірник списку виборців до Окружної Виборчої Комісії.

2. січня 1928. Окружна Виборча Комісія викладає списки виборців до прилюдного перегляду.

15. січня 1928. Останній день виложення списків виборців до прилюдного перегляду.

16. січня 1928. Останній речинець для заголошування реклямацій до Районових Виборчих Комісій проти пропущення в списку або проти вписання когопебудь невідповідального.

22. січня 1928. Останній речинець для заголошування спротиву від реклямацій в справі вичеркнення зі списку.

24. січня 1928. Заголошування державних листів кандидатів.

26. січня 1928. Районові Виборчі Комісії пересилають Окружним Виборчим Комісіям два примірники списку виборців.

30. січня 1928. Районові Виборчі Комісії приймають письмові спротиви проти вичеркування зі списку виборців і пересилають їх додатково до Окружних Виборчих Комісій.

1. лютого 1928. Кандидати з державних листів складають на руки провідника Державної Виборчої Комісії заяву про згоду стратися за мандати, а також ствердження, що кандидат уважає себе горожанином держави і що згідно з його найглибшим переконанням має пасивне виборче право.

3. лютого 1928. Головна Виборча Комісія оголошує в „Моніторі Польскім" державну листу кандидатів.

Заголошування окружних листів кандидатів.

5. лютого 1928. Окружні Виборчі Комісії пересилають Районовим Виборчим Комісіям два примірники остаточно затвердженого списку виборців. Рівночасно по третій примірники списку виборців пересилають відповідним начальникам громад.

9. лютого 1928. Провідники Районових Виборчих Комісій викладають остаточно затверджені списки виборців до публичного перегляду.

11. лютого 1928. Кандидати з окружних листів складають на руки провідника Окружної Виборчої Комісії заяву про згоду стратися за мандати, а також ствердження, що кандидат уважає себе горожанином держави і що згідно зі своїм найглибшим переконанням має пасивне виборче право.

Повторювання окружних листів кандидатів складають на руки провідника Окружної Виборчої Комісії заяви про привлучення окружних листів до державних.

13. лютого 1928. Останній день викладання остаточно затверджених списків виборців до публичного перегляду.

21. лютого 1928. Окружні Виборчі Комісії достарчають Районовим Виборчим Комісіям офіцій з листами кандидатів для їх розплякатування.

4. березня (марта) 1928. Голосування до сойму.

7. березня 1928. Заліпання Окружних Виборчих Комісій для устаження вислі ду виборів до сойму.

11. березня 1928. Вибори до сенату.

14. березня 1928. Заліпання Окружних Виборчих Комісій для устаження вислі ду виборів до сенату.

* Район (обшар) обіймає або одну місцевість, в якій є 9000 голосуючих, або сілька менших місцевостей, віддалених не більше як на 5 км. від себе, що мають разом 9000 голосуючих. — Ред.

Приклад ощадности і самопомочи.

Кооперація українських купців і ремісників у Станиславові.

Подаємо приклад доцільної ощадности наших купців і ремісників у Станиславові, який повинні наслідувати й інші міста, бо форма цеї ощадности й самопомочи показується дуже практичною і в своїх наслідках повинна нам принести велику користи.

Перед трьома роками заключено за спонукою бляхарського майстра п. Северина Снігуровича 12 українських купців і ремісників устну умову спілки, яка поставила собі за мету купно або вибудування спільного дому, де крім мешкань були би приміщення і на склепи; умову списано у формі протоколу для памяти.

Члени сходяться в льокалі ремісничого т-ва „Зоря" що-неділі в полудне і складають по 1б зол. тижнево на створення спільного фонду в руки скарбника, якому члени дали повновласть власним імєнем заступити всіх членів перед судом і властями. Вкладки поміщені в „Українській Міщанській Касі", однакож тільки члени спілки мають право брати позички з того фонду за відповідною порукою звороту й оплатою добровільних датків, які спілка призначила на побільшення майна спілки. Кожний член може виступити зі спілки і зажадати звороту свого уділу, який з днем І. XI. 1927. виносив 3.370 зол. на кожного спільника. Дотепер не було випадку опізнення в заплаті вкладки, бо винявий спільник мусить заплатити грошеву кару до спільного фонду. Не треба й казати, що користування тим фондом дає членам можливість економічного розвитку й нагоду ощадности.

На зразок тої спілки повстала у минулім році друга спілка, зложена з 18 економічно слабших наших купців і ремісників, де тижнева вкладка виносить 5 зол. Фонд цеї спілки зростає теж постійно. В той спосіб спільний економічний інтерес обединує всіх наших купців і ремісників у Станиславові; вони творять якби одну велику родину, якої члени взаїмно помагають собі радою і грішми. Добровільна ощадність у тих спілках є скомбінована з примусовою щотижневою вкладкою і через те спільний фонд спілок скоро побільшується.

Практичних порад у справі основання і ведення такої спілки в інших

лаших містах може уділити на основі трьохлітнього досвіду п. Северин Снігуровіч, купець у Станиславові Л. Т.

Радянська Україна

Херсонський і Камянець-Подільський музеї.

В харківському „Комуністі" находимо цікаві інформаційні дані про два провінціональних музеї на Україні. З їх там як відомо, більше десятка. Свого часу подавали ми докладний їх список. Та інформаційні дані виключно про ті два мають для нас не малий інтерес з уваги на зібрані там матеріяли.

Цікаві дані — читаємо в „Комуністі" — подає херсонський історично-археольогічний музей. Роки жовтневої революції, взагалі, сприяли буйному розвиткові цього музею, за час 1917-20 рр. музей дістав низку цінних колекцій з художніх виробів, картин, книжок, здебільшого французьких, видання XVIII століття, тощо. Зокрема треба відзначити, що наприкінці 1917 року музеєві з великими трудношами вдалося вивезти з Кишинева цінну колекцію Суручупа, що збагатила музей більш як на 300 античних статуй, урн, тощо.

Доба 1920-23 р. для херсонського, як і для инших інших музеїв, була періодом занепаду. Музей за ці роки нічого не придбав. Зате, починаючи з 1923 р. стан музею швидко кращає, він розгортає свою роботу і збагачується низкою нових цінних пам'яток старовини й культури. За цей час, тобто з 1923 р. і до сьогодні музей придбав понад 1500 різних експонатів. Вдалося розгорнути археольогічні розкопини в різних місцях України. Розкопано низку курганів, городищ, тощо.

1925 р. херсонському музеєві вдалося придбати Бориславський скарб, вагою більш як на 20 кільогр. Складається цей скарб з різних бронзових речей. Проведено розкопини Любимівського городища, де відкрито новіше напарування з чолинною багатофарбовою керамікою і відкрито один фундамент римської кладки і римський брук. За найцікавіше придбання музею 1927 р. треба вважати Келегійський скарб. Цей клад знайшли паоґухи в кучугурах. Його, правда, хоч трохи пограбовано і знищено, але й решки теж багаті. Складається скарб з різних золотих речей, речей оздоби, тощо. На місці знахідки скарбу провадиться розкопини. Виявляється, що в кучугурах була ще сила речей, — різний скляний, глиняний і срібний посуд, вольчуги, залізні річи, ремінь, футра, але їх пограбували місцеві шукачі скарбів.

Такі етапи в останні роки пробіжав і другий поважний історично-археольогічний музей. — Камянець-Подільський. Музеєві цьому першими роками революції довелося охороняти своє добро від різних непрошених гостей. Силами персоналу вдалося майже все зберегти, — пограбовано лише трохи книжок. Взагалі-ж часті зміни влад на Поділлі і бандитизм аже відбилися на стані музею. Відродження і розгорнення роботи музею почалося після того, як на Поділлі остаточно затвердилася радянська влада. Музей розгорнув красознавчу роботу, в якій знайшов активних допоміжників серед місцевих культурних сил і еліментів. Музеєві вдалося набути низку експонатів, переважно етнографічного характеру. По деяких селах утворено гуртки музею, що складаються з місцевих активних допоміжників в музейній роботі.

Розгорнув музей і археольогічну роботу. Йому вдалося знайти кілька місць з залишками трипільської культури, — зібрано різний посуд та інші памятки цієї культури. На Камянеччині силами музею знайдено багато старовинних монет, — польських, римських і візантійських. Велику роботу музей провів тодо утворенню відділу революції. Цей відділ обіцяє бути досить багатим. Для нього вже зібрано різні революційні видання, тощо.

На Поділлі мешкає багато жидів і музей вирішив влаштувати в себе відділ памяток жидівської культури та старовини. Частину експонатів, що складається з різного одягу, річей культур, старих книжок, то-що вже зібрала. Загалом Камянець-Подільський музей на сьогодні нараховує понад 10 тис. експонатів. Музей став поважним культурним осередком. Про культурне значіння його свідчить хоча б те, що кількість відвідувачів, порівнюючи з 1917 р., зросла на сьогодні в пять разів.

Найблизчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

V. Сільсько-господарське шкільництво.

Сільсько-господарська школа, як і всякі державно-громадські заходи професійно-технічного характеру, приносять користь і окремим особам —господарям і цілій суспільности — народові.

Американські вчені пробували визначити в долярах щорічну матеріяльну користь для господаря від шкільної освіти. За даними проф. Макарова американський фармер мав такий заробіток від свого господарства: 1) В городньо-молочарському районі: а) коли укінчив нижчу школу — 318 долярів у рік, б) коли укінчив середню школу — 622 дол. у рік, в) коли укінчив високу школу — 847 дол. у рік. 2) В кукурузяному районі: а) 550 долярів у рік, б) 727 дол. у рік, в) 885 дол. у рік.

Народньо-господарське значіння сільсько-господарської школи легко бачити з нижче уміщеної таблиці про сільсько-господарське шкільництво в 1923 р. Найвищі врожаї з 1 гект. (30,9 сотнарів з гкт. пшениці) бачимо в скандинавських країнах, де якраз найліпше розвинене і сільсько-господарське шкільництво.

Потребу в сільсько-господарській школі все більше й більше відчуває наша суспільність. Усе частіше й частіше появляються в нашій пресі статті, в яких підіймається питання то про перенесення Подебрадської Академії на Волинь, то про відкриття нової високої сільсько-господарської школи на українських землях. На мою думку питання ставиться цілком не в тій площині, в якій його треба ставити. Відчинити одну чи дві високі сільсько-господарські школи — це ще зовсім не значить, що сільсько-господарське населення українських земель дійсно буде мати агрономічну допомогу, а абсольвенти с.-г. високих шкіл працю по своєму фаху. Разючий приклад маємо з першим випуском інжинірів-агрономів Подебрадської Академії в ЧСР. До 1. червня ц. р. закінчило агрономічний відділ 36 осіб*). Минуло вже пять місяців — час досить довгий для того, щоб можна було підшукати працю по фаху. Поглянемож, як розмістились інжинірі-агрономи У. Г. А. в Подебрадах.

На 1. XI. ц. р. було зі згаданих 36 осіб: 1) На Великій Україні — 1 особа (2.8 проц.). 2) В Польщі — 9 осіб (25 проц.), з того: а) на польських землях працювало по фаху 5. б) працює по фаху на українських землях 2, в) на українських землях не працює ще 2. 3) В Румунії — 1 особа (2.8 проц.). 4) В Чехословаччині — 15 осіб (41.7 проц.), з того: а) на чеських землях робітниками 11, б) працює на українських землях 0, в) працює при українських установах по фаху 4. 5) В Люксемб. Франції — 2 особи, без роботи 1, робітником 1. В Німеччині — 1 особа. В Канаді — 5 осіб. Таким чином за пять місяців знайшло працю ном по фаху на рідних землях: 1) в У. С. Р. Р. 1 особа — 2.8 проц. укінчивших, 2) в Польщі 2 особи — 5.55 проц. укінчивших, 3) в Румунії на українських землях 0 осіб — 0 проц. укінчивших. 4) в Чехословаччині на українських землях 0 осіб — 0 проц. укінчивших, 5) в Чехословаччині при українських установах 4 особи — 11.11 проц. укінчивших. Разом для українського народу працює 7 осіб, себто 20 проц.

Решта-ж агрономів-інжинірів (80 проц. цілого випуску) перебуває або в стані сільсько-господарських робітників або просто є без роботи. Правда, що до такого розподілення агрономів-інжинірів У. Г. А. в Подебрадах у значній мірі причинились сторонні сили і впливи чисто політичного характеру, але коли б українське населення по цей бік Збруча відчувало як слід потребу в агрономах з високошкільною освітою, то воно напевно ті сторонні сили і впливи перебороло. Коли-ж це не сталося, то не показує, що у нас ще не відчувається гострої потреби в агрономах. А не відчувається гострої потреби тому, що нема ще в нашому селі переконання в необхідности такого фаху. Священик, учитель, лікар, адвокат, навіть почасти ветеринар — це професії зрозумілі і потрібні з точки зору нашого села, але агроном — це професія необхідність якої в сучасний мент ще треба доводити українському населенню по цей бік Збруча. Все це не значить, що не потребуємо й високих с.-г. шкіл, але це значить, що поруч з організацією високих с.-г. шкіл треба організувати й інші галузи агрономічної допомоги населенню. Не маємо ні нижчих сільсько-господарських шкіл, ні розвиненої повітової та районової агрономії, які забирали-б абсольвентів високих с.-г. шкіл, і через те наше сільсько-господарське шкільництво виглядає, як хата, для якої збудували вже дах, але не збудували ще фундаменту та стін.

Отже не відкриття окремих високих чи середніх с.-г. шкіл, а організація згідної і гармонійно-розвиненої системи агрономічної допомоги населенню, а в ній як окремих ча-

*) До числа закінчивших зараховано також і 2 абсольвентів, що були адміністративно виписані за межі ЧСР. після скінчення Академії і тому не встигли стати до дипльомних іспитів, як рівнож одного абсольвента, що вкінці на тяжкий стан здоровля перенесення дипльомні іспити на весну 1928 р. Таким чином в числі 36 є інжинірів зв.

М. ЗОЩЕНКО.

Коза.

(Оповідання)

VIII.

Ранком прийшов до Забєжкіна телеграфіст.

— От, — сказав телеграфіст, не витаючись, — Домна Павловна приказала, щоби до двацять чотирьох годин, інакше — судом і слідством.

— А я, — закричала з кухні Домна Павловна — а я, так і перекажи йому, Іване Кириличу, хлібобині тій, я й видіти його не бажаю.

— А Домна Павловна, — сказав телеграфіст — і видіти вас не бажає.

Домна Павловна кричала з кухні:

— Та поглянь, Іване Кириличу, чи не спалив він матрацу, сучий син. Курив недавно. Був у мене один такий хитрунець — перепалив. І перевернув підляка — не замічу, думає. Я в них, у підляк, усі кишки наскрізь бачу. Наволочі!...

— Даруйте, — сказав телеграфіст Забєжкінові — пересядьте на крісло.

Забєжкін сумний пересів з ліжка на крісло.

— Кудиж я переїду? — сказав Забєжкін. — Мені й переїхати нікуди...

— Він, Домно Павловно, каже, що йому й переїхати нікуди, — сказав телеграфіст, оглядаючи матрац.

— А нехай їде, куди хоче, хоч кітці під хвіст! Я в його життя не встряваю.

Телеграфіст Іван Кирилич оглянув матрац, заглянув — без усякої потреби — під ліжко і, моргнувши Забєжкінові одним оком, відійшов.

Вечером Забєжкін навантажив візок і виїхав невідомо куди.

А коли виїзджав із воріт, то стрінув агронома Памушкіна.

Агроном спитав:

— Куди? Куди це ви, молодий чоловіче?

Забєжкін тихо всміхнувся і сказав:

— Так, знаєте... прогулятися...

Учений агроном довго дивився йому вслід. На візку поверх добра на синій подушці стояла одна пара черевиків.

IX.

Так пропав Забєжкін. Коли проти його прізвища зявилось вісім галок, бухгальтер Іван Наумлинович сказав:

— Шабаш. Звільнений ти, Забєжкін, по скороченні штатів.

Забєжкін записався на біржу безробітних, але роботи не шукав. А як жив — невідомо.

Одного разу стрінула його Домна Павловна на Дерябкінському ринку. На торговиці всячиною. Забєжкін продавав пальто. А був Забєжкін у драних чоботах і в бабячій кацабайці. Був він неголений, і борідка росла в нього чомусь руда. Пізнати його було важко.

Домна Павловна підійшла до нього, пощупала пальто і спитала:

— Скільки за пальто хочеш?

І нагло пізнала — то Забєжкін.

Забєжкін похнюпився і сказав:

— Візьміть так, Домно Павловно

— Ні, — відповіла Домна Павловна, насуплюючись — мені не для себе потрібно. Мені для Івана Кирилича потрібно. У Івана Кирилича пальта зимового немає... Так я не хочу, а ось що: грошей я тобі певне не дам, а от приходь — будеш обідати у свята.

Пальто накинула на плечі і відійшла.

В неділю Забє... прийшов. Обідати йому дали на кухні. Заба... підався, підбирав брудні ноги під крісло, хл... ловою й їв мовчки.

— Ну, як там, б... Забєжкін? — спитав телеграфіст.

— Нічого собі, Іване Кириличу, терпимо. — сказав Забєжкін.

— Ну, терпи, терпи. Руському неможливо, щоб не терпіти. Терпи, брате Забєжкін.

Забєжкін зїв обід, і хліб сховав у кишеню.

— А я думав, — сказав телеграфіст, сміючись і підморгуючи, — я, Домно Павловно, думав — чого це він, вудочку на мене закидає? А він ось куди сіти закинув — коза.

Коли Забєжкін відходив, Домна Павловна спитала тихо:

— Ну, а признайся, адже ти збрехав про очі і взагалі?

— Збрехав, Домно Павловно, збрехав, — сказав Забєжкін, зітхаючи.

— Н-ну, йди, йди, — насупилася Домна Павловна, — не плентайся тут!

Забєжкін відійшов.

І в кожне свято приходив Забєжкін обідати. Телеграфіст Іван Кирилович реготався, підморгував, хлопав Забєжкіна по животі і питав:

— І як же це ти, брате Забєжкін, обмахнувся?

— Обмахнувся, Іване Кириличу...

Домна Павловна суворо говорила:

— Лиши, Іване Кириличу! Нехай їсть. Пальто теж гроші коштує.

Після обіду Забєжкін йшов до кози. Він давав їй шкоринку і говорив:

— Нині була юшка з трибулькою і турнепс на друге...

Коза тупо гляділа Забєжкінові в очі і жувала хліб. А опісля облизувала Забєжкінову руку.

Одного разу, коли Забєжкін зїв обід і шкоринку сховав у кишеню, телеграфіст сказав:

— Положи шкоринку назад. Так! Напхався і до побачення. До кози нічого вештатися!

— Та нехай там, — сказала Домна Павловна.

— Ні, Домно Павловно, моя коза! — відповів телеграфіст. — Не дозволю... Може мені зі злоби козу знівечити. Що він там з нею ворожить?

Більше Забєжкін обідати не приходив.

(Переклала з російської мови...

Українці стрічаються на обіді і вечері в Ресторані Фльєерової вул. Ягайлонська ч. II.

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діяє зміцнюючо, відживляючо, побуджує апетит, неоцінений середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малазі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофовского вино хіново-залізне. **Laboratorjum chem.-farm. Mr. M. Krzyształoforski Tarnów.** 8-2

стин: системи досвідних установ, системи сільсько-господ. шкільництва, системи сільсько-господарської позашкільної освіти і системи сільсько-господарської кооперації. Отсе ті проблеми, які треба ставити перед нашим громадянством і які спільними силами треба розрішати при допомозі державних, громадських та індивідуально-приватних засобів.

Агр. Віктор Доманицький.

ЖЕНЕВСЬКІ НАРАДИ.

Женева, 6. грудня 1927.

Головною справою женевських розмов буде справа польсько-литовського конфлікту. В Раді Ліги Націй роблять заходи, щоби всі інші справи усунути з денного порядку, а занятися виключно справою того конфлікту. Кажуть, що мін. Чемберлен привіз до Женеви англ. предложення розвязання конфлікту. На основі неї концепції Ліга Націй мала би вибрати спец. комісію, яка відвідала би Вильно, Варшаву і Литву, розглянула відносини зах. меншостей і діяльність шкільництва, потім мала би устійнити, що Вильно належить до Польщі, а Польща зі свого боку мала би поробити Литві економічні уступки. Для здійснення цієї концепції у Женеві роблять заходи передовсім у мін. Штреземана. Він описав мав би приєднати для цієї ідеї Вальдемараса.

Берлін, 6. грудня 1927.

Бюро Вольфа подає, що Літвінов у розмові з Вальдемарасом підкреслив конечність закінчити воєнний стан між Польщею і Литвою. Щодо відновлення дипл. взаємин між тими краями, Літвінов сказав представникам Польщі і Литви, що ця справа торкається лише тих двох країв і тому уряд СРСР. не хоче мішатися до тих справ. Літвінов зазначив, що для СРСР найважливішим є усунення всяких чинників, які могли би заколочувати мир.

Женева, 6. грудня 1927.

Шв. Тел. Аг. подає, що представники Англії, Франції, Німеччини, Італії і Японії були згідні щодо цього, що формальний стан війни між Литвою і Польщею мусить бути знесений. В середу Рада Ліги Націй зачне в тій справі дискусію. Зальдемарас предложить Раді литовські домагання і зажалення, а мін. Залеський буде боронити становища Польщі. В колах Ліги думають, що Раді вдасться довести до порозумінни.

ГОЛ. ВИБ. КОМІСАР.

Варшава, 6. грудня 1927.

Нині відбулося засідання президія найвищого суду, щоби представити міністрові справедливости трьох кандидатів на становище гол. виб. комісаря. Гол. комісаря виб. іменує през. річпосполитої на внесення мін. справедливости. Як кандидатів подають: през. найв. суду Сейду, д-ра Мотильницького, д-ра Дворського і Погореньского.

УРЯДОВЕЦЬ, ЩО КАНДИДУЄ НА ПОСЛА, НЕ ДІСТАНЕ ВІДПУСТКИ.

Варшава, 6. грудня 1927.

Рада мін. ухвалила закон з 24. серпня 920 р. про відпустки для урядовців, які кандидують на посли.

КАБІНЕТНА КРІЗА В РУМУНІЇ.

Букарешт, 6. грудня 1927.

Місія створення рум. кабінету, яку взяв на себе вдруге Вінтіля Братіяну, не вдалася. Переговори розбилися на відмові становища лідера сел. партії Манію, який сказав, що готов співпрацювати з лібералами під умовною розвязання теперішнього парламенту і по-ведення нових виборів.

НОВИНКИ.

— **Концерт Свята Пісні,** який відбудеться в четвер 8. п. м., буде повторений з п'ятниці 9 грудня 1927. в год. 7-ій, в залі Лисенка для української шкільної молоді по зниженій ціні.

— **Українські епископи,** які беруть участь в епископській конференції у Львові, відвідали минулої неділі всі наші церкви у Львові. Взяли участь у вечірній відправі та виголосили проповіди зібраним вірним, що заповнили всі церкви. Канадійський епископ Будка був у церкві Успення ПрДМ. (Волоська), еп. Куртев у церкві св. Петра і Павла, еп. Копиловський у церкві св. Миколи, еп. Нараді у церкві Преображення, еп. Гебей у церкві св. Параскеви, еп. Гойдич у церкві св. Василіян на Жовківській.

— **Шпигунська історія?** Львівська преса приносить revelяції про повоєвідкриту шпигунську історію, в яку мають бути заплутані жовніри польської армії, української національности. Два з них Михайло Волошин і Андрій Кусай (?) мали передавати папери вкрадені з військових канцелярій, головно про оборонну організацію Д. О. К. VI.

— **Львівська темна хроніка.** Ті, які потратили у своїх хатах, підчас своєї неприсутности, різні цінні предмети, можуть потішити себе, що бодай знають, в чиї руки попало їх добро. Виходить, що ще від весни гуляла по Львові гімназійська трійка залюблена в чужих предметах. Складалась вона з чепурної дами, хоча й з печенурним іменем Фаїга Клайтман, з її кревняка Лайзора Райсмана, що ходив у студентській шапці, і з Ізраеля Гешірна, що мав на очі більмо, але добре бачив чужу власність. Всі вони із Ковля і вибрали собі Львів як місто, де можна легким коштом прожити весело кілька місяців. — Дуже простий спосіб заробітку найшов залізничник Младенівський, який не міг прожити із 140 зол. місячно; брав за сплати наволінниці, на які давав першу пайку і негайно їх відпродував, щоби брати нові в інших крамницях.

— **Чи є ще російські полонені?** Цими днями вернулось в Австрію ще кілька російських полонених із великої війни, що аж після 11 літ мали змогу вернутись до рідні. Австрійська преса торкається питання: чи ще багато таких бувших австр. полонених сидить на просторах бувш. російської імперії. Офіціальні дані одержані в Москви стверджують, що досі є ще кількасот, а може й кілька тисяч бувш. австр. полонених на Сибірі у різних закутинах або й містах, де вони зелинились добровільно, після довголітніх даремних спроб повороту. Всі ці люди почали нове життя. Може є ще між ними такі, що не тратять надії вернутись до батьківщини. Але нині ніяка влада вже їх не стримує, тільки загальні воєкі умовини комунікації задержують їх на місці. Тому неодна родина, яка вважає свого члена давно померлим може ще одного дня зазнати пікової несподіванки, коли пропавший полонений вернеться після довгих літ додому.

— **Царські дорогоцінности.** Із Москви прислали до Льондону нову партію дорогоцінного каміння, золота та рідких предметів, що були власністю царської родини. Їх купив один англ. золотар за 160.000 фунт. шт., вони виставлені в його крамниці і варт нині кілька мільонів. Є між ними рідкої краси стоячий годинник, що прикрашував будуар царині в Царськім Селі.

— **Рекорди.** Льондонський поліції вдався небувалий рекорд. Одного дня вона найшла в околиці міста труна одного із своїх товаришів. Хто його застрілив? — не можна було збагнути ніяким способом. Тоді один із агентів звернувся у приватній розмові до одного із злочинців що відсиджував кару і зробив з ним інтерв'ю в цій таємній справі. Злочинець поцікавився пастільки обставинами злочину, що обіцяв співпрацю своїх товаришів, в яких інтересі є відшайти злочинця. — Бувший англ. премієр і голова ліберальної партії лорд Асквіт признався, що ніколи ще не розмовляв телефоном. Має він за собою більш 40 літ політичної діяльности.

— **Літературний куток.** Померла популярна сентиментальна польська письменниця Гаєота, що написала кількадесять повістей. Її дійсне прізвище Олена з Богуцьких Пайадерська. — Відкриті останньою революцією архіви царської „охрани" дають щораз повніший матеріял до історії тої організації. Останньою їх сенсацією є доклад, що постійним співробітником „охрани" був відомий французький письменник Анрі Мюрже, автор славних „Сцен із життя Богеми", що до нині ще живуть не тільки в спомині, але й на сцені як опери. Мюрже діставав щомісячно 100 фр. від графа Толстого, бувшого агента тайної поліції в Петербурзі, нівчине родинка рос. амбасади в Парижі. Толстой, відомий як приятель Пушкіна і активний учасник змови декабристів у грудні 1825 р. Мюрже був у близьких взаєминах із визначними франц. письменниками своєї доби (напр. Гюго) і залишив точні справоздання про діяльність революційних гуртків. Історики літератури не підозрівали досі, щоби поет, який із таким зворушенням описував пущу безодомної богеми, міг одночасно виконувати таку низьку функцію. Як бачимо: голос шпулка в історії літератури буває іноді тим сильніший як талант. Усі, що пішли симпатичну постать автора „Богеми" будуть справді заскочені новоголошеними документами, які надають таку тінь на великого письменника.

— **Арабська авантура.** Не вмерла ще традиція тої доби, коли народи та племена вели із собою війну за... одну жінку. Та традиція живе ще в околиці Дамаску, де від довгих місяців головачі двох арабських племен борються із собою за владу над одною англійкою. Героїнею цієї війни є льондонська актрка Етель Ковардл. що в початку цього року приїхала до Дамаску із одним французькою трупою. У ній закохався шейх Фуад Чілкі, проводир 10.000 бедуїнів. Вона відвідала його табор і не хотіла згодитись на шлюб з ним, а вернулась у Льондон. Одного дня вона щезла із Льондону. Шейх викрав її чи звабив. Вона стала його жінкою. Але його дідо Нурід, проводир іншого племени, домагався від нього, щоби він зірвав із нею. Фуад не згодився на це і послав Нуріда, що привезли дарунки жінці Фуада, гарній англійці, відрізав голови. Від цього часу ведеться війна між цими двома племенами. Дідо хоче відобрати внукові його жінку, яка його теж очарувала. У цій війні згинуло вже 120 арабів. Посередництво англійського консуля в Дамаску, щоби подавлати конфлікт не дало до цього часу ніяких наслідків. Англ. актрка осягнувши свою мету, появиться би тепер доказати ще більшої штуки і втікти у Льондон.

— **Кандидати на північний бігун.** У нью-йоркській виданні, т. зв. Ліверворт, два її мешканці обдумують поважно виправу до північного бігуна. Є це люди, що мають необхідні дані на такі плани. Кук — суперник славного Пері, попав у значищу, тому, що хотів опікати історію та географію, впевнивши, що це він відкрив бігун. Другий його товариш полковник Форбес сидить там за зложивання, в яких прогрішився як голова бюра ветеранів. Оба вони випрацювали всі подробиці найближчої експедиції до пів. бігуна і Форбес, звільнений із вязниці, вже нині їхав би туди, але жде на Кука. Кук покищо на волі, але тимчасовій, за яку ручить словом честн. Він має що відсидіти 5-літню кару. Американська Теміда могла би забавитись у Соломона і дарувати йому умовно кару, якщо він справді вибереться до північного бігуна, де прощів не лекше жити як у вязниці.

— **Світова всячина.** СРСР. живо цікавиться планом поєднати каналом Волгу та Дон і встановити корабельну комунікацію між Каспійським і Чорним Морем. — При військовій брамі у Франції стверджують, що запримічується зріст неграмотности. — Англійське м-ство внутр. справ думає над планом, щоби замість вязниць зорганізувати висилку вязнів до карних колоній на острови Тихого Океану. — Китайські пірати, що пірнали англ. корабли „Сіянгтан" Лельора домагаються 60.000 дол. за його видачу. — В Антарі помер польський посол Ковальський, бувш. проф. хемії в Фрібурзі і посол у Галі. Відні та при Ватикані. — У Магдебурзі застрілився із невідомих причин бувш. президент поліції Кріґер. — Попіл, що навістила Оран (Альжір) на просторі 2500 кв. км. знищила всі жнива, втрати на 600 міл. фр.; европейців згинуло 250, туземців 2500. — Фільмовий артист Гаррі Піль ранений підчас проби з тигром. — Помер найстарший віденський автор Леопольд Штрасмаєр у 81 р. життя; він був одним із найкращих коміків, улюбленцем Відня, де грав від 1871 р. Місто поховало його на свій кошт.

Театри.

„Коолер. **Український Театр**" під дирекцією зн. Стадника (вул. Шашкевича).

7-го „Він", народня опера на 3 дії, Кропивницького за Гоголем.

Початок 7·30 вечером.

Міський великий театр:

7-го „Паганіні" (по цінах до полудня знижених).

8-го год. 3. попол. „Лялюк" (ціни попо-луднєві).

8-го год. 7·30 веч. „Джіоконда".

Міський „Театр Новий":

7-го „Преміована краса", фарса Ястшембец-Завєського.

8-го „Доріна", оперетка Жільбера.

Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Апольо": „Коли мужчина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Берримом і Дороті Кастельо.

„Палас": „Наполеон" Абля Ганса.

„Лев": „Чанг", могутня драма сімсько-джунгли на підставі „Книги Джунглі" Кіплінґа.

„Фатаморгана": „Князь коханки" з Джон Джільбером.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·50—8·88·00, канадійський доляр 8·85·50—8·88·00, корона чеська 0·25·00—0·26·00, австрійський шіллінг 1·26·00—1·26·50, рум. лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·80, німецька марка 2.11·95, данцігський гульден 1·72·99, червінець 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·20—36·50, 20 франків 34·00—34·30, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Збіжжя.

Пшениця дворська 48·25—49·25, пшениця селянська 46—47·75, жито 38·50—39·50, ячмінь броварський 39·00—41·00, ячмінь на кашу 38·75—34·75, ячмінь пастівний 31·00—32·00, овес 32·50—33·50, кукурудза румунська 33·50—34·50, бараболі рафовані 5·00—5·25, фасоля біла 45—55, фасоля колірова 40·00—50·00, горох пивіктонія 56—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·25—38·25, льон 68·00—71·00, лінак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-проц. 76·50—77·50, мука пшенична 50-проц. 76·50—77·00, мука житня 65-проц. 59·00 грасік кукурудзяний 53—54, мука кукур. 36·25—37·25, отруби житні 25·50—26·00, отруби пшеничні 26·00—26·50, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 37—58, мокошина червона 255—285, мак синій 115—130, мак синий 85—105, мішки ютові, нові 1·70—1·80, мішки ужиткові 1·50—1·60.

Дописи.

ПРАГА. (Українська гімназія в Празі. — Виконення на допис п. Сірополка). В ч. 266 „Діла" появився допис про українську гімназію в Празі. Темними красками змальовується в ньому стан цієї так важної української культурно-освітньої установи за кордоном, зорганізованої Українським Педагогічним Інститутом ім. М. Драгоманова народовж двох останніх років серед важких умов українського життя на еміграції, без достатніх матеріяльних засобів і з доволі великим вкладом енергії з боку цілого гуртка шкільних працьовників, віданих справі з правдивою посвятою. В цій єдиній українській середній школі за кордоном зібрались головним чином діти української еміграції — з Чехії, Польщі, Румунії й Франції. Із самого дня емігрантського життя — неодіті, зголоджені, у виховані занедбані й здебільша мало грамотні прибули вони в Прагу під опіку чел. уряду, щоби тут учитись та виховуватись у своїй — рідній школі на добро й славу українському народові. Правда, інтернатське помешкання, в якому вони тут мусіли перебувати два перші роки, було погане. Тут було їм тісно жити й незгідно учитись, але коштів на краще влаштування цілої сотні дітей не було й вільного гратого помешкання під інтернат також не було, так що приходилось з болем такий стан терпіти й стукати до серець доброчинців, для яких такий стан був також болючий. Щойно з початком нього шкільного року дійшли перейшли на кращі умови життя. З браку відповідного помешкання в Празі гімназія переселась до Ржевніц — під год. їзди під Прагу, де інтернат знайшов вигідне, здорове й просторе помешкання. Несприятливе приміщення дітей у двох перших роках некорисно вплинуло й на сам хід праці в школі, а з самому інтернаті — дірявому воєнному бараці — не було нійної можливости належити життя згідно з усіма вимогами гігієни й домашньої педагогіки. Всеж таки, завдяки великій праці учителів гімназії, які мали завдання не тільки якнайшвидше йти на зустріч українським дітям, позбавленим в некорисні умови життя поза школою, але й вирівнювати всі ті освітні браки, з якими всі ці діти прибули зі світу до празької школи. Праця була незвичайно важка, але й успішна. Кожний з учителів працював понад приписану скількість годин що й доволі велику скількість годин безкорисно з щирого бажання допомогти учням. Поволі рівень знань в окремих класах поцінтувався, клясн стабілізувались і школа при кінці другого року свого існування підійшла у всіх напрямках до вимог цілої нормальної й доброї школи. Чеські контрольні шкільні органи знайшли на весні мин. шк. року гімназію з педагогічного боку в доброму стані. Ясно, що процес її удосконалення ще не закінчився. Деякі недостатки організаційного характеру, які ви-

ливають з умов життя на еміграції, що існують: Брак власного помешкання під школу є причиною, що навчання відбувається після обіду по чеських шкільних будинках. Перебування в „гостях" дуже некорисне, сполучене завсіди з різними обмеженнями й невигодами. Невеликий місячний бюджет не дозволяє влаштувати як слід потрібні кабінети, бібліотеку і т. ін. Брак українських підручників ідн нього типу середньої школи... Учителі за свою удвоє більшу працю від праці звичайного учителя отримують дещо, як емігранти взагалі, невелику допомогу, яка не вистачає на прожиття з родиною. Та ніхто з них на свої злидні не нарікає; усі є раді, що можуть працювати в рідній школі й завдяки цій самій ширій волі школа гарно розвивається. Треба бути людиною злих замислів, щоб підхоплювати ті чи інші недостатки, від школи незалежні, або прилюдно повторювати ворожі сплетні про учителів та зараз же й кидати камінєм на цю установу, так надійну в своїх перспективах і так корисну в даних умовах. Та інститут руйнування в українській „інтелігенції" те, на жаль, надто сильний. Учні отримують усе потрібне до життя: харч, одяг, усі книжки, зошитки і т. ін. — до найменшої речі. Відношення учителів до учнів щире, сердечне. З боку учителів не було жадного випадку побиття, навпаки можна закинути їм часто велику лагідність і вирозуміння. П. Сіропожко вмовірно чув десь від „друзів", що **два роки тому назад** в інтернаті виховник ударив учня за непослух — і ось який із цього виновок робить п. автор: в школі б'ють, катують... Успішність праці учнів піднеслась за ці два роки педагогічної діяльности на 50 пр. Остання клясифікація (у червні 1927 пройшла без жалких втрат. Ш. автор пошесу ставить виною школи те, що 16 учнів покинуло школу. Так, вони мусіли її покинути, бо склали матуру. Тільки деяких з них, що не могли й не мали потрібних для цього передумов, зайнили не склавши матури. Та всі вони не учні гімназій, а матуральні курсанти, не діти в парубки поверх 20 років. Дехто з них з цікавости і з причини безробіття в Чехії виїхав у Францію. Та доволі спростувань. Щоб звезувати невірність окремих інформацій допису п. С. — на це не вистачило б місця.

Для ш. читачів цікавіше буде довідатись про те дійсно жахливе, що виявилось з історії перших років української гімназії в Празі. Жах виникає історія тої ролі, яку відограли в процесі творення гімназії деякі посторонні громадяни, зробивши визначні уславись „фігури" в добі української самостійности. Неможливість заспокоєння надто амбітних претенсій декого з них зробила їх через, ніч із великих друзів школи її найлютішими ненависниками. Пішла скорочення відкликти в формі вітаннів в Празі й далеко під Прагою, протягуванні, збіранні підписів під протести, і — в формі потайних доносів перед чол. урядом про „засілля галичан", хоча тих галичан у школі не багато — на 11 учителів тільки 3 й 1 директор (до т. IX. 1927), про протиславянський дух, непорозуміння дітьми „галицької мови", побивання учнів, антирелігійність і т. ін. В одній із потаємних делегацій зроблено заяву про охоту забрати дітей до російської гімназії і висловлено думку, що добре було б, якби хоч. влада закрила українську гімназію. Зрештою чех. уряд переконався в безпідставности таких доносів і перестав ними цікавитись, вибрано нові методи й шляхи. Почались напади зі сторінок чеської преси — „Народніх Листів" Крамаржа, націоналістичних „Лідових Листів", органу чех. фашистів і т. ін. Анонімні інформації, які виходили з одної української руки, були одного змісту. Чеські праві кола, найбільше близькі до українців, заінтригувались короткими новинковими нападками на протиславянський дух більшовизм, протирелігійність і т. ін. в українській гімназії. І сталося так, що в обороні правди й української школи перед нападами „українців" виступили аж самі чеські офіціальні органи в „Нар. Листах" (березень 1927). Після програної кампанії в чеській пресі прийшло на чергу останнє зусилля в українській пресі. Початок зробив п. Ст. Сіропожко своїм доносом (ч. 266 „Ч. Ч."), який так вірно характеризує автора, а так фальшиво українську гімназію. Змістом він подібний до нотаток у чеській пресі, тільки тут дещо вже іншу має форму. Протиславянський дух гімназії виявляється тут уже тільки в формі натяку на переслідування „Сокола", чого школи не було й немає, і зосередження в темою про тілесне виховання. Закид більшовизму пройшов у формі підрядної замітки про означення (в урядовій статистиці гім. звідомлень) державної приналежности учнів до Рад. України. Але не згадується, що інша частина зарахована своєю приналежністю до Польщі. Отож реально і польонофільство різночасної Ш. автор те друге не вважає, мабуть, за гріх. В загадки й про релігію. Немає тільки ні слова про „засілля галичан". Цей „номер" мусів, на жаль, відпасти. Який же висліл може мати цей останній виступ проти гімназії? Думаю — для його автора небажаний. Українська гімназія в Празі, як працює, так і далі працюватиме, щиро й потрібно, на користь не тільки самих українських дітей, але й усього українського народу. Тут зібрані є діти з усіх українських земель і найкращою пропаганою їхньо-педагогічної праці цієї школи є вихованці їх тих, щоби були цінними українськими громадянами, здатними тільки до будування цінностей, а не до нарині в руйнування, щоб були кращі, ніж їх гнилі батьки.

Д-р Л. Прена,
бувш. директор україн. реф. реальної гімназії в Празі.

*

Вже по зложенні повищого допису дістали ми додаткову від автора лєтнісу ще слідуючу замітку:

Вчора вислав я допис про українську гімназію в Празі на адресу п. Сіропожка в ч. 266. Сьогодні появилась в „Нар. Листах" нова напасть на українську гімназію, яку я у вирізку пересилаю — для інформації... Цим разом удар спрямований проти особи ректора Українського Педаг. Інституту, проф. д-ра В. Сімовича. Демунціюється його як галичанина, австрофіла, українського фанатика і — комуніста! Гімназію обвинувачується в тому, що немає в ній навчання *російської* літератури, а також релігії. (Подсвідчення щодо релігії: її в гімназії немає з таких причин: 1) немає українців-катехитів на еміграції, а треба їх аж двох — для православних і грекo-католиків. 2) немає згоди між батьками — одні з них за, другі проти. Через те, щоб не було клопотів, заведено виховні години, на яких (не навчання моралі). Повторюється вічнезна брехня про виключення „Сокола", а гімназійний пласт ставиться як комуністична організація. Тим часом пласт гімназії, цілком на зразок пластів в Празі, є головним фактором національного виховання й розвивається дуже гарно. Нарешті витягається підручник заг. географії для І. кл. Іванова, харківського видання. Підручники в гімназії є комбіновані з підручників, які найбільш підходять для школи. Здебільшого є це галицькі підручники, як для української мови, природознавства, математики і т. ін. С. Грушевський, Дорошенко, Рудницький. Для заг. географії (І.—ІІ. кл.) служать помішним підручник Іванова. Навчання пройшло у всьому національним українським духом. Підручник в тільки допомогою згідно з вказівками учителя. Через те й комуністичні місця, де такі є, не страшні для нас. До того малі діти не розуміють ні що таке „пролетаріят", ні що таке „буржуазія". Та підчеркування такого місця в праці, звичайно, ефект матиме.

Д-р Л. Прена.

ЗБАРАЖ. (*Нарада повітової інтелігенції*). Дня 1. XII. ц. р. Філія „Просвіти" в порозумінні зі всіми повітовими організаціями спросила на конференцію священиків, їх жінок, учителів, учительок, урядовців, студентів університету й інших громадян, щоб обговорити способи дальної акції в народній роботі на тих її ділянках. Д-р Андрій Гаврилюк зреферував усі справи „Просвіти", „Рідної Школи", „Українського Дому", кооперації споживчої, сільсько-господарської і кредитової, УКТОНІ, Т-ва Охорони Воєнних Могил і багато інших. Силою самого факту в кождому селі моральний провід мають з природи річи священики й учителі, тому ця конференція була зовсім на місці. З цілого повіту ті „природні" провідники зійшлися перший раз в такому великому комплєті. Душа радувалася, що ця конференція обновить народню роботу в повіті. На жаль, ми таки не вибили пози шаблон: наговорили багато загальникових фраз, поганьбили одні других і з несмаком та огірченням розійшлися... В дискусії забирали голос: учит. Іван Ющишин, д-р Кульчицький, д-р Гамаль, Теодор Когут, Сидір Сеник, о. дек. Ол. Голінатий і о. сов. Л. Юрчинський. Чи вжеж дійсно не зможемо ніколи відбути наради в додатньому змісті? *Присутня.*

З концертової салі.

II-гий симфонічний концерт орхестри міського театру.

Другий симфонічний концерт орхестри міського театру під дирекцією Юрія Бояновського обіймав у програмі: Вступ до опери „Meistersinger von Nürnberg" Р. Вагнера, фортепіяновий концерт e-moll Шопена, бурлеску a-moll на фортепіян в супроводі орхестри Ріхарда Штрауса і тогож композитора „Till Eulenspiegels lustige Streiche". Оба симфонічні твори, як Вагнера так і Штрауса, можуть нині видаватися більше простими в порівнанні з деякими творами сучасних модерних композиторів, а проте хто знає, чи не ставлять вони більших вимог під оглядом прецизности виконання до членів орхестри взагалі та стилевої чи характеристичної інтерпретації від диригента зокрема. Кожне недотягнення залишається тут тим яскравішою плямою. Знаючи добре ті труднощі, серед яких приходиться реалізувати того роду симфонічні концерти, з тим більшим признанням треба поставитися до повної мистецького успіху праці диригента Ю. Бояновського, який і тим разом зложив докази небуденних диригентських спосібностей. Хоч сам спосіб його диригування може декому видатися на перший погляд, що так скажу „перенуленим" і з певною дозою „фантазії", то проте треба признати, що п. Бояновський розпоряджає тою силою сугестії, якою передає членам орхестри питомі цілі своєї наскрізь шляхотної і повної мистецького зрозуміння інтерпретації. В особливу заслугу треба приписати йому факт внесхвування в орхестрі виразнішої діференціяції в динаміці, зокрема правдивого „pian-a".

Солістом того вечера був піяніст Леопольд Міннер, про виступи якого мав я нагоду вже двічи реферувати. Його першорядні, як чисто піяністичні, так і музикальні прикмети, в яких при першім його концерті у Львові запримітив я деяку перевагу живого темпераменту і може подекуди надмірної імпульсивности у способі гри — набрали в дуже короткім часі повної рівновагі і гармонійної пропорціональности й уявляють собою виразно вирізьблений профіль маркантної індивідуальности того знаменитого піяніста. У фортепіяновім концерті e-moll Шопена піяніст не пішов слідами якоїсь-то „традиції", чим може розчаровував до певної міри деяких „пуристів" на точці Шопенівської інтерпретації, які очікували радше якогось перечуленого мріяневого настрою. І хоча інтерпретація того прекрасного концерту вийшла по части під кутом почувань і переживань модерного піяніста, то все таки треба признати їй і високу поетичність у капітелі і просто Моцартівську вижисність у коронкових пасажах та ритмічній легкости і безумовну шляхотність у виразі.

Дуже цікавим контрастом, як також знаменитим „pendant" до „Till-Eulenspiegels lustige Streiche" була бурлеска d-moll на фортепіян з орхестрою. Шляхотна і свіжа, при тім повна ритмічної верви виконання того твору як не можна краще підходили під прикмети піяніста.

Не зважаючи на дуже несприятливі акустичні умови театральної салі, особливож для фортепіяну, якого голос на тлі котар і оксамитів тратить чи не на половину свого блеску і мягкости, зумів піяніст викликати незвичайно браворним виконанням цього твору сильний взагалі зверхній ефект. Хоча чисто техничні квестії, яка служить піяністові все тільки як засіб до цілі, ніколи не висуваються на перший плян, то слід підчеркнути, що тим разом піяніст був і під чисто піяністичним оглядом незвичайно щасливо розположений.

П. Ю. Бояновський як у концерті Шопена, так і в бурлесці Штрауса виявив себе диригентом, який прецизно і тонко реагує на інтенції соліста і в значній мірі причинився до успіху твору як цілости.

На будуче вказано було, щоби при того роду творах, як „Till Eulenspiegel" подано і короткий зміст твору, бо широшому загалові напевно не були відомі всі ті епізоди, як побиття ганяних глечиків бабам на торзі чи проповідь у ролі пастора, чи опісля роля аманта, його диспута з професорами в Празі і вкінці зловлення і повішення його, а потім веселий епільог, який свідчить, що, не зважаючи на його тілесну смерть, гумор того „шибеника" жие в народі дальше.

Загально: цілий той симфонічний концерт був імпрезою незвичайно вдатною.

В. Барвінський.

†

З Львова

АННА ДАВИДОВА

померла по важкій недузі, заосмотрена Найсв. Тайнами дня 5. ц. м. в 46 р. життя. На похоронний обряд, що відбудеться в четвер дня 8. ц.м. в год. 2 з полудня з дому жалоби при вул. Мурарській ч. 22 на Личаківський цвинтор, запрошують Свояків, Приятелів і Знайомих у важкім горю

Муж і Рідня.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Зборів:
8. XII. Маруся Богуславка.

Поморяни:
9. XII. Вій.
10. XII. Вихрест.
11. XII. Маруся Богуславка.
12. XII. Гейша.

Готується до постановки: Катерина, Пісні в лицях, Аскольдова Могила і Румунське весілля.

Виклад Товариша Інж. Андрія Корнелли „Осушення Полісся" відбудеться дня 8. ц. м. в год. 17. в льокалі Товариства. Після викладу дискусія на тему меліорацій і її організацію у нас. Гостям рад. — *Відділ Українського Техн. Товариства.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТІЛЬКИ для старших початковий курс вечірний язика англійського ведений фаховим учителем. Вісім лекцій 5 зол. місячно, початок 15. грудня. Зголошення приймає О. Домбчевська, вул. Здоровля 9. Тел. 14-72. 1063 2-2

ОСІБНА кімната з опалом, світлом і прятанням 60 зол., з харчем 160 зол. місячно — тільки для самостійної пані без великих вимог. Адреса в адміністрації під „Кімната". 1064 2-2

МАГАЗИН КАПЕЛЮХІВ
О. Бережницької
Львів, вул. Пекарська ч. 47
поручає на кождий сезон гарні і елєґантні капелюхи по приступних цінах. 1018 3—4

КОРЕСПОНДЕНТІВ, аквізиторів, що мають широкі знайомости серед рільників негайно пошукується до праці. Варшава *Szczygla 3/5 Zumbach.* 960 3-4

ВСІПКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЄРСЬКІ також перерібки найдбайливіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський наєл Ю. Домбровський — Л. Розвадовський** Львів, Академічна 2., (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 б) 21-?

ВИТОЛОЧУЮ наймодніші десені на плюшевих плашах навіть старих, відсвіжую і перероблюю на модний фасон. Марія Волинська, Собіського 12. Тел. 17-01. 2-6

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б) 42—?

НЕГАЙНО пошукується особи середнього віку до ведення хатнього господарства і кухні у священичім домі. Олександер Левицький, Виноград-лісний, пов. Отинія. 1067 1-2

ІНТЕЛІҐЕНТНА старша женщина пошукує посади до заряду домом та господарством, може виказатися свідоцтвами. Посаду може прияти на селі або в місті. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Українка". 1066

ПЕДАҐОҐ, б. професор гімн. шукає лекцій. Н. Гута, Ослави білі, п. Делятин. 1-2

УКРАЇНСЬКА фірма „Родоган" склад сукна і обуви, Львів, ринок 43, прийме двох місцевих хлопців на практику. 1069

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 40.

1058 **Пересвітлення Рентґеном** 2—24

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Ґаллапорта Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вирівнання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1056 Полекші в сплатах. 5—5

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в СТАНИСЛАВОВІ

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — до-гідні условія. 394 Зб—?

-- КИЛИМИ --

ВИРОБИ КОШИКАРСЬКІ **ЗАБАВКИ в великім виборі** **Ловіцькі** капи на ліжка, столи і т. д. **Народня штука, вироби тераkотові** — найдешевше поручає тел. 26-09 **Людвик Гетедис КОПЕРНИКА 11**

МЕБЛІ першорядних виробів краєвих і закордонних, спальні, їдальні, сальони і мужеські покої по дуже приступних цінах і на догідних условіях — поручає фірма **БРИК і ҐРИКЕР — Львів** 797 **Ягайлонська 24** тел. 21-76. 4-5

КОМПЛЄТ перша СОРТА **30Л. 28.** 6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 кавових лижочок з хінського срібла. II-га сорта 20 зол. у **Б. Ґрінберґа, Сикстуська 4**

ВОЛІЧКИ **„МАТАДОР"**, французькі гарасівки, Д. М. Ц. і ручні роботи найдешевше, бо вхід через сінь. **Магазин ШТАМА, Львів, Сикстуська ч. 16.** 984 Замовлення з провінції відсторотно. 4-6

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

ч. 275 (11.236). Львів, пятниця 9. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долер, Франції, Голяндії, Белгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

НА ДНЯХ ПОЯВИТЬСЯ
заходами Українського Націон.-Демократичного Обєднання
Виборчий Порадник
в якому міститимуться
виборча ординація до сойму і сенату, пояснення, вказівки, зразки реклямацій, соротивів та жалоб і всі виконавчі розпорядки, що відносяться до виборів. Ціна тільки **30 сот.** Замовлення і гроші слати на адресу: Володимир Целевич, Львів, вул. Косцюшка ч. 1а, II. пов.

Без результату.

Львів, 8. грудня 1927.

Від ряду місяців дипльоматичні взаємини між Англією і СРСР зірвані. Ніщо не може бути більше шкідливе для обох сторін, як такий стан. І хоч обі сили: капіталістична Англія і комуністична СРСР в однаковій мірі відсувають ненормальність і шкідливість цього стану, їх представники, Чемберлен з одного і Літвінов з другого боку, які на днях відбули довшу нараду в Женеві, не змогли договоритися до нічого.

Англія, що видалила зі свого краю більшовицьке представництво, бо не хотіла довше терпіти його агітації і пропаганди між власними громадянами, зажадала й тепер устами Чемберлена, як передумови якихнебудь переговорів з СРСР, застановлення комуністичної пропаганди у себе. І то не тільки у себе дома, себто на англійських островах, але також в Азії, всюди там, де входять у гру інтереси британської імперії: в Індії, Афганістані, Персії, Китаю і т. д. І характеристична річ, що Чемберлен, виступивши з оцим домаганням, поставив справу так, що радянський уряд не може складати більше вини за комуністичну пропаганду на третій інтернаціонал, який, мовляв, веде свою діяльність незалежно від московського уряду і нібито не має з ним нічого спільного. Англійський представник заявив Літвінову виразно, що якщо СРСР хоче дійти до порозуміння з Англією, мусить виректися всякої акції, що прямує до підмінування британської імперії, все одно, чи цю акцію вели би представники дипльоматичні СРСР, чи висланники третього інтернаціоналу. Таким чином Чемберлен поставив справу принціпіяльно й раликально.

Як і можна було надіятися, Літвінов після такого поставлення справи мусів перервати розмову. Бо що він міг відповісти на отсі ясно і в категоричній формі сформульовані домагання Чемберлена? Чи повторювати те саме, що вже Риков сказав у своїй відповіди Болдуїнові: що, мовляв, СРСР готов кожної хвилі відновити дипльоматичні і торговельні взаємини з Англією на основі принціпу обопільного невмішування — з тим, що радянський уряд не в силі взяти на себе відповідальности за те, що робить комінтерн? Це вже стара пісня більшовицьких дипльоматів, яку всі чують здавна і яка нікого не переконує. А в даним випадку, з уваги на виразне застереження Чемберлена — що взагалі міг відповісти Літвінов? І вийшло таке, що він мусів відмовитися від якоїнебудь відповіди.

Таким робом представники Англії і СРСР не наважали між собою питання порозуміння. Обі сторони ділять дальше непроходима стіна ненависти, хоч обі вони свідомі тих великанських страт, які вони мають наслідком зірвання обопільних дипльоматичних взаємин. Не помогла тут нічого й зустріч таких тонких і зручних дипльоматів, як Чемберлен і Літвінов, які розійшлися з тим, з чим і зійшлися.

А наслідки цього ненормального стану для обох сторін, для Европи, для цілого світа? Не треба й казати, що наслідки ці будуть сумні, може навіть фатальні. Поминувши те, що Англія тратить такий преважний терен збуту для своїх товарів, як великанська територія СРСР., в якому загнізджується чимраз більше американський капітал, поминувши й те, що СРСР просто задихається від англійської блокади, — отсей стан невпевности кріє в собі постійно небезпеку і грозу війни. А війна ця нависла не тільки над Европою, але й над цілим світом, що втягнений майже всецілко в орбіту впливів цих двох світових могутностей.

На денне світло!

Зміна на становищі комісаря „Народнього Дому". — Телєграми б. членів „Народнього Дому". — Представлення заст. правит. комісаря до фондаційної влади. — Що криється в сутінках комісародержавства. — Право і санзція — гг рою!

Львів, 7. грудня 1927.

Те, що ще передвчора, не зважаючи на поголоски і деякі факти, здавалося неможливим, нині вже є фактом довершеним. На становищі комісаря „Народнього Дому" наступила зміна. Місце дир. Ярослава Вербицького занав цісний урядовець Михайло Бачинський, приятель Льва Черкавського, що з його ласки сперцу став членом прибічної ради комісаря зл. Львова, а тепер „правит. комісаром" найстаршої національної установи, якою управляє львівське воєвідство. Вчора (6. грудня) дир. Я. Вербицький, який на домагання п. Шепарського у посвідчені відповіли негативно, одержав з воєвідства декрет, яким його відкликується зі становища помісаря „Народн. Дому" ніби то тому, що він розійшовся з членами прибічної ради. Воєвідський декрет наказує дир. Вербицькому негайно передати урядування свому наслідникови, яким воєвідство призначує М. Бачинського.

Таким чином „Народн. Дім" напередодні виборів вертає знову виподільно в сферу впливів відомого „фільмового протектора" Льва Черкавського, а його засоби будуть повертані на ціли, суперечні зі статутарними завданнями „Народн. Дому".

А все це діється під протекторатом львівського воєвідства — як фондаційної влади, а віраїше кажучи під натиском і кермою воєвідського відділу безпеки.

Важкі у своїх наслідках, а особливо руйнуючі майно „Народн. Дому" санаційні „гощи-кльощки" викликали крайне обурення в найширших колах нашого громадянства. Навіть бувші передвоєнні москвофільські члени „Народн. Дому" та „Русская Народная Организація" — у звязку з замірювою відплатою „Народн. Дому" щодрій компанії Льва Черкавського — вислали ось таку телєграму до президії Ради міністрів і міністерства внутр. справ:

„Члени Руського Національного Інституту „Народнїй Дім" у Львові та „Русская Нар. Организація", звісточені відомістю з воєвідства про намірене безпідставне усунення правит. комісаря Інституту, рішучо застерігаються проти встановлення таким же комісарем особи вже раз урядом усуненої, згляднo її адгерента, лякаючись прогайнування майна Інституту та **роблять уряд і державний скарб відповідальними за цілість майна і всякі шкоди по думці основ конституції".**

Отсе подій, що звістували явно, відкрито. Але перманентне комісародержавство має свої глибокі тайни, закохані в сутінках, що простягаються між вул. Рутовського і вул. Чарнецького, між місцем, де урядують „правит. комісари" і місцем, де має свій осідок фондаційна влада.

Недавно дивеційний „Дзєнник Львовскі", який прецінь фотографічно відбиває настрої і думки під „кавками", заторгував своїм читачам весельність „угодової старорускої партії" Льва Черкавського. Довідалися ми з цих настроєвих статей, що „фільмовий протектор" Лев Черкавський має у своїх руках Сталроницію, „Народн. Дім", „почитний" тижневик „Голос Народа", „Рольничий Сойз" зі 40 філіями (на Марс!), ну і „Кооперативний Сойз"? А „Голос Народа" є органом нього могутнього „Рольн. Сойза".

Ось воно як! Але одночасно в наші руки попав один документ, вельми цікавий своїм змістом. Є це ніщо інше, як представлення заступника правит. комісаря „Народн. Дому" д-ра Юл. Заяця з дати 8. серпня 1927, внесене до воєвідства дня 9. серпня 1927. Д-р Юл. Заяць є радником державної прокураторії, правником, який знає, що пише.

Як же у світлі цього представлення представляється всесильність „партії" Льва Черкавського і господаря в „Нар. Домі"?

На самому вступі представлення читаємо: „На припорученя з д. 8. 1927. Ч. В. Р. 9292/27..." виконано **ухвалу** прибічної ради з 17. 6. 1927 про субвенцію для „Рольничого Сойза" в кроті 3.200 зол. в той спосіб, що виплачено вже 1.593.20 зол., а решту в кроті 1.606.80 зол. каса „Народ. Дому" не може виплатити бо не має грошей. Ті гроші йдуть на „Голос Народа", орган „Рольн. Сойза". Під кінець д-р Заяць додає, що в черані виплачено що редакторам „Голоса Народа" 500 зол. і на друк тієї газети 860.80 зол., разом 860.80 зол. Отже припорученя залеглість зменшилася до 886 зол.

Читаємо про „припорученя" й очам своїм не вірмо. Хто припоручував, **на якій основі, з якої причини?** Подане в представленню число виносне всі сумніви. Ось до містяться всесильність „партії" Черкавського.

Але йдім далі слідами представлення д-ра Юл. Заяця, який в характері заст. правит. комісаря просить воєвідство, щоби зажалення „Кооперативного" та „Рольн. Сойза" в справі виплати допаній признати безпредметовим, а щонайменше недостойним (непишизвіїтем), бо „Нар. Дім" з **приведою для своїх статутарних цілей, навіть з нарушенням свого основного майна** повернув кошти друку „Голоса Народа", хоч не має до того ніякого обовязку.

Згідно зі звітами з 19. 6. і 23. 6. видано на „Рольничий Сойз" з фондів „Нар. Дому" 30.714 зол., остаточно 1.593.20 та 860.80, разом 33.078 золотих, а крім того дається „Год. Народа" львівській спілці чалим коштом.

Ювилейна Академ'я
Т-во українських студентів техніки „ОСНОВА" у Львові
відбудеться з приводу його **30-ліття в неділю 11. ц. м.**
у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка.
Програма різноманітна. Вступ за добровільними датками на будову **„Дому Українського Техніка".**
Початок точно в год. 11. передполуднем.

Весь дохід з майна „Народн. Дому" йде на „Голос Народа", а будинки „Нар. Дому" розпадаються в руїновища. Вони находяться в страшному стані, а „Нар. Дім" з огляду на „припорученя" не має грошей, щоби їх довести до самого такого стану.

Комісар і члени прибічної ради завинили редакт. „Год. Народа" Яблонському, що „Народн. Дім" не може довше витримати тягару того „почитного" тижневика і просили його, щоби старався поставити газету на власні ноги. Але без успіху. Крім друку „Год. Народа" „Народн. Дім" мусить оплачувати великий хоч зовсім зайвий редакційний персонал. А коли газета не має ніяких доходів, коли вона не в силі вдержувати навіть редакції, то в якій цілі „Народн. Дім" видає гроші на мертвий інтерес. І не дівуємся тоді, коли „Нар. Дім" не має покриття на найконечніші власні видатки як на заплату за роботи інж. Канюпельому должної квоти 3.800.82 зол. інж. Пежанському за реконструкцію каналів при вул. Зиблікевича (наказаної магістратом) квоти 1.082, на покриття венелів у сумі 17.800 зол., податкових заległостей в сумі 4.000 зол. і т. і.

Для рятування „Народн. Дому" перед неминучою катастрофою треба обмежитися до консервації й адміністрації частку та негайно приступити до направи будинків. Видатки на газету треба зменшити до 1.000 зол. місячно (замість дотеперішніх 8.000 зол.), а решту мають старатися прибавати самі редакція.

Вміні д-р Юл. Заяць просить воєвідство, щоби воно як фондаційна влада сконтролювала маєтковий стан „Нар. Дому" і видало заряджения для охорони майна цеї установи перед неминучою руїною.

Представлення тотіщного (з серпня н. р.) правит. комісаря „Нар. Дому" наглядно доказує, що комісародержавство в найстаршій національній установі є звязане з чинитьбами, а грошевими витратами в користь „угодової старорускої партії" Льва Черкавського. Отже фондаційна влада яка повинна стояти на сторожі майна чисто культурної установи, спричинює повертання його на **політичні цілі,** на партійництво пройдисвітів всупереч статутарним завданням фондації.

Проти того почали демонструвати самі члени прибічної ради правит. комісаря, а коли це не мало ніякого успіху, д-р Юл. Заяць зрезигнував з гідности члена прибічної ради і заст. правит. комісаря. Щоби робить тоді воєвідство в характері фондаційної влади. Воно на місце д-ра Ю. Заяця іменує двох адгерентів з групи Черкавського, а коли проти того реманструє правит. комісар Я. Вербицький, його зачотку заспокоюють, а опісля вимагають до резигнації. Дир. Вербицький не хоче зрезигнувати. Тоді його усувають по всім бюрократичним формам, а на його місце поспішають правую руку Черкавського — Мих. Бачинського. Таким чином майно „Нар. Дому" опиняється всецілко під опікунчим крилом Льва Черкавського. Доходи „Нар. Дому" з ласки фондаційної влади будуть знову повернені на ніякому инак-

ку „Голос Народа", а будинки „Нар. Дому" будуть далі руйнуватися.

Так виглядає правовість у пас, так розпоряджаються сторожі тієї правовости майном українського народу. Замість культурних цілей, для яких призначене то майно, повертається його на політиканство всяких „фільмових ліпарів". Це — можна сказати — вершок правовости. Уряд недавно відібрав субвенцію пястівському „Малопольському Т-ву рільничому", опісля варшавському „Центральному Т-ву рільничому", що є в руках прихильників, мовляв тому, що вони повертають ті субвенції на політичні цілі. Але одночасно уряд, бо — як твердить п. Пісарський і навіть воєвода Борковський — зміна на становищі комісаря є ділом Варшави, — дає щедрою постійні субвенції „угодовій старорускій партії". І робить це той самий уряд, що в призирством ставиться до політики і веде безпощадну боротьбу з партійництвом. До того ж субвенції групі Черкавського дає уряд не зі своїх диспозиційних фондів, лише з питомого майна українського народу.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

БОРОТЬБА ПРОТИ НЕПОЛЬСЬКИХ НАРОДІВ І „ТОВАРИШІ З НАЦ. МЕНШОСТЕЙ".

Виборча доба — це час народжування всяких програм новиx і відсвіжування старих, давно зложених до партійних архівів. В потопі тих програм велику ролю на українських землях гратиме національна програма, особливо для тих польських партій, що будуть розбиватися за українськими голосами.

У звязку з виборами виступають зі своєю оклепаною національною програмою „боєві" пепесівці. Для розсіяних меншостей, для німців і жидів висувають вони щось, що є „на межі національно-культурної автономії", а територіяльним „меншостям" підносять вони „в дарунку" територіяльну автономію. Правда, з білорусами прикра справа „з огляду на більшу пливкість, більше розбиття і менший ступінь національного відродження білоруського елементу". Але може опісля якось те питання сконкретизується.

В національній справі пепесівці, які голосували в 1924 р. за відомими язиковими законами, не можуть собі нічого закинути. Вони звертають закиди тільки на адресу „потравневих урядів", що ті не вели свідомої цілі і консеквентної національної політики.

Але всі ці тиради є вступом до чого іншого, до того, щоби виповісти невблагану боротьбу виборчому блькові непольських народів.

„З „блоком меншостей", якщо він остаточно постане, будемо в боротьбі. Зовсім не вважаємо націоналізму німецького, українського чи жидівського кращим від польського. Побороти блок можна лише протиставленням йому виразної і до здійснення можливої програми. Тут рахуємо на поміч наших товаришів, що репрезентують робітничий і робітничо-селянський рух тзв. національних меншостей".

Не дивує нас, що такі яскраві польські націоналісти, підмальовані на соціял-патріотичний колір, не лише виповідають боротьбу пригніченим і поневоленим народам під фірмою боротьби „з націоналізмом німецьким, українським чи жидівським", але дивує нас, що вони рахують в тій боротьбі „на поміч товаришів з тзв. нац. меншостей". Хоч хто знає: може вони мають і рацію. Ось „Народній Комітет Холмщини і Підляшя" (себ-то П. Василчук) містить в своїм органі („Селянський Шлях") комунікат, що він не брав участи в створенні бльоку „українських національних угрупувань з буржуазними партіями нац. меншостей". По суті комунікат „Нар. Комітету Холмщини і Підляшя" відповідає дійсности, але кому потрібний і для кого призначений, до кого адресований цей пітійський комунікат? Тут не йде про участь в створенні бльоку, тільки про участь в самому бльоку, а П відповідно до своїх змінчивих настроїв кладе постійно пос. Вас. під знак запиту. І не диво, що з таких комунікатів витягає розперезана морально „санація" такі висновки, що — мовляв — „українці з Підляшя і Холмщини не приступлять до бльоку нац. меншостей". На протязі довгих літ чули ми постійно, що на Холмщині й Підляшу ніяких українців нема, що то виключно польська країна. Але вони є тоді, як не приступають до бльоку. І з тієї нагоди довідуємося, що той „Нар. Комітет Холмщини і Підляшя" є навіть могутньою організацією, бо до нього входить Сел. Союз (Павло Василчук), Українське Господарське Обединання (Антін Васильчук) та „низка українських організацій культурних і економічних".

Таку саму пітійську шопобабку загрязують і соціялісти-радикали, зазначуючи в приватних розмовах, що вони принціпово годяться на бльок, а офіційно підкреслюють свої сумніви, нерішучість, хитість і розбіжність думок та висувають менше й більше гумористичні застереження.

Коли так далі піде, то пепесівці з повним правом можуть рахувати „на поміч товаришів з нац. меншостей" в боротьбі з непольськими народами. І не лише пепесівці, але й польська реакція, і пястівсько-шовіністична куркульня, і розперезана „санація".

Для Рідної Школи.

Ще один проект допомоги Рідній Школі.

(Стаття надіслана.)

Останніми часами раз-у-раз появляються статті про те, якби прийти в допомогу Рідній Школі, бо саме тепер находиться вона в дуже критичному положенні. Це спонукало і мене забрати в цій справі голос. Я виходжу з цього заложення, що будувати після існування Рідної Школи виключно лиш на збірках, на тій жебранині, цілком мильне. Головно тепер, коли ми бачимо, що ці збірки чимраз більше недописують, треба конечно оглянутися за іншими способами допомоги Рідній Школі. Рідна Школа повинна взятися сама до заробкування на свое удержання, а збірки повинні служити лише як підмога в цій праці. В який спосіб це зробити? На мою думку до цего повинні (чи можуть послужити отсі роди заробкувань: 1) Сіть крамниць Рідної Школи. 2) Господарські підприємства. 3) Фабричні підприємства. Щодо крамниць, то уявляю собі цю справу так: кожний повіт дістає доручення і завів заснувати стільки і отільки крамниць Рідної Школи (різних відділів). Крамниці мають бути у роді кооператив. В кожнім місті, містечку, а навіть селі має повстати кооператива Рідної Школи. Всі свідомі громадяни і наші установи дають уміх скажім 5 зол. а тим, що цей рід кооперативи стане власністю Рідної Школи, всі доходи йдуть на Рідну Школу. При кожнім П. С. К. удержується окремого ревізора, чи директора, котрий мав би за ціль бодрочасно контролювати поодинокі крамниці в даному повіті, грошеві і дізові пертрактації і звіти до Р. Шк. і П. С. К. Думаю, що при деякій агітації і праці дасться легко зібрати одноразові датки на уміх, а при цілій сіти таких крамниць і при чесній та вмілій праці будуть певні гарні прибутки.

Господарські підприємства. Недавно читав я вгадку про організацію торгівлі яйцями. Отже до неї треба нам взятися. — Щоби господиня, навіть не знати яка ідейна, відкладала всі яйця від одної курки на Р. Шк. цілим рокам, мала падія. Я думаю, треба взятися самому до курячого господарства на більші розміри. Така курича ферма не вимагає, не багато вкладу, а користи може дати дуже великі. Треба невеликої площі під будинки і подвіря, людська людей служби, одного управителя і богато всього. На це треба розписати одноразову вверійну збірковку акцію в грошах і яйцях. Думаю, що богато господинь радо дасть один раз кілька яєць, а народ певно не пожалує і гроша, коли побачить, що беруться в нас до праці. В перший мірі продукувалоськи там курячі яйця, а дальше можна би годувати і расові кури, гуси, качки, тощо. До цего потрібно ідейного і чесного спеціяліста, розуміється платного, котрий міг би провадити ще і друге господарське підприємство, а саме годівлю кріликів.

Бачимо, яка маса тепер кролячих футер, а певно всі сміри на ці футра спроваджуються з Німеччини. Чому не могла би Р. Шк. заснувати і такої кролячої ферми, а може відразу і гарбарню і фарбарню? Думаю, що і це кролячe господарство вимагає дуже мало вкладу, а один і той самий спеціяліст з дечию обслугою міг би провадити ці оба роди господарства. Певно, що є деякі труднощі й перешкоди при заснованні та веденні цих господарств, але дож їх нема.

Фабричні підприємства. Бачимо, що у нас фабрики ростуть, як гриби по дощі, чомуж і Р. Шк. не могла би взятися до них. Розуміється мусіліб ми брати під увагу лиш такі підприємства, котрі вимагали би найменше вкладу. На мою дум-

М. ВОЗНЯК.

Сумнівна пісенна традиц'я про повстання Мартина Пушкаря.

Повстання Мартина Пушкаря в травні 1658 р. проти гетьмана Виговського мало свою причину в тому, що подражнений в своїй амбіції Пушкар бажав зайняти його місце. Пісенній традиції про повстання Мартина Пушкаря присвятив д-р В. Шурат окрему статтю п. н. „Пісня про повстання Мартина Пушкаря" в CXXIX. т. „Записок Наукового Товариства ім. Шевченка" у Львові (стор. 95—105). Оповівши про сам момент на підставі статті Дениса Коренця в „Науковому Збірнику присвяченому проф. Михайлові Грушевському", стверджував далі д-р В. Шурат ось що: „Слідів його в народній традиції досі в нашій науковій літературі не вказувалось. А пречінь в однім давнішім польськім, нині зовсім призабутім, альманасі була надрукована ціла пісня про битву під Голтвою. Той альманах п. з. Bukiet Literacki, виданий Л. Вшендобильським 1851 р. в Варшаві. Згадана пісня надрукована в нім при невеличкій статті Л. Вшендобильського п. з. Bitwa pod Gołtwą roku 1657—58 (ст. 226—229)". (Записки, т. 129, стор. 97).

Хід дальших думок вимагає, щоб тут познайомити читачів із текстом пісні, яку відкрив д-р Шурат. Подаючи її тут, доповнюю її уступами, які не були відомі відкривцеві, й ці уступи зазначую відмінним шрифтом. Ось ця пісня:

Не день, не два Виговський гетьман
До Полтави сунув
У самого ворк тисяч
Як же з ляхів він.

Ой, куди то пресучий Виговський
Ляхів рів?
Ой, він він ляхів
Супротив козаків.

Ой, він він ляхів
Супротив Пушкаря.
Що стоїть він за віру православну
Та за білого царя

— *Ой, цярю, білий царю,*
Время з тобою мінятиси;
Ой, будете, цярю та Мартина Пушкаря,
Знати, як мене кровавити.

Ой, будете знати, як мене кровавить,
Як Вкраїну до себе єднати;
Ще будете знати,
Як по лісах утікати. —

То Виговський гетьман
До Полтави дорогу верстав;
Поверставши дороженьку,
По Голтві станом став;
А ставши собі станом,
Пушкаря оглядав:

— Мартине, Мартине,
Сучий ти сине,
Для ізо мною мел-горілку пити,
Козаків лічити.

Котрій голінай,
Тії до мене перейдуть;
Котрій ледащій,
Тії ізо мною битьси зачнуть. —

Ой, наліпшов Пушкар Мартин
По сей бік став;
З гармат та з рушниць по гетьманку
Стріляти почав.

— Ой, Мартине, Мартине, сучий ти сине,
Що ти задумав, загадав,
Що Виговського гетьмана
Рушати зачав?

Що в тебе, сучий сине
Лишком лишся,
А в мене й ляхи й козаки
І татарська сила.

Ану, пане Стефане,
Як ти себе маєш?
Ти коні маєш, гармати маєш, —
Чом Пушкаря не остушаєш? —

— Я-м би його враз остушив,
Та йому білий цар помагає,
А в мене що й коней й гармат,
Що й вірної душі немає. —

— Ану, пане Трофиме,
Як ти себе маєш?
Ти-ж військо хоробре й вірну душу
маєш, —
Чом Пушкаря не остушаєш? —

— Я-ж би його враз остушив,
Та йому білий цар помагає,
А в мене що війська, що й коней,
Що й вірної душі немає. —

Отто Пушкар по березі по Голтві
На коню виступає,
До гетьмана Виговського
Такі слова промовляє:

— Ой, пане гетьмане,
Що-ж ти думаєш, гадаєш
Що мене своїм військом
Ти не остушаєш? —

То Виговський мед-вино пє,
Веселося сильно,
Що він недобрих тут,
Недбаю собі жде

Тоді-то стали Пушкаріяне
На ляхів наступати
Стали ляхів середом — передом
Бити побивати.

То Виговський на коня сідав,
У Чигрин дуброву втікав,
Самого Стефана Омелїченка
На Голтві зоставляє

А той мов Стефан
Добре думає, гадає,
Мартина Пушкаря оповіє,
Такі слова виповідає:

— *Прийми мене до себе!*
Буду тобі вірно служити,
Буду віру православну шанувати,
Царя білого чтити. —

То Виговський на коня сідав,
У Січ Таванську втікав
Самого одного Трофима Сорочу
На Голтві зоставляє.

А той мов Трофим
Добре думає, гадає,
Мартина Пушкаря оповіє,
Такі слова промовляє:

— *Прийми мене до себе!*
Буду тобі вірно служити,
Буду віру православну шанувати,
Царя білого чтити. —

То тоді добре Пушкар знав,
Що білого царя шанувати
Що ляхів розбивати. Виговського
вробивав,
Сам у живі став

Щоб покінчити з наволоченим пісенного матеріялу, наводжу з того самого джерела, з якого подані доповнення в наведеному тексті, й іншу пісню про Пушкаря, якої не передрукувало польське видавництво, не даючи тим самим можности для якогось українського відкриття. Ось ця невеличка пісня:

Тече річка невеличка,
Вереском прозвалась;
Про ту річку невеличку
Старці й діти знають.

Вміють про ту річку
Пісню співати;
Люблять про ту річку
В думку гадати.

Думоньку, та думоньку,
Що спадося думоньку;
Думоньку, та думоньку,
Не спадуся я вічно.

ку фабрикація звичайного шварцу і вареників до чобіт і сир малаб прийти в першій мірі під розвагу. Дати добрий продукт, розвинути агітацію і рекляму, опертися на кооперативах і наших крамницях, а вдалось би напевно.

Цими кількома думками бажав я познайомитися з широким загалом і Управою Рідної Школи, можливо, що вони не багато варті, та всеж думаю, що варто все таки над ними застановитися. Рідна Школа могла б таким чином утворити собі певні і тверді основи і не бути залежною лише і виключно від збіров. Праця це тяжка і коштовна, але, на мою думку корисна.

Мирон Лявицький.

Студентське життя.

З діяльности Т-ва українських студентів техніки „Основа".

З початком цього шкільного року Т-во „Основа" взялося до праці над організуванням ново-виписаних на техніку студентів. Після полагодження справ „на часі" приступлено до праці внутрі Т-ва. Дня 20. листопада 1927 відбулися II. Загальні Збори „Основи". На Заг. Зборах вибрано головою Т-ва Богачевського Володимира. До Виділу вейшли: Кос Михайло, Адамчук Андрій, Німилович Дмитро, Кравців Роман, Біликівський Осип, Гладкий Ярослав, Тучапський Кость, Лаврович Роман, заступники: Стародуб Ярослав, Корпубінця Клавдія і Рак Богдан. До контрольної комісії вибрані: Кльофас Орест, Грабовецький Осип, Бордун Ярослав, заступники: Врецьона Євген і Дачишин Юрій.

На Заг. Зборах порушено й пекучу нині справу будови „Дому Українського Техніка". Утворено Комітет, який забрався вже до уложення плану заходів з метою придбання фондів. Площа під будову є, подарована бл. п. проф. інж. Левицьким. Т-во „Основа" має надію, що українське громадянство широ підтримає наш почин і доложить усіх зусиль для довершення цього діла. Недостача помешкань дається болюче відчути нашим студентам і значна часть їх не може з тої причини студіювати у Львові.

Цього року Т-во „Основа" святкує двадцяті 20-літнього істнування. Для гідного відсвяткування цього ювілею Т-во устроює Святочну Академію, програма якої подається належному громадянству на іншім місці.

Т-во „Основа" обіймає тепер 108 членів, студентів (ок) львівської техніки. На жаль, ще не всі українці записалися до Т-ва, бо число студіюючих на техніці українців на основі урядової статистики виносить 207 (у 1926-27 р.). Тих байдужих товаришів взиває особисто, щоби записалися до „Основи", але вони мабуть до свого обовязку таки не почуваються. Може хоч нагадане свято „Основи" врозумить їх. Коли ні, то прийдеться їх імена подати до відома українського громадянства.

Організаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд в Перемишлі.

Дня 4-го листопада п. р. відбувся в Перемишлі Повітовий Народній Зїзд з метою перевибрати Повітовий Народній Комітет, вислухати реферату про політичне положення українського народу під Польщею та про надходячі вибори до сойму й сенату. Збори отворив голова Повітового Народнього Комітету д-р Теофіль Кормош. До президії зборів увійшов д-р Теофіль Кормош як председник, о. Сендзік Іван, парох зі Стібна і гбсп. Пелипак Василь з Малковиче, як заступники председника, секретаріював п. Петро Павк з Перемишля. Звіт з діяльности уступаючого Повітового Народнього Комітету зложив його секретар п. Осип Семенко, після чого виголосив цікавий реферат на політичні теми. В дискусії над референтом брали участь пп.: Пашуле і Стецяк господарі з Весятич, Мельник госп. з Дорогоєва та Польнський з Перекопаної. Зокрема палку промову виголосив М. Тимочко госп. з Цикова, завиваючи всіх до згоди та єдности під прапором УНДО. По вислуханні подяки уступаючому Комітетові вибрано новий Повітовий Комітет з д-ром Теофілем Кормошем на чолі. Зїзд приняв відповідні резолюції в справі проектованого декрету про діловодство по кооперативах у польській мові, в справі урядування в громадських радах в українській мові і в шкільних справах. Цьогорічний зїзд випав величаво. Велика сала Народнього Дому ледви змістила велике число делегатів майже зі всіх сіл повіту. Зїзд закінчено відспіванням національного гимну.

Повітовий Народній Зїзд в Городенці.

В четвер 1-го грудня п. р. відбувся у великій салі Народнього Дому в Городенці Повітовий Народній Зїзд. Заінтересування Зїздом у повіті було дуже велике, бо на запрошені 23 громади взяло масову участь 20 громад і сала виповнилась по береги. Присутніх нарахувано поверх 300 осіб, між якими численно заступлене було українське духовенство й учительство, як також місцеве жіноцтво. Але загал присутніх творило селянство. Зїзд відкрив короткою промовою о. Матейків Теодор, директор Пов. Союзу Кооператив у Городенці. Потім делегат Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обединення п. Ерстяюк Дмитро зі Львова виголосив реферат про сучасне положення українського народу під Польщею, в якім основно обговорив кольонізацію українських земель та в історичному освітленні виказав право за українським народом на землю, вичерпуюче представив шкідливу політику польської влади, відтак повністю програму партії та відношення УНДО до ворожих партій, які серед українського народу набирають форм різних „орієнтацій", а які обчислені на розбиття одностайного українського національного фронту. Зокрема референт представив організаційні завдання українців у рядах Українського Національно Дем. Обединання та підчеркнув конечність підготовки до виборів до польських законодатних установ. У дискусії забирали голос: Дорожинський Евстахій, Матіяш Герасим, о. Корбутяк Микола, Василишин Іван і ін. Бесідники одноміжно заявлялись за організацію українських національних сил в рядах Українського Національно-Дем. Обединання, як також пятнували жидівську роботу сельробів та хлібодїв. Зокрема дуже річево виказав п. Василишин у довшій промові, що соціялістична програма згубна для українського селянства. Наконець вибрано Повітовий Народній Комітет; його головою став директор Матейків Теодор. Зїзд покінчився відспіванням національного гимну. Тепер слід тільки побажати, щоб усі національні елементи в повіті обединялися біля Повіт. Комітету і приступили до енергійної праці. Роботи у нас богато, а робітників, на жаль, мало, особливо в самій Городенці.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ВИЇХАВ ДО ЖЕНЕВИ.

Варшава, 7. грудня 1927.

Марш. Пілсудський виїхав нині веч. через Вроцлав і Дрезно до Женеви. Із ним їде лише шеф кабінету мін-стра військов. справ полк. Бек.

НОВА НОТА ВАЛЬДЕМАРАСА.

Варшава, 7. грудня 1927.

Пром. Вальдемарас вислав до ген. секретаріяту Ліги Націй нову ноту, в якій висловлює вдоволення з приводу заяви польського уряду, що не планує нічого у відношенні до Литви.

МИРНА ПОЛАГОДА ЛИТ.-ПОЛЬСЬК. КОНФЛІКТУ.

Женева, 7. грудня 1927.

Після конференції представників пяти держав у Бріяна постановлено, що Рада вислухає в п. м. Вальдемараса і Залеського та визначить референта.

Бріян і Штреземан приняли, кождий окремо, Вальдемараса і радили йому знову, щоби конфлікт з Польщею полагоджено мирово.

РІШЕННЯ В ПЯТНИЦЮ.

Женева, 7. грудня 1927.

Проект утворення комісії пяти для справи польсько-лит. конфлікту закінчено. Зате референтом тієї справи іменують у Раді Л. Н. представника Голяндії Белярта вже Блюмфонтейна, який вже кілька разів був справоздавцем різних справ Сх. Европи. Міз. Бальфонтейн після нинішнього засідання має подати свої справоздання, вислухавши передше обі сторони. Після уладження тих становищ і після конференції з представниками вол. держав справоздавець сформулює ради, які Рада предложить обом державам. Тому в пятницю остаточно розглядатимуть справу, при чому буде присутній марш. Пілсудський. Заяву Вальдемараса в справі Вильна запротоколують у справоздані. Дискусія в тій справі не скінчиться в суботу.

ЛИТ. ЗАЖАЛЕННЯ НА РАДІ ЛИГИ НАЦІЙ.

Женева, 7. грудня 1927.

На помол. засіданні предс. Ради Л. Н. Чен-Ліо уділив голосу Вальдемарасові. Пром. Вальдемарас висував події на Виленщині, конгрес лит. еміґрантів у Раві, наперечив, начеб Литва зарядила мобілізацію. Навпаки, лит. урядові довіряли, що з огляду на прикордонну діяльність Польщі Литва не мобілізує. Лит. уряд свідомий ваги хвилі й тому відклав цю справу Раді. Вальдемарас предложив утворити дві міжнар. комісії; одна розглянула би факт. стан на лит.-польс. кордоні, друга зазнайомилася би з положенням меншости на Виленщині.

Після Вальдемараса промовляв міз. Залеський, який у довшій промові збив лит. закиди, зверхені проти Польщі і заявив, що Польща шерая поважає Литві мир і простягає до неї руку. До Ради належить, щоби цю руку щиро не відкинуто.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ ДО СОЙМУ І СЕНАТУ.

Варшава, 7. грудня 1927.

Головний виб. комісар буде іменований мабуть у пятницю. Дня 18. грудня б найбільш. парл. клюбів представить своїх заступників до держ. виб. комісії.

ПІДВИШКА ЦІН МУКИ І ХЛІБА.

Львів, 8. грудня 1927.

Вчора цінникова комісія устійнила таку тарифу цін для мук і хліба: мука пшен. 40 пр. у млині 84 сот., гуртом 85, детайльно 92; мука пшен. 50 пр. у млині 79 сот., дет. 80; житня мука 65 пр. 60 сот. Хліб у пекарі 59 сот., в крамниці 61, будки у пекаря 4 і пів сот., у крамниці 5. Пшен. хліб „Грагама" пів кг. в пекарі 38 сот., у крамниці 38 сот. Нові ціни обовязуватимуть після затвердження магістратом.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·88·00, канадійський долар 8·85·00—8·86·00, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінґ 1·26·00—1·26·50, рум. лея 0·05·25—0·05·70, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·80, німецька марка 2.11·95, данський гульден 1·7·99, червінець 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·20—36·50, 20 франків 34·00—34·30, 20 марок нім. 42·40—42·90, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр. 0·68·00—0·69·00, 5 кор. австр. 3·50—3·90, фльорени австр. 1·78—1·80, рублі рос. 2·80—3·40, конїнки за рубель 1·45—1·55.

НОВИНКИ.

— **Вдячний відгомін.** Наші поклики до громадянства в справі захитаного фінансового стану Товариства „Рідна Школа" немали дуже тепдий відгомін у деяких осіб та інституцій. Зміж обявів симпатії до „Рідної Школи" та популярности, якою та установа літшається німітчно особливо отсі три випадки. Василь **Вербицький**, вертаючий від 5 років у тюрмі в Равичі надіслав до „Рідної Школи" тепгого дяка, а з цьому 10 зол., які в него - ни шло — збиратись. П. Елькович в Бізкових **Ручка-Кульчицька** зі Львова жертвували великий лякших вартости около 200 зол. о. Теодор **Грушкевич** парох зі Смольної переслав 40 зол. замість вапітку та вакої з нагоди декапального соборчика. Крім цих замітних фактів, які свідчать якнайбільшеніше про життєвість основи, на якій побудована „Рідна Школа", реєструємо не такі одноразові датки призначені на підтримку Товариства: радник Іван Конорудз 100 зол., Народна Торговля 1000 зол., Центробанк 500 зол., Народна Гостинниця 50 ам. долярів (складає майже що місяця по 200 зол. на „Р. Шк." як звичайний датох), Спілка Агрономів 100 зол., Маслосоюз 100 зол., Земельний Банк 100 зол., Кружок „Р. Шк." в Дідилові, п. Ярчів 50 зол. в нагоди місяця книжки і клучевої Кружка на довільну суму. На цей поклик Кружок „Р. Шк." у Винниках 200 зол. — Ш. Добродіям складаємо найширшу подяку. Їх датки являються доказом на те, в якій мірі жертводавці зрозуміли вагу „Р. Шк.". Вони причиняються до злагіднення тої кризи, яку переходить Товариство, а в нім його ідейні працівники. Ми певні того, що весь український загал поспішить з дальшими надзвичайними датками на підмогу „Рідній Школі". — Головна Управа „Рідної Школи".

— **В 20-ліття „Основи".** Ювілейна Академія Т-ва українських студентів техніки „Основа" у Львові відбудеться в неділю, 11. п. м., в год. 11. передпол. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. В програму Академії входить: слово інж. Дудинського, одного із членів основників Т-ва та першого його голови, хорові точки у виконанні Українського Технічного Хору, сольоспів надійного молодого співака п. Івана Козаченка, деклямації тощо. Технічна часть свята буде доповнена рефератом українського вченого проф. д-ра інженірії Фещенка-Чопівського, який згодився ласкаво прибути в Краків, щоби своєю участю причинитися до звеличання свята.

— **До чого веде москвофільська заслїплення?** Пишуть нам з дрвівського повіту: В селі Тошневі, де видавни заходам темнійшого пароха істнує одинока ова в повіті чит. Качановського, за дозволом і вголом о. Слободяна відбулося дня 4.

— А де-ж ви, панове,
Козаки-молодці? —
— Кістки у могилі,
А тїлові в болоті. —

— Де-ж ти, Пушкарю,
Хоробрий возвід,
Що по тобі, друже,
Україна плаче? —

— Кістки у могилі,
Сам в Господа Бога,
Он, плач, Україно,
Сирота небога!

Твою ясну долю
Розварпав Виговський,
Що серце моє каменьє,
А розум біловський. —

З приводу віднайденого в польському альманасі тексту української пісні виводив д-р Шурат: „Хто, де, від кого й коли записав пісню, не сказано. Можна би тільки припускати, що записав її сам видавець альманаха, коли опублікував її від себе, зазначивши се своїм підписом, та що записав її перед 1851 р., коли дозвіл надрукувати альманах, даний варшавським цензором П. Дубровським має дату 11 (23) лютого 1851 р. Опублікований текст пісні одначе при загальній поправности, яку прийдеться йому признати, а яка вказувалаб на записувача, ознайомленого добре з українською мовою, все-таки дає основу припускати, що не був ним редактор альманаха Вшендобильський. Такою основою для мене є те легке попсування поправно вапісаного українського тексту, що в переписанню латинським альфабетом для альманаха вийшло чєслідком склонности редактора поляка до вимавляння звуків по московськи. Бачиться се передовсім у передаванні українського звука г латинським g (Wygowski, ugeniati, dorogu zagadaw, Golwi pomogaie), а українського и латинським i (znati, powežati, jednati, piti, liczyti, striiati, bi·sla, ruszati, oblikaw, idi, ostupiw, stali, nastupali, biti, pobiwati), в такім переписуванню; як: Iedaszczyi зам. ѣedaszcyi, koniej зам. konēj, m·od зам. med і т. ін. Записувач українець таких помилок не зробив би. Скорше міг зробити їх переписувач поляк, ознайомлений більше з московською мовою ніж з українською. За сим промовляв би й польський переклад пісні, надрукований побіч українського тексту. Він зароблений дословно й вірно, коли не брати на увагу кількох помилок. Дивно одначе вражає факт, що перекладчик дав собі раду з перекладом такого, наприклад, незвичайного вислову, як „до Полтави сучия" (Poltawę szturmem brał), що нині й неодному українцеві осталоб незрозуміле без помочи Грінченкового словаря, а фальшиво переклав такі прості вислови, як: „з гармат та з рушниць по гетьмані стріляти почав" (z armat i rusznic do hetmańców zaczęł strzelać), або: „а в мене що війська, що й коней, що й вірної душі не має" (e u mnie cóż po wojsku i koniach kiedy ludzi wiernych niemam?) Се я пояснюю собі так, що польський видавець пісні, Вшендобильський, при перекладанню її на польське поінформувався в українця тільки щодо значіння зовсім незвичайних слів, а щодо буденних спустився на власне знання української мови, не підозріваючи того, що ті буденні слова можуть бути для нього незрозумілі в спеціальних фразах". (Записки т. 127. стор. 97—98).

(Поклінчення буде.)

ть м. брилівське віче. Поведення о. Слободяна, що на кожнім кроці ширить „істінно-русску ідею", викликало самозрозуміле несмак серед чесних одиниць, які не можуть зрозуміти, як священик може бути що нині такий неспівчутний і ставитися з такою ненавистю до українського національного руху. Чи вже нема нікого, хто зрозумів би о. Слободяна?

— **Львівська темна хроніка.** Гільтайська трійка з Козія, що опорожнила стільки мешкань у Львові дістала помешкання без меблів на такий речинець: голова спілки Райхсман 3 роки, його кревнячка Клайтманова 2, а їх спільник Тайблєм на місяць. — Вуджешив у деяких львівських позбасних усе ще не є певною справою; втора буа випадок напів смертольного затроєння нею.

— **Є різні лікарі.** Дня 15. жовтня 1926. Лука і Катерина Гладкі, господарі в Мошковій пішли з хорою дитиною на очі до лікаря д-ра Абрагама Фальк-Штрікера. Лікар оглянув дитину і поставив діягнозу, що причиною хороби дитини є погана немічі батька, запустив очі дитині і ті ліками дав їм до дому. По поворотї до дому дитині було ще гірше, так, що занепокоєні родичі відвезли дитину до шпиталя у Львові. Дитина стратила одно око цілком, а друге з великими трудами вратовано. Держав. поліція внесла донесення проти д-ра Ф. Штрікера і в цій справі було вже кільна розправ перед повітовим судом у Сокалі, де д-ра Фальк-Штрікера увільнено від вини і кари. Проти цього увільнення вніс відклик прокуратор і тепер відбулася розправа перед Апеляційним Карним Судом у Львові. По виводах заступника пошкодованих д-ра Льва Ганкевича Апеляційний Трибунал скасував увільняючий присуд І. суду і доручив цілу справу перевести справу перед Апеляційним Судом у Львові.

— **Відкрита нора.** Ще одно поліційне відкриття: готелик названий пріязнцем здавного випадіднка „Едісон" був домом сходин для добровільних і недобровільних пар. Коли жертвою підприємців цієї нори, що пахтіла Рябною плоскою, впала малолітня дівчина, брудні справи вийшли наверх.

Михайло ХАМУЛА
ЛЬВІВ
Пл. Трибунальська І.
Телефон 49-64.
Поручає КИЛИМІВ
великий вибір
1059 Позір на нову адресу! 2-?

— **Який буде грудень?** — про це найкраще знатимуть ті, що будуть увесь час записувати щоденну погоду. Але що люди мають потребу порівнювати те, що є з тим, що було — то метеорольоги пригадують їм погоду минулорічного грудня. На 31 днів мав грудень 1926 р. 16 днів із сайгом і 8 дні з дощем. Мороз тривав увесь місяць. Найбільший був він 25-го на польське Різдво (13.8 отепл.), а найтепліше між 10. і 15. груднем (+1.3 до +3.8). У цьому часі йшли дощі. Сніг, що почав падати 8-го грудня тягнувся з малими перервами до 24. січня.

— **Жіночі рекорди.** До англійської Палати Громад увійшла 7-а жінка, леді Інеаг, кандидатка консервативної партії. Вона дістала 22.221 голосів проти 11.912, що впали на ліберального кандидата Леді Інеаг зайняла місце свого мужа, який мусів зріктись свого мандату, бо увійшов до палати лордів на місце свого батька. Виборча боротьба за неї мандат була дуже завзята; голосувало 82 проц. усіх виборців. Із 7 посолок, що є в Палаті Громад чотири належать до консервативної партії, а три до робітничої (лейбур).

— **Нова американська професія.** Цілу ділі професії найшла жінка: місс Ливра Лі Родмере. Вона стверднла, що в світі імен, осіб і предметів панує страшне розладдя, себто що особа, книжки, дома, твори або якінебудь інші предмети не називаються так, якби повинні. Коли б несподно з них мало інше ім'я, тоді і його хрещінки мало би інші наслідки, робило би кращий інтерес. І тому місс Родмере вписгнула в часописях численні оголошення, що на замовлення переслане відповідні назви на всілякого роду хрестини: хрестини гостинниць, винаходів, продуктів, папіросів, парфум, і таке інше в безконечність. Американці, що пропадають за реклямою як за алькоголем кинулись за цією новою і цілі вона вже має своїх наслідувачів. Не є виключене, що нове бюро від гармонійних імен запропонує і найбільшим кандидатам на президента, щоби змінили свої прізвища, коли хотять мати успіх. Якби один з них назвався напр. „Бізнес" то міг би побити всіх інших.

— **Живучість бацилів.** „Іллінг Стандард" в Лондону подав нові цікаві наслідки із досліджень над життям бацилів, переведених головою Лондонського шпиталя тропікальних недуг, Уїлліямом Сімпсоном. За ніг тому він починив у склянім рурці бацилі, що спричинюють одну з найважчих недуг. Рурку запечатали. Тепер Сімпсон хотів переконатись, чи бацилі живуть. На свою велике здивування він стверднв, що бацилі не втратили нічого із своєї живучости. Коли їх запінила морська спінка, спинка здохла. До цього часу гадали, що інкубовані бацилі в силі жити тільки один рік.

— **Музика та звірята.** Наукова комісія для досліду психольогії звірят у Лондонові заопікувала цими днями низку експериментів, які будуть для людського пересвідчення. Ці експерименти торкались впливу музики на звірята. Виявилось, що дикі звірята зовсім не чують музики; вони між освоєними є такі, що радо її прислухуються. Несподіваним є висновок, що більшість птах не звернула навіть уваги, коли біля їх кліток грали на різних інструментах. Так само більшість мужів була зовсім байдужа на музикальні згуки. Досі панувало переконання, що мужі є на них душі чуйні. Не зроблено ще останнього експерименту: з'ясувати, що тварює під згуки факірів, тому, що лондонський звіринець не має саме цього типу мужа.

— **Світова всячина.** У Лондоні вирнула думка, щоби перенести осідок Ліги Націй із Женеви до Відня; міністр. уряд відав би тоді на цю ціль два крила бурґу. — В Єрусалимі почали відбудову базиліки св. Гробу, якого оцілінна захитав останній землетрус. — Македональд вибраний знову головою лейбур партії; але під недужий і імпотентно не зможе продовжувати політичної праці. — Епідемія холери в Індії зросла до великанських розмірів: за тиждень занедужало 3703 осіб, а 2138 померло. — Проф. ушів. у Кракові Заремба дістав 6000 фр. нагороди від франц. Академії Наук за математичні праці. — На пред. Мексику вибухов бив підчас боротьби биків у цирку; Калес зранений. — Відомий ревелятор закулісових революційних тайн, Бурцев, приїхав з Парижа до Варшави із відчитами. — Шурин екс-найсера Зубков вами встиг залити солодощів подружа впав із мотоцикла і розбив собі голову. — В Англії пінчають будову нового воздушного велитня, що має 500 міл. куб. стіп ємности і буде вдвоє більший від найбільшого дотепер існуючого Цепеліна; у двох його поверхах поміститься 100 пасажирів, а в підлі змогло обідати та танцювати 50 осіб.

ЯК ЗАЧУВАЄМО, цього року св. Миколай даватиме цукорки тільки з української фабрики „Фортуна Нова" у Львові.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією п. Ставнича (вул. Шашкевича). Перерва.

Міський великий театр:
8-го год. 3. попол. „Лилик" (цінн попоудневі).
8-го год. 7·30 веч. „Джіоконда".
9-го год. 7·30 веч. „Цаганна".

Міський „Театр Новин":
8-го „Дорина", оперетка Жільбера.
9-го „Премудрана краса", фарса Ястшембец-Залеського.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Апольо": „Коли мущина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Берримор і Дольорес Кастельо.

„Палас": „Наполеон" Абля Ганса.

„Лев": „Чанг", могутня драма сіямської джунгли на підставі „Книги Джунгль" Кіплінга.

„Фатаморґана": „Князь кохання" з Джон Джільбером.

Для нашої дітвори.

Ялинка.

Перші пластинки снігу замерехтіли за шибами, перший мороз заскрипів під ногами, а в парі з тим мені пригадується один момент з Праги, який сильно врився мені в память і на довго здається лишитись спомином.

Вже тиждень перед Різдвом, серед яркого світла великомісьних ламп поставлян на найбільше людній площі високу в два поверхи ялинку, прибрану хоругвками і електричними лямпками національних красок. Мовчки промовляла вона до людей, розказувала за всіх терплячих, немічних і опущених дітей, як самі за себе говорити не можуть. За всіх покривджених, які не знають радости! Простягала своє широке галуззя до тих, які мають чутке серце і до тих, які в своїм щастю забувають про людську біду. „Помагайте нашим дітям" — говорила різдвяна ялинка, якої не забракло і в найдальшому закутку міста. — Привезла ялинку до Праги при співах, музиці і зі святочними побажаннями сільська дітвора як дарунок міській дітворі. Зібрались вечером при ялинці всі, що в дитині бачать будучність народу. Довкруги густо і тісно оточена ялинка гордо похитує своїм вершком, прикрашена блискучою звіздою. Зі всіх закутин дільниці зогнається дітвора і не відступає ні на крок, не зводить очей із палаючого світом дерева.

Товариство охорони дітей за посередництвом усіх дитячих шкіл приготовило богато прикрас на ялинку, яку в користь одної дітвори розкуповують родичі для своїх дітей. Зграла військова музика, виступає промовець і коротними, але щирими словами зясовує потребу опіки над опущеною дитиною, взиває громадянство до жертвенности, дітячий хор співає колядки, іменем бідної дітвори витає зібраних мелодозвучним голосом десятилітня учениця, а наприкінці музика грає на пробудження національний гимн. Сміються дітки до цяцяної пушки, що на маленькім столику стоїть при ялинці і даремно були зусилля матерей забрати дітей до дому. Треба було вже погасити світла, щоби дітвора скотіла розійтися, а зі всіх сторін видно було, як з жалем оглядаються в сторону ялинки цікаві дітячі личка і на прощання махали їй руками, немов би хотіли сказати: „Прощай до завтра, ми рано знова прийдемо подивитися на тебе і принести дарунок, який тобі заслужено належиться". І кожного дня стискаючи в кулаці кілька сотиків, бігла дітвора до ялинки і все була вона їм цікавою і все знаходила на ній щось нового. А кожного дня вечером відбувався при ялинці маленький концерт, що стягав під ялинку багато-багато людей. І коли ранком по святах бігла дітвора до школи, то тужним оком споглядала на місце, де ще вчора пишалась гарна висока ялинка, де було стільки радощів, веселости і сміху.

Так виглядає кожного Різдва всенародня ялинка в Празі у кожній дільниці і по більших містах цілої чехословацької республики.

Дня 31. грудня ц. р. в 5-ій годині в полудня перед церквою св. Юра стане і у нас ялинка „Рідної Школи". Згуртує довкруги себе усю дітвору наших шкіл, усе громадянство, що розуміє під теперішню хвилю вагу свойого народнього шкільництва, а неодній дитині може ця спільна ялинка застудить в теперішних тяжких часах ялинку, якої не може мати дома. При тій всенародній ялинці будуть розпродуватися прикраси на домашні ялинки, а ті прикраси вже сьогодня приготовляє дітвора українських шкіл під умілим проводом своїх учителів і учительок. Нехай усі родичі вважають собі честю, прибрати ними ялинку для своїх дітей, свідомі того, що тим способом сповняють свій великий національний обовязок, нехай на отворенні свята Ялинки не забракне у Львові ні одного свідомого українця ні українки!

Ольга 31—а

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Поморяни:
9. XII. Вій.
10. XII. Вихрест.
11. XII. Маруся Богуславка.
12. XII. Гейша.
Готується до постановки: Катерина, Пісні в лицях, Аскольдова Могила і Румунське весілля.

Сходини делегатур СУА. Львівської, Підлявської і Золочівської відбудуться дня 11. грудня ц. р. в год. 10 рано в салі Товариства „Земля" Ринок 45 (а не Бесіді) у Львові з денним порядком: 1) Отворення сходин і вибір Президії. 2) Звіт делегатур і організацій членів СУА. реф. д-р Роман Домбчевський і д-р Ярослав Олесницький. 3) Пресовий фонд і посмертний фонд — реф. д-р Альфред Гаєвикович і д-р Надрага. 4) Внесення. По сходинах виклад — Уваги про загальну систему карного кодексу в УСРР. — д-р В. Старосольський. Просимо всіх товаришів із Львова, Белза, Бібрки, Городка Яг., Яворова, Куликова, Сокаля, Щирця, Ходорова, Винник, Жовкви, Яворова, Глинян, Перемишлян, Рави Руської, Угнова, Золочева, Бродів, Камінки Струм., Підкаменя, Зборова, Олеська, Буська, Радехова, Мостів Великих. — *Д-р Роман Домбчевський* львівський делегат, *д-р Ярослав Олесницький* золочівський делегат.

На „Рідну Школу" зложили Вп. п. Ольга і Вячеслав Зубдовські, Зубрець, 20 зол. замість повідомлень знайомих о вінчанню доньки Ольги з д-ром Петром Палійчуком дня 2. листопада ц. р., Іван Грибек, ст. офіціял почтовий в Тернополі 10 зол. — Жертводавцям складає щиру подяку — Головна Управа. 1057a)

На „Рідну Школу" зложив Вп. д-р Гриць Гармата з Теребовлі 20 зол. замість вінка на домовину бл. п. о. Андрія Гимуса. — Жертводавцеви складає щиру подяку — Головна Управа. 1057 б)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НЕГАЙНО пошукується особи середнього віку до ведення хатнього газдівства і кухні у священичім домі. Олександер Левицький, Виноград-лісний, поч. Отинія. 1067 2-2

БУДИЛЬНИКИ-ГОДИННИКИ
„Зенїт" „Джез" (Jaz) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників в **Домбровських — Рощажевський,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. — Вдасні роботи. Пша 19—?

Хочеш мати силу до праці, погоду духа і легкий сон — їдж щоденно богату в вітаміни легкострав ну поживу
ВІВСЯНУ КАШКУ
Quaker Oats
ШВИДКО ОЧИЩЕНА

Представництво.
КАЗИМИР ЛЮБІНЕЦКІ
Львів, Подвалського 7.

ПЕДАГОГ, б. професор гімн. шукає лекцій. Н. Гута, Ослави білі, п. Делятин. 2-2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лят з найлішої сторони звіска фірма **Іван Фельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 43—7

ФОРТЕПІЯНИ на ріжні цінн уживані, фісгармонію продає: Ганзк, Пілсудського 21. І. п. 2-?

ДИВАНИ, хідники, портієри, **фіранки,** меблеві матерії по фабричних цінах **ВДНК** площа Марійська 5. І. поверх. 911 11—20

КОМНАТУ умебльовання з фортепіяном віддасть в наєм, Львів, вул. Голомбека ч. 11 в. І, пов. 1029 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легень, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 45.
1058 **Пересьвітлення Рентґеном 3—24**

Дентист Д-р А. Пфау переніс ординацію на вул. **Легіонів 23**

Срібні папіросниці
на Ялинку
з даровим моногрампом
без конкуренції
Ропшіц, Сикстуська 16.

ДІМ ШОВКУ
ТИРНЕЛЬ І С-ка
пл. Марійська 7
в брамі прямо
поручає
ШОВКИ
у
великім виборі

„ВСЕЛЕННАЯ ВЕСЬЛИСЯ", одинокий збірник українських колед і щедрівок з нотами Т. Купчинського (3 арк. друку), ц на 1 20 зол. порто окремо. При замовленню вище 10 прим. ринки порто не числимо. Видавництво „Ластівка" В. Должицького, Львів, вул. Льва Сапіги 44. 1074 1—1

зол. 11·00 БУДИЛЬНИК зол. 11·00
франц. закорд.
з гарантією тільки у фірмі
Б. ГРИНБЕРҐ, вул. Сикстуська 4.

Ширіть наш часопис!

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНЬСЬКИХ
в Калуші, вул. Січецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 400 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 47—?

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавничо Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

ч. 276 (11.237). Львів, субота 10. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacono gotówką. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Під кінець року.

Львів, 9. грудня 1927.

Місяць грудень, останній в році, звичайно є важенний в далекосяглі події. Спеціяльно у нас. Звичайно в грудні відбуваються річні зібрання наших освітніх товариств, конгреси і з'їзди партій, щоби з одного боку переглянути перейдений шлях, підвести білянс праці, а з другого наміти пляни на найближчий рік. Сьогорічний грудень відріжняється від своїх попередників іще двома важливими подіями: в грудні розпочинається тримісячний виборчий період і кінчається так. другий шкільний плебісцит. На цю останню подію вважаємо конечним іще раз звернути увагу нашого громадянства.

Листопадовий Загальний Збір „Рідної Школи" постановив іще раз перевести шкільний плебісцит, щоби направити кривду, заподіяну українському шкільництву проф. Ст. Грабським підчас першого плебісциту. Виконуючи доручення Заг. Збору, Гол. Управа „Рідної Школи" звернулася до громадянства з відповідною відозвою та подала потрібні пояснення і вказівки.

Поклик такої авторитетної національно-культурної установи, як „Р. Школа", повинен бути вповні достаточним, щоби на всій українській території закипіла жвава праця, щоби повстав широкий рух за привернення знищеного рідного шкільництва. Та на перепоні здійснення того авторітетного наказу стоїть наша вдача, наш нещасний характер. Ми вміємо запалюватися, часом вміємо навіть видержати в опорі, однак раз знеохочені, попадаємо в шерцію, махаємо на все рукою, дочускаємо безліч сумнівів, аналізуємо до найменших подробиць під кутом скептицизму, приводимо безчисленні анальогії з минувшини і доходимо до висновку, що — мовляв — шкода заходу, шкода витрачувати енергію. Бо так чи так — з наших заходів і старань нічого не вийде. По великій втраті ми вміємо попадати в чорну розпуку, вміємо навіть погоджуватися з накиненими фактами, але не вміємо їм протиставитися у щоденній боротьбі, не вміємо систематично, крок за кроком відвоювати втрачених позицій.

Цю нашу нещасну вдачу добре оцінив Ст. Грабський, приноровив до неї свій шкільний закон, щоби описля кількома ударами нас приголомшити, морально роздавити і на руїнах нашого шкільництва здійснювати свої пляни, які зводяться до того, що за двацятьпять літ не буде ніяких українців на Зах. Україні. Школа, польська школа, чи то під фірмою „чистої" польськости, чи т. зв. утраквізму, виховає покоління національно кастроване, звихнене, національно анівельоване, як не зовсім зденаціоналізоване, покоління, яке скріяь байдужне до великої справи емансипації українського народу.

З першому плебісциті наше громадянство взяло гремяльну, так сказатиб — поголовну участь. Ст. Грабський з Прушинським, з „організаціями народовими", з інспекторами, старостами, комісарами, навязними війтами, польським духовенством, дворами й іншими агітаційними чинниками суспільно-адміністраційного натиску зробив диверсію. Описля довершив на організмі нашого шкільництва відповідного „цісарського розрізу", внаслідок якого з 2612 українських народних шкіл у Галичині і понад 1.000 на північних землях, що їх на території Зах. України застала новонароджена Польща, остало тільки 917. І то лише на території Галичини, де сила опору була більша; зате на чисто-українській Волині не збереглася ані одна українська школа.

Приголомшуючий удар Ст. Грабського був з погляду нашої вдачі „argumentum ad hominem". Ми зневірилися, опустили руки, і вже рекурсова акція була розмірно дуже слаба. А описля ми взагалі махнули рукою на плебісцитові іграшки в пересвідченні, що їх наслідки можуть бути тільки негативні. Тимчасом „цісарський розріз" Ст. Грабського не розвязав радикально справи. То був лише початок акції, якої остаточною метою зовсім, до краю зліквідувати українське шкільництво.

Саме тоді, коли ми зневірені опустили руки, відбувався під кермою наслідників Грабського дальший процес уже останків українського шкільництва. В шкільному р. 1926-27 українських народніх шкіл було вже 845, отже втрата виносила 92 шкіл. Початку 1927 року кількість українських шкіл упала до 690 (в чому є кількадесять шкіл нечинних), отже втрата в порівнанні з кінцем шкільного року 1926-27 виносить 155, а в порівнанні з початком тогож року 227 шкіл. Коли ми й далі сидітимемо зі заложеними руками, то за кілька літ не лишиться на Зах. Україні ні одної української школи.

І шож тоді? Будемо лише дорікати нашим противникам, будемо підносити наші кривди, а кінець кінців погодимося з „довершеними фактами". Ні! Ми мусимо визбуватися нашої настроєвости, мусимо розсівати наші чорні сумніви, мусимо боротися за своє право до життя. Правда, сам „плебісцитовий" закон є так хитро, підступно і зручно сконструований, що противник має спромогу робити таємну, закулісову диверзію. Правда й те, що противник усякими кавтелями постарався поставити себе у вигідне, упривілеєне становище, однак — не зважаючи на все те — ми мусимо вступити на шлях активної оборони за природне право народу, за душу нашої літвори, за здоровля молодого покоління, за будуччину народу. І тому мусимо негайно виконати наказ Гол. Управи „Рідної Школи". Не сміємо допустити закиду, що ми не використали всіх засобів, щоби привернути природний стан у шкільній ділянці. Мусимо мати певність, що не занедбали нічого, що ми використали навіть найгірші для нас законні постанови в обороні права народу на рідну школу.

В деклараційній акції мусимо поставити на бік усякі сумніви і не виправдувати себе твердженням, що — мовляв — з того нічого не буде. Нехай і так, нехай справді нічого не буде з другого шкільного плебісциту. Невиключене, що все лишиться по старому, не вважаючи на найширшу плебісцитову акцію, але тоді ми будемо певні, що ми все зробили в законному порядку, що було в нашій спроможности. А одночасно ми дамо новий, свіжий матеріял нашій будучій парлямментарній репрезентації як основу для її боротьби за рідну школу.

З уваги на те виборчий рух мусить дати підтримку плебісцитовій акції. І то зараз, негайно, бо з кінцем цього місяця замикається плебісцитова акція. І тому то грудень є для нас такий важний і тому то під кінець року мусимо напружити всі свої зусилля для оборони рідної школи. А при тому мусимо тямити, що живучість народу стверджується у щоденній безупинній боротьбі.

Х-тий зїзд КП(б)У.

Комуністична партія і влада Рад. України в освітленні Кагановича й Затонського.

Між 20. і 29. листопада відбувся в Харкові десятий зїзд комуністичної партії (більшовиків) України. Взяло в ньому участь 730 делегатів з рішаючим (ухвальним) голосом і 190 з дорадчим. Партійний зїзд КП(б)У є, як відомо, на Україні найвищою, фактично позаконодатною установою при пануючій там системі диктатури комуністичної партії. Всеукраїнський Зїзд Рад, чи сесії вибираних ним Центральних Виконавчих Комітетів, є тільки декоративними установами, які нібито виконують згідно з радянською конституцією функції законодатних установ, а фактично тільки формально проголосовують те, що підготовила, виробила і затвердила партія. Але й сама партія не поладнує парляментарним порядком найважніших справ на своїх зїздах. Вона теж на зїздах формально проголосовує тільки те, що фактично продумав, підготовив і рішив політичний комітет (політбюро) партії в порозумінні з її центральним комітетом і Центральною Контрольною Комісією (ЦКК). На чолі-ж політбюра КП(б)У стоїть тепер жид А. М. Каганович. Тих кілька вступних уваг є необхідним на те, щоби зрозуміти всю істоту системи пануючої на В. Україні партійної диктатури та ролю таких осіб, як Каганович. А нині хочемо звернути увагу на одну частину величезного реферату генерального секретаря КП(б)У Кагановича, виголошеного на зїзді, а також на одну частину звіту голови ЦКК КП(б)У В. Затонського з її діяльности. Очевидно, що цілого зїзду, на якому виголошено багато рефератів і навіть допущено над ними щось ніби в роді дискусій (на ділі була це її пародія), охопити не можна. До оголошених у радянській пресі матеріялів про зїзд нами прийдеться вертати кілька разів, бо вони такі важні для нас відомостями про те, як виглядає тепер В. Україна та що в ній діється, що над ними прийти до порядку не можемо. Та перейдімо до самого зїзду чи радше до одної сторінки життя правлячої партії, освітленої самими лідерами КП(б)У на тому зїзді.

Але передтим ще одна замітка. У зїзді взяли участь у характері делегатів Всесоюзної Комуністичної Партії (більшовиків) (у скор. ВКП(б) теперішній голова союзного уряду Риков і член союзного уряду Яковлев. Обидва вони виголосили обширні реферати про політичне положення СРСР зовні і внутрі, про положення партії і в партії та про досягнення і здобутки компартії на політичному і господарському фронті. Це було щось у роді звіту з діяльности центральних органів союзного уряду і союзної партії. Тим рефератам теж присвятимо дещо уваги при іншій нагоді.

На перше місце між усіми рефератами на зїзді вибивається зі зрозумілих і вгорі вказаних причин реферат Л. Кагановича, виголошений тим разом, як підкреслюють „Вісти" і „Комуніст", українською мовою. З того можна би вносити, що Каганович промовляв на зїзді КП(б)У перший раз по українськи. Виходило би з того, що партія українізується вже навіть згори, від її диктаторів починаючи. В політичній частині реферату Каганович стверджує „піднесення" на заході заінтересування Україною і взагалі українською проблемою. Тут цитує він на доказ кілька статтей з европейських щоденників і журналів, що цією справою займалися. Найболюче реагує на статтю соціяліста Еміля Штрасса в німецькому соціял-демократичному журналі „Die Gesellschaft" що виходить під ред. Р. Гільфердінга, а про яку була згадка і в „Ділі". Далі спиняється ширше над „білогвардійсько-українською еміграцією" та її політичною діяльністю. Він запевняє, що не боїться ні її, ні її „союзників", бо комуністичується на Україні дуже сильно.

„Найкращим показчиком — каже він — сили та могутности жовтневої революції та радянської влади є поставання та розвязання національного питання будівництва національної держави, конкретно кажучи — держави української, з інтернаціональними завданнями пролетарської революції та будівництва соціалізму. В цьому є непереможна сила нашого Союзу РСР, нашої Радянської України. Наше уявлення про державність основно розходиться з буржуазним уявленням про державність. СРСР та УСРР зокрема являють новий тип держави, заснованої на самодіяльности (??! Ред.) широких мас, що їх втягається до цього державного будівництва через ради".

Давши таку генеральну відправу всім противникам комуністичної диктатури, особливо закордонним українським націоналістам-емігрантам, а далі всій українській „буржуазії", взагалі він всетаки полемізує з нею і каже, що формальна українізація зробила великі поступи. Тут він порівнує Україну навіть — з Польщею. І каже: ось у Польщі було в 1917 р. 3662 українські школи, а нині є 867 (трохи менше на ділі!) на Україні-ж у 1922 р. було 6.150 шкіл, а нині є вже 14.803. Мило вичитати таку показну цифру українських шкіл на Україні, але дивно, що 100-процентовий соціяліст порівнує свою „національну" державу аж з... Польщею. Краще булоб, якби він навів цифру німецьких шкіл у німецькій національній державі та поставив біля себе процентове відношення тих шкіл до числа німецького населення та зрівняв ці цифри з такимиж цифрами на В. Україні. Великим плюсом „справедливої" національної політики на Україні вважає він обставину, що в теперішньому харківському уряді на 20 його членів є аж 13 українських комуністів, а в Центральному Всеукраїнському Виконавчому Комітеті Рад є аж 66 відсотків українців. А вже цілковито побиває націоналістів і „націонал-шовіністів" та всю українську еміграцію тим, що свідчиться аж грузинським меншевиком Носе Жордапією в тому, що більшовики

зробили з неісторичного українського народу націю. Наївно-нахабно цитує він ось яке признання Жордания для своєї партії: „Більшовики посунули вперед у національному відношенні нації, що не були історичними та вивели їх на шлях відродження. Наприклад, на наших очах створилася Україна". Таким чином анальфабет по історії Каганович хоче собі і своїй партії робити рекляму при допомозі історичного невіжества та анальфабетизму в історії українського народу, якими грішить грузинський меншевик Ной Жордания.

Від такої розправи з українськими націоналістами поза межами України переходить він до словесної розправи зі своїми внутрішніми ворогами в партії, а саме з націоналістами Шумським, Хвильовим і тов. В тій ділянці нічого нового ні цікавого він не сказав над те, що сказав Комінтерн, а про що ми своєчасно писали. Тут вартоб хіба навести одно місце з характеристики, яку додав Каг. Шумському. Читаємо в ній між іншим:

„Щодо пролетаріяту, Шумський, несвідомо висловлюючи вимоги й говорячи мовою тих самих шовіністичних кол, пропонував низку таких заходів, що коли б їх переведено в життя, то вони нічого іншого не означили, крім примусової українізації руських робітників. Саму українізацію радянського апарату Шумський пропонував переводити таким чином, який вимовив би відрив від руської частини пролетаріяту, яка відгравала і відграє на Україні й серед нашої партії дуже визначну роль".

За те Шумського погладили, як відомо, по головці та вислали поза межі України. Тепер Каганович заявляє великодушно на зїзді:

„Прагнення показати справу так, ніби Шумський пішов з особистих мотивів, не витримує ніякої критики. В завтрішній день, якщо Шумський змінить свою політику і стане на шлях лінії партії, нехай повернеться на Україну, нехай працює на користь партії і пролетаріяту".

Внутрішніх шовіністів, що закидають КП(б)У русифікаційну місію на Україні, Каг. намагається ослабити даними про українізацію партії. В загальному складі КП(б)У було українців у 1924 р. — 33 відс., у 1925 — 38 відс., а в 1926 р. вже 49 відс. У так званих кермуючих кадрах КП(б)У було в 1924 р. — 33 відс. у 1925 р. — 38 відс., у 1926 р. вже 52 відс., а тепер має бути 52,1 відс. українців. Недавно публікували ми дані про українізацію партії з харківської преси, але вони були дещо інші. Тут слід для повноти картини додати ще дані про чисельність КП (б)У. Їх беремо з промови Петровського. Тепер має бути в КП(б)У 177.500 членів, а крім того 400 тисяч комсомольців. У 1925 р. було в КП(б)У 135 тисяч членів.

З реферату Затонського про діяльність контрольної комісії довідуємось, що за останнього півтора року вийшло з КП(б)У механічно напр наслідком неплачення вкладок, тільки у 32 обслідуваних партійних осередках 5.352 членів, добровільно заголосило свій виступ 671, разом отже 6.023. Це переважно робітники. Опозиціонерів виключено в першому півроці 1926 р. з КП(б)У двох, у другому півроці — 20, в першому півр. 1927 р. — 37. Зате від 1. липня до 1. серпня ц. р. виключено 94, а від 1. серпня до 1. листопада ц. р. аж 320. За листопад статистики нема, а тоді виключено найбільше опозиціонерів з КП(б)У. Притягано до відповідальности, очевидно партійної, за останній рік 23,6 відс. з усіх членів партії за некомуністичні вчинки, а 22,2 відс. за пияцтво. З притягнених за пияцтво до відповідальности виключено з партії аж 29 відсотків. За релігійні обряди відповідало: комуністів 2(0 відс., а комуністок 4.8 відс. Взагалі відсоток мужчин, що відповідали за нарушення партдисципліни, виносив 9,8 відс., а жінок 18,1 відс. Виходить: жінки грішніші. З усіх притяганих до відповідальности за карні злочини виключено з партії аж 7,6 відс. Як бачимо, то моральний білянс КП(б)У не дуже світлий.

Дуже характеристичними та вимовними є мотиви деяких з тих, що заголошували добровільно виступ з КП(б)У. Два з них наведемо за Затонським:

1) „Я партієць, жінка дітей хрестить. Мені соромно перед партією, буду поза партією, виховаю жінку і прийду в партію знову". Перевірили. — повідомляє Затон. — дійсно тесний хлопець, обіцяли допомогти перевиховати жінку і він залишився гарним робітником працюючи в партії. 2) „Тепер у робітничої класи нема бажання займатися державними справами, а є бажання більше заробити та пожити, — і збільшення політичної активности робітника є вигадка комуністів, що відірвались від робітників". До цього мотиву заголошеного виступу з партії подає Затонський ось яке пояснення: „Це вже зовсім інше. Це кваліфікований робітник, що заробляє 250 карб. на місяць, з якого настрій меншовицький або опозиційний".

Слушно, хто тверезо дивиться на життя, той меншевик, опозиціоніст, „контрреволюціонер". А що вся опозиція підтягається там тепер під ці поняття, дарма, що вона „лівіша" від Сталіна, то нічого дивного, що меншевик і опозиціоніст стали там синонімами.

Пастирський лист польських епископів.

Польська церковна єрархія йде на допомогу польській шовіністичній реакції.

Одночасно з розписанням виборів до польських законодатних установ появився пастирський лист польського епископату в справі виборів, під яким находиться підписи двох кардиналів, 4 архиепископів і 15 епископів. Лист появився з датою 5. грудня ц. р., що вказує на те, що за кулісами це послання вже від давна було підготоване; вижидалося тільки появи президентського декрету про розписання виборів.

Польський епископат своїм листом приходить у допомогу розбитій шовіністичній правиці, головно народовій демократії, намагаючись авторітетом достойників польської церкви сконсолідувати ряди польського воюючого націоналізму і відродити вісімку. Очевидно, пастирський лист польського епископату протиставиться розкладовій акції „санації" у польському таборі. Вся польська консервативно-реакційна і шовіністично-кацибалістична преса з найбільшою реверенцією приняла епископське послання, а германчі „народових угрупувань" затирають руки з радости, що одержали такого могутнього союзника у затяжній виборчій акції. Пастирський лист польського епископату воскресив надії на відновлення вісімки. На порядку шарад усіх „народових угрупувань" найшлася справа більшу польських народово-католицьких партій.

Пастирський лист польського епископату перш усього підносить вагу виборів до сойму і сенату з огляду на те, що будучий сойм і сенат має вирішити важні справи, які мають тісний зв'язок з релігійним і моральним життям народу і держави. Опісля лист звертається проти комунізму, який

„виповів війну Богові, воює з Іменем Божим, проганяє Христа з держав народів і публичного виховання, нищить семейні взаємини, ширить розперезаність обичаїв, паралізує особисту свободу, вільних громадян перемінює в невільників в народ, робітника і цілий край доводить до нужди".

Після такого страхітливого малюнку комунізму, польські епископи не раз підкреслюють переважність виборів.

„Бо ті вибори мають рішити про панування Христових принципів в нашому публичному житті. У всіх краях, а також і в Польщі, стоять проти себе два напрямки: перший оборони прав Христа, а другий поборювання всіх релігійних принципів. Є це по суті два табори, що починають ділити польський нарід. Одні йдуть під прапором Христа, бажають закріпити й поширити Царство Боже в Польщі, а інші бажалиб підірвати річпоспольту духом антихриста".

Ось тому такі важні вибори до сойму і сенату. Отже виборці—католики мусять вибирати тільки людей католицьких переконань, домагаючись, щоби

„в будучому соймі і сенаті боронили прав і вольностей Церкви, переривали подружнього зв'язку, впливу релігії на публичне виховання і впливу євангелії на весь соціяльний устрій..."

І тому, в огляду на подані побажання, ніхто з виборців не сміє усувати ся від голосування. Польські епископи закликають всіх виборців, що стоять на католицькій програмі, щоби **не ділились, але йшли разом.**

„Зайвим було би хіба висновувати вам наглядну правду, що поділ в такій хвилі, як теперішня — тих, що мають спільну програму, **ослаблює і зменшує католицький і національний табор, розриває єдність і засуджує на занапащення найважнішої справи і проблеми релігійного і національного життя, а навіть долі та будучини народу і держави".**

Отже провідна думка пастирського листу польських епископів. Найважнішим завданням польських єрархів **надово** змонтувати Хінну (Християнську Єдність Народову) та під її прапором **і в її** користь погнати польські маси до виборчої урни.

Одночасно є це наглядна диверсія, зроблена „санації" всіх відтінків, є це активне приєднання до табору **польського** шовінізму і суспільної **реакції**, а також творення цілого тарану, **проти** уридово-санаційного, проти „національних меншостей".

Про деякі наші особливости і практики.

(Лист з провінції.)

По наших часописах лунає клич „Свій до свого!", голошений найчастіше самими інтересованими, що звертають увагу громадянства на його обовязки у відношині до своїх ремісників, купців, промисловців, підприємців, фабрикантів, (напр. килимів) і т. ін. Зміст повищого клича зовсім слушний, але тут розходиться про дві сторони: **замовляючу** та

М. ВОЗНЯК.

Сумнівна пісенна традиція про повстання Мартина Пушкаря.

(Докінчення.)

Навмисне позволив я собі навести цю довшу виписку, щоб при переповіданні її власними словами не закинено мені зміни чужих гадок. Розбираючи уважно цю виписку, треба передовсім цілком відкинути припущення, що її міг записати сам видавець альманаха, Л. Вшендобильський, себто (додам від себе) Олександр Полуянський (уродився 1814, умер 1866 р.), що під таким псевдонімом видав свій „Bukiet Literacki" у Варшаві 1851 р. А не можна допустити припущення про власний запис пісні видавцем тому, що нема такого українського говору з цілістю тих прикмет, які зазначилися в передаванні пісні латинкою та які навів д-р Щурат. Таке, а не інше передавання нашого письма латинкою залежало у видавця альманаха від чого іншого: він читав друкований етимольогією український текст із російська й тому передавав **г** через **r**, **и** через **i**, **е** через **ę** (koniej) або **йо** (miod) і т. д.

Не можна також говорити про поправність записаного тексту, коли взяти під увагу ті вставки, які зазначені в ньому курсивою.

Даремне також відослав д-р Щурат читачів своєї статті до Грінченкового словаря пошукати значіння слова „сучити". Правда, у Грінченка приходить „сучити=сукати", але підібрані зразки до слова: „сучуть торочки з чорного шовку" й „сучи, моя мати, восковую свічку" вказують тільки на значіння „сукати", а таке значіння ніяк не підходить до початку пісні про Пушкаря:

Не день, не два Виговський гетьман
До Полтави сучив.

З дальших двох рядків пісні:

У самого сорок тисяч,
Та ще й ляхів він —

виходить, що форма „сучив" ужита тут у значінні „йшов, спішив". Та й не дивно, що „перекладчик дав собі раду з перекладом такого незвичайного виснову", бо він передав російське „приступал к Полтаве" польським „Połtawę szturmem brał", а певно не інформувався жадного українця про значіння цього незвичайного слова.

Так час уже відкрити джерело, звідки взяв текст даної пісні видавець польського альманаху і звідки я доповнив текст, передрукований у статті д-ра Щурата. В Бібліотеці Баворовських у Львові зберігається гарний примірник дуже рідкого видання, що перейшло туди з бібліотекою Дениса Зубрицького. Є це „Запорожская Старина", що вийшла в шістьох випусках у Харкові в рр. 1833—1838. В четвертому випуску, що містить „песни и думы о лицах и событиях от Богдана Хмельницкаго до смерти Мазепы", маємо під нумерами 18 і 19 п. з. „Пушкарь и Выговский" (стор. 47—55) тексти пісень, наведених вище. Поляк-видавець чи його співробітник, також поляк, опустив ті місця пісні, де вже за багато було для нього мови про „православную віру" й „білого царя". А що текст „Bukiet-y Literack-oro" взятий саме з „Запорожск-ої Старин-и", доказ цього маємо в тому, що він, слабо розріжняючи ш і т, які в „Запорожск-ій Старин-і" дуже зближені до себе виглядом, перечитав „Ляшвою ляшва" як „Латвою латва", як і надрукував д-р Щурат у своєму передруку пісні. Вийшла нісенітниця. Д-р Щурат пояснив незвичайне слово „латва" в розумінні „простого народу", як виходить із такого його речення. „Сам-же Пушкар видавав себе за оборонця інтересів простого народа (латви) перед гетьманом козацьких старшин, що оперся на татарах і ляхах". (Записки, т. 129, стор. 102).

Випуски „Запорожск-ої Старин-и" розложені так, що перші три творять першу частину, а дальші три другу частину. Перший і четвертий випуски заповнені українським пісенним матеріялом, перший до смерти Богдана Хмельницького, а четвертий до смерти Мазепи, а інші малюють історичне тло, містять російські переклади українського пісенного матеріялу й дають коментар до нього, очевидно, в російській мові; таку ролю сповняють другий і третій випуск у відношенні до пісенного матеріялу з першого випуску, а пятий і шостий у відношенні до пісенного матеріялу з четвертого випуску. Таким робом автор статтейки про битву над Голтвою в польському альманаху найшов усе потрібне для себе в російських коментарях, при чому російський переклад пісні про Пушкаря має тут наголовок „Голтвянская Битва". Перед перекладом є замітка, що „самая важная из песен, повествующих о междоусобии Пушкаря с Выговским" (Запорожская Старина, часть II., в. III., стор. 110), а по перекладі (від стор. 114) іде коментар, з якого й узяв польський видавець пояснення про Степана Сулиму, Трохима Сороку тощо, які повторив д-р Щурат у своїй статті (стор. 100-101).

Про другу пісню про Пушкаря зазначено тут, що це „песня на смерть Пушкаря. Прелестная песня, доселе любимая народом" (стор. 120—121), хоча під російським перекладом є увага видавця, що він чув тільки поодинокі строфи з тієї пісні в устах народу.

Словом цілком по стверджені того, що принесла „Запорожская Старина" з пісенного матеріялу про Пушкаря, набирають властивого світла слова д-ра Щурата, що слідів даного історичного моменту „в народній традиції доси в нашій науковій літературі не вказувалось".

Та й родиться питання, чи можна взагалі говорити про сліди повстання Мартина Пушкаря „в народній

будуючу й ту, у котрої замовляється чи там купується. Бож треба провірити, чи ту другу сторону можна уважати за таку, якою вона також наверх не представляється. Знаємо дуже богато таких „щирих наших" ремісників, купців, промисловців, фабрикантів і то удаючих „голосних патріотів", що тепер — по війні — мають тільки польські вивіски, польські печатки і т. д. Не штука ховатися з ознаками приналежности до української народности, а рівночасно мати претенсії, щоби член тої народности таких „своїх" підтримували...

На останній сторінці „Діла" між оповістками часто можна читати подяку Головної Управи „Рідної Школи", яку вона складає Вп. панові чи Вп. пані, егзг. Вп. панству, за те, що вони вложили якийсь даток по причині свого вінчання, чи замість вінця на чиюсь домовину і т. ін. Гадав би хто, що тут розходиться про якийсь значніший даток, бодай яких 100 зол. Та де там! Нерідко читаємо таку подяку в 5 і більше віршах за даток в сумі аж... 15—20 зол.! Тому, що за поміщення такої подяки платиться. Головна Управа зовсім непотрібно видає гроші, дякуючи прилюдно за такий мізерний датек; до того непотрібно забирається місце в газеті де можна би було помістити на тому місці якусь цікавішу річ. Зрештою подяками за такі „вінцові" датки робиться кривду богатьом з ваших людей. Я знаю досить таких людей, що складають правильно на руки курсора (котрий за свій труд побирає звичайно повищий відсоток), помісяця по 10 зол. на „Рідну Школу", тож на рік така одинична дає 120 зол., а проте Головна Управа не складає їм ніколи прилюдної подяки з наведенням їх імен. І зовсім слушно. Колись не дякується прилюдно тим справдішнім добродіям, котрі за таких себе й не уважають, бо підпираючи своїми датками „Рідну Школу" сповнюють тільки свій національний обовязок, — то пошо вирізняти окремими подяками за дрібні датки приватних жертводавців?!

Вже то з поміщуванням імен наших жертводавців по часописах треба раз зробити якийсь лад. Возьмім напр. жертводавців на потерпівших від повені. По богатьох місцевостях позазивано окружні, повітові, а навіть місцеві комітети, які збирали датки, а прибравши, відсилали їх на руки Головного Комітету у Львові з подяками не імен жертводавців, а тільки з наведенням загальної суми збірок з дотичного комітету, після того Головний Комітет у своїм пізні, друкованім в „Ділі", рівнож обмежався по загальної суми, подаючи, що повітовий чи місцевий комітет в Н. зібрав і прислав таку й таку суму. Вже друковано часами, от напр. в чч. 285 і 289 „Діла", у великих шпальтах поіменно жертводавців (мабуть на вправе їх бажання) з наведенням при них навіть датків в сумі 1 зол.! Через те дошлісь тут у нас в краю голоси здивування і докору, тимбільше, що різні люди, навіть незаможні, складають на таку високу ціль нераз поважні датки, а зато між жертводавцями не можна вичитати імен людей, займаючих „інтратні" становища і посади, як лікарів, адвокатів, інжинірів, поторів і т. д. Такий довір у значній части непогрішений, бо згадані люди складали, і то доволі значні датки, на листи, які курсували по дотичних місцевостях. Не вони винні, що їх не видруковано...

Від якогось часу завівся у нас звичай, що видавець якоїсь зовсім звичайної книжки, навіть... спершу до книгарень, де кождий, що такою книжкою цікавиться, міг її набути, по якімсь часі розсилає її нашим „незалежним" людям на адреси, подавані в наших календарях, часами навіть за післяплатою; а коли адресати, що таку книжку вже мають, звертають її надавцеві, він ремствує, що наші „незалежні", отже нібито краще ситуовані люди не підпирають літератури і т. ін. На те рада: не напихатися зі своїм добром, хіба що розходиться про якесь незвичайне видання, або таке, з якого дохід призначений на якусь загальну чи високо-ідейну ціль (напр. на памятник Шевченка чи Франка) і перед розсилкою не давати дотичного видання до книгарень.

Перед кількома роками були у нас ще інші „промисловці". На всякі адреси розсилали вони старі видання (всякий хлам) які лежали роками на складах, за післяплатою; та видно, що на тій маніпуляції попеклися, бо відтак дали вже собі спокій.

Коли вже мова про продажу книжок, то мусимо ще звернути увагу на таку справу. Від кількох літ агітується у нас за місяцем книжки, яким є місяць жовтень, з тим, що в місяці жовтні всякий чоловік, що має претенсії бути уважаним за освіченого, чи хоче цим дійсно бути повинен придбати собі дещо з книжок. Одначе справа не допнеться. А чому? Бо у нас люди не вміють практично до того діла братися. Наші сусіди, а також чужинці практичніші. І вони уряджують місяць книжки, але заразом оповіщують, що в тім місяці спродається книжки дешевше на 33 пр. Ця знижка заохочує неодного збільшити свою бібліотеку в тім саме, а не в іншім місяці. А так як у нас діється, де навіть на старі видання є перцісна, а часами й вища ціна, годі дивуватися, що мало кого збирає охота купувати книжку саме в місяці жовтні, коли те саме може зробити тоді, коли схоче.

Також завелася у нас ще інша дивовижна практика. Ото якесь товариство, котре не має ніякого власного капіталу, або має його дуже мало, постановило будувати „Народній Дім" чи домівку для читальні, розширити готовий будинок і т. ін. З власного маєтку закупило собі по товариство трохи цегли, дошок, каміння чи піску, а на більше його не стати. Але від чого промисл? Ото прилюдно в часописах або в окремих письмах, висилаючих знов на адреси, подавані в наших календарях, не дається людям спокою і жебрається за датками, поучуючи рівночасно адресатів, що на позицію ціль складають свідомі українці, а саме бідніші від 5—10 долярів, а богатші аж до 50 амер. дол.. Бо інакше ті датки не напливуть, то придбані на будову матеріали замокнуть, зігнють, словом: знищіють. — Тож замість спускатися на жебранину, краще братися до таких будов, перебудов чи добудов аж тоді, як мається з чим.

Ось такі то у нас надоладні і ліпелі дивовижні практики. Пора би їх занехати.

Старий громадянин.

Від Ред.: Звертаємо увагу на отсю статтю нашого заслуженого громадянина, в якій порушено богато хиб нашого життя з метою їх направи або цілковитого усунення. На цю й подібні теми приймемо радо короткі замітки від наших читачів.

Організаційний рух.

Повітова нарада УНДО в Надвірній.

Дня 27. листопада ц. р. відбулася в Надвірній окружна довірочна нарада УНДО, на якій явилися численно делегати майже з цілого судового повіту Надвірна. Збори відкрив короткою річевою промовою голова Повітового Народнього Комітету д-р Микола Николайчук, місцевий адвокат. Відтак канд. адв. д-р Борисевич у приступний і цікавий спосіб говорив про політичні партії і їх відношення до УНДО, а також про те, яку ролю відіграє кожда партія в житті українського народу як недержавної нації, а п. Микола Гринчак пояснив вичерпуючо програму й тактику УНДО. Опісля д-р Микола Николайчук говорив про сучасне політичне положення українського народу під Польщею, про надходячі вибори та виборчу ординацію до сойму й сенату. По рефератах зав'язалася жива дискусія, в якій забирали слово майже всі присутні делегати. Порішено боротися на селі зі всякими правими і лівими хлібоїдами й піддержувати при виборах виключно національних кандидатів, поставлених Центральним Комітетом УНДО. По відспіванню національного гимну учасники нарад, покріплені на дусі, розійшлися домів, щоби все те, що почули на нараді, понести під сільські стріхи.

Повітовий Народній Зїзд в Сокалі.

Дня 1. грудня ц. р. відбувся Повітовий Народній Зїзд УНДО в Сокалі, який вдався величаво. Прибуло на нього понад 300 делегатів, представників усіх без винятку 101 громад Сокальщини та Белзщини, на зазив заслуженого народнього діяча й організатора, адв. д-ра Рівецького зі Сокаля. Зїзд відкрив короткою промовою з доручення неприсутнього їзда хороби голова Народнього Комітету д-ра Рівецького директор Повітового Союзу Кооператив п. Грушкевич. До президії Зборів вибрано о. дек. Кардаша з Ульвівка і сел. Навара Сидора зі Спасова, секретарював студ. прав Стефанишин. Вичерпуючий реферат про сучасне політичне положення українського народу виголосив делегат Центрального Комітету УНДО п. Іван Ліщинський зі Львова. Другий делегат, студ. Іван Корчинський, виголосив з темпераментом реферат на організаційні теми і пояснив програму УНДО, пятнуючи при цьому всіх хлібоїдів від сельробівців до уксівців, які своєю шкідливою, руйнацькою роботою наносять на наші села тільки деморалізацію. На численні запити присутніх дався обширні пояснення дел. Ліщинський. В живій дискусії промовляли о. Рівецький, сел. Олексин Михайло з Боратина, сел. Кохан Володимир з Тудорковичі, о. Кашубінський з Угринова і богато ін. Зокрема селянин Кохан Володимир вказував на ту погану роботу, яку ведуть сельробівці по селах Сокальщини і завзивав присутніх, щоби своєю протиакцією допомогли Повітовому Народньому Комітетові дати належний відпір цьому походові сельробівських агітаторів і їх пособників на наші села. Відтак слідував вибір Повітового Народнього Комітету. Головою вибрано одноголосно вдруге д-ра Олександра Рівецького. Зїзд покінчився відспіванням національного гимну.

КОНФЕРЕНЦІЯ ШТРЕЗЕМАНА З ЧЕМБЕРЛЕЄНОМ.

Берлін, 8. грудня 1927.

„Б. Ц. Мондблят" подає з Женеви, що міп. Штреземан відвідав Чемберлєна. Говорили лише на тему польсько-литовського конфлікту. Штреземан після конференції висловив вдоволення з приводу з Чемберлєном.

ВКРАЛИ ДОКУМЕНТИ ВАЛЬДЕМАРАСА.

Варшава, 8. грудня 1927.

Рижські часописи подають із Ковна, що до Вальдемарасового мешкання вломилися невислідженні люди, розбили всі шуфлядки в бюрку премієра і забрали політ. документи та втекли без сліду. В звязи із вломом арештовано 76 людей у Ковні, у пасижирів на зал. поїздах переведено особисту ревізію.

ЖЕНЕВСЬКІ НАРАДИ.

Шкільництво нім. меншости.

Женева, 8. грудня 1927.

На вчорашнім пополудневім засіданні Рада Ліги Націй займалася справою шкільництва нім. меншостей на Горішн. Шлеську. Рада прийняла до відома заяву пім. уряду, щоби звернутися до міжнар. гаґського трибуналу в справі інтерпретації відносних постанов женевської конвенції. Опісля Рада прийняла домагання Штреземана, щоби постанова трибуналу була міродатною також при окончечім приписанні дітей до нім. меншостевих шкіл у 1927-28 р.

ДОВІРОЧНА НАРАДА РАДИ Л. Н.

Женева, 8. грудня 1927.

Вечером відбулося довірочне засідання Ради Ліги Націй. Взяв у ньому участь також Вальдемарас. Предметом нарад були сьогочасні литовсько-польські справи

ЛУЦЬКИЙ ПРОЦЕС.

Луцьк, 8. грудня 1927.

В девятому дні розправи проти комуністів прокурат Ходецький у пятигодинній промові торкнувся подій з 1923 р., коли на окраїнах Польщі організовано диверсійні напади, що „пригадували найстрашніші часи Хмельниччини". Польські власти ліквідували акцію диверсійних нападів, але діяльність комінтерну в Польщі не устала. Тому, що, на думку комуністів, повстання на Волині не вдалося наслідком за слабої агітації, зорганізовано в Харкові курси агітаторів. Ліквідація змови в березні 1925 р перервала цю агітаторську діяльність. З черги прокурат обговорював вину обвинувачених, головно будн. послів Пашука і Приступ, які керували протидержавною акцією. Вкінці прокурат заперечив начеб вини бито і домагався строгого покарання обвинуваченних. Завтра промовлятимуть оборонці. Присуду сподіваються в суботу.

Біржа.

Гроші.

Долляр 8·87·75—8·88·25, канадійський доляр 8·86·00—8·86·50, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·25—1·26·00 рум. леї 0·05·25—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2.11·95, данїзький гульден 1·72·99, червінець 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·30—36·60, 20 франків 34·00—34·50, 20 марок нім. 42·30—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр. 0·68·00—0·68·50, 5 кор. австр. 3·56—3·60, фльорен австр. 1·78—1·80, рублі рос. 2·90—3·00, монїйка за рубель 1·45—1·50.

НОВИНКИ.

— **Театральна анкета.** Цими днями тисячі наших громадян одержали такий анкетний листок: „Кооператива „Український Театр" у Львові, бажаючи реалізувати дані нодо можливостей існуючих постійного українського театру у Львові, звертається до Вас із щирим проханням дати нам відповідь: Чому Ви не ходите до українського театру і які маєте до нього побажання?" Помимо, що ми вже повідомляли, прийшло мало відповідей на цей запит. І це зовсім природно. У таких випадках важно бути щирим, а ще важче сказати таку неправду, щоби в неї повірили. Наш театр змінився за час війни, але ще більше змінився смак нашої інтелігенції, а на втратила апетит до театру одночасно із апетитом до літератури. Люди, що шукатимуть відповіди на висвітлений запит, надовго шукатимуть усі можливі причини для розвіяння, чому наш театр не такий, який бути повинен, а не знайдуть одної: себе самих.

— **Темна хроніка.** Напів смертельно постріляв себе син професора львівської техніки, якого прізвища преса не подає. — У Перемишлі застрілився директор місцевого державного нафтового бюра „Полямін" Нещадовський. Причина: нещасливе кохання. — Вчора вночі в Ліщинах коло Львова невідомий злодій забрав з каси Ощадної Каси 1.000 зол. готівки. Злодій дістався до каси через вікно. — Вчора вночі невідомий злодій забрав з каси Ощадної Каси 1.000 зол. готівки. Злодій дістався до каси через вікно.

традиції". Захоплений своїм відкриттям, д-р Шурат на підставі форми пісні, її стилю, лексики й настрою пробував доказати, що тут маємо діло з думою. „Гадаю, — писав д-р Шурат, — що поданого матеріялу для характеристики змісту, будови і стилю пісні про повстанє Пушкаря вистане на доказ безпосереднього споріднення її з думами, навіть на доказ, що й ся пісня є думою, думою забутою й нереєстрованою доси. Зміст, настрій і легка іронія з сатиричним вістрем зближують сю думу до групи дум із часу Хмельниччини. На питанне, коли могла повстати дума про повстанне Пушкаря, можна би зважитись відповісти: безпосередно по осповіданім факті. Припустити пізніше повстанне й трудно. Коли рукою судьби факт побіди Пушкаря над Виговським був перечеркнутий, не було вже для оспівування його ані настрою ані моральної спонуки" (Записки, т. 129, стор. 105).

Хто хоч трохи обзнайомлений і з тим родом нашої традиційної поезії, який має конвенційну назву думи, й з тим, що відомий під назвою народньої пісні, й порівнє тексти, передруковані нижче з „Запорожск-ої Старин-и", з справжнім текстом нашої традиційної пісенности, той запримітить, що довший текст не фальсифікат від початку до кінця, а короткий, як це вже вказав і визавець „Запорожск-ої Старин-и", має тільки поодинокі строфи, що чуються також в устах народу. Пісню чи, як хоче д-р Шурат, навіть думу про Пушкаря уважає фальсифікатом і найкращий на західній Україні знавець нашої традиційної поезії д-р Філярет Колесса, що його збірка „Українські народні думи" повинна найтися в руках кожного любителя нашої традиційної поезії. Незугарний зміст, недоладня будова, не-українські (російські) вислови та взагалі лексика, невміле наслідуванна традиційної поезії, задержання неперекручених імен незначних осіб, коли традиційна поезія так часто перекручує імення справжніх героїв нашого минулого, все те й таке інше не промовляє, а просто кричить, що це фальсифікат. Вірно заговорив д-р Шурат про потребу настрою й моральної спонуки для уложення такої пісні чи навіть думи. Але коли останнє брати під увагу, то насувається думка, чи не зложена ця пісня саме після листопадового польського повстання, на що вказував би її яскравий царофільський і протипольський настрій. Але як ні стоялаб справа з настроями, що подиктували авторові пісні такий, а не інший її характер, порівняння її з іншими фальсифікатами „Запорожск-ої Старин-и", які вказав уже Микола Костомарів, доводить до висновку, що й тут маємо діло з фальсифікатом. Саме-ж порівняння з іншими текстu пісні про Пушкаря з іншими фальсифікатами „Запорожск-ої Старин-и" вимагає ширшої студії.

ві недостачі в касі. Досі слідство не стверднло, чи до фінансових злочинів він причинився, що й розпочав. — Рішаючі дістав професійний, позаклюючий злодій 19-літній Павличко, який на вулиці видер одній дамі торбинку з грішми. — Хто розсіяний їде автом, а мас при собі щонебудь, що хіт би в дорозі забути, нехай запамятає собі число авта. Такий досвід зробила одна дама, що лишивши різних дарунків на ск. Миколая, забула їх в авті і даремне ждала, чи шофер сам до неї не поголоситься.

— **Гарбарські курси.** Краєвий промисловий патронат у Львові основав гарбарсько-білошкірничий варштат і дослідну станцію з метою піднести промисел виправи кожухів та їх фарбування. Виховані відчинять курси теоретичні та практичні, для кандидатів цього промислу. Хто хотів би в них скорнетати, повинен робити заходи, щоби його приймали в Краєв. Промисл. Патронаті, пл. Смольки 3. Особи, що мають сирівець до виправи можуть його висилати на адресу науково-го гарбарсько-білошкірничого варштату, вул. Янівська 31.

— **„Чутки в чийомусь інтересі".** „Раз" у допісі із Києва про позалітне засідання Академії Наук на (!?) честь Ольги Кобилянської" пише: „У своєму коротному вступному слові голова зборів згалосив між іншим зміст телеграми, що її одержала перед самим засіданням Історична Секція УАН від голови Наукового Т-ва у Львові акад. К. Студинського, в якій спростовуються чутки про смерть О. Кобилянської. Цілком влучно й справедливо акад. Грушевський звернув увагу присутніх на те, що розповсюднення подібних чуток є в чийомусь інтересі і що цей кавалєй пилатної письменниці стоїть комусь із порогів розвитку української культури дуже на перешкоді". Львівська „Рада" видно шанує всякі звістки від свого дописувача із Києва більш як правду. Бо ніхто з її редакції ні львівських земляків чейже не сумнівається, що звістка про смерть Кобилянської була звичайним непорозумінням, а тим більше ніхто не вірить, щоби Кобилянська мала аж таких ворогів, що завдрять їй кривлю. Тому зовсім невлучно і несправедливо прийшов акад. Грушевський у Київі до висновку про якусь конспірацію, а його думку так-же неполітично повторює „політичний орган незалежної думки", бущімто йому належать на розповсюднювання таких чуток.

— **Рекорди.** 6000 вагонів має перед собою вашингтонський конгрес (парламент), що зібрався вперше від півтора року. — На шляху із Скнилова до Баєвки біля Львова два опришки напали на купців і одного ограбили з... 20 сотиків і чверть кіля солонини. Тяжкі часи настали для опришків. — Останній світовий рекорд гри на інструменті є ві гонця гри безупинку. Ім'я цього фанатика завіть преса не зволила записати. — На протязі минулого року в Японії 2000 осіб скінчило самогубством під колесами залізниць і трамваїв. — У Парижі давав концерт композитор Рубінштайн. На салю хотів увійти буєн. президент Греції Венізельос; вшелник салі — монархіст, не хотів впустити його. — Китайський уряд, химорний як революція, починає боротись із своєрідним явищем, що загрожує його істнуванню. Між військом і вільного рода бандами, панують дружні зазмини. Жовніри урядової армії звикли позичати на піч свою зброю та амуніцію різним грабіжницьким ватагам, які за те платять жовнірам частину своєї добичі.

— **Обмеження виїзду до Сполучених Держав.** Репрезентативна Палата Спол. Держав має затвердити проект, щоби в найближчих 5 роках зменшити число чужинців, яким вільно виїзжати до Америки. Це обмеження на 10 проц. почнеться від 1-го липня 1928 р. У дальших роках вільно буде емігрувати 1-ому процентові від скількости населення кожного народу.

— **Самовбивства в Німеччині** стають майже повістю. На протязі одної днини в Берліні нарахували 5 молодих жертв, які за спільним порозумінням зібрались в одній кімнаті, щоби разом умерти. Були не 3 молодці і 2 панночки. У Кольонь уєл родина затруїлась світильним газом із розпуки, що вмер один член їх родини. Згинув шляхом із життєм та двома дольками. У Дармштадті застрілився один фабрикант, а після нього на другий день, його жінка.

— **Міжнародній денникарський конгрес** збереться при нагоді міжнародної виставки преси в Кольонь (Кельн) у червні 1928 р. Виставка тріватиме від мая до вересня. Співучасть у ній оголосили до цього часу: Спол. Держави, Франція, Англія, СРСР, Німеччина, Італія, Австрія, Мадярщина, Голяндія, Швеція, Данія, Норвегія, Туреччина, Люксембург і Ліга Націй. Підчас виставки різні організації скличуть у Кольонь і інші збори та конгреси, використовуючи приступність столиці народів.

— **З нашого театру.** Пишуть нам: Дирекція театру „Копер. Український Театр" повторює в суботу пєсу французького письменника Сармана „Найкращі очі в світі" при зміненій постановці. Деякі трудноші чисто технічні, що продовжали пєсу, нині разом будуть поладнані і глядачі зможуть на час вернутись до хати трамваєм.

— **Єва і Будапешт.** У Будапешті пічнеться цікавий процес. Французька танцюристка Армандa Бану виступила на сцені зовсім гола, вкриваючи себе тільки вужем. Після третьої вистави поліція заборонила театрові „Орфеум" дальших продукцій артистки в такім райськім костюмі. На це Бану заявила, що іванаг не виступати не може і не годиться вдягнути на себе навіть легенький серпанок. Вона подала в суд управу театру, що порушив її умову.

— **Історичне подружа історика.** Голяндський Льон є істориком і маляром. Він з походження американський голяндець і видає свої книжки англійською мовою. Нині він став багато славніший (правда не надовго), завдяки простій і дві свого подружа, ніж завдяки численним своїм творам. Оженившись він уважав своїм обов'язком зробити те, чого не робить, коли випускає в світ нову книжку: — американську рекламу. Покликав до себе журналістів і подав до їх відома, що він заводить нову форму подружа. А саме: від першого дня свого шлюбу він мешкає на одній вулиці, а його молода жінка на другій. І так мають намір мешкати далі. Вони зустрічаються щодня і оповідають собі про те, що робили. Кожне купує собі те, що потрібує, із власної кишені. Спільне в них: підземельна залізниця або трамвай, коли ідуть разом. Тоді вже Льон платить білет за свою жінку. Не з обов'язку мужа, а джентельмена. „Позатим — завважає історик — моя жінка належить виключно до себе і може є це перший випадок в історії шлюбу". Додаток „може" є дуже розумний. Бо такі подружа вже існували раніше, а те, чи жінка вже Льона належить виключно до себе можна буде найкраще перевірити аж тоді, коли одного дня вона схоче належати ще до кількох інших. Тоді історик готов відмовитись від заплаченця за її громадський білет.

— **Світова всячина.** У кількох провінціальних румунських містах прийшло до погромів; організували їх студенти: мусіло інтервенювати військо. — У Москві відкрили „Інститут мозків"; його головою призначили проф. О. Фохта, який досліджує від довшого часу мозок Леніна. — Ленінград, з огляду на поспішний зріст дифтерита, скарлатини і пору признаний санітарною комісією містом „неблагополучним". — Від 1-го січня 1928 обовязує умова між Англією та Німеччиною про спасування віз. — Жінка радянського дипльомата Літвінова, що приїхав у Берлін, має намір взанглажуватись до віна. — У Дрездені, в істор. музею, ствердили, що лежать там корона та скіптр Августа Міцного, за якими шукали десятки літ. Прімо де Ріверa звільнив бурмистра Мадриду за те, що він недобре висловився про працю міністра фінансів. — У Тунісі помер мусульманин Хасін-Бен-Айше в 120 р. життя, лишивши 30 дітей, внуків і правнуків. — Саксонський сойм прийняв законопроект, що касує смертну кару. — Донька Льойда Джорджа, Міс Меган, рішила поставити свою кандидатуру при найближчих виборах.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).

1-го 7:30 веч. „Найкращі очі в світі", пєса на 3 дії Жана Сармана (цінні знижені).

11-го 3 год. попол. „Орлюк".

7:30 веч. „Вій".

Міський великий театр:

9-го год. 7:30 веч. „Паганіні" (знижки).

10-го 3:30 попол. „Богато галасу зничего" Шекспіра.

7:30 веч. „Легенда Балтики" фантастична опера Новосільського.

Міський „Театр Новий":

9-го „Премьована краса", фарса Ястшембця-Залєського з участю Расінського. Початок 7:30 вечером.

Кіна.

„Апольо": „Коли мущина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Берріхом і Дольорес Кастельо.

„Палас": „Зачарований млин".

„Лев": „Чанг", могутня драма сіямської джунглі на підставі „Книги Джунглі" Кіплінга.

„Фотаморгана": „Князь кохання" з Джон Джільбертом.

З театру.

Гоголь-Кропивницький: „Вій" фантастична оперета на 4 дії.

Відновити побутовицину в нашому театрі доволі важко. Пієтизм громадянства до народніх пєс вигасає. Їх постановка вимагає щораз більшої дбайливости. Старше громадянство памятає ще давні кращі передвоєнні часи, коли український побутовий театр стояв на висоті своєї слави. Доба незрівняного Садовського, театр „Бесіди" за управи Сірецького і Стадника перед війною — не можуть рівнятись із ніякою теперішньою українською театральною трупою, хоча би тому, що не мають матеріяльних засоб в потрібних на музику та хори, без чого народні пєси виглядають на звичайну пародію.

Театр „Кооператив Український Театр", зокрема-ж його управа дир. Стадник, старається яко мога відновити деякі кращі пєси з народнього театру, зчасти в нелегких обставинах.

Нову постановку „Запорожця за Дунаєм" і „Вія" можна зачислити до таких, доволі вдатних спроб.

Старі ветерани нашої сцени в роді арт. Рубчака не затратили й досі нічого з колишнього свойого розгону, а Карась, якого ми бачили минулої неділі нагадував нам давного Рубчакового Карася з передвоєнних часів. Пані Кривіцька, хіба відгодів колишньої Рубчакової, все нова і все цікава в своїх креаціях. Арт. Неделко та інші, достроювались до цілости і найвибагливіший глядач не міг вимагати чогось кращого на теперішні часи.

Хоча завузькі рямці і засоби, бо здалобся мати кращу орхестру й хори, але налагоджена постановка пройшла доволі дбайливо і культурно.

Те саме можна сказати й про „Вія".

Відновлений „Вій" мав у собі декілька прегарних моментів. П. Боровик показав себе і тим разом не тільки добрим декоратором, але й гарним виконавцем своїх доль.

Про декорації і всі ті фантастичні ефекти про які ледви можна думати на такій незручній сцені як у салі Лисенка, — можна сказати одно: Треба богато доброї волі, вперто сти і душі... щоби взятись за таке діло і його виконати. Зокрема-ж що-до його гри то сценка в третій дії з його партнеркою п. Козаковою була чи не найкраща з цілої пєси.

Дует і характеристичний танець жидів в жидівок в степовій коршмі — були нагороджені гучними оплесками цілої салі.

Добрі були в ролі Сотниківної п-ні Кривіцька, п. Неделко в ролі бурсака Хоми Брута, п. Бенцаль у ролі сотника і п. Гриць у ролі осавула. Найслабше виходили збірні сцени, де часами затрачувалось враження, що маємо до діла з чисто-драматичним сюжетом, який переходив у фарсу. Артисти свідомо шаржували, щоби підійти під смак сірої публики. У сцені в тій дії з дядьком і бурсаками непотрібно дядько виходив занадто дурепою. Не вадило би, якби хори більше держались одного такту. Поодинокі гуртові сцени повинні більше зливатись у гармонійну цілість. Зокрема „Вій" вимагає стилевої постановки в найменших дрібничках щоби не затрачував нічого зі своєї примани напівної давнюю традицією.

Салі була майже повна. Богато було чужої публики і шкільної молоді. *Л. Л.*

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабшевича:

Поморяни:

10. XII. Вихрест.

11. XII. Маруся Богуславка.

12. XII. Гейша.

Готується до постановки: Катерина, Пісні в лицях, Аскольдова Могила і Румунське весілля.

Виклад проф. д-ра В. Верґановського про проект нової цивільної процедури заходом Т-ва українських правників відбудеться дня 15. грудня ц. р. в год. 6. вечером у салі „Бесіди", вул. Рутпеського ч. 22. І. пов. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

САМОХОДИ „Praga" особові, тягареві, трехвалі, економічні, люксусові. Представництво Ягайлонська 7. Тел. 305. Резервові части. 1014 4-6

ВІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, платю найвисші ціни. За) 43-?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1058 **Пересвітлення Рентгеном** 4—24

ҐУМОВІ ПАНЧОХИ і БАНДАЖІ

проти жиляків і опухлих ніг найдешевше

в спеціяльнім СКЛАДІ

ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ

Лєопольда ГААСА

Львів — Лєгіолів 3. Тел. 16-45

Віденського і львівського університету

д-р Михайло Добромиль

лікар Загального Шпиталя у Львові

ординує

на Знесінні ч. 53.

щодня пополудни від 3—5 год. (на місці 1076 бл. п. д-ра Стефановича) 1—3

ДЕНТИСТ

В. ЛЬОКЕР в Станиславові

вул. Собіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без коронок і білення зубів. — Приступні ціни — доволі гідні услівя. 794 36—?

ДІМ глинянських КИЛИМІВ

Львів, Площа св. Духа

(біля віден. кавярні і костела ОО. Єзуїтів) 945 **поручає** 3—3

у великім виборі килими, стрижені дивани і зі шовкової основи орієнтальних перських взорів, мягкові коцюк, капи, портєри, ліжники і основу до смирненських робіт.

Уділяє кредиту на догідних услівях.

зол. 3 | ЦУКЕРКИ | зол. 3

з хінського срібла тільки у

Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуського 4.

Висилайте передплату!

ЛІКЕРИ зробіть дома **ЛІКЕРИ** може кождий у 70 різних смаках **„STELLA"** в 40 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Ґ. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 24—?

МЕБЛІ першорядних виробів краєвих і закордонних, спальні, їдальні, сальони і мужеські покої по дуже приступних цінах і на догідних услівях — поручає фірма **БРИК і ҐРИЖЕР — Львів**

797 **Ягайлонська 24** тел. 21-76. 5-5

Оповістка.

Греко-кат. Митрополича Капітула у Львові задумує віддати в аренду свою маєтність (земельну посілість) Цвітову в повіті Бучацькім положену в обсязі около 660 (шестьсотшездесять) моргів землі (в тім около 640 моргів ріллі і около 20 моргів сіножатей) на протяг шістьох літ почавши від дня 1. квітня 1929 р. (двайцятьдевятого року) до дня 31. марта 1935 р. — Чинш аренди буде вимагатий у твердім збіжжу і буде означений у відношенню до одного морга арендованої землі. — Її. Т. Рефлектанти зволять внести свої оферти на письмі до канцелярії адвоката д-ра В. Охримовича у Львові рекомендованим листом надданим найпізнійше до дня 28. лютого 1928 р. (двацятьосмого року). — Ближші інформації можна засягнути особисто або листовно у Впр. Отця Каноніка В. Томовича, прокуратора гр.-кат. Митроп. Капітули у Львові, площа св. Юра ч. 5. 1077 1—3

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10

Ч. 277 (11.238). ЛЬВІВ, НЕДІЛЯ 11. ГРУДНЯ 1927. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ. Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Белгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Народній Комітет.

Ширша Управа Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Львів, 8. грудня 1927

Сьогодні відбулися між 10 год. ранку і 7 год. вечером наради Народнього Комітету, ширшої Управи Українського Національно-Демократичного Обєднання. В нараді взяло участь 197 учасників, в тому 166 делегатів від 83-ох партійних організацій Обєднання на місцях.

На порядку нарад були лише дві основних точки, а саме:

1) Теперішнє політичне положення українського народу взагалі і під Польщею зокрема; 2) Вибори до польських законодатних установ.

Про політичне положення говорив голова партії д-р Дм. Левицький, що змалювавши широко теперішню політичну ситуацію в Европі та в Польщі, перевів на такому широкому тлі аналізу нашого політичного положення в Польщі та розглянув найважніші наші завдання під теперішню хвилю, зокремаж справу участи в виборах і справу воборчої тактики Українського Національно-Демократичного Обєднання. Основний реферат про вибори, виборчу ординацію, виборчі округи, виборчу геометрію та виборчі перспективи для українців, зокремаж для Українського Нац.-Демокр. Обєднання виголосив головний секретар Вол. Целевич. На стіні в салі нарад висіла прецизно виготовлена карта всіх українських виборчих округів з докладними даними про число українського, жидівського і польського населення і на ній демонстрував референт виборчі перспективи. В часі перерви учасники робили докладні виписки з тієї карти.

Над рефератами розвинулася широка дискусія, в якій брали участь переважно делегати з краю. На численні їх запити давали пояснення члени Президії та Центрального Комітету Партії. Всі промовці одноду шно заявилися за дотеперішньою політичною лінією Центрального Комітету, за всією дотеперішньою вступною і підготовчою працею партійного проводу до виборів та підкреслювали необхідність дальшої інтензивної праці проводу в наміченому напрямі.

Результатом нарад було одноду шне прийняття політичних і організаційних резолюцій. Постанови Народнього Комітету в справі виборів подамо в черговому числі. Нині зазначимо, що Нар. Ком. одноду шно одобрив постанову Центрального Комітету з 12. листопада про те, щоби взяти участь у виборах, зокрема висказався Народній Комітет за потребою створення внутрішнього українського національного бльоку, а далі одобрив приступлення Українського Нац. Демокр. Обєднання до виборчого бльоку непольських народів. Щож до українсько-жидівського порозуміння в справі виборів на терені Сх. Галичини, то переговори з відповідними жидівськими партіями в цій справі доручив президії партії. Нарешті доручив президії приступити до переведення всенародньої збірки на Народній Виборчий Фонд.

Наради стояли весь час на незвичайно високому рівні та робили найкраще враження. Особливо щирістю та рівночасно гідністю і повагою визначалися виступи кількох наших селян, що давали доказ великої політичної зрілости та вироблення.

Диверсія проти диверсії.

Невдача... Льва Черкавського.

Всесильна „угодова старорусска партія" Льва Черкавського, що „має в своїх руках Ставропігію „Нар Дім", „Рольничий Союз" зі 40 філіями" (на Марсі!), прийшовши на днях в посідання „Нар. Дому" завдяки ласкавости львівського воєвідства (via Варшава), почала ладитися до виборчої диверзійної акції.

Невтомний „рольничий" (не фільмовий!) режісер скликав „собраніе" своїх сподіваних адгерентів під фірмою „Рольничого Союза". Велика саля „Нар. Дому" заповнилася двома сотнями учасників з цілого краю, притягненими до участи в „собранії" поіменними запрошеннями. Інша річ, що диверзійні „угодові старорусини" запрошували всіх, в кого тільки вітрили „русскую ідею", рабство і нахил служити чужим інтересам.

Однак навіть це слухняне зборище не далося зловити на диверзійну вудку. Величезною більшістю голосів ухвалено резолюції проти Черкавського і його „ляйбгвардії". Іншими словами: наступила диверзія проти диверзії.

Після прийняття резолюцій проти акції Черкавського, його „ляйбгвардія" постановила рятувати ситуацію в той спосіб, що звернулася з домаганням до представника поліції, щоби розвязав це „бунтівниче" собраніе. Комісар поліції сповнив волю організаторів, покликуючись на їх бажання.

Учасники „собрання" розійшлися. Всесильний Черкавський з кількома „ляйбгвардистами" подався на „конференцію" до іншого локалю щоби за всяку ціну сповнити волю пославших його. Це тріюмфальне „шествіе" санаційних гранадирів із „староруської" армії супровожалося ясечними „віватами", яких сліди прикрашують стіни „Нар. Дому".

Жиди і вибори.

Вчора радила рада краєвої сіоністичної організації Сх. Галичини у справі виборів. Реферат про становище жидів до виборів виголосив голова ради д-р Райх, після чого провідник наради д-р Рітерман зі Станиславова привитав представників центрального сіоністичного комітету з Конгресівки, послів Грінбаума і д-ра Розенблята. Обидва гості подякували за привитання і представили становище до соймових і сенатських виборів тамошньої організації.

Після довгої дискусії, принято великою більшістю присутніх отсі резолюції, предложені вибраною в часі нарад політичною комісією:

1) Партійна рада приймає до затверджуючого відома політичне справоздання екзекутиви краєвої сіоністичної організації, представлене президентом д-ром Райхом.

2) Партійна рада вибирає центральний комітет, зложений з 30 осіб, якому разом з екзекутивою віддає переведення всіх акцій, звязаних з приготуванням виборів до сойму і сенату в краю, з виїмкою устійнення ліст кандидатів.

3) Партійна рада пригадує, що членів краєвої сіоністичної організації обовязує безоглядна дисципліна супроти рішень компетентних тіл; виломлення з під тої дисципліни парт. рада уважає за рівнозначне із зірванням з організацією.

Х-тий зїзд КП(б)У.

Комуністична партія і влада Рад. України в освітленні Кагановича й Затонського.

Між 20. і 29. листопада відбувся Харкові десятий зїзд комуністичної партії (більшовиків) України. Взяло в ньому участь 730 делегатів з рішаючим (ухвальним) голосом і 190 з дорадчим. Партійний зїзд КП(б)У е, як відомо, на Україні найвищою, фактично юзаконодатною установою при пануючій там системі диктатури комуністичної партії. Всеукраїнський Зїзд Рад, чи сесії вибраних ним Центральних Виконавчих Комітетів, є тільки декоративними установами, які нібито виконують згідно з радянською конституцією функції законодатних установ, а фактично тільки формально проголосовують те, що підготовила, виробила і затвердила партія. Але й сама партія не поладнує парляментарним порядком найважніших справ на своїх зїздах. Вона теж на зїздах формально проголосовує тільки те, що фактично продумав, підготовив і рішив політичний комітет (політбюро) партії в порозумінні з її центральним комітетом і Центральною Контрольною Комісією (ЦКК). На полі-ж політбюра КП(б)У стоїть тепер жид А. М. Каганович. Тих кілька вступних уваг є необхідним на те, щоби зрозуміти всю істоту системи пануючої на В. Україні партійної диктатури та ролю таких осіб як Каганович. А ними хочемо звернути увагу на одну частину величезного реферату генерального секретаря КП(б)У Кагановича, виголошеного на зїзді, а також на одну частину звіту голови ЦКК КП(б)У В. Затонського з її діяльности. Очевидно, що цілого зїзду, на якому виголошено багато рефератів і навіть допущено над ними щось ніби в роді дискусії (на ділі була це її пародія), охопити не можна. До оголошених у радянській пресі матеріялів про зїзд нам прийдеться вертати кілька разів, бо вони такі важні для нас відомостями про те, як виглядає тепер В. Україна та що в ній діється, що над ними прийти до порядку не можемо. Та перейдімо до самого зїзду чи радше до одної сторінки життя правлячої партії, освітленої самими лідерами КП(б)У на тому зїзді.

Але передтим ще одна замітка. У зїзді взяли участь у характері делегатів Всесоюзної Комуністичної Партії (більшовиків) (у скор. ВКП(б) теперішній голова союзного уряду Риков і член союзного уряду Яковлев. Обидва вони виголосили обширні реферати про політичне положення СРСР зовні і внутрі, про положення партії і в партії та про досягнення і здобутки компартії на політичному і господарському фронті. Це було щось у роді звіту з діяльности центральних органів союзного уряду і союзної партії. Тим рефератам теж присвятимо дещо уваги при іншій нагоді.

На перше місце між усіми рефератами на зїзді вибивається зі зрозумілих і вгорі вказаних причин реферат Л. Кагановича, виголошений тим разом, як підкреслюють „Вісти" і „Комуніст", українською мовою. З того можна би вносити, що Каганович промовляв на зїзді КП(б)У перший раз по українськи. Виходило би з того, що партія українізується вже навіть згори, від її диктаторів починаючи. В політичній частині реферату Каганович стверджує „піднесеніе" на заході заінтересування Україною і взагалі українською проблемою. Тут цитує він на доказ кілька статтей з европейських часописів і журналів, що цією справою займалися. Найбільше реагує на статтю соціяліста Еміля Штравса в німецькому соціял-демократичному журналі „Die Gesellschaft" що виходить під ред. Р. Гільфердінга, а про яку була згадка і в „Ділі". Далі спиняється ширше над „білогвардійсько-українською еміграцією" та її політичною діяльністю. Він запевняє, що не боїться ні її, ні її „союзників", бо комуністи чуються на Україні дуже сильно.

„Найкращим показником — каже він — сили та могутности жовтневої революції та радянської влади є поєднання та розвязання національного питання будівництва національної держави, конкретно кажучи — держави української, а інтернаціональних завданнями пролетарської революції та будівництва соціялізму. В цьому є непереможна сила нашого Союзу РСР, нашої Радянської України. Наше уявлення про державність основно розходиться з буржуазним уявленням про державність. СРСР та УСРР вокруги виділяють новий тип держави, заснованої на самодіяльности (???! — Ред.) широких мас, що їх втягаються до свого державного будівництва через ради".

Давши таку генеральну відправу всім противникам комуністичної диктатури, особливо закордонним українським націоналістам-емігрантам, а далі всій українській „буржуазії", взагалі він всетаки полемізує з нею і каже, що формальна українізація зробила великі поступи. Тут він порівнує Україну навіть — з Польщею. І кажеться у Польщі було в 1917 р. 3662 українські школи, а нині є 867 (трохи менше на дійті) на Україні-ж у 1922 р. було 6.150 шкіл, а нині є вже 14.803. Мило вичитати таку показну цифру українських шкіл на Україні, але дивно, що 100-процентовий соціяліст порівнує свою „національну" державу аж з... Польщею. Краще було б, якби він навів цифру німецьких шкіл у німецькій національній державі та поставив біля себе процентове відношення тих шкіл до числа німецького населення та зрівняв ці цифри з такими цифрами на В. Україні. Великим плюсом „справедливої" національної політики на Україні вважає він обставину, що в теперішньому харківському уряді на 20 його членів є аж 13 українських комуністів, а в Центральному Всеукраїнському Виконавчому Комітеті Рад є аж 66 відсотків українців. А вже цілковито побиває націоналістів і „націонал-шовіністів" та всю українську еміграцію тим, що свідчиться він грузинським меншевиком Ноєм Жордонією в тому, що більшовики

зробили з неісторичного українського народу націю. Наївно-нахабно цитує він ось яке признання Жорданія или своєї партії: „Більшовики посунули вперед у національному відношенні націй, що не були історичними та вивели їх на шлях відродження. Наприклад, на наших очах створилася Україна". Таким чином анальфабет по історії Каганович хоче собі і своїй партії робити рекляму при допомозі історичного невіжества та анальфабетизму в історії українського народу, якими грішить грузинський меншевик Ной Жорданія.

Від такої розправи з українськими націоналістами поза межами України переходить він до словесної розправи зі своїми внутрішніми ворогами в партії, а саме з націоналістами Шумським, Хвильовим і тов. В тій ділянці нічого нового ні цікавого він не сказав над те, що сказав Комінтерн, а про що ми своєчасно писали. Тут вартоб хіба навести одно місце з характеристики, яку додав Каг. Шумському. Читаємо в ній між іншим:

„Щодо пролетаріяту, Шумський, несвідомо висловлюючи вимоги й говорячи мовою тих самих шовіністичних кол, пропонував низку таких заходів, що коли б їх переведено в життя, то вони нічого іншого не значили, крім примусової українізації руських робітників. Саму українізацію радянського апарату Шумський пропонував переводити таким чином, який зумовив би відрив від руської частини пролетаріяту, яка відгравала і відграє на Україні й серед нашої партії дуже визначну роль".

За те Шумського погладили, як відомо, по головці та вислали поза межі України. Тепер Каганович заявляє великодушно на зїзді:

„Прагнення показати справу так, ніби Шумський пішов з особистих мотивів, не витримує ніякої критики. В завтрішній день, якщо Шумський змінить свою політику і стане на шлях лінії партії, нехай повернеться на Україну, нехай працює на користь партії і пролетаріяту".

Внутрішніх шовіністів, що закладають КП(б)У русифікаційну місію на Україні, Каг. намагається ослабити даними про українізацію партії. В загальному складі КП(б)У було українців у 1924 р. — 33 відс., у 1925 — 38 відс., а в 1926 р. вже 49 відс. У так званих кермуючих кадрах КП(б)У було в 1924 р. — 33 відс. у 1925 р. — 38 відс., у 1926 р. вже 52 відс., а тепер має бути 52,1 відс. українців. Недавно публікували ми дані про українізацію партії в харківської преси, але вони були дещо інші. Тут слід для повноти картини додати ще дані про чисельність КП (б)У. Їх беремо з промови Петровського. Тепер має бути в КП(б)У 177.500 членів, а крім того 400 тисяч комсомольців. У 1925 р. було в КП(б)У 135 тисяч членів.

З реферату Затонського про діяльність контрольної комісії довідуємось, що за останнього півтора року вийшло з КП(б)У механічно напр наслідком неплачення вкладок, тільки у 32 обслідуваних партійних осередках 5.352 членів, добровільно зголосило свій вистуи 671, разом отже 6.023. Це переважно робітники. Опозиціонерів виключено в першому півроці 1926 р. з КП(б)У двох, у другому півроці — 20, в першому півр. 1927 р. — 37. Зате від 1. липня до 1. серпня ц. р. виключено 94, а від 1. серпня до 1. листопада ц. р. аж 320. За листопад статистики нема, а тоді виключено найбільше опозиціонерів з КП(б)У. Притягано до відповідальности, очевидно партійної, за останній рік 23.6 відс. з усіх членів партії за некомуністичні вчинки, а 22,2 відс. за пияцтво. З притягнених за пияцтво до відповідальности виключено з партії аж 29 відсотків. За релігійні обряди відповідало: комуністів 2(9 відс., а комуністок 4,8 відс. Взагалі відсоток мужчин, що відповідали за нарушення партдисципліни, виносив 9,6 відс., а жінок 18,1 відс. Виходить: жінки грішніші. З усіх притягнених до відповідальности за карні злочини виключено з партії аж 7,6 відс. Як бачимо, то моральний білянс КП(б)У не дуже світлий.

Дуже характеристичними та вимовними є мотиви деяких з тих, що зголошували добровільно виступ з КП(б)У. Два з них наведемо за Затонським:

1) „Я партієць, жінка дітей хрестить. Мені соромно перед партією, буду поза партією, вихованю жінку і прийду в партію знову". Перевірили, — пояснює Затон. — дійсно чесний хлопець, обіцяли допомогти перевиховати жінку і він залишився гарним робітником працюючи в партії. 2) „Тепер у робітничої класи нема бажання займатися державними справами, а є бажання більше заробити та пожити, — і збільшення політичної активности робітника є вигадка комуністів, що відірвались від робітників". До цього мотиву зголошеного виступу з партії подає Затонський ось яке пояснення: „Це вже зовсім інше. Це кваліфікований робітник, що заробляє 250 карб. на місяць, а його настрій меншовицький або опозиційний".

Слушно, хто тверезо дивиться на життя, той меншевик, опозиціоніст, „контрреволюціонер". А що вся опозиція піднягається там тепер під ці поняття, дарма, що вона „лівіша" від Сталіна, то нічого дивного, що меншевик і опозиціоніст стали там синонімами.

Пастирський лист польських епископів.

Польська церковна єрархія йде на допомогу польській шовіністичній реакції.

Одночасно з розписанням виборів до польських законодатних установ появився пастирський лист польського епископату в справі виборів, під яким находяться підписи двох кардиналів, 4 архиепископів і 15 епископів. Лист появився з датою 5. грудня п. р., що вказує на те, що за кулісами це послання вже від давна було підготоване; вижидалося тільки появи президентського декрету про розписання виборів.

Польський епископат своїм листом приходить у допомогу розбитій шовіністичній правиці, головно народовій демократії, намагаючись авторітетом достойників польської церкви сконсолідувати ряди польського воюючого націоналізму і відродити вісімку. Очевидно, пастирський лист польського епископату протиставиться розкладовій акції „санації" у польському таборі. Вся польська консервативно-реакційна і шовіністично-клерикальна преса з найбільшою реверенцією приняла епископське послання, а керманичі „народових угрупувань" затирають руки з радости, що одержали такого могутнього союзника у затяжній виборчій акції. Пастирський лист польського епископату воскресив надії на відновлення вісімки. На порядку нарад усіх „народових угрупувань" найшлася справа блоку польських народово-католицьких партій.

Пастирський лист польського епископату перш усього підносить вагу виборів до сойму і сенату з огляду на те, що будучий сойм і сенат має вирішити важні справи, які мають тісний звязок з релігійним і моральним життям народу і держави. Опісля лист звертається проти комунізму, який

„виповів війну Богові, воює з Іменем Божим, проганяє Христа з держав народів і публичного виховання, нищить семейні взаємини, ширить розперезаність обичаїв, насилує особисту свободу, вільних громадян перемінює в невільників а народ, робітництво і цілий край доводить до нужди".

Після такого страхітливого малюнку комунізму, польські епископи ще раз підкреслюють важність виборів.

„Бо ті вибори мають рішити про панування Христових принципів в нашому публичному житті. У всіх краях, а також і в Польщі, стоять проти себе два напрямки: перший оборони прав Христа, а другий поборювання всіх релігійних принципів. Є це по суті два табори що починають ділити польський нарід. Одні йдуть під прапором Христа, бажають закріпити й поширити Царство Боже в Польщі, а інші бажають підправити річпосполиту духом антихриста".

Ось чому такі важні вибори до сойму і сенату. Отже виборці—католики мусять вибирати тільки людей католицьких переконань, домагаючись, щоби

„в будучому соймі і сенаті боронили прав і вольностей Церкви, переривности подружнього пуала, впливу релігії на публичне виховання і впливу евангелії на весь соціяльний устрій..."

І тому, з огляду на подані небезпеки, ніхто з виборців не сміє усуватися від голосування. Польські епископи закликають всіх виборців, що стоять на католицькій програмі, щоби **не ділилися, але йшли разом.**

„Зайвим було би хіба вияснювати вам наглядну правду, що поділ в такій хвилі, як теперішня — тих, що мають спільну програму, **ослаблює і зменшує католицький і національний табор, роздирає єдність і засуджує на занапащення найважнішої справи і проблеми релігійного і національного життя, а навіть долі та будуччини народу і держави".**

Отже провідна думка пастирського листу польських епископів. Найважнішим завданням польських єрархів наново змонтувати Хінну (Християнську Єдність Народову) та під її прапором і в її користь погнати польські маси до виборчої урни.

Одночасно є це наглядна диверсія, зроблена „санації" всіх відтінків, є це активне приєднання до табору польського шовінізму і суспільної реакції, а також творення цілого тарану, поруч урядово-санаційного, проти „національних меншостей".

Про деякі наші особливости і практики.

(Лист з провінції.)

По наших часописах лунає клич „Свій до свого!", голошений найчастіше самими інтересованими, що звертають увагу громадянства на його обовязки у відношенні до своїх ремісників, купців, промисловців, підприємців, фабрикантів, (напр. книжків) і т. ін. Зміст повищого клича зовсім слушний, але тут розходиться про дві сторони: замовляючу чи

М. ВОЗНЯК.

Сумнівна пісенна традиція про повстання Мартина Пушкаря.

(Доповнення.)

Навмисне позволив я собі навести цю довшу виписку, щоб при переповіданні її власними словами не закинено мені зміни чужих гадок. Розбираючи уважно цю виписку, треба передовсім цілком відкинути припущення, що її міг записати сам видавець альманаха, Л. Вшендобильський, себто (додам від себе) Олександр Полуянський (уродився 1814, умер 1866 р.), що під таким псевдонімом видав свій **„Bukiet Literacki"** у Варшаві 1851 р. А не можна допустити припущення про власний запис пісні видавцем тому, що нема такого українського говору з цілістю тих прикмет, які назначилися в передаванні пісні латинкою та які навів д-р Щурат. Таке, а не інше передавання нашого письма латинкою залежало у видавця альманаха від чого іншого: він читав друкований етимольогією український текст із російська й тому передавав **г** через **г, и** через **і, е** через **є** (koniej) або **ło** (miod) і т. д.

Не можна також говорити про поправність записаного тексту, коли взяти під увагу ті вставки, які зазначені в ньому курсивою.

Даремне також відослав д-р Щурат читачів своєї статті до Грінченкового словаря пошукати значіння слова „сучити". Правда, у Грінченка приходить „сучити=сукати", але підібрані зразки до слова: „сучуть торочки з чорного шовку" й „сучи, моя мати, восковую свічку" вказують тільки на значіння „сукати", а таке значіння ніяк не підходить до початку пісні про Пушкаря:

Не дошь, не два Виговський гетьман
До Полтави сучив.

З дальших двох рядків пісні:

У самого сорок тисяч,
Та ще й ляхів він —

виходить, що форма „сучив" ужита тут у значінні „йшов, спішив". Та й не дивно, що „перекладчик дав собі раду з перекладом такого незвичайного виснову", бо він передав російське „приступал к Полтаве" польським „Połtawę szturmem brał", а певно не інформувався жадного українця про значіння цього незвичайного слова.

Так час уже відкрити джерело, звідки взяв текст даної пісні видавець польського альманаху і звідки я доповнив текст, передрукований у статті д-ра Щурата. В Бібліотеці Баворовських у Львові зберігається гарний примірник дуже рідкого видання, що перейшло туди з бібліотекою Деніса Зубрицького. Є це „Запорожская Старина", що вийшла в шістьох випусках у Харкові в рр. 1833—1838. В четвертому випуску, що містить „песни и думы о лицах и событиях от Богдана Хмельницкаго до смерти Мазепы", маємо під нумерами 18 і 19 п. з. „Пушкарь и Выговский" (стор. 47—55) тексти пісень, наведених вище. Поляк-видавець чи його співробітник, також поляк, опустив ті місця пісні, де вже за багато було для нього мови про „православну віру" й „білого царя". А що текст **„Bukiet-y Literack-ого"** взятий саме з „Запорожск-ої Старин-и", доказ цього маємо в тому, що він, слабо розріжняючи ш і т, які в „Запорожск-ій Старин-і" дуже зближені до себе виглядом, перечитав „Ляшвою ляшва" як „Латвою латва", як і надрукував д-р Щурат у своєму передруку пісні. Вийшла нісенітниця. Д-р Щурат пояснив незвичайне слово „латва" в розумінні „простого народу", як виходить із такого його речення. „Сам-же Пушкар видавав себе за оборонця інтересів простого народа (латви) перед гетьманом козацьких старшин, що оперся на татарах і ляхах". (Записки, т. 129, стор. 102).

Випуски „Запорожск-ої Старин-и" розложені так, що перші три творять першу частину, а дальші три другу частину. Перший і четвертий випуски заповнені українським пісенним матеріялом, перший до смерти Богдана Хмельницького, а четвертий до смерти Мазепи, а інші малюють історичне тло, містять російські перекладн українського пісенного матеріялу й дають коментар до нього, очевидно, в російській мові; таку ролю сповняють другий і третій випуск у відношенні до пісенного матеріялу з першого випуску, а пятий і шостий у відношенні до пісенного матеріялу з четвертого випуску. Таким робом автор статтейки про битву над Голтвою в польському альманаху найшов усе потрібне для себе в російських коментарях, при чому російський переклад пісні про Пушкаря має тут наголовок „Голтвянская Битва". Перед перекладом є замітка, що „самая важная из песен, повествующих о междоусобии Пушкаря с Выговским" (Запорожская Старина, часть II., в. III., стор. 110), а по перекладі (від стор. 114) іде коментар, з якого й узяв польський видавець пояснення про Степана Сулиму, Трохима Сороку тощо, які повторив д-р Щурат у своїй статті (стор. 100-101).

Про другу пісню про Пушкаря зазначено тут, що це „песня на смерть Пушкаря. Прелестная песня, доселе любимая народом" (стор. 120—121), хоча під російським перекладом є увага видавця, що він чув тільки поодинокі строфи з тієї пісні в устах народу.

Словом щойно по ствердженні того, що принесла „Запорожская Старина" з пісенного матеріялу про Пушкаря, набирають властивого світла слова д-ра Щурата, що слідів даного історичного моменту „в народній традиції доси в нашій науковій літературі не вказувалось".

Та й родиться питання, чи можна взагалі говорити про сліди повстання Мартина Пушкаря „в народній

купуючу й ту, у котрої замовляється чи там купується. Бож треба провірити, чи ту другу сторону можна уважати за своє, щоби вона такою навперх не представлялється. Знаємо дуже богато таких „ніби наших" ремісників, купців, промисловців, фабрикантів і то удаючих „голосних патріотів", що тепер — по війні — мають тільки польські вивіски, польські печатки і т. д. Не штука ховатися з ознаками приналежности до української народности, а рівночасно мати претенсії, щоби члени тої народности таких „своїх" підтримували...

На останній сторінці „Діла" між оповістками часто можна читати подяку Головної Управи „Рідної Школи", яку вона складає Вп. панові чи Вп. пані, осл. Вп. панству, за те, що вони вложили якийсь даток по причині свого вінчання, чи замість вінця на чиюсь домовину і т. ін. Гадав би хто, що тут розходиться про якийсь значніший даток, бодай яких 100 зол. Та де там! Нерідко читаємо таку подяку в 5 і більше віршах за даток в сумі аж... 15—20 зол.! Тому, що за поміщення такої подяки платиться. Головна Управа зовсім непотрібно видає гроші, дякуючи прилюдно за такий мізерний даток; до того непотрібно забирається місце в газеті де можна би було помістити на тому місці якусь цікавішу річ. Зрештою подяками за такі „великі" датки робиться кривду богатьом з наших людей. Я знаю досить таких людей, що складають правильно на руки курсора (котрий за свій труд побирає звичайно поважний відсоток), щомісяця по 10 зол. на „Рідну Школу", тож на рік така одиниця дає 120 зол., а проте Головна Управа не складає їм ніколи прилюдної подяки з наведенням їх імен. І зовсім слушно. Колиж не дякується прилюдно тим справдішнім добродіям, котрі за таких себе й не уважають, бо піддержуючи своїми датками „Рідну Школу" сповнюють тільки свій національний обовязок, — то пощо вирізняти окремими подяками за дрібні датки приватних жертводавців?!

Вжеж то з поміщуванням імен наших жертводавців по часописах треба раз зробити якийсь лад. Возьмім напр. жертводавців на потерпівших від повені. По богатьох місцевостях позазивано окружні, повітові, а навіть місцеві комітети, які збирали датки, а призбиравши, відсилали їх на руки Головного Комітету у Львові з поданням не імен жертводавців, а тільки з наведенням загальної суми збірок з дотичного комітету, після чого Головний Комітет у своїм звіті, друкованім в „Ділі", рівнож обмежався по загальної суми, подаючи, що повітовий чи місцевий комітет в Н. зібрав і прислав таку й таку суму. Зате друковано часами, от напр. в чч. 235 і 239 „Діла", у великих шпальтах поіменно жертводавців (мабуть на вираз їх бажання) з наведенням при них навіть датків в сумі 1 зол.! Через те далися чути у нас в праю голоси здивування і докору, тимбільше, що різні люди, навіть незаможні, складають на таку високу ціль перед розсилкою не давати дотичного видання до книгарень.

Перед кількома роками були у нас ще інші „промисловці". На всякі адреси розсилали вони старі видання (всякий хлам) які лежали роками на складах, за посліплатою; та видно, що на тій манипуляції попеклися, бо відтак дали вже собі спокій.

Коли вже мова про продажу книжок, то мусимо ще звернути увагу на таку справу. Від кількох літ агітується у нас за місяцем книжки, яким є місяць жовтень, з тим, що в місяці жовтні всякий чоловік, що має претенсії бути уважаним за освіченого, чи хоче чим дійсно бути повинен придбати собі дещо з книжок. Одначе справа не допносує. А чому? Бо у нас люди не вміють практично до того діла братися. Наші сусіди, а також чужинці практичніші. І вони уряджують місяць книжки, але заразом оповіщують, що в тім місяці спродаються книжки дешевше на 33 прц. Ця знижка заохочує неодного збільшити свою бібліотеку в тім саме, а не в іншім місяці. А так як у нас діється, де навіть на старі видання є перлюна, а часами й вища ціна, годі дивуватися, що мало кого збирає охота купувати книжку саме в місяці жовтні, коли те саме може зробити тоді, коли захоче.

Також завелася у нас ще інша дивовижна практика. Ото якесь товариство, котре не має ніякого власного капіталу, або має його дуже мало, постановило будувати „Народній Дім" чи домінку для читальні, розширити готовий будинок і т. ін. З власного маєтку закупило собі це товариство трохи цегли, дошок, каміння чи піску, а на більше його не стати. Але від чого промисел? Ото прилюдно в часописах або в окремих письмах, вкинених знов на адреси, подавані в наших календарях, не дається людям спокою і жебраться за датками, поручуючи рівночасно адресатів, що на повищу ціль складають свідомі українці, а саме бідніші від 8—10 долярів, а богатші аж до 50 амер. дол... Бо інакше як ті датки не напливуть, то придбані на будову матеріяли замокнуть, зігнюють, словом: знищіють. — Тож замість опускатися на жебранину, краще братися до таких будов, перебудов чи добудов аж тоді, як маються з чим.

Ось такі то у нас недоладні і дійсно дивовижні практики. Пора би їх занехати.

Старий громадянин.

Від Ред.: Звертаємо увагу на отсю статтю нашого заслуженого громадянина, в якій порушено богато аномалій нашого життя з метою їх направи або цілковитого усунення. На цю й подібні теми приймемо радо короткі замітки від наших читачів.

Орґанізаційний рух.

Повітова нарада УНДО в Надвірній.

Дня 27. листопада ц. р. відбулася в Надвірній окружна довірочна нарада УНДО, на якій явилися численно делегати майже з цілого судового повіту Надвірна. Збори відкрив короткою річевою промовою голова Повітового Народнього Комітету д-р Микола Николайчук, місцевий адвокат. Відтак канд. адв. д-р Борисевич у приступний і цікавий спосіб говорив про політичні партії і їх відношення до УНДО, а також про те, яку ролю відіграє кожна партія в житті українського народу як недержавної нації, а п. Микола Гриншак пояснив вичерпуючо програму й тактику УНДО. Опісля д-р Микола Николайчук говорив про сучасне політичне положення українського народу під Польщею, про надходячі вибори та виборчу ординацію до сойму й сенату. По рефератах вивязалася жива дискусія, в якій забирали слово майже всі присутні делегати. Порішено боротися на селі зі всякими правими і лівими хлібоїдами й піддержувати при виборах виключно національних кандидатів, поставлених Центральним Комітетом УНДО. По відспіванню національного гимну учасники наради, покріплені на дусі, розійшлися домів, щоби все те, що почули на нараді, понести під сільські стріхи.

Повітовий Народній Зїзд в Сокалі.

Дня 1. грудня п. р. відбувся Повітовий Народній Зїзд УНДО в Сокалі, який вдав величаво. Прибуло на нього понад 300 делегатів, представників усіх без виїмку 101 громад Сокальщини та Белзщини, на зазив заслуженого народнього діяча й організатора, адв. д-ра Рипецького зі Сокаля. Зїзд відкрив короткою промовою з доручення неприсутнього їзза хороби голови Народнього Комітету д-ра Рипецького директор Повітового Союзу Кооператив п. Грушкевич. До президії Зборів вибрано о. дек. Карпяка з Ульвівка і сел. Навара Сидора зі Спасова, секретарював студ. прав Стефанишин. Вичерпуючий реферат про сучасне політичне положення українського народу виголосив делегат Центрального Комітету УНДО п. Іван Ліщинський зі Львова. Другий делегат, студ. Іван Корчинський, виголосив з темпераментом реферат на організаційні теми і пояснив програму УНДО, пятнуючи при цьому всіх хлібоїдів від сельробівців до унсівців, які своєю шкідливою, руйнищською роботою наносять на наші села тільки деморалізацію. На численні запити присутніх давав обширні пояснення дел. Ліщинський. В живій дискусії промовляли о. Рипецький, сел. Олексин Михайло з Боратина, сел. Кохан Володимир з Тудоркович, о. Кашубинський з Угринова і богато ін. Зокрема селянин Кохан Володимир вказував на ту погану роботу, яку ведуть сельробівці по селах Сокальщини і завзивав присутніх, щоби своєю протиакцією допомогли Повітовому Народньому Комітетові дати належний відпір цьому походові сельробівських агітаторів і їх наємників на наші села. Відтак слідував вибір Повітового Народнього Комітету. Головою вибрано одноголосно вдруге д-ра Олександра Рипецького. Зїзд покінчився відспіванням національного гимну.

КОНФЕРЕНЦІЯ ШТРЕЗЕМАНА З ЧЕМБЕРЛЄНОМ.

Берлін, 8. грудня 1927.

„8-Uhr Abendblatt" подає з Женеви, що вчера Штреземан відвідав Чемберлена. Говорили лише на тему польсько-литовського конфлікту. Штреземан після конференції висловив вдоволення з розмови з Чемберленом.

ВКРАЛИ ДОКУМЕНТИ ВАЛЬДЕМАРАСА.

Варшава, 8. грудня 1927.

Ризькі часописи подають із Ковна, що до Вальдемарасового мешкання вломилися невиспіджені люди, розбили всі шуфляди в бюрку премієра і забрали політ. документи та втекли без сліду. В звязи із вломом арештовано 76 людей у Ковні, у пасажирів на зал. поїздах переведено особисту ревізію.

ЖЕНЕВСЬКІ НАРАДИ.

Шкільництво нім. меншости.

Женева, 8. грудня 1927.

На нинішнім пополудневім засіданні Рада Ліги Націй займалася справою шкільництва нім. меншостей на Горішн. Шлеську. Рада приняла до відома заяву пів. уряду, щоби звернутися до міжнар. гаґського трибуналу в справі інтерпретації відносних постанов женевської конвенції. Опісля Рада приняла домагання Штреземана, щоби постанова трибуналу була міродатною також при окончім принимані дітей до нім. меншостевих шкіл у 1927-28 р.

ДОВІРОЧНА НАРАДА РАДИ Л. Н.

Женева, 8. грудня 1927.

Вечером відбулося довірочне засідання Ради Ліги Націй. Взяв у ньому участь також Вальдемарас. Предметом нарад були спірні литовсько-польські справи.

ЛУЦЬКИЙ ПРОЦЕС.

Луцьк, 8. грудня 1927.

В девятому дні розправи проти комуністів прокурат Ходецький у пятигодинній промові торкнувся подій з 1923 р., коли на окраїнах Польщі організовано диверсійні напади, що „пригадували найстрашніші часи Хмельниччини". Польські власти зліквідували акцію диверсійних нападів, але діяльність комінтерну в Польщі не устала. Тому, що, на думку комуністів, повстання на Волині не вдалося наслідком за слабої агітації, зорганізовано в Харкові курси агітаторів. Ліквідація змови в березні 1925 р. перервала цю агітаторську діяльність. З черги прокурат обговорював вину обвинуваченних, головно буяш. послів Пащука і Приступи, які кермували протидержавною акцією. Вкінці прокурат заперечив начеб вина їх була і домагався строгого покарання обвинуваченних. Завтра промовлятимуть оборонні. Присуду сподіються в суботу.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·87·75—8·88·25, канадійський доляр 8·86·00—8·86·50, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шіляг 1·25·25—1·26·00, рум. лей 0·05·25—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2.11·95, данцігський гульден 1·72·99, червінець 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·30—36·60, 20 франків 34·00—34·50, 20 марок нім. 42·30—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·68·00—0·68·50, 5 кор. австр. 3·56—3·60, фльорен австр. 1·78—1·80, рублі рос. 2·90—3·00, копійки за рубель 1·45—1·50.

НОВИНКИ.

— **Театральна анкета.** Цими днями тисячі наших громадян одержали такий анкетний листок: „Кооператива „Український Театр" у Львові, бажаючи розглянути дані щодо можливости існування постійного українського театру у Львові, звертається до Вас із ласкавим проханням дати нам відповідь: Чому Ви не ходите до українського театру і які маєте до нього побажання?" Покищо, як нас повідомляють, прийшло мало відповідей на цей запит. І це зовсім природно. У таких випадках важко бути щирим, а ще важче сказати таку неправду, щоби в неї повірили. Наш театр змінився за час війни, але ще більше змінився смак нашої інтелігенції, яка втратила апетит до театру одночасно із апетитом до літератури. Люди, що шукатимуть відповіди на вищенаведений запит, напевне шукатимуть усі можливі причини для розяснення, чому наш театр не такий, який бути повинен, а не найдуть одної: себе самих.

— **Темна хроніка.** Напів смертельно пострілив себе один професора львівської техніки, якого прізвища преса не подає. — У Перемишлі застрілився директор місцевого державного нафтового бюра „Польмін" Пешковський. Причина: вели-

ні недостачі в касі. Досі слідство не стверднило, чи до фінансових клопотів не причинився ще й родинні. — Рік вязниці дістав професійний початкуючий злодій 19-літній Паславіко, який на куліші вивіз одній дамі торбинку з грішми. — Хто розсіяний іде автом, а має при собі хтонебудь, що мій би в пізому забути, нехай запамятає собі щенє авта. Такий досвід зробила одна дама, що накупивши різних дарунків на св. Миколая, забула їх в авті і дарунки ждали, як шофер сам до неї не приголоситься.

— **Гарбарські курси.** Краєвий промисловий патронат у Львові основав гарбарсько-білошкірничий варштат і дослідну станцію з метою піднести промисл виправи кожухів та їх фарбування. Вже довші відчинять курси теоретичні та практичні, для кандидатів цього промислу. Хто хотів би з них скористати, повинен робити заходи, щоби його приймали в Краєв. Промисл. Патронаті, пл. Смольки 3. Особи, що мають спрівець до виправи можуть його висилати на адресу наукового гарбарсько-білошкірничого варштату, вул. Янівська 31.

— **„Чутки в чийомусь інтересі"...** „Рада" у дописі із Києва про повилайне засідання Академії Наук на (!?) честь Ольги Кобилянської" пише: „У своїому коротком вступному слові голова зборів заявив між іншим зміст телеграми, що її одержала перед самим засіданням Історична Секція УАН від голови Наукового Т-ва у Львові акад. К. Студинського, в якій спростовуються чутки про смерть О. Кобилянської. Цілком влучно й справедливо акад. Грушевський звернув увагу присутніх на те, що розповсюдження подібних чутон є в чийомусь інтересі і що цей ювілей видатної письменниці стоїть комусь із ворогів розвитку української культури дуже на перешкоді". Львівська „Рада" видно мануе великі звістки від свого допісувача із Києва більш як правду. Бо ніхто з її редакції ні львівських земляків чейже не сумнівається, що звістка про смерть Кобилянської була звичайним непорозумінням, а тим більше ніхто не вірить, щоби Кобилянська мала як таких ворогів, що завдрять їй ювілею. Тому зовсім неслушно і несправедливо прийшов акад. Грушевський у Київі до висновку про якусь конспірацію, а його думку так-же чемолітично повторює „політичний орган незалежної думки", бупімто йому належить ся розповсюднювання таких чуток.

— **Рекорди.** 6000 вшесків має перед собою вашингтонський конгрес (парламент), що зібрався вперше від півтора року. — На шляху із Скнилова до Баєвки біля Львова два опришки напали на купців і одного ограбили з... 20 сотиків і чверть кіли соломшни. Тяжкі часи настали для опришків. — Останній світовий рекорд при на інструменті є 31 годин гри безупинку. Ім цього фанатична навіть преса не зволила записати. — На протязі минулого року в Японії 2000 осіб скінчило самогубством під колесами залізниць і трамваїв. — У Парижі давав концерт композитор Рубінштайн. На салю хотів увійти бувш. президент Греції Венізельос; власник салі — монархіст, не хотів впустити його. — Китайський уряд, химерний як революція, починає боротись із своєрідним явищем, що загрожує його існуванню. Між військом і вільного рода бандами, панують дружні взаємини. Жовніри урядової армії звикли поділяти на піч свою зброю та амуніцію різним грабіжницьким ватагам, які за де платять жовнірам частину своєї добичі.

— **Обмеження візду до Сполучених Держав.** Репрезентативна Палата Спол. Держав має затвердити проект, щоби в найближчих 5 роках зменшити число чужинців, яким вільно візжати до Америки. Це обмеження на 10 проц. почнеться від 1-го липня 1928 р. У дальших роках вільно буде емігрувати 1-ому процентові від скількости населення кожного народу.

— **Самовбивства в Німеччині** стають майже пошестю. На протязі одної днини в Берліні нарахували 5 молодих жертв, які за спільним порозумінням зібрались в одній кімнаті, щоби разом умерти. Були це 3 молодці і 2 паннонки. У Кольонь уся родина затруїлась світляним газом із розпуки, що умер один член їх родини. Згинув шлюсар із жінкою та двома донъками. У Дармштадті застрілився один фабрикант, а цілого на другий день, його жінка.

— **Міжнародній дениикарський конгрес** зберається при нагоді міжнародньої виставки преси в Кольонь (Кельн) у червні 1928 р. Виставка тріватиме від мая до вересня. Співучасть у ній зголосили до цього часу: Спод. Держави, Франція, Англія, СРСР, Німеччина, Італія, Австрія, Мадярщина, Голландія, Швеція, Данія, Норвегія, Туреччина, Латва, Люксембург і Ліга Націй. Підчас виставки різні організації скличуть у Кольонь і інші зїзди та конгреси, використовуючи присутність стільки народів.

— **З нашого театру.** Пишуть нам: Дирекція театру „Коопер. Український Театр" повторює в суботу п'єсу французького письменника Сармана „Найкращі очі в світі" при зниженій пограшові. Деякі труднощі чисто технічні, що продовжили п'єсу, ніби разом будуть полагоджені і глядачі зможуть на час вернутись до хати трамваєм.

— **Єва і Будапешт.** У Будапешті пічеться цікавий процес. Французька танцюристка Армаида Вану виступила на сцені зовсім гола, прикриваючи себе тільки вужем. Після третьої вистави поліція заборонила театрові „Орфеум" дальших продукцій артистки в такім райськім костюмі. На це Вану завізвала, що інакше виступати не може і не годиться вдягнути на себе навіть легенький серпанок. Вона подала в суд управу театру, що порушив її умову.

— **Історичне подружа історика.** Генрих ван Льон є історіком і малярем. Він з походженні американський голяндець і видає свої книжки англійською мовою. Нині він став багато славнішний (правда не надовго), завдяки простій ідеї свого подружа, ніж завдяки численним своїм творам. Одвивавшись він уважав своїм обовязком зробити те, чого не робить, коли випускає в світ нову книжку: — американську рекляму. Покликав до себе журналістів і подав до їх відома, що він заводить нову форму подружа. А саме: від першого дня свого шлюбу він мешкав на одній вулиці, а його молода жінка на другій. І так мають намір мешкати далі. Вони зустрічаються щодня і оповідають собі про те, що робили. Кожне купує собі те, що потрібує, із власної кишені. Спільне в них: підземельна залізниця або трамвай, коли їдуть разом. Тоді ван Льон платить білет за свою жінку. Не з обовязку мужа, а джентельмена. „Позатим — заявив історик — моя жінка належить виключно до себе і може є це перший випадок в історії жінки". Додаток „можо" є дуже розумний. Бо такі подружа вже існували раніше, а те, чи жінка ван Льона належить виключно до себе можна буде найкраще перевірити аж тоді, коли одного дня вона схоче належати ще до кількох інших. Тоді історик готов відмовитись від заплачення за її трамвайний білет.

— **Світова всячина.** У кількох провінціальних румунських містах прийшло до погромів; організували їх студенти; мусіло інтервеніювати військо. — У Москві відкрили „Інститут можів"; його головою призначили проф. О. Фохта, який досліджує від довшого часу мозок Леніна. — Ленінград, з огляду на постійний зріст дифтерита, скарлятини і кору признаний санітарною комісією містом „неблагополучним". — Від 1-го січня 1928 обовязує умова між Англією та Німеччиною про скасування віз. — Жінка радянського дипльомата Литвінова, що приїхав у Берлін, має намір знайомитись до кіна. — У Дрездені, в істор. музею, стверднли, що лежать там корона та скіптр Августа Міцного, за якими шукали десятки літ. Прімо до Різера звільнив бурмістра Мадриду за те, що він недобре висловився про працю міністра фінансів. — У Тунісі помер мусульманин Хасін-Бен-Айше в 120 р. життя, лишивши 50 дітей, внуків і правнуків. — Сакоонський сойм прийняв законопроект, що вводе смертну кару. — Донька Льойда Джорджа, Міс Меган, рішила поставити свою кандидатуру при найблищих виборах.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією зв. Стадника (вул. Шашкевича).

10-го 7·30 веч. „Найкращі очі в світі", пєса на 3 дії Жана Сармана (ціни знижені).

11-го о год. попол. „Орлов".

7·30 веч. „Бій".

Міський великий театр:

9-го год. 7·30 веч. „Цаганіні" (знижки).

10-го 3·30 попол. „Богато галасу знечева" Шекспіра.

7·30 веч. „Легенда Балтику" фантастична опера Новосільського.

Міський „Театр Новин":

9-го „Премієвана краса", фарса Ястшембец-Залеського з участю Расінського. Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Аполло": „Коли мущина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Берримон і Дольорес Кастельо.

„Палас": „Зачарований млин".

„Лев": „Чанг", могутня драма сімської джунглі на підставі „Книги Джунглі" Кіплінга.

„Фотаморгана": „Князь кохання" з Джон Джільбером.

З театру.

Гоголь-Кропивницький: „Вій" фантастична оперета на 4 дії.

Відновити побутовщину в нашому театрі довгі важко. Щастям громадянства до народніх пес вигасає. Їх постановка вимагає нераз більшої дбайливости. Старше громадянство памятає ще давні кращі передвоєнні часи, коли український побутовий театр стояв на висоті своєї слави. Доба незабутнього Садовського, театр „Бесіди" за управи Сірецького і Стадника перед війною — не можуть рівнятись із ніякою теперішньою українською театральною трупою, хоча би тому, що не мають матеріяльних засобів потрібних на музику та хори, без чого народні пєси виглядають на звичайну пародію.

Театр „Кооперативи Український Театр", зокрема-ж його управа дир. Стадник, старається яко мога відновити деякі кращі пєси з народнього театру, згідно з нелегкими обставинами.

Нову постановку „Запорожця за Дунаєм" і „Вія" можна зачислити до таких, доволі вдатних спроб.

Старі ветерани нашої сцени в роді арт. Рубчака не затратили й досі нічого з колишнього свойого розгону, а Карась, якого ми бачили минулої неділі нагадував нам давного Рубчакового Карася з передвоєнних часів. Пані Кривіцька, хіба відгомін колишньої Рубчакової, все нова і все цікава в своїх кресцях. Арт. Неделко та інші, достроювались до цілости і найвибагливіший глядач не міг вимагати чогось кращого на теперішні часи.

Хоча завузенькі рямці і засоби, бо здалобся мати кращу орхестру й хори, але назагал постановка пройшла доволі дбайливо і культурно.

Те саме можна сказати й про „Вія".

Відновлений „Вій" мав у собі декілька прегарних моментів. П. Боровик показав себе і тим разом не тільки добрим декоратором, але й гарним виконавцем своїх ролі.

Про декорації і всі ті фантастичні ефекти про які ледви можна думати на такій незручній сцені як у салі Лисенка, — можна сказати одно: Треба богато доброї волі, вперто сти і душі... щоби взятись за таке діло і його виконати. Зокрема-ж що-до його гри то сценка в третій дії з його партнеркою п. Козаковою була чи не найкраща з цілої пєси.

Дует і характеристичний танець жида й жидівки в степовій коршмі — були нагороджені гучними оплесками цілої салі.

Добрі були в ролі Сотницівної п-ні Кривіцька, п. Неделко в ролі бурсака Хоми Брута, п. Бенцаль у ролі сотника і п. Грінж у ролі осавула. Найслабше виходили збірні сцени, де часами затрачувалось враження, що маємо до діла з чисто-драматичним сюжетом, який переходив у фарс. Артисти свідомо шаржували, щоби підійти під смак сірої публики. У сцені в тій дії з дядьком і бурсаками непотрібно дядько виходив занадто дурепою. Не вадило би, якби хори більше держались одного такту. Поодинокі гуртові сцени повинні більше злитись у гармонійну цілість. Зокрема „Вій" вимагає стилевої постановки в найменших дрібничках щоби не затрачував нічого зі своєї принади навівної давною традицією.

Саля була майже повна. Богато було чужої публики і шкільної молоді. *Л. Л.*

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабієвичa:

Поморяни:

10. XII. Вихрест.
11. XII. Маруся Богуславка.
12. XII. Гейша.

Готується до постановки: Катерина, Пісні в лицях, Аскольдова Могила і Румунське весілля.

Виклад проф. д-ра В. Вергановського про проект нової цивільної процедури заходом Т-ва українських правників відбудеться дня 15. грудня ц. р. в год. 6. вечером у салі „Бесіди", вул. Рутовського ч. 22. І. пов. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

САМОХОДИ *„Praga"* особові, тягареві, трезалі, економічні, люксусові. Представництво Ягайлонська 7. Тел. 305. Резервові части. 1014 4-6

ВІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвисші ціни. За) 43-?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1056 **Пересвітлення Рентгеном** 4—24

ҐУМОВІ ПАНЧОХИ і БАНДАЖІ

проти жиляків і опухлих ніг найдешевше

в спеціяльн м СКЛАДІ

ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ

Лєопольда ГААСА

Львів — Легіолів 3. Тел. 16-45

Відеаського і львівського університету

д-р Михайло Добромиль

лікар Загального Шпиталя у Львові

Ординує

на Знесінні ч. 53.

щодня пополудни від 3—5 год. (на місц 1076 бл. п. д-ра Стефановича) 1—?

ДЕНТИСТ

В. ЛЬОКЕР в Станиславові

вул. Себіського 14.

Спеціяльність: білі корони, штучні зуби без підпебіння, містки без коров і біднин зубів. — Приступні ціни — догідні услівя. 794 36—?

ДІМ ГЛИНЯНСЬКИХ КИЛИМІВ

Львів, Площа св. Духа

(біля віден. кавярні і костела ОО. Єзуїтів) 945 **поручає:** 3—?

у великім виборі килими, стрижені диванні і зі шовкової нитки орієнтальних перських взорів, меґарові коци, капи, портієри, хідники і новину до смерекових робіт.

Уділяє кредиту на догідних услівях.

зол. 3 | ЦУКОРНИЦЯ | зол. 3

з хиського срібла тільки у

Б. ҐРІНБЕРҐА Сикстуська 4.

Прихиляйте передплату!

ЛІКЕРИ зробить дома може кождий **ЛІКЕРИ**

у 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. І. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 21—?

МЕБЛІ першорядних виробів краєвих і закордонних, спальні, ідальні, сальони і мужеські покої по дуже приступних цінах і на догідних услівях — поручає фірма **БРИК І ҐРИЛЕР — Львів** 797 **Ягайлонська 24** тел. 21-76. 5-5

Оповістка.

Греко-кат. Митрополича Капітула у Львові задумує віддати в аренду свою маєтність (земельну посілість) Цайтову в повіті Бучацькім положену в обємі около 660 (шістьсотшісдесять) моргів землі (в тім около 640 моргів ріллі і около 20 моргів сіножатей) на протяг шістьох літ почавши від дня 1. квітня 1929 р. (двайпятьдесятого року) до дня 31. марта 1935 р. — Чинш аренди буде вимагатий у твердім збіжу і буде означений у відношенню до одного моргa арендованої землі. — П. Т. Рефлєктанти зволять внести свої оферти на письмі до канцелярії адвоката д-ра В. Охримовича у Львові рекомендованим листом наданим найпізнише до дня 28. лютого 1928 р. (двацятьосьмого року). — Ближші інформації можна засягнути особисто або листовно у Впр. Отця Каноніка В. Томовича, прокуратора гр.-кат. Митроп. Капітули у Львові, площа св. Юра ч. 5. 1077 1—3

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 278 (11.239). Львів, понеділок 12. грудня 1927. Pocztowa opłata zryczałtowana ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сила орґанізації.

Львів. 10. грудня 1927.

Четвергова сесія Народнього Комітету (ширшої управи Українського Національно - Демократичного Обединання), відбута під стягом виборної акції, засвідчила єдність і суцільність та силу нашої національно-політичної організації.

В сесії — згідно з постановами Організаційного Статуту — взяли участь виключно мандатові представники орґанізацій (члени Центрального Комітету і голови та їх заступники, зглядно секретарі Повіт. Нар. Комітетів) в числі 197, заступаючи 83 повітові організації (в політичних і судових повітах). Професійно-соціяльний склад учасників відповідав понадклясовости Українського Нац.-Дем. Обединання. В більшости переважали селяни, однак визначно була заступлена і трудова інтеліґенція.

Число 197 мандатових учасників від 83 партійних організацій було проречистим свідоцтвом організаційної сили Обединання. На протязі двох літ, які ділять партію від II повстання, а вірніше кажучи — від консолідації розрізнених і розсварених національно-політичних груп відбувся великанський консолідаційний процес. Партія на протязі тих двох літ перейшла глибокий організаційний процес, без сумніву перевисшуючи організаційний рівень передвоєнної національної демократії в Галичині та перекидаючи організаційні сітки на „дівичі" північні українські землі. Процес організаційного охоплювання мас на північних землях, треба то признати, відбувається досить повільно. Але це явище є наскрізь зрозуміле, коли мати на увазі, що Обединання є партією наскрізь самостійницькою, позбавленою якої-небудь демаґоґічної закраски. На північних землях партійне життя, чи радше животіння, все ще находиться в плівкому стані, хитаючись між найдивовижнішими екстремами. А Обединання по своїй суті і природі є партією світоглядової стабілізації. І це є головною причиною, що Обединання не могло зробити великих поступів на північних землях. Однак і на північних землях Обединання не є організаційно слабше від якої-небудь іншої партії. Дійде воно там до такого значіння, як у Галичині, коли покінчиться підготовча освітно-культурна стадія, коли зросте національна свідомість, яка розсіє мряку — так сказати б — партійного опортунізму, насадженого там добою еволюційщини.

Правда, і на протязі останніх двох літ Обединання переходило „кризу", коли то в його ряди приєдналися, очевидно — по непорозумінні, деякі служиві елементи, які опісля створили тзв. Українську Партію Праці. Та ця „криза" не лише була безболісна, але навпаки вона прочистила атмосферу і причинилася до консолідації партії. Нині Обединання є наскрізь суцільне, сконсолідоване, можна сказати навіть — добровільно змілітаризоване. Про це наглядно свідчила перелічена сесія.

Слідкуючи за ходом рефератів і звітів та оживленої дискусії, не помічалося найменших хитань чи сумнівів не лише в питаннях програмових але й тактичних. Народній Комітет стверднв незмінність політичного положення українського народу на протязі останнього року та підтвердив усі резолюції, приняті Народнім Зїздом в днях 19. і 20. листопада 1926 р. Майстерне під оглядом форми і змістове по суті експозе голови партії д-ра Дм. Левицького було товчком до оживленої дискусії, якої рівень був небувало високий (годиться не сказати головно на адресу партійних діячів-селян). У всіх питаннях позначувалася одноцілість поглядів. Не було ані одної думки, яка булаб не лише фальшивою, але хоч би сумнівною. А це доказує, що ідеольоґія Обединання є ясна, скристалізована, цілка та що вона вповні відповідає величезній більшости нашого народу. В промовах бесідників не чутно було ні дешевеньких похвал на адресу партійного проводу, ні ще дешевшої „критики". З кожного слова била сила аргументації і вдумчивої оцінки. А провід своєю дотеперішньою працею, важкою, провадженою серед незвичайно складних умовин, найшов найкращу оцінку у відповідальних діячів Обединання. Бо в такій складній справі, як вибори, в такій ніжній з партійного становища квестії, як кандидатури, наділено провід і то одноголосно просто диктаторськими правами.

В тому — так сказати б — самовідречені Народнього Комітету в користь Центрального Комітету Обединання і його Екзекутиви й міститься безмір довіря до проводу. Одночасно є це доказ організаційної сили Обединання, його впливів і значіння.

Серед того замішання, серед припливів і відпливів настроєвости в інших українських партіях, єдність Обединання та його організаційна сила є запорукою наших успіхів в актуальній тепер виборчій боротьбі. А єдність думки є передумовою єдности вчинків.

Ґрупа „Української Ниви".

Ізьба, 9. грудня 1927.

За кілька днів мине рік, як вийшло у Варшаві перше число великої (розміром) тижневої газети „Українська Нива". Політична фізіономія цієї газети була скрита у дуже дипльоматичній декларативній передовій статті, де говорилося про все і вся та про ніщо і де проте шило з мішка вилазило досить ясно і виразно:

„Здавалось (читаємо там в одному місці) *конституція Польщі, така поступова, повинна ввести і українське населення до нормального правного життя, забезпечити йому добробут, дати можливість розвинутися культурно-національним моментам*, а це, разом все, привело би до встановлення *братерських відносин між демократією польською та українською та нормального співжиття між обидвома народами...*" Але, на жаль, — читаємо далі, справжні відносини є настільки іванші, що „*мовіть у якомусь доцільному до Польщі українській інтеліґенції, почала шукати оправи надія на якусь порозуміння в майбутньому*".

І тому, мовляв, саме „Українська Нива" бере на себе завдання **„безстороннє і спокійно** вияснити реальні потреби українського народу, його найбільш пекучі болячки і **шукати способів їх вигоєння"**. Цю подію наївно-гордовитий автор назвав аж „історичним моментом" даючи наприкінці своїх розпливчатих виводів вислів скромному побожному побажанню, щоби „Українська Нива" перетворилася згодом у „велику европейську газету". Цієї декларації може й досить, але на ній і кінець. Поза нею „Українська Нива" майже за цілісінький рік свойого істнування з подиву гідною збайливістю вминала всяку нагоду „пустити фарбу". Шість величезних шість-шпальтових колюнн заповняла довжезними статтями і фейлетонами на кооперативні, церковні і освітні теми, безбарвними дописами з місць і рецензіями, а відсутність оригінального матеріялу безтурботливо заступала — передруками; вбивство пок. С. Петлюри і процес Шварцбарда були манною при такій посусі: не диво, що „Українська Нива" годувалася і ще годується нею аж до переситу.

Загадкове обличча цієї газети збільшував досить кумедний факт що ніхто до неї не признавався і — либонь — до нині не признається. У звязку з фігурованнім у 1. числі „У. Ниви" кількох імен та портретів членів наддніпрянської політичної еміґрації, здавалося в першій хвилині, що це орган тієї еміґрації. Однак авторитетні представники варшавського еміґрантського „Центрального Комітету", як нам відомо, рішуче заперечили, наче би Комітет мав щонебудь спільне з „У. Нивою", заявляючи одночасно, що єдиним органом, за який відповідає політ. центр наддніпрянської еміґрації, згуртованої здебільша у Польщі, це паріський „Тризуб". Те саме торкається поодиноких авторів, що своїми статтями заснювали (й заснюють) „У. Ниву". Деякі з них просто впали жертвою своєї непоінформованости: що таке за зілля „У. Нива" (туди безумовно належить такий поважний громадянин, як п. Валентин Садовський, перебуваючий у Подебрадах), інші знову стоять на становищі, що вони лише „використовують трибуну" задля „популяризації корисної справи". На цьому становищі стоїть і нині напр. відомий церковний діяч д-р Річинський із Володимира Вол., що постійно користає з услуг „У. Ниви", ба навіть на цьому становищі стоїть — бодай недавно стояв ще — автор пречисленних в „У. Ниві" статтей на кооперативні теми п. Олександер Ковалевський, директор кооперат. банку в Луцьку, якого ім'я найчастіше згадується у звязку з „У. Нивою". Щиро й отверто признаватися до „У. Ниви" якось видно незручно й ніхто до цього не квапиться. Одна лише особа є тут виїмком: п. Петро Певний, головний редактор „У. Ниви" й автор згаданої декларативної передовиці у її 1. числі, як взагалі „фірмова парсуна" цього орґану. Але ця фірма сама собою нічого не каже. П. Певний, відомий радше яко „Петя", колишній адміністратор „Української Трибуни", потім російської варшавської „За Свободу", може й справді „ловкій человек", може навіть з певними амбіціями редактора й політика, але він либонь єдиний, що ці амбіції бере поважно. Ясно, як день Божий, що Певний, це лише „штроман", виїска, за якою може скриватися що угодно, — „відомий знак невідомої благодати"... Але довго відоме не могло остатися невідомим. Потреба кооперативного руху, українізація православної церкви й ремствування з приводу трагічної смерти бл. п. Симона Петлюри — це теми гарні, цікаві й корисні, але вічно і виключно про них лише писати не можна: і читачеві боком вилізе і не на те чейже **правдиві видавці** покликали до життя „Українську Ниву"!

Настав час і „У. Нива" „пустила фарбу". „Українська Нива" пустила врешті законспірована **червоно-білу фарбу**, дійшовши до того календарного моменту, на який саме була створена: **до передвиборчого часу**. Нині вже ясно: „Українська Нива" була вже рік тому основана „сільними зіра" для „роблення виборів" — таких виборів, які будуть по нутру видавцям. Весь попередній „просвітянський" період „У. Ниви", це був час „моральної підготовки", час „закріплювання фірми". Нині сказано вже „Петі" перестати „валяти дурачка" і взятися поважніше за діло. Він і взявся, і — звичайно — б. адміністратор „За Свободу", хоч і „ловкій человек", у тонкій матерії пересадив сакрамент.

Ще ні одній українській газеті не снилося писати про вибори, як щось близьке й актуальне, а „У. Нива" вже почала цілі свої імпонуючі сторінки присвячувати цій справі, сипати анкетою і статтями, а з кожного рядка кричала тенденція, з кожної статті лізла згори наказана програма: **не допустити до створення при виборах одностайного українського фронту, розбити український виборчий терен під Польщею на територіяльні групи, і via спеціяльно спрепаровані ключі пхати північно-українські землі, засипувані масово варшавською рептилькою. в обіймн урядових наганячів.** На цю плюгаву роботу „Укр. Нивн", на її попередньо хитро-мудру тактику й нинішній виборчий гармидер, звернула увагу луцька „Українська Громада" (ч. 47. з д. 20. листопада) у культурній і спокійній (занадто культурній і занадто спокійній, коли річ іде про таку пікчемність) статті п. н. „Що це має значити?". „У. Нива" відповіла вульгарною лайкою і ще дужчий взяла розгін. У 65. числі Петя Певний оголосив нове credo — виборче, — піднайшовши у пітомій собі скромності такий наголовок своїм ельокубраціям: „На позір перед володимирським тризубом!" Трудно сказати, що в тій статті є; краще спитайте: чого там нема?! Очевидно, що переповідати ці нісенітниці та ще й полемізувати з ними, річ неможлива. Досить, коли скажемо, що „Петя" розглядає справу виборів „з погляду великодержавної політики, з погляду українських націоналістів"...(!!) по суті на тую „статтю" можна відповісти лише одним словом, ужитим за наголовок у ширшій, ніж годиться й давати, відповіді п. Грицька Гладкого в 49 ч. „Української Громади": **рабн...**

Ювилейна Академ'я

Т-ва українських студентів техніки „ОСНОВА" у Львові

відбудеться з приводу його **30-ліття в неділю 11. ц. м.** у велик й салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. Програма різноманітна. Вступ за добровільними датками на будову **„Дому Українського Техніка"**. Початок точно в год. 11. передполуднем.

Навіщо ми про це все пишемо, адже наша тактика відома: про хрущівські рептильки мовчати. Однак тут є один момент, який наказує нам забрати слово: „У. Ниву" редагують (бодай формально) і пишуть туди люди, які фізично рекрутуються з табору української наддніпрянської політичної еміграції, які вічно афішують себе найвірнішими однодумцями закордонного центру цієї еміграції, вічно покликуються на моральний із ним звязок. Ось це то й болюче і незвичайно прикре. Ми вже сказали: знаємо хто такий Петя Певний і на чий він гачок пішов та ніяк не утотожнюємо поважних громадян із політичної наддніпрянської еміграції з імпрезою „У. Ниви". Ми можемо в багато дечому з цими громадянами не погоджуватися, але так само, як далекі ми від того, щоби вимагати від них активної участи у нашій нинішній боротьбі під Польщею і наражувати їх цим лише на погіршення їхньої гіркої емігрантської долі, так само ми переєвідчені, що вони не хотять нічого такого діяти, що могло би погіршити нашу долю. Запроданці всюди можуть найтися. — на це нема ради. Лихо лише, коли б їх скількість стала завелика. Ось-тут апелюємо до всіх тих громадян справдішніх українських патріотів зпоміж української політичної еміграції, щоби несвідомо не розкопували далі та не поглиблювали рова, що повстав був свого часу між ними і нами. Ми його розкопувати не хочемо! Ми зуміємо відріжнити одиниці запроданців і авантюристів від людей з чистою ідеєю і чистими — руками. До цих останніх дівчів ми можемо мати лише одну претенсію: хай не дадуть підорвати собі свій моральний вплив на табор політичної еміграції, навіть і тоді, коли до табору **фактично** належать люде з **формальними** паспортами польських громадян. Нпр.: чи правдою є, що Петя Певний вербує у Каліші зпоміж бідолах емігрантів згітаторів, і коли це правда, чи емігрантський центр не має впливу спинити цю роботу?

Тут уже діло не з Петьою Певним. Біля „Української Ниви" твориться група так і звана „групою Української Ниви". Була „група Рідного Краю", „група Селянського Прапору" чи „група Дзвону", підносить нині голову „група Української Ниви". Положення цієї останньої де-де краще, ніж її покійних і живучих посестер: воно „географічно" краще. На неї пливе блеск із самих висот. Вірний Ільків, Данилович чи оскілківські розбитки відчувають на своїй шкурі проклін простору: цар далеко, Бог високо. Що інше Коломия, Станиславів чи Луцьк, а цілком що інше Варшава. І тому нині „У. Нива" плаває в достатках: із тижневика стала дво-дневником (виходить що другий день), розкішний папір формату „Таймса", на якому розкішно виходять численні кліші. Гадаємо, що й стан кишені Петі Певного відповідно розкішний. Не перечимо, що серед таких умов „група Ниви" готова наробити більше шкоди деморалізацією, якої праджерело гріш, ніж інші т. п. групи. Але все це не зміняє правди: український нарід має досить живучої сили, аби поставити панів з „У. Ниви" на те саме місце, на яке вже поставив Твердохлібівців, Ільківців, Даниловичівців і Оскілківців і на яке поставить кожного хлібоїда. Усі вони оперували й оперують найбільш красномовними фразами, що аж купаються у синьожовтому патріотизмі. Вже самі їх фірми кричать про їх відданість народові: „Український Народній Союз" (УНС) Даниловича, „Українська Народня Партія" анонімових Оскілківських нащадків. „Українські Хлібороби" Ількова. „Ми, українські націоналісти", кличе нині Певний і додає: „наразі говорю в своїому імени", але, мн, мовляв, „маємо невелику та зате реальну силу національно свідомих людей, людей праці і національної відваги". Коли хто є нікчема, то хоч і назве себе націоналістом — суті речі це не зміннть. І „націоналісти" з У. Ниви опиняться поруч з „націоналістами" „Сел. Прапору" і „Дзвочу": поза бортом громадянства. Українське громадянство подбає, щоби цей процес відбувся якнайшвидше і з найменьшою витратою енергії, потрібної для інших вищих цілей, ніж боротьба з громадою „петьок".

Практичні дарунки на Ялинку як купони на суки, блюзки, столові гарнітури, хустки до носа, шалі поручає фірма **АНТІН УВЕРА Львів, вул. Галицька 10.** Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию, Нім. движені.

Народній Комітет.

Ширша Управа Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Наслідком занятя вчорашнього числа „Діла" з приводу вступної статті, подали ми на її місці невеличку інформацію про наради Народнього Комітету, тобто Ширшої Партійної Управи Українського Національно-Демократичного Обєднання, що відбулися 8. грудня між 10 год. ранку і 7 год. вечером у Львові. З уваги на те, що не всі читачі дістануть до рук новий наклад занятого числа з тими інформаціями, переповідаємо їх коротенько з деякими доповненнями і ними.

В нарадах взяло участь 197 мандатових учасників з рішаючим голосом. З краю були репрезентовані у нарадах 89 партійних організацій Обєднання. На нараді виголошено два реферати: про політичне положення українського народу взагалі і під Польщею зокрема та про вибори до законодатних установ Польщі. Перший незвичайно обширний і вичерпуючий реферат виголосив голова партії **д-р Дмитро Левицький**, а другий головний секретар партії **Вол. Целевич.**

Над рефератами розвинулася обширна дискусія, в якій брали участь переважно представники місцевих партійних організацій Обєднання з краю. Дискусія була незвичайно поважна та рівчева. Всі її учасники підкреслювали передовсім правильність дотеперішньої політичної лінії Центрального Комітету і Проводу партії та внесували в обличчу напрівающих подій у звязку з виборами на чоло своїх домагань інтензивну скріплювання праці українського національного табору, зокрема інтелігенції, в цілому краю. Незвичайно тонкою аналізою теперішнього політичного положення та високим рівнем інтелігенції визначалися промови кількох селян, що забирали голос в дискусії (Сказків, Ліщак, Терпаковець та інші). На час виборів домагалися промови централізації всієї виборчої акції в руках Центрального Комітету і Партійної Екзекутиви, вказуючи на те, що тільки тверда рука кермуючого центру зможе в численних випадках спаралізувати евентуальні непорозуміння чи сварки на місцях.

Висліном обширної і насьвіль позитивної та високо зрілої дискусії були зідповідні політичні та організаційні постановки. Політичних резолюцій не подаємо, бо вони потверджують всецілко всі постанови Народнього Зїзду з дня 19. і 20. листопада 1926 р., а далі не друкуємо їх і з теперішніх цензурних оглядів.

Зате подаємо постанови Народнього Комітету, що відносяться до виборів і виборчої акції. Вони такі:

1. Народний Комітет одобрює постанову Центрального Комітету з дня 12-го листопада п. р. взяти участь у виборах до законодатних тіл Польщі.

2. Народній Комітет уважає находячі вибори боротьбою за характер українських земель та новою спробою сил українського народу під Польщею. Тому і вибрана в цих виборах парляментарна репрезентація має бути виразником волі українського народу і його теперішніх змагань.

3. Виходячи з цього засадничого становиска, Народній Комітет зобовязується до внутрішньої консолідації всіх національних державницьких угрупувань у часі виборчої акції.

4. Народній Комітет одобрює приступлення Національного Обєднання до виборчого блоку з іншими національними народів, а також дальшого ведення переговорів з жидівськими партіями у Східній Галичині доручає цю справу Президії.

5. Народній Комітет доручає ведення цілої виборчої акції Центральному Комітетові та робить його за неї відповідальним.

6. Центральному Комітетові присвоює повідомлення право установлювання проголошених кандидатур до сойму і сенату та їх черги на листах. Одночасно Народній Комітет робить Центральний Комітет відповідальним за добір і якість парляментарної репрезентації.

7. Народній Комітет одобрює текст заяви (відповідний текст ухвалено), предложеної Ц. К. про зобовязання і обовязки будучих послів і сенаторів в їх діяльности в собі і поза собою.

8. Народній Комітет доручає Президії перепровадити всенародню збірку на Народній Виборчий Фонд і оподатковання членів партії відповідними квотами

Заходом кооп. студентів акад. „мед. вет." „Ватра" у Львові відбудеться дня 12 грудня 1927 в салях „У. Бесіди" при вул. Рутовського 22 Андрієвський вечір з танцями і несподіванками. — Буфет у зарядї Вп. Пань Т-ва охорони дітей і опіки над молодю. — Доход на добродійні цїли. — Вступ виключно за запрошеннями, які набувати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка в дні 10. від год. 5—7 вечер а в дні 12. в салї „Ук. Б." при касі.

Д-р ВАСИЛЬ ЩУРАТ.

Приворот-зілля.

Врожова на святі української пісні висголошена дня 8. XII. 1927. у Львові.

Наша думa, наша пісня
Не вмре, не загине;
От-де, люди, наша слава,
Слава України.

Якимсь непомильним, божественно натхненим пророцтвом являються отсі слова поета в світлі сьогоднішнього свята — всенароднього свята української пісні. Бо й оправдується це свято не чим іншим, як тільки тою безсмертною славою, що її впродовж сотні літ здобула для України пісня народа відкрита з неоціненими вартостями її Михайлом Максимовичем. „Без золота, без каменю, без хитрої мови" та пісня вийшла і „голосна і правдива, як Господа слово", стала голосним і правдивим речником України перед усіма культурними народами світа. Та перш усього стала вона для нас тим дзеркалом, в якому ми самі себе побачили й пізнали; була тим евангельським озером Силоамом, в якому паралітики, скупавшися, згубили свою неміч.

Зберіглася в нас еще з княжої доби пишна руїна поеми, в якій чудесну силу приписується двом річам — народній пісні і евшан-зіллю. Половчина, що вже вдомашнився між ворогами й став перевертнем, батько трібує відзискати як не силою рідної пісні то приворот-зіллям. І відзискує...

Приворот-зілля не знайшлося на нашому полі. Та досить сили знайшлося в української народньої пісні, щоби відчужену від народа інтеліґенцію привернути до нього. Правда, сталось воно щойно по німецькому показу й по приміру інших чужих народів. Бо якби не ті европейські пригоди, що спонукали можних звернути з суспільних вершин свою увагу на низини, на простий народ, то і в нас дальше ніхто не мав би відваги здраджувати свої симпатії для того народа, не кажу вже — для його пісень. Раніше-ж — по вислову нашої поетки:

Ніхто їх не брав під свою оборону,
Ніхто не спускався в найвищого трону,
Щоб їм уділити хвали.

Щойно банкротство аристократичного деспотизму чи шляхетської самоволі під кінець XVIII. ст., а ще більше наполеонські погроми, завдані Їм, відслонили світові принадне обличча простонародля, видвигнули його на педестал нової популярности. Чого вершинам заґракло, того почато дошукуватись у простонародді: життєвої сили й моралі, культури й поезії, найглибшої мудрості й найкращого вислову її, а передовсім віри в свої сили, віри в кінцеву побіду. Як жемчуги з дна моря почато добувати все те з народної пісні — головно там, де того найбільше було треба — на просторах навіщених воєнними катастрофами — в Росії таксамо, як в Німеччині чи в Польщі.

Ось тоді то, серед першого розгару занять народньою піснею українська пісня зразу приковує до себе увагу ентузіястів. Модним стається поза межами України знання її, перекладання на чужі мови, наслідування, звеличування. З самих чужих відливів про українську пісню повних захвату й подиву, можнаб зложити спору читанку, яка сильніше всяких світлих споминів про минуле будила би в кожного українця найвищу національну гордість. Бо вказується в тих відзивах на невичерпане багатство української пісні, на нечувану ріжнородність мотивів її, на незвичайну глибину почувань і на дивну живописність картин, на високу етику й на принадну естетичність вислову, на замітні сліди давної культури в них і на великі засоби для дальшого культурного розвитку українського народа, обєднаного рідною піснею від Сяну аж до Дону міцніше, ніж мовою — обєднаного піснею в дусі так, що чужинцеві в рамах того обєднання становиться тісно й він не легко до нього достосовується, як це виявилося наглядно у всяких наслідуваннях української пісні в польських чи московських письменників — з мистецькими чи агітаторськими цілями.

Як не вповні зрозуміли, то інстинктовно збагнули ще все творці нашого духового й національного відродження і збагнувши, покористувались добре віднайденим скарбом. „Камень, егоже небрегоша зиждущіе, сей бысть во главу угла".

Творцям нашого відродження народня пісня дала ключ до серця народа, яким даремне трібували покористуватися непризвані в своїх засідках на нього. Народня пісня дала їм зрозуміння душі народа, її почувань і бажань. Народня пісня що приєднувала народові навіть чужинців і ворогів помогла й нас навязати порвані колись звязки між тим народом і його інтеліґенцією, сполучила їх в одну велику націю. А як народньому співцеві, Шевченковому Перебенді в народній пісні вдавалося знайти середник заспокоєння всіх народніх потреб, як на всі страждання, так нам вона подала теж ліки на ту національну зневіру, що з початку декого обхоплювала. Вона наповнила нас оптимізмом, наповнила вірую в себе, позволила голубити з нашим Маркіяном ту ясну мрію, як то вона — українська пісня — колись красою засяє:

Як при Чорнім морі
Себе вважічав,
Й спинав на просторі
Весело заграв,
Як в волах-Дністрі
Зійшов, прибрався,
Легенькими крилами
На Дністр занесся,
В тихенькім Дністрі
Собі приглянувся,
Кучерями сплесень,
Стрясив, заворотив,
Під небо до сонця
Геть-геть полетів,
Під небом край сонця
Сонечком повився
І буде літати
І буде співати
І о нашій славі
Скрізь світу казати!

І коли ми, рідною піснею обєднані, вже не в одну націю, але в один великий національний табор, готовий здобувати за всяку ціну кращу долю собі й своїм дітям, святкуємо ювилей неї пісні на всіх просторах нашої землі, то й цей підем нашого духа ми їй завдячуємо — тій славі нашої України, що „голосна і правдива як Господа слово".

Deus ex machina.

Політична отаманщина д-ра К. Трильовського.

Повних девять літ проживав у Відні на політичній еміґритурі колись всемогучий д-р К. Трильовський. Проживав у злиднях, пишучи сунпіки на всякі адреси з вимогою підтримки. Був безпартійний, бо його „селянсько-радикальна партія" майже з цілости опинилася в таборі хлібобільщини, а „радикальні дуби" зовсім спорохнявіли. Кількома виворотами збирався д-р Трильовський вертати до краю, але все якось не складалося, не вважаючи на еміґраційні злидні. І зовсім зрозуміло, бо у Відні тихо, спокійно, культурно, а в краю небезпеки сягають на кожному кроці.

І здавалося, що „батько" Трильовський тэк і пропаде на еміґрації ні за цапову душу. І булоб певно так сталося, якби не вибори до польського сойму. Вони його електрифікували до ніг. Не гаючись явився він в краю, відбув кільки конференцій з представниками різних політичних напрямів і — згодився приступити до соціялістично-радикальної партії. А тут не дуже зраділи таким набутком. Почали творити якісь комісії і розглядати „табулю" д-ра Трильовського. У висліді цеї поверховної аналізи справу прийняття повищо відложено.

Таке рішення справи не до лиця амбіції д-ра Трил., бо вибори за плечима. Гаятись довго не доводиться. І тут д-р Трил. вертає до своїх отаманських приймів. По одним погодженим він творить нову партію (бо ще мало в нас партій), по другим „реформує" Сель-Роб (правицю) з В. Косаком й іншими. Словом, **ad maiorem gloriam**... „розбудовує" національний фронт.

Краєва конференція „Гітахдуту".

На днях відбулася у Львові при участи 135 делегатів із 50 місцевостей нарада шестої краєвої конференції організації „Гітахдут". В конференції брали участь також представники світової і краєвої організації. Конференція радила два дні.

Реферат про теперішню ситуацію сіонізму виголосив пос. д-р К. Шварц, підчеркуючи, що задачі краєвої політики є другорядні в порівнанні до теперішньої ситуації в Палестині.

Після справоздання з діяльности екзекутиви, яке złożив Ф. Вербнер, і після справоздання з діяльности парляментарної секції „Гітахдуту", яке złożив пос. Б. Геллер, відбулися реферати: М. Гордона (на теми культурні) і С. Черновіца (палестинський). Опісля відбулася дискусія над рефератами. Другого дня нарад референував пос. д-р Зільберштайн про політичне і господарське положення жидівства, а д-р Тартаковер про всесвітній і робітничий рух. Після того ухвалено відповідні резолюції.

Вибори до нової екзекутиви „Гітахдуту" дали такий вислід: д-р К. Шварц — голова, секретаріят: Б. Геллер, Н. Медьцер і Ф. Вербнер, члени екзекутиви: Крумен, Кап. Мелер, Лубінікер, д-р Ротенштрайх, Лівентер і Шварц. Позатим вибрано парт. раду, парт. суд і контр. комісію.

Навіть поруч найдорощих дарунків

Ялинкові касетки ELIDA виріжняються своєю елеганцією і практичністю Нічого так не втішить обдаровану даму, як вибаглива Касетка незрівнаних виробів ELIDA.

ELIDA

ЯЛИНКОВІ КАСЕТКИ

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

V. Сільсько-господарське шкільництво.

Спинімось тепер на системі сільсько-господарського шкільництва. Подивімся спочатку, як побудована така система в інших державах і в якій мірі там задовольняються потреби в сільсько-господарській освіті. Як норму будемо рахувати такі відносини: одна висока сільсько-господарська школа на 200 тисяч господарств або на 900.000 сільсько-господарського населення (на українських землях), одна нижча сільсько-господарська школа на 1050 господарств, один студент високої сільсько-господарської школи на 1000 господарств, один учень нижчої сільсько-господарської школи на 30 господарств. При такій системі сільсько-господарського шкільництва кожне господарство один раз на 30 років одержить керівника з нижчою сільсько-господарською освітою (себто за 30 років усі господарі будуть з нижчою сільсько-господарською освітою), а нижчі сільсько-господарські школи будуть забезпечені завсіди вчителями з високою с.-г. освітою.

Стан сільсько - господарського шкільництва у світі тепер такий, що цілком задовольняють свої потреби в нижчій с.-г. освіті лише Японія (14.112 нижчих с.-г. шкіл), Канада і Норвегія. Зате дуже відстали у відношенні сільсько-господарської шкільної освіти наші українські землі по цей бік Збруча та Дністра.

Щоб досягти норми в с.-г. шкільництві, себто приблизно дігнати Норвегію, мусімоб ми збудувати по цей бік Збруча 8—10 високих сільсько-господарських шкіл (на 200 студентів кожну) і понад 1500 нижчих та середніх сільсько-господарських шкіл (на 35—70 учнів кожну). Ясно, що більшість нашого населення не дозволяє нам цього зробити в найближчий час, але мусимо змагати до того, щоб бодай за 25—30 років досягнути потрібної норми. Якщо спинімось на речинці 25 років, то мусимо що-року організувати біля 70 нижчих сільсько-господарських шкіл, а що три роки по одній високій сільсько-господарській школі. Це викликалоб потребу в агрономах-учителях с.-г. шкіл десь біля 200 агрономів учителів річно. Хоч стільки агрономів

Д-р ОЛЕКСАНДЕР СМАКУЛА.

Земля і радіоактивність.

Про повстання земної кулі маємо багато ріжних гіпотез. От хоч би лише згадати: теорію Канта-Ляпляса, згідно з якою вся сонячна система творила в первісному стані сушільну газову масу, що простягалася цілько аж до нинішної найдальшої планети. Сонце й планети повстали з часом наслідком контракції, а за тим згущення й остуджения. Або знова теорія Мольтон-Чемберліна, яка в останньому часі находить більше признання, приймає, що сонячна система повстала із спіральної мряковини, яка утворилась наслідком дуже близького переходу якогось небесного тіла попри сонце. Про вірність одної чи другої теорії не можна нічого цілком певного сказати, бо це лише гіпотези, але одно лише певне, що наша земля находилась колись у пливкому стані й аж згодом стигла; на ній повстали ріки й океани, розвинувся світ рослинний та звірячий, а за цим і людське життя.

Одним з головних питань в історії землі це питання про час її існування. Цей час, скажімо просто вік землі можна ріжно розуміти напр. час потрібний для прохолонення землі з пливкого стану аж до нинішної доби, або знова лише цей період, від коли земля находиться в цілкому стані. В обох випадках діло в тому, щоби опертися на чомусь певному себто на наукових дослідах, а не на гіпотезах.

Як побачимо дальше вік землі не дасться докладно означити, та все-ж цікаво буде бодай познайомитись з методами на основі яких можна дещо про цей вік сказати.

Льорд Кельвін обрахував з питомого проводу тепла скель, що заки земля остигла до нинішної температури, потребувала найменше 20 міліонів літ. Коли зважимо, що про історію людства зперед кількох тисяч літ дуже мало-що знаємо, то безперечно це чималий шмат часу; але як побачимо дальше ця границя за низька.

Геольоги також знають методи, на основі яких можна означити вік землі. До цього служать їм т. зв. седіментові верстви себто нерозпускальні фрагменти скель, які наносять ріки до океанів. Рівнож скількість соли в морській воді надається до цього, коли означити її річний прибуток. Із цих геольогічних метод означено вік землі на 90 міліонів літ.

Між одною й другою методою є ріжниця на 70 міліонів літ. Та ріжниця стає ще більшою, коли порівняти висліди праць палеонтольогів, які означують вік землі понад 1100 міліонів літ.

Вище згадані методи мають деякі непевности. Далеко точнішою є метода радіоактивна, яка полягає на розпаді радіоактивних первнів та їх переміні на інші. Ці радіоактивні процеси відбуваються внутрі атомів і ми не в силі на їх хід вплинути ніяким робом, проте можемо без застережень приняти, що ці процеси відбувалися й давніше так само як тепер. Отже коли означимо скорість розпаду радіоактивних тіл та скількість новоповсталих, то з цього вдасться обчислити вік землі.

Радіоактивні елементи виводять свій початок від урану й тору. При своїм розпаді висилають вони проміни α- β- і γ- й при цьому переміновуються в цілу низку інших елементів, а врешті повстає уранове, чи пак торове олово.

α- промінна се додатно наладовані атоми гелія, які пробиваються у воздусі при звичайнім тисненні й температурі на 8 цм від радіоактивного тіла, а в мінералах лише на одну десяту часть міліметра. З ду урану, чи пі. Також олово, що один грам урана витворює за 10 міліонів літ 1 цм³ гелія. Отже з означення скількости гелія найденого в радіоактивних мінералах можна означити вік землі. Із цих помірів обчисляється вік землі на 600 міліонів літ.

Рівнож з олова як останнього елементу при радіоактивнім розпаді урану або тору дасться означити вік землі. Уран має атомовий тягар 238 й при розпаді висилає 8 атомів гелія та переміновується на уранове олово з атомовим тягарем 206. Якраз атомовим тягарем ріжниться це олово від звичайного олова, що має атомовий тягар 207,2 й через це можна пізнати, чи це олово походить з розпаду урану, чи ні. Також олово, що повстає при розпаді тору ріжниться своїм атомовим тягарем (208) від обох попередніх. Цією методою означується вік землі на круглo 1000 міліонів літ.

Крім цих двох останніх метод є ще одна, що полягає також на радіоактивному процесі. Це т. з. з німецька „плеохроїстичні подвір'я". Це явище полягає на зафарбуванні деяких мінералів (турмаліна) α- променями. Через експериментальне означення скількости α- частинок для такого самого зафарбування дається означити вік даного мінерала, хоч і не з такою точністю як при помочі попередних метод.

Коли порівнять висліди всіх вище згаданих метод, то бачимо, що вік землі лягається між 20 і

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діяльність змінюючо, відживляючо, побуджує апетит, неоціненний середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr. M. Krzysztoforski Tarnów.** 9-?

мів з високою освітою ми тепер і маємо, але потребуємо їх в інших галузях агрономічної допомоги: за те й не закладаємо ніяких сільсько-господарських шкіл.

Але припустимо, що вже ближчої зими ми почнемо закладати найпростіші сільсько-господарські школи, тзв. зимові, себто фактично 3—4 місячні сільсько-господарські курси. Тоді досить швидко запас укінчених високі сільсько-господарські школи інжинірів-агрономів вичерпається і будемо стояти перед недостачею агрономів-учителів. З другого боку пора вже полишити ту думку, що кожний фахівець технічних чи організаційних наук може бути й учителем по свому фаху, без усякої педагогічної підготовки. Цю думку давно вже відкинули в культурних країнах. Щодо сільсько-господарських наук, то в Злучених Державах Америки в більшости високих сільсько-господарських шкіл існують факультети „с.-господарського виховання“ (education rurale), де крім фахових с.-г. наук подаються й фахові учительські науки (психольогія, педагогіка, дидактика, шкільна гігієна, фізичне виховання, методика фахових наук, методика с.-г. експерименту і т. ін.). В Німеччині при деяких середніх с.-г. школах існують річні педагогічні семінарії для абсольвентів високих с.-г. шкіл (дипльомованих господарів), а саме: у Weilbur Hildesheim, Eldena bei Greifswald та в Dahme in der Mark. В колишній Росії 1912 р. був запроектований Агрономічно-Учительський Інститут у Пскові зі спільним першим курсом (педагогіка, дидактика, психольгія) та двома факультетами (починаючи з 2. курсу): ботанічно-рільничим та зоольогічно-зоотехнічним.

Очевидно — й нам треба подумати про виховання агрономів-учителів, а то розвиток нижчого сільсько - господарського шкільництва у нас ще на кілька років буде задержаний. На жаль, до цієї пори ніхто по цей бік Збруча про це не подбав.

Усе це приводить до думки про необхідність негайної організації декількох середніх сільсько-господарських шкіл з утворенням бодай при одній з них однорічного агропедагогічного семінара. Раніше я вже відмічав, що сільсько-господарська школа, як і інші агрономічні заходи чи заклади, мусить бути вповні пристосована до того району, для якого працює. З другого боку сільсько-господарська школа в країнах низької сільсько-господарської культури обовязково мусить мати взірцеве господарство, де учні школи практично виховувались би і звикали до модерних метод господарювання. Отже стає ясним, що необхідно мати щонайменше 4 середні сільсько-господарські школи, відповідно до 4-х природно-історичних країв (поліську, галицько-волинську, карпатську, бесарабську). Щоб у. лекшити справу організації цих шкіл, треба було би йти шляхом реорганізації існуючих вже нижчих шкіл, а саме білокриницької біля Кремінця для Волині, школи в Милованні, черновецької та мукачівської для карпатського краю. Для поліськогож краю довелося би зорганізувати середню школу мабуть у Ковлі (залізничий вузол, духовний осередок). На Буковині істнує середня школа в Чернівцях і треба лише добиватись її українізації. На Закарпатті є нижча школа біля Мукачева, яку треба б було перевести до Ужгороду і поступово реорганізувати в середню сільсько-господарську школу та українізувати. Далі поступово протягом кількох років деякі з цих середніх шкіл можна було б перетворювати на високі. Покищо з них можна було би брати учителів для нижчих шкіл. Друге джерело, з якого можна було б черпати такий учительський персонал, це учительство народніх шкіл, пропущене через с.-г. літні курси при середніх школах.

Агр. Віктор Доманицький.

Правильне травлення і здорову кров, осягається через щоденне уживання пів шклянки природної гіркої води *Franciszka Józefa*. Лікарі спеціалісти вепух покомового органу хвалять воду **Franciszka Józefa**, тому що вона побуджує функції жолудка і кишок, діє на перемін матерії, рідко же коли і **лагодить нервове перечулення.** Набувати в аптеках і дрогуеріях.

Відгуки дня.

Чому я не кандидую.

Йду я вчора вулицею. На проти мене знакомий, також без посади.

— Мое поважання пану послові! — кланяється мені низенько.

І пішов...

Я станув і думаю: конець, чи пророцтво?!..

Конець тяжко. Адже ми обидва добре живемо і ніяких політичних чи фінансових непорозумінь між нами не бувало.

Кепкувати зрештою нема з чого.

Мій вік, ріст і загалом ціла постава (маю вражіння) — зовсім відповідні. Зуби добрі. Зір трохи короткий, але це вже національна хиба і винуватити за це тільки мене не можна. Шлунок, що правда, слабий, але при доцільнім тренінгу зможу брати участь бодай у деяких конференціях і засіданнях сойму.

Все це промовляє за мною не менше, як недостача постійної і добре платної посади.

Значить мій знакомий, поздоровляючи мене милозвучним титулом, пророкував.

Вірю в його пророцтво, бо що в Галичині є неможливого?

Але на жаль я не кандидую. Може воно і смішне, може й неймовірне для кого, але це факт! Не тому, що може за мало розуміюся на політиці. Це при кандидатурі не грає ніякої ролі. Ані не тому, що за мало інтелігентний. З того сміявсяб напевно майже цілий попередній сойм і напевно більша часть будучого.

Я не кандидую тому, що маю за богато нагод до цього. Всі українські партії вважають мене за свого і всі хочуть, щоб я кандидував з їх листи. Монархісти тому, що я плакав недавно над погибшою Вп. п. „каштанкою“ і тому, що маю близького друга, який тому рік бачив гетьмана Скоропадського.

Демократи — з огляду на мою минулу, теперішню і майбутню вегетацію.

Клерикали тому, що я попович і що кожної неділі вистою під Преображенкою.

Комуністи з огляду на те, що я теж маю нахил до всяких соціялізаційних замашків (напр. на „шот“ жіночого питання).

Признаюся, я спочатку хотів кандидувати на жіночу листу, хоч і є між нами одна мала ріжниця. Але що жінки такої не виставлюють, тільки лучаться на спільну листу з мущинами, — я зрезигнував загалом з посольського титулу.

Жаль тільки, що той титул так тісно звязаний з платнею і вільною картою на залізницях, а то може знайшов би кого, хто поділився посольськими обовязками.

От так: право на приречення, титул і промови — йому, а платня і вільна карта — мені.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Вчорашня конфіската.** Вчора сконфісковано наш часопис і ми вперше мусіли приноровитись до нового розпорядку, який не дозволяє пускати часопису в світ із білою плямою. На місце сконфіскованої статті треба негайно дати нову. Часопис не може мати цього самого чергового числа так, що наш часопис, який мав вийти у п'ятницю рано, мусить мати не суботнішну дату, а вже недільну. Новий розпорядок не дозволяє також у сконфіскованім числі робити навіть замітки про конфіскату.

— **Хліб проти булки.** Львівські пекарі погрожують страйком, тому, що не вільно їм випікати хліба із кращої муки як 50 проц. Інтеліґенція, що виплекала своє підневіння на булці не хоче їсти темного хліба і шукає білого. А що не може його купити, то купує білу муку і пече хліб дома або йде до пекарні. На цьому тратять пекарі.

— **Затьма місяця.** Вчора у четвер пополудни можна було оглядати гарне явище природи. Від 5 г. поп. до 8-ої веч. довкола місяця витворилась зеленкувата смуга. Ніч була така погідна, що місячне сяйво нагадувало добре освітлену театральну декорацію.

— **Львівська хроніка.** У центрі міста на вул. Руговського на протязі одної ночі фахівці якраз із крамниці в обувю 250 пар черевиків; що вони не винесли цього всього не вчувати не ясно. — Поліція виловила пів тузина людей, що напить у морозну ніч волочаться з місця на місце, не маючи при собі ні в хаті ніяких паперів, ні дома, що роблять і з чого живуть. — Ратункове потоваришування очікувалось нічним мандрівником пробитим ножем невідомо ким і за що, на вулицях міста, до поліційних арештів відставили кількох добродіїв у ролі злодіїв і як щодня авто розбило щось або когось, а злодії розбили кілька замків від чужих дверей. Хроніка аж любо.

ФУТРА ДЕШЕВІ І ДОБРІ тільки у Артура ПАИЦЕРА Тел. 49-72 ЛЬВІВ Тел. 49-72 ПАСАЖ ГАВСМАНА 5.

— **Українїка.** У 45 ч. чеського тижневика „Obrana Zemedelsku“ находимо переклад оповідання Катрі Гриневичової „У воріт“, Рудольфа Гульки.

— **Катастрофи й нещастя.** Поспішний поїзд Берлін—Прага—Відень зударився з товарним в околиці станції Зігмунтшерберг; 26 осіб ранених; між ним композитор Штраве, що їхав цим поїздом, оминув нещастя. — У півд. східній частині Еспанії великі зливи і градові бурі наробили чимало плодів. У ріжних місцях град покрив землю на 7 цм. завгрубшки. В одній місцевости наслідком бурі настала повінь, що змела із шляху їдучий поїзд. — Біля Дніпропетровська (раніше Катеринослав) у катастрофі пасажирського поїзду згинуло 7 осіб; 21 важко ранених, 9 легко.

— **Літературний кутик.** Помер один із сеніорів сучасної російської літератури Фйодор Сологуб, у 83 р. життя в Ленінграді. Сологуб псевдонім; він називався Тетерніковим. Він був одним із найзначніших представників російського декадентизму. Його літературна діяльність була незвичайно ожившена; поезії, оповідання та повісти видавані ним від літ заповнювали найповажніші російські альманахи та журнали. Його хата була перед війною місцем сходин цілого літературного світа. Ім'я Сологуба стало відомим широко на чужині, коли в 1907 р. перекладали на ріжні мови його повість „Мілкий бес“, охрещену напрямком „демонізму“. Поезія Сологуба мала незвичайно широку скалю почувань: від найвищої безпосередньої ліризми до настроїв найбільше химерних поезії напрямків. Після більшовицького перевороту, Сологуб залишився на місці, не маючи змоги виїхати на чужину як стара людина. Його творчість значно ослабла: він утратив свою затишну хату і був приневолений міститись в одній кімнатці у „Домі письменників“. У 1921 р. він утратив одного із найбільших своїх друзів поета Гумільова, розстріляного, після покінчила самовбивством його жінка, з якою він жив 17 літ. Сологуб помер майже в злиднях. Його талант не міг приноровитись до домагань нової літератури. Він ніколи не був чутливим на суспільні гасла і не в силі був використовувати їх у своїй літературній творчости.

Михайло ХАМУЛА ЛЬВІВ Пл. Трибунальська І. Телефон 40-44. Поручає КИЛИМІВ великий вибір

1059 Позір на нову адресу! 3-?

— **Рекорди.** Жінка англійського премієра Болдуїна вважала вказаним зробити прилюдно своєму чоловікові таку рекляму: „Нема на світі чоловіка, який був би таким зразком спокою в громадянськім та приватнім житті, як англійський премієр. Він ніколи навіть не посварився із своєю жінкою, а прецінь усі жінки знають добре, на які заміні спроби ми рідко виставляти своїх мужів“. Одним словом — рекорд мужа. Після цього треба би хіба ще вислухати родинного експозе Болдуїна. — В одним паризьким шпиталі 23 літній лікар Тартеньїль уже 7-ий раз жертвує свою кров для трансфузій, щоби врятувати життя своїх пацієнтів. — У вищих школах Ленінграду є вільних 70 катедр, на які розписали конкурс. — У чікагській пресі

1000 мільонами літ. Однак треба завважити, що льорд Кельвін не брав на увагу при своїй методі огріття землі наслідком розпаду радіоактивних тіл і тому 20 мільонів літ безперечно за низький вік. Рівнож при деяких поправках геольогічних метод випаде вік землі значно вище. Отже можемо сміло сказати, що вік нашої землі доходить до кількасот мільонів літ.

Методи для означення віку землі, що полягають на радіоактивних процесах, ще найпевніші. Але й в другому напрямі відограють радіоактивні елементи на нашій землі визначну ролю. Головно причиняються вони до вдержання тепла землі. Стан тепла на землі представляється так. Сонячне тепло огріває лише поверхню землі, бо-ж знаємо, що вже в глибині 10 метрів температура землі від поверхні зовсім незалежна. Хоча в середині землі панує температура понад 1000° С, та з цього тепла дістається лише дуже мала частина на поверхню, бо скелі проводять тепло дуже лихо. Все тепло, яке виходить з землі є наслідком розпаду радіоактивних елементів, що находяться головно на поверхні землі.

Після теорії англійця Джолі зсякі зміни на поверхні землі відбуваються за посередництвом радіоактивних процесів. Земська кора пливає на магмі, яку тепло, що походить з розпаду радіоактивних тіл, огріває до тої степени, що магма при побільшенні свойого обему натискає на поверхню, яка під її напором мусить подаватися, а то й тріскати й наслідком того змінювати вид своєї поверхні. Таких перемін мала відбути наша земля — як каже Джолі — вже шість разів та цілковите розтріскання землі мусимо завдячувати притягаючому діланні місяця та сонця, наслідком чого занадто розігріта магма пересувається під океани й там остигає, а за тим зменшує свій обем і катастрофа минає. І хто знає, чи повторялися би вибухи вулканів, колиб не радіоактивні елементи. А треба знати, що головно вулкани постачають двоокис вуглю, який у природі вичерпується, а без якого не можливе ніяке органічне життя.

Як бачимо радіоактивні елементи не тільки відмолоджують нашу землю що кількадесять мільонів літ, але й причиняються до розвитку органічного життя. Та згодом ця енергія вичерпається (коли весь уран і тор переміняться на олово), але заки це станеться то потревае ще кілька тисяч мільонів літ.

Ватін Ген.

Марш. Пілсудський у Женеві.

ПРОЄКТ ПОЛАГОДИ ПОЛЬСЬКО-ЛИТ. КОНФЛІКТУ.

Женева, 9. грудня 1927.

Нині приїхав тут в 12.30 марш. Пілсудський. Його привитали на дзірці польська делегація з мін. Залеським і дипл. представниками швайц. уряду.

На снідані в готелі, в апартаментах мін. Залеського були м. і. Бріян і Поль Бонкур. Під кінець снідання прийшов Чемберлен. Марш. Пілсудський пішов із Чемберленом до своїх апартаментів, де розмовляли дві години на тему міжнар. політики. Після розмов марш. Пілсудського з Бріяном і з Чемберленом, лит. премієр Вальдемарас відвідав Бріяна, який поінформував його про погляди і бажання марш. Пілсудського. На завтрішнім засіданні Ради Л. Н. радитиме над справою польсько-лит. конфлікту. Промовлятимуть різні члени Ради.

Завтра буде снідання у Бріяна, на якім крім Пілсудського будуть представники вел. держав. Так відбудеться завтра перша стріча Пілсудського зі Штреземаном. Кажуть, що вже найдено формулу розв'язання конфлікту, яка скасує воєнний стан Литви з Польщею.

У звязи з розмовою, яку мав марш. Пілсудський з Чемберленом, аг. Авасе довідується, будто би марш. Пілс. заявив, що польський уряд не думає старатися діставати якісь нові гарантії в справі Вильна ані жадати від Вальдемараса повторення дипл. взаємин. Польща наполягала лише на те, щоби найскорше був знесений воєнний стан із Литвою та щоби Рада Л. Н. дала дозвіл, що вона дійсно виконуватиме пацифікацію. Вважаючи непотрібним продовжувати дискусію, П. висловив бажання, щоби Рада Л. Н. присвятила цій справі найближче засідання. Марш. Пілсудський залишає Женеву в суботу.

Берлін, 9. грудня 1927.

„Фос. Цтг." довідується, що міністри закордонних справ уторували не лише справу ліквідування воєнного стану Литви з Польщею, але й принціпіяльну справу запевнення східній Європі мирового розвитку.

Льондон, 9. грудня 1927.

Женевський кореспондент „Дейлі Тел." подає, що голяндський представник у Раді Л. Н. предложить компромісову розв'язку польсько-лит. конфлікту. Розв'язка ця основується на відложенні низки драглівих справ конфлікту. Проект передбачує, щоби Польща признала нову суверенність Литви, а Литва, щоби відкликала всякі зарядження, спричинені воєнним станом із Польщею, а в консеквенції, щоби Литва назначила дипл.-консулярні взаємини з Польщею, щоби між обома державами отворено зал.-почт. і телеграфічну комунікацію і т. п. Далі проект передбачує, щоби Ліга Націй вислала комісію, яка розглянула би правдивість чуток про воєнні приготування. Взагалі справу Вильна відложено би до найближчої сесії Ради Л. Н. в березні 1928 р.

НЕМА СХ. ЛЬОКАРНА.

Берлін, 9. грудня 1927.

„Фос. Цтг." подає зі Женеви, що нема мови про те, начеб Штреземан виключив у Женеві якусь умову у справі саого року східного Льокарна. Про таке Льокарно взагалі не було мови. Коли ж іде про замирення Сх. Европи, то певне є, що теперішні женевські розмови переступили рямці проблеми, яку називають польсько-лит. проблемою.

ПОХІД КОМУНІСТІВ НА КАНТОН.

Льондон, 9. грудня 1927.

Із Шанґаю повідомляють, що з Північного-Заходу іде на Кантон 800 російських офіцерів і 50 тис. війська. Провідники китайських комуністів кидають міста, у яких скоротилися, й ідуть до Кантону.

ПІДВИШКА ПЛАТЕНЬ УРЯДОВЦІВ.

Варшава, 9. грудня 1927.

В найближчий понеділок Рада міністрів радитиме над справою упорядкування платень держ. урядовців. Уряд задумує підвищити платні урядовців уже з найближчим кварталом.

Львівський Державний Театр під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).

1-го 7.30 веч. „Найкращі очі в світі", пєса на 3 дії Жана Сотлана (вільні вживані).

11-го 3 год. попол. „Орлов".
7.30 веч. „Я".

Міський великий театр:

10 го 3.3' попол. „Богато галасу дармо" Шекспіра.
7.30 веч. „Летюча Балтику" фантастична опера Новосільського.

Концерти.

11-го, 11-та год. передполуд. Концерт „Основи" в ін 30-ліття. Саля Лисенка.

Кіна.

„Аполло": „Коли мужчина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Берримор і Дольорес Кастельо.

„Палас": „За куа сами російськ. Варіете".

„Лев": „Чінг", могутня драма сімейської дикоглі на острові „Книги Джунгаль" Кіплінга.

„Фатаморгана": „Князь кохання" з Джоном Джільбертом.

З концертової салі

Концерт української пісні.

Ювілейний концерт української пісні, що відбувся 8. ц. м. в салі Лисенка при повнім насосненій салі, пройшов з великим успіхом. Дуже гарно виявилися зі свого звучання хори: „Львівського Бояна" (диригент д-р Людкевич), „Сурми" (д-р Неділка) і „Бандуриста" (п. Ів. Окрімович), вершій мішаний, другі два мужеські. Хори були знаменито вишколені, співали без нот. Видно було пильну працю диригентів і співаків. Особливо гарне враження робив великий хор „Бандуриста", як своїм співанням, так і сотою силою і бадьорою поставою.

Появилась така обява: одна нью-йоркська дама, що два роки тому втратила в автомобільовім випадку ліве вухо, шукає собі такого вуха і готова заплатити за нього відповідну суму. Адреса агенції. У відповіді прийшло 18 оферт: 12 жіночих вух і одно мужеське. Уповноважений до переговорів щодо купна живого вуха, оглянув усі 12 жіночих і рішив, що найкраще є вухо молодої бюрової панночки Доріс Клерк. Міс Клерк домагалась за операцію свого вуха 4000 дол. і кошти операції, які заплатить нова власниця цієї вільної частини її тіла. 4000 дол. не була висота її довгу, якого вона хотіла спекатись; діставши гроші вона матиме спокійну голову, хоча й неповну; місце на вухо вона закриє зачіскою. — Паризька преса відкрила поліцая, який став славним тому, що володіє шести мовами; крім рідної — німецькою, англійською, еспанською, італійською та російською. Ясно, що він не паризанин. Такому вистачає одна, французька. Він уроженець Льотарингії і як дитина розмовляв по німецьки; пізніше вивчив у російський полон; там набрав охоти до мов і доповнив їх після війни. Фіґер (так він називається) каже, що науки мов не його манія. Тепер він учиться китайської мови і не тратить надії після неї взятись ще за арабську, португальську та інші. Рідка паризька манія, за француза, що знають 3 мови є вже феноменами!

— Бідний князь. Болгарський князь Кирило пізнає побуту у Ніцці відмовив і вернувся до Болгарії. Причина: князь не має грошей. Він мусить платити за свій побут у Ніцці 1000 франків місячно, а в Болгарії має 1000 франків місячної платні. Тому вертає до Болгарії.

— Грачі у Будапешті. Мадярське місто внутрішньої справи видало наказ зачинити цілу низку хлібців, яких члени забавлялись пробою шасти при грі в карти і пропутували свої маєтки. Хлібці зачинили, але гра йде далі. Поліція арештувала одного вечора 30 жінок і 60 мужчин, що продовжували азартну гру. Кількох жінкам забило памороки від сворушення, що поліція перешкодила їм у забаві і треба було кликати лікарів.

— Світова всячина. У Букарешті підписали угоду про поділ спадщини Фердинанда всі його спадкоємці. — У Білгороді і Загребі влаштовано національні свята в честь роковин об'єднання сербів, хорватів і словенців в одно королівство. — Робітнича англ. партія оголосила комунікат, що погоджени про недужий стан Макдональда і його намір покинути своє становище та політику є непрадивні. — 6-го ц. м. уся Фінляндія святкувала 10-і роковини проголошення своєї незалежности. — У Софії арештували кількох чужинців, що поширювали фальшиві доляри. — Головою міжнар. трибуналу справедливости в Гаазі вибраний Італієць Анцільоті. — Англійський письменник Стіфен Мак Кенна являвся як робітник на кораблі, що їде в Америку, щоби познайомитись із життям моряків. — 88-ми літолітка в Ніцці вмер Ернест Ренан. — Комуністична академія видає „Бібліографію Маркенізму" подрібний огляд усієї філософічної та соціалістичної літератури марксистів рос. мовою за останніх 10 років. — Продукція авт у Сов. Державах за один місяць жовтень рівняється 221.292 возів; минулого року за цей час приготовили їх 829.143. — Америка потребує щораз більше цукр. що недостає їй у краю; причиною — незвичайний зріст автової продукції Форда. — На території чужинних концесій у Шанґаю на протязі місяця було 187 нападів, в яких згинуло 12 осіб, а чого 3 чужинців.

— Бувайте, що сталося? Чому стільки людей біля скверу Фортуни Нової?

— Не знаєте?! Ґаразьте, які прекрасні торбинки з солодощами на св. Миколая!

уладжує і в цьому році велику ялинкову продаж. Минаючі впадають в око надзвичайно низькі ціни найкращих черевиків, як жіночих лякерів уже від 20.50 зол., бронзових від 24.50 зол., а також воєнного року іншого взуття. На ялинку це безперечно найпрактичніший дарунок. Кождий купуючий одержує дуже ефектовний і практичний дарунок.

Театри.

11-го 3 год. попол. „Орлов".
7.30 веч. „Я".

Міський великий театр:

10 го 3.3' попол. „Богато галасу дармо" Шекспіра.
7.30 веч. „Летюча Балтику" фантастична опера Новосільського.

Концерти.

11-го, 11-та год. передполуд. Концерт „Основи" в ін 30-ліття. Саля Лисенка.

Кіна.

„Аполло": „Коли мужчина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Берримор і Дольорес Кастельо.

„Палас": „За куа сами російськ. Варіете".

„Лев": „Чінг", могутня драма сімейської дикоглі на острові „Книги Джунгаль" Кіплінга.

„Фатаморгана": „Князь кохання" з Джоном Джільбертом.

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ

Зчані з своєї доброти і чистоти виробів а то: Чеколяди десерові, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.

поручає: Для вибагливих смакунів вершкові чеко ади та- кож великий вибір знаменитих карнельків

Як спеціяльність цінувальним похвалами поручувану чеколяду з САЛАБРОЗОЮ для хворобливого і слабого шлунку; відмінний

Програма концерту, зложена виключно з народніх пісень і їх перерібок кращими українськими компонистами, обдумана була дуже докладно. Жаль тільки, що наслідком сильної перестуди пев. Остапчук відпала одна точка хору „Сурма", який мав супроводжати її сольо-спів, а також окрема її точка. Фортепянова точка проф. Шухевича і мужичий квартет Козицького у виконанні п-в Перфецького, Кришталь-ського, Полляка і Пшеничка пройшли теж з повним успіхом; проф. Шухевич виступав навіть з наддатком. Вступне слово на цьому святі виголосив дир. д-р Щурат. Його мають читачі на іншому місці.

Цей удатний концерт, якого фахову оцінку постараємося подати в найближчих днях, повторено в п'ятницю 9. ц. м. для шкільної молоді. Комітетові свята з 100-ліття української народньої пісні слід висказати признання за цей вечір і за видання гарної програми з повним текстом співаних пісень.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В деяких колах українського громадянства говориться про те, що від якогось часу все менше українців, підчас свого побуту у Львові, заїжджає до готелю „Народньої Гостинниці". І справді від року ми примушені заїжджати до готелю Варшавського, Краківського, Французького, а не нашого („Народньої Гостинниці"), хоч признаємо, що український готель є дуже добрий і чистий. Робимо це тому, що на першому поверсі будинку „Народньої Гостинниці" находиться вічна пора, тепер проявана „Бельмонтом", яка просто відстрашує нас від нашого готелю. Уважаємо своїм обовязком подати це до відома нашого громадянства.

У Львові, 8. грудня 1927.

Д-р Іван Сохацький, д-р Микола Николайчук, д-р Евген Щуровський, д-р Іван Блажкевич, д-р Степан Витвицький, д-р Роман Курбас, д-р Володимир Левицький, д-р Богдан Савчак, д-р Андрій Строніцький, д-р Гриць Стецюк, д-р Роман Домбчевський, д-р Микола Рибак, д-р Степан Баран, д-р Іван Якимчун, д-р Найман, д-р Володимир Константинович, Володимир Твердіевич.

П. С. На відміну присланого нам листа находиться така замітка: Як основник „Народньої Гостинниці" признаю наведені замітки слушними. — **М. Заячківський.**

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ.

Збірник правничої комісії при істор.-фільос. секції Наук. Т-ва ім. Шевченка під ред. д-ра Вол. Верхратського. Стор. 182. Зміст: Д-р Ростислав Лащенко: Копні суди на Україні, їх походження, компетенція і устрій. Д-р Р. Ковшевич: Індуктивний метод в юриспруденції.

Збірник із ор.-фільос. секції Наук. Тов. ім. Шевченка т. XV. Зміст: Д-р Богдан Барвінський: д-р Юліян Целевич, його наукова діяльність на полі української історіографії і етнографії в світлі давніших та новіших дослідів. Стор. 348.

Студії з поля суспільних наук і статистики. Вид. Статис. Комісія Наук. Тов. ім. Шевч. т. IV. випуск І. під редакцією ч-ра М. Кордуби. Зміст: В. Садовський: Людність західно-українських земель по польському перепису 30. вересня 1921 р. Стор. 51.

Літопис українського друку, орган державної бібліографії УСРР. ч. 47., 26. листопада і додаток до ч. 47.

Вселенная веселися! Збірка українських колядок і щедрівок (з нотами) уложив Тадей Куриенський. Львів 1928. в-во „Ластівка". Стор. 70.

М. Куфій: **Правописні вправи і диктати** основані на оповіданнях і оповіданнях. Станіславів. Накл. автора. Ст. 56.

З осьму річницю смерти незабудьного мужа
Д-ра Гасюка Степана
сотника - лікаря УГА.
відбудеться
Поминальне Богослужение
12. грудня 1927 р. в год. 8-ій рано в Успенській церкві при вул. Руській.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Поморяни:
11. XII. Маруся Богуславка.
12. XII. Гейша.

Крайовий зїзд відпоручинць жіночих промислових і торговельних кооператив відбудеться з ініціятиви львівського „Труду" у Львові, дня 14. грудня 1927 р. в год. 10. передпол. в льокалі Товариства „Труд", Львів, Ринок ч. 39 II. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття зїзду — п. Марія Білецька. 2) Організація взаємовідносин жіночих промислових і торговельних кооператив — п. Олена Охримович-Залізняк. 3) Про потребу і способи виобразування фахових робітниць — п. Стефанія Мощибочна. 4) Організація збуту виробів народного мистецтва — п. Ірена Макух-Павликовська. Участь в нарадах зїзду можуть брати всі члени жіночих промислових і торгівельних кооператив та інших жіночих організацій. 1084 1-2

В неділю дня 11. ц. м. в год. 5. попол. відбудеться в сали „Бесіди" Відчит д-ра Дмитра Донцова — Дух американізму.

Пригадуємо Вп. Громадянству, що в неділю дня 11. грудня 1927 відбудеться в год. 17-ій в салях „Академічного Дому" при вул. Супінського ч. 21 Шкільне свято з нагоди посвячення шкільного прапору і вручення його шкільній дитворі. Акт посвячення прапора довершиться тогож дня в год. 11·30 в церкві СС. Василіянок. Вп. Громадянство зволить взяти участь в тім святі. Добровільні датки будуть ужиті на докінчення будови хлоп'ячої школи ім. Т. Шевченка (для стрийської дільниці). — Управа хлоп'ячої школи і старшина Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка. 1079

З рухавки і спорту. Заходами Рухавкового Товариства „Сокіл-Батько" відбудеться в неділю дня 11. грудня відчит Вп. проф. Степана Гайдучка п. з. „На дражливі питання нашого фізичного виховання". Початок в год. 7½ веч. точно. Вступ на салю 50 сот., для студентів і молоді 20 сот. Старшина „Сокола-Батька" запрошує на цей відчит у першій мірі представників наших спортових та рухавкових установ, учительство всіх наших шкіл і всіх тих, кому лежить на серці справа належного виховання нашого молодого покоління. В понеділок 19. грудня ц. р. відбудеться відчит Вп. проф. Тараса Франка п. з. „Фізичне виховання на Радянській Україні". В четвер дня 22. ц. м. відбудеться відчит Вп. проф. Степана Гайдучка п. з. „Спадами Українського Сокольства". Два останні відчити будуть ілюстровані світлинними образами.

З Філії Т-ва охорони воєнних могил у Львові. Пригадується, що надзвичайні загальні збори Філії Т-ва охорони воєнних могил у Львові відбудеться в неділю 11. ц. м. в сали Т-ва „Зорк" при вул. Вірменській 28. Початок в 6. год. вечером. Всі члени львівської філії і делегати українських товариств та установ повинні зявитися.

Управа Української Повітової Каси (давніше „Руска Каса") в Рогатині взиває всіх членів, котрі вступили в члени Каси перед 1. січня 1924 р., щоби згідно з рішенням Загальних Зборів членів Каси з дня 8. вересня 1925 доповнили свої заосталовані уділи до суми 10 десять) золотих, в противному случаї їх вичеркнеться з кінцем 1927 р. з реєстру членів. 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВИТОЛОЧУЮ найновіші десени на плюшевих плащах навіть старих, відсвіжую і переробляю на модний фасон. Марія Волянська, Собіського 12. Тел. 11-04. 3-6

ГОДИННИК Ваш буде найлучше направлений в найбільшій годинникарській роботні **івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старовинні дзиґові годинники перероблюємо на ручні. 3-6 4с—7

ФОРТЕПІАНИ на рати ціни уживані, фісгармонія продає: Іванак, Галицького 1. і. п. 3-5

ДИВАНИ, хідники, портєри, **фіранки**, меблеві матерії по фабричних цінах **БАНК** площа Марійська 5. I. поверх. 911 12—20

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Іан
ЛЬВІВ, ГОРОДОЦЬКА 46.
1058 **Пересвічування Рентґеном** 5—24

Загальні Збори Краєвого Товариства „Сільський Господар" у Львові.

відбудуться дня 27. грудня 1927. р. о годині 10-ій перед полуднем в салі Товариства „Українська Бесіда" у Львові при вул. Рутовського ч. 22., І. поверх (Народний Дім) з отсим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів з 24. листопада 1924. р.
3) Звідомлення із дїяльности товариства за час від 24. листопада 1924. р. до 1. грудня 1927. р.,
4) Звідомлення касове Товариства за час від 1. липня 1924. до 30. червня 1927. р. і звідомлення Контрольної Комісії,
5) Дискусія над предложеними звідомленнями і уділення абсолюторії уступаючій Головній Раді,
6) Вибір президента Товариства і 12 членів Головної Ради та 6 їх заступників на протяг слідуючих трьох лїт,
7) Вибір трьох членів Контрольної Комісії на протяг одного року,
8) Внесок Головної Ради на зміну статута Товариства і
9) Прочі внески членів по думці § 24.

Право участи в Загальних Зборах матірного Товариства з голосом рішаючим прислугує:

а) Голові Товариства, членам Головної Ради, головам Філіяльних Рад згідно на випадок їх перешкоди заступникам, відпоручникам філіяльних Загальних Зборів згідно їх заступників;

б) почесним членам і

в) членам кооптованим по думці § 25, устав 4 статута Товариства.

Особи фізичні управнені до голосування не можуть виконати сього права через повновласників.

Прочі всі члени Товариства можуть брати участь в Загальних Зборах Т-ва і можуть забирати голос, не мають однаке права голосування.

ЗА ГОЛОВНУ РАДУ КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА ГОСПОДАРСЬКОГО „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" у Львові:
Михайло Луцький. *о. Тимотей Ковалюк.* 1087 1—1

Д-р Стефан Федак
провадить поновно
адвокатську канцелярію
у Львові, вул. Сикстуська ч. 48.

НА СВЯТА
Найбільший вибір порцеляни, Шкла, Хінського срібла Фраґета і Альпаки
по найдешевших цінах поручає на старша фірма **основана в 1845 р.**
Казимир Левіцкі
влас. Яків і Александер Левіцкі
Львів, пл. Марійська 10. Тел. 29 15
1083 1—5

МАГАЗИН КАПЕЛЮХІВ
О. Бережницької
Львів, вул. Пекарська ч. 47
поручає на кождий сезон гарні і елєґантні капелюхи по приступних цінах. 1018 4—4

-- КИЛИМИ --
ВИРОБИ КОШИКАРСЬКІ **ЗАБАВКИ в великім виборі** Новітські кави на ліжка, столи і т. д. **Народня штука, вироби терракотові** — найдешевше поручає Тел. 65-07 **Людвик Гегедис КОПЕРНИКА 11**

Ширіть наш часопис! **Пришлайте передплату!**

КОМНАТА з удержанням до винайму, Стрийська 25, двері на право. 1081 1-1

НАЙСТАРШИЙ в краю за свій склад Годинників і Бижутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровським — п. Розваженський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. Готель Жоржа). Докладні умови. Власні робітні. 110 18-7

ГРАВЧИНЯ шукає шитя по домах, шиє дешево. Ольга Д. у Засадної, Львів, ч. 14. 1083 1-1

ГОСПОДИНЯ ЕНГНА газдиня пошукує посади у священика. Засадна, Львів 14. 1083 a) 1—1

Юліян Ломаґа — Львів.
СКЛАД вул. Сенкевича 9.
Тел. 25—70.

Заведення Механічні вул. Кіндого 2.
МАШИНИ БЮРОВІ
МЕБЛІ БЮРОВІ
ПРИБОРИ БЮРОВІ
Каталоги і ціни до висилки з письмом українським і латинським. Головний склад черенок, частей складових і додатків до машин бюрових. Механічні заведення для поправної реконструкції і направи машин бюрових.

Найстарша в краю фабрика дзвонів
Братів Фельчанських
в Калуші, вул. Січевська ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відлює на замовлення дзвони **гармонійні** і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 48—?

His Master's Voice
ці три слова означають на цілій земській кулі найвищий технічний досконалости і прецизности грамофонів та плит. Світової слави артисти Паделевські, Крайслер, Гайфец, Карузо, Фльєта, Шаляпін, Гурфо, Батістіні і інші виключно законтрактовані для повищої фірми.
Останні таночні шлягери.
1100 в і н с т в і.

Демонструється без примусу купна.
Іне штаторадіо **Ela. London**
Ген. Репрезентація на Польщу
ИОСИФ
Векслер
рік основ. 1901
Львів, Маршалка. 132, КРАКІВ Фльоріянська 25, ЛЬВІВ Сикстуська 2.

За ревакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 279 (11.240). Львів, вівторок 13. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·30 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-28. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На комуністичних вершинах.

Львів, 12. грудня 1927.

Від кількох днів уже тягнеться в Москві XV. зїзд всесоюзної комуністичної партії. Ним інтересується тепер цілий світ з уваги на найважнішу справу, яку йому прийдеться вирішити, а саме справу опозиції. Здавалосьби, що справа ця безвідклично вирішена з хвилиною виключення з партії Троцького та Зіновєва, одначе так у дійсности не є. Бож усіх видатних провідників опозиції з партії не виключили, а деякі з них беруть навіть участь у зїзді. Та це не значить, щоби ті останні могли себе протиставити теперішньому політичному курсові Сталіна та Бухаріна. Бож треба знати, що зїзд організували ті, які мають перевагу та силу в руках, а вони хіба не могли допустити до того, щоби опозиція мала якесь показне заступництво у зїзді. Опозиційне заступництво є зникаюче мале і воно не матиме ніякого впливу ні на сам зїзд ні тимбільше на його рішення відносно опозиції.

Теперішня більшість Сталіна й Бухаріна може бути більше чим певна побіди, і то тим більше, коли зважити, що до комісії, яка має прослідити всю дотеперішню діяльність опозиції та запропонувати рішення чи присуд для неї, належать такі певні сталінці як голова всесоюзного ДПУ (чеки) Менжинський і голова українського ДПУ Балицький, а далі такі певні комуністи — прихильники Сталінової політики як Скрипник, Калінін, Риков і Мануїльський. Коли Каменев хотів протестувати проти вдаряючої односторонности тієї комісії наслідком самого добору осіб, йому не дали навіть слова. Без сумніву на зїзді побідить Сталін, бо в нього чисельна перевага. Але морально, видно, він не почуває себе надто певно, коли, як кажуть пресові поголоски, плянує з добре поінформованих джерел, шукає контакту з опозицією та веде навіть посередньо переговори з Раковським в напрямі ліквідації непорозуміння. Вимагає Сталін від опозиціоністів відкликання своїх „похибок" в ім'я рятунку партії і стану посідання комунізму в СРСР.

Сам зїзд відбувається в дуже напруженому та піднесеному настрою. Найбільше враження на учасників зробила промова Сталіна, що тягнулася цілих 7 годин, а в якій він дуже трівожно представляв міжнародне положення. Проти СРСР зброїться і мобілізується, на його думку, в прискіпленому порядку весь світ. Тому партії треба бути сильною, приготованою на все і боєздатною. Самозрозуміло, що Сталінові потрібні були якнайчорніші коліри при малюванні міжнародного положення тому, щоби тим страшнішою та безвідповідальнішою в очах учасників вийшла „злочинна" робота опозиції, про яку він згадав тільки дуже коротко, немов би привідно. Маневр без сумніву добрий, бо скріпить протиопозиційні настрої на зїзді, але який він незвичайно характеристичний для методів боротьби і тактики Сталіна, що рівночасно шукає на невтральному місці контакту з тією ж опозицією.

Нема сумніву, що Сталіна далі виберуть головним секретарем ВКП, що рівнозначне зі становищем керманича політбюра партії, а це знов рівнозначне з фактичним диктатурством у цілому СРСР. Нема сумніву, що ще перед зїздом асекурував себе Сталін передовсім тим, що підготовляв на зїзд деякі ухвали, які виняті з арсеналу опозиції. До таких треба врахувати деякі обмеження та пригнічення тав. кулака, непмана, деякі полекші для робітників і накінець заповіджене в маніфесті ЦК партії: зменшення часу праці до 7 годин на добу з нагоди десятиліття комуністичної диктатури. Про всі ті намічені „реформи" чи зміни в селянській та робітничій політиці ми своєчасно писали з нагоди тав. тез до зїздів ВКП і КП(б)У. Нема сумніву, що всі вони намічені з уваги на те, щоби притупити вістря опозиційних аргументів про „кулацьку і капіталістичну" політику теперішнього керманичого партійного центру і нема сумніву, що всіх їх зїзд ухвалить. Бож загально відомо, що комуністи майстри від того, щоби використовувати деякі аргументи противника проти нього-ж самого. Роблять вони це дуже просто, а саме реалізують половинно те, чого бажає собі, або що бажав би бачити зреалізованим ворог і тим самим аргументацію ворога сильно ослаблюють. Інша річ, чи заповіджені „реформи" та обмежування кулака, наприклад, в господарських кредитах, машинопостачанні і т. п. зможуть довго реалізуватися. Напевно ні, бо теперішня побідна партійна комуністична еліта дала давно наглядні докази на те, що вона йде на безоглядний опортунізм з життям. Здоровий життєвий інстинкт наказує їй це і вона йде за інстинктом, намагаючись оправдати ті свої опортуністичні кроки теоретичними, розумовими аргументами, підтримуваними навіть при допомозі цитатів з ленівського корану.

Отже побідить Сталін. Та чи ця побіда буде довга і всесторонна — це питання іншої натури. До нього треба й інакше підходити та інакше його розглядати. Троцький ще недавно був ідолом комуністів, бувже він червоним генераліссімусом, був всесильним, може й світ його боявся, а тепер... тепер він сірий, безправний громадянин, позбавлений навіть помешкання, позбавлений засобів до життя. А Зіновєв, голова Коміптерну, страховище дипльоматів — нині так само без значіння і без впливу на хід подій, без впливу на формування „планетаризму і космізму" в ділянках комінтерну. Так воно фактично є. Та чи скоро через якунебудь ненадійну дрібницю не може це все переміпитися? Чому ні! А можливе це передовсім в столицях колишніх білих царів. Там так само наївно вірили царі у вірність мас престолові та династії, так само вже вірив Керенський відданости тих мас березневій революції і йому, як вірить нині Сталін відданости тих-же мас собі. Але перераховувалися нераз царі, перерахувався і Керенський, перерахувалися накінець і Троцький та Зіновєв, нема сумніву, що перерахується і Сталін. Не збагнені тієї маси чого вона хоче, до чого змірює. Вона себе теж не розуміє. Але вона здатна на всякі, найбільш неправдоподібні та найбільш неімовірні вчинки та несподіванки, а що потім, це її не інтересує і за це вона невідповідає. Так само мається враження, що й теперішні побідники над Троцьким і Зіновєвим не здають собі справи з того, що далі. Для них досить, що нині за ними побіда.

Німецькі школи в Чехословаччині.

На основі дат чеського міністерства освіти.

Чеський міністр освіти д-р Годжа виголосив недавно дві цікаві і для нас промови про „меншостеве" шкільництво в ЧСР: одну в бюджетовій комісії сойму, другу в бюджетовій комісії сенату. В обох своїх промовах подав він урядові дані про стан і скількість шкільництва всіх меншостей чсл. республики і про фінансовий вклад уряду на це шкільництво. Пригляньмося тому, що сказав д-р Годжа про німецьке шкільництво в Чехословаччині, яке, як це видно з предложених ним цифр, користується майже цілковитою рівноправністю в порівнянні з шкільництвом чеським.

Німців у ЧСР живе ок. 3,500.000 душ, себто майже 25 проц. цілого населення держави (по урядовим даним 23 проц.). Живуть вони в трьох четвертинах на чисто німецькій території, решта (одна четверта) розсипана як справжня меншість між чехами і словаками. Культурно й економічно чеські німці стоять дуже високо і ще нині, по девятьох роках панування над ними чеської влади, в деяких ділянках господарського життя вони сильніші і богатші від чехів. Не диво, що й на шкільному полі їх стан такий, що ми можемо читати про їх здобутки тільки з нетаєною заздрістю.

Німці в ЧСР мають усі школи в рідній мові від найнижчих до найвищих. У їх школах учать майже без виїмки тільки німецькі учителі; всіх предметів учать там тільки в німецькій мові. Чеську мову як обов'язковий предмет введено до меншостевих шкіл у ЧСР щойно перед чотирма роками, себто по пятьох роках істнування чсл. держави. Позатим не вчать нічого більше по чеськи, таксамо нікому й на думку не приходить вводити до німецьких шкіл т. зв. утраквістичне навчання. Видатки держави на німецьке шкільництво відповідають процентово числу німецького населення, себто найменше 23 проц. усіх вкладів держави на шкільництво йде на школи з німецькою мовою навчання.

Дотичні дати за цей рік (1927) такі: На чеські народні школи видала держава 642 мільони ч. корон, на німецькі нар. школи (в Чехії, Моравії і Шлеську) 295.5 мільонів ч. к. Значить на чеські школи видано 68 проц., на німецькі 31 проц. цілої суми (в тих трьох краях живе по офіціяльним даним 68.5 проц. чехів, і 30.33 проц. німців). На середні школи з німецькою мовою навчання пішло 60 мільонів ч. к. (на всіх 180.5), себто 33 проц. цілої суми. На високі німецькі школи видала держава 15.5 міл. ч. к. (на всіх 60 мільонів), себто 26 проц. цілої суми.

Таке саме відношення цифр видно і в школах іншого роду. Так прим. на всіх 34 торговельних академій німці мають 9, на 60 торговельних шкіл німці мають 16, на 30 промислових — 9, на 51 фахових — аж 25, на 47 шкіл домашнього промислу — 21, на 120 шкіл для вишколення господинь — 34 і т. д.

До всього д-р Годжа зауважив іменем уряду, що в найкоротшім часі будуть змінені всі шкільні підручники в тому напрямі, що з них будуть усунені всі ті місця й уступи, в яких меншости могліб добачувати дразнення чи образу своїх національних, класових чи віроісповідних почувань. Бо — казав д-р Годжа — шкільне виховання мусить бути обєктивне, воно не сміє підбурювати одних проти других. Взагалі двері школи повинні бути замкнені цільно для всякої політики, бо школа — це святиня національної культури.

Те, що ми осьтут навели з двох промов чсл. міністра освіти, не потребує, здається, ніяких ближчих пояснень. Переводити паралелю з нашими відносинами на шкільному полі під Польщею теж непотрібно. Разяча, страшна діспропорція між тим, що мають німці в чсл. державі, і тим, що маємо ми в Польщі, говорить такою проречистою мовою, що всякі дальші порівнювання і внески тут зайві, тимбільше, що не хочемо наражувати нашого органу на конфіскату.

Наступають чорні хмари.

Проти кого консолідується ввесь польський табор.

З великим гуком і стуком заповідали півофіційні польські чинники розвал польської шовіністичної реакції. І справді: якийсь час могло здаватися, що урядові чинники можуть рахувати на помітніші успіхи. Та чим ближче до виборів тим більше сумнівними стають урядово-„санаційні" сподівання. Проти „внутрішньої" диверсії „санаційних чинників" повів польський епископат пастирським листом з б. п. м. іншу диверсію, а саме обезвладнюючу всю польську шовіністичну реакцію на платформі націоналізму і католицтва.

Пастирський лист польського епископату долав візвати і розворушив прибиту реакцію. Все те, що ще недавно здавалося неможливим, нині є самозрозумілим. З тією хвилею виборча битва переходить знову до народової демократії, яка ще вчора була зовсім осамітнена. Не диво, що „Słowo Polskie" вдарює в радісні тони, виборчої консолідації. Пастирський лист польського епископату створив консолідаційний підклад для польської реакції, а виступ півофіційних пресових органів проти виборчого бльоку непольських народів і розкладова робота „санації" облегшили боротьбу шовіністичної реакції проти українських і інших „сепаратистів". Таким чином в найкращому положенні находиться тепер провідниця колишньої більшости — польська народова демократія.

Не диво, що до недавна незвичайно стримане в розповсюдженні виборчих планів „Słowo Polskie" в статті „За консолідацію при виборах" вдарило у відому струну боротьби перш усього з „українськими сепаратистами". Особливо журить його Сх. Галичина, де ситуація є зовсім інша, як була в р. 1922.

„Бо незалежно від того, чи на тому терені повстане „бльок меншостей" чи ні (на цьому терені меншість є жиди і поляки. — Ред.), фактом є, що на всякий випадок у березневих виборах візьмуть активну участь українські сепаратисти, які не брали участи у виборах 1922 р.".

А не найстрашніше, бо виборчий спів „підозрілих елементів" по-

трожує „національному характерові річпосполитої". Є це небезпека внутрішня і зовнішня. Бо в соймі повстала би „протидержавна група", яка утруднювала би національну консолідацію держави. А зовнішньо побіда „сепаратистів" далаб закордонним експозитурам „українського сепаратизму" атут для шкідливої роботи на міжнароднім арені, головно на терені Ліги Націй.

Тому проти цієї найстрашнішої небезпеки мусять обєднатися всі польські елементи.

„Не можемо допустити до успіху у виборах протидержавних елементів, мусимо в тому напрямі напружити всі наші сили і засоби. А що найбільше з нашого боку може тим елементам допомогти до успіху? Роздрібнення, розбиття польського табору. А що зробить неможливим той успіх? Якнайдалі йдуча консолідація національно-державних елементів з імя афірмації держави, з імя органічної єдности Сх. Малопольщі з державою, з імя безоглядної боротьби з тими, які офіціяльно проголошують війну на життя і смерть з державою, вдіючи в імя притягнення до держави широких народніх мас, етнічно також непольських і радикального відділення їх від сепаратистичних агітаторів, що причепилися до тих мас і деморалізують їх політично".

А такої консолідації вимагають всі національні і державні польські чинники, такої консолідації вимагає й пастирський лист польських епископів.

Віримо — і то без зайвих слів. На наш нарід, що має „найліберальнішою" конституцією забезпечені горожанські права, понад мальовничі декорації тієї конституції пливуть дві чорні хмари: громадянська (під проводом вшехполяків) і півурядова (під проводом панчєчої „санації"). А класичним зразком третьої є обіжник калуського старости. З тих хмар рвуться блискавки гніву й обурення, а звільна падають вже й важкі краплі докучливостей і репресій.

Акція всіх польських чинників повинна бути для нас осторогою й імперативом до обединюючої акції всіх наших національно свідомих і відповідальних чинників.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Хлібоїди і хлібодавці.

Галицькі старости опікуються УНС-ом.

Заповіджена „Дзєнніком-ом Львовскім" „диверзія" розгортається все ширше і ширше. Пресловута „санація" не лише в цілости засвоїла собі „диверзійні" методи пястівського бриліянту з виборчого 1922 р., але й значно удосконалила деякі методи „санаційної" схватки.

Особливо цікавиться „санація" двома „моральними" виродами: „угодовою сторуською партією" Льва Черкавського і розпереазною хлібоїдницькою „достойної" спілки Даниловича-Стовпюк. Обі ці „партії" з могутностями ваг хочби тому, що льояльно беруть участь „в будові польської держави". УНС — на думку „санації" находить величезний відгомін в масах, про що свідчить організування ним стокількадесяти віч і приладання для газети бодайже 3.700 передплатників. Шкода, що „санаційні літописці" не подали кількости учасників тих віч та висоти присланої передплати 3.700 передплатниками „Сел. Праці", бо це ще більше підкреслило значіння хлібоїдництва.

Силу хлібоїдів має засвідчити приготовлюваний від півроку другий конгрес хлібоїдів, скликаний на 24. грудня 1927. Не вважаючи на всесильність УНС-а й його послух в масах, польська державна адміністрація, плянуючи в останній свій метаморфозній стадії під „санаційним" прапором, смішить з допомогою хлібоїдництва. Словом: хліб на хліб! Бо коли УНС льояльно бере участь в будові польської держави, то зовсім природно, що державна адміністрація льояльно бере участь в будові УНС-а. Про що проречисто свідчить отсей обіжник калуського старости Лукашевського:

Kałusz, dnia 25. list. 1927.
Starostwo w Kałuszu.
L. 26600/Tob.-27.
Zarząd główny Stronnictwa U.N.S.
Zwołanie kongresu.
Do wszystkich Zwierzchności gminnych w powiecie

Zarząd główny stronnictwa „Ukraińskyj Narodnyj Sojuz" zwołuje na dzień 24 XII. 1927 II. kongres włościański do Lwowa, na którym to kongresie będą omawiane sprawy gospodarcze i kulturalne, oraz zostaną zatwierdzone kandydatury posłów do sejmu. Zarząd główny U.N.S. rozesłał do każdej gminy odezwy w tej sprawie. Ze względu na nadchodzące wybory sprawa kongresu jest bardzo ważna, gdyż elementy wywrotowe zaczną podjudzać włościaństwo wobec czego potrzebną rzeczą jest stworzyć jednolity front włościaństwa ugodowego i wobec Państwa lojalnego w celu skutecznego oporu przeciw żywiołom nieprzyjednanym.

Z tego powodu zawiadamiam Zwierzchność gminną, iż przeciw rozplakatowaniu tych odezw nie zachodzą stąd żadne przeszkody i owszem polecam Zwierzchności gminnej zarządzić co potrzeba w celu ich rozplakatowania i podania treści do publicznej wiadomości.

Starosta Łukaszewski.

Очевидно, калуський староста не є відпремлений в цій ділянці. Він лише один з багатьох. І досвім ясно, бо й инакше міг би відбутися конгрес „угодового власьцяньства", як-же инакше міг би бути поведений „успішний спір проти непринедайних елементів". Значить: організаційним апаратом УНС-а є старости і громадські зверхности, якими накидається такий класичний „поручений обсяг ділання".

Дивовіж в повному ході, „санація" горою!

Радянська Україна

Науково-дослідча праця на Дніпрельстані.

З радянської преси довідуємося про досить докладні відносно науково-дослідчої праці на Дніпрельстані:

Південно-українські степи заховали в собі велику силу памятов матеріяльної культури, давноминулих часів. Значна скількість цих памятов є і на території Дніпровського будівництва, зокрема в Кичкасі. Кичкас — це відома старовинна Кодацька переправа через Дніпро, — великий шлях, що ним протягом багатьох століть проходили різні народи й залишали численні памятки по собі і про себе.

Спорудження Дніпрельстану вимагає того, щоби цілком змінити рельєф доволичиної місцевости, а не причинитися до знищення памятов старовини. Тому Наркомос вислав урядову директиву, відправив у район Дніпрельстану спеціяльну експедицію для розкопок і досліджень. Особливо широку роботу експедиція розвернула в самому Кичкасі. Вже удалося добути багато матеріялу, що має значний науковий інтерес.

Памятки матеріяльної культури на території Дніпрельстану розкинені по всій місцевості скромними групами. Таких групок нараховується 16. Інтенсивний хід будівництва примусив експедицію досліджувати памятки не одної певної групи, а в різних групах, яким загрожувало знищення. Це до певної міри позбавило досліди плановости та систематичности, а іноді надавало їм спішного характеру.

В проведенні дослідних робіт значну допомогу давала адміністрація Дніпрельстану. Спочатку лише робітники не розуміючи справжньої мети розкопин і вбачаючи в них лише просте шукання грошей та скарбів, не хотіли допомагати дослідникам. Але згодом, шляхом постійних розмов, удалося зацікавити робітників і зробити з них активних допомагачів у роботі дослідників.

Сьогодні вдалося дослідити 26 памяток в різних місцях Кичкаса. Досліджені памятки матеріяльної культури поділяються на два роди: могили й памятки житлові — земляники. Загалом досліджено 20 могил з загальною кількістю поховань 30. Характер поховань різний: в одних могилах небіжчиків покладено в скорченому вигляді, а в інших пізнішого походження — випростуванними кістяками. Небіжчики перших поховань були пофарбовані в червоний колір пігментом, або частинно. Такі поховання треба зачислити до кімерійської й віднести їх до доби переходової від каміня до металю. Поховання-ж з випростуванними кістяками треба віднести до пізнішої скіто-сарматської доби.

В могилах знайдено досить багатий і різноманітний інвентар, — всяку бронзову та залізну зброю, побутові речі, убрання, посуд, а також і решткі ритуалу поховань — кістки коней, баранів, тощо. Два поховання, що найкраще збереглися, з землею перевезено до Дніпропетровського краєвого музею, куди також передано й всі взагалі цінні розкопні речі.

Цікавими памятками є й земляники, що їх відкрито випадково під час грабарських робіт. Загальна кількість земляників 57 і всі вони містяться в одному районі на схилі до Дніпра.

Досліджені земляники уявляють собою 4-х кутну яму, що її викопано в ґрунті. Дах лежав на 4-х стовпах, що стояли по кутах земляники, а по середині підтримувався стовпом питим. В одному з кутів, переважно східньому, містилася пробиття з вальованої глини піч, решткі якої збереглися досить добре. В земляниках знайдено жорна, ножі, буси, раковині й решткі всякої їди.

Досі досліджено 6 земляник. Дослідження решти відложено до весни.

Орґанізаційний рух.

Повітовий зїзд УНДО в Сколім.

В дні 8-го грудня відбувся в домі о. дек. Мосори в Сколім організаційний зїзд Сколімщини. У зїзді взяли участь майже всі священики повіту, учителі, міщани і кращі громадяни сіл. На зїзд прибули як делегати Центрального Комітету зі Львова п. Ерстенюк Дмитро і п. Корчинський Іван. Председником зїзду обрано о. дек. Мосору, секретарем п. Дробенка Ернеста. Метою зїзду було: заснувати Повіт. Народній Комітет Українського Нац.-Дем. Обединання, застановитися над шляхом, якою має піти організаційна робота в повіті, підготовити виборчу акцію в повіті, розділити працю та поділити повіт на райони. По організаційнім рефераті п. Ерстенюка Дмитра вивязалася дискусія, в якій забирали голос о. дек. Мосора, о. кат. Притуляк, о. Вол. Демчук, о. дек. Кач-

В. БАРВІНСЬКИЙ.

Академик Д. І. Багалій.

(З нагоди 50-тиріччя наукової діяльности.)

З нагоди ювилею акад. Багалія передруковуємо із „Культури і Побуту" (ч. 43) статтю молодого маляпівряпського історика.

В цьому місяці Українська Академія Наук святкує пятидесятиріччий ювилей наукової діяльности свого видатного члена акад. Дмитра Івановича Багалія. Ювилей Д. І. це є, без сумніву, знаменна дата в історії української науки та культури, і в цьому святі візьмуть, безперечно, участь не тільки наукові кола, але й організоване радянське суспільство. Завдання оцих коротких рядків це є в головних рисах схарактеризувати наукові заслуги ювилята для української історії, що дали йому право на почесне місце в історіографії.

Багалій народився в 1857 р. в Києві з української міщанської сім'ї. Середню освіту здобув у київській гімназії та на історико-фільольогічному факультеті Київського Університету.

Ще на університетській лаві Багалій почав виявляти нахил до студіювання історії України і працював під керовництвом відомого історика проф. В. Б. Антоновича, як в Університеті, так і по закінченні його, готуючись до складання магістрантського іспиту. Протягом 2 і пів років він склав іспита та, оборонивши дисертацію „История Северской земли до пол. XIV стол." (Киев. 1882), здобув ступінь магістра руської історії. Багалій належав до тзв. Київської школи, тоб-то того напрямку в історичній науці, на чолі якого стояв Антонович, що вивчала історію давньої Руси-України за обласним методом, розробляючи історію окремих князівств-земель. Ось до серії таких праць належить і розвідка Багалія про Сіверську землю, що являє собою перероблену студентську працю, за яку Багалій дістав золоту медаль.

Року 1883 обраний Харківським Університетом на доцента Багалій переїхав до Харкова і з цього часу аж до наших днів працює на Слобожанщині, що для нього стала за другу батьківщину, як професор вищої школи та науковий і громадський діяч.

За цей час наукова творчість Багалія дала багаті наслідки: зпід його пера вийшло 277 праць, (таке число зазначає складений їм неповний список). Звичайно, тут є невеличкі праці в декілька сторінок і великі розвідки більш як на 20 аркушів.

Історичні праці Багалія торкаються всіх галузів українського історичного процесу — історії Слобідської України, лівобережної, південної („Новоросійського краю") громадської думки та рухів XIX ст.; окрему групу становлять праці з історіографії та синтетичні твори — загальні курси.

Праці Багалія відзначаються певними рисами, які він здобув у школі свого учителя Антоновича і що далі все більше поглиблював, — а саме використанням у повній мірі як джерел, так і літератури, критичним підходом і обережністю у висновках, якщо вони не спираються на достатні дані. Виклад його простий та ясний, з літературного боку дуже добрий.

Ми не помилимося, коли скажемо, що в усіх галузях української історії, де працював Багалій, він найбільше зробив для дослідження минувшини Слобожанщини, того „дикого поля", куди він прийшов для культурної праці зза Дніпра так само, як колись 2 сторіччя з лишком тому прийшли з того-ж Правобережжя в тяжку годину для українського життя „Черкаси", що принесли з собою свою культуру та почали заселяти степи. Сміливо можна сказати, що праці Багалія для вивчення минулого Слобожанщини зробили справжню епоху. Він поклав початок науковому розробленню цієї історії, показавши шлях наступним дослідникам. Він був і є найкращий знавець історії Слобожанщини. Працюючи в тій галузі виконував заповіт свого вчителя — розробляти історію України по областях.

Праці Багалія — засновані на широкому вивченні архівних матеріялів, що до нього зовсім не використовувалися дослідниками, або лише в дуже незначній мірі. Він працював над матеріялами Білгородського стола „Разрядного Приказа" Москов. Архіву Мин. Юстиції, що його Костомаров порівнював з „чащами" з огляду на трудність роботи, в архіві Харківського Університету и Мін. Нар. Освіти в Петербурзі

Дві основні теми притягували до себе увагу Багалія з історії Слобожанщини, це — кольонізація і освіта, що їх розробленню і присвячені його досліди. У великій праці „Очерки из истории колонизации и быта степной окраины Московского государства" т. 1. М. 1887, він докладно змусував хід заселення Слобожанщини та ролю в ньому великоросійської та української народности. З цього часу питання про кольонізацію і взагалі історико-географічного характеру стають найулюбленішим для Багалія. Його дальші праці в історії Слобожанщини — переважно історико-економічного характеру — зібрані в II. томі „Очерков по русской истории" (Харків, 1913). Цілу низку статтей присвятив він культурним діячам Слобожанщини та різним питанням з історії освіти. Особливу увагу йому притягували постать В. Н. Каразина та історія огнища Слобожанської культури — Харківського Університету. Всі оці праці зібрані в окремому томі під назвою „Просвіта" (Харків, 1912). Багалія цікавила громадська ініціятива слобожанського суспільства на культурному полі завдяки якій Слобожанщина так швидко з дикого поля обернулася в культурну країну. В двохтомному „Опыте истории Харьковского Университета" том I—II (Харків, 1893—1904), Багалій простежив історію цієї інституції з часу її заснування до 1835 р. Зацікавившись своєрідною постаттю „мандрованого філософа" Г. С. Сковороди, видав збірку важливіших його творів і на підставі пильного вивчення всі-

парський, о. Зубрицький і багато інших. Делегати Центр. Комітету давали вичерпуючі відповіді і вияснення на запити присутніх. Опісля вибрано Повіт. Нар. Комітет з о. дек. Мосорою як головою. Порішено на час виборів отворити виборчу канцелярію і в найближчому часі скликати виборчі віча в Сколім і Сможу. Пізними вечером закінчено збір. Є надія, що вибраний комітет поведе працю в повіті належним шляхом. *Свій.*

ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ КОНФЛІКТ ЗЛІКВІДОВАНИЙ.

Женева, 11. грудня 1927.

Дня 10. грудня зібралася Рада Ліги Націй у комплєті, щоби остаточно полагодити литовсько-польський конфлікт. Польщу заступав мін. Залеський. Запрошено теж і Вальдемараса. Марш. Пілсудський сидів у фотелі в першім ряді призначеним для дипльоматів. Головний представник Ради Л. Н. Бльонданд відчитав рапорт із перебігу переговорів та предложив приняти резолюцію, яку має ухвалити Рада Ліги Націй у справі польсько-литовського порозуміння. Резолюція приймає до відома заяву лит. представника, що Литва не вважає себе у воєнім стані з Польщею та заяву представника Польщі, що Польща уважає і пошанує повну політ. незалежність і територіяльну цілість лит. республіки. Резолюція поручає обом краям навязати безпосередні переговори задля устійнення сусідських взаємин. Старгу лит. уряду в справі поступування у відношенні до осіб лит. походження розглядає комітет, що складатиметься з представника Ради і двох членів ним визначених. Комітет здасть Раді справоздання зі своєї праці. В разі прикордонних інцидентів або в разі небезпеки таких інцидентів ген. секр. Ліги зготовить на домагання одної сторони порозуміння предсідника Ради Л. Н. і справоздавця тої справи; потім поробить заходи для успокоєння.

Після відчитаної резолюції мін. Залеський сказав, що приймає резолюцію. Те саме заявив Вальдемарас і висловив надію, що дальше здійснювання порозуміння між Польщею і Литвою буде не гірше, як цей перший крок.

На цім замкнено засідання Ради.

Женева, 11. грудня 1927.

Кажуть, будьто би на поміркованім засіданні Ради Ліги Націй марш. Пілсудський запитав Вальдемараса: „Скажіть мені, чи хочете війни чи миру. Більше нічого від вас не хочу знати". Вальдемарас відповів: „Хочу миру. Мир є". „Коштує" — відповів Пілсудський — то більше нічого не маю сказати. Моя рола скінчена. Дякую панам. Є мир, скажу в Польщі і повітаю в дзвони на „Те Деум", що є мир із Литвою. Нині вечером вертаю до Варш".

ПОВОРОТ ПІЛСУДСЬКОГО.

Женева, 11. грудня 1927.

Вчора в 20. год. марш. Пілсудський із почт. Беком відїхав із Женеви.

ЛУЦЬКИЙ ПРОЦЕС.

Луцьк, 11. грудня 1927.

Одинадцятого дня розправи промовляли обор. д-р Глушкевич і Ляндав, які доказували, що процес є лише провокації з боку обвинуваченого Литвинця, який утік. Прокуратор Ходецький збивав доводи оборони. Вчора, в суботу, трибунал видав присуд. Засуджених позбавлено гор. прав: 10 обвинуваченим засуджено на 8 літ тюрми, 9 на 6 літ тюрми, 2 на 5 літ, 12 обвинуваченим на 4 роки, 4 обвинуваченим на 3 роки, 7 обвинуваченим на 2 роки, 1 обвинуваченого на 6 місяців тюрми (тому останньому завішено кару на 5 літ). Крім того 1 обв. засуджено на 4 роки, одного на 3 роки, 3 обвинуваченим на 2 роки і 2 обв. на 1 рік дому поправи. Всім обвинуваченим (за виїмком Томчишинського) зарахована превенційний арешт. В справі Марчука, засудженого на 8 літ тюрми, відноситься до президента держави, щоби йому замінено кару в огляду на лихий стан здоровля.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Дописи.

ЧОРТКІВ. *Удатна вистава. Збірка на будову дому „Рідної Школи".* Чортківський аматорський гурток, заложений з інтелігентних, талановитих, рутинованих і добре вишколених аматорів, уладив у неділю 4. ц. м. виставу „Заколоту" Коцебуе. Вистава пройшла просто знаменито і то під кожним оглядом. Виконавці всіх ролі цієї нелегкої для аматорів штуки, як жінки так і мужчини, виявилися з свого завдання якнайкраще — на велике вдоволення публики. Всім виконавцям, а зокрема режісерові п. Миханцеві, належиться щире признання за що вельми вдатну виставу. Управа гуртка повинна подумати над тим, чи не поїхати би з цією виставою до менших міст, зокрема до Копичинець і Борщева. Ми переконані, що такі поїздки оплатилися би і принесли би користь обом сторонам, не тільки матеріяльну, але й моральну. — Енергійний комітет будови дому „Рідної Школи" під проводом д-ра Ів. Гринчишина і дир. гімн. В. Петрикевича веде дальше щедро збіжкову акцію в місті й повіті на згаданий ціль. До дня 31. жовтня п. р. зібрано на будову 1.782·92 долярів, у листопаді п. р. 61·99 долярів, разом отже 1,847·91 долярів. З тої суми видано (на пресовану площу, кіно, друки і т. п.) 1.320·45 дол. Таким чином дня 1. грудня п. р. було в касі комітету 327·46 долярів готівки. Ще багато наших громадян у Чортківщині й сумежних повітах не причинилося нічим до будови дому „Р. Ш.", такого потрібного в цім осередку Поділля. Пора, щоб усі свідомі наші люди відгукнулися на заклики комітету будови відповідною лептою, а менше свідомих переконали про потребу негайної підтримки отського гідного діла, що після свого завершення буде говорити прочисто і своїм і сусідам і чужинцям про нашу національну свідомість, патріотизм і повне зрозуміння ваги власної хати для національного виховання української молоді.

НОВИНКИ.

— **Стінний календар.** З сьогоднішнім числом „Діла" розсилаємо нашим Вп. Прихильникам наш ілюстрований стінний календар „Рідної Школи" на 1928 рік. Цім не завчасно, бо вірмо, що П. Т. Громадянство поспішить „Рідній Школі" на допомогу, пересилаючи долученим чеком добровільний датек, як частинне покриття видатку на календар. У кого прибиралося би більше календарів з іншими часописами, прохаємо передати їх своїм знакомим зараз з долученим чеком. Ні один чек не повинен остати незужитковпаний. — Головна Управа „Рідної Школи".

— **Українські діти виходять поволі на волю.** Пишуть нам: На днях випущено зі станиславівської вязниці всіх увязнених учеників, підозрілих буцімто в „саботажах". Між ними є: Роман Скочдополь, Юлінн Боднарук, Мачкур і ін., а також (о дивo!) 16-літня учениця Стефанія Матковська. Продержано їх у слідчій тюрмі одинцем в темних і неопалюваних келіях цілих 10 (десять) тижнів! Питаємо: за що наші діти просиділи стільки в тюрмі і зазнали стільки мук, коли ані одного між ними не було винного? Хто їм поверне здоровля і на кого вишлють ті невинні дітоньки сльози, а також сльози їх батьків і їх рідних? — **Мати.**

— **Крадіж грошового мішка.** На львівськім головнім двірці, під час переношування грошових посилок з берлінського амбулянсу до амбулянсу поїзду, що мав відїхати до Кракова, украдено один грошовий мішочок, вартости 4.500 зол. Крім того були там два грошові листи вартости 200 зол. і 80 поручених листів. У звязи з крадіжю арештовано почтовців із почти Львів II. Павла Янубишина з Оброшина і Павла Конєвенка з Зимної Відзи.

— **17-літній вбийник.** У суботу напав присуд у розправі проти 17-літнього Мих. Патинака за вбивство свого вуйка Кушніра з Дзібулок (п. Жовква). Патинака засуджено на 5 літ тяжкої вязниці.

— **Стягнення золотових банкнотів.** З днем 1. березня 1928. стягнені будуть із обігу 2-золотові банкноти з датою 1-го травня 1925. Після того решниця тратить вони силу правного платничого засобу.

— **Розполітикування почти.** Лист, адресований до українського пароха в Чашині, почта Загіра, з **виразною допискою у польській мові:** *Ставати р. Загребе* завернула почта з написом: *Умер*, чотири разів зі злости підчеркненим. Крім того на другому боці уриводець дозволяє собі на таку науку: *„Korespondencje prowadzić po polsku. — W interesie obalicz jezyk ruski nie jest znany".* — Скажемо тільки, що лист писаний чисто по українськи до якоїнебудь місцевости Німеччини, завсіди доходить (ознака культури краю!). А тут якийнебудь урядовець на почті у Загірю чмхає собі на всі заперті.

— **Львівські авантури.** Львівський лупежь Ізак Буркер у звязі із своєю донькою рішили обмежити свободу пані Буркер і після недоцільної сварки зачинив її в окремій кімнаті як у вязниці, правда всього на пів дня. Пані Буркер поскаржила проти мужа та доньки скаргу в суд і аж на судовій салі погодилась із ними. — Львівський шофер Гольцнер має потрійний патент: шофера, кандидата на Куцапарків і авантурника. Ні сіло ні пало побив він в одним шинку трьох французів, розбивши одному голову тим, що мав під рукою: пляшкою. Вийшовши на волю за заставою побив кріваво свою любку. Коли стануть перед судом, його оборонець пригадав судові, що він є невідповідальний за свої вчинки, як це вже раз стверднли лікарі. Хто не вірить, нехай стрібук їхати з ним автом або вишпп. — Торговець риб Ясмовіц ставав перед судом за злочин прилюдного пасильства, тому, що сокирою погрожував не за кари своїх робітників. Суд вибачив його ось чому: оглядав дому, де живе Ясмовіц, хотів його позбутись і тавав робітникам розбирати підлогу його кімнати себто стелю вимити під ним, на партері. Ясмовіц побачивши, що ось-ось провалиться із своєю китою жінд, не мав іншої ради, як прогнати робітників цілою грізної сокирн.

— **Сільські трагедії.** Перед судом присяжних у Львові стає 16-літній парубок із Збеїзок, жовківського пов., Михайло Патинюк, який після частих суперечок вбив його і труна заховав спершу у стозі із своїм дядьком Кушніром потайки долі, потім у гнойові. Парубок признався до вини, розповідаючи свій вчинок тим що дядько бив його по лиці і він не в силі був одного дня зародзіти собою; взяв його по голові кастуром, а побачивши, що вбив його, мусів затерти сліди свого злочину.

— **Рекорди.** Із Москви повідомляють, що до цього часу виключили із комуністичної партії 23.658 опозиціоністів. — У Мадриді свічнула самоубивством 70-літня Марія Фюзер таким робом: облила свою одіж нафтою, лягла на ліжко, підпалила одіж і згоріла, зак згорить живцем. — Англійська преса передає, що в цілі Африці починає будуватись місцеве населення в звязку із законопроектом який дасть право рядити тепер у цілі. Родезії. Цей законопроект має вернутись до режиму рабства для 60.000 негрів. Негри повинні знову працювати примусово в копальнях і для них заведуть тілесні кари. Англійська преса пише про такий проект з обуренням. — У Льондоні памятають стільки голубів, що міська рада прийняла офіціяльне рішення 2000 із них убити.

— **Літературний кутюк.** У Берліні померла відома письменниця Франціска Мапн. Перша книжка, якою вона здобула собі ім'я була „Комедії без пемлі". Крім цього видала вона цілу низку оповідань і сатиричних нарисів, написаних в вадзвичайною пікантністю та культурою. — Зигмунт Фрайд видав невеличку книжку „Май бутнє однієї ілюзії". Вона присвячена проблемі релігії та її ролі в культурі людства. — Берлінський тижневик „Літераріше Вельт" розіслав анкету про те, чи письменник має право оживляти живі особи під їх власними іменами. Томас Манн, Емель Людвіг, Стефан Цвайг і Макс Брод, відповіли, що так. Але із застереженням, що ні портрети мусять мати прикмети насправді художні. — Герман Судерман видає у 70-літя своїх уродин нову повість. „Жінка Стефана Тротцельта". Є це одна із книжок його автобіографічних повістей. Перша „Божевільний професор" присвячена студентські роки письменника, а повім змальоване його життя родинне. Героїнею є жінка письменника. — У Марбургу поліція сконфіскувала словенський переклад книжки Гавптмана „Пів Авсенциґель", як антирелігійну книжку. Німеччина не любачила поняття в творі нічого безбожного; кажуть, що деякі прокльони Тіля вийшли у словенській мові багато грубше як в оригіналі.

— **Театр на чужині.** У Манчестрі заборонили виду Габріеля д Анунціо „Мертве місто", заповіджену трупою франц. актрис і цнзура признала сюжет пєси меморіальним. Зате Анунціо поставить себе пистолю другої пєси в Парижі в державнім театрі „Франц. Комедія", що має йти „Смоленськ під містом". Він приїде на виставу сам і то... на гідріпляні, їдучи в центр міста. — Із 700 пєс предложених віденському „Бурґтеатрові" за останній рік вибрали тільки дві. „Бурґтеатр" чістий кадаш щодня рушиться двох пєс. У Берліні ведуться завзяті дискусії про пєсу „Рав путім", що йде в театрі Пікатора. Адвокат цього театру доказує, що Вільгельм II. як дівся особе вже виступав у пєсі Людвіга „Дикгія", де змальована боротьба Вільгельма з Бісмарком. Тому кайзер протестував, але програв процес у всіх інстанціях.

— **Розсіяний посол.** Паризький посол Шавань тайно відїхав в міс. вязниці з заданком 10.000 фр. відшкодування за те, що перейхав по необережности на смерть одного селянина. Тепер він знову стане перед судом. Його боронить його наречена за відшкодування 10.000 фр. Не стільки вона оцінює школу, яку завдяки наслідком справного поїзду Шавань подружа з нею. Він панна женщина для своєї майбутньої жінки, купив пакіт шлюбні обручки, призначив день шлюбу, а що найцікавіше: пізнав за ту підготовку до подружа здолатити своїй нареченій. Коли прийшов день шлюбу, Шавань розумівся і заявив, що поліз лишитись неженатим. Його наречена — голова одного дівочого клюбу. Може йому залежало тільки на тому, щоби доказати, що вона хоче вийти за нього.

— **Шахіст і чрезвичайка.** 5 тижнів тому виїхав з Ревалю голова місцевого шахового клюбу д-р Йосиф Клас у Ленінґ-

---

ей літератури про „старчика" і його власних писань склав велику монографію, що вийшла в світ р. 1926.

Разом зі своїм учнем Д. П. Міллером, Багалій склав на доручення Харк. міської думи з нагоди 250-річного ювилею м. Харкова „Историю г. Харькова за 250 лет его существования", том I—II (Харків, 1905-1912). Це — велика праця, що охоплює всі сторони життя Харкова і, як цілком правильно зазначила критика, такої повної історії не мало ні одно місто в межах кол. Росії.

Р. 1918 Багалій на пропозицію видавництва „Союз" склав „Історію Слобідської України", що є першим систематичним науковим начерком історії країни, що його міг написати лише такий авторитетний знавець, як він.

Багалій працював і в галузі історії Лівобічної України, цікавлючись внутрішньою історією на підставі першоджерел. В низці статтей він дав схему розвитку тзв. „майдеборського права" на Гетьманщині. В докладній рецензії на працю О. М. Лазаревського „Описание старой Малороссии, т. I Полк. Стародубовский" під назвою „Новый историк Малороссии (С. П. Б. 1891) Багалій багато в чім поповнив зібрані Лазаревським дані, виявивши свої великі знання й історії Гетьманщини.

Слід згадати ще його синтетичні праці: „Русскую историю", тов І. М. 1914 і „Историю России", складену колєктивно за ретроспективним методом (том VIII., ч. 2 серії „Народная Энциклопедия" М. 1912).

Після революції Багалій продовжував свою працю на тому-ж науковому та культурному фронті.

Зпід його пера виходить „Нарис української історіографії" („Джерелознавство"), вип. 1—2, вид. ВУАН (1923—1925). Він цікавиться історією громадської думки та рухів на Україні. У наслідок занять у цій галузі виходять праці „Т. Г. Шевченко і Кирило-Методіївці" (1925) і низка статтей про декабристський рух.

Брак у історичній літературі — хоч би короткого начерку історії України XIX ст. примусив Багалія написати такий стислий начерк, яко спеціяльний розділ до редагованої ім „Історії українського народу" О. Я. Ефименка (Харків, 1922), що добре вводить у вивчення XIX ст.

Слід відмітити, що в останніх своїх працях, починаючи вже з розвідки про Сковороду, Багалій стоїть на грунті матеріялістичного розуміння історії. Але він визнає, що належить ще проробити велику роботу на підставі першоджерел, щоб підвести міцні підвалини для розвязнення історичного процесу з марксівського погляду.

Вже кілька років Багалій пильно працює над складанням науково-популярного курсу історії України з марксівського погляду. І-ший том цієї праці, що має підвести підсумки довголітньому вивченню Багалієм українського історичного процесу, вже здано до друку.

Нині Багалій працює, як академик ВУАН, головa Шевченківського Інституту та науково-дослідчої катедри історії української культури.

грав на шахові змагання. І мов у воду канув. Не доїхав до Ленінграду: його останній лист був виелданий із прикордонної станції. Після енергійних розшуків зроблених його кревними та приятелями, виявилось аж тепер, що д-р Кляс сидить у вязниці як шпіон. Привід до арештування дав його записник, де рівнось від таємних знаків. Усе не були записки Кляса про шахові партії ні їх комбінації.

— **Пять днів добровільної смерти.** Мешканці Штуттгарта бачили на власні очі, що людина може бути похована живцем пять днів і встати зпід землі здорова. Таку штуку показував уроженець Рейнщини, що довгі роки студіював таємниці факірів в Індії і назвав себе То Ка. Похорони То Ка в чорній домовині влаштовано при співучасти поліції, лікарів, репортерів і тисячі глядачів. Зайн То Ка дав себе закопати в землю, він зів солідну вечеру, а його імпресаріїв мав виїхав про силу волі, завдяки якій його фізіо видержить свій експеримент. То Ка у білім турбані вбив собі довгі шпильки в лице, шию то вуха і вайпілов у домовину, яку прибили цвяхами, запасли шнурами і закрили дошками. Так він лежатиме 5 днів під найбільшою контролею публики, що вевинно може стежити за його „смертю".

— **Брат Клемансо Альбер**, що помер зимою днями в Парижі, був відомим адвокатом. Почав він свою карієру як журналіст, але покинув її після першої своєї славної оборони. Боронив він Золя, обвинуваченого за славну статтю „Я обвинувачую", в справі Дрейфуса. Альбер Клемансо програв справу із славою: Золя засудили на рік вязниці і 3000 фр. кари. Він не брав участи в політиці, але в один момент відограв у ній чималу ролю. Було це підчас війни. Коли президент республики Пошкаре побачив, що ситуація стає критичною, він покликав до себе Альбера Клемансо і сказав йому: „Я відлана ворогую із вашим братом, але це нічого не значить. Запросіть його в Елізейську палату, бо тут діло в спасенні Франції". Жорж Клемансо згодився і цього-ж вечора мав дуеліч із Пошкаре, яка скінчилась тим, що Клемансо в радістю обняв свого брата,-дізнавши за посередництво.

— **Соломоновий суд.** В американськім місті Віомінг ставав перед судом місцевий фармер 70-літній старець Чейва, який ранив ножем одного із своїх сусідів. Обвинуваченій привів у суд як свідків усіх своїх дітей. Він був тричі женатий і мав 42 синів і доньок. Вони привезли до суду на двох вантажних возах. Побачивши таких численних нападників обвинуваченого, судця заявив, що чоловік, який виховав стільки дітей заслуговує на повну любу і звільнив його негайно.

— **Світова всячина.** У східній частині Сполуч. Держав настали сильні морози з сестрими вітрами; є це наслідок гострої бурі, що пройшла над Атлантійським Океаном. — Головний командант уряду з Нанківі ген. Чанг-Кай-Шек оженився із братовою славного китайського революційного провідника Сун-Ят-Сена; пані Сана скінчила університет в Америці і належить до англіканської церкви. — Від нового шкільного року в праським університеті буде утворена катедра журналістики. — Академія Мистецтв у Ленінграді розписала конкурс на проект памятника для Менделєєва. — Папа передав архиеп. Орану 50.000 лір для жертв альжирської повені. — Підчас землетрусу на острові Целебес згинуло 14 осіб. — Шеа під водою пароплав „Парагвай" в 40 морських милях від Бальтіморе; він кликав на поміч при помочі радіо, але за пізно. — На західнім побережі Нової Фундляндії найшли недавно трупа славного франц. летуна Лесепса, що згинув без вісти 23-го вересня підчас пробного лету до Каебеку. — У Німеччині приготовляють здійснення проекту, щоби щороку будувати 1500 сталевих домів.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією п. **Стадника** (вул. Шашкевича).
Перерва.
Міський великий театр:
12-го „Незломний князь" Кальдерона-Словацького.
Початок 7·30 вечером.
Міський „Театр Новин":
12-го „Доріна".
Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Палляс": „За кулісами російськ. Варіете".
„Лев": „Чапт", могутня драма сімської джунглі на підставі „Книги Джунглі" Кіплінга.
„Аполло": „Коли мущина кохає".
„Фатаморгана": „Князь кохання" з Джон Джільбером.

З життя наших установ.

Загальні Збори Буресового Товариства ім. митр. Шептицького у Львові.

Дня 10. листопада н. р. відбулися Загальні Збори цього Товариства, що його засновано 1911 р. як друге Буресове Товариство, щоб улекшити освіту і проживок у Львові українській шкільній молоді, вести її в релігійно-моральному і широ-народньому дусі та витворити своєму народові національно свідомі й ідейні одиниці. Свою діяльність Товариство розпочало від збирання фондів на купно реальности для бурси і завдяки заінтересуванню й жертвольбивости широких кругів українського громадянства зібрано по конець 1913 р. квоту, яка уможливила закупно реальности при вул. Театинській ч. 10, яку малося приладити на бурсу. Та перервання шкільної науки в часі світової війни, а відтак закон про охорону льокаторів, що обовязує й досі, уневожливили адаптацію дому й отворення бурси; зате сплачено за той час із побраних чиншів усі гіпотечні довги, які позичилися по попередніх власниках і виповнили тричі більше, ніж заплачена при купні готівка. Аж в 1926 р. дім цілковито відложено і від того часу приступлено повільно до уділювання постійних місячних підмог спосібним вильним і бідним ученикам гімназій, учительського семинаря і торговельної та промислової школи. На це видало Товариство в р. шк. 1926-27 1.800 зол. з чиншових приходів. Також і в біж. шк. році користає 11 учеників, у тім і один студент університету, з місячних допомог Т-ва.

Звіт з діяльности, поданий головою дир. Я. Яцкевичем і касовий звіт, представлений скарбником рад. І. Громницьким, Збори приняли до відома й уділили вилілові на внесок контрольної комісії абсолюторію. До нового виділу увійшли: о. сов. І. Рудович - голова, проф. М. Полєк - заст. голови, рад. І. Громницький — скарбник, о. д-р І. Бучко - секретар, виділові: пп. д-р М. Сабат, дир. гімн. рад. Я. Яцкевич, д-р Вол. Кульчицький, проф. М. Баланим і кафл. майстер Мих. Галібей. Заступники: о. д-р Василь Лаба, проф. Л. Турчин і проф. Микола Мельник. До контр. комісії увійшли пп.: проф. Амвр. Березовський, проф. І. Сінницький і п. Мих. Стефанівський.

При внесках п. Яцкевич підніс гадку будови нового будинку бурси, користаючи з можливости одержання довготермінової позички в Госп. Краєв. Банку. В дискусії над цим проектом забирали за і проти голос численні присутні. Вкінці на внесок о. дир. Ю. Дверович вирішено відлати цю справу під розвагу новому виділові.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
1058 **Пересвітлення Рентгеном** 5—24

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
у 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мушинський** в Поремишлі, Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 24—?

Оказійна продажа святочних товарів бавлятних і вовняних.

туз. серветок по цині	зол.	0·33
„ хустинок до носа	„	0·40
3000 м. фляненї гладкої від	„	1·60
1500 „ обрусів по	„	5·00
2000 „ ручників від		1·20
3000 „ фляненї в десень від 1·70 до		2·70
1000 „ вовняних пледів від	„	6·50
1000 „ хусток і хустинок на голову від		1·50
2000 „ фіранок від	„	1·20
2000 „ Оксфортів на фартушки від		1·60
2000 „ стирок по	„	1·80

Вовняна ваталіна на складі.
„Галицький магазин новостей"
Львів, Галицька 15. Замовлення на провінцію полагоджуємо відворотно. 1-3

Приспішайте передплату!

Управа Української Повітової Каси (давнійше „Руска Каса") в Рогатині взиває всіх членів, котрі вступили в члени Каси перед 1. січня 1924 р., щоби згідно з рішенням Загальних Зборів членів Каси з дня 8. вересня 1925 доповнили свої вдевалюковані уділи до суми 10 (десять) золотих, в противному случаї їх вичеркнеться з кінцем 1927 р. з реєстру членів. 1-2

Годинники тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лит з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрейх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 43—?

Ширіть наш часопис!

Подяка.

По вричині смерти Мужа, Батька і Діда Д-РА ТЕОФІЛЯ КОРМОША, адвоката в Перемишлі одержали ми стільки доказів співчуття, що не в силі всім подякувати і тому цею дорогою хочемо бодай в части доложити подяку усім, які в нашім горю не полишили нас самих.

Дякуємо їх Преосвященству Ен. Кокитовському за відправлення перед похороном панахиди при участи Всеос. і Високопр. оо. Крилошан і хору богословів.

Дякуємо Вир. о. Пралатові Мринові за відправлення парастасу і за вигрушанчу надгробну промову, а о. проф. Мягкому за уділення передсмертних Тайн.

Всесвітлійшим і Високопреподобним оо. Крилошанам, а то: о. Мітр. Левицькому, д-р Пиниязі, др. Решетилові, Дмитрасевичеві, — Високопреподобним і Всесвітлійшим оо. Неторовичеві, Борисевичеві, Комариницькому, Маринович, Маленькому, Михайлові, Залеському, Миколайчукові, Лучечкові, Прокураторові, Сушкові, Пшепрашському, Мягкому, Войтовичеві, Демянчикові, Дикову, Лопачанові, Шуротові, і оо. ЧСВ. Мартинякові і Луцикові за відправлення панахиди і участь в похороні.

Дякуємо рівнож Делегатам Львівських Центральних Установ, а з окрема Вп. др. Костеві Левицькому за надгробне прадання Покійника.

Сердечно дякуємо Вп. др. О. Приймі, лікареві в Перемишлі, котрий зовсім безкорисно днями і ночами без відпочинку ратував Покійного.

Дякуємо рівнож Вп. др. Паньчишинові, що не відмовив труду і зробив все, що було в людській силі.

З окрема дякуємо ВПаньству Загайкевичам за їх сердечну опіку так в часі недуги, як і в сумних днях похорону, як рівнож і ВПанству Ваківничам.

Дякуємо Вп. малр. Дмоховському, проф. др. Маліновій, гром. Беркові і ученици Павлюк за прадальне слово.

Дякуємо рівнож всім Товариствам, Кооперативам за тисячну участь їх Членів в похоронах, а з окрема дякуємо Громадянам з Волестрашич за так гарне причинення до звеличання похорону.

Дякуємо Учительським Зборам і молодіжи всіх українських шкіл і завідень в Перемишлі та селянству, що так численно відпровадило Свого Провідника і Учителя на місце вічного спочинку. З окрема дякуємо хорам „Волна", учительської семинарії, української жіночій і нужовській гімназії.

Вкінці дякуємо всім тим Високодостойним Товаристам, що будучи устно, будучи письменно вивинили нам своє співчуття.

Це постановання Покійника злагодить нам бодай в части наш важкий біль.

ЖЕНА З ДОНЬКОЮ І ВНУКАМИ.

1069 1-1

ТІЛЬКИ ВІВСЯНА КАШКА
Quaker Oats
ІДЕАЛЬНО ОЧИЩЕНА
Є ВІЛЬНА ВІД ДЕРЕВНОЇ ЛУСКИ. ЩО ДРАЗНИТЬ КИШКИ. ВОНА М СТИТЬ У СОБІ ВЕЛИКУ СКІЛЬКІСТЬ ВІДЖИВЧИХ ВІТАМІН.

Артист - маляр ВАСИЛЬ ЦИМБРИЛА бувший старш. української армії уважаний за пропавшого на українсько-большевицькій війні, повернув з Парижа і приймає всякі замовлення на портрети або картини які виконує на полотні олійними фарбами. Львів, Ринок ч. 39, II. пов. дім „Труду".

Оповістка.

Греко-кат. Митрополича Капітула у Львові задумує віддати в аренду свою маєтність (земельну посілість) Цівтову в повіті Бучацькім положену в обемі около 660 (шістьсотшістдесять) морґів землі (в тім около 640 морґів ріллі і около 20 морґів сіножатей) на протяг шістьох літ почавши від дня 1. квітня 1929 р. (двайцятьдевятого року) до дня 31. марта 1935 р. — Чинш аренди буде вимагатий у твердім збіжжу і буде означений у відношенню до одного морґа врегульованої землі. — Ц. К. Рефлектанти зволять внести свої оферти на письмі до канцелярії адвоката д-ра В. Охримовича у Львові рекомендованим листом надіном найпізніше до дня 28. лютого 1928 р. (двацятьосьмого року). — Ближші інформації можна заасигнути особисто або листовно у Вир. Отця Канонїка В. Томовича, прокуратора гр.-кат. Митроп. Капітули у Львові, площа св. Юра ч. 5. 1077 1—3

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі служебами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50
Можна набути в Адміністрації „Діла" ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. пов.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10

Ч. 280 (11.241). Львів, середа 14. грудня 1927. Receptowa opłata zaryczałtowana. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Женевський епізод.

Львів, 13. грудня 1927.

Напружені польсько-литовські взаємини найшли свою епізодичну розв'язку на засіданні Ради Ліги Націй в дні 10. ц. м. Після конференційних підготувань і закулісового натиску великих держав, Рада Ліги Націй запропонувала таку резолюцію:

„Приймаючи до відома святочну заяву представника Литви, що Литва не вважає, що вона є в стані війни з Польщею, та що з огляду на те оба краї остають в мирі; приймаючи до відома святочну заяву Польщі, що польська республика признаєть і пошанує повну політичну незалежність і територіяльну цілість литовської республики, поручає обом урядам навязати в найближчому часі безпосередні переговори, що мають на меті устійнити добрі відносини, від яких залежить мир, жертвуючи обом сторонам до диспозиції признану поміч Ліги Націй та її технічних організацій на випадок, колиб та поміч була бажана в часі переговорів, які рада поручає, —

1) рішає, що скарга литовського уряду, яка торкається поведінки відносно осіб, литовської мови або походження, про яких мова у відклику литовського уряду, буде розглянена комітетом, що складається з голови Ради і двох членів, ним визначених. Той комітет представить Раді звіт зі своєї діяльности;

2) рішає, що на випадок граничних інцидентів або на випадок небезпеки таких інцидентів, генеральний секретар Ліги на домагання одної зі сторін зможе засягнути ради голови Ради Ліги Націй і справовдавця тієї справи, після чого вирішить, якими засобами змагати до заспокоєння. Рада стверджує, що обі сторони обовязуються вдержати в тому випадку розгляд справи Лігою Націй. Приймає з вдоволенням до відома заяву представника Польщі, що польські горожани, згадані у відклику литовського уряду, без трудностів матимуть свободу повороту до Польщі. Якщо зявляться непередбачені трудноші, справоздавець удільнить помочі, щоби їх усунути. Рада заявляє, що отся резолюція в нічому не пересуджує справ, відносно яких між урядами заходять ріжниці поглядів".

Отсе повний текст формули резолюції, запропонованої голяндським справоздавцем польсько-литовського конфлікту Бльокляндом і прийнятої Лігою Націй. Як бачимо, поданий тут текст резолюції є дуже коструватий, та це вже мабуть „заслуга" Гол. Тел. Агенції. Всеж таки навіть цей преважкий і незугарний текст дає нам спромогу зорієнтувати ся в постановах Ліги Націй і висліднах дотеперішних „дипльоматичних" змагань між Польщею і Литвою.

Довкола польсько-литовського конфлікту, завдяки підюджуючій крикливости польської преси, нагромадилося стільки всякої всячини, стільки всякого тенденційного хламіття, що воно придавило собою саму істоту справи. Також біля подій на женевській арені клубився такий крутіж суперечних відомостей, що в ньому пропадала безсайдно сама суть справи. Перед Женевою перейшла перед нами довга фільма важених подій дуже сорокатого характеру, що почалася арештуванням литовських діячів у Польщі, а скінчилася відомою „дипльоматичною" заявою марш. Пілсудського. В осередку тих напружуючих подій находилася виленська подорож марш. Пілсудського і обняття протекторату над литовськими політичними емігрантами. Супроводом до цих подій були постійно повторювані „татарські вісти" про переворот на Литві. З дня на день відносини ставали все більш нестерпними, все більш напруженими. Марево вибуху нависло над обома сусідами. І хто знає, які події були наступили після підготовчої стадії, колиб не тверде слово Рад. Союзу. Заява Літвінова, що СРСР не стерпить нарушення незалежности Литви, вплинула охолоджуючо на польських державних керманичів. Горячка значно впала і всі широкі пляни заступило настирливе домагання знести фіктивний стан війни між Литвою і Польщею.

Ясно, що фікція є нічим іншим тільки фікцією. І коли Вальдемарас вибирався до Женеви, то з наміром зложити ту фікцію на жертвеннику мира. Це й сталося в Женеві. Фікційний стан війни між Литвою і Польщею покінчено. За те Польща признала незалежність литовської республики і зобовязалася її респектувати. Тимсамим на довший час розвіялися „федераційні" пляни Польщі, головно шляхом насильного приєднання. Та через те Польща не покинула думки про польсько-литовську „унію", одначе шлях до неї дуже довгий і важкий та обрахований виключно на мирні заходи. І на цей шлях вступила Польща, ініціюючи тзв. краєвий рух на Виленщині.

Дійсне замирення між Литвою і Польщею — це ще пісня будуччини. Рада Ліги поручає обом державам вступити у безпосередні переговори і жертвує свою поміч в тій акції. Знесенням фіктивного военного стану нічого не вирішено по суті. Рада ствердила, що принята резолюція в нічому не пересуджує справ, щодо яких між обома урядами істнує ріжниця поглядів. Таким чином питання Вильна, цеї найбільш дражливої проблеми у литовсько-польських відносинах навіть не порушувано, а одночасно, поручаючи переговори, з низин забуття висунено її в осередок актуальности. Ясно, що це є безсумнівна побіда Литви на женевському терені.

Інші потсанови і „поручення" Ради Ліги Націй говорять самі за себе. Литовської скарги на поведінку Польщі не кинено до коша, тільки постановлено розглянути, а Польща мусіла згодитися на поворот видалених литовських діячів. Меритерично виграла Литва на цілій лінії. І тут нічого не помогла ані екзотична поява марш. Пілсудського, ані його гачкувате питання: Війна чи мир? — звернене до Вальдемараса.

Резолюція Ради Ліги Націй має тільки епізодичний характер в довгому ланцюгу польсько-литовських відносин, які від цієї хвилі розгортаються в ще ширшому обемі, розуміється, у змінених формах, однак не міняючи своєї суті.

Соціялісти про „соціялістів".

„Культура" про „складну справу" б. народовольців та про їх політику. — „Відповідь" народовольців.

Загально відома сецесія бувших народовольців зі Сель-Робу та утворення ними окремої партії п. н. Сель-Робу-лівиці спричинила полемічну хуртовину між теперішнімн сельробівськими публіцистами, репрезентованими органом „Наше Слово" та комуніофільськими їх товаришами, репрезентованими тижневиком „Світло" з одного і між сельробівськими малькутинками (вони все, з особливо національну справу, полагоджують лівою рукою) б. народовольцями, репрезентованим тижневиком „Сель-Роб" з другого боку. Вся істота спору заключається в тому, хто розбиває єдиний „робітничо-селянський фронт" — б. народовольці, що зробили сецесію, чи давні сельсоюзники, що ввійшли до Сель-Роба. І „Наше Слово" і „Світло" твердять, що розбивачами „робітничо-селянського фронту" є б. народовольці, які не хотіли виконати постанови ЦК Сель-Робу про ліквідацію свого органу „Воля Народа" і які все маскували „соціялізмом" своє москвофільство, а національне питання вирішували так, що звали його „дуже складною справою", яка не входить „в область основних істин соціялізму". Іншими словами вони крутили, щоби замаскувати своє москвофільство, і крутили доти, доки це було можливе, коли ж їх притиснули до стіни, вони виступили зі Сель-Робу, створивши свою окрему партію.

Дискусія на цю тему прибрала особливо гострі форми останніми часами, в сам час передвиборчих підготувань. Навіть „Культура", марксівський місячний журнал, присвячений справам культури і суспільного життя, присвятив останній свій випуск за липень-грудень всецілo б. народовольцям та їх політиці. З полеміки виходило, що між Сель-Робом-лівицею і Сель-Робом давним нині до згоди не прийде. До тої міри загострилися між ними відносини, до тої міри розгорілися пристрасти. „Культура" переважно влучно характеризує в названому випуску тактику і політику б. народовольців, особливо там, де входить в аналізу їхнього нескристалізованого по нинішний день національного обличча.

„Волевародівський „соціялізм"— читаємо в ній — це не простий собі соціялізм. В своїх — схоронених на вул. Валовій — „основних правдах", він вважає за негідну і недостойну себе річ мати якусь, справді соціялістичну теорію і практику національного питання, а імя крутійської засади, що національна справа „не загалом дуже складна справа", що вона не „область основних істин соціялізму", а тому до неї можна мати „той чи інший підхід"...

„Культура" твердить, що теперішня народовольська трійця, яка возглавляє Сель-Роб-лівицю, спекулює на „революційних настроях мас в імя продовжування своїх москвофільських традицій" і доказує це таким чином:

В 1925 р. Вальницький боронив тезу, що москалефільство є просто відміною — **„є другою формою того самого, що українське національного питання, є відміною одного і того самого національного руху"**. Соціялістична трійця не то що вїде і ніколи не визнала цеї тези за помилкову, реакційну, — але вона боронить її і нині теорію „складности національного питання". В 1925 р. Вальницький твердив, що справжній марксист мусить піддержувати обидва нац. рухи в Галичині, український і неістнуючий москалефільський, та робив себе союзником українського національного руху тільки „у відношенню до Польщі". Сьогодні „соціялістична" трійця не то, що не відкинула тих поглядів, але боронить їх далі аргументами т. зв. „національного практицизму".

Б. народовольці твердили і твердять, що вони від найдавніших часів малощо не від уродження були соціялістами і ділом свій „соціялізм" доказували. „Культура" пише на тему того їх „соціялізму" ось що:

„Ми можемо впевнити волевародовців, що нічого не поможуть ті їх покликування на „соціялістичне" минуле „Волі Народа", її вбогі теорії про складність і практичність національного питання. Бо одно стає ясним для всякого свідомого робітника і селянина, що весь волевародівський національний практицизм є спрямований до того, щоби під новим шильдом Сельроб-правиці і Сельроб-лівиці розгорнути в Сельробі давну боротьбу, що велась десятки літ у Галичині по лінії „мазепинства" і „кацапства", — боротьбу, яка йшла і йде на користь реакції і яка з точки зору інтересів західньо-українських працюючих мас є недопустимою, злочинною річю".

Розглядаючи „соціялістичну" метрику народовольців „Культура" пише:

„В молодшому, це є в передвоєнному віці, волевародівський „соціялізм" заключався в тому, що він — маючи таке розуміння національного питання, яке йшло на зустріч єдиної, неділимої царської Росії — був насправді реакційним в порівнянні до українського національного руху, на чолі якого стояли не соціялісти а буржуазні націоналісти.

В середньому, це є в воєнному віці, „соціялізм" „Волі Народа" заключався в тому, що він, обстоюючи своє неправильне розуміння національного питання, був надалі реакційним. Національна боротьба 1918—1919 р., на чолі якої стануда українська буржуазія, мимо контрреволюційної вдности останньої, в першому своєму етапі була об'єктивно революційною боротьбою, бо вона була звернена проти фронту імперіялізму. В пізніше час роля „Волі Народа" в цій боротьбі — роля яка вводилась до пропозицій впровадження назви „малоруський", „українсько-руський", заложення „руських" шкіл для неістнуючого на західньо-українських землях „руського" народу і т. д. — була реакційною, бо вона була спрямована до ослаблення українського революційно-національного руху та об'єктивно скріплювала імперіялістичний табор.

В пізнішому, то є в післявоєнному віці, „соціялізм" „Волі Народа" виводився до „тихих" зв'язків з російськими есерами, до реалізування Вальницьким „Жизні" на „общенаціональном поле" і „Волі Народа" на мужицькім українськім ґрунті, до теорії двох націй в одній держві нації і т. д.

В теперішньому, це є в теперішньому віці волевародівський „соціялізм" вкинувся себе в дальшій агонії своєї минувшини, в спробах продовжити цю минувшину під фірмою „Сельроб-лівиці".

„Воля Народа" не збаламутить нас, що її москвофільство стоїть в якомусь-будь відношенні до солідарности працюючих усіх націй. Москвофільство її сьогоднішньої „лівої" відміни є тільки скритою, замаскованою орієнтацією на СРСР як стан

до єдиної неділимої Росії — якби не не рівало в ухо воленародівських вожаків".

З наведеного бачимо, що штурм на б. народовольців це не абиякий. Здавалосьби, що в відповідь на нього повинна прийти не менше рішуча та енергійна відправа. Тимчасом так воно не є. В останньому числі „Сель-Робу", теперішнього органу б. народовольців, находимо дуже мірорну „відповідь", яка виявляє в деяких місцях недвозначно познаки розпуття та навіть не дефензиви, а хитрого її маскування, що на ділі означує втечу з поля боротьби.

„Автора навалей проти нас — читаємо в „Сель-Робі" — у „Світлі" та „Культурі" є заінтересовані не в тому, щоби „за всяку ціну" боронити „єдности сельробівських мас", а що противно вони за всяку ціну, навіть брехнею, намагаються боронити і виправдувати б. послів Сель-Роб, щоби цею оборонов заблахманити перед трудящими масами правду".

Щож до „складного" національного питання, то народовольці „відповідають" „Культурі":

„Не ми хочемо відновлення давньої боротьби „по лінії маєвництва і капанства", а ви, — автора памфлетів проти нас — хотіли би нині викликати атмосферу такої, або подібної боротьби. Це не підлягає для нас ніяким сумнівам. Від москвофільства ми відмежувались і били його в цілому ряді статтей і наших виступів. Також у будучому будемо його бити — і напевно більше як хто інший. А коли навіть зробимо яку теоретичну помилку в газетній статті, то це не може вам дати права ставити нас на рівні в угодовством перковних вїздів" (алюзія до участи Козацького в духовному церковному вїзді)..."

„Відповідь", бо „відповідь"! Тверді ті народовольці. не даром твердого походження, бо на питання, як собі уявляють тепер національну справу, таки не дали ніякої відповіді.

Мала проба пересвідчить Вас у цім, що **правдивий гірський мід** з околиці Підлютого має лічничі свойства (з гірського поля). „Маслосоюз" продає у всіх своїх складах в оригінальних слоїках по зол. 1·50:
мід „сторічковий"
мід „ожиновий"
мід „малиновий"
мід „липовий"!
t—5 1095

Грамота „Рідної Школи".

Під увагу українського Громадянства.

Загально відомим у нас, хоча сумним явищем є те, що „Рідна Школа", яка спонаїє таке важне завдання виховання молодого покоління на свідомих та ідейних громадян, бореться з великими фінансовими недомаганнями. Богато, чи майже всі дотепер пропоновані і практиковані джерела доходу „Р. Ш." завели.

Деякий дохід дає „писанка" й „коляда". Зате 1-процентовий дохід брутта як датох від усіх улаштувань і приватних підприємств не дає бажаного висліду, здається головно тому, що уникається зайд контролі громадянства. Щоби ввести деяку правильність приходів „Р. Ш.", уважаю, що не від речі буде, коли запропоную один дотепер непрактикований спосіб.

В місяці грудні й січні кожного року викупляються промислові патенти. Той хто набув державний патент за відповідною оплатою, має право виконувати своє вільне звання чи тягнути доходи з підприємства й торговлі. Цього вимагає державний інтерес. Коли даємо державі державне, то не забуваймо, що нація має свої потреби, які мусить сама заспокоїти. Тому кожний підприємець-українець, усе одно: фізична чи правна одиниця, який викуповує патент, повинен зложити з тої нагоди відповідний датох на „Рідну Школу". За те він повинен одержати грамоту від „Р. Ш." Як грамота Т-ва „Просвіта" є гордістю дому й видає певне світло про людей, які в ньому живуть, так грамота „Р. Школа" буде свідчити про національну приналежність і свідомість її власника. Коли ми, як підприємці й купці, даємо державі такі великі зиски, то обовязком кожного українського громадянина заплатити бодай 1/10 ціни того „патенту" тій установі, що для нас має першорядне значіння. За те обовязком усіх українців буде вдаватися й піддержувати лише тих ріжного роду підприємців, які визначуться грамотою „Р. Ш.", що уповажнює їх до виконування своєї практики чи звання. Це особливо важне, коли переводиться в життя клич „Свій до свого".

Сподіваний дохід із цього оподаткування був би такий (беру за підставу середній вимір податку 3. кл.): I) Категорія торговельна (гуртові купці й гуртівні) платять за патент 3600 зол. Їх члени повинні зложити для „Р. Шк." по 10 ам. дол., що далоб 100 ам. дол. II) Категорія гуртівні і Повітові Союзи Кооператив) платять 360 зол. Їх члени повинні зложити по 5 дол., що далоб 250 ам. дол. III) Категорія (купці і кооперативи) платять 70 зол. Їх члени повинні зложити по 1 дол. що далоб 3000 ам. дол. IV) Категорія (будинки й малі склепи) платять 27 зол. Їх члени повинні зложити по 0.50 дол., що далоб 500 ам. дол. V) Категорія промислова (фабрики) платять 1080 зол. Почині зложити по 10 дол., що далоб 100 ам. дол. VI) Категорія платять 360 зол. Почина зложити по 5 дол., що далоб 500 ам. дол. VII) Категорія платять 108 зол. Повинна зложити по 2 дол., що далоб 200 ам. дол. VIII Категорія платять 54 зол. Повинна зложити по 1 дол., що далоб 100 ам. дол. IX) Категорія (ремісники) платять 1080. Повинна зложити по 0.50 дол., що далоб 1000 ам. дол. Вкінці всі адвокати, лікарі, інженіри, нотарі, інші особи вільні звання, необмеж. попереднім категоріями, повинні зложити по 10 дол., що далоб 1.350 ам. дол. — Разом це далоб 8.000 ам. долярів.

Цей план не є трудний до зреалізування. Коли стане на вимуп державного патенту, може стати й на вимуп грамоти „Р. Ш." — лише віри й більше пошани своєї власної і національної гідности.

Не подаю цього від дискусію, ані не чекаю окремої уваги „Рідної Школи" про переведення цього плану в життя, лише закликую отсим усіх підприємців, ремісників, кооперативи і людей вільного звання, щоби сповнили свій національний обовязок.

Щоб не бути голословним, посилаю на фонд „Р. Ш." 1 ам. дол. як датох на грамоту „Рідної Школи" по 3 кат. на рік 1928.

Теребовля, 3.XII. 1927. — *Іван Сколотівський*, власник книгарні.

ПРОТИ БЛЬОКУ НАЦ. МЕНШОСТЕЙ.

Варшава, 12. грудня 1927.

В наділю організації, що гуртують дрібне жидівське купецтво, ухвалили постанову, яка виповідається проти приступлення жидів до заг. бльоку нац. меншостей. Організація жид. купців, видана під назвою централі союзів купців ухвалила не приступати до бльоку нац. меншостей, зате висунула ініціятиву створити осібний нац. жидівський бльок. Купці, що виступили в того ініціятивою, скликали на вівторок збори жид. партій і груп для обговорення тої справи.

СВЯТОЧНІ ФЕРІЇ В ШКОЛАХ.

Варшава, 12. грудня 1927.

Урядовим розпорядку міп-ства освіти вакаційні ферії з приводу Рождества у середніх школах тревatимуть від 23 грудня 1927. до 2 січня 1928. Наука зачнеться дня 3 січня 1928.

ВІЦЕМ. ЦАР ГЕН. ВИБ. КОМІСАРЕМ?

Варшава, 12. грудня 1927.

Справа імянування тепер. виб. комісара буде полагоджена у вівторок після повороту марш. Пілсудського. Кажуть що тим комісаром буде віцемін. Цар.

ЛИТОВСЬКИЙ УРЯД. КОМУНІКАТ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ КОНФЛІКТУ.

Ковна, 12. грудня 1927.

Нині в Женеві почне литовська делегація „Ельта" з таким урядовим комунікатом. Польсько-литовський конфлікт ліквідовано. Гарантовано нам непорушимість границь, ліквідування прикордонних конфліктів, розв'язання земних питань. Виселені з Полєщини до Ковна литовці вернуть на Полєщину. Справу литовських шкіл на Віленщині відклано комісії трьох. Постановлено покликати постійну комісію для ліквідування прикордонних конфліктів. Справа Вільни в далі отворта.

ТРОЦЬКИЙ АРЕШТОВАНИЙ?

Рига, 12. грудня 1927.

Нині крутилали тут непотверджені чутки, що Троцького і кількох найвизначніших опозиціоністів арештовано та що в найближчих днях вишлють Троцького на Сибір.

ЗАМКНЕННЯ СЕСІЇ РАДИ ЛІГИ Н

Женева, 12. грудня 1927.

Нині замкнено 38-у сесію Ради Ліги Народів. Всі міністри, що брали участь у цій сесії, виїхали Женеву

Біржа.

Грош.

Американський долар 8.88 і пів. Банк Польський платив: долар у готівці 8.88, Нью-Йорк 8.88, Лондон 43.41 і пів, Париж 171.77, Цюрих 35.01, Брюссель 24.82, Мілянь 48.25, Амстердам 359.68, Прага 26.35, Штокгольм 240.15, Копенгага 238.15, Осльо 236.20, Данціг 173.30, Відень 211.96, Канада 8.88.

Золото: 20 кор. 36·30—36·60, 20 франків 34·00—34·50, 20 марок нім. 42·30—42·60, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·68·00—0·68·50, 1 кор. австр. 3·50—3·60, фльорен австр. 1·75—1·80, рублі рос. 2·90—3·00, кошики за рубель 1·45—1·55.

Українська наука в УСРР.

З нагоди десятиліття жовтневої (більшовицької) революції появляються у радянській пресі численні статті з підсумками праці в найріжнороднішіх ділянках життя. В літературному додатку до харківських „Вістей" п. н. „Культура і побут" стрічаємо між іншим цікаву статтю В. Дубровського п. н. „Українська наука на 10-ті роковини жовтня". Вона містить богато чисто інформаційного матеріялу, з яким варто познайомити наших читачів. Передруковуючи її з „Культури і Побуту" не даємо до неї ніяких коментарів, а стверджуємо тільки загально, що наукові українські досягнення за весь час істнування радянської влади на Україні представляються не найкраще. Одначе нема сумніву, що з року на рік йде там до кращого. Слідкуючи за поданими далі даними тієї статті читачі самі звернуть увагу на розвиткові тенденції української науки.

I. Українська Академія Наук.

По Всесоюзній Академії Наук, що є чисто російською, дарма, що зветься Всесоюзною, репрезентує науку СРСР Українська Академія Наук. Від хвили переходу Академії на сталий бюджет робота УАН невпинно розростається. Про це може свідчити яскраво зріст її видатків, які видно з асигнувань Народнього Комісаріяту Освіти (НКО): у 1923 р. — 36.840 карб. 63 коп., в тому на наукові потреби — 2.952 карб., на заробітню платню — 24.575 карб. У 1924 р. — 87.768 карб., з чого на наукові операції — 8.950 карб. і на зарплату — 63.885 карб і 95 коп.; у 1925—26 р. — 387.223 карб., з чого на всякі науково-операційні потреби — 36.000 карб., на видавництво — 140.050 карб., в тому і на видання термінольогічних словників, на заробітну платню — 172.003 карб.; у 1926—27 — 616.429 карб., з чого 213.250 карб. на зарплатню, 108.000 на наукову частину і 24.000 на видавництво. Накінець на 1927—28 р. бюджет УАН зріс до 741.725 карб., з яких 283.200 карб. йде на заробітню платню, 150.000 на наукову частину, 241.000 на видавничі цілі, а в тій сумі 140.000 призначено на термінольогічні словники. На наукові поїздки та експедиції — 14.000 крб.

Робота УАН настільки поширилася, що тепер для неї добудовано новий будинок — один з найбільших у Київі. Історико-філольогічний відділ УАН переводить значну роботу по складанню українських словників — живої мови та 34 термінольогічних, за дорученням уряду (Комісія для складання словника живої мови, інститут української наукової мови, комісія історичного словника української мови) по вивченню української етнографії і фолькрору (комісія етнографічна, що має орган „Етногр. Вісник" — вийшло 3 ч.), по виданню памяток новітнього українського письменства (постійна комісія), по дослідам над громадськими течіями на Україні (пост. комісія), по складенню біографічного словника діячів України (пост. комісія), по вивченню історії українського народу історична секція катедри, культурно-історична комісія, комісія історичної пісенности, археографічна комісія і чотири комісії районного розроблення історії України — всі під керовництвом ак. М. С. Грушевського розгорнули надзвичайно інтенсивну роботу, про що яскраво свідчить науковий журнал „Україна", який видається вже четвертий рік, збірники „Примітивне громадянство та його переживання на Україні", „Корпус народніх українських дум", збірники „Київ та його околиці", „Чернигів та північне Лівобережжя", „Науковий збірник ч. 1, 2—3, „Археографічний збірник" і т. д.

У складі фізично-математичного відділу працює низка установ: катедри чистої математики, прикладної математики, математичної фізики, хемії, хемічної технольогії, геофізики, біольогії, с.-г. рослин, ботаніки, експериментальної зоольогії, акліматизації, народнього здоровля. Комісія вищої математики, інститут технічної математики, геольогічний музей, ботанічний кабінет, зоольогічний музей, біольогічний інститут, Дніпрянська біольогічна стація і ін. мають свої видання.

Соціяльно-економічний відділ має такі наукові заклади: Демографічний Інститут, комісію для вивчування звичаєвого права України, комісію для вивчування історії західньоруського та українського права, низку семінаріїв.

Отже розгалужена й ріжноманітна наукова діяльність відділів і установ УАН — досліди, доповіди, наукові командирування, наукове видавництво — що час од часу поширюються свідчить про те, що наукова думка на Україні набула нових, досі небувалих, форм.

II. Науково-дослідчі катедри.

Науково-дослідчі катедри працюють здебільшого при ВУЗ-ах (91), але незалежно від них. У 1927 р. нараховувалося в них 627 наукових робітників та 797 аспірантів, що складає майже половину всього наукового активу України (3025 наук. робіти.). Особливу увагу звернено на розвиток індустріяльно-технічних і прикладних наук, про що свідчить розподіл кількости катедр по галузях: індустріяльно-технічних, 25 (орган „Науково-техніч. Вісник" — третій рік видання) — сільсько-господарських — 9, біольогічних — 5, фізико-математичних — 8, медичних — 16 (орган „Медичний Архів", вийшло 2 томи, „Медичні Вісти"), хемічних — 7, ветеринарних — 3, педагогічних — 2, соціяльно-економічних — 16. У 1927-28 р. випуск підготованих аспірантів досягатиме числа — 186 висококваліфікованих спеціялістів, що викладатимуть у ВУЗ-ах та працюватимуть в державних установах і господарських підприємствах України.

III. Науково-дослідчі інститути.

З 10 науково-дослідчих інститутів нідного не було до революції, — більшість же їх повстала за останні роки. Чільне місце належить серед них Українському Інститутові Марксизму (119 аспірантів, Харків), що є науковим осередком марксистської думки і науковою установою для підготовки української червоної професури. Український Інститут Марксизму складається з відділів: 1) економічного, 2) історичного, 3) фільософсько-соціольогічного. Окрім того є катедра марксизму і ленінізму при УАН. Наукові праці цього інституту друкуються в періодичному органі його „Прапор марксизму" (вийшло ч. 1), Український біохемічний інститут (Харків), який був відкритий 1. X. 1925 р. в порядку поширення відповідної науково-дослідчої катедри, осередив свої дослідження довкола трьох основних тем: 1) біохемія авітамінозу, 2) біохемія ендокринних залоз 3) біо-

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

Ювилейна Академія Т-ва „Основа“.

Ця академія відбулася у вечірній салі Лисенка в неділю, 11. XII. У програму входили відчити, хори, сольоспіви п. Івана Козаченка та деклямації. Академію відчинив голова Т-ва Володимир Богачевський, змалювавши в коротких словах змагання нашого молодого технічного студентства. Найважнішою справою для наших техніків це бажання здвигнути Українську Техніку у Львові та будова „Дому Українського Техніка“ що має початись у найближчім році. До взнесеного настрою Академії причинились виступи Фещенка-Чопівського та члена засновника Товариства інж. Дидинського. Виконання артистичних точок було бездоганне. Хор Т-ва „Основа“ має дуже гарний співацький матеріял, тіба можна завважити, що хор ще молодий і що потрібує богато вишколення. Панна Голіянівна вибором деклямацій та виконанням дострілася до гармонії Свята, за що присутні на салі гості винагородили її численними оплесками. Кульмінаційною точкою свята був виступ молодого співака п. Івана Козаченка, учня проф. Заремби. Ентузіязм і захоплення його талантом та голосом дає запоруку, що матимемо колись ще одну оперову силу. Свято закінчилося відспіванням „Косаря“, виконаним хором Т-ва „Основа“.

Характер та настрій свята був дуже милий, жаль тільки, що старше громадянство не явилось так численно як можна було сподіватись.

НОВИНКИ.

— **Святочний вечір для вшанування 40-ліття літ. праці О. Кобилянської** відбудеться заходом „Союзу Українок“ у Львові дня 14-го грудня в год. 19.30 вечір в салі Лисенка (Шашкевича 5). У програму свята входить привітне слово К. Грушевичевої і слово п. О. Вергановської, співанові соли О. Гинилевичевої, репліки п. М. Левицької і форт. сольо п. О. Крушинської. Цей єдиний прилюдний вечір улаштований у Львові в честь великої письменниці притягне безсумнівно чималу скількість гостей, не тільки в огляду на ювілей О. Кобилянської, але теж з огляду на цікаву програму вечора. Вілєти можна дістати раніше в книгарні Шевченка, Ринок 10, від 11—1 перед пол. і від 5-7 веч.

— **Загіпсований Черкавський.** Фільм, який задумав був „накрутити“ В. п. м. відомий Лев Черкавський з доручення санаційно-диверсійної кінофабрики, не пішов так гладко, як в молодою агентко фільмових вражінь, спровадженою в Конгресівки до готелю Жоржа. Коли цей приватно-еротичний фільм скінчився відіславши непоправної ідеалістки до дому вмішалось інтервенції поліції, то політично-гумбугове „крученя“ фільму мало більше драматичний характер. Запротесті прихильники і визнавці „угодової старорускої партії“ в домах попали до свого лідера почали — серед криків і погроз — частувати штаб Льва Черкавського вічними „віватами“, загально прийнятими і традиційно континуованими в москвофільському таборі. Особливо дуже потерпіли в наслідок цієї зими горячих почувань Липецький, директор „могутнього“ „Рольн. Союза“ і Яблонський, редактор „Голоса Народа“. Дещо перепало й Черкавському. Але він зорієнтувавшись в ситуації, а з своїй скромности не бажаючи бути предметом елементарних оваций, почав відступати з поля бою. Вибігши на подвірп, переслідуваний овоціонерами, яких знову затягала поліція, звернувся до робітників з проханням, щоби його скрили. Один з робітників змилосердився над невідомим йому „ідейником“ і запхав славного лідера „угодової старорускої партії“ до комірки, де переховувано гіпс. Там то загіпсований перебув Черкавський пів години, поки прийшли ентузіязми скликаних ним на собрание „прихильників“.

— **Товариські порахунки.** Т-во українських техніків „Основа“ має в будинку техніки, як і інші студентські товариства, свою окрему габлютку (відчинену скриньку) на оголошення. Цими днями

Практичні дарунки на Різдво: хутро на комірці, на сукні, блюзки, столові гарнітури, хустки до носа, пелеринки пропонує фірма **АНТІН УВЕРД** Львів, вул. Галицька 10. Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию. Ціни знижені.

— **Театральний кутон.** Поруч „Французької Академії“ існує в Парижі друга неофіціяльна, створена колись в опозиції до неї братами Гонкурами названа Академією Гонкурів. До неї входить 9 членів, замість 40. Найбільшою її діяльністю є призначення щорічної літературної нагороди за найкращий твір або за літературну діяльність 7-го п. м. призначили нагороду за повість „Жером, 60-ий степень північної ширини“, Бориса Беделя. На цей твір упало 6 голосів проти 3-ох. Лавреат — молодий письменник, парижанин, із родини вчених, що скінчив медицину і... теологію. Після пішки богато мандрував по світі і премісована його повість малює гумористично пригоди француза у Норвегії. Журналісти, які одночасно різали про нагороду із свого фонту теж зупинились у своєму виборі на Беделю. Але коли дізнались, що його вибрали вже „Гонкурівці“, змінили своє рішення на Вернара Набон, автора „Мятежа“. Третя цьогорічна нагорода „Фемина“ признана письменникові Ролянові Доржелесу за „его повість „Деревяні хрести“. Доржелес був уже раніше нагороджений іншою премією.

— **За шахове мистецтво.** Виграна Альохіна розбудила амбіцію кандидатів на титул „шахового чемпіона“. Бувший старий чемпіон Ласкер, який втратив цей титул 7 літ тому, заявив, що готов змірити свої сили із Альохіним, коли цього забажає шаховий світ. Себто він не хоче сам організувати змагань на власний ризик, а лишає цю журбу якомусь товариству, щоби прийти до гри „на готове“. Одночасно він видає думку про „матч“, в якому взяли би участь усі найпризначніші шахісти. Ясно, що ні Альохін ні Капабланка не мають найменшого інтересу захищувати здобуте собою становище. Найбільші змагання, які цікавлять світ це реванш Капабланки, до чого він має повне право. Якщо Альохін перед ним реваншем програв би організовану низку партій з Ласкером, Німцовичем або іншим кандидатом на „мистця“, тоді реванш Капабланки втратив би взагалі всю силу. З другого боку Капабланка не є в легкім становищі. Його реванш мусить шоайменше дійти до таких пунктів як виграна Альохіна (6 партій проти 3-ох) і то в тих самих умовинах. Кажуть, що такий реванш обдумується вже тепер на початок 1929 р.; його організовують або численні приятелі Капабланки в Ню-Йорку або уряд Куби, який мусить тепер журитися славою свого... дипльомата.

— **Що така слава?** Літературний берлінський тижневик „Літераріше Вельт“ розписав оригінальну анкету. Він склав список славних людей у різних царинах і вибрав жеребом випадково 35 осіб, які мали відповісти, хто із списку є найславніший. Тільки одного знали всі — німецького боксера Франца Дівера. За ним ішов кіновий актор Гаррі Ліпке, а аж на третьому місці стоїть на цьому Олімпі Герґарт Гавптман. Навіть прізвища Штреземана не знали всі відповідачі.

— **Світова всячина.** Америк. преса повідомляє, що офіціяльним кандидатом республіканської партії на президента є Герберт Гувер. — У Туреччині виходять нові банкноти, майже всі з портретом Мустафи Кемаля: по 1, 5, 50, 100, 500 і 1000 лір. — Граф Гото, прихильник японсько-радянського зближення виїхав у Москву із спеціяльною місією. — У Чехословаччині відчинили найдовший тунель, крізь який проходить залізн. шлях по одній Чехословаччину з Моравією.

Брат Муссоліні, Арнальдо, написав статтю на тему необхідности зближення з Францією. У Мексику розстріляли ще двох повстанчих генералів: Люсеро та Бертані. — У Ню-Йорку вибух великанський світ; 12.000 робітників очищує вулиці. — Берлінський суд засудив на

Трагічна львівська хроніка.

Львівський лікар Пілецький відповідатиме перед судом за невдатну та незаконну поміч двом жінкам, що не хотіли стати матірьми; обі його пацієнтки померли. — Спеціяліст від продажі буцім-то магістратських розпоряджів про домашню чистоту, Іван Голубинин із Теребовлі, нагулявшись доволі із львівських мешканців на їх рахунок, перенїс свою пропаганду до Перемишля і там продав більш тисячі (!) своїх комунікатів по 2 зол.! — Люди вічно ще держать гроші у касах, про які фабрики правду кажуть, що огонь не в силі їх знищити. Але злодії без трудношів доказали ще раз у цукровій фабриці при вул. Панянській 25, що заліза каса таке в їх руках, як сніг під огнем, коли там є 100 дол. і 1000 зол. Меншу доларову суму забрали із крамниці „Взкошаве“, авте в одягах і дорогоцінностях „відбили собі“ по кількох приватних домах.

— **Небережне подружа.** Львівський купець Барер дав учора привід до сміху та сліз своїм нерівним подружам. Вибрав він собі на жінку замерчинівську аристократку, а на шлюбній і весільний льокаль — щоби було веселіше — школу танців у Ринку. І все було би скінчилось шасливо як в американській фарсі, якби в останній момент заінтересні люди не вислали туди поліцію. Тими „людьми“ була перша жінка Барера, в якою він не встиг ще розвестися. Кандидатка на другу жінку, почувши, що її муж уже женатий втратила память, а гості в перелику почали втікати із весільної салі, забувши навіть про прибрані столи. В надії, що Барер при третім заміні подружа буде вже обережніший, а його друга, розчарована жінка тим збере точніші інформації про минуле свого нареченого.

— **Димісія священника.** Один із найвизначніших ораторів, проповідників, аббе Сенсо із „Нотр Дам“ у Парижі, зрікся свого становища, тому, що не погоджується із церковною владою в деяких догматичних питаннях.

— **Що робити із жебраками?** — над цим питанням починає думати варшавське м-ство праці, виданши вже закон про водохрество. Воно висилало на чужину делегата, щоби познайомив, де позують жебраки в інших державах. Відповідь дена: або треба їм дати працю або прожинок у захисті.

Михайло ХАМУЛА
ЛЬВІВ
Пл. Трибунальська І.
Телефон 40-74.
Поручає **КИЛИМІВ** великий вибір
1059 Позір на нову адресу! 4-2

— **Бодай щирі.** Всі поштові бюра в Італії дістали міністерський обіжник, який заводить цензуру над усіма листами, що приходять із чужини. Цензуру переводитимо „поштова фашистівська міліція“.

— **Рекорди.** Варшава любить високу музику неабияк; обчислили, що дефіцит міської опери на найближчий рік буде тільки 2 міл. 97 тис. зол. — У Будапешті найшла оригінальний спосіб самогубництва 25-літня „бонна“ Ільона Герцег: вона розбила ручне зеркало і зїла його кусні, в нещаслівого кохання. — У місті Ельванген (Віртемберґія) суд розглядаючи справу про аліменти важив для переведення доказу аналізу крови того, на якого пада підозріння, що є батьком дитини. — В новій „лабораторії зимна“ в Державнім Фізикально-Технічнім Заведенні в Шарльотенбург удалося витворити зимно -271 степ. С. Як відомо, т. зв. абсолютна зерова точка, при якій завмірає рух молекуль, що є причиною тепла, є —273 степ. С. У цих температурах деякі металі, як напр. олово, живе срібло перестають майже цілком проводити електричність. — Найбільшою собакою на світі є пес у Льов Андкельос, що має метр висоти, а коли стоїть на задніх лапах 2 м. і 25 цм. Важить він 105 фунтів. Його власник Біл Отратер завдячує свою славу... його величині.

— **Прага будує памятник.** Виноградська каса ощадностей у Празі призначила мілїон ч. кор. на памятник свободи, що має стануги в Празі в 10 і роковини заснування чехословацької республи-

ФАБРИКА КИЛИМІВ
Михайла Хамули в Глиняних
повідомляє своїх ПП. Відвідців, що склад власних виробів міститься **виключно** при вул. **Трибунальській ч. 1** (біля фірми Бергер і Рингграфту) і що з фірмою Дім глиняних кахлів при пл. св. Духа (кіоск) немає нічого спільного. 1-2

Українська Академія Наук.

Українська Академія Наук (Київ), що існує з 1925 р. (раніш була тільки катедра) у своїх шести відділах — 1) гідрології, 2) водних шляхів, 3) водяної енергії, 4) гідрогеольогії та підземних вод, 5) меліорації, 6) гідробіольогії — вивчає підземні й наповерхні води України й умови доцільного їх використання для піднесення продуктивности сільського господарства й промисловости.

Український Інститут цукрової промисловости (Київ), перетворений в 1925 р. з відповідної в. д. катедри, вивчає теоретичні й практичні питання цукрової промисловости, — сировини, техніки та економіки виробництва, а також підготовляє дослідників та викладачів для вузів по цій спеціяльности. Орган цього інституту „Научные записки госуд. экспериментального института сахарной промышленности“ (вийшло 4 томи) на жаль досі не...

Знаходяться в організаційному періоді, переводячи однак вже дослідчу роботу такі інститути: ім. Шевченка (Харків), що ставить своїм завданням зосередити всі матеріяли про Шевченка та взагалі досліджувати українську літературу XIX—XX стол., Український Фізичний інститут (Одеса), Український Географічний інститут (Харків), Український Геольогічний інститут (Київ), Український Ботанічний інститут (Київ).

Окремо треба згадати українську книжкову палату, що переводить державну бібліографію УССР, книжкову статистику та розподіл обовязкових примірників українського друку. Орган її „Літопис українського друку“.

(Докінчення буде.)

хемія головного мозку. Праці цього інституту вже відомі поза межами УСРР та СРСР.

Український анатомо-патольогічний Інститут (Харків), що також був реорганізований з науково-дослідчої катедри в 1925 р. розгроблює низку питань патольогічної морфольогії (додаткові органи у людини, патольогія органів і т. ін.), провадячи наукову консультацію для лікарів та ставлячи метою боротися з соціяльними та професійними захоруваннями, з передчасним зношенням організму. Інститут збирає оперативний та труповий матеріял для вивчення та допомагає розвиткові Українського т-ва патольогів. Заслуговує уваги участь інституту в Всесоюзному Зїзді патольогів, що відбувся в Київі в вересні 1927 р.

Український інститут книгознавства (Київ), що перетворився у 1922 р. з правобережної філії Української книжкової палати, своїми дослідженнями в галузі бібліольогії та своїми виданнями відомий й поза межами СРСР. УНІК видає пятий рік періодичний орган „Бібліольогічні Вісти“ (виходить поквартально), а також окремі книжки, з яких треба особливо відзначити „Труди“ т. І. 1926 р. („Історія української книжки XVI—XVIII в.“).

Український Інститут педагогіки та рефлєксольогії (Харків), що організовано в 1926 р. з науково-дослідчої катедри, підготовляє науковців робітників в цій галузі та досліджує питання педагогіки в звязку з рефлєксольогією в марксистському освітленні. Орган його „Український вісник експериментальної педагогіки та рефлєксольогії“ видається вже третій рік (вийшло 4 випуски).

Український інститут водного го-

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ
поручає:
Зчасні зі своєї роботи і чистоти виробу а то: Чеколяди деревні, сметанкові і знамениті молочні, як також вичинані для господарських цілей.
Для вибагливих смакунів першорядні чеколядки та великий вибір знаменитих карамельків
Як спеціальність лікарськими поважани поручуємо чеколяду з САЛАБРОЗОЮ для цукрово недужих і лічничу; відзначаючу

в міс. вязниці монархіста Гуже за образу памяти Ратенава. — У Швайцарії відкрили цілу організацію, що займалась контрабандою наркотиків для різних країн; арештували багато осіб. — През. Кулідж предложив „конгресові" плян великанської технічної будівлі, що має перешкодити на майбутнє повіням Міссісіпі; ця будівля коштуватиме 276 міл. дол. — Із Москви повідомляють, що підчас бурі на Каспійському морі згинуло більш 100 осіб. — Вбились із літака два франц. летуни Корбу та Лякоста.

— **Молодий вязень-українець з Равіча**, який має там пробути до 1931 року повертається через нас до української гімназійної молоді і до українського інтелігентного громадянства взагалі з проханням надіслати для нього підручники: української історії і літератури, німецької, латинської, грецької і англійської мови, математики, фізики, природничих наук і ін. для підготування до гімназійної матури. Підручники зі всіх ліпше просимо слати ласкаво до „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10, а ми перешлемо їх сирітському світла науки українському вязневі. — Головна Управа „Рідної Школи".

Не треба журитися!
Готові дарунки на св. Миколая в склепі „Фортуни Нової" Руська 1. Оригінальні торбинки з рижномаїтним солодким вмістом.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).
Перерва.
Кіна.
„Паляс": „За кулісами російськ. Варієте".
„Лев": „Чанг", могутня драма сімської джунглі на підставі „Книги Джунглі" Кіплінга.
„Аполло": „Чортівська Сирена".
„Фатаморгана": „Студент із Праги".

З судової салі.

ЗА ГОСПОДАРКУ МАЙНОМ НАРОДНЬОГО ДОМУ.

Вчора (12. н. м.) зачалася перед львівським судом розправа, що видає богато світла на господарку майном Народнього Дому, себто власністю цілого народу, за комісарства ославленого Льва Черкавського. Це вже друга а черга розправа в цій справі, спричинена самим Черкавським, який обвинувачує свого попередника на комісарському стільці, радн. Лісковацького, за образу чести. (Про це писалося у нас свого часу докладно). Обвинуваченого Лісковацького заступає, як і за першим разом, адв. д-р Дверницький, наступником Черкавського є адв. д-р Глушкевич.

Вчорашня розправа зачалася в год. 9.30 рано. Перед приступленням до переслухання радн. Лісковацького його адвокат д-р Дверницький домагався, щоб розправу ведено перед лавою присяжних, проти чого незастерігся й адвокат д-р Глушкевич. Трибунал відкинув це домагання.

Потім зізнавав радн. Лісковацький, що потвердив усі свої зізнання з першої розправи, не додавши до них нічого суттього. Обвинуваченій заявив, що й приклонники Черкавського відносини проти нього різні закиди, а що тому, бо він їм менше дав, як обіцяв, отже не еспокоїв їх апетитів. Щодо закидів обвинуваченого на адресу Черкавського, то вони не конче мусіли кореспондувати з правним законом.

Після того приступлено до доказового постулювання. Спершу відчитано акти посвідства тернопільського і львівського на обставину продажі Черкавським дубів в ліса Нар. Дому в Білці, пов. Перемишлянн, які закупив купець Нотович по 2.50 долара від кубічного метра. У всіх актах стверджується в найвищій мірі невигідну ціну для Нар. Дому. Те саме стверджує теж обширне письмо пароха Білки о. Дмитра Шуля, вислане ним до Комітету оборони народнього майна (на руки д-ра Костя Левицького), яке цей Комітет предложив у часі своєї депутації у львівськім воєводстві на доказ, як ведеться господарка народнім добром. Це письмо відчитано теж на розправі.

Потвердив у цілости те саме письмо і перший свідок, що зізнавав на розправі, о. Дм. Шуль, якого на домагання д-ра Глушкевича запрошено. Свідок як парох Білки був сам адміністратором дібр Нар. Дому за комісаря радн. Нападієвича (1918—1921), тому добре визнається в добрах Нар. Дому, зокрема у вартости дубів у лісах Білки. Заявляє, що продано дубів у тих лісах по смішно малій ціні — це велика прикра для Нар. Дому і цілого народу, бо ті дуби варта були двічі або і тричі більше. Власник тартаку в Перемишлянах Майзельс заявив свідкові в часі вирубу ліса (осінь 1926 р.), що він сам заплатив би вдвоє по 6 доларів від кубічного метра за ту дубаню. (Тепер вартість дубів підскочила щонайменше на 100 процентів). Страти Народнього Дому на цій трансакції величезні і йдуть на кільканадцять або й більше тисяч доларів, бо дубів продано понад 1.800 штук. До того винищено цілий ліс, з якім залишилося ледви 157 дубів, і то найгірших. З того приводу було велике обурення в селі, тимбільше, що люди знищені війною, потребували дуже дубового дерева на відбудову і тому будинб заплатили по 5—6 доларів від. куб. метра. Але їх відразу вилімповано від купна. Купець Нотович заробив на тих дубах великі тисячі в доларах (продавав по 8 англ. фунти з чимось один куб. метер). При кінці свідок згадує ще, що адвокат генеріяльного посесора Більш Перльмуттера д-р Бістігер сказав раз свідкови, що Перльмуттер не мав майже нічого зі збору шведської контрибуції, бо всі гроші за неї пішли Черкавському. З якого титулу ці гроші дістав Черкавський, свідок не знає. За таку господарку в лісах Білки всі робили відповідальним Черкавського, головною тому, що не було розписаного конкурсу на продажу дубів а пізніше й осик.

Після перерви зізнавав (у польській мові) **Олександер Чеховнч**, ур. в Камінці Под., православний, адміністратор лісів і земель Нар. Дому в Білці від травня 1922 року. На домагання д-ра Глушкевича свідка заприсяжено (теж по польськи). Зізнав, що дуби продано по незвичайно низькій ціні, а до того при обчисляванні їх вимірів діялися великі неправильности на шкоду Нар. Дому. Коли він звертав на це увагу рад. Турчмановичеві, делегатові Нар. Дому при відборі дерева, то радн. Турчманович радив свідкові зайнятися своєю роботою, бо, мовляв, він сам буде при тому. Але свідок дальше вотував собі все. А по 2 чи 3 днях свідок дістав картку від Черкавського, передану купцем Нотовичем, аби не мішався до відбору дубів, бо на це є Турчманович. Щойно як Турчманович заледужав і виїхав до Львова, свідок знов контролював і записував собі все точно. Були спроби підкупити свідка і з боку купця і з боку його сина, але свідок нічого від них не приняв. Зрештою зазначає те саме, що о. Шуль. Зокрема широко описує негодування селян Білки і сусідніх сіл, ким не продано нічого, хоч він просив продати їм дерево. Але на це дістав відповідь, що Черкавський потребує грошей зараз, а з селянами нібито потягне справа довше. По дубах продано таксамо 1.600 осик; контракт цієї продажі також дуже некорисний для Нар. Дому. Зазначує ще, що т. зв. відпадки (з яких виробляно стовпи, чвелі і т. д.) продано тому самому купцеві, що ніде не практикується. До того купець сам кваліфікував куплене дерево! Не диво, що делегат із Золочева, оглянувши справу на місці сказав про це в такому змисті, що подібний контракт міг зробити тільки божевільний або підкуплений.

З черги зачав зізнавати свідок **Борис Труш**, ур. в Бучачі, православний, літ 30, бухгальтер Нар. Дому від 1922 р. Свідок присягав по польськи, зізнавав теж у польській мові. Його зізнання перекладено до найближчого дня.

ОПОВІСТКИ.

В середу дня 14. ц. м. в год. 6. вечір відбудеться в льокалі СУПРУГА у Львів, Коперника 26/I. поверх **нарада в справі** небезпеки втрати великої части набутих нами прав в Пенсійнім Інституті. Справа нагла і дуже важна — тому всі обезпечені приватні службовики повинні обовязково явитися.

Крайовий з'їзд відпоручниць жіночих промислових і торговельних кооператив відбудеться з ініціятиви львівського „Труду" у Львові, дня 14. грудня 1927 р. в год. 10. передпол. в льокалі Товариства „Труд", Львів, Ринок ч. 39 II. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття зїзду — п. Марія Білецька. 2) Організація взаємовідн. сил жіночих промислових і торговельних кооператив — п. Олена Охримович-Залізняк. 3) Про потребу і способи виробляння фахових робітниць — п. Стефанія Монцібович. 4) Організація збуту виробів народного мистецтва — п. Ірена Макух-Павликовська. Участь в нарадах зїзду можуть брати всі члени жіночих промислових і торгозельних кооператив та інших жіночих організацій. 1084 2-2

Подяка. Отсим щиро дякую Панові д-ру Іванові Волянському за безінтересовне пікування моєю дочкою Стефанією підчас політичного вязнення. — *Ольга Матковська.*

Загальні збори Т-ва „Союз Українок" у Львові, відбудуться дня 23. грудня н. р. в год. 10. передпол. в сали Бесіди при вул. Рутовського 22/I, зі слідуючим порядком нарад: 1) Відкриття зборів і відчитання протоколу з останніх загальних зборів. 2) Звіт з діяльности Головного Виділу. 3) Уділення абсолюторії уступаючому виділови. 4 Вибір нового виділу. 5) Справа будови жіночої сільсько-господарської школи в Угерцях винницьких. 6) Інтерполяція. — За „Союз Українок" у Львові: М. Донцова містоголова, М. Мариянна секретарка. 1091 1—2

Віззання до спадщини. З том помер в Сараєві д-р Ключенко Іван пенс. надсвітник краєвого правительства, родом зі Станіславова. Спадщина по нім виносить около 20.000 зол. Взивається всіх його свояків, що мають право до спадщини, зголоситися з документами до суду повітового в Сараєві або до д-ра Мих. Зобкова, президента сенату при верховнім судді тамже. Адреса суду ось така: Котарски суд у Сараєві а д-ра Зобкова адреса: Д-р М. З. сенатки председник Сарајево С.Х.С. Верховни Суд. Просимо всі часописі в краю о передрук.

Іван Даць український Інвалід по званю блахар, упав з даху дня 10. травня 1927 р. та поломив собі кости, відтак остав без якої помочі з каси хоих, тому що працював сам на себе. Через літо немає звосмотритися на зиму. Тепер остався без сотика, опалу і харчів а дрібними дітьми та недужою жінкою. Отсею дорогою звертається він за посередництвом нашого часопису до добросердних читачів о ласкаву поміч, бо грозить загибати. Адреса Іван Даць, Львів, вул. Ів-і ч. 9. 1—2

До Повіт. Комітетів збірки на інвалідів Тернопільського воєв. Хоча листопадова збірка на українських інвалідів у тернопільському воєвідстві вже давно закінчилася, деякі збіркові комітети не надіслали нам досі ні звітів ні збіркових листів. Це наражує наше Товариство в май бутньому на перепони з боку адміністрації, якій треба предложити звіти зі збірки. Тому просимо стягнути всі листи від збирачів і в найближчому часі прислати до нашої канцелярії (Львів, вул. Руська ч. 8, II.) разом із звітом. На жаль, збирачі, що одержали листи, дуже часто недбало виконують покладений на них громадський обовязок і не вважаючи на численні упімнення, не звертають листів. З огляду на те, що через то не може бути доброї контролі збірки, мусітимемо оголосити прилюдно імена таких громадян. **Управа Українського Краєв. Т-ва опіки над інвалідами у Львові.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

САМОХОДИ „Praga" особові, тягарові, таксівки, економічні, люксусові. Представництво Ягайлонська 7. Тел. 3.5. Резервові части. 1014 5-6

ВІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ РИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків зл. в цілім краю заісна фірма **Іван Зальтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, платчу найвищі ціни. 8а) 44-7

ДИВАНИ, ліжники, портієри, **фіранки**, меблеві матерії по фабричних цінах **В А Н К** площа Марійська 5. I. поверх. 911 13—20

ФОРТЕПІЯНИ на різні ціни ужиткові, фісгармонія продає: Ганак, Пасудського 21. I. п. 4-5

ПОШУКУЮ умебльованої комнати з особним входом і хочем при українській родині. Зголошення до Адміністрації під „М. С." 1094 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
1058 **Переєвітлення Рентґеном** 7—24

КИЛИМИ
ВИРОБИ КОШИКАРСЬКІ
ЗАБАВКИ в великім виборі
Повіцькі кани на ліжка, стільці т. д.
Народня штука, вироби тераkотові — найдешевше поручає
тел. 26-09
Людвік Гогедис КОПЕРНИКА 11

Подяка.

По Божій волі попрощала нас дня 13. IX. н. р. вічайно Найдорожа і ніколи Незабута жена, мати, донька і сестра бл. п. **Ольга Іванна**, з дня 13. X. н. р. донечка і внучка бл. п. **Ірочка**.

В цьому невписаному горю найшли ми богато правдивого співчуття і помочі і хоч в части складаємо цею дорогою за не найсердечнішу подяку.

В першу чергу із глибини серця дякуємо сивоволосому Старикови Впр. о. кан. Іванови Токарови, довголови і пароховi Підгаєць за ласкаве уділення Покійній святого Напутія і за провід в похоронах цимо старенького віку і слабого вже здоровя. Зособна дякуємо Впр. о. сов. А. Содоморі, бувшому катехитови Покійної за повні змісту слова над домовиною Покійної і ласкаву участь в похоронах. Сердечно дякуємо всім Впр. і Всеч. Отцям а то: о. сов. І. Барановському, о. сов. П. Чолійови, о. О. Кміцикевичеві, о. А. Осадці, о. Я. Літинському, о. І. Галайові, о. Ю. Бернатові, о. Гр. Кубайові, о. П. Слободникові і о. І. Татаринському, що зблизька і з далека і з чужої дієцезії потрудились і взяли участь в цьому сумному обряді і віддали послідню прислугу Покійній. Дякуємо сердечно Впов. Пані Добродійці Зофії Товаровій і Впов. Пані Антонії Могильницькій за щире співчуття і велику прислугу як також Впов. Панам: Евгенії і Галі Сроковським, Симоновій, Зофії Громадківній, М. Бернатовій і М. і О. Косовичівним за щирі співчуття і поміч перед і в часі похорону.

Дякуємо сердечно всім Впов. місцевим Приятелям і знакомим за співчуття, поміч і участь в похоронах. Рівнож дякуємо Впов. п. проф. І. Нелізьському за ласкавий провід в хорі і всім Впов. членам хору, як також Впов. п. проф. І. Биловому, дірігентови місцевої орхестри і Впов. її членам. Дякуємо всім Впов. Товаришам і Товаришам, і знакомим Покійної, членам Брацтва Ап. Молитви і Впов. мішанам-землякам за співчуття, поміч і участь в похоронах. Дякуємо Впов. парохіянам Доброполя, що за життя оказували Покійній велику любов, а по смерти з далека приїхали численно і засвідчили ту любов складаючи на її домовину дорогий нам вінець та помагаючи вести тліючі останки Покійної на місце вічного спокою. Щойно на цьому місці згадаємо Впр. о. катехита М. Вловського і признаємось, що віддячитись йому ми ніяк не в силі. О. Барановський ділом доказав, що йде по словах: „Люби ближнього..." Поза незвичайно щирим, правдивим співчуттям і несенним можливої розради дана на Себе весь тягар і від першої хвилі нашого горя, як ніколи неструдженій, аж до самовідречення, нас у всьому виручував. Віримо, що сам відчув хоч без слів нашу сердечну вдяку і зобовязання, а тут ми щиро бажаємо і просимо Всевишнього, щоби за Його велику любов, співчуття і поміч нагородив стократно Своїми ласками і допоміг Йому у спосовуванню святих і тяжких обовязків. Вслідки всім, що співчуваючи з нами, прийшли хоцьби з найменшою прислугою і взяли участь в похоронах і всім, що якомогобудь дорогою, лично чи письменно старалися розрадити нас і прислали вінки співчуття, складаємо правдиво щиру подяку, а Господь за їхнє добре серце хай нагородить їх стократно.

о. Мирон Головінський, родичі, **Стефан і Анна Штундері**, брат і сестра.
Підгайці — грудень 1927.

ВЖЕ друкуються „Недільні проповіди" о. Юрія Кміта, пароха в Чайковичах (почта: Підгірці коло Рудок). Теперішня ціна 0'50 зол. — по виході дороже. 1094 1-3

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Січенька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — слати ратами.** 42—?

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 281 (11.242). Львів, четвер 15. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Ділоˮ. Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Фльота в повітрі — мир на землі.

„Опанування неба". — Повітряна фльота і трійливі гази. — Замирення Совітів з православною церквою. — Фанатики обох таборів. — Совіти, церква, релігія і віра. — Як прийшло до відновлення взаємин.

Осип Сталін, секретар політбюра ВКП, керманич усього партійного і державного апарату комуністичної диктатури, кинув на сторінках віденської „N. Fr. Presse" кілька залізних думок, подав кілька цифр і відкрив деякі тайни, які найдуть широкий відгомін у всьому світі. Хоч віденський орган застерігає собі всі права не лише передруку, але й епізодичних витягів зі статті Сталіна, то без сумніву є це обраховане тільки на загострення інтересу до змісту статті всесильного диктатора.

Двома справами займається Сталін у своїй — може не статті, а радше заяві, — а саме повітряною фльотою і питанням православної церкви в СРСР.

Рад. Союзові загрожує Англія. Ця вічна загроза і небезпека спонукала СРСР створити велику повітряну фльоту, щоби „опанувати небо". Основи повітряної техніки запозичено в Німеччині, але сьогодні всі типи літаків будуються виключно в СРСР на основі власних плянів і моделів. Під теперішню пору СРСР має 1521 боєвих літаків, яких число на протязі восьми місяців буде підвищене до трьох тисяч. Поза боєвою повітряною фльотою СРСР має й повітряну резерву в пасажирських літаках, яких число до пів року збільшиться до семи тисяч. На повітряну фльоту звертається в Рад. Союзі спеціяльну увагу, бо це єдиний технічно-боєвий засіб, пригожий до оборони розтяжних границь Союзу. З тією метою зацікавлено авіятикою все громадянство держави. В школах авіятика є обовязковим предметом. Ударна кампанія серед громадянства в справі організації добровільних повітряних товариств дала такий вислід, що сьогодні в СРСР є 19.588 аеронавтичних товариств, які обеднюють понад чотири мільони членів та мають 204 літаків.

Одночасно велику увагу звернено на виробництво хемічних засобів боротьби. В СРСР витворено досі таку кількість трійливих газів, що кожна держава, яка поважилась би напасти на Рад. Союз, буде знищена в 12 год. після виповідження війни.

Недавно англійська преса принесла відомости про радянське повітряне зброєння під написом: „Червоний повітряний заговір". Коли Англія будувала свою фльоту, то тоді говорилося про „опанування океанів" для добра цивілізації. Колиж Рад. Союз для своєї безпеки будує повітряну фльоту, то говориться про „заговір". Англія ніколи не обезцінює ні своїх ворогів, ні своїх приятелів. Сьогодні з жалем мусить стверднти, що „ми є володарями повітря".

„Опанувавши небо", комуністи дійшли до порозуміння зі „святою православною церквою" — як каже Сталін. Донедавна відносини між церквою і державою були дуже напружені. Недавно керманичі православної церкви видали покликь до всіх священників і визнавців, взивающи їх до щирої льояльности і відданости державі.

Кожну революцію підготовляють і переводять фанатики. Без них не можнаб нічого нового провести у [illegible]. Але й кожній революції — після її покінчення — найважчий удар завдають ті самі фанатики і вони то спричинюють її катастрофу. Фанатики є потрібні, щоби революцію підготовити й її перевести, але вони не є пригожі управляти плодами революції.

Упадок царського правління силою факту спричинив упадок організації правосл. церкви. Не можна було ницити царизму, ощаджуючи одночасно структуру російської церкви. В р. 1918 переведено розділ церкви від держави.

Підчас того фанатики з обох таборів розпочали свою діяльність. Фанатики церкви заходилися біля осягнення мучеництва. Антирелігійні фанатики проповідували політику розторощення церкви, в своїй обмежености міняючи церкву з релігією, а релігію з вірою. Засліплені фанатизмом викликали вони у світі враження, немов то в Рад. Союзі змагають знищити віру людства в релігію. Рад. Союз не змагає знищити віри людей в якого-небудь Бога і не поборює ніякої форми, в якій проявляється та віра. Заходи більшовиків проти церкви зверталися проти неї лише як проти союзниці і співрегентки царизму.

Ніхто не може жити без ідеалу. Те, що в невіруючого називається ідеалом, у віруючого, у визнавця православної чи якої-небудь іншої церкви називається релігією або вірою. 95 проц. населення Рад. Союзу утотожнюють свої ідеали з релігією. Було би політичною глупотою і злочином з огляду на цілі радянщини, колиб більшовики з приводу віри протиставилися масам. Обовязком радянського уряду є лише освідомити маси в тому напрямку, щоби вони відріжняли віру чи свою релігію від шкідливої лоґми. Під тією дивізою відбувалися переговори з відповідальними керманичами російської православної церкви. Початково більшість релігійних провідників була проти відновлення взаємин між церквою і державою. З другого боку урядові робили перепони дурні з комуністичного табору. Уряд був терпеливий. З кожним днем щирі прихильники церкви почали приходити до переєвідчення, що скоро церква не противиться опірно державі й обмежується до духового володарства та богослужебної діяльности, то вона свобідно може виконувати свої релігійні обовязки. Внаслідок витворення прихильної атмосфери, церква припинила свій опір і згодилася йти рука об руку з державою. Таким чином „свята православна російська церква" добровільно обеднялася з радянською державою, постановляючи вести спільну працю з правителями держави для спільної справи.

Фабрикація мішанців.

Погром українського шкільництва і танець польської макіявелівщини.

Урядова „Газета Львовска" в статтях „Школи на кресах" величає новий порядок річей в шкільній ділянці на Зах. Україні, порядок, розпочатий Ст. Грабським і далі продовжений мін. Добруцьким. На думку „кресового" офіціоза в шкільній ділянці наступив справедливий, просто ідеальний стан. Закиди, немов то всенародня школа стала інструментом польонізації — не витримують ніякої критики. Правда, українці підносять ще такий, очевидно, неоправданий закид, але одночасно поляки теж мають свої заміти, підносячи, що школа на окраїнах винародовлює польське населення. А правда є по середині, по тій середині, якої висловом є ніби то урядова шкільна політика.

Основою тієї політики є закон з 31. липня 1924 р., який, мовляв, норме національне питання в шкільництві. Найважніша річ, що він не кладе ніяких обмежень засновуванню приватних непольських шкіл, вимагаючи тільки науки польської мови, польської історії та науки про сучасну Польщу.

Для всенародніх публичних шкіл розріжнює закон три типи на терені Сх. Галичини і Волині: школи з викладовою мовою польською, двоязичні і школи з викладовою мовою українською. Останній тип може бути тільки там уведений, де є на основі (додаймо: невірної) статистики щонайменше 25 проц. українського населення та де щонайменше батьки 40 українських дітей в шкільному віці виставлять домагання такої школи, а одночасно батьки 20 польських дітей не будуть домагатися школи з польською мовою навчання. В громадах, де ті три вимоги є відсутні, входить в життя утраквістична школа.

„Беручи під увагу етнографічні умови Сх. Галичини, де якраз рідко переважають мішані громади (?!), де отже накинення одноязичної школи було би получене в покривдженням частини населення, а II денаціоналізацією, тип утраквістичної школи найкраще відповідає тим умовам і він теж з кожним роком набирається на перше місце".

Найкраще про це „вибивання" говорять цифри. В шк. році 1926-27 було публичних шкіл з українською викладовою мовою 845. Рік пізніше та цифра спадає до 690. Зате росте кількість утраквістичних шкіл, підносячись з 1550 на 1721. На ту підвишку складаються не лише школи українські, але й польські. В тому самому часі кількість приватних українських шкіл зростає лише з 24 на 25, а це ніби то є доказом, що українці не почуваються покривдженими.

„На терені шкільної польської округи, де проблема та виступає явно слабше, відносини не змінилися. На Волині в згаданій добі на підставі закону прибуло 4 публичні школи з українською викл. мовою, 1 приватна і 6 утраквістичних (з 351 на 390)... В світлі отсих цифр ясно, що окраїнне шкільництво не українізується, бо українські школи не повстають на місці польських. Ані теж не польщиться(!!), бо польські школи не повстають коштом ліквідації українських. Зате згідно з дотеперішними умовами, згідно з фактом тісного перемішання обох народів набирається побідно тип посередньої школи, що дає рівні права обом мовам, що заспокоює однаково культурні потреби обох народів".

Зайвим було би витягати дальші погляди урядового органу з мішка своєрідної макіявеліщини. Однак годиться звернути увагу на два моменти, поминаючи солодкаво-пиничну фразеольогію, а саме, що урядовий орган (правда, в „неурядовій частині") як вихідну точку для оцінки шкільних відносин на території Зах. України бере стан українських шкіл з р. 1926-27 та що він постійно промовчує соромливо кількість польських шкіл на тій території, заєдно говорячи про „побідний" тип мішанцевого утраквізму. Чому „Газета Львовска" не говорить про те, що Польща застала по Австрії в Сх. Галичині 2612 українських всенародніх шкіл і 1050 одержала в спадщині по українській владі на північних українських землях. А сьогодня з 3.662 українських шкіл на Зах. Україні остало всього 690 і тих 4, що „прибули" на Волині, де в р. 1926-27 вже не було ні одної української школи.

Змаганням польських чинників є фабрикувати коштом українського шкільництва на живому тілі української дітвори й української нації тип „утраквістичних" мішанців. Нашим обовязком протиставитися цим мішанцевим бурунам, а саме під теперішню хвилю домагаючись всюди української школи. Нехай десятки тисяч деклярацій українських батьків, внесені до кінця грудня, засвідчать, що ми хочемо української школи, яка формувалаб душу української дитини згідно з духом і потребами нашої нації.

Невдача „безпартійних" політиків.

Передвиборче віче „безпартійного" Союзу Українців м. Львова.

Львів, 13. грудня 1927.

На понеділок (12. п. м.) на год. 6. вечером заповів „безпартійний" Союз Українців м. Львова віче в справі виборів до польських законодатних установ і в справі львівської української фондації „Народній Дім". Віче мало відбутися в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка. Та заки приступимо до опису віча мусимо дати деякі пояснення дотично т. зв. Союзу Українців м. Львова. У Львові повстала зараз по війні Народня Організація Українців м. Львова, яка дуже гарне розвивалася і обіймувала в собі всіх національно свідомих і національно думаючих українців. Тривало це аж до осени 1926 р., коли то маленька група згуртованих біля тодішнього тижневика „Рада" політичних мальконтентів, безвартісних приложників орієнтації на червоний Кремль, намагалася пропхнути до Народньої Організації під плащиком „безпартійности" своїх найновіших проектодів інтернаціоналістів всякої масти. Було це перед Народнім Зїздом Українського Національно-Демократич-

---

Pr. 420/27. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45. poz. 398 Dz. up. dokonane dnia 9. grudnia 1927. przez Dyrekcję Policji we Lwowie zajęcie czasopisma „Dłoˮ Nr. 276 z dnia 6. grudnia 1927. z powodu że zamieszczono w tem czasopiśmie artykuł p. t. „Pół kineć rokuˮ zawierała w sobie znamiona występku podburzania z § 300 ustawy karnej, b) w końcu wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 10. grudnia 1927. r. Mayer

ного Обєднання. Анонімовій тоді на возі групі з „Ради" хотілося провести на Віз за всяку ціну при допомозі Нар. Організації визнавців своєї „ідеольогії". Та це їй не вдалося. По Зізді УНДО-ки розвязало тодішню Народню Організацію українців м. Львова, та приступило до її повторної організації, але виключно зі самих національних елементів, що визнавали політичну програму Нац. Обєднання. Таким чином новозорганізована Народня Організація Українців м. Львова стала знов обєднуючим центром усіх національно свідомих і національно думаючих українців міста Львова і до того організацією праці.

Чезвдоволені з такого обороту справи розбивачі національної єдности знід стягу „Ради", а потім ще й знід стягу новозорганізованої мініятурної т. зв. партії праці взялися при допомозі сельробівських й інших елементів творити нову, буцімто „безпартійну" але всеж таки політичну організацію п. н. Союзу Українців м. Львова. Ось ця то організація й проявила перший раз свою політичну „безпартійну" ініціятиву на львівському терені та заповіла віче в справі виборів до Народнього Дому.

Віче було заповіджене, як у горі сказано, на понеділок на 6-ту годину вечером. Однак уже в 5 годині по полудни заповнили по береги велику салю Лисенка члени Народньої Організації Українців м. Львова і українські студенти націоналісти. Прийшла година 6-та, а віча ініціятори чомусь не відкривали. Видно були засвочені такою численною появою націоналістів. Та всеж таки хоч і з опізненим віче треба було відкрити. Доконав цього акту п. П. Сенюта, що вважав за доцільне не допустити до вибору президії, але залишити провід віча у своїх руках. Одначе до цього не допустили учасники віча і зажадали виборів проводу. Насипло два внески: 1) щоби до президії вибрали пп. А. Березовського, І. Ліщинського і студентів Мулькевича та Калиновича і 2) щоби провід віча остав у руках його організаторів. Пан Сенюта підклав чомусь другий внесок під голосування першим, мотивуючи не тим, що він дальшейдучий. За внеском підписося заледви кількацять рук. Не зважаючи на те п. Сенюта скваліфікував його проголосованим і принятим. Учасники знов запротестували проти цього і п. Сенюта піддав під голосування перший внесок, за яким підписся цілий ліс рук.

На естраду вийшла наслідком того нововибрана президія з головою Народньої Організації Українців міста Львова, проф. **Амброзом Березовським** на чолі, що й перебрала провід віча від п. Сенюти. Як першому уділила презідія голосу референтові першої точки п. Аркадієві Малецькому. Референт говорив про перспективи виборчих вислідів для українців у самому Львові. Він послугувався статистичними даними про скількість населення Львова, зокремак про число українців у ньому, вносив корективи до останньої польської наскрізь невідповідаючої дійсному станові статистики, та дійшов на основі аналізи статистичних даних до висновку, що українці можуть у Львові самостійно вибрати свого посла. Учасники слухали уважно реферату п. Малецького та почали до нього вносити окликами деякі корективи тойно тоді, коли він почав говорити про кандидата на посла зі Львова. Він твердив, що кандидатом мусить бути людина, яка має довіря в усіх і яка зможе гідно заступати соціяльні та національні інтереси трудових мас. Хто може бути такою людиною, цього він не сказав. Зате ще на початку зазначив, що він, хоч і партійний, то всеж не міг відмовитися від реферування так важної справи на вічу „безпартійної" організації. Чому та „безпартійна" організація десигнувала якраз його, члена екзекутиви партії праці, на референта, цього він теж не подав. Однак при кінці своєї бесіди не забув запропонувати політичні резолюції, наскрізь партійні, у дусі своєї партійної „ідеольогії", дарма, що на вічу „безпартійної" установи. Одначе тих резолюцій віче не приняло.

Потім прийшов до слова д-р Олекс. Марітчак. Коли він почав розкривати перед присутними правдиве, політичне обличча „безпартійної" організації „Союз Українців м. Львова", а також руїнницьке в національному відношенні обличча не так організаторів як більше інспіраторів віча, гурток інтернаціоналістів, а в ньому й кілька жидків, що стояв у кутку біля сцени, почав кидати на його адресу провокаційні оклики. Слухачам було цього за богато і вони кинулися на інтернаціоналістів, щоби їх усунути зі салі. Все відбулося дуже скоро і нагло купка „безпартійних" інтернаціоналістів опинилася поза мурами дому Т-ва ім. Лисенка. Самозрозуміло, що „дельожовані" ставили опір, але це їм не помогло нічого. Наслідки інциденту були такі, що жертвою наступу й оборони впало кільва поломаних крісел, а крім того кільва учасників сутички одержало легкі вадраснення скіри.

По тому інциденті продовжувати віче було неможливо, бо між іншим самі ініціятори просили поліцію, щоби віче розвязала. Йдучи на стрічу проханню ініціяторів поліція це зробила.

Зі співами національного гимну на устах покинули учасники будинок і старалися уформувати похід. Поліція йому перешкодила і кількох демонстрантів арештувала. Ось так то сумно закінчилася перша спроба Союзу Українців м. Львова проявити на терені столиці свою „безпартійну", політичну активність.

Членам Т-ва „Дністер" до в'дома!

Згідно з обовязуючими приписами кожний член Т-ва „Дністер" мусить найдальше до дня 20. грудня п. р. викупити пол су „Дністра" на обезпечення дозволеної законом 1/3 части будинків на 1928 р.

Хто в означеному речинці не викупить своєї поліси на 1928 р., того будинки з днем 1. січня 1928 р. перейдуть в цілости до обезпечення ПЗУВ.

Члени „Дністра" не є обовязані предкладати своїх поліс до реєстрації повітовим інспекторам ПЗУВ, бо Т-во „Дністер" займеться само предложенням ПЗУВ спису викуплених на 1928 р. будинкових поліс.

Після процесу Шварцбарда.

СЕЛЯНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ НА ПОЛУДНЕВОМУ ПОДІЛЛІ.

Недавно в польській пресі ширяли поголоски про оживлення повстанського руху на полудневій Україні. Писалося про боротьбу в одеській окрузі. Ті заворушення лучено з акцією комуністичної опозиції.

Значчи, що польська і румунська пропаганда дуже часто для власних цілей пускає в світ усякі „татарські вісти" під фірмою повстань, ми не рестрували. Аж тепер, на основі інформацій знад Збруча довідуємося, що селянські заворушення справді були на полудневому Поділлі, але не у звязку з акцією комуністичної опозиції, тільки у звязку з процесом Шварцбарда. Довідавшись про увільнення Шварцбарда паризьким судом присяжних, селяни збройно виступили проти жидів і комуністів. На якийсь час селянські відділи заняли були навіть Камянець. Аж ноні відділи червоноармійців відбили місто й опанували ситуацію, привертаючи попередній стан.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Найближчі завдання в галузі підвесення сільсько-господарської продукції.

V. Сільсько-господарське шкільництво

Щодо високих сільсько-господарських шкіл, то безумовно вже й тепер є потреба в 1—2 високих сільсько-господарських школах. В Сх. Галичині фактично істнує одна висока сільсько-господарська школа— і до того польська — це агрономічний відділ львівської політехніки т. зв. Академія в Дублянах. Колиб польська влада дійсно думала про економічне відродження українських земель — вона мусілаб цю школу зукраїнізувати. Другу високу сільсько-господарську школу (або середню з педагогічним семінаром) можна булоб заснувати в Луцьку — як адміністративному осередку Волині. Може постати питання: чи вистарчить у нас учительських сил, щоб обслужити всі ці школи. Після моїх підрахувань ми маємо по цей бік Збруча біля 200 агрономів з високою сільсько-господарською освітою, а того біля 50 осіб зі значним практичним стажем, а такої бількости персоналу цілком вистарчить на те, щоби обслужити 1—2 високі та 3—4 середні сільсько-господарські школи.

Не стану спинятись на тому, який саме ухил малаб взяти та чи інша школа, які особливости в своїй програмі мусілаб мати відповідно до властивостей району. Спинюсь ще на нижчій сільсько-господарській школі. Для таких бідних країн, як наші українські землі по цей бік Збруча, на мою думку, можуть підійти лише два типи сільсько-господарчих нижчих шкіл: це півтора річні (зима, літо, зима) — для укінчивших народні школи юнаків і цілорічні зимові (або однорічні двозимові) для дорослих. Особливо піврічні зимові школи не роблять жадних труднощів для їх організації, бо цеж фактично 3—4 місячні с.-г. зимові курси. *Коли кінчаються останні осінні роботи в господарстві, цілу зиму наше селянство вільніше ніж літом — воно має можливість, а в деяких місцевостях вже й охоту підучитись сільсько-господарських наук. Остається лише комусь зорганізувати всю цю справу: найти лекторів, найняти помешкання, придбати с.-госп. книгозбірню та с.-госп. часо-*

Українська наука в УСРР.

(Доповнення.)

IV. Ботанічні сади.

Від старих університетів залишилося 2 ботанічних сади в Київі і Харкові, які зараз виділено в окремі науково-дослідчі установи. З них перший перевів за останні часи значну роботу з культурами на повітрі, поширив оранжерії і лябораторії, видає періодичний орган („Вістник Київ. бот. саду), другий, користуючися великим гербарієм, переводить дослідження фльори України. Новими установами є: Одеський ботсад, що був організований у 1923 р. і Київський акліматизаційний, що провадить роботу в галузі акліматизації ріжних рослин, зокрема лікарських.

V. Обсерваторії.

Астрономічні обсерваторії, що залишилися від Київського, Харківського та Новоросійського університетів зараз істнують, як окремі установи. Крім того вилучено зі складу Пулковської обсерваторії та приєднано до сітки українських установ Миколаївську астрономічну обсерваторію (остаточно в 1926 р.). Метеорольогічних обсерваторій три: геофізичний відділ Харківської астрономічної обсерваторії, окрема географічна обсерваторія в Одесі та метеорольогічна обсерваторія в Київі.

VI. Наукові бібліотеки.

Крім бібліотек кол. Харківського університету (350 тис.) і Новоросійського (до 1 міл. томів), що зараз виділені як окремі наукові бібліотеки — Одеську і Хакрівську — і вже в декілька разів збільшили свою операційну діяльність, порівнюючи з дореволюційними часами, цілком новим явищем, досягненням кольосального значіння є національна бібліотека України — тзв. „Всенародня бібліотека України" при УАН в Київі, що роспочала свою діяльність лише з 1918 р. Книжковий фонд її досягає 2 міліонів томів. Бібліотека міститься в новому, спеціяльно добудованому будинкові (окрім старих) і провадить значну науково-дослідчу й бібліографічну роботу (див. її видання „Бібліотечний збірник" ч. 1, 2, 3). Її Винницька філія розгорнула зразкову краєзнавчу роботу. Нарешті утворення в 1926 р. бібліографічної комісії при УВК, що базуючись на ВБУ і гуртуючи навколо себе всі бібліографічні сили України, має завданням скласти український бібліографічний репертуар і взагалі координувати науково-бібліографічну роботу на Україні.

VII. Музеї.

На 1927 р. ми мали 18 державних музеїв та 54 окружних та місцевих. Великим досягненням органічно звязаним з позитивними наслідками революції, є реорганізація колишньої Київо-Печерської Лаври на Всеукраїнський музейний городок з передачею у відання Укрнауки всієї території кол. Лаври. Там зараз не тільки зберігаються мистецькі та історичні памятки цієї 900 річної монашеської організації, там зараз вже утворено і продовжує зростати низка нових установ — музей українського письма й друку з надзвичайними колекціями стародруків, ксильгравюр і т. інш., музей української культури, що обіймативе найкращі зразки українського будівництва від старокнязівської доби до сучасної української хати, український нумізматичний музей, український театральний музей, музей українського портрету, музей шиття і тканини, музей культів, збірка „Україніка" Потоцького і т. д. Київський музей мистецтв — цілком новий музей західньо-европейського мистецтва (збірка Ханенків). Також зовсім новою інституцією є **Одеський художній музей** зі збірками західньо-европейського й російського малярства. За минуле десятиріччя надзвичайно виросли великі краєві музеї, як Чернигівський, Полтавський, Волинський (у Житомірі).

Значно поповнився новими придбаннями Всеукраїнський Історичний Музей ім. Шевченка (у Київі) і Дніпропетровський Краєвий музей. Цілком новим закладом є Харківський музей українського мистецтва. Невпинно ростуть й переводять дослідну роботу — Харківський археольогічний, Одеський історико-археольогічний (найстаріший музей СРСР), Херсонський історико-археольогічний, Камянецький — Історико-Археольогічний і Миколаївський Істор.-Археольогічний музеї. Особливо треба відзначити значіння й роботу Миколаївського музею живої природи з акваріюмом і нового Дніпропетровського художнього музею.

З кінця 1926 року, вся музейна справа і всі музеї підпорядковані Укрнауці. Науково-дослідчі праці музеїв друкуються в збірниках „Український Музей" (вийшло ч. 1).

VIII. Охорона памяток культури й природи.

Справа охорони памяток культури й природи одержала міцну підтримку в постанові ВУЦВК й РНК УСРР 1926 р. „Про памятки культури й природи". Інспектура по охороні памяток нині взяла на облік понад 200 памяток. В Київі, Харкові, Одесі, Дніпропетровському, працюють краєві комісії по охороні памяток, в деяких округах окружні. [illegible] вже державними заповідниками: кол. „Асканія Нова" (степовий заповідник всесоюзного значіння), могила Т. Г. Шевченка (історико-культур. заповідник), Київо-Печерська Лавра (істор. культур.), Ольвія (теж), Бердичівський Кармелітанський монастир. Намічено низку нових памятників перетворити в заповідники, серед яких такі видатні, як Камянецька фортеця, будинок, де народився М. В. Гоголь, Чернігівські церкви XI—XII століття, то-що.

IX. Наукові експедиції та командировки.

Кількість наукових експедицій та відряджень що-року зростає. У 1927

виси, влаштувати продаж популярної с.-г. літератури та с.-г. календарів і т. п. Місцеві „Просвіти", кооперативи, руханкові товариства, політичні організації — всі живі чинники нашого народу мусять взятись за цю справу — справу організації с.-г. зимових курсів та с.-г. зимових шкіл! Наша преса мусить влаштувати „місяць сільсько-господарської школи" подібно до того, як влаштувала вже „місяць української книжки". Треба в цію працею поспішати, щоби кожну зиму використати якнайкраще, щоби не пропустити ні одного зимового дня. Рахую цю справу найбільш актуальною, найбільшою справою сьогоднішнього дня! Щодо фахових сільсько-господарських шкіл, то тут в першу чергу потрібні молочарські, хмільництва, птахівництва, городництва. Рівнобіжно з сільсько-господарськими школами треба організувати й жіночі господиньські — середні і нижчі. Руками жінки у різних народів проходить біля 60 пр. народніх заробітків. В українського народу руками жінки проходить ще більша частина народніх заробітків. І коли ми застосовуємо всі дані сучасної науки, щоб як найощадніше здобути якісь цінности, то неважеж не попробуємо пристосувати висновків науки до справи уживання здобутих цінностей?! Перед нами складна велика національна справа. Треба щоб був десь і осередок, — генеральний штаб, який керував би всею цею справою. Гадаю, що це мусілаб бути комісія чи комітет при одному з наших осередків — чи то при „Сільськім Господарі" чи то при Головному Виділі „Просвіти". Так чи інакше, а до справи мусять бути покликані фахівці: агрономи учителі, просвітяни, кооператори та інш. На місцях так само мусілиб створитись відповідні комісії при філіях „Сільського Господаря" чи при „Просвітах", мусілиб зв'язатись з головним комітетом і провадити цю справу в організований спосіб.

VI. Позашкільна сільсько-господарська освіта.

Позашкільна сільсько-господарська освіта в багатьох державах складається на окремий агрономічний апарат: повітову і районову агрономію на Сході Европи, мандрівні катедри в Італії, відділи позашкільної освіти при високих сільсько-господарських школах в Сполучених Державах Америки. В більшости країн Західньої Европи позашкільна сільсько-господарська освіта покладається на учительський персонал с.-г. шкіл, що дуже але відбиватьси на стані позашкільної с.-г. освіти в цих країнах. Взагалі позашкільної с.-г. освіти вживають там, де населення треба розворушити, зацікавити, заангажувати до висновків сільсько-господарської науки, або де населення остільки бідне і обтяжене працею, що не може відвідувати навіть і зимових шкіл. Через те позашкільна с.-г. освіта має особливе значіння для українських земель по цей бік Збруча та Дністра. Початки організації цієї галузи агрономічної допомоги на українських землях під Польщею ми вже бачимо: більшість кооперативних повітових союзів, деяка частина самоуправних установ позаангажовували вже повітових агрономів, повітових інструкторів рільництва. Але тяжке положення таких агрономів: кожному з них доручили сотки тисяч с.-госп. н. населення, десятки тисяч господарств, а засобів до передачі думок чи порад майже немає. І нема нічого дивного, що ці „повітові" агрономи обертаються то в кооперативних ревізорів, то в порадників при купівлі худоби і коней на торговищах, то в техніків молочарства. Все не функції за дрібні для повітового агронома. Він мусить зробити щось більшого — зацікавити сільським господарством цілий повіт, зорганізувати агрономічну допомогу в цілому повіті! Для цього позашкільна агроном мусить мати помічників і матеріяльні засоби пропаганди. Під такими я в першу чергу розумію засоби до розїздів, далі проекційний апарат, сільсько-господарський кінематограф, радіоапарати, с.-госп. музей. Само собою зрозуміле, що кожний агроном мусить мати до розпорядимости солідну с.-г. книгозбірню, справочні видання та с.-г. журнали. Голими руками ніякий ремісник не працює — тим паче не може так працювати громадський агроном, діяльність якого безмежно різноманітна і склад на. Під цим оглядом наші агрономи по цей бік Збруча находяться в дуже важкому положенні.

Агр. Віктор Домашицький.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7819.

р. відбулися такі експедиції: гідрольогічна, грунтознавча, геольогічна, ботанічна, гідрольогічна, археольогічні розкопки в Ольвії, на о. Березані, історико-археольогічна експедиція на Запоріжжя, географічна худож. експедиція по дослідженню старої української архітектури, експедиція для збирання термінольогічних матеріялів, експедиція по дослідженню Трипільської культури. З них слід окремо відзначити довготривалу, що тільки роспочинається, Запорізьку експедицію, яка має завданням дослідити всю ту історичну територію, що буде деформовано й затоплено (Дніпрельстан) та врятувати ті рештки культур, що залишились там, починаючи від неоліту та скітів, античних впливів, доби переселення народів і т. д. У 1927 році відряджено наукових командируванців за кордон — 246 і в межах СРСР біля кількох сот.

X. Громадська ініціятива.

Громадська ініціятива в науковій галузі за останні роки розгорнулася дуже широко. Досить згадати ті наукові організації, що вже існують і здебільшого отримують на свою корисну працю державну допомогу (на видання, органдатки), а саме, Харківське Наукове т-во, Українське Наукове Технічне Т-во, Українська Асоціяція Сходознавства, Харківське Т-во Дослідників природи, Луганське, Полтавське, Київське Наукові Т-ва, Українське Т-во ботаніків, Українське Т-во патольогів, Українське Т-во зоольогів, Українське Т-во фізиків Харківське і Київське хемічні Т-ва, Українське математичне Т-во, Всеукраїнська Асоціяція Інжинірів, Українська Асоціяція Робітників винахідників, Київське Педагогічне Т-во, українське Т-во культурного зв'язку з закордоном, Т-во сприяння розвиткові й поширенню наукової української мови й інш.

XI. Перспективи розвитку української науки.

Темп зросту асигнувань на наукові потреби в цілому надзвичайно швидкий:

У 1924-25 р. — 918.000 карб.
У 1925-26 р. — 1,110.000 карб.
У 1926-27 р. — 2,714.000 карб.
У 1927-28 р. — 3,832.682 карб.

Головну увагу звертається на підсилення видатків на дослідчі оперативні потреби наукових установ — це дасть свої ефектні наслідки в недалекому майбутньому. Щож до кількости установ то на найближче пятиріччя запроектовано збільшити сітку науково-дослідних катедр та інститутів до 120 одиниць, забезпечивши в першу чергу потреби індустріялізації країни, які у 1931 р. вже мають випустити 1544 спеціялістів вищої кваліфікації.

Ці наукові заклади не тільки територіяльно, але й по суті стають українськими. За анкетою кінця 1925 р. з усієї кількости аспірантів володіли українською мовою — 63 проц., з науково-керовничого персонажу — 26—33 проц. Процес українізування їх неухильно продовжується.

В. Дубровський.

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, дає змінною-о, відживляючо, посуджує апетит, необхідний серед як для реконвалесцентів

М-ра Конштофорского, ново хімічне-заліза на еспанській мадяці. До на утта у всіх аптеках і дрогуеріях. Ціна за філ. 4'25 зол., на 2'40. У власним інтересі жадати виразно М-ра К. конштофорского ново хімічне-заліза Laboratorjum chem.-farm. **Mr. M. Krzyszkowski Tarnow.**

ВІЦЕМІН. ЦАР — ГЕН. ВИБ. КОМІСАРЕМ.

Варшава, 13. грудня 1927.

Нині оголошено в „Мон. П." іменування ген. виб комісаря, на якого покликано віцемін. Станіслава Царя, а на його заступника віцепрез. апел. суду бувш. віцемін. внутр. справ Дуткевича.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ У ВАРШАВІ.

Варшава, 13. грудня 1927.

Нині рано вернув із Жешева марш. Пілсудський в полк. Беком, військовим аташе у Львовові майором Міхальським і ротм. Пружинським. Марш. Пілсудського витали члени уряду з Бартелем на чолі, (диль. корпус і представники військових і цивільних властей.

УРЯД І ВИБОРИ.

Варшава, 13. грудня 1927.

У політ. колах кажуть, що уряд після повороту марш. Пілсудського вступить із енушіщою в справі виборів, у якій висує виб. програму уряду. В зв'язку з цим кажуть, що небаром вилляться зариси тав. Господарського виб. блоку.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТ. ПЕРЕГОВОРИ.

Варшава, 13. грудня 1927.

Кажуть, що польсько-литовські переговори відбувати муться в Динабурзі в Латвії в січні 1928.

БІЙСЬК. АТАШЕ НА ЛИТ.-ПОЛЬСЬКІМ КОРДОНІ.

Париж, 13. грудня 1927.

Аг. Азаса подає, що в міродатних колах заперечують, начеб Литва не впустила на свою територію військ. аташе союзних держав, яким поручено оглянути польсько-лит. кордон. Згідно з інструкцією, яку одержали від Бріяна мин. тижня, військові аташе оглянули кордон, але не переходили на лит. територію. Вони ствердили на прикордонній смузі повний спокій.

ВАЛЬДЕМАРАС У ПАРИЖІ.

Ковно, 13. грудня 1927.

„Ельте" подає, що Вальдемарас приїхав нині до Парижа і лишиться там до четверга. До Ковна верне в кінцем цього тижня. Аг. Азаса подає, що Бріян видасть снідання в честь Вальдемараса.

КОМУН. УРЯД У КАНТОНІ.

Льондон, 13. грудня 1927.

У Кантоні неспокої не стихають. Комуністи підпалюють доми і грабіжать майно мешканців. Комуністи є панами положення. Брами чужинних дільниць замкнені. Одна англійська канонірка висадила на сушу відділ моряків, які помогли багатьом мешканцям Кантону рятуватися втечею. На вулицях міста повно трупів. Новий комуністичний уряд уконституувався на зразок уряду СРСР. Комісаром війни іменований бувш. секретар знаного Бородіна.

НОВИНКИ.

— **Рідкий ювілей.** Дня 15-го п. м. святкує ген. вікарій і архипрезвітер капітули мітрат о. Олександер Лешкевич-Бачинський 60-ліття свого священства. На це свято відуться до Львова 120 його бувших питомців, в часів, коли Ювілят був ректором і заст. ректора Духовної Семинарії. Цікаво, що досі всіх його учнів-теольогів, нині парохів, живе в трох дієцезіях понад 600. У день свого свята Ювілят відправить Службу Божу в семинарийській церкві при асисті своїх бувш. питомців. В г. 11-ій відбудеться в Духовній Семинарії Ювилейна Академія, на якій підчитає спомини про давні семинарийські часи бувш. питомець Ювілята, сьвячений богослов д-р Кирило Студинський. У святі візьме участь теж бувш. питомець, нинішний дир. „Народньої Торговлі" Микола Залчківський. Свято закінчиться спільною фотографією.

— **Львівська темна хроніка.** Вчора судили печисту спілку Филиповський-Робаківна за організацію салону для сходин невідомих пар. Робаківна фірмувала на вул. Оболонських „салон краси", до гості буцім-то приходили на масаж. Поліція ствердила, що Филиповський як управитель цього темного салону зібрав там багатий спитал алькоголю для гостей, величезну галерію образків і інших причандалів. Крім цього має він на своїй совісти 21-літню дівчину з Ярослава, що виконувала в його домі роль служниці та дами до забави підпитих гостей. Филиповський дістав 3 міс. тяжкої вязниці. Робаківна 5, але прокуратор заголосив те відклик щодо надто малої кари. — 10 міс. вязниці дістала доларівна з вул. Кохановського, що обікрала власницю цукорні Шверсву в цьомуж домі і скрила срібло в пивниці.

— **Українська наука.** В 3-ого т. м. ч. Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven" помішена стаття п. н. Зі львівського п. з. „Візантійські будівничі памятки на Україні". — Накладом С. С. Матусяка Сяноку вийшла книжка: Elias Hurwicz: Der neue Osten, де представлена історія і політична, економічна та соціяльна будова внішної Польщі, Литви, Латвії, Естонії, Фінляндії і Ростовщини. Накладає De Sikkel", Kruishofstraat 223, Antwerpen видала в 100 примірниках по 50 бельг. фр. голяндський переклад „Слова о полку Ігоревім" п. з. „De Zeng van Igor", зроблений А. М. Польським. Переклад прикрашений ручно коморованими деревортами одного з кращих фляманських модерних графіків Г. ван Стратена. — Асистент при катедрі відбудови Нансена в Варшаві Україні д-р Фр. Фальт Veit) видав свою в Берліні (накладом „Walter de Gruyter u. Co книжку п. з. „Сільське господарство і аграрні відносини на полудневій Україні в їх історичнім розвитку". Це висліди трохлітньої практичної праці автора на українських обширах. *А. Л.*

— **Приємна Академія.** Паризькі смакуни та ценжери основали собі власну академію, до якої належатиме 12 осіб із найвищим підобінням. Вони збиратиметься раз у місяць при люкусовім банкеті, підчас якого ятиме, річ ясна, гутірка про насолоди гастрономічного мистецтва, яке істнуючі і ті, які можна ще видумати. Головою академії є якийсь месьє Ж. Боль. 6 ще два вільні місця, на які заголосилося досі... 150 кандидатів. 6 між ними навіть пять варшавяків і двох краковян, себто видко, що академія не робить ніяких національних обмежень щодо приналежности своїх членів.

— **Українська пісня над Вислою.** Пишуть нам із Кракова: Давав тут вечір хенділівський хор під управою о. д-ра Ріцці. Поміж піснями здебільша церковного характеру хор відспівав теж дві українські пісні: Воробкевича „Над Прутом" і Нижанковського „Гуцулки". Першу пісню відспівали в польському перекладі другому в оригінальному українському тексті. Обі ці пісні зустріли слухачі рясними оплесками.

— **„Урядове" самовбивство.** Директор нафтового відділу „Польміи" у Перемишлі Пешковський застрілився, протративши 100.000 зол. Від довшого часу він вів широке життя коштом фірмової каси і давав позички знайомим і приятелям, які не мали з чого їх вернути. Кажуть, що він мав занадто малу пенсію як на своє становище і був приневолений допозичувати й якнебудь. Теж аргумент...

Ревію Тоалет

урядує з першорядна робітня жіночих сукень

„ИОЛЯНДА" ЛЬВІВ, Сташица 8 І.п.

від 15.XII. до 20.XII. н. р. щоденно від години 11—2 передпол. і від 4—7 попол.

— **Світова всячина.** Конференція амбасадорів передала австр. урядові ноту, із якою, що від 1-го січня 1928 р. касують військову контролю в Австрії. — Адмірал нім. маршарки Зеєкер домагається від уряду кредиту на будову нового панцирника. — Номер один із полководців великої війни фельдмаршал барон Рор, австр. командант на італійському фронті. — У Берліні займаються широко осьнаким скандалом: донька Стін неса, що набралась у подорож по світі автом і описувала її в пресі, мала буцім-то найвальші частини своєї подорожі переїхати залізницею. — Франц. спортсменка Сузанна Лєлєн, бувш. мистець у ситківці, має вийти небавком замуж за якогось америк. мілярдера. — Леон Доде, що мешкає в Брюсселі потішає себе у тузі за Парижем виголошуючи відчити через радіо для своїх паризьких прихильників. — У румунських вищих школах істнує загроза генерального страйку. — Якийсь американський чех, імовірно жид, подав у Празі проект збудувати там жидівський університет, де могли би ходити всі ті жидівські студенти, яких в Европі не хотять прийняти з огляду на кумарус клявзус.

— **Св. Миколай** перед своєю гостиною приславав цілий наклад елегантних пасеток з новими, досі небувалими родами помадок: в чеколаді вишні, дактилі, сливки, оріхи, помаранчева скірка, міндалова, сметанкова, грильяжова маса і інші. Прийдіть, подивіться на ці неподівання до Фоетуки Нової — Руська ч. 1.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).
Перерва.

Міський великий театр:
14-го „Льогенгрін".
15 го „Паганині".
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Нови":
14 го „Доріна" в останнє.
15-го „Д-р Юлія Сабо", комедія Фокора (премієра).
Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Палас": Білявка чи чорнявка?
„Лев": „Чанг", могутня драма сімської джунглі на підставі „Книги Джунглі" Кіплінга.
„Аполло": „Чортівська Сирена".
„Фотаморгана": „Студент із Праги".

З судової салі.

ЗА ГОСПОДАРКУ МАЙНОМ НАРОДНЬОГО ДОМУ.

Другий день розправи, що ведеться під проводом радн. Антоновича як председника трибуналу і вотантів радн. Банорека й судді Вальтера, пройшов під знаком меншого заінтересування, як перший день. Просто сенсаційні зізнання зложив про господарку Черкавського в Народньому Дому свідок Борис Труш, бухгальтер Н. Дому, велике вражіння зробили також зізнання през. д-ра Костя Левицького як голови Комітету оборони національного майна. Сенсацією була теж заява оборонця Черкавського д-ра Глушкевича про ролю політичних чинників у відставці Черкавського. Загалом ця дивна розправа, в якій на лаві обвинуваченых сидить радн. Лісковацький, перемінилася в одне велике обвинуваченя Льва Черкавського. Так по зізнанням свідків господаря цей комісар майном Народнього Дому, інституції, уфундованої з метою служити культурно-освітньому піднесенню цілого нашого народу!

Свідок Борис Труш, що зачав зізнавати ще попереднього дня (14. ц. м.), оповідав на пит ня предсідника спершу про висилані з фондів Н. Дому 2000 зол. незнаний особи на незнані цілі. З двох реченців на сю суму Черкавський вимазав назвище особи, якій вислано гроші і вписав інше, чим допустився фальшування. Дальше свідок оповідав, як то Черкавський приняв нібито до бібліотеки Нар. Дому за відповідною платнею Яловського, Пашкевича, Саламаша і Тарасимчука, які з бібліотечним домом не мали нічого спільного, а працювали в його органі „Голос Народа". Ця газетка не мала някого звязку з інституцією Народний Дім і була особистим органом Черкавського, чи пак „Рольничого Союза", яким теж побирав високі субвенції від Нар. Дому. Коли настав новий комісар Н. Д. дир. Вербицький, то поручив свідкові і п. М. Бачинському (тепер комісареві Н. Д.) перевести ревізію книжок „Рольн. Союза", але Черкавський, не зважаючи на їх візвання, не видав їм касової книжки „Рольн. Союза" для переведення контролю. В дальшому цей свідок заявив, що Черкавський виплатив д-ру Овчарському за резигнацію з великої салі Н. Д. (яку він арендував) і за відступлення її в посідання Н. Дому 2.300 долярів, хоч по основі переговорів з попередником Черкавського радн. Лісковацьким можна було думати, що д-р Овчарський вдоволиться квотою 1800 долярів. З черги свідок зізнав, як то Черкавський вибрав 700 долярів з каси і велів записати на своє конто. Опісля старався (через воєвідство), щоби цю суму зараховано йому титулом видатків при виробленню гіп. позички для Н. Дому. А за комісарства дир. Вербицького прийшов відпис рескрипту з воєвідства, в якому було потвердження виданих Черкавським ок. 700 долярів (у золотих) на друк „Голосу Народа". Тимчасом свідок стверднв неозвком при цконтрі, що всі ті рахунки за друк „Гол. Народа" були вже заплачені з каси „Рольн. Союза"! Опісля свідок розказував про бон на суму 500 зол. „na historyjki podatkowe" (про що вже докладно тодішній касієр д-р Лагола) і про частинний ремонт Нар. Дому, на що Черкавський видав понад 50.000 зол., суму, яка на думку свідка була рішучо за висока, про що зрештою говорилося загально. Також приняв Черкавський цілком непотрібно на завідателя дому при вул. Курковій свого прихильника Івана Паньчака, якому платив по 200 зол. місячно і дав помешкання. Паньчак домом не завідував, бо робив це мешкаючий тамже д-р Лагола або свідок. Паньчак переслідував постійно в „Рольн. Союзі". Про девастацію ліса в Білці свідок зізнав те саме, що всі інші свідки. Пригадує собі, що Чехович жалувався нераз на ту девастацію, але це нічого не помагало. Опісля свідок подає платню Черкавського, який побирав дісти VI. ранги, а крім того діставав 500 зол. місячно титулом репрезентації. Не зважаючи на це, Черкавський брав з каси гроші для себе й інших осіб (на поїздки до Варшави, Кракова і т. д.). Загальний погляд свідка на господарку Черкавського такий, що він наробив інституції і Нар. Дому богато шкоди. Радн. Лісковацькин лишив по собі в каси готівку, а Черкавський понад 50.000 зол. недобору; не згадуючи про пороблені ним некорисні контракти з посесором Білки Перльмутером. На цю господарку Черкавського було богато нарікань, а Пашкевич сказав раз Черкавському до очей, що він злодій. (Тому Пашкевичеві обіцяв Черкавський касієрство в Нар. Домі під умовою, що він заплатить тоді з каси Н. Д. його зобовязання у Варшаві на суму 10—15 тисяч золотих).

Свідок д-р Кость Левицький, незаприсяжений. Зізнавав як голова Комітету оборони національного майна, який засновався в літі 1926 р., коли чутки про задуману Черкавським продажу реальности і церкви при вул. Зиблікевича викликали в українськім громадянстві Львова і краю велике затривоження і обурення. Про господарку Черкавського знав тільки те, що предложив Комітетові на письмі о. Дм. Шуль і що заявив йому інж. Подолевський, який оглядав ліс у Білці як фахівець. І з письма о. Шуля і з того, що оповідав інж. Подолевський, свідок набрав переконання про зловживання.

Свідок лівар *д-р Іван Гриневицький*, незаприсяжений. Заявив, що чув від д-ра Лисека і Пашкевича про намірену Черкавським продажу реальности і церкви при вулиці Зиблікевича. Опісля оповідав, що як лівар був на Н. Дому оглянув її доказано і про поганий її стан (а санітарного погляду) предложив реляцію на руки Черкавського. (Д-р Глушкевич пробує доказати, що Черкавський продав дуби в Білці тому так скоро і по такій ціні, бо потребував грошей на відчищення бурси...)

З черги мали зізнавати свідки Іван Пашкевич, д-р Вячеслав Лагола й Іван Лищинський. Два перші не явилися з причини недуги, а переслухання Лищинського зрезигнував д-р Дверніцький.

Опісля д-р Глушкевич виступив з цілою низкою внесень. А саме домагався від переслухання ще таких свідків: Перальмуттера і Йна Білявського на обставину другого контракту в справі громад Білки і Костенева, які Нар. Дім винаймував; інж. Каплавського на обставину коштів ремонту Нар. Дому; Якова Нотовича на обставину купна дубів; адв. д-ра Нуту Бістігера на обставину другого контракту; Ілярія Лищинського і ред. Дмитра Яблонівського — обох на обставину різних рахунків в „Рольн. Союзі."; д-ра Вячеслава Овчарського на обставину його відшкодування за відступлення салі Н. Д. Крім того адв. д-р Глушкевич поставив внесення на відчитання кількох документів м. ін. подяки воєвідства на руки Черкавського після його уступлення з комісарства.

Оборонець підсудного д-р Дверніцький у довгій промові спротивився всім тим внесенням як неістотним для справи, тимбільше, що його клієнтові удався доказ правди вже цілковито. Але якби трибунал прийняв ці внесення, то він просить переслухати ще проф. львівської політехніки Мостицького як експерта в справі заплати за ремонт Н. Дому (найнижча оферта в цій справі була на суму 42.000 зол., а Черк. заплатив понад 50.000 зол.!), а також б. воєводу Гараніха на обставину, як і защо усунено Черкавського з посту комісаря.

Трибунал по довгій нараді рішив **допустити всіх свідків обох заступників** з тим, що вирішення в справі переслухання б. воєводи Гараніха застеріг собі на пізніше. Після того **розправу відложено на невизначений час.** Акти справи переходять знову до слідчого судді.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
З о л о ч і в:
14.XII. Гейша.
15.XII. Дні нашого життя.
16.XII. Шуми Маріца. 1—2

Загальні збори Т-ва „Союз Українок" у Львові, відбудуться дня 24. грудня ц. р. в год. 10. передпол. в салі Бесіди при вул. Рутовського 22/I. зі слідуючим порядком нарад: 1) Відкриття зборів і відчитання протоколу з останніх загальних зборів. 2) Звіт з діяльности Головного Виділу. 3) Уділення абсолюторії уступаючому виділові. 4) Вибір нового виділу. 5) Справа будови жіночої сільсько-господарської школи в Угерцях винницьких. 6) Евентуалія. — За „Союз Українок" у Львові: М. Довцова містоголова, М. Мриц'вна секретарка. 1091 2—2

Іван Дань український інвалід по званню бляхар, упав з даху дня 10. травня 1627 р. та поломив собі кости, відтак остав без някої помочі з каси хорих, тому що працював сам на себе. Через літо немігся заосмотритися на зиму. Тепер остався без сотика, опалу і харчів з дрібними дітьми та недужою жінкою. Отсею дорогою звертається він за посередництвом нашого часопису до добросердних читачів о ласкаву поміч, бо приходиться загибати. Адреса Іван Дань, Львів, вул. Марія ч. 9. 2—2

Візвання до спадщини. Літом помер в Сараєві д-р Ключенко Іван пенс. надсовітник краєвого правительства, родом зі Станіславова. Спадщина по нім виносить около 20.000 зол. Взивається всіх його свояків, що мають право до спадщини, зголоситься з документами до суду повітового в Сараєві або до д-ра Мих. Зобкова, президента сенату при верховнім судді таможе. Адреса суду ось така: Котарски суд у Сараєві а д-ра Зобкова адреса: Д-р М. З. сенатни председник Сарајево С.Х.С. Верховни Суд. Просимо всі часописі в краю о передрук.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КОРЕС ОНДЕНТІВ, аквізиторів, що мають широкі знайомости серед рільників негайно пошукується до праці. Варшава *Szczygla 3/5 Zumbach.* 960 4-4

ВІЛЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВЕЛІРСЬКІ також перелібки найдбайливіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** наслід. **Ю. Домбровський Л. Розважевський** Львів, Академічна 2, (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 б) 22-?

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботі **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 44—?

ВИТОЛОЧУЮ найновіші десені на плюшевих плащах навіть старих, відсвіжую і перероблюю на модний фасон. Марія Волянська, Собіського 12. Тел. 17-04. 3-6

ШУКУЮ умебльованої комнати з особним входом і харчем при українській родині. Зголошення до Адміністрації під „М. С." 1094 2-2

ВЖЕ друкуються **„Недільні проповіді" о. Юрія Кміта**, пароха в Чайковичах (почта Підгірці коло Рудок). Теперішня ціна 6·50 зол. — по виході дорожче. 1094 2-3

НА ПРОДАЖ МЛИН у великім селі при залізничній станції, одинокий на 4 громади, має три камені і просяк та власну млиновку, до того гарний дім, 2 стайні, стодола, до 6 моргів грунту, сад і інш. Ближші вісти уділяє з ласкавости інж. пер Ілько Попович у Станиславові, вул. Липова ч. 53. 110 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
1058 **Просвічення Рентґеном** 8—24

Адвокат
д-р Іван Венґльовський
відкрив адвокатську канцелярію
у Борщеві.

зол. 6·60 | ГОДИННИКИ | зол. 6·60
найліпші швайцарські з гарантією тільки у
Б. Гінбенґа Сикстуська 4

МАШИНИ до ПИСАННЯ
всіляких систем
нові і оказійні
латинські і кирилицею
поручає
„МАШИНОПОЛЬ"
Львів, Сикстуська 9.
1097 вхід через сінь. 1—3

Оказійна продажа святочних товарів бавовняних і вовняних.

туз.	серветок по ц ні	зол.	0·33
„	хустинок до носа	„	0·40
30·0	м. фланелі гладкої від	„	1·60
1·00	„ обрусів по	„	5·00
20·0	„ ручників від		1·20
300	„ фланел в лесень від 1·70 до		2·70
100	„ вовняних пледів від	„	6·50
1·00	„ хусток і хустинок на голову від		1·50
2000	„ франок від	„	1·20
2000	„ Оксфорта на фартушки від		1·60
2000	„ стирок по	„	1·80

Вовняна ватаґа на складі.
„Галицький магазин новостей"
Львів, Галицька 15. Замовлення на провінцію полагоджуємо відвороτно. 2-3

ДІМ глинянських КИЛИМІВ
Львів, Площа св. Духа
(Біля вїден. кава ні і костела ОО. Базилів)
945 **поручає:** 4—4
у великім виборі килими, стрижені дивани і зі шовкової основи оригінальних перських взорів, каґерові коци, капи, портєри, хідники і всяку до сьвяточних робіт.
Уділяє кредиту на догідних условях.

На св. Николая і Ялинку
СИҐНЕТИ І ОБЕРТЕНЦІ
по зниженых цінах поручає
С. А. Ропшіц, Сикстуська 16.

Вже надійшло 10.000 ґрамофонових плит НАЙКРАЩІ КОЛЯДИ
Ґрамофон з 6-ма плитами тільки до свят **98·—** зол.
Найстарша і найдешевша фірма в краю
Рік основ. 1890
АДОЛЬФ БОДЕНШТАЙН
Львів, Легіонів ч. 37. — Телефон 38-36.
ПОЛЕГШІ В СПЛАТАХ.

ВОЛІЧКИ „МАТАДОР", французькі гарасівки, Z. M. U. і ручні роботи найдешевше, бо вхід через сінь.
Магазин ШТАМА, Львів, Сикстуська ч. 16.
964 Замовлення з провінції відвороτно. 5-6

РЕВМАТИЗМ
НЕРВОБОЛІ, ІСХІЯС, ГОСТЕЦЬ, БІЛЬ ГОЛОВИ і тим подібні недомагання, швидко і певно усуває знане від 25 лят натирання під назвою
ІХТІОМЕНТОЛЬ
Численні, щоденно наспівающі признання і подяки.
ІХТІОМЕНТОЛЬ скрізь до набуття.
виключний склад:
ХЕМІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ АПТИКИ М-ра ШИМОНА ЕДЕЛЬМАНА
в Тайнополі.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10

Ч. 282 (11.243). Львів. пятниця 16. грудня 1927. Pocztowa opłata zaryczałtowana ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Хамелеони.

Львів, 15. грудня 1927.

Передвиборчі часи все були первовими, все носили в собі зародки усяких несподіванок, комбінацій, все давали подостатком „натхнення" і значно підкріплювали „фантазії" усяких негативних елементів, усяких покидьків національного організму, здатних на все, щоби тільки розбивати, руйнувати і пустошити зорганізовані лави громадянства. На щастя наша суспільність є до тої міри політично зріла, що докладно розбирається в тому, чого хочуть і до чого змірюють розбивачі національної єдности, а тому їх крикливі брехні та наклепи на національну партію, національних діячів, провідників та їх політичну діяльність не вінчаються ніколи ніяким успіхом.

Коли приглянутися теперішнім агітаційним, підготовчим до виборів засобам на терені наших земель, то прийдеться ствердити, що найбільше уваги та заінтересування до себе будить серед тих руїнницьких елементів Українське Національно-Демократичне Обеднання. Тут замітне одно явище, а саме, що роля власних, доморослих підбрехачів та клеветників на Обеднання дуже докладно сходиться і навіть покриває ся з ролею польських чинників з усіх політичних таборів. І „санаційні" і вшехпольські і пястівські і які хочете польські чинники намагаються ослабити УНДО, силуються обмежити його політичні та організаційні впливи, не перебираючи при тому ніякими засобами. Те саме роблять і тим самим помагають полякам наші здеморалізовані політично елементи, а перед у тій розкладовій роботі ведуть „працівники" з „Ради" і з пороненої нею, сліпородженої та безобличної партії праці, що розпоряджає від якогось часу вже й офіціозом, тижневиком „Праця".

Читаючи польську пресу останніх часів та застановляючись над тим, що вона пише про УНДО, не дивуешся й люті, не береш собі до серця тієї ненависти, тієї явної злоби та незамаскованої нетерпимости до зорганізованих в Національному Обеднанні лав, бо розумієш, що польська суспільність та її преса не може ні інакше відчувати, ні щось іншого писати, коли мова про українську партію, яка поставила собі за ціль паралїжувати всесторонний і добре зорганізований польський денаціоналізаційний похід на нашу землю і на наш нарід. Але всеж бодай час від часу здивуешся, чому таку саму ненависть, таку саму нетерпимість до української національної партії відчувають деякі „свої", особливож ті вгорі названі „працівники" з „Ради" чи пак з партії праці. Невже в них нема почуття міри, невже вони таки цілковито позбавлені всякого національного сумління, невже вони вже аж до тої міри не сміють ні самостійно думати ні самостійно відчувати? Невже воля пославшого їх геть знищила та придавила в них сумління, і невже вони не можуть і не здатні чесно підходити до політичних явищ українського життя?

Дивуешся деколи такій атрофії національного інстинкту та запідінню національного розсудку в тих елементів, але те здивування скоро гине, коли застановишся над історією повстання „Ради", її методами боротьби, повстанням зав. партії праці та їх спільним завданням.

Як тільки повстало УНДОбеднання заразже появився у Львові орган „незалежної" політичної думки „Рада", що поставила собі за завдання, приймаючи політичну платформу УНДО, стояти на сторожі „чистоти" національної ідеольогії. Чому і з якої причини привласнила собі „Рада" самозванчо таку високу місію скоро виявилося, ларма, що за нею крилися самі анонімові „громадські" величини. Так зв. закордонному центрові, який репрезентувала „Рада", не припали до вподоби деякі особи, що найшлися в проводі Обеднання. Тому то „Рада" почала спершу партизанську і в найвищій мірі плюгаву нагінку на ті особи, а далі перейшла до систематичного морального розбишакування. Поодиноких діячів Обеднання розбирала до нага, відмовляла їм чести, доброї волі а навіть здорового глузду. І все це робила ганебно подло, бо анонімно. Та всеж Обеднання устамило авторів і спричинників того морального розбишацтва та усунуло їх з партії.

По Народньому Зїзді з листопада 1926 р. та напів законспірована групка безвідповідальників почала сіяти при допомозі „Ради", яку безплатно і масово розсилала по краю, наклепи на УНДОбеднання, що воно вступило на шлях опортуністичної політики відносно Польщі, що воно втоптало принціп соборности і т. п. нісенітниці. І все те писали протягом кількох місяців зобовязані „публіцисти" з „Ради" тоді, коли програма Обеднання і резолюції приняті листопадовим зїздом незвичайно ясно та недвозначно ставили на першому місці соборницький і державницький принціпи. Не могли перетравити хамелеонські політичні жолудки „діячів" з „Ради" передовсім того, що Народній Зїзд поставився негативно до комуністичної диктатури на Рад. Україні та до тамошнього правнодержавного устрою, що виходило цілком льогічно з основної та головної програмової засади партійної програми, а саме: демократизму. Натомісць Народній Зїзд підкреслив дуже яскраво у програмі не тільки національну єдність всього українського народу, але й політичні змагання Обеднання до реалізації ідеї соборности і політичного незалежництва. „Політики" з „Ради" мали зобовязання підготовити безастережну орієнтацію українських народніх мас не на український нарід, не на живучу і крінучу над Дніпром національну Україну, а на комуністичну диктатуру на Україні з цілою її системою правління та з правно-державним кольоніяльним становищем України в СРСР. А коли Нар. Зїзд став їм своїми постановами поперек на дорозі до „їхньої місії", розлялася їм жовч і вони оклевечували і по нинішній день оклевечують Обеднання в усіх гріхах головних проти чистоти національної ідеольогії.

Коли ж остаточно переконалися, що ця їх лайка не має ніякого успіху, тоді почали творити якийсь сурогат партії. Одначе новоутворена „партія" не виявила по нинішній день ніякої позитивної праці, ніяких організаційних успіхів. І нічо дивного, бо вона була „сліпо- і мертвородженою", як кожний штучно творений сурогат, який не може заступити нічим правдивих і природних потреб національного організму. В одній ділянці цей новотвір проявив діяльність", а саме на полі підтримки сельробів, з якими, як ходять чутки, й тепер хоче блєкуватися до виборів.

Як тільки появилися перші виборчі ластівки на нашому горизонті, „Рада" і всі інші органи „Сельробу" та партії праці брехали на всі заставки про те, що УНДО, мовляв, йде до виборів з польськими „санаторами", що воно ввійшло з ними в якись виборчий пакт. Коли ж проти УНДО-ня почала нагінку вся польська преса за те, що воно приступило до блєку не польських народів, що воно організує протидержавну змову, тоді наші клеветники і брехуни та політичні безвідповідальники затрубили, що УНДО зійшло на службу до жидів. Жиди і „блєк з жидами" — хоч такого нема, а є лише блєк неполяцьких народів — заповнюють тепер усі шпальти „Ради", „Праці" і їх сельробівських посестер. Словом жнива у клеветництвині, демагогії та брехні почались тепер на сторінках тих „чесних" органів, органів, за якими стоять люди „чистих рук", як каже „Рада", і до того люди з „ясною програмою". Вони прекрасно виконують своє допоможне завдання на користь поляків і можуть тим гордитися. Бож не від нині вважають вони себе їх союзниками у змаганнях розбити та розпорошити українські національні сили на атоми.

Нераз уже писали ті безвольні, здеморалізовані чинники некрольоги на УНДОбеднання, нераз доказували, що його вже нема, а воно росло в силу та давало наглядні й докази. І тепер знова посипалися „некрольоги". Це знак, що УНДОбеднання буде мати довгий вік, це знак, що воно живе, що воно розвивається, це знак, що воно йде вперед, бо якби так не було, то не брехалиб і не гавкалиб та не клеветалиб ті, що терплять на дихавицю і перед якими марево поганої смерти, а які зі завісти до всіх здорових, життєздатних чують злобу та ненависть. Нехайже далі пишуть наклепи та брехні, нехай далі обманюють себе, що УНДО нема, що воно розбите, нехай мають насолоду в тій „праці", а ми підемо там лекше і тим справніше вперед.

Сумне і непотішаюче.

До характеристики українсько-американської преси. — Еміграційні кудлярі й заморська преса. — Безвідповідальна стаття в „Свободі". — Проповідь чорнос тенщини і хуліганства. — Три питання до п. Івана Наконечного.

Українсько-американська преса має зовсім інші публіцистичні прийоми, як преса старого континенту, інший підхід до справ, іншу оцінку подій та іншу публіцистичну мораль. Збудована перш усього на основах заробіткового підприємства, вона має бізнесові цілі. До бізнесу дострою вона й свою ідеольогію, свою програмовість. Не дивно, що її прикметою є поверховне, епізодичне трактування суспільно-національних справ. Поза телеграфічними відомостями з американського життя, перша-ліпша українсько-американська газета є **mixtum compositum** старокраєвої преси. Такий інструмент, як ножиці (замісць пера), грають у наших заморських товаришів дуже важну ролю. До того ж ті вирізки зі старокраєвої преси, звичайно подавані навіть без зазначення джерела, не все є в гармонії зі собою. Правда, значну рубрику в українсько-американській пресі займають ще „оригінальні дописи", статті-кореспонденції, в яких „оригінальним" є хіба безнастанне обезцінювання будуючої праці краю і дискваліфікація досвідних і випробованих старокраєвих діячів і робітників.

Звичайно авторами таких „оригінальних дописів" є викинені на еміграційний смітник бувші величини, „бившіе люді", які завзято „критикують" відносини в краю, кожній активній людині, що у важких часах народнього лихоліття не опускає рук, але працює, щоби зберігти хоч останки колишніх надбань, причіплюють латку „запроданства" чи „угодовости", замикаючи очі на дійсних запроданців і найманців, кожний крок накручують до своїх „побожних бажань", дорікають, картлюють, дають науки і видають осуди. А при тому безнастанно велику ролю грають у них гроші. Всюди, в сні і на яві бачать вони гроші, перекупство, змагання відплатно служити чужим богам. Воно й не дивниця, бож це емігранти, які в своїй відірваності від рідного ґрунту кружляють біля одного теляти, якому на імя: гроші. А підтасовуючи кожне явище під грошевий стрихулець, вони так дуже підходять під бізнесовий характер, під бізнесову атмосферу американської преси.

Скільки то в останніх шести роках усякого гною на старий страждений край випущено в українсько-американській пресі з мозківниць еміграційних „спеціяльних кресповдентів", скільки то старокраєвих діячів ограблено з чести, скільки безосновних калюмній кинено на тих, що запрацьовувалися, бородися і терпіли? Скільки то їхніх пророств було злобною видумкою їх ледачої уяви. А зате героями, борцями за народні права виходили еміграційні посмітюхи, що на всі сторони витягали хапчиві руки, готові служити кожному, хто дасть монету, готові пічечити й обріхувати і кидати калюмнії, безвечно сидячи під крилом збанкрутованої мами-Австрії.

Та ми рідко коли реагували на ту повінь негідних напастей і вермаентного калюмніяторства. Не було в нас до того ні часу, ні змоги, ні охоти. Зрештою, ми мали навіть деяке вирозуміння, бож то був насущний хліб для еміграційних гієн і готовий, безтурботний матеріял для поширеної обемом українсько-американської преси. Думали ми теж, що з часом та хвороба минеться, бож еміграція не може бути вічною. Коли ті бувші величини, надхнені австрійським світоглядом і призвичаєні до старих манір верпуть до краю, на його твердий ґрунт, то може зміняться і або будуть сидіти за печею (як більшість еміґрантів-поворотців), або приєднаються до кращих робітників. Не тратили ми надії й на те, що українсько-американська преса, в більшости добре ситуована, замісць безвідплатних, хворобливо вирваних передруків зі старокраєвої преси або „оригінальних дописів" еміграційних кудлярів, займеться зі старокраєвими робітниками

ми пера, які подаватимуть їй вірні кореспонденції, основані на дійсному житті й його проявах.

На жаль, доні ні одно, ні друге не сталося. Навпаки, переглядаючи американську пресу, зустрічаємо у „Свободі" довжезного нужа пера Івана Наконечного (псевдонім!) „І сумне і потішаюче про рідний край". Колиб це було не у „Свободі", а в іншому органі, ми певно не звернули-либ уваги на ту писанину, яку сміло можна кваліфікувати, як „горох з капустою". Чого там тільки нема? Все є, як в українському борщі. Третя з черги стаття займається воєвільським рантом в 4. вересня 1927 і участю в ньому деяких українських громадян. Усі сплетні, випродуковані в закамарках ворожої пропаганди й низького інтриганства найшлися в тій пізній статті Івана Наконечного.

Не будемо зупинятися ані над справою рауту, ані над його освітленням в американській „Свободі", бо ця справа вичерпуючо у нас висвітлена і полагоджена. Центр. Комітет Українського Нац.-Дем. Обєднання, після докладного розгляду цілої своєї постанови, якою безапеляційно піддалися ті з учасників рауту, які були членами УНДО. Вони прилюдно признали свою помилку і як дисциплінований громадяни прийняли громадське рішення. Такий оборот справи слід уважати тільки маніфестацією доброї волі тих громадян з одного боку, а й авторітету УНДО з другого. Очевидно, про якунебудь уловщину чи заломання політичної лінії тут і мови не може бути.

Але такий змір кари для тих громадян не вдоволяє „бобворо" Івана Наконечного. Мовляв, „равників" за їх „демонстраційно-хрунівський вчинок" не стрінула належна кара. Виною цьому

„безкровність української інтеліґенції, а особлива молодежи, вони не боялись якоїсь негайної фізичної кари — І в тім не помилились. У інших народів, більше вражливих на нарушення національного достоїнства, бувало їх **мордобитіє або і куля не минула.** У нас того не було, безкровність наша за велика, совість рутенської природи побідила. Але міг би хто сказати: а де подівся ЗУНРО, то є „Західно-Українська Народно-Революційна Організація"? Чи вона не має в своїх радах рішучих людей, що іменем народа виконали би вирок на тих, що своїми ногами потоптали достоїнство нації? Очевидно доходять нас вісти, то так але не є і організація та розпорядже немалою громадою людей, готових на все, на велику жертву, до свого власного життя включно. Старшина одних ЗУНРО-й була тої думки, що **не може своїх визначних членів демаскувати** через того роду поменші акції, як фізичне покарання негідників в власної нації, бо мусить ті сили резервувати на важніші революційні акції. Але чи ЗУНРО і на далі буде держатись такої тактики і не возьметься до острого карання також винуватців, грасуючих в рядах самої української суспільности, — це вже друге питання, на котрого рішення вплину не маємо. У всякому разі маймо й тут повне довіря, що народні месники, зорганізовані в ЗУНРО-й, свою велику і святу задачу сповнять точно, відповідно до своїх сил і свого найліпшого знання та відповідно до своїх горячих революційних почувань".

Читаючи ті вибрики еміґраційної мозківниці, не знати, чи дивуватися „революційному" авторові, чи органові, який такі дороговкази друкує? А по змісту — теж наглядні витвори клясичного дегенерата, якогось політичного морфініста, чи просто провокатора, який бажав би в наше громадське життя запанити башлі формального чорносотенства, очевидного хуліганства. Покищо лишаємо на боці ту „революційну організацію", яка не хоче „здемаскуватися" кулею чи „мордобитієм" на особах українських економічних діячів, але тут поставимо кілька питань до п. Івана Наконечного, а саме:

На якій основі, пане Іване Наконечний, Ви вважаєте можливим ставати на котурни національно-політичного Катона і давати комунебудь науки, коли вся Ваша „партія", зі всіми „радикальними дубами" найшлася в польському таборі що в 1922 р. як найманцько-хрунівський таран до розбивання і деморалізування українського селянства?

На якій основі Ви вважаєте себе покликаним ставати на сторожі „національного достоїнства", коли Ви самі ніколи того достоїнства не обороняли та коли вся територія, де Ви колись провадили свою діяльність, якраз внаслідок тієї широкої діяльности, сьогодні є тереном продажної хлібоїдщини?

Пропагуючи приторовлення „мордобитія і кулі", чи не вважаєте слушним і згідним з Вашими порадами і вказівками, щоби вимір справедливости „іменем народа" був перш усього пристосований до Вас за Вашу поведінку підчас виборів 1922 року?

Інші питання лишаємо на пізніше а тимчасом пригадуємо лише, що чим хто вовк, від того гине.

Вкінці співвідповідальною за пропаганду такої чинної моралі в громадському житті є й американська „Свобода".

Справді — сумне і непотішаюче.

Мала проба

переконує Вас у тім, що **правдивий** гірський мід з околиць Підлютого має лічничі свійства (з гірського зілля). „Малосоюз" продає у всіх своїх склепах в оригінальних слоїках по зол. 1·50:

мід „сторічковий"
мід „ожиновий"
мід „малиновий"
мід „липовий"!

2—5 1695

Як розтрачувано народне майно.

На марґінесі сенсаційної розправи.

Дводенна розправа в мал. салі львівського суду, на якій розбиралася господарка майном Народнього Дому в часі комісарства Льва Черкавського, славного також як мецената й опікуна молодих фільмових адепток, виявила вже досі стільки сумного й деморалізуючого в часі його комісарювання, що на це повинні звернути пильну увагу всі українські чинники, які беруть участь у громадському житті. Для доповнення наших судових звідомлень позволимо собі подати ще кілька цікавих цифр і кілька загальних помічень.

Комісарство Черкавського, що тягнулося не цілий рік, коштувало інституцію „Народній Дім" дуже дорого. Це стверднли понад усякий сумнів усі заприсяжені свідки, зокрема клясичний в цьому процесі свідок Борис Трух. Бо Ч. за короткий порівнюючи час не тільки видав усю готівку з каси, але й обтяжив її поважним довгом, не згадуючи вже про т. зв. гарантійні векселі і про різні некорисні для Нар. Дому трансакції й умови, які він заключив. Навіть не можна уявити собі, куди був би довотився Нар. Дім, якби ще так в рік був покомісарював у ньому Лев Черкавський!

Про різні маніпуляції Черкавського читачі мали нагоду читати в обох попередніх числах „Діла" в рубриці „З судової салі". Сьогодні згадаємо ще тільки, що за час від 16. III. 1926 до 31. X. 1926 побрав він з каси Нар. Дому титулом діет і додатків на репрезентацію (крім діет постійних і платні!) 0.003 золотих! На свої подорожі (між ін. і до Кракова, де Н. Дім не мав ніяких ділових інтересів) побрав він 4.901 зол., на подорожі своїх прихильників казав виплатити 8.700 зол., різним особам казав виплатити 1.448 зол. (з того членові управи бітної ради Романові Турчиновичеві 938 зол.). Разом коштувало все це касу Нар. Дому 20.042 золотих!

На обставину коштів ремонту будинку Нар. Дому при вул. Рутовського і дому при вул. Курковій трибунал допустив переслухання додаткових свідків, між ін. професора львівської політехніки Мостовського, який переглядав оферти, внесені в справі того ремонту й оглядав стан обох будинків. Зізнання цього авторитетного свідка-фахівця повинні бути сенсацією цим, бо по зізнаннях дотеперішніх свідків вартість роботи біля ремонту виносила ок. 8.000 зол., а за те заплачено понад 50.000 зол. Цікаві будуть теж зізнання свідка Ілярія Липецького і Дмитра Яблонського, першого на обставину відомих вже нашим читачам 700 долярів, другого на обставину різних видатків Черкавського на „Рольн. Союз" і „Голос Народа". Сензаційні будуть теж зізнання інж. Подолинського, який був делеґований з уряду перевірити господарку в лісах Білин, зокремаи продажу дубів по смішно малій ціні.

При кінці ще одна цікава обставина. Оборонець Черкавського д-р М. Глушкевич, що з патосом, гідним ліпшої справи намагався боронити свого клієнта (який на цій розпрасі виступав в характері обвинуваченого, а не обвинеченого!), заявив при своїх виносах, що Черкавський мав у характері комісаря Нар. Дому „велику політичну місію", що він стояв понад такими „дрібницями", як касові рахунки і не потребував визватися касовими формальностями і т. п. Таксамо міг випадувати назвища адресатів з почтових рецепісів, коли це лежало в інтересі його „великої місії"... Колиж при тому адв. д-р Глушкевич покликався на похвальне письмо, яко Черкавський дістав на прошаний від повоєди Гараніх, котрий буцімто звяжа, що Черкавський уступив з комісарства внаслідок зміненої політичної кон'юнктури, а не наслідком зложеживань, — але д-р Дверницький зареплікував на це так: Б. воєвода Гараніх покликав до себе Черкавського і поставив його перед альтернативу: або уступити негайно самому (тобі дістане „на осолодження" т. зв. похвальне письмо), або буде уступлений як невідповідну господарку воєвідським приказом. Покликання на цю обставину як свідка б. воєв. Гараніха застеріг суд для себе.

Свято пісні.

Святочні концерти 100-их роковин української пісні у Львові випали під кожним оглядом культурно і гідно, як і повинно бути на святах такої ваги як свято пісні — яка, як слушно замітив промовець того вечора д-р В. Шурат — обединує нас в великий національний табор, готовий здобувати за всяку ціну кращу долю собі і своїм дітям. Правда, що обставини, серед яких живемо — приневолили нас обмежитися до скромних розмірів — одного вокально-камерального концерту, який слідуючого вечора повторено для молоді, концерту, який тільки частинно обхопив нашу твор чість на тому полі. Однак і уклад програми і його виконання засвідчило, що відповідальні чинники як і виконавці з пієтизмом відносилися до свого завдання — а пієтизмом відносилася до свята і ціла суспільність, яка справді масовою присутністю на обох вечорах, як не можкраще, підтвердила правдивість вище наведених слів д-ра Шурата. — Про вступне слово д-ра Шурата не приходиться мені писати — воно було надруковане в передостанньому числі нашого часопису і найкраще говорить само за себе. Шкода, що відпало воно на другім вечері для молоді. „Львівський Боян" під управою д-ра С. Людкевича виконав як першу точку — книжку пісень в укладі Ф. Колесси, (Ей гоцна, гоцна), П. Козицького („Ой пила, пила"), Богуславського (Колискова) і мистецьких хоральної мініятури М. Леонтовича („Зайчик" і „Дударик"). Точка та була доволі щасливим започатуванням музичної части програми. Годиться звернути увагу на „новинки", безпретенсіональну але настроєву колискову пісню Богуславського у виконанні п. І Рожанковської на тлі хору і незрівняні мініятури Леонтовича „Зайчик" і „Дударик". Справді подивляти треба як простими майже примітивними середниками зумів Леонтович у „Дударику" до сягнути такого природнього високо мистецького ефекту. Виконання було дозволі прецизне, повне мистецьких нюансів. Після того відограв проф. Тарас Шухевич ряд фортепянових творів, побудованих на народніх мотивах — як „Пріпяшку пісню" Барвінського та Лисенка до волі вдало переведену парафразу пісні „Без тебе Олесю" і йогож „Думку-Шумку". Хоча позиція „піяніста" серед хоральних точок є добрій у нашої публики дещо менше „вдячна", то треба признати що своєю як все повною настрою і мистецької дистинкції у детайлях заокруглено інтерпретацією зумів проф. Шухевич зєднати собі щирі і дуже живі симпатії слухачів, які змусили його до надатку.

З черги виступив на естраду муж. хор „Сурма", який під управою д-ра В. Ноділи відспівав Ф. Колесси „Гей, там на горі", Лисенка „Ой сів пугач" і „Пісня про Куперина". З правдивою приємністю приходиться мені ствердити, що цей від недавна істнуючий хор, який зєднує у собі дуже цінний голосовий матеріял, зразу після перших своїх виступів здобув собі значіння знаменного чинника у нашій хоральній культурі. Не менші слова признання треба відносити і до виступу „Бандуриста", який виконав під своїм дірігентом І. Охримовича Лисенка *Quod Libet* (Гей гук мати гук). Кому відомо, з якого спорого матеріяду складався ще не так давно цей хор, той зуміє оцінити вагу тихої, без претенсіональної, але послідовної і систематичної праці дірігента, який переконує нас не так може силою якоїсь маркантно-індівідуальної інтерпретації — як радше тою дісціпліною і культурою яка знаменує тепер виступи хору.

Дуже цінним і цікавим уріжнородненим програми було виконання „варіяції" на тему „Купальної пісні" добре відомого у нас молодого дніпропетровського композитора п. Козицького на струнний квартет. Щоправда автор місциями, особливо у безоглядній у звуковім ефекті фузі дещо заломлюється нова одноцільність стилю, — через що виникає деяку дезорієнтацію в апперцепції музичних вражінь — зрештою доволі приступних навіть для широкої публики як напр. у початкових варіяціях — особливо у прекрасно задержаній у цілім українському дусі колисовій, а навіть у дещо бурлескових марші чи у бітовальню заложенім фіналі. Виконавці в особах проф. Е. Перфецького, д-ра Р. Криштальського, І. Поляка і П. Пшеничка завдали собі велького труду, щоби вжитися в істоту тої подекуди чужої для них і для слухачів особливо по одноразовім вислуханні музики. А треба знати, що того роду мініятури вимагають, чи не більшої прецизности і що так сказку „дрібничкової" праці над інтерпретацією ніж що інше. Тим то до виконання того безумовно цікавого і в таланом переведеного а не легкого твору треба відноситися з правдивим признанням, — а доволі вимовним фактом було змушення виконавців на другім вечері по повторення „Колисково" як надатку. Вінцевим упербком для програми а також для публики була неможливість виконання сольосівів на тлі муж. хору — і в супроводі фортепіяну через нагле і вже занедужання солістки п. Анни Остапчуківної, яку з трудом здержано від прибуття на естраду. Треба надіятися, що при найближчій нагоді публика буде мати змогу вислухати собі мистецьку втрату, повесену через відсутність згаданих точок, в артистці пройде той важко відчутий біль моральний, спричинений неможливістю взяти участь у тому дорогому кожному українському серцю святі. Програму того вечора закінчив виступ „Львівського Бояна", який відспівав І. ніцок Весняночок Лисенка.

„Боян" в теперішньому складі представляється і числово і якостево доволі гарно і в тягловій перспективі

Членам Т-ва „Дністер" до відома!

Згідно з обовязуючими приписами кожний член Т-ва „Дністер" мусить найдальше до дня 20. грудня п. р. викупити пол су „Дністра" на обезпечення дозволеної законом ½ части будинків на 1928 р.

Хто в означеному речинці не викупить своєї поліси на 1928 р., того будинки з днем 1. січня 1928 р. перейдуть в цілости до обезпечення ПЗУВ.

Члени „Дністра" не є обовязані предкладати своїх поліс до реєстрації повітовим інспекторам ПЗУВ, бо Т во „Дністер" займеться само предложенням ПЗУВ списку викуплених на 1928 р. будинкових поліс.

Жінки! Чи вже придумали Ви дарунок на **передсвяточний ярмарок** Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок? Весь дохід на рідні дрібні школи. Затямте адресу посилок: **Мирослава Морозова, Львів, Длугоша 25.** Початок зробила вже учителька Марія Банах бувша 1105 ученица наших шкіл. 1—3

явися як і в першій точці до многотельких указівок свого дірігента, який подав нам зразкове виконання того все ще свіжого твору Весинова. Судячи по виступах згаданих трьох хорів можна прийти до висновку, що загальний бідяне нашої хоральної справи представляється доволі хорошо - хоча, щоправда, є він почасти висловом не унормованих під тим оглядом відносин — а радше „ад гок" організованою і вложеною у свято непомірною працею і енергією одиниць.

Слідуючого дня повторено для молодечі пізній концерт може з ще більшим успіхом. Особливо: солісти, маючи перед собою так вдячну і безпосередню у проявах свого захоплення публіку — почували себе більше свобідно чим на першім вечорі.

На першому святочному концерті бачили ми між іншим і львівського радянського консула Кириченка з дружиною.

В. Барвінський

Вітаємо пня.

Чи можна й книжку?!...

Що українській дитині новинок принести сьв. Миколай?!

Сумлінно думаючий громадянин відповіе би:

— Цукорки „Фортуна Нова", пасту „Блеґант", мило „Мута" і мильце з антики Терлецького. Все це закуплене в „Народній Торговлі" і власноручно с милом від Хамули, а сухо від Зубика, або в шкіру від Карпяка.

Мало хто, один на сто, всунув би між ці дарунки книжку...

Не дивниця...

Тисячлітня наша традиція не привикше таких дарунків. Поно купувати книжку, коли після прочитання її такий малий з неї тосик?!...

Вжеж таки не заводилось, щоби деякі книжки знайшлися в декого під подушкою:

Для дітей і „Морський Цар" і „Чорний Самбо" і „Червона Шапочка" і безліч інших направду варних, направду цікавих і направди культурних видань.

Але й для старших знайдеться дещо інтересного та повчаючого.

Одному — український словник з підчеркненням наших слів на всілякі „уоліся", „сейчасі" по цім боці, а „послухавши доклада", „зараз" у розумінні „тевер," „нами було відбуто" — по тім боці Збруча.

Другому — правильник доброго виховання з підчеркненням способів: Як відхлюпувати, як подавати руку, як обтирати ніс, як їсти, і скільки пити. До цього можна ще дописати абіяк: Не співати як не мають слуху, хоч і в голос, не кандидувати, як нема розуму, хоч і в голова, не йти там, де тебе не просять, хоч би давали й морожена.

Третьому — історію України з підчеркненням: князівських чварів, гетьманських хіжуособин, центрально-радної безрадности, унерської отаманщини і диктаторської каїношати.

Опріч цього багато інших книжок аж проситься, щоб їх ставити в полиці книгарні, обтерти з порохну і вложити під подушку маленьким, більшим і найбільшим українським дітей.

Письменники пишуть, видавництва друкують, книгарні виставляють, а люди хотять... Ходять, нарікаючи на літературну посуху, на недостачу талантів... Дехто навіть каже, що українська книжка не вміє пробити собі дорогу до читача.

Шановні Панове! Святий Миколай, від нього року почавши, радо буде приймати до особи листи і українські книжки.

І в цій справі особисто інформувався...

ГАЛАКТІОН ЧІПКА.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ниній Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і вкажім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів Підвалє ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

ПРЕДСІДНИКИ ВИБ. ОКРУЖНИХ КОМІСІЙ.

Варшава, 14. грудня 1927.

Ген. виборчий комісар Цар підписав нині іменування предсідників окр. виборчих комісій. На ці становища на основі приписів вибор. ординації будуть покликані судді, які в даних вибор. округах виконують свої уряди.

КАНТОН ЗАНЯТИЙ.

Льондон, 14. грудня 1927.

Протиреволюційні війська здобули Кантон. У завзятих боях було по обох боках 4.000 вояків убитих і ранених. Наслідком невдачі комуністів у Кантоні наступило повне успокоєння. Кораблі, що є на побережі, врятовано.

БІЛЬШОВИЦЬКИЙ ОБСЕРВАТОР ПРИ ЛІЗІ НАЦІЙ.

Ціріх, 14. грудня 1927.

„Нае Ціріхер Цтг." подає із Женеви, що підчас останніх нарад відбувалися там вимінн думок у справі умовин, на яких можна би допустити постійного обсерватора СРСР при Лізі Націй. Утворити постійну делеґацію при секретаріяті Ліги Націй було голі тому, що між СРСР і Швайцарією нема дипл. взаємин. Часовне назначення представника більшовицької тел. аґенції Тас. Рабовського, як будучого обсерватора СРСР.

Біржа.

Грош.

Долар 8·87·75—8·88·25, канадійський долар 8·84·00—8·85·00, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінґ 1·2·00—1·26·00, рум. лей 0·05·50—0·05·70, французький франк 0·35·00—0·35·50, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2.11·95, данський гульден 1·7.·99, червінець 30·25—31·10.

Золото: 20 кор. 36·30—36·60, 20 франків 34·00—34·40, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр. 0·70·00—0·71·00, 5 кор. австр. 3·60—3·65, фльорен австр. 1·80—1·83, рублі рос. 3·00—3·10, копійки за рубель 1·50—1·55.

Збіжа.

Пшениця дворська 47·75—48·75, пшениця селянська 46—47·00, жито 38·50—39·50, ячмінь броварн. 38·00—39·00, ячмінь на мливо 32·75—33·75, ячмінь пастівний 30·00—31·00, овес 31·75—32·75, кукурудза румунська 32·50—34·50, баробоні рафовані 5·25 5·50, фасоля біла 45—53, фасоля колірова 40·00—50·00, горох пивакторія 63—69, горох полевий 40—50, бобик 33·50—34·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·00—38·00, льон 78·00—71·00, рінак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-пп. 84·00—85·00, мука пшенична 50-пп. 76·50—77·00, мука житня 65-пр. 59·00 грисік кукурудз. 51—54, мука кукур. 36·25—37·25, отруби житні 25·5 25·75, отруби пшеничні 25·25—25·75, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 57—58·50, конюшина червона 245—275, мак синій 110—125, мак синій 85—105, мішки ютові, нові 1·70—1·80, мішки уживані 1·50—1·60.

Пам'тайте, що всякі збірки на могорник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7918.

НОВИНКИ.

— **Театр і громадянство.** „Кооперативна Український Театр" у Львові приймала вчора в салях „Бесіди" всіх членів свого театру. Метою товариських сходин було навязати нитки особистих взаємин між членами управи та Надзірної Ради „Кооперативи" і артистами, а при цьому розбудити вимінь думок про сучасні потреби нашого театру і про засоби для його розвитку. Господарі вечірки та запрошені гості мали змогу вперше зійтись ближче у товариській волі і порозмовляти спільно про театр, для якого вони працювали досі окремо. Голова Надзірної Ради „Кооперативи" радн. Дрималик у добре обдуманій, мовній та ширій промові підкреслив велику вагу такої товариської вимінн думок про наш театр, якого долею всі присутні журяться. Одночасно згадав він великі заслуги теперішнього директора театру й. Стадника як вештомного організатора нашої сцени, що на протязі довгих літ мусіла власними силами пробиватись серед важких обставин нашого щоденного життя. Про ролю театру під нинішню пору, його можливість розвитку та потреби висловили цілу низку думок: дир. „Кооперативи" Яніш, дир. Стадник, п-ні О. Криницька і Я. Криницький, Л. Лепкий, Р. Купчинський і рад. А. Будзиновський. Серед товариської гутірки, що протягнулась пізно пізніч, виторгнено, нижче ат-

мосфера, на яку деякі промовці звертали увагу з огляду на одну її важну рису: між палдніпрянськими земляками, що входять у склад нашої театральної трупи, рештою їх товаришів і членами львівського громадянства панує якнайкраща гармонія та повне зрозуміння потреби співпраці у театральному ділі.

— **Митники крадуть.** Митний уряд у Львові не тільки не контролює інших, але сам потребує спільної контролі. Митні урядовці на залізниці працювали від довшого часу у порозумінні з одним урядовцем у митній управі та на спілку з купцями, фальшуючи митні папері в свою користь. З чотирох, що мали недавно попасти в вязницю, трьох утікло. За ними пішло в „холодну" знову двох. Але цей ланцюг тягнеться ще далі. Останнім епізодом відкритих зловживань є самовбивство урядовця Гнулі. Коли Гнулю мали передати під опіку суду, він застрілився на коридорі митного уряду.

— **Енергійні селяни.** Селяни із Козиць біля Львова виступили в літі в ролі місцевої міліції, коли на хату одного із них напала ватага львівських злодіїв. Верхом дігнали вони злодіїв у лісі і поставили їх у руки поліції. Таким робом, два роки матимуть люди спокій від професійного злодія Пездуна, що має на совісті вже 10 праліжей.

— **За межу.** Іван Подвірний із Суходолу від відділяв суперечку за межу із Сенем Марковим. Підчас однієї живішої вимінн думок Подвірний тарахнув Маркова по голові дрючком, так, що цей помер. За це Подвірний відповідав упора перед судом, признаючись широ до вбивства. Його засудили на рік тяжкої вязниці і на відшкодування для рідні вбитого.

— **Смерть чудачки.** На пул. Янівській 45 найшли в кімнаті звчинену від трох днів, уже неживу 64-літню Верпівську, що від довгих літ жила самотно, не підтримуючи навіть вносин із сусідами. Покищо невідомо, чи вона померла природною смертю.

— **Добра посада.** Президент Сполл. Держав Кулідж має досить свого почесного становища і не хоче кандидувати вдруге. Але не хоче він теж ні одної з пропозицій, які хмарою падуть на його голову вже тепер: не хоче бути директором ні банку ні іншої того роду інституції. Кулідж хоче — писати, йдучи за прикладом Вільсона. Він заоатаркував собі шороку за час свого становища президента: 50.000 дол.

— **Рекорди.** „Рада", орган думи незалежної від мінної теми є таки залежний у більшости своїх статтей від одної — про УНДО. У ч. 102 у двох статтях присвячених Українському Національному Обединанню слово „Унде" і „ундівський" повторяється більш 50 разів. — Паризький магістрат згодився на проект опого приватного підприємства, щоби влаштувати центральне огрівання для всього міста: праці триватиме кілька літ. — Країна Бірма має свого святого... слона. Цього слона має намір тамошній уряд вислати на турне по американських містах а може й европейських. Святий білий слон має довкола себе таку честь як справжній володар; опікунів, лікарів, детективів і почесних чур. Щасливий та Бірма — муха, з якої зробили слона! — Факір То Ка, що дав себе закопати в скляній домовині у Штутгарті видержав у стані пів-смертельного сну 120 годин і втратив 10 кільо. Він має 54 роки і повторяв свій експеримент утрете в своїм житті.

— **Влом до крамниці Дітмара.** Мин. ночі зломники через підкоп на пл. Марійській дісталися до крамниці Дітмара, розбили вертгаймівську касу і забрали з неї готівкою сто золотих. Тою самою дорогою зломники втекли.

— **Реалія львівських пекарень.** Вчора приїхав із Варшави до Львова начальник боротьби з лихвою Перетякевич, який на поручення мін-ства внутр. справ переводить санітарну реалію пекарень по містах. Вчора Перетякевич переводив інспекцію в кількадесятьох львівських пекарень і стверднв у кількацятьох з них такий стан, що комісія постановила аліквідувати їх. В п'ятьох пекарень забрано прібки муки для аналізи. На кількацятьох пекарів наложено грошові кари за негігієнічні умовини в варштатах.

— **Сільський зломник.** До шинкаря Микити Гандрева в Стрілецьких Старих (п. Бібрка) вломився із рушницею 21-літній Грицько Вдовишин. Господар обудився і пустився за зломником у погоню. Зломник відстрілювався. При помочі поліції його зловили. Він признався до 10 зломів і видав спільників.

— **Грабунковий напад.** На дорозі з Поторопоєька до Ярослава напали бандити на Сеника Максима з Ярослава, що їхав фірою. Бандити стероризували візника, забрали шкіри вартости 100 доларів і пропали в придорожнім лісі.

ФАБРИКА КИЛИМІВ
Михайло Хамули в Глиняних
повідомляє своїх ПТ. Відвідців, що склад власних виробів міститься **виключно** при вул. **Трибунальській ч. 7** (біля фірми Бергер і Рангоафту) і що з фірмою Дім глиняських килимів при пл. св. Духа (кіоск) немає нічого спільного. **2-2**

— **Померли:** ректор вім. університету в Празі д-р Гайнріх Ріттч, у 67 р. життя. Він був спеціялістом від історії музики. — У Руен (Франція) помер від нещасного випадку на залізниці відомий письменник, фільософ і літер. критик С. Н. Люріс.

— **Лавреати премії миру.** Як ми вже повідомляли, цього року признали „премію миру" за 1927 р. двом дітям — **фран** пузові Фердинандові Бюїссон і пінцеві проф. Людвикові Кідде. Фердинанд Бюїссон один із найстарших і найпопулярніших діячів Франції. Він уродився в 1841 р., був професором Сорбони, поелом і довгі роки головою „Ліги Прав Людини". Тепер він є почесним предсідником Ліги. Вже як 20-літній молодець він брав участь у мировім конгресі в Швайцарії, де одним із учасників був Віктор Гюго. В 1916 р. на пропозицію Бюїссона Ліга Прав прийняла резолюцію, що стверджувала, що мир може бути забезпечений тільки організацією Ліги Націй. Цю ідею розвинув потім Вільсон. Другий лавреат — Людвик Кідде, відомий історик і автор численних праць на тему пацифізму. Він вів сильну агітацію в користь зближення Німеччини та Англії.

— **Захоплений поет.** Франц. письменник Анрі Барбіс мандрував по СРСР три місяці. Вертаючи у Францію, він сказав на прощання радянським дешнпарям ось-що: „Я маю намір написати три книжки: про радянську Росію, радянське селянство і Грузію... Найбільше враження підчас мого побуту зробив на мене плян розвитку народнього господарства". Барбіс — сміливий поет. Один місяць вистачав йому, щоби пізнати всю велику країну, із якої не знає ні мови, ні історії, ні обставин. Ще менше потрібує, щоби писати про аграрні справи. Кілька місяців тому він видав третю в черги книжку на... релігійні теми — свої досліди над евангелією і життям Христа. Віра в себе і свій талант велика річ.

— **Сенсаційне відкриття.** Директор віденського передісторичного музею проф. Бауер, що проводить розкопками у Оссарні 175 км. від Відня зробив сенсаційне відкриття. Воно торкається звичаїв первісних мешканців Европи. Перебуваючи в місті Кремс, біля Оссарна, Бауер звернув увагу в виставі антиквара на деякі вази передісторичної форми. Антиквар заявив, що найшов їх в Оссарні на орацім полі. Вчений зорганізував негайно розкопки і за кілька днів найшов том підземелля, що мали всі прикмети житла первісних людей. Там він найшов камінні топірці і чимало предметів, яких ціль є для нього незрозуміла. Коли Бауер зробив аналізу найдених там людських кісток, він прийшов до висновку, що це останки каннбальського бенкету, який імовірно був звичайним обрядом первісних людей.

— **Перед портретом Доріяна Ґрея.** В Інсбруку отруїв себе оригінальною театральний підприємець. Він поставив у ванні перед собою зеркало і випивши отруту, стежив за зміною рис свого обличчя. На столику лежала повість Уайльда „Портрет Доріяна Ґрея" відчинена, саме на тій сторінці, де герой роздумує про самовбивство. Ніхто не знає причин цього вчинку директора театру, який жив у добрих матеріальних обставинах.

— **Світова величина.** На воздушнім шляху означеним міжнародним плином: Відень—Прага—Дреаден—Берлін нім. літак „А 34" здобув рекорд, переїхавши цей простір у півчетверта годинах. Поїзд потребує на це 15 годин. — Статистика вищих шкіл у СРСР каже, що в 1927 р. приймали там 18.870 студентів із 82.810 які внесли прохання. — У Кразиці (Румунія) вибухли військові склади; від пожежі згоріло 50 домів; згинуло двоє жовнірів і є чимало ранених. — Радянський уряд вислав для страйкуючих залізничників в Індії 25.000 карб. — На одній із центральних площей Мадриду поставлять пам'ятник святощо бика Прімо де Ріверн зробленний еспанським різьбарем Маріпасом. — Національний союз еспанського живодства домагається реформи суспільних законів у тім напрямку, щоби жінки мали ті самі права до своїх дітей, що їх мужі і щоби дозволити розводи. — Ведуться переговори, щоби встановити постійну воздушну лінію між Мюнхеном і Мілано. — В аргентинськім шаховім клюбі проголосили святощо шаховим світилом мистцем Альо-

Подяка. При переславі інвалідів УГА. в жовтні, листопаді й грудні ц. р. віддали богато цінної й зовсім безкористовної праці Вп. Лікарі: д-р Тит Бурачинський, д-р Микола Музика, д-р Павло Цимбалістий і д-р Володимир Шуховський у Львові, д-р Володимир Лаковський в Бережанах, д-р Володимир Білозор у Коломиї, д-р Остап Приймак в Перемишлі, д-р Володимир Кобільник у Самборі, д-р Степан Мацейович у Сокалі, д-р Кость Всесідка, д-р Осип Гробельний і д-р Володимир Яворович у Станиславові, д-р Михайло Сегин у Стрию, д-р Володимир Вітошинський у Тернополі, д-р Теофіль Бачинський і д-р Фельдман у Чорткові та д-р Степан Кушнір в Яворові, за що складаємо їм щиру подяку. — Головна Рада УКТОНІ у Львові.

тіна, який дістав 5.700 дол. народж. Капабланка дістав 4.000 дол.

— **Ювилей відомої фірми.** Цього року святкує 25-літній ювилей одна з найбільш важливих польських фірм у царині грамофонів і плит, Торговельний Дім Йосифа Векслера. Ця станиця основана в Кракові чверть століття тому, розвивалась незвичайно швидко і нині має вже три відділи: у Кракові, Львові та Варшаві, звідки плекає музичну культуру серед найширших кол суспільности, для якої грамофон був, є і буде найбільш популярним музичним інструментом. Як відомо, фірма „Йосиф Векслер" є представником найповажнішої у світі фабрики грамофонів і плит, а сама славної англійської і навіть *His Master's Voice*, що в цьому напрямку дійшла до найвищого верпня досконалости. На її плитах записали свої голоси найбільші світові слави, а техніка виконання є така прецизійна, що слухач має враження, що находиться перед репродукційним апаратом. З нагоди ювилею фірми слід їй побажати дальшого розвитку.

— **Миколаївський Вечір** улаштовують Т-во Українська Бесіда і Т-во Українська Захоронка у Львові дня 18. ц. м. (неділя) для своїх членів і запрошених ними гостей. Для малої дітвори о год. 4-ій попудни, для старших о год. 9-ій вечір. Дарунки приймається між год. 2—4 попудні. Окремих запрошень не висилається. 1100 1—2

— **На днях** появиться ГРАМАТИКА ЦЕРКОВНО-СЛАВЯНСЬКОЇ МОВИ, о. Д-ра СПИРИДІОНА КАРХУТА як III. том праць Богословського Наукового Товариства у Львові. 1106 1—2

— **100** заграничних елегантних касеток з новими добрими пожадками привезла „Фортуна Нова" для вибагливих знавців, які не вдоволяються досі скромнішими її виробами. Продажа у власнім склепі Руська ч. 1.

— **На численні запити** звертаємо увагу, що і цього року найможливішим вечірним взуттям і то до танцю є лякерові балетофельки (від 26.50) і брокатові (від 24.50). До набуття у всіх філіях і представництвах

Гальо 29—41 ?!..

— Так! Хто говорить?

— Канцелярія св. Миколая!

Прошу заявити всім, що від цього року дукорки св. Миколая будуть тільки з фабрики **„Фортуна Нова"!**

З життя наших установ.

Філія Т-ва охорони военних могил у Львові.

В неділю, дня 11. ц. м. відбувся в салі „Зорі" при вул. Вірменській надзвичайні загальні збори Філії Т-ва охорони военних могил у Львові (на Львів місто і судовий повіт Львів). Не зважаючи на пригоди в пресі і видані спеціальні летючки, явилося дуже мало членів. Якби не представники студентських організацій, зокрема „Основа" і „Медичної Громади", то збори треба було б забути відложити.

Отворив збори хоронич головної заступник голови Філії п. Любомир Сапойка, після чого вибрано президію зборів в особі п. К. Малицької (гол.) і п. Б. Серетковича (секр.). По рефераті д-ра Ів. Німчука про завдання львівської Філії Т-ва і по дискусії, в якій забрало голос кількох присутніх, приступлено до вибору нового виділу.

До нового виділу Філії увійшли: о. Антін Капітанюк — голова, Любомир Сапойка — заст. голови, Богдан Серетович — секретар, Петро Гладій — касієр, Михайлина Якубівна й о. Андрій Гавриляк з Борщовичі — виділові, Іван Крітик, Іван Сидорів — заступники. Контрольна комісія: Олександер Онишко, Фарина й Андрій Сербин. — Делегатами Філії на зізд представників Філій Т-ва (25. ц. м.) вибрано п-ну Мих. Якубівну.

При тому нагоді порушено ще справу розсіяних в найбільших околицях Львова українських военних могил (на замаркетинських полях, біля чортівської скали, на полі Вітовського ін.). Рішено заняться в найкоротшому часі екгумацією українських полеглих і перенести їх на оба львівські цвинтарі. Постановлено приступити теж негайно до реєстрації українських военних могил у львівському повіті (в самому Львові перевела це вже централя) і заняться їх упорядкуванням.

Львівську Філію Т-ва охорони военних могил ще велика, але дуже вдячна праця. Обовязком її перенати охорону й опіку над усіми могилами українських борців у Львові й у львівському повіті, або централя Т-ва у Львові могла б свою енергію спрямувати на поширення своїх завдань по цілому краю.

Відозви й комунікати.

Ялинка для українських інвалідів.

Був гарний звичай у часі війни, що вояком на фронті та в шпиталях посилано дарунки на Різдво, ялинку — символ іншого світу, світу примирення й доброї волі між людьми. Для української нації час сильно не настав, а вагкі наслідки наших невдач і втоді ватують на народньому організмі. Вони дають примарою на інвалідах нашої національної армії. Позбавлені фізичних і моральних сил до життєвої боротьби, без повних прав громадянина, цькувані чужими, дуже часто нерозумілі своїми, коротають вони свій вік у пекінградському горю. Наш обов'язок бачить у них зломаних калік, та не вміє добачити в них носіїв великої ідеї, кинбової посланої за героїзму.

Ми хочемо заініціювати обмову пасланого святого розсвітлення вдячи, щим разом для українських інвалідів. Сподіваємося, що наша думка знайде відгук серед українського громадянства. Особливим тірої подяки жити інвалідів Української Галицької Армії. Даймо їм доказ теплого відношення та прихильности, щоби вони відчули нерозривний зв'язок, який єднає нас усіх з ними, щоби почувалися хоч у Свят-вечір відрадженими, а не опущеними, нікому непотрібними каліками. Подумаймо, скільки інвалідів по наших селах і містах безнадійно аматаються зі злиднями! З нашою вдячністю стівнуть вони пахучою, що принесе їм ялинку!

Просимо всіх, хто має спромогу дати дарунок нашим інвалідам, подати нашій канцелярії (Львів, вул. Руська 3, II.) свої адреси, а ми подамо їм імя й адресу інваліда, на яку хто має вислати дарунок.

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО КРАСОВОГО ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ у Львові.

Д. Паліїв, м. голова. *Т. Мартинець*, секретар.

ОПОВ'ІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Золочів:

15.XII. Пні нашого життя.

16.XII. Шумі Мавіна. 2—2

Молодіж III. Левж. семинарій, жіночої у Львові, влаштовує в четвер 15-го грудня ц. р. в год. 7. вечером в салі Лисенка у Львові концерт в честь Ольги Кобилянської, на який отсим Пов. Громадянство запрошує. Вступ за добровільними датками в ціні 1 зол. готов. 1107

На „Рідну Школу" в пошані великих народніх заслуг бл. п. Теофіля Кормоша, замість вінка на його домовину, зложили на „Рідну Школу" в Перемишлі: Молодь „Українського гімн. Інституту" 106·40, Молодь „Бурси ім. св. Николая" 101·50, Ельза І д-р В. Загайкевич 50·00, Т-во „Бурса ім. св. Николая" 50·00, Т-во „Вінок" 57·00, Дівоча гімназія „Український Інститут п. дівчат" 50·00, „Народний Дім" 50·00, „Український Інститут для дівчат" 50·00, „Українська Шадниця" 50·00, Учительські Шадниці" 40·00, „Взаїмна Поміч українських учителів 25·00, „Українська Бесіда" 20·00, Марія і проф. М. Демчуки 20·00, п. пров. Ол. Зубрицький 20·00, Міщанська Каса 20·00, Учительська Громада 20·91, Філія „Просвіти" 20·00, Марійське Т-во Пань 10·00, Олена й проф. В. Зубрицькі 10·00, Кооператива в Германовичах 5·00. — Разом 767·90. — Жертводавцям щиро дякує — Станщина.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БУДИЛЬНИКИ-ГОДИННИКИ „Зеніт" „Джез" (*Jaz*) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників **Домбровський Розважевський**, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. Власні роботні. 110 в 21—?

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик пречійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найлішої сторони спілка фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 45—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 15 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 50—?

НА СВ. МИКОЛАЯ

ВОЛІЧКОВІ ВИРОБИ

фірми „ЕНКА-ВІДЕНЬ"

1110

також інших заграничних фірм до набуття

в „МАҐАЗИНІ ТРИКОТАЖІ"

площа Марійська ч. 5. в брамі

поручаємо Гарсонки, камізельки, пульовари жіночі і діточі.

Окремий в дні балевих суконь і візитових. 1—2

ДИВАНИ, хідники, портієри, **фіранки**, меблеві матерії по фабричних цінах **БАНК** площа Марійська 5. І. поверх. 911 14—20

ФОРТЕПІЯНИ на різні ціни ужичані, фісгармонія продає: Ганак, Пілсудського 71. І. п. 5-5

ВЖЕ друкуються **„Недільні проповіди"** о. **Юрія Кміта**, пароха в Чайковичах (почта Підгірці коло Рудок). Теперішня ціна 6·50 зол. — по виході дорожче. 1094 3-3

НА св. Миколая купуйте гарні і дешеві панчохи у фірми „Мая", вул. Пілсудського 17. 1111

МУЗИКАЛЬНОГО вчителя(ки) потребує негайно народня школа УПТва в Чабатівці (коло Кончинець). Зголошувати до Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10, II. п. 1112

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 45.

1058 **Перес'вітлення Рентґеном** 9—24

Дентист Д-р А. Пфау переніс ординацію на вул. **Легіонів ч. 23**

На Миколая

практичні дарунки, найдешевші

1113 **тільки у фірмі** 1—3

И. Домбровскі Л. Розважевскі

ЛЬВІВ (Готель Жоржа).

Годинники, Біжутерія, Срібло

На св. Николая і Ялинку

СИҐНЕТИ І ОБРУЧКИ

по зниженых цінах поручає

С. А. Ропшіц, Сикстуська 16.

Ч. 283 (11.244). Львів, субота 17. грудня 1927. Poczłowe opłatę zaołacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Український Народе!

Стоїш перед новою спробою сил, перед новим іспитом своєї політичної зрілости і національної свідомости.

На день 4-го і 11-го березня ц. р. розписано вибори до польського сойму і сенату. Всі українські політичні партії рішили взяти в них участь.

Вибори! Вам всім добре відоме це слово. На наших землях вибори все були боротьбою. Боротьбою за характер наших земель, за душу українського народу.

До боротьби ставали непохитні, карні ряди українських виборців. Нічого вони не мали з собою крім виборчої картки та твердої постанови: видержати! Проти кого? Проти тої другої сторони — польської шляхти в Галичині і московських та польських поміщиків на Волині, Холмщині, Поліссі і Підляссю, що оперті на вірну собі адміністрацію і на гроші намагалися сфальшувати волю українського виборця. Але не зважаючи на терор і на підкупства, український народ ніколи не подавався. І хоча шкях народу вистелювали трупи його найкращих синів — селян, його воля все була незломна.

І коли знову прийшла хвиля, в якій український народ по довгій перерві знов має піти в боротьбу з виборчою карткою в руці, то для нас, його політичного проводу не має найменшого сумніву, що він і тепер цей обовязок виконає якнайкраще, вірний самому собі.

Нашим ворогам залежить тепер ще більше, ніж колинебудь, щоби не виявилася правдива воля українського народу. По селах і містах землі української розідуться тисячі несовісних агітаторів, що будуть манити Вас під свої прапори, щоби тільки відтягнути Вас з під блакитно-жовтого стягу, стягу великого українського народу. Але ти їм не повіриш душі своєї Народе Український. Твердо і смило видержиш на своїому пості, при своїому національному прапорі.

Йшли діди на муки, підуть і правнуки...

Український Народе!

4-го і 11-го березня ц. р. виберемо вождів наших боєвих рядів: щоби вони стояли на сторожі найвищого права нації: щоби представляли наші змагання перед світом: щоби боролися на парляментарній арені з законами кованими на шкоду українського народу, щоби проводили нам в організуванні наших сил на всіх царинах національного життя.

Через західно-українські землі в останніх роках перекотилося море горя і кривди, на всіх царинах національного життя завдавано нам тяжкі удари. Всеж ми не зломані! Без нічиєї помочі, власними силами і власними засобами боролися ми з ворожим наступом, відбивали удари, творили на руїнах нове життя. В найтяжчих умовинах, які тільки знає історія, зуміли ми встоятись, сильні вірою в непропащу силу крови, пролитої за проміннясяйну мету нації, сильні в рою в її велике Завтра.

З такою провідною думкою підходить Українське Національно-Демократичне Обєднання до виборчого акту. На нашу поставу підчас виборів зверне увагу широкий світ. Єдністю і масовою участю у виборах докаже український народ свою політичну зрілість і незломну волю.

Щоби побіда народу українського була повніща, Провід Українського Національно-Демократичного Обєднання звернувся до всіх українських національних партій з зазивом створити один могутний національний фронт. З тою самою цілею старається він створити один фронт всіх непольських народів. Бо на підставі виборчої ординації тільки великі блоки можуть числити на побіду.

Ідемо до виборів з непохитною вірою в побіду!

Всі під блакитно-жовтий прапор!

Най живе український національний фронт!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ

Українського Національно-Демократичного Обєднання:

Дмитро Левицький, голова, Михайло Черкавський, Гринь Тершаковець, о. Леонтій Куницький, Олександер Мариняк, Корнило Трохим, головний секретар Володимир Целевич, заступник головного секретаря Олекса Черкаський — члени Президії.

Члени Центрального Комітету: Степан Бандура, Степан Баран, Стефанія Барановська, Степан Білик, Михайло Волошин, Сергій Вишиваський, Михайло Галущинський, Михайло Галовей, Іван Гижа, Дмитро Е стенюк, Володимир Загайкевич, Микола Кузьмин, Андрій Кунеко, Іван Куровець, Михайло Кушнір, Богдан Лучаківський, Павло Лизак, Семен Любарський, Василь Мудрий, Іван Мищишин, Богдан Нагірний, Федір Назарчук, Микола Огородник, Юлян Олесницький, о. Степан Онишкевич, Володимир Охримович, Юлян Павлайковський, Дмитро Паліїв, Зиновій Пельницький, Богдан Сидорович, Михайло Стефанівський, Милослав Сурмінська, о. Володимир Домет Саловський, Михайло Тарапько, Микола Тверидло, Сергій Хомцяк, о. Іван Михайло Струтинський, Михайло Тарапько, Микола Тверидло, Сергій Хомцяк, о. Іван Фединський, Олекса Шевчовник, Юлія Чайка.

На шляху розвалу і дезорієнтації.

Консолідація в польському громадянстві, розвал у нашому. — Новий комбатант і нова партія. — „Програмова" передовиця „Громадських Вістей". — „Трибун селянських мас" і „радикальні дуби". — Фантазія і несмачна авторекляма. — Проти дезодієнтації і кирині.

Саме тоді, як у польському таборі відбувається прискішений консолідаційний процес, у нас кожний день приносить протилежні явища. Польське громадянство, маючи свою державу, без шкоди для своїх національних і соціяльних інтересів може дозволити собі на найдальше посунений процес диференціяції. А однак — замість розпорошення — бачимо там великі здвиги в напрямі обєднання. Лист польського епископату спричинив консолідаційну метушню в польському реакційному таборі. Як його антитеза організується польський лівий блок, так що говориться вже навіть не про два блоки, не про два табори, а просто про дві цінки організації. І не діється в громадянстві, в якому світоглядові і соціяльні ріжниці є глибоко розвинені.

А шож говорити про наше соціяльно примітивне громадянство, в якому важко доглянути які-небудь суспільні кляси в дійсному розумінні того слова! Коли всі польські партії намагаються витворити спільний знаменник, коли вони „звужуються" до двох організаційних таборів, то в нас повинен би існувати тільки один табор національної єдности. Тимчасом кожний день приносить нам все нових новородців До існуючих партій і партійок на днях прибула нова: **лівиця радикальної партії** під проводом д-ра К. Трильовського. Під датою 11. грудня появився в Станиславові вже й орган тієї „партії", очевидно — з портретом „батька Кирила" під назвою „Громадські Вісти" (назва „Вісти" з таким чи іншим прикметником є тепер пошестною!).

Орган нової „партії" зверснений своїм вістрям проти соціялістів-радикалів, яким д-р Трильовський відмовляє соціялізму і радикалізму. Посередньо звернений він і проти Українського Нац.-Дем. Обєднання. Очевидно, соц.-радикали, як і нац.-демократи є угодовцями. Найбільше всяких закидів сипається на голову д-ра Льва Бачинського, який ніби то „запродався" ундистам, попам, направякам і кому хочете. Він-го змагає до виборчої спілки з попами, він — мовляв — витав митр. Шептицького на станиславівському двірці, він зі своїми молодшими товаришами ввів попів до „Лугів", він поклоняється перед „чорною реакцією", він виступає проти дійсних соціялістів.

„А ви, селяни, — горлає д-р Трил. — добродушні члени тої бувшої соціялістичної партії — ви довго ще будете себе підурювати політичним крутієм та гавкачем на чиє, що у себе відділи свої групи селянські?"

Ось куди стежка в горох. Який наївний і справді умово „добродушний" д-р Трильовський! „Старий революціонер" думає, що підчас революції **хтось комусь щось дає.** Ні, „революційний ветеране", підчас революції ніхто нічого нікому не дає, тільки той, хто є чинником чи співчинником революції **сам бере, захвачує,** а ті, що опановують стихію в розвитку революційного процесу мусять тільки погодитися з довершеними фактами. Тому даремні ваші пейни.

Радикальна лівиця звернена перш усього проти соціялістів-радикалів Є це тактичне потягнення газ. „закордонного центру" і тих чинників, яких знаряддям став він з припорученням „розсліїти" західно-українське громадянство. Є це аналогія до всіх тих „незалежних груп", які плентались в трудовій партії, а опісля в Українськім Нац.-Дем. Обединанні, а які були примушені „зорганізуватися" у велику „Партію Праці". З таким дорученням приїхав до краю і „старий революціонер". Спершу заголосив він своє приступлення до соц.-рад. партії, а коли там справа не пішла легко, він зразу приступив до організації своєї лівиці, бож час не жде, вибори за плечима. Це й було безпосередньою притокою і принукою до створення власного партійного „гніздочка".

З „програмової" передовиці „Громадських Вістей" довідуємося, в якому напрямку відбуватиметься розбудова „партії" д-ра Трильовського. Мало того, що новий орган є носієм „лівих, справді радикальних суспільних кличів і думок", мало „щирої праці на всіх ділянках народнього життя", — хтось мусить ту „щиру працю" робити.

„В ділянці громадської діяльности будемо боротися зі справжніми шкідниками, але будемо вибачливі для колишніх похибок тих народніх діячів, що похибки ці зробили в добрій вірі та що бажають їх направити своєю дальшою працею. З того погляду даємо змогу праці всім творчим робітникам народу, які зацьковані та відтручені несовісними кліками, відстали від громадського життя і його великої справи".

Ось воно як. Ось де нова „партія" шукатиме своїх визнавців. „Вибачливість для колишніх похибок народніх діячів" має промостити поворот до „партії" старих „радикальних дубів", обросших хлібоїдщиною. Іншими словами: радикальна лівиця має реставрувати газ. селянську радикальну партію з 1919 р., одним краєм притикаючи до комунізуючих гуртків, а другим до хлібоїдизму. Тільки з тією метою

„представники лівої групи зїхались в Станиславові дня 2. грудня і рішили створити нове партійне угрупування, яке має обєднувати всіх дійсних соціялістів-радикалів і повести рішучу боротьбу з вишиском, гнотом та соціял-угодою в формі „ундівських радикалів".

На чолі „нового угрупування" стає д-р К. Трильовський, який після 9-тилітньої еміграції повернув до краю і сам у величніх дитирамбах повитав себе на сторінках „Гром. Вістей". Довго пробув на еміграції. Чомуж так довго?

*„Велика війна — пише про себе д-р Трил. — захопила його при горячій праці, коли й її наслідки (які? — Ред.) змусили його життя довший час на еміграції. Були часи, коли він міг був вернути до краю, але інтриги своїх таки патріотів зладзіїв, але інтриги своїх таки патріотів зладзіїв, але інтриги своїх таки патріотів зладзіїв

преса вже мостила йому дорогу, мовляв, д-р Трильовський за ціну дозволу на поворот пішов на різні концесії польській владі. Однак довше сидіти на еміграції т. д-р Трильовський, видно, вже не мав сил. Він чув і бачив(?!), що на здоровому народньому організмі стали жирувати різні гієни. Не міг стерпіти сього трибун селянських мас, а ваппанки безперестанно селянськими народніми зборами(?!) і поодинокими людьми — повернув до краю".

Так виглядає несмачна авторекляма д-ра Трильовського, яка від початку до кінця є твором буйної фантазії. Бо ані д-р Трил. не потребував йти на еміграцію, а тимбільше зайвим було сидіти коло опустілого „цісарського бургу" повних девять літ і залицятися до всіх і вся, хто розпоряджав якими долярами чи коронами. Таж д-р Трил. не був членом уряду, щоби мусів еміґрувати. І полякам ніякого лиха не зробив, і в будові української держави позитивної участи не брав. Правда, зразу може й не одержав би був ордеру „Polonia restituta" (може одержить його пізніше!), але й велике лихо йому не погрожувало. А хоч би й прийшлось потерпіти. Терпіли прецінь десятки тисяч. Тимбільше злося потерпіти „трибунові селянських мас" разом з тими масами. Але д-р Трил. не належить до тих, що терплять, він належить до тих, що капіталізують терпіння інших. У часах великої проби, досвідів і допустів він перший спасається з корабля, що йде під воду (хоч капітани все спасаються останні!), а коли хуртовина дещо втихла, коли настають сякі-такі нормальні відносини, він „вже не має сил" сидіти на еміграції і годить „спасати" селянські маси, хоч міг давно це зробити. Такою великою атракцією є для нього миршавий посольський мандат, що він заведе крайну кириню, щоби тільки добитися до польського сойму.

Можна було сподіватися, що д-р Трил., який вправді сам не любить вчитися, але зате любить вчити інших, таки чогось навчиться на старість. Марні надії. Він вернув після 9-літньої відсутности на зруйнований морально собою терен, щоби дальше кирнити і розбивати народні сили.

Теперішній час, час великого деморалізаційного натиску на нашу народню масу, дуже пригожий для виступу всяких політичних комбатантів. Однак навіть у цій добі поширюваної деморалізації ледви чи „вдячний народ" піде шляхами розвалу, дезорієнтації і кирині за „трибуном селянських мас".

Обовязком нашого громадянства протиставитися кириній роботі комбатантів чужих сил одностайним фронтом народньої єдности і суспільности.

Перемога Сталіна.

На XV. конгресі комуністичної партії СРСР святкував фактичний диктатор комуністичної партії і СРСР Сталін свою повну перемогу над опозицією. Цілий конгрес, в якому брало участь понад 1.000 делегатів, приняв одноголосно резолюції, що були точним повторенням найважніших тез реферату Сталіна. Трюмф Сталіна тимбільший, що недобитків опозиції полишено в партії тільки під такими умовами, які виключають можливість якоїнебудь дальшої їх акції. Оскільки опозиціоністи схочуть залишитися в комуністичній партії, мусять виректися всіх своїх переконань і підчинитися у всьому партійному проводові і його органам.

Трюмф Сталіна над опозицією не був припадковий. Правлячі круги приготовилися незвичайно солідно до цього конгресу, а до того ціла обстановка його, весь його хід був такий, що навіть ті, зрештою дуже нечисленні делегати, які настроєні були опозиційно, під впливом розторощуючих аргументів Сталіна й інших промовців не мали відваги боронити своїх тез. Так і вийшло, що конгрес в одноду шній ухвалі в

Членам Т-ва „Дністер" до відома!

Згідно з обовязуючими приписами кожний член Т-ва „Дністер" мусить найдальше до дня 20. грудня р. р. викупити пол су „Дністра" на обезпечення дозволеної законом ½ части будинків на 1928 р.

Хто в означеному речинці не викупить своєї поліси на 1928 р., того будинки з днем 1. січня 1928 р. перейдуть в цілости до обезпечення ПЗУВ.

Члени „Дністра" не є обовязані предкладати своїх поліс до ре-єстрації повітовим інспекторам ПЗУВ, бо Т-во „Дністер" займеться само предложенням ПЗУВ спису викуплених на 1928 р. будинкових поліс.

пробував у цілости дотеперішню політичну лінію політбюра, кермованого віддавна Сталіном.

Як майстерно зааранжовано і переведено цей конгрес, видно найкраще з більшовицької преси. Пригадаємо обставину, що вибори делегатів на конгрес відбулися якнайточніше по вказівках з центра і що про погляди кожного делегата центральний комітет партії був якнайдокладніше поінформований. Хто знає більшовицьку дійсність, того це очевидно не дивує. Зате самі наради конгресу поведено так зручно, з таким зрозумінням настроїв учасників, що в перемогу Сталіна вже по перших пятьох днях нарад ніхто не сумнівався.

Передовсім сам виступ Сталіна. Він говорив повних сім годин, обороняючи свою політику. Ні разу не виступив він різкіше проти опозиції, ні разу не вжив проти неї іронічного числову! Говорив увесь час спокійно, річево, неособисто, послугуючись тільки ріжними даними й [illegible] обрав того, що він бажав доказати конґресові, а саме, що його політика одиноко доцільна, що в СРСР усе в порядку і що, не зважаючи на закріплювання в світі позицій капіталізму, непорозуміння і діференції між поодинокими капіталістичними державами такі, що людство все таки наближається до соціяльної революції. Аж після того, як у дискусії одни промовець за другим осуджували різко, з темпераментом, з найбільшим обуренням виступи опозиції (а було тих бесідників аж 45!), Сталін забрав іще раз слово і промовив з таким завзяттям, з такою силою, що переведене після цього голосування пішло цілком по лінії його бажань. Конгрес, як сказано вище, осудив опозицію одноголосно, ставши всецілo по стороні Сталіна.

Чи опозиція після такої постави конгресу зложить зброю, покаже найближча будучність. На всякий випадок Сталін переміг на зїзді на цілій лінії, діставши повне довіря на конґресі, на якому були делегати з найдальших закутин СРСР. Він герольдом комуністичної партії, в його руках і ціла відповідальність за дальшу її долю.

Радянська Україна

Мінеральні багатства Правобережя.

Найзначнішими мінеральними ресурсами, що їх тепер добувають на Правобережу, слід вважати такі: фосфорити (Кам'янець-Подільська і Проскурівська округи), каолін (Волинь і Коростенська округа), лябрадорит (Волинська округа), граніти (Гнівань і Волинь), вогнестійка глина (Коростенська округа) і будівельна глина (Київська округа). Добування цих мінералів щороку зростає. Так наприклад цінні для господарства країни фосфорити виробляють увесь час у великій кількости на суперфосфатних заводах (Вінниця, Одеса). Ще 1925-26 р. одеський завод користувався майже виключно імпортними алжирськими фосфоритами. Минулого операційного року їх майже остаточно витиснули подільські фосфорити. Видобуток подільських фосфоритів має чимало перспектив у майбутньому звязку з будівництвом вузькоколійки від станції Ярмолинської до фосфоритових копалень (Вербець). Цяк колія перейде поза Шарівські фосфорити, що їх мають незабаром розробляти. Будівництво колії закінчиться 1928 р., після того можна в десятеро збільшити добування фосфоритів у цих копальнях.

Експорт каоліну й лябрадориту увесь час зростає. Лябрадорит обробляють на заводі в селі Головцях, Волинської округи. Треба зазначити видобуток кремінню, розроблення якого почали минулого року.

Всеукраїнська Рада Народнього Господарства має цього року прискорити будівництво нового суперфосфатного заводу в Костянтинівці, щоби при кінці господарчого року завод почав працювати. Щорічна випускна спроможність заводу буде 4,500.000 пудів суперфосфату. (За „Вістями").

Цукрова промисловість у майбутньому році.

Комісія промплану при ВРНГ розглянула плян роботи української цукрової промисловости на 1928 рік. У майбутньому році на Україні буде працювати 141 цукроварня (129 заводів Цукротресту і 12 Укрсельцукру). Засівна площа під буряк поширюється до 543.000 десятин і перевищує довоєнну площу на 3.5 пр. Заводи Цукротресту переробляють понад 75,000.000 сотнарів буряка і випустять 10,500.000 сотнарів цукру. На капітальні роботи по підприємствах Цукротресту намічено витратити 38,000.000 карб. Комісія вважає за потрібне весною 1928 р. приступити до спорудження чотирьох нових цукроварень в районі станцій: Лохвиця, Ліхачево, Драбове і Кобилякн. Самовартість продукції в майбутньому році зникне на 17 пр.

Електрифікація села.

Електровідділ ВРНГ склав плян сільської електрифікації на новий господарський рік. Загальна електрична могутність 32 нових електростацій, що їх намічається частково закінчити або побудувати в цьому році, досягатиме 5.375 кільоват. Ці станції забезпечать електроенергією біля 93.000 селянських дворів. Загальна вартість цих станцій 9,360.000 карбованців. На фінансування сільської електрифікації намічено відпустити кошти з таких джерел: 1,200.000 карб. з державного бюджету, 2,500.000 карб. з сільгоспкредиту, біля 2 міл. карб. з місцевих коштів, а решту мають дати будівельні організації.

Жінки — О. Кобилянській.

40-літтє літературної праці О. Кобилянської вшанувала львівська „Сокл Українок" святочним вечором дня 14. грудня. Жіноча організація, віддаючи поклін нашій найбільшій сучасній письменниці, вийшла із правильного погляду, що вечір повинен бути влаштований виключно власними силами. Таким робом він набрав інтимного характеру і хоча не було це офіціяльне свято для представниці модерного жіночого руху, все його програма нагадувала присутнім, що офіціяльно виступає тут організоване жіноцтво.

„Привітне слово" *Катрі Гриневичевої* було ніжною поемою в прозі, як личить у такі хвилини. Виголошене з великою простотою та безпосередністю, воно мало всі прикмети творів Гриневичевої: справжня скромність вдалась тут із рідкою в нас добайливістю за чистоту мистецького взору.

Реферат п-ни *О. Вересковської* про літературну діяльність Кобилянської був надихнений молодечим темпераментом, щирою потребою торкнутись усіх цих питань, що хвилюють молоді душі при першій зустрічі із творами письменниці. Різні переходи від одної думки в другу, в настрою в настрій переривали щире захоплення презентки, що силкувалась охопити широку скалу думок і сюжетів Кобилянської зірчастими рефлексіями, перенизаними голосами критики.

Важко нам було погодитись із інтерпретацією поезій у прозі Кобилянської („Апорди", „Мої пелії") в устах декламаторки п-ни *М. Ленацької*. Кобилянська в таких своїх творах є більш як коли-небудь усе в нюансах, пів-тонах, на межі задуманої мовчанки. Вона була завсіди далека від крикливого патосу та рівних мелодраматичних патосів.

Вокально-музична частина вечора доповнювала літературу. Скутачі мали нагоду почути два твори Шопена, що дали заголовок відомим нашим Кобилянській „Valse a [illegible] „Phantasie impromptu"; їх виграла п-на *О. Лукіянівська*. Чотири пісні відспівала п-ні *О. Гінкевичева* свіжим, при ємним голосом, який найкраще виступає у високих тонах. Співачка має чималий природний голосовий матеріял, якому вже небагато бракує, щоби стрібрати своїх сил на більш театральній сцені.

Вечір мав усі загальні прикмети, незалежно від виконання точок програми: майже всі учасниці програми були для загалу случайні новими особами, а вечір обіцявся в пору і не перейшов у втому. Жаль тільки, що сала була тільки на половину заповнена.

М. Р.

Під увагу українським виборцям.

Старости вже призначили поділ на райони голосування та установи, в котрих осіли мають українські районові виборчі комісії.

Найдалі до 20-го грудня ц. р. громадські ради тих сіл, в яких зрідшують районові комісії мають *вибрати* тільки членів *обмежених комісій. Обовязком* рідних українців є до пильнувати, щоби членами вибрано свідомих і чесних громадян.

До 26-го грудня ц. р. війти і солтиси мусять *спорядити списки виборців* до сойму і сенату. В кожному селі мусять постати „Український Національний Виборчий Комітет", який має дозаповнювати:

1) *Щоби в списку виборців до сойму* поміщено *всіх мужчин і жінок* в даному селі замешканих, які повінчили для 4-го листопада ц. р. *21 літ.*

2) Щоби в списку виборців до сенату поміщено *всіх мужчин і жінок*, які дня 4-го листопада повінчали 50 років і в тім замешкані найменше від 4-го листопада 1926 року.

Головний Секретаріят Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Орґанізаційний рух.

Повітова нарада УНДО в Скалаті.

Дня 3. грудня ц. р. скликав Повітовий Народній Комітет на докорочну нараду Делегатів усіх сіл скалатського повіту. З причини злої дороги явилося лише 70 делегатів і кількацять жінок. Збори відкрив головa п. А. Писецький, що заразом здав звіт з діяльности Комітету. До президії вибрано о. дек. Вол. Винярського, Василя Камулю госп. з Паївки і Дмитра Рудяка госп. з Новосілки Грим. на секретаря госп. з Вікна Луку Тильчака. Референт ЦК. УНДО д-р Л. Макарушка з Львова в дуже гарній, річевій промові представив наше положення під Польщею, обяснив у головних зарисах виборчу орґанізацію до сойму і взивав усіх до карности і єдности. В дискусії, яка протягнулася до пізного вечера, забирали голос: п. Корнюбка, о. декан Іванчук, п. Писецький, госп. Рудяк з Новосілки, Бабій з Красного, Тильчак з Вікна, д-р Староселець зі Скалата й о. соляник Зарицький з Вікна.

Прикрий інцидент.

Дістаємо таке письмо.

„Дня 12. грудня ц. р. відбувався старанням Т-ва „Ватра" Андрійовські вечорниці. Вечорниці ці дали нашому Т-ву предложитися широкому кругові нашого громадянства, яке до цього часу не знало нічого, чи взагалі українці студенти мед. ветеринарії мають якунебудь орґанізацію. Т-во, плекаючи до давніх традицій передвоєнної „Ватри", вспів до серед дуже тяжких обставин згуртувати і зібрати одинцем українських студентів і приступити до творчої праці, виходячи зі сущого становища, що майбутній український ветеринарний лікар має перед собою дуже широке і вдячне поле до праці над добробитом нашого народу із його злиднів.

Андрійовський вечір Т-ва розпочався цікавою і потішною радіодепешою. Дальшою точкою був український танок, виведений п. К. і куплет п. н. „Ветеринарне слово", відспіваний вдатно тов. Кр.

Дальша слідували танці, які з первою тягнися до год. пів до 3-тої. В тім часі перервав симпатичну забаву інцидент, який виник між кількох темпераментних молодців у салі „Руського Бесіди", де відбувався Андрійовський вечір, улаштований нашими „русскими". Прикрі наслідки цього інциденту (велика бійка) абсолютно не падають на рахунок забавового комітету Т-ва „Ватра", бо дотичних людей комітет зовсім не запрошував. Зрештою бійка мала місце не в салі „Беседи", де відбувалися наші вечорниці, але в салі „Р. Кассіна". Жаль лишається, що цю милу забаву перервала знавісніла „русскимі" поліція, яка, побоюючись забути якихсь дальших процесів, заборонила позбавити нашу забаву.

Учасник.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИБОРІВ.

Варшава, 15. грудня 1927.

Віцемін. Цар оголосив особовий склад держ. виб. комісій. Окончинним речинцем вношення держ. ліст до сойму і сенату є день 24. січня. В усіх громадах оголошено вфішами льокалі окр. виб. комісій. У Львові одна виб. комісія припадає на 2400 мешканців, або на около 1450 виборців. Голосування відбуватиметься на протязі 12 годин, отже за одну мінуту мусіли би віддати голос два виборці. Членом комісії може бути лише акт. виборець, що вміє читати і писати. Кандидати на послів не можуть бути членами виб. комісій (це не торкається членів держ. виб. комісій). Хто не сповнить обовязків у комісії (без оправданої причини) підлягає грошевій карі (в ординації подано 200.000 мар., що буде відповідно замінена). Тримісячна кара, накладена предсідником комісії, потягає за собою утрату членства комісії. Від кари, наложеної президом комісії, можна відклинитися до Сенату. Члени комісії підчас урядування є під охороною закону, що прирівнує держ. урядовців. Окр. комісії засядуть найдалі до 19. грудня оголосити вфішами (які не сміють бути заліплені до кінця виб. процедури) день виборів, години голосування, число послів даного округа, речинець вношення ліст, подаючи заразом особовий склад і льокаль урядування. Сине виборців має складати бурмістр отн. війт. Сине має переслати в 3 примірниках предсідникам окр. виб. комісій найдалі до 26. грудня. Сине має затвердити негайно окр. комісія, яка може жадати від начальника громади вияснень і матеріялів, на основі яких здійснено сине.

ЛІСТА ПРЕДСІДНИКІВ ОКР. ВИБ. КОМІСІЙ.

Варшава, 15. грудня 1927.

Вчора і нині президія адм. судів представляли ген. виб. ком. Царові лісту підержаних ними кандидатів на становища предсідників окр. виб. комісій. Віцеміністр Цар затвердив цю лісту. Закомуніковані назвища відносним властям у кожній воєвідстві будуть оголошені в чотирьох урядових дениках. Речинець оголошення минає 17. грудня.

ТРАКТАТ ПРИЯЗНИ МІЖ ЛИТВОЮ І НІМЕЧЧИНОЮ.

Берлін, 15. грудня 1927.

„8-Ур Блят" подає, що Вальдемарас із Парижа приїде до Берліна, щоби предложити німецькому урядові заключення трактату приязни.

ПЕРЕДВСТУПНІ ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ НАРАДИ.

Варшава, 15. грудня 1927.

Литовсько-польські переговори, що мають зачатися в половині січня, поберуть нарадн обох держав у справі наглящих, які мотивують творити тему переговорів.

ЗІРВАННЯ ВЗАЄМИН МІЖ КИТАЄМ І СРСР.

Льондон, 15. грудня 1927.

Кантонський уряд приказав арештувати 18 росіян, відповідальних за останні комун. заворушення. Трьох із арештованих негайно розстріляно. Решту опроваджувано по місті перед виконанням екзекуції.

Віцемін. закорд. справ нац. уряду вручив більшовицькому ген. консулеві у Шанхаї паспорт і зажадав, щоби він до тижня кинув територію, що підлягає національній владі.

Московська преса містить розмову представника китайської преси з Чанг-Кай-Шеком, який заявляється за зірванням дипльоматичних взаємин з СРСР, і за порозумінням з вел. державами для поборювання комун. партій.

„Юнайтед Прес" подає, що шанхайське міністерство закордонних справ національного уряду заявило, що взаємини національного уряду з СРСР. уже зірвані. Уряд мотивує зірвання взаємин фактом, що революцію в Кантоні викликали більшовицькі агітатори. Уряд цей казав арештувати Ван-Тінг-Вея учениця Сун-Ят-Сена й інших провідників революції. Більшовицькі консулати на території, що підлягає нац. владі, замкнено.

НОВИНКИ.

— **З нашого театру.** Пишуть нам: В неділю 18. ц. м. виставить український театр неполудни о год. 3-ій фантастичну оперетку М. Гоголя „ВІЙ", який здобув собі першими виставами повсім заслужений успіх, а у вечір год. 7.30 „КНЯЖНУ ЦИРКІВКУ" — оперетку Кальмана з пп. Орлин, Стефою Стадниківною, пп. Бенцалем, Неделком, Рубчаком і Яремою в головних родях. В понеділок 19. ц. м. неполудни о год. 3-ій дасть театр для шкільної молоді по зниженій цінах виставу прегарної поеми Л. Рідля „ЗАЧАРОВАНЕ КОЛО", на яку дирекція вповажнує теж деяку скількість дешевих білетів, а вечером буде відновлена вічно нова оперета „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" з виступом відомої артистки пані Реві Скальської в ролі Одарки, (Іван — п. Рубчак, Андрій — п. Неделко, Оксана — п-ні Кривицька). Велике зацікавлення викликує відновлення народньої опери М. Аркаса „КАТЕРИНА", — у якій виступить відомий тенор краківської опери і оперетки п. Весоловський. Орхестра побільшена музиков 19 п. п. Перший раз буде виставлена в четвер 22. ц. м. Білети від тепер в „Сокольому Базарі".

— **З Українського Наукового Інституту в Берліні** повідомляють нас, що дня 16-го ц. м. відбувся там виклад українською мовою д-ра І. Мірчука „Своєрідні прикмети фільософічного думання у славян".

— **Побічне зайняття вчителів.** Обіжник міністерства освіти у Варшаві, що заборонив недавно вчителям мати побічне зайняття, тепер відкликаний. У шкільнім році 1928-29 вийде розпорядок для всієї держави, в якому буде засована ця справа. Ясно, що коли вчитель не в силі прожити із своєї платні, мусить для ратування родини мати ще й інше зайняття. Коли ж йому заборонять, він буде хіба приневолений працювати... потайки.

— **В обороні загрожених інтересів власників нафтових теренів.** Зачуваємо, що цими днями виїхали з рамени Т-ва Українських власників нафтових теренів і бруттовців „Підойма" а також з рамен населення тих громад, з яких є нафтові терени, депутація до Варшави, щоби там боронитися проти наміченої т. зв. „регаліязації" нафтових теренів, кривдячої в найвищій мірі наше населення, яке є переважно власником нафтових грунтів. В депутації взяли участь представники громад Тустановичі, Борислав, Мразниця, Битлів і інших, а від Т-ва „Підойма" д-р Вол. Ільницький і д-р В. Пацлавський з Дрогобича, о. І. Лящинський, Теодор Назрик і Вол. Матковський з Борислава.

— **Універсальна ідея.** Якийсь молодий польський різьбар представляє у міністерстві внутрішніх справ у Варшаві проект памятника, який він назвав „універсальним". На педесталі стоїть бюст, якого голову можна адіймати і заступати іншою. Молодий артист вложив ідею свого твору так: „Ми живемо в такій добі, що славних людей хутко забуваємо бо на їх місце приходять нові. Тому треба вложити народові їх пошану без великих коштів. Цьому можна зарадити так, що голову славного чоловіка, який перестає бути славним заступається головою новоходячої слави". Чи цей артист є талановитим різьбарем не знаємо, але що він є дотепним гумористом щодо цього нема найменшого сумніву.

— **Пропаганда безбожників.** Із Москви повідомляють, що цього року під час Різдвяних свят, радянський уряд через спеціяльні організації змінить пропаганду проти церкви. Представники „союзів безбожників" приготовляють різні протирелігійні маскаради на вулицях.

— **Сологуб перекладчин Шевченка.** На надзвичайнім засіданні управи всеросійського союзу письменників з нагоди смерти письменника Сологуба рішили перевезти тіло покійного в „Дім Печатн". Сологуба похоронять на Смоленськім цвинтарі поруч могили його жінки. Письменник залишив чимало рукописів, якими зацікавився дім Пушкина при Академії Наук. Для нас незвичайно цікавою є вістка, що Сологуб залишив крім перекладу головного твору провансальського поета Містралі „Мірея" також усі поезії Шевченка. Обі ці переклади знайдуть незабаром у „Госиздаті".

— **Рекорди.** Ліндберг почав новий переліт без зупинки з Вашингтону до Мексіку. — Союз медярських студентів у Будапешті переслав на адресу союзу румунських студентів вітання як приязнь за образу національної чести. Цікаве, чи подібним будуть збірні чи два союзи виберуть делегатів. — Білгородський кореспондент „Уєстмінстерської газети" повідомляє, що молодий серб Асим Хаджарович винайшов... „перпетуум мобіле". Демонстрація апарату мала незвичайний успіх. Його перевезуть в Англію, щоби апарат повністю перевірили члени Академії Наук. — За одне примірник першого видання „Записки Клюба Пікайка" Діккенса заплатили на аукції в Ню-Йорку 16.550 дол.

— **Літературний куток.** Дрезденський театр „Шаушпільгавз" поставив у новім виді Шекспірівського „Гамлета", переробленого Гавптманом. „Гамлет" належить до тих архитворів літератури, які вічно не притягають талант великих письменників, що хотіли би очистити або обновити з нього ті частини, що не дорівнюють цілости геніяльного твору. Відомо, що текст цієї пєси переданий нам у неповній, попсованій формі. Головна 4-а дія є доказом, що деякі зимні сцени із неї пропали з первісного рукопису. Гавптман був теж цієї думки. Він покликується на факт, що вже сучасники Шекспіра знавали видання із кварто, яке маємо з 1604 р. цілком надрукованим „грабіжницьким" текстом. Гавптман приймає, що відтворити первісного „Гамлета" неможливе, а проте він єважився на цю спробу. Німецький поет додав до Шекспіра яку пяту частину свого тексту. Його зацікавив головно історично-політичний підклад твору і він хотів надати йому більше вагости. Гавптман робить із норвежців (Фортинбрасса) політичних суперників Гамлета. Із психольогічної драми він робить політичну королівську трагедію: Гамлет стає провідником бунту проти короля та братовбийця. До цього тяжу він ролю мав у пєсі Лаерт. Гавптман є тої думки, що в тексті зайшла помилка, бо Лаерт не має причини до повстання. У 4-ій дії Гамлет добуває меч проти короля, але не вбиває його. Чому? Появляється божевільна Офелія і войовничий, хоробрий Гамлет не має сили підняти руки, що затремтіла від зворушення. Вся постановка зроблена в Дрездені з великою затратою енергії з пошани для лавреата-письменника (Гавптмана, а не Шекспіра!) вийшла досить бліло. Критика є тої думки, що Гавптманівська перерібка не матиме успіху на інших німецьких сценах і не заступить дотеперішнього перекладного тексту Шекспіра.

Михайло ХАМУЛА
ЛЬВІВ
Пл. Трибунальська 1.
Телефон 42-64.
Поручає **КИЛИМІВ**
великий вибір
1059 Повір на нову адресу! 4-г

— **Справа дипльоматичного одягу.** При нагоді конференції про розброєння у Женеві чужинна преса звернула на всякі дрібні подробиці характеристичні для осіб, що беруть участь у таких зїздах, звертає теж увагу на зовнішній вигляд радянських делегатів, що приїхали туди. Найбільше щастя мала жінка народн. комісара освіти Луначарського, вичепурена по аристократичному. Знавці стверджують, що перли довкола її шиї не були правдиві, а її футро куплене в Парижі є також імітацією. Крім цього радянські делегати явились на бенкеті у гр. Берестерфа у вечірнім одязі, дарма, що на запрошенні було виразно написане „фрак". Преса приглядує, що попередні радянські представники такі як Чічерін чи Красін придержувались найточніше дипльоматичної етикети. Невідомо, чи теперішній вигляд радянських дипльоматів — свідомий, чи просто є наслідком... браку досвіду.

— **Боротьба з астрольогією.** Один із найбільше поширених американських журналів „Наука та винаходи" почав від кількох місяців завзяту боротьбу в усякого рода шантажами пройдисвітів, що в буденній пресі оголошують себе як астрольоги, ясновидці та чудотворці. Цей журнал призначив 5000 дол. нагороди тому, хто зможе дати доказ, що наука модерної астрольогії має якісь трівкі основи. 5000 дол. дістане той, хто передскаже на найближчий рік три події в такій формі, щоби ніхто не сумнівався в його ясновидючість. З огляду на те, що сотні астрольогів передсказує щодня сотні подій і ніхто не має змоги перевірити їх правдивости, цей прилюдний конкурс захитає довір'я у частині їх авторитетом.

— **Світова есперанта.** Скількість осіб що померли в Сов. Державах від морозу доходить до 80. У Шанхаї замерзло 40 осіб. — Президія альпатських автомобілів банкір Кміль Пінк утік до Німеччини. Франц. поліція, що прийшла арештувати його спізнилась на пів години. — У Туреччині настала велика студеня; у районі Ангори кільканадцять осіб замерзло на смерть. — У Лабоні відкрили ще одну монархістичну газету. — В околиці Бельфорту вибухли тяжкий склад зброї „Артилєрійської дивізії" Треба було

кільканадцять вантажних авт, щоби перевезти весь цей склад до суду. — У Мексіку не стихнені поражунки з революційними генералами. На приказ през. Калєса розстріляли двох генералів у Тегуан-Тепек; с це разом 25 розстріляних генералів від часів повстання. — У Мадриді пожежа знищила за кільканадцять годин театр Барбієр. — Чанг-Тсо-Лін видав проклямацію, в якій оголошує, буцімто він має намір проголосити себе імператором. — Американ. пароплав Агава біля острову Манітуло розбився об лединну кригу; весь екіпаж (21 осіб) потонув. — Королівська комісія виключила із списку адвокатів у Неаполі бувш. премієр-міністра Нітті і бувш. міністра праці, відомого соціяльста Либріодіо. — Наслідком закінчення подекуди робіт у Німеччині скількість безробітних зросла за один тиждень від 400.000 до 600 тисяч. — Радянський уряд заборонив на 10 літ дозвіл до соборів і благочинних зїздів.

— **Звязок до всього Українського Громадянства у Львові.** Видїл Читальні „Просвіта" з Голоску Великім під Львовом приступає до будови власної домівки в котрій містилися би читальня, Захоронка, руханкові товариства, кооперативи і т. п. установи. Всі Читальні на перифериях міста Львова положені мають вже свої власні хати, тільки світом забути Читальни в Голоску Великім лишилась позаді. Щоби помочи дїло здійснити згадана Читальни потребує помочі, тому звертається до всього Українського Громадянства з проханням не відмовити на цю народню ставицю своєї ленти. Найменші жертви принимається з великою подякою. — **Видїл Читальні „Просвіта" в Голоску Вел. п. Замаристинів.**

— **Миколаївський Вечір** улаштовують Т-во Українська Бесїда і Т-во Українська Захоронка у Львові дня 18. ц. м. (неділя) для своїх членів і запрошених ними гостий в салях „Бесїди". Для малої дітвори о год. 4-ій пополудни, для старших о год. 9-ій вечір. Дарунки приймається між год. 2—4 пополудні. Окремих запрошень не висилається. 1109 2—2

— **На днях** появилася ГРАМАТИКА ЦЕРКОВНО-СЛАВЯНСЬКОЇ МОВИ, о Д-ра СИРИДОНА БАРХУТА ок III. том праць Богословського Наукового Товариства у Львові. 1106 1—3

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).

18-го 3. год. попол. „Вій", фантастична оперета.

18-го 7.30 год. веч. „Княжна цирківка" оперета.

19-го 3 год. попол. „Зачароване коло" по зниженим цінах, для молоді.

19-го 7.30 год. веч. „Запорожець за Дунаєм", виступ п-ні Реві Скальської.

Міський великий театр
16-го „Аїда".
17-го „Паганіні".
Початок 7.30 вечером.

Міський „Театр Лєтнїй":
16-го „Д-р Юлія Сабо".
17-го „Д-р Юлія Сабо".
Початок 7.30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Жінка-Сфінкс"
„Лев": „Князь Чорних Гір".
„Аполло": „Чортовська Сирена".
„Фотоорхестра": „Студент із Праги".

Біржа.

Гроші.

Долляр 8'87·75—8'·8·50, канадійський долляр 8'8·00—8'89·00, корона чеська 0'26·25—0'26·50, австрійський шилінг 1'2·0—1'26·00, рум. лея 0'05·50—0'05·7, французький франк 0'35·4—0'35·50, швайцарський франк 1'71·50—1'72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2.11·95, данцігський гульден 1·7·99, червінець 30·25—31·10.

Золото: 20 кор. 30·3·—·8·0, 20 франків 34·00—34·40, 20 марок вим. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр. 0·70·00—0·71·00, 5 кор. австр. 3·60—3·65, фльорен австр. 1·80—1·83, рублі рос. 3·00—3·10, копійки за рубель 1·50—1·55.

Збіжа.

Пшениця дворська 47·75—48·75, пшениця селянська 46·—47·40, жито 38·20—39·50, ячмінь броварн. 38·00—·9·00, ячмінь на мливо 34·75—3··0, ячмінь пастівний 30·00—31·00, овес 31·75—32·75, кукурудза румунська 34·50—4·50, сорабола рафовані 3·25—3·50, фасоля біла 45—55, фасоля колорова 40·00—·0·00, горох півкторія 65—69, горох полевий 40—50, бобик 33·50—34·50, сино 7·50—8·5, солома 4·75—4·75, гречка 38·00—38·00, овес 68·00—71·00, рівак озимий 81·50—82·50, мука пшенична 6·-прц. 84·00—85·00, мука пшенична 50-прц. 70·30—77·00, мука житня 65-прц. 56·00 грінси кукурудз. 3·—·4, мука кукур. 36·25—37··, отруби житні 25·5—26·75, отруби пшеничні 25·2·—29·75, куліш гречаний 73·00—74·00, пшоно 71·25—75·25, круп'яні вчинки 31·—36·00, конюшина червона 4·5—4·5, мак синій 110—12·, мак синій 85—100, мішки ютові, нові 1·70—1·90, мішки ужиткові 1·50—1·60.

З концертової салі.

Анна Остапчук в Тернополі.

Заходами товариства „Тернопільський боян" відбувся вже 2. грудня 1927 в салі Міщанського Братства в Тернополі концерт нашої артистки п. Анни Остапчуківної. Такого концерту тернопільська громада вже давно не чула. Ми вислухали з незвичайною увагою, напруженням і захопленням композицій Людкевича, Барвінського, Нижанковського, Безкоровайного, Лопатинського, Стеценового і чужих композиторів: Гречанінова, Маркса, Россінього і Вагнера. Мельодійність „Гайни" Людкевича, модерністичний характер твору Барвінського „Ой, люлі, люлі", тужливість пісні Безкоровайного „І сад зацвів" відтяла п. Анна Остапчуківна з правдивим артизмом. Та при тім мало котра зі співачок є таким майстром у дикламації як п. Остапчуківна. По її лиці, руках, а найбільше по орудуванні головою пізнати в ній правдивого мистця-декляматора. Зміст, співаних нею композицій не треба знати, бо голос цієї артистки відтає його майже досконало. По голосі й інтерпретації бачимо в ній високу музичну культуру та інтелігенцію, яка виявляється якраз у незвичайно доладній і глибокій інтерпретуванні співаних творів. Пізу ще далі і скажу, що п. Анна Остапчуківна допомогла навіть композиторам, бо під її своїм голосом не лише інтенції самого композитора, але ще й характер поезії. На жаль, не вся наша тернопільська інтелігенція була учасником цього музичного пиру. Зате присутні нагородили концертантку довгими заслуженими оплесками. Присутна на концерті публика пізнала наглядно, що оригінальна критика у відношенні до п. Анни Остапчуківної наших композиторів Барвінського і Людкевича була зовсім оправдана.

Акомпаніював наш відомий композитор проф. Василь Безкоровайний, котрий подужені точки концерту п. Анни Остапчуківної перенісши своєю мистецькою сольгрою на фортепіяні. Між іншим заграв він одну з більших своїх композицій „Думку Г-моль". В першій части цього твору є поважний мотив української думи, який в другій части вперше мотиви шумки є переплітаний інтересними мережковими фігурациями. В третій части повторюється мотив думи, який переходить в бравурове закінчення. Цілий твір є оригінально подуманий і вивчається добірним кольоритом та інтересною гармонізацією, так, що становить дуже вартісний набуток в нашій музичній літературі.

Іван Тополянницький,
голова т-ва „Тернопільський Боян".

З життя наших установ.

Кружок „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка на Стрийській дільниці у Львові.

Ще 16. жовтня п. р. відбулися чергові Загальні Збори членів нашого Кружка. Мали вони остаточно вирішити справу викінчення і використання нового будинку хлопячої школи ім. Т. Шевченка при вул. Сушінського ч. 21. Сам будинок вже готовий і покритий дахом, вікна теж вже повставлювані. Бракує ще сходів, канялізації, тощо. Присутніх на Зборах було під сотні членів. Вирішено повести якнайенергічнішу збіркову акцію, щоби таке раз закінчити будинок школи, що культурну твердиню на найбільше загроженім львівськім передмістю. В тій ціли нова Старшина має подбати про спеціяльну комісію, яка б займалася збіркою грошей. До нової Старшини обрані на Заг. Зб. увійшли слідуючі громадяни: Іван Ігнат, голова; д-р Остап Макарушка, зост. голови; д-р Андрій Лаготовецький, секретар; радн. Микола Мельник, скарбник; п. Олена Рілєва, Михайло Стець і Осип Зачкевич — члени. Заходами нової Старшини налагоджується новий збірковий апарат Кружка. Дня 6. листопада п. р. відбулася в церкві СС. Василіянок при вул. Зиблікевича панахида за першого голову Кружка д-ра Евгена Олесницького і померших членів. Цего самого дня вечером зиголосив в будинку У. П. Т. при вул. Мохнацького ч. 12 д-р Остап Макарушка перед зібраними членами Кружка і родичами учнів хлопячої школи ім. Т. Шевченка педагогічний реферат про виховання дитини. — Дня 11. грудня п. р. відбулося посвячення прапора хлопячої школи ім. Т. Шевченка. Про само посвячення і шкільне свято в зв'язку з цим напишемо докладніше іншим разом.

А. Л.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. п. Караїмовича:

Золочів:
17.XII. „Ой не ходи Грицю".
18.XI. „Гейша" (по раз другий).

На ратунок Рідної Школи зложив Вп. д-р Володимир Бабій, зубний лікар у Львові, як надзвичайний даток 50 зол. і вдруге на таку саму квоту п. д-ра Мирона Лисика, лікаря в Городку Ягайл. і д-ра Володимира Белаха, лікаря в Камінці Струм. — На Рідну Школу зложили: Взамін Номіч українського учительства, Львів 50 зол. замість вінця на домовину бл. п. Михайла Колодницького, управителя школи в Кругельцях п. Копичинці. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1119 1—1

ЛУГОВИЙ ВЕЧІР

відбудеться в п'ятницю 16. грудня п. р. в салі Т-ва ім. Лисенка. Програма: вправи Луговичок хустинками, палицями і ритмічні до пісні „Чорна ріля ізорана"— бокс, національні танці, вправи на коні, важка атлетика. Початок год. 7. вечером.

Відділ Українського Центрального Комітету еміґрантів з Вел. України в Тернополі повідомляє, що дня 1. листопада 1927 р. розпочав свою діяльність. Завданням відділу має бути: давати українській правительственній еміграції допомоги: правну, матеріяльну, тощо. Управа відділу звертається до української еміграції, щоби кожний еміграт зволив негайно подати свою адресу, для налагодження звязку з відділом. Листи тимчасово надсилати на адресу: Тернопіль, Бродська 22. С. Ханенко.

Позір, Скалатщина! Дня 21. п. м. в год. 1-ій в полудне в читальні „Просвіти" в **Гримайлові** відбудеться ПЕРЕДВИБОРЧЕ ВІЧЕ, на котре з огляду на вагу справи повинні якнайчисленніше явитися селяни і селянки. Реферувати будуть Вп. Блинка Баранова і д-р Василь Вачинський з Тернополя. Прохаємо духовну і світську інтелігенцію потворити негайно в кожній місцевости виборчі комітети, котрих завданням буде допильнувати всіх виборчих справ. — Олександер Пісецький, голова Пов. Народнього Комітету.

Позір, Мостиська! На день 20. грудня (вівторок), в годині 12. в полудне скликує Повітова Організація Українського Нац.-Дем. Обєднання в Мостиськах в салі Народнього Дому ВЕЛИКЕ ВІЧЕ в таким порядком дня: 1. Справа виборів до сойму і сенату. 2. Справи організаційні. З огляду на вагу справи просимо всіх якнайчисленніше явитися. — За Повітову Організацію: Д-р Кульчицький, Ст. Байдала.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

САМОХОДИ *„Praga"* особові, тягареві, трекалі, економічні, люксусові. Представництво Ягайлонська 7. Тел. 305. Резервові части. 1014 6-6

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків л-т в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, платину найвисші ціни. За) 45-?

КУРС писання на машинах, система 10-ти пальцева. Всі системи машин, 6 тижнів, оплата 20 зол. Торговельні курси И. Гершпрунга, Личаківська 34. 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Віденського і львівського університету

д-р Михайло Добрянський

лікар Загального Шпиталю у Львові

ординує

на Знесінні ч. 53.

щодня пополудни від 3—5 год. (на місці бл. п. д-ра Стефановича) 1076 2—3

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1056 **Переса тнення Рентґеном** 10—24

8 зол. | **ОБРУЧКИ** | 8 зол.

з 14 кар. золота з рубіном тільки у

Б. ГРІНБЕРҐА Сикстуська 4.

Ширіть наш часопис!

Оказійна продажа святочних товарів бавовняних і вовняних.

Туз. серветок по 12 зл	зол.	0·45
„ хустинок до носа	„	0·40
2000 м. флянелі гладкої від	„	1·60
1·00 „ обрусів по	„	5·00
2000 „ ручників від		1·20
3000 „ флянел з лесень від	1·70 до	2·70
1000 „ вовняних пледів від	„	6·5?
1000 „ хусток і хустинок на голову від		1·5?
2000 „ фартухів від	„	1·2?
1000 „ Оксфорту на фартушки від		1·60
2000 „ стирок по	„	1·8?

Повища ватага на складі.

„Галицький магазин новостей"
Львів, Галицька 15. Замовлення на провинцію виконуємо відсторотно. 3-3

КИЛИМИ

ВИРОБИ КОШИКАРСЬКІ
ЗАБАВКИ в великім виборі
Повіцькі капи на ліжка, столи і т. д.
Народня штука, вироби терракотові — найдешевше получає тел. 26-09
Людвік Гегедюс КОПЕРНИКА 11

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
у 70 різних смаках **„STELLA"** в 70 різних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.
Для П. Г. кооператива і торговель відповідний опуст. 567 4-6—?

На св. Николая і Ялинку

СИГНЕТИ І ПЕРСТЕНЦІ

по зниженій ціні поручає

С. А. Ропшіц, Сикстуська 16.

На ювилейні свята в честь О. КОБИЛЯНСЬКОЇ!

Вже продається великий

ПОРТРЕТ ЮВИЛЯТКИ

після найновійшої знимки, з оригінальним підписом, на пекрасному папері розмір 50/32) лише **по 3 зол.**, за пересилкою **4 зол.** — Частина доходу призначена на ювилейний дар Ювилятки. Замовляти в **Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10,** 1118 1—3
та по всіх українських книгарнях.

Оповістка.

Греко-кат. Митрополича Капітула у Львові задумує віддати в аренду свою маєтність (земельну посілість) Цвітову в повіті Бучацькім положену в обємі около 660 (шістьсот шестдесять) морґів землі (в тім около 640 морґів ролі і около 20 морґів сіножатей) на протяг шістьох літ почавши від дня 1. квітня 1929 р. (двайцятьдевятого року) до дня 31. марта 1935 р. — Чинш аренди буде вимагатись у твердім збіжжу і буде означений у відношенню до одного морґа арендованої землі. — П. т. Рефлектанти зводять внести свої оферти на письмі до канцелярії адвоката д-ра Б. Охримовича у Львові, вул. Домінікянська 11/I. рекомендованим листом наданим найпізніше до дня 28. лютого 1928 р. (двацятьосмого року). Ближші інформації можна заєднати особисто або листовно у Впр. Отця Каноніка В. Гомоляка, прокуратора гр.-кат. Митроп. Капітули у Львові, площа св. Юра ч. 5. 1077 3—3

КОНКУРС.

Філія Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар" в Городенці приймє з днем 1. січня 1928 р. в пропоміч-управітця з укінченою Рільничою Академією, вільного стану, бодай в одноріжнім господарськім практикою, доброго бесідника і знатока рільного й скотарського господарства.

Зголошення о цю посаду вправі в відписами свідоцтв і поданням условій належить слати найдальше до 25. грудня п. р. на адресу: Філія „Сільського Господаря", на руки голови інж. **Осипа Тарантюка в Городенці.** 1116 1—1

ВІВСЯНА КАШКА

Quaker Oats

ІДЕАЛЬНО ОЧИЩЕНА

додає сил всім схорілим. Спеціяльну поленшу приносить недужим на цукрицю.

Поручають її лікарі цілого світа.

Представництво:
КАЗИМИР ЛЮБІНЕЦКІ
Львів, Подвальського 7.

Подяка.

Наш батько і дідо бл. п. Григорій Фляревич, емер. упр. школи в Бутинах розпрощався з нами на віки в домі своєї доньки, учительки в Любані. Дякуємо сердечно нашим дорогим сусідам Вп. Сумим, що весь час не опускали нас, часто теплі слова розради і вложили богато старань і труду в часі похорону. Дякуємо щиро Впр. о. Юліянови Гумецькому за провід похорону, та теплі прощальні слова над гробом. Дякуємо сердечно Впр. о. Алексієви Артемишинови, парохови в Бутин і Впр. о. Петрови Дзвоскрови за участь в похоронах. Дякуємо сердечно Товаришам звання, що прибули віддати послідну прислугу Неєторови нашої школи. Невисказану вдячність заховаємо в серцях, тим Товаришам що нашого батька на раменах відносили до гробу. Дякуємо всім, що з християнського почуття відпровадили Покійника на місце вічного спокою і поспішали з запомогою і співчуттям. Дякуємо сердечно д-рови Стефанови Грабарови за безінтересовну лікарську поміч. — Ліна Фляревич, Анна Савчакова, Галя Чекановська, доньки. Ілля Савчак, Володимир Чекановський, зяті і Ярослав Савчак, внук.

Подяка.

Подобалося Всевишньому покликати до себе нашого найдорожого Тата бл. п. о. Андрея Тимуса, тому ми прибиті невисказаним смутком дякуємо передовсім тим, що кріпили нас ратуючи втікаюче життя серед важкої слабости нашим найщирішим приятелям, родині Гармаїв і Мохнацьких, що майже не відступали постелі умираючого і Каришеським що трохи не щодня його відвідували. Достойним Впр. со. Собратям греко-кат. обряду, що взяли гремільну участь в похоронах, Впр. о. Д-ру Головінському і о. проф. Цухалі, обряду латинського, Високодостойним Колляторам і графам Коссобродським, репрезентантам українських Товариств, Високоповажаним Учителям, музиці-оркестрі теребовельської читальні, всім співцям церковним і старшині церковних братств, всім Парохіянам власних і сусідніх сіл за їх громадну участь в похоронах і за запали співчуття, що листовно потішили нас в тяжкім горю складаємо найсердечнішу подяку „Спасибі".

Гумниска, в грудні 1927

Стафанія, Александра, Володимира і Мирослава, доньки, **о. Володимир Семків і Франц Яворський,** зяті, **Роман, Марія Богдан, Зиновій, Всеволод-Андрій** внуки.

Письмайте передплату!

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50

Можна набути в Адміністрації „Діла"
Львів, Ринок 10, II. пов.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 284 (11.245). Львів, неділя 18. грудня 1927. Poczтowa opłata zaryczałtowana. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не зворочується.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 лір., Німеччині 7·30 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 лв., Австрії 7·30 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Пригадка!

Загальні Збори Уповажнених „Народної Торговлі", Краєвого Союза Споживчого, Кооперативи з відповідальністю уділами у Львові відбудуться в пятницю дня 23. грудня 1927 р. в годині 4-тій попол. в салі Т-ва „Сокіл" вул. Руська ч. 20. Порядок дня поданий є в „Господарсько-Кооперативному Часописові" ч. 49 з 7/XII. 1927. Крім цієї офіційної оповістки уповажнені фізичних осіб зістали запрошені листами за росписками. Право участи в Загальних Зборах мають в д фізичних осіб уповажнені, а від господарсько-споживчих кооператив їх легітимовані повновласники.

В дні Загальних Зборів відслужене буде в Преображенській церкві вул. Краківська в год. 9-ій з рана Служба Божа і Панахида за упокій померших Членів.

1133 1—3 ДИРЕКЦІЯ.

На шляху розвалу і дезорієнтації.

Консолідація в польському громадянстві, розвал у нашому. — Новий комбатант і нова партія. — „Програмова" передовиця „Гром. Вістей". — „Трибун селянських мас" і "радикальні дуби". — Фантазія і несмачна авторекляма. — Проти дезодієнтації і кирині.

Саме тоді, як у польському таборі відбувається прискішення консолідаційний процес, у нас кожний день приносить протилежні явища. Польське громадянство, ізолюючи свою державу, без шкоди для своїх національних і соціяльних інтересів може дозволити собі на найдальше посунений процес диференціяції. А однак — замісць розпорошення — бачимо там великі здвиги в напрямі об'єднання. Лист польського епископату спричинив консолідаційну метушню в польському реакційному таборі. Як його антитеза організується польський лівий блок, так що обговориться вже навіть не про два блоки, не про два табори, а просто про дві цінні організації. І це діється в громадянстві, в якому світоглядові і соціяльні різниці є глибоко озвинені.

А що ж говорити про наше соціяльно примітивне громадянство, в якому важко доглянути які-небудь суспільні кляси в дійсному розумінні того слова! Коли всі польські партії намагаються витворити спільний знаменник, коли вони „звужуються" до двох організаційних таборів, то в нас повинен би існувати тільки один табор національної єдности. Тимчасом кожний день приносить нам все нових новородків. До існуючих партій і партійок на днях прибула нова: **лівиця радикальної партії під** проводом д-ра К. Трильовського. Під датою 11. грудня появився в Станиславові вже й орган тієї „партії", очевидно — з портретом „батька Кирила" під назвою „Громадські Вісти" (назва „Вісти" з таким чи іншим прикметником є тепер пошестною!).

Орган нової „партії" аверсійно своїм вістрям проти соціялістів-радикалів, яким д-р Трильовський відмовляє соціялізму і радикалізму. Безпосередньо звернений він і проти Українського Нац.-Дем. Обєднання. Очевидно, соц.-радикали, як і нац.-демократи є угодовцями. Найбільше всяких закидів сипляться на голову д-ра Льва Бачинського, який ніби то „запродався" ундистам, попам, направникам і кому хочете. Він то змагає до виборчої спілки з попами, він — мовляв — витав митр. Шептицького на станиславівському дворці, він зі своїми молодшими товаришами ввів попів до „Лугів", він поклоняється перед „чорною реакцією", він виступає проти дійсних соціялістів.

„А ви, селяни, — горлає д-р Трил. — вибродливі члени тої буйно-то соціялістичної партії — ви довго ще будете себе відзуджувати політичними крутіями та гаванчати на тих, що в себе сідають і горлають?"

Ось куди стежка в горох. Який наївний і справді умово „добродушний" д-р Трильовський! „Старий революціонер" думає, що підчас революції **хтось комусь щось дає.** Ні, „революційний ветеране", підчас революції ніхто нічого нікому не дає, тільки той, хто є чинником чи співчинником революції **сам бере, захвачує,** а ті, що опановують стихію в розвитку революційного процесу мусять тільки погодитися з довершеними фактами. Тому даремні ваші пеани.

Радикальна лівиця звернена перш усього проти соціялістів-радикалів. Є це тактичне потягнення тзв. „закордонного центру" і тих чинників, яких анарядлям став він з припорученням „розслоїти" західно-українське громадянство. Є це аналогія до всіх тих „незалежних груп", які плентались в трудовій партії, а опісля в Українськім Нац.-Дем. Обєднанні, а які були примушені „зорганізуватися" у велику „Партію Праці". З таким дорученням приїхав до краю і „старий революціонер". Спершу ягодосив він своє приступлення до соц.-рад. партії, а коли там справа не пішла легко, він зразу приступив до організації своєї лівиці, бож час не жде, вибори за плечима. Це й було безпосередньою притокою і причуком до створення власного партійного „гніздочка".

З „програмової" передовиці „Громадських Вістей" довідуємося, в якому напрямку відбуватиметься розбудова „партії" д-ра Трильовського. Мало того, що новий орган є носієм „лівих, справді радикальних суспільних клічів і думок", мало „широї праці на всіх ділянках народнього життя", — хтось мусить ту „ширу працю" робити.

„В ширші громадські діяльности будемо боротися зі справжніми шкідниками, але будемо виборювані для селянства вогнів так народніх діячів, що помилки ці зробили в добрій вірі та що бажають їх направити своєю дальшою працею. З того погляду даємо цінну працю всім творчим робітникам народу, які замкнені чи відтручені несприятливими кліками, підстали від громадського життя і нову велику справу".

Ось воно як. Ось де нова „партія" шукатиме своїх визнавців. „Вибачливість для колишніх похибок народніх діячів" має промостити поворот до „партії" старих „радикальних дубів", обросших хлібоїдщиною. Іншими словами: радикальна лівиця має реставрувати тзв. селянську радикальну партію з 1919 р., одним крилом притикаючи до комунізуючих гуртків, а другим до хлібоїдизму. Тільки з тією метою

„програмова [illegible]

БАЛЬ ТЕХНІКІВ!

Станиславові дня 2. грудня і рішили отворити нове партійне угрупування, яке має обєднувати всіх дійсних соціялістів-радикалів і повести рішучу боротьбу з капіталом, ґветом та соціал-угодою в формі „українських радикалів".

На чолі „нового угрупування" стає д-р К. Трильовський, який після 9-тилітньої еміграції повернув до краю і сам у величних дитирамбах повитав себе на сторінках „Гром. Вістей". Довго пробув на еміграції. Чомуж так довго?

„Велика війна — пише про себе д-р Трил. — захопила його при горячій праці, вона й її наслідки (ані? — *Ред.*) зрушили його життя довший час на еміграції. Були часи, коли він ледь був вернути до краю, але інтрити своїх таки патріотів заставляли вже писувати такі листи інвективи, що він не вважав можливим вернути до краю, щоби не дати нагоди до жару. Хамове (отже з великої букви пише д-р Трил. про себе і про уряд! — *Ред.*), який до кожного чесного робітника на ниві народній ставить свою міру. Пригадаймо собі той час, коли т. д-р Трильовський не може й не думав вернути з еміграції, а горожа преса вже носилася йому дорогу, мовляв, д-р Трильовський за ціну допомоги до повороту цілих на рідні полонені польські взяді. Однак довше сидіти на еміграції т. д-р Трильовський, видно, вже не мав сил. Він чув і бачив(?!), що на здоровому народньому організмі стали жарувати рідні гіпи. Не міг стерпіти слово трибун селянських мас, а появлення безпересадно відомими народніми оборами(?!) і поєднаними людьми — повернув до краю".

Так виглядає несмачна авторекляма д-ра Трильовського, яка від початку до кінця є твором буйної фантазії. Бо ані д-р Трил. не потребував йти на еміграцію, а тимбільше зайвим було сидіти коло опустілого „цісарського бурґу" повних девять літ і залицятися до всіх і вся, хто розпоряджав якими долярами чи коронами. Таж д-р Трил. не був членом уряду, щоби мусів емігрувати. І полякам ніякого лиха не зробив, і в будові української держави позитивної участи не брав. Правда, зразу може й не одержав би був ордеру „Polonia restituta" (може одержить його пізніше!), але й велике лихо йому не погрожувало. А хоч би й прийшлось потерпіти. Терпіли тисячі десятки тисяч. Тимбільше злоси потерпіти „трибунові селянських мас" разом з тими масами. Але д-р Трил. не належить до тих, що терплять, він належить до тих, що капіталізують терпіння інших. У хвилях великої проби, досвідів і допустів він перший спасається з корабля, що йде під воду (хоч капітани все спасаються останні!), а коли хуртовина дещо втихла, коли настають сякі-такі нормальні відносини, він „вже не має сил" сидіти на еміграції, находить „спасати" селянські маси, хоч міг давно це зробити. Такою великою атракцією є для нього мирщавий посольський мандат, що він заведе крайну кирию, щоби тільки добитися до польського сойму.

Можна було сподіватися, що д-р Трил., який вправді сам не любить вчитися, але зате любить вчити інших, таки чогось навчиться на старість. Марні надії. Він вернув після 9-літньої відсутности на зруйнований морально собою терен, щоби дальше кипіпити і розбивати народ[illegible]

Теперішній час, час великого деморалізаційного натиску на нашу народню масу, дуже пригожий для виступу всяких політичних комбатантів. Однак навіть у цій лобі поширюваної деморалізації ледви чи „вдячний народ" піде шляхами розвалу, дезорієнтації і кирині за „трибуном селянських мас".

Обовязком нашого громадянства протиставитися кирині роботи комбатантів чужих сил одностайним фронтом народньої єдности і суспільности.

По женевському рішенні.

Пробудження польських політиків під женевського похмілля.

Безпосередньо по сесії Ліги Націй розлилася у всій польській пресі повінь реклямових похвал на адресу польської дипльоматії за велику побіду, яку вона, мовляв, віднесла на терені Ліги Націй над Литвою. Одначе, хто уважно читав подану польською телеграфічною агенцією формулу пеліятивного і переходового полагодження польсько-литовського спору Лігою, той відразу зрозумів, що побіда далеко не по стороні польської дипльоматії. Так підходили до справи і ми. Очунявши з першого приголомшуючого вражіння „побіди" і приглядаючись з перспективи кількох минувин: дня женевським рішенням теперішня опозиційна до уряду частина польської преси почала аж тепер ставитися до тієї реклямованої „побіди" польської дипльоматії дуже критично.

З великим апаратом аргументів приступив до розвінчування дипльоматичних польських „побідників" з Женеви С. Стронський на сторінках свого органу „Варшавянка". Він твердить, що в принятих Лігою постановах є корисним для Польщі тільки одно, а саме: понехання Литві в будучині про стан війни з Польщею та її заяви про готовість почати переговори з Польщею в справі навязання правильних відносин. За те на користь Литви є в тих постановах далеко більше, бо: врочиста заява Польщі, що визнає незалежність і цілість Литви; доручення комітетові провірити литовські жалоби в справі литовської меншости в Польщі; запевнення спокійного і безпечного повороту литовським виселенцям з Польщі; стверджения, що ця полагода литовсько-польського непорозуміння не пересуджує справ, в яких погляди обох урядів є ріжні, т. зн. передовсім справи Вилепщини.

С. Стронський вважає незрозумілим фактом, що Ліга рішила полагодити тільки зажалення Литви проти Польщі, а цілковито поминула справу розслідження переслідувань польської меншости на Литві. Тут пригадує він розруту свого часу польською пресою справу ліквідації польських шкіл на Литві та переслідування польських учителів. Автор хоче вірити, що ті переслідування мали направду місце. Далі боліть його факт, що Ліга прихильно і корисно вирішила справу повороту литовських виселенців з Польщі, а цілковито поминула справу польських виселенців з Литви. Нагадуючи до урочистої заяви Польщі про

Членам Т-ва „Дністер“ до відома!

Згідно з обовязуючими приписами кожний член Т-ва „Дністер“ мусить найдальше до дня 20. грудня ц. р. викупити поліcу „Дністра“ на обезпечення дозволеної законом ½ части будинків на 1928 р.

Хто в означеному речинці не викупить своєї поліси на 1928 р., того будинки в днем 1. січня 1928 р. перейдуть в цілости до обезпечення ПЗУВ.

Члени „Дністра“ не є обовязані предкладати своїх поліс до реєстрації повітовим інспекторам ПЗУВ, бо Т-во „Дністер“ займеться само предложенням ПЗУВ спису викуплених на 1928 р. будинкових поліс.

визнання незалежности і цілости Литви Стронський пише:

„Зовсім незрозумілим є, чому такої самої врочистої заяви не зложила Литва про визнання цілости простору Польщі, тимбільше, що саме вона і то виключно вона виломлювалася і виломлюється в дотримування 10 арт. статуту Ліги, що наказує визнання. *І це погіршення дотеперішнього стану справи.* Досі сама Литва на боці говорила собі, що щодо з її поглядом Виленщина належить до неї. Тепер в постанові Ради Ліги Націй стверджується, що в справах, в яких є різниці поглядів між урядами (а відносяться не до Виленщини), постанова ця... не пересуджує нічого, хоч міжнародне право в березні 1923 р. справу польсько-литовської границі рішучо пересудило. Внакування тієї справи в постанову Ради Ліги є нечуваним дивоглядом“.

Очевидно, що таке вирішення справи в Женеві не може задовольнити ніякого критично думаючого польського патріота. Ще досадніше лише про підсумки женевської „побіди“ польських дипльоматів „Слово Польске“. Воно без ніяких обходжень поза плоти та огороди стверджує:

„Безсумнівним завданням нашої дипльоматії, і слушно накресленою метою було поведення до упадку уряду Вальдемараса, уряду боротьби з Польщею. В тому напрямі безперечно зовсім протилежний наслідок: цей політик є нині сильнішим ніж досі“.

Таким чином самі поляки визнають, що польська дипльоматія потерпіла в Женеві неабиняку поразку. А маленька Литва віднесла натомість далекосяглу моральну і дипльоматичну побіду.

Мир і благоволеніе.

Львівський воєвода Борковський дає інтервю віденському органові.

І це і те. — Цеани урядовця в честь свого уряду. — Воєв. Борковський в ролі пропагатора. — Переконання протилежні до переконання львівського воєводи.

Хоч іще кілька тижнів до Різдва, а вже польські достойники возвіщають „на землі мир і во человіціх благоволеніе“. Недавно у віденській „Н. Фр. Прессе“ розводився над „польськими проблемами“ міністр внутр. справ ген. Складковський, а на днях почав колядувати в тому самому органі воєвода Борковський на тему „галицьких проблем“. Теперішній воєвода є взагалі дуже говірливий. Своїми розмовами з представниками польської преси старається він надолужити стриманість і мовчаливість своїх попередників. Треба признати, що попередні воєводи настільки рахувалися з дійсним, спожаління гідним, станом річей, що не спішилися зі самохвальбою. Теперішній воєвода, як літерат, більше схильних пускати віжки своєї фантазії. Як бачимо, тепер зі сторінок польської преси перекочував він на грунт віденської преси, підсилюючи тим чином польську пропаґанду про мир і благоволеніе в Галичині.

Щож цікавого сказав світові воєвода Борковський?

Перш усього зазначив він, що „Східна Малопольща“ (так тепер називають Сх. Галичину — додає „N. Fr. Presse“) дуже потерпіла внаслідок світової війни та „української і більшовицької боротьби“. Щастя, — додамо — що Сх. Галичина нічого не потерпіла внаслідок польської боротьби і реквізицій в літах 1919—1922!

Багато потерпіла Сх. Галичина також внаслідок сьогорічної катастрофи повені. Але допомоговий комітет під проводом п. Мосціцької й уряд намагаються опанувати розміри катастрофи.

В пригоді стала Польщі американська поміч, яка буде повернена на розбудову доріг, мешкальних домів по містах й опанування безробіття. Про добро населення дбає уряд маршл. Пілсудського, який є „урядом чистих рук“. Він заступає погляд рівности всіх перед правом.

Та найцікавішою стороною пропаґанди львівського воєводи є його оцінка „меншостевої проблеми“.

„Кабінет — заявляє воєв. Борковський — перш усього змагав праці і співпраці в удержанні і скріпленні польської держави, полишаючи на боці всякі особисті погляди, щодо яких кожному лишається свобода. Ця точка погляду правління найкраще виявляється в його відношенні до національних меншостей. Тому то така важна давніше проблема багато втратила на своїй актуальности. Уряд старається якнайдальше піти назустріч меншостям, щоби позбавити їх усякої основи до нарікань. *Українці переконалися, що можуть вільно розвиватися в рамках польської держави, не поступаючи своїми традиціями.* Идуть намагання взяти на увагу їх бажання та розвязати у взаїмній згоді спірні питання, сперо вони не противляться єдности польської держави. Щира воля до мира проймає уряд у питаннях внутрішньої і освітньої політики. Уряд є переконаний, що тільки в той спосіб зможе скріпити польську державу“.

Жидівське питання втратило багато на своїй значінні, бо жиди не мають вже більше причин до нарікань. Жиди є льояльними польськими горожанами. Те саме годиться сказати про німців.

Вкінці львівський воєвода займається справою розвязання міської ради і питанням тзв. східних торгів.

Очевидно, в „галицьких питаннях“ воєв. Борковський найбільше уваги присвятив українцям, оповіщаючи світові, що „меншостева проблема“ втратила на актуальности, бо — мовляв — українці переконалися, що можуть свобідно розвиватися в рямках польської держави. Як бачимо, то п. воєвода засвоює собі право говорити іменем українців. Не знати лише, чи на основі свого походження, чи на основі виконуваного ним уряду. Можна бути вже високих поглядів про літературну талановитість п. воєводи, але в політиці мають вагу не слова, тільки аргументи, докази і факти. А вони промовляють, кричать проти пропаґандистичних висновків воєв. Борковського. Не знаємо, які тенденції окрилюють уряд, але в загальному положення українського народу під Польщею не зміниться від травневого перевороту. Навпаки, в деяких ділянках, як напр. шкільній (дальша переміна українських шкіл на т. зв. утраквістичні), економічній (стягнення половини 300-тисячного кредиту, уділеного кооперативам) і — так сказати б — морально-політичній (творення штучних служивих груп і звязана з тим деморалізація) — бачимо виразне погіршення.

Ясно, що те переконання про свобідний розвиток є особистим переконанням п. воєводи, переконанням, вмовлюваним у світ під кутом пропаґанди. Очевидно, це переконання є наскрізь протилежне до переконання переважаючої частини українського громадянства.

Перемога Сталіна.

На XV. конгресі комуністичної партії СРСР святкував фактичний диктатор комуністичної партії і СРСР Сталін свою повну перемогу над опозицією. Цілий конгрес, в якому брало участь понад 1.000 делегатів, приняв одноголосно резолюції, що були точним повторенням найважніших тез реферату Сталіна. Тріюмф Сталіна тимбільший, що недобитків опозиції полишено в партії тільки під такими умовами, які виключають можливість якоїнебудь дальшої їх акції. Оскільки опозиціоністи схочуть залишитися в комуністичній партії, мусять вректися всіх своїх переконань і підчинитися у всьому партійному проводові і його органам.

Тріюмф Сталіна над опозицією не був припадковий. Правлячі круги приготовилися незвичайно солідно до цього конгресу, а до того ціла обстановка його, весь його хід був такий, що навіть ті, зрештою дуже нечисленні делеґати, які настроєні були опозиційно, під впливом розторощуючих аргументів Сталіна й інших промовців не мали відваги боронити своїх тез. Так і вийшло, що конгрес в однодушній ухвалі пробував у цілости дотеперішню політичну лінію політбюра, кермованого віддавна Сталіном.

Як майстерно зааранжовано і переведено цей конгрес, видно найкраще з більшовицької преси. Помінаємо обставину, що вибори делеґатів на конгрес відбулися якнайточніше по вказівках з центра і що про погляди кожного делеґата центральний комітет партії був якнайдокладніше поінформований. Хто знає більшовицьку дійсність, того це очевидно не подивує. Зате самі наради конгресу поведено так зручно, з таким зрозумінням настроїв учасників, що в перемогу Сталіна вже по перших пятьох днях нарад ніхто не сумнівався.

Передовсім сам виступ Сталіна. Він говорив повних сім годин, обороняючи свою політику. Ні разу не виступив він різкіше проти опозиції, ні разу не вжив проти неї іронічного гислову! Говорив увесь час спокійно, річево, неособисто, послугуючись тільки ріжними данними й давали образ того, що він бажав доказати конгресові, а саме, що його політика одиноко доцільна, що в СРСР усе в порядку і що, не зважаючи на закріплювання в світі позицій капіталізму, непорозуміння і діференції між поодинокими капіталістичними державами такі, що людство все таки наближається до соціяльної революції. Аж після того, як у дискусії один промовець за другим осуджували різко, з темпераментом, а найбільшим обуренням виступи опозиції (а було тих бесідників аж 45!), Сталін забрав іще раз слово і промовив з таким завзяттям, а такою силою, що переведене після цього голосування пішло цілком по лінії його бажань. Конгрес, як сказано вище, осудив опозицію одноголосно, ставючи всецілo по стороні Сталіна.

Чи опозиція після такої поставки

Жінки!

Хто з вас їде на Загальні Збори Союзу Українок (24. грудня) або Загальний Зїзд „Просвіти“ (25-ого), хай не забуде привезти зі собою тарунку на

передсвяточний ярмарок

Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок (М. Морозова, Длугоша 25). Можна теж передати через рідного чоловіка або певних знакомих. 1108a) 1-2

М. ЗОЩЕНКО.

Тома невірний.

Хома Крюков не мав від сина листів, а тут — будь ласка — маєте, Хомо Васильовичу, із города Москви, від рідного сина, пять карбованців золотом.

— Бач, — думав Хома, розглядаючи одержане повідомлення. — Не бійсь, інший син відвалив би три карбованці і досить. А тут, будь ласка, так — здорово живеш — пять карбованців. При такому обороті справи карбованця й пропити можна.

Хома Крюков випарився в лазні, вбрав чисту сорочку, випив пів пляшки самогону, запряг коняку і поїхав на почту.

Виїхав Хома зі села. Іде полем. І страшенне йому весело стало. Сонце поблискує, трава мацюпенько зі землі добувається. А в шлунку прекрасно — самогон веселить. Іде Хома і пісні співає.

Доїхав до ліса, кинув пісні, думати почав.

— Бач, — думає — що то не завелося! Пять карбованців грошей. І що лише в світі не діється? Батеньки рідні! Царів немає, нічого такого немає, а мужики щось ніби в силі. По пять карбованців одержують. А син, може й державою править, хоч і мужик. Батькові гроші відвалює. Що лише на світі не діється! А може й брешуть люди? Може син послугачем служить у гостинниці. Ой, брешуть люди!

Хома приїхав на почту, підійшов до прилавка і витягнув із шапки повідомлення.

— Гроші, — сказав Хома — гроші мені прийшли від сина з города Москви.

Касієр із підвязаним оком порився в скриночці і виложив на прилавок коліровий папірець.

— Так, — сказав Хома. — А листа мені син не пише?

Касієр нічого не відповів і відійшов від прилавка.

— Не пише, — з жалем подумав Хома. — Може опісля напише. Нехай вже опісля! Можна чекати, якщо — скажім — є гроші.

Хома взяв гроші, поглянув зі здивуванням і зненацька стукнув долонею по прилавку.

— Ей, дядьку! — загомонів Хома. — Поглянь, які це ти гроші сунеш мені?!

— Які гроші, — спитав касієр — нові гроші.

— Нові? — перепитав Хома. — А, може, вони й є оті ледачі гроші, а? Думаеш, випившому чоловікові все підсунути можна? А знаки де?

Хома подивився під світло, повертів у руці, опісля знову подивився.

— Ну, — зі здивуванням сказав Хома. — Це що там таке є? Ніби змальоване... Чи не мужик? Ей-Богу, мужик. Ну, значить, не брешуть люди... Мужик змальований на грошах. Невже не брешуть? Невже мужик справді у силі?

Хома знову підійшов до прилавку.

— Дядьку, — сказав Хома — ніби хто то змальований, питаюся. Дорий за слова...

— Йди, йди! — сказав касієр. — Одержав гроші й йди до лідька... Де змальований?

— Та на грошах?

Касієр глипнув одним оком на мужика і сказав усміхаючись:

— Ти змальований, ваша величносте, замість царя. Мужик змальований, зрозумів?

— Ну? — торопіючи, сказав Хома. — Мужик? А як же це я, дядьку, нічого не знаю і нічого не підаю. І землю, скажім, орю. Як же це так? І всі в нас орють і не знають.

Касієр засміявся.

— Ей-Богу, — сказав Хома — всі орють. Так, справді, стверджують люди — діячі, кажуть, тепер селянські. І селянство, між тим, у пошані. А як воно на ділі, правда це чи брешуть люди — невідомо. Та коли на грошах, скажім, портрети, тоді... Невже справді не брешуть?

— Ну, йди, йди, — сказав касієр — не плутайся тут.

— Зараз, — сказав Хома. — Зараз, тільки гроші сховаю. З портретом, хм... А я, дядьку, вважаєш, тих царів і раніше сильно не любив. Ей-Богу.

Хома з обірченням глянув на нудного касієра й вийшов.

Відвязав Хома коняку, сів на віз, знову подивився на гроші і поїхав.

(Докінчення буде.)

(Переклад з російської мови.)

конґресу зложить зброю, покаже найближча будучність. На всякий випадок Сталін переміг на зїзді на цілій лінії, діставши повне довіря на конгресі, на якому були делеґати з найдальших закутин СРСР. Він герольдом комуністичної партії, в його руках і ціла відповідальність за дальшу її долю.

Закон про свободу передвиборчих зібрань.

(ВАЖНЕ ДЛЯ СКЛИКУЮЧИХ ВІЧА І ЗБОРИ.)

З оголошенням виборів до сойму і сенату став важним закон в справі свободи передвиборчих зібрань з дня 5-го серпня 1922 р. Цей закон постановляє, що всякі публичні збори в *замкнених льокалях*, які скликують чи то виборці, чи кандидати на послів почавши від дня оголошення виборів аж до дня голосування (що є від дня 5-го грудня 1927 р. до 11. березня 1928 р.) *не потребують ані повідомлення, ані дозволу адміністраційної влади.*

Передвиборчі зібрання на публичних дорогах і площах (збори під голим небом) вимагають повідомлення староства, або найближчої станиці державної поліції на 24 години перед розпочаттям зборів. Таке оголошення можуть бути письменні, або устні і муситься в них подати: 1) імя та прізвище скликуючого збори, 2) ціль, що збори мають характер передвиборчий і 3) адреса скликуючого збори. Дотична адміністраційна влада є обовязана негайно видати потвердження оголошення і тоді не потрібно вже вичікувати призволу влади. Оголошення і посвідчення є вільне від стемпелевої оплати. Слід при цьому замітити, що збори на подвірях і огородах, які творять з будинком органічно-замкнену цілість, *не уважаються* зібраннями під голим небом.

На всяких зібраннях, так у замкнених льокалях як і під голим небом вільно бути присутними поліції і представникам староства. Тому такі зібрання, на яких мають бути обговорені довірочні справи (прим. відносно виборчої тактики і т. п.) належить і дальше скликувати за запрошеннями на основі § 2. закону про збори. На тих зборах поліція не має права бути присутною, на таких зібраних має поліція лишень право перевірити, чи всі присутні мають запрошення. *Л. М*

Радянська Україна

Мінеральні багатства Правобережа.

Найзначнішими мінеральними ресурсами, що їх тепер добувають на Правобережу, слід вважати такі: фосфорити (Кам'янець-Подільська і Проскурівська округи), каолін (Волинь і Коростенська округа), лябрадорит (Волинська округа), граніти (Гнівань і Волинь), вогнестійка глина (Коростенська округа) і будівельна глина (Київська округа). Добування цих мінералів щороку зростає. Так наприклад цінні для господарства країни фосфорити вироблюють увесь час у великій кількости на суперфосфатних заводах (Винниця, Одеса). Ще 1925-26 р. одеський завод користувався майже виключно імпортними альжирськими фосфоритами. Минулого операційного року їх майже остаточно витиснули подільські фосфорити. Видобуток подільських фосфоритів має чимало перспектив у майбутньому звязку з будівництвом вузькоколійки від станції Ярмолинської до фосфоритних копалень (Вербець). Цяж колії перейде пово Шарівські фосфорити, що їх мають незабаром розробляти. Будівництво колії закінчиться 1928 р., після чого можна в десятеро збільшити добування фосфоритів у цих копальнях.

Експорт каоліну й лябрадориту весь час зростає. Лябрадорит обробляють на заводі в селі Головин, Волинської округи. Треба зазначити видобуток кременю, розроблення якого почали минулого року.

Всеукраїнська Рада Народнього Господарства має цього року приспорити будівництво нового суперфосфатного заводу в Костянтинівці, щоби при кінці господарчого року завод почав працювати. Щорічна випускна спроможність заводу буде 4,500.000 пудів суперфосфату. (Із „Вістями").

Цукрова промисловість у майбутньому році.

Комісія промплану при ВРНГ розглядала плян роботи української цукрової промисловости на 1928 рік. У майбутньому році на Україні буде працювати 141 цукроварня (129 заводів Цукротресту і 12 Укрсельцукру). Засівна площа під буряк поширюється до 543.000 десятин і перевищує довоєнну площу на 3.5 прц. Заводи Цукротресту перероблять понад 75,000.000 сотнарів буряка і випустять 10,500.000 сотнарів цукру. На капітальні роботи по підприємствах Цукротресту намічено витратити 38,000.000 карб. Комісія вважає за потрібне весною 1928 р. приступити до спорудження чотирьох нових цукроварень в районі станцій: Лоховиця, Ліхачево, Драбово і Кобиляки. Самовартість продукції в майбутньому році зниситься на 17 прц.

Електрифікація села.

Електровідділ ВРНГ склав плян сільської електрифікації на новий господарський рік. Загальна електрична могутність 32 нових електростацій, що їх намічається частково закінчити або побудувати в цьому році, досягатиме 8.375 кільоват. Ці станції забезпечать електроенергією біля 93.000 селянських дворів. Загальна вартість цих станцій 9,360.000 карбованців. На фінансування сільської електрифікації намічено відпустити кошти з таких джерел: 1,200.000 карб. з державного бюджету, 2,500.000 карб. з сільгоспкредиту, біля 2 міл. карб. з місцевих коштів, а решту мають дати будівельні організації.

Навіть поруч найдорощих дарунків

Ялинкові касетки Elida вирізняються своєю елеґанцією і практичністю. Обдаровуючи ними, сповните скриті бажання кождої жінки. Бо нічого так її не втішить, як вибаглива касетка неарівнаних виробів Elida.

КАСЕТКИ ELIDA

Шкільний плебісцит.

Протести проти надужить.

І. Начальники громад або їх заступники обовязані на підставі шкільного закона з 31. липня 1924 р. і виконного міністеріального розпорядку з 7. січня 1925 р. потверджувати підписи на деклараціях за українськими школами.

Деякі виборні начальники громад (солтиси), позики або наказні комісарі, що остали в тих громадах, де на підставі протесту скасовано вибори а не переведено ще нових, не хотять потверджувати підписів батьків чи то їх правних заступників на шкільних деклараціях за українськими школами. Таке поступованя дотичних начальників громад (солтисів) або наказних комісарів є протизаконне, отже являється надужиттям.

Де таке діється, там треба негайно внести телеґрафічно протести до належного староства, до приналежного воєвідства і до міністерства внутрішних справ у Варшаві (до перших двох інстанцій в укр. до міністерства в польській мові). — Телеґрама може бути такого змісту:

Начальник громади Пикуловичі, львівського повіту Ян Мушинский не хоче потверджувати підписів на шкільних деклараціях. Просимо о відповідне заряджения.

Василь Барабаш,
в Пикуловичах, п. Боршовичі.

ІІ. Ані шкільний закон з 31. липня 1927. ані виконний міністеріальний розпорядок з 7. січня 1925, не подають чи шкільні деклараці мається вносити окремо чи всі з одної громади разом.

Щоби мати контролю над цілою плебісцитовою акцією і унеможливити надужитя шкільних інспекторів слід збірно вносити шкільні деклараці, а до них можна долучити **супровідне письмо** такого змісту:

„До Пана Шкільного Інспектора
в . . . . . .

Підписаний мешканець громади . . . . . повіту . . . . . і товариші, всі батьки чи то їх праві заступники дітей в шкільному віці, вносять . . . . (подати число) деклараций за . . . . (подати число) дітей в шкільному віці з домаганням української викладової мови в школі.

Про рішення справи просять згідно з постановою § 12. виконого розпорядку повідомити інтересованого до рук підписаного.

. . . . . (місцевість) дня . . . грудня 1927.
Імя і назвиско підписуючого
і точна адреса.

Громадяне мусять мати доказ в руці що і коли внесли шкільні деклараці. Таким доказом є так зване **рубрум**, яке на половині аркуша пишеться так:

„До Пана Шкільного Інспектора
в . . . . . .

Батьки і їх заступники українських дітей в громаді . . . . . повіту . . . . . складають . . . . . (подати число) деклараций за . . . . . (подати число) дітей з домаганням української мови навчання в школі.

. . . . . (місцевість) дня . . грудня 1927".

Таке рубрум належить остемплювати на 20 сот. Шкільний інспектор чи уряднык в його протоколі подавчім обовязаний потвердити на ньому, коли передано шкільні деклараці за українською школою. Таке потверджене рубрум треба старанно переховувати.

Якщо який шкільний інспектор не схоче потвердити рубрум то внести против нього жалобу до Шкільної Кураторії і Міністерства Освіти,а щоби не здержувати передачі шкільних деклараций, то вислати шкільні деклараці своєчасно почтою поручених листом і рецепіс добре переховати.

Про всякі перепони в надужитя повідомити Правну Оборону „Рідної Школи" описуючи докладно факти з поданням місця, дат, осіб і свідків як також подаючи що зроблено в дотичній справі.

Підсумки шкільного плебісциту.

Повітові і місцеві комітети подбають щоб шкільний плебісцит переведено негайно а найдалі до 24. грудня 1927. Повітові Комітети, а де таких нема, то Повітові Кружки „Рідної Школи" чи поодинокі громадяне перешлють найдалі до 25. грудня 1927 до Правної Оборони при „Рідній Школі", Львів, Ринок ч. 10. II. п підсумки, що зроблено в справі шкільного плебісциту на їхній области дїяльности. З окрема подадуть згідно з фактичним станом річи, які і де виявилися недостачі та як ті недостачі виповнити, щоби в цій важній обороннїй акції не бракло ні одного міста, містечка і села.

Пригадуємо, що **останній речинець** вношення шкільних деклараций є 31. грудня 1927. Одначе шкільні деклараці треба передавати чи висилати почтою так вчасно, щоби найдалі до 31. грудня 1927. були **безумовно** у дотичного шкільного інспектора.

Через недодержання речинця цїла праця пішлаб на марне.

Відповідальність за своєчасне і необхідне виконання цього обовязку по повітах і громалах спадає на місцеву інтеліґенцію, а також відповідають за це перед грядучими поколіннями та історією кожний свідомий селянин і робітник.

Правна Оборона при „Рідній Школі"
у Львові, Ринок ч. 10. II. п.

Жінки — О. Кобилянській.

40-ліття літературної праці О. Кобилянської вшанував львівський „Союз Українок" сьогочним вечором дня 14. грудня. Жіноча організація, віддаючи поклін нашій найбільшій сучасній письменниці, вийшла із правильного погляду, що вечір повинен бути влаштований виключно власними силами. Таким робом він набрав інтимного характеру і хоча не було це офіціальне свято для представниці модерного жіночого руху, все його програма нагадувала присутнім, що офіціально виступає тут зорганізоване жіноцтво.

„Привітне слово" *Катрі Гриневичевої* було ніжною поемою в прозі, як лягчить у такі хвилини. Виголошене з незвичайною простотою та безпосередністю, воно мало всі прикмети творів Гриневичевої: справжня скромність одналась тут із рідкою в нас дбайливістю за чистоту мистецького слова.

Реферат п-ни *О. Вересковської* про літературну діяльність Кобилянської був надихний молодечим темпераментом, щирою потребою торкнутись усіх цих питань, що хвилюють молоді душі при першій зустрічі із творами письменниці. Різкі переходи від одної думки в другу, а вистрою в настрій передавали щире захоплення референтки, що силувалась охопити широку скалю думок і сюжетів Кобилянської лїричними рефлексіями, перекиданими голосами критика.

Важко нам було погодитись із інтерпретацією поезій у прозі Кобилянської („Акорди", „Мої лелії") в устах декляматорки п-ни *М. Левицької*. Кобилянська в таких своїх творах є більш як коли-небудь уся в нюансах, пів-тонах, на межі задуманої мовчанки. Вона була завсіди далека від крикливого патосу та різких мелодраматичних натосів.

Вокально-музична частина вечора доповнювала літературну. Слухачі мали нагоду почути два твори Шопена, що дали заголовок відомим нарисам Кобилянської. *Valse mélancolique* і „*Phantasie impromptu*"; відограла їх п-на *О. Коушинська*. Чотири пісні відспівала п-ні *О. Гинелевичева* своїм, прекрасним голосом, який найкраще виступає у високих тонах. Співачка має чималий природний голосовий матеріял, якому вже небагато бракує, щоби стрібувати своїх сил на більшій театральній сцені.

Вечір мав дві загальні прикмети, незалежно від виконання точок програми: майже всі учасниці програми були для загалу слухачів новими особами, а вечір окінчився в пору і не перейшов у втому. Жаль тільки, що сала була ледви на половину заповнена.

М. Р.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і вияжім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, ипотечна ч. 1141.

Під увагу українським виборцям.

Старости вже проголосили поділ на райони голосування та установили, в котрих селах мають урядувати районові виборчі комісії.

Найдалі до 20-го грудня н. р. громадські ради тих сіл, в яких урядують районові комісії мають *вибрати трьох членів обласної комісії.* Обов'язком радних українців є допильнувати, щоби членами вибрано *свідомих і чесних громадян.*

До 26-го грудня н. р. війти і солтиси мусять спорядити списки виборців до *сойму* і *сенату.* В кожному селі мусить повставати „Український Національний Виборчий Комітет", який має допильнувати:

1) Щоби в списку виборців до *сойму* поміщено *всіх мужчин і жінок* в даному селі замешкалих, які повінчили дня 4-го листопада п. р. *21 літ.*

2) Щоби в списку виборців до *сенату* поміщено *всіх мужчин і жінок,* які дня 4-го листопада повінчили 30 років і в тім замешкали найменше від 4-го листопада 1926 року.

Головний Секретаріят Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Хто з неба — хто з пекла.

Сніг трусив на муха в старому млині. Легольким шепотом напоєнів зимову тишу, тоненькими верстами лягав на міста і села, на вулиці і дороги, на площі і поля...

Посилався біла дорога з неба на землю, а на тій дорозі двох мандрівників їхало. Один — сивий бородатий старушок другий — тільки при вусику, молодий ще і ярий.

Святий Миколай і товариш чорт.

— Чогоб то оце лізати снігами! — нарікав чорт. — Чобти тільки друться і вуха мерзнуть.

— Не твоє діло „чого"! — гримнув святий Миколай.

— Ех, тобі хоч де загрітися... — зітхнув чорт. — Але де там... Українці скупий народ — підпа хати добре не огріє.

— Серденне тепло їх гріє — сказав без переконання святий Миколай. — Сердешність, щирість і згідливість це відвічні прикмети українців!

Чорт удав що пхнув ніс і засміявся в кулак... Сель-роб — лівиця і правиця, Партія Праці і УНДО, Батько Кирило і Радикали. Сердешне тепло... хі-хі-хі-хі!... Згідливість! Ги-ги-ги...

— Чого смієшся? — обернувся до нього св. Миколай.

— Це я закашлявся — брехнув на швидку руку чорт.

Замовкли. Балакучи в снігах все ближче і ближче підходили до землі.

В одній кучугурі застрягли берлячі святого. Великий кінь вати додавав, придавлював плечі, тягнув ноги в спід.

— Ой, щось богато дарунків несете святий отче, — дивувався чорт коли таке важке.

— Богато, ще жалкого року стільки не ніс — відповів задихуючись св. Миколай. — Потримай на хвилю кінь, а я за той час викарешкаюсь.

Чорт лизнув кінь і аж прослів від нагуги.

— Хе! Там десь цілі гори чеколаду.

— Ані зрібна.

— То цукорків!?

— Теж ні.

— То забавок!?

— Ні...

— Щож до анголів, таке там гнасе?

Святий Миколай вилів із кучугури, обтрепався і відітхнув.

— Богато говорити, мало слухати — почав. — Живеш, що в дітей не вороб, добувати, вирепетувати ще не вчив що мав робити. Нехай знають радість, бодай на мої іменини.

Чорт шорав більше пінавився.

— Дивно... Якежж це, тільки українські діти таке видумали.

— Видумували і польські але мало. А українські як одно.

— Забава така чи що?

Святий Миколай обтор сльозу.

— Забава... Воно ніби забава, але може дуже сумно скінчитися.

— То нашо давати їм її?

— Нашо... Не дам, що може бути сумніше. А так — хай дістоя воля Божа...

Чорт аж трясся, так хотів знати, що це таке.

— А можна не їсти? — запитався.

— Не так це, як з цього.

— А пити?

— На жаль можна, навіть розпитався.

— Гм! Цікаво... А вмерти від цього можна?

— Фізично не так, але морально.

— В такому разі: Нашо ви, отче, несете це? Я повинен ні дарунки роздавати!

— Ні батюш. Воно тільки в жіночих руках небезпечне.

— А щож не таке? Скажіть, будь ласка, отче!...

Святий Миколай хапльку надумувався, а далі шепнув чортові до вуха:

— Посольські мандати!

— Хі-хі-хі! Ха-ха-ха! — зареготався чорт.

Святий Миколай з дива не міг вийти.

— Чого смієшся біса? — запитав.

— Йойой, ойой! — охав аі сміху чорт і качався по снігу.

— Чого ревеш! — гримнув святий Миколай. — Кажи — що такого?!...

— Бо... бо... а також... те саме везу.

Галантіон Чіпка.

„Народня Лічниця"

до українського громадянства.

(З приводу 25-ліття її існування).

Товариство „Народня Лічниця" задумує відсвяткувати в 1928 р. 25-літній ювилей свого заснування. Управа Товариства постановила увінчати це свято чимсь трвалим. Вона рішила зробити один великий крок наперед у розбудові своїх агенд, а саме приступити до будови **українського шпиталю у Львові.**

Потреба українського шпиталю у Львові вижевться тісно з розбудовою цілого нашого національного життя. Коли ми хочемо як нарід жити повним життям, коли хочемо стати вповні культурним народом і коли бажаємо працювати для розвою і поступу цілого людства в колі інших культурних націй, а навіть і суперничити з ними, то мусимо мати всі культурні установи, потрібні до того, мусимо осягнути свої високі школи, отже й лікарський факультет. А підставою до того будуть українські шпиталі. В даний момент на землях Західної України однаково вказаним і однаково можливим осередком для отворення високих шкіл є місто Львів. Відповідно до того мусимо в першу чергу змагати до національного й культурного здобуття Львова. А збудування українського шпиталя буде саме значним посуненням у тім напрямі.

Підстави до того вже є, а саме: 1) Товариство має площу і реальність, що перейшли в 1926 р. завдяки княжому дарові митроп. Шептицького на виключну власність Товариства. Положення реальности (вул. Петра Скарги ч. 4) на загал добре, близько центра міста, напроти городів Митрополії. 2) Лічниця достаточно вивінувана в інструментарієм, яке значно збільшилося різнож у минулому році завдяки дарам таборових лічниць у Чехії. Тепер уже можна на Лічниці виконувати всі операції, що входять в обсяг малої хірургії. В р. 1926 виконано вже 230 операцій. 3) Лічниця диспонує відповідною скількістю лікарів.

„Народня Лічниця" складається з 6 відділів (внутрішній, діточий, хірургічний, жіночий, шкірний і очний). Тепер ординують у Лічниці отці лікарі: д-р Куровець, д-р Панькишин, д-р Гнилевич, д-р Надрагова, д-р Гриневецький, д-р Подолинський, д-р Ігель, д-р Мушинка, д-р Бурачинський і д-р Олексій. Хемічні мікроскопові бактеріїні прослідки моче, підслини і крови виконує д-р Максим Мушинь. Всякі сумніви надо того, чи найдеться відповідне скількість хорих, не можуть найменшої основи. Шпиталів у нас на Західній Україні не багато недостає. Приймання хорих до шпиталів у Львові дуже утруднене наслідком великої недостачі місць. Дуже часто саме українців не хотять приймати, а також нераз чуємо скарги про злі обходження з хорими українцями. Наші молоді лікарі стрічаються із тяжкими більшими трудношами при приймання їх на практику як до Загального Шпиталю, так і до клінік, а медицина сьогодні так розвинулася, що кожний лікар мусить крім студій мати по-найменше ще кілька років шпитальної або клінічної практики, аби міг виконувати з чистим сумлінням загальну практику. Лікарям, що хотять працювати науково, доконче треба наукового заряду, який їм може дати тільки свій шпиталь. Рівнож дуже цікувою є потреба школи нижчого лікарського персоналу, як сестер жалібниць, доглядачок хорих і т. п., яких нам так дуже потрібно на випадок елементарних нещасть, епідемій, війни тощо. Така школа може істнувати і поширюватися тільки при своїм шпиталі. Вкінці дуже болючим питанням є лікування наших інвалідів, яких нерадо приймають до державних шпиталів, і то тільки в дуже тяжких випадках недуги.

Досвід „Народньої Лічниці" показав, що вона має дуже гарну марку. Останніми роками вголошувалося по нараді до „Лічниці" 8—9 тисяч хорих річно. В 1926 р. лікувалося в „Лічниці" 8.144 хорих, яким уділено 18.912 лікарських порад, хірургічних операцій, змін хірургічних, перевязок, вприскувань, насвітлювань кремінною лямпою, то-що. Після народности було хорих: 5.242 українців (64 пр.), 2.085 поляків (25 пр.), 721 жидів (9 пр.) і 96 інших народностей.

Хорим удільюється порад по найбільшій части безплатно; адміністрацію „Лічниці", конзервацію будинку, опал, світло і т. п. оплачує Управа зі скромних дарів, які лише мала часть хорих є в силі зложити, а також з вкладок своїх членів. Тільки складки тому, що всі лікарі ординують там безплатно, могли „Лічниці" придбати на будову шпиталя вже понад 5.000 долярів. У бігучому році „Лічниця" набула на власність кремінну лямпу коштом 2.000 золотих, а потребо її для власного розвитку ще апарату Рентгена як для цілі лічничої, так і для лікування відповідних недуг.

По війні „Народня Лічниця" не діставала ніяких підмог з публичних фондів ні з державних ні з автономічних, ні вреші від наших економічних установ.

Тепер, коли „Лічниця" має святкувати свій ювилей, коли хоче приступити до будови українського шпиталю, вона відзивається з горячим закликом до всього громадянства і до Вп. Установ, аби вони **причинилися значнішою субвенцією на будову шпиталю.** Тим способом вони підуть на зустріч інтенціям Управи „Лічниці" і причинаться до звеличання свята цієї так потрібної і гуманітарної інституції.

Львів, дня 24. листопада 1927.

ЗА РАДУ „НАРОДНЬОЇ ЛІЧНИЦІ":

Д-р Іван Куровець, директор, **о. В. Томович,** заст. голови.

Д-р Т. Бурачинський, за секр.

Мала проба

переконичить Вас у цім, що **правдивий гірський мід з** околиці Підлютого має лічничі свійства (з гірського зіала). **„Маслосоюз"** продає у всіх своїх складах в оригінальних слоїках по зол. 1·50:

мід „сторчиковий"
мід „ожиновий"
мід „малиновий"
мід „липовий"!

2—5 1095

Орґанізаційний рух.

Повітова нарада УНДО в Скалаті.

Дня 3. грудня н. р. склікав Повітовий Народній Комітет на довірочну нараду делегатів усіх сіл скалатського повіту. З причини злої дороги явилося лише 78 делегатів і кількинадцять жінок. Збори відкрив голова п. А. Писецький, що заразом здав звіт з діяльности Комітету. До президії вибрано о. дек. Вол. Винярського, Наскля Камулю госп. з Пізіки і Дмитра Рудяка госп. з Новосілки Гнил. на секретаря госп. з Вікна Луку Тильчака. Референт ЦК. УНДО д-р Л. Макарушка зі Львова в дуже гарній, річевій промові представив наше положення під Польщею, обширно у головних зарисах виборчу орднкацію до сойму і візвав усіх до карности і єдности. В дискусії, яка протягнулася до пізного вечора, забирали голос: п. Кошюбка, о. декан Іванчук, п. Писецький, госп. Рудяк з Новосілки, Бабій з Коцюбинець, Тильчак з Вікна, Ґавінський, Ґавінський з Скалата й о. совітник Зарицький з Вікна.

Повітовий Народній Зїзд у Радехові.

В неділю 11. грудня н. р. в год. 2-ій попол. відбувся Повітовий Народній Зїзд радехівського повіту. Просторе сали Народнього Дому була битком наповнена делегатами всіх громад радехівського і жовтанецького судового округа. Всіх делегатів було 200. Наради відкрив короткою промовою голова Повітового Нар. Комітету д-р Ярослав *Семенівка.* До президії вибрано о. *Хомишина* з Хмільна як предсідника, *селян Соколуба* з Сушна і Івана *Думяка-Судомляка* з Лопатина як його заступників. *Добрянка* Володимира і *Зуговича* Кирила з Радехова як секретарів. Реферат про працю Повіт. Нар. Комітету виголосив д-р *Семенівка.* Добрий вибір громадських виборів у радехівському повіті слід приписати праці Повіт. Нар. Комітету. Члени Повіт. Нар. Комітету працюють у всіх просвітних, культурних і економічних інституціях. Повіт майже в цілости є в руках національних; інтернаціональні партії не мають до нього доступу. Другий з черги реферат виголосив делегат Центрального Комітету, головний секретар *Володимир Целевич.* Він представив присутнім головні основи виборчої ординації до варшавського сойму, звернув значіння виборів для українського народу, вказав на значіння однонаціонального національного фронту при виборах і представив усі кроки проводу партії в цілі осягнення його. Привітні без двокчей ухвалили, уступаючому Повіт. Нар. Комітетові абсолюторію на його дотеперішню діяльність. По рефератах викликалася широка дискусія, в якій забирали голос: о. д-р *Цеглік,* обговорюючи точніше справу громадських виборів у радехівському повіті, п. *Косар,* що підніс потребу згоди в справі блоку з іншими українськими партіями, п. Михайло *Цимбалюк* з Радехова, що підкреслив значіння Національного Обєднання у виборчих змаганнях українського народу, п. *Семенюк* з Отилдова, що перестерігав перед хрунівськими й інтернаціональними часописами, які розсилають масово даром. Вкінці п. *Олійник* з Гвізунина обговорював справу посольських кандидатур. Д-р *Семенівка* повесняв ухвали в цій справі Народнього Комітету. В дискусії забирали ще потім голос: о. *Наберезний* з Крівого, п. Шумський і о. д-р Вол. **Целевич.** До Повіт. Нар. Комітету вибрано: д-ра **Ярослава** *Семенівку* як голову, о. д-ра **Володимира** Целевича як заступника голови, **Семена** Солоха з Лопатина як другого заступника, Михайла Папієвича з Радехова як секретаря, Осипа Гарасимяка як скарбника і 9-ох членів Комітету та 3-ох заступників. Під вечірньої години вечірнього національного гимну

Повітовий Зїзд УНДО у Станиславові.

Дня 12. грудня відбувся в Станиславові Повітовий Народній Зїзд. Взяли в ньому участь представники всіх сіл станиславівського судового повіту (суд. п. Галич має окрему організацію). Всіх участників Зїзду було около 100, головним чином селян і кількинадцять священників. Дуже слабо був заступлений сам Станиславів, а не тому, що саме підчас нарад вчали відбуватися погороми виключно жидівських склепів станиславівської громади, невідповідальної памяти директора української гімназії Г-р. Китупа. Нараду Зїзду отворив голова П. Н. К. **д-р Ю. Олесницький.** Провід нарад спочивав у руках **д-ра Ю. Олесницького, о. Т. Матвійва** з Опришівець і **Миколи Гамалюка** з Майдану. Секретарював студ. **Гавановський.** Реферат про сучасне положення і справу виборів виголосив делегат Центрального Комітету **рев. М. Струтинський.** Про організаційні завдання повіту говорив **д-р Ю. Олесницький.** У дискусії забирали голос **о. Ганушевський** (виголосив проторну промову на тему національної єдности), п-ні **С. Барановська** (говорила про значіння вступу підчас виборів), п. **Загайкевич** і інші. Вирішено в найближчому часі скликати по селах виборчі комітети, які взялись би в свої руки підготовку праці по селах. Опісля д-р Ю. Олесницький зреферував справу шкільного будівництва в повіті. Для пр[illegible] акції вибра[illegible]

ката, щоби до 24-го п. м. всі села з якомога більшою чи суцільною площею дістали депарантів.

Повітовий Зїзд УНДО в Рудках.

Дня 6. грудня 1927 відбувся в Рудках Повітовий Зїзд УНДО в салі місцевого „Народнього Дому". На зїзд прибуло около 150 сеньорів та велике число достойників. Точно в годині 12 в полудне відкрив Повітовий Зїзд дотеперішній голова повітової організації УНДО в Рудках о. посол о. Степан Онишкевич, парох в Куповичах Старих. У довгій промові о. Онишкевич вложив зібраним точно програму УНДО і підчеркнув, що УНДО є єдиною політичною організацією, яка заступає українську національну думку на західно-українських землях. З огляду на те, що до участи в зборах згголошили членів соціялістично-радикальної партії та членів сель-роб, правників Повітового Зїзду УНДО рішила вибрати в першу чергу політичний провід повітової організації УНДО на найближчий рік, а опісля в присутности членів інших партій перевести реферат про сучасне політичне положення українського народу під Польщею і про виборчу організацію до сойму та дискусію над тим рефератом. На голову повітової організації УНДО в Рудках вибрано одноголосно о. Степана Онишкевича. Народний Зїзд не приняв до відома його резигнації з годности повітової організації. Взяв голосом цієї організації вибрано о. Івана Гринишина зарока в Керстирі коло Рудок, а до управи увійшло ще 9 членів, у великій части сеньорів. Після вибору управи виголосив основний політичний реферат відпоручник Центрального Комітету УНДО адв. д-р Ол. Марітчак зі Львова, який подав рівнож основи виборчої ординації до сойму і сен. Після реферату вивязалась довга дискусія, в якій забрали голос: Чипота Ростуславій, господар з Куликович Старих, о. Степан Онишкевич, селянин Кошчан з Угерень Виженських, урядовець Повітового Повітового Суду в Рудках Григорій Гоцяк і сам референт д-р Марітчак. У дискусії господар Микола Ростуславій, член соціялістично-радикальної партії заявився за заключенням внутрішнього національного блоку, тільки домагався поставлення таких кандидатів, які дають запоруку берегання чистої національної лінії. Основательно заперечив за резолюціями, поставленими в напрямі потреби національного блоку о. Ст. Онишкевичем. У відповіді підчеркнув о. Онишкевич, як рівнож референт д-р Марітчак, що назначення кандидатів слід полишити управам комісій партій, які відповідатимуть за добір кандидатів. У дискусії за справ рівнож голос, як згадано вже вище, член партії сель-робу Григорій Гоцяк, який у своїй промові почав нападати шалтосин на управу УНДО і змагав очевидно до розбиття зборів. Зокрема Григорій Гоцяк накинувся в нечувано сповіб на давню Українську Національну Раду в Станиславові і на старшин-українців, яким закинув недостачу патріотизму. Одночасно другий сель-робівський аґітатор Мих. Петешинський, син Івана з Комарна, почав виступувати, що українські старшини стріляли по українських сеньорах. Належну відправу обом сель-робівським аґітаторам дав о. Степан Онишкевич і д-р Марітчак, які запротестували проти образування Української Галицької Армії й українських старшин. Після відповіли них останніх на видумки Гоцяка і Петешинського повернулись до самої основи „Ганьба" в напрямі сель-робівських кривдів, які мало-що не опинилися поза салею. Збори одноголосно ухвалили поставити до Окружної Комісії про потребу заключення внутрішнього національного блоку, а осудом усіх тих чинників, які бажають недопустити до цього блоку. В підвечірнім виступі промовець від. о. Іван Гринишин закінчує збори і взивав присутніх до переведення основної організації на національнім ґрунті і до організованої акції в часі виборів.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИБОРІВ.

Варшава, 15. грудня 1927.

Відень. Цар оголосив особовий склад держ. виб. комісій. Остаточним рішенням внесення держ. літ до сойму і сенату в день 24. січня. В усіх громадах оголошено афішами людності окр. виб. комісій. У Львові одно виб. комісія припадає на 2.400 мешканців, або на около 1450 виборців. Голосування відбувається на протязі 12 годин, отже за одну хвилину мусіли би віддати голос два виборці. Членом комісії може бути лише акт. вибо-

рець, що вміє читати і писати. Кандидати від повітів не мають бути членами виб. комісій (то не торкається членів держ. виб. комісій). Хто по сповнить обов'язків у комісії без оправданої причини підлягає грошевій карі (в ординації годиться 200.000 мар., що буде відповідно замінене). Трикратна кара, наложена председателем комісії, тягне за собою утрату членства комісії. Від карн. наложеної процесом комісії, можна відвлатитися до плавуму. Членів комісії відчає кримінальна с від охоронного закону, що приналежуть держ. урядовцям. Окр. комісії мусять найдалі до 10. грудня оголосити вибранців (які не сміють бути заміщені до вінця виб. процедури) день виборів, години голосування, число послів даного округу, речинець вношення літ, подають заразом особовий склад і льокаль урядування. Сине виборців має вказати бурмістр осл. від. Сине має переслати в 8 примірниках председателям окр. виб. комісій найдалі до 20. грудня. Сине має затвердити негайно окр. комісія, яка може вказати від начальника громади виправлень і матеріялів, як основі цих вказівок сине.

ЛІСТА ПРЕДСІДНИКІВ ОКР. ВИБ. КОМІСІЙ.

Варшава, 15. грудня 1927.

Вчора і нині пресеси апел. судів представили ген. виб. ком. Царові ліету підверджених імен кандидатів на становища председателів окр. виб. комісій. Віцеміністр Цар затвердив цю ліету. Закомуніковані назвища підписаним вказівкам у певних випадках будуть оголошені в неділимих урядових дениках. Речинець оголошення минає 17. грудня.

ТРАКТАТ ПРИЯЗНИ МІЖ ЛИТВОЮ І НІМЕЧЧИНОЮ.

Берлін, 15. грудня 1927.

„8-Uhr Blatt" подає, що Вальземарас із Парижа приїде до Берліна, щоби предложити німецькому урядові заключення трактату приязни.

ПЕРЕДВСТУПНІ ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ НАРАДИ.

Варшава, 15. грудня 1927.

Литовсько-польські переговори, що мають зачатися в половині січня, попередять наради обох держав у справі напрямних, які могтимуть творити тему переговорів.

ЗІРВАННЯ ВЗАЄМИН МІЖ КИТАЄМ І СРСР.

Льондон, 15. грудня 1927.

Кантонський уряд приказав арештувати 18 росіян, відповідальних за остатні комун. заворушення. Трьох із арештованих негайно розстріляно. Решту опрокажувано по місті перед виконанням екзекуції.

Відень. закорд. справ нац. уряду зручав більшовицькому ген. консулеві у Шанґаї паспорт і дозвіл, щоби він до вчення цього території, що підлягає національній владі.

Московська преса містить розмову предложника китайської преси з Чанг-Кай-Шехом, який заявляється за зірванням дипльоматичних взаємин з СРСР. і за порозумінням з пол. державами для побороювання комун. партій.

„Юнайтед Прес" подає, що шанґайське міністерство закордонних справ національного уряду заявило, що взаємини нац. уряду з СРСР. уже зірвані. Уряд мотивує зірвання взаємин фактом, що революцію в Кантоні виділяли більшовицькі аґітатори. Уряд цей казав арештувати Ванг Тінг-Віл ученика Сун-Ят-Сена й інших провідників революції. Більшовицькі консулати на території, що підлягає нац. владі, замкнено.

ВИБОРЧИЙ БЛЬОК НЕПОЛЬСЬКИХ НАРОДІВ.

Варшава, 16. грудня 1927.

В мін. четвер і пятницю відбувалися наради представників полїт. угруповань нац. меншостей, що творять блок меншостей у Польщі, а точно: німців, українців, білорусів, жидів (вчасти), німців і литовців. У висліді нарад постановлено вислати ген. виб. комісарові держ. листу „Центр. Комітету виб. блоку неполяцьких національностей у Польщі". Крім того ухвалено різні постанови в справі приступлення до організаційних праць.

ОКР ВИБОРЧІ КОМІСІЇ В СХ. ГАЛИЧИНІ.

Варшава, 16. грудня 1927.

Ген. виборчий комісар на внесення президія апеляційних судів іменував председателями окр. виб. комісій м. і. отсих судів:

Округ 47 (Рашів) предс. Ал. Бойдецький, судія окр. суду, заст. Фр. Тіхі; окр. 48 (Перемишль): предс. Ром. Брогудзицький, судія окр. суду, заст. Ст. Шиманський судія окр. суду; окр. 49 (Самбір). предс. Жигм. Голобут, судія окр. суду, заст. Арт. Скоаронський, судія окр. суду; окр. 50 (Львів-місто): предс. Дворжак, судія окр суду, заст. Вл. Жегестовський, судія окр. суду; окр. 51 (Львів-повіт): предс. Мар. Бр. Кравс, судія окр. суду, заст. д-р Бол. Чугайовський, совіч. судія; окр. 52 (Стрий): предс. Зол. Давідович, судія окр. суду, заст. Й. Рибінський, судія окр. суду; окр. 53 (Станиславів) предс. Ст. Стажевський судія окр. суду, заст. Фр. Відацький, судія окр. суду; окр. 54 (Тернополь): предс. Ад. Чарнецький, віцепрезес окр. суду, заст. Дм. Островський, судія окр. суду; окр. 55 (Заборів): предс. Вінц. Зеркевич, віцепрез. окр. суду, заст. Ів. Золотенко, судія окр. суду.

СПЕЦ. ВИБОРЧИЙ РЕФЕРАТ.

Варшава, 16. грудня 1927.

З міністерства внутр. справ покликано до життя спеціальний виборчий реферат. На председника цього реферату покликано міністерського радника Пенцинівіцького. Завданням того реферату буде полагоджувати всі справи, що торкаються технічного боку виборів. Міністр внутр. справ Складковський підписав іменування 64 председів окружних виборчих Комісій.

ЦІНИ ЗАЛІЗН. БІЛЕТІВ НЕ БУДУТЬ ПІДВИЩЕНІ.

Варшава, 16. грудня 1927.

Проектовано від дня 1. січня 1928. р. підвищка залізничих білетів не найде в житя. Особова тарифа остаточно незмінена. Відпливання проектованої підвищки залізничої тарифи є в связи з виданим недавно розпорядком президента держави про стабілізацію золотого.

КОНФІСКАТА „НАЦІО".

Варшава, 16. грудня 1927.

Вчора сконфіскувано весь наклад місячника „Націо", органу нац. меншостей, що виходить у 4 мовах) за статтю Богдановича п. з. „Положення православної церкви у Польщі".

ФРАНЦ.-ЛИТ. ТОРГОВЕЛЬНИЙ ТРАКТАТ.

Парнж, 16. грудня 1927.

„Пт. Журналь" довідується, що французько-литовський торговельний трактат буде підписаний в початком найближчого тижня, а буде основуватися на тих самих принціпах, які є основою трактату між Францією і Польщею.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ ПОЛІТ. ВЯЗНІВ В ІТАЛІЇ.

Рим, 16. грудня 1927.

На засіданні ради міністрів Муссоліні здав звіт про внутр. політику, в якім м. ін. сказав, що з уваги на спокій народу й абсолютну й справжню непідкупність противників фашизму, прийшов до переконання, що фашизм може дати ще один доказ своєї сили. В найближчих днях 250 спомід загального числа 600 політ. вязнів, які є на островах, будуть випущені на волю. Я поручив також, аби цього місяця випустити на волю всіх тих, які відсиджують кару за обиду шефа уряду.

АРЕШТУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ СРСР. У КАНТОНІ.

Льондон, 16. грудня 1927.

Аґ. Гайгера довідується з Кантону, що власти нац. уряду арештували більшовицького консулян і віцеконсулян в Кантоні. Арештованих перевезено негайно до гол. поліційної квартири.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА БІЛЯ КОЛОМИЇ.

Коломия, 16. грудня 1927.

Вчора веч. на зал. станції Матіївцях особовий поїзд наїхав на товаровий. Наслідком удараня викочило зі шин 7 вагонів товарового поїзду і 1 вагон особового поїзду. Було легко контужених 10 подорожних і 8 залізничників. До катастрофи прибігло наслідком хибного уставлення відлових зворотниць.

ПРАВОСЛАВНЕ ДУХОВЕНСТВО І ВИБОРИ.

Варшава, 16. грудня 1927.

У митр. Дионісія відбувався нарада представників правосл. духовенства в справі виб. кампанії. Постановлено, що правосл. духовенство найбільше в контакті із потіркованими українськими групами, які творить більш. Устійнено ліету кандидатів на посли, яких ставить більш. На першім місці ліети є митр. Дионісій, на другім архимандрит Моросов, на третім Кошт. Б. ґлєн „Громада".

Біржа.

Гроші.

Долар 8·97·75—8·98·50, канадійський долар 8·84·00—8·85·00, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінґ 1·25·00—1·26·00, рум. леї 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·35·00—0·35·50, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2.11·95, данїйський гульден 1·7 ·99, червінець 30·25—31·10.

Золото: 20 кор. 35·30—35·60, 20 франків 34·00—34·40, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·70·00—0·71·00, 5 кор. австр. 3·60—3·65, фльорен австр. 1·80—1·83, рубіл рос. 3·00—3·10, копійки за рубель 1·50—1·55.

Збіжа.

Пшениця дворська 47·75—48·75, пшениця сельвська 45—47·00, жито 38·50—39·50, ячмінь броварн. 38·00—39·00, ячмінь на мішо 32·75—33·75, ячмінь пастівний 30·00—31·00, овес 31·75—32·75, кукурудза румунська 32·50—34·50, бараболі рафовані 5·25—5·50, фасоля біла 45—55, фасоля кольорова 40·00—50·00, горох пільзаторія 65—69, горох полевий 40—50, бобик 33·50—34·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречки 36·00—38·00, льон 68·00—71·00, рівак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-пр. 84·00—85·00, мука пшенична 50-пор. 75·50—77·00, мука житня 65-пр. 59·00 грисік кукурудз. 51—54, мука кукур. 36·25—37·25, отруби житні 25·5 25·75, отруби пшеничні 25·25—25·75, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 57—58·50, конюшина червона 245—275, мак синій 110—125, мак синий 85—105, мішки ютові, нові 1·20—1·30, мішки ужиткові 1·50—1·60.

Практичні дарунки на Йолинку у вигляді купонів на сукні, блюзки, столові гарнітури, хустки до носа, пледи поручає фірма **АНТІН УБЕРА Львів, вул. Галицька 19.** Філія в Тернополі, Прогобичі, Стрию. Ціни низькі.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число „Діла" підпало конфіскаті за відозву Центрального Комітету УНДО в справі виборів. Насліпком того виявмо сьогодні подвійне число з поторенням усього матеріялу крім своїх відозви з потерпілого числа.

— **Ревізії.** Вчора (в пятницю) в год. під до 8 рано заявилися два поліційні агенти у приватному мешканні директора „Народньої Торговлі" п. Лазорка, щоби перевести ревізію. Перешукали бюрко, з якого забрали фотографію брата п. Лазорка. Допитувалися, чи не має „Сурми" та чи по відїзді Й хто інший для нього. Про що їм розходилося не знати.

— **З нашого театру.** Пишуть нам: В неділю 18. п. м. виставить український театр пополудни о год. 3-ій фантастичну оперетку М. Гоголя „ВІЙ", який здобув собі першими виставами вповні заслуженій успіх, а у вечір год. 7.30 „КНЯЖНУ ЦИРКВЕЮ" — оперетку Кальмана з пп. Орлик, Стефою Стадниківною, пп. Бецялом, Неделком, Рубчаком і Яремою в головних ролях. В понеділок 19. п. м. пополудни о год. 3-ій дість театр для шкільної молоді по зниженій цінах виставу пригарної поеми Л. Рідля „ЗАЧАРОВАНЕ КОЛО", на яку дирекція визначує тов. дешу свіжість дешевих білетів, а вечером буде відновлена вічно нова оперетка „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" в виступом відомої артистки пані Реві Скальської в ролі Одарки, (Іван — п. Рубчак, Андрій — п. Неделко, Овсань — п-ні Крипинська). Велике національне внесення відновлення народньої опери М. Аркаса „КАТЕРИНА". — у якій виступить відомий тенор празької опери і оперетки п. Весоловський. Оркестра побільшена музикою 10 п. п. Перший раз буде виставлена в четвер 22. п. м. Білети від тепер в „Союзному Бюрі".

— **З Українського Наукового Інституту в Берлині** повідомляють нас, що дня 16-го п. м. відбувся там вступний виклад українською мовою д-ра І. Мірчука „Спостереження приводи філософічного думання у славян".

— **Побічне заняття вчителів.** Обіжник міністерства освіти у Варшаві, що забороняє вчителям мати побічне

заняття, тепер відкликаний. У шкільнім році 1928-29 вийде розпорядок для всієї держави, в якому буде змінована ця справа. Ясно, що коли вчитель не в силі прожити із своєї плати, мусить для рятування родини мати ще й інше заняття. Коли ж йому заборонять, він буде хіба приневолений працювати... потайки.

— **В оборонї загрожених інтересів власників нафтових теренів.** Зачуваємо, що цими днями виїхала з рамени Т-ва українських власників нафтових теренів і бруттовців „Підойма" а також з рамени населення тих громад, в яких є нафтові терени, депутація до Варшави, щоби там боронитися проти наміченої т. зв. „регалізації" нафтових теренів, кривдячої в найвищій мірі наше населення, яке є переважно власником нафтових грунтів. В депутації взяли участь представники громад Тустановичі, Борислав, Мразниця, Битків і інших, а від Т-ва „Підойма" д-р Вол. Ільницький і д-р В. Пацлавський з Дрогобича, о. І. Ліщинський, Теодор Ваврик і Вол. Матковський з Борислава.

— **Універсальна ідея.** Якийсь молодий польський різьбар представив у міністерстві внутрішніх справ у Варшаві проект памятника, який він назвав „універсальним". На педесталі стоїть бюст, якого голову можна здіймати і заступати іншою. Молодий артист пояснив ідею свого твору так: „Ми живемо в такій добі, що славних людей хутко забувають бо на їх місце приходять нові. Тому треба влекшити народові їх пошану без великих коштів. Цьому можна зарадити так, що голову славного чоловіка, який перестає бути славним заступається новою новосходячої слави". Чи цей артист є талановитим різьбарем не знаємо, але що він є дотепним гумористом щодо цього нема найменшого сумніву.

— **Пропаганда безбожників.** Із Москви повідомляють, що цього року підчас Різдвяних свят, радянський уряд через спеціяльні організації зміцнить пропаганду проти церкви. Представники „союзів безбожників" приготовляють різні протирелігійні маскаради на вулицях.

— **Сологуб перекладчик Шевченка.** На надзвичайнім засіданні управи всеросійського союзу письменників з нагоди смерти письменника Сологуба рішили перевезти тіло покійного в „Дім Печати". Сологуба похоронять на Смоленськім цвинтарі поруч могили його жінки. Письменник залишив чимало рукописів, якими заопікувався дім Пушкина при Академії Наук. Для нас незвичайно цікавою є звістка, що Сологуб залишив крім перекладу головного твору провансальського поета Містраля „Мірея" також усі поезії Шевченка. Оба ці переклади знайдуть незабаром у „Госиздаті".

— **Рекорди.** Ліндберг почав новий переліт без зупинки з Вашингтону до Мексику. — Союз мадярських студентів у Будапешті переслав на адресу союзу румунських студентів візвання на поєдинок за образу національної чести. Цікаве, чи поєдинки будуть збірні чи два союзи виберуть делегатів. — Білгородський кореспондент „Уестмінстерської газети" повідомляє, що молодий серб Алім Хаджарович винайшов... „перпетуум мобіле". Демонстрація апарату мала незвичайний успіх. Його перевезуть в Англію, щоби апарат перейшов перевірку членів Академії Наук. — За один примірник першого видання „Записки Клюба Піквіка" Дікенса заплатили на ліцитації в Ню-Йорку 16.550 дол.

— **Літературний кутик.** Дрезденський театр „Шавшпільгаз" поставив у новім виді Шекспірівського „Гамлета", переробленого Гавптманом. „Гамлет" належить до цих архитворів літератури, які вічно ще притягають талант великих письменників, що хотіли би оживити або обновити в ньому ті частини, що не дорівнюють цілости геніяльного твору. Відомо, що текст цієї пєси переданий нам у неясній, попсованій формі. Головно 4-а дія є доказом, що деякі важні сцени із неї пропали з первісного рукопису. Гавптман був теж цієї думки. Він покликується на факт, що вже сучасники Шекспіра вважали видання ін кварто, яке маємо з 1604 р. погано надрукованим „грабіжницьким" текстом. Гавптман признає, що відтворити первісного „Гамлета" неможливо, а проте він зважився на цю спробу. Німецький поет додав до Шекспіра яку пяту частину свого тексту. Його зацікавив головно історично-політичний підклад твору і він хотів надати йому більше ясности. Гавптман робить із норвежців (Фортінбранса) політичних союзників Гамлета. Із психольогічної драми він робить політичну королівську трагедію: Гамлет стає провідником бунту проти короля та братовбийці. До цього часу цю ролю мав у пєсі Лєрт. Гавптман є тої думки, що в тексті зайшла помилка, бо Лєрт не має причини до повстання. У 4-ій дії Гамлет добуває меч проти короля, але не вбиває його. Чому? Появляється божевільна Офелія і войовничий, хоробрий Гамлет на має сили піднести руки, що затремтіла від зворушення. Вся постановка зроблена в Дрездені з великою затратою енергії з пошани для лавреата-письменника (Гавптмана, а не Шекспіра!) вийшла досить бліде. Критика є тої думки, що Гавптманівська перерібка не матиме успіху на інших німецьких сценах і не заступить дотеперішнього перекладного тексту Шекспіра.

— **Справа дипльоматичного одягу.** При нагоді конференції про розброєння у Женеві чужинна преса ласа на всякі дрібні подробиці характеристичні для осіб, що беруть участь у таких зїздах, звернула теж увагу на зовнішній вигляд радянських делегатів, що приїхали туди. Найбільше щастя мала жінка народн. комісаря освіти Луначарського, вичепурена по аристократичному. Знавці стверднли, що перли довкола її шиї не були правдиві, а її футро куплене в Парижі є також імітацією. Крім цього радянські делегати явились на бенкеті у гр. Берсторфа у вечірнім одязі, дарма, що на запрошенні було виразно написане „фрак". Преса пригадує, що попередні радянські представники такі як Чічерін чи Красін придержувались якнайточніше дипльоматичної етикети. Невідомо, чи теперішній вигляд радянських дипльоматів — свідомий, чи просто є наслідком... браку досвіду.

— **Боротьба з астрольогією.** Один із найбільше поширених американських журналів „Наука та винаходи" почав від кількох місяців завзяту боротьбу з усякого рода шантажами пройдисвітів, що в буденній пресі оголошують себе як астрольоги, ясновидці та чудотворці. Цей журнал призначив 5000 дол. нагороди тому, хто зможе дати доказ, що наука модерної астрольогії має якісь тривкі основи. 5000 дол. дістане той, хто передскаже на найближчий рік три події в такій формі, щоби ніхто не сумнівався в його ясновидючість. З огляду на те, що сотні астрольогів передсказує щодня сотні подій і ніхто не має змоги перевірювати їх правдивости, цей прилюдний конкурс захитав бодай у частині їх авторитетом.

— **Світова всячина.** Скількість осіб, що померли в Спол. Державах від морозу доходить до 50. У Шікаго замерзло 40 осіб. — Провідник альзатських автономістів банкир Еміль Пінк утік до Німеччини. Франц. поліція, що прийшла арештувати його спізнилась на пів години. — У Туреччині настала велика студінь; у районі Ангори кілька осіб замерзло на смерть. — У Лізбоні відкрили ще одну монархістичну змову. — В околиці Бельфаста відкрили таємний склад зброї „ірляндської республ. армії". Треба було кілька вантажних авт, щоби перевезти весь цей склад до суду. — У Мексику не скінчені порахунки з революційними генералами. На приказ през. Калєса розстріляли двох генералів у Тегуан-Тепек; є це разом 25 розстріляних генералів від часів повстання. — У Мадриді пожежа знищила за кілька годин театр Барбієр. — Чанг-Тсо-Лін видав проклямацію заперечуючи, буцімто він має намір проголосити себе імператором. — Америк. пароплав Агава біля острову Манітуляна розбився об ледяну кригу; весь екіпаж (21 осіб) потонув. — Королівська комісія виключила із списку адвокатів у Неаполі бувш. премієр-міністра Нітті і бувш. міністра праці, відомого соціольога Лябріолю. — Наслідком закінчення полевих робіт у Німеччині скількість безробітних зросла за один тиждень від 400.000 до 600 тисяч. — Радянський уряд заборонив на 10 літ лови на соболів і блакитних лисів.

— **Зазив до всього Українського Громадянства у Львові.** Видія Читальні „Просвіта" в Голоску Великім під Львовом приступає до будови власної домівки в котрій містилися би читальня, Захоронка, руханкові товариства, кооператива і т. п. установи. Всі Читальні на периферіях міста Львова положені мають вже свої власні хати, тільки світом забута Читальня в Голоску Великім лишилась позаді. Щоби почате діло здійснити згадана Читальня потребує помочі, тому звертається до всього Українського Громадянства з проханням не відмовити на цю народню станицю своєї лепти. Найменші жертви принимається з великою подякою. — **Видія Читальні „Просвіта" в Голоску Вел. п. Замаротинів.**

— **Миколаївський Вечір** улаштовують Т-во Українська Бесіда і Т-во Українська Захоронка у Львові дня 18. ц. м. (неділя) для своїх членів і запрошених ними гостий в салях „Бесіди". Для малої дітвори о год. 4-ій пополудни, для старших о год. 9-ій вечір. Дарунки приймається між год. 3—4 пополудні. Окремих запрошень не висилається. 1109 2—2

— **На днях** появилася ГРАМАТИКА ЦЕРКОВНО-СЛАВЯНСЬКОЇ МОВИ, о. Д-ра СПІРІДІОНА КАРХУТА на III. том праць Богословського Наукового Товариства у Львові. 1106 1—8

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).

12-го 3. год. попол. „Вій", фантастична оперета.

18-го 7·30 год. веч. „Книжна цирківка", оперета.

19-го 3 год. попол. „Зачароване коло", по зниженних цінах, для молоді.

19-го 7·30 год. веч. „Запорожець за Дунаєм", виступ п-ні Ресі Скальської.

Міський великий театр:

17-го 7·30 год. веч. „Паганіні".
18-го 3·30 год. попол. „Крелове коло".
18-го 7·30 год. веч. „Паганіні".

Міський „Театр Новин":

17-го 7·30 год. веч. „Д-р Юлія Сабо".
18-го 3 год. попол. „Доріна".
18-го 7·30 год. веч. „Д-р Юлія Сабо".

Кіна.

„Палас": „Брунетка чи блондинка?"
„Лев": „Князь Чорних Гір".
„Аполло": „Чортівська Сирена".
„Фатаморґана": „Студент із Праги".

З концертової салі.

Анна Остапчук в Тернополі.

Заходами товариства „Тернопільський Боян" відбувся дня 9. грудня 1927 в салі Міщанського Братства в Тернополі концерт нашої артистки п. Анни Остапчуківної. Такого концерту тернопільська громада вже давно не чула. Ми вислухали з незвичайною увагою, напруженням і захопленням композицій Людкевича, Барвінського, Нижанковського, Безкоровайного, Лопатинського, Степового і чужих композиторів: Гречанінова, Маркса, Россіного і Вагнера. Мельодійність „Тайни" Людкевича, модерністичний характер твору Барвінського „Ой, люлі, люлі", чутливість пісні Безкоровайного „І сад зацвів" віддала п. Анна Остапчуківна з правдивим артизмом. Та при тім мало котра зі співачок є таким майстром у деклямації як п. Остапчуківна. По її лиці, рухах, а найбільше по орудуванні голосом пізнати в ній правдивого мистця-декляматора. Зміст співаних нею композицій не треба знати, бо голос цеї артистки віддає його майже дослівно. По голосі й інтерпретації бачимо в неї високу музичну культуру та інтелігенцію, яка виявляється якраз у незвичайно докладнім і глибокім інтерпретуванні співаних творів. Піду ще далі і скажу, що п. Анна Остапчуківна доповнює пайіть композитора, бо віддає своїм голосом не лиш інтенції самого композитора, але ще й характер поезії. На жаль, не вся наша тернопільська інтелігенція була учасником цього музичного пиру. Зате присутні нагороджували концертантку довгими заслуженими оплесками. Присутна на концерті публика пізнала наглядно, що прихильна критика у відношенні до п. Анни Остапчуківної наших композиторів Барвінського і Людкевича була зовсім оправдана.

Акомпанював наш відомий композитор проф. Василь Безкоровайний, котрий поодинокі точки концерту п. Анни Остапчуківної переплітав своєю мистецькою сольотрою на фортепяні. Між іншим заграв він одну з більших своїх композицій „Думку с-моль". В першій части цього твору є поважний мотив української думки, який в другій части попри мотиви думки є переплітаний інтересними мережковими фігураціями. В третій части повторяється мотив думки, який переходить в брадурове закінчення. Цілий твір є оригінально подуманий і визначається добірним кольоритом та інтересною гармонізацією, так, що становить дуже вартісний набуток в нашій музичній літературі

Іван Тополянський,
голова т-ва „Тернопільський Боян".

При звапненню кровоносних посудин, мозгу і серця, уживаючи щоденно малу кількість природної гіркої води *Franciszka Józefa* здобувається легке випорожнення. Славні професори — управителі клінік внутрішних недуг навіть у людей з ураженням половини тіла, осягнули при помочі води **Franciszka Józefa** досконалі наслідки в функціях травлення.

З театру.

„Д-р Юлія Сабо", комедіо-фарса в 3-ох актах Володислава Фодора.

Міський „Театр Новин" виставив у четвер мадярську комедіо-фарсу Вол. Фодора - „Д-р Юлія Сабо". Розуміється, отся комедіо-фарса нічим спеціяльно не відріжняється від своїх попередніх і — правдоподібно — будучих посестр. Є вона жива, легка, органічно і льогічно повязана та в міру перчена.

Героєм цієї комедіо-фарси є жінка-лікарка д-р Юлія Сабо, асистентка клініки, що намагається дивитися на світ і його проявн крізь окуляри свого звання, що маркує і підносить самостійність і самодільність жінки, але у зустрічі з мужчинною кінець-кінцїв мусить в значній мірі дійти до рівня жінки-дружини.

Фабула комедіо-фарси досить проста.

В будапештенському готелі живе розпещений молодий поміщик Куті, живе зі своєю приятелькою Льолею, дитиною великого міста, що зі сутерен „знавала сувала" на предмет роскоші поміщицьких паничів. Молодому поміщикові Куті внудилася істерична Льоля. Він постановляє з нею розійтися. Льоля не годиться на таку пропозицію, і коли нічого не помагають благання, після відповідного істеричного вступу симулює нервовий припадок. Тоді являється лікар-жінка д-р Юлія Сабо, яку стягнено з танечної салі. Лікар-жінка робить незвичайне враження на молодого поміщика. Та всі його залицяння зустрічаються з холодом д-ра Юлії Сабо. Вкінці вона годиться стати „домашнім лікарем" поміщика Куті. Одночасно приятель поміщика Ковач, який грає тут ролю еротичного оригінала, приводить лікаря-професора Керекеш. Консилія лікаря-професора й його асистентки є одною з найкращих ситуаційних сцен комедіо-фарси. У висліді консилії Льоля удається до санаторії, а молодий Куті зі своїм приятелем Ковачем виїжджає на село.

Закоханий в д-рі Юлії Сабо Куті безнастанно мріє про неї. Відсутність її розстроюючо впливає на нього. Стара тітка, яка незвичайно цікавиться своїм вихованком, трактуючи його зрештою, як маленького хлопчика, бадить, що причиною його стану є жінка. Думаючи, що йому бракує Льолі, запопадлива тітка посилає по неї. Тимчасом являється в сільському панському будинку д-р Юлія Сабо, візвана Кутім в характері домашнього лікаря. Трохи пізніше являється й Льоля. Очевидно підчас побуту цих двох, таких протилежних, а в основному близьких жінок, викликує низку складних ситуацій між усіми дієвими особами, ситуацій в міру комічних і веселих, в міру серйозних і підбитих життєвою „фільософією" на підкладі відношення полів. Все то кінчається, як звичайно, щасливо. Д-р Юлія Сабо вкінці піддається в значній мірі резигнує зі своїх аспірацій і незалежности, переходить на становище дружини, а Льоля здобуває чергову свою „посаду" у Ковача.

Премієра, добре підготована, пройшла серед розбавленості і напруження публики. Ролі були обсаджені вміло і здатно. Типи дієвих осіб створено вірні і життєві. Акторки й актори (Жмієвська, Лозинська, Квятківичева, Добрянський, Шиманський і Рачка) благородно суперничали у створенні типів і виведенні своїх ролі.

„Новий Український Театр" у Тернополі.

З початком минулого місяця зїхав до Тернополя „Новий Український Театр" під дир. п. Карабіневича. Театр цей осів у Тернополі на цілий зимовий сезон, граючи що-суботи й неділі в місті. В інші дні він обїздить сусідні місточка, як Збараж, Зборів, Озірна, з нижою виставою і в цей спосіб розрушує дещо нашу провінцію. Трупа має у своїм складі 24 осіб. Режісером театру є п. Сорока, відомий нашій публиці зі своїх виступів у трупі „Союзу Артистів".

У неділю 8. грудня п. р. виставив театр веселу оперетку Гренбанна в 3 діях „Гейша". Оперетка ця, грана вперше на українській сцені, викликала в місті аровуміле зацікавлення. Сала була заповнена, як ніколи, між публикою було й богато не-українців. Оперетка „Гейша", правду сказавши, крім кількох характеристичних, цікавих моментів і кількох влучних дотепів доволі плитка й банальна. Одначе вміла гра артистів держала численно зібрану публику в напруженні аж до кінця.

Типи китайські і японські виведено в оперетці на загал без заміту. Зпоміж усіх артистів вибився на чільне місце (як і завсіди) п. Сорока, який і як талановитий режісер і як знаменитий актор збирав заслужені оплески. Ролі амантів в оперетках — не його справжнє поле ділання. В інших ролях його акторський талант блідне. Зі своєї ролі (англійського офіцера маринарки) він вивязався найгірше. Побіч нього вибився п. Степовий в ролі японського міністра і п-і Сорокова в ролі гейші.

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

Гірше, як інші, випала з дія цієї оперетки. Артисти знались, суфлера надто було чути! А так не поспішно було. Таких дісонансів не пропадається аматорському гурткові, а що сказати про театр, заложений з рутинованих фахівців? На будуче треба кожну виставу приготовити як слід, аби публіка не була вражена на такі несподіванки. Це не аматорський театр, якого гру публіка критикує менше або більше поблажливо.

Театр підготовляє тепер нові п'єси: „Катерина“, „Аскольдова могила“ й „Румунське весілля“. Побажати би, щоб ці вистави підготовано якнайбільш дбайливо, аби за ці зостановки не приходилося нам стидатись перед собою і перед сусідами.

Наківці слід піднести одну дуже добру примітку на адресу дирекції театру: вистави починаються точно, перерви мінімальні. А це просте небуденне явище у нас, гідне наслідування всіми українцями. *Б. Бог.*

Прикрий інцидент.

Дістаємо таке письмо:

Дня 12. грудня п. р. відбувався старанням Т-ва „Ватра“ Андріївські вечорниці. Вечорниці ні дали змогу Т-ву представитися широкому кругові нашого громадянства, яке до цього часу не знало нічого, чи взагалі українці студенти мед. ветеринарії мають якунебудь організацію. Т-во, навязуючи до давніх традицій передвоєнної „Ватри“, вспіло серед дуже тяжких обставин згуртувати і звязати одинцем ходячих студентів і приступити до творчої праці, виходячи зі слушного становища, що майбутній український ветеринарний лікар має перед собою дуже широке і вдячне поле до праці над двигненням нашого народу із його злиднів.

Андріївський вечір Т-ва розпочався цікавою і дотепною радіодепешою. Дальшою точкою був український танок, виведений п. К. і куплет п. з. „Ветеринарне слово“, відспіваний гладко тов. Кр.

Дальше слідували танці, які з перевою тягнися до год. пів до 3-тої. В тім часі перервав симпатичну забаву інцидент, який вчинило кількох темпераментних молодців у салі „Руеск-ого Касин-а“, до відбувався рівнож Андріївський вечір, улаштований нашими „руесскими“. Прикрі наслідки цього инциденту (велика бійка) абсолютно не належать на рахунок забавового комітету Т-ва „Ватра“, бо дотичних людців комітет зовсім не запрошував. Зрештою бійка мала місце не в салях „Бесіди“, де відбувалися наші вечорниці, але в салях „Р. Касина“. Жаль лише, що цю милу забаву перервали завдяки „русскими“ поліція, яка, побоюючись мабуть якихсь дальших ексцесів, заборонила непотрібно продовжати дальше забаву.

Учасник.

З життя наших установ.

Кружок „Рідної Школи“ ім. Т. Шевченка на Стрийській дільниці у Львові.

Це 16. жовтня ц. р. відбулися чергові Загальні Збори членів нашого Кружка. Мали вони остаточно вирішити справу закінчення і направлення нового будинку хлопячої школи ім. Т. Шевченка при вул. Супінського ч. 21. Сам будинок вже готовий і покритий дахом, вікна теж вже повставлювані. Бракує ще сходів, каналізації, тощо. Присутних на Зборах було пів сотні членів. Вирішено повести якнайенергічнішу збіркову акцію, щоби вже раз викінчити будинок школи, що культурну твердиню на найбільше загрожіпім львівським передмістю. В тій цілі нова Старшина має подбати про спеціяльну комісію, якаб займилася збіркою грошей. До нової Старшини обрані на Заг. Зб. увійшли слідуючі громадяни: Іван Ігнат, голова; д-р Остап Макарушка, заст. голови; д-р Андрій Лесковецький, секретар; радн. Микола Мельник, скарбник; п. Олена Рівлева, Михайло Стець і Осип Зачкевич — члени. Заходами нової Старшини наладжується новий збірковий апарат Кружка. Дня 3. листопада ц. р. відбулася в церкві СС. Василіянок при вул. Зибликевича панахида за першого голову Кружка д-ра Євгена Одеспинського і померших членів. Цього самого дня вечером виголосив в будинку У. П. Т. при вул. Мохнацького ч. 12 д-р Остап Макарушка перед зібраними членами Кружка і родичами учнів хлопячої школи ім. Т. Шевченка педагогічний реферат про виховання дитини. — Дня 11. грудня п. р. відбулося посвячення прапора хлопячої школи ім. Т. Шевченка. Про само посвячення і шкільне свято в звязку з цим напишемо докладніше іншим разом. **А. Л.**

✝ Посмертні згадки.

Григорій Кичун, управитель Української державної мужеської гімназії, директор української книгарні Народного Базару та член всіх місцевих товариств, упокоївся в суботу дня 10. XII. п. р. Похорони відбулися при великім здвизі народа. В. й. п.! 1123

Юлія Марітчаківна, дочка бл. п. Михайла Марітчака, радника скарбу, упокоїлася дня 8. грудня п. р. по довгій і тяжкій недузі. Покійна працювала свого часу при українськім цензурнім відділі і українськім пресовім бюрі у Відні та в Земельнім Банку у Львові. Похорони відбулися дня 10. п. м. в Ясениці сільній коло Дрогобича. В. И. П.!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Золочів:
17.XII. „Ой не ходи Грицю“.
18.XII. „Гейша“ (по раз другий).

На ратунок Рідної Школи зложив Вп. д-р Володимир Бабій, зубний лікар у Львові, як надзвичайний датек 50 зол. і кличе на тану саму квоту п. д-ра Мирона Лисяка, лікаря в Городку Ягайл. і д-ра Володимира Банаха, лікаря в Камінці Струм. — На Рідну Школу зложила Взаїмна Поміч українського учительства, Львів 50 зол. замість вінка на домовину бл. п. Михайла Колодницького, управителя школи в Крутельцях п. Копичинці. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1119 1—1

ЛУГОВИЙ ВЕЧІР

відбудеться в пятницю 16. грудня ц. р. в салі Т-ва ім. Лисенка. Програма: вправи Луговичок хустинами, палицями і ритмічні до пісні „Чорна ріля ізорана“..., бокс, національні танці, вправи на коні, важка атлетика. Початок год. 7. вечером.

Порядок Богослужень в храм. празник св. О. Миколая у Львові: **Неділя** 18. XII. в Навечерія: о год. 4 попол. Вечірнє, Наука, Суплікація і цілування св. Мира з Мощей гробу св. О. Миколая в Барі. **Понеділок** 19. XII. о год. 5.30 рано Утреня, о год. 6, 7, 8 і 9-ій читані Служби Божі, о год. 9.30 Акаф. св. О. Миколаю, о год. 10-ій торж. співана Служба Божа з діяконами, яку звволить відправити Всесвітлійший о. Александер Бачинський, генеральний вікарій, о год. 10.30 Проповідь, о год. 12.30 Водосвятіє перед церквою. Слухання св. Сповіди від год. 5 рано без перерви до 12 год. О год. 4-ій попол. Вечірня з виставл. Найсв. Тайн. Акафіст св. О. Миколаю, Наука, Суплікація, торжественний обхід з Найсв. Тайнами, Панахида за упокій парохіян і цілування св. Мощей св. Свящ. Іосафата. **Второк** 20. XII. Попрайд. хр. О год. 8 рано Служба Божа за упокій парохіян з Парастасом. — Свящ. Василій Лончина, ректор храму св. О. Миколая у Львові. 1124 1—1

Відчит інж. Теофіля Рижевського ПРО КОМАСАЦІЮ відбудеться дня 17. ц. м. о год. 18.30 в льокалі Товариства. Гостям раді. — Українське Технічне Товариство. 1—1

На Рідну Школу зложив Вп. дир. Микола Занчківський 50 зол. замість принятя в дни св. Миколая. — Жертводавцеві складає щиру подяку Головна Управа. 1131 1—1

„З руханки і спорту“. Третій з черги відчит на актуальні теми фізичного виховання нашого народу відбудеться в понеділок, дня 19. грудня ц. р. в салі „Сокола-Батька“ при вул. Руській ч. 20 (Дім Дністра) п. н. „Фізичне виховання на Радянській Україні“, що його виголосить проф. Тарас Франко. Виклад ілюстрований світлинними образами. Старшина „Сокола-Батька“ запрошує на цей відчит усіх прихильників української фізичної культури, в першу чергу представників наших руханкових та спортових установ. Початок відчиту в год. 7.15 веч. Вступ на салю 50 сот., для студентів і молоді 20 сот. В четвер, дня 22. п. м. відчит проф. Степана Гайдучка п. н. „Слідами Українського Соціяльства“.

„Миколай в Пласті“. В неділю 18. п. м. о год. 3.30 поп. в пл. домівці при вул. Блахарській ч. 11, роздасть св. Миколай дарунки. Вступ для дітвори 20 сот., для старших 50 сот. Дарунки приймаються також в суботу від год. 4—7 і в неділю 2.30—3. год. за оплатою 10 сот. від дарунку.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЕЮ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬДА ГААСА
Львів, Легіонів 3 — Телефон 16-45.
поручає НА СВЯТА:
Церати на столи і кредеики

ширина	50	65	80	100	115	135	цм.
Зол.	3·—	3·80	5·50	6·—	6·80	7·90	за метер

Церати відпасовані з гарними взорами

розмір	115/85	120/100	138/100	155/115	160/138
Зол.	6.45	6·50	9·20	13·50	15·50

Лінолей хідники у взори

ширина		50	60	67	90	140	цм.
Як. „Lino“	Зол.	5·50	6·50	7·50	9·70	14·50	за метер
Як. коркові	„		11·—	11·80	15·70	—	„ „

Лінолей корковий під столи 200 цм. шир. зол. 80 за метер
Диванн і хідники „Lino“

розмір	100×70	115×85	200×150	250×160	300×160
Зол.	7·90	10·—	30·50	38·50	46·—

Хідники ютові двосторонні, дуже тревалі

шир.	45	52	70	цм.
Зол.	2·—	3·30	4·40	за метер

Хідники вовняні — шир. 53 70 цм. Як. Брюссель Зол. 6·50 8·70 за метер
Дивани „Смирна“ з гарними східними взорами

розмір	100×80	120×60	180×90	200×130	250×175	300×200
Зол.	7·90	11·—	25·—	45·—	70·—	95·—

Дивани плюшові

розмір	180X90	200X140	240X165	300X200	350X250
Зол.	95·—	120·—	195·—	270·—	435·—

ФІРАНКИ МАДРАС гафтовані або переркавані 3 част. гарніт. зол. 14·50
ФІРАНКИ БОЛГАРСЬКІ богато гафтовані 3 частинний гарнітур „ 20·—
СТОРИ КОРОНКОВІ 3 м. довгі штука „ 22·70
ФІРАНКИ КОРОНКОВІ 110 цм. шир. метер „ 4·90
ПОРТІЄРИ ШАРІ полот. гарно гафт. гарнітур „ 30·—

	Капи на ліжка	Обруси	Накидки на отоманн
Гобелінові ясні	17·50 зол.	12·50 зол.	25·80 зол.
„ темні	19·50 „	15·— „	30·— „
Килимові	28·— „	25·— „	44·— „

Замовлення з провінції відправляємо.

Відділ Українського Центрального Комітету еміґрантів з Вел. України в Тернополі повідомляє, що дня 1. листопада 1927 р. розпочав свою діяльність. Завданням відділу має бути: давати українській придніпрянській еміґрації допомоги: правну, матеріяльну, тощо. Управа відділу звертається до української еміґрації, щоби кожний еміґрант зволив негайно подати свою адресу, для навязання звязку з відділом. Листи тимчасово надсилати на адресу: Тернопіль, Бродська 22, С. Хавенко.

Позір, Скалатщина! Дня 21. п. м. в год. 1-ій в полудне в читальні „Просвіти“ в **Гримайлові** відбудеться ПЕРЕДВИБОРЧЕ ВІЧЕ, на котре з огляду на вагу справи позивні якнайчисленніше явитися селяни і селянки. Реферувати будуть Вп. Блянка Баранова і д-р Василь Бачинський з Тернополя. Прохаємо духовну і світську інтелігенцію потворити негайно в кожній місцевости виборчі комітети, котрих завданням буде допильнувати всіх виборчих справ. — Олександер Пісецький, голова Пов. Народнього Комітету.

Позір, Мостиська! На день 20. грудня (івторок), в годині 12. в полудне сходиться Позітова Організація Українського Нац.-Дем. Обєднання в Мостиськах в салі Народнього Дому ВЕЛИКЕ ВІЧЕ з таким порядком дня: 1. Справа виборів до сойму і сенату. 2. Справи організаційні. З огляду на вагу справи просимо всіх якнайчисленніше явитися. — За Позітову Організацію: Д-р Кульчицький, От. Байдала.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

САМОХОДИ „Praga“ особові, тягареві, тревалі, економічні, люксусові. Представництво Ягайлонська 7. Тел. 305. Резервові части. 1014 6-6

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бріляпти, золото, срібло, плачу найвисші ціни. 3а) 45-7

ДИВАНИ, хідники, портієри, **фіранки**, меблеві матерії по фабричних цінах **БАНК** площа Марійська 5. І. поверх. 911 14—20

ВИТОЛОЧУЮ наймодніщі десені на плюшевих плащах навіть старих, відсвіжую і перероблюю на модний фасон. Марія Волянська, Собіського 12. Тел. 17-04. 3-6

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Ставомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б) 44—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Віденського і львівського університету
д-р Михайло Добромиль
лікар Загального Шпиталя у Львові
ординує
на Знесінні ч. 53.
щодня пополудни від 3—5 год. (на місці 1076 бл. п. д-ра Стефановича) 2—3

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
1058 Пересвітлення Рентґеном 10—24

Д-р Стефан Федак
провадить поновно
адвокатську канцелярію
у Львові, вул. Сикстуська ч. 48.

ДАРУНКИ
на св. Миколая і Ялинку
в великім виборі поручає ЦУКОРНЯ
Губер і Тарлер
ЛЬВІВ Легіонів 43 проти мість. театру
Позір: Реклямовий мішочок св. Миколая в ціні по зол. 1·50.

НА СВЯТА
Найбільший вибір Порцеляни, Шкла, Хінського срібла Фраґета і Альпаки
по найдешевших цінах поручає найстарша фірма основана в 1845 р.
Казимир Левіцкі
влас. Яків і Александер Левіцкі
Львів. пл. Марійська 10. Тел. 29—15
1087 1—2

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. · КРАКІВ

Знані зі своєї доброти і чистоти виробів а то: Чекоряди десерові, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей.

поручає: Для вибагливих смакунів першорядні чекоряди та-ож великий вибір знаменитих карнальонів

Як спеціяльність лікарським повагами поручувану ЧЕКОЛЯДУ з САЛАБРОЗОЮ для нервово недужих і лічничу і відживляючу

Найновіші типи
САМОХОДІВ „PRAGA"
особових і тягарових

з італізованим кулісовим і найновішими техн. удосконаленнями вже надійшли.

І РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ:
Львів, Ягайлонська 7.
Телефон 305. 1125

Вже вийшов УСТАВ ЦЕРКОВНИХ БОГОСЛУЖЕНЬ від 1. січня 1928. до 31. серпня 1929 р. старого стилю накладом Кооп. „Власна Допомога". Устав цей впроваджує новий порядок, а іменно рік церковний зачинає від 1. вересня (начало індикта), тому обіймає церковні Богослуження майже двох літ, бо аж до 31-го серпня 1929. Ціна одного примірника 3 зол., з пересилкою 3·25 зол. Замовляти в Кооп. „Вл. Допомога" Львів, вул. Коперніка 1/II.

На св. Николая і Ялинку
СИГНЕТИ І ПЕРСТЕНЦІ
по зниженій ціні поручає
С. А. Ропшіц, Сикстуська 16.

КОНКУРС.

Філія Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар" в Городенці приїме з днем 1. січня 1928 р. агрономa-українця з укінченою Рільничою Академією, вільного стану, болій з одноріччю господарської практики, доброго бесідника і знатока рільного й скотарського господарства.

Зголошення з по посаду вряз з відписами свідоцтв і поданням уділів належить слати найдальше до 25. грудня п. р. на адресу: Філія „Сільського Господаря" на руки голови пп. **Осипа Тарантюна в Городенці.** 1116 1—1

Подяка.

Вп. Д-рові **Іполитові Левицькому**, лікареві в Отрию, складаємо цею дорогою щиру подяку, за вилічення нас із тяжкої недуги черевного тифу і запалення легких; віддячитися за обереження нам життя ми не в силі, хіба тільки св. Безкровна Жертва руками нашого Батька у Вашому намірению, принесена і річничо наших в нас серця най Вам нам Добродію болай будуть частинною відплатою.

Стрий, в грудні 1927

Ромчин і Мануель Цурковські.

Подяка.

П. **Андріян Янків**, буд. майстрови з Чіневи, пов. Долина, складаємо щиру подяку за совісне і гарне вибудування церкви в Блюдниках.

о. В. Самотулка, парох. **І. Шотурма, В. Свістельницький, І. Вівчар**, члени Комітету будови.

Подяка.

Високоповажаній Пані **Д-р Наталії Полотнюк-Пристай**, лікарці в Станиславові устним складаємо найширшу подяку за скоре і уміле вилічення нашої доньчи з тяжкої хороби носа. — Долина, 12. XII. 1927. — о. Володимир і Софія Коропецькі.

Конкурс

Громадський Уряд в Будзанові, повіт Теребовля, оголошує конкурс на міського секретаря. Рефлектанти на це становище мають предложити:

1. Свідоцтво зложеного кваліфікаційного іспиту на секретарів міст.
2. Посвідка відбутої 3-літньої самовряди. практики.
3. Цертифікат приналежности.
4. Метрику уродження.
5. Свідоцтво моральности і шкільне — та
6. Власноручно написаний curriculum vitae.

Услівя платні після умови.

Час зголошення кінчиться з днем 15. січня 1928 р.

1121 1—3

Подяка.

Наш батько і дідо бл. п. Григорій Фалькевич, емер. упр. школи в Бутинах розпрощався з нами на віки в домі своєї доньки, учительки в Любели. Лікуємо сердечно нашим дорогим сусідам Вп. Сухим, що весь час не опускали нас, несучи теплі слова розради і вложили богато старань і труду в часі похорону. Дякуємо щиро Впр. о. Юліянови Гумецькому за провід похорону, за теплі правильні слова над гробом. Дякуємо сердечно Впр. о. Алексієви Артемишинови, парохови з Бутин і Впр. о. Петрови Дзвонарови за участь в похоронах. Дякуємо сердечно Товаришам звання, що прибули віддати послідну прислугу Нестарови нашої школи. Невисказану вдяку заховаємо в серцях, тим Товаришам, що нашого батька на раменах відносили до гробу. Дякуємо всім, що з християнського почуття відпровадили Покійника на місце вічного спокою і поспішили з запомогою співчуття. Дякуємо сердечно д-рови Стефанови Грабарови за безінтересовну лікарську поміч. — Ліда Фалькевич, Анна Савчакова, Галя Чекановська, доньки. Ілія Савчак, Володимир Чеховський, дітї і Ярослав Савчак, внук.

Подяка.

Подобалося Всевишньому покликати до себе нашого найкращого Тата бл. п. о. Андрея Тимуса, тому ми прибиті невисказаним смутком дякуємо передовсім тим, що кріпили нас ратуючи втікаюче життя серед важкої слабости нашим найширшим приятелям, родині Гармація і Мохнацьких, що мейже не відступали постелі умираючого і Карпинським що трохи не щодня його відвідували. Достойним Впр. оо. Собратом греко-кат. обряду, що взяли гремяльну участь в похоронах, Впр. о. Д-ру Бловіцькому і о. проф. Пухалі, обряду латинського, Високодостойним Колляторам графам Козебродським, репрезентантам українських Товариств, Високоповажаним Учителям, музиці-оркестрі теребовельської читальні, всім півцям церковним і старшині церковних братств, всім Парохіянам власних і сусідніх сіл за їх громадну участь в похоронах і за жиян співчуття, що листовно потішали нас в тяжкім горю складаємо найсердечнішу подяку „Спасибіг".

Гумниска, в грудні 1927.

Стефанія, Александра, Володимира і Мирослава, доньки. **о. Володимир Самків і Франц Яворський**, зяті. **Роман, Марія Богдан, Зиновій, Всеволод-Андрій** внуки.

На ювилейні свята в честь
О. КОБИЛЯНСЬКОЇ!
Вже продається великий
ПОРТРЕТ ЮВИЛЯТКИ
після найновішої знимки, з оригінальним підписом, на поекрасному папері (розмір 50/32) лише **по 3 зол.**, за пісяплатою **4 зол.** — Частина доходу призначена на ювилейний дар Ювилятки. Замовляти в
Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. 1118 1—3
та по всіх українських книгарнях.

Оповістка.

Греко-кат. Митрополича Капітула у Львові задумує віддати в аренду свою маєтність (земельну посілість) Цвітову в повіті Бучацькім положену в обемі около 660 (шістьсотшістдесять) моргів землі (в тім около 640 моргів рілі і около 20 моргів сіножатей) на протяг шістьох літ почавши від дня 1. квітня 1929 р. (двайцятьдевятого року) до дня 31. марта 1935 р. — Чинш аренди буде вимагавний у твердім збіжжу і буде означений у відношенню до одного моргa арендованої землі. — П. Т. Рефлектанти зволять вносити свої оферти на письмі до канцелярії адвоката д-ра В. Охримовича у Львові, вул. Домініканська 11/I. рекомендованим листом наданим найпізніше до дня 28. лютого 1928 р. (двацятьосмого року). Ближші інформації можна засягнути особисто або листовно у Впр. Отця Каноніка В. Томовича, прокуратора гр.-кат. Митроп. Капітули у Львові, площа св. Юра ч. 5. 1077 3—3

ВІВСЯНА КАШКА
Quaker Oats
ІДЕАЛЬНО ОЧИЩЕНА
додає сил всім схорілим. Спеціальну полекшу приносять недужим на цукрицю.
Поручають ІУ лікарі цілого світа.
Представництво:
КАЗИМИР ЛЮБІНЕЦКІ
Львів, Подлєвського 7.

Присилайте передплату!

His Master's Voice"
ці три слова означають на цілій земській кулі вершок технічної досконалости і прецізійности грамофонів та плит. Світової слави артисті **Падеревскі, Крайслер, Гайфец, Карузо, Флєта, Шаляпін, Руффо, Батістіні** і інші виключно законтрактовані для повищої марки.
Останні тавочні шлягери.
20.000 плит на складі.

Демонструється без примусу купна.

The Gramophone Ltd. London
Ген. Репрезент. на Польщу
ИОСИФ
Векслєр
рик основ. 1901
ВАРШАВА Маршалк. 122,
КРАКІВ Фльоріянська 25,
ЛЬВІВ Сикстуська 2.

КОМНАТА з удержанням до винайму, Стрийська 26. двері на право. 1081 1-1

НАЙСТАРШИЙ в краю за сий склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровський — Л. Розважевський** поручає свій богатий вибір по конкурентійних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жорж). Догідні умови. Власні роботи. 110 18—?

Юліян Ломаґа — Львів.
СКЛАД вул. Сенкевича 2.
Тел. 28—70.

Заведення Механічні вул. Піндого 2.
МАШИНИ БЮРОВІ
МЕБЛІ БЮРОВІ
ПРИБОРИ БЮРОВІ
Мультіплікатори. Машини до писання з письмом українським і латинським. Головний склад черенок, частей складових і додатків до машин бюрових. Механічні заведення для препаровної реконструкції і направи машин бюрових.

90 літ істнуючий фабричний склад СУКНА і вовняних товарів
під фірмою
Іван Валлях і Син
Львів, Ринок 33.
740 Телефон 47—16. 3-6
поручає на біжучий сезон, величезний вибір новостей краєвих і **оригінальних** англійських на мужеські одяги і костюми, як рівнож плюші на жіночі плащі.
КОЦИ НА КОНІ І ЛІЖКА.
Добірний товар! Ціни низькі!

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50
Можна набути в Адміністрації „Діла"
ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. пов.

КУРС писання на машинах, система 10-ти пальцева. Всі системи машин, 6 тижнів, оплата 20 зол. Торговельні курси И. Гіршгорунга, Личаківська 34. 1-2

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 50—?

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.
з 14 кар. золота з рубіном тільки у
Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4.
Ширіть наш часопис!

НА СВ. МИКОЛАЯ
ВОЛІЧКОВІ ВИРОБИ
фірми „ЕНКА-ВІДЕНЬ"

також інших заграничних фірм до набуття
в „МАҐАЗИНІ ТРИКОТАЖІ"
площа Марійська ч. 5. в брамі
поручаємо гарсонки, камізельки, пульовари жіночі і діточі.
1110 **Окремий відділ балевих сукень і візитових.** 1—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10

Ч. 285 (11.246). Львів, середа 21. грудня 1927 Pocztowe opłatę zapłacone ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 лір., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 лв., Австрії 7·50 шл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Регіоналізм.

Львів, 20. грудня 1927.

Ні один з польських урядів не зробив стільки для уніфікації сучасної Польщі, що „федераційний" уряд марш. Пілсудського. Сучасна Польща складається з чотирьох цільниць: російської (б. Конгресівки), австрійської, пруської і „Східних Окраїн" (українсько-білоруських земель, що входили в склад російської держави). Очевидно, до австрійської „займанщини" зараховується і Сх. Галичину.

Найскорше наступила уніфікація Галичини з Конгресівкою шляхом „реквізиції" в користь польської держави галицько-польської бюрократії і польських політичних провідників. Ця бюрократія і політичні ватажки стали герольдами суцільности Польщі. Опісля звернено увагу на „кресы" і Сх. Галичину. Уніфікацію цих областей постановлено перевести теж при допомозі бюрократії під проводом „малопольських" політичних керманичів, які відповідно до своїх планів перевели адміністраційний поділ українсько-білоруських земель. Засобом уніфікації стала польонізація. Початково здійснювано її самочинно, явочним порядком, ліквідуючи непольське шкільництво, загарбуючи майно православної церкви, нишучи навіть признаки громадського самоврядування, силою накидуючи величезним територіям польський зовнішній характер.

Зовсім природно, що тут уніфікація, яка до тогож є синонімом повної денаціоналізації, зустрічає опір. Але уніфікаційні заходи варшавського центра зустріли великі перешкоди на архипольській національній території. Бо пруська займанщина: Познанщина і Поморя підчас двох великих кріз виразно зазначила, що тільки дуже слабкі звязки вяжуть її з державним центром. Зазначилося це підчас більшовицького наступу в 1920 р. і підчас травневого перевороту 1926 р. І кожний уряд поважно рахується зі сепаратистичними тенденціями Познання. Та й не лише уряд, але й сойм. Приготовляючи недавно одностайний самоврядний закон для цілої держави, сойм причяв виняткові постанови не для української чи білоруської території, але якраз для Познанщини. Це мабуть і було причиною, що нинішні правителі Польщі не дали соймові змоги довести до кінця ухвалення самоврядного законодавства.

На протязі останнього півтора року при обережній політиці теперішнього уряду б. пруська займанщина зробить значні уніфікаційні поступи. На українсько-білоруській території теперішній уряд, маючи на увазі уніфікаційні цілі, веде стару політику: „divide et impera" висуваючи проти самостійницьких організацій ясні наємні новотвори. З другого боку ню саму місію сповнюють їх ліві двійники, йдучи тим способом на руку польській політиці. Ясно, що з хвилею переведення уніфікації карного й цивільного права, уніфікаційний процес буде ще глибший, буде все більше зближуватися до свого завершення.

Одночасно з процесом ніведяції признак і прикмет поодиноких ділянець, уряд розпочав і протилежну акцію. Є це тзв. краєвість або регіоналізм. Започатковано його на Виленщині під кутом польської політики у відношенні до Литви. Недавно за ініціятивою півофіціяльних чинників обединилися на терпторії Виленщини польські людові партії в одно „Краєве Хлопське Сторонництво" з метою обороняти інтереси того краю. Проти виленської „краєвости" виступила головна управа „Визволення", якої виленський відділ приступив до згадового краєвого сторонництва. Відозву „Визволення" уряд початково сконфіскував, відступаючи від конфіскати внаслідок інтервенції б. визволенських послів.

Вже сама спроба конфіскати протирегіональної відозви вказує, що в тому рухові зацікавлений сам уряд. Підтвердження заінтересування уряду в регіоналізмі маємо теж в львівському офіціозі.

„Саме в тих днях — пише „Газета Львовска" — повідомив обіжник п. міністра внутрішніх справ, який доручив воєводам і старостам взяти участь в регіоналістичному русі. Адміністрація не має бути лише стороннім глядачем і виконавцем інструкцій, що йдуть з централи. Вона мусить стати творчою силою, повною ініціятиви й відпорности. З тієї метою заводиться далеко посунену самодіяльність локальних власти і широке територіяльне самоврядування. Воєвідства і повіти мають бути трактовані не як більші й менші кратки, що адмінструють утримання порядку в державі, але як регіональні одиниці, з яких поміж ними відрубний характер і власні потреби".

Отсей півофіціяльний коментар до започаткованого регіоналізму докладно зясовує нам тенденції і суть урядової роботи. Регіоналізм, краєвість має стати заборолом провінціоналізму, культурної і господарської відрубности менших і більших територій. Має не бути провінціоналізм економічний і культурний з виключенням політичного моменту. На чолі регіоналістичного руху мають стати старости і воєводи та підтримувані урядом польські партії — очевидно тому, щоби той регіоналізм не вихопився з польських рук та щоби він зберіг наскрізь польський характер. Було би це не мале досягнення польських чинників, бо на зовні регіоналізм був би сурогатом автономії, а по суті він продовжував би тільки уніфікаційні заходи у зміненій формі.

Суттім змаганням регіоналізму — як не зневчити зовсім, то щонайменше розторошити, розсіяти момент національний у територіяльних непольських народів. Національному моментові, національно-політичним тенденціям регіоналізм протиставить провінціональний етнографізм, яким хоче підкріпити польську культуру. В парі з тим висувається своєрідну історичність провінціонального характеру. Отже напр. національно-територіяльній, економічно-культурній єдности Західної України регіоналізм протиставить: Волинь, Полісся, Поділля. Підкарпаття то-що, змагаючи до розриву національно-української уніфікації.

Батьком регіоналізму є ніхто інший, тільки вшехпольський ідеольог Ст. Грабський, який національній єдности українського народу протиставив дилектольогічний етнографізм волинців, подільців, лемків, бойків, гуцулів. Те, що Грабський пропорідував теоретично, теперішній польський уряд, уряд „федераційний" старається перевести практично, намагається здійснити небезпечну програму Грабського — так само, як він її ревно здійснює у шкільній ділянці.

І тому регіоналізм є для нас дуже небезпечний, може небезпечніший від безпосередньої уніфікації. Бо ця остання мусить викликати природний опір, а регіоналізм, підсичуючи амбіції поодиноких територій, може викликати замішання в деяких наших колах (напр. група „Української Ниви" на Волині) дезорієнтацію, будучи по суті вітром на польський млин.

Пригадка!

Загальні Збори Уповажнених „Народної Торговлі", Крайового Союза Споживчого, Кооперативи з відповідальністю удолами у Львові відбудуться в **пятницю дня 23. грудня 1927** р. в годині 4-тій попол. в салі Т-ва „Сокіл" вул. Руська ч. 20. Порядок дня поданий с в „Господарсько Кооперативному Часописові" ч. 49 з 7/XII. 1927. Крім цієї офіційної оповістки уповажнені фізичних осіб зістали запрошені листами за росписками. Право участи в Загальних Зборах мають від фізичних осіб уповажнені, а від господарсько-споживчих кооператив їх легітимовані повноправники.

В дні Загальних Зборів відслужене буде в Преображенській церкві вул. Краківська в год. 9-ій з рана Служба Божа і Панахида за упокій померших Членів.

1133 1—3 ДИРЕКЦІЯ.

Перед московських комуністів.

До розправи Сталіна з опозицією. — Уривок його промови проти опозиції на XV. зїзді ВКП.

Сталін, як ми писали, відніс на XV-му зїзді російської комуністичної партії повну перемогу над опозицією. В тому нема нічого дивного ні надзвичайного. На партійному зїзді не могло інакше бути, коли згадати, що Сталін, як голова політбюра партії розпоряджав усім підготовчим до зїзду партійним та державним апаратом. Опозиція не бралася навіть переводити рішаючого бою на тому зїзді. Вона заздалегідь перед боєм перенесла всю свою організаційну та пропагандивну роботу в підпілля. За те й викинули Троцького і Зінов'єва з партії центральні органи партії ще перед зїздом. З того очевидний висновок, що опозиція підготовляє генеральну баталію в недалекій будучности.

Але ж не можна сказати, що Сталін і його прихильники не мали ніяких труднощів на зїзді. Вони були, і то великі. Вони були не в самій опозиції, а в середині самої сталінської більшости. Ці труднощі були викликані тим, що Сталін, як голова політбюра, не міг не рахуватися з настроями в партії, з настроями, що були викликані економічними труднощами, з якими стрічається Совєтська Росія. Ці настрої були такі, що Сталін не міг не рахуватися з ними. Ці настрої були такі, що Сталін не міг не рахуватися з ними. Ці настрої були такі, що Сталін не міг не рахуватися з ними

Колиб ви знали, скільки було тоді галасу, плачу та биття в приводу того що партія загине, що партія не вистоїть, що без старих лідерів нічого не вийде. Одначе, галас та скарги відзвали, а лишилися факти. А факти були такі, що саме через відхід п'ятірки тощастило партії вийти на дорогу. Тепер ясно кожному більшовикові, що ми такі, що саме через відхід п'ятірки, без витиснення п'ятірки наша партія не могла б згуртовуватись, як партія більшовиків, вдатна повести пролетарів на революцію.

Візьмемо дальший період — період 1907—1908 р. Це був період повороту нашої партії від отвертої революційної боротьби з царатом до боротьби маневрами, до використання всіх і всяких легальних можливостей — від страхових кас до думської трибуни. Це був період відступу після того, як нас було розбито підчас революції 1905 року. Поворот цей вимагав від нас засвоєння нових метод боротьби для того, щоб зібравшись із силами, знов піти на отверту революційну боротьбу проти царату. Але поворот цей був фатальним для багатьох старих більшовиків. Випав із возу Алексинський. Він один час був зовсім непоганий більшовик. Випав Богданов: він був один з найсерйозніших лідерів нашої партії. Випав Рожков, колишній член ЦК нашої партії. І так далі. Галасу і биття з приводу загибелі партії було тоді мабуть не менше, ніж у 1908 році, проте галас минув, а факти лишилися. Факти-ж говорили про те, що наша партія не зуміла б вийти на дорогу за нових умов боротьби, коли б її не було очищено від людей, що хитаються й гальмують справу революції.

Чого добивався тоді Ленін? Лише одного: як найшвидче звільнити партію від нестійких та плаксивих елементів, щоби вони не плуталися між ногами.

От як зростала, товариші наша партія. Наша партія — не живий організм. Як і у всякому організмі, в ній відбувається обмін речовин: старе, що відживає — випадає, нове, що росте — живе й розвивається.

Одходять одні і вверху і внизу. Ростуть нові і вверху і внизу, ведучи справу вперед. Так зростала наша партія. Так вона зростатиме і надалі. Теж саме слід сказати про сучасний період нашої революції. Ми переживаємо тепер період повороту від відновлення промисловости і сільського господарства до реконструкції всього народнього господарства, до перебудови його на новій технічній базі, коли будівництво соціялізму є вже не тільки перспективою, а живою практичною справою, що вимагає подолання найсерйозніших труднощів внутрішнього й зовнішнього порядку. Ви знаєте, що цей поворот був фатальним для лідерів нашої опозиції, які злякалися нових труднощів та мали намір повернути партію в бік капітуляції. І коли тепер випадуть з воза деякі лідери, що не хочуть твердо сидіти на возі, то в цьому немає нічого дивного. Це тільки ж звільнить партію від людей, що плутаються в ногах і перешкоджають їй іти вперед. Мабуть вони серйозно хочуть звільнитися від нашого партійного возу. Ну, що ж, коли дехто з наших старих лідерів, що перетворюються на хлам, має намір випасти з воза — туди їм і дорога".

Отже Сталін виразно і недвозначно заповідав, що буде розбудовувати опозицію силою, якщо вона добровільно не розбудується. Таким чином і він здає собі докладно справу з тієї боротьби, яку поведуть комуністи поза партією теж з комуністами бувшими опозиціонерами одної і тієїж самої, що перші, комуністичної партії. Сталін вірить у свою побіду і доказує її аналогіями з минулого. Одначе між тим минулим а теперішнім такі великі та глибокі ріжниці, що про аналогію між ними не може бути й мови. Сталін переочує ці ріжниці, і тим самим робить за скорі висновки про свою перемогу навіть на позапартійному фронті.

Членам Т-ва „Дністер" до відома!

Згідно з обовязуючими приписами кожний член Т-ва „Дністер" мусить найдальше до дня 20. грудня п. р. викупити пол су „Дністра" на обезпечення дозволеної законом ⅓ части будинків на 1928 р.

Хто в означеному речинці не викупить своєї поліси на 1928 р., того будинки з днем І. січня 1928 р. перейдуть в цілости до обезпечення ПЗУВ.

Члени „Дністра" не є обовязані предкладати своїх поліс до реєстрації повітовим інспекторам ПЗУВ, бо Т-во „Дністер" займеться само предложенням ПЗУВ списку викуплених на 1928 р. будинкових поліс.

Православна ерархія і виборчий блок

Спроба творення „православного виборчого блоку".

Варшавська преса принесла відомости, що православна церковна ерархія з митрополитом Денисом на чолі рішила взяти визначну участь у виборчій акції. Минулого тижня відбулася у митрополита Дениса нарада представників православного духовенства, на якій обговорювано справи, звязані з виборами. В нараді взяли участь між іншими також архимандрит Почаївської Лаври Дамаскин, виленський дієцизальний місіонер Морозов (що перейшов був у свому часі на унію і назад вернув до православія), ректор виленської духовної семинарії та інші.

В засаді рішили учасники наради, що православне духовенство повинне вийти в контакт з уміркованими українськими і білоруськими політичними партіями в цілі створення виборчого блоку. Відносно російської партії „Русского Національного Об'єднання" не рішено нічого. І взагалі цієї справи мали на нараді зовсім не порушувати. Натомість зостановлялися нарада над кандидатами на послів, що мали найтяжше на „блоковій" листі. На перше місце рішено висунути митрополита Дениса, на друге б. архимандрита Морозова, а на третє б. члена білоруської „Громади" проф. Когана. Нарада утворила навіть організаційний комітет, що має керувати виборчою акцією.

Радянська Україна

Ювилейне засідання Комісії Західньої України УАН на честь О. Кобилянської.

У неділю 27. листопада Комісія Західньої України урядила прилюдне засідання на честь Ольги Кобилянської, що відбулося в залі Всенародньої бібліотеки України під головуванням акад. М. С. Грушевського. У своїму короткому вступному слові голова зборів оголосив між іншим зміст телеграми, що її одержала перед самим засіданням історична секція УАН від голови Наукового Товариства у Львові акад. Т. О. Студинського, в якій спростовується чутки про смерть О. Кобилянської. Далі були прочитані три доповіді. Аспірант наукової дослідчої катедри історії України Остап Павлик докладно зупинився на історії Буковини, починаючи з історичних часів і до 1848 р., особливо підкресливши найважливіші моменти щодо організації освіти. Вихованець чернівецького університету кандидат катедри Василь Косталчук продовжив цей історичний огляд з 1849 р. до імперіялістичної війни 1914 р. Степан Гаєвський, що мав нагоду персонально познайомитися з ювилятков, подавши й біографію, перейшов до літературної характеристики її 40-літньої роботи, зазував всі ті труднощі, що їй довелось перебороти на своєму шляху. Передтим, як закрито засідання, голова зборів акад. Грушевський повідомив численну аудиторію, що історична секція УАН вислала своєчасно від своїх відповідних установ привітання ювилятці, не зважаючи на пощтові труднощі щодо вносин в Буковинном, і виголосив текст привітання Історичної Секції. Президія зборів запропонувала вислати телеграфне привітання ювилятці також іменем зборів. Коло триста присутніх ствердило своїми підписами текст привітальної телеграми.

Народній Комісар Освіти Скрипник вислав О. Кобилянській з нагоди ювилею її літературної діяльности телеграму такого змісту:

„Вітаючи Вас в 40-літнім ювилеєм Вашої літературної діяльности, Наркомос України відзначає її значність і вагу для українського культурного процесу. Мимо того, що Ваша творчість перебуваючи під значним впливом індивідуальної ідеольогії була віддалена від широкого життя й не була безпосередньо звязана з визвольними змаганнями українського люду, пролетаріят України з вдячністю визнає, що Ваші твори є великим мистецьким скарбом в українській літературі. Зокрема треба підкреслити, що історичний перелом у житті українського народу та сучасне творення української культури на базі завойованої української державности стрів з Вашого боку співзгучні твори, які відзеркалюють великі визвольні події, що потрясли світом. Ми певні того, що письменницька діяльність і далі буде присвячена інтересам трудящих мас. Бажаючи Вам сил і успіху в дальшій роботі Наркомос для забезпечення проводить Вам через уряд України призначення Вам постійної пенсії".

Нові матеріяли про Гайдамаччину.

Етнографічна комісія УАН одержала від свого члена С. М. Терещенкової надзвичайно цінні нові матеріяли щодо гайдамаччини та коліївщини. Матеріяли ці авторка зібрала по селах Звенигородщини: Залізнячка, Хлипівка, Попівка та Вільховець. З ілюстративного матеріялу цікаво відзначити криницю в селі Залізнячках, до, за переказами, гайдамаки святили ножі.

Діялектольогічний збірник.

Українська Академія Наук починає видавати діялектольогічний збірник. Друкується перший том цього збірника, що міститиме три великих діялектольогічних статті: Б. Кобилянського — Про гуцульський говір, Н. Гладкова — Говір села Блистовання на Київщині і Ю. Виноградського — про діялектольогію Задесення, а також інший матеріял.

Досягнення української історіографії за 10 років.

Акад. Д. І. Багалій на прилюдному засіданні Української Академії Наук виголосив доповідь про досягнення історіографії на Україні протягом останнього десятиріччя. Минуле десятиріччя, — на визначив доповідач, — має три доби в цім розвиткові, а кожна доба свої характерні прикмети. Перша доба в 1917-19 рр. це — національна революція на Україні, не завершення старої української історії дореволюційних часів, що на чолі її був М. Грушевський та що досягла свого найвищого зразу в „Історії України-Руси", побудованій на ґрунті національної ідеї та народництва. За цієї доби вийшло багато книжок майже виключно мовою українською, але крім видань М. Грушевського та харківського кооп. видавництва „Сокіл", то були видання популярні та агітаційні. Друга доба 1920-23 рр. то є доба горожанської війни, інтервенцій та голоду, що дала зниження числа історіографічної продукції, а також і її якости. Третя доба в р. 1923-27 є усталення радянського культурного будівництва, коли НКО України запровадив нову систему науково-дослідчих установ на чолі з науковими осередками в Києві та Харкові. Спинившись на третій добі її розвитку доповідач підкреслив, що вона далеко полишає позад себе попередні п'ятиріччя. Це доба орга-

Практичні дарунки на Йордан
як **купони на суки, блюзки, столові гарнітури, хустки до носа, пледи** поручає фірма **АНТІН УБЕРА**
Львів, вул. Галицька 10. Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию. Ціни знижені.

М. ЗОЩЕНКО.

Тома невірний.

(Докінчення.)

Скажи, будь ласка, — думав Хома, регочучись і ляскаючи себе по колінах — портрети виводять. Або брешуть. Невже справді мужикові царська пошана?

Хома Крюков нагнав коняку, та біля ліса нагло повернув назад і поїхав у місто.

Зупинився біля двірця. Прив'язав коняку до стовпа, закурив і повільним кроком пішов в напрямі залізничого шляху.

Там, зі селянських підвод мужики зносили збіжя. Покрякуючи і нагло присідаючи, звалювали мужики на спини мішки і двигали до вагонів. Хома зупинився і почав приглядатися.

— Рівніше неси, чорте, — крикнув Хома. — Не сип зерна...

Носій здивовано оглянувся на Хому і пішов далі, розсипаючи зерно.

Хома ввійшов до будинку, купив зернят за дві копійки і хотів присісти на лавку. Та лавка була занята. Якийсь чоловік у мягкому капелюсі спав на лаві, підклавши під голову мішок.

Хома присів на вікно, але — посидівши хвилину — підійшов до сплячого і зненацька крикнув:

— Ей, ти, капелюх, злізай з лавки. Мені сісти треба.

Чоловік у капелюсі розплющив очі, ніяково глянув на Хому і сів. І, позіхаючи і спльовуючи, почав крутити папіроску.

Хома присів поруч, відсунув мішок і почав зі смаком лузати зернята, випльовуючи луску на долівку.

— Не брешуть, — думав Хома. — Пошана все-таки замітна. Повинуються, дарма, що я випив. Лякаються чорти. Бач, як це воно сталося, подіялося... Скажи, будь ласка, не брешуть...

Хома підвівся з лавки і вдоволено пройшовся по салі. Опісля підійшов до каси і заглянув у віконце.

— Куди? — спитав касієр.

— Що куди? — здивувався Хома.

— Куди білет тобі?

— А нікуди, — сказав Хома, розглядаючи кімнату каси. — Чи можу оглянути касу і в середині, чи ні?

— А як нікуди, — сказав касієр сердито — то й зайво своє рило даремне пхати.

— Яке рило? — ображено сказав Хома. — Ти кому говориш?

— Бач, пяна пика! — розсердився касієр. — Також у вікно дивиться... Чорт сірий...

Хома нагнувся до віконця і нагло плюнув у касієра. І швидко подався до виходу.

Хому схопили, коли він відвязував коняку. Хома вирвався, кричав, навіть намагався вкусити сторожа за щоку, та його невідклично волікли до дижурного агента.

Там, дещо заспокоївшись, Хома старався щось вияснити, розмахував руками, витягав гроші і предкладав агентові глянути на них.

Та Хому слабо слухали. Агент, що хвилини мачаючи перо в каламар, писав протокол про чинну образу касієра при виповнюванні його службових обовязків. І ще про те, що Хома їв у будинку зернята і плював на долівку.

Чоловік у мягкому капелюсі прохав додати в протоколі, що Хома витрутив його з місця і будь-то сів на мішок, та агент признав це дрібним фактом і лишив без наслідків.

Хома, витверезівши остаточно, поклав під протоколом хрестик і, зітхаючи, вийшов із будинку.

Відвязав коняку, сів на віз, добув із шапки гроші, глянув на них. Потім махнув рукою і сказав:

— Брешуть, чорти!

І поїхав до дому.

(Переклад з російської мови.)

нізаційного зростання планової роботи в галузі історії, праці нових кадрів молодих учених за керівництвом старих учителів. Союз старої, середньої, молодої та наймолодшої генерації історичів надав великої сили новому науковому духові.

І. Відділ УАН та історичні інституції на чолі з акад. М. Грушевським є перший осередок, що останнього часу багато зробив для української історіографії. Другий самостійний осередок є в Харкові. Там роботу провадить науч.-дослідна катедра історії України, що має кілька секцій та філій в Одесі, Харківський інститут Марксизму в катедрою української мови та рос. історії, Укр. Центр. Арх. Управа та Інварт. Крім того ДВУ випустило чимало книжок, присвячених історії революційного руху. Головні риси нової доби в історіографії це попереднє те, що праці переважно торкаються новіших часів — революційно-громадських рухів, друга відзнака є — запровадження до історичних праць марксівської методи. На першому місці тепер спроби синтетичної історії на економічному тлі треба поставити праці М. Н. Зорського, що перший аналізував історичні процеси на Україні на ґрунті марксизму. Далі ідуть праці Слабченка, що, почавши з монографічної розробки історичного процесу, дав многотомну серію історії організації господарства на Україні. Ця робота має багато нового матеріялу. Як на роботи марксівські дописувач указує ще на праці історика Гермайзе та Оглобліна. Закінчуючи свою доповідь акад. Д. Багалій спиняється на перспективах розвитку української історіографії і висловлює певність, що при зусиллях київських, харківських та всіх інших наукових установ, та прихильному ставленні до наукових праць нашої молодих учених, що починають, є запорука, що історія України посяде те тільке місце на всесвітньому науковому тлі, що його вона повинна мати.

Нові наукові установи.

При харківському марксівському інституті засновано і введено в рух катедру кооперації та колективізації. У Києві рішено відкрити інститут етнографічної і географічної патології. Був би це перший того роду інститут у Европі. — Народній Комісаріят Здоровля рішив організувати в Одесі інститут охорони материнства й дитинства.

Сітка кінотеатрів на Україні.

Число кінотеатрів на Україні буйно зростає. Коли 1. квітня 1924 р. всіх кінотеатрів на Україні було 312, то тепер сітка становить 1.750 одиниць, крім 15 пересувних залізничних. Самих культурно-освітніх театрів на Україні нараховується до 1000. За минулий 1926-27 р. лише в відотеатрах ВУФКУ перебувало понад 10,000.000 глядачів. — Свій останній фільм „Звенигора", що його на основі сценарія М. Йогансена та Ю. Юрика ставав режисер Довженко, ВУФКУ висилає до Берліна й Парижа.

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

VI. Позашкільна сільсько-господарська освіта.

Серед заходів, яких мусять у першу чергу вжити повітові агрономи на західньо-українських землях, я висуваю на перший плян такі:

1) Шидке вступне обслідування свого району в природньо-історичному, економічному та культурно-побутовому відношенні та навязання зв'язків з місцевою інтеліґенцією і взірцевими господарями. 2) Створення преліміновано пляну праці на підставі всіх зібраних матеріялів, побажань, зауважень і т. інш. 3) Зацікавлення успіхами с.-госп. науки місцевої інтеліґенції та втягнення її в працю по розповсюдженні сільсько-господарського знання шляхом утворення позітової агрономічної ради, комісій, окремих нарад, доповідей на зїздах і т. інш. 4) Підготовлення помічного агрономічного персоналу: а) зимою на повітових с.-госп. курсах, на які висилають стипендіятів сільських кооператив „Просвіт" та інш. організацій; б) літом на повітових с.-госп. курсах для народніх учителів. 5) Організація повітової с.-госп. виставки з конкурсом і нагородами за найкращі експонати і поступова організація повітового с.-господарського музею. 6) Організація сітки колективних дослідів в повіті на селянських полях. 7) Організація з числа курсантів сітки кореспондентів в повіті. 8) Генеральне обслідування повіту і районування його. 9) Складення генерального пляну агрономічної допомоги в повіті відповідно до особливостей району. 10) Організація агрономічної допомоги в повіті згідно з наміченим пляном.

Самозрозуміле, що при виконанні цієї праці агроном мусить бути в постійному контакті так з місцевою інтеліґенцією, як і з іншими агрономами. Обмін думками, спостереженнями, проектами — це є головна характерна риса суспільної агрономії. Тому цілком необхідним є:

1) приналежність кожного агронома до професійно-наукової агрономічної організації, яка мусить бути зорганізована в осередку українських земель — у Львові.

2) Участь кожного агронома в професійно-науковому органі центральної агрономічної організації.

3) Участь кожного агронома в українських агрономічних конгресах, зїздах, нарадах.

Ціла низка оцих болючих питань з ділянки позашкільної с.-г. освіти і загальної агрономічної допомоги населенню також потребує якогось осередку, який направляв би і організував би всю цю працю. Тимчасова Комісія по позашкільній сільсько-господарській освіті (до створення канцелярії агрономічних зїздів, чи Агрономічного Союзу) при одній з центральних організацій м. Львова і скликання нею українського агрономічного конгресу, який створив би осередок української агрономії в м. Львові — це найближчі завдання менту.

ЕНУНЦІЯЦІЇ УРЯДУ В СПРАВІ ВИБОРІВ.

Варшава, 19. грудня 1927.

Запевняють, що уряд виступить із двома виборчими енунціяціями. Одна енунціяція міститиме справоздання з дотеперішньої госп. діяльности та порівняючу таблицю з діяльністю попередніх урядів. Друга енунціяція подаватиме програму теперішнього уряду й означення його відношення до виборів і до будучого сойму. Ця друга енунціяція буде мабуть у формі промови прем. Пілсудського. Досі не устійнено ще ще і коли буде виголошена ця промова.

НА ВИБОРЧІМ ФРОНТІ САНАЦІЇ.

Варшава, 19. грудня 1927.

„АВС" подає, що до великого напруження у виборчій боротьбі дійшло вже між організаторами „народового" блоку і керовництвом санації. Головним керманичем передвиборчої акції санації є полк. Славек. Він обіцяє поміж, а за ним ідуть організатор „народового" блоку Вернак. В найближчих днях має почати виходити ціла низка однайдних часописів на час виборів. Один із них буде називатися „Нова Ера", а призначений буде для нац. меншостей, що говорять по польськи, другий буде редагований у католицькім дусі для протидіяння „народовим" партіям. Крім того виходитиме одна часопис з **українській мові й один у жидівській для поборювання блоку нац. меншостей** і пропаганди сан. ідей. У Луцьку має виходити спец. **тижневик в українській мові.**

ОСТАННЄ ЗАСІДАННЯ КОМІСІЇ НАЦ. МЕНШОСТЕЙ.

Варшава, 19. грудня 1927.

Нині радила комісія зложів для справ нац. меншостей. Представник міністерства внутр. справ здав звіт і висував найбільші плани уряду у ділянці справ нац. меншостей.

Кантон — місто померших.

Лондон, 19. грудня 1927.

Бюро Рейтера подає з Кантону, що місто по кількаденних ревтиції подібне до місто померших. На вулицях валяються вози, що вивозять трупи комуністів. Всюди трупів лежить ще на вулицях і тротуарах. Свідки оповідають, що російські емісари до боротьби китайських комуністів і шорохівський консулят брав участь у революції. Двох російських застрілено біля будинку управи міста, пять інших, між ними віцеконсулів в одну зїзку пожарано смерти. Чотирнадцять росіян, між ними ген. консули СРСР взято в полон. Консулят СРСР у Кантоні ліквідовано зовсім. Персонал посольства супроводжено бічними вулицями за місто. Більшовицьким консулярним урядовцям заміщено на інші афіши, щоби населення трактувало їх так, як заступають. Урядовців тих побито і поранено, 5 розстріляно. Вояки розстрілали на вулицях 14 жінок і дівчат, що мали коротке волосся, бо в Китаю тільки емансипації-комуністами. В Кантоні підчас ревізії в консулят СРСР найдено гармати і богато муніції. У Гонг-Конгу підчас арештування більшовицького консуляту взято віцеконсула і 2 урядників. Інших урядовців завізвали в найдени і відвезено до в'язниці, де їх розстріляно. Члени більшовицького консуляту, торг. місії і відділу більшовицького банку у Шанхаї дістали приказ покинути місто до 21. грудня.

СРСР. і подія в Кантоні.

Москва, 19. грудня 1927.

Московські дипл. кола о думки, що більшовицький уряд був звеселений подіями в Кантоні, а радше оборотом тих подій. На Кремлі був нарада при участи Сталина, Рикова і Литвінова.

Лондон, 19. грудня 1927.

„Брітіш Юнайтед Прес" подає з Токіо що вбивство більшовицького віцеконсула в Кантоні може мати поважні наслідки. Говорять навіть про можливість війни.

Рада Ліги Націй у Римі?

Париж, 19. грудня 1927.

„Ексцельзіор" подає, що компетентні чинники застановляються над тим, чи не скликати би найближчу сесію Ради Ліги Націй до Риму, щоби полегшити французько-італійські переговори.

ВБИВСТВО АНГЛ. КОМІСАРЯ.

Лондон, 19. грудня 1927.

З Каїро вийшла вістка, що туземці вбили кап. Фергусона, окр. комісаря провінції Бар ель Газаль, вате, що приказав їм зберігти шкраблений живий інвентар грецького купця Папінтонульоса. Труна комісаря найдено 28 миль від Самбо. Туземці вбили і згаданого купця.

ПРЕЗИДЕНТА ВИБИРАТИМЕ ПЛЕБІСЦИТ?

Варшава, 19. грудня 1927.

З кругів в зв'язку з наміреним поширенням кадри президента, що уряд розглядає думку зміни конституції в цьому напрямку, щоби президента Польщі вибирано не посередництвом плебісциту, а не на Нар. Зібранні. Уряд був би відповідальний передовсім перед президентом, а опісля перед законодатними установами.

ПОС. БОГОМОЛОВ У ЛЬВОВІ.

Львів, 20. грудня 1927.

Вчора приїхав до Львова більшовицький посол при польськім уряді у Варшаві Богомолов і замешкав у більшовицькім посольстві при вул. Набеляка. Метою приїзду Богомолова є навязання торг. взаємин. Богомолов відвідав офіц. чинників.

Створім Народній Виборчий Фонд!

Українські Громадянки і Громадяне!

Вибори до польського сойму і сенату розписані. Українське Національно - Демократичне Обєднання організує мільйонові маси українського народу і веде їх до побіди над його сопільними і внутрішніми ворогами.

Виборча не боротьба, а кожна боротьба вимагає крім великих моральних зусиль ще й *матеріяльних засобів.*

Всі інші партії чужі і свої кинули в край величезні суми. Бо гріш мусять вони заступати брак ідеї. Український національний табор гроші на підкупства не потребує, бо в ньому гуртується народ не для користей, тільки з чистої ідеї. *Але натомість треба сотень і то за всяку ціну, на Центральне і окружні виборчі канцелярії, на відозви, на плакати, афіші, виборчі картки і т. д. і т. д.* Українське Національно-Демократичне Обєднання розпорядкуватиме одно тільки грішми, що їх зложать на *Народній Виборчий Фонд* широкі верстви українського громадянства.

Тому згідно з постановою Народнього Комітету звертаємося до Вас Громадянки і Громадяне, що Вам дорога національна ідея і її побіда.

ПРИСИЛАЙТЕ ГРОШЕВІ ЖЕРТВИ НА НАРОДНІЙ ВИБОРЧИЙ ФОНД!

Оголошуйтеся добровільно на цілі виборчої акції.

Ніхто в народнім списку жертводавців не забракне ні одної громадянки, ні одного громадянина.

Спільними зусиллями створім підставу для повної побіди української національної ідеї.

Львів, дня 16. грудня 1927.

ЗА ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ:

Д-р Дмитро Левицький, голова.
Володимир Целевич, головн. секрет.

Гроші посилати на адресу: ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ, ЛЬВІВ, ВІДДІЛЯ Ч. 7, з допискою „НА НАРОДНІЙ ВИБОРЧИЙ ФОНД".

Присутні на Зїзді Народнього Комітету Нар. Обєднання в дні 8. грудня 1927 зложили *198 золотих і 101 зл. срібних.*

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).
22-го 7:30 год. веч. „Катерина".

Міський великий театр:
20-го „Доня Оретта" — **премієра.**
21-го „Доня Оретта".
Початок 7:30 вечером.

Міський „Театр Новий":
20-го „Хай мене чорти..." — **премієра.**
21-го „Хай мене чорти..."
Початок 7:30 вечером.

Кіна.
„Палас": „Кінець світа".
„Лев": „Королева сторчаків".
„Аполло": „Флірт з небіжчиком".
„Фотаморгана": „Студент із Праги"

НОВИНКИ.

— **До наслідування іншим містам.** Із Чешина пишуть нам з Глубчиць: Громадська рада в Глубчицях, у складі якої входить 12 українців, 14 поляків і 22 жидів, на повній раді дня 12. XII. 1927 на внесення радних п-ра Миколи Рибака і Михайла Тимінка ухвалила одноголосно в справі написів: 1) виданість всі публічні оголошення громадські крім польської і в українській мові, 2) всі написи і тривалі оголошення, дороговкази і таблиці з оповістками мають бути виписані крім польської і в українській мові, 3) всякі написи, які інтересує в області власного діланя досі в польській мові в місті участия, мають бути до 1 місяця доповнені українськими написами, 4) правопис у всіх поданих оповістках має бути уживаний такий, який є для української мови приписаний у школі, 5) справу зелення протоколів засідань і уживання громадської ради також і в українській мові відложено аж до часу приняття до магістрату урядовців-українців. Такі ухвали повинні як почини наших радних перейти у всіх містах на нашій території. Радні-українці в Глубчицях дали дуже гарний приклад усім своїм товаришам по міських радах зах.-українських земель.

— **Пошрелені банкноти — ушкоджені.** З огляду на часте поміщування записок, цифр, різних шифр і т. д. на невадруваних марківесах банкових білетів Банку Польський вважає такі банкноти ушкодженими і стягає їх з обігу. Тому приходиться всім клієнтів, вимінчучих такі банкноти, відноситись до кас Банку Польського задля заміни.

— **Українка.** В „Przegląd Prasowy" ч. 348 поміщено замітку про Зашкем Історично-Філософічного Відділу УАН, том XI. В ч. 342 того органу бачимо замітку п. н. „Т. Шевченко в польських перекладах" (в приводу статті Любоня Арцимовича під цим заголовком у XII. томі Записок Істор.-Філософічного Відділу УАН). В ч. 348 „P. Pa." бачимо замітку

дро проф. Всеволожина Перетца, члена ленінградської і київської Академій Наук, який святкує тепер 35-літтє своєї наукової діяльности. Перетцові присвятив УАН XII. том своїх записок. В ч. 341 „П. Пр." поміщена довша замітка про числами УАН п. з. „Ювілейний Збірник на пошану академика Дмитра Івановича Багалія" (Київ 1927, 1851 сторін вел. 8, ціна 15 карб.), в якім поміщена біографія, бібліографія праць ювілята та 81 наукових розвідок.

— **Видавництва „Общества Духовенства" в Ужгороді.** „Общество ім. Духновича" в Ужгороді розпочав в останніх роках значну видавничу діяльність (в рос. мові) звалити субвенціям чеського уряду. За останні 4 роки видало воно разом 32 публікації — переважно літературного антиукраїнського змісту. Між іншими його виданнями відмітимо найновіше, а саме книжку І. Лаппо п. з. „Происхождение украинской идеологии новейшего времени". Що є ще такі мамути на світі, що пишуть такі річи, не дивуємося; дивніше вже, що є цілі видавництва цих головним завданням: видавати подібну „літературу".

— **Модерні ошуканці.** Еспанська пара чуж і жінка Пох, мали пиварню у Франкфурті, основавши її в 1919 р. В 1920 р. вони збанкрутували і відчинили нову фірму на ім'я жінки. Фірма розвивалася прегарно і мала численні філії в інших містах. Недавно фірма знову збанкрутувала. Найкращі книговоди не в силі розібратись у книгах, які зів брат власниці. Зате люди встигли схаменутись у чому діло: власники великого підприємства втікли кудись на чужину. Виявилося що вони заробили на цьому ділі 800.000 зол. марок, підписуючи в різних країнах незаплатні векселі. — В Берліні засудили на 3 роки вязниці за величезне грошеве ошуканство основника „світової жіночої льожі".

Михайло ХАМУЛА
ЛЬВІВ
Пл. Трибунальська 1.
Телефон 49-84
Поручає КИЛИМІВ
великий вибір
1059 Позір на нову адресу! 3-?

— **Жіночі рекорди.** Недавно паризька преса захоплювалась своєрідним рекордом: відома танцюристка та акторка Містенгет, що вже давно перейшла за п'ятий хрестик, обезпечила свої ноги, а з них вічно ще живе, на 300.000 франків. Гарненька танцюристка Елєонора Аморос, чиїй всекураційне товариство приписало за її ноги обезпечення на 240.000 дол. на випадок, якби вони перестали бути здібними до праці.

— **Вплив радіо на домашнє огнище.** Американська статистика стверджує, що на протязі цього року крамниці обуви продали 3 міл. пар більше, як минулого року. Журналісти, що мусять з огляду на читачів цікавитись і такими проблемами, почали думати над причиною такого небувалого явища. І найшли. Кажуть безпосередній зв'язок із поширеним радіовим апаратів. Кожний, хто має радіо в хаті, лишається залюбки дома замість їти в театр або в гості, а щоби слухати легідно вістей із широкого світа, сідає у вигідний фотель і надягає на ноги капці.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Дописи.

БЕРЕЖАНЩИНА. *(„Зрадливий" учитель і його „педагогічна" діяльність у Нараївці.* Пишуть нам з Бережан: З переходом на емеритуру дир. народньої школи в Нараївці Білишевського, комика, дивним хрупального характеру та чесної — бережанський інспектор п. Полянь переходово відділ українську школи національному підступництвом, б. старшині Гал. Армії, синові нараївського селянина Войкові, що бажають заволодіти панських охлапів, взяв обрад та став національним ренегатом. Ані освіта, ані товарищська огляда, ані фахові кваліфікації в порівнанні зі старшими учительськими силами не грали тут ролі, як лише „штука", яку вгляв інспектор на те, щоби довчити навіщим, що давно бажають його усунення. Звертаючи увагу на цю аномалію — думаємо, що найвищий час, щоби покликані чинники перевели санацію в школі у Нараївці тимбільше, що поведення теперішнього управителя з побитим ніжка, судовими скаргами, поштурхуванням на очах дітвори молодших учителів на коридорі і крайно нетактовним поведенням супроти учительського збору „викликують негодування, а до того

МАШИНИ
до ПИСАННЯ
всіляких систем
НОВІ І ОКАЗІЙНІ
латинські
і кирилицею
поручає
„МАШИНОПОЛЬ"
ЛЬВІВ
вул. Сикстуська 9.
Вхід через сінь. 1-3

ГОДИННИКИ предметно направляє і дешево продає **Юліян Добровольський — нев Розважовський** Львів, Готель Жоржа, Академічна 2, Бижутерія, також срібла і взасного виробу. — Догідні умови. 110 в 16—?

То не
яйце Колюмба,
але теж воно сите, а чайник „Kompletta", який дає змогу заощадити кілька чайних листків. Його зразок сила і вигідність виявляється через раціональне використування чайних листків.
Чайник „Kompletta" одержує даром той, хто надішле опаковання з чаю марки „Сзайнік" загальної ваги 3 кг., крім цього дістане цукорничку, збаночок на сметанку або чарочку за опакування з чаю загальної ваги 1 кг. Опакування просимо надсилати до фірми „Teapot Compagny Ltd", Warszawa Okopowa 21/23.
CZAJNIK

ОПОВІСТКИ.

Комунікат Комітету для вшанування 10-ліття смерти Івана Франка. З огляду на малу скількість проектів які наспіли на конкурс, рішив конкурсовий суд на засіданю о дня 15. грудня п. р. продовжити речинець конкурсу на проект нагробника на могилу Ів. Франка до дня 1. березня 1928 р. до год. 12-ої в полудне. Ближчі інформації можна одержати в канцелярії Т-ва „Просвіта" Львів, Ринок 10/II. — За Комітет: *М. Галущинський* голова. 1-3

З Т-ва „Львівський Боян". З огляду на те, що підписаний Відділ пляшує скликати авнету в справі заснування „Союзу співацьких товариств" на 5. лютого 1928, проситься всі співацькі товариства найдальше до 15. січня 1928 прислати відповідь на вислані до них запрошення. — *Відділ „Львівського Бояна".*

Зі „Спілки Українських Агрономів". Потребуємо зараз 4-ох агрономів і двох лікарів ветеринарії, добрих бесідників, на курси господарсько-ветеринарної школи. Зголошення слати на адресу: „Спілка Українських Агрономів" Львів, вул. Собіського 28.

Зїзд делегатів філій Т-ва Охорони Воєнних Могил при співучасти представників українських центральних культурно-освітніх установ, духовенства, учительства, студентства, пласту і т. д. відбудеться у Львові в неділю 25. ц. м. в сали „Української Бесіди". На ньому зїзді будуть виголошені реферати д-ра Ів. Німчука і ред. Лева Лепкого, після чого будуть приняті відповідні резолюції. Кожна філія Т-ва і всі наші установи у Львові повинні вислати на цей зїзд своїх делегатів! Початок зїзду в год. 4. попол. — *Головна Рада.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

МАГАЗИН МОД Майєнгельтер, Собіського 5, поручає вибір капелюхів сірених, аксамітних і фільцових. Перерабляє сіркові, фільцові по помірковано цінах.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і колудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
1038 **Пересвітлення Рентгеном** 12—24

8 зол. | **ВЕРСТЕНЕЦЬ** | **8 зол.**
з 11 кар. золота з рубіном тільки у
Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4.

ВІВСЯНА КАШКА
Quaker Oats
ІДЕАЛЬНО ОЧИЩЕН.
ПІД ЗГЛЯДОМ КІЛЬКОСТИ КАЛЬОРІЙ, ВМІСТИМОСТИ ВІТАМІН, ЯК ТАКОЖ БІЛКОВИХ І МУЧНИХ СУБСТАНЦІЙ, ПЕРЕВИЩАЄ ВСІ ІНШІ КОРМИ.

Представництво:
КАЗИМИР ЛЮБІНЄЦКІ
Львів, Подвальського 7.

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
у 10 різних смаках **„STELLA"** в 10 різних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.
Для Т. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 27—?
367

Відозви й комунікати.

Пересторога перед агентами цукроварень.

По всіх майже повітах Східної Галичини і Волині, особливо в північних, вештаються агенти різних цукроварень, переважно волинських і холмських, що різними обіцянками стараються намовити наших селян управляти цукрові буряки для їх цукроварень.

Перестерігаємо наших людей, щоб були осторожні при заключуванні контрактів. Усякі переборщені обіцянки неважні, коли вони не є вписані в контракті, який підписує плянтатор.

Дальше перестерігаємо наших селян, щоб контракти підписували тільки на один рік, а цінту очеркнули, бо небезпечно зобовязуватися на кільки років на теперішню ціну, коли вона пізніше може бути краща.

В деяких повітах агенти стараються винаймати поле під буряки, платячи 15 долярів за морг глибоко зораний. Звертаємо увагу, що лише самому садити буряки, бо тоді з морга мається принаймні 600 зол., а в добрі роки та при солідній управі 1000 зол., а то й більше.

Найкраще контрактувати буряки через свою організацію, якою є „Спілка Українських Агрономів" у Львові, вул. Собіського 28, бо вона дасть завсідну точну пораду і подбає, щоби плянтатора в нічому не покривджено. — *Спілка Українських Агрономів*, Львів, вул. Собіського 28.

Конкурс

Громадський Уряд в Будзанові, повіт Теребовля, оголошує конкурс на міського секретаря. Рефлектанти на це становище мають предложити:

1. Свідоцтво зложеного кваліфікаційного іспиту на секретарів міст.
2. Посвідчення відбутої 3-літньої самоврядн. практики.
3. Цертифікат приналежности.
4. Метрику уродження.
5. Свідоцтво моральности і шкільне — та
6. Власноручно написаний curriculum vitae.

Уділя платні після умови.

Час зголошення уплинає з днем 15. січня 1928 р

1121 2—3

РОДИННИКИ тільки найлучших фабрик пречишні продає за готівку і на рати від десятків лат з найлучшої сторони знана фірма **Іван Вельтнерович**, Львів, ул. Марійська ч. 5. 3 46—?

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у тоні від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 52—?

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

9. 286 (11.247 Львів. четвер 22. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Белгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·90 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Діференціяція села на Радянській Україні.

Львів, 21. грудня 1927.

Одною з найважніших проблем сучасної влади на Україні є проблема села. Під нею треба розуміти не лише і досі комуністами неабгрунтоване духове обличча села, але в далеко більшій мірі все те, що складається на соціяльну його фізіономію, яка знов є вислідною маєткової діференціяції сільського населення. Нема сумніву, що комуністи намагаються держати постійно руку на кивачку всіх проявів сільського життя, а навіть уживають усіх зусиль на те, щоби те життя направити в штучно придумане річище комуністичної доктрини. Не можна твердити, щоби це останнє їм зовсім не вдавалося. До деякої міри вони досягають своєї цілі, бож мають силу, мають владу, але досягнення ці є дуже проблематичної вартости з тієї простої причини, що діються вони за ціну духового віддалювання та яскравого протиставлення більшости села комуністам як таким.

Проблема села, чи радше маєткової його діференціяції була все одною з найважніших причин народжування опозиційних течій серед самих комуністів. І остання збольшована опозиція Троцького й Зіновєва теж висувала найповажніші заміти проти офіційної політики партії на селі, зокрема проти „толерування" кроствіючого куркульства.

Під впливом заміток опозиції взялися керуючі кола партії та державні чинники до поважних досліджів над усталенням фактичного стану теперішньої діференціяції села. На території України ця діференціяція відбувалася інакше від в інших радянських республиках з тої простої причини, що тут найпізніше закріпився комунізм. І коли на півночі в РСФРР процес революційної, що так скажемо, діференціяції почався ще в 1921 р., коли почато вводити нову економічну політику в життя, то на Україні ще 1922 і 1923 рр. були типовими для періоду военного комунізму в земельній ділянці, що проходив під ударним гаслом розкуркулювання.

На основі найновіщих даних про діференціяцію українського села*) можна ствердити за весь час революції на Україні ось які зміни в соціяльному його уверстовуванні: В. 1917 р. йшов поділ землі між поодинокі господарства пропорціонально до числа душ кожної родини. В степовому районі випадало тоді на душу пересічно по 2 до 2 і чверть десятини. Це спричиновало часте факти великого скупчування землі в господарствах, що мали до використання велике число людських одиниць т. зв. їдоків. По 1917 р. стан господарств унаглядновався на Степовій Україні аж по кінець 1923 р. ось якими цифрами: до 3 десятин було 13,7 відс. господарств, від 3 до 6 — 25 відс., від 6 до 9 — 23 відс., від 9 до 12 — 15 відс., від 12 до 15 десятин — 9,3 відс., а понад 15 десятин було — 12 відс. Щойно від початку 1924 р. почала партія і державний апарат впливати на деякі зміни в тій діференціяції, а саме в тому напрямі, щоби поділ землі спрямувати від орієнтації на душу до орієнтації на двір, тоб-то господарство. Сталося це тому, що партія втратила віру в те, щоби всіх селян зрівняти в землекористуванні. Практика показала, що це неможливе. Протягом трьох останніх літ, тоб-то від 1924 до 1927 р. ми бачимо в Степовій Україні такі відносини серед селянських господарств: перш за все число тих господарств збільшилося в тих літах з 1,473.000 до 1,575.000. Коли в 1924 р. було ледви 4,9 відс. беззасівних господарств, то до 1927 р. зросло воно до 6,4 відс. Найбільший відсоток беззасівних господарств дали бідняцькі господарства від 1 до 2 десятин, найменший середня група господарств від 3—9 десятин. Таким чином бідняцькі господарства ліквідуються, а підносяться умірковані групи від 3 до 9-ти десятин, а далі сильніші групи від 9 до 15 десятин у гору. М. Вольф подає, що коштом бідняків скріпило 72.000 середняцьких господарств, а ті знов виділили споміж себе теж коштом малоземельних 9.500 господарств до вищої, тобто до куркульської групи (понад 15 десятин). Отже ми ствердимо те явище, про яке ми недавно писали, а саме, що середняки вирастають на куркулів.

На Правобережжі картина діференціяції дещо міняється, бо там менше землі. Там відчувають в деяких околицях дуже болюче й недостачу. Перш за все нема тут господарств, що мали понад 15 десятин землі. Тут за три останніх роки і число господарств змінилося дуже мало. В 1924 р. було їх 1,648.000, а в 1927 р. є їх 1,663.000. Число беззасівних господарств виносило в 1924 р. 3 відс., а в 1927 р. виносить уже 5,2 відсотків. Отже на Правобережжі число беззасівних більше ніж на Лівобережжі, а збільшалося воно тут теж коштом малоземельних від 1—2 десятинних господарств. Ті господарства вменшилися на цілих 178 тисяч. Їх коштом скріпилося 141.000 середняцьких господарств (від 3—6 десятинних), а ці знов виділили тим самим коштом зі себе 8.000 господарств до вищої групи, на Правобережжі нібито й кулацької (від 7 до 15 десятинної).

Звідки береться те явище, що малоземельні господарства не сіють своєї землі, коч і проживають на селі? Береться не звідси, що малоземельні, не маючи змоги вижити зі свого наділу, віднаймають, або й лишають облогом свою землю та йдуть за заробками до міста. Одначе їхні родини остають далі на селі, бо їх у місті удержати не можна і примістити нема де.

Тойже Вольф характеризує усі ці явища українського села доволі влучно ось якими словами: „Загальний напрям процесу діференціяції виявляє одну й туж тенденцію в двох різко відмінних районах України — піднесення значної частини бідняцьких господарств вгору до середняцької групи, при повному відході меншої частини їх від сільського господарства. Середняки зі свого боку переходять у вищу групу". Малюючи в мініятурі змальовану картину діференціональних процесів українського села, можна собі легко уявити і зростаючу в парі з тими процесами специфічну психіку теперішнього селянина. Він, приноровившись до нових обставин, обставин наскрізь матеріялістичних, теж переймався матеріялізмом і став типовим дороблкевичом. І як партія підходить до всього з наскрізь матеріялістичного становища та нагинає всю свою політику до потреб державного утилітаризму, так село теж підходить до всього з матеріялістичного і утилітарного, але свого власного егоїстичного становища. Наслідком того протиставить воно свої інтереси інтересам держави і комунізму, наслідком того заскляніє ться і психічно само в собі та стає загадкою, сфінксом для комуністів.

*) М. Вольф: Про діференціяцію села. „Комуніст" ч 13. і 16. жистопада 1927. т. 232 і 261.

Пригадка!

Загальні Збори Уповажнених „Народної Торговлі", Краєвого Союза Споживчого, Кооперативи з відповідальністю удалами у Львові відбудуться в пятницю дня 23. грудня 1927 р. в годині 4-тій попол. в салі Т-ва „Сокіл" вул. Руська ч. 20. Порядок дня поданий є в „Господарсько Кооперативному Часописові" ч. 49 з 7/XII. 1927. Крім цієї офіційної оповістки уповажнені фізичних осіб зістали запрошені листами за росписками. Право участи в Загальних Зборах мають від фізичних осіб уповажнені, а від господарсько-споживчих кооператив їх легітимовані повновласники.

В дні Загальних Зборів відслужене буде в Преображенській церкві вул. Краківська в год. 9-ій з рана Служба Божа і Панахида за упокій померших Членів.

1133 3—3 ДИРЕКЦІЯ.

На виборчому фронті.

Польський похід проти неполяцьких народів. — „Санаційно"-угодовий активізм. — Адміністрація вертає до баденівщини. — Диверзія серед жидів. — Чорна хмара над українцями.

Виборчий блок непольських народів вивів з рівноваги всі польські чинники. Коли пепесівці проголошують війну цьому блокові, то вихідною точкою їхньої боротьби є поборювання „меншостевого націоналізму і шовінізму". Польські центро-праві групи поборюють блок тому, що він загрожує „національному характерові" й єдности польської держави. Центро-права преса намагається головним чином вбити клин між українців і жидів, заєдно вертаючи до процесу Шварцбарда, репродукуючи відозви жаржонової преси і приводячи виписки зі споминів Шварцбарда. Це для викликання відповідного ефекту серед українців. Знову жидів лякає вона мнимим антисемітизмом українських мас. Та найбільше невдоволення з приводу блоку непольських народів виявляє санація, зв'язана з урядовими чинниками. Кваліфікуючи цей блок, як „протидержавний", як „компльот", створений закордонними чинниками: німецькими і більшовицькими — на згубу польської держави, перейшла „санація" від слів до діл.

Активізм „санації" розвивається в двох напрямках: шляхом адміністраційного натиску і шляхом диверзії серед „меншостевих громадянств".

Адміністрація в цілости присвячує свою увагу виборам по лінії бажаної урядової „санації". Ось що з того приводу пише варшавський „Робітник":

„Повіти воєвод, староств, комендантів поліції явилися „організуючим" виборчої кампанії, скликують звідання місцевих груп і партій, відбувають з ними конференції, подають кандидатів, устійнюють кандидатів. Що це має значити? „Офіційні кандидатури" з часів Наполеона III.? Поліційні розвідчики проходжуються по публичних збіраннях, кричать, свищуть, галасують, — раз у тій, другий раз у іншій ролі. Війти одержують виборчі „директиви" від староств. Цей і той високий державний достойник не має ні хвилини часу, бо— велитий виборами".

Отже, як бачимо, в ході підготування гомінкі баденівські вибори, особливо на українсько-білоруській території.

А одночасно — диверзія серед „меншостевих громадянств". „Санаційно"-урядові чинники звернули свою увагу на двох кількостево й якостево найсильніших членів блоку, на жидів й українців, змагаючи до розбиття цих національних груп. По лінії "divide et impera" висунено Райха проти Грінбавма в самій сіоністичній організації. Одночасно клеїться блок „Агуди" з фолькістами Прилуцького, звернений своїм вістрям проти тих жидів, що йдуть з блоком непольських народів. Також жидівські кущі під натиском „санаторів" виступають проти блоку народів. Та головним змаганням „санації" й урядових сфер дістатися до „сердець" ортодоксійних мас. З тією метою відбувається відповідний натиск на рабінів. Галицькі ортодокси досі не були політично організовані. Говорилося загально, що проти політичної організації ортодоксів є белзький рабін-чудотворець, який противився такій організації з огляду на постанови талмуду. Та видно, що талмуд „санації" є важніший від жидівського талмуду. По відомостям польської преси в дні 27. ц. м. має відбутися у Львові з'їзд головних галицьких рабінів, а саме: белзького рабіна-чудотворця Рокаха, краківського рабіна Корніцера та рабінів зі Станиславова, Львова і Бродів. Предметом нарад галицьких рабінів будуть вибори до сойму і сенату, після чого появиться відповідна відозва до жидівського населення. Не важко додуматися, який буде есенціональний зміст тієї відозви.

Аналогічну акцію ведуть польські „санаційні" й урядові чинники серед українського громадянства. До старої хлібоїдщини Даниловича і Стемпюка додано новотвір у формі „української всестанової організації". В парі з тим висунено москвофільську групу Льва Черкасського, віддаючи їй в експльоатацію майно „Нар. Дому". Колиж скликаний з'їзд „угодової староруської партії" покінчився вічною овацією, постановили „сенатори" погодити обі конкуруючі москвофільські групи, а саме групу „Голоса Народа" з групою „Русск-ого Голос-а". Ціллю того конкордату має бути „Нар. Дім" і спільний виборчий виступ москвофільства. На північних українських землях проти українського національного табору висунено москвофільську православну єврейщину під проводом самого митр. Діонізія. Окрему ролю в розбиванні українського національно-самостійницького табору має сповнити на Волині „санаційно настроєна" група „Української Ниви". В Галичині з тією са-

мою метою явилася „радикальна лівиця" д-ра К. Трильовського, який раптом приїхав з Відня „спасати" український нарід. „Радикальна лівиця" не має такого виразного обличча, як Данилович'вський УНС. Вона є більше всесторонна. Як ми вже зазначували, вона одним крилом притикає до комунізуюче-демагогічних груп, а другим до хлібоїдщини. „Санаційна" преса і півсанаційна з табору: „Куди вітер віє", (як напр. жидівсько-брукова „Газета Торгівля") в похвальних гимнах привітала розкладову роботу д-ра К. Трильовського. „Дзенник Львовскі", орган „малопольської санації" аж підскакує на радощах.

„Легкуй одправляка падля, — пише він — що акція п. Трильовського уможливить ще-небудь порозуміння між УНДО-м і У. С. Р. П. — яке внаслідок союзу з УНДО-м втратила би всіх дотеперішніх прихильників".

На цьому не кінець. Як подає польська преса, на час виборів уряд має приступити до видавання трьох щоденників: одного по польськи під назвою „Нова Ера" для „меншостей, що говорять по польськи", другого по жидівськи, третього по українськи в Галичині, а крім того буде заснований ще й „український" тижневик на Волині.

Вістря „санаційно"-урядової і взагалі польської виборчої акції звернене проти українців і проти жидів, проти двох найбільших чисельно неполяцьких народів у сучасній Польщі. Колиж до того додати, що українському національному таборові протиставляться крім хлібоїдських й інших наємних груп іще й інтернаціональні групи, які головним чином проводять свою діяльність на українській території, то справді треба признати, що наша ситуація є важка. Та свідомість ваги переживаного нами моменту мусить єдинити нас до спільної боротьби, бо лише тоді зможемо вийти побідно з тих кліщів розкладу й деморалізації, що каламутною хвилею йде на нас.

Мала проба

переконає Вас у цім, що **повадливий гірський мід** з околиць Підлютого має лічничі свойства (з гірського зілля). „Маслосоюз" продає у всіх своїх склепах в оригінальних слоїках по зол. 1·50:

мід „сторічковий"
мід „о-ни-ний"
мід „малиновий"
мід „липовий"!

4—5 1095

Найближчі завдання в галузі підвесення сільсько-господарської продукції.

VII. Поліпшення земель (меліорація)

Поліпшення земель — це ділянка людської діяльности, на яку звернули нині майже всі держави світу дуже пильну увагу. При поліпшенні земель маємо такі вигоди: 1) Анулюється шкідливі впливи неполіпшених земель на людське життя (багнищ, пісків сипучих, незакріплених схилів, диких потоків і т. ін.). 2) Дається можливість повернути ці землі в категорію ужитків. 3) Іноді дається використати дикі сили природи як джерела енергії (використовування водяної енергії, добування торфу і т. ін.). 4) При переведенні меліораційних праць населення находить багато роботи і в той спосіб ліквідується безробіття.

Я вже наводив дані про те, як справою поліпшення земель занялась в останні роки Чехословаччина — 30.000 гектарів річно протягом найближчих 62 років — от той плян меліораційний, який намітив міністр сільськ. господарства д-р Срдінко.

„Колиб ми — сказав він в своїму виступі 25. XI. 1927 р. — осушили чорний мочал в Підкарпатській Русі, одержалиб ми новий житній остров; виросло нам стільки збіжжа, що Підкарпатська Україна стала постачальницею (засобарною) збіжжя". Venkov v. 255).

Міністр не договорив, правда, кого гадають оселити на тому висушеному болоті. Відповіди на це питання треба шукати, мабуть, в экспозе другого міністра — міністра фінансів д-ра Енгліша, який підкреслив, що з наступного року у перший раз для Підкарпатської України не робиться окремого бюджету, а всі видатки включається в загально-державний бюджет.

Коли судити на основі польської агрономічної літератури, то й польський уряд ніби то не менше зацікавлений справою поліпшення земель. Розроблений ніби то плян осушення Полісся, розроблені пляни регуляції річок та каналів. Одначе причини цієї зацікавленості треба шукати не лише в бажанні піднести економічний стан країни, а де інде.

В польському офіційному виданні „Prace Instytutu badania stanu gospodarczego ziem Wschodnich", що виходить у Варшаві, в ч. 1. за січень-березень 1927 р. знаходимо статтю інж. М. Трояновського: „Загосподарювання багнищ в воєвідствах східних", а в ній на стор. 56 такий уступ:

„Не маючи більше землі по ту сторону (на захід від Бугу), треба рекламувати ся східних землях і подивитися чи не знайдуться там неужиткані і не усталі в рахунок, та остаючі після заспокоєння місцевих потреб терени"... Такі землі дійсно знаходяться, (головно в Поліському воєвідстві), а саме: багнищ, лук та пасовиськ в 4-ох східних воєвідствах (Волинь, Полісся, Новогродщина, Виленщина і по части Білосточчина) 3,500.000 гектарів. Загатнених лісів в тих-же воєвідствах біля 1,000.000 гектарів. Разом біля 4,500.000 гектарів.

Тому далі на стор. 58-59 інж. Трояновський проектує:

„Якби ми на згаданих 900.000 гект., що остануть після повного задоволення місцевої людности (на Поліссі) утворили 10-гектарові „осади", — здобулиб ми відплавом з перелюднених сільською людністю центральних районів 90.000 селянських родин, тоб-то біля 500.000 душ. Очевидно, що переселенчий рух на заінчиться на „осадніках". Рівночасно з розвитком рільного господарства наступить там розвиток ремесла, торгівлі, повстане с.-госп. промисловість і т. д. З часом конвідетво, яке містать на квадр. кільом. введене 91 душ (Полісьве), буде в стані помістити і прогодувати людність принаймні 2—3 разів більшу, а це означує для простору цілого Полісся приплив з центральних районів біля 1,250.000 душ. Таку саму ролю можуть підіграти під оглядом осадництва та внутрішньої еміграції й інші три воєвідства б. російського забору. Іншими словами на цілім просторі тих воєвідств можемо утворити біля 180.000 нових самостійних господарств і знайти в часом варстати праці як для 2,500.000 душ напливової людности"...

Одначе ніде в статті не згадується про перелюднення сільським населенням Галичини і деяких повітів Волині та про необхідність підшукати варстати праці і для цього населення.

Одначе мені не відомі будь-які меліораційні проєкти, що торкалисьби Карпат. А між тим та страшна повінь, яка цього року зруйнувала наше Підгіря, Погіря і частково Закарпаття, в першу чергу пояснюється вирубуванням карпатських лісів та відсутністю або знищенням меліорацій в горах. Отже, щоби попередити такі повіні надалі, уряд мусів би звернути якнайпильнішу увагу на меліорації і залісення в районах Погіря та Підгря. Діяльність українського суспільства може виявитись лише в засновуванні меліораційних спілок, відповідній пропаганді, відповідних домаганнях до уряду, наприклад для заснування меліоративної школи, але оскільки меліорації взагалі, а гірські особливо, вимагають величезних коштів і довготермінових позичок — остільки головна роля в цій справі належить до уряду. Одначе і в цій справі я гадав би корисною організацію окремих меліоративних комісій чи комітетів — так при централях у Львові, як і в тих районах, де особливо потрібні меліорації, а те на Поліссю, Погірю, Підгірю, Закарпаттю.

Агр. Віктор Доманицький.

Орґанізаційний рух.

ДОБРОМИЛЬ.

В Добромилі відбулася в останньому часі ціла низка нарад в організаційних і передвиборчих справах. І так: дня 28. листопада п. р. відбулася в Народнім Домі широка повітова нарада, на якій обговорено справи виборчої акції. В присутности голови с. Маринович, який був того дня на похороні бл. п. д-ра Кормоша в Перемишлі, проводив нарадам о. сов. Господаревський, а секретарював п. Валко. Реферат політичний і просвітний виголосив делеґат Центрального Комітету УНДО д-р Л. Мазарушка. Референт представив загальне положення українців під Польщею, обговорив вислід громадських виборів та зреферував вагу розписаних уже виборів до сойму. Рівнож пояснив програму УНДО і виборту ординацію та змалював відношення сил у 48 виборчім окрузі, до якого належить повіт Добромиль. У другій частині свого реферату делеґат обговорив справу шкіл, вказуючи на працю по селах і до оборони такої школи, яка не кривдитаб душі наших дітей. В дискусії завізвав п. Гаранько до закладання бібліотек по читальнях і до відбування свят „Просвіти". З огляду на те, що на нараді дня 28-го листопада п. р. не міг бути присутній голова і кількох визначніших громадян Добромильщини, відбуто продовження довірочної наради за тиждень, себто дня 5-го грудня п. р. На цій нараді обговорив с. Маринович поміч жертвам повені, яку переводив Повіт. Нар. Комітет. Найбільше жертв насильо в натурі з таких повіїн: Камінка Струмилова, Радехів, Підгайці й Борщів. На внесення голови присутні ухвалили одноду шно висказати горячу подяку Українському Центральному Комітетові та Повіт. Комітетам у згаданих чотирьох повітах за їх великі жертви для Добромильщини. Рівнож обговорено справи спожи вчої допомоги. Стверджено, що в повіті загрожує в весною голод та що в весною буде конечно потрібна підмога не лише для ратування людей від голоду, але також для обсіяння поля. Стверджено рівнож, що в повіті нема ніякого промислу, крім гончарського та що найбільше виглядів мав би в повіті розвиток молочарства шляхом поправи пасовиськ і на цій нараді порушено справу шкільного плебісциту. Гром Крента з Книжкополя промовляв за тим, щоби селяни домагалися українських шкіл і українських учителів. Михайло Брус навів приклад, що до школи в Тріщі, де нема ні одної польської читанки, їздить латинський священик з Рабетич, а громада мусить оплачувати підводи! О. Іоцький згадав, що в Катині Рустикальній заборонюють дітям по українськи молитися. Наради закінчено зазивом до єдности при виборах, щоби всі здорові національні сили могли стати до служби народові за його кращу будучність. По нараді відбулося засідання Повіт. Комітету і на тім засіданні, як рівнож і на найближчих у днях 12-го і 15-го грудня п. р., обговорено найважніші організаційні й політичні справи, а також справу обвідових виборчих комісій та організацію повітів на час виборів.

На Народній Виборчий Фонд.

В часі зізду Народнього Комітету, Ширшої Партійної Управи Українського Національно-Демократичного Обєднання дня 8. грудня п. р. у Львові зложили на Народній Виборчий Фонд слідуючі учасники:

1. Д-р Левицький Дмитро 5 дол. амер. 2. о. Садовський Домет. Володимир 10 зол., 3. Шепицький Олександер 5 зол., 4. о. Сеньйка Теодор 20 зол., 5. д-р Рибак Микола 5 дол. ам., 6. д-р Ваньо Теодор 2 дол. ам., 7. д-р Михайлівський Теодор 10 зол., 8. Н. Н. 2 зол., 9. Повітова Організація Станиславів 50 дол. амер., 10. Василь Бутків 5 зол., 11. Мирон Лучківський 5 дол. ам., 12. о. Фединський Іван 2 дол. ам., 13. о. Пшипюрський Андрій 5 зол., 14. Григорців Степан 30 зол., 15. д-р Муровач Володимир 2 зол., 16. д-р Гіліцінський Володимир 5 зол., 17. д-р Горбачевський Антін 5 дол. ам., 18. Баранин Василь 3 дол. ам., 19. д-р Гаранин Антін 20 зол., 20. д-р Олесницький Юлій 5 зол., 21. д-р Курбас Роман 5 зол., 22. Терлиняк Андрій 10 зол., 23. д-р Дрогомирецький Степан 5 дол. ам., 24. о. Сухий Володимир 20 зол., 25. о. Андрейчин Петро 5 зол., 26. д-р Кульчицький Лев 5 зол., 27. д-р Черей Олекса 50 зол., 28. інж. Король Антін 1 зол., 29. о. Крупко Андрій 5 зол., 30. д-р Пеленський Олександер 10 зол., 31. о. Пельвецький Антін 5 зол., 32. Лупський Антін 1 зол., 33. Прийма Михайло 3 зол., 34. о. Козуб Іван 5 зол., 35. Черкавський Олекса 5 зол., 36. о. Городецький Степан 10 зол., 37. д-р Шуровський Евген 5 золотих, 38. д-р Витвицький Степан 5 зол., 39. д-р Волошин Михайло 2.50 зол., 40. д-р Стецюк Григорій 10 зол., 41. Гораль Петро 1 зол., 42. д-р Сохацький Іван 5 зол., 43. д-р Левицький Володимир 5 дол. амер., 44. д-р Куровець Іван 10 зол., 45. о. Кушлик Евген 5 зол., 46. д-р Вжаєвич Іван 10 зол., 47. о. Черкавський Іван 2 зол., 48. о. Орончук Ілля 10 зол., 49. о. Мадиновський Анатоль 2 дол. ам., 50. д-р Луців Андрій 2 дол. ам., д-р Ільницький Михайло 20 зол., 52. Іванина Кость 10 зол., 53. о. Кушпильний Леонтій 5 дол. ам., 54. Шеларович Олена 20 зол., 55. Рушницька Мілена 30 зол., 56. Целевич Володимир 25 зол., 57. Березовський Амброз 15 зол., 58. Палій Дмитро 20 зол., 59. д-р Мазарушка Любомир 10 зол., 60. Струтинський Михайло 10 зол., 61. Жепісько Іван 5 зол., 62. Еретенюк Дмитро 5 зол., 63. Ліщинський Іван 5 дол. ам., 64. Мудрий Василь 20 зол.

Разом зложили присутні на нараді членів Народнього Комітету 513 зол. 50 сот. і 101 дол. амер.

З концертової салі.

Концерт Галі Лагодинської.

Концерт цієї піяністки, що відбувся в початком грудня п. р. в салі „Сокола" в Станиславові, треба уважати за незвичайно потішаючий прояв: місцева сила важується на самостійний фортепіановий вечір. Так отже до числа самостійних фортепіанових вечерів, таких наших піяністичних сил, як Любка Колесса, Володимира Божейко, Антін Рудницький, і Галя Лезницька, приходиться занотувати ще один — як першу спробу публічного виступу молодої піяністки. І концерт цей міг був залишити незвичайно гарні, нічим не замрячені вражіння, якби не обставини місцевого характеру, які з одного боку принесолили піяністку грати на якімсь старосвітськім інструменті приватнім хіба тепайвище до границі до танців, а другогож боку в часі сильного морозу в цілком неогрітій салі (зроблено це мабуть з обережности перед евентуальним дефіцитом). Все те кидає не дуже корисне світло на станиславівське громадянство, яке не виказує, як видно, якогось сильнішого зацікавлення того роду імпрезами, що змушує вседину нашу артистичну силу визнати те місто, досвідчивши подібних несподіванок, як вище наведені. Взявши під увагу ті крайно несприятливі умовини, серед яких прийшлося піяністці виконувати цілу концертову програму, можна справді подивляти її, що зуміла видобути з себе тільки потрібної до того сили волі.

На програму складалися: Брамса „Рапсодія со-дур", Шумана „Новелета фіс-моль". Бетовена „Соната Ас-дур оп. 26", ломіяла українських мініятур і два етюди та скерцо діс-моль Шопена.

Після початкової трени, а радше зовсім справдяного поденервування, яке зазвичаєне в першій точці, піяністка відграла під кожним оглядом знамените трудну Шуманівську новелету, виказуючи не тільки солідну техніку, але й високо розвинене почуття музикальности, гарний мягкий тон, пружисте уперення і прецизну, таку важливу у творах Шумана ритміку. Повна свобода рухів, які і для ока викликують гарне, естетичне вражіння, гармонійне доґрошується до вище наведених цінних піяністичних вальорів, а все те складається на дозвіл симпатичний, безпретенсіональний та широй профіль мистецької душі нашої піяністки. Всі ті прикмети піяністка зуміла виявити і в слідуючих точках програми, особливож у трьох перших частях Бетовенівської сонати, в широ відчутім етюді Е-дур і в бравурно виконаним етюді п-моль, а також у кінцевім скерцо діс-моль Шопена.

Загально: піяністка робила все можливе, щоб покрити браки й недомагання інструменту; я знова в своїй уяві переносив гру піяністки на концертовий фортепіян, щоби в той спосіб мати приблизно вірний образ ефекту гри піяністки. Взявши під увагу все те, треба перший самостійний виступ піяністки уважати вповні удачним. Можна висловити щире побажання, щоби талановита піяністка, не вражуючись тими прикрими обставинами, що супроводжали перший її виступ, продовжала свою працю і змагання на тім полю, що особливо в початках по зовсім виспівований романи.

Василь Барвінський.

Жінки! Чи вже придумали Ви дарунок на **передсвяточний ярмарок**
Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок?
Весь дохід на рідні дрібні шк. ли.
Затямте адресу пос. дяк: **Мирослава Мо-зовова, Львів, Длугоша 25.** Початок продала вже учителька Марія Банах бувша 1108 ученця наших шкіл. 2—2

СКЛАД ОКР. ВИБ. КОМІСІЙ У ЛЬВІВСЬКІМ ВОЄВІДСТВІ.

Згідно з постановами вид. ординації президіяльні окр. виборчих комісій ого-лосили особистий склад комісій, себто членів, вибраних гром. радами і зібраннями війтів та іменованих воєводою. Окр. виб. Самбір (40): Члени: Скомо-ровський, д-р Рибіцький, Дав. Крайнявер, І. Мос, І. Ортинський, заст. Новосільський, Кріштоpський, Раб, Левандовський, М. Добрянський. Окр. Львів (50): крім поданих уже: дир. Літинський, член, Лєнцзелевич, заступник — обоє іменовані воєводою. Окр. Львів-повіт (51), члени: д-р Пепара, інж. Крикевич, Д. Мацежний, М. Зелінський, інж. Оборський; заст.. д-р Ішловський, Стеблецький, проф. Рот, Домарацький, Поцель. Крім того львівський воєвода подав до відома, що міністр внутр. справ установив вид. комісарами при поодиноких окр. комісіях старостів Вжосньовського (Перемишль), Лончовського (Самбір), Едварда (Львів-повіт) і дир. поліції д-ра Рамлєндера (Львів-місто). Виборча ординація постановляє, що окр. вид. комісії обовязані подавати всі свої постанови на письмі до відома вид. комісаря на протязі 48 год. Вид. комісар має право на протязі дальших 48 годин заскаржити оречення комісії до найв. суду за недодержання приписів, але не не здержує вид. поступування. Крім того вид. ординація признає вид. комісарам досить широкі управнення, а то право буде присутним на засіданнях комісій і переглядати всі акти окружних і повітових виб. комісій. Всі вид. чинности до сойму виконують окр. виб. комісії, установлені для переведення виборів до сойму, а то комісії Львів-повіт, Станіславів і Тернопіль.

МОРОЗИ І СНІГОВІЇ.

Львів, 21. грудня 1927.

У Львові цілий вчорашній день мороз доходив до 18 і 19 степенів Цельзія. Вечором іще збільшився.

Варшава, 20. грудня 1927.

В усіх східних зал. дирекціях металіція утруднила зал. особовий і товаровий рух. З причини морозів половина телефонічних проводів була перервана. Годі було говорити з Краковом, Катовицями, Львовом і Вильном. Тел. дроти перервалися наслідком грубої поволоки: дроти не видержують тягару і ріжуть. У Варшаві наслідком морозу в богатьох місцях потріскали водопроводи.

Відень, 20. грудня 1927.

В цілій Австрії дуже сильні морози. В Лінці завотовано 30 степенів. Метеорольогічні станції зневажають, що такі морози потремають ледви кільна днів, бо до Европи наближається фіяк теплого повітря. У Відні рано було 12 ст.

Париж, 20. грудня 1927.

У Вогезах мороз доходить до 30 ст. Реомюра. На Рівері впав сніг на одну третину метра.

Москва, 20. грудня 1927.

В Іркутську температура виносила 52 степенів.

Замерзло 17 вояків.

Білгород, 20. грудня 1927.

В Югославії сильні морози. Здовж залізниці до Демір Капу найшли 17 замерзлих вояків на сербських постерунках. У Салаці мороз сягав 12 ст. У Солуні наслідком морозів усунулася земля в копальні і засипала 15 шахтярів.

НОВИНКИ.

— **В 100-ліття української пісні.** В 100-ліття видання збірника пісень Мих. Максимовича відбудеться заходом Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові дня 22. п. м. в год. 12. в полудне в салі Музею (Чарнецького 24, І. пов.) Святочна Академія з такою програмою: 1) К. Студинський: „Зв'язки Максимовича з Галичиною", 2) Мирослава Кордуба: „Мих. Максимович і перші досліди над українською географією", 3) Ів. Крипякевич: „Мих. Максимович як історик".

— **Ювилей О. Кобилянської в Коломиї.** Коломия, як ми заповідали, готується до великого свята, а саме до привитання Письменниці-Ювілятки О. Кобилянської на Галицькій Землі, яка приїде з Чернівець на ювілейний концерт, що буде улаштований в її честь дня 2-го січня 1928 р. Це по довгих роках Великиднова Гостя відвідає вдова Галичину. 6 надія, що побут її в Коломиї буде не льокальною, а всекраєвою подією та що із гостини на Галицькій Землі наша Письменниця винесе якнайкращі враження. В програму коломийського концерту входять співи хорові і сольові, деклямації, привіти молоді і всіх українських установ, привіти прибуваних делегатів, вручення памятникового дарунку і т. п. Початок о 5 ій годині вечером. Салі „Шадниччої Каси". Маємо надію, що богато жіночих організацій і інших українських установ вишле делегатів на це свято, тимбільше, що вічлиги делегатам запевнені, треба лише наперед зголоситися. Зголошення, як і привіти, слати на адресу редакції „Жіночої Долі", Коломия, Нова 1.

— **Поможім доньці Карпенка Карого!** Спілка українських військових інвалідів у Ч. С. Р. (адреса: Praha XII, Sumavska 14) прислала нам письмо, в якому повідомляє, що в місті Брно в Чехословаччині живе як емігрантка з злиднях донька визначного українського письменника-драматурга Карпенка-Карого Ірина Іванівна. Спілка просить українське громадянство допомогти доньці Карпенка-Карого і, де можна, влаштувати грошеву збірку в її користь. Гроші слати на подану вище адресу Спілки.

— **Арештування українського студента.** З „Іл. КурєраЦодзєнного" довідуємося, що в суботу 18. п. м. арештовано у Львові студ. Володимира Мартинця під замітом співробітництва в пражськім органі „Національна Думка". Арештований Мартинець по інформаціях „І. К. Ц." приїхав на днях з Берліна і признався на поліції до авторства одної протипольської статті в „Нац. Думці". Його відставлено до вязниці карного суду. Мабуть у звязку з тим арештуванням поліція шукає й авторів інших статтей у „Нац. Думці".

— **Сніжні замети**, що великою верствою покрили землю, спричинили перерву руху поїздів на деяких залізничих лініях. Майже всі поїзди в трьох останніх днях прийшли до Львова з меншим або більшим опізненням. На лінії Борки Великі-Грималів здержано загальний рух поїздів на 24 години.

— **Новий шкільний куратор у Львові.** До львівської кураторії прибув уже новий її керманич Питликовський з Любліна.

— **З країни бізнесу.** Управа вязниці в Треутові (Ґлуч. Держави) подала в часописах обяву, що небавком вивісять на її подвірю засуд смерти на чотирьох злочинців, які згинуть на електричнім кріслі. Люди, що цікаві приглянутись цій екзекуції, можуть купити собі білети. Цю обяву дали бізнесмени-перекупчики, що на 100 вільних білетах, які вони викупили, заробили великанські суми. Білети були продані ще цього дня. Самий видовище страчення злочинців тривало пів години, підчас якої засуджені щераз присягали, що є невинні.

— **Німецько-російська експедиція.** У травні 1928 р. збирається наукова німецько-російська експедиція до Памірів, званої „покрівлі світа" (ланцюга гір між Туркестаном, Тибетом і Китаєм). В експедиції візьмуть участь геольоги, географи, метеорольоги та ботаніки.

— **Нічого нового під сонцем!** Один американський археольог, що вернувся з Мексіку, заявляє, що при розкопках найшов там інструменти зовсім подібні до сучасного саксофону та кларнетки, які зродились у модерній Европі одночасно із фокстротами та чарльстонами.

— **Клопоти зросту населення.** Американський професор університету у Вісконсін соціольог Росс, помістив свою статтю на тему, яка, як каже, повинна цікавити всіх, що дбають про майбутній розвиток людства. Він уневинює, що найпізніше за 60 літ земля буде перенаселена, що... в американських театрах не буде вже сидячих місць, тільки стоячі; інакше театр не буде в силі помістити всіх, що схотять прийти на виставу. Щоби зарадити цій небезпеці, америк. учений радить основати науковий світовий комітет, який завівся би контролю зросту населення і найшов розвязку цього великого клопоту. Франція та вимірна Австрія весь час журяться, як збільшити своє постійно завмираюче населення, а ми дали би чимало за те, щоби бодай за 60 літ у наших театрах не було вже вільних місць!

— **Рідка мандрівка.** Останні повені в Англії спричинили одно побудоване шкоди. У місцевости Літель мешканці були змушені тисячі шурів, які втікали через вулиці в сіо до Епіпі (Уельс). Робітники, вертаючись із праці, мусіли втікати перед цією армією сіро-бруватих виселенців; у деяких місцях собаки із страху поховались перед шурами. Остання мандрівка шурів в Англії була в 1809 р., тож наслідком повені в Льондоні, видки сотні тисяч шурів помандрувало збитою лавою до західнього Суссексу.

— **Подяка.** Видія Т-ва Українських Студентів Техніки „Основа" у Львові складає щиру подяку за участь у Святочній Академії з нагоди 30-літнього істнування Т-ва Вп. П. проф. інж. д-ру Дещенкові-Чоповському, який не жалував трудів і коштів, щоби причинитися до гідного відзначування нашого ювилею. Видія дякує також щиро Вп. П. інж. Дидиньському, першому голові Т-ва, за виголошення реферату й заохоту теперішніх членів до енергійної праці. Одночасно дякуємо тим Хв. Товариствам і Вп. Громадянам, які надіслали привіти на наше свято. — ЗА ВИДІЛ „ОСНОВИ": В. Богачевський, голова; А. Адамчук, секретар.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).

22-го 7:30 год. веч. „Катерина".

Міський великий театр:

21-го „Донна Оретта".
22-го „Паганіні".
23-го „Донна Оретта".
Початок 7:30 вечером.

Міський „Театр Новин":

21-го „Хай мене чорти..."
22-го „Д-р Юлія Сабо".
23-го „Хай мене чорти...".
Початок 7:30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Тайни сальону краси".
„Лев": „Королева сторчиків".
„Аполло": „Флірт з небщиком".
„Фатаморгана": „Скомпромітована молодість".

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·85, Нью Йорк 8·85, Льондон 43·40, Ціріх 171·71, Парияж 35·01, Брукселя 25·06, Медіолян 46·20, Амстердам 359·55, Прага 26·30, Штокгольм 240·10, Копенгага 238·15, Осльо 230·76, Данія 173·40, Відень 125·49, Берлін 212·18, Канада 8·88.

Збіжа.

Пшениця дворська 47·75—48·75, пшениця сел.-ська 45—46·50, жито 38·00—39·00, ячмінь браварський 38·00—39·00, ячмінь на мливо 34·75—36·75, ячмінь пастівний 30·00—31·00, овес 31·75—32·75, кукурудза румунська 33·50—34·50, кукурудза рафована 5·40—5·60, фасоля біла 40—50, фасоля коларова 40·00—45·00, горох піввікторія 65—69, горох полевий 40—50, бобик 33·50—34·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·00—38·00, льон 68·00—71·00, рипак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 4-нул. 84·00—86·00, мука пшенична 50-пр. 76·50—77·00, мука житня 50-пр. 39·00 грисик кукурудз. 5·—5·4, мука кукур. 36·25—37·25, отруби житні 24·75—25·25, отруби пшеничні 24·75—25·25, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 31·—33·50, конюшина червона 245—275, мак синій 100—110, мак сивий 85—100, мишій жовтий, нова 1·50—1·60, мишій уживані 1·50—1·60.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА. (Заводять мову комісарщину). Чимраз частіше буває тепер, що староства не вводять в урядування новообрані громадські ради і вибраних війтів, а наставовляють нових комісарів, очевидно поляків. Саме зайшов такий новий випадок у селі Красівці, тернопільського повіту. Дня 26 го червня ц. р. відбулися вибори до громадської ради тогож села. Старання графа Острозького і групи місцевих запроданців перепорти до ради бодай кількох поляків покінчилися повною невдачею, бо за 16 радних не вибрано ані одного поляка. Огірчені таким висліом виборів місцеві круглі вислали на сойму з поляками протест, хоч ніхто інший тільки вони самі допускалися при голосуванні різних шахрайств. Одначе староство, прихилюючись до їхніх просьб, уневажнило вибори. Річ певна, що в ним мали бути вдруге переведені вибори, визначено на день 28-го листопада ц. р. Одначе в той день вибори не відбулися, бо... п. комісар, що мав їх перевести, захорів. Прийшлось чекати дальше. Та нараз зайшло щось таке, чого ніхто не сподівався, а що нагадує собою комісарщину в повному того слова змислі. В ночі з дня 9-го на 10-го грудня ц. р. явилися у тутешнього війта п. Василя Гутковського поліцаї та приказали віддати урядування поляцькові Юліянові Березовському, якому до помочі придано в ролі асесорів і підсудних чотирьох фольварків-

БЛІДНИЦЮ недокровність **усуває, дітей змінюючо, відживляючо, побуджує апетит, поцінений середник для реконвалєсцентів**

М-ра Кишитофорского, вино хіново-залізне на еспанській малазі. **До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власним інтересі жадати виразно М-ра Кжижтофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. Mr. M. Krzysztoforski Tarnow. 11-2**

полаків. З їхнього наказу установлено тов раду, до якої, щоб мовляв, на світі була справедливість, придано аж чотирьох українців!! Про цю справедливість говорить недвозначно кожному тутешньому громадянинові висліл виборів до громадської ради з дня 26-го червня ц. р., який був виголовом волі нашої громади. Всі радні українці, приділені до цього славного комісаря, розчувавши в чому діло, внесли очевидно резигнацію. Все те подібне на казку, хоч є воно найзвичайнішою дійсністю нашого сірого життя в єдиніших умовинах. І так ми стоїмо нині перед загадкою: чи відбудуться у нас ще вибори до громадської ради, чи може їх заступить приказ, що його привезли в наше село поліцаї??

Громадянин села Красівки

З життя наших установ.

Анкета в справі опіки над молодю, зорганізована Краєвим Т-вом охорони дітей і опіки над молодю.

Заходами Головного Виділу Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодю відбувався у Львові, дня 8. грудня 1927 анкета в справі суспільної опіки над молодю. Метою цієї анкети було познайомити широкі круги громадянства з тим важним під сучасну хвилю завданням громадянства, яким є суспільна опіка над дітьми і молодю, переднискутувати напрямні дальшої праці і поширити її серед громадянства.

П. О. Макарушківна виголосила реферат про суспільну опіку в Чехословаччині, а п. дир. **К. Малицька** предоставила що у нас досі на тому полі зроблено, а що треба зробити. Ці обі реферати були підкладом до широкої дискусії, в якій забирали голос передовсім відпоручники філій Т-ва з провінції і відпоручники Т-в „Просвіта", Кружків „Рідної Школи" і „Союза Українок".

І так підвесено потребу створення централі, яка могла би подавати напрямні праці й організації опіки над молодю із огляду на те, що опікою займаються (н. пр. при допомозі творення садків) ріжні Товариства, як „Рідна Школа", „Союз Українок", Т-во охорони дітей", а навіть „Просвіта".

Запроектовано створення курсів, які підготовили би людей до праці на полі суспільної опіки, заснування діточих садків в кожній місцевости, улаштування недільних відчитів і т. ін. Звернено увагу на молодь, що виходить зі шкіл, а якою досі ніхто не займається. Порушено справу хорих дітей по захистах, яких належало би примістити в одному захисті, евент. утворити ваканційну колонію в лічничій місцевости (напр. в Римнові). Стверджено, що не брак грошей є причиною, що українське громадянство так мало займається своєю молодю, а брак людей вигровалих до цієї муравлівої праці і легковаження справ опіки над дітьми, що на будуче треба уступити при допомозі поспільної пропаганди. Брак грошей заступити можна своєю працею і часом, як також відповідним оподатковуванням громадянства. Звернено також увагу на ремісничу молодь і на дітей, що виходять із захистів, якими доведче треба заопікуватися і охоронити від вынародовлення.

Вкінці вложено на Головний Виділ Т-ва обовязок заняття всіми порушеними справами. Товариство охорони дітей скликанням цієї анкети дало почин до живішого заінтересування громадянства справою опіки над молодю. Шкода тільки, що на анкету прибуло всього 46 осіб, мимо того, що Головний Виділ розіслав по краю повад 250 запрошень до Товариств і поодиноких осіб, крім отголошень в „Ділі". Цей сумний факт є наглядним доказом, як мало зрозуміла ще у нас вага суспільної опіки над дітьми і молодю і як богато ще треба праці, щоби цей стан поправити. **Р. М-ш.**

Відозви й комунікати.

Заклик у справі цвинтаря полеглих в Щирорні.

В селі Щирорці близько м. Калуша є цвинтар, де поховано українських вояків, що померли в таборах для інтернованих, в Українській Станиці м. Калуша та в його околиці. По тяжкій боротьбі за Батьківщину і по емігрантських злиднях наші герої вложили свої кості в тужій землі. Але й там не мають того,

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. • КРАКІВ
Знані зі своєї доброти і чистоти виробів а то: Чеколяди десерові, сметанкові і знамениті мелочі, от також звичайні для господарських цілей.
поручає:
Для вибагливих еманупів першорядні чеколяди та цукерки вибір великий вибір знаменитих карнельків
Як спеціяльність аптекарським поглядам поручуємо чеколяду з САЛАБРОЗОЮ для кращого надуху і чистоту відживаючого

що кожному смертному належиться по волі законах Божих та людських, — но мають вічного супокою. Земля під тим чужинцем є приватною власністю і ніхто не хоче допускати дальших погребів та хоче закрити цвинтар і перорати землю. Отже не лишиться ніякої памяти по наших воїнах-мучениках! Серед могил пишається памятник борцям за незалежність України, а на нього ані гроша... І той памятник косної слава має бути зложений чужими людьми... Кості воїнів з чужих держав, от як французів, італійців, англійців, вимів, що лежали кодись поруч із нашими, вже перенесено на батьківщину, а наші мають чекати тих щасливих часів, коли український нарід запанує сам в Україні і вони матимуть право спочити на Рідній Землі.

Правління Української Станиці отеми і звертається до наших людей: не даймо лежити нашим могилі Станьмо в обороні прав наших дорогих небіжчиків!

Правління хоче викупити землю під теперішнім цвинтарем та прикупити ще трохи, бо вже нема де копати нових могил. На всі видатки для того потрібно коло 2.000 (двох тисяч) зол.

Тож кличемо до всіх українців, а в першу чергу до українських організацій: складаймо жертви на землю померлим нашим героям! Не забуваймо, що кожного з нас може чекати сумна доля лишитися навіть без могили! Віддаймо наперед більш померлим, коли вони не дізнали тої радости, щоби вмерти на Рідній Землі! Нехай слава їх не вмре поміж нами по віки!

Жертви надсилати на адресу: Kalisz, Skrz. poczt. 61. Zarząd Stanicy Ukraińskiej.

ЗА ПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СТАНИЦІ:

Віктор Кущ, генер. хорунжий, заступник голови, **Віктор Андрієвський**, референт клюв культ.-гуманіт., **Кирило Балицький**, адм. сотник, секретар.

✝ Посмертні згадки.

Григорій Квітчук, довголітний професор і управитель держ. гімн. з українською викл. мовою в Станиславові, заснув в Бозі в 41. році життя після короткого терпіння дня 10. грудня ц. р. В силі віку, серед чавгомонної, гарячої праці постигла його ненадійно невмолима смерть. Забрала молоді її щирого вчителя і опікуна, товариша доброго друга та видатного педагога, громадянству і нам і невступного, характерного поступника. Його могила — це нова, невіджалувана втрата, новий, болючий вилом в рядах борців за кращу долю Батьківщини. Борець він небудений. Вже в школі, як син селянської семі села Жужіль, белзької округи, серед всяких недостач та злиднів виявляється він завдяки своїй неутомній праці та засобам характеру на перше місце між товаришами шкільної лавки. Зразковий, спокійний, добрий товариш, з великим очитанням та знанням, вказує на свою здоровосяу, будучу працю. По матурі 1905 року в акад. гімназії у Львові та відбутою однорічної військової служби працює серед тяжких умов на університетах в Граці, Відні та Львові, де теж складає професорський іспит. В році 1912 одержує призначення до української гімназії в Станиславові і на цій посаді остає аж до своєї смерти. У світовій війні попадає в л. 1915 як поручник артилерії в Перемишлі до рос. полону, дорогою вимів вертеться важких переживаннях в р. 1917 до Відня. Підчас наших останніх визвольних змагань працює в Держ. Секретаріяті Освіти як начальник одного його відділу. Від 1919 р. знова при праці в гімназії. В останніх літах бачимо його на становищі управителя гімназії, будь в заступстві чорного директора, будь самостійного. А все той сам, все однаковий... Добро і щастя семі, заведення, в школу в ній, молоді завдяки без решти ціле його єство. Для себе невмолимий, твердий, віддає кожну свою думку, кождий вчинок для добра ціли, за яке взявся. Як член численних українських інституцій освітніх і економічних посвячує їх усяку свободну від життя свойого знання хвилину. Вчитель і громадянин... І коли станиславівська громада проводила його тліючі останки до могили, не було здається нікого, в чім очі не заблисли сльоза, чиї груди не рвався широй біль то страшним ках, що так несподівано урвала долю нитку його, повного високих порив та хоснівих почувань життя. *I, bene, quo virtus tua te vocat, i, pede fausto grandia conatus tuos sequere...* Чисте ім'я його запише найбутність до пропам'ятної книги заслужених мужів — борців за кращу долю поневоленого народу. Легкою хай Йому буде рідна земличка!

Марія з Товариньських Петровичева, вдовиця по гр.-кат. пароху Ключів, умер ла в Станиславові дня 9. грудня ц. р. в 79. році життя. В. І. П.!

Ярослав Лепкий, сум. радник, помер 14. грудня ц. р. в Залишках у 59. році життя. В. І. П.!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Підкамінь:
21. XI. Запорожець за Дунаєм.
22. XII. Вій.
23. XII. Гейша.

Молочарський курс улаштовує Краєвий Молочарський Союз в Стрию в часі від 20. січня до 1. травня 19.8 р. Наука безплатне. Кошта удержання около 2 зол. денно. Будуть приймані кандидати в віці від 18—30 літ. Першенство мають 1) Кооперативні молочарі а молочарською практикою, 2) абсольвенти середніх і нижших господарських шкіл, 3) абсольвенти фахових або середніх шкіл. Подання слати на адресу Маслосоюзу Львів вул. Косцюшка ч. 1а) найдальше до дня 10-го січня 1928. Бліжші відомости в інших українських часописах. — *Дирекція Маслосоюзу.* 1147 1-3

До всіх Вп. Товаришів(шок) членів „Супруга" у Львові. В середу дня 21 го грудня в годині 6:30 вечером в домівці при вул. Коперника ч. 26, тов. М. Курах виголосить виклад на тему: „Головні напрями сучасної політики". Повідомляючи про не, просимо Вп. Товаришів(шок) численно прибути. — *Головна Рада „Супруга".*

Загальні Збори „Львівської Філії Учительської Громади" відбудуться в четвер, 22. грудня 1927 в домівці школи ім. Шевченка при вул. Мохнацького ч. 12 в год. 11. рано. Об'численну прияву просить — *Виділ.* 1143

До був. віденських Січовиків! З нагоди 50-тих роковин заснування Т-ва „Січ" у Відні 1868—1918) підготовляється випуск „Ювилейного Збірника", що вийде в першій половині 1928 року. Звертаємося отсим до всіх охочих до праці бувших Січовиків з проханням прислати нам спомини зі студенських часів, причинки до історії „Січи", як рівнож праці з обсягу белетристики. Зокрема дуже бажані є спомини про тих Січовиків, які полягли у визвольних змаганнях наших, подані коротко в найкоротшій формі. Письма слати до 29. лютого 1928 р. на адресу: *Ukr. Stud-Verein „Sitsch", Wien XVIII., Theresiengasse 15.* Одночасно просимо всіх б. членів віденської „Січи" подати свої теперішні адреси. — За Ювилейний Комітет: *кол. Ф. Юнко Вітошинський*, голова, *Володимир Янда*, секретар.

Подяка. Старшина Кружка УПГ. ім. Т. Шевченка на Стрийській дільниці у Львові має собі за честь зложити щиру подяку усім українським громадянкам і громадянам, що своїми трудами і жертвами-причинились до уладження і гарного переведення свята хлопячої школи ім. Т. Шевченка з нагоди посвячення прапора цеї школи в дні 11. грудня ц. р. Зокрема дякуємо Вп. о. Горчинському за словенське обряду посвячення і патріотичну промову з його приводу, як також Вп. Панні: Білецькій, Боднарочій, Боднаруковій, Кахнікевичевій, Каштанюковій, Козинській, Кузьовій, Кульчицькій, Макарушковій, Морозовій, Мрицовій, Пальчишиновій, Проскопишиновій, Рипецькій, Рудницькій, Фільварковій, Цьороховій і Ш. ровій за їх жертвенність і повну посвяти працю в ім'я загального добра. За щедрі грошові дати належиться вкінці щира вдячність Вп. п. Пальчишиновій і Вп. п. пж. Пежанському. Цим львівським фірмам, що достарчили на шкільне свято фантів, як також вп. п. Каштанюковій, що зайнялася їх збіркою, щире українське Спаси-Бг! — У Львові, дня 18. грудня 19 7. — *Старшина Кружка УПГ. ім. Т. Шевченка у Львові.* 1141

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

СПІЛКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВЕЛЕРСЬКІ також перерібки найбайдужіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** засн. **Ю. Домбровським** — **Л. Новажевицький** Львів, Академічна 2, (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 1016) 23-7

ЕМЕРИТОВАНИЙ учитель українець пошукує до винайму середне господарство, або заложить до спілки склеп, або прийме від лютого 1928 відповідну посаду. За посередництво зможить 50 зол. на Рідну Школу. Оголошення прийме з чемности Агенція „Дністер" у Стрию вул. Трибунальська 6 (для емерита). 1-3

ПОТРІБНИЙ інструктор для учениці VI., учениця III. гім. та ученика І. народної. Посадання рекомендації. За кооп. кам'єволодільство особна плата. А. Плакидя, Складт старий, в. Складт. 1139 1-2

З ЖІНКОЮ поважною, високою, середніх лят, оженився заможний мущина. Листи до Адм ст. під „Мішанна". 1-2

ДИВАНИ, хідники, портієри, **фіранки**, меблеві матерії по фабричних цінах **в АНК** площа Марійська 5. І. поверх. 911 1-20

ВИТОЛОЧУЮ найновіші десени на плюшевих плащах вмію старих, відсвіжую і перероблюю на модний фасон. Марія Волянська, Собіського 12. Тел. 17-04. 5-6

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ РИРУБИ продає за готівку і на рати від десятків лят к цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. За) 46-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1058 **Переса тження Рентгеном** 13—24

На ювилейні свята в честь

О. КОБИЛЯНСЬКОЇ

Вже продається великий

ПОРТРЕТ ЮВИЛЯТКИ

після пенюварної знимки, з оригінальним підписом, на прекрасному папері розмір 50/32) лише **по 3 зол.**, за пересилкою **4 зол.** — Частина доходу призначена на ювилейний дар Ювилятки. Замовляти в

Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка
1118 **у Львові, Ринок 10,** 2—3

та по всіх українських книгарнях.

На Ялинку

СИГНЕТИ і ПЕРСТЕНЦІ

по зниженій ціні поручає

С. А. Ролшц Сикстуська 16.

Радикально усуває спеціяльними бандажами найбільші і застарілі пр у кливи черева, пупка, уда і пахвини у дітей, жінок і мужчин. **Опаски:** проти черевної обвислости, проти обвисання шлунка сист. д-ра Кобельніка, по перебутім поході і т. д. Гумові **наночки** проти жилаків і для зреформування згрубілих нг. Прямодержаки і горсети проти роблення горбу і проти скривлення хребетного стовпа. Гумові **мочники** на день для ослаблених на міхур. **Бандажі** проти випадання матиці сист. д-ра Лявендза. **Протези** штучних нг для слабших і т. д.

Бандажист Полячек в Самборі 5.
Тел. ч. 1. 1136 1—8 Цінники даром.

Конкурс

Громадський Уряд в Будзанові, повіт Теребовля, оголошує конкурс на міського секретаря. Рефлектанти на це становище мають предложити:

1. Свідоцтво зложеного кваліфікаційного іспиту на секретарів міст.
2. Посвідчення відбутої 3-літньої самоврядн. практики.
3. Цертифікат приналежности.
4. Метрика хрещення.
5. Свідоцтво моральности і шкільне — та
6. Власноручно написаний curriculum vitae.

Уділяє платні після умови.

Час оголошення уплинове з днем 15. січня 1928 р.

1121 3—3

Подяка.

Всім, що в хвилині дійсної втрати, яку понесли ми через смерть бл. п. **Теофіля Томашевського**, директора Повітової Каси Ощадности в Теребовлі, **зажили** нам співчуття і віддали послідню прислугу померлому, складаємо отсею дорогою слова найщирішої подяки. Передовсім бажаємо висказати глубоку вдяку Духовенству обох обрядів, а зокрема Високопреподобним Отцям крилошанинам Мохнацькому і Словіцькому, о. о. професорам Дурбакові і Чавчі, як також представникам повіту і міста і численним делегатам українських установ. — **Рідні.**

Подяка.

Дня 10. грудня ц. р. заснула на віки вона доненька Юлія після довгої недуги. В тяжкім горю дізнала я стільки помочі і співчуття від добрих людей, що хотяй рею дорогою складаю всім мою найщирішу подяку. Дуже дякую Вп. О. Совтиковій Гарбовському і О. Юзьвякові за відправлення похорону і за працьовиту промову над домовиною. Сердечно дякую вп. Панству Юзьвякам за поміч в часі довгої недуги Покійної і слова співчуття та поради, як також вп. Панству Гарбовським, що не жалили труду і прибули до Сторонки на похорон. Щиру вдячність тутешнім Громадянам, що так численно зійшлися, щоб у останнє попрощати і відпровадити на вічний спочинок останки молодого життя. Дякую Членам Читальні Горішної за заложення хору і їх прегарний спів. Дякую вп. п. Наталії Байцетнер за гарно співані вінки, дівчатам, що так гарно дбайливо та несли вінки і хоругви, а зокрема дякую хлопцям, що несли домовину аж 3 кільометри на місце вічного спочинку. Бажаю дякую всій дальшій і ближчій родині за їх труди а зокрема дякую Марусі Тонак і Федеві Калапуть та Стефанії Марітчаковій. Всім Вам велике Спасибі! — Ясенниця Сільна, в грудні 1927. — **Антонія Марітчакова з родиною.** 1—1

ВІДОЗВА

Найстарша, найдешевша і найбільша фірма в краю

Існує з р. 1890.

АДОЛЬФ БОДЕНШТАЙН

Львів, Легіонів 37. Тел. 38-36.

Обнизила з приводу зближаючихся свят аж до кінця січня 19..7 ціну великих музичних інструментів а то: **Добрі скрипки зі смик ом і футералм від зол. 18·—**

Мандоліни	14·—
Гітари	26·—
Ґрамофони сальонові тільки	90·—
Ґрамофони валізкові	70·—
Ґрамофони малі	55·—

10.000 ПЛИТ найновіших шляґерів і коляд до вибору.

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14. в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 1о до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 33—7

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видав Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10.

Ч. 287 (11.248). Львів, субота 24. грудня 1927. Poczlowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долер, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-25. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На порозі 41-ого року.

Львів, 22. грудня 1927.

Цього року минуло 48 літ від повстання „Діла", а дня 14. січня 1928 р. мине 40 літ від того часу, як „Діло" стало першим і одиноким тоді на земному глобі українським щоденником. Таким чином 1928 р. буде ювилейним роком першого українського щоденника. Нині дуже часто можна стрінутися з думкою, що преса відограє в світі великанську ролю, ролю якоїсь великодержави, а навіть більше, бо як дехто каже, то й ролю анонімової наддержави, яка своїм непереможним впливом кермує густо-часто долею народів і держав. Відноситься це до великої світової преси, преси могутніх народів. Але, якщо можна порівнювати велике з малим, то сміло можемо твердити, що в нашому житті, в житті відроджуючогося українського народу преса відіграла великанську ролю, ролю непереможного впливу на формування національної психіки, національного світогляду, національної культури, словом ролю обновлювання нації, ролю різьблення новочасного національного обличчя. Коли ж кинути оком кількадесять літ взад, то мабуть ніхто не заперечить, що в нас цю велику ролю виконувало майже виключно „Діло".

Приглядаючися нашому нинішньому життю, приходиться з приємністю ствердити, що в нашій тіснішій Батьківщині, на території всіх західньо-українських земель „Діло" далі є одиноким українським щоденником. Воно, будучи незалежним органом, є згідно зі своїми традиціями як щоденник далі одинокою трибуною вільного українського слова, одиноким репрезентантом української національної думки західньої вітки великого українського народу перед Европою і взагалі перед культурним світом.

Велике лихоліття, яке переживав світ, а зокрема наші власні великі і трагічні переходи не поминули й нашого органу. Невеликий він тепер і скромний, занадто скромний, коли зважити, що це одинокий щоденник семимільонового народу під Польщею. Перед війною було нас в Австрії далеко менше, ніж є тепер у Польщі, а всеж наш щоденник починався тоді на 8-ох сторінках, хоч крім нього було ще 4 щоденники і мав далеко більший тираж чим тепер. Зубожіли ми — скаже дехто. Це правда! Але правда й те, що нема нині по більших містах інтеліґентного українця, який обходився б без преси. І тому мабуть кожний з таких патріотичних громадян купує польську (ту чи іншу) газету, а „Діло" йде читати на „Бесіду". Ще гірше представляється справа з нашою сільською інтеліґенцією. Велика її частина тепер взагалі не читає ніяких газет, дарма, що вже й її сільське окруження не може обходитися без звязків зі широким світом і заспокоює свою потребу читанням тижневиків. Найгірше представляється справа на південно-західніх українських землях. Там наша преса має дуже малий попит. А міська інтеліґенція вдоволяється варшавською „За Свободу" та всякими польськими щоденниками. Словом кепські в нас перспективи для розвитку української преси. Ділів у Польщі кругло два мільйони, а вони мають кільке великих щоденників, що добре розвиваються і сповняють велику національну та культурну місію. Та ми не дорослі до них, дарма, що нас 7 мільонів.

Зате не можна нарікати в нас на недостачу вимог і всякого роду претенсій наших громадян і установ до одинокого щоденника. До того слід замітити, що рідко передплатники нашого органу покриваються з його критиками, яких в нас безліч. Критика добра річ, доцільна річ, але право на неї прислугує в першій мірі тим, що українську пресу чинно підтримують. На жаль, у нас діється навпаки. Та всіх критиків і невдоволених численними недостачами нашого щоденника ми заспокоюємо тим, що нам ті недостачі дуже добре відомі та що ми стараємося всіми силами їх усунути. Одначе це може статися тільки при чинній підтримці громадянства. Найважнішою підставовою умовою уліпшень, як побільшення обему та інформаційного відділу і введення численних новин, залежить від побільшення тиражу, тобто числа передплатників.

В наближаючомуся ювилейному році 40-ліття нашого щоденника бажаємо почати його видавати бодай в обемі 6-ти сторінок, побільшуємо число кореспондентів і співробітників, підготовляємо відділ оригінальних фейлетонів української белетристики, а також наміряємо приступити до видавання безплатних літературних додатків. Робимо все, щоби на протязі 41 року істнування „Діла" як щоденника, воно стало цікавішим, ріжноманітнішим та обильнішим у заспокоюванні дуже ріжнородних потреб читача, словом, щоби заініціювало у повоєнних часах нову добу, добу скріпленого перероджування нашої журналістики на краще.

За переведення намічених уліпшень беремося в тому пересвідченні, що українське громадянство всі ті наші змагання в тому напрямі щиро та всеціло підтримає. Зокрема ж віримо, що всі наші читачі та прихильники чинним зєднуванням передплатників для нашого органу дадуть нам змогу не тільки в горі намічене виконати, але й значно перейти поза його межі.

Свідомі великої національно-історичної ролі, яку відгравав наш щоденник в українському житті цілих сорок літ, готовимося переступити поріг 41 року його істнування в твердій вірі та надії, що його роля висловника чистої, незалежної національної думки, роля громадської трибуни вільного слова буде нас і в будуччині тісно обединувати з українським громадянством і дасть нам тим самим змогу успішної праці над наміченою розбудовою.

Під омофором санації.

„Великий чоловік" і „дрібниці". — „Тяжелыя времена". — „Орендзе" Л. Черкавського и його оправдані нарікання на вшехполяків. — Вірний собі. — „Відкрите письмо" до польського уряду. — Три запити на його адресу.

В днях 12. і 13. ц. м. у львівському окружному суді розглядано справу радн. Івана Лісковацького, обвинуваченого Львом Черкавським, бувш. правительственним комісарем „Нар. Дому" за обиду чести. Обвинувачений жертвував доказ правди. І на протязі двох днів ціла низка свідків ілюструвала руйнуючу майно національної інституції господарку мандатаря польського уряду. Оборону чести Льва Черкавського взяв на себе відомий „русскій" адвокат д-р М. Глушкевич, який розпинався за цим велитнем польсько-руського духа. „Недокладности" в рахунках пояснював п. оборонець тим, що Л. Черкавський не звичайний собі смертельник, не тимчасовий адміністратор майна „Нар. Дому" з ремени польського уряду, але що він мав велику **„політичну місію"**, перед якою адміністраційні справи є нарною дрібницею.

Оперетково-примилюючі виписки д-ра Глушкевича в обороні госп. Черкавського викликали несмак у всіх слухачів тієї „пральні чести" і читачів щоденної преси. Д-р Глушкевич, запитаний в приватній розмові, як він міг свій адвокатський хист віддати на послуги такої люлини, заслонився „тяжелими временами".

Справа рад. Лісковацького, яка перемінилася в справу Л. Черкавського, найшла свій відгомін після відложення процесу, мабуть до повиборчої доби.

Перш усього в органі „малопольських санаторів", в „Дзеннік-у Львовск-ому" найшлося „орендзе" Л. Черкавського, в якому він гірко нарікає на невдячність своїх вчорашніх вшехпольських протекторів. Мовляв, як довго він служив вшехпольській братії, так довго вона брала його в оборону, а „Слово Польске" містило його „спростування" проти „українських сепаратистів", — очевидно — за гроші. Тепер-же, коли він збольокувався з урядом, вшехпольський орган виступає проти нього. Справді, вшехполяки негарно поступили собі з Л. Черкавським. Таж вони його вишукали, давали йому маршрути, посадили його на стільці правит. комісаря, а тепер кидаються на нього. Черкавський остав чесним зі собою. Він же служив вшехполякам так довго, як довго вони були при державному жолобі. Колиж тепер при тому жолобі не вшехполяки, а санатори, то чи винен тому Л. Черкавський. Він постійно з тими, що мають владу в руках, тримаючись принципу, що хто-небудь виграв, все виграли „наші". Не годилось кидати каменем на Черкавського ще й тому, що він він жеж — так чи інакше — господарив в користь „політичної місії", а вона заключається у розбиванні українського фронту. Прецінь ця акція не провадиться виключно в користь санації, але і в користь „народових" партій.

Негайно після відкладення процесу до кращих часів, „русскі" противники Черкавського випустили в російській мові іменем „Русск-ой Нар. Организац-ії" відкрите письмо до „Уряду Польської Річипосполитої на руки Голови Ради Міністрів Йосипа Пілсудського".

„Наша совість — читаємо у „відкритому письмі" — переслуханих у тій справі судом, виявила, що господарка Л. Черкавського в „Нар. Домі" була грабіжницька, бо він допустився низки злочинів та що втрати, спричинені Л. Черкавським „обществу" „Нар. Дім", доходять кількох сот тисяч зол., про що, як про скандал, пишуть місцеві газети... Чи правительство допустило би такий стан річей і таку руйнуючу комісарську господарку в польських установах, як Ossolineum, фондація Свярбіна і т. д.? І до теперішнього часу, хоть в намірянім тому ревізія, знову на днях призначений комісарем „Нар. Дому" адепт Л. Черкавського з такою прибічною радою в 6 людей. Не можемо зрозуміти того, що діється. Не можемо гармонізувати програми уряду, що змагав до оздоровлення громадського життя, з підтримкою гуртка людей в 6 осіб з Черкавським на чолі, — того гуртка, що в п. н. складав довірочне збіранину своїх-зліборобів по свойому доборові і навіть від них одержав „votum" недовіри... Не можемо зрозуміти також з боку оборони Л. Черкавського, що останній в характері правит. комісаря „Нар. Дому" мав „політичну місію" та що він стояв повад такими „дрібницями", як касові рахунки і формальности..."

Вкінці автори „відкритого письма" домагаються відновлення статутової діяльности „культурного Общества „Русскій Народный Домъ" во Львовѣ", полагодивши рекурс того „Общества", внесений перед 10 літами.

Погоджуючись зі змістом „відкритого письма", мусимо зробити одно застереження, а саме, що „Народний Дім" не є ніяким „обществом", тільки **неуконституованою фондацією**, яка є власністю всього українського народу. Галицькі москвофіли, що загарбали ту фондацію, створивши згодом „общество", були тільки адміністраторами національного майна.

Виходячи з того основного, подійсного і правного становища, дозволимо собі запитати польський уряд:

1) На якій основі уряд не вводить в життя фондації українського національного інституту „Народній Дім", коли всі спірні питання рішені вже в усіх інстанціях?

2) Як довго ще уряд не допускатиме до уконституування української національної фондації і як довго ще призначатиме тзв. правительственних комісарів з одної або другої москвофільської групи, комісарів, що з одного боку при допомозі майна культурної установи здійснюють якісь „політичні місії", а з другого при допомозі того-ж майна в бурсах „Нар. Дому" ведуть денаціоналізаційну роботу, виховуючи ренегатів власного народу?

3) Вкінці хто покриє шкоди й руїну майна національної культурної установи, спричинену такою „політичною" господаркою під опікою уряду?

Pr. 427/27. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art 76-go rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45. poz. 398 Dzup. dokonane dnia 16. grudnia 1927. przez Dyrekcję Policji we Lwowie zajęcie czasopisma „Dło" Nr. 283 z dnia 7. grudnia 1927. z powodu że zamieszczono w tem czasopiśmie artykuł p. t. „U-raińcy Narodu" zawiera w sobie znamiona zbrodni z § 63 a) u. k. i występku z § 302 ustawy karnej, b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów. dnia 19. grudnia 1927. Hawel.

З життя наших установ.

„Народня Торговля" і її праця на 44. році істнування у світлі чисел.

Змагання до проведення в життя однотайної кооперативної організації українського споживання в місті і селі та визвольчи потребу співпраці з другими кооперативними установами, які кооперативують українське село, веде „Народна Торговля" своєю працю на трьох дільницях організаційній, технічно-торговельній і культурно-освітній.

Організаційну працю веде „Народна Торговля" безпосередньо через урядовців централі і складів і посередньо, повертаючи половину коштів організаційного відділу Виділу Праці Центро-Союзу і Народної Торговлі і фінансуючи роботу місцевих К. О. К., в яких діяльну участь беруть члени персоналу складів Н. Т.

У звітовім році удержувала Ц. Т. окремого організатора кооперативів на Лемківщину з осідком в Сяноці, який працював для 48 кооператив відбувши в часі року 114 поїздок до них, вуживаючи на це 269 днів. Серед поїздок перевів він 56 вирічевих інструкцій предкладаючи двотрохінні звідомлення централі.

Силами місцевих діячів і урядовців Н. Т. переведено у звітовім році шеститижневий кооперативний курс, який повідчило 30 учасників. В Самбірщині за допомогою Н. Т. місцевий О. К. О. перевів на 54 кооперативах 137 поїздок а того 79 інструкційних.

В Бродах за допомогою Н. Т. місцевий К. О. К. для 41 кооператив відбув 80 поїздок а того 21 інструкційних. В районі відбуто 3 курсів для діловодників кооператив, який повідчило 57 осіб. В Мостищині на 17 кооператив відбуто 13 інструкцій фінансованих Н. Т. На обидвох анкетах повітових Н. Т. була заступлена членами дирекції.

По приході до Турки Н. Т. власним інструктором влаштувала тамошні кооперативи і взяла участь в подорожній анкеті через свойого відпоручника.

Організаційну працю підпорожувала Н. Т. матеріяльно в Золочівщині, Косівщині, Снятинщині, Городенщині і Коломийщині та Лучківці на Волині, виплачуючи на ту ціль около 12.000 зол., незалежно від вкладки до РСУК, яка виносила 11.805 зол. Загалом на цілі організаційні видала Н. Т. около 24.000 зол., в якій то квоті не зачислено платень етатових урядовців і коштів подорожей в організаційних справах.

Внутрішній устрій Н. Т. спирається на статуті з року 1922 згідно з яким Н. Т. як Краєвий Споживчий Союз обединює і правні і фізичні особи. В дні 30. VI. 1927 обединювала „Народна Торговля" 102 кооперативи, 188 корпорацій і 5281 фізичних осіб. Серед кооператив находимо Центросоюз з ціллю його підбудовою, 12 ПСК, 161 господ. спож. кооператив, 11 міських споживчих і 7 кооператив інших видів.

Уділи членів виносять 152.149.10 зол., при чому на групу кооператив припадає 78.34 пр. уділового капіталу, на групу корпорацій 0.57 пр., а на групу фізичних осіб 21.6 пр.

Стан уділів здвоївся у порівнянні з попереднім роком, одначе все таки є незадовольнючий. Згідно з обовязуючими організаційними нормами уділи повинні виносити поверх 400.000 зол., в якої то квоти на фізичні особи припадало би поверх 100.000 зол. Мимо всіх зусиль і поступу в році 1926-27 „Н. Т." має еще й тепер два і пів разів менший уділовий капітал, якби їй при сучасним стані членства належалося. Головні оборотові фонди „Н. Т." не повстали до обороту від нашої суспільности, яка виявляє велике довіря до „Н. Т." як солідної установи. Близько в десятеро перевищають позички до обороту стан уділів „Н. Т." відсотки виплачені вірителям на протязі року рівняються висоті уділового капіталу. Праця чужими фондами не дає змоги відбудовувати скорішою ходою запасових фондів „Н. Т." (Вони виносять поспішна 27.000 зол.), бо торічні зиски, в яких потучаться отсі фонди, не є великі. В біжучім році чистий зиск мимо ощадної персональної і річевої адміністрації виносить 16.170.70 зол. і по забезпеченню в пр.д. дивіденди в цілости перейдний буде до неподільні фонди „Н. Т.". Ікоро-цують доходи кооператив неспівмірно велякі податкові тягарі і оплати на суспільні обезпеки. Перші зросли у порівнянні з попереднім роком на поверх 30 пр., остатні на 10 пр.

Серед повище наведених умов фінансування підприємства і публичних тягарів всеж таки розрослася технічно-торговельна ділянка праці „Народної Торговлі". Торги її в році 1926 27 виносять 7,845.313.39 зол. супроти 4,268.848.53 зол. в минулого року. Зріст не на 88 пр.

Торги складів „Н. Т." виносять 4,632.025.73 супроти 2,909.862.07 з минулого року. Решта торгу не торг з кооперативами, ведений з центрального магазину у Львові — вислід співпраці з Центросоюзом. Співпраця отся, як видно, зовсім не вкоротила правильного розвою автодомічної, власної ділянки роздрібного торгу „Н. Т.", який веде вона в 23 складах — супроти 19 складів з минулого року.

„Народна Торговля" ведучи власними засобами центральний споживчий магазин для підбудови Центросоюзу і з власних фондів акредитуючи Цесітові Союзи Кооперативів дала змогу скріпитися Цесітовим посередникам господарсько-споживчої кооперації, а Центросоюзови розбудувати його сільсько господарський відділ у часописі цілого до пять разів більшім, як у попереднім році. Співпраця „Н. Т." і Ц. С. вийшла на користь цілій кооперативній організації. Шість складів „Н. Т." в місцевостях, де нема ЦСК і 10 дальших 11 складів, які співпрацюють за згодою ЦСК з кооперативами або прямо з ЦСК доставили у звітовім році товару кооперативам на суму 1,378.378.44 зол. при чому великими гуртівними кооператив були склади в Самборі, Бродах, Золочеві, Сяноці, Збаражі, Мостисках, Тернополі (сіль) і Перемишлі. Обтяження товарів для кооператив були дуже низькі. Дохід брутто на споживчих товарах виносив 2.55 пр.

Порівнуючи суму торгів „Н. Т." з безпосередньо або посередньо обединаними нею споживачами виходить дальший зріст поголовного заосмотрення на 60 пр. (8 зол. супроти пересічи 5 зол. з минулого року).

„Народна Торговля" працює в торговельній ділянці на засадах кооперації. Дає високо якостевий товар по місцевих цінах, уділяє заворотів товарових від готівкових закупів, виділивши з надвижки з обороту товарового номінну дивіденду (цього року 8 пр.) передливає решту надвижки в чому з почленими до неподільних фондів, дотує культурно-освітню роботу, яку й сама веде, працює сама і підтримує працю організаційну а все таки з легкої руки уживає серед деяких кругів назву „капіталістичної установи". Дух часу — дух століття мимо — не минає й „Народньої Торговлі", зачіпаючи її крилами поверхового осуду, осуду незбудованого на власній основі **суспільної** культури.

Культурно освітню роботу веде „Н. Т." крім участи її в краєвих і повітових курсах, устроюваних для кооператив також у себе в кутрі для персоналу. Кюмі практичних лекцій, веденних начальниками складів в рамени дирекції вже четвертий рік веде член її д-р О. Барилик курси заочної освіти з ділянки фахових дисциплін і кооперації. В році висилається і справляється пересічно 20 задач (в одній задачі 4 кілька дисциплін). З заочної освіти корастало в звітовому році з добрим вислідом 92—110 осіб. Кандидати на касирки в часі практики мусять приготовитися до фахового іспиту, до якого належить теж іспит з підстав кооперації і історії споживчої кооперації Галицької України.

Поза постійною домашньою наукою персоналу вислала „Н. Т." в році 1926 27 трьох учеників на вечірні курси торговельні і одного помічника на вищі кооперативні студії до У. Г. А. в Подебрадах на свій кошт. Для сільських кооператив вибрала „Н. Т." протягом року 18 діловодників-склепарів на 3 місячний практиці у себе. Сім абсольвентів вищих торговельних шкіл найшло в „Н. Т." платну практику — чотирох з них лишилося в „Н. Т." на службі. Львівську практику відбуло в „Н. Т." 19 жінок, з них 5 зложило вже іспит і чотири працює в „Н. Т.", дві в Мостисках. З рамена „Н. Т." продовжав шк. ю. Пилипковський третій рік безплатно науку теорії і історії кооперації на курсі вищої торг. школи Т-ва „Просвіта". Курс повічнало 35 слухачів.

В біжучім році втрете обходила „Н. Т." в центрі і по всіх складах в краю Свято Кооперації, при чому персонал Н. Т. брав живу участь в хорах і театральних виставах получених з обходами свята.

Працюючи у тісним порозумінні з українською кооперацією удержувала „Н. Т." живі взаємини з Міжнародним Союзом Кооператив і Міжнародньою Гільдією Жінок-кооператисток в Лондоні і Міжнародним Урядом Праці в Женеві та відповідала взаємини з швайцарськими, а зачіпала зі скандинавськими сотальні споживчими. В XII. М. Конгресі Кооперативів, в II. Міжнародній Конференції жінок-кооператисток, в I. Міжнародній виставці преси і пропаганди в Стокгольмі, в другій Станиславівським Ярмарку і другій с.-г. виставі в Стрию була Народна Торговля заступлена.

Отже були би голосьніші праці „Н. Т." в році 1926-27 — рівн. які хіба ясно свідчать про характер її змагань як кооперативної установи.

Юліян Пепликовський.

Дразливий виборчий терен.

Наступ на „кресах". — Рефлексії і фантазії „Часу". — Подвійна мета.

Вся увага польських чинників у виборчій добі зосередковується на „кресах". Цей терен — на думку польських урядових і громадянських чинників — найкраще надається для виборчої гальонади. „Кресы" — на думку польських чинників — це під кожним оглядом res nullius. Хто зуміє там скорше і доцільніше заметушитися, той вийде побідником. Тому то на „кресы" вищирила свої зуби розхрістана санація, йдучи там під опікою адміністрації; тому то вибирається там обеднана з нею консерва, рахуючи не лише на „прихильність" адміністрації, але й на свій власний економічний натиск; тому то підходять до „кресів" польські пепеесо-визволенські махери зі своїми демагогічними обіцянками і тому то гуртується там народова реакція.

Мало полякам мандатів з їх національної території, мало їм покривдження українсько-білоруської території у виборчому законі, — їм ще хочеться загарбати мандати українського і білоруського населення.

Справі виборів на „кресах" присвячує окрему статтю краківський „Час". Мовляв, найдразливішим виборчим тереном є „східні кресы" з огляду на їх соціяльне і національне уформування. У Виленщині все в порядку, бо там великий відсоток польського населення. Також Східна Галичина находиться в „спеціяльних умовах" (справді спеціяльних!). Зате в новгородському воєвідстві справа вже комплікується, а у воєвідствах поліському і волинському набирає дуже поважного характеру. При попередніх виборах на цілій лінії побідив там „меншостевий блок". Православне населення „кресів" солідарно голосувало на листу блоку за намовою православного духовенства(?!), яке знову йшло на мотузку більшовицької агітації(?!). Також неясна і нерішуча політика у відношенні до „меншостей" та агітація галицьких українців причинилася до польської поразки на „кресах".

Але тепер усе змінилося. Православна церква в Польщі здобула „повну автономію і вистарчаючу ерархічну організацію", натиск більшовиї зменшився й ослаб, а польська адміністрація „зближилася до місцевого населення і зрозуміла його спеціяльні настрої і потреби". Серед такої незвичайно корисної ситуації на „кресах" единою чорною хмарою є уніфікаційна пропаганда галицьких українців, що поширилася на Волині і Поліссі. Та всеж таки поляки можуть мати виглядн на корисний вислід теперішніх виборів на „кресах" взагалі, а на Волині зокрема. Бо

„населення польське і католицьке Волини доходить до 21 пров., стільки може-більше є жидівського населення, що живе головно в тамошніх місточках. Коли до того додати чехів і німців, то виявиться, що українське населення всеїх не становить більшости польської Волині. Не вважаючи на те, українське населення при допомозі цілих здобуло всі мандати в двох волинських виборчих округ".

Як польські публіцисти так далі будуть поводитися з цифрами і відсотками населення, то небавом довідаємося, що на Волині взагалі нема українців. А прецінь давніть на основі польської фальшивої статистики українців на Волині є понад 70 пр., а поляків 16 пр. (в дійсности поляків є не більше, як 10 пр.).

Але йдім далі. „Час" бачить поразку поляків на Волині у виставленні кількох партійних ліст.

„Тієї помилки треба тепер пильнувати, і створення однотайної польської ліста в окраїнних округах забезпечить тамошнім полякам належне їм представництво, не порушаючи прав українського населення. Розумієтьсм ідеалом був би такий компроміс, який обіцяв би голоси всіх мешканців тих просторів під гаслом оборони польської державности. На разі я не маю перспектив будучини; тепер метод, до якої слід вдатися, є виставлення однотайної польської ліста, а опісля проведення таких виключно українських кандидатів, які стоятимуть на ґрунті польської державности".

Отже польські чинники мають подвійну мету: 1) здобути на українській території якнайбільше мандатів для поляків при допомозі однотайної польської ліст і 2) провести від українського населення служивих мамелюків.

Під тим прапором відбувається польська акція. А ми? Чи маємо зрозуміння для цієї небезпеки? Чи противставимось обеднаним фронтом польській однотайній акції? Чи не пора в обличчі небезпеки вийти із партійних закамарків і стати в одни спільний український фронт для оборони наших всенаціональних змагань?

ВІДГУКИ ДНЯ.

Бувай ми здорова...

Мої побоювання справдилися. Найбільше дурна пісня від часів „Балалайки" — „Бувай ми здорова" — захопила кабаретово-шинкьовий ринок. Нема у Львові кавярні, бару, тінель-таверни, де не лунали би звуки безглуздої мелодії і різнорідних слів. Так як давніше всі затикали вуха перед нею, так тепер відчиняють серця і роти.

„Бувай ми здорова
Мом сярітонько"...

Співають це не тільки напівпяні мешканці Галичини, але навіть імпортований негр.

Цо вечора в барі кавярні „Лювр" чорний мисленик дикобразу виломлює собі пики, щоб вимовити чарівні слова: „Цувай ме здорова, муй сехітонько".

Публика шаліє з радости.

Під звуки модної пісні танцюють до загину всі: дочки Львова, Кулятова, Теребовлі і інших Коритів, сини: мамині, мариотравці, блудні і ру сини.

Хто не танцює, примикає очі і насолоджується бозеською мелодією. Що за глибина почувань, що за геніяльні слова!...

— Slicznie — шепче захоплено якась дама, коли останній тон замер під склепінням бару.

— Co to jest? — питається сусіда.

— Ukraińskie, ludowe! — поясняє сусід, видно один з „Komisji dla spraw mniejszości narodowych".

— O, to ukraińcy mają także swoje szerlatany?!...

— No.. tak.. właściwie nie. Ta pieśń ma w sobie dużo pierwiastków ogólno-słowiańskich a więc i polskich...

— Ach, teraz rozumiem, dlaczego to dla mnie jakieś takie bliskie, takie swoje.

Цер начинає знову... Пари за парою підносяться з крісел... Хто це танцює, примикає очі!...

Капельник зложив, чи підслухав другу строфу:

„Купив я газету,
Сів си до трамвая,
Бувай ми здорова
Я вже відїжджаю"...

Публика на верхах захоплення. Дами обсипують капельника квітками забуваючи на хвилю про него. Мущини

обкидають розумінням погляди своєї пані, забуваючи на хвилю про дівчат з бару.

А тимчасом...

Мороз на дворі тисне. Тисне як конституція, як залюблений студент, як податок.

Під дверима хати своєї мами стоїть невмируший популяризатор модної пісні, знаний у цілім Львові „Бен Гур". Проситься до середини, але мама не пускає.

А мороз тисне...

Бен Гур іде на стрих і там склоняє до сну змучену голову. Ще з пісні ворушаться посинілі уста і по закутках страху, разом з морозним вітром, бринять безсмертні слова:

„Бувай ми здорова
Моя сиротонько..."

Тихне врешті пісня, стуляються уста, клеються повіки — на віки.

Біла смерть прикрила Бен-Гура морозним савазом...

Другої днини всі польські часописи з некрольогами і характеристиками творчости померлого.

А він?...

Скромно і без тіні зарозумілости стоїть далі під „Віденкою" і співає свою пісню.

Вільно поетів від його судимся, коли його „померли".

Галактіон Чіпка.

СКАСУВАННЯ ТИМЧ. САМ. ВИДІЛУ.

Варшава, 22. грудня 1927.

На засіданні ради міністрів ухвалено розв'язання Тимчасової Самоврядної Влади у Львові і передати його чинности повітовим воєводам. Оречення називає Т. С. Влади „перехідом".

„БЕЗПАРТІЙНИЙ УРЯДОВИЙ БЛЬОК".

Варшава, 22. грудня 1927.

Чутки про творення безпартійного урядового блоку потверджуються. Блок називатиметься „Безпартійний блок співпраці з урядом". Належатимуть до нього позапарт. угрупування, що заявляються за теперішнім урядом. Ліста цього блоку дістане ч. 1., а головним її кандидатом буде віцепрем. Бартель.

СПРАВА КАНДИДУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ УРЯДОВЦІВ.

Варшава, 22. грудня 1927.

Мін. внутр. справ обіжником пригадує, що на основі вироб. ординацій держ. адм. урядовець не може бути вибраний в тім окрузі, в котрім виконує службу. Обмеження не торкається і тих, що уступили зі служби або була перенесені з округу підчас виборів, але в хвилі оголошення виборів у Дн. 8., себто 6. грудня п. р., сповняли службу в даним окрузі, а то згідно з ореченням найв. суду. Про намір кандидувати до сойму чи сенату урядовець має повідомити свою вищу владу. Після виборів, канд. урядовець має повідомити безпосередньо свою вищу владу про вибір або упадок кандидатури. Вибрані урядовці дістануть після оголошення вибору безплатні відпустки на час тривання мандату.

ДЕМОНСТРАЦІЯ СРСР ПРОТИ КИТАЮ.

Ворошилов над кордоном Китаю.

Москва, 22. грудня 1927.

Нар. ком. Ворошилов виїхав на Далекий Схід перевести інспекцію військових теренів між Зрогою і Владивостоком. Подорож є в звязі з нотою Чанг-Цо-Ліна, що була гострим ультіматом проти ком. пропаганди в Китаю і в звязі з протикомуністичною акцією в Кантоні.

МАНДРІВКА НАРОДІВ У КИТАЮ.

Льондон, 22. грудня 1927.

В пів. Китаю страшний голод спричинив справжню мандрівку народів. Кілька мілюонів людей ідо в напрямі Манджурії. В провінції Шантунг утікають люди масово перед бандитами і дезертирами. В провінції Шансі голод грозить 9 мілл. населенню. Ком. революція, здавлена в Кантоні, лютує в частині провінції Квантунг. Різня пригадує криваві сцени з повстання боксерів. В містечках повбивано богатших китайців. Одного китайського вбили, а передше вирвали йому вуха і відрізали ніс.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Театри.

„Ковнер. Український Театр" під дирекцією п. Стаднака (вул. Шашкевича).

Перерва.

Міський великий театр:

2-го о „Донна Оретта".
25-го год. 7. веч. Льогенто'я".
26-го год. 3'30 попол. „Галька" (ціни знижені).
26-го год. 7'30 веч. „Донна Оретта".

Міський „Театр Новин":

23-го „Хай мене чорти...".
24-го год. 8'0. веч. „Хай мене чорти...".
26-го год. 3'30 попол. „Найкраща з жінок" (ціни знижені).
26-го год. 7'30 веч. „Хай мене чорти...".

Кіна.

„Палас": „Тайни салону краси".
„Лев": „Королева сторінок".
„Аполло": „Флірт з небезпекою".
„Фатаморгана": „Скомпромітована [illegible] подруга".

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8'85, Нью Йорк 8'91, Льондон 43'42, Цюріх 171'92, Париж 35'01, Брюсель 24'79, Медіолян 48'26, Амстердам 359'62, Прага 26'35, Штокгольм 240'28, Копенгага 238'15, Осло 236'75 Данія 173'0, Відень 125'46, Берлін 212'0, Канада 8'88.

Збіжа.

Пшениця дніпрська 47'25—48'25, пшениця селенська 45—46'50, жито 38'00—39'00, ячмінь броварн. 38'0—39'00, ячмінь на мливо 32'7—3[illegible], ячмінь пастівний 30'00—31'00 овес 32'00—33'00, кукурудза румунська 33'50—34'5, бараболя рафовані 5'50 6'60, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 40'00—4[illegible]'00, горох півіктория 65—69, горох полевий 40—50, бобик 33'50—34'50, сіно 7'50—8'5[illegible], солома 4'25—4'75, гречка 36'00—38'00, льон 68'00—71'00, рівак озимий 61'50—62'50, мука пшенична 4-нул. 84'0—8[illegible]'00, мука пшенична 00-нул. 70'50—77'00, мука житня 80-нул. 59'00 грисик кукурудз. 5[illegible]—4, мука кукур. 36'25—37'5, отруби житні 24'75 24'75, отруби пшеничні 24'75—25'25, круп гречані 73'00—74'50, пшоно 71'25—75'25, круп ячм пні 37—38'50, конюшина червона 230—265, мак синій 100—[illegible]'0, мак синій 85—100, мішки нові, нові 1'70—1'80, мішки уживані 1'50—1'60.

НОВИНКИ.

— **Ювилей о. архипресвітера Ол. Бачинського.** Ювилейне свято з приводу 60-ліття о. архипресвітера капітули і ген. вікарія Олександра Бачинського відбулося дуже торжественно. Після святочного Богослужения в семінарській церкві відбулися в салі Духовної Семінарії Академія в честь Ювілята, що пройшла з великим успіхом. У ювілейному святі взяв участь митр. Шептицький, зібралося і до 150 учеників Ювілята. Свято закінчено многоліттієм і спільною фотографією всіх його учасників. З приводу свого ювілею о. архипрес. Бачинський дістав таку телеграму від римської курії: ARCIVESCOVO SZEPTYCKI, LWOW. ROMA 30 22 15 12 11. SACERDOTII ALEXANDRO BACZYNSKYJ SEXAGESIMUM SACERDOTII SUI NATALEM CE EBRANTI AUGUSTUS PONTIFEX FELICISSIMA SUAEQUE PRECATUS APOSTOLICAM BENEDICTIONEM AMANTER IMPERTIT. — Card. GASPARRI.

— **Наглядна користь клича: „Свій до свого".** В одним з попередніх чисел нашого часопису взивали ми власників реальностей у Львові, щоби приносили більші смітярки (ящики) замовляли в українській ближарській фірмі А. і В. Заяць у Львові, вул. Оссолінських ч. 14. На наш заклик замовили такі смітярки у цієї фірми вже отсі власники реальностей: д-р Вальчишин Мирон, радн. К. Бандрівський, д-р Терлецький Михайло, „Захоронка" на Жовківській дільниці, д-р І. Березницький, М. Яцик, радн. Чорвінський, Т-во „Труд", М. Калимон, Ол. Онисько і Т-во „Зоря". Фірма А. і В. Заяць вложила з того титулу 64 зол. як 5 проц. датох на „Рідну Школу". Це наглядний доказ, що наші громадяни повинні купувати тільки в українській фірмі, не лише йдучи за кличем „Свій до свого", але також тому, що тим самим допомагають і свою цеглину під будову рідного шкільництва.

— **Новий роман В. Винниченка.** В. Винниченко, що живе тепер у Парижі, написав і готує до друку новий роман „Цеглини золоти" з життя української еміграції. Останній роман Винниченка, фантастична повість „Сонячна машина", вийшов саме накладом Державного Видавництва в Харкові.

— **Музичний Інститут в Самборі.** На днях відкрито в Самборі філію „Вищого Муз. Інституту ім. Лисенка", в якому відбуватиметься наука в усіх ділянках музикальної під проводом фахових сил, як пп.: Барвич, Козакевичівна і Барановський. Вписи 1., 2., 3. й 4. січня 1928.

— **Велика пожежа в Дзікові.** Дня 21. грудня над ранком вибухла пожежа в замку гр. Тарновського в Дзікові. З цінних збіроз і бібліотеки, що складалася з 30.000 томів, вдалося виратувати лише половину. Цілком ратункові акції згинуло 8 людей, між ними легкоатлет Фрейер, а 7 осіб було тяжко ранених. Кажуть, що огонь підложили комуністи.

— **Підвищка урядн. плазень.** Справа підвищки платень урядовців увійде на порядок найближчого засідання ради міністрів, що відбудеться після свят. Зачувати, що підвищка винесе 15 проц. урядничих платень і обовязуватиме від 1. сітня 1928.

— **Згоріла палата гр. Борковських.** В ночі 21. грудня згоріла в селі Бринчі (біля Теребовлі) палата гр. Борковської, матері львівського воєводи.

— **Орленко чи Орлов?** Відомий атлет Орленко, що брав недавно участь у турнірі силачів у Львові і виїхав звідси з посмаком ріжних любовних пригод, виступав ще днях у турнірі силачів у Катовицях. Але там він виступав під іменем Орлова як представник Росії. В катовицькому турнірі брали участь усі наші знайомі зі Львова, крім відомця Кавана, що здобув у Львові першу нагороду. В Катовицях першу нагороду здобув Штевер, другу — Брайля, третю — Штарке, четверту — Віллінг, пяту — Орленко. В листі Орленка до нашої редакції, в якому він спростовував вісти про себе „Газети Порапної", подався він за старшину армії У. Н. Р. і підписався: Сергій Орлов-Орленко. Давний це старшина української армії, що виступає прилюдно як представник Росії!

Сувора зима. Метеорольоги, що віщували нам цього року сувору зиму, не помилилися. У всій Европі впали великі сніги, а студінь не минула навіть півдня. Метелиці спаралізували на менш нормальну залізничну комунікацію у всій середній Европі. Навіть до Відня та Берліна прийшли цими днями деякі поїзди опізнені на 2 години. Німецький метеоролог Брікнер ставить для Австрії таку найближчу прогнозу: 24-го вітер, мрячно, сніг і дощ, 25-го, 27-го і 30-го захмарене небо, не виключена сніговиця. 26-го і 31-го хуртовиця. Приблизно 29-го неприємна негода. Слід додати, що над Атлантійським Океаном гуляють великі бурі. Навіть Париж мав 10 ст. зимна, а Марсейль 5 ст.

Михайло ХАМУЛА
ЛЬВІВ
Пл. Трибунальська І.
Телєфон 49-64.
Поручає КИЛИМІВ
великий вибір
1059 Позір на нову адресу! 6-7

— **Епідемія дифтериту.** Окрема постійна комісія міжнародньої гігієни у Женеві, стверджує, що в зимових місяцях зросла в середній Европі нова форма грипи. Є це епідемічна хвиля дифтериту. Від кількох тижнів скількість випадків недуги значно зросла в усіх країнах, а в Берліні. Долішній Австрії навіть позачинали деякі школи. І Львова також не недуга не оминула.

— **Нова комета.** Гамбурська астрономічна обсерваторія повідомляє про відкриття комети першорядної величини. Догадуються, що є це та сама, яку давно вже запримітив австралійський астроном Уельруп. Вона поволі наближається.

— **Нащадки султана.** Губернатор міста Алєпо і інші місцеві органи розписали добродійну збірку на виплів бувш. турецького султана Абдуль Азіза, що находиться в крайній нужді. Абдуль Азіз, султан від 1830 до 1876 р., покинув Туреччину примусово разом з рештою членів династії Османів у 1924 р.

— **Сучасні фанірн.** В Бадені арештували 26-літнього кельнера Брунцера, коли він хотів замінити свій подертий плащ на гарний зимовий. А що він не хотів іти з „холодну", дав срібну ложечку, щоби його мусили відставити до шпиталю. У шпиталі виявилось, що в його шлунку лежить ще золотий перстень, шпилька, знана в нас приятелькою і кілька кусків скла. Відомо, що був професійним злодієм, мусів уже частіше пробувати пошасти в шпиталь замість до вязниці коштом свого шлунка.

— **Король з ласки дипльоматки.** З нагоди відвідин у Льондоні короля Іраку, Файсала І., англійська преса пригадує, що цей король завдячує свій престол виключно одній англійці. Є це донька одного із великих богачів Англії, власника фабрик заліза Белль. Ця дама, що померла минулого року була одним із найбільших знавців відносин на Близькому Сході. Поетка та письменниця, вона студіювала в Месопотамії археольогію, знала арабську мову і прийняла в 1915 р. доручення від англійського уряду поїхати туди як дипльоматка. Її знайомість обставин і людей, а при тому небувалі зовнішня сміливість рішили про долю Іраку. Місс Белль уміла здобути собі симпатії місцевих арабських племен і стати приятельською дорадницею того, кого вона вибрала на короля: Файсала.

— **Сучасні князі.** У франц. містечку Мелян судили цими днями за волокитство та легковерні довги князя Фердинанда Бурбона, сестрінка еспанського короля і його адютанта маркіза Вульєта. Обі ці достойники від року замішують готелі і міста, скрізь позичають гроші і... виїжджають далі. Нападає франц. королів боронивом дуже просто та щиро. Він дістає помешкання від своєї сестри княгині Крістини 2000 пезетів, які йому безумовно не вистачають. Тому він мусить робити довги, але має добру волю їх віддати. До Мелян приїхав він після 8 денної подорожі автом по ріжних містах і не мав 8000 фр., щоби заплатити за цю приємну, але коштовну подорож. Князь мав у суді судового адвоката. Суд звільнив його, а засудив на 3 міс. вязниці тільки його адютанта, виходячи мабуть із міркування, що адютант такої великої „риби" повинен мати собі за честь платити всі його довги, а коли не має з того, нехай не дозволяє чистокровному князеві вести таке життя.

— **Інтерес і література.** Гарне данське містечко Гельзінгор попало у велику халепу. Місцевий туристичний клюб має повстичну ідею, щоби відсвяткувати 800-ліття істнування міста, але по так по-домашньому, а на ширшу скалю. На цьому можна було заробити. Головно тоді, коли зїдуться на це свято чужинці. А зїхатись можуть ось з якої причини: Із можна показати славний гріб Гамлета, про якого чейже вже не тільки Европа, але й Америка, що він помер, як різник Шекспір, у Гельзінгорі. І хто зна, чи до цього містечка не зїхались би десятки тисяч цікавих з усього світа, а цінтаму, для Шекспіра, щоби поглянути на могилу одного із найцікавіших героїв світової літератури, якби копенгагенська преса була більше дискретна. Безпосередно перед самим ювілеєм хтось із злобних критиків школи Брандеса зважився прилюдно подати до відома світові, що в Гельзінгорі нема не тільки могили Гамлета, але навіть грудки землі із його гробу. Так пропав увесь ювілей міста, яке витратило великанські суми на приготування, сподіючись тисячів чужинців. Міська рада подає в суд туристичний клюб за відшкодування; клюб — обвинувачує ювілейний комітет; комітет — міську раду. Малярі, архітекти, інженіри, всі домагаються грошей за замовлення. А місто не мало з чого цих грошей стягнути. І тепер питається словами Гамлета: „Бути чи не бути? — ось у чім питання".

— **З подружніх рекордів.** Із „Красной Газеты" довідуємось про небувальну пригоду одної 18-літньої дівчини, яка вміла вспійки використати нові закони про подружа та розводи. У січні цього року вона прибула в Ленінграді зареєструвати своє подружа з якимсь Удальцовим. У марті вона явилась в тім самім уряді із заявою, що розводиться. При цьому ж додала, що вона виходить за брата свого мужа теж Удальцова. У жовтні вона явилась утретє із такою заявою: вона розводиться із одним Удальцовим і виходить за другого. Це був третій брат. „Красная Газета" не пише, чи братів Удальцових тепер ще більше. А жаль, бо ми знали би вже буде четверте подружа цієї дівчини непостійної, постійно привязаної до одної родини.

— **Світова величина.** Пропав без вістки спортсмен Жербо, що вибрався у подорож довкола світа на кораблі і доїхав уже з Франції до Полінезії; останній його слід був на східнім побережі Африки. — У Будапешті відкрили у великій скількости фальшиві мадярські банкноти, фабриковані міжнародньою шайкою в Брюсселі. — У Бріндізі, при будові водопроводів, відкопали чудовий бюст Мінерви, в якому зачищена тільки частина шолому і кінчик носа. — Китайський уряд рішив, що з огляду на спадкість можна скасувати своє посольство у Відні, яке заступатиме посол у Берліні. — У Мерані арештували жінку, яка 8 літ держала зачинену свою 18-літню доньку у темній кімнаті. — Чотирох молодих німців, що вибрались із Гамбурга довкола світа яхтом 2-го січня 1920 р. вернулися назад, переїхавши 34.000 миль у 600 днях, зовсім здорові. — Вільгельм II. виграв процес із театральним підприємством „Шікатор", який по змозі на майбутнє у цілі „Рисунтів" виводити його особу як дійсної. — Помер д-р Фрідріх Клейнвехтер, бувш. проф. чернівецького університету у 90 р. життя, відомий економіст.

— **Спростування.** В ім'я правди прошу помістити в „Ділі" спростування повідомлення з 9. XII. 1927 ч. 275 під заг. „До того може дійсно-фільське звеличення?" А

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

кляме: Неправдою є, що бриківське віче в Товпизі в дні 4. ц. м. відбулося за дозволом і згодою о. Слободяна, а правдою є, що з тим вічем я не мав нічого спільного. Львовець на те віче відступив а мотивів часто матеріяльних видів читальні Качковського, до котрого я не належу і мене за згодою і дозволом ніхто не питав. Неправдою є дальше, мовби я ставився з ненавистю до українського національного руху, бо маючи в своїй парохії також дві читальні „Просвіти“, підтримую їх матеріяльно і морально, заходячи по змозі жінкарівні тертя своїх парохіян. — **о. Іван Слободян**, парох Товпиги.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (Загальні Збори Пов. Тов Кред. в Тернополі. Український Банк в Тернополі. Повторення старих історій). В суботу, дня 10. грудня 1927 р. відбулися Надзвичайні Загальні Збори Повітового Товариства Кредитового в Тернополі, скликані в цілі ухвалення змін статуту. Товариство мимо безнастанних зусиль і старань з боку горстки декотрих тернопільських, читачам „Діла“ відомих, інтелігентів і мимо їх неперебірливої демагогії, що змірала до захоплення однієї з найповажніших наших кредитових установ в краю у свої руки, розвивається дуже добре. Існує воно від початку 1898 р. і за рік буде обходити 30-літній ювілей свого існування. Перед війною числило воно понад чотири тисячі членів і від 20 літ є власником великої будівлі при принципальній вулиці в Тернополі, зовсім вільної від всяких іпотечних тягарів. В наслідок девальвації пропали всі значні резервові фонди товариства і товариство свою справу в р. 1924 розпочало на ново майже з нічим. Тоді остало всього стокільканадцять членів, що доплатили уділи. В додатку від кількох літ згадані місцеві інтелігенти, що нічим не причинилися до розвитку товариства, хотіли його загорнути у свої руки. Кожні майже загальні збори в останніх роках є видовищем некультурних і диких авантур з їхнього боку. З правила намагаються вони розбивати збори і не допускати до правильного розвитку товариства тому, що воно не є в їх руках.

Подібно було і дня 10. п. м. Товариство має невідповідний статут кооперативи найнижчого ступня, який вповні не відповідає потребам товариства і який безумовно належало змінити і перетворити кооперативу на товариство чисто кредитово-банкове. В тій цілі Надзірна Рада поручила членам Управи д-рові Ст. Барановій виправити окремий статут, що мабуть на ості передовсім кредитово-банкові інтереси і уникнувши на будуче немилої історії на загальних зборах, які досі аранжували згадані інтелігенти, що їх виключено з товариства за їхню шкідливу для нього діяльність. Вкінці належало усунути ще одну причину бурливих зборів в той спосіб, щоби справи обсади Управи не належала вже більше до компетенції загальних зборів.

З поміж 806 членів явилося на збори 111. Зборами проводив голова Надзірної Ради проф. Іван Боднар, на якого спинилося головно вгляди тернопільських малоземтів. Статут референтував член Управи д-р Степан Баран і вичитавши його в цілости, виявив причини, чому дотеперішній статут належить змінити. Поперед усім змінено фірму і товариство на будуче буде звалися **Український Банк**, кооператива з обмеженою порукою в Тернополі. Метою банку є виключно справи кредитово-банкові в розумінні розпорядку президента з 27. грудня 1921 р. Рада Надзірна складається з 9 членів і 3 заступників, вибираних щороку по 3 на протяг трьох літ. Дирекцію іменує і керує Рада Надзірна, а урядовців Дирекція. Членом в цілій українській кооперації кредитовій в Польщі є виключно інституції представників замість загальних зборів після постанов арт. 51 розпор. законну. Референт д-р Баран вичерпав всі корисні нового статуту і почавши внесення на його принятя. П. Василь Болюх з Кутковець заявився за принятям цього статуту без дискусії в цілости, тимбільше, що проект цього статуту одобрив Ревізійний Союз Українських Кооператив. Тому, що дотеперішній статут вимагав присутности чайменше одної п'ятої части загалу членів і найменше трьох четвертих голосів присутніх членів, а голосуванням через відношення рук не можна було точно стверднти дількости голосів, бо деякі члени мали по два і по три голоси, проф. Боднар зарядив поіменне голосування, при якому на 104 присутніх членів величена більшість, бо аж 94 заявилося за новою назвою статуту в редакції, предложеній д-ром Бараном, а тільки 10 заявилося проти зміни статуту, супроти чого проф. Боднар не предложив зборів стверднти, що проект зміни статуту — яким товариство розпочинає зовсім новий період життя — в цілости важно ухвалений і вилучує збори при гучних і жвавих оплесках величезної більшости присутніх. Це аплодування погодження у кількох невдоволених і вони мають величезну вину, що тривало довший час і виникало обурення і неголосування присутніх. Є це остання буква, бо збори по новому статуті будуть вже відмінні від цієї тернопільської лихої.

Українському Банкови відкрито вже його будинок до ужитку і на днях почне він там урядування у власних відновлених бюрах. — **Тернопільський.**

З театру.

„Хай мене чорти..“ Оперетка в 3 відслонах.

У вівторок пройшла в „Театрі Новім“ з успіхом нова оперетка під поданим вгорі наголовком — продукт двох авторів-лібретистів: В. Леона і Г. Райхерта, в музичній обробці Л. Райхвайна. Якнебудь це оперетка, як і інші фабрикати, що приходять до нас в останньому часі з Відня, не виявляє нічого маркантно оригінального ані щодо змісту ані щодо музики, то завдяки добрій режисерії, багатим декораціям, а передовсім оригінальним танцям балету, вона все таки здержиться довший час на сцені. Бо й нашим публика, що не опадає за оперетками, вдоволяється вже кількома добрими дотепами і двома-трьома легкими, „солодкими“ мельодіями, особливо, коли чує їх з уст своїх любимців. А коли ще гола обстановка оперетки положить публіку своїм багатством фарб, декорацій і костюмів, то усіх такої оперетки запевнений.

Так було і передучора. Не зміст і не музика рішили про добре принятя оперетки „Хай мене чорти..“, а самі ці другорядні її прикмети. Бо крім двох гарних мельодій, які вбилися всім в память, і крім доволі вдячної ролі магика-телепата (яку в дігран Татшанський), вставленої врештою зовсім штучно в акцію оперетки, нема в ній нічого, що заслуговувало би з якогобудь погляду на більшу увагу. Сюжет оперетки, що викрадував на сензацію, фантастичний, є собі здавна обклепаний, навіть банальний, хоч, правда, в оперетці рідко подибуваний. Батько, що прокидається чортом, щоб купити собі зятя, а своїй удомблений дом чоловіка — не такий уже рідкий тип у наших часах! Алеж він в наших обставинах прокидається звичайно — ангелом...

З поодиноких сценок випала дуже добре, як сказано вище, епізодична поява Татшанського в ролі магіка. Сцена на перегонах у І. дії, відграна дуже добре, не зробила відповідного вражіння забуть тому, що артисти були обернені лицем на салю і що сцена мала місце на початку акції. Інші сцени були без замету. Зате виступи балету, зокрема „Жінкавахляр“, „Дим з папіросок“ (парева) й акробатичні „Пісоти чортиків“ подобалися незвичайно. На перший виставі докучав дещо суфлер. *І. Н.*

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

В. Чубатий: **„Воскресення“**, пєса на 4 дії. Переклад В. М. Накладом Вид-ва „Подільська Театральна Бібліотека“ в Тернополі. Львів - Тернопіль - Нью-Йорк 1927, ст. 44, форм. 8°.

„Трьох до вибору“, комедія на 3 дії. На українську мову переробив В. Мартинович. На кладом Вид-ва „Подільська Театральна Бібліотека“. Львів-Тернопіль-Нью-Йорк 1927, ст. 40, форм. 8°.

ЖУРНАЛИ:

„Ельпіс“, книжка II. Праці професорів православного теольотичного видилу при варшавському університеті. Варшава 1927, ст. 208, форм. 8°. В журналі друкують статті по польськи, по українськи і по російськи.

„Ельпіс“, книжка III. Варшава 1927. В тій книжці нема ні одної статті по українськи, а є лише польські та російські наукові нариси, хоч і відносяться до української історії, ст. 124, форм. 8°.

„Жіноча Доля“, двотижневик для українського жіноцтва ч. 24. Коломия, 15. грудня 1927. Відповідальна редакторка О. Кисілевська.

„Наш Приятель“. Рік VII, ч. 4. За грудень 1927. Львів, ст. 72, форм. 8°.

„Господарсько-Кооперативний Часопис“, орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Рік VII, ч. 49. Львів, 7. грудня 1927, ст. 16. форм. 4°.

„Кооперативне Молочарство“, орган Маслосоюзу. Рік II. Львів, грудень 1927 ч. 12. Виходить щомісяця, ст. 12, форм. 4°.

„Зиг“, журнал сатири і гумору. Рік IV. ч. 14. Львів, 15. грудня 1927. Редагує: Лешко Лещий.

„Przegląd Polityczny“, czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej. Warszawa. Październik 1927. Tom VII. Zeszyt 2. Ст. 168, форм. 8°.

Slovanský Prehled“ sbornik pro poznavani politickeho, hospodarskeho, socialneho a kulturniho zivota slovanskych statu e narodu. Redaktor: A. Cerny. Cislo 7. Rocnik XIX. (Praha 1927.

Revue Internationale des Institutions economiques et sociales. Publication mensuelle. XVIII-e Annee. Septembre 1927, Nr. 8. Roma,

„Promethee“, organe de Defense Nationale des Peuples du Caucase, de l'Ukraine et du Turkestan. Deuxieme Annee Nr. 13. Décembre 1927. Paris

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабінєвича:

Підкамінь:

28. XII. Гейша.

Комунікат Комітету для вшанування 10-ліття смерти Івана Франка. З огляду на малу скількість проектів які наспіли на конкурс, рішив конкурсовий суд на засіданні з дня 15. грудня п. р. продовжити речинець конкурсу на проект пігробника на могилу Ів. Франка до дня 1. березня 1928 р. до год. 12-ої в południe. Близші інформації можна одержати в канцелярії Т-ва „Просвіта“ Львів, Ринок 10/11. — За Комітет: *М. Галущинський* голова. 2-2

Молочарський курс улаштовує Крайовий Молочарський Союз в Стрию в часі від 20. січня до 1. травня 1928 р. Навчання безплатне. Кошта удержання около 2 зол. денно. Будуть приняті кандидати в віці від 18-30 л. т. Першенство мають 1) Кооперативні молочарі з молочарською практикою, 2) абсольвенти середніх і низших господарських шкіл, 3) абсольвенти фахових або сезонових шкіл. Подання слати на адресу Маслосоюзу Львів вул. Косцюшка ч. 1а) найдальше до дня 10-го січня 1928. Ближші відомости в інших українських часописях. — *Дирекція Маслосоюзу.* 1147 2-3

Хто? Жіночий Кружок ім. Ганни Барвінок
Де? Львів, вул. Мохнацького 12
Коли? 1. і 2. січня 1928 р. цілий день
Що робить? . . . . . **ярмаркує**, — що дешевші ціні тогує: — Масло, мак, муку, пшеницю, — Суш, мід, цибулю, паленицю, — Напитки і мармеляди, — Тіста, цукри, чоколяди, — Індики, гуски і кури, — А як вбють що наші Турки, — Може й будуть дикі звірі: — Цап, кабан чи заяць сірий. — Словом — все, усе на свята — В нас купуйте сестри, браття! — А хто хоче стріляти — Щастя, може здобути, — І за грош який там марний — *Виграти дарунок гарний.* — А весь прихід ярмарочний, — Весь наш труд передсвяточний, *Все на Рідну Нашу Школу, — Для вкраїнської дітвори.*

Пригадується, що Загальні Збори Т-ва „Союз Українок“ відбудуться дня 24-го XII. п. р. в год. 10. передпол. в сали „Бесіди“, Рутовського 2 /I. — Головний Виділ Т-ва „Союз Українок“ у Львові. 1-2

З Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові. Пригадується, що згід делегатів филії нашого Т-ва при співучасти представників українських центральних установ, а також духовенства, учительства, жовнірства, пласту, преси і т. д. відбудеться в неділю о 5. п. м. у вел. сали „Української Бесіди“ (Рутовського 32, I. пов. „Нарід. Дім). Кожна филія зобовязана вислати свого делегата. На порядку нарад згляду дуже важні справи. — *Головна Рада.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БУРИЛЬНИКИ-ГОДИННИКИ „Зеніт“ „Джеа“ (Jaz) приймаються і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників **Домбровський Розанєвський**, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. Власні роботи. 110 в 21-1

ГОДИННИК Ваш буде найкраще направлений в найбільшій годинниковій роботі **Іоана Зельтенрайха**, Львів, вул. Марійська 8. — З провінції просимо реперації присилати почтою. — Старомодні, давній годинники переробляємо на ручні. 5-6

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 45.

1058 **Переса тавання Рентгеном** 14-24

Дентист д-р А. Пфау перенісся на вул. Легіонів 23

зол. 6·30 | **ГОДИННИК** | зол. 6·60

цілі швайцарські з гарантією тільки у

Б Г инбога Сикстуська 4

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**

у 70 різних смаках **„STELLA“** в 50 різних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний склад **В. Г Мушинський** в Перемишлі. Галичина.

Для II. І. кооператив і торговель відповідний опуст. 48-?

МАШИНИ

до ПИСАННЯ

всіляких систем

НОВІ І ОКАЗІЙНІ

латинські

і кирилицею

поручає

„МУШИНОПОЛЬ“

ЛЬВІВ

вул. Сикстуська 9.

Вхід через сінь. 3-3

ЕМЕРИТОВАНИЙ учитель українець пошукує до винайму середнє господарство, або заложить до спілки склеп, або примк від лютого 1928 відповідну посаду. За посередництво заложить 30 зол. на Рідну Школу. Згодошення приймає з чемности Агенція „Дністер“ у Стрию вул. Трибунальська 6 (для смерата). 2-3

Оказійна продажа святочних товарів бавовняних і вовняних.

тис. серветок по цін	зол.	0·33
„ хустинок до носа	„	0·40
20.0 м. фланелі гладкої від	„	1·60
100.0 „ обрусів по	„	3·00
25.0 „ ручників від		1·20
300 „ фланелі в десень від	1·70 до	2·70
10.0 „ вовняних пледів від	„	6·50
1·00 „ хусток і хустинок на голову від		1·50
200 „ франок від	„	1·20
100 „ Оксфорта на фартушки від		1·60
200 „ стирок по	„	1·80

Бонівна вигатна на складі.

„Галицькии магазин новостей“

Львів, Галицька 15. Замовлення на провінцію реалізується відсторонно. 1-2

Вже надійшло 10.000 ґрамофонових плит НАЙКРАЩІ КОЛЯДИ

Ґрамофон з 6-ма плитами тільки до сят 98·— зол.

Найстарша і найдешевша фірма в краю

Рік основ. 1890

АДОЛЬФ БОДЕНШТАЙН

ЛЬВІВ, Легіонів ч. 37. — Телефон 38-36.

ПОЛЕГШІ В СПЛАТАХ.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів Ринок ч. 10.

Ч. 288 (11.249). Львів, неділя 25. грудня 1927. Pocztowa opłata zaryczałtowana ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Розпорошення і консолідація.

Львів 24 грудня 1927.

Польська виборча ординація до законодатних установ створює можливість виборчих успіхів тільки для великих партій, для великих організацій, для великих виборчих блоків. Партії й організації дрібні, невеличкі є засуджені на повну невдачу. Не маючи більших виглядів на виборчі успіхи в самостійній чи навіть збірній акції всіх чи кількох дрібних груп, вони всетаки своїм сепаратним виступом можуть підірвати великі організації, можуть спричинити великі шкоди загальній справі. Бо відриваючи хоч би дрібну кількість українських голосів, вони створюють прогалину, через яку успішно пролазить національно й соціяльно ворожий нам кандидат, зменшуючи тимсамим українське парляментарне представництво — без огляду на його партійну закраску.

Ще недавно здавалося, що польський табор буде наскрізь розпорошений у виборчій акції, що розвальна робота санації й звязаних з урядом чинників доведе до завзятої внутрішньої боротьби між польськими партіями і групами. Особливо важкі удари раз-враз спадали на суто „народові" партії, найсильніші своїм „кресовим" шовінізмом на українській території. Зате по всім признакам можна було сподіватись, що українські партії виступлять одним фронтом при виборах та тим чином вдасться хоч частинно виминути всі підводні скелі штудерної виборчої ординації.

Тимчасом — чим ближче до виборів, тим важче ускладнюється наше становище, тим чорніші хмари згущуються над українським громадянством. Польський табор, не зважаючи на свою соціяльну сорокатість, консолідується з кожним днем, а український рухом рівномірно-прискореним розпорошується, розкладається на дрібні атоми.

„Санаційно"-урядові чинники, заведені в своїх фантастичних надіях вирости на „національних меншостях", звернулися всею силою своєї розкладової акції проти неполяків взагалі, а проти українських народів зокрема. Проти українських самостійницьких партій висунули вони хлібоїдські і москвофільські ячейки, розбудовуючи їх прискіпленим темпом. Одночасно польськонім темпом. Одночасно польськолатинський епископат узяв на себе ініціятиву не лише в справі реституції колишньої „вісімки", але й у справі її розбудови на найширшій національній і католицькій основі. З хвилею появи пастирського листа (дня 5. грудня) польського епископату, наступило піднесення накопату, настало в всіх польських колах. В строїв у всіх польських колах. В жвавих розмовах, прихильних дискусіях й конференціях йдуть змагання щодо створення одноцілого польського виборчого фронту. Особливо монтується і ціпеніє польський виборчий фронт на „кресах". Тут уже здійснено заклик польського епископату. На його загальну ініціятиву з одушевленням відгукнулися польські „організації народові", а опісля вшехполяки, пястівці і хаделси. Одностайний виборчий фронт польської меншости на Зах. Україні став імперативом моменту. Та всетаки можна було сподіватись, що польські партії на території Зах. України підуть до виборів щонайменше чотирма блоками: 1) реакційно-шовіністичним (вшехполяки, хаделси і пястівці), 2) направняцьким (ЗНР., Партія Праці і всякі легіонові організації, міщанські гуртки і „санаційно" перемальована бюрократія). 3) Сторонництво хлопське (бривівці) і 4) пепесівці.

Тепер усі ці можливости втратили реальну вартість. Не лише всі польські партії, але й „санаційна" адміністрація перенялася тезами і вказівками листа польського епископату. Львівський воєвода гр. Борковський (особистий приятель і довіренник марш. Пілсудського) скликав у четвер (22. ц. м.) представників усіх польських партій, щоби створити одноцілий польський виборчий фронт у Сх. Галичині. І справді за винятком пепесівців явилися у воєводи представники всіх польських партій і груп, заявляючись отверто за конечністю здійснення одноцілого польського виборчого фронту. „Дівий" б. пос. Санойца (Стор. Хлопське) зазначив, що

„найвищий час, щоби на окраїнах Східної „Малопольщі" всі поляки, поборовши отруту партійности, обєднались в один блок в обличу на небезпеку протидержавних елементів. Східна „Малопольща" не може бути тереном боротьби з урядом якнай з огляду на ті елементи. Ліста повинна бути так уложена, щоби не лише самі поляки, але також й інші народности могли на неї голосувати".

Приступлення до одноцілого польського виборчого блоку деклярували кн. К. Чарторийський (іменем християнсько-народових, себто б. подоляків) проф. Матакевич (хаделся), д-р Островський („Пяст"), д-р Л. Шталь (вшехполяки) й інші. В дискусії зазначив іще проф. Матакевич, що на випадок виборчої боротьби між польськими партіями, як це було в 1922 р., поляки можуть провести у Сх. Галичині 4—5 послів, а одностайний польський блок забезпечує їм вибір 12 послів. Розуміється, в сприятливих узнових навіть більше. У висліді дискусії створено польський виборчий комітет для Сх. Галичини, до якого ввійшли представники: З ПН. (вшехполяків), ХН., ХД., „Пяста", Людове Обєднання б. сен. Бойка, Сторон. Хлопське, Клюб Єдности Сто, Клюб консервативної праці, Клюб респ.-демократичний, Зв. Направи Річипосп., Партія Праці, Госп. Союз міщан, поляки мойсеєвого віроісповідання, жиди-поляки, монархісти і Народова Правиця.

Таким чином всі польські партії, загально-національні і клясові, групи, гуртки, клюби, ячейки, все, що є польське і спольщене, всі живі сили польського громадянства обєднались, щоби вибрати з української території якнайчисленніше польське представництво, а тим самим до крайного minimum обмежити представництво українського народу.

Аналогічний польський блок на Волині заініціював волинський воєвода Мех. І тим усі польські партії і групи приєднались до нього. А треба мати на увазі, що за цим одноцілим польським виборчим блоком стоятимуть ще дві великі сили, зорганізована, дисциплінована і матеріяльно виposажена організація польсько-католицької церкви та всесильна державно-адміністраційна машина.

Поза цим блоком лишається поки-що польська партія соціялістична. Однак її „сепарація" не має помітнішого значіння, бо вона на цьому терені дуже слаба і незначна. Зрештою, для розбивання українських сил пепесівці вспіли вже створити виборчий блок „національно-меншостевих соціялістів" (до якого притягнено і „Сел. Союз" амбітного й злезорієнтованого б. пос. П. Васильчука), обіцюючи йому свою „допомогу" там, де не буде виборчих виглядів для пепесівців. А при тому „кресові" пепесівці в дійсности тихенько підтримуватимуть одноцілий польський виборчий фронт. Коли вони стали осторонь акції польського епископату з одного боку та львівського і волинського воєводи з другого, то лише про людське око, щоби злезорієнтувати наївних соціялістичних хвостів з „нац. меншостей".

Польська виборча акція йде двома шляхами: під прапором одностайного польського виборчого фронту з листами, на які „могли б голосувати й інші народности" та при допомозі підтримки старої хлібоїдщини і насаджування нової у всіх відмінах.

А наше громадянство, — треба то без обиняків підкреслити в цій преважній історичній хвилі, — виявляє жалюгідну картину повного розбиття, розвалу і розпорошення. Тоді, як польські відповідальні чинники, маючи державу і всі добра, які вона їм дає, ницять отруту партійности, а щонайменше в цьому моменті усувають її: тоді, як польські партії єднаються, скупчуються до спільного наступу проти нашого народу, — ми ростимо в себе найчивовижніші відміни і карловаті нарости особистого амбіціонерства і партійности. Є не хоробрість, що погрожує нам страшними наслідками, якщо в останній хвилі не опамятаємося.

А створення одноцілого польського виборчого блоку на Зах. Україні і насаджування хлібоїдщини всіх відмін повинно бути тією цементовою для всіх відповідальних українських кол, для всіх організацій, для всіх її керманичів. Нашою відповіддю на польську акцію повинно бути створення одноцілого українського національного виборчого фронту на найширшій основі, щоби польському блокові протиставити одностайний український блок. В моменті, коли на Зах. Україні єднається польська земельна магнатерія фабриканти, купці, урядовці, ремісники, хліборобі більші, менші і зовсім дрібні та польське робітництво, рахуючи ще й на укр. голоси, мин народ селян, робітників і трудової інтелігенції повинні стати в одну дисциплінованну виборчу лаву, в одну виборчу — так сказатиб — партію. Це є вимога і наша хвиля. Хто робить наперекір цьому наказові той працює ad maiorem gloriam наших національних ... противників, той є Геростратом, що нищить святиню національної єдности, той бере на себе важку відповідальність перед народом й його грядучими поколіннями.

Всі українські діти до української школи! Хто кожну свою рідну школу і своє дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

За океаном.

З діяльности Обеднання.

З ню-йоркської „Свободи" довідуємося, що Обеднання українських національних організацій в Америці вислало знову як дальшу жертву для потерпівших від повени в старім краю суму 4.000 ам. долярів. Разом вислало досі Обеднання на руки Українського Центрального Комітету у Львові на згадану ціль 10.650 долярів. Збіркова акція на жертви повені в Галичині ведеться в Америці інтензивно дальше. В місяці листопаді ц. р. мало Обеднання 10.032.09 долярів приходу. З тої суми вислано: для потерпівших від повені у старому краю (двома наворотами) 7.000 долярів, для українських інвалідів (по половині на допомогу інвалідам і Лім інвалідів) 700 дол., на Рідну Школу 800 дол., на політичних вязнів 300 дол., на Т-во „Просвіта" у Львові 160 дол., на краєву пресу 125 дол., на ремісничу бурсу у Львові 100 дол., на сиротинець 100 дол., письменникам 50 дол., Т-ву „Луг" у Львові 50 дол., на будову захисту для письменників і журналістів 50 дол. Решта дрібніші посилки.

Як організують поміч для потерпівших від повені.

Під заголовком „Український День в Нюарку, Н. Дж." читаємо в „Свободі": В суботу, дня 3-го грудня 1927 р., в год. 8.30 з рана, виходить на вулиці міста Нюарку 300 українських жінок та дівчат з пушками в руках збирати жертви на поміч поводянам у старім краю. Всі сходяться до галі, де була українська греко-кат. церква під ч. 249 Корт Ст. Там кожна колекторка отримає пушку, ленту і відзнаки. Там вкажуть їй місце, де має збирати. Обовязком кожного українця в Нюарку подбати, щоби в той день ні одна жінка чи дівчина не лишилась дома. Всі з пушками на вулиці. Такі „українські дні", на яких українські жінки збирають прилюдно датки на потерпівших від повені за дозволом міської влади, відбуваються по численних американських містах.

Сумне явище.

Сумне явище серед нашої заокеанської еміграції — це завзята, непребираюча в засобах боротьба на церковно-релігійному полі, що ведеться там наче в середновічу. Зокрема різка, затяжна боротьба настала в лоні греко-кат. церкви, про що ми свого часу писали докладніше. Ніщо не спиняє обох сторін: прихильників і противників еп. Богачевського, від рішучих, некультурних засобів боротьби, ніщо не вказує на те, що ця безглузда боротьба скоро покінчиться. З завзяттям, гідним ліпшої справи, побарюються обі сторони безпощадно на вічах і зборах, а також у пресі, так, якби не мали чого кращого до роботи. В „Свободі" з 1. грудня ц. р. помістив „Церковний Комітет оборони греко-кат. церкви в Америці" (за підписами Т. Гриця і М. Дармограя) новий комунікат, з якого довідуємося, що цей комітет продовжує дальше свою акцію проти еп. Богачевського. Між ін. комітет заповідає скликання нового церковного конгресу (найдальше до трьох місяців), на якім має бути остаточно вирішена доля української греко-кат. церкви в Америці. В

11 ЛЮТОГО **БАЛЬ МЕДИКІВ**

50% на будову українського шпиталя.

якім напрямі вона буде „вирішена", можна догадуватися. Але чи таке вирішення справи принесе користь українській еміграції, яка була досі остільки суцільною, оскільки держалася цілкої організації гр.-кат. церкви, можна щонайменше сумніватися. Ми думаємо, що це релігійне розбиття доведе тільки до того, що наша маса в Америці розплинеться без ніякого опору, легко і скоро в американськім морю і пропаде в ньому безслідно. Чи того хочуть ініціятори нового конгресу, отже й ініціятори дальшої боротьби, дальшого розбивання наших і так невеликих, до того сильно розпорошених сил?

Особисті вісти.

Канадійські часописи подають, що гром. Ф. Т. Гаврилюка, свідомого й діяльного канадійського українця, що досі тимчасово урядував як інспектор публичних шкіл в окрузі Ростерн, перенесено на постійну інспекторську посаду в канорським окрузі, в Саскечевані, в якім живе поважне число українських фармерів. — З тихже газет довідуємося, що проф. Іван Боберський, колишній організатор нашого „Сокола", який працює тепер як урядовець корабельної компанії у Вінніпегу, вибирається в коротку подорож з доручення своєї компанії до Галичини.

Зміна шкільного куратора.

(Статтю надіслано.)

По трагічній смерти д-ра Собінського став шкільним куратором у Львові д-р Рімер з Познанщини. Була не людина без сумніву інтелігентна й енергійна, а найповніш з німецької школи мала й деяке почуття законности. В нормальних політичних відносинах і на чистопольській території сповнив би свій обовязок дуже добре. У Львові виявилася його прикмета хіба тим, що в часі його урядування масове переношення українського учительства на польську територію ніби устало, хоч правда, що він вже й не мав його переносити. Як чужинець не знав і не розумів наших відносин, а через те полягав на односторонніх інформаціях інших членів Кураторії, що мали добру практику в шкільній політиці. Наслідком того традиційної шкільної політики не припинив. В часописах потувалося, кілько українських народних шкіл переміщено в цьому часі через всякі зловживання на утраквістичні або чистопольські школи. Але ми скажемо, що по-давані нашою пресою урядові цифри не відають далеко всего, що в дійсности діється. Нам знаємо, що від початку польської управи нашими школами, значиться від 60 років, не появився ніколи спнсок шкіл, що виказував би котрі з них польські а котрі українські. Через те не знав і не знає ніхто напевно, який є характер кожної школи. Такою неточністю дається ріжним чинникам свободу переміновати самовільно українські школи на польські. Знаменне ще й те, що коли які сільскі громади постоять за українську школу, то надається їм нарочно польських учителів, щоби своє діло робили. Вставлені поміж (польські) інспектори знають ако всякі дороги, що ведуть до польонізації! Таким чином польонізація нашого шкільництва за урядування Рімера правильно продовжувалася.

Ми львовяни дожили в цім часі ще й особливих благодатей, яких навіть за владн Грабського не зазнали. І так почали в нас в цім році заходами відомого візитатора Сосніцького (вшехполяка) закривати одинокі в державі гуманістичні українські відділи, що від 9 років істували при академ. гімназії і давали нашій молоді змогу приготовлятись до технічних і других практичних заводів. Дальше зазнали ми ще й того, що з нашої одинокої народньої школи у Львові перенесено недавно дві кращі старші учительські сили до польських шкіл, а призначено туди провізоричні польські сили. Це перевели втехпольські шкільники зі злобою пілею, щоби нашу школу ослабити і знищити. Куратор Рімер потвердив не діло. Ще один замір підвесено в останнім часі проти уступаючого куратора, а саме: призначення управителем одної української гімназії людини, проти якої було все українське громадянство. Ця номінація мала чисто політичну мету і таким чином влада підпорядкувала виховання української молоді політиці.

Д-р Рімер уступив по році зі свого становиска не зі службових причин, але тому, що не відповідав політичним намірам пануючої нині санаційної групи. Про його наслідника Питляковського мав висказатися міністер освіти, що він здоволить українців. Однак ми не підлягаємось пілким ілюзіям і віримо, що від зміни людини на становиці куратора Львівської Шкільної Округи, в шкільній політиці нічого не зміниться. Новий куратор не буде як чужинець визнаватися в тутешніх відносинах і буде вести політику, яка стане наслідною його теперішнього „виразного і практичного" в шкільній політиці до українських шкіл окруження.

Виразді не стало в Кураторії деяких маркантніших представників польонізації українського шкільництва (Гайчак, Петрович і ін.), але остали їх однодумці, котрі не закинуть давних методів і не спроневіряться традиції. Для нашого успокоєння підносять перед дехто, що ми маємо в Кураторії трьох українських візитаторів, що можуть наших справ боронити. Але таке говорення рівне кпинам. Бо ми давно знаємо, що в Кураторії обовязує правило, що українські візитатори мають свої спеціяльні ресорти і в інші відділи не сміють втручатися. Зокрема віддано все народне шкільництво всецілко під верховну керму польських інспекторів, котрі орудують нашими школами, як самі хотять. Давно істували в Раді Шкільній Краєвій автономічні члени, котрі мали право в справах наших шкіл забирати голос. Нині находимося в такім положенні, що українська суспільність не має в найважнішій ділянці свого життя, в шкільництві, ніякого голосу. А тим самим роблять там з нашою школою, що хочуть. В. Я.

Практичні дарунки на Різдво як купони на суки, блюзки, столові гарнітури, хустки до носа, пледи поручає фірма **АНТІН УВЕРА** Львів, вул. Галицька 10. Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию. Ціни дешеві

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

VIII. Сільсько-господарська кооперація.

Трудно піднести продуктивність якоїсь галузі господарства, якщо нема економічних промоторів для того, якщо нема збуту, попиту, високих цін. Під тим оглядом ніби то одну галузь сільського господарства вдалося зрушити з місця. Говорю про молочне господарство. Наша молочарська кооперація росте кількістю і якістю! Остається лише побажати, щоби вона якнайшвидше розкинулась на всі українські землі, щоб якнайшвидше явились філії „Маслосоюзу" на Волині, Поліссі, Підляшу, Холмщині і в Карпатах. Остається побажати, щоби найшвидше вродилась у Львові чи біля нього школа техніків молочарства, щоби розпочалась акція для контролі годівлі і продуктивности худоби та вибір найпродуктивніших молочних тварин.

Другою галузею с.-г. кооперації, яка має всі дані для розвитку на наших землях — є птахівнича кооперація. Зі всіх тваринних продуктів яйце найбільш витревалий і найприлатніший до перевозки продукт. Капітал в птахівництві обертається з усіх галузок сільського господарства найшвидше і дає найбільший відсоток. Людської праці на галузь господарства вимагає дуже багато, і працю ту добре оплачує.

Лише потрібні відповідні знання й організація. Тому утворення осередка птахівничої кооперації, штату інструкторів птахівництва та птахівничої кооперації, школи для підготовки таких інструкторів — все це рахую так само назрівшою справою, як і справи молочарської кооперації.

З рільничих галузок потребує кооперування справа збуту насіння конюшини і хмелю, картоплі, садовини та огородовини в деяких районах. І тут мабуть треба починати з підготовки персоналу, інструкторів, курсів.

При дальшій праці треба звернути особливу увагу на контрактування за рік—два наперед з видачою під продукти авансів. Як при купівлі, так і при контрактації, розплата мусить вестися не лише за кількість а й за якість продукту, а населення про це заздалегідь повинно бути попереджене. Такий метод прийому с.-г. продуктів у кооперативах надзвичайно скріпив би позицію агронома і збільшив би потребу в його порадах.

Розвиток і поліпшення с.-г. кооперації вважаю прямим обовязком „Сільського Господаря" і гадаю, що плян кооперування українського сільського господарства вже розроблений.

IX. Сільсько-господарський кредит.

Як позначною не булаб реорганізація господарства — майже завсіди вимагає вона вкладу капіталів у господарство. А між тим добути капітали, добути якусь позичку господареві-українцеві надзвичайно трудно. І тут можна порадити такі заходи:

1. *Кооперування засобів виробництва* — передовсім організацію машинових товариств, зерночистючих кооперативних пунктів, заведення громадських бугаїв, кнурів і т. д., що без сумніву викличе велике заощадження коштів; 2) *Економія в засобах виробництва*, себто звернення уваги на ті машини і матеріяли, які підносять продукційність господарства — скажемо плуг, борона, сівалка, тріер, штучне угноєння, насіння і по можливості повна ігноранція тих витрат, які лише уделгчують чи опаджують працю, або роблять її приємнішою, наприклад: комора, молотарка, сінокосилка, кінні граблі і т. інш. 3) *Асекурація засобів виробництва*, щоби забезпечити себе від повної втрати капіталів під час пожежі і т. п. випадків; 4) *Кооперування грошового кредиту* — себто масове приступлення господарів до кредитових, ощадно-позичкових і т. под. товариств, а останніх до кооперативних союзів, нижче знов до своєї господарчої централі.

В останніх часах організація Банку Рільничого в Польщі ніби має облегчити не болюче питання — кредитування селянських господарств. Але покладати великих надій на

Михайло Острозерка.

Свято Амвросія.

Нариси з профілю

I

Січе дрібний, нудний, льомбардський дощ.

Вулиця Лянцоне, що веде на майдан св. Амвросія, звичайно така тиха, самотня, — сьогодні оживлена. Сюди й туди скорою ходою вештаються мешканці. При виході вулиці на майдан стоїть старенька бабуся з розложеними метрами на руках і рухом істомлених очей припрошує покупця. Далі — припертий до одвірка брами старої камячиці стоїть довгий, худий мущина. В нього на пальцях обох рук засилені паперяки, блазни, малпи — всі скачуть.

Майдан заставлений рундуками, столиками, візками. Між ними снують лінивo, бездушно, наче в унісон дощеві, люди. Одні поринають, інші виринають у цій метушні ярмарочної гамірні. Ще інші приглядаються якости, цінам товарів. А всього тут є подостатком. Можна дешево набути теплу одежинк, черевики, золоту чи рожеву рибку в шкляниці, яка — сердега! — кидається на всі боки, щоб вирватись від людини. Можна набути дешевенько дощестік, каштани печені й сирі, насилені на довгих мотузках, „Божественну Комедію" Дантого, „Поезії" Леопардія, „Про куховарство", фіги, опери — „Сивільський Цирулик" Россінія традиційно мусить бути на столиках — ярину, овочі, відпустові солодощі. І стоять посумнілі на холодному доші рожі, фіялки, гвоздики, мімози, притулені до себе: ждуть купців...

Вереск торгу стає сильніший, як дощева нудьга. Час до часу серединою майдану проходить трамвай. В інших частях міста, по головних вулицях, між спішучими, затурбованими мешканцями ця „18" гонить по своїй дорозі, як очайдух. А тут проходить сопучи, якось ніби нікого, тихцем, майже непомітно.

II

Раз у рік мілянець приходить у цю колись-колись рухливу частину міста, до базиліки св. Амвросія. Прих дить до святині, в якій великий муж, громадянин, проповідник віри Христа, захисник пригноблених і понижених, батько вбогих — Амвросій проповідував, організував політично й релігійно мілянців. Їх прадіди так були полюбили силу духа, відвагу, його хист, що вибрали його своїм епископом, хоч він іще не був хрещеним.

Бачучи упадок Риму, рішив він створити зі свого міста Міляна, якого був гувернером, столицю світа, заступити Рим. Міляно, в якому імператор Константин Великий у р. 313 видав едикт про свободу релігії й науки християн, мав до цього першенство.

Амвросій не вагається і в імени свого міста являється перед імператором Теодозієм, як местник ображеної моралі і справедливости коліючого Риму. Зручно добуває від папи римського конституцію і майже незалежність для мілянської діецезії, якої сліди в обряді й формі заховані в дечому по нинішній день.

Колиж перші церкви в місті стали осередками релігійної боротьби між зріянами й ортодоксами, він боронить завзято й уміло справжні основи віри християн. Були це часи, для нас тепер романтичні, коли епископ носив не тільки корону й жезл, а й важкий сталевий меч.

Маючи за собою певність і віру, любов і відданість мілянців, як щирий і строгий проповідник і послідовник навчань Христа, Амвросій

смілнво стає на порозі своєї церкви й загороджує вступ до неї імператорові Теодозієві Вел., який у Тесальоніці вигубив у пень мешканців. Тим примушує імператора, занятого католика, прилюдно визнати свою вину, каятись і покоритись.

Праця Амвросія на полі релігійному, громадянському, політичному заважила дуже на долі Італії. А як отець церкви — мав своїми науками великий вплив на весь християнський світ.

III.

Базиліка св. Амвросія заснована нижче в 386 р. Вона византійського стилю і в поході віків збогачували й нищили її — сьогодні вона відсунулась неначе в затишну західну часть міста. Життя, що тут кипіло, наче стомилось: час випередив його, перебираючи зміст його у свою форму і лишив оте минуле немічним поза собою, за високими мурами камяниць, за фабриками.

Широкі передсінки, вибудовані в IX. в. за часів архієпископа Анспертo ді Біяссоно, своєю суворістю і простором пригадують давню давнину. Стовпи, яких капітелі з кременя, прикрашені дивачними, казковими фігурами звірят і ростин; вони пригадують нам душу давнини

Банк Рільничий гадаю не тільки не можна, але й недоцільно, бо з нього наші селяни не матимуть ніякої користи! Інша річ, що обовязком наших рільників домагатися здешевлення і збільшення с.-г. кредиту для наших селян, а крім того шукати кредитів по сусідніх державах. Гадаю, що здобути гроповий кредит буде трудно, але здобути товаровий кредит (Варенкредіт), оскільки мені відомо, в Західній Европі досить легко. Так, деякі великі машинові фірми, фабрики штучних угноєнь давно вже шукають можливостей навязання безпосередніх стосунків з українськими кооперативами по той бік Збруча та Дністра. І якщо місцеві фірми занадто утискують наші кооперативи щодо цін, якості виробів і умов розплати, то є повна можливість обійтись без цих місцевих фірм і без їх виробів. Лише для цього треба повної консолідації наших кооперативних організацій, повної централізації справи, певної дисципліни і відкриття кооперативних агентур у великих осередках: Льондоні, Берліні, Празі. Наш „Центробанк" у Львові, треба надіятися, з цим завданням справиться.

Агр. Віктор Доманицький.

Передвиборчий рух.

Збори українців м. Львова в справі виборів.

Народня Організація м. Львова скликала на день 22-го грудня п. р. Збори своїх членів в цілі вибору українського народнього виборчого Комітету на місто Львів. — Збори отворив голова Н. О. У. м. Львова дир. Амброз Березовський, якого зібрані вибрали предсідником Зборів. На заступника предсідника Зборів вибрано гром. Лаврова а на секретаря гром. Ерстенюка. Опісля о. прал. **Л. Куницький** виголосив реферат про потребу створення українського народнього виборчого комітету для переведення вибору українського національного кандидата з міста Львова. Після оживленої дискусії, в якій забирали голос д-р Ол. Марітчак, а також Бартош, Карпяк, Стефчак, Галібей, Ігнат о. прал. Куницький та ін. вибрано на пропозицію комісії-матки Укр. Нар. Виборчий Комітет зложений з 100 членів і Екзекутиву зложену з 25 членів. По виборі Комітету і Екзекутиви ухвалено резолюції, які постановляють взяти участь у виборах до сойму і сенату та назначити укр. національного кандидата на місто Львів. Одночасно в резолюціях унормовано функції Виборчого Комітету і взвано населення до складання на виборчий фонд.

Що треба знати українському виборцеві.

Про виборчі списки і реклямації.

Дня 2-го січня 1928. р. районові комісії виложать до публичного перегляду списки виборців, що є управнені до голосування в даному районі. **Списки мають бути виложені до 15-го січня включно.**

Закон постановляє, що: 1) списки мають бути виложені в льокалі районової комісії **щоденно через 6 годин** і то в такім часі, щоби всі виборці могли їх переглядати; 2) **Переглядати списки можна кожному,** як також можна робити виписки і витяги; 3) Районова комісія мусить оповістити публично про урядові години.

В кожній громалі мусить завчасу заснуватися український національний виборчий комітет, який:

1) починаючи від 2-го січня **провірить списки виборців;** 2) Якщо когось з українських виборців не втягнено до списку, комітетові мусять подбати, щоби поминений виборець **вніс реклямацію** до районової комісії найдалі до 16-го (але краще скорше, чим в останнім дни); 3) Якщо поминеного виборця немає на місці, або з інших причин він не може внести реклямації, **має внести таку реклямацію хто небудь з з комітетових; 4) Якщо в списках** до сойму, чи до сенату й поміщено неуправнених до голосування, себто таких, що не скінчили до дня 4-го листопада 21 років, або що зайшли до села по 4-ім листопада п. р. (в соймових списках), чи в сенаторських списках таких, що до дня 4-го листопада 1927 р. не окінчили 30 літ, або що зайшли до села по 4-ім листопаді 1926. р. згідно були карені карою, що відбирає виборцеві право голосування, то проти таких осіб — **комітетові мусять внести** до 16-го січня **реклямацію до обводової комісії.**

В котрому селі не створиться виборчий комітет їзза байдужности виборців, там мусить про те все подбати **свідомий громадянин** — виборець, якому лежить на серці добро українського народу.

Реклямації можна **вносити або на письмі, або устно.** Устно в той спосіб, що в урядових годинах приходиться до районової комісії і реклямації диктується до протоколу урядуючому **членови комісії.** Письменно в такій формі: До Районової (обводової) Виборчої комісії в . . . (Ім'я і прізвище) . . . замешкалий в громаді . . . повіту . . . просить Комісію помістити його (або когось другого) на списку виборців до сойму (сенату) громади . . . тому, що йому прислугує право вибирання на тій підставі: (тут навести аргументи, на підставі котрих належиться право вибирання).

Зволить проте Обводова Виборча Комісія умістити (того з того) в списку виборців до (сойму, сенату) в громаді . . . Місцевість, дня . . . 1927 р. Ім'я, прізвище та точна адреса того, що вносить реклямацію.

Проти відмовного рішення Районової Виборчої Комісії **треба внести жалобу** до Окружної Виборчої Комісії. Жалобу слід внести на протязі трьох днів від доручення, згідно оголошення рішення Районової Комісії. Жалоби слід вносити через Районові Комісії.

Всі письма належить писати по українськи. Тільки на Холмщині, Підляшу і Лемківщині треба писати по польськи. Доповнювання списків і вношення реклямацій — це найважніший обовязок в передвиборчому часі. Виконіть його солідно! — Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання.

До давніх мистецьких форм.

Посвячення іконостасу в каплиці Духовної Семинарії.

Гр.-кат. Духовна Семинарія у Львові, що має за собою таку гарну сторінку в українській історії, святкувала 18. ц. м. подвійне свято: день імення митр. Андрея Шептицького і посвячення іконостасу в своїй каплиці — кисти проф. Петра Холодного й долота артиста Андрія Коверка. На святі, що відбувося в 12. год. в полудне, зібралося під проводом митрополита, епископа канадійських українців Будки й о. архипресвітера Ол. Бачинського сливе все наше духовенство зі Львова і численний збір передової української інтелігенції.

Свято зачалося кантатою (Ф. Шіммера), яку відспівав хор питомців. Опісля виступив з привітним словом о. ректор д-р Сліпий, що в своїй промові підніс великі заслуги митрополита в нашому національно-культурному й церковному житті. Зокрема промовець підчеркнув вагу заснованого митроп. Шептицьким Національного Музею для цілої нації. Мистецькі зразки і скарби того Музею послужили між ін. і обом нашим артистам неоцінною цінністю в часі їх праць біля іконостасу в каплиці Дух. Семинарії. Від часу основання Нац. Музею няша стара византійська ікона зі всім своїм богацтвом колірів, зі своєю ніжністю, а передовсім оригінальністю, добула собі знову належну їй справедливо пошану на нашій землі. А привернув цю пошану й любов до давньої нашої ікони, відновив її культ на наших землях саме митр. Шептицький своїми княжими дарами на Музей і своїми невсипущими заходами в напрямі збогачення в нашому Музею відділу старих ікон. Щирим побажанням, щоб митр. Шептицький дожив того часу, коли наша ікона запанує по всій великій Українській Землі, закінчив о. ректор свою промову.

З черги хор питомців відспівав псалом Бортнянського „Сей день, егоже сотвори Господь", після чого митрополит в асистенції еп. Будки й о. архипресв. Бачинського та численного духовенства доверщив чин посвячення і благословення нового іконостасу, піднебесного і киота. Іконостас у византійському стилі, з оригінальним добором фарб та образів і з чисто східними „царськими воротами", робить дуже гарне враження для ока. Для обох артистів була тут немала трудність з уваги на дуже вузьку, зате довжезну салю; цю трудність вони щасливо побороли. Іконостас має безперечно високу мистецьку вартість, таксамо значну вартість представляє новий киот, кований з щирого срібла, уфундований за гроші, привезені митрополитом з Риму. (Про ці мистецькі надбання Дух. Семинарії постараємося помістити в найближчих днях статтю знавця-фахівця).

Після благословення іконостасу, піднебесного і киота хор відспівав іще „Блаженні люде" Бортнянського, а закінчив многоліттєвієм митрополитові, еп. Будці, о. архипресв. Бачинському, обом артистам і всім зібраним. Жаль лише, що внутрішній хор питомців ні добором голосів, ні виконанням співаних творів, ні — це вже найменше — своїми солістами не нагадує нічим колишнього хору питомців Дух. Семинарії, що славився в цілому краю, а навіть поза його межами. А при добрій волі вавіть з того голосового матеріялу, який є під руками, можна би викресати більше краси і гармонії. І. Н.

Кождий може з'стати послом!
Якщо замовить собі дипльоматичний фрак у фірми
Львів, Хорущина 11 І. п. Тел. 19-80 **В. ШВАРЦ**

На стінах під портиками виднієть дуже полинялі фрески, які мають більше лінії, як коліру. Біля входових дверей до базиліки бачиться добре заховані останки фресків льомбардської школи. Хвилинами з базиліки чуеться сильні, широкі, повні згуки органу — Maestoso. Дуже полинялі фрески святих у своїй простоті якось ніяково туляться до стіни: хотілиб мабуть мерщій ізникнути зовсім.

В базиліці повно вірних, цікавих. Світло електрики заливає нутро святині. Архітектура її єднає в собі важку мелянхолію византійщини і ніжний біль готику. На троні з мармору, на якому сидів Амвросій, сидить старенький архієпископ базиліки. Обабіч трону в півкруг — крилос. У вглибленні задньої стіни, над троном і над крилосом, богата мозаїка: Христос на троні, по боках ангели. Мозаїка византійського стилю з IX. в. Аскетичне обличча, в якого рисах бачиться запал, силу; в якому нема тієї ніжности, що руйнує людське життя, перетворює його в неміч, а в якому є одиноке: Борись! Тільки на те й живеш!...

Ліворуч масивна проповідальниця з мармору, з якої Амвросій голосив науку Христа. Ще дальше на ліво — ближче вхідних дверей — стовп, на якому скручений вуж Мойсея. Подає легенда, що при кінці світа вуж засичить.

Престіл, над яким бачиться важкий бальдахим, піддержуваний чотирьома стовпами, подарований архієпископом Анджільбертом II. в IX. в., це богацтво золототканини, дорогих камінів, емалії. Живий свідок тодішнього льомбардського різьбарства. Престіл поставлений так, що священик, співаючи Богослужбу, звернений обличчам до вірних. Останки амвросіянської церковної автономії.

Молитва органів тремтить і відбивається в очах присутніх. На деяких стовпах виблідлі, без руки чи без ноги, фрески святих — німецької школи. Вони заслухані в гомін свята, а світло електрики проникає їх різко зарисовані обличча, їх широкі, добрі очі.

До престола підходить старенький архієпископ: благословить вірних.

Дитина на руках матері втішено лепетує, вриваючись у тишу вірних: Mamma! Vedi là? Sant' Ambrogio!..

Мілано. 9. грудня 1927.

БЛІЗНИЦЮ недокровність усуває, діяльність зміцнюючо, відживляючо, побуджує апетит, неоціненний середник для реконвалесцентів
М-ра Кшиштофорского, вино хінново-залізне на еспанській малазі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власним інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорского вино хінново-залізне Laboratorjum chem.-farm. **Mgr. M. Krzyszlofiorski Tarnów.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

На новий шлях.

Буває нераз, що я думаю про торговельні справи. Найчастіше трапляється мені це, коли лежу в ліжку, а другої днини маю дістати якийсь авторський гонорар. Тоді мрію про те, як би то я добре був зробив, пішовши з малечку до торговлі і маючи вже якусь крамничку.

Встаєш собі рано (трохи прикро, але вправа все переможе!), відсуваєш замки і готово. Гості до тебе рвуться, той за цим, тамтой за тамтим. Вибирають, торгуються, платять або беруть на кредит, віддають або й ні, — але інтерес іде... прекрасно!

Не те, що в письменницькім фаху. Напишеш, видрукують, обіцяють заплатити, а по заплату дві пари черевиків виходиш. Раз не мають часу, раз не мають коли, раз не мають ні одного ні другого, а коли все те вже є, то нема того, хто виплачує.

Одним словом: інтерес не йде.

Взявши все те під увагу, перейшов я від мрій до діл. Що — думаю — буду вічно тільки мріяти, тільки фантазією годуватися! Треба девебудь зачіпитися, стануги твердою ногою. Зібрав гріш до гроша і записався в члени „Народної Торгівлі". Тяжко мені прийшлося, бо треба було видати сім золотих як леду. Одвоче не на дармо. Маю тепер уділову книжочку, де чорне на білім стоїть не тільки моє ім'я і число 6484, але й таке: „заявлені та виплачені уділи і дописана дивіденда".

Дописана дивіденда!

Що за приємне слово! Що за богато обіцюючий вислів!

Тепер тільки що до чого, йду собі до директорів і...

— Скільки там мені належиться дивіденди?

— Будь ласка, а скільки ви маєте виплачених уділів?

— Пять золотих.

— В такому разі, прошу дуже...

Числять, обраховують, додають, відймають і врешті виплачують.

Це одно...

А друге — як я вже писав — найважчий у нас початок.

Коли я вже є членом, то хто зна, чи і в надзірну раду не тее... А там — ех! можа В якім небудь магазинчику, складі чи як там...

Нанїть і продавати міг би...

Став би собі чоловік за прилавком і тільки:

— Чим можу служити?

— Що більше?

— В тій хвилі (як до галичан).

— В цьому менті (як до наддніпрянців).

Роботи не боюсь, але знаю, що не дуже прийшлось би бо українці не дуже вже так „Народню Торговлю" обслугують. У жидів не дорожче і не богато гірше.

Кажуть, що „Торговля" проломила „соколиський кордон", що в Луцьку заложила філію...

— Нарешті — подумав неодин.

— Можеб туди?! подумав я.

Ті, що подумали „нарешті", — мають цінковиту рацію, але чи я маю її зі своїм „можеб туди"?!

Здається ні...

Зачуваю, що до Луцька висилали наші сусіди дуже метких директорів до свого „Kółka", щоб „наладнати" справу. Вони певно не пожалують труду... З другої сторони наше громадянство — хібаж воно не з тієї самої крови і кости?!

Одному буде незручно, другому далеко, третьому невигідно, пятому непривично, а декому може й лячно...

Поживемо — побачимо.

Покищо треба ждати. Розвинеться філія, згуртує біля себе всіх українців — тоді подумаю.

Зрештою може й не треба буде зі Львова рухатися.

Свого часу ходили слухи, що „Народна Торговля" носиться з замірою (знаменитий вислів!) відчинити свої крамниці на передмістях. Чутки притихли, але „Торговля" може й ще носиться...

Пошо тоді булоб мені їхати до Луцька... Сокальський кордон все таки кордон і галичан нерадо поза нього виставляє носа.

Галактіон Тінка.

Орґанізаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд у Зборові.

/ Дня 16. грудня ц. р. відбувся у Зборові Повітовий Народній Зїзд, в якому взяли участь представники 40-тьох громад повіту. Зїзд отворив і нарадам проводив голова Повіт. Нар. Комітету д-р Володимир Левицький, секретарював п. Багрій. Реферат про сучасне політичне положення виголосив делегат Центрального Комітету УНДО-ва пос. М. Струтинський, справу виборів реферував головний секретар партії п. Целевич. В ожившений дискусиї забирали г лос: о. О. Гайовський з Гутина, М. Кузьмак з Озірної, Вашицький, Багрій, Зварич, о. Кулик, д-р Стефанишин (усі зі Зборова) й ін. В нарадах брав участь як гість також один з вичисленних радикалів Зборощини, Редька з Мжани. Він пробував полемізувати з референтами. Після їх відповіди виявся як непоказний зі сали. Слід піднести, що без дники-селяни дуже гостро осуджували роздор, який сіють серед народу деякі зпоміж політиків-інтелігентів. — Наконець згадаємо, що на кілька днів перед Народнім Зїздом був у Зборові на гостинному виступі відомий д-р Західний з Бережан зі штабом своїх адгерентів. Одначе, проїхавши письмо носом, наш бережанський рекламіст мусів бути тут дуже обережний.

Мала проба

пересвідчить вас у цім, що **правдивий гірський мід** з околиці Підлютого має лічничі свойства (з гірського зілля). „Маслосоюз" продає у всіх своїх складах в оригінальних слоїках по зол. 1·50:

від „сторчиковий"
від „осинівий"
від „малиновий"
від „липовий"!

5—5 1095

ЗГОРІВ ЗАМОК ПРЕЗИД. ПОЛЬЩІ.

Катовичі, 23. грудня 1927.

В ночі з 22. на 23. вибухла пожежа у мисливськім замочку на Задньому Гроді у Вислі (щецинського повіту). Замок з власністю щецинської комори і призначений для президента Польщі. Замок, побудований з модерова, згорів до тла. Кажуть, що огонь повстав наслідком недбальства, але добачують у цьому теж руку терористів.

РОЗВЯЗАННЯ ПОВ. РАДИ В ПЕРЕМИШЛІ.

Перемишль, 23. грудня 1927.

Перемиська повітова рада має бути розвязана в найближчих днях. Місце марш. Дружбацького, дотеперішнього предсідника пов. ради, займе перемиський староста Важеньовський в характері уряд. комісара. В справі заступника його йдуть переговори.

РУХ ТОВАРОВИХ ПОЇЗДІВ ЗДЕРЖАНИЙ.

Варшава, 23. грудня 1927.

На час свят буде здержаний рух товарових поїздів від 8 год 24. грудня до 6 год. 26. грудня, за виїмкою поїздів, що перевозять важні військові транспорти з людьми, вантаж, що скоро псується й живий інвентар. Всі зал. дирекції поробили заходи, щоби забезпечити перед краєвими задержані в дорозі товарові поїзди.

КОМІРНЕ ЗА 1-КІМНАТНЕ МЕШКАННЯ

Варшава, 23. грудня 1927.

В ч. 114. Дн. Д. З. з розпорядок президента річпосполитої з 19. грудня, що задержує арешт процентової ставки, вичисленої в 6. уст. закону з 11. квітня 1924 про охорону льокаторів (однокімнатні мешкання, щодо котрих арешт комірного був завішений до часу 31. грудня п. р.). Розпорядок обовязує з днем оголошення.

ВОВКИ В ІТАЛІЇ.

Рим, 23. грудня 1927.

Наслідком небувалих у тутешніх околицях морозів вовки покинули верховини і найшли замешкані околиці.

КОНФЕРЕНЦІЯ БРІЯНА З АМБ. ГЕШОМ.

Берлін, 23. грудня 1927.

Збижена до мін-ства закорд. справ „Теглішє Рундшав" подає німецький комунікат про розмову між німецьким амбасадором у Парижі фон Гешом і французьким міністром закорд. справ Бріяном. Обе держ. мужі обговорили висліди останньої женевської конференції і ствердили повну згідність поглядів між Німеччиною і Францією. Бріян висловив з того приводу вдоволення. У розмові торкнулись теж справи рапорту Паркера Джільберта і вяз. афішу, що представляє постать през. Гінденбурга. Бріян ствердив, що дійсно плякат цей несмачний, але показав, що і його самого і Локарно не дуже прихильно трактують у нім. часописах і виданнях. Такі нотатки можуть викликати короткотревале непорозуміння, але не повинні і не можуть нарушити добрих взаємин у важних політ. справах між обома народами.

ЗНИЩЕННЯ ЩУРІВ

переводить тільки певно на наукових підставах при помочі середника:

РАТИНКОЮ І РАТИНІНОЮ, ЩУРНИМ ПОМОРОМ а МИШЕЛЯ МИШЕЙ пільних і домових **МИШАНИМ ПОМОРОМ**

„SEROVAC" галицька вирібня суровиць і шепьонок, сп. з обм. пор. у Львові вул. Сенаторська 5.

Проспекти і поучення даром.

ЛИТВА ВИСУНЕ ВИЛЕНСЬКУ СПРАВУ У ПЕРЕГОВОРАХ.

Ковно, 23. грудня 1927.

Урядовий орган „Ліетува" в звязи із заповідженими польсько-литовськими переговорами заявляє, що справа Вильна мусітиме ввійти на порядок нарад. Внаслід переговорів залежатиме від доброї волі Польщі, узгляднення лит. бажань. Литовський уряд може принятн дипл. представника Польщі лише у Вильні.

ПОБИТТЯ АД. НОВАЧИНСЬКОГО.

Варшава, 23. грудня 1927.

Знаного польського пашквіліста і співробітника „Газети Варш. Пор." побито тяжко до непритомности. Його забрала рятункова стація.

При особах перечулених, почуттю страху, несонности, серцевих недомаганнях, тязі в голові природна гірка вода Franciszka Józefa оживляє й кров в органах пищеравл. та успішно діє на забурення в них. Професори недуг знаходять правильне, твердять, що вода **Franciszka Józefa** є дуже добрим середником перечищуючим також і при позвах самозатроєння також, походячих з покормового проводу.

НОВИНКИ.

— З НИНІШНИМ ЧИСЛОМ РОЗСИЛАЄМО почтові складанки. Просимо наших П. Т. Передплатників, щоби вирівнали свої залеглости по конець року 1927 та вислали передплату на 1928. З новим роком маємо намір побільшити обсяг щоденника, а залежить це в першу чергу від Вп. Передплатників і наших Прихильників. Тому негайно просимо вислати передплату. Не зважаючи на значне подорожіння коштів видавництва друку, паперу і почти, наразі не підвищуємо ще передплати, очікуючи висліду з впливу передплат. Передплата на цілий рік виносить 54 зол. на пів року 27 зол., на чвертьрік 13.50 зол., а місячно 4.50 зол.

— **Зима.** Мороз в Европі не згаюють. Одне із центральних міст нашого „світа" Відень мав учора вранці 12 степ. Цельсія. Недавно останніми днями наладнано в Австрії нормальну комунікацію залізниць. У Швайцарії ще позимніло. На верху Юнгфрав було 30 ст. Ц., на долинах пересічно 17 ст. У Франції, у східній частині 17 ст., у Вогезах нище 30. У Парижі 10 осіб замерзло одної ночі. Навіть на півдні морози. У Провансалії 11 ст. На Рів'єрі впав такий великий сніг, що в Кан мав він до 30 цм. завгрубшки. Тільки Лондон мав після снігу нежданий дощ — гість, який по покидає цього міста весь рік. Після дощу вулиці стали такі хожалкі, що рух на них у частині зупинився. Люди з трудношами держались на ногах і було багато нещасливих випадків. У Югославії морози дійшли до 24 степ. Залізниці здебільша сніжені. Навіть у Дальматії бачили це рідке явище: сніг. На шляху Гуебгуалі—Домір Конту замерзло 17 жовнірів на варті. Вся Болгарія під снігом. Данські пристані вкриті ледом на кілька цм., деякі кораблі задержані кригами. Зате північна частина Скандинавії, головно на побережі глузує собі із усіх передбачень: там температура має 3 ст. тепла. Одночасно в південній і середній Скандинавії морози дійшли до 42 ст.! Не диво, що в Іркутську вони дійшли до 52 ст. В Америці теж не краще. Нпр. на озері Онтаріо криголоми пробують освободити 23 пароплави увязнені кригами.

— **Театральну Маланку** дає артистична дружина нашого театру разом із „Кооперативою Український Театр" дня 13. січня в обох салях Музичного Т-ва ім. Лисенка. Незвичайно весела та різноманітна програма вечора буде у свій час подана в часописах.

— **Пос. Богомолов в українських установах.** В часі свого побуту у Львові відвідав радянський посол у Варшаві Богомолов деякі українські установи. У вівторок 20. грудня явився він передполуднем в товаристві радника варшавського радянського посольства Коцюбинського і львівського радянського консуля Кириченка в Товаристві „Просвіта", де оглянув салю засідань, бібліотеку і будинок взагалі. В розмові з головою Т-ва інтересувався нашим освітнім рухом взагалі. З Т-ва „Просвіти" удався він в товаристві Коцюбинського і Кириченка до Ревізійного Союзу Українських Кооператив, де побув теж дуже коротко інтересуючися розбудовою нашої кооперації.

— **Пророцтва на 1928 рік.** Під кінець кожного року ясновидці всіх родів і народів розсилають у світ плоди своєї уяви, щоби розважити та ожурити людство. Тому, що неодно пророцтво астрольогів і пророків здійснилось останніми роками повними несподіванок і тому, що навіть найрозумніші люди хотіли би знати як виглядатиме новий рік, вибираємо кілька зразків із пророцтв найбільших сучасних авторитетів. Послухайте по черзі німця, француженку та американця. Німецький астрольог д-р Оферман не ворожить на 1928 р. нічого приємного. Земля буде під впливом двох диховісних планет: Урана та Нептуна. Не є виключена війна між Англією і СРСР. Інші держави будуть нейтральні, але зазнають благодати різних криз, малих революцій, землетрусів, вибухів і повеней. Тільки в ділянці літератури та мистецтва будуть, слава Богові, приємні сенсації. Француженка Фльоріс розмовляла із духом ясновидючої Мадам Де Теб і довідалась про зниженку долара, упадок кабінету Поанкаре, переліт океану французом, а що найважніше, що 1928 р. буде зовсім щасливий. Так само оптимістом є американець Гайтзов, відомий гістріоном (що обчислює події на підставі дотеперішнього лаштунга історичних фактів). Якийсь американець зробить виїзд рівний щодо вартости відкриттю Колюмба: зутілля стане зайвим. Неспокій у різних державах скінчиться перемогою ладу. Наслідником Куліджа буде людина мало відома. Німеччина візьме провід у боротьбі всіх Европи проти СРСР. Поживем — побачимо.

— **Нагінка на українське приватне шкільництво.** Довідуємося, що Львівська Кураторія не тільки не дає дозволу на створення нових приватних українських шкіл, але забороняє навіть домашнє навчання дітвори, хоч воно дозволене виразними приписами незнесеного досі регуляміну з р. 1909, оголошеного б. галицькою Краєвою Шк. Радою розпорядком з дня 3. червня 1909 р. ч. 27421. Цей регуляміи постановляє в § 213, що батьки мають право уряджувати для своїх дітей домашнє навчання і домагатися на тій підставі від Повіт. Шк. Ради звільнення їх дітей від обовязку ходити до публичної школи; вибір домашніх учителів і спосіб домашнього навчання не підлягає ніяким обмеженням. Не зважаючи на ці ясні постанови регуляміну, на який шкільна влада нераз покликується, Кураторія Л. Ш. О. заборонила на днях домашнє навчання, проваджене під назвою „збірних лекцій" по принятому віддавна в Галичині звичаєві т. зв. „деятками" в Надиясах (пов. Коломия) і в Гулькові (пов. Перемишляни), а в Лисичах (пов. Львів) Пов. Шк. Рада завдала звіту, хто і як учить, хоч це, як сказано, шкільну касу не має обходити. Але видно, що це має бути приключка до заборони, аби таким чином змусити українську дітвору ходити до польської школи. Це доказує, що дух Грабського і Прушинського живий, бо, як бачимо, нагінка на українські приватні школи чинеться, як і за їх часів.

На свята!

Відчищування з порохів

мешкання найбільшими апаратами за 3 зол., повна 3 год. по 2·50 зол. **Денника 5**
Тел. 12—54 11о3 1—1

— **Святочна Академія** в століття видання збірника пісень Мих. Максимовича, що відбулася в Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові в четвер, 22. ц. м. пройшла в повним успіхом. Перед численно зібраними членами Т-ва і запрошеними гістьми відчитав голова Т-ва проф. К. Студинський вступну з наукового погляду розвідку про звязки Максимовича з Галичиною, а д-р Мир. Кордуба про М. Максимовича й перші досліди над українськими географічними назвами. Третій реферат п. н. „М. Максимович як історик", на жаль, відпав наслідком недуги референта д-ра Ів. Крипякевича.

— **Нова комета,** на яку звернула увагу гамбурська обсерваторія, називається нелегко: Свіфтерун-Марістані. Цими днями при погіднім вечорі можна її було бачити після заходу сонця. Вона була найбільше сонця 1-го грудня. Посувається вона від 16-го п. м. від рівника хутко на північ. В найбільше сусідство із землею дня 17-го п. м. було на віддалі 45 міл. км. себто на третину віддалі землі від сонця.

— **Літературний куток.** У Парижі зорганізували велику прилюдну Академію в честь Вікторя Гюго. Комітет запрохав до участи в святі трох великих представників трох великих народів: Англії Німеччини та Еспанії. (Дивне, що не було Італії). Та вибір представників не був в усьому щасливий: Редіярд Кіплінг не приїхав. Мабуть не почував себе відповідним на президента при такій нагоді: Зате Гайнріх Ман і Бласко Ібанес виручили вповні неприсутнього англійського товариша. Їх промови зустрічала публика рясними оплесками. Міністр освіти Ерріо, промовляючи після Мана, вважав своїм обовязком склясти поклін ідеалістові Шілєра та фільософії Канта. — Парвеська публика та преса мав вдовіт із новоспорудженим твором паризької „Академії Гонкурів". Ця повість молодого франц. письменника Моріса Беделя „Йором на 60 степенних північної ширини" є немилосерною сатирою на парвеську мораль, яку автор змальовує як маломіщанську „подвійну бухгальтерію", а навіть своєрідну розпусту. Один тижневик в Осло звернувся аж з поклином до міністерства справедливости, щоби воно заборонило продажу цієї книжки в краю, а кількасот осіб підписало протест против намірного перекладу твору на парвеську мову. Франц. письменник, чи пак його видавець, напевно буде вдячний цим протестам, які причиняться до поширення його твору. Публика пропадає за скандалами.

— **Рекорди.** У Ню-Йорку на 42-ій вулиці почали будову великанського хмародера на 110 поверхів і 400 м. висоти. Будинок коштуватиме 25 міл. дол. і матиме на верху обсерваторію. — В Англії велика студінь. У Кройдоні 17 степ. нище зера. Не вважаючи на таку температуру 27 спортсменів місцевого клюбу розбили в басейні лід і викупались на шестенно. — Мадярський уряд рішив дарувати кару амністією кн. Віндіш-Грецові, бувш. начальникові поліції Надоїні та іншим особам засудженим за участь у фальшуванні банкнотів.

— **Рекорд реклями.** Англійська преса повідомляє про неймовірний „біанес": одна німецька краванцька фірма використала моду, що настала в Англії: замовляти собі одяги в Німеччині. Через посередництво одної льондонської фірми вона розіслала до численних клієнтів такий проспект: „Будь ласка, замовляйте свою одіж тільки в нас. Ми вишлемо вам убрання на міру і не домагаємось за цього ніякої плати. Нам вистачить ваше слово чести, що ви зараз складете в своїм заповіті запіву, що ми можемо відобрати собі наш довг після вашої смерти із вашої спадщини". Коли ця фірма не пересилає в своїх убраннях якогось таємного порошку, що день за днем позволяє вбивати клієнта то вона але робить, що не розсилає таких проспектів у нашім краю.

— **За кулісами театру.** Постійні гості паризької опери, що мають річний абонамент — обурені. Дирекція позбавила їх упертє великого привілею: ходити за кулісн між акторок. Преса, а навіть міністерські кульоари гудуть. Навіщо з купувати річний білет, коли за це можна глядіти тільки на куліси впереду? А може би так наші театри пішли тепер за прикладом старої традиції паризької опери і розписали абонаменти з право для театроманів ходити за куліси?

— **Світова величина.** Відпеський суд судив останню партію робітників, що брали участь у липневих заворушеннях і всіх звільнили. — В Болоньї переводять грошову реформу: замість „марки" вве-

КОНЦИПІЄНТ, з кількаліт-льою практикою на провінції, що може працювати самостійно, змінить посаду. Зголошення до Адміністрації від І. Н. 1162 1—2

ЯК, нежонатий, з добрим баритоновим голосом, шукає посади від нового року Іван Хомко, Чашин п. Заґіре. 1160 1—1

ПІЯНІНА Арнольда ФІБІҐЕРА посконалі з гарантією, дешево і на догідних умовах. Конрад Кам і Син, Львів Коперника 16. 1—8

НАЙСТАРШИЙ в краю зв'язок склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровського насл. **Ю. Домбровський** — в. **Розважевський** получає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 19 ?

ПОТРІБНИЙ інструктор для учениці VI., ученика III. кляси та ученика I. народної. Пожадана рекомендація. За кооп. книговодство особна плата. А. Іланкида, Скалат старий, п. Скалат. 1139 2-2

З ЖІНКОЮ пристійною, високою, середніх літ. ожениться заможний мішанин. Листи до Адміністр. під „Міщанин". 2-2

Великий вибір ріжнорідних прикрас на **ЯЛИНКУ** в „Фортуні Нова". склеп Руська ч. 1. 1165 1—1

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).

Неділя 25-го З. год. попол. „Катерина" опера.

7:30 год. веч. „Кльо-Кльо" оперетка.

Понеділок 26-го З. год. попол. „Ой не ходи Грицю".

7:3: год. веч. „Вій".

Міський великий театр:

25-го год. 7. веч. „Льогенґрін".

26-го год. 6:30 по ол. „Галька" (ціни знижені).

26-го год. 7:30 веч. „Донна Оретта".

Міський „Театр Ґлобус":

25-го год. 8:0: веч. „Хай мене чорти...".

26-го год. 3:30 попол. „Найкраща з жінок" (ціни знижені).

26-го год. 7:30 веч. „Хай мене чорти...".

Кіна.

„Палас": „Тайни сальону краси".

„Лев": „Корабова стоянка".

„Аполло": „Фарт з неба не ком".

„Фтаморґана": „Скомарохтування молодиці".

Лописи.

СЯНІК. (Свято „Просвіти"). Свято „Просвіти" відбулося у нас 8. п. м. дуже гарно. Рано в 9 год. була співана Служба Божа за померших членів Філії. Трьох священиків при престолі, о. деван Цегелич celebрував своїм високим чистим голосом. Співав прегарно хор, переважно повазні громадяни, радники, меначи, шось чотирьох священиків, місцеві і недалекі сусіди, що стояли кругом як звичайні співаки. Адвокат д-р Славацький дирігував. По Службі Божій відбулися Загальні Збори Філії „Просвіти", а в 8 год. веч. представлення і концерт. Маленька справді сала, але заповнена по береги. Річеве слово мав о. Дуда на тему, що наріл без просвіти не варт жити. Опісля виїшов хор дівчат і хлопців з недалекого села Новоселець, що приїхали зі своїм дирігентом о. Менцінським звеличати по свято. Подивитись, що о. Менцінський не більше як пів року є парохом в цьому селі, а вже зумів виплекати тану прекрасну квітку, як цей хор. Потім відіграно представлення „Сватання на Гончарівці". Грав позаміщевий гуртик, що приїхав з Боська зі своїм провідником-суфлером і катехитом заразом, о. Головачом. Чути ленівський виговір, ролі оцановані солідно, гра свобідна, а Стецько і москаль виплодуються зі своїх ролі просто артистично. Кінцевий танок акторів зазершив симпатичне враження. Треба побажати Філії „Просвіти" в Сяноці, щоб і на дальше удержувала і скрізь дала ту започатковану звязь сільських читалень з повітовим центром. — **Присутній.**

СУДОВА ВИШНЯ. (До відносин у місті і повіті). На основі арт. 33 прес. закону й у відповідь на уміщене спростування п. Володимира Гасцького у Вашому часописі з дня 29. листопада ц. р. ч. 266 під заголовком: Судова Вишня. (До відносин у місті і повіті), просить підписана Управа Укр. Нар. Дому помістити на такому самому місці і тими самими черенками, як була уміщена вище згадана допись слідуюче спростування: Правдою є, що п. Володимир Гасцький як довго був вощиністом в канцелярії мецінза д-ра Гайдучка солідаризувався з ним і з підписаною управою, а що більше на загальних зборах, відбутих дня 4. 7. 1926 сам найбільше виступав і критикував несовісне поступування управительки дирекції, був першим в тих, котрі старалися звільнити п. Бобака з посади цього дир. Укр. Нар. Дому і співпрацювати з теперішнім. Також Гасцький заготовив проти п. Бобака і тов. доношення карне, власноручно його як директор підписав і вимагав ухвалення. Правдою є, що всі наведені підписаною кооперативною фірмою попередньо спростовані в дис. з. XI. п. р. ч. 250 вищі і вище наведеного доношення карного проти п. Бобака і тов. до черп. У. 871/27 що можна кождої хвилі ствердити. Правдою є, що п. Володимир Гасцький, переписавшися карна до канцелярії пор. п. Івана Цуркосевського, ек. радника і перечитавши стверто на сторону п. Бобака і тов. прийняв на себе ролю відкликати те, що попередньо сам сказав і що остаточно мусить бути стверджене карним ордером. Правдою є, що Управа і Надзірна Рада, зібравшися на засіданні в листопаді п. р. ухвалила одноголосно інтервенції п. Володимира Гасцького з членів Укр. Нар. Дому а то в тої причини, що він, укладаючи довіря до „Діл" і її власноручно підписуючи старався понизити повагу і добру славу Укр. Нар. Дому хоч не буквий директор зовсім точно, що всі подані ним факти є видумані й перекручені. Управа Укр. Нар. Дому зазначує, що більше в тій справі на цілі дальші спростування не буде відповідати. — За торговельно-споживчу Спілку „Український Народній Дім" в Судовій Вишні: — **Г. Клос, Качмарик, Кушик, Юрас.**

З театру.

„КАТЕРИНА", опера в 3-х актах, музика Н. Аркаса, лібретто на основі поеми Т. Шевченка.

В четвер мали ми нагоду оглядати відновлену і добре нашій громаді відому ще з передвоєнних часів „Катерину". Треба признати, що публіка (хоч і не богато її було на салі) реагувала дуже прихильно на ту спробу відновлення „Катерини" на нашій сцені. Вона дала протягом вистави кількакнадцять разів наглядні докази свого захоплення співом і грою артистів, а тим самим і виставою. А для театру взагалі чи справа саме в тому, чи глядачам ця або інша вистава подобається, чи ні. В даному випадку вона подобалася.

Нема сумніву, що в нинішніх часах відновлена на нашій сцені навіть такої опери, як „Катерина" була немалим ризиком. Та з признанням треба ствердити, що управа театру (дир. Стадник) зробила все можливе, щоби виставу підготовити та обставити якнайкраще. Видно було найліпші наміри, добру волю і немало зужитої енергії на цю виставу. Усі декорації в першому, а зокрема стіна і приставки в третьому акті, робили добре враження. Оркестра була скомплетна 24-ти відмінними музикантами. Все це очевидно було злучене і з поважними грошовими вкладами. На жаль, не можна сказати, щоби [illegible] гості нашої публіки не то що не могла покрити тих вкладів, але навіть не покрила навіть самих адміністративних видатків, звязаних виключно з тим одним вечером. До речі кажучи, то й сала була цим разом солідно огріта.

Фаховий музичний критик напевно найшов би не тільки в постановці „Катерини", але й у самій опері немало недостач, та перших, думаємо, не можна було в наших обставинах оминути, а другі мусять їти на рахунок самої опери. Щож до виконання поодиноких ролі і партій, то приходиться ствердити, що з теперішнього ансамблю театральної труни, зокремим співацької його частини, не можна було видобути ані нічого кращого ані кольоритнішого. Перед війною бачили ми „Катерину" в кращих обсадах. З старих співаків виступив п. Рубчак у ролі селянина Палія. Співав і грав гарно. Його гідною партнеркою в II. дії була п-ні Бенцалева в ролі матери Ганни П-ні Бенцалева розпоряджає дуже милим голосом. Заповіджений вистуи п. Весоловського в ролі Андрія, з невідомих нам причин не відбувся. Партію Андрія співав тому п. Неделко, хоч на партію не все підходить по його голосу. В другому акті збирав він всеж таки заслужені оплески за добрий спів та інтелігентну гру. Пані Оряни в ролі Катерини мала дуже шасливі місця, а найкраще співала в 3-тьому акті. Загально вирізнялася зі своєї ролі поправно, та всеми вилно було, що вигнані, форсовніші місця робили їй помітні труднощі. Хоря була пізніше поправи Дирігував п. Барнич. Загально гладачі вийшли з вистави вповні вдоволені.

Стипендії „Просв'ти".

КОНКУРС.

Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові оголошує отсим конкурс на стипендії матеріяльної підмоги, котрі установи в цьогорічного вийшли на основі рішення Заг. Заг. Збору дня 25. грудня 1926 р. для передання покоління ім'я великих фундаторів: Франца Фрешля, Ст. Дубравського, Ев. Гушалевича, в. д-ра І. Гробельського, о. Ст. Новосада, А. Сінгевича, о. І. Вагилевського, І. Верхратського, в. П. Качковського, О. Наїмайка, О. Шухевича, Г. і Ю. Вроблевіїв, М. Куницької, М. Смольдзівського, О. Левицького, І. і Е. Вроблевіїв, М. Малія, А. Шашкіна, В. Гудика, О. Терлецького, Г. і А. Гаєвичевих, о. І. Лаїна і інших і таким чином підтримувати цей фонд.

На рік 1928 розподіл одна стипендія у висоті 500 зол. і 10 — годна по 200 зол.

Шістка у висоті 500 зол. призначена для обдатих талановитих літератів і артистів управительної управительки в цілях для якої молоді української національности якщо таких нема, то по закінченні вищих шкіл відзначеня визначним науковим успіхам.

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

фені для молоді середніх шкіл а/б вищих фахових шкіл. Одна з тих підне призначена для молоді з Порохника, а в недостачі такої для молоді, що походить з прослав'янського повіту.

До подання треба додати: до[кумент]ний і зірваний опис життя, т. з. curriculum vitae й останні шкільні свідоцтва зам. довідки у[мі]шної праці, котрі виказують, що патент має всі потрібні вимоги до одержання підмоги.

Названі підмоги є зовсім добровільним актом Товариства, бо всі ефекти і цінності книжки, вивезені своєбого часу російськими відомствами, пропали і партість фондів зовсім вбезпічилася

Крім цього Головний Виділ розписує конкурс на підмогу ім. Кирила Валецького у сумі 300 зол. Призначена вона для селянських синів, учителів середніх шкіл української народности. Першенство - одержанні цей стипендії має родина покійного, тобто дехтярівни батька його Федора Валецька, дальше сільські сини української народности з Олесянець, війтах з Шептицівець, а в недостачі тих — сільські сини української народности з горлівського повіту, а коли б не було таких, то і з інших повітів.

Відозви й комунікати

З ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ЕМІГРАНТАМИ У ЛЬВОВІ.

Для вигоди наших емігрантів, котрі приїздять до Львова і, не знаючи міста, попадають зараз на залізничім дворі в руки різних агентів, відкрило Товариство Опіки над Українськими Емігрантами недалеко від головного двірця (напротив готелю) тим часом Городоцький ч. 85 *інформаційне бюро*.

В бюрі тім емігранти одержать всі потрібні їм інформації, зв'язані з виробленням паспорту, подорожею, а також відомости про край, до якого хочуть виїхати. — Бюро відкрите рядово від год. 9—1 в пол., і від 4—8 попол. Також і письменно бюро уділяє інформацій емігрантам; на відповідь треба долучити почтову марку за 25 сот.

Всіх наших свідомих громадян, особливо на селах, просимо отсим подати до відома заклад про відкриття бюра та остерегти емігрантів перед агентами, що їх тільки хотять визискувати.

Для постійного інформування загалу про еміграцію Т-во Опіки над Українськими Емігрантами видає двотижневик „Українська Еміграція“. Редакція й адміністрація: Львів, вул. Городецька ч. 85. На бажання висилається окремі числа.

Особливо тяжко приходиться нашим емігрантам в дорозі по Європах Північної Америки та Канади через брак знання англійської мови. Щоби тому бодай в части запобігти, видало Т-во Опіки над Українськими Емігрантами книжку „Учіться по англійськи“, яка містить словарець та вказівні розмови в часі дороги та при праці. Уложення цієї потрібної книжечки спочивало в руках досвідчених людей як дома, так і по дорозі емігранта.

[ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИ]МИ ЕМІГРАНТАМИ У ЛЬВОВІ, вул. Городецька ч. 85.

М. Заячківський в. р., президент.
Д-р В. Конспіративич, в. р., секретар.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
1058 Переєвітлення Рентгеном 15—24

Д-р Стефан Федак
провадить поновно
адвокатську канцелярію
у Львові, вул. Сикстуська ч. 48.

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Равнгорта
Янова Мосса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і вирівнювання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі ІІ, Т. урядовцям і студентам значна знижка
1005 Подекуди в спалтах. 5—5

Вина – Cognac
Горівки - Лікери
першорядних якостей
Едмунд Рідль
Імпорт ЧАЮ, КАВИ і ВИНА
Львів, вул Рутовського 3.
Цінники на бажання.
Поручення з провінції полагоджується відворотно.
1162 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

З ХІНСЬКОГО СРІБЛА
Цукорничка зл. 2·80
Ложка, вік. взірця 4·—
Ложечка дитяча 0·75
У МАНДЕЛЯ
КОПЕРНИКА 14
проти кна „Коперник“. 1164 1-5

ВИТОЛОЧУЮ найновіші пелерини на плюшевих плащах вашої старої, відсвіжую і перероблюю на модний фасон.
Марія Волянська, Собіського 12.
Тел. 17-04. 6-6

Мід!! На свята!!
правдивий бджільний під гарантією з власної пасіки висилає за післяплатою:
3 кг. — зол. 10·80, 5 кг. зол. 14·80,
10 кг. — зол. 27·—, 20 кг. зол. 50·—.
враз з почтовою оплатою і бачівкою.
АРНОЛЬД КІЙЯНЕ, підволочиська,
1151 (Східна Галичина). Почт. скр. 4. 1—1

СВІЧКА ВАЗЕЛІНА ШМІР
1157 1-8
НІЖ. КОСТЬ КОТЕЦЬКИ.
Львів, бічна Кульпарківська

Спеціяльний склад
ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬДА ГАССА
Львів, Легіонів 3. — Телефон 15—45
поручає на Свята:
Лінолей „INLAID“ з гатунками не стираючимися взорами 200 штм. шир. зол. 45·— за метер
Лінолей однобарвний 200 штм. шир. від зол. 29·— за метер
Дивани і дивники вовняні „TAEBRIS“
розмір: 130×60 зол. 26·— | 15 ×68 35·— | 210×135 95·— | 2· ×170 145·— | 30 ×200 205·— | 3·×245 320·—
Капи подвійні на ліжка
з етам ни зол. 5·· | тюлю 8· | мар зети 89·
Стори (Bonefemme) 250 цм. довгі
• ет·м ни 18· | тюлю 22· | мар зети 55·—
БІЛЛЯ СТОЛОВЕ біле або барвне
Комплетний гарнітур 1 обрус і 6 серветок зол. 28·50
також в великім виборі:
Коци, Ценки до положі, Мебльові матерії, Кокосові хідники, Портьєри, Японські мати, Мосяжні карніші.
Получення з провінції полагоджується відворотно.

НА ЯПИ·КУ
4·0 вартісних предметі за 15.95 зл.
Ідучи за вашими замовленнями, висилаємо ся дуючий комплект 1. Мужеську годинничок, виклечий швайцарський з добрим ход м. . 2 ланцушок до годинника позолоч. 3. до бора бритва. 4. Пенз ель до го ення з добрим волосом. 5. 1. мисочка до голення з адом в ю. 6. 3 мужеські хустинки ревик. 7. 1 пара мужеських підвязок гумових з добрим замком. 8. 1 гр ребінь в футералом. 10. 1 сшивочик сталевий. 11. 1 пара спінок з амер. золота та ще 99 предметів не бх ідних в кождій хаті для кождого чоловіка.
Цінний цей комплет виписуємо тільки за 15 95
такий сам дрібної вносте 5 — 10·00
виїхать II — зол. 21 сот 95
„ II — зол. 24 сот. 95
Комплет висилаємо почтою в добром опакованню без никого запатку. датіться при відборі, за опакованнє і пересилку платить купуючий.
Без ризика! Без ризика!
Як що не подобається звертаємо гроші!
„Polska Konkurencja“ Warszawa Nalewski 21
1153

Вже вийшов УСТАВ ЦЕРКОВНИХ БОГОСЛУЖЕНЬ від 1. січня 1928 до 31. серпня 1929 р. старого стилю видав ком кооп. „Взаємна Допомога“. Устав цей вповні важує новий порядок, а именно як церковний начинає від 1. вересня на одно (перекта), тому обіймає церковні Богослуження майже двох літ, бо аж до 31-го серпня 1929. Ціна одного примірника 3 зол., а пересилкою 3·15 зол. Замовляти в Кооп. „Взаємна Допомога“ Львів, вул. Коперника 1/II.

Виключна продажа святочних товарів бавовняних і вовняних.
туз. серветок по ц ні зол. 0·33
„ хустинок до носа „ 0·40
300.0 м. фланелі гладкої від „ 1·60
1·00 „ обрусів по „ 5·00
20.0 „ ручників від „ 1·20
3000 „ фланел. в десень від 1·70 до 2·70
,000 „ вовняних пледів від „ 6·5·
1·00 „ хусток і хустинок на голову від „ 1·5·
2000 „ франок від „ 1·2·
.000 „ Оксфортів на фартушки від „ 1·60
2000 „ стирок по „ 1·80
Воєнна вата на складі.
„Галицький магазин новостей“
Львів, Галицька 15. Замовлення на провінцію полагоджуємо відворотно. 4—2

Присилайте передплату!

На ювилейні свята в честь
О. КОБИЛЯНСЬКОЇ!
Вже продається вправці
ПОРТРЕТ ЮВИЛЯТКИ
після найновійшої знимки, з оригінальним підписом, на прекрасному папері розмір 50×70 дише по 3 зол. за пересилкою 4 зол. — Частина доходу призначена на ювилейний дар Ювилятки. Замовляти в
Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка
1116 у Львові, Ринок 10, 3—3
та по всіх українських книгарнях.

ГАЛЬ! Я переконалася, що певним засобом проти випадання і на ріст волосся є „Kalotrix“ від о. д-ра Т. Вергуна в Сокалі. Що ру подяку і признання Вам Вп. О. Доктор за виказ д досконалого середника.
Володимира Думнова
1159 1—2 учителька в Літині.

Радикально усуває спеціяльними бандажами найбільші і застарілі пролукляни черева, пупка, уда і пахвини у дітей, жінок і мужчин. Опаски проти черевної слабизності, проти обвисання шлунка сист. д-ра Коґе ніка, по перебутій горячці і т. д. Гумові панчохи проти жилавців і для зреформування грубших ніг. Прямодержавки і горсети проти горблення горбу і проти скривлення хребетного стовпа. Гумові мочники на день для ослаблених на жилах. Бандажі проти випадання матиці сист. д-ра Ляведана. Протези штучних ніг для ампутованих і т. д.
Бандажист Полячек в Самборі 5.
Тел. ч. 1. 1136 2—8 Цінники даром.

НА СВЯТА
Найбільший вибір Порцеляни, Шкла, Хінського срібла Фраґета і Альпаки
по найдешевших цінах поручає найстарша фірма основана в 1845 р.
Казимир Левіцкі
влас. Якім і Александер Левіцкі
Львів, пл. Марійська 10. Тел. 29—15
1080 3—3

Подяка.
Високоповажаним Панам Д-р. М. Панчишинові і Д-р. В. Кашубинському дякую сердечно за совісне і безкорисне лічення моєї жени.
1149 1—1 Стефан Ганкевич.

РОДИННИКИ тільки найлучших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лат з найлішої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 47—7

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФОЛЬЦМАНЕВИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відлює на замовлення дзвони гарнізійні і подзвінкові, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 1·· до 400 кг.
425 Ціни приступні — сплата ратами. 54—7

ОГОЛОШЕННЯ.

Молочарський курс улаштовує Краєвий Молочарський Союз в Стрию в часі від 20. січня до 1. травня 1928 р. Навчання безплатне. Кошта удержання около 2 зол. денно. Будуть приймані кандидати в віці від 18—30 л.т. Першенство мають 1) Кооперативні молочарі з молочарською практикою, 2) абсольвенти середніх і низших господарських шкіл. 3 абсольвенти фахових або середніх шкіл. Подання слати на адресу Маслосоюзу Львів вул. Коцюшка ч. 1а) найпізніше до дня 10-го січня 1928. Ближші відомости в інших українських часописах. — *Дирекція Маслосоюзу*. 1147 3-3

Пригадується, що Загальні Збори Т-ва „Союз Українок“ відбудуться дня 24-го XII. ц. р. в год. 10. передпол. в сали „Бесіди“, Рутовського 2 Л. — Головний Виділ Т-ва „Союз Українок“ у Львові. 2-2

На ратунок „Рідної Школи“ дложила Вп. П. Марія Білецька як надзвичайний датек 20 зол. і кличе Вп. Пані Борикову Софію Ольгу, Коптунякову Марію, Терлецьку Неонилю, Шепаровичеву Олену і Дорову Марію Цимбалиста. Жертводавчині складає щиру подяку Головна Управа. 1161 1—1

Повітовий Народний Зїзд у Дрогобичі в справі сомовних виборів відбудеться дня 27. грудня п. р. в год. ½ 1. пополудні в Народнім Домі. — *Повітовий Народний Комітет*.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДИВАНИ, хідники, портєри, фіранки, меблеві матерії по фабричних цінах в банк площа Марійська ч. 1. поверх. 911 17—20

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавниче Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 289 (11.250). Львів. вівторок 27. грудня 1927. Поштова оплата готівкою. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 39-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Адміністраційна активність.

Львів, 26. грудня 1927.

Сьогодні маємо вже ближчі відомости про передвиборчу конференцію, що відбулася в будинку воєвідства з ініціятиви й на запрошення воєводи Борковського. Не була це льокальна нарада, не мала вона характеру воєвідського, навіть характеру східно-галицького, тільки обіймала справу виборів на всій українській території під Польщею. Передвиборчий урядовий конвентикль 16-ти польських й асимілятор-ських-жидівських партій й груп відбувся за ініціятивою львівського воєводи, але в присутности воєводів: станиславівського, тернопільського й волинського.

Цей збірно-демонстраційний виступ воєводів, які притягнули до себе всі польські елементи, від найкрайнішої реакційної правиці до хлопської лівиці, які скупчили біля себе, як представників, виразників і виконавців державної влади, — консервативну традицію і капітал магнатерії, соціяльну перевагу і нахил дідичів, фабрикантів і купців, непереможний вплив костьола і „мясову" потенцію польського хлопства, визначує характер адміністраційної активности. Є це явний, виразний і сконсолідований наступ на українське населення, наступ при допомозі усіх засобів, якими розпоряджає держава, польсько-латинська церква, адміністраційна машина і капітал у всіх своїх відмінах.

Ініціятива львівського воєводи й акція всіх „кресових" воєводів, акція під прапором „ідемо на вас", є — так сказатиб — особливим шляхером, є виключною специфічністю відродженої Польщі. Всюдн у світі державна адміністрація не закладає рук підчас такого акту, як вибори до законодатних установ. Державні мужі: міністри й адміністратори є всетаки людьми, які мають не лише свої симпатії й антипатії, але й свої інтереси. Зовсім природно, що розпоряджаючи владою — вони дають підтримку споріднеким зі собою партіям, групам і напрямкам. Та таких виборів, таких виборчих оргій, як діялися перед війною в Галичині, не було в світі, хіба в Румунії і то вже в новіших часах. Не дивно, що „галицькі вибори" мали свою устійнену марку в Середущій Европі. Але навіть галицько-польські намісники, навіть кривавий гр. К. Бадені не дозволяв собі в тих справах на цинізм, щонайменше pro forma. Розвиненням баденівських виборів були вибори в Сх. Галичині в 1922 р., коли понад 20 тисяч українських селян, інтелігентів і робітників заповнило тюрми відродженої польської держави, а карні військові відділи перевалювалися від одної місцевости до другої.

Однак і в 1922 р. виборчі експозитури Вітоса й Бриля та „організацій народових" переводили свою виборчу акцію не під явною фірмою уряду, тільки самостійно, рахуючи лише на підтримку учинної адміністрації. Треба було травневого перевороту 1926 р., треба було висунути на чоло державного й громадянського життя принціп моральної санації, чистих рук і чистих діл, принціп правди, законности і справедливости, щоби дожити хвилі, коли представники і виразники державної адміністрації самі візьмуть-ся за мобілізацію всіх засобів, організуючи одну (меншу) частину населення існуючої держави проти національної більшости її східної території. Державна влада, якою вона не булаб, без огляду на її походження і характер, усе мусить висловлювати принціп універсальности. Теоретично вона повинна стояти на сторожі інтересів і прав усіх народів усіх кляс, повинна бути виразницею інтересів збірного загалу. Коли навіть так не є, а воно з правила так не є, то й тоді державна влада мусить аберігати щонайменше decorum своєї універсальности, бо тільки тоді її існування находить своє моральне оправдання.

Тимчасом тут важко добачити навіть декоративну стриманість. Навпаки, в ініціятиві й акції „кресових" воєводів добачуємо завадіяцько-молодецьку „відвагу" виступати явно, відкрито, проголошуючи посередньо виборчу боротьбу туземному населенню. По всім деклярациям, які досі перевалилися через пресу, явні й тайні заяви вищих і нижчих адміністраторів, є це організування й консолідування елементів „державних" проти „антидержавних". Розуміється, це теж специфічна особливість польських умовин і польської безтурботної дійсности, що урядові, півурядові чи зближені до уряду кола urbi et orbi проголошують, що громадяни сучасної Польщі діляться на дві категорії: на елемент „державний" і „протидержавний", на „відданих" і „ворожих" польській державі. Розуміється, „державним" елементом є поляки, „протидержавним" у більшій або меншій мірі всі непольські народи, а в першу чергу українці. Колиб це навіть відповідало дійсности, то ледві чи є в світі друга адміністрація, яка такий поділ — в той чи інший спосіб — анонсувала би, яка під прапором такого диявольського поділу велаб виборчу акцію. На таку анізнаючу безжурність може дозволити собі тільки польська адміністрація, уставляючи в один ряд 55 проц. поляків — як „державний" елемент, а в другому 45 проц. „національних меншостей" під фірмою „протидержавного" елементу.

Очевидно, різко „протидержавним" елементом є українці, сім мілюнів українців. Галицькі українці були „протидержавним" елементом в 1922 р. тому, що не брали участи у виборах. Знову українці північних земель тому, що вибрали свою парляментарну репрезентацію, а не вибрали поляків. Тепер же українці під Польщею є тому „протидержавним" елементом, що постановили взяти участь у виборах і вибрати своїх представників. А вже вершком „протидержавности" є виборчий блюк непольських народів. Урядова „Газета Львовска" називає його „злосливим новотвором", бо є це

> „повнення спільного опору проти державної ідеї, а тонайменше хоть проти найчисленнішого в Польщі народу".

Отже урядовий орган домагається від „національних меншостей", а в першу чергу від українців не неохоти, тільки любови до „найчисленнішого в Польщі народу", очевидно за всі блага, що від 1918 р. впали на нас зі щедрої руки того народу.

Очевидно, зі с-ловища державних чинників виборча пропаганда „протидержавности" є явним абсурдом, є з ґрунту фальшива, дитинна і шкідлива. Держава і державна влада спирається на основному законодавстві, на конституції, яка повинна бути джерелом не лише дальшого, розвиткового законодавства, але й яка повинна бути імперативом і дороговказом влади. А конституція й побудована на ній виборча ординація не знають такого дивоглядного поділу. Вони знають тільки громадян, рівних перед правом, перед законом. Вони ставлять до горожан означені вимоги і хто тим вимогам відповідає, той може здійснювати свої права. Зновуж виборча ординація вимагає скупчення якнайбільше сил, щоби осягнути корисні виборчі вислід. Горожани, згідно з постановами законів, мають право єднатися в союзи і блюки, щоби осягнути законні цілі. Чомуж в такому випадку виборчий блюк поставлених виборчою ординацією й геометрією в крайно несприятливе положення горожан української, білоруської, німецької й жидівської національности є „протидержавним виступом", є „спільним опором проти державної ідеї" і т. і.? Таж ніхто інший, тільки теперішні пропагатори „протидержавности" непольських народів вертілися біля одного чи другого „протидержавного" елементу, щоби його втягнути в свої виборчі комбінації. І колиб так було сталося, колиб справді пануючій „санаційній" олігархії були вдалися її заходи і колиб цей або той член теперішнього виборчого блюку непольських народів пішов був з тактичних оглядів на виборчу співпрацю з нею, то чи це мінялоб суть справи, то чи тим самим „протидержавний" елемент став би „державним", переродився би, перебув би сутню метаморфозу? Треба великої дози наївности, як не безмежної глупоти, щоби допустити таку думку, як дійсну, як реальну. Бо відношини між народами не укладаються на основі таких чи інших тактичних кроків, тільки на основі великого досвідного капіталу минулого і ще більшого капіталу майбутнього, що замикає в собі здійснення природних змагань кожної нації. Між життям і смертю, між розвитком і виднінням нема ніяких сутніх компромісів.

Польська адміністрація вступила на шлях горячкової активности, щоби з території Зах. України перефорсувати польське парляментарне представництво в широкому розумінні цього слова, себ-то або чисто польське, або — ще гірше! — слугаживо-хлібоїдське. В тій своїй акції користується вона всіми засобами до „аргументу" пропагованої „протидержавности" включно. А розпоряджає вона не лише своїми власними матеріяльними й „моральними" засобами, але й засобами та силою костьола, соціяльно пануючих й упривілеєних кляс. Консолідація всіх польських чинників на території Зах. України є доказом, що балачки про те, немов то уряд і „санація" бореться з хоробливим польським шовінізмом, є казками для наївних дітей. Польський інтерес, інтерес всього польського народу, всіх його верств, кляс, груп — це перше й основне завдання. І для його здійснення треба використати навіть крилаті фрази, як це було безпосередньо після перевороту.

Українське громадянство стоїть у виборчій боротьбі без матеріяльних засобів, здане виключно на власні сили. Однак, не зважаючи на це, воно може осягнути великі успіхи лише з голою виборчою карткою, якщо у нас запанує єдність й одноду шшість. І тому наказом хвилі є створення великого українського національного виборчого фронту на найширшій основі.

Опозиція заломилася.

Дальші виключення з партії на XV. зїзді ВКП. — Репресії. — Покаяння Сокольнікова. — Декларація 12-ти. — Троцькісти. — Безоглядна боротьба з ними. — Кінець зїзду

Дуже грізна та наскрізь негативна постава XV. зїзду російської комуністичної партії до опозиціоністів, заповідження безоглядної боротьби з її головачами Сталіном, а далі постанова зїзду про виключення з партії що й тих представників опозиції, що брали участь у зїзді, і накінець репресії проти опозиції, зайніційовані на більшу скалю державним політичним управлінням (чека) ослабили її внутрішньо та розпорошили.

Зїзд виключив з партії між іншим Раковського, Муралова, Каменева, Радека, Белокімова, Авсена, Смілгу, Смирнова, Пятакова, Лазаревича та інших. Усіх разом кругло 100. Між виключеними було дві фракції: одна під проводом Радека і Раковського, друга під проводом Каменева. Раковський і Радек домагалися свободи пропаганди своїх поглядів та свободи критики офіціяльної політики. Каменев висував від себе і своїх однодумців менше радикальні вимоги, а саме голосив на припинення протипартійної пропаганди, але не похотував нічим підтримувати і боронити офіціяльної політики партії. Одначе ні вимог першої групи, ні „невтральности" другої зїзд не прийняв до прихильного відому, а одних і других виключив із партії. Майже рівночасно арештовано й припоручника ДПУ видатного комуніста б. особистого друга пок. Леніна Мрачковського, що був між іншим організатором опозиції на Україні. Зновуж видатний член опозиції Сокольніков покинув опозицію та оголосив у пресі мотиви свого вчинку. Між ними є й такі, незвичайно характеристичні для опозиції та її внутрішньої всесітаности:

> „З уваги на їхогні різкими погляди, до яких прибули непорозуміння в ділянці ленінської політики і внутрішньо-партійної лінії вже кільканайцять тому я повинен був покинути тих товаришів, з якими я йшов. Ті різкими погляди, які відділили мене від більшости Центр. Комітету, в значній мірі ліквідовані. Частина їх була перебільшена. Я можу сказати, не сумніваючись, що по практиці двоїтьої праці партії, по маніфесті, по проголошеній перелїзлових тез і прийнятті на зїзді резолюції про світ Ц. К. я у всіх засадничих питаннях солідаризуюся з партійною лінією".

Опублікування такої заяви одного з найвидатніших опозиціоністів (до того видатного фінансового фаховця) і арештування Мрачковського спричинили в рядах опозиції конституацію та посилили демораліс-

лянію. Наслідки того дуже скоро показалися. В часі останнього засідання XV. зїзду (19. XII.) зверпулася група 12-ти найвпливовіших опозиціоністів до зїзду зі заявою повної капітуляції та щиросердого підчинення всім вимогам партії. Під заявою підписані й такі столпи опозиції як Зінов'єв і Каменєв, а далі Еглокимов, Бакаєв та інші. Вони просять, щоби зїзд приняв їх назад до партії. Окрему заяву вніс Смілга, який підкреслив у ній, що хоч його й усунули з партії, то він і на далі остав чесним комуністом і що далі буде працювати для добра пролетаріяту.

Проголосив цю декларацію зїздові Риков. Зробила вона на учасників велике вражіння, але не зважаючи на те, що автори зарікаються вести в будуччині якунебудь пропаганду, що вповні підпорядковуються ідеольогічно та організаційно партії, зїзд всеж таки не приняв заяви до відома, а відіслав її на розгляд до Центральної Контрольної Комісії та Центрального Комітету партії. При тім приняв постанову, що рішення в справі декларації 12-ти може запасти щойно по шести місяцях і то лише в тому випадку, коли поведінка підписаних буде згідна зі змістом їх власної заяви та з постановами зїзду, при чому справу кожного підписавшого мусять покликані установи розглядати і вирішувати окремо. Ця постанова, відмовна для „покаянників" скріпить без сумніву позиції теперішньої партійної більшости, зокремаж Сталіна.

Найзавзятіше і найконсеквентніше поступає досі Троцький і його група. Тому нічо дивного, що до цієї групи найгостріше віднісся і сам зїзд. В пресі появилися вістки, що в постановах зїзду про цю групу є між іншим таке місце: всіх сторонників другої партії (т. є. троцькістів) буде вважатися за контрреволюціонерів і ворогів народу. Наскільки ж троцькістська група створила власну партійну організацію з власними осередками, філіями, гуртками, членськими вкладками і т. д. — то є вона не лише антипартійною, але й протирадянською і нелеґальною організацією. І тому то радянський апарат буде з нею боротися так само, як з усякими іншими контрреволюційними організаціями. З тієї постанови виходить, що троцькістів будуть нищити так само як білогвардійців, не тільки тюрмою і засланнями, але й приторовлюванням до них „найвищої міри соціяльного захисту", тобто розстрілів.

Такими постановами про опозицію і закінчився XV. зїзд російської, званої тепер всесоюзною, комуністичної партії дня 19. грудня п. р. До нововибраного Центрального Комітету вийшло 71 членів. До Політичного Бюра вибрав зїзд Бухаріна, Воропилова, Калінїна, Куйбишева, Молотова, Рикова, Рудзутака і Сталіна. Генеральним секретарем і тим самим керманичем політбюра і всієї партії став знов Сталін. Він же й вийшов фактичним переможцем над опозицією.

Рапорєьна Украіна

Праці Ботанічного Інституту.

Вислідом пятирічної науково-дослідної роботи катедри ботаніки, що нині її перетворено на Інститут, явилася низка наукових монографій та розвідок. Наступного року Інститут має ці праці видрукувати.

Археольогічні розкопини в Київі.

Протягом минулого року коштом Київського ОВК та великої допомоги Окрвиконкому археольогічний комітет УАН (ВУАН) продовжував надзвичайно важливі для вивчення підземного Київа розкопини в околиці Трубецького та досліди Золотої Брами.

Зідомлення про роботи ВУАК-у.

Археольогічний комітет УАН цими днями випустив з друку коротке зідомлення комітету за 1926 рік. Крім підсумків археольогічної роботи на всім просторі України, „Зідомлення" подає низку статтей про досліди, що їх зробили київські члени ВУАК-у в Київі, на Київщині, Поділлі, Чернигівщині та Полтавщині.

Патолього-Анатомічна Комісія.

Спільне зібрання УАН затвердило постанову Фізико-Математичного Відділу про заснування Патолього-Анатомічної Комісії та Патольогічного Музею за голосованням акад. М. Мельникова-Разведенкова.

Організація Всеукраїнської Академії Мистецтвознавства.

Головнаука визнала за потрібне організувати в Київі Всеукраїнську Академію Мистецтвознавства. Вже обрано спеціяльну комісію з фахівців різних галузей мистецтва на чолі з академиком О. Новицьким, яка опрацьовує проект утворення Академії. В Академії будуть 3 основні відділи. Всеукраїнська Академія Мистецтвознавства буде другою в Радянському Союзі після Російської Академії Мистецтв.

Вірші про Мазепу.

Академик Перетц знайшов в одному з архівів Київа вірші про Мазепу. Ці вірші досі були невідомі для дослідників. У віршах обвинувачується Мазепу в зраді й вихваляється царя Петра та Меншикова. На думку академика Перетца вірші написано ще за життя Мазепи, приблизно 1700—10 рр.

До організації Української Художньої Галєрії.

Спеціяльне журі відібрало з експонатів Всеукраїнської Художньої Виставки „10 років Жовтня" 150 робіт для організації Української Художньої Галєрії. Серед відібраних експонатів є живопись, скульптура і графіка.

Організація Муніципального Музею в Київі.

За ініціятивою комісії Старого Київа в археольогічного комітету в Київі незабаром має здійснитися проект організації Муніципального Музею. Музейна конференція, яка недавно відбулася в Київі, звернулася до Укрголовнауки з проханням передати новому Музеєві так званий митрополичий будинок. У цьому Музеї будуть зосереджені всі експонати, що охоплюватимуть історію Київа з стародавніх часів аж до сьогодні.

Вшанування академика Д. Багалія.

Дня 16. грудня в салі Музею Революції відбулося вшанування 40-річної професорської і 50-тирічної наукової діяльности відомого українського вченого, одного з фундаторів Української Академії Наук, історика й академика Д. Багалія. На ювилейне свято прибули всі академики, представники наукових і громадських організацій, що влаштували ювилятові урочисту овацію. З привітанням виступили президент Академії Наук академик Липський, а потім секретар Академії Наук академик Єфремов, що передав Ювилятові „Ювилейний Збірник", виданий ВУАН. Від Селькоопторгу виступив з привітанням Одинець і від Укрголовнауки проф. Семковський. Представник Окрвиконкому передав Ювилятові грамоту від робітників і селян Київщини. Відповідаючи на привітання, академик Багалій заявив, що він і надалі ще з більшою енергією працюватиме в користь української культури.

Словник с.-г. термінольогії 25-ма мовами.

Міжнародній Інститут Агрікультури в Римі повідомляє про видання словника с.-г. термінольогії у 25 мовах, в тому числі й українською мовою. Пояснювальний текст буде виготовлений двома мовами — французькою та англійською. Праця розрахована на 3 тис. сторінок великого формату. Українську частину словника запропоновано скласти Інститутові української наукової мови.

Найближчі завдання в галузі підвесення сільсько-господарської продукції.

Х. Висновки.

Сільське господарство — це організм, в якому праця одного органу відбивається на стані іншого органу. І так само, як і кожний організм, мусимо й розвивати його всебічно, гармонійно. Перерозвиття одної галузі чи недорозвиття другої, може привести до поважних занедужань. Тому й апарат для підвесення с.-г. продукції мусить розвиватися всебічно, гармонійно, рівномірно.

Ми переглянули головніші заходи до підвесення с.-г. продукції на українських землях по цей бік Збруча і Дністра.

Бачимо, що багато заходів не від нас залежить, що ми безсилі їх перевести в життя, бо занадто бідні і малоправні. Про ці галузі праці хай подбають наші політичні організації, наші майбутні посли в соймі, наші представники в органах самоуправи.

Інші заходи цілком можливі до переведення в життя силами наших кооперативних та культурно-про-

---

Мик. Рудницький.

Танці та театр.

Кажуть що геніяльні відкриття були нераз наслідком сліпого припадку. Вся заслуга відкривників була тоді тільки в тому, що вони ствердили існуючий факт, такий звичайний і природний як те, що є незалежне від людської волі. Після Архімеда та Шварца таке відкриття в нашім світі зробив я; а саме в той день, коли підчас вистави нашого театру почув у порожній салі голосніше тупіт ніг над своєю головою як слова суфлера до непідготованих акторів.

Це моє відкриття, давно відоме як явище, стане майже науковим законом, коли я перший сформулюю його так: наша львівська інтеліґенція стоїть під планетою чарльстона. Як кожна нова правда, ствердження цього факту викликало вже загальне обурення. Коли я натякнув на це явище в театральній рецензії, 90 проц. танцюючих почало глядіти на мене оком бульдога, який не розуміє, навіщо йому відбирають останню кість, що лишилась йому як найсмачніший клаптик із бенкету.

Якби не те, що вони мають до мене зовсім невиправданий жаль і кривдять мене, я ніколи не прохав би у них прилюдно вибачення за мою недискретність. Я розумію їх пригарно: „досить уже приємностей звязаних із патріотичним обовязком, філянтропією та громадянським примусом! Ми хочемо раз справжньої приємности по власнім виборі та вподобі!" І вони танцюють. Так само як інші з власної приємности ходять на засідання, на пиво, а навіть пишуть статті, що теж нікого не торкаються. „А зрештою — чув я найщиріший аргумент — що мають танці спільного з театром? Чому ви не чіпаєтеся тисячі інших, які не ходять навіть на танці, взагалі нікуди, і до театру ні?!"

Люди в розпалі щирости стають засліпленими і часто помиляються. Танці мають із театром багато спільного і тільки тому вони мене зацікавили. Я не про те, що згідно із традицією нашого театру навіть трагедія без танців виходить якось мляво. І не про той европейський балет, який в очах неодного жерця Терпсихори видається найвищим шпилем театрального мистецтва. Мене цікавлять танці як фізична та духова потреба сучасного інтеліґента. Всі знаємо, що вона прийшла до нас із Заходу як післявоєнна епідемія. Після літ придушеної атмосфери та жахливих картин люди зідчули потребу реакції.

Танець як дуже людська потреба такий самий зрозумілий як потреба вряди-годи випити. Дехто згадав би естетику та гігієну. Деякі особи впевняють, що нема нічого кращого для здоровля як раз на місяць прочистити свій організм алькоголем на протязі одної ночі. Різниці поглядів у цій справі такі розбіжні, що деякі починають пити вже день в день і не пють тільки раз у місяць. З тої самої причини аматори танцю танцюють тільки тоді, коли є час, гроші та нагода. Чи краще було би, якби вони за той час пили? На це можуть дати конкретну відповідь лікарі... коли діло йде про гігієну. Коли ж про естетику, на це найкраще відповідають самі учасники танцю, які мають змогу подивляти привабливі порухи підстаркуватого покоління спрагненого відмолодження.

Ах, правда! є в усій цій історії ще й... голова. Між людиною, що всю ніч пе і людиною, що всю ніч танцює є важлива різниця: у першої мозок має приблизно небуденної інтеліґенції, коштом решти тіла; у танцюючого тіло працює весь час коштом мізку. На другий день мозок пяного не має великої пошани для своєї особи; мозок танцюриста вважає себе божеським.

Жорж Сорель у своїй студії про мистецтво звернув увагу, що незвичайне поширення музики можна розяснити тим, що в ній кожний почуває себе виконавцем. Хто сам грає, має ілюзію, що творить. Глядач у театрі може щонайвище бути відтворцем. І то при помочі міяку, коли в силі вжитись у світ бачений на сцені. Нинішне поширення танців має джерело в тій самій спонуці: творити щось самому. І то при помочі того, на що бодай половина людського роду є найбільше горда: свого тіла.

Людина, що відтворює щось, має почування, що її життя стає багатше. Може навіть щойно тоді почуває, що справді живе. Ніяка форма мистецтва не дає людині такого безпосереднього вражіння, що вона живе як танець, що вводить в рух ціле тіло. Нема найменшого сумніву, що з танцем звязаний нині дуже сильно і сексуальний момент. Факт, що тисячі поважних людей, які не мають інколи сміливости прилюдно [illegible]ити, не соромиться робити вихилясн своїм тілом є в тісному звязку із заходами Штайнаха та Воронова. А що Воронов добачує єдину можливість відмолодження людства при помочі мавп, люди пробують наблизитись до цього ідеалу.

Глузувати з танцю можуть лише люди невражливі на красу тіла. Але також і ті, що є саме вражливі на цю красу. Люди, що відчувають потребу танцювати, хотять висловити те, що переживають, так само як ті, що пишуть. Та що сказали би ви, якби на всіх зайців дур писання? Ви всі, що танцюєте, сповідаєтесь порухами свого тіла із по[illegible]рухів своєї душі. І тому не дивуйтесь, що деякі з вас доводять нас, що не танцюють, до сліз... сміху.

У кривулях чарльстона ми читаємо вашу тугу за чимсь, що виповнило би вашу нудьгу. Нудьгу, яку не в силі вам заступити ні книжка, ні театр, ні товариська розмова. Ви хочете бути діяльними і ставте акторами. Так, танцюючи, ви граєте молодих і веселих. А нема нічого веселішого як старі тіла, що хотять бути молодими і нічого сумнішого як веселість знуджених. Вам не треба театру, бо ви самі його творите. Ви даєте доказ чималої сміливости повторяючи прилюдно пози, які викрутасами гротески мають мати в собі відблиск краси.

Та найсміливіші із вас не уважуються попробувати своїх сил як актори на сцені. Цього не навчила вас чужина. У культурних країнах великі письменники та діячі вважають своєю честю стати акторами. Кожний, що почуває в собі хист передавати світ пережиань жестами та словами, йде на сцену. Є й десятки тисячі танцюючих, денебудь при якійнебудь нагоді. Але вони роблять це із такої самої простої потреби як їдять, пють, вправляються в руханці, читають книжки та ходять до театру. Вам, чарльстонова молодосте, танці заступають лише ті потреби, що починаються вище уст, до мізку включно.

Ось чому спочуваю з вами і зазадрю вам.

світних організацій і за ним ми, очевидячки, не гаючи часу мусимо узятися дружно, енергійно та організовано. Нарешті є багато таких заходів, що залежать від волі окремого господаря. Це передовсім справа сільсько-господарської освіти. Коли людина хоче щось знати — вона може того знання добитись! Є книжки, є часописи, є знаючі люди, яким можна написати, яких можна розпитати про все, що когось цікавить — лише треба трохи пошукати, де ті книжки, де — ті часописи, де — ті люди. Звичайно, що притому й витрати будуть, але на них не треба звертати уваги — все це окупиться.

Зокрема, маючи на увазі зиму й літо рахую найбільш нагальними справами: 1) справу організації зимових сільсько-господарських курсів та зимових с.-г. шкіл; 2) справу організації повітової та районової агрономій; 3) справу організації літніх експедиційних обслідувань українських земель; 4) справу організації колективних дослідів на селянських полях в найближчому літі; 5) Меліоративні заходи наступного літа; 6) Розробку плану праці по с.-г. кооперації; 7) Розробку плану праці по кредитуванні сільського господарства.

Кожне з цих важливих питань, на мою думку — мусить якнайшвидше розробити окрема комісія при одній з львівських пентоваль. Разом всі ці комісії могли б скласти Агрономічну Раду, при тій же централі, а ця Рада мала б вирішити і перевести в життя питання 8) — про скликання Українського Агрономічного Конгресу й інші загальні питання. Конгрес ухвалив би роботу Комісій, по-робивши потрібні зміни, обрав би постійний агрономічний осередок, який далі і керував би цією справою агрономічної допомоги українському населенню по цей бік Збруча та Дністра.

А поки робота комісій буде перероблена, поки буде скликаний конгрес — одна комісія мусить вже зараз перейти до реальної праці — це комісія по організації сільсько-господарського шкільництва!

Присвятім одни місяць — справі організації сільсько-господарських курсів!

Памятаймо, що як „нема знання — нема й хліба"!

Агр. Віктор Доманицький.

Українська Опера.

Виступи М. Голинського і А. Рудницького в харківській опері.

Наші земляки Голинський і А. Рудницький, перший як оперовий співак, другий як ді'ігент опери, тішаться на Україні великим успіхом. Дня 14. ц. м. співав Голинський партію Хозе в опері „Кармен", а А. Рудницький дирігував у тій опері. В харківських „Вістях" з 17. ц. м. знаходимо дуже прихильну оцінку мистецтву обох земляків пера Тичеиіка.

„Далеко краще — пише Тичеиіко — стоїть справа з заокеанськими іншими партій. Голинський (Хозе) дає правильне зрозуміння драматизму, повені підкупляючи виразність співу, розгортаючи деякі фрази більше своїх прекрасні голосові дані і засобами вокалу дають велике емоційне напруження. Приємно вражає відсутність будь-якої сентиментальності в образі Хозе.

Оперу вело дірігент Антін Рудницький. Цей перший виступ дірігента з „Кармен" зазначив здоровий художній смак артиста, темпераментність та напружену динамічність в перебігу і строгу ритмічність. Дірігент по вдалася в деталізацію чле його маленьких мельодій, ритму й форми чітний. Особливо похвальним є прагнення дірігента досягти строгої ритмічності, чого так браку є більшості наших співаків та взагалі і нашому кваліфікованому оркестрові. Отже, виступ молодого дірігента треба вважати за цінком здатний, особливо, коли взяти до уваги пр оворену підготовку виступи. Можна по погоджуватися з трохи прискореними темпами, що їх дає дірігент, але в кінцевій мусиці Бізе вони вдячні і логічно обґрунтовуються".

Таку саму прихильну оцінку виступу обох їх стрічаємо і в харківському „Комуністі" з 16. грудня п. р. пера В. Костенка. Про Голинського пише він між іншим: „Голос Голинського і користування ним чудові (особливо горішні металеві звуки)", а про А. Рудницького: „В особі А. Рудницького ми харківська опера дірігента, цілком вформованого з художнього боку, дірігента в повним, мистецьким обличчям".

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією п. Станіка (вул. Шашкевича).

Понеділок 26-го 3. год. попол. „Ой не ходи Грицю".
7:30 год. веч. „Він".

Міський великий театр:
26-го год. 5:30 попол. „Галька" (ціни знижені).
26-го год. 7:30 веч. „Донна Оретта".
27 го „Паганіні".
28го „П-р Юлій Сабо".
Початок 7:30 вечером.

Міський „Театр Новин":
26-го год. 3:30 попол. „Найкраща з жінок" (ціни знижені).
6-го год. 7:30 веч. „Хай мене чорти".
8 -го „П-р Юлій Сабо".
Початок 7:30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Пепла гапему".
„Лев": „Королева сторчиків".
„Аполло": „Фарт з неб шиком".
„Фатаморгана": „Скомпромітована молодиця".

НОВИНКИ.

— **Великий політичний процес.** Дня 24-го січня 1928 р. відчнеться перед судом присяжних велика розправа проти 17 українців, обвинуваченних у державній зраді, шпигунстві, а двох із них у вбивстві куратора Собіцького. Процес передбачують на три тижні. Вестиме справи. Ангельський, обвинуватувати прокур. д-р Лапковський. Склад суддів присяжних не повідомий і буде вильосований цими днями.

— **Погода.** Великий мороз розмів як сувора батько, що завжди реагізувався на свої діти. Люди, що збрали теплі кожухи та теплі хустини з недовірим виставляють голову. Вечірні виперетив усі наші столиці: там минулої ночі було 6 ст. тепла і всі вулиці залила вода, що перемінила їх у болото. Управа міста не може очистити вулиць. Тільки в Австрії мороз держиться на далі.

— **Львівська темна хроніка.** На Сигнівці найшли неживу в керниці 25 літню Анну Юнг, а господар загорнений сильно в хустину. Підозріння убивства падає на її пасерба, якого арештували. — Арештували молодших без кінцого зайнятт, Казимира Пецеха, що збрав оголошення на „Адресівка", а в дійсности жив із вуличної дівчини, яку звів на шлях розпусти. — Поліція піймала дальших членів злодійської спілки, що ограбила кільна більших крамниць, а також скромніших місців, що відповідались чужими портфелями. Їх прізвища: Белзовіс, Гінг, Шварц, Гамер і Стайль.

— **Із сільських трагедій.** У Чорткові суд присяжних судив селян з околиці Теклю Василик і Івана Шкільного за потайне вбивство мужа Теклі. Коли Йосиф Василик був у Канаді, його жінка почала жити з молодим парубком Шкільним. Муж вернувшись з Канади ставив їм, але коли жінка розкаялась і обіцяла поправу, забачив їй. А проте потайки продовжувала далі роман із Шкільним. Епілогом цього роману було спільно обдумане вбивство Василик, якого задушили в ночі та повісили в стодолі, будучи він ще живий самовбивством. Теклю Василик засудили на повішення, а її спільника Шкільного на 10 літ тяжкої вязниці. Є це вже четвертий засуд смерти в Чорткові за короткий час.

— **Для кандидатів техніки.** Дістаємо проспект саксонської техніки в Hainichen яка подає до відома всіх, що хотіли би виїхати на технічні студії на чужину, що має відділи будови машин і вагонів, моторів, для інженірів і верхмайстрів. Писати можна туди українською мовою на адресу: **Technikum, Hainichen, für Mahr David, Sachsen**

— **Рекорди.** Летун Калліо обвинуваченний у фальшивій дотї на висоту, признаний світовою комісією з Парижу таки рекордистом з 9. жовтня 1924 р. у дотї на 12.003 м. Але йому відберуть відзнаку „почесної логії", тому, що в 1927 р. він хотів пофальшувати новий рекорд. — Найстарший відомий радіо у світі є світло відкритий під Берліном у Зассен. Він має 120 кільоватів і 22 Ампеїв. — Два львівські денники підписали з норвежською фабрикою паперу контракт на доставку... 70.000 тонн паперу, вартости 17 міл. норвежських кор. — У Варшаві по ревізії на 2 дні 40 ревізій в осіб підозрілих у комуністі. — У Мадриді померла одна із найстарших актрис у світі Ата Гонзальєс у 105 р. життя, граючи ще до останніх дні. Вона була простого походження і найбільшою еспанською драм. артисткою; вміла напамять 1000 ролі.

— **Літературний вутек.** Польський поет Леополь Штаф дістав державну нагороду за том-повість „Ігольне вухо" на підставі присуду журі складеного із представників різних письменських товариств і делегатів м-ства освіти. Жарі 5 голосами проти одного вибрало згаданий твір на нагороду, а міністерство признало його ну виїмково вишукано літературне явище на протязі останніх 8-ох літ, що не лише збагачує літературно колбайний поета, але ще й переходить до скарбівні рідної літератури. — У Мюнхені помер сенйор ням. письменників Михаель Георг Конрад у 82 р. життя. Із його повістей найбільше відомі „Розумні дівиці", „Маєстат", „Про що шумить ліс" і „У пурпуровій темряві". Він основав у 1888 р. передовий журнал „Гезельшафт", був одним із перших, що зрозумів талант Ібсена, Зомі, Гавптмана, Демеля та Лільєнкрона. — У Львівській продали рукопис Зомі з повісти „Доктор Паскаль" за 20.000 жол. собто на більше він дістав за неї гонорару. За оригінал одного славного вірша Роберта Бернса „Моє кохання, моя червона роза" заплатив якийсь аматор поезії 85.000 золотих!

— **Чулась.** Вища Палата в Будапешті вела дискусію над такою справою: один з її членів Валентин Шиф є дрібним господарем із села Нагі-Ігмана. Місцевий суддя визначив його як і всіх інших мешканців по черзі на нічного сторожа. Шиф заявив, що вартувати не буде, бо така функція не личить його станови-ну „льорда". Суддя подав його в суд. А щоби Шиф міг стати перед судом, його товариші з „вищої льордів" мусіли зняти з нього „непорушність". І вони не зробили. Нехай суд журиться тією важною проблемою: чи функція нічного сторожа ображує становище члена „Вищої Палати".

Михайло ХАМУЛА
ЛЬВІВ
Пл. Трибунальська І.
Телефон 40-74.
Поручає КИЛИМІВ
великий вибір
1059 Подайте на нову адресу! 7-?

— **„Суха" Америка.** Ліга тверезости в Нью-Йорку видала бюлетен, який стверджує, що боротьба з алькоголем стає щораз важчою. За минулий рік поліція арештувала 711.000 осіб у штатовім стані. Згадана Ліга „сухого режиму" призначила 10 міл. дол. на нову пропаганду проти алькоголю. Варт було би обчислити, скільки коштує Америку всякий порочний громадянин.

— **Небуденна виставка.** Відомий паризький лікар умовив недуг Марі, влаштувати оригінальну виставку, яка має чималий успіх. Він вібрав образи та різьби душевних своїх пацієнтів, обдарованих із мистецьким талантом. Несподіяність по в силі відрізнити більшости цих творів від мистецтва деяких модерних напрямів. Відомо, що одним з найбільше популярних гасел модерного мистецтва було вивозитись від усякої контролі розуму та довіритись своїм підсвідомим духовим силам. Чимало із виставлених творів має всі прикмети справжнього таланту. Інші не різняться нічим від творів нормально думаючих артистів. Та загальна риса цих творів: недовершення із найвищим мистецтвом первісних народів, в яких уваа схожа з дітячою увагою.

— **Авторська нарісра.** У Лондоні грають тепер одну пєсу, яка зробила сплином не автора і не головного її актора, а зовсім звичайного дебютанта... І то не з огляду на його авторський талант. Цей автор-дебютант: Джон Елліс, кат по професії. В 1924 р. він пішов на пенсію попрацювавши за все своє життя 300 хлопчиків. Та заробив на цьому так мало, що не міг жити з пенсії. Елліс каже, що після війни тільки катам не підвищили в Англії плати. Він шукав довго зайняття. Став фризієром. Та коли клієнти довідались, що їх голова в руках... пани, вони з острахом відходили до іншого фризієра. Лиш-ж у такого професіонала проявляється стара жилка! Аж ось Елліс вистріл директора малого театру, який ставив пєсу, до виступав дійсний кат, що на сцені мав затягати шнурок на шию сплячого бандита. Він запропонував Еллісові роль а цій пєсі. Цей згодився. Виступив на сцені як виступав при всіх екзекуціях: весь у чорному, а червоною хустиною за пояском. Кат приходить на поміст, знімає героєві-бандитові руки і ноги, накидає зашморг на шию і вибиває під його ніг помість. Автор пєси у вор-дує, але живе тільки тому, що він опирається на підставі, невидимій для глядачів. Цікавий актор, що грає роль бандита. Морріс, оповідає, що за кожним разом він має жалібне враження, що на шию дістає йому шнур дійсний кат, який робив це вчілими справжнім вмочинним. А публіка реве із захоплення. Театр повний. Ані преса почала критики і генер. театральний цензор покликав до себе директора театру, домагаючись скорочення цієї катівської сцени. А Еллісе у ролі автора каже: „Я хвилююсь на сцені більш як підчас дійсної екзекуції". А може би директори наших театрів попробували заангажувати на актора людину з якимсь сенсаційним минулим?

— **Світова величина.** Союз мадярських артистів звернувся до бурмистра Будапешту із проханням, щоби не дозволяв гостинних виступів чужинним театральним трупам. — Альбанський сенат прийняв законопроект, щоби Ахмед-Зогу міг носити титул „спасителя нації". — Перший лорд англ. адміралтії заявив у парламенті, що Англія не зміпить своєї морської програми під впливом нових планів Америки: збільшити свою фльоту.— Райхстат прийняв законопроект, щоби небільшити плату держави. урядовцям. — У Сао-Паульо (Бразилія) відкрили нові нафтові терени. Президент індійського нашіон. руху Магатма Ганді вимагає пістолем апоплексії. — У Мундалі знайшли двох комуністів, що хотіли вискочити у воздух арсенал і розстріляли їх. — У долині Ганга (Індія) епідемія холери трівае далі. На протязі тижня 4.200 нових недужих. — У 200 милях на північ-схід від канарійських островів завинтили 5 великанських криг. Французький корабель розбився на скалах недалеко Португалії. У Драммені (Норвегія) згоріла великанська фабрика паперу вартости 4 міл. кор.

— **На Плінку!** Купуйте вовні прикраси тільки в „Фортуні Новій" Львів. Руська ч. 1. 1—)

Луговий Вечір.

Прилюдний виступ відділів львівського „Лугу".

Товариство руханкове „Луг" у Львові, що має залю само на вправи і сходить при вул. Коперника ч. 5, влаштувало 16. ц. м. прекрасний Луговий Вечір у салі Т-ва Лисенка. Вечір пройшов з таким успіхом і так заповнив досолі численно вібрану публіку, що годиться присвятити йому окрему згадку.

Годі переходити нам подрібно незвичайно богату його програму, що складалася аж з 12 найріжнороднійших точок, а все таки спішилися вчасно і нецно нікого не втомила. Але відмітити мусимо гарно вправи Луговичок хустинами національні танці малих Луговичок (різні того, щоб їх випродукувати з найкращій сторони), вправи Луговичок палицями, вправи малих Луговичок хустинами, ритмічні вправи Луговичок по колі „Чорна ріля їворана" й ін. Окремо слід згадати про національні танці, виведені 4-а парами і трудні мішані вежі, виведені 7 Луговичками і 12 Луговинами. З вправ малих хлопців відмітимо вправи малих Луговинів на колі і вежі малих Луговинів: а вправ старших Луговинів (було їх 20) звернуть на увагу дуже трудні вправи на коні (виведені просто бравурно) і вежі, що вимагали не-абиякої зручности (10 Луговинів).

Зовсім окремо мічно в програмі цього гарного вечора займала показова боротьба боксу (2 пари), а також прегарно виведена руханка важкої атлетики (6 Луговинів) і показова боротьба важкої атлетики (2 пари). Одно і друге вказувало на те, що львівський „Луг" плекає в себе дуже різнородні ділянки спорту і то в найширших розмірах. З того, що ми бачили, видно, що він виробив уже дуже гарних боксерів і силачів і час, аби виступив з ними на окремім вечері (евентуально до сцілки з Сокілом-Батьком і Спорт. Т-вом „Україна").

Треба ще завважити, що вечір зачався точно і всі точки його програми виконувано швидко одну по другій, без зайвих пауз. Постава всіх виразників відділів — а було їх, як читач бачить, немало! — була увесь час бадьора, просто зразкова. Жаль тільки, що між заходженою публікою не було буквально нікого з львівської української інтелігенції. Всі присутні, як виразники чі на сцені, так і люди на салі, рекрутувалися майже без винятків з найбідніших робітничо-ремісничих кругів українського Львова. Українська інтелігенція могла тим провести цей вечір дуже гарно, а втратила дечого цікавитися.

Ініціаторам і впорядникам цього гарного вечора, зокрема голові „Луги" п-ру Дашкевичеві, зост. голові п. Костюковій, п. Мамчаївій і студ. Мамчакові, належиться щире признання за їх ветливу, кожну посвяту працю.

Дописи.

ТЕРЕБОВЛЯ. *(Другі громадські вибори в селі Кобиловолоки).* З початком липня т. р. відбулися в Кобиловолоках, пов. Теребовля, вибори до гром. ради в громадській канцелярії серед села. Перед першими виборами громадський виказний війт М. Давискиба скликав прибічну раду, зложену з 8-ох поляків і 2-ох українців, і в тій цілі, щоби налякати українців, поставив внесення, щоби громаду Кобиловолоки розділити на дві части „руську і польську". Уховану таку принято, списано до книги ухвал і підписано 8-ма поляками. Відтак поляки завдавали 20 своїх рядних, грозили бойкотом виборів, взагалі, не взявши ні одного українця до виборчої комісії, приняли умисно одного зі своїх, котрий не був навіть виборцем і переводили вибори так, щоб мати причину і дані до внесення й виграння протесту. Внесений протест поляки „виграли" і в днях 7., 9. 10. грудня ц. р. при 14° морозу і сильнім вітрі відбулися у нас другі вибори, але вже не в громадській канцелярії, але в другій части села і то в польській школі, під особливою опікою уповажителя тої школи, перевертня Петра Кечура. Все те сталося всупереч виразній обіжниці старости, яку він дав нашим делегатам і против показу, виданого старостою виказному війтові М. Давискибові. З тої головно причини не дійшло знова до порозумінки між поляками й українцями. Війт М. Давискиба не взяв знова ані одного українця до виборчої комісії. По довгих торгах принято лише наших мужів довіря і то тут, громадянина д-ра Василя Трегука принято аж тоді, коли завив, що зійде щойно тоді з салі, коли прикажуть поляцї його усунути. Відразу зауважено, що ліста IV. кола була ганебно сфальшована. На запит гран. комісарк, де є контрольна ліста перших виборів, предсідник комісії М. Давискиба відповів: „Згубілась". До лісти IV. кола всякі „маєвери" голосували около 150 виборців поляків. Малолітні хлопці, дівчата, завиті хустками, зза котрих лиця не є було видно, йшли по кілька разів і кидали картки за себе і за інші особи. Не помогли спротиви наших мужів довіря: комісія все збувала їх криком і погрозами, а рядних напружить не хотіла зовсім в протокол вписати. Тим чином вибрали поляки в IV. кол своїх 12 рядних і 6 заступників. Голосування виборців III. кола тревало від год. 9·30 рано дня 9-го до год. 4·30 рано дня 10-го грудня ц. р., себто цілий день і ніч — разом 19 годин. Вже заздалегідь знали наші, що так буде, бо поляки заповідали таку штуку. Міжтим дня 9-го в год. 6-ій вечером посипалось камінне їзза угла хати на голови наших виборців. Камінє влучили П. Маковського, І. Бекдзака і П. Воловича в голови. Інші поляки били в палки, викликуючи замішання і переполох між зібраними. Постеруновий Весоловський, котрий стояв близько, заявив: „Я ніц не відзялем, ані ніц не слишалем". Наші делегати представляли теребовельському старості перед розписанням виборів, що може прийти до небажаних і сумних подій, бож перед двома роками коло тої самої польської школи, в перший день Великодних Свят зараз по Службі Божій і по горячій проповіди латинського священика, забили польські молодці камінням свого таки 20-літнього товариша. Крім цього в часі чотирьох останніх літ були у нас ще три огидні убийства, а всі в польській части села. Убийників укамінованого молодця, які щойно недавно повиходили з вязниці, вписано теж на лісту IV. кола і вони віддали свої голоси, а польська комісія приняла їх, не зважаючи на спр тив наших мужів довіря. Додам, що полїцаят попівночи говорив до наших жінок: „Порядні кляки в тій порі спять, йдіть додому". Але наші жінки відповіли: „То непорядні спять, а порядні чекають, щоби сповнити свій обовязок!" У III-ім і II-ім коді вийшли наші ганні в числі 24. В I-ім коді дійшлись дальше надужиття. Не пропущено наших виборців з повновластями, підчас коли поляки своїх без розбору всіх пропускали. І наша ліста перенола всього 4-ма голосами! Перейшов наш кар д добру школу коло польської школи; богато дечого навчився! Пізнав, що ще й досі гром. наказні війти і їх арбітчники мають більший голос, як їх старости і воєводи і тому роблять безкарно безправства по указівкам місцевих і повітових каштів. Подаємо це тому, що ми відносились передтим до теребовельського старости і тернопільського воєводи з обширним меморіялом, а наші делегати отримали від них заверення, що всі нелегальности будуть усунені. Тимчасом сталося зовсім навпаки. Очевидно — вносимо протест, припускаючи, що навіть в інтересі польської держави, в котрій живемо, лежить, щоби право запанувало над безправством.

Сокальщина *(Нова порода хліборобів у нашім повіті).* На днях виникла в Сокальщині нова партія — „монархістична". Від цієї партії шпигається в Сокальщині якийсь Івасик, що всім і вся об'щює богато благодатей, щоби лише люди вписувалися до його „партії". Цей панок сполонив і своє вічне день 18.XII. Селяни не зійшлися, тому вже відложено на 19.XII. Селяни знову не допсали. Відложене отже вже в третє на 20. н. м. Відповідно гінці ходили по місті, тягали людей, бубнили в бубни і т. п. Одначе й ця „правя" на нічо не здалася. Селяни зрозуміли добре інтереси „партії", що за чужі гроші хоче здеморалізувати Сокальщину. На нічу 20.XII. знову ніхто не явився. Не помогли й конференції зі старостою і з поліцією, які відбував п. Івасик. — Слід зазначити, що цей панок на своїх нарадах по селах (мав їх уже 4) окружується все поліцією. Імена людей, що попали в цю „партію", певбавком оголосимо в пресі. Наші люди в Сокальщині повинні дати належну відправу панам-„монархістам", що поважилися торгувати душею українського народу. — *Селянин.*

З театру.

„Донна Оретта", комедія в 3 актах Джіованні Форцано.

Заздалегідь треба ствердити, що ця комедія Форцана, сучасного популярного італійського письменника, збудована дуже добре сценічно і має зручний, легкий діялог. Видно, що її автор, у цьому взовсім чеканий, має добрий літературний смак і немалу дозу справжньої письменницької культури й драматичного хисту.

Акція цієї комедії, виведеної на дошках уперше на сцені Великого Міського Театру, відбувається у Фльоренції в часах доброго ренесансу, коли то люди не дуже тамували свої пристрасти. Ця історичність комедії дала нашому авторові змогу завести перед наші очі кілька дуже інтересних типів (сама Донна Оретта, її муж, куртизана Джеоеффа, князь Ді сан Жеміграно й ін.), які відтворили нам живо тодішню епоху з її розкішним, пізним розмаху життям, з її блеском, веселістю, куртизанами, взагалі з людьми, що вміли жити.

Зокрема цікавий тип Донни Оретти, жінки купця, що управляє любощі як всі сторони наче спорт і вспіхом ведучий мужчинами, як хоче, але вкінці сама залюбиться по-жарт. Ця гарна жінка, повна жіночої хитрости й пімности, зарядить не тільки свого чоловіка, але й обох своїх любчиків: торговельного помічника Лапо і шляхтича Бонначорсо, щоби при першій нагоді залюбитися в графові і вкінці таки здобути його для себе. Хитрощі, яких вона вживає, щоби добитися того, що вона рішила в своїй голові і в своєму серці, є основою цілої комедії Форцана, яку варто побачити на сцені. Інші особи, що виступають у цій комедії, служать тільки доповненням або підтримковим ролі Донни Оретти не виключаючи навіть куртизани Джеоеффи, яка з деякого погляду є її протиставленням.

„Донна Оретта" пройшла з великим успіхом на сцені не тільки завдяки своїй стильовости, але й завдяки добрій грі акторів. Головну роль відіграла п-ня Мазарек інтелігентно, з великою вервою й дотепом. Роль куртизани відтворила з історичною ренесансовою стильовістю п-ї Носажевська. Граф п. Шимановського був вірогостойним типом, хоч подекуди мав надто гротесковий тон. Добрий був теж муж Донни Оретти (п. Гутнер). Поменші ролі без заміту.

В театрі порожно таксамо, як в українському. І. Н.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Нимій. Свідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвальна ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У відповідь на „Листа до Редакції", поміщеного в 278 числі „Діла" з 12. грудня ц. р., Надзірна Рада „Народної Гостинниці" просить помістити отце

ПОЯСНЕННЯ:

Перш усього мусимо ствердити, що до Надзірної Ради, Дирекції та Контрольної Комісії „Народної Гостинниці" входять поважані люди з різних станів нашого громадянства (юристи, банкіри, купці й промисловці), між якими є члени основники Товариства, а також і люди ані свого часу, ще в часах передвоєнної спрути, коли само існування „Народної Гостинниці" було загрожене, вправували її від упадку, беручи на себе особисто дуже високу фінансову гаранті ю за зобов'язання тій установи. Отже людям цим належить немало добрій стільки само на добрім імени та на пошанованню „Народної Гостинниці", як і підписаним на згаданім листі до Редакції 18 особам, з яких тільки 2 є її членами.

Щодо кварти і ресторану, помішаних в каменици „Народної Гостинниці", в до яких відносяться заміти згаданого отвертого листа, то справа ця вже від самого початку введення в життя підприємства „Народної Гостинниці" спричинила й Управі найбільші клопоти й труднощі. Надзірна Рада і Дирекція завсіди змагали до того, щоби підприємство кварті і ресторану віддати в українські руки, та на жаль, всякі спроби в цім напрямі кінчились фіяском та матеріяльною стратою як для Товариства, так і для дотичних підприємців. Нпр. після у ступлення в 1918 році Вп. Коронникової з великими стратами, „Нар. Гостинниця" вкушена була через кілька місяців провадити ресторан і кварію у власнім заряді зі стратою кільканадцять тисяч корон.

В часі війни підприємець покинув зовсім інтерес, а льокаль кварті і ресторану зареквірували австрійські а потім польські війська. Знаний у Львові промисловець Фр. Мошкович підняся звільнити льокаль від реквізиції польського війська, коли „Народна Гостинниця" його йому відпасть в пасм. Управа мусіла згодитись на те, тимбільше, що він прибрав був до спілки двох українців. Опісля однак виступили вони зі спілки, а Мошкович прийняв собі на тихого спільника теперішнього наємця Шіммермана. Так як Мошкович сам особисто не вів підприємства, то Управа згодилася на це відступлення тим більше, що Шіммерман дав ліпші услівя, а Мошкович підлягатиме охороні льокаторів був би і так дальше від підприємство через Шіммермана як свого адміністратора.

Надзірна Рада признає, що кварті не є ведена у відповідний спосіб, одначе констатує, що „Нар. Гостинниця" вже від кількох літ старається за розв'язання найму, але — як досі — безуспішно, а то з причини обовязуючого закону про охорону льокаторів, який авторам листу — самим майже адвокатам, певне добре повинен бути відомий. Коли один процес виграв для „Н. Гостинниці" вечорисно, поручила її Управа новому спидикови адвокатови д-рови В. Охримовичеви внесення нового позву на розв'язання найму, і цей новий процес ведеться в суді вже від кількох місяців.

Признаючи, що кварія не є належито ведена, мусимо рішучо застерегтися, будьтоби ця кварія була „норою", бо інакше Вп. Читачі необзнайомлені з фактичним станом могли би думати, що гостям нашого готелю грозить якась небезпека або неприємність від тої „нори". Одночасно мусимо сконстатувати, що в теперішній кварті „Нар. Гостинниці" бувае богато наших поважаних громадян з частими її гостями є також деякі з Вп. Панів, підписаних на згаданім „Листі до Редакції".

Із цього фактичного стану виходить ясно, що публікування згаданого отвертого листа було цонайменше зайвим, коли не просто шкідливим для нашої інституції, бож автори могли дуже легко поінформуватися про дійсний стан справи, а щонайменше спрямувати свого листа до Надзірної Ради, не потребуючи оголошувати його друком.

Вкінці зі здивуванням констатуємо, мовби неправильне ведення кварті мало відстрашувати гостей від готелю. Готель „Народної Гостинниці" є взірцево ведений, що стверджують при кожній нагоді найвибагливіші навіть чужинці і свої, що стверджують також і дотичні власти, які зачислили його до категорії першорядних готелів у Львові. Готель „Народної Гостинниці" тішиться тому великою фреквенцією, та на жаль, переважає чужа публика, бо Шановні Автори вміють заїздити до чужих — і то навіть до нетиповних у Львові гостинниць — таких як н. пр. згаданий ними в листі „Готель Французький", котрий від восьми літ зовсім не існує. — У Львові, дня 21. грудня 1927. — За Надзірну Раду „Народної Гостинниці" у Львові:

Роман Сосновський,
голова.
Д-р Ярослав Олесницький,
секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ РИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків зїт в цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська ч. 5. Купую бріллянти, золото, срібло, платчу найвищі ціни. 3а) 47-7

ЕМЕРИТОВАНИЙ учитель українець попускує до винайму середнє господарство, або заложить до спілки скоро або приймє від лютого 1928 відповідну посаду. За посередництво зложить 50 зол на Рідну Школу. Зголошення приймє з чемности Агенція „Дністра" в Стрию ул. Трибунальська 6 (для емерита). 3-2

КОЛЯДИ на мішаний хор Ярославенка за 3 золоті в легкому укладі до набуття в кожній книгарні. 1116 1-1

КРИМСЬКИЙ плащ з лабок, спід футра скажно на продаж, ближча відомість у Карняка вул. Куркова 11 в. 1168 1-

ЛЕКЦІЇ англійської мови уділя по домах. Зголошення до Адміністрації під „Англійка". 1170 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Нассе
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й випилювання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті по американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1005 Полекші в сплатах. 2—5

ПАНІ! Я переконалася, що певним ліком проти випадання і на ріст волосся є „Kalotrix" від д-ра Т. Вергуна в Сокалі. Щиру подяку і признання вам Впр. О. Доктор за винахід досконалого середника.

Володимира Дулікова
учителька в Литн.
1153 2—2

ЛІКЕРИ зробити дома може кожний **ЛІКЕРИ**
у 70 різних смаках **„STELLA"** в 10 різних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відпов. 567 відній опуст. 29—7

ПОДЯКА.

По одержанню лікарського дипльому складаю цею дорогою шпру подяку Високоповажаним Панам Професорам лікарського відділу Українського Університету у Львові за їх безкорисну працю на нашій Високій Школі, де слухаючи їх цінних викладів, осягнув я підставини до дальших медичних студій, заложивши перший медичний рігороз.

Рівнож дякую щиро всім Високоповажаним Пп. Добродіям, які мені чи то морально чи матеріально колинебудь помогли до осягнення моєї цілі.

Д-р Яків Якубівський.

Ширіть наш часопис!

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50

Можна набути в Адміністрації „Діла"
ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. пов.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Ч. 290 (11.251). Львів. середа 28. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. РІК XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Крапка над і.

Львів, 27. грудня 1927.

Рада міністрів на своїому засіданні в дні 21. ц. м. ухвалила на внесення міністра внутр. справ зліквідувати Тимчасовий Самоврядний Виділ у Львові. Не помогли ніякі докази, ні правні аргументи старих досвідчених правників, що Т. С. В., як останок, як тенутор найвищого щабля галицького самоврядування, може бути знесений лише шляхом соймового закону. Марними й „недоцільними" виявилися поклики на те, що самоврядні справи є виключені з повноважень, даних президентові держави. Безуспішними були пригадки, що Т. С. В. мусить залишитися до часу покликання до життя тзв. воєвідського самоврядування, постановленого законом з 26. вересня 1922, або до часу ухвалення будучим соймом суцільного самоврядного законодавства для всієї сучасної Польщі. Цілі копиці меморіялів і представлень теперішніх членів Т. С. В. потахли в міністерських кошах, не лишаючи по собі навіть такого сліду, як лишає камінь киненій у воду.

Польська влада, прибравши до своїх рук Галичину, звернула свою увагу на галицьке самоврядування й його майно. Краєвий Виділ розпущено, а впливами в ньому поділилися „побілні" польські партії, згуртовані в тзв. Польській Ліквідаційній Комісії в Кракові й її львівській філії з рр. 1918 і 1919 під назвою: Правлячої Комісії. Ліквідаційна Комісія розпочала цілу низку ліквідацій, яка нечуваним вантажем налягла на галицьке населення. Перш усього зліквідовано Краєвий Виділ, бо він — мовляв — своїм істнуванням стояв на перепоні уніфікації „австрійської займанщини". А ліквідація Краєвого Виділу й призначення урядом Тимч. Самовр. Виділу була потрібна на те, щоби прибрати до рук краєве майно Галичини, півстолітнє надбання галицького населення. І ми бачимо, як будинок галицького сойму віддається університетові, з чого викинено всі українські катедри. І ми бачимо, як Вл. Грабський позбавляє Галичину її власних, власними засобами створених краєвих кредитових установ. І ми бачимо, як галицьке шпитальництво переходить до варшавського центра (до б. міністерства здоровля), щоби згодом після низки невдач знову вернути до Т. С. В. Але той Т. С. В. зложений з іменованців, не має ніякої свободи рухів, бо не має самостійного бюджету, бо є залежний від ласки варшавського центра. Вкінці всі покришки, все те, що можна підтягнути під слова: ut aliquid fessisse videatur — відкинено на бік, зірвано заслону з трупа галицького самоврядування і постановлено його поховати навіть без зайвих церемоній. Рада міністрів в дні 21. грудня 1927 поставила крапку над і над галицьким самоврядуванням, доконала його.

Таким чином формально істнуючому в останніх літах найвищому щаблю галицького самоврядування стято голову. Агенди Т. С. В. влучуються до обсягу діяння державної адміністрації. Чи розділиться їх поміж теперішніх чотирьох галицьких воєвод (львівського, станиславівського, тернопільського і краківського), чи будуть вони скупчені в руках львівського воєводи, як правительственного комісаря, — це не міняє суті справи. Метою варшавського центра було скінчити з галицьким самоврядним „сепаратизмом", перевести уніфікацію сучасної Польщі, прийти в посідання всього краєвого майна Галичини. Quod erat demonstrandum! Сучасний уряд лише дотягнув з питомою собі безперемонністю лінію, яку розпочали його хієнопястівські попередники. Треба було в озері державної адміністрації втопити галицьке самоврядування з його майном, треба було на найвищому щаблі галицького самоврядування довести до такого стану, який вже віддавна істнує в дільниці повітового самоврядування, себ-то що воно істнує на те, щоби удержувати кепсько платних державою старостів. Розуміється, що в такій ситуації громадське самоврядування, найнижчий щабель самоврядної схеми, відірване від ліквідованого на протязі останніх літ повітового і краєвого самоврядування, втратило свій самоуправний характер, зійшло на виключну комірку державної адміністрації.

Над галицьким самоврядуванням поставлено крапку над і. Зовсім природно, являється питання: що буде далі? Однак у нинішніх умовинах не можна на нього дати ніякої відповіди. Бо невідомі є плани, шляхи і дороги нинішніх можновладців. Можемо тільки сказати: в самоврядній ділянці ідемо в чорну, непрозгадану темінь.

Або, хотячи не допустити до розлому, архиепископи рішаться проголосити свою повну незалежність від держави в релігійній ділянці і без дозволу парляменту видадуть такі розпорядки, які їм видаються потрібними в інтересі церкви і віри. Іншими словами, вони домагатимуться повного „віддержавлення" церкви. Себ-то окончного розділу церкви від держави.

Можливо, що воно не станеться зараз завтра. Одначе воно висить у повітрі.

В. Левицький.

Молитовник і політика.

(Від нашого кореспондента).

Павшж. 16. грудня 1927.

I.

Велике заворушення в Англії, таке велике й глибоке, що хвилі його через Ламанш докотилися аж сюди — зворушуючи нечисленні, правда, та політично й фінансово впливові круги тутешніх гугенотів, викликаючи зачудування в католиків і іронічну усмішку в невірующих. Про заворушення в тутешній численній британській кольонії — і не згадуючи.

Що таке сталося?

Нижча палата англійського парляменту відкинула більшістю 247 голосів проти 205 предложений їй новий молитовник англіканської церкви, а в дебаті над цим новим молитовником (Prayer Book) нетільки значна частина консервативної більшости голосувала проти урядового внесення, а ще й два чільні міністри, оба арештою консерватисти, різко промовляли проти себе, один за, другий проти.

Неанглійський світ, особливо світ католицький, не сходить з дива: яким чудом молитовник може бути предметом парляментарних нарад? Тай взагалі, як воно можливо, щоби таке „питання" хвилювало умами великої нації? Адже — перший-ліпший наш жовтодзюб „знає" це, і то добре! — релігія ніщо інше, як „відстале" явище, недостойне „поступової" людини, то що. Ну, наш „поступовець" також і в цьому питанні, як у багатьох інших, недовчений і помиляється. Бо напр. в Англії (яку всетаки гріх назвати відсталішою і менше в культурі розвиненою ніж наша країна) релігія грає в громадському й одиничному житті людини першорядну ролю, і то незалежно від партійної приналежности. Такий соціяліст Макдональд неменше релігійний від консерватиста Болдвіна, а Болдвін неменше л'берала й радикала Льойда Джорджа. Всі вони і до церков своїх ходять, і проповідей слухають, і релігійними справами живо цікавляться. І то не з лицемірства, а щиро.

І, як досі, англійці на цьому не так уже зле виходять...

II.

Нехай і так, але що парляментові до молитовника?

Англіканська церква — державна церква: її літургія і її молитовники підчинені одобренні державного парляменту.

Високий англіканський клер рішився внести ряд змін у зміст дотеперішнього молитовника. Деякі з цих змін ішли на зустріч тій галузі англіканського клеру і пастви, що стремить до наближення з римською церквою, з її доґмами, її духовою й моральною формацією, а головно з її дисципліною, яка виключає анархію й „більшовизацію" в церковному організмі.

Палата лордів новий молитовник приняла. Та коли предложення прийшло перед палату послів, противники його змобілізувалися. Вони просто розбудили давній страх перед „папізмом" і „папістами" — страх з часів Кромвеля, Єлисавети, Генриха VIII.

А що не засідає в нижчій палаті ні один з високих церковних лордів, то сам премієр Болдвін мусів забрати слово, щоби мотивувати предложення про молитовник. Мотивував він його оглядами на потребу одностайности й дисципліни у віруванні. Можливо, що предложення і було би знайшло більшість у палаті, якби проти Болдвіна не виступив у пристрастній промові його міністр внутрішніх справ Дойнзон-Гікс.

На останнього напели острах постійні і щораз частіші „ухили" високого англіканського клеру в напрямі Риму. Ці „папістичні" познаки потрясли протестантським серцем міністра.

— Ви прете навпростець до Ватикану! — кликав він до прихильників нового молитовника.

Після його промови більшість заявилася проти „римського" курсу англіканської церкви.

III

На звістку про такий вислід голосування архиепископ Кентерберський розплакався. Цей високий церковний достойник переконаний, що зміни молитовника неминуче потрібні, якщо має бути лад у церкві. Нижча палата відкидає ці зміни. Що далі?

Або в свідомости великої части вірних буде щораз більше поглиблюватися провал між старим текстом (суто протестантським і протиримським) і новою „римською" струєю у віруванні і практиках, себто в ближчому або дальшому часі прийде до розлому, який переведе в зв'язок з Римом велику частину англійців

Опозиція заломилася.

Дальші виключення з партії на XV. з'їзді ВКП. — Репресії. — Появлення Сокольнікова. — Декларація 12-тн. — Троцькісти. — Безпощадна боротьба з ними. — Кінець з'їзду.

Дуже гріяна та наскрізь негативна постава XV. з'їзду російської комун. партії до опозиціоністів, заповідження безоглядної боротьби з її головачами Сталіном, а далі постанова з'їзду про виключення з партії ще й тих представників опозиції, що брали участь у з'їзді, і напівень репресій проти опозиції, заініційовані на більшу скалю державним політичним управлінням (чека) ослабили її внутрішньо та розпорошили.

З'їзд виключив з партії між іншим Раковського, Муралова, Каменева, Разена, Евдокімова, Авсена, Смілгу, Смирнова, Пятакова, Лазаревича та інших. Усіх разом кругло 100. Між виключеними було дві фракції: одна під проводом Радека і Раковського, друга під проводом Каменева. Раковський і Радек домагалися свободи пропаґанди своїх поглядів та свободи критики офіціяльної політики. Каменев висував від себе і своїх однодумців менше радикальні вимоги, а саме готівся на припинення протипартійної пропаґанди, але не похотував нічим підтримувати і боронити офіціяльної політики партії. Одначе ні вимог першої групи, ні „нейтральности" другої з'їзд не прийняв до прихильного відома, а одних і других виключив із партії. Майже рівночасно арештовано з припорученя ДПУ видатного комуніста б. особистого друга пок. Леніна Мрачковського, що був між іншим організатором опозиції на Україні. Знову видатний член опозиції Сокольніков покинув опозицію та оголосив у пресі мотиви свого вчинку. Між ними є й такі, незвичайно характеристичні для опозиції та її внутрішньої невиграности:

„З уваги на істотні різниці поглядів, до яких прибули непорозуміння в ділянці зовнішньої політики і внутрішньо-партійної дійї вже цілий місяць тому я повинен був покинути тих товаришів, з якими я йшов. Ті різниці поглядів, які відділили мене від більшости Центр. Комітету, в значній мірі ліквідовані. Частина їх була перебільшена. Я можу сказати, не сумніваючись, що по практиці двохлітньої праці партії, по маніфесті, по проголошенні перезізадових тез і прийнятті на з'їзді резолюції про звіт ЦК. я у всіх важливих питаннях солідаризуюся з партійною лінією".

Опублікування такої заяви одного з найвидатніших опозиціоністів (до того видатного фінансового фахівця) і арештування Мрачковського спричинили в рядах опозиції констернації та посіяли деморалі-

зацію. Наслідки того дуже скоро показалися. В часі останнього засідання XV. зїзду (19. XII.) звернулася група 12-ти найвидатніших опозиціоністів до зїзду зі заявою повної капітуляції та цілковитого підчинення всім вимогам партії. Під заявою підписані й такі стовпи опозиції як Зінов'єв і Каменєв, а далі Евдокимов, Бакаєв та інші. Вони просять, щоби зїзд приняв їх назад до партії. Окрему заяву вніс Сміллга, який підкреслив у ній, що хоч його й усунули з партії, то він і на далі остав чесним комуністом і що далі буде працювати для добра пролетаріяту.

Проголосив цю декларацію зїздові Риков. Зробила вона на учасників велике враження, але не зважаючи на те, що автори зарікаються вести в будуччині якунебудь пропаганду, що вповні підпорядковуються ідеольогічно та організаційно партії, зїзд всеж таки не приняв заяви до відома, а відіслав її на розгляд до Центральної Контрольної Комісії та Центрального Комітету партії. При тім приняв постанову, що рішення в справі декларації 12-ти може запасти щойно по шести місяцях і то лише в тому випадку, коли поведінка підписаних буде згідна зі змістом їх власної заяви та з постановами зїзду, при чому справу кожного підписавшого мусять покликані установи розглядати і вирішувати окремо. Ця постанова, відмовна для „покаянників" скріпить без сумніву позиції теперішньої партійної більшости, зокремаж Сталіна.

Найзавзятіше і найконсеквентніше поступає досі Троцький і його група. Тому нічо дивного, що до тієї групи найгостріше віднісся і сам зїзд. В пресі появилися вістки, що в постановах зїзду про цю групу є між іншим таке місце: всіх сторонників другої партії (т. є. троцькістів) буде вважатися за контрреволюціонерів і ворогів народу. Наскількиж троцькістська група створила власну партійну організацію з власними осередками, філіями, гуртками, членськими вкладками і т. д. — то є вона не лише антипартійною, але й протирадянською і нелеґальною організацією. І тому то радянський апарат буде з нею боротися так само, як з усякими іншими контрреволюційними організаціями. З тієї постанови виходить, що троцькістів будуть нищити так само як білогвардійців, не тільки тюрмою і засланнями, але й приноровлюванням до них „найвищої мірн соціяльного захисту", тобто розстрілів.

Такими постановами про опозицію і закінчився XV. зїзд російської, званої тепер всесоюзною, комуністичної партії дня 19. грудня ц. р. До новообраного Центрального Комітету ввійшло 71 членів. До Політичного Бюра вибрав зїзд Бухаріна, Ворошилова, Калініна, Куйбишева, Молотова, Рикова, Рудзутака і Сталіна. Генеральним секретарем і тим самим керманичем політбюра і всієї партії став знов Сталін. Він же й вийшов фактичним переможцем над опозицією.

Радянська Україна

Праці Ботанічного Інституту.

Внаслідок литерічної науково-дослідчої роботи катедри ботаніки, що нині її перетворено на інститут, зазнилася низка наукових монографій та розвідок. Наступного року Інститут має ці праці видрукувати.

Археольогічні розкопини в Київі.

Протягом минулого року коштом Київського ОВК та великої допомоги Окрнаросвіти археольогічний комітет УАН (ВУАН) продовжував надзвичайно важливі для вивчення підземного Київа розкопини в садибі Трубецького та досліди Золотої Брами.

Звідомлення про роботи ВУАК-у.

Археольогічний комітет УАН цими днями випустив в друку коротке звідомлення комітету за 1926 рік. Крім підсумків археольогічної роботи на всім просторі України, „Звідомлення" подає низку статтей про досліди, що їх зробили київські члени ВУАК-у в Київі, на Київщині, Поділлі, Чернігівщині та Полтавщині.

Патолього-Анатомічна Комісія.

Спільне зібрання УАН затвердило постанову Фізико-Математичного Відділу про заснування Патолього-Анатомічної Комісії та Патольогічного Музею за головування акад. М. Мельникова-Разведенкова.

Організація Всеукраїнської Академії Мистецтвознавства.

Головнаука визнала за потрібне організувати в Київі Всеукраїнську Академію Мистецтвознавства. Вже обрано спеціяльну комісію з фахівців різних галузей мистецтва на чолі з академиком О. Новицьким, яка опрацьовує проект утворення Академії. В Академії будуть 3 основні відділи. Всеукраїнська Академія Мистецтвознавства буде другою в Радянському Союзі після Російської Академії Мистецтв.

Вірші про Мазепу.

Академик Перетц знайшов в одному з архівів Київа вірші про Мазепу. Ці вірші досі були невідомі для дослідників. У віршах обвинувачується Мазепу в зраді й вихваляється цара Петра та Меншикова. На думку академика Перетца вірші написано ще за життя Мазепи, приблизно 1700—10 рр.

До організації Української Художньої Галерії.

Спеціяльне журі відібрало з експонатів Всеукраїнської Художньої Виставки „10 років Жовтня" 150 робіт для організації Української Художньої Галерії. Серед відібраних експонатів є живопись, скульптура і графіка.

Організація Муніципального Музею в Київі.

За ініціятивою комісії Старого Київа й археольогічного комітету в Київі незабаром має здійснитися проект організації Муніципального Музею. Музейна конференція, яка недавно відбулася в Київі, звернулася до Укрголовнауки з проханням передати новому Музеєві так званий митрополичий будинок. У цьому Музеї будуть зосереджені всі експонати, що ілюструватимуть історію Київа з стародавніх часів аж до сьогодні.

Вшанування академика Д. Багалія.

Дня 10. грудня в салі Музею Революції відбувався вшанування 40-річної професорської і 50-річної наукової діяльности відомого українського вченого, одного з фундаторів Української Академії Наук, історика й академика Д. Багалія. На ювілейне свято прибули всі академики, представники наукових і громадських організацій, що влаштували ювілятові урочисту овацію. З привітанням виступили президент Академії Наук академик Липський, а потім секретар Академії Наук академик Кримський, що передав Ювілятові „Ювілейний Збірник", виданий ВУАН. Від Секлітерату виступив з привітанням Одинець і від Укрголовнауки проф. Семковський. Представник Окрвнокому передав Ювілятові грамоту від робітників і селян Київщини. Відповідаючи на привітання, академик Багалій заявив, що він і надалі ще з більшою енергією працюватиме в користь української культури.

Словник с.-г. термінольогії 25-ма мовами.

Міжнародній Інститут Агрікультури в Римі повідомляє про видання словника с.-г. термінольогії у 25 мовах, в тому числі й українською мовою. Пояснювальний текст буде виготовлений двома мовами — французькою та англійською. Праця розрахована на 5 том. сторінок великого формату. Українську частину словника запропоновано оказати Інститутові української наукової мови.

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

X. Висновки.

Сільське господарство — це організм, в якому праця одного органу відбивається на стані іншого органу. І так само, як і кожний організм, мусимо й розвивати його всебічно, гармонійно. Перерозвиття одної галузі чи недорозвиття другої, може привести до поважних занедужань. Тому й апарат для піднесення с.-г. продукції мусить розвиватися всебічно, гармонійно, рівнобіжно.

Ми переглянули головніші заходи до піднесення с.-г. продукції на українських землях по цей бік Збруча і Дністра.

Бачимо, що багато всходів не від нас залежить, що ми беасилі їх перевести в життя, бо занадто бідні і малоправні. Про ці галузі праці хай подбають наші політичні організації, наші майбутні посли в соймі, наші представники в органах самоуправи.

Інші заходи цілком можливі до переведення в життя силами наших кооперативних та культурно-про-

---

Мих. Рудницький.

Танці та театр.

Кажуть що геніяльні відкриття були нераз наслідком сліпого припадку. Вся заслуга відкривників була тоді тільки в тому, що вони ствердили існуючий факт, такий звичайний і природний як те, що є незалежне від людської волі. Після Архімеда та Шварца таке відкриття в нашім світі зробив я; а саме в той день, коли підчас вистави нашого театру почув у порожній салі голосніше тупіт ніг над своєю головою як слова суфлера до непідготованих акторів.

Це моє відкриття, давно відоме як явище, стане майже науковим законом, коли я перший сформулю його так: наша львівська інтеліґенція стоїть під планетою чарльстона. Як кожна нова правда, ствердження цього факту викликало вже загальне обурення. Коли я натякнув на це явище в театральній рецензії, 90 проц. танцюючих почало глядіти на мене оком бульдога, який не розуміє, навіщо йому відбирають останню кість, що лишилась йому як найсмачніший кавалок із бенкету.

Якби не те, що вони мають до мене зовсім невиправданий жаль і кривдять мене, я ніколи не прохав би у них прилюдно вибачення за мою недискретність. Я розумію їх протести: „досить уже приємностей зв'язаних із патріотичним обов'язком, філянтропією та громадянським примусом! Ми хочемо раз справжньої приємности по власнім виборі та вподобі!" І вони танцюють. Так само як інші з власної приємности ходять на засідання, на пиво, а навіть пишуть статті, що їсть нікого не торкаються. „А зрештою — чув я найширший аргумент — що мають танці спільного з театром? Чому ви не чіпаєтеся тисячі інших, які не ходять навіть на танці, взагалі нікуди, і до театру ні?!"

Люди в розпалі щирости стають засліпленими і часто помиляються. Танці мають із театром багато спільного і тільки тому вони мене зацікавили. Я не про те, що згідно із традицією нашого театру навіть трагедія без танців виходить якось млявo. І не про той европейський балет, який в очах неодного жерця Терпсихори видається найвищим шпилем театрального мистецтва. Мене цікавлять танці як фізична та духова потреба сучасного інтеліґента. Всі знаємо, що вона прийшла до нас із Заходу як післявоєнна епідемія. Після літ придушеної атмосфери та жахливих картин люди відчули потребу реакції.

Танець як дуже людська потреба такий самий зрозумілий як потреба вриди-годи випити. Дехто згадав би естетику та гігієну. Деякі особи впевняють, що нема нічого кращого для здоровля як раз на місяць прочистити свій організм алькоголем на протязі одної ночі. Різниці поглядів у цій справі такі розбіжні, що деякі починають пити вже день в день і не пють тільки раз у місяць. З тої самої причини аматори танцю танцюють тільки тоді, коли є час, гроші та нагода. Чи краще було би, якби вони за той час пили? На це можуть дати конкретну відповідь лікарі... коли діло йде про гігієну. Коли ж про естетику, на це найкраще відповідають самі учасники танцю, які мають змогу подивляти привабливі поруки підстаркуватого покоління спрагненого відмолодження.

Ах, позаяк є в усій цій історії щось... голова. Між людиною, що всю ніч пє і людиною, що всю ніч танцює є важлива різниця: у першої мозок має приблизно небуденної інтеліґенції, коштом решти тіла; у танцюючого тіло працює весь час коштом мізку. На другий день мозок п'яного не має великої пошани для своєї особи; мозок танцюриста вважає себе божеським.

Жорж Сорель у своїй студії про мистецтво звернув увагу, що незвичайне поширення музики можна розяснити тим, що в ній кожний почуває себе виконавцем. Хто сам грає, має ілюзію, що творить. Глядач у театрі може щонайвище бути відтворцем. І то при помочі мізку, коли в силі вжитись у світ бачений на сцені. Нинішне поширення танців має джерело в тій самій спонуці: творити щось самому. І то при помочі того, на що бодай половина людського роду є найбільше горда: свого тіла.

Людина, що відтворює щось, має почування, що її життя стає багатше. Може навіть щойно тоді почуває, що справді живе. Ніяка форма мистецтва не дає людині такого безпосереднього враження, що вона живе як танець, що вводить в рух усе тіло. Нема найменшого сумніву, що з танцем зв'язаний нині дуже сильно і сексуальний момент. Факт, що тисячі поважних людей, які не мають інколи сміливости прилюдно [illegible], не соромиться робити вихиляси своїм тілом є в тісному звязку із заходами Штайнаха та Воронова. А що Воронов добачує єдину можливість відмолодження людства при помочі мавп, люди пробують наблизитись до цього ідеалу.

Глузувати з танцю можуть лише люди невразливі на красу тіла. Але [illegible] що є саме вдоволені на цю красу. Люди, що відчувають потребу танцювати, хотять висловити те, що переживають, так само як ті, що пишуть. Та що сказали би ви, якби на всіх зайшов дур писання? Ви всі, що танцюєте, сповідаєтесь порухами свого тіла із по[illegible]хів своєї душі. І тому не дивуйтесь, що деякі з вас доводять нас, що не танцюють, до сліз... сміху.

У кривулях чарльстона ми читаємо вашу тугу за чимсь, що виповнило би вашу нудьгу. Нудьгу, яку не в силі вам заступити ні книжка, ні театр, ні товариська розмова. Ви хочете бути діяльними і стаєте акторами. Так, танцюючи, ви граєте молодих і веселих. А нема нічого веселішого як старі тіла, що хотять бути молодими і нічого сумнішого як веселість знужених. Вам не треба театру, бо ви самі його творите. Ви даєте доказ чималої сміливости повторюючи прилюдно пози, які викрутасами гротески мають мати в собі вілбляск краси.

Та найсміливіші із вас не вважаються попробувати свої сили як актори на сцені. Цього не навчила вас чужина. У культурних країнах великі письменники та діячі вважають своєю честю стати актором. Кожний, що почуває в собі хист передавати світ переживань жестами та словами, йде на сцену. І й десятки тисячі танцюючих, денебудь при якійнебудь нагоді. Але вони роблять це із такої самої простої потреби як їдять, пють, вправляються в руханці, читають книжки та ходять до театру. Вам, чарльстонова молодість, танці заступають лише ті потреби, що починаються вище устами мізку включно.

Ось чому спочуваю з вами і [illegible] вам.

світних організацій і за них ми, очевидячки, не гаючи часу мусимо узятися дружно, енергійно та організовано. Нарешті є багато таких заходів, що залежать від волі окремого господаря. Це передовсім справа сільсько-господарської освіти. Коли людина хоче щось знати — вона може того знання добитись! Є книжки, є часописи, є знаючі люди, яким можна написати, яких можна розпитати про все, що когось цікавить — лише треба трохи пошукати, де є ті книжки, де — ті часописа, де — ті люди. Звичайно, що притому й витрати будуть, але на них не треба звертати уваги — все це окупиться.

Зокрема, маючи на увазі зиму й літо рахую найбільш нагальними справами: 1) справу організації зимових сільсько-господарських курсів та зимових с.-г. шкіл; 2) справу організації повітової та районової агрономій; 3) справу організації літніх експедиційних обслідувань українських земель; 4) справу організації колективних дослідів на селянських полях в найближчому літі; 5) Меліоративні заходи наступного літа; 6) Розробку плану праці по с.-г. кооперації; 7) Розробку плану праці по кредитуванні сільського господарства.

Кожне з цих важливих питань, на мою думку — мусить якнайшвидше розробити окрема комісія при одній з львівських централь. Разом всі ці комісії могліб скласти Агрономічну Раду, при тійже централі, а ця Рада малаб вирішити і перевести в життя питання 8) — про скликання Українського Агрономічного Конгресу й інші загальні питання. Конгрес ухвалив би роботу Комісій, пообивши потрібні зміни, обрав би постійний агрономічний осередок, який далі і кермував би цілою справою агрономічної допомоги українському населенню по цей бік Збруча та Дністра.

А поки робота комісій буде перероблена, поки буде скликаний конгрес — одна комісія мусить вже зараз перейти до реальної праці — це комісія по організації сільсько-господарського шкільництва!

Присвятім один місяць — справі організації сільсько-господарських курсів!

Памятаймо, що як „нема знання нема й хліба"!

Агр. Віктор Домашицький.

Виборчий „регіонал'зм".

Передвиборча конференція чотирьох воєводів.

Найактуальнішою і найживотнішою політично-господарською думкою, висуненою „санаційними" ідеольогами, є регіоналізм. Про його суть, зміст, значіння і домагання мали ми вже нагоду говорити. Поки-що проявляється він тільки на виборчому відтинку. Його висловом є й передвиборча конференція в будинку львівського воєвідства. Як ми вже згадували, з ініціятиви і на запрошення львівського воєводи гр. П. Борковського, а з участю воєводів: станиславівського — Моравського, тернопільського — Квасневського і волинського — Меха відбулося 22. ц. м. зібрання всіх польських партій і груп, від політично й соціяльно найправіших до найлівіших (за винятком ППС), партій і груп аріїйсько і семітсько польських, у якого висліді створено одноцілий польський виборчий блок на „кресах", очевидно — з метою притягчути українські голоси на кандидатські листи цього блоку. Отже „регіоналізм" проявляється в тому, щоби не лише при допомозі польських і жидівських, але також українських голосів вибрати якнайчисленнішу польську парляментарну репрезентацію, рахуючи на те, що ці пляни прекрасно вдадуться з огляду на велике розбиття в українському таборі і поширення основ хлібоїдщини. Очевидно, після того можна буде вести вже й „регіональну" політику під польським прапором.

Ширший і вузчий виборчий „регіоналізм".

Передвиборча конференція у львівського воєводи, як бачимо, обняла дирекий регіон, бо переважаючу і рушаючу більшість української території під Польщею: Сх. Галичину і Волинь. Але регіоналізм є ширчий і вузчий. Так обіжник міністра внутр. справ дозволяє взяти участь в регіональному рухові не лише воєводам, але й старостам, бо „адміністрація мусить стати творчою силою, повною ініціятиви і підприємчивости", щоби посунути далеко „самодіяльність льокальних властей".

Виходячи з того заложення, волинський воєвода Мех, поминаючи свою участь в „ширшому регіоналізмі", довів до створення одноцілого польського виборчого фронту на Волині під назвою „Волинський Зединений виборчий Комітет". Поки-що складається він з польських груп, але поляки мають візвати до виборчої співпраці організації і діячів усіх інших національностей, що заселюють Волинь(!!). Програма Комітету спирається на таких принціпах: а) вірности і льояльности до польської держави, б) співжиття і співпраці всіх національностей, що заселюють Волинь, їх рівноправности в законодавстві й урядових чинитьбах, в) виборчої програми з господарсько-регіональним характером господарського і культурного розвитку Волинської Землі, г) підтримки політики марш. Пілсудського, ґ) виборчих ліст з характером державним і національно-мішаним.

Виставивши таку „програму", „Вол. Зединений вкб. Комітет" має звернутися до організацій і діячів інших національностей з пропозицією приєднатися до цього Комітету.

Отже „регіоналізм" в повному ході. „Регіонально" виступає він поки-що у виборчій акції.

Очевидно, тепер, після „регіоналізму" областного і воєвідського, приходить черга на виборчий „регіоналізм" у повітах. Воєводи зробили своє, тепер черга на старостів.

Величезний вибір **Новостии** на КАРНАВАЛ поручає блаватна фірма
АНТІН УВЕРА
Львів — вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Вічевий рух.

Окружне віче в Угнові.

Дня 15. ц. м. відбулося величаве віче в місті Угнові. Простору салю читальні „Просвіти" наповнили битком селяни з повіту. Всіх присутніх було понад 400 осіб. На віче прибули делегати Центр. Комітету Українського Нац.-Дем. Обєднання зі Львова шп. Ліпинський Іван і Корчинський Іван. В год. 1-ій отворив віче коротшою промовою голова Повіт. Нар. Комітету інж. Целевич Корнило. До президії обрано Івана Дужого, селянина з Хлівчан (як предс.), Наконечного Івана, селянина з Вербиці (заст.) і студ. прав Петришина Володимира (секретаря). Делегат Ліпинський Іван представив присутнім у довшому рефераті незавидне положення українського народу, висвітлюючи політику польських партій у всіх ділянках супроти українського народу. В часі його промови місцеві полиши під проводом судді д-ра Коадровського й писарчука Гонсьоровського перебивали і сичняли на салі крик, хотячи в той спосіб спровокувати селян і довести до розвязання віча. Одначе селяни виказали велику зрілість і явищі войовничого Гонсьоровського шикнули з салі, а судді дали на салі таку відправу, що він стояв уже цілий час в ні сих ні в тих і мовчав. Другий делегат Корчинський Іван виголосив реферат на організаційні теми та візвав присутніх до одноцілого національного фронту в часі виборів. Місцеві санаційники, увесь і сельробівці і тут перебивали, викликавши собі з вулиці „товаришів", що мали протягти делегатів. Відповідь на їх окрики дав делегат Корчинський, що ясно представив хижацку роботу продажних хлібоїдських партій від увесь до сельробів включно. Присутні заявлялися бішчо проти урядових партій та ре-

ними оплесками нагороджували делегатів-бесідників. У дискусії забирали голос п. Данилович з Рави Руської, інж. Целевич і інші. Закрив віче теплими словами один з найзвісніших селян в повіті Дужий Іван. В год. 5-ій закінчено віче відспіванням національного гимну й інших пісень. Випивені люди, що хотіли розбити віче, сичнили потім вандалізм на вулиці. Шпар Гонсьоровський накидався на всіх і вся, закидуючи міліції, що УНДО всіх підплатило. Належну відправу дав йому старенький 80-літній селянин Кіндрат Магура. Слід завважити, що від якогось часу помітно по Угнівщині увесь продажні прихвостні на чолі з Заворотяком. Наші люди повинні тим продажним типам дати належну відправу.

Присутній.

Нарада в Корчині Рустикальнім.

В дні 21-го листопада ц. р. відбулася в год. 5-ій веч. довірочна нарада в Корчині Рустикальнім, сільського пов. Нараду скликано в організаційних справах. Нараду проводив Мелешчук Аврій, секретарював Кирчів Теодор. Делегат Центрального Комітету УНДО п. Корчинський Ів. у двогодинній промові представив присутнім положення українського села і позір польських партій на здобутки українського народу. Опісля вияснив програму УНДО та напистував рушницьку роботу різного роду вибодів. По рефераті вивязалася дискусія, в якій забирали голос: Мелешчук Кирило, о. Ковак Ігнатій, Кирчів Теодор, Бокушко Гриць, Лучків Іван і багато інших. Потім приступлено до вибору нового громадського комітету Національного Обєднання, до якого увійшло 7 селян. Селяни зацікавилися сильно нарадою, бо богато їх явилося на зборах. Наради покінчено в год. 9-ій вечером.

Українська Опера.

Виступи М. Голинського і А. Рудницького в харківській опері.

Наші земляки Голинський і А. Рудницький, перший як оперовий співак, другий як дирігент опери, тішаться на Україні великим успіхом. Дня 14. п. м. співав Голинський партію Хозе в опері „Кармен", а А. Рудницький дирігував у тій опері. В харківських „Вістях" з 17. п. м. находимо дуже прихильну оцінку виступу обох земляків пера Ткаченка.

„Далеко краще — пише Ткаченко — стоїть справа з виконавцями інших партій. Голинський (Хозе) дає правильне наростання драматизму, поволі підсилюючи виразність співу, розгортаючи дедалі більше свої прекрасні голосові дані і засобами вокалу даючи велике емоціяльне напруження. Приємно вражає відсутність будь-якої сантиментальности в образі Хозе.

Оперу веде дирігент Антін Рудницький. Цей перший виступ дирігента в „Кармен" виявив здоровий художній смак артиста, темпераментність та напружену динамічність в передачі і строгу ритмічність. Дирігент не вдається в деталізацію але його малюнок мельодій, ритму й форми чіткий. Особливо похвальним є прагнення дирігента досягти строгої ритмічности, чого так бракує більшості наших співаків та навіть і нашому знаменитому оркестрові. Отже, виступ молодого дирігента треба вважати за цілком вдалий, особливо, коли взяти до уваги при скорену підготовку вистави. Можна не погоджуватися з трохи прискореними темпами, що їх дає дирігент, але в кінцевій муанці Бізе вони влучні і логічно обгрунтовуються".

Таку саму прихильну оцінку виступу обох їх стрічаємо і в харківському „Комуністі" з 16. грудня п. р. пера В. Костенка. Про Голинського пише він між іншим: „Голос Голинського і користування ним чудові (особливо горішні металеві звуки)", а про А. Рудницького: „В особі А. Рудницького має харківська опера дирігента, цілком сформованого в художнього боку, дирігента з певним, чистоньким обличчям".

Студентські справи.

З життя українського студенства в Празі.

В Празі студіює тепер понад 600 українських студентів і студенток у чеських високих школах. Число це, справді, не дуже точне, бо нема тут якось установи, щоб займалася такою річю, як статистика студенства та всеж таки цікавим було би знати, що можливо домагатися від нашої молоді, коли вона буде приїжджати до Праги підготовлена до чеських [illegible]

сько студентство має свою [illegible] політичних [illegible] і культурно [illegible] народу, що цілком належить до нашої слов'янської родини, але культурно стоїть найвище усіх нині, — має душу, добру нагоду пригадується, яким чином чеський нарід [illegible] і те, що вони мають і як те огромне значіння.

Та щоб можна було сказати щось більш про діяльність українського студентства в Празі, треба передовсім пригадати його угрупування. Різнить українська студентська організація тепер в Празі своєму складові та на жаль богато в них не лише „паперові" приділяні, бо не виказують майже ніякої діяльности. Після політичної приналежности можна тутешнє українське студентство розділити на три групи. Перша і ідейно-національною і своїм треба зачислити також соціялістів антирадянців. Друга, чисельно менша від першої, з ідейною комуністичною, і сюди належать також богато соціялістів, прихильників радянського устрою. Третя чисельно чи не найбільша група не показує своєї політичної закраски, до ніякої станової організації не належать; це т. зв. „дикі". Та цей розділ не має великого значіння в житті, бо бачимо, що богато націоналістів живе тісно по приятельськи з комуністами, хоч для богатьох тутешніх комуністів, що найшли в українського народу, головно для їх провідників, усе, що не радянське, то буржуазне, ворожа. Рідна Школа, Просвіта і т. д. — це все буржуазні установи і з ними треба боротися, або бодай їх нейтралізувати. Для того про цю частину тут не згадуємо.

Щоб до громадянської праці, то можна тутешнє студентство розділити також на три частини. Перша, чисельно досить мала, це ті, що їх можна побачити в більшости тутешніх організацій. Всюди, де тільки може, ця частина працює активно і виконує грос тої праці, яка удержує при житті студентські організації: Цесус, Національна Думка, Комітет Рідної Школи, Український Соціяльний Гуртож, Національна Молодь, Бюро Праці, Легія Українських Націоналістів та інші установи, в яких бере участь і старше громадянство (Соціологічний Інститут, а при ньому Музей і Архів, Українська Республ.-Демократ. Клюб, Комітет будови Народнього Лічниці, Селянська Спілка, Політичний Клюб, Т-во українських лікарів і т. д.). Часто ті самі одиниці працюють у кількох організаціях. Висліди цієї праці, хоч і не такі, якими би хотілося їх бачити, та всеж такі що, не лише приносять певну користь в сучасному, але й виховують працівників на будуче. А втім серед цих матеріяльних і моральних обставин, серед яких живе тутешня українська еміграція, тяжко більше й жадати.

Друга частина, вже численніша від першої, це ті, що заплатить вкладку до своєї організації, прийдуть на збори, а часом і на сходини — і на тім кінець. Цим уважають усі свої національні обовязки виконаними. До вибору не згодяться ніяки бути вибраними. В них бажання, щоби „щось було", але нема охоти приложити свою руку до того.

Третя частина, найчисленніша, це цілком інертна маса. Вона своїми особистими інтересами не живе і не хоче знати нічого. Про цю частину нема що й говорити.

Від якогось часу починає тут виникати ще одна течія. Поки що мала, але з того, що догепер виявила, показується дуже голосною. Голоситься до неї ті, що зі всього незадоволені. На все нарікають, усе критикують, усе, що є, на їх думку недобре, але самі вони не хочуть до нічого взятися, до нічого приложити своєї руки. Її своєю критикою виступають винятково аж поза фактум. Не варто би над цим застановитися, колиб не доходило до того, що поодинокі особи починають виступати публично й говорити в імени українського народу. Виступають вони винятково не лише перед українцями, але й перед чужими студентами. Головним кличем цієї групи є: У. супротив старших українських громадян з провідних місць бо, — мовляв, — вони не йдуть в лукомчасу, а їх місце малоб зайняти молоде покоління. Хоч у Празі є кільканадцять різних таких організацій, що час до часу дають реферати та відчити, то „носії" цього нового клича не хочуть на таких рефератах ті відчитах виступати. Але вони такі, щоб принципово виступати, просять цілих з своїх [illegible]

від фірмою якого можнаб було публично виступити. На таких виступах, замість говорити на оголошену тему, критикується і плюгавиться всі наші змагання від початку нашого відродження аж до останнього часу. Так напр. такий вічно критикуючий оголосив дискусію над поглядами двох тутешніх українських студентів, та в майже двогодинній промові сказав про кожного з них одно речення. Але зате це була „критика" і лайка на Український Парлямент. Репрезентацію у Відні, на діяльність УНДО перед війною (?), на українські визвольні змагання під Польщею, під Росією і під Австрією, на взаємовідносини між урядом У. Н. Р. і Галицькою Армією, на стратегію українських армій, на український кооперативний рух, на український національний гимн, на Заповіт, на українські народні пісні, на політику УНДО в сучасному і... на ведення процесу проти Шварцбарта в Парижі. Це все в одній „бесіді", що тревала не цілих дві години. Дальша дискусія пішла в такім напрямі, що підчас „промови" одного „українського доктора" студентство, щоб не слухати вульгарної лайки, вийшло з салі.

Не менше характеристична була інша така „дискусія", яку розпочав також один з тих, що голосять клич „усунути старших громадян, з провідних місць". Тема була: „Правничий розбір процесу проти Шварцбарта". Тут ініціятор уже держався теми, та нового нічого не міг сказати, бо такий розбір подав кілька днів передтим сенатор проф. Шелухин, хіба тільки, що часто дивувався, що й сенатор при своїм розборі дечому дивувався... А дальша дискусія розвинулася так, що виступив жид і сказав: „Ви, українці, таким поступуванням, як тут, нічого не осягнете; а вас на Україні не треба, бо Україна є тепер в добрих руках". Та вершком цинізму й безхарактерности був виступ одного з бесідників, члена організації, що пропагує ідеї третього інтернаціоналу. Цей бесідник у присутности кільнадесятьох жидівських студентів заявив, „що він українець і мусить бути антисемітом". А дальше „відкрив нову Америку" і сказав, що українське населення в Галичині в 1914 р. робило погроми. Чиста провокація!

Соромно стає, що до таких річей доводять і такі писемництвиці плетуть студенти високих шкіл, підчеркуючи до того, що вони українці. Правда, не лише одиниці, але вони виступають перед чужим студентством і говорять від українського народу та ще й чваняться, що вони мають відвагу до того признаватися. А при тім голосять ідею усунення старшого громадянства, щоб тільки самим стати на їх місце. Замість стати до творчої праці, якої і тут є доволі, вони вкладовують свою буйну енергію на такі безглуздні „дискусії" і сварки і тим приготовляють себе на „провідників українського народу". До того вони дискредитують українське студентство перед чужинцями і внеохочують до праці тих, що бажають працювати для добра нашої справи. Але ми віримо, що вони як недавно зникалися, таксамо небавком і щезнуть. Майже все тутешнє наше студентство стоїть перед закінченим студій і буде змушене виїхати звідси, і то скоро, бо чеський уряд приготовляє тепер закон, яким буде майже цілком заборонено приймати чужинців на якінебудь посади. Приватні підприємства, що дали би заняття чужинцям, будуть змушені платити за це спеціяльний податок. В інших краях також нема виглядів на заняття для наших людей. Так тутешнє студентство буде змушене вертати на Рідну Землю, а там, думаємо, буде вже змушене поступати так, як того будуть вимагати потреби нашого народу. На те, треба вірити, рада найдеться. *В. Т-к.*

Загальні Збори „Просвіти".

Львів, 26. грудня 1927.

Сьогодня 26. ц. м. відбулися в великій салі Музичного Інституту ім. Лисенка звичайні Загальні Збори Т-ва „Просвіта". Взяло в них участь понад 600 делегатів. Завтра подамо подрібний перебіг зборів, а тепер обмежимося тільки до подання результату доповняючих виборів до Головного Виділу.

На внесення д-ра **Біляка** вибрали збори величезною більшістю голосів комісію лічку в такому складі: **Олекса Вколоцький**, селянин з Брідшьки, д-р **Кирило Трохи** з Ходорова, о. д-р **Пеллікс Волод.** з Радехова, селянин І. **Мигович** з Небилова. Внесення д-ра **Кіцули, щоби не вибирати Комісії-матки перепало.**

Точно в 12 год. запропонувала Комісія-матка на голову Т-ва далі Михайла Галущинського, що Збори приняли довго невмовкаючими оплесками. На членів виділу запропонувала Комісія устами Вислоцького на місце 6-ти уступивших слідуючих кандидатів: **д-ра Івана Брика, дир. Колтунюка Ярослава, проф. Терлецького Омеляна, о. Оляновича Ілярія,** пароха Лисинич, **д-ра Терлецького Михайла і д-ра Раковського Івана;** на заступників виділових запропонувала: **С. Магаляса, Кліща Мих., Волицького Омел. Мурського Петра, Павликовську Ірину, Стефанівського Михайла:** до Ревізійної Комісії: **д-ра Волод. Охримовича, Филиповича Івана, Капусту Миколу, Лозорка Михайла, Сполітакевича Івана;** на заступників членів Контр. Комісії: **д-ра Барвінка і Кисілевського.**

Всіх тих намічених Комісією-маткою кандидатів вибрано подавляючою більшістю голосів, проти 46 учасників, які віддали свої голоси на листу т. зв. „робітничо-селянського" гуртка. На чолі тої листи стояв як головa Т-ва **Степан Рудик**, редактор журналу „Культура".

ВІТОС ПІДДАЄТЬСЯ.

Краків, 26. грудня 1927.

„Наш шуд" подає, що Вітос на зборах послів і мужів довіря „Пяста" заявив, що годиться на концепцію сен. Бойка, щоби поперти при виборах акцію Згоди. Вітос зазначив, що підлягається під команду сен. Бойка, бажає співпрацювати з урядом і до виборів хоче приступити в урядовім блоку. Коли б було потрібно, готов не кандидувати.

273і пів ЛІТ ТЮРМИ.

Луцьк, 26. грудня 1927.

У суботу закінчився процес 57 осіб, обвинуваченних за приналежність до К.П.З.У. Десятьох обвинуваченних засуджено на кару вязниці по 8 літ, 9-х на кару вязниці по 6 літ, двох на кару по 5 літ, 12 на кару по 4 роки, чотирьох на кару по 3 роки, сімох на кару по 2 роки, одного на 6 місяців вязниці. Крім того одного засуджено на 4 роки вязниці, одного на 3 роки, трьох на кару по 2 роки дому поправи.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією м. Стадника (вул. Шашкевича).
Перерва.

Міський великий театр:
27 го „Паганіні".
28го „Д-р Юлія Сабо".
Початок 7:30 вечером.

Міський „Театр Нових":
27-го „Д-р Юлія Сабо".
Початок 7:30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Перла гарему".
„Лев": „Королева сторчиків".
„Аполло": „Флірт з небішком".
„Фатаморгана": „Скомпромітована молодиця".

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·85, Нью Йорк 8·88, Лондон 43·42, Ціріх 171·92, Париж 35·01, Брукселя 24·89, Медіолян 48·26, Амстердам 359·62, Прага 26·35, Штокгольм 240·28, Копенгага 238·15, Осло 236·75, Данциг 173·20, Відень 125·46, Берлін 212·50, Канада 8·88.

Збіже.

Пшениця двірська 47·25—48·25, пшениця селянська 45—46·50, жито 38·00—39·00, ячмінь броварн. 38·00—39·00, ячмінь на мливо 32·75—33·75, ячмінь пастівний 30·00—31·00, овес 32·00—33·00, кукурудза румунська 33·37—34·25, баробол рафінований 5·50 6·60, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 40·00—45·00, горох піввікторія 63—69, горох полевий 40—50, бобик 33·50—34·50, сіно 7·50—8·5., солома 4·25—4·75, гречка 36·00—38·00, льон 68·00—71·00, рінак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 4с-прц. 84·00—85·00, мука пшенична 50-прц. 76·50—77·00, мука житня 50-прц. 59·00 грисик кукурудз. 5—5·4, мука кукур. 36·25—37·25, отруби житні 24·75 24·75, отруби пшеничні 24·75—25·25, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 57—58·50, конюшина червона 250—265, мак синій 100—110, мак синій 85—100, мішки ютові, нові 1·70—1·90, мішки уживані 1·50—1·60.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— **Вчорашнє число „Діла"** забрала нам поліція, не подавши за що. Тому нинішнє число видаємо в збільшеному обсязі. Наших передплатників просимо не реклямувати „Діла" ч. 289, бо на його поклала руку поліція.

— **Великий політичний процес.** Дня 24-го січня 1928 р. почнеться перед судом присяжних велика розправа проти 17 українців, обвинуваченних у державній зраді, шпигунстві, а двох із них у збивстві куратора Собінського. Процес передбачують на три тижні. Вестиме ради. Ангельський, обвинуватимуть прокур. д-р Ланевський. Склад судців присяжних ще невідомий і буде вибосований нами днями.

— **Погода.** Великий мороз розмяк як суворий батько, що завадно розгнівався на свої діти. Люди, що вбрали великі кожухи та теплі хустини в недовірям випасливають голову. Берлін випередив усі наші столиці; там нежадано настало 8 ст. тепла і всі вулиці залила вода, що перемінила їх у болото. Управа міста не може очистити вулиць. Тільки в Австрії мороз держиться на далі.

— **Син убив батька.** В понеділок 26. грудня на Богданівці Михайло Костирко вбив вистрілом з револьвера свого 64-літнього батька Івана. Вбийник зізнав, що батько пропивав заробок, не давав нічого на удержання родини. Критичного дня батько, вернувши з шинку, счинив авантуру з матірю. Син взяв револьвер із шафи, приложив дуло майже до голови батькові і вистрілив двічи. Потім сам хотів убити й себе, але брат перешкодив йому. Костирка відставлено до вязниці.

— **Вояк убив наречену.** На Замарстинові, при вул. Водній ч. 4, вояк Болесл. Шувальський убив свою наречену Галятовичівну в домі її батьків. Опісля сам вистрілив собі у груди. Шувальського відвезено в грізнім стані до шпиталю.

— **Померла вдова по Пшибишевськім.** В пятницю померла у Кракові вдова по недавно померлім письменнику Ст. Пшибишевськім, Ядвіга Пшибишевська з дому Гонсовська.

— **Після побиття Ад. Новачинського.** Побитий співробітник „Газ. Пор. Варшавської" все ще небезпечно хорий. Спочатку йому було відняло мову наслідком стрясення мізку. Кости черепа в кількох місцях є порушені. Поліц. слідство держить у тайні. Єдиним свідком побиття була робітниця Земба, яка надійшла в хвилі, як напасники намагалися викинути Новачинського з авта у саджавку.

— **Львівська темна хроніка.** На Сигнівці найшли неживу в керниці 25-літню Анну Юнг, з головою загорненою сильно в хустину. Підозріння вбивства паде на її пасерба, якого арештували. — Арештували молодця без ніякого зайняття, Казимира Пелека, що збирав оголошення на „Адресник", а в дійсности жив із вуличної дівчини, яку звів на шлях розпусти. — Поліція піймала дальших членів злодійської спілки, що ограбила кільна більших крамниць, а також скромніших мистців, що вдоволялись чужими портфелями. Їх прізвища: Біловонс, Гініг, Шварц, Гамер і Стайль.

— **Із сільських трагедій.** У Чортківі суд присяжних судив селян з околиці Теклю Василик і Івана Шкільного за потайне вбивство мужа Теклі. Коли Йосиф Василик був у Канаді, його жінка почала жити з молодим парубком Шкільним. Муж вернувшись з Канади стверднв це, але коли жінка розкаялась і обіцяла поправу, вибачив їй. А проте потайки продовжувала далі роман із Шкільним. Епілогом цього роману було спільно обдумане вбивство Василика, якого задушили в ночі та повісили в стодолі, буцімто він скінчив самовбивством. Теклю Василик засудили на шибеницю, а її спільника Шкільного на 10 літ тяжкої вязниці. Є це вже четвертий засуд смерти в Чортківі за короткий час.

— **Для кандидатів техніки.** Дістаємо проспект саксонської техніки в Hainihen яка подає до відома всіх, що хотіли би виїхати на технічні студії на чужину, що має відділи будови машин і валізн. мостів, для інжинірів і перкмайстрів. Писати можна туди українською мовою на адресу: **Technikum, Hainichen, für Mahr David, Sachsen.**

— **Рекорди.** Летун Каліцо обвинуваченний у фальшивім леті на висоту, признаний слідчою комісією в Парижі таки рекордистом з 9. жовтня 1924 р. у леті на 12.066 м. Але йому відберуть відзнаку „почесної легії", тому, що в 1927 р. він хотів пофальшувати новий рекорд. — Найстарший відсилач радіо у світі є свіжо відкритий під Берліном у Зеезен. Він має 120 кільоватів і 22 Амперів. — Два лондонські денники підписали з норвежською фабрикою паперу контракт на доставу... 70.000 тонн паперу, вартости 17 міл. норвежських кор. — У Белграді не ревелн за 2 дні 40 ревізій в осіб підозріних у комунізмі. — У Мадриді померла одна із найстарших акторок у світі Ата Гонсальєс у 105 р. життя, граючи ще до останніх літ. Вона була простого походження і найбільшою еспанською драм. артисткою; вміла напамять 1000 ролі.

— **Літературний кутик.** Польський поет Леопольд Штаф дістав державну нагороду за том поезій „Ігольне вухо" на підставі присуду журі складеного із представників різних письменських товариств і делегатів м-ства освіти. Журі 5 голосами проти одного вибрало згаданий твір на нагороду, а міністерство признало його як виїмково визначне літературне явище на протязі останніх 8-ох літ, що не лише збогачує літературне надбання поета, але ще й переходить до скарбівні рідної літератури. — У Мюнхені помер сеніор нім. письменників Міхаель Георг Конрад у 82 р. життя. Із його повістей найбільше відомі „Розумні дівиці", „Маєстат", „Про що шумить Ісар" і „У пурпуровій темряві". Він основав у 1888 р. передовий журнал „Ґезельшафт", був одним із перших, що зрозумів талант Ібсена, Золі, Ґавптмана, Демеля та Ліліенкрона. — У Лондоні продали рукопис Золі з повісти „Доктор Паскаль" за 20.000 зол. себто за більше ніж він дістав за неї гонорару. За оригінал одного славного вірша Роберта Бернса „Моє кохання, мов червона роза" заплатив якийсь аматор поезії 85.000 золотих!

— **Чудасії.** Вища Палата в Будапешті вела дискусію над такою справою: один з її членів Валентин Шній є дрібним господарем із села Нагі-Ігманд. Місцевий суддя визначив його як і всіх інших мешканців по черзі на нічного сторожа. Шній заявив, що вартувати не буде, бо така функція не личить його становищу „льорда". Суддя подав його в суд. А щоби Шній міг стати перед судом, його товариші з „палати льордів" мусіли зняти в нього „недоторканість". І вони це зробили. Нехай суд журиться такою важкою проблемою: чи функція нічного сторожа ображує становище члена „Вищої Палати".

Михайло ХАМУЛА
ЛЬВІВ
Пл. Трибунальська 1.
Телефон 49-84.
Поручає КИЛИМІВ
великий вибір
1059 Позір на нову адресу! 77-

— **„Суха" Америка.** Ліга тверезости в Нью-Йорку видала бюлетен, який стверджує, що боротьба з алкоголем стає щораз важчою. За минулий рік поліція арештувала 711.000 осіб у нетверезім стані. Згадана Ліга „сухого режиму" призначила 10 міл. дол. на нову пропаганду проти алкоголю. Варт було би обчислити, скільки коштує Америку кожний непючий громадянин.

— **Небуденна виставка.** Відомий паризький лікар умових недуг Марі, влаштував оригінальну виставку, яка має чималий успіх. Він зібрав образи та різьби умисленних своїх пацієнтів, божевільних із мистецьким талантом. Неспеціялісти не в силі відрізнити більшости цих творів від мистецтва деяких модерних напрямків. Відомо, що одним з найбільше популярних гасел модерного мистецтва було визволитись від усякої контролі розуму та довіритись своїм підсвідомим духовним силам. Чимало із виставлених творів має всі прикмети справжнього таланту. Інші не ріжняться нічим від творів нормально думаючих артистів. Та загальна риса цих творів: подовчення із наївним мистецтвом первісних народів, в яких уява схожа з дітячою уявою.

— **Акторська карієра.** У Лондоні грають тепер одну пєсу, яка зробила славним не автора і не головного її актора, а зовсім звичайного дебютанта... і то не в огляду на його акторський талант. Цей актор-дебютант: Джон Елліс, кат по професії. В 1924 р. він пішов на пенсію повісивши за все своє життя 208 злочинців. Та заробив на цьому так мало, що не міг жити з пенсії. Елліс каже, що після війни тільки катам не підвищили в Англії плати. Він шукав довго заняття. Став фризієром. Та коли клієнти довідались, що їх голова в руках... ката, вони з острахом відходили до іншого фризієра. Ану-ж у такого професіонала прокинеться стара жилка? Аж ось Елліс зустрів директора малого театру, який ставив пєсу, де виступав дійсний кат, що на сцені мав затягати шнурок на шию славного бандита. Він запропонував Еллісові ролю в цій пєсі. Цей згодився. Виступив на сцені як виступав при всіх екзекуціях: весь у чорному, а червоною хустиною за поясом. Кат виходить на поміст, завуж героєві-бандитові дуди і ви-

ти, накидає вашморг на шию і забиває геть його ніг данглик. Актор повис у воздусі, але живе тільки тому, що він опирається на підставі, невидимій для глядачів. Відомий актор, що грає ролю бандита, Морріс, оповідає, що за кожним разом він має жахливе враження, що на шию закидає йому шнур дійсний кат, який робив це стільки справжнім злочинцям. А публика реве із зворушення. Театр повний. Аж преса почала кричати і генер. театральний цензор покликав до себе директора театру, домагаючись скорочення цієї затівської сцени. А Елліс у ролі актора каже: „Я хвилююсь на сцені більш як підчас дійсної екзекуції". А може би директори наших театрів попробували заангажувати на актора людину з якимсь сенсаційним минулим?

— **Світова всячина.** Союз мадярських артистів звернувся до бурмистра Будапешту із проханням, щоби не дозволяв гостинних виступів чужинним театральним трупам. — Альбанський сенат прийняв законопроект, щоби Ахмед-Зогу міг носити титул „спасителя нації". — Перший льорд англ. адміралиції заявив у парляменті, що Англія не зміннть своєї морської програми під впливом нових планів Америки: збільшити свою фльоту.— Райхстаг прийняв законопроект, щоби побільшити плату державн. урядовцям. — У Сао-Паульо (Бразилія) відкрили нові нафтові терени. — Провідник індійського націон. руху Магатма Ганді занедужав наслідком апоплексії. — У Мукдені зловили двох комуністів, що хотіли висадити у воздух арсенал і розстріляли їх. — У долині Ганга (Індія) епідемія холери трівае далі. На протязі тижня 1.200 нових недужих. — У 200 милях на півд.-схід від канарійських островів запримітили 5 великанських криг. — Французький корабель розбився на скалах недалеко Португалії. — У Драммені (Норвегія) згоріла великанська фабрика паперу вартости 4 міл. кол.

— **На Ялинку!** Купуйте всякі прикраси тільки в „Фортуні Новій" Львів, Руська ч. 1. 1—1

Луговий Вечір.

Прилюдний виступ відділів львівського „Лугу".

Товариство руханкове „Луг" у Львові, що має велику салю на вправи і сходини при вул. Коперника ч. 5, влаштувало 16. ц. м. прекрасний Луговий Вечір у салі Т-ва Лисенка. Вечір пройшов з таким успіхом і так захопив досолі численно зібрану публику, що годиться присвятити йому окрему згадку.

Годі переходити нам подрібно незвичайно богату його програму, що складався аж з 12 найріжнородніших точок, а все таки скінчилася вчасно і певно нікого не втомила. Але відмітити мусимо граціозні вправи Луговичок хустинами, національні танці малих Луговичок (гідні того, щоб їх запродукувати в найкращій оперетці), вправи Луговичок палицями, вправи малих Луговичок хустинами, ритмічні вправи Луговичок до пісні „Чорна ріля ізорана" й ін. Окремо слід згадати про національні танці, виведені 4-а парами і трудні мішані вежі, виведені 7 Луговичками і 12 Луговиками. З вправ малих хлопців відмітимо вправи малих Луговиків на коалі і вежі малих Луговиків; з вправ старших Луговиків (було їх 20) заслугують на увагу дуже трудні вправи на коні (виведені просто бравурно) і вежі, що вимагали не-абиякої зручности (10 Луговиків).

Зовсім окреме місце в програмі цього вдатного вечера займала показова боротьба боксу (2 пари), а також прегарно виведена руханка важкої атлетики (10 Луговиків) і показова боротьба важкої атлетики (2 пари). Одно і друге вказувало на те, що львівський „Луг" плекає в себе дуже ріжнородні ділянки спорту і то в найширших розмірах. З того, що ми бачили, видно, що він виробив уже дуже гарних боксерів і силачів і час, аби виступив з ними на окремім вечері (евентуально до спілки з Соколом-Батьком і Спорт. Т-вом „Україна").

Треба ще зазначити, що вечір вачався точно і всі точки його програми виконувано швидко одну по другій, без зайвих пауз. Поставу всіх вправляючих відділів — а було їх, як читач бачить, немало! — була увесь час бадьора, просто еравкова. Жаль тільки, що між захопленою публикою не було буквально нікого з львівської української інтеліґенції. Всі присутні, як вправляючі на сцені, так і люди на салі, рекрутувалися майже без виїмки з найбідніших робітничо-ремісничих кругів українського Львова. Українська інтеліґенція могла тим провести цей вечір дуже гарно, а навіть дечого навчитися.

Ініціяторам і впорядчикам цього гарного вечера, зокрема голові „Лугу" д-ру Дашкевичеві, заст. голови п. Косланюкові, п. Мамчахівній і студ. Мамчакові, належиться щире признання за їх велику, повну посвяти працю.

Дописи.

ПРАГА. (До відносин в українській гімназії. Ще одно вияснення).

В ч. 274 „Діла" проф. Ярема, як б. директор української гімназії в Празі, вмістив „вияснення" на мій допис про цю гімназію (ч. 266 „Діла"). Щож саме спростовує проф. Ярема?

1) Факт применення тілесної кари проф Ярема спростовує в такий спосіб: так, дійсно виховник ударив учня за непослух, але не було один раз і два роки тому назад. „І ось який висновок з цього, — так пише проф. Я. — робить автор (себто я, С.): в школі бють, катують". У своєму дописові, вказуючи на цей факт, відомий мені як членові ревізійної комісії Батьківської Ради, не з чуток від „друзів", а безпосередньо від батька того учня, який зазнав тілесну кару, я ні словом не згадував про те, коли саме і скільки разів приморовлено в інтернаті тілесну кару, а зазначив лише те, що факт приморовлення тілесної кари сконстантовано, а виховник Л., який допустився цього вчинку, залишався на посаді виховника до початку листопада цього року. Деж вичитав проф. Я. з мого допису про „катування"? Краще бу хоб, коли б проф. Я. не перекручував фактів, а просто відповів, чи дійсно виховник Л. залишався на своїй посаді аж до початку листопада ц. р.?

2) Виступ учнів в гімназії в кількості 16 осіб серед шкільного року проф. Я. спростовує так: дійсно 16 учнів покинуло школу, бо склали матуру. Тут проф. Я. вже не гидує вжити свідомого перекручення фактів. Справді, на 11-ій стор. друкованого звідомлення гімназії за підписом тогож проф. Я. дослівно читаємо:

	клясa	Разом:
	IV. VI. VII.	
Серед року виступили	1 5 10	16

Матуру склали зовсім інші особи і то в літньому півріччі, як про це свідчить теж звідомлення на 8-ій стор. На доказ правдивости свого твердження прикладаю друковане звідомлення гімназії.

3) Виключення учнів з гімназії проф. Я. спростовує так: виключено не учнів гімназії, а учнів матуральних курсів, і не дітей, як було зазначено в дописові, а парубків. А щодо того, що вони поїхали до Франції, то це сталося, між іншим, з причини їх цікавости. В мому дописові було сказано, що без жалю виключено з гімназії підлітків (не дітей, як перекручує проф. Я.). Назву серед них учня гімназії, а не матуральних курсів, А. М-ка, що серед них були й учні матуральних курсів, суті не зміняє, бо Педагогічна Рада була одна як для гімназії, так і для мат. курсів. Чи не з цікавости опинився тепер дехто з цих нещасних парубків (за термінольогією проф. Я.) аж у Марокo?

4) Факт усунення з програми гімназії релігії проф. Я. пояснює по-перше тим, що нема на еміграції катехитів, подруге тим, що нема згоди між батьками щодо навчання своїх дітей релігії. „Через те, щоб не було клопотів (!), заведено виховні години, на яких іде навчання релігії. І тут проф. Я. відходить від правди: Батьківська Рада на себе перебирала клопоти щодо підшукання катехитів. Щодо незгоди між батьками в цьому питанню, то в мому дописові було вказано, що релігія могла б викладатися на засадах, встановлених в чеських школах: релігії вчаться діти тих батьків, які заявлять про не своє бажання. Мораль в гімназії... Мимоволі поставе тут питання, чи можна навчити моралі лише словом коли вчинки самих виховників розходяться з моралю?

5) Факт зачислення дітей емігрантів-наддніпрянців до громадян УССР проф. Я. спростовує так: дійсно, зараховано їх до громадян Рад. України, але тому автор допису (себто я, С.) не вважає за гріх занесення іншої частини учнів щодо їхньої державної приналежности до Польщі? На це відповідаю: в факті занесення дітей емігрантів-наддніпрянців вбачаю акт злої волі проф. Я., що підписав звідомлення гімназії, а не вважаю за гріх занесення учнів-галичан, що живуть у Празі на основі польського паспорту, до польського горожанства.

6) Наконець факт переслідування „Соколом" проф. Я. спростовує так: нього ніколи не було й нема. Я назвав цей факт на підставі звіту президії Ради Батьків (див. 4-а стор. звіту).

На цьому й кінець спростуванню, бо, як бачимо проф. Я., на означених пе-

вірностей мого допису не вистачилоб місця. А проте знайшлося в дописові проф. Я. місця на те, щоб знов повторити, як гарнад стоять справи в гімназії: „Учні отримують усе потрібне до життя — до найменшої речі. Відношення учителів до учнів щире й сердечне". Словом, можна сказати, не життя, а рай! А ще більше уділено місця на те, щоб оганьбити мене, автора допису в „Ділі" про українську гімназію, в очах громадянства. А для цього є вже випробований метода — від оборони перейти до наступу. Яких тільки закидів не висуває на мою адресу проф. Я., — і ворожнечу до галичан, і змагання зруйнувати українську гімназію, „яка так щиро й витревало служить на користь усього українського народу", і польонофільство, і навіть недвозначно приписує мені авторство анонімних інформацій в чеських часописах! На всі ці закиди проф. Я. можу сказати одно: ніколи в своєму житті нічого не писав без свого підпису. — такого порядку додержуюся і в своїй літературній праці у чеських часописах (Česká osvěta, Časopis čsl. knihovníku, „Uhor" і ін.), а тому не можу не поставитися з рішучим осудом проти негідної кампанії, яка ведеться в справі української гімназії в чеських часописах анонімними дописувачами; все своє життя присвятив я праці на культурно-освітньому полі й ніколи не руйнував здобутків духової культури; ніколи не ділив інтересів України в залежности від цього чи того боку Збруча, — досить вказати на те, що я брав участь в уряді Зах. Области У. Н. Р., як референт Державного Секретаріяту Народньої Освіти, і з того часу став активним співробітником багатьох галицьких часописів. А про моє „польонофільство" може свідчити моя стаття „Політика Польщі в справі українського шкільництва в Галичині" яка вміщена ніде інде, як в галицькому часописові „Учительське Слово" (чч. 10-12 за 1927 р.) та мій виступ на Міжнародньому Зїзді — „Через школу до миру", де я змалював політику Польщі у відношенні до українського шкільництва. Але що все це значить в очах проф. Я., якому йде не про те, щоб заповнити свій допис річевим спростуванням фактів, мною наведених в „Ділі", а про те, щоб тишком-нишком провести через свій допис інсинуації на мою адресу.

Коли якість допису може характеризувати його автора, як про це пише проф. Я., то справді порівнання мого допису й допису проф. Я. дає для цього відповідний матеріял: У своєму дописові я ні разу не дозволив собі говорити натяками, а завжди ставив крапку над і, зазначуючи ініціялами прізвища тих осіб, про які йде мова в дописові, тоді як проф. Я., нападаючи на анонімних дописувачів, сам увесь час ухиляється відкрити ті анонімні, які для нього є розшифровані, — визначні „фігури" в добі української самостійности, потайна делегація до чеської влади і т. д.

Ще одно слово щодо української преси. Так, українська преса справді є, як пише проф. Я., останнє зусилля вияснити правду в справі української гімназії (до цього часу я старався вияснити цю правду шляхом безпосередніх вносин в Сенатом Українського Педаг. Інституту, але ніяких наслідків ні вносини не дали), одначе цю правду можна заєдувати лише тоді, коли обі сторони вживають чесних засобів боротьби за правду. Отже й після допису проф. Я. залишаюся при своєму твердженню, що справа з українською гімназією в Празі стоїть дуже зле й по цей день, як про це можуть свідчити вже нові факти з життя, гімназії, хочаб учинок учителя Л-го, який вилляв свое „сердечне" відношення до учениці старшої 7-ої класи у формі відомої комбінації з трьох пальців — підчас лекції!

Як попередній мій допис, так і цей лист зовсім не є підиктований злою волею чи інстинктом руйнування, як це намагається доказати проф. Я., а навпаки — є виявом єдиного почуття — підказати тим, хто керує долею дітей, що час взятися за радикальне упорядкування гімназії, щоб поставити науку й виховання в ній на ту височінь, яка личить установі, що покликана керувати управительською гімназією в Празі. — Прага, 10. XII. 927 — **Ст Сірополко.**

З театру.

„Донна Оретта", комедія в 3 актах Джіованні Форцано.

Заздалегідь треба стверднти, що ця комедія Форцана, сучасного популярного італійського письменника, збудована дуже добре сценічно і, як зручний, легкий лібрет. Видно, що й автор, у нас зовсім невідомий, має добрий літературний смак і немалу любов справжньої сьменницької культури й драматичного хисту.

Акція цієї комедії, виведеної на днях уперше на сцені Великого Міського Театру, відбувається у Фльоренції в часах дозрілого ренесансу, коли то люди не дуже гамували свої пристрасти. Ця історичність комедії дала нашому авторові змогу вивести перед наші очі кілька дуже інтересних типів (сама Донна Оретта, її муж, куртизана Дженовеффа, князь ді сан Жеміґрано й ін.), які відтворили нам живо тогішню епоху з її розмаханням, повним розмаху життям, з її блеском, веселістю, куртизанами, взагалі з людьми, що вміли жити.

Вокрема цікавий тип Донни Оретти, жінки куття, що управляє любощі на всі сторони наче спорт і воловодить мужчинами, як хоче, але вкінці сама залюбюється не на жарт. Ця гарна жінка, повна жіночої хитрости й ніжности, зводить не тільки свого чоловіка, але й обох своїх любчиків: торговельного помічника Ляндо і шляхтича Боннакорсо, щоби при першій нагоді залюбитися в графові і вкінці таки здобути його для себе. Хитрощі, яких вона вживає, щоби добитися того, що вона рішила в своїй голові і в своєму серці, є основою цілої комедії Форцана, яку варто побачити на сцені. Інші особи, що виступають у цій комедії, служать тільки доповненням або підчеркненням ролі Донни Оретти не виключаючи навіть куртизани Дженовеффи, яка в деякого погляду є її протиставленням.

„Донна Оретта" пройшла з великим успіхом на сцені не тільки завдяки своїй стилевости, але й завдяки добрій грі акторів. Головну ролю відіграла п-а Мазарек інтеліґентно, з великою вервою й дотепом. Ролю куртизани відтворила з історичною ренесансовою стилевістю п-і Носажевська. Граф п. Шиманського був вірогідним типом, хоч подекуди мав надто гротесковий тон. Добрий був теж муж Донни Оретти (п. Гутнер). Поменші ролі без вимогу.

В театрі порожньо таксамо, як в українському. І. Н.

Всі українські дітки до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У відповідь на „Лист до Редакції", поміщеного в 276 числі „Діла" з 12. грудня н. р., Надзірна Рада „Народної Гостинниці" просить помістити отсе

ПОЯСНЕННЯ:

Перш усього мусимо стверднти, що до Надзірної Ради, Дирекції та Контрольної Комісії „Народної Гостинниці" входять поважані люди з ріжних станів нашого громадянства (юристи, банківці, купці й промисловці), між якими є члени основники Товариства, а також і люди які свого часу, ще в часах передвоєнної скрути, коли само існування „Народної Гостинниці" було загрожене, виратували її від упадку, беручи на себе особисто дуже високу фінансову гарантію за зобов'язання тієї установи. Отже людям цим належить напевно бодай стільки само на добрім імени та на пошанованню „Народної Гостинниці", як і підписаним на згаданім листі до Редакції 18 особам, з яких тільки 2 є її членами.

Щодо кавярні і ресторану, поміщених в камениці „Народної Гостинниці", а до яких відносяться закиди згаданого отвертого листа, то справа ця вже від самого початку заведення в життя підприємства „Народної Гостинниці" спричиняла їй Управі найбільші клопоти й труднощі. Надзірна Рада і Дирекція завсіди змагали до того, щоби підприємство кавярні і ресторану віддати в українські руки, та на жаль, всякі спроби в цім напрямі кінчились фіяском та матеріяльною стратою як для Товариства, так і для дотичних підприємців. Нпр. після уступлення в 1913 році Вп. Короликової з великими стратами, „Нар. Гостинниця" змушена була через кільна місяців провадити ресторан і кавярню у власнім заряді зі стратою кільканадцять тисяч корон.

В часі війни підприємець помінув зовсім інтерес, а льокаль кавярні і ресторану зарекірували австрійські а потім польські війська. Знаний у Львові промисловець Фр. Мошкович підняв вільгодинність на те, ґимбільшо, що він прийняв льокаль від реквізиції польського війська, коли „Народня Гостинниця" його Фонду відзвоть в нем. Управа мусіла

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

брав був до спілки двох українців. Опісля однак виступили вони зі спілки, а Мошкович приняв собі на тихого спільника теперішнього наємця Ціммермана. Так як Мошкович сам особисто не вів підприємства, то Управа згодилася на це відступлення тим більше, що Цімерман дав ліпші услівя, а Мошкович підлягаючи охороні льокаторів був би і так дальше вів підприємство через Цімермана як свого адміністратора.

Надзірна Рада признає, що кавярня не є ведена у відповідний спосіб, одначе констатує, що „Нар. Гостинниця“ вже від кількох літ старається за розвязання найму, але — як досі — безуспішно, а то з причини обовязуючого закону про охорону льокаторів, який авторам листу — самим майже адвокатам, чейже добре повинен бути відомий. Коли один процес випав для „Н. Гостинниці“ некорисно, поручила її Управа новому синдикови адвокатови д-рови В. Охримовичеви внесення нового позву на розвязання найму, і цей новий процес ведеться в суді вже від кількох місяців.

Признаючи, що кавярня не є належито ведена, мусимо рішуче застерегтися, будьтоби ця кавярня була „норою“, бо інакше Вп. Читачі необзнайомлені з фактичним станом могли би думати, що гостям нашого готелю грозить якась небезпека або неприємність від тої „нори“. Одночасно мусимо сконстатувати, що в теперішній кавярні „Нар. Гостинниці“ бувае богато наших поважаних громадян з частими її гостями є також деякі з Вп. Панів, підписаних на згаданім „Листі до Редакції“.

Із цього фактичного стану виходить ясно, що публікування згаданого отверторого листа було щонайменше зайвим, коли не просто шкідливим для нашої інституції, бож автори могли дуже легко поінформуватися про дійсний стан справи, а щонайменше спрямувати свого листа до Надзірної Ради, не потребуючи оголошувати його друком.

Вкінці зі здивуванням констатуємо, мовби невластиве ведення кавярні мало відстрашувати гостей від готелю. Готель „Народної Гостинниці“ є взірцево ведений, що стверджують при кожній нагоді найвибагливіші навіть чужинці і свої, що стверджують також і дотичні власти, які зачислили його до категорії першорядних готелів у Львові. Готель „Народної Гостинниці“ тішиться тому великою фреквенцією, та на жаль, переважає чужа публика, бо Шаповні Автори воліють заїздити до чужих — і то навіть до неістнуючих у Львові гостинниць — таких як н. пр. згаданий ними в листі „Готель Французький“, котрий від восьми літ зовсім не існує. — У Львові, дня 21. грудня 1927. — За Надзірну Раду „Народної Гостинниці“ у Львові:

Роман Сосновський,
голова,
Д-р Ярослав Олесницький,
секретар.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчим ділом зрозуміння важкої культурної праці і вилом свою здячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Замєльний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

ОПОВІСТКИ.

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТ. КЛЮБУ У ЛЬВОВІ. Повістки до відома усіх членів клюбу як і прихильників лещетарського спорту, що: 1) дня 28. XII. 1927, в год. 19-ій відбудеться відчит п. Ю. Старосольського в домівці Акад. Дому (вул. Сущівського 21) на тему: „Наші лещетарі“. Відчит ілюстрований буде світлинами. Вступ вільний. — 2) Дня 4. січня 1928 відіде прогулька до Славська, получена з прогулькою до Головецька. Побут три дні. Залізничі знижки і власна домівка. — 3) Що неділі і опісля зимового сезону відбуватимуться спільні прогульки в околиці Львова. Місце і час збору будуть подавані на таблиці звідомлень клюбу в кавярні Наук. Т-ва ім. Шевченка. — 4) Дня 11. січня 1928 розпочинається курс для початкуючих під керманичем визначних фахових сил. Для членів клюбу оплата за курс 1 зол., для нечленів 5 зол. Ближчі звідомлення в секретаря клюбу. Зголошення приймаються постійно підчас сходин клюбу, які відбуваються що середи від 19—21 год. в домівці Української Захоронки, вул. Руська ч. 8. — За Виділ: *Л. Шенгровіч*, голова; *Ю. Старосольський*, секретар. 1174 1—1

КРУЖОК „РІДНОЇ ШКОЛИ“ В РОГАТИНІ святкує в суботу 31. грудня 1927. ЮВІЛЕЙ свого 30-літнього істнування з такою програмою: 1) 6. год. зранку: Богослуження в Панахидою за померших членів у місьній церкві. 2) 10. год. передпол.: Популярна Академія в салі української гімназії з рефератом першого директора тої-ж гімназії, п. Михайла Галущинського, хорами обох шкіл „Рідної Школи“ та громадянства, орхестрою гімназії та деклямаціями. Вступ на Академію на добровільними датками.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ РИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків лят в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрейх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриляпти, золото, срібло, плачу найвисші ціни. 3а) 47-7

ЕМЕРИТОВАНИЙ учитель українець пошукує до виайму середне господарство, або заложить до спілки склеп або прийме від лютого 1928 відповідну посаду. За посередництво зложить 50 зол. на Рідну Школу. Зголошення приймає з чемности Агенція „Дністра“ в Стрию вул. Трибунальська 6 (для емерита). 3-3

КОЛЯДИ на мішаний хор Ярославенка за 3 золоті в легкому укладі, до набуття в кожній книгарні. 1116 1-10

КРИМСЬКИЙ плащ з лабок, спід футро оказійно на продаж, ближча відомість у Карпяка вул. Куркова 11 в. 1168 1-3

ЛЕКЦІЇ англійської мови уділяє по домах. Зголошення до Адміністрації під „Англійка“. 1170 1-2

ПУХАРКИ, можливо реставрашийні підкухарки меткої, працьовитої з добрими поручennями на самостійну газдиню на виїзд до місточка для одного пана з видаванням 7 обідів збонаментів на добрих условях, негайно пошукується. Зголошення „Віденський готель“ між 4 7 веч. 1177

ПІЯНІНА Арнольда ФІБІГЕРА досконалі з гарантією, дешево і на догідних умовах. Конрад Кам і Син, Львів Коперника 16. 15 1-8

ДИВАНИ, хіднички, портієри, **фіранки**, меблеві матерії по фабричних цінах **БАНК** площа Марійська 2. І. поверх. 911 17—20

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільший годинникарській роботні **Івана Зельтенрейха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо реперації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні 3 б 46—7

ПРИКРАСИ на ялинку, ліхтарики, свічки, гірлянди у великім виборі по фабричних цінах поручає гуртівний склад паперу А. С. Х. Шафф Трибунальська 16. 1-2

ПАРОХІЯ ліпша 3 клм. від більшого міста з рідними школами в Акп. львівс. до заміни. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Піточа утіка“. 1175 1-3

ДЕРЖАВНИЙ урядник в VIII. ранзі в західній Польщі кавалер 40 лят бажає оженитись з українкою, яка рішилаєьби жити з ним на чужині. Тільки невинні зголошення з фотографією, яку вимінюю за свою або зверну, прошу з повним довірем надсилати до Адміністрації „Діла“ під „Некрасавець“. 1176

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
1058 **Переєвітлення Рентгеном** 15—24

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Яцова Пасса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.
Сперплюмування хитаючихся зубів, пльомбування і виправлення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. О. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1006 Полекші в сплатах. 2—5

Подяка.

Отсим складаємо сердечну подяку Вп. п. д-ру Л. Ганкевичеви адвокатови у Львові за ширі заходи, якими причинився до випущення нашого сина Романа з тюрми.

Шухевичі.

ЛІКЕРИ у 70 різних смаках **„STELLA“** в 10 різних смаках
зробити дома **може кождий** **ЛІКЕРИ**
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мишинський** в Перемишлі, Галичина.
Для П. І. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 9—?

ПАКІ! Я переконалася, що певним ліком проти випадання і на поріст волосся є „Kalotrix“ від о. д-ра Т. Вергуна в Сокалі. Щиру подяку і признання Вам Вп. О. Доктор за винахід досконалого середника.

Володимира Дрмнова
1159 2—2 учителька в Литні.

Купіть наш часопис **Підписайте передплату!**

ТРИЗУБ

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований Вяч. Прокоповичем, виходить в 1928 році по старому що-неділі в Парижі при участи тих самих співробітників.

Приймається передплату на 1928 рік. — Передплата у Франції на рік 120 фр., на півроку 60 фр., на три місяці 30 фр., на один місяць 12 фр. — В інших країнах: Чехія на 3 місяці 60 кор., на 1 міс. 20 кор. Німеччина на 3 міс. 12 р. м., на 1 м. 4 р. м. Польща на 3 міс. 12 зол., на 1 м. с. 4 зол. Свод. Шт. Пів. Америки 3 дол., — 1 дол. Румінія на 3 міс. 360 лей, на 1 міс. 120 л. Канада на 3 міс. 3 дол., на 1 міс. 1 дол.

Крім того журнал передплачувати й набувати можна у представників „Тризуб“: В Сполучених Державах Пів. Америки — V. Kedrovsky 30 E. 7-th Street, New-York City, 2 Канаді — W. Sikewitch, 512 Bannermann av. Winnipeg: Man. в Румунії — Dm. Herodot, Strada Delea Vechc, 7. Bucarest. в Чехословаччині — Прага: F. Slodecky, Horni Cernosice u Prahy, Villa Krotochvil. Подебради — Академія у п. Скубія 5 в Польщі — W. Prychodko, Podwale 16 m. 13. Warszawa.

Редакція і адміністрація: 42, rue Desiert-. ocheresu, Paris V.
Поштова адреса: „Le Trident“ (Tryzoub). Boite post. N. 15, Paris XIII.

Вина – Cognac
Горівки - Лікери
першорядних якостей
Едмунд Рідль
Імпорт ЧАЮ, КАВИ і ВИНА
Львів, вул Рутовського 3.
Цінники на бажання.
Поручення з провінції полагоджується відсторонно. 1162 1-3

ГОДИННИКИ пре-цизійні направляє і дешево продає **Юліян Добровольський — нев Розважевський** Львів, Готель Жоржа, Академічна 2. Біжутерія, також срібло власного виробу. — Догідні умови. 110 а 16—7

Найбільша в краю фаорика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сіверська ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 54—?

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репнина** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі служебами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Й. Левицького 2·50
Можна набути в Адміністрації „Діла“
Львів, Ринок 10, II. пов.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 291 (11.252). Львів, четвер 29. грудня 1927. Рік XLV.

Peszlowa opłata zapłacono ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-67. „ Друкарні: 29-24.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед виборами президента в Злучених Державах.

Львів, 28. грудня 1927.

Найбогатша нині держава світу, Злучені Держави Північної Америки, стоїть напередодні вибору нового президента. Ця подія займає сми американців не менше, як нова програма їх міністерства війни в справі розбудови американської фльоти. А програма ця така, що ставить усі дотеперішні досягнення Злучених Держав у ділянці воєнних зброєнь на морі в тіни.

Як відомо, в травні 1927 р. зїхалися були представники Америки, Англії і Японії до Женеви на нараду в справі обмеження морських зброєнь. І хоч делєгати цих трьох могутностей на морі радили кілька місяців, їх наради покінчилися нічим. Що більше! На конференції виявилася така розбіжність між Англією і Америкою, що ці старі суперники приступили негайно після закінчення тої конференції до нових великанських зброєнь, до нової кольосальної розмірами розбудови своїх фльот. Так Англія, що будувала в останніх роках тільки по три кружляки річно, приступила вже у весні ц. р. до будови 18-ох нових кораблів, розмірами і тонажею ще більших, як усі попередні. У відповідь на це виробила Америка цілу нову програму морських зброєнь, обраховану на найближчих пять літ. А в цій програмі передбачено, що уряд Злучених Держав вибудує в тому часі 26 кружляків (кожний по 10.000 тонажі), 5 підводних кружляків, 18 великих ломовників (торпедовців, пробоєвиків, розбивачів і т. п.) і кілька кораблів, що будуть одночасно стаціями для літаків. Кошти цих американських зброєнь виносять кругло півтора міліярда долярів, з чого в найближчому (1928) році треба буде видати принайменше 200 міліонів долярів.

Ця проблема займає очевидно цілий американський уряд, займає і президента Америки Куліджа, який по вісткам преси вже також погодився на ці сенсаційні зброєння.

Шож до виборчої кампанії, яка в Америці вже розпочалася, то у виборчій агітації справа морських зброєнь буде грати тільки підрядну ролю. Передовсім тому, що справа ця вже майже вирішена, бо більшість послів заявиться безперечно за т. зв. „фльотовим законом", по друге й тому, що обі головні ривалізуючі групи, республіканська й демократична партія, які ставлять своїх кандидатів на президента, стоять на становищі, що Злуч. Держави мусять зброїтися і на суші і передовсім на морі для власної оборони, для власної забезпеки. Так отже справа великанських коштів на зброєння не стріне в розпиранній богатствами Америці анаве ніяких трудностів.

Шож до вибору нового президента, то положення на виборчому фронті покищо неясне. Передовсім обі групи, республіканці й демократи (інші групи в Америці не входять нашій у гру), мають забагато кандидатів на це високе становище. А потім цілий вельми складний процес вибору є того роду, що сьогодні годі тут щонебудь передбачити. Судячи по вісткам преси, ситуація там десь така:

Мовчки признаним кандидатом республіканців на становище президента держави був Кулідж, але він категорично відмовився від цієї почести на найближчу каденцію. Другим по силі кандидатом республіканців був би Гюз, що вже був кандидатом партії і мало не повалив Вільсона при виборах у 1916 р. Він має добру репутацію як людина ділова, має й деяку популярність. Але він зрікся своєї кандидатури в користь Куліджа, правда, передтим, нім Кулідж від неї відмовився. Третім кандидатом цієї партії є Гувер, міністр торговлі, що на випадок відмови Куліджа і Гюза мав би поважні шанси стати президентом могутньої держави. Анкета в справі президентури, переведена журналом „The National Republique", в якій взяло участь 6.000 редакторів і 2.000 політичних діячів, виявила, що Гувер мав би найбільші виглядн на вибір. Поза тими іменами республіканці висувають іще кандидатури Бори, який заявив, що він не кандидує (з приводу чого один популярний щоденник написав: „Ось рідкий випадок, що Бора є згідний з більшістю нації!"), сенатора Кортісса (мало популярного в масах), віцепрезидента Давса, губернатора Лавдена й ін.

Проти цієї різнородности республіканських кандидатів демократична партія стоїть одноцільо, хоч передше в її радях ройлося теж від кандидатів. При цих виборах її кандидатом буде мабуть тільки губернатор Сміт, що має великі впливи й популярність у найбільшім стейті Ню Йорк, бо його противник Мак Аду відмовився саме на днях від кандидатури. Отже на демократичній арені Сміт стоїть майже без конкурентів і він є найнебезпечнішим суперником для республіканців. Йому може грозити тільки повна консолідація республіканців і то тільки тоді, якби вони всі погодилися на кандидатуру Куліджа.

При недалеких виборах виборці Америки вирішать, чи вони вдоволені зі спокою, що його забезпечили їм республіканці, чи захочуть тих реформ, які обіцяє їм перевести Сміт.

На передвиборчому фронті.

Гарячі дні.

Останні дні, які обіймають собою латвесень-Різдво і попереджуючий їх передовяточний час, належать до гарячих днів. Поруч загальних зїздів поодиноких центральних установ, у тих днях велися переговори в справі консолідації мешане й більше „спілзлучних" політичних партій і груп в сушільні виборчі блоки. Особливо йшла жива вимінь думок серед тих груп, перед якими увесь світ стоїть отвором.

Щука, риба і рак.

В цих гарячих днях довершувано коаліцій „соціялістичних" сил при допомозі всіх „трудящих" з хар. Партії Праці та „працюючих" людей довкіл переляканих „батьком Кирилом" соціялістів-радикалів і ледецьких погребовців. Ці останні майже не входять в рахубу. Большинна народовецька соц.-демократична маса в більшости найшлася в рядах комуністів і сель-робів, в меншости перейшла на ласкавий хліб ППС. З колишньої УСДП остало кількох б. петлюрівських міністрів й ураловців, які — після автопсування генерівського корабля — шукають нового пристановища.

УСДП, ставши раз міністеріяльною партією, не може вимутися власовних звичок. Гірний хліб опозиції їй не під силу, бо їхне підсвідоміння вже загалювалося й убагородилося. Тому — хто не вспів в час перейти в комісаревський табор, той хоч здалеку поглядає на міністерські пороги, як не дійсні, то уявні. Миколи Галевич, до смерти вірний ППС., лізує до тов. міністра Морячевського, а інші, в опозиційної опозиції, так впередівці пертають до стіп поборювачої колись диктатури. Умер гол. отаман, нехай живе екс-диктатор!

Другим членом намічуваного „соціялістичного" бльоку „трудящих" і „працюючих" є соціялісти-радикали. Ці чистої води дрібно-міщанські, по суті буржуазійсько-адвокатські „соціялісти", цей анахронізм сучасної доби, дістали завороту голови після повороту д-ра Трильовського. Ці лицарі безвідповідальної демагогії захитались, коли явився їхній учитель. Не мали відваги ставити йому опору — тимбільше, коли безперемінний радикальний комітаджі міг своїм вчорашнім „товаришам" протиставити більше докладні аргументи якогось демагогії. Радикальна „шляхта" перелякалася демагогічного оприщівства покутського комітаджі і почала шукати охорони в обіймах потрушенчівської гвардії. Дальчи „соціялістичному" бльокові в трьох величих сяку-таку організаційну сітку, офіційні радикали думають відкарекатися зі своєї нашестивости „радикальної зівниці" і найти в ущелістві реальну підтримку підчас виборчого періоду. Так поставлено львівський радикальний штаб. Та пропінція бунтується, відмовляється від співпраці з „Партією Праці", не хоче з нею зі працювати, ні співпрацювати. „Партія Праці" завернула львівських радикалів, але прозріння не підастьсся на вроки.

Вкінці третім і рішаючим членом цього трімвірату є сама „Партія Праці", партія, що розпоряджає двома державними органами і півтуцатом голосовців. І більш нічим!

Таким чином вступають до спілки щука, риба і рак, таким чином творить виборчий блок три „великі" партії з протилежними світоглядами, в різними орієнтаціями і різними цілями. Не вдаючись в аналізу цих різниць, годиться тільки зазначити, що коли ездеки й радикали є самостійниками, невлежинками (перші у вузькому, ґенерівському обсязі, а другі у ширшому), то уявлені, як політичні москвофіли, негують самостійність України. А всетаки якась вища сила обєднала щуку, рибу і рака. Щож, живемо в капіталістичному устрою, а він своєю імперативною силою єднає навіть щуку, рибу і рака.

Інтернаціональний бльок.

Чим ближче до виборів, тим частіше в розвоєному Сель-Робі лунають голоси про потребу єдности. Гомонять про це інспіровані одиниці з низів, робить відповідний натиск всесильний надвірок, а єдність наближується всетаки черепашим кроком, але наближується. Найбільший опір зустрічає вона в сель-робівських верхах. Офіційний Сель-Роб, мовчки за собою повагу збунтованої в національному питанні більшости КПЗУ, рішуче поборює верхи Сель-роб-лівиці, а головно трійцю: К. Вальницький—М. Галиць—К. Полехатий. Зрозуміло ці останні, маючи опору в б. москвофільських радах, успішно роблять офіціалістам дрезяки в лавах Кримської більшости б. москвофільських сіл у Галичині, вчіли по ни одинадати голос Полісся.

Але офіціальний Сель-Роб зостави на мартвім робити проміна, «що він горою. Та, здається, що в огляду на вибори партія між своєю Сель-Робицю не буде ризикувала. З огляду на конечність виступити спільним фронтом проти Українського Нац.-Демокр. Об'єднання непримиренний офіціальний Сель-Роб, відкладаючи остаточний розрахунок з б. народовольцями до найближчого партійного конгресу, почав з офіціоз „Наше Життя" (з 25. п. м. ч. 31), що готов помиритися з ліщиною, якщо вона: 1) відкличе розламову газету, поміщену у „Волі Народа" з 11. вересня 1927, 2) осудить розламові дії, як робітництва єдиного селянсько-робітничого фронту, 3) осудить опортуністичні й капіталістичні помилки б. народовольців, 4) припинить дальшу розламову діяльність, 5) відкличе заяву проти селянсько-робітничої преси, 6) скомпенсує весь удар по „руйнівно-петлюрівському фронті та його угодових актів з фашизмом" і 7) стане разом з правицею до спільної боротьби за єдність селянсько-робітничого фронту під єдиним керівництвом.

Вимоги, будь-що-будь ваші, але вони мають більше манифестаційний характер як дійсний. Нащо про те, щоби викликати вражіння, що офіційний Сель-Роб лютує, Сель-робівська ліщина, маючи в своїх руках цілі ресурси, не дасть себе здавити, в тім числі реторторщиці. Виборчий імператив явично приладжує цей напівсмішний ультимат. Якраз вчора розвісився чутки, що інтернаціональний виборчий блок є фактом доверщеним. Приступив до нього двоєдинний Сель-Роб, НПХ (незлежна хліборобська партія), зложена в більшости з білорусинів-ренегатів й остатки Білоруської Громади. Насильним ні чутки відповідають дійсности, виявить найближчі дні.

Фузія й мобілізація „русскіх".

Вже перед кількома днями згадували ми, що в урядових колах робить заходи, щоби обєднати розварених „русскіх": „Русскую Народную Организацію" (їхню с місцевою організацію „Русскаго Народа. Обединенія) і „старорусскую утоловому партію" Льва Черлянського. Що недавно „гасталін" Гр. Малої в інвам „Русск. Нар. Орган." слав відкриті письма до „Уряду Річпосп. Польської" на руки мари. Пілсудського, домагаючись вирвання „Нар. Дому" з „грабіжницьких рук", а вчера дня пішлює покумався з прихильниками Льва Черлянського.

Акт єдности чи фузії москвофільських могікан'в попередив дружня нарада представників обох груп, відбута в суботу 24. п. м., з ініціятивника теперішнім головою „Общества Качковского" д-ром С. Бучинем. Ціллю порозумінни став „Нар. Дім". Представники „Русско-Нар. Организаціі" домагалися, щоби уступити всю теперішню прибічну раду правит. комісаря „Нар. Дому" М. Бачинського („перезавічча") та щоби була призначена нова прибічна рада, в якій „русскіе" Серебенніков мали більшість. Правит. ком. Бачинський заявив, що на такий „революційний" крок він не може зважитися, але обіцює постаратися у „високих сферах", щоби бажаному прибічну раду поширити в той спосіб, щоби більшість осталися серебренніки та мальцінні.

Під таким оглядом сходиться на 28. п. м. „поширений Совѣт" Р. П. О. з такою програмою „совѣщанія": передвиборча кампанія в Польщі, наше положення і вибори, зайти з місць, намічення окружних списків кандидатів, засоби виборчої кампанії, повернення виборчої ординації і т. і. В нараді взяло участь до 80 осіб, а між ними і „приворучна" Черкавського — М. Бачинський (кол. „Нар.

Домгу"), Линецький (пер. „Рольн. Союза") і Яблонський (ред. „Голоса Народа") в президії засіли: Малец, Сохацький і якийсь селянин з Камінеччини. Секретарювали: студ. Чемерис і ред. Марко.

„Совѣщанія" відкрив Малец, про звіти і положення референтував ред. „Русского Голоса" Марко, представники з місць змагалися агітаторів. Підчас цих ідилічних воркувань б. пос. о. Чайковський напоінформований про вступну згоду, рівно напав на Черкавського й його гвардію, домагаючись повної ліквідації цієї невеличкої, але чесної компанії в публичній опінії.

Його защитував д-р Гукевич (гімназ. учитель зі Сянока), який — будучи кандидатом до сойму — виступив з примиряючою промовою. Від „черкашників" вимагав він декларації, чи вони готові йти до виборів разом, чи може підуть окремо. На те заявив ком. М. Бачинський що вони не думають розбивати „русских" сил і підуть до виборів одним фронтом зі серебренниками. Ця заява викликала також одушевлення, що Лемківський предложив доповнити „Совѣтъ" організації ще пятьма членами. З „черкашників" вибрано до „совета" Бачинського і Яблонського. Дир. Труш зі Станиславова заявив до єдности, бо противників багато. Кандидатів ще не намічувано, тільки представник Лемківщини зазначив, що вони самі собі назвуть кандидатів без інтеренції „русскаго" штабу зі Львова. Як кандидати зазначилися д-р Гукевич зі Сянока і д-р Орест Гнатишак, адвокат в Перемишлі. В часі виборів „Русскій Голосъ" має появлятися два рази в тижні. Поклик до складання жертв на виборчий фонд не мав ніякого відгомону. І досім слушно, бо на що тоді було переводити фузію з „черкашниками". На створення фонду, зі зрозумілих причин, ніхто й не настоював.

Так несподівано, немов би за помічю чудодійної палички, довершено фузії „руских", так створено, сконсолідовано й утверджено новий чинник для введення замішання і розбивання сил серед українського громадянства.

Союз Народів і Конференц я амбасадорів.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 15. грудня 1927.

I.

Рішення й постанови Конференції амбасадорів (тої славетної Конференції, яка відограла і в галицькій післявоєнній недолі ролю, яку знаєте) обовязують Союз Народів, чи не обовязують?

Питання це вирнуло в Женеві, а за нею і де-інде, з нагоди питання про Вильну, яке стало на порядку нарад останнього Союза Народів. Дипльоматичний редактор лондонського „Daily Telegraph" оповідав цими днями, що політичні кола Великої Британії прикладають велику вагу поглядові, висказаному Комітетом правників Союза Народів, про правні взаємини між Радою Союза Народів і Конференцією амбасадорів.

Погляд цей, мовляв, противиться теорії, по якій Рада Союза Народів обовязана без дискусії приймати постанови Конференції амбасадорів і забезпечувати їх виконування. Лондонський редактор вітає женевських правників з цим поглядом, що Союз Народів не обовязаний в усіх обставинах виконувати постанови Конференції амбасадорів і пише:

„Воно тим відрадніше, що Рада зможе відхилити собі відповідальність щодо постанови цієї Конференції в питанні Вильни. Союз Народів зможе розглядати це питання на підставі міжнародньої справедливости, не маючи рук связаних фактом, що досі вона мусіла гладити на питання не лише на справу рішену".

II.

Не з таким радісним серцем привітала чутку про новий „погляд" женевських правників преса французька. Перед нею раптом став страшак: репізії договорів — версайського і інших — на яких побудоване післявоєнне становище Франції (і її польської пупільки) в Европі. Це й зрозуміле.

„Річ ніколи — пише напр. Вентіль — що Рада Союза Народів формально застерегла собі вирішальне питання і що вона не признається взиманою постановою Конференції Амбасадорів, котра признала Польщі не місто і цю країну. Одначе Рада не висловлялася тільки для цього окремого випадку і зіза особливих причин. Вона поручила Правничій Комісії Союза Народів означити повноваства Конференції і взаємини між обома органами. Правнича Комісія заявила, що Рада суверенна, а Конференція — ні. Наслідком цього Рада може приєднатися до рішень Конференції Амбасадорів, або їх відкинути.

„Ще величезної ваги рішення. Невже Рада стоїть на тому, що Конференція Амбасадорів мала тільки узурповані повноваства? В такому разі всі рішення, видані Конференцією від 1919 року, неважні. Або, що найменше, вони підлягають ревізії... Спишімо листу, і побачимо сильки-то річей в новій Европі може бути признаючих неважними і неістнуючими, тай сильки справа може знов стати на чарзі, під знаком питання. Ми ходимо в стан непевности — перед нами десятки відкликів і рекурсів!"

III.

Як дуже ми розуміємо цю еремію-ду французького націоналіста, відомого зрештою польонофіла і волохофіла, який між ін. і відомому варшавському desinteressement - ові в справі Східної Галичини аж кілька разів давав своє благословіння! Розуміємо його, одначе мало йому співчуваємо. Одначе й для особливої радости їзза женевської звістки не бачимо причини.

Раз тому, що як не нині, то завтра женевські правники і радники, вірні слуги даного укладу міжнародніх сил, відпекаються своєї ереси в справі рішень Конференції амбасадорів.

А далі — і передовсім — тому, що ревізія того рішення Конференції амбасадорів прийде не від „оречень" правничих комісій, то що.

Всім відомо, як сотворив Бісмарк німецьку соборність. І нема найменшого вигляду, щоб наша соборність могла бути здійснена іншими засобами.

В. Левицький.

Радянська Україна

Четвертий болгарський район на Україні.

Президія Всеукраїнського Центр. Викон. Комітету рішила на внесення Буценка організувати на Україні новий національний болгарський район з черги уже четвертий. В мотивах свого внеску Буценко подав, що на Україні в 92 тисячі болгар, що живуть в деяких округах компактною масою. Досі існувало 3 болгар. райони і 44 болгарських національних сільрад. На Першомайщині (давній Ольвіопільщині) є 8.200 болгар, що живуть компактною масою у 6-ти національних сільрадах. Болгарське населення поробило заходи, щоби їх виділити в окремий район. Підтримали його в тому Держплян, ЦК національних меншостей і Центральна Адміністративно-територіальна Комісія при ВУЦВК-ті. Центр. Вик. Комітет, як сказано, пішов на стрічу болгарам і таким чином утворив 4-ий болгарський район, що матиме 12.600 населення, з тім лише 8 тисяч болгарського. Осередком району буде село Вільшанка з 6 тисячами мешканців. В селі є театр, три школи, лікарня, кільна кооператив і кілька підприємств льокального значіння. Таким чином йде далі парцеляція України.

Пияство і боротьба з ним на Україні.

Харківські „Вісти" з 16. грудня п. р. (ч. 288) привели розмову свого співробітника з Народнім Комісаром здоровля УСРР Єфімовим на тему боротьби з пияством.

„В порядку розвитку лікувально-профілактичної допомоги трудящому населенню, сказав Єфімов, передбачає уряд організувати мережу нарко-диспансерів. В цьому році розгортається робота нарко-диспансера при психо-неврологічному інституті в Харкові. Диспансер матиме завдання давати медичну допомогу алькоголікам та іншим наркоманам, розвивати заходи щодо оздоровлення побуту трудящих і т. і. Крім того, диспансер повинен буде широко поставити профілактичну та санітарно-освітню роботу в галузі боротьби з алькоголізмом. При проведенні цих завдань в життя буде узагальнено значний досвід роботи Наркомздоровля РСФРР в цій галузі та досвід наших українських наукових інститутів.

У нас на Україні пияством охоплені вдебільшого промислові райони (Донбас і т. і.), де воно дуже шкідливо відбивається на продуктивности праці і викликає чимало нещасних випадків на виробництві. Щоб успішніше боротися з цим Наркомздоровля намічає провести низку статистичних обслідувань, що мають виявити соціально-побутові умови, що приводять робітничу масу до надмірного вживання алькоголю. Незабаром санвідділ Наркомздоровля організує вибірне обслідування в робітничих клюбах м. Харкова, Луганська та Одеси. Досвід цей, наскільки мені відомо, є першим в Союзі.

Крім означених заходів Наркомздоровля розгортає широку популяризаційну роботу, що вияснюватиме шкідливість алькоголю через видання масової популярної літератури та наочного приладдя. В цьому році видано вже низку експонатів в галузі боротьби з алькоголізмом для виставок в сельбудах та робітничих клюбах та спеціяльну роботу на тему: вплив алькоголізму на продуктивність праці. Для сільських та робітничих театрів друкуються санвіси на тему алькоголізму. Крім того, вивчення причин та шкоди від алькоголю, а також до планів робіт різних гуртків самодіяльности трудящого населення, починаючи з сільських та шкільних санпомів і кінчаючи гуртками охорони здоровля на підприємствах та в житлокооперативах.

Нині Наркомздоровля розробляє проект координації діяльности всіх установ та організацій в галузі боротьби з алькоголізмом. В звязку з тим передбачається організувати в Харкові науково-громадську раду, що матиме завдання боротися з алькоголізмом та вивчати явища, що з цим звязані. Рада, що матиме свої філії на місцях, має відограти величезну ініціятивну ролю також в справі протиалькогольного законодавства.

Нарешті, сказав тов Єфімов, Наркомздоровля вважає за надзвичайно доцільне притягти до боротьби з алькоголізмом широку ініціятивну громадського активу. Для цього слід організувати по всіх закутках України громадські анти-алькогольні організації на підприємствах, робітничих клюбах, хатах-читальнях, сельбудах і т. і. Активну участь в цих організаціях повинна взяти громадсько-активна частина робітниць та селянок".

Отже найбільше розпанотилося пияство серед робітництв.

Безпритульні.

З радянської преси довідуємося, що Вінниця стала центром великого скупчування безпритульних дітей. Дитячі будинки містили минулого року 1000 безпритульних. Протягом 1927 р. прибуло до Вінниці ще 1000 нових. Окружні чинники влади ведуть завзяту боротьбу з тим правдивим лихом сучасної дійсности, яким є тим безпритульність. Цього року витратили вони на це 360 тисяч карбованців. Крім того влаштований там місячник боротьби з безпритульністю дав 7.000 карб. прибутку, але все це не вистарчає на плянову і доцільну боротьбу з безпритульністю. Окружна вінницька влада звернулася до всіх чинників, щоби не направляли до Вінниці більше безпритульних, бо їх немає де примістити.

Спорт.

Президія Всеукраїнської Ради Фізичної Культури затвердила плани міжнародніх стріч українських спортовців з чужими в 1928 р. Вони будуть відбуватися почасти за кордоном а почасти чужі спортові дружини будуть приїздити на Україну. В тій ціли президія ВРФК рішила приступити до будови всеукраїнського спортового стадіону в Харкові, на якому будуть відбуватися всі стрічі з чужинними дружинами. Так президія ВРФК рішила організувати в Харкові в днях 20. і 21. січня 1928 р. всеукраїнське свято зимового спорту, в якому візьме участь 250 найкращих спортовців України.

Свята О. Кобилянської.

ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ У СТАНИСЛАВОВІ.

Станиславів належить до тих середовищ, що здавна вже (1922 р.) віддають шану Великій Поетці відповідними концертами, на яких виконавцями програми являються жінки. Також мужеська гімназія і жіноча семінарія виконали вже цілий ряд захоплених почитателів її генія, що розносив її ідеали по всій нашій країні, а то й за її межі. Тому не дивно, що й цей концерт в 22. грудня дав докази глибокого розуміння творчости Юзефатки, поширеного серед тутешньої суспільности.

Відбувся цей концерт заходом „Т-ва Українських Жінок" у гарно прибраній салі „Сокола". Поетична, чудово наголошена промова п. Крушкової поставила це свято на висоті мистецького настрою, який заволодів цілою громадою та зростав в кожній точці. „Кобилянська навчила нас відчувати красу і прямувати до вірлиної висоти..."

По думку промовниці розвивала гарно ложена програма: у жіноч. хорі під проводом п. О. Соневицької (Пачовський-Людкевич: За *Дорошенка*...), у жіночій деклямації п. Придунівної (Кобилянська: В долах...). Вершком мистецького звершення було фортепіянове соло п. Левицької Галі зі Отрия, яка відіграла Бетовена „Місячну сонату" та Шопена Fantasie Impromptu". Також Ліста „Етюди *Лео-лур*", відіграні в другій частині програми, розбудила подив до гри нашої артистки.

Друга частина почалася вмістовним і гарно виголошеним відчитом п. Голембйовської про життя і творчість Юзефатки, після чого почули ми жіночий вокальний п. Лясовської в композиціях Січинського й Лисенка та гарну деклямацію п. Левицької Т. (Кобилянська: Мої леді; Поети).

Свято закінчив міш. хор „Отче Боже" „Хустином" Шевченка-Тополянського й нац. гимном.

К.

Загальні Збори „Просвіти".

Львів, 27. грудня 1927.

При битком набитій салі Музичного Товариства ім. Лисенка почалися вчора в 10. год. ранку Звичайні Загальні Збори „Просвіти". Ще в момент розпочаття зборів товпилося перед входом до будинку Т-ва ім. Лисенка біля двох сотень делегатів. Всіх їх разом неможливо було впустити до середини з технічних причин, бо урядники канцелярії Т-ва разом з верифікаційною комісією з трьох членів Головного Виділу провірювали детально повноваства і легітимації делегатів. Цього року зголосило участь у зборах Т-ва понад 800 делегатів. Всі управнені до участи в них дістали завідомлення від Головного Виділу легітимації за підписами голови і секретаря Т-ва, які вже управнювали їх до вступу на салю. З уваги на те, що всякі гості і обсерватори зборів були завідомлені від участи в зборах виключені, була необхідна потреба провірювання повноважень і легітимацій усіх тих, що входили на салю. Ця процедура провірки затягнула аж до 12. год. вполудне. Наслідком цього напливали до салі делегати поступенно вже у часі нарад. Виявилося, що саля Т-ва ім. Лисенка була для такого великого збору за мала. На жаль, більшої салі добути було неможливим, дарма, що адміністрація канцелярії „Просвіти" робила місяць наперед усі можливі заходи для того. Салі „Народнього Дому" не вдалося добути. Наслідком того був у салі Т-ва ім. Лисенка величезний стиск. Він давався учасникам зборів тимбільше в знаки, що поліція спротивилася, щоби впустити частину делегатів на галерію.

В доповнення і справлення поданої нами вчора скількости учасників збору у числі понад 600, подаємо нині на основі провірених даних і списків учасників збору у „Просвіті" до загального відома, що в цьогорічних Загальних Зборах „Просвіти" взяло участь точно 782 умандатованих і управнених до рішаючого голосу делегатів. В тому було 8 членів Головного Виділу, 4 почесних членів Т-ва, 481 делегатів читалень і 249 делегатів філій. Разом репрезентували вони 83 філії і 2.689 читалень. Між делегатами було 365 селян, 195 інтелігентів, як адвокатів, учителів та кооперативних діячів і 172 священиків. З наведених даних видно, що половину учасників творили на зборах селяни.

На тому місці не можемо не зазначити

ще одного сумного явища, яке мало місце в часі зборів, спершу при головному вході до будинку Т-ва ім. Лисенка, а потім у самому будинку при вході на салю і під сценою. Коли вже всі уманднтовані делегати були на салі, явилося перед головним входом до будинку кільканадцять молодих людей, що іменували себе „робітничо-селянськими" делегатами від читалень і домагалися впущення їх на салю, не маючи ні легітимацій Гол. Виділу, ні повноважень від читалень. Коли дикурний урядовець „Просвіти" не впускав їх, почали на нього напирати, коли ж він замкнув двері і заступив вхід своїми грудьми, „робітничо-селянські" самозванці почали його копати ногами та обкладати кулаками. Урядовець не подався і криком взивав на поміч інших дикурних урядників. Тоді „робітничо-селянські" безвідповідальники повернули головний вхід і перейшли задніми дверми, попри сцену до бічного входу на салю. Вхід був зачинений, а двері перевязані линвою, замкненим на колодку. Боєві „делегати" хулігани не спинялися перед цією перешкодою, а викрутили колодку і неспостережено всунулися на салю. Такий вчинок самозванців-безвідповідальників ми притодно пятнуємо і кваліфікуємо як звичайне, низьке хуліганство.

Загальні збори почалися, як сказано, в 10. год. При президіяльному столі засіли голова Т-ва М. Галущинський, містоголова д-р І. Брик і В. Дещикевич. Секретарював проф. В. Зубрицький. Збори відкрив коротною промовою голова, присвятив у тій кількі слів памяти померших членів Т-ва, що присутні вислухали стоячи і проголосив програму зборів. На внесення о. Приїми рішено протоколу з останніх Загальних Зборів не відчитувати, бо він був у цілости надрукований. Проти цього внеску заявився представник „робітничо-селянських" делегатів Лишега. Та не зважаючи на те, внесення о. Приїми перейшло тодавляючою більшістю голосів.

З черги прийшов до слова д-р І. Брик, щоби референтувати проект регуляміну для Загальних Зборів. Метою регуляміну вести у ведення зборів такі норми та засоби, які не допустили до перевантаження зборів безцільними дискусіями, задовгими промовами та які не дали змоги несовісним одиницям перешкоджати цілевій їх праці. Референт пропонує прийняти регуляміи. Проти нього заявляється знов речник „робітничо-селянських" делегатів Лишега, бо він (регуляміи цей!), на його думку, унеможливлює критику. Подавляючою більшістю голосів прийняли збори запропонований регуляміи.

До слова знов прийшов о. Приїма і пропонував, щоби вибори голови Т-ва і членів Виділу назначити точно на 12. год. в полудне. До того часу слід вибрати комісію-матку в вона ціпітить кандидатів. Точно в 12. год. перерветься дискусію та перейдеться вибір. Внесок прийнято.

В справі комісії-матки забирає слово д-р С. Біляк і пропонує її вибір у складі, який ми вчора подали. Проти того внеску заявляється речник „робітничо-селянських" делегатів Яворський з Дрогобичини, але йому не дають говорити. На салі зривається шум і гамір. На інтервенцію президії салі успокоюється. До слова приходить д-р Кіндза (Самбір) і ставить внесення, щоби комісії-матки не вибирати, а голосувати на листи кандидатів, які подадуть учасники зборів. Мотивує це тим, що на вибір комісії-матки піде за багато часу, а його дуже шкода з уваги на вибір справ, які збори мусять полагодити протягом одного дня.

Делегат Кохан заявляється за внеском д-ра Біляка. При голосуванні переходить знов подавляючою більшістю внесок на вибір комісії-матки, а по ній справно відбувається і вибір запропонованих д-ром Біляком членів комісії. По виборі приходить до слова В. Павлів і підчас в сумнів виспів голосування, заявляючися при тому проти комісії-матки. Делегат-гуцул Кузич домагається другого голосування з тим, щоби його відложити аж до хвилі, коли всі делегати, які ще перед будинком, увійдуть на салю. Його підтримує делегат Когут (з Бережан), а далі ще й сел. Дувірак (з Печеніжин). Згідно з регуляміном стверджує голова зборів ще раз, що голосування над внеском д-ра Біляка відбулося вповні правильно, так само правильно відбувся вибір. В обох випадках була безспірна і подавляюча більшість присутніх за комісією-матков і за її складом. Чекати на прихід усіх делегатів немає змоги і потреби, бо для правильности постанов вистарчає присутність 100 членів, а тут є їх кілька сотек. З уваги на те не допустить далі у тій справі нікого до голосу і тим самим проголошує цю точку денного порядку вичерпаною. По тім передає він провід зборів д-рові І. Брикові, а цей приступає до слідуючої точки порядку денного, а саме до звіту з діяльности Виділу, і дає слово для звіту голові Т-ва М. Галущинському. Про дальший хід зборів слідуючим разом.

ЗІЗД РАБІНІВ У ЛЬВОВІ.

Львів, 28. грудня 1927.

Вчора зїхалися до Львова на вановідбувний зїзд рабінів мужі з цілої Польщі. Зїзд відбувався у салі пів „Палас". Було около 2000 людей. Перед трибуною поміщено портрети пред. Мосціцького і марш. Пілсудського. На трибуні сиділа старшина рабінів із беззаконним падишою Розахом. На салі були присутні представники властей з воєводою Борковським на чолі. Збори отворив д-р Александ по польськи. Його промову переривали: „Ізіо! Ізіо!". В імени уряду витав зїзд воєвода Борковський, а в імени управи міста Львова ком. Стшелецький, який завважив, що обрадам зїзду приспічує ідея зрозуміння потреб держави і жидівства. Висловив переконання, що зїзд причиниться до одностайного і гармонійного співжиття народів, що живуть у тій части держави. Проф. Александ відчитав резолюції і текст чолобитних телеграм до през. Мосціцького і прем. Пілсудського. У телеграмах зїзд висловлює переконання, що істнуюча перші шість горожан буде внесена. Резолюції в польській мові принято, хоч лише мало з присутніх розуміло їх. Резолюцію против погромів у Румунії принято серед гучних оплесків на внесення рабіна Шіффа. Після довших нарад вибрано вісьмох предсідників зїзду. Підчас нарад листом прийшла телеграма від міп. освіти Добружевого, в якій бажає рабінам успіху в їх праці. По історагодинних нарадах вечірнею зїзд цілої нічної промови раб. зі Скнилова, який хоче відібрати право голосування до каталогу і совсім всім, що не додержують ритуальних приписів. Однако досі більшість не згодилася з його становищем. Зїзд буде продовжуватися ще днї.

Наради опозиції.

Рівночасно радили громадські рабіни, незадоволені з факту, що зїзд рабінів складається в більшости з таких, що з рабінатським станом не мають нічого спільного. На зборах тої „опозиції", що відбувався в салі „Яд Харузім", було около 80 рабінів із Сх. Галичини, м. і. зі Станиславова, Тернополя, Зборова, Збаража, Хороствова. Проводив раб. Горовіц зі Станиславова. Після дискусії ухвалено протестувати всіми способами вносити в наради зїзду політичні моменти.

„ПАСТ" ЗАПЕРЕЧУЄ.

Варшава, 27. грудня 1927.

Нашіша „Експа" подала вісти про капітуляцію Вітоса на зїзді в Тарнові. Члени гол. управи „Пасту" заявили представникові „Експи", що гол. управі нічого не відомо про такі переговори.

ПОМЕР Б. МІН. САЗОНОВ.

Парнж, 27. грудня 1927.

В Ніші помер бувш. царський міністр (1910—1916) Сазонов.

НОВИНКИ.

— **Заняття „Свободи".** Перше число „Свободи" з датою 1. січня 1928. заняла держ. поліція у Львові. Тому просимо цього числа „Свободи" не реклямувати.

— **Що це значить?** Пишуть нам: На сесії вятів у Ліжанську дня 13. грудня ц. р. староста, пояснюючи виборчу ординацію і звязані з тим пов отування, сказав: „Zaś z ruskich partyj tylko starorusinów mają naczelnicy gmin popierać, a urdowców i inne ruskie stronnictwa bezwzględnie zwalczać". Ярославське старостві оголосило по селах заказ всіляких зборів і виходження з дому по 9. год. вечером. Ясно, що правительственні і польсько-націоналістичні збирання бояться цього заказу не потребують.

— **Ялинка на вільній площі у Львові.** В суботу дня 31. грудня ц. р. в 4. год. пополудні відбудеться перед церквою св. Юра велике прилодне свято, якого ще не було у Львові. Перед церквою стане 8 м. висока струнка смерека-ялинка, що буде освітлена синіми й жовтими електричними лямпками і прикрашена буде різнокольоровими прикрасами. Біля ялинки буде базар різдвяних дарунків і забавок на різдвяні деревця для діточок. Свято отворить промовою представник Головної Управи „Рідної Школи", а від шкільної дітвори промовлятиме одна дівчинка з рідної школи. Крім того у програму того свята входять хори дітворн, хор „Сурма" й оркестра. Всі доходи з проданих дарунків і забавок та з фантової льотерії, а також датки, кидані до шкляної пушки, що буде уміщена біля ялинки, призначені для нашої „Рідної Школи"! Тогож дня в 5. год. пополудні відбудеться вистава сценічної картини „Казка зимової ночи" заходом учениць дівочої школи ім. Б. Грінченка в святоюрських будинку. В неділю дня 1. січня, а також у днях 3., 5., 7., 8. і 9. січня все в 4. год. пополудні, будуть відбуватися концерти при ялинці. Цілий український Львів збереться в тих днях біля ялинки, щоби złożити свої лепти для „Рідної Школи" і закупити там дарунки й забавки для своїх діточок.

Ціна в сов. З в'денського „Українського Филятеліста", що має постійне додаток у німецькій мові і став недавно офіційним органом „Ukraina-Philatelisten-Verband-y" (організація ним збирачів українських марок), довідуємося, що в Харбіні (Китай) дався виходити филятелістичний часопис п. з. „The Far Eastern Stamp Review", якого редактором є українець п. Іван Світ. У першім числі цього органу поміщена м. ін. критична замітка на каталь ог марок України, виданий недавно в Москві російською мовою від редакцією ред. „Советского Филателиста" Чучина. З нового филятелістичного органу видно, що збирачі на Далекому Сході дуже цікавляться українською філателією. — Відома марочна фірма в Нью Йорку К. Лисюка, що матеріально допомогла в основанні часопнсма „Український Филятеліст", видала на днях дві публікації в англійській мові: 1) каталь ог марок, які вона має на продаж і 2) брошуру про марки Росії й Монголії. Перша публікація (138 сторін) містить спис марок цієї фірми, а яких деякі коштують по кількасот, по тисячі й більше долярів. Ясна річ, що такі суми за марки можуть платити тільки в Америці. Друга публікація, книжка про марки в Росії (1920—1922) і Монголії (1924—1927), якої автором є К. Лисюк, це одиноке того роду видання в цілому світі, бо ще ніхто не добрав такого марочного матеріялу з цієї ділянки, як наш земляк К. Лисюк. Слід завважити, що обі книжки видано на прегарному папері і богато ілюстровано. В обох є теж знимки українських марок. Інтересованим подаємо адресу фірми п. К. Лисюка: K. Lisiuk Philatelic Co., 1476 Broadway, New York, N. Y.

Михайло ХАМУЛА
ЛЬВІВ
Пл. Трибунальська 1.
Телефон 49-84.
Поручає КИЛИМІВ
великий вибір
1059 Позір на нову адресу! 8-7

— **Катастрофи.** На станції Журавно-Новосільці вийшов із шляху один вагон; нема жертв. — В околиці 30 км. від Риму перейшов землетрус, що тривав 4 хвилини і наробив чимало будівель. — Літак між Краковом і Віднем упав біля Бельського; летун і один пасажир легко ранені.

— **Світова всячина.** Ген. Людендорф заявив, що не поставить своєї кандидатури при найближчих виборах до парламенту, тому, що є принціпіяльним ворогом парляментської устрою. — Англ. палата лордів прийняла законопроект: власники кін в Англії будуть обовязані ставити означений мінімальний процент англійських фільм. — Нім. уряд призначив 25 міл. марок на різдвяні дарунки для тих, що дістають державну пенсію. — Підчас бурі на Півн. Морі згинуло 40 голяндських рибалок. — В Англії, в графстві Дербі, вродились дві „сіямські" дівчинки, зрослі із собою головами назад; лікарі хотять зробити операцію, щоби їх розділити. — Дві англійські спортсменки місс Гліз і місс Гудсон пробували цими днями переплисти Гібральтар, але мусіли вернутись після години в воді, наслідком несприятливої погоди. — Із СРСР виспілають до Франції 150 міл. нещ. — Група послів швайцарської Націон. Ради домагається скасувати мандат одного новообраного посла в Нефтанательськім кантоні, на тій підставі, що... він має кілька чужинних орденів! — Букш. турецький міністр мариварки стане перед судом за легковажні торговельні умови. — У звязку з економічною кризою, пориа менше жиде виїжджає в Палестину. У жовтні виїхало туди 149 осіб, а вернуло 386.

Театри.

„Кінофер. Український Театр" під дирекцією О. Сталпика (вул. Шашкевича).

Перерва.

Міський великий театр:
28-го „Д-р Юлія Сабо".
29-го „Тосca" з п. Плятівною.
30-го „Паганіні".
Початок 7:30 вечером.

Міський „Театр Новин":
28-го „Незвичайний сеанс", премієра.
29-го „Хай мене чорти...".
30-го „Незвичайний сеанс".
Початок 7:30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Перла гарему".
„Лев": „Моя жінка — твоя жінка".
„Аполло": „Цигапський барон".
„Фатаморгана": „Скомпромітована мандрівка".

Біржа.

Гроші.

Долар 8'86'50—8'87'00, канадійський долар 8'82'00—8'82'50, корони чеські 0'26'00—0'26'50, австрійський шіллінг 1'24'10—1'26'00, рум. лей 0'05'25—0'05'70, французький франк 0'33'50—0'33'50, швайцарський франк 1'71'50—1'72'10, англійський фунт 43'40—43'70, німецька марка 2.11'95, данський гульден 1'7'99, червінець 30'20—31'00.

Золото: 20 кор. 36'40—36'65, 20 франків 34'20—34'40, 20 марок нім. 42'40—42'80, 10 рублів рос. 45'80—47'20.

Срібло: кор. австр 0'70'00—0'71'00, 5 кор. австр. 3'00—3'06, фльорен австр. 1'80—1'85, рубль рос. 3'00—3'10, копійки за рубель 1'50—1'55.

Збіжа.

Пшениця дівська 47'25—48'25, пшениця селянська 45—46'50, жито 38'25—39'25, ячмінь бровар. 38'00—39'00, ячмінь на мливо 32'75—33'75, ячмінь пастівний 30'00—31'00, овес 32'00—33'00, кукурудза румунська 33'57—34'25, борабол рафований 5'50 6'00, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 40'00—45'00, горох півкторія 63—69, горох полевий 40—50, бобик 33'50—34'50, сіно 7'50—8'50, солома 4'25—4'75, гречка 36'00—37'00, льон 68'00—71'00, рінак озимий 61'50—62'50, мука пшенична 46-пр. 83'00—84'00, мука пшенична 50-пр. 75'50—76'00, мука житня 65-пр. 59'00 грисик кукурудз. 5'—5'4, мука кукур. 36'25—37'25, отруби житні 24'25 24'75, отруби пшеничні 24'75—25'25, крупи гречані 73'00—74'50, пшоно 71'25—75'25, крупи ячмінні 87—88'50, конюшина червона 235—265, мак синій 100—140, мак синий 85—100, мішки нові, нові 1'50—1'60, мішки уживані 1'30—1'60.

Кооперативні банки.

З нагоди переміни Повіт. Т-ва Кредитового в Тернополі на Кооперативний Банк.

На Нізді Загальних Зборах Пов. Т-ва Кредит. в Тернополі дня 10. XII. 1927 р. запала ухвала, що має на меті переміну того Т-ва на „банк кооперативний" як не допускає банковий закон Польщі. Приспішений спосіб переведення тої переміни вимагає деяких замітор, на які хочу звернути увагу членів Т-ва та ініціяторів переміни.

Референт цієї справи не представив на Загальних Зборах вичерпуючо тих різниць, які, через зміну статуту, управляючу відтепер Т-во до ведення деяких банкових операцій, вайшли між дотеперішним Пов. Т-вом Кредитовим а майбутнім банком. На різниці ті, що дотичать по формальній стороні статуту, а самій суті дїяльности операцій звертає увагу в своїй реляції проф. унів. в Відні і президент Національного Банку Австрії д-р Р. Райш. „Die Kreditinstitute — каже він — differenzieren sich in mannigfacher Art... insbesondere sind zwei Kategorien zu unterscheiden; Einerseits solche welche dem Warenhändler im engeren Sinne vergleichbar, nur den Betrag der ihnen anvertrauten Kapitalien weiterverleihen und anderseits Banken, welche, den Spekulationshändler vergleichbar, auch über den Betrag der ihnen zugeschlossenen Kapitalien hinaus Kredite einräumen und dadurch geradezu ein Vielfaches der Kapitalien verfügbar machen"

Що входить більше в теорію, якими цінними дїлять, — зазначую, що наслідком неточнорозуміння представлення тих різниць, референт виникає у слухачів пригнічені мабуть то їх зобов'язаним супроти Т-ва і по змінї статуту остались такими самими, якими були перед змїною, вони в дїяльности різних дотеперішніх Т-ва супроти своїх членів і супроти третіх осіб — як потрібно добавлення членів Т-ва своїми уділами і порушно відповідність — через ті банкові операції, які передбачує новий статут, **наголошено зро-**

сно. Через вставлення відповідної точки статуту можна було загрозу того ризика зобмежити та його відповідно нормувати. Дотеперішній банковий закон Польщі для „кооперативних банків" того не бере на увагу, підриваючи тим можність надуживання, особливо там, де управа є мало досвідчена і нефахова. Щойно на днях має появитися новий закон про банки і він буде вже вимагати вставлення в статути кооперативних банків такого параграфу, який устали відносини фактично вплачених власних капіталів кооперативи до її зобов'язань на 1 : 10. Ту межу поставлену впровадять новий банковий закон в наслідок міжнародньої практики, а також внаслідок домагань заграниці, яка по зреалізуванні стабілізаційного плану Польщі, задумує свої капітали льокувати в краю і вимагає для них такої забезпеки.

Статут кооперативних банків повинен ще давати членам можність частіше констатувати напрямки ризика, як це роблять статути акційних банків. Це досягнеться зробити через відповідне доповнення тих точок статуту, що нормують ревізійне провадження кооперативи; вимагаючи рівночасно на кооперативні банки обов'язок оголошувати в часописах, коли не місячні, то бодай квартальні білянсові зіставлення. Того, здається, новий банковий закон для кооперативних банків ще не передбачує, але цілком певно, що під тим оглядом, як і під оглядом охорони прав меншости, він мусить бути ще доповнений, оглядно зновелізований.

Банкові операції мають то до себе, що вимагають моментальних рішень, бо при позірнім застою, використовуючи хвилеві комбінатури, перебігають з більше прецізійною скорістю ніж звичайні примітивні векслево-спрятові кредитування.

Апальогія різниці ризика між звичайними кредитовими операціями а операціями банковими така, як між ризиком їзди звичайною фірманкою по провінціональних гостинцях, а ризиком їзди автом по рухливих вулицях столиці. На це не вистарчить і знання машинерії, до того треба ще й змислу скорої орієнтації серед тих різних моментальних сигналів, що формують вуличним рухом великого міста.

Ще на одну важну обставину заосадничого характеру належало би звернути увагу основників чи ініціяторів кооперативних банків. Тереном банкових операцій наших банкових інституцій може бути сільсько-господарська продукція і торгівля тими продуктами. Особого промислового чи кушенього стану у нас нема і правдоподібно найближча майбутність його не витворить, бо розвиток нашого господарського життя йде з елементарною силою в напрямі кооперативи. З того висновок, що матеріялу до банкових операцій наших кооперативних банків можуть достарчити або чужинці-жиди або наші кооперативи. Першу можливість з принципіяльних оглядів, національних і практичних — (велика правдоподібність визиску) — уважаю за виключену. Щов до другої, то можна завважити слідуюче: Розвиток нашого кооперативно-господарського життя станув вже на такому ступені і осягнув вже такий розгін, що конечність творення кооперативних банків стала неминучою. Під впливом організації збуту збіжа, бараболь, ярин, масла, льону і т. п. в одній сторони без співпраці банкових установ не дасться подумати. Цього окремо доказувати не треба, бо вже тепер ті експортово-імпортові операції в своїх початках так знамінні, що польський обсерватор нашого кооперативного життя в „Czasopismie spółdzielni rolniczych" (чч. 22-23) дивується, як українська кооперація може ще обходитися без банків.

Дивно тому вражає, що ініціятора українського кооперативного Банку в Городенці, вводячи в постанови нового статуту інституцію уповноважених, не вдалось за приказом „Народ. Торговлі", чи вводячи в р. 1922 ту інституцію у себе, зробила різницю між правними особами а фізичними. Бо, Український Кооп. Банк в Тернополі, отвираючи біжучі рахунки, надаючи чеки, перекази, акредитиви, виконуючи виплати і вкладки, реескомптуючи векслі і т. д. і т. д. не буде тих операцій переводити вже з Іваном Задорожним з Дичкова чи Вастінки, вже з першою в Настасові чи Березовиці, але з братством первовним в Гаях чи Скобівці — не буде тих операцій робити і на власний рахунок, бо новий закон цього не допускає — згідно з ним можливі є такі операції з кооперативами тих місцевостей безпосередно або посередньо через Подільський Союз Кооператив в Тернополі — або помимо кооперативи і ставляться в резерву до кооперативного життя на подільському терені, взагалі тих операцій не буде переводжувати, — а тоді фірма „Кооперативний Банк" буде пустим словом — або, що ще гірше, замотається в інтереси різних індустріятерів і жидів, які, використовуючи момент, зможуть дотеперішню лінію інституцію до руїни.

Ось тих кілька коротких завваг хотів я подати до відома загалу членів. Тов. й ініціятор'ів його перемін в кооперативних Банк, бо справа занадто важна, занадто некуча і занадто близькова, щоби всесторонньо її не освітлити.

Як саме треба перепроваджувати організацію кооперативних банків в позитивному напрямові, щоби використати всі можливі матеріяльні засоби нашого громадянства, щоби рівночасно задоволонити по силі і можности всі потреби так індивідуального кредиту, як і кредитові потреби кооперації, на це вказувати вже я принагідно в кількох статтях, поміщуваних на сторінках „Діла". Подрібного пляну такої організації не дасться охопити в одній короткій часописній статті. Постараємося зробити це при найближчій нагоді в кількох невеличких статтях у загальному громадському інтересі.

Іван Галущинський.

Дописи.

ТЕРЕБОВЛЯ. (Другі громадські вибори в селі Кобиловолоки). З початком липня м. р. відбулися в Кобиловолоках, пов. Теребовля, вибори до пром. ради в громадській канцелярії серед села. Перед першими виборами громадський наказний війт М. Давинскиба скликав прибічну раду, зложену з 8-ох поляків і 2-ох українців, і в тій цілі, щоби належати українців, поставив внесення, щоби громаду Кобиловолоки розділити на дві части „руську і польську". Уховалу таку прийнято, внесено до книги ухвал і підписано 8-ма поляками. Відтак поляки зажадали 20 своїх радних, громади [illegible], а ще в нас ні одного українця до виборчої комісії, прийняли умисно одного з своїх, котрий не був певен виборцем і переводили вибори так, щоб мати причину і дані до внесення й виграння протесту. Внесений протест поляки „виграли" і в днях 7., 9 і 10. грудня н. р. при 14° морозу і сильним вітрі відбулися у нас другі вибори, але вже не в громадській канцелярії, але в другій части села і то в польській школі, під особливішою опікою управителя тої школи, поборотня Петра Кечура. Все те сталося всупереч виразній обіцянці старости, яку він дав нашим делегатам і проти приказу, виданого староством наказному війтові М. Давинскибові. З тої головно причини не дійшло знова до порозуміння між поляками й українцями. Війт М. Давинскиба не взяв знова ані одного українця до виборчої комісії. По довгих торгах принято лише наших мужів довіря і то тут. громадянина д-ра Василя Тригуна принято аж тоді, коли заявив, що вийде щойно тоді з салі, коли приказують поліції його усунути. Відразу завважено, що ліста IV. кола була ганебно сфальшована. На запит пран. комісаря, де є контрольна ліста перших виборів, предсідник комісії М. Давинскиба відповів: „Згубілася". До ліста IV. коля всякі „махєра" подописували около 150 виборців поляків. Малолітні хлопці, дівчата закриті хустками, зза котрих людей пів було видно, йшли по кілька разів і цидали картки за себе і за інші особи. Не помогли спротиви наших мужів довіря: комісія все збувала їх криком і погрозами, а рівнічих надужить не хотіли зовсім в протокол вписати. Тим чином вибрали поляки в IV. коні своїх 12 радних і 6 заступників. Голосування виборців III. кола тревало від г. 9·30 рано дня 9-го до год. 4·30 рано дня 10-го грудня н.р. себто цілий день і ніч — разом 19 годин. Вже заздалегідь знали наші, що так буде, бо поляки заповідали таку штуку. Міжтим дня 9-го в год. 6-ій вечером посипалось камінє ізза угла хати на голови наших виборців. Камінє влучили П. Маковського, І. Бендзака і П. Воловича в голови. Інші поляки били в пархи, викликуючи замішання і переполох між зібраними. Посторонній Весоловський, котрий стояв близько, заявив: „Я ніц не відзелем, ані ніц не слишалем". Наші делегати представили теребовельському старості перед розписанням виборів, що може прийти до небажаних і сумних подій, бож перед двома роками коло тої самої польської школи, в перший день Великодних Свят зараз по Службі Божій і по горячій проповіди латинського священика, забили польські молодці камінєм свого таки 20-літнього товариша. Крім цього в часі чотирьох останніх літ були у нас ще три огидні убійства, а всі в польській части села. Убійників укамінованого молодця, які щойно недавно повиходили з вязниці, вписано теж на лісту IV. кола і вони відцали свої голоси, а польська комісія приняла їх, не зважаючи на суротив наших мужів довіря. Додам, що поліцянт попівночі говорив до наших жінок: „Поважні жінки в тій порі спять, йдіть додому". Але наші жінки відповіли: „То непорядні спять, а порядні чекають, щоби сповнити свій обовязок!" У III-ім і II-ім коді вийшли наші радні в числі 24. В I-ім коді дійшись дальше надужиття. Не пропущено наших виборців з повноваженнями, підчас коли поляки своїх без розбору всіх пропускали. І наша ліста перепала всього 4-ма голосами! Перейшов наш нар'д добру школу коло польської школи; богато дечого навчився! Пізнав, що ще й досі гром. наказні війти і їх прибічники мають більший голос, як їх старости і воєводи і тому роблять безкарно безправства по указівках місцевих і повітових каштків. Подаємо це тому, що ми відносились передтим до теребовельського старости і тернопільського воєводи з обширним меморіялом, а наші делегати отримали від них запевнення, що всі нелегальности будуть усунені. Тимчасом сталося зовсім навпаки. Очевидно — вносимо протест, припускаючи, що навіть в інтересі польської держави, в котрій живемо, лежить, щоби право запанувало над безправством.

Сокальщина *(Нова порода хліборобів у нашім повіті).* На днях виплила в Сокальщині нова партія — „монархістична". Від цієї партії шляється в Сокальщині якийсь Іваєик, що всім і вся обіцює богато благодатей, щоби лише люди вписувалися до його „партії". Цей панок огголосив і своє віче на день 18.XII. Селяни не вібілися, тому вче відложено на 19.XII. Селяни знову не дописали. Відложене вже віче в третє на 20. ц. м. Відповідні гінці ходили по місті, тягали людей, бубнили в бубни і т. п. Одначе й ця „праця" на нічо не здалася. Селяни зрозуміли добре інтереси „партії", що за чужі гроші хоче здеморалізувати Сокальщину. На віче 20.XII. знову ніхто не явився. Не помогли й конференції зі старостою і з поліцією, які відбував п. Іваєик. — Слід завважити, що цей панок на своїх нарадах по селах (мав їх уже 4) окружується все поліцією. Імена людей, що повали в цю „партію", небавком оголосимо в пресі. Наші люди в Сокальщині повинні дати належну відправу панам-„монархістам", що поважилися торгувати душею українського народу. — *Селянин.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВСЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЕРСЬКІ також перерібки найдбайливіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** наєл. **Ю. Домбровський — Л. Розвадовський** Львів, Академічна 2, (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 б) 24-?

ЛЕКЦІЇ англійської мови уділяє по домах. Зголошення до Адміністрації під „Англійка". 1170 2-2

ВЕРИМСЬКИЙ плащ з лабок, спід футро оказійно на продаж, ближча відомість у Карпика вул. Куркова 11 а. 1168 2-3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків лит з найліпшої сторони звісна фірма **іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. З 48—?

ПАРОХІЯ лішна 3 клм. від більшого міста з рідними школами в Лєп. львівс. до заміни. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Діточа утіха". 1175 2-3

ЯК іспитований, в середньому віці, женатий, лагідної вдачі обійме зараз посаду дяка або громадського писаря (може провадити також кооперативу) найрадше недалеко міста, де є середні українські школи. Близші інформації дає Редакція „Голосу Лемків" Коломия, Мицкевича ч. 51 до ч. 377—Д.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1058 **Пересвітлення Рентґеном** 17—20

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Галлапорта

Якова Касса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й випимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. II. Т. урядовцям і студентам значна знижка.

1006 Полекші в сплатах. 3—5

Купуючи

СВЯТОЧНІ ТОВАРИ

памятай,

що найдобірніші —

бо впрост від продуцентів,

найдешевші — бо ваґоновo

продає лише

найстарша кооператива

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ"

в своїх 23-ох складах у Львові

1178 **і в краю.** 1-3

Кухонне начиння

емальоване і алюмінієве

1179 — **столове накриття** — 1-3

поручає **НА СВЯТА — 20% дешевше**

МАРІЯН КОСТЮК

ЛЬВІВ, **вул. Чарнецького 9.**

НА РІЗДВО 5 кг. сінього маку зол. 14.—

Бжільний мід 1-2

цегорічний, свіжий з подільських пасік, в блящанках брутто 3 кг. 11 зол., 5 кг. зол. 15 10 кг. зол. 27, 20 кг. 52 зол. разом з опакованням і почтовою оплатою висилає за попередньою **І. Вінокур**, Тернопіль (Ск. Галичина). Почтова скритка 45. (Середня).

Радикально усуває спеціяльними бандажами найбільші і застарілі прокляття черева, пупка, уда і пахвини у дітей, жінок і мужчин. Опаски: проти черевної обвислости, проти обвисання шлунка сист. д-ра Кобельніка, по перебутім полозі і т. д. **Гумові панчохи** проти жилавків і для зреформування згрубілих ніг. **Прямодержаки і горсети** проти робления горбу і проти скривлення хребетного стовпа. **Гумові мочники** на день для ослаблених на міхур. **Бандажі** проти випадання матиці сист. д-ра Ляведана. **Протези** штучних ніг для ампутованих і т. д.

Бандажист Полячек в Самборі 5.

Тел. ч. 1. 1136 3—6 Цінники даром.

ПОДЯКА.

По одержанню лікарського дипльому складаю цею дорогою щиру подяку Високоповажаним Панам Професорам лікарського виділу Українського Університету у Львові за їх безкорисну працю на нашій Високій Школі, де слухаючи їх цінних викладів, осягнув я підвалини до дальших медичних студій, зложивши перший медичний рігороз.

Рівнож дякую щиро всім Високоповажаним П.П. Добродіям, які мені чи то морально чи матеріяльно колинебудь помогли до осягнення моєї цілі.

Д-р Яків Якубівський.

ВІДОЗВА

Найстарша, найдешевша і найбільша фірма в краю

ROK ZAŁ. 1890.

АДОЛЬФ БОДЕНШТАЙН

Льв в, Легіонів 37. Теп. 38-36.

Обнизила з приводу зближаючихся свят аж до кінця січня 192[illegible] ціну великих музичних інструментів

а то: **Добрі скрипки зі смиком і футералом від зол. 18·—**

Мандоліни . . . . . 14·—

Ґітари . . . . . 26·—

Ґрамофони сальонові тільки . . . . . 90·—

Ґрамофони валізкові . . . . . 70·—

Ґрамофони малі . . . . . 55·—

10.000 плит найновіших шляґерів і коляд до вибору.

Відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 292 (11.253). Львів, п'ятниця 30. грудня 1927. Рік XLV.

Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословеччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Скритий стан війни.

Львів, 29. грудня 1927.

В світовій дипльоматії одно з передових місць займає французький міністр закордонних справ Аристид Бріян. Старий, досвідчений політик, блискучий бесідник, поміркований і речевий, вміє він підходити до складних справ і проблем з великою дозою речевости. Саме на днях в „Матен-і" і „Фосіше Цайтунг" появилося інтервю з Бріяном на вічно актуальну тему війни і мира.

Розгляд цеї страшної альтернативи доказує, що балачки про устабілізування відносин в Европі все ще є під знаком запиту. Найдрібніша справа, здавалосьби найблагіша, врушує до основ „усвяченим" у Версалі й на інших перифериях Парижа порядком. Міжнародня співпраця поступає черепашим кроком і якаєбудь виленська справа викликує примару війни. Нема причини до радощів і нема даних, які позволяли-ж на лаврах відпочивати державним мужам.

„Збудувати правдивий мир на континенті, що в останньому часі підлягав таким потрясенням, як Европа, належить до завдань величезних і вопроси на довгу мету. Є ще рани, що стінають кров'ю є основані турботи народів за безпеку потреби експансії в одних і глибоко осаджене почуття кривди у інших. Вирівнання тих чинників, що знаходяться зі собою, а які є частинно дуже небезпечні, вимагає не лише безвзглядної сторожности, але й можливо найчастішої вимяни думок між відповідальними державними мужами провідних держав. Недавно мали ми до чіпи не лише з небезпечною кров'ю чи грізною небезпекою, але з поважним конфліктом, що міг вибухнути кожної хвилі. Між Польщею і Литвою в кожній хвилі могло дійти до таких інцидентів, при яких «кріси самі стріляють. Легкодушно було би припускати, що того рода перестрілки, якщо розпічнуться, можуть бути ельокалізовані й обмежені до обох первісних противників. На сході Европи, де деякі границі не є признані найближче заінтересованими державами, де низка малих країв находиться між могутніми сусідами, часто в положенні докучливому, війна перекинеться би, як це було на Балканах і в инших частинах Европи, з краю на край і запалила-б у нещасній Европі новий загальний пожар".

Положення в Европі є далі важке, і атмосфера залушливе. На кожному кроці чигають все нові небезпеки, бо границі на сході Европи „не є признані найближчими заінтересованими державами". Але чи лише державами? Велику вагу привязує Бріян до Ліги Націй й її медіторства та безпосередніх зносин і взаємин дипльоматів. Тим способом можна багато осягнути, можна відсунути конфлікти, можна їх злагіднити, але чи можна їх раз на все усунути? Ледви, бо не усуваючи суттєвих причин, які спричинюють напруження між державами і народами, можна відсунути конфлікти, але не можна їх вимінути. Вічна латанина може втримати пільсть пактованого мира лише на якийсь час і то про людське око. По суті теперішній стан нагромаджує далі пальний матеріял, який у відповідній хвилі вибухне, але ще з більшою силою.

Чи є на те рада? Чи найближчі роки принесуть розбудову мира, чи будуть далі громадити пальний матеріял? Вічний оптиміст відповідає насмірть по людськи:

„Не знаю, але здається мені правдоподібним, що людськість поволі, короткими етапами найде вихід зі скритого стану війни до забезпеченого, трівкого мира. Коли глянемо поза себе на зрадливі скелі і небезпеки, які минули ми в останніх літах, думаю, що можу висловити не лише побажання, але й пересвідчення, що і в будучности буде так само та що людськість прийматиме в загальному розмаху шукати шляхів до мира і добробуту, рівного для всіх".

Найбільш авторітетний дипльомат, один з найвизначніших сучасних державних мужів, а при тому вічний оптиміст, досить сумно дивиться на положення річей в Европі. Перш усього стверджує він, що на нашому континенті істнує скритий стан війни. Є це стверджения дійсного стану річей. А той стан війни істнуватиме так довго, як довго границі на сході Европи не будуть признані не лише заінтересованими державами, але й заінтересованими народами.

На передвиборчому фронті.

Радість в польському таборі.

В польському таборі лунають радісні окліки з приводу створення польського однолістого виборчого фронту на терені Зах. України.

„З найвищим вдоволенням і признанням — пише „Слово Польске" — голиться підвести врозумління повази ситуації, яким визначалося зібрання представників польських політичних угрупувань в дні 22. н. м. у п. львівського воєводи. Присутні на тому зібранні представники всіх політичних угрупувань від ЗЛН і ХН починаючи і на Хлопському Сторонництві кінчаючи, солідарно і згідно заявивши за ідеєю державного блоку на терені „Вх. Малопольщі", увязнавши собі в світлі цифр, скільки при розбитті державних елементів можемо втратити мандатів, а сильни при солідарному виступі можемо здобути, — і уконституювалися в комітет, який статочно в найближчих днях має довести до тісно організованого на нашому підтиску зложеного польського виборчого фронту".

З приводу створення однолістого польського виборчого фронту мерщину вдоволення виводить сенаційний „Дзенник Львовскі":

„З повною радістю і запевненням підтримки прилучали ми спроби сконсолідування польського громадянства розпочаті з ініціятиви уряду в особі п. воєводи Борковського. Гасло єдности всіх полїтів нашої дільниці, без огляду політичні різнини, не є на тому терені нове. Новим є лише інтенція, з якої з боку міродатних урядових чинників пішло це гасло".

Однолістий польський виборчий фронт є фактом довершеним. Між прихильниками марш. Пілсудського й його найвищими противниками на нашому терені прийшло до повного порозуміння за ціну спільного виступу проти українців. Як далеко посунулося те порозуміння, видно хочби з того, що на днях пилетіли, як дізнаємося, з резолюції „Слова Польского" д-р Кордас і Бартощ, а „кресові" вшехполяки схиляються до співпраці з урядом. В польському виборчому фронті найшлися і вельмі ревільні вчорашні (християнсько-народові) і ті, що обіцюють відібрати від них землі без викупу (бриївці), капрали і рентоналісти, реакціонери і поступовці. Таким є розуміння ваги моменту у наших противників. А в нас? Довором нашої політичної зрілости є повний розвал, розпорошення, плекання всяких дрібномартійництв, видумування демагогічних побрехеньок, всілі екстратури, які доводять до прикрого згіршення.

Генеральний наступ проти Українського Нац.-Демокр. Обєднання.

Найповажнішою політичною організацією українського народу по цей бік ріки Сяну є Українське Національно-Демократичне Обєднання. Всі инші противники мають собі справу, що готовлять проти нього. Ще перед виборами, коли ще не було мови про однолістий польський виборчий фронт, коли ще не було мови про „ревізію" конституції, коли ще не було мови про „ревізію" виборчого закона, коли ще не було мови про „ревізію" мирових договорів, коли ще не було мови про „ревізію" Ризького договору, коли ще не було мови про „ревізію" Женеви, коли ще не було мови про „ревізію" всього, що було зроблене, коли ще не було мови про „ревізію" всього, що було зроблене, коли ще не було мови про „ревізію" всього, що було зроблене

цінів Леніна. Група не має наміру творити нової партії; її зусилля всі підуть на те, щоби повернути всю комуністичну партію на правдивий шлях. Члени групи брали участь у будові радянської державности і мають тому право боронити своїх поглядів. Сталінці викинули вже з партії, твердить далі група, 1000 членів за опозиційні погляди і мають намір викинути ще більший стілько. Та слід стверднти, що такими своїми вчинками сталінська більшість йде вповні на стрічу ворогам більшовизму і радянського устрою. „Ми — лунається заява — не можемо відмовитися від своїх поглядів, і то тим більше, що хід подій доказує їх слушність і правдивість".

Іншими словами група Раковського і Радека заповідає й на далі боротьбу. Іншими словами вона солідаризується з троцькістами, дарма, що відмовляється від творення нової партії, від чого навіть не думають відмовлятися троцькісти.

Для Рідної Школи.

З нагоди вплат оборотового податку.

З кінцем старого року і з початком нового року обовязані всякі торговельні і промислові підприємства виказувати оборотовий податок і викупляозати патенти на новий адміністраційний рік. В часописях оголосив був п. Скоморовський, власник книгарні в Теребовлі проект, щоби і всі українські торговельні і промислові фірми складали з нагоди викупу патентів суми відповідаючі їх маєтковій силі — на „Рідну Школу". Проектодавець зподівав торговельні і промислові фірми на категорії та обчислив, що при точному їх сплачуванні мало би „Рідна Школа" поважну суму, бо 8.000 долярів. Який відгук матиме цей симпатичний проект у нашому торговельному і промисловому світі — покаже недалека майбутність.

Тепер приходиться знов занотувати наслідування гідний факт, а саме: Українська фабрика пасти „Елегант" у Львові, вул. Кордецького ч. 43. зложила з нагоди вплати оборотового податку до каси Головної Управи „Рідної Школи" суму 150 зол. — Нехайже ця жертва буде щасливим початком. Якщо всі українські торговельні і промислові фірми, всі українські банки і економічні інституції підуть за гарним прикладом фабрики пасти „Елегант", то тимсамим причиняться до аліквідування фінансової кризи „Рідної Школи" і наглядно докажуть користь клича: „Свій до свого".

Радянська Україна

Пять літ праці Всенародньої Бібліотеки України в Київі.

В харківськім „Комуністі" з 16. XII. ц. р. читаємо:

Всеукраїнську національну бібліотеку засновано 1918 р. у Київі. Але нормальну роботу бібліотеці вдалося розпочати лише в 1922 р. З цієї пори Всенародня бібліотека України буйно розвивається й сьогодні зробилася поважною науковою й культурно-освітною установою.

Нині Всенародня бібліотека України має понад 1.800 тис. книжок, понад 1 мил. газет і до 200 тис. ріжних листівок, плякатів тощо. Особливо цікавий фонд газет і листівок, значна частина якого яскраво відбиває всі етапи революційної боротьби в Радянському Союзі, і зокрема на Україні.

Розвиткові Всенародньої бібліотеки дуже сприяє те, що ріжні громадські організації та й окремі особи передали й передають свої цінні книгозбірні, збірки рукописів, газет, журналів тощо. Лише за останній рік бібліотека одержала в подарунок понад 22 тис. книжок.

За постановою Наркому, бібліотеці передано книгозбірню кол. київського університету, що становить собою надзвичайно цінний фонд (500 тис. книжок). Цю книгозбірню розмістять в окремому будинкові.

Цікаві дані про розподіл книжкових фондів Всенародньої бібліотеки України. Збоїв має до 200.000 книжок друкованих українською мовою або виданих на території України, понад 200.000 старих книжок видання XV—XVIII сторіччя, понад 1.300 тис. книжок і журналів видання IX—XX сторіччя багатьма мовами, — німецькою, англійською, французькою, італійською, грецькою та новими ріжних слов'янських і східних народів.

Всенародня бібліотека України має десятки тисяч листівок українських діячів, рукописів-книг і звичайних рукописів, переважно з історії України, українського письменства. Має вона десятки тисяч ріжних графічних і картографічних матеріялів, що також становлять не аби-яку цінність.

Бібліотека притягає до себе увагу все ширших кол української суспільности. За минулий лише рік вона мала до 10.000 постійних читачів, а кількість відвідувань її читалень доходить до 144.000. Книжок же видано понад 420 тис.

Бібліотека провела велику роботу щодо систематизації своїх матеріялів і налагодження консультаційної роботи серед своїх читачів. На прохання відвідувачів, бібліотека рекомендувала їм понад 10.000 книжок і статтей.

Сьогодні Всенародня бібліотека України є найбільша на Україні й займає четверте місце в цілому Союзі (перше — бібліотека СРСР ім. Леніна, друге — Ленінградська публічна бібліотека і третє — бібліотека Союзної Академії Наук). Щодо бібліотек цілого світу, то Всенародня бібліотека України займає девяте місце.

Новий журнал с.-г. науки.

З 1. січня 1928 р. Наркомзем починає видавати двохмісячний науковий с.-г. журнал під заголовком „Вістник с.-г. науки та досвідної справи". Журнал ставитиме на своїх сторінках загальні с.-г. проблеми і висвітлюватиме наукову роботу діячів с.-г. науки та с.-г. наукових установ України і Союзу. До редакційної колегії журналу входять наркомзем Шліхтер, проф. Соколовський, проф. Вовк, проф. Паншин, В. Слипанський та інші.

Загальні Збори „Просвіти".

Продовження звіту.

З черги прийшов до слова голова Т-ва **М. Галущинський**, щоби дати пояснення до видрукованого обширного звіту з діяльности Т-ва за минулий рік. Звітодавець зазначив перш за все, що з природи річи звіт, який дотичить діяльности філій, не дає повного образу, бо деякі навіть діяльні філії не прислали звідомлень, або надіслали їх в останній хвилі, через що не могли увійти до друкованого звіту. Але таких випадків не багато. Загально треба сказати, що в нашій освітній діяльности зазначується та сама криза, яка панує скрізь у світі. Криза полягає у тому, що освіту треба самому здобувати власними силами, що освіта є тільки частиною виховного питання і що виховання не осягається виключно самим знанням, хоч би яким широким. Крім цієї кризи, свідомість якої ще далеко не опанована нашими освітніми кругами, є ще інші своєрідні кризи. Перша з них, це матеріяльна. Робота закроєна далеко ширше, ніж на це позволяють засоби. Через те Т-во вже від літ недомагає і з року на рік попадає у щораз скрутніше положення. Перед нами питання, чи не обмежити просвітньо-організаційної роботи. Одначе перед таким обмеженням Головний Виділ мусить остерігати, бо вимоги в освітній ділянці щораз більші. Головний Виділ може тільки взивати до вишукування джерел на покриття потреб Т-ва. Нехай йде книжка, нехай найдуть поширення видавництва Т-ва, нехай дар „Просвіти" відповідає нашій чисельности, нехай кожний свідомий почуває до обовязку платити вкладку, а Т-во дуже швидко вийде з тяжкого положення.

Друга своєрідна криза, це те, що від деякого часу деякі політичні угрупування своїм різким становищем до „Просвіти" замість шукати наукової розвязки в склад ному освітньому питанні, питанні масовім, бож воно обіймає людей ріжних світоглядів, викликали протидіяння инших угруповань, і образ цього бачимо вже на других з черги Загальних Зборах Т-ва. Одначе ні в одному випадку не видно належитого розуміння почуття відповідальности.

З черги приступив голова до пояснення всіх поголосок, що тенденційно освітлювали ділянки діяльности Товариства, яке то освітлення найшлося на сторінках партійної преси. Вкінці подав кілька вказівок, як побудований цьогорічний звіт, пояснив його касову частину і повязав із звідомленням Ревізійної Комісії та звернувся до Збору зі взивом не тільки видати осуд про діяльність Головного Виділу, але й пошукати, чи причини недомагання не лежать по боці філій і читалень, належно уніяти в себе, чи виконані всі домагання Гол. Виділу. В річевій, хоч би який острій розмові-дискусії, могли зійтися всі освітні робітники, якщо усвідомили собі, що зміст освітнього питання заключається нині в чому іншому ніж досі. Найважнішим завданням освіти є тепер добуватися до душевних сил людини в ціли її усовершення.

По тім приходить до слова **д-р Кость Левицький**, щоби скласти звіт в імени Контрольної Комісії. Зараз же по кількох реченнях добивається хтось з учасників слова в справі наглій. Хто це був нам невідомо. Він поставив домагання, щоби негайно відкрити галерію, бо на салі таке переповнення, що неможливо слідкувати уважно за словами бесідника наслідком стиску.

До слова приходить дир. канцелярії „Просвіти" **Магалас**. Він заявляє, що галерії відкрити для делегатів неможливо з технічних і річевих причин. Якби її відкрити тоді крім делегатів напхалосьби туди багато непокликаних, бо технічно не вдалосьби їм загородити туди доступ. Наслідком того могловб діяти до того, що на хід нарад такого поважного культурного Т-ва як „Просвіта" могловб впливати вулиця. А до цього чейже допустити не можна.

В наглій справі забирає голос **О. Навроцький** і домагається відкриття галерії для делегатів, а зборам пропонує, щоби дир. канцелярії Магалясові висловити догану за введену ним важку процедуру впускання на салю. Бесідникові перериває. На салі повстає величезний шум і гамір. Починаються сварки і перекликування між поодинокими групами учасників, що репрезентують інші або протилежні світогляди. Президія дзвонить, взиває учасників до порядку, але це нічого не помагає. О. Навроцький не в силі продовжувати своєї бесіди. Взивання президії до порядку губляться серед загального шуму на салі. Витворюється чим далі, тим більше напружена атмосфера.

До слова голоситься секретар Т-ва **В. Мудрий**. Поволи успокоюється сала. Промовець апелює до всіх учасників збору, щоби були взаємно вирозумілими і толерантними, щоби не перебивали бесідникам без огляду на те, як вони говорять і чи зміст їх бесіди подобається всім, чи тільки частині. Бож тут відбувається благородна боротьба світоглядів, а не порахунки товпи. Кожний світогляд, який він не був би, треба цінити, бо тільки та людина цінна і вартісна, яка має та репрезентує якийсь світогляд. В ту ідейну боротьбу треба вводити тільки культурні засоби і ідеї, розумові аргументи, а не лайку, що обнижує культурний та інтелектуальний рівень навіть найсовершеннішого і найвищого світогляду чи програми. Боротьба ідейна все була і буде благородною, а в ударах противних мечів, у даному випадку, духовних, все виділювалися, виділюються і будуть виділюватися іскри, які можуть посіяти якусь нову велику ідею, кинути нове освітлення на нашу працю, унаглядніти недостачі, підкреслити додатні сторінки праці, а то й спрямувати її на цілком нові шляхи. І саме в імя такої ідейної боротьби та благородних її наслідків промовець апелює в імени Головного Виділу до всіх присутніх, до почуття їх гідности, до культурности, щоби були вирозумілі та терпимі на кожний висловлений погляд, дарма, чи милий чи не милий він кожному зокрема. Бо тільки той має право на свобідне висловлення власної думки, хто дає право другому вільно висловлюватися.

По тім приходить знов до слова п. **О. Навроцький** і вже без перепон повторює свій внесок та заявляє в імени своєї групи, що вона не буде перешкоджати нікому з противників у свобідному висловлюванні своїх думок під умовою, що Збори дадуть змогу свобідно висловлюватися його товаришам.

Голова **М. Галущинський** заявляє, що внесення п. Навроцького здійснити не можна, бо представник влади, присутний на салі, противиться відкриттю галерії з поліційних причин.

Щойно тепер приходить знов до слова речник Контрольної Комісії **д-р Кость Левицький**. Він стверджує, що предложений Зборам баланс уложений правильно і згідно з книгами Т-ва. Він подає дійсну вартість двох головних предметів, що є матеріяльною основою Т-ва, а саме: недвижимостей і запасу видавництв. Баланс виказує заміжку чистого майна в сумі 6.137 зол. і 16 гр. Її треба приділити, на думку Комісії, на дотацію стипендійних фондів, що виносить тепер 63.709 зол. на основі валоризації, переведеної на минулорічних Загальних Зборах коштом власного майна „Просвіти".

Стан ділових оборотів у найважнішому освітньо-організаційному відділі був такий, що на нього видано 84.496 зол. 30 сот. тоді, коли на його покриття зібрано з членських вкладок, дару „Просвіті" та підмог (від наших установ) 67.177.48 зол. Таким чином у цьому відділі є недобір у сумі 17.273 зол. 67 сот. Цей недобір є причиною безнадійного заповжування Т-ва. Рада на те єдина, а саме розвинути в нашому громадянстві широко акцію масового приєднування членів „Просвіті", та далі зменшити видатки на освітньо-організаційний і пропагандовий відділ бодай на 25 відсотків.

Видавничий (книжковий) оборот значно збільшився та поширив свою діяльність, але виказав невелику надвишку, бо заледви суму 6.029 зол. і 46 сот. Розпродаж видавництв ішов тільки в третині за готівку, а в двох третинах на кредит і тому наведена надвишка є лише цифровою, а не готівковою. Головному Виділові не ставало гроша на сплату закуплених видавництві на свої видання, а це знов було причиною задовжування. Тому то в цьому відділі треба конче фахового службовника для економічного і раціонального ведення видавництва, в чого Т-во буде мати значний дохід. Він буде тим більший, чим більше книжок буде розпродуватись за готівку. Дім „Просвіти" приніс того року 27.241 зол. 01 сот. прибутку, який пішов у загальний оборот Т-ва, і тому не можна було виконати необхідних робіт для консервації будинку та віднови, яких він дуже вимагає. В найближчому році половину прибутку з дому треба ужити на віднову і направу дому.

Маєтність Милування не дала Т-ву в тому році ніякого доходу, а побрала державну підмогу на школу в сумі 15.000 зол. і від Т-ва 1.433.92 зол. На віднову Милування та урухомлення в цьому господарки і школи затягнено від 1922 р. досі довг у сумі 64.332 зол. і 67 сот. Цей довг мусить бути сплачуваний виключно з господарства Милування. Там треба ввести таку економічну адміністрацію, щоби господарство приносило відповідну ренту грунтову на амортизацію довгів інвестиційних.

Майно Угерці Винниські, призначене для жіночої школи домашнього господарства в далі в аренді поліття, за що переведено згідно з умовою відповідні господарські інвестиції. Майно і робочець ще не упорядковане відносно стипендійного фонду, а в цьому році принесло Т-ву 1.359 зол. і 16 сот. чистого прибутку.

Переплетня Т-ва дала прибутку 4.106 зол. і 54 сот. Крім робіт для Т-ва, виконує вона мало робіт посторонніх. Вимагає вкладів у машини і взагалі в переплетничий інвентар.

Загальний стан зобовязань Т-ва виносив у минулому адміністраційному році 219.197 золотих і 80 сот., а в цьому році виносить 505.125 зол. 46 сот. Отже довги Т-ва зросли на 285.927 зол. 66 сот. Коли ж відтягнемо від загальної цифри зобовязань належитість Вид-ву Оренштайна за книжки в сумі 247.753 зол. 98 сот., покриту закупленим запасом книжок того В-ва, то всеж лишиться нового цьогорічного довгу 38.173 зол. 68 сот. Стан каси Т-ва найдено згідним з касовою книгою. Комісія вимічує і радить ковче перевести розділ каси від ліквідації в інтересах правильного діловодства. Вкінці для справного наладнання адміністраційної та фінансової діяльности Т-ва Комісія ставить домагання, щоби установити постійного адміністраційно-фінансового референта, та без його згоди не переступати прелімінара видатків. На основі докладного провірення маєткового стану Т-ва Ревізійна Комісія внесла:

„Загальний Збір Т-ва приймає до відома предложене замкнення рахунків і баланс Т-ва за рік адміністраційний від 1. липня 1926 р. до 30. червня 1927 р., та передає предложені поміченння і домагання Ревізійної Комісії новому Головному Виділові Т-ва до розваження і переведення, щоби піднести адміністраційну активність, зменшити видатки і довести до дійсної бюджетової рівноваги".

Хід дискусії над звітом подамо завтра.

Вічевий рух.

КАМІНЕЧЧИНА.

В дні 11-го грудня ц. р. відбулося в **Ліднові**, пов. Камінка Стр., велике віче в справі громадських виборів і виборів до сойму. Велику силу читальні заповнили по береги місцеві селяни. Віче відкрив Яцко Гуньовський, дуже свідомий селянин, якому село завдячує всі свої установи. До президії вибрано о. Івана Піджарка як председника і селянина Мирона Рубаху як секретаря. Двогодинну промову виголосив делегат Центрального Комітету УНДО п. Корчинський Іван. В дискусії забирали голос між ін. селяни Гуньовський, що взивав селян до політичної організації під стягом Українського Національно-Демократичного Обєднання та о. Піджарко, що вказував на важку сучасну хвилю. Вибрано місцевий громадський комітет УНДО.

ГОРОДЕЧЧИНА.

В дні 2. грудня 1927. відбулося в **Ясниськах**, пов. Городок, передвиборче віче. Простору салю громадського дому заповнили по береги наші селяни. Були й деякі із сусідніх сіл. Отворив віче місцевий парох о. декан Мермаш. До президії вибрано о. дек. Мермаша як председника і селян Василя Кучму та Лозинського Данька. Секретарював студ. прав Мермаш Роман. Делегат Корчинський Іван мав довший реферат, після чого промовляв іще о. дек. Мермаш, що вказував на конечність праці в рядах УНДО. Вибрано місцевий громадський комітет УНДО на чолі з о. дек. Мермашем, який закінчив віче короткою, теплою промовою.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Орґанізаційний рух.

Довірочна нарада УНДО в Збаражі.

Дня 23. грудня 1927 р. відбулася в Збаражі довірочна нарада членів і мужів довіря УНДО збаразького повіту (Збараж-місто і Новоселечники) в справі виборів до сойму й сенату. Нараду проводив і виголосив реферат у справі виборів голова Повітового Надзвичайного Комітету УНДО п-р Андрій Гавриляк, а-кар у Збаражі. Відтак розвинулася дискусія й переведено відповідні ухвали. Окрім обговорено кандидатури на сенаторів з тернопільського воєвідства і кандидатуру на посла зі збаразького повіту. Нарада відбувалася взірцево. Учасники розійшлися з сильною постановою вятися щиро до виборчої праці, щоби Українське Національно-Демократичне Обєднання дійсно обєднало всіх українців при надходячих виборах до сойму й сенату на користь і славу українського народу. — *Учасник.*

ЗІЗД РАБІНІВ.

Львів, 29. грудня 1927.

Другий день нарад між рабінів обмінявся головно релігійні справи, як святкування суботи, виховання молоді в дусі традицій віри і т. д. Унеконституювано різні комісії в справі віроісповідних громад, основування заг. „малопольського" союзу рабінів і ін. Висліди праці комісій будуть предложені заг. зборам на завершення. Вчувають, що зїзд прийняв ухвалу, в якій відмовляє думку, щоби жидівське населення Зх. Галичини приступало до блоку нац. меншостей, бо вважає такий крок недоцільним і шкідливим.

Збори рабінів „опозиції" в салі „Яд Харузім" поліція розвязала, тому, що не було на них дозволу адміністраційних властей.

ГАЛЬДЕМАРАС ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПЕРЕГОВОРІВ.

Ковно, 28. грудня 1927.

Прем. Вальдемарас конферував із міністром торговлі і іншими урядовими чинниками, між-стве закорд. справ у справі наближення переговорів із Польщею. Вони приготовляють матеріали для переговорів.

ЗАВОРУШЕННЯ В СРСР.

Варшава, 28. грудня 1927.

Ат. Вех. подає з Москви, що демонстрації і заворушення серед фабр. робітництва спричинені виключенням провідників опозиції з партії тревають далі. В Брянську, Гамбезі, Туді й ін. містах арештовано організаторів демонстрацій і заворушень.

Телеграфічна агенція подає з Київа про нові арештування серед монархістів у Київі. Преса доказує, що вкорці організації мали взаємини з окоз. французами.

Вильно, 28. грудня 1927.

З Мінська подають про викриття великої шпіонської організації на Київщині й Одещині. Була то монархістична організація, що мала доконувати акти терору і була на услугах чужих розвідок. В Одесі ця організація була під назвою „Дружина вел. кн. Миколи Миколаєвича", а належали до неї бувші військові і студенти. Організація ця мала приготовити збройне повстання на підр. України. Вона поширювала по селах і містечках України протибільшовицькі відозви. Вимоти перевели богато арештувань.

ЗАСІДАННЯ РАДИ СІОН. ОРҐАНІЗАЦІЇ

Варшава, 28. грудня 1927.

На вчорашнім засіданні партійної ради сіоністичної організації в Польщі радженно над ухвалами сх. галицьких сіоністів, які досі займають негативне становище до концепції пос. Грінбавма у справі приступлення до блоку нац. меншостей. Прийнято ухвалу, яка висловлює жаль з приводу становища сіон. організації Сх. Галичини. Резолюція мотивує твердженни, що центр. сіоністичні власти виявили для сіоністів Сх. Галичини явнайшалі ілучу терпеливість, але всі спроби компромісу відкинено. Резолюція взиває Нач. Раду сіон. організації зробити конечні заходи для виставлення жид. кандидатів на листах меншостевого блоку в виб. округах Сх. Галичини.

СНІГОВІЇ В АНГЛІЇ.

Льондон, 28. грудня 1927.

Сніговиця в цілій Англії тревае далі, всяка комунікація перервана, навіть корабельна в причинах браку получень у внутрі краю.

Біржа.

Гроші.

Долар 8'86'50—8'87'00, канадійський долар 8'82'00—8'82'50, корони чеські 0'26'00—0'26'50, австрійський шілінг 1'2'0—1'26'00, рум. лея 0'05'25—0'05'70, французький франк 0'35'00—0'35'50, швайцарський франк 1'71'50—1'72'00, англійський фунт 43'40—43'70, німецька марка 2.11'95, данцігський гульден 1'7'99, червінець 30'20—31'00.

Золото: 20 кор. 36'40—36'65, 20 франків 34'20—34'40, 20 марок нім. 42'40—42'70, 10 рублів рос. 46'80—47'20.

Срібло: кор. австр 0'70'00—0'71'00, 5 кор. австр. 3'60—3'66, фльорен австр. 1'80—1'85, рубел рос. 3'00—3'10, копійки за рубель 1'50—1'55.

Збіжа.

Пшениця дворська 47'25—48'25, пшениця селянська 45—46'50, житто 38'50—39'25, ячмінь броварн. 38'00—39'00, ячмінь на мливо 32'75—33'75, ячмінь пастівний 30'00—31'00, овес 32'00—33'00, кукурудза румунська 33'75—34'25, бараболі рафовані 0'50 0'00, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 40'00—42'00, горох півзіктория 65—69, горох полевий 40—50, бобик 33'50—34'50, сино 7'50—8'50, солома 4'25—4'75, гречка 35'00—37'00, льон 68'00—71'00, рінак озимий 61'50—62'50, мука пшенична 00-пр. 83'00—84'00, мука пшенична 50-пр. 75'50—76'00, мука житня 65-пр. 59'00 грисс кукурудз. 5—54, мука кукур. 36'25—37'25, отруби житні 24'75 24'25, отруби пшеничні 24'75—25'25, крупи гречані 73'00—74'00, пшоно 71'25—75'25, крупи ячмінні 51—58'50, конюшина червона 235—265, мак синій 100—110, мак сивий 85—100, мішки ютові, нові 1'40—1'60, мішки ужиняні 1'30—1'50.

Театри.

„Коопер. Український Театр ... фекцією ім. Стадника (вул. Шашкевича ... Перова.

Міський великий театр:

29-го „Госпда" в п. Плятановій.
30-го „Цыганы".
Початок 7'30 вечером.

Міський „Театр Новин":

29-го „Хай живе чорти...".
30-го „Незначний сеанс".
Початок 7'30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Перла гарему".
„Лев": „Моя жінка — твоя жінка".
„Аполло": „Цыганський барон".
„Фатаморґана": „Скомпромітована молодиця".

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Львові. Засвідчим ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою прихильність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Іпотечний, книжечка ч. 1167.

НОВИНКИ.

— **Загально-обовязуючі релігійні свята в СРСР.** В харківській пресі вичитую, що Совєтний Народній Комісаріят Праці встановив для всього Союзу 7 революційних і 7 релігійних свят додатково до тих, що встановлені кодексом законів про працю. Харківський „Комуніст" з 16. XII. п. р. додає до поданого тоже доповнення відносно свят на Україні: при Всеукраїнській Раді Професійних Спілок від будувася нарада, що застановлялася над цею постановою. Вона рішила святкувати на Україні день 2. травня замість свята — першої Пречистої (15. серпня). У звязку з цим для України залишаються такі вихідні дні в реліг. свята: страстна субота, другий день Пасхи, Трійця, Спас і два дні Різдва — всього шість днів релігійних свят". Релігійні свята обходитиме там по старому стилю.

— **Підчас польських свят** Львів оживився хронічними подіями в звязку з такою нагодою: Крім кількох звичайних бійок, що скінчилися малими ранами, були дві криваві авантури, до яких мусіло вмішатись ратункове поготівля. Одночасно злодії не дармували, користаючи з частих відвідин людей, що залишали порожню хату. З більшою досадою вийшли із Хшановських 11, вул. Львівських Дітей ч. 19, Здоровля ч. 7 і Кадецької ч. 6.

Uoga u ca. Накладом **Walter de Gruyter'** в Берлін видала книжку в німецькій мові п. н. „Руська (східно-словянська) етнольогія" Дмитра Зелєнина, в якій узглядненo і українців. — В німецьких фаховим журналі **„Slawistische Schulblätter"** за травень ц. р. появилася стаття Флюри Бек: **Українська література** від її відродження аж по наші дні. *А. Ж.*

— **Зїзд рабінів.** У Львові почався зїзд усіх галицьких 250 рабінів. Юрба старозірів, що хотіли побачити „чудотворців" при вході, заповнила залізницю, так, що треба було допомоги поліції для заведення ладу.

— **Палата Ліги Націй.** Комітет вибраний Лігою Націй прийняв рішення щодо будови нової палати Ліги. Підставою будови стане франц.-швайцарський проект Ревю-Флегенгаймера, при співучасті пяти найвизначніших архітектів: трох італійців Броджі, Вакаро та Франці, француза Лефевра та мадяра Варо. Рено видумав паризьку Сербону. Флегенгаймер двірець у Женеві. Будова тривати-ме 8 років і коштуватиме 20 міл. фр.

— **Невідоме жидівське плем'я.** Російський дослідник Вишпівський найшов підчас своїх подорожі в Туркестані невідоме жидівське плем'я. Воно має 10.000 членів і прийшло туди з Палестини ще за Соломона, задержавши досі своєрідну старо традицію. Живе воно в продажі мистецьких килимів, тканин, золотарства, а також хліборобства та скотоводства. Головно цікавими будуть досліди над їх первісною мовою.

— **Сенсації.** Білгородська „Політика" повідомляє, що бувш. сербська королева Наталія Обренович живе тепер у Франції як чорниця. Вона є законною вдовою по королю Мілані, який розвівся з нею незаконно 1888 р. — Визначний нім. письменник Карль Штернгайм жонатий вкінці вдруге з польською письменницею Франка Ведекінда, Памелею, авторкою Штернгайм має 50 літ, був уже двічі жонатий, а Памела має 20. — Ще більшу несподіванку зробили світові фільмові артисти з Голівуд, що за один місяць розвелися „за компанією": Маріон Ніксон, Констанція Тальмедж, Вірджінія Валлі, Евелін Брент, Мері Превс, Йосиф Штернберг, Адольф Менжу, Річард Бартельмерс, Реджінальд Денні. Та як стільки шлюбів скінчилися, коли за місяць вони знову позаходять замуж і пожевняться?! — У Іудеї археологи найшли в камяних гробах золотий саркофаг з двома прегарними мумієми та з доби Маї.

— **Новий податок.** Турецький уряд відомий із своїх сміливих реформ заводить тепер податок на здоровля. Як довго людина здорова, досі платитиме 20 проц. більше до загальної суми своїх податків, щоби причинитись до створення фонду на будову шпиталів, санаторій і для медичних дослідів. Кажуть, що у Китаю богатші платять своєму лікареві так довго як довго є здорові. Коли занедужали, він мусить їх лічити задурно. Нема нічого розумнішого, як платити за своє здоровля!

— **Торгівля помешканнями.** У Ленінграді мешканці почали таку емерітівну виміну своїми хатами, в надії, що вміщання їм на краще, що в цю „мандрівку народів" мусіла вмішатись влада. Відтепер вимішом хат займатиметься „райком мутопдели".

— **Нова форма подружа.** Америка вводить нову форму подружа, якою може вбити цвяха в європейські голови, давно зажурені перехитрими формами подружа. Суддя Бен Ліндсей у Кольорадо вичайшов новий термін на нову форму шлюбу називаючи „товариське подружа" таке, що бере на себе обовязок життя спільне перших пятьох літ на пробу. За цей строк, що дає гарний шанс, звільняли із служби, але його тепер скорочується. 18-літня студентка та 20-літній студент не мають засобів до життя, побрались за згодою своїх родичів, на 5 літ, а якщо до цього часу будуть собою здоволені, продовжать шлюбний контракт. Преса дуже живо цікавиться цією новою формою шлюбного контракту і стверджує, що вона відповідає вповні новим економічним умовинам і новим поглядам на подружа. Американське подружа завсіди різнилось від европейського тим, що жінка не вносила чоловікові ніякого віна і що пара побиралась лише наслідком взаємної симпатії. Зовсім жіночого руху в Америці зрівняв жінку у правах у домашнім житті, тому, що жінка в силі самостійно працювати або своєю працею в хаті та освітою дорівнятись вповні мужеві.

— **Вражливий відкривник.** Всесвітній дослідник обох бігунів Амундсен попав у конфлікт із британським географічним товариством у Льондоні. Коли воно признавало його своїм почесним членом, він відповів, що цієї почести не приймо, бо бувш. голова Т-ва льорд Керзон образив його підчас одного бенкету у Льондоні, коли Амундсен їздив туди в відчитом. А саме льорд Керзон вияв підчас бенкету в честь Амундсена тоаст у честь... його собак, що помогли йому відкрити північний бігун. Амундсен записав цей факт у своїй книжці „Моє життя відкривника". Англійці протестують проти такої злобної інтерпретації слів Керзона (який уже не жиє), але Амундсен заявив, що не має звички вертатись туди, де його раз образили. Можна бути незражливим на всю суворість підбігунової природи, а проте мати вражливе серце.

— **Смішний лікар.** Частина преси в Шікаго виступила дуже гостро проти відомого лікаря д-ра Шуймана, який має відвагу споюкати лікарські кола та урядові до передумання дуже важної ролі лікаря в деяких випадках. До нього звернулись родичі одної трьохденної дитини, яка вродилась невормальною калікою. Він мав перевести операцію її голови, з тим, щоби продовжити її життя. Навіть якби операція вдалась, дитина не була би в силі думати, говорити ні рухатись. Тому д-р Шуйман порадив родичам не робити операції, а дати дитині смерти голодовою смертю, для її добра і для цілого. Родичі після довгої надуми дали перенонатись і дали дитині смерти. Тепер публична опінія нападає на лікаря, який прилюдно висловився в повною пошаною про родичів, що мала сміливість піти за одиною розумною радою.

— **Казки життя.** Із міста Нансі в Парижі, а з Парижа в світ прийшла неймовірна вістка про відшайдену частину закопаних золотих скарбів Наполеона. Чудесним є не факт, а історія відшайдення золота. Недавно в місті Мец вийшов купець найшов у старій бібліі листок паперу, що був заповітом одного наполеонівського генерала. Там було сказано, що недалеко замку Пон-а-Муссон знаходиться 400 золотих штаб закопаних Наполеоном. При цьому був поданий плян місця. Директор музею повідомлений про цей знахідок, радив купцеві вробити в цього вакітох. Повстала торговельна спілка громадян із Нансі, щоби шукати скарбу. Коли обходили довкола згаданого замку сила землі, два головні спільники зрікались дальшої участи, а невірні Купець Роніа, сам, уперся продовжувати розкопки. Одночасно прийшов до міста Нансі лист від американського ясновидця, Віліа, який заявляв, що в гіпнозі бачив увесь плян розкопок і готов цілий місце із скарбами. Вінай має „чародійну різочку", яка вміє по поверхні землі відкривати золото. Є це інструмент із грузинів, довгим дротом і старою монетою. Шукач скарбів згодився на співпрацю. Віліа, Вінай приїхав і справді вже відшайшли вісім штаб золота, кожну 4-літрову. Одночасно йдуть дальші розкопки в надії відкрити решту скарбу Наполеона. Хто не вірить, нехай не читає часописів.

— **Смерть місіонарки.** У Бостоні померла пані Олена Стоп у 81 р. життя, що мала цікаве життя. У 1901 р. вона провела 6 міс. у полоні серед македонських розбійників, разом із болгаркою Катериною Стефановою, жінкою протестантського пастора. Обі вони були місіонарками. За них домагались викупу 110.000 дол. Їх випустили за 65.000 дол. складених із збірки у Сполч. Держ. Цікаве Америка стягнула собі ці гроші з турецького уряду, якому погрожала військовим дипльоматичних взаємин. Пані Стоп описала свої пригоди в македонських горах в окремій книжці.

— **Літературний кутон.** У Київі почне виходити новий літературний журнал „Нова Генерація" (чому не попросту „покоління"?), який видаватиме групи таких письменників: Семенко, Шкурупій, Бужко, Вражко, Скрипник і Полторацький. — „Слово о полку Ігоря" найшло в голландським перекладі А. М. Подьєв, а

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“

мистецьким дорогим виданні в 500 примірниках із ручними кольоровими переводитами Г. ван Стратен (видавництво „De Sikkel“). — Деніс видали повні твори Гейзого в перекладі Софуса Міхаеліса та Айнера Андерсена. З цього приводу ням. посол у Копенгагені видав бенкет, запросивши всіх визначних письменників. — У збірнім виданні творів Золі, донька письменника передає життєпис свого батька; довідуємось, що Золя був дамаґійського походження; що в його родині мущини звичайно були жовтярами. Батько Золі був офіцером, що оженився з гречанкою.

— **Учений скандал.** Досі місяці велзи в шоденній і науковій франц. пресі суперечка на тему найдених передісторичних записок у Глюзелі. Одні археольоги, члени Академії, вважали їх автентичними, інші фальшованими. Аж тепер міжнародня комісія знавців установлена Антропольогічним Інститутом видала певне справозданя, яке кінцевим висновком, що найдені старовинні памятки що мають історичної вартости, а були штучно сфабриковані та закопані в землю.

— **Таємне вбивство у Ніцци.** Поліція в Ніцци на франц. Рів'єрі, має розплутати загадочну історію. У відчиненім авті найшли застрілену молоду жінку Гаме, пам'ятку легкої поведінки, що приїхала туди на довший побут. Біля неї була її приятелька Поміз, що разом вибралась вечером автом на прохід із дрома панами, з якими вони зробили знайомість у кавярні. Коли виїхали за місто шлях стрілі і Гаме впала мертва на подушки авта. Трос із її товаришів подорожі їздили по якусь годину, заки зупинились перед автівкою, щоби туди відвести вбиту. Коли Поміз сіла з авта, з нежиною приятелькою, два мущини втікли автом безслідно. Арештована Поміз не в силі дати пояснень, хто були ті мущини. Гаме не мала при собі грошей, отже грабунок не є конечним мотивом. Підозрівають, що Поміз була у змові із двома мущинами; вона-ж твердить, що стріл між участю в авто із надвору. Хто вбив її приятельку і чому? і хто два таємні мущини — досі невідомо.

— **Із соломи дерево.** Відомий американський хемік д-р Сідней Уельс зробив винахід великої практичної ваги: йому вдалось сплести дерево із відпадків пшеничних стебелин, до яких він додає якусь хемічну примішку. Уельо віддавна думав над проблемою, як зужити те, що в сільськім господарстві стає неужиточною повидю. Його нове дерево, дошки, має всі прикмети тривкого матеріялу, є добрим ізолятором проти холоду, спеки, та голосу. Значіння такого матеріялу для промислу є незвичайне.

— **Що буде з діямантами?** Французькому інжинірові Бассе вдалось скристалізувати вуголь під тисненням 25.000 атмосфер. Що це значить? Значить, що стара мрія хеміків: фабрикувати штучні діямянти здійснена. Попередник Бассе, француз Моассо протратив десятки літ на ці експерименти. Кажнив, що виходило із його лабораторійної печі, мало всі прикмети діямата, але таки бракувало йому дечого до кристалічного чистого вуглія. Йому вдалось тільки виготворити рубіни і то завадто дорогою ціною, щоби зробити конкуренцію правдивим рубінам. Парізька звістка може мати далекосяжний вплив на торгівлю діямантами, за якими досі шукали люди із величезною затратою енергії та грошей лише в природі. Бассе сотворив чудесний апарат, який має змогу натискати із фантастичною силою тягару на мінімальну поверхню, витворюючи при цьому високосвану температуру.

— **Чудесії.** В околиці Трієсту зловили кита двацять метрів довжини. Коли розрізали йому черево найшли там: мішок сіна, бляшану 20-літрову посудину на нафту, сковородку, три черевики, сіть на риби і безліч дрібниць, які в череві кита не грають найменшої ролі. Шалене завіра! — Цими днями ставав у Берліні перед спеціяльною лікарською комісією артист „людяк-гоня“ (кольосеум) Дібель. На його тілі показуються стигмата, зовсім такі самі як на славній Терезі Найман, яку вважають святою. Дібель уміє своєрідним зусиллям волі прорізати рани на своїм тілі і так само загоювати їх. Вряди-годи із його очей ллються кровави сльози. Знавці думали спершу, що мають перед собою звичайного ошуканця, але переконались, що помиляються. Життя Дібеля небуденне: підчас війни він попав у російський полон. У 1917 р. підчас липневого наступу він утік у мундурі російського жовніра. У Липецьку його зловили і посудили на смерть. Напередодні засуду Дібель пробував самічати самозбрястом і перерізав собі жили. На вид крови він страпав память. На другий день побачив, що його ради через ніч загоїлись. Після війни, вернувшись у Німеччину Дібель почав робити на собі дивні експерименти: ранив себе та колов голкамі, попадав у каталепсію і рани гоїлись. Згодом він робив це без голок, самою силою волі. Ці експерименти завели його на сцену театрів, де він заробляє великі гроші своїм чудодійним організмом.

— **Рекорди.** Від 17 до 24-го грудня відельська почта оперувала 80.780 пакетів; у тижні різдвяних свят щоденно вона постачала денно в них 11.500 пакетів.— У Ню-Йорк (Америка) померла ґралядна Мері О Ші в 115 р. життя полишаючи 41 внуків і 68 правнуків. — У пів. Африці у річниці високої ріки Вааль біля Вемгоф найшов один шукач діямантів замість дорогоцінного каміння два великі зуби передпотопної звіряки. Професор Дорт із університету у Вітвотерранд заявив, що це зуби мамута спереду 25.000 до 50.000 літ. При цьому фахівці пригадують, що в інших не старших річищі німецький дослідник Бон відкрив у 1906 р. зуби мастодонта вперед 150.000 літ. У палеонтів в такими зубами дентисти небагато заробили би. — У Бадені продилась дитина із животом проріжаним, мов пелюнеїда, так, що крізь нього видко всі внутрешности. — А в нім. місті Бентен 31-літня жінка одного діловода вродила 4 дівчинки. Кожна дитина, що важить по 3 фунти здорова. — 6 в Льондоні у саді „Дрейпер Гол“ морва посаджена в р. 1666, яка досі дає овочі. — Від підписання миру досі вибудували в Англії мільон нових домів. — У Вел. Британії є 4 мл. собак. На кожного 10-го громадянина припадає одна собака. Люксусових собак є 250.000. Податок від собак приносить державі грубі гроші. — За остапні 3 місяці паризька підземельна залізниця перевезла найбільшу скількість осіб: 110 мільонів, які заплатили 74 мл. фр. — Занедужав ніяк наслідника англ. престола. Ветеринарі були безсильні, завважили, що ніяк недужає на серце. Коня перевезли до спеціяліста серцевих недуг, який лічить його так само як людину і заявив, що на таку недугу лічить коня вперше. А може ніяк заразився від відомого із ніжного серця уельського князя?

— **Померли:** бувш. нестор російських соціялістів Володимир Тьомкін, помер у Парижі. Був він рабіном і головою жидів. громади в Єлисаветгороді, членом Національного Зібрання в Київі і членом секретаріяту для жидів. справ при уряді У. Н. Р. Після большевицького перевороту виїхав у Париж.

— **Світова всячина.** През. Кулідж прийняв на авдієнції відомого мадярського драматурга Мольнара. — З нагоди Різдвяних Свят мадярський уряд видав амнестію, помилувавши 852 осіб за політичні провини. — Помер найзначніший словенський правник д-р Янко Бабіч, президент апеляційного суду, бувш. референт австр. міністерства справедливости. — За пів мільона шведських корон продала шведська родина Бонде один образ Дюрера американцям. — На два банки в Буенос Айрес зроблено атентат, підклавши бомби; пільканацять осіб ранених, великі шкоди. — Англ. літак у перелеті з Парижа в Льондон догинув на морі горючий корабель, про який нема нонщо подробиць. — Бурбонський князь, кревняк еспанського короля, стане перед судом за сфальшування векслів. — У Ню-Йорку є такий надмір театрів, що богато починає зачинитись, банкрутуючи. — Епископ у Бергамо видав пастирський лист, яким забороняє виставу одної вели Анунчіи як неморальної.

✝ Посмертні згадки.

Дня 12. грудня п. р. померла **Ольга Адалія з Молчковських Дуликова**, вдова по бл. п. о. Юлияні парохові Сасова в 55. році важкого життя. 1917-го року переболіла Покійна смерть сина Володимира студ. прав, що впав на італ. фронті, 1919 скалічення молодшого сина Романа, що втратив руку при УГА а 1920 поклала в домовину мужа о. Юлияна. Покійна була взірцевою матерю-громадянкою. Її життя, це одно пасмо горя, яке Покійна поборювала своєю ніжністю для добра своїх дітей, а своїми щирими радами і помочю для тих що її потребували а нігде її не находять. Найбільшою приємністю в її життю була поміч одним, яку подавала до хвиль, доки була в сили подати. Тому не дивно було нікому, хто знав щире серце Покійної, глядати на незвичайну численну товпу громадянства, що відпровадили її на вічний спочинок. Хай земля, яку так любила буде її легкою а память вічною. 1181a)

ОПОВІСТКИ.

Комітет свята в честь О. Кобилянської в Коломиї отсим запрошує якнайширші круги нашого громадянства взяти участь у тому святі; рівночасно просить поширити вістку про нього й подбати, щоб якнайширші круги українців на нього відгукнулися. Від товариств, читалень, жіночих гуртків і т. д. бажане висилання делегацій на свято: а якщо це неможливе, то в усякім разі висилання привітних писем. Як делегації, так і письмені привіти просимо зголошувати на адресу редакції „Жіночої Долі“ в Коломиї, вул. Нова ч. 1. Для делегаток з дальших сторін комітет подбає про нічліг за власним попереднім зголошенням в ред. „Жіночої Долі“. По концерті відбудеться святочний комерс. Вступ за попереднім зголошенням. Свято відбудеться 2 січня 1928. — *Комітет.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПАРОХІЯ лішня 3 клм. від більшого міста з рільним шкільним в Асп. львівс. до заміни. Зголошення до Адміністрації „Діла“ від „Дїточа утіха“. 1175 3-3

КРИМСЬКИЙ плащ з лабок, спід футро оказійно на продаж, ближча відомість у Карпчка вул. Куркова 11 а. 1168 3-3

КОЛЯДИ на мішаний хор Ярославенка за 3 золоті в легкому укладі, до набуття в кожній книгарні. 1116 2-10

ПІЯНІНА Арнольда ФІБІҐЕРА досьоналі з гарантією, дешево і, на догідних умовах. Конрад Каїм і Син, Львів Коперника 16. 1150 3—8

ДИВАНИ, хідники, портієри, **фіранки**, мебльові матерії по фабричних цінах **БАНК** площа Марійська 5. І. поверх. 911 19—20

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків лт в цілім краю заїсна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриллянти, золото, срібло, платину найвисші ціни. За) 48-?

ДО ЗАМІНИ стала посада при 3-клясовій школі в Курниках пов. Яворів, 5 клм. до залізниці, мешкання (покій і кухня) в шкільнім будинку, за рівнорядну або самостійну посаду близько залізничої станції при шляху: Перемишль-Хирів або Старий і Новий Самбір-Хирів. Зголошення до В. Паздрія, учителя в Курниках, пов. Яворів. 1183

НЕГАЙНО приймуть 2 хлопців понад 14 літ на науку і визволю по 3 роках на дентистичних техніків. Д-р Бабій дентист-лікар вул. Сапіги 47, Львів. 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легнів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1058 **Пересвітлення Рентґеном** 18—24

КОНЦИПІЄНТ, з кількалітньою практикою на провінції, що може працювати самостійно, змінить посаду. Зголошення до Адміністрації від І. Н. 1102 2—2

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Гаппапорта
Якова Нассa
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Сперіплювання хитаючихся зубів, пльомбування й лікування зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1036 Полекші в сплатах. 4—5

Дентист **Д-р А. Пфау** переніс оряднцво на вул. **Легіонів** **23**

НА РІЗДВО 5 кг. синього маку зол. 14.— **Бжільний мід** 2-2 пегорічний, свіжий з подільських пасік, в бляшанках брутто 3 кг. 11 зол., 5 кг. зол. 15, 10 кг. зол. 27, 24 кг. 52 зол. разом з опакованням і почтовою оплатою висилає за попереднім **І. Вінокур**, Теребовля (Сх. Галичина). Почтова скритка 45. (Середня).

зол. 11.00 **БУДИЛЬНИК** зол. 11.00
франц. — закорд.
з гварантією тільки у фірмі
Б. ҐРИНБЕҐ, вул. Сикстуська 4.

Реклямова продаж Яникова товкотажі, блюзки, спіднички, шлафрочки, білля, панчохи і т. п. у фірмі
Гольф Львів, Кілінського 1
проти вікон віденської кавярні
Ціни значно знижені! 1-4

Купити гарний дарунок не досить важко!
Однак наша прегарна колекція:
золотої і срібної біжутерії
вдоволить кожному відповідний вибір.
Золоті годинники вже від зл. 30
Перстенці золоті 14 кар. від зл. 8
Ґутерман Сикстуська 14.

Подяка.

Прибиті горем по втраті найдорожчої Мами бл. п. Ольги Аделі з Молчковських Дуликової вдови по парохові Сасова, що осиротила нас 12. ц. м. бажаємо ми цею дорогою зложити сердечну подяку Впр. о. сов. В. Лискові парохові Сасова та його дружині Вп. п. Добр. Іванні, що не жалїли нічого, щоби прийти нам з помічю. Вп. Добр. Рапсовій за поміч і слова потіхи в перших днях смутку, як рівнож Вп. п. Управительці Дімчишиняній Зофії та Вп. лікарям Рапсови і д-рови Залужному за безкорисну та совісну лікарську опіку. Дякуємо рівнож Впр. о. шамб. д-рові Юрикові та Всч. оо. Чайковському, Підсонському, Тарнавському, Микицеєві, Косоновському та Вп. д-рові Залужному за участь в похоронах а зокрема всч. о. парохові Лискові за надгробне слово. 1181

Ширіть наш часопис!

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕДЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує за складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 56—?

РЕВМАТИЗМ
НЕРВОБОЛІ, ІСХІЯС, ГОСТЕЦЬ, БІЛЬ ГОЛОВИ і тим подібні недомагання, швидко і певно усуває знане від 25 літ натирання під назвою
ІХТІОМЕНТОЛЬ
Численні, щоденно напливаючі признання і подяки.
ІХТІОМЕНТОЛЬ скрізь до набуття.
Виключний склад:
ХЕМІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ АПТИКИ
М-ра ШИМОНА ЕДЕЛЬМАНА
в ЛЬВОВІ.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З почкової Видавничої Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 293 (11.254). Львів, субота 31. грудня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Хуситська екзотика.

Львів, 30. грудня 1927.

В днях 27.—30. ц. м. Львів пережив свою небувалу сензацію Повні три дні столиця нашої країни стояла під знаком хуситської екзотики. На вулицях Львова зявилося кілька десяток маломістечкових рабінів, цадиків й інших служителів грізного й безкомпромісового Єгови зі своїми небуденними штабами. А довкола них хуситська чернь з усіх усюдів, з усіх гет, з усіх закамарків більших і менших міст. Довгі халати, атласові одяги, лисячі шапки, довгі бороди, кручені клапті волосся на вилицях, поважно роблені, аскетично підстроєні обличчя на тлі такої самої товпи, чорної, крикливої, істерично-фанатичної — ось що аворухнуло апатичний Львів. Здавалось, що перед нами воскресло забуте середновіччя або заістнувала наглядна зява якоїсь далекої, відсталої екзотики.

І все те хвилею ринуло до Львова, окупуючи жидівські вулиці і хвартали, наповнюючи Львів гамором, богобійним подихом і — спекуляцією в найширшому розумінні того слова.

Десятки цадиків і рабінів, сотні їх прислуги, тисячі їх поклонників, десятки тисяч визнавців. Ціле море чорних, хитрих, переляканих постатей, в яких — як каже польсько-жидівський поет Тувім — „таїться спадщина віків". Але тепер ті постаті не виявляли найменшого переляку. Навпаки, вони ступали достойно, гордо, самопевно, ласкаво трактуючи представників польської власти. Щож, ласка за ласку!

Звичайний глядач цеї чорної маскаради зливується: звідкіля така маса тих екзотичних гостей, що рідко покидають свої садиби і закамарки в геттах? Це питання виясню нам щирість, з якою один з цадиків — як подає „Хвіля" — сповідався перед одним з б. жидівських послів: „Явився я тут, бо то мене нічого не коштує, поїзд, їду, помешкання, все дають даремне. Що мені то школить, як собі ще раз огляну Львів".

В днях 27.—30. ц. м. відбувся у Львові зїзд галицьких рабінів, на який стягнено навіть белзського „чудотворця" Рокаха, щоби самому зїздові, а головно його постановам надати імперативної поваги серед темних, консервативних, забобонно відсталих жидівсько-хуситських мас. Відбувався той зїзд в кінотеатрі „Паляс" при головній артерії Львова. Десятки кінної і пішої поліції вдержували порядок, оберігаючи цадиків перед безцеремонно-релігійним, засліпляно-неважливим напором розфанатизованих, хуситських мас. В кіновій салі дожидав белзського „чудотворця" львівський воєвода Борковський в окруженні урядовців, щоби повитати його в імени влади. Кінотеатральна сценерія, змінчивість ситуацій галасливої юрби, получена з молитовними настроями, пантоміміка стримлість рабінів, — все те було обраховане на викликання відповідних настроїв серед безкритичної товпи.

Зїзд рабінів і цадиків, зазранжований саме в розгарі передвиборчих підготувань, мав досить широку програму. Релігійні питання відсталої ортодоксії, справа організації й перестрою жидівських віроісповідних громад, обовязкове святкування суботи, боротьба з жидівськими ліберальними і радикальними елементами, — все те стояло на порядку наряд хаотичного зїзду рабінів. Та головною метою, з якої приводу зазранжовано зїзд рабінів і цадиків, була справа виборів і поставa до них тих жидівських мас, які стоять виключно під впливом кагалів, під впливом ортодоксійних рабінів і цадиків.

Ще недавно цадики стримувалися від вмішування в політичні справи. Поширювано навіть думку, що белзський „чудотворець" є противний політичній організації ортодоксії, бо вона противиться постановам талмуда. Та саме тепер рабіни і цадики вийшли з політичної резерви і постановили взяти провід над темними жидівськими масами не лише в питаннях віроісповідно-ритуальних, але й світських, політичних. Віддячуючись за виявлену їм ласкавість, протекторат й опіку, вони не завели надій аранжерів. Політична комісія рабінатсько-хуситського зїзду винесла таку резолюцію:

„Зїзд безоглядно і принціпово відкидає думку приступлення жидів до блоку національних меншостей, уважаючи такий крок недопустимим і шкідливим".

Таким чином рабінатський зїзд сповнив поставлене йому домагання, зорієнтував жидівські маси в напрямі, бажаному для вдохновителів зїзду. Чи в повному обемі, — важко відповісти. Без сумніву, бажанням вдохновителів зїзду було, щоби він заявився за підтримкою „урядового блоку". Під тим оглядом pro foro externo нічого не сказано — так, що галицькі „сепаратистичні" сіоністи (райхівці) можуть бути вдоволені з такого обороту справи. Не знати тільки, як дальше на місцях розвинеться виборча агітація рабінів і цадиків, не знати, чи ця резолюція не є лише вихідною точкою для пізнішого переходу в табор „урядового блоку". Рабіни і цадики виразно визначили і проголосили, що „кроком недопустимим і шкідливим" для жидів уважають тільки приступлення до виборчого блоку з тими християнськими народами, що є в меншости в сучасній Польщі. Це негативно-імперативне твердження є одночасно позитивним, себ-то: що кроком вказаним і корисним є виборче єднання з національною більшістю сучасної Польщі. Але рабіни і цадики, добачуючи користь для єднання жидів з національною більшістю сучасної Польщі, пропустили з уваги один момент, а саме: що вони „репрезентують" майже виключно східно-галицькі хуситські маси, а тут національною більшістю є не ті, перед якими вони складають приземні поклони. Чи добре вчинили рабіни і цадики, так орієнтуючи, а радше здезорієнтовуючи темну жидівську масу, в це небудемо входити. Чи добре зроблять жидівські маси, якщо підуть за вказівками своїх релігійно-політичних керманичів, — на це відповідь дасть нам може й недалека будуччина.

Святочно-чорна екзотика промайнула над Львовом. Тепер її чорні крила розтягнуться над містечками і селами, над брудними заулками і закамарками, перекривленими, миршавими хатинами жидівських бідаків. Залунають виборчі кличі, розпічнеться мобілізація жидівських низів, усіх тих бідних крамарників, полатайків, дрібних торговців, які не лише живуть з українського селянства, але і в своїй безпосередній вірі, в своїй простоті духа складають тяжкий гарач своїм „чудотворцям". Бо ніде релігійні данини не є такі великі, як у жидів.

Але життя не знає „чуд", воно знає лише твердий рахунок. І такий рахунковий народ, як жидівський, повинен всесторонно розглянути, чи той рахунок рабінів і цадиків є рахунком жидівських мас.

На передвиборчому фронті.

Розвал урядового „кресового" блоку.

Ледан кілька днів минуло, як „кресові" воєводи під проводом львівського воєводи Борковського склеїли одноцільний польський виборчий фронт у Сх. Галичині, а вже щось „псується в данському царстві". Сапацийний „Дзенник Львовскі" з жалем повідомляє про „розбиття польської солідарности народовою демократією". Сталося це на третій в черзі конференції збльокованих „кресових" партій у воєводи Борковського в дні 28. ц. м. Урядові й неурядові сапатори бажали з польської „кресової" солідарности ефекти для себе вечево, приєднуючи лісту польського фронту у Сх. Галичині до державної лісти „Безпартійного Комітету співпраці з урядом". Очевидно, на таку хитру комбінацію не могли погодитися польські реакційно-шовіністичні партії: хадеки, христ.-народові і головно BBH, який єдиний розпоряджає реальною громадянською силою при допомозі „організацій народових".

З огляду на те на третій конференції у львівського воєводи д-р Брила (іменем хадеків) поставив внесення, щоби лісти польського фронту у Сх. Галичині не допускувати до державної лісти „Безпартійного Комітету співпраці з урядом", тільки створити окрему „кресову" державну лісту, яка крім Сх. Галичини обняла би Волинь, Полісся і „загрожену" частину Наддніпрянщини.

В імени вшехполяків д-р Опенський заявився за розривом з держ. лістою „Безпарт. Комітету співпраці з урядом", але створення „кресової" держ. лісти слід відсунути на дальший плян. Під теперішню хвилю важним є вияснити основи співпраці польських партій у Сх. Галичині на виборчий період. В тому напрямку він виставляє такі тези: 1) Консолідація польського виборчого фронту має на меті оборону польськости Сх. Галичини, а тим самим не має характеру ані про- ані антиурядового, 2) ліста польського вяб. фронту у Сх. Галичині не може бути долучена до варшавської (проурядової) лісти, 3) глава комітету („Безпартійний Комітет співпраці з урядом") є виключена, бо його партія не має цілей, ідентичних з урядом, 4) спільний вяб. фронт мусить обіймати цілу Сх. Галичину, всі під національно-польським оглядом загрожені округи і ніякий округ не може бути зі спільного фронту вилучений.

Після тої заяви д-р Опенський спустив воєвідську конференцію.

До заяви д-ра Брили іменем христ.-народових приєднався Дунін, застерігаючись іще проти поміщення на спільній лісті лівих кандидатів.

Однак остаточні на конференції хадеки і христ.-народові не втрималися зі своїми внесеннями. Урядовий погляд побідив. Після того поодинокі партії і групи заголошували свої мандатові претенсії. І так людовці сен. Бойка домагалися 7 мандатів (на першому місці), жиди-асимілятори 2 мандати, Хліборобське Сторонництво 6 мандатів, жиди-поляки 2 мандати, разом заголошено претенсії до більше, як 40 мандатів.

Ясно, що неспроможність залагодити ті мандатові апетити спричинить дальші сецесії зі спільного польського виборчого блоку у Сх. Галичині.

Виборцям під увагу.

Реклямації пропущених на виборчих списках.

В понеділок, дня 2-го січня будуть у всіх виборчих округах, отже й у всіх 100 виборчих районах Львова, **виложені до перегляду списки виборців**. Від того дня слід до **дня 15-го січня включно вносити реклямації і спротиви проти неповміщення в списку** особи, яка має право вибирання.

Обводова комісія повинна реклямацію полагодити безпроволочно та на основі свойого рішення **доповнити** список виборців. Коли хто в реклямаційному речинці (отже між 2-им а 15-им січня) не є присутний в місці свойого сталого замешкання (прим. у Львові), тоді може прохати іншу особу, щоби вона **внесла за нього** реклямацію. Коли б предложені реклямуючим докази були неповні, чи неясні, може районова комісія зажадати відповідного їх ним доповнення. Кожний виборець має крім цього право внести реклямацію **проти вписання** на лісту виборців такої особи, **яка не має права вибирати** послів. Районова (обводова) комісія має тоді обовязок **на протязі 24 годин** ту особу, якої право вибирати післано в сумнів, повідомити про те з поученням, що приполугує їй право, **на протязі 3 днів** від дати доручення їй комісією письма, **не пізніше однак як до 48 днів від дня оголошення виборів**, внести **письменний, або устний (до протоколу) спротив** зкріплений доказами. **Проти рішень** районової виборчої комісії **приполугує** відтак неповміщеній у списку особі **право жалоби до окружної** виборчої комісії через властиву районову комісію, **на протязі трьох днів** від дати доручення. Для інших осіб, на протязі трьох днів від дати проголошення комісією рішення.

У Львові будуть урядувати всі районові комісії для приймання реклямацій **щоденно від год. 2—6 попол.** Отже обовязком кожного виборця українця є вже **в перших днях** стверднти, чи він сам, його жінка, чи інші члени родини, або його знакомі, що мають вже 21 покінчених літ, поміщені на виборчому списку. При тому на випадок неповміщення когось у списку комісії, в якої обводі він тепер мешкає, слід такому звертатися до виборчої комісії місця замешкання ним в дні 1. червня 1926 р. тому, що львівське міське статистичне бюро виготовляло останні списки після стану у цьому дні 1-го червня 1926 р.

В якій мові слід українцям-виборцям відноситися до обводових і окружних виборчих комісій? В тій справі обовязують постанови закону з 31-го липня 1924 р. про державну мову і мову урядування державних і самоуправних адміністраційних властей як також виконавчий розпорядок ради міністрів до цього закону з дня 24. вересня 1924 р. На тій основі українські громадяни, замешкалі в воєвідстві львівськім, тернопільськім, станиславівськім, волинськім і полоськім мають право писати письма (реклямації) до районових і окружних комісій **в українській мові.**

Зразки реклямацій, спротивів і жалоб находяться у: „Виборчому Підручнику" Володимира Целевича, який по ціні 50 сот. можна дістати в Народній Канцелярії Національного Обєднання при вул. Коперника ч. 1 в. II. пов.

СЕКРЕТАРІЯТ
Українського Народнього Виборчого Комітету на місто Львів.

Загальні Збори „Просв'іти".

Дискусія.

Зараже по звіті Ревізійної Комісії прийшов до слова містоголова Т-ва д-р І. Брик і заявив, що він ходив в імені президії зборів провірювати, чи є ще якінебудь умандатовані делегати на збори перед будинком. На місці створив, що між гуртом людей (біля 20), які були перед будинком ні один не був делегатом на збори, ні один не мав не тільки відповідної легітимації для вступу на салю, але й ніякої повноважсти. Таким чином усі делегати вже на салі.

В дискусії над звітом першій забирає слово дел. Гринчишин з Потока. Він твердить, що „ліва" група делегатів покривджена. Вже сам факт скликання зборів не на неділю, а на понеділок був нарочно приготований Виділом, щоби таким чином зменшити число „лопів" на зборах, а збільшити скількість робітників і селян, які в будень мають працю. Невсні для цього також справи повноважтей. А самі збори скликували крім Головного Виділу також епископи, бо інакше не булоб тут так богато духовенства.

Микола Решин з Гринева говорить про видавництва Т-ва і підкреслює, що за винятком цьогорічного календаря, у всіх них велике убожество. Зовсім нема у виданнях книжок, які давалиб класово-політичне усвідомлювання масам. Виділ боїться політики, але класове освідомлювання не є політикою. Філія „Просвіти" в Бібрці ухвалила на своїх зборах під проводом о. Міхура звернутися до Головного Виділу з побажанням, щоби він приступив до видавання книжок з класово-політичним змістом і щоби члени Т-ва діставали у відплату за вкладки якесь періодичне видавництво „Просвіти". Голова М. Галущинський дає внесення; твердить, що „Просвіта" не покликана до поширювання класової освіти, вона є чисто культурно-освітною установою. Та всеж Виділ розписав був конкурс на низку популярних рефератів, але ніодин реферат на сопільні теми не наспів.

Вибори.

Згідно з прийнятою давніше постановою про вибір голови, 6 членів Виділу, заступників виділових і Контр. Комісії з 12 год. голова перериває дискусію і дає слово представникові Комісії-матки селянинові Насацькому з Брідшини. Про самі вибори і їх вислід писали ми в 291. числі „Діла". Тому тепер цього повторювати не будемо. Тут зазначимо лише, що кандидат на голову, висунений тзв. „робітниче-селянськими" делегатами п. Степан Рудик (редактор „Культури") зібрав при голосуванні 28 голосів (сама та група твердила, що 51), а кандидати на членів Виділу з тієї ліста зібрали 46 голосів (автори ліста твердили, що 63). Думаємо, що цікаво буде познайомити ширший загал з кандидатами тієї лівої ліста. Ось вони: на членів Виділу: Вербовий Дмитро, Крайківський П., Пристай Ольга, Сороневич Володимир, Лисецький Пил., Костей Василь; на заступників: Павлик Іван, Павлишин Ілля, Вовк Михайло, Хвба Іван, Дудикевич Богдан; на членів Контрольної Комісії та їх заступн.: Дуткевич Богдан, Чернецький Антін, Дурдель Мих., Михайлів Іван, Кадимон Андрій.

В справі виборів забирав слово О. Навроцький, що пропонував ввести до них засаду пропорціональности, а при тім заявив, що його товариші стрічаються від голосування над листою Комісії-матки. Дел. Замощик з Бережан почав промовляти проти запропонованої Комісією-маткою ліста, не забув згадати і про ранг, але йому не дали довінчити промови. Слово забирають у тій справі ще п-ні Богачевська і О. Бодиарович. Цей останній пропонує прийняти в цілости листу Комісії-матки. Збори приймають внесення д-ра Рввюна про замкнення дискусії в справі виборів. З записаних до слова промовляє ще Наконечний, голова філії „Просвіти" з Козови. Він полемізує з Замощиком, робить йому деякі конкретні закиди з його діяльности. На те відповідає Замощик, що зложить 100 долярів на „Просвіту", якщо йому Наконечний докаже те, що закинув. Голова запропонував мировий суд у цій справі. По тім наступає голосування, вислід якого ми подали.

Дальший хід дискусії.

Дел. Шекерин-Доників з Жаб зауважує, що його серце болить, коли бачить, як одні другим не дають говорити, не позволюють висказувати своїх думок. Але, на його думку, перешкаджати і перебивати почала „права" сторона. Не можна бесідників перервати, бо що голова то розум. Тут розказав він байку про головки капусти. „Просвіта" має видавати поступові книжки. Їх нема чого боятись. Завданням „Просвіти" виховувати селян і робітників на провідників нашого життя по селах. Домагається видання брошури „Рай і Поступ". Кінчить тим, що „Просвіта" повинна своєю діяльністю і виданнями паралізувати вплив теперішньої школи, в якій вчать краковяків та інш. Голова дає деякі пояснення на заміти.

Дел. д-р С. Білик з Городка каже, що уступаючому Виділові належить признання за те, що не допустив у своїх виданнях до класової агітації, бо „Просвіта" є установою понадклясовою, загально-національною, яка має давати національне виховання народові, має своїми засобами організаційними і виданничими причинятися до національної консолідації, а не до класової диференціяції. „Просвіта" має єднати, обединувати, а не розєдинувати. До ширення класової та політичної освіти покликані партії, а не культурно освітня національна установа. Тому подяку треба висловити Головному Виділові (оплески), за його національно-консолідуючу працю, а й епископам належить подяка за те, що вони інтересуються освітою народу та доручають священикам освітню працю серед народу. В часі промови д-ра Білика зривалися що хвили гучні оплески, що під кінець перейшли в овацію подавляючої більшости збору.

Дел. Богачевська (з Теребовельщини) звертає увагу на освітню працю серед жіноцтва. Подає, що в Теребовельщині є при читальнях 18 жіночих освітніх гуртків, а в одному селі жінка веде навіть читальничий хор.

Дел. Дувірак з Печеніжина каже, що на нижах серед селянства нема партій, а є українська маса, якій треба дати освіту. Над нею треба працювати, поглибляючи її національну свідомість. Зокрема треба звернути пильну увагу на освіту жіноцтва, бо від його освіти та культурного рівня залежить якість нашого молодого покоління. Взиває всіх до консолідації на освітньому полі.

Д-р Рввюк ставить внесення на замкнення дискусії над звітом; дел. Павлишин домагається, щоби дати змогу висловитися „селянсько-робітничим" делегатам. Д-р Волошин пропонує, щоби на будуче обмежувати дискусію т. зв. промовців, а внесення чи відповіди на критику давати при кінці.

Внесення на замкнення дискусії прийнято. До слова зголошених ще понад 20 промовців. З черги промовляє дел. Вербовий про боротьбу на освітньому полі, цитує статтю І. Франка з „Молота" (з 1876 р.), в якій висунені до „Просвіти" домагання видавати для селян підручники для практичних знань, книжки, що усвідомлявби їх про їхне право як громадян, членів громади, горожан держави і т. д. Закликає звернути очі за Збруч, де нове життя і нові горизонти, радить звідтам брати зразки.

Дел. д-р Загайкевич з Перемишля каже, що „Просвіта" є в нас одинокою національною фортецею. В школах і довкруги йде денаціоналізація, а „Просвіта" мала б займатися класовим освідомлюванням? А деж тоді лишавб потреби нашої, національної культури? Хто стояв би на їх сторожі? Від 60-тих лат „Просвіта" несла в нарід світло, сіяла проміння знання, будила нарід зі сну і ніколи в її історії не було випадку, щоби просвітній запал охолоджувала якінебудь лижка струк, ніколи ніхто в „Просвіті" не заводив цензури, ніколи не обмежував знання і нікому його тенденційно не накидував. Лунають клячі про посту-пову освіту. Але не анахронізми, бо „Просвіта" знання ні не крила ні не обмежувала, але навпаки, все ширила і несла його в найдальші закутини краю. 60 літ вона поширювала національну свідомість і національне знання і 60 літ стояв у її діяльности на першому місці ідеал нації. Він осягував її шляхи, він поширював її працю на всі ділянки життя. Тому ми склоняємо голову перед цею великанською її працею, від якої вона не може і не сміє ніколи відступити. Якби не освідомлюючча і будуюча нац. праця „Просвіти" не промовляв ніні навіть теперішні противники національного ідеалу, ті, що вважають себе не знати чому „робітничо-селянськими делегатами". А велика українська нижчих більшість на зборах хоче репрезентує, хіба не селян і не робітників. Ми маємо право промовляти в їх імені, а не ті, що чужим богам борються служити. Тому й надалі нехай нас веде „Просвіта" не по дорозі класовій, а понадклясовій, національній, чимраз більше до великого ідеалу нації. Промовцю перервали сами буряками селянські посланці. Далі промовляють: дел. Нузич з Бересця Нижнього, вказуючи інтелігенції за мало зінтересування освітою та те, що не дає солидарності в тій ділянці проводу; дел. о. П. Карпинський з Теребовельщини говорить про вагу бібліотек по читальнях, закликає до їх організації, бо тільки добре зорганізовані бібліотеки можуть бути запорукою піднесення освіти в народі. Кінець звіту подамо завтра.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Янкина „Рідна Школа".

В мою хату вайшла панночка...

— Якщо не таке дуже рідке щоб вам про те писати! — сказав читач. — Отже рідке. По перше: я жонатий, по друге: хорохитий, по трете: старий.

Вайшла панночка і таким милим голосом сказала „добрий вечір", що я відразу пізнав ціль її приходу. — Або обрав датки, або має щось написати — шепнув до приятеля.

Панночка привиталась і почала річ з кінця. — Знаєте наше Редактор (чути було велике „Р"), наші фейлетони вимагають...

Я притакуючи махнув головою, вказуючи думку своєї ріжні.

— ...Прошу не думати, що я не щира...

— Алеж ні, я вас розумію...

— ...Наші фейлетони можний дуже рідко читав.

Я вдоволено всміхнувся, згадавши про куратора.

— ...Хто возьме до рук „Діло", то перше читав фейлетон. Я сама також... От останній ваш фейлетон „Дещо з Африки" ...капітальний.

— Цей я 11. листопада?!... Я потім написав ще десять...

— Так, так... Я помилилася... хотіла сказати цей про Америку...

— Вперед мюнця.

— Ах! Якіж бо ви... Яка в вас гениальна память.

Панночка засміялася, я засміявся і в хаті стало відрадніше. Вважаючи, що вступна розмова вичерпалась, я запитався.

— Чим вам можу помогти?...

— Я властиво не затим... але оскільки, як ваше самі питаєте, то при нагоді...

— Написати фейлетон?!... — перебив я.

Панночка зробила великі очі.

— А ви звідки це знаєте?

— Бачу! Складом не збираєте, бо не

Д-р ЛУКА ЛУЦІВ.

Чи Кобилянська символістка?

Автори історій літератур мають чимало клопоту із сортуванням поодиноких письменників в своїх книгах. Добре, коли письменник „цілий" романтик, реаліст чи що, тоді справа легка — якжеж який автор працював у кількох „ізмах" — то історики підкреслюють в його творчости один, і то не все найважніший напрямок і в тою етикетою ходить письменник і по своїй смерти. Забувають при тім, що письменник протягом кількадесяти літ своєї творчости може бути і реалістом і романтиком і т. д. Ось возьмім Г. Гавптмана. Почавши свою літературну карієру від **натуралізму** („Ткачі", „Перед сходом сонця"), працював пізніше як неоромантик, неоклясик і символіст, даючи в кожному напрямку визначні твори. Або хоч би і знаний Кобилянській М. Метерлінк — з ним вона „незвичайно симпатизувала", „маючи наклін до містики по батькові і бабусі" (автобіографія) — з іменем якого так нероздучно зв'яжеться інтернаціональний зміст символізм і містика, — під вражінням воєнної хуртовини на землях своєї батьківщини написав таку реалістично-шовіністичну драму як „Посадник зі Штіль монду", наводячи нею жах на своїх міжнародніх приклонників. Бож символізм має „досліджувати єство і значіння життя, та синтетично будувати свій життевий ідеал, у якому добачує символ вічности" — тож не місце в ньому на партикулярно-національні болі!

„Талановитою символісткою" і „першим заступником цього напрямку" в українському письменстві (другим М. Яцків) вважає Сергій Єфремов Ольгу Кобилянську („Історія..." том II. ст. 263, 266). І автор „Короткого курсу історії українського письменства", В Радзикевич, гадає, що **„символізм** є характеристичною прикметою новель Кобилянської зі збірок „Покора" та „До світа" (ст. 167). І М. Сріблянський мав свойого часу Кобилянську за **символістку** та ставив її побіч Гамсуна, Ібзена та Метерлінка з чужих та Л. Українки, Стефаника, Філянського і Яцкова зі своїх („Українська Хата", 1912, ст. 172—3). Та десять літ пізніше виступив той сам критик проти „легенди про символізм у О. Кобилянської", питаючися: „Хіба „Людина" „Царівна", „Ніоба", „Через кладку", „За ситуаціями", „В неділю рано..." це символістичні твори?" Досі згода! Алеж дивує нас, коли Сріблянський продовжує, що до „символізму не можна відносити і етюдів і нарисів Кобилянської, бо це в дійсности незрівняна лірика художника, що говорить про свої настрої і почування не поняттями а фарбами. Ці дрібні „Пустині дайте мені" або „Білі руки" або „там де звізди пробивались" — це ліричні пісні, а не символи, „поезія в прозі" а не проза" („Нова Україна", 1922, ч. І. ст. 30). І тут згода, бо цілий ряд новель і нарисів зі згаданих Радзикевичем збірок (в „Покорі" 12, а в „До світа" 14:) видержаний в отім характеристичім для Кобилянської **ідеалізованім реалізмі**, про який сама письменниця ось як висловлюється: „Все, що робило зі зверхнього життя ганбше вражіння, **переробляла моя душа** і я вкладала се на папір".

І В. Дорошенко говорить про „підсуваний Кобилянській символізм", не вважаючи на цілість її творчости („Літ. Наук. Вістник", 1922, май, ст. 71). Бачимо отже, що одні вважають Кобилянську першою представницею символізму, другім не хочуть бачити ані одробинки того напрямку в її творчости. Непорозуміння, на нашу гадку, походить з того, що не звертається уваги на те, що ми зазначили на початку наших стрічок. Мимо того, що більшість творчости Кобилянської писана в стилі, „який далеко відійшов від стилю реалістично-побутової школи" і в якім Ол. Дорошкевич бачить багато черт романтизму, то всежтаки між нарисами Кобилянської є символістичні твори. Зразковими вважаємо ми два нариси зі збірки „До світа", писані 1902 р. „Сліпець" і „Через море". Особливо перший, вже своєю назвою пригадує Метерлінкових „Сліпців". В сценерії „Сліпців" говориться про „одвічний праліс" та про „видиму сторону вічности". Особи: мертвий паноцець та 7 сліпців і 6 сліпих жінок. „Сліпець" Кобилянської, здається нам, в дечому нагадує Шестого сліпця із Метерлінкової драми. Шестий сліпець: „Мені здається, коли сонячно, то я бачу синю смужку під повіками. Я волю виходити в південь; я тоді чую велику ясність **і мої очі сякують ся відкритись**" („Сліпці", переклад Е. Тимченка, ст. 8—9). І „Сліпець" Кобилянської заявляє: **„Я сподіваюся все таки сонце бачити.** Я отвираю очі так широко... так широко... що хоч крапельку... що хоч... хоч от! що хоч мигтіння промінчи-

видиму ялинку, а завваги під увагу комплименти припускаю...

— Так, справді... Я власне за тим і прийшла. Будьте такі добрі, напишіть про ялинку.

— Про ялинку?!... На що ще час.

— Ні, бо ми даємо ялинку в суботу, 31. грудня на площі Юра.

— На яку ціль?

— На „Рідну Школу"...

Панночка, стануvши раз на своїм грунті, решпектувала певно і без зізнання:

— Отже то має бути в четвертій годині пополудні... Ялинки буде на вісім метрів висока, освічена і обвішана...

— Чим? Може мандатами?!...

— Ні, прикрасами, цукорками...

— Шкода. Повісьте кільна мандатів — тів Львова збіжиться.

— ...Крім того буде кіоск „Нової Фортуни", де будуть продаватися цукорки і прикраси на ялинки, а вхід піде на „Рідну Школу".

— Дуже гарно... Чи ще що буде?...

— Так, промова.

Я окончив як попередній.

— Кандидатська?!...

— Ні, пригадна.

— Ну — відітхнув я — маєте шасти. Це відстрашилоб навіть малих дітей. Але ви добре вважайте. Нині тяжше знайти кандидата на посла, який не є бесідником, ніж бесідника, який не є кандидатом.

Панночка видно нудили мої слова. Почала крутитися на кріслі і збрала вже навіть одну рукавичку. Але покрила неввічливість усміхнено і голосно запитувала.

— Отже ви годитесь?

— Добре... буду старатись.

Зірвалася швидко в кріслі і без всяких комплиментів попрощала мене.

— — — — — — — — — —

А я рішив фейлетону не писати.

Галантіон Чіпка.

Організаційний рух.

Повітовий Народний Зїзд у Турці.

В дні 27. XII. ц. р. відбувся в Турці в справі соймових виборів Повітовий Народній Зїзд, в якому взяло участь 92 уповноважених 31 громад повіту. Зїздові проводив голова ПНК. д-р М. Кондрат. Про виборчу ситуацію в 32. окрузі референтував Д. Великанович, управитель школи в Конюшівці. На внесок о. І. Федевича зїзд заявився одноголосно за листою УНДО з назвиськами: О. Луцький зі Стрия, Д. Великанович з Бібрки і А. Максимович із Дрогобича. Після обговорення виборчої тактики голова закрив зїзд заявом подбати про здійснення згаданої ухвали. — *Учасник.*

ЧИ НАГЛІ СУДИ БУДУТЬ СКАСОВАНІ?

Варшава, 29. грудня 1927.

Деякі часописи подали, що наглі суди в Польщі мали бути скасовані від січня 1928. Ar. Вех. подає, що досі невідомо, начеб суди мали бути скасовані 1. січня 1928. В Польщі наглі суди є від 8 літ і за весь той час лише раз оголошено в деяких громадах, що вони існуватимуть і далі. Закон не передбачує, що шороку треба передбачувати декрет про дальше тривання наглих судів. Доки ці суди не будуть скасовані на основі спец. розпорядку міністра справедливости, доти нема мови про їх скасування.

ВБИВСТВО ІТАЛ. ВІЦЕКОНСУЛЯ В ОДЕСІ.

Москва, 30. грудня 1927.

Московська радіостація подає в Одеси, що бандити вбили там італійського віцеконсуля Косія. Труп його найдено в середу на переулку, віддаленому від центру міста. Бандити здерли з нього одяг і повиривали йому золоті корони із зубів. Власти ведуть слідство. Косію мав 75 літ. був неженатий і жив самітно.

ВИБОРИ ДО РАЙХСТАГУ.

Берлін, 29. грудня 1927.

„Берл. Тгг." довідується, що на нарадах уряду з представниками союзних країв 16. і 17. січня обговорені будуть теж справи нових виборів до райхстагу та баварського, віртемберського і прусського сойму. Кабінет після повороту всіх міністрів до Берліна займеться устійненням речинця виборів; рішаючий голос у цій справі матиме президент Гінденбург.

ЛЕВ ДОДЕ ІДЕ ДО РИМУ.

Париж, 29. грудня 1927.

Співробітник „Парі-Мідї" відвідав у Брюсселі провідника франц. роялістів Льва Доде, який жие там після втечі з паризької вязниці. Доде сказав, що набаром поїде до Риму, де хоче зачати боротьбу проти політики папи.

ЗАКІНЧЕННЯ ЗІЗДУ РАБІНІВ.

Львів, 30. грудня 1927.

Третій день нарад зїзду рабінів відбувся знову при зачинених дверях в малій салі пасажного будинку. Журналістів жидів не пустили на салю. Було вже значно менше рабінів, бо багато рабінів відїхало вже вчора зі Львова. Опозиціоністи набушлися так у більшости і зробили сецесію. Зїзд запротестував проти неділового відочинку. До створення союзу рабінів із цілої Галичини не дійшло. Замінув зїзд краківський рабін Корніцер, дякуючи зокрема Боркові-

ДОДАТКИ ДЛЯ ДЕРЖ. УРЯДОВЦІВ.

Варшава, 29. грудня 1927.

Ухвала уряду в справі додатку до платень урядовців за перший квартал 1928. мовадо ще цього тижня. Виплачуватимуть ці додатки цілою в першій половині січня.

НОВИНКИ.

— **„Памятникова Книга Ялинки".** Довідуємося, що при Ялинці на Святоюрській горі в суботу, 31. грудня с. р. в 4 год. попол. вписуватися будуть до „Памятникової Книги Ялинки" ті учасники й делегати установ, що зложать значніші датки від 10 зол. вгору на ратування „Рідної Школи. Українське громадянство матиме добру нагоду прийти в поміч отсьому нашому Товариству в його дуже скрутному фінансовому положенні. Віримо, що це Свято Ялинки причиниться не тільки до популяризації змагань „Рідної Школи" в українських масах Львова, але й дасть цій переважній всенаціональній установі поважну грошеву підтримку.

— **Нові польські станиці.** В минулу неділю посвячено урочисто великий будинок Сокола II. у Львові при вул. Кентшинського. Будинок, уладжений модерно і в комфортом, має численні більші й менші салі і велику салю на ріжні більші імпрези. — Недавно посвячено теж величавий дводверховий будинок „Дому Польок-ого" в Рогатині при співучасті станиславівського воєводи Моравського, віцекуратора проф. Соснїцького, віцепрезидента Т. Ш. Л. д-ра Прухніцького, полковника Гоїнського з Бережан і інших польських достойників. „Дом Польські" в Рогатині здвигнено заходами уряду, Т. Ш. Л. і польської інтелігенції міста й повіту. Площу під цей будинок закупив іще перед війною поміщик Фр. Бесядецький. Дім взінтабульовано на „Товариство Школи Людової".

— **Німецька преса в Польщі.** Всіх німецьких часописів у Польщі виходить тепер 106, в того 51 політичних, 12 освітніх і педагогічних, 18 господарсько-економічних і 20 церковно-релігійних. Найбільше газет в німецькій мові виходить у Познані (15), потім ідуть Катовиці (13), Лодзь (13), Більськ (11), Бидгощ (8). В кількох інших містах виходить іще по 2—3 нім. газетки, в тому числі й у Львові (2). Як на нецілих 2 мілюни німців у Польщі — цифра 106 періодичних видавництв доволі поважна.

— **Спроневірив 60.000 зол.** на шкоду заліванного скарбу урядовець заліванні Володимир Король, що був досі на посаді в Вдолбунові. Цього спроневіреня доконав він таким чином, що фалшував від довшого часу службові книжки зад. робітників, вписуючи до них і до виплат занять фіктивні імєна, які ховав до своєї кишені. Король, 40-літній мущина, що був колись на російській службі, признався до цього спроневіреня в цілости. Його очевидно арештовано.

— **Рабінатський суд над редактором.** Львівський жидівський „Морген" приніс на цілих днів перед зїздом рабінів сенсаційну статтю, в якій подано, що пацик з Бобової Гальдерштам взяв собі за наложницю 15-літню доньку рабіна в Мельця, хоч він іще не розведений зі своєю жінкою. Приналежна палка, обурені до живого тими компромітуючими реваляціями, покликали автора статті перед суд рабіна Брандого. На днях мав відбутися рабінатський суд проти автора інкримінованої статті в „Моргені", одначе він не відбувся, бо авторові не доручено покликання рабіна.

— **„Суха Америка".** Підчас Різдвяних свят майже у всіх містах Спол. Держав відвезли велику скількість осіб до шпиталів і санаторій, затроєних алькоголем. У Нью-Йорку 11 осіб із тих пацієнтів померло, у Пітсбурґу 6. У Шікаго вже на Святий Вечір шпиталі були повні тих пяниць, що дірвались контрабандного алькоголю.

— **Смерть славного психіятра Бехтерева.** З Москви повідомляють, що там помер на апоплексію серця психіятр світової слави, проф. Володимир Бехтерев, проживши 70 літ. Згідно з бажанням помершого його мозок перейде до Інституту для дослідів над мозком у Ленінграді. Стверджено, що мозок Бехтерева важить он. 1750 грамів (середня вага: 1400 гр.). Проф. Володимир Бехтерев, один з найзначніших психоневрольогів світу, обняв свою катедру в 1893 р. в Петрограді. Після революції 1905 р. отворив у Петрограді славний науковий психо-неврольогічний інститут. Є автором численних праць з ділянки психіятрії, анатомії мозку, фізіольогії і патольогії нервової системи; його повидкували нераз на судового експерта. Брав теж живу участь в політичнім житті російської інтелігенції перед революцією 1917 року.

— **Таксон лавреат.** У Сіднею зорганізували оригінальний конкурс: найпогарднішого мущину Австралії. Першу нагороду дістав фільмовий актор Дейль. У конкурсі, як кандидати на цей титул брали участь чемпіон у крікеті Грегорі і міністр війни Хьюз.

— **Нарушена слава Архімеда.** Ленінградські вчені, члени Академії Наук, Тураєв і Струве, обіцюють видати друком старогрецький папірус, відкритий нині, що має відобрати частину слави Архімедові. Із цього папірусу стане ясно, що вже в 1800 р. перед Хр. єгиптяне розвязали проблему обему поверхні кола та обему кулі. Досі гадали, що ця розвязка стала відома аж у III-ім в. перед Хр. завдяки першому Архімедові. Греки ломали собі довго голову над цими проблемами. Виходить, що старинні єгиптяне знали цілу тайну, над якою людство працювало довгі століття.

— **Є ще чудаки на світі.** З англійської преси довідуємося світ про одного щасливого добродія, який не вміє, що таке мешкальна криза. Лорд Воелі подав до

Подяка.

Страшна, передчасна смерть перетяла нитку життя в молодому віці нашого найдорожчого, найкращого Мужа, Батька, Брата, Зятя і Шваґра бл. п. **Григорія Квачуна**, професора і управителя української державної гімназії в Станиславові. Важком, невисказаним горем пошбиті, не в силі всім особисто подякувати, складаємо отсею дорогою щиру подяку всім тим, котрі в тій тяжкій хвилі поспішили нам з помічю і порадою, а менно: Вп. Панні Брат, Вп. Докторам Яновичеві і Вовківні, Вп. Професорам: Д-рові Срібному, Грицаєві, Маленькому, Бойцунові, Д-рові Никифорякові і Всеч. О. Д-рові Фіголеві, що в першій хвилі поспішили з помічю і ратунком Небіщикові. Щиро дякуємо Всеч. ОО. Д-рові Фіголеві і Тимкову за відправлення панахиди в домі Померш. го. Сердечно дякуємо Всеч. Отцям. о. Кан. Д-рові Литвишевському, о. Кан. Стекові, о. Д-рові Литвиновичеві, о. Лучикові, парохові Назарянок, о. Д-рові Фіголеві, о. Погорецькому, о. Горинтковичеві, о. Тимкові, о. Терешкунові, о. Нальницькому, о. Панчишинові, о. Дутковичеві, о. Нораївкові і о. Чубсь-ому, катехитові зат. обр. за провід у похоронах. Зокрема дякуємо ВП. Проф. Бойцунові за прощальні слова перед домом, о. Д-рові Фіголеві за теплі прощальні слова над гробом, представникові гімназ. молодші уч. VIII. кл. Омеляновичеві, що імени молоді із щирим жалем прощав свого Професора і Директора. Щиро дякуємо представникам Куратора ВП. Радникові Д-рові К. Сосновичеві і ВП. Радникові Горватові, що не пожалували труду і прибули з ширими словами розради та взяли участь в сумному обряді. Дякуємо сердечно ВП. Радникові Д-рові М. Сабатові, що через ВП. професора С. Лещія передав щирі слова співчуття і вінок, ВП. проф. Терлецькому, голові Учит. Громади у Львові за слова співчуття і участь в похоронах. Найсердечніше дякуємо всім, котрі в першій хвилі прийшли нам з помічю і не опускали нас ні на хвилину в так страшно важким горю, а іменно: Вп. Панству: Павлюхам, Клапоущакам, Кисілевським, Ліськевичам, Чайківським, Ковальським, Никифорякам, Осипам Левицьким, Джерджам, Д-рам Ярославам Левицьким зі Львова, Нейманам, Каганам, Вп. Панам: Костецькій, Фалковській, Врублєвській, Вп. Панам: проф. Смолинському, Іванському, Ростинському, Д-рові Конистинському, Голембйовському, О. Коновальській, Шевчукові і В. Сенишин з Надвірної. Найсердечніше дякуємо і безмірно вдячні остаємо Вп. Учительському Зборові Української Державної Гімназії, за уладження так величавих похоронів, представникам всіх Товариств і Установ, що зложили співчуття і вінці та взяли участь в похоронах. Вп. Учительському Зборові гімназ. Е. Оржешкової і Вп. Учительським Зборам жіночої гімназії У.Т.Н., жіночого Семінаря Сс. Василянок і т. п. Учит. Зборам всіх інших місцевих гімназій за участь в сумних обрядах. Дякуємо Пластовому Уладові при українській гімназії за удержування почесної сторожі при тілових останках при домовині вдома і підчас похоронного походу. Щиро дякуємо хорам „Бояна" і гімназ. що під проводом Вп. проф. Смолинського чудовим співом причинилися до звеличання памяти Покійника. Дякуємо Молоді українських і інших гімназій за участь і так численні вінці. Дякуємо дуже Вп. Панам проф. Товаришам найдорожчого Покійника, котрі на своїх рамсах несли домовину з хати і ученикам, котрі несли свого професора на цвинтарь. Вінці дуже дякуємо всім, котрі нас потішали в тім так страшнім невисказанім горю устно, чи письменно і взяли участь в похоронах без різниці віроісповідання і нац. Ще раз вважно „Спасибі". Страшним горем прибиті: *Антоніна жена, Ромцьо і Іванко сини, о. Іванна брат, О. Макарій і Марія Кравсева з тещі, Д-р М. і Я. Кравцевичі, С. і Е. Жилевичі, О. і Г. Вепровичі шваґри.*

Станиславів, в грудні 1927.

„Old England" На Ялинку і Новий Рік
Львів, вул. Галицька 1 поручає по значно зниженій ціні обуву всілякого роду і сигіяні.
Спеціальний склад мужеських мод. 1-2

ка святого сонця побачу — і ні" (ст. 115).

Скаже хтось, що це звичайнісінька реалістична картина; та кінець нарису промовляє проти того, авторка хотіла щось глибшого сказати, бо, звертаючися до товаришів, заявляє їй сліпець: „І добре мені з тим, товариші мої, що я вас, — случайте — ніколи, ніколи в житню вийти не буду. Сонцю лиш мої очі невдатні, але ви, товариші мої — ви ані душі моїй, ані очам моїм правою не світили" (116).

„І дві білі меви, менша — вона і більша — він", які обоє, вона за ним, „мусять перелетіти море" — подумані авторкою як символи („Через море") нашого життєвого змагання, щоби долетіти до „своєї скали", на вершині якої бачить, що се „скала смерти". Та і тут авторка „Царівни" і „Через кладку" не забула підчеркнути оту гордість „Її"[*]), яка нагадує Наталку Верковичівну та Маню Обринську.

Отже є в Кобилянської символістичні нариси, та не можна нашу письменницю беззастережно вважати отаманшею символізму, бо напрям цей не є ані в десятій частині її творчости. Не є Кобилянська і „чистою реалісткою", як про це писала „Українська Хата": „Ні, тут такий **реалізм**, що ледви одріжняєш, що цеж такі книги, твір, а не шмат життя освітлений промінням допитливого і проникливого артизму" (1913, ст. 613). Вже „Царівна", писав О. Грицай, тільки до половини дійсність, артистичне уподобленнл, решта се записник модерної мрійниці-самотниці. Такі самі і її пізніші товаришки. Не забуваймо, що Кобилянська творила в часах европейської реакції проти натуралізму, коли „модерними" були: новоклясицизм і новоромантизм та символістичний містицизм, та що вона виховувалася головно на европейському письменстві (Ніцше, Ібзен, Якобзен, Метерлінк)[**]) тож і її твори не могли бути діяметрально противними до сучасних літературних напрямків.

[*]) Якщо вірно розуміємо. Ол. Дорошевич заявляє, що „символіка деяких новелек Кобилянської не легко дається розуміти"

[**]) Автор цих статей [illegible] розвідку про відношення Кобилянської до Ніцшого, де на основі аналізи творів буковинської письменниці старається повісити рівнож протилежні думки критиків на ню тему.

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35. біля „Народної Торговлі“.

відома, що відступила по зимайму своїх 30 мешкань у Льондоні. Не 50 мешкань, які винаймав як домовласник, а ті, в яких сам досі мешкав, чи хотів мешкати. Льорд Вослі продовжував ідею другого чудака льорда Берісфорда, що померши лишив у Льондоні 40 чудово влаштованих темпераментів. Їх думка була така: тільки тоді, коли чоловік має безліч власних мешкань у місті, можо сковатись перед світом, рідкею та знаїоними. Вослі мав окремого довіреного льокая, який вишукував йому найкращі вільні мешкання і поручав їх своєму панові. Дійшло до того, що льорд сам не знав адрес усіх своїх мешкань. Зате тішився, що приятелі на рідня не могли його найти і він міг користати довгі із самотности. Врешті дивачкість тим, що льорд рекламувався по свого способу втішати від людей. Коли він брав часопис до рук, вичитував тем, що його рідня приходно прохає його подати свою адресу, щоби могла йому щось дуже важного сказати. І що чудак на світі!

— **Шубертівські свята.** У 1928 р. Відень організує велике свято в честь Шуберта. Воно тріватиме кілька місяців. Сподіються, що приїде туди 90.000 співаків із усього світу; 20.000 приїде із Саксонії, 12.000 із Баварії, 8.000 із Чехословаччини, 2.000 із Америки. Цікаво, чи й наш співучий нарід пришле туди яку сотечку добрих голосів. Читаємо в німецькій пресі, що взяти група африканських звеличників Шуберта візьме участь у святі.

— **Цікавий винтецький процес.** Черниці паризького манастиря Урсулінок мають великий клопіт. Проти них почав процес за відшкодування одні із найвизначніших (і найдорожших) сучасних франц. малярів Ван Донген. Черниці замовили в нього великий образ на одну стіну манастиря, на тему „Свято в Кані Галилейській“. Коли маляр приніс готовий образ, черниці аж охнули: на образі були мужчини та жінки в модерних товаристких, і ясно — сильно декольтовані. Манастир образу не прийняв. Маляр сказав, що при замовленню ніхто не робив ніяких застережень, як образ має виглядати. Знавці мистецтва рішать за суді, чи вільно Ван Донгенові не рахуватись із поглядами тих, від яких він діставав замовлення.

— **Боротьба з комірником.** Хто в світі чехай візьме собі приклад із такого смітливого комірника, про якого паризька преса повідомляє ось-що: на „Парк Авеню“, аристократичній дільниці мешкає в готелі-домі у численних кімнатах капітан Грагам Мільо. Він діставав місячно 1750 дол. від своєї жінки, доньки власника іншого великого готелю, за те, що з нею розвівся. Видно, чоловік не дуже кмітливий. Той думки був і власник його хати, який прохав його найти собі інше помешкання. Мільо не згодився. Коли він виїхав на кілька днів, господар зачинив його мешкання. Тоді Мільо вилів, мов злодіяк, по фасаді дому на свій балькон і почав мешкати. Господар повідомив його, що від цієї хвилини, він перериває йому всяку комунікацію із світом. Телефон зупинився, центральне огрівання теж; ніодна особа, що йшла до Мільса, не дійшла; Мільо сам не міг вийти з мешкання. Одинім, що мав право його бачити це був його адвокат, який щодня мусів приносити йому їсти і вісти із світа. Облога Мільса тривала два тижні. За той час сміливий капітан був власним льокаєм, кухарем і рентон. Після двох тижнів господар не пустив і його адвоката. Мільо сам знову видержав 17 днів. Аж тоді вивісив сорочку на вікні, на знак перемиря. Господар відкликує переговорн. Мільс мусів випровадитись, але подав господаря в суд, за відшкодування на 250.000 дол. „за нарушення його доброї слави“. Так виглядає в Америці боротьба за мешкання! не то, що в нас!

— **Світова волічуга.** Американський суд призвав, що одно залізничне товариство має заплатити Росії як державі 984.104 дол. за шкоду спричинену в 1916 р. у нью-йоркській пристані, де згинуло воєнне знаряддя; в тому, що Росія зникла Задніпровим Державам гроші то не суму передадуть за рахунок до америк. спадку. — Наслідком морозів і криг на Рейні кораблі зупинились. — Один із найбільших англ. денників „Дейлі Телеграф“ переходить від 9-го січня на власність іншого підприємства. — Офіціальна статистика каже, що англ. уряд видав за 9 літ на підмоги безробітним більш 15 мільярдів зол. — На англ. морі на кораблі „Реміремон“ вибух котел, наслідком бур!; трьох моряків убитих. — Японський комендант корабля „Інтоу“ зробив собі гаракірі, покутуючи відповідальність за його катастрофу. — У Шанхаю помер найвищий, як кажуть, чоловік у світі Чанг-Ді-Янг, що мав 2 м. 50 см. — Ним. пасітан Кірхайр вернувся після дворічної мандрівки довкола світа на своїм вітрильнику. — Відомий по Ріпарді Вагнері святкував 90-ліття своїх уродин у Байрейті. — Ним. канцлер Маркс святкував цими днями 1600-денну свою владу на цьому становищі.

Дня 31. грудня ц. р.
на площі св. Юра
відбудеться Ялинка „Рідної Школи“. В спеціяльнім кіоску будуть продаватися прикраси і солодощі „Фортуна Нова“. Нехай усі купують їх там, бо часть зиску призначена на Рідну Школу“.

Театри.

„Кооп. Український Театр“ під дирекцією зв. Стадника (вул. Шашкевича).
Перерва.

Міський великий театр:
30-го „Паганіні“.
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новин“:
30-го „Незвичайний сеанс“.
Початок 7·30 вечером.

Кіно.
„Палас“: „Перли гарему“.
„Лев“: „Моя жінка — твоя жінка“.
„Апольо“: „Циганський барон“.
„Фатаморгана“: „Скомпромітовані молодощі“.

З життя наших установ.

Кружок „Рідної Школи“ ім. Т. Шевченка в Стрийській дільниці у Львові.

Неділя 11-го грудня п. р. лишиться надовго в памяти свідомого українського громадянства Стрийської дільниці у Львові. В цей день посвячено прапор хлопячої школи ім. Т. Шевченка та улаштовано в звязку з цим шкільне свято для родичів і запрошених гостей. Точно в год. 11.30 доконав акту посвячення в церкві СС. Василіянок при вул. Зиблікевича о. Горчинський. При ній наголі виголосив він до зібраної дітвори високо патріотичну промову в звязку, щоб вона ніколи, ні тепер, ні пізніше сталувши корисними для української нації громадянами, не сплямила прапора, тільки держала його просто, гордо й високо, не схиливши. Сам прапор, дар Старшини Кружка для учнів школи, має по одній стороні образ Шевченка, якого ім'я школа носить, по другій образ св. Юрія, патрона школи. Обі образи мальовані артистом-малярем Манастирським.

Пополудні того самого дня в 17-ій год. виповнилася простора сала „Академічного Дому“ при вул. Сунківського по вечер. Тим разом прибуло на шкільне свято богато публики також з інтеліґентних кол українського громадянства Стрийської дільниці. По святочній передачі прапора, прикрашеного прегарними блакитними лентами з жовтим написом, в руки дітвори та промовах управителя школи п. Шведи і голови Кружка п. Ігната, відбулось торжество збивання цвяхів у держак прапора. Відтак слідувала концертова часть зі співами, деклямаціями і грою на цитрі. По концерті мала дітвора богато господинок у фантовій льотерії, а старші добірний буфет.

Свято вийшло гарно завдяки невструнній праці пань учительок і запрошених до цього громадянок і дало гарний дохід на докінчення будинку хлопячої школи. На цю саму ціль приготовляє Старшина Кружка в Різдвяні Свята льокальну збірку по українських громадянах Стрийської дільниці і сподіється, що й цим разом всіми не пожалують жертв на таку благородну ціль.

А. Л.

Відозви й комунікати.

Під увагу інвалідам, що не були при перегляді.

По закінченню перегляду інвалідів УГА, зарядженого нашим Товариством, приїжджають щодня до Львова інваліди, які з різних причин не могли бути при перегляді. Звертаємо увагу, що такі поїздки безцільні та що Товариство не може скликувати комісії для кожного інваліда окрема. Всі інваліди, що спізнилися до перегляду, повинні переслати заголовення на письмі до нашої канцелярії і чекати дальшого зарядження. Товариство не буде на будуче нікому вертати кошта дороги.

В справі Т-ва „Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт“.

На численні подання і запити вдів і сиріт по членах Української Галицької Армії повідомляємо: У Львові істнує окреме Товариство „Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт“. Головою того Товариства є проф. Кирило Студинський. На зверхаючи на особисті й письменні інтервенції нашого Товариства в справі упорядкування цього Товариства, ми не дістали навіть відповіді в тій справі. Тому в справах допомоги радимо звертатися на адресу голови Т-ва „Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт“ проф. К. Студинського, Львів, вул. Чарнецького ч. 26.

Ялинка для українських інвалідів.

Був гарний звичай у часі війни, що вояки на фронті та в шпиталях посилано дарунки на Різдво, ялинку — символ іншого світу, світу примирення і доброї волі між людьми. Для української нації нас миру не настав, а важкі наслідки наших звязків і неволі тиготіють на народньому організмі. Вони лягли примарою на інвалідах нашої національної Армії. Позбавлені фізичних і моральних сил до життєвої боротьби, без повних прав громадянина, цькувані чужими, дуже часто незрозумілі своїми, коротають вони свій вік у безвідрадному горю. Наш вогал бачить у них зломаних калік, та не вміє добачити в них носіїв великої ідеї, глибокої посвяти та героїзму.

Ми хочемо запікавити обнову згаданого звичаю розсилання ялинки, цим разом для українських інвалідів. Сподіваємося, що наша думка знайде відгук серед українського громадянства. Осягодім гірші години життя інвалідів Української Галицької Армії! Даймо їм доказ теплого відношення та зрозуміння, щоб вони відчули переорвальний вузол, який вяже нас усіх з ними, щоб почувалися хоч у Свят-вечір людьми, а не опущеними, нікому непотрібними каліками. Подумаймо, скільки інвалідів по наших селах і містах безнадійно змагаються зі злиднями! З якою вдячністю стрінуть вони пакуночок, що принесе їм ялинку!

Просимо всіх, хто має спромогу дати різдвяний дарунок нашим інвалідам, подати нашій канцелярії (Львів, Руська 6, II) свої адреси, а ми перешлемо адресу інваліда, на яку хто має вислати ялинку.

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО КРАЄВОГО Т-ВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ У ЛЬВОВІ:

Д. Паліїв, заст. голови. Т. Мартинець, секретар.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

ОПОВІСТКИ.

Продовження Загальних Зборів філії Учительської Громади у Львові відбудеться в домівці „Власної Помочи“ при вул. Коперника ч. 1, II. поверх, 29. грудня в год. 7. вечером.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Будильники-годинники „Зеніт“ „Джез“ (Ага) прикрашені і звичайні найдешевше у найбільшім складі годинників **Доморовського-Розвержецького**, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. Власні роботи. 110 в 47-?

Годинник Ваш буде найлішше направлений в найбільшій годинникарській роботні **Іванна Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. 36 49—?

Робітня сукон „Любини“ Миколая ч. 18/I п. приймає всякі замовлення і перероблює. 1186 1-10

Друкарська машина великого формату на продаж. Літографія Гетеїне Львів св. Міхаля 4. 1189

Прикраси на ялинку, ліхтарики, свічки, гірлянди у великім наборі по фабрич. цінах постачає гуртівний склад паперу А. С. Х. Шафф Трибунальська 16.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
1058 **Перес'вітлення Рентгеном** 19—2?

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Гаппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. II. Т. урядовцям і студентам значна знижка.
1006 Полекші в сплатах. 5—5

КОМПЛЕТ перша СОРТА **30Л. 28.**
6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 кавових ложочок з хінського срібла. II-га сорта 25 зол. у **Б. Гринберга**, Сикстуська 4

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
у 70 різних смаках **„STELLA“** в 70 різних смаках
до набуття в аптечних складах.
Головний склад **В. Г. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.
Для II. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 567 30—?

Рекламова продаж Ялинкова
трикотажі, блюзки, спідниці, шляфрочки, білля, панчохи і т. п.
у фірмі
Гольф Львів, Кілінського 1
проти вікон віденської кавярні
Ціни значно знижені! 2-1

Купуючи
СВЯТОЧНІ ТОВАРИ
памятай,
що найдобірніші —
бо впрост від продуцентів,
найдешевші — со вагонового
продає лише
найстарша кооператива
„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“
в своїх 23-ох складах у Львові і в краю. 1178 2-3

Купити гарний дарунок
не досить важко!
Одинок наша прегарна колекція:
золотої і срібної біжутерії
влекшить кожному відповідний вибір.
Золоті годинники вже від зл. 30
перстенці золоті 14 кар. від зл. 8
Ґутерман Сикстуська 14.

Кухонне начиння
емальоване і алюмінієве
1179 — столове накриття — 2-3
поручає НА СВЯТА — 20% дешевше
МАРІЯН КОСТЮК
Львів, вул. Чарнецького 1.

Святочна Оказія!!
Комплет з хінського срібла
30 штук зол. 29·—
Комплет з правдивого срібла
зол. 190·—
тільки у виробника
С. А. Ропшіц Сикстуська 16.

ВОЛІЧКИ „МАТАДОР“, французькі тересвки, Д. М. Ц. ручні роботи найдешевше, со вхід через сінь. **Магазин ШТАМА, Львів, Сикстуська ч. 28.**
984 Замовлення з провінції відсоротно. 6-6

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.